Les Bibliothèques Virtuelles Huıanistes

Extrait de la convention établie avec les établisseıents partenaires :

- ces établisseıents autorisent la nuıérisation des ouvrages dont ils sont dépositaires (fonds d'Etat ou autres) sous réserve du respect des conditions de conservation et de ıanipulation des docuıents anciens ou fragiles. Ils en conservent la propriété et le copyright, et les iıages résultant de la nuıérisation seront dûıent référencées.
- le travail effectué par les laboratoires étant considéré coııne une « oeuvre » (nuıérisation, traiteıent des iıages, description des ouvrages, constitution de la base de données, gestion technique et adıinistrative du serveur), il relève aussi du droit de la propriété intellectuelle et toute utilisation ou reproduction est souıise à autorisation.
- toute utilisation coıınerciale restera souıise à autorisation particulière deıandée par l'éditeur aux établisseıents détenteurs des droits (que ce soit pour un ouvrage édité sur papier ou une autre base de données).
- les bases de données sont déposées auprès des services juridiques coıpétents.

Copyright - © Bibliothèques Virtuelles Huıanistes

12524

Maffei (Raphaël)

savant littérateur, connu aussi sous le nom de Raphaël Volaterran ou Volterran, était né vers le milieu du 15ème siècle, à Volterra, dans la Toscane, d'une famille patricienne. Il consacra sa vie entière à l'étude, et mourut dans sa ville natale, le 25 janvier 1522, à l'âge de 70 ans. Mario Maffei, son frère, évêque de Cavaillon, lui fit élever un très beau tombeau de marbre, avec une inscription honorable. C'était un homme affable, d'un caractère doux et modeste, et d'une rare piété. Son portrait, gravé par Th. de Bry, fait partie de la Bibliothèque calcographique de J.-J. Boissard. Les Oeuvres de Volterran ont été recueillies et publiées à Rome en 1506, in-fol. De tous ses ouvrages le plus connu est intitulé Commentarii rerum urbanarum libri XXVIII; il a été plusieurs fois réimprimé, Paris, 1526; Bâle, 1530; 1544; Lyon, 1552; Francfort, Clémentius, 1603, in-fol. Volterran le nomme Commentarii urbani, parce qu'il le composa étant à Rome. Les onze premiers livres traitent de la géographie, et des découvertes des Portugais et des Espagnols dans les Indes; les onze suivants contiennent des notices abrégées sur les hommes les plus illustres, anciens et modernes; et les derniers, un sommaire de toutes les sciences alors cultivées, de manière qu'on peut regarder cette compilation comme un abrégé de toutes les connaissances les plus étendues à la fin du 15ème siècle.

On en a extrait différents morceaux; par exemple : - Libellus de grammatica, Paris, 1515, in-4°; - la Vie d'Horace, imprimée au-devant de la traduction latine de ses fables, par Laurent Valla, ibid. 1521, in-4; - De cardinali de Medicis regibus et sacerdotiis Romanis, insérés par Gallenger, avec les notes de Boxhornius, dans le tome 2 de Thesaurus antiquitat. romanar., ect.

On cite encore de Volterran :

1° De fide christiana libri X, dans le recueil de ses oeuvres;

2° Vitae quor. pontificum int. IV, Innocentii VIII, Alexandri VI et Pii III, Venise, 1731, in-fol. Paul Jove dit qu'on ne doit pas chercher la vérité dans les ouvrages historiques de Volterran, esprit timide et toujours prêt à tomber dans l'adulation, par le désir de déplaire au pouvoir.

3° Isaphraisis Ody sseae Homeri, Cologne, 1525; Lyon 1541, in-8°;

4° De christiano conjugio officio, imprimé à la suite de quelques éditions de ses Commentaires, et avec les Oeuvres d'Onosander, Bâle, 1550, in-8°.

5° Vita B.Jacobi de Certaldo, publiée avec les corrections et additions d'Augustin Fortunio, dans les Etrennes toscanes, avril, t.2, p. 153;

6° Vitae S.Victoris, martyris, ejusque translationes reliquiarum ejus Volterrae; dans l'Italia sacra d'Ughelli, t.1er, p.1459.

Volterran a traduit en latin, avec plus de fidélité que d'élégance l'Oeconomique de Xénophon, la Guerre de Perse et celle des Vandales de Procope, et plusieurs morceaux de St-Basile, de St-Epiphane et de St-Grégoire de Nazianze. La Vie de Raphaël Maffei, surnommé Volaterranus, a été publiée à Rome en 1722, par Benedetto Falconcini, évêque d'Arezzo, qui s'attache surtout à faire ressortir les vertus et la haute piété de ce personnage. Il y a joint l'empreinte des deux médailles frappées en son honneur, et qu'on voit dans le musée Mazzuchelli, t.1er, p.119.

N° 80

SR
F H

No

COLLECTION
N° 250
Ea 7
BOETTIER

12524

Commentariorum Vrbanorum Raphaelis Volaterrani octo & triginta libri cum duplici eorũdem indice secundum Tomos collecto.

Item Oeconomicus Xenophõtis ab eodem latio donatus.

Venundantur Parrhisijs in via Jacobea ab Joanne paruo & Jodoco Badio Ascensio.

Totius philoſophiæ: pontificiiq; iuris profeſſori peritiſſimo: & Compatri cũ primis honorando. domino Ioanni de Molendino: canonico Neruio ſeu Tornacenſi Aſcenſius Salutem.

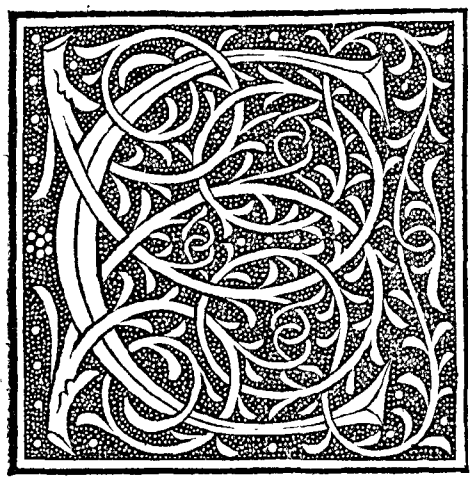

Commentariorum Vrbanorum Raphaelis Volaterrani ſummo per illũ pontifici Iulio ſecũdo nuncupatorum: in Gallias per noſtrũ prælum noſtraſq; operas diuulgationẽ: propterea venerabili fauſtoq; nomini tuo Compater laudatiſſime præſcribimus: q; vel te potiſſimum operis ipſius buccinatore ipſum impreſſimus: vel inter imprimendum tua lectione: tuiſq; ſubinde aſteriſcis obeliſcq; dignißimum comperimus. Eſt etenim multiiugum: & de oñi doctrinarum genere refertum: ac tam græcis q̃ latinis auctoribus ſuffultum. Verum in quancunq; partẽ incides: cui⁹ ſit mancipiũ perfacile agnoſces. Siquidem vnus mortalium in oñi ſciẽtiarum genere tam ſtudioſe verſatus es: vt quum in qualibet facultate cæteros fere ſuperes: in qua tamen ipſe potiſſimũ excelleas: ambiguum relinquas. Proinde quum multa properantius nec ſatis preſſe repoſita cognoſces: ea ſtellis verubuſq; (vt opinor) notabis: quod eo diligentius facias velim: quo ex tua recognitione auſpicatiorem aliquando impreſſionem emittere poſſimus. Interea feliciter viue beneq; age: & quicquid eſt huius auſi lucubrationiſq; boni conſule. Saluegq; ac Vale decus noſtrum litteratiſſimum: & præſidium ſuauiſſimum. Ex Chalcographia noſtra: in Parrhiſiorum lutetia: Ad Idus Auguſti. M.D.XI.

Operis dicatio et Tomi.

AD IVLIVM.II. VRBIS ROMAE EPISCOPVM SANCTIS.SVMMVMQVE PON.R. VOLATERRANVS PROOEMIVM.

Es Orbis Platonicum fere illud sēd informe Pandocheū ex mille pene vtriusq; linguę voluminib⁹ quocūq; modo constipatas Beatissime Papa Iuli: quādo his dei ꝓuidentia p̄sides in hūani generis fastigio cōstitutus: ac eas in vrbe tua conscripsi iure tibi cognoscendas misi: cui trita iā scriptoꝝ orbita ꝓtinus loco pręfatiōis encomiū facere ꝑ tuā naturā nō licuit: quæ nihil habet sanctius q̄ hoc totū gen⁹ respuere: nihil vero magnificētius q̄ libertatē oīb⁹ cōcedere: quā ꝓximis annis exulantē nūc tandē reducē fuisse Roma simul cū patribus ac populo gauisa est: ac vestē quā ob filiorū tot cędes orbata mutauerat: pristinā quoq; recuperauit hilaritatē. Ex quo etiā cōtigit vt meus hic labor solutus oī metu tuis nunc ꝓdeat auspiciis: qui siquā est hoībus adlaturus vtilitatē id auctori oīm deo optimo maximo qui nos idoneos facit tū multorū ingeniis qui hāc corniculā decorauerunt referendum: si vero quicq̄ desiderabitur meę tenuitati. Nā quū in altū impudēter ingressus maria vndiq; & vndiq; cœlum circūspicerē: audaciā meā incusaui qui repugnante Minerua orā soluissem / durandū tamē quādo cœperā par animo potiusq̄ virib⁹ cēsui. Quippe quū mecū ipse cogitarē q̄tum ex vniuersali historia rerūq; variarū cognitione sacrosancta ecclesia ac mens illustretur humana satius his q̄ lyricis aut inutilibus lectiōibus animū (quo nihil diuini⁹ in terris possidem⁹) adplicare sum arbitratus. Enimuero nō solū bonorū sed improborū exēpla mentem admonent sapientū vt ex illorū ruina ac fine infausto cautiores se prębeant ad euitandū qd̄ minime legentes probauerint Felix profecto disciplina quę alienis ediscitur periculis Adde q; in rebus publicis ac priuatis & ad cōsulendū & deliberandū tēpestiuius cōtingit. Cęca sine dubio mortaliū vita sine rerū pręteritarū mēoria quas q probe tenuerit / priorū quoq; vitā se vixisse poterit existimare. Id autē iure meo adfirmauerim in hac tā varia cū principū virorū censura: tum rerū cōponendarū dissidentia vbi pręterire quicq̄ indiligētis: oīa cōsectari difficillimū: iudicare periculosum est visum: ita sum conatus vt ingenio fidē / prudentię libertatē admiscerē ac nemo meū nisi ambitiosus expostulet officiū. Eniuero singula numerosius alibi / hic aceruatim oīa cōmodius licebit. Qualiacūq; igit̄ hęc candidis ante oēs ad bene beateq; videndū edidi parata documenta Curiosis ingenii pabulū / Aristarchis autē interpolandi curā ac diligentiā: vt quę opica lingua meo more exasciaui ipsi Romana quādoq; dolēt / Nā & Antigenides musicus dulcius ad populū canere suos discipulos putabat si mali prius audirent̄ / sic malis ęque ac bonis debent scriptoribus litteræ si per malos boni excitati: gratiores fuerint.

R. VOLATERRANI COMMENTARIORVM VRBANORVM LIBER PRIMVS.

Lemmata: Dictionesq; operis.

IBRI.XXXVIII. tribus cōscripti sunt tomis Primus Gęographiā veterē cōtinet ad insequentiū tēporū indicaturā interpolatā ac diuisam in cōmētarios.xi. cū breuiario antiquę recentisq; historię vniuersi orbis prouinciatim descriptę. LIB.II.

Segmentorū cœlestiū breuis explicatio. Ratio gnomonis & vmbrarū ex Plynio & Ptolemęo. Abacus ad deprēdendā nobiliū locorū longitudinē & latitudinē Prouinciarū principia media & fines. De Periœcis Antœcis Antochthonibus Perisciis Amphisciis Heterosciis Antisciis. Quantū orbis habitetur: & ei⁹ generatim dimēsio. Hispaniæ omnis enarratio cū locis & gestis in ea Gothorum Saracenorum Hispanorumq; regum. LIB.III.

Totius operis libri.

De Gallia vniuersa deinde Britãnia cũ locis regibus ac gestis earũ Lib.IIII.
De Italia eiusq; populis liguribus Subalpinis Transpadanis Venetia Istria Venetorũq; reb9.
De Gallia togata vrbibusq; & familiis omniũ. Lib.V.
De Hetruria populisq; & gestis in ea. Lib.VI.
De Latinis Equis Volscis Hernicis quomodo antiquitus diuisi: quomodo mutati. præterea latii vrbisq; romę origo veteraq; ædificia. De Picentibus Sannitibus Ausoniis Aruncis Sidicinis Irpinis Ferẽtanis Precutinis Amiternis. De Campania Picentinis Lucanis Brutiis Iapygia Messapia Peucetia Daunia Salẽtinis. De Insulis Tyrrheni maris. De Sicilia omniq; eius vetustate ac regũ successione cũ rebus gestis. Lib.VII.
De Germania omni. De Longobardis eorũq; regib9 & gestis. De Marcomanis captis Boemis et Polonis: deq; regibus & gestis eorũ. De Sarmatia europea. De Rhoxolanis. De Taurica chersoneso. De Tartaris Vandalis eorũq; gestis ac regibus. De Sarmatia Asiatica. De Vnorũ Turcarũq; gestis & regibus. Lib.VIII.
Illyrici totius descriptio. De Pannonia regibusq; ipsius: Vnnorũq; ac Tartarorũ in ea gestis.
De Dacia: De Iazigibus: De Mœsia vtraq; Dardania: De Thracia: De Macedonia Pęonia Pelagonia Pieria Edonia. Lib.IX.
De Thessalia: De Epiro Acarnania Aetolia Locrẽsib9 Phocẽsib9 Bœotia Attica Peloponesi Regionib9. viii. Corinthia Sycionia Achaia Elide Messenia Laconica Argo Arcadia. De insulis Ionii Aegeiq; maris inter quas continent. Syclades Sporades Hellespontus Propõtis Bosphorus Euxin9 Eubœea Creta Rod9 Cypr9 cũ singulaq; locis ęquorib9 regib9 & gestis. Li.X
Asiæ tauriq; mõtis descriptio. De Chersonneso magna in qua asia minor Pontus Galatia Cappadocia Armenia minor Bithyniæ duę: Myriæ duę: Phrygię duę: Epictetus Aeolia Ionia Lydia: Caria Pamphylia Cilicia deq; locis regibus et historiis ipsorum. Lib.XI.
Syriæ latissima regio in qua Phœnicia Cœlosyria Palestina Idumea; Iudęa; in qua Hierosolyma eiusq; vrbis profana & sacra ab initio repetita cũ omni Iudęorũ historia. De sectis Syriæ
De Mesopotamia; De Babylonia Assyria Adiabena. Lib.XII.
De Persia Parthia Media Armenia maiore Colchide Iberia Albania Hircania Margiana Bactriana Sogdiana. De Scythia vltra & citra Imaum. De Seribus: De Arabia triplici. Petrea Deserta & fœlici. De Saracenis & Mahumethis vita & secta. De Aphrica & eius prouinciis. Mauritania duplici Numidia Cyrenaica Marmarica Libya Nasamonibus psyllis. De Aegypti locis ac regibus vniuersis. De Aethiopib9 multiplicib9 Sub Aegypto occidẽtalib9 Nigritis Macrobiis Troglodytis. Postremo de Insulis nuper reptis ab Hispaniarum regibus. vsq; XXI. inclusiue Lib.XIII.

SECVNDVS Tomus Antropologiã habet hoim clarorũ oim tẽporũ: linguarũ: gentiũ libris. xi. e quibus octo Veteres cõprendũt. In vno aũt hoc est. xxi. Neoterici scribunt: qui pximis sæculis claruerũt: ac ante oĩs ordinũ & religionũ institutores primi Deinde eorũ pfessores ac successores qui doctrina sanctitateq; pcellunt. Deq; opibus eorum. Post hos de reliquis qui cæteris in artibus pxime emicuerũt: ac primũ in oratoria & poetica. Demum qui in matheſi & iuris sciẽtia pfecerũt: scriptitaruntq;. Reliquis aũt duobus libris Pontifices. Deinde imperatores Romani.

TERTIVS Tomus Philologiã cõtinet. id; est variarũ artiũ rudimenta libris. xv. qui sequuntur. Lib.XXIIII.
De Animalibus ac primũ de hoĩe singulisq; eius membris & morbis. De partione totius medicinę: & his quæ ptinẽt ad valitudinẽ. De Pharmacorũ generibus. De alimentis: exerementis: balneis: somno: vitæq; tempore. XXV.
De reliquis animalibus in vniuersum. Deinde sigillatim de oĩbus puadrupedibus volucribus piscibus insectis: auiariis piscinis viuariis. XXVI.
De ratione & causis plantarũ ex Aristotele. De ipsarũ diuisione ex Theophrasto. De arborib9 fruticibusq; herbis Hortensibus. Coronamentis vnguẽtis. De simplicium natura in vniuersum. Prognostica tempestatum. Lib.XXVII.
De metallicis. De pigmentis. De lapidibus. De gemmis ac statuis. De ædificiis veterũ & nouorũ. Architecturæ breuis diuisio. De ptibus ædificiorũ. De architectis & opibus nobilib9. De Serico purpura cocco byssobombicinis serabo cotono. De vestibus oĩs generis & sexus. De varietate stragulorum & pellium. Lib.XXVIII.

Libri et in eis contenta.

De honesto & eius partibus: ac primum de prudentia. Apophthegmata sapientū grece latine q; scripta. De noscendo seipsum. De imprudentia locutionis. De Parasitis. Dicta contra parasitos: & adsentatores. De veritate. De Ironia & iactantia officiorum. De loquēdi libertate. De taciturnitate. De stultitia. XXIX.

De iustitia: q; animaduersio necessaria: difficultas in seruanda iustitia. Quomodo seruabit. De gratia. De legislatoribus ac legibus. De legibus Platonis. Q; ante oia preces ad deum necessarie. Quomodo aut quid orandum. De celebritatibus antiquorū sacrorū conuiuiorū ludorum. De ludo diuerso. De magistratibus Græcorū & Romanorum. XXX.

De principe precepta nobiliū auctorū. De tyrannide ex Xenophonte. De his qui contra tyrannos coniurant. De re militari: ac primū de officio ducis ex Xenophonte. Dicta ducum. Paralella stratagemata. Mos antiquæ militiæ. De disciplina ac pœnis militaribus: de celeritate in bellis: de ordinibus & militum exercitatione. De signis tropæis & triumphis: de magnis expeditionibus: de machinis bellicis. De nummis & mensuris veterum: De nominib⁹ De fortuna q̄plurima. De Pronœa: de diuinatione: de cōiugio: & in eo veterū ritus. Cōtra coniugium: pro coniugio: de moribus mulierū. An ducere præstet. Ex liberis bona malaq;. De parentibus erga liberos. De seruis commoda & incōmoda. Quomodo tractandi. De patrie charitate: de felicitate opiniones. De vera felicitate. XXXI.

De laudibus laboris: De ocio: Quid ab eo retrahit: quidve inducit: De solitudine: De tēpore & occasione: de ira eiusq; remediis. Exempla mansuetudinis & patientie. de ira officiosa: de inuidia eiusq; remedio. De dolore. De doloris necessitate & remedio. De morte: q; bonis minime expauescēda. de vite fragilitate: & de functorum memoria veneranda. De modo funerādi: de cura sepulchri & laudandis defunctis. XXXII.

De modestia grecorum dicta exempla modestiæ: De verecundia: de his qui bene cœperunt & male finierūt: ac contra. De amore impudico & pudico. Contra diuitias grecor̄ dicta. Quo modo vtendæ diuitiæ. de paupertate. Comparatio vtriusq; ex Xenophonte. Contra auaritiam grecorum dicta. De mensis ac cibis: deq; his que ad ea ptinent: & quis priscorum cibus: de conuiuiis: de tempore & adpositis mensę: de mensarum sumptu & polyphagia: de sumptibus aliis. Dicta contra pdigos & sumptuosos. De vino ac repertoribus eius: de vini parsimonia apud veteres: de abstemiis: de viris claris qui vino dediti fuere: de vini immodici dānis: de moderati vtilitate. Vina laudata ac factitia. De frugalitate & abstinentia dicta nobilium auctorum. De risu & fletu. XXXIII.

De scientiis cyclicis: & primum de grammatica: de litteris: de syllabis & pedibus: de dictione & accentibus: de oratione: de orthographia: de modo scribendi apud veteres: de poetica: de poematis: de comœdię ratiōe: de fabulis poeticis ex Hesiodi Theogonia: Homeroq; ac aliis sigillatim enarratis. XXXIIII.

De oratorię initio: fine: ac viribus: de ipsius multiplici diductione ex Aristotele: Hermogene. Cicerone: Quintiliano. De elocutione & loquendi generibus: de partibus elocutionis. De memoria. Adagia grecor̄ grece latineq; scripta. Adagia latinor̄ & loci qdam. XXXV.

De scientiis mathematicis: ac primum Arythmetica: de Harmoniacis: Ad commodariō Harmoniæ: humanæ naturæ ac cœli rationibus. De instrumentis musicis: de saltationibus: de partibus geometriæ: de proportione.

De Optice & Catoptice: de Astrologiæ partibus: & circulis cælestibus: de sole: de luna: de'reliquis planetis: sphæris: & phenomenis. Lib. XXXVI. XXXVII. & XXXVIII.

Reliqui tres libri Aristotelicis dicantur operibus: vbi singula eius volumina delibantur.

Postremo paralipomena: id est addita quedam prioribus libris ac retractata.

Capita totius operis.

A littera incœpta illustria noia fo. cxxviii.
Abaci nobiliũ locorum. fo.ii.&iii.
Absceſſus fo.cclx
Abſtinentię laudes fo.cccxliii
Adagia græcorũ.ccclxii
Adagia latinorũ.ccclxiii
Aeacidarũ gen⁹.ccclvii
Aegyptus cxxii
Aethiopia cxxv
Aedificatio ccxcv
Aeolia cv.
Aeolidarũ gẽs. ccclvii.
Aerates mundi cxxvii
Albania cxvii
Alces cclxix
Alimenta & excrementa animaliũ cclxii.
Alpes xii.
Amores impudici castiſ. ccxxxvii. cccxxxviii.
Anachoritæ ccxiiii
Analitica ccclxxxv
Animaliũ mẽbra.ccliii.
Aialia bruta cclxiiii
Aialia in mari viuentia cclxxvii.
Anima & quę ſup ea ſcripſit Ariſto.cccxcix.
Anthropologia. cxxvii et.cccxii.
Apollonius cxxxvi.
Apulia lxiii.
Aphrica cxx
Arbores maliferę cclxxxi
Architectura ccxciiii
Ariſtotelis phia in commentarios redacta.fo. ccclxxv.&.ſeq.
Arithmetica ccclxv.
Arragonię regnũ xi.
Arte aliqua excellentes viri ccxxi.
Arunci lx. Aſia.ci
Aſini cclxviii
Aſſyrii cxiiii
Aſtrologia ccclxxii
Atticę.Ionicę. Aeonicæ inſulę xcvii
Auaritię mala.cccxxxix
Aues paruę & canorę cclxvi.
Aues ouiparæ cclxxi.
Aues aquatiles. cclxxii
Aues indiæ & aliarũ regionũ cclxxiiii
Anguſtini fratres præclari ccxix.
Aufonii lx
Aures cclvi
B littera incępta illuſtrium virorum nomina fo. cxliii.
Baſilii ordo ccxv
Benedicti ordines & monachi illuſtres.ccxxv
Bernardus & eius ordo ccxvii
Boemia lxxii
Boſphor⁹ euxin⁹.xcviii
Boues ccxxvii
Bractiana cxvii.
Brigidę quæ & earũ ordines ccxx
Britannia & eius reges ac populi xxii
Brutii lxii.
C littera incœpta illuſtrium virorum nomina. fo.cxlv
Cæleſtini ccxx
Cœloſyria cx
Cœlũ & elemẽta. cccciii
Camalduleñ. ccxvii
Cameli cclxviii
Campania lxi
Canes cclxvi
Canonici ſeu regulares. ccxx
Caput cclv
Capræ cclxvii
Carmelitæ ccxx
Carthuſieñ ccxvii.
Ceruix cclvii
Ceruí cclxvi
Cibi & menſæ cccxl
Cyclades xcvi
Cilicia cvii
Cimbri & reliqui vſq; ad Viſtulã lxxi.
Cyrenaica cxxii
Ciſtercieñ. ccxvii
Cluniaceñ. ccxvi
Colchis cxvii.
Coniugiũ cccxxvi
Conuiuia cccxxx eoꝝ celebritates.cccxi
Coronamenta. cclxxxvi
D littera incœpta illuſtrium virorũ nomina cliii.
Dacia lxxxii.
Dardanidę ccclviii
Daunia lxiii
Dẽtes lingua&c. cclvi.
Dialectica ccclxxxiii.
Dictio oratio&c.cccxlvi
Diuinatio cccxxv
Diuitiæ deteſtantur.fo. cccxxxviii.
Doctos ſemper fuiſſe in pretio ccci
Dolor cccxxxiiii
Dominicus & ordo ac fratres eius clari. ccxvii.
Domus & eius partes fo.ccxcv
Ducum dicta cccxviii.
E littera incœpta illuſtrium virorum nomina clvii
Elenchi ccclxxxix
Epaphi genus ccclvii.
Epirus lxxxviii
Equi.liii.& cclxiiii
Equeſtris ars cclxv
Eremitæ ccxiiii.
Eremitarũ ſancti Aug. ordo & viri illuſtres fo.ccxix.
Ethica Ariſtot.ccclxxvi
Euclidis traditio.ccclxx
F littera incœpta illuſtria nomina fo.clxii.
Febres cclxi
Felicitas cccxxx.
Ferrarieñ.res xxxii
Finis turpis vitę cccxxxvii
Fletus & riſus xlv
Florentinorũ res xlviii
Fluuiorũ filii ccclix
Fortuna cccxxiiii.
Francorũ origo & ſucceſſiones xvi.
Francorũ gẽs tertiũ.xix
Frãciſcus & ordo ac fratres eius clari.ccxviii.
Frentani lx
Fruges cclxxxiiii
Frutices odorati cclxxxii
G. littera incœpta illuſtrium virorum nomina fo.clxiiii
Gallia xii.
Gallorum reges & geſta fo.xv
Gallia togata xxxviii
Gemmæ ccxciii
Genealogia deorũ & heroum cccl.& ſeq.
Genitalia cclviii
Genitura ibidem
Generatiõis & corruptionis libri ccccii.
Gęometria ccclxix.
Germania lxix
Gnomonis & vmbrarũ ratio fo.i.
Gotthorꝝ gẽs & geſta.vi
Grammatica ccclxv
Guttur cclvii.
H. littera incœpta illuſtriũ virorũ nomĩa miſcẽtur cum a.e.i.o.&v.
Hęrbæ campeſtres fo. cclxxxvi
Harmoniaca ccclxvi
Helleſpontus xcviii.
Hernici liii.
Hetruria xli
Hircania cxvii
Hirci ccxxix.
Hirpini lx
Hiſpania iiii.
Hiſpanorũ geſta vſq; ad Gotthos fo.vi.
Hiſpaniæ reges viii
Homœomera ccliii.
Honeſti partes ccc.
Hortenſia cclxxxiiii
I. littera incœpta illuſtrium virorum nomina fo.clxvi
Iapigia lxiii.
Iberia cxvii
Ieſuati ccxx
Illyricum lxxvii
Illyrici inſulæ lxxviii.
Imperatores de quib⁹ eſt tabella ccxxxvii.

Capita totius operis.

Impatores cõstantinopolitatani ccxlvi
Imperatores galli ccl.
Impetigines cclx.
India cxix
Insaniæ genera cclix.
Insecta cclxxix.
Intestina cclvii.
Inuidia cccxxxiii
Insulæ ægęl xcvi.
Ionia cv.
Ionii insulæ xcvi.
Ira cccxxxii.
Ironia & iactãtia cccliii.
Istria xxxviii.
Italia xxv.per to.
¶L.incepta clxxi.
Labor cccxxx
Lapides ccxciiii.
Latini liii.
Liguria xxvi.
Legislatores cccvi.
Leges Platonis cccvii
Leones cclxvii
Lepores cclxix
Libertas loquẽdi. cccliii.
Liberi cccxxviii.
Lycaonia cvi.
Lycia. cvii.Lydia cv.
Litteræ & syllabę.ccclv.
Longobardi lxx.
Lucani.lxii. Ludi.cccxiii
Lupi cclxvii.
Lusitania fo.xi
¶M.incepta clxxv.
Macedonia lxxxiiii.
Machinæ. cccxxi.
Magistratus græcorum cccxiii. Rõanoꝝ.cccxiiii
Mãtuanoꝝ res xxxi.
Margiana cxvii.
Marrucini lx
Marsi lx.
Matrimoniũ cccxxvi
Medicinę ptitio cclxii.
Media regio cxvi
Mediolanẽ.res .xxix.
Mensuræ cccxxii
Mensę & cibi cccxl
Mesapia lxiii.
Mesia duplex lxxxiii.
Metalica ccxci.
Metalla: vt aurũ: argẽtũ æs ferrum. cccexiiii.
Meteora cccexiiii.
Metaphysica ccccvii.
Militaris res cccxviii.
Militares ordines cccxx.
Militia antiqua cccxix.
Milites.s.Ioãnis.Tẽplarii.s.mariæ &c.ccxx.
Milites sãcti Iacobi: Iesu christi: de redẽptione captiuorũ. sancti sepulchri &c. ccxxi.
Minimorũ ordo ibidem.
Minois genus ccclvi.
Modestia græcorum. fo. cccxxxvi. Morbi cclix.
Mors & mortui cccxxxv
Muli cclxviii
Musica ccclxvi.ccclxviii
¶N incepta lra clxxxi.
Nares cclvi.
Nauarræ regnum xi.
Narbona xii.
Noia rerum cccxxiii.
Nosse seipsum cccii
Numidia cxxi
Nummi cccxxii.
Nuptię cccxxvii.
¶O.incepta clxxxiii
Ocium cccxxxi.
Oculi cclv.
Oeconomica ccclxxxili.
Orbis habitatio iiii
Ordinũ istitu. vide ordo
Orthographia cccxlvii.
Oues cclxviii
¶P.incepta clxxxv.
Palęstina cx.
Pamphilia cvii.
Pannonia lxxviii
Paralipomena cccix
Parasiti ccciii
Pardi tygrides ◦ cclix.
Patriæ charitas cccxxix.
Paupertas cccxxxix.
Peligni lxi
Pelopõnessus xcii
Perhermẽias ccclxxxiii.
Peresciі &c. iiiii
Persia cxiii.
Persei genus ccclvi.
Peuceria lxiii.
Philologia cclii.
Physica cccxciiii.
Phrygia maior cv
Picentes lvii.
Picentini lxii.
Pigmenta ccxcii
Pipini genus xvii.
Pisanorum res xlii
Pisces.cclxvi.per to. Rubri maris. cclxxvii.
Testati cclxxviii.Salsa mẽta facientes.cclxxvi
Plantę cclxxx.
Politica ccclxx
Polonia lxxiiii
Põtifices sũmi ccxxiiii.
Populi a Romanis debelati. ccccix.
Posteriorũ li. ccclxxxvii.
Prędmõstateñ. ccxvii.
Precũ necessitas. cccix.
Prędcutini lx.
Principes Romani ac imperatores ccxxxviii.
Principis põcepta cccxvi.
Pronœa. cccxv
Propontis xcviii.
Purpura ccxcvii.
¶Q.incepta cxcvi.
¶R.incepta cxcvii.
Rhetorica ccclix.
Risus cccxlv.
¶S.incepta cxcix.
Sabini lvii.
Sacrorũ celebritas.cccx.
Salẽtini lxiii.
Saltationes cc clxviii
Samnites.Sãnium lx.
Sapientũ dicta ccci.
Saracenicũ bellũ viii.
Sarmatia. lxxiiii.& se.
Saxones lxxi.
Scythia cxviii
Segmenta cęli fo.i.
Sepeliẽdi ratio. cccxxxv
Sericum ccxcvii.
Serpentes cclxx.
Serui cccxxviii.
Seruorum ordo ccxx.
Sicilia lxiiii. & se.
Sidicini lx.
Simiæ cclxviii
Simplicium natura.ccxc
Syria cviii.
Syriæ sectæ cxiii.
Sogdiana cxvii.
Sol cccclxxii.
Sommus cclxiii.
Sporades xcvi.
Stratagemata cccxix.
Stultitia. ccciiii.
Subalpini. xxvii.
Sues cclxviii.
Sũptus.cccxl.& .cccxli.
¶T littera incepta illustria noia. ccvi.
Taciturnitas ccciiii
Temporũ ratũ. cxxvii.
Prognostica ccxci.
Tẽp9 & occasio cccxxx.ii
Terrę nuper reptę.cxxv.
Theogonia hesiodi.cccl
Thessalia. lxxxvi.
Thorax cclvii.
Thracia lxxxiii.
Tyrannis. cccxvii.
Tyrrheni insulæ. lxiiii.
Topica cccxci.
Transpadani xxviii.
Tropęa cccxx.
Turcarũ res. lxxvi.
¶V littera incepta insignia noia ccxi.
Vandali lxxiiii.
Venetiæ! xxxiii.
Venetorũ res. xxxv.
Venter cclviii.
Verecundia. cccxxxvii.
Veritas ccciii.
Vesica cclviii
Vestini lx.
Vestiũ genera.ccxcviii.
Vinũ & vinosi cccxiii.
Vini damna ccclxiii
Vina laudata ccclxiii.
Virtutes morales. ccc.
Vitę tempus cclxiii
Vlcera cclx
Vlyssis genus cclviii
Vmbri lvii.
Volsci liii.
Vrbiũ ędificatio.ccxcvii
Vri.cclxix. Vrsi.cclxvii
Vulpes ibidem.
¶X incepta. ccxiii.
¶Z incepta ibidem

Finis tabellæ capitum totius operis.

Loca ac populi.

A

ABãtes. lxxxviii xciiii. xcix. & cccl vii.
Abderę duę. fo. lxxxiiii.
Abii cxviii.
Abydum ciiii.
Abylæ duę xc. & cxxi.
Abyla fo. v.
Aborigines liii.
Acamantium cv
Acarnanes lxxxviii.
Achaia xciii. & cccc xi.
Acanthus lxxxv.
Achelo⁹ lxxix. & ccclix
Achemenia. cxiiii.
Acerrę xvi
Acheron lucaniæ lxii
Acheron Epiri. lxxxix.
Acheron Cãpanię. lxviii
Acherusia pal⁹. lxi. vrbs lxii.
Aceste. lxvi. & ccclv.
Acesines flu. cxx
Achedorus lxxxv
Accei fo. v.
Achilleus cursus. lxxv.
Achilleũ pmon. ibidem.
Achilleum ciiii
Achillis tumul⁹ lxxv
Achomenin⁹ cxix.
Actium fo. lxxxviii.
Achnæ lxxxvi.
Acone ciii.
Acrocorinthus xcii
Acroceraui. lxxxviii
Acrite xciii
Acutę insulę xcvi
Adana cviii.
Adiabena cxiiii
Adonis fl. cx.
Adramyctum ciiii.
Adria. xxix. xxxiiii. &. lix
Adrastea ciiii
Adrian⁹ & Adrianopol' vide in. H.
Adrius mons xxviii
Aduersa lxii
Adunantium xiiii.
Adula mons xxviii.
Addua fl. xxix.
Aea cxvii.
Aegades insulę cxxii.
Aegeum mare cxvi.
Aegis xxxviii. & xciiii
Aegea lxxxv.
Aegial⁹. xc. & xciii.
Aegira xciii.
Aegina. xcvii. & ccclix.
Aegypt⁹ cxxii. cxxiii. & ccclvii.
Aemus mons lxxxiiii.
Aemonia. xxxviii. & cv.
Aenus lxxxiiii
Aenaria lxiiii.
Aeolię insulæ lxvi.
Aeolicę vrbes cv.
Aepea xciiii.
Aesarus F. lxiii.
Aesopus F. ciiii
Aeson. lxxxiiii. lxxxvi. & ccclvii.
Aetholi. lxxxviiii. ccccxi
Aethyopia cxxv.
Agatha lxv. cxxx.
Agathopolis xiii.
Agathyrsi lxxiiii
Agarēi ccxxxviii.
Agedum xxxiiii. ccccxi
Agennenses xiiii
Agilina xlvii.
Agrientum lxv.
Alabanda cvii
Alatrum lvii
Alani lxxiiii
Alabastra cv.
Alalcomeneum xc.
Alba lx. & ccccx.
Alba Marsorum lv.
Alba Latinorum lvii.
Alba Pompeia xxvii.
Albani. lxxxiiii. & cxvii.
Albis lxxii.
Albigaunum. xxvi. xlii.
Alea xcv. cccxiii.
Alexia xiiii.
Alesium xciii.
Alex. F. lxiii.
Alemani. lxxii. & ccccxii
Aleria lxiiii
Aletum lxiii.
Alexandreæ. ciiii. cxvii. & cxxii
Alpheus F xciii.
Algidum lvi.
Aliza lxxxviii.
Alisa lx.
Alfatenia lviii.
Alma. ccccxi. & cvii.
Almissa lxxvii.
Almopia lxxxv.
Alopa lxxxvi.
Alona Fl. fo. vi
Allobroges xii.
Alpes xii. xxii. & lxxvii.
Alsium xlvii.
Altinum xxxiii.
Altamura lxiii
Aluona lxxvii
Amãtia lxxxiiii.
Amantini lxxviii
Amardus cxvii.
Amaxobii lxxv.
Amaxia cviii.
Amanus mons cviii.
Amasis: cxxiii. & cxxiiii.
Amastris ci.
Amazones lxxv. & cii
Ambiani xxv.
Ambratia. lxxv. & cxi.
Ameria lvii.
Amyclę. lvi. xciiii. ccclvi
Amyrus lxxxvi
Amisus cii.
Amycte lxxxviii.
Amiternum lviii
Ammanitæ cxix.
Amorgus xcvii.
Ampsanti colles lxiiii.
Ampelos lxxxv.
Amphisa lxxxix.
Amphrisa lxxxix.
Ampsaca cxxi.
Amphipolis. fo. lxxxiiii. lxxxv. xcvi.
Amphigenea xciii.
Amphilace lxxxvi.
Anactorea lxxxviii.
Anas fl. fo. liii
Ancona fo. lix.
Anchiala cviii
Andes xiiii.
Andrea cv
Andros xcvii.
Anio fl. lvi. & lvii.
Anemo fl. fo. xl.
Angolus lx.
Ancyra cii.
Anemorea lxxxix
Anobi montes lxx.
Anxanum lx.
Ansidonia xli.
Antilibanus cxi.
Antandrus ciiii.
Antron lxxxvi
Antipolis xiii
Antipatris cxi. & cxii
Anticragus cvii.
Anticyra. lxxxix.
Antibaris lxxvii.
Antigoneę lxxxv. & xc.
Anthemos lxxxv.
Antedon. xc. & cxi.
Antennates lvii.
Antiocheę. cviii. cix. & cxvii
Anxur lvi
Aonia xc.
Apameę ciii. cv. cix. cxvii. Apesum ciiii
Apia xcv
Apidanus fl. lxxxvi
Apidones xcv.
Aphila cx.
Aphne cv
Apollõię lxxxiii. lxxxiiii lxxxv. & ciiii
Aphrodisia lxxxiiii.
Aphrodisias cviii
Aphrodisiõ pmõ. vi. xiii
Apraxopolis lxiiii
Aphrica cxx. & cxxi.
Apsyrtides ins. lxxviii.
Apsor⁹ lxxviii. xcviii
Apulia lxiii
Apuani xli
Aquila lx.
Aquilonia lxi
agleia xxxiiii. xxxv. lxxix
Aquinum lvii.
Aquæ sextiæ xiii
Aquę statyellę xxvii.
Aquę augustę. xiiii.
Aquisgranum xv
Aquitania xiiii
Aquula xlvii.
Araxes flu. ciii.
Arabia tripl. cxviii. cxix.
Aradus cx.
Aramei cxviii
Aracosia cxx
Araris xiii
Araurius ibidem
Arausio ibidem
Arasum cvii
Aracynthus. lxxx. & xci

Loca ac populi.

Arachthus lxxviii.
Arbis flu. cxx.
Arbies cxx.
Arba cxi
Arbela cxiiii.
Arcadia xcv.& c.
Arca cx.
Archelais cii
Argentoracum lxix
Argos lxxxvi.xciiii
Argãthoni⁹ mons ciii.
Argenium xiii.
Argyrini lxxxvi.
Arretium xcix.
Arelate xiii.
Arethuſę q̃ttuor. lxxxv.
Arena xciii.
Aria cxx.
Aritia lvi.cccliii.
Ariſba ciiii.
Arimínum lviii
Arimpei lxxv.
Armoricę xiiii.
Armenię duę ciii.
Arna xc.
Aroma cxxv.
Aron xcii.
Arpinum lvii.
Arpos lxiiii.
Arſacia cxvii.
Arſia lxxvii.
Artaxata cii.
Aruiſia xcviii.
Aruerni xiiii.
Arunci lxi.
Aſbeſte cxxii.
Aſbotus lxxxvi.
Aſcania xcvii.cv
Aſcalon cx.
Aſculum lxiiii.
Aſculum lix
Aſcra xc.
Aſia ci.cvi.
Aſius campus cvi.
Aſiſium lvii.
Aſſyria cxiiii.
Aſyle cclxxix.
Aſine xciii.xcv.
Aſop⁹ lxxxix.xcii
Aſpledon lxxxix.xc.
Aſtę duę v.xxvii.
Aſtacus ciii.cclxxvi.
Aſtaceni cxx.
Aſterion lxxxvi.
Aſteria xcvi.cvi.cxlii.
ccclii.
Aſteruſia c.
Aſtipalea xcvii.
Aſtyra ciiii.
Aſtigis v.
Aſturica. v.
Aſturia lvi.
Aſſus ciiii.
Atagis flu. xiii.
Atarna ciiii.
Ataceni cxix
Attalia ciiii.cvii.
Aternus flu. lx.
Ateſis flu. xxix.
Atellę duę lxii.lxiiii.
Athenę xci.ccccxi.
Atitanni ccccx.
Atina lvii
Athyra lxxxiiii.
Atlas mons cxxi.cccli.
Athos mons lxxxv.
Atracia lxxxv.
Atrebates xv.
Atueta v.
Auaricum xiiii.
Auenio xiii.lxvii
Auella lxi.
Auellinum lxi.
Aufidus. lvi.&.lxiiii.
Auguſtę ſex.v.xv.xxvii.
lxxii.lxix.
Aufidena lx.
Auguſtodunum xiiii.
Auguſtonemetum xv.
Aulis xc.
Aulon lxxxiiii.xciiii.
Aulerci xiiii.
Auſci xiiii.
Auximum lix.
Auſeris xlii.&.xliiii.
Auſones lxi.
Aurelianum xiiii.
Auctoriate lxxxviii.
Auus flu. v.
Axius flu. lxxxvi.
Axiaces lxxv.
Azania xcv.cv.
Azorus lxxxv.
Azotus cxi.

B

BABylones duæ. cxiiii.
cxxiii.
Bactra cxvii.
Badacum lxix.
Bagradas cxxi.
Baię lxi.
Baleares Inſ. xi.&.xlii.
Balania cx.
Balteum mare. lxxii.
Banderatę xxvii.
Barcęi. cxxii.
Bargilia cvii.
Barcinon vi.
Barium lxiii.
Baſilea xix.
Baſſetani v.
Baſtuli v.
Baſternæ lxxiiii.
Batauí lxix.
Bauli lxi.
Bebritii. ciii.
Boebe lxxxvii.
Belleuiones lxxii.
Belo v.
Belunum xxxiiii.
Bellouaci. xv.
Bellocaſſii. xv.
Benacus. xxix.
Beneuentũ. lx.ccccx.
Bergomum xxix.
Berythus. cx.
Berithis cv.
Berecynthus. cv.
Berna. lxix.
Beroa lxxxv.
Berſana cx.
Betulus vi.
Betis iiii.
Bethania cxiii.
Beterrę xiii.
Byblus ccclii.
Bibracte xiiii
Bigerra. vi.
Bigeriones. xiiii.
Bybaſus cvii.
Bilbilis vi
Biſalte lxxxv.
Bithynia cii.
Bituriges xiiii.
Byzantium lxxxiiii.
Byzantes cxxi.
Blemmyes cxxii.cxxv.
Boagrus flu. lxxxix.
Bobium xl.
Boemorũ hiſtoria. lxxii.
Boetioꝝ hiſt. lxxxix.xci.
Boi. xv.xxxix.lxix.
Bononia xxxix
Bonni montes lxxxix.
Borſippe cxiiii.
Boryſthenes lxxv.
Boſphorus Thra.xcviii.
Boſphorus cim. lxxv.
Boſtrenus flu. lxxxix.
Bothrys lxxxviii.
Bouianum lx.
Bouille lxi.
Brabãtia xv.
Brachobii cxxv.
Bragmanes cxx.cxxvi.
Brachara v.
Branchidę cxvii
Bractia lxxviii.
Brigantium v.
Britãnorũ hiſtoria xxii.
Britones xii
Brixia xxix.
Brixellium. xl.
Brixillum xxix.
Bruttii lxii.
Brunduſium lxiii.
Buda lxxviii
Budini lxxv.
Bulgari lxxxiii.
Burdegala xiiii.
Burgũdiões xii.xiiii.xvi
lxxiiii.
Bupraſium xcii.
Burianum xxxiiii.
Buſiris cxxiii.cxlv.
Butrotum lxiii.
Butuntum lxiiii.
Buxentum lxii.

C

Cabira cii.
Cabiri xc.xcix.
Cabilo xiiii
Cabalienſes cvii.
Cabulleſchia cxvii.
Caduſii cxvii.
Cadmus mons cvi.
Cayſter cvi.
Caieta lvi
Calaris lxiiii.
Callęci v.
Callicutũ cxxvi.
Callirhoefons cxi.
Callirhous cii.
Cales lxi.
Caleti xv

Loca ac populi.

Calybes cii.
Chaldei cxiiii.
Callitere lxxxv.
Callipolis lxxxiiii.
Calorflu. lx.lxi.
Chalcedonia ciii.
Chalcidica reg. lxxxv.
Chalcis xcix.ccccxi.
Caletrani. lvii.
Caleti xv.
Calabria Inf. xcvii.
Calidium lxi.
Calpe v.
Calagurium v.
Calateria lxi.
Caledonii ccii.
Callichorus cii.
Calidonia lxxxix.
Cayline Inf. xcvii.
Camarina lxv.
Camelei lxxxvi.
Camerinum lix.
Cameracum xv.
Cambulteria vide Com bulteria lxii.
Cambiſes flu. cxvii.
Cambiſene ciii.
Campi natri xl.
Campus roſeæ lviii.
Campus Stellates lxii.
Campus ſpartarius vi.
Campania lxi.
Canaſtrum lxxxv
Canopum cxxiii.
Canarii cxxi.
Canaria Inf. clxix.cxxvi.
Cãdauia. lxxxiiii.lxxxvi
Cantabri v.
Cannę lxiiii.
Canephoroe cviii.
Canuſium lxiiii.
Cantium xxii.
Caparnaus cxi.
Capais lacus xci.
Capiſſene cxx.
Capiſſa cxx.
Capinates xlvii.
Caput viride cxxv
Capena liiii.
Capadocia cii.
Capitolium liii.
Capraria lxiiii.
Caprus flu. cxiiii.
Caphareus xcix.
Caphira xcv.
Cares cvi.
Carteia v.
Carbantorate xiii
Cardia. lxxxiiii.
Cariandra cvii.
Carmania cxx.
Carrę cxiiii.
Carthago cxxi.
Carthago hiſp. v.
Carambis xcix.
Characeni. cxix.
Carpathus xcvii.
Caryſtus xcix.
Carinthia lxxix.
Carmona. v.
Carcaſo xiii.
Carnutes xiiii
Carcinas lxiii.
Carni lxxvi.lxxix
Carſuli lvii.lviii.
Carſeoli lx.
Carmelus cxi.
Caſtulon. v.
Caſſiterides v.
Caſcontum vi.
Caſtellani vi.
Caſinum lvii.
Caſilinum lxii.
Caſtellũ græci lxi.
Caſtrum nouũ xlii.lix.
Caſandrea lxxxv.
Caſuentini lvii.
Caſſiterides Inf. vi.
Caſtabala cviii.
Caſperii lviii.
Caſiætris xcvii.
Caſiotis reg. cix.
Caſi⁹ mõs. cix.cxv.cxix.
Caſos xcvii.
Caſpium mare cxvii.
Cataium.cxviii.ccccxii.
Catalani vi.xiiii.
Cathea reg. cxx.
Cataractus flu. cvii
Cati ccccx
Catina lxv.
Caudinę furcę lxi.
Caucaſus cxvii.
Caucones ci.
Caulonia lxiii.
Caunus xcviii.
Cauni lxxxviii.
Caurium v.
Cea xcvii.
Cecina flu. xli.lvii.
Cecinus flu. lxiii.
Cecubus mons lvi.
Cęloſyria cx.
Celenę cv.
Celtiberi v.vi.
Celtę xv.
Chelidonię inſ. cvii.
Cheloneus ſinus lxxvii
Cemeni monteș xiii.
Centumcellæ xlii.
Cenchrea xcii.
Cencrius flu. xcv.
Chencrea cv.
Cenomanni xiiii.xv.
Centuripe lxv.
Centrones xiiii.
Ceninẽſes lvi.
Cephalenię Inf. xcvi
Cephiſus flu. lxxxix
Cephis xci
Cerauni lxxvii.
Ceraunia Inf. cxxi.
Ceraſtus xcix.
Cere xlvii.
Ceretani vi.
Cercyra xcvi.
Cerna Inf. cxxv.
Chaonia lxxxviii.
Cherſõneſus aurea.cxx.
Cherſõneſ⁹ thra.lxxxiiii
Cherſõneſ⁹ cimbri.clxxi
Cherſõneſ⁹ taurica.lxxv
Chęronea xc.
Cęſarauguſta vi
Ceſareę q̃ttuor. cii.ciii.
Ceſena. xxxix. cx.
Ceſſero xiii.
Cyalus cvi.
Cia xcvii.
Cianeę petrę xcix
Cibalis lxxviii.
Cybirenſes cvii
Cibelea cvi.
Cyclades xcvi.
Cicones lxxxiiii
Cydnus flu. cviii
Cydon xcix.
Cydna lxxxv.
Cilia lxxvii.
Cilicia cviii.
Cilla xcviii.ciii.
Cillene mons xcvi
Cimbri. vii.lxx.ccccxii.
Cymmerii. lxi.xcix.
Cimolus mons xcvii.
Ciminus lacus xlvii
Cynocephali lxxxvii.
Cynopolis cxxiii.
Cynorenſes xciiii.
Cingulum lix.
Cinga.Flu. vi.
Cynips cxxi.
Cypariſſus lxxxix.xciii.
Cyprus c.
Cyrus.Flu. cxvii.
Circii cxviii.
Cyrene cxxii.
Cirta cxxi.
Cyra.cxiiii. Cirra.xc.
Cyrapol'.cxiiii Ciſi.cxvi
Citheron xci
Cithera xcvii.
Cithorus mons ci.
Cynthus mons xcvi.
Cithnus. xcvii.
Cius ciiii.
Chius xcvii.xcviii
Ciuario xii.
Claſtidiũ. xl. lx.
Claterna xl.
Clanis.Flu. lvi.
Clanius.Flu. lxii.
Clazomenę cvi.
Chimæra cvii.
Cleone xcv.
Clitumnus lvii.
Cluſium xlv.
Clupea cxxi.
Cnoſ⁹.xcix.Coaſpis cxv
Cobebum promon. xv.
Coloſſis cvi.
Colchi cxvii.
Colophon cvi
Collatia lvi.
Colimbrica v.
Colonia lxix.
Comum xxviii.
Comaclum xxix
Compſa lxi.
Comani cxviii.ccccxii
Comana pontica cii
Comana cap. cii.
Concordia xxxiiii
Conſtantiæ. lxix.lxx
Cõſtãtinopolis.lxxxiiii.
Conueni xiiii.

Loca ac populi.

Conſentia lxiii
Coptum cxxiiii.
Copę xc.&.xcv.
Corduba fo.vi
Corbio lvii.
Corſica lxiiii
Cortona xliiii
Coroneæ.lxxxvi.xc.xciii
Corcyra lxxviii.xcvi
Coraxi cxvii
Coraxibidem.
Coryphaſiũ pmõ. xciii.
Cote. lvi.
Coriolũ lvii.
Coricus cviii
Corybãteslxxxviii.xcix
Corinthꝰ xcii.ccccxi
Corſinium lx.
Corcyna xcix
Coſas lvii. Coſe xlvi.
Coſetani vi
Cos xcvii.xcviii
Crathis lxiii.xcvi
Cratere lxv.
Cragus mons cvii
Cremna cvii
Creta xcix.ccccxi
Creuſa xc.
Cremera xlviii
Cremona xxviii
Creſtoma lxxxiiii
Cremmyon xcii
Chryſa ciiii.cxx
Chryſaoris cvii
Criſſa lxxxix
Chryſopolis ciii
Chryſoroas F. cx.
Crios xciii.
Crotylia xcvi
Croto lxii
Cruſtunium lvii
Ctheſiphon cxvi
Ctimene lxxxvii
Cumę lxi
Cuma ciiii
Cures lviii
Curetes lxxxviii.xcix
Curioſolitę xiiii.
Curienſes lxix.
Cupra lix.

D

Dacia lxxi.lxxxi
Daci ccccxi
Dai cxviii.
Damaſcus cx.
Dani lxxxiii.
Danubius lxxxiii
Dalmatę lxxvii
Daphne cix.
Darſana cxx.
Dardę cxx.
Dardani lxxxiii.ccccxi
Dardanium. cv.
Daulis lxxxix.
Dauni lxiii
Decapolis reg. cx.
Dedala mons cvii.
Delminiũ lxxvii.lxxxiiii
Delphi lxxxix
Delta cxxii
Delos xcvi
Delium xc.
Demetrias lxxxvii.
Demonas cxviii
Dertoſa vi.
Derto xxvii
Derba cvii.
Derbitę cxviii.
Dera xcix.
Dexamine lxxxviii
Dia lxxxvii
Dinãtium xiiii.
Didymus mons cv.
Dime xciii.
Dimnas lxxxvii
Dinia xii
Dioſcorias cxvii
Dium xcix.c.cx.
Dyrrhachium lxxxiiii.
Doberienſes lxxxv
Docleates lxxvii
Dodona lxxxviii.
Doliones xcviii
Doliche xcvii.
Dolopes lxxxvii
Domenenſes lxxxv
Doria flu. xxvii.
Dorion lxxxvii
Drangena reg. cxiiii.
Drauus flu. lxxviii
Drepane lxvi.cvii
Dreſia cv
Drinas lxxvii.
Dryopes lxxvii.lxxxix.
xcv.
Druentius xiii.
Dulichium xcvi.
Dulopolis cxxi.
Duris xiii.
Duria xxix

E

EBORAcum xxii.
Ebora v.
Ebrus flu. lxxxiiii
Eburones xv.
Echalia xcviii
Echatana cxvii
Echinades Inſ. xcvi.
Echinũ lxxxvii
Edeſſa cxiii
Edil flu. lxxv
Edones lxxxv
Eduenſes xiiii
Egeſta lxvi.
Egitania v.
Egnatia lxiii
Elacatęum lxxxvii.
Elana cxxiii.
Elatea lxxxix
Elea ciiii.cv
Eleutherę xc.
Elephantia cxxiii
Eleutherius flu. cx
Eleum xc
Eleuſis xci.
Elymea reg. lxxxv.cxiiii
Eliberis v
Elis xciii
Elia lxii.
Ellopia xcix
Eluetii lxix
Emathia lxxxv
Emaus cxi.
Emerita v.
Emingia Inſ. lxxii.
Emonia lxxxvi
Emmontani lxxxiii
Emodi montes cxvii
Emporie vi.
Enna lxvi.
Eneti ci.
Enipeus lxxxvi
Eniſpe xcv.
Eniochea regio. cxvii.
cxviii.
Enona lxxvii.
Entella lxv
Eordane reg. lxxxv.
Epheſus cvi.
Epheſtia xcviii
Epiphania cx.
Epirus lxxxvi.ccccxi.
Epidaurus xcv.
Epidaurum lxxvii
Ephyra corithi. xcii.
Ephyra theſprotia. lxxx
viii.
Eporedia xxvii
Equi lvii.ccccx
Equiculi lx
Erdonia lxi
Ereſſus xcviii
Eretum lvii.
Erethrya lxxxvii.xcix
Erembi cxxv
Erythrea v.cxxi
Erythrę xc.cvi.
Erithyni ci.
Erigon lxxxvi
Eryx lxv
Erymãthus xcvi.
Erulli. lxxv
Eſar xli.xlii.
Eſſeni cxi.
Eſernia lx.
Eſium lix.
Eſis flu. lix.
Eteonum xc.xcix.
Etna lxv
Euboea xcix
Euenus flu. lxxxix
Eugęa lxvi.
Eugubium lviii.
Euonyma lxvi.cvii
Euporia lxxxv
Euphrates cxiiii.
Eurymene lxxxvii.
Eurimedon flu. ccccix
Europę ſinus iiii.
Europus lxxxv
Eurotas mons xciiii
Eutreſis xc
Euxinus xcviii
Exiliſſa cxxi.

F

FABRAteria lvii
Fabrianum lix.
Faciesdei cx.
Falernus ager lxi.
Falerii xlvi
Faliſci xlvii
Fanũ voltũnę ccccix
Fanum fortunę lix.
Fanum Herculis xliii.
Farfarus lviii.
Farſina lix.

Loca ac populi.

Fauentia xxxix.
Fenilia xli
Ferentium xlvii
Ferentinum lvii.
Ferraria xxxii
Fertum xxxiiii
Feretrum lx.
Feroniæ lucus, xliiii
xlviii.lvi.
Feſcennium xlvii
Feſulæ xliiii.
Fidentiola xxxix.xl.
Ficinum xlviiii.
Fidenę lvii
Firmum lix
Firernus Flu. lx
Flandrii xv
Flauinium xlviii.
Flauiopolis lxxxiiii.
Flauia col. cx
Flauona vi
Flexum lxix
Florentia xlviii.
Fluſſates xiiii
Fons ſolis cxxii.
Fons veneris xlvii
Formiæ lvi
Formio Flu. xxxviii
Fortunatorũ iſulę.cxxv
Foruli lviii
Forum ſempronii. lix
Forum corneli xxxix
Forumliuii xxxix
Forumfuluii xvii
Forum claudii. xlvii
Forumiulii xxxiiii
Forumiulii xiii.
Forumcaſſii xlvii
Forumneronis xii
Forum tiberii lxix
Foſſa clodia xxix.
Foſſa philiſtina xxxiiii
Foſſæ papirianæ xli
Foſſæ marianæ xiii
Frabateria lvii
Francones cxx
Francorũ origo & genea
logia. xvi
Frętanum lx.
Fregellæ lvii
Fruſino lvii
Furconiũ lx.
Fucinus lacus lx.
Fulginea lvii
Fundi lvi.

G

GABALA cx.
Gaba cx.
Gabanopolis cx
Gabii lvi.cccx
Gadara cx.
Gadera liii.
Gades liii.
Gallorũ hiſto. xv.cccxi
Gallus flu. cv.
Galatę cii
Gallia togata xii.xxxviii
Gallipolis lxiii
Gamala cx
Ganges cxx
Gargara cv
Garganus mons lxiiii
Garamantes cxxii
Garunna flu. xv.
Gaſtronia lxxxv.
Gaugamela cxv.
Gaurus mons lxi
Gaza cxi
Gazaca cxvii
Gazum cxx.
Gebbanitę cxix.
Gebenna xii
Gedroſia cxx.
Gela lxv.lxvi.
Geminianũ xlvi.
Genea xlii.
Geneſa xciiii
Genarium xiiii
Genaſara cxi
Genua xii.xxvi.
Georgiani cxvii
Gepide lxxv
Gerania lxxxiiii.cv.
Geſara cx
Gergonia xv
Gergis cv.
Gerunda vi.
Gergobina xiiii.
Germania lxix.cccxii
Geſſoriacum xv
Getę lxxxi.
Getulia cxxi
Gyarus xcvii.
Gymnoſophiſtę cxx
Gymneę Inſ. cxxvi.
Gyrthon. lxxxvii.xciii.
Gythones lxxiiii.
Glanius lxii
Glanum xiii.
Glanis flu. ccccix
Glaucus flu. xciii
Glaucia cvi.
Glaucus cxvii.
Glaphyrę lxxxvii
Gleſſarię Inſ. iiii.lxxii
Gliſſa xc.
Gloſyra cxxi
Grauiſcę xlii.
Granatę regnũ v.
Gnidus xcviii.
Gnoſus xcix.
Gomphi lxxxv.
Gonuſa lxxxvii
Gonoeſſa xciii
Gonnus lxxxv.lxxxvii
Gordiæa cxv.
Gothorũ hiſto. vii.lxxv.
Grea xc.xci.
Greci. ccccxi
Grynium xcviii.ciii.

H

Hadrianopolis. lxxxii.
lxxxiiii.cx.
Haliartas xc
Halicarnaſſus cvi
Halys cii.
Halizones ciiii.
Haloneſſus xcviii
Halo xcviii.
Hebron cxi.
Hecateſia cvii
Hecatõpolis cxvi
Helia lix.
Helena lxxxvii.xcvii.
Helenia regio lxxxviii.
Helicon xci
Heliopolis cxxiii.
Hellas lxxxvii.
Helleſpontus xcviii
Helorus lxvi.
Helos xciiii.
Heptacometę cii.
Heptapolis cxxiii
Heracleopolis cxxiii.
Heracleę. lxiii.lxvi.
lxxxv.c.ci.
Heracliũ cxxiii.
Herculis prom. lxi.
Hermicines cxviii.
Hermopolis cxxiii
Hermus cviii
Hernici lvii
Heſperis cxxii.
Heſperidũ horti cxxii
Hetruria xli.ccccx
Hybla lxv.
Hydaſpes cxx
Hyelles lxxvii
Hierapolis. cvi.cxxiii.
Hiericus cxi
Hieroſolymia. cxi.cxii
cxiii.ccccxi
Hyettus xci
Hylas cii.
Himatopodes cxxii
Himera lxvi
Hypanis lxxv.cxx
Hypata lxxxviii.
Hyperborei lxxv.
Hyperea lxxxviii.
Hile xcii
Hylea regio. lxxv
Hippocrene xci.
Hippones duæ cxxi.
Hipponiates lxii
Hippurus xcvii
Hippus. cx.cxi.cxvii.
Hypſus xcvi
Hyrcania cxvii.
Hyria xci
Hirpini lxi
Hiſpania liii.vi.
Hiſpalis v.
Hiſpaſii cxx
Hiſpellũ lv.
Homeritæ cxxv.
Homoliũ lxxxvi.
Horma lxxxvi
Hunni vide vnni

I

IACCA v.
Iazyges lxxxii
Iadera lxxvii.
Ialyſus c.
Ialmon. lxxvii.
Ibernia xxii
Iapigia lxiii.
Iapydia lxxvii
Iardanus flu. cvi.
Iaxartes flu. cxviii.
Ibernia xxii.
Iberus flu. vi
Iberia cxvii.
Icaria xcvii.
Iccium promon. xv.
Icthys xciii.

Loca ac populi.

Ichthyophagi. cxix. cxx
Ionium cvi
Ichne lxvi.
Ichnuſa lxiiii.
Ida cv
Idomene lxxxv.
Idei dactyli xcix
Idothea mons cxxiii
Idruntum lxiii
Idumei cx.
Igilium lxiiii
Ilerda vi
Ilercaones vi
Ilergetum vi
Ileſium xci
Iliberis xiii.
Ilipa v.
Illyricum lxxvii. cccc x
Iliſſus flu. xci
Ilium. ciiii. Illurgis. v.
Ilua lxiiii
Imaus mons cxviii
Imbraſus xcviii.
Imbrus xcviii
Imellum lviii.
Inarime lxiiii. cvi.
Inachus flu. xcv.
India cxix. cccc xi.
Indus flu. cxx.
Indoſcythę cxx.
Inſulę diomedeę & Tyrrhene. lxiiii.
Intemelium xxvi
Interamnę tres. lvii. lviii
Inginum lviii. (lx
Iocos lxxxvii
Iones cvi.
Iordanes flu. cx.
Iotapata cxi
Ioppe cx.
Iria flauia v. xvii.
Iris flu. cii.
Iros lxxxvii
Iſauria cvii.
Iſar vel Iſara xiii.
Iſaurus flu. lix
Iſſicus ſin9. lxxviii. cviii.
Iſmenes xci.
Iſmarus lxxxiiii.
Iſtięa xcix.
Iſteuones lxx
Iſtria xxxviii. cccc ix
Italica v.
Italia xxv. lxiii.
Ithaca. xcvi. Ityca. cxxi.
Iſthmus. lxxxiiii. xcii. xcviii.
Ithome lxxxvii. xciii.
Iturię regio cx
Iturum lvii.
Iubedę montes vi
Iudęa cxi. cccc xi.
Iulia. cxxi. Iuliacū. xv.
Iulium carnicum lxxvii
Iuliobriga v.
Iulia regia v.
Iura mons xiii.
Iuſtinopolis xxxviii
Iuuantius flu. lx

L

LASatum. xxxvii.
Labcum lvi.
Labro xi.
Lacedęmonia cccc xi. xciiii.
Lacus regillus lvi
Lacus vadimonis xlvii
Laconica xciiii.
Lacuſciminus xlvii.
Ladon xcvi.
Laius flu. lxii. lxxxix.
Lamber flu. xxviii. xxix.
Lamia lxxxvii.
Lampſacum ciiii.
Laodiceę cv. cix. cxv.
Lapithę lxxxvii (cxvii
Larinum lxiiii.
Lariſſa lxxxvii
Larius xxviii.
Latini liii. cccc x.
Latobrigi xii.
Laurentum lvi.
Lanuuium lvi
Laus põpeia xxix.
Las. xciiii. Leborie. lxii
Lecheum xcii.
Leletani vi.
Lelex xciiii.
Legio germanica. v.
Lemouici xiiii.
Lemnos xcviii.
Leontini. lxv.
Leo. c. Lepreū. xxv.
Let9. xcvii. Leſbos. xcviii
Leptis. cxxi. Lethes flu. v
Lethe lxxxvi.
Leucas lxxxviii.
Leucoſyri cii.
Leuctra xcix
Leuonii lxxvii
Leucaspmon. lxiii
Leuci montes c.
Lexouii xiiii. & xv
Libanus cxi
Liburnus xli.
Liburni lxxvii
Libetrus fons xci.
Libya cxxii.
Liciniūpmon. lxiii
Licoſthene cvi.
Lic9 F. lxix. cli. ciii. cvi. & cxiiii
Licaonia cvii
Lycii cvii
Lycii troadis cv
Lycopolis cxxiiii
Lyctus c.
Lycaſtus c.
Lydia cvi
Lygdamum ciiii.
Ligir F. xv
Liguria xxvi
Lilea lxxxix
Limenea xcv
Lindus c.
Lynceſſus ciiiii
Lingones xiiii
Lipara inſ. lxvi
Liris F. lvi.
Liſſa lxviii
Liſſus lxxvii. lxxxiiii
Lyte lxxxvii.
Liternum lxi.
Lituani lxxi
Lix & Lixus cxx
Locrenſes lxxxix
Locrenſes Italię lxiii
Lombardia xxviii
Londinum xxiii
Longobardi lxix
Longones xiiii
Longula xlvii. lvii
Lotoringia xv.
Lothophagi cxxi
Luna xli
Lucani lxii
Lucerna lxix.
Lucrinius lxi
Luceoli lix
Lucus Auguſti v.
Lucus Feroniæ xli
Luc9 ethrurię xlvii.
Lugdunum xiii
Luna xli. Lunæ mons v
Luppia xv
Luſitani vi. & xi.
Lutetia xiiii

M

Mace cxxi.
Macarium lxvi
Macedonia lxiiii. cccc xi
Macra F. xli
Macrobii cxxv
Maciana cxvii
Macinum cxviii
Madera inſula cxxv
Magneſia Theſſ. cvi.
Magneſia Lidię cvi.
Malea xciiii.
Maliacus ſinus lxxvii
Malli cxx
Malliac9 ſin9 lxxxvii.
Malium ciii
Mallus cviii
Malua flu. cxxi
Mamereum lxiii
Mamertini lxv
Manduria lxiii
Manteum xcvii. cvii
Mantinea xcv
Mantua xxxi
Mariana lxiiii
Mardi cxvii.
Mardomedi cxvii
Marcomanni cccc x.
Mareotis cccc xi.
Margiana cxvii
Marrucini lx
Marruuium ibidem
Margus F. cxvii
Marathon xci
Marathus cx
Maryandini ci
Mardones lxxxviii
Marſias F. cv
Marmaridæ cxxii
Maronea lxxxiiii.
Marſi lx
Maſburgi fo. v
Maſes cxv
Maſſilia xiii.
Maſſyli cxxi
Maſſicus mons lxi
Maſtaura cvi.
Maſſagetę lxxii. cxviii
Mateola lxiii

Loca ac populi.

Matelica lix.
Mariana cxvii
Mathyrea lix
Matiſco xl
Matrinus lix
Mauri cxx.
Mauriſii cxx.
Maurítania cxx.
Mazaca cii
Meander F. cvi.
Media cxvi.
Mediolanũ galliæ xiiii.
Mediolanũ Italiæ xxix.
Medoacus ibidẽ.
Medeon lxxxix.xci.cv
Medimnus lxxxix.
Mediomatrices xv
Megalopolis xcv.cii
Megara xci
Megara Sicíliæ lxv.
Megaris lxiiii.
Melas F. xcvi.cii.
Melanchlæni lxxv
Melampea cvi.
Melanes cxx.
Meldæ.xiiii.Melene xcv
Melena xcviii
Melſita lxiiii.
Melitene ciii
Melite lxvi.cxxi
Melibœa lxxxvii.
Melimna xcv
Melos xcvii
Melitea lxxxvii
Melphias lvii
Me phia oppidum.& flu ſo.cccix
Memphis cxxiii
Menapii xv
Menix inſula cxxi
Mende cxxiii.
Mæonia cvi
Mœotis lxxvii.xcix.
Mœris cxxiii
Męrula flu. xxvi.
Meroe cxxv.
Mercurii cxxi
Meſimbria lxxxiiii.
Meſoa xciii
Meſopotamia cxiii.
Meſſana lxv
Meſſenia xciii.
Media vtraq; lxxxiii. &.cccx.
Meſape xciii
Meſapia lxiii.
Metapontus ibidem
Metaur9 fl. lix.lxiii.lxvi.
Metapa lxxxviii.xcix.
Methone lxxvi.lxxxiii.
Methimna xcviii(xciiii.
Meuania lvii.
Mybę cxxv
Mycon xcvii.
Mycaleſſus xci.
Mycale cvii
Mycenæ xciiii
Midia xci.xcv.
Mylaces lxxxviii.
Miletus cvi
Miniusflu. xci
Mincea lxvi
Minyiæ lxxxvii
Minio xliiii.
Mintius F. xxviii.xxix.
Minturnæ lvi.
Mirandula xl.
Myrina xcix.ciiii
Myrmidones lxxxvii.
Myrſinum xciii
Myſia duplex ciiii
Miſenum lxi.
Mytilene xcviii.
Mobeni cxix.
Modruſa lxxvii
Moleſſi lxxxviii.
Molena xcviii
Mons ſacer lvii
Monœcchi portus xxvi.
Monferratenſis xxvii
Mons falcus lvii.
Monſregius lxvi.
Mopſum cviii.
Morgus fl. xxvii.xxix.
Morini xv.in prin.
Moſa flu. xv
Moſchi xvii.
Moſinœci cii
Munda v.
Munichia xci.
Murgi iiii.
Murſia xxviii.
Muſeum ægypti cxxiii
Muſeũ maced. lxxxvi.
Muſicani cxx.
Mutina xl.
Mutillum xxxix.

N.

Nabatei cxvii
Nannetes xiiii.
Nãtuates xii.
Napata cxxv
Narona lxxvii
Narbo xii.xiii.b.
Narnia lviii.
Nar.Flu. lviii.
Naſamones cxxii
Natolia cv
Naucratis cxxiii.
Nauarrę regnũ xi.
Naupactũ lxxxix.
Nauport9 xxxviii.lxxvii
Nazo xcvii.
Nazaret cxi.
Neapolis Italiæ lxii.
Neapolis colchor.cxvii
Neapolis numidię.cxxi.
Neapolis lxi.lxxxv.
Nemus lvi.
Nemea ſilua xcv.
Neoceſarea cii.
Nelia lxxxvii
Nemanſum xiii
Nepe xlvii
Neritum lxiii
Neritus mons xcvi
Nerium promon. v.
Neruii xv.
Neſus lxxxiiii.lxxxv.
Neuri. lxxv. cxviii.
Nicopolis bithi. ciii.
Nicopolis epiri. lxxxviii
Nicomedia ciii.
Niceę.xxvi.xxix.ciii.cxx
Nigir Flu. cxxv.
Nilus cxxiii
Nympheus Flu. lvii
Nympheũ pmon. lxxv. lxxxv.
Ninus cxvi
Niſa xci.
Niſſa cxx.
Niſea xci.cxviii
Niſci cxviii
Niſibis cix.cxiiii.
Niphates ciii.
Nola lxi.lxii.
Nomentum lvii.
Norici lxix
Nonacria xcv
Normandi xv
Norwegia iiii.
Nouaria xxvii.
Nouiodunum xiiii.
Nuceria lviii.lxii
Nuceria appulor. lxiiii
Numicius Flu. lvi
Numantia vi.
Numidia cxxi
Numana lix
Nurſia lviii

O

Oaxus Flu. cxviii
Obulco v.
Ochus Flu. cxviii.
Odera Flu. lxxi.
Oenoe xcvii
Oenotriæ inſu. lxii.
Oenotria lxiii
Oene xcv
Oenus xciiii.
Oecalia lxxxvii.xci.
Oeta mons lxxxvii.
Oetylus xciiii
Ogygia xci.
Olbia .xiii.ciii.cvii.
Olchinium lxxxiiii.
Olenum. lxxxix.xciii
Olenia petra xciii
Olerus c.
Olimpia lxxxiii
Olimpi ſex. lxxxiiii
lxxxvi.lxxxvii.ciiii.cviii
Olynthus lxxxiiii
Ollium xxix
Olyra lxxxvi
Olyzon lxxxvii.
Olmeus xciii
Olooſſus lxxxvii
Omatrinus lix.
Omani lxxiiii.
Onchoe lxxxix.
Oncheſtus.lxxxviii.xci.
Onceum xcv
Opici lxii.
Opitergium xxxiiii.
Opus lxxxix.
Orchomenium.xci.xcv
Orchades xxii.
Orchani cxiiii.
Oreſtæ.lxxxiiii.lxxxvii.
Oricum lxxxiii.
Otete lxxv.
Oritæ cxx.
Orexartes Flu. cxxxi.
Ormenium lxxxvii.
Ortanum xlvii.
Oroſpeda vi.

Loca ac populi.

Orontes cviii.
Oropus xci
Ortona lx.
Ornęę xcv.
Orobius xiii
Orthoſias cx
Ortigia xcvi
Oſcorum terra lvi.
Oſci Opici lxii
Oſtia lvi
Oſſa lxxxvi.lxxxvii.
Oſſonoba v.
Otriculū lvii
Othryſii lxxxvii
Othrys lxxxvi
Oxus. cxvii.Oxiderichi
Oxyring⁹ .cxxiii. cxxc.

P

Pactalea cxx
Pactolus cvi
Padua xxxiiii
Padus xxix
Paduſa flu. xxix.xxxix.
Pagaſe lxxxvii
Pallantium xcv
Pallantia v.
Pallene Maced. lxxv
Pallene Thracię.lxxxiiii
Palępolis lxi.
Palebyblus cx.
Palice lxv.
Palinurus lxii.
Palmenſis ager lix.
Palmyra. cx.
Phalacrū pmō. xcvi.cv
Palus ſtephane lxv
Pamphylia. cvii.ccccxi.
Pancaia regio cxv
Pantagia lxvi.
Pharnacia cii.
Pharę xci.
Phanaticus ſinus lxxvii
Panacra mons c.
Paniſus flu. xciiii.
Paneas cvii.cx.
Pania cviii.
Pande cxx.
Pandoſia lxii.
Pannonia lxxviii.
Panormus lxv.c.
Panorm⁹ port⁹.lxxxviii
Panopea lxxix.
Panticapeum lxxv
Paphus ci.
Paphlagonia ci.
Parma xl.
Parnaſus lxxxix.
Parraſia xcv.
Paros. xcvi.ciiii.
Paropaniſades cxvii.cxx
Pharus lxxviii.cxxiii
Parentium xxxviii
Paretonium cxxiii
Pariſii xiiii
Parium ciiii.
Parthi cxvi
Parthyęi cxvi
Parthini lxxxiiii
Parthenius flu. xcviii.ci
Parthenopolis lxxxv
Pharſalus lxxxvii
Phaſelis cvii.
Phaſis flu. cxvii.
Phariſęi cx.
Paſargada xcxv.
Paſumena terra xliiii
Patalia lxxxv.
Patareni lxxxi
Patara cvii.
Patrę xciii
Pathmos xcvii
Pauſilipum lxi.ccccx
Pax iulia v.
Pheacia xcvi.
Pedaſus cv.
Pedum lvii
Pelagonia reg. lxxxvi
Pelaſgi. lxxxvi.lxxxvii.
Pella lxxxvi.clx.cx.
Pellene xciii.
Peligni lx
Palamidia ci
Peli⁹mōs lxxxvi.lxxxvii
Peloponneſus xcii.
Peluſium. cxxiii
Peneus flu.lxxxvi. xciii
Peparethus xcviii
Pephnum xciii.xciiii
Peonia lxxxvi
Perinth⁹.lxxxiiii.ccccxi
Perrhebi lxxxviii.
Pergamum ciiii.
Perſia cxiiii.
Permeſſus flu. xci
Periandra cii
Perſepolis cxiiii
Pherę lxxxvii
Peruſia.xiiii.Peſſim⁹.cii
Peſtum lxii
Pheſtus lxxxvii.c
Phellus cvii
Phlegrei lxi.
Petala cxx
Petelia lxiii
Peteon xci
Petraſancta xli
Petramala xliiii.
Petra ponti cii
Petra ſogdianę cxvii.
Petra arabiæ cxix
Petrocorii xiiii
Peuce lxxxiii
Picardi xv.
Picentes lviii
Picentini lxii
Pictones xiiii
Pidna lxxxvi
Pieria regio lxxxvi
Pierus mons lxxxvi
Phila. lxxxiiii.lxxxvi. cxxxii
Phylace lxxxvii
Philadelphea cvi
Philadelphea ſyrię. cx
Phylis lxxxiiii
Pylene lxxxix
Pilum xciii
Pylæ xcv.b
Philippi maced. lxxxv.
Philippopolis. lxxxiii lxxxiiii
Philiſtini cx
Pinara cvii
Pindus mons lxxxvi
Pyramus flu. cviii
Pyreus xci
Pyreneus mons iiii.
Pyrrha xcviii
Pyrrhea lxxxvii
Pyraſus ibidem
Piſa xciii.
Piſæ xlii.
Piſaurum lix
Piſidia cvii.
Piſtorium xliiii.
Pityuſę inſu. v.
Pityea ciii
Pythecuſa inſu. lxiii
Planaſia ibidem
Plateæ xci
Placentia xl.
Placentia hiſ. v.
Phlegra lxxxiiii.
Plemmyrius lxvi
Pleuron lxxxix
Phlius xcii.
Phœnicia cix.
Phocea cvii
Phocenſeş lxxxix
Pholus xcv.
Pholoe xcvi
Polonia lxxiiii
Pollentia xvii.lix.
Politianū xlvii
Polycaſtrū lxii
Polyremum c.
Pompelon. v.
Pometia lvii
Pontina palus lvi.
Pompeii lxi.
Pompeiopolis.cii. cviii
Pontum vii
Pontus. lxxvi.xcviii.
Pontia inſu. cxx
Populonia xli
Populium lx
Populinum xli.
Portæ armenię ci
Portæ caucaſeæ cxvii
Portus romanus. xlii
Portus veneris xxvi
Portus delphini ibidem
Portus herculis xli.lxiii.
Portus traiani xli.
Poſſidonia lxii
Poſſidiū. lxxxvii lxxxviii.cx.
Potentia traiana. lix.
Potentia lxii.
Potidea. lxxxiiii.lxxxv.
Potniæ xci
Practius flu. ciiii.cv.
Praſii cxx.
Praga lxxii.
Pratum lxxiii.xliiii.
Praxylus lxxxvi
Precutini lx.
Preneſte lvi
Priene cvi
Prillis flu. xlvii.
Priuernum lvii
Phrygiæ duę ciiii
Procōneſus. lxxxv.
Prochytę xcviii.
Pruſias ytraq. ciii.ciiii.
Pſelia cxxv

Loca ac populi.

Pſylli cxxii
Ptoleon lxxxvii
Phthia lxxxvi.lxxxvii
Phthir cvii.
Ptolemais Syrię cx
Ptolemais aphricę.cxxii
Ptolemais ęgypti.cxxiii
Puteoli lxi

Q

Quadi lxxii
Quiqeccleſiēſes.lxxviii

R

Rha flu. lxxv
Rhaga cxvii
Raphana cx.
Raphace cxi.
Ratiſpona lxix
Rauenna xxxvi
Raurici lxix
Reate lviii
Rhebas flu. ccccix
Redones xiiii
Regium xl.lxiii.
Regillus lacus lv
Remi xv.
Renus flu. xxix.xl
Retii lxix.
Ricina lix
Rhindacus flu. cv.
Rhiphei lxxv
Rhipa xcvi
Rizonicus ſinus.lxxvii.
Rhoda. vi. (lxxxvii.
Rodanus xiii
Rhodope lxxxiiii.
Rhodus cv.
Rogi lxxv.
Romādui xv.
Roma liii.ccccx.
Rhombites flu. lxxv
Rotomagū xv
Roxolani lxxiiii.
Rœzus cviii
Rubicon lvi
Rudię lxiii
Ruſcino xiii
Ruſcellę xlvii
Rutenenſes xiiii.lxxv

S

Sabatia ſtagna xlvii
Sabaudia xii
Sabatus flu. lx.lxi
Sabathra cxxi.
Sabei cxix
Sabini lviii
Sacrani lviii.
Sacrum promon. v.
Sacę cxviii
Saducei cxi
Saccaſani cxvii
Saguntini vi
Saiticum oſtiū cxxiii
Salas flu. lxxii.cxxi.
Salapia lxiii.
Salaſſi xxvii
Salamin xcvii.c.
Salernum lxii.
Salentini lxiii
Sallyes xiii
Salinus lx.
Salmantica v.
Salmacis fons cvii
Salon flu. vi.
Salona lxxvii
Salutię. xxvii.
Samaria cxi
Samarobrina xv
Sambroca flu. vi.
Samotus xv.
Same xcvi.
Samus xcviii.
Samothracia xcviii
Samnites lx.ccccx.
Samoſata cviii.
Sangarius flu. cv.
Santones xliii.
Sapis flu. xxxix.
Saraceni cccci iii.cxix
Sarepta cx.
Sarnus flu. lxii.
Sarmatia xliiii.lxxv.
Sardinia lxiiii.
Sardis cvi.
Saronicus ſinus xcv
Sarus cviii.Saſina lxiii.
Satricum lvii.
Satrianum lxiiii
Satura lvi
Satyri cxxii.
Saturnia xlvii.liii
Sauus flu. lxxviii
Saueria xl.
Sauari. lxxiiii.
Sauona. xxvi.
Saxões.xxiii.lxxi.ccccxii
Saxoferratū lix.
Scandauia Inſ. lxxii.
Scardona. lxxvii.
Scatones xli.
Scamandrus cvi
Scenetę arabes cxix.
Scepſis ciiii
Sciſcia lxxviii
Scythia cxviii
Scythopolis cx.
Scythopilus cxviii.
Sciletium lxiii
Scirus inſu. xcvii.
Scyathus xcviii
Scironides xcviii.
Sclaueni lxxvii.
Scodra lxxvii
Scotia xxii
Scotuſa lxxxvi.
Scotina lxxvii
Schoenus xci.xcvi.
Scombraria pmon. v.
Scultēna flu. xxix
Sebaſtopolis cxvii.
Secouia vi.
Secontia v.
Secobrica vi
Sedetani vi
Sebenitica cxxiii.
Sebaſta. ciii.cviii.cxi.
Scordiſci ccccxi.
Seduni xii
Segeſtica lxxviii.
Segeſta lxvi. ccccx
Selynnūtes lxvi.
Selga cvii.
Seleucis reg. cvii.cviii
Seleucæa cxvii. cxiiii
Selleentes lxxxviii
Sela Flu. xciii
Selium. v.
Senogallia lix
Sena xlv.ccccix.
Senones xiiii
Sentica v.
Senia lxxvii
Sentinates lix
Septem ciuitates cxxi
Sepinū lx
Sepia lxxxvii
Sequana flu. xii
Seres cxviii
Seiſphus xcvii
Seruia xcvii.
Seſamum ci.
Seſſites flu. xxvii.xxix
Setabis vi
Setia lvii.
Seuerinum lxii
Sextus lxxxiiii
Sexi v.
Siaſſus cv
Sibarite lxvi.
Sicambri lxx.
Sicar cxi
Sicum lxxvii.
Sicilia lxiiii.
Sicyonia xcii
Sidon cix
Sida cviii
Sidicini lxi
Sidinia cii
Syene cxxiii
Sigeum cv.
Sigium promon. xcviii.
Sigius mons xiii.
Signia lvii
Silua Arſia. xlvii
Silua mœſia xlvii.
Silua ercinia lxxii
Silua arduenna xv.
Silua barcenis lxxii
Silua cimina xlvii
Silerus flu. lxii
Sillon cvi
Simethus flu. lxv.lxvi
Simois cv.
Sina cxix
Sinarū regio cxx
Sinada cv
Sinope cii
Sinueſſa lvi.lxi.
Sintia regio lxxxvi
Singis lxxxv
Sindi.lxxxvii.Sida.cvii.
Singiticus ſinus lxxxv
Sipylus cv
Sipontū lxiiii
Siphnus xcvii
Siris flu. lxii
Syracuſę lxv
Syria cviii
Syrus xcvii
Sirenes lxxxviii.
Sirenuſſa lxvi
Syrna cvii
Syrmiū lxxviii
Siſaponę duę v.
Sitacena cxv.
Smintha xcviii.ciii.
Smirna cvi.

Loca ac populi.

Sion cxlii.
Sodoma cxl.
Sogdiana cxvii.
Soli.cviii.Solymi cvii
Solismenſa cxxv
Soloe cxviii.
Soletum lxiii.
Sonciates xv.
Sora lvii
Soracte xlviii
Soſandra xcvii
Spalatrum xxxvi.
Sparta xciiii.
Sperchius fl. xcviii
Spina xxix.
Spira lxix.
Spoletum lvii
Stabiæ lxii
Stœcades inſ. xiii
Styra xcix.
Stiria lxxvii.lxxix.
Stimphalus. lxxxvi.xc.
Stratonicea lxxxv.
Strimon lxxxiiii.lxxxvi.
Strobis lxxxvi
Strophades xcvi.
Strongile xcvii.
Suangela cvii.
Subalpina regio xxvii.
Subertani xli.
Sublaqueum lviii.
Sucro fl. vi.
Suda cvii.
Suduna cxiiii.
Sueſſa lvii.
Sura cvii.
Suetia lxxi.
Sueui lxx. Sulca lxiii.
Sulgas xiii
Sulmo lx
Sunium pmon. xci.
Surentum lxii
Surianum xlvii.
Suſa cxv
Sutrium xlvii.

T

Tabor cxiii.
Tabuda xv.
Tagaſta cxxi.
Tagus fl. v.
Taygeta xciiii.
Tamefis fl. xxii.
Tamara fl. v.
Tannetum xl
Tanagra xci
Tanais lxxv.
Tanarus xxvii.
Tania cii
Taprobane cxx.
Tapyri cxviii.
Taphiæ inſ. xcvi.
Tapſus lxiiii.lxvi.cxxi.
Tarraco fo.v.
Tarichęę cxxiii.
Tarſus cviii.
Tarſius ciiii.
Tarbeli xiiii
Tarbaſus cvii
Tarquinii xlii
Tarteſſus iiii.
Tarentum lxiii.
Tarus fl. xxix.xl.
Tartari lxxiiii. ccccxii.
Tartarus xxviii.xxix
Taruiſatii xiiii.
Thaſus inſ. xcvi
Taurus mons ci.
Tauriſcii lxix.
Taurini xvii.
Taurica cherſ. lxxv.
Tauromínium lxv.
Taururum lxxviii
Taulantis lxxxiiii
Thaumantia lxxxviii.
Theanũ appulũ lxiiii
Theanum ſidicinum lx.
Theata lx
Thebais cxxii.
Thebę cxxiii.ccccxi
Thebę bœotiæ xci.
Tectoſagi xiii.cii.
Tegea xcvi.
Tegyra xci.
Telamon xli.
Telchines xcix.c.
Telmeſſus cvii.
Telphuſa xcvi.
Tempe lxxxvi.
Temenos ſo.c.
Templarii cxiii.
Tempſa lxii.
Tenus xcvii
Tænarus xciiii.xcviii.
Tenedos ccccxi
Tentyra cxxiiii.
Teos cvi
Theodoſia ciii.
Theramne xciiii.
Thera xcvii
Terea cv.
Theraſia xcvii.
Theredon cxix.
Thermaicus ſinus. lxxxv.
Therma lxvi
Themeſſa lxii
Therina lxii
Thermiſcira cii.
Thermodon.F cii
Tergeſte xxxviii
Theſſalonica lxxxv.
Theſſalia lxxxvi
Theſpiæ xci
Tetricus mons lviii.
Teuthrona xciiii.
Teumeſſus cvii. xci
Teutones ccccxii
Teuthrania ciiii.
Tyana cii
Thyamis lxxxviii
Tiberis ccccix.
Tiberias cxi.
Tibur lvi.
Tibarni cii
Tibiſcus. lxxix.lxxxi.
Ticinum. xxv.
Ticinus xxix
Tyde v.
Tifata lxii
Tifernum lvii.
Tignum lix.
Tigris cxiiii.
Tigulia xli.
Tile xxii.
Tiliauentum xxxiiii.
Tymphei lxxxviii.
Timbra xcviii.
Timauus F. xxxiiii
Tinge cxx.
Tinia.F ccccix
Thynium xcvi.
Tyrea xciiii
Tyrus cix.
Thiſbe xci.
Thiſna xcvi
Titarium lxxxviii
Tius ci
Toletum v
Tollentinum lix.
Toloſa xii.xiii.
Tomi lxxxiiii
Tongri xv.
Topazon cxxv
Toparchiæ cxi.
Trachin lxxxviii.
Traconitis cx
Tragurium lxxviii
Trallis cvi
Thracia lxxxiii.
Tranſpadani xxviii
Trapezus cii.
Traianopolis ciiii.cv.
Traiectum lxix.
Trebula. lxi.lxii.lviii
Trebia.xxvii.xxx.xl.lvii
Threſſus cvi
Tremyli cvii.
Triballi. lxxxiii.ccccxi
Tribulium lxxvii
Treueri xv.
Tricorii xiiii.
Tricaricum lxi
Tricca lxxxvii
Tricaſtini xii.
Tridentum xxxiiii
Trimontium lxxxiiii.
Trinium. lx.lxiiii.
Triochala lxv
Thryon xciii.
Tripolis cx.
Tripolis cxxi
Tripolites lxxxviii
Triphylia xciii
Trœzena xcv.
Troglodytæ. cxix.cxxv.
Troię tres. lxi.lxiii.
lxxxiiii.
Tropęa Auguſti. xxvi
Tropęa pompeii vi
Tullum. xv.Tuder.lvii
Truentum lix
Tunis cxxi
Turingi lxx.
Turia.F vi.
Turduli v.vi
Turditani v.
Turcæ. lxxvi
Turones xiiii.
Triton palus cxxi
Troadis vrbes ciiii.
Tuſci xli
Tuſcanenſes xli.
Tuſculum lvi

V

Vaccei v.vi.
Wallachia lxxi.

Homines Clari.

Vada Sabatia xxvi.
Vada Volaterrana xli.
Valdanus fl. lxxviii
Valeria Hiſpaniæ vi.
Valeria pãnonię lxxviii
Valeria marſorũ lx.
Valentia Hiſpaniæ vi.
Valentia Galliæ xiii.
Valentia Italię xxvi.
Vandalia vii
Vandali lxxiii.
Vangiones lxixi
Varini lxxi.&.lxxii.
Vardei ccccx.
Varus F. xiii.&.xxvi.
Vaſſarii xiiii.
Vaſcones v.xiiii.
Veſo xv.
Vatrenus fl. xxix.xxxix. &.xl.
Vbii lxx.ccccxii
Veca fo.v.
Vegerra xv.
Veientes xlvii.ccccx.
Velitræ lvii.
Velia lxii.
Velica v.
Velinus lacus lv.
Venafrum lvii.
Venuſia lxiiii.
Veneti xxv.xxxiii.
Veneti Gallię xiiii.
Venedicus ſinus lxxii.
Verona xxxiiii.
Vercellæ xxvii
Veſeuus mons lxii.
Veſtini lx.
Vetulonia xlvii.
Vfens F. lvi
Vicus eluii xlvii.
Vicus aquarius v.
Vicentia xxxiiii.
Vienna xiii.lxix.
Vigilia lxxviii.
Vindelici lxix.
Vindili lxxiiii.
Viromanduí xiiii
Virbanus lacus xxix.
Viſontium xiiii.
Viſontiũ hiſpanię v.
Viſtula F. lxxi.lxxii.
Viſurgis fl. lxx.lxxii
Viterbium xlvii.
Vlyxipona fo.v.
Vmbri lvii
Vmbro fl. xli.xlvii.
Vnni lxxv.lxxviii
Volce xiii.xlvii.
Volſci lvii.ccccx
Volaterre xlv.xlvi
Volſinii xlvii.
Voltumne fanũ ccccix.
Voman⁹ F. lix.lx.
Vrbs ſaluia lix
Vrbinum lx.
Vrbs vetus xlvi
Vrbs roma liii
Vrceſa vi.
Vrci iiii.&.v.
Vrium fo.v.
Vrpanus fl. lxxviii.
Vtica cxxi.
Vulturnus lxi
Vxentum lxiii.
Vxii cxv.

X

Xanthus fl. cvii.
Xerxene ciii.

Z

Zagrius mons cxvii
Zariaſtis ibidem
Zacynthus xcvi.
Zama cxxi.
Zani xcviii
Zapirus cviii.
Zelea ciiii
Zela cii
Zelotæ cxii.
Zelia cxxi.
Zephyrium pmon. lxiii. c.cviii.
Zerbis F. cxiiii.
Zygi lxxv.
Zuma ſeu Zeugma cxiiii

Finis tabulę Primi tomi: de locis & populis in ſignibus.

Homines Clari.

Bagarus cxiiii
Abas fo.xciiii. ccclvii.
Abelus cxxvii.
Abrahamus cxxvii.
Ablabii cxxviii.
Acaſtus ccclvii.
Acatii cxxviii.clxvi.
Acheus cxxviii.
Achelo⁹ lxxxviii.ccclix.
Acteon ccclv.
Actii plures cxxviii. cxxxviii.
Attilii cxxviii.
Acilinus cxxviii
Acilius miles cxxviii
Acylas philoſoph⁹ ibidẽ
Achillę duo ibidem
Achilles cccxxiii.ccclvii
Acrones cxxviii.cxcvii.
Acuſilaus cxxviii
Adon puer ccclvii.
Ademarus xxvi.
Adonis cclxxvi.
Admet⁹ ccclvii.cxxviii
Adraſtus xc.xcv. cxxviii
Adriani cxxviii.
Aeacus ccclvii.
Aeeta rex cclii.
Aegeus rex xci.ccliii.
Aegeon cclii.
Aegeſippi clviii.
Aegiſtus cclxvi.
Aegina ccclix
Aelii cxxviii.
Aelianus cxxix.
Aeliodori ibidem
Aemylii cxxix.cccxxxvi
Aemylia tertia cxxix.
Aedeſia cxxix.
Aeneas cxxvii.cxxix.
Aeolus ccclvii.
Aeſon ccclvii.
Aeſchines cxxix
Aeſculapius ccclv.
Aeſopus phus cxxix.
Aeſopi cxxix.
Aeſchilus ibidem
Aeſchron poeta ibidem.
Aetius xxx.cxxix.
Aetius patrici⁹ ccxlv.
Aethalis ccliii.
Afranum cxxx.
Agathões.cxxx.ccxxvii
Agaue ccclvii
Agamemnon. cccxxiii.
Agathias.cxxx (ccclviii
Agatha ibidem
Agabius ibidẽ
Agabitus. cxxx.
Ageſilaus dux ibidẽ.
Ageſidamus cxxx.
Ageſię duo ibidem.
Agenor xciiii.ccclvii.
Agis cl.& cccxxiii.
Agoracritus cxx.
Agrippe cxxx
Agrippinę ibidẽ
Agricolę ibidẽ
Aiax Oileus ccclvii
Albini cxxx.
Albutii ibidem
Albigẽſes hęretici ccxvii
Alcibiades cxxx
Alcyone ccclvii
Alcinoi. xcvi.cxxx.
Alcidamas.cxxx (ccclii
Alceſte cxxviii
Alceus lyricus cxxx
Alcmanes ibidẽ
Alcman lyricus ibidẽ
Alcmęones duo. cxxx. ccclviii.
Alexii. xxxvi.cxxxi.
Alexis.cxxxi. (&.ccxlix.
Alexãdri.lxxxviii.cxviii cxxxi.cxxxii.
Almedon xcvii.
Aloides ccclii
Amantii cxxxii
Amandus ibidẽ
Amaſis rex. lxxii.cxxiiii.
Ambroſii cxxxii ccclxiiii
Amelius phis. cxxxii.
Amipſias. cxxxii
Amonii cxxxii
Amœbeas cxxxiii
Amilcares ibidem
Amilco cxlii
Amyclas. xciiii.
Amycus ciii.&.ccclii
Amythaon ccclvii.
Amphiaraus. xc.xcv ccclviii.
Amphion. cxxxiii.
Amphitrio ccclvi
Amphictiones lxxxix

Homines Clari.

Amphilacus lxxxvi
Amphilocus xcv.
Amphiteon xci
Anacreon cxxxiiii
Anaxarchus ibidē.
Anaxandrides ibidem
Anagallis cclxxxviii.
cccxxxiii.
Anaxillas cōic9 cxxxiiii.
Anaxenor cxxxiiii
Anacharsis ibidē
Anaximander ibidem.
Anaximenes duo ibidē.
Anaxagoræ ibidem.
Anastasii cxxxiiii.cxxxv
Anc9 Marti9 rex cxcviii.
Anceus cxxxiiii.ccclv.
Andocides cxxxiiii.
Androdam9 cxxxiiii.
Andronici cxxxiiii.cxl.
Androgeus ccclvi.
andromach9 li.cxxxiiii.
Andromache ibidem
Andromade cxxxiiii.&
c ccclvi.
Anna Didonis c cclvii.
Annę tres cxxxiiii
Annibales cxxxiii.cxix.
Annibales romāi ccxxx.
Anniceris cxxxv.
Annones cxxxiii.
Ansanus cxxxv.
Anselmi xxiiii.& cxxxvi
Anteus ccccxii.
Antenor cxxxv.
Antimachi cxxxiiii.
Antiphanes ibidem
Antiphon ibidē.
Antinous ibidem
Antigenides ibidem.
Antigonus cxxxi
Antisthenes cxxxiiii.
Antiochi reges cxxxiiii.
Antilochi alii cxxxiiii
Antipatri cxxxi.cxxxiiii
Antiloch9 cxxxv.cccxlii
Antichrist9 cxxxv.
Antiphon cxxxiiii.
Antiphil9 cxxxv.cxxxvi
Antidotus cxxxvi.
Antigoni cxii.cxxxi.
cxxxii.cccxvii.
Antiopę ccclxiii.
Antonii cxxxv
Apelles cxxxvi
Apelicon Teius cxl.
Apicius cxxxvi.
Apis cxxxiii.cclvii.
Apianus cxxxvi.
Appion cxxxvi.
Apollo lxxxviii.xcix.&
cccxxiii
Apollinares cxxxvi.
Apollodori ibidē
Apollonii ibidem
Apsyrti cxxxviii
Absines sophistę ibidem
Aphthonius ibidē.
Aphrodisius ibidem
Apuleii ibidem
Aquila ccvii
Aquilii cxxxix.cxxxviii.
cccvi.
Arati cxxxix.
Arator poeta ibidem
Archelai cii.cxii.cxxxix.
Archesilaus cxxxix.
Archesilas sculptor ibi.
Archimedes Syracusa-
nus cxxxix
Archimedes gram. ibi.
Archidam9 Lace.cxxxix
Archiæ ibidem.
Archiræ ibidem
Archibius ibidem
Archilochus ibidem
Arganthonius fo.v.
Ariarathes cii.
Arideus cxxxi
Ariobarzanes cil
Aristides qnq; cxxxix cxi
Aristo xcii
Aristonymus cxli
Aristoteles duo cxl
Aristippus ibidē.
Aristarchi ibidem
Aristogenes duo ibidē.
Aristogitō orator ibidē.
Aristogiton tyrann.cxl.
Aristeas ibidem.
Aristeus ccclv.
Aristocles cxl.
Aristophanes duo cxli.
Aristodem9 grāma.cxli.
Aristomenes xciii.cxli.
Aristonici cxli Ccccliii
Aristoxeni cxli.
Aristonym9 cxli.
Aristonus cytharœdus.
cxli.
Aristolaus pictor cxli
Atistoboli ibidem
Arrii ibidem
Arriani ibidem.
Arion cxl.
Areta mulier docta ibi.
Arelius pictor cxli.
Arnuphis ibidem
Arcadius grammaticus
cxli.
Archedic9 comic9 ibidē.
Archipp9 comic9 ibidē.
Arnobius.clxxi.ccxliiii.
Arpyię vide in Har.
Arsenius cxli.
Artemidor9 rhetor cxli.
Artemidorus gramma-
ticus ibidem.
Artemisia ibidē.
Artemi9 pfectus ibidē.
Artabaxes ibidē.
Artabanus cxvi.
Artaxerxes reges ibidē.
Argus ccccxii
Argia ccclvii.
Asclepiades tres cxlii.
Asconius ped. ibidem.
Asclepiodor9 cxlii.
Asdrubales cxlii.
Asellani lxii.
Asellius cxlii.
Asinii cxlii.
Aspasii cxlii.
Aspasia cxlii.
Asterius ibidem
Aster puer cxlii.xcx.xcvi
Astreus ccclii.
Astrea ibidem
Assisini cxiii.
Astydamas tragicus fo.
cxlii.
Astydamas iunior ibidē
Astyampsicus ibidem.
Astyanax ibidem
Astylus ibidem.
Athanasius cxliii
Athamas clviii
Athenei cxliii
Athenodorus ibidem.
Attali reges cxlii.
Atteius capito cxliii
Atteius philolog9 ibidē
Athlas.cxxi.cccli.ccclii
Athlantæ duę. ccclvi
c cclvii.
Atys rex cxxvii
Aurelia gens cxliii
Augustinus xlii
Augustarū noia. cxliii
Augeas rex.lxxxix.xciii.
Augeas comicus.cxliii.
Auxentius cxxxii
Auitus ccxlv
Ausonii duo cxliii
Autolyci tres ibi.
Autonoe ccclvii.
Aura virgo cxliii

B

Babylas cxliii
Bacchylides ibidē
Bacchi duo. cxliii.
ccclxiii
Bacchidę lxxxviii
Bacchiadę lxxxviii.xcvi
Bacchias lxxxviii
Bacchis ccclxiii.
Bairon cxliii.Balbi ibid.
Balbina.ibi.Barbi.cxliii
Bardasanes cxxvii.cxliii
Bartholus cxliiii.
Barbi cxliii.
Barcha cxxxiii
Basilii. cxliii.cxliiii.
Basili.cxliiii.Bassi.cxliiii
Bassiani ibidem
Batto Sinopensis.ibidē
Baton comicus.ibidem
L.Ballienus ibidē
Beatrix ibidem
Beduini cxiii
Beli tres ccclvii
Belides ibidem
Bellorophō cvii.ccclviii
Bellissarius ccxlvi
Beda cxliiii.
Benedicti.ccxvi.ccxxiiii
ccxxvii. &.ccxxviii.
Bernardi cxliiii cclxxxiii
Berenicæ plures. cxliiii.
Besanæ cxxxi
Beryllus præsul. cxliii.
Berosus ibidem
Bestia appia ibi.
L.Bestia ibidem
Byzes Naxius ibi.
Bias sapiens cxliiii.

Homines Clari.

Bion cxliiii
Bibaculi duo cxliiii.
M.Bibulus ibidē
Bibiana ibidem.
Boetius ibidem
Bolus ibidem.
Bochus rex Nūidiæ.cxx
Bomilcar cxxxiii.
Bonifacii cxliiii.
Bonicius cxliiii.
Bonus ibidem.
Bonauēturę duo.ccxviii
Brasidas dux cxlv.
Branchus ccclv.
Bragmanes cxxxviii. &.cxliiii.
Brisēis ccclvii
Briareus ccli.&.ccclii.
Brigidędug ccxxxii
Britius cxlv.
Bruti ibidem
Busyris ibidem.
Bucell9 dux xvi.clxxxii.

C

Caccus ccclv.
Cadm9 milesius cxlv.
Cadm9 agenoris ccclvii.
Caii cxlv.
Caia ibidem.
Calanus cxxxi.
Candidi cxlv.cxlvi.
Candidę duæ cxlv.
Calui ibidem
Calliæ ibidem
Callimachi ibidē.
Callinius ibidem.
Callisthenes cxxxi.cxlv
Callicratessculptor cxlv
Callistus ibidem.
Cambises cxv.cxvii.
Camillus cxlv.
Camilla Volsca cxlvi.
Calpurni9 Sura ibidem.
Canuleius ibidē.
Canīnius consul ibidem
Canius ibidem
Canthus ibidem.
Capellæ cxlvi.
Carbones cxlvi
Carneades duo ibidē
Carcinus ibidem
Charontes tres ibidē.
Charisius orator ibidē.
Carbilii duo ibidē
Carpophorus v
Carpocrates cxlvii
Charillus cxlvi.
Charandes ibidē
Cassii ibidem
Cassiani ibidem
Castritii ibidē
Cassiodorus cxlvii
Cassander cxxxi
Castor & pollux.cxxxvi.
Catones cxlvii.
Caraldi. xii.xxii
Catuli cxlvii.
Catullus ibidem
Catilina ibidem
Cantarus ibidē.
Capton ibidem.
Caunus & Byblis.ccclii
Calanus indus cxlvii
Cebes phūs cxlviii
Cebriones ibidem
Cerbones ibidē.
Cæcilii ibidem.
Cecinæ ibidem.
Ceculus ccclv
Celii cxlviii
Celsi tres.cxlviii.ccclxi.
Celsusalbinouan9 ccclxi
Ceneus ccclvi
Centauri ccclv
Cephal9 orator cccxlviii
Cephalus ccclviii.
Cherinthus hæreticus. cxlviii
Cherephon ibid.
Cheremon ibidē
Chæris ibidem
Chœrilus ibidęm
Q.A.Ceretanus. ibidē
Cepiones cci
Ceres ccclii
Cæsares cxlviii.
Cæsar Vopiscus.ibidem
Cæsarii tres ibidē
Cethegi cxlix.
Ceus ccclii
Cinnæ ccxlix
Cynegerus cxxvii.
Cinara ccclvii.
Cicero.ccx.Cincii.cxlix.
Cynesias ibidem
Cypriani ibidem
Cyparissus ccclxiii
Cimones cxlix
Cyneas ibidem
Cygnus ccclxiii.
Cyane ccclix
Cyrene xxii.ccclix
Cyriaci cxlix
Cyr9 cxv.cxvii.cccxxxvi cccxl.
Cyrus poeta cxlix
Cirilli ibidē
Chilo cxlix.cli.
Chiron ccclxii
Circe. ccclii.ccclix
Claræ ccxix
Claudii cxlix.cl.
Claudius præsul xiiii
Claudiæ vestales cl
Claudia familia cxlix.
Cleomenes duo cl
Cleomedes ibidē
Cleones ibidem
Clearchi tres ibi.
Cleantes cccl
Clemens historicus cl.
Clemēs Ep.Alexād.ibi.
Clemens xlvi
Cleomachus pugil cl.
Cleophon tragicus ibi.
Cleodamas ibidē
Cleobulus cli.
Cleobulina ibidē
Clistenes cl.
Clinias ibidem
Clitomachi ibidē
Clitarchus ibid.
Clitemnestra clvi
Clodii. cli.ccxl.
Chlorides duę ccclii. ccclxiii.
Cluēti9.cli.Codrus cli.
Columella ibid.
Colūban9.xxviii.ccxvi.
Columnensium familia cccxxxiii
Columba virgo xiiii.
Conones cli.
Cōcordius martyr. clxv
Consus deus ccclxiii
Constantii cli
Constantiæ tres.ccxliiii.
Corax Siculus cli
Corax & Tibur.ibidem.
Corinnę duę ibi.
Corinnus ibidē.
Cordilio stoicus cli.
Cornutus phūs cli
Corœbi tres ibi.
L.Cornificius poeta.ibi.
Cornificia soror ibidē
Iul.Cordus ibidē
Cordus Cremutius. ibi.
Val.Cordus ibidem.
Cornelii plures ibidē.
Cornelius cor.Gaditani nepos cxxii.
Corneliæ cli
Corruncani duo clii.
Cosroes rex ibid.
Cossi duo. cxxi.cli.
Cotys rex cli
Cottæ clii
Cotiso rex ccccxi.
Crassi clii
Crates tres ibidē.
Cratinus ibidem.
Crantor ibidem
Cratetus ibidem.
Crassitius ibidem
Cratippus ibidē
Creophillus ibidē
Creon rex Corinthi.clii. ccclviii
Creō rex Thebanoꝝ.clii
Cretias cli
Creusa cclviii.
Cretheus ccclvii
Crœsus.clii.Cresti.ibid.
Critōes.ibi.Critola9 cliii
Critolaus dux ccccxi
Christodorus cliii.
Christobolus ibi.
Critias cxlix
Chryseis ccclvii
Chrysaor ccci
Crispi cliii.Crispini.ibid
Crispinianus cliii
Chrysanthus ibid.
Chrysogoni duo ibidē
Christophorus ibidē.
Chromatii duo ibidē
Ctesiphōtes tres clx.cliii
Curtii quattuor ibid.
Curius.ibi.Curiōes.ibi.

D

Damasci9 historic9.cliii
Damiani cliii.
Damzenus comicus ibi.
Damostratus phūs. ibi.
Damascius ibidem.

Homines Clari.

Damozenus cliii
Damophilus ſophiſta cliii
Damophila cliii
Damon & Pythias. ibi.
Danaus cxxiii.ccclvii
Danae cliii
Daphnę duæ cliii
Daphnis cliii.ccc liiii.
Daniel cliii.
Dantes ccxxi
Dares phrygius cliii.
Darei reges.lxxxiii.cxv. cclxv.
Dareus nothus cxv
Dardanus ccclviii
Daunus ccclvi.
Decii pater & filij.cliiii
Dædalus. ccclv.ccclvi
Deianira ccclv
Deiphile ccclvii
Deiotarus rex. cii.cliiii.
Deiotarus grāma. cliiii.
Demades orator ibidē
Demetrius poliorcetes. cxxxi.cliiii
Demetrii cliiii.
Democles cxxxii.
Democrates tres cliiii
Democritus phūs.ibidē
Dæmonax phūs ibidem
Demarathii duo ibidē
Demoſthenes duo.clvii
Demarchus cliiii
Democides clv
Demolchus ibid.
Democharesorator.ibi.
Deſiderius,xiii. clxvi.et ccxliiii.
Deucalion ccclii.
Dexippi tres clv
Dexter cliiii.
Diagorę duo clv.
Diadumeni ibidem
Dicearchꝰ orator. ibidē
Diceogenes poeta.ibidē
Dias ſophiſta ibidem
Dibutares figulus.ibidē
Didymus ibidem
Dinocrates dux.ibidem
Dimophilꝰ cōplaſte.ibi.
Diones plures ibidem
Diogenes plures. ibidē.
Diogneti tres ibidem
Diodori clv.
Dioxippi tres clvi
Dioſcurius ibidem.
Diomedes. clvi.ccclv.
Diogemanus clvi
Diocles comicus. ibidē.
Diocles medicus ibidē
Dioſcorides ibidem
Dionyſii ibidem
L.Bebrius diues.ibidem
Dictys Cretenſis ibidem
Diopenus & Scybis. ibi.
Dirce ccclii
Dolabellæ clvi.
Domitii clvii
Domitia Domitiani.ibi.
Domitillæ tres ibi.
Domnini tres ibidē
Dominicus eiuſq; ordo. ccxvii.
Donati clvii
Dorotheus ibidē.
Dorotheę virgines. ibi.
Draco cciiii.
Draccus clxxxi
Cn.Duillus Coſ. clvii.

E

Ebion hæreſiarcha.clvii
Ecebolius ſophiſta. ibi.
Egemō characenꝰ clviii
Egerius cxcviii.
Egeria ibidem
Egeſiſtratus clvii
Egeſias orator clvili.
Egeſippi ibidem.
Egidii xiiii.ccxvi.
Electrę tres clviii.ccclviii
Electrio ccclvi
Eluidii clviii
Endymion xciii
Ennii duo clviii
Epaphus ccclvii.
Epimetheus ccli.
Epaminundas clviii.
Epeus xciii.
Epheſtiones clviii
Ephippius cumeꝰ clviii.
Epicrates tres clviii
Epictetus philoſophus. clviii.
Epicurus ibidem.
Epicharmus ibidem.
Epimenides ibidē
Epiphanii tres clix.
Epitherſes tres clix.
Ephori duo ibid.
Ephren Syrus ibidem
Ephren græcus ibidem
Eratoſthenes ibidem
Eraſiſtratus ibidem
Ergoteles ibidem
Eriphus ibidem.
Erichthonius rex troiæ. ccclv.&.ccclviii.
Erichthonius ſiue erichtheꝰ rex athe.xci.ccclvi
Erithrus ccclvi.
Erdonius ccccx.
Eryx.ccliii.Eros clx
Eroſtratus ibidē
Erſilia romuli ibidem
Eſdras ibidem
Eſione ccclviii.
Etheocles ccclvii
Euangelus clx
Euander.ccclii. ccclxiii.
Euadne ccclv.
Euagrius clxi.
Eubulus comicus. clx
Eudoxi ibidem
Eudemus ibidem
Eumolphus clxi.
Eumenes reges cxlii
Euemerus clxi
Eugenius grāmati.clxi.
Eugenia ibidem
Eulalia ibidem
Euſtorgius ibidē
Eunomii ibidem
Euphronius poeta.ibid.
Euphranor pictor ibidē.
Eutymus pugil ibid.
Eutices hæreticus.ibid.
Eutyces poeta ibidem.
Eutichii ibidem
Euridemus ibid.
Eupompus pictor.ibidē
Euodius ibidem:
Entropii ibidem.
Eupolis comicus ibidē.
Eupolis Niciæ. ibidem
Euphorbus ibidē
Euripides ibidem
Euſtathii ibidem
Euriſteus ccclvi.
Euridice ccclix
Eurymedon ccccix.
Euſebii clxi
Euſtochiꝰ ſophiſta. clxi.
Euſtephius ibidē.
Euphemię virgines clxii
Euphroſinę virgines ibi.
Exſuperantii.clxii.cxcix

F

Fabiorū familia clxii
C.Fabritius ibidē
Fauſti ibidē
Fauſtus ſyllę fi. ccccxi
Fauſtini clxiii.
Fauſtinę ibidē
Faunus ccclii
Fauorinus clxiii
Feneſtella ibidē
Felices ibidē
Felicitates clxiii.ccl
Fl.Fimbria clxiii
Firmini duo xv
Flaminiorū pſapia.clxiii
Flacci ibidē
Flauia gens ibidē
Flauiani martyres.ibidē
Florę duę martyres clxiii
Flora Meretrix ccclii.
Florus martyr clxiii
Floridus clxiii.
Florentii clxiii
Fonteius clxiii
Fonteia ibidē
Fortunati ibidē
Fortunatiani ibidē.
Franciſcus eiuſq; ordo. ccxviii.
Frontones xv.clxiii
Fuluii clxiii
Fuluia clxiii
Fulgentii clxiii.

G

GABINII clxiii.
Galli ibidē.
Galla Symachi ibidē
Gallio cii.
Galbarū familia clxiii
Galatea nympha.ccliii inprinci.
Galenus clxiii
Ganymedes ibidē
Gaudentii ibidē.
Geganii cccx
Gellii clxiii
Gemini ibidem
Geminiani ibidē
Gentius rex cccx.

Homines Clari.

Gennadiꝰ clxiiii.
Geneſius martyr. ibidē
Geōrgius ibidē
Georgiani cxiii
Gerardi quattuor. xv. lxxix.clxiiii
Germani tres clxiiii
Geruaſius ccxii.
Giges rex lydię clxiiii
Giges ex Titanis cccli.
Giraldus clxiiii
Gildardus ibidē
Glauci plures. clxv
Glaucon clxv.
Glyceriū meretrix. clxv
Gneus. clxiiii
GNefactus cxxiii.
Gordianus clxv.
Gorgias clxv.
Gotardus ibidē.
Gracchoꝝ familia. clxv
Gregorii ibidē.
Georgius ibidē.
Gorgones. cccli.cccliii
Gorgoris vi.

H

Habis vi.&.ccccxi
Harpalus clvii.
Harpalice cccli
Harpyię ccclxiii
Hecate cccli
Hecateꝰ hiſtoricꝰ.clvii.
Hector clvii.in fine.
Hecuba ccclviii.
Helladius clviii.
Hellanicus clviii.
Helena clviii.ccclvi
Helerna clviii
Helcheſaitę clviii.
Helię duo ccxiiii.
Aeraclides tres clix.
Heracleti clix
Heracleon clix.
Heracleas ibidē.
Herdonius ccccx
Hermagoras clix
Nercules tres ccclxiii
Hermogenes clix
Hermetes ibidē.
Hermocrates duo. ibidē
Hermetes dux ibidē
Hermionę duę ccclv.
Hermaphroditꝰ.ccclxiii
Hermeas eunuchꝰ. clix.
Hermippas clix
Hermoderi clx
Herodotus ibidē.
Hermolai ibidē.
Herodiani ibidē
Herodes atticus ibidē.
Herodū pſapia cxii.
Herfilia Romuli clx
Herophila ſybilla. ibidē.
Hero. orator ibidē.
Heſiodus clx.
Heſione. ccclviii.
Heſychius clx
Hęperides cccli
Heſperus ibidē
Hyas ccclxii.
Hiacinthi.clxvi.ccclxiii.
Hydra cccli.
Hierones clxvi.
Hieronymi ibidē.
Higinus clxviii
Hilarii ibidem
Hilarion ccxiiii.
Hipparchi clxix.
Hippathia ibidem.
Hippaſus phis ibidē.
Hipenꝰ arieta ibidē.
Hiperides orator ibidē
Hyperechiꝰ ibidē
Hyperion cccl.
Hippię tres clxix
Hippocrates plures. ibi.
Hipponicus ibidē
Hippomachꝰ ibidē.
Hippodamus ibidē.
Hippodamię tres.ccclvi
Hippomanes ibidem
Hippolyti clxix.ccclxii
Hippodromus clxix.
Hippodorus ibidē.
Hipponax ibidē
Hipſipyle ccclviii.
Hipſeus cxc.ccclix
Hipſicratea clxxx
Homeri duo clxxxiii.
Honoratus xv.
Horatiꝰ poeta.clxxxiiii.
Horatiorū pſa.clxxxiiii.
Hor abbas ccxv.
Hortalꝰ nepos.clxxxiiii.
Hortenſii ibidē
Hortenſia ibidē
Hoſtilii clxxxv
Hoſtus hoſtiliꝰ cxcviii

I

Iacobitę cxiiii
Iamblycus phis clxvi.
Ianus cxxvii.clxvi.
Ianuarii clxvi.
Iapetus cccv.cccli
Iarchas clxvi
Iaſii duo ccclvii.ccclviii
Iaſon ccclvii.
Ibycus hiſtoricus.clxvi.
C.Icilius ibidem
Icarii duo ccclvi.
Ictus paleſtrita clxvi
Ideus Aetolię rex. ibidē.
Ideus poeta ibidē
Idanthyrſus rex ibidē
Idmon vates ibidē
Idomeneus rex ibidē
Ieſus ibidē
Iginus clxviii.
Ignatius ibidē.
Ilas xcv
Io. lxxv.ccclix
Ino ccclviii
Ioannes plures.cclxviii.
Ioan.Scoti duo.ccxviii.
Iob clxviii (ccxxviii.
Ioſuę cxxvii
Iolaus ccclviii
Ioſephi clxix
Iouinianus ibidē
Iphis xcv
Iphiclus clxix.ccclvi.
Iphicleus clxix
Iphigeniæ duæ. clxix.& ccclviii
Irene.clxix.Ireneꝰ.ibidē
Iris cccli.
Irus clxix
Iſandrus ccclviii.
Iſeus clxix.
Iſis clxx.ccclii.ccccxii.
Iſidori clxx.
Iſmenias ibidē
Iſocrates tres clxix
Iudę clxx.
Iubæ reges cxx.
Iugurta cxxii.clxxviii
Iulii cxlviii.clxx.ccxl. cccxxxvi. Iulię impudicę. clxx.
Iulię pudicę ibidē
Iulię Virgines ibidē
Iuliani ibidē.
Iuliana clxxi.
Iunii clxx.
Iuno ccclii.
Iuppiter. cccli.ccclxiii
Iuſti vi.clxxi
Iuſtini clxxi
Iuſtinæ martyres. ibidē.
Iuturna ccclvi
Iuuencus clxxi.
Iuuenalis poeta. ibidem
Iuuenalis. E. Narnienſis ibidem.
Ixyon ccclvi.

L

Labdacus ccclvii.
Laberis eques clxxi.
Laberius poeta. cxcvi
Labeo antiſtius. clxx.
Labienus dux ibidē
T.Labienꝰ hiſtoricꝰ.ibi.
Lacides Cyreneus. ibidē
Lactantius ibidē.
Laïs cclvi
Laius lxxxix.ccclvii
Lamiarū familia. cclxxi.
Ladochus citharœdus. clxxxii
Lamia meretrix. cxxxii
Lamiæ cxxxvii
Lanfrancus xv
Lampridius clxxi.
Laodice ccclviii
Lares ccclxiii
Latinus ccclxii
Latona ccclii
Latro portius clxxi
Laudomia ccclviii
Laureatullius ccx
Leander & Ero. clxxii
Leāder.E.Iſpaleñ.clxxii.
Learchus ccclviii.
C.Lelius ibidem
Leliæ eloquētes clii
Lemnius Libertꝰ.clxxii.
Lenates & Lanati. ibidē.
Lentulorū familia. ibidē
Lęneus põpeii lib. ibidē
Laodomas. xc.
Leones.clxxi.leonidę.ibi
Leonardꝰ ib.lepidiclxxii
Leontii martyres. ibidē.
Leontiū meretrix. ibidē.
Lætus ibidem
Libanius ſophiſta. ibidē

Homines Clari.

Liberat⁹ martyr. clxxii.
Liciniorū familia ibidem
Licinie eloquentes cli
Licurgi tres clxxiii.
Lycurg⁹ rex thracię fo. clxxiii.&.cccly.
Lycaon clxxiii.ccclii
Lycas ccclxxv
Lycophron clxxiii
Ligarius clxxii
Lynceus ccclvii.
Linus clxxiii.ccclv.
Liſander laced. clxxiii
Lyſias orator ibidem.
Lyſippus ſculptor ibidē
Lyſippus poeta ibidem.
Lyſiſtratus ibidem.
Lyſimachi tres ibidem.
Liuia gens ibidē
Liuius Andronicus poeta clxxiii.
Liuius hiſtoric⁹ clxxiii.
M.Lollius clxxiiii
Lollia Paulina ibidē
Lollian⁹ ſophiſta.clxxiiii
Longini ibidem.
Lucretii clxxiiii
Lucretiæ duę cxcviii
Luculli clxxiiii.
Lucili⁹ Balb⁹ clxxiiii.& cccvi
Lucilius poeta clxxiiii
Lucillus ibidem.
Lucię ibidē.Lucillę ibidē
Lucina virgo ibidem.
Luciani.ibi.Lucii clxxv.
Lucifer ibidem
Lucas clxxv.ccii.
Lucanus ccii.
Lupi duo cclxxviii. ccxxxviii
L.Luſcius clxxv

M

Macareus ccclvii.
Macaon ccclv
Macarii duo ccxiiii
Macedonius hæreticus fo.clxxv.
Macer poeta ibidem
Macriani ibidem
Macrini ccxl
Macrina ccxv
Magii quattuor clxxv.
Magi tres ibidem
Magnes comicus ibidē.
Magnes puer clxxv
Magones ibidem.
magni ibidem
Malchion ibidē.
mamurrę ibidem
Mamerci ibidem.
malchus. ibidem
Manes hęreſiarcha.ibid.
manliorū ſoboles. clxxvi
manilius tuſculan⁹. ibi.
mandouius ibidē.
Manethus ægypti.ibid.
manius ibidem.
Mars ccclv
marcioꝝ pgenies.clxxvi
Marcię plures clxxvii
marcellorū pſapia.ibidē
Marcellinus E.Ancolitanus clxxvii.
Marcellinus E.Ebredunen. ibidē.
maiolus ccxvi
Machutus clxxvii
Maturinus ibidē.
marii plures ibidē
Marci. ibidem
martiani ibidem
Martiana virgo. ibidem
martiales ibidem.
Marcio hęreticus. ibidē.
marſiæ ibidem
Marini ibidem
Mariæ clxxviii.ccxv.
Marina virgo. clxxviii.
Mardoni⁹ pſa. clxxviii.
maronitæ cxiii
Maximi clxxviii
Maximiani ibidē.
Maximini ibidem
Maximæ martyres.ibid.
Marthæus ibidē.
marulli tres ibidē
Maſiniſſa rex ibidem
maſurius Sabinus.ibidē
Maumethes cxix
Mauricius clxxviii
Mauritius xii.
Meccœnas clxxviii
margarita ibidē.
Mecophanes ibi.
medea ccclvii
Meduſa ccclvii.
megabyzus clxxvii.
Megaſthenes ibidē.
melanthi tres. clxxviii
mela .cii. clxxxi
Sp.Melius clxxviiii
meleus ibidem
Melinus ibidem
melito ibidem.
meliti tres ibidē
Meletius ibidem
meleager ccclv.
Melantius clxxxi.
Meleus pelaſg⁹. clxxviii
meliſſi duo ibid.
Meliſandrus ibidē
melchiſedech ibi.
Menius ibidem
menandri ibidē.
Menalippus. ccclv
menalippides. ccclxxix.
Menecrates duo.ibidem
menedemi ibidē.
Menechmi ibidē
meneſtei ccclii
C.Menius clxxix.
menenii agrippę. ccccx.
Menius.E.cataleuneñ. clxxix.
menippi.clxxix.cxxxvii.
Menela⁹ poeta.clxxviii.
menœcius clxxix
Mercurii tres ccclxiii.
merulæ cli.
Meſomedes poeta clxxix
Meſon aſtrologus.ibidē.
Meſſalę ibidem.
Meſſalia ſecta. clxxx.
metellorū familia.clxxix
Merii quattuor. clxxx
Metrodori tres. clxxix
methodius preſul. clxxx
Meuius poeta. ibidem
Mycon pictor ibidem
Mida ibidem
Minerua cccxxiiii.
milones duo. clxxx
Milciades quattuor.ibi.
mymnern⁹ poeta. ibidē
Miniates ibidē.
minitianus ibidem
Minitius ibidem
Mineruæ plures.ccclxiii.
minutioꝝ familia.clxxx
mimetides ibidē.
Minutia veſtalis. ibidē.
minos ccclvi
Minotaurus ccclvi
myron clxxx.
Myrmides clxxx.
Myrtinus poeta.ibidem
mithecus ibidem.
Mithridates ibidē.
Mnaſeas rhetor.ibidem.
mneſimachus. ibidem
Modeſtus clxxxi
Morychus ibidem.
Iul.modeſtus clxx.
Montani duo clxxx
Mopſi ibidem
Monothelitæ clxxxi
morichus poeta.ibidem
Moſcus grammaticus clxxxi.
Morſinus tragic⁹. ibidē.
Moſes cxxvii
Moſes quinq; clxxxi.
Muriatii clxxx.cxc
Muſatus xlii
Muſanus clxxxi
Muncius ibidē.
Muſonii ibidē.Muſei ibi.
mutiorū pſapia.ibidem
Muriæ eloquētes cli.

N

Nabochodroſorus Rex clxxxii.
Nabocodroſorus ſecundus cxv.
Nannacas rex. clxxxii
Narſes ibidem.
Narciſſus E. Hieroſolymitanus ibidē.
Narciſſus puer. ccclix
Nauatus hæreſiarcha. clxxxii.
Nauplius ccclxii
Neemias iudęus.clxxxii
Naſithous ccclxiii
Nearchus cxxxi
Naſicæ cc
Narciſſus diſcipulus ccii.
Neocles philoſophus. clxxxii.
Neleus ccclxii
Nepos clxxxii.
Neptunus ccclxii
Nereides cccli.
Neſtor Nelei ccclxii

Homines Clari.

Neſtores alii clxxxii
Neſtorius clxxxii.
Neuius poeta clxxxii
Nicandri clxxxii
Nicanores clxxxii.
Nicetes Sophiſta. clxxxii
Nicię q̃ttuor clvii. lxxxii
Nicophanes pict. clxxxii
Nicodor⁹ pugil. clxxxii.
Nicoſtratus ora. clxxxii
Nicochares Comic⁹ eod
Nicolai plures clxxxii
Nicomachi Sex clxxxii
Nycte⁹ leſbi rex. ccclxiii.
Nyctemene ccclxiii
L. Nigidius clxxxii.
Niger peſcēni⁹. clxxxiii
Nymphis hiſtori. clxxxii
Nimis cxxvii.
Nympha ccix
Niſus rex ccclvi
Nonnus poeta clxxxiii
Norbanus clxxxiii.
Nouellius Tricogius clxxxiii.
Numini⁹ orator. clxxxiii
Numa Pompilius. cxcii.
O (cxcviii
Octauii clxxxiii.
Odenatus clxxxiii
Ocnus ccclix.
Oebalus xciiii. ccclvi
Oeneus ccclv
Oenomaus ccclv
Oedipus. lxxxix. ccclvii.
Oenopides Aſtrologus. clxxxiii
Ogyges Rex clxxxiii
Olympii clxxxiii
Olympias cxxxi.
Oneſicritus hiſtoricus. clxxxiii.
Oneſim⁹ rhetor. clxxxiii
Onoſādr⁹ Platōic⁹ ibidē
Opheltes ccclviii
CN. Oppius Tribu. plę. clxxxiii.
C. Oppius. clxxxiii
Oppia & Floronia veſtales. clxxxiii.
L. Opimius Coſ. lxxxiii.
Aur. Opili⁹ grā. clxxxiii
Oppian⁹ poeta clxxxiii
Opiter clxxxii
Orbili⁹ grāmat. clxxxiiii
Oreſtes tres ccclviii
Oribaſi⁹ ſophi. clxxxiiii.
Origenes clxxxiiii
Orion ccclvi
Orphei duo. clxxxiiii. ccclix.
Opheltes ſeu Archemorus clxxxv
Optatus clxxxiiii
Othriades. clxxxv.
P
Pacuuius clxxxv
Pacat⁹ Grāmat. clxxxv.
palamedes clxxxv. ccclii
Palamedes Grā. clxxxv
Palephatus. clxxxv
Pallas. ccclii. Palladi⁹ ſophiſta clxxxv. ccclviii.
Palladius clxxxv
Palemō marin⁹. ccclviii
Palemō grāmat. clxxxv.
Pamphili plures. clxxxv
Pamprep⁹ poeta. clxxxv
Panetii duo. clxxxv
Pancratius clxxxv
Pācrates duo grā. clxxxv
Pandora ccli
Pandulph⁹ capite ferre⁹ ccccxi.
Paneus pictor clxxxvi
Panolbus poeta clxxxv
Pantaleon clxxxv
Pantherus clxxxv
Pandion rex. xci. ccclv
Panutius cxli
Papiriorū familia clxxxv
Papiæ clxxxvi
Papinius ſo. eodē
Papinianus clxxxvi
Pappus phis ſo. ibidē
Parrhaſi⁹ pictor. clxxxvi
Parthaon ccclv.
Paris clxxxvi
Parmenides ibidē
Parmenio. ibidē
Parthenii tres clxxxvi.
Parthenopeus cclv.
Patroclus ccclvii
Paſiphae. ccclii. & ccclii
Patroclus preſul xiiii
Pauli. clxxxvi. Paulini
Paulę. clxxxvi. (ibidē.
Paulinę ſo. ibidē
Pauſanię tres ibidē
Pauſias pictor. clxxxvii
Pauſon clxxxvii
Pegaſus ccclii.
Peleus ccclvii
Pelyas. ccli. ccclii.
Pelops ccclviii.
Pelopidas. clxxxvii. ccclviii.
Penteus ccclvii.
Penelope. clxxxviii. ccclvi
Perpenna clxxxviii
Peregrinus. clxxxvii
Perſeus Iouis fi. ccclvi.
Perſeus rex clxxxvii.
Perſes ibidem
perpēna clxxxviii
perſii duo clxxxvii
perdicas ibidem
pericles ibidem.
perillus clxxxviii
perilla ibidem.
periander clxxxvii
Periclimenes vide neſtor. ccclii
Peritous ccclv
Pero ccclii
petrus chryſologus c. lxxxviii
Petri. ccxviii. ccxxv.
Petrei clxxxviii.
Petronii ibidem.
Petronilla clxxxviii.
Pœtelii ibidem
Pœtus ccccxiii.
Picus ccclii
Pyctacus clxxxix
Pygmalion ccclii.
Pigres clxxxviii
Piluſinus ccclvi.
Pindar⁹ poeta. clxxxviii
pindar⁹ tyrān⁹ clxxxviii
piſandri tres ibidem.
piſeus ibidem
piſonum genus ibidē.
pirrho phūs. clxxxix
pirrhus achillis clxxxix. ccclvii.
pirrhus rex clxxxix
pyſiſtrati tres. clxxxix
Pyreicus pictor. ibidem
Pyrgoteles ibidē
Pythagoras ibidem.
Pytheas orator. ibidem
Pythis pictor ibidem
Placidiæ. ccxlv
Plato phūs. clxxxix
Plato poeta cxc.
Plautus ibidem
L. Munacius plācus. cxc
D. ploclus plancus. cxc.
Plotius ccxi.
C. plancius cxc.
M. plaucius ibidē.
Ti. plauci⁹ Siluan⁹. cxc
plynius cxc
plocii ibidem.
plotinus ibidem.
pluto ccclii
plutarchi cxc
polybius ibidem.
polycrates duo. ibidem.
polyclet⁹ ſtatuari⁹. cxc
Polycarpus ibidē
Polynices ccclvii.
polyſtratus cxc.
Polyphemus. ccclii.
Polyænus cxc
Polyeuetus ibidem.
Polyzelus ibidē
Polydamas pācratiaſtes cxc. Polydamas torian⁹. cxci. cxc.
polydorus cxci.
polymeſtor cxci
polyxenus xciii.
polyxena ccclvii.
Polygnoſtus cxci
pollux. cxci. ccclvi
Polus ſophiſta cxci.
Pollio. cxci. põpeii. ibid
pomponii ibidem
Polemones tres. ibidem
polemon rex clxxx.
Popilii. cxci põpilii cxcii
Numa pompilius. cxcii.
Poſſidonii ibidē.
poſidippus ibidē
Poſthumii ibidē
poſthumia veſtalis. ibi.
Porphyrius phūs. cxcii.
porus rex. cxx. cxxi.
Pontii. cxcii. (ccccxi.
potamon rhetor ibidem
Praxeas hęreſiarcha. ibi.
praxiteles ſtatuarius. ibi
Praxedes cxcvi.

Homines Clari.

Praxilla mulier poe. cxcii
Priamus rex cccl vii.
Prisci tres cxcii.
Prisca cxcii
Priscilla & Aquila. cxcii.
Priscianus cxciii.
Probus cxciii
Prohęresi⁹ sophistae cxcii
Prœtus rex cxciii. cccl vii
Procli quattuor. cxcii.
Procustes cccliii.
Proculus cxciiii
Prometheus cccli
Prodicus chius cxciii
Procopi⁹ historics cxciii
Procopus tyrān⁹ .cxciii
Procili⁹ grāmatic⁹ cxciii
Protogenes pictor. cxciii
Prosper aquitan⁹. cxciiii
Proserpina ccclii
Phœnix cccl vi.
Protagoras cxciii
Propertius cxciii
Prote⁹ cxciii. pgne cccl v
Prothasius. s. cxii
Prudētius poeta. cxciii.
Ptolemæi reges. cxciii
Ptolemæi reliqui. cxciiii
Pharnaces ci.
Phalaris cxciiii.
Phaon cxciiii
Phaeton ccclii.
Phedra cccl vi
Phędrus Elieñ. cxciiii
Phædimus poeta. cxciiii
Phęmonoe virgo vates.
cxciiii
Phęrecides tres. cxciiii
Pherecrates cxciiii
Philetas cxciiii.
Philochorus cxciiii
Philones q̄ttuor. cxciiii.
Phylo academic⁹ cxciiii
Philola⁹ Corith⁹ cxciiii
Philostrati tres. cxciiii
Phidamus poeta. cxciiii
Philetet⁹ comic⁹ cxciiii
Philemon cxciiii
Philocles tragicus. cxcv
Philoxeni tres. cxcv.
Philomena ccclv
Phidias cxcv
Philopœmenes. cxcv
Philisti tres cxcv
Philistion .ccxcv. cxcv.
Phillis ccclv
Philippi plures. cxxxii.
Phileus E. cxciii. Ccxcv
Phileas. cii. Tonutanus.
cxcvi.
Philistenes cccl vii.
Philippides cxcvi
Phineus ccclii
Phyrne meretrix. cxcvi.
Phyrnis cytharęd⁹ cxcv
Phlegon libertus. cxcvi.
Phlegias ccclv.
Phocylides cxcvi
Phormus cxcvi
Phormiones tres. cxcvi
Phorcinordes. cxcvi
Photini cxcvi
Phoroneus. xciii. ccclix.
Phorcus ccccliii.
Phorbas xciii.
Phraotes rex cxcvi
Phrynici plures. cxcvi
Phryx⁹ & helles. ccclviii
Procris ccclviii.
Psamniticus cxxiiii
Pudens cxcvi
Pudentiana cxcvi.
Publius & laberi⁹. cxcvi

Q

Quadratus cxcvi
L. Quietus. ccxxxviii
Quictiorū psapia. cxcvi
Quintus poeta cxcvii.
Quintiliani duo. cxcvii
Quintilii ccxcvii. ccxli
Quirini cxcvii
Quintii cxcvii
Quadragita mar. cxcvi

R

Rabirius cxcvii
Rabanus cxcvii
Radamanthus. ccclvii.
Ranaldi cxcvii.
Ramundi ccclxxxiii
Reguli cxcvii
Remigii cxcvii.
Repata virgo cxcvii.
Rhea cccl. cccli.
Ricardi ccccxiii
Roch⁹. xiii Rodo. cxcvii
Romuli cxcvii
Romani cxcviii
Roscii. cxcviii.
Rhoxane. cxxxi. ccxli.
Rufi cxcviii.
Rufini quattuor. cxcix
Rufina & secunda. cxcix
Rustici clvi. clxx
Rutilii cxcix
Rulli cxcix
C. Ruscius cciii.

S

Sabini plures cxcix
Sabaudię duces xii
Sabinę cxcix.
Sabas cxcix.
Sabellus hęretic⁹. cxcix.
Sallustius Crisp⁹. cxcix.
Salmoneus ccclviii.
Saluius xv
Saniones cxcix.
Sappho Lyrica cxcix
Sappho meretrix cxcix.
Sardanapalus ccvi
Sarpedones duo. cvii.
ccv.
Saturnus cccx. ccclii.
Saturnini ccv.
Sauini cxcix
Scauri cxcix
Scipiones cc.
Scylax cc
Scillis fortissimus cc
Scillæ duæ. cc. ccclii.
ccclvi.
M. Sceua Centurio cc
Scopelian⁹ sophista. cci.
Scribonius cci
Scropha Tremelius. cci.
Seleuci reges cix
Semiramis cci
Semele ccclvii. ccclix.
C. Septimuleius cci
Secundi cci.
Sempronii cci
Senecę Duo ccii
Septem fratres cci
Septem fratres cci
Septem fratres cci
Septem dormiētes. cci.
Septuaginta duo discipuli. ccii
Septuaginta duo interpretes. ccii
Seruiliorū prosapia. ccii.
Seruius Tullus cxcviii
Sp. Seruilius Cos. cccx.
Q. Sertorius cci
Serenus cci
Serapiōes ples. cci. ccxv.
Sesostris rex cxxiii
Seueri ccii
Seuerini ccii.
L. Sextius cciii.
M. Sextilius cciii.
Sidonius Gallus cciii
M. Silanus Cos. cciii
De. Silanus cciii.
Siluani cciii.
Siluerius xiiii.
Syloson Tyrannus cciii
Silus Italicus cciii
Symphrosa cci
Simones cciii.
Simonides q̄ttuor. cciii.
Symachi tres cciii
Siminias pūs. cciii.
Syneſi⁹ pūs xp̄ian⁹. cciii.
Syrianus cciii.
L. Sisenna cciii
Syſiphus ccclvii
Sitalces rex lxxxiiii
Socrates tres cciiii.
Socion cciiii
Solon cciii.
Sophocles cciiii
Sopater cciiii
Sophilus cciiii
Sophron cciiii
Sophronius cciiii
Sophronia cciiii
Sophia martyr cciiii
Soranus cciiii.
Sosibi⁹ grāmatic⁹. cciiii.
Sositheus poeta cciiii
Sosipatra cciiii
Sozomeni cciiii
Sostrati quattuor. cciiii
Sotades cciiii.
Soterides musicus. cciiii
Spartacus cciiii
Speusippus cciiii
Spithar⁹ architect⁹ cciiii
Spurinę tres cciiii
Staseas Neapolita. pūs.
Stesichor⁹. cciiii. Ccciiii
Stesimbrotus ccv
Steneleus ccclvi.
Stilpo Megareñ. ccv
Stratones. viii. ccv.
Suidas. ccv.
Sulla qui Sylla ccv.

Homines clari

Suetoni tres ccv.
Sulpitii ccv.
Sulpitia ccv

T

Taberius:Eros ccvi
Tacitus hiſtoricus.ccvi
Tages auruſpex ccvi
Thais athenienſis cxxxi
Thais ccvi
Thales ccvi
Talus ccvi
Thamyras Muſic⁹.ccvi
Talaſſius cxcvii
Tanaquil cxcviii
Tantalus ccclviii
Tarpeia cxcvii.
Targnius priſc⁹.cxcviii
Targnius ſupb⁹.cxcviii
Taurus phūs ccvi
Taurea Iubellius ccvi
Theagenes.iiii. ccvi
Theano pytagorea.ccvi
Theano vates ccvi
Tecla ccv
Tearchorex ccvi.
Telephi. ccvi.ccclxiiii
Teladeus ccvii
Tellen ccvi
Tellus cciiii.ccvi
Telephanes rex ccvi.
Teles cccly
Telamon ccclvii
Themiſtius ccvii
Themiſtogenes. ccvii
Themiſtocles ccvii
Themiſon ccvii
Themis ccvii.
Telemachus ccclix.
Thelegonus ccclix
Theogne⁹ comic⁹ccvi
Theognes duo ccvi
Theodectes duo ccvi
Theodoſius poeta.ccvi.
Theoduli ccvi
Theocriti ccvi
Theophanes hiſtoricus ccvii.
Theophili ccviccvii
Theones ccvii
Theorimus ccvii
Theodotiõ & aqla.ccvii
Theopompi ccvii
Theophraſtus ccvii
Theodoti ccvii
Theodori ccvii
Theodora ccvii
Tethys cccli
Thetis ccclvii.
Therpādr⁹ lyric⁹ cccvii
Theramenes ccviii
Terentii ccviii
Terentia ccviii.ccx
Terſandrus ccclvii.
Tertullianus ccviii.
Theſeus ccclxiii
Theſpis Tragic⁹.ccviii
Theſpis Theſpidarū pater. ccviii
Terrici pr & fili⁹.ccviii.
Teucri tres.ccvii. ccviii ccclvii.ccclviii.
Tibullus poeta ccviii.
Tiberius ccviii
Ticinius pictor ccix
Tyeſtes ccclviii
Timagenes duo ccviii
Timæi duo ccviii.
Timāthes pictor. ccviii
Timon Athen. ccviii
Timō apolloniates ccvii
Timoleon dux Corinth. cclxxxi.
Timolaus phis. ccix.
Timocles Comicus.ccix
Timoſthenes ccviii.
Timothei q̄ttuor. ccix
Timagoras legat⁹ ccix
Tinca orator xl:
Tyndarus ccclvi.
Tirannion ccix
Tyrannion Iunior ccix.
Tyreſias ccclix
Tyro ccx.
Titi ccix
Tiri ccix.
Tirteus ccix.
Titius orator ccix
Titianus hęreticus.ccix
Tityus cccli.
Titani cccl
Titonus ccccIviii
Titornus fortis ccix
Tlepolemus ccix.
Thoas ccclxiii.ccclviii
Thomę ſex. xxvi.cxxvi. ccxviii.ccxix.cclxx. cxl
Trachalus orator ccix.
Traian⁹ hiſtoric⁹. ccix
Thraſimach⁹ ſophi.ccix
Thraſibulus ccix
C.Trebatius ccix
C.Trebonius ccix
Triphones q̄ttuor ccix
Triphonia ccix.
Tryphiodor⁹ poeta.ccix
Tritanus ccix
Tucca ccxi
Tuccius ccx
Thucydides duo ccix
A.Tullius ccx
Tull⁹ hoſtil.ccviii.ccccx
Tulliorū genus ccx.
M.Tullii familia ccx.
Tulliola ccx
Tullia cxcviii.ccx
Turian⁹ plaſtes ccx.
Turnus rex ccclvi
Turmius ccx.
Turpilius pictor ccx
Turpilius comicus ccx.
Turcius Apronian⁹.ccx
M.Turbo ccxxxiiii

V

Vacia ccxii
Vacchores ccxxi
Vatien⁹ mōtan⁹.clxxx. ccccxii
Valeriorū pſapia. ccxi.
Valeri⁹ fla.poeta. ccxi.
Valerię fāctę. ccxi.ccxii.
Valeria obſes ccccx
Valerianus ccxi.
Valdenſes ccxi.
Vargūteus ccxii
Varrones ccxi.
Varli ccxi. Vari ccxi
Varinus ccxi
Vatinius ccxi
Vegetius renatus.ccxii.
Velius Longus ccxii
Venus ccclIiii.
Venerii duo ccxii
Verres ccxii.
Vergilius ccxii.
Verrii tres ccxii.
Verus ccxxxix
Veſores rex ccccxii.
Vectii tres ccxii
Veturii ccxii
Veturia ccxii.
Vgones. xix.&.ccxii
Vgo præfectus ccl.
Vibius Virrius ccxii.
Victor.E.Carteię.ccxxii
Victor apher & martyr. ccxii.
Victorini ccxii
Victoria auguſta ibidē
Vigilantius ccxii
Vigilii.ii.martyres ibi.
Vitalis ccxii.
Vincentii ccxii
Vinuci⁹ declamator.ibi
Vindici⁹ ſeruus ccxii.
Virgilius ccxii
Virginia ccxii
Virginii ccxii
Viriat⁹ dux vi.ccxiii.
Vlpianus ccxiii
Vlyſſes clviii
Volcatii tres ccxiiii
Voltacilius ccxiii.
Volumnii ccxiii
Vrſicinus martyr ccxiii
Vrſus miles ccxlv
Vrſinoꝝ familia ccxxxi
Vulcanus ccliiii

X

Xanth⁹ hiſtoric⁹ ccxiii.
Xanth⁹ poeta ccxiii.
Xenophontes ccxiii
Xenophanes duo ccxiii
Xenocrates duo ccxiii
Xenophil⁹ muſic⁹ ibidē
Xenarchi duo ibidem
Xerxes reges cxv
Xexes pictor ccxiii
Xuthus cvi

Z

Zaleucus ccxiii
Zamolſis thrax ccxiii
Zathalias babyloni⁹ ibi.
Zenones quattuor ibidē
Zenodothi quattuor ibi
Zenobii ccxiiii
Zenobia ccxiiii
Zet⁹ & calais ccclii.
Zeuſis ccxiii
Zoe martyr clxxxi
Zoil⁹ homerom̄. ccxiiii
Zoilus martyr. ibidem
Zonaras hiſtoric⁹ ccxiiii
Zopyri ccxiiii
Zoroaſtes rex ccxiiii
Zorobobel ccxiiii.
Zozimi ccxiiii.

Pontifices Romani.

Adrian⁹ vide iH Adeodatus fo. ccxxvii.
Agatho ccxxvii
Agapit⁹ ccxxviii
Alexander ccxxv
Alexan.ii. ccxxix
Alexan.iii. ccxxix
Alexan.iiii. ccxxx
Alexander.v. ccxxxiii.
Alexander.vi. ccxxxv.
Anacletus ccxxv.
Anaſtaſius ccxxvi
Anaſtaſius.ii. ccxxvi.
Anaſtaſius.iii. ccxxviii
Anaſtaſius.iiii. ccxxix
Anicetus ccxxv.
Antherus ccxxv.

B

Benedictus ccxxvi.
Bededictus.ii. ccxxvii.
Benedictus.iii. ccxxviii
Benedict⁹.iiii. ccxxviii
Benedictus.v. ccxxviii
Benedictus.vi. ccxxviii
Benedictus.vii. ccxxviii
Benedict⁹.viii. ccxxviii
Benedictus.ix. ccxxviii.
Benedictus.x. ccxxix.
Benedictus.xi. ccxxxi.
Benedictus.xii. ccxxxii.
Benedictus.xiii. ccxxxiii
Bonifacius ccxxvi
Bonifacius.ii. ccxxvi
Bonifacius.iii. ccxxvii
Bonifacius.iiii. ccxxvii
Bonifacius.v. ccxxvii
Bonifacius.vi. ccxxviii
Bonifacius.vii. ccxxviii
Bonifacius.viii. ccxxxi.
Bonifacius.ix. ccxxxii.

C

Calliſtus.i. ccxxv.
Calliſtus.ii. ccxxix.
Calliſtus.iii. ccxxxiiii
Caius ccxxv.
Celeſtinus ccxxvi
Celeſtinus.ii. ccxxix.
Celeſtinus.iii. ccxxx.
Celeſtinus.iiii. ccxxx.
Celeſtinus.v. ccxxxi
Clemens ccxxv.
Clemens.ii. ccxxviii.
Clemens.iii. ccxxx
Clemens.iiii. ccxxx
Clemens.v ccxxxii.
Clemens.vi ccxxxii.
Cletus ccxxv
Conon ccxxvii
Conſtantinus ccxxvii.
Cornelius ccxxv
Chriſtophorus, ccxxviii

D

Damaſus ccxxvi
Damaſus ſcds. ccxxviii.
Deuſdedit ccxxvii
Dionyſius ccxxv
Donus ccxxvii.
Donus ſcds ccxxviii

E

Eleutherius ccxxv.
Euariſtus ccxxv
Eugenius ccxxvii
Eugenius ſcds ccxxvii
Eugenius terti⁹ ccxxix.
Eugenius quar. ccxxxiii
Euſebius ccxxvi
Eutychianus ccxxv.

F

Fabianus ccxxv
Felix ccxxv.
Felix.ii. ccxxvi.
Felix.iii. ccxxvi
Felix.iiii. ccxxvi
Formoſus ccxviii

G

Gelaſius ccxxvi.
Gelaſius.ii. ccxxix.
Gregorius ccxxvi
Gregorius.ii. ccxxvii
Grego.iii ccxxvii
Grego.iiii. ccxxvii
Grego.v ccxxviii
Grego.vi ccxxviii
Gregorius.vii. ccxxix
Gregorius.viii. ccxxx.
Gregorius.ix. ccxxx.
Gregorius.x. ccxxx
Gregorius.xi. ccxxxii
Gregorius.xii. ccxxxiii.

H&I.

Hadrianus.i. ccxxvii
Hadrianus.ii. ccxxviii
Hadrianus.iii. ccxxviii.
Hadrianus.iiii. ccxxix
Hadrianus.v. ccxxx.
Higinus ccxxv
Hilarius ccxxv.
Honorius ccxxvii
Honorius.ii. ccxxix
Honorius.iii. ccxxx.
Honorius.iiii. ccxxxi
Innocentius ccxxvi
Innocenti⁹.ii. ccxxix
Innocentius.iii. ccxxx
Innocenti⁹.iiii. ibidem.
Innocentius.v. ccxxx
Innocentius vi. ccxxxii
Innocētius.vii. ccxxxii
Innocēti⁹.viii. ccxxxv.
Ioannes.i. ccxxvi.
Ioannes.ii. ccxxvi
Ioannes.iii. ccxxvi
Ioannes.iiii. ccxxvii.
Ioannes.v. ccxxvii.
Ioannes.vi. ccxxvii
Ioannes.vii. ibidem.
Ioannes.viii. ccxxviii
Ioannes.ix. ccxxviii.
Ioannes.x. ibidem
Ioannes.xi. ibidem
Ioannes.xii. ibidē
Ioannes.xiii. ccxxviii.
Ioannes.xiiii. ibidem
Ioannes.xv. ibidem
Ioannes.xvi. ibidem.
Ioannes.xvii. ibidem
Ioannes.xviii. ibidem
Ioannes.xix. ibidem.
Ioannes.xx. ibidem
Ioannes.xxi. ccxxx.
Ioannes.xxii. ccxxxii
Ioannes.xxiii ibidem.
Iulius.i. ccxxvi.

L

Laudo ccxxviii.
Leo ccxxvi
Leo.ii. ccxxvii.
Leo.iii. ccxxvii.
leo.iiii ccxxviii.
Leo.v. ccxxviii
Leo.vi. ibidem
Leo.vii. ibidem
Leo.viii.&.ix. ibidem.
Liberius ccxxvi
Linus ccxxv
Lucius ccxxv
Lucius.ii. ccxxix
Lucius.iii. ccxxx.

M

Marcus. ccxxvi
Marcellus ccxxv
Marcellinus ccxxv
Martinus ccxxvii
Martinus.ii. ccxxviii
Martinus.iii. ccxxviii
Martinus.iiii. ccxxxi
Martinus.v. ccxxxii
Milciades ccxxvi

N&O.

Nicolaus ccxxviii.
Nicolaus.ii. ccxxix.
Nicolaus.iii.cc xxxi
Nicolaus.iiii. ccxxxi
Nicolaus.v. ccxxxiiii
Ormiſda ccxxvi

P.&R.

Paſchalis ccxxvii.
Paſchalis.ii. ccxxix.
Paulus ccxxvii
Paulus.ii. ccxxxiiii.
Pelagius.i. ccxxvi
Pelagius.ii. ccxxvi
Petr⁹ ccxxv. Pi⁹.i. ccxxv
Pius.ii. ccxxxiiii
Pius.iii. ccxxxvii
Pontianus ccxxv
Romanus ccxxviii

S

Sabinianus ccxxvii.
Sergius ccxxvii
Sergius.ii. ccxxviii.
Sergius.iii. ccxxviii.
Sergius.iiii. ibidē
Seuerinus ccxxvii
Siluerius ccxxvi
Simmachus ccxxvi
Siluester ibidem
Siluester.ii. ccxxviii
Siluester.iii. ccxxviii
Simplicius ccxxvi
Syricius ccxxvi
Sifinius ccxxvii
Sother ccxxv
Sozimus ccxxvi
Stephanus ccxxv
Stephanus.ii. ccxxvii
Stephanus.iii. ccxxvii
Stephanus.iiii. ibidem
Stephanus.v. ccxxviii
Stephanus.vi. ccxxviii
Stephanus.vii. ccxxviii
Stephan⁹.viii. ccxxviii.
Stephanus.ix. ccxxix.

T

Teleſphorus ccxxv

Pontifices et principes Romanorum.

Theodorus ccxxvii.
Theodorus.ii. ccxxviii

V.

Valentinus ccxxvii
Victor ccxxv
Victor.ii. ccxxix
Victor.iii. ccxxix
Vigilius ccxxvi
Vitellianus ccxxvii
Vrbanus ccxxv.
Vrbanus.ii. ccxxix
Vrbanus.iii. ccxxx.
Vrbanus.iiii. ccxxx
Vrbanus.v. ccxxxii
Vrbanus.vi. ibidē.
Zacharias ccxxvii
Zepherinus ccxxv

X

Xystus ccxxv.
Xystus.ii. ccxxv.
Xystus.iii. ccxxvi
Xystus.iiii ccxxxiiii

Principes Romani..

IVli⁹ Cęsar fo. ccxxxvii
Auguſt⁹ ibidē.
Tiberius ccxxxvii.
Caius ccxxxvii
Claudius ccxxxvii
Nero ccxxxvii
Galba ccxxxvii.
Otho ccxxxvii
Vitellius ccxxxvii.
Veſpaſianus ccxxxvii
Titus ccxxxvii
Domitianus ccxxxvii
Nerua ccxxxvii
Traianus ccxxxvii
Hadrianus ccxxxviii
T. Antonin⁹ pi⁹ ibidem
M. Antonin⁹ pius philo ſophus ccxxxx.
L. Anto. ver⁹ ccxxxix
L. Antoni⁹ cōmod⁹ ibi.
Aeliusptinax ccxxxix.
Didius Iulian⁹ ccxxxix
L. Sep. ſeuer⁹ ptinax ccxl
M. Antonius Caracala ccxl.
Macrinus & Diadume- nus tyranni ccxl
Antonin⁹ Heliogabal⁹. ccxl
Alexander ccxl
Maximini: pater & filius ccxli
Maxim⁹ & Balbin⁹ ccxli
Gordiani tres: pater: fili us: & nepos ccxli
Philippi: pater: & filius: ccxli.
Decii pater & fili⁹ ccxli
Gall⁹ hoſtilian⁹ ccxli
Valerianus ccxlii
Galienus ccxlii
Tyranni.xxx. ccxlii
Claudius.ii. ccxlii
Aurelianus ccxlii
Tacitus ibidem
Florianus ibidem
Charus ccxliii
Numerianus ccxliii
Carinus ccxliii
Diocletianus ccxliii
Maximianus ccxliii.
Galerius cęſar ccxliii.
Maximin⁹ Cæſar ibidē
Conſtantius ccxliii
Cōſtātin⁹ magn⁹ ccxliii
Maxentius ibidem
Licinius Cæſar ibidem
Conſtantius ccxliiii
Conſtantius.ii. ccxliiii
Conſtans Cęſar ccxliiii
Dalmatic⁹ cæſar ccxliiii
Iulianus ccxliiii
Iouinianus ccxliiii.
Valentinianus ccxliiii
Valens ccxliiii
Gratian⁹ ibidem.
Theodoſius ccxlv
Arcadi⁹ & honori⁹ ibidē
Theodoſi⁹ iunior ccxlv
Valētinian⁹ iunior ibi.
Maxim⁹ tyrann⁹ ccxlv
Auit⁹ ibidē Maioran⁹ ibi
Seuerianus ccxlv
Anthemius ccxlv.
Riciner ccxlv:
Olybius ccxlv
Nepos ccxlv
Auguſtulus vltimus oc cidentalium ccxlv

Prętales

Martianus ccxlvi
Leo.ii. ccxlvi
Leo.i. ccxlvi
Anaſtaſius ccxlvi
Iuſtinus ccxlvi
Iuſtiniamus ibidem
Iuſtinus minor ibidē
Tiberius.ii. ibidē
Mauritius ibidem
Phocas ibidem.
Heraclius ccxlvi
Cōſtātin⁹ iunior ibidem
Martina cum Heraclona ccxlvi
Conſtans ccxlvi
Coſtantinus pogonatus fo. ccxlvi
Iuſtinus.iii. ccxlvi.
Leontius ccxlvii.
Apſimarus ccxlvii.
Philippus.ii. ccxlvii.
Anaſtaſius.ii. ccxlvii
Theodoſius.iii. ccxlvii
Leo.iiii. ccxlvii
Conſtantinus.v. ccxlvii
Irene mater cclxvii.
Nicephorus ccxlvii
Stauratius ccxlvii.
Michael Curopalates fo. ccxlvii
Leo armeniac⁹ ccxlvii.
Michael thraul⁹ ccxlvii
Theophilus ibidē
Michael cū theodora ibi
Baſili⁹ macedo ibidem.
Leo.v. & Alexāder ibidē
Cōſtātin⁹.vii. ccxlviii.
Roman⁹ Lacapen⁹ ibidē
Romanus iunior ibidem
Nicephor⁹ Phocas ibi.
Ioannes Zimiſces ibidē.
Baſilius ccxlviii.
Cōſtātinus.viii. ccxlviii
Romanus Argyropol⁹. fo. ccxlviii
Michael paphlagon. ibi
Zoe ccxlviii
Cōſtātin⁹ nonus mona- chus ccxlviii.
Theodora ccxlviii.
Michael ccxlviii.
Iſacius Comnen⁹ ibidē.
Cōſtātin⁹ Ducas. x. Eu dochia Auguſta cxlviii
Roman⁹ Diogenis ibidē
Michael parapmaceus fo. ccxlviii
Nicephorus Botoniates fo. ccxlviii
Alexi⁹ comnen⁹ ccxlix.
Caloioannes Comnen⁹. ccxlix
Emanuel. ccxlix
Andronicus ccxlix
Iſacius Angelus ccxlix:
Alexius Angelus ccxlix
Alexius puer ccxlix.
Murzyphlus ccxlix.
Balduinus ccxlix
Henricus ccxlix.
Petrus Autiſiodorenſis. ccxlix.
Robertus Antiſiodoreñ ccxlix.
Balduinus.ii. ccxlix.
Ioannes Laſcaris. ccxlix
Michael Paleologus. ccxlix.
Andronic⁹ ſenior. ccxlix
Michael ccxlix.
Andronic⁹ iunior ccxlix
Ioannes Caracunzenus. ccxlix
Caloioannes ccxlix
Emanuel ccl.
Ioannes ccl.
Cōſtantin⁹ vltim⁹ orien talium ccl.

OCCIDENTALES.

Carolus Magnus ccl
Ludouicus pius ccl
Lotarius ccl
Ludouicus ccl
Carolus Caluus ccl
Lodouicus ccl.
Carolus Craſſus ccl.
Arnulphus ccl.
Ludouicus trāſalpes. ccl.

REGES Italię pro Imp.

Berengarii Duo ccl.
Rodulph⁹ Burgūd⁹. ccl
Vgo Arelateñ. ccl
Lotarius ccl.
Berengarius.iii. ccl
Adalbertus ccl.

OTHO Imperator ccl.

Otho.ii. ccl.
OGtho.iii. ccl.
Henricus.i. ccl.

Principes Romani et Animalia

Corradus ccli
Henricus.ii. ccli
Henricus.iii. ccli
Henricus.iiii. ccli.
Lotarius ccli
Corradus.ii. ccli.
Federicus.i. ccli.
Henricus.v. ccli
Philippus ibidem
Otho.iiii. ibidem
Federicus.ii. ccli
Rodulphus cclii.
Ataulphus cclii.
Albertus cclii
Henricus.vi. ibidem.
Ludouic⁹ Bauar⁹ ibidē.
Carolus.iiii. ibidem
Venteslaus ibidem
Robertus ibidem
Sigismundus ibidem
Albertus cliii.
Federicus.iii. cliii
Maximianus cliii.

Animalia.

Achāthis cclxxiiii
Accipitres fo. cclxxiii.
Acipēser cclxxv.cclxvii.
Acontias cclxx.ccccv.
Acus cclxxvi
Adonis cclxxvi
Aegoceros cclxx.
Aemorrhois ibidem
Aematopodes cclxxiii
Aesalus cclxxiii.
Aegithus cclxxiiii.
Aegithalus cclxxiiii.
Aethneus cclxxvi.
Aiscopes cclxxiii.
Alces cclxix.
Alectoris cclxxi.
Alcyones cclxxii.
Aleces cclxxvi
Alauda cclxxiiii.
Alosa cclxxvi
Aluco cclxxiii.
Amphisbena cclxx.
Anates cclxxii
Anguilla cclxxv
Anser cclxxii
Anthus cclxxiii.
Anthia.cclxxv.cclxxvii
Aper post sus cclxviii
Apes cclxxix
Aphyiæ cclxxvi.
Apodes cclxxii.
Aquila cclxxi.cclxxvii
Aranei cclxxix
Ardea cclxxiiii
Argatylis cclxxiiii.
Aries cclxvi.cclxxvii.& cclxxix
Aselache cclxxiiii
Asellus cclxxvii.
Asinus cclxvi
Asiones cclxxiii
Aspalacus cclxix
Aspis cclxx
Asterias cclxxiii.
Astacus cclxxvi.
Astorgius cclxxiii.
Asylus cclxxix
Atagen cclxxii.
Aues cclxxii.
Aues externæ cclxxii
Auiaria cclxxi
Auis incēdiaria. cclxxiii
Aulopa cclxxvii
Aurata cclxxvi.

B

Balena cclxxvii.
Barbus cclxxv.
Basiliscus cclxxvi.
Batis cclxxiiii.
Bisons cclxix
Boa cclxxi.
Boce cclxxvii
Bolitæna cclxxvi
Bombix cclxxix.ccxcviii
Bonasus cclxix.
Bosa cclxxiii.
Bos cclxvii.
Branchię cclxxiiii
Bubalus cclxix.
Bubo cclxxiii.
Bubrastes cclxxx.
Buteo cclxxiii

C

Chalcis cclxxiii.cclxxvi
Calidris cclxxxiii.post tringa
Callionymus cclxxvii
Cammari cclxxviii.
Chamæ ibidem.
Chamęleon cclxx.
Camelus cclxviii
Camelopardal⁹ cclxxviii
Campe cclxxix
Cancer cclxxviii.
Canis cclxvi
Canicula cclxxvii.
Channa cclxxvi
Cantharus cclxxvi.
Cātharides cclxx.cclxxx
Caos cclxvii.
Caprea cclxvii
Capra cclxviii
Caprimulgus cclxxiii
Charadrius cclxix.
Charace cclxxvii
Carduelis cclxxiii.
Castor ccclxix
Castoris cclxxvii
Catoblectus cclxix.
Cataracta cclxxiii
Chelone cclxxvi
Centipeda cclxxx
Chemæ cclxxix.
Chenalopedes cclxxii
Cephalus cclxxvi
Cepi cclxviii
Cęruleus cclxxiiii
Certhia ibidem.
Ceruus cclxvi.
Cerastes cclxx
Ceryces cclxxix
Cistra cclxxvi
Cybia cclxxvi
Cicada cclxxvii.cclxxix
Cis cclxxix.
Cicindela cclxxx
Ciconia cclxxiii.
Cygnus ibidem.
Cimex cclxxix
Cinclus cclxxii.
Cinædus cclxxvi.
Cinnamomus cclxxiii.
Cyprin⁹ cclxxvi.
Cytharœdus cclxxvii.
Clerus cclxxx.
Clidia cclxxvi
Chryselis cclxxx.
Chloris cclxxiiii
Chlorio ibidem
Cocyx cclxxiii
Cnopoligus cclxxiiii
Cochlea cclxxviii
Colymbris cclxxiii.
Coluber cclxxi
Columba ibidem
Collurio cclxxiiii.
Congrus cclxxvi
Cornix cclxxi.
Coruus cclxxi
Coru⁹ marin⁹. cclxxvii.
Coracinus ibidē
Cordyla cclxxvi.
Coturnix cclxxii.
Crocura cclxviii
Chronus cclxxvi.
Crambe cclxxix
Crex cclxxiiii.
Chrysometris. cclxxiiii.
Crocodylus. cclxxviii
Cuculus cclxxiii.
cclxxvi.
Culex cclxxix.
Cucumis cclxxvi
Cuniculus cclxix
Curuca cclxxiii.

D

Dama cclxvii
Delphinus cclxxiiii
Dipsas cclxx
Dorcas cclxvii.
Draco cclxx
Draco marinus.cclxxvii

E

Echeneis cclxxvii
Echinus ibidem.
Elephas cclxviii.
Enydrus cclxxvii
Elops cclxxv
Encraules cclxxvi
Elminthes cclxxix.
Ephemera cclxxx.
Equus cclxv.
Erinaceus cclxx.
Erythacus cclxxiiii
Erythrinus cclxxvi.
Erodius cclxxiii
Eruca cclxxx
Esalus cclxxiii
Exocœtos cclxxvi.
Externæ aues. cclxxii.

F

Falco cclxxiii
Feles cclxix.
Fiber ibidem
Ficedula cclxxiiii
Formicę cclxxix
Fringilla cclxxiii.
Fulica cclxxi

G

Galeus cclxxv

Animalia.

Gallus. cclxxii.
Gallinarū genera. cclxxi
Galgulus cclxxiiii
Garum cclxxvi
Gaula cclxxiii
Glanius cclxxvi.
Glaucus cclxxvi.
Glauciſcus ibidē
Glires cclxx
Glottis ſiue lingulaca. cclxxiiii. cclxxvi
Gobio cclxxvi.
Grypes cclxxiii
Grillus. cclxxx.
Grues cclxxii
Grues marini cclxxvii

H

Helops cclxxv
Helecatenes cclxxvi.
Hemerobia cclxxx
Hepiolus ibidem
Herodii cclxxiii.
Higrophœnix. cclxxvii.
Hydrus cclxx.
Hyena cclxix
Hippocampi cclxxvi
Hippolaphus cclxvii
Hippuris cclxxvi
Hircus cclxix, cclxxvii.
Hyſtrix cclxix
Hupupa. cclxxii.

I

Ibis cclxxi
Ichneumō. cclxix, cclxx
Incēdiaria auis. cclxxiii.
Irundo cclxxi, cclxxii.
Iulides cclxxxvi

L

Lacerta cclxx.
Lacertus cclxxvi
Logopodes cclxxii.
Lagnis cclxxvi
Leuciſcus ibidē.
Lepus cclxix, cclxxvii. cclxxix.
Lepades cclxxix
Leo cclxvii
Leœna fo. ibidē
Lynx ibidē
Linx cclxxiiii
Ligulaca. ibidē. cclxxvi.
Lympirides. cclxxx.
Locuſtę cclxxviii
Loligo cclxxv
Lolli⁹. ibi. Lup⁹. cclxvii
Lupus marinus cclxxv
Lucerna cclxxvi
Lumbrici cclxxix
Luſcinia cclxxiiii.

M

Malacia. cclxxiiii
Malacoſtraca ibidē.
Malacoderma. cclxxviii
Malacocrane⁹. cclxxiiii.
Manticoa cclxviii
Margari cclxxvii
Martes cclxix
Meles cclxix
Meleagrides cclxxi.
Mergus cclxxiii
Melandrya cclxxvi.
Merula cclxxiiii cclxxvii
Meryx cclxxvi
Meropes cclxxiii.
Memnonię aues cclxxiii
Menę cclxxvi
Mygale. lxix.
Mergi. cclxxiii.
Miluus. cclxxi. cclxxvii.
Midas cclxxix
Myrus cclxxv
Myſcus cclxxvii.
Monedula cclxxii
Monops cclxix.
Monoceros cclxx
Motacilla cclxxiiii
Mugil cclxxv
Murena cclxxv.
Muria cclxxvi.
Murex cclxxviii
Mullus cclxxv
Mulus cclxviii.
Mus. cclxix. cclxx. lxxvii lxxvii.
Muſareneus cclxix. ccxi
Muſmuſcus cclxix.
Muſponticus cclxix
Mures cclxxix
Mures marini cclxxvii
Muſtella cclxix. cclxxvii
Muſca. cclxxvii. cclxxix

N

Narica cclxxvi.
Natrix cclxxi.
Nautilus cclxxviii
Neades cclxix
Nepar cclxxvi
Nocticorax cclxxiii
Noctua fo. ibidē
Numidicę cclxxi.

O

Oculata cclxxv
Olophyrę cclxxix
Onomanthe cclxxiiii
Oenas cclxxii.
Onocrotalus cclxxiii
Onagri cclxviii
Orchis cclxxvii
Orcynus ibidē.
Orca cclxxiiii.
Oreum cclxxvi
Oroſpizes cclxxiiii.
Oryx cclxx
Oricentaurus cclxix.
Orphus cclxxvi
Ortus cclxix.
Ortigometra cclxxii
Oſſifraga cclxxi
Oſtrea cclxxviii
Oſtrocoderma. cclxxiiii cclxxviii
Oſtrea cclxxviii
Otus cclxxiii.
Otia cclxxix.
Otides cclxxii.
Ouis cclxviii
Oua cclxxii.
Oxyringus cclxxvii.

P

Paguri cclxxviii
phalacrocoraces cclxxiii
Phartaga. cclxix.
Phalangius cclxxix.
Phalerides cclxxiii
Phagrus cclxxvi
Palumbus cclxxi.
Panthera cclxix.
Para cclxxiii
Pardus cclxix.
Pardalus. cclxxiiii. cclxxvii.
Paryas cclxx
Parnopus cclxxiii.
paſtinaca cclxxv. cclxxix
Paſſer cclxxiiii. cclxxvi.
Patella cclxxix.
Pauo. cclxxii. cclxxvi
Pectines cclxxix.
Pediculus cclxxvii
Pelamides cclxxvi
Pelicanus cclxxii
Penelopes cclxxii.
Pœphagus cclxix.
Phyrna cclxix
Phœnix cclxxiii.
Phœnicurus cclxxiiii.
Phœnicottorus. cclxxii
Pholis cclxxvi
Pernæ cclxxix.
Percæ cclxxvi.
Perdices cclxxii
Philomena cclxxiiii.
Picus marinus ibidem.
Pica cclxxii.
Pinna cclxxix
Pinnotheres ibidem
Pyrauſta cclxxx.
Phoicus cclxxiiii
Pompilus cclxxviii
Porc⁹ marin⁹ cclxxvii.
Porphyrus cclxx
Polypus cclxxv.
Phocena ibidem.
Preſter cclxx
Pſitacus cclxxiii.
Purpura. cclxxviii.
Pulmo cclxxix.
Pulex cclxxix.
Phuca cclxxvi

Q

Querquedula cclxxiii

R

Raia cclxxviii
Rana ibidem.
Rana piſcatrix cclxxvi.
Regulus cclxxiiii.
Ricinus cclxxx.
Rhinoceros cclxx
Rubeta cclxxviii.
Ruſticę gal. cclxxi. &c ccccxiii.
Rumbus cclxxvi

S

Sagiptarius cclxxvii
Salamandra cclxx.
Salmo cclxxvi
Salpa ibidem
Salpinga cclxxix.
Sargus cclxxvi.
Scarabei cclxxx
Scarus cclxxv
Scyurus cclxix
Scolopendra cclxxvii cclxxix.
Scombri cclxxvi.
Scopes cclxxiii.

Animalia et Plante.

Selache cclxxiiii.
Seleucides cclxxii
Sepia cclxxv.
Seps cclxx
Scorpius cclxxix.
Scorpi9 marin9 cclxxvii
Serpentū genera cclxx. & cclxxi.
Ser cclxxx.
Silurus cclxxvi.
Simiarum gña cclxviii & cclxxvii
Sipedon cclxx.
Syroperdix cclxxiii
Sis cclxxix.
Sitta cclxxiiii.
Smerides cclxxvi.
Solea ibidem
Solenes seu dactyli fo. cclxxix.
Sphyrena cclxxvi.
Spizites cclxxiiii.
Spondylus cclxxvi
Spongiarū gña cclxxix.
Squilla cclxxviii.
Stella marina cclxxvi. & cclxxix.
Stellio cclxx.
Striges cclxxiii
Strombi cclxxix.
Strutiones cclxxi.
Sturni cclxxiiii.
Sues cclxviii

T

Tabanus cclxxix
Talpa cclxx.
Tarandus cclxix
Taurus cclxvii
Telline cclxxviii.
Testudo cclxxvii. cclxviii.
Testudo matia cclxxviii
Teredo cclxix. cclxxx
Tetraones cclxxii
Tigris cclxix.
Thymalus cclxxvii
Tinca cclxxvi.
Tynnus ibidem
Tynnum ibidem
Tyrannus cclxxiiii.
Thoas cclxvii
Torpedo cclxxix.
Torsio cclxxiiii
Tragelaphus cclxvii
Tryga cclxxiii
Thyssa cclxxv.
Tritones cclxxvi
Trichię ibidem
Trixalis cclxxx.
Trips cclxxix.
Trigone cclxxv
Trochus cclxxiiii
Trocta cclxxvi
Trochillus cclxxiiii.
Turdus ibidem.
Turtur cclxxi.

V

Velia cclxxiiii.
Vertibula cclxxix
Vermes cclxxix
Vipera cclxx
Vitulus marin9 cclxxiiii
Viuerra cclxix
Vlula cclxxiii
Vmbra cclxv
Vngues cclxxix
Vpupa cclxxii
Vreon cclxxvi
Vrtica cclxxix
Vri cclxix.
Vrsi cclxvii
Vulpes cclxvii. cclxxvii
Vultures cclxxi
Zoophita cclxxviii.

Plante

A

Abies cclxxxi.
Abrotanum cclxxxv.
Absynthium ibidem
Acacia cclxxxviii.
Acer cclxxxi
Aconitum cclxxxviii
Acte cccclxiii.
Acrimonia cclxxxviii
Adiantis cclxxxvi
Adoreum cclxxxiiii.
Adrachne cclxxxv.
Agaricum cclxxxiii
Ageratos cclxxxviii
Agn9 vide aln9 cclxxxii.
Agriophillō cclxxxviii.
Alica cclxxxiiii.
Alypium cclxxxvii.
Allium cclxxxiiii
Alnus cclxxxii.
Aloe cclxxxiii
Amarāth9 cclxxxiii
Amaracum cclxxxv
Ambrosia cclxxxviii
Amylum cclxxxiiii.
Amigdalus cclxxxi. ccclxiii
Amomum cclxxxiii.
Ammonicū cclxxxii.
Anagallis cclxxxviii.
Anagyros cclxxxix. & ccxc
Anerum cclxxxv
Anemona cclxxxvi
Androsaces ccxc
Andrachne cclxxxv.
Ancusa cclxxxvii
Anthillum ibidem
Antirrhinum cclxxxixr
Apate cclxxxviii
Aphace ibidem.
Apii genera cclxxxv.
Apsinthium vide in ab.
Aquaticulus cclviii.
Arbores glandiferę fo. cclxxxi.
Arboresmalifere cclxxxi
Arbores sfelices cclxxxii
Arbutus cclxxxi.
Arrhenogonō cclxxxix
Arction ccxc.
Argemone cclxxxviii
Arinea ccxlviii
Aristolochia cclxxxviii
Armoracia cclxxxiiii.
Arnogloss a cclxxxvii
Aron cclxxxix
Artemisia cclxxxviii. ccccxiii.
Arundo cclxxxiiii
Ascalonium ibidem.
Asclepias cclxxxviii ccxc
Aspaltus cclxxxiii.
Asparagus cclxxxvii
Asphodelus cclxxxvi
Aster cxc. ccxc.
Astericum cclxxxvii.
Atractylis cclxxxviii
Atriplex cclxxxv.
Auena cclxxxvii.
Auellana cclxxxi.
Aurelia cclxxxvi. cclxxxvii.

B

Baccharis cclxxxii.
Baccæ cclxxxi
Balanus cclxxxiii
Bacchar cclxxxii.
Baciniū seu vaciniū potius cclxxxvi
Brassica cclxxxv. cclxxxvii.
Ballota cclxxxviii
Balaustiū cclxxxi
Balsamum. cclxxxii. cclxxxiii
Batrachium. cclxxxix.
Bdelion cclxxxiii
Bectonica cclxxxvii.
Beta cclxxxv
Blitum ibidem.
Botris cclxxxviii
Borrago vide buglissa.
Bromus cclxxxix
Bulbi cclxxxiiii
Buglossa cclxxxvii
Bunion cclxxxix.
Buphthalmon. ibidem.
Buxus cccccxiii.
Butoniū cclxxxiiii.

C

Calla ccxc
Chalbana cclxxxiii.
Chalcifragra. ccxc.
Calta ccxc
Chamemelū cclxxxvii
Chamęacte cccccxiii
Chamepitys. cclxxxvii. cclxxxix.
Chamedrys. cclxxxviii.
Camedaphne cclxxxi.
Camecissus ibidem
Chameleuca. cclxxxvii.
Chamęleon. cclxxxv
Chamęlea cclxxxix
Chamæsice ibidē
Capnion cccccxiii
Canaria cclxxxviii.
Capparis cclxxxv
Capill9 vener/. cclxxxvi
Caprificus cclxxxii
Carduus. cclxxxv. cclxxxvii.
Caricæ cclxxxii.
Carota. cclxxxvii. cccccxiii.
Castanea cclxxxi.
Casia cclxxxiii
Caucalis cclxxxviii

Plante.

Caucamum. cclxxxii
Centaurea cclxxxviii
Cenchris cclxxxi.
Cerintha cclxxxvi.
Ceſtron cclxxxvii
Chelidonie cclxxxviii
Cedrus cclxxxii.
Cedria cedrides ibidē
Cepa cclxxxiiii
Cepea cclxxxix.
Ceraſus cclxxxii.
Cerebra palmarum. cclxxxii.
Cyanus cclxxxvi.
Cicuta. cclxxxix.cccxlii
Cichorium. cclxxxiiii.
Cicer cclxxxiiii ccccxiii
Cicercula ibidē
Cicerbita ibidem
Cindrilla cclxxxvii
Ciclaminus cclxxxvi
Cyminum cclxxxv
Cinara ibidem.
Cinamomum cclxxxiii
Cynops cclxxxvii
Cynia cclxxxix.
Cynogloſſum.cclxxxvii
Cynoſbatos cclxxxiii
Ciprus ibidē
Ciperus ibidē.
Ciperis ibidē.
Cyphi cclxxxii.
Cyrcea ccxc
Cyrceſion ibidē
Ciſtus cclxxxiii.
Citinus cclxxxi
Citrus cclxxxii.
Citrię menſę ibidē
Cythiſus cclxxxvi
Clematis cclxxxviii
Clinopodium ibidē
Cnecum cclxxxix
Colitęa ibidem
Coccum cclxxxvii
Coctana cclxxxii.
Colacia cclxxxix.
Colocaſia ibidē.
Combretum cclxxxii
κορυζα cclxxxvii
Conſerua cclxxxvii.
Conuoluolus.cclxxxvi.
Cornus cclxxxi.
Coronę cclxxxvi
Coronopus. cclxxxvii.
cclxxxviii.
Coſtus cclxxxiii.
Coſti radix ibidē.
Cotylidon cclxxxviii
Cotonea cclxxxi
Crateg9 cclxxxix.
Crategonon ibidē.
Critamum cclxxxviii.
Cryſanthemō cclxxxvi. cclxxxviii.
Chryſogonon cclxxxviii
Chryſitis cclxxxvi
Chryſocoma ibidem
Chyſomela cclxxxi.
Crocū cclxxxiii.cclxxxvi
Cucumis cclxxxiiii.& ccccxiii
Cucurbita cclxxxv.
Cunilię genera cclxxxv cclxxxvii
Cunilago ibidem
Cupreſſus cclxxxii.

D

Daucon cclxxxv. cclxxxvii.
Delphinium cclxxviii
Dendrolibanū cclxxxiii
Dictamum cclxxxvii.
Dipſacos ccxcix.
Dracontia cclxxxix
Dracunculus ccclxxxvii
Δρυσ cclxxxi.
Dryophonon cclxxxix
Dryopteris cclxxxix.
Dulciradix cclxxxviii.

E

Ebenus ccccxiii
Ebulus ibidem
Edera cclxxxi.
Elaphoboſcō cclxxviii
Elleborum cclxxxvii.
Empetron ccxc.
Epetiocaula cclxxxv
Equappiū ibidē
Erice cclxxxii
Eruca cclxxxv.cclxxxvii
Eriſiniū cclxxxix
Erythrodamū cclxxviii
Eruum cclxxxiiii.
Eruale ibidem.
Eupatorium cclxxxviii.

F

Faba cclxxxiiii.
Farrum ibidem.
Fœniculum vide marathrum cclxxxv
Ferula cclxxxvi
Ficus cclxxxiii
Flos louis cclxxxvi.
Fragra ibidem
Frugū genera cclxxxiiii.
Frumentum ibidem.
Frutices aquatici ibidē.
Fruticesodorati cclxxxii
Fungi cclxxxvii.
Furfur cclxxxiiii.

G

Galion ccxc.
Galaton ibidem.
Glandes cclxxxi.
Garyophyllō cclxxxvi
Geranium cclxxxvii.
Getium cclxxxiiii.
Gladiolus ibidē
Glaucion cclxxxiii.
Glaſcum cclxxxvii
Gramen ibidem
Guadum ibidē.

H

Halum: vide ſymphicō ſo,cclxxxvii.
Hebenus ccccxiii
Hedera cclxxxi
Heleniū cclxxxvi.
Helichryſos ibidem
Helioſedinum cclxxxv.
Heliotropium cclxxxiiii
Helxine cclxxxvii
Helleborum ibidem.
Hemionitis cclxxxix.
Hemerocallis cclxxxvi.
Hepimedium cclxxxviii
Hepithymū cclxxxix.
Heptapleuron cclxxxvii
Heracleotica ccccxiii
Hyacinthus cclxxxvi.
Hibiſcū ſo.cclxxxvii. cclxxxix.cccxiii.
Hydropeperi cclxxxiii
Hioſiris ccxc
Hypericum cclxxxix.
Hippice cclxxxvii.
Hippociſtus cclxxxiii
Hippochœris cclxxxviii
Hippomaraton cclxxxv
Hippoſelinū ſeu equappium cclxxxv
Hippuris cclxxxviii
Hyſopum cclxxxvi.
Holcus ccxc
Holuſatrum cclxxxv
Hornū cclxxxiiii
Hortenſia ibidem.

I

Ia cclxxxvi
Ibiſcum cclxxxvii. cclxxxix.ccccxiii.
Idea ccxc.
Intubū cclxxxiiii ccccxiii
Ipnum cclxxxiiii
Iryon cclxxxiii.
Iſopyron cclxxxix. ccxc.
Iſaris cclxxxv.cclxxxvii
Iuglandes cclxxxi
Iunc9 cclxxxiii.cclxxxiiii
Iuniperus cclxxxii.

L

Labruſca cclxxxv
Lactaria cclxxxvi
Lactuca cclxxxv
Ladanum cclxxxiii.
Lagenis cclxxxix.
Lapathi gña cclxxxv
Lappa cclxxxvii.
Laſerpitium cclxxxiii
Laurea cclxxxvi.
Latyris ccxc.
Laurus cclxxxi.
Lauer cclxxxvii.
Legumina cclxxxiiii
Lens ibidem
Lentiſcus cclxxxii.
Leōtopetalō cclxxxviii. cxcix
Leontopodion cclxxxix.
Leucāthemon cclxxxvi.
Leucas cclxxxviii.
Leucoia cclxxxvi
Lychnis ibidem.
Liguſtrū cclxxxvi.ccxc.
Lilium cclxxxvi.
Limoniū cclxxxvii.
Linozoſtis cclxxxix
Lirium cclxxxvi
Litoſperma cclxxxix.
Lotus ccccxiii.
Lupin9 cclxxxiiii

M

Macer cclxxxiii.
Malorum plura genera. cclxxxi.cclxxxii.
Malua cclxxxv.

Plante.

Maiorana cclxxxv.
Malobrathū cclxxxiii
Māna cclxxxiii.ccccxiii.
Mādragoras cclxxxvii.
Marathrum cclxxxv.
Marrubium ibidem.
Maſtiche cclxxxiii.
Meliſſophylū cclxxxvi
Melilotos ibidē.
Melampodiū cclxxxvii.
Meniſphlota cclxxxiiii
Menta cclxxxv
Meſpilus cclxxxi.
Metopium cclxxxiii.
Myagros ccxc.
Milium cclxxxiiii
Millefolium cclxxxvii
Myrice cclxxxii cclxxxiii
Myrobalanū cclxxxiii
Myrrha ibidem
Moly cclxxxvii
Morus cclxxxii.
Muriſauricula cclxxx-
Muſcus cclxxxvii Cviii.

N

Napum ccccxiii.
Narciſſus cclxxxvi.
Nardus cclxxxii.
Nardum ibidem.
Naſturtium cclxxxv.
Nautea ccccxiii
Nepeta cclxxxv.
Nerium cclxxxix.
Nymphea ibidē.
Nucū genera cclxxxi.
ccccxiii.

O

Ocymum cclxxxv.
Oenanthe cclxxxiii.
cclxxxvi.
Oenothera cclxxxix
Olea cclxxxi.
Oliuarum genera ibidē.
Oleaginus cclxxxiiii.
Oleaſter cclxxxii
Oleſtium cclxxxviii.
Oloſteum ccxc.
Olyra cclxxxiiii.
Oluſatrum cclxxxv.
Opobalſamum cclxxxii
cclxxxiiii.
Opium cclxxxv
Origani gña cclxxxv
Orchis cclxxxix.
Oriza cclxxxiiii.
Ordeum cclxxxiiii
Ornithogalō.cclxxxviii
Oxybaphum ibidē
Oxylapathū cclxxxv.

P

Palladiū clxxxix
Palma cclxxxii.
Phaſelion ccxc
Phaſeolus cclxxxiiii
Phalaris.cclxxxix.ccxc.
Phalangium.cclxxxviii
Paliurus cclxxxvii
Pancratium cclxxxix
Pancea cclxxxiii.
Panax.cclxxxiii.cclxxxv
Panicum cclxxxiiii.
Papauerū gña.cclxxxv.
Papyrus & charæ.
cclxxxiiii.
Parietaria cclxxxvii
Parthenium cclxxxvii
Paſtinaca. cclxxxv.
ccccxiii.
Pedegallinaceum.
cclxxxviii.
Phelandrion ccxc
Phœnix Palma.cclxxxii
Pelecynus cclxxxvii
Pentapleuron ibidē
Pęonia cclxxxix
Pepones cclxxxiiii
ccccxiii.
Peplis cclxxxvii
Peplon ibidē
Peplus cclxxxix
Peplion ibidē
Perſica.cclxxxi. ccccxiii
Perſeum cclxxxv.
Perdicium cclxxxvii
Periſterium cclxxxviii
Periclimenos ccxc.
Peſgallinace9.cclxxxvii
Petroſelinū cclxxxv
Peucedamū cclxxxviii
Pezices cclxxxvii
Picea cclxxxi
Piſum cclxxxiiii
Phyllon cclxxxix.
Pinus cclxxxi.
Pineacarduus cclxxxv
Piperitis cclxxxv
Pira cclxxxii.
Pira ſeruanda ccccxiii.
Pirus cclxxxii
Piſtacea cclxxxi
Platanus cclxxxii
Plantago cclxxxvii
Phleum cclxxxiiii.
Plomus cclxxxvii
Polenta cclxxxiiii.
Polygonaton cclxxxviii
Polygonon ibidē
Polygalon cclxxxix.
Polyrizon cclxxxviii
Polycnemon ccxc.
Polymonium cclxxxviii
Polium ibidem.
Populus cclxxxii.
Portulaca cclxxxv
Porrum cclxxxiiii.
Proſerpinaca cclxxxix.
Prototomi cclxxxv
Pruna cclxxxi
Pſyllion ccxc
Ptarmice. cclxxxix.
Pteris cclxxxix.
Ptiſana cclxxxiiii
Pulegium cclxxxv
Pultes cclxxxiiii

Q

Quinquefoliū cclxxxvii

R

Rhapontícum.cclxxxiii
Rhabarbarū ibidē
Rhacoma cclxxxii
Rhamnus cclxxxvii
Radicula ccccxiii
Radix aſſyria ibidē
Raphanus cclxxxiiii.
ccccxiii.
Robium cclxxxvii.
Rododaphne. cclxxxix
Roſmarinus cclxxxv
Roſa cclxxxvi.
Roſaceum ibidē
Rhytace cclxxxvii
Rhus cclxxxiii
Rumex cclxxxv
Ruſcus cclxxxvii
Ruta cclxxxv.

S

Salix cclxxxii
Saliunca cclxxxvi.
Saluia cclxxxv
Sambucus ccccxiii.
Sanguinaria. cclxxxvii.
cclxxxviii.
Sarcocolla cclxxxiii
Satureia cclxxxvi
Satyrion cclxxix.
Saxifagia cclxxxvii
Scamonea ibidē
Scilla cclxxxix
Scolimus cclxxxvii.
Scoparegia. cclxxxvi
cclxxxix.
Scolopendriū cclxxxix
Scorpiurus cclxxxv.
Sedum cclxxxvii
Semperuiuū. cclxxxvii
Seris cclxxxiiii
Serpyllum cclxxxv.
Seſamum cclxxxiiii
Seſelis cclxxxvii
Sycis cclxxxix
Sycomorus. cclxxxii.
Syda cclxxxiiii
Siderites cclxxxvii
Silago cclxxxvii.
Siligo cclxxxiiii
Siler cclxxxii.
Similago cclxxxiiii.
Symphyton cclxxxvii
Sinapi cclxxxv.
Sion cclxxxvii.
Siſer ccccxiii.
Siſymbrium cclxxxvi
Smilax cclxxxi.
Solatrū ccccxiii
Soncus cclxxxiiii
Sorbus cclxxxii
Spartum cclxxxiiii
Spinæ genera cclxxxiii
Splenion cclxxxix.
Sphōdylion.cclxxxviii.
Staphylinus cclxxxv
ccccxiii.
Stacte cclxxxiii.
Stratiotes cclxxxviii
Styrax cclxxxiii
Strychnon. cclxxxviiii.
ccccxiii
Strutheon cclxxxvii.

T

Tamarix. cclxxxii.
cclxxxiii.
Thalietum ccclxxxix
Thapſia cclxxxix
Taxus cclxxxi
Teda. cclxxxi.in fine
Thelygonum.cclxxxix.

Morbi ac Medicine.

Telypteris cclxxxix
Telephion ibidē
Therebinthus. cclxxxiii
Teuctum cclxxxviii.
Tilia cclxxxii.
Thymum cclxxxvi.
Tymbra ibidem
Typhe cclxxxviii
Tithymalū cclxxxvii
Tragacāhæ. cclxxxiii
Tragopogon. cclxxxviii
Tragoriganū. cclxxxxv
Thryallis ibidē
Tribuli cclxxxvii
Trichomanes cclxxxix
Trionum cclxxxiiii.
Tripolium cclxxxviii
Triticum ibidē
Thus cclxxxiii

V

Vaccinīū cclxxxvi. ccxc
Verbascus cclxxxvii.
Verbena ccccxiii
Vinca puinca. cclxxxvii
Vinaciola cclxxxii
Violę cclxxxvi
Viola alba ibidē
Vites cclxxxii
Vitex ibidem
Vitis agrestis cclxxxvi
Vitis alba ibidē
Vlmus cclxxxii
Vmbelicus veneris. cclxxxviii
Vnedo cclxxxi.
Vnguenta cclxxxvi
Vrtica cclxxxvii.
Vua cclxxxii.
Vua seruanda. ibidem. ccccxiii.

X

XYLObalsamū cclxxxii cclxxxiiii.
Xylocinnamomum. cclxxxiii.
Xyphion cclxxxvii.

Z

ZEA. cclxxxiiii.
Zinziberis cclxxxiii.
Zizimus cclxxxi

Morbi Ac Medicinę.

A

Bsceſſus. cclxi
Achores. cclv.
Apoca vide pharmaca cclxiii
Acrocordona cclxi.
Adceſſio cclxii
Acmorrhagia cclix
Aemorrhois ccccxiii.
Aegilops cclvi
Agrippe cclix.
Alphi cclxi.
Amaurosis cclvi
Amblyopia ibidē.
Anastomasis cclxi
Antilogloſſi cclvi.
Anchilops ibidē.
Aneurysma. cclvii.
Angina cclvii
Antidota vide Apoca. cclviii.
Anhelitus difficultas. cclvii.
Antheromata cclxi.
Animi defectio cclx.
Arcuatus ibidē
Arpe cclxi
Antheromata cclv.
Anorexia cclviii.
Apoplexia cclx
Aphthę cclvii
Apopthosis cclvi
Apoſtemata cclxi
Aqua intercus cclx.
Aquilini. cclvi.
Area cclv.
Argemon cclvi.
Aphemerina cclxi
Ascites cclx.
Asthma cclvii.
Attoniti cclx.
Atocia cclix
Atonia cclviii
Atrophia cclx
Atheroma cclv.
Auriū morbi. cclvi.

B

Balani cclxiii
Balnea ibidē
Batrachus cclvi
Bilis atra cclxii.
Bothrium cclvi.
Broncocele cclvii.
Bubocele cclix
Bulimus cclviii

C

Cachexia ccl.
Chalazia cclv.
Caluities cclxii.
Calculus cclvii.
Canities. cclxii.
Capitis morbi cclv.
Capilli fluxus cclv
Cardiaci cclviii
Caros cclx
Carbunculus cclxi
Cariatides cclvii.
Carcinoma. cclxvi. cclxi
Catarrhus cclv
Catoche cclx.
Catalepsis cclx
Chemosis cclv.
Cerion cclxi
Ceruicū morbi cclvii
Cerebrum cclv.
Cephalea cclv.
Cynange cclvii
Cion cclvii
Cynanthropia cclx.
Chironeū vlcus cclxi.
Cirsos cclxi
Cirsocele cclix
Clyſtere cclxii
Clides cclvii
Cnesmus cclxi
Coclites cclvii
Cor cclvii
Cœliaci cclviii.
Cœloma cclvi
Chlamys ibidem
Cholera cclviii
Colei. cclix. Coles. ibidē.
Comitialis morbus. cclx
Conuulsa cclxi.
Cophosis cclvi
Coryza cclv.
Cordis accidētia. cclvii.
Costę Octonę cclvii
Cremosteres cclix.
Crethe cclv.
Critici dies cclxii.

D

Deceſſio cclxii.
Delectio alui cclxiii
Dentati & dentes ac dētiū morbi cclvi.
Diabrosis ibidē.
Diabetes cclvii
Diaphragma cclvi
Diaptosis cclxi
Diaplasma cclxiii
Didymi cclix.
Distillationes cclv
Dyspnoia cclvii
Dystocia cclix.
Dysuria ibidem
Dysenteria cclviii.
Dyscoia cclvi.
Dolor capitis cclv
Dracontium cclvii
Drimiasis cclvi
Ductio Alui cclxiii.

E

Ecpiesmus cclvi.
Ectica cclxii.
Ectropia cclv
Elephantia cclx.
Elephantiasis ibi.
Emplastrum cclxiii
Emphysma cclvi.
Empiema cclvii
Emprostoton ibi.
Encanthis cclvi
Enterocele cclix.
Epar cclviii
Ephelides cclvii.
Ephialtes cclx
Ephemera cclxi.
Epialus ibidem
Epecauma cclxvi.
Epilectici cclx
Epiplocele cclix
Epatici cclviii
Epistrophe cclvii
Epinyctis cclxi
Epneumatosis cclviii.
Epulis cclvi.
Ernia cclix.
Erotes cclx.
Excrementa cclxii
Exomphelon cclviii

F

Faciei morbi cclvii.
Febres variæ cclxi
Fel. cclviii.
Fistulæ cclxi
Furunculus cclxi
Furor cclix
Frictio c lxiii
Fluxus ventris cclvi
Fluxus muliebres. cclix.

G

Gangrena cclxi.

Morbi ac medele.

Genitura cclix.
Glauci cclix.
Glaucoma cclvi.
Goniorrhea cclix
Gramiæ cclv.
Grauedo ibidem.

H

Halopetia cclv.
Hemicranea ibidē.
Hemitriteū cclxii.
Hepar cclviii
Hepatici ibidem.
Heriſypilas cclxi.
Hermaphrodytus.cclix
Hernia cclix
Hictericus cclx
Hydrocele cclix.
Hyeropicorꝝ gña.cclxvi
Hypercathatſis. cclix.
Hypocauſtū cclxiii
Hypochyma cclvi.
Hypopios ibidē.
Hypopaſma cclv
Hypoſpatiſmus.ibidem
Humores cclii
Hyptiaſmus cclviii.

I

Ictericus cclx
Ignis ſacer cclxi
Ileon.cclviii. Ileus ibi.
Ilia cclix
Incubus cclx.
Inflāmationes cclxi.
Inſanię genera. cclix
Intercus cclx.
Intertrigo ibidē
Inſomnia cclxiii
Inteſtinorū noſa.cclviii.
Iſcuria cclix

L

Labeones cclvi.
Lagophthalmia cclv
Lenticulæ. cclvii.cclxi
Leontiaſis ccl.
Lepra cclxi letharg9 cclx
Leucoma cclvi
Lichenes cclx
Lienoſi cclviii
Lychantropia cclx
Lingua cclvi
Lingula ibidem
Lithiaſis cclv.
Lienteria cclviii.
Linguæ morbi cclvi.
Loci cclix
Lunatici cclx.

M

Malagmata cclxiii.
Melecrides. cclv.cclxi
Menſes mulierū. cclix
Mentagra cclx
Myocephalon cclvi
Myopes ibidem
Myrmecię. cclvii.cclxi
Moctheria cclv
Mongilali cclvi
Monſtra ccxc
Morbus regius.vide Regius cclx.

N

Narium morbi cclvi.
Narce ccccxiii
Narcodes ibidē
Naſones cclvi
Nauſea cclviii
Nephelion cclvi.
Nyctilopes ibid.
Nomæ cclxi.
Nuſcitioſi cclvi.

O

Oculorū morbi cclv.
Opiſtoton cclvii.
Ophiaſis cclv.
Ophis ibidem
Ophthalmia ibidē
Orthopnoia cclvii.
Otalgia cclvi
Ozena ibidem.

P

Phalacris cclv
Pharmaca cclxiii.
Papulę cclxi
Patalyſis cclx
Paraſynange cclvii.
Paronychia ccccxiii
Paroxyſmus cclxii
Parotides cclv.
Pariſthmia cclvii
Parulis cclvi
Paſtilli cclxiii
Pericarpium cclxii
Perigalion cclx
Perniones ibidem
Peſſi cclxiii.
Peſtilentia cclxi
Pyriateriū cclxiii.
Pituita cclv.
Phyma cclix.cclxi
Phymoſis cclix.
Phygothlon. cclxi
Pleuretis cclvii
Phlictena cclvi
Polypus ibidem
Pneumonia cclviii.
Phreneſis cclix.
Porrigo cclv
Poſca ccccxiii
Priapiſmus cclix.
Proptoſis cclvi.
Pſydraciū cclxi.
Pſoropthalmia cclvi
Pſora cclxi
Ptergium.cclv.ccccxiii
Ptiloſis cclv
Phthiriaſis. cclv.c clvi.
Phthiſis cclvi
Pulmo cclviii.
Puſtolæ cclxi

Q

Quartana febris. cclxii.

R

Regius morbus cclx.
Rhegmocaſmus. cclxi.
Remiſſio cclxii
Reiectio ſanguinis.cclxi
Renum vitia cclvii
Rhydes cclvi.
Rupta cclxi.

S

Sanguis cclxiiii.
Sarcocele cclix
Scabies cclxi
Sacellum cclv.
Sarcites cclx
Satyriaſis. cclx.
Scirr9 ccxi.
Sciroma cclix
Soleropthalmia cclv
Scotoma cclx
Scrotum cclix
Serpitiones cclxi
Sfacellus cclxi
Sycoſis. cclv.
Simones cclvi
Sopores cclv.cclx.
Syntexis cclviii
Synchyſis cclv.
Synange cclvii
Symphyſis cclvi.
Syringę cclxi
Syriaſis cclv.
Sopores cclx.
Spaſmus cclvii.cclx
Spina cclvii.
Splen cclviii
Spondyli cclvii.
Staphiloma cclvi
Steomata cclv
Stigma cclvii
Stomachia ccccclviii.
Strabones cclvi
Sphrangitides cclvii
Stranguria. cclix.
Strangulatio ibidē
Struma cclvii.cclxi.
Suſpirioſi ccccxiii.
Sugillata cclvi.

T

Tenontes. cclvii.
Therioma cclxi
Thermintha ibidē
Tetanum cclvii
Thymus cclix.cclxi
Titillatio cclviii.
Thlaſis cclvi
Tympanites cclx
Tonſillę cclvii.
Tormina. cclviii.
Thoracis dolor cclvii
Trachoma. ccliiii.
Trichioſis cclv.
Tuſſis ibidem

V

Varii cclvii.
Venę ccliii.
Vermes cclviii
Vermina ibidē
Verrucę cclvii.cclxi
Veſicę dolor cclviii
Veternus cclx
Viſcera cclviii
Vlcera cclxi.
Vua cclvii.
Vulua cclix

X

Xerophthalmia cclv.

Finis tabularū Secundi Tomi.

Tractatus et capita tertii Tomi.

Tractatus TERTII TOMI.

A

ABstinentia. ccxliii.
Adagia. ccclxii
Aedificatio ccxciiii
Aetates aialiũ. cccxxxii.
Agricultura. cclxxx.
amor cccxxvii cccxxxvii
Analytica ccclxxxv.
et ccclxxxvii.
Anima cccxcix.
Apophthegmata. ccci.
Architectura ccxciiii
Architecti ccxcvii.
Arythmetica ccclxv.
Astrologia. ccclxxii. bis.
Auaritia cccxxxix

B

Bellica cccxxi
Bellorũ celebritas cccxx
Bella gerẽdi ratio. ibidẽ.

C

CIBOrum gña. cccxl.
Cœlum cccclii.
Coniugium cccxxvi
Conuiuia. cccxi. cccxl.
Coronę & coronarũ vsus
fo. cclxxxvi.

D

DIAlectica. ccclxxxiii
Diuitię cccxxxviii
Diuinatio cccxxv.
Dolor cccxxxvi.
Dom⁹ & ei⁹ ptes. ccxcv
Ducũ dicta cccxviii

E

Elenchi ccclxxxix
Elocutio ccclxi
Ethica ccclxxvi

F

Fabulę cccl.
Felicitas cccxxix.
Figurę orationis. ccclxi.
Fletus ccclv
Fortuna cccxxiiii
Frugalitas cccxliii
Funerãdi mos. cccxxxv.

G

GEMMę ccxcii
Geometria ccclxix.
Generatio cccclii
Grammatica cccxlv.
Gratię cccvi.

H

Harmoniaca ccclxvi.
Hermenię ccclxxxiiii
Honesti partes ccc

I

Iactantia cccliii.
Inuidia cccxxxiii.
Instrumenta musica.
ccclxxxviii
Ira cccxxxii
Ironia ccciiii
Iustitia cccv.
Iurisco̅sul. veteres. cccvi
Iurisco̅sulti noui ccxxiiii

L

Labor cccxxx.
Lapides ccxciii.
Legislatores cccvi.
Leges cccvii.
Liberi cccxxviii
Lini genera ccxcviii
Loquẽdi libertas. ccciiii.
Ludi cccxi.
Luna ccclxxiii

M

Magistratus cccxlii
Machinę fabriles ccxcvii
Machinę bellicę. cccxxi.
Memoria ccclxii.
Mensurę cccxxii
Metallica ccxci
Meteora cccciiii
Metaphysica cccevii.
Militia ccxviii
Mors cccxxxv
Modestia cccxxxvi

N

NOmina cccxxiii.
Nosse seipm. cccii.
Nummi cccxxii
Nuptię cccxxvii.
Mumeri ccclxvi

O

OClum cccxxxi
Oeconomica. ccclxxii
in fine.
Optice bis. ccclxxii.
Orandũ quid cccix.
Ordies religiosorũ ccxiiii
Ordo anacoritarũ ccxiiii
Ordo canonicorũ. ccxv.
Ordo basilii ccxv
Ordo sancti benedicti
multiplex. ccxvi.
Ordo cluniacen̅. ccxv.
Ordo carthusien̅. ccxvii
Ordo Cistercien̅. ccxvii.
Ordo camaldulen̅.
ccxvii.
Ordo albigen̅. ccxvii.
Ordo p̃dicatorũ ibidẽ.
Ordo minorum. ccxviii.
Ordo eremitarũ. s. augu
stini. ccxix.
Ordo carmelitarũ. ccxx.
Ordo seruorum ccxx.
Ordo ieſuatorũ ibidẽ
Ordo celestinorũ ibidẽ
Ordo regulariũ canoni-
corũ sancti georgii. ibi.
Ordo ca. mõt̃ oliueti ib
Ordo eremitarũ. s. hiero
nymi. ccxx.
Ordo Eremitarũ hono-
phri. ccxx
Ordo miliũ. s. Ioãnis. ibi.
Ordo Templariorũ. ccxx
Ordo Teutonicorũ san-
ctemarię ccxx.
Ordo militum. s. Iacobi.
ccxxi.
Ordo militũ ieſu christi.
ccxxi.
Ordo militũ alcãtaccxxi
Oratores neoterici ibidẽ
Orthographia. cccxlvii.

P

PArasiti ccciii.
Paralipomena ccccix
Patria cccxxix
Patientia cccxxxiii.
Paupertas cccxxxix
Pauimenta ccxcvi
pigmẽta ccxcii. cccexiiii
Philosophia ccclxxv.
Physica cccxciiii
Poetica cccxlix.
Polyphagia cccxli.
Politica ccclxxx.
Preces cccix.
Principatus & pręcepta
de principe cccxvi
Pronoea cccxxv
Proportio ccclxx. bis.
Prudẽtia. ccc. & sequẽti.

R

Rhetorica ccclix
Risus cccxlv

S

Sacra ccc
Saltatio ccclxviii
Scommata ccclxv
Serui cccxxviii. & seq.
Sericum ccxcvii.
Solitudo. cccxxxi.
Sol cccxxxii
Stratagemata cccxix
Stultitia cccv
Sumptus cccxii

T

Taciturnitas ccciiii
Tempus cccxxxii
Theologi Neoterici. vi-
deantur in suis ordinib⁹
Topica cccxci
Tyrannis cccxvi.

V

Vestes ccxcviii. cccexiiii
Veritas ccciii
Verecundia. cccxxxvii.
Vinum cccxlii
Vnguentum cclxxvi
Vnguentorum luxuria
ac nomina cclxxxvi.

FINIS omniũ tabularũ.

R. VOLATERRANI COMMENTARIORVM VRBANORVM LIBER. II.

¶ Segmentorum cœlestium breuis explanatio.

IN Tellure metienda quale ac q̃tum cõsyderari solet: primũ chorographi est aut cuiusuis grãmatici seu periti regionũ simul & picturę. singula eñ sectatur maria: mõtes: flumina: portus: oppida quęq; citra ꝓportionis curã describẽdo. Secundũ vero cosmographi tm̃ aut mathematici: vbi orbis magnitudinẽ ad cœli rõnem accõmodare: pterea dierũ noctiũq; varietatẽ ac incolarũ situsq; differentiã & naturã inspicere oportebit. De hoc igit paucis tum ex Ptolemęi: tũ ex aliorũ libris auctorũ ante oĩa differendũ vt plane hoc deuorato tędio liberũ sit loca ipa quoad reliquã ptinet historiã enarrare. Quartã sphęræ partẽ specie chlamydis ponit habitã: longitudine ab insulis fortunatis vsq; ad Sinarũ regionẽ in ptes quas greci μοριᾶ: nri vero mathematici gradus vocãt. clxxx. spatio segmentorũ meridianorũ. xxxvi. Quinq; gradus quolibet obtinẽte: tertiaq; horę pte distante. Gradus itẽ. xv. hora qualibet habẽte dissimiles: alioqn nec eodẽ oẽs spatio ob segmẽtorũ angustiã: q̃to magis polo ꝓpiquãt. Horũ igit graduũ differẽtiã p remotionẽ ab insulis ipis fortũatis: Tẽporis vero a ciuitate Alexãdrea siue ad ortũ siue ad occasũ accipit. Horaꝝ æqnoctialiũ. xii. spatio Marini Tyrii mẽsurã interpolãdo: q. xv. scripserat: nimiũ orientẽ trãsgressus. Totã itaq; nri orbis longitudinẽ sup æqnoctiali. xc. mil. stad. metit q̃ milliaribus cõstant. xi. mill'. ac. ccl. Sup segmẽto aũt maxime septẽtrionali qd̃ p Thylẽ scribit stad. xl. mil. Dcccxlviii. Sup Syenes lxxii. Sup Rhodi segmẽto qd̃ mediã fere latitudinẽ tenet. lxv. Latitudinẽ vero a Thyle ad æqnoctialẽ gradibus. lxiii. terminauit: & vltra qcquid ad oppositũ Meroes segmẽtũ protrahitur. Marini similiter descriptione interpolata: q vsq; ad Capricornũ ꝓcesserat. Clymatis in sup. vii. Segmentis vero (Sic eñ Plyni⁹ lineas vocat palabellas). xxi. distinxit incuruis obsphęrę obligtatẽ: ac horis. viii. differẽtibus. Gradus aũt nõ sicut in longitudine sũt inęquales: sed eodẽ oẽs cũ æqnoctiali obtinẽt portionẽ: tm̃ numero discreti Nam polo viciniora climatũ segmẽta paucioribus distãt gradib⁹: ex qno minus habent telluris: plus vero tpis diurni. ¶ In primis sub æqnoctiali dies semp. xii. horaꝝ esse voluit. Lõgitudinis vero sub eo gradus vnus. lxii. ac semis milliaria cõtinet: id est stadia qngenta. Transit aũt p Aethyopũ regionẽ Taprobanẽ & chersonesum aureã. Primũ segmẽtũ horis. xii. xv. gradib⁹ ab æquatore. iii. xv. Secũdũ segmentũ horis. xii. xxx. gradibus. ix. xv. Tertiũ segmẽtũ principiũ primi climatis horis. xii. xlv. grad. xii. xxx. Gradus vnus in eo lõgitudinis cõtinet milliaria. lx. Quartũ segmentũ mediũ primi climatis Dia Meroes horis. xiii. grad. xvi. xxx. Trãsit p Meroen & extremos Arabię fines ac initiũ gangetici sinus & magni. Quintũ segmentũ principiũ scdi et finis primi horis. xiii. xv. gradibus. xx. xiiii. Sextum Segmentum: mediũ secũdi climatis Dia Syenes horis. xiii. xxx. gradib. xxv. li. vnus in eo longitudinis gradus milliaria fere. lvii. cõtinet: Transit pGetuliã & mediã Indiã extra gangẽ. Septimũ segmentum principium tertii climat. & finis scdi horis. xiii. xlv. grad. xxvii. xii: Trãsit p libyã interiorẽ. Octauũ segmẽtũ mediũ tertii climatis. Dia Alexãdreas horis. xiiii. grad. xxx. xii. Vnus in eo longitudinis gradus milliaria fere. liiii. cõtinet. Transit p Mauritaniã: tingitanã: aphricã minorẽ: Sirtim magnã: Arabię petreę mediũ. Ostia tigridis: sinũ psicũ: Carmaniã: Drangianã: Aracosiã. Nonũ seg. principiũ q̃rti climatis horis. xiiii. xv. grad. xxxiiii. xviii. Transit p mõtes athlãticos Aphricę lictoralia sinũ numidicũ Mediũ babylonię & Persidis ac extremã Asię ptẽ. Decimũ Seg. Mediũ quarti climatis Dia Rhodu. horis. xiiii. xxx. gra. xxx. Vn⁹ in eo lõgitudinis gradus cõtinet milliaria. L. Trãsit p fretũ herculeũ Sardinię finẽ Lilybeũ Strophades: mediã peloponesum: mare Adriaticũ: Myrtoũ: Rhodũ Halicarnassũ Patara Sinũ Issicum Messopotamiã: Assyriã Parthiã Paropanisades. Vndecimũ Seg. prĩcipiũ qnti climatis: horis. xiiii. xlv. grad. xxxviii. xxxvi. Vnus in eo lõgitudinis gradus cõtinet milliaria. xlix. Trãsit p Beticam pelagus balearicũ Pelorũ Sicilię insulas Veliã Calabrię ꝓmon. Epirũ Thebas Clazomenas Tripolim Iconiũ. Duodecimũ Seg. Dia Romes siue Hellespõtu mediũ qnti clim. horis. xv. grad. xli. lvi. Vnus in eo lõgitudinis gradus cõtinet milliaria. xlvii. Trãsit p lunę montẽ q finũ recipit Vlyssiponẽsem Toletũ Segobricã Barcinonẽ Corsicę partẽ septẽtrionalẽ: Romã Misenũ Neapolim Garganũ montẽ Dirrhachiũ: Cãdauię montes: Lemnũ: Hellespontum:

Ex horę q̃rta pte differentia.

Dia meroes

Dia Syenes Dia alexandreas

Dia rhodu

Dia romes

Troadis regionē Antitaurū: Armeniā minorē: Caſpios: Hircanos: Scythiā extra Imaū Seri cā. Decimūtertiū Segmentū principiū ſexti climatis per Byzātios horis. xv. xv. Grad. xliii. xv. Vn⁹ in eo lōgitudinis gradus milliaria. xlv. cōtinet. Trāſit p Brecaros vacceos Maſſburgos Calaguriū: mediū Iberū Toloſam Arelatē Maſſiliā: Alpes Italiæ Genuā & eius littora: Lucā Peruſiā Firmū: inſulas diomedeas: Traguriū: extremā Moeſiā ſuperiorē Byzātiū Paphlagoniā Cappadociā Ponti orā Trapezuntē. Decimūquartū Seg. Dia Pontu mediū ſexti climatis: horis. xv. xxx. gra. xlv. ii. vnus in eo lōgitudinis gradus cōtinet milliaria. xliii. Trāſit p Callecos Aſtures Cantabros Aqtanos Aruernos Auſcios Allobrogas Alpes: Venetias benacū Tergeſtū Illyricū Pānonię inferioris extrema Dacię partē Danubiū Pontū Mare caſpium Sacarū regionē. Deinceps ex ſemihora differētia. Decimūquintū ſeg. ſeptimi climatis Dia Boryſtheneos: horis. xvi. gra. xlviii. Vnus in eo lōgitudinis gradus cōtinet milliaria fere. xli. Trāſit p oſtia ligeris Galliā Lugdunēſem Parrhiſios Remos Argētoracū Eremū Eluetioq; Marcomānos Boryſthenis oſtia Tauroſcythas Tauricā Cherſōneſū Scythiā extra Imaum. Decimūſextū Seg. horis. xvi. xxx. grad. li. xxxii. Vnus in eo lōgitudinis gradus milliaria fere. xxxviii. cōtinet: trāſit per oſtia Sequanę Bellouacos Atrebates Coloniā agrippinam Lōgobardos Poloniā minorē Meotidē Sericā regionē. Decimūſeptimū ſeg. horis. xvii. grad. liiii. Vnus in eo lōgitudinis gradus cōtinet miliaria. xxxvi. Trāſit p Cantios Landinū Oſtia Rheni: partē oceani germanici: Phriſios: Coloniā maiorē Roxolanos: Tartaros: oſtia Tanais: partē Sericę regionis. Decimūoctauū Seg. horis. xvii. xxx. grad. lvi. Vnus in eo lōgitudis gradus cōtinet milliaria. xxxv. Tranſit p mediā Britāniā: Saxones: oſtia Albii & Viſtulę fluminū Phēnos Gythones cōuerſionē Tanais Rha flumē: Scythiā intra Gāgē ſericā regionē. Deinceps ex hora differētia. Decimūnonū Seg. horis. xviii. grad. lviii. Vnus in eo lōgitudis grad⁹ milliaria fere. xxxiii. cōtinet. trāſit p Ibernię & Scotię Britānicę partē. Cimbricā cherſōneſum inſulā Scandauiā Oceanū germanicū Leuonios Rypheos: vbi arę Alexandri. Vigeſimū Seg. horis. xix. gradi. lxi. vnus in eo lōgitudinis gradus milliaria cōtinet fere. xxxiii. trāſit p extremā ſeptētrionalē Iberniā & Oceanū Deucaledoniū & Sarmaticū Hiſboreos & extremos Scythię populos. Vigeſimūprimū Seg. p Thylē horis. xx. grad. lxiii. vnus in eo lōgitudinis gradus cōtinet milliaria. xxviii. Et hęc qdē ſegmēta: q̄ cū equatore erunt numero xxii. cūq; indice mox abaci ſequētis cōueniēt. Inter climata vero interualla ſūt hmoi primū ſtadiorum quinq; millium. cccxv. Secūdū quattuor milliū. Dccc. Tertium quattuor milliū. cccxvi. Quartū triū milliū. Dxxxviii. Quintū triū milliū. cl. Sextū duū milliū. Dcxxvi. Septimū duū millium. cclxxv.

Dia Pontu

Ex ſemihora dſntia Dia Boryſtheneos

Ex hora differentia.

Per Thylē.

¶ Ratio Gnomonis & vmbrarū ex Plynio: ac Ptolemęo.

DLynius vero vmbris & Gnomone: quē vmbelicū vocat hæc interualla diſtinxit: Vt quarta pars Sphęrę. xc. gradib⁹ cōſtās ita variet Gnomonē: vt q̄to is a ſole receſſerit maiores iaciat vmbras. Ex quo in ægypto ac eius paralello æqnoctii tpevn. ora paulo plus q̄ dimidiā Gnomonis mēſurā efficit. In regione Venetię & ei⁹ paralello: q gradibus. xlv. diſtat ab æqnoctiali eo q̄ mediū ſpatiū quartę ſphęrę partis corripit: vmbra par eſt gnomoni In vrbe Roma quę gradibus propē. xlii. attollit. Nona pars gnomonis vmbrę deeſt. Q̄ nona pars de partibus. lx. deficiat: quę mēſura ſupereſt vmbrę in paralello p Boryſthenē gradibus ppē. xlix. diſtante. Nos tñ poſteriores q in hac arte diligētes ſcripſerūt ſeq̄mur. Quapropter ex Ptolemæi editione magna quā Almageſtū vocant lib. ii. Indicē pulcherrimū ſubiunxi: q res huiuſcemodi demōſtrat. Primo climata. vii. Lineas paralellas. 39. Latitudinē cuiuſlibet circuli ab æqnoctiali. Noia locorū ſupra q̄ tranſeūt lineę. Quātitatē vmbrar⁹ pptes gnomonis ſub p̄dictis lineis ſole exiſtēte in ſignis æqnoctialibus & tropicis. Pręterea in qbus regionibus vmbra eſt Meridionalis & nulla. Nā qñ ſol diſtat a tropico Cancri tot gradibus quot ponunt in linea vmbra eſt nulla: tunc em̄ ſupra verticē cōſiſtit. At q̄ pauciorib⁹ diſtat tūc vmbra eſt meridionalis. qñ vero pluribus eſt ſeptētrionalis vſq; ad ſecundū clima q̄d trāſit Dia Syenes. Deinde ſeptētrionales tm̄ vmbrę ſcribunt vſq; ad lineā. 22. inde reliquæ facile deprēndi poſſunt ex Annotatarum ꝓportione vſq; ad lineam. 33. Poſtea vero inſequentib⁹ vſq; ad polum vmbrę voluuntur. Et ideo menſibus & non horis linea quælibet annotatur. A linea vero. 33. vſq; ad. 19. annotant horę. Ab ea vero vſq; ad. 25. ſemihoræ. Quæ deinde ſequuntur vſq; ad primam lineam quartę horarum partes. Gnomon autem conſtituitur partium. lx.

	Lineę parallelę Ho	lõgitudo M	horaꝝ	Latitudo lineaꝝ GM			Partes gnomõis in ęquatore	In Cancro	In capricorno	Vmbra meridiõ. & nulla.
Circulus	1	12	0	0	0		0 0	26 2	30 26	30
æqnoctial'.	2	12	15	4	15	Taprobane.	4 21	21 20	32 0	57 30.
	3	12	30	8	15		8 50	16 30	37 54	69
	4	12	45	12	30		13 20	12 0	44 40	57 46
Prĩcipium.	5	13	0	16	27	Meroe	17 45	7 45	51 0.	45
pri.climat.	6	13	16	20	4	Napata	22 10	3 45	58 41	31
Prin.ii. cli-	7	13	30	26	51	Syene	26 30	0 0	65 50	
vmbra sept	8	13	45	27	12	Thebais Ptolemais	36 50	3 30	74 10	
Prin.iii.cli.	9	14	0	30	22	Alexãdrea	35 5	6 50	83 5	
	10	14	15	33	18	Phœnicię medium	39 30	10 0	93 5	
prin.4.cli.	11	4	30	36	0	Rhodus	43 36	12 55	103 26	
	12	14	45	38	36	Smyrna.	47 50	15 40	114 55	
Prin.v.cli.	13	15	0	40	56	Hellespontus Roma	52 10	18 30	137 50	
	14	15	15	43	16	Massilia Byzantium	55 55	20 50	140 15	
Prin.vi.cli.	15	15	30	45	1	Pontus Venetia	60 0	23 15	155 5	
	16	15	45	46	51	Danubii fontes	63 55	25 30	174 35	
Prin.7. cli.	17	16	0	48	32	Borysthenis ostia	67 50	27 30	188 35	
Medium	18	16	15	50	5	Meotidis medium	71 26	29 55	208 20	
	16	16	30	51	30	Britãnię maio. australia	75 25	31 25	229 20	
	20	16	45	52	50	Rheni ostia	79 5	33 20	253	
	21	17	0	54	1	Tanais ostia Londinum.	82 35	34 55	278 45	
	22	17	15	55	0	Brigantium	85 20	36 14	304	
	23	17	30	56	0	Britãnię maioris mediũ.	88 50	37 40	335	
	24	17	45	57	0	Britãnię maio. borealia.	92 25	39 20	372 40	
	25	18	0	58	0	Britãnię mino. australia.	96 0	40 44	419 5	
Media hora	26	18	30	59	30	Britãnię minoris mediũ				
	27	19	0	61	0	Britãnię mino. borealia.				
	28	19	30	64	0	Supra insulas boreales				
Deinceps	29	20	0	63	0	Thyle				
hora	30	21	64	30						
	31	22	0	65	30					
	32	23	0	66	0					
Vmbrę vol	33	24	0	66	10					
uuntur.	34	.M. 0	67	0	37.	M. 0	78	20		
	35	.M. 0	69	30	38	M. 0	84	0		
	36	.M. 0	73	20	39	M. 0	90	0		

Polus Arcticus

Abacus alius ex eodẽ auctore ad deprẽdendã nobiliũ locoꝝ lõgitudinẽ ac latitudinẽ.

Loca	Longitudo GM	Latitudo GM
Ex Hispania		
Sacrum promontorium	2 30	38 15
Anę flu. ostia	4 20	37 30
Betis flu. ostia	5 20	37 0
Menestei portus	5 30	36 30
Calpe mons	7 36	36 15
Iulia regia	8 30	38 0
Corduba	0 20	38 20
Caridemum ꝑmontoriũ	11 20	36 30
Neli flu. Cantabroꝝ ostia	12 0	45 10
Carthago noua	13 0	37 30

	Longitudo GM	Latitudo GM
Vistulę ostia	45	56
Ex Pannoniis.		
Flexum	40	42
Theutoburgium	44 15	45 20
Taururum	45 0	45 0
Cibalis	43	45 30
Sirmium	44 30	45
Aramsci vbi buda	43	48
Ex Illyrico.		
Sicum	43	43
Salona	43 20	43 30.

Abacus locorum nobilium

	Longitudo GM		Latitudo GM	
Adhuc ex Hiſpania				
Pallantiæ flu. oſtia	15	0	39	30
Iberi flu. oſtia.	15	30	39	20
Tarraco	16	20	41	0
Barcinon	17	15	41	0
Ex Gallia.				
Garumnę flu. oſtia.	18	30	46	30
Burdegale	16	0	59	0
Aruerni.	21		45	
Rotomagus	21	30	51	0
Sequanę oſtia.	23	0	50	30
Lugdunum.	24	15	45	20
Lutetia Parrhiſiorum	34	30	48	30
Moſę oſtia.	25	30	53	30
Itium pmon. morinoꝝ.	23		53	
Rhedones	21	45	47	20
Aueldę.	24		45	30
Viſontium	27		45	45
Forumiulium	27	20	43	30
Vari flu. oſtia	28	20	43	0
Maſſilia.	25	30	43	
Ex Germania				
Rheni oſtium occidẽtale	27		53	15
Agrippinenſis	28	45	51	30
Rauricum	28		48	
Amaſi oſtia.	29		55	
Amaſi fontes	29		56	
Viſurgis oſtia	31		55	
Viſurgis fontes	34		52	
Viſtulę oſtia.	45		36.	
Ex Italia.				
Genua	30		42	30
Mediolanum	30	30	44	20
Ticinum	30	30	44	0
Parma	32	10	43	30
Bononia	33	20	43	30.
Florentia	33	30	43	0
Piſa.	33	20	42	30
Arretium	34	20	43	30
Sena.	34	20	42	20
Fauentia	34	10	43	30
Ariminum.	33	10	43	30
Roma	36	30	41	30
Priuernum	37	50	41	30
Cumæ	36	10	41	30
Capua	36	30	41	20
Parthenope	40	0	41	0
Petilia	40	30	38	30
Tarentum.	41	30	39	30
Idruntum	43		39	
Iapigium ſiue Salẽ tinũ pmontoriũ	41	20	38	50.
Brunduſium	42	30	39	20.

	Longitudo GM		Latitudo GM	
Adhuc ex Illyrico				
Liſſus vltimum	45		41	
Arba	40	20	43	20
Corcyra vel nigra	44		41	
Scorda	45	20	41	
Ex Sicilia.				
Pelorus promon.	31	40	38	30
Drepanum	36	30	36	20
Lilybeum promon.	37	0	37	0
Panormus.	37	0	37	0
Hibla mons	38	20	37	0
Aethna.	39	0	38	0
Agrigentum	38	30	36	20
Syracuſę	39	30	37	
Pachinnus promon.	36	0	36	20
Ex Sarmatia.				
Boryſthenis medium.	53	0	30	40
Boryſthenis oſtia.	57	30	48	30
Riphei montes	63	0	57	30
Tanais oſtiũ oriẽtale	67	0	54	30
Occidentale	66	20	45	10
Ex Thracia				
Neſſi oſtia	51	30	41	30
Abdera	52	10	41	30
Rhodopę mons	52	30	41	30
Byzantium.	56	30	43	0
Ex Macedonia.				
Pindus	47	40		
Phæſtus	47	18	39	20
Antigonea	46	40	41	20
Strimonis oſtia	50	15	41	20
Penei oſtia	50	30	39	20
Olympus	50	0	39	20
Oſſa	60	40	29	40
Othrys mons	50	0	38	40
Pelion	51	10	39	20
Lariſſa	51	20	38	50
Athos.	51	0	40	10
Lemnos inſula	53	20	40	30
Scyros inſula	54	0	39	0
Ex Epiro				
Acrocerauni montes	44	20	39	10.
Buthrotum	45	30	38	20
Acheron flu.	47	10	38	20
Ambracia	48	0	38	10
Actium	48	15	37	30
Leucas promon.	48	20	37	40
Archeloi oſtia.	48	30	37	30
Ithaca inſula	48	0	37	30
Ex Achaia.				
Calidon.	48	0	37	40
Eueni oſtia	48	0	37	30
Cyrta mons.	50	0	37	30

Abacus locorum nobilium Lib. II. Fo. III.

	Longitudo GM		Latitudo GM.	
Delphi.	50	0	37	40
Parnaſſus	51	0	37	30
Teſpię	51	20	37	40
Orchomenus	51	20	37	40
Cytheron	52	30	37	40
Eleuſis Athenæ	52	20	37	10
Aulis	53	30	37	30
Chalcis	53	30	38	0
Cherſonneſus	54	30	38	10
Caphareus pmon.	55	0	37	20
Delus inſula	55	20	37	20
Olearus	55	20	37	30
Seriphus inſula	55	0	36	30
Ex Pelponneſo				
Strophades inſulæ.	47	20	36	10
Alphei oſtia.	49	20	35	35
Pilum	48	40	36	0
Elis	49	19	35	30
Throezen	49	10	35	20
Lacedęmon	50	10	35	30
Eurotę oſtia	50	30	33	10
Epidaurus	51	1	37	30
Inachi oſtia	51	30	35	30
Corinthus	51	15	36	30
Iſthm⁹ & Nemea ſilua	51	1	36	20
Argos.	51	20	36	10
Mycene	51	30	36	10
Aegina	52	20	36	30
Ex Aphrica.				
Tingis Cæſarea	6	30	35	20
Athlas minor	6	0	33	20
Vtica	32		0.	
Carthago	34	30	32	40
Sirtes paruę	38	30	32	0
Triton palus	38	40	29	40
Sirtes magnæ	43	10	31	0
Cyrenę	50	0	31	20
Ex Aegypto				
Alexandrea	60	30	31	20
Canopus	60	30	31	0
Nili primũ oſtium	60	30	31	1
Vltimum	63	15	31	10
Thebe	62	30	25	30
Memphis	62	30	25	30
Heliopolis.	62	30	28	30
Syene.	62	0	29	20
Ex Aſia minore				
Abydus	55	20		
Ilium	55	30	41	0
Tenedos	55	0	30	30
Leſbos	55	0	40	0
Mitylene	55	40	30	40

	Longitudo GM		Latitudo GM.	
Gnidus	56	15	36	0
Smyrna.	57	20	38	20
Colophon	57	40	38	20
Epheſus.	57	40	37	40
Meandri oſtia	57	40	37	20
Pergamum.	37	20	39	30
Samus	57	0	37	20
Cous	37	0	36	20
Rhodus	57	20	35	20
Miletus	58	0	27	0
Laodicea	59	30	38	40
Antiocheã	59	30	38	
Tarſos.	67	40	36	30
Thermodõtis oſtia	67	0	43	15
Tanais	67	0	54	30
Phaſidis oſtia	72	30	45	0.
Colchis	75	30	39	0.
Ex Syria				
Carmelus	66	20	22	20.
Ptolemais	66	30	33	0
Iordanes	67	40	32	30
Tyrus	67	0	33	20
Sidon	67	0	33	30
Libanus	68	30	34	10.
Caſcus mons	68	30	35	20
Damaſcus	69	0	33	0.
Ex Iudæa				
Iopata	65	40	32	30
Azotus	65	15	31	30
Aſcalon	65	0	31	40
Sebaſta	65	40	32	30
Hieroſolyma	66	15	31,	10
Ex Aſſyria				
Ninus	78	0	36	40
Babylon	79	0	35	0
Cteſiphon.	80	0	35	0
Cambiſis flu. oſtia	81	10	42	30
Ex India.				
Bactra	116	0	41	0
Oxiana	117	10	44	40
Bragma.	128	0	19	40
Ganges	129	0	17	20
Gangis primũ oſtiũ	144	30	18	10
Quartum	14	307	18	30

Abacus locorum nobilium

Prouinciarum principia: media & fines

	Longitudo GGG PMF			Latitudo GGG PMF		
Hibernia	7	13	18	82	58	57
Albion insula	14	22	30	62	56	51
Hispania Betica	4	8	12	40	38	36
Lusitania	2	6	12	41	36	37
Tarraconensis	4	12	20	45	39	34
Aquitania	17	16	21	55	49	43
Lugdunensis	16	20	24	51	45	39
Belgica	22	25	29	55	45	49
Narbonensis	21	25	29	46	43	42
Germania magna	27	36	45	59	52	48
Rhetia	29	30	31	47	46	45
Vindelicia	32	33	34	47	46	45
Noricum	34	35	36	49	47	45
Pannonia superior	37	42	48	47	46	45
Pannonia inferior	41	43	45	47	44	42
Illyricum	36	42	49	45	39	34
Dalmatia	37	41	46	44	42	41
Italia	28	36	44	45	41	38
Corsica	30	34	39	41	40	39
Sardinia	29	31	33	39	37	35
Sicilia	36	38	40	39	36	34
Sarmatia	47	59	72	68	54	41
Taurica	60	62	64	48	47	46
Iazyges	43	44	45	48	47	46
Dacia	43	51	59	48	45	43
Moesia superior	45	47	49	44	43	42
Moesia inferior	47	52	57	48	45	43
Thracia	51	53	56	44	42	41
Chersonnesus	54	0	55	41	0	41
Macedonia	44	49	54	48	43	38
Epirus	44	46	49	39	37	36
Achaia	48	50	53	38	37	36
Euboea	52	53	55	38	37	36
Peloponnesus	46	49	51	35	2	34
Creta	52	53	55	55	44	34
Ex Aphrica						
Mauritania tingitana	6	12	18	35	30	26
Mauritania Cesariensis	11	18	26	36	31	26
Aphrica minor	26	36	46	14	30	20
Numidia	20	33	46	38	32	26
Seria	156	166	177	51	44	37
Cyrene	47	49	51	31	26	21
Marmarica	51	58	35	59	31	23
Aegypti mediterranea	52	58	65	39	31	23
Libya interior	1	24	48	35	18	5
Aethiopia subegypto	59	70	82	22	11	1

In longitudinis & latitudinis gradibus

	Longitudo GGG PMF			Latitudo GGG PMF		
Meroe	61	73	85	12	14	16
Aethiopia interior	10	45	80	12	14	16
Ex Asia						
Pontus & Bithynia	56	59	62	43	41	40
Asia minor	55	58	62	48	41	35
Lycia	59	60	61	37	36	35
Galatia	61	63	66	44	41	38
Pamphylia	61	62	64	38	36	35
Cappadocia	62	65	68	51	44	37
Armenia minor	65	68	71	42	39	37
Cilicia	64	66	69	38	37	36
Sarmatia asiatica	64	75	87	55	50	46
Colchis	71	72	74	46	45	44
Iberia	74	75	76	46	45	44
Albania	77	81	85	47	45	44
Armenia maior	71	75	76	44	41	38
Cyprus	61	64	67	36	34	33
Syria	66	69	73	39	33	30
Palestina & Iudea	64	65	67	32	51	30
Arabia petrea	65	67	69	31	29	28
Mesopotamia	72	75	79	44	39	34
Arabia deserta	72	75	79	35	32	29
Babylonia	28	59	80	35	22	29
Assyria	76	79	82	39	37	35
Media	80	89	99	43	38	34
Susiana	80	84	88	38	34	30
Persia	85	89	94	35	32	29
Parthia	94	97	100	42	40	38
Hircania	94	97	100	42	40	38
Arabia foelix	65	69	74	29	020	11
Carmania	94	99	104	29	23	18
Margiana	101	103	106	43	41	39
Bactriana	111	115	119	44	41	29
Sogdiana	117	120	124	45	43	41
Scythia intra Imaũ	91	97	104	48	45	43
India intra Gangem	103	128	147	37	24	11
Aria	103	106	111	28	35	33
Paropanisus	113	116	119	38	35	33
Drangiana	103	107	111	32	30	28
Aracosia	112	115	118	32	30	28
Gedrosia	105	111	118	28	22	17
India extra Gan.	137	154	172	35	18	1
Aurea Chersonn.	145	157	169	9	5	2
Sinarum regio	175	177	180	26	10	2
Taprobane	116	125	135	12	6	1

¶De Periœcis Antœcis Antochthonibus Periſciis Amphiſciis Heteroſciis Antiſciis

SEd locus expoſcit vt de terra deq; hĩtatorib9 ei9 pauca in vniuerſũ referã. Terrã ipam ſtabilẽ rotũdãq; ob naturalẽ grauitatẽ in medio cõqeſcere par eſt: q̃ res imprimis ẽ argumto ſphęricã eẽ: quũ ſit neceſſe vndiq; ab extrẽis æq̃ abeẽ: vt ĩ libris ſcribit meteoroꝝ. Exq; aũt 3onis quũ duę ſint oĩm cõfeſſione tẽperatiores. ex iis Cleomedes de ordib9 cœleſtib9 q̃ttuor facit habitationes: primã dimidiã apparẽtẽ verſus arctũ: quã nos hoĩes cogniti colimus: Alterã dimidiã in eodẽ climate terrę nobis circũuerſę: quã ĩcolere hi quos vocãt picœcos. i. circũcolas putant. Tertiã hĩtationẽ q; alterã rẽperatã verſus auſtrũ colũt: vocatq; Antœcos. i. anticolas & antomos: q; humeros nobis obuertãt. Quartã q; antœcis aduerſã ſub terra colũt regionẽ: quos Antochthones ſiue antipodas noĩat q; nobis e diametro veſtigia verrãt. Nr̃i vero picœci nõ nobis e diametro veſtigia ſed antœcis nr̃is obuertũt. Cũ periœcis cõia hẽm9 primo qdẽ eandẽ incolim9 tẽpatã. Deiñ eodẽ tpe hyemẽ atq; ęſtatẽ: aliaq; ãni tpa hẽm9: incremẽta itẽ diminutioneſq; dierũ ac noctiũ. Dr̃iam vero tm̃ in dieb9 ac noctib9: q; luce apd nos exiſtẽte: apd illos noctẽ eẽ optebit & cõtra. Nõ tm̃ exacta rõne ſol illis oriẽ: quũ nobis occidit. nã hoc pacto apd nos lõga dies apd illos lõga foret nox. et q̃ttuor ãni tpũ apd nos variaret auctu & diminutione noctiũ: Sed quũ terrã ſphęricã ſol circũagat eos ex ordie paulatĩ illuſtrat: qbus terrę tũorib9 ſuppoſit9 radios primũ iniicit in itinere. Quare adhuc ſupra terrã nobis cernit quũ alius aliis exorit. Cũ Antœcis vero cõia ſit̃ nobis q; vnũ qdẽ il lis & nobis ẽ Hemiſpiũ & dies: verũ apd nos maxim9 ẽ dies apd illos mĩmus & cõtra. Variat aũt inter nos ãni tpibus & auctu diminutiõeq; dierꝝ & noctiũ. Cũ antipodib9 nihil oĩno cõe hẽmus: ſed oĩa cõtraria. Poſthęc e qnq; 3onis tris hĩtatiões ex vmbra ſolis noĩat idẽ Cleomedes Periſcios primũ vocat eos q; ſub vertícib9 cõſtituti ſũt: ſi mõ ſunt vlli qbus ãnus in vnũ diẽ: vnãq; noctẽ diuidit: ſexq; ſigna ppetuo eadẽ ſũt ſupra terrã & totidẽ ſubter. Vmbrę igit illis molaꝝ more circũuoluũt. Alterã hĩtationẽ ſub eq̃noctiali Amphiſcios vocat: quos ſol trinis vmbris verberat: vna p cathetũ: alteris vtrinq; diſcedẽs. Tertiã vero hĩtationẽ q̃ terras tẽpatiores cõprẽdit: nr̃am videlicet & antœcorũ: q; alterã tm̃ vmbrã hẽmus. Nos ex vno polo: illi ex altero: appellatq; Heteroſcios. Sũt & ſolis antiſcii qñ in ãno in ſimilẽ ſol incidit paralellũ/verbi gr̃a. xxix. pars leonis ẽ antiſciũ primę ptis tauri & prima geminoꝝ ẽ antiſciũ xxix. Cãcri: Sed hęc nihil ad hĩtatores: niſi q; fm Mathematicos magna in geneſi & reb9 hũanis portendũt momẽta. Pręter hęc aũt vmbrę maiores & minores dextrę ac ſiniſtrę dr̃: minores quũ ſol ẽ in meridie: maiores vero quũ ẽ in oriẽte aut occidẽte: vt Virgili. Maioreſq; cadũt altis de mõtib9 vmbrę. Dextra quoq; nos hẽmusq; polũ arcticũ hĩtamus. Siniſtras qui meridiẽ. nã oriẽs vñ initiũ ẽ ſolis & aſtroꝝ ſeptẽtrionẽ dextroſus hẽt. Siniſtrorſus vero meridiẽ. Lucan. Ignotũq; arabes & vos veniſtis in orbẽ Vmbra mirati nemoꝝ nõ ire ſiniſtras: Ex quo auſpicia ſeptẽtrionẽ verſus fœliciora putabanẽ: vt Virg. Intonuit leuum. Leuum eñ ex parte noſtri orientem reſpicientium: ex parte ipſius orientis dextrum eſt.

Tres habitationes. Periſcii. Amphiſcii

Hetroſcii Antiſcii. Vmbrę maiores & mĩores dextræ: ac ſiniſtræ.

¶Quantũ orbis habiteẽ: eiuſq; generatim dimenſio.

NVnc habitatę finis ſpectãdus quã Ptolemęus exp̃te arcti & auſtri ac orientis terra termiat incognita nõ tã cõſciẽtia rei q̃ mathematica putauerim rõne pſuaſ9 vt ex q̃rtę ptis deſcriptõe oĩa pfecte mõſtraret. Nãy̆ niuerſã terrã cognitã oceano: velut inſulã circũfuſã eẽ: in cõfeſſo nõ ſolũ apd Home. ſed Orpheũ ita canentẽ. Κύκλου ἀκαμάτου καλλίροου ὠκεανοῖο ὀστα λαὶ Δαίρηοι περίξει ἀμφιελίξας. Et Dionyſiũ poetã. πᾶντι Δακάματον φέρεται ῥο ὀστωκεανοῖο εἰσ μερ πολλοῖσι ἐπωνυμίαι ἀρηρός. Q̃d qdẽ expimentis cognitũ: diui Auguſti ſeptẽtrio totus ad ſcythicũ pelagus remigat9: ac teſte Plynio cõterminę cymbri cocheroſõneſo Gleſſarię ſunt inſulę: a grẽcis Electrides ob electri copiã vocatę: quas Norwegiã ac Suetiã hodie putamus. Alteraveropte ex Indico pelago ad mare hircanũ Macedonũ armis Seleuco atq; Antiocho regnãtibus nauigatũ. Circa Caſpiũ quoq; multa oceani littora explorata. Ex pte aũt occidẽtis magna pars meridiani ſin9 luſtrata Alexãdri magni victoriis. Hãno quoq; Carthaginẽſis vir potẽs a Gadib9 ad Arabũ finẽ circũuectus nauigationẽ eã ſcripto pdidit Sed iã veterꝝ teſtimonio nõ egemus dei puidẽtia ac fęlicitate noſis xp̃iani lõge lateq; nobis orbe patefacto: quũ inſulas britãnicas & vltimã Thylẽ olim inacceſſas priſcã exutas ĩmanitatẽ adiri atq; frequẽtari quotidie: tũ diuinis pſonare laudib9 videamus: Ad Zephyrũ progatus itẽ terminus regis Hiſpanię virtute vltra fortunatas multis ptib9 ad nr̃os periœcos

Gleſſariæ inſulæ norvvegia

nauibus trāſgreſſis ac inſulis reptis. Ad auſtrū vero regis Luſitanię nautę vltra Capricornū ꝓtenuecti Antœcos cōtigerūt. Idē quoq; mediā Zonā: hoc eſt totā ſub zodiaco ptē hītatam eē monſtrātes poetaꝝ & Ariſtotelis ipſius falſā de hac opinionē patefecerūt. Cōtinētes tñ nullū vltra zodiacū verſus meridiē ab eis reptū ꝓter inſulā quandā: neq; ſane aliud credere par ē q̄ hoc apparēs: q; aq̄ locus nō eēt ſi decuplo terrā ex ipius phi ſnia ſupet. Qui aūt ſubę gnoctii catheto ſūt coloratiores (vti ait Ptolemęus) exiſtūt, minus aūt ꝓportiōe recedētes Verū cur cauſę ſit q; ſub eodē paralello alīs magis alii ſūt atri: vt Mauritani magis q̄ Indi. Strabo ficcitati: aq̄rūq; pœnurię aſſcribit: q̄ in oriēte magis ſcatēt. Ipſe igit Ocean⁹ a littori bus ſuis cognominat: Athlāticus/Libycus: Indicus: Sarmatic⁹: Germanic⁹: Britānicus: gal licus: Eodē mō & ſin⁹ quos efficit: vt Perſic⁹: Arabic⁹: Gāgetic⁹: Magnus. Reliq̄ vero maria aut a puinciis dñr: vt aſiaticū phœniciū: aut ab inſulis: vt Carpathiū: Cypriū: Sardoū: aut a gētibus: vt Auſoniū: Delmaticū: Liguſticū: Tuſcū: aut ab oppidis: vt Adriaticū: Corinthia cū: Tyriū: aut a caſibus: vt Myrtoū: Helleſpōtiacū: Ioniū: aut a morib⁹ accolaꝝ: vt Euxinū. Ex iis vero q̄ a terra cinguñ maius indicū pelagus ē. Scd̄m vero nr̄m mare: qd̄ mediterraneū vocāt. Tertiū Hircanū. Prętera ſinuū inſigniū: prim⁹ Gāgetic⁹: Secūdus Perſicus. Tertius is q magnus dr̄: Quartus Arabicus: Quintus æthiopic⁹. Sextus Pōticus: Septimus Aegęi pelagi. Octauus paludis Mœotidis. Nonus Adriaticus: Decimus ſinus ꝓpontidis. Inſulaꝝ vero ſeu pęninſulaꝝ prima Taprobane. Deiñ Albion inſula Britānoꝝ. Deiñ Aurea Cherſō neſus. Quarta Iuuerna ſiue Iberia. Quinta Pelopōneſus: Sexta Sicilia. Septima Sardinia. Octaua Corſica. Nona Creta. Poſtremo Cyprus. Atq; hæc quidē ex Ptolemęo. Longitudo aūt vniuerſę terrę habitabilis Straboni. lxx. mill. ſtad. Plynio aūt. lxv. lxviii. mil. paſ. Latitu do. liiii. lx. Hoc eſt q̄nquagies q̄ttuor cētena ſexagena milli. Cū igit hoc ſpatiū tribus ptib⁹ cōſtet. Aſia cōiungit Aphricę p dorſū Arabię ſupra nilū. Europę vero p dorſū ſupra męotidē iūgit. Aphrica ab Europa diſiūgit Herculeo ſolū freto p ſeipam Europę nulla pte cōtigua. Igit ab occidēte exordiri par eſt tāq̄ a ſiniſtra ī dextrā niſi forte Dionyſii poetę more ordinē puertere velimus cū ille ab Aphrica: ceu a patria ſua cœpit. Quattuor itaq; magni ſin⁹ Eu ropę a Plynio ponunt. Primus a gadibus ad Liciniū vſq; ꝓmontoriū Italię. Secundus a Lici nio ad acroceraunia: iñ ad Helleſpōtiacū. Quartus ab Helleſpōto ad męotidis oſtia. Ex oc cidente igit Hiſpania primū ſeſe offert: ab hac initium ſumam

De ęquori bus.

Inſulæ

Terræ ma gnitudo.

Quattuor magni ſin⁹ Europæ

HISPANIA.

Hiſpania (quā greci Iberiā vocāt) corio bubulo ſimilē Straboni & a Gallia montibus diſcretā Pyreneis veteres plęriq; in tris diuidūt ptes. Beticā: Lu ſitaniā: Tarraconēſem. Rufus vero in puincias ſex. Tarraconēſem Cartha ginēſē Luſitaniā Callęciā Beticā trāſfretanā. nā inſula aphricę hiſpaniaꝝ eſt: q̄ Tingitana cognoīat. Ex his Betica & luſitania cōſulares: cęterę p̄ſi dales ſūt. Nōnulli recētiores in q̄nq;: Carpētariā: Beticā: Luſitaniā: Callęciā: Tarraconēſem Ply. in citeriorē & vlteriorē. In vlteriore igr betica oīs cū pte luſitanię tm̄ cōtinet. Hāc Anas fluui⁹ a luſitania diducit: Betis vero mediā abluit. Ex oriētis pte Murgi & Vrci oppida vſq; termināt Capella ab vrcitano inqt fine citeriorē ītrat. Eius longitudinis Plynius a Caſtu lone facit mil. paſſ. ccl. Latitudinē a Carteia. ccxxxvi. In hac cōuentus ponit. iiii. Gaditanū Cordubēſem Aſtigitanū Hiſpalēſem: oppida vero. clxxi. in his colonias. vii. municipia. 18. Latio antiqtus donata. 29. libertate. vi. fœdere. iii. ſtipēdiaria. cxxi. Strabo Betica inqt Plębi attribuit. Ad quā p̄tor mittit q legatū hēt & q̄ſtorē: reliqua Hiſpania Cęſaris ē q duos mit tit legatos: p̄toriū & cōſularē: Prętorius legatū hēt q Luſitanis vicinis ius dicit. Columē to tius eā eē hiſpanię apd oīs in cōfeſſo ē Ply. invltio lib. ſm Italiā extollit. Nā ſalubritate aeris pulchritudine regiōis: magnitudine fructuū: & ingenioꝝ fœcūditate facile cęteris añcelle re videmus. Nā & in vicino heſpio mari fortūatoꝝ iſulę iacēt. Subeſt & q̄rto climati q̄d opti mā ad oīa tēperiē pſtat. De diuitiis ei⁹ regiōis Anacreon inſup teſtis. Ουταμ ουταμαλθιησ βουλοιμην κερασσουτετα πεμπτικουτα και εκατον ταρτησσου βασιλευσαι. Tarteſſus em̄ oli Betis appellatus eſt. De quo Martialis. Betis oliuifera crinē redimite corona Aurea q̄ nitri dis vellera tingis aquis: Quē Bromius quē Pallas amat. Ruffādo ei velleri aptiſſimū dicūt In Ora igr prius inſula paꝝ a cōtinēti remota Gades a grecis Gadera appellata penul. pdu. cuius ſitus Etymo cōuenit collo: q̄d Δειραν illi vocāt ſil'is: anguſtaq; & oblōga vittę modo Dionyſio poetę Cotynuſa vocata: q; oleaſtro abundet. Scribit Aelianus de va. hiſto. apud Gaderā aras eſſe duas: alterā anno: alterā menſi: vt lōgiori & breuiori tpi dicatam. Prætere

Tarteſſus

Gades
Gadera

Anas Flu.
Betica
Murgi
Vrci

ea tẽplũ ſenectuti qđ maxime ętatẽ vt pote magiſtrã rerũ venerent, alterũ ítẽ mortí vt cõl-
quieti & portui miſeriarũ poſt exãclãtos labores: Sed & pauptati & fortunę ſacra etiã cõſti-
tuere: vt p hęc altera placeẽt, altera fortuna remediũ pauptati obueniat. Hęc ille. Tẽplũ in-
ſup Herculis ĩ ea notiſſimũ cui & Annibal anteq̃ alpes trãſcẽderet ꝓfectionẽ vouit: & Lucul
lus decimas rerũ ſuarũ dedit. In hoc Strabo fontẽ eẽ dicit cõtraria maris natura, cũ eñ illud
augeſcit hic decreſcit: & cõtra eodẽq; auctore Gaditani originẽ ſuã a Tyriis repetũt. Iã in-
de a Philiſtene cõditore q Phęnicis filius fuit frater Beli pris Didonis ac pygmalionis, ferũt
q; in eo tẽplo aureã pygmalionis oliuã eẽ, ꝑterea greco; multa cẽ monumẽta: q ea loca adie
rũt, ꝑſertim Atheniẽſiũ: quãobrẽ Meneſteo regi Atheniẽſiũ ſacra faciũt: vt teſtaẽ Philoſtra-
tus in vita Apollonii. Huic ꝓxima Erythrea Inſula quã eandẽ eẽ cũ Gadibus Pherecidi pla
cet. Strabo tãtę eã fœcũditatis dicit: vt pecudes pabuli copia ſit neceſſe excreatiõe ſanguí
nis purgari: cuius rei gra ea finguñt: q̃ de Geryonis armẽtis dicunt. Hãc inſulã Ariſtoteles
vt tradit Aelianus negat eẽ: neq; inde boues Herculẽ abegiſſe: ſed ex Hypate vt ex ãtiquo
epigrãmate ĩ colũna ibi repta demõſtraẽ: vbi Erythũ eũ locũ cognoſatũ dicit. A gadibus ad
fretũ ſtadia. Dccl. vbi Herculis colũnę Briarei olim dictę: vt Ariſtoteles apd eundẽ teſtaẽ au
ctorẽ. Duo ſunt hę ꝓmõtoria Calpe & Abyla. Silius. At laudib9 olim termin9 herculeis Cal-
pe. hũc poſtea Zibaltar locũ munitiſſimũ Saraceni cognoſauerũt. Juxta eſt Carteia: dicta ab
eiſdẽ Tariffa. Hic etiã regnauit Argãthonius q vt Plynius refert. cxx. vixit annos: vt Silius.
ccc. q eius mẽinit in. iii. libro Argãthoniacos armat Carteia. Nepotes Rex pau9 fuit hũani
ditiſſimus qui Terdenoſdecies emẽſus belliger annos. Ilipa cognoſe magna Plynio. Ilipula
mons Belo fluuius & oppidũ ab acuitate dictũ eidẽ. Malaca ítẽ ꝑpe & Melaria oppidũ Pto
lemęo Meralia flagitioſe ſcribit a mellis copia. Nũc Begerra de melana vocaẽ. In hoc tractu
Turduli ſunt inter quos Granatę regnũ cõtinebaẽ: cuius Metropolis Eliberis: quã qdem nri
tpis eruditi Granatã exiſtimãt. a Cocco poſtea qđ ĩ ea regiõe abũdet cognoſatã. Prope Tur
dulos Baſtuli: quoq; Sexi Abdera Ilurgis obulco q & ab hiſpanis vbida. Sexi eñ & Hexi grę-
ce dici põt. Salſamẽtis nobile apd Straboñ. apud etiã Plynii Sexitani piſces cõmemoranẽ
libro. xxxii. Interius vero hiſpalis Colonia. Hic Carpophor9 preſbiter & Abũdius ſub Maxi
miano martyres fuere. Corduba ítẽ colonia patricia Plynio. Straboni aũt a Marcello dedu-
cta. Aſtigis Carmona noia adhuc retinẽt. Atuetã vero nũc hiſpani Atuagiã. Caſtulon. Itali
ca Silii patria Mũda vbi Põpeii liberi a Cęſare debellati: q̃ ſit hodie nõ ſatis conſtat. Nõnulli
Xeritiũ oppidũ eẽ cõtendũt. Iulia regia nũc Baena eẽ deprendiẽ: ex antiqua inſcriptiõe ĩ eo
loco repta. Vriũ ab vrio amne Beticę Straboni Oria vocato hodie ciuitas Auriẽſis. Aſta no
men retinet. In hoc etiã tractu Turditani interiere gens diues: vt q̃ a Carthaginẽſibus quon
dam inucta ſit ꝑſepibus vtens argẽteis vti Strabo cõmemorat. LVSITANIA. a luſu liberi
pris Plynio a Septẽtrione & meridie duobus flumĩbus Ana & Doria, ab occidẽte aũt occea-
no claudiẽ. In Ora ciuitas regia Vlyxipo Plynio vocata Antonino ĩ Odœporino Vlyxipo-
na Straboni vero Vlyxea q̃ vna cũ Mineruę tẽplo Vlyxis indicabat errores: & exercitũ huc
delatũ: vt idẽ teſtaẽ auctor tandẽ eiecti: qđ ad piraticã ſe cõuertiſſent. Hæc vrbs nõ diu Me-
tropolis facta cũ prius cõpoſtellano ſubeſſet ꝑſuli. Pax Iulia parũ a mari remota. Pacẽſis nũc
ciuitas. Oſſonoba nũc Siluẽſis: q̃tum conijcere licz nõ longe a ſacro ꝓmõtorio: qđ nũc ſanctũ
Vincentiũ vocant. Colimbrica Plynio memorata nomẽ retinet. Cauriũ ítẽ & Emerita Au-
guſta. Morida ab hiſpanis vocata: & auguſti victoria nobilitata. Ebora ítẽ plynio & antoní-
no Elborẽſis nũc vrbs. Egitania quoq; ac Siſapones Duæ noua & vetus altera iuxta flumen
Duriã ſita Zamorẽſis putaẽ ciuitas. Cicero ĩ Antoniũ q Siſaponã tanq̃ Miſenũ tenebas. Se-
liũ. Sentica. Salmãtica nũc Salmãca. Sũt ítẽ pl'ima q̃ in briga teriañ: qđ antiq̃ hiſpanoq; lin
gua oppidũ ſignificabat. Hic Laccobriga Mirrobrica Arcobriga Arabriga Talabriga, ſicuti
et Burga apd Germãos & bria apd Thracas: vt auctor ẽ Stephan9. Celtici ĩ Luſitania ad oc
ceanũ liti ſũt: q̃ gẽs antiqtus gallica q ex Celtiber eo fluxere: vt ait Plyni9. Mõtes luſitania
nõ habet: vt Strabo. Tantũ in Marittimis mons Lunę qui recipit ſinũ Vlyxiponẽſem. Luna
rium vero promontorium eſt in Laletanis Barbaricum promontoriũ e regione montis lunę
Cuneus greçe σφηνος ab acuitate dictus ſacro promontorio vicinus. Flumina quoq; Munda
Vacus. Tagus ramẽtis aureis celebris. Calybs iuxta Aradum & Pacem Iuliam fluens. Du-
rius Ptolemæo Doria dictus e Taraconenſi oritur: & per fines celtiberorum labens ad Luſi-
tanos in Oceanum deſinit. Silius. Hic certant pactole tibi Duriuſq; Taguſq;. Hæc eſt

Erythrea
Calpe &
Abyla.
Carteia.
Argãthoni
us rex.
Ilipa
Belo
Surduli.
Eliberis
Granatę re
gnũ.
Baſtuli
Sexi
Abdera.
Ilurgis ob-
ulco.
Hiſpalis co
lo.
Carpopho
rus.
Abundius
Corduba.
Aſtigis.
Carmonę.
Atueta.
Caſtulon.
Iulia regia.
Italica
Munda
Vriũ.
aſta.
Turditani
Vlyxipõa.
Pax Iulia.
Oſſonoba.
Sacrũ ꝓm.
Colibrica.
Cautium.
Emerita
Ebora
Egitania.
Siſapo. duę
Selium
Sentica.
Salamãtica
Celtici.
Mons Lunę
lunariũ ꝓm
Barbaricũ.

Callæci.
Lucenſes.
Brecari
Brigantiũ.
Lucuſaugu
ſti.
Brachata.
Iria Flauia
Neriũ pro=
montoriũ.
caſſiterides
Aſtures.
Tieldones.
aſturcones
equi
Auguſto.
Aſturica
Legio Ger=
manica.
Brige tium
Veca q̃ oue
tenſis.
Auus nibis
Tamara
Neabus.
Narius.Mi
nius.
Lethe
Cantabri.
Iuliobriga.
Vellica.
Vaſcones.
Pompelon.
Celaguriũ.
Secontia.
Maſburgi.
Vaccei.
Tyde.
Iacca.
Pallantia.
Cauca.
Viſonium
Toletum.
Placentia.
Baſſetani.
Vrci.
Accei.
Carthago
noua
Scõbraria
Pro.

Luſitania quondã breuior nũc Regũ auſpiciis ãplior. vltra lethẽ etiã ꝓgata q̃ ps citeriorẽ attingit de qua iã dicã. TARRACONENSIS ſiue Citerior Hiſpania vtrũq; cõplectit̃ littus agtanici videlicet & balearici maris oĩm ãpliſſima lõgitudine Plynio a pyreneis ad Caſtulonẽ mil. paſ. Dcvii. latitudíe a Tarracone ad alterũ littus. cccviii. e radicibus Pyrenei vbi curuat̃ anguſtiis inter duo maria paulatim ſeſe pandẽs: qua cõtingit vlteriorẽ. Diuidit̃ aũt in cõuẽtus. vii. Carthaginẽſem. Tarraconẽſem. Cęſarauguſtanũ. Clunicẽſem. Aſturum Lucenſem & Bracharẽſem. Cõtinet oppida. ccxciii. in q̃bus Coloníę. xii. Oppida ciuium ro. xiii. latinor̃ veterũ. xviii. Fœderator̃ vnũ. Stipẽdiaria. ccxxii. Nunc vero ad vnũ regnũ oĩa redacta: pauloante in plura diuiſa. Nauarrę q̃d inter Cãtabros cõtinet̃. Caſtellę q̃d inter Callœcos & aſtures. Aragoníę q̃d inter Celtiberos ac Tarraconẽſes. Igit̃ primũ Callęci Lucẽſes et Brecari cognoĩati inferiora tenẽt littora vſq; ad Neriũ ꝑmõtoriũ. Hor̃ ẽ Flauiũ Brigãtiũ Ptolemęo: Antonino aũt Brigantiũ tm̃ nũc Cõpoſtella. ꝑpe quã. S. Iacobi oraculũ. Huc adit̃ ex oĩb9 ppl̃is eo p̃ſertim Anno more lobilei: quo ip̃ius feſtũ die dn̄ico celebrat̃. Luc9 Auguſti frequẽs vrbs nũc Lucẽſis dicta. Lucus aſturũ occeano ꝑpĩq;or Brachara auguſta Ptolemęo & Antonío: cui9 p̃ſul Metropolitic9 ſim̃l & primas appellat̃ regni Luſitanię. Iuxta ẽ Iria Flauia Eregiõe Nerei ꝑmõtorii: q̃ nũc. S. Maria finis terrę dr̃. Inſulę ſũt Caſſiterides Ptolemęo nũe ro. x. a ſtãni copia q̃ iã deſiit & ĩ ꝓxima Britãnia nũc cernit̃. Aſtures Callęcis ꝓximi auriſodis et eqs quondã nobilitati ab aſtyre Mẽnonis auriga extincto dn̄o eo applicãte originẽ habue re. Silius his carmĩbus oĩa notat. Venit & aurorę lachrymis pfuſus ĩ orbẽ Diuerſum patrias fugiẽs cũ deuius oras Armiger ęoo nõ fœlix Mẽnonis aſtyr. His puus ſonipes nec Marti na= tus & idẽ: aut incõcuſſo glomerat veſtigia dorſo. Aut molli placata celer trahit eſſeda col= lo. Plynius itẽ de his in eadẽ Hiſpania gẽs aſturia eſt eqni gñis: quos Tieldones vocãt: mino ri forma appellatos aſturcones gignũt: q̃bus nõ vulgaris in'curſu gradus: ſed mollis alterno crurũ explicatu glomeratio. Mar. Hic breuis ad numerũ rapidos qui colligit vngues Venit ab auriferis gẽtibus aſtur equus. Aſturconis itẽ Trãq̃llus ĩ Nerone mẽinit. Eos nunc ꝓxima Britãnia mittit ſic tp̃e ſoli natura variãte. De auro idẽ Silius ſic ait. Sed ſcelerũ cauſas apit deus ĩmprobus Aſtur Viſcerib9 lacerę telluris mergit̃ imis. Et redit infelix effoſſo cõcolor auro. Mõtibus hi muniunt̃ arduis: q̃bus ſe quondã a Saracenis cęteriſq; barbaris tutati ſũt: ſemp̃q; inuicti fuere. Horũ vrbes Auguſta. Aſturica. nũc Aſturicẽſis. Legio Germanica nũc Legionẽſis Brigetiũ Veca. nũc Ouetẽſis ciuitas. vbi Saracenor̃ tp̃ibus multa xp̃ianor̃ tem plorũq; ornamẽta adſeruata ſunt. Ex horũ finibus plura naſcunt̃ flumina. Auus Nibis Ta mara. Meabus. Narius. Minius. Lethe. Minius em̃ in mare occeano e mõtibus Aſturũ dela bit̃ eius fere coloris: p quẽ nomẽ habet: vt Iſidorus teſtat̃. Lethen vero cęteri Ptolemęus Li= mum appellat. Silius Inferni ppl̃is referẽs obliuia lethes Strabo noĩs cãm dicit: q; Galli atq; Turduli ſociis ad id flumẽ armis pueniſſent: eo traiecto ſeditione orta diſſidẽtes: eorũq; du ce extincto oblíti: q̃d in Hiſpanos mouerãt belli iuxta flumẽ reſedere. hũc etiã. D. Brutus cõ tra Gallęcos ꝓfectus primus ĩ exercitu religionẽ fluminis expaueſcẽte trãſmiſit. Cãtabri in eodẽ littore oriẽtaliores aſturibus ſunt tuti: & ipſi ſitu locorũ vltimi ſane Hiſpanor̃ ab Au guſto ſubiugati. Hor. Cãtaber ſera domitus catena. Horũ Iuliobriga itẽ in mõtibus & vel= lica. Propius aũt pyreneo Vaſcones ſequunt̃ gens fortiſſima: q in ꝓximã Galliã migrauerũt Sine galea pugnãt. Silius. L. iii. Aut Vaſco inſuetus galeę ferre arma. Horũ eſt Põpelon. q̃ſi Põpeii ciuitas: vt ait Strabo. nunc Pãpilona regni Nauarrę caput. ꝓterea Calaguriũ Quin tiliani patria. Interius aũt Secũtia nũc Segũtina vrbs Iacca. Maſburgi gens Ptolemęo poſiti vbi nũc Burgẽſis ciuitas. Vaccei: quor̃ Tyde a Diomede poſt bellũ troianũ de noĩe p̃ſis Ty dei regis Aetolię ędificata. Silius. Et quos nũc Grauios mutato noĩe Graiũ Aeneę miſeræ man9. Aetolaq; Tyde: dr̃ & Tude ſicut hodie regib9 hiſpanię ſubiecta. Pallãtia nũc pallẽtia flumẽ ei9 noĩs. haud lõge a Valẽtia ẽ: q; eqdẽ miror tã ꝓcul ab oppido diſiunctũ. ꝓterea Cau ca Viſõtiũ nũc viſeũ. Toletũ clarũ Ildefõſo p̃ſule & monacho ac Leocadia virgĩe & martyre ſub Diocletiano Huc cõuenit̃ ad cõcíliũ: & ep̃us ſedm regẽ primus habet̃. Duę quoq; ꝓcul etiã ab his ciuitates nouis appellatę noĩbus. Placẽtina & Ciuitatẽſis: q̃ olim fuerint nõ ſatis auſim iudicare. Alterũ Tarraconẽſis littus cathalani nũc appellati totũ vna cum celtiberis poſſidẽt. In his igit̃ occidẽtaliores ſunt Baſſetani: quor̃ Vrci accii Carthago noua Hasdru balis ædificiũ. Straboni vetus aũt Teucri telamonis. Silius. Dat Carthago viros teucro fun data vetuſto. Scombraria promõtoriũ a Scõbris capiẽdis. Oroſpeda mons Staberis. item et

Alonę fluuiorũ Oſtia intus Brigerra Albula noſa retinẽt. Setabis lino tenuiſſimo nobilitata. vnde Sudaria Setaba a Catullo cõmemorata. Hanc abluit Sucro e mõtibus oriens Oroſpedanis. Silius inter Sedetanos quos Ptolemęus Edetanos vocat eũ cõſtituit Sedetana cohors: quã Sucro rigẽtibus vndis. Atq; altrix celſa mittebat Setabis vrbe. Inter ſedetanos ítẽ Saguntũ a mari recedẽs in colle clarũ fide in romanos & annibalis expugnatione: nũc oppidi parua monſtrant veſtigia. E regione Valẽtia eſt in ora: quã Turia interluit Ptolemęo Turulus appellat⁹. Claudianus. Floribus & roſeis formoſus Turia ripis. Cicero ĩ vltima cõtra verrẽ actione Valẽtinoꝝ ingt hoĩm honeſtiſſimoꝝ teſtimonio. Meminit & Dianii vt vrbis clarę & Valẽtię vicinę. Sallu. in. iiii. hiſtoriarũ libro. Caſtra hoſtiũ apd Sucronẽ capta: & pliium apud Turiã & dux hoſtiũ. C. Herẽnius cũ vrbe Valẽtia & exercitu deletus. Cãpus ſpartarius: vt Plynius a littore Carthaginis nouę minus. xxx. mil. in lõgitudinẽ porrigit magno accolarũ quęſtu. Iuncus ẽ ſponte naſcẽs: ex qbus Carbaſa funeſq; cõficiũt. Poſt hos coſetani quorũ Tarraco ſcipionis ædificiũ: indicio marmoris ibi adhuc extantis hmõi inſcriptione. Vrbs coſetanorũ. Plynius ítẽ hanc regionẽ Coſetaniã vocat. Barcino & eidẽ cognoſata Fauentia: cuius pſul ac ciuis Pacianus Hieronymo inter ſctos ſcriptores commemorat: obiit ſub Theodoſio ſeniore. Intus vero Ilercaones quorũ Ilergetũ Ilerda Petrei & Afranii clade nobilitata: Sicori abluit amne e Pyreneis fluẽte. Lucanus. Colle tumet modico leuiq; excreſcit in altũ Pingue ſolũ tumulo ſup hoc fundata vetuſto Surgit Ilerda mari placidus perlabitur vndis. Heſperios inter Sicoris nõ vltimus amnes Saxeus ingenti: quẽ pons amplectit arcu Ibernas paſſurus aq̃s. Celtiberorũ quoq; gens maxima ẽ in hoc tractu. Eorũ vrbes. ccc. a Ti. Graccho ſubuerſas ſcribit Polybius origo ex Gallia venit. Gallos em̃ greci celtas vocãt qui cũ Iberis cõmixti celtiberi appellati ſunt. Lucanus. L. iiii. Profugiſq; agente vetuſta Gallorũ celtę miſcẽtes nomẽ Iberis. Silius. L. iii. Venere & celtæ ſociati nomẽ Iberis. Hanc partem nunc Viſcaiã nominãt. Horũ ſunt Numãtia q̃ iã interiit clade a. L. Mumio accepta inſignis. Valeria Ptolemęo poſita nũc concha Bilbilis patria. Martialis cũ Salone fluuio ferri temperatura inſigni. Flauona Cęſarauguſta Aragonenſiũ regni caput. Secobriga Vrceſa Ptolemęo poſita. nũc Vrgellẽſis gtrũ conſici licet. Secouia Caſcontũ. Dertoſa. Antonino poſita Oſca Auſa Tyroſon apd Plyniũ. Vicus aquarius. nũc Vicẽſis vrbs apud Antoninũ quoq; & vicus ſpacorũ & vicus Cominarius aquæ calidę. apud eundẽ & aquę Quintianæ Quernæ Celenę originis Biblitanorũ Terebellicę. His pximi caſtellani & Leletani vbi vinũ teſtimonio Martialis illaudatũ. Quorũ in ora Betulon Ptolemęo iuxta quẽ fluuius Betulus: intus Gerunda Rubricato. Ceretani quoꝝ Emporię oppidũ phocenſiũ. Silius phocaicę dãt emporię. Strabo tñ maſſiliẽſiũ dicit: cũ & ipſi eandẽ habuerint originẽ. noſs & loci veſtigia adhuc reſtãt: abluit flumine Sãbroca ab hiſpanis ſambuca appellato: cui alter fluuius Clodianus ptolemęo vocatus a nõnullis Alba. oriẽtalior q̃ ſambroca e pyreneis ĩ mare Balearicũ fluẽs. Rhoda rhodioꝝ colonia. Plynio & ítẽ Hieronymo ĩ epla ad Galatas. Straboni aũt Rhodope vocata. Tẽplũ veneris apd Pyreneos Ptolemęo Straboni Aphrodiſiũ appellatũ termin⁹ eſt Hiſpanię citerioris: quã Iberus amnis mediã abluit. orit inter Cãtabros in agro Iuliobricenſi ac in itinere Sicori Cingaq; fluminibus auget. Lucanus. Cinga rapax fert fluctus & littora curſu Occeani pepuliſſe ſuo. nã gurgite vaſto: qui pſtat terris aufert tibi nomẽ Iberis. Iubędę mõtes ppetui e littore Tarraconẽſi ad interiora penetrãt. Pyrenei hiſpaniã a gallia diſterminant a Pyrene Bebrycia virgine. ab Hercule in eo loco vitiata: vt Silius in. iii. Pyrene celſa nimboſa vertícis arce diuiſos tellus late ſpectabat Iberos atq; a terra tumet magna diuortia terris nomẽ bebrycia dixere a virgine colles hoſpitis alcidę crimẽ: qui ſorte laborũ getyonis peteret: cũ lõga tricorporis arua poſſeſſus baccho ſęua bebrycis in aula: lugendã famæ ſine virginitate reliqt Pyrenẽ: vel απο του πυρος: q̃ vt ait Diodorus ĩpoſito ibi a paſtoribꝰ igne varia metalloꝝ gña eruperũt. In pyreneo tropea Põpeii Straboni ponũt. Inſulę adiacẽt Terraconẽſi Baleares: etiã Gymneę: q̃ ętate nudi ĩ eis degãt Liuio vocatę. altera maior appellat: vbi palẽtia & palma mĩor. alta vbi Mago & Iãna. Has vicit Metellꝰ cognoſe balearicꝰ In eodẽ ppe Pelago altę duę pityuſę appellatę a copia primũ. Ophiuſa & Ebuſꝰ. Fiſcꝰ apl'icꝰ ciuitates ĩ tota hiſpania. Metropoles ſer ĩ ſacro codice deſcripſit. Taraconeñ. cui ſubiiciũt Barcinonẽſis Gerũdẽſis vicẽſis Ilerdẽſis. Vrgellẽſis Maioricẽſis Dertoſẽſis valẽtinꝰ. Cęſarauguſtanã cui ſubiectę Oſcẽſis Tyroſonẽſis Põpelonẽſis Calagurritana Segobricẽſis. Toletanã cui Secõtina. Oxouiẽſis Secouiẽſis Burgẽſis Palẽtina. Chonceñ. Compoſtellanã: cui ſubie-

Oroſpeda. Staberi flu. Alona flu. Bigerra. Albula. Setabis. Sucro flu. Sedetani. Saguntum Valentia. Turia flu. Cãpꝰ ſpart. Coſetani. Tarraco. Barcino fa. Pacianus. Ilergetum. Ilerda. Celtiberi. Numantia Valeria Bilbilis Salo flum. Flauona. Cæſaraug. Vrceſa ſegobrica. Secouia. Caſcontũ. Dertoſa Auſa. Vicꝰ aqrꝰ Vicus ſpa. Vicꝰ cõm. Aquæ cali. Aquęquin. Querę ce. Origis bib. terebellicę Caſtellani. Leletani. Betulo Betulꝰ flu. Gerunda. Rubricata. Ceretani. Emporiæ. Sãbroca fl. Clodianꝰ fl Rhoda aphrodiſiũ Tropea. Põpei. Cinga flu. Iubędę mõ.

ctæ.Abulẽſis.Placẽtina.Salmãtica.Cauriẽſis.Legionẽſis.Cordubẽſis.Malachitana.Carthaginenſis.Gadicẽſis.Eluẽſis.Bracharẽſem cui ſubiectę Colimbriẽſis.Lemacẽſis.Viſenſis.Aurienſis.Tudenſis.Lucẽſis.Aſtoricẽſis.Mindouiẽſis.Vlyxiponẽſis quoq; haud diu facta Metropolis.In Granatę olim regno vrbes.iiii.Granatẽſis.Rondẽſis.malachitana. Almerienſis.

Geſta in Hiſpania vſq; ad Gothos.

Percurſis Hiſpanię locis reliqua nũc hiſtoria breuiter ſubiicienda:in qua plęraq; ex his q̃ ſupradicta ſũt clarius videbunt.Nã cũ tres viri pſules hiſpanam ſcribãt hiſtoriã.Lucas Tudẽſis & Roderici duo.Toletanus & Palẽtinus.Ego q̃ potiora mihi videbunt:ac pſibus ꝓbatiora:tũ vero ſil'ia ex omnibus conabor adducere.Gentis originẽ ab oriẽtalibus Iberis,pueniſſe Plynio placet:qbuſdã vero phœnicib9 q primo Gades incoluerũt. At Beroſo aliter ſi mõ verus ẽ:eius q ferẽ libellus:quẽ mihi veriſil'e nõ videt Plyniũ q eius alibi mẽinit: quo ad hũc locũ latuiſſe.Tubalẽ quendã ex Arameis q perſę ſunt ꝓfectũ in Hiſpaniã dicit. deinde Iberũ ſucceſſiſſe.poſtea Iubedã Brigũ Tagũ Bethũ Geryonẽ Hiſpalũ Herculẽ Teſtã Romanũ Palatinũ Caccũ Erythiũ.Poſtremo Gorgorim q & habis dict9.Sed de hoc apd Trogũ mẽtio i huiuſcemodi ſniam.Gorgorim inqt apd hiſpanos mellis inuẽtorẽ fuiſſe:cui cum nepos e rapta filia natus eſſet ac necari iuſſus nullo pacto potuiſſet inter greges ferarũ & ceruorũ:haud illis velocitate inferior relictus ẽ.Tandẽ vti fera laqueo forte i venatione capt9 ac cognitus aulę regiæ reſtitutus ẽ.Habiſq; deinde appellat9:q regnũ habuiſſet: adeptuſq; fuiſſet.Hiſpanos poſtea demeritus & boues aratro domãdo:& fruges ſerere docẽdo.Poſt aliquot deinde ſucceſſores Hiſpaniã primi Carthaginẽſes occupauere:q miſſis cõtra eos auxiliis ꝓ Gaditanis cõſanguineis ſuis maiorẽ Hiſpanię partẽ ſubegere.Demũ ꝓ Amilcarẽ & eius generũ Aſdrubalẽ.poſtremo Annibalẽ pene vniuerſam in ptãtẽ redegere.Poſthęc Carthaginẽſibus bello Romanoꝝ occupatis romani miſſis eo Scipionib9 primo pœnos puincia expulerũt:poſtea cũ ipſis hiſpanis grauia bella geſſerũt:nec niſi ab Auguſto penit9 ſub iugũ miſſi.Flor9 oẽm breuiter hiſpanię ſtatũ romanoꝝ tpe pcurrit,dicẽs in ea.cc. ãnis dimicatũ a primis ſcipiõibus vſq; ad Auguſtũ.q̃q̃ nõ cõtinuo:ſed vt cãæ laceſſiuerãt:nec initio cũ hiſpanis ſed cũ pœnis i hiſpania.Primi Scipiones ꝓ Pyreneũ iugũ Annonẽ Aſdrubalẽq; fratrẽ Annibalis cecidere:captaq; eo ipetu fuiſſet:niſi illi occubuiſſẽt.Aphrican9 ſucceſſit:q ſtati capta carthagie hiſpaniã ſtipẽdiariã romanis fecit:oẽmq; vltra:citraq; Iberũ amnẽ Imperio ſubiecit.primuſq; romãoꝝ victor ad Gades & Oceani ora puenit. Celtiberos primus aliquot pliis fregit.M.Cato Cẽſorin9.Deide Gracch9 pr̃ Gracchoꝝ eos vrbiũ euerſiõe mulctauit.Deniq; ſępe deficictib9 Numãtia ciuitas eoꝝ bellũ ãnos.xiiii.ſuſtinuit:victoq; ꝓ Megarã fortiſſimũ ducẽ romanoꝝ exercitu Põpeiũ aggreſſi fœdus maluere cũ debellare potuiſſent.Hoſtiliũ deide mãcinũ fregere cũ hoc quoq; fœd9 maluere ꝓtẽti armoꝝ manubiis cũ ad internecionẽ ſęuire potuiſſẽt:ſed fœderis ignominia dedit9 Hoſtili9 fuit.Poſtrẽo Scipio mior vrbẽ euertit:cũ ſeſe ſuaq; oĩa igni traderẽt.Beticã Fabius Max Coſ.oppreſſerat:ſed a ſucceſſore Popilio violata Victoria ẽ.q cõficiẽdę rei cupidus fractũ ducẽ ꝓ fraudẽ & inſidias & domeſticos pcuſſores aggreſſus ẽ.Turdulos Metellus Macedonic9 vicit.Vacceos Lucull9.de qbus Scipio ille poſterior cũ rex fuiſſet ſingl'ari certamie ꝓuocatus opima retulit ſpolia.Luſitanos vero & oĩs Callęcię ppl'os.D.Brutus latius domuit ſimul formidatũ militib9:fluuiũ obliuiõis trãſmiſit vſq; ad vltimũ Occidẽtem eos aũt Viriatus erexit:q ãnos.xiiii.cũ Po.Ro. varia victoria pugnauit.Cuius ea virtus & abſtinẽtia fuit: vt cõſulares exercit9: quũ ſæpe viciſſet tãris rebus geſtis nõ armoꝝ:nõ veſtis cultũ.nõ deniq; victũ mutauerit.Sed i eo habitu quo primũ bellũ cęperat pſeuerauerit.Vt quis gregarius miles ipõ ipatore opulentior videret.Tumultuates etiã hiſpanos.M.Iuni9 Siluinus pacauit.Deniq; oẽs occaſione belli Sertoriani p.L.Metellũ & Põpeiũ magnũ i deditionẽ accepti ſũt.Poſtea ꝓrogato i qnquẽniũ impio Põpeio attriti ſũt ab Auguſto tãdẽ Cãtaber oĩm vltimus ſubiugat9 ẽ.vna cũ reliq̃ Hiſpania in puincię formã redacta:eoq; mõ p prętores adminiſtrata.deinde per Comites vſq; ad Honoriũ principẽ.Quo tpe primũ Vãdali & Alani,mox Gothi,poſtremo Saraceni locũ eũ diuerſis cladib9 diripuerũt. Vãdali qdẽ Beticę ptẽ occupauere:q adhuc apd eos Vãdalia: corruptoq; vocabulo Vãdaluſia dr̃ apd Hiſpalim:pauciſq; imorati ãnis & a Gothis expulſi in Aphricã penetrauere:de qbus cũ de ſarmatis ſcribã mẽtionẽ faciã.Originẽ geſtaq; ipõrũ breuiter repetẽdo.Alani loca tenuerũt:q̃ hodie Cathalani appellati:vñ nomẽ eis inditũ qſi Gothalani q; vtriq; in ea pte cõſederint.

Gorgoris Habis.

Celtiberi.

Numantia

Turduli Vaccei. Luſitani. Tiriat9 dux Vandalia. Cathalani.

Gothorum genus & geſta

NVnc vero de Gothis qui vſq; in hãc diẽ p ſucceſſiões regũ hiſpaniã tenue
runt dicã initio agẽtis origine ſumpto. Horũ varia traduñt gña. Tacitus
ante oĩs in hiſtoria germanica Gothinos inter germanos ponit: huic con-
ſentire videt Ablauius gothus: q genus ſuũ ex inſula maris germanici p-
dire narrat. Extat & Ghorlandię nomẽ inſulę. Spartianus aũt in vita Cęſa
rũ Getas eos eſſe dicit: quoꝝ. ccc. millia Claudius. ii. princeps apud Mar-
tinopolim in Mœſia p̃lio deleuit. Procopius vero græcus auctor q ſub Iuſtiniano ſcripſit hi-
ſtoriã dicit Gothos & Viſigothos Vandalos & Alanos vno Sarmatarũ noĩe appellari: eam
demq; eẽ nationẽ: tm̃ ducibus quoꝝ noĩa accepe diſcretos: cęterũ albos eẽ: coma flaua: ma-
gnis oculis: eiſdẽq; penit⁹ legibus: ſecta arriana: & lingua gothica appellata. Idẽ lib. v. dicit
Famã eẽ primũ Gothos ex Cimmeriis q ad tanaim habitãt: veniſſe iuuenes quoſdã venãdo
ac ceruũ inſectãdo fluuiũ traiecisſe. reuertẽtes deinde ſuis agrũ optimũ ſe vidiſſe renũciaue
runt. Illi armis frẽti cũ exercitu ad Iſtrũ vſq; vincẽdo puenerũt: Atq; hi ſunt q poſtea cũ Ro.
Imperatore fœdus inierũt: demũ in Italiã. poſtremo in hiſpaniã penetrauere. In hãc ille ſen- Cimbri.
tentiã. Ego vero hos eẽ cimbros putauerim: q olim a Mario victi fuere: ex germanico mari
vti ſupra memorauĩ pdeũtes. Viſigothoſq; dictos. i. occidẽtales. Oſtrogothos aũt. i. orien-
tales eos eẽ: quos Florus dicit ex reliq̃s Marianę victorię ad Meotidẽ cõſediſſe. ex quo nomẽ
et gens Gothoꝝ inter tartaros in eadẽ hodie pte cõſpicit: hi ſunt q duce Theoderico poſtre
mo venerũt. Recte aũt vtriq; ſarmatę appellati. græcis aũt ſauromatę: q; ita barbaras eas oĩs
germanis vicinas nationes vocet antiq̃tas: inter quos Cimonerios Homerus ponit. a nobis
cimbros appellatos. His itaq; de cauſis gothos getas eẽ qui longe in ponto habitãt. veriſil'e
nõ fuerit. Sed q̃d hi geſſerũt in Italia. ex ipſius p̃copii: tũ aliorũ q hmõi ſcripſere: hiſtoriã bre
uiter añ oĩa narrabo: Igitur hi tp̃e Valẽtis principis ad Danubii ripã iuxta Mœſiã ea cõdi-
tione cõſedere: vt nõ vltra p̃cederẽt: & vna xp̃iani fierẽt. Itaq; Valens miſſis ad eos Arrianis
quorũ ſectę ſe addixerat cunctã gentẽ eo dogmate pollutã reddidit. Poſt aliquot vero ános
q; gens barbara nõ poſſet a maleficio cõtineri coactus Valens aduerſus eos p̃ficiſci ſupat⁹:
atq; interfectus eſt. Qua victoria illi elati Cõſtãtinopolim cum exercitu cõfeſtim petiere: &
cum Dñica q̃ Valẽtis fuerat cõiunx muliere ſapiẽtiſſima pecunia trãſegerũt: ac domũ paca
ti ſe receperũt. Hos ig̃ auſus Gratianus q oriẽtis impio ſucceſſerat reprimere cupiens: nec
bello ſatis aptus. Theodoſiũ ex Hiſpania accerſiuit: q p̃libus poſtea p̃liis cũ eis init̃is. poſtre
mo pacẽ fecit. Qua frẽtus Atanaricus rex eoꝝ Cõſtãtinopolim vrbis viſendę ſtudio p̃fect⁹
honorificeq; a Theodoſio exceptus. ibidẽ paucis poſt diebus morbo extinctus ẽ. Gothi igit̃
rege carẽtes Theodoſio tũc militare cęperũt. Sed fraude Stiliconis: vt dr̃ eos Italiã inuadere
cupiẽtis: exauctorati rege Alarico creato e Baltonũ nobili familia Pãnonias & Illyricũ oc-
cupãtes incõmodis oĩbus adfecerũt. Anno ſal. cccc vii. cõiuncti cũ Radagaſo altero Gotho
rũ rege de inuadẽda Italia cogitarũt. Radagaſus itaq; primũ ingreſſus ad Appenninũ circa
Feſſulas cõſedit: vbi anguſtiis locoꝝ ac montiũ fameq; oppreſſus a Stilicone cũ toto exerci
tu ſupat̃ & capit̃. Alaricus rex alter ſubſecut⁹ in agro Rauẽnate occurrẽtẽ cũ copiis ſtilico
nẽ habuit: q quũ triẽnio bellũ cũ eis duceret: poti⁹ q̃ gereret iuſſu Honorii pacẽ fecit hac cõ
ditione: vt i Gallię pte cõſidere poſſent. Poſt aliquot deĩde ános Stilico p̃tra fœdus Gothos
in Gallia p Saulẽ hebręũ i die paſchę icautos: & ex religiõe reſiſtere nõ audẽtes adorit̃. Po- Redagaſ⁹.
ſtero vero die Alaric⁹ Saulẽ cũ toto exercitu inſectat⁹ ſuſtulit. Deĩde Stiliconi ab Honorio Ala ricus
auxiliũ petẽti miſſus ẽ ſucceſſor: q eũ ob temeritatẽ quã geſſerat obtrũcauit. Alaric⁹ rebus rex.
feliciter ſucceſſis. In Italiã hoſtiliter ingreſſus oĩa ferro ignique vaſtat vrbẽq; nemini defenſam
facile occupat. Anno. cccc xii. vrbis aũt cõditę. Mciiii. Iuſſitq; primũ ad tẽpla cõfugiẽtes ſal
uos eẽ. inde magna ciuiũ facta ſtrage poſt diẽ tertiũ diſceſſit: ac p cãpaniã iter faciẽs ppl'abũ
dus ap̃d Cõſentiã ciuitatẽ corrept⁹ morbo intiit. Ataulph⁹ ſucceſſit q & ipe vrbẽ ingreſſus:
ſigd erat reliq diripuit. rapta inſup placidia Honorii ſorore: cui⁹ nuptias diſcedẽs apud Foꝝ
Cornelii celebrauit. Dr̃ & barbari pectus eius cõſortio delinitũ vt nõ ea patraret: q̃ ſęuiter in
Romanos cogitauerat. In aĩm em̃ induxerat Romam Gothiã vocare. Itaq; relicta Italia in Araulph⁹
Galliã ſe recepit: quẽ poſtea Theodoſius Iunior bello petens cõpulit: relicta Narbone & om Placidia.
ni Gallia in Hiſpaniã cõfugere: vbi breui deinde tp̃e a ſuis interfectus ẽ: q̃d vbi Romę pep- vxor.
ciſſet. Cui Segericus ſuccedẽs: & ipſe quoq; q; pacẽ cũ impatore feciſſet a ſuis necat̃. Val- Sigericus.
lias poſt hũc regnũ ſuſcipiẽs fœdus cum eodẽ iniuit: vt ſedes ei apud Toloſam in Gallia da Vallias.
rent̃. Placidiãq; viduã remiſit. Aduerſus inſup alios barbaros: qui Hiſpaniã occupauerant
opes & auxilium pollicitus. His igitur frẽtus Honorius Conſtantinũ ducẽ aduerſus Ala-

nos & Vandalos misit: qui totam Hispaniam pter Cătabros vastauerăt: et q̃q̃ fusi fugatiq̃ apud Emeritã fuissent: paulo post vires redintegrabăt. Itaq; vno tpe Gothi Alani Vandali Hispaniã possidebăt. Vallię extincto Rodericus successit: qui inito cũ Aetio fœdere Valẽtiniani principis duce in căpis Catalaunicis in gallia cõtra Attilã Vnnoꝝ regẽ e Pãnonia

Theoderi=cus.

Italiã petentẽ in plio occubuit. Cui Turismũdus filius successit: qui ab Aetio in Hispaniã

Thurismũ=dus.

in regnum paternũ remissus: paulopost a Theoderico fratre interficit. Re postremo romam ad Augustulũ deducta. Gothi rursus excitati quũ tertiã agri partẽ in Italia petererẽt. Orestes Augustuli pater minime cõsentiẽs eis ad Ticinũ occurrẽs in plio occubuit. Odoacer autẽ

Odoacer

eius miles vir Italicus Gothoꝝ simul & Erullorũ auxiliis: vt ait pcopius fugato Augustulo & omni nobilitate romã inuadit, tenuitq; annos. xiiii. Donec Theodericus rex a Gothis

Theoderi=cus rex

appellatus amicitia Zenonis principis frętus, a quo etiã statua honoratus fuerat: petiit vt bis romę imperiũ si Odoacrũ expelli ab eo cõtingeret. Quo impetrato in Italiã cũ maxima manu ingressus eundẽ ad Aquileiã occurrentẽ plio supauit. Ille Romã reuertẽs: ac clausas offendẽs portas. Rauennã petiit quã breui tpe per Theoderici obsidionẽ relinqre coactus ẽ. Specie deide cõcordię inuitat⁹ ab eodẽ ad cœnã cõtra iusiurãdũ interficit. Theoderic⁹ post hęc tota potitus Italia Romã pacificus adiit tẽplisq; ac rebus aliis cũ oim gra restitutis Ra

Germanus præsul

uennã reuertit: quã regiã sibi delegerat. Eaq; aimi magnitudine simul & măsuetudine fuit vt nemini barbarus videret: quippe qui Germanũ prędulẽ Ticinẽsem virũ sctissimũ in Bur=

Amalasũta

gundiã cũ pecunia ad redimẽdos captiuos miserat: aliaq; pietatis opera obiuerat. Quo vi=

Atalaricus

ta functo eius filia Amalasunta cum paruo filio Atalarico regnum adminiſtrauit, adhibito

Theodor⁹.

Theodoro ppinquo cuius opera mox interfecta est. Ipseq; solus regno potit. Missus interim

Belliſſari⁹.

Belisarius a Iustiniano in Italiã cũ exercitu ad vlciscendã Amalasuntã cũ filio: ac romam Tyrãnide gothorũ liberandã. Theodorũ interfectũ offendẽs vrbẽ capit. Gothi itaq; tãto pri

Vectiges.

uati impio qui ad eã diẽ annos. xlviii. regnauerăt in Italia. xxxviii. sub Theoderico. viii. sub Amalasunta & filio: ac duos sub Theodoro: Vectigẽ regẽ suffecerũt. nõ regio sane gñe: sed probata militia qui Amalasuntę filiã Theoderici neptem in matrimoniũ duxit. Hic ad vr=bis obsidionẽ cũ. cc. mill. pficiscit: ac primũ molis Hadrianę ambitũ cingit mox portuense castrũ. vñ cõmeatus phibebat Aquęductus. xiiii. rupit. Quare belisarius intus pistrina in tyberi cõstituit: q mos adhuc durat. Liberiũ Pon. q; Gothis fauere videret ĩ exiliũ misit suf=

Ildebaldus

fecto Vigilio. Cũq; diu resisteret ac mult⁹ Vectigẽ plis peteret pfligatũ ad extremũ cũ toto

Alaricus

exercitu cepit: ac Cõstãtinopolim ĩ triũphũ duxit. Creatis post eũ Ildebaldo. Deinde Alari

Totilla.

rico regibus ad postremũ Totilla regnũ accepit: cuius pater Tauriscis regnabat: qui cũ bel=lisario variis plis cõgrediẽs victor tandẽ vrbẽ cepit: ac euestigio Pelagiũ pontificẽ ad Iusti=nianũ Cõstãtinopolim oratorẽ de pace mittit: qui rediẽs retulit impatorẽ nihil aliud respõ disse: q̃ se Italię res semel Belisario delegasse: cũ eo trãsigeret: & Totila furiatus tertiã mu rorũ partẽ vrbis disiecit. Capitoliũ incendit: ac oĩa diripuit, ex quo dei flagellũ cognomina tus est. Hunc Totillã Procopius magnis extollit laudib⁹: vt liberalitate ac aliis aimi virtu tibus pditũ. Cũ alii crudelẽ ac singulari arrogãtia virũ taxẽt. Duces plures sub se habuit: in tet quos Barbatia princeps noiat. Postq̃ ab vrbe discessit Belisarius eã recepit mœnib⁹ ędi ficiisq; refecit, portas restituit: earũ clauibus impatori missis Totilã vrbẽ repetẽtẽ ac vi ma=gna obsidẽtẽ repulit. Verũ cũ apud portũ postea invalitudiné incideret: resq; paulatim iteꝝ amitteret: oĩ studio p Antoninã vxorẽ reditũ a Iustiniano impauit: atq; item post annos. v. q̃ venerat, reuersus Diogenẽ cũ tribus millib⁹ romę in psidio dimisit: q Totilę furorẽ nõ expe=ctans Centũcellas aufugit. Ille rursus vrbẽ ingressus mitius se gessit, multaq; ab se prius va

Ioănes

stata restituit: qd fama ẽ diui Bñdicti cõtigisse bñficio: q incognitũ Totilã iuxta Cœnobiũ

Iustinus.

ei⁹ ptereũtẽ placauerit, iuuit etiã Pelagii põtificis occurrẽtis cũ sago & lachrymis aspect⁹

Cõstãtin⁹.

venerabilis. Ea tẽpestate plures Iustiniani duces p Italiã diuisi magnis virib⁹ resistebăt: vt

Cyprianus

scribit Procopius. Ioănes circa vrbẽ tutãdã. Iustinus Florẽtiã. Cõstãtinus Rauẽnã. Cypria=

Bessas.

nus Perusiã. Bessas Spoletũ. Mũdus illyricũ tuebat: vbi post falonas receptas multasq; de

Mũdus Co non.

Gotthis victorias ad extremũ periit. Germanus postremo Iustiniani patruelis in Italiã mis sus & ipe breui tpe interficit. Deinde Conõ q Anconę pfuit. Itẽ Vitalianus Belisarii frĩs fi

Narses

lius. Post ános. ix. q̃ Totila vrbẽ secũdo ingressus ẽ: cũ Narsete ac inuătib⁹ Lõgobardis apd

Tetarex.

Brixellũ plio cõgressus interficit. Narses intea q belisario successerat vrbẽ iterũ recuperat.

Finis belli gothorum.

Deide Teiã post Totilã regnãtẽ in Apuliã cõsectatus plio interfecit. Atq; ita demum post annos. xviii. bello Gothoꝝ finis impositus: q ab initio regni Theoderici Italiã annos. lxxii. te

nuerant. Anno sal. Dlxii. Pax deinde Gothis data ac volentes pmissi circa padum remanere: Qui tñ nõ contenti sepe francoꝝ auxilia quesiuere: vt Agathius qui post Procopiũ scripsit: testat: ac oẽm eorũ postꝙ regno Italie sunt eiecti: prosequtur hist oriã. Ego vero cũ tm quid in Hispania gesserint ab initio scribere ppositum: necesse fuit hec altius explicare: vt eorũ in ea res geste melius apparerẽt. Nã Theodericus (quẽ supradiximus in plio Vnnorũ cecidisse) Tris reliqt liberos Thurismundũ Theodericũ & Henricũ. Turismũdus vlcisẽdi pris Vnnosq; bello psequẽdi cupidus: Aetio phibẽte destitit: ac i Hispaniã ad regnũ paternũ rediit qui post ãnos tris a Theoderico fre interficit. Henricus vero alius frater regno Hispanie succedẽs ad ãnos. xviii. tenuit leges primus scriptas Gothis tradidit. sedẽte Simplicio: impante Leone primo. filiũq; hẽredẽ reliqt Alaricũ. ii. qui ex cõcessione & hereditate patrui Theoderici Tolose in Gallia regnũ obtinuit: vbi & sedẽ cõstituit. Inde postea expulsus a Clodoueo francoꝝ rege plio ingẽti amissis oĩbus q̃ in Gallia possidebat intra Hispaniã se recepit: vbi regnauit ãnos. xvi. interfectus demũ a Childeberto Francoꝝ rege cꝙ Clotildẽ cõiugẽ eius sororẽ Arriane secte repugnãtẽ male tractaret. Post hũc Tenda ãnos. xvii. quo a suis trucidato Theodegosilus ãnos. xii. q ob libidinẽ in matronas itẽ interficit. Agla ãnos. ix. Hic aduersus Cordubã bellũ sumpsit i quo eius filius interficit. Nec multo post ipsemet a suis apd Emeritam. Atanagildus ãnos. xxii. & ipse apd Toletũ interfectus. Lenogildus cũ Luiba fre: & post ea solus ãnos. xlvi. Regni fines dilatauit. Cãtabria deuicta & Andegã regẽ Sueuoꝝ e Callecia expulit: cuius maiores ãnos. clxxvii. in ea pte regnauerãt. filiũ Hermogildũ: qꝙa secta parentũ abhorreret: ac Childepti francorũ regis orthodoxi filiã duxisset i matrimoniũ bello psecutus: & in potestatẽ redactũ supplicio adfecit: quẽ p martyre colũt. Anno sal. Dlxxii. circiter fere tpa Gregorii primi. Recaredus alter filius pri dissimilis vir xpianissimus cõ iliũ Tolet celebrauit: vbi Arriana secta improbauit a Leandro & fulgẽtio psulibus rite ab incunabilis in fide institutus. Cũ francis bellũ gessit ex eisq; xl. millia in cãpis Catalaunicis interfecit. Post hunc Luiba a successore Veterico interficit. Gundamidus deinde regnauit. ãnos. xxviii Vascones domuit romanorũ exercitũ fugauit. Decessit Toleti Sisebathus orthodoxus df fuisse. pterea Iudeos oĩs expulisse aduersus Romanos & Aphricã fœliciter dimicasse. Quo fautore pmotus Isidorus psul Hispalẽsis cõciliũ habuit cõtra acephalorũ secta. Recaredus secũdus huic successit. Deinde Suitilla i bello exercitatus: quo duce vsus ẽ olim Sisebathus rex i ppulsando Ro. exercitu. Primusq; vt ait Lucas Tudẽsis Hispanie monarchiã est adsecutus. Deinde Sisenãdus Suitilla fœdus Tulgas Videsuindus. Recẽsuindus rex optimus. ãnos xxiii. cuius tpa diuus Ildefonsus monachus ac psul Toletanus illustrauit Bamba rex bonitate pditus ab Heringio successore ppinatus memoriã amisit regnicꝙ dein administratione prohibitus se Cœnobio addixit: in quo vixit ãnos. vii. cũ prius regnasset. viii. Dũ tñ sensus viguit res pclaras ac indignas tali calamitate gessit. primũ vascones deinde Nemãsenses rebelles. pterea Narbonẽses pdomuit. Ducẽ quoq; Bitterẽsem in Gallia res Gothoꝝ infestãtẽ supauit Saracenoꝝ naues. cclxx. Hispanie littus primũ applicãtes magna vi animi classe ingenti obuiã missa. partim cepit. ptim depressit. postremo Toleti cõciliũ. xvii. celebrauit. Herigius ãnos. xiii. Egicã Generũ successorẽ reliqt. Qui ãnos. xiiii. regnauit Fafillã Ducem Tudensem: vt eius vxore poriret interfecit Vitizã filiũ ei ciuitati pfecit q postea regno successit vir admodũ facinorosus. Nã theodebertũ recensuidi regis filiũ paruũ olim relictũ cui regnũ debebat oculis priuauit. At ille dina benignitate ac puidẽtia ducta. nihilomin⁹ vxore Rodericũ genuit: qui postea regno successit. auxilioq; Pelagii patrui Vtizã vna cũ filiis captũ reddito talione Cordubẽ relegauit.

De Gothis in hispania Theoderi⸗cus. Turismũd⁹ Henricus. Alaricus.

Tenda Theodego filus Agla. Atanagil⸗dus. Lenogild⁹. Recaredus apianus. Luiba. Gundami⸗dus Sisebatus Isidor⁹ psul Ricard⁹. ii. Suitilla Sisenãdus. Suitilla. ii. Tulgas. Videsuin⸗dus. S. Ildefons⁹ Recesuin⸗dus. Bamba. Heringius. Egica. Vitiza Theodeber⸗tus. Rodericus. Pelagius

Saracenorũ initiũ belli.

SIgit Rodericus tris ãnos regnauit: cui⁹ fœda libido finẽ attulit Gothorũ nõ tã generi q̃ pacifico impio. Saracenis supueniẽtib⁹. Nã cũ filiã cuiusdã Iuliani pfecti: q tingitanã administrabat puinciã vitiasset dolor domesticus patrẽ ad vltionẽ sollicitauit loci fretũ cõmoditate. Quare Iulian⁹ clã ex Aphrica Saracenos euocat. Qui ãno salu. Dccxiiii. Duce Muza misso a miramomelino eorũ. tũc rege p ãgustias Herculei freti ingresso biẽnii spacio oẽm fere Hispaniã occupãt: pter astures nata loci munitos i quo tpis spacio dñr ad. Dcc. hoim millia i eo bello vtriq; absũpta. Rex ipe q filiũ Sãctiũ cũ pte copiarũ obuiã pmiserat atq; occubuerat ad Xeritiũ oppidũ occurrẽs cũ reliquo extictus ẽ exercitu. Saracẽi tãto poti ti impio cũ late ferro igniq; oĩa vastassẽt regna inter se plura: ac sedes pstituere. Primũ Cordubẽ qd Abenalibertí regnũ vocauerũt. Alterũ apd Hispalim. Tertiũ apd carthaginẽ nouã

Sãctius Ro. filius. Saraceni Hispaniam inter se di⸗uidunt.

vſq; ad quorundã principum tpa quos vocant Almorades. Eaq; poteſtate vſq; ad Fernandũ tertio. Regẽ perſeuerauerũt. Hic demũ anno. Mcc. xvi. Toleto Corduba. multiſq; aliis recuperatis locis Saracenos regnis ex magna parte deiectos cõpulit: Granatã ac Malacã q̃ prius ſub Cordubę regno fuerãt: ſeſe recipe ac vſq; ad ętatẽ nr̃am retinere. Vñ tandẽ dei benignitate ac Ferdinãdi regis virtute nup expulſi ſunt. Hęc cõpendio dicta paulatim per regũ geſta & ſucceſſiões explicãda. PELAGIVS igit̃ Roderico fratris filio ſucceſſit. Is ab initio vbi Theodebertũ pr̃em oc̃is mulctari vidit furorẽ Vitizæ fugiẽs in Cãtabria latitauit: vbi magno forte fuit adiumẽto rebus collapſis. Nã poſt a Saracenis cladẽ illatã cũ his qui ſuperãt ex exercitu pfligato ptim etiã opis & colonis. Aſturiã ſe recepit. Aſtures em̃ & Gallęci mõtibus & natura loci muniti tm̃ incolumes pmanſere. Legionecp; imprimis capta annos. ibi. xx quibus regnauit bellũ gerẽdo. multa etiã recupando paulatim effecit vt adflicta gens: aliquantulũ reſipiſcere videret. Hanc ſedẽ poſteri Caſtellã nouã vocauere veteris differentia quę circa Cordubã & Hiſpalim fuerat. Sic em̃ Hiſpani regiã & munitũ circa locũ appellant Dictiq; poſt hunc nõ Gothorũ ſed Hiſpanię: ſiue caſtellæ reges qui magna virtute res patrias quottidie recuperauerũt. Fafilla Pelagio pr̃i ſuccedẽs paucis poſt annis extinctus eſt: dũ venaret̃ ab vrſa petitus. Impante leone. iii. quo tp̃e alii Saraceni qui in Oriẽte impabãt Cõſtantinopolim obſedere. Hic cũ virili prole careret. ALFONSVM generum regno adſciuit cognomẽto catholicũ q; relicta Arriana ſecta qua Gothi oc̃s infecti erant celebrato concilio fidẽ orthodoxã ſequeret̃. Is em̃ Petro Cantabrię duce natos e genere Recaredi Gothorũ regis multũ amiſſi regni recepit: multaq; oppida ac tẽpla reſtituit: tũ donis ornauit. Regnauit annos. xix. Friola Alfonſi filius Saracenos qui Gallęcos infeſtabãt prœlio ad. L. millia cecidit: vaſcones rebellantes in officio continuit: interfectus deinde a fratre Aurelio poſt annos regni. xii. Cõſtãtino. vi. cũ Irene matre impante. Aurelius per parricidiũ regnũ cõſecutus. Sex tm̃ annos poſtea vixit. Cuius tp̃e ſeruí in Hiſpania cõtra dn̄os arma corripuere: quẽ tumultũ ipſemet ſedauit. Silo gener alfonſi catholici. Regnauit annos. viii. pacẽ cũ Saracenis ignominioſam quidẽ fecit: ſed fœdus rumpẽtibus bello reſtitit. Callęcos rebellãtes perdomuit. Muregactus alfonſi catholici filius nothus annos. v. Auxilio ſaracenoꝝ regnũ adſecutus paternũ. Quapropter illis ex fœdere virgines certas quot annis pro tributo mittebat impar oĩno patriis virtutibus. Veremũdus alfonſi catholici ex Bilimarao filio nepos cũ eſſet Diaconus regnũ iniit: factiq; poſtea pœnitẽs ſeſe ſponte abrogatũ monachũ egit eius conſobrino ſurrogato: qui apud Cãtabros agebat. regnauit annos. ii. Ramyro & Garſia puerili ætate relictis. ALFON. II. cognomẽto caſtus alfonſi catholici ex Friola filio nepos cognominis cauſam adſecutus: q; vir religioſiſſimus fuerit: & vxorẽ quã habuit nunq̃ attigerit. Inſup victoriis glorioſiſſim9 Ouetẽſis ac aſturicẽſis ciuitatũ Baſilicas cõſtruxit: ſimul et donis locupletauit. Cũ auxilia Caroli magni per legatos peteret procerũ indignationẽ excitauit. paſſim dictitantiũ pſtare Hiſpanos mori: q̃ Gallis ſubiici: aut per eos eẽ incolumes. Itaq; coactus eſt fruſtra per eoſdẽ legatos rem detractare. Cũ ille cũ Rolando cęteriſq; ducibus pyreneũ iam ſupaſſet. ex quo magnas in Hiſpania ſtrages hoſtiũ magnaq; facinora fecit vt in gallorũ hiſtoria & Caroli vita continet̃. Toletanus aũt negat hęc vera oĩno: ſed tantũ partẽ eum Vaſconię territaſſe. Deinde ab hiſpanis obuiã factis recipere ſe confeſtim in Galliam coactũ. Regnauit annos. lii. in Ouetenſi templo prodigiũ in aurea cruce quã donauit fama eſt viuentẽ oſtendiſſe: q; ſine artifice factã eueſtigio cõperit. Ramirus Veremũdi regis filius fratrẽ Garſiã: q̃q̃ ætate paruũ regni conſortẽ voluit. Normandorũ ingentem claſſem Callæco littori appulſam nauibus. lxx. ſuccenſis reppulit Saracenos. apud Calaguriũ vicit oppido ipſo in poteſtatẽ redacto: in quo prœlio dicitur in equo albo apparuiſſe Sanctũ Iacobum auxiliarẽ. Regnauit annos. vi. imper. Ludouico pio. Ordonius Ramiri filius Vaſcones iterũ rebellãtes cõpeſcuit: a quo bello reuertens Arabes: quos late populantes offendit cõmiſſo pl̃io cũ Muza eorũ duce cõfregit. Sed & Muzę filiũ apd̃ Toletũ i deditionẽ cũ oppido recepit. Deceſſit anno regni decimo quinq; ſuperſtitibus liberis Alfonſo Veremundo Nunio Ordonio Friola: ex quibus ALFON. III. cognomento magnus rem ſuſcepit paternã anno. Dcccl xxxiii. De ſaracenis ſępe triumphauit ciuitates Luſitanię Colimbricam & viſeum recuperauit. Vaſcones Nauaroſq; qui tunc a Saracenis dominabantur ſæpe depopulatus. Hęc tamẽ opera egregia domeſtica crudelitate ſędauit. Quattuor eius fratribus qui in eum conſpirauerant euulſis oculis. Sub eo dicitur Bernardus quidam e Carpia militaſſe

Pelagius.

Aſtures. Caſtella nouа.

Fafilla

Alfon. catholi. Friola.

Aurelius. Serui cõtra dn̄os. Silo. Muregact9 Veremũd9 Alfon. caſt9

Ouetẽſe & aſturicen. templa. Caroli magni aduẽt9

Ramirus

Ordonius. Alphõſus. magnus dcccl xxxiii Bernardus e Carpia.

cõmemorant:regnauit annos.XL.Suscepit Garsiã:Ordoniũ:Froilã.Hunc etiã Alfonsũ scribit Toletan⁹ tẽplũ.S.Iacobi primũ excitasse:tum alterũ Ouetense metropoliticũ cõstituisse.Ad eũ insup Io.viii.scripsisse.Io.seruus seruoꝝ dei Alfonso regi christianissimo:ex cui⁹ auctoritate scripti:Hispanię regẽ in primis Orthodoxũ existimãt.Præterea cum Carolo Caluo in valle Rosada prœlio fuisse cõgressum.Garsias natu maior rem paternã adsecut⁹:Arabũ regẽ Aiolã in bello cepit:cui⁹ spolia Ouetensis tẽpli Tholo suspendit:vbi & sepult⁹ est:cũ regnasset annos tris: imperãte Carolo Caluo.Ordonius.II.Garsię fratri successit:Legionẽse templũ ędificiis:ac donis ornauit:aduersus Saracenos infeliciter dimicauit:captis in bello nonnullis pſulibus: inter quos Asturicensis etiã martyrio adfectus:iussu Abderę regis eoꝝ.Post hęc Ordonius quattuor Castellę comites qui bellũ id detrectauerant:iussos ad se venire:& incolumes fore pollicit⁹:necari mandauit.Ob quã perfidiam:Castellani: qui tũc Legionensi suberant regi rebellauerunt: factisq; inter se magistratib⁹ ac iudicib⁹:rem ipsi administrabãt.E quib⁹ post ea reges descenderunt.Regnauit annos.vii.Froila.ii:alter Ordonii frater:Alfonsi magni filius vltim⁹: crudelis admodum habebat:vt qui multos e nobilitate iterfecerit.Quare lepra corrept⁹:morte crũnosa absumpt⁹ est:supstitibus quattuor liberis:Alfonso:Ramiro:qui patri succedere.Itẽ Ordonio:& Froila.Regnauit annũ.Alfonsus.IIII.sese:regno sponte abdicato:monachum egit:surrogato fratre Ramiro:deinde per inconstantiam ad regnum redire conatus:a Ramiro capit:atq; illata cæcitate mulctat:quam ille postea crudelitatẽ cui⁹ pœnitebat:pietate:cõstructi ab se templi pensauit:vbi eum tumulauit.Contra Areffam Saracenoꝝ regem.cum quo Fernandus Hyuariẽsis & Didacus Nunii comites conspirauerant:dimicauit:quo expugnato:comites cepit: eosq; amicis rogantib⁹ condonauit.Sanctius cognomento Crassus:frater Ramiri:& Ordonii: portentosa dicit obesitate fuisse:ac valitudini cõtraria.Quamobrẽ pace facta cũ Abderamo Saracenoꝝ rege medicinę perito:vt ab eo curaret Cordubã pfectus est:interea domi per ei⁹ absentiã:Odoni⁹ cognomento mal⁹:fili⁹ Alfonsi:illi⁹ cui lumina dixim⁹ adempta:auxilio pcerum regnum inuadit.Sancti⁹ vero Saraceni auxilio:amissũ recuperat.Prætetea Fernãdũ Castellæ comitẽ:eiusq; successores: a iurisditione regis Legionensis in ppetuũ imunes esse voluit.Decessit anno salutis circiter.DCCCCXXVI.regni.XIII.Ramir⁹ pueríli ętate post eũ ãnos rexit.xxv Quo tpe Normandi ad littus Gallæcũ cum classe valida applicuere:quib⁹ comes Gũdisaluus Sanctii restitit.Arabes quoq; rupta pace quã olim cũ Ramiro puero fecerunt:oĩa depopulabãt Quapropter Galęci contępta regis ętate: Veremundũ regis Ordonii filiũ:apud Cõpostellã regem declarãt.Cõtra quẽ Ramir⁹ bellũ mouet:prœlio cõmisso:vtrinq; sine victoria discessũ.Almanzor itẽ Saracenoꝝ rex cũ ingenti exercitu aduersus Hispanos pugnans:a Fernãdo Gũdisalui comite:magna virtute repulsus est:imperãte in Italia Berẽgario.iii.Veremund⁹.ii.Ordonii fili⁹ iuuante Garsia Fernandi Castellæ comite:aduersus Almanzorem mouet:prœlioq; primo victor decessit.Mox Saracenus redintegratis viribus:Veremundum fugere ad Asturũ mõtes cum sanctorum reliquiis coegit.Inde Legionem per obsidionem expugnat: ac diruit.Mox Lusitaniam ingressus:Compostellanã euertit basilicam.Diui tamen Iacobi sacellum attingere non est ausus:territus:vt aiunt:quodam diuinitus fulgore.Cui bello dysenteriæ morbo correptus finem fecit.Post hæc Veremundus & Garsias iunctis castris apud oppidum de Canatãnazor:magnam Almãzori cladem intulere.Ex quo ille animi dolore pstratus:post paulo decessit.Veremund⁹ hac victoria elatus:cum domum reuerteret:superbe nimis ac crudeliter oĩes habuit.Tum Cõpostellanũ & Ouetensem prędules in carcerem coniecit.Ouetẽsem paulo post viso portento quodã:admonit⁹ liberauit:facinusq; suũ detestans: aliis compẽsauit officiis:pia diui Iacobi loca a Saraceno diruta restituendo.Regnauit annos.vii.Alfonsus.v.Veremũdi filius adolescẽs regnũ iniit:tenuitq; annos.xxxvii.sororẽ Tyresiam Abdalæ Saraceno Toleti regi locauit:vt ei contra Cordubę regem auxilio foret.At virgo sancta:infidelis viri consortium ac cõgressũ detrectauit:q̃is sępe precib⁹:sępe minis vexata.Mox eo extincto:liberata sese deo ĩ cœnobio perpetuo dicauit.Alfonsus interea dum Viseum:quod tunc Saracenorum erat:obsidet:sagipta vulneratus interiit.Veremund⁹ tertius Alfonsi filius:sine liberis:anno regni quarto decessit:quod ad Fernandum sororium eius deductum est.Is Sanctii maioris Castellæ comitis:filius fuit:ac Sanctiam filiam Alfonsi Legionis:sororem Veremundi supradicti duxerat: ex quo Legionis regnum iure vxoris hæreditario adsecutus:primus omnium vtrunq; tenuit regnum.anno.M.XVII.Nam ad hunc vsq; diem Castella per comites regebat.Cum titulus tm Hispaniæ regni post ingressos Saracenos apud Legionem esset.His etiam Nauarræ regnũ ad-

Tẽplũ.f.la. & Ouetẽse
Alf.xpianiſ.
Garsias rex.
Ordoni⁹.ii.
Tẽplũ Legionense
pſul Astur. martyr
Castellani a legionẽse rebellant.
Froila.ii.
Alf.iiii.Ramir⁹ frater.
Sãcti⁹ Crassus
Fernãd⁹ castellę comes
inmunis.
Ramir⁹ rex.
Gũdiſ. Sanctii dux.
Veremũd⁹ Almanzor.
Templũ cõpostellanũ.
Alfon.v.
Tyresia soror.
Veremũd⁹ iii.Fern.primus rex Castellæ.

Rodericus Cidus.

iecit: qđ interfecto Garsia fratre adripuit: Tanta itaq; potentia fretus Colimbricã: partemq; Lusitaniæ recuperauit. Decessit anno regni. XL. Hoc tẽpore Roderic⁹ Cidus dux exercit⁹ inuictissimus: in Hispania claruit: cuius res gestę maximę celebrant. Hunc genus a comitib⁹ Castellæ ducentem: Fernãdus quinq; terris præfecit: quas a totidem Saracenor; ducib⁹ fortissime dimicando defendit. Martinum Gometii ducẽ qui regis Aragonum noie Calagurium recuperauerat: cum toto exercitu subiecit: Regẽ Hispalẽsem qui Alfonsi Legionis regis vectigalis erat obsessum a rege Granatæ liberauit. Castrum de Alcozer fugatis ducibus: regibus Saracenis q Alfonsum obsederant: recepit. Postremo Valentiã nobilẽ ciuitatẽ recuperauit: anno. M. XXX. quam Vnes rex Saracenus potẽti ex Aphrica classe delatus: recipere conatus: repulsus: amissa magna nauiũ parte domũ reuertit: vbi dolore animi paulo post moriens: fratri Buchari mãdauit vt bellũ instauraret. Ille itaq; redintegrata classe potentissima (nã eius nauigia Gilbertus q historiam scripsit Aphricanã: ad Trecenta fuisse tradit) non meliorẽ & ipse tulit exitum q̃ frater antea tulerat: fusus fugatusq; cum. XXX. millib⁹ partĩ cęsis: partĩ mari depressis fuisse memorat. His itaq; gestis Rodericus reuertẽs: Alfonsum. VI. Fernandi hui⁹ filiũ apud Legionem obuiũ habuit: ppeq; dexteram collocat⁹: in perpetuo maximoq; apud eum honore pseuerauit

Valẽtia recepta.

Domus de Mẽdoza.

Ab hoc dicunt domum de Mẽdoza clara stirpe descendisse. Fernand⁹ igit cũ. XL. annos regnasset: excessit: Sancio & Alfonso filiis supstitibus. Sancti⁹ Alfonsum fratrẽ fugauit: ille Toletum ad regẽ Saracenũ se recepit: donec eo mortuo a populis reuocat⁹: ad regni successionẽ: nõ prius a Saraceno dimissus est: q̃ iureiurando affirmauerit se perpetuo in ei⁹ amicicia pmansurũ: quod minime seruauit. Sed inito regno: statim Toletum: expulso Saraceno: recepit. Mesquita (sic. n. eor; tẽpla vocant) ei tm̃ concessa: quã postea Bernard⁹ pręsul: & regina adeũtes: ea loca ingressi: Saracenis expulsis: diuę Genitrici cõsecrarunt. At Saraceni oratores questũ iniurias ad Alfõsum mittũt. Qui cõfestim iratus: iurauit se sine vlla venia in suos aĩa duersurũ: neq; precib⁹ vllius facile adsensurũ. At illi pręsentientes: astu pœnã vitauere: missa regis filia obuiam: quę multam eis precaret. Quapropter rex iuramento solut⁹: illis se conciliauit. Hoc tpe Saraceni e Carthagine in Hispaniã excurrentes: oia vastabant: qbus obuiã infans cum septẽ comitib⁹ missus: interfecti ad vnũ oẽs fuere apud Alcazar de Confuegra: locusq; adhuc Septẽ comites appellat⁹ Quare rex hoc animis mollitia nimia corruptis adscribens: Toleti ob balnea illecebrasq; alias voluptatũ: a Saracenis apud ea loca quondã instituta: oĩa sustulit: ac ad pristinã populos seueritatẽ reducere conat⁹ est. Post hæc Toletanã Burgẽsemq; basilicã donis plurimis locupleravit atq; auxit. Viracã filiã Raimundo comiti Barcinonis locauit. Ex qua ille Alfõsum. VII. genuit: q postea regno successit. Mortuo viro: illa itẽq; Alfonso Aragonũ regi nupsit: qui cũ vir sacrilegus esset ac iniust⁹: in ęrumnis ac sine liberis periisse dicit. Alfonsus autẽ de quo nunc dicimus, cũ regnasset annos. XLIII. sine virili ple decessit. Alfonsus. VII. Alfõsi. VI. e filia nepos: itẽ regna diuisit: Castellã Sancio: Legionem Fernando filiis tribuens. Beatricem filiã Ludouico VII. Francor; regi locauit: qui diui Iacobi templũ salutatũ veniens: a socero magnificẽtissime apud Burgẽsem ciuitatẽ exceptus fuit: Toletiq; ei⁹ gratia conuent⁹ habitus: vbi legitimũ genus Beatricis vxoris: quæ notha prius putabat: declaratum est. Hic Alfonsus potentissimus oĩm qui ante se fuere est habitus. Quare imperator Hispaniarum appellabat. Cordubã: Almeriam: Baionam recepit: quæ loca cum adiret: in itinere sub arbore quadã repentino excessit: Federico primo imperante. Sanctius. iii. Alfonsi filius: cognomento desideratus: q̃ intempesta & immatura morte decedẽs: ob ei⁹ egregios mores: iustitiãq; oẽs desideratus a populo fuerit. Fratrem Fernandum Legionis regem ab eo dissidentem cepit: ac rursus in regnum restituit. Blanchã Garsię regis Nauarræ filiam duxit vxorem: ex qua Alfonsum. viii. genuit. Fernandus secũdus apud Legionem regnauit: Sanctii frater: cui⁹ filium pupillum Alfonsum eius iuri ac regno subiicere sacramento fidei adigere conatus est. Quod animaduertens Nunius vnus e tutorib⁹ puerum in arce ac prędio collocatum: ab iniustitia patrui asseruit. Regnauit Fernandus annos. XXXI. Alfonsus igitur octauus: cognomento Bonus: ex Helionora Ricardi regis Angliæ filia: plures suscepit liberos: inter quos Henricum: qui postea regnauit: Blancham quæ nupsit regi Gallorum: ex qua diuus postea Ludouicus genitus est: Berengariam quæ Alfonso regi Legionensi: ex qua Fernandus tertius Hieracam: quæ Lusitaniæ: & Helionoram: quæ Aragoniæ reginæ fuere. Igitur Alfonsus: quum semel aduerso Marte pugnaret contra Saracenos: temeritate. & arrogantia ducis eius Didaci: de Haro principis: de Viscaia: apud locum dę Halarcos instaurato: prœlio iterum congressus: insigni eos clade adfli-

Sancti⁹. iii. desiderat⁹.

Blãca vxor Fernandi.

Alf. Bonus Blãchã mĩ

Infans.

Alfon. viii.

Beatrix filia. S. Ludouico nubit.

xit: cęsis fere.CC. milibus: vbi crux ei e cœlo: veluti magno Constantino quōdā apparuisse dicitur. Eadem fere tempestate Romā misit Rodericū pſulem Toletanū: ad impetrandas in expeditionem Saracenoꝝ collationes. Excessit anno.M.CLX. regni autem LIIII. Post quem rem tenuit Alfonsus.IX. Ferdinandi regis Legionis filius: annos.XXVIII. Cui successit Henric⁹ Alfonsi.viii. regis Castellę filius: puer admodū: impulsoreq; Aluaro comite tutore: Consobrinam ei⁹ Lusitaniæ regis filiā: inconsulto pontifice: in matrimoniū cepit. Quod postea ab Innocentio iii. diremptū fuit. Periit vna cū pueris ludendo et gulæ casu: apud Palantiā vrbē: anno secūdo q̄ regnare cœperat. Fernand⁹. III. Alfonsi. viii. filius: patris ac patrui sine liberis decedentis regna obtinuit: omnium Hispaniæ regū felicissimus: simul & potentissims. Nam post illā Saracenorū irruptionē: primus Hispaniā fere oēm restituit: Hispali: Corduba: Wandalia: Beticaq; magna parte recuperatis. Saracenosq; in angulū quasi quēdam Beticæ: quem Granatæ regnū appellabant: conclusit. Tanta alioquin iustitia & religione: vt statuā ei a principib⁹ oblatā: moriēs nullo pacto statui mandauerit. Eius gesta pſequit Roderic⁹ pſul Toletanus: qui ad hęc vsq; tempora peruenit. Ex Beatrice filia ducis Brabantiæ ſuſcepit Alfonſum. X. qui post eum regnauit: e secundo matrimonio plures alios: huius quoq; auxilio. Hoc tpe i ex Tarraconeñ. Iacobus cepit Insulas Baleares: vt i refert Cusentinus: anno. M. CCLII. Alfonsus. X. Fernandi fili⁹: Violantā Iacobi Aragonēsis filiam duxit: qua ob sterilitatē abdicata: Christianā Daciæ regis filiā: conspicua forma: in matrimoniū accersiuit. Quę dum in itinere esset: præter ſpem: repente grauida apparuit: ex quo ab Alfonſo ante nuptias abdicata est: quam postea regis frater Philipp⁹ abbas Vallisoleti: & de Caueis rubeis simul & pręſul Hiſpalensis: ſpreta religione ac ſacerdotio: duxit in matrimoniū: grauiter ferente fratre. Alfonſus igitur plures ſuſcepit postea liberos: Fernādum qui Blancham diui Ludouici filiam duxit: cuiq; pater ſuperstes fuit. Sanctium qui postea regnauit: Ioannem: Iacobum: Petrum: Berengarium: & Helionoram. Ex concubina vero Beatricem: quæ locata Alfonſo Lusitanię regi Dionyſium peperit. Ex his igitur Ioannes multa aduersus Saracenos bella fortissime gessit: vxorem duxit Margaritam Marchionis Montisferati filiam. Ad Alfonſum redeo: cuius domi: & in ocio multa p̄clare gesta memorant. Leges a maioribus in Hiſpania conditas: immēſum opus: in ſeptem digeſſit volumia: quę partitas appellāt. Edidit: alioq; tamen ingenio: hiſtoriam orbis: quam generalem Hiſpani vocant. Canones item in astrologia: quos tabulas nominant Alfonſinas: vnde astrologi cognomen est adeptus prędicatur pręter hęc liberalitas publicaq; eius munificentia: quippe qui in Fernandi & Blanchę nuptiis congiarium populo dedit: pauperes omnis vestibus viritim donauit: imperatorem Constantinopolitanum a Soldano captum: ære ingenti collato redemit. At idem foris non æqua felicitate res gessit. Nam Saracenus Granatæ rex: rupto cum eo fœdere: Murtiæ quædam loca: tum Xeritium oppidum: post longam obſidionem conſecutus est: quo bello pulcherrimum facinus Garſię Gomerii Carillo: qui arci præerat: memoratur: hic extremam expectans ruinam: ac ſolus interfectis cęteris reſtitans: in hoſtes ruit: ſtragemq; circa ſe fecit aliquandiu irruptionem: impetumq; moratus. Tandem viuus captus: ob fortitudinem venia donatus: & ad Alfonſum incolumis remiſſus est. Sed & regni proceres paſſim rebellantes: ac cum Granatæ rege cōſpirantes habuit: causa diſcordię diminuta regni iuriſditio: q⁹ Dionyſium ex filia nepotem Lusitanię regem: qui antea regi Castellę ſuberat: a tributo & vectigali immunem fecerat. illis in cōſilio reclamantibus. Dum de Federici ſecundi abrogatione ageretur: delectus ipſe imperator a bona electorum parte in Germaniam profectus est: verum ſpe fruſtratus: paulo post rediit: nihil o meliora domi offendens: morte filii Fernandi de la Cerda comperta. Reges quoq; Granatę & Belamarini: per ipſius abſentiæ occaſionem magna Beticę Wandalięq; incōmoda intulere: cęcidereq; Sanctium Aragoniç infantē pſulem Toletanū: ac Nuniū de Larca. Sanctius item ei⁹ filius ſecundo loco genitus: regno occupato: patrē venientē excluſit: qui Hiſpali ſubſiſtens ex animi dolore decceſſit. Sedente Alexandro. iiii. Sanctius quartus Alfonſi filius: annos. xi. regnauit. Cum Saracenis feliciter dimicauit: quibus Tariſam: quondam Carteiam vocatā: ademit. Regem de Phez Machometum appellatum: ac Benyrizaph ex Aphrica contra Hiſpaniam maxima claſſe ſoluentes: per Benedictū Zachariæ Admiratū: bello nauali ſuperauit. Patrē redeuntem e Germania: regno occupato: non admiſit. Sæuus natura fuiſſe traditur: in diſciplina præſertim militari minima de cauſa milites plectendo. Apud Pacemiuliam: quattuor hominum millia trucidari iuſſit: q⁹ in tumultu quodam exorto: Alfonſum fratris filium: regem appellauiſſent. Fernandus quartus Sanctii filius: ex Maria coniuge Alfonſi: de la Molina: fratris

Crucis pdigiū.
Alfon. ix.
Henricus.
Fernan. iii.
Ia. Tarraconum rex.
Alfon. x. astrologus.
Garſias Carillo.
Sancti⁹. iiii.
Carteia recepta.

Fernandi.III.filia.Anno.M.CCXCV.extincto patre:puer in genitricis tutela remanſit: cuiꝰ prudentia:multa euaſit pericula. Nam cum Alfonſo de la Cerda:qui ſe Caſtellæ regem dictitabat:ac regibus Nauarrę:Luſitaniæ:& Aragonum grauia bella per legatos geſſit. Sed & huius mulieris non minor religio narratur:diuendita lautiore ſupellectile: vt egentibus ſubueniret: ipſa fictilibꝰ frugiq; victu & abſtinẽtia ſingulari eſt vſa. Cœnobia ſeptem egregia cõſtruxit. Fernandus igit dũ per ætatẽ licuit:ex Cõſtantia regis Luſitaniæ filia:Alfõſum.XI.genuit:qui Caſtellæ regno ſucceſſit:& Helionorã quã Alfonſo Aragonũ regi locauit:Zeliã oppidũ ex Saracenis recepit. Delatoribꝰ dicit aures pbuiſſe:quare duos nobiles viros e familia Carutial necari ſola ſuſpicione iuſſit. Regnauit annos.XV. Alfonſus eiꝰ filius anno.M.CCCX.aduerſus Saracenos Almohazen Machometen & Hynzeph reges bella marini & Granatę fœliciter dimicauit: ſubiugatis oppidis Alcala de Bencay:quã nunc regalẽ appellant:Gundiſſaluũ Martini magiſtrum de Calatraue virũ maximũ:& de rebꝰ Hiſpanis bene meritũ:leuibꝰ de cauſis necari mãdauit. Ip ſe vero dũ oppida Sarant:& Zibatar obſidere cœpiſſet:peſtilẽtia caſtra paſſim occupãte exceſſit:ſupſtite filio Petro. In ea obſidione res mira:& Scęuolæ romani exẽpli æmula narrat. Saracenꝰ quidã patriã cæde regis liberaturꝰ:ex oppido egreſſus:gladio clam ſub veſte abdito: per caſtra inimicoꝝ ad Hiſpanię regem cõtendit. Captus vbi res detecta:& gladius manifeſtat rex hoſis virtutẽ & audaciam admiratꝰ:incolumẽ remiſit: qui vt domũ puenit:regis ſui vitare iram non potuit:q; clam eo rem fuerit aggreſſus:ſtatim necat. Regnauit Alfonſus annos.XL.

Petrus

Petrus autẽ filiꝰ.XVIII.qui oĩs Hiſpanię reges crudelitate/parricidiis/ac ſcelere ſuperauit: cũ ctam nobilitatẽ:tũ proximos quoſq; alios:alia de cauſa matre fruſtra vociferante necãdo. Inter quos Petrum Stephani magiſtrũ de Calatraue Rodericum Gundiſſaluĩ de caſanda Alfonſum Tellem Alfonſum:& Martinũ poſtremo aduerſus fratrem Henricũ ſæuire cœperat:ille ad Aragoniæ regẽ cõfugiens:eius auxilio Hiſpaniã repetit: Toletum obſidet:Petrũ ad oppidũ Montiel cõfugientẽ:in arcem perſequit:ibiq; obſeſſum tandẽ interfecit:regnoq; potit:tenuitq; annos.viii.M.CCCLXIX. Ante oĩa pceres humanitate ac liberalitate deuinxit:ex Ioanna coniuge ſuſcepit Io.& Helionorã:quę Nauarræ fuit poſtea regina. Sepultus apud.S. Dominicum dela Calzada Caliguritanæ diœceſeos. Ioannes filiꝰ qui ei ſucceſſit:ex Helionora Petri Aragonię filia ſuſcepit Henricũ .iii. regni ſucceſſorẽ: & Fernandũ:qui poſtea Aragoniæ rex fuit: duo grauiſſima bella geſſit. Primũ cum Luſitanis: q; ſuffecto Fernando ſocero eius:ratione vxoris ſuccederet. Illi vero ſuffecto quodã Ioanne notho ordinis equeſtris exſtirpe regia Ioanni reſtiterunt:a quo etiã victo & in morbo iam conſtituto:per oratores pacẽ impetrare non potuere: ea arrogantia dicit fuiſſe:interea dux Alẽcaſtrię ac Coloceſtrię regis anglię filius Ceſtellę ac Legionis regnũ ad ſe pertinere dictitabat iure vxoris Cõſtantię Petri Aragonię filię. Igit Callęciã ingreſſis Anglis:iuuantibꝰ Luſitanis:Ioannes cũ exercitu occurrit:pugnatũq; diu eſt: poſt aliquantulũ tps bellum id ſedatũ:& animi conciliati ob matrimoniũ Catherinę ipſius ducis filiæ Henrici Ioannis huiꝰ filii. Periit autẽ Ioannes lapſu equi:cui Henricꝰ ipſe ex ordine tertius ſucceſſit:regnauitq; annos.XVI.M.CCCXC. ex Anglicano matrimonio qđ ſupra cõmemorauit: Ioannẽ.II.pter oĩm ſpem edidit:cũ longo priꝰ interuallo Mariã & Catherinã ſuſcepiſſet: quarũ primam locauit Alfonſo fratris Fernandi filio:mulierem longe ſapiẽtiſſimam:quæ annos.xxv. Aragonię regnum viro abſente:& res in Italia gerente,adminiſtrauit. Exceſſit autem ipſe Toleti:Ioanne.II.filio ſucceſſore in cunis relicto:ac Catherina matre:& Fernando patruo:Alfonſi patre:illius qui poſtea rex Sicilię fuit:tutoribꝰ adhibitis. Is cum primum per ætatem licuit:ex Marię ipſius Fernandi patrui filiæ matrimonio Henricum.IIII. Ex Heliſabeta vero Ioannis regis filia Alfonſum & Heliſabetam ſuſcepit. Cum Saracenis bella geſſit: Aluarum de la luna prę cipuum inter amicos habuit:cuius gratia multa paſſus bella a propinquis regibus quibꝰ ille infenſus fuerat:qui pulſus tandem:deinde reuertens:ad extremum ob nimiam arrogantiam regi ipſi inuiſus:capite plectitur. Bellum maximum ſuſtinuit:Alfonſi & Ioannis Aragonenſium eius cognatorum:ad quod componendum legatus cardinalis de Fuxo miſſus a Martino.V.adhibitis vtrinq; pacificatoribus atq; arbitris:rem compoſuit; inter quos præſul tunc Valentinus Alfonſus Boria: qui poſtea Calliſtus tertius fuit:partes Alfonſi Aragonenſis tutabatur. Vincentius vero ordinis prędicatorum: qui poſtea inter ſanctos relatus fuit: alteram fouebat partem. Quo etiam impulſore: Ioannes ipſe Iudæos omnis relictis bonis: ex Hiſpania diſcedere iuſſit: niſi qui Chriſtiani fieri mallent. Bona igitur pars: metu amittendæ rei:ſacro fonte abluti. Clam vero paternis legibus inuigilantes: peſſimum genus hominum

Mariæ religio. Dom de Carutial

Alfõſus.xi.

Saracenĩ geſtũ par Scæuolę

Hẽric rex.

Ioannes.

Hẽric.iii.

Fer.ara.rex

Io.ii.Maria Catherina.

Hẽric.iiii.

Heliſabeta ſoror.

Aluarus de la luna

Pax iter Hẽricũ: Alfon. ac Io.

Iudęi expulſi.

Marani.

euasere. Hi sunt quos Maranos hodie vulgus appellat. Ioannes igitur rebus compositis: extinctus est cũ regnasset annos. XLVII. Hericus. iiii. viuo patre in regno cõfirmat⁹: cũ pri⁹ Asturiabus: aliisq; regni paterni populis pfuisset. Anno. M. CCCCLIIII. oppida nõnulla p legatos exsaracenis recepit: Zibalthar per Murcię ducẽ (Nã huiuscemodi oppida sępe vtriq; variabãt) Esti ponam ppe Malacã: per Ioannẽ Pachachũ Marchionẽ de Villera. Archidonã p Petrũ Girõ magistrũ de Calatraue. Inter pcipuos habuit Aulicos Petrũ de Mendoza pfulẽ Secontinũ: in patrum postea collegiũ: ei⁹ opera cooptatũ: missis ad hoc ad Calistũ. iii. oratorib⁹: inter quos fuit Rodericus pful Valentin⁹: quẽ vidim⁹ Pauli tpe molis Hadrianę pfectum. Henric⁹ deinde Nauarrę regnũ p Caroli mortẽ: Ioannis Aragonis filii: armis adsecut⁹ est. Ex coniugio nihil liberorum suscepit: q; eum inhabilẽ veneri: ac virilitate deficere cõstãs esset fama: filiã spuriã quã suã esse sibi psuaserat: regni hæredẽ instituerat: si per pceres licuisset: qui oĩ studio resistentes: Helisabetã eius sororẽ illi ptulerunt. Cui pful Toleran⁹: cęteriq; nobiles: Fernandũ Ioannis Aragonensis regis: filium ei⁹ ppinquũ in matrimoniũ accersiuere: conciliatisq; nuptiis: cuius rei gratia missus a Sixto põtifice Roderic⁹ Boria legat⁹: ac romanæ eccl'ię vicecancellari⁹ fuerat: anno. MCCCCLXXI. pax ac concordia inter reges inita: & Henrici cõsensu Fernandus vna cum cõiuge: legitim⁹ regni vtriusq; hæres est institut⁹: ac post ei⁹ mortem rem suscepit: nulli maiorũ suorũ felicitate ac potentia secũdus: vt qui limites imperii: glorięq; Hispanię ppagauerit: & gẽtem Saracenicã quę Granatę regnũ Beticę partẽ annis iam ppe. DCC. occupauerat: suis armis ac virtute: anno. M. CCCCXCII. penit⁹ expulit: ex quo sectã ac potẽtiã eorũ debilitauit: vt nemo dubitet paruo iam negocio reliquias quę Aphricã tenent: euerti posse. Religionẽ pterea in tota puincia magnopere auxit: expulsis pseudochristianis: quos Maranos vocant: de quib⁹ supra mentionẽ feci. Deinde eiectis oĩbus qui in ordine minorũ citra illius obseruantiã ac instituta viuebant: quorũ ingens numer⁹: multaq; millia discessere. Sed & regiis auspiciis nautæ nouũ ingressi pelagus: nostros Pericœcos lustrauere. ac ignotas orbi insulas: de quib⁹ alio loco dicam: Hispanorũ gazę adiecerunt. Lusitanię regem de finib⁹ tumultuantẽ: breuiter armis cõpressit: ac in vniuersa Hispania mores populis: ociaq; ferro dedit. Pro quib⁹ meritis suarum aĩos gentium obsequentissimos habet: & ab Alexandro pont. ac patrib⁹ rex catholic⁹ appellatus: ac oĩm consensu: laureã inter principes Christianos meritis & auctoritate maiorẽ hodie refert. Non minor Helisabeta virtute: aĩoq; virili matrona visa est: anno supiore extincta: quę mater castrorũ honoris gratia: non modo dici poterat: sed & religiõis: & Hispanicę quietis: cũ viri sapientissimi cõsiliis oĩb⁹ in rebus pstо fuerit. Hos igit' ad beatas qñq; sedes deducet⁹ deus oĩpotens: in hac vita exercuit: ac orbitate mulctauit vnico filio adolescente amisso regni principe: spesq; nostrã. Verum diuina puidentia non minoris indolis generũ regnis adoptauit Philippũ archiducẽ Maximiani Cęsaris filiũ: cui pater habenas post sęcula tradat. Fernand⁹ post hęc cũ Federico regi Sicilię ppinquo suo expulso subuenire pararet contra Gallorũ regem: in eam cõcordiã vterq; rex venit: vt Apuliã arq; Calabriã sibi retineret oĩ ditione: reliqua Gallus. Verũ exorta post modũ inter eos de finibus cõtentio est: magnoq; se ambo iudice tuentes: ad arma deuenerunt. Gundissaluus Fernand⁹ Hispanorũ dux: qui vt alter Viriatus virtute armisq; nup effulxit: primũ lacessit⁹: ac Baroli obsessus: ea fuit aĩ cõstantia: vt paulatim emergẽs: parua admodũ & collectitia manu maiores Gallorũ copias fuderit: ac eorũ ducẽ Viceregẽ appellatũ interfecerit. Fama deinde victoriæ puagata diuersis in locis: variisq; prœliis supior semp apparuit: donec oppidatim vi cuncta subegit: ac Neapoli demum recepta: munitissimã illã & inexpugnabilẽ arcẽ breui pest tpe in potestatẽ redegit: muro ponteq; hispanorũ solertia supatis: ac custodib⁹ ptim cæsis: ptim captis. Sũma deinde belli ad Caietã redacta: quo se Gallorũ reliqæ ad octomillia ex fuga receperant: clausisq; obsidione: supplementũ post annũ armatorũ fere. X. millia supuenere: magnis machinis: bellicisq; opibus instructa: qbuscũ Italici principes nõnulli aderãt. At Gũdissaluus q̃q̃ venientibus occurrere aĩus non deesset: maluit tñ Fabianis artib⁹ bellũ ducere: atq; hoc modo lenta obsidiõe sine cęde potiri: q̃ fortunã periclitãdo: ac militũ sanguine aburẽdo: repentina hostẽ clade supare. Quod pculdubio euenit. Nã ad vltimã redacti famẽ Galli: & a suis ob metũ adpropinquare nolẽtib⁹: frustra auxiliũ pstolãtes: primũ hi qui mõtẽ Caietę vicinũ tenebãt: deditionẽ fecerũt: post hos vero ciuitas tota ãno. M. DIIII. Gũdissalu⁹ igit' vix toto triẽnio elapso: Sicilię toti⁹ regno potit⁹: Neapoli se recepit: vbi reb⁹ in pace cõstitutis: prege pside. Iuraq; ppris dicit: in quo factũ piculũ nũq̃ hispanũ ducẽ felicioręq̃ romão milite fuisse. Nã Prosp. ac Fabritius Columnenses: maximũ victorię pondus adcessere: nec contra hoc tẽpore Roman⁹

Hericus. iiii. M. cccc liiii. Zibalthar recepta.

Fernandus

Helisabeta

vnq̃ fortior q̃ Hiſpano duce: vt ex Italicis. XIII. cõſpexim⁹: qui i eo bello cũ totidẽ Gallis cõgre dientes: toto ſpectãte exercitu ſupiores fuere. Fernãdus itaq; rex his reb⁹ p hunc geſtis: tributũ pontifici miſit: albũ equũ: ad quẽ Alex. VI. Fernandũ reliquo remiſſo: taxauerat. Quũq; ſatis animi: viriũq; ad reliquas Italię oras inuadẽdas habere poſſet: cupiens tñ arma ciuilia: q̃ coact⁹ ſuſcepit in crucis inimicos cõuertere: triennales cũ hoſte inducias pepigit: hoc aĩo: vt in Aphri canam expeditionẽ ſe adcingat: cui⁹ iam initia dedit. Q d vtinã eo diutius ſupſtite abſolui con tingat: vt res Chriſtiana tot principũ ambitiõe atq; diſcordiis tãdiu laceſſita: vni⁹ ſaltẽ religio ſiſſimi puidẽtia: virtuteq; reſipiſcat.

De regnis Nauarræ: Aragonię: Luſitaniæ.

Eneco comes rex. dcccclxi. primus.

Equid autẽ Hiſpanę deſideret hiſtorię: cæteroq; regnoq; in ea natione q̃ fuerit initia: par fuerit paucis explicare: ac primũ Nauarrę regnũ: quod inter Vaſco nes ptim etiã Cãtabros continet: cœpit circiter annũ. DCCCCLXI. a quodã Eneco comite Bigorrę. Hic e montib⁹ Pyreneis: in vicinã Nauarrę planiciem cũ exercitu deſcẽdens: oẽm eam regionẽ a Saracenis liberauit: p q̃bus meritis: rex in eo loco prim⁹ appellatus: ſucceſſorẽ habuit filiũ Garſiã: poſtea Sãctium cognoiatũ Abarcã: q cõtra Saracenos res geſſit magnas: Aragonẽſeq; regnũ:

Garſias Abarca. Garſias tremulẽtus.

magna ex pte adauxit: Garſiã & ipſe filiũ ſucceſſorẽ dimiſit: cognomento Tremulentũ: hic deĩ de Sãctiũ filiũ cognomento Maiorẽ q̃ntũ Nauarrę regẽ: q̃ duxit in matrimoniũ Eluiriã comitis Caſtellę filiã pariter & hæredẽ: ex qua Sancti⁹ Caſtellę rex poſtea vocat⁹ fuit: ſicuti ſupra in Ca ſtellæ regib⁹ cõmemoraui. Tris hic liberos ſuſcepit: Fernãdũ cui Caſtellæ: Garſiã cui Nauarrę: ac Ramirũ ex cõcubina: cui Aragonẽſe regnũ dimiſit. anno. M. XVI. a quo Aragonẽſes poſtea reges: ipſe vero Ramir⁹ in debellãdis Saracenis: maioq; ſuoq; virtutẽ magnope referebat. Nõ mi nor etiã gloria filii ac ſucceſſoris Sãctii: q̃ i Oſcę obſidione: ſagipta vulnerat⁹ interiit: relictis Pe tro: Alfonſo: & Ramiro filiis: e q̃bus Petr⁹ ſucceſſit: q̃ Oſcã: & nonnulla oppida Aragonẽſi adie cit impio. Hic a Roderico Cidoq; Valentiã cepit: dũ Saracenis auxilio veniret: in bello captus: deĩde dimiſſus ex liberalitate fuit: anno. M. LXVIII. vt in Alfonſo. VI. ſupra dixim⁹: cui ille mi litabat. Igit̃ primis duob⁹ fratrib⁹ ſine hęredib⁹ defunctis: regnũ ad Petrũ quẽdã priuatũ: bonũ alioq; virũ exiſtimatũ deferũt: ſed breui tpe cũ minime ſatisfaceret: eo abrogato: tertiũ fratrem Raminũ monachũ in cœnobio agentẽ: regẽ cõſtituunt: q̃ vnicã filiã in regno ſuſceptã Vitacam noie: Raimũdo Barcinonis comiti locauit. Hic poſtea ſoceri loco Aragonię regno ſuſceſſit. Cui Barcinon patrio iure adceſſit. Deĩde ex ſucceſſione Iacobus circiter annũ. M. CCL. annis. XL. id regnũ tenuit: q̃ Alfonſi. X. Caſtellę regis ſocer fuit: ac vt refert Cuſentin⁹: maiorẽ & minorẽ inſulas Balearicas recepit: Valentiã quoq; olim: vt dixim⁹: a Roderico Cido recuperatã: deĩde depditam: rurſus regno Aragonẽſi reſtituit: quo tpe Fernand⁹ Caſtellæ rex etiã reliquã recupe rauit Hiſpaniã: p̃ter Granatã. Petr⁹ huic fili⁹ deĩde ſucceſſit: ille cui Nocolaus. iii. põ. cõceſſit re gnũ Neapolitanũ: q̃q; nauali p̃lio cum Gallis decertauit: & ex vulnere occubuit: relictis Iacobo cognomẽto Dongiano: & Federico filiis: de q̃b⁹ etiã in reb⁹ Sicilię dicã. Federicũ Clemẽs. v. Sar dinię regẽ fecit: hac cõditione: vt Saracenos inde depelleret: cũ diu Genuẽſes ac Piſani de ipſi⁹ impio decertaſſẽt: anno. M. CCCXIII. Res deĩde Aragonẽſis ad Martinũ Iacobi filiũ deducta: q̃ ſupſtite tñ vna filia regi Caſtellæ nupta moriẽs: in diſceptatiõe populos dimiſit. Cũ alii ad co mitẽ Vrgellẽſem: alii ad Ioãnẽ. II. Caſtellę regẽ: nõnulli autẽ ad ipſi⁹ Ioãnis patruũ Fernandũ rẽ deferrẽt. Vicit itaq; Fernãdus: ac oĩm cõſenſu rex Aragonenſis declarat̃: anno. M. CCCCVII. arbitris poſtea iudicãtib⁹: Petro Luna: q̃ poſtea Bñdict⁹. XIII. pon. & Vincẽtio ordinis p̃dicato rũ. Hic igit̃ Fernãdus Ioãnis primi fili⁹ fuit: frater Hẽrici. III. patruus Ioãnis Caſtellę regũ: ac pa ter Alfonſi: illi⁹ q̃ poſtea Sicilię rex fuit: vir magn⁹ admodũ bello ac pace. Tutor quoq; Ioãnis fi diſſim⁹. Schiſma ei⁹ tpis exortũ: vt tolleret oi ſtudio conat⁹ eſt: Cõſtãtienſe cõciliũ p̃curando: Petrũq; lunã: q̃q; amiciſſimũ: & ciuẽ ſuũ: vt ſe pontificatu abdicaret: q̃n precib⁹ cõpellere non potuit: ab ſe expulit: Saracenoq; in Granatæ regnũ penetrãdo: magnã edidit ſtragẽ. Anteque dra oppido p vim recepto. Sed hoc fortitudinis: illud etiã modeſtię fuit: q̃ Ioãni fratris filio Ca ſtellę regi victoriã adſcripſit. Adſecut⁹ Aragonẽſe regnũ: eo cõceſſit cũ vxore & filio natu maio re Alfonſo: reliqs Ioãne ac Petro apud Caſtellã relictis: q̃b⁹ patrimoniũ ſuũ diuiſit: regiq; Ioãni fratris filio cõmẽdauit. Alfonſus deinde patri ſucceſſit: quo viuẽte: Mariã Henrici. III. patrui fi liã in matrimoniũ duxit: quæ viro in Italia res gerente: annos. XXV. ſumma prudẽtia Arago nenſe regnũ adminiſtrauit: ſterilis alioq; quapropter Alfonſus e ſtupro mulieris nobilis Va lẽtinæ Fernandũ genuit: quẽ poſtea Sicilię: Ioannẽ vero fratrẽ Aragoniæ ſucceſſores dimiſit: q̃ pater Fernandi nunc regnantis fuit: ac Blanchę vxoris q̃ Martini regis cõiunx extitit: iure hęre

Petr⁹ ali⁹ rex. Ramir⁹ mo nach⁹ rex factus Raimũdus Iacobus. Baleares inſulę & Valẽtia receptæ Petrus Iacob⁹ Dongianus Federicus Martin⁹ Iacobi filius.

Alfonſus

reditario Nauarrę regnũ adſecut⁹:Carolũ ex ea ſuſceptũ ei pfecit:liteſq; inter patrẽ & filium de re poſtea fuere:quas ipſius Caroli mors imatura diremit.Is Io.natura bonus:alioqn infortunatus:ac bellis & laborib⁹ exercit⁹ plurimis:orbat⁹ inſup luminib⁹ in ſenectute:annis hinc.xxx.deceſſit.Cui⁹ vices ppetua filii nũc Hiſpanię regis felicitas cõpenſat.Nauarrenſes cũ vacui regni diuerſis cõpetitorib⁹ aliq̃diu armis reſtitiſſent:in ptãtẽ tandẽ Hẽrici.iiii.Caſtellę regis.Cuius ſupra mẽtionẽ feci:venerũt.At ſub ei⁹ hodie ſucceſſore feliciter degunt. Deinceps pauca de regno Luſitaniæ:qd circter annũ.M.cx.cœpit hoc modo.Henric⁹ Lotarigiæ comes e Gallia veniens:magnas aduerſus Saracenos res geſſit:pq̃bus meritis Alfonſus.vi.Caſtellę rex pmotus filiã nothã noie Tyreſiã ei locauit:Galletię partẽ q̃ in regione Luſitanię cõtinet:p dote aſſignãdo.Ex eo poſtea matrimonio nat⁹ Alphõſus:q̃ prim⁹ Luſitaniæ rex appellat⁹ ẽ.Prim⁹ itẽ q̃ Vlyxiponã a Saracenis recepit:quoq; qnq; ſimul regib⁹ vno plio ſuperatis:quinq; ſcutoq; inſigne facti monumẽtũ poſteris reliqt:verũ hoc dec⁹ in matrẽ crudelitate fœdauit:quã:q̃ poſt viri mortẽ nupſit:in vincula cõiecit:nec vt eã dimitteret:tunc p legatũ a pont.miſſum:cõpelli vlla ratione aut interdicto potuit.Quapropt materna in eũ ira atq; impcatio cã fuit:vt ab hoſtib⁹ caperet.Hui⁹ cõtinẽter ex ordine ſucceſſores vſq; ad ætatẽ noſtrã.xiiii.numerant.Poſt Alfonſum Sancti⁹:Alfonſus.ii.Sancti⁹.ii.cognomẽto capella.Alfõſus.iii.Dionyſi⁹ q̃ fuit e filia nepos Alfonſi.x.regis Caſtellę:ab eoq; impetrauit ppetuã abolẽ vectigali immunitatẽ.Cũ pri⁹ reges Luſitanię Caſtellę regib⁹ ſubiicerent.Alfonſus.iiii.Petr⁹ Fernand⁹:Ioãnes noth⁹ ex ordie ac religione militari vocat⁹ ad regnũ:aio vir ingenti:ciuitatẽ Septẽſem e Saracenis bello recepit:felix ſeptena liberoq; ple:iter quos Eduard⁹/Fernãd⁹/Ioãnes/Petr⁹/Henric⁹/& Eduard⁹ fuere.Fernãdũ vitę abſtinentia pariter & religione inter beatos referũt.Is em̃ bello Saracenoq; captus:ea patientia in cuſtodia apud eos vixit:vt molę(ea.n. viuere cogebat) cũ famulo q̃q̃ per ſe ſufficiente ſuas ptes obiret.Ioanni filię tm̃ due fuere:quarũ altera Alfonſo:altera Fernando ex fre Eduardo filiis locatę.Petrus Petrũ alterũ Aragonũ regẽ genuit:q̃ ſine ſucceſſore deceſſit:& Ioãnẽ regẽ itẽ Cypri:tertiũ vero Iacobũ:q̃ in patrũ poſtea collegiũ cooptat⁹:ſanctis morib⁹ ac fama cõſpicua ſub Pio.ii.Florẽtię exceſſit:ac tumulat⁹ ẽ.Hẽric⁹ infans in Athlãtico:prim⁹ pelago nouas inſulas repperit:de q̃b⁹ in Aethyopia poſtea lati⁹ dicã.Eduardus aut ẽ rex natu maior Fernãdũ genuit:& Alfon.v.q̃ poſt parẽtẽ regnauit.Hic Zeliã:Tigẽ:& Alcazar Aphricę ciuitates plio expugnatas:regno Luſitanię adiecit.Ex ſororib⁹ alterã Io.Caſtellę regi:alterã Helionorã Federico iii.Impatori locauit:ex qua Maximian⁹ nunc Cęſar eſt genit⁹:vir alioqn foris:domiq; pclarus:ingeniis maxime fauit.Cui⁹ rei gratia pcipuos inter Aulicos habuit Georgiũ ſummũ theologũ:q̃ nunc agit Romę ei⁹ opa cardinalẽ Vlyxiponẽſem.Ioanes Alfonſo patri ſucceſſit:qui ętate florẽte:lapſus ex equo:ſine liberis deceſſit.Poſt quẽ Emanuel ei⁹ frater rem hodie tenet.

De regno Luſitaniæ.
Hẽric⁹.M.CX.
Alfõſ⁹.vi.
Tyreſia.
Alfõſ⁹.i.rex Sanctius
Alfõſus.iii.
Sãcti⁹.ii.capella.
Alfonſ⁹.iii.
Dionyſius.
Alfõſ⁹.iiii.
Petrus Fernandus lo.nothus Eduardus.
Alfon.v.
Zelia:Tige & Alcazar receptę.
Ioannes.ii.
Emanuel

R.Volaterrani Commentariorum Vrbanorum Lib.III.

GALLIA.

GALLOS oĩs & Germanos vno vocabulo veteres græci Celtas:Romani gallos appellabãt.Nã & Germaniã Comatã Galliã dicebãt. Poſtq̃ vero Rhenum tranſiere:inq; Galloq; finib⁹ cõſtitere:ab inita quodã modo adfinitate:Latini Germanos vocauere.Gallos deinde Greci Galatas:ab Herculis filio.Hercules.n.vt ſcribit Diodor⁹ li.ii. deuicto Geryone in Galliã veniens:Alexiã cõdidit ciuitatẽ:ac e virginis cuiuſdã ei⁹ loci indigenę cõplexu Galatẽ genuit:q̃ regnũ obtinens incolis nomẽ dedit.Iſidor⁹ quoq; απο του γαλακτος dicit appellari:q̃ Galloq; corpa ob immẽſa frigora modo lactis albeſcãt.Qd ſane nõ diſcrepat a verſu Virgiliano.Virgatis lucẽt ſagulis tum lactea colla.Romani triplicẽ fecere:Togatã:eandẽ & Ciſalpinã in Italia a Toga cũ Latio cõi.Comatã:quo noie:vt ait Plyni⁹:oẽm trãſalpinã Galliã vocabãt:ac intõſis criníb⁹:vt Lucani etiã carmen teſtat.Crinib⁹ effuſis toti plate Comatę. & Bracatã olim q̃ nunc Narbonẽſis teſte itẽ Plynio:dicta eſt a bracis.i.fœmoralib⁹ plixis quib⁹ vtebant:vt eſt auctor Strabo:q̃ etiã pter hęc ſagis & veſtib⁹ breuib⁹:qbus vix nates tegerẽt eos vtentes dicit:qd & noſtra vidim⁹ ætate:fœmoralia vero adhuc durant:q̃q̃ ſunt q̃ & bracas aliud genus veſtis dicant:nulla tm̃ auctoritate.Rufus Gallias cũ Britanniis in puincias.xviii.diuidit.In Alpes maritimas:Maſſiliẽſem:q̃ & puincia dicit.Ambianẽſem:Vienenſem/Narbonẽſem/Nouẽpopulanã:Aqtanias duas:Alpes:Gagias.Enaxuma Sequanoq;.Germanicas duas:Lugdunẽſes duas:

Etymũ galliæ.
Diuiſio galliæ

Belgicas duas. In Britannia maxima Cæsariensi: Britanniã primã: & Britanniã secundã. Cęsar in Celtas: Agtanos & Belgas eos diuisit. Augustus in quattuor: Aquitaniam: Lugdunensem: Belgicã & Narbonẽsem. & hæc qdem quę antiquit⁹ de Gallię diuisione tradunt. Nunc figillatim loca repetenda.

De Alpibus.

Quattuor Alpiũ viæ. Pœninæ & graiæ & Cotiæ: idẽ. Cotius rex Cotus Alpes sum mę. S. Bern. Alpes retię

Alpes Iulię Alpię gẽtes

ALpes primũ quas contra barbaros Italię de⁹ obduxit. patẽt lõgitudine a Varo ad Arsiã Istrię fluuiũ passˇ. mil. ccccl. altitudine vero infra famã: ex quo tra iicere Annibali non tã difficile fuit q̃ auctores cõmemorant: vt Polybius testat. Alpinos pdones oẽs esse cõstat: ac a Iulio Cęsare quõdã per legatũ Serg. Galbã pdomitos: dein a Ti. Cæsare viuẽte Augusto: vt ex arc⁹ inscriptiõe in eo loco appebat. Imp. Cęsari Tib. Diui fil. Aug. Põ. max. imp. xxiiii. Trib. põ. S. P. Q. R. Q; ei⁹ ductu auspiciisq; gẽtes alpinę oẽs q̃ a mari supero ad inferũ ptinebant: sub imperiũ populi Ro. sunt redactę. Ad eos igit quattuor adit viis: vna p Ligures mari pxima: altera p Taurinos: qua Annibal & Hercules trãsmisere: quorũ gra Pœninæ & graię appellatæ: eędẽ & Cotię in qb⁹. xii. fuisse ciuitates Plyni⁹ testat: regnũ quõdã Cotii regis: q perdomitis Gallis eas cõstruxit militib⁹ viatorib⁹ accõmodas. Is Marcellino teste Cæsaris Aug. amicissim⁹ fuit. Cor⁹ autẽ Thraciæ rex ali⁹: q: vt legit in Cęsaris cõmentariis Põpeianas ptes fouit Alpib⁹ hodie mons Cinesius nomẽ est: tẽdũtq; in puinciã & Hispaniã citeriorẽ: Terria via p Salassios: quas Cęsar sũmas appellat: ac latronib⁹ purgauit: nũc. S. Bernardi. non qdẽ illi⁹ abbatis celebrati: sed cuiusdã Augustẽsis archidiaconi q in eo mõte inter nemora pfancte degisse dr. hę igit in Lugdunẽsem Galliã ducũt. Quarta via p Retos: q̃ & Retię dicũt Alpes: & agro Tridẽtino ac Veronẽsi adiacẽt: nũc. S. Gothardi appellatę: q̃ ad circũrhenanos Danubianosq; populos ducũt: quas Iulias nõnulli esse dicũt. Alii Iulias post retias vbi mons incipit Adrius: q Illyriã a Pãnoniis diuidit: quarũ meminit Herony. Inter Alpes: inqt: Iulias & Cõstãtinopolim gẽtes Alpinas has Strabo cõmemorat: Sallyes/ Albiẽses/ Taurinos/ cẽtrones. Caturiges/ Veragos/ Vennones: Lepũtios: Nantuatas: Tridẽtinos/ Retios/ Vindelicos: q oẽs ptim interiere: ptim nomia mutauere: moxq; a me in Narbonẽsi dicent: Vindelicos autẽ & Retios dicã in Germania.

De Narbonensi.

Sabaudia. Prouincia. Delphinat⁹ Tolosa puincia Tarãtasiẽsis Lausanẽses. Gebẽna Genua Cataldus Forũnerõis Tricastini, Dinia. Ciuario Viuariensis. Nantuates Latobrigi. Veragri. Vicus Cœnobiũ. s. Mauritii Seduni. Sabaudię duces. Amedeus dux:

DOst Alpes prima pars Gallię Narbonẽsis occurrit: q̃ terminatur ab occidente Adula mõte & alpib⁹ vsq; ad Vari fontes. Ab austro mari Gallico: ab occidẽte Pyreneo: a Septẽtriõe Iura monte. Qui ꝓprie Celtę Straboni appellant: patet Agrippę lõgitudine pas. mil. ccccl xx. Latitudine. cclxxiii. Regiones vero his hodie cõtinet noib⁹ appellatas. Sabaudiã puinciã: Delphinatũ: & puiciã Tolosanã: Sabaudios. n. ex Sabatiis Vadis ac popl'is Ptolemęo cęteriscq; inter Alpes positis putauerim nomẽ accepisse. Hi nunc agros tenẽt: q quõdã Vocõtior̃ Veragrorũ Caturigũ: Centronũ/ Lepontiorũq; fuerãt ad alpes ptinentes: eor̃ vrbes Tarãtasiensis olim Nãtuates existimati. Deide Lausanẽses olim Latobrigi pfuli subiecti. Gebẽna vrbs Genua Cæsari appellata: apud lacũ Lemanũ: vbi Cataldũ ei⁹ vrbis pfulẽ ac pfessorẽ adorant. Forũ Neronis Tricastini nomẽ adhuc seruant. Dinia nũc Dignensis vrbs. Vocõtiis ac monti Cinesio ꝓximũ est oppidũ Ciuario: qui initio belli Cæsar quoq; legiones traduxit: cui⁹ etiã meminit plyni⁹ nepos in quadã epla: hodie quoq; Viuariẽsis ciuitas noiat. Veragri in montib⁹. S. Bernardi caput gẽtis: vic⁹ vbi cœnobiũ. S. Mauritii Sedunẽsis diœcęseos: p hos Cęsar in Galliã penetrauit. Seduni adhuc nomen retinẽt. Sabaudiæ duces e Saxonũ ducib⁹ ac stirpe Augusta originẽ ducũt: annos ꝓpe. cccc. Inter quos Amedeus Aimonis comitis fili⁹ ab Impatore Federico. iii. dux prim⁹ fuit appellat⁹. Qui defuncta vxore: relictaq; regni cura Ludouico filio: cũ paucis suor̃ secessit i agrũ Gebenẽsem studio rerũ diuinarũ ꝓpe lacũ Lemannũ cœnobio constructo: Deinde ob absti nentię: clariq; nois famã: inuit⁹: in cõcilio Basiliense põtifex fact⁹: mox cõcordię gratia sese spõte abrogãs Nicolao. v. sedente: cardinalis ac legatus remãsit: simul cũ his quos ipse cardinales pri⁹ creauarat. Huius filia Maria Philippo Mariæ vicecomiti nupta: q e vomica circa fœmina laboraret: viro nunq̃ congressa est: quapropter eo extincto: cœnobio virginum: qđ ipsa cõstruxerat: sese dicauit: patris animum imitata. Lodouicus alter filius ex Anna Iani Cypri regis filia septẽ mares ꝓter fœminas nonnullas genuit. Quorũ maior natu Amedeus aui nomẽ ac virtutẽ referens: sanctitate maxime claruit: morbũ comitialẽ quo laborabat vsq; ad extremum patientissime tulit: tẽpus quoq; fuę mortis pdixit. Rogat⁹ quondã a quibusdã oratorib⁹ qui tunc aderãt: si quos haberet canes venaticos ostẽderet: Annuit vt postera die redirẽt. Cum vero ad

essent Amedeus Pergula ingentẽ ac latere ædiũ mendicorũ multitudinẽ eis ostendit vna discũ bentiũ. Atq; hi sunt inquit Canes mei quos alo quottidie qbusve cœlestẽ gloriã me spero venaturũ. Ludouicus eius frater Ludouici filius Rex Cypri fuit. Carlotta Ioannis regis vnica filia simul cũ regno in matrimoniũ sumpta de quibus postea clarius in historia Cypri: Amede⁹ igitur vxorẽ duxit Violantã Caroli. VII. Gallorũ regis filiam: ex qua q̃q̃ abstinentissime cũ ea viuebat quattuor suscepit mares, aliquot etiã fœminas, inter quos Philibertus patri succedens breui tẽpore sine cõiugio & ple Lugduni decessit. Carolus deinde frater rẽ tenuit, qui ex Blãca Guillelmi Montisferratensis filia Ioannẽ Carolũ Amedeũ appellatũ genuit. Hic autem sext⁹ ex ordine Dux in puerili admodũ decedens ætate Philippo patruo rẽ dimisit. Ipse postremo Philiberto filio ex filia Ducis Borbonii suscepto: qui a Maximiano Cęsare nup gener adscit⁹. Margarita eius filia in matrimoniũ accepta anno superiore decessit. Domũ igit nobilitate ac meritis florentẽ noui filẽtio p̃terire. In Ora vero Gallici maris, puincię vrbes ex parte magna sitę sunt. Post Varum Fluuium Antipolis & Forũiulii Octauianorũ Colonia Plynio nomen seruant. Post hęc Argenii ostia Olbia Cytharista ꝓmontoriũ. Turoentiũ antiqua sane noia. Deinde Massilia Sallyum Metropolis: Sallyes em̃ a Sextio Duce Romanorũ pdomiti teste Liuio fuere. Massilia vero ipsa phocensiũ colonia vbi auctore Strabone portus Templaq; Ephesię Dianę & Delphici Apollinis Studiũ quoq; grecarũ litterarũ nobile secũdum Athenas fuerat. De hac Hieronymus in epistolã ad Galathas. Massiliã Phocenses condidere: quos ait Varro trilingues esse q; græce loquant̃ latine & gallice. Hæc ciuitas Põpeii partes secuta a Cęsare p vim expugnata fuit. Libertate ãtiqua vtebatur: nec p̃toris⁹ puincię parebat vt ait Ply. Etymũ vrbis tradit Eusta. ατωοτου μασσειν q; lingua Aeolica ligare dicit̃ και αλιεως q; gubernator Phocẽsis eo applicãs viso piscatore statim ex omine ligare rudentẽ iussit: ponitur q; ab eo inter ligures transalpinos. Decoratur insup diua Marta eo aducta cuius virtute lucus dracone liberatus ostendit̃. Vinũ massiliense Martialis vi tuperat. Arelate vrbs etiã inter Sallyes Plynio colonia sextariorũ dicta q e. VI. Leg. milites coloni eo deducti sint. Harũ coloniarũ auctor Cęsar qui Tiberii p̃fem c. III. Viris p̃fecit q col. deducebãt, eosq; agros viritim diuidebãt. Arelate p̃sules habuit sãctos Honoratũ & Hylariũ: Sequũtur ostia Rhodani & Fossę marianę quas aquas mortuas nostri nautę appellãt opere. C. Marii. C. passi. a Rhodani ostiis deductę Plynio. Deide Agathopolis cũ parua eregione ĩsula Agatha quã Stephanus αγαθατυχη idest bonã fortunã appellat Agathopolim nonnulli Montem pessulanum siue ex eius vestigiis esse cõtendunt: qd oppidum Ornatur Roco eius loci principe. Hic defunctis parentibus An. XX. relictis omnib⁹ ignotus christi causa peregrinatus venit in Italiam vbi plura pdigia in curãda pestilẽtia monstrauit. Demũ post annos multos in patriã reuertẽs cũ oĩa bellis turbata inuenisset: pro exploratore captus carcerique inclusus ibi tandem decessit. Anno. MCCCXIIII. Cui ante hos Annos Romę templũ ex ęre collecto dicatum in via flaminia prope mausoleum Augusti cõspicitur: Postremo. Narbo: quę ob claritatẽ nomẽ regioni dedit. Hãc Ply. coloniã Decumanorũ vocat q. X. leg. milites in eã deducti sint: Reperit & Narbo flu. supra meotim. Intus autẽ Aquę Sextię nũc Aquẽsis Ci. quã Sexti⁹ dux (vt ait) Liuius reductis in potestatẽ Sallyb⁹ ędificauit vbi erãt aquę calidę. Araufio colonia secũdariorũ vbi. II. Leg. milites traducti nũc Auraiccensis Ci. Glanũ nunc Glandãtensis. Alba Eluorũ Plynio nũc Eluensis Beterrę Plynio & Antonino, nunc Biterrẽsis. Cauellio ptolemęo: nũc cauallicensis. Allobroges iuxta sunt inter Isarã & Rhodanũ siti quos domuit: CN. Domitius. Horũ legati Romę cũ Catilina cõspirauerant: nũc Delphinatus appellat̃ Potiusq; Sabaudiensis cui p̃sidet p tẽpore regis filius natu maior. Caput gentis Vienna, vbi Antonii venerabile tẽplum. & Mamercus ac Maurus ei⁹ vrbis p̃sules sanctissimi colũtur vna cũ Adiuto & Desiderio martyre p̃sule Lugdunẽsi ibidẽ sepulto. Auenio Col. quã Ioanna Sicilia regina Clemẽti pon. vẽdidit. In ea ius dicit Vicegerẽs. Is fuit ętate nostra Nicolaus Liscius Volaterranus vnicũ iustitiæ ac seueritatis exemplũ. Valentia itẽ col. Plynio. Vasio antiquũ retinet nomen Carbantorate Plynio: qd Carpentoratũ vocãt. Tolosana prouincia pars fuit olim Hispanię citerioris teste Hieronymo, quam Massilienses occuparunt postremo Gothi. Inter hos Tectosagę gens triplex Pyreneis propinqua montibus, ex aquilonis latere tanta multitudine habitantes vt necessarium eis fuerit in colonias exire & occupare finitimam Cappadociæ & Paphlagoniæ Phrygiam. Horum: vt ait: Plynius Roda est Rhodiorum colonia vnde dictus Rodanus fluuius vt Hieronymo placet. Volcarum item in hac parte gens quorum Iliberis oppidum & fluuius. Ruscino etiam Plynio Straboni Ptolemęo quẽ Galli Roncilionem & Perpinianum vocant, de quo inter Gallię Hispaniæq; reges longa quan-

Varus flu.
Antiopolis
Forũiulii.
Argẽiũ flu.
Olbia cytharí.
Toroentiũ
Massilia.
Sallyesppli
Arelate.
Honorat⁹.
Hylarius.
Fossę mariannæ.
S. Rocus.
agathopol'.
Narbo.
Aq̃ Sextię.
Araufio.
Glanum.
Alba Eluorum.
Bieterræ
Allobroges
Vienna.
Maurus.
Desiderius
Auenio.
Valentia.
Carbantorate.
Tolosa.
Tectosagę.
Volcæ.
Iliberis oppidũ & flu.
Ruscino.

Carcaſo.
Ceſſero.
Nemauſũ.
Toloſa.
Metropoleſ
Narboneñ.

doq; contẽtio. Carcaſo. Ceſſero Nemauſum. Toloſa priſca nũc quoq; retinẽt noĩa. Toloſa nãq; ipſa vrbs quondã floretiſſima, vbi nobile tẽplũ Gaza refertũ antiqua fuerat quam ſiqs attigiſſet exitu infœlici plectebat: compertũ id in Cepiõe aliiſq; ducib⁹ Romanis ex quo prouerbiũ in his quę cauſa ſunt aduerſitatis Aurũ Toloſanũ: auctores Gelli⁹ Plynius. Hęc Gothorum ſedes diu fuit deinde a regib⁹ Gallorũ pulſi itra Hiſpaniã ſe cõtinuere. Facta eſt aũt Metropolis a Ioanne. XXII. Hęc igitur q̃ de tota cõperi antiqtate. Nũc quę de Narbonẽſi in Fiſci codice adnotant hodie ſubiiciã. Primũ Metropoles ſex Narbonẽſis Toloſan⁹ Ebredunẽſis Aquẽſis Arelatẽſis Viennẽſis. Narbonẽſi rurſus ſubeſt Bitterrẽſis Agathẽſis Magalonẽſis Electẽſis Vticẽſis. S. Põtii Eluenſis Venacẽſis Antipolitana. Arelatenſi ſubeſt Maſſiliẽſis Auinionẽſis Tolonẽſis Caualliçẽſis Vaſionẽſis Tricaſtin⁹ Carpẽtoracẽſis. Viennẽſi ſubeſt Valẽtiana Dignẽſis. Viuarienſis Gratianopolitana Mauranẽſis Gebẽnẽſis. Toloſanę ſubeſt Apamiarũ Mõtiſalbani ſancti Pauli Riuenſis Lombrienſis Mirapincenſis Vaurẽſis. FLVmina vero in Narbonenſi hæc pcipua Rhodanus olim maximus ac rapidiſſimus ex alpib⁹ per fines Allobrogũ orientẽ verſus fluit vſq; Lugdunũ inde cõuerſus Tribus oſtiis in mare Gallicum definit. Eius Etymum Plynius & item Hieronymus noſter a Rhodiorũ colonia vrbe citerioris Hiſpanię venire volunt. Dicit nõnullis alter Eridanus. Nã vna cõmiſcentur ex alpibus fluentes ſciſſus alia via in Oceanũ: alia in Adriaticũ ſinũ deſcendit qd Apollonius in. IIII. Argonauticorũ pulchre deſcribit οιον ελαι κραιστατεσυλα σιμαμφι ρεουτο εκλετοθερρολαροιο βαλυρροον εισ εσεβησαν οστεισ ηριλαμον μεταμασθεται αμμιγαλυλωρ & quę ſequũtur. Araris. Itẽq; Duris ex eodẽ quo Rhodan⁹ mõte exeuntes atq; vna corriuãtes in Rhodanũ iuxta Lugdunũ cõmiſcẽtur Arar vero lenis adeo fluit vt neſcias in vtrã partẽ deſcendat: clarus ponte Cæſaris vno die militũ opera fabricato. Iſara quoq; & Druentius ex eodẽ orti loco Rhodano corriuãt. Apud Iſaram. Q. Fabius. Max. XXX. vix millib⁹. CC. Gallorũ millia cecidit. Vltra vero Rhodanũ e mõtibus Cemenis fluũt in mare Gallicum Ptolemęo Orobi⁹ Araurius: Straboni Rauraris appellatus: Is em̃ ppe Maſſiliã Petroſus vocat qlapidibus ſit maxime refertus. Sulgas paru⁹ amnis Rhodano etiam cõmiſcet vbi. CN. Domitius Aenobarbus cõplura Gallorũ millia vertit in fugã. vt Strabo cõmemorat. Nunc Surgã vocant Petrarchę carminibus celebratũ. Ruſcenas Straboni Ruſcino Ptolemęo dicit & iliberis e Pyreneo exeunt in mare Gallicũ vterq; eiuſdẽ noĩs vrbem habens Ruſceniũ item efficit lacũ vbi Cęſtriæ optime alunt. Atax Straboni Atagis Ptolemęo appellatus ppe Blitterã ciuitatẽ fluit Orobis Straboni Orobius Ptolemęo vocatus e Cemenis mõtibus in meridiẽ iuxta Agathã deſcendit: Sigius mons Straboni. Setius Ptolemęo duos diſterminãs ſinus: maior Gallicus appellat in quẽ Rhodani oſtiũ erũpit: minor vſq; ad Narbonẽ & Pyrenẽ ſpectat. Aphrodiſiũ veneris ꝓmõtorium in quo eius erat templũ. Iura Sequanos ab Eluetiis diuidit Ptolemęus Iuraſſum vocat: Is nãq; ex alpibus vſq; ad Cemenos montes & fontẽ Sequanę pertinet. Cemeni em̃ montes continui ſunt inter ſeptẽtrionẽ & occidẽtẽ incedẽtes Inſulç aũt in hoc mari eregiõe Antipolis. IIII. Stœchades ex ordine vocatæ. LVGDVNENSIS nunc attingenda Gallia quæ ab occidente Garumna flumine diſterminat ab Aquitanis: A ſeptẽtrione Britãnico oceano: Ab oriẽte ſequana & Matrona: A meridie flumine Arari: Quę regio has habet hodie ꝓuincias ſiue prineipatus Ducatus Britonũ/Burgundię/Borbonẽſem/Aurelianẽſem/ Valeſii a quo recentes Francorũ reges. Comitatus autẽ Niuernẽſem/ Antiſſiodorẽſem Mõtiſbelicardi Ferretẽſem Caropolitẽſem Matiſconẽſem/Bleſnenſem, Cãpaniæ. Ante oẽs Britones ſummũ occupant ad mare locũ. Hos Procopius ex Britãnia Inſula colonos eſſe dicit Beda vero hos potius in Angliã traiiciẽtes Inſulæ nomen dediſſe Plynius Britãnos populos in hoc Gallo⁊ littore noĩat Strabo etiã Britãniam vrbẽ inter Aquitanos Britonibus vicinos ponit. Cæſar in cõmẽtariis ſcribit Gallos ꝓxima Britanniæ littora ad prędandũ occupaſſe. Gens eſt nũc bello fortiſſima ſępe Gallorũ regibus formi doloſa. Poſtremo in Italiã a Gregorio. XI. miſſi res geſſere vt poſtea dicã. His patrũ memoria imperauit Ioannes Dux vir domi militięq; clarus vt qui prios fines vincẽdo dilatauerit. Huic Ioannes Arturus & Ricardus nati fuere. Ioanni autẽ totidẽ: Franciſcus. Petrus. & Egidius. Horũ primi duo ex ſucceſſiõe: rem patriã tenuerũt. Egidius vero pro martyre apud eos colit: interfectus ob inuidiã: opera: vti fert. F. fratris. q; equi ſeruatiſſimus: in adminiſtratione rerũ cunctorum ſibi gratiam populorum conciliaſſet. Poſt hos res ad Arturum patruum deducta. qui regis Caroli. VII. magnus Comeſtabulus: & dux inuictus Francorum gloriam ab externo hoſte rutatus eſt. Anglos ſæpe irruentes duce Talboto bello repreſſit: Cunq; non toto biennio regnaſſet hæredem Franciſcum ex Ricardo fratre nepotem reliquit de cuius geſtis poſtea referam. Hic

Flumĩa narbonenſis.
Rhodan⁹.

Araris.
Duris.
Iſara.
Druentius
Orobius.
Araurius.
Sulgas.
Ruſcino &
Iliberis.
Ruſcenius
lacus.
Atagis.
Orobius.
Montes.
Sigius.
aphrodiſiũ
Iura.
Cemen⁹.
Inſulæ.
Stechades.
iiii.
De Lugdunenſi.
Ducat⁹.
Britonum.
Burgũdiæ.
borboniẽſis
aurelianeñ
Valeſii.
Comitat⁹.
Niuerni.
Antiſſiod.
Britã. vrbs.
B. Egidi⁹.
Artur⁹.
Talbot⁹.

Anna filia tantũ ſupſtite deceſſit: quæ dein de Caroli. VIII. Gallorũ regis ſimul cũ paterno impio
in matrimoniũ venit: viro defuncto rurſus Ludouico ſucceſſori nupſit. Eorum popli olim Ceno
mãni quorũ vrbs Mediolanũ. hi in Italia colonias plures fecere poſtea pſulẽ habuere Iulianũ ab
ipſis Apoſtolis cõſtitutũ cuiꝰ feſtũ pridie No. Martii colunt. Redones Nãnetes Curioſolitę nũc
cõſopitẽſes Veneti Tricorii ſeſſuuii Oſiſini Vnelli Aulerci Dãblintres. Ambiliates Quos fere
oĩs Cęſar nauali prœlio cum Venetis geſto in prãtẽ redegit. In mediterranea quoq; noĩa recen
tiora Maclouienſes Dolẽſes: qbus pfuit Sanſon eps: & pfeſſor ſub Iuſtino iuniore Leonẽſes Ar
morice aũt lexouii ac Turones nomen adhuc retinẽt: Horũ pſul Arnulfus a. S. Remigio baptiſ
mate ablutus inter pfeſſores relatus eſt. Andes quoq; nũc Andegauenſes: qbus pfuit Albinꝰ pa
tria Venetus priꝰ Abbas: Hos ſimul & Turones diuus Ludouicus rex Gallię Britãnię principa
tu exemit & alteris Metropolim cõſtituit alteris Andegauenſibꝰ fratrẽ Ducẽ pfecit qui poſtea a
Nicolao. III. in Italiã ad Sicilię regnũ accerſitꝰ fuit. Hi optimo abundant vino qđ in totã mariti
mã & Normãdoꝝ & Britonũ eo carẽtem exportatur: Senonũ dein regio ſequit. ſedes & ipa Me
tropolitica: vbi Colũba virgo & martyr ſub Aureliano principe paſſa eſt: & ſepulta. priusq; em ex
lupanari quo per cõtumeliam ac ducta fuerat diuinitus euaſit. Hic & Patroclus martyr ſub Va
leriano etiã fuit Et Lambertus ac Valſranius viri ſancti Dagoberti regis tpe pfuere. Eorũ oppi
da Agedicũ Velaunodunum Carnutes quoq; quorũ oppidũ Genabũ. Pariſii quoꝝ Lutetia ad
ſequanam poſita: vbi nũc regia Gallorũ cõſilium qđ parlamentũ appellãt: & ſtudiũ litterarum
Caroli magni opus. Sanctorũ inſup cõlura corpora Germani Eligii Peregrini Aureę Genouefę
hęc em virgo Pariſiẽſis tẽpore. S. Germani pſulis Cœnobio dicara: ob vitę abſtinẽtiam pluribus
annis ex lepra laborauit: ſepulta apud. S. Dionyſiũ. Sunt & in hac parte Burgũdiones inter Se
quanos intra Ararim & Iurã mõtem ſiti: quoꝝ originẽ e germania Oroſius vltimo libro his ver
bis repetit Valẽtinianꝰ Burgũdionũ nouũ nomẽ oppreſſit: qui pluſq; LXX. millia (vt ferũt) at
matorũ ripę Rheni inſederãt. Hos quõdam ſubacta germania a Druſo & Tiberio pCaſtra diſpo
ſitos in magnã coaluiſſe gentẽ atq; etiã nomen ex opere pſumpſiſſe qa crebra per limitẽ habita
cula cõſtituta Burgos: vulgo vocãt: hodieq; pualida manus in Gallia q̃uis puidẽtia dei xpiani
oẽs modo facti mãſuete viuãt: nõ quaſi cũ ſubiectis gallis ſed cũ fratribus xpianis. Hęc ille. Bur
gũdiones Plynius itẽq; Ptolemęus vltra viſtulã germanis pximos ponũt. Ea gens priſcũ adhuc
robur & animũ ſpirat Duces habuit e gallorũ regibꝰ pgnatos qbus poſtea ſępe aduerſa fuit deq;
impio paribus auſpiciis cõtẽdit. Ex hac diuus Sigiſmũdus fuit a gallis iterfectus. Proximis vero
tpibus Anno. M. CCCCXXII. Philippus eorũ Dux decedẽs filiũ Ioannẽ reliqt prẽm alteriꝰ Phi
lippi q ætate nſa vna cũ Carolo filio Ludouico gallorũ Regi maxime fuit aduerſus qđ Carolo eiꝰ
fratri pfugo Philippus fauerer: bellũ ingẽs exortũ cuius poſtea inter reges mẽtionẽ faciam. Poſt
hoc Alodiũ Carolus obſedit: qđ ſuę ditionis dicebat eſſe: cũ oppidanis deinde pecunia trãſegit
ac ſe in Dinãtios ex eadẽ cauſa cõuertit quo pater Philippus iã ſenex: & inualidus ſe trãſferri vo
luit: vrbẽ cepit ac diripuit. Interim extincto Philippo Carolus Alodiẽſes: q; Dinãtiis auxiliũ tu
liſſent iterũ obſedit iuuãte quoq; Ludouico rege quẽ ſibi cõciliauerat Vrbẽ expugnauit: ac diri
puit nulliq; nec ordini nec ętati pepcit. Terror fuit ſuo tẽpore gallię ſępeq; Regi q̃q̃ nõ equo im
perio formidoloſus. Extinctꝰ tandẽ in bello: qđ aduerſus Renatũ Renati nepotẽ Lotoringię Du
cem mouerat: acibidẽ ab hoſte honorifice ſepultus eſt ſupſtite tantum filia Maria ex Mergarita
Eduardi regis Anglię ſorore: quę poſtea Maximiano Cęſari nupta paternũ pro dote impiũ attu
lit: ex his genitus Philippꝰ Archidux appellatus: qui nup Hiſpanię regi gener: ac ſucceſſor adſci
tus dũ ille iter in Hiſpaniã haberet Aui materni corpus ſupplex repetiit. Renatus vero ſupradi
ctus cũ tãto hoſpiti nihil denegare poſſet maluit honoratiſſimi hoſtis trophęis: ac pperuo facti
mõẽto priuari q̃ excellẽtiſſimę charitati deeſſe. Vt eſſet oĩbus mortalibus documẽto maioꝝ ũ
ſe indolem aio retinuiſſe nec minora domi p pietatẽ geſſiſſe q̃ antea in bello p fortitudinem geſ
ſerat. Ciuitates vero Burgũdiorũ Viſontiũ nunc Biſuntiũ Metropolis: vbi plura veterũ ædifi
ciorum veſtigia cernunt: & Claudii pſulis ac pceſſoris ſedes qui ãno. DCXXVI. cura eccleſiæ
alii delegata in Cœnobiũ. S. Agẽdi ad durioꝝ vitã ſeceſſit tantũ olerib9 cõtẽtus vbi & ſepultus
Id hodie Sãctus Claudiꝰ vocat: In eodẽ agro biſuntino Locus Salinẽſis vocatꝰ: vbi duo ſunt fon
tes alter aquę dulcis: alter vnde ſal igne denſatum cõficiũt candore pſtans: ac maximũ eius na
tiõis vectigal. Matiſco cuius meminit Antoninus in itinere. Eduẽſes Romanorũ amicitia clari
horũ vrbs opulẽtiſſima Auguſtodunũ in Cemenis ſita mõtibꝰ. In finibꝰ quoq; ipoꝝ erat Alexia
expugnatiõe Cęſaris mẽorabilis nũc ad Vicũ redacta putaturq; ea quã vocãt Alſetũ. Eſt & No

Cenomãdi
Mediolanũ
Redones.
Nannetes.
curioſolitæ
Veneti.
Tricorii.
Seſunii.
Oſiſini.
Vnelli.
Aulerci.
Dãblintres
Ambiliatesſ
Maclouien
ſes.
Dolenſes.
Armoricę.
Lexouii.
Turones.
Arnulfus.
Albinus.
Columba.
Andes.
Senones.
Patroclus.
Velauno
dunum.
Carnutes.
Genabum.
Pariſii.
Lutetia.
Burgũdio
nes.
Philipus
Dux.
Ioannes.
Philippus.
Carolus.
Alodiũ nũc
leodium.
Dinantiũ.
Viſontiũ.
Claudius.
Matiſco.
Eduenſes.
Auguſto
dunum.
Alexia alſe
rum.
Nouidunũ

Cabilo. Silueriꝰ. Gergobina Bibracte. Longones. adunātinū Lugdunū. Nicetius. Meldę. Pharo. Ildenricus. Veſſones. viromādui Catalanū. Agtania. Comitatꝰ. iiii. Armeniaci De Bigoria De fuſſo. Pictauēſis. Pictones. Taruiſatii. Tarbeli. Aturus. Bigeriōes. Gaſates. Sibuzates. Auſci. Vaſſarii. Vaſcones. Fluſſates. Santones. Mediolanū Bituriges. Auaricū. Nnouiodu num. Petrocorii. Fronto. Burdega lenſes. Vaſcones. Aq Augu. Agēnēſes. Cōueni. Aturia flu. Lugdunū alterum. Ruteni. Lemouici. Aruerni.

uiſodunum Cabalio Antonino Straboniq;. Hodie vero Cabilo. quē honeſtat Siluetiꝰ ei⁹ loci ptę ſul & pfeſſor Gergobina: vbi Cęſar Eluetioꝝ bello ipediméta collocauerat Eduis cōfidēs. Bibra cte ppe ciuitatē Eduēſem ad exiguū nunc Vicū redactū olim celebre oppidū vbi Cęſar concilīū Gallię totiꝰ coegit. Lōgones nūc Lingones vniꝰ litterę tm̄ mutatiōe quoꝝ erat Adunātinū. Bel lio Plinio nunc Bellicēſis vrbs. Lugdunū ipm̄ ad Cemeni radices: vbi Arar Rodano cōgredit Co lonia hęc eſt a Plāco deducta. Flagrauit Senecę tēporib⁹ vt ipſe in quadā epla refert. Tēplū habe bat Auguſto dicatū Arāq; venerabilē: vbi inſcripta gentiū noīa numero. LX. earūq; ſingularū ſtatua vna. Hāc vrbē Imperatores Ro. nobile Emporiū ſtatuerūt: vbi etiā monetā cudebāt. Hęc Strabo. Hæc deīde vrbs ornata ſāctis pſulib⁹ fuit Nicetio & Eucherio q ſub Valētiniano. ii. emi cuit. Supra vero iter mōtes Meldæ Ptolomęo ponunt Meldēſis adhuc vrbis nomē ſeruātes Hic Pharo & Ildenric⁹: ex ſucceſſione pſules ſācti pfuere Veſſones & Auguſta Veſſonū. Viromādu osquoq; Prolomęo ī hac pte poſitos Virdunēſes putauerim eē. Hos ppe cāpania nūc appellata vbi Catalānēſis ē vrbs noua noīe clariſſima clade Atilę Hūnoꝝ rḡis ab Aetio ſupati. Fiſci codex has habet hodie Metropoles deſcriptas in hac parte Lugdunēſem cui ſubeſt Pariſiēſis Carnutē ſis Aurelianēſis Antiſiodorēſis Treccēſis Meldēſis. Turonēſem cui ſubeſt Cenomanēſis Redonē ſis Andegauēſis Nānetēſis Briocēſis Trecorēſis Leonēſis Dolēſis Maclouiēſis. In Burgūdia Ta rātaſiēſē cui ſubeſt Sedunēſis Auguſtēſis bellicēſis Biſuntinā cui ſubeſt Baſilienſis Lauſanenſis. AQ Vltania tertia ps Gallię ab occidēte Oceanū a ſeptētrioē ligerī fluuiū. Cęſari vero Garūnā. Ab oriēte Lugdunēſem & partē Narbonēſis A meridie Pyreneū & Narbonēſis partē. Aqtani ei a cęteris Gallis corporib⁹ & lingua differūt magis Hiſpanis ſimiles qbus finitimi ſunt. Eos ſub iugauit Craſſus Cęſaris legat⁹ vt narrat in cōmētariis. In ſequētib⁹ tpib⁹ duces habuerūt: q cū Carolis Martello & Magno internecinū ac diuturnū bellū geſſere: cōtraq; eos ex Hiſpania Sara cenos qñq; vocauerūt tādē ſuccubuerūt/ac vna cū cętera Gallia regibus Francorū nūc parent. Comitatus iter eos hodie. iiii. Armeniaci de Bigorra de Fuſſo ac Pictauenſis. Ciuitates eoꝝ plæ rq; in cōmentariis nominant Pictones nunc Pictaucēſes Taruiſatii: nūc Turſę. Tarbeli: nūc Ta rinenſes ad Aturi oſtia ppe Pyreneos. Bigerones: nūc Bigerrenſes vbi Caſtrū Bigorrā dicunt in Vaſconia Prætiani Garietes qui nunc lectorienſes eſſe putātur Garunni Cocoſates Sibuzates Auſci: nunc Auxitani vnde regio cognominata. Horū ſunt Vaſſarii Ptolomæo: nunc vaſſaten ſes. Armeniaci comes ſub Calliſto. iii. ppriam germanā duxit vxorem: reclamanti autē regi vir ſceleratus liras apoſtolicas falſas oſtendit: itaq; ipſe ſacris interdictus: de his veroq eas pcuraue rant ac ſcripſerāt ſub Pio poſtea ſumpta eſt pœna. Fluſſates qb⁹ de Fluſſo comites: nūc appellati diu pſident ex qua domo duo Cardinales nr̄a memoria fuere iunior tm̄ longe fama virtuteq; ſe rior deceſſit Innocētii tpe. Sāctones nomen etiā ſeruāt quoꝝ vrbem Mediolanū Strabo & Ptolo męus ponūt. Sonciates Bituriges hi vno die. xx. vrbes incēderunt vt Cęſarē cōmeatu & pabu latiōe phiberēt. Horū oppidū Auaricū cuius Cęſar in cōmētariis meminit: Prēterea Nouiodu num: alteꝝ eſt hui⁹ noīs pximū Pariſiis in puincia Remenſi. Tertiū Eduorū Petrocorii qbus ci uis & pręſul Fronto vir ſanctus a Petro baptiſmate ablutus. Burdegalēſes iter Garūnam & Au ſcios e Burdegale fuit Auſoni⁹ poeta. Vaſcones gens Hiſpana veruſtiſſima Pyreneis & Aqta nię vicina in hęc Gallię loca traiecerūt. Quo magis miror a pio & Blōdo ſcriptū Vaſconiā q̄ſi oc cidētalē Gothiā eorū lingua appellatā q̄ in his locis cōſentiēte Honorio Vallia rex Gothoꝝ cō ſederit. His igit̄ libreteſis impat prīceps: tātū Dñs appellat⁹. Itaq; vnū aiunt eē in gallia Dñm libretēſē: Vnū Armeniaci comitē. Vnū deniq; Britonū ducē q potētia poſt regē antecellāt. Sūt & in ea vrbes aquēſis olim Aquę auguſtę Ptolemęo plynioq; Cōſeranēſis Oloręſis Papincēſis La ſcurrēſis Rigonēſis Adurēſis Bigorreñ. Maleacēſis Sarlatēſis Agēnēſis ſic ēt Antonino vocata. Ptolomęo Agēnas. Couenaꝝ vrbs oli Cōueni ad fluuiū Aturiā iter mōtes ſiti pyreneos apūhos Lugdunū altera colonia Ptolomęo ponit̄. Prēterea Ruteni nūc Rutenenſes Lemouici & Aruer ni nomē ſeruāt inter Aqtanos: & ipſi ac tranſligerim a Geographis poſiti Ex lemouicēſib⁹ quat tuor ex ordine pōtifices olim fuere. Aruernoꝝ aūt vt gētis fortiſſimę plurima apd auctores mē tio hi vt ſcribit Strabo cū millibus. CC. olim cū Aemiliano Maximo ad Iſaris & Rodani cōfluen ta: poſtea cū Domitio Aenobarbo vbi Sulgas cū Rodano cōiungit̄ prœliis cōgreſſi ſunt. Eorū oppida Auguſtone metū: & Gergouia in mōte ſita vbi pugnatū eſt a Cæſare. Deinde apud Ale xiam ppinquū oppidum ab eodēq; poſt lōgam obſidionē expugnatū ſuperato Vercigentorige Galloꝝ duce: nunc vero Aruerni ſub Duce Borbonio agitāt: ac Caroli. VI. quondā tēporib⁹ ad ſcitis ſibi Lemouicenſibus ac Pictauis graue ſeditionem excitarūt Ducem ſibi quēdam Buuoꝝ

rium deligẽtes. Itaq; passim Grassando nobilẽ quẽq; virũ obuiã impune obtrũcabãt quẽ tumul tũ Biturigũ Dux cũ exercitu regio cõpressit Auernoq; psul & martyr sub Cõstãtino Iuniore: vt ait Sigisbertus fuit Proiectus. Sed & in reliqua Aquitania noĩa quędã etiã recentia. Claromõtẽ sis Sãctiflori Tutelẽsis Mimotensis Albiẽsis Castrẽsis Anicĩensis Vabrẽsis Metropoles oĩno tres Bituricẽsis Burdegalẽsis Auxitana. Flumina ĩ ea Ligir potissimus: q prouĩciã eã a cętera Gallia diducit Cluentellus garũna Eginanus Aturus pẽs a Cemanis mõtibus in mare Aquitanicũ pcur rẽtia. BELGICA. Sequit in qua puincię sunt huiuscemodi noĩbus hodie vocatę Picardia Flandria. Lotoringia. Normandia. Est aũt a cętera gallia matrona & sequana diuisa/magna ex parte Getmanorũ moribus & Catalecto eo psertim tractu: q Oceano ac Rheno pxim9 est: cum ab illis hęc loca sint occupata. Populos ei trãsrhenanos. M. Agrippa citra flumẽ teste Plynio traduxit. Siluã Arduennã in hac parte prius cõmemorabo totius Gallię maximã hęc a Rheno incipit per fines Treuerorũ Eburonum: & Menapioꝝ. D. pas. mil. in longitudinẽ per mediã belgicã in Ocea nũ tendit. Populi aũt ex oceani parte post Britones. Picardia cui comes imperat Hanc ętate nra Ludouicus. XI. rex Philippo burgundo pignori dederat: quę deinde recuperata causa belli maximi inter vtrũq; fuit. In hac pte Ambiani Ptolemęo ponunt Nũc etiã Ambianẽses sctis ornati psulib9 Duob9 firminis martyre & pfessore: ac honorato & Saluio. Is vltim9 Chilpico regi frãco rum arriana secta infecto restitit. Attrebates quoq; quos Vedastus eius vrbis psul sanctissim9 maxime exornat. Dein cameracẽses veteres sane populi. Nã & cameracũ apud Antoninũ tantũ reperio. Postea Morini in quorũ littore Icciũ pmõtoriũ Ptolemęo Cęsariq;. Gessoriacũ quoq; portus Plinio Trãquilloq; in Claudio vnde in britãniã facili trãmissu Claudius penetrauit. Is nunc a britãtãnię regibus tenet Calesiũ appellatus q̃q̃ & Caleti populi Straboni ĩ hac parte ponunt. Sequũtur bellocassii Ptolemęo vbi nũc Flandria. Huic olim a regibus Frãcorũ pfectus mittebat quẽ Forestariũ appellabãt qua administratiõe cũ Balduin9 quidã fungeret contigit vt ludit hã Caroli calui filiã pactã Adoulpho Anglię regi: Illac transeuntem raperet: qui post longã discordiam patre cõsentiente iniusto matrimonio apud eũ remansit proq; dote Flandria recepta: De Forestario comes factus est. Nũc ei successit Maximiani Cęsaris filius Philippus Archidux. Cuius supra mẽtionem feci. Tongri vbi nũc Brabãtia cui Dux Imperat Menapi nũc Iuliacenses putati Eburones vero iuxta: nũc Alodiẽses Siluę Arduẽnę vicini ĩter Mosam & Rhenũ. Hi sunt qui Cottã & Titureiũ Cęsaris legatos cũ toto exercitu pcolloquiũ circũuentos absente Cęsare trucidarũt apud hos oppidũ Vegerra: nũc Aqsgranũ Caroli magni sepulchro nobilitatum. Propevicus est etiã Luppia. Neruii vbi nũc Tornacenses Belgarũ fortissimi Cæsaris exercitũ in maximũ discrimẽ adduxerũt ita vt vni militũ detrecto scuto ipsemet in acie primus inter pedites pcedens labentes suoq; aĩos cõfirmauerit. In Mediterranea quoq; penitiore Normãdi ad mare ex mediterranea ptinet: vsq; ad pmontotiũ Cobeũ Ptolemęo nũcupatũ: nunc aũt Tubalena: iuxta castrũ est Mons. S. Michaelis cum arce regio psidio munita: q̃ sit ei9 orę vniuersę tutela. Normannos em Aduenas vt nõnulli recẽtiores tradũt minime cõstat esse neq; enim apud vllos recceptos auctores Normãdorum nomen aut in Germania: aut in Scythia vsq̃ nominari contingit. Itaq; indigenas loci esse veerisimilius est eos videlicet quos Ptolemęus parua litterarũ mutatione Romãduos vocat. Hi sęculis insequentib9 Rollone Duce Carolo. III. Imperatori bellum mouerũt postremoq; cũ eo fœdus & adfinitatẽ inierũt. Pręterea in Italiã cum Tancredo Duce migrasse & Sicilię regnũ primi cõstituisse dicũtur: quandoq; etiam Angliã sub rege Guillermo tenuerunt. Nunc vero regibus Gallor̃ sine cõtrouersia parent. Horum historiã in Carolo. III. partim etiã in Sicilia repetã Eorũ vrbes Rotomagũ vetusta ciuitas. hanc ornat Lamfrancus homo Papiensis qui sub Honorio. III. Pont. hic ludimagister fuit: incidens in latrones cuncta bona amisit: ex quo postea in Cudonensi Cœnobio monachum agitãs claruit sanctitate. Augusta Romã duorũ quã postea Cõstãtius Cęsar de suo noĩe Constantiã appellauit est alia ĩtẽ inter Sucuos & Eluet eos. Sũt noua ĩtẽ nomina Lexouiensis Briocensis Ebricen. Abrincensis Sagiensis. Belloua ci autẽ nunc Beluacẽses hi nostra ętate obsidionem Caroli Burgũdi plurimos dies passi sunt in quo bello cuiusdam puellę virtus prędicatur quę in mœnibus cõsistens a milite Burgundo. murum ascendente vexillũ extorsit tandiu luctando donec auxiliũ adesset. Triberi Ptolemęo quorum vrbs Augusta Triberorũ nunc Treuerensis quę Ildebertũ habuit presulem ptius cenomanensem virum sanctissimũ Maximum item: Is enim Athanasium Cõstantium eo fugientẽ hospitio excepit. Remi erga populũ ro. fidelitate cõspicui Cęsari in commẽtariis. Apud Remenses ex ampulla. S. Remigii rex oblini deinde diademate iam inde a Clodoueo primo xpiano redimi

Proiectus. Augusto-ne metum. Gergouia. Claromon. Sanctiflori. Tutelensis Mimotẽsis. Albiensis. Castrensis. Anicĩensis. Vuabrẽsis. Metropoles. iii. Ligir cluẽ-tellus. Garunna Eginanus. Aturus. Silua Arduenna. Picardi. Ambiani. firmini duo Honorat9. Saluius. Attrebates Vedastus. Cameracũ. Icciũ pmõ. Gessoriacũ Caleti ppli. Bellocassii. Flandrii. Tongri. Brabantia. Menapii Iuliacen. Eburones. Vegerra. Aqsgranũ Luppia. Neruii tornacen. Normãdi. Cobeũ pmon. Romãduf. Rotomagũ Lamfrãcus Augusta romãduorũ. Lexouiẽsis. Bellouaci.

Samorobri na.

ri ſolet. Eorũ fuit oppidũ Samarobrina vbi Cęſar Gallor̃ cõcilium indixit ipedimẽtaq; reliquit.

Lotoringia

Poſtremo Lotoringia iter Belgas ſita eſt a Lotario Lotarii Imp. Carolimagni nepotis filio cognominata: q; in fratrũ diuiſione hęc ei in portionẽ cederet. In hac parte dominati ſunt Gottifredus & Balduinus Baliones fęlices illi fratres qui hieroſolymã primi ex ſaracenis receperunt ſumpta mutuo pecunia & oppigneratis terris. pximis aũt ſęculis ſucceſſit Federicus comes Vademontis qui ex Violanta Renati Sicilię quõdã regis filia Renatũ Iuniorẽ genuit virum fortiſſimũ: qui nunc vſuit ac Carolũ burgundũ aduerſus venientem cũ toto exercitu ſuſtulit vti ſupra cõmemorauí. In hac continent Mediomatrices nunc Metenſes. His Theodericus Othonis primi propinquus: & ante eũ Goderic9 circa Gregorii primi tẽpora ſancti pſules pręfuere. Leuci quorũ oppidum Tullũ Ptolemęo nunc quoq; Tullẽſe appellatũ: Liberi omnes populi ac tantũ Imperatoribus ſubiecti Tullenſiũ ciuis & pſul Gerardus fuit: Henrici. III. tpe: relatuſq; a Leone ob vitę merita in profeſſor̃ numerũ vt Vincẽtius ſcribit. Flumina in Belgica Moſa Tabuda Phrudis omnia in Oceanum exeuntia Ptolemęoq; poſita haud ſane magna.

Mediomatrices.
Gottifred9
Theoderi.
Godericus
Gerardus.
Leuci.
Tullum.
Moſa.
Tabuda.
Phrudis.

Gallorum reges ac geſta.

Samotus.

DE locis hactenus. Nũc hiſtoria ſubiũgẽda ac priſcos qdẽ Gallię Reges ab ipſo qui fert Beroſi libello ne neſcius tantũ pterire videar mutuabor. Ille Samotũ tẽpore Beli primũ in Gallia dominatũ fuiſſe tradit. Deide filiũ eius Magum poſtea Sarron Dryũ Galatẽ Bardũ Longonẽ Lugdũ Allobrogẽ Romũ Lemanum Galatẽ Iuniorẽ Nannetẽ Francũ. De quib9 nulla ſane cognitio pter nomina & nõnullorũ etymologiã populor̃ deprendit. Tantũ hęc diligẽtiorib9 perſcrutãda relinquo: & ad ea quę plurib9 notiora ſunt auctorib9 veniã. Ante aduentũ Anniba

Galli quinquies alpes traiecere.

lis in Italiam Gallos quinqes alpes traieciſſe comptũ eſt. Primũ vt ait Liuius dulcedine vini adlecti Celtę Duce Bellouaſo excitis Biturigib9 Eduis Ambianis Carnutibus Aulercis regnante Priſco Tarquinio mutãdi melioris ſoli gra in agro inſubriũ augurio Pagi Eduorũ ſic cognominati Mediolanũ ędificarũt. Cenomãni deide Celitonio Duce veſtigia prior̃ ſecuti eodẽ fauẽte Bellouaſo cũ trãſcẽdiſſent alpes: vbi nũc Brixia & Verona loca tenuere. Poſtea Boii ligureſq; trãſgreſſi cũ intra Padũ & alpes oĩa tenerent Padoratibus traiecto nõ et hruſcos modo ſed vmbros inde pellẽtes intra appẽninũ ſeſe tenuere. Poſtremo vt ait Polybius Senones oĩm potẽtiſſimi ad mare Adriaticũ Senã vrbẽ incoluere ac ab Vſente fluuio ad Ateſim fines habuere. hi ſunt qui Brenno duce Cluſiũ obſedere/ac inde cũ eſſent legator̃ temerita te laceſſiti Romã pperantes incẽderũt: ſuſo apud Alliã exercitu. quos diſcedẽtes Camillus opprimẽs ſigna & aurũ ablatũ rettulit. Rurſus quũ paucis poſt annis legatos Romanor̃ interfeciſſent vt ait Liuius li. xii. L. Cęciliũ ptorem cõtra eos miſſum cũ toto exercitu trucidauerũt. Idẽ in gręciã traiicientes ac Delphos ſpoliare conati: Imbre grãdineq; Phœbo quodãmodo vltore (vti putabat) extincti ſunt. Et vt Strabo ait. q reliq fuere in Aſia cõſidẽtes Gallogręci ſiue Galatę dicti ſunt. Polybius vero cui9 auctoritatẽ ſecutus reliquã eorũ pcurrã hiſtoriã ſcribit q; Galli poſtq; Delphos euaſere nequaq; in Aſiã trãſiuere ſed loci oppertunitate adlecti circa Byzantium conſtitere: vbi deuictis Thracibus & Thylege conſtituto: Byzãtiis bellũ intulere qui tributo annuo. LXXX. talẽtorũ ſe redimerũt vſq; ad Clyari tpa qũ Gallorũ genus defecit a Thracibus funditus eradicati. At hi qui in Italia remanſere poſt Alliẽſem cladẽ annos. XLII. Albã cũ exercitu ſe recipiẽtes Romanos occurrẽtes habuere/eoſq; terga vertere pterritos coegerũt. Deinde pace facta ad ãnos. XLIII. geuere. Poſtea ethruſcis cõiũcti aduerſus Rõanos pfecti cũ igẽri põda icolumes domũ rediere. Quarto exinde ãno cũ Sãnitib9 denuo Romanos inuadũt plurimos eor̃ cędunt. Paucis poſt dieb9 iterato aggreſſi iuxta Sentinatũ regionẽ prœliũ ineũt plurimos obtruncãt poſt ãnos X. cõparato exercitu in ęthruriã pfecti Arretiũ obſident Romani auxiliũ ferẽtes pcul a mœnib9 dimicarũt: vbi ſupati amiſſo etiã Lucio Cõſ. Maniũ curiũ ſuffecere. Is ſtatim legatos ĩ Galliã ad redimẽdos captiuos miſit quibus cõtra ius gẽtiũ iterfectis Romani indignati nouo delectu habito ĩ Galliã penetrãt: vbi parũ pceſſum obuios Senones prœlio cõmiſſo obtrũcãt reliquos ſedib9 ſuis eiiciũt. Nouã ipi coloniã

Noua colonia ſenonũ.

indicũt eãq; veteri noĩe quo primã a Gallis habitatã appellãt. Boii vero exẽplo Senonũ ſibi timẽtes et hruſcis ĩ auxiliũ vocatis aduerſus Romanos mouẽt in quo et hruſcor̃ magna pars Boior̃ pauci effugere. Nec ita tñ animis cecidere quin redintegratis viribus pximo ãno prœliũ rurſus inirẽt ĩ quo ita pfligati fuere vt pene ad internicionẽ delerent. Qua clade pterriti fœdus cũ Romanis p Legatos pcutiũt. Hic erat annus terti9 quo Pirrhus in Italiã venerat & Quint9 poſt eã Cladẽ quã Galli apud Delphos paſſi ſunt. Ex illo Galli tot cladib9 vexati a bellis deinde. XLV.

Boii.

annos quieuere. Quũ postea ex lege C. Flaminii ꝓmulgata: ager vbi Senones fuere milítib⁹ de-
deretur. Indignati Boíi/ vicini Gallos transalpinos exciuere Cõgolitanum & Anereſtẽ reges cir
ca Rodanũ habitãtes ac ꝑcipue Geſatas cũ peditib⁹. L. millib⁹ eqtibus & currib⁹ Duobus mil.
ꝑter auxília Cíſalpinoꝝ Galloꝝ & Inſubríũ & Gallorum q circa padũ habitant. Nam ex Vene-
tis Cenomãní tãtum cũ Romanis cõſenſerunt. Romaní igítur tantæ multitudíní & terrorí oc-
currere parantes ex omni Italia: Septies cẽtena ꝑditũ millia: Eqtũ vero. LXXX. milia ſine trãſ
padanis coegerũt. Ea vis tunc erat Italiæ aduerſus quos Anníbal paulo poſt víx cũ. XXX. mil.
auſus é alpes trãſcendere. Hocítaq; mílitũ numero partito vt de aduẽtu ípſoꝝ accepi. L. Aemí-
lium Cõſ. Ariminũ míſere. At ílli pẽthrurã íter faciẽtes ad Cluſium obuios Romanos habuere
quos fugere ſtratagemate ſimulãtes inſectatí ad. VI. millía ex eis cẽſa ſunt. Reliq; in ꝓximum tu
mulũ ſeſe recepe Aemílius Cõſ. cognito eorũ ítinere ex Arímino Romã verſus cõtra eos ꝓficíſcít
Galli cõſulís aduẽtũ formídãtes tumuli obſidióe ꝓ líttus ẽthruſci maris remeare ſtatuũt relictis
impedimẽtis quo tutí⁹ pugnarẽt. Aemílius deſcẽdẽtes ꝓſequít nec tñ congredí audet. C. Attí-
lius Regulus alter Cõſ. q nup a Sardínia píſas venerat miratus ſubitũ eoꝝ diſceſſum vt forte ín-
tercluſum eoꝝ vídit exercitũ prœliũ cõmíſit atq; ita vtrinq; a Coſſ. ad vnũ oẽs cẽſi fuere. vtebã
tur gladíis oblõgis cuſpíde obtuſa & paruis clypeis. At Romaní cõtra paruís & acutis gladíis &
oblõgis ſcutis vt cominus magís valerẽt. Terrorí tamẽ fuere nuda Galloꝝ corpora & pulchritu
do torquium aurea & vírgata ſagula quib⁹ toto corpore coruſcabãt. Poſt hãc victoríã Aemílius
Paulus ꝓ ligures ín Boíorũ agrum tẽdens oía vaſtabat paucis poſt díeb⁹ triũphãs vrbẽ ígreſſus
eſt æraríũq; ex Gaza dítauit. Poſt hęc. P. Furíus &. C. Flaui⁹ Coſſ. creatí cõtra Inſubres ꝓfecti ac
victí ſeſe in Cenomãnoꝝ agrũ receperũt: rurſus redíntegratís copíis cũ lõge ſuperioríbus nume
ro prœliũ ad Adduã fluuíũ inſtaurãt vbi Romaní Cenomãnos q⁹bus non ſatís fidebãt ꝑmíſere ac
eís ponte reſcíſſo neceſſitatẽ pugnãdi fecere. Quãobrẽ victores Coſſ. cẽſis ex eis. L. millib⁹ díſceſ-
ſere. Inſubres tãto accepto incõmodo pacẽ anno ꝓxímo petiere oía pollicẽtes quã Coſſ. M. Clau
díus &. C. Corneli⁹ mínime cõceſſere: quare ílli cõductís. XXX. millíbus Geſatís vltimã pclitã
tur fortunã. Coſſ. Acerris vrbe inter padũ & alpes poſt obſidionẽ potiunt. Deíde apud Claſtidíũ
collatís ſignís hoſtes fugãr ſugiẽtes Mediolanũ ꝓſequũtur atq; in ꝓtãtẽ poſtremo redigũt. Quo
bello Galli ex Italía penit⁹ ſublatí ſunt. In hãc Polybius ſententiã qui monet nõ timẽdos eẽ Gal
los aut barbaros ſi vírib⁹ ſuís aut prudẽtia Italía experiat. Trãſalpínos poſt hęc díuerſis attritos
tẽpeſtatíbus & bellís. Q. Fabi⁹ primũ allobrogas. Deíde. GN. Domítius Aruernos ꝓdomuit du
cto in triũphũ Batuto eoꝝ rege ad vltimũ Iul. Cęſar decẽnalí bello ſubiugũ oẽs míſit.

Galli ínua-
ſere Italiã
cũ ꝑditum
L. millíbus.

Ex Italía
Dcc. M. pe-
ditũ: eqtũ.
lxxx. M. ſi-
ne transpa-
danís.

L. ęmílius.
C. Actílius.
Regulus.
Coſſ.

P. Furíus
C. Flauius.
Coſſ.

M. Claudi⁹
coſſ. C. Cor
nelius.
Acerræ.
Apud Cla-
ſtidium.

Q. Fabíus.
Gn. Domí.
Iul. Cęſar.

Francorum origo ac ſucceſſiones.

Francorũ
origo.

CAllos deín paulatím occídẽte Impio circa Honorií tpa barbarí díuerſaꝝ natío
nũ vt etiã cęteras ínuaſere ꝓuincias e Scythia Gothí Alaní. Ex Híſpania Va
ſcones. e germania Sueuí Burgũdiões Franci. De hís ígit vltímis dicẽdũ gre-
tũ potíti cęteros expulerũt. Horũ originẽ Annales galloꝝ tã índe a Frãco quo
dã Hectoris fílio repetũt. q poſt Troię occaſum í germaniã primũ applicuerit
gentẽq; ex eo paulatím ꝓpagatã in Galliã migraſſe: de quo ſane apud nullũ le
gí veterẽ auctorẽ: Poſterioꝝ qdẽ primus qui Frãcorũ mẽtionẽ faciat. Agathías greçus auctor qui
circa luſtínianí tpa ſcrípſit hiſtoriã his verbis. Frãcoꝝ natío eſt Italię ꝓxima & terminís iũcta Ve
teres tñ hos germanos díxere. Nã circa Rhenũ habitãt Galliãrũq; magnã partẽ occupãt qui q̃q̃
vt reliqui germaní ſunt barbarí Romana tñ polítia & alíis inſtitutis vtunt. Sũt etiã xp̃ianí & re
ctíſſimę opinionis. Et paulo inferí⁹. Eorũ reges lõgos poſt terga crines gerũt nõ more Turcaꝝ at
q; Alanoꝝ incõptos atq; inordinatos: ſed pulchre díſcríminatos vnguẽtoq; delibutos. Reliqua
vero turba circũtonſa crínib⁹. Hęc Agathías. Ex quo ſatís cõſtat ex ea natiõe migraſſe quę trãſ-
rhenũ: nũc quoq; Frãconía dicta ẽ. Frãconũ eí vetuſtũ nomẽ Cícero quoq; in epl'is ad Atticũ me
minit. Hí poſteris tpib⁹. Anno Salutis circiter. CCCCXXXI. Theodoſio Iuniore ípẽrãte exagí
tatí a vicinís ſimul & mutãdi melioris ſoli gr̃a in ꝓximã Galliã Belgicã cũ eorũ rege Clodio trauí
cere: Locaq; Metẽſiũ primo ac Tullẽſium tenuere: vbi Aetio Duce Imꝑatoris. Deínde Gothís &
Aqtanis poſtremo Normãdis ac Long obardis varia ſucceſſiõe ac magna vírtute ſupatis: Tota
paulatim Gallía potíti ſunt: & ad hũc vſq; díẽ inclitũ íter xp̃ianos regnũ cõſtituere/ ac barbaris
natiõibus magnope ꝓxp̃i religiõe reſtiterũt. Reges vero vt ex eorũ tũ etiã alioꝝ hiſtoría accepi
ordine ac cõpẽdio referã. Primũ igít Genealogias eoꝝ in tris diuidunt ꝓgenies. Prima a Phara-
mũdo vſq; ad Childericũ. III. q̃ durauit ãnos. CCCXXX. vſq; ad annũ ſalutis. DCCL. Secũda a

Frãcoꝝ Ge
nealogiæ
tres.

Pipino vſq; ad Ludouicum. VI. Lotarii filiũ quæ durauit annos. CCXXXVIII. vſq; ad annum. DCCCCVIII. Tertia vero ab Vgone Capet comite Pariſiẽſi vſq; ad ętatem nr̃am. Itaq; Duces primũ vti tradunt in Germania cepere poſt Francũ quẽ ſupradixi Hectoris filiũ ab eis dictũ. Huius deinde natũ Marcomirũ patrẽ Pharamundi: qui primus ab eis Rex dicit̃ conſtitutus Anno. CCCCXX. Regni vero. XI. interiit. Nutrire comas inſtituit vt a Gallis diſcernerent̃ quã cõſuetudinẽ vt ex Agathia ſupra memoraui Reges tantum vſurpauere vſq; ad Petri lombardi ꝓſulis Pariſiẽſis tpa quo reclamãte poſtea deſiere. Clodius cognomẽto capillatus ob ꝓmiſſam lõge cęſariem Pharamũdi filius atq; ſucceſſor: Anno regni. xx. extinctus eſt. Impante Theodoſio Iuniore primuſq; traiecto Rheno cum copiis in ꝓximã Belgicã venit Tornacẽſem Cameracẽſem Tullẽſem Metenſemq; ciuitates occupauit Merouei q; filiũ regni ſucceſſorem reliquit Hic ānos. XI. rexit Attilã in Galliã venientẽ fugit in ciuitatẽ Aurelianenſem vnde iũctis cũ Aetio Duce Romanorũ caſtris ac Attila pulſo paulopoſt in regiam remigrauit. Poſt eum Childericus natus annos. XXXIII. Leone primo impante. Hic ob libidinẽ in matronas regno expulſus deinde reſtitutus fuiſſe tradit̃. CLODOVEVS Rex. V. Childerici filius. Anno. CCCCLXXXIIII. Clotildẽ Godobaldi Burgundi regis filiã mulierẽ ſanctam duxit in matrimoniũ. Quã cum ad chriſti religionem exhortãtẽ audire nollet tandẽ cum Alemanis prœlio concurrens votum vouit ſi cõpos fuiſſet ſe vxori obtemperaturũ. Igitur re ſęliciter geſta accerſito Remigio ꝓſule Remẽſi primus regũ Francoꝝ vna cũ tribus millib9 e populo ſacro fonte abluitur Anno regni. XI. quo tẽpore diuino miraculo miſſa celitus ampulla per columbã dicitur vbi Chriſma quo eſt oblit9 fuerat. Seruataq; deinde in Cœnobio. S. Remigii ad idẽ in poſterũ officiũ regib9 exhibẽdũ. Regnãte in Italia Theoderico rege. Ferunt̃ & alia huius viri ꝓdigia Proficiſcẽs aduerſus Alaricũ Gothoꝝ regẽ qui Toloſę regnabat Ligerim fluuiũ qui inundatiõe creuerat eius ꝓcibus nocte ita decreuiſſe vt vado tranſmitteret̃ & apud Pictauos caſtra metaret̃ Gothoſq; vna cũ Rege cecidiſſe: ac Galliæ penitus regno & antiqua poſſeſſione expuliſſe. in Baſilica. S. Martini diadema ab Anaſtaſio principe accepit. Moritur ætatis anno. XLV. Regni. XXX. ſuꝑſtitib9 liberis Theoderico Clodomiro Clotario Childeberto. Qui oẽs ex ſucceſſione regnauere: ſepultus Pariſii in Aede. S. Petri aſe conſtructa quẽ Galli perpetuo colũt: ac proſancto veneran̄t. Theodericus maior natu regnauit annos. XXIII. apud Metẽſem ciuitatẽ partitis aliis cũ fratribus locis. Huius maxima geſta commemorãtur Turingiã cum rege ſibi ſubiugauit: in Italiã cum armatis. LXXX. mill. traiecit Beliſarii copias repẽtino impetu fregit: Traſpadanã oẽm regionem ſubiugãdo mox inopia pabuli coactus eſt dimiſſo in Italia Bucello & Amingo Ducibus qui & ipſi ſupati a Narſete apud Cãnetum in campania fuere. Decẽ Burgundiorũ millia auxilio Gothis miſit quorũ rex Theodericus ſororẽ eius olim in matrimoniũ duxerat. Demũ per ſeditionẽ interfectus dũ de imperio cum patruis certat: anno regni. XIII. ſuꝑſtite Theobaldo filio qui poſt eũ regnauit annos. X. Deinde ad Clodomirũ Clodouei filiũ Theoderici fratrem res peruenit. Qui apud Aurelianenſem ciuitatẽ regnauit Prouinciãq; ac Burgundiam bello ciuili acq;ſiuit: hoc modo. Gũdebaldus Burgundię rex Chilpericũ fratrẽ: maternũ Clodomiriani interfecerat: quãobrem eum vlciſci ſtatuẽs bello aduerſus Gundebaldũ moto e duobus eius filiis alterũ Sigiſmundũ in prœlio cepit: alterũ Gotimarum interfecit regnoq; eorũ potitur. Sigiſmundi ꝓclara eſt fama ſãctitatis: quẽ captũ atq; in puteũ vnacũ vxore & filiis dimiſſũ: & poſt aliquot dies extinctũ: ac ſepultũ in Cœnobio Agãnenſi apud ciuitatem Sedunenſem. a quod ipſe cõſtruxerat a febricitãtib9 inuocatur. Childebertus. III. Clodouei filius fratri ſucceſſit diuiſo cũ aliis regno apud Pariſios regiã ipſe conſtituit. Cenomãnos Pictauos ac Normandos ſibi adiudicauit. Clotildẽ ſororem Amalrico Gothorũ regi locauit quæ cũ a viro miniṁe xꝑiano iurgiis tum verberib9 ob xꝑi fidem inceſſeret̃ queſta apud fratrem eũ ad vltionem cõpulit. Quãobrẽ profect9 in Hiſpaniã cum exercitu Amalricũ in prœlio apud Toletũ commiſſo ad tẽplum quoddam fugere contendẽtem obtruncat: vrbemq; diripit: ac ſororem reducit quæ in itinere morbo correpta interiit. Poſt honeſtiſſimum facinus animum ad parricidium conuertit: duos fratris defuncti filios pupillos quos mater eius Clotildis apud Pariſios alebat ad ſe aliud ſimulando venire iuſſos negauit: Quorum cadauera relata Pariſium ab Auia mœſtiſſima ac Sanctiſſima mulier emultis cum lachrymis contumulata fuere. Childebertus vna cum fratre Clotario puerorum inter ſe regna partitus expeditionem poſtea in Hiſpaniam ſumpſit: ac magna vi Valentiam obſidenti vrbis præſul extra mœnia egreſſus cum dalmatica. S. Vincentii occurrit: quam ei dono dedit. Quo facile munere delinitus: domum reuertit. Quo poſtea dono templum. S. Germani Preſulis Pariſienſis qui eo forte tẽpore

Pharamundus rex. primꝰ. cccxx.

Clodius capillatus.

Merouęus.

Childericꝰ Clodoueus primꝰ xꝑianus. ccccIxxxiii.

Clotildis vxor.

Cõtra Alaricum.

Theodericus rex trãſgreſſus i Italiam.

Bucellus & amingus Duces ſupatia Narſete

Theodebaldus.

Clodomirꝰ gũdebaldꝰ Burgũdus.

S. Sigiſmũdus:

Childeber. Regia apd pariſium.

Clotildis Amalrici Gothi vxor Parricidiũ.

Childeber.

Templũ. S. Germani.

decesserat ac miraculis florebat ornauit vbi postremo & ipse decedens sine ple sepult⁹ est. Anno Sal. Dxv. Clotarius igitur frater supstes oim suorũ Monarchia Galliarum potitur Cũ Conabro Britonũ duce bellũ gessit: eũq; interfecit Crominũ eius filium nothũ suppetias ei ferentem captũ in prœlio cũ vxore ac liberis igne cremauit. Cœnobiũ. S. Medardi Sucssionẽse ædificauit in quo & sepultus est. Anno regni. Li. Quattuor supstitibus liberis partito inter se Regno Chilperico Suessiões. Aripto Parisii. Gũtiano Aurelianẽses Sigisberto Metenses obuenere. Aripti igitur ex oĩbus fratrib⁹ patrio successit regno apud Parisios regia cõstitura. De quo nihil aliud memorat q̃ q̃ ob amorem in ancillas cõiugem abdicauit. Quãobrẽ frustra sępe admonit⁹ a. S. Germano psule tunc vrbis sacris tandẽ interdictus ac sine liberis extinctus est. Gũtian⁹ frater regnũ iniit qui Aureliani imperabat. Hic fessus quondã venãdo dormisse dicit in campis: & ex somno thesaurus ei antiquę Gazę manifestatus: quẽ cũ esset nactus cũ religs facultatibus egẽrib⁹ distribuit ad regnũ imortale adspirando. Decessit sine liberis Sigiberto fratre cũ eius filio Childeperto successore dimisso Anno regni. XXV. Sal. DLXIIII. Apud Francos inter sanctos relatus. Sigibertus Clotarii filius & Guntiani frater apud Metẽsem ciuitatẽ regnauit: quę ei ex pris hęreditate sorte obuenit regnũ Austrasiæ appellatũ. Brunchildẽ Tanagildi Regis Hispanię filiã duxit quã arriana secta inquinatã ad verã religionẽ reduxit. Bellũ cũ fratre Chilperico gessit in quo filius illius Theodebertus post multa ab eo crudelitatis exẽpla inęde pœpetrata occubuit. At Chilpericus pater fratrẽ cum sectaret ab eo fugatus se Tornacũ recepit: vbi obsessus vxoris Phrigundis opera quæ clam satellites aliud simulãdo ad Sigisbertũ obsidẽtem interficiendum miserat liberat⁹ est. Mox Parisiũ veniẽs Brũchildẽ Sigisberti extincti vxorẽ cũ filiab⁹ Rotomagũ relegauit bonis eorũ direptis. Tũc deniq; cõfirmato statu vxorem duxit Glosindã Brunchildis sororẽ Atanagildi Gothoꝝ regis filiã quę ex Arriana secta in fidẽ orthodoxã versa persancte vixit. Dolis tandẽ agitata pellicis Phrigundis relictis bonis: ac coniugio sępe in patriã redire frustra tẽtauit tandẽ illius insidiis noctu a viro iugulata miraculis dicit clarere. Sed & eiusdẽ Phrigundis opera Andouera prima Chilpti coniunx abdicata est quę tris pœperit liberos: quoꝝ natu maior Marouę⁹ eiusdẽ cõcubinę infectatiõe bonis dimissis: & abdicata cõiuge Brũchildę quõdam patrui sui vxore Monachũ egit. Postremo tot illa malis ppetratis necem addidit viri cui ad vltimũ se suspectã cognoscebat. Redeuntẽ itaq; e venatiõe eius opera duo satellites eũ incautũ aggressi trucidarunt. Anno regni. XXXIII. relicto paruo filio Clotario quẽ ex ipa Phrigũdi primum cõcubina deide vxore suscepat. Interim Childebert⁹. II. Sigisberti filius post patris: ac patrui mortẽ regnauit in Austrasia vnacũ Brũchilde matre annos. XX. quæ mulier q̃ crudeliter & acerbe administrabat populo fuit infensa. Viri etiã sui fratris filiũ in matrimoniũ quondã accepit quæ tamẽ oĩa religione cõpẽsabat: Cœnobia tẽpla sacras ędis ędificãdo muneribusq; ĩmodicis ornãdo. Huius Childeberti soror Inguldis Hermogillo Lemigildi Gothoꝝ regis filio locata fuerat: quę virũ ad religionẽ orthodoxã deduxerat. Quãobrem a patre Lemogildo post carcerem & vincula securi pcussus martyr occubuit. Theodebertus Childeperci filius ex concubina successit cõtra quẽ eius ex mrimonio frater Theodericus ab Auia Brũchildi cõpulsus bellũ mouit fugauitq; Coloniã ciuitatẽ: vbi obsessus ac ciuiũ proditione interfectus est. Theodericus. II. victoria potit⁹ ac fratris filiis interfectis pacificus cũ oĩm gratia reuertit. Nec multo post aduersus Clotariũ patruũ de regno eadẽ Brũchilde adhortãte dimicauit tãdẽ in regno cõfirmat⁹ fratris ab se ĩterfecti filiã in matrimoniũ duxit: multũq; reclamantẽ Brũchildẽ cõsanguinitatis iura esse violata cõtumelia: ac minis repssit/tot scelerum ei⁹ adhortatiões exprobrãdo. Quãobrẽ illa indignata eũ veneno necari deide sex liberos eius trucidari mandauit. quę oĩa. S. Colũban⁹ abbas dũ eũ a libidine cuperet auertere pdixerat. Ob quã causam a Brũchilde ex Gallię finib⁹ expulsus in Italiã aufugit: vbi supra Ticinũ Cœnobiũ instituit. Hũc Theodericũ eiusq; fratrẽ. S. Gregorius plias monuit ne simonię crimẽ in regno pmitterẽt cũ ipsorũ indulgẽtia par crimini patrãtiũ haberet. Iã em hui⁹ cõtagio vitii serpere cœpat apud eos. Clotarius eorũ patruus Rex Frãcorũ. VIII. ex his q recta stirpe successere regnauit ãnos. XLIIII. De quo qd dicã nihil reperio q̃ quę supradicta sunt. Tum qd ex Bertũde vxore genuit Hiltidẽ filiã ex qua & Amberto cõiuge Herchenoaldus est genitus vnde Pipini: & Caroloꝝ genus descẽdit. Dagobert⁹ filius hęres Regni. IX. recta genealogia viuẽte pre regnauit an. XVI. de Saxonibus triũphauit. Cõsortẽ regni frem Aripti fecit cõcessa ei Aqtania: ac regno Tolosę cũ quo tñ q̃q; ĩ discordiã vẽit. Quapp eũ fugiẽtẽ ad Dionysii Tẽplũ ide nulla vi auellere potuit. Ex illo locũ venerat⁹ insup Cœnobio magnifico decorauit: vbi tãdẽ sepult⁹ est: q ob bñficẽtiã & religionẽ dĩ post mortẽ ex viso cuiusdã

Clotarius. Conabrus dux. Britonum. Cœnobiũ. S. Medar. Aript⁹ rex apud Parisios. S. German⁹ S. Gũtian⁹ rex. DIxiiii. Sigibertus. Brũchildis Austrasia. Chilperic⁹. Phrigũdis. S. Glosinda vxor. Childebert⁹ ii. cũ Brũchilde mre. Inguldis cõiug. Hermogillus. Theodebertus rex. Theoderícus. ii. S. Colũban⁹ aufugit in Italiam. S. Gregorii monitio. Clotarius rex. viii. Dagobert⁹ rex. Aripit⁹ ff. S. Dionysii cœnobium factum.

Sigisbertus ii.rex.

viri sancti liberatus a cœlesti iudicio in quo multis accusatus criminibus spiritus ei⁹ comparauit: ex filiis supstitibus Duob⁹ Sigisberto & Clodoueo Sigisbert⁹.ii.rem suscepit. Is cū plem minime speraret Septē Cœnobia magnifice extruxit. Post hęc Dagobertū filiū suscepit: quē moriēs

Dagobert⁹ rex.

Grimoaldo Pipini filio pfecto Prętorii siue vt Galli appellāt Maioridom⁹ cōmēdauit Grimoaldus per pditionē interfecto pupillo filiū suū Austrasię regno pfecit quā iniuriā est vlt⁹ Sigisberti frater Clodoue⁹.II. Grimoaldū interficiendo. Is eī rebus frācoꝝ succedēs anno.DCXLVI.regnauit ānos.XVI. Vxorē duxit Batildā mulierē sanctissimā e genere Saxonū q̄ quōdā ante mīmo

Grimoaldus.

Maiordomus.

nīū i peregrinatiōe trāsmarina capta fuit ac salua virginitate redēpta ab Herchenoaldo Maiore domus regię: Peperit viro tris liberos: post ei⁹ mortē Cœnobio se ppetuo dicauit Parisiēsi quōdā a.S.Clotilde extructo primi Clodouei vxore: claruit postea miraculis cui⁹ festū celebrat.IIII. Cal'.Februarii extruxit & ipsa quoq; Cœnobia Duo alterū: solo alteꝝ vero recōcinnauit donisq; ornauit. Cęterū his tpibus creat⁹ nouus Magistrat⁹ Maiordomus auctoritate maxia qppe cū p

Clodoueus ii.rex.

Regū Luxuriā atq; ignauiā eo res deducta esset: vt nulla regni cura aut populoꝝ nisi pprię libidinis eēt: necesse fuit huic magistratui res cūctas obire: bella gerere domi foriscq; puidere: oia pterea Regis munera citra regni titulū gerere. Clodoueus igit cū aliquā do.S.Dionysii corp⁹ mīnus atq; deceret reuerēter retexeret atq; attrectaret brachiūq; ppterea ipsius aliquātulū fregisset dicit in insaniā incidisse Biēnioq; post excessisse supstitibus Clotario Theoderico & Childeri

Anno. Dclvi.

Batildis sancta.

Maior domus creat⁹ S.Dionysii corp⁹ a clodoueo retectum.

cofiliis q̄ oēs ex successiōe regnauerūt ac primo Clotarius.III. Annos tris. Deinde Theodericus frater succedēs breui tpe ob moꝝ insolētiā regno deiicit: quē secut⁹ est Childeric⁹.iii.frater q̄ cru delitate insigni pdit⁹ Leodegariū psulē Augustodunēsem apud Lexouiū relegauit. Bodolonem maximū inter Francos virū ligari ad stipitē ac cędi iussit. A quo mox ipse Rex vna cū vxore reuertens a venatiōe trucidat⁹ est. Post quē Theodoricus rursus supradictus Rex.XI. ex his qui recta stirpe successerint quem dixim⁹ semel a regno pulsum iterū succedere pmissus nihilo mitior fuit fratre Childerico: ab initio qdem Leodegariū ab exilio reuocauit eiusq; cōsilio multa gessit. Deinde potentiā verit⁹ cuiusdā. Ebroini qui sese stirpe natū Regia iactabat i cōcordiā cū eo veniēs Pręsules nōnullos inter quos Leodegariū ipsius adhortatiōe necauit. Regnauit Annos.XVIII. sepultus in æde Sancti Modesti Atrebatensis qd ipe cōstruxerat. Hoc siqdem tpe Pipinus senior Maiordomus fuisse tradit. Clodoueus.III. Theoderici filius regnauit annos.IIII. Decessit anno primo imperii Anastasii.II. Dagobertus.II. Childeberti fili⁹ anno.V. Decessit Secūdo iperii Leonis filiūq; paruū Theodericū fidei tuteleq; Caroli martelli Maioris domus cōmisit. Chilpericus cognominat⁹ Daniel regnum inuasit cōtraq; Carolū insurrexit Eudonis Aqtanię regis auxiliis nixus. Tandē ab ipso victus regnoq; pulsus: ac Theodericus iperio restitutus est. Sūt q dicāt q fugato Chilperico Carolus Clodoueū.S.Batildis filiū e stirpe regia regno prefecerit. Theodericus.IIII. Dagoberti filius. post quē Clotari⁹ postremo Chilpericus breui inter se spacio successere Hic vltim⁹ cū esset natura segnis populisq; male p eū cōsuleret abdicat⁹ regno in Cœnobio Monachū egit & Pipinus tūc Maiordomus hortāte ac pbāte Zacharia summo pōtifice Rex surrogatus primus ex ea familia post q̄ Moronengoꝝ psapia defecit q̄ regnauit annos.CCXCVI.

Childeric⁹ ii.

Theodericus rex.xi. iterū fact⁹.

Leodegari⁹ psul augustodonen. interficit.

Pipinus Senior. Maiordomus.

Clodoueus vi.rex.

Dagobert⁹ ii.

Theodericus.

Chilperic⁹ Daniel.

Theoderi. iiii.

Clotarius Chilperic⁹ ob segnitiē abdicat⁹.

Carol⁹ martellus.

Pipini & Carolorum genus ac gesta.

Pipinus itaq; rex Anno.DCCLI. secūdam inter Francos icepit pgeniē. De qua pauca dicendū. Initio a maioribus sumpto Genus siqdem a regib⁹ Francoꝝ iactant. Ambertus eī vir magn⁹: ex Hiltide Clotarii.viii. regis filia Herchenoaldū genuit: pfem Pipini: q Grimoaldū suscepit: pfem alteri⁹ Herchenoaldi. Ex quo natus alter Pipin⁹ cognomēto Breuis e statura breuitate. Hic igit Maiordomus sub Theodorico.III. fuit reb⁹ in Germania fœliciter gestis belli gloria floruit excedens Carolū Martellū & Carolūmanum filios hęredes dimisit Martellus officio paterno succedens in Aula regia Res gessit itē pclaras Leone.III. siqdem Imper. anno.Dccxviii. Sequana trāsmisso aduersus Aurelianos mouēs vno ipetu hostes fudit Rhenū deide traiiciēs Saxones Alemanos Sueuos Bauaros Regno Frācoꝝ adiecit Saracenos ab Eudone Duce in Aqtaniā vocatos apd Turonū memorabili clade adflixit. ccclxxxv. millib⁹ ptim cęsis partim fugatis post itē aliquātulū tpis Amorreū alteꝝ eoꝝ regē ex Hispania suppetias Athimo apud Narbonē obsesso ferentē cū toto exercitu trucidauit. Hinc Gothos q Hispaniā citeriorē & Galliæ partē trecētos iā ānos turbabāt deleuit pter paucos: q ad Barcinonēsiū opē & loca cōfugere Expulsis igit exteris natiōib⁹: Galliā oēm Frācoꝝ regno subiecit & paulo post mortuo Theodorico rege vt Childeric⁹ ei⁹ German⁹ ei succederet curauit. Decessit ex morbo i Gallia Carolomano &

Carolus manus.

Pipino liberis ſuꝑſtitibus quoꝝ alter vt in Bauaria Alamania & Metenſi, Pipinus aũt: vt in Burgũdia Frãcia & Aquitania dominarent mãdauit. Carolomanus Romã petiit & Zacharia Põtifice ſalutato in Cœnobio Caſinẽſi in Italia Monachũ egit. Pipinũ vero alterũ filium de quo nũc agitam⁹ Frãci adhortãte eodẽ Põtifice delecto ob ignauiã Chilpetico regẽ crearunt. Anno Sal. Dccli. Hic igit Stephano. ii. Pontifici ab Aiſtulpho longobardoꝝ rege oppreſſo: & in Galliã fugienti ſuppetias tulit biſq; traiectis alpibus in Italiã cũ exercitu ꝓperans Aiſtulphũ coegit reb⁹ primũ a Pontifice repetitis deinde exarchatu Rauẽnate: & qcquid fere in Italia cepat Petri Cathedrę cedere fruſtra tunc reclamãte impatoris Protoſpatario. Inde poſtq̃ in Galliã reuertit Taxillũ Bauarię ducẽ ſibi ſubiecit. Cũ Agtanis. VIII. annos decertauit Mãfredo primo prœlio in fidẽ accepto: quẽ poſtea rebellãtẽ Carolus fili⁹ domuit. Moriẽs Duos oĩno filios reliqt Carolomanũ: & Carolũ cui poſtea Magno cognomẽtũ fuit. Hui⁹ igit prima militia poſt obitũ patris cõtra Agtanoꝝ regẽ Hi muldũ fuit quẽ in deditionẽ accepit. Adcerſit⁹ in Italiã ab Hadriano Põtifice cõtra Lõgobardos Deſiderio eorũ rege ꝓ obſidionẽ Papię in ptãtẽ recepto eos ex Italia ãnos fere. CCIIII. poſſeſſa eiecit. Inde domũ reuerſus bellũ Saxonũ qd annos fere. XXXIIII. cũ Frãcis dura uerat q̃uis interpolatũ ꝓſequit qbus tandẽ ſub iugũ miſſis eã oẽm gentem ad xp̃i cultũ redegit. Poſt hęc aduerſus Aigolãdũ Saracenũ Hiſpanoſq; male de xp̃o ob Arriana ſectã ſentiẽtes expeditionẽ ſumens breui tpe ſubiugatos Panpilone Cęſarauguſta: qbuſdam ve aliis oppidis expugnatis recte ſentire coegit. Redeuntẽ in Galliã Vaſcones qui in inſidiis erãt adorti clade adfecerũt Rolãdo cũ parte militũ cęſo: eã expeditionẽ ſicut & reliqua geſta Caroli Turpinus p̃ſul Remẽſis qrebus iterfuit ſcripto tradidit: vbi Catalogũ ꝓcerũ qui eũ ſunt comitati hũc fere enumerat. Rolãdus Comes Cenomanẽſis ex Millone & Berta Caroli ſorore genit⁹ cũ. iiii. millibus bellatorũ Oliueri⁹ comes Gebennẽſis filius Rainerii cũ tribus millib⁹. Araſtagn⁹ Dux Britonũ cũ VII. mil. Eugeleus Dux Agtaniç. Gauſerus dux Burdegalẽſis. Gũdebaldus Phriſię Gellius comes Nannetẽſis. Ranaldus de Bellauda. Naamã dux Bauarię. Origeus dux Dacię. Lãbert⁹ prĩceps Bituricẽſis Sanſon Dux Burgũdionũ. Garinus Dux Lotoringię. Conſtantinus p̃fectus Romanus. Teſtat quoq; Turpin⁹ ingentẽ fuiſſe exercitũ magnũq; telluris ſpatiũ duoꝝ fere iter dierum amplexũ. De his multa poſteris fabuloſa ſunt tradita: veritas tñ vt & viribus & corporum ꝓceritate cęteris mortalib⁹ p̃ſtiterint. Italiã poſtea Carolus rurſus repetẽs Beneuẽtanoꝝ: q duce Araiſo in Romanũ Pon. bellũ parabãt tumultus cõpreſſit Taxillone Bauarię Ducẽ impellẽte vxore quę filia Deſiderii fuerat res nouas moliẽtẽ ſola legatiõe ſedauit: acceptis etiã obſidib⁹. Hunnos qui Pannoniã diu occupauerãt plurimis vtrinq; acceptis incõmodis tãdẽ clade maxima adfecit: ampliſſimiſq; deinde ſpoliis onuſtus in Galliã reuertens. Gottifredũ Normandorũ ducẽ Francorũ ſocios vexantẽ in poteſtatẽ redegit. Leonẽ. III. Pon. a Romanis expulſum ac eius auxilium ĩplorãtẽ p legatos cõfeſtim deinde per ſe: tertio veniens in Italiã cõpreſſa ſeditione ac repulſis inimicis reſtituit. Pro qbus meritis ab ipſo Impator primũ cõſalutatus: & nomẽ qd Annos fere. CCCXXX. ceſſauerat occidẽti reſtituit. Domũ poſtremo repetẽs nõ minore dignitate ociũ geſſit artes liberales magnopere colẽdo. Quaꝝ ſtudiũ Pariſii prim⁹ iſtituit. Tũ ſacra loca ex ędificãdo inter que. XXIIII. Cœnobia ĩ antiqua chronica noĩata compio. Tũ nobile illud Tẽplum. S. Martini Agſgrani: vbi etiam ex pleureſi deceſſit. Anno ętatis. LXXII. Impii. XIIII. Sal. DCCCXV. Liberos. vi. genuit cotrudẽ Bertã Gillã fœminas. Mares vero Ludouicum Carolũ: ac ex cõcubina Pipinũ quẽ Hadrianus Pon. Romę de ſacro fonte leuauit. Eqbus tãtum ſuꝑſtes Ludouic⁹: ac Impii ſucceſſor fuit. Bernardũ vero ex Pipino filio nepotẽ Italię regẽ creauit. Traditur Carol⁹ oĩa q̃ p̃ Pipin⁹ Pontifici dederat ꝓbaſſe. Fit & auctor Iacobus de Voragine cũ auxilio Genuẽſiũ inſtructa cõtra Saracenos Claſſe ꝓfectũ Hieroſolymã recuꝑaſſe cui minime cæteri aduſtipulant: q̃ etiã Florẽtiam ędificiis reſtituerit nullus eſt idoneus auctor. Illud ſane inter oẽs cõſtat cũ Imp. Conſtantinopolitano de impii diuiſiõe cõueniſſe. Venetoſq; legib⁹ ꝓpriis vti pmiſiſſe. Tradit & ĩ victu delicatior fuiſſe. Venatiõis etiã quadãten⁹ ſtudioſus. Corpore ꝓcero viri buſq; vaſtis ꝓter humanã cõſuetudinẽ oẽs eum fatent fuiſſe. Prętera ob ingentia erga religionẽ merita liberalitatẽq; ac miſericordiã in paupes. Apud Aquiſgranũ itẽq; Pariſiũ p̃ ſancto q̃uis in catalogũ nõ relatũ venerant. LVDOVICVS cognomẽto pius accepto de p̃is mortẽ nũtio ex tẽplo venit Aqſgranũ vbi Leonis imperatoris grẽci legatiõe audita fœd⁹ cũ eo renouauit Bernardum Italię regẽ primo qdẽ ꝓbauit mox: vbi cõperit ĩperium adfectare captũ ſecuri ꝓcuſſit. Eius fautorib⁹ ĩter quos p̃ſules multi fuere diuerſis in locis exilio mulctatis. Quattuor ſuſcepit oĩno liberos quoꝝ natu maiorẽ Lotariũ in Bernardi locũ ſuffecit Pipinũ Aquitanię Ludouicũ Baua

Caroloma-nus.

Pipin⁹ rex.

Carolus Magnus.

Turpinus p̃ſul. Remenſis.

Catalogus ꝓcerum in Hiſpania.

Taxillo ba-uarius.

Gottifred⁹ Normãd⁹.

Bernardus Italię Rex.

Ludouicus pius. Dcccxv.

rię Carolũ vero cognomẽto caluũ ex alia vxore ſuſceptũ Frãcię Burgundiæq; reges cõſtituit: a quibus multa deĩde incõmoda paſſus & in carcerẽ cõiectus eſt. Deniq; poſt annũ ab eiſdẽ in dignitatẽ priſtinã reſtitutus. Quę oĩa ciuiliter tuliſſe & cũ illis clẽmẽter egiſſe poſtea ferẽ: Stephanum. iiii. Pont. Galliã petẽtem magna populorum celebritate ſpectatum properantiũ magnifice excepit a quo mox diadema apud ciuitatẽ Aurelianẽſem accepit. Conuerſus deĩde ad bella Vlomarcũ Tyrannũ Britãnię regnũ occupantẽ in prelio obtrũcauit. Bulgaros Pãnoniam iuadentes repulit ac petẽtibus pacẽ dedit: Michaelis imperatoris gręci Legatos de imaginibus referẽtes ad Romanũ Pont. reiecit. Ab eiſdẽ legatis libros Dionyſii Ariopagitę in latinum ſermonem cõuerſos ei adlatos vt auctores ſunt Lãdulph⁹ de Colũna: & q̃ ante eũ de reb⁹ Frãcor; ſcripſit Eginardus Templo illius dicauit. De pietate ipſi⁹ in Ro. Pon. multa Bibliothecarius refert ciuitates q̃s ei dono dedit enumerat. Ego quoq; ex ãtigrapho vetuſti libri: qđ i Bibliotheca vaticana, hodie cõtinet: vbi eius enarrat donatio apographũ excerpſi. IN NOMINE dñi dei oĩpotẽtis pris & fi. &. Sp. S. Ego Ludouicus Impator cõcedo tibi btõ Petro principi Apoſtolor; & per te vicario tuo Domno Paſchali ſummo Pont. ſucceſſoribuſq; eius in perpetuum ciuitatem Romanam: cũ ſua iuriſditione omnibuſq; circa terris ciuitatibus portubus ac maritimis locis hetrurię: in ea deniq; mediterranea Vrbem veterem: Balneo regium: Viterbiũ. Soanam: Populoniam: Roſellas: Peruſium: Maturanũ: Sutrium: Nepe. Verſus Campaniã: Ananiã/Signiã/Ferentinũ/Alatrũ/Patricũ/Fruſinonũ cũ oĩbus circa oppidis & vicis. Necnõ exarcharũ Rauennæ integrũ ſicuti pię recordatiõis Carolus pr & itẽ Pipinus auus nr btõ Petro dudũ cõceſſere: videlicet Rauẽnã Bouiũ Aemiliã Forũpopuli Forũliuii: Fauentiã Imolã Bononiã Ferrariã. Comaclum Adriã Ceruiã. In Marchia Piſaurum Fanũ Senogalliã Anconã Auximũ Numanam Eſiũ Forũ ſempronii Feretrum Vrbinũ Territoriũ Valnẽſe Calliũ Luceolos Eugubiũ. In Cãpania Soram Aquinũ Arpinũ Theanũ Capuã Patrimonia quoq; ad nram ptinentia ditionẽ. Beneuẽtanũ Salernitans Calabrię iferioris & ſupioris ac Neapolitanũ Ducatũ inſup Spoletinũ Tuder otriculũ Narniã: reliquaq; eius ditiõis Inſulas quoq; inferi maris Corſicã Sardiniã Siciliã. Quæ oĩa pię memorię Pipinus auus. Deinde Carolus Impator genitor nr p Atheriũ & Mainardũ Abbates: ad hoc ſponte miſſos Btõ Petro eiuſq; ſucceſſoribus ſcripto cõceſſerunt: nos itẽ probam⁹ atq; cõcedimus. Pręterea ſummi Põtificis deligẽdi Romano cõſilio poteſtatẽ eẽ volum⁹ modoſine diſcordia fiat: ac poſt cõſecrationẽ legati ad nos ſucceſſoreſq; nros reges Frãcor; cõciliandæ charitatis & amicitiæ cauſa mittant ſicut tpibus Domni Caroli Athaui. & Pipini Aui: & poſtremo Caroli genitoris noſtri mos fuit. Hanc igit nr̃am voluntatẽ ſcripto ac iureiurando firmamus: & p Legatum. S. R. E. Theodorum Domno Paſchali miſim⁹ manuq; ppria me ſubſcripſi. Ego Ludouicus. Subſcripſere quoq; tres eius filii Epiſcopi. X. Abbates. VIII. comites. XV. Bibliothecari⁹. Manſionarius. Hoſtiariuſq; vnus. Inſequẽte deinde tpe Otho impator apud eũdẽ librum ſub Io. XII. in hęc ſe ſubſcripſit. Ego otho Imp. p animę nr̃ę filiiq; ac parentũ nror; ſalute hęc oĩa ſupracta. Tibi beate Petre ſucceſſoribuſq; tuis libẽter concedo ſubſcripſereq; epi. X. Abbates duo Comites. V. Optimates. VIII. anno Sal. D. CCCCLXII. Indicti. V. Sub Hẽrico autẽ ſubſcripſere Epi. XIIII. Abbates. IIII. Duces. III. Comites. VIII. Optimates. VIII. Hæc igit quæ de Ludouici donatiõe cõperi in vetuſto codice iã a cõſeſſu patrũ admiſſo quo nullũ hodie poti⁹ teſtimoniũ habem⁹ Ludouic⁹ reliquã ſibi pterea quę dedit reſeruauit et hruriã Deceſſit ãno imperii. XXV. eodẽ ferme mẽſe quo & michael gręcus imp. ſub Gregorio. IIII. LOTARIVS poſt mortẽ parẽtis cum fratribus de iperio dimicans in hanc cũ eis opa Sergii pontificis pacificatoris cõcordiã vẽit: vt Carol⁹ Galliã: Ludouic⁹: Germaniã teneret. Reliqua ſibi iperiali noie atq; auctoritate cederent. Tris ſuſcepit liberos Ludouicum Carolum & Lotarium. Huic vltimo ea pars obtigit quę inter Auſtraſiam & prouinciam ſita de ſuo poſtea noie Lotoringia dicta eſt. Poſt hæc cũ orbi Annos. XV. pfuiſſet relicta Ludouico rerum cura quẽ quiquẽnio antea Impii cõſortem elegerat Seſe imperio abdicauit: & in Cœnobio monachũ egit. LVDOVICVS. II. viuente patre anno. D. CCCLVI. Romam pfectus a Sergio Pon. diadema ſumpſit: filios habuit Carolum & Ludouicũ qui Frãcis Germaniſq; pfuerunt. Amãtiſſimus ante alios Nicolai primi cuius creatiõi Romę interfuit: deq; cõmuni cõſilio ambo cuncta gerebãt: impetauit annis. XXI. Deceſſit Mediolani: vbi etiam tumulatus. CAROLVS. II. cognomento Caluus Ludouici pii filius. Huic ab initio Gallia in portionem ceſſit in qua regnauit annos. XXXIIII. Filios Pipini fratris in aquitania regnantis Duos Carolos res nouas quærentes relegauit monachoſq; coegit eſſe. Sed & ex totidem propriis filiis eiuſdem nominis alterum regnum perturbantem

Ludouici donatio.

Othonis cõceſſio.

Henrici cõceſſio.

Lotarius.

Ludoui. ii.

Carolus. ii. caluus.

D. cccLxxx.

eodē modo tractauit: alterū in singulari certamine: cū quodā milite exercitationis gra percun-
tem amisit. Vocatus Romā a Leone. IIII. in auxiliū cōtra Saracenos: qui iam mœnia tenebāt vr Cōtra sara-
bis pſto adfuit. Cōſecuta deide victoria in Galliā reuersus: post aliquot annos audita Ludouici cenos.
Imperatoris morte Romā statim repetiit: & a Ioanne. VIII. Pont. successor imperii factus diade-
ma suscepit anno. D. CCCLXXX. vixitq; annis postea tātum. VI. Nā Ludouicus frater qui in
Germania regnabat: ęgre ferens se in impio post habitū bellū ab initio parabat: sed statim extin
ctus liberis supstitib⁹ Carolo crasso & Ludouico Balbo natu maiore: qui postea imparunt. Hi ad
uersus patruum ingēti exercitu venientes obuiū eum apud Veronā armatū habuerunt: qui ꝑfli-
gatus Mantuā se recepit: vbi in valitudinē incidens: veneno a quodā Sedechia Medico hebreo
dato dicit absumptus: cuius adhuc ibidē sepulchrū extat. Vir fuit inani iactātia ambitiōeq; in-
finita: plura sibi q̄ fas est ad scribendo: vt ait Sigisbertus. Nā oppidū in Gallia Carolopolim ap
pellauit. Eius aduentus in Italiā testē habeo Marmoris inscriptionē quę adhuc legit in tēplo. S. Inscriptio.
Michaelis Romę apud vaticanū & huiuscemodi victoriā indicās: quā ponere mihi visum est. Tē
pore Leonis. IIII. impante Carolo magno eo tpe quo beata Basilica a Saracenis capta fuerat: tūc
deniq; ꝑ totius mūdi capite turbato: Gallia ois cū rege Carolo ad tuendā Italiā venerat: vbi cō
tra inimicos dñi certādo qdā mortui sunt: & in Cripta iuxta Neronis palatiū sepulti eodēq; tē-
pore a Leone papa & rege Carolo ad honorē Michaelis Archangeli supra illos facta eccl'ia. His
itaq; peractis rex in Apuliā abiit eāq; btō Petro & romę subiugauit: In quo ī primis notari licet:
cur Imp. Carolo magno dicat cū multis ante ānis cū decessisse cōstet: putādum igitur ex auspi-
ciis primi cōditoris oēs ex ea familia Carolos appellare voluisse. Prosequit deinde inscriptio mō
strans: quēadmodum in reditu Caroli in Galliam ex Apulia nobiles quidā e Phrisia germani cor
pus. S. magni Fundis teptū: secum ferētes apud Sutriū admoniti sunt vt somnis vrbē Romā id
referrēt. Itaq; iuxta idē Michaelis Tēplū id collocarūt cōstructo in eodē loco Xenodocheo ānuo
q; vectigali adsignato quo eius nationis paupes refugiū haberent. Oīa nūc auaritia nostroꝝ pes
sum iere. Verū deide ędificatū. S. Spiritus alterū in Saxia ea de causa dictū q; phrisii saxones vti Ludoui. iii.
supradixi in eā se partē reciperent. Sed ad reliquos reges reuertar. Ludouicū igitur Balbū cogno Balbus.
mēto qui Galliā regebat patruo successorē Ioannes. VIII. Pont. elegerat nisi multa via romanis
Carolū Crassum fratrē: qui tūc germanię ꝑerat ei ꝓponere coactus fuisset. Biēnio tñ vna cū Ca-
rolo impauit: mox veneno sublatus Carolū cognomēto simplicē Frācię regē & Carolomanū pa Carol⁹. iii.
trē Arnulphi qui postea Cęsar fuit liberos reliqt. Carolus Crassus interim impium continuauit crassus.
annos. x. Hoc tēpore Normādi qui annos. XL. bellis adsiduis Frācos vexauerāt apud carnutes Normādo-
prœlio memorabili victi sunt a Ricardo Burgūdię Duce & Roberto comite Parisiēsi ꝑfe Odo- rū bellum.
nis eius: qui postea regnū Frācoꝝ adminiſtrauit. Normādorū eīn eo tpe duo fuerāt Duces. Rol- Rollo Gor
lo & Gello: quoꝝ Rollo idem & Gortifredus appellat⁹ inita cū Frācis cōcordia Caroli hui⁹ filiā tifredus.
in matrimoniū duxit: & p Robertū comitē sacro fonte ablut⁹ Roberti nomen accepit. Is igitur Gello.
primus dux Normādoꝝ xpianus genuit Guillermū ꝑem Ricardi. III. & Roberti Guiscardi qui Robertus q
Robertus Apuliā & Siciliā in Italia acquisiuit ac Alexiū imperatorē bello vicit. Hic deide guiller & Rollo.
mum ex cōcubina genuit: qui Aroldū Anglorꝝ regem iterfecit. Gelloni autem alteri Norman- Guillerm⁹
dorum duci tradidit. Carolus rex Mōtem Blesensem ī quo ille castrū munitissimū ædificauit ge Robertus
nuitq; Theobaldū ꝑem Odonis cāpaniēsis: ex filia Cōradi imperatoris. Odo vero alterū genuit Guiscard⁹.
Odonē ꝑem Theobaldi iunioris. Hęc igit genealogia comitū Blesensiū. Carolus autē imperator Gellonis ge
post hęc gesta cum paulatim mente laberetur ei viuo surrogatur Arnulphus Carolomani fili⁹ nus comi-
Ludouici Balbi nepos qui annos. XII. imperauit Normādos iterum tumultuātes ingenti Prœ- tes Blesēses
lio pacatos reddidit: vltimusq; e Gallis Cęsar fuit cum ānos prope centum imperassent: trāsla
tum deinceps ad Germanos imperium: vt in alia imperatorū narrauimus historia. Qz̄q Ludo
uicus filius a Gallis patri surrogatus nec a pontifice probatus VI. annos imperauit a Berenga- Ludouicus
rio deinde imperatore superatus atq; interfectus. Regno deinde Francorū Carolus simplex Lu- nō ꝓbatus.
douici Balbi filius puer post patris obitū natus successit: cui tutorē adhibuerunt Odonem filiū Carol⁹ sim
Roberti Parisiēsis illius q cōtra Normandos strenue pugnauerat: de genere Saxonū. Hic post q plex Odo.
annos. IX. regis noie summa fidelitate adminiſtrasset regnū pupillo restituit: p quibus meritis
ab eo parte īperii donatus est. Carolus igit sumpta regni cura Edinā Eduardi regis Angliæ filiā Robertus
in matrimoniū duxit: cūq; ānos. XXVII. regnasset a Roberto Odonis tutoris iam defuncti fra- Odonis fra
tre bello petit eoq; fratris ei ditionē abstulisset: hoste tādē in prœlio iterfecto a pud vrbē Suessio ter a Caro-
nē potitur. Verū paulo post ab Eriberto sororio amice exceptus apud castrum petroreā dolo ca- lo iterficit.

Rodulphꝰ rex gallię.

ptus eſt ac in cuſtodia demũ extinctus. Edina vero vxor cũ paruo filio Ludouico ad patrẽ Eduardum in Angliam confugit. Rodulphum poſt hęc Ricardi ducis Burgũdiæ filium regem delegerunt: quem olim Carolus ſimplex ſacro fonte abluerat. Hic vt ait Sigiſbertus ab Italis cõtra Berengarium vocatus victoriam adeptus eſt regnauitq; annos. iii. Ludouicus puer interim ex Anglia cum matre reuocatus regnauit Annos. ix. e Giſberta primi Othonis ſorore Carolomanum Lotarium & Carolum genuit: Infenſos ac rebelles habuit regi proceres. Poſt quem Lotariꝰ eius filius annos. xxxi. qui in ordine regũ trigeſimus fuit: ſub quo Vgo magnus comes Pariſienſis factus eſt Dux Frãcorũ. Hic eñ fortiter aduerſus Normãdos dimicauit: a qbꝰ captꝰ demũ fuit: & Rotomagi in cuſtodia traditus: deinde auxiliis Othonis Imperatoris cuius ſororẽ duxerat liberatus nunc demũ Francorum regebat exercitũ. liberos ſuſcepit Othonẽ Henricũ & Vgonẽ. Lotarius interim deceſſit ex veneno vti putatur ab vxore adultera dato. Cui Ludouicus filius ſucceſſit biẽnio & ipſe eodẽ fato ſublatus Blãchę cõiugis opera: poſtremus ſane in Caroli familia.

Lotarius Caroli ſimplicis filius Lotariꝰ rex xxx.

Vgo magnus Pariſieñ. dux frãcorum. ludouicꝰ. v

Tertium Francorum genus.

Vgo capet Rex. xcviii.

VGo interea cognomento capet q̃ Capitia ſic gallice appellata periocũ aliis auferre ſoleret. filiꝰ Vgonis magni comitis Pariſiẽſis cũ Frãcorũ ductaret exercitũ: cõtra Carolũ Ludo. patruũ rebellans bellũ geſſit Annos. iiii. quẽ tãdem in cuſtodiã apud ciuitatẽ Aurelianẽſem miſit: mortuoq; demũ ſucceſſit: ac regnauit annos. iiii. Hũc ſiue huius patrẽ Dantes cur laniũ fuiſſe dicat nõ ſatis ſcio: cũ manifeſto ſit falſum niſi forte Galli ſic periocũ appellant eũ qui pecuniariã aut macelli annonã nimiũ curet. Robertus Vgonis patri ſucceſſit annos. xxxiiii. qui Sacerdotio prius erat addictꝰ: quapropter nõ minore in regno quoq; religionis q̃ militię ſtudio tenebat: horas canonicas quotidie obibat: ferturq; ex eo prodigiũ in cuiuſdã oppidi obſidiõe: irruptiõe hoſtium nũtiata nõ prius occuriſſe q̃ ceptas horas abſoluiſſet: ex quo & hoſtes nihilominꝰ fugauit & oppido cotrũctibus muris potitus eſt. Solebat & in ipſis horis plerũq; choro. S. Dionyſii intereſſe amictuq; monachoq; ſerico vti. Loca plurare ligioſa excitauit apud Aurelianũ Cœnobiũ. S. Amãi. In Silua Aquiliana. S. Medardi &. S. Leodegarii in viteraco caſtro. S. Regalis in ciuitate Siluenectẽſi: apud Augeſtodunũ. S. Caſſi Cœnobia Solebat & hymnos ipe cõponere. Quondã profectus romã arę Baſilicę Petri chirographũ obtulit vbi reſpõſoriũ erat cũ muſicę ratiõe ab eo cõpoſitũ putãtibꝰ oibꝰ magnũ aliqd dediſſe anteq̃ res appareret: liberalis alioquin in pauperes: verũ clã vxore: q̃ reclamantẽ videret. Ex Hẽrici ducis ſine liberis moriẽtis teſtamẽto Burgũdiã adſecutꝰ cã poſtea Lãderico ad ſeptinere dicitãti reſtituit. Hẽricus filius regnũ deinde adſequit q̃q̃ aduerſante matre cõſtãtia ad opes & auxiliũ Roberti Regis Normãdorũ cõfugiẽdo cũ eius poſtea ſucceſſore bellũ geſſit Aedẽ Pariſii. S. Martino cõſtruxit i qua ciuitate pauloante multa ędificia flagrauerãt. Hoc tẽpore Burgũdi ad Conradũ Imperatorẽ defecere cũ annos. cxxx. gallis paruiſſent. Hẽricus cũ regnaſſet annos. xxx. moritur ſuperſtitibus liberis Philippo & Vgone qui magnꝰ cognominatꝰ eſt. Philippus primꝰ huius nois regnauit annos. xlviii. ciuitatẽ Bituricẽſem a comite Arpino emit viro ſtrenuo pariter & religioſo: qui ad expeditionẽ hieroſolymitanã vna cũ Petro Eremita p̃ficiſcẽs pecunia maxime indigebat nõnulli emptã ab Hẽrico pfe dicũt. Vgonis magni Philippi fratris inclytũ nomẽ eſt i armis: inter duces & ipſe ſacrę expeditiõis. Ludouicus Philippi filiꝰ & hęres cognomẽto craſſus ob vaſti corporis molẽ conſtruxit. S. Victoris Cœnobiũ prope mœnia Pariſia cũ ad extremũ morbo pmereꝰ ea fuit religiõe vt exurgere ac obuiã ſacerdotibꝰ euchariſtiã ferẽtibꝰ p̃ficiſci cõtẽderit: exceſſit ãno regni. xxii. ſex liberis relictis Philippo qui equo lapſus interiit. Ludouico qui poſtea regno ſucceſſit. Hẽrico Beluacẽſi pſule: Petro & Philippo Archidiacono Pariſienſi. Ludouicus igiꝰ poſt Ludouicũ patrẽ regnauit annos. xlviii. Hic ex voto probãte Eugenio Põ. q̃ tũc in galliis agebat ad expeditionẽ hieroſolymitanã vna cũ Cõrado Imp. & ingẽti multitudie pfectꝰ parũ fœliciter rẽ geſſit: p Syriã ſiquidẽ iter faciẽs fame oppreſſus vna cũ aliis eodẽ anno domũ reuertit re infecta. Cũ iam ſexagenarius liberis careret iuſſit oẽs ſubditos vota p ſobole facere: quo factũ eſt vt anno ſequẽti filiũ ſuſciperet Philippũ: q̃ poſtea Auguſtus cognominatus eſt: q̃ regalicã auxerit: annos. XLIIII. regnauit Patris imitatus exẽplũ expeditionẽ cãdẽ & ipſe cũ Ricardo Anglię rege mꝫtiſq; aliis pricipibꝰ ſumpſit Itaq; ſoluẽs a Brũduſio & cũ Saladino primũ cõcurrẽdo fœliciter aggreſſus exitũ habuit infœlicẽ cũ i diſcordiã cũ Anglo vẽiſſet: domũ & ipe reinfecta reuertit Anglięq; bellũ mouit: Decimas impauit Innocẽtio. IIII. vna cũ Clero Galliæ reclamãte At ille irritatꝰ magis ẽt iſtabat itaq; & Ricardũ prio deiñ ipiꝰ filiũ loãnẽ i bello ſupauit. Sed & de

Robertus.

Hẽricus.

Burgũdoꝝ defectio

Philippꝰ. i.

Vgo magꝰ alter Lud. craſſꝰ.

Ludouicus ludo. filius.

Philippus Auguſtus.

Othone Imperatore victoriã apud Belgas adsecut⁹. Victoriæ noĩe Cœnobiũ apud Siluanectũ excitauit: ciuitatẽ Andegauẽsem dirutã restituit: Iudęos oĩs expulit moriens Anno. M. ccxxiii. multa religiose legauit. Ludouicus Philippi filius nulla re alia clarus q̃ q̃. S. Ludouici pater qui post eũ regnauit extitit q̃q̃ & ipse vita cõtinẽtissimus fuisse traditꝰ: Auenionem expugnauit q̃ eum trãsitu a Biturigibus venienti ꝓhibuissent. LVDOVICVS puer in tutela matris Blãchę relictus nõ sine procerũ indignatione q̃ mulieri tantũ regnũ cõmitteret. Quapropter in eos cõiuratum: re detecta Ludouicus cõiuratis veniã petẽtibus benigne cõcessit. Iuuenis adhuc non procul ab Isare fluuio Cœnobiũ: Montisregalis extruxit collocatis in eo monachis Cistertiensibus quottidie. cxx. paupes alebat mẽdicos vlceroso sq̃ manib⁹ attrectãdo ad osculũ vsq̃ dignabatur: veniẽtẽ ad se Henricũ Anglię regẽ summa comitate excepit: dimissa insup ei Aquitania ea lege vt Normãdia Andegauia & Cenomano ipse quoq̃ cederet: ob quas terras ingẽs olim inter Frãcos & Anglos cõtentio intercesserat. Engeranũ maximũ in eo regno virũ qui res administrabat q̃ quosdã nobiles adolescẽtes leui de causa cruci adfixisset exulare iussit ĩ Syria vbi opẽ ille aduersus christianos quęsiuit. Probãte quoq̃ Innocẽtio. iiii. qui tũc in Gallis aderat ad expeditionẽ hierosolymitanã cũ Roberto & Carolo fratrib⁹ ac coniuge haud fęlicius q̃ prior Ludouicus ꝓfectus est: ac primo Syriã ingressus: Peluſiũ nunc damiatã in Aegypto cepit: variisq̃ exinde prœliis cũ Saracenis habitis tandẽ superatus capit: pro cuius redẽptiõe Damiatã reddi necesse fuit. Domũ deinde reuersus: oĩs fœneratores ludæos Aleatores acimpia in deũ verba dicentes discedere iussit. Petrũ Britonũ comitẽ a quo bello lacessebat simul cũ eius auxiliari Hẽrico Anglię Rege superauit. Alterã postremo in Carthaginẽ cõtra Saracenos expeditionẽ tẽtauit. Duob⁹ secũ filiis adolescẽtib⁹ & Theobaldo Cãpaniæ comite ductis vbi ꝓspere primũ dimicauit. Deide pestilẽtia passim castra occupãte ipse vna cum Ioãne filio interiit. viii. Cal. Septẽb. M. cclxx. cũ regnasset Annos. xliii. Carolus interim frater subsidiariã classem in Aphricã ducẽs vbi rem minime senescere ac oĩa turbata vidit pacẽ hosti certis cõditionibus dedit. De Ludouico insuper traditur & illud pietatis exẽplũ cũ. ccc. milites a Saraceno captos e suis ipse redimeret: ac per hostis perfidiam luminibus postea priuatos aĩa duerteret totidẽ cellas Parisii extruẽdas curauit vbi ex vectigali eis adsignato perpetuo alerent. Quod adhuc Xenodochæũ durat. Ex Margarita Rẽdi comitis ꝓuincię susceꝑit mares. iiii. Ludouicum qui iunior decessit. Philippum qui post cũ regnauit Petrũ de Alãsone. Ioannẽ Niuernensem: Robertũ Claromõtẽsem comites: fœminas totidẽ Isabellã Theobaldo regi Nauarrę: Blãcham Fernãdo Castellę regis filio: Agnetem Duci Burgũdiæ: & Margaritã Duci Brabãtiæ nuptas. Relatus est in cathalogũ sanctorum a Bonifacio. viii. cuius festũ die colunt qua ex hac vita migrauit. Philippus cũ patre ꝓfectus in expeditionem Aphricanã statim post eius mortẽ ad rem suscipiendã domum reuertit ac Viterbio iter faciẽs Cardinales qui eo cõuenerant Alexãdro. iiii. Põt. defuncto cõsalutauit: cũ Petro Aragonẽsi pro regno Siciliæ nauali prœlio cõflixit in quo superior etiã recepta Gerũde discessit: inter Genuenses & venetos post longũ & maximũ bellũ pacis auctor fuit: regnauit ãnos. xv. Philipp⁹ cognomẽto pulcher & nois & regni successor Annos. xxviii. Iudæos expulit: graues cum Bonifacio inimicitias exercuit: sacris ab eo interdictus: q̃ eius nuntium ad expeditionẽ in Saracenos regem alioquin lentũ: acerbius exhortãtẽ: in carcerem cõiecerit. Quãobrem Sarram Colũnam tũc forte Bonifacii inimicũ ac ꝓfugũ in littore Massiliẽsi cognitũ ac redẽptũ a Piratis cũ valida triremi contra Pontificẽ mittit: quẽ ille Ananię in domo paterna captũ Romãq̃ deductum in carcere necauit. Hoc tẽpore Flãdrẽses a rege Galliæ defecerũt & Tẽplariorũ ordo sublatus. Philippi filii tres oĩs ex successione regnauerunt Ludouicus primũ cognomento Glutinus. Annos. ii. Deinde Philippus cognomento longus Annos. v. postremo Carolus. v. Ex quibus nihil aliud dignũ memoria legit nisi q̃ Ludouicus Engeranũ quẽ supra nominaui cruci adfixit. Iudęos quoq̃ quos pater expulerat reduxit. Philipp⁹ Valesi⁹ fili⁹ Caroli comit⁹ de Valesio. qui Carolus Philippi pulchri Regis germanus fuit: deficiente reliqua sobole vti proximus cognatus regno successit. reclamãte Eduardo Angliæ Rege ac Galliæ regnũ expostulante iure Isabellę filiæ Philippi pulchri quę Eduardo eius patri nupta fuerat: Philippo quoq̃ Pharamũdi primi Francorum regis lege se tuente quæ iubebat vt virilis tãtum succederet proles. Itaq̃ ventum ad arma Anglus adscitis Flandrẽsibus prœlio vbi supra. xxx. millia cecidere Philippum superat: eiq̃ Gessoriacum portũ nunc Calesiũ abstulit. Philippus Viennensiũ principatũ dicitur emisse. Huic successit filius Ioannes qui cũ ante oĩa bellũ cum Anglico instauraſſet ipse vna cũ Philippo filio capit dimissusq̃ certis cõditionib⁹ tributi quib⁹ minime stetit. Quare ab Eduar-

Ludouicus viii. S. Ludouicus ix.

Engeranus

In Saracenos Syrię.

In Saracẽos Aphricæ

Philippns iii.

Philippus pulcher Sub Bonifa. viii.

Flamingorũ defectio. Ludouicus Glutinꝰ. x. Philippus longus Engeranꝰ cruci adfixus Philippus valesiꝰ Bellũ cum Eduardo Ioannes.

Rex ab Angelis capit.

do postea terra mariq; magnis adficit incõmodis. Sed cũ neq; es alienum quod cũ Parisiensibus pro sua redẽptione cõtraxerat exsoluere curaret: illi rebellauerũt. Duce Rege Nauarræ quẽ tũc captum Parisii e custodia liberauerũt: ex soluto tandẽ ere res cõposita. Tẽpore quo captus in Anglia tenebat Carolus filius regnũ administrabat. vbi primũ dimissus statim Burgundiã ob Philippi tunc mortẽ adsequitur ante vero bellum Anglicũ cum rege Nauarrę pugnauit: quem deinde per insidias cepit. Caroli post hũc tres ex ordine succesſere. Primus Ioannes supradicti filius

Carolus. v. Burgũdia Philippo Caroli frĩ cõcessa

Burgundiã quæ patri obuenerat: Fratri Philippo regendã dedit imperatorẽ Carolum ad se venientem magno sumptu excepit. Moriẽs Carolũ & Ludouicũ pueros comiti Andegauensi tutori cõmisit: e quibus Carolus. vi. succedẽs: Cõtra Flãdrenses qui desciuerãt bellũ gessit. Ad hunc in Galliã cõfugit: Leo rex Armenię ac Turcis expulsus qui oĩbus viis conatus est inter eũ & Anglię regẽ inter quos bellum erat pacẽ cõponere. vt de cõmuni cõsilio in Turcas iretur. Cęterum Aruernos cũ multis Aquitanię populis tumultuãtes cõpressit. Iudęos expulit. Nouum in Gallia vectigal tẽrauit cęteris cõsentientib⁹ Parisiis cum nõnullis aliis tantũ reclamãtibus ac pene tumultuantib⁹ necesse fuit ab incępto desistere: loco tamẽ vectigalis ei Francorũ cẽtum millia ex omni Gallia subsidio belli sponte tributa sunt. Dicitur & in mentis valitudinẽ incidisse cuius rei signa quędã ostendit. Nã cõtra Britones sine vlla belli causa de improuiso cũ exercitu profectus admirãtibus illis inde in Normãnos iter faciẽs perterrefactus strepitu armorũ militũ suorũ obuios oĩs hostes putando necabat. Quapropter cura regni necessariis tradita ipse tantũ cerebrũ purgare melancholiãq; iocis rebusq; aliis cura nitebat. Pãnoniis itẽq; Constantinopolitano Imp. cõtra Turcas auxilia petẽtibus pstitit. Catherinã filiã Hẽrico Anglię regi locauit vnoq; tẽpore socer & gener: tũ Philippus Burgundiæ dux extincti sunt anno. M. cccc xxii. Carolus

Carol⁹. vii.

vii. superioris filius bellũ Hẽrici regis Angliç. Henrici filii diu sustinuit: cũ ille Galliã iure suo expostularet tandẽ cõciliatus insup ei suppetias contra hostes tulit. Normãnos bello oppressit Rotomagũ cepit: Burdegalẽses rebelles diruit Magdalenã filiã Ladislao. Pannonię Boemięq; regi locauit: Ludouicũ filiũ Delphinũ appellatũ bis rebellẽ sensit qđ paterno ciuiliq; animo tulit. In

Pragmatica sanctio. Puellę fortitudo.

Gallię cõcilio pragmaticã instituit sanctionem rẽ quidẽ impiã ac pontificũ potestati aduersam per quã ipsemet pfulatus cæteraq; officia sacerdotalia ius cõferendi sibi vindicabat. Quõdã dũ in rerũ statusq; esset turbatiõe venit ad eũ virgo noĩe Ioanna annorũ. xx. inter Gallos rusticos orta dictitãs se a deo missam eius causa tutãdi status. Itaq; more Amazonis terras obibat exercitũ ductabat tandẽ a Burgũdionibus ac Ioanne Lucẽburgo capta: & Anglis diuẽdita ab eis cremata est nõ tam hostili odio q̃ q; magicã artem fœmina virili habitu & audacia pseferre videretur.

Ludouicus xi.

Ludouicus. xi. Caroli. vii. filius immiti vario q; & incõstãti ingenio semp fuit bis patri rebellis & postremo Delphinatu fortunisq; oĩbus priuatus ad Burgũdiæ ducẽ Philippum confugit: apud quem Decennio moratus frustra sępe recõciliatio per oratores tentata. Dum ille sibi cõscius ad patrem q̃q̃ indulgentẽ venire partim metueret partim etiam dissuaderet: ab is qui regis ęmuli fuerãt dissidiũq; optabãt patre interim defuncto regnũ iniit multis ab initio bellis agitatus Carolo fratri apud Burgundũ agenti & eius auxilio res nouas molienti magna vi militũ restitit. Io

Balua Cardinalis.

annẽ Cardinalẽ Andegauensem Baluã cognominatũ quẽ ex humili loco ad eã fortunam euexerat: q; clã Burgũdi partibus studere litteris interceptis deprẽhenderet capi iussit ac annos fere. xii. in custodia seruari: frustra per oratores a Paulo Pontifice repetitus Sixti. iiii. demũ pcibus cõdonat⁹ cũ Iuliano Cardinale. S. P. ad Vincula legato Romã venit. Cũ eodẽ Burgũdo patre Philippo primũ deinde filio Carolo diuturnũ bellum gessit frustra Niceno græco Cardinale atq; legato rem cõponere studente. Cũ Francisco Britãnię Gallioq; duce habuit de finibus contentionem: vnde periculosissimũ omniũ bellũ ortum. Nam cũ rex apud Turonẽ proceres regni in concilium vocaret huius rei gratia: Illi nõ pro rege sed contra clam in eo cõiurãt. absentesq; alios ad id inducũt: fuere autẽ hi capita. Carolus Biturigũ dux regis frater Carolus Philippi filius Burgundus. Frãciscus ipse Britãnus. Ioannes Borbonẽsis. Ioannes Alaconiensis Io. Andegauensis Renati filius. Carolus Nemorsinor⁹ Duces oẽs. Prẽterea comites Carolus Andegauensis Renati frater. Cenomanor⁹ Ludouicus Mõtispẽserii Ioannes Armeniacus Io. Alebretensis. Io. Dunesinor⁹: Britãnus igitur his fultus auxiliis ne cõiuratio ante tẽpus detegeret dum se pararent pacem cũ rege facturũ simulat: dum agit de cõditiõibus. Dux borbonẽsis agrũ vastare cœpit. ex altera parte Burgundus ingenti exercitu ad Parisiũ obsidendũ pergit. Rex eo se velociter recepit. cinctusq; ex omni parte ab hostib⁹ Ducis Frãcisci Fortię auxilũ petiit & ex temploq; Galeatio eius filio cum magna manu aduenientẽ ita resipiscere cœpit vt iam hostes de ineunda cõcordia

cogitarẽt. Itaq; Burgund⁹ primũ cæteros cõciliauit: instituitq; vt inuitati oẽs in cõuiuio iurarent se post illa regi fideles futuros. Atq; hoc pacto post biennũ res composita anno. M.CCCC. LXVI. Fuit Ludouic⁹ ingenio vario ac incõstanti: sępe Romanis põtificibus cõtumax: idẽ cum aliquid aduersi pateret obsequentissim⁹. Cũ diu sine liberis fuisset: tãdem ex Carlotta Ludouici Sabaudiẽsis filia Carolũ octauũ genuit: qui post eum regnauit: cuiq; viuente patre: Margarita Maximiani regis filia pacta fuerat: qua postea abdicata: & Maximiano post discordiã cõciliato: Annã duxit: Francisci Britannię ducis filiã: ac patrii regni hæredẽ: repugnante ex Britonibus pcerũ parte: bellũ vsq; sustinentiũ: Ex quo Carolus potit⁹ oi Gallia: patre iam defuncto: ad antiquũ regni Neapolitani ius ante oĩa repetendũ aĩm adiecit: ad quod etiã sollicitabat a Ludouico Mediolani duce ob inuisum sibi Fernandũ regẽ: Igit in tota Gallia: tũ Britannia insula delectu habito: anno. M.CCCCXCIIII. mense octobris: cũ equitũ. XXV. peditũ. XV. millib⁹: instrumentoq; quoq; bellicoq; curribus centũ: regni vero principib⁹ Philippo Sabaudię duce eius auunculo: & aliis nonnullis iter ingressus: per Alpes vbi primũ in subalpina regione cũ tanta multitudine apparuit: timor oĩb⁹ incussus: q; sciebant ferocissimã gentẽ nõ posse a maleficio cõtineri: pstertim cũ in domib⁹ ciuiũ habitarent: passimq; cũ familiis miscerent: nemoq; non fuit: qui nõ tam de re: q̃ de libertate: de pudicitia: deniq; de vita sollicit⁹ fuerit. Ex Asta itaq; vrbe p fines Gallię cisalpinæ Parmã venit: inde in Ligures: Apuanos: ac regionẽ Lunẽsem vbi quæ ditionis erant Florẽtinoq; tradita sunt ei a Petro Medice oratore obuiã pcedẽte. Inde Pisas petiit quas in libertatẽ excitauit: vt in ipsa ciuitate narrauit: post remo Florentiã: vbi aliquot immoratus dies: tm̃ imperata pecunia: saluis rebus: discessit. Inde Romã vbi appropinquauit: Alexander sibi ac vrbi timẽs: transitũ primo phibuit: deinde Romanis nolẽtibus bellũ sustinere: admisit: pridie Calẽdas ianuarii: ędesq; diui Marci ad habitandũ cõcessit: vbi se rex dies aliquot cõtinuit: donec iter eos cõcordia iniret. Petebat autẽ tria. Molẽ Hadriani obsidẽ filiũ Cęsarẽ cardinalẽ: & Turcarũ regis fratrẽ captiuũ. Ex his vltia duo tm̃ cõcessa. Re hoc modo trãsacta: e vestigio pontificẽ salutatũ in Vaticanũ venit: apud quẽ in eodẽ palatio dies reliquos substitit: deq; fide ac officio seruando: more principũ Christianoq;: pter oĩm opinionẽ satisfecit. Nam eo aio dicebat venisse: vt statũ etiã sacerdotũ moribus corruptũ cõponeret in melius: cõspirantib⁹ pstertim ex patrũ ordie nõnullis: Facti tũc demũ regis causa cardinales duo: Guilielm⁹ psul Maclouiẽsis: q; inter regis comites fidissimus oĩm venerat: & Philipp⁹ Cenomanẽsis: ambo britones. His obtis post dies. XXVII. q̃ venerat rex per vrbem mediã ordinib⁹ militũ comitantib⁹ discessit: tanto vestiũ discriminata q;: armorũq; lucentiũ sumptu: vt Polybi cõmemoratio de aduentu Gallorq; in Italiã sumptuoso: tũ versus Virgilianus de Senonib⁹ fidẽ habuerit. Virgatis lucent sagulis: tũ lactea colla Auro innectunt. Cæsar cardinalis obses e medio itinere aufugit. Ille vsq; Neapolim nullũ habuit aduersariũ: cũ Fernãdus iunior rex (vt in reb⁹ Sicilię dixi) metu aufugisset: Antonello principi Salernitano q Fernãdo seniori rebellis in Galliã secesserat: possessionẽ restituit: Columnẽsib⁹ qui eum ab initio secuti fuerũt: fundos: cum multis circa oppidis dono dedit limitesq; ditionis eoq; ampliauit. At Vrsinoq; factio quę cũ Neapolitano cõspirauerat: magno in metu versabat: sed paulo post facta mutatio. vt hi in gratiã redirent: illi vero adẽptis his quę acceperãt: ab amicicia discesserint. Verũ a Fernãdo postea reuertẽte in regnũ restituti: illi rurs⁹ depressi: quoq; princeps Virginius: etiã in carcerẽ cõiectus: ac extinct⁹ est. Hoc in statu cũ Carolus Neapoli menses fere quattuor moratus esset: deficiẽte paulatim exercitu: ac partim morbis: partim cædib⁹ debilitato: iam sibi timere cœperat: eo magis q; Ludouic⁹ dux: quem cœpti iam pœnitebat: ac Veneti nõ ęquo aio Gallos Italiã inuasisse patiebant: oĩbusq; viribus ad eum expellẽdum cõspirauerant. Rex itaq; cum redire in Galliã statuisset: Romã calẽdis Iuniis repetiit: põtifice vacuam: qui de industria in vrbẽ veterem secesserat. Deide Pisis iter faciẽs: ppe Parmã ad Tarũ fluuiũ: Ludouici: Venetorũq; occurrẽtes acies habuit. Horum Frãciscus Gõzaga: Mediolanẽsium vero Io. Fran. Seuerinas duces. Legatus Venetoq; Melchior Triuisanus fuere. Equitũ quoq; ac peditũ numero fere q̃quaginta milia: maiorq; diu in Italia nõ visus exercitus. Galli numero inferiores: sed viribus ac instrumentis bellicis superiores extitere. Itaq; pugna commissa: p eis victoria nõ oino incruẽta stetit: ex qb⁹ fere mille: ex nostris vero duo millia cecidere. Inter quos hi principes fuere: Rodulphus Gõzaga Frãciscipatruus: Rinuci⁹ Farnesius: Io. Picininus: Galeatius Regias: Robertus Scrotius: Vincẽtius Corsus. Bernardinus Fortebrachius: quorũ postea liberos Veneti memores officii: parẽtum loco succedere voluerunt. Vxoribus viduis etiã salaria cõstituere. Defunctos quisq; suos per vni⁹ diei inducias honorifice tumulauit.

Carol⁹ VIII

Regii vero exercitus duces: duo potiſſimũ Italici fuerant: Ioannes Iacobus Triultius vnus exul Mediolanẽſis: alter Nicolaus Vrſinus Petiliani comes: qui ab initio belli capt⁹: deíde dimiſſus regiſq; militiæ fuit auctoratus. Verũ ad Venetos in prœlio trãſfugiens: cauſa fuit eor⁹ aciẽ col labẽtem reſtituendi. Dum igit̃ integris adhuc reb⁹ hoſtiũ p̃hiberi poſſet: permittẽtib⁹ tãdem illis: rex incolumis in Galliã penetrauit: vbi biennio poſt: morbo extinct⁹ eſt: ætatis anno. XXIIII regni. XV. ſalutis. M.CCCCXCVII. Corpore fuit breui: ore inuenuſto: natura haud ſane liberalis. Etem̃ nec Romæ baſilicis: neq; in toto itinere q̃cq̃ præter q̃ ea quę ſupradixi Columnẽſib⁹ donauit. Ingenio p̃terea magis bardo q̃ adroganti: nam cardinalib⁹ neq; aduenientib⁹ de more adſurgebat: neq; diſcedẽtes aſpiciebat. Procul alicqui a cęteris vitiis quib⁹ plærisq; principes tenentur: religioſiſq; maxime hoibus deditus. Huic igit̃ ſine liberis decedẽti: Ludouic⁹. XII. dux Aurelianẽſis ex ſtirpe regia: ſine cõtrouerſia ſucceſſit. Cui Carol⁹ in Italiã p̃ficiſcẽs: regni totius curam delegauit: Aſtęq; in p̃ęſidio dimiſit. Hanc ille iure dotis auię ceperat: Nouariã inſuper inuaſerat: quã hoſtes poſt regis reditũ multis mẽſibus obſederũt. Tãdem fame coactis Gallis: cupidiſq; ſe ad ſuos recipiẽdi: ciuitatẽ certis cõditionibus receperunt. Huic auus itẽ Ludouic⁹ Aurelianẽſis fuit: qui cũ gratia & auctoritate in regno magnopere polleret: a Io. Burgũdiæ duce ob inuidiã interfectus fuerat. Quũq; eius vxor Valẽtina Io. Galeatii vicecomitis. F. virago: multis lachrymis ac q̃relis in cõcilio p̃ceres ad vltionẽ excitaſſet: bellũ inter vtroſq; populos peſtiferũ eſt orrũ: qđ in Gallia diu poſtea durauit. Huj⁹ Carol⁹ filj⁹ olim in bello anglor⁹ captus: cẽtũ ſe milib⁹ ſcutor⁹ redemit. Mediolani deíde principatũ poſt Philippi ducis mortẽ: iure matris hęreditario petebat. Verũ cũ nec illi nec poſtea filio Ludouico quẽ ex matrimonio Cliuẽſiũ ducũ familia ſuſcepit: ſatis viriũ ad id ſibi vendicãdũ fuiſſet: res aliq̃diu cõticuit. Ludouic⁹ em̃ pater nis ipſe ſimul & auitis laborib⁹ ac piculis ſucceſſit: primũ regi Carolo ſuſpect⁹: q⁹ ad ſe hęreditas noĩs tãri poſt eũ pertĩeret: in Britonũ bello cõtra eũ venit: ſimulq; cũ toto exercitu p̃fligat⁹ vulneratuſq; inter iacẽtes vix cognitus fuit: in cuſtodiã quoq; duct⁹: poſt quadrienniũ vix amicis ſupplicantib⁹ liberatus eſt. Rex deinde factus: Annã a Carolo relictã ilico duxit: dimiſſa ipſius Caroli ſorore: quę olim puero pacta fuerat: Alexãdro põ. permittẽte. Nihilq; priuſ aut antiqui⁹ habuit: q̃ vt animũ ad res repetẽdas itẽderet. Itaq; ãno regni ſcdo: ſalut⁹ vero. M.CCCCXCIX delectu habito: exercitũ equitũ peditũq; fere. XII. miliũ miſit: qui Aſta primũ capta: Alexãdriã p̃pere venit: vbi munitiones: roburq; oẽ militum ducis Ludouici fuerant: qua celeriusoĩm opinione in poteſtatẽ redacta: nihilo cũctatus Ludouicus: cum theſauro qđ antea p̃miſerat in Germaniã ad Maximianũ Cæſarem ei⁹ neceſſariũ confugit: cedereq; ad tẽpus maluit furori hoſtili q̃ licet poſſet fortunã periclitari. Galli Mediolanũ ingreſſi q̃q̃ a cædib⁹ & rapinis temperauerũt: nauſeã tñ (vti ſolẽt) ac faſtidiũ ob morũ diſcrepantiã generantes: ſexto q̃ venerãt menſe expulſi fuere: ac Ludouic⁹ reuocat⁹. Rex igit̃ maiorib⁹ rem viril⁹ aggreſſus: cõtra rurſus exercitum mittit: qui non minori potentia munitũ repperit hoſtẽ apud Alexandriã ei occurrentẽ: pugna cõmiſſa Ludouic⁹ ab Heluetior⁹ pediratu: q⁹ maxĩe fidebat: p̃ditus ac captus: vna cum toto regno in man⁹ hoſtis venit. Aſcani⁹ itẽ cardinalis ei⁹ frater: qui cũ. CCC. equis ſuor⁹ partim ciuium Mediolanẽſium aufugerat: a Carolo Vrſino in itinere cõpręhẽſus iuſſu Venetorum: regi quocũ illi cõfœderati erãt tradit⁹ eſt. Rex itaq; ambos cuſtodię adſeruari iuſſos: breui deíde pe ex humanitate atq; miſericordia lati⁹ vagari: ac mitius tractari ex eor⁹ dignitate permiſit. Aſcaniũ etiã poſt Alexandri mortẽ ad noui creationẽ põtificis Romã vnacũ Rothomagẽſi remiſit: qui poſt hanc calamitatẽ nouos adhuc in Italia tumultus ſi per ei⁹ mortẽ licuiſſet (nã biennio poſt ex peſtilẽtia deceſſit) excitauerat: adeo multis indocilis eſt quies. His geſtis Ludouic⁹ poſt bienniũ Neapolitanũ inſup regnũ Francor⁹ diu familię debitũ repoſcere ſtatuit. Verum cũ Hiſpaniæ regem p̃pinqui ſui cauſam tueri paratũ ai aduerteret: cũ eo trãſegit: vt regnũ ipſum inter ſe diuiderent. Igit̃ exercit⁹ armator⁹. X. miliũ ab eo miſſus: nullũ vſq; Capuã habuit reſiſtentem: ea demũ viribus atq; operib⁹ poſt dies aliquot expugnata: atq; direpta eſt: ai maris tm̃ in ea caſis oĩbus. Inde Neapolim p̃cedens: ſine cõtẽtione ilico rege Federico fugiente obtinuit: antiquis illius legib⁹: & ciuiũ iuribus ſeruatis: p̃ceribus etiã regni in antiqua poſſeſſione pmiſſis. Hiſpanus vero Apulię ac Calabrię partes vno tpe eadem facilitate accepit. Verũ nõ diu res inter eos quieta fuit: de finibuſq; ſtatim certatum: vbi Gall⁹ ſuccubuit: vt in Hiſpania lati⁹ narratum: nõ tam virtutis inopia: q̃ ducũ negligentia: quũ oẽs gentes noueint eam gẽtem vetere belli gloria florere: & inſequẽtibus tẽporib⁹ maximo Chriſtianis præſidio fuiſſe: nec vllũ hodie magis nomẽ Turcarũ natio potentiſſima metuat. Hoc igitur in ſtatu res Gallicæ in Italia

Ludouicus XII

Anna vxor

Aſcani⁹ ma ria.

versant:in Gallia vero pacatissime ipsius Ludouici virtute ac puidētia:cui⁹ ea est animi moderatio:vt cum ablata signa referre:& aduersus hostes se facile vindicare posset:quieti tñ vniuersorum (qđ ita res exposceret) suam ad tēpus posthabuit ambitionē. Federicus autē primo in Aenariam:deinde in Galliam ad regis misericordiam confugit:vbi pro regis dignitate susceptus; quadriennio post excessit. Federicus rex.

BRITANNIA.

BRITANNIA quæ Albion a veterib⁹ etiā appellat:Diodoro ac Straboni:forma triāgulari:lateribus inęqualib⁹:ac trib⁹ erecta ꝓmontoriis est:Cantio:Heleno & Orcha. Sita etiā e regione Gallię:circuitu. XXII. millib⁹ stadiis Strabo ni:duob⁹ millib⁹ passuū Cæsari:duobus mil. ac sexcentis Bedę. Longitudine vero. DCCC. Latitudine. CCC. millibus Plyni. Tellus frugifera:pecore abūdans:auro:argento:ferro:plumbo:pellib⁹:mācipiis:canib⁹ etiā venaticis pstantibus Straboni. Diodoro etiā stanni vena quā iuxta Helenū ꝓmontoriū effodiunt:quod nunc Cornubiam vocāt:adhuc ea durante. Cęsar vero sic describit. Insula natura triquetra:cui⁹ latus ītmum cōtra Galliā:hui⁹ alter angul⁹ qui est ad Cātiū:ad oriētem solē spectat. alter ad Hispaniā vergit:atq; occidētem:qua ex parte Hibernia: dimidia minor:vt ęsti mat:q̄ Britānia:sed pari spatio trāsmissus:atq; ex Gallia est in Britanniā. In hoc medio cursu insula est Mona:prēterea minores subiectę insulę: de qb⁹ nonnulli scripserūt dies cōtinuo. XXX. sub bruma esse noctes. Nos nihil de eo pcunctationib⁹ reperiebam⁹:nisi certis ex aqua mensuris breuiores esse:q̄ in cōtinenti noctes videbamus. Hæc Cęsar. Solin⁹ scribit in ea nasci paruas ac decolores margaritas:ex qbus Iulius Cęsar thoraca fecit:quē Veneri genitrici dicauit. Tacitus in vita Agricolę. Britanniā aurū & argentū:ac alia metalla gignere scribit:& oceanū margaritas:sed subfuscas & liuentes. Cicero tñ ab his videt dissentire in epla ad Trebatium:vbi ei⁹ insulæ sterilitatem cōmemorat. Vt ne scrupulā qdem argenti in ea reperiri dicat:prēterea nec musicam. Nos tñ hodie & diuitias in ea maximas:& musicā absolutā conspicimus:eāq; a paucis antiqtus aditam:nunc mercatorib⁹ nostris ita frequentatā:vt. XIIII. die nūtii:tabellariiq; ex ea frequentes adferant. Oleo vinoq; carent:proquo ceruisia vtunt:quā ab Hispanis Plyn. repertā dicit:pecore maxime abūdant:laniisq; molliss̄imis:quoquoversus exportatis:magno insulę compēdio:qđ signū:simul & cornua boū ingētia:cœli tēperatioris:verū humidioris est. Nā insulę fere oēs humidiores:tepidioresq; cōtinente sunt. Ea demū causa:q; Germanię vel Gallię quędā loca min⁹ septētrionalia sunt frigidiora. Viuaria aialium ad tria millia in tota insula cernunt:dāmis & cuniculis ex parte magna refertis:tū pro mœnib⁹ palis circūsepta ligneis. Iuuētus venationis:tū sagiptandi studio tenet:quo sese quottidie exercent:cygnos ad Tamesis ripā:non minus quattuor millib⁹ cōtinuo nutriūt. Rex ad mille fere hoies domi alit. Sumpt⁹ ei⁹ annuus ad marcas Britānicas. X. millia. vectigal. XCVI. millia. DCLXVII. quod partī ex portoriis:partim ex pcerum cēsu. Tertio ex agror̄ locationib⁹ constat. Guilielm⁹:n. rex: de quo postea dicā: deuicta Britānia:oēm agrum fisco addixit:tm̄ exceptus is quē ipe tum ei⁹ successores sacerdotibus:religionię adsignarunt. Cęterū educit in bellū:armatoq;. XL. millia:mēsem ei totum sine stipēdiis militātium. Defuncto rege. qui armis potentior fuerit:potit. Insulā totā ficuti olim in tria ꝓmontoria seu tris angulos:in totidem deide regna diuiserunt: vbi Cantiū & Londinum: Angliterrā appellant:quę loca maritima versus Galliā:& humaniora cōtinet: ex Anglis Saxonibus appellata:quia eam partē occupauerunt. Deide ad latus occidētale Scotię regnū:vbi insulai gēs Caledonia:& mare Caledoniū illi vicinū:Ptolemęo cæterisq; geographis ponit. Quæ pars ab Angliterra mōtibus est arduis diuisa:simul & duob⁹ maris euripis. LX. passuū millibus inter se distantib⁹:q̄ vado transiri possunt. Insuper & muro a Seuero principe constituto: Scotiā Angli Albaniā vocabāt. Prolemęus Britanniā minorē (nā reliquā maiorē) appellat. Rufus vero Britanniā secundā noīat. Reges Scotor̄ se liberos semp fuisse iactant. Anglici contra: eos alī quādo tributarios extitisse ferūt. Gens bello ferox:& arcu valida:alioqn hospitalis ac bisariā distincta:in pceres primū:q; ruri:& in villis habitēt Scoti:siluestres appellant. Regem ad bella comitant:muneraq; regni tutelę subeunt. Reliq mercatores & opifices sunt:q; vrbes frequentāt. Reges eor̄ Iacobi appellati iam nūc vsq; sextā generationē arces habitant munitas. Metropolī vnā sanctū Andreā habent. Tertia pars Britāniæ versus Iberniā Wallia dicit:vbi Brigātes quondam populi fuerant:simul & Helenū ꝓmontoriū:quod nunc Cornubiā diximus:vocari:vbi stānum effodit. Westualliā vero partē Wallię occidentalē dicunt q; west occidentē appellāt. Vnde & Westo Saxones. & Westoangli etiam vocant. Distincta hęc pars ab Anglia:ex orientis parte

De situ: & motib⁹ Britanniæ.

Britānicus ager fisco addict⁹ oīs.

Diuisio ī tria regna.

Scotię regnum Caledonia.

Wallia.

Westualia.

Westosaxones:

Westoangli

vallo ingẽti: quod Offa rex fecit: e ſeptentrione hæc: a meridie vaga fluminib⁹ a Britãnis vocatur. Regnũ igit̃ Walliæ vſq; ad Eduardũ III. M.XXX. incolume fuit. Is demũ ſublato rege: locũ oẽm Angliæ regno ſubiecit. Cui regis filij natu maior (quẽ principẽ vocant) præficit. Diuiſa eſt

Trib⁹. xxxii Cantium Eboracum. Londinum. Tameſis fl. Metropoles duę. Cãtuarieñ. Eboracẽſis. Mona inſula Hibernia

rurſus inſula in trib⁹. XXXII. quas Scheras vocant: cum totidẽ præfectis. Ciuitates præcipuæ atq; antiquæ: Cantiũ cui comes præficit. Eboracũ cui dux: Londinũ vbi regia ad Tameſim fluuium. Reliquę nouis ac barbaris noibus. Hodie vero in codice fiſci: metropoles in toto regno duę deſcriptę. Prima Cãtuarienſis ſubditas habet Londinenſem: Roffenſem: Ciceſtrẽſem: Vinctonienſem: Oxoniẽſem: Vellẽſem: Baroniẽſem: Lincolinẽſem: Seraſbirẽſem: Vigorniẽſem. Erfordẽſem: Cõuentrẽſem: Licofeldẽſem: Noruicẽſem: Heliẽſem: Manerieſem: Aſſariẽſem: Aſtorienſem: Laudanẽſem: Bangorẽſem. Eboracẽſis altera metropolis: habet Dunelmẽſem: Carolẽſem: Candidęcaſę ędes vero paroechę ad. XX. millia ferunt. Has ois ſimul cum pſulatib⁹ conceſſum regi iam ex veterata licentia: tum q; longe ſepoſitus ſine iuſſu põtificis diſpẽſare. Inſulę autem Britanniæ minores: primũ inter Angliã & Iberniã: Mona nũc Man Britãnis vocata regi Scotię ſubiecta: altera Angleſia: nũc dicta regi Anglię. Ibernia vero ipſa Ptolemęo vocat: Plyn. aut̃ Iuuerna: dimidio minor q; Britannia Cęſari. Hodie Irlandia barbaris appellata. Pars quę Angliæ p̃pinquat: humanior: reliqua ferino cultu: ligneis ac ſtramineis vtẽs ędificiis: bona etiã pars ſimꝰ cum pecore in cãpis ac cauernis degunt: diſcalciati fere oẽs: ac latrociniis diti. Metropolitanum tm̃ Armachanũ præſulẽ habent: quẽ primatem appellãt. Tellus nihil oĩno fert: præter frumẽtum: & equos vectorios p̃ſtantiſſimos: quos Vbinos vocant: celeriores Anglicis: quoꝝ molliores ingreſſu: cãdidioreſq; ſunt. Aſturcones antiqtus vocabant: q; ex Aſturib⁹ Hiſpanię venirent: nũc vero ex p̃xima eis Britãnia: ſoli natura mutata. Ibernia ſuis & ipſa lętat̃ ſanctis: p̃ſerti p̃ſulib⁹ Malachia: Cataldo: & Patricio: q; chriſtiãos eos fecit: deide Scotię p̃ſul: Guilielmo Ochã p̃dicato illo dialectico ord. mi. ſub Io. XXII. Inſuper cardinale Armachano: q; anno. M.CCCLIII multa doctrina ſcriptiſq; voluminib⁹ claruit. Hinc oriẽtem & ſeptẽtrionem verſus Orcades in orbẽ cõſtitutæ numero. XXX. Plynio. Regi Scotoꝝ ſubiectę: vltĩa vero Thyle orbis habitati.

Armachan⁹ metropl̃. Equi. Cataldus. Patritius Orcades xxx. Thyle

De populis ac regib⁹ Britanniæ variis.

RElinquam deinceps Albionis inſulę hiſtoriã: vſq; in hodiernũ diem ex annalib⁹ eoꝝ exceptã proſequar. Primũ Beda Britanniã appellatã ſimul & habitatã eſſe dicit a Britonib⁹ colonis: ex p̃ximo Aqtaniæ littore: quę gens Armoricarũ eſt: nã & Plyni⁹ Armoricã appellatã fuiſſe Aqtaniam dicit. Poſt hæc pictos in Iberniã (quæ tũc a Scotis tenebat̃) tẽpeſtate appulſos. Ibiq; poſtq; aliq̃diu cõſediſſent: vna cum Scotoꝝ auxiliis partem Britãniæ ſeptentrionalẽ occupaſſe: atq; eo pacto tris in ea inſula populos: anteq̃ a romanis dignoſcerent̃ fuiſſe. Pictos. n. Angli nomĩãt populos e Sarmatia europea p̃pe oceanũ p̃fectos. Danos vero ex Dacia p̃xima: quam illi Daniã vocant: olim Cimbricã Cherſoneſum. Sed prima initia pene fabuloſa: dicunt. n. Albinã quandã Syrię regis filiã vna cũ. XXXII. ſororib⁹: interfectis ab ſe viris: a patre expulſam: in hæc loca appuliſſe: nomenq; inſulę de ſuo Albioni dediſſe. Coniugia deinde ſibi ac ſororibus expetiiſſe: ex qbus nati ſunt hoies q̃dã p̃ceri atq; immanes. Hos deide pulſos a Bruto fuiſſe: q & Britãniam ab ſe cognoſcauit. Hunc igit̃ Brutũ Aſcanii Aeneæ filii ex Siluio nepotẽ ferunt fuiſſe: liberoſq; genuiſſe tris: qui totidem ſibi regna cõſtituerũt. Locriũ: a quo Locria. Cambrũ: a quo Cambra: nũc Wallia: & Albanactũ: a quo Albania: quę Scotia poſt ea dicta eſt. Locrius igit̃ fratrib⁹ ſuperſtes: ſol⁹ Britannia potit̃: poſt quẽ Maddã annos. XL. deinde Mempriic⁹ fili⁹ Malyn fratre interfecto: hui⁹ deinde nat⁹ Ebratic⁹ annos. LX. cõdidit duas vrbes: Caerbrã Ke vltra vmbrã: alterã verſus Albaniã Mõtiſagned: q̃ dunc dicit̃ caſtrũ puellarum Brut⁹ deide filius annos. XII. Leil qui cõdidit Caerleil. Rudibibras: annos. XXIX. cõdidit Cãtium: Vinctoniũ: & oppidũ montis Paladur: quod Caſconiũ dicit̃. Bladud condidit Caerbladud: q̃ nunc Bladum dicit̃. Leyr annos. LX. condidit Lencoſtrũ: poſt quem Cunedagius fratre Morgano interfecto regnauit annos. XXXIII. quo tpe Roma dicit̃ cõdita. Kinellus deide filiꝰ poſt quem magna regni diſcordia inter fratres: nepoteſq; multos annos tumultuãtes: quouſq; Dunuallus ex regia Britonum ſtirpe: collecto exercitu: ſeditionem diremit: interfectiſq; regibus: ipſe ſucceſſit annos. XL. Hic inſtituit: vt ad templa confugientes ſalui eſſent: ſepultus in æde concordiæ quã erexerat. Belinus & Brenn⁹ eius filii fuere: qbus inter ſe dimicantib⁹ Brẽnus ſuperat⁹: ac mox Allobrogũ auxiliis redintegratus: rurſus prœlio cõgredit̃: pacificati tandem matris interuentu: Brennus quidẽ fratri Britanniã ceſſit: ipſe in Italiã cũ exercitu venit:

Britones primi. Picti & dani Albina. Cimbrica. Brutus Locrus Cambrius. Albanact⁹. Malda. Ebracius Caerbrã Ke Mõtiagned Caerleil Cantium Vinctoniũ. Coſconiũ. Bladum. Lencoſtriũ Kinellus Dunuallus Belin⁹ Brẽn⁹ q venit in Italiã

eumq; dicũt fuisse: q Gallorũ dux Senonũ Romã cepit. Suruintbartheruk Belini filius regẽ Dacorũ qui apud Cimbricã Chersonesum sunt tributum consuetum dare negãtem: interfecit: cui filiꝰ Scutelinus: deide Sisellius. huic quoq; Biuarus filiꝰ: cui Dauiꝰ frater: deide Moruidus Gorbanianus Artgallus Elidurus Gorbauias Morganus Cumanus Idualas Kiuo Gerontius Etellus Coillus Porrex Cherin Fulgerius Eldanus Androgeus Vrianꝰ Bledudo Coap Cenus Sisillius Bladebred Archinal Eldel Keddidion Kederthius Samuel Penninsil Pir Capnir Digneilus Hely: hic tris suscepit liberos: Cassibellianũ: Lud. & Kenidnũ: quorũ maior natu Lud Londinũ ędificauit. Cassibellani tpe Iul. Cęsar in Britãniã traiecit: eamq; tributariã fecit. Themiãtius Kendelnꝰ cuius tpe natum dicũt dñm nostrũ. Giderius Armigus qui tributũ olim a Cęsare Iperatum: romanis negauit: ex quo Claudii principis eo cum classe aduenictis: bellũ sustinuit Aluiragus Melrius: quo tpe rex pictorum Albaniã deuastauit. Coillus cui successit filius Lucius primꝰ Christianꝰ: anno salutis. CLVI. Missis in Britãniã a Leutherio Põtifice: Fagato & Damiano viris religiosis atq; doctis: qui regẽ cum oĩ familia apud Trinouantiũ vrbẽ baptismate abluerũt: quem secuta deide maxima pars regni est. Templa cõdi cœpta: & sacri ritus celebrati: extincto demum rege sine hęrede: varie fluctuatũ est inter pceres: donec Seuerꝰ imperator eo cum exercitu pfectus: primo quidẽ vicit: sed mox repulsus: magna suorũ strage fuit. Murũ constituit inter Deieram & Albaniã: hoc est Scotiã: qui romanos fines a Britanicis tueret: cuius ad huc dicunt videri vestigia. Carętius post varios tumultus: Lucio successit: haud magno inter Britannos loco natus: qui ex vrbe Roma imperãte Antonino Bassiano pfectus: paulatim loca maritima inuadere cœperat: quo sublato: mox a romanis legionibꝰ Britanni maturauere: successorem creare Asclepiodotũ Cornubię ducẽ: qui Alexium ducẽ Romanorũq; cum tribꝰ legionibus sustulit. Huius tpe Maximianꝰ Herculeus missus a Diocletiano principe in Britãnia: vniuersaq; Gallia Christianos variis suppliciis adflixit. Asclepiodotus interim ab eius nepote interficit. Cui Coel successit: q Coelestriã oppidum cõdidit. Cõstantinꝰ Cęsar ab vrbe mittit: cui ea loca cum Gallia obuenerãt: Britãniam romanis pacauit: regnũq; id solus administrauit: ducta in matrimoniũ Helena: Coel regis qui ante eũ regnauerat: filia. Ambrosius tñ hanc stabulariũ: id est cauponis filiam fuisse dicit. Cui successit Cõstantinus magnus: cuius gratia Anglici postea reges imperiali diademate sunt vsi. Hoc igit Romæ imperiũ ineunte: Octauius dux Suetiorũ regnũ occupauit: interfecto Trahero Helenę auũculo: quẽ Cõstantinus regẽ in Britãnia fecerat. Hic vsq; ad Gratiani Valẽtinianiq; tpa feliciter regnauit. Post quem Maximianꝰ eiꝰ gener: Cõstantini magni auuncul⁹: rem britãnicam inuasit: cum quo Codanus Octauii regis filius: vt iustus hęres bello congressus: tandemq; pacificatus paribus auspiciis rem administrauit: amboq; expeditiõe sumpta in Gallia: romanũ imperiũ infestauerũt multis subiugatis populis. Imperatorq; iam in Galliis maximianꝰ habitus: demũ per pditionem a fautoribus Gratiani principis interficit. Codani interea iussu: Diuotꝰ dux Cornubiæ: quẽ Maximianꝰ discedẽs regno pfecerat. XI. millia virginũ in Galliã ad militũ matrimonia misit: q̃ ab exercitu quẽ Gratianus in galliam cõtra Maximianũ miserat: ad vnamã oẽs interfectę fuerũt. Interea isq; a Maximiano in Britãniã ad resistẽdũ Gratiani militibꝰ missꝰ fuerat: regnũ occupãte: paulo post interficit Griauus vero ac Melgo duces Britannici: regnũ & ipsi inuadẽtes: contra Scotos qui Britanniam vastabant: a romanis frustra auxilia petierũt. Quare indignati: murũ quẽ a Seuero principe factũ diximꝰ deiecerũt: romanosq; finibꝰ expulerũt. Inter hæc cõstatiꝰ quidã: tumultꝰ Britanniæ sedat: regnũq; adsequit. Huic ex romana coniuge tres fuere liberi. Cõstans: Aureliꝰ & Ambrosius. Constans se primum deo: cœnobioq; dicans: mox regnũ repetens: a Vortigerno Gerseorũ rege: qui regnũ adripuit: de medio tollit. Hoc tẽpore Engisto duce: Saxones nouas quętes sedes: in Britanniã applicuere: qui q̃q̃ minime Christiani: a Vortigerno in regni partẽ excepti sunt: auxilioq; ei cotra Pictos & Scotos fuere. Didonis insuper dicunt vsi astutia: vt agrum mercati: quantũ pellis bubula operiret: hac in tenues postea diuisa partes: vrbem cinxit in gyrum: quam sua lingua a pellis noĩe Tangrastel noiauerunt. Mox Engisti filio cũ alia classe supueniẽte: oĩa cõpleuere. regẽ Vortigernũ paulati cõmerciis ac cõuiuiis deliniuerũt: vt in matrimoniũ Engisti filiã duceret: reclamãte Lupo tũc pręsule sãctissimo. Britãni itaq; fessi: ad filium Vortigerni confugiunt. Is præstantior q̃ pater indole: Engistũ per colloquiũ circumuentũ cepit: locaq; oĩa occupata dimittere cogit. Quorũ oĩm euentꝰ longe antea Vortigerno: a quodã vate Merlino prędictus fuerat. Is. n. more philosophi: nationes eas Britannicas ac Gallicas peragrabat: abstinentia singulari: multaq; vera prędicebat. Aurelius inter hæc regis olim Constan

Lõdinum a Ludędificat Iul. Cæsar.
Armigꝰ debellatus a Claudio.
Lucioꝰ prius xpianꝰ. clvi
Seuerus
Carętiꝰ rex Antoninus Bassianus.
Maximiãꝰ impator.
Coel.
Cõstãtinus Helẽa Coel regis filia.
Cur ãglicis ipiale diadema.
Octa. dux. Maximianus rex.
Gratianus tyrannus.
Diuotꝰ rex.
Murũ a Seuero factũ diruunt
Cõstãtiꝰ rex Vortigernus.
Saxones Engisto duce.
vocãt bouis pellem tangrastel
Lupꝰ pſul.
Merlinus
Aureliꝰ rex

til filius regnum adſequit: qui ante oĩa patris fratriſq; cõſtantis cędẽ vlturus: Vortigernũ bel-
Otho Engi lo ꝓſequit: ſuperatũq; poſtremo interficit. Deĩde ad fugandos Saxones cõuerſus: Othonẽ En-
ſti filius. giſti filiũ ad Eboracũ obſeſſum: ſupplicẽ ad ſe venire coegit: cui non ſolũ veniam: ſed regni par-
tem quã Cateneſiam vocãt: cõceſſit. Interea ęgrotantẽ Aureliã: Saxo qdam a Paſcentio Vorti-
Vther gerni regis filio induct⁹: veneno inter medicinas de medio ſuſtulit. Cui ſucceſſit Vther: q Oc-
Occa. cam Engiſti filiũ interfecit. Huic deinde Artur⁹ qui bello magna geſſit: reliqas Saxonũ confre-
artur⁹ dxlii git: Norwegiã: Daciã: Gallię partẽ: Pictos: Iberniã: Scotiã oẽm deniq;: Britanniã cũ adiacẽtib⁹
inſulis ac pelagis ꝑdomuit. Luciũ ducẽ Romanoꝝ in Britanniã venientẽ: cũ toto exercitu dele-
uit. Domi quoq; luculentus menſa inter ꝑceres vtebat rotunda: ne qd his diſcrimen ex ambi-
tione foret. Ipſe tandẽ in bello contra Madredũ occubuit. Hoc tẽpore anno ſalutis. DXLII. va-
rii generis ac factionis in Britannia principes per annos. LX. fuere. Arturo.n. Cõſtantius ſuc-
ceſſit. Deĩde Aurelius Vortiporius: Malgigo: Carentius: Comanus: Hely: Caduanus: Cadual-
S. Gregori⁹ lo: Baduallodr⁹: Etelbertus: qui regnauit apud Cantiũ: quo rpe ſanct⁹ Gregorius pon. Augu-
Atelſtanus ſtinũ virũ ſanctitate prædituꝫ: in Britanniã euangeliũ cauſa miſit. Dein Coduan⁹: poſt hũc Atel-
rex. ſtanus primus e gente Angloꝝ his tpib⁹ in Britãnię parte: quã occupauit: regnare cœpit. Eche-
ualdus autẽ in reliqua inſula Etelberto ſucceſſit Sycobert⁹ ei⁹ filius regni hæres: natum & ipſe
Egbertum ſucceſſorẽ dimiſit: qui fratris filios. quos patre extincto educabat: pueros necauit. Eg-
berti Lotari⁹ frater ac ſucceſſor: in bello contta Saxones occubuit: quos fratris filius cõtra eum
Vadredus duxerat: poſt eum Edricus Egberti filius. Deinde Vadredus anno. DCCX. Deinde Egbertus
rex. dccx alter: Ethelbertus: Egfridus: Cudredus Vadredus. Saxonũ alia man⁹ hoc tempore venit Cer-
Saxonũ alia ditio duce: qui ſuperato Vadredo: regnũ tenuere in parte inſulę occidentali: ex quo weſto ſaxo-
manus nes appellati: & hoc pacto Cantię regnũ quod annos. CCCLXV. ſteterat: ad eos trãſlatũ: huic
weſto ſaxo- Cenricus Ceualinus Colricus Colulphus Kinegulphus: qui prim⁹ dicit chriſtianus fuiſſe. Chi-
nes. ncualcus qui templum Vinctonienſe conſtruxit: Sexburga Eſtiuarius Cadualdus: qui poſt an-
Tẽplũ Vin num tertiũ regno deſerto: Romã Chriſti cauſa ꝑfectus: a Cuniperto Longobardoꝝ rege comi-
ctonienſe. ter ſuſceptus: moxq; a Sergio pontifice factus baptiſmate chriſtian⁹: Petri nomen adſumpſit:
Cadald⁹: q & Petrus. ac ibi deceſſit: in Petri baſilica ſepultus. Iuo ſingulos Britannię lares. S. Petro ſingulos denarios
Iuo denariũ quotannis pendere iuſſit: cœnobiũ Glaſton conſtruxit. Demũ imitat⁹ Cadualdũ: ſuadẽte Etel-
ſctõ Petro burga vxore: cõceſſit Romã: relicto regno: vbi cultu plębeio priuat⁹ ac pauper: Chriſti cauſa cõ-
addixit. ſenuit. anno ſalutis. DCCXXVII. Deinde Atelardus Curredus: Sigebertus: Sinulph⁹: Butri-
cus: Egbrutus. Ad reges Saxonũ reuertor: qui in eadẽ inſula regnabãt. Poſt mortẽ ſiqdem Engi-
Saxonũ re- ſti primi eoꝝ regis: anno. DCXLVII. ſucceſſere Daale Etelria: Etelfrid⁹: Eduinus: Connuſus:
ges. Oſualdus: Oſnoy: Eſuin⁹: Egfridus: Alfridus: Ofridus: Kiuredus: Ofricus: Eolimphus: q mo-
nachum egit. Eburtus: Oſtulphus: Adeualdus: Alredus: Abalred⁹: Alnold⁹: Ofredus: Aidul-
phus: Oſtrutus: Olle. Prętera Cribat: Viba: Cerilus: & Peandes: Penda qui & Chriſtian⁹ Vol-
ferus: Etelred⁹: q monachũ egit: Kenred⁹ qui Romam Chriſti cauſa ꝑfect⁹ eſt. Ceoked⁹: Adel-
Offa rex uoldus: Beouredus: qui ab Offa rege fugat⁹ eſt. Offa rex memorabilis: qui weſto ſaxones i Bri-
Tẽplũ bato tannia ſubiugauit. Templũ Batonienſe fundauit. vbi & diademate redimit⁹ eſt. Sancti Albani
nienſe. cœnobiũ conſtruxit: ipſius eo corpore tranſlato. Poſt eum Egfridus filius Kenulphus: qui cœ-
Cœnobiũ. ſ nobiũ de Vinchetorabe ędificauit. Keuelmus/Eolmephus/Bernulphus. Dani poſt ea hui⁹ par-
albani. tem regni: quę cõfinis eſt Scotiæ: vbi Eboracũ occupauere multos annos: de quib⁹ populis ſu-
Dani pra narrauí. Rurſus ad Saxones per Edtedũ regẽ reuerſum. Angloꝝ autẽ reges Cadualdus rex
Anglorũ re chriſtian⁹: deinde fidei deſertor. Coruald⁹/Sigiſbertus/qui etiã chriſtian⁹. Anna quartuor filia-
ges. bus ſanctis memorabilis: Sexburga/Etelburga/Eteldreda: Virburga: poſt hunc Stelterus: Etel-
Anna rex fę ualdus/Adulphus/Alnoldus: Beorra/Etteluidus: Etelbert⁹ martyrio clar⁹ coniugis iuſſu to-
lix. iiii. filia- lerato. Edimund⁹ martyrũ & ipſe ſub Danis paſſus: pro ſancto colitur. Nunc ad Butricum
bus redeo weſto ſaxonũ regem: quẽ ſupra noĩaui. Hic.n. eiuſq; ſucceſſores in Viloſhire Barakſhire
Etelbert⁹ & & Dorſen quib⁹ olim ꝑfuit præſul Ghiſbornenſis: nunc autẽ Sarenſis regnauerunt. Butrico igit
Edimund⁹ Egbrutus fili⁹ ſucceſſit: qui expulſus a patre: ad Offam regẽ cõfugit: inde in Galliã: defuncto
martyres. patre ad regnũ reſtitut⁹: anno. DCCC. impante Carolo mano. Inter principes laudatos inuen-
Egbrutus. tus eſt: vt qui bello regnũ weſto ſaxonũ ampliauerit: inſulãq; vniuerſam in poteſtatẽ redegerit.
Edeluulph. Regib⁹ alioquí regnare pmiſſis: ad extremũ cum Danis fęliciter pugnauit. Cui⁹ ſucceſſor Edel-
ſub Leone uulph⁹ regna oĩa quę pater ſubiugauerat reſtituit: tm̃ ſibi occidentaliũ Saxonũ regno reten-
iiii. pont. to: decimas oĩm fructuũ deo beatæq; Marię offerri iuſſit. Romã deinde ꝑfectus ad Leonẽ. IIII.

minorẽ filium Alfredũ secũ duxit: & tributũ duoꝝ denariorꝝ a singulis exactũ domib⁹: qđ hodie quęstorib⁹ apostolicis eo missis pensitant: prim⁹ beato Petro obtulit. In reditu Iudit Caroli caluí filiã duxit: paulocꝙ post diem apud Vinctoniũ obiit: vbi & sepult⁹ est. Cui tres ex ordine filii succesſere: e quib⁹ vltimus Alfredus: is qui cũ patre Romæ fuit: studiũ litterarꝝ oxoniæ instituit: cœnobia plura constructit apud Adelingeniã: apud Vinctoniũ: apud Caphtoniã virginũ cœnobiũ. Tẽpus dicit trifariã dispertiisse: vt octo horas legendo/orando/meditando aio tm tra deret. Totidẽ regni negociis: reliquas corpori. Auidissim⁹ insup lectitãdi: studiorũꝙ: q̃q̃ idiota librosꝙ ꝓpterea pluriosi suã linguã cõuerti fecerat. Eduard⁹ Segnior cognomẽto: ãno. Dcccc. patre quidẽ Alfredo: litteris inferior: potentia tm & dignitate maior: Danos qui multos annos Angliã fere oẽm opprimebãt: bello expulit: plures suscepit liberos: Atelstanũ nothũ: & Edimũ dum: Edredũ & Edimũ ex matrimõio. Filiã vero Carolo Grasso imperatori locauit: ei⁹ mater Etelfrida post primũ partũ semp abstinuit a viro: inꝙ beatarꝝ numero conscribit. Atelstan⁹ Edimũ adolescentẽ in nauigio sine remige fluctib⁹ pdendũ vno tm comite pmisit. Ille præ dolore sese in medios fluctus præcipitẽ dedit: a comite cadauer exportatũ/ac in vrbẽ reductũ. Atelstanus vero facti pœnitens. VII. annis facin⁹ expiauit: Cõstantinũ regẽ Scotorꝝ & Vallensiũ sub regibus Anglię misit: aliquot cœnobia construxit. Edimund⁹ frater regni hęres: reliquias Danorꝝ expulit: exceptis hęredibus: quos vt indomitos Melcolino Scotiæ regi: cũ eo tractu quem occupauerant: cõcessit. Interfectus demũ a latrone quodã tumulat⁹ a. S. Dunstano abbate apud Glaston: cui templũ dotauerat. Regno frater alter Edredus successit: felix duoꝝ commercio sanctorꝝ: a quoꝝ altero Odone ꝑsule Cãtuariensi sumpto diademate: initiũ regni auspicatus est: ab altero Dunstano abbate apud Vinctoniũ contumulat⁹. Ei⁹ filius Eduinus ab eodẽ sancto: regni item diadema accepit: Dunstanũ vero impellẽte Algina concubina: ob cui⁹ consuetudinẽ ab illo obiurgabat: in exiliũ misit: ob quam rem regno & ipse pulsus a suis est: surrogato Egdro: siue Edgaro fratre: qui remp. ad ocium & quietẽ reducere conat⁹ est. Fures & grassatores maxime insectatus: vsꝙ etiã animalia noxia. Nam Caduallię regi tributũ quotannis. CCC. luporꝝ impauit. Classem insup: ad tutandã orã: maximã comparauit. Filiũ postremo Eduardũ. II. in regnũ instituit inuita Alfrida nouerca: quæ cum filiũ Eceldredũ adhuc septennẽ regnare cuperet: Eduardum venatione fessum: poculũ ꝑpinando excepit: aliũ vero incautũ confodit. Huncigit apud Getfon sepultũ pro martyre colunt. Eceldredus itaꝙ per parricidium regnũ iniens: iam inde a puero indolẽ ignaui principis: diuo Dũstano dare visus est: ꝙ quõdã dũ sacro fonte abluereť: cacauerat. A Danis multa passus est. Regnauit Lõdini: vbi apud ædẽ. S. Pauli tumulat⁹ est. Filios e prima coniuge suscepit: Ediũm ferreũ latus: sic. n. appellabat: & Ecelstanũ e secũda filia ducis Normandiæ: Alfredũ & Eduardũ regẽ: qui in Normandia exulauit. Edius ferreũ latus successit parte ꝓcerum Cuntonẽ Daciæ regẽ ꝑferente: qui olim regnũ inuadens: ab Eceldredo expulsus fuerat. Itaꝙ singulari certamine cũ Edio concurrentes: cum se inferiorem conspiceret: cessit hosti: quẽ cum postea Edricus interficeret: ac Cuntoni caput factur⁹ rem gratã referret: ab eodẽ facinus detestante: obtruncat: haud absimili exẽplo Dauidicę mansuetudinis aĩaduerso: Saulis capite. Edius igit Eduardũ genuit: qui exul in Pannonia decessit. Et Margaritã Scotiæ reginã: vnde Matildis nata: regis Henrici primi vxor Augusta. Cunto interfecto Edio: regnauit Londini annos. XX. vniuersam/ Angliã Scotiã/ Daciam/ Norwegiã obtinuit. Cœnobia quattuor cõstruxit. Tria ordinis sancti Bñdicti: quartũ diui Eduardi regis. Suanũ filiũ Norwegiæ: alterum Dacię regẽ constituit: anno. M. Romã cũ Christi causa petiisset: ingentia dona Petri Basilicę obtulit. Domũ deinde reuertens: prídie íd⁹ Nouẽbris extinct⁹ est: ac Vinctonii sepultus. Atoldus ei⁹ filius nothus successit: contra quẽ Alfridus Edelredi fili⁹ natu maior: qui exulabat: cũ classe veniens: humaniter primo exceptus: mox a Cantii duce capt⁹ atꝙ oculis priuat⁹ est: eius vero comites ad vnũ necati. Andebunt⁹ Cuntonis filius legitim⁹: fratrem Aroldũ refossum: in mare ꝑici iussit: in conuiuio quõdã tantũ vini exhauserat: vt repentino extinct⁹ ceciderit. Quater in die dicit epulas regias apparasse: tm gula imperante. Eduardus. III. Etelredi filius: quem dixi apud Normãdos exulare: ad regnũ accersitus: sanctitate ac miraculis claruit: vxorẽ cũ duxisset: nunꝙ attigit: matrẽ Euinã ob pudicitiã suspectã: ex Vinctonien sis ꝑsulis consuetudine: ablatis oĩbus bonis in cœnobiũ relegauit: quã illa infamiã postea miraculo soluit: nudis supra ignitos vomeres plantis ambulãdo. Quare Eduardus facti pœnitẽs: eam restituit: regnauit annos. XXIIII. Sepultus in æde wenonon quã ipse cõstruxerat. Decedens sine liberis: Guilielmũ Normandię ducẽ auunculũ suũ regni dimisit hæredẽ. Aroldus dux westoſaxonũ id annũ vsur

Alfred⁹ tributũ duoꝝ denariorũ.
Alfredus Oxonien: schola. Cœnobia plura
Eduardus. dcccc.
An. xxiiii.
S. Etelfrida.
Atelstanus an. xv.
Edimund⁹ rex. an. vi.
Edred⁹ rex an. viii.
S. Odo ꝑsul cãtu. S. Dũstan⁹ abbas
Eduin⁹ rex
Egdro rex.
Leporꝝ venatus.
S. Eduard⁹ ii.
Eceldred⁹.
Regia apd Londinum
Edi⁹ ferreũ latus.
Cũto. an. M
Arold⁹ rex.
Andebũt⁹ rex.
S. Eduard⁹ iii.
Guilielm⁹ M. lxv.

Normandi

pauit. Guilielm⁹ cum exercitu Angliã ingressus: Aroldũ in prœlio interfecit: q̃ causa mortis fuerit Alfredi cognati sui Etelredi filii: q̃q̃ hæres ipse in testamento fuisset. Dicit nocte quę pugnam p̃cessit: Normandos vigiliis precibusq̃ vacasse: ac contra: inimicos vino & cantib⁹. Tradit insuper eum p̃ceras tatura: vastisq̃ viríb⁹ fuisse: tum venatorẽ maximũ: adeo vt. XXX. circa villis: tẽplisq̃ dirutis: siluas coalescere: vbi ferę alerent pmiserit: pœna capitis eas attingentibus indicta. Oẽm pręterea agrũ confiscauit: vt ex illo sint fere oẽs in ea insula regi vectigales: vatiis quoq̃ morib⁹ fuit. Temploꝝ modo euersor: modo conditor. Nam cœnobia plura extruxit in Com Sutsaxon: vbi pugnatũ fuerat: alterum de Berdinondsay ꝓpe Londinũ. Tertium apud Seuy haud longe ab Eboraco. Excessit anno salutis. M.LXXXV. regni vero. XXXI. conditus in cœnobio Cadani: quod ipse excitauerat: reclamante quodã milite: q̃ eum locũ ab eo per vim abstulisset: ex quo necesse fuit Henrico filio: qui tunc aderat: cẽtũ libris militi traditis: vexationem & infamiã redimere. Eius liberi plures: partim in Anglia: partim in Normandia succesſere

S. Osmũd⁹ ꝓsul regl cã cellarius

Fuit hoc tpe. S. Osmund⁹ ꝓsul Sarensis regis cancellari⁹.

Guilielm⁹ iunior

Guilielm⁹ iunior patri successit in Anglia cum Roberto natu maiore: cui Normãdię princip at⁹ obtigerat: quiq̃ contra eũ exercitum iam ducebat: transegit pactione tributi. Auaritię maxima laborauit infamia. Vt qui Vectigalia ꝓsulum templorũq̃ plurimoꝝ vsurparet. Ex quo decedentis spirit⁹ ab Eucelino viro sanctissimo dicit vis⁹ coram. S. Albano anglię pthomartyre pœnas scelerũ dare.

Eucelinus.

Henric⁹ cleri cus rex

Henric⁹ prim⁹ cognomento cleric⁹ fratri successit: Matildẽ Scotiæ regis filiã duxit: diuo Anselmo tunc ꝓsule Cãtuariensi nuptias cõciliante: ex qua Guilielmũ & Matildẽ genuit. Robertũ fratrẽ hostem habuit: quem in bello captũ: oculis auulsis: in custodia pedoremori coegit. Hic ille Robertus: quem supra memorauí: quiq̃ decora multa in Hierosolymitana expeditione dicit gessisse. Henric⁹ pręterea Scotoꝝ ac wallię reges sibi subegit Hely pręsulatu decorauit: cœnobiũ apud Redyung erexit. Nouũ itẽ pręsulatũ apud Ceuleul constituit. Excessit in Normandia cum regnasset annos. XXXV. Stephan⁹ eius nepos ex filia Matilde impatrice: Henrici imperatoris filius: regni hęres fuit: sepultusq̃ in cœnobio Stenersyrũ: quod ipse cõstruxerat.

S. anselmus

Matildis scota.

Stephanus rex.

Henric⁹ .ii.

Henric⁹. II. ex Augusta genitus: vir maxim⁹ regno successit: vt qui Scotiã: Iberniã insulas: Orcadas: Normandiã: Aquitaniam: Cenomanos: Pictauos: Vasconiãq̃ suo adiecerit impio: quã gloriã: scelerata deinde cęde diui Thomę ꝓsulis Cantuariensis obscurauit: quod facin⁹ corã duob⁹ legatis ab Alexandro .iii. missis: quib⁹ obuiam ex bello quod gerebat in Iberniã ꝓfectus est: excusauit: tanꝫ minime absit iussum: addita nihilomin⁹ expiatio: vt ducentos tunc armatos in Hierosolymitanã expeditionem mitteret: ipse vero primo quoq̃ tpe ad eandẽ ꝓficiscerẽt. quod minime ꝓstitit. Sed & Heraclio patriarchę hierosolymitano pro auxilio tunc amissę vrbis ad eum ꝓfecto: pecuniã est pollicitus: dictitans se salui regni sui rebus discedere non posse. At ille: ducẽ: ait: q̃rimus:: non pecuniã: probrisq̃ in eũ multis iactatis. iratus discessit. Ricardus ei⁹ filius ad expeditionẽ Hierosolymitanã ꝓfectus: anno. M.CLXXXI. cũ Philippo Gallię rege: aliisq̃ princip ib⁹ classem coniunxit: pulsus tẽpestate in Cyprum: cũ portu ꝓhiberet: irat⁹ insulã eam sibi subegit. Post hæc aliquot expugnatis oppidis: in discordiã cum Philippo veniens: soluto bello: rebusq̃ infectis ĩ angliam reuersus est cũ Guidone Lusignano rege quondã hierosolymitano atq̃ expulso: cõuenit: vt sibi Cyprũ haberet: ac ei iura regni Hierosolymitani traderet. In reditu captus ab Austriæ duce: Henrico imperatori custodię tradit: qui dum plurib⁹ reb⁹ insimularet: oĩa diluit crimĩa: ex quo liberat⁹ est. In obsidiõe demũ castri de Chalionelo pcussus interiit: cũ regnasset annos. X. Iohannes ei⁹ filius comes Meretonii cũ graui bello a Ludouico Galloꝝ rege premeret: de quo i Gallia historia dixi: ex voto angliã Iberniamq̃ Romano pontifici vectigales fecit: vt auri marchas LXX. quotannis penderẽt: anno salutis. M.CCVIII. Henricus. III. ei⁹ fili⁹ puer octo annoꝝ succedens: remp. annos. LVI. feliciter administrauit: ꝓter q̃ q̃ cum regni ꝓcerib⁹ semel in discordiã: & inde ad certamen venit: ipse cũ fratre Ricardo rege Alemanię: & filio Eduardo capti fuere: donec res composita. Hui⁹ anno tertio: facta translatio Thomę martyris: per Stephiũ pręsulem Cãtuariẽsem. Quinq̃ dierũ festo celebrato: oĩbus accedẽtibus: toto ĩtinere cõmeat⁹ submissi strati: ac vinĩ riui: siphonesq̃ dispositi. Hoc etiã tpe quidã Iudęus cũ apud Teukisburi incoacam sabbato occidisset: ob diei obseruationẽ extrahi noluit. At comes ei⁹ loci nec insequẽte die pmisit: ob dominicę diei reuerentiã: ex quo extinct⁹ est. Eduardus. IIII. Henrici supradicti filius anno. M.CCLXXII. Scotos subegit: ac rebellantes deinde memorabili pugna ad officium reduxit: vbi dicunt cecidisse hostiũ ad. LX. millia. Angloꝝ vero tm̃ septẽ millia. Quapropter impetrandę pecuniæ gratia: conciliũ: quod parlamentũ vocãt: Londini celebratũ. Hoc tpe ordinis

Ricard⁹. M clxxxi.

Ioãnes rex. lxx. marchę to. pontif.

Hẽric⁹ .iii.

Trãslatio. s. Thomę Iudęi factũ.

Eduard⁹ iiii

p̃dicatorꝫ pfessores tunc primũ in Angliã venientes: castra Baynarbi mercati sũt: & Iudei oẽs expulsi. Vixit annos. xxxiiii. sepultꝰ apud westmon: cui filius Eduardꝰ. V. cognomĩe Kaeruauan apud weston accepto diademate successit. Corpore decorꝰ: nequaq̃ quippeq magis voluptuarios homies q̃ regni pceres audiuerit. Isabellã Galliæ regis filiã duxit: cuius postea filiũ hostem habuit: procꝫ discordia componenda: vxor ad fratrẽ pfecta est. Eduardus a Vallensib9 ad quos confugerat captꝰ: in concilio pcerũ regno deiicit: qui breui post tpe: dũ eo loco ad alium transfert: plurib9 in eiꝰ liberationẽ conspirantib9: veru ignito a tergo trãsfixus interiit: cum regnasset annos. XX. Eduardus. VI. eiꝰ filiꝰ adolescens: patre viuẽte: ac iam delecto: ad regnum delectꝰ: annos. I. quib9 regnauit: longe aliꝰ a patre: maximũ decus vniuersę Britanniæ peperit. Philippũ Gallorꝫ regẽ apud Flãdriæ portũ bello nauali supauit: desideratis ex eiꝰ exercitu. xxx. mill. anno. M.CCCVIII. Bñdicto. XI. frustra sępe dãnante: ac vtriusq̃ paci studente: alterã vero cladẽ post annos. xliii. ei apud Calesiũ intulit: quod oppidũ lõga obsidione: vnacũ Philippo: & filio cepit: quos certis conditionibus dimisit: quib9 illos deinde miníme stãtes: Parisium vsq̃ obsedit. Alii dicunt Philippũ captũ: & in custodia in Anglia extinctũ; deinde ad sepulturam remissum. Ex illo igit Gallis imperatũ vsq̃ ad certũ tẽpus: certęq̃ summæ tributũ quotánis Anglię regi pendendũ: quod míníme obseruatũ. Hoc tpe fuit loãnes Haucutꝰ anglicus: q domi & in Italia res plurimas bello gessit. Ricardus. II: Eduardi filiꝰ admodũ puer: q̃ male rem administraret: a regni pceribꝰ fame necatꝰ est. Henricꝰ. IIII. cognomento Bollyntybroke dux Erfordẽsis: regnauit annos. xiii. Impatorẽ Cõstantinopolinanũ in Angliã venientẽ: magnifice excepit. Henricꝰ. v. eiꝰ filius expeditioneñ in Normandos suscipiens: primũ castrũ de Harfleur cepit: reuertẽs per Picardiã: ac ab ingẽti Gallorꝫ exercitu itercluſus: ferro viã aperuit: ex eis. XI. millib9 interfectis. Rursus postea altera expeditione eos aggressus: Rothomagum: adiuuãte Carolo Gallorꝫ rege: cuius filiam Catherinã in matrimoniũ duxerat: cepit: atq̃ diripuit: anno. M.cccc. xxiiii. Proceres vero qui cũ eo in prima expeditione exierũt: fuere duces Clarentię: Glonę: Oxonii: comites Marchię: Himling: warink: Caron. Domini Leroos: Pherũ: wyllughby: Fizbug: Talbot: Haringdon: Burdeueny: Rodulphus Leuel: & alii cõplures. Inter hos autẽ Tarboti magna virtus: & in armis gloria cõmemorat: q cũ Arturo Gallorꝫ duce congressus: magnas hostiũ strages edidit: postremo in obsidione Budergalę vnacũ filio interfectus. Decessit Henricꝰ apud Parisiũ anno regni. XI. Henricꝰ. VI. eiꝰ filius infans nouẽ mensiũ successit: accepto ex cardinali Vinctonienſi apud westmon diademate. Calesiũ armis Philippi Burgundi petitũ: vi suorũ tutatꝰ est. Normandiã quã pater acqsiuerat: amisit. Margaritã Renati regis Andegauẽsis filiã duxit: ex qua Eduardũ suscepit. Hic igit Henricꝰ q graue bellũ suorꝫ sustinuit: & ad vltimũ expulsus est: cuiꝰ rem gestã paucis enarrabo. Duę eiusdẽ regię familię factiones fuerãt: altera signo roſę albę vtebat: altera rubrę: quę fuerat Henrici: qui dũ regnabat: ducis Eboracẽsis alterius factionis armis perit9: primũ quidẽ in prœlio victor fuit: occũbente ipso duce cũ bona pcerũ manu. Ab Eduardo autẽ Marchię comite ipsius ducis filio: paternũ exercitũ redintegrante capit: custodięq̃ Londini tradit. Interea Ricardꝰ comes weruch: quę parti priꝰ Eduardi studebat: accepta postea in matrimoniũ Henrici filia: de eiꝰ liberatione cogitabat: ac cum rege Gallię Henrici adfine: ac eiꝰ vxore Margarita: & filio Eduardo: qui apud regẽ exulabãt: clãdestino initio cõsilio: de improuiſo Londinũ cũ maximo venit exercitu: Henricũ liberat: Eduardus fugat: q nec multo post mutata iterũ fortuna: rursus cõparato exercitu: cõciliatoq̃ sibi fratre Ricardo: qui alteri studebat parti: anno. M.CCCCLXII. die iouis sancti: rege absente: Londinũ armatꝰ ingredit: ac Hẽrico qui delectꝰ habẽdi gratia discesserat: cũ comite Veruch: multisq̃ pcerũ armis aduersus venienti cum exercitu occurrit: & apud sanctũ Albanũ plio asperrimo cõmisso: fit superior. Henricꝰ capit: ac iterũ custodię tradit. In prœlio ex Eduardi ptibꝰ tria tm̃ millia desiderata: hostiũ multo plura. Lõdoniẽses fortunã secuti: eũ p quo victoria steterat: magna gratulatione exceperũt. Interea vxor Margarita & Eduardꝰ filiꝰ reliquias exercitꝰ refouẽtes: bellũ rursus mouẽt: in quo Eduardus cũ oĩbus fere copiis occubuit. Margarita cũ nonnullis pceribus capit: cęteri fere oẽs venia donati: ac missi: de Ricardo comite: & eiꝰ fratre suppliciũ sumptũ. Reginã benigne tracta uit: optima oblata conditione: si remanere vellet. At illa ad suos in Galliã redire maluit. Hẽricꝰ interim in carcere: audita suorꝫ rursus strage: ob animi dolorẽ dicit periisse. Vir mitissimꝰ: & equi seruantissimꝰ: ac oĩa passus quę peior fortuna potest. Quapropter pro sancto colit a plerisq̃: a nõnullis vero vt imperita simplicitate animi pditꝰ: taxat: vt est hoim cõsuetudo: plæraq̃ sæpe non boni consulere. Eduardus autẽ superatis hostib9: sancti Paulitẽplũ saluta

pdicatores in angliam.

Eduardꝰ. x.

Eduardꝰ vi.

Ricardꝰ. ii. Hẽricꝰ. iiii.

Henricꝰ. v. cõtra Normandos

Talbotus Hẽricꝰ. vi.

Duę factiones regię familię.

Margarita vxor.

tũ: de more nouoꝝ regũ: ſolenni pompa pceſſit: cæteraq; pacata præter Caleſiũ habuit: qđ tãdem auxiliis Caroli Burgũdi: cui ſororẽ Margaritam locauerat: adſecut⁹ eſt: p quib⁹ meritis et poſtea contra Ludouicũ regẽ ſuppetias tulit: ꝓterea tributũ pendere ſolitũ cõdonauit. Vir fuit alioquin ingenio manuq; prõptus. In bello ſępe militis partes obibat: paruaq; manu ingẽtes hoſtiũ copias fudit. Erga victos clęmẽtia fuerat Cęſariana: ꝓterea liberalitate magnitudineq; animi reliqua: tũ in adminiſtrando ꝓuidẽtia par ſummis ac laudatis principib⁹. Reliquo tempore
Hẽric⁹. vii. xxv. annoꝝ quib⁹ regnauit: pacific⁹ vixit. Decedens duos in tutela Ricardi fratris liberos dimiſit: quib⁹ ille necatis regnũ inuaſit. Cui⁹ parricidii gratia infenſus populis angloꝝ aĩos ad defectionẽ ſollicitauit: Henrico. VII. plato: tunc exule ex Henrici ſupradicti factione: a quo bello petitus: vbi ſpes nulla fuerat: ſumpto capiti diademate (tanta fuit illi vſq; ad extremũ ambitio) in ꝓlio dimicando interfect⁹ eſt: anno regni. iii. Henric⁹. vii. qui nũc regnat: rem ſuſcepit: anno M.CCCCLXXIIII. cuius felicitatẽ cũ humanitate cõiunctã laudant. Fortunã belli ꝓter primũ paucis ante annis magno Britanniæ fauore periclitat⁹ eſt: eiecto Petro: q Eduardi vltimi ſe filiũ finxerat: ſimilẽ pſeudo Philippi apud Macedonas: & Alexandri apud Iudæos cõment⁹ hiſtoriam: pcerũ. n. nonnulloꝝ: tum Maximiani Cæſaris apud quẽ agebat auxiliis cõiunctis: in Angliam ingreſſus eſt: ac in prœlio capt⁹: maxima deinde principis clęmẽtia dimiſſus: inter Auliços verſabat. Sed cũ iam rurſus res nouas moliret: iterũ capt⁹ eſt: & in carcere necatus. Poſt hęc Henric⁹ Scotię regẽ generũ ſibi adſciuit: Fernandi quoq; regis Hiſpaniæ filiam quæ nato ducta fuerat eo extincto: alteri filio Hẽrico locauit. Rationẽ ſumptuũ a Ludouico rege expoſtulauit: quos ipſe ac ei⁹ anteceſſores in auxilia Galloꝝ feciſſent: reſq; non pcul ab armis aberat: cũ inter eos tranſactũ: vt ea quotannis pẽſionibus certis exolueret. Primus ꝓterea regũ hoc tpe q oratores de ꝓſtando officio Iulio nouo Pont. miſerit: maxima in apoſtolicã ſedẽ obſeruantię ſignificatione. Inter oratores vero eius: & Hiſpaniæ regis: inter ſacra de ſedendo orta cõtentio: quæ etiã ſub Alexandro cœperat. Iulius q̃q̃ rem minime cognouit: locũ honoratiſſimũ Anglis pro tempore adiudicauit.

R. Volaterrani Commetarioꝝ vrbanoꝝ. Li. IIII.

ITALIA.

Italia. ITALIA inter horam ſextam & primã brumalem incedit: vt Plyni⁹ ait: id eſt inter meridiẽ & Ibernũ ſolis exortũ ꝓtendit. Nã apud eos ſexta ſemp meridies erat: Querno folio ab eodẽ cõparata: ac tribus veluti peninſula circunfuſa marib⁹: ſupero: infero: & Ionio. A Salaſſis: qui locus nunc Salutiarum: & Montiſſerati eſt: vbi Alpes initiũ capiunt: Rhegium vſq; per Capuam paſſ. mil. mille. XX. Latitudine vero maxima a Varo ad Arſiã amnẽ in Foroiulienſi regiõe. cccc. Quinq; appellata nominibus. Saturnia a Saturno primo habitatore Trogo. Italia a rege Plynio. Auſonia a parte Italiæ: quę apud Cales oppidum Campanię fuerat Liuio. Oenotria item a rege Arcadię Dionyſio. Heſperia magna Virgilio: ad Hiſpaniæ differentiã: quæ item Heſperia dicta eſt: vti Seruio placet. Quæ ab auctorib⁹ vtriuſq; linguæ de origine ipſi⁹ tradunt: ſatis in vulgus edita. Colonos habuiſſe prius Italiam: partim barbaros: partim Græcos:
Primi hitatores Italiæ Oenotrios: Morgetas: Siculos. Auſonios: Aborigines: Pelaſgos: Auruncos: & Dionyſius & Plyni⁹ Itemq; Antiochus Syracuſanus qui de ãtiquitate Italię ſcripſit auctores ſunt. Ianum quoq; eum primum tenuiſſe collem apud Vaticanum: qui Ianiculus appellat⁹ eſt. Saturnumq; alea aduectum excepiſſe. Hic Picum Faunũ latinum ſuccepiſſe: quo tempore Euãder: paulocq; poſt Aeneas venere. Quę oĩa in Latii: tum aliarũ regionum deſcriptione clarius explicabo. Ad recentiora veniam: cum ſubiugata a Romanis ſocioꝝ nomine dignata eſt. In municipia & colo-
Coloniæ nias tota fere diuiſa. Coloniarum autem latinaꝝ: vt Pedianus tradit: duplex genus: quando videlicet noui coloni ex Latio deducebantur: alterum quando veteribus colonis ius Latii dabat: vt poſſent habere ius: qđ cęteræ colonię: id eſt vt petendi magiſtratus ciuitatem Romanam adiſcerent: ſicuti Pompeius Strabo tranſpadanis fecit. Italia igit̃ conſulum tempore: propræto-
ribus & præfectis committebat. Imperatorum vero procuratoribus poſtea comitibus iam inde vſq; Theodoſii temporibus. Deinde variarum gentium: Barbari: Eruli: Vnni: Gothi: Auari: Longobardi: Saraceni: pannonii irruere: de quibus in aliis ſupra prouinciis dixi partim: in reliquis dicam. Expulſis Gothis Exarchus regebat Italiam: poſtremo Longobardi rerum potiti: in

quattuor ducatus eam diuisere, Foroiulii: Etbrurię: Beneuẽti: Spoleti Ticini: vbi etiam regia constituta: vsq; ad Carolũ magnũ: quo primũ tpe res cœpit respiscere: Bernardo ei⁹ nepote Italiæ rege declarato. Varia deide introducta reip. forma: aliis atq; aliis hicinde dominãtib⁹ ptim vi partim iusto imperio Cæsarũ concessione: vt postea narrabo. De laudib⁹ eius. Plyn. in vltimo lib. nonnulla ponit: tum Virgili⁹ in Georgicis. Egręcis vero Aristides in Encomio vrbis: & Plutarchus de fortuna Romanoꝝ. Aelianus quoq; de varia historia sic ait. Italiã multi incoluere: nec vlla magis terra frequentata: q; ob terrę fœcunditatẽ: aquarũ adfluentiã: maris commoditatem: portuum dispositionẽ: præterea hominũ mãsuetudinẽ: ciuiũq; humanitatẽ: cæteris regionibus antecellat. Fuereq; antiquit⁹ in ea ciuitates. MCLXVI. hæc ille. Hyginus autem eas DCC. tm̃ fuisse scribit. Plyni⁹ adeo frequentẽ: vt nuntiato Gallico tumultu: sola sine exteris: aut transpadanis. LXXX. equitũ: peditũ vero. DCC. millia armauerit. Idẽ fere Polybius: vti supra in Gallia narraui. Nostra vero tempestate hæc regio a desidia: solitudineq; maxime occupata: pręda barbaroꝝ oim facta est. Quotquot vero duces ab hinc annis. CCC. fuere: nullã ei vtilitatem attulere: nec tam per eos custodita: q̃ dissidiis crebris atq; discordiis inter se: bellis quasi ciuilibus agitata. Quod autem nunc supereſt: quadruplici regit politię forma: monarchia: vt regnum Neapolitanũ: & Mediolani: cæterorumq; principatus. Aristocratia: vt Venetoꝝ: vbi optimates cum principe regunt. Democratia: vt Florentinoꝝ: Senensiũ: Lucensiũ: vbi ad magistrat⁹ & cõciliũ popul⁹ sine discrimine admittit: Tyrãnide: vt est ex parte sacrosancta põtificis iurisditio a diuersis occupata dominatorib⁹. Strabo in octo partes eã diuisit. Venetiã: Liguriã Picenum: Lucaniam: Tusciam: Romam: Campaniam: Apuliam. Antonius in itinere: in quinc ias. XVI. Campaniã: Tusciã cum Vmbria: in qua est Roma. Nursiam in qua est Reate. Flaminiam in qua est Rauenna. Picenũ in quo est Asculum. Liguriã in qua est Mediolanũ: Venetiam cum Istria in qua est Aquileia. Alpes Cottias & Apenninũ: in quib⁹ est Genua. Samniũ in quo est Beneuentum. Apuliã cum Calabria in qua est Tarentũ. Brutiũ cum Lucania in qua est Regium. Retiam primã: Retiã secundã: Siciliã: Sardiniã: Corsicã. Fiscus autẽ apostolic⁹ has puincias in sacro codice descripsit. Marchiã Tarusinã siue Venetiam: Istriam in qua Foroiulienses. Lombardiam siue transpadanam. Liguriam Romandiolã: siue Galliã Cisalpinam. Ducatũ spoletanũ siue Vmbriã. Aprutium siue Samniũ. Campaniam siue Latium. Terram laboris siue Cãpaniam: aut Leborias. Calabriam siue Lucaniã: Apuliã terrã Idruntis siue Salentinos.

Quattuor ducatus.

Laudes Italię.

Quadruplex politię forma.

Diuisio ipsius.

Liguria.

Ligures plures ab auctorib⁹ scribunt. Alpini: transalpini: Ingauni: Apuani: Salturi: Deciates: Exubii: Buriates: Transalpinoꝝ meminere Trogus & Eutatius: qui scribũt Massiliam inter Ligures esse. Alpinorum vero Cicero de lege Agraria. Ligures. inquit. montanos duros atq; agrestes docuit natura ipsa loci: nihil ferendo: nisi multo labore quęsitum. Apuanos Deciates & cęteros populos iam extinctos: teste Liuio libro. VIII. de bello Ma. M. Aemyli⁹ Lepidus: & Cn. Flaminius cons. domuerunt. De vniuerso autem genere Florus sic ait. Peracto punico bello: sequit Ligusticum. Ligures imis alpium iugis adhęrentes inter Varum Macramq; impliciti: dumis siluestrib⁹ victitabant: quos pene maius fuit inuenire: q̃ vincere: tuti occasione locorum. Latrocinia magis q̃ bella factitabant. Itaq; quũ diu multumq; eluderent: salturi Deciates Exubii: Buriates: Ingauni tandem: Fuluius latebras eoꝝ igne sepsit. Bebius vero in plano deduxit: Post humius ita exarmauit: vt vix relinqueret ferrum quo terra coleretur. Liuius item in. IX. Nulla prouincia magis militem exercuit. Post Varum fluuiũ Nicea Massilienſium colonia Straboni Tropęa Augusti: nunc Torpia Monœchi portus: q; sol⁹ ibi Hercules coleretur idem: hodie Monachus. Intemeliũ nunc Vintimilium Albigaunum ablui tur flumine Merula Plynio: & Ptolemæo memorato obsidionẽ Bernardini Vbaldini: qui Philippo duci Mediolanensi militabat: passum tandem oppidanoꝝ virtute post menses quattuor liberatum. Sauona cuius meminit tantũ Liuius libro. VIII. secundo bello aduentum Magonis in Italiam referens. Sauonę: inquit: oppido alpino: prædam deposuit: Cæteri vt Plynius: Strabo Mela: in eo fere loco vada Sabatia ponunt. Vltra est oppidum Altilia a Tranquillo commemoratum: hodie quoq; Alteiola vulgo appellata: deinde Genua: de qua paulo post. Portus Delphini Plynio: nunc etiam portus finus dicit. Deinde vici nouorum nominũ. Siestrum. Lauania: Rapala. Portus post hæc Veneris nomen adhuc seruat. Spedia item Ptolemęo: q̃is corrupto vocabulo Spetiem vocent. Castrum. S. Romuli prope Rumbam fluuium: palmis nobilitatum. Se

Ligures.

Varus fluꝰ Nicea. Tropęa Augusti. Monœchi portus Itemelium. Albigaunũ Merula flu. Sauona. Vada Sabatia. Altilia Portꝰ delphini. Portꝰ veneris.

Lunensis regio Genua

quitur Lunensis regio: partim citra: partim vltra Macrā cōsistens: magna ex parte a familia Malaspinarum possessa: nobili ac vetusta: de qua regione in Ethruria dicam. Genuam nunc ipsam metropolim repetam: quæ vnde originem habuerit incertū. Nonnulli Transalpinæ Genuæ: quam in Gallia commemorauí: coloniam esse putant. Eius meminit Liuius libro. XXI. vbi P. Scipionem dicit cum admodum exiguis copiis Genuam petiisse. libro item. XXIX. Lucretio prorogatū imperium: vt Genuam oppidum a Magone pœno destructum ędificaret. Fuit igit sub imperio romanoꝝ vsq; ad annū salutis. DCLX. quo tēpore Rotaris rex Longobardoꝝ per vim eam cepit ac diripuit: Imperio deinde restituta vnacū cætera Italia a Carolo: ac annos centum per comites administrata: e quib⁹ Ademarus ab eodem ꝓpinquo suo missus Corsicam Saracenis oppressam liberauit: quo demū ab illis interfecto: Genuenses nihilominus victores remansere: nauibus Saracenoꝝ. XIII. partim captis: partim prefis: acillam in hunc vsq; diem tenuerunt. Sed & alię insequentib⁹ temporib⁹ res ab eis maximæ terra mariq; gestę commemorātur: quas litteris mandauit Iacobus de Voragine præsul eorum: qui vsq; ad duces scripsit historiam. Nam anno. M.CLX. ad expeditionem Hierosolymitanā cum ingenti classe profecti: Tripolim ac Cęsaream deperditas: ac hostib⁹ ademptas: Balduino regi tradiderunt: ex qua præda Catinum pretiosum smaragdinum: ac cineres Ioannis Baptistæ retulerunt. Rursusq; hortante Eugenio: cum CLXIII. nauigiis Armeniam cōtra Saracenos: qui Christianos infestabāt pfectí: ad extremū. X. millib⁹ hostiū captis aut interfectis: domū redierunt. Cum Pisanis antiquū ac perpetuū odiū exercuerunt: anno. M.CXXVIII. Plumbinū eoꝝ oppidum: ac plures naues ceperunt. Anno deinde insequente Pisas annali obsidione cinxerunt. Paratis tandē hostibus: oēm recipere conditionē iusserunt: vti tecta vsq; ad primā contignationē deiicerent. Anno. M.CCLXXXV. puocatí: classe. CXXX. triremiū instructa: apud Melorā insulā: cladē eis maximā intulere: captis eoꝝ. XLVIII. triremib⁹: anno. M.CCXCII. rursus bello nauali cōgressí: Liburnū oppidū cum arce munitissima instat pharí: paulo distante a portu diruerunt: quā postea Pisaní pace facta restituere. Cum Venetis non minorē gessere discordiā: anno. M.CCLVIII. in Oriente cœpta occasione Tyri & Ptolemaidis: quas cū annos. LXIIII. vnacum Pisanis & Venetis tenuissent: negociandi causa tandem ad euitādā quādoq; litē inter se diuisere. Cœnobium S. Sabę Ptolemaidis Genuensib⁹ adiudicauit ei⁹ populi beniuolentia: indignati Veneti ad Tyrum vna secedētes: adscitis sibi Pisanis: & Mafredo Sicilię duce: Genuēsiū classem in portu Ptolemaidis incenderūt: eosq; vlciscēdi gratia aduersus venientes: rursus instaurata classe: apd Tyrum superauerūt. Genuenses tanto accepto incōmodo: ad Michaelē Paleologū imperatorē confugiunt: cui⁹ auxilio: Gazam: aliaq; Venetoꝝ loca diripiunt: & portū incēdūt: Raimūdūq; ducem aduersus cū classe venientē capiūt. Versus etiā septētrionē impio progato: ad Tanaim loca: & in Taurica Chersoneso Caphā: quę olim Theodosia dicta est: diu inter īmanissimas Tartaroꝝ gentes possederunt: a Turcis deinde annis hinc fere. XXX. occupatā: anno autem. M.CCCXXVII. domi nouū creant magistratū: ꝑpetuū ducē more Venetoꝝ: primusq; fact⁹ Dominic⁹ Fregosus: q classe in Cyprū missa cum Petro ꝑfecto eius fratre: vniuersam insulā in potestatē redegit. Petrū Lusignanū regem captiuū cū regina ꝑgnante secū Genuā abduxit: quos paucis post mensib⁹ sub tributi cōditione missos fecere: Famaugusta tm̄ adēpta: quā historiam latius in Cypro ꝑsequar. Post hanc victoriā bellū cum Venetis repetit instructissimū: vbi Petr⁹ a Nicolao Pisano ꝑfecto Venetoꝝ: bello nauali superat⁹ est. Genuenses incōmodū acceptum ignauię principū adscribentes vtrūq; fratrem magistratu abrogato in carcerē coniecerunt: ac Lucianū Auriam classi ꝑfecerunt: qui vt cladē Dominici leniret: classe. XXII. triremiū instaurata: extēplo laderem Venetoꝝ vrbē contendit: prędaq; deinde abacta: in portū se recepit Polentinū vbi cōgressus: cum Nicolao Pisano fit superior: captis ex hostib⁹ duob⁹ millib⁹: in quo prœlio Lucian⁹ ipse occubuit. In cui⁹ locum Petrū Auriā surrogauerūt: qui adaucto nauiū numero ex portu Genuensi soluēs laderē applicuit: inde Venetias rursus tendēs: gradū Comaclum: cir⁹aq; oppida diripit: vlteri⁹ vero tēdere in portū: cathenis prohibit⁹: Clodiā fossam petit: ac diripit: sex mil. hoim interfectis: pudicicia tm̄ muliebri seruata. Inde aliquot etiā oppidis captis: ad vrbem rursus cōtēdere conatus: angustiis euripoꝝ ꝓhibitus: simul & a bellicis instrumētis repulsus: Clodiā reuertit: quam dū munire studet: itercluſus: a Carolo Zeno Venetę classis ꝑfecto: pugna cōmissa occubuit. Cui⁹ morte cōsternati aīo Genuēses: pace facta domū reuertērūt. Post aliquot deīde ānos: Nicolaū Guascū ducē delegerūt: q classē auxilio Caloioānī Imp. Cōstātinopol. misit: cui Frācisco Caralusiū ꝑfecit: quib⁹ fęliciter p imperatore gestis: donat⁹ ab

Rotaris. Ademar⁹. Genuensiū gesta. Bellū cōtra Saracenos.

Bellū cū Pisanis.

Bellū cū venetis.

Tanais Capha: q & Theodosia Dñic⁹ Fregosus prius dux

Lucian⁹ auria dux. Nicola⁹ Pisanus. Petr⁹ Auria

Carol⁹ Zeno. Ni. Gasc⁹. F. Cataluſius Caloioā. reduxit.

eo insula Mitylene fuit: quã ipse posteriq; ei⁹ tenuere: vsq; ad annũ. M.CCCCLIII. quo tpe post amissam Cõstantinopolim: capta est. Nicolao post annos. IX. Antonioctus Adurnus successit anno. M.CCCLXXXI. vir longe prudentissim⁹: pacem inter Ioannẽ Galeatium & Florentinos: quæ multos annos duraverat: summo studio cõponendam curauit. Cui defuncto Genuẽses neminẽ postea subrogauerunt: ob Gibellinor; Guelforũq; factiones magistratu fere corrupto. Quapropter ad tutelã Caroli. VII. regis Francor; anno. M.CCCCIIII. cõfugerunt: qui annos plurimos per pfectũ regiũ remp. administrauit noie Bulcialdi. Hic statura roboreq; ingẽti: singulariq; certamine a Galeacio Gonzaga puocat⁹ ac vict⁹ est. Deinde Dertonem tentauit postremo Mediolanũ vnde a Fazino Cane turpiter reiect⁹ est: reuertentiq; portas Genuenses ei clausere: perosi Gallor; superbiã: ac sese Ioannimariæ duci Mediolanensi dedidere: in eoq; statu vsq; ad annũ. M.CCCCXXXV. duravuerunt. Quo tpe a duce Philippo desciuere. Causa fuit q; cum eodẽ anno auxilio pfecti Caietanis obsessis Alfonsum Aragonẽsem aduersus venientẽ cum classe vi cepissent duciq; captiuũ misissẽt: Is statim donis insup cumulatũ dimiserit. Qua re indignati octo capitaneos libertatis auctore Francisco Spinula creauerunt: quib⁹ paulo post abrogatis: Isnardũ Guarrũ ducẽ cõstituere: virũ septuagenariũ: quo paucis post dieb⁹ remoto: q; inutilis videret: Thomã Fregosum Petri: qui Cyprum subegerat filiũ: ducem delegerũt. Hic fratrẽ habuit Baptistã: a quo primũ pulsus: deide victor: in pristinũ rediit magistratũ. Horũ itẽ frater Io. pater fuit Pauli cardinalis & pfulis: & ducis Genuẽsis: qui ante hos annos Romę decessit. Thomas igitur adscito cõsilio Francisci viri prudentis: Guidonem Torrellũ ducem copiar; Philippi agrũ vastantẽ iuuãtibus Florentinis repulit. Chium in Græcia a Venetis: & in Italia Albigaunũ a Nicolao Picinino pressum defendit. Tandem ipse cõiuratione Ioãnis Santonii Flisci delectus magistratu. Raphael Adurnus. M.CCCCXLIIII. suffect⁹ nepos Antonior; qui ante eum duces fuere. Breui & ipse tẽpore ob seditionẽ sese magistratu abdicauit: ac Barbanas ei⁹ patruelis suffectus: quem vix mẽsem totum regnãtem Ianus Fregosus iuuante Ioanne Antonio Flisco supradicto de imperio deturbauit. Cui post biennio frater eius Ludouic⁹ successit: q nec ipse diu post a Perino Fregoso eius patruele expulsus est: viro singulari audacia: qui Nicolaum fratrem doctrina moribusq; insignẽ ob suspicionem adfectati principatus: adcersitum in curiam interfici iussit. Fuit nobilitati maxime inuisus: quam primum ex vrbe fugauit. Deinde pulsus & ipse cum Gallorum auxiliis vrbem repeteret: ab eadem nobilitate statim interficit. Paulus vero vrbis præsul supradict⁹ eius frater locum ducis inuadens: Gallos ex vrbe pellit. Carolus interim Gallię rex audita defectione: eo Ioannem Renati Neapoli tunc expulsi filium: cũ classe. Septemq; armator; millibus mittit. Huic Paulus obuiam cum exercitu fit: pugnaq; cõmissa superior discessit. Prosperũ Adurnum: quæ familiæ concordes erant patrię ducem cõsentiente populo creat. Amborumq; viribus: Castellectũ quod in regis erat pręsidio: expugnatur: adscito in auxilium Francisco Sforcia duce: qui Fernandi regis gratia: quem regnare malebat q; Gallos: e vestigio supetias mille militũ misit: cõsentiente etiã Ludouico ipsius Caroli filio: qui tunc patri maxime aduersus fuerat. Anno deinde. M.CCCCLXXVIII. defuncto Galeacio factione Fliscorum impellente rebellarunt. Sed Adurnorum Spinularumq; contraria rursus in potestatem Mediolanẽsium rediguntur: paulo; post iterum Prospero Adurno auctore tumultuantes: rursus Ioannes Pupillus cum matre Bona: misso exercitu. XII. millium armator; adorti sunt: quibus Genuenses duce Roberto Seuerinate occurrentes: magnã ex eis fecere stragem: post eam victoriam e vestigio domũ redeuntes: arcem: quam Castelletum vocant: deiectis Mediolanensium præsidiis: receperunt. Verum quum Prosper vrbem occupare conaret: a Francisco Fregoso cæterisq; eius partium ex vrbe pellit: ac Baptistinus Fregosus Perini olim ducis filius dux creatur. Vir in primis mansuetus ac bonus: quem cum Obiectus Fliscus sepe de magistratu deiicere frustra tentasset: tandem a Paulo Baptistini patruo cardinale: quem supra cõmorauimus repulsus etiam vrbem relinquere coactus est. Hoc sane tẽpore vna cum reliquis cisalpinis rursus in potestatẽ venere Gallor;. Præter vero familias iã supradictas: Grimaldi quoq; inter eos nobilissimi. Nam Antonius Grimaldus classis contra Venetos: & Io. Grimaldus alter⁹ classis prefecti: auxilio Philippi ducis ad defendendam Brixiam missi fuere. Grimani vero Venetiis clari: præsertim nunc Dominico. S.R.E. cardinale eruditissimo viro. Eandem tamen p sapiam esse dicunt: & e Constantinopoli ex illustribus viris olim profectam: ac in hos duos post ea populos diductam.

Antoniоctus Adurnus dux.

Genuen. sub Frãcor; impio.

Bulcialdus pfectus.

Desciuere a Philippo

Isnardus Guarrus. Thõas Freg.

Raphael Adurnus dux. Barbanas Io. An. Fliscus Ludouicus & Ni. Freg.

Io. renati Prosp Adurnus.

Baptistinus Freg. dux Obiectus Fliscus

Grimaldi.

Grimani.

Regio Subalpina.

POst Liguriã regio Subalpina versus mediterraneã occurrit: quã Padus Strabo ni mediam diuidit: a cuius vlteriore ripa Ticino: a citeriore vero Trebia: duob⁹ quasi brachiis ab latere septentrionis includit. A meridie & occidente: montib⁹. Igit inde Transpadani: hinc Cispadani dicunt alpib⁹ & Ligurię vicini. Quorũ post Trebiã Derto est ciuitas: deinde Tanarus fluui⁹ in Padũ influens Plynio. In hoc auri ramenta Antoninus Trottus eques Alexandrinus legit: vnde torquẽ factũ ostẽtat. Ab eodẽ abluit noua vrbs Alexãdria: cuius origo sic se habet: post dirutũ a Federico Aenobarbo Mediolanũ: paulo⁊ post restitutũ: Statyelli Ligures qui vicatim cis Appenninũ incolebãt: relictis ppriis sedibus: ad vicũ cui Roberto nomen cõmigrãtes: vrbẽ cõdidere: quã primo Cęsareã vocauere: vt apparet in annalibus Alexandrinor⁊: in quib⁹ Xystus in dedicatione faciẽda Cæsariẽses eos vocat: deinde expugnato Federico: Venetor⁊ & Mediolanensiũ auxiliis Alexander. III. pont. ei⁹ inimicus: ⁊ popul⁹ arma p eo sumpserit: ob memoriã officii eam vrbẽ Alexandriã appellauit. Secundũ flumen: aquę Statyellæ sunt Plynio Straboni⁊: q̃q̃ in eo loco Menda est. Vltra Tanarũ ad Padi Ripã Augusta Bacienor⁊ Ptolemęo Plynio⁊: nunc Bassinianũ oppidũ. In eadem ripa paulo remotius Forũfuluii: quod Valẽtiã Plyni⁹ dicit appellari: sicuti & nostra ætate: nobilitatũ Gerardi ordinis minorũ natalib⁹ ac sanctitate. Inferi⁹ vero Asta colonia: Alba Põpeii a Tanaro abluta nomẽ adhuc seruãs. Hinc versus Sabatios iter faciẽti: Ceua Ply. vet⁹ oppidũ: ac castra familiæ Carrectẽsis: veteris ac nobilis: q̃ ab vrbe Genua originẽ ducũt. Aemylia via a Dertone: itẽ⁊ Pisis vsq; ad Sabatios erat: quam Scaurus strauit: auctor Strabo. Alia Aemylia quę Flaminiã intercipit: de qua postea. Transpadũ vero Subalpinor⁊ hęc loca sunt ad ripã fere exoriẽtis Padi Iria Ptolemęo quę fuerit mihi vestigãti incõperta. Augusta Taurinor⁊ nũc Taurinũ: qđ Plyni⁹ ex antiqua Ligurũ stirpe dicit. Stephan⁹ grãmatic⁹ Massiliẽsiũ coloniã ait esse: a Tauro appellatã: quo signo adnauigantes eo Massilienses in naui vtebant. Morgus fluui⁹ Plynio ex Alpib⁹ in Padũ ꝓfluẽs: hodie quo⁊ Orchus appellat. Eporedia plurali numero. Apud Ciceronẽ epistola quędam data Eporediis scribit. Plynius sic ait. Oppidũ Eporedia a populo romano condi iussum: Eporeticos enim Galli bonos equor⁊ domitores vocant. In sacro nunc fisci codice Hyporigiensis ciuitas nominat. Amnis Doria Ptolemęo: Duria Plynio nomen adhuc retinet: ex alpib⁹ in Padũ defluẽs. Hic idem dicit auctor duas esse Alpium fauces: Graias & Pœninas: hinc Pœnos: illinc Herculem transisse: de Alpib⁹ supra satis dixi. Vercellæ Libyco⁊ a Sallybus Galliæ vicinis populis ortæ Plynio: Aurifodinis quondã clarę Straboni: ornatæ quo⁊ præsule Eusebio in sacro eloquio doctissimo regia nunc Sabaudiensiũ ducũ: ꝓpe vrbem Sessites fluit Plynio: nunc item Sessia ab accolis vocat⁹. Nouaria ex Verta comoris Vocontior⁊ originem habet Plynio: patria Albutii Sili oratoris & Dulcini ac Margaritę Gazaror⁊ sectę auctorum: Anno. M. CCCVIII. inter se more pecudũ promiscue coibant: aliaq; nefanda perpetrabant. Cũq; diu latuissent inter prupta mõtiũ: tandẽ deprensi: meritas supplicio dederunt pœnas. Pollentia versus alpes. XVI. pass. milibus a Nouaria distãs: vet⁹ oppidũ Plynio: nunc Pallantiã vocant: vbi. Cn. Planc⁹ a. M. Antonio superat⁹ interfectusq; fuit. Banderatę Plynio nomen retinet. Sallassi populi post Taurinos olim ferocissimi: & aurifodinis insignes: domiti autem ab Augusto vt ait Strabo: & sub corona partim venditi: partim in Augusta prętoria ciuitatẽ ab eodẽ in eo tractu ędificatã trãslati. Hos nunc esse Sabaudienses nonnulli dicũt: vnde nomẽ auspicatũ. Alii potius Monferratenses: qui ad Alpes vsq; ptinent: quor⁊ originem principũ simul & successionem vacat paucis explicare: ne nobilissima Italiæ familia silẽtio ptereat. Anno sigdẽ. DCCCCLXXXVI. Aledran⁹ egẽte ducũ Saxonię ex Alasia Othonis primi ppinqua seu filia: quattuor suscepit liberos: Othonem Guilielmũ: Thetem & Bonifaciũ: proq; dote Marchio prim⁹ huius regionis ab eodẽ fact⁹ Imperator emoriens Guilielmũ successorẽ reliquit: cæteris fratrib⁹ reliquas distribuit terras. Ceuam Salutias: Boschum: Ponzonũ: quæ oppida deinde per manus succedentibus tradita Marchionibus fuere. Guilielm⁹ itaq; ex filia ducis Clocestrię Anglici Bonifaciũ genuit: qui cœnobium. S. Mariæ De locedio excitauit. Is deinde Guilielmũ. II. qui religione sanctisq; morib⁹ prędit⁹: iuuenis extinct⁹ est: dimisso Rainerio patre Guilielmi senis. Hic Guilielmus primũ militia clar⁹ cum Conrado imperatore fratrio suo ad Hierosolymitanam expeditionem profectus est: ex Iudita. S. Leopoldi Austriæ Marchiõis: quattuor mares suscepit: Bonifaciũ: Guilielmũ Longaspatã: Raineriũ & Federicũ. Fœmias Iordanã & Agnetẽ. Decessit anno. M. CLXXVIII

Trebia flu.
Derto
Tanar⁹ flu.
Alexãdria.
Aq̃statyelę
Augusta
Valẽtia
Forũfuluii.
Asta col.
alba põpeia
Ceua.
Castra carrectensium
Aemylia
via
Iria.
Augusta
taurinor⁊
Morg⁹ flu.
Eporedia
Doria flu.
Alpes
Vercellę
libyco⁊
Sessites flu.
Nouaria.
Albuti⁹ Silus.
Dulcin⁹ &
Margarita
Gazari
Pollentia
Banderatę
Sallassi
Sabaudien.
Augusta p̃
toria.
Mõferratẽsiũ origo.
Aledranus
Guilielm⁹.
Salutiæ
Boschum
Ponzonum
Bonifaciũ
Guiliel. II.
Raineriꝰ.
Guiliel. III.
Guiliel. lon
gaspata

Longa ſpatha apud Hieroſolymã in demortui patris locum atq; gloriam venit: Balduiniq; le-
proſi regis Hieroſolymitani Sibyllã ſororem duxit: cuius adfinitate ſimul & virtute ppria pri
mum in ea expeditione locum ſibi vendicauit. Morienti filius ſuperſtes Balduinus fuit: qui in
Balduini regis & auí tutela relictus: mox ei: q; liberis careret: in regni iure ſucceſſit. Verũ pau-
lo poſt in ætate puerili decedente: Rainerius patruus Guilielmi frater: regni titulum hæredi-
tario ſibi iure vendicans: Chyri Mariam Manuelis Imp. Conſtan. filiam in matrimonium du-
xit: Theſſaliæ regno pro dote accepto: quo ſine liberis moriente: Bonifacius minor frater hæ-
res inſtitutus: ſtatim Hieroſolymã proficiſcit: vbi & ſuos mortuos: & Sibyllã fratris quondam
vxorem Guidoni Luſignano nuptã vidiſſet: vnacum ipſo Guidone cõtra Saladinũ arma ſum
pſit: in quo prœlio quũ eſſet capt9: a Conrado & Guilielmo filiis liberatur. Nã hi accepto patris
nũtio: eueſtigio cõparata claſſe: Hieroſolymã petiere: tẽpeſtateq; delati Cõſtãtinopolim caſu
tunc obſeſſum imperatorem liberauerunt. Deinde ſequẽtes breui fortiter pugnãdo patrem re-
cuperauerunt. Conradus deinde Tyrum cepit: ſponte ſe dedẽtibus ciuibus: vt a Saladino Tur
ciſq; eius preſidio defenderent: Iſabellãq; deinde viduã filium olim Balduini regis cum Hiero-
ſolymitani regni titulo in matrimonium accepit: interfect9 mox a duobus Saracenis in medio
foro: patrem Bonifacium adhuc ſuperſtitem reliquit: qui exercitui ſuccedens: contra Impera-
torem Conſtãtinopolitanum: quem filius olim obſidione liberauerat: pro regno Italiæ ſibi debi
to dimicauit: quod tãdem adſecutus: Margaretã Pannoniæ regis filiã duxit: ex qua quum nul-
los reciperet liberos: decedens Guilielmo alteri filio rem dimiſit. Is Guilielmus dum hęc agerẽ
tur: rem paternã domi adminiſtrabat: periit ĩ Græcia veneno: relicto Bonifacio: qui regno Theſ
ſaliæ ſucceſſit: & ex Conſtãtia Amedei comitis Sabaudiæ filia: Guilielmũ cognomento magnũ
qui patrio imperio Vercellas: aliaq; oppida adiecit: ex Beatrice regis Hiſpaniæ filia Ioannem:
triſq; filias ſuſcepit: quarum vnã Andronico Imperatori: alterã Alfonſo Caſtellæ regis filio: ter
tiam Poncello Vrſino Vrſi filio: procerum romanor; nuptui tradidit. Ioannes Margarita Sa-
baudiæſi ducta: ſine liberis deceſſit ãno. M.CCCV. finẽq; attulit vniuerſę pſapię. Qua propter
populus de communi ſententia: rem Andronico Paleologo: vt adfini: rem gerendam obtule-
runt. Is Theodorum ex Iolanta Montiſſerratenſi filium eo miſit: qui antiquę poſſeſſioni nõnul
la etiam pugnando adiecit: vicecomitibus fauit: ex Argentina Opecini Spinulę filia Ioannem
ſuſcepit ac Iolantam. quæ nupſit Aimoni Sabaudię comiti. Ioannes ex ſorore Iacobi regis Ma-
ioricenſis ſuſcepit Secũdum Othonem. Ioãnem: Theodorum Guilielmũ & Margaritã. Ex his
ſecundus Otho ſucceſſit adhuc puer: huic deinde Ioannes frater: qui in expeditione Neapoli-
tana extinctus eſt. Theodorus demum alius frater gubernacula paternę ditionis accepit: æque
preſtans viribus corporis ac religione: vt qui haſtæ cõcurſu præcelleret: & cœnobia multa con
ſtruxerit. Duas ex ſucceſſione duxit vxores: ex prima Ioãna Roberti ducis Bari filia Ioãnemia-
cobum & Sophiam: ex altera Margarita Amedei principis Achaiæ filia nihil liberorum ſuſce-
pit: ex quo illa poſt viri mortem cœnobio ſe perpetuo dicauit. Ioanneſiacobus vir militia domi
q; clarus: a Sigiſmundo Imperatore vicarius totius Italiæ factus eſt: Philippomariæ duci ami-
ciſſimus: adiutorq; in conſtituendo imperio fuit: reddita ei Alexandria: quæ illius quondã fa
miliæ adepta fuit. Ex Ioãna Amedei primi ducis Sabaudiæ filia: ſuſcepit Ioãnẽ: Guilielmũ: Bo
nifacium: & Theodorum: duas vero filias: quarum alteram Amedeam regi Cypri: alteram Hi
ſabetham Salutiarum Marchioni locauit. Ioannes quum primum ſucceſſiſſet: & ex Margarita
Sabaudiæ ducis filia nihil liberorum habuiſſet: fratri Guilielmo rempublicam dimiſit qui no-
ſtra ætate princeps quodammodo militaris diſciplinæ habebatur. Sępe & Venetorum & Me-
diolanẽſium copias duxit: domi in ocio cum dignitate fuit: Caſale oppidum patrium: templo
preſuleq; ornauit: e tribus vxoribus nulla ſuſcepta virili prole: deceſſit anno Milleſimo quadri-
genteſimo octogeſimotertio. Bonifaci9 frater hæres ex ſecunda coniuge Maria Strephani Ser-
uiæ Deſpoti filia: duos genuit: Guilielmum & Sangeorgium: quorum primus puer adhuc ex-
tincto patre imperium hodie tenet: matre prudentiſſima rempublicã adminiſtrante. Theodo-
rus autem a Paulo. II. in patrum collegiũ cooptatus: proximis annis ex vulnere a miniſtro dum
cœnaret obſonium occidente dexteræ porrectę: caſu illato in valitudinem incidit: ex qua de-
mum poſt annum extinctus eſt. Illius & manſuetudinẽ & humanitatem curiæ populoq; Ro.
perſpectam oñes collaudant.

Balduinus Rainerius Theſſ. rex. Bonifacius

Conradus. Guilielm9.

Cõrad9 Tyrũ capit. Iſabella vxor. Bonif. pregno Theſſ. dimicat. Guilielm9. Bonif. rex. Guil. magnus Vercellas cepit Io. finẽ attulit prię pſapiæ. Theodorus Andronici fili9 & Argẽtina vxor. Ioãnes Otho. II. Ioannes Theodor9. Ioãneſiacobus.

Ioannes Guilielm9. Caſale Bonifacius & Maria. Guilielm9. Sãgeorgi9. Theodorus cardinalis.

Regio Transpadana.

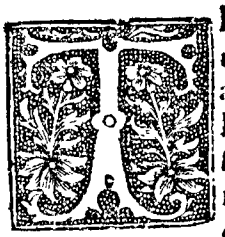

Transpadanam regionem Strabo in tris diuidit partes. Subalpinã: & Venetiam in qua est Mediolanum: vsq; Aquileiã: deinde Istriam. Plyni⁹ autẽ sub alpinam partim cum Liguria coniungit: secutus diui Augusti diuisionem. Deinde transpadanam: in qua Mediolanũ est: quam nonam regionem constituit: postea Venetiã quam decimã. Postremo Istriam vndecimã. Ego vero itidem. De Subalpina igitur quæ vtranq; ripam attingit: diximus. Nũc eam partem quę post Ticinum vsq; ad Atesim continet exequar. Ticinum ex Alpibus in Padum fluens: oppidum sui nominis habet: nunc Papiam: quod Plynius ait conditum a Leuiis & Maricis Gallica gente. Dirutum deinde ab Attila Vnnoq; rege: atq; iterũ restitutum ab incolis. Odoacer rex rursus diripuit. Cum in ea Orestem Augustuli Imperatoris patrem obsessum captumq; interfecit. Post hęc annos fere centum: Balduinus post longam obsidionem victor ingressus: ac delere statuens: equo in primo limine collabente: admoneri quodã modo visus impii sententiam animi mutauit: sedẽq; eam sibi ac successoribus constituit: qui diuersis ædificiis ac muneribus exornauerunt. Ex quo Lombardię toti regioni nomen inditũ: quasi Longobardia: quod etiam delectis illis durauit: ornatiorẽ tamen eam vrbẽ reddidit Epiphanius eius pręsul Aquileia oriundus: qui ad redimenda sex millia captiuoq; Mediolanensium: regem Gallo⁹q; impulit. Hinc & Io. XVIII. fuit. Ticinũ tertio vastauerunt Pannonii: igni ferroq; grassantes: Quũ in Italiam irruerunt: tempore quo Rodulphus Burgundus Italiæ regnũ occupauit: artem in eo excitauit Ioannes Galeacius dux primus: cui sorte Ticinum obuenit. Cœnobium quoq; Cartusiensiũ extra muros ingenti addito paradyxo: nemora saltusq; claudẽdo: vbi feras spectaculo venationis: priuatæ delitię viderent. Post eius mortem Papienses studio partium Gibellinaq; excitati: cui⁹ factionis Beccharia familia princeps habebatur: Fazinum Canem cum exercitu in vrbem introduxerunt: pacti fortunas Guelphoq;: ille vero nemini pepercit: quęrentibusq; Gibillinis respondit eos saluos satis esse: eorum vero bona q⁹ Guelfa sint militibus se in prædam concessurũ: lepide cauillatus hoc modo in vtriusq; factionis insaniam. Supra vero Ticinum. S. Columbanus oppidum vbi ille cœnobiũ extruxit. Ab latere occidentis oppidũ alterũ etiam noui nominis Medœcia: in quo Cæsares diademate primũ ferreo redimiri consueuerunt: iam a. CCCC. consuetudine annoq; muneribus ornata Theodorici regis: tum Theodelindę reginę Longobardorum: quæ Ioannis Baptistę templum in ea magnifico excitauit opere: thesauroq; immodico locupletauit. Vegeuenũ nouum & amœnũ oppidum secessus ducũ Mediolanensiũ: abeis & ædificiis: & aquis introductis nobilitatus. Nec min⁹ Petro Candido Nicolai. v. pont. ab epistilis ministro: qui Appianũ conuertit. Sequit Mediolanum de quo postea. Regio vero quę vltra Mediolanum Alpes contingit: tota fere ignobilis: vbi post Adulã montem: qui pars Alpium Retorũ est: vocaturq; hodie Mons Bralius. Telina vallis appellata ia cet longitudine mill. pass. LX. ditionis Mediolanensium: huic & aliæ valles coniunctæ: Agnedina Camonica: in his oppida cõplura seu vici potius: inter q̃ Burmiũ: Larius primo a septẽtrione: in ortũ hibernũ excurrit: ide in duo brachia diffundit altero Comũ iter meridiẽ & occasũ petit: altero ad orientẽ Leucũ: vbi Adduam annẽ emittit. Circa Lariũ oppida: Glarea: Suricum: Domasiũ: Grauedõa: Musecha: Mussiũ Lapidicinis insigne. Arciona: Menasiũ ex aduersa Larii parte: post Adduę ostia Collicũ. S. Nicolai fanũ. Coremũ: Delphus: Bellanũ: Varena: Vallis saxina: ꝑterea Mandellũ Leucũq; oppida munitissima ducis Philippi mariæ: insignẽ olim obsidionẽ passa. Contra Leucõ Malgratia/Oriũ/Ciuenna/Vessena/Bellasiũ/Vici/Nexum/Toriũ lanificio clarũ. Pars autẽ Lariũ q̃ ab Menasio Comũ pgit: vici sunt Griantũ vino laudatũ: Iremetiũ/Letiũ Sala/Colona/Arzena/Briona/Castra Lugariũ/Aliũ/Caratũ/Moluasiũ/Ceruobiũ prꝫterea q vicus appellat: vbi fanũ humiliatorum: quo in loco olim Rufi villam in epistolis Plynii celebratam fuisse constat. Assis vicus & vallis Assina ad montem Brigantium vocatum pertinet: vbi Assium Cantium Cassilinum Scarena: Lamber amnis Incini plæbem appellatam illabitur: a montibus Lario imminentibus cadit: cum Eupilo excipitur: eum lacum vulgo recentiores accolæ a Lusiano vico: qui propinquus est: cognoiauerunt. Inde emissus Modœciam iuxta: longe q⁹ duobus pass. mil. a Mediolano perfluit in Padum. Inter Lambrum & mõtem Brigantiũ sunt Luragum/Inuergum/Mongutiũ/& superne ad montes Peucianũ/Pusianũ/Boxiũ/Cornellũ. Cis Lambrum Canturium versus Fabrica/Brutianum: Cassianum/Albesium/Carcanum/Herba: Orzanicũ. Noua sane cunctoq; nomia. Comũ vero ꝑpe Lariũ Orobioq; ædificium: vt auctor

Ticinũ flu. & oppidũ.

Balduini auspicia

Lõbardia vñ dicat.

Epiphani⁹ pra sul Pannoniũ

S. Colũbã⁹ oppidum.

Medœcia

Vltra Mediolanũ regio.

Adula mõs

Bralius.

Telina vall⁹

Agnedina.

Camonica.

Burmium.

Larius lac⁹

Oppida Larii.

Rufi villa

Lamber flu.

Oppida inter Lãbrũ & montẽ Brigantiũ

Oppida cis Lambrũ

Comum

est Cato apud Plynium quorũ originẽ ab eo ignoratã. Cor. Alexander ortã e Græcia dicit: & nois Etymũ a montibus traxisse in quib⁹ degunt. Trogus tamẽ vna cũ cæteris ciuitatibus transpadum a Gallis id oppidum conditũ dicit Strabo autẽ sic Comũ deuastatũ a Rethiis. Põpei⁹ Strabo Magni pater coloniseo deductis restituit, deinde Scipio tribus hoim millibus: postremo Cæsar Quingẽtis militibus auxit: quos ciuitate donatos Nouocomẽses vocauit: & oppidũ Nouũcomũ. Hinc Addua plura circuit loca Brugnanũ/Trinilium/Riuoltã, Vetus insuper oppidum Laudẽ Pompeiam quã Boii teste Plynio ædificarunt, qua demũ extincta alterã ad Tertium lapidem Federic⁹ Aenobarb⁹ vt Mediolano damna iferret extruxit. Supra Bergamũ est inter duos paruos annes Orobiorũ & ipsum ẹdificiũ sicuti Comũ Plynio de quibus supra dixi. NVNC harum ciuitatum factiones paucis repetã. Extincto siquidẽ Ioanne Galeatio qui eas inuaserat præpotentes olim qui extorres fuerunt in antiquã dominationẽ redierunt Rusconi Comũ Vignatę Laudẽ Pompeiam: Soardi Bergomũ. Hanc enim ciuitatem prius Ioãnes Picininus vicecomes ex sorte tenebat: qui Coleones antiquã familiã ex ea expulerat. Pulsus & ipse tandẽ a Ioanne Suardo viro audacissimo fuit, qui cũ commode rẽp. cõtra hostes vicecomites tutari se posse minime videret: eã Pandulpho Malatestæ vendidit: ac ad hospitiũ Io. Fra. Gonzagę veteris amici se recepit: ibiq; vsq; ad extremum vixit. Postremo ab ipsis vicecomitibus per Io. Galeatiũ recepta: Ciuem habuit nostra ætate Bartholomeũ Coleonẽ: qui rebus multis in Italia pstertim trãspadana gestis, decessit Anno. MCCCCLXXV. ac Bergomi sepultus. Brixiam vrbem Cenomãni ẹdificarunt: qui post Insubres in Italiã venerũt. Liuio Polybioq; testibus Hanc expulso Pandulfo Malatesta vicecomites ceperunt. Deinde Veneti cõtra Philippum Ducẽ Septimo obsidionis mẽse receperũt Anno. MCCCCXXVI. prodente portam Petro aduocato ex familia Mãtuana olim extorre. Deinde Philippi ipsius longam passa obsidionẽ a Frãcisco Barbaro ei⁹ loci præfecto: magna virtute defensa est. In ei⁹ agro Ludroniũ & Romanũ castra sunt, vnde Ludronũ familia Brixiæ. In qua Paris Venetis cõtra Philippum militauit. Est itẽ in eodẽ Carauagiũ vbi nobilem illã cladẽ Franciscus Sfortia Venetis intulit. Prẽterea Mercaria Candum/Lamacũ/Clarũ/Soncinũ/Martenengũ/Casalemaius. Ollium flumẽ ex Sebino lacu in Plana descendẽs primo Brixianum agrũ a Bergomatibus. Deinde Mantuanũ a Cremonẽsibus diuidit: donec Padũ illabit. Crebris hinc inde castellis & agris feracissimis munitũ: inter quæ Platina est. Inter Olliũ & Padum Cremona Ro. col. Liuio libro. XXI. frequẽtibus adflicta ruinis. Primũ Antonianis tẽporibus quãdo ab Augusto rerũ potito ager est militibus datus. Deinde Vitellianis apud Bebricũ peracta pugna Gotthorũ quoq;. Deinde Lõgobardorũ sub Gedulpho rege Anno. DCXXX. euersa. Federici etiã Aenobarbi vim ptulit vsq; mœnibus deiectis. postremo Frãcisci Sfortiæ q; ei iure dotis Blancæ vxoris a Philippo Duce socero cõcessa fuerit deinde rebellauerat factiones in ea tres Caualcaboues/Donariẽses/& Ponzoni Anno. MCCCXII. Guillermus Caualcabos pulsis Donariensibus: qui Gibillinarũ erant partiũ dominationẽ patriæ Henrico Imp. consentiente corripuit pluresq; tenuit annos. Cũq; reliquos eiusdẽ factionis qui ad oppidũ Sonzinũ cõfugerant prœlio tentasset supatus captusq; atq; curru adligat⁹ misere discerpt⁹ est. Quo deide exẽplo vsi sunt in reliquos Guelfos qui tunc aderãt. Inter quos Vẽturinus Fundulus fugiẽs a vicario vna cũ trib⁹ filiis capit: ac currib⁹ prius tractus securi percutit. Anno deide circiter. MCCCVI. Vgolin⁹ Caualcabos adscitis Ponzonib⁹ extincto Ioãne Galeatio q̃ primũ patriæ tyrãnidem inualit: q; post ea reiectis Põzonib⁹ aduersis Crabrinũ Fundulũ ex oppido Sonzino virũ impigrũ exercitui pfecit. Is igit in spem dominatiõis erectus ipm Vgolinũ e Laude põpeia cũ Carolo cęteriscq; eius fratribus redeuntẽ aggressus trucidat. Cessit dein Philippo mariæ Duci multa pecunia oppidoq; Castiliono donat⁹. Verũ cũ mox res nouas moliret, pdente Oldrado Lãpugnano eius necessario captus Mediolanũ adducitur: in medioq; foro securi pcutitur. Ornatur insuper hæc Vrbs ingeniis. M. Furio Bibaculo poeta. Quintilio Varo Virgilii familiari Gerardo Sub loneta medicinę/astrologiæq; tũ Chaldeis Arabicarũq; litterarũ peritissimo: qui Auicennã Rasimq; siue Almansorẽ conuertit. Sequit Mincius Amnis: q lacũ Benacũ efficit. Interquẽ & Olliũ Mãtua sita est: de qua postea. Inter Mãtuã & Cremonã Brixellũ sunt: & noua oppida Carauagiũ Venetorũ clade insigne vbi. XII. millia. equitũ: peditũ. IIII. a Frãcisco Sfortia pfligata. Riuã a sãguinis corriuãtis pfusiõe dictã volũt. q; in eodẽ loco Grimoald⁹ Lõgobardorũ rex Frãcos Tridẽto in Italiã ingressos magna cęde repulerit Subloneta ex qua comites Persiceti pdiere. Prẽterea Calcinatũ, Carpinetũ/Capriana/Godiũ/Vallegiũ/alto in colle sitũ Mintio amni icubãs: hic mur⁹ itericctis turrib⁹ paliquot passuũ millia vsq; ad Tartari paludes se extẽdit: hoc tactu Villa frãca media planitie

Nouũcomum.
Addua flu.
Iauspõpeia
Bergamũ.
Brixia.
Obsidio brixiæ.
Ludroniũ Romanũ.
Ollium flu.
Cremona.
Caualcabo ues.
Donariẽses
Ponzoni.
Crabrinus fundulus.
M. Fu. Bibaculus.
Quintilius varus.
Minci⁹ flu.
Benacus.
Mãtua.
Brixellum.
Comites Persiceti.
Tartari paludes.
Adria.

Ferraria. Padus flu. Bõdingus. Bondicomaclum. Amnes. xxx.in pa. Tartarus. Trebia. Placẽtinus Tarus. Nitia. Gabelliũ. Scultemna Renus. Stura. Morgus. Duria. Seſſites. Ticinus. Lamber. Addua. Olbium. Mincius. Ateſis. Oſtia Padi. Paduſę. vatreni ſeu Spinetum. Capraſiũ. Sagis. Volane. Foſſa Phili. ſiue Tarta. Tõgiſon9. Ateſis. Medoacus. Comaclũ. foſſa clodia Adria. Spiña. MEDIOLANVM.

ſedet locus ope magis q̃ natura munit9. Vrgatiũ ſcalana inſula Sanguinetũ. Secundũ padũ verſus mare quędã etiã noua caſtra locaq; cœnobium. S. Bñ dicti opulẽtiſſimũ Matildis ædificiũ in quo hoſpites cum quãtauis comitum turba triduo excipiuntur. Oſtilia & Nugarolum Veronẽſium ædificia. vnde Nugarola familia Veronæ ex qua Leonardum Protonotarium ſummum Theologum olim Ferrariæ magna facundia diſſerentem vidi. Francolinum. qđ Eſtenſes ad tutandos eorum fines poſuere. Ferraria mari ppinquat inter oſtia fere ac brachia Padi: de quo poſt ea. PADVS ipſe apud Plynium in hanc fere ſententiã enarratur. Etymum trahit a picea frequẽti apud eius fontem quę gallica lingua Pades dicitur. A græcis Eridanus vocatur. A Liguribus Bondingus qđ ſignificat fundo carens. Cui rei eſt indicio q̃ ibi iuxta Bondi comaclum vetuſto nomine oppidum eſt vbi amnis pręcipui exiſtit altitudo. Hic Phaetontis fabula & electrum Sudantium populorum quas lachrymas eius ſororum dicunt. XXX. generoſos amnes in Adriati cum trahit. Quorum pręcipui ex Appennino Tanarus Trebia Placentinus Tarum Nitia Gabellium Scultemna Renus. Ex alpibus Stura Morgum Duria Seſſites Ticinum Lamber Addua Olbium Mincius Ateſis. Atq; hi lacus inclytos. XI. procreante quibus pręcipuos Benacũ Mincius longum ſtadiis. D. latum. XXX. Viibanum Ticinus longum ſtadiis. CCCC. latum minuſq̃ Benacus Larium Addua. longum ſtadiis. CCC. latum. XXX. Sebinũ Ollium. Oſtia eius q̃ largius vomant Septem maria dicuntur facere. Primum oſtium Paduſę vocatur vbi Auguſta foſſa trahitur Rauennam. Proximum Vatreni qđ Vatrenus amnis ex agro Forocornelienſi auget quo Claudius Cæſar a Britannia triumphans pręgrandi illa naui Adriam intrauit. Hoc oſtium Spinetum ab aliis dictum eſt ab vrbe Spina. Proximum deinde oſtium Capraſium. Deinde Sagis. Deinde Volane. Inter hæc foſſa Philiſtina: quã alii Tattarum vocant. Accedit his Ateſis e montibus Tridentinis & Tongiſonus ex Patauinorum agro. Pars eorum proximũ portum facit Brundulum ſicut Adronũ Medoacus & foſſa clodia. In hanc fere ſententiam Plynius. Hodie noſtri nautæ ſex oſtia notauerunt a dextra Primarium olim vatrenum a flumine appellatum. Ab leua Volanen. inter hoc & primarium Comaclina ſtagna oſtium habent. Immo portum potius quem magnum vocant. Sed ęſtuaria illa ſunt qđ ex ſalis concretiõe dignoſcitur. Ex ea item parte vbi Adriam abluit duobus oſtiis elabitur in mare. Id qđ Volane propinquũ eſt Alabatum dicitur reliquum vero Gorium. Maioris autem huius oſtium qđ Adriæ ſiniſtram attingit Fornaces accolę vocant. & hęc quidem de pado Comaclum foſſa clodia vbi prœliũ obſidio q̃ Genuenſium. de quo in eorum hiſtoria narraui. Adria Tuſcorum ędificium quę & mari nomẽ dedit: vt Plynius refert. Hanc Piſani cum claſſe ad ſacram expeditionem parata ceperunt. Spinam autem in hoc littore idem auctor a Diomede dicit ædificatã. Strabo vero a Theſſalis. Dionyſius a Pelaſgis: qui idem fere ſunt. Ambæ ſane iam diu interiere q̃q̃ Adrię quędam appareant veſtigia: Spinę penitus nulla. Ex harum ruina Aquileia creuit. Eſt & altera Piceni Adria.

Res Mediolanenſium.

AD Mediolani nunc reuerto Ferrariæ q̃ ac Mantuæ reliquam hiſtoriam quam ideo diſtuli vt principũ ſucceſſiones ſine interpellatione videremus. Mediolanum igitur ſicuti de eo deq; plęriſq; trans padum ciuitatibus inter res Gallicas latius ſcripſi: Inſubres Galli ædificarunt ex nomine relicti ab eis Mediolani quod Ptolemęus inter Cenomannos ponit. De his Liui9 libro. XX. ait Gallos inſubres circiter annum vrbis. CCCCLX. ſubiugaros fuiſſe a Romanis. Rurſ9 libro XXXI. L. furium pretorem Gallos inſubres rebellantes & Amilcharem Pœnũ in ea parte molietem acie viciſſe. Hamilchareq; occiſo millia hominũ. XXXVI. fuiſſe interfecta. Et libro. XXXII. L. Furium purpureonem & Claudium Marcellum Boios & inſubres Gallos ſubegiſſe. Marcellũq; triumphaſſe. Poſt quẽ triumphum annos fere quingentos Mediolanum pacatiſſimum fuit ac principũ Romanorum ſeceſſus & quoddã quaſi diuerſorium amœnũ a Traiano vſq; Valentinianum. Quã fœlicitatem & quietem Arriani primũ interpellauere per Ambroſii tẽpora. Poſt hæc Attila in Italiam ingreſſus cum omnẽ depopulatus eſſet Venetiam Mediolanum euertit. qđ paulo poſt reſtitutũ parum per quieuit. Agitatum rurſus bello Gothorum & ducum Iuſtiniani tandẽ deditionem facere coacti ſunt. A longobardis etiã incõmoda pertulit: quibus ex Italia pulſis annos. CCCLX. ſub imperatoribus quaſi liberũ floruit: donec Federicus Aenobarb9 anno. MCLXV. penitus dirutũ colonis per vicina loca diſperſis reddidit. Exinde anno fere ſexto Federico in bello occupato qđ cũ rege Gallorũ gerebat. Mediolanẽſes quaſi reſipiſcentes inita cũ finitimis vrbibus ſocietate ſolũ antiquum repetunt vrbẽ triennio reficiunt: annoſq;

hoc pacto. CL. cõtinuo creuere vſq; ad annũ. MCCXXVII. quo tẽpore vicecomites pulſis Turrianis vrbe ſunt potiti. Poſt mortẽ vero Philippi mariæ populus in libertatẽ ſe erexit ſed bello fame q; obſeſſi a Franciſco Sfortia deditionẽ fecere. Fuere ex hac vrbe viri pręclari tum tres Pontifices Alexander. II. Vrbanus. III. Celeſtinus. IIII. Mediolanẽſis pſul Stephano. VIII. ſedẽte & Hẽrico. III. Imp. Romano ſe Pontifici ſubiecit, cũ antea contendiſſet. Hic præterea factiones potentiſſimę Vicecomitũ & Turrianorũ huius vltimæ Martinus princeps nomine ac potẽtia clarus. Ecelinũ quondam Italię terrorẽ ad necem vſq; cõpulit. Deinde Philippus Noapuleo Guido ſucceſſores. Sed pter hos in ea nobiles familiæ Lãpugnani Gottę petra ſancta Tuſcani Porri Caimi Marliani Boſſi Triuleci. Nũc vero Vicecomitũ inſequẽtiũq; principũ proſapiã reſq; geſtas breuiter videamus. Auctores generis Vbertus & Berta anno circiter. MCCL. quattuor ſuſceperũt liberos Othonẽ Mediolanẽſem Vbertum Vintimilienſem pſules. Iacobũ & Gaſparem. Iacobo tantũ Thebaldus filius fuit. qui Matthęum magnũ genus. Ex Vberto Ioãnes Vercellin⁹ Otho fuere. In Matthęo res ſe primũ extollere cœpit qui & Maſeus eſt appellat⁹ & a retũ ac animi mẽſura magni nomen adeptus velut alter. C. Marius fortunæ vices periclitatus. Anno ſiquidem. MCCCXIII. A Turrianis aduerſa factione cuius Guido caput erat expulſus diu latuit inter paludes lacunaſq; Benaci piſcatiõibus vacans. Per Henricũ deinde. VII. Lucẽburgenſem Imp. qui tunc Mediolanum venerat eiuſq; parti fauerat: ſpiritus adſumpſit, inimicoſq; ſe vlciſcendo extorres reddidit. Huius filii ex Bonacoſa vxore Galeatius Ioannes Luchinus Stephanus Galeatio nomen inditũ auſpicio Gallorum qui nocte quę natus fuerat maiore ſolito garrulitate cecinere. Is cum eodem Imp. Romã profectus magiſter equitũ eſt. Actium & Marcum filios ſuſcepit Imperatori Ludouico bauaro pecunias imperanti acerrime reſtitit. quapropter ab eo captus & cuſtodię traditus, filiuſq; eius domo pulſus eſt. Caſtrutii deinde Lucenſis precibus Galeatius cõdonatus paulo poſt exceſſit. Actius vero reditum pecunia impetrauit: patrięq; tyrannidi ſuccedens Bauarum iterum Mediolanum obita Italia redeũtem minime recepit. Res geſſit & admodum belli gloria floruit. Miſſus quondam a parte auxilio Caſtrutio contra Florentinos coniunctis caſtris prope Fucetium cum inimicis congreſſi ſuperiores fuere, qui victoria elati apud Florentina mœnia caſtrametati multos dies ocioſe conſedcrunt nemine ex oppidanis egrediente. Prima hęc expeditio vicecomitũ in Florentinos imperante Bauaro. His geſtis Altũpaſſum in eodem agro. Deinde Bononiã eodem Caſtrutio iuuãre debellauit in qua expeditione memoratur dum in caſtris meridiaret: in Galeam vacuam quã prope poſuerat viperã ingreſſam quieuiſſe. Mox cum ſurgeret galeamq; capiti aptaret viperam inde innocuam per ora dilabaſſe. Ex quo poſtea ſigna ſumpta. alii vero dicũt q; ex eorũ familia quidã cõtra ſaracenos res gerẽs anguẽ ex hoſtis deuicti galea ademerit. Actio igitur ſine liberis decedẽte Io. pſul Mediolanenſis & Luchinus parui hęredes fuere, quibus primũ vt vicariis Mediolanũ a Benedicto. XII. cõceſſum q; vacante imperio per Bauari tyrannidẽ eius iura ad Romanum Pont. pertinerent. His igitur domi imperantibus tres efratre Stephano nepotes Matthęus/Barnabas/& Galeatius nouem Annos exularunt. Ioannes Preſul animo fuit indomito: armorum potius q̃ ſacrorum ſtudioſus: vt qui continenter Italiam bello vexauerit. Parmam Laudem Pompeiam: Cremonam: Bergomum: Genuam: Sauonam. aliaq; loca Transpadum ſubegerit: quæ omnia in elogio ſepulchri in æde maiore continentur Mortuo fratre Luchino fratris filios ab exilio reuocauit Anno. MCCCL. in partemq; regni adhibuit. Poſt cuius morrem Barnabas vna cum fratribus rempub. ſuſcepit. opeſq; inter ſe diuiſere. Bellum Bononienſe diu cum diuerſis Pontificibus geſſit: quã ciuitatẽ pro iure ſuo ſibi vindicabat. Ceſſit tandem pactione pecunię Regnum a Feltrino gonzaga. LX. millibus nũmis aureis mercatus eſt. Sarzanam Carrariam & reliqua in lunenſi parauit: aduerſ⁹ Genuenſes qui rebellauerant iuuãre galeatio fratre dimicauit: pax data pollicẽtibus. Dc. aureo tum milia. vxorem duxit adhortante patruo Ioanne pręſule Maſtini ſcaligeri filiam: q̃ quoniam faſtoſa & imperioſa eſſet Regina eſt cognominata: ex qua. XV. ſuſcepit liberos: mares. IIII. Ludouicum Cremonę, Carolum Parmę/Rodulphum Bergomi/Maſtinum Laudiſpompeię principes conſtituit. Reliquas fœminas quarum Viridis nupta Leopoldo Auſtriæ duci. Auo Federici tertii Imperatoris. Tadea duci Bauariæ. Valentina Petro regi Cypri. Catherina Ioanni galeatio vicecomiti. Antonia Federico regi Siciliæ. Magdalena duci Bauariæ. Agnes Franciſco Gonzagæ. Heliſabeta Erneſto duci Monachi in Bauaria. Angelcſia Federico iuniori. Lucia Ludouico duci Andegauiæ primo filio regis Gallorum, deinde Baldaſſari marchioni Miſnenſi. poſtremo Adinundo comiti Cantiæ Henrici Angliæ regis filio. Singulis vero centum

Auctores vicecomitũ.

Matthęus magnus.

Turrianorũ factio.

Bonacoſa vxor.

Actii res geſtę.

Vii anguis inſignia vicecom.

Ioãnes pſulis res geſtę

Barnabas.

Barnabæ proles.

aureorum millia dotes adsignatę. Not hos habuit primũ fœminas. IIII. Bernardã/Ricciardam/Heliſabetam/Margaritã, mares. V. Ambroſium/Neſtorem/Lancielotum, Galeottũ/Sacramorum, huius vltimi progenies adhuc durat: nã ex eius filio Leonardo Sacramorus alter natus qui tris & ipſe genuit Petrũ. Franciſcum & Leonardum. S. Celſi Abbatem. Nunc ad Galeatium Barnabę fratrem ex quo reliqua fluxit progenies quę ad hũc vſq; diem regnauit. Is poſtq̃ cum Barnaba in patriam reſtitutus eſt ex Blanca Aimonis Sabaudienſis filia Ioannem galeatium: & Violantam genuit quę Leonello duci Clarentiæ regis Angliæ filio cum dote quingentorum milliũ aureorum nupſit. Aduentu viri nuptię celebratę tanta cõuiuii pompa: tãtoq; ſumptu feruntur vt nullę ſimiles poſtea: ad ſingulos intermiſſus munera ingentia fuere data vbi adfuit & Petrarcha. Verum cũ huiuſmodi gaudia ſemper dolor aliquis comitetur: Ille quinto q̃ venerat menſe extinctus eſt. Ioanneſ galeatius vero Papiam liberam tunc ciuitatẽ per obſidionem cepit: vbi & mãſit arce in ea quę nũc extat excitata viuariogq; haud longe a mœnibus & cœnobio carthuſienſium tum in ciuitate templo maiore conſtructis. Is comes virtutum & dux Mediolani prim9 appellatus omniũ ſuorũ memoriam rebus geſtis ſuperauit q̃q̃ a parricidio fuerit auſpicatus. Nam Barnabam ſocerum ſimul & patruũ ad quem ſimulatione ſalutandi Mediolanum veniebat obuiam prodeuntẽ in itinere adortus per pditionẽ cepit: in carcerẽq; coniectũ mori coegit. Mediolani imperio: cui9 medietatẽ prius tenebat occupato filiiſq; partim necatis partim electis. Cui9 facinoris cauſam Catherinã vxorem dicũt paternas in eum prius inſidias manifeſtãtem. Longe lateq; imperii fines armis propagauit, omni pene Italia ſubacta. Bononiam quæ auctore Ioanne Haucut rebellauerat vi recepit: vbi Actius Vbaldinus & Iantod(ſchus aliiq; duces profligati fuere: Veronam Franciſco Carrarienſi ademit. Senam Groſſetum Cluſium Perugiam Piſas Lucam Vercellas. Deniq; ciuitates. XXIX. in Italia poſſediſſe dicitur. Florentinorum perpetuus hoſtis cum quibus annos. XII. bellũ geſſit. In quo bello pceres italię primiq; duces memorantur Paulus vrſinus/Lucas canalis/Brachius mõtonius & Sforcia extinctus eſt ãno. MCCCCII. Nõ diu anteq̃ decederet Dux primus a Venceſlao Imp. factus. cui pecuniam multam per Cretẽſem pſulem miſerat: qui poſtea Aleander. V. põtifex. fuit. Duos oĩno mares ex Catherina reliquit. Ioannẽmariam & Philippummariã. Fœminam vero vnam quã Lud. Aurelianẽſium duci vnacũ Aſta ciuitate dotis nomine in matrimoniũ locauit. Horum primus regnauit fera truculentior. Ciues quottidie variis ſupplicĩs necando, matrem quoq; facta acerbius obiurgãtem in arce Mediolani mori coegit. dictitãs in magna proſapia homines omnis generis eſſe oportere. Ipſe tandẽ dum ſacrificaretur a ſuis interfectus eſt. Cuius ignauia contigit vt plæręq; ciuitates rebellarẽt. Cremonam tunc Vgolinus Caualcabos & Ponzoni occuparunt. Othonus Parmã pulſis roſciis Bergomum Suardi. Comũ Ruſconi. Laudem Pompeiã Vignatenſes. Vercellas Alexandriamq; Fazinus canis. Filii Barnabæ patrię reſtituuntur. Omnis deniq; italia res nouas ſpectabat. Philippusmaria fratri ſuccedit Anglus cognominatus. Angleria em̃ (vti ſupra dixi) caſtellũ prope Mediolanum eſt vnde ſe originem vicecomites habuiſſe dicunt. Is Papiam prius regebat. Anteq; omnia Beatricem Fazini canis iclity belli ducis defuncti vxorem in matrimoniũ duxit q̃q̃ imparem nobilitate vt terras plurimas tranſpadum ei hęreditarias adſequeretur. Quapropter auctus viribus Barnabæ filios reuerſos e Mediolano iterum expulit e quibus Neſtorem in expugnatione Medoctię interfecit. Deniq; rem paternam ſolus obtinuit. Cremonam antiquã familiæ poſſeſſionem Crabrino tyrãno interfecto recepit. Bononiam Forum liuii Forum cornelii Pontifici reſtituit. Genuam ſubegit deinde amiſit. Brixiam expulſo Pandulfo Malateſta eſt adſecutus. quæ mox a Venetis recepta. longi fuit inter vtroſq; materia belli. nec longa obſidione ſuperata. vbi Ducesfuere Venetorum. F. Carmigõla: Ioannes Malauolta: Gacta Melata: Ioannes Frãciſcus. Gonzaga & Nãnes Strotius eques Flo. a duce Ferrarienſi miſſus. Philippi vero Franciſcus Sforcia. Angelus Pergulenſis. Nicolai duo Guerretius & Picininus. Florauantus. Peruſinus. Alfonſi regis Neapolitani quem captum olim dimiſerat amicitia perpetuo ſimul & auxilio eſt vſus. prouocatus etiam ipſius beniuolentia qui in mortis periculo eum hæredem quondam inſtituerat. Martinum. V. item amiciſſimum a concilio Conſtantienſi redeuntem magnificentiſſime excepit. Duces copiarum habuit imprimis Nicolaum picininum. Italianum foroiulienſem: quem poſtremo q̃in bello contra Florentinos cum inimicis conſentire clam cum periſſet ſecuri percuſſit. Ciarpelionem quoq; qui ſub Franciſco Sforcia merebat: tranſfugam ſibi conciliauit. Deinde ad antiquum officium redeũtem inita inter duces ipſos cõcordia per Franciſcum apud Firmum cepit ac capite mulctauit. Ipſo deniq; Franciſco multis in bellis vſus eſt

Sacramor9

Galeatii proles.

Ioannes galeatius Comes virtutũ primus Dux.

Bellum cũ Florẽtinis.

Ioan. maria

Philippus maria. Angleria oppidũ vĩ vicecomites.

Philippi res geſtę. Bellum cũ Venetis.

Italian9 foroiulienſis. Ciarpelio. F. Sforciæ tes.

est: cui & filiam Blancã quam solã ex concubina susceperat locauit: quum ex secũda cõiuge Maria Amedei Sabaudiensis filia nihil liberorũ tulisset. Decessit tandem ex animi dolore cęcus pene fact⁹, anno. MCCCCXLVII. Nam ad extremũ fortunam cõmutatam vidit Genuã amissam M. Picininum spem eius vnicã defunctũ: exercitum suũ ad Casale maius iuxta Padum duce Micheleto carminiola a b hostibus fusum. Postremo Venetos Addua flu. transmisso in agro Mediolanensi castrametãtes. Quodq; his omnibus deterius nullũ his malis subuenientẽ. Nã post acceptam Casalensem cladem Carolo francorũ regi per oratorem Thomam Thebaldum Astam vrbem promiserat: q̃ ad Carolũ Aurelianẽsem ducẽ tunc dotali matris iure pertinebat: si suppetias ferret: sicuti postea anteq̃ moreretur biduo tradidit. Alfonsus rex vnicus & fidissimus inuẽtus: qui se ad iter cum exercitu accinxerat: quapropter hęres ab eo institutus est. Verũ Carolus quem supra memorauimus qd ex matre vicecomite natus esset legitimũ se hęredem appellabat Federicus item imperator iure imperii rẽ sibi vindicabat. Instabat & Franciscus iure vxoris. Deniq; Mediolanenses lacerato testamẽto sese in libertatem vindicauerũt. XII. ex plębe viris reip. constituendæ gratia creatis: simul & Carolo Gõzaga exercit⁹ duce clam adcersito transfuga e Frãciscí castris. Hi magistratus magnã nobiliũ cędem fecerũt qui rebus Franciscí studere videbantur. Is eñ Sforziam Attẽdulũ patrem habuit qui apud Cotiginolam flaminiæ vicũ natus ex humili loco. Lixa quondam in exercitu ob pstantes corporis vires: & q; cæteris æqualib⁹ in pda vim adferret: id cognomẽ est adsecutus/paulatimq; virtute effecit vt e Lixa Gregarius miles deinde equo adscriptus postremo exercitum duceret: ea laude ac felicitate vt ea tempestate tantũ Brachio mõtonio summo duci par haberetur. Cum Alberici cunii comitis ambo disciplina enutriti essent. Extinctũ ferunt in amne Aterno quem pescarã nominãt dum puero e ministris ei⁹ vni periclitanti cupit succedere. Franciscus deinde patris quem in cunctis expeditionib⁹ fuerat secutus q̃q̃ adolescẽs relict⁹: disciplinã ac gloriã longe superauit nõ solũ nostrorũ sed superiorum tẽporũ Ducibus cõparãdus. Res gessit cũ aliorũ tum Venetorũ potẽtię sępe formidatas. Cosmę medicis qui tũc in patria florebat familiaritate est vsus: cuius opib⁹ etiã creuit. Venetorq; exercitum cũ esset Mediolanensiũ copiarũ Dux apud Carauagiũ memorabili clade superauit. Captis eorũ vexillis post id prœliũ Veneti pacatis reb⁹: ac finibus statutis eũ semp in honore habuere: ac sibi oĩbus viis cõciliauere stipẽdia dãdo. Elatus deinaio Frãciscus: & in spem principatus erectus in Mediolanẽses: quib⁹ semper militauerat: tandẽ vires cõuertit quos cũ dura obsidiõe diu pmeret. illi vrgẽte fame auxilioq; Venetorũ diem de die trahẽtium desperato legatũ eorũ Leonardũ Veneriũ spe vana populũ eludentẽ ad postremũ in medio foro interfecerũt. Frãciscũq; in vrbẽ ac ducẽ receperunt. Qui cõfirmatis initio rebus Mediolanẽsibus cũ Venetis & Alfonso bellum suscepit Renatũ sibi regẽ auxilio adsciscẽdo. Pax tandẽ opera cuiusdã monachi facta inuito Alfonso. Ducibus copiarũ est vsus Tiberto Brandilino Nicolao Guerrerio Parmẽsi Othonis. III. filio Florauãro Parusino Dulcio ex Anguillaria e gente vrsina. Michaele Attendulo. Carolo cãpobasso: & Roberto Seuerinate. Postremo Iacobo picinino quẽ sibi generũ adsciuit Drusiana filia notha pacta q̃ antea Iano fregoso Duci Genuensi locata fuerat Moxq; missum ad Ferdinãdũ Sicilię regem captũ insidiis vtriusq; dicunt periisse. Nã patri eius. N. Picinino semp æmulus fuerat. paternas imitatus simultates qd Brachius cuius ille alũnus fuerat semp Sfortię fuerit aduersus. Itaq; cũ Eugenio in rebus cõcilii Basiliẽsis occupato Franciscus eius perpetuus hostis Picenum inuasisset. Alfonsi regis bellũ victor sustinuit a Põtifice missi. Erat cũ Alfonso Nicolaus picininus: quẽ Frãciscus pro tubicine corã rege singulari certamine prouocauit. Iussitq; appellari vnum oĩm ignauissimũ hominẽ simul & pditorem. Ille cõmotus statim ante oppidũ qd cinxerant cõparuit. At Frãciscus egredi nusq̃ est visus. Capti in eo bello Iacobus & Franciscus Nicolai filii: qui spoliati bonis Philippi Ducis pcibus cõdonati sunt. Nicolaus igitur vbi suos captos vidit re infecta domum abiit. animiq; mœrore paulopost decessit. Frãcisc⁹ autem excessit anno MCCCCLXIIII. corpus ei⁹ triduo luct⁹ gratia ab vxore adseruatũ supstitibusq; vna liberis Galeatio Ludouico Ascanio Philippo Octauiano: & Hippolyta maria quę nupsit Alfonso Duci Calabrię Ferdinãdi Siciliæ regis filio. Galeatius primus inter fratres in Gallia militans Regi Ludouico accepto de patris morte nuntio statim reuersus Dux creatur qui quo vixit tẽpore q̃q̃ peritus rei militaris & impiger videretur nihil omnino gessit vt qui partã in summa quiete ditionẽ accepisset luxuria ac libidine oĩs generis: alioquin tãte a vt oĩs anteiret. fuitq; pterea & odio & cõtemptui esset. a qbus tandẽ interfectus est. Ioãne andrea Lãpugnano Mediolanensi Aulicorũ vno cõiuratiõis capite siml' & pcussore: ac Georgii lãpugnani nepote q̃ post Philippi mortẽ iter

Sfortiadũ genus.

Franciscus Sforzia.

Iacobus picininus.

Galeatius.

Io. an. lampugnanus.

Georgi⁹ lãpugnanus.

auctores populi libertatis & ipe interfectus fuerat: adeo hęc els indoles vti brutis insita videbat Is igitur eum aggressus in æde ac festo diui Stephani in medio spiculatorũ tribus vulneribus cõfodit: statim trucidatus est haud absimilis seruo illi qui in hispania Asdrubalem simili quoq; p fidio stipatũ interfecit. Post eius mortẽ Ioannes filius puer admodum successit anno. MCCCC. LXXVIII. in tutela Bonę matris Sabaudię Ducis filia & Cicchi relict9. Is Calaber ex humili loco ob solertiam & rerũ prudentiam apud Francisci auũ pueri creuerat. remq; Mediolanẽsem diu administrauerat. Defuncto Galeatio apud quẽ etiã in honore fuerat eius fratres in exilium misit. Imperiũ puero conseruauit: sed reuocato a populo Ludouico cõfestim capite plectit Bona expellitur. Puerinter ea adeo lentus fuit vt annos. XII. qbus regnauit cũcta auctore Patruo Ludouico essent acta. Cuius auspiciis ac prudentia Mediolanensium dignitas ac opes cõseruatę fuere. Decedente adhuc adolescente Ioanne a populo Dux declaratus tutelã Francisci pueri suscepit quem Ioannes ex Isabella Alfonsi Regis Neapolitani susceperat. Blanchã fratris Galeatii filiam Maximiano Cæsari locauit. Ipse vero ex Beatrice Ferrariensis Ducis filia plem etiam procreauit. Vir ore probo moribus humanis ingeniorum amãtissimus: equi seruãtissimus. Nam & sæpe ius dicebat: lites longas: & inextricabiles breuiter cognoscendo. Postremo fortunam quæ centum doctum hominum consilia vincit aduersam habuit: in bello Gallorum proditus ac captus: vti supra inter res gallicas memorauí.

Ioannes Mccccl xxviii.

Bona Sabaudien.

Cicchus Calaber.

Lud. Dux.

Res Mantuanorum.

MAntua versu & genere Virgiliano notissima a Mãto fatidica Tyresiæ filia Tiberis cõiuge quæ in hanc regionẽ venit. A Tuscis item originem habuit: quorum hęc vna ex Coloniis Transpadum missis. Hic quoq; vt auctores tradunt XII. Lucumones qui magistratus Aethrurię fuerãt annuisq; imperiis Aethruriam regebãt habitauere. Sed clarior hic locus ante omnia sanguinis pdigio: qui ex corpore dominico fluxit & a Longino martyre ex humo collectus/acin sacellum Andreæ apostoli cõditus locus deinde Gonzagarũ munere ædificiis auctus. Quæ tũc res Caroli magni tẽporibus Leonẽ. III. Pont. ab vrbe Roma visendi studio prouocauit. Ipsius vero Longini diu corpus ignoratum: ab Adelberto viro sanctissimo: diuino admonito spiritu egesta humo repertũ dicitur. Hic concilíũ Nicolai. II. de deligendo a Cardinalib9 tantũ Põtifice celebratum: In quo Matildis eius vrbis domina dicitur interfuisse. Postremo de expeditione cõmuni aduersus Turcas a Pio conuentus xpianorum habitus. Hac vrbe principes familięq; diuersæ potitę sunt. Prius Imperatorũ concessione Matildim dicunt eã possedisse. Cœnobiũq; vicinũ. S. B. diuo Anselmo instãte extruxisse: vbi vterq; cõditus. Anno deinde. MCCXX. Sordellus Mãtuæ princeps habebatur. vastitate corporis ac virium nulli sua ætate secũdus. Sępe cum fortissimis cõgressus ex prouocatione victor fuit. Accersitus a rege Gallorum cum primũ corã adesset negaretq; rex per iocum eũ esse Sordellum euestigio discessit reuocatusq; ac interrogat9 cur abiret vt inquit Mantua testes adducam qui de me probent. Ecelini Veronæ principis sororem duxit ab ea magno studio per amorẽ expetitus. Cum clam incognita Mantuam vsq; veniret Ecelinus huius occasione adfinitatis Sordellũ postea sæpe de Mantuæ pditione frustra tentauit. Tãta illi viro dominãdi cupiditas fuit. Hic enim ex patre Monacho appellato Theutonico qui sub Othone. III. bello Italico meruit natus vna cum fratre Albrico tãtos spirit9 adsumpsit: vt Italię regnum adfectauerit. Crudelissimi alioquin ambo quibus mater Adelaita sæpe malũ vaticinata est exitum. Itaq; cum apud Romanũ vicum Transpadanum nati essent: Paduam primo/deinde Taruisium Vicentiã Veronam Brixiam sibi subiugauerunt. Ecelinus itaq; relicto domi Albrico. Ad obsidionem Mantuæ proficiscitur eam triennio grauissimo bello pressit: Tandẽ cum rebus infectis discederet: ac mediolanum postea contra Martinum Turrianum eius vrbis principem tentaret: in prœlio vulneratur. deductusq; promittente Martino Sontianum ibi moritur. Paulo q; post etiam Albricus frater de medio tollitur. Mantuani igitur post Ecelini obsidionem. Id agri quod medium est inter Mãtuam & Padum claudere fossa ac vallo statuerũt: quod Accolæ Seralium vocãt triangulari forma: circuitu. XXX. miliarium ne per obsidionẽ hostiũ cõmeatu prohiberẽtur. Cũ sit pars ea telluris feracissima. Post hęc iter Mãruanos & Cremonẽses ortũ bellũ de Olii possessione. Familiæ Mãtuæ illustres Poltroni primũ qui Cabrosos eiecerunt. Mox Arlotti Cassalodi Grossolani Agnelli ac oĩm potẽtissimi Bonacolsi. Quorũ princeps Pinna montes qui prędictarũ omniũ simul familiarum passus olim cõiurationem oẽs facile superauit. Hic enim ab initio Mantuę magistratũ semestrẽ obtinebat q vitę necisq; habebat potestatẽ vna

Lucumões

Matildis.

Sordellus.

Ecelini gen9 & bellũ cõtra Mantuanos.

Bellũ Mantuanoq; & Cremonensium.

Familiæ illustres Mãtuanæ.

Pinamõtes

Bõacolsus.

cũ Collega Othonello magno ſane viro: quo per dolum de medio ſublato ſolus patriæ tyrannidem exercuit annis. XVIII. ſumma tñ oĩm beniuolẽtia. Cui ſucceſſit Bardelarius publicũ odiũ. Dein Boteſella Ciuibus dilectus. Huic demũ frater Paſſarinus. Cui filius erat Frãciſcus qui Philippino Aloiſii Gonzagę filio familiaritate maxima cõiunctus fuerat. poſtremo infenſus q̃ in ſuſpitionẽ adamatę vxoris veniſſet. Quapropter Comiter eũ ſalutãti olim Philippino irat⁹ reſpõdit ſe quãdoq; Talionẽ redditurũ: vxoremq; eius in medio foro cõſtupraturum. Quę res egregio iuueni ac inſonti viſa ĩdigna: apud Guidonẽ fratrẽ reliquoſq; ſuos primũ queſt⁹ eſt: illi de cõmuni cõſilio tollere de medio familiã ſtatuunt. Itaq; re diſſimulata Canis Scaligeri clam auxilio cõuocato die quodã de improuiſo cõiurati tumultũ in foro faciunt. Paſſarinũ apud curiã obuiũ & ad ædis eius clauſis foribus fruſtra intrare ꝓperantẽ interficiũt. ea demũ cauſa q̃ poſtea Gõzagę in tumultibus ꝑſertim: fores continuo iubẽt eſſe apertas. Paſſarino interfecto reliqua ſane turba diffugit: Gonzagæ impio potiunt̃: illi pulſi cũ impaſſent annos. LIII. In victos pater Gonzagarũ Aloiſius vti clemẽtia iuſſit nec perſequi vlterius Franciſcũ ſceleris auctorem capite tñ mulctauerunt. NVNC Gonzagarũ genealogiã ſimul & res geſtas breuiter narrare cõtendã. Ea ſiquidẽ ſicuti & plęriq; Italię nobiles ex Germanis huc olim profectis originẽ ſumpſit. Quorũ princeps Aloiſius anno. MCCCXXVIII. filios habuit Guidonem: Philippinũ: & Feltrinũ. Ex ſecũdo matrimonio totidẽ Conradũ. Albertũ: & Federicũ. Poſtremo ex tertio qd̃ fuit ex familia Maleſpinarũ totidem Aetiũ/Iacobũ/& Ioannẽ. Eodẽ igitur tẽpore Tris nuptię celebratę patris Aloiſii filii Cõrardi & Vgolini nepotis ex Guidone: Quoꝝ alter Maſtini Scaligeri ſororẽ alter Papiẽſem virginẽ e gente Becaria duxit vbi oĩs fere regio tranſpana ad celebritatẽ cõcurrit ac dona ingentia adlata. Aloiſius item & ipſe. CXX. equos donauit. Philippinus poſt hęc ſub Ludouico Pannoniæ rege meruit in Italiã contra Regem Neapolitanũ venientẽ. Domi interim ortũ bellum a Vicecomitib⁹ ex adulterio Iſabellę vxoris Luchini vicecomitis & Vgolini Gonzagę Guidonis filii. Hæc ſimulata apud virũ religiõis cauſa Venetias ad Aſcẽſionẽ eundi iter ingreſſa Mantuã venit: vbi in domũ Gonzagarũ hoſpitũ & amicorũ viri diuertit. Ibi poſt cœnã clam noctu Vgolinũ in cubiculũ vocat amorem aperit: eius ſe cauſa eo ꝓfectum dicit ſecũ cubare vnaq; iter facere ſecũ velit obſecrat. Quod facin⁹ poſt iter cõfectum vbi cõpertum eſt. Luchinus tranſpadanos ſuoſq; omnes ad vltionem excitat rem indignã violatũ hoſpitiũ queriẽ. eueſtigio Mantuã obſidione cingũt. Guido pater inſons: dolore pene exanimatus paulominus quin ipſemet meritas a filio pœnas morte expeteret: res tandẽ cõpoſita ac ſedata a interuenientib⁹ pacificatoribus: vtriuſq; partis amicis. Interim Aloiſius moritur. Annoꝝ. Lxxxiii. fœlix prole liberorũ ac nepotũ. Guido natu maior. rem paternã adminiſtrabat. liberiſq; tribus ſuſceptis Vgolino: quẽ ſupra nominaui Franciſco & Ludouico. hi duo vltimi indignati q̃ pater tantũ primo habenas tradidit: cõtra Vgolinũ coniurant. Itaq; Franciſcus eũ ad cœnam inuitat: interim Ludouicus de ĩprouiſo adeſt Vgolinũq; in menſa cõfodit: conãtẽq; reſiſtere. alter Frãciſcus qui ꝑpe aderat vulnus iterat. Tulit pater infœlix acerbo rem animo ſimul & tota ciuitas. Quem luctum liberalitate ac ludis ſedare queſiuerũt in nouis nuptiis Franciſci habitis. qui filiã Guidonis Polentę Rauennatis principis ea tempeſtate duxit. Barnabas interim vicecomes ęgre ferens parricidium fratrũ vindicare bello ſtatuit eo q̃ vxor trucidati Vgolini ſua neptis fuerat quã ſubito domum reduxit. Itaq; obſidione Mantuã cingit. Illi ad Caroli Imperatoris hoſpitis auiti prędidium confugiunt qui tunc in Italia res gerebat: ac ab Aloiſio quõdam honorifice exceptus fuerat: cum ad diadematis ſolẽnia proficiſceretur Res tandem per ſequeſtros tranſacta paucis poſt annis Franciſcus moritur. poſt eum Guido pater quẽ vti parentem ciuitas luxit. Ludouicus itaq; rem tenens. Aedis in quibus nunc habitant ſucceſſores extruxit Franciſcum filium ex Alda vxore ſuſcepit: cui adhuc impuberi Agnetem Barnabę filiam locauit: ipſe in adulterio deprenſus capite a Mãtuanis plectitur. Franciſcus anno ætatis. XIII. Salutis vero. MCCCLXXXII. rei paternæ ſuccedens: q̃ Ducis Ioannis Galeatii fœdus ac ſocietatem belli negaſſet cupiens in pace viuere: in eius contumaciam venit: ex quo anguem tunc e ſignis Gonzagarum deleuit: quem ex obſeruantia vicecomitum acceperant. Hinc itur ad arma Annum Galeatii obſidionem magno periculo ſuſtinuit: vbi multũ militum: ac hominum fortiũ conſumptum eſt. Fuere Duces partium Gonzagarum Guido Torellus & Bertolinus Gonzaga vir fortiſſimus. Hoſtis vero Vgoloctus Blancardus. tandem res auxilio Venetorum qui Ioannem Barbum cum claſſe miſerant: & ſequeſtro pacis Carolo Malateſta viro omnium ea tempeſtate iuſtiſſimo res compoſita. Dicitur in eo bello Galeatium Gonzagam virtutem' maxime oſtentaſſe. Hic velut alter Hercules vaſtis

Paſſarinus Bonacoſi⁹. Philippin⁹ gonzaga.

Gõzagarũ ꝓgenies & res geſtæ.

Tres eodẽ tpe nuptiæ ꝑſis filii & nepotis.

Initiũ belli cum vicecomitibus ex adulterio Iſabellę & Vgolini gõzagæ.

Guido. ꝓgenies.

Vgolin⁹ a fratrib⁹ interficitur.

Barnabæ obſidio.

Ludouicus

Aedes principales.

Franciſcus Io. Galeatii obſidio.

Vgoloctus Blancard⁹

Galeatii gõzagæ fortitudo.

viribus ac corpore, plures ex ꝓuocatiõe vicit, inter quos Buccialdũ ingentẽ Gallũ tunc Genuę præfectũ. Franciſcus poſt hæc eidẽ Duci cõtra Bononiẽſes Ioannẽ Bentiuolũ militauit vbi cepit Iacobũ Carrariẽſem: proq; eo captiuo ſpopõdit libere Mãtuę vagari ꝓmiſſo. Ille humanitate

Iacob⁹ carrariẽſis captiu⁹ aufugit.

principis abuſus aufugit, vnde querela magna exorta. Extincto Duce cõtra Carrarios Venetis militauit: eoſq; de ſtatu rerũ oĩm penitus deiecit. Moritᷣ anno MCCCCVII. relicto Ioãne Frãciſco ex Margarita Malateſta filio puero XIIII. annoꝝ. Is initio principat⁹ Cœnobiũ Cartuſiẽſe abſoluit. Paulã Malateſtę Ariminẽſis filiam laudatã: ac religioſiſſimã mulierẽ duxit: ex qua Ludouicũ

Ioãnes Frãciſcus.

ſuſcepit cũ reliqs fratrib⁹. Cui Barbarã Marchionis Brãdeburgẽſis filiã locauit: hęc adfinis erat

Barbara Brandeburgẽñ.

Sigiſmundi Imperatoris quẽ hoſpitio excepit ſimul & ab eo Marchio primus factus. Deceſſit ãno MCCCCXLIII. principatu quadrifariã diuiſo. Ludouico maiori Mãtuam Marturiã Godiũ & quicqd ad Veronẽſes vergit. Carolo Regiolũ/Gõzagã/Luzariã & quicqd de Cremonẽſib⁹ poſſidebat. Ioanni Lucido q gibboſus erat Capriană/Voltã Redengũ/Ceresariã. Alexãdro religioſo

Ludouicus

Canetũ & qcqd ex Brixianis tenebat reliqt. Ludouic⁹ igitᷣ pri ſucceſſor ac diu cõtumax fuit. Nã in bello Brixiẽſi cũ Venetis militaret ad Philippũ hoſtẽ trãſfugit. vbi ſub Nicolao Piccinino militiæ rudimẽta accepit. qd pi ita ęgre tulit vt ei⁹ & cõgreſſũ & aſpectũ & mẽtionẽ pẽnit⁹ interdixerit: vixq; tandẽ biennio anteq̃ decederet recõciliatũ admiſit. Adſecut⁹ hęreditatẽ cũ Carolo fratre bellũ de impio geſſit. Is em Carolus vaſto vir corpore ſimul & robore/ſatis etiã eloquẽtiæ: animo tñ malo prauoq; in bello quondã inter Franciſcũ Sfortiã & Mediolanẽſes his v trinq; tran fuga: ac Frãciſco tandẽ cõciliatus. Spõdẽte Ludouico fratre fuerat. Cũq; ꝓmiſſis minime ſtãdo res nouas moliret. Ludouicus indignat⁹ caſtra omĩa quæ ex pĩmonio poſſidebat ei eripuit. Ille Venetoꝝ cui militabat: auxiliis armatus cõtra fratrẽ venit: res aliquãdiu timori Mãtuanis nec ꝓcul a periculo fuit. Tandẽ Ludouic⁹ ſuperior captis cęſiſq; plurimis apparuit. Ille fugiẽs Senex

Federicus Imp. hoſpitio except⁹

poſtea ĩ pauptate deceſſit. Reb⁹ deinde cõſtitutis. Ludouicus Impatorẽ Federicũ. III. primũ Romã petentẽ hoſpitio excepit: euiſq; adfinẽ Margaritã Bauarię Ducis filiã accepit: ex qua genuit

Ludouici proles.

Federicũ: qui ditioni ſucceſſit: Ioannẽ Franciſcũ/Rodulphũ/& Frãciſcũ Cardinalem a Pio Pont. factũ: qui nra ętate apud Aedis Laurẽtianas habitabat. Viriocis & ocio nat⁹: Luxu regio acpter facultates: alioqn verax: & inter patres cõſilio haud inutilis. Deceſſit admodũ iuuenis ex intẽperantia. Federico autẽ natus Frãciſcus cũ fratribus patriũ nũc imperiũ cõtinuat.

Res Ferrarienſium.

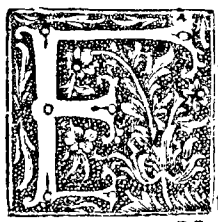

Matildis.

Erraria a Smaragdo patricio Exarcho Italiæ dicit⁹ mœnib⁹ circũdata: vocata q; a ferro. Præſulib⁹ Rauennatib⁹ quib⁹ ſubdita erat ſicuti Argenta & Aureolũ vicina oppida ab eius generis metallis. Eam occupatã ab Henrico. III. Imp. Põtificis hoſte Matildis Comitiſſa Venetoꝝ Rauẽnatũq; auxiliis vindicauit. Eſtenſiũ deinde familia quę ex Eſtẽſi oppido Trãſpadũ venerat. Ciuitate poti ta eſt cui⁹ princeps Actius remp. adminiſtrabat. Federici. II. Imp. tpe: is dicit in quadã hiſtoria Matildẽ poſt viri mortẽ cepiſſe in matrimoniũ: q; non ſane cõuenit: cũ illa anno MCXVI. deceſſiſſe appareat. Henrici. II. ex Beatrice forore neptis. Vocatus deinde ad Veronę imperiũ a factione Comitũ. S. Bonifacii mox ab Ecelino Tyrãno pulſus armis Mantuanoꝝ reſtitutus eſt. Prœlio deinde apud Veronam inſtaurato & Actio interfecto Ecelinus potitur. Anno

Aldobrandinus.

MCCXXV. Huic Aldobrandinus fili⁹ qui iuuenis admodũ extinct⁹ ſucceſſorẽ fratrẽ habuit.

Actius. ii.

Actiũ. II. qui domo pulſus a Federico. II. Ferrariã occupante inducto Tyrãno Salinguerra Ferrarienſem ad Gregoriũ Mõtelongũ Italiæ legatum tunc agenti Bononiæ confugit. Legatus eue

Gregorius mõtelõg⁹.

ſtigio cõparatis auxiliis Venetorũ ac Mãtuanorum: Tum etiã Ecelini qui Actii ſororẽ duxerat

Siliguerra tyrannus.

Salinguerram expulit: vrbemq; Actio loco Ro. Pontificis regẽdam tradidit Gregorio. IX. probante. Is deinde Caroli. II. regis Neapolitani filiã Beatricẽ ſecundo matrimonio duxit. Cũe primo Friſcũ ſuſcepiſſet: qui patri iratus obinductã nouercã: ſimulq; dominãdi cupidus eũ in carcerẽ cõiectum mori coegit: auxilioq; Venetorũ vrbe potitur. Ferrarienſes ob facinus indignati

Friſcus.

Pelagurra legatus.

Palagurrã tunc legatũ in vltionem tanti facinoris ſollicitauere. Legatus Friſcum Venetoſq; ſacris interdicit quos deſiſtere nolẽtes armis expugnare decreuit. Diegũq; Catalanũ ĩpigrũ Ducẽ

Diegus catalanus.

cum exercitu mittit qui tumultus auctores quos habere potuit capite mulctauit. Friſcus truculentior factus ſtatim aduerſarũ partium hoſtes cunctos trucidat: vrbemq; ex parte magna incẽdit. Quare populus cõcitatus illum ad portã leonis inſecutus iugulauit probante Dalmatio Guaſcone Clementis. IIII. in ea vrbe Vicario: nec Venetos tamen ꝓhibere potuit quin dimidiã fere vrbis partem tenerent. Friſco igitur ſublato Rainaldus frater alter Actii filius qui ſuccede-

bat in carcere etiã extinctus. Obizonem paternæ rei ſucceſſorẽ reliqt: qui primus extra nidũ paternũ lacertos mouit: Regiũ lepidi ac murtnam bello ſibi ſubiugauit. Huic Actius. III. filius ſucceſſit qui in bellis & ipſe frequẽter fuit. Parmã/Bononiãq; tentauit. cũq; liberis careret: duobus imperiũ ex fratre Aldobrandino nepotibus dimiſit. Rainaldo qui primus regnauit: & Nicolao. Rainaldus igit ampliandoꝝ finiũ cupidus Argentã Rauennatis pſulis oppidum Paſſarino Bonacolſo auxiliante occupauit. Deinde cũ Scaligeris iũctis copiis caſtrũ. S. Felicis in agro Mutinenſi obſedit qđ oppidũ Manfredꝰ rex cũ aliis. XXX. caſtellis Carolo Boemiæ regis filio cõmendauerat. Quãobrem Carolus ipe ac Manfredus cũ Beltrãdo Copiarũ pontificis Duce obſidẽtes caſtra adoriunt. partimq; fugant: partim capiunt. Inter quos fuit Nicolaus Rainaldi frater. Legatus igitur Pontificis ſucceſſu rerũ auctus animo ac viribꝰ his rebꝰ ſupuenit Ferrariã verſus tẽdens eam obſideri cœpit: Rainaldus prĩceps Nicolai frater qui vrbis cuſtodiæ remãſerat: egreſſus mœnibus hoſtes prœlio ſuperat: ac Duces fere oẽs capit. Galeottũ Ariminẽſem Franciſcum Ordelaphum Ricardũ Manfredum Fauentinũ Hoſtaſiũ Polentanum: quẽ cum Nicolao fratre cõmutauit. Quos oẽs iuratos ne amplius cõtrauenirent liberos dimiſit. Poſt hæc Ferrariẽſium precibus cõmotus qui ſacris interdicti fuerãt: Argentam Põtifici ſponte reddidit. Decedens ad extremũ Obizone. II. ex Nicolao fratre nepotẽ reliquit ſucceſſorem. Hic a Benedicto Pont. per legatum Ferrariæ/Mutinæ/ac Argentæ. S.R.E. Vicarius tributi conditiõe. X. millium aut eorũ primus omniũ conſtituit. Parmã Maſtini Scaligeri vrbem ab Actio Coregiate qui eam tueri nõ poterat ſponte traditã: recepit quã & ipſe paulo poſt cũ contra Philippinũ Gonzagã cuius ppetuus hoſtis ob regiũ lepidi fuit tueri minime valeret Luchino vicecomiti tradidit. Ad extremũ deceſſit Nicolao & Alberto filiis ſupſtitibus. Nicolaus. ii. Pontificũ perpetuus fuit amicus atq; adſertor: cum Barnaba vicecomite ſæpe bello congreſſus plures retulit victorias inter quas illa memoratur quã apud montem morlanũ in agro Brixienſi adſecutus eſt. Fauẽtiam vrbem a Ioanne Haucut Duce Anglico. XX. millibus nũmum aureorũ. Deinde Bagnacauallũ emit: quã ciuitatẽ haud multo poſt Aſtorgius Mãfredus per proditionẽ adeptus eſt. Ferrariã diuerſis muneribus ornauit. Poſtremo cũ ſine liberis eſſet: Alberto fratri imperiũ patrium annis. XXXV. ab ſe rectum reliquit: qui & ipſe cũ legitima careret prole Nicolao. III. ſpurio filio rẽ dimiſit. Anno. MCCCLXXXXIIII. Is puer admodũ in cura tutorum relictꝰ: Ab Actio e familia Eſtenſium vt nothus impugnatus a Venetis/Florentinis/& Bononienſibus defenſus eſt. Qui Actiũ nõ ſolum vrbe ſubmouerunt ſed etiam captũ in creta relegauerunt. Igitur Nicolaus dum per ætatẽ licuit Othonẽ. III. tyrãnum Parmẽſem inimicũ habuit. Quapropter operã dedit vt ſpecie collo quii circũuẽtus a Sforcia obtruncaret. Regiumq; lepidi ac Parmã quibꝰ ille dominabat in ſuam redegit poteſtatẽ. inde ad publica domi munera mentem adplicãs in vico ſtellata munitiſſimã arcem: alteramq; item e regiõe Ficarolũ extruxit: vbi & cathenã ex vtraq; trahi voluit quę Padi ripas cõmuniret. Belreguardũ item amœnũ Eſtẽſium receſſum ędificiis ornauit. vxorem duxit Ziliolã filiã Frãciſci iunioris Carrarienſis. cui & contra Venetos auxiliũ tulit: quãobrẽ & duriſſimum poſtea eoꝝ ſuſtinuit bellũ. Cõcilium Ferrariæ ſuo tẽpore ab Eugenio celebrari cœptũ eſt. Liberos e diuerſis pellicibus Leonellũ & Borſum ex ſucceſſiõe dimiſit hęredes. Suſcepit itẽ duos alteros ex ſecũda vxore e Marchionibus Salutiarũ orta Herculem & Sigiſmundũ. Deceſſit Mediolani poſtq; regnaſſet annos. XLVII. Vir admodum inter Eſtenſes prætergq; litteris caruit fœlix. Leonellus e ſtella pellice ortus Annos. IX. rexit elegãti vir ingenio. Ferrariam ex parte Padi nouis auxit mœnibꝰ: vicos vrbis renouauit: vias muniit. Moriens Nicolaum filium puerum quem ex vxore Ioannis Franciſci Gonzagæ filia ſuſceperat Borſo cõmendauit vt hęreditatẽ illi quã ab eo reciperet dimitteret. Borſus itaq; ex pellice Senenſi Ptolemęorum familiæ genitus inito principatu ne qua inter fratres naſceretur inuidia Herculem & Sigiſmundum quos Neapoli Leonellus relegauerat accerſiuit: ſimulq; cum Nicolao aluit. Mœnibus vrbẽ reſtituit. Cartuſienſium nobile cœnobium extruxit: vbi & ſe contumulari poſt fatum mãdauit. Ingeniis magnopere fauit quæ vndiq; accerſita domi alebat: inter quæ Tirum Strotium poetam Florẽtinũ Ioannem Auriſpam Vgonem medicũ Petrum bonum lyriſtem egregium Dux Mutinę factus a Federico. III. dum illac iter ille haberet. Poſtremo apoſtolorum baſilicas ac pontificẽ magna Comitum pompa nobis ſpectãtibus ſalutatum venit. a Paulo q; magnifice exceptꝰ paucis poſt diebus abiit. Exceſſitq; anno ſequenti: quo tempore & Paulus ipſe Anno. MCCCCLXXI. Herculeſ deinde rem ſuſcepit auxilio Venetorum. Cum Nicolaus Leonelli filius qui ex pacto quo pater cum Borſo conuenerat ſucceſſurus videbatur vrbem aliquandiu retinuiſſet. Sed pulſus tan

Obizo.
Actius. iii.
Aldobrandinus Rainaldus & Nicolaus fratres.
Mcccxxxii.
Obizo. ii.
Nicolaꝰ. ii.
Albertus.
Nicolaꝰ. iii
Leonellus.
Borſus.
Herculeſ.

dem ad Ludouicum Auum maternũ Mantuam cõfugit: ibiq; post annos tris reditum tentans obæratos circiter octingẽtos armauit: captaq; occasione per absentiam Herculis nocte Ferrariã ingressus de improuiso Forum inuadit magno fragore vela vela clamitando qd eius tessera fuerat. Cũq; nullus per aliquot horas amicorũ insurgeret Sigismundus Herculis frater collecta rusticorum & oppidanorũ turba eos eiecit persecutusq; extra vrbem Nicolaum in quadã palude delitescentem cepit cũ. XX. Comitibus ac ad Helionorã Herculis vxorẽ duxit. Illa statim virũ e Bereguardo euocat qui post diem tertium Nicolaum securi percussit: maneq; post funeris pompa atratus honorauit: sepulchroq; maiorũ intulit. Post hoc a Florentinis qui a Sixto Pon. & Fernando rege Neapolitano oppugnabãtur Dux exercitus delectus. Anno deinde tertio in dissensionem cũ Venetis venit q; non seruare vetus cum illis fœdus diceretur. Qua propter bello ab eis petitus vsq; adeo fame: ac armis diu premebatur vt nisi Sixti ac Ducum p̃dictorum ingẽs ac pertinax fuisset auxilium proculdubio succubuisset vt alibi narraui. Ex Helionora Fernandi regis filia prolem habuit: in qua primus Alfonsus rebus paternis successurus. Alexandri Pont. qui toti Aemiliæ suisq; tributariis bellum indixerat vexationi occurrit: ducta nuper eius in matrimonium filia Lucretia.

Venetia regio.

Venetorũ origo.

Sequitur secunda transpadanæ pars quã Venetiam appellãt: hodie vero Marchiam Taurisianã Longobardi enim Italia potiti eam partim Ducib⁹ partim Marchionibus cõmiserunt qui lingua eorũ perpetuum magistratum & hereditarium significat. Cum Duces nõ ex successione fuissent: a Carolo autẽ magno Dalmatia supra mare hæc pars appellata. Termini eius Atesis vsq; ad Timauum qui supra Aquileiam fluit. In quo tractu Forolienses sunt. Venetorũ autem originis Straboni duplex fama aut a Venetis Gallię Belgicę aut ab Enetis Paphlagonię populis qui post bellum Troianum vnacum Antenore hæc loca petierunt. Plynius vero ex auctoritate Catonis troiana stirpe ortos esse dicit. Igit̃ ad ipsum Atesim vrbs maxia. VERONA a Cenomãnis vnacũ Brixia vti supradixi ędificata. Clara Catullo Plynio Aemilio Macro ex recẽtioribus vero Zenone vrbis Prętule sanctissimo p̃terea Luchino verme qui Cretã Venetis rebellem sua virtute recepit. Deinde in Turcas p̃fectus christi causa certãdo periit. Iacobus Vermes eius filius collabantem sępe Ioannis Galeatii exercitum restituit Armoricarũ Comitem & Ioannem Haucut aduersus Mediolanum eo tẽpore venientes prœlio apud Alexandriam cõserto p̃fligauit Comitẽq; cepit. In eadem vrbe duæ sunt omnino factiones Monticulenses & Comites. S. Bonifacii. hi Monticulenses creato Actio Estensi vrbis Tyranno deiecerunt: qui ab Ecelino postea pulsus. inde restitutus tandẽ cõmisso: & Actio interfecto Ecelin⁹ potitur Anno. Mccxxv. Immanissimus Tyrãnus vt qui. CC. Veronẽses in carcere cremauerit. Cũq; audisset de Paduæ defectione. XII. millia Paduanorũ quos militię p̃textu obsides secũ duxerat diris adfectos cruciatibus Veronæ necauit. Quo extincto apud Soncinũ oppidum Veronenses. S. Bonifacii comitibus reuocatis in libertatẽ erecti aliquot annis quieuerunt DEINDE Scaligeri ciues Veronenses patriæ Tyrãnidem occupauerũt. quorum auctor Canis grandis Alberti filius Mastini Capitaneorum nepos: primus ex ea familia qui lacertos ditionis extẽderit. Tribun⁹ populi quẽ Capitaneum vocãt creatus annos fere. XX. dominatus est. Ciuitatesq; Cræmonã/Parmam/Regium/Vicentiã/Paduã/Fertinũ/Taurisium in potestatẽ redegit Gonzagis auxilio fuit vt electo Passarino Mantua potirent. Decessit sine liberis relicta fratris Alboini filiis Tyrannide Alberto & Mastino. quorum Mastinus defuncto breui tẽpore fratre prefuit Annos. XVII. non minori atq; patruus animi magnitudine: vt qui Bauaro Imperatori formidini fuerit. Imperioq; maiorum Bergomum & Brixiam vicecomitibus: & Parmam Rosciis ademptas adiecerit. Dein Lucam/Vicẽtiam/Paduam/eius principe Vbertino expugnato recepit. Quare iam vicinis inuidiosus bello petitur a Venetis primo. deinde a Luchino vicecomite: qui pacem poscenti hac conditione dederunt: vt & Vicecomites & Vbertinus suas possessiones reciperent. Ipse Veronam/Vicentiã/Parmam/Lucamq; teneret: sed cũ eas tueri non posse animaduerteret Anno. MCCCXLIIII. Lucam Florentinis vendidit. Parmam vero Carrarienses abstulerunt. Filios suscepit Canem grandem Cansignorum & Alboinum. Filiam vero Viridem Beatricem quã Barnabæ vicecomiti locauit. Ex pellicibus vero plures alios. Canis igitur iunior Tyrannidem annos. XLII. tenuit. quo aliquando absente Friganus eius ex concubina frater capta occasione Veronam inuadit: quem reuertens Canis cum exercitu obsedit. deniq; potitus de fratre deq; seditiosis supplicium sumpsit.

Verona.

Luchinus vermes.

Iacobus vermes.

Mõticulenses & Comites. S. Bonifacii.

Ecelin⁹ tyrannus.

Scaligeroq; ꝑgenies & gesta.

Canis grandis.

Mastin⁹. i.

Mastin⁹. ii.

Cãsignor⁹.

Alboinus.

Canis grandis. ii.

Friganus nothus.

verum insequente anno a Cāsignoro Albuinoq; fratribus ciuibusq; vna cōspirantibus Verona expellitur. Cansignor⁹ vero postq̄ dominat⁹ aliquot ānos fuisset circa annū. MCCCLXXVII. extict⁹ est, relictis Antonio & Barptolemęo filiis: q̄ equo iure Annos. V. regnauerūt. Antoni⁹ per proditionem & scelus fratre ab se interfecto paulopost a Francisco seniore Carrariensę bello petitur. Cumq; expugnari nō posset Ioannem galeatium vicecomitē Ducem contra se accersitum non sustinuit. Itaq; ipsius Ioannis galeatii fidei Verona tradita Antonius exulauit. Cuius filius Guillermus mortuo Ioanne galeatio: ac rebus transpadum turbatis ad regnum paternum recuperandum animū applicuit: fretus auxilio Florentinorū quibus militauerat: ac vna cū filiis Veronam nocte quadam ingreditur. eadēq; ab ipsis Carrariensibus captus est ac veneno sublatus. Brunorus vero & Antonius eius filii cum annū in pace Veronam possedissent a Iacobino Carrariensi in vetus Castellū vocati per dolū conficta causa necati sunt. In quibus Scaligerorū familia defecit: quæ annos fere. LXX. regnauit. In eadem vrbe in exteriori porta Bursariorū hæc hodie inscriptio cernitur. Colonia Aug. Verona noua gallieniana. Val. II. Non. Apriliū dedicari Pr. Non. Decēbr. Iubente sanctissimo Gallieno Aug. Insistente Aurelio Marcellino. V. P. Duc. Curante Iulio Marcellino. Nunc ad reliqua transeamus. Secundū flumen Atesim versus eius ortū Tridentum est oppidū a Rhetis vna cum Fertino & Berna ædificatum Plinio. Inferius vero Benacus variis ornatur castellis Pescara Lunato Lagisio Bardolino Garda vnde lacui nomen Turri Malsenno. Ex alia parte Sirmio Catulli patria Riuoltella Minorbio Felitiano: Paluasio. Postremo Salodi totius regionis capite ex his Pescara & Lunatum antiquæ Mantuanoq; possessiones arbitro. F. Sfortia iucundæ concordię gratia Venetis cessere. Ludouico Gonzaga ęgre ferente. Inter lacum quoq; & mare optima terra in insulæ modo panditur. oppidis etiam nouis referta. de qua paucis ab hinc annis ingens inter Ferrarienses & Venetos orta concertatio: tandemq; Veneto cessit. In hac Rouigo Estum vnde Estensium familia. Propius autem mari Polenta vnde totus is tractus cognominatur. Hinc etiam familia de Polenta quæ Rauennæ quandoq; dominata est: vt in eo loco dicturi sumus. Vltra duæ nobiles vrbes Vicentia & Padua. Prima Gallorum est ædificium media duorum fluminum Tessina & Bambilone Plinio. Hæc sese ante alias sponte Venetis dedidit. Hinc & Palemon nobilis grammaticus fuit Tranquillo & Eusebio testibus. PADVA & Patauium antiquitus dicta Antenoris ædificium: cuius sepulchrum adhuc ostentant triplici circundata muro. Medoaco amne ab Accolis Brenta vocato. non vt quidam putant Timauo Huc nauigatur e portu Medoaco nomine eodem quo flumen: vt ait Strabo. Euganei prope colles & populi qui vaticinium habere credebantur: eos Plynius a generis nobilitate græcam etymologiā traxisse dicit. Prope & Aponus vicus Liuii patria: vbi & aquę calidæ morbis variis aptæ. Claudiani elegiaco carmine laudatæ: & a Theoderico Gothorū rege mœnibus cinctæ, teste Cassiodoro. Hic & Arquata itē vicus. secessu Petrarchæ notissim⁹. Vrbs autem inter alias Prodocinū habuit eius vrbis pśulem natione græcum Petri apostoli discipulū qui annos. LXXXXII. vixit, ibiq; sepultus est, recentiores quoq; Lunactum & Musactum iurisperitos. Tum Marsiliū & Ioannem Horologiū medicos. Pileum de prata &. F. Zabarellam Cardinales. Macrobius de Sa, vbi de fide seruorū tractat dicit q; imperāte Asinio Pollione tributum Paduæ quū omēs latitarent nullum seruum fuisse inuētum qui libertate pposita dominū prodoret. Pedianus ait Patauinis bene de rep, meritis datum fuisse ius Colonіarum & latii in magistratib⁹ & suffragiis. Cicero in Philippicis Patauinos Romanorū amicissimos fuisse testatur q; remp. difficillimis temporibus & armis & pecunia iuuerint. Hāc vrbem Atrila Rex Hunnorū. Anno. CCCCXXX. ferro igniq; absumpsit. a Narsete deinde & Rauēnatibus instauratā Longobardi iterū vastarūt: quo tēpore Patauini Rinaltū Venetiis ædificarūt. Quieuit multis post ea sęculis ea vrbs vsq; ad Federicū. II. tūc ab Ecelino tyrāno dominata est: cui extincto Carrarienses succesere: qui tribunatus titulo quē Capitanatū vocāt patrię tyrānidem Annos fere Cētum exercuerūt mœnibus: cæteriscq; ædificiis vrbē quassam recōcinnauerūt. Ex eis primus Marsilius vrbem ac domū illustrē reddidit pater patrię dum vixit appellatus. Canis grādis potētiam quā doq; veritus spōte dominationē reliquit. Post eius mortē remp. repetens magna cū gratia gessit moriēs sine liberis Vbertinū cognatū hęredē instituit: qui Paduam in pace tenuit annos sex. Deinde a Mastino Scaligero pulsus. paulopost Venetorū ope restitutus est: pace iter eos facta. Demum excedēs remp. Marsilio iuniori reliquit: qui eodem ānо a Iacobino cognato interficitur. Is quoq; quum post parricidium annos quattuor administrasset: tandem a Guillermo filio noth⁹ & ipse obtruncatur: nullam aliam ob causam (vt aiunt) nisi ob dolorem & verecundiam nata-

Cāsignor⁹. Antoni⁹ & Barptolemęus.
Antonius expulsus.
Guillerm⁹. Brunor⁹ & Antonius.
Inscriptio veronę.
Tridentū.
Salona.
Inter lacū bonacū & mare polesium.
Rouigo.
Estum.
Polesium.
Vicentia.
Padua.
timau⁹ flu.
Euganei colles.
Aponus.
Arquara.
Prodocin⁹.
Seruorum fidelitas.
Ecelinus.
Carrariēsiū pgenies & gesta Marsilius.
Vbertinus

Franciſcus ſenior.

Franciſcus iunior.

Frã.callidũ cõſilium.

Marſilius & Vber.

Adria.

Agedum.

Platuum.

Belunum.

Opitergiũ.

Altinum.

Concordia

Colo.

Fertum.

magn⁹ pſul Heraclea.

Torcellũ.

Maiorbum

Burianum

Amorianũ

Aimanũ.

Cõſtãtiacũ

Albiola.

Metamaucũ qđ & medoacus.

Paleſtina.

foſſa clodia

Cõcordia.

Caprulæ.

Fertum.

Tauriſci.

Flumina.

Silus.

Liquentia.

Tiliauẽtũ.

Alſa.

Varianus.

Natiſo.

Timauus.

Foroiulieñ. ſeu Patria.

Iulium Carnicum.

Iulienſes Carnorũ.

Golitia.

Giſulphus

Vtina.

Aquileia.

lium patris cauſa inflictam. Habuit item alterum ex matrimonio Franciſcum ſeniorem: qui annos. XI. magna cum beniuolentia rexit. Paduam variis ornauit muneribus. Demum Cum Barnabam ſocerum ſuum a Ioanne galeatio captum defendere ac liberare ſtatuiſſet regnum & vitam amiſit. Nã ab eo in prœlio victus ac capt⁹ Medcetię in carcere extinctus eſt. Anno. MCCC LXXXXIII. Corpus filio Frãciſco iuniori petẽti conceſſum ac magnifice tumulatũ. Qui poſt aliquot annos paternũ inimicum metuens ad Bauarũ Imperatorẽ confugit auxiliantibus poſtea Florentinis ac Venetis ignotus Paduam clam ingreſſus omnia prẽter arcem fauentibus etiã ciuibus obtinuit. qua paulopoſt Ioannis Haucut ducis Florẽtinorum auxilio obtenta regnauit annos. XV. Mortuo Ioanne galeatio magno veluti terrore ſublato audacius egit. Guillermũq; Scaligerum exulem vna cum filiis Brunoro & Antonio Veronam introduxit. Callido conſilio vt vrbem tumultuãtem ſibi ſubiiceret qđ euenit. Nam eis poſtea per inſidias de medio ſublatis Veronam diu optatam ſuo adiecit imperio. Iacobinoq; filio regendam tradidit. Poſt hæc Brixiam tẽtauit: ſed a Iacobo de Cruce & Octobono. iii. ducis Mediolani commilitonibus repulſus eſt. Vicẽtiam quæ Venetorum eſt laceſſiuit. Quãobrem illi Franciſcum Gonzagam cum exercitu miſere: qui breui tẽpore Veronam expugnauit capto Iacobo filio Paduam deinde tradenti bus ciuibus cepit: ac cum Franciſco egit: vt ipſe vna cum filio Iacobo ſupplex Venetiis veniã peteret præteritorum. Qui cum obtemperaſſet a venetis cum iurgio excepti & cuſtodię tradi ti ambo: necatiq; ſunt Anno. MCCCC VI. Cal'. Decẽbr. Superſtites filii duo Marſilius & Vbertinus captã cernentes patriam ad Aethruſcos confugerunt. Atq; hic finis nobilis familię Carrarienſium: haud multo poſt fatum Scaligerorũ ſecutæ. HINC reliquas Venetiæ terras exequar. iuxta littus Adria quam ſupra narraui Agedum/Platuũ/Belunũ, Opitergium/Altinum/ Cõcordia/Bolonia. Fertum. Antiqua ſane oĩa. Opiterginorum meminit Cęſar in cõmẽtariis deprenſos in naui ſeſe mutuis vulneribus petitos occubuiſſe: ne in manus Pompeianorũ venirent Opitergio a Rotari lõgibardorũ rege deleto eius vrbis Præſul Magn⁹ poſt ãnos. XIII. ad ſtagnũ cõfugiens Seuerino Põtifice: ac Heraclio Imp. probãtibus Ciuitatem Heracleam cõdidit. Altinum item corruit cuius præſul Paulus eodẽ fere tẽpore vnacũ populo qui ſuperfuerat ex eiuſdẽ pontificis auctoritate Sex oppida ædif. cauit. Torcellum/Maiorbum/Burianum/Amorianum/ Aimanum & Conſtantia cum iuxta Torcellum a Cõſtante Heraclii filio Imp. cognominatum: cum ille in Italiam veniſſet. Erat & prope oppidum Montiſilicis vocatum: quo illorum eriam temporum iniuriam paſſo Montiſilicenſes inter ſtagna cõſtruxere Albiolam & Metamaucum: vbi quondam Medoacus portus fuit: & Paleſtinam vbi Philiſtinam foſſam Plinius appellat. & foſſas clodias antiquum oppidum renouarũt: quod Feſtus ait a Clodio duce Albanorum olim ædificatum Concordia Colonia item Plinio, qua vna cum aliis ſublata: Oppidani inter ſtagnantes aquas Caprulas oppidum excitauerunt. Fertum & incolę Fertini Plinio hodie Feltrum Rhetorum oppidum. Inferius vero ſecũdum flumen: Silum Tauriſci oppidum nũc Taruiſium vbi pater Totilę regnauit. ex Tauriſcis qui Norici ſunt vt ait Strabo. prope vero in ora ipſe Venetiæ. de quibus poſtea. Flumina pręcipua Silus Tiliauẽtum ex Rheticis montibus Liquentia ex opiterginis Alſa omnia priſca nunc retinẽtia nomina. Item Varianus: Natiſo e Carnorum iugis. prope quem Aquileia. XII. mil. paſ. a mari diſtans de qua mox pluribus. Poſtremo Timauus Venetiæ finis. A Tiliauento enim hucuſq; Carnorum regionem Plinius Straboq; vocant. Nos hodie Foroliuienſem & Patriam dicimus. Quæ iuncta Iapidiæ eſt regioni Dalmatiæ quam nũc Carinthiam vocant. vnde Timanus fluit nouem oris: & vno magnoq; oſtio in mare labitur: vt Strabo Mela Virgilius. vnde per ora nouem & rurſus & Iapidis arua Timaui. Forũiulii vero antiqua ciuitas: cuius incolas Plinius Foroiulienſes vocat. Eſt aliud Iulium Carnicũ ſupra ad mõtana pertinens cuius colonos Iulienſes Carnorum appellat. quod nũc putauerim Golitiam eſſe cui Comes præſidet duci Auſtriæ ſubiectus. Foroiulii duces Longobarborum præficiebantur. Ex his Giſulphus Dux tempore quo Agiulphus regnabat & Phoca imperabat a Cacano Auarum duce captus atq; interfect⁹ eſt. Romalinda dein vxor oppidũ quod diu obſeſſum tuebatur Cacano ob amorem matrimonii pactione prodit. Ille & oppido & mulieris amplexu per coniugium potitus: iam fide liberatus eam mox proſtituit atq; necauit: haud ab ſimili exemplo Tarpeiæ Romanę quę Armillarum gratia ſimul & amoris Sabinis Capitolium prodidit: vnde & ipſa pręcipitata. Filiæ vero matre caſtiores crudis pullis ſub mãmis relegatis ſtuprum inferre volentes ferore abſterruerunt. In hac item regione nouum oppidum Vtina a ducibus vt ferũt Auſtriæ circiter annum. MCC. ædificatum. Aquileia inquit Strabo a Romanis condita incumbẽ

tibus oppoſita barbaris: Emporium Illyricarum gentium. Plynius item & Liuius de bello Macedoni. Aquileia Colonia latina eodem anno in agro gallorum deducta. Hęc enim vrbs non prius caput extulit q̃ ſubactis Pannoniis ex quibus tanq̃ clauſtris ad Danubium patefactis tutum id cœpit eſſe iter: quod teſte Tranquillo Auguſtus ſæpe frequentauit. Deficientibus enim cæteris Adriatici maris ciuitatbus eo multitudo ob mercaturam conuenibat. Cui poſtremo deficienti Venetię ſucceſſere. Aquilienſium fides Romanis probata Maximinorum patris & filii bello: vt ſcribit Capitolinus cum deficientibus neruis ad ſagiptas emittendas capillis mulierum vteretur. Quod ante Romę factum in bello Senonum: vnde in matronarum honorem Veneri Caluæ templum dicatum. Item Annibalis tempore matronæ aurum gemmaſq; in medium cõtulere/ Apud Aquileiam hęc inſcriptio legitur. Cæſ. Augu. Aquilienſium reſtitutor & conditor viam quoq; geminã a portu vſq; ad pontem per Tyrones iuuentutis nouæ italiæ ſui delectus poſterius longi temporis labe corruptam reſtituit. Vrbem tam vetuſtam & nobilem Attila Rex Vnnorum diruit neq; vnq̃ ei poſtea reſipiſcere fuit. Coloni migrãtes Gradum tunc oppidum in Inſula Gradenſi vocitata extruxerunt. Ex quo patriarchatus eius diuiſus Anno. DCX. Agiulfus dux Foroiulienſis elegit Ioannẽ abbatem Patriarchã veteris Aquileię Candiano ſuperſtite Patriarcha nouæ Aquileiæ quæ apud Gradũ iam erat a Romanis pontificibus conſtituta. Conuenit q; inter eos vt qui eſſet Aquileiæ Patriarcha omni Continentis regioni præeſſet pariter & imperaret. Qui autem apud Gradum: omni Venetiarum ducatus regioni pręeſſet. Ex illo Præſulis ditioni Aquileia ſubeſt.

Aqleienſiũ fides.

Inſcriptio.

Gradum oppidũ.

Aqleia ſub pſul' ditiõe

Res Venetorum.

Venetiæ.

VEnetias ipſas Laurentius Monachus ſcribit ceptas ædificari Anno Salutis. CCCCXXII. VII. Cal'. Aprilis nonnulli. CCCCLVI. quo tẽpore Attila Aquileiã cęteraſq; vrbes diruit quas paulo ſupra cõmemorauí: quarũ ve ruina reſurrexere. Quæ autẽ forma reip. quibuſve initiis creuerint breuiter ex eorum commentariis repetam. Prim⁹ in ea magiſtratus Tribuni fuere. Annos fere. CCXXXII. Poſtea Duces creati. Quorum prim⁹ Paulutius Heracleanus apud Heracleã a Senatu populoq; lectus præfuit annos. XX. Poſt eum Marcellus Heracleanus annos. IX. Vrſus item ex Heraclea annos. XI. Deinde per ſeditionem interfectus. Ab hoc Exarch⁹: qui ad eũ Venetias confugerat hortatu Gregorii pontificis: reſtitutus in Rauennæ ſedem vnde a Limprãdo fuerat per obſidionem expulſus: in prœlio captus Ildeprãdus eius nepos & Dux Vicentinus auxiliaris. Deín Antiquatum ducatus nomen ac magiſter militum Annuus creatus: cum ducatus poteſtate: fuereq; hi viri Quinq; ex ſucceſſione Dominicus: Leo: Felix. Coruicula: Theodatus Vrſi filius ab exilio reuocatus: Iulianus Hipatus: Ioannes Fabritianus Hic magiſtratu deiectus: ac oculis mulctatus. Poſt hęc Orto inter Iuſulanos & Heraclienſes bello relictis ob cladem his ſedibus ſimul cum equitio Medoacum migratum eſt: vbi Anno. DCCXLII. res ad Ducem rediit: ac Adeodatus Vrſi quondam Ducis filius Dux creatur: qui in ſuſpitionem veniens Tyrannidis magiſtratu deiicitur: ac oculis erutis mulctatur. Cuius ſucceſſores Gablaus ſiue Gabla & Dominicus Monegarius viri ambo facinoroſi: breui tempore eundem penitus ſortiti ſunt exitũ. Mauritius Heracleanus Anno: DCCXLVII. Ioannem filium principatus conſortẽ malo quidem exemplo primus adſumpſit. Ioannem Patriarcham Gradenſem conſentiente Senatu expugnatum de alta turri præcipitauit: ſurrogato Fortunato Patriarcha. tandem vterq; magiſtratu deiicitur. Obelerius Tribunus Medoacenſis Dux delectus ac per ſeditionem pulſus Tauriſium aufugit: vbi ab exulib⁹ Venetis iterum Dux creatur. Poſt eum Beatus & Valentinus ex ſucceſſione fratres ſimul Annis. V. Quo tempore Pipinus Caroli filius Italiæ Rex Venetos oppugnabat: ac Medoacum ſuſtulit. Ex quo Veneti in Riualtum cõmigrarunt. Angelus Particiacus Heracleanus Dux primus in Riualto factus Palatium ducale nunc extans ædificauit: ac Vrbs ipſa Riualtum appellari cepta. Deinde Heracleam breuiore ambitu reficiens appellauit Nouam Ciuitatem. Cœnobium item. S. Zachariæ extruxit: vbi & ei⁹ corpus cõdidit duos adminiſtrationi filios adhibuit: quos ambos in Riualto ſucceſſores habuit. Prius Iuſtinianum Anno. DCCCX. Quo tempore corpus diui Marci a mercatoribus ex Alexandria delatum eſt. Ioannes Particiacus deín frater eius Annos. XXIII. reipu. præfuit. Templum diuo Marco a Iuſtiniano fratre inchoatũ abſoluit. Medoacum ciuitatem deſtruxit dum Obelerium nouum ibi Ducem creatum bello perſequitur. In

Initia Venetorum.

Paulutius heraclean⁹

Res ad Duces redacta

Riualtum.

Angel⁹ particiacus.

Palatiũ ducale.

Noua ciuitas vbi heraclea.

Corp⁹ diui marci.

Io. pticiac⁹.

Templũ. ſ. Marci.

Galliam accersitus a Ludouico Gallorum Rege profectus. Indeq; bona cum gratia reuersus est. Mox Carosſio potente Ciue simul cum coniuratis qui in eum absentem coniurauerant necato cum Mastalitiæ familiæ nobili aduersaretur captus apud Gradum relegatur: vbi in Cœnobio reliquum vitæ tempus persancte Monachum egit. Petrus Tradonicus ex Pola ciuitate Anno. DCCXXXVI. Dux factus Ioannem filium consortem administrationis habuit. Templum. S. Pauli extruxit. a Michaele Imperatore Constan. rogatus naues. LX. contra Saracenos qui ex Aphrica in oram Ethruriæ applicuerant Sala Duce misit: quæ ab illis partim captæ partim depressæ fuere. Is orto tumultu apud sanctum Zachariam vesperi trucidatur: ibiq; sepult⁹. Postq̃ administrasset Annos. XXIX. Vrsus Partitiacus Anno. DCCLXV. Ioãnem filium secum adhibuit. Saracenos qui Anconam occupauerant expulit. Quare ei a Basilio Imperatore Constan. gratiæ actæ: ac Protospatarius factus. Vrsus vero muneris loco. XII. Tintinabula ærea magni ponderis ei remisit. quæ primæ fuerunt apud græcos. Ioannes Partitiacus Vrsi filius rexit Annos. VI. Comaclum oppidum Rauennatibus ademit. Vir tamen togæ magisq̃ armis natus ac mira facundia præditus cum in valitudinem incidisset longam: inutilisq; reip. videretur sponte se magistratu abdicauit. Petrus Candianus annum durauit aduersus Illyricos bellum gessit alteroq; apud Muranum superatus atq; interfectus & in templo Gradensi contumulatus est. Ioannes Partitiacus licet mutus factus magistratum repetiit donec ob cladem ab Illyricis illatam populum leniret tumultumq; sedaret: post Menses Sex iterum cessit. Petrus cognomẽto Tribunus Anno. DCCCLXXXXIII. Pannonios seu potius vnnos ad Consanguineos suos in Pannoniam Secundo venientes ac oram Venetorum populãtes terra mariq; compressit. Nam fossam Clodiam Heracleamq; nouã Ciuitatem deuastauerant. Præterea vrbis partem a Riualto ad. S. Mariam in Iubanico muro cinxit ad Euripum maiorem crate ferrea clausit. Vrsus Badoarius siue Partitiacus Anno Sal. DCCCCXV. magistratus vero. XIX. ab Imperatore Conrado nummi signandi ius obtinuit: Cõpositisq; patriæ rebus magistratu se abdicans in Cœnobio diui Felicis Amiani vsq; ad extremum tempus persancte vixit: multisq; claruit miraculis: Petrus Candianus tem annos. IIII. administrauit. Hic filius illius Petri qui in bello Dalmatico occubuit filium: habuit eiusdem nominis Protospatharium Albertum & Berengarii. III. Impera. filium qui tunc Rauennæ dominabatur & auxilio Comaclensium & Iustinopolitanorum Mercatores Venetos infestabat bello superauit. Comaclum oppidum expugnauit atq; incendit. Item eos qui virgines quasdam Venetorũ die nuptiarum rapuerãt apud Caprulas insigni prœlio victos sub iugauit: recuperatis virginibus: ac Centum vini Cadorum censu pollicito. post hunc Duo Petri ex successione creati alter Vrsi Badoarii: alter Petri Candiani filius: Quorum nihil extat memorabile. Hic Candianus a patre olim in Collegam adsumptus ob insolens ingenium defectus Imperio & in exiliũ actus: auxilio Alberti Berengarii Impera. filii classem contra patriam armauit: verum paulo post patri ob animi dolorem defuncto successit. Vxorem optimam fœminã ex qua filium Vitalem susceperat ob ętatem iam grauẽ abdicauit. Vaderta Alberti supradictifilia ducta. Deniq; cum esset omnibus intolerabilis ob libidinem ac improbos mores populum in se concitauit. In prætorioq; inclusus vnacum filio infante necatur. ac corpus in Carnificinã delatum mẽbratimq; concisum in quo tumultu Templum diui Marci & domus supra Trecentas discuntur flagrasse. Petrus Vrseolus. DCCCXLXXIII. Dux. XXIII. vir optimus a populo iudicatus cum religiosissimus vt qui sępe clanculum cubicula pauperum ęgrotãtium adire soleret ac rogare siquid opus: Gradum Ciuitatem muro cinxit Templum diui Marci incẽdio absumptũ restituit propriisq; Xenodocheum nobile extruxit. Deniq; compositis patriæ rebus magistratu se abdicãs: Cum vxore quam post susceptum filium ex voto vtriusq; nunq̃ attigit ex vibe in aquitaniam se contulit: vbi Cœnobio perpetuo dicatus miraculis claruit. Cuius exemplo Ioannes Maurocenus Monachus promotus: & ipse. S. Georgii Cœnobiũ maxima impensa ampliauit. vitalis Candianus: Petri Candiani Ducis frater statim inito magistratu in valitudinem incidit Quãobrem officio se abdicans Monachũ & ipse egit ac quarto post die morbo inualescente decessit. Quo tempore ipsius interfecti filius Præsul Gradensis quem pater abdicauerat: & ad Othonem. II. confugerat ad vindicandam patris eius hospitis & necessarii ędem incensum migrauit: Venetisq; amicum reddidit. Tribunus Mẽmus quum orta esset inter Duas nobiles familias Caloprinos & Maurocenos discordia: Magistratu se abdicare coactus in Cœnobio Monachum egit: vbi paucis post diebus ex animi vti creditur dolore excessit. Petrus vrseolus magnopere rẽpu. auxit. a Basilio & Constantino Imperatoribus impetrauit: vt immunes essent a por-

Carosſi coniuratio.

Io. ptiaci⁹ monachũ ęgit.

Petrus tradonicus.

Vrsus partiaciacus.

Io. ptiaci⁹.

Petrus candianus.

Nummi signãdi facultas.

Vrsus Partiaciacus.

Monachũ egit.

Vitalis cãdian⁹ mõachũ egit.

Basilio & Cõstan. Imperato. Io⁹.

toriis veneti: Omnem fere Illyriã cũ insulis in potestatem redegit: Othonem. II. Venetias ex vo Otho Imp.
to clam veniẽtem noctu excepit ab eoq; multa Venetis impetrauit. Petrũ filium ab eo chrismate perunctum: Othonem deinde nominauit quem postea cum alio fratre Constãtinopolim misit: vbi a Constantino & Basilio Imper. decora & honores retulere. Cum Ioãne pręsule Belunensi qui res venetas infestabat fœdus iniuit Cum Narentanis Dalmatiæ populis perpetuis hostibus vastatis eorum finibus pacem fecit. Gradum instaurauit: Corpora Fortunati: Hermagore: Faleriorum
Hermogenii: Dionysii nouo cõdidit sacrario. Hoc tempore Falerii qui Venetis nobilitate polle familia.
bant Cœnobium. S. Benedicti extruxerunt simul & locupletarunt. Vrseolus autem postq; Annos Duodeuigenti præfuisset moriens mandauit se tantũ in atrio Templi. S. Zachariæ citra funeris pompam contumulari. Otho Vrseolus eius filius Adrianos q; eorum classem in Hierosolymitanã expeditationem impediuissent maxima clade adfecit. Gradum ciuitatẽ a Pepo Aquileiensi Patriarcha dolo captam & dirutam ex. S. C. instaurauit: Postremo quibusdã de causis magistratu deiectus Constantinopolim in exilium ab Ingrato populo mittitur cum annos. V. solus administrasset. Quem penitus exitũ successor eius Petrus Centranicus consecutus est. Vr- Vrsus pfi-
sus Patriarcha Gradensis frater Othonis vrseoli auctoritate senatus prefuit tantisper quo Otho archa ob sci
ab exilio reuocaretur: Quũq; ille inter ea periisset: Vrsus ortam in patria seditionẽ composuit: tatẽ se ma-
mox anno elapso adstante populo magistratu se abdicauit: vt propriẽ saluti conscientięq; con- gistratu ab
suleret Cui pariter & reipu. nequaq; vacare non posset. Dominicus Vrseolus per tumultũ & se- dicauit.
ditionem adeptus principatum tertia die coactus est ob populi metum: Rauennam confugere: vbi in ęrumnis decessit. Dominicus Flabanicus iam decrepitus ob sapientiam dux factus: Cuius opera & consilio Otho vrseolus pulsus fuit: Statuit consentiente senatu nequis in futurum: Dux successorem sibi deligeret: cum eo res venisset vt essent omnia venalia. Item q; Nobilis Vr
seorum familia tanq; tumultuosa & patriæ seditiosa expelleretur quę nunq; postea reuixit. Do- Vrseolorũ
minicus contarenus Dux. XXX. extruxit Cœnobium. S. Nicolai de lido. Iaderenses ad Salomo familia sedi
nem Pannoniç regem deficientes bello compressit. Cum Roberto Guiscardo Normando bella tiosa expſſa
gessit: extinctus est: post annos. XXVI. in patrũ ac plębis gratia. Dominicus Silui9. M. LXVIII. Dominic9
Cunctos ante se Duces auctoritate superauit Quapropter sororem Nicephori Constantinopo cõtarenus.
litani Imperatoris duxit eiusq; gratia contra Robertum Guiscardum a Michaele expulso con- Dñic9 silui
tra Nicephorum euocatum ac Dyrachium obsidentẽ classem armauit. Vnde magno accepto us Dux ma
incommodo rediens magistratu deiectus est. Eius vxoris delitias ac ingẽtem mollitiem: Petrus ximus.
Damianus & Vincentius Gallus commemorant: Rore collecto lauabatur vnguentis iugiter Nicephori
oblita ex quo diuina prouidentia vices & ipsa experta in valitudinem incidit ex qua tabido cor- Impera.
pore in ęrumnis decessit. Vitalis Faledrus classem instauratam: iterum auxilio imperatoris Ale Sororius.
xii qui expulso Nicephoro imperio successerat contra Robertum mittit quę rursus victa ac pro- Robertus
fligata est ab Alexio ipso obtinuit vt Dalmatię Curuatięq; imperiũ quas piratis ademissent Ve guiscar.
netis perpetuo concederet. Ea fere tempestate Corpus diui Marci antea ignoratũ sese in eadem Auxiliũ ale
æde manifestauit brachio exerto extra humum: Exillo igitur loco postea augustiore reconditũ xii cõtra
est solis Duci & Procuratoribus manifesto. Vitalis Michael subsidiariam classem Nauium Cen Corp9 Mar
tum quã inexpeditionem hierosolymitanam miserat cum Michaele filio prefecto amisit. Cõtra ci prodigio
Pisanos aduersus venetos apud Rhodum non satis apparente de causa venientes felicius dimi- inuẽtũ du-
cauit superata eorum classe nauium. XXV. Ordelaphus faledrus vir animo ingẽti & industria ci & pcura
exercitat9 bella plurima gessit: inter quę Dalmatiã nauali pugna: vbi multis oppidis in potesta torib9 tãtũ
tem redactis: ad vltimum interfectus fuit. Ea tempestate venetiis templa nonnulla simul cũ ędi manifestũ.
bus flagrauere: Terremotusq; ingens vtbem totã concussit: Ciuitas etiam Medoacensis maris Vitalis Mi
inundatione pariter & incendio deuastata est. Concessumq; Clodiensibus: vt ex eius ruinis ędi- chael.
ficia publica construerent: quo tempore etiam Gradonicorum familia Cypriani Templum ac Ordelaph9
Cœnobium Mariani ædificauerunt: vt eo se trãsferrent: virgines quę in eiusdem Diui apud Mo phaledrus.
doacum fuerãt. Bodoarii quoq; ei proximum Crucis delubrum cũ Cœnobio excitarunt: Croa-
tiam quoq; cum plurimis Dalmatię locis rebellib9 perdomuit: expugnata insuper Iadere mœni Incendium
bus vsq; disiectis quæ ad Regem Pannoniç Colonianum defecerat. In Syriam aliam classem: ad venetiis.
eas terras reliquas religioni parandas misit. Patauinos bello vi etiam superauit. Cum eisq; Fœ- Gradonico
dus Sequestro Henrico imperatore iniuit: quũq; intera Pannonius exercitum instauraſſet Or- rum fami.
delaphus in prœlio victus occubuit domũq; relat9 in ęde Marci sepelitur: Pax Venetis per ora-

Emanuel q caloioanni succeſſit.

Corpus.S. Theodori.

Corpus.S. Donati.

Spalatrũ & Traguriũ pannoniis adempta.

Bõili⁹ Michael Petri⁹ Gatilusius

Rogeri⁹ petri⁹ venetoũ hoſtis.

Dilc⁹ mauroc.

Vitalis Michael.

Chius adẽpta manueli.

Alexander iii. venetiis receptus.

Aure⁹ Maſtro petrus: ſeobſtitatem abdicauit Monachiq; egit.

Hẽric⁹ Dãdalus priuatus lũinib⁹

Creta emit

Creta rebel

Cãdax. Colonia Creta deducta.

Auxilio michaeli Paleologo cõtra Theodotũ laſcarim lancea & ſpõgia a Michale pale.

Venetis pignora data

Rainerii. zebel. genuenſibus

tores impetrata: Prefuit annos. XIX. Dominicus Michael rogante Calliſto Pon. quũ Baldouinus Rex Hieroſolymitanus eſſet captus cum claſſe. CC. nauium profectus a Turcarum obſidione liberauit: Tyrumq; recepit: iuſſus tandem ab Emanuele imperatore qui Caloioanni ſucceſſerat ac tantę victorię inuiderat reuerti ob iram in itinere multas ipſius inſulas diripuit: Sed & Spalatrum & Tragurium Pannoniis ademit. Corpus. S. Theodori martyris: Venetias ex Chio inſula quã expugnauit adlatum ac in æde Marci in Sacello qd partim Narſes ex manubiis conſecrauit collocatũ. Ex pera quoq; Corpus. S. Donati In templo Venetiis a quodam Marco Iuliani cõſtituto poſitum. Aedes etiam Charitatis hoc tẽpore excitata: prefuit annis. XI. Petrus Palanus Iuſtinopolim imperio Venetorum adiecit in qua expeditione interfectus eſt: domumq; relatus ac in Cœnobio. S. Cypriani ſepultus. Ea tempeſtate Seruatoris ędes dicata cui Vicarius prę erat Bonfilius Michael: præterea Petrus Gatiluſus: Clementis Templum excicauit Xenodocheum apud Maiorbum impenſa vrſi Badoani magna ex parte extructum. Contra Rogerium Guiſcardi perpetuum Venetorum hoſtem auxilio Imperotoris Emanuelis Cui Cercyram pluſimaſq; inſulas ademit/ Victor pugnauit/ eiq; imperium ſemiamiſſum reſtituit: vbi etiam interfectus eſt cũ regnaſſet annos. XIX. Dominicus Maurocenus Studiis pacis deditus: vrbem magis ornauit ędificiis q auxerit Imperio: Inter cætera opera Turrim tintinabulorum Diui Marci excitauit: præfuit annos. IX. Vitalis Michael. II. contra Emanuelem Impera. cum claſſe profectus Chium cepit morãq; nectendo peſte prohibitus non vltra ſequi. quę aquis infectis opera hoſtis adſcribitur: vbi Iuſtiniani omnes ad vnum periere: qui in ea expeditione fuerant relicto vno tantum Iuuene Nicolao Monacho: qui Pontificis conſenſu vxorem duxit Annam filiam ipſius Ducis: vnde reliqua Soboles orta. Vitalis igitur infecta re domũ reuertens populum quoq; peſte infecit. Cũq; pro concione ſe excuſare vellet a quodam vulneratus interiit. Cędem eius ſucceſſor Sebaſtianus Zianus eſt vltus: Creatis. X. viris qui quęſtionẽ de hoc cęteriſq; ſimilibus exemplis agerent. Is pro Alexandro. III. bello nauali pugnando Federicum Aenobarbum profligauit. Othonemq; filium eius captũ Venetias duxit ex quo pax ſecuta Alexander donis plurimis Ducem ac Venetias munerauit vt plũbatis litteris vti poſſint: vt medius Pontifex inter Imperatorem & Ducem ſederet: ornatũ quo nunc Duces vtuntur tribuit: Veniam quoq; delictorum in Aſcenſionis feſto conceſſit Sebaſtianus poſt hęc cum in valitudinem incidiſſet in Cœnobium S. Georgii ſe tranſferre iuſſit vbi poſt aliquot mẽſes obiit relictis Cœnobio plurimis fundis quo tẽpore Norandinus quoq; in oriente extinctus eſt: quũ præfuiſſet annis. XXVIII. Aureus Maſtro Petrus ſucceſſit: qui paulo ante magiſtratum eũdem recuſauerat: Sebaſtianoq; ſupradicto ceſſerat ob modeſtiã Dux. XL. annos. XIIII. obito feliciter magiſtratu ſe ſponte abdicans in Cœnobio. S. Crucis reliquũ vitę tempus perſancte Monachus exegit. Henricus Dandalus Claſſem ſubſidiariam expeditioni hieroſolymitanę miſit cum prefule Rauennate prefecto laderem ciuitatem quarto rebellantem ſubiugauit. Orator quondã profectus ad Emanuelem imperatorem queſtũ ab eo violatũ eſſe ius gentiũ tam diu coactus eſt ęra candentia aſpicere donec luminibus orbaretur. Quamobrem ex illo veneti inimici grecis fuere & gallis auxiliares vt cõſtantinopolim caperent vbi poſtea & ipſi exconuentione ius etiam dicebãt Prętoremq; vnũ creabant quorum primus fuit Marinus zenus Cretam a Bonifacio Monferratẽſi permagno emit. deceſſit Cõſtantinopoli ſepultus in atrio. S. Sophię. Petrus Zianus Sebaſtiani Ducis filius Cercyrã Methonem Coronam quę loca piratarum fuerãt cepit ſed & priuatis ciuibus diripiendas occupãdaſq; inſulas grecorũ odio dedit. Cretam rebellantem in officio continuit. Conſtantiã filiam Guillelmi regis Sicilię duxit vxorẽ cum prefuiſſet Annis. XXII. ſe magiſtratu ſponte abdicans ſeceſſit in ędem. S. Georgii. In Cretã hoc tẽpore noua Colonia. Candax ducta eſt ex quo poſtea tota inſula cognominata. Iacob⁹ Tepulus auctor fuit vt. XXV. triremes auxilio Michaeli. Paleologo contra Theodorũ laſcarim mitterentur ex quo ſuperata captaq; hoſtili claſſe obſidione Conſtãtinopolis liberata eſt. Quo tẽpore Imperator cũ pecunia magnopere indigeret a Venetis eã mutuatus eſt locoq; pignoris lanceam ac ſpongiã Crucis dominicę monumẽta miſit. Iacobus prætetea pontificis partes ſecutus incõmoda multa paſſus eſt. prefuit annis. XX. Marinus Mauro cenus auctor vt Innocẽtius diui Marci Primicerio indulgeret vt is Pontificalibus inſignib⁹ vti poſſet. Quamobrem primus meruit in porticu diui Marci ducali ornatu contumulari. Rainerius Zenus anno. M. CCL. pontem in Riualto conſtruxit: plateam ſtrauit: bella cum Genuenſibus adſcitis in ſocietatem Piſanis geſſit. Laurentius Tepulus Iacobi ducis filius anno. M. CC.

ſexageſimo virtute ſimul & humanitate effecit: vt Ceruiēſes ſeſe Venetis ſponte dederēt. Inducias quinq; annorum cum Genuenſibus pepigit: quum diu pugnatum eſſet: pacificatore Clæmente. IIII. qui vtriuſq; partis legatos Viterbium acciuit, præfuit annis ſex. Iacobus Contarenus contra Bononienſes qui toti pene Flaminiæ dominabant: bellum inuitus ſuſcepit: cū eſſet pacis in primis ſtudioſus: tum natura quietus. Triennioq; varia decertauit fortuna: demum vtriq; feſſi: pacem hac conditione fecere: vt Bononienſes caſtellum quod in oſtio Padi cōſtruxerant diruerēt: eius oſtii cura ſimul & imperio Venetis relicto: nonnulli hoc bellū Genuēſe ſub hoc Laurētio Tepulo geſtum dicūt. Sub Cōtareno autem bellū Anconitanum portorio rum item cauſa: qui ſenio iam confectus: quum ſe nō ſatis vtilem reipublicæ videret: magiſtratu ſe abdicauit: priuatus viuere ſtatuens: pauciſq; poſt diebus extinctus eſt: Ioannes Dandalus bellum contra Genuenſes renouauit. deīn contra Anconitanos ſe conuertit: qui Mercimonia contra fœdus in Delmatiam exportarent. Tandem Veneti poſt multa incommoda vtrinq; accepta: Nicolao. III. iubente: pacem æquis conditionibus fecere. Mox cum Imperatore: vt aureū nummum: quem ducatum appellant: ſignare liceret: obtinuit. Cum Iſtris rebellibus biennio pugnauit cum patriarcha Aquileiēſi: qui illis fauebat: bellum renouauit. Ptolomais q̄q̄ acriter defenſa diripit a Soldano. Petr⁹ Gradonic⁹ anno. M. CCLXXXX. Baiamontis Tepuli nobilis & ſeditioſi: cuius tumultū exortum in patria cōpreſſit. Quo tempore Decemuirale conſilium conſtituit. Hic enim Baiamontes: velut alter Catilina necare ſenatum: Tyrannidemq; cum coniuratis inuadere: ſtatuta die conſpirauit. Poſt hæc Petrus Peram Genuenſium claſſe delatus in Græciam inuaſit. Reuertens inde ab eis in Adriatico ſinu maxima clade adficitur: nauibus ſexaginta deſideratis: ex qua illi triumphantes domum rediere. Deinde Ferrariam Friſco Eſtenſi cum patre Actio concertante cepit. Interdictus propterea ſacris a Clæmente: præfuit annis duodecim. Marinus Georgius: qui ob probitatem Sanctus eſt cognominatus: interdict⁹ & ipſe ob eandem cauſam. Ditiſſim⁹ alioquin: cœnobium ſancti Dominici ſua impenſa extruxit. Præfuit annum tm̄. Ioannes Superanti⁹. M. CCCXIII. Iacobi Quirini & Marini Barotii ciuiū ſeditioſorum tumultum extinxit: nonnulli Petro Gradenico ſupra memorato hoc referūt. Propterea procuratores ſancti Marci ſex ex. S. C. conſtituit: qui rempub. curarent. Ferrariam: vt interdicto ſeq; ac remp. liberaret: probantibus reſtituit. Miſſus huius rei gratia orator Franciſc⁹ Dandalus in Galliam ad Clæmentem pontificem: qui pontifex eum ante menſam humi proiectum: conſiſtere: vinculis in collo iniectis: iuſſit. Quapropter Franciſc⁹ ex illo Canis cognominatus eſt: q; veluti canis: cauſa patriæ: ſit factus. Ioannes inſuper Spalatrum/Tragurium: Sibinicum: & alia complura Delmatię loca ſponte ſe dedentia recepit: præfuit annis. XVI. Franciſcus Dandalus quem ſupra nominaui. M. CCCXXX. Polentinos etiam ſponte ſe dedētes: in fidem accepit. Claſſem rogatu Andronici Palęologi: & Ioannis. XXII. pontificis contra Turcas tunc Imperatori infeſtos miſit. Aduerſus Maſtinum Scaligerū dimicauit Petro Roſcio Parmenſi ductore exercit⁹: Paduamq; ei ademptā Carrariis dedit. Bartholomeus Gradenico prudentia magis q̄ armis rem auxit. Primus ſocietatem cum Florentinis: qui iam potentes eſſe cœperant: iniuit. Præfuit annis. II. Sepultus in diui Marci porticu. Andreas Dandalus Cretenſes deficientes bello nauali cōpeſcuit. Clæmētis pontificis rogatu: triginta triremes contra Saracenos Hiſpaniam vaſtantes armauit. Aduerſus Genuenſes tertium bellum renouauit: apud Boſphorum nauali prœlio pugnans: primum victor: deinde victus a Philippo Auria eorum duce diſceſſit: in quo Chiū amiſit: Euboiam vix tenuit: vrbem ædificiis magnopere ornauit: quā peſtilentia maxima inſecuta lugubrē reddidit. Nonnulli dicūt nō in Saracenos Hiſpanię triremes: ſed in Turcas octo naues armaſſe: ex icto Fœdere cum Clemēte. Pręterea ab Aegypti Sultano impetrauit: vt in ei⁹ regionē naues mercis gratia traducere poſſet: conſentiēte pontifice. Cum Genuenſib⁹ iterum Veneti prœlio congreſſi apud Calarim Sardinię ciuitatem: victores fuere: Antonio Grinaldo eorum præfecto ſuperato. Ex quo illi effractis viribus: ſe Ioanni præfuli vicecomiti dedidere. Poſtremo ab eiſdem quibus Paganus Auria præerat: Pola prius direpta: Deinde apud Sapientiam inſulam prope Methonem ſingulari clade adfecti fuere. Capto Nicolao Piſano Venetæ claſſis præfecto. Andreę igitur poſt annos duodecim ſucceſſit Marinus Falerius vir facinoroſus: vt qui remp. Inuadere voluerit: quare a ſenatu poſt mēſē ſeptimū capt⁹: & ad ſcalas curię ſecuri pcuſſus: reliqui coniurati crucibus adfixi. M. Cornarius Interrex tantiſper factus: quouſq; Ioannes Gradonicus dux deligeretur. Cuius tempore ſeditioſoꝝ re-

Ceruiēſes ſpōte ſe Venetis dediderūt

Bellū cū bononieñ.

Bellū Anconitarū

Aurei nūmi ſignādi poteſtas.

Ferraria capta

Marini Barotii & Ia. Quirini ſeditio:

Procuratores ſex ſācti Marci creati

F. Dādalus orator Canis cognoīatus.

Auxilia lata Andronico Palęolo.

Andreas dādalus.

Bellū cōtra Genuēñ. iii. Chiū Venetī amittūt.

An. Grinaldus pfect⁹ Genuēñ

Pagan⁹ Auria.

Marin⁹ Faleri⁹ ſecuri pcuſſus.

M Cornari⁹

liquiæ ex Mariniana coniuratione ad Pannoniç regem Ludouicũ cõfugerunt: quorum impulsu rex in agrum Taurisianũ populabundus: cum .XL. millib⁹ animatoꝝ venit: Innocentio tunc pontifice: frustra pacem cõponere conante: quamobrẽ Venetos multis adfecit incommodis: Gradonico interim post annum & duos menses extincto: sufficit Ioannes Delphinus: qui prouisor fuerat bello Taurisino. Is eueſtigio pacem a Ludouico impetrauit: præfuitq; annis quinq;.

Io. Delphi⁹ Laurẽtius Celsus.

Laurentius Celsus vir rei naualis peritꝰ: vt qui antea bellis maritimis prẽerat: dux factꝰ absens: quum legatione apud Carolum regem Galliæ fungeretur: cui pater dicitur obuiam: vna cum reliquo senatu ire noluisse: ne filio caput aperire cogeretur. Cretam iterũ rebellantẽ: bello compressit. Ex qua victoria ludi pro templo diui Marci sunt acti: concursu hastarum: quibus interfuit Rex Cyprius: tunc forte e Galliis reuertens. Præfuit annis prope quattuor. M. Cornarius M.CCCL. eloquio præstans: vt qui sæpe missus orator fuerit: multa ob facundiam impetrauerit. Dux factus bellũ contra Ludouicum regem renouauit: Carolo Imperatore: apud quem orator fuit eques factꝰ est. Andreas Cõtarenus pater patriç merito vocatus: alterq; Venetiatũ cõditor: q; eam a maximis inimicoꝝ periculis liberauerit: inter quç Genuensiũ maximũ fuit: qui ob Tenedum eis ab Andronico Imp. concessum: & a Venetis eis ademptũ: quartũ bellum excitauerunt: adscitis sibi Ludouico rege: & patriarcha Aquileiẽsi: ac Carrarien sibus: Clodiam post longam obsidionem diripuerunt. Ante hæc cum Leopoldo Austriæ duce conflixerunt. Ita q; pace cum eo primum facta: Clodiam per Nicolaum Pisanum qui in Polæ perditione inuidia ac calumnia quorũdam in carcerem coniectus fuerat: deinde in tanto discrimine liberatus: recuperauit. Taurisium grauiter a principe Carrarien si: qui Ludouico regi militabat: obsessum: iuuante Leopoldo Austriæ duce: cui oppidum dederat: incolume defendit. Pace demum cum omnibus facta: excessit: anno magistratus. XIIII. Iaderem quotidie deficientem ac tumultuantem tandem a Ladislao rege Pannoniæ emit. Michael Maurocœnus pestilẽtia post mẽses quattuor absumptus. Antonius Venerius Francisco Gonzagam ab obsidione maxima Ioannis Galeacii per ducem eiꝰ Carolum Malatestam: ex fœdere liberauit. Clodiam a Genuensibꝰ semidirutam restituit. Præfuit annis. XVIII. Michael Stenus Vicentiam hortatu ducissæ Mediolani Catherinę: post mortem viri Ioannis Galeatii: q; se a Carrarien sibus tueri non poterat: sponte deditam acquisiuit. Deinde Paduam & Veronam per bellũ: Francisco cum filio in carcere necato. Præfuit annis. XIII. Thomas Mocœnigꝰ dux absens factus: quum legatione fungeretur apud Cabrinnum Fũdulum: Carolum Malatestam Aponi ducem fecit: ad tuendũ Venetorũ statũ contra Sigismundũ Imperatorem: qui veniens in Italiam ad ferreum diadema suscipiendum: Taurisium aliaq; loca ceperat. Veronam in officio continuit. Turcas classe ingenti superauit: Piratas æquore toto fugauit: Pannonios quottidie tumultuantes bello repressit. Præfuit annis. X. Franciscus Foscarus. M.CCCCXXIIII. inter principes viros virtute & rerum gestarum gloria commemorandus: cui nihil ad virtutem aut fęlicitatem prẽter litteras defuit. Rauennam: eius principe Hostasio Polentano expulso: ciuibus sese dedentibus recepit. Contra Genuenses apud Chium Insulam prospere pugnauit: Brixiam duce. F. Carmignola: & Bergomum: & Cremam adsecutus est. Ipsum vero postea ducem: vt infidum: q; bellum Brixiense ducere comperisset: vt Philippo vrbem seruaret: securi in medio foro percussit. Postremo iam nonagenarius post q̃ præfuisset annos. XXXIIII. q; propter ęuum iam inutilis reipublicæ videretur: ab ingrata patria se magistratu abdicare iussus: ex animi: vti puratur: dolore paulo post decessit. Fertur enim eius patri qui in Aegypto negociabatur: propheta exillis quẽdam prædixisse habiturũ eum filium: qui princeps quandoq; patriæ foret. Foscarii temporibus: thesaurum. S. Marci Stamatus Cretensis homo subripuit miro quodammodo. Ingressus siquidem cum Borso Estensi: veluti vnꝰ e comitibus spectatum: noctibus postea inclusus in templo: marmoreã tabulã (nã marmoribus incrustati parietes sunt) euulsit: deinde noctibus clam murum perfodit: interdiu tabula reposita. Tandem ad sacrarium penetrans: inde res æstimatione vicies centũ millių aureorũ abstulit. Re igitur communicata cum socio Cretensi sub sacramento: ab eodem prodit⁹ est. Paschalis Marimpetr⁹ annos. IIII. princeps. Christophor⁹ Maurus cum Pio pontifice ad bellum contra Turcas ire accinxerat: vna cum aliis principib⁹: si per ipsius pontificis vitam licuisset. XL. tamen aureorum millia ei a patrib⁹ missa fideliter Mathię regi mittenda pro stipendio curauit. Nicolaus Thronus. M.CCCCLXXII. Herculem Estensem multis resistentibus Ferrariæ principem constituit. Regnum Cypri reipubl. parauit: Cu-

Creta iterũ rebellat M. Cornarius

Andreas cõtarenus. Bellũ. IIII. Genuen ob Tenedum. Ni. Pisanus Clodiã defendit. Taurisiũ defensum Iader ẽpta. Anto. venerius Vicẽtia dita

Padua & verona Sigismũd⁹ Imperator.

F. Foscarus

Stamat⁹ cretẽ. thesaurũ. S. marci subripuit

Paschalis Christofor⁹ Maurus. Ni. thron⁹.

ius historiam in Cypro explicabo: prefuit menses viginti. Nicolaus Marcellus apud Scodram Illirię oppidum obsessum: Turcas superauit per Antonium Lauretanum classis præfectũ: præfuit annum: menses tres. Petrus Mocenigus dux. LXX. Scodram prius obsessam cum prætore Veneto liberauit. Quamobrẽ procurator sancti Marci absens: deinde dux creat. Post eũ Andreas Vendraminus: sub quo Turca Carnorum regionem plures dies depopulatus est: ad Scoritium castris positis & Tiliauento vsq; transmisso: ad quã cladem sero iam Carolum Montonium: quem paulo ante exauctorauerant: ex Ethruria accersiuerunt. Ioannes Mocenigus Petri ducis germanus: cum Turca a quo annos. XXVII. vexati fuerant: pacem tandẽ his conditionibus fecit: vt Venetus Scodram cum Tęnaro Laconiæ promontorio: & Lemno insula Othomano Turcæ relinqueret: penderetq; illi quotannis. VIII. aureorũ millia. Ille vero liberam ponti nauigationem ei permitteret. Deinde vt Constantinopoli magistratus Venetus esset: qui iura Venetis diceret. Ioannes pręterea bellum aduersus Herculem Estensem: ruprica causa fœderis gessit: in quo eius vires ostensę: q; solus contra totam fere Italiam pugnauerit. Pax demum facta Polentano acquisito: Gallipolim & Brundusium data mutuo pecunia regi Fernando pignoris loco accepit. Quũq; apud Marcum curiam incendio absumptam restituere cœpisset: morte præuentus est: anno principatus septio. Marcus Barbadico anno. M. CCCCLXXXV. non toto biennio: cui Augustinus Barbadico frater successit: Anno. M. CCCCLXXXVII. Cũ Sigismundo Austrię duce pugnatum ad Roboretum Venetorũ oppidum: in Retis obferrisodinas quas vterq; suas faceret: in quo periit dux illorũ Robertus. Seuerinas: discessum tandem æquis conditionibus. Carolus rex Venetis item armis ex Italia pulsus: de quo supra mihi narratum. Turcę iterum in Foroiulienses excursione facta: millia hominũ septem capta apud Tiliauentũ: quum eum ob inundationẽ vado transmittere non possent: interfecerunt. Paucis post mensibus Naupactũ Cotonem Methonemq; ceperunt: in cuius defensione Antonium Grimanũ classis præfectum exilio mulctauerunt: q; iniussus ante tẽpus discusserit: q; q; inmilitũ ignauiam non animaduertisset: cui Melchior: huic vero Benedictus Pesaro successit: qui Aeginam Zacynthu: Cephaleniã hosti ademit: simul Hispano auxiliãte per Gundissaluũ Fernãdũ. Deinde Lesbum aliquot dies frustra oppugnauit cum sociis Gallis: qui iniussi discedentes. DCCC. ex eis naufragio periere. Interim Barbadicus moritur: anno ducatus. XV. cui Leonardus Lauretanus sufficit: dignus maioq; indole: & sub quo prospera reipublicæ cuncta ominant: cuius rei initiũ Pesaro dedit expugnato Nerito expugnato: quod nũc. S. Maura est: trm̃ euripo a Corinthiis discretum. Quo demum hosti reddito: pax cum eo facta est: anno. M. DIII. ac Venetis tuta quocunq; nauigatio permissa. Deinde quum Pandulphus Malatesta post Alexandri põtificis mortem Ariminũ recepisset: iterũq; a Cæsare Borgia eiiceretur: & demum Guidone Feretrano supperias ferente: tertio reuersus: in reliquum tempus sibi timeret: vrbem Venetis tradit: eius tractus pactione qui Ciuitatula in agro Patauino appellat. His igitur viris ac rebus gestis: Venetię florent: quas si citra inuidiam priscis comparemus: pculdubio imaginẽ quandam reip. Ro. in eis pspiciem9: ac in eam quãdoq; magnitudinẽ peruenturã fuisse: si per Turcarum quib9 tot annis soli restiterũt: bella licuisset. Nam nec fortitudo defuit: si cum alioq;: tum Caroli Zeni: & Nicolai Taurisani gesta recensebim9: nec dicendi gloria si Iustinianos. barbaros Bembos: Donatos: aliaq; clara ingenia memorabimus. Postremo nec rerum bona copia: quum pręter publicã tutelam ab externo hoste omnis Italia eius remige rebus abundet: adnauigantibus nautis ex Syria quotannis: vnde aromata conuehunt: ex Aegypto margaritas: Ex Tanai pelles: ex Britannia lanas: ex Hispania coccum.

Ni. Thron9 regnũ cypri cõparauit.
Nicolaus Marcellus.
Petr9 Mocenigus.
Scodra obsi dione liberat lo. Mocenigus
Brundusiũ & Gallipol' Venetis pata: sil' & Polentanũ.
Augustin9 Barbadico.
Anto. Grimanus
Laurentius Lauretan9.
Pax cũ Turca.

Istria.

POst Timanum Istria velut Peninsula panditur altitudine Plynio passuũ M. XL. circuitu. CXXII. cum Liburnis & amne Titio terminat: ad quem ab Aquileia sunt pass. CC. Mil. vt Tuditanus: qui Istros subegit: in statua sua ibi inscripsit. De causa vero nominis hui9 Plynius hęc scribit. Istriam cognominatam tradunt a flumine Istro ex aduersa Padi fauce contrario eorum percussu mari interiecto dulcescente: plærique falso dixere: & Nepos Cornelius etiã Padi accola. Nullus enim ex Danubio in mare Adriaticum amnis effundit: deceptus credo quoniã Argonauis flumine in mare Adriaticum descẽdit: nec procul Tergeste: nec iam cõstat quo flumine humeris traiectam alpes diligẽtiores tradunt. Subiisse autem Istro: dein Sauo: dein Nauporto. Cui nomen ex ea causa est inter Aemoniam alpesq; exorienti. hęc Plynius. Hanc quidem Aemoniam nunc ciuitatem nouam putant

Aemonia Nauportꝰ flu. nũc Labatꝰ: a quo & vicinum oppidum Labatum Tergeſte colonia Inſcriptio Formio flu. Aegis Parentium Pola. Iuſtinopolꝭ. Inſcriptio vetus. Petrꝰ Paulꝰ Vergerius.

propequam ſunt oſtia Nauporti fluminis: nunc Labati: in quem ex alpibus Iuliis deſcẽdentem Plynius dicit nauẽ fuiſſe demiſſam. Euſtathius grammaticꝰ dicit eo tempore Iſtrum habuiſſe aditum ad mare adriaticum: poſtea præcluſum ſiue alueum mutatũ. Iſtriæ caput Tergeſte colonia romana nunc ditiõnis imperatorũ: ſita in ſinu nominis ſui. In qua vrbe legitur hęc inſcriptio. Cęſ. Coſ. Deſig. Tert. iii. vir. C. P. C. Iterũ murũ turreſq; fecit. Poſt eã quoq; ſex paſſuũ millibus Formio Fluuius: nunc Ciſanus vocatus. Deinde Aegis Parentium Plynio; quod nomen adhuc priſcum portumq; retinet. Pola in extrema Italiæ ora a Colchis condita: vt Plynius & Mela. Strabo addit q; Colchi aduerſum Medeam fugientẽ miſſi: cũ minime compotes eſſent: redire fruſtra timentes: hunc locum ædificauerunt: Polamq; quæ lingua Colchoꝝ exiliũ ſignificat appellauere. Deinde a Iuſtino Iuſtiniani principis filio ad tuendã Iſtriam: oramq; Italię cõtra barbaroꝝ incurſiones Iuſtinopolis condita: vt plane ex antiqua inſcriptione: quæ adhuc ibi legitur: apparet: hoc modo. D. N. Cæſ. Iuſtinus. P. Sal. Pius Fælix victorias triumphator ſemper Aug. pont. max. Franc. Max. Gotth. Max. Vandalic. Max. Coſ. iiii. Trib. vii. Imp. v. Conſpicuam hanc Aegidis inſulam intima Adriatici maris cõmodiſſ. interiectam venerandę Palladis ſacrariũ quondã & Colchidum Argonautarum perſecutorum quietem ob gloriam propagãdam Imp. S. C. Q. in vrbem ſui nominis excellẽtiſſ. nũcupãdã: honeſtiſſ. P. P. P. deſignauit. fundauit. C. R. P. Q. & gente honeſtiſſ. refertam. Ex hac vrbe Petrus Paulus Vergerius patrũ memoria nominat iuris ſcientiæ peritiſſimus philoſophus & orator: qui nõnulla & ipſe monumẽta reliquit. Arrianũ de geſtis Alexandri conuertit. Deceſſit in Pannonia Contubernalis Sigiſmundi Imperatoris.

Gallia Togata.

Boii.

Alliam togatam Ptolemæus Plyniuſq; eam tm̃ vocant: quæ intra Padum Rubiconem & Appẽniunm eſt: q; Boii Galli dudum hunc tractum occupauerint: cultuq; romano ac toga vterentur. Boii enim (vt in Galliæ principio dixi): partim etiam in Ethruria dicam: veniẽtes in Italiam: hic primũ pulſis Ethruſcis conſedere. Cicero in Philippicis florẽ Italię ac robur Galliã vocat Dicta eſt Aemylia: & Flaminia: q; vt ait Strabo libro. V. M. Lepidꝰ: & C. Flaminius Coſſ. & victores Ligurum ſtrauere. Hic quidem Flaminiam e Roma per Tuſciam & Vmbriam vſq; ad Ariminum. Alter reliquam vſq; Bononiam quæ Flaminiã intercipiebat: & a Bononia vſq; Aquileiam. Liuius veroaliter: cui magis ſtandum. In hanc enĩ ſententiam libro. X. de bello Ma. ſcribit. M. Aemylius Lepidus: & Cn. Flaminius Coſſ. deuictis Liguribus Apuanis: pace vicinis data: ne in ocio militem haberẽt: alter a Bononia ad Aretium viam Flaminiam: alter a Placentia vt Flaminiæ committeret: vſq; Ariminum Aemyliã perduxit: videtur & Tranquillus huic adſentiri: qui ait Auguſtum non autem Flaminiũ a Roma ad Ariminum viam ſtrauiſſe. Romandiola quoq; a recentioribus poſtea dicta. Cuius nominis cauſam paulo poſt dicam. Primum Rauenna eſt in ora de qua Strabo. Rauenna a Theſſalis

Rauẽna

condita perhibetur: qui quum Tuſcorum iniurias ferre nequirent: Vmbros quoſdam vltro ad ſumpſerunt: qui & hoc tempore vrbem inhabitant. Illi vero domum rediere. Plynius autẽ Sabinorum coloniam dicit ante vrbem conditam. Hanc Auguſtus ad tuendam Illyrici orã claſſe muniuit: vt legitur apud Tranquillum. Poſtea Tyberius muris reconcinnauit: vt ex inſcriptione antiqua ſupra portam apparet. Quos poſtea Valentinianus iunior imperator reſtituit: qui multos ibi moratus eſt annos. Poſtremo Theodoricus rex annos vigintiquattuor quibus eam incoluit: ędificiis baſiliciſq; luculentis ornauit: viſitur adhuc eius monumentum ab

Exarchatꝰ. Lõginꝰ exarchus. Smaragdꝰ. Romanus. Ciuitates exarchatus Romãdiola. Bernardiꝰ & Hoſtaſiꝰ polẽtarii

A maleſunta poſitum. Hinc & magiſter eius Caſſiodorus fuit. Hęc & ſedes quondam Exarchatus: qui magiſtratus cœpit anno. DCXX. a Iuſtino primum excogitatus: vt Imperatoris quodam modo vicarius in Italia foret: eaq; fuit auctoritate: vt pontifex Romæ creatus: ab eo probaretur. Durauitq; annos centumſexagintaquattuor. Quo tempore Aiſtulphus Rauennam cepit. Primus Lõginꝰ a Iuſtino miſſus: qui Romã nec adiuit vnq̃: nec curauit: niſi per ducẽ qui cõſulis dignitatẽ referret. Deide Smaragdus & Romanus. Deinde alii. Eius ditionis fuere Rauenna/ Ceſena/ Ceruia/ Forum liuii/ Forum truẽtinorum: Forum cornelii: Bononia/ Mutina. quæ omnia Pipiniꝰ Aiſtulpho ſuperato: qui eas occupauerat: Romano pontifici tribuit: quod & Carolus: & eius poſtea filius Ludouicus comprobauere: voluereq; hãc partem Romãdiolam dici ex vrbis Romæ nomine: cui fidiſſima ſemper coniunctaq; fuit. Preſul Rauennas primus qui pallio decoratus ab imperatore fuerit: vnde cæteris exemplum: ſæpeq; quum Romano pontifici ſubeſſe refugeret: tandem ſuccubuit. Bernardinus & Hoſtaſius de polenta fratres Rauẽnę do

minationem occupauere: tenuereq; annos vigintitres. Cõiecto in carcerẽ patre Guidone: q; delirare cœpisset. Post aliquot deinde annos Hostasius defuncto fratre: solus potiebatur: qui cũ desidiam atq; ignauiam paternam præ se ferret: a Rauennatibus vrbe Venetis tradita: eiectus in Creta exulauit. Aer Rauennæ q̃q̃ inter paludes innoxius Straboni: q; latas exhalationes cam pestres: & maritimas habeat. Sapis fluuius inter Rauennam & Cesenam Plynio. Isapis Strabo ni: ab accolis hodie sapiens appellatus. Ad cuius ostia portus: vbi Augustus teste Tranquillo: classem ad tuendam oram Illyricam tenebat: Cesena vrbs vetusta: Malatestę nouelli possessio mox ad romanum reuersa pontificem. Postremo Cæsari Alexandri filio: vnacum cęteris vti vi cario cessit. Tempore Britonum qui ad tuendas pontificis partes in Italiam vocati fuerant: ma gnum passa incommodum: ibi quum se Cesenam cum legato recepissent: a ciuibus eorũ quot tidie iniurias ferre nequeuntibus: milletrecenti ex eis vna die trucidati fuere. Legatus re dissi mulata aliquantulum: deinde adiunctis Anglicis: eos aggressus: tria millia oppidanorum nul lo ordinis aut ætatis discrimine interfecit. Ceruia nouum vrbis nomen (q̃q̃ pontificum iuris) a Venetis occupatur. Forumliuii: vnum e quattuor Aemylię foris: cuius ciues Martini, iiii. põ tificis tempore defecere: contra quos missus a pontifice Guido de Appia vir Gallicus: qui cum toto exercitu fusus fugatusq; est: Guidoni Bonacto ciue Foroliuiensi mathematico: horam pugnæ: vt dicitur: suis ex horoscopo constituente: q̃q̃ huiusmodi prædictiones vanæ plerũq; sunt: quam cladem postea Guido Feretranus est vltus. Missus item a Martino: qui victis bello Foroliuiensibus: vrbis mœnia diiecit. Floruere in ea ciuitate viri litterati: Guido quem supra dixi. Iacobus de Turre: medicus. Rainerius Arsendus Bartholi præceptor: & ætate mea Blon dus historicus. Militares vero Brandolinus Tibertus Branduli Mostarda: præter omnes autem Ordelaphi: quorum familia a patriciis Venetis orta: multos est annos domiata. Inter quos Frã ciscus & Sinibaldus Ordelaphi: hi enim anno Millesimo. CCCXXXIIII. cum imperatore con tra pontificem conspirauerant: & post Clæmentis. V. obitum: vrbis tyrannidem occupauerãt postea ad pontificis fidem redeuntes: a Benedicto vicarii creati sunt. Idem in quodam prœlio a Rainaldo Estensi capti: ac postea dimissi fuere. Scarpetra Ordelaphus dux Alborum eiectorũ Florentia: qui Foroliuii se receperant. Cicchus Ordelaphus itẽ vicarius anno millesimoquadrĩ gentesimoquarto: dum in lecto ęgrotaret: a populo vnacum filio paruo: ob eius intolerabilem tyrannidem interfectus est. Pinus Ordelaphus nostra ætate: vti solus regnaret: Franciscum fra trem trucidauit: eiꝰ filiis in exilium pulsis. Decessit. M. CCCCLXXIX. infante filio notho tm relicto in tutela vxoris Constantię: e Mirandulę comitibus: quumq; Galeoctus Manfredus Fa uentię princeps Francisci ex sorore sua filios exules reducere conaretur: Constantiam obsedit: quę se se in arcem cum priuigno & Antonio fratre recepit. Interea Federicus Vrbi dux a Sixto pontifice cum exercitu missum: blanda effecit oratione: vt constantia ciuesq; vrbem Hierony mo de Riario Sauonensi Imolæ comiti: ipsius Sixti alumno sponte traderent: vti vicario regen dam. Puer interim non sine suspicione mortem obiit. Hieronymus itaq; accepta ciuitate: pau cis post annis a ciuibus coniuratis: intra suas ędis trucidatur: superstitibus liberis: vnacum ma tre Cathetina Galeacii ducis ex pellice filia: virili animo muliere: quæ per dolum arcem ingres sa: ac vrbe Vicecomitum auxilio potita: de coniuratis supplicium sumpsit. Verum non multo post tempore: ab Alexandro cum auxilio Gallorum bello petita: postq̃ obsidionem aliquandiu acriter pugnando sustinuisset: tandem in arce capitur. Romamq; ducta diu in custodia fuit. Cęsar vero Alexandri filius ei ac Forocornelii vicarius surrogatur: quo deinde deiecto Iulio põ tifice ciuitates receptæ. Padusa fluuius non longe ab his finibus de quo supra in regione Vene tię dixi. Fauentia & Fidentiola: quarum meminit Liuius Libro. LXXXVIII. Sulla Carbonem cum exercitu ad Fauentiam Fidentiolamq; Italia expulit. Spartianus quoq; dicit Ceionum Cõmodum: qui & Aelius verus est dictus natum maioribus Fauentinis. Capitolinus matre tã tum Fauentina: patre Ethrusco. Hanc vrbem Gothi sustulerunt: atq; restitutam Franciscus Aenobarbus rursus deleuit. Anno vero inde ducentesimo: Britones in Italia militãtes diripue re. In hac Manfredi diu dominati sunt. Quorum Ricardus Manfredus primus ex Capitaneo a Benedicto pontifice: sicuti & reliqui Fauentiæ Imolęq; vicarius. Millesimo. CCCXXXIIII factus est Guidacius: & Astorgius muris vrbem restituerunt. Astorgius deinde pro Nicolao Estensi contra eius necessarium Actium: de Ferrarię regno decertantem: fortiter dimicauit: ea de causa ab Alberico Cunii comite Fauentia expulsus: a legato deinde pontificis restitutus fuit. Postremo deprensus: q; legati consilia Foroliuiensibus proderet: & ad defectionem eos

Sapis flu. Cesena.

Cerula. Forumliuii

Viri clari foroliuien.

Ordelapho rũ familia.

Padusa flu. Fauentia. Fidentiola

Manfredo rũ familia.

sollicitaret: captus in foro securi percutitur: relictis magni nominis filiis: Carolo & Galeocto. Hic pulsus a Carolo natu maiore: Venetis militauit: quorũ potẽtia: anno .M. CCCCLXXX. Carolo eiecto: ciuib⁹ admodum infesto restituitur. Duxit vxorem Ioannis Bẽtiuoli filiam: quæ quum ab eo sperneretur: simulata valitudine: inter medicos sicarios admisit: qui eum in cubiculo ad ægrotantem venientem adorti confoderunt. Huius filius Astorgius: egregia indole adolescens: quum longam obsidionem Cæsaris ab Alexandro pontifice patre missi substinuisset: tandem expugnatus: ductusq; nuper Romam: & in Tyberim nocte quadam præcipitatus est. Nunc vero ciuitas hęc vnacum Arimino: a Venetis eam inuito pontifice occupatur. Tadeus e Manfredis: singulari (vt aiunt) desidia vir: Forocornelii: quod ei ex hæreditate obtigerat: a Galeatio duce eiicit: ac Hieronymo de Riario genero pro dote cõcedit. Ea vrbs a militib⁹ Narsetis diruta: deinde a Clephi crudelissimo Longobardorum rege Imolæ nomine restituta est: vt Rauenatibus in fide populi Romani perseuerantibus opponeretur. Flumen habet Vatrenum iuxta labens in Padi ostia defluens Plynio. Hinc fuit Ioannes decimus. Mutillum oppidum: hodie Mutilliana appellatum. Liuius. XXI. Per Vmbriam qua Tribum Sabiniană vocant: Boios inuadere iussit. Deinde ad castrum Mutillum. Hæc comitum Guidorum familiæ possessio: quæ annos iam sexcentos in Flaminia & Ethruria floruerunt. Forum populi. Grimoaldus Longobardorum rex iratus oppidanis: q̃ eum in transitu impediuisset: sabbato sancto mane: populo in re diuina: & consecrando chrismate occupato: diripuit: ac solo æquauit. Instauratumq; postea a Foroliuiensibus: Egidius cardinalis legatus iterum deleuit. anno millesimo tricentesimo sexagesimo. Forum truentinoꝝ Plynio appellatũ: inter quattuor Aemyliæ fora nũc Brectonorum: interq; pontificis ciuitates: quas Federicus Aenobarbus accepit in pacis fœdere Alexandro tertio redditum fuit. Huc præsul Foro populensis post ruinam eius loci se recepit: vnusq; nunc vtriq; præest. Bononiam coloniam Ethruscorum Plynius solam relictam fuisse ex his duodecim quas illi transapenninum duxere Felsinam tũc vocatam. Deide a Boiis qui eam Ethruscis ademerant: Boioniam: & per paragrammatismum Bononiam. De his multi auctores: vt in Gallia comata dixim⁹. Liui⁹ libro. XXII. Q. Mutius inde in agrũ legiones duxit Boiorum exercitus haud multo ante traiecerunt Padum: iunxeruntq; se Insubribus & Cenomanis: & inferius Boii in agrum suum Tannetum profecti. Tannetum enim vltra Regium est: non quod nunc Cannetum vocant: vnde Cannetulorum familia Bononiæ: ex quo patet Reginenses: & Mutinenses ea circa oñia loca occupasse. Idem auctor libro. XXI. Boii sollicitati ab insubribus: nec tam ob veteres in populum Romanum iras: q̃ nuper circa Padum: Placentiam: Cremonamq; colonias in agrum Gallicum deductas ægre patiebãtur: tresuiri ad deducendas colonias missi: Placentiæ mœnibus diffisi Mutinã cõfugerunt. Legati ad Boios missi violari sunt Mutina obsessa. Item libro. XXXVI. P. Cornelius Scipio Nasica Cos. Boios Gallos victos in deditionem accepit: de quibus triumphauit. Libro. XXXVII. dicit coloniã a Romanis deductam: agrumq; eum fuisse captum. Hanc ciuitatem Ludouic⁹ Lotarii Imperatoris fili⁹: sub Sergio pontifice cum exercitu peteret: magna clade adflixit: mœnia diiecit: q̃ in transitu a ciuibus incommodum ei fuerat illatum. Deinde breui tempore restituta adeo creuit: q̃ anno Millesimo. CCLXX. aduersus Venetos: a quibus maris Adriatici libertate impediebant: tribus annis bello contenderunt. Ad ostia Padi cum armatis quadraginta millibus. Pax tandem his cõditionib⁹ facta: vt ostiorꝝ Padi Venetis imperio relicto: Bononiẽsib⁹ tm̃ sal ac frumẽta per ea sine portorio deferri liceret. Sequente anno orto in ea tumultu: pars quę imperatori studebat: eiecit Lambertacios: Asinellos de Andolo comites: Patricos: Carbonenses: Storletos de Albesio: Dela Fracta: Dela Mola: De Rusticanis familias: qui quum se Foroliuii recepissent: obsessi a Bononiensibus aduersariis: tandem victores fuere: septem millib⁹ interfectis. Obsessa vero Bononia deinde sæpe a Vicecomitibus fuit. Actio primum: deinde Ioanne præsule: qui demum eam ex Iacobo Pepulo Tadei filio: vrbis tunc domino: libro ducentisimillibus Bononiensibus mercatus est: rexitq; per vicarium suum Ioannem Olegium: qui filius ei⁹ putabatur. Missusq; olim ab populandum agrum Florentinum fuerat: a quo illi multa incommoda passi sunt. Hic tandem defuncto præsule: quum in discordiam cum suis vicecomitibus veniisset: ciuitatem legato tunc pontificis tradidit. Firmumq; in Piceno commutatiõe recepit. Quum iterum postea a Barnaba vicecomite adscitis sibi Florẽtinis vrbs obsideret. Gregorius. XI. absens Britonũ. X millia ad resistẽdum cũ Bernadono duce ex Gallia misit. Res denicq; composita iter eos: Ioãnes Galeatius postremo: omnib⁹ vehementius eam pressit: aduersantibus tamen Florentinis pot

Forumcornelii

Vatreni fl. ostia Mutillum

Comites Guidi. Forũ ppli a Grimoaldo dirutum

Forũ truẽtinoꝝ Bononia colonia. Boii

Tãnetum.

Exules Bononienses.

Tade⁹ & Iaco. Pepuli Io. Olegio.

Io. Galeatii obsidio

tꝰ:nihilominus ſe dedentibus Bononienſibus:per Io.Gētiacū exercitus ducem:Ioannem Bentiuolum: qui vnus oīno reſiſtebat: comprenſum iugulauit.Is enim patrię dominationem oc cupauerat:ex genere patreq; admodum paupere genitꝰ:iuuante Nanne Gozedino potēte tūc ciue:ſolertia ſimul & audacia breui tempore effecit:vt imperium quod illi parare ſperabatur:ſi bi retineret.Verum pulſus a Iambecchariorum factione fuit:cum iam patriæ dominus omniū conceſſione vocaretur.Breui deinde poſt tēpore:Carolo eius factionis principe extincto:rediit. Poſt mortem vero Ioannis Galeatii:quum Philippus dux Bononiam:cæteraq; ablata pontifici redderet:Antonius ipſius Ioannis filius ad conſequendam patriam dominationē:tumultus excitauit.Ex quo ab Eugenio pontifice per Nicolaum Piciniū comprenſus: ac ſecuri percuſſus eſt:vrbiſq; cuſtodiæ Franciſcus Picininus,M.filius adhibitus. Is enim cum Annibalem Antonii filium nothū auctoritate pollentem:iam in patria videret:ſimulata venatione atq; conuiuio:eum cum primoribus in arcem.S. Io.ducit.Sed poſt epulas:cęteris dimiſſis: cum Gaſpare & Achille Maluitiis:retinuit:ac in arcem Varanēſem adduxit.Vnde clam Galeatii Marescotti:& Virgilii Maluitii opera Annibal effugiens:Bononiā rediit:ac libertate cōclamata:ſtatim Picininum comprendit:ſimulq; arcem Bononienſem:quæ a præſidio Picinini tenebatur auxiliis Florentinorum Venetorūq;:qui Simonetū de Caſtropetro miſerant:expugnat exercitum inſuper a Philippo miſſum vnacum Ludouico Vermio duce profligat. F. demū pro Maluitiis captis cōmutat:ac lābeccharīis expulſis Cannetulos exules reuocat:Baptiſtā & Galeoctū fratres:cum quibus ſimul & Maluitiis communi auſpicio rēpublicā rexit cum Venetis ac Florentinis ſocietate inita.Verum inuidia atq; inſtigatione Philippi ducis Baptiſta impulſus: dum Annibal Franciſci Giſlerii Cannetuloꝝ clientis: ſimulq; coniurati filium de ſacro fonte leuat: ac dexteram Franciſco initæ neceſſitudinis gratia porrigit:incautus a Galeocto Baptiſtæ fratre trucidatur.Cuius parricidii:paulo poſt & ipſe pœnas dedit:a populo interfectꝰ:in forumq; vnco tractus.Quūq; Annibalis paruus filius ſuperſtes Ioannes nōdum aptus regno videretur: Sanctus Bentiuolus ſufficitur.Hic natus ex concubina Hercule patre:Ioānis filio: Antonii fratre:qui in Ethruria res geſſit:& Eugenii iuſſu ſublatus eſt.Florentiæ tunc filius pauper agebat Folloniam factitans. Igitur a Bononienſibus ad rempublicam accerſitus: ex opifice princeps ſubito factus:ſeſe miniſme degenerem oſtendit.Exules qui mœnia iam tenebant:extemplo adreptis armis: præter ſpem omniū reppulit.Is Herculem & Cōſtantiam liberos reliquit:quorū alter viuit:altera Antonio ex comitibus Mirandulę nupta:proximis annis Romæ deceſſit: matrona pulchritudine incomparabili:tum ingenio indoleq; proſapiam referens.Ioannes nūc potitur Annibalis filius:eiectis Maluitiis:cum quibus ſummā habebat neceſſitudinem:ſoluſq; in tota Aemylia Alexandri pontificis viribus reſtitit. Vrbs item ea tot paſſa varietates abhinc annis circiter.LXXXX.a pontificis præfectis:mœnibus reſtituta fuit.Cēſetur & claris ingeniis L.Pomponio Atellarum ſcriptore:vt ait Euſebius:Ruſticello oratore:ac.L.II.pontifice:inter recentiores vero Ioanneandreæ:& Calderino iuriſperitis.Inter Bononiā & Forumcornelii Claterna antiquum oppidum:Plynio Straboniq;:cuius nūc parua videnť veſtigia. Amnes quoq; Renus & Sauena:nunc Quadena vocata.Inter Forumcornelii & Fauentiam:Senius & Vatrenus Straboni:nunc Santernus.Iuxta Fauentiam vero Anemo Plynio:nunc Lamonem vocāt. Mutina Colonia Ro.deducta vnacum Piſauro & Parma:vt Liuius teſtatur libro.XXXIX.in hanc nihil reperitur ſæuitum a Gothis aut Longobardis:nec eius etiam mentio.Omnino quā hodie cernimus:aliam eſſe a vetere conſtat ædificatam circiter annum.M.C.De hoc oppido ſupra multa attulimus.nullꝰ enim æque a veteribus memoratur locus.Hic Bruti & Cęſaris bellum ciuile:nunc vero ditionis Eſtenſiū.Prope Scultēna fluuius ex alpibus in Padū labit:vbi autem extendit in finem ab accolis Panara vocať. Illuſtrať ea ciuitas Geminiano præſule ſanctiſſimo: ſub Iouiniano principe.Regium Lepidi ab ipſo Lepido Triūuiratus tempore conditum: cuius meminit Frontinus,Itemq; Plynius qui Reginenſes eos vocat:Reginos veroapud Brutios. Reginates etiam in hac parte commemorat: forte nunc Coregiates: vnde nobilis eiuſdem nominis etiā familia:quæ res multas in Italia geſſit:de qua paulo poſt dicam.Ornať hęc ciuitas Maximo vrbis ciue:ac preſule viro ſanctiſſimo:qui Venetias deinde tranſlatꝰ fuit. Sunt alia nouis nominibus oppida partim ex veteribus corruptis. Inter quę Carpi:quod id putauerim:quod Straboni in ea parte ponitur:Campi Nacri:vbi dicit quotannis Mercatum fieri ſolitum.Hinc Piorum familia iamdudum dominatur.Item Mirandula quę proprios habet oppidi nomine principes.Parma colonia deducta vnacum Mutina & Piſauro:vt Liuius in.XC.Eiꝰ

Io.Bētiuol.
Iābeccharii
Ant.bētiuolus
Annibal bē tiuolus
Cānetulī re ducti.
Sāctꝰ benti uolus.
Hercules Io.iunior.
Claternā
Renus.
Sauena.
Vatrenus.
Anemo.
Mutina.
Scultēna fl.
Regiū Lepidi.
Reginēſes.
Regini.
Reginates.
Coregiates
Cāpi nacri.
Piorꝫ famīlia.
Mirādula.
Parma

agri caſtella: factioneſq; vrbis: a quattuor paulo ante tenebantur familiis: Roſciis: Coregia-
Roſcii. tibus Palauicinis: & Vitalenſibus: Qui vni quondam parebant duci Mediolanenſi: diſſiden
Coregiates tes inter ſe: Hanc olim vrbem adſecutus eſt Guido Goregias: Philippini Gonzagę auxilio: pul
Palauicini. ſus deinde ab Actio Corregiate fratre: Eſtenſium viribus freto: Actius vero quum eam tuerinō
Vitalenſes valeret: Obizoni Eſtenſi tradidit: Obizo rurſus Luchino vicecomiti. Poſt hęc Otho tertius ty-
Otho.iii. rannus: eam electis Roſciis inuadit: quem ad extremum Nicolaus Eſtenſis per Sfortiam in col-
loquio circunuentum: vt ſupra dixi: de medio ſuſtulit. Poſtremo vrbs hæc vicecomitibus ceſ-
ſit: nunc vero cum reliquo ſtatu Gallorum regi. Abluit ab eius nominis flumīe. Ad familias re
deo. Inter Coregiates: præter ſupradictos fuit Giſbertus Coregias dux Senenſium exercitus:
venit in ſuſpicionem: ne Picinino tunc hoſti ſtuderet: quapropter a Senenſibus in vrbem accer
ſitus: e curiæ feneſtris præceps deiicitur. Inter Roſcios vero Petrus Marſilius: & Rolandus: ex
his Petrus Venetis olim contra Maſtinum Scaligerum militauit: in quo bello occubuit: fingu
laris modeſtię vir: ſimul & prudentiæ: quippe qui ſuos in ſeuera diſciplina retineret: ac diceret:
vt a ſtupris ac furtis: præter omnia: abſtinerent. Huius nepos Petruſmaria Roſcius Venetis itē
in bello Ferrarienſi militans contra Herculem Eſtenſem: Parmam vexabat: vt ducem Mediola
ni ab eo diuerteret bello. At ille Nucetum & Candidam arcem: eius oppida: ei eripuit. Quoex
tincto: Venetī memores officii eius: fratrem Iacobum ſtipendio. XXX. milliū aureorum ſuſ-
Tannetum tentarūt. Tannetum: de quo ſupra mentio (Hic Narſes conductis decem millibus: longo To
Brixillum. tilam prœlio ſuperato) interfecit. Brixillum apud Mutinam Plynio ponitur. Id oppidum quū
ſubeſſet Rauenatibus: Rotaris rex captum diruit: eodemq; bello ab ipſis Longobardis materia
Tarus flu. turribus: ac pluteis munitum: Rauennates iniecto igne penitus deſolauerunt. Tarus fluui⁹ vl-
Fidentiola. tra Parmam Plynio nomen adhuc retinet: ex Appennino in Padum fluens. Deinde Fidentiola
Bobium. a dextera vetus oppidum: ab læua nouo nomīe oppidum Bobium ad Appennini iuga ſitum:
Cœnobiū vbi nobile cœnobium a Theodolinda regina Lōgobardorum extructum. Hic anno Milleſimo
vbi libri re- CCCCLXXXXIII. huiuſcemodi libri reperti ſunt. Rutilius Naumatianus. Heroicū Sulpi-
perti. tii carmen. LXX. epigrammata. Terentianus maurus de litteris/ſyllabis: & metris omnis ge
neris. Cæſius Baſſus: Velis longus de orthographia. Adamantius Martyrius de. B. litera &
muta. v. vocali. Probi Catholica. Cornelii Frontonis elegantiæ latinę. Sergius grammatic⁹ de
littera: liber perſimilis Iulio Polluci de vocabulis rerum: ſed hoc amplius. Latina græcis voca
bulis reſpondent. Caſuus ſacerdos de octo partib⁹ orationis. Paraphraſis ſuper ſex Virgilii li-
bris. Trium æglogarū Virgilii enarrationes. Dracontii variū op⁹. Prudentii hymni. Cōputus
ſic eſt inſcriptus Grecorum & Latinorum. Alter liber computus digitorum inſcribitur. Age-
nius Vbrecus de controuerſiis agrorum. Higinus de limitibus agrorum: & metatione caſtro-
rum. Balbus de nominibus menſurarū. Vitruuius de hexagonis heptagonis: & id genus. Frō-
Placētia co tinus de qualitate agrorum. Cęſarum leges Agrarię: & Colonia rum iura: quorum bona pars
lonia his annis proximis a meo municipe Thoma Phædro bonarū artium profeſſore: eſt aducta in
vrbem. Placentia colonia deducta a quattuoruiris: Cornelio Scipione: & Tito Sempronio lon-
go Coss deductis eo ſex millibus colonorū vt opponeretur Gallis qui eam partem tenebant: vt
author Pedianus. Liuius libro. XXI. Agro Gallorum capto: colonię deductę ſunt Placentia &
T. Tinca Cremona. Placentinos Cicero de ſe benemeritos in orationibus vocat: q; pro reditu ſuo cum to
ta Italia certauerint. Hinc fuit. T. Tinca orator: vt Cicero in Bruto. Gregorius etiam decēuit
ſanctus: qui Lugdunenſe cōcilium celebrauit: Hęc anno Milleſimo ducenteſimo decimonono:
a Palauicinis tunc primum tyrannis poſt Longobardos cum antea libera fuiſſet: occupata fuit
variis deinde agitata caſibus: poſt Ioannis Galeatii mortem ſępe direpta eſt. Franciſcus Sfor-
Trebia flu. tia dux Mediolanenſium: exercitus: extincto Philippo: eam ad Venetos deficientem poſt lon-
Claſtidium ga obſidionem: etiā nauali prœlio: cū Padus excreuiſſet: captā diripuit. Proceres in eo bello
fuerant. Iacobus Piccininus: Guidaccius Manfredus: Ludouicus Vermes: Carolus Gonzaga
omnes autem ſub duce Franciſco. Apud Placentiam Trebia fluuius: vetus retinens nomen:
clade quoq; Romanorum inſignis: ex Appennino in Padum fluit: Claſtidium Straboni haud
longe a Dertone.

Libri. IIII. Finis.

R. Volaterrani Cõmentariorũ Vrbanorũ Lib. V.

Hetruria.

METruſcos dicturus: nihil habeo potius pfari: q̃ quæ Liuius libro. v. Tuſcorũ ante Romanorũ imperiũ late terra mariq; opes patuere. Mari ſuperoiferoq;: quib⁹ Italia iſulę modo cingit: quãtũ potuerit: noia ſunt argumẽto: q; alterum Tuſcũ cõmuni vocabulo generis: alterũ Adriaticum mare ab Adria Tuſcorũ colonia vocauere. Italiæ gentem: græci eandẽ Tyrrhenã & Adriaticã vocant. Hi in vtrũq; mare vergentes incoluere vrbib⁹ duodeins terras prius cis Apenninũ ad inferum mare: poſtea trans Appẽninum totidẽ quot capita originis erãt coloniis dimiſſis quę trãs Padũ oia loca: excepto Venetorũ angulo: qui ſinũ circũ colunt maris vſq; ad Alpes tenuere. Alpinis quoq; gentib⁹ eadẽ haud dubio origo eſt maxime Rhetis: qui loca ipſa efficiunt: nequid ex antiquo præter linguæ ſonũ: neceum incorruptũ retineant. Dionyſius vero Halicarnaſſeus ait Hetruſcorũ originẽ: alii indigenas: alii aduenas putant. Qui indigenas volũt a minutis ædificiis ac paruis: quæ lingua eorũ ſicuti & græcorũ Tyrſes dicunt. Qui vero aduenas dicunt Tyrrhenũ Atyis regis Lydorũ filiũ huc cum claſſe aduectũ volunt. Xanthus Lydius qui Lydorũ ſcripſit hiſtoriam: neq; Tyrrheni alicuius: neq; Hetruſcorũ mentionem facit. Sed Lydum & Torebum Atyis filios dicit totidẽ populos inter ſe diuiſos ab ſe cognomiaſſe. Hellanic⁹ Leſbius ſcribit Pelaſgos tm̃ in hanc partẽ veniſſe: ac eos poſtea Tyrrhenos cognoiatos: dictoſq; poſtea Tuſcos a ſacrifico ritu: quos Thyoſcos græci vocant. Placet tñ Dionyſio diuerſos eſſe populos: licet confuſos poſtea vno Tyrrhenorũ noie vocatos. Multa. n. dicit oppida a Pelaſgis ædificata: q̃ poſtea a Tyrrhenis occupata Tyrrhenorũ dicta ſunt: vt Agillina: Piſa: Faleriũ: Feſcenium: indiciũ vel maximũ barbaros hic qñq; habitaſſe: ſermo peregrin⁹. Nam auctor Liui⁹ cum ad ſiluã Ciminã a Fabio cõſule victi eſſent Hetruſci: quidã eos per ſiluã inſecutus: qui linguã Hetruſcã pbe nouerat. Idẽ quoq; in. ix. ſcribit Romanos pueros antiquit⁹ Hetruſcis litteris ſicuti poſtea græcis eruditi ſolitos. Plyn. Ilicẽ vetuſtã dicit fuiſſe Romę ęreis lr̃is hetruſcis inſcriptã. Volaterris quoq; nup reptа ſaxea imago longæ veruſtatis cũ litteris circa: vti putam⁹ hetruſcis: quæ nulli hodie dignoſcunt. Auguſt⁹ item apud Tranquillũ Mœcenatẽ ſuum verbis Hetruſcis exagitat.

Liuius

Dionyſius

Xãthus Lydius

Tuſcis ſermo barbar⁹

Eſar ẽũ id eſt deum herruriæ vocans. Hinc Romanis ornamenta triũphalia & deorũ cerimoniæ & ptim⁹ aruſpex Tages & Piſeus tubę repertor & Ludio accerſitus in theatra. Hic Mezenti⁹ rex diuũ contẽptor: qui vini mercede Rutilis auxiliũ tulit. Deinde Porſena: nec alia gens magis Romanos ab initio exercuit. Tandem duob⁹ vltimis pliis victi ſuccubuere. Primo ad ſiluã Ciminã a Fabio cõſule: vti ſupra dixi. Deinde ad lacum Vadimonis a Papirio dictatore: vbi. ccc. millibus plio deletis: hetruſcorũ vires penit⁹ interiere. Bis poſtea defecere. Primũ in bello punico ad Magonem. Liuius. xviii. Cor. cõſ. in Hetruria iudiciis agitauit eos qui ad Magonẽ reſpiciebãt. Deinde bello ſociali: quorũ principes Arretini: quo tpe Romani Arretiũ & Cluſium vaſtauerũt. Poſt hęc in officio vſq; ad Honorii principis tpa durauere. Ex illo multa a Gothis: plura a Longobardis incõmoda paſſi ſũt: quorũ impio ſub ducib⁹ agebãt: qb⁹ demũ pulſis ab Impatorib⁹: per Caſtaldium magiſtratum nouum cœpta Hetruria regi. Eius ciuitates Ludouic⁹ Pius cum Paſchali põtifice diu ſit vt Arretium Volaterrę: Piſæ Cluſium: Piſtorium: Luca: Luna imperio adiudicarent̃: reliquæ pontifici. Poſtq̃ vero imperium ad Berengarium Germanoſq; venit preſa Hetruria vnacum reliqua Italia variis calamitatibus fuit: interq; cæteras anno. Milleſimo CCCCXL. ab irruentibus Pannoniis direpta eſt: a Vandalis item circa Populoniam Leone Imperatore: poſtremo a Saracenis: qui Sardiniam tenebant. Ipſi⁹ termini Macra Tiberis & Appẽninus. In ora igitur poſt Macram Luna prima offertur cum portu quondam nobili iam vſq; Lucani tempore deſerta. Vates placuit accíri: quorum qui maximus ævo Aruns incoluit deſertę mœnia Lunę. Ex huius ruinis nouum oppidum ac vicinum Sarazana excitatum: prę̃ſtq; vtriq; præſul vnus Nicolai. v. qui inde fuit oriundus prouidentia. Hæc cum oppido vicino Petraſancta a Florentinis adempta Lucenſibus tenebatur: per aduẽtum vero Caroli regis anno. M. CCCCXCVI. ad antiquos dominos ambæ redierunt. Petraſancta enim Lucenſium eſt ædificium. Quo tempore de finibus illi cum Genuenſibus litigabant: appellaruntq; ex cognomine viri Mediolanenſis: qui ab Imperatore arbiter eo miſſus locum illum Lucenſibus adiudicauit.

Hetruſci ſubiugati ad ſiluã Ciminã: Ad lacũ vadimonis.

Defectio hetruſcorũ

Caſtaldius magiſtratus hetruſcorũ.

Macra flu.

Luna

Sarazana

Petraſancta

Luc⁹ ferõię.

Apuani.
Apua Põtremulum

Malespinarũ familia
Carrea
Fossę papirianæ.
Tigulia.
Nucetum.
Fiuizanum
Liburn9 port9 Labro vocat Salebro
Vada volaterrana.
Cecina flu.
Populonia.

Port9 traiãi
Populinũ
Appianorũ ꝓpria
Iacobus.ii.
Gerardus.
Iacob9.iii.
Rainaldus Vrsinus.
Baldasinus

Mãnet9 Appianus

Iacobus.iii.

Scatones.
Suberrani.
Vmbronis ostia.
Telamon port9.
Herculi portus.
Ansidonia
Fenilia.

Exruinis illius oppidi excitatum putatur: quod lucus Feroniæ vocatum Ptolemęo ponit. Nõ nulli Fanum Herculis putant. Hic Macræ fluminis accolę cum tota Lunensi regione antiquitus Apuani vocabantur Ligures ab Apua oppido: quod satis putauerim esse Pontremolum ex coniectura verboꝝ Liuii libro. X. Sempronius e Pisis in Apuanos Ligures vastando aperuit saltus vsq; ad Meram fluuium & Lunæ portum: Meram enim apud eum flagitiose scriptum puto pro Macra. Nam Meræ amnis hic nullus alius mentionem facit: Auseris Lucensium est non Mera ex multa coniectura: vt alibi narrabo. In hac parte plurima castra nouo nomĩe: magna ex parte Malespinarum familiæ subiecta. Tantũ Carrea Plynio nominatum. Nunc forte Carrara vnde marmur nobile Romanorum ædificiis expetitum. Iuuenalis. Procubuit veluti qui saxa ligustica portat. Fossas papyrianas Ptolemęus etiam ponit: ex cui9 ruinis Fossonouum a mari aliquantulum recedens ædificatum existimauerim. Similiter & Tiguliam ab eodem hic locatam. quam nunc Lagulam vocãt. Castro autem Nuceto iuglandes in eius agro frequentes nomen dedere. Fiuizanum cum paruis vicis tm̃ hic hodie Florentinis possessum. Post Lunensiũ regionem Liburnus est portus Ptolemęo vocatus: Ciceroni autem Labro: scribit enim ad. Q. fratrem in epistolis ad Atticum. Hominem cõueni: & ab eo petiui: vt q̃primum rediret: statim dixit: erat enim iturus: vt aiebat: ad. iii. Eidus: vt aut Labrone: aut Pisis conscenderet. Antonio in itinere Salebro dicitur. Vada hinc Volaterrana Straboni Plynioq; Ostia fluminis Cecinę: qui per agrum Volaterranum fluit: initiumq; a Monterio prope Massam habet. Populonia notissima vetustate: hanc Niceas patricius Constantinopolitanus classis Imperialis pręfectus: regnante in Italia Bernardo Caroli nepote: igni ferroq; deleuit. Huc quaq; olim Vandali mari excurrentes: a Basilisco Leonis. iii. pręfecto repulsi sunt: quem postea locum Plumbini princeps Corsis reserit: qui totam Hetrurię oram deprędabãt: portum habuit qui iamdudum desert9 ab accolis: nunc Baractus vocitat: prędonum receptus. Contia hunc ex alia dorsi parte portus Traianus Ptolemęo: vbi nunc Populinum est: quasi parua Populonia: ex eiusq; ruinis excitatum possessumq; ad hunc vsq; diem Appianorum familiæ: cuius princeps Iacobus Appianus scriba Pisanorum: qui Petrum Gambacurtam ciuitatis principem dominũq; suum per proditionẽ interfecit: Imperiumq; sibi adripuit: huius filius Gerardus minime apt9 rem paternam tueri: Pisas Ioanni Galeacio vendidit Plumbino sibi retẽto. Ex hoc & Paula Martini põtificis sorore ortus Iacobus. ii. vir admodũ mitis: qui quũ sobole careret: concubinã ex Aethyope ei9 tympanistę grauidã ex se putans: vicinarũ vrbiũ legationes ad puerperiũ baptismaq; inuitauit: illa vero interim puerũ toto corpore atrum pariens: patrem referentẽ: risum inuitatis: pudorẽq; Iacobo excitauit. Hoc demũ extincto Rainaldus Vrsin9 ei9 gener successit: qui graue Alfonsi regis obsidionẽ passus: q; Florentię inimicos ei9 fouisset: magno se aio defensitauit: regẽq; tãdem infecta discedere coegit: in quo bello Galeatii Baldasini Siculi militis Alfonsi memorandũ tradit facin9. Ter hic muros ascendere conat9: ter e sũmo deiect9 est. Quater cũ hoste expuocatiõe victor. Armat9 sinistra ephippiũ equi dextraq; tenẽs hastã: in equũ insiliebat. Defũcto Rainaldo Catherina ei9 vxor metuens regẽ: missis ad eum oratoribus: aureum poculũ. vi. põdo quotannis dare promisit. Post hanc populus quẽdam Mannetũ Appianũ solũ ex ea familia superstitẽ: qui apud Troiã Apulię cũ vxore iam senex & inglorius agebat: ad impiũ accersiuerũt: qui bona cũ gratia multos pfuit annos: cẽsum Alfonso pẽdẽdo. Moriẽs duos ex cõcubina filios reliqt quoꝝ minor Iacobus. iii. maiori a populo platus patri successit: vir sęuus ac libidinosus dũ vixit: & ipse decedens superstitẽ filiũ reliquit simul & successorẽ Iacobũ. iiii. Quo nuper ab Alexãdro pulso: Cæsar ei9 fili9 oppido potiebat: eoq; mox deiecto: ille rursus patrię restitut9 est: In horũ agro ac ditione duo parua oppida paulũ a mari remota: Scarlinũ & Suberetũ: quæ fortasse fuerint ex colonis his quos Scatones & Suberranos in ora Herhrurię Plyni9 vocat: In littore Senensiũ sunt Vmbronis ostia nauigiorum capacis: vti idem est auctor. Labit ex montibus q̃ sunt inter Aretiũ & Senam recto tramite. Telamon port9 a Telamonio Teucro huc adplicãte post bellũ Troianum: ac extincto fratre diuersa exilia quærente: huc & Marius etiam ex Aphricano exilio reuertens peruenit. Deniq; apud hunc nobilis illa Romanorum contra Gallos victoria: Aemylio Lepido: & Attilio Regulo Cõs. teste Polybio: Prope hunc etiam port9 Herculis: quod nomen non mutauit: & Ansidonia cum portu quę dicit Fenilia iam extincto Marsilianũ montes quoq; acut9. Iamnutius & Argentari9 Senensium ac pontificis romani termin9. De Ansidonia pdigium ferẽ quũ a Carolo magno contra Lõgobardos difficilius cęteris expugnaret ad

ducta.S.Anastasii Caluariæ:castrisq; prælata:statim in potestatem venisse.Quapropter hęc cũ nonnullis etiam supradictis littoralibus dono eius cœnobio Romę ab eo concessa:cuius rei monumentum in eodem templo marmorea tabula inscriptum legit.Post hęc Grauiscę a Græographis ponunt:quę iam interiere.Deinde Castrũnouum:quod Cornetum esse diligentiores putant.Nam & pars hodie ciuitatis eo nomine appellatur.Vocabatur & Castrum Inui: vti Seruius in versu Vergiliano libro.VI.testat.Pomerios castrumq; Inui:bolamq; chorãq;.Inuus em pan seu faunus dicitur:ab ineundo:ob eius libidinem.Is vero corniger quum sit; non mirũ Cornetum postea locum fuisse appellatũ.Amnis hic labitur Minio:e montibus vicinis:recta in mare profluens semita.Virgili9.Minionis in aruis.Paulũ vero a mari remota Tarquiniorum vestigia visuntur:nomen priscũ adhuc retinentia.Tarcontis ædificium:illi9 qui duodecĩ Ethruriç ciuitates condidit:vti Strabo.Huc applicãs Demaratus Corinthius: Lucumonem genuit: qui Tarquinius Priscus vocatus Blera Plynio Ptolemęoq; vestigia & oppidi & nominis retinet Pyrgi vero ciuitas vetus putatur.Virgili9.Et Pyrgi veteres.Centum cellę:quarum meminit Plynius in quadam epistola.Hadrianus:inquit:princeps centũ iudicib9 totidem cellas ædificauit:ad audiendas præsente se causas institutas.Hic etiam Augustin9 librum de trinitate scribens:prodigiũ pueri cocleari pelagus euacuare conantis vidit.Postremo portus Ro.a Claudio extructus:deiecta naui maxima:quæ olim magnũ Abeliscũ aduexerat:vt ait Tranquillus.Absoluta iam ora:ad interiora reuertar:initio a Pisis sumpto.

Grauiscæ.
Cestrũno.
Cornetũ
Minio
Tarquinii.
Blera.
Pyrgi.
Cẽtũcellæ.
Aug.pdígiũ.
port9

Res Pisanorum.

PIsas Dionysius a Pelasgis conditas dicit.Plyni9 Vergilium secutus:a Pisęis Peloponnesi:sitasq; inter Arnum & Auserim scribit.Strabo autẽ sic Pisæ ab his conditę sunt Pisanis:qui e Peloponneso cum Nestore aduersus Ilium militauerunt remeantes errore dissecti: hi quidem Metapontum:alii Pisanũ tenuerunt agrum.Duos autem inter amnes sitę sunt:in eorum congressione Arni & Esaris.quorum alter ex Arretio multus delabitur:non tamen integer:Sed trifariã diuisus:alter ab Appennino:cõfluentib9 autem illis vnũ in alueum:adeo tolluntur mutuo alterius impetu; vt qui in amborũ ripis extent:se inuicem aspicere nequeant:hæc Strabo.Qui autem hi amnes simul cõfluentes sint:sane alios non videmus:q̃ Eram & Elsam nunc vocatos in Arnum confluentes:Eramq; vicinorem Pisis ab eo Esarem vocari necesse est.Plyni9 vero inter Auserim & Arnũ dicit.Est autem Auseris fluuius prope Lucam:cuius olim pars riuus ille qui iuxta Pisas nunc labitur fuit. Hunc etiam forte Strabo intelligit:ac pro Auseti Esarem ponit: nam Era: nec ex Arretio: nec Appennino labitur:qd si de Auseri dicit:necesse fuerit eum quandoq; in Arnũ alio cursu influxisse.Pisanorum terra mariq; res diu floruere.Anno siquidem.DCCCCLXII.Otho prim9 quũ primum Pisas veniret:septem Germanoq; familiis in eo loco reliquit habitare volentiũ.Quas & facultatibus & honoribus ornauit.Quę sunt huiusce modi.Casamacta:Orlandi:Ripafracta:Gatani:Guisemarii:Vicecomites:Dodi.Non multis post annis:quum a põtifice edictum esset:vt cuiq; Christiano liceret Sardiniam possidere:modo a Saracenis eam liberasset:Pisani eam expeditionem aduersus Musactum eorũ regem fecere:interea Lucenses qui superiore anno ob quasdam incursiones in discordiam venerant:adiũctis transpadanis in agrum Pisanũ inuadunt:Valdeserchium ceperũt:quos Pisani statim remeantes vsq; ad Ripamfractã fugauerunt:nec multo post cum classe Regium obsederunt.Musactus e Sardinia Pisas inuadit atq; incẽdit:multitudine ad vicinos se mõtes & loca pxima trãsferẽte:at Pisani cũ victoria remigrantes:ac incensam vrbem ingressi die Sãcti Sixti:anno.M.VI.restituere in primis ędificiis curauerunt:post annum deinde sextũ Cardinale Ostiensi a pontifice missso:tum Lamberto pręsule Pisano populum impellentibus:Christi causa Sardiniam rursus repetentes:victoria potiunt:insula capta atq; incensa:fugatoq; Musacto. Verum post triennũ ab eodem irruptiõe facta: vna cum ceteris Christianis pulsi eam amiserunt:eodemq; anno cum Genuensibus societate facta recuperauerunt:ex cõuentis præda illis:Pisanis vero insula cessit.Quę ab eis in quattuor diuisa est partes: Arboream: Calarim: & alias duas: quibus singulis magistratus præfecerũt:quos iudices adpellabant.Carthaginem dein anno.M.XXX.classe ceperunt:regemq; captũ ad põtificem duxere: quem Christianũ factum: ac diademate redimitũ: randem remisere. Post annos viginti:Musact9 antiquam Sardiniæ possessionem recepit:multis castellis & ædificiis ornauit:at Pisani rursus impulsore pontifice eandem expeditionem tentantes:ac in Corsicã tem

Esar
Ausetis
Bellũ cõtra Saracenos.
Musact9 rex Sardinia capta
Carthago cũ rege capta.

pestate delati: eam deinde Sardiniam ceperunt: quam Musact⁹ ante fugam pri⁹ cum bonis his quæ exportare non poterat incendit. Anno post hæc Panormū in Sicilia Saracenis ademerūt: ex cui⁹ victoriæ manubiis præsulis ædis ac basilicā ædificare cœperūt: vbi prius ædes diuę Reparatę fuerat: vectigali assignato: partim quod Beatrix Ethrurię comitissa Pisis sepulta: ac ei⁹ filia Matildis ei assignauerant: partim qđ Henrici. III. cōcessio: a quo per legatos impetratū: vt Papinīani & Reguli in valle Serchi reditus ei dicarent. Anno. M. LXX. bellū Genuensiū occasione ablatę eis Corsicę sustinuerūt: nec multo post. XII. ipsoꝝ triremes Arni ostia ingressas: die item. S. Sixti superauerūt: ex quib⁹. VII. mercib⁹ onustas: Græciā petentes ceperunt. Ex quo Pisani inter fastos cū diem rettulerunt: bis iam consecuta victoria: templumq; ei extruxerunt: anno. M. XC. in expeditionē Hierosolymitanā vnacū Gallicis pceris⁹: & ipsi cum ingenti classe p fecti: Caloioannē imperatorem: qui in itinere commeatū ac transitū impediuerat: multis adfecerāt incommodis: insulis insuper nonnullis ademptis: cum quo pacē hac conditione fecerunt vt cœptum iam Pisis templum: cum sacris ædib⁹: sua absolueret impensa. An. M. CVIII. in maiorem & minorē insulas Baleares adhortante Paschale. II. pont. expeditionem suscepere: vbi mensesa profectione. XXVI. labores: famemq; ac naufragia experti: semestri tandē obsidione eas cepere: ac Pisanos in eo bello mortuos tumulo cū elogio rei gestę Massilię in ęde Victoris honorauerunt: qui adhuc extat his versibus. Verbi incarnati de virgine Mille peractis Annis bis centum: bis septem connumeratis: Vincere maiolicas Christi famulis inimicas Tentant Pisani Maumeti regna prophani. Mane necī dant: multi tamen his sociant: Angelicę turbæ cœliq; locant in vrbe Terra destructa classis redit æquore ducta: Primū ope diuina simul et victrice carina. O pia victorum bonitas: defuncta suoꝝ Corpora classe gerunt: Pisasq; reducere quęrunt. Sed simul adductus ne turbine gaudia luctus Cæsi pro Christo: tumulo claudunt in isto. Ex ea igit̄ pręda portas ligneas rettulere: quę nunc in templo Pisano cernunt̄: paruāq; columnam supra portam maiorē stantem. Duas insuper columnas porphyreticas: quas postea Florētinis ob merita seruatę ab eis: Pisanis absentibus: vrbis contra Lucenses: dono dedere. Quæ proforibus templi diui Ioannis hodie cernunt̄. Sed & regē Saraceno maioris interfecto: reginam captā cū paruo filio: Pisas in triumphū duxere: vbi ab vrbis præsule Christian⁹ simul & canonic⁹ factus: ad postremum rex Maioris in paternū regnū dimittit̄. Anno. M. CLXVIII. Americo regi Hierosolymitano contra Saracenos qui Alexandriam occupauerūt. XL. triremes miserunt: consecutaq; victoria: gratię eis actę per legatum. Humaniq; & hospitales in Ro. pontifices fuere: nā his fere temporib⁹ Gelasium. III. Henrici. III. Imp. iram fugientem: Dein Callistū. II. e Burgundia Romā illac iter habētē: qui & Sardiniā pisanis cōcessit exceperūt: Innocētiū. II. itē electum Pisas duxerūt: ac ei⁹ causa vnacū Imp. Sicilię regnū Rogerio auferre cōtenderunt. Quo tempore Neapolim annis. VII. simul cū oppidis circa multis præsidio tenuerūt: inde iuris ciuilis pandectis: quę nunc apud Florētinos sunt: Pisas traductis: Salernitanāq; ciuitatem obsederūt: pro quib⁹ meritis ille pacem inter ipsos & Genuēses primū cōstituit. Deinde Pisanū præsulē Metropoliticū fecit. Postremis vero temporib⁹ Gregorium. XI. ex Gallia Romā redeūtē: q̄q̄ interdicti sac is ab eo ob Florētinoꝝ societatē fuissent: gemina triremi iuuerūt. Anno. M. CLV. fœd⁹ cū Guilielmo Rogerii filio iniuerūt: a quo plurimis donati munerib⁹ fuere. Aedem diuo Barptolemęo dicauerūt: ac pars vrbis quæ Chinsica vocat̄ flagrauit. Anno autem. M. CLIX. Cum federici Aenobarbi partibus studeret Palarius cōsul: qui postea Palario castro nomē dedit: cū Gerardo comite ac nobilib⁹ pisanis auxilio ipsi impatori qui Mediolanū obsidebat: pfectus ē. Rursū eidē ad expugnationē vrbis veteris cum exercitu a fuere. Paucis deīde post ānis Cōcho cōsule multa ędificia publica cœpta ędificari: & Rainerius homo Pisan⁹ ac rustic⁹: qui terrā arabat: ois Veneris expers: ac iustissim⁹ sanctitate florebat anno. M. CLXX. cum classe Albiganū cepe rūt: ex quo Genuen̄. bellū in se cōcitarūt: qui cū. LII. triremib⁹ in ostio Rodani cōflixerūt: ac demū victi & reb⁹ spoliati: liberi precib⁹ ducis cōdonati fuere. Deīde Gregorio. VIII. sequestro: q ea tēpestate Pisas venerat: pax inter vtrūq; populū facta: mox ad Hierosolymitanā expeditionē cū eodē Federico classē. L. triremiū vnacū Vbaldo Lāfranco vrbis præsule miserūt: q̄ Imperatore i flumie casu demerso: statī domū reuertit. Sub eodē pśule Cāpūsactū dicauere: ex terra quā Hierosolymis adduxerāt iniecta nuncupatū. Idē quoq; pśul in Gorgonā insulā Othonis Imperatoris furorē aufugit: q̄ cum vt pontifici rebellē Innocentii. III. iussu Pisis publice sacris interdixerit. Post hęc Pisani Federico. II. pontificis hosti magnopere fauerūt: cui⁹ causa cardinales quosdam a Gregorio. IX. ad concilīū cōtra eū ex Gallis adcersitos apud Malorā depressērunt. Malo

Baleares insulę captæ.

versus

Colūnę porphyreticæ. Regina maioris insulæ cū filio pisas ducit̄.

Pisani hospitales in Ro. pont.

Pādectæ iuris.

Palarī⁹ cōsul.

Gerard⁹ comes.

Cōch⁹ cōs.

Rainerī⁹. S. Albigaunū captum

Hierosolymitana expeditio

Vbald⁹ Lāfranc⁹ pśul.

Cāpus. S.

Malora portus

ra cũ saxea moles seu scopul⁹ instar insulæ aqs abdit⁹. V. pass. mil. in mari ꝓcedens recessu ca-
uo: ac brachiis portũ efficit Pisanũ: hui⁹ igit scelcris haud multo post diuina vltione pœnas de-
dere. Supati in eodẽ fere loco: memorabili clade a Genuensiũ classe: dũ de Corsicæ impio decer
tarẽt: vbi triremes. XLIX. hoim vero. XII. millia desiderauerũt. Sed & ab eisdẽ iterũ paucis post
annis alia sustinuere incõmoda: portu ac turri apud Liburnũ captis atq; incẽsis. Ab eodẽ itẽ Gre
gorio Sardinię titulo priuati: nõ destitere quin oĩb⁹ virib⁹ pseuerarent: traderentq; & ipsi suis
ꝓceríb⁹ facultatẽ insulã eam quoquo modo cõsequẽdi: quã ad postremũ Bonifaci⁹. VIII. Ara-
gonũ regi tributũ pollicenti: reliqs exclusis: cõcessit: cũ quo rege etiã postea bello cõtenderũt:
multisq; demũ acceptis incõmodis: pacẽ certis cõditiõib⁹ fecerũt. Mãfredo etiã Sicilię regis Fe
derici filii partes cõtra põtificẽ iuuerunt. Quo postea crimie a Clæmẽte. IIII. expiati fuere. Pau
lo vero ante anno videlicet. M. CCLVIII. cũ Venetis cõtra genuenses societatẽ iniuerũt: ãnos
X. duraturã. Qua etiã tẽpestate apud Acconẽ in Syria cõtra eosdẽ pugna nauali cõmissa supe
riores fuere: prẽfecto classis ac duce Sigerio Saxecta cõsule simul & Hẽrico Gataneo capitaneo
Pisano. Statum vero reip. vari⁹ magistrat⁹ administrauit. Primo vnus consul: deinde Antiani
cũ potestate: ac capitaneo: postremo dux: verũ ex his nonnulli tyrannidẽ occupabãt populo nõ
diu tolerati. Anno siquidẽ. M. CCLXXXII. Vgolin⁹ comes eoꝝ ciuis: q oppida quæ dã in agro
Pisano retinebat: multos annos in patria dominat⁹: cũ partiũ putaret Gibillinaꝝ Guelphis tñ
& Florẽtinis faueret: ab Vbaldis Gualãdis: Lãfrãchis: Orlandis simul cõiuratis expulsus: ad flo
rentinos cõfugit: quoꝝ auxilio multa patriæ dãna intulit. Demũ post aliquot annos reuocat⁹
ac auctore Rogerio ꝑsule ciuitatis e familia Vbaldoꝝ per ꝓditionẽ capt⁹: vnacũ filiis fame ab-
sumpt⁹: cui⁹ adhuc familię cernunt reliquię in agro Pisano Gerardescã possidentiũ ab eo Gerar
do vocitatã: quẽ supra auxilio missũ a Pisanis dixi. Sed & eadẽ tẽpestate alii quoq; ex vrbe pulsi
a factione vicecomitũ ad Florentinos itẽ se recepere. Inter quos Neri⁹ Gallura: eorũq; simul &
Lucẽsiũ auxiliis multas in patria excursiões fecere. Demũ Pisas portu põtibusq; occupatis obse
derunt. Pisani tot pressi angustiis: Guidonẽ Feretranũ accersiuere: cui⁹ virtute: simulq; dei be-
nignitate resp. restituta: ac Pontadera multaq; alia amissa recuperata fuere. Guidoni Federic⁹
itẽ Feretran⁹ in exercitu successit: cui⁹ tunc opa Balnea ad aquas ædificiis habitationibusq; or
nata fuere. Post hęc Pisani mãdata quæ dã Imp. Rodulphi: q Miniatę morabãt: spernentes: pla-
ne ad defectionẽ tendere videbant. Quare vicarius eis bellũ inferens: Pisas adeo diripuit: vt vix
postea resipiscere fuerit. Vgutius deinde Fagiolan⁹ e Flaminia oriund⁹ vir fortissim⁹: capita-
neí noie ad regendã remp. accersitus: Lucæ dominationẽ inuasit. Florẽtinos plurimis adfecit in
cõmodis: ꝑsertim anno. M. CCCXI. apud montẽ Catinũ vallis Neuolæ: Pistorienslb⁹ ac Vola-
terranis sibi adscitis. Sed quũ ex parente tyrann⁹ fact⁹ esset: primũ Lucenses filiũ eius Nerũ ex
vrbe pellunt: q Castritiũ nobilẽ adolescentẽ e Castrocanũ familia in carcerẽ duci iussisset. Vgu
tio igit ineos ꝓdeunti: ac inde paulo post re infecta redeunti: eodẽ die Pisani portas clauserunt:
ille ad Malespinas vna cũ filio confugit: vbi tentato sępi⁹ nequicq reditu ad solũ paternũ reuer
tit. Pisani deinde Gerardũ e comitib⁹ Donorciatici reb⁹ pficiunt: post vero hunc Fatiũ comitẽ
hic ciues ad concordiã induxit: vir vnus oĩno iustissim⁹ putatus: decessit post annos. IIII. ex pe-
stilentia: maximo oĩm desiderio de se relicto. Anno. M. CCCXXXIX. Pisis studiũ litteraꝝ insti
tutum: ꝓbante põtifice. Deinde renouantib⁹ bellum Florentinis: Ioannẽ Haucurtũ ex Anglia
vocauerunt: cui⁹ ductu Floretinos adeo pstrerunt: vt oĩbus circa oppidis captis: ad portas vrbis
sint castrametati: verũ duce: vt dicit: corrupto: illi periculũ vitauere: pauciq; post annis cõmu
tata fortuna duce Galeocto Malatesta: Pisanos insigni clade adfecerũt: ex eisq; ad mille captos
in triumphũ duxere. Pax deinde subsecuta Innocentii pontificis legato pacificatore: Pisani id
Gambacurtoꝝ: qui tunc vrbis potiebant: auaritię referentes: eos ex vrbe pepulerunt: ac Ioan-
nem Agnellum nobilẽ virũ Pisanum ducẽ primum nouo tunc magistratu cõstituerunt Anno
M. CCCLXV. Cui⁹ itẽ non longa felicitas: post annos siquidẽ quattuor dũ Lucę quo salutatũ
Carolũ Imp. erat: ludos spectat: ruina podii: crus perfregit: ex quo magistratu se coact⁹ est ab
dicare: Filiiq; Gualtiri⁹ ac Franciscus in eius locũ in tẽplo ab vniuerso populo surrogati. Verũ
illis inuidiosũ recusantibus magistratũ: Antiani ad palatii confessum: antiquãq; rediere pote-
statem. Carolus interea Pisanis septem aureorum millia singulis mensibus donec esset in Ita-
lia imperauit. Anno. M. CCCLXIX. Petrus Gambacurta cum Guidone fratre ac filiis. XII. au
reorum millibus Carolo datis: reditum in patriam impetrauit: vbi tanto exceptus cum hono-
re: quanto nemo vnq̃. Hic igitur Florentinoꝝ fuerat amicus: quumq; aliquãdiu rem tenuisset:

Cardinales deprimunt
Supati a genuensibus.
Bellũ cũ Aragonũ rege ob Sardiniam.
Sigeri⁹ saxecta consul
Vgolin⁹ comes
Rogeri⁹ ꝑsul
Neri⁹ gallura.
Guido Feretranus
Fed. feretr.
Balnea ad aquas.
Rodulphus Imp.
Vguti⁹ Fagiolanus
Luca capta
Mõscatin⁹.
Gerard⁹ comes
Fatius comes
Pisis studiũ litterarum.
Io. haucurt⁹ exãglia accersitus
Bellũ cõtra Florẽtinos.
Antiani renouati
Petrus Gãbacurta reuocatur

Ia. appian⁹ a Iacobo Appiano viro Pisano scriba reip. rerũ oim consciꝰ per scel⁹ interficit. Iacobus rerũ potitus: post annos quattuor: remp. filio Gerardo dimisit. Hic videns vrbẽ minime tueri posse: anno dominationis tertio: Ioanni Galeatio vicecomiti vendidit: Plũbino oppido sibi reseruato.

Galeati⁹ vicecomes. Galeatius verꝰ decedens: hanc in portionẽ Gabrieli filio suo notho testamento reliquit: qui & ipse diffisus viri b⁹: eam rursus Florentinis venũdedit: illi statim vrbẽ capiunt.

Gabriel fil. Florentini. Pisani indignati: Io. Gambacurtã exulẽ reuocant: eoꝝ duce facta irruptione: Florẽtinos vrbe deiiciũt: bona diripiunt: sese in libertatẽ oino vẽdicantes: atq; vt tuti⁹ agant: Agnelloꝝ factionẽ vrbi etiã restituunt: ac cum Gãbacurtis cõciliant: ante arã Eucharistia inter vtrũq; familiæ principẽ diuisa. Mox rupto fœdere: Gãbacurta Io. Agnellũ per ꝓditionẽ cępit: ac postremo Florẽtinis aliquot menses Pisas obsidẽtib⁹ vendidit. Illi anno. M.CCCCV. in vrbẽ recepti: Gino Caponio primo prętore: huiꝰ postea Ioãnis filius Gerardus Gãbacurta: nã Fernando Siciliæ regi aduersus Florentinos venienti: castella quattuor in Appẽnino sita: quæ pater a Florentinis merito ꝓditiõis acceperat: tradere cupit: per suoꝝ proditionẽ decipit: castellis Florẽtinis traditis: ex quo ille regem pauper diu ac miser secut⁹ est.

Gerard⁹ gãbacurta

Captas igit Pisas: Florẽtini vsq; ad annũ. M.CCCCXCV. tenuere. Aduentu tunc demũ & hortatu Caroli regis Galloꝝ illac iter contra regẽ Neapolitanũ facientis: sese iterũ in libertatẽ vindicãtes: non solũ magistrat⁹: sed eoꝝ antiquas in vrbe familias expulerũt: bonaq; diripuerunt: se quoq; tuẽdi gratia in fidẽ Venetoꝝ dedidere: Quorũ auxilio excursiones in hostili crebras ausi facere: ab eis tandẽ Turcaꝝ bello imminente deserti: suis nunc auspiciis viuunt: nequicq̃ sæpe ab hostib⁹ bello lacessiti: magna vi animi potius q̃ viribus annis iam ꝑpe. XII. resistũt.

Pisani aduẽtu Caroli rebellãt

Res est mutata

Luca romanoꝝ colonia Liui⁹. XXI. Annibal in Ligures: Semproni⁹ Lucã concessit. Frõtin⁹ lib. iii. T. Domitius Caluinus cũ obsideret Lucã oppidũ Ligurũ: non situ tñ & operib⁹: sed etiã oppugnatoꝝ ꝑsentia: tutũ circuiri muros iubet. M. Varro dicit eam a Lucensib⁹ clypeis dictã: quib⁹ eoꝝ turres erãt munitę: nulla ciuitas tã breui tpe plures experta dños. Nã a Gothis possessã ante oĩa Narses. vii. obsidionis mẽse in potestatẽ redegit: deinde a Bonifacio ei⁹ vrbis ciue dñata: qui ex Beatrice Henrici Imp. filia Matildẽ genuit: coniugẽ Gotifredi magnę ditionis hæredẽ: deq; Christiana religiõe optime meritũ. Deinde Vguti⁹ Fagiolan⁹ quem supra in historia Pisana pulsum vnacũ Nerio filio dixi. Dein Castritius e Castrocanum familia: ex captiuo patriæ dñs fact⁹: res multas in Italia gessit: Galeatio vicecomiti: & Actio ei⁹ filio familiarissim⁹. Florentinoꝝ acerrim⁹ ac perpetuus hostis. Post eius mortẽ filii: a Ludouico Bauaro Imp. electi fuere: quũ ille patrem suis hostib⁹ fauentẽ repperisset. Post Bauari discessum Teutonici qui in ꝑsidio Lucę erant: cũ Marco vicecomite: quẽ missum a Bauaro ob fidem tenebãt: ciuitatẽ Florentinis ꝓtio. LXXX. milliũ aureoꝝ obtulerũt: illis autẽ renuẽtib⁹ iterũ discedẽte Marco minore satis ꝓtio: Gerardino Spinulæ Genuẽsi dedere: qui vix accepta possessione: a Florẽtinis obsidione premit. Tandẽ vnacũ ciuib⁹ rebus desperatis: Ioãnẽ Boemię regẽ qui tũc forte in Italia a Brixiensib⁹ accersit⁹ venerat: ad tutandã remp. euocat: ille dominatione accepta: Lucã ab obsidione q̃nq; mensiũ liberat: post hęc discedẽs: Petro Roscio Lucam & Parmã cõmisit: ille ex cõuentione quadã Mastino Scaligero tradidit. Mastin⁹ vero Florentinis vendidit: qui nouẽ tñ menses eam possederũt.

Castritius.

Io. Boemiæ rex.

Pe. Roscius

Mastin⁹ scaliger.

Pisani reminiscentes Lucã eoꝝ potius esse iuris: vti rebellẽ imꝑatoris ab Hẽrico sibi cõcessam vrbẽ obsidione durissima cingũt: agrũ simul vndiq; cũ castris occupãt frustra: a Roberto tũc rege: eos tanq̃ a possessione sua defendere mãdãte: tãdẽ post aliquot mẽses pax certis conditionibus facta. Nec diu postea Carol⁹ Imp. Io. regis supradicti filius in Italiã ab Vrbano pon. adcersitus: Lucã diuertendo accepit: vbi aliquãdiu moratus est: discedens cardinalẽ quendã Gallicũ in eo loco reliquit. Qui vrbẽ Lucensib⁹. XXV. aureoꝝ mil. vendidit: a Florentinis mutuo acceptis: a quib⁹ & ciues nonnulli solertes ad reconcinnandã remp. eoꝝ missi fuere. Arx item quã Castritius olim excitauerat: euersa diruta. In eoꝝ statu vsq; ad Paulũ Guinisiũ fuere. Hic cũ multas possideret opes: ac patriæ tyrannidẽ occupasset: infelicẽ habuit exitũ: vt mox dicã. Florentini postremo Lucẽses obsidẽt per Nicolaum Fortebrachiũ ægre ferentes: q; Ladislaus Pauli filius: Philippo duci: eoꝝ hosti militasset: illi ad opes Philippi cõfugiẽtes: Frãciſco Sfortię: & Nicolao Picinino ducib⁹ ab eo missis: nõ solũ pestẽ a domo perpulerũt: sed vltro ausi Florẽtinos inuadere: quib⁹ Guidantonius Vbaldin⁹ dux fuerat: prœlio cõmisso supiores fuere: vbi hostiũ equitũ quattuor: peditũ tria millia desiderata fuere. In eo bello: quũ Paulus rebus Florentinoꝝ clam studere deprẽhenderet: a populo captus: ac Francisco tradit⁹: ab eodẽ Mediolanũ ad Philippũ ductus: atq; in custodia extinctus est. Filius vero Ladislaus qui eodẽ tpe sub Francisco patrię militabat: vbi patrem esse captũ accepit: illico

Paul⁹ Guinitius.

Florẽtinoꝝ obsidio

Guidãtonius Vbaldinus

ausugit: aliquot deinde post annis: clam noctu Lucã ingressus: sese magistratib⁹ ostẽdit: flens atq; obtestans: vti iã insontis laborũ misererent: q; si per eos min⁹ in patria viuere: saltẽ mori liceret: sese paratũ eor̃ iussu supplicũ ferre. Illi misericordia cõmoti: humaniter castigãt: hortãtur q; vt sortẽ æquo aĩo pferat: neu ciuitatis ampli⁹ hoc pacto statũ pturbet: datisq; comitibus: & pecunia: abire iusserunt. Hinc fuere põtifices duo: Lucius. III. & Alexander. III. hic & Phridianus pręsul ante oĩs colit̃: cui⁹ meminit Gregorius: cũ in aliis de Lucẽsib⁹ bene merit⁹: tum q; Auserim amnẽ agros inundatione vastantẽ diuinit⁹ cõpescuit: ex quo pars ea quæ Auseris nunc dicit̃: ab eo diducta aspicit̃. Hæc & Agnelli mei patria viri moribus ac litteratura ornatissimi. Prope Lucã Fanũ Herculis: cuius oppidi parua nunc extant vestigia. Deinde Feroniæ luc⁹ Ptolemæo: qui nũc Bientina cũ lacu forte fuerit: nõnullis vero Petrasancta: vti supra mõstraui: alter enim Feroniæ luc⁹ apud Soracten: Fucetiũ oppidũ cũ altero lacu: sunt q; hos Focenses appellare velint: ex Desiderii regis marmore Viterbii reperto. Dein Piscia: Pratũ: noua noĩa de quibus aliisq; in Florentinor̃ epitome mentionẽ facia. Pistoriũ ppius Appennino: cui⁹ meminit Sallustius in Catilinario: nullũ æque oppidũ Florentinis negociũ fecit: acriusq; restitit: cũ sæpe victũ fortius resurgeret: societate auxilioq; maxime Castritii Lucẽsis freti: cui⁹ etiã adhortatione ac virib⁹ Philippũ Tidicẽ Pistorien̄. Tyrannũ pfię cõstituerũt: Florẽtinis magnope aduersus ipsi⁹ Castritii generũ: tãdẽ anno. MCCCLI. penitus succubuit: vt in Florẽtinor̃ referã hĩstoria. Hęc ciuitas mater seditionũ totius Hetrurię: ab ipsa nãq; Albor̃ & Nigror̃ factiones Florẽtiã defluxerunt. Deinde Cãcellarii & Pantiatici crebris tumultib⁹ vrbẽ implicuere. Si quũ diu quieuissent pximis annis ita sunt excitati: vt oĩa cruore: cæde: incẽdioq; referserint: nec finis adhuc esse videat̃. Cãcellariis nunc potientib⁹. hinc Nicolaus Forteguerra cardinalis Theanẽsis Athenẽũ nobile ac religiosũ constituit pauperib⁹ doctrinæ operã dare cupientib⁹ refugiũ. Fesulas ex vna pleiadũ ferũt esse dictã: inter. XII. Hetruriæ: cui⁹ adhuc vestigia visunt̃. cũ nobili cœnobio a Cosmo Medice ædificato: subiugata a Florentinis anno. M. XXIIII. loc⁹ memorabilis clade Redagagis Gothor̃ regis a Stilicone superati. Hinc Minio fluit amnis ad mœnia vsq; Florẽtina. Supra in Appẽnini iugo castra Florentinor̃ notissima. Insup & terra Pasumẽna quã Strabo dicit ab Arretio esse cæteris remotiorẽ: qua Annibal iter ad Trasimenẽ fecit: licet alia via facilior ascensu Arimino deinde per vmbriã foret a pśidiis Romanor̃ tñ magis tenebat̃. Quib⁹ verbis Casentinũ describere videt̃. Sequit̃ pars quã Liui⁹ in descriptione itinetis Annibalis omniũ fructuũ feracissimã esse dicit inter Fesulas & Arretiũ: quã vallẽ Arni superiorẽ appellãt: tũc paludib⁹ occupabat̃: obicib⁹ saxor̃ cursum Arno remorãtib⁹. Quę insequentib⁹ tpibus incisę oppido in ea parte ędificato nomen dedere. Arretiũ inter. XII. itẽ ponit̃: bis rebellauit. Liui⁹. xxvi. C. Terenti⁹ Varro obsides ab Arretinis senatoq; filios cepit. CXX. Item bello sociali auctores fuere Hetrurię defectionis simul cũ Marsis & Picentib⁹. Quapropter Sylla in eos Acrius sæuit pscriptis ciuib⁹ antiqs: nouã deducẽdo coloniã indicio est marmoris inscriptio: q̃ adhuc in ea vrbe cernit̃. Arretini veteres duplici. R. Plyn: Arretini veteres. Arretini fidentiores: pcessu dei de tpis varia cũ Florentinis bella gessere: q̃q̃ Guelphi & ipsi fuerunt earũdẽ partiũ vsq; ad Federicũ. II. Verũ postea Tarlati Vbertiniq; Gibellini extorres reducti Manfredi Siciliæ regis tẽpore aduersari cœperũt: primusq; Guilielm⁹ Vbertinor̃ princeps: patrięq; pśul & simul tyrann⁹ ac duci pprior q̃ sacerdoti: Florentinis sępe bellũ intulit: postremo Guidone Feretrano simul & exulib⁹ Florentinis auxiliãtib⁹: cũ eisdẽ Carolũ. II. Siciliæ regẽ sociũ habentib⁹: cõgressus i prœlio apud Bibienã occubuit: vbi Arretinor̃ tria millia cęsa. Capta autẽ duo millia fuere. Guido deide Petramala Tarlator̃ caput: sacerdotio ac tyrãnidi succedẽs anno. M. CCXVIII. a Florẽtinis & Roberto rege bello supat⁹: cũ eis cõuenit: vt vrbis ipio penes Robertũ relicto: ipse vrbis administrãdę: creandorũq; magistratuũ ius haberet. Deinde glisscente Impii cupiditate: cũ Tifernũ pontifici abstulisset: a Ioãne. XXII. pręsulatu deiicit̃: ex Arretina insup diœcęsi Cortona deducit̃: primo pśule in ea ex Vbertinor̃ familia cõstituto. Quãobrẽ Guido irat⁹: Vbertinor̃ castella euertit. Postremo pter pontificis auctoritatẽ Ludouicũ Bauarũ eius hostẽ diademate ferreo Mediolani de more redimiuit. Dũq; reuertit: febre corrept⁹: in itinere apud Nigrũ mõtẽ decessit: vir armis natus magis q̃ religioni: Arretiũ. Burgũ: Tifernũ: Castilionẽ: Terranouã in suam ptãtem redegerat: Arretiũ mœnib⁹ restituit: Viã quę ab Anglari ad Burgũ ducit: latiorẽ reddidit: vbi quondã Nicolaus Picinin⁹ a Florentinor̃ & pontificis exercitu supatus est. Hoc extincto: res ad Petrũ cognomẽto Sacconẽ eius frem puenit: hic quoq; in dissensionẽ cũ Vbertinis: q̃q̃ eiusdẽ factionis venit: causaq; fuit: vt Vguitii Fagiolani liberi castra qdẽ amitterẽt: at

Phridianus Sanct⁹.
Fanũ Herculis
Feroniæ lucus.
Eridanus
Auseris
Feronię fõs
Focenses
Piscia.
Pratum.
Pistorium.
Philipp⁹ T.
Atheneum pistoriẽse
Fesulę
Redagages
Minio flu.
Terra pasumẽna.
Casentinũ.
Regio inter Fesulas & arretium
Arretini veteres.
Tarlati Vbertini.
Guil. pręsul
Guido Petramala.
Crotonę. I. pśul
Petrus Saccon.

illi reddito talione: vt Sacco Tifernũ & Burgũ qb⁹ deperditis: neceſſe fuit cedere Florẽtinis. Ita q⁹ eis Arretiũ vendidit: caſtris ſibi qbuſdã reſeruatis. Mox in ſuſpicionẽ veniẽs: capt⁹ ab eiſdem & in carcerẽ cõiectus: direptis ei⁹ bonis: qui ædib⁹ incẽſis liberat⁹: poſtea a Gualterio Florẽtino rũ tyranno: in dominationẽ rurſus rediit: bellũ Florentinis Peruſiniſq⁹ intulit. Caſtra Vallíſarni Ficinũ, atq⁹ alia incẽdit: & in Montẽuarcũ ſe recipit. Iterũ ab Arretinis eiectus: ad Carolũ Imperatorẽ fruſtra cõfugit. Demũ apud Bibienã oppidũ ſuũ exceſſit octogenarius: eo robore: vt etiã pariuuentuti arma indueret: oiaq⁹ militis munera obiret. Liberos nõnullos reliquit: qbus paulo poſt Bibienã cæteraq⁹ oppida ademerunt: impulſoribus pariter & adiutoribus Farinata & Actio Vbertinis: qui in gratiã nuper cũ Florentinis redierant: ob egregiã eoꝝ in bello Theutonico nauatã operã: in quo & Biord⁹ ex eoꝝ familia cecidit. Interea Arretini poſt Gualterii Florentinã tyrannidẽ: in libertatẽ ſe iterũ vẽdicauerũt: ac. LX. ciues creati: rẽp. aliquãdiu feliciter adminiſtrauerunt: verum inter ſucceſſores poſtea diſcordia nata: pars altera Carolo Pannonię regi, qui aduerſus Ioannã Siciliæ reginã tunc in Italiã venerat: vrbẽ tradidit: quo paulo poſt diſcedẽte: Sacconis filii ſimul cũ Vbertinis reliquiſq⁹ Gibellinis rurſus in vrbẽ: aduerſariis expulſis: reuocati: ob metũ & ipſi mox cõtrariã ite⁹ reuocãt factionẽ: q⁹ ſimul vna poſtea vrbẽ diripuerũt Arretiũ poſt hæc Engerani⁹ Ludouici Andegauenſi dux. XII. milliũ ex Gallia ſupplementũ adferens in itinere: auxiliantib⁹ Sacconis filiis extorrib⁹: diripit: arcẽ vero cum oppugnare cœpiſſet: allato de morte Ludouici nuntio: deſiſtens: vrbẽ Florentinis anno. M.CCCC LXXXV. L. millib⁹ aureis vendidit. Paucis deinde poſt annis Ioannes vrbis præſul a Gregorio. XI. inſtigatus: bellũ eiſdẽ mouit: vict⁹ randẽ ac fugat⁹ eſt: ædes crematę: ꝑpinqui interfecti. Res deinde Arretinis pacata: vſq⁹ ad annũ. M. DII. fuit: Quo tpe: illi impulſore Vitellitio Tifernate a põtifice cum exercitu miſſo: rebellauerunt: captaq⁹ arce & magiſtratu: res cito deferbuit: auctoritateq⁹ Ludouici regis Gallo⁹ Florentinis amici: ſedata eſt: ac vrbs: ꝑpterea ciuib⁹ ob metũ diffugiẽtibus: penit⁹ viduata: in miſera nunc cernit cõditione: ſed de his plurib⁹ cum ad res venero Florẽtinas. Arretina teſta apud veteres in pretio cui⁹ meminit Martialis: ea nunc terra ꝑſtantior apd dirutã vicinũ caſtrũ reperit⁹: vbi & Figilina fiunt: ita & ſoli natura ſæpe tpe mutat⁹: & Sagũtina quondã apud maiorẽ inſulã nunc exercent. Cenſet⁹ Arretiũ Leonardo Carolo: & Ioanne Tortello bonarũ artiũ peritiſſimis: ac Franciſco iuriſcõſultiſſimo: necnõ Guidone etiã muſico ſupra hęc tpa: qui totã melodiã ſex notis in manus articulis inuenit. Sed ꝑter oĩs Donato martyre vt bis preſule ſub Valentiniano Impante. Is vt apparet in tabulis antiquis apud eccleſiam Arretinam exiſtentib⁹: Zenobiũ tribunũ Lauderici filiũ ſenatorẽ Ro. diuitẽ ac potentẽ Chriſtianũ fecit: qui Arretinã poſtea dotauit baſilicã: vbi multa oppida nominant⁹ ab eo cõſtructa: quæ nũc Senenſium ſunt. Hinc fuere Mecœnas teſte Macrobio: & Laurentin⁹ ac Pergẽtinus duo fratres martyres ſub Diocletiano: in eadẽq⁹ iacẽt vrbe. Cortona prius Corithũ Silius Arreti muros Corithi nunc diruit arcẽ. Dionyſius. Cortonẽ pri⁹ dictã ait: deinde factã Ro. coloniã Cortonã cœpiſſe vocari. Hanc cõditã pri⁹ a Pelaſgis Tyrrheni occupauere: hinc Dardan⁹ fuit Troianę gentis cõditor. Virgili⁹. Hinc illũ Corithi Tyrrhena a ſede ꝓfectũ. Eã inſequentib⁹ ſęculis Arretini expugnauerũt: a qbus diu poſſeſſa fuit: ablatã deinde põtifex ab eis deiecto Guidone: præſulatus honore: vti ſupra dixi: decorauit. Deinde Vgutius tyrãnus eam poſſedit: qui a Florentinis deſciuendo lo. Galeatio adhęſerat: tandẽ ob libidinẽ in fœminas: eſt a ciuib⁹ interfectus: ſuperſtitib⁹ liberis: qui exularũt: ac religioſis patriæ locis annuis penſionib⁹ relictis: quę adhuc durant: poſtremo illac Ladiſlao Siciliæ regi trãſeunti: ſponte ciues ſe dedẽte s: ille admirat⁹: per cuilliũ interrogauit: an apud eos eſſet copia carnis veruecinę: Deniq⁹ nõ multo poſt: eãdẽ Florentinis vendidit. In hoc agro Petramala vnde Arretii familia a Florẽtinis diruta: & Ciuitella Guidonis ꝓſulis ædificiũ: quod Minuti⁹ quidã per bellũ lo. Galeatii tenebat. Procedẽdo Traſimenes repit⁹ notiſſim⁹: ac clade Romanoꝝ nobilitat⁹. Peruſia in Appennini parte: ciuitas Ethrurię ab Acheis ædificata: vt Trog⁹ ſcribit: vt Appianus de bellis ciuilib⁹ ex. XII. Ethruriæ hęc in Auguſti venit poteſtatẽ: cõpulſo ad vltimã famẽ. L. Antonio triũuiri fratre: mœnibus inſup ab eo reſtituta Auguſta eſt appellata. Septẽ deinde annis obſidionẽ crudeliſſimi Totilę paſſa: ad vltimum direpta eſt: interfecto eius præſule ſanctiſſimo Herculano: natione Germano. Inſequentibus deinde temporibus, ſub Bonifacio. IX. ſicuti & multæ aliæ Italię ciuitates: quum Ioanni Galeatio Vicecomiti ſe dediſſet: per Vgolinum Triuicium tyrannum Fulginatem ab eodem pontifice cum exercitu miſſum: ad officium redacta eſt. Secutæ poſtmodum Raſpantum qui Gibellini erant: & Gentilominum factiones. Hi poſtremi nobiles: annis viginti quattuor

Sacconis mors

Biord⁹ vbertinus.

Engeranius dux

Arretiũ diuenditũ.

Arretini rebellant.

Teſta arretina.

S. Donatus

Zenobi⁹ tribunus

Laurẽtinus

Pergẽtinus

Cortona

Dardanus

Vgutius

Petramala.

Ciuitella

Minuti⁹ trãſimenes

Peruſia Auguſta.

Totilæ obſidio.

Herculan⁹ ꝓſul.

Vgolinus Triuicius

Raſpantes

exules fuere: plębis partes Biordius Michelectus tunc tuebatur: Vir auctoritate virtuteq; armo
ruminter ſuos potẽs q cũ iã ferẽdus ob morum inſolenti nõ videretur: a Guidoloctorum cõiura
tione qui & ipſi gra pollebãt incaut⁹ trucidat: cũ oi fere Familia: Præter Cicolinũ ei⁹ fratrẽ Hic
equo cõſcenſo Vrbẽ pcurrit clientes excitat viuũ adhuc fratrẽ non interfectũ eſſe ſimulat. Hiſq;
adeo effecit vt Guidoloctos oĩs armata multitudo petitis eoꝝ domib⁹ de medio tollerẽt. Verũ
paulo poſt eiectus & ipſe a Brachio Montono. Ac demũ reſiſtẽs captus in prœlio atq; interfectus Brachius
fuit. Is em̃ Brachius ob ſingularẽ virtutẽ electus a populo Princeps. Nobilitatẽ plębi cõciliauit. mõtonus.
E Montono vico Peruſiæ finitimo fuit militia clarus: cui⁹ Geſtis Cãpanus liberũ dicauit Alberi
ci primũ Cunii Comitis diſciplinę ſe tradidit Deide Alfonſi regis auctoritatẽ ſecutus: eius iuſſu
Aquilã Martini Põtificis oppidũ quẽ Alfonſus in adipiſcẽdo Regno aduerſum ſenſerat obſedit
in qua obſidione a Iacobo Cadola Martini Duce ſuperat⁹ occubuit: cui⁹ poſtea Cadauer effoſſũ
pontifex in vrbẽ perduci ac extra portam. S. Laurentii in loco pfano q; ſacris eſſet interdictus tu
mulari iuſſit. Dũ vixit aduerſa ſemp factiõe cũ Sfortia fuit cum ambo ex eiuſdẽ ducis diſciplina
prodiiſſent. Filiũ Odonẽ reliquit qui breui poſt tẽpore a Guidone torello apud Arretiũ interfe- Odo filius.
ctus eſt: Alterũ item Filiũ Carolũ diu ſuperſtitẽ vidimus qui q̃q̃ patriã indolẽ referebat infortu- Carol⁹ mõ
natus vſq; ad extremũ fuit. anteq; hos annos Venetis militans cõtra turcas apud Forũiuliũ in tonus.
prœlio cecidit: Ex ei⁹ itẽ ludo Nicolai Duo pdiere alter Fortebrachi⁹ appellatus ſiue Stella q; e Ni. forte-
Stella eius ſorore ſit genitus Alter Picinin⁹ ex eadẽ vrbe ob corporis breuitatẽ dict⁹. Hic multis brachius.
ſæpe in prœliis victor ad extremũ miſſus a Philippo Duce aduerſus Florentinos eorũ agrũ late Ni. picini.
vaſtauit Idẽq; Comite Puppii ſibi adſcito per appenninũ. Peruſiam puenit Peruſini verentes ne
tyrannidẽ occuparet datis ei aureis nũmis. L. millib⁹ vexationẽ redemerũt. Mox Tifernũ poſtre
mo Anglare Florentinorũ oppidũ peruenit. Ibiq; cũ eorũ copiis q;bus Eugenius Pontifex per Lu
douicũ Patriarchã Aqleienſem legatum auxilio fuerat infeliciter cõflixit. Filiũ habuit Iacobum Iacobus pi-
cognomine paterno: nõ minore fama ac indole: qui tanto fuit Italicis principibus terrori vt non cininus.
prius cõquieſcerent q̃ eũ per inſidias de medio tollerent vt in rebus ſiciliæ regum narraui. Frã- Fran. picini
ciſcus alter filius Bononię captus mihi inter res bononiẽſes iam dictus. Deinde ſecutæ Due alię nus.
factiones Oddorũ & Balionũ hi diu pua luerũt. Pulſis ad extremũ oddis Quorum prĩceps Fabri Oddi & ba-
tius protonotarius Simonis filius nothus cũ reditum tantaſſet mediã percurrens vrbem arma- liones
tus nullo ciuiũ cõſequẽte trucidatur reliqui vero nõ admodũ multi qui cum eo erant laqueo ſuſ Fabri. odo.
penſi. Baliones vero Iam inde a Gottifredo Baliono primo rege gallico qui Hieroſolimas recu-
perauit genus ſuũ iactant & vſq; Federici Aenobarbi Cęſaris tẽporib⁹ Mœnia perufina ſumma
auctoritate tenuiſſe. Multaſq; in Italia tũ pro patria res geſſiſſe iter quos Oddo claruit qui Nel-
lum genuit & Malateſtã. Nellus dum vixit Gratia nomineq; cunctos gentiles anteceſſit. e Ma-
lateſta vero & Iacoba Brachii Montonii nepte: Quinq; ſuperſtites filii Brachius Carolus Sfor
tia Guido Rodulphus. Ex his brachius ſenioris Brachii nomẽ potius q̃ virtutẽ referebat: Nam Brachius
trucidatis vno die in medio foro per inſidias Rodulpho patruele Nelli filio ac ei⁹ nato Franciſco iunior.
creuerat Quo facinore non diu gauiſus & ipſe vnicum filium Gryphonem in quo ſumma ſpes
fuerat interfectũ vidit proximis dein annis Rodolphi filius Ioannes paulus Carolũ Odone Ca-
roli filio natum per diſcordiã domo pepulit Cũq; nuper cõtra Cæſarem Alexandri filiũ Aemy-
liæ Ducẽ vna cum vrſinis conſpiraſſet ab eodem fuit patria eiectus Carolo reſtituto: quo paucis
poſt mẽſibus defuncto Alex. pon. rurſus expulſo alter reuertit. Fuit hinc iter cęteros. V. C. quos S. Cõſtãti.
alibi attigimus Conſtantius martyr ſanctiſſimus Sequitur inferius Vrbs vetus. Hui⁹ origo nõ vrbs vetus.
ſatis conſtat quum nouũ ſit vocabulum: vrbs autẽ vetuſta appareat: ob quã rem miníme adſen
tior Blondo ſiue Arretino qui eam a Florentinis originẽ habuiſſe dicit Sed potius his qui Herba
num eſſe putãt qd Ortano vicinũ Plynio noĩs etiã propiquitate quadã corruptioris. In hac quo
q; factiones Duę Merulinorũ & Muſatorũ multã quãdoq; ſeditionẽ excitauerũt Templũ etiam
nobile cũ ędibus in ea viſitur Vrbani. V. ędificiũ. Cluſiũ prope Glanem in monte ſitum Regia Cluſium.
quondã Poſenę qui in ea Labyrinthum pro munimento extruxit vt Plynius ait qui & Cluſinos
veteres & nouos ponit. Meminit huius vrbis plutarchus in vita Syllæ his Verbis Sylla dele-
to Carbonis exercitu apud Cluſium Fauentiam & Fidentiam ipſo carbone Italia pulſo propo-
ſita tabula omnem Italiam cædibus inuoluit ac Volaterras in deditionem accepit. Item Cluſi- Carbo &
um Sylla petiit & prope Glanem prœlium iniit de in prope Saturniam reliquias hoſtium pro- martius fu
fligauit Carbo habuit apud Cluſium ad. XXX. hominum millia & Duas Damaſippi legio- perati.
nes & non nullas alias cum Carino & Martio. Poſtremo illi qui Cluſii relicti fuerant. XX. mil-

lia numero a Põpeio ptẽlio ſuperãtur Hęc ille interpellatim. Nũc quoq; i valle Arabię multa Ferramẽta repiuntur a foſſorib⁹. SENAM Vrbem ãtiquã eẽ auctores multi demõſtrãt Polybi⁹ ait ſenones pulſos a Romanis aliã coloniã eius noĩe Senęquã apud Adriaticũ reliquerũt cõdidiſſe Ptolemę⁹ Senã etiã in Ethruria ponit: Quod nõnulli nõ putãtes in exẽplari grẽco ſcriptũ maxime errãt quũ nos i antiqſſimo Bibliothecę vaticanę volumĩe id legerim⁹: Plyni⁹ Saniẽſem Coloniã vocat. In libro quoq; coloniarũ nup i uento Sanienſis Colonia nominat Feſtus ait populi qui ſupra & infra Romã habitabãt q; rebellaſſent moxq; ad officiũ rediiſſent: Sanates appellati ſũt. Appian⁹ Li. i. belloꝝ: Põpeius aũt Martiũ circa Senas debellauit: vrbẽq; diripuit hoſtiliter. Cicero quoq; p Cęlio balneas Senias cõmemorat Blõdus teſtatur ſe i Cœnobio. S. Georgii venetiiſi quodã libro legiſſe Ioannem. XVIII. ex ſenis diœcæſibus vicinis illi partes addidiſſe ex quo Senas cognominaſſe vrbẽ: Quod q̃tum ſit veriſimile ex ſupradictis auctorib⁹ deprehendi poteſt: Nã Ioãnes ipſe Senam p̃ſule diœceſiq; decorare potuit: nomẽ vero antiquius multo apparet vti ſupra oſtendi. Extant hodie tabulę apud arretiũ donatiõis Zenobii Tribuni Landerici Filii Senatoris Romani potentis ac diuitis eccleſię Arretinę factę tẽporibus Damaſi Pontificis. In quibus cõmemorat eccl'ia. S. Marię apud Caſtrũ Senẽſe ab eodẽ Zenobio ędificata ac eccl'ię Arretinę ſimul cũ aliis cõceſſa. Hic aũt locus ẽ hodie Senę ad portã. S. Marci i parte q̃ dicit Caſtellũ vet⁹ vbi adhuc extãt aliqui parietes ſemidiruti: cryptęq; & cuniculi. In eiſdẽ Tabulis dicit Caſtrũ ip̃m Senenſe a Romanis ędificatũ: Quod ſane intelligẽdũ dũ Coloniã accepit. Pręterea multa cõmorant tẽpla ab eodẽ Zenobio cõſtructa ſimul & oppida q̃ hodie Senẽſiũ ſunt i terquę Tẽplũ cũ caſtro. S. Quiritii i Oſenna Corſilianũ Corſiliani Corſi filii ędificiũ Fuuianũ quẽ Venatoꝝ appellat Laderici p̃is Zenobii Politianũ Lucinianũ Secianũ a viris oĩa Romanis cognoĩata. Pręterea Balnea Arapulana q̃ nõ ꝓcul a Corſiliano qđ Pientia ẽ. deĩde a Pio põtifice illic oriũdo cognoĩata. Multa quoq; ad Vmbronẽ & Vrciã quę iuxta. S. Quiritiũ & ad Axũ q̃ iuxta Turranoriũ fluũt appellata. In Cõmẽtario quoq; Benedicti dei Florẽtini ſcribunt hęc oppida Senẽſiũ a Florẽtinis occupata fuiſſe videlicet Politianũ Fuuianũ: qđ Foianũ nũc vocãt: Ciuitellã: Raddã: Roncinũ. Boniciũ: Caſtellinã: Broliũ: Caccianũ: Collẽ: & Sãctũ Geminianũ. Senẽſes xp̃iani primũ ab Anſano q fuit Tranqllini ciuis Ro. filius facti ſunt. Is. XII. annoꝝ ętate clã Pre a Prota ſio p̃ſbytero ſa croſancte ablut⁹: atq; a Maxima Virgine e Tonagritano pago ex eodẽ fonte ablut⁹ fuit: amboq; poſtea iuſſu Maximiani pricipis martyres Maxima qdẽ fuſtib⁹ cęſa: Anſan⁹ vero e carcere fugiẽs venit Balneo regiũ: Inde Senã vbi dũ Xp̃m p̃dicaret a Lyſia pcõſule i ignẽ piectus i columis eua ſit: duct⁹ tñ apud Flumẽ Arbiã ſecuriq; pcuſſus ibiq; ſepult⁹ eſt Cal'. Decẽbris: Hęc aũt ex ipſi⁹ hiſtoria traduñt: Senẽſes Florẽtinoꝝ ꝓpetui ſunt hoſtes iuncti quondã eorum exulib⁹ Gibellinis nobili apud Arbiã victoria potiti ſunt. Nr̃a mẽoria Iacobũ picininũ hoſtẽ habuere multa eis icõmoda inferentẽ. Qđ petẽti mutuo p oratorẽ iure paternę amicitię. XX. mil. aureoꝝ negaſſent ille Caſtilionũ Peſcarię qđ ẽ oppidũ agri Senẽſis verſ⁹ mare cõtinuo iuadit Vñ tãdẽ Calliſti pont. auxilio pulſus eſt Giſbertũ corregiatẽ eoꝝ ducẽ ſuſpectũ ac a picinini partib⁹ clã ſtudẽtẽ adcerſitũ in curiã e feneſtris p̃cipitẽ dederũt Quo tpe ciues multos ptim capite: ptim exilio mulctauerũt: inter quos Patrici⁹ fuit vir ea tẽpeſtate litteratus Nr̃a vero ętate Anno. M. CCCCLXXI. ingẽtẽ rurſus ſeditionẽ excitauerũt Trib⁹ q̃s Mõtes vocãt i ter ſe diſſidẽtib⁹ Antoni⁹ Belãtes q pri ceps ei⁹ fuerat Senatus vna cũ q̃buſdã nobilib⁹ apd̃ arcẽ Alcinoi ſecuri pcuſſus: vtraq; pars breui tpe varietatẽ expta fortunę nũc demũ ob exulũ tenuitatẽ & hoꝝ q potiunt potẽtiã q̃ſcit quorũ priceps Pandulfus petruti⁹, Is hodie p̃riam oĩm fere cõſenſu ob ei⁹ ſapiẽtiã & animi magnitudinẽ optimis regit iſtitut[:] Borgeſiũ ſoceꝝ fctã iprudẽti⁹ corrigẽtẽ de medio ſuſtulit cũq; nup cõtra Cęſarẽ Aemylię ducẽ vna cũ Vrſinis cõſpiraſſet bellũ ab eo piculoſum paſſus quũ iã agri ptẽ captã maioraq; idies hoſtẽ minãtẽ aĩa duerteret ſuãdę p̃ię cã ſpõte ceſſit Reſedata paucis poſt mẽſib⁹ ingẽti ciuiũ lętitia reuocat⁹ eſt. Fuere hic Põtifices Alexãder. III. & Duo Pii. VOLATERRAS p̃mã ętrurię ciuitatẽ priuſq; ędificatã iter. xii. fuiſſe plura ſũt argumẽto: añ oĩa nomẽ ip̃m q̃ſi volatyrrhenoꝝ hoc ẽ ętruſcoꝝ vrbẽ appellatã: Nã tuſci veteres vola oppidũ aut arcẽ vocaſſe idicãt m'ra apd̃ eos voliſinii volcę volę voltũna ętruſcoꝝ dea Tyrrhenos quoq; greci ętruſcos vocãt a Tyrrheno lydoꝝ duce huc applicãte ac. xii. ciuitates cõſtituẽte ãnis ãte bellũ troianũ fere Cẽtũ: añ vero vrbẽ cõditã Quigẽtis: Deiñ loc⁹ nata mũit⁹ nã teſte Thucidide tũc ob piratas frequẽtes & toto vrbe latrocinia altiora loca ac mũitiſſia occupabãt: Deiñ auctoritas Plynii q volaterrãos appellatos eẽ dicit ętruſcos. Poſt hęc i ãtiqs ipoꝝ diariis q̃ ad man⁹ meas venerũt cõpio Hetruriã oppidũ nobile ad orã eos diu poſſediſſe rebellãtẽq; qñq; Tuſcinatũ cognomi

Sena.
Saniẽſis Colonia.
Sanates.
Balneas ſenias.
Caſtrum ſenenſe.
S. Quiriti⁹ in oſenna.
Corſilianũ.
Landeric⁹.
Lucinianũ.
Politianũ.
Secianũ.
Balnea Arapulana.
Fuuianum Caſtellina.
S. Anſanus
Maxima.
Virgo.
Caſtilionũ.
peſcarię.
Giſbertus.
Volaterrę.

naſſe: ac ob inũdationẽ ĩ mare abliſſe: vadaq; iuxta ędificata: hodieq; ſert accolę veſtigia ſub aq̃ p maris tranqllitatẽ clariſſime cõſpici. Prętera multa hic nup refoſſa vetęq; monumẽta ſimul & ſtatuę cũ lr̃is hetruſcis: q̃ Liuio Plynioq; teſtib⁹ ĩ ptio apd Romanos fuere: nec vſq̃ alibi locoq; cõſpiciũtur. Deniq; Petrus apl's hãc vt ĩ hetruria primã añ ois ad fidẽ vocauit miſſo Romulo ſanctiſſimo viro q p Herculis portã ingreſſus ſicuri ſcribit: vbi eos xp̃ianos fecit Feſulas abiit: ac vrbis vtriuſq; pſul eſt cõſtitut⁹: hãc hodie portã ad Arcũ eẽ putauerim ex noĩs corruptiõe tũ antiquitatis veſtigio: Quę vero poſt illos priſcos ab auctorib⁹ traduntˉ adducã. Volaterrani teſte Liuio Scipionis claſſem in aphricã pficiſcẽtis frumẽto iuuerũt: q̃ eoq; ager latiſſim⁹ vt ait Strabo vſq; ad mare pcederet: q nũc ẽ magna ex pte piſanorũ: idẽ ait ſtad. XVI. ad oppidũ cõſcẽdi. Hic etiã Marianos pſcriptos cõſtitiſſe tandẽ triennio a Sylla obſeſſos locũ reliqſſe Sylla vero poſtea req; potit⁹ agrũ eũ publicauit: quẽ Cęſar deide primo ſuo cõſulatu in ppetuũ liberauit vt eſt auctor Cicero in epl'a quã pro municipib⁹ Volaterranis cõmẽdatitiã. Q. Valerio ppretori ſcribit: quũ ille antiquã Syllę legẽ renouare vellet. In ofone itẽ p Domo ſua Volaterranos nõ ſolũ ciues ſed optimos ciues vrbe roma frui dicit. Et in epl'a ad Atticũ ſe gloriat in cõſulatu Volaterranos & Arretinos quorũ agros Sylla publicauerat nec tũ diuiſerat in antiqua poſſeſſiõe retinuiſſe. Tẽpore vero triũuirat⁹ ex municipio colonia facta eſt. Sic ei in lib. ſcribit coloniarũ. Volaterręlege triũuirali in Cẽturiis ſingulis iugera. CC. Decurianis & Cardinib⁹ eſt adſignata: quã oẽm vetera ni ĩ portiõib⁹ diuiſã p parte hñt ĩ quos limites cepit interualla pedũ. CCCCC. de qb⁹ cẽturiis vnuſq; miles accipit iugera. XXV. &. LXXXV. &. LX. Itruẽtib⁹ deinde diuerſarũ gẽtiũ ĩ Italiã barbaris nullã eã iniuriã paſſam ſimul cũ Florẽtia reperio vſq; ad pannonios quos poſtea dicã pterq̃ breuẽ admodũ Vãdalorq; excurſionẽ quũ ad populoniã Leõe. III. imperãte adplicuere: quo tpe Iuſt⁹ pſbiter ex aphrica vbi erat ort⁹ in Vãdalica illa inſectatiõe pulſus vnacũ Clemnte ufratre Octauianoq; itẽ pſbyteris ac Regulo pſule ſociis eadẽ naue aductis in pximũ hętruriæ litt⁹ applicuit ac Volaterris cõſedit eũq; populũ ſecta vt mlta Italię tũc loca ĩfectũ arriana ſua doctrina reſtituit. Inſup ciuitatẽ obſidione vãdalorq; liberauit iactis de mœnib⁹ panib⁹ medicatis q & hoſtes adfecerũt: & opiniõe copię a ſpe potiũdi terruerũt: pqb⁹ meritis pſul eſt a popl'o elect⁹ ac mox extinct⁹ ppe mœnia cũ fratre cõtumulat' vbi vallis pri⁹ nemoroſa fuerat locũq; pœnitẽtię ſibi delegerat pcedẽte tpe Arcus vir potẽs ĩ ea ciuitate ĩ eodẽ loco gemina tẽpla cõſtituit Maurus vero pſul Senẽſis alteq; Iuſto dicauit: alteq; vero Clemẽti in quo poſtea Camaldulẽſiũ cœnobiũ primonio cuiuſdã ſancti monachi q ĩ eodẽ loco ſitus ẽ excitatũ cõſpicit'. Octauian⁹ vero ſoci⁹ pculoĩ cura ĩ eremo vixit vbi vicina: vbi ei⁹ nunc cernit' tẽplũ eodẽ fere tpe cõſtructũ. Poſtea vero lõgobardorũ duces ĩ hętruria hanc ſibi ſedẽ vti tutiorẽ delegiſſe ex cognomine nobiliũ familiarũ cõperim⁹ q̃ Lõbardi honoris gra velut reliqę priſcę gẽtis appellabant'. Ex his fuit Amerigus q ſiue vi ſiue Imperatorq; pmiſſu ĩ hac etiã regiõe dñabat' Hętrurię comes appellat⁹. Hic igit' vt Berẽgario prio Italię regi qeũ expellere nitebat' reſiſteret Pãnonios q tũc primũ ex Vnnis venerãt nõdũ xp̃iani in Italiã vocat. Illi vero añ oia pter fœd⁹ hętruriã ei⁹ domũ inuadũt oẽmq; flãma atq; ferro euertũt: bona diripiũt quo ſane tpe reperio Volaterras deſolatas atq; ab eiſdẽ incẽſas pauciſq; deide poſt ãnis ab Othone prio q Pãnonios expulit ĩ eũ q nũc cernit' muroq; ambitũ breuio rẽ reſtitutas fuiſſe miſſis eo germanis ſimul cũ antiqs ei⁹ loci familiis ad incolẽdũ ac ex eius noĩe Othoniã appellatã quã poſteri corrupto vocabulo Antoniã vocauere annis hic ppe Sexcẽtis. Vicinioribus vero ſeculis Impitãte Federico. II. Duo Cõſules vnacũ ei⁹ vicario rẽp. regebãt morbo & ĩpiptiũ adfecti Gibellinaq; Piſanis adhęſerãt: Capitaneũq; ex eis adcerſebãt atra ſcuta cũ alba cruce depicta pferẽtes. Poſt mortẽ vero Federici quũ Florẽtini ſub iugũ oĩs pene vicinos miſiſſent illac quoq; cũ exercitu trãſeuntes prœlio tumultuario ac deiprouiſo ſuperatos: liberos tñ dimiſere Guelfi tñ tradẽtib⁹ portã Acceptãtibus: reducti: Familięq; admodũ nobiles Gibellinoq; eiectæ Bonparentes Alegretti Topi Ciacci Aliocti Ardingelli Magalocti Ciafarones Moricones. Guelfoq; vero noĩa Belfortes Tignoſelli Bonagnidi Acceptãtes Baldinocti Marcheſi Manecti: pterea Gabretani Libiani Quercetani ex caſtris q tenebãt appellati. Hi oẽs vnanimes rẽp. adminiſtrabãt curiãq; quo nũc vnacũ ptore cõueniũt ædificarũt vexillo Grypis adſũpto. Poſt aũt annos. XX. pace ſeq̃ſtro Rainerio Belforte pſule ciuitatis ĩter vtroſq; facta exules reducti ſunt ſed quũ p eorũ ĩpotẽtiã ex equo viuere nõ eſſet: auctore Magiſtro Fide ciue vno ſanctiſſimo popul⁹ aduerſus nobilitatẽ caput extulit Magiſtrat⁹ duos creauit. XII. ppli defẽſores: &. XV. bonos viros curãdi ęrarii: ac crucis rubręin albo clypeo ſigna ſibi adſumpſit: ſexcentorũ cõſilio cõſtituto quos ĩ rubro codice cõſcripſerũt: Nobiles aũt ad familias. XLIII. in albo: atq; ita coegerũt vt du-

Romulus.

Volaterra.

Al's Sulla.

Iuſtus.

Regulus.

Octauian⁹

Clemens.

Arcus.

pli.ꝑter alios pœna tenerent̃ si quẽ e populo violassent. Verũ hęc nõ diu p eos dẽ potẽtes licuere:
Alegretti Belfortes. paulatim ĩ pristinã resurgẽtes tyrãnidẽ: ĩter quos duo tũc vtriusq; factiõis capita pollebãt Alegretti & Belfortes: Hui⁹ itẽ Belfortes: alteri⁹ Baro iudex principes fuere: Quũq; Baronis fili⁹ Rinucius in ꝑsulatu Rainerio successisset essentq; Gibellini gẽa inferiores p tumultũ a Belfortibus cũ suis ac cliẽtũ familiis pellit̃: domusq; incẽdunt̃. Illi vero in Castrũ Berignonẽ se recipiũt vnde postea bello sũt eiecti: Belfortes igit̃ qui e germanis originẽ habuere soli potẽtes vno tẽpore vnde uigenti milites ac fidẽ virtute duces fuere. Ex his Octauian⁹ eques Belfortis fili⁹ ac Rainerii ꝑsulis supradicti frater prim⁹ inter suos factione paucorũ populi Capitane⁹ eligit̃: ea vir gẽa apd eos vt quũ filiũ Belfortẽ eqtẽ domi faceret oẽs hetrurię legatiões gratulatũ cũ donis venerint: dieb⁹ XV. epulũ pop'o ptim ĩ foro partĩ ĩ basilica ꝓxima dederit. Ludouicũ Pãnonię regẽ illac e neapoli redeũtẽ hospitio p dignitate suscepit: eiq; philippũ filiũ ducẽdũ ad põtificẽ dedit q mox ĩ ꝑsulatu ciuitatis Rinucci successor fuit. Intermissa hęc dñatio parũper p Gualterii regnũ florentiæ. Rursus eo extincto: nec illi⁹ vicario q vrbi ꝑerat resistere valẽte statim reuixit: tumultu cẽdeq; tota vrbe facta: Quũq; ĩ dies magis ĩ ciues pop'mq; partim suspitiõe ptim auaritia ęquirẽt. Ioãnes Ingerami⁹ ꝑcipua ĩ. XII. magistratu auctoritate collegas ad se vidicãdos animat: q tradita sibi a pop'o de tota rep. cõstituẽda ptãte. Anno. M. CCCLXI. libertatẽ cõclamãt Belfortes capiũt eo rũq; principẽ Bochinũ eqtẽ in foro postera die securi ꝑcutiũt: Reliquię se ad Florẽtinos recipiũt: Nã hi quũ vna cõspirassent p oratores vrbis patrocinii sumũt pacẽ inter vtroſq; cõstituũt: non nullos primoꝝ auro corruptos ad ea q̃ voluere pacta tradit portarũ clauib⁹ fœderatoꝝ tñ noie deducũt. In qbus nõ diu pseuerauerũt nouo grauãtes tributo: Iacobo demũ Ingeramio Ioannis supradicti nepote vociferãte iura ꝓdi ac violari: eaq; de causa in Stinchas Florẽtinas cõiecto: res ꝑcul a defectiõe nõ erat: quapropter ab incepto destitere. anno deide. M. CCCCXXX. occasiõe
Iustus. rursus impatę pecunię Iust⁹ Antonini cõcitata plębe ptorẽ inuadit vrbẽ ad defectionẽ sollicitat qd quũ esse ex rep. nõ videret̃ adcersit⁹ in cõsiliũ e fenestris deiicit̃: Rainaldus Albizus qiã cũ exercitu aderat cõpressũ tumultũ inueniẽs agrũ tm̃ castellaq; ademit q̃ anno ĩsequẽte reddita sũt: Frustra deide sępi⁹ tẽtati primũ ob Imp. Sigismũdo iuxta ptereũte deide ab Alfonso Arragone qui agri partẽ tũc cepat. ãno demũ. MCCCCLXXI. lacessiti a Laurẽtio Medice q; aluminis tũc inuẽti partẽ sibi vẽdicare vellet desciuerũt nõ tã Florẽtinoꝝ fœdus q̃ illi⁹ tyrãnidẽ detrectãtes: Ex quo primũ in ciues q vnacũ eo cõspirabãt cæde aĩaduertũt. Cincti demũ obsidiõe a Federico Feretrano post dies. XX. certis cõditiõib⁹ deditionẽ fecerũt Florẽtini ꝑter pacta vrbẽ eucstigio diripuere ꝓfana sacraq; oĩa miscẽtes: ac sacrosanctũ ꝑsulis tribunal cũ ędib⁹ euertẽtes eodẽ in loco arce cõstituta: Agrũ deniq; ademere. Hęc vero antiqui fœderis restitutionẽ vt est nõ solũ regiũ sed equũ oĩb⁹ officiis nirit̃ mereri. Nã & cęteris hoc tpe deficiẽtib⁹ & ĩ sũma deditiõis cõmoditate sola fidẽ seruauit ſpõteq; auxiliũ qualecũq; misit. Prędules hic olim vtrãq; exercuere potestatẽ: ex qbus vnũ forte tumultuosi⁹ agẽtẽ ad basilicę portã ciues interficere: quo piaculo annis
Vgo ꝑsul. XXVII. pastore caruerũt. Ornauit aũt eã cathedrã post Iustũ Vgo ꝑsul sãctissim⁹. Hic ex Agnani vicini c. stri nobili Saladinorũ familia quũ Volaterran⁹ simul & Paduan⁹ eẽt Canonic⁹ ob vitæ modestiã ac iuris põtificii scientiã pmot⁹ varios labores & erũnas ab infestis ciuib⁹ ob eccl'ie libertatẽ & res cõseruãdas est passus: q̃ oĩa patiẽtia superãdo ad senectutẽ sine q̃rela puenit. Decessit ãno. M. CLXXXIII. inhumat⁹ die⁹. X. a populoq; adorat⁹ ob visa ex eo ꝓdigia: deinde cõditus in ei⁹ vrbis basilica fuit. Censet̃ eadẽ & claris viris Cęcinarũ ꝑsapia romę inlustri. A. Persio & lino Põtifice quos alibi cõmemorauí. Ager metalloꝝ feracissim⁹ ęris: melãt herię: aluminis: sulphuris: salis q ex aqs puteanis ĩ plũbeis lebetib⁹ igne paulatim cõdẽsat̃ miro cãdore toti fere hętrurię suppeditãs. Aquaꝝ insup calidarũ q̃ morbis plurimis medent̃. Interei⁹ castra ripa maráci ędificiũ in alta rupe Comitũ. S. Florę eqb⁹ Maráci⁹ fuit: mœnib⁹ deide a Volaterranis cinctũ qd mea ętate Alfonsus Arrago diripuit: Ab eisdẽ quoq; Comitib⁹ simul & senẽsib⁹ montẽ feltranũ adẽptũ Petr⁹ Belfortes eques p vim recepit: deide iuitis Volaterranis: florẽtinis vẽdidit qd paulopost muris deiectis redditũ nũc Minutioꝝ familia possidet. Silanũ qd Bonparẽtes ex vrbe pulsi tenuerũt: deide eoꝝ affines Petronii ciues Senẽses p ꝓditionẽ acqrẽtes arce ĩ ea excitata demũ florẽtinis & ipi vẽdidere. Lustignanũ qd a tyrãnis Castilionẽsib⁹ direptũ Roládus Aphricãtes a
Geminianum. Volaterranis missus mœnib⁹ cinxit: iuxtaq; frater ipi⁹ Raneri⁹ eodẽ mãdato Volaterranũ Castellũ cõdidit ob vicinorũ discordiã. In Antiqua Desiderii Lõgobardoꝝ regis inscriptiõne q̃ad
Miniatum. huc Viterbii cernit̃ lr̃is Lõgobardis legũt̃ ab eo cõstructa Gemianũ & Miniatũ Foscẽsesq; ĩ cadẽ
Foscenses. noiant̃ quos nõnulli Fucetiũ oppidũ eẽ cõtẽdũt. Aliq vero lucũ ꝓpe Geminianũ ex flumíe regio

nem eã plabẽte dictũ: cũ his ẽt Radaco malũ ĩ agro Volaterrano ab eodẽ ędificatũ: notiſſimum nũc oppidũ. In agro aũt ſenẽſi ruſelle colonia Plinio vocata ĩter. XII. Vrbes: cuiꝰ adhuc veſtigia ꝑpe Alcinoi mõtẽ cernunt. Suana vrbs & ſuanẽſes Plini. nũc ditiõis ſenẽſiũ. Lucinianũ. itẽ qd arbitris Bononiẽſibus adiudicatũ Florẽtinis initio belli cũ Io. galeatio: paulo poſt ad ſenẽſes antiquos dominos defecit. Polirianũ vero oppidũ quũ olim ſponte ad florentinos veniſſet proximis annis in aduentu Caroli regis ſimul cũ Piſis rebellauit fugato ꝓtore: arceq; diſiecta: longa dein obſidione ac bello fortiſſime reſiſtens in pace nũc: ac fœdere ſenenſiũ degũt. Vetulonia vbi nũc maſſa: quidã vero iuxta viterbiũ eſſe cõtendũt: qd ſane & Ptolemęi abaco & deſcriptione eſſe nõ poteſt. Hic haud diu aluminis vena reperta: Cetbonem pſulẽ celebrãt Prope locant Volcę Ptolmęo Plinioq; vbi nunc craſſetũ. Coſę itẽ quarũ veſtigia videnẽ vbi nũc Orbitellũ Virg. quiq; vrbem liq're coſas. petierunt ob muriũ multitudinẽ teſte Ply. Quod fatũ & Smintę inſulę in ægeo accidit. Deinde ſaturnia colonia Ptolemęo Saturniana appellata veſtigia veteris & noſis & ędificii retinet ad breuẽ muroꝝ ambitũ redacta. Quiricũ in oſenna aliud oppidũ in antiquis tabulis vti ſupra memoraui vocat. In agro item Senẽſi flumina vmbro: de quo ſupra: ꝓterea Alma apud Antoninũ in itinere: nũc Arbia appellata. Prilla apud Plyniũ nũc Palia. Nominũ vero recẽtiorũ Vrcia. Formio albẽgia ꝑpe ſaturniã labẽs. SEQVITVR. Quod patrimoniũ Petri appellant a matilde cuiꝰ ſupra mentionem feci relictũ. In quo quã vocãt Aquã pendentẽ Ptolemęus Aquulã vnde Aquulẽſes. Pli. & aquaſenſes vocãt ex manifeſta loci cõiectura. Deinde Volſinii de quibus Liuius. X. Coſ. poſthumiꝰ in hętruriã exercitu primũ vaſtauerat Volſiniẽſiũ agros Deinde cum egreſſis ad tuẽdos fines haud ꝑcul mœnibꝰ pugnauit. Duo mil. CCC. hętruſcoꝝ cęſa. Itẽ apud eundẽ & Cęciliũ Volſinienſes auxiliũ cõtra ſeruos qui ab eis temere manumiſſi cõtra dominos ſurrexerãt: a Ro. petierũt Miſſus itaq; De. Murena. Hic Chriſtinã virginẽ & martyrẽ adorãt. Lacus iuxta eſt quẽ apud Columellã tãtũ lacũ Volſiniẽſem nominatũ teriopę. Inſula hic amœniſſima eſt: quã farneſiorũ nobilis familia: cum nõnullis circa vicis notiſſimis vini generoſitate poſſidet. Balneoregiũ deſideri⁹ itẽ rex Rodã appellare videt Ply. Straboq; ĩ hac parte Decẽ pagos ponũt: hoc oppidũ natalib⁹ Bonauẽturę nobilitat cui ꝓximis annis Gabriel Card. agriẽſis ord. minorũ tẽplũ excitauit. Tuſcanẽſes Pli. nũc tuſcanella oppidũ: Faliſci. Gens & populus & oppidũ ſtraboni ĩ hoc tractu lõge ſequunt & Faliſcũ Plynio gẽtis caput qd ꝑcul dubio Mons flaſconꝰ ex certis argumẽtis apparet. Nã in colle eſt: qd nullũ aliud inter faliſcos videm⁹ Ouidiꝰ vbi de feſto lunonis ibi celebrato ſcribit: ac Aleſo cõditore auriga Agamẽnonis Difficiles aditus huc via ꝑbet iterq; lãq; perratis ꝓfugꝰ terraq; mari. Mœnia felici cõdidit alta loco. Ille ſuos docuit Junonia ſacra faliſcos. Prętera ex copia fructuũ & loci amœnitate: in eodẽ carmĩe pomiferos faliſcos idẽ vocat: Deniq; noſis veſtigiũ cũ vetere cõuenit. Ouidiꝰ itẽ in faſtis. Venerat Atridis fatis agitatus Aleſus: A quo ſe dictã terra faliſca putat. Plynius eũ hetrurię lucũ dicit appellari ob ſiluã forte volſiniẽſem eo vſq; ptinentẽ: ſiue ob ſacra ꝑdicta. Aequos autem faliſcos ſeruius ait dici q Ro. ab eis quaſdã acceperint leges ſuppleméto. XI. tab. Hos Camillus expugnauit: cuiꝰ iuſtitia populos eos ſolicitauit vt deditionẽ facerẽt. Quũ ille magiſtrũ Ludi filios prĩcipũ Ciuitatis ꝑdentẽ vinctũ remiſiſſet: auctor Liuius. VI. Lino etiã ſicuti & nũc ſemp abũdauere. Silius Indutí ſua lina faliſci In hoc itẽ oppido Flauianus ꝑfectus eiuſdẽ ſub Hadriano Martyr narrat cuius hodie caluariã oſtẽdũt. Viterbiũ vero ipm inter faliſcos etiã palã eſt fuiſſe Lõgulã appellatũ. Liuiꝰ eñ ait lib. IX. Dictatorẽ papiriũ traducta ſilua Cimínia ad terrorẽ cũ exercitu Lõgulã pueniſſe. Et deinde Paulo inferiꝰ Cũ hętruſcis ad lacũ Vadimonis dimicaſſe dicit: qd ſane ꝓter nomẽ vrbis etiã de lacu indicat eũ eſſe qui in Cãpis Viterbii veniẽtibꝰ Romã dextrorſus relinquit. Non autẽ vt Blondus apud Roſolũ. Nã veriſimile nõ eſt vt ſemel hętruſci a ſilua Cimínia per Fabiũ fugati vlteriꝰ cũ exercitu ꝓgrederent. Apud Viterbiũ Vetuloniã etiã fuiſſe quidã nup ſcriptor tradidit: qd ſane ex Ptolemęi poſitiõe vt alibi dixi eſſe nõ põt: neq; etiã veriſimile duas ciuitates adeo contiguas fuiſſe. Hic & Deſiderii regis marmoreã tabulã repertã habẽt litteris Longobardis quo beneficia in Viterbienſes nõnulla hętruriæ loca cõmemorat. Ego tamẽ ad propinquiora veniã. Quũ eius tyrãnidem Vicorũ familia q̃ vico Eluii ꝓximo dominabant annis fere. CC. exercuit quoꝝ vltimꝰ Frãciſcus vicꝰ vrbis Preſ. Sub Eugenio ſublatus vnacũ reliqs Sacroſanctę ditiõis ꝑdonibus a Patriarcha Vitellico dominatiõis habuit ſucceſſorẽ. Captorũ familiã cuius caput Ioannes ſenior olim ac deinde filius eius Principalles dũ ſub Nicolao. V. Viterbium reuertit in itinere ab inimicis trucidati fuere: nec diu poſt Gulielmus Captus Calliſto ſedente octu domi fuit interfectus: ciuitaſq; propterea cędibus partium ac tumultibus tota exarſit: quę

Radacomalum.
Ruſelle col.
Alciõi mõs
Suanenſes.
Politianũ.
Vetulonia
Volcę.
Coſę.
Saturnia.
Col.
S. Quiricꝰ in oſenna.
Vmbro.
Alma.
Prilla.
Pſimoniũ
Aquula.
Aquuleſes.
Volſinii.
Chriſtina.
Decẽ pagi.
Tuſcanẽſes
Falliſci.
Lucꝰ hętru.
Aeq faliſci.
Flauianus.
Viterbiũ.
Longula.
Lacus Vadimonis.
Captorum factio.

tandem ſedata quũ diu quieuiſſet: ſub Alex. Anno. M.CCCCXCVI. nouas excitauit ſeditiões interfecto Ioanne Capto Iuniore potẽtiæ ſucceſſore ipſius opera pontificis ſimul & aduerſarum partium Quẽ paulo poſt vlti Colũnenſes cędes plurimas: domorũq; direptiones fecere. Trien nio Deinde poſt/his rurſus ab Vrſinis pulſis & aduerſa factione reſtituta noua credulitatis exẽ pla: ciuiũq; calamitates viſę fuere: Necdũ finis. Eſt & altera apud Sanites lõgula. Agillina quæ poſtea Cere appellata eſt a pelaſgis cõdita. Tyrrhenis enĩ cã oppugnãtibus quũ vn⁹ ad Mœnia adcedẽs qđ nomẽ vrbi rogaſſet: reſpõſũ eſt a theſſalo neſcio linguę hetruſcæ Χαιρε ideſt ſalue: qđ Thirrheni poſtea dẽpra aſpiratiõe vocauere: auctor Strabo. Acron vero ĩ verſu horatiano dign⁹ Cerite Cera dicit Cerites populi erant hetruſcorũ quibus deuictis Ro. oĩbus iuribus & vtẽdi & cõdendi leges priuauerunt. Huius oppidi quoq; habitati Vrſinorũ ditionis cernĩt veſtigiũ natura loci munitũ: qđ his tẽporib⁹ obſeſſũ diu Alex. põtificis copiis reſtitit Sũt q Ceruetere dicãt proximũ illi oppidũ ex argumento noĩs: tũ loci indicio antiquũ Cere fuiſſe. Forum claudii Strabo ni: Plynioq; vbi nũc Tolſa eſt & a lumen Pii. II. tẽporibus inuẽtũ Ioannis Caſtrẽſis hoĩs trãſpadani opera atq; ingenio. In hac parte & pfecturę claudii & via claudia. Lacus ciminus cũ mõte & ſilua antiquitus in adceſſa: vbi Fabius tot millia hętruſcorũ fugauit. Liuius. IX. Silua erat Cimina magis tũc inuia atq; horrẽda q̃ erãt nup germani ſaltus: nullus ad eã diẽ ne mercatorũ qdem abdita ea ĩtrare pter ducẽ ipſum audebat. Capta aut cęſa eo die hętruſcoꝝ. XL. millia. Virg. Et Ciminĩ cũ Mõte Lacus: nũc Lacus Vici eſt: & ſilua ſucciſa longe minor: pmeabiliſq; : nam prius via caſſia vetrallam verſus iter faciebãt. Vicus hic caſtrũ Pręf. vrbis poſſeſſio qui vic⁹ Eluii dicitur Antonino. Sutrium & nepet olim in hętruria potẽtia floruere quapropter cũ his Ro. ſocietatẽ iniuere. Sutriũ Liuius Clauſtra hętrurie vocat ob locũ bellis opportunũ contra hętruſcos. Sutrinorũ Camillus audita defectiõe: teſte Liuio ob celeritatẽ iuſſit milites cõmeatũ triũ dierũ ſecum exportare ne ea res cauſa morę eſſet Itaq; in puerbiũ venit plautinũ quaſi eant Sutriũ hiſq ad plures dies cibaria ſibi exportãt. Proredactis aũt ad officiũ contra reliquos Hętruſcos eos laceſſent es feliciter pugnatũ a Fabio apud Ciminiã ſiluã vti ſupra mõſtraui Nepeſinos quoq; qui cõtra coſdẽ auxiliũ implorauerãt: ac ſeſe poſtea excuſantes hoſtibus dediderãt Nepet ex marmoribus ſutrii repertis q̃q̃ & apud auctores & Nepe & nepete corrupte inuenĩt. Surianum Caſtrũ Vrſinis Nicolaus. III. Pontifex tradidit vbi arcẽ excitauit ac demũ defunctus eſt. Hoc Britones qui venerãt in Italiã diu tenuerunt iter obſidẽtes quouſq; Martin⁹. V. id in poteſtatẽ redactum põtifici ſubeſſe voluit. Alexãder vero ab initio Põtificatus ex eo Vrſinis reddito prim⁹ incõmodũ ſenſit: quum bellũ aduerſus eos ſuſcepit. Vetralla Forumcaſſii putãt. cuius meminit Antonin⁹ in itinere ex argumẽto pter alia: q; ędes diuę genitricis mœnib⁹ pxima Sãcta Maria in caſſia dicãt: hac quõdã iter in hętruriã Cicero ĩ Phil. Via inquit caſſia q̃ hętruriã diſcriminat. Ortanũ oppidũ & ortani incolę Plynio. Vir. Ortanę claſſes: ſicuti. Byzantii & Bizãtii. Ferẽtia Ptolmęo Ferẽtiũ Plynio Straboniq; q̃q̃ apud quoſdã Ferentinũ male legĩt. Ferẽtini autẽ incolę. oppidũ Faliſcorũ eſt cuius adhuc videnĩ veſtigia vnde Otho Imper. fuit Ferẽtinũ vero ĩter hernicos cuius dicunt Ferẽtinates. Falerii & faleriũ oppidũ Faliſcorũ cuius adhuc ſtant parua Mœnia ſimul cũ priſco noĩe. Feſcẽnia Plynio & Feſcẽnium Straboni his ppinquũ ponĩt ſiue potius inter eos ldq; putauerim eſſe nũc Ciuitatẽ caſtellanã. Vnde olim carmen nuptiale. Veiẽtũ populi intra. XX. ab vrbe lapidẽ ſunt apud Liuiũ. V. apud Plyniũ. XVI. eregione Cruſtumiorũ medio tiberi. Qui antiquariorũ iudicio apparẽt eẽ caſtra q̃ partim pcerũ Ro. partim Cœnobii Sãcti Pauli ſunt Videlicet Fianũ. Naccianũ/Liprignanũ/Turrita/Ciuitella/Arignanũ, Caſtrũnouũ Veii aũt ipſi iter hos oĩno putanĩ vbi nobilia veteris oppidi veſtigia ſub Vrſinorũ ditiõe apparẽt quę adhuc Veiana appellanĩ. Faliſcos Veiis vicinos Liuius ponit lib. V. Capinatũ inquit & faliſcoꝝ aduẽtu Veiis adauctũ bellũ. Hi em populi quia pximi regiõe erãt deuictis eis ſe pximos eſſe periculo credebãt. Capinates hodie Canapinã caſtrũ exiſtimãt Siluã quoq; Meſiã. dicit Veientibus ademptã fuiſſe. & rurſus Arſiã ſiluã apud eos memorat quę forte bacchanę fuerat nã eo uſq; imperiũ prorogabãt. Hi Ro. bellũ ęſtates. X. ſuſtinuere deinde a Camillo ſubiugati de quib⁹ alio in loco narrabĩt diligẽtius. Bachana apud Antoniũ in itinere legĩt. Stagna ſabatia vnde aqua ſabatina Romæ Lacus Anguillariæ circaq; fons argumento loci in medio lacus qui adhuc Sabatinum vocat. Alſium vnde alſietina Romę aqua & lacus: quẽ brachiani quidã eẽ putãt & oppidũ propę vicarellũ cuius aquę veneris exinſcriptiõe repta vocatę formarũq; veſtigia viſunt: Plynius tamen & Ptolemęus in littore ponunt vbi nunc. S. Seuera: eſſeq; nonnulli arbitrãtur ipſum ex coniecturis cũ aliis tum ppinquitatis: Nã Strabo. XIIII. milliario diſtare dicit. Fregenas vero

Agillina Cere.

foꝝ claudii Pręfecturæ claudię. via claudia lac⁹ cimin⁹

Vic⁹ eluii.

Sutrium.

Nepet. Surianum.

Vetralla. Forũcaſſii.

Ortanum. Ferentia. Ferentiũ. Falerii. Faſcennia. Veientes. Feſcẽninũ.

Vei.

Capinates. Silua Arſia. Silua meſia Stagna ſabatia. Alſium. Alſietinus lacus. Fõs veneris

non aliud putauerim vt eruditis etiam quibuſdã placet q̃ Bracinanum: vt quaſi Fregianũ corruptius dicatur. Ex argumento etiã Carminis Silii: Alſium: & obſeſſę campo ſqualente fregenę Obſeſſas vocat & cãpum ſqualẽtem ſiue ob aquarum ſalientium pœnuriam: quę in eo eſt agro: ſiue ob lacum ſubiectum olim nemoribus cinctum. Vicus Aurelii nunc Vicarellus omnia ſane vicina ſunt inter ſe loca. Soracte vicinus vrbi mons Silueſtri pon. ſeceſſus vbi olim Apollo colebatur: cuius ſacerdos Virgilio & Strabone teſtib⁹ ex Irpinorũ familia: nudis plantis ardẽtes prunas perambulabat in hac parte. Duo item oppida ſita Straboni ſunt Flauinium & feroniæ lucus Vir. Flauinia quiq; arua colunt: horum nulla veſtigia: niſi tantum hodie. S. Silueſtri oppidum apparet. Cremera flu. ille exiſtimatur qui nunc vicinus primæ portæ. V. ab vrbe milliario: hic enim Fabii cum Veientibus prœlio congreſſi periere.

Vic⁹ Aurelii.
Soracte.
Flauinium
Ferõię luc⁹
Cremera flu.

Res Florentinorum.

FLorentiam ob eius hiſtoriam vltimo loco reſeruaui. Hanc Arretinus a Syllanis conditam dicit. Qd omnino eſſe falſum liber coloniarũ nuper inuent⁹ manifeſto demonſtrat. Nam Coloniam quidem Romanorũ eſſe verum a. III. Viris deductam oſtẽdit. Sic enim ſcribitur. C. Cęſaris &. M. Antonii &. M. Lepidi Colonia Florentina deducta a. III. Viris adſignata lege Iulia Centurię Cęſarianę in iugera per Cardines & Decumanos Termini rotundi pedales & diſtant a ſe in pedes. II. CCCC. Sic igitur exiſtimandũ quãdo de hoc certa principia haberi nõ poſſunt: qd etiam Vallæ in quadã epiſtola placuiſſe video. Vt Feſulani & ex vicinis montibus homines ad loca mitiora deſcẽdentes iuxta Arnum habitationes inceptauerint dictiq; ab initio teſte Plynio Fluentini q; præfluenti Arno fuerint adpoſiti. In receptione vero Coloniæ quã ſupra cõmemorauí qd plęrũq; nomina mutarent Florentini appellati. Nam Florentia Ptolemęo Procopio pluribuſq; veterũ nominatur. Ad hanc poſtea magnitudinem paulatim peruenit ter diuerſis temporibus mœnibus prorogatis: vt incolis facile dignoſci poteſt. Furorem Totilę vt auctor eſt Procopius q̃ q̃ ſępius tentata dei benignitate incolumis euaſit. Eorum Res geſtas q; his omnia referta ſint q̃ q̃ ſuperfluum narrare: breuiarium tamen percurram his tantum pręteritis quæ in cæteris ethruriæ Ciuitatibus commemoraui. Initioq; a Federico. ii. Imperatore ſumpto quum omnia fere ex illo cœperint. Nam quum perpetuũ eum ac acerbiſſimum hoſtem continuo metuerent fatis habebant intra Mœnia ſe incolumes tãtum continere. Hoc extincto. XII. Viros Anno. M. CCXX. creauere quos Antianos vocauerunt: nihilq; potius eis fuit q̃ Guelfos quos expulerat Federicus in cũctas ethrurię Ciuitates reducere. Quorũ graria Piſtoriẽſibus primum bellũ indicunt breui admodum prœlio laceſſentes dum ſuſpectos in exilium pellunt. Et in appennino Catianum exulum timore munierunt Montariam item Caſtrum vti ſuſpectũ ſolo ęquauerunt. Mox Arretinos. Piſanos. Mininatenſes Volaterranos cum exercitu magis terrentes q̃ debellantes coegerunt partibus eiſdem ſtudere: Volaterras tamen im prouiſa pugna trãſeundo cœperunt liberas dimittentes. Interea Gibellini omnes Florentini qui expulſi fuerãt quorum princeps Farinata Vbertinus fuerat. Senã ſe recipiunt indeq; ad Manfredum Federici filium Sicilię regem qui tũc auctoritate ac potentia in Italia maxime pollebat oratores mittũt: ſubſidia poſtulatum dictirantes ſe huiuſcemodi incõmoda eius cauſa patris partium ve ſuſtinere. Ille quum reſpondere cũctaretur tãdem cohortem tantum vnam Germanorum cum ſuo vexillo miſit auxilio: qui cum in prœlio ante omnes caderent Vexillo direpto ac probris omnibus ab hoſtibus tracto. Manfredum incenderunt vt Iordanam Ducem cum. M. D. equitib⁹ ſupplemento mitteret: qui vna quum exulibus Florentinis Senenſibuſq; ac Piſanis apud Arbiam flumen prœlio commiſſo memorabilem illam cladem hoſtibus intulere: vbi dicuntur ex eis ad XXX. millia partim Cęſa partium Capta: quem exitum ferunt Tegian⁹ Aldimarus eques Florentinus ſatis pręuidiſſe & ſæpe fruſtra in ſenatu reclamando prohibere voluiſſe. Poſt hanc victoriam illi in patria redeunt: ac Guelfos expellunt qui bononiam ſe receperunt. Mutinenſibuſq; ac Regienſibus auxilio fuere partes fugandi aduerſas. Inter hos tumultus Foreſius Aldimarius qui caput eorũ fuerat fortiſſime pugnãdo cecidit. Duce dein ex eis Guidone Guerra cõſtituto Clemẽtis. V. pontificis amicitiã ſibi conciliãt ſignaq; domeſtica ei⁹ ſibi adſumũt aquilã videlicet rubrã ſub pedib⁹ luteũ tenentẽ ſerpẽtẽ ſeq; dein Carolo: tũc primũ aduerſus. Mãfredũ venienti auxilio fore pollicẽtur. Interea Gibellini anteq̃ Iordanes ad Manfredũ rediret Cõciliũ apud Emporiũ oppidum Vicinũ habent: vbi Senenſes Piſaniq; cõſulũt oĩno delẽdam eſſe Flo-

Colõia flo. a. III. viris.

Antiani creati.

Iordanes Dux.
Apd arbiã.
Tegianus aldimarus.

Foreſius aldimarus.
Guido guerra.
Guido Nouellus.

Seditio Plę bis & nobi litatis.

rentiam ſi ſe ſaluos eſſe vellent: nec aliter vnq̃ aduerſariis licere conqueſcere: tũc Farinata pa trię incenſus amore Meliora deus inquit. Non ego vnq̃ patiar pulcherrimã vrbem quã ipe non condidi deſtruere. Inde diſcedentes Florentini. XXXVI. viros conſtituunt qui quum Guido ne Nouello rempu. curent. Hi cum multos ex plębe adminiſtrationi pmouiſſent indignata no bilitas vna cum Guidone ſeceſſionem facit primũ Alberti: tumultum excitant ac vna omnes pro ęde diui Ioannis in armis conſiſtunt Plębs item apud Timothei templũ cogitur. Quã Gui do fruſtra conatus inuadere eadem die. Pratum ſeceſſit poſtera reuertens clauſas reperit portas

Bõdelmon tes. Gibellini iterꝝ expulſi

Interim intus formidãtes Guelforum potentiam ac nouam Caroli amicitiã eos inita cõcordia reuocant. adfinitateſq; inter ſe iungunt nullo plębis nobilitatiſve diſcrimine quæ res q̃q̃ equa turbas nihilominus paulopoſt excitauit Bondelmontes nobilis eques quum ob plębeam ſpon ſam a ſuis obiurgaretur eãq; propterea abdicaſſet: in ponte dũ equitaret interficitur. Rurſuſq; res turbatæ ac partes excitatæ. Demũ Guelfi Gibellinos iterũ expellunt: rebelles vindicant bo niſq; omnibus priuant vſq; in hunc diem odio perſequentes magno quidẽ piaculo illius reipu. tum probro chriſtianę religionis qdq; peius tolerãte Ro. pontifice: Iurant noui Magiſtratus an te omnia ſe ſtudia partiũ ſeruaturos ac contra fraternã charitatem facturos. Inſuper & memo riam nefandi Principis horũ ſcelerum auctoris ac illius reipu. perpetui hoſtis quã omnibus mo dis delere debuerant hoc peſſimo diſſenſionis inſtituto quotidie renouant. Igitur his expulſis

Capitane⁹ partis guel fę creat. Lucius Sa bellus. Gregori⁹. x Nicola⁹. iii Xiii. Viri. creati. Latin⁹ Car. Priores ar tiũ creati. Bonitiũ ex pugnatum Vicari⁹ Ro dulfi Cęſaris Vrbs am pliata. Vexillifer Iuſtitię creatur. Ianus dolo bella. Fami lię. xxxvi. notatę. S. Io. Ficinũ oppida ędi ficata. Curia item Albor& & ni gror& origo Verius. Corſus do natus. Carol⁹ Va leſius.

ſtatim partis Guelfę Capitaneum externum ac nobilẽ creant primuſq; fuit Lucius ſabellus. Sed paulatim ad ciues ac plures idem magiſtratus poſtea tedactus. Dein Gregorii. x. illac Lugdunũ Concilii gratia pficiſcentis ac ciues ad reducendum exules: vtq; cõmuni cõcordia cum aliis ad hieroſolymitanã expeditionem cogerentur exhortantis iuſſa cõtemnentes Triennio ſacris in terdicti fuere a quo: nec etiã in reditu prope Mœnia tranſeunte: ſed tantũ a ſucceſſore ſolutifue re. Sub Nicolao. III. recreati aliquãtulũ. Is Latinum Cardinalẽ Vrſinum miſit: qui reducta exu lum parte rem ad otium deduxit. XIIII. viris qui reip. inuigilarent creatis quibus diu bene vi uere non licuit per mortem: Nicolai ex quo alia reip. forma mutata. Priores enim Artium Tres primũ creati: deinde ſex ſingulos e ſingulis tribubus quæ Sex tunc erant poſtea. XII. poſtremo. VIII. qui adhuc durant Inter hæc a Gibellinis Bonicium oppidum occupatum Flo. expugnat ſoloq; equant: ac ad habitandum incolis tantum ſub monte planicies conceſſa vbi nunc cerni tur: Eodemq; tẽpore Vicarius Rodulphi Cęſaris Miniate morabatur cui minime parebãt. An no quo interiit Carolus rex quẽ ſupra nominaui vrbis Mœnia ampliata vieq; Ornatę vltra Ar num. Hoc tempore Nerius Gallura cum reliquis exulibus Piſanis a patria expulſis ad Florenti nos ſe recepit quorũ auxilio damna plurima Piſanis vt in eorum hiſtoria commemoraui clades etiam illa memoranda apud Bibiennam arretinis illata: de qua deq; reb⁹ arretinorum cum ad eum locum veniam dicam. Quumq; plæbs tunc a nobilitate premeretur neceſſarium duxere Vexilliferum Iuſtitiæ creare quo etiam tempore Ianus Dolobella tanq̃ tribunus Plębis inſurre xit vir admodum bonus ac venerabilis permotuſq; patrię Charitate magiſtratu ac populo con ſentientibus legem rogauit qua famrliæ nobilium. XXXVI. ſeditioſorum notabantur hoc eſt ab adminiſtratione reipu. penitus eiiciebantur mox facta quadam cęde per eos populus tumul tum excitat. Aedeſq; Poteſtatis huius cauſæ mali incendit Ianus confeſtim vt auctor ſeditio nis inſimulatus in exiliũ mittitur vbi deniq; extinctus eſt. Nobilitas itaq; erecta magiſtratum rogat legem iniquã contra eos latam antiquari: plębs contra rogat: ventum ad arma in quibus aliquot dies belli ſpecie citra pugnam conſtitere. Et hæc quidem omnia ſpatio annorũ. Anno. vero. M. CCLXXXXVIII. Condita a Florentinis apud Arni ripam oppida Duo. S. Ioannis & Ficinum & curia vbi nunc habitant priores exædificata in quo loco prius Vbertinorum do mus dirutæ fuerant. Anno deinde poſt altero quo fuit Iobileum Piſtorii Cancellarii in duas di uiſi partes Albos & nigros Florentinam etiam vrbem cõtaminarũt quũ ſtudio cõponendę pa cis ex eis quidam eo veniſſent. Hi quum vtriuſq; factionis eſſent: domos in quas diuerterant in ſuam quilibet ſectam deduxerunt Albi apud Verium Cuchium Nigri apud Corſum Donatũ Hic primum cum ſua factione depellitur: Carolus Valeſius regis Gallię frater ad res componẽ das a Bonifacio. VIII. accerſitur q; legatus eo miſſus nihil profeciſſet. Dum Florentiæ po teſtas ei facta eſſet. Ecce Corſus irruptione facta per portam feſulanam quam refregerat tum au xilio vrbem ingreditur. Magiſtratibus deiectis alios creat omniaq; commutat atq; miſcet. Carolus poſt quinq; menſes q̃ venerat abiit aliqua ex parte renouata republica Cor ſus igitur aliquandiu toleratus cum demum omnia per vim agere ſimul & Vgucionis Fa

giolani Gener nuper factus ad Tyrannidē plane tendere videretur: iussus est a Magistratibus in curiā venire quo negāte ædes obsidēt atq; expugnātur: Demū fugiens populo cōsequente in terficitur. Hic exitus viri: Sed ab initio post eius reditū statim Albi expellūtur inter quos Dātes Alēgerius poeta fuit qui eo tēpore legatiōe apud Bonifaciū fungebat: Nicolaus Pratēsis Cardinalis sūma tūc vir auctoritate mittit legat⁹: in partes. xx. Populū diuisit plēbi fauebat exules Albos Gibellinosq; vna reducere quærebat: demū reb⁹ minime impetratis interdicta sacris Ciuitate discessit egitq; cū Bonifacio vt. xii. viri prīcipes Nigrę factionis accersiret: quibus obtēperātibus alii exules qui erāt apud aretiū certiores facti clā per Nicolaum numero. viii. millia cū auxiliis Florētiā vsq; portas irruētes repulsi sūt. Bonifacio tādem vtriusq; factionis prīcipes vocanti Verius alborū partium minime paruit dictitās se se nullā habere inimicitiā. Itaq; malum hoc ei inde ad scriptū. Post hęc Florentini facta cum proximis ciuitatibus societate lucensibus. Volateranis Senensibus Pisanis de cōmuni cōsilio Robertū Caroli regis Filium adolescētē Ducem exercitus euocant cum quo Pistoriū obsident & iam quintus erat mensis quū Duo legati opera Nicolai supradicti a pontifice mittuntur vt ab obsidione discedant: illi q̄is Roberto ob tempe rante ac in Galliā discedēre bellū nihilomin⁹ prosequētes. XI. obsidionis mēse āno. M.CCCVI. Pistoriū saluis ciuibus in deditionē accipiūt. Mœnia statim diruunt vrbēq; inter se & lucēses diuidunt verū postea lucēsibus ex veteri odio rogantibus vt portę funditusq; omnia diruerent nō solum nō sunt adsensi sed Pistorienses vt se defenderent vltro sunt hortati eosq; liberos dimisere: Deinde in Arcianū castrū Vbaldinorum quo se receperāt exules conuertūt idq; vastātes Scarparīam postea in eo loco Castrū ędificauere. Interea legatus Neapulio Vrsinus a clemente mittitur ex Gallia qui rebus & ipse infectis reuertit. Deinde aretinos qui tunc opera Vgutii fagiolani Tarlatos: Vbertinosq; ac reliquos Gibellinos reuocauerāt bello lacessūt. Quo fere tpe certos armatos cohibēdi causa in agrū misere Volaterranorū qui de finibus cum Geminianēsibus cōtēdebant. Iamq; ad arma venerant. anno deinde. M.CCCXII. Henricus. VI. Imp. petiit per legatos. Florentinis primū q; ei in Italiam maxima cū gente Florentia iter facturo cōmeatū cęteraq; necessaria p̄pararēt: deinde vt ab Aretinorū qui sui essent bello abstinerent. Quibus respondērunt primo se non putare posse cū Romanor⁹ sit Imperator italiā quā cōseruare debuerat: tanta multitudine eū velle opprimere. Deinde sese eū pro dignitate proq; facultate mō veniat amic⁹ suscipere paratos. Arretium vero nō dominandi sed pacis cōcordięq; inter eos cōponēdę gratia debellare. Interea Robertū regē certis cōditionib⁹ quinquēnio dominū ciuitatis adcersunt Hēricus igitur cū Mediolani diu substitisset: inde Romā: postea Florētiā venit apudq; .S. Saluiū castra locat cum ingenti exercitu & exulibus Florentinis inter quos Dantes erat. Quūq; vicinęiā terrę rebellarent Intusq; maxima trepidatio esset nō defuit eis deus ac fœderatorū fides qui fuerant lucenses Volaterrani: Senenses Bononienses quorū auxiliis tanto periculo restiterunt: demum ille post dies. XL. incēsis tentoriis media nocte discessit: Ignis autē cum nondū intellectus terreret Ciuitatē mane recognita exilarauit. Inde apud Cascianū proximū castrū ac in hętruria mensibus aliquot consumptis postea domū reuertit. Post cuius discessum facile omnia recuperarunt. ac pisanis bellū intulere quibus Dux erat Vgutius Fagiolanus a quo cladē maximā apud mōrem catinū sustinuerūt: vbi Roberti regis frater ac nepos cecidere. Roberto tempus imperii triennio prorogatum pace facta cū pisanis Castritius qui Lucę Vgutio expulso successerat Florētinos adsiduo bello vexabat ausus cū Accio vicecomite ad paretolā altero a florentia lapide castra ponere: post triduū inde discedēs Montēmurlū cepit: prius signiam ceperat: Pistorienses sibi adsciuit: inter eosq; Philippum Tidicē ciuem eorū Tyrannum: Florentinis aduersum cōstituit: At illi misso exercitu eū de rep. delecerūt oppido capto. Quod castritius deide pobsidionē iterū recepit. Post hęc Florentini Carolum Roberti filiū eisdem cōditionibus qbus antea pfem ad regendā remp. per Donatū Accaiolū equitē oratorē adcersunt. Is em̄ Donatus auctoritate ac prudentia princeps tunc patrię fuerat: quūq; ob ciuium charitatē de exulibus reducendis ageret in exilium missus Baroli extinctus est. Huius germanus Nicolaus Card. ac vicecācellarius magna item existimatione Pisis Anno. M.CCCCVI. decessit eodem fere tēpore alter Angelus eiusdem familię ord. prēd. patriæ prēsul florebat & Nicolaus etiā eques Neapoli apud Ioannem Vice rex potentissimus: qui & Francū gentilem suum ad regendas athenas quę iuris reginæ fuerāt misit Is postea dux eius loci factus annis fere. XXX. successoribus eum reliq̄rat: desitum tādem Turcarum aduentu: postremo siquid ornatus deerat Donatus iunior familię cumulauit. Sed ad publica rursus reuerto. Florentini insuper Pistorienses fuere auxilio vt Guelfos extorres reduce

Dātes expellitur.

Nicolaus Praten. Legatus.

Robertus rex Dux Florētinor⁹ Pistoriū obsidetur.

Arcianum vbi Scarpa.

Neapulio legatus.

Volaterrani cū Geminianēsibus defi. cōtendunt. Henric⁹. vi. cōtra Floren.

Robertus rex. v. Annis dñs.

Cōtra Pisa.

Castritii lucensis obsidio.

Carolus roberti.

Donat⁹ Accaiolus.

Pistorium.

rent Hi demũ p ciuilem diſcordiã ſeſe florẽtinis dedidere his cõditionib⁹ quib⁹ nũc vtũtur. Poſt
Baldi. Friſcobaldi lo. Olegius Recaſolanorũ familia. lo. & Silueſter Medices. Caſtritii mortem Lucã diu obſedere cui⁹ exitum belli deq; lucenſiũ cum florẽtinis rebus geſti in luca narraui. Baldi quoq; & Friſcobaldi nobiles q̃ vim externã magiſtratui attuliſſẽt a populo expellunt loãnis. Ioannẽ Olegiũ loãnis p̃ſulis vicecomitis ducẽ auxiliãte Saccone arretino Scar periam obſidẽtem per Albertaciũ Recaſolanũ reppulerunt: q̃ victoria & Silueſtri eqtũ ex medi cum familia ſubſidio venientiũ virtuti eſt adſcripta. Ipſi autẽ Recaſolani exules hoſti adhęrẽtes vnacũ eorũ oppido vertine ſublati ſunt. Sacconem bello cõpreſſerũt filioſq; ipſius patria ditione eiecerunt Paulopoſt & Albertos: quorũ domus & Cardinale vno & Baptiſta eſt honeſtata viro antiquario tũ doctrinis oĩbus ornatiſſimo Anno. M.CCC.X. Mœnia poſtremo prorogata fuere portęq; vbi nũc exiſtũt: Primũ nãq; trãſarnũ circa veterẽ pontẽ tantũ ſuburbana ędificia & villę hortis p̃mixti ſine mœnib⁹ fuere. Deinde p̃ducta vrbs a tẽplo olim mart⁹ nũc. S. Io. bap. ad Ther mas publicas & theatrũ vetus. Secũdo p̃ductũ pomœriũ ex vna parte ad ripas fluminis: ex alte ra vſq; ad. S. Laurentii ędẽ. Gualterius gallic⁹ dux athenarũ appellatus qui ſub rege Carolo rẽp. Florẽtinã adminiſtrãte meruerat in vrbẽ eodẽ quo Carolus imperio accerſit⁹ qui quũ tyrannũ ma giſq; rectorẽ ageret in curia reſidendo: magiſtratu eiecto oĩbuſq; miníma de cã minitãdo itolerabi lis factus a populo domi obſidet: tandẽ ſeq̃ſtro Angelo Acciaiolo p̃ſule poſt. X. mẽſes imperioſe abdicare coactus tantũ incolumis relictis oĩbus in galliã ſe recepit. Deide Pãdulfo malateſta du ce aliquãdiu vſi memorabilẽ illã obſidionẽ Io. Hucuti ducis piſanorũ paſſi ſunt qui ad. S. Saluiũ caſtrametat⁹ eſt. Paucis poſt ãnis ignominiã duce Galeocto itẽ Malateſta iclita victoria cõpẽſa uere captis ex eis mille in triũphũq; ductis Ipſe vero Io. Haucut⁹ qui poſt Piſanos Gregorio. XI. cõtra Bononienſes vna cũ Britonibus militabat: opa Barnabę ad florẽtinos trãſiugit: quũ pau loante Rodulfus Varanus qui in florẽtinoq; exercitu Pãdulfo ſupradicto vt pigro ducí exauc to rato ſucceſſerat ad gregoriũ tranſfugiſſet: a quo ſacris interdicti fuere q̃ auxilia vna cũ Barnaba Bononienſibus tuliſſent: per Vrbanũ. ii. poſtea recõciliati quo tpe Carolus pãnonię rex qui p̃ Si cilię regno cõtra loãnã venerat a florẽtinis auxiliũ diu pollicitũ repetebat: quẽ & illi a ſuis cerui cibus. XI. mil. aureis depulerũt Mox Arretiũ ab Ingeranio Ludouici Andegauenſis duce. L. mil. emerunt Sed & alia quoq; loca oĩa tũc forte cõſecuti ſunt q̃ poſt Gualterii tyrãnidẽ in libertatẽ ſe reduxerãt. Volaterranos ſpõte in fidẽ deditos ob diſcordiã ciuilẽ habuere. Miniatẽſes itẽ pau lo ante Caroli aduẽtũ: verũ paulopoſt venientibus eo teutonicis rebellauere: demũ in ptãtẽ reda ctis per Bernardonẽ ducẽ haud multo poſt Benedictus Mangiadorus patrię princeps e miuiato tunc exul in oppidũ irruptione cũ paucis facta magiſtratũ florentinum interfecit libertatem cõ clamãdo: nemineq; p̃ſequente eadẽ ſubito via incolumis regreſſus eſt. Geminianũ & Collẽ pau lopoſt ſponte itẽ ob diſſenſionẽ ſeſe dedẽtibus oppidanis habuere. Pratũ ex regina Ioanna & Lu douico Andegauẽſi mercati ſunt cõciliãte rẽ Nicolao Acciaiolo eqte ſupradicto. Cortonã a la diſlao Sicilię rege. LX. milliũ etiã cõmutatiõe acceperunt. Vallẽ arni ſuperiorẽ eiectis Vbertinis Pactiis ſimul & Comitib⁹ Guidis qui ea loca tenebãt. Comites cñ Guidi annis fere. CCCC. int tium habuere hoc modo. Otho Imperator quũ quondã in tẽplo die. S. Io. baptiſtæ in ſolennibus adeſſet: ſpectaretq; quandã puellã nomine Baldracã admodũ forma p̃ſtantem: alioquin de plẽ be & pauperẽ: parenteq; tentato in ſpem ea potiundi veniret: illa acerbiſſime renuit: malleq; ſe pauperem eſſe dictitans q̃ impudicã. Quãobrem imperator nobile reſponſum admiratus decre uit eam pro virtute munerare Guidoniq; vni ex ſuis nobilibus adoleſcenti in eadem ora locauit iuſſitq; domũ magna p̃cerum frequentia comitari p̃ dote caſtris plurimis & apud Vallẽ arni & apud Caſentinũ cõceſſis. Hinc comites Guidi appellati: ex quibus Guidũ guerrã Guelforũ du cem ſupra memoraui: quũq; per tyrãnidem cũcta agerent ſublati vnacũ caſtellis eorũ ſunt ac ex his partim Terranoua in Arretino ędificata. Vlrim⁹ ſane ex eis Frãciſcus Roberti filius qui quũ Puppim caſtrum in appenníno teneret ſpe potiũdi Caſentini ſe Nicolao picinino tũc hoſti dedi dit: ex quo a Florentinis deinde expugnatus ſaluis rebus ac liberis ex cõditione diſceſſit. Anno. M.CCCLXXX. orta ſeditio ob legẽ monitoriã latam: qua multę familiæ monebant hoc eſt ab adminiſtratione reip. & magiſtratib⁹ obtinẽdis reiiciebant: quã quũ Silueſter Medices vexilliſer antiquaſſet plebs in auctorũ legis domos impetũ faciũt: poſt hęc Silueſtro ſucceſſorẽ ipſimet cre ant de plębe: Michaelem landi: ſed plane repugnãte nobilitate ac inf. mos homines ad magiſtra tus admittere nolente plebs ad. S. Mariã nouellam ſecedit: ſuoſq; ibi dies aliquot creant magi ſtratus: in forũ deinde armata prodiit cui Michael equũ conſcendens ſequentibus bonis partim vi partim p̃prię dignitatis adſpectu occurrẽdo rem ad ocium & concordiam deduxit. Poſt hæc

Lex monitoria. Silueſter.

externa naſcitur turbatio p tpa Caroli.IIII.Imp. Morialis genere gallus miles. S. Io. p̃donis modo in Caſentinũ cũ equitũ octo millib9 irrupit: quo facile repulſo: nõ diu poſt Alter itẽ p̃do inſequit Cõradus lindus homo germanus q quũ ab appennicolis circũ obſideret oratores tũc florẽtinos ad eũ miſſos retinuit ſtratagemate vſus donec paulatim illis fauentibus ſe in tutũ recepiſſet. De inceps bellũ inſecutũ Mediolanẽſe qd Florẽtini. XII. Annis aduerſus Ioannẽ galeatiũ magna p- ſeuerãtia ac animi magnitudine geſſerũt ex ſentẽtia Ioãnis Ricciieqtis q longa oratiõe popl'o p- ſuaſit hoſtis tyrãnidi ac cupiditati dominãdi oĩbus viis ac viribus occurrendũ: iniuriis eius plu rimis cõmemoratis: ne & ipſi ſicuti reliqua fere Italia in miſerã eius inciderẽt ſeruitutẽ: Nã Vice comitũ alioq; pri9 arma potuiſſe ſupari mõſtrauit: quũ preſuli Ioanni & eius Duci Ioãni Olegio ſæpe reſtitiſſent: Igit Galeatius ex oĩbus eius terris Florentinos diſcedere iuſſit Duces vtrimq; plures Ioannes Hacutus Florentinis In medio fere belli tpe extinctus: ſtatua in tẽplo eq̃ſtri Floꝛẽ tiæ honoratus cõtumulatur: cui Bernardonem Guaſconẽ ſuffecerũt q olim Dux Britonũ in Ita lia a Gregorio. XI. miſſus ad tuendã eius ditionẽ ſe in p̃monio adreptis quibuſdã Pontificis ca ſtris cõtinebat. deĩde Orlãdus Malauolta nobili inter Senenſes genere florẽtinis adhęſit: quare a ſuis ciuibus q partes Vicecomitis ſectabant exilio cũ tota familia mulctatus eſt. Huius ſucceſ ſor Ioãnes malauolta Duci poſtea Philippo in bello Brixienſi militauit. Vicecomiti vero Ioante deſcus nepos facconis Arretini ſe auctorauit Cui initio belli extincto Ioãnes actii filius Vbaldi- nus ſucceſſit: Alberic9 itẽ de Barbiano: Octobon9 Parmẽſis Adcerſita etiã Florẽtinis externa au xilia Robertus Imp. cui veniẽti Venetias miſſus. Io. Riccius Coſimi pater ad exoluẽda. CC. mil lia Iacobus Comes Armoricarũ & Stephanus Bauarię Dux per Io. Ricciũ & Rainaldũ bonfilia ciũ eqtes legatos ambo exitu infęlici. Nã alter dũ auxilio Florẽtinorũ Franciſcũ Cararieſem Pa- duę a Galeatio oblatę reſtituere conaretur ſpe pacti ſtipendii fruſtratus rediit domũ. alter Iaco- bus dũ Alexandriã nitit̃ur inuadere a Iacobo Verme duce ſe in caſtra poſt pugnã recipiẽs de im- prouiſo a tegro petitur vbi magnã ſuorum cędem paſſus ipſe etiã ex vulnere paucis poſt diebus extinctus eſt. Cum de pace Genuę conuenirent apud Antonium adurnum Ducẽ roganti orato ri Ioannis Galeatii quis pro hac ſponderet: Guido Delpalagio Thomę equitis filius vir moribus integerrimus vnus ex legatis: Hic enſis ait qui vtriuſq; vires expertus eſt. Verũ paulo poſt rupto vtrinq; fœdere bellũ repetitum nec diu poſt intermiſſum. Anno videlicet. M. CCCC. ob peſti- lentiam Florẽtię maximã inſecutam qua ad. XXX. hominũ millia periere: quãdo & Rinucium farneſium qui eis militabat extinctum magno honore ſepelierunt. Bellũ igitur poſt hęc maiori- bus viribus infęliciter inſtauratum apud Caſaletium Bononiẽſium vicum copię Florẽtinorum oẽs periere Bernardone etiã Duce capto & Bononia quę ad eam diẽ in ſocietate populi Florẽti- ni fuerat ſub iugum mediolanẽſium miſſa. Iam propę mœnib9 ipſis Florẽtinis timebatur niſi in terim morte Galeatii ex morbo cõtracta reipublicę diuina prouidentia ſubueniſſet. Cõſumpta tradũtur in eo bello ad Decies centena & Ducenta aureorũ millia. Poſt eius obitũ Philippi filii factionibus etiã aduerſi fuere cum quo primũ apud Senogalliã male re geſta duces ille ſuos in ap penino varia Florẽtinorum oppida direptum miſit: at Florẽtini inita cũ Venetis ſocietate cau- ſa fuere vt ab illis Brixia occuparetur: cõtraq; item Piciniñũ ad eam vrbẽ obſidendam ab eo miſ ſum: Nannem & ipſi Strocium cũ. CCC. equitibus miſerunt: ille rurſus pro Lucẽſibus aduerſus eos Piciniñũ & Frãciſcũ Sfortiam. Poſt Mediolanenſe Piſanum renouatur in principio belli Ber toldo Vrſino & Comite cui ducibus ſunt vſi: quibus quod apud Vicũ Piſanum mẽſem iam cõ ſumpſiſſent: bellum ducere viſi ſucceſſorem miſerunt. Ludouicũ Melioratum Innocẽtii. VII. fra tris filium: qui Angelum Pergulenſem Piſanorum ducem cũ. M. D. equitibus apud Volaterras profligauit: alterum deĩn ducem Gaſparem Vbaldinum fregit. Quoniam vero reliquã hanc hi ſtoriam in Piſanorum deſcriptiõe cõmemorauí tantum hęc vltima reperam cum Ginus Capo- nius miſſus a Florentinis Sarazanam ex Gabriele Vicecomite. CC. aureorũ millibus Piſas mer- cat9 eſt Ex illo ciuitatẽ capiẽtes mox ide irruptiõe facta reiecti cõclamataq; a popl'o libertate ob ſeſſio rurſus renouatur: interim Burgũdię Ducis orator ad Ginũ qui vna cum Maſo Albizo equi te: bello p̃fectus erat in caſtra venit nũtiatũ vt ab expugnatione ſuorum dediticiorũ abſtineat. quũq; neganti audacius minitaret Ginus eueſtigio iratus eum in Arnum cõprenſum deiici iuſ ſit. Poſt itaq; menſes. XIII. vrbem Ioanne Gambacurta prodente cõſequitur: in eaq; primus Prę torius dixit ac contionem habuit ad populum ad bene ſperandũ adhortatus qua cunctorũ ani mos demulſit: Cui Bartholomeus Ciampolinus vir facundia auctoritateq; prędit̃us dicitur re ſpondiſſe Florentinorũ Deinde remp. Nicolaus Vzano adminiſtrauit vir opibus potens in bel-

Morial' gal.

Cõrad9 lin dus.

Mediolanẽ ſe. xii. annis Io. Riccius.

Mors Ioan. Hacuti.

Malauoltæ Senẽſes. Ioãtedeſc9. Io. actii Vbaldini.

Peſtilentia Florentię. M. CCCC. Rinucius Farneſius.

Nannes Strotius. Comes ca. Ludouicus melioratus Angelus pgula. Gaſpar Vbaldi.

Nicolaus Vzano.

Pallas Strotius.

Cosmus.

Cõciliũ Florentię.

Cõiuratio pyctana.

X. viri abrogati.

x. viri ĩstaurati. viii. viri creati.

Bellum Colianum.

lo qui auxiliũ Bononiẽsib⁹ cõtra Ioannẽ galeatiũ ferens capt⁹ & papię in carcerẽ cõiect⁹ est. Cui pallas Strotius eques successit q orator Fauẽtiã ad cõponẽdã cũ Philippo & Venetis ac Florẽtinis pacẽ ꝓfectus est quo partes cõuenerãt; hui⁹ prosapia maxime ꝓpolluit cũ diuitiis tũ equitib⁹ Nãne quẽ supradixim⁹: Thoma Philippo & altero Pallante. Ferrarię quoq; quo se prídẽ recepere per exiliũ ꝓpagauerunt: vbi Titus etiã Strotius elegiar; scriptor: Sed & ędes inuidiosę Philippi Strotii nup extructę priuator; ędificia cũctorũ in Italia ãtecellũt. Igitur pallãtis potẽtia: Cosmũ Medicem expulit q post annũ quo Paduę exulauit a ciuibus reuocatus talionẽ & ipe aduersariis reddidit. Huius pater Ioannes Biccius mercator in pria diues memorat maiores item egtes illustres milii supra nominati quos ois alios q; simul ętate sua Cosmus rebus gestis antecelluit: neq; vnq̃ priuato talis potentia neq; inerudito sapiẽtia par: neq; denicq; mercatori tot contigerũt diuitię neq; illis qđ magis mirandũ: quisq̃ & magnificenti⁹ & religiosius est vsus egentib⁹ opitulãdo tẽpla plurima per orbẽ cõstruẽdo: ac reip. subueniendo. Quũq; vnus oia posset nõ oia voluit quãtoq; ei plura licuere tãto magis infra suã fortunã victitãdo sibi denegauit. Eoq; prudẽtię fama peruenit vt ei⁹ dicta factaq; pariter celebrẽtur. Frãcisci Sfortię maxime amicus tũ Baldasaris Colię olim Ioãnis. XXIII. cuius Thesaurari⁹ fuit. Eius tpe cõciliũ Florẽtię ab Eugenio celebratũ Et basilica reparata ab eodẽ pon. dedicata cuius rei gra pons ligneus mira celeritate extructus ab ædę prędicatorũ vbi ille habitabat vsq; ad basilicã ptinebat auleis ab laterib⁹ supraq; opert⁹, qđ opus nõ magnificũ solũ sed necessariũ visum ob mortaliũ multitudinẽ vias replentium qui ad eam celebritatem conuenerant: cuius etiam pontificis Cosmus postea auxilio nobilem illam victoriã apud Anglarem oppidũ contra Nicolaum Piciniñ a Philippo Duce missum adsecutus est. Quibus meritis pater patrię fuit a ciuibus appellatus. decessit Anno ętatis. LXXX. salutis. M.CCCCLXIIII. Petro potentię successore relicto quẽ simul & Ioannẽ ex Contessiue matrimonio ex Auerniorum familia susceperat. Is igitur moderato quietoq; fuit ingenio. missusq; quondam viuẽte patre legatus vna cũ Dietisaluio Nerone Angelo Acciaiolo & Nerio Gini ad Franciscum Sfortiã nouum Mediolani Ducem de gratulatione. Idem postea viri prẽter Neriũ in eum anno. M.CCCCLXIIII. coniurauerũt auctore Luca Pycto: Is in rep. & popularitate celebris & ætate iam grauis indignũ ducebat iuueni cedere ac Tyrãnidem eo modo in libera ciuitate ex successione continuare Angelũ dolor repulsę matrimonii solicitabat quũ ille filium ei⁹ Genetum nobilitate primariũ prę alio recusasset. Dietisaluium vero vet⁹ in eam familiam odium. Igitur hi Nicolaum Soderinum eiusdem factionis virũ nacti summum tunc Magistratũ obtinẽtem Decemuiratum abrogauerunt Cui dandorum adimendorũq; magistratuũ erat potestas. Planeq; hoc modo effecerant vt partes Pyctanę preualerent ac quęsitam ab Initio libertatem in suam libidinem atq; potentiam conuerterent. Petrus vero a suis etiam excitatus cum Nicodemo tunc ducis Mediolanensis Florentię legato agit: vt ei⁹ opera ducis familiæ Medicum iustis de causis amicissimi auxilia ꝓpere sibi mittant. Illi cõtra ex Borso Estensi Ferrariæ Duce suppetias conquirunt. In hoc tumultu quũ vtręq; copiæ prope vrbem in armis consistentes imperata expectarent: Soderinus iam magistratu functus ac consilio & audacia promptus vt rem ad manus quandoq; deduceret cum Trecentis Germanis armatis e diuersis tabernis cõquisitis ad domum Lucę se confert eo animo vt reliqui coniurati cum suis quisq; viribus eo cõuenirent: indeq; in Petri domum vno impetu irrumperẽt. Verũ Luca prohibẽte qiã antea clam placat⁹ rem animo detractare ceperat non vlterius ꝓcessum: paulatimq; Magistratu publico & amicis vtriusq; interuenientibus in concordiã ventũ. Petrus vt inuidiæ cederet populari se in villam suam Caregium trãsferri iussit morbo articulari impeditus: quo toto fere tẽpore dum fuit in potentia laborauit. Aduersarii interea minime quiescentes vt qui temporis necessitate concordiam magis simulauerint q̃ ex animo iniuerint. Borsianos milites qui in loca vicina se receperant conuocare ciuesq; rursus ad studia libertatis animare cœperũt. Petrus certior factus in vrbẽ reuertitur. Sfortianos & ipse quos iam domũ remiserat propere reuocat clientelasq; subditorũ vndiq; cõquirit Quũq; iã & auxiliis & ciuiũ studiis superior appareret Inimici paulũ retardari tum res ad ociũ rursus deduci videbatur. Petro interim & Luca sollicitantibus populus in forũ in cõtionem quã parlamẽtum vocant cogitur vbi Decemuiratus restitutus: ac de nouo. VIII. viri creati qui exlii necisq; ciuium potestatẽ haberent. Lucę vero vt ciuitatis liberatori publice priuatimq; actę gratiæ: Quod factum aduersarii cum manifesto in sua capita redundare animaduerterẽt sumptis quæ poterant bonis celeriter ex vrbe ꝓfugiunt Angelus Neapolim: Soderinus Ferrariam: Dietisaluius Bergomũ ad veterem amicũ atq; hospitem Bartholomeũ Colium qui tunc patrię ptin

ceps armorũ gloria ac militiæ disciplina in Italia florebat eumq; ad reducendos exules animat: mõstratq; ex re ac gloria eius tum Venetorũ quibus esset auctoratus fore eorum partes Florentiæ prevalere. Ille senatu Veneto consulto suis exulũq; auspiciis negociũ suscipit ac q̃maximũ potest equitum peditumq; numerũ scribit dissimulans se nunc regem neapolitanum: nunc Mediolanensem ducẽ petiturum. Hi enim ambo in amicitiã atq; auxilium Florentinorum conuenerant ac Federicũ Vrbini ducẽ cũ exercitu miserant qui per vallem Anemonis quæ est agri terminus Florentini Aemyliam versus itinere facto in fauentinũ populabundus irrupit q; Astorgius Manfredus princeps eius vrbis Florentinorum militiæ auctoratus ad Venetum defecisset: quũq; Colium: qui plane viribus ac numero superior erat: aduersus venientem conspiceret: progressus vlterius loco munitissimo castra posuit eo quidẽ animo vt copias sociales quæ iter dicebantur ingressę minori periculo expectaret: nec tamen propositũ tenuit quũ hæ diutius tardarent q̃ credebatur: & munitionib9 castrorũ aduersus potentẽ exercitũ fidendum nõ iudicaret. Itaq; hunc quoq; locũ dimittens inter oppidũ (cui Bononiense cognomẽ est) & Forũcornelii cõsedit: quorum alterum Bononiensiũ diœceseos erat altera ciuitas Tadei manfredi quos ambos prosocialibus sentire tunc erat opinio. Bellum hoc modo aliquot annis protractum lacessentibus vtrinq; potius q̃ dimicantibus inter se hostibus cum nullibi conat9 succederẽt ac virtus militum prope par esset: nam omnes fere italię duces vtrinq; conuenerant. Post hæc Dietisalui9 se Ferrariam recepit: vbi aliq̃diu moratus demũ romam venit ibiq; breui post tempore. apud filium Zenobium excessit annorũ fere. LXXX. situsq; in ędem Minerue ingredientibus dextrorsum vir animo inquietus: ingenio sagax. alieni appetentissimus: sui parcissimus: nam ad. XXX. millia numum aureorum digrediens secum extulit Quattuor itẽ eius fratres inter quos prẽsul fuit Florentinus in exilio pariter extincti sunt. Petrus autẽ medices soluto bello Coliano paucis post annis excessit articulorum doloribus consumptus: cuius gratia domi se diu continuerat. Laurẽtius eius filius adolescens vna cum Iuliano fratre ex coniugio Lucretiæ tornabonę genit9 rei priuatę ac publicæ hęreditatẽ adiuit auo similior q̃ patri: auctoritateq; iam in ea ætate constãtiaq; senili: quę vna cum annis creuit: nec solum familię sed patriæ lumẽ attulit: vt illa inter orbis terras non solum pulcherrima sed fœlicissima ac potẽtissima haberetur. Eius item adiecit Imperio Serazanam ac Petram sanctam in regione lunensi propagatis etiam in parte Aemyliæ finibus. Passus & ipse coniurationes varias sed Pactianam inter alias periculosissimã: Quę hoc modo se habuit Romæ Duo Francisci Pactius & Saluiatus Prætor pisanus auctores fuere: Hicq; in honoribus ac adipiscenda prẽsulatus possessione Laurentium aduersum habuerat: alterq; quum se nobilitate ingenio ac prope diuitiis parem esse conspiceret non eque potentia dolebat. Igitur hi cum Hieronymo Riario Sixti. IIII. necessario rem communicant q; ei pariter inuisum illum sciebant. Nam quũ Thesauri Pontificii custos ab initio fuisset: In Tiferni obsidione Nicolao Vitellio Tifernati auxilium ferre clandestinum cõtra pontificem deprẽnsus fuerat: Conscio igitur & adnuente Pontifice Pisas primũ: deinde in villam pactianam profecti: dies aliquot in ea substiterunt dum reliquos coniuratos adhiberent: remq; omnem ordinarent: inde vero. X. Cal'. Maii die dominico anno. M.CCCCLXXVIII. Coniurati specie rei diuinæ Florentiã veniunt simul cum Raphaele legato hieronymi propinquo qui vna seu forte seu cõsilio aderat: e schola Pisana nuper factus cardinalis in ędẽ omnes Reparatę mane ad sacrificiũ conueniũt. Saluiatus iterim cum suis clam armatis templo discedens in curiam vt Cęsarem Vexilliferum alloquatur alio simulato negotio proficiscit eo tamen consilio vt orta cędein tẽplo ipse prẽsto esset qui curiam simul cum magistratibus inuaderet. Igitur dato signo cum eucharistia tolleretur: Bernardus Bãdinus primus: Julianum: Laurentii fratrem confodit: Antonius Volaterranus: qui primas sibi partes depoposcerat odio ductus veteris in Volaterranos iniurię: Laurentium ex alia parte aggreditur post tergum paululũq; intra iugulum ferit: quũ ille statim ad clamorem cõuersus ictũ vitaret ac itcrare vulnus volentem propere subter fugit in ædis sacrarium ꝓximum vbi a suorũ multitudine exceptus ac seruatus est: fama interim eum esse viuũ peruagante animus Laurentianis additur Coniurati alii alio diffugiunt prẽter Iacobum Pactium equitem qui equo vrbem percurrens ad libertatem populum excitabat: quũq; neminem prosequentem videret protinus egressus porta fauentina fugam arripuit. Legatus e templo a Ciuibus in curiam ductus ac custodiæ traditus tum pro viri dignitate tractatus est. Interea Saluiatus qui cum Vexillifero de industria sermonem protrahebat vt finem expectaret. statim comprensus & ipse eodem die cũ omnibus suis sontibus & insontib9: simul & Frãcisco Pactio. Iacobo Saluiato. ac Iacobo poggii fi-

Astorgius Mãfredus trãsfuga.

Dietisaluii finis.

Laurentius medices.

Cõiuratio Pactiana.

Bernardus Bandinus. Antonius Volaterra.

lio qui & ipſi inter Coniuratos erant ad Curię feneſtras ſuſpenſus fuit. Poſtridie vero ei⁹ diei Renatus Pactius (nam is tantum conſcius fuit in Villā q̄ abiit ne rei quā minime probaret intereſſet: tantum ei nocuit ingenii opinio quo cęteris gētilibus pręſtabat & quo potiſſimum formidatus erat) ſequenti vero die Iacobus pactius ſimul cum Ioanne Baptiſta Monte ſecio e fuga retractus eundem exitum habuere. Is enim Ioannes baptiſta Miles erat Hieronymi cui datum ab initio negocium Laurentium inuadēdi: Verum qua nr̄te aut conſilio neſcitur rem eodē die detrectauit: eiuſq̄ officio delegatus Antonius quē ſupra nominaui: nec tamē propterea ſupplicium euaſit. Antonius vero octauo die in Cœnobio ꝑpe poteſtatis ædes repertus ſimul cū Stephano idem ſubiit fatum: erat aūt Stephanus Iacobi Pactii Scriba qui Antonium ſequi remq̄ iuuare ſe receperat ac minime pręſtiterat. Adfuit eodē die e coniuratis Ioannes franciſcus Tollentinas ex agro Forocornelienſi cum peditibus mille totidēq̄ Laurētius Tifernas ex alia parte: qui vbi rem infectam viderunt magno ſe periculo domum receperunt. Hoc nuntio Pontifex accepto Laurētium ſacris interdicit q̄ dei Sacerdotes legatūq̄ attigiſſet: Ille vero vt eius placaret animum legatum remiſit: At Pontifex nihilominus bellum Florentinis ob eum aperte decreuit: ſociūq̄ ad id regem Sicilię Fernandum adſciuit qui ſimul: Alfonſum regis filium Calabrię & Federicū Vrbini Duces cum exercitibus miſerunt vt agrum eorum Senis Vicinum popularentur. Laurentius vero in repu. confirmatus ac a populo poteſtate accepta Herculem Eſtenſem cum copiis in occurſum mittit qui apud Mōtem qui dicitur imperialis conſtitit. Hic enim Mons tanq̄ compedes ex ea parte iacet naturæ munime vlterius procedere volentes facile prohibens. Hoſtes itaq̄ iam Caſtellina Brolio Cacciano nonnulliſq̄ circa Caſtellis expugnatis hunc montem petentes poſt dies aliquot ſuperauere. Inde ad oppidum Collem caſtrametauere: qđ etiam paucis diebus q̄q̄ munitiſſimum in poteſtatē receperunt pręter partem ſuperiorem: Quę reliquis ędificiis arcis modo ſupereminet quā ſi expugnaſſent nihil erat reliquū q̄ ad Mœnia Florētina procedere: Laurentius vero cum iam periculum imminere conſpiceret vltro decreuit ad regis hoſtis miſericordiam confugere. Itaq̄ ad ſuos oratione habita ac profeſſus ſe reip. cauſa periculo obiecturū: Itinere per mare Tyrrhenū facto Neapolim celeriter applicuit: vbi humaniter exceptus ſupplex veniam petiit ac cū rege annui cenſus pactiōe tranſegit: paucisq̄ poſt diebus incolumis ad ſuos regreſſus eſt ac bellum diſſolutum. Quod factum pontifex q̄q̄ grauiter tulit q̄ ſe neglectū prætereitumq̄ viderit: auxiliis tamen deſtitutus pacem coactus eſt facere. Quāobrem oratores. XII. ad eum miſſi qui veniam pręteritorum peterēt ac populum Florentinum cōmuni cauſa expiarent: fuere autem hi Franciſcus Soderinus prætul Volaterranus Antonius Rodulfus: Ioannes Iam filiatius. Petrus Mimerbettus equeſtris ordinis omnes. Guidantonius Veſpucius iure conſultus. Maſus Albizus. Ginius Caponius Iacobus Lanfrodinus Dominicus Pandolphin⁹. Ioannes Tornabonus. & Antonius Medices. ex his Pręſul caput legationis orationem in ſenatu habuit veniamq̄ petiit pręteritorum. Die deinde dominico primo aduentus Anno. M.CCCCLXXX. omnes mane in porticum baſilicæ Petri conueniunt Pontificem atq̄ patres pręſtolantes. Ibi Pontifex proſoribus templi procumbentes ad genua viritim de more virga conuerberatos terga expiauit: ingreſſi deinde baſilicam ſacrificio interfuere: quo peracto domum reducti ſunt omnium patrum familiis comitantibus. Nam prius Vrbem nemine de more obuiam proceden te ingreſſi fuerant. Poſt hęc Laurētius defuncto periculo reſipiſcere paulatim: maioreq̄ poſtmodum apud ſuos ciues eſſe auctoritate ac Tyrānо propius agitare cum ſicariis incedere: excubiis ac nuntiis diligenti⁹ inuigilare. Deniq̄ amiſſas in bello facultates vndecūq̄ recuperare cœpit: Vir aſpectu triſti: ore truculento: ſermone ingratus: animo factioſus: in curis agitans continuo pręter vnum muſicę ſolatium natura tamen non vti monſtrabat inclemens aut inciuilis: Nam cum ſaluiatis poſt eam coniurationem adfinitatem iniuit. Mihi quoq̄ quem Antonii ſupradicti fratris mei grauis cauſa ſuſpectū reddere debuerat epiſtolam humanitatis ac officii pleniſſimam ſcripſit: adeoq̄ elegātem vt eam a Politiano ſcriptam omnino putauerim: niſi ille poſtea iurāſſet Laurentii ingenio dictatam qui paucis ſi quando a curis eſſet vacuus in hoc genere cederet. Ingeniorum alioquin cenſor fuit atq̄ amator. Nam Piſis ſcholas liberalium artium inſtituit Florentiæ quoq̄ græcæ diſciplinæ. Demetrio viro doctiſſimo adcerſito. Ex matrimonio Clariſis Vrſinę Petrum Ioānem & Iulianum fœminaſq̄ tris ſuſcepit: quarū vna Magdalena: Franciſco Innocentii. VIII. Pontificis filio locata cauſa fuit vt Ioannes frater Cardinalis fieret. Exceſſit ex morbo annorum fere. XLV. in villa ſua carigiana. IIII. Id⁹ aprilis. M.CCCCLXXXXII. Paulo ante prodigium viſum: Tactum de cœlo templi culmen diuę Reparatę inde ſaluo cętero ędifi-

Io. frā. Tollentinas. Lauren. Tifernas. Laurē. contra Sixtū & regē fernandum.

Oratores. xii. Flo.

Prodigium

cio marmor quadratum ingenti vastaq; mole ad imũ defectum ita politis lateribus sicuti antea positum fuit: lataq; in vertice fenestra apparuit qd̃ prẽsagium plẽriq; postea duxerũt partis Imperii Florentinorũ per laurentii mortem ruiturę. Petrus rem deinde suscepit ęquus natura quã ab initio dissimulare conatus postea manifesto ostẽdit in proximos ac propinquos primũ erumpendo: partẽq; eorum nullis aut leuibus de causis in exilium mittẽdo: partem etiam grauioris supplicii pœna territando: aliaq; præter moderationẽ suorũ maiorum tentando quę liberi populi status iam ferre non poterat. Itaq; quũ Carolus gallię rex eo tempore contra regem Neapolitanum pficiscens transitum peteret: ipse factionem Vrsinorum suorum sectatus qui Neapolitano adhęserãt manifesto negauit ęgre populo ferente. Imminẽte deinde periculo: & hoste appropinquãte sibi metuens vna cum Paulo Vrsino (qui tũc Florẽtinis militabat) senatu aut populo minime consulto, regi obuiam profectus Sarazanæ circaq; oppidorum arces munitionesq; tradidit. Florentini vero se fugillatos ac neglectos aspiciẽtes grauiter tulerũt: primusq; Franciscus Valorus Vir annis ingenioq; grauis vociferari cœpit rem indignam luuenem pati remp. administrare cui nec metus vllus: nec ciuium respectus aut sanũ sit consilium: quem etiã secutus Tanais Nerlius homo diues ac animo libero: populum animauerũt vt nouam post eum legationẽ ad regem mitterent: cuius Caput Hieronymus ferrariensis ordinis prędicatorum de quo plura postea dicemus. Hęc sese regi excusat culpãq; prẽteritę contumaciæ in Petrum reiicit populum per se eius maiestati deuotissimum semper extitisse. Petrus igitur reuertens quum iam mitius omnia tentanda ac humanius fore conspiceret vltro in Curiã venit magistratibus rationem rerum a se gestarũ redditurus: quos quũ prandentes offendisset post prandium reuertit turba suorum comitatus: quem procul venientem quũ Iacobus Nerlius vnus ex magistratibus adspiceret: ad fores cum lictoribus prorupit eũq; se admissurum dixit si solus ingrediatur: Petro vero instanti fores clausit. Ille vbi se vidit exclusum propere domum rediit metuq; maioris mali quanta potuit celeritate equo cõscenso discessit. Post hęc Galli Florentiam ingressi q̃q̃ maximum omnibus incusserunt timorẽ q; præsertim in Ciuiũ domibus habitarent: nihil tamen eorũ quę expectabantur euenit: saluisq; rebus ac pudicitia mulierum post diem octauum discessere. Respubli. deinde ad popularem redacta statum ęque se habuit aliquãdiu: exules omnes reducti: a cędeq; rẽperatum: Quę in rerum huiusmodi mutationibus fieri solet. Consilii locus ampliatus auctusq; numerus vsq; ad Ciues Mille & Quingẽtos. Quũq; tempore procedente ex infima plębe homines administrationi adhiberentur nobilitas autem suspecta esset paulatim Ciuitas diuisa clandestinęq; discordię cœperunt: ex quo reipublicę auctoritas diminuta: oppida etiam quędã rebellari cœperunt. Politianum qd̃ sępius tentatũ nunq̃ receptũ: Sarazanaq; ac Petrasancta ad antiquos dominos redierunt: Pisani item de quibus paulo post dicam. Petrus autem quũ post Annũ reditum in patriam per vim frustra tentasset auxiliante Virginio Vrsino: Iterum post annos aliquot idem expertus maioribus copiis ad mœnia prope adcessit nullis resistentibus: prẽterq̃ q; clausas offendit portas/conspirauerant enim quinq; ciues de eo reducendo qui comprensi ac securi percussi sunt: quorum nomina Bernardus Niger: Nicolaus Rodulphus: Ioannes Cambius Iannotius puccius: & Laurentius Tornabonus: Quiescentibus tandẽ aliquãdiu ab externis bellis non defuerunt intestinę discordię exortę ob Hieronymũ Ferrariensem quędam ordinis prędicatorũ. Is enim astutia singulari: mediocri doctrina: sermone facundo: ambitione immensa prophetam se esse simulabat: palãq; in tẽplo concionando semper aliquid qd̃ populo nouis tũc calamitatibus adflicto ac suspenso placeret prędicando paulatim effecerat vt opinionem de se maximam apud omnes generaret: eoq; res processerat vt non solum in reb9 diuinis: sed in administranda repu. a ciuibus passim consuleretur: nihil omnino publici aut priuati nisi eo auctore fieret/pars vero ciuium saniore consilio eum vti subdolũ ac veteratorem reiiciebat nec tamen manifesto multitudinis periculo. Itaq; non solum Ciuitas sed priuatę domus omnes discordes inter se fuerant. Iamq; ipse metu aduersę partis non religiosis sed militum gladiis atq; lictorib9 stipatus ad templum diuinũq; verbum accedebat: magistratibus prẽterea sui ordinis pontificiq; maximo contumax. Nam Alexandro minime obtemperandum dicebat. sacris ipse ab eodẽ interdictus nihilominus sacrificabat. Vrbem Romã quã omnes christiani venerant ac religionis causa petunt fugiendam esse minimeq; adeundam suadebat. His igitur persuasionibus atq; exemplis non procul aberat a Constituẽda noua hæreseos secta nisi diuina puidentia subueniisset. Eo enim insaniæ venerat vt prodigia se facturum iactaret ac per medios ignes incolumẽ transiturum. Quod sane quum res magna videretur decretum publice est vt de ea re periculũ fieret.

Petrus medices.

Caroli regis aduentus.

Legatio flo. ad Carolũ.

Politiani defectio.

V. Ciues se curi pcussi.

Hieronymi ordi. dręd. Secta.

Itaq; statuta die igne in medio foro succēso iussus venit cum eucharistia seq; hoc modo ignē petiturum dixit: Cognita vero astutia minime concessum. Ille vbi se deprensum animaduertit sibi timens cum suis fautorib⁹ ad ędem. S. Marci vbi habitabat propere reuertit. At magistratus certos ad eum expugnandum mittit. Ille munitus se instrumentis omnibus bellicis defensitat: tandem expugnatus ac capt⁹ in custodiam ducitur. Post dies aliquot ex auctoritate Pontificis Cum duobus aliis eiusdem Ordinis qui cum eo consenserant in medio foro crematur. reliqui vero sectatores eius populi furorem vix euitarunt: Francisco autē Valorio penes quem inuidia fere totius facti fuerat domus bonaq; direpta: Vxor etiam interfecta: ipe quoq; iussus ī curiam venire in media via trucidatur. Post hęc Alexander pontifex cupidus filio Cęsari late imperiū propagandi oppida florentinorū in ęthruria tentat: ac Vitellocium Tifernatem eorum hostem ob interfectum fratrem simul cum Petro Medice Arretium cum copiis mittit: qui breui tempore a Ciuium magna parte coniurata ītra mœnia recepti. Guilielmum pactium eius loci pręfectum capiunt Cosmūq; filium eius vrbis pręsulem in arcem fugiētem paucis post diebus arce recepta similiter comprendūt: aliquotq; insontes ciues Florentinorū amicos cū paruis liberis miserando spectaculo trucidāt: proximāq; Castri Bactifoliis arcem expugnant interfectis ad vnū omnibus Colonis qui pertinacius restiterāt. Mox etiam Cortona Cardinali medici eodē modo se tradidit. Idēq; fere oīa circa oppida vsq; Ficinū fecere: Deīde Vitellocius ac Petr⁹ puppiū appēnini oppidū obsedere: quūq; pertinacius instarēt ecce regis gallorū mādata supueniūt quę iubēt eos ab amicorum suorum & in fidem receptorū iniuria ac bello abstinere. Itaq; regis procuratori iussu Pontificis omnia tradita. Ille vero post dies aliquot Florentinis adsignauit. At Medices Arretiniq; spe fraudati hi quidem ob metū Familię fere. XI. fugiētes coloniam mutauerūt Illi autem rebus infectis in vrbem Ro. remigrarunt. Florentini igitur hoc tanto casu admoniti ad creandū nouum ac perpetuū magistratum qui eandem fere quā Dux Venetiarum habeat potestatē animum induxerūt. qđ q̄q̄ libero populo res noua ac dura videretur tamen considerantes ꝙ longe melius per vnum res administraretur qui cōtinuo rebus inuigilaret ac de his quę emergunt ad senatum referret: in tanta pręsertim Italię perturbatione omnes publicā salutem priuatis cōmodis ac ambitionibus prętulerūt. Itaq; anno. MDII. centuriatis comitiis ac omniū fere Tribuum suffragiis Petrū Thomę equitis filium Soderinū: absentem ac Arretii p̄fectum: virum sine prole ac magnopere sapientia nobilitate diuitiis in ciuitate pollentem: perpetuum vexilliferū elegerunt. Cuius virtute simul & fœlicitate: adhibito pręsertim consiliis Francisco fratre pręsule Volaterrano longe prudentissimo bene reip. totiq; ęthrurię tum de rebus Pisanorū optatum breuiter finem se consecuturos sperarent. Hi enim vt in eorū loco narraui ꝙ se proditos Florētinis ab initio dicerent atq; iniusta seruitute grauatos sub ipsum Gallorū aduentum rebellauerūt magnosq; hostiū impetus in hunc vsq; diem ope magis diuina q̄ humana tolerauerūt. Duces vero contra eos missi plures Inter quos Paulus Vetellius quū ducere bellū deprenderetur captus ac Florentię securi percussus est. Petrus igitur quū ante omnia nihil deliberati⁹ habuerit q̄ cœptū bellū totis viribus p̄sequi: rē nouā atq; arduam cōmentus vt amnis cōmoditate hostem prohiberet Arni alueum alio traducere aggressus erat si per impetum fluminis ruptis obiicib⁹ licuisset. Frequentes tamē hostium excursiones repressit. Bartholomeū Aluianum nuper ab eis adcersitum ac vicinorum populorū pręfertim Senensium auxiliis non contēnenda manu instructum: apud. S. Vincentiū non longe a vadis Volaterranis transitu prohibuit toto ipsius profligato exercitu: captisq; ex eis fere Mille cum impedimētis: vbi Herculis Bentiuolii ducis & Marci Antonii Colūnæ magnopere virtus emicuit. Hi nullum perterritis dare tempus oportere existimantes euestigio cum exercitu. XX. millium ad oppugnanda mœnia Pisana Profecti sunt: quę corona simul ac operibus vno tempore aggressi iam disiecta murorū parte: nulla vi tamen obstinatū pro libertate hostem superare valuerunt: quin ocius telis ac machinis repulsi: tū pedites qui obiter vrbem per Arnum ingressi fuere partim cęsi sunt partim ob metum terga dedere. Itaq; nullo iam succedente conatu/iuuātibus p̄sertim hispanis quorū auctoritati se Pisani tradiderūt exercitus relicta obsidiōe. nōdum exacto autūno ad hyberna se recepit Anno bęlli Vndecimo.

Aretinorū defectio.

Petrus Soderinus. Vexillifer ꝑpetuus.

R.Volaterrani commentariorum Vrbanorum Liber.VI.
Latini:Volsci:Hernici:Equi.

Atium antiquum a Tiberi vsq; Circeios erat:deinde vsq; ad Li rim protractum Plynio.Horum caput Romã:teste Dionysio: Siculi gens indigena prius tenuere:ante hos nulla memoria. Deinde Aborigines Siculis pulsis longo bello:qui in montibus prius habitauere sine muris vicatim.Venere postea Pelasgi & alii greci:q auxilio Aboriginib9 fuere:& subiugandis finitimis & ędificandis vrbibus a Tiberi vsq; ad Lirim:vocatiq; Aborigines vsq; ad bellum Troianum.Sub Latino autem rege Latini: Postremo a Romulo Romani.Aborigines.n.ipsos alii indigenas fuisse:ac nominis causam ex montiũ habitatione traxisse: nonnulli vero gentẽ vagam:& sine laribus.Cato & Semproni9 Grecos eos dicunt ex Achaia ortos ciuitate:sed verior sermo habet ex Arcadia aduectos: duce Oenotrio Lycaonis filio:mistis ante bellũ Troianum annis cum Peucetio socio: Hęc ex Dionysio.Trogus autẽ libro.xlvii.sic ait:cultores Italię primi Aborigines fuere: quorũ rex Saturnus iustitia prędituſ fuit:vt nihil sub illo quisq; priuatæ rei habuerit:ob cuius exempli memoriam cautum est:vt in Saturnalibus ex æquali omnium iure:passim in conuiuiis serui cum dominis recumbant.Itaq; Italia regis nomine Saturnia appellata:& mons vbi habitauit Saturnius:in quo nũc veluti a Ioue pulso sedibus suis Saturno:Capitolium est.Post hunc regnasse Faunum ferunt: sub quo Euander ab Arcadiæ vrbe Pallanteo in Italiam venit: cui Faunus montem: quem ille Pallanteum postea de nomine patriæ vocauit:concessit.In huius radicibus templum Lyceo:quem Greci Pana:Romani Lupercal vocant:constituit.Hæc Trogus.Liuius item Herculem dicit paucis post annis deuicto Gerione:cum bobus huc concessisse:exceptumq; ab Euandro:& aram ei maximam sub radicibus Auentini positam.Virgilius quoq; in.viii.pulcherrime hanc originem repetit.Hęc nemora indigenæ Fauni nymphæq; tenebant:cum his quæ sequuntur.De nomine autẽ ipsius vrbis Festus hæc scribit.Cephalus Gergitius qui de aduentu Aeneæ in Italiam scripsit:ait Romam a comite quodam Aeneæ in monte Palatino ædificatam simul & nominatam.Apollodorus a Romo filio Aeneæ & Lauiniæ.Ateius qui scripsit res Cumanas:Sicyone huc ob inopiam domiciliorum delatos quosdam a multo errore Aborigines vocatos:montemq; Palatinum:in quo consederunt:a robore suorum & viribus Valentiam appellasse:quod nomen postea ab Euandro aduenięte:greçe appellatum ρωμην.Agatho Mecenarum historiæ scriptor:Aeneam ex Vaticinio Heleni in Italiam cum Romo ex Ascanio nepote appulsum in palatino vrbem de illius nomine condidisse.Gellius post obitum Aeneæ imperiũ Italiæ pueniſse ad Latinũ Telemachi Circesq; filiũ:& ex Roma filios suscepisse Romum & Remum:vrbemq; in palatino cõditã ex Romi nomine vocasse.Liuius & plęriq; alii hos duos ex Ilia Vestali & Marte natos:a Numitore auo expositos:& ab Acca Laurentia Faustuli vxore nutritos:lupæ nomine:q; meretrix esset:alterum Romulũ ex auspicio viso.XII.vulturum:vrbi nomen dediſſe.Hæc de Romæ origine apud veteres comperta.Ipsius natalem quo palilia Romulus celebrauit.Ouidius.XII.Calend.Maii tradere videtur.nonnulli.XI.dicunt.Quo Horoscopo sane incertum:quum alios alii ponant. Ante salutem:annos fere.DCC.post Ilium captum.CCCXXXIII.Olympiade.VII.vt ait Dionysius.Tribus in ea.XXXV.pedianus fuisse scribit:a tributo:vt inquit:dando:vl q; tres tantum a principio fuerint.Tatiensis a Tatio:Ramnes a Romulo:Luceres a Lucumone:aut luco quem Asylum Romulus appellauit.Tribuum autem nomina ex variis auctoribus collecta:huiuscemodi sunt:Romulia:Tatiensis:Suburana:Palatina:Exquilina:Collina:Claudia:Lemonia:Pontia:Crustumena:Scapeia:Stellatina:Sabatina:Tomenina:Armẽsis:Papiria:pupina:Pupilla:Pollia:Galeria:Falera:Veturia:Aemylia:Cornelia:Vfentina:Mentina:Pontina:Publitia:Anthesis.Velina:Anienſis:Terẽtina:Volicinia:Metia:Faucia:Quas Plutarch9 noia sabinaq; nuptarũ dicit fuisse:apud alios tamen auctores diuersas ob causas.Vrbis autem regiones.XIIII.fuisse ex inscriptione quæ pro

Siculi. Aborigines

Latini. Romani.

Saturnia. Capitoliũ olim Saturnius

De vrbis noĩ

Natal vrbis

Noia tribuum.xxxv.

Regiões vrbis.xiiii.

ædibus hodie Capitolii cernitur palam eſt: quam mihi ponere viſum eſt. Imperatori Cæſari diui Traiani Parthici filii diui Neruæ nepoti Traiano Hadriano Auguſt. pont. max Tribu. pont. XX. Impe. II. conſ. III. PP. Magiſtri vicoꝝ vrbis regionum quattuordecim.

Porta Capena.

Has igitur in quodam vetuſto libello repertas: cui nuper quidam. P. Victorem ſeu Fabiũ inſcripſit compendio percurram. Prima Capena continet areas Virtutis: Honoris: Spei: Carſucæ: Panaria ædes camœnarum: Apollinis: Martis: mineruæ Tempeſtatis. Lacũ Promethei & Vipſani. Balnea Volani & Mamertini. Thermas Seuerianas & Commodianas

Mõs cœli⁹ II.

Vicum Vitrariorum: Arcus tris Oruſii: veri Parthici: & Traiani. Principum mutatoriũ: Cæſaris. Almonem fluuium. Regio ſecunda. Mons Cœlius continet templũ Claudii: Macellum magnũ: lupanaria: Antrum Cyclopum: Cohortes virginum: Caſtra peregrina: ca

Iſis & Serapis. iii.

put Afretæ. Arborem ſanctam. Domum Philippi: Victiliana. Ludum matutinũ & Gallicum. Micam auream: Regiam Tulli Hoſtilii. Regio tertia. Iſis & Serapis continet Monetam: Amphitheatrum: quod capit loca. CCCLXXXVII. Mil. Ludum magnum & Da-

Templũ pacis. iiii.

cium: Domum Bruti: Suburam: lacum paſtorũ: Scholas quęſtorum & Capulatoꝝ: Thermas Titi & Traiani. Porticum Liuiæ: caſtra Miſenatium. Regio quarta. Templum pacis continet: Vulcani aream: Buccinum: Apollinem: Sandalarium: templa Remi/ Veneris/ Fauſtinę/ Horrea/ Carthaceum/ Tigillum Sororum/ Coloſſum altum ped. CCII. Metã ſu-

Exqlina. v.

dantem viam ſacram: Baſilicam Pauli/ forum tranſitorium/ Carinas/ Domũ Pompeii/ balneũ Daphnidis. Regio quinta. Exquilina cum turri Nympheum diui Alexandri: Hortos Mecœnatianos & Plancianos: Herculem Syllanum: Amphitheatrum Caſtrẽſe: Cam-

Alta ſemita. v i.

pum Viminalem: ſub aggere Mineruam medicam/ Iſidem patriciam/ templũ Iunonis Lucinę: macellum Liuiani: Cohortes ſeptem. Regio ſexta. Alta ſemita continet templa Salutis/ Serapis/ Florę/ Quirini/ capitolium vetus/ ſtatuã Marmuri/ thermas Diocletianas &

Via lata. vii

Cõſtantinianas/ decem tabernas/ Gallinas albas/ aream Callidii/ Cohortes tris vigilum: Hortos Salluſtianos: gentem Flauiam. Regio ſeptima. Via lata continet/ lacum Ganymedis. Arcum nouum: Nympheum Iouis: Aediculam Caprariam/ porticum Conſtantini/ templa Solis/ Spei/ Fortunæ/ equos Tiridatis regis. forum ſuarium: hortos Largianos:

Foꝝ ro. viii

Manſuetas/ lapidem pertuſum Regio octaua forum Romanum continet/ Roſtra comitiũ columnam cum ſtatua. M. Ludii/ Senaculum aureum: equum Conſtantini: atrium Minerue: fora Cæſaris & Auguſti/ & Traiani/ cum templo & columna Cochlide alta ped. cxxviii. habente intus gradus clxxxv. feneſtras. xlv. Baſilicam argentariam: vmbilicum Romę/ Greçoſtaſim/ Porticum Iuliam/ templa Iani/ Mineruę/ Veſtæ/ Cocidę/ Saturni/ Iouis tonantis/ Caſtoris/ Concordię/ & Romuli/ Ludum Aemylium/ equum æneum Domitiani: Horatia pila/ Lacum Curtium/ ædem Herculis rotundã/ facelum pudiciæ patricię ædes Matutę/ Capitolium/ Aſylum/ Horrea Germanici/ Aquam cernentem. Quattuor Scauros ſub æde/ Antrum Caci/ Vicum Iugarium/ Porticum margaritariam/ Vicum vnguẽtarium/ Elephantũ hęrbarium. Regio nona Circus Flaminius. continet ſtabula quattuor: factionum octo. Porticum Philippi. Minicias duas: veterem: & frumentariam. Criptam Balbi/ theatra tria: in primis quod capit loca. XI. Mill. DX. Pompeii quod capit. LXXX. Mil. Marcelli quod capit trigitia millia/ Campum Martis trigarium: Ciconias nixas: Pantheon: ædes Bellonæ: ante quam columna eſt: vnde ad bellum ituri duces haſtam iaciũt: Baſilicas Neptuni: Macidii: & Manciani. Templum diui Antonini: columnam Chocli-

Circ⁹ flaminius. ix.

dem altam pedibus. CLXXVI. habentem gradus. CCIII. Feneſtras. LVI. Thermas Alexandrinas & Agrippinas: Porticum Argonautarum: Iſeum/ & Serapium: Mineruã Chalcidicam: mineruium: inſulam Felidis: carcerem Claudii decemuiri. Regio decima Pala-

Palatiũ. x.

tiũ continet: Caſam Romuli: Aedem matris deum Aedem Apollinis: Curiam veterẽ: Pentapylum: domũ Auguſtianã: Tiberianam: Ciceronis: Auguratoriũ: Arcã Palatinam: ędẽ Iouis victoris Fortunã reſpicientẽ: Septizoniũ: victoriã Germanitianã. Regio. XI. Circ⁹

Circ⁹ maximus. xi.

maximus qui capit loca. ccclxxxvi. mil. continet: templum Solis & Lunę: ædem Matris deum. Iouis arbitratoris. XII. portas. Templum Mercurii: Cererem: Ditem patrem: portam Trigeminam. Apollinem cœlum reſpicientem. Herculem Oliuarium: Velabrum Fortu-

Piſcina publica. xii.

niũ: arcũ Cõſtantini: forũ holitoriũ in quo erat columna lactaria: ad quam infantes lactealendos deferũt. Regio duodecima. Piſcinam publicam continet: aream Radicariã: viam

nouam: Fortunam mammoſam: Iſidem Antenoclariam: Aedem Bonędeę: Subſaxanæ: Thermas Antonianas: Septem domos Parthorum: Campum lanatarium: Domum Cilonis Cornificii, Priuata Hadriani, Cohortes quattuor vigilum. Regio decima tertia. Auentinus continet Armiluſtrum: Templum Dianæ: ac Mineruæ commune. Templum Libertatis: Scalas gemonias: Nymphetria: Thermas Syriacas: & Varianas: & Decianas. Priuata Traiani: Dolacrum: Mappam auream: Horrea Platonis: Galbæ: & Aniceriana. Porticum Fabariam: Scholam Caſſii: Forum piſtorium. Regio decimaquarta. Tranſtiberim hortos Neronis: Ianiculum: Manias: Balneum Ampelidis Priſci Dianæ: ſtatuam Valerianam: Caput Gorgonis: fortis Fortunę Coriariam: Herculem cubantem: Campum Brutianum: Aream Septimianam: Thermas Septimianas: Ianum Septimianū. Hactenus vetera quib⁹ ego monſtratiunculas nonnullas: ex antiquariorum opinione ſubiiciam: non tam vt multis: preſertim eruditis: incognitas: q̄ vt omnib⁹ vel peregrinis cognoſcendas: ne princeps terrarum ciuitas: per indiligentiam minime deguſtetur Plynius libro tertio: ſpatium vrbis a milliario ad ſingulas portas: quæ tunc erant: mill. dicit eſſe per directum fere. XXX. Ad extrema vero tectorum cum caſtris prętoriis ab eodem milliario per vicos omnium viarum paulo amplius ſeptuaginta. Compita item larium (nam ſingularū male apud eum ſcribitur) regionum omnium. CCLXV. exiſtere: quin & auſus ipſe tectorum altitudinem in ſpatio computare. Erat enim milliarium ſignum in fori Romani capite: vnde principium itineris ad omnis portas: omneq; iter capiebatur. Vrbis circuitus ſub Valeriano: qui mœnia reſtituit fuit teſte Spartiano: milliaria quinquaginta: quod ſane veriſimile non videtur: niſi ex iuriſconſulti ſententia iudicabimus: qui Romam aliam ab vrbe facit: Vrbem tantum intra mœnia eſſe: Romam vero ſacrum etiam pomœrium: ſuburbanaq; comprendere. Nam ab Otricoli ponte: vſq; ad mœnia: via plena ædificiis erat. Itaq; peregrini ſe tunc vrbem ingredi putabant: vt accidit Conſtantio principi: teſte Marcellino: quum primum Romam cum Ormiſda venit: & vbi medium eſſet vrbis percunctanti. Romulus ab initio Palatium tribus tantum cinxerat portis. Mugonia ab animalium mugitu inde exeuntium: Carmentali ab Euandri matre: quæ poſtea ſcelerata ob egreſſos. CCCVI. Fabios vocata: & Pandana ſeu libera: quæ in Aſylum tendebat: q̄ augendæ vrbis gratia: criminoſorū refugium inſtituerat. Liuius ſcribit triginta ſeptem fuiſſe: puto veteres connumerando: quæ intra auctam reſtiterant vrbem. Quæ vero nunc apparent: Flumentana Populi porta: ex antiqua Flumetana quæ ignoratur. Nam ipſius Liuii tempore: qui illius meminit: Populi porta non erat: quum mœnia Collinam non excederent. Hic igitur nefandi Neronis ſepulchrum templo diuæ genitricis ceſſit: & Via Flaminia inter quam & ripam Tyberis: nunc quoq; veſtigia Auguſti ſepulcri conſpicimus: quem Hadrianus æmulatus e regione ſimile in Vaticano excitauit. Porta Collatina: quæ Collatiam Sabinorū oppidum ducebat: dicta etiam Procopio Pinciana: a Pincio ſenatore: vnde Gothorum olim irruptio. Mons Pincius collis dicebatur hortulorum: q̄ pars inferior humida: accommoda hortis exiſteret. Deinde Salaria: a ſale in Sabinos exportando: ſeu Quirinalis: a Quirini ſacello: eadē & Collina: a Colle Quirinali: qui & tricepſis: & qnquecepſis Varroni ex capitum collium numero dicitur. Feſto autem & Agonius: quaſi fine angulis eſſet: ex quo veriſimile Circum deinde Flaminium: Agonium poſteros appellaſſe: q̄ modo Circi maximi: angulis ex omni parte careret: q̄q̄ apud Varronem Angonius ſcribitur: niſi forte ſit mendum. Vſq; ad hanc portam Collinam mœnia fuerant: quæ illi vſq; ad pontem Miluium prorogare cogitarunt. Verum aruſpices prohibuere: q̄ intra vrbem nec habere comitia: nec legere milites pro exercitu liceret. Deinde Viminalis: ſeu ſanctæ Agnetis: a viminum multitudine. Neuia: ſeu porta maior. Exquilina: ſeu Tiburtina: ſeu ſancti Laurentii. Cœliomōtana nunc clauſa: prope ſanctum Stephanum rotūdum. Aſinaria: ſeu ſancti Ioannis: Latina antiquitus non nominata: ſed tantum via. Capena: ſeu ſancti Sebaſtiani: vbi Appia via. Trigemina ſancti Pauli exiſtimatur: quomodo tamen: haud ſatis ſcio: quum Liuio teſte: Horatii qui cum Curatiis pugnauerūt: porta Trigemina ſint ingreſſi: quo tempore non erat hęc pars Auentini: niſi forte ex vetere porta: huic inditum nomen. Aurelia: ſeu ſancti Pancratii. Portuenſis & Vaticana ſatis notę. Septimiana etiā trans Tyberim: vbi Septimii Seueri inſcriptio: anteq; ab Alexādro reficeretur legebatur. Triumphalis cum ponte e regione ſancti Spiritus interiit: q̄q̄ de hac diuerſæ ſententiæ. Pontes vero primum inſulæ: Fabritius & Ceſtius: quorum alterum Valentiniani & Gratiani: alterum Lepidi: & Marci Canii noie reſtitutū: inſcriptio adhuc indicat. Sublici⁹ ab Anco Mar-

Auentinus XIII.

Trāſtyberi XIIII.

Roma vrbs

Palatium

Viminalis

Capena

Sublicius Pons.

tio poſtea lapideus ab Aemylio factus Aemylius eſt dictus: atq; is eſt: cuius extant fundamenta ad eam pertinentia ripam: vbi nunc Naualia ſunt. Aurelius: qui & Xyſtus poſtea ab auctore reſtituendi dictus Aelius ab Hadriano apud eius molem. Vaticanus ſeu Ianiculenſis prope ſanctum Spiritum: iam deſiit. Sunt qui diuerſos eſſe dicunt. Miluius ab omibus cognitus. Palatin⁹ ſeu ſanctæ mariæ: qui in palatium ducit. Extra vrbem vero Mammeus a matre Alexandri Imp. inſtauratus: quem Antoninus pius fecerat. Nomentanus quo itur Nomentum: a Narſete factus: vt eius carmine indicatur. Aquæ ex Iul. Frontino dicendę: cui aquarum curæ a Nerua delegatus fuit. Igitur nouem ab eo ponuntur. Appia poſt initium Sānitici belli inducta ab Appio Claudio cenſore: qui & viam Appiam a porta Capena Capuam vſq; ſtrauit: cōcipit in agro Lucullano: qui nunc Tuſculanus putatur: via Prænestina. Anienem veterem. M. Curtius cenſor: cum. L. Papinio annis quadraginta poſt Appiam perducēdam de Manubiis e Pirrho captis curauit. Concipitur ſupra Tibur. XX. mill. extra portam Ro. Martia a. L. Martio rege in capitolium perducta: concipit via Valeria ad mill. XXX. prope Sublacum: quam ait ſuo tempore Frontinus in Auentinum a Traiano perductam: Traianam fuiſſe dictā: vt etiam effoſſum nuper marmor: quod nos vidimus: indicat. Tepula: quā ex agro Lucullano Seruilius Cepio: &. P. Caſſius Longinus cenſores in capitolium perducendā curauerunt. Iuliam. M. Agrippa ab inuētore vocatā: introduxit ex Tepula via ſubterranea: ſupra terram vero fictili ſtructione: opere arcuato. Idem Virginem item ex Lucullano perduxit: ſic appellatam: q̄ quęrentibus aquā puella virgo venas ignotas monſtrauit. Concipit via latina mil. VIII. in locis paluſtrib⁹. Claudia: quā Caius princeps introduxit ex fontibus Curtio & Cęruleo: millia. XLVI. via ſublacenſi. Claudius abſoluit opere arcuato. Titus deinde reſtituit: vt ex ſcriptione adhuc portæ maioris appareat. Huius veſtigia maxime cōparent: tranſeunt per Cœliū formę nunc & olim appellatę. Anio nouus: hic ex fonte purior q̄ vetus deductus: Ambo vero ſimul: & Claudia: in vrbem confunde bant. Duę regioni ſeruiebant tranſtiberinę: quorum vna Alſietina via Claudia mil. XIIII. e lacu Alſietino concepta: ob frigiditatē min⁹ celebris: quę ab Auguſto fuit introducta. Altera Sabatina: e ſtagnis Sabatii s poſt Frontinum memorata: de vtriſq; quid ſentirem: ſupra narraui. Harum quoq; hodie viſunt veſtigia formæ vnius extra portam Branchatii: quam Sabatinam putauerim: alterius apud ſanctū Spiritum: Almo: is exiſtimatur: qui apud portam Capenā in vrbem vſq; ad circ:m Max. nunc profluit. Ex quo Iuuenalis. Madidamq; capenam. Lucanus. Et lotam paruo reuocant Almone Cybelem. Vię extra vrbem: Appia: Latina: Pręneſtina: Tiburtina: Salaria: Nomentana: Oſtienſis: Laurentina: Labicana: Ardeatina: Flaminia: Caſſia: Cimina: Valeria: Claudia: Aurelia. Omnes ſane notę: & alibi mihi deſcriptę: viæ vero in vrbe: Sub ura notiſſima: a foro Traiani ad Martini & Agathæ templa. Via ſacra: vbi ſanctæ Mariæ nouæ templum. Via noua: quę a circo Max. ad portam vſq; Capenam. Alta ſemita: regio & via a thermis Conſtantini vſq; ad portam Viminalem. Via lata regio & via: ſatis monſtratur ex ædenūc S. M. in via lata. Via triumphalis citra Celſi templum: e cuius regione pons erat: Recta per Florę nunc campum: vſq; ad Velabrum Carinę apud Petri vincula: vnde & auguria captabantur. Piſcina: publica regio & via circa Xiſti templum: & thermas Antonianas. Vaticanum: vt ait Varro: a vatum ibi reſponſis: ſeu q̄ deus Vaticanus: qui puerorum vagitibus præerat: ibi coleretur. Fora Romana: in primis ab arcu nunc Seueri ad tris nunc extantes columnas pertinens: contra Coſmum & Damianum: apud quas equeſtris Domitiani ſtatua: Statiana fuerat. Hoc forum Cęſar: deinde Auguſtus: teſte Tranquillo: ampliarunt: ex quo Martialis ait. A tq; erit in triplici par mihi nemo foro. Neruę idem & tranſitorium: q̄ ad Traiani inde ac alia fora tranſibant: quod ne ſpatio fraudaretur: pars Quirinalis eſt exciſus: huius adhuc extant veſtigia. Boarium apud ſanctum Georgium ex arcus vicini inſcriptione: q̄ ibi bouis eſſet ſtatua. Ouid. Area quę poſito de boue nomen habet. Erat & Piſcarium haud longe a Boario: vt ait Varro: ruſticorum & cupedinis: & holitorium: & piſtoriū iuxta ædem Veſtæ. Campuſmartius: qui Tarquinii fuit ager: q̄ extra vrbem eſſet in confeſſo apud omīs: quamobrem & Pantheon & circ⁹ fla. extra fuerant. Columnę cochleę duæ: altera Traiani: vbi depictū bellū Dacicū: cui apud Parthos res gerēti dedicata fuit a ſenatu. Altera Antonini pii in reg. columnę: cuius egeſtio fundamēti: vti quorūdā eſt opinio: vicinū fecit mōtē: qui acceptori⁹ dicit. Quidā antiquiorē faciūt. Citato rūq; pri⁹ dictū: quo citatę ad comitia trib⁹ ſe recipiebant. Thermę Diocletianę notę: Cōſtantinianę apud equos Tiridatis. Alexādrinę: q̄ antea Neronianę fuerāt apd. S. Euſtathiū. Agrippię

Mămeus Aquę Ro.

Almo Vię multæ

Vaticanū. Fora Ro.

Columnę.

Thermę ro.

apud Pantheon Titi post. S. Martinum: dicunturq; hodie capoces quasi capaces aquarũ. Apud has hoc anno, M D vi. Fœlix romanus ciuis dum arcum diu obstructum in vinea sua recluderet Laocoontem virgilianum cum duobus filiis inuenit a Plynio libro. xxx. c. v. his verbis memoratum. Laocoon in Titi Imperatoris domo opus omnibus & picturæ & statuariæ artis pręponendum ex vno lapide eum in liberos draconumq; mirabiles nexus de consilii sententia fecere summi artifices Agesander & Polydorus & Athenodorus Rhodii: Visum igitur nostris par opus fame: quapropter pontificis iussu in ædes vaticanas traductum: quando hęc cura adhuc animos contaminat. Thermæ domitianæ apud Siluestri. Nouatianæ apud Pudentianę Gordianæ Eusebii. Olympiades apud Panispernæ templa. Varianæ autem & Syrianæ & Decianę in auentino. TEMPLA etiam quędam deprehendimus Aesculapii inter insulæ pontes quod: S. Ioãni ex altera parte Iouis quod. S. Bartholomęo nunc dicata videmus: nec alia vestigia apparent Ouidius. Iunctaq; sunt magno templa nepotis auo: Ipsam vero insulam teste Liuio aggeres frugesq; in eum locum constipatę fecerunt quę ex agro Tarquinii in Tiberim delecto conuenerunt. Herculis apud Scholam gręcam sub auentino vbi ęrea statua mea ętate reperta quę in ędibus Conseruatorum visitur. Aedem Herculis rotundi ad forum boarium Liuio q̃ nunc. S. Stephani rotundi iuxta Tiberim satis habetur argumenti esse: ppeq; ędiculam pudicitię patricię inter scorta & vinopolia nunc. S. Mariæ Aegyptiacę dicatã. Veneris Erycinæ extra portam collinam ex versu Ouidiano Tępla frequentari collinæ pxima portę. Nũc inter vepres monumenta quędã apparẽt. Hic teste Liuio Ludi qñq; facti tiberi circũfla. inundãte. Aliud itẽ veneris apd circũ maximũ. Solis ab Aureliano cõditi qui dã existimant eas esse ruinas quæ supra colũnẽsiũ ædes apparent Apollinis & Martis: vbi febris sacellũ: in Vaticano itẽ extra portã capenã ad tertiũ lapidẽ bello gallico a Camillo votũ iuxta qd lapis manalis vocat9 cõsistebat quo per siccitates in vrbẽ relato pluuia statim manabat. Hodie. S. Marię prunetæ imago siquando florentiam transfertur idem sed cultu efficit veriore Martis vltoris supra memorati. Neptuni in ripa Tiberis id esse opinabãtur vnde his annis proximis prope. S. Blasium ingentes lapides sunt effossi: Dianæ vbi prisca in auẽtino Iouis vltoris quod & pantheõ notissimum: Capitolini supra narratur Florę in quirinali post. S. Susannam ex Martialis carmine Qua videt antiquũ proxima Flora Iouẽ Nam Capitolium vetus prope Susannã cernitur vbi descenderis: e regione vero orti Sallustiani Templum Castoris & pollucis nunc Cosmi & Damiani ex Ouidii carmine Fratribus illa die fratres de gẽte deorum Circa iuturnæ constituere lacus. Hic lacus prope. S. Georgium in specis conspicitur Hi fratres Tib. & Drusus fuere qui templũ quod Posthumi9 bello latino Vouit & filius dicauit illi restituerunt. Cõco: dię quod Mãlius prętor in gallia Vouit in arcem dicatum: alterũ Flauius scriba in area Vulcani. Tertiũ Liuia cõstruxit ob viri cũ ea concordiam: Idq; putat quod in hortis. S. Mariæ nouę cõspicitur. Templum pacis iã notissimum. Aram pacis prius fecerat Augusti9 quã auxit Agrippina. Iani apud. S. Georgium quadrata nunc ruina Ouidi9 Quũ tot sint iani cur stas sacrat9 in: vno Hic vbi iuncta foris templa duobus habes. Templum bonæ deę a Claudia vestali in auentino deinde a liuia restitutum: Saturni in foro vt describitur a Macrobio vbi ęrariũ erat id existimam9 ex cõiecturis quod sub capitolio Hadriano martyri postea dicatum cernimus. Junonis Monetę: vbi ædes Senatoris & olim dom9 Manlii Vbi autem locus dãnatorum Iuppiter tonans vbi Ara cœli arx fuerat ex cõiectura altioris loci & subterranei quẽ nos vidim9 post arcem Busta gallorum: qui Liuio teste in obsidione capitolii peste absumpti ibidem cremabantur: iuxta visitur Iuppiter panari9 siue pistorius ingẽti statua nunc cubitans memoria factorum panum a Mãlio opinionem copię facientium. In capitolio ciuiũ nullus post Mãlium damnatum habitabat Ter autem flagrauit: ad id gradibus sicuti nunc ascendebatur Carcer Tullianum vocatus apud. S. Nicolaum Eruditioribus tñ hic carcer Claudii triumuiri seu lathomię sunt: Tullianum vero vbi. S. Petri9 sub Capitolio ex indicio qd teste Varrone Tulli9 Hostilius hunc foro Romano imminente condidit Templum vestæ rotundum instar pilæ q̃ vesta terram significet Ouidio teste Numa intra palatium & capitolium dedicauit: quod & Cicero indicat Lucus inquit Vestæ ad radices palatii deuexus in viam nouam: nunc. S. Mariæ liberatricis vbi plurima vestalium sepulchra vidim9 eruta. Nam in ea parte via noua multis vię sacrę coniungitur Templum Faustinę & Antonini apparet ex inscriptione prope Cosmum & Damianum Libertatis in Auentino ex mulctatitia pœna a Tito Sempronio Gracchorum auo Matutæa Seruio Tullo in foro deinde a Camillo refectum. Fortunæ virilis vbi nudæ virgines inspiciebantur. Ouidius. Vt tegat hoc celetq; viros: fortuna virilis pręstat. Amphiteatra

Tępla Ro.

Amphitheatra.

duo: primum Titi notissimum: fontes habebat duos ad recreandum æstu laborantem turbã: alterius sane fontis nunc in via inter amphitheatrum & arcum Constãtin: supersunt vestigia. Vidiq; ego iam vetus numisma: habens a tergo amphitheatrum: cum his fontibus. Alterum

Theatra — Tauri Statilii ex hortis cœnobii. S. crucis ostẽdit. Theatra tria Pompeii apud ædes Vrsinorum in Floręcampo: vbi stabula sunt equoꝝ aperte nunc cernitur: quapropter nõ temere fortasse po

bibliothecę — steritas hunc locum de ipsius amicæ Floręnomine appellauit. Marcelli a Cęs. cœptum: vbi Sa-

Obelisci — bellorum ædes. Balbi ignorat. Bibliothecæ. XXIIII. sed præcipue Palatina & Vlpia. Obelisci sex potissimi: in circo maximo duo: quorum vnus adhuc monstratur obrut9. In campo Martio vnus: qui horas ostendebat. In vaticano adhuc incolumis Augusto & Tib. dicatus: vt ex inscriptione apparet. Hic omino teste Plyn. in sui molitione effract9 est: nauis quæ eum ex Aegypto iussu Augusti adduxerat: in portus cõstructione submersa est: & arbor quattuor cõplectẽtium vlnis crassitudine fuit. In Mausoleo item Augusti duo alti singuli ped. XLIII. arcus etiam

Arcus — plures: ex quib9 tm̃ apparent Titi: Cõstantini: Seueri: Galieni ad. S. Vitum: & Domitiani: qua

Circi — itur per Flaminiam ad populi ædem. Circi quattuor ostenduñt: Flaminii9: & Maxim9: & apud

naumachię — tabernas obscuras appellatas: vbi funes torquenť: quartus apud sanctũ Sebastianũ: ob prętoria norum exercitationẽ condit9: vti putať. Naumachię quinq;: ex quib9 vna Domitiani monstra

Curię Ro. — tur: e regione arcus eius inter vineartũ caua dextrorsus euntib9 ad ędem populi. Curię siue senacula quattuor traduñt. Pompeii prope theatrum ipsius. Alia in capitolio ea esse conijcitur: vbi adhuc columnaꝝ inscriptio visitur. S. P. Q. R. incendio cõsumptũ restituit. Hostilia cum regia Tulli: vbi. S. Joannis & Pauli ædes Vetus apud Petri vincula: Nam & curiæ: sicuti plęraq; opera publica: dedicabanť: non tamẽ omnia dedicata sacra. Exquiliæ: vbi. S. M. maior: prius ad prępe dicta: ab excubiis Seruii Tullii qui ibi habitauit. Armilustrũ id putauerim spatii qđ in testa-

Armilustrũ — tina nunc est: nam in regione Auentini ponit: nec sane aptior locus recensendis armis ac militi

Argiletum — bus ostenditur: fuere & in eodem fornaces. Argiletum & fic9 ruminalis: prope ambo sub palatii

Velabrum — parte ab latere. S. Georgii: apud etiam templum velabrum fuerat. Lupercal ex alia item parte

Luperca. — supradicti montis: quę Septizonium Spectat Seueri Imp. opus sepulcri gratia conditum. Tiburis locus adhuc durat: vbi Martialis domus ex eius indicio carminis. Iusuper & Cloacis aqua subterlabẽtẽ. Vrbs pene tota pensilis erat: vt ex libro. iii. epistolaꝝ Cassiodori conijcimus: inter quas cloaca maxima teste Liuio a Tarquinio prisco facta: quę adhuc hodie mõstratur e tabernа quadam in ludæorum platea: & in ripa Tiberis. Id autem ædificii quod apud Angeli tem-

Dom9 Neroniana. — plum cernit: ædes apparet restituta a Seuero & Antonino filio: vt ex inscriptione cernit. Nonnullorum etiam priuata deprenduñt. Domus Neroniana teste Tacito: incipiebat inter Cœliũ & Palatinum circa fere arcum Cõstantini: tendebatq; in exquilias. Dom9 Cęsariana vbi Liuia porticus: postea templum pacis. Ouidius. Disce tamen veniens ætas vbi liuia nunc est Portic9 ingentis tecta fuisse domus. Tranquillus vero ait. Templum pacis: vbi Liuiæ quondam porticus. Domus Ciceronis in palatio iuxta forum. In eadem parte Vellia est: a vellẽdis olim pecoribus: ac tondendis gregibus in eo loco vt ait Varro: vbi & ædes Publicole diruteę. Turris Mecœnatiana cum hortis: vnde Nero spectauit incendium: inter thermas Diocletianas: & basilicam S. Mariæ Maioris loco eminẽtiore. Priuata Traiani. i. ędes cum thermis in Auentino: teste. P. victore: ea nunc apparent: quæ in vinea nostra comprendunť: nam eousq; aqua item Traiana de

Prata. — ducebatur: vt ex marmoreis litteris repertis cõspeximus. Hic enim Marius frater vetustatis curiosissimus: alta effossa tellure: cameras: lithostrata: solia balnearum: latissimaq; repperit habi-

Naualia — tationes. Prata Mutia: & Quintia trans Tiberim: quorum altera prata videmus appellari: alte-

Nymphea — ra Quintia: quæ Qu. Cincinnatus arabat: contra vbi tunc naualia erant Liui9 dicit esse. Naua-

Mutatoria. — lia autem ipsa nunc ripam vocamus. In Cœlio prętereaquarum formas: ædes Lataranorum: p-

Basilicę — peq; æream statuam pacificatoris. M. Antonini videm9: vt alibi narraui. Nymphea in vrbe vn-

Aediculæ — decim: erant enim loca principum virorum amœna: aquis inductis. Mutatoria item magnorũ

Domus. — priuatæ domus ad secessum & delitias. Basilicæ etiam plures: quo se reciperent diuersi litigan-

Insulæ — tes. Reliqua sic traduntur in vrbe tota ædiculę. CCCXXXIX. Domus Mille. CCCXCVI. In-

Vici. — sulę. XLVI. Mil. DCII. vici. CXX. vico magistri. DCLXXIIII. curatores viarum. XXIX. Offi-

Castra — ciorum pistorię. CCLIIII. Cohortes prætoriæ. X. vrbanæ. IIII. vigilũ. VI mẽsę Olearię. Duomil CCC. castra: equitũ singulariorꝝ: Peregrinorꝝ: Misenatiũ: Rauẽnatiũ: Tabellariorꝝ: Lecticariorũ: Victimariorꝝ: Silicariorꝝ: Prętoriana vbi nũc caput bouis in via Appia a Tiberio in præsidio dicata: primusq; tyrannicũ morem exercuit. Domus hic etiam maioris ędificii: ac magnorum

virorꝫ notãt. Relique ĩsulæ. Tẽplũ siue ędẽ quũ erat incolumis: quũ vero semidiruta aut obsole ta areã dicebãt. Cœmiteria sacra: Prisćillę in via Salaria apd. S. Siluestrũ ꝓtextati: in via Appia apud. S. Ianuariũ: Catecũbę apud. S. Sixtũ. Domitillę in via Ardeatina apud. S. Petronillam. Ad duas laur⁹ in via Labicana Balbię: itẽ via Ardeatina Calopodii: ĩ via aurelia apd. S. Calistũ. Ad vrsum pileatũ apd. S. Bibianã. Cõmodillæ in via Ostiẽsi. Trasonis in via Salaria. Apd. S. Saturni nũ: In cliuũ cucumeris apud. S. Io. Basilę in via salaria. Ad insalatas ĩ via portuẽsi. Apd. S. Felicẽ Basilici in via itẽ Ardeatina. De cęteris vero religiosis locis q̃ in primis cõmemorare fas erat: in ter põtifices mihi dicet. Reliqua itẽ ꝓfana: curiosoꝝ scholę diligenti⁹ scrutãda relinquo: cũ pri sca vrbis facies nulli satis dignoscat: tot passę barbaroꝝ iniurias. Igit̃ his generatim ꝓspectis: ad reliquã latii descriptionẽ veniã: qđ quattuor in primis cõstat gẽtib⁹: Latinis: Eqs: Volscis: Her nicis: oib⁹ inter se cõfusis: vt vix dignosci sit. Prisci Latini appellati teste Festo: q̃ ante vrbẽ con ditã fuerãt: ac fere oẽs interiere. De horũ itaq; aliorũq; bellis cũ Ro. alibi simul cõfertim dicem⁹ Nunc corã ex ordie describã: primũq; Ostiã q̃ ab Anco Martio extructa teste Liuio militię omniũ q; munerũ vacationẽ habuit: ꝑter dies. XX. in aduẽtu Annibalis: quo rei p. subueniret: euersã quondã a Saracenis Leo. IIII. restituit Corsis colonis inductis Martin⁹. V. deide turrim in ea ex citauit: quã Iulianus Sauonẽsis cardinalis ei⁹ loci ꝑsul magno sumptu nostra ętate refecit: occu patãq; a Gallis hostibus: Alexãder iterũ p vim receptã: fidẽtiore munimine restituit. Antiũ ro mana colonia: vt Liui⁹ in. viii. horũ naues deuictę excisis rostris: suspensiq; foro nomen dedere. Hic & Fortunæ tẽplũ nobile: & portus a Nerone extruct⁹: q Antiatib⁹ militię vacationẽ dedit capt⁹ loci amœnitate Trãquillus auctor. Hoc oppidũ expugnatum olim a Mario & Cinna. Liui⁹ LXXX. testat̃: q inter Volscos id cõnumerat: ex ei⁹ ruina ędificatũ postea Neptũnũ in littore Colũniensiũ castellũ. Nympheiflumĩnis ostia clostra Romana Asturia cędc Ciceronis insignis. Hic etiã Coradin⁹ Imp. Henrici filius capt⁹ a Carolo primo Sicilię rege: ac securi percussus est. Mõs Circeius vbi Circe trãslata: hoies mutabat in feras: teste Virgilio. Terracina q̃ sacrosãctã vacationẽ habuit: in aduentu itẽ Annibalis suspẽsam: vt Liui⁹. XXVI. Eius portũ refecit An tonin⁹ pi⁹: vt Spartian⁹ ait. Hęc antea Trachina teste Strabone ab asperitate appellata: ob saxa & imminentẽ collẽ. Palus huic pontina ꝓpiqua: quã duo efficiunt amnes: Aufidus: & Vfens primi Strabo alteri⁹ etiã Virgili⁹ memĩnit: & in mare voluit̃ Vfens. dicta autẽ Põtina a Pome tia vrbe vicina: q̃ interiit. Hæc palus. XXIIII. vrbiũ loca occupabat: vt ait Plyn. ex auctoritate Mutiani: exsiccata tãdem a Cor. cethego Cos. cui ea ꝓuincia obuenerat agerq; ex ea factus: vt Liuius lib. XLVII. Insequẽtibus deinde sæculis irerũ exsiccata a Theodorico rege Got horꝝ: vt ex ei⁹ inscriptione in eo loco cernit̃: dicta etiã lingua Volscoꝝ anxur teste Plynio: causã refert Seruius grãmatic⁹: q; Iuppiter puer Anxurus cognoĩatus in ea coleret̃: quasi ἀμυς ϗυρου: id est sine nouacula: & imberbis. Hoc in loco mari adiungit̃ Appia via strata a Roma vsq; Brunduſiũ vt Strabo. Hodie vero ob paludes deserta est: ab lęuaq; petit̃ euntib⁹ Neapoli. Præterca Cape nates populi: & oppidũ Satura: iã extincta oĩa cõspiciebat̃: & Feroniæ deę fons atq; luc⁹ a ferẽ dis fructib⁹ dictus: ob agri fertilitatẽ: quo Annibalẽ diuertisse Liuius dicit. In hac ora Amiclæ fuere a serpentibus deletę Plynio: originẽ a Laconib⁹ Amyclis habuere: quare tacitę sint appel latæ Seruiꝰ causam reddit: q; irruentibus hostib⁹: ne vrbs terreret̃: conticuere: vel q; a serpenti bus sine hostiũ tumultu sint deletæ. In hac autẽ Oscoꝝ terra tot antea sæculis extincta: felici tatẽ tñ eam adsecuta: q; in theatris atq; poematis Romanis ei⁹ linguę vestigia remãserunt: For miæ: quas Lacones cõdidere: prius Hormiæ a portus cõmoditate appellatæ Straboni: Villa quondã Ciceroniana insignis atq; oppidũ nunc Mola vocat̃: inter hãc & Sinuessam Strabo Mi turnas ponit: Marii quondã latebras: nũc Traiectũ castellũ esse dicũt. Eas vnacũ Fregellis inter luit Eris amnis: postea Clanis dict⁹: qui ex agro Vestino Appennini q; montib⁹ defluit: Ptole mæus a liquã tulũ a mari recedẽtes Minturnas ponit. Romãoꝝ colonia fuit: vnacũ Vestino de ducta. Sacrosanctãq; vacationẽ habuit ob cæli grauitatẽ. Liuius. X. Caieta cũ portu nobili Le strigonũ patria Sili⁹ & regnata lamo quondã Caieta. Etymũ ab Aeneę nutrice trahit Virgilio Straboniq;. Sinui Caietano cõtinu⁹ Cecub⁹ mõs & ager vitib⁹ laudatus: cui adiacẽt Fundi via Appia. Quæ oppida sane oĩa Federicus rex Colũnẽsibus pauloante dederat: deide a Ludouico Gallorꝝ rege ablata. Liris amnis ex Appẽnino fluit: nũc Garilian⁹ ab accolis vocatus: haud lon ge ab ei⁹ ostiis Sinuessa: aliud a Suessa: celebris quondã vrbs: nũc vicus paruus in sinu locata: vn de nomen accepit: atq; hæc quidem in ora latinorũ loca pręcipua. Nunc a littore remotiora at tingã. Post Romã ꝓxime ager Laurẽs: oppidũq; Laurentũ: latini regia: a Lauru in eo loci inuẽta

Cœmiteria sacra Ro.

Ostia.

Antiũ col. Rostra Fortunæ tẽplum.

Nymphei flu.

Cloſtra ro. Asturia.

Mõs circei⁹ Terracina q̃ & Thracĩna.

Pal⁹ põtia Aufidus Vfens

Anxur.

Capenates. Satura

Feroniæ lucus

Amyclæ.

Oscoꝝ terra.

Formiæ

Minturnæ. Eris flu. q & Clanis.

Caieta

Cecubus mons

Fundi

Liris flu.

Sinuessa.

Laurẽtum

Lanuuii.
Numicius.
Ardea
Alba
Aritia
Cinthianũ.
Vallis ægerię.
Iphigenia.
Aricin9 rex
Lacus.
Nem9 oppidum
Tusculum
Algidum.
Collatia.
Gabii.
Lac9 regill9
Columna.
Pręneste.
Labici
Tibur
Corax
Anio flu.

Seruio: iuxta Lauiniũ a Latini fratre: Lauinia vero ab Aeneæ cõiugis noĩe: eodem teste auctore Dionỹ. autẽ tris diuersos ac ppiquos pplos ponit: Laurẽtinos: Lauiniẽses: & Lanuiatas. Antõi9 in itinere ab Ostia Laurẽ. XVI. mil. pass. inde Lauiniũ totidẽ. Lauiniũ nũc Castellũ Colũnẽsium ciuitas diuina existiaẽ: testamẽto repti quondã marmoris a Prospo ex ea familia cardinale. Municipes erant qb9 ciuitas ob antiqtatẽ data sacraq; addita: insup & bello latino pepcerunt: vt Liuius in. VIII. Lanuuii & Lanuuiũ ciuitas: vbi eodẽ teste authore templũ erat Iunonis sospitæ: cui oẽs Cos. ex oĩb9 ciuitatib9 sacrificabãt. Numici9 amnis Aeneæ morte ĩsignis: quẽ vndis immersũ: p Ioue Indigete colũt. Ardea Turni & Rutilorũ regia: a Dana persei matre ædificata: q̃ adhuc extat. Alba Ascanii ędificiũ ante vrbẽ cõditã ãnos. CCC. vbi reges lõgo ordine vsq; ad Numitorẽ & Amuliũ succesere. hic mõs & lac9: & tẽplũ latialis Iouis Tarquinio prisco ipulsore ædificatũ: vbi ad ferias latinas quotãnis cõueniebãt: visceratioq; fiebat. i. carnis distributio singulis petentib9: iuueniscq; sacrorũ princeps ex eadẽ gẽte cõstituebaẽ. Cicero p Milone: Vos Albani tumuli. Nã hodie quoq; ab Appia porta vsq; ad Albanũ sepulcra tota fere via visunt: vñ paucos añ ãnos effossam ac delatã ad ędis cõseruatorũ magno miraculo vidim9 mulierẽ itegro corpe oblitã crasso vnguẽto: supra annos. M. CCC. q̃tũ ex erutis vicinis marmoribus coniicere poteram9 extinctã. Albani victi a Tullo Hostilio fuere: ac in Cœlio mõte pmissi habitare: oppidũ a Romanis dirutũ atq; iterũ restitutũ: Henric9. iii. Imp. rursus deleuit. Nũc autẽ Sabellorũ ditionis: ppe etiã Sabellicastri vestigia videnť: vnde gẽs ea originẽ duxit: vbi cœnobiũ ãtiquũ refecit ætate nra Ludouic9 patriarcha Aqleiensis. Aritia vrbs quõdã nũc Riccia vocata in breue redacta castellũ a Siluio Sabello possessũ. Huic pximũ Dianę Tauricę tẽplũ fuerat: qđ Artemisiũ vocabãt. CLX. stad. ab vrbe distãs: hodie Cinthianũ putaẽ ex Dianę noĩe adhuc vocatũ Colũnensiũ castrũ: hic plurima litia ac vittę supstitiosorũ pẽdebãt: hic vallis inter vtrũq; oppidũ: vbi Aegeriæ Numæq; collocutio dicit fuisse. Hic Hippolyt9 Virbii noĩe postq̃ reuixit traslat9: Orestes quoq; & Iphigenia ex Taurica regiõe cũ deæ simulacro aduectę: tẽplũ id cõstituerũt: vbi rex Aricin9 sacerdos nefario ritu pficit. Qui regẽ ante se & hostiã humanã pri9 mactauerit. Itaq; fugitiu9 est aliqs semp necẽ & ipse cõtinuo ac insidias cauẽs: auctores Strabo Sili9. Cinthiano itẽ pxim9 est lac9 in alta valle nemorib9 cinct9: in quo demersã antiqt9 naui Prosp Card. Colũnensis patrũ mẽoria extrahi iussit: quã Baptista Albert9 vir plane antiquari9 ac doct9 existimabat de industria collocatã: vt inde fons oppido subministraret. Nem9 itẽ aliud oppidũ vicinũ sub eadẽ familia. In Nemorẽsi Cęsar villã incepat loci amœnitate capt9: vt Trãqll9. Tusculũ clarũ villa Ciceroniana & Catonũ gñe ædificiũ: Telegoni Vlyssis & Circes filii Sili9 Mœnia Laertis quõdã regnata nepote. Videm9 nũc ei9 vestigia supra castrũ Frascati: fõtẽq; ex eo vsq; Romã manantẽ Tusculani Federici Aenobarbi Imp. quõdã cõiũcti copiis: romanos insigni clade adfecere: vt postea resipiscere nõ esset. Romani itaq; mẽores iniurię post aliquot ãnos tãtain eos ira pfecti sũt: vt vix vrbis fundamẽta relinquerẽt. Algidũ in alto mõte situ ex aeris algore pterea dictũ: nunc Roca papæ ex veteris situ descriptiõis existimaẽ: siluaq; pxia adhuc Allii filua cognoiaẽ. Collatia ppe Romã via Tiburtina: vbi stuprũ Lucretię: nunc nulla vestigia. Gabii via pnestina distãs centũ stadiis ab vrbe equa ac a pneste: vt ait Strab. Id Zagarolũ quidã existimant: qđ mihi nõ pbaẽ: cũ ppinquores vrbi ac supradicta auctoritate dependanť: potiũ autẽ iterere. Lacus Regill9 nũc. S. Seueræ. Colũna oppidũ cuius adhuc vestigia videnť. Pręneste vero ipsũ in cõspectu vrbis oriẽtẽ versus auctorẽ habet Ceculũ Vulcani filiũ apud Virg. Strabo Polystephanũ: Ply. stephanẽ appellat: dicitq; Præneste ob lentiscũ copiã postea vocatum: qđ greci πρινος dicũt. Festus autẽ: q montibus preştet: vbi sitũ est. Hic Sylla. XII. hostiũ millia vnacũ ipso Mario iuniore interfecit. Templũq; fortunę cõdidit: vñ sortes petebanť. In eoq; lithostrata primũ cœpere: vt auctor Plyni9. Hoc oppidũ insequẽtib9 tpib9 etiã dirutũ: primũ a Bonifacio. viii Deinde Eugenio. iiii. versus autẽ meridiẽ Labici oppidũ: qđ nunc Vallismõtanã: comitũ ditionis: quidã eruditi putãt. Seruius dicit hos a Glauco Minois filio Etymũ trahere. Nã cũ is in hæc loca veniret: vidisset q; disiũctos: zonã tribuit: qua sese clypeosq; accingerẽt: quasi απο του λαβησ. Virg. & picti scuta Labici. Liuius in. iiii. Q. Sulpitius prisc9 oppidũ Labicos corona aggressus scalis captũ diripuit. Censuitq; senat9 frequentẽ coloniã deducendã: coloni. CL. missi fugera acceperũt. Tibur. XVI. ab vrbe mil. Argeo positũ colono Corax alteri9 auctor oppidi distãtis. xx. pass. mil. Tiburtini & Tiburtes dicunť: apud hos multa vetustatis monumenta: Hadriani & Martii Vopisci villaq; Tiburtin9 lapis: Anio flumen cũ Albunea: qui apud eos catharactis impellitur: magno impetu e sublimi in pręceps. Dicit apud veteres: tum Martialẽ: Ebur ac dentes

candidos reddere: apud Pausaniã vero frigidum primo ingredientib⁹ deinde calescere. Oritur Tacito Emontibus Symptuinis: cõiungitur Tiberi tertio ab vrbe lapide. Tibur dirutum: quondam a Federico Aenobarbo. Imp. post aliquot annos restitutũ est. via tiburtina vltra anienẽ. III. mil. conspicitur mons sacer q̃ Ioui sacratus esset: vt ait festus. Huc plebs Ro. olim secessit. Velitrę incolæ veliterni & velitrani Augusti gñe insignes: hodie ditissima ciuitas. Deinde Nympheus fluuius Hinc volsci incipiunt. Inter orientẽ vero & Septẽtrionẽ Fidenas inter Anienẽ & Tiberim: ac Eretũ fuisse dep̃ndim⁹ quod Ply. teste Tiberis eas a vaticano sicuti. Crustuminios a veientib⁹ diuidebat: distitisse præterea XL. stadiis tm̃ ab vrbe Dionysius dicit. Coloni em̃ veientũ fuerãt: Cõtra quos post Sabinos primũ bellũ gessit Romulus Liuius. IIII. scribit eos veientũ consanguineos̃ suorũ bello irritatos. Ro. legatos inter feciſſe quos̃ statuę i rostris ob honorẽ positæ fuerunt. Mox fidenis expugnat⁹ necatisq̃ sontibus noui coloni inducti: quibus fidenates interfectis rursus rebellauere. Iteꝝ ab Aemylio Dictatore capte desolateq̃ sũt. Fidenis: vt ait trãquill⁹: ruina theatri hoim. XXII. mil. periere Crustumini pauloſupra fidenates. Ager Crustuminius & Caletranus dicit Ply. oppidorũ noia tenuere Crustuminiũ oppidũ coloniã Albanorũ Diony. esse dicit: Liuius quoq̃ scribit hos populos simul & Cecinenses & Antẽnates indignatos ex Raptu Sabinarum contra Ro. profectos fuisse Acrone Duce: ex quo vicinos fuisse appet. Iõ Ply. inter Sabinos ponit Stra. aũt inter latios. Inter Crustuminios Eretũ oppidũ nunc Mons eretundus. Virg. Ereti manus oĩs. Iuxta hoc Nomentũ ponũt castrũ hodie notissimum viam habet ab eo cognominatã: oĩa sane ditionis vrbinorũ: Ply. connumerat populos. LIIII. in antiquo latio: iã vsq̃ suo tpe interisse: inter quos Fidenates Collatiã Gabios Crustumũ Antẽna cecinã Bolas Coriolũ: quo se Martius coriolanus exul receperat: oppidaq̃ hmõi teste Liuio Romanis Aedẽ Satrium longulam Coriolos Nouellam Polustram Corbionem Veteliam trebiam labicos Pedum. De hoc Li. Ad vibem a Pedo ducta: & ad fossas claudias & Bouillas. V. ab vrbe pas. mill'. populatur. Pedi aũt quod hic cõmemoratur Horatius meminit. qd dicã te nũc facere in Regione pedana HERNICORVM: nunc populos Cãpaniã vocant: sunt aũt Allariũ Anania Frusino: prope quẽ Cosas labitur. flu. Stra. verulum Signia: vini austeritate notissima. Ferentinum Hernia enim saxa ipsorum lingua vocãt: quibus horrescit tota regio. De his Liuius in. VIII. Martius Tremulus long⁹ omnem gentem Hernicam in deditionem accepit. Et Paulo vlterius Anagninis qui Arma Ro. intulerunt. Ciuitas quæ sine suffragii latione data fuerat adempta: & magistratibus pręterq̃ sacrorum curatiõe interdictum. VOLSCI. Septẽtrionem versus cum Marsis terminant: quorum Suessa caput: Quam vltra lirim sitam Tarquinius prisc⁹ adscit⁹ hernicis expugnauit: vnacum Pometia e cuius manubiis templum Ioui latiali apud Albanũ excitauit. Pometię vero vrbis & agri Pometii in hac parte freq̃ns apud auctores mentio: quæ iam & ipa interiit. Huius enim coloni Suessam migrarunt: ex quo Suessa Pometia dicta: deinde vestinorum. Supra vero Casinum pręclara ciuitas latinorum: nouissima inqt Strabo nunc oppidum cum Cœnobio. S. Germani diui Benedicti commoratione nobilitato: Silius Nymphisq̃ habitata Casini rura euastant. Sora colonia quę tempore Annibalis defecit: ad Samnites interfectis Romanis colonis victa: deinde a. M. Pœtelio & Gn. Sulpi. Cos. ac sanitibus securi percussis deducta noua colonia: vt Liui⁹. Postremo a Federico Aenobarbo: Sedẽte Gregorio. VIII. diruta est. Nostra ętate Ducem habuit vrbis pręfectum. Sixti ponti. fratris filium sub Sora inter liris fluenta: veluti insula Interamna continetur Plynio: in hac parte est illa insula amœna de qua loquit Ci. de legi. Hic etiam Fregellæ olim vrbs florentissima cum a Romanis defecissent dirutæ: & advicum iam vsq̃ Stranonis tempore redacta. Ea nunc siue ex eius ruinis Ponscoruus oppidum existimatur. Silus Et qui fumantem texere giganta Fregellæ. Aquinũ iuxta est qd Melpha fluuius abluit Stranoni. Et arpinum Quorum alterum diui Thomæ alterum Ciceronis &. C. Marii natalibus gloriatur. ex quo Arpinates hodie ob honorem tãti Municipis Tris litteras. M. T. C. pro signo publico cõ scribunt. Liuius in. VIIII. eo Anno Sora & arpinum recepta a samnitibus: & libro. X. Arpinatibus: & Trebulanis: Ciuitas data Atina inter liris & ipsa confluenta. De qua sic in libro coloniarum scribitur. Atina muro deducta colonia: Deduxit Nero Claudius Iter populo non debetur. Ager eius pro parte in laciniis & strigis est adsignatus. Virgilio quoq̃ Atina potens in catalogo dicitur Scaptum: iam interiit Frabateria quę nomen adhuc retinet. Meminere Silius & Iuuenalis Venafrum bacca nobile. Setia Priuernum Camillæ patria. Virgilius Priuerno antiqua Metabus cum excederet vrbe: Proxima huic Sermoneta nouo nomine oppidum. Cui Caietanorum familia paulo ante dominabatur. qua sublata ab Alexandro ea terra cum vicina circum regione Lucretiæ filiæ concessa. Atrium in eo est itinere: nunc Itrium. Atriani inter ptiscos Latinos a Dionysio com-

Anio flu.
Mõs sacer.
Velitræ
Nymphe⁹.
Volsci
Fidenæ.
Legati Ro.
afidenatib⁹
interfecti.
Crustumini.
Caletranus
ager.
Cecinenses
Antẽnates.
Eretum
Nomentũ.
Bole Corio
lum.
Satrium
Longula
Nouella
Palustra
Corbio Ve
telia
Trebia. Pe-
dum
Hernici
Alatrium
Anania
Frusino
Cosas flu.
Verulum
Signia
Ferentinũ
Volsci
Suessa
Pometia.
Casinum
Sora Colo.
Interamna
Fregellę
Aquinum.
Melpha flu.
Arpinum.
Atina
Frabateria.
Venafrum
Setia.
Priuernum
Sermoneta
Atrium
Atriani

memorãtur qui rebellauere. Hos ſane populos confuſe ab auctoribus poſitos eſt difficile ſane iudicare inter quos fuerint ſicuti: ſupra narraui. Nam & antium vrbi vicinum, & velitras: Liuiꝰ inter Volſcos ponit. Volſcis enim inquit victis Veliternis ager ademptus: & Velitras Coloni ab vrbe miſſi. Et alibi, Sp. Caſſius Cos. Antiates Volſcos fudit: fugatq; compulſos in oppidum: longulã perſecutꝰ mœnibus potitur. Equi etiam qui fuerint populi non facile diſtinguũtur: cõmixti alioquin latinis & volſcis. Verba tantum Liuii ponam ex libro. VI. vt per ea ſit cuiq; perſpicere. Camilliꝰ inquit Victor ex volſcis in Equos tranſit: & ipſos bellum molientes cum exercitu eorum ad Bolas oppreſſit: ac vrbem aggreſſus: primo impetu cepit. & item libro. X. Soram atq; Albam coloniæ deductæ. Albam in equos VI. millia. colonorum ſcripta.

Velitræ

Equi

Liuius

Bolæ.

Alba inter Equos.

¶ Vmbri Sabini.

Vmbri.

In vmbria ter animalia pariunt

Otriculum

Ameria vrbs

Tuder

Matris templum

Iturum

Amate

Caſuentini

Carſuli

Ceretum

Mõs falcus Pontum.

Meuania:

Clitumnus

Spoletum Col.

Aſiſium.

Aſis mons.

Tiſernum:

Vitelliorũ factio.

Burgũ. S. ſepulchrum.

Fulgina.

Foro flaminienſes.

Truciorũ familia:

VMbros Plynius veteriſſimos Italorum ponit quaſi ομβριους. q; inundatione terrarum imbribus ſuperfuiſſent: prius Siculos ait liburnoſq; expulere: qui agrũ Pręcutianum Adrianumq; inuaſerant. Demũ & ipſi a Tuſcis expulſi ſunt. CCC eorum Vrbibus expugnatis. Tuſci vero deinde a Gallis Stephanus grammaticus ex auctoritate Ariſtotelis ſcribit in vmbria ter in anno animalia parere: arbores fructus biferos ferre: Mulieres plęrunq; geminos parere. Termini eorum hinc Tuſci Inde ſabini: ex aquilonis autem latere longo tractu vſq; ad mare Adriaticum Straboni protẽduntur. Nunc vero Appenninum nõ tranſeunt. Primum igitur poſt latium Oppidum Otriculum in mõte ſitum. Quod quidam inter ſabinos ponunt: vt Strabo Plynius inter vmbros: Ameria vrbs antiquiſſima condita Annos. D. CCCC. LXIIII. ante Perſarum bellum: vt Plynius ex auctoritate Catonis. Ager Amerinus: vt ſcribitur in libro Coloniarum lege Auguſti eſt deſignatus: & veteranis eſt quidem adiudicatus: & pro extimo libertatis legem ſunt ſecuti: vbi termini ambiguum nunq̃ dirca ipſm oppidum: ſed extra Tertium millearium Lex Cæſariana operta eſt in abſoluto termini ſiti ſũt id eſt. SS. P. S. De. D. CCC. P. S. XII. Tuder Silius, Et gradiuicolam excelſo in colle tudertem Martẽ enim colebant. Nunc quoq; natum ad arma populum videmus: & continuis ſeditionibus ad nihilũ pene redactum, iterũ Strabo hic cõmemorat. Plynius vero amates Caſuentinos Carſulos quã nunc Caſcinã vocant: ſunt & nouis nominibus Ceretum Mons falcus Pontum clarum Ludouico iuriſperito: Meuania clara Propertio & Clitumno Amne dealbandis iumentis memorabili. Eam quoq; Tines paruus fluuius prætерlabitur: vt Strabo & Sili Spoletum Colonia Ro. teſte Plynio in libro. Itẽ Coloniarum ſcribitur Ager Spoletinus: in iugeribus & limitibus interciſiuis eſt adſignatus vbi cultura eſt. Cæterum inſolutus eſt montibus: vel ſubſitius: quæ teſp. alii ceſſa Cẽſita ſunt. Nam & multa loca hereditaria accepit eius populus. Hic Theodericus rex nobile ptorium extruxit: cuius ſucceſſores Gothi oppidum id euerterunt: reſtitutum, deinde a Narſete. Hic etiam ducem Longobardi cõſtituere: vnde hæc regio tota apud poſteros cognomen accepit. Aſiſium & Aſiſinates incolæ Plynio Prol. clarum Diuo Franciſco eiuſq; templo nulla materia conſtructo. Huic mons imminet Aſis qop pido nomen dedit. quin & fluuius ſimul putatur ex verſu propertiano: ſubiectum montibus Aſimiſq; eſſe: quem chiagium nunc vocant. Tiſernum prope Tiberim nunc ciuitas caſtelli: vt ex Plynio cõiicimus qui ait Tiberim per vmbros non lõge a Perufia Tiſerno ac Otriculo ferri: tiſernateſq; inter vmbros collocat. De hoc ſcribitur in libro coloniarum Ager tiſernus in centuriis fuit adſignatꝰ: poſtea iuſſu Imp. tiberii. Cæſaris quis prout occupabat miles. Deficientibus his aliis pauciorib⁹ eſt adſignatus. termini plęriq; q ratione obſeruationis tantũ aſcẽdunt q̃tum rectura limitũ. Hodie in ea ciuitate Vitelliorũ factio præpollet. Nicolaus eius familiæ princeps a Xyſto pontifice puſſus. Deinde populi fauore reſtitutꝰ arce diſiecta: tandẽ multa quondã in patria cęde facta facili morbo deceſſit. Filii pariter extincti Camillus ĩ plio. Paulꝰ q; bellum aduerſus piſanos ceptũ ducere putareť captus a floretinis quibꝰ militabat ac ſecuri percuſſus Vitelloti⁹ deniq; natu minor idẽ ſecutꝰ fatũ ſub Duce Valẽtio Alexãdri põ. filio cuiꝰ exercitũ ductabat quũ aliq̃ trãſfugiſſet: recõciliatiõis deide ſimulatiõe ſenogalliæ vna cũ cęteris captꝰ ac trucidatꝰ ẽ. Qui vix tyrocinio poſito iã pene toti Italiæ tũ Gallorũ regi formidoloſus cepat eſſe: cuiꝰ cęde accepta fratri notho patrię pſuli in oppidũ redeunti: tiſernates portas clauſere: ac ſeſe antiquo eccl'iæ iuri. Alexãdroq; pon. permiſere: Oppidũ Burgi Sexto hinc milliario. Quod mœnibꝰ auxit Guido Petramala Arretinus preſul ditionis eccl'iæ ab Eugenio. IIII. Florentinis ob. XII. millia aureorum mutua pignori datum. Fulginia vrbs Silio appellatur: Plynius fulginates nominat & foro flaminiẽſes: Strabo tm forum flaminii. Hiſtoria recẽtior habet. q; a longo

bardis: Id oppidum dirutum fuerit: vbi Forum flaminii: aliudq; prope instauratum quod nũc cernit. Huius loci tyrannus Vgolinus trincius sub Bonifacio. IX. fuit: eiq; Perusiã: quandoq; rebellem subdidit: eius successor Conradus cum Brachianas partes sequeretur Martino. V. Pont. Aduersas per Franciscum Sfortiam: ei bellum mouentem ad ipsius Pontificis ecclesieq; auctoritatem se conuertere: ex data pacis conditione compulsus est. Ispellum in colle situm Straboni Plynioq; : Antiqua Brachianorum possessio. Nuceria in Appennino sita. Quattuor eius nominis ĩ Italia: alia in Campania tertia item in appẽnino prope Mutinam: Quarta in Apulia Nuceria Apulorum Ptolemæo vocata aliis lucería. Gualdum nouum oppidum Pontificis: sequit Factiones Perusinorum. Inginum Plyni us inter vmbros: Ingininos ponit & arnates de his vrbibus: Silius sic ait. His vrbes Atina & lætis Meuania pratis. Ispellum & duro monti per saxa recumbens Narnia: & infectũ nebulis humentib⁹ olim Inginum: patuloq; iacens sine mœnib⁹ aruo Fulginia: Inginum quidam Eugubiũ falso putant: quũ de lino Eugubino Plynius mentionem faciat: quapropter antiquum & ipm: qđ decorauit Vbaldus eius vrbis: & ciuis & præsul sub Alexandro III. vir sanctissimus. Hanc ex pontificum ditione pri⁹ occupauit Antonius Feretranus. In hac prouincia ponũt: & Saxoferratum de quo plura mox in Piceno. SABINI iuxta vmbros ponuntur: dicti Plynio quasi Seuini a deorum cultu. Strabo antiquos esse Sabinos: & indigenas dicit ab eisq;: & Samnites quos etiam sabellos vocant: & Picẽtes descendisse ac viam salariam strauisse: quæ a porta collina incipit: & in quã nomentana incidit apud Eretum Sabinorum oppidum: supra tiberim iacens. Cato a Sabino Sangi filio ortos. Dionysius commixtos laconibus dicit: qui fugientes duritiem legum lycurgi in Italiam circa Terracinam Feroniæ Templũ constituere: ex eisq; pars ad habitandum cum Sabinis: profecti puritatem viuendi: moresq; laconicos eos docuere. Silius a Sabo & Sancto videtur originem repetere. Ibant & gẽti pars Sanctum voce canebant: Auctorem generis pars laudes: ore ferebant. Sabe tuas qui de patrio cognomie primus: Dixisti populos magna ditione Sabinos. Sanctus: hic vt ait Ouidius Tribus appellabatur nominibus: Sanctus Fidi⁹ Semipater: Querebam. Nonas Sancto Fidio ne referrem. An tibi Semipater Cum mihi sanctus ait. Cuicunq; ex istis dederis ego munus habebo: Nomina tetna fero sic volucre cures. Cures enim Sabinorum quondã Metropolis interiere. Tatii Numęq; patria: vnde & quirites dicti Straboni. Sabini igitur Nare & Aniene fluminibus inter luuntur. Nar. enim vt Plynius ait e mõte Fiscelli defluens iuxta Vacunæ nemora & Reate: ex alia parte Anio ex monte Trebariorum Plynio ort⁹ Lacus Tris: amœnos ambo faciunt qui sublaqueo qđ & sublacum dicitur nomen dedere. Tacitus e Sympruinis montibus: ait Anienem oriri. Farfar⁹ amnis vbi Cœnobium celebre ac notissimũ Virgi. Et amœnæ Farfarus vndæ: proximus est. & Allia: item paruus amnis clade Ro. insignis nunc Curtius ab accolis dicitur. Cæteros Sabinorum populos: Plynius latiores facit q̃ Strabo. Nam ab aniẽ propinquis incipit: in quibus sunt Fidenates. Crustuminii Eretum Nomen tum & huius generis: de quibus inter latinos dixi Strabonem secutus. Reate Sabinorum vrbs Italiæ medium Plynio. Hic prope campus Roseæ: Et lacus velinus qui ab oppido nunc Pede luco nomen accipit: Virgilius. Et Rosea rura velini: Plynius scribit Cum Vopiscus causam apud Prætores ageret campos Roseæ dixisse Italiæ sumere esse: in quibus pertícas. pridie desectũ gramen operiret. e Reate orti Sacrani sunt appellati: vt inquit festus qui e Semprimõtio ligures siculosq; eiecerunt. Nam vere sacro erant orti: Festus Arcades esse dicit qui cum pestilentia laborarent sacrum vouerunt ver. Virgilius Sacranęq; acies. Reatinos mulos Strabo magnopere commendat. Præterea Narniam Trebulam Interamnam Nursiam circaq; loca: Plynius inter Sabinos ponit. Strabo inter vmbros: Narniã Nar. amnis interlu it. Nequinum antea dictum: ob loci iniquitatem ac asperitatẽ. Plynio. Hic fuit Capramelata. Dux Inuictissimus & qui plures Venetis victorias peperit: quã obrem ab illis equestri statua est honoratus. Adiacet & narniæ Tetricus mons asperrimus: vnde tetrici homines seueri dicuntur: festo. Virgili⁹ Qui Tetricæ horrẽtis rupes amnemq; seuerum: Casperioscq; colunt Forulos & nomẽ Imelli. Qui populi iam interiere simul cum Amiterno. Cuius Plynius & Alfatenia: cuius etiam Liuius meminere. Interamna prata adeo irrigua habet: vt quater in Anno secentur Plynio. post hanc interamnæ: duæ eidem ponuntur auctori: inter præcutinos: vt alibi dixi quę Liuio Interamnis dicitur Libro. IX. ac inter latinos. Trebula hodie Treuium. Plynius ait hanc Mutiscas: & suffenates prius vocatas Virgili. Oliuiferęq; Mutiscę: Fluuius autẽ prope oppidum Tinna Plynio memorat⁹ existimat. Silio Timia vocatus. Timiæq; inglorius amnis: quidam hunc chiagium potius. Nursia cunctis borealior: hic Sãctulum presbyterum ac confessorem colunt qui tpe Gregorii primi fuit Nursinos: August⁹ grauiter mulctauit q̃ in tumulo suorũ: q̃ apud Mutinã cecidetũt: pro libertate extinctos iscripserũt. huic vici

Ispellum.
Nuceria.
Gualdum.
Inginum.
Eugubium
Sabini
Sabus.
Sanctus.
Cures metropolis.
Nar. flu.
Sublaquei & sublacũ.
Farfar⁹ flu.
Allia flu.
Reate Italię medium.
Velin⁹ lac⁹
Cãp⁹ roseæ
Sacrani.
Muli Reatini.
Narnia q̃ & Nequinum
Tetricus mõs Casperii:
Forulí.
Imellum
Amiternũ.
Alfatenia.
Interamna
Trebula q̃.
& Mutiscæ
Tinna.
Sanctulus
Mursia.
Carsuli.
Pici auspicium

num oppidum carſuli Plynio: vnde Carſulani qđ Caſcinã nnnc vocant.

Picentes.

¶ Picentes.

Rubicõ flu.

Picentes numeroſi quondam populi. CCCLX. eorum oppida in poteſtatem populi Ro. veniſſe: ortos præterea a Sabinis voto vere ſacro auctor eſt: Plynius. Strabo q̃ eoſdem dicit vſos. Pici ductoris auſpiciis: vnde Picentes dictos & regionem Picenũ: cur aũt nunc Marchia dicat̃ ſuperius in regione Venetiæ dixi. a Populo Romano: & hi vna cum marſis defecere in quos demum victor Pompeiꝰ Strabo Magni pater acriter animaduertit. Siti ſunt Trãſappennium ad mare: vſq̃ Adriaticum longe magiſq̃ late porrecti: vt ait Strabo a Rubicone vſq̃ ad Homadrinum fluuium ac Adriani oppidum. Rubicon ipſe nunc Piſitella: paruus quidem amnis: ſed memorabilis q̃ terminus Gallorum ac Ro. prouinciæ fuerit: nec legionibus citra trãſire licebat: vt exinſcriptione eius loci huiuſmodi. P. R. Imp. miles Tiro commilito: quiſquis es manipularię ve centurio ve turmę ve legionariæ ve: ſiſtito vexillum: nec citra hunc Amnem Rubiconem ſigna ductũ cõmeatum ve traducito. Si quis huius iuſſionis ergo aduerſus ierit: fecerit ve: adiudicatus eſto hoſtis

Ariminum

populi Ro. ac ſi contra patriam arma tulerit: penateſq̃ e ſacris penetralibus aſportauerit. S. P. Q. R Sãctio plebiſciti. S. V. C. Ariminũ: Liuius. XIIII. coloniam dicitur in piceno cum Beneuento dedu ctam: Rurſus li. XIIII. Sempronio prętori Ariminum prouincia obuenit. Strabo vmbrorum dicit coloniam. Hæc priusa Cæſare occupata: initium belli ciuilis dedit. Hucuſq̃ via flaminia munita fuerat vt in Gallia dixi. Hic & concilium celebratum: quod Hieronymus improbatum dicit. ornat̃ hæc vrbs præſule ſimul: & martyre Gaudentio ſub conſtantio principe: ob Arrianos ei aduerſos: Patria fuit Epheſinꝰ ſepultuſq̃ in eadem regione: vbi templum ſimul cum Cœnobio dicatum ei poſtea fuit. In porta vrbis hæc legitur inſcriptio Imp. Cæſar diui Iul. Fi. Auguſtus Pon. Max. Coſ. XIII. Trib. Pot. XXVII. PP. murum dedit Curante. L. Turno Secundo Aproniani Preſ. vrbis Fi. Acteio. v. c. Correctore Flam. & Piceni. In ſequentibus temporibus a Vittige Gothorum rege obſeſſum: Ioãnes Vitaliani Dux Iuſtiniani Cæſaris defendit. Quũq̃ exarchatui ſubeſſet vna cũ vicinis oppidis Romano ceſſit Pontifici: poſtremo in Malateſtarum ditionẽ venit. Quæ familia a Malateſta initiũ ſumpſit temporibus Othonis. III. cuius amicitia atq̃ auctoritate plura ille obtinuit loca. Ex hoc nati Maſtinus Pandulphus & Galeotus: hic vltimus cognomento vngarus appellatꝰ. Dux belli clariſſimꝰ fuit Anno. M. CCCXXXIIII. Clementi. VI. contra Nicolaum Eſtenſem militauit: Quamobrem Arimini Vicarius eſt factus. Tris & hic liberos ſuſcepit Carolum Pandulfum Galeatiũ. Carolus res in Italia magnas geſſit: ſępe Florentinis: ſæpe Venetis militando: moribuſq̃ ac grauitate fere Catoniana. Galeatius Piſaurum & Forum ſempronii tenuit. Quorum alterum Franciſco Sfortiæ alteri vero forum ſempronii: Vrbini: Comiti vendidit. Pandulphus & ipſe militia clarus apud Mediolani Ducem Ioannem Galeatium: multa ſtrenue geſſit Brixiam: & Bergomum in ſuam poteſtatem redegit: diuq̃ tenuit: tandem omnia pulſus a Venetis amiſit. Tris item hic genuit liberos: Robertum Sigiſmundum & Malateſtam: quorum primus natu maior Arimínum poſſedit: vir ſanctitate ac miraculis clarus: vxorem quã duxit nunq̃ attigit: nihilq̃ ei potius fuit: q̃ egentibus opes diſtribuere ac pudicitiam perpetuo cum iuſtitia & vitę abſtinentia colere: Quondã a Pontifice quędã loca ad eum pertinentia reddere iuſſus confeſtim obtemperauit. Cum cohorta in eum ſeditione q̃ minus rem curare videretur ſtrictis gladiis peteretur ante oĩa effuſis ante deum p̃cibus foras mox egreſſus ſeſe illis inermẽ tunicatũq̃ tradidit: Ad cuius aſpectum omnium animi deliniti ac furor compreſſus. Malateſta nouellus appellatus. Ceſenam Ceruiam Bretonorium poſſedit: Sigiſmundus quum prior eſſet ætate Roberto extincto Arimino ſucceſſit: quum ante Fanum Senogalliamq̃ teneret: vir facinoribus coopertus: & maioribus diſſimilis: cuius atrocia facta ſatis in oratione: Pii Pontificis cum condẽ natus fuit: manifeſta ſunt. Dux alioquin belli haud obſcurus. Hic tamen quis crederet leui morbo ac facili periit: prętereaq̃ poenitere monſtrauit: relicto filio Roberto Magnifico cognomẽto. Qui ex

Malateſtarũ familia.

Cõciliũ ariminenſe.

Caudẽtius

Robertus magnificus

duorum bellorũ victoriis oſtẽdit Iuuenis quantum cæteris præſtitiſſet noſtri ſæculi. Ducibꝰ ſi per immaturam mortem licuiſſet. Altero cum Neapuleonem Vrſinum a Paulo. II. miſſum cũ ingenti exercitu ſociali: ad Ariminum expugnandum: cum longe pauciorib⁹ ipſe ſuperauit. Altero vero Alfonſum Calabriæ Ducem contra Xyſtum pontificem ſumma vi ꝓficiſcẽtẽ: collatis ſignis in prœlio fugam turpiſſimam adripere compulit: captis omnibus fere eius exercitus principibus viris. Roberti deinde filium notum Pandulfum: poſtq̃ is aliquot annos ſine controuerſia patriam tenuiſſet ditionem: nuper Alexander pontifex expulit. Cæſari filio ſurrogato: quo deiecto ille ſtatim reuerſus

quumciuibus non ſatis fideret: vrbem Venetis tradidit: qui eam ad hunc vſq; diem q̃q̃ reclamante pontifice retinent. Fuit & ex eadem familia Baptiſta Malateſta: cui & Leonardus Arretinus: & plurimi eo tempore eruditi: vt fœminæ doctiſſimę ſcripta plurima dicabãt. Poſt Ariminũ ſequitur in ora. Caſtrum durantis a Guielmo durandi: Decano Carnothẽnſi ędificatum: illo qui ſpeculum iuris cõpoſuit: cum illuc Theſaurarius a Martino. IIII. miſſus eſſet: Piſaurum ciuitas ab Iſauro fluuio proximo: nunc Folia appellato. Romana colonia ſimul: cũ Mutina & Parma deducta: vt Liui⁹. XXXIX Inter colonos autem qui traducti fuerunt: Actius Tragœdiarum ſcriptor ab Euſebio memoratur: & iuxta Fundus actianus ab eo cognominatus. Totilæ & hæc ruinam paſſa. Deinde a Beliſario reſtituta: poſteris temporibus a Malateſtis: vt dixi: dominata: a quibus diuidenta Sfortiæ: & Alexandro fratri conceſſa eſt. Huius poſtremo filius Conſtantius Ioannem filium nothum ſucceſſorem habuit. Is ab Alexan. pon. genet adſcit⁹: ſpreto mox matrimonio ac dirempto ab eiuſdem exercitu nuper expulſus: ac filius ſurrogatus eſt: quo rebus excidente Io. ſtatim reuocatur. Prope Iſaurum Cruſtumium torrens eſt: Lucanus cruſtumiumq; rapax. hodie choncliam vocant. Focaria item promontorium cum. IIII. paruis oppidulis: Fanũ fortunæ ſimilem paſſum ruinam: & ab eodem reſtitutum Cardinale nunc ſuo Iulii beneficio decorãtur. Gabriele iuriſperitiſſimo. Metaurus amnis cęde Aſdrubalis memorabilis. Senogallia a Senonibus condita. Silius & Senonum de nomine Sena. Hanc Xyſtus præfecto vrbis fratris filio regendam conceſſit. Eſis fluuius qui & oppido Eſio nomen dedit Plynio: nunc flumeſinus dictus. Ancona eſitu quod quaſi cubitum in Adriaticum promineat. Syracuſanis qui græci Dorici erant. Dionyſii tyrannidem fugientibus: ædificata Stra. Lucanus. Quã Dorica ſuſtinet Ancon Eius humilior pars a Gothis quondam obſidentibus diſrecta. Cononę Iuſtiniani Duce male defendente: ab altero deinde duce Narſete: & obſidione liberata: & ædificiis reſtituta profligatis ab eo. LXVII. Gothorum nauibus. Poſtea a ſaracenis Lotarii Imper. Sergii pon. temporibus poſt Venetorum naues in Tergeſtino ſinu incenſas: in oram omnem depopulantib⁹ Ancona capta atq; incenſa eſt. Portum in ea excitauit Traianus princeps ex marmoris: eo loco inſcriptione Imper. Cæſari Diui Neruæ. F. Neruæ Traiano optimo Aug. Germanico Dacio Pont. max. Trib. Pl. XIX. Imp. XI. Coſ. VI. PP. Prouidentiſſimo princip. S. P. Q. R. Quod adceſſum Italiæ hoc etiam addito impenſa ſua portu tutiorem nauigantibus reddidit. In libro autẽ Coloniarum ſic ſcribitur Ager Anconitanus limitibus græcanicis in centuriis eſt adſignatus. Poſt Anconam Numana ſita eſt: quidam Humanam dicunt in marmore legiſſe: veteris veſtigia nominis tenens a Siculis item condita: Plynius meminit etiam Silius. Cupra vetuſta vrbs Tuſcorum ędificium: vbi templum Iunonis erat q̃ Cupram Iunonem appellabant: vt Strabo Silius quoq;. Quis littorię famant altaria Cupræ. Caſtrum nouum: vetus etiam oppidum: hodie Flauianum. De his ſcribitur in libro Coloniarum Ager cuprenſis Truentinus caſtranus Aternenſis lege Augu. ſunt aſſignati: Ager Palmenſis in hoc tractu Plynio memoratur: nunc quoq; Turris palmæ. ſequitur fluuius Truentus cum oppido eiuſdem nominis: quod ſolum liburnorum in Italia reliquum eſt: vt ait Plynius. Deinde Matrinus fluui⁹ Ptolemęo: Omatrinus Straboni. Voman⁹ Plynio apud quem Adria eſt picentium ſita. VII. millib⁹ paſſuum a mari diſtans. Romanorum Colonia. Liuius lib. XL. Sena & Adria coloniæ deductæ. Aliam in Venetia dixi. Silius. Atq; humectata. Vomano Adria: Intus autem Aſculum: Piceni nobilis: colonia inter Truenti brachia: vltima fere picentium in ea parte ac capua: vt Antoninus in Itinere. Captum in bello marſico: maiorem aliis ſuſtinuit animaduerſionem: incenſa vrbe q̃ legatos Aſculani interfeciſſent. Cenſetur claris viris Beturio: Barro oratore. Ventidio Baſſo qui de Parthis triumphauit. Recẽtioribus vero Nicolao. IIII. pon. & Ciccho mathematico: Ioſias autem nobilis adoleſcẽs ſub Caliſto. III. tumultus in ea excitauit: Ioannem Franciſci Sfortiæ fratrem qui Aſculanos defenſitauerat interficiendo. Quare paſſus exilium: tandem cu nec quieſſeret capt⁹ a Rodorico legato. põtificis propinquo: ac Romam ductus eſt. Firmum antiquum oppidum: cui pręfuere diu p̃ſules e Capranicenſium familia: donec Ioannes baptiſta Panthagatus vltimus in matrona deprẽſus: atq; eiectus: cum aliquandiu exularet: tandem in explorato redire: auſus interfect⁹: domi a populo fuit. Nuper vero id oppidum Liberoctus Firmanus inuaſit. Is haud ſane ex loco magno miles Cæſaris Alexãdri filii fuerat eiuſq; fauorem: tum etiam Vitellocii Tiſernatis auxilio: cum quo adfinitatem iunxerat. Firmũ Ducentis fere comitantib⁹ armatis profectus. Neceſſarios ac ꝓpiquos quos putabat dñatiõi poſſe obſiſtere: ad eũ ſalutatũ veniẽtes de ꝓuiſo ſeptẽ nũero trucidauit: vrbiſq; iã Tyrãn⁹ arcẽ quã oli Frãciſc⁹ Sfortia ꝓ ea inceptauerat (Nã & id oppidũ vna cũ reliqs ꝓ piceno aliquãdiu F. tenuit) abſoluere conabat: veꝝ vltore deo ſeq̃nti: anno eodẽq; die. S. Silueſtri quo facinus ipſe perpetrauerat a Cæſare contra quem conſpirauerat vna cum vitellotio: cęteriſq; per proditionem capt⁹: atq; inter

Baptiſta Malateſta. Piſaurũ colo. Iſau. flu.

Fanum fortunæ Metaurus flu. Senogallia. Eſis flu: Ancona

Portus Anconitanus.

Numana. Cupra. Caſtrũ nouum: Palmenſis ager. Truẽt⁹ flu. Matrinus flu. Omatrin⁹. Vomanus: Adria picẽtium. Aſculũ colonia Beturi⁹ barro. Ventidius Baſſus. Cicch⁹ mathema. Firmum. Pręſul firmanus. Liberoctus firmanus.

Vrbs ſaluia Potentia Traiana. Ager Pupotentinus. Helia Ricia Macetetũ Inſcriptio Sentinates. Saxoferratum Fabrianum

fectus fuit. Vrbs ſaluia Antonio: Plynioq; vbi nunc modica ſane veſtigia: Vrbiſaltę caſtri. Potentia flumen & oppidum: olim Traiana potentia quæ Plynio & Ptolemęo in littore ponitur: nunc vero ſub Recinenſibus. De qua in libro Coloniarum: Ager pupotentinus: & Recinenſis: & Pauſulenſis: eidẽ ſunt adſignati. Ricinẽſiũ: Plyni⁹ itẽ meminit eorũ vrbs: Helia ricina ab Helio ſeuero principe ædificata: deinde a Gothis diruta: coloni prope ędificarũt: Racanetũ & Maceretum. Nã & Macereti hodie inſcriptio legitur huiuſmodi. Imp. Ceſari. l. veri Auguſti filio: Diui Pii Nepoti: Diui Hadriani Pronep. Diui Traiani abnep. Diui Neruę abnep. l. Septimio Seuero Pertinaci Auguſto Parthico maxi. Arabico Adiabenico põ. ma. trib. põt. XIIII. Imp. XI. Cos. III. PP. Colonia Helia: Ricina cõditori ſuo. Sentinũ Straboni: vñ Sentinates Plynio in quoq; agro Liuius. X. ſcribit. Deci⁹ patris exẽplum ſecutus: pugnando aduerſus hetruſcos Vmbros: & Gallos ſe deuouit. Hoc oppidũ Longobardorum quoq; vim pertulit/e cuius ruinis duo vicina oppida Fabrianum: & Saxoforatum conſtructa ſunt: ppe qđ a d mille paſſus iuxta fluuium Senrinũ adhuc vocatũ: cernunt veteris veſtigia ciuitatis multaq; ſępe reperta: nomiſmata lit hoſtrata: pauimentaq; nobilia. Fluui⁹ hic hodie terminus piceni & vmbriæ: ex hoc oppidũ inter vmbros ponunt: Fabrianũ vero vltra ſex millibus paſſum inter picenos Antiqua Clauellorum poſſeſſio fuit: horũ familia nobilis ad Baptiſtã poſtremo Thomæ filiũ redacta. Is cũ auare crudeliterq; imperet: odiũ publicũ cœpat eſſe: cũq; primores in eũ cõiuraſſent: hora ſtatuta in templo ſigno dato: dum inter ſacra illa ſymboli verba. Et incarnatus eſt de. S. S. patiteri: ſurgentes eum trucidauerunt: eueſtigioq; ad ædis ꝓperantes: Vniuerſam familiam nulli neq; ſexui: neq; ætati parcendo ſuſtulerũt: nec defuit per intẽperantẽ libidinẽ: q cum vna ex illis virginibus etiã interfecta rem haberet. Quapropter tanto ſcelere perpetrato. Cum magnã ſibi populus inuidiã contraxiſſet: ac libertatẽ quã conclamauerat: nõ ſatis ei tutam animaduerteret: ſeſe in Franciſci Sfortię fidem tradidit. nunc pontificũ regitur auſpiciis Chartarũ officinis: ex magna parte vectigal quęrens.

Clauellorũ familia.

Auximum Cingulum T. Labien⁹ Camerinũ. Varanorũ Familia.

Auximũ in bello ciuili: in poteſtatẽ Cæſaris venit. Deinde a Gotthis captum: a Belliſario demũ poſt lõgã obſidionẽ receptum eſt. Cingulum Straboni mons Plynio vero oppidum a. T. labieno q e patribus pompeianis fuit ędificatũ. Camerinũ ſitu loci munitiſſimũ: in Appẽnini Iugo varranorum gẽtiũ diu poſſeſſum. in qua maxime Gentilis: cõmemorat: pluribus in Italia rebus geſtis: cui Rodulfus filius ſuccedens. Quattuor & ipe ditionis ſucceſſores liberos dimiſit. Gentilẽ Pandulphũ: & Berardũ ex Primo: ex Secũdo vero matrimonio Petrũ Gentilẽ: & Ioannẽ. Primi duo in Secũdos cõſpirauerũt Corrupto Patriarcha Vitellio viro Factioſo: q tunc legatus Picenum adminiſtrabat. Hi cum eos acceſſeret: alter tm̃ Petrus gentilis comparuit: quẽ ſtatim monetæ adulterinæ accuſatus capite plecti iuſſit. Alter vero Ioannes qui domi remanſerat: ob ſuſpitionem a fratribus interim trucidatur: clam in cubiculum quaſi collocuturis cõuocatus. Tantũ igit̃ ſcelus Camertes auerſati nõ tulerunt: breuiq; poſt tpe vna impetu in eos facto. Gentilẽ Pandulfũ & Berardi filios obtruncant. Nã Berardus pater Tollentini qđ oppidum in portionẽ eius ceſſerat: pauloante interfectus fuerat. Protinuſq; libertate cõclamata: ſeſe Franciſco Sfortiæ q tunc Picenũ occupauerat tradidertũt. Sed diuina poſtea prouidentia factum: vt extinctorum inſontiũ: filii patriã poſſiderent. Ex quib⁹ Iulius Ioannis filius. Cum in ſumma fœlicitate in ea iam conſenuiſſet: ad poſtremum Priami exitum habuit: A Cæſare nanq; alexandri pon. filio vna cum oppido: & tribus filiis. Venantio Annibale & Petro captus: atq; in arce pergulenſi: quo ducti omnes fuere interemptus: vno tantum ſuperſtite Ioanne maria natu minore quem pater initio belli cum gaza Venetias veluti Priamus Polydorum in Thraciam: meliore tamẽ fato miſerat: qui rebus Cæſarianis attritis Pio. III. ſuccedente in patriam ditionem pacificus rediit.

Iulius Varanus.

Tignum Farfina Matelica Tollentinũ Pollentia Eſium Feretrum Forum ſempronii. Candia nũ. Luceoli Callium

Tignum vrbs antiqua de qua Cæſar in Com. Interea certior factus: Tetinum pt. cohortibus. v. tenere Tignum. Nunc. S. Maria in Georgio. Farfina ſic enim repertum in antiquis marmoribus: in eo loco non Sarſina: vt iam conſuetudo: clara Plauto Alumno: & copia lactis: vt Silus teſtatur: olim inter vmbros ponebatur. Matelica: Tollentinum: Pollentia: Eſium: Feretrum! Vrbinum: Forum ſempronii: Oppida antiqua: ſane omnia: vnde Matelicates: Tollẽtinates: Eſinates: Pollentini: Feretrani vrbinates foroſempronienſes appellati: Plynio. Luceoli apud Callium oppidum a Longobardis diruta: cuius ruina Candianum alterum oppidum excitatum de nomie Candiani vicini fluminis Luceolis enim Narſes audita totilæ morte caſtra poſuit: hic et Eleutherius Exarchus q; ad imperium adſpiraret ab exercitu Rauẽnate interfect⁹. Iuxta Cãdiani ripã viæ flaminiæ pars cernit: ſaxũq;. cc. paſſ. lon. &. VIII. alt. pforatum ac peruiũ curribus. Forulũ ex ea cã appellatũ cũ. T. Veſpaſiani conditoris inſcriptiõe. In hac parte multa ſũt oppida a feretranis vbaldiniſq; poſſeſſa. Inter q̃ pgula. S. Angelus vbi mercatus. Carda Maſſa: Trabatia: qui locus prope appennium ex abiegna materia: ac trabibus ædificiis aptis: nomen auſpicatur. Ceſanus quoq; flu. cum Mondaino caſtro poſt metaurum

Callium nouum nomen Vrbinum cuius meminit Tacitus in bello vitelliano, Plyni⁹ ait vrbinates cognomine Metaurenses. Dum teneret a Gothis Belisarius post lõgam obsidionẽ tandẽ in deditionem accepit. Q⁊ fons intus per ætatem aruerat. Postremo in comitum Feretranorum potestatem venit. Princeps eius familiæ Guido Bonifacii. VIII. temporibus res multas in Italia gessit partes imperatoris Conradini secutus contra Manfredum: Progenitores eius iam inde vsq; tempore Federici Aenobardi cœperunt a quodam Oddantonio cuius successores Galeatius: Guidantonius: Federicus: Nolfus: Federicus: deinde Guido supradictus: cuius ex fratre Feltrano nepotes Ludouico Bauaro militantes ab eodẽ Ro. pontificis aduersario & in omnibus ei⁹ terris vicarios cõstituente alter Callio: alter Galassus Vrbino præficiuntur: cui deinde succedere Monfeltranus Boncõtes: Monfeltran⁹ alter: Antonius q post Guidonẽ caput extra nidum exeruit: Eugubiũ rei patriæ adiecit: Frãciscum Cantiani principẽ eius aduersariũ: a legato florentinor⁊ pacis causa ex constituto corã deductum vulnerauit: quapropter a florentinis ob iniuriã bello petitus: ac ad æquum conuenire coactus est: Odonẽ habuit successorẽ. Is quũ matronas per libidinẽ sectaretur populari tumultu iuuenis interficitur: vnco⁊ in forum tractus: ac secta genitalia mordicus tenens: Guido fili⁹ prim⁹ Vrbini dux patente melior deo tebusq; sacris ꝓpensior q̃ armis: ad postremũ amictu ordinis minorum efferri voluit: Añi congiugiũ ꝓlis cupidus Federicũ: Bernardini: Vbaldini filium infantem loco filii educauit. Deinde ex Columnensi matrimonio filio suscepto: Federicum in bellis militiaq; foris ablegauit: hunc domi nutriebat quo puero extincto. Federicus in vrbem reuocatus: ac princeps factus est qui postea fautoribus & alumnis non fuit pœnitendus: ea in eo virtutum semina: vt nulli ducum suo tpe cesserit: alter Philippus Macedo si parua licet cõponere magnis: nõ solum alterius oculi amissione: quo priuati ambo a Commilitonibus suis fuere sed humanitate sermoniq; facundia hostes demerendo ac superãdo. Militiæ simul⁊ mor⁊ monstrator: egregius quibus Caterua nobilium puerorum ex tota Italia tãq̃ in officina virtutis apud eum erudiebatur: non minus domi liberalib⁹ artib⁹ intentus. Aedis magnificas ab se cõstructas bibliotheca ornauit a Sixto: IIII. Dux ex Comite factus ei tributo si quod debebat remisso. In Castris demũ Venetis militando ex morbo decessit. Relicto filio Guidone q nunc viuit potentiæ non fœlicitatis successore: qui his proximis annis dum Alexandro. Pont. contra Vrsinos militaret: ab hostibus capt⁹ profligato exercitu. XXX. mil. aureorũ se redemit. Deinde a Cæsare Alex. F. per proditionem pulsus: vt in Alexandri gestis narraui: demum illo rebus excidẽte a ciuibus reuocatus: incolumis nunc agit. Vir alioquin ingenti humanitate: ac litteratura mediocri. Et qñ Feretranorum mẽtionem fecimus de Vbaldinis: vnde genus ipe Federicus traxit: pauca dicã. Hi ab initio Ciues florentini fuere ac in agro mucellano castra plurima possedere: securiq; Imperatoris Federici Aenobarbi partes agrum Florentinorum quotidie populabantur quo extincto: gens ab ipis sublata: cum oppidis Montaria Acciaiuolo colleteto & quibusdam aliis: ac Scarperia nunc appellata oppidũ munitissimum excitatum. Clara in primis militia domus. Ducibus Guidantonio: Actio Ioanne: Gaspare: Bernardino: Federici Patre: Octauiano etiam Cardinale. qui missus legatus ab Innocentio. IIII. Neapolim vt Manfredo regi resisteret re tñ infecta domum reuertit.

Vrbinum
Comites ferretrani
Guido
Federicus
Antonius
Antonius
Eugubii primus dñs.
Guido primus dux.
Federicus.
Guido. III. dux.
Vbaldini
Guidãtonius.
Actius.
Ioannes.
Gaspar.
Bernardinus.
Octauian⁹
Prȩcutini.
Vomanus.
Marrucini.
Theata
Albula.
Salinus.
Interamna
Iuuantius.
Aternus.
Vestini.
Amiternũ.
Furconium
Aquila.
Peligni

¶ Prȩcutini: Marrucini: Vestini: Marsi: Frentani: Peligni: Samnites.

VEtera Picenum: vt inquit Strabo: Vestini sunt & Marrucini & Marsi & Frentani: & Peligni: & Samnites populi omnem regionem montanam incolentes. Nunc vno nomine aprutium vocant: quasi Prȩcutium & ꝓcutini populi ea parte Ptolemæo positi: Plinio vero Prȩcutiani appellati. Hi terminos habent Appenninum & Mare: ab occidente vero picentes: ab oriẽte populos vsq; ad Amnẽ Fiternũ: vbi quasi cubit⁹ in mare ꝓminet. Neq; enim vlla æque regio populis frequens ob aetis salubritatem. Igitur post Vomanum Marrucini: quorum Theata Plynio cuius ꝓsul Theatinus in sacro codice descriptus durat. Straboni male scribitur Tegeate: fluuit autem plures Albula quem libratam vocant. Salinus: Iuuãtius: Plinio: nũc Tordinus: in quem Viciola & flumicellus appellati torrentes influunt q Interamnæ dant nomen: oẽs sane ex appẽnino venientes. Deinde Aternus nunc pescata q Marrucinos a vestinis diuidit Straboni. Vestini. n. vsq; ad litrim: & sucssam durant: quor⁊ Amiternũ de quo Liui. X. scribit. P. Corneliũ alter⁊ Cos. Amiternũ oppugnatũ de Sãnitib⁹ cepisse: In eodẽ colle. VIII. mil. distat oppidũ Furconiũ etiã celebre vtriusq; sane apparẽt fundamẽta: alter⁊ iã pridẽ interiit: Furconiũ vero Lõgobardi eruerunt ex quor⁊ ruinis Aquila. V. mil. Amiterno vicina est ædificata situ auis illi⁹ instar ꝓdominãte. Pẽna Pli. vñ Pẽnenses adhuc durãs Angolus Ptolemæo. Angula Ply. nũc. S. Angelus vestigiũ nomis seruat. Beretra Ptolemæo. Post Aternũ Peligni sũt: q a Frẽtanis Sagro Straboni Saro Prole. hodie sanh.iiii.

Peligni. guine fluuio appellato diuisi sunt: cuius vestigia nois nunc pelenũ pro pelígno retinẽt: iuxta ẽ mõs
Cofinium Niger Pelignoꝝ Metropolis olim corfinium. Hoc oppidũ in bello marsico italicum appellauere tãq̃
commune vniuersis italis receptaculũ & ꝓpugnaculũ contra Pop. Ro. vt scribit Strabo: loci adhuc
Sulmo. exstant vestigia: captus hic primũ a Cęsare locus cũ Domitio. Sulmo Ouidii patria q ei⁹ in Fastis scri
bit originem. Huius erat Solymus phrygiæ comes vn⁹ ab ida A quo Sulmonis mœnia nomẽ habẽt
Aufidena. Aufidena Pto. liuioq; ix. q ait Bouianũ inde aggressus: nec multo post Aufidenã ibi cepit. Sũt & circa
Trinium. ca flumina Auẽtinus Viridis Triniũ etiã Plinio portuosum vocatũ: sunt q oppidum dicãt vnde fo
te Traniũ vicinũ in appulia: ꝑterea Lẽtus Forus itẽ Amnes Maela mons Caramaricũ Cant alupum
Montoriũ oppida. Propeq; Aternum oppidum vbi saxum sub quo fons olei petronici vocati manat
Oleũ petro multis quęsitũ. Deinde Populiũ natura loci munitũ: ac frequẽs. In ora vero pelignorũ Orton Pto.
nicũ. Ortona Pli. Ortonium Straboni: qui inter Frentanos id ponens ędificium & domiciliũ esse dicit ex
Populium. naufragiis eo se recipientiũ nautarũ. Huc adplicatur e dalmatia in Italiam mercatus gratia q apud
Ortona. Anxanũ Ptolemęo vocatũ proximũ oppidũ hodie fit: Plini⁹ Anxiũ vocat & Anxinos populos nunc
Anxanũ. Lancianũ. Vectigal Ortonę portus Carolus prim⁹ siciliæ Rex Basilice principis Apostolorum vtbis
Frẽtanum. Romę cõdonauit Frẽtanã etiã vtbẽ ptolemęo in hoc loco villa frãca corrupti⁹ appellata nũc refert.
Fiternum. Post hęc Fiternus amnis: horum populorũ terminus & Appuliæ initiũ. MARSORV Mvero gẽtes
Marsi. & Samnitũ omnes in iugis Appẽnini sunt sitæ Marsi originẽ a Marso habuere Circes & Vlyssis filio
Plinio. Silio aũt a Marsya q victus ab Apolline huc cõcessit & regnauit sed populis nomẽ posuit me
tuentior hostis cũ fugeret Phrygios trãsæquora Marsya Crenas Mygdoniã Phœbi superatus pecti
Bellũ socia ne Ioton Gens haud magna alioquin ferox: Initiũ defectionis Italiæ a Marsis cœpit q nõ impetrata li
le. bertate & cõmunione ciuitatis cęteros exciuere: ex quo sociale bellũ marsicũ appellatum exarsit. Vi
Sulla. cti demũ a. P. Sulla fuere sub quo tunc Cicero militauit. Caput eorum Marruuium ꝑpe Fucinum la
Marruuiũ. cum a Marro cõditore vocatũ vt filius. & Virgili⁹ Quin & Maruuia venit de gente sacerdos quod
Alba colo. sane interiit. Alba vndæ Albẽses altera in latio vnde Albani vt Plini⁹ ait est alia in regione subalpi
Albæ tres. na. Hæc Marsoꝝ siue Equorũ. vt Liuio placet. simul cũ Esernia Coloniæ Romanorũ sunt. C. Genu
Fucinus. tio & Seruilio Cornelio Cos. deducte vt Liuius in. vii. Prope est Fucinus lacus nunc marsæ cum op
pido Celano: cui⁹ emissa riũ Claudius fecit. Per hanc aqua martia Romã venit: in hoc lacu piscẽ Pli
Valeria re nius ponit q Octonis natat pennis cum cęteri tñ Quaternis. Hic nemus Angitiæ id est medeæ ab
gio vrbs. angẽdis serpentibus vt seruius: Medeã. n. hic quãdoq; habitasse & vim soporiferã serpentum Marsos
Carseoli int edocuisse dicunt. Valeria Regio hic Straboni ponitur q̃ a Tiburtinis initiũ capiens ad Marsos & cor
Equiculos. finium ducit: in ea vrbs Valeria patria Bonifacii. IIII. iam extincta Carseoli Q̃ oppidum Plyni⁹ et
Clastidiũ. ptolemæ⁹ inter Equiculos ponũt q̃ gens ad marsos pertinebat. simul cũ Clastidio q sane oẽs intercie
re: ex horumq; ruinis excitata sunt noua oppida vicina Taliacotiũ: Vicouarũ: Celanum.

Samnites. ¶Samnium In quo Ausonii Aruncí Sidicini Hirpini.

Samnitum populi longe sequuntur in Appennino q & Sabelli dicti diminuti
uo vocabulo q̃ a sabinis orti sunt Plynio Straboniq; qui ait Duce Tauro in hæc
loca venerunt Opicis electis. De iis florus libro primo sic ait. Samnitũ populos va
lentes at tamẽ Fœdifragos vt qui sępius a Romanis rebellauerint cladibus ipsis
animosiores. I. Annos per Fabios & papirios patres eorũq; liberos vrbs Romana
subegit: postremo primos ad Annibalẽ deficientes iterũ perdomuit Igit a Septẽ
trione cum apulis: a meridie cum Campanis & Lucanis terminant. Caput eorum
Bouianum Bouianum Ptolemęo Bouianũ Plynio Quod adhuc extat Liuius in. VIII. Inde victor exercitus Bo
sanii caput uianũ auctus. Caput hoc erat In libro Coloniarũ sic scribitur Bobianũ oppidũ lege Iulia milites de
Beneuentũ duxerunt sit iter colonis populo: iter amplius nõ debetur q̃ ped. X. Ager eius per Centurias & scã
na est adsignatus. Nunc vero beneuentũ prępollet olim Maleuentũ Plynio. Liuius. XIII. Eã Colonl
Sabatusi am vna cum Arimino deductam dicit in lib. Coloniarũ dicitur Beneuentum muro ducta Colonia
flu. Concordia deduxit Nero Claudius Cæsar: iter populo nõ debet. Ager cui lege Triũuirali veteranis
Calor est adsignatus. Seruius id a Diomede cõditum dicit: multas deinde passum cum varietates tum cala
Esernia co mitates constat. Nam euersum quondã a Totila rege deinde restitutũ a lõgobardis Ducib⁹ Annos
lo. q̃. cc. possessum Saraceni demũ Garganum montem tunc ten entes excursibus huc delati solo ęqua
Sepinum. uerunt. Constantinus itẽ Imp. qñ in Italiã venite Constantinopoli longobardorum Ciuitates inua
Sepinates sit Nucetinã Appuloq; diruit Beneuentum obsedit cui prępat Romualdus Dux filius statim euo
Alifa cato patre qui aberat obsidionem soluit. Hoc pręterea Guiliermus Normãdus occupauit breuiq; tẽ
Theanum pore eo pontifici cessit ob quã rem Siciliæ rex ab Hadriano. IIII. appellatus est. Postremo ab Othone

II.direptum.Dum ciues eos plectit qui eum in bello Apuliæ Cõtra Imp.Cõstantinopolitanum deseruerant.Sabatus flu.iuxta labitur ex Appenino in quẽ calor influit.Esernia Colonia adhuc durat q̃ vnacũ Alba deducta est vt Liuius lib.VII.In lib.Coloniarũ Esernia Colonia deducta lege Iulia iter populo debet ped.X.Limitib9 Augusteis est adsignat9.Sepinũ adhuc integro & noĩe & oppido vnde Sepinates Plynio.inferius vero cõtra Appenninũ Alisa q̃ adhuc durat olim clarum oppidũ vnde Alisani Theanũ Sidicinũ hoc tm̃ e Sidicinis testat Plynio: Alterũ est Apulum.Hæc colonia deducta a Cæsare Augusto iter populo debet ped.LXXX.Ager ei9 limitib9 Augusteis militib9 est adsignatus Trebula municipiũ:altera est sabinis Plinio Straboni.Cales municipium muro ductum: Iter populo non debet ager eius limitibus græcanicis antea fuerat adsignatus: postea iussu Cęsaris Augusti militibus nominis sui est renormat9.Hoc oppidũ prius ab Ausonibus habitatũ fuit:vt Liui9 & festus referunt: Vicinunq; Theano vbi Originẽ vero habuit a Calai Boreæ filio post reditũ Argo nautarũ in ea loca applicante Silius.Quẽ genuere Cales non paruus conditor vrbi,vt fama est Calais.Calenũ eni vinũ p̃dicatũ.Nolã Liuius inter Samnites ponit lib.LXXXXIII.Sulla Nolam in Sãnio recepit:& a gros eius militibus diuisit: de hac tm̃ in Campania dicã: Calidiũ & Calateriam Strabo.in hac parte dicit esse in itinere euntib9 ab vrbe Capua Beneuẽtum & Brũdusium Calidium em̃ nunc:Calitrũ vocat paruũ oppidũ.Est & Atriũ Sunt alia Prisca a Liuio commemorata Batala Rufre Bouillę Murgãtia Romulea Calatia Caudini Trifernũ Volana Palumbiriũ Herculaneum Thelesia Marmoreæ Melæ:Fursulæ:Orbitaniũ:Cessenia:Herdonia Milonia:Aquilonia Duronia. Quorum nulla sunt hodie vestigia:Caudinæ Furcæ vt Liuius dicit: Duo fuerant saltus alti & angusti & Siluosi vbi exercitus Romanorũ magnã ignominiã passus. T.Caluino & Sp.Veturio Cos.quam aboleuit.L. Papirius cursor Samnitibus cũ Duce Pontio Herennio sub.iugum missis locus hic Caudium nunc vocat ppe Beneuentũ.VI.mil.Sunt & alia recẽtia nomia De quib9 nihil ausim adfirmare.vt Casertani Ariani Matalonẽses quib9 Carofarũ nobilis Familia dñatur:pterea Melfitẽses Tricaricẽses Rapolani Monspilosi Troiani Troia.n.hæc ędificata a Bubagano quondã fert Henrici.II. tpe Anno.M.VIII.græcis colonis inductis in loco q̃ Castra Annibalis Ply.vocatur Arianũ: nõnulli Aram Iani dicunt prius dictam.nullo tm̃ antiquitatis vestigio:hic Othonẽ quẽdam Romanũ Eetemitã huc secedẽtẽ adorãt.HIRPINI.quoq; & Ausones & Aruncí & Sidicini in parte Samnitum cõmixti censebãtur.Hirpini ex lupo dicti q̃ eis in deducẽda colonia dux oblatus est:Samnites.n. Hirpũ lupũ appellant: Confines aũt eorũ & in mediterraneis habitant. hæc Strabo. Plynius inter hæc ponit Beneuentũ Aquilonią Compsam Auellinates Caudinos & eius tractus loca.Cõpsę nomẽ & Mœnia habitata testant:de qua Liui9 lib.II.de.II.bello Annibal accit9 in Hirpinos a Statio se pollicẽte Compsam traditurũ.Auella quoq; alia ab ea q̃ in Cãpania est vnde Auellinates a Plynio dicti. In codice vero Fisci hodie Auellinẽsis in altera vero Auellinus Prẽsul cõscribit.Ausoniã:vt ait Festus: appellauit Auson Vlyssis & Calypsus filius eã partẽ Italię vbi vrbes Beneuẽtũ & Cales deinde paulatim tota Italia q̃ Appennino finitur dicta est Ausonia ab eodem Duce a quo etiã vrbẽ Aruncã cõditam ferunt: hæc ille. Liuius vero lib. VIII. Ausonũ gens magis nouo q̃ magno bello fuit insignis Cales.n. vrbem incolebant. Sidicinis finitimis arma coniunxerant vnoq; prœlio haud memorabili Duoq; populorũ exercit9 fusus.L.Papirio Crasso & Cesone Duilio Cos.de Sidicinis aũt & Aruncis Idẽi eodẽ libro sic scribit.Inter Sidicinos & Aruncos bellũ ortũ.T.Manlio Cos. in deditionẽ accepit Sed priusq̃ a Roma auxiliũ mitteret fama adfert Aruncos oppidum deseruisse pfugosq; cum Coniugibus ac liberis Suessã cõuenisse.Quæ nunc Arunca appellata Mœnia antiqua eoq; vrbemq; a sidicinis delatam Sulpitio longo &.T.Aelio Peto Cos.

Sidicinum Trebula Cales Ausones. Calenũ vinum. Nola Calidium Calateria Batala Rufræ Bouilæ Murgantia Romulea Calatia Caudini. Trifernum Volana Palũbinũ Cesseuia Herdonia. Milonia Aquilonia. Duronia Caudinæ Casertani Ariani Melfitenses Tricaricenses Rapolani Monspilosi Troiani Hirpini Compsa Auella Auellanes. Auellini Ausonii Aruncí Sidicini

¶Campania.

Campaniæ tractus tribus cõstat Sinibus ad Sinuessam ad Messenum ad Neapolim quẽ Cratera ex forma dicunt. Termini ei9 vsq; ad Sarnũ fluuium Antiquitus vero vsq; ad Silarũ protrahebat Straboni Ex occidente Lirim e septentrione Samnites habet. In quo spatio Leborię & ager leborinus situs est hodie terra laboris vocatus omniũ feracissimus.Cicero de lege agraria contra Rullum Campani semp supbi bonitate agroq; & magnitudine fructuũ:salubritate aeris:& pulchritudine regionis. Ex hac copia nata illa arrogãtia q̃ a maioribus nostris alteq; consulem postulauit.Igitur in ora prius ad Liris Ostia sinuessa muro ducta: Iter populo non debet.Ager eius in iugeribus limitibus intercisus:militibus est adsignatus Liuius libro.xl. Volumnio & Appio Claudio Cos. duæ coloniæ circa vestinum & falernum deductę vna ad ostium Liris quæ Minturnę appellata:Altera in saltu Vestino Falernum contingente agrum vbi Sinope dicitur Græca vrbs fu-

Campania. Ci.de campanis. Sinuessa Falernus ager

Vulturnus flu. & oppidum

Cuſanus

Sabatus

Caloi Põtia

Bauli oppidum.

Maſſicus mons.

Gaur9 mõs

Literum

Cumæ

Miſenum.

Baiæ

Acheruſia pal9

Auernus

Lucrinus.

Antrum ſibyllæ

Cimmerii

Villa Cæſaris.

Puteoli

Dicarchea

Phlegreus.

Campus.

Pauſilippum.

Villa luculli

Neapolis.

Aſptenus.

Palepolis

Promontoriũ Herculis.

Põpeii vrbs

Caſtellum græci.

iſſe. Sinueſſa deinde a Romanis colonis appellata. Falernus. n. ager non oppidũ erat vbi vinũ nigrũ p̃ dicatũ nũc ſane deſiit. Vulturnus fluuiũ cũ oppido eiuſdẽ nois nũc caſtellũ Vulturni vocatũ. In hũc aũt Cuſan9 Calor cęteriq; circa amnes oẽs influunt. Sabat9 ẽt in ſe receptos eo euomit: cuncti aũt ex Appẽnino. Põtia inſula ex aduerſo: vnde Paludẽ Pontinã falſo q̃dã dictã putãt Bauli oppidum Maſſicus mons vitibus laudatus: nũc Arx Mondraconis dictus. Paulũ vero vltra Gaurus Mõs: alter & oppidũ Bacchi fama nõ inferior q̃ priſcũ adhuc retinet nomen dicit & ευτωλεια ab optimo portu. Papinius. Et placidum limen nimiumq; Euplea Carinis Silus: item Illic Nuceria & Gaurus naualibus apta. Oĩa vero nõ p̃cul a Vulturno. Literum Scipionis villa notiſſima. Cumę a Cumęis Euboicis orti q vnacum Chalcidenſib9 venere: vt Liui9 in. viii. ſiue αποτωμκυματων. Deinde Miſenum ab Aeneæ ſocio p̃montorium vbi receptus erat Ro. claſſium ampliſſimo ſinu: poſt hoc Baiarum port9 a Baio Vlyſſis ſocio illic ſepulto Sil9. Ore giganteo ſedes ithacenſia Baii: Vbi & lac9 erat & aquę Calidæ amœniſſimus Romanoq; receſſus. Hic & Acheruſia Palus & Auernus & Lucrin9 & foſſa loca q; ſubterranea: Cũ Antro Sibyllęa Cimmeriis appellat o. habitata Ad q̃ loca dicit Strabo ex Ephori auctoritate: per ſacrificia prius intrabatur placatis numinibus q; ſulphurea ſint: & cauernoſa Aderant ſacerdotes ductores intrantiũ Fons: ibi quẽ ex aquarum fœtore phlegetontẽ putabãt. Hi hoſpites ad oraculum excipiebant: victũq; ex metalloq; effoſſione tum vaticinioq; mercede quęritãtes propterea Homerus dicit ſolem eos nullo tpe aſpicere. Hoies ip̃i deinde a quodam rege deleti: q; illis nequaq̃ ſucceſſerit oraculi fides. Nunc ædes ip̃a alio tranſlata permanet. His annis cum Auerni lucum ſuccederet Agrippa conciſaq; vſq; ad Cumas ſubterranea foſſa oĩa fabulæ apparuerunt. Hæc ille. Cicero in Academicis Et Cimmeriis quibus aſpectũ ſolis: ſiue deus aliquis: ſiue natura ademit: ſiue ei9 loci quem incolunt: ſitus ignes tñ adorant. Apud baias amœnitas illa p̃dicata & receſſu Romanorũ Apud Lucrinum villa Cæſaris vbi euripus exciſo monte magna impenſa admiſſ9: teſte Virg. Puteoli prius Dicarchea a Iuſto impio dicta: q̃d Cumeoq; fuerat emporium. Annibalis tpe nomẽ mutauit a Puteoq; quidã dicunt putore q in toto illo tractu exiſtit: hęc ſtrabo. In libro coloniaq; ſic reperio. Puteoli colonia Auguſta iter populo non debetur ped. XXX: Ager eius in iugeribus veteranis & Tribunis legionariis eſt aſſignatus. Cãpus Phlegreus apud Cumas Straboni ponit: vbi Hercules Gigãtes ſuperauit: nullã ob aliam cauſam niſi q; terra ipſa ſuapte natura belloq; cõcitatrix eſt: vt ipſe ait. Pauſilippum p̃montorium ꝓpe Neapolim locus amœniſſim9: hic longa eſt cauerna quã Seneca cryptã neapolitanã vocat: hic villa Virgilii & Lucillii q montẽ maiore impenſa excidit q̃ nullã extruxerat vt ait Plyni9: ex quo petuius teſte ſtrabone factus erat curribus: Nõnulli hãc villã Caſtellum oui eſſe volũt: eius opera a continenti diuiſum: Sequit Neapolis in ſinu locata: quẽ ex ſimilitudine Cratera Strabo vocat: originẽ & ip̃a a Cumęis & chalcidenſib9 habet: pri9 parthenope dicta a Sirenis ſepulchro. Quinquennale hic Gymnicũ & muſicum certamen: lubente oraculo celebratum. Hic receſſus frequens Ro. p̃ſertim ſtudioſoq; aut vita molliore degentiũ. Hæc Strabo. Solin9 vocatã eſſe dicit Neapolim ab Auguſto ſed hoc falſum cũ Cicero Neapolitanoq; & alii añ eum mentionẽ faciant Neapolitani ſemp fideles populo Ro. fuere. Nã bello punico. xl. pateras auri magni ponderis eo attulere: vt Liui9 refert fruſtra ab Annibale ſæpe tentati. In ſequẽtibus tpibus multa ſunt paſſi. Gẽſerico Vãdalorq; rege q ex Aphrica vrbẽ Romã Capuãq; euertit magna vi reſtitere. Paucis poſt annis a beliſario duce diu obſeſſa per lapidẽ aquæ ductis cauũ intromiſſo milite in eius venit ptãtem. Deinde cũ Saraceni oĩm oram a Caieta vſq; Regiũ obtinuiſſent: Neapoli quoq; ſunt potiti Annos. XXX: quouſq; Io. X. iuuãte prœlio ad Mintumas cõmiſſo eos expulerũt. Nulla ęque ciuitas tot ſanctis ſpulib9 claret. Aſpreno añ oĩs a Petro cõſtituto: deinde Seuero Athanaſio. Ioanne Gaudioſo Cõfeſſoribus oĩbus: Pręterea Ianuarii ptæſ. Beneuẽ: & Agnelli abbatis inſup: & Reſtitutę virginis & martyris cui dicata Baſilica: Candidæ viduę Neapolitanæ Petri diſcipulæ corporib9 decorata. Sub Nicolao. V. Pon. tremuit multaq; millia periere. De reliquo eius ſtatu & regib9 in Sicilia dicam. Palæpolis vrbis veſtigia adhuc videntur prope Neapolim mil. paſ. De hoc Liuius libro. viii. ſic ait Palæpolis fuit haud pcul vbi Neapolis nunc eſt duabus vrbibus: idẽ populus habitabat cuius erant oriundi. Et inferius Palæpolim: P. Plaucio captam fuiſſe Neapolim vero auxilio Nolanorũ Romanis deditam. Vltra Neapolim promontorium Herculi deinde Pompęi vrbs quam Sarnus abluit: vt Strabo dicit. Nunc id putatur quod Caſtellum græci appellant Iuxta Veſuuius ſeu Veſeuus eſt mons qui arſit tempore Titi vbi Saleius Baſſus & Plynius periere: auctor eſt in epiſtola ei9 nepos. Nũc ſũma vocatur. Inde græcum vinum Romam exportatur: quod Ply. Põpeianum appellat: q; iuxta Põpelos oppidum ſit. Poſtremo Stabiæ nunc Caſtellum maris. Nam p̃ſul hodie Stabienſis in Codice Fiſci adnotatur. De qua vrbe Ply. ſic refert. In Campano agro Stabiæ oppidum fuit vſq; ad Gn. Põ

peium Cos,a pridie Cal.Mai,quo die Sulla legatus bello sociali id deleuit:quod nunc in Villas abiit,Sarn⁹ vero fluuius vna cum oppido priscum retinet nomen.Deinceps mediterranea.Campaniæ Quæ ante omnes Osci tenebant:quorum tantum linguam Theatris ac poematis Romanis teman sit,Opici quoq; quorum lingua rudis & inculta erat:quare opicus pro rustico & indocto ponitur apd Gellium.XI.& Iuuenalis Opicæ mandat amicæ.Casilinum Clarum olim oppidum apud fluenta Vulturni nunc Castellucium vocatum.Vicus sane paruus:quidam Arnonem putãt: Sustinuit annum:obsidionem Annibalis post victoriam Cãnensem descẽdente Cohorte perusina: vbi vires ei⁹ fractę:modius tritici venditus.CC. & qui vendidit fame periit. Hic error illius qui Annibalem Casilinum pro Casino duxit:ex quo supplicio pœnas erroris dedit.Liuius lib.XXII. Fabius Gallicanũ montem:& Casilinum occupat:quæ vrbs Vulturno flumine dirempta Falernum a Campano agro diuidit.De Capua vero gentis capite variæ sententiæ: Liuius In.IIII.Eo Anno Vulturnum Ethrusc orum vrbs quæ nunc Capua est a Samnitibus capta,Capuaq; a Duce eorum:vel quod propius est vero a Campestri agro est appellata.Tranquillus sic:Cum in Coloniam Capuam deducti lege Iulia coloni ad extruendas villas sepulchra vetustissima reuellerent tabulam æneam:in monumento inuenerunt:in quo scriptum erat capis conditor Capuæ.Seruius dicit hetrusci:compertofalcone accipitre:qui lingua eorum vocabatur Capis coloniam:in eo loco deduxisse.In lib.col.Sic:Capua muro Colonia Iulia fœlix iussu Imper.Cæs.a.XX.viris est deducta:iter populo debet in ped.C. Ager lege Sullana fuerat adsignatus.Postea Cæsar in iugeribus militibus pro merito diuidi iussit.Legimus enim q̃ hæc a Iulio deducta refragante Cicerone.Hæc primum post Cannensem pugnam ad Annibalem defecit:eiusq; ferocem animum mollit.Alterum Cos.per.T.Annium a Ro.petiit grauiter increpante atq; resistente Torquato.Victi Paulo post a Fulvio Cos.Senatus omnis necatus est præter nonnullos qui antea rebus desperatis:celebrato inter se cõuiuio:inter ebrietatem venenum sumpserunt.Posteris deinde Temporibus Capua a Genserico rege igni ferroq; absumpta ẽ.Gothis postea eiectis.Cum reficí habitariq; cœpisset:post Annos circiter.C.a longobardis sub.XXX.Ducibus degentibus iterum delata est. Instaurata postremo ab eo loco:procul Duobus mil.pas.Nec satis constat a quibus aut quomodo.Abella supra Neapolim versus Septẽtrionem dicitur:& Auella,nam inter.B.&.V.ad finitas:vt ait Lucianus:vnde Auellanæ nuces Macrobio Virg.& qui malifer̃ despectant mœnia Abellæ:putauerim potius legẽdum q̃ Bellæ q̃q̃ ex Apocope euphoniæ causa stare possit.Mirorq; Seruium dixisse Virg.voluisse. Nolam dicete nec eam nominare q̃nõ receptus olim in eã fuerit:idq; argumento esse.Nola malis abundare.Nam Abella malis etiam abundet. Atella non longe ab Auella: vnde Atellani: hi enim Oscis prognati dicunt clari in Romanis Theatris & poematis lasciuo fabularum modo.Attellanarum scriptor.I.Pomponius Bononiẽsis qui fuit tempore Ciceronis:de his Liuius:Valeri⁹:Iuuenalis Vrbicus exodio:risum mouet attellano:Altera est noua tamẽ apud venusiam quam Carolus rex gallię nuper debellauit. Ex huius autem ruinis Aduersa ciuitas existimatur a Ruberto Guiscardo ędficata dum aduersus Neapolim & Capuam pugnaret:castris ibi positis:aliquot annos: primusq; oĩm.Neapoli potit⁹ regnum Neapolitanum cum Sicilia cõiunxit Acerræ:vñ Acerrani.Ply.Hodie quoq; Acerrarum prę̃sul in Codice Fisci descriptus est.his Glanius Non equ⁹ a Virg.dicitur:est enim aqua haud magna stagnans:& fere palustris:quæ quandoq; inundatione officit regioni: Liuius lib.VIII. Acerrani Romani facti,lege a Papyrio prætore lata:quæ ciuitas fine suffragio data est.Nola his proxima quam Liuius in Samnio ponit,Trogus a lapigis conditam dicit:cepit vero.C.Iunius Col.vt Liuius.XXXiii.&.XCIIII.Sulla: Nolam in Sãnio recepit:& agros eius militibus diuisit.In li.col. Nola muro cincta colonia Augusta: Vespatianus deduxit.Iter populo debetur ped.CXX.Ager eius limitibus Sullanis:militib⁹ fuerat adsignatus:apud Nolam Marcellus docuit:primus Romanorum Annibalem posse vinci.Nuceria Campaniæ:altera in vmbris.Hæc Saracenorum dicta est q̃ ab illorum ex Italia pulsorũ reliquiis diu sit possessa. Sunt præter hæc oppida plura:ab auctoribus nominata:quæ iam inter lere:interquæ Celenna Virg.Tifata Liuio plurali numero.Sic enim lib.XVIII.Samnites cum imminẽtes capuæ colles firmo præsidio tenuissent:descendunt inde quadrato agmine in planiciem quæ capuam Tifataq; inter iacet:Festus quoq; ait Tifata locum esse iuxta Capuam.Sed de aliis item Liuius lib:XXIII.Cõbulteriam & Trebulam & Austicu lam:vrbes circa Capuam quæ ad pœnum defecere: Fabius vi cepit. Postremo Agri tres in Campania celebrati:Leborinus Falernus & Stellates. Hic vltimus Ager & Campus dicitur vltra Capuam:circiter mille pas.Duo versus oram:quem hodie Mazonem Accolæ vocant.Liuius in.IXI.Eodem anno in Campum stellatem Agri Campani excursiones factæ.ei⁹ apud Cic.de lege agraria mentio:apud me item alibi.

Strabiæ castellũ maris Vesuuius. Sarnus flu. & op. Mediterranea. Osci.Opici Casilinum. Abella Veri⁹ Virgilii. Atella. Aduersa. Acerræ. Acerrani. Glani⁹ flu. Nola. Nuceria. Celẽna Tifata. Cõbulteria Trebula. Austicula. Agri tres. Leborinus Falernus. Stellates.

¶Picentini:Lucani:Brutii.

Picentini.

Picentia.
Surrētum.
Mineruę p-
mon.
Salernum.
S.Seuerinū
Seuerinatū
Familia.

Picentinorum Lucanorumq; tractus: longe ꝓtrahitur ex his Picentini a Sarno vſq; ad Silarum procedunt. Quo vetus olim Campania protẽdebatur: prognati ab his qui Adriam in Picenc colunt. Quos Ro. colonos huc traduxere pulſis Lucanis: qui & ipſi antea Sibaritas indigenas eiecerũt: vt auctor Strabo, qui etiam Metropolinorum Picentiam fuiſſe dicit. Igitur poſt Sarni fluui Oſtia Surrentũ eſt. De quo in lib. Col. ſurrenti ager ex occupatione tenebatur a grœcis ob conſecrationem Neruæ: ſed & montes Sirenaicos limitibus pro parte Auguſtianis eſt aſſignatus. Cæterum inſoluta re manſit: Iter populo debetur. Vbi Siren eſt. Sequitur deinde. Mineruę promontorium: Vlyſſis ædificium: adhuc nomen retinens. Intus vero Salernũ quod Ro. munierũt: Picentes: & Lucanos ob initam cum Annibale ſocietatem: ſupra vero. S. Seuerinum. nouo nomine oppidum nigri vini pręſtantia celebre: quod Romam mari exportatur olim Amineum. Virg. ſunt & amineæ vitis firmiſſima vina: coniectura ex Macrobio eſt qui ait Amineum quondam oppidum vbi nunc Salernum fuiſſe. Hinc Seuerinatum Familia nobilis prodiit: ex qua Robertus cum filiis noſtra ætate res multas in Italia geſſit fortis in bello: magis q̃ fœlix. Cecidit in pręlio. Dux exercit⁹. Venetorum aduerſus Eluetios qui ob neceſſitudinem Sforcianorum magnopere auctoritate ac opib⁹ creuerat. Initium gentis a gallis fuit: iam inde ſub Carolo primo: quo Beneuentum obſidente ac iam cũ exercitu terga dante: Procerum vnus ex hoſte forte interempto: ſublata ſanguinolenta interula pro vexillo aciem firmauit. Vnde poſtea rubræ lineæ ſigna poſteri adſumpſerunt.

Silerus
Lucani

Silerus fluuius defluens montibus: proprietatem hanc habet: vt ait Strabo: q̃ virgulta in eo dimiſſa lapidẽſcant. LVCANI poſt Silarum habitant: vſq; ad Laium fluuium a ſamnitibus orti: qui Duce Lucio: vt ait Plynius ſuperatis bello poſſidoniatibus eorum potiti ſunt vrbibus. Hi cum alio tempore popularí ſtatu regerentur: ingruentibus bellis regem magiſtratuſq; ipſi deligebant. Nunc gẽs tota Romana eſt: poſt Silarum Iunonis Argiuę templum a Iaſone conſtitutum: deinde ad ſtad. Quingenta Poſſidonia Sibaritarum ædificium: quæ deinde peſtũ dicta eſt: & Sinus Peſtanus: & poſſidoniates: idem vt Strabo Plynius: hodie parua videntur veſtigia: celebris indicium loci e cuius interitu vicina vrbs polycaſtrum excitata eſt in medio ſinu. Paulo autem ſupra verſus mediterraneã nouũ oppidum: Caput aquenſe Malfitanum quoq; oppidum: de cui⁹ nomine regionem hodie cognominãt Pii poli. propinqui tenent mercedem quondam lati: Fernando Regi auxilii. Ego Malfitanos eos eſſe putauerim: quos Plynius Alfellanos in hac pte vocat. Ela vrbs. vñ Eleates Eliẽſes vero ab Elide Piſea. Hinc Zeno ſtoicus: & Parmenides fuere. Hanc Plynius phocenſium ędificium eſſe dicit: vocatã q; ſuo tempore Veliam. E regione ſunt Duę inſulę Oenotrię. Deinde promontoria Palinurus & Pixuntes: qui etiam & portus & amnis eſt. Ex altera parte a Scillaceo vſq; Metapontum Buxentum ciuitas: & florentum nobile quondam: paruum nunc oppidum nomen retinet: cuius Liuius meminit. Potentiam & Acherõtẽ nonnulli inter Lucanos: Plynius inter Brutios ponit: fluuium Laium cum oppido eiuſdem nominis hic conſtituunt.

Poſſidonia.
Peſtum.
Polycaſtrũ.
Caput aq̃n
ſe.
Malfitani
Afellani
Ela vrbs
Velia.
Oenotrię i-
ſulæ.
Palinur⁹ p
mon.
Pixuntes p
mon.
Buxentum
Florentum
Porentia
Acheron.
Laius flu.

BRVTII tractum quem nunc Calabriam vocant: occupabant poſt Laium fluuium incipientes: & in fretum Siculum modo peninſulæ excurrentes Lucanorum hi paſtores & tranſfugę fuere: lingua enim Lucanorum Brutii rebelles: fugitiuoſq; ſignificant. Annibalis deinde Romanorum armis attriti traduntur. In ora primum Tempſa quam Auſonii condiderunt: vt Strabo & Plynius: quorum ętate dicunt dictam eſſe themeſam. In Cypto aũt alia Themeſa. Vtraq; Aerifodinis prædita. De hac Liuius Tempſa: & Croto Coloniæ deductæ. Ager Tempſanus de Brutiis captus erat. Deinde Terinam: quã quum Annibal defendere poſſe deſperaret: ſolo ęquauit Pandoſia regia: quondam Oenotriorum vbi Alexander Moloſſorum Rex trucidatus eſt: Dodoneo deceptus oraculo Acherontem & Pandoſiam caueret: quum ſimili appellatione loca in Theſprotis ſint Straboni. Nam & hic Acheruſia aqua & ciuitas cuius pręſul Acheruntinus in ſacro Codice deſcribitur. Deinde in Ora Hippo Plynio Hipponium Straboni Locrorum colonia: quã vtet q; auctor dicit a Romanis Vibonem: Deinde Valentiam appellatam: vrbs adhuc extat finumq; efficit Hipponiatem Portus Herculis. Metaurus Amnis: alter eſt in picœno. Meddua item fluui⁹ Plynio Straboni autem Medama Oppidum. Dein. Regium Chalcidẽſium colonia a caſu etymũ trahẽs Quum Sicilia a continenti Italia diſcinderetur ἀπὸ τοῦ ῥ ηγμα vt ait Strabo. E regione in orientẽ nauigantibus: promontorium Leucopetra inuenitur a Colore appellata. Finis hic Appennini. Cicero. Quum me vtiẽ ad Leucopetram qui eſt promontorium Agri Regini venti detuliſſẽt. Locri poſtea ſequuntur promontoriumq; Locrorum Zephyrium vocatum Locrenſium græcorum hi coloni

Hippo. colo. q̃ & Vibo & Valẽtia.

ſunt viuebantq; iuſtis ac ſanctis legib⁹ quas Zeleucus cõſcripſit vt ait Ephorus. Seceſſit apud eos Dionyſius eiectus Tyrannide: Vnde tandem ob libidinem & crudelitatem expulſus eſt Filiabus eius a populo pſtitutis: deinde Trucidatus ob quas diuturnam eius obſidionem pertulerunt. Alex fluuius Reginum ac Locrenſi diſterminat nomen adhuc retinens vbi Cicadę cantare dicuntur in ripa Loctẽſium ob ſicciorem regionem in altera vero ripa minime vt ait Strabo, apud quem & Dionyſium ſcribitur Alex alecis, επιπροχοησιμ αλικος apud Theocritum vero Ales Aletis τοσ αλεμτασιρτοσ μεσ. Idem Plynio Carcinas appellatur. Pauſaniæ vero ac Aeliano Cecinus. Euſtathius inquit Locrenſes Italici ſetui erant: Locrenſium Ozolarum qui apud Criſeum ſinum inter græcos ſiti ſunt: ac dominis in bello commorantibus matronis concubuerunt. Timentes deinde iram dominorum aufugerunt in Italiam Euanthe Duce: paulopoſt conditam Crotonem vocatiq; epizephyri: q; venientib⁹ ab occaſu portum habent accommodum. Apud eos ſtatua Eunomii Cytharedi cum cicada fẽti memoriam teſtans: q; illa abruptæ caſu chordæ ſuccederet, hæc ex Euſtathio Liuius lib. VII. Locros in Brutiis: Criſpinus oppugnare cœpit: & rurſus Annibal a Butroto Amne haud procul ab vrbe Locris. Poſt locros Sagra fluuius. Deinde Caulonia: prius Aulonia quaſi Vallonia a Vicina conualle dicta: ab Achęis ædificata Straboni q ſuo tempore vacuam fuiſſe dicit. Caulonis oppidi Plynius etiam meminit. Itemq; Virgilius Caulonis ad arces. Liuius etiam in Brutiis Caulonæ oppugnatione ſub aduentum Annibalis: Nunc vero veſtigia remanent apud Locros. Poſt hanc Scileti oppidum Athenienſium: Colonia qui Meneſtei Comites fuere. Hoc etiam tempore: & vrbis: & nomis exſtant veſtigia. Hinc Scilleticus: ſinus cognominat⁹; qui ad Hipponiatem ſinum iſthmũ facit: quẽ Dionyſius quandoq; mœnibus munire cogitauit. Petelia quã ſupra nominaui: Strabo Lucanorũ Metropolim dicit a Philoctete & Mœlibeo pfugis ædificatã. Plynius vero inter Brutios: Itẽq; Liui⁹ i III. de. II. Bello Petelai Brutiis q̃ vna ex Brutiis mãſerat in amicitia Romanoꝝ: aliquot poſt mẽſib⁹ q̃ cœpta eſt oppugnari: ab Himilcone expugnata eſt: deinde recepta Petelia ad Conſentiam aſcendit. Ex huius occaſu putatur vicinum oppidum Altamura ædificatum. Conſentia Brutiorum metropolis: Liuius lib. V. In Brutiis ex. XII. populis qui ad pœnum defecerãt. Conſentini & Turii in fidem populi Ro. redierunt. Et rurſus ad Gn. Seruilium Coſ. qui in Brutiis erat Conſentia: Vffugiũ Vnargo, beſſidiæ Etriculum Sipheum Argentanum: Dampetia: multiq; alii & nobiles populi defecere. Itaq; loca hæc hodie cernimus; iam mutata ſeu potius interempta ex eorum ruinis noua excitata. Catacenſe Biſinianenſe Roſſanenſe: Interius vero Cariacẽſe: Stranguleſe: Vmbriaticẽſe. S. Seuerinę: multaq; alia in ſacro Codice deſcripta. In hac ora vrbs vetuſtiſſima Croto eſt Achęorũ colonia: ex oraculo Miſcello duce: quo tempore Archias ſyracuſas ædificauit: vt in Sicilia dicam. Cenſeẽ Pythagoricis multis: & Milone ac aliis athlet. Quos ſeptẽ vna Olympionicas vidit: Extra Mœenia ad tertiũ lapidem Templũ habuit: nobile Iunonis Licinię prope: & promõtorium Licinium. Iuxta Crotonem Aeſarus labitur flu. Dionyſio κροτωμ επταρροιο προχοησι Poſt Crotonem Sibaris vrbs ab Achęis & ipa condita inter duos ſita fluuios. Crathidem & ſibarim Ingens quondã opibus. XXV. Ciuitatibus ſubiectis. Sibaritæ vt nimium molles ac delicati taxantur: quũ eo proceſſerint: vt vel equos ad Symphoniæ cantum ſaltantes haberent: Quæ res cauſa fuit Croroniatum contra eos victoriæ: dum equi eorum ad tubæ ſonitum ſaltare cœperũt: a Crotoniatibus demum direpti dein etiam ad Athenienſibus funditus deleti: aliam prope exædificauerunt Ciuitatem quam Turios vocauerunt a fontis vicini nomine. Turii quoq; ipi poſtea in Lucanorum venere poteſtatem: poſtremo cum a Tarentinis delerentur auxilia: Romanis petentibus miſere Colonos: nomineq; Vrbis mutato. Copias vocauerunt. Hæc Stra. Crathim vero ipm a paſtore eius nominis dictum: qui capellam adamauit: & vtriq; poſt fatum conditum ſepulchrum: vt ait Aelianus. Strabo autem proprietatem dealbãdi capillum habere. Poſt hæc Ply. itemq; Stra. Duo ponũt Amnes nauigabiles. Acirim & Sirim: inter quos Troia quondam ciuitas fuit: quæ tempore pcedente inductis colonis Tarentinis. Heraclea dicta eſt: poſtremo Metapontus in ſinu Tarentino: repetitur a Piliis ędificata qui poſt bellum troianum cum Neſtore nauigauerunt deletum a Samnitibus: vt ait Strabo, Ephor⁹ vero Daulium. Criſæ Delphis finitimæ Tyrannum eam condidiſſe dicit Antiochus Metapontum: poſt Iocros a filio Siſyphi eiuſdem nominis quem Barbari Metabum cognominabant: appellatum quandoq; Siritim Præterea a Piliis eſſe ædificatum: & in agricultura fœlices. Metapõtinos auream æſtatem Apollini dedicaſſe. Hæc Euſtatius in Dionyſium & Strabo. Hodie namq; in loco paruũ cernit ædificatũ. Caſtellum. Idem Mamertum oppidum cũ ſilua Brutiæ picis feraciſſima ponit.

Portus Herculis.
Metaurus flu.
Meddua
Regium.
Leucopetra
Locri.
Zephyriũ.
Alex flu.
Carenas
Cecinus
Eunomius.
Cytharedi
Statua.
Butrotum flu.
Sagra flu.
Caulonia.
Sciletium.
Scileticꝰ ſinus.
Petelia.
Altamura.
Conſentia.
Affugium.
Vnargo.
Beſſidię.
Etriculum.
Sipheum.
Argẽtanũ.
Dampetia.
Croto
Iuno licinia
Licinium.
Aeſarꝰ flu.
Sibaris.
Turii.
Crathis flu.
Aciris.
Siris flu.
Troia.
Heraclea.
Metapõtus
Siritis.
Mamertũ.
Pix Brutia.

Iapigia.
Messapus.
Dionysius.
Oenotria
Italia
Tarentum.
Brundusiũ
Rudiæ
Lupię
Aletium.
Salentini.
Idruntum.
Turcarũ irruptio
Sasina Insula.
Netitum.
Leuca pmõ
Gallipolis.
Vxentum.
Soletum.
Manduria.
Appulia
Dauni.
Egnatia
Monopolis
Barrum.
Salapia

Sequitur tractus a Tarento vsq; ad Idruntem: & ab eo per littus vsq; ad montem Garganum; qui Regiones Senis appellatas: nominibus inter se ad fines continebat. Iapigiam: Dauniam: Messapiam: Peuceriam: Salentinos: Apuliam q̃ nostro tempore vno Apuliæ nomine censentur. Et vltra Appennini iræ omnes subiugatę vero a. C. Sulpitio &. Q. Aemilio. Cos. vt Liuius in. VIII. & item in. IX. Per Q. Lunium Bubulcum Brutum. Contigua primum metapontinis Iapigia est vsq; ad Brundusium Isthmo inclusa. XXXII. pas. mil. a Iapige Dedali filio. Qui Dux Cretensis in hęc loca applicuit: vt Strabo eadem: & Messapia dicta a Messapo Duce: vt idem. Quã & ipse Ptolemæus diuersam a Peucetia faciunt eam magis septẽtrionalem ponendo. Ply. vero Messapiam dicit: quę antea Peucetia dicta est a Peucetio fratre Oenotrii: Oenotrius enim Lycaonis filius: vt scribit Dionysius Halycarnasseus ex Arcadia vna cum Peucetio socio. cum multos annos ante Bellum troianum in Italiam applicuissent Brutios & Lucanos vsq; ad sinum Possidoniatem tenuit quã Oenotriam cognominauit eiectis Ausoniis: Peucetius vero Apuliæ partem quã tenuit Peucetiã dixit. Deinde partes vtraq; tm̃: vsq; ad possidoniã: sinũq; eius latiss. mũ ex Italo rege Italia dicta est. Postremo tota & Italia: & Oenotria appellata. Igitur in hac parte Duæ tantum nobiles vrbes Tarẽtum & Brundusium: altera colonia Laconum est sinum Tarentinum efficiens: maxime importuosum a Tarento Heroe Straboni qui originem ei⁹ hoc modo repetit: Lacedęmonii quum aduersus Messenios rebelles belli gererent: nec redire nisi bello confecto statuissent misere domum Iuuenes lectos qui virginibus commixti proli & Ciuitati consulerent: hi qui deinde nati Parthenię vocati eiecti sunt: tanq̃ nothi abiis qui post annos. XVIII. cum victoria redierunt: Illi vero Duce Phalantho egressi huc applicuerunt: eiectis Cretensibus qui loca ea occupauerant. Tarentini quondam potentia ac teb⁹ gestis: terra mariq; floruerunt exteros duces plures accersiuere. Contra Messapios & Lucanos Alexandrum Epirotarum regem: & ante eum Archidamum Agesilai filium: postea Cleonymum & Agathoclem postremo Pirrhum aduersus populum Ro. Nam teste Liuio. XII. quum a Tarentinis classis ro. direpta esset: ei⁹ occiso prefecto: Legati a senatu ad eos questum de iniuriis missi: pulsati fuere ex quo bellum eis indictũ. Pyrrhus semel victus: rursus ex Sicilia in Italiam reuertens: per Curiũ superatur. In Annibalis: deinde venere potestatem a Fabio postremo recepti. Sale abundãt candidissimo: atq; fossili Ply. Brundusium lingua messapiorum cerui caput significat: cuius similitudinem refert. portu & fama Appiæ viæ: hucusq; stratæ nobilis: hinc Romanorum classis orientem petitura soluere solebat. Hodie sub ditõe Venetorum est a rege Fernando pecunia mutua commutatum. Finis hic Adriatici sinus. prope autem versus orientem breui tractu & angusto calabri sunt: Prol. vocati in quibus Rudiæ Ennio poetæ nobiles Silus. Quem rudiæ genuere vetustæ Stra. Rodiam vocant. Nihil hodie vestigiorum apparet. Lupiæ deinde Aletium oppida Ptolemæo posita. Est tamen Aletium nunc Paulum ab antiquo remotum. Sequuntur Salentini in peninsula siti. Hi vt ait Festus a Saloli est mari dicti sunt populi ab initio Cretenses & Illyrici qui vna cum Iocrensibus in hãc oram Italiæ applicuere. Metropolis eorum Idrũtes: vnde cognominata est hodie tota regio sita e regione Apolloniæ Epiri. I. pas. mil. q̃d interuallum coniungere pontibus Pirrhus prius excogitauit: post eum. M. Varro ciuili bello Piratico sub Pompeio prefect⁹ esset: vtrumq; alię impediuere curæ: Plynius. Traiecit huc ętate nostra Maumethis. Turchæ classis: oppidani omnes necati: matres familias cõstruparæ. Quæ res tãto terrori nobis fuit: vt nisi post annum Tertium ob maumethis mortem discedere coacti essẽt: nulla mora quin totam Italiam inuasissent. In hoc medio cursu parua Insula Sasina est: Ptolemęo Plynioq; nomen adhuc retinens. Neritum Salẽtinorum Vrbs Ptolemęo: adhuc durat: Est & aliud promontorium Corinthum. Leuca promontorium antiquũ in quo nunc Castellum. S. Matiæ de Leuca Gallipolis græca vrbs Põpo. Melæ. Ply. autem Senonum dicit: quod ipsa nominis indicatio monstrat: & apud vtrũq; per. G. scribitur: videtur tñ pugnãtia q̃ eadem & græca sit: & gallica. Vxentum oppidũ Ply. in sacro Codice presul Ogentinus scribitur: Soletum desertum Plynio cui⁹ adhuc vestigia visunt. Manduria vrbs. Liuius in. VII. Q. Fabius Cos. oppidum in salentinis: Manduriam vi cepit. Nunc quoq; Mandurinum vocatur. APPVLI autem versus occidentalem extendũtur plagã vsq; ad garganũ & Amnem Fiternum: iidem Dauni appellati a Socero: vt ait Ply. Diomedis: cuius in hoc tractu plura sunt ędificia: Festus autem hunc Daunum clarum virum ex Illyrica gente: ꝓpter patrię seditioñ huc concessisse dicit: regionemq; hanc cum Diomede diuisisse. Igitur in ora primũ Egnatia: Ply. Prole. & Horatio: ex cuius occasu nouum iuxta oppidum excitatum. Monopolis Bariũ Plyni. quod dicit antea Iapygem vocatum a Dędali filio Iapige ex Bari: nunc nomine tota pars ea terrq; cognominat̃. Salapia Annibalis meretricio amore notissima: vt auctor idem: & item Liui⁹ De hac

Vitruulus ſic ſcribit. In Apulia oppidum Salapia vet⁹: qđ Diomedes condidit: ſiue vt quidã dicũt Elephias Rhodius. Incolæ: quorannis valitudine laborantes a. S. P. Q. R. p. M. hoſtilium impetraue runt: vt inde quattuor paſ. mil. mœnia tranſferentes: ſecundũ mare ſalubrius habitarent. Eſt in eodẽ littore paulo recedens: Salpa q̃ iam interiit. Deinde Recentia nomina Melfita Traniũ: qđ Trinium: Ply. poſitum fuiſſe exiſtima uerim: Circa vero locum vbi nunc Barolũ Cannæ fuerunt Romana Cla de inſignes: hodie quoq; Preſul Cãnẽſis in ſacro Codice reperit. Qui veteris veſtigium nominis vſur pauit. Deinde Aufidus amnis e montibus Irpinis defluens iuxta Canuſiũ quo ſe recepit: Terentius Varro cum reliquiis exercitus Caunenſis a Buſa muliere exceptus: interius vero Venuſia: vnde Ca lor fluit, iuxta Ampſanti colles Virgilio deſcripti exſentẽtia donati. Atella alia a vetere quę eſt pro pe Neapolim: Aſculum Satrianum vbi equi preſtantiſſimi: Horatius Me Satrianæo vectari rure ca ballo: Bituntũ vñ Bituntini Ply adhuc durat. Mateola vñ Mateolani: Ply. nunc Matera vrbs & præ ſul Materanus. In Appennino autẽ Theanũ Apulum: vt dignoſcatur a Sidicino. Liuius in. VIII. ſic ait. Ex Apulia Theanenſes Canuſinique populationibus feſſi obſidibus. L. Plaucio datis in deditionẽ venere: Theanates quoq; Apuli ad nouos Coſ. Fœdus peritum cõceſſerunt. Nam Florẽto nobili op pido Iunius potitus erat: hæc ille. Hoc eñ florentum de quo inter Samnites mentionem feci: adhuc cernitur Luceria Daunorum oppidum. Stra. Plynioq; Prole, autẽ Nuceria Apulorum. Hęc diruta a Conſtantio Imp. cñ e Conſtantinopoli in Italiam venit. Poſt Aufidum Garganus mons qui veluti dorſum Adriatico ꝓminet ſuper eo nunc oppidum. S. Angeli vbi viſum prodigium qđ in ſacra legi tur Hiſtoria. Hunc etiam Saracenos occupantes Grimoaldus rex longobar. ſingulari in xpianos be neficio expulit. Inde poſt annos Centum: iterum tenentes Carolus magnus fugauit. Intus vero Iriũ Arpos: poſtea Agyrippa a Diomede condita. Straboni cuius tpe deleta erat: Nunc Mãſiedonia in eo dem prope loco a Manfredo Siciliæ rege cernitur excitata iuxta & Sipontum. olim ſipus Straboni Plynioq; a Sępiis capiendis. Hanc partem tenuit. Diomedes olim vbi monumenta reliquit: E regio ne nanq; Inſulæ ſunt. Diomedeæ numero. V. vbi ſocii ipius dicunt in aues conuerſi: q̃ teſte Aeliano de Aui grẽcis applaudere: alios inſectari quodammodo videntur: Nunc vero in eiſdem locis Cœno bium nobile canonicorum reg. S. Aug. viſitur. Larinũ municipiũ parum a mari diſtans a Theano autẽ mill. XVIII. vt ait Ci. pro Flacco adhuc durat: regiturq; ab Vtſinorũ Familia.

Salpa.
Melfita
Trinium.
Cannæ.
Aufid⁹ flu.
Canuſiũ.
Venuſia
Atella
Ampſanti.
colliſ.
Aſculum
Satrianum
Butuntũ.
Mateola.
Mateolani.
Theanum.
apulum.
Florentum
Nuceria ap
pulorũ.
Garganus
mons.
Iriũ Arpos
Mãſiedõia.
Sipontum.
Inſulę Dio
medeæ.
Larinum.

¶ Inſulæ Tyrrheni maris.

Inſulæ

Yrrheni ſiue inferi maris Inſulę ſecundũ Siciliã de qua poſtea dicam Sardinia & Corſica ſunt de Origine ſardiniç: Ariſtoteles περι τωρθαυμασιωρακουσμα τω ꝓ. In Sardina inquit Inſula grẽcorũ antiquorum veſtigia apparẽt: multa quo q; decora: & templorum teſtudines adfabre elaboratæ. Has a Iolao Iphiclis filio factas eſſo conſtat: qui vnacũ Theſpiadis ad hæc loca adnauigauit: vocabat autẽ prius ex forma Ichnuſa humano ſimilis veſtigio. Feracitate fructuum feliciſſima Hic Ariſteum illum agri ſtudioſiſſimum dicunt dñatũ fuiſſe. Nunc autẽ nihil tale fit. Qđ in manus Carthaginenſiũ venerit: q indigenas quicq̃ agriculturę attingere ꝓhibuerũt ipi ſedulo: ei rei reſtitu entes. Hæc ille. Diodorus item Iolaũ plutes in ea Ciuitates condidiſſe dicit. Pauſanias: Euſtathius & Capella a Sardo Herculis filio dictã volunt habitatã prius ab Hiſpanis deinde ab Heraclidis & Teſ piadis poſtea ab Carthaginẽſib⁹ qb⁹ Ro. ſucceſſere. De iiſq; varii ſũt Annales in aliis. L. Cęciliũ Me tellum viciſſe Sardos & Corſos legimus teſte Feſto Ruffo in aliis. L. Cornelium Scipionẽ diruta Ca lari Sardiniæ vrbe & Hãnone ſuperato de Sardis Corſis triũphaſſe vt auctor eſt Liuius. Sardi itẽ a. T. Gracchо ꝓ domiti torq; captiuorum ab eo ducti vt prouerbium fuerit Sardi venales. In ſequentibus temporibus Saraceni diu ſubditam tenuere: ſæpe a Piſanis recuperata: ſępe deperdita: ad poſtremũ in Hiſpanorum venit poteſtatem / per Iacobum Aragonũ prius recepta. Tres in ea metropoles: Tur ritana: & Arborenſis ſub qua, S. Iuſta: & Ciuitatenſis. Tertia Calaris: ſub qua Sulcitana: Dolienſis. Snellenſis recentia ſane nomina: præter Calarim ac Sulcam: & in codice Fiſci adnotata. Inſula tota cœli grauitate infamatur Pauſa, dicit eam Serpentes Hærbaſq; habere innocuas: pręter hærbã quã dã ſimilem lappæ: quã edentes ridendo pereunt: ex quo puerbium in ſanitate deſperata σαρδωνιος γελως Sardonius riſus. Itẽ inſulã totam cõſtare longitudine. M. CXX. ſtad: Latitudine. CCCCL. Hæc ille. Corſica vero Cyrnos: olim vt air Diony. q; montibus tanq̃ capitum verticibus abundet. Corſas enim tempora græci appellant. Melle illaudato referta eſt. Tantum vina commendata q̃ Ro mam exportantur hominum: ficuti Canum & equorum ferox genus: ac tantum latrociniis natum. Hoc ferme tempore q; iter hetruriæ omnemq; oram maritimam infeſtabant: expulſi ex vrbe Roma

Ichnuſa.
Ariſteus.
Teſpiades.
Calaris.
Sulca.
Corſica.

Mariana.
Aleria
Ilua Aetha lia.
Oglasa.
Capraria
Aegilium.
Igiliũ.
Gorgona.
Planasia.
Stura.
Palmaria.
Pandataria
Prochita.
Aenaria q̃
Inarimę &.
Pythecusa & Ischya
Megaris.
Capreæ.
Apraxopol'
Leucothoe
Pontia Mo neria.
Colubraria
Venaria.
Cũicularię.
Dianium.
Artemisiũ.
Cyclopes
Lestrigones
Sicani
Elymi
Troiani
Phocęnses.
Siculi ex Ita lia.
Phœnices.
Græcorum
Chalciden.
Archias.
Lampis.
Hiblo Tap sus.
Gelo tyrã.
Siculus Ita fili⁹ F.
Trogus de Sicilia.
Diodorus.
Ceteris fi gmẽta vñ.
Horreum.
Hiero.

subiectisq; terris ab Alexandro fuere. Ciuitates Plynio Mariana a. C. Mario Aleria: a Sylla Dictatore deductę coloniæ quorũ nomina cum mœnibus durant. Tota insula longitudine e Septẽtrione in meridiẽ porrecta mil. pas. CL. latitudine. L. Circuitu. CCCXXXII. vt idem testatur auctor qui ait. XXXIII. olim in ea vrbes fuisse. Corsicæ prope sunt Ilua Chalibũ generosa metallis: Aethala a græcis dicta ob ferri officinã: in eo loco flagrantis: Plynio item & Stephano. Præterea Oglasa Capraria quã græci Aegilion vocant: Igiliũ vero contra Telamonẽ vnde nobile vinũ rubrũ Gorgona. Planasia q; fallax nauigantibus sit æqualis freto visa. Plynio in Arriano Stura Palmaria. In puteolano Pãdataria Prochita Aenaria: eidem a Statione Nauiũ Aeneæ ab Homero Inarime dicta a Græcis Pythecusa nõ asimiarũ multitudine: vt aliqui putant: sed a Figlinis doliorum. Hodie vero Ischyam vocant: puto ex robore munimẽto loci. In surrẽtino Megaris Capreę quã Aproxopoli Augustus vocare solebat: ob amœnitat[em] recessum inertẽ Leucothoa Parthenis ex Sirene In formiano Pontia: In Cõpsano Dianium quã Artemisiã vocant. In Viponensi Moneria Colubraria Venaria: Inter Sardiniam & Corsicã insulæ paruæ Cunicularię vocatę Plynio.

¶ Sicilia:

DE Sicilia Thucydides in hanc fere sniam. Primi dñr eã incoluisse Cyclopes & Lestrigones: quorũ origo nusq̃ reperit. Post hos sicani genere Hispani a flumine Hispaniæ Sicori a ligurib⁹ electi: & adhuc sicani partẽ insulę ad occasũ spectãtem incolunt. Deinde pięriq; Troianorum capto Ilio In finibus sicanorũ cõsedere: qdã eti sunt Elymi. Vrbes eorũ Eryx & Egesta: his accolæ accesserũt quidã Phocenses Post hos Siculi ex Italia fugientes. Opicos victis bello sicanis Siciliam appellauere. ante videlicet Græcorũ aduentũ Annis. CCC. Deinde phœnices partẽ q̃ ad aquilonẽ vergit negociandi causa tenuere ac Motyã Solentẽ & Panormũ finitima Elymis oppida inhabitauere vñ breui traiecto Carthagini forent vicini: Tot igitur barbari Siciliã incoluere. Græcorũ primi Chalcidenses ex Eubœa transeuntes cum Theocle illius deductore colonię. Naxon incoluere. In sequẽti Anno Archias ab Hercule prognat⁹ e corintho pfectus. Syracusas tenuit pulsis prius ex Italia siculis: idẽ Chalcidenses Theocle duce post annos. VII. habitatas syracusas Leontinos siculis electis. Deinde Catinã incoluere cũ ipi Catinenses Euarchũ fecissent coloniæ auctorẽ: lãpis ea tempestate e Megaris in Siciliã venit: & supra flumẽ Panracių loco quodã (cui nomẽ Trogilo) incolas collecauit. Illinc digressus positis in Tapso incolis post e.⁹ mortẽ Duce Hyblone e Tapso migrantes: q; regionem prodiderant. Megaras incoluerũt. Qui Hyblaei dicti: quiq; post. CCL. annos a Gelone rege Siculo ex pulsi sunt: Philistus Scribit. LXXX. annos añ bellũ Troianũ Siculũ Itali filiũ ex liguribus in Siciliã appulsum Insulæ nomẽ dedisse Trogus lib. IIII. plura de sicilia scribit: q; Italiæ pars quondã fuit tetręmotib⁹ diuisa Rhegio pximo pmõrorio: qđ græce obruptũ dicit cauernosa tota Sulphurea subterraneisq; meatibus ventis penetrabilib⁹: ex quo miracula ardentis Aetnę & Vesuuii montis scillaq; & Charybdis: cæteraq; mõstra q̃ ob eã cãm fingũt: q; nauigates ad pelagus pter angustias ei⁹ vndarum exurgentiũ: sonit⁹ quasi latrat⁹ & voraginẽ expauescũt. Diodorus itẽ sicaniã prius dictã fuisse dicit ex auctoritate Timæi a Sicanis antiqs indigenis quib⁹ ob freqntes ignes deuastãtes: insulã desertib⁹ siculi ex Italia pfecti occuparũt: pauloq; post coloniis græcorũ eo deductis: & linguã græcã & cultũ elegãtiorẽ didicere: Ab his deinde fabulas; cõmenta de Cerere & Proserpina: & cõmostratis ab ea frugibus & arandi modo: q; fœcũdissima sit tellus. & horreũ ppli Ro. a Cicerone appellata quę sępe maximos eorũ pauerit exercitus. Frumentariis vero & negociatoribus Ro. magno fuerit cõpędio de qua idẽ Cicero in Verrẽ multa commemorat. Nostra vero tępestate pximis his amnis vrbem ingenti fame leuauit: cum aureis iam. XXX. Modius veniisset. Circuitus Insulę tot⁹ Plynio mil. pas. D. CXVIII. Nunc qui eã ab initio tenuere breuiter attingã. Trogus in eodẽ lib. Itemq; Thucydides (vti supra cõmemorauí) eã Cyclopũ atq; lestrigonũ patriã añ omnes fuisse adfirmãt: quorũ originis nullus habetur auctor. His extinctis Aeolus regnũ occupauit: q; vt ait Diodorus q; velis vti nauas instituerit: & tẽpestates ventosq; pnoscere docuerit: Ventorũ deus est habitus. Post quem singulę ciuitates in Tyrannor; imperiũ concessere: cũ carthaginensibus sępe variis prœliis dimicauerunt. Deinde Atheniẽses spẽ ferẽdi auxilii Catanẽsib⁹ cõtra Syracusanos Nicia Alcibiade & Lisimacho Ducibus: profecti necessitatem inimicis fecere accersendi auxilia Gilippi Lacedęmoniorum Ducis: cuius virtute syracusani obsidione liberati fuere: rursusq; petiti adiuti sunt a Peloponẽsibus: tũc Atheniensium inimicis: vt in Thucydidis historia videre licet. Post aliquot deinde annos a carthaginensibus expugnata atq; dominata est: superato Agathocle: rursus a Dionysio recepta: quo sublato Hicro caput extulit: qui Dux Syracusanorum pulso Artemidoro alterius factionis duce

a ſuis rex appellat⁹ eſt: vt Polybius refert. Dūq; cōtra Mamertinos veniret ab Appio Cos. victus ē. Mamertinis ſe partim romanis: partim Carthaginēſib⁹ dedētib⁹: ex quo cā & initium fuere primi belli punici. Deīde pax regi: & Syracuſanis data & amicitia inita. xxxiiii. poſt ānos rebellauere Syracuſani cęſa prole Hieronis. Itaq; eo. C. Marcellus miſſus nō prius rediit q̄ captis ac direptis Syracuſis. Nunc loca breuiter enarrabo. ¶Loca Siciliæ.

Syracuſani rebellant. C. Marcel.

Trinacria Meſſana Zancle

TRinacria em̄ quū ex trib⁹ promontoriis dicta ſit Peloro Italiam. Lilybeo gręciam. & Pachino Aphricā reſpicientib⁹. Meſſana primū in ora eſt poſt Pelorum inſtar Phari Alexādrini turrim hīs Zancle prius vocata. De qua Thucidides in hanc ſiam Zancle originem habet a latronibus Cumęis ex vrbe Chalcidica pfectis Periemene: & Cratemene ducibus ſic appellata q̄ falcis ſpēm pferat Siculo vocabulo. Idē poſtea a Samiis eiecti fūt. Nec multo poſt Anaxil⁹ Rheginor⁹ tyrānus exterminatus Samiis vrbē indiſcretis hoībus frequētē reddidit: & a ſua quōdā pria Meſſenā appellauit. Hæc Thucidides. Polybi⁹ aūt hos Mamertinos poſtea vocatos fuiſſe dicit: Qui deſtituti legionib⁹ Romanis q̄ Rhegii morādo Sicilię vrbes tutabant a Syracuſanis poſtea tūc Carthaginenſiū ptibus ſtudētib⁹ duce Hierone bellū paſſi ſunt Romani. Appio Claudio Mamertinos primū q̄q̄ noxios & ſceleris cōſcios ſpōte indeditionē acceperūt. Deinde Syracuſas cepūt: ex quo primi belli punici exarſit origo Meſſanię itē hodie monumētū veteris inſcriptiōis hmōi cernit. Senat⁹ populuſq; Ro. Claudio. Q. Fabio Cos. altero Meſſanā Sicilię ciuitatē claſſe pfecto reſerāte pcepit. Hieronē Syracuſanor⁹ regē Pœnor⁹ q̄ copias Hieroni cōiūctas tā celeriter ſupat⁹ vt Appiū Claudiū Cos. ad hanc rē gerēdā poti⁹ ciuitas ſuę virtutis admiratorē q̄ belli ſuſcipet adiutorē. Nā rex Pœniq; vrbis nō tā multitudine ac aioſa nobilitate ppulſi victos q̄ ſeſe didicere cōgreſſos q̄nte cōſulis aduētū vltra leōtinū pfugi pacē expoſcentes Romanorū gl̄ia Meſſanenſiū nobilitate ppria mulcta cētū talenta ęraria ſoluēda ſupplices ipetrauerūt: obq̄d ſtatuit vrbē ipſā titulis nobilitatis extolli aliiſq; puincię ciuitatis eiuſq; ciues Romanor⁹ honore ſicilię caput illic ſungi Poteſtate Romana lapides eius a Leontio vſq; Phędas extendi. Nā id ſpatiū cętęris deficientib⁹ Romanæ ditioni ſeruauit Chyrographū hoc faſtis rōanis adiūctū laudē ciuitatis Oſtēdēs adſcribi. Romanāq; gratitudinē merito reſpōdere approbatū eſt pīs decretū patrū a Cn. Calatino Trib. Pl. poſt vrbē cōdi. anno. cccc. lxxx. Remp. Primo bello punico turbante. Ibidē altera inſcriptio. S. P. Q. R Seruio Fuluio Flacco. P. Calpurnio Piſone Cos. vrbē Meſſanā a puincię colonię tributis cuiuſlibet vectigalis fixi mobiliſq; pōdere poia ſæcula liberauit: qa dum Siciliæ graue formidabileq; bellū ſeruile multitudine cōſpirantiū iſtructa copiarū potētiæq; magnitudine ſubiugaſſet q̄d pri⁹ Ro. diſperat cōſul eſq; terruerat ſeruos Maſſana ſagaciter habitos pace mature frętnatos q̄n vno. P. Calpurnio Coſ. deſignādo luem ſiculis Ro. po. ſtimulos: & a ſe pfuturū cōpat abſtulit nocumētū atq; ſe vili ſeruitute eripuit preciosa libertate gauderet. Ex hoc em̄ pſens Chirographum faſtis Romanis adiunctū laudem ciuitatis extentā decreuit adſcribi: vt gratiam mentis Romana circūſpectio coęquaret. Adprobatū eſt hoc patrū decretū ab Octauio. Pl. Tribuno poſt vrbē Conditā anno. Dcc. xx. remp. bello ſeruili turbāte. Feſtus aliā quoq; Mamertinorum cauſam repetit hoc modo. Quū peſtilentia laborarent Sānites ver ſacrum ex ora culo id eſt quęcunq; vere proximo nata eſſent īmolaturos vouerunt. Quo facto peſtilentia: minime ceſſante conſultus iterum Apollo reſpōdit nōnullos animo violatos expelli oportere. Hi itaq; in Siciliam venientes atq; ibi conſidentes cū auxilio in bello Meſſanēſib⁹ eſſent ab eis ob meritū in partē vrbis atq; agri accepti ſunt: vocatiq; Mamertini q̄ collectis in ſortē duodecim deor⁹ nominib⁹ Mamers ſorte exierit: quo lingua Oſcor⁹ Mars ſignificat. Hui⁹ hiſtoriæ auctor eſt Alſius in libro belli Carthaginenſis. Meſſanenſes poſtremo cum rebellaſſent Valerio Meſſala a quo ſubiugati fuere cognomē dedere: nuper extinctus eſt Cōſtātin⁹ laſcaris in ea vrbe qui in gręca diſciplina profitebat. Etna his proxima Ineſia prius dicta mons cū oppido vbi miraculum flāmæ. Alia enim Enna vocata eſt: vbi proſerpinæ raptus de qua paulo poſtea. Adranum vrbs cum fluuio eiuſdem nominis & argentum vnde Adrani & Argentani Plynio. Tauromīnium in eodem littore Naxū vocatum Thucydides ait. Chalcidēſes duce Theocle incoluiſſe Naxū & extra vrbem poſuiſſe Ara appellatam Archigenē cui nauigaturi ſacrificarēt Strabo dicit. Zācleos ex hybla cōdidiſſe Taurōinitū. deiñ rōanor⁹ coloniā fuiſſe idē ait charybdim añ Tauromīniū & Meſſanā apparere pfundū immēſum vbi freti inundatione ac vorticibus nauigia periclitantur. Centuripe Etnæ & Symeto proximę vrbs quā Auguſtus ædifi

Anaxillus Polybi⁹. de Mamertinis.

Inſcriptio Meſſanæ.

Altera Inſcriptio.

Feſtus.

Mamers Mars vocatus.

Aetna. Adranū. Argentum Tauromīnum. Naxum. Charybdis Centuripe

Catina
Amphimõ
Anapias.ſ.
Agatha.
Symethus
Syracuſæ
Megara.
Leontini.
Atthias.
Miſcellas.
Archime-
des.
Lucia virg.
Agrigen-
tum fluui⁹
Geloi.
Equi Agri
gentini.
In Agrigẽ-
tinorum.
Luxuriam
ſcõma Pla
tonis.
Phalaris ty
rannus.
Alcãenes.
Alcandr⁹.
Panormus
Himera.
Ergoteles.
Olympio-
nica.
Himera flu
nebris mõs
Erys vrbs.
Venus Eri
cyna.
Entella.
Myle.
Hybla.
Selynis.
Gela. Lidii.
Camarina.
Gelo tyrã-
nus.
Paulus
Stephane.
Palice vrbs
Palici quot
Craterę.

Triochala
vbi bellum

cliis reſtituit Catina ædificiũ Naxiorum ſub radicib⁹ ætnæ eã Hiero renouatis colonis ætnã vocauit: poſt eius mortem priſtinũ recuperauit nomẽ. Silus: Tum Catinę ninium ardenti vi-cina Typheo: Et glomeraſſe pios quondam celeberrima fratres. Hi fuere vt ait Stra. Amphi-mon: & Anapias cũ clades patriæ inferret parentes humeris ſuſtulerunt. Nunc multo cele-brior: Agathæ virginis natalibus. Apud hanc Symethus labitur fluuius Paulum vero abora recedentes: ſunt Megara & Leontini duæ clariſſimæ quõdam vrbes. Deinde Syracuſæ. Quas archias a Corintho aduectus condidit q vnacũ Miſcello ex oraculo eis ꝓpoſitis diuitiis: & ſa-lubritate: vt alterum eligerent: Archias cũ diuitias prętuliſſet Syracuſas omniũ rerum ferti-tiles habuit. Alter vero Miſcellus prętata ſalubritate: Crotonem ædificauit: Syracuſani itaq; adeo creuerũt opib⁹: vt in ꝓuerbio ſit cum ad diuites loquimur vobis ne decima quidem Syra cuſanoꝝ adẽ. Hęc vrbs Archimede mathematico cenſet: q Marcelli expugnationẽ ſuis inſtru mẽtis Triennio diſtulit. Nunc aũt Lucia virgine gloriat. Agrigentũ qđ græci agragatẽ vocãt Geloi incoluere anno. cviii. poſt cõditã Gelã ducib⁹ Ariſtono & pyſtilo ab Agrigento vicino fluuio cognominatã: vt auctor Thucydides: Quẽ fluuiũ in forma ſpecioſi pueri pinxit antiq tas: vt Aelianus auctor ſcribit: item duris ꝙ plęręq; ciuitates Siculæ a fluminib⁹ nomẽ habẽt vt Gela Syracuſę: Himera: Selynuntes: Phoimanites Erycum: Camyrũ: Alycũ: Therinũ: Ca-merinũ: Polybius: & flumen: & vrbẽ Acragatem a regione Acrage vocari vult Διὰ το ευρεῖαν. ſunt & aliæ in Thracia: in Eubœa: in Cypro: in Aetolia. In hac equos optimos naſci. Virgili⁹ etiã teſtat Acragas gñator equorũ. Agrigẽtinorũ: ꝓterea eſt ſumptuoſe: & ędificare & epula-ri. Quapꝓter Plato: vt refert Aelian⁹ de varia hiſtoria ĩ eos cauillabat. Agrigẽtinos ędificare: vt ſemp victuros: epulari vt ſemp morituros. Hic Phalaris ſpauit crudeliſſim⁹ tyrãn⁹ tauro a Perillo inuento ciues cruciabat. Quapropter a populo vnacum cõiuge & filiis crematus ẽ: poſt quẽ Alcamenes: huic vero Alcandrus vir mitis ſucceſſit. Ex latere occidentis Panormus vrbs & ſtagnũ de quo Polybius Aulus Aquilius &. C. Cor. Coſ. Cũ claſſe. ccxx. nauiũ intra ſpa tiũ triũ menſiũ ędificata in Sicilia primo bello punico Panormũ qđ tũc a Carthaginenſib⁹ te-nebat debellauerũt e duob⁹ lateribus aggreſſi primã vrbis partẽ primo captã Neapolim de-inde vrbem veterem aliã partẽ: altera eſt in Creta Panorm⁹: & itẽ alibi. Sic eñ græci nominãt locũ nauibus applicandis accõmodũ. Himera vrbs & fluuius deducta ab Euclide Suno & Sa-rono: In hãc diuertit Hercules cũ Geryõis armẽtis vbi aquas calidas ꝓueniſſe Palladis iuſſu ferũt. In qb⁹ Hercules mẽbra labore ſordida abluerit: mollioraq; reddiderit: ex quo Himera ap pellata: auctor Stephanus. Hinc Ergoteles Olympionica fuit: cuius viri ſimul & vrbis Pynda rus in Pythicis meminit. Himera aũt fluui⁹ a Nebride mõte fluit: q vt ait Solin⁹ a Nebridib⁹ id eſt Inulis dictus eſt qb⁹ abundat. Eryx mõs & vrbs filio veneris ab Hercule victo vbi Vene-ris Erycinæ tẽplũ loci adhuc veſtigia videnť. Entella vrbs ab Entello q apud Virgiliũ cũ Da rete hortante Aceſte pugnauit. Entella Hectoreo dilectũ nomen Aceſtę. Myle in ora. Ouidius in faſtis ſacratũq; Myla paſcua lęta boum. Hybla mõs & oppidũ vbi mel cõficit hybleũ. Sely-nis vrbs prope Lilybeũ. Virgilius & Syluis palmiſq; onuſta Selynis. Dicit & Seli Gela quã An tiphenus e Rhodo Eutimus e creta ſuã vterq; colonĩã ducentes pariter condidere Anno. xlv. poſt habitas Syracuſas ex Gela fluuio vicino appellata: cũ Lindii vocarentur. auctor Thucy-dides. Stephan⁹ dicit Gelam fluuiũ appellari: ꝙ glacie cõcreſcat quã Opica & Siculi lingua Gelam vocant. Camarina condita a Syracuſanis auctoribus: Daſcone & Menecole: vt refert Thucydides electoſq; aliq̃ to poſt ob defectionem a Syracuſanis dominantib⁹ Gelo Tyrann⁹ accepit pro redẽptione Syracuſanorum quos habebat captiuos: Tum ipſe Coloniæ deductor factus eos in terra Camerina collocauit: Et cum rurſus ſedib⁹ ejecti fuiſſent: Tertio ſunt ab eo dem collocati. Eſt & Palus Stephane quæ præter naturam aliarum immota melior eſt q̃ mota vnde prouerbium μὴ κίρει κάμαρίνειν Virgili⁹. Et fatis nũq̃ cõceſſa moueri Apparet Camari na procul. Palicen. Ducetius Siculorum dux. C. Nautio Rutilio: & Lucio Minutio Carutiano Coſſ. cõdidit. Theophilus autem in deſcriptione Siciliæ fontem dicit: ꝓpe autem templũ Pa licenſiũ erant. v. dęmones quidam quos Aeſchylus in Ethnis dicit Iouis & Thalię filios fuiſſe vocabantur Palici ꝙ mortui ſemel iterum reuixerunt. Ratio ꝙ ibi fons ſit ſenis altus cubi-tis aquam eructans. Quem Crateras appellant: vt videatur campus ei ſubiectus aquis immer gi rurſuſq; poſtea apparere. Locus præterea facer iureiurando. Nã qđ iurant in tabella deſcri-bũt eãq; fluuio ꝓiiciunt. Si ſanctum & Inuiolatũ aquis ſupernatat. Si falſum & iniuſtum depri mit. Sil⁹. Et q ꝓſentem dãnat piura Palici Poſcũt ſupplicia. De quib⁹ in Macrobio plura. Trio

chala vbi ſeruile bellum concitatũ eſt Silus. Et mox ſeruili vaſtata Triochala bello Ci. in Verrem lib. vii. In Triocalino quẽ locũ fugitiui ante tenuere. De ſeruili bello hæc Florus. Fugitiui duce Syro fractis ergaſtulis ad. lx. mil. cõiurauerunt. Prætoꝝ caſtra exſupata: Manlii Piſonis Lentuli Hypſei. M. Perpenna vicit: & obſeſſos ætnę cõſumpſit. Hinc ouãs vrbẽ ingreſſus. Poſt paulo idem incendium excitauit Themio Cilix paſtor interfecto domino ergaſtula aperuit. Prætoriana caſtra ſeruilii & Luculli ſuccubuere. M. Aquilianus exemplo perpennę: & ferro: & fame maceratos cepiſſet niſi metus ſupplicii fuiſſet. Itaq; magna ex parte mortẽ ſibi conſciuere. Dux aufugit. Drepane falcis figura q̃ eo falx Saturni genitalibus abſciſſis eiecta ſit: vt ait Strabo. Egeſta vbi aquæ calidæ Philoni: ab egeſto Troiano Segeſta deinde vocata vnde ſegeſtani Plynio: hodie quoq; veſtigia apparent. Enna vrbs in monte vmbilicus Siciliędicta q̃ in medio ſit Strabo dicit Syracuſas & Erycem: Duas maris arces in medio Ennam retinere. Hic fabulã pſerpinæ raptæ a Plutone ſpecuſq; adhuc viſit: vnde dicit ad inferos contendiſſe. Liuius de bello mac. Regionẽ eam amœnã ac perpetuo flore vernãtẽ appellat: hodie quoq; caſtrũ Ennę dicit vbi cõciliũ totius Inſulæ cum opus cogitur a Præſide deinceps ex ordine litterarũ Aceſte: ab Aceſte Troiano: Arbela: Abace: Abola: Abarana: Agium: Agyrena: Acre: Bucina: Bremia: Biclus: Craſtus vrbs: vnde Ephicharmus poeta: & lais meretrix: vt Anthus teſtatur de viris illuſtribus Cephalodũ pli. hodie quoq; præſul Cephaledenſis appellat. Camirus vrbs vbi Cocalus regnauit Oebali filius. Eugea ſita in monte huic proxima cocali regia. Vbi minos perijt a cuius militibus Minoea condita Plynio. hanc Heracleam Liuius dicit vocari Epipole locus præceps: & altus: vicinus Syracuſis. Helorus media producta. Ab Heloro flumine vbi Apollodorus in Chronicis dicit eſſe piſces manſuetos: qui e manu paſcuntur labitur e Pachino. Eſt altera in Macedonia vrbs Meraur9 Locrenſium ædificium Motya macarium vnde Macarenſes. Pli. nunc item nomen retinent antiquũ. Morgentia vnde Morgentini apud eundem auctorem Omphace Therme oppidum vbi primũ reperta comœdia Silus Littora Thermarum priſca notata Camœna. Solinus quoq; hic primũ ait inuenta comœdia hic & Cauilla tio inimica in Scęna ſtetit Oratoria etiam in Sicilia inuenta. Tapſus clade Romanorum inſignis. Et vndãtem rutulorum ſanguine Tapſus. Altera in Aphrica huius Colonia Tyndaris Tarchila Philiſto. & Tarchilais regio. Altera in Macedonia: Tiche prope Syracuſas Ephoro Tychum vero mons in medio Prœtiæ & Eretriæ. Thiſſe condita a Siculis a qua Thiſſinenſes. Pli. Silo. Hicarum Phyliſto hicara vero Apollodoro in Chronicis dicta meminit: & Thucydides. Selynis ppe Lilybeũ vir. Et Silus palmiſq; onuſta Selynis. Dicunt: & Selynũtii & Seluntii icolę qm̃ grecis σελυρους dicitur hãc vrbem hodie Mazaram appellant. Sũt & noua oppidorum nomina mons regalis & auguſta: quorum primum Guillielm9 Rex Siciliæ cognomento bonus cõſtruxit patris Guillielmi q̃ malus cognominabatur infamiam ac latrocinia compẽſando. Hic inſtituit: Vt pauperibus eſſet refugium. Templum vbi Cathedrale cum ampliſſimo vectigali conſtitutum apud qd̃ Canonici regulares nullius vnq̃ horę intermiſſione alternantes deum collaudant. Auguſtã vero Federicus. ii. Imp. excitauit vt inſcriptio portę Tetraſthici clare indicat. Flumina principalia Plẽmiri9 Symetus Himera gela Helorus Alabys Hypſa Vagedruſa Pantigia Achates vbi lapis teſte Plinio eius nominis reperitur Hipparis prope camarinam nauium capax ex monte oriens materia abundante quã Camarinei excidentes in ſubiectum amnem proiiciunt deuehenda fluctib9 in vrbem ſine nauigio: meminit Pindar9 in Pythicis και σεμνους οχετους ιωαρισ οισιν αλεικολλαττεραλιωμ θαλαμωμ λαχεως. Inſulę aũt Sicilię primum Aeolię: quę: vt ait Plini9: & Lipareę & Vulcanię a latinis. Epheſtiades a græcis appellatę ſunt numero. vii. Lipara Thermiſſa Strongile Didyma Ericuſa Phenicuſſa Euonyma. Plynius Aeolias dicit appellatas q̃ ibi Aeolus Iliacis regnauerit tpibus Aeolides vero aliæ ſunt in Aegeo ex Aeolica lingua cognominatę. Alię item Cenys iuxta Pelorũ Stephano. Coſyra in medio ſpatio Lilybei: & Clupeæ Carthaginenſis oppidi Straboni melite Ouidius. Melite ſterili vicina Coſyre Bucuna cuius meminere Stephanus: & Dionyſius Poeta. Clara morte Pontiani pontificis ſub Alexandro Cæſare Aeguſa tantum cæteris Ptolemęo Duæ ſunt Aethuſa & Aeguſa Sirenuſſæ. Tres inſulæ Sirenibus dicatæ ad ſinum poſſidoniatem ſeu peſtanum Straboni: nõnullis ad Pelorũ Sicilię Ptolemęus eas Sirenũ inſulas appellat Acradina iſula ciuitates habet ppe Syracuſas quas expugnauit claudi9 Marcell9. Eſt & pars Syracuſarum. Charax autẽ regionẽ eã vocat & inſulam. Ex his igit̃ omnib9 ciuitatibus & lo-

Seruile. Themio Cilix. M. Aquilianus. Drepane. Egeſta quę & Segeſta Enna vmbilicis Siciliæ. Aceſte: Arbelas: Abace Abola Amatana. Agiũ: Agyrena: Acre: Bucinna Brecinia Biclus Craſtus. cephalodũ Camireni Eugea Minoet Heraclea. Epipole Helorus Metaurus Motya Macarium Macarẽſes Morgentia Omphace Therme Tapſus Tyndaris Tarchila. Thiſſe: Hycarũ: Selynis: Selynũtii: Mõsre. Guilielm9 Reges duo Aug. Fe. ii. Flumina Plemyrius Symethus Himera Gela: Helor9: Alabys Hypſa. vagedruſa Pantagia.

Camarina
Insulæ
Aeoliæ
Lipara
Thermissa
Strongile
Didyma
Etricussa
Phœnicus
sa.
Euonyma
Cenys
Cosyra.
Melite.
Bacuna
Aegusa
Sirenusse.
Acradina
Insisci codi
ce.
Cephalu.
Panormita
num.
Agrigenti
num
Catanien.
Mizerien.
Militen.
Messanen.
Maleuitañ
mõs regal.
S.Marci.
Pacten.
Reliq̃ histo
ria sicilię.
Nicephori
Duplex hi
storię fama
Robertus
Guiscard⁹
Tancred⁹
normãdus
Guilielm⁹
ferrabas.
Melfis
Drogo
Hũfridus.
Rob. guis.
Rogen⁹ &
Boemũd⁹
Cõ.alexiũ.
Impera.
Guilielm⁹

cis plæraq; interẽpta plurima etiã mutata sint: vt supius ostẽdi Codex fisci hodie. xii. tantum pſules descriptos habet. Cephaludẽsem. Panormitanũ Agrigẽtinũ Caraniẽsem Mazariẽsem Militẽsem Messanẽsem Maleuitanũ seu maleẽsem. Mõtis regalis: sancti Marci: Pactensem.

¶ Siciliæ reliqua ac posterior historia.

Narratis igit̃ Sicilię cũ initiis tũ locis ea nũc dicẽda restant: quæ post capras a Marcello Syracusas sunt secuta. Qñ Sicilia in puincię formã redacta p ptorẽ a Romanis administrabat̃. Deinde sub Impatorib⁹ vsq; ad Caroli tpa. Tũc igit̃ partito inter vtrunq; impiũ orbe Sicilia oĩs cũ Calabria & Apulia Cõstãtinoplitão cessit. Cui fine cõtrouersia paruit vsq; ad Nicephoꝝ Impatorẽ cognomẽto Thomam: quo tpe Saraceni Apuliã Garganũ mõtẽ Luceriamq; & nõnulla circa loca occupauerũt. anno. Dcccc. xiiii. vnde sępe postea factis excursiõib⁹ Calabriã Neapolĩ Lirimq; aduscq; flumẽ: & loca vbi vicina penetrauere. Quib⁹ lo. x. põ. vnacũ Alberico Ethrurię comite occurrẽdo vi maxia restitit: illi ad garganũ se recepe. Deiñ post annos fere. c. q̃ Italiã tenuissẽt penit⁹ expulsi sũt. Quõ aũt aut a qb⁹ expulsi duplex est fama. Otho psul Prysingẽsis: de gestis Federici primi: dicit Robertũ cognomẽto Guiscardũ qđ erronẽ eoꝝ lingua significat qm̃ telluris multũ victor obiuerit. Inter Normãdos nat⁹ in Italiã ad quęrẽdas nouas sedes tũc primũ venisse: vbi Apuliã colonis paucis atq; ignauis habitatã aspiceret suos domo acciuisse: cũ exercitu breuiq; tpe oẽm eã regionẽ ac Siciliã expulsis grẽcis: sil̃ & saracenis: i suã potestatẽ redegisse. Altera ẽ fama crebrior qdẽ iter auctores. Tãcredus Normãdus armoꝝ gloria insignis cũ numerosa prole finibus suis egressus in Italiã in Aemylię regione cõsedit: & iã principẽ Salernitanũ bello lacessiuerat cũ filius ei⁹ Guillielm⁹ cognomẽto ferrabas cũ Molocho pfecto Michaelis Catalaici Imp. Cõstãtinopolitani q Calabrię Siciliæq; psidebat ac principib⁹ Capuano & Salernitano transegit: vt si Apuliã a Saracenis recupasset eã in parte possideret. Qua demũ armoꝝ vi potit⁹: ac spe cõditiõis decept⁹ paulo post vnacũ. xl. milib⁹ Normãdoꝝ: q ad expeditionẽ Hierosolymitanam eo tpe se accinxerãt Siciliã Apuliã Calabriã cepit: ac Melphim edito in colle quo impedimenta cõgereret ędificauit. Atq; ita impiũ moriens reliqs ex successiõe fratrib⁹ dimisit: q comites Sicilię dicti. xliii. ãnoꝝ spatio: magna cũ felicitate creuerũt. Inter quos Drogo ffi successit anno. vii. q prio reiectus ab exercitu Michaelis Etheriaci Imp. mox apud aufidũ amnẽ victor dissessit. Post q̃ Hũphridus mox quart⁹ Gottifred⁹. Deinde Robertus Guiscard⁹ successere. Is igit̃ vltimus res bello magnas gessit: Apuliã per se Siciliã p Rogeriũ fratrẽ rexit a Nicolao. ii. pon. dux atq; Feudatari⁹ cõstituit̃. Normãdorũ auxiliis ei cõcessis: qb⁹ rebelles pceres in officio cõtineret. ac Beneuẽto restituto. Qđ frater ei⁹ Guillielm⁹ occupauerat: de qb⁹ oĩbus apd aqlam in cõcilio cõuenere. Gregoriũ. vii. Romæ obsessum p portã flaminiã irruptiõe facta: ab imperatoris Henri. III. iniuria asseruit. Quare ab eodẽ Apulia rursus hac cõditiõe cõcessa: vt Anconã picenũq; qđ gens ei⁹ occupauerat redderet: Neapolim prim⁹ possedit lõga obsidiõe vi expugnatã. Postremo cõtra Alexiũ impatorẽ: q christianis aduersabat̃ pfect⁹ in græciã plurimis locis captis apud Casiopẽ insulam interiit anno. M. lxxxvi. ętatis vero. lxii. vir alioquin laudatus. Tantũ ab Antonino Florentino præsule: vt dominationis nimium cupidus taxat̃: inter liberos eius. Rogeriũ & Boemũdũ exinde bellũ exortũ: cũ prælatũ in regno: Rogeriũ alter quereret̃. Itaq; haud longe a Beneuento prælio cõmisso Boemũdus victus principatũ tantũ Tarentinũ interuenientib⁹ paternis amicis pacificatoribus tenere pmittit̃. Paulo post deo militans ad expeditionẽ Hierosolymitanã vbi res gessit p ficiscit̃. In itinere cũ Alexio Imp. paterno quondã hoste fœd⁹: & amicitiã iniit: donat⁹ ab eo munerib⁹ ac liberaliter except⁹: discedens vero fidem irritã habendo eius oppida multa inuasit. Quare in reditu ptimescens cũ ei⁹ Impii trãsitũ vitare nõ posset se mortuũ finxit: atq; i archa clausum deferri vbi domũ pueniit euestigio Dyrachiũ classe aggredit̃. locaq; impii nõnulla tãdẽ pax inter eos facta. Rogerio interim post ãnos regni. xxv. vita functo. Guillielmus fili⁹ succedit: q statim inito principatu Alexii Impatoris iam defuncti filiæ nuptias expetens: Cõstãtinopolĩ cõtẽdit statu prius rerũ suarum Callisto. ii. pon. cõmendato Rogerius inter hęc Rogerii ffis filius capta absentis occasione spretoq; pontifice regnum inuadit. Guillielmus. spe nuptiarum frustratus regnoq; simul eiectus sese ad principem Salernitanum recepit. Ibiq; priuatus ex animi mœstitia diem fine liberis obiit. Rogerio itaq; secundo per vim principatum occupanti: Callistus bellum

Indicēs dū eius rei gratia se beneuentū cōfert paulopost morbo corrept⁹ interiit. Innocenti⁹ ii. deinde causam psecut⁹ cū eo apud. S. Germanū victor cōflixerat: nisi Paulopost duce Calabrię Rogerii filio cū supplemēto veniente captus fuisset: a quo & patrē captum dimittere ac oīa quę circa regnū optauerat prætergē regis nomē cōcedere compulsus est. Post hęc Anacleti pseudo pontificis partibus fauens ab eo vtriusq; Sicilię rex declaratur aduersus quē Innocentius iuuante Lotario Imp. cū exercitu pfect⁹ eū regno deiecit: qđ ille statim pontifice defuncto recuperauit: belli gloria clarus est habitus ac inter cęteras expeditiones Aphricanā xpi causa sumpsit in qua Tunim tributariā fecit: cū Imp. Constātinopolitano dimicauit demū e Sicilia reuertens amissis opera Venetorū quib⁹ hostis erat. XX. triremib⁹ fuga euasit ac Panormi extinctus est superstite filio successore Guillielmo. ii. qui regnauit annos duodecim. Is igitur rex primus ab Innocentio quarto creatus est: magnusq; ob eam causam appellatus. Sed mox ime mor beneficii terras pontificis apud beneuētū occupat: ille irat⁹ eum regno abdicat Emanuelem imp. cōtra eū excitat ipse interea aduersus cū exercitu ire pgit Quē cū oīa superantē & proceres ei⁹ a qb⁹ ad hoc excitat⁹ fuerat cū eo cōsentiētes aīaduerteret inuitis partib⁹ qui bellū malebant: de pacis conditionib⁹ egit. Guillielmum supplicē ac humi prostrātū veniā petētem In regnum rursus restituit. Is ad extremum decedēs filiū Guillielmū tertiū reliqt hęredē. Qui rexit annos. xxv. partibus Alexādri. iii. pon. maxie fauit pecunia fugiētē iuuit. Hierosolymitaną denięq; expeditiōi opib⁹ cōtra Saladinū pśto fuit. Sicilię tā tū pī pfuit q̄tū antea nocuit. Mōtem regalē vrbē extruendo pauperes fouendo quib⁹ meritis boni cognomentū accepit patris cōparatione q malus est appellatus. Huic demū sine liberis extincto Tācredus qdam e genere Guiscardi nothus eligit Clemente & eius successore Cęlestino. iii. Acriter obsistentib⁹: ac res repetentib⁹. ille interea cędib⁹ & rapinis oīa cōplebat Cęlestinus vt alio rē trāsferret: constantiam Rogerii regis filiam deo dicatam e Cœnobio Panormitano Henrico Federici imperatoris filio simul cū regni iurib⁹ matrimonio tradit Hēricus igit Tācredū bello sequens Neapoli demū obsessū interfecit. Regnoq; vna & impio successit: ac vtrūq; mox Federico. ii. filio reliqt. De qb⁹ in alio libro inter iperatores dicā. Res ad manfredū. Federici. ii. filium not hū deducta virū facinorib⁹ cooptū. Qui euest igio loca pontificis iuasit Inno. iiii. Alexādro. iii. & vrbano. iiii. maxime infensus: ac regno abdicat⁹. Euocato cōtra eū Carolo: diui Ludouici Francoq; regis fratre: Andegauēsiū duce cui regnū cōcessum. Qđ pbatū deinde a Clemēte. iiii. hac lege fuit vt. xl. mil. nūmū a ureorū quotannis pōtifici pēderet. Igit anno. M. cclxiii. Carol⁹ tra iectis alpibus qñ variis pliis cū Māfredo cōcurreret eū tandē apud Beneuērū: supatū interficit Deinde Cōradinū imp. Māfredi frīs filiū auxilio veniētē: post multa plia: postremo apud lacū Fucinū: cū Hērico patruo rege Sardiniæ: & toto exercitu sustulit. Carol⁹ itaq; supatis hostib⁹ vindicatoq; sibi citra vltraq; pharū Sicilię regno Romā venit: vbi senator fact⁹ rem vrbanam aliquandiu suo arbitratu dispossuit: Vrsinis maxime inuisus. Pace itaq; in Italia constituta in Aphricam pficiscitur: suppetias fratri Ludouico ferens: qui christi cā res ibi gerebat: quo paulopost extincto cū Saracenis reddita tuni quā cepat tributi cōditiōe pacē fecit: mox in Italiā reuersus omnia turbata offendit. Nicolaus. iii. gentis Vrsinę ob veterē familiæ siltatē eum senatorio munere deiecerat: simulq; Petrū aragonē sollicitauerat: vt iure hęreditario Cōstātiæ vxoris q̄ Māfredi regis filia fuerat: regnū Sicilię inuaderet. Petrus itaq; hac spe erectus: cū classe quasi aliud simulans Sardinię ppinquat: Siculos statim Gallis infensos clam ad defectionē sollicitat. Qui ad vnū omnes vesperi dato signo: ex ea natione vtriusq; sexus interficiūt. Quo ppetrato Petrus statim occupat: anno. M. cclxxxiii. Carolus itaq; in hoc tumultu aduersus ire parans extinctus est. Neapoli superstite Carolo. ii. filio. Hic paternā expeditionem prosecut⁹: pugna nauali apud Siciliā cōgrediens supatur atq; capitur. Martin⁹ quart⁹ pon. interea Gallicis fauens Petrū sacris interdicit regnoq; paterno abdicat: bona diripientibus cōcedit. Quę omnia eius successori Honorio. iiii. postea probata fuere. Quaproter Philippus Caroli patru⁹ Galliæ Rex inito prœlio cum Petro gerundam prope abstulerat nisi pestilētia excessisset: quē & ipse Petrus secutus paulopost ex vulnere interiit relictis Iacobo & Federīco filiis: quorū Federicus ex Hispania cum classe delatus in Siciliam a Roberto Caroli filio vexatam non solum Siciliam totam: sed & Calabrię ptem adsecutus est. Iacobus vero domū reuertens regnum paternum iniit Sicilia dimissa sese apud Bonifaciū de fratris iniuria excusando. Quare ab eodē Rex Sardinię creatur mō eā a Pisanis liberaret. Carolus aūt quē supra captū in prælio dixit statu eius interim Neapoli a legato ap̄lico incolumi seruato. Quadriēnio post a Federico dimit

Rogeri⁹. ii

Cō. Saracenos africæ.

Guillielmus. ii. rex primus.

Guillielmus terti⁹

Tancred⁹ nothus.

Constātia Rogerii filia.

Hēric⁹ Fe filius.

Federicus secundus. Imperator.

Manfred⁹.

Carol⁹ andegauēn.

Cōradin⁹ Imperator.

Carol⁹ contra Sara.

Constātia Māfre. filia.

Petrus ara. Galli in Si. interfecti.

Carolus. ii. Iacob⁹ & federic⁹ ara.

Iacob⁹ rex Sardinię fit

Carol⁹ Valesius pacificatur.

Caroli.ii.p les.

ritur pacificatore Carolo Valesio Philippi regis fratre ea de causa cũ exercitu in Italiam profecto: cõditiones fuere vt Siciliã Federicus dũ viueret sibi haberet dimissis Carolo q̃ in Italia ceperat daretq; operã vt sua ipensa põtificis cõsensum iis rebus ipetraret: Dũq; hæc pagerentur duos interim filios obsides tribueret: iis actis Carol⁹ paucis post annis de vita decessit relictis

Ca.rex pan

ex Maria filia regis pãoniæ marib⁹.xiiii.e qb⁹ notiores.vii. fuere Carolus Martellus. Qui rex

S.Ludoui.

postea Pannonię fuit & pater Andreæ qui successit in regno Apuliæ Roberto fratri & interfectus a Ioanna fuit. Diuus Ludouicus q pręsul Tolosanus ordinisq; minorũ & inter sanctos relatus fuit. Robertus dux Calabriæ q regno successit. Philippus princeps Tarentinus pater Ludouici Ioannę reginæ cõiugis. Raimũd⁹ Ioãnes princeps Peloponesi. Petrus comes. Duas vero filias alterã Blancã Iacobo aragoni: Lionorã aũt Federico Iacobi fratri locauerat: regnauit annos. XXXIII. Vir qdem domi fœlicior q̃ foris liberalis in primis hitus regiæq; naturæ vnico tm̃ libidinis vitio senectutẽ fœdãte. Robertus post mortẽ patris Clemẽte. V. pbãte regnũ iniit anno. MCCCVIII. tenuitq; .xxxiii. vir domi foriſq; admirabilis in primis liberales artes coluit doctisq; præsertim petrarchę magnope fauit: vnicus Florẽtinor& & oĩm Guelphor amicus. Hericũ. vii. imp. Italiã turbãtẽ bello pſecutus ẽ: Federicũ Aragonẽ finitis inducijs cũ tota Sicilia afflixit: filiũ suum Carolũ Florentinis a Castruccio Lucensi bello pressis ac sine cõtẽtiõe dũm petẽtibus misit q paulopost crate florente decessit supstite filia Ioãna: quæ postea regnauit. Nõ pteribo rẽ mirã q̃ hoc tpe cõtigit. Nicolaus qdã calapiscis cognoiatus ex Apulia oriũdus a puero in mari adsuetus agebat interq; marinas belluas illesus plures dies cõtinuos versabat pfunda pelagi penetrãdo. Nautis sępe visus tanq̃ marinũ mõstrũ appebat futuras quoq; tẽpestates pdicebat. Extincto Roberto Andreas Caroli Pãoniæ regis fili⁹ rẽ suscepit anno M.cccxlii. q Ioannam in matrimoniũ duxit eiusdẽq; dolis q ignauus videret interfectus post annũ tertiũ q̃ regnare cœperat supstite filio Carolo cognomẽto puo: illa vero alteri nupsit cõsobrino Ludouico filio Philippi Tarentini principis fratris Roberti: Qd scelus Ludouic⁹ Pannoniæ rex Andreæ frater vltur⁹ in Italiã cũ exercitu venit illisq; fugientibus in puinciã Neapoli potitus est mẽses aliquot. Inde pestilentia compulsus discessit relictis Pãoniorũ in ea pſidijs: Ioanna iter ea rediit ex Gallijs & a Clemente põ. Neapoli vna cũ viro Ludouico regni sceptrũ diademaq; accepit ac feudi debiti loco Auenionẽ põtifici ex patrionio tradidit. Insequẽte deinde tpe pspera semp ẽ vsa fortuna decedẽte Ludouico. Ludouicũ alterũ ducẽ Andegauẽsem regis Galliæ fratrẽ i regnũ adoptauit. Qua ppter a Carolo nepote Ludouici Pãoniiq; cõtra Ioãnã pauloãte venerat Vrbano pon. impulsore pllio supata ẽ: ac puluillo ori iniecto necata. Cõtra hũc Carolũ paulopost Ludouicus ipse Andegauensis cũ. lv. mil. Gallorũ traiectis alpibus venit ac per Hetruriam iter faciens Biennioq; cum Carolo frustra dimicans in Apulia morbo petiit Andegauenses reliqui eius exercit⁹ Arretio quod Ingeranio duce cũ supplemẽto venientes cepãt Florentinis. lx. mil. aureis vendito ad summã redacti egestatẽ palantes domũ sese recepunt. Carolus igit tertius potit⁹ interfecta regina. & superato Ludouico quatuor rexit annos. Deinde ad Pannoniæ regnũ a pceribus accersitus paulopost reginæ viduæ dolis. sublatus est supstitib⁹ Ladislao & Ioãna liberis. Ladislaus principatũ iniit Anno. M. ccc. lxxxvi. tenuitq; ãnos. xxix. Cui⁹ initio reliqę exercit⁹ Ludouici Andegauẽsis qq; ei parti studebant mortuo Carolo statim tumultũ excitãtes pulsis inimicis Neapolim tenuerũt: at Vrbanus. vi. verũ regni succcssorẽ Ladislaum adolescẽtẽ declarauit: iussitq; Caietę quę sola in officio permansserat sumi diadema simulq; Albericum Cunii Comitem magnum regni Conestabilem creatũ cũ exercitu Neapolim misit qui breui pulsis Andegauensibus Ladislaũ in regnũ restituit: hũc deinde regẽ Ro. fugato Innocẽtio. vii. ad cõponẽdũ tumultũ in vrbẽ cõuocarũt Qui breui post tpe pacatis rebus discessit. Iterũq; reuertens absente pontifice dũ Pisis cõciliũ celebratur vrbem occupat profligatis ducib⁹ Ioannis. XXII. vsq; ad regni fines: pontifice postremo Florentiæ morante tertio vrbem inuadit anno. M. cccc. xiiii. p qbus iniurijs ab Alexãdro. V. primũ regno abdicatus est & Ludouicus Ludouici Andegauẽsis fili⁹ posthum⁹ surrogat⁹ q hęres postea a Ioãna regina instituit⁹ fuit: Ladislaus vero vsq; ad extremũ sese defensitãdo incolumis durauit. Florẽtinorũ pterea maxim⁹ hostis a quorũ duce Malatesta Pisauriẽsi victus ẽ decessit admodũ iuuenis ex vulua amicæ medicata opa Floren. q si p vitã licuisset tota Italia breui tẽpore potiturus videbat. Nã pter regnũ vrbẽ Romã Perusiã Assisiũ Cortonã quã postea vendidit Florẽtinis in potestatem redegerat. Huic soror Ioãna sine liberis extincto successit. M. ccccxv. regnauitq; annos. xxi. tpe scismatis ac Constãtiẽsis concilii Hadriani molem

Carolus.iii pannonius

Ladislaus rex.

Albericus Cunii Comes magn⁹ cone.

Ludouicus Ludouici Ande.F.

Ioanna.ii. regina.

Andreas Calapiscis

Caro.puus

Ludouicus Phi.principis F.

Ludouicus Pannoniæ rex.

Auenio di uendita.

Ludouicus Andoga.

Ioanna regina.

Leonora fe.

Robert⁹.ii

Ca.Rob.F.

Petrus

Blanca Ia.

Raimũdus

Ioannes

in vrbe tenuit ad quã oppugnãdã cũ Brachi⁹ Mõtonus veníret paulopoſt ſup veníẽtib⁹ ipſi⁹ reginę copiis duce Sfortia repulſus ẽ. Ro. tm̃ neutrã ſequẽtib⁹ ptẽ. Varię Fœia fortunę tũ etiã incõſtãtię fuit: vt q̃ prius Iacobũ quẽdã Marchię Comitẽ e Gallia ſtirpe regia oriũdũ in mrimo niũ vocauerat quẽ paucis p⁹ ãnis oia ſua arbitratu adminiſtrare volẽtẽ eiecit: ac Alphõſũ arago nẽ adoptauit. Qui p⁹ aliquot ãnos ingeniũ aĩaduertẽs ĩ arce neapolitana eã obſedit illa ĩplorato Sfortię auxilio ad Alphõſũ fugit tãdẽ potita Ludouicũ Ludouici Andegauẽſis filiũ quẽ ſupra cõmẽorauí hęredẽ inſtituit: quã qdẽ inſtitutiõem pri⁹ Alexãdro. v. & deiñ Ioãní. xxiii. pbatã martin⁹ rurſus ratã habuit reclamãte Alphõſo. interi moriẽ Ludouic⁹ cui renat⁹ fr̃a Ioãna ſurrogat cũ qua regnauit annos. vi. Tãdẽ ab Alphõſo pulſus ĩ arcẽ nouã primũ ſe recepit quũq; Genuẽſes amici cũ aliquot nauib⁹ ſuſtra auxiliũ tuliſſent: Florẽtiã: deiñ Piſas: ide Narbonem peruenit: vbi conſeneſcẽs non longe ante hoc tp̃s deceſſit vir: in oĩ fortuna feſtiuus vacuuſq; a curis: & q quõdã late dñabat. Nã p̃ter regnũ Neapolitanũ Andegauẽſib⁹ lotoringíę ac puicię fere toti ĩpabat ad extremũ amiſſo filio Ioãne ſine liberis moriẽs titulum iuſq; regni Neapolitani Carolo vltimo ci⁹ noĩs gallo⁹ regi eius neceſſario reliquit. Q̃d ęgre poſtea Renat⁹ Iunior dux Lotoringię ei⁹ ex filia Violãta & pr̃e Federico Comite Vademõtẽſi nepos ſe exhæredatum in gallię regno tumultũ fruſtra excitare conat⁹ ẽ: hic etiã poſtea magna adoleſcẽs virtute Carolũ Burgundũ galliæ terrorẽ ac Ludouico regi Formidoloſum aduerſus venientẽ manu ſua interfecit opimaq; ex hoſte ſpolia rettulit. Alphõſus igit̃ iter nr̃i ſęculi p̃ceres maxie emicuit nõ ſolũ armis: ſed etiã ſapictia ſũmis viris cõparãd⁹ cui⁹ dictis factiſue priuatim volumẽ dicauit Antoni⁹ Panormitan⁹. Hic Fernãdo pr̃e Aragonię rege defũcto: cũ aliquã diu regnũ prudẽter adminiſtraſſet adoptat⁹ in filiũ a Ioãna Neapolitanoꝝ regina: Diſſuadẽtib⁹ amicis expeditionẽ in Italiã ſumpſit. Reginę opẽ tulit Ludouicũ Andegauẽſẽ ducẽ q regnũ ſibi hęreditario iure debitũ adfirmabar plurib⁹ p̃liis adflictũ expulit Reginã adoptionis pœnitẽtẽ minimeq; pmiſſis ſtãtẽ armis coercuit. Renatũ regni æmulũ bello ſupatũ cedere cõpulit. Ioãnẽ Vitelleſcũ Alexandrię pr̃iarchã magnis copiis cõtraueniẽtẽ regno fugauit. Caietã bis cepit ſemel acri pugna deictã: & iterũ ab altera Ciuiũ factione cũ defeciſſet Neapolim a Renato defenſam tãdẽ expugnauit. Ingreſſus vrbẽ p tubos occultos a fabro quodã cœmẽtario mõſtratos. Sicuti & oli belli ſario cõtigit. In ea expugnatione Petrũ fratrẽ amiſit. Alterũ vero Ioãnẽ fratrẽ Nauarręi hiſpania laborãtẽ periculo exemit Maſſiliã vrbẽ noctu ĩuadens cepit ac diripuit. Ad inſulã Gerbini quã veteres Iotophagiten appellauerũt a cõtinẽti Aphricę quattuor milliaribus diſtantem obſidione cinxit. Bophoriũ puinciæ regẽ cũ copiis aduẽtãtẽ in p̃ximo littore victũ ex minoribus caſtris ad maiora fugere compulit: nec diu poſt ab eiſdẽ barbaris tributa ſuſcepit. Eugenio Pon. q ſibi de regno aduerſarius fuerat quas voluit pacis dedit cõditiones Frãciſcũ Sfortiã ex agro piceno armis expulit. In Albania quoq; plegatos Turcarũ potentię reſtitit. Prœlio nauali vnacũ Io. fratre multiſq; p̃cer.b⁹ capt⁹ a Genuẽſib⁹ & ad Philippũ ducẽ adduct⁹ adeoq; liberaliter dimiſſus regno tandẽ potit⁹ ẽ. Cui gratus adeo fuit: vt eũ teſtamẽto hęredẽ ſcripſerit: in piculo quõdã mortis. Florẽtinos bis bello petiit primo cũ auxilio Philippi mediolanũ cõtra venetos p̃ficiſceret interimq; ille decederet copias oĩs in ethruriã cõuertit: quũ illi venetis auxiliares fuiſſent. Ripamarãciãq; ac nõnulla parua caſtra in Volaterrano cepit rurſuſq; poſt aliquot ãnos fœdus cũ Fran. Sfortia Alphonſi hoſte ineuntes per filium ſuũ Fernãdũ vexauit: qui Fuuianum Caſtilionumq; : ac alia quædam tũc ex eorũ ditione cepit: poſt eius aũt diſceſſũ ſtatim recuperata. Fuit corpore ſtaturaq; breui: natura hylari: humanitate liberalitateq; oĩs ſui ſęculi p̃incipes exceſſit. Accũbenti omnes ſine diſcrimine adſiſtebant. Ioquendiq; libertas tunc omnibus ſimiliter data. Deceſſit iã ſenex anno regni Italici. xxii. Salutis. M. cccc. lviii. Fernandus Seius filius Nothus quem ſupra a patre miſſum cum exercitu dixi regno iam ab Eugenio inſtitutus ſucceſſit. Diadematis inſignibus a latino Vrno legato ſuſceptis. Fœlix proculdubio princeps q; ter in ſummum periculũ adductus euaſerit. Nam ſtatim in ipſo exordio Ioannem Renati Andegauenſis filium cum claſſe aduerſus vidit venientem adſcitis genuenſibus deĩde Marino duce Sueſſano Ioãne Antonio pricipe Tarẽtino, Antonio Iacobi filio Cadola qui inter Precutinos dominabatur. Duce Sorano Nicolao campobaſſo. Ioanne vitimilio genere ſiculo: Crotonis Marchione. Sed hic ab initio captus a rege fuit: & Iacobo Picinino ſimul cum aglanis. Hos itaq; omnes vna cõtra cõſpirantes habuit. Auxiliares vero Pium imprimis pontificem ſpe nuptiarũ ſpuriæ filiæ quam Antonio ſororis ſuæ filio ſimul cũ Gẽlano & Amalfitano principatu recepit. Is enim Symonetũ deinde Robertũ vrſinũ impigros duces eo miſit. Franciſc⁹ etiam Sfortia per Alexãdrum fratrẽ ac Robertũ Seuerinatẽ cũ exercitib⁹ ſubuenit.

Inconſtantia Ioannę. Alphõſus Arago ĩ regnum adoptatur. Ludouicus L. F. rurſus adoptatur Renat⁹ ludoui. fratri ſuccedens ab Alphõſo pellitur. Renat⁹ lunior. Alphonſi res geſtę.

Pugna farnensis.

Igit̃ prima apud Sarnũ pugna infeliciter gesta multi ex regis exercitu cecidere vnacũ ipo duce Symoneto. Inde ad Troiã instaurato plio Picinin⁹ cũ suis est fusus. Rex postea cũ Baroli se recepisset qd oppidũ sil' cũ Trinio fidissimũ in toto regno habebat pst̃o ei adfuit Georgi⁹ Scãderbechus castriota Regul⁹ e pxima Macedonia a pio vocat⁹ hic qd adiutus quõdã in bello Turcarum a patre Alphõso fuerat oibus viríb⁹ regẽ in eo loco obsessũ iã ab hostib⁹ liberauit. Quũq; paulatim: ille supior fieret Andegauensis iã belli fortunæ diffidens: Simul q; Gallos Genuæ pulsos viderat rebus infectis Sexto anno q̃ in Italiam venerat in Galliã reuertit Reliquos vero aduersarios Fernãdus: Sequestro sil' & spõsore Alexãdro Sforcia cũ sibi cõciliasset regni totius potit⁹ ẽ verũ cõciliatis fidẽ punicã pstitit. Suessan⁹ ante oẽs eũ salutatũ i castra pfect⁹ statim cõprẽsus ẽ custodieq; tradit⁹. Deiñ p Prętinos frẽtanosq; iter faciẽs Cadolarũ i eo loco dñan tẽ familiã sustulit. Postrẽo vero picininũ. Is nãq; e sulmõe quẽ tenebat eo tpe mediolanũ nuptiarũ Drusianę frãcisci filię spurię cã venerat eoq; deiñ adhortãte Neapoli regẽ Salutatũ vnacũ Frãcisci legato: turelę gr̃a pfect⁹ ẽ. Quũq; i itinere sulmõe q̃si cũctabũd⁹ substitisset Bocard⁹ Cões vir Cremonẽsis supuenit̃e neapoli quẽ picinin⁹ i vnũ ex oĩb⁹ fidissimũ eo cũcta exploratũ pmiserat rex quoq; de idustria donis honoribusq; auxerat: Hoc itaq; moras castigãte Securaq; ac læta oia pollicẽte. Ille iter ingressus obuiã etiam regẽ honoris gr̃a pcedẽtẽ habuit post dies aliquot in rosa ludisq; cõsũptos in arcẽ nouã ad prãdiũ inuitat⁹ post epulas vltimũq; a rege digressũ: capt⁹ euestigio fuit: dieq; tertia: vt ẽ oĩm fere opinio in carcere necat⁹. Fernãd⁹ interea lr̃as excusatiõis Frãcisco statí misit picininũ ingratitudis accusãdo: q nec reb⁹ pteritis acinsecutatiõibus contẽt⁹ adhuc noua moliret: q̃re nõ solũ pprię: sed Italię toti⁹ salutis cã eũ cepisset dicebat. Frãcisc⁹ Igit̃ ęgre rẽ ferre visus. Hippolytã filiã q̃ ad nuptias regis nur⁹ pficiscebatur iussit aliq̃diu in Itinere subsistere Tristanũq; filiũ ad eũ repetẽdũ ppare. Rex defũctũ iã ei acre fossũ oñdit cãmq; mort[rettulit qd lo. Andegauẽsem ex ęnaria quã Ischyã vocãt insula tumultu ac clamore exorto Picinin⁹ in carcere vidẽdi cupid⁹ ad altã p subsella cõscẽdit fenestrã: vñ cadẽs crure p fracto paucis post dieb⁹ obiit. Res tãdẽ conciliata nuptięq; nur⁹ cõcelebrat. Bracchiani omnes iã tũc ab initio capto picinino iussu regis spoliati ac direpti fuere. Drusiana vero vxor q̃ iterĩ Sulmonẽ venerat tm̃ i columis cũ suis remissa. Post hęc Fernãd⁹ tris fecit expediti ones vnã in Florẽtinos sil' cũ Sixto põtifice: vt Laurẽtiũ medicẽ inde pellerẽt in q̃ Victor illũ cõpulit Neapolim supplicem venire cũ eoq; clam annui tributi conditione trãsegit. vt in histo. Florentinorum latius narraui. Deinde in Sixtum. IIII. Pontificem adscitis sibi Colunnensibus Vbi pugna cõmissa in campo mortuo inter velitras: & coram Alphonsus filius cum omnibus copiis a Roberto malatesta profligatus turpiter fugere solus coactus est. proceres eius vniuersi capti: ac Romã ducti paulopost cõciliatis rebus gratis dimissi fuere. Tertiam expeditionem in turcas habuit: qui Idruntem inuaserãt: vbi militũ flore consumpto regni vires adeo exhausit: vt præter auxilia sacros templorum Thesauros attingeret. Facileq; tunc animaduersum non ei pecuniam: aut potentiam esse quæ in opinione prius hominum fuerat: quã opinionẽ auxerat eius auaritia. Tanto igit̃ periculo turcarum principis interitus finem imposuit. prędidiũ qd erat Idrũti in regis se fidẽ salutis rebus cõditione dediderũt quã Fernãdus minime seruauit. Post hæc proceres regni rursus in eum conspirauere auctore Antonello principe Salernitano Innocentiumq; pontificem: anno primo pontificatus eius ad hoc adscisuerunt: qui auctorato Roberto Seuerinate cum a militibus: ac suis deciperet pacẽ ea conditione fecit: vt rebelles venia concessa conseruaret ac tributum põtifici debitũ penderet: qd neutrum rex seruauit: itaq; procerũ pars aufugit: vt princeps Salernitanus: pars capta: vt Anellus q orator Romę diu ipsius fuerat ac Antonellus Auersa eius scriba: nonnulliq; alii quos oĩs de medio sustulit. Religs autem in moribus: mente fuit subdola: nemini fid⁹ minimeq; aperte irascens. Invenationib⁹ frequens. Nam. CCC. solebat accipitres cũ totidem magistris alere vbi obiter: & legatiões audiebat & negocia plura obibat. Ex Isabella ducis Suessani filia liberos suscepit. Alphõsum Calabrię ducẽ Federicũ. Io. Cardi. & Franciscũ. Fœminas vero Helionoram quã Herculi Estensi & Beatricẽ quã Mathiæ pannoniæ regi. Tertiã vero Spuriã. Antonio pii. ponti. propinquo locauit. Hẽricum itẽ Spuriũ ex quo genit⁹ Aloysus: q neptẽ Inno. põ. pactã mr̃imonio pri⁹ habuit mox põtifice defuncto abdicata Cardinalis Tarraconẽsis ẽ a successore creat⁹ e regiis filiis Frãciscus & Ioã. Car. ac Hẽric⁹. Iuuenes admodũ defũcti pr̃e supstite: q demũ & ipse ex morbo fere

Alphõsus Iunior.

Sexagenarius decessit anno. M. cccc xciiii. regni aũt. xxxix. Alphonsus rẽ pr̃nã suscepit ex Carmontis regalis legato Alex. põ. ppinquo diademate suscepto magno quidẽ apparatu lętitiaq;

Ia'. picinini finis.

quã paulopost in luctũ cõmutauit: ob Carolũ gallorũ regẽ aduersus venientẽ. Quapp timore p culsus filiq; ꝓfensũ se pplis eẽ cõspexerat. Vix toto vertente Anno sese regno abdicato eoq; filio Fernando pmisso cũ bonis qbus potuit: in Siciliã aufugit: vbi in Cœnobio Mõtis regalis: inter Monachos agẽs abstinẽdo veteris vitę pœnitẽtia libidines ac scelera ꝓterita qb⁹ maxie fuerat obnoxi⁹ magna ex pte videt expiasse. Biẽnioq; tm̃ postea vixit. Dux fuit alioquin bello magis infortunatus q̃ iperit⁹ exactorq; ac vindex disciplinę militaris seuer⁹: nõnullis vero poti⁹ crudelis. Fernãd⁹ igr̃ Iunior ita vt dixi a pfe institut⁹ ętate ãnorũ .xx. in ipsã gallici tumult⁹ flãmã incidit: quã pculdubio non expectauit: sed spõte cedere statuẽs: Cũ gña atq; idole suos ois ãtecederet: Regni pceres ad se vocatos in hãc sẽtentiã ẽ allocutus. Qñ de⁹ ita iuberet se furori gallorũ cessurũ: neq; virib⁹ ipar eẽt illis poti⁹ q̃ sibi incõmodũ pariat. Nã secũ agi lõge felicius putare: regẽ in bello per fortitudinẽ mori q̃ ptiuatũ pignominiam viuere. Q̃ si amor vllus Aragonẽsium apd eorũ corda remaneret eũ qñq; si forte superstes fuerit post eã calamitatẽ in pria reuocarẽt sperarẽtq; nõ regẽ sed regni laborisq; sociũ habituros. His dictis oẽs ãplex⁹ ac lachrymãs discessit. Carolo vero post menses viii. in galliam reuertẽte in regnũ rursus reuocat⁹ post Biẽniũ decessit sine liberis Federico patruo successore relicto. Pullsus & ipe post annũ Sextũ a Ludouici Gallorũ regis exercitu In Aenariã pximã insulã cũ tota familiacõfugit. Inde in galliã cõcessit: seq; ipsius regis misericordię pmisit: cui⁹ humanitate seruat⁹ incolumis nũc viuit ac apd eũ p regia maiestate tractat hic Aragonensiũ finis q ꝓter ipsũ cũ filio: oẽs piere regnũ de ide ipsũ: inter gallię Hispanięq; reges diuisũ mime seruatis limitib⁹ eosdẽ in hodiernũ diem diuersis agitauit discordiis atq; plis quę oia in historia cũ gallorũ tũ aliorũ latin⁹ aliq̃tulũ narraui.

Fernãdus iunior.

Federicus.

CR. Volaterrani Cõmẽtariorũ Vrbanorum Li. VII.

GERMANIA.

GErmanorũ q̃ latissima & libera natio: exteros siqdẽ nũq̃ admisere qui poti⁹ alienas ipi pucias occupauerunt. Nã Frãci. Cimbri. Lõgobardi Vãdali. Burgũdiões Germani oẽs vt postea narrabim⁹ magna in terris pegris regna excitauere. Primi Ro. Drusus Nero & germanic⁹ in suis eos sedib⁹ lacessiuer magisq; subiugauer vt ait Tacit⁹. Carbonẽ eo Cassiũ Scaurũ Aureliũ Seruiliũ Cepioẽs. M. mãliũ quoq; fusis qnq; sil' cõsularib⁹ exercitibus po. ro. attriuerũt. Quintiliũ Varrũ trisq; cũ legiões ẽt Augusto abstulerũt. nec vnq̃ postea sub iugũ missi. Ciuitates eorũ aliis aliq; regunt politiis seu duces seu Comites seu leges habẽtes ꝓprias ptim ẽt ipatores ro. de qbus alio loco dicet. Gẽs fidelitate cõspicua. Nã Phrisiorum legatio vt Tacit⁹ scribit tpe Nerõis Romã veniẽs cũ in spectaculis quosdã legatos in Orchestra sedẽtes cõspicerent audirentq; ob fidẽ in ro. hũc eis honorẽ adiudicari Subiratos respõdisse fertur nullos esse mortales Germanis fideliores. Quare & ipsi ex eo loco ꝓmoti in Orchestra cõsederũt Iul. ẽt Cęsar eos castitate cõmendat: ac maresante ãnos .xx. fœminę vsum ignorare: ꝓterea Casei lactisq; auidissimos dicit. Sed & qd nostra cernim⁹ tẽpestate circa ęris ferriq; officinas miro ac callido ingenio versãtur. Nã instrumẽta bellica Machinas: ꝓterea ferreos litterarum characteres eorũ nupinuẽtũ oẽs facile norũt. Loca eorũ q̃q̃ difficile pscribere qd ex magna parte sicuti & cętera noia ędificiaq; mutauerint: tũ q Ro. nõ sępe adcessa: Quę tm̃ inueni ac deprehẽdere ex auctorib⁹ ptim ẽt locorũ indigenis potui in mediũ adferam

De moríb⁹ Germanorum.

De diuisione Cermaniæ & populis citra Rhenum.

IGitur germaniæ longitudo cum Retia & Norico Plynio ex auctoritate Agrippæ pas. Mi. Dclxxxvi. latitudo. ccxlviii. Ptolemęo aũt latitudo ab alpibus vsq; in Oceanum: longitudo intra Rhenum & Vistulam fluuios. Straboni vsq; ad Albim tantum Ply. vltra Vistulam Sarmatiæ ptem prope Borystenem intra limites eius cõtineri dicitur. Nam Vniuersam in quinq; diuidit genera. In Isteuões proximos Rheno: quorum sũt Cimbri mediterranei. Hermiones quorum sũt Sueui. Hermandui Catti Cheruisci Ingeuones quorum pars Cimbri Teutones ac Caucorum gẽtes Vindelos quorum sũt Burgũdiones. Varini Guthones Peucini Basternę Dacis cõterminí. Ptole. In tris eos diuidit partes in Germaniam superiorẽ: inferiorẽ: & magnam: vt qui ad Rheni fon-

Retii. Vindelici. Augusta Vindelicorum.

Cõſtantia quę Gaunodorum.

Norici.

Boii Boiaria.

Tauriſci norici.

Aenas flu.

Lycus flu.

Badacum nunc Salezeburgeñ.

Ratiſpona.

Etelburgium.

Palatinus.

Viẽna flexum.

Noua ciui. Eluetii.

Lucerna

Năſium.

Berna.

Forũ tiberi

Suntia.

Tuguri nũnunc Turegium

Curienſes.

Rauraci.

Auguſta tauricorũ.

Baſilea nũc Argentora cũ Spira.

Vãgiones ſeu worma cienſis.

Macõtiacũ Colonia Agrippia

Ducat9 cliuenſis.

Butonodorum.

Vetera caſtra Ro

Batauí hoſtidia.

Traiectẽñ.

Naualia.

tes habitant Italiæ vicini vſq; ad vãgiones nunc wormacienſes: Superiorem: qui vero vicinio res Oceano ſeptẽtrionicq; ſũt inferiorem teneãt. Magnam trans rhenum penitiores vocat populos vſq; ad albim. Igitur in Germania ſuperiore gentes hæ finitimæ inter ſe ſũt. Retii. Vindelici Norici Boi. Eluetii & qui Pãnoniam ſuperiorem nũc Auſtriam colunt: Qui omnes prope alpes Rheniq; fontes ac citra Danubium regiones tenẽt. Retii vt Trog9 ſcribit. a Reto Duce ethruſcorum qui expulſa a Gallis in proximis alpib9 cõſedere Retios & Vindelicos hodie inter Sueuos ponunt. antiquitus autem Sueui loca inferiora & latiora occupabant De quib9 poſtea dicam: Horum ciuitas Auguſta Vindelicorum nomẽ adhuc retinens priſcum. Vldelrico præſule Sanctiſſimo decorata eiuſq; nomini Baſilica dicata. Conſtantia a Conſtãtio principe dicta Ptole. Gaunodorũ Celebris cõcilii. vbi Martinus. v. trib9 abrogatis Pon. creatus ẽ. Se quũt Norici & Boii. Quorum regionem Bauariam noſtra ætas vocat. quaſi Boiariam Nam in eo loco ponũtur. Pto. Boii & Bononia vrbs Stra. eſt auctor q; Boii relicta Italia regionem Norici corũ incoluere. De his itaq; atq; aliis in hãc ſentẽtiã ſcribit. Retii & Eluetii Videlia & diſcreta Boiorum regio ad Iſtri fontes prope ſiluam Ercyniam ſunt vſq; ad Pannonios. e quibus Eluetii & Vindelici in montib9 cãpos habitãt. Retii vero & Norici vſq; ad Alpiũ ſũma tenẽt. & Italiam verſus inclinant. Hinc Inſubrib9: inde Carnis & Aquileiæ tractui. Idem lib. v. Priſcis temporib9 plurimæ gallorum gentes Padum incolebant e quibus ampliſſimi fuere Boii inſubres & qui olim cum Geſaris Senones Roma per vim potiti ſũt. Hos Romani poſterioribus Annis perdiderunt. Boios vero e finibus eiecerũt: inde migrantes circum adiacẽtia Iſtri loca cũ Tauriſcis habitarũt. Hæc Strabo. Tauriſcos enim Noricos vocat. Plyni9 item Aenas enim Fluui9 Baioarios a Vindelicis & hos a Retiis Lycus diducit. Neq; eſt: vt ait Strabo: nũc deſerta regio ſed populis frequens. Nam ſunt Bauarię ſiue Norici nunc Ciuitates Badacũ hodie Salezburgenſis a fluuio quam Salezam vocant. qui ab Aeno profluit. item Ratiſpona Metropolis eius. Etelburgium vbi ſchola litterarum cui comes Palatinus dominatur: elector imperii ex Bauarię Ducibus: Is nunc cum Maximiano bellum gerit. amiſitq; nuper auxilia in prœlio Boemorũ ſex millia. Hos ſequitur Pannonia ſuperior nunc Auſtria. cui9 longitudo ſex dierum iter extẽditur latitudo duplo minus. Tellus aquis irrigua. vitib9 conſita. vnde vinum in Boemiã Moraviam Sleſiam exportant. Danubio vicina ducibus ſubiecta quos omnis repetii dum interim peratores de Maximiano mentionem facio. eius oppida Vienna olim Flexum q̃tum ex Ptolemæi collocatione cognoſcere poſſumus. Item Noua ciuitas vbi auſtrales Federicum ab Italia redeuntem obſederunt. Ladiſlaum puerum regem poſtulãtes. Eluetii quos nunc Suizeros vocant: circa Rheni fontes habitant. agros etiam in Italia poſſident. citra montem qui. S. Gothardi appellatur mediolanenſis diecęſcos: prodiga gens animæ ac bellaciſſima breui vtuntur armatura. pectore tãtum vertice q; ac parte interiore lacertorum cõtecti. Hos ad. ccc. mill. olí. tranſire conãtes in Galliã. Cæſar in Eluetiorũ bello cõpreſſit amotis eqs & põte vno die ſupra Arari cõſtituto. His annis mlta eor̃ millia cũ Carolo Frãcorũ rege in Italiã venẽtia vidim9 qui ſeditionẽ Romæ magnã excitauerũt. Nup etiã Germanorũ inclitũ fydei nomẽ infamauerũt. pdito Ludouico Sforcia Mediolani duce quẽ ei militãtes captũ in acie hoſti Gallo r̃petẽte tradiderũt. Oppida eor̃ Lucerna olí Naſiũ Berna nomẽ adhuc r̃tinẽs ãtiquũ icolę Bernẽſes quor̃ memit Ply. For̃ Tiberii Sũtia Turegiũ olí Tugurinũ Curia & Curiẽſes antiq ppli & alii cõplures Pagi liberi alioq; n & idomiti & dũ hęc pderẽ Imp. Maxiano aduerſi: pxi Eluetiis citra Rhenũ Raurici Plynio Ptolemęoq; appellati Quorũ ciuitas auguſta Rauricorum nũc Baſilea vocata ipatoria vrbs vbi: pniciоſũ illud cõciliũ Germanis ſollicitãtib9 vix tãdẽ magno negocio Eugenii. iiii. piculoq; ſublatũ ẽ. Hos iuxta ĩ eadẽ ripa Argẽtoracũ nũc ciuitas Argẽtinẽſis Deiñ ſpirẽſis & Vãgiões nũc wormaciẽſes Macõtiacũ nũc magũtina pſuli ſubiectũ. Hic Martinũ colũt. ĩ cui9 ẽt feſto mercatũ celebrãt. Pręterea cõfluẽtia: vbi cõfluũt ânes & Lucẽburgẽſis noua vrbiũ noia pxia colõia ẽ Agrippia. M. Agrippę monumẽtũ: q hos ppl̃os ab ſe victos acvolẽtes ĩ citeriorẽ ripã traduxit. Hic corpa triũ Magorũ e Mediolão Federici cõceſſiõe trãſlata maxia ei9 ppli religiõe adorãt. Deiñ Cliuẽſis ducat9 olí Butonodor̃ & vetera caſtra Ro. Ptolemęo. Trãſrenũ vero nõ lõge oẽs hi fere ppli ſũt: vbi Batauí Phriſii Sicãbri Tẽcaterii Vſipetes Cheruſci: Catti: Hermãduí. Cauci: Lõgobardi. Sueui. Quos nũc Olãdia: Selãdia Gelria: Aſſia Marchia Badẽſis Iſtualia: Frãcões. Et Sueui vſq; ad Albim fluuiũ occupãt. Hos ois Druſus & Germanic9 bellis olí laceſſiuere. Batauí. n. Vbi nũc Holãdia ppĩq Oceano iter duo quaſi Rheni brachia iſulę mõ ciuitatẽ hñt: Traiectẽſẽ: vbi Ptolemę9 Naualia ponit cui pſul dñat tñ Imſubiectus aliogn potẽtiſſim9: vt qui. XL. armator̃ millia ad bellũ educit. Hic etiã Martinum

ꝑcipue colunt cui & basilica dicata ob coercitũ Rheni in eĝ festo pdigiũ qui agrũ maxio picu-
lo Traiectensem inundauerat. Præfuere huius vrbi Tres pſules vnus Martyr Gregoras Anno
.clxxii. alter Lambertus regnãte Pipino. Tertius Seruatius hebręus Hieronymi tpe ambo con
fessores. Prope ẽ Selandia fere vltima Germaniæ Tellus inter Septentrionem & Occidentem
Rheni ostiis obiecta hęc Philippo .archiduci vna cũ Flãdria & Brabãtia paret: vrbs eĝ Mitel-
burgẽsis negociatorũ loc9 Vbii trans rhenũ Straboni: vbi nũc Marchia Badẽsis sub duce Cliuẽ
si. Tres.n. in Germania Marchię sũt: hęc de qua loquimur altera yet9 iter Saxones; tertia noua
ppe Pomeraniã de qb9 postea. Istualia & Istuali populi quos Pli. Isteuones vocat proximos Re-
gno e regione Coloniæ: vtrãq; tenent ripam Visurgi amne quẽ hodie Vesorã vocant ab orien
te terminant a Meridie vero montibus Anobis Assiæ cõiũcti cum Istualiis Carolus Magn9 p
fide dimicauit donec eos xpi relligionẽ subire coegit: Sæpe vero rebellantes & ad pristinã sedi
tionẽ redire conantes coercuit quosdã inter eos Clandestinos iudices constituendo: quos Sca-
binos vocabat quibus potestas plectendi foret. Assia inter Istcuones & Francones montana re
gio quæ a Regno in Septentrionẽ porrecta Thuringię iungitur versus Anobos montes. Thu
ringi.n. his pximi sunt eosq; putaueri esse quos plynius Cimbros mediteraneos vocat. Sicã-
bri quoq; Gelrenses hodie putati quos Cęsar traiecto regno se fugasse dicit in Cõmctariis. Hi
vt ait Strabo: Duce Melone cũ Ro. dimicãtes ac victi datis obsidibus pacem fecerũt q̃uis illis
pditis rebellauerint. Visperes & Tẽcaterii vt scribit Cæsar a pximis Sueuis exagitati traiecto
Regno Menapiorum loca in gallia occupauerũt. Sueui Antiquũ retinent nomẽ. Nõ vna gẽs
est: vt ait: Tacitus sed maiorem germaniæ ptẽ obtinẽt ppriis nationibus & nominibus discre
ti. Insigne gentis obliquare crinẽ: hi ptim vltra partim citra Siluã habitant: quorum vetustissi
mi Senones Lõgobardi nũero qdẽ minores sed armis supiores. Inter sueuos ẽt Retios hodie po
nũt: sicuti supra cõmemorauí. In quibus cõstantia vrbs supradicta. Vlma quoq; continet quæ
Alcimenes vidẽt Ptolemęo vocari supra Vindelicos sita Deinceps de Franconibus postea de
Longobardis dicã: nomina vtraq; antiqua. Franconum meminit Cicero in epistolis ad Atticũ
a meridie Sueuos & Bauaros habẽt: ab occasu Rhenũ: ab ortu Boemos: Abluit regio flumine
Megano: Ptolemæo Menio vocato In Regnum defluente. Plures coĝ ciuitates ac claræ Inter
quas Herbipolensis: cui dominatur præsul idem & dux Franconiæ. Quare dum sacrificat stri-
ctum ẽsem in ara collocat. Hic emporium nobile quo ex vtraq; Germania cõuenit. Hic ẽt mos
est imperatorem deligere. Herfordensis vrbs nobilis Magũtino Præsuli subiecta: litterarumq;
studio celebris. Bambergensis ad regãtũ nouo fluuium noie sitã quã Henricus.i. Imp. quẽ ci-
ues. pro Sancto colunt extruxit. Inea situs est & Berengarius Cæsar q Italiæ regnũ occupauit.
Haber & arcem munitissimã in quã narratur olim Albertus Franconiæ dux se recepisse cõtra
obsidionẽ Ludouici regis: deceptusq; ab Othone præsule Maguntino cũ aliter expugnari non
posset in eius fidem ac iusiurandum ad Ludouicũ Ineundi fœderis gratia discessisse quũq; ali
quantulum spatii pcessissent hortante ipso præsule ambos ad prandiũ rediisse q Iciunos pfi
cisci ob moram forte longam futurum non oporteret. Pransi igitur iterum egressi quum ad Lu
do. venissent Albertus euestigio trucidat frustra præsul fidem implorans at ille sese vti pmi-
sit semel eum incolumẽ reduxisse aiebat. Nurũburgẽn. quoq; in Franconia potentissimi non
nulli itẽ pſules oppida cõplura ciuitates quas imperiales appellant Imp. tãtum subiectas re
tinẽt dux tñ Bãbergẽsis Frãconię prim9 habetur. Ex hac igit natione Franci pueneruntq nũc
terum in gallia potiuntur: quorum supra ī eorum historia memini.

Selãdia.
Mitelburgẽsis
Vbii
Marchia
Badẽsis
Isteuones.
Istuali
Visurgis
Flu.
Montes
Anobi
Assia
Turingi q
Cimbri me
diterranei.
Sicãbri qui
Gelrenses.
Visperes
Tencaterii
Sueui
Cõstantia.
Vlma
Alcimenes
Francones
Herbipo
lẽsis.
Erfordia.
Bãbergẽsis
Rogãtum.
Nurũbur-
gẽsis

¶Res Longobardorum.

NVnc ad Longobardos veniã quos Ptolemæus in hac parte haud longe a rhe
no ponit: Tacitus itẽ in descriptione germaniæ inter eius populos. cõmẽo-
rat. Paulus autem foroiulienſis qui genus ab eis ducebat: e Scandia Germa
nici maris Insula profectos dicit. Horum Historiam scripsere Isidorus secũ-
dus Tridentinus & Paulus supradictus quã cõpendio operæpretium fuerit
explicare. Hi siquidem Anno Salutis. DXX. finibus egressi Pannonias pri-
mo occupauerunt ac Annos. XLII. tenuerunt duce Andoino qui cum turismundo Gepida-
rum rege bellum gessit eiusq; filium interfecit: Alboinum ex Rodelida genuit. Hic postea suc
cedens Narseti contra Totilã in Italiã auxilia misit. tandem ab eodem ob indignationẽ in Iu-
stinianum clã sollicitatus Italiam inuasit Anno. DLXVIII. ac primum foroiulio capto ducẽ
Sisulphum in eo loco præsidio reliquit: Veneriam omnem breui subegit: Papiam post Trien-

Lõgobardi
Andoinus
dux
Turisimun
dus
Gepidarũ
rex
Alboinus
rex
In Italiã ve
nit.

Guimūd⁹ rex Gepidarū.

nalē obſidionē recepit. Ibiq; regiā cōſtituit Guimundi Gepidorum regis filiam Rodiſnidam in matrimonium duxit: quūq; ſocerū cum tota gente deleuiſſet vxori Caluaria patris propria nauit. quāobrē illa indignata operā dedit vt a Satellite quodā vir necaret: ex quo pulſa a Lōgobardis vna cum filia Alſunda ad longinum tunc Exarchum Rauennatē ſe recepit vbi Paulo poſt ſeſe Ambo veneno necauerunt. Alboino igitur qui regnauit Annos. XXVI. XV. in Pannonia &. XI. in Italia Cleph filius ſucceſſit qui regnauit mēſes. VIII. Quo demū. a ſuis interfecto: Interregnū inter eos decennio durauit. Quo tempore Burgundiones Galliā ingreſſi depopulati ſunt. Auctaris deinde filius rex declaratur flauius cognominatus qd poſtea cognomen poſteri vſurparunt. hic Brixellū in oſtio Padi ſolo equauit Childepertum Francorum regem cum ingenti exercitu contra eum venientem ſupauit. Quo extincto Aguilphus dux Tauriné ſis regnauit Annos. XXV. Theodelindā Bauari ducis filiā vxorem duxit: cum Smaragdo exarcho miſſo a Mauritio Imp. bellum geſſit eiuſq; filiam cepit. ob quā rē multa Romanis Italiæ q; intulit incōmoda: regnauit Annos. XXV. Theodelindæ vxoris ingeniū ſapientiaq; imprimis cōmendatur Huic Gregorius pon. li. Dialogorum dica⁹it qbus virum eius mitiorē erga religionē reddidit. Hæc poſt viri mortem Annos. X. cum filio Adoaldo ſumma pudicitia ac ſapientia rexit Imperium. Cœnobium Bobienſe ædificauit Mœdeciæ templum nobile. S. Ioānis Baptiſtæ prætoria quoq; extruxit in quibus Paulus Foroiulienſis dicit depictos fuiſſe ornatus longobardorum Crinib⁹ tantum anteriore parte ad ora propenſis ac vtriq; diſcriminatis. Occipitio vero raſo ceruicē nudabant veſtibus laxis maxime lineis quales Saxones Anglia habere conſueuerunt quæ ornatę inſtitis ac fimbriis latioribus fuerant vario colore cōtextis calceis vſq; ad ſūmū pollicē pene aptis & alternis locis ac nodis obligatis Hui⁹ tpe Cacanus Auarū rex Foroiuliū cepit Giſulpho duce iterfecto. Igit poſt Theodelidā & adoaldū filiū Arioald⁹ .xii. Deide Rotaris. XVI. Annos regnauerūt Anno. DCXXXVI. Hic Rotar[Arriana ingnat⁹ ſecta totā deinde gētē cōmaculauit Arrianis vbiq; præſulib⁹ conſtitutis. Qua de cauſa Theodorum Exarchū bellum ei mouentem apud Scultēnā Mutinæ amnē ſuperauit maioreſq; exin de adſumens ſpiritus Ligures debellauit: Genuāq; vrbem & apud Venetias Opitergium miſeris modis diripuit. Rodoaldus autem eius filius. VII. annis quib⁹ regno p̄fuit nihil memorabile geſſit. In libidine deph̄ēſus cum matrona interfect⁹ fuit. Huius hæres Ariptus annos. IX. regnauit de religione benemeritus Nā Cottias alpes in quib⁹ Genua & quicquid citra Alpes vſq; in Gallias continetur quæ omnia Rotaris abſtulerat diuo Petro reſtituit Impulſore Ioanne. iii. Pon. Huic Gundipertus filius ſucceſſit qui cum fratre Pertari de regno dimicauit: poſt annum vero a Grimoaldo duce Beneuentano auxilii ſimulatione interficitur: cuius poſtea ſororem ipſe Grimoaldus in matrimonium vna cum regno accepit: in quo confirmatus ante ea ad Cacanum Auarum regem mittit vt niſi hoſtis eſſe malit Pertarim Gundipti fratrem q ad eum profugerat minime foueret: Pertaris igit ſupplex ad eū accedēs veniā impetrauit. Deinde in ſuſpitionem iterū veniēs ad Clodoueum Galliæ regem confugit Clodoueus itaq; auxilio cum ingenti exercitu properans pulchro ſtratagemate apud Aſtā ciuita tē vincitur vt ait Paulus. Nam Grimoaldus ſimulata fuga illos inſolentes ac ſecuros reddidit ac demū vino ociosq; indulgētes de improuiſo adortus magnam ſtragem ex eis fecit vt collis ille poſtea Tumulus Gallorū vocaretur. Forum popli qd eum in tranſitu leſerat dum rediret Sabbato ſancto occupatis mane circa ſacra oppidanis diruit. Opitergiū funditus deleuit Fines Foroiulienſib⁹ Tarriſanis & cerulenſibus conſtituit. Alzecū Bulgarorū regem ſuis ſtipēdiis in Italiam vocauit locaq; adſignauit circa beneuentum Bobianum Eſerniam Pro ducibus Guaſtaldos mutato nomine terris præfecit vt ſcribit Paulus qui ad hæc vſq; tempora puenit. Defuncto Grimoaldo Pertaris profugus in regem reſtitutus Annos. VII. regnauit ſolus ac Tris cum filio Cuniperto. Ducē Tridentinum rebellantem magno longoq; bello apud adduā fluuium ſuperatum interfecit. Cuniptus Cadualdum Angloq; regem veniētem in Italiā magnifice excepit. Huic filius Limptus ſucceſſit admodum puer cum eius tutore Ariſprandro. quē Regimpertus ap̄d Ticinum prælio ſuperauit: regnauitq; annū. Huiuſquoq; natus Aritpertus. ii. annos. ix. Cum quo Ariſprādi filius Sigiprandus de regno dimicauit captoq; demū oculos eruit: ſimul & vxorem eius naſo: auribuſq; truncis dehoneſtauit. Lintprandum quoq; fratrem in cuſtodiam miſit qui ſtatim poſt Aritpti mortem regnauit annos. xxii. religioſiſſimus quidem princeps vt qui corpus diui Aug. e Sardinia q; videret eam inſulam a Saracenis ditipi Papiam p̄ducī iuſſit. Romam Apoſtolorum limina ſalutatum venit imperante Leone iii. & ſedente Gregorio

Rodiſnida
Alſunda
Cleph. rex.
Auctaris
Flauius cognō.
Agiulph⁹
Theodelindæ.
Sapientia.
Quis ornatus.
Longobardorum
Adoaldus
Arioaldus
Rotaris.
Rodoald⁹.
Aripertus.
Gundipertus
Pertaris fr.
Grimoaldus
Clodoueus rex gallorū.
Forū popli deletum.
opitergiū
guaſtaldi p ducibus
Pertaris.
Cōpertus.
Limpertus
Regimpt⁹
Aritpertus
Sigiimūd⁹
Lintprād⁹.

ſi,qui obuiã regi ꝓceſſit:Bauariæ magnã partẽ ſubiugauit.Rauẽnã per obſidionẽ cepit,vrbẽ Romã ab obſidione qua cinxerat hortatu Caroli Martelli & Zacharię põtificis liberauit. Huic Rachis ſucceſſit vir mitiſſimus a quo Zacharias ipſe oĩa quę optauerat impetrauit. Deinde poſt annos ſex regno ſe ſponte abdicans Monachum egit Aiſtulpho fratri relicto imperio.Hic contra immitis & Ro.pon.hoſtis dum vixit extitit Rauẽnã cum toto Exarchatu per vim cepit.Quũq; ſubiugata omni pene Italia vrbem Romã dura obſidione ꝑmeret Gregorius.III. coactus eſt Pipini Francorum regis auxiliũ implorare:cuius ſucceſſor Stephanus.ii.ea de cauſa in Galliam ꝓfugit.Aiſtulphus adueniẽte Pipino cum exercitu perterritus terras ſe recipit ablatas pontifici reſtituere qd minime ꝑſtitit: cuius ꝓfidia exciuit Pipinũ alpes traiecere cũ exercitu eumq; vi cogere pactis ſtare. Deſiderius eĩ⁹ ſucceſſor eodem pene furore Romã obſidens Carolũ magnum ad ſuccurrendum pontifici ꝓuocauit a quo ſupatus eſt Papia recepta bello gentiq; Longobardorum finis impoſitus.Anno.DCCC.ſedente Hadriano.Illi ſe in ſubalpinam Italiam recepe Aldegiſius vero.Deſiderii filĩ⁹ ad Imp.Conſtantinopolitanũ confugiens eiuſq; potentia frętus aduerſus Carolum bellũ mouit:aquo demum captus ac in cuſtodia mori coactus eſt.Et hæc,qdẽ de longobardis nunc alios ꝓſequar Poſt Batauos iuxta oceanum Phriſii ſũt antiquũ retinentes nomen ab oriente Saxones ab occidente Traiectẽſes habẽt quos inter Phriſios etiã ponit Otho Præſul Phriſingenſis qui res germanicas ſcripſit: Gẽs alioquin ferox ac libera:q̃q̃ Philippus Burgundus eos ſibi ſubiectos eſſe dictitaret pecoris abundãtes ois generis.Fimũ inopia ligni cõburunt.Albertum quondã ꝑſulẽ Maguntinum qui Fuldenſe Cœnobium extruxit apud eos de chriſti fide Concionantem martyrio adfecere.

Rachis rex Monachũ. egit Aiſtulph⁹

Deſiderius

Lõgobardorũ finis.

Phriſii

S.Albert⁹ præſul Magũtin⁹.

¶Saxones Cimbri populiq; vſq; ad Viſtulam:

Pomerani.

Viſmaria Sundis

Griſoroldã Stetinum.

Roſtochiũ.

Caminum.

Teutones.

Ltra Albim ad Oceanum item Saxonũ Gens maxima habent ab oriente viſurgin ab Aquilone Cimbricã Cherſonneſum ad meridiem Frãcos Boemoſq; ab oriente Sleſitas & prutenos. In quo ſitu Cõphẽdũtur Thuringi Luſatii Pomerani orientalia Saxonum colunt Ducem habẽt vnũ ex electoribus Oppida vero Viſmariã Sũdim Gripſoroldam Stetinũ & Roſtochium vbi ſtudiũ litterarũ ſimul & negociatorum locus.Caminũ ampliſſima vrbs cui ꝑſul dñatur nõ minor Macõtiaco.ac tantum Romano pontifici ſubiectus. Tautones Plynio Teutonari Ptolemęo:aliis vero Teutonici.Hi ſunt qui in Italiã contra Romanos irruerunt:& a.C. Mario victi.In Saxonia Salinæ vberrimæ ſũt præterea Argẽtifodinæ apud Goſlardã ab Otho ne primo inuentę. Hi deniq; ſunt q cũ Carolo magno ac Francis annos fere.XXX.bellum geſſere tandem ſubiugũ miſſi xpi fidẽ ſuſcepere:ab his etiã Britania occupata nomen Angliæ ſũ ꝑſit.Creuere etiam magis & gente & auctoritate poſtq̃ imperium ad Germanos puenit.Inter hos Marchia vet⁹ & noua. Prima inter Oderã & Albĩ Fluuios cõſiſtit vbi ad albis ripã ſũt Stẽdalum Gadeolum Soltuedleũ & Oſtroburgium noua oppida ꝑterea Miſna ampliſſima ciuitas ac regia vbi & alia ſũt Merſeburgiũ olim martinopolis.Lipzg.nobile Thurigorũ emporiũ Nurburgium ducũ Saxoniæ parens.Nouã marchiã influunt Odera ſpreda & Ortellus flumina huius Metropolis Brandeburgenſis ciuitas cui Marchio ꝑeſt vn⁹ ex electoribus apud Oderæ ripam Francfordia eſt diues emporium Sprodæ Berlinũ Ottello Auelpurgiũ nobiliſq; Plaga Prigetuteza vocata adiacent.Inter Saxones quoq; madeburgenſes Bremenſes.Alberſtadẽſes Ildemenſes Verdenſes Brũſincenſes Amburgẽſes Lunęburgenſes Lubicenſes. Madeburgenſes.n.ex Caroli magni inſtituto Ius ciuile Ro.lingua Saxonũ Cõpendio reductum habent quo cęteris eius regionis populis ius dicũt Alberſtadii tẽplum idem Carolus extruxit cũ ampliſſimis & prouentibus & officiis:vbi quotannis inſtitutum conſpicere inauditũ.Die nã q; cinerum pacto ſacrificio facinoroſum quempiam ſordidatum & operto capite templo eiiciũt. Is die noctuq; diſcalciatus vrbem ſacra templaq; ſalutando perambulat tantum poſt mediã noctẽ in plateis aliquantulum quieſcit.Deinde inuitatus(omnes em eũ inuitant)quicquid apponitur taciturnus veſcitur:demum in die Cœnæ dominicę in Templum accerſitus abſoluit pecuniaq; collata cumulatur,ac eum Hadamum nominant.Brunſinca celebris vrbs ædificiis inſignis ꝑſertim ſobole Othonũ Imperatorũ Bernſes Daciæ vicinã gentẽ olim Cimbricam ſe quondã ad fidem chriſti deduxiſſe gloriantur. Lubeca Saxoniæ ciuitas Imperialis a Vmbodo Vitigo Cimbrorum Duce ædificata in eo loco quem Vneodes adhuc Saxoniæ partẽ tenẽtes Lucconiam dixere Hanc quũ Fidericus Aenobarbus obſediſſet Henricus eius vrbis prę ſul pace ꝑpetrata Conſtructiane Baſilicæ ornauit eiq; ab eodem Imp.multa decora:præterea im-

Marchia Vetus & noua.

Odera Flu.

Otellũ Flu

Brãdeburgeñ.

Frãkfordieñ

alberſtadii.

nouuſmas.

Hadamus.

Brunſinca.

Cremenſes

Lubicum.

Vneodes.

Lucconia.

Lubeca

munitates obtinuit. Quapropter adeo creuit vt Lubicēſium auxiliū ſepę Dacię reges ad ſuos in officio continendos implorauerit. XII. viri rei. p. pſunt quos Cōſules appellant quorum perpetua poteſtas eſt. Plæbs ſiquid graue patiatur ad Cęſarem prouocat. Extra huius Mœnia nobile Cœnobium. S. Brigidæ cōſpicitur. Sunt quoq; inter Saxones multi principes & ciuitates quæ vocantur. Imperiales Plærique vero vrbibus dominantes pſules Miſna autem tum Thuringiæ luſatię ac Frāconiæ magna ps Ducibus Saxoniæ parēt Cimbri autē vicini Saxonib⁹ ad Occanū ſunt & cimbrica Cherſonneſus gens notiſſima Romanis cladibus Qui (vt ſcribit Flor⁹) ab extremis profugi cum terrā eoꝝ Occeanus inundaſſet in Italiam traiicient es ad Senatum miſerūt vt ſedes eis darent: qui excluſi primo Silanum deide Manliū Tertio Cepionē expulerunt: poſtremo & ipſi a. C. Mario victi ſunt. Inde redeuntes qui ſupfuere ad Meotidē conſedere paludē Hos greci teſte Stra. Cimmerios vocant quoꝝ Homerus meminit in Ody. ponitq; inter Sauromatas: nunc ſane Cimbricam Cherſoneſum Daciā vocant: cui rex præeſt qui Suetiā & Norwegiā peniſulas in eodem mari obtinet Ptolemęo & antiquis minime poſitas q̄ ignotę atq; incompertæ tunc eſſent: nobis autem ob xp̄i fidem quæ ad hæc loca penetrauit omnia patefacta lateq; ſeptentrio pulſa barbarorum ſuperſtitione diuinis nunc laudibus frequentatur. In ſuetia regnauit patrū memoria Valdimar⁹ in Norwegia Aquinus eius gener quibus extinctis Margarita Vxor vtriq; regno ſucceſſit vſq; ad ſenectam Poſtremo Henricū puerū Pomeraniæ ducē ſibi adoptauit eiq; filiā locauit. Is quum Annos. LV. ſine prole regnaſſet tandem Federici. iii. Imp. tempore regno deiectus eſt a populis & Chriſtophorus Bauariæ dux ſuffectus eius ſororis filius qui auunculum Henricum in Inſula p̄xima quā Gothiam vocant regnare p̄miſit Chriſtophoro defuncto populi quēdam Carolum ſibi præficiunt Virum in primis ſacrilegum ac ſceleſtum Quare & ipſe non diu toleratus regno pellitur & Chriſtigerus ſurrogat⁹, q hæc tria regna ſimul poſſedit. hunc ego Sixti. IIII. tempore ad vrbem voti reum venientē vidi honorificeq; exceptum Norwegiæ Innocentii. VIII. pon. conceſſione permiſſum ſine calice vino ſacrificare qđ ob immenſa frigora vinum in ea regione importatum aceſcat. Cuius rei gratia legatio miſſa. Deinceps vltra viſtulam regiones ad Sarmatiam ptinent: verum nonnullæ ex his Germanorum ſunt Plynio Tacitoq;. Inter quas Gythones Phenni Ombrones Varini ad Mare venedicū. In quibus hodie locis ſunt Pruteni Maſſagetę. Lituani Varini Leuonii Poloni Moſcouii. Igitur. Pruſiæ regnum & pruteni populi ripam vtrāq; viſtulæ accolūt barbara omnino gēs Idolorūq; cultores vſq; ad Federici. ii. tempora fuerāt: tunc xp̄iani amiſſa Ptolemaide Syriæ ciuitate Teutonica fratres. S. Mariæ quibus ea ciuitas colere pmiſſa fuit: expulſi i germaniam rediere. Quiq; armis potentes & pīti animo eſſent ipſius Federici conceſſione hæc loca omnia pulſis infidelibus receperunt: deinde templa ac loca religioſa conſtituere & trans viſtulam Pomeranenſem Culmenſem Sambienſem & Varnenſem ſedes cū Præſulibus ordinauerunt Mariæ burgiū oppidum in loco eminenti extruxerunt: regiam magni magiſtri q cæteris pręſidet. Duo item alii inferiores Magiſtri apud eos quorum alter Teuoniā Alter Alamaniæ Conuentum regit. Horum officium fidem armis tueri nec vllus adſciſcit niſi Teutonic⁹ ac nobilis: barbam nutriunt exceptis his qui ſacrificio præſunt: litteras minime diſcunt oratione dominicam p canonicis iterant horis: originem vero eoꝝ exactius in Hieroſolymorum deſcriptione dicam. Hi patrum noſtrorum memoria cum Vlatiſlao Polouiæ rege graue & internecinū bellum geſſere excitis vtrinq; Vicinorum auxiliis: ſub iugū tandem cū tota gente miſſi oppidis item omnibus præter Burgū. S. Mariæ deperditis a Sigiſmūdo poſtea Impatore in priſtinum regnum reſtituti fuere. Federico deinde tertio Imperante ſeditione orta inter milites eius ordinis & plæbem a Legato tunc Nicolai. v. Pon. plæbs ſacris interdicta ac pptereā indignata. l. oppida euertit ſeſeq; Gazimiro Poloniæ regi Vladiſlai filio dedidere qui ob memoriā paternæ poſſeſſionis rem aggreſſus aduerſus magiſtrū venit. hi vero ſe auxiliis Sleſiæ ducis accerſitis defendere. Varia pugna & anceps diu fortuna belli Tandem Gazimirus deſideratis ſuorum Sex millibus pfligatus diſceſſit. Narratur & de eiſdem per bellum qđā exemplum. Quondam defuncto Magiſtro cum de ſucceſſore deligendo ageretur quidam rogatus ſententiā dicere ſe ipſum delegit ac oīb⁹ p̄tulit dictitās aliorum ſe mentes ignorare: ſuam p̄ benoſſe vtilem ſe futurum omnio ſi p̄ſit Quare omnes adſenſere: reſq; vti p̄miſerat fideliter ac p̄ſpere omnibus ceſſit Lituania his proxima regio ad mare Balteum ſita paluſtris fere omnis. Huic dominabatur Victoldus Vlaſdiſlai frater eius qui ad Poloniæ regnum vocatus fuit tanta vi crudelitate vt dicto non audientes Inſutos pelle Vrſina vrſis ad hoc nutritis obiiceret. Is dein

Ciuitates. Impiales Cimbri

Dacia. Suetia norwergia

Christigetus.

Vltra Viſtulā popli. Gythones. Phenni. Ombrones Varini Pruſiæ regnum Pomeraniæn. Culmeñ. Sambien. Varnek. Mariębur gum Leuonieñ Bellū cum Polonis

No. pul chrū facin⁹ Lituania Victoldi crudelitas

de ex duce rex a Sigismundo Imperatore factus ante decessit q̃ Diadema indueret: eius succes sor Sidrigal Vrsam dicit aluisse quę cibum e manu caperet esilua mane ostiũ cubiculi ipsi⁹ adi re solitã ac pedibus pulsantem admittere consueuisse: quæ res occasionẽ postea dedit quibus dam contra eum conspirandi qui vrsæ simulatione mane ingressi eum interfecerunt: Quo ex tincto res lituania ad Cazimirum Poloniæ regem puenit. Eoq; regio tantum mercatorib⁹ adi tur q pelles emunt Zibillinos ab Italis appellatas his loco pecuniæ qua carent omnia commu tant. Viuunt lacte carne ac melle quo abundant ex apibus siluestribus: Venant Vrsos & Bona sos qui bub⁹ siluestribus fere similes sunt piculo: qđ vt vitent hũc seruãt modũ locum in quo versant sepiũt vno tantum relicto aditu qui in vallẽ Imã deducat Feræ per eum de industria p unctũ ac lubricum in vallem ruunt. Ibiq; aliquot Dies fame debilitatos ac mansuefactos faci le capiunt. Idola non multos ante annos adorabant postq̃ vero Vladislaus ex eis regnũ Polo niæ vna cũ fide suscepit ipsi quoq; ex magna parte a superstitione discessere Testat Pius ponti fex se a quodã Hieronymo Monacho Pragensi Viro litterato ac plane sancto qui eas partes ad eundo ad religionem deducere conabatur audiisse: quę monstra viderat a Lituanis culta a q busdam serpẽtes: ab aliis Ignis: a nonnullis Sol & malleum ferreũ Qđ qdã Gigas turrim pfre gisset in quo sol diu per nubilum absconditus a rege quodam pervim inclusus fuisset. Alii ve ro siluas: quas quũ Hieronymus succidere iuberet fœminæ totius tractus ad regem queltum venere sacra religionẽq; eis auferri. Quã obrem re infecta de regno decedere iussus est. Sermo ne vtuntur semidalmatico vt fere Sarmatia ois. Europea Ciuitates in ea Vilnensis gentis ca put Chiauiensis: Mednicensis: Luceoriensis: quibus nunc pſidet Alexander Poloniæ rex Ioã nis Mosecuię ducis Gener simul & hostis dum hæc pderem: cum quo de finibus tantũ cõcer tario: Cũ tartaris aũt vicinis internecinũ bellum gerit: deqbus post Paulo dicã. Varini sequũ tur in eodem tractu. Quos Plynius cõmemorat: q̃is hodie varnos dicant. horũ prçsul fuit pi us paucos ante menses q̃ pontifex crearet. Is cum ditionis sit prutenoq; solus illorũ præsulem eorum habitum non gestat. Sunt & Massagetæ in hac parte alii ab his: qui in Sarmatia ponun tur parua admodum terra vnius iter diei verũ longa a Prutenis vsq; ad Leuonios pertingens: neq; adhuc xpiana Polonorum regibus subiecta. Poloniã aũt ipsam inferius dicemus Leonii postremi Germanorum ad littus Venedicum ad paralellum fere scandauiæ Insulæ vnde ori ginem habere videntur. Nam in ea Ptolemæus Leonios populos ponit. Hi aprutenis vicinis debellati christi fidem suscepere a Tartaris sæpe infestant eorum Metropolis Rigensis Citas. Hoc littore expedito ad mediterranea germaniæ veniã vbi Silesia est quã Odera perlabitur lon gitudine stad. LXXX. Caput gentis Vratislauia ad ripã Oderæ sita factiones in ea m'tę quõ dam orto tumultu Consules ciuitatis e prætorii fenestris deiecti sunt. Cui⁹ criminis auctores postea Sigismundus Imp. capite mulctauit. sermone vtuntur teutonico q̃is trans oderã Po lonicum sapiens. His vicini Boemi & Morani de quibus paulopost Alemani teste Asinio viro Italico qui res germanorum diligenter pscripsit in germania gen⁹ aduẽtitium est ex variaco luuie gentium qđ sane nomen indicat αλεμαραι idest errare. Hos insuper Theodericus Got thorum rex tributarios Imperio fecit. Deinde in francorum venere potestatem vt tradit Aga thius græcus auctor. Nunc de silua Ercynia pauca narrabo. Hæc Vasta magnitudine ab Elue tiis & fontibus Danubii oriens iter dierũ. LX. continet vt Mela scribit alia mutando nomina secundum populũ diuersitatẽ A fonte Nigra silua ab Incolis appellat a Necari fluuio vsq; Me nũ Germanis Octenual a Meno ad Loriã amnẽ ppe Cõfluentiam Vesterbulũ In occidentẽ pri mo tendit deinde in Orientem flectitur Franconiam ab Assia & Thuringia diducens: iterum se mediã aperit & Circuli modo recipit in Boemiam: eãq; a Saxonib⁹ diducit. Inde in montes Mo rauiæ transiens perq; mediam Pannoniorum regionem a dextra & Polonorum a leua vsq; ad Dacos & Getas penetrat Barcenis altera Silua trans Rhenũ Sueuos a Cheruscis diuidit. Nũc Silua nigra haud procul a Badensi agro. Veniam ad flumina quorum princeps Rhenus e Reti cis fluens montibus aquilonem versus in Oceanum tribus erumpit ostiis: Lacus duo efficit ve netum & acronium hodie lacus Bodinæ & Cellensis vocatos Corriuatur. Meno Necaro Lima go Mosella Mosa fluminibus Vidrus e montibus fluens Anobis in Oceanum Phrisios a Bata uis & Gelrensibus diuidit. Amasis a monte Meliboco vbi Tropęa Drusi sunt. Padeburnam & Monasterium vrbem ac Phrisios abluens fertur in mare Visurgis hodie vesera ex eodem mõ te nascitur Salas: apud quem Drusus victor extinctus est. Albis a montibus qui Silesiam a Boe mia diuidunt. Madeburgensem & alia Marchię ac Saxoniæ Ciuitates abluit. & prope Ambur

Sindrigal
Copia pel liũ & mellis
Bonasorũ venatio
Varini
Massagetę
Leonii
Rigensis
Mediterra nea
Silesia.
Oder
vratislauia.
Boemi
Alemani
Silua Ecy nia.
Silua.
Barcenis
Flumina
Menus
Necartus.
Liuiagio
Mosella.
Vidrus.
Amasis
Meliboaus mons.
Tropęa.
Dru.
Visurgis
Salas
Albis.

Odera.
Viſtula.
Inſulæ
Mare analcũ.
mortuũ
croniũ
Bletia inſula.
Balteum.
mare.
Sinus
Venedic⁹.
Gedan⁹ in
quo
Scandauia
Emingia
belleuionũ
gẽs.
Gleſſarię.
Electriades
Auſtrania.
Auſtria.

gã in occeanũ fertur Oderã ſupra memoraui. Viſtulã Sarmatiã a Germania diſterminat. Deinceps de Inſulis & mari germanico qđ Timeus Analcũ vocat Philemon mortuum Euſtathius etiam Croniũ qđ ibi Saturnus ob frigiditatẽ regnet. Quapropter in eodem abſciſſa eius genitalia & proiecta dicunt Appollonius poeta Cronicum mare appellat etiam receſſum Ionici ſinus a quadam Inſula Cronia vocitata. Huius igitur germanici maris inſulæ quędam ab antiquis cõmemorantur. Xenophon Lampſacenus a littore Scytharum Triduj nauigatione Inſulam eſſe magnam Baltiã tradit: quę & mari Balteo nomen dedit. Eandem Pytheas Baſilicã vocat in his varia hominũ mõſtra ferunt alii ouis aĩalium viuere: alii vero Hippoderes equinis eſſe pedibus. Sinus ptera duos efficit quorum alter Plynio Cedanus, Ptolemæo Venedicus appellat. Hic inſulæ ponuntur Quarum clariſſimę Ply. Scandauia & Emigia, locũ præterea quẽ alterum orbem eſſe dicunt vbi Billeuionum gens habitat. Alter ſinus conterminus Cimbris vbi inſulæ Romanis armis cognitæ interq; Gleſſariæ verſus Britanniam Electriades a græcis vocatæ: q; ibi Electrum naſcatur a barbaris Auſtrania dicta eſt hæc Plynius. Ex quo forte veriſimile fuerit eam partem germaniæ: quã nunc Auſtriam vocant: hinc nomen & coloniam accepiſſe.

BOEMIA.

De initiis boemię
Czechi⁹ &
Lechen.
Pole ideſt
planũ.
Libyſſa fatidica
Bemi.
Quadi.
Marcomãdi.

BOemia nunc ac Polonia deſcribendæ quæ vna cum Pannonia q̃q̃ diſiunctæ regiones ſimili cataſecto viuẽdi inſtitutione quodãmõ vtunt: ſæpeq; euẽit vt deficiẽte vtrobiq; regia ſobole ab horum aliquo populoꝝ Succeſſor potiusq; vel a vicinis germanis vel aliis gentibus acceſſat ac quandoq; vnus cũcta poſſederit. Quare prius de Boemis quæ in eorum Annalibus qualibuſcũq; qui iam auctoritatem ſibi vẽdicauerũt cõperio: deinde quę ipſe apud veteres de his inueſtigauerim. Dicunt enim ex Croatæ populis in Dalmatia duos egreſſos eſſe fratres Czechiũ & Iechen. Alterum verſus oriẽtem & ſeptẽtrionẽ tractũ tenuiſſe vbi planities latuſq; campus erat quẽ eorũ lingua Pole dicũt ex eoq; Poloniam terrã cognominaſſe Alterum Czechium in germaniam ad Albim fluuium conſediſſe montanaq; loca circa occupaſſe: vbi mulier fatidica labyſſa nomine agebat locũq; Boemiam ex eo vocaſſe q; ſic vaticiniũ ipſi appellarent. Ego vero originẽ habuiſſe a Dalmatia ob morum & linguæ ſimilitudinẽ non negauerim: verũ eos vetus retinuiſſe nomẽ vt veriſimile magis fuerit q̃ nouum mutuatos. Nam Bemos in ea parte Ptolemæus gentem maximam eſſe dicit. Iuxta vero Marchomannos & Quados gentes bellicoſiſſimas a Traiano deinde a. M. Antonio debellatas & hucuſq; Romanum progatũ Imperium. Hi Morauiam circaq; adiacẽtes Boemoniũ populos cõprẽdebant Germani ſane oẽs. Verũ nũc gens hæc aduena regionis eius nationis antiquæ robur ac vires mutuata Res maximas bello geſſit. Sterilitate vini oleiq; ſicuti & plæraq; germaniæ loca laborat: pabulo frumento pecoreq; abundat. Latitudo eius longitudini par Triũ forte dierum iter. Silua Ercinia vndiq; cincta Albi fluuio media irrigatur: ab oriente Marauos, ab arcto Saxones, a boc cidente Noricos: a meridie Auſtriam & Bauariam habet Oppida vero pragã Cadanum Bruxiã Sclaken Vendũ Cuticinũ. Nunc ad reliquã ei⁹ regni ſucceſſionẽ veniã poſt Czechiũ quem diximus. Primũ e Croatia veniſſe Cracus dux a populo deligitur quẽ dicũt virũ fuiſſe iuſtũ & æqui ſeruantiſſimum qui Cracouiã apud fluuiũ Cudacã ab incolis appellatũ condidit. Craco filia Libyſſa ſucceſſit. Hæc virgo fatidica & vates erat obeamq; cauſam ſapientiſſima exiſtimata. Quare a populo coacta nubere Primiſlaum quẽdam in agro bubulcũ ſibi delegit quem ſciret & bonitate & iuſtitia pſtare. Hæc ante omnia arcẽ modicã ad Vicegradũ excitauit quã poſtea mœnibus lati⁹ cinxit: appellauitq; pragã ſumpto auſpicio a primo obuio opifice qui Limen portæ faceret qđ lingua eorum eo vocabulo appellatur, ædificauit & libum Caſtellũ vbi ſepulta ẽ. Primiſla⁹ vir ſol⁹ poſtea regnauit Imperio fœminarũ qđ Tẽpore libyſſę magnopere ualuerat propulſo. Illæ igit re. p. deiectæ duce Valaſca muliere fortiſſima cõiurãt ac hora cõſtituta necatis vir⁹ ac parẽtib⁹: adreptis eqs & oĩ Gaza primũ occupãt collẽ vbi caſtro Diemizo exædificato regẽ ad certamẽ puocãt. Tãta deniq; audacia fretæ multos Annos more Amazonũ adſiduis armis bellum ciuile excitauerũt. Ad extremum Victa Valaſca inſidiis Primiſlai Imperiũ viris reſtitutum Primiſlao Numiſlaus. Huic Mnatha cui Voinus filii parentibus ſucceſſere Voino autẽ nati duo fuere vinſlaus qui Pragæ dominatus eſt &. Vratiſlaus q lucẽ ſis princeps poſtea Enezacenſis dictus fuit. Vinſlao Grezomiſlaus qui & neclã cognominatus vir Ignauus Hunc Vratiſlaus patruus de regno deturbare quęrens bello inter eos orto interfi

Praga
Cadanum.
Bruxia.
Scacken.
Vendum,
Criticinũ.
Cracouia.
Libyſſa.
Primiſlaus
vice grad⁹
Praga
Valaſca.
mulier.
Voinus.
Vinſlaus.

citur quũ pri⁹ cõdidisset ciuitates Medriã & Pubechã quę deinde de suo noie Vratislauia est appellata. Sleſię nũc caput Necle: deiñ Hostiricus Hostirico Borsinous filius succeſſit q cũ Ludimilla Coniuge quã pro ſancta colũt prim⁹ Boemorũ xpianus a Methodio Morauorũ Preſule factus est. Anno. DCCCC. LXXXXVIII. Huius Duo filii Spitigneus & vratislaus ex ſucceſſione poſtea regnauerũt: vratislao duo nati wenceslaus & Boleslaus veluti Cain & Abel alteri fuere. Nã wenceslaus vir ſanctus regniq; ſucceſſor ab altero perpditionẽ & ſcelus trucidat Nec minore flagitio eoꝝ mr draomiria necis cõſcia fuit q & ludimillã ſocrũ ſanctiſſimam apud quã wenceslaus fuerat educatus necari iuſſit. De wenceslao tradit: ppetuo caſtitatẽ ſeruaſſe: horas Canonicas quotidie obiiſſe noctibus p brumã ac medias niues diſcalceatũ Tẽplũ petere ſolitũ Inde pdigiũ ferũ veſtigia cruenta fuiſſe inter diu animaduerſa. Baſilicã pragẽſem ab ſe extructam. S. viro dicaſſe. Dotimaro Saxonię viro ſanctiſſimo primo eius pſule cõſtituto: poſt quem Adalbertus Boemus vir non minore ſanctitate pfuit q poſt Stephanũ Pãnonię regẽ & multos Dalmatiæ populos ad fidem deductos a Prutenis tãdẽ ſupplicio adfectus est. Sed & alia wenceslai memorant: paupes cuius regni ex magna pte ſuſtentabat: ducẽ Curuenſem cõtra fas regnũ inuadẽtẽ ac eũ ꝓuocantẽ ſingulari certamine diuinitus ſupauit: interfectũ poſtremo vt dixia fratre poſteri pro martyre colunt cui Tẽplũ Poloniæ primũ dicatũ. Igit poſt Boleslaũ filius Boleslaus Iunior rẽ ſuſcepit. Cuius frater Stratiquates Cœnobio ſe addixit vir incõſtantia tũ ambitione maxima pditus vt q poſtea Cracouienſis pſul eſſe magnope adfectauerit. Boleſla⁹ deinde Tertius Secundi filius regni hæres cui Moſcho Rex Poloniæ Cracouiã per fraudẽ eripuit vnde cã inter eos magni exorta est belli. Boleslaus demũ ſimulatione colloquii circumuẽtũ Moſchonẽ luminib⁹ effoſis mulctauit. Deinde Cracouiã obſedit. Boleſlao frater erat Odalricus q apud Henricũ Imp. exul nutritus fuerat armis Cæſarianis munit⁹ repente adeſt patrũ q; regnũ recipit ac lamuro alio fratri obregni adfectari ſupitionẽ oculos euulſit. Boceriã puellam qd Beatricẽ interpretantur e plẽbe natã ob amorẽ in matrimoniũ duxit ex qua Bizetiſlaũ ſuſcepit. Is deinde luditam Othonis imperatoris filiã deo dicatã e Cœnobio in vxorẽ ſibi iunxit vnde ortũ bellũ inter Generũ & ſocerũ apud Boleſlauiã Bõemie oppidũ qd interuentu ipſius puellæ veluti quondã Sabinorum diremptum facile fuit Bizetiſlaus poſt hęc defuncto patri ſucceſſit Cũ antea in Morauia tãtum pmittẽte genitore dñaret. In primis bellũ Polonis intulit Cracouienſem Gueznenſemq; diripuit ciuitates Anno ſalutis. M.xxx. ob quã rẽ ab Henrico. iii. fruſtra ſæpe admonitus bello ſupat ac ſupplex veniã petere tũ Tributa pendere cogit: pace hoc mõ facta deceſſit. Quinq; ſupſtitib⁹ liberis Spitigneo Vratislao Conrado Ianomyro Otorio quorũ Sitigneus regnũ paternũ: reliq morauiã obtinuere. Vratisla⁹ a fratre Spitigneo bello petitus in Pãnoniã ad Andreã regẽ cõfugit eiuſq; filiã vxorẽ duxit ac paulopoſt fratri vita functo ſucceſſit. Ianomyri alterius fratris Diaconi magna leuitas narrat: q pſul Pragenſis factus cupiit & morauienſis eſſe expulſo Ioanne Preſule quã rẽ legat⁹ tũc a põtifice miſſus & Matildis Comitiſſa ſedauerunt. Hic Vratislaus Leopoldũ Auſtrię ducẽ bello ſuperauit Moraviã Poloniã Sleſiã Lufaciã Henrico. iiii. Imp. iuuante Boemiæ regno adiecit Anno. M. lxxxvi. poſt hũc Conradus frater Tertius deinde fratris filii ſine regio cũcti noie ſucceſſere pter Vratislaũ Vratislai filiũ q a Federico primo ob eius egregia in eũ merita rex appellatus est. Nã operã ei magnope ei expugnatiõe Mediolani Nauauerat Nobilẽ deide põtẽ ſupra Multauiã extruxit. xx iiii. munitũ arcubus. Qui magnã pragã paruę cõiungit. Sobieſlaus poſt hũc Annos Quinq; regnauit Deinde Federicus Vladiſlai filius: poſtea Conradus q in apulia in bello occubuit mox Bizenſlaus q Henricus appellat⁹ eſt pſul idẽ & dux pragenſis. Demũ wenceſlaus eius frater: at q; hi omnes ducali nomine. Primiſlaus vero ſucceſſor Rex Boemiæ Terti⁹ appellat⁹: ex eis qui diadema acceperint quod a Philippo Federici. ii. fratre ac Imp. conſecutus est. Huic filii ſucceſſere wẽceſlaus & Otocarus qui & primiſlaus dictus est Rex quintus Boemiæ Huius itaq; Otocari fçlicitas & res bello magnæ commemorantur. Auſtriam ex hæreditate Margaretæ vxoris adſecutus est ab Vlrico duce Carinthiam emit Stiriam pruſiam Tartaros vicit Cuniſpergium oppidum ædificauit Oblatum Imperatoris nomen contempſit: in diſcordiam cum Rodulpho Cæſare veniens tandem adactus parendi ſacramento & adfinitate inter eos inita conciliatur. Quamobrem ab vxore Margarita obiurgatus q; per metum & ignauiam pacem feciſſet: iterum prælio concurrens a Cæſaris exercitu profligatur: atq; occiditur: Regnonihilominus wenceſlao puero eius filio tradito Hic ille wenceſlaus alter quem pro ſancto co-

Medria.
Pubecha
Vratiſla.
Hoſtricus.
S. Ludimil.
Borſinous.
Pri. xpian⁹.
Spitigne⁹.
Vratiſlaus
Boleſlaus.
S. wẽceſla⁹
S. Dotima.
S. Adalber.
Pragen.
martyr
Boleſlaus.
Iunior
Straquates
Boleſlaus.
Cracouia a
Polonis ca.
Bizetiſlaus
Boleſlauia
Spitigne⁹.
.M. XXX.
Vratiſlaus
Cõradus fr
Vratiſlaus
rex. ii.
Primiſlaus
rex. iii.
wenceſla⁹
& othocar⁹
rex. v.
Cuniſpgiũ
oppidũ.
S. wẽceſla⁹

Gētilis vr sinus.

Venceſla⁹ filius.

Henric⁹ Rodulph⁹ Ioannes Luceburgeñ.

Carolus. Schola Pragen. Pōsreſtitu. Vencela⁹

Sigiſmūd⁹ Ladiſlaus.

Georgius. Podebrati⁹ Vlatiſlaus Ioānes Al. Morauia volagradeñ. Ciuitas. Olimicēſis Brunna. Znoymia. Suado cupus. pri. xpian⁹. Cyrillus p. Dalmatiæ. Methodi. De Secta Huſſitarū ſeu wicle. wiſtarum. Io. wicklen Io Hus Hierony.

lunt & potentis clarere dicunt. Socer Gentilis Vrſini quiq; filiū Venceſlaū iuniorē oīa ſibi diſ ſimilē habuit. Nā is & vino & luxuriæ tantū deditus apud Morauiā in ptorio int erfectus ē an nos agens. xxii. Henricus deinde Carinthię dux regnū obtinuit quē Albertus Imperator expel lens filiū ſuū Rodulphū regē cōſtituit. Quo mortuo res ad Henricū reuertit Contra quē rur ſus Ioannes filius Henrici. vii. Luceburgenſiū annos. c. xxv. vſq; ad Sigiſmūdū Imp. id regnū ſucceſſoribus tradidit: in Italiāq; venit ciuitates principeſq; multos tutat⁹ Ludouico Bauaro & Federico Auſtriæ duce inter ſe de regno diſſidentib⁹ circiter annū. M. cccxxxi. Brixiā quoq; Bergamū Lucā Parmā Mutinā in poteſtatē recepit. Poloniæ regnū cū id tuto tenere nō poſſet, Cazimiro acceptis. XX. millibus marcharū argenti cōceſſit. Poſtremo aduerſus Anglos regi Frācorū militātes pfectus cū toto exercitu in pūio cecidit die. S. Rufi nefaſta Boemis cū regnaſ ſet annos XXXV. Carol⁹ eius filius q cū patre in Italia res geſſerat Imp. ex rege factus eſt Ro mę diadematis de more ſolennibus obitis Pragā tēplis ædificiis pſertim regia domo pulcher rima ornauit. Scholā liberaliū artiū in eadē ciuitate inſtituit. Pontē lapſum refecit. Pragēſem Baſilicā Metropoliticā fecit. Primus q filiū Tenceſlaū viuēs ſucceſſorē ſibi cōciliatis Electori bus malo qdē poſteris exēplo inſtituerit. Venceſlaus itaq; ingenio ſocordi captus in bello a lo anne duce Luſatię vt redimeret Marchio Morauię tunc captiuus liberatus eſt: Iterum a fratre Sigiſmundo captus e cuſtodia fugit tandem imperio abrogatus ab electorib⁹ ac Sigiſmūdus eius frater ſurrogatus eſt poſt quē regnū ad Ladiſlaū puerū regem item Pannoniæ: de quoi Pā nonia dicemus. peruenit. Hoc extincto Boemorū pars Cazimirum Cazimiri Poloniæ regis fi lium iure adfinitatis q ſororem ipſius Georgius duxerat: pars vero Mathiā Pannoniæ regem legerunt: tandem Georgiū Pogebratium regno pfecere virum auctoritate principem q rē diu p ladiſlao puero adminiſtrauerat. Huſſitarū tamen ſecta ingnatū Poſt Georgi mortē ad Vlatiſ laum Cazimiri fratrem poloniæ regē res Boemica puenit: deinde ad Io. Albertū: poſtremo ad Alexandrum: q dum hæc proderē viuebat. Et de Boemia qdē ſatis. Morauia illi exorientis par te continua montibus tantū & Amne Morauia diſcreta vini. frumētiq; feracitate mollior ali quantulū q̄ Boemia gens latrociniis dedita ad quā nō ſecurus vlli acceſſus Caput gentis Vo lagradenſis ciuitas quæ Olimicenſis poſtea dicta eſt. Oppida vero Brūna & Znoymia vbi Sigiſ mundus Imp. deceſſit. Hic igit multos annos regnatum. Nam boemi Roxolani Poloni Mora uio regi quādoq; paruere. Rex aūt ipſe Romano Imperatori. Ex his Suadocupus regū penulti mus primus xp̄anus fuit a Cyrillo fratre Methodii pſule Dalmatiæ cū tota gēte multiſq; Dal matarum populis in fide inſtitutus: quū Arnulpho Imperatori tributū ſolitū negaret vict⁹ ab eo in pūio clā fugā mutata veſte adripuit: ſoluſq; p ſaltus errans cum trib⁹ Heremitis tandem incognitus vſq; ad extremū pſancte agitauit ſeſe tantū in morte prodens Succeſſit hui⁹ filius Arnulphi libe ralitate q̄q̄ indignus. Is vbi de patre accepit exeremo corpus relatū honorifi ce tumulauit: verum irreligioſus homo vſq; adeo ſacerdotes deſpexit vt Methodium pſulem Sanctiſſimum quē ſupra nominaui q eū mane poſt longam morā e venatione redeuntē nō ex pectauerat ad ſacrificiū contumeliis inceſſerit paulo q minus manibus abſtinuerit. Quare me thodius fugiens eum ſacris interdixit. Quo paulo poſt mortuo Regnum Morauiæ ad Cæſares peruenit e q̄bus Sigiſmundus eā Genero ſuo Alberto regēdā dedit. Rebellātē ipſe Albert⁹ ma gno illato incōmodo ſubiugauit. Proceres in hac regione ex magna pte Huſſitarū ſecta conta minatos Ioannes Capiſtranus noſtra ætate frequentibus concionib⁹ emēdare conatus eſt. Ea ſiquidē hoc mō cœpiſſe traditur tēpore Venceſlai vltimi Ioannes Wicklene Schola exoniēſi no uos quoſdā codices in q̄b⁹ hæc Hęreſis ſcripta continebatur in Boemiam attulit ad ſcitiſq; ad hoc facin⁹ Ioanne Hus & Hieronymo Boemis doctrina linguaq; potentibus Res late ſerpere cœpit vſq; adeo vt vocati ii Duo in Concilium Conſtantienſe ad cauſam dicendam non ſolū errorēnō poſuerunt: ſed ſumma pertinacia ſupplicium ignis pertulerunt Cinereſne a Secta toribus colerentur in profluentem iactati Hinc Vicleniſtæ & Huſitæ appellati. Dictitabāt of ficium concionandi aut docendi Euangelii vel cuiuis licere exercere: præterea ſub vtraq; ſpe cie ſacramentum ſuſcipere: tum ſacerdotes more xp̄i oīa cōmunia habere oportere. Sed & hic aliæ ex aliis vti fit exortæ ſectæ Adamitæ Taboritę Orphani q Zyſka & Procopio ducibus fa cū dis & aſſertoribus acerrime illata refellebāt Iacobellus Conradus Rocazana Petrus angli cus Corruptores pro veritatis magiſtris ab eis culti. Quattuor reges Wenceſlaus Sigiſmun dus Albertus & Ladiſlaus Peſtem hanc extinguere continuis bellis non valuere. In locis enim natura munitis montibuſq; ingenti multitudine ſeſe abdiderant. Calicem pro vexillo in acie

pferẽtes vnde facile deiici nõ erat Ex quo malũ hoc impune vsq; ad hoc ſeculũ ſerpit. Polonia.

POlonia vtrãq; Viſtulę poſſidet ripã ex parte Germanię Sleſię Morauięq;. Ex pte Sermatiæ Lituanis leuoniis Gythonibuſq; cõiungit. Eã in minorẽ & maiorẽ diuidũt: minor vbi Cracouia: Secunda vbi Poſuania. Gueſna ſeptẽtrionali or. De ipſius origine qm̃ in Boemia q̃ ferebant dixi pauca q̃ reſtant ex eis regibus referã. Hic Vandali primũ fuere deinde Craco quẽ ex Croatia veniſſe & auctorẽ gñis ac primũ ducẽ fuiſſe tradũt vſq; ad Boleſlaũ p duces rẽp. adminiſtrauerũt. Deinde Boleſlaus Dux quũ Othonẽ imperatorẽ multis officiis demereret ad poſtremũ eũ ad ſe veniẽtẽ apud Poſnã magnifico ſumptu excepit. Ex quo rex primus ab eo ex duce factus eſt. longa deiñ Regũ ſucceſſione. ãno. M. CCCC. quũ Rex ſuperſtite tantũ filia deceſſiſſet hãc willelmus Auſtrię in matrimoniũ vna cũ regno accepit q cũ minime Polonis hõ germanis ſatisfaceret accerſitus Vlatiſlaus ex lituania tunc minime xp̃ianus q ſtatim inito principatu fidẽ recepit. Ex quo lituani Roxolaniq; ex magna pte regno adiecti Poloniæ ſũt. Cũ Tartaris feliciter dimicauit Prutenos bello maximo ſibi ſubiecit. Ex ſecũdo matrimonio duos genuit liberos Vladiſlaũ & Cazimirũ Quorũ Vladiſlaus maior natu patri defuncto ſucceſſit. Is ille q poſt ad Pannoniæ regnũ vocatus eſt Quiq; in Clade Varnenſi vna cũ Iuliano Cęſarino legato contra Amurathen Turcã extinctus eſt. Gazimirus alter frater q lituaniã ex hęreditate acceperat Poloniæ fratri ſucceſſit. Is demũ habuit liberos Vladiſlaũ q Poloniæ rex ac poſt Mathiæ regis mortẽ a Pannoniis accerſitus eſt Cazimirũ: de quo mox dicã Ioannẽ albertũ q Boemię Polonię q; ſucceſſit Alexãdrũ q lituaniã primo poſtremo Io. alberto nup defuncto vtrũq; regnũ obtinuit: ac Federicũ q pſul Cracouienſis ab Alexandro. VI. pon. in patrũ Collegiũ deinde Cooptatus Ante hunc Pii pontificis tẽpore pfuit ei Ciuitati pſul alter ac Cardinalis Spitigneus Vir litteris legitime imbutus Cazimirus aũt quẽ ſupra memorauí perpetuo cœlebs ac caſtus vixit nihilq; prius habuit q̃ fidẽ abſtinẽtiã iuſtitiã colere: res ei cunctas a patre delegatas in regno ſapientiſſime obiuit: demũ annoꝝ. xxv. decedens ac lituanię ſepultus in Beatoꝝ eſt numerũ relatus Sed ois facile ſupauit fama ſanctitatis Diuus Stauiſlaus eiuſdẽ vrbis pſul anno Sal. M. viii. interfectus a rege Boleſlao cuius hodie corpus in Baſilica Cracouienſi cõditũ venerãtur. Vltra Viſtulã Maſonię ducatus & podolia regio & Drauaniza Flu. ab eis dicti Maſouiã a lituania diducẽs ad polonos pertinẽtes. Et Gueſnenſis & poſuanenſis vrbes in ſacro codice cõſcripę Ad hos Callimachus Geminianenſis meus familiaris penetrauit vbi & litteris & ingenii ſolertia ex paupe diues magnope factus apd eos reges quibus erat dilectus añ hos annos deceſſit.

Cracouia a Craco Boleſlaus. Rex primus

willelmus auſtria Vlatiſlaus ex lituania primus xpianus Vladiſlaus Cazimirus Cazimiri liberi Vladiſlaus Ioannes albertus Alexã. litu. Sigiſmũd. Federicus. Car. Spitigneus. S. Stauiſla. pręſul Beatus Cazimirus. Boleſlaus. Gueſneñ. Ci. Peſuanieñ.

Sarmatia Europea.

SArmatas græci Sauromatas vocãt. oẽs em̃ teſte Plinio q extremi gẽtium ac ignoti ppe exiſtentes mortalibus degũt tã Europeos q̃ Aſiaticos communi vocabulo veteres Scythas appellauere: verũ a poſteris gręcis diuiſi vt Sauromatę vſq; ad Rha. Fluuiũ dicant & ex his Europei tantũ q inter Viſtulã & tanaim cõtinent. Ex pte vero Auſtri mõtibus Sarmaticis: a ſeptẽtrione aũt ſinu Venedico & terra icognita In hoc igit ſpatio iii pricipales populi ab auctoribus noſant Venedici Phenni Vindili Varini Gythones Burgũdiones Peucinii Baſternę Omani Roxolani Sauari Beſſi Budini Amorobii Geloni Geuini Alani Agathyrſi Arimaſpi Tauri Tactari. Flumina vero Boryſthenes Tyra Hypanis Axiaces Tanais & Palus Męotis. Mõtes riphei Arympei Aræ Cæſaris. Alexand. De huiuſmodi ſarmatis primus Rõanorũ triũphauit Domitianus priceps cruẽta tñ victoria Cęſis apud eos duobus iclytis Ducibus Aurelio Fuſco & Oppio Sabino. Poſtea longo interuallo Claudius. ii. itẽ priceps cæſis ex eis ad milia. CCC. His inuniuerſum enarratis ſingula nũc videnda Primũ ex his plures in germania diximus vt Phenos quos mira fœditate populos Tacitus dicit nunc Prutenos aut lituanos putauerim. Varinos nũc Varnos ſeu varnẽſes. Gythones Ptolemæo Guthones Tacito iidẽ populi non procul a viſtula collocantur. Omani prope polonos nunc Comanos eos appellant q regibus & nationi Pannonorum ſæpe moleſti fuere Burgundiones de quibus Plinius & Ptolemęus Hos in galliam migrantes cum galliam ſcripſi enarraui. Sauari Ptolemæo. Ii ſũt quos recẽtiores Auaros vocant: qui multas in Europa regiones depopulauerũt. Ad poſtremum in Italia Foro iulii duce Cacano pulſis longobardis ceperunt: Peucinos Tacitus dicit a gbuſdã Baſtarnas vocari ſermone cultuq; vt germani in hac pte & Vindilos ponunt vbi nunc Poloni de quibus mox dicam.

Domitia. Claudius. ii. Phenni. Varini Gytones Omãi nũc Comani. burgũdões Sauari q& Auari. Peucini ſeu Baſtarnæ

Res Vandalorum.

Vindili. Modigill⁹. Gondaric⁹

Indili Plynio Ptolemęoq; Hi ſunt quos ætas poſterior Vandalos appellauit: q olim Gădarico duce filio Modigilli q regnauerat prior annis. XXX. ex primo videlicet anno Gratiani Impii ſollicitati a Stilicone ăno Sal. circiter. cccc. pau cis añ annis q̃ Gothi Ro. caperẽt Gallias inuaſere: Inde in Hiſpaniam traiecto Pyreneo penetrantes loca circa Beticã q̃ Vandalia poſtea dicta ẽ occupauerũt vbi capta Hiſpali quũ Gandaric⁹ rẽplũ pfanare vellet ſubita morte corruiſſe dicit. Cui Genſericus ſucceſſit ex hiſpania poſt aliquot annos iubente Honorio a Gothis item

Genſericus

expulſi in Aphricã traiecerũt. Quã tũc Bonifacius Comes ab Honorio miſſus adminiſtrabat. Añ oĩa Hipponẽ obſidẽt vbi Auguſtin⁹ noſter ſeptimo obſidionis menſe deceſſit Potiti tãdẽ cũ oĩa diripuiſſent breui poſt tẽpore etrhuriã inuadũt claſſe ad populoniã applicantes vnde a Baſilico duce Leonis primi e gręcia cũ ingẽti Claſſe ad ſuccurrendũ i Italiã miſſo expulſi fuere Genſericus poſt hæc ex Aphrica vocatus Romã ab Eudoxia Theodoſii Iunioris filia Valenti-

Honorific⁹

niani itẽ Iunioris vxore contra Tyrãnidẽ Maximi q vrbis Impiũ occupauerat oĩa in vrbe diri- puit. Maximo lapidibus interfecto poſt dies. xiiii. Eudoxiã cũ filia Eudocia & placidia ſecũ in Aphricã abduxit: matrẽ ſibi filiã alterã Honorifico nato alterã Placidiã Olibio: q poſtea impa

Gumuta bundũ traſimũd⁹. Ildericus Gilimer

tor fuit matrimonio iunxit. Præter hæc Secta Arriana oĩa cõpleuit vt teſtat Iuſtinianus in Co dice de officio Pręfecti Procõſulis Aphricę Deniq; cũ regnaſſet Annos. xlviii. moriẽs Honoriſi co reliquit habenas q haud patre melior in oppugnanda fide poſt annos. viii. pediculari mor- bo miſere periit Deinde Guntabundus Genſerici ex Gũzone filio nepos annos. xxvi. Is Ilderi- cũ ex Eudocia & Honorifico filiũ hęredẽ relinquẽs iureiurando adegit ne Orthodoxis vllo pa- cto faueret at ille mortuo patre pio piurio cõfeſtim oẽs huiuſcemodi ab exilio reuocauit. Poſt eum Gilimer. V. regnauit annos vir iprimis crudelis: qui nec parẽtibus pepercit victus demũ

Alani.

a Belliſario acin Triumphũ ductus anno. lxxiiii. ex quo Genſericus in Aphricam ingreſſus eſt. Hic Vandalorũ finis vt auctor Procopius. Nũc cæteros exequar. Alanos: Ptolema⁹ in pte Scy thiæ ponere videt: Capitolinus in parte Daciæ Marcellinus Item q Ply. & Diony. poeta i hac Sarmatia Europea Ioſephus libro vltimo ait inter tanaim & Męotidẽ habitare ac inita cũ Hir- canis ſocietate Medos ſuo tempore fuiſſe depopulatos. Hi denũ fuere: q vno fere tẽpore cum Vandalis gallias deinde hiſpanias petierũt ſed breui & ipſi a gothis cum qb⁹ eãdẽ fere gẽtem

Agathyrſi. Geloni

& linguã eẽ Procopi⁹ dicit expulſi regnũ amiſerũt Agathyrſos & Gelonos populos Agathyr ſus & gelonus Herculis filii cõſtituerũt vt eſt auctor Euſtathius Ex his Agathyrſos dicit Me- rodotus cultu pſtare: eſſeq; ob origine græcos agricultores quoq; & optimã incolere terrã. Me la dicit eos ora fuco inficere q nulla delet aqua: ex quo Virg. Pictiq; Agathyrſi. Hi deniq; Bac-

Roxolani ruteni albi Moſcouii

chum ex india redeũtẽ excepere. ROXOLANI. Plynio Ptolemæoq; Roxani Straboni. Hodie vero Ruteni. Hi quondam aduerſus mithridatis Eupatoris duces dimicarunt qbus Imp. præ erat Taſius vt ait Strabo: Sed chriſtiani nunc ſunt græca tamen ſecta: lingua ſemidalmatica ſi cuti fere & lituania & Polonia vicinæ regiones: Bifariam aũt diuiſi qui dicuntur Albi vicini li tuaniæ ex nomine Fluuii Moſcouii dicuntur: ac Moſquã regiam habent cui præſidet Ioannes dux qui ex Helena Andreæ palæologi Deſpoti ſorore plures ſuſcepit liberos Hic ad mare vſq;

Moſqua.

Venedicum poſtremus omnium imperat Ex quo Strabo ait ſupra Roxolanos neminem habi- tare. Ibi ingens ſilua & homines ſilueſtres pellibus tantum Vrſorum quos venant tecti natura

Nogardia. Ruteni rubri

alioquin ſimplices melle victitãtes ac mercatoribus eo adnauigantibus pro frugibus pelles p tioſas cõmutãtes. Retinet inſup vrbẽ maximã quã Nogardinã hoc ẽ nouũ caſtrũ eoq; liguavo cãt: q̃ gręcũ ſolet hre pſulẽ Is fuit ętate nra Iſidor⁹ Card. Ruten⁹ ab Eugenio fact⁹: Hic lapis in medio foro quadrat⁹ quẽ dũ ciuitas erat libera q aſcẽdere poterat: neq; inde deiici princeps ha bebat. Huc adit tm pelliũ cã: moneta vtunt nõ ſignata. Alteri Rutení rubri appellati oriẽtalio res ac Boryſteni ppiores ſũt. De Tartaris loc⁹ lã expoſcit his vicinis populis arq; ifeſt loq. Hos

Tartari.

Ply. Tactaros vocat: ponitq; iter Tauros de qb⁹ paulo poſt dicã. Hi ăno. M. ccxxi. Batauo duce finib⁹ egreſſi ad mare vſq; balteũ defluxere: vicinoſq; accolas Roxolanos Gazeos q & lazi Pro copio dicuntur pterea polonos depopulati: poſtremo ad pannonios penetrantes omnem eam regionẽ triẽnio vaſtauerũt vt in pannonia dixi. Inter Boryſthenẽ & Męotidẽ cãpos habitanti acceſſos cum aqua: tum frugibus tectiſq;, a comnib⁹ neceſſariis carentes pecore abũdant. Vi- tã in tentoriis ducũt: equorũ inutiliũ ſanguinem potãt: cęteriq; vtiles equi inter niues vngu- lis hęrbas radiceſq; pquirũt: breuiq; cibo longas tolerãt excurſiones: lege ac lingua omnes vtũ

tur Maumetana: ac cū Turcis vicinis adfinitates ineunt. Septenis agūt sub principibus quos Cęsares appellant: Ex his vnus lituanis Ruteniſq; vicinior ac infestus Cæſar Caphensis dicit q; ppe Capham loca teneat est. eā id Castellū iuxta mare in taurica cherſonneſo munitiſſimū ditionis olim genuensiū nunc Turcarū. Cęterū Tartari ore sūt tetro & horrēdo: raſo sincipite a medio vertice ad vtrūq; tēp⁹: oblongis post tergū capillis lata facie p̄ſſis naribus: ore abraſo p̄ter labrū ſupius. Deinceps ad reliquos ſarmaticos. Budini απο των βοων και Δῑρευ ειρ φῑ curribꝰ vt plærīq; ſcythę agant a bubus tractis Amaxobii ſimile fere genꝰ αποτησαμαξησ και βι ου Melanclæni q; atris veſtibꝰ vtantur: anthropophagi. n. ſunt herodoto teſte Neuri eorū regionē olim ob ſerpentes reliquerūt incantores phibentē eſſe in lupū ſeſe aliaq; animalia conuertentes vt ait Euſtathius in Dionyſiū. Hylea regio mari quo abluit nomē dedit vt Plyniꝰ. Herodotꝰ ēt ſic ait Traiecto Boriſthene: amari imprimis eſt Hylea regio Val. poeta Mouit & hylea ſupplex cū gēteſyenē. Stephanꝰ tñ eā regionē pōti facit. Cimerii & Oretę iter ſauromatasii in Odyſſea nominātur. Hi ſecūdum Dionyſiū Achei sūt q; ſecuti Agāmenonē ſiue Ialmonēfiliū Martis regē Aſplendonum huc tēpeſtate delati. Plinius Cimmerios poſt Arimpeos ponit. Eſſedones Plynio: Iſſidoēs Hecateo: Aſſedones Alcmani poetę lidē populi. Arimaſpi ī hac parte Pliꝰ ponūtur iuxta Ripheos: quos Dionyſius Arimaneas vel Arimannos vocat Aeſchylus vero μονωπα στρατον q; ſagiptati ī quū ſint optimi alterū inflectūt oculū vt a paruis adſueti alterō meliꝰ cernāt. vnde ēt nomē auſpicati ſunt Herodoto Nā Ari ſcythice vnum ſignificat & Maſpos oculū. Idē dicit auctor ſupra Arimaſpos Grypes eſſe aurū ſeruātes. Hos prope Riphei sūt mōtes vltra vero Arimpęi habitāt Iuſti & mites Ply. dicit eos in nemoribꝰ agere ac baccis victitare: quos ſatis puto ex eorū eſſe genere Siluestriū hominum ſupra mihi memoratorum ſub Moſchouię duce degētiū. Ad Ripheos vſq; curſus Alexādri vbi eiꝰ arę ponūtur. Supra vero Hyperborei sūt mōtes quos nonnulli in Aſię pricipio ponūt de quibꝰ mox in aſiatica ſarmatia Nūc aūt verſus mare ponticū deſcēdēdo TAVROS gētem maximā pcurrā dicūt. n. nō a mōte vt qdā eruditꝰ nup nullo auctore ſcripſit. ſed ab aīali q; ibi oſyris docuerit boues aratro iungere vt tradit Euſtathius Nā oſyris dicit vniuerſū orbē agricolationē mōſtrando obiuiſſe Horū igit Plinius. xxx ppl̄os fuiſſe dicit Inter quos Tactaros ponit de q̄bus ſupradixi Apud hos diana taurica: Cui Iphigenia pręest: & victima humana ſacrificabat hic Tauroſcythæ q; mōtana tenēt & Curſus Achilleius & Taurica cherſōneſus oblōga in mari ꝓtenſa mō vittę mille ſtad. Eo vſq; dicūt Achillē p̄ſecutū Iphigeniā fuiſſe raptā ex Aulide in ſcythiam a Diana: quū ceruā pro ea ſuppoſuit ibiq; moratū cū ea rem habuiſſe nōnulli aliū Achillē eius regionis regē illius amore captū fuiſſe dicūt: hęc Euſtathius in Diony. Ply. ait hāc peninſulā ad formā eē gladii ī trāſuerſū porrectā & ab exercitatiōe Achillis cognoiatā eē achil. curſū Ab hac. cxx. mil. iſula ī pōto ē Achillis tumulꝰ appellata de qua in pōto dicā: & ꝓmontoriū Achilleū cōtra Cimeriū Boſphorū Ptolemęo. Cherſonneſus taurica moribus & elegātia græca libertate quondā a Rodonata vt auctor Ply. In hac vrbes nobiles Theodoſia & Pāticapeū metropolis Boſphorianoꝝ a Panticapeo Aetæ regis filio ædificata q̄ poſtea Phanagoria eſt Appellata. q; fanariū ſit acforū circa incolentiū Europeoꝝ Euſtathio: ꝓterea nympheū Partheniū Charax mons: ſinus Carcinitꝰ. in Iſthmo Noua mœnia Boſphorus cimerius lat. XX. ſtad. qui os Mæotidos appellat De męotide vero ipſa in ponti diſcriptione dicam Erullos. inſup fortiſſimā gentem in ſarmatia flumen ſupra Iſtrū habitare Procopius de bello go. ſcribit q; vt ait ſenio cōfectos: ſeu morbo adfectos ob pietatem interficiūt: vxor defuncti iuxta tumulū laqueo ſe ſuſpendit: infamis qui huic deſit officio: longobardos olim vicinos Anaſtatio Imperante ac Duce Rodulpho infeſtauerunt: quē ducē cū eēt abiniuria belli aliquādiu quieſcēs a ſuis vti ſegnis inſimulatꝰ pugnare rurſus coactus cum multis eorum millibus cecidit. Exercitus reliquere antiquā patriā repetentes cum Rogis cōſtitere Deīde in Italiā vna cū Gothis cōmixti venerūt poſtremo obfamē pars gepedarum gentis vicinę militiæ ſe Auctorauerunt: pars in Thylen inſulam ſe contulere. Iuſtinus princeps eos primum xp̄ianos fecit eorum ſępe anxiliis vſus Gothos quoq; Trazitas Procopius hic ponit & Vnnos. Flumina hic primum Tanais Europæ terminus græco vocabulo porrectus extenſuſq; dicitur q; longe fluat: Barbariis quandoq; Silis nunc Vola vocatus. Nam plærīq; Fluuii barbara ſibi vſurpant nomina vt Nilus Thermodon Araxes Eridanus. Tanais igitur e Ripheis montibus oritur Ptolemæo: e caucaſo Dionyſio: e magna vero palude Herodoto: quibuſdam aliis nullum certum habet principium. Hic græcorum Colonia quondam fuit a Polemone Colchorum rege diruta quum miniṁe obtemperaret. Cōmune

Budini. Amaxobii. Melāclani. Neuri hylea regio Cimmerii & Oretę Ialmon. Eſſedones. Ariaſpi.

Grypes aurū Riphei Arimpei. Arę alex. Tauri populi. XXX Tactari Tauroſcy. Curſus achileus

Achillis tumulus Achilleū p mōtorium Cherſon Theodoſia Pāritapeū. Phanagoria. Nympheū Partheniū. Charax mons. Sinꝰ Carci. Iſthmos. Noua mœ. Boſphorus Mæotis Tanais Rogi. Gepedę. Gothi trazaitę. Vnni. polemon

Boryſthẽes Axiacesſeu Hepanis: Chrones rubon. truntus. Cherſinus. Erulli.

id emporiũ eius regionis: nunc in eodẽ loco caſtellũ eſt Venetorũ Tana: vnde pelles & mancipia exportant q̃ Sarmatæ mercant appellantq; carcaſos. Boryſtenes ingens ſarmatiæ flu. a mõtibus exit Venedicis & p fines ſarmatiæ in pontũ Ptolemæo: Plynio aũt & flumẽ ẽ & lacus & oppidũ & gẽs: vocat q; a barbaris Neper: qui tartaros a lituan| diuidit: ꝑterea Tyta & Axiaces quẽ Hypanim ẽt vocãt: barbari vero Neſter ex peucinis mõtib⁹ in pontũ. Flumina ꝑterea e mõtibus venedicis in ſinũ eiuſdẽ noſis Ptolemæo Chrones. Rubon. Truntus. Cherſin⁹.

Sarmatia Aſiatica.

rha rhymnium Rabarbarũ hyperborei

Armatiæ Aſiaticę limites Ptolemæus intra Tanaim & Rha. fluuios Mõtesq; Caucaſũ & Hyperboreos cõcludit in Quo ferme Spatio populi clari ſũt Rombitani Melãcleni Zigi Vnni Turcę Amazones Hyperborei Gerri. Hippophagi. flumina vero. Rha Rõbites Rhymniũ vnde & montes Rhymnici Rha ĩprimis maximus ãnis apud quẽ inqt Arrianus Radix naſcit medicamẽto nobilis Qđ Rha ponticũ ſeu Rha barbaꝝ vocant Orit ex Hyperboreis flexiones facit ſimiles Tanai inter ſe aduerſas ab Alexandro alter Tanais putat⁹ De Hyperboreis q ſupra Ripheos habitãt Plynius dicit Eos inter antipodũ ſolis occaſus & noſtrũ oriẽtẽ putari a nonnullis ſemeſtrẽ diẽ habere maneq; ſerere & veſperi metere Dom⁹ his nemora: nullũ morbũ perpetuã ſalubritatẽ ętatem q̃ longam ad mille annos ꝑcul a lite & iniuſtitia. Herodotus contra nullos eſſe Hyperboreos dicit aut ſi ſũt neceſſe & Hypernotios quoſdã eẽ. Poſſidoni⁹ eſſe qdẽ eos adfirmat verũ habitare iuxta alpes Italiæ Polybius ait ſupra Tanaim verſus ſeptẽtrionẽ ignota eſſe oĩa ſomniareq; ſiq de his loquũt aliqd vt ſcribũt. Rhombitani Accolę fluui ſunt Rhõbitis Strabo Ptolemæus maiorẽ & minorẽ ponit Rhombitẽ paulo poſt Męotidẽ ex Rhomborũ frequẽtia nominatũ Zygi de qb⁹ Marcellinus ait. Immani diritate Zygos & Napas Dionyſius poeta ꝑter zygos ponit etiã Sindos inter Sarmatas. Vnnos. Supra Caſpios & Albanos ponit Dionyſius Simacatus qdã eſt auctor Euſtathio in deſcriptione orbis Vnnos circa Boreã & oriẽtẽ cõſiſtere eoſq; Turcos a Perſis appellari. Alii ſũt vnni Europei De qb⁹ Procopius lib. v. ſic ait. Apud Mæotidẽ Cimeri habitãt antiqt⁹ noĩati nũc aũt Vnni qb⁹ olim rex qdã Impabat q duos habebat filios Vturgur & Cutrigur Hi inter ſe regno diuiſo vtrãq; ripã Męotidis oſtii ĩcoluerũt Donec paulati Iſtrũ traicilẽtes cũ valido exercitu loca ĩperii Ro. populati ſũt. Hoꝝ alter Vturgur⁹ domũ poſtea reuerſ⁹ circa eãdẽ cõſedit paludẽ Cutrigur⁹ aũt Ro. Imp. negotiũ faceſſebat occidẽtẽ verſ⁹ late loca occupauit. His vicini apud mœotidẽ ſũt Gothi Trazitę appellati remoti ab aliis gothis: q viſigoti dicũt hos traiicere conãtes Iſtrũ Vnni ſępe reppulerũt: vſq; ad pontũ habitant Euxinũ ĩter dierũ. XX. Ariana colunt ſectam miſereq; ad Iuſtinianũ. Anno ei⁹ Imperii. XI. oratores quattuor vt ꝑſulẽ eis mitteret quũ alter apud eos eſſet extinctus hæc Procopi⁹ diuerſis in locis in eodẽ libro Ex qbus depndimus Vnnos q pãnoniã ceperũt Europeos fuiſſe colonos: forte Vnnorũ aſiaticoꝝ de qbus hic ſcribimus: Hoſq; ſimul eandẽ eſſe gentẽ cũ Turcis & Iazis & Zanis qui a Iuſtiniano ſupati ſunt ꝑ Theodorũ vt auctor eſt Agathias. Verũ diuerſis cognominibus appellati ex ducibus plærique nomen habentes Reliqua Vnnorũ in hiſtoria pãnonię proſecuti ſum⁹.

Rhõbitani Rhõbites Zygi. Napę Sindi. Vnni Simocatus auctor. Vnni turcę Gothi trazitę.

amazones. Edil Flu. Rha. Trogus.

AMAZONES. apud Rha Fluuiũ Sitę. hodie quoq; a noſtris Coſmographis in inſula ponunt: Edil fluuii quẽ Rha dicũt eẽ. De his Trogus li. ii. ſic ait. Duo fratres Scythæ cũ exercitu apud Rha flumẽ conſtitere. Ibiq; poſt multos annos cõſpiratiõe vicinorũ qb⁹ erãt infeſti trucidant. Hoꝝ vxores q cũ eis aderãt in aduena terra ſũpta mulierũ manu ſeſe tuent cõtra viros: Quib⁹ tm̃ cõcubitus cã admiſſis mares filios interficiebãt: Fœminis dextrã adimebãt mamillã vnde noſis etymologiã ſumpſerũt. Primę earũ reginæ Marpeſia & lãpades his Orithya & Antiope ſucceſſere: cõtra quas ꝑfecti Hercules & Theſe⁹ victoria ſũt potiti: Menalippe & Hippolytę ſororibus Antiopes capt| Deinde Pantaſilea Orithyę ſuccedẽs & in bellũ troianũ ꝑfecta cũ toto exercitu. Hoc itaq; mõ ex ſucceſſione vſq; ad Alexãdrũ magnũ durauere: in hãc ille ſententiã: Strabo autem libro. XI. Eas dicit Indicio eſſe late quõdam dominatas fuiſſe ciuitates ab earũ reginis cognominatas in Aſia vt Epheſus Smyrna Myrina Paphe & aliæ complures De Thaleſtri regina q; in Hircania cum Alexandro prælio concurrerit vt qdam Scriptores tradũt non adſeueuerat. Herodotus de hoc genere refert Amazones Themodonta Paphlagoniæ incoluerũt quę cũ in ſedibus ſuis a græcis eſſent debellatę Congregatæ vna pontum Euxinum contra eos traiicientes a ventis reiectæ in Mæotidẽ deſcẽdentes oẽm eã Regionẽ depopulatæ ſũt

Strabo Thaleſtris regina Herodot⁹.

Quumq; essent specie pulchræ pacẽ cum iuuentute ob venerẽ fecerunt simulq; Tanaim transeuntes iter Triũ dierum versus orientem cõsedere vbi nunc sunt apud Sauromatas vt verosq dã volũt istrũ traiicientes cõtra græcos vsq; ad Ariopagũ venere vnde nomẽ abillis loc⁹ tãq; a marte reiectis adsumpsit. Hęc herodot⁹ Dionysius quoq; poeta eas Thermodonte hucmigrasse dicit αμαζονεσ πλαχθειραι πατρηθεν απορομθιθρμοελοντοσ. ¶Res Turcarum.

Maugmet. Imbrael. Mucaleth turca.

VRcæ in hac parte inter Sarmatas Asiaticos supra Caspias portas cõmemorant Plynio. Melaq; Qui vastas dicit eos colere solitudines aliq; venando. Ptolemæo Tusci in eadẽ pte ponunt. Simocatus historicus vt tradit Eustathius ait Vnnos a persis Turcos vocari de his itaq; Scilix græcus auctor qui historiã scripsit Constantinopolitanã sic refert. Turcorum genus Vnnicũ ẽ circa caucasum mõtẽ gẽs maxima atq; libera. Quũ Saraceni late dñarent in asia atq; inter se dissiderẽt. Maugmet princeps Persidis & medię contra Imbraelẽ itẽ saracenũ Babylonię principem auxilia Turcorũ adcersiuit. Illi duce Mucaleth: victoria potiti ad impiũ Persię adspirare cœperũt: pfidiaq; in Araxis ponte constituta a Saracenis ne Scythæ trãsirent in Persiã amouere conarent phibiti manu valide prę domo duce Strangolice cõtra exercitum Maugmet veniunt ac tandẽ potiunt. Toti⁹ Persię Strangolix Sultanus efficit ruptisq; caucasi claustris Turcas alios euocat vicinis bellũ suscitat Babylonem Pissasirio rege supato in potestatẽ redigit contra Carbessen Arabiæ principem bellum primum p Cuelmam legatum deinde per Asan fratris filiũ infelicit gessit amissis copiis ac pfligatis: verũ alii atq; alii isurgẽtes huius nationis totã Asiã occupauere. hæc Scilix. Otho aũt pful Phrisingẽsis dicit eos egressos e finibus anno Sal. DCCLX. regnante apud francos Pipino: Asiã occupauere ac cũ saracenis de vna lege conuenere quum prius vti reliquí scythæ Idola colerent. Insequentibus deinde tẽporibus diuersi ex his duces ac principes loca diuersa cepere. Soliman⁹ Niceã vsq; ad Hellespõtũ & Tarsum cilicię qui in prima expeditione Hierosolymitana expulsus a nostris cũ tota familia fuit Ducath Damascũ omnẽq; regionẽ Decapoleos. Assungur Alapiã. Anexianus Antiochiam cũ modicis finibus: nã vsq; Laodiceã Syriæ Calipha Aegypti egẽte Saracenica possidebat regiones. Post annos circiter. LXXX. regnãte apud Hierosolymas ex nris almetico Syracinus Notandini Damascẽni principis dux simulatione ferendi auxilii Calyphę Aegyptio q tũc a nostris oppugnabatur eũ obtrũcauit Soldanũq; se primũ Aegypti constituit. Hui⁹ Saladin⁹ successor Hierosolymæ Syriæq; regnum nostris expulsis in potestatẽ recepit pcessuq; tempor⁹ & ipsi Saraceni cũ nomẽ ex Turcis qđ inter Arabes versarent vsq; in hodiernũ diẽ accepere ppetuaq; postmodũ lege sanxere nequis Turca aut in secta Maumetana natus Sultanus esset sed aut xpianus fidei desertor aut alterius nationis captiu⁹ ac seru⁹: insequentibus deiñ sęculis anno circiter. M. CCL. Quattuor e pside familię cũ toridem ducibus ac exercitibus late p Asiam pq; Europã vagati sunt. Asembeci Candelori Caramanni Otomanni. Candelori Sinopẽ regionẽq; circa pontũ ceperunt. Caramanni Ciliciã quorũ vltimus Habramus auxilium cõtra Otomannos a pio Põtifice p oratores petiit. Vtraq; igit familia a Maumethe Otomãno pulsa adopes Asambeci confugit hic Asambecus Vsuncasan appellatus vna ex quattuor Familiis in pside regnabat olim potẽtissimus apud Tauros ciuitatẽ ab eis vocatã regiã cõstituerat ac otomannis plures ademit vrbes cũ Venetis ex ea cã fœd⁹ iniuit oratorq; Venetorũ Catherin⁹ Zenus ad eũ missus Anno. M. CCCCLXX. multas eius opes testabat se vidisse contra Othomannũ ad Septingẽta hoim millia coegisse ipsum in castris venari solitũ Equos siluestres qbus vescebant. Prusiæ ac Naliæ regiones hostiũ depopulatũ esse Deniq; Capadoces Armenos Mesopotamios Vicinosq; circa populos ois subegisse. Aliæ quoq; litterę Securani Genuẽsis qapd eas nationes negociabat ad Sixtũ pon. eodẽ fere anno idẽ testabant prerq; ct Sarochũ nepotem magni Tamerlani ab eo expugnatũ apud mare Gaspium Samorcantẽ vrbẽ primã Amazonibus tenet. Hiensele regẽ Babyloniæ cum toto exercitu supatũ Aegypti Sultanũ ob formidinẽ ad Fœdus ineundũ cõpulsũ. Quę oia p⁹ eius mortẽ desciuere filiis nõ pari virtute aut felicitate succedentibus. Ex quo Otomãni ac alii multa de eo⁹ impio abstulerũt Nup vero anno. M. cccccii. excitat⁹ ẽ in pside vir bubulcus & Idiota: nomine Sophi q se pphetã dei noiat respon-

scilix autor

Otho pful.

Strãgolix.

Solimanus Ducat Assung. Syracinus. Norãdin⁹. Saladinus.

Turcarum familię. iiii. Candelori. Caramani.

Assembeci Vsuncasan

Sophi.

saq; dat aptaq; facie more Mesceos populos audit magnoq; cũ exercitu igtessus vicinas nationes subegit Otomãnis maxie aduersus qbus multa iã abstulit eaq; antiqs possessorib⁹ & diis Assembeci Nepotibus tradidit. Armenos xpianos vltro obuiã ob metũ pcedẽtes bona spe iussit esse

OTOMANNI, aũt quos e Quattuor descripsi

mus familiis eodem tempore Otomāno Duce in asiā primum minorē irrupere. Hic ēm ex hu
mili fortuna ob virtutē rei militaris magnū sibi nomē in Turcarū gente parauerat. Cuius fili
us Orchanes supra nidū paternū in Thermodontem & Bithyniam transgressus caput extulit.
Huius itē Amurathes rē maiorē adauxit. Duobus siquidem de impio grecorū certantib⁹ ab al
tero auxilio adcersitur pacta Callipoli quā adsecutus primus Turcarum paulatim p dissensio
Orchanes. nē principū grecorum in Europā in Thraciā primo deinde in reliquā greciā man⁹ iniecit. Hu
amurathes ius e duobus superstitibus liberis alter Solimanus breui decessit. Alter Pazaites paterno suc
Pazaites cessit Imperio maiorū fama non inferior Thraciā Mœsiāq; magna ex pte subegit maiora facia
le cōsecutur⁹ si p ei⁹ infœlicē exitū licuisset: capt⁹ siquidē a tāberlano de quo viro iter Parthos
postea dicemus in caueaq; vinct⁹ catenis mō feræ circūducebat. Filii hac clade accepta cuesti
giop Thraciā fugientes a grecis capti sūt e quibus Celapinus natu maior inutili quidem no
strorū cōsilio ad recuperandū paternū regnū dimissus obiit supstite filio Orchane pupillo quē
tutor ac patruus eius Moses cupiditate adrepti imperii de medio sustulit qđ deniq; & ipse fi
Celapinus ne liberis extinctus fratri Maumethi reliqt. Hic igitur primus danubiū traiecit multasq; eor
Moses ciuitates tributarias fecit huic Amurathes filius successit quē aliquādiu grecus imperator
Maume Asiā traicere conātē intercluſit demum vbi eo penetrauit: Muscaphā Pazaitis filiū regno pa
thes. terno spoliatū agētē contra eum excitauerūt. Quo victo Amurathes solus rerum potit Thes
Amuta- salonicāvi captā diripuit Epirūq; ac Aetholiā subiugauit Sinderouiā Georgii Despoti Seruię
thes Soceri sui vrbē expugnauit cū cētū armatorū millibus Pānoniā ingressus obtinuisset nisi com
meat⁹ per anni pœnuriā defuissent bis tamen pannonios bello fudit semel apud varnā in qua
Vladislaus rex cum duce Ioanne hunadis & Iul. Cęsarino legato profligatus fuit de quo quid
deinde fuerit incertū nō amplius visus est Ioannes vt peritus rei militaris fatū p̄dixerat nō cre
ditus sese ante finem pugnæ in tutum recepit. Legatus fugiēs dū aquaturus equū in amnē in
gredit a latronibus pānonijs trucidat⁹ in medio campo iacuit. Post quā victoriā Amurathes
simul cum aliis rebus gestis iam satis gloriæ peperisse putans vitę tranquillitati cōsulere dein
Maume ceps statuit. Itaq; cura reę Maumethi puero & eius magistro Calibassæ tradita ipse Imperio
thes se abdicans secretū petiit. Reuocatus paulopost a suis contra Ioannem hunadis iterū aduer⁹
eūtē rursus victoriā retulit arcę ireę secessit. Morit apud Prusiā Bithynię ciuitatē quę erat an
te captā Constantinopolim Otomanoręgia. Maumethes igit defuncto patre instituta maio
rū pro ingenio correxit rem domi foriscq; legibus ordinauit. Constantinopolim expugnauit au
ctus deinde viribus ad albā inter Danubii & Sauī confluentes Castrametatus Magnā a nostris
plagam accepit. XXX. fere millibus e suis desideratis. Fuere in eo exercitu tres Ioānes Vaiuo
Idrūti expu da dux regis Pannoniæ Io. Caruagialla legatus, & Io. Capistranus ordi. minor sub Calisto. iii.
gnato Post hæc Seruiā inuasit eius despotus Georgius relicto defensioni filio in pannoniam aufugit
Trapezuntē deinde ac boinā fugati s eorum principibus subegit omni deniq; feregręcia cū
Peloponneso Macedoniaq; ac Illyrico potit⁹ i Italiā ad extremū Penetrauit. Idrūto capto i quo
bello per Triēniū gesto flos ois Italiæ absūptus est: benigne nobiscū egit dei prouidentia aucto
Pazaites re inter hęc de medio sublato. Ad cuius nūtiū mortis Sixtus pon. qiam defuga in galliā & al
Zizimus ma vrbe beatis apostolis qui eam tuerētur relinquenda cogitauerat cū patribus ac plębe deo
gratias agens tabernas claudi: Iustitiū ac triduale sacrū indici Iubet. Maumethis igitur filius
Pazaites qui nunc imperat rem paternā suscepit expulso Zizimo fratre qui Rhodū primo dein
de in galliā postremo ad vrbem Romam ad Innocentiū. VIII. captus cum custodibus Rhodio
rum militum venit; obuiam Franci. pon. F. procedente exceptusq; publice in senatu pontifi
cem deinde patres more suo consalutauit mox custodiæ traditus est donec ab Alexandro suc
cessore ablatū Carolus. VIII. Rex Gallorū hinc secū Neapolim duxit qui paucis post dieb⁹ ve
neno extinctus maximi initium mali nobis fuit: nam rem turam fore xp̄ianis frater per oratorē
pontifici se receperat eo incolumi. Igitur Anno. MCCCCLXXXXVIII. excursiones in Car
Carni. norū regionē transmisso Taliauento fecit multa fidelium millia trucidauit. Biennio deinde
Methone post longa obsidione Methonen cepit omnibus ad vnum oppidanis cū p̄sule necatis: frustra
capta subuenientibus Venetis. Postremo gallorū classem suppetias ferentē apud lesbū p̄didit: q̄ sin
gula aliis etiā in locis mihi repetita.

Finis Lib. VII.

ILLYRICVM

Llyrici ab Illyrio Cadmi & Hermionis filio: vt tradit Euſtathi⁹: cognoſati. Quoꝝ ſepulchrũ ꝓpe Ceraunia cernit. Huc em̃ e Thebis pfecti in ſerpentes mutati fuerũt: poſtq̃ Cadmus Martis draconẽ q Dyrcẽ cuſtodiebat iterfecit. Ratio fabulę (vt idẽ dicit) ꝙ hõ greꝯcus & politicus mores induerit Barbaros: & victũ ferinũ. Appian⁹ autẽ aliã reperit originẽ Polyphemo videlicet: & Galateę tres fuere filii Celt⁹ Galat⁹: & Illyri⁹ q totidẽ cõſtituere ppl̃os. Illyrio deĩ de filii Achilles Autari⁹ Dardan⁹ Med⁹: Taulauri⁹ Perrheb⁹. Filię quoꝙ Partha Daorta Daſara. A gb⁹ Taulantii Perrebi Achillei Autarici Dardani Medi partheni Daſaraci Darſii ꝓdiere. Autario ipſi Pãnoni⁹ vel Pęon⁹ poti⁹: & Scordiſc⁹ fili⁹ fuit. Pęoni vero Tribalus a qbus pariter nationũ cognoĩa traducta ſunt. Hæc ille. de Illyriis flor⁹ ait ꝙ primo bello punico regnãte Teuca muliere populationibus non cõtenti licentiæ ſcelus addiderũt legatos Ro. ſecuri percuſſerũt pfectos nauiũ igni cremauerũt. Idq; quo idigni⁹ fieret mulier imperabat. Itaq;. Cn. Centimala duce late ſuperati fuerunt. De eadem regina quę Agronis regis vxor fuit Polybi⁹ ſic ait Illyrii ſępe eos: q ex Italia nauigabãt. Et ex Phœnice mercatores deprędabant. Romã cõqueſtũ ad Teucã reginã. P. Iu. &. T. Coruncanum miſerũt alterũ eoꝝ liberius locutum poſtea diſcedentem in itinere iuſſit interfici contra ius gentiũ. Ita miſſus. Cn. Cẽtimala cum exercitu Teucam ſuperauit: illa ſeſe in vrbem Rhizonem recepit: & procul a mari in ipſa Rhizõis fluuii Ripa pacem fecit: hac conditione vt tributum daret omni Illyrico excederet paucis exceptis locis. vt non vltra liſſum ei nauigare liceret. De Illyriis poſtea: vti Liui⁹ teſtat. L. Manlius prætor capto gentio rege qui rebellauerat triumphauit. Deinde Scipio Naſica conſſ. expugnato Delminio vnde Dalmatę dicti ſunt. Ampliſſima ciuitate. Mox. Q. Metellus cognomento Dalmaticus. Poſtremo Aſini⁹ Pollio Auguſti tpe Salona oppido munitiſſimo in poteſtatem recepto. Inſequentibus vero tpibus Sclaui dicti ſunt: a græcis aũt Sclaueni gens Scythica luſtiniani tpe in Illyricũ irruere: multaſq; ſtrages ediderunt. Contra eos imperator exercitum miſit Germanoum qui multos ex eis interfecerunt. Sclaueni nihilominus prædas egerunt: & incõmoda multa vicinis intulerunt. Iſtrumq; nequeũtes tranſire ſe domũ receperunt. Poſtea vero paulatim Gepedis militantes ſupra capita omnium emerſere ac Iſtrũ tranſeũt es imperii Ro. loca occupauere. Interq; Illyricos conſtitere. Catalecto vtunt ſemiſtytico ac pprio in ſacris vſq; litteris ac ſacrificiis conceſſione pon. ac ſancti præſulis eorũ Cyrilli magiſtratus ac principes Banos appellant. Dominat nũc partim a Pãnonioꝝ Regib⁹: parti a venetis: ligneis habitant plærunq; ędificiis culmo cõtectis præter paucas littorales vrbes in quibus humanius degunt. Tellurẽ optimam colunt vbi teſte Ariſtotele bis grauidę pecudes & quater in anno tõdent. Regionem omnẽ Ro. vt eſt auctor Rufus: in prouincias. xvii. diuiſere Noricoꝝ. ii. Pannonioꝝ totidem Valeriam Samenſem Dalmatiã Mœſiam Dacoꝝ. ii. Subditione Macedonię ſunt. vii. Macedonia Theſſalonicẽſis Achaia Epiri. ii. latitudo totius Illyrici. Ply. paſſuum mil. CCXXV. ab Arſia vſq; ad Drinum. DCCC. Adrius mõs Straboni mediam vt Appẽninus Italiam deducit: hic Adriaticũ inde Pãnonias reſpiciens. mutat aũt proĩemęo in itinere nomina Ocra Carnus Bebi⁹ Alban⁹ Adulas Getius Scardus ꝓ varietate regionum appellatus hunc ꝓter Rufum diuus Hiero. Alpes Iulias vocat quẽdam deſcribens locum inter Conſtantinopolin inquit & alpes Iulias: duobus principalibus abluit rota regio fluminibus Sauo & Drauo citra Adriũ: vero aliis minoribus Edanio Ticio Narõe Rhizone Drilone. Drino omnibus in Adriaticum erumpẽtibus ſinum. Populi aũt inter idem mare ac mõtes hi ferę nominãtur Iapydes Lyburni Illyrici Dalmatæ: Dryopes: Cerauni: Iatę Chelidonii: Hyelles confuſi fere omnes Iapydum: & Liburnorum ciuitates. xiiii. Conuentum Scardonitarum petebant Ius latii habebãt vt auctor Plynius Iapydes ex Gallis illyriciſq; nati cum latrocinarẽtur victi ab Auguſto: vt idẽ refert fuere. Hyelles Cherſonneſum habent teſte Apollodoro qui Hyllis appelatur habens ciuitates. xv. ad hos Argonautæ deſcenderunt abiis etiã Iaſon didicit tripoda phœbi eo aduectum abſcõderet qđ fatum erat illam terram inexpugnabilem fore vbi Tripos eſſet dicti ab Hyllo Herculis filio & Melitus Aegei fluminis filiæ. Qui apud Pheacos natus non tulit eſſe ſub Naſitroo. Itaq; cũ parte Pheacum venit ad Croniũ ma-

Teuca regina Argõis vxor.

Cn. Centumala.

L. Manlius Gentius

Scipio Naſica.

Qu. Metel. Aſini⁹ pol.

Sclauorũ origo.

Sclaueni.

Bani magiſtratus.

Illyrici diuiſio.

Adrius mons.

Alpes Iulię

Iapides

Liburnus

Dalmatæ

Dryopes

Cerauni

Iatæ

Chelido.

Hyelles

Hyllis.

Delmataꝝ oppida. lx.

re:auctor Eustathius Delmatarũ oppida ad.LX.fuisse ex magna parte ab Augusto incẽdio vastata testat Plynius ex his in ora post Arsiam ponunt Ptolemæo: Aluolua: Flamona vbi flumen hodie vocant Senia nunc Signia qua breuiore itinere ex Italia transmittũt Pannonias petituri. Enona nũc Nona. Phanates qui sinui Phanatico nomen dederũt. Ius latii habebant Iadera colonia: pro qua bellum diuturnũ inter Venetos & Pãnonios Scardona incolumi adhuc nomine vbi olim cõuentus. Sicum nunc Sibinicum Spalatum Plynio cõmemoratũ olim Diocletiani palatium Eusebius in Chronicis Diocletianus haud lõge a Salona in villæ suæ palatio moritur. Hinc Halmissa octo fere passuũ mil. procul arce nobilis sicl odie vocata inter quã & Salatum tractu maritimo ad montes vsq; pertinet gens quæ q; Diocletiani genere se ortã iactat eoq; locũ Politicã quasi remp. appellant iuribusq; suis viuunt in hodiernum diem Senatu Veneto pmittente. Sinus deinde pãditur. Chelonius Narona Colonia Plynio, hodie Narẽta ad nihilum fere redacta Naro quoq; fluuius eidem ponitur Ptolemæo Narbo & Strabo in vtroq; menda. Epidaurum a Gothis dirutum Colonia Ro. e cuius ruinis Ragusia iuxta ędificata libera nunc ciuitas tantũ Turcis tributaria. Hoc Epidaurum Pausanias & Strabo Limiram cognominant: q; portuosum sit. Alterum Epidaurum in Polopõneso vbi Aesculapii templum Rhizinium. Plynio Polybio aũt Rhizo oppidũ ciuium Ro. & amnis vbi nũc Catharum cernit arce Venetorum renouatũ oppidũ. Butua uiũ plynio Ptolemæo Butua priscum retinet nomen a Cadmo Aegyptio condita dicta q; bubus ad currũ iũctis huc cõmigrauerit vel a Buto ægypti ciuitate auctor Stephanus Antibaris nouo noie vrbs Metropolitana: Quæ ex Docleatium vicina ciuitate ruinis creuit. Præsul est vnus nunc vtrisq;. Olchinium qdantea Colchinium dictũ est: a Cholcis cõditum: vt auctor Plynius nunc Dulcinensis ciuitas deinde Drino fluuius Ply. Ptolemæo Drilo is est quẽ Boliana Dalmatæ appellant. Post eũ Drin⁹ Dalmatiæ, Albaniæq; terminus. Est item alter iuxta minor eiusdẽ nominis: qui lacũ efficit in Drilonemq; exit post Drinum vero Lissum oppidum Ciuium Ro. ab epidauro. C. mil. pas. distans vt auctor Plynius nunc Alexiensis dicitur ciuitas de qua deq; aliis in Albania locis. Nam & albanos eos Ptolemæus vocat in Macedonia dicem⁹. Intus aũt sunt oppida Scodra Ciuium ro. a mari. xix. pas. mil. distans. vt Ply. nunc Scutarẽsis ciuitas ante hos annos. xxx. a Venetis possessa deinde a Maumethe Turca ingenti obsidione pressa ac demum in pacis conditione recepta Delminiũ vnde Delmatæ appellati supra Liuio cõmemoratũ nũc damna vocatum haud longe a Scodra. Salona a polliõe vt supradixi expugnata Tribulium Ply. nũc Tibuniensis præsul in Codice descriptus Diocleatę vbi nũc Dioclensis vrbs diruta falso a quibusdam Diocletiani ędificium existimata quãdo plynio ponant. Supra Istros Carni sunt lata regio a foro iulĩ sibus incipiens atq; ad montana pertinẽs. Germani eam carithiam vocant: quasi carnithiam corrupto vocabulo q̃q̃ nõnulli alteram faciunt eadem tamẽ est gẽs Dalmatica quidem & ducib⁹ Austrię subiecta. In hac Iulium Carnicum ptolemæo plynioq;: qđ ex loci situ Golitiam q dam esse contendunt: Cui præfuit ętate nostra Henricus comes vir turpissim⁹ æque corpore atq; animo qui filios indolis longe meliores ac matris nobilitatem referentes reliquit. est etiã in hac labatũ oppidum ex nomine fluuii vicini quem Ply. Neuportum appellat vnde descendit argonauis ad Istros Dalmatę Iublanam hoc oppidum vocant ex lugea vicina palude hãc regionem imprimis bonũ fertilemq; esse Ludouic⁹ impator mõstrauit: qui ei Arnolphum prio genitũ filiũ Ducẽ constituit Modrusa quoq; nouo noie ciuitas in hac parte inter montes sita ẽ Magistratum habẽt Carniti Archiducem Australibus hodie subiectum. Morem prętrerea hũc barbarum: vt nõ solum in furto deprensum: sed furti suspectũ ex templo suspẽdũt: post triduũ de suspitione indicũt. Si iure mortuum animaduerterũt pẽdere eũ sinũt. Si minus cõtumulãt eiq; iustafaciũt. Proximahuic Iapidia quam Stiriam nunc vocãt: licet Pius pon. eam valeriam putat: ego vero ex descriptiõe Rufi valeriã poti⁹ Croatiam dixerim inter danubiũ & Drauũ In hac Cilia est ad Saui ripam vrbs vti apparet ex vestigiis antiqua. Nam inscriptiones in ea plures nominũ Ro. apparẽt oppidani a Sulla conditam dicũt vocariq; Sullacem: nulla tamen auctoritate quã sciam. Nã forte ea fuerit aut ex eius ruinis quã Ptolemęus: nõ longe ab hac ponit Celiam appellatam: Huic comes imperat australibus ducibus subiectus. Is fuit ætate nostra Federicus vir facinorosus qui pellicis causa nobilem ac probam vxorem interfecit. Quũq; sub Nicolao quinto Romam ad Iubileum venisset nec melior propterea factus esset Rogatus quid ei profectio contulisset: vt nõ prioris sim oblitus artis inquit. Nam & sutor meus ad crepidas item rediit: qui mecum iter fecerat. Filiam habuit Barbaram quæ Sigismundo impera-

Arsia flu.
ostia
Aluona.
Flamona
Seuia
Enona
Phanates.
Phanatic⁹ sinus.
Iadera
Scardona
Sicum
Spalatum
Halmissa
Chelonius sinus.
Narõa co.
Naro flu.
Epidaurũ colo.
Ragusia
Rhizo oppidũ m flu.
Catharum
Butua
Antibaris
Docleates
Olchiniũ
Drin⁹ flu. qui &.
Boliana
Lissus colo
Scodra co.
Delminiũ vnde Del.
Salona Tribiluum.
Docleatæ
Carini
Carintii
Iulium Carnicum.
Golitia.
Labatum
Nauport⁹
Modrusa.
Iapidia.
Stiria.
Cilia.
Sulla aut Sylla.

tori nupſit. Filiumq; Vlricum haud patre meliorem. Is eſt qui tutor poſtea Ladiſlai pueri fuit de quo in Pannonia mẽtionem faciam. Ex Stiria ſal in Germaniam aſportatur.

¶De Inſulis Illyrici.

INſulas autem Illyrici ampli⁹ mille frequẽtatas Plyni⁹ dicit. Potiſſimæ nũc Tragurium alterũ in ora fuiſſe Strabo & Ptolemęus tradũt. Arba Phar⁹ an tea parus Plynio: Ptolemæo autem Pharia vetera omnes ſeruãtes nomina. Eſt in eodẽ mari liſſa Plynio & antonio: & in hodiernum diem vocata: & Iſſa Iſſeo quondam viro clara: vt Strabo & Atheneus ſcribũt. Eſt & chiſſa quæ eadem forte fuerit cum Giſſa ſicuti Iſſa & liſſa. Antonius tamẽ duas hisver bis facit Bractia Iſſa Liſſa Corcyra Melite. Giſſam putãt quã hodie pagũ no minant quoniam veſtigia in pago adhuc extant Giſſæ appellatę Meliten Ptolemę⁹ miliginã vocat. Polybius Melituſam. Hinc canes Melitei in delitiis: vt Plynius refert. Corcyra quã Me lanen vocat eodem teſte: nunc Curſula: altera vero quæ ante epirum eſt Corcyra dicitur Bra ctia ab Antonio vſq; in hodiernũ diem vocata venetis vnacũ aliis ſeruit. Polybius tamẽ Bre ctiam dicit: & Brectianos colonos. Stephanus Elephuſam ait a grẽcis vocari: & etiam a qbuſ dam Brectanis. Crepſam: & Apſorum: Ptolemæus in eadem inſula ponit hodie eiuſdem noſ Duas vocãt inſulas: Quas prætor vnus venet⁹ regit. Portunata quæ hodie vigilia ſeu vegia dicitur q̃q̃ ſunt qui vegiam eam eſſe volunt quã Ptolemæus & Plynius Curitam vocãt. Ego tamẽ potius exiſtimauerim eam dici vel ei⁹ eſſe colonos: quæ a Prolemæo vectia ſcribit in ora ſunt: item in eodem mari Apſyrtides: inſulæ eoꝝ qui Apſyrto duce a medea trucidato nõ ad ſecuti: qd iuſſi fuerant ab Aeeta rege formidantes. Reditum in hoc partim loco partim in Illy rico circa Ceraunia cõſedere. Apolloni⁹ in Argonauticis rem oẽm explicat. Deiceps pars Illy rici. Quæ vltra Adrium eſt: vbi Drauus & Sauus amnes maximi in Danubium fluũt: alter ex Noricis Violentior Sauus ex alpibus currens. cxv. mil. paſ. interuallo. Amnes quoq; nõ igno biles Colapis Bacuntius Valdanus Vrpanus in Sauum oẽs miſcentur inter hos igitur Del matiæ populi plurimi pãnoniis imixti ſunt. Ex his ſunt Iapdes ſiue ſtiriæ pars Campeſtris. Pre terea qui loca Valeriæ tenent. De quibus Rufus ſic ait. Marcomanni: & quid de locis Valeriæ quę ſunt inter Danubium & Drauum pulſi a Tyberio ſũt & limes ab Auguſto: inter Romanũ & Barbaros per Vindelicum & Noricum Pãnoniam & Mœſiam eſt cõſtitutus. Hãc hodie par tem Croatiam vocant Regibus Pãnonioꝝ ſubiectam eiq; adſcribit præſul croacenſis. Amantini quoq; populi: quos Rufus item diuictos a Tyberio dicit vnacũ pãnoniis. In hoc fere ſpatio fuerant vbi etiam antiqua vrbium nomina Segeſtica Sciſcia Syrmiũ Taururũ nũc Belgradũ. Victoria illa inclyta Pãnonioꝝ contra Turcas Duce Ioanne Hunnadis nobilitata. Situm ẽ in Saui & Danubii cõfluentib⁹: vbi vero Teutoburgiũ Ptolemæo in Drauí & Danubii coitu po nitur. Quinq; eccleſienſem ciuitatem nunc videmus. In Ripa Sauí vlteriore: eſt etiam Cibalis Ptolemæo nõ ignobilis vrbs patria Decii Impera. Omnia nũc Pãnonioum regibus dominata. Anteq̃ ab Illyrico diſcedam ciuitates apud Fiſcũ apoſtolicum in tota regione deſcriptas po nere viſum eſt. Tres omnino Metropolitanæ Iadrẽſis Raguſina Antibarenſis. Sub prima Tra gurienſis Pharenſis Signanus Scardonenſis Arbenſis Nonẽſis Croacẽſis Tirienſis Sibinicen ſis. Sub Reguſina Stagnẽſis Roſſenſis Tribulienſis Buduarienſis ſub Antibarẽſi Dulcinenſis Dinaſtrienſis Suatinẽſis Polacẽſis Albanẽſis Saddẽſis Scutarẽſis. Catherẽſis vero ſub Stranẽ ſi plæraq; corruptis vti demõſtraui noibus quoꝝ nõnulla inter Albanos ſunt de quibus poſt ea dicemus. Nunc ad Pannonios tranſeam.

¶Pannonia.

AD Pãnoniam ſpectat quicquid eſt agri vltra Sauum: hanc Tyberius Cęſar vi uẽte Auguſto Subacto rege Bathone ac per Alpes Iulias itinere facto Bien nio domuit quũ nullus ad eam diem auſus fuiſſet ad Danubium arma tranſ ferre: q̃uis ſæpe inſultãtibus Barbaris. Multis deinde ſæculis Romanis prin cipibus ſubditam exterarum gentium diuerſæ nationes inuaſere domici liumq; primum ac quaſi põtem in eo cõſtituere. Vñ facile in vrbem Romã inuadẽtes Latinum nomẽ qd tãtopere cupierũt euerterẽt. Igitur prima irru ptio Gotthorum: fuit paulo anteq̃ vrbem occuparẽt illac iter populabũdi fecere cũ Illyricum etiam pene oẽ vaſtarẽt. Poſt hos Lõgobardi deide vnni Mox auari poſtremo Tartari oẽm eã regionem vexauerũt q̃ accõmoda ſit ad primos impetus incipiẽdos ab iis præſertim natiõi bus: quæ e Scythia egrediũtur Pãnoniam a Græcis Pæoniam vocari ſcribit Appianus & Pan-

Tragurĩũ
Arba
Pharus
Liſſa Iſſa
Chiſſa Giſ ſa.
Bractia
Corcyra
Melite.

Crepſa
Apſorum
Portunata quæ &.
Vigilia
Curita.
Apſyrtides
Apolloni⁹
Pars Illyri ci vltra A driũm.
Drauus.
Sauus
Colapis.
Bacũtius
Valdanus
Vrpanus
Valeria.
Præſul cro atinus.
Amantini
Segeſtica
Sciſcia
Syrmium
Taururum
Teutobur gium.
Quinq; ec cleſienſis
Cibalis.
Metropo les. iii.
Iadrenſis.
Raguſiñ.
antibareñ.
Batho rex
Tyberius Cæſar.

nonios Pæonas cæteri vero ſcriptores Pæoniam diuerſam faciunt eamq; apud Auxium flu. in Macedonia cõſtituũt. Duas Pãnonias Ptolemæus poſuit: alteram ſuperiorem vbi nunc Auſtria de qua in Germania diximus: & hanc de qua nunc ſcribim⁹ inferiorẽ. Cuius limites multo breuiores q̃ imperium: Nã & Iaziges qui Trãſiluani & Daci qui Valacchi: & valeriæ populi: qui Croatii nunc ſunt præterea Amantini ex magna parte ipſorum regioni ſubiiciũtur. Et⁹ quidem ciuitates: q; Vicatim potius haberent: & ligneis ædificiis veteres nõ poſuere ſedgẽtes quæ Straboni ſunt Breuci Audizeti Ditrones Piruſcæ Deſitiacę. Quib⁹ Batho quondam imperauit: & alii cõuentus ignobiles in Dalmatiam vſq; diſtenti ſunt & Sardiei ad meridiẽ tinentes: qui Sardiates Plynio vocant nunc vero Sardenſes: reliqui ex magna parte interiere:

Metropoles Strigonieñ Coloceñ.

Nec ſane quæ a Ptolemæo ponunt vrbes dignoſci nunc poſſunt: mutatis nominibus: & locis hodie namq; in ſacro fiſci codice ciuitates. xiii. adnotant. Metropoles omnino duæ Strigoniẽſis & Colocenſis. Sub pria Agrienſis Nitrienſis vaciẽſis laurienſis Quinqueeccleſienſis verſprimiẽſis ſub Colocẽſi Zagabriẽſis Trãſiluan⁹ varadiẽſis Sirmiẽſis Canadiẽſis: ex qbus vltra Danubium ſunt Agriẽſis vacienſis ſiluanus. Qui Iazyges ſunt Metanaſtę: id eſt migratores & coloni eorum qui apud Męotim ſunt vlteriora Daci poſſident: qui nunc Valacchi de quibus poſt ea. In medio ferme tractu in ſinu danubii ac fere peninſula Buda Pãnoniæ regia cõtinet. Inter hos tantũ Agriẽſes quos Appianus Agrianos vocat antiq ſunt. Deſcripta iam in vniuerſam

De morib⁹ Pannoniorum.

regione reliquã adiiciam hiſtoriam: vbi & vtbium nouarũ quas paulo ſupra cõmemorauí origines pro virili parte videre licebit. Priuſq; de morib⁹ pauca dicam igitur habitu: & Cataledo fere Illyricizãt vti & cõſanguinei Boemi & Poloni artiũ omniũ indociles præterq̃ militariſquã naturæ feritate ita exercent: vt ne pbrumã vacẽt magnoq; adiumento nomini chriſtiano tuẽdo contra Barbaros fuerint: villis atq; vicis abundant Straminеis quas ſępe reficiunt ad ſubitam inimicorum incurſionem vel alia leui de cauſa flagrantes. Nos id ſum⁹ periclitati quo tẽpore cum Cardinale Aragonenſi legato proficiſcebamur ſeruí negligẽtia per noctem lucerna totum vicum cõburentis. Itaq; Turcas adeſſe putantes: ac humo ſurgentes vbi ſtrati paſſim cubitabamus quiſq; trepidus via: q̃ ſibi primũ in tenebris offerebat ꝓpabat. Ego vero in cauerna quadam ſolus aliquot horas delitui donec veritas patefacta. Cæterum inculti ac procula delitiis hyeme: vt reliqui Aquilionares pelliti in Pyriteriis: agũt: potui ciboq; plus iuſto vacãtes: Mirandumq; id imprimis cum merũ: Aromataq; pręter cęteros mortales frequentẽt: iuuẽtutem tamen eſſe caſtam: & abſq; Scortis agere: viribus pecoreq; adundant: olea nequaq̃. Regis victigal admodũ tenue. Cura regni præſulibus ac proceribus tradit: hi iuſſi a rege extemplo. L. armatorum millia ſuis ſtipendiis exhibent. Pompã ſeruorum præferunt argenteis ſpendoreq; veſtium vtunt. Dum equitant arundinem in manu geſtãt. Id inſigne nobilitatis qd& Germanis cõmune. Cætera plębes Sordida: hominem interficere leui de cauſa prõptum hũt idq; impune licet. Idem Religioſi magnaq; pars antelucanas vigilias ac ſacras obeunt horas: in templis errare: aut aliud agere q̃ ſupplicare dum ſacrificat pro crimine ducunt Sextam feriam Sacram habẽt leiunioq; venerantur. Excitata eſt ea natio ante paucos annos ſingulari & eleganti ingenio Mathiæ Regis qui artes bonas: tum Italicos magnopere adamauit quorum cõmercio & adfinitate in cultum ſplendidiorem omnia reſtituit. NVNC quibus Pãnonia ab initio creuerit auſpiciis ſub qbuſue regibus vſq; in hodiernum diem fuit: quãtũ ex eorum annalibus licet deprehẽdere breuiter attingam. Poſtq̃ vt dixi a diuerſis principio Barbaris regio

Pyriteria.

Mathias Rex.

percurſa eſt: Lõgobardis inde poſtremo diſcedẽtibus Vnni ſucceſſere: Sarmatia Europa egreſſi. Quorum genus in Sarmatię deſcriptiõe narraui. Ex his poſtea Vngari quaſi Vnnari appellati. Hi ſiquidem Anno ſalutis circiter. CCCC. Ducekeue Pãnoniam ingreſſi ad tulmam Auſtriæ locum cõtra Romanos victores fuere: in quo prœlio Dux ipſe occubuit. Cui Attila Rex

Vnnorum gens.

ſucceſſit: ingẽti vir aio qui ad propagandum imperium intẽt⁹ Cura Pãnoniæ: Bude fratri vñ

Buda oppidum.

oppido nomẽ delegata ipſe cum copiis in Galliam traiecit. Aurelianumq; obſedit. Inde cum

Attila rex.

Aetio duce qui adſciuerat in ſocietatem Theodericum Gothorum regem tũc Galliæ Narbonẽſis partem tenẽtem apud cãpos Catalaunẽſes collatis ſignis cõcurrẽs ſingulari clade affectus eſt: in quo Theoderic⁹ cecidit. Igitur tanto accepto incõmodo ſe in Treueros recepit vbi

Lup⁹ pſul. Treuereñ.

præſulem Lupum virum ſanctiſſimum obuium habuit. A quo oratiõe placatus recluſis portis recipitur. Remenſes vero q; cõtra eum cõſpirauerunt deleuit: vbi Nicaſium vrbis Preſulẽ cum Eutropia ſorore qui religione incẽſi in oculis hoſtium iuãſerũt martyrio adfecit. Quos exitu cõſimili mox ſecuta eſt Vrſula Britãniæ regis filia vnacũ. XI. mil. virginum ab eodem in-

Nicaſi⁹ p. Vrſula.

expugnatiõe Colonię interfecta. Demum reuersus fratrem Budam qui regnum occupauerat de medio sustulit: post aliquot deinde annos rursus redintegratis viribus: Itinere per Illyricũ facto Aqleiam triennio obsedit vbi per Ciconiam cũ pullis e ciuitate migrantẽ deprendit magnam esse intus famem quapropter instando vicit eamq; ab solo diruit: post hęc alias padi teras depopulat⁹ ad Mitium castra posuit: vbi a Leone primo, Põtifice eo ꝓfecto sola oratiõe delinitus: cum pace discussit ducta in matrimonium Honoria Honorii principis filia cuius nuptias dum reuersus Pãoniã celebrat vino grauis ac luxuria e sanguine e naribus obrupta vena defluente extinctus est. Post eius mortem filiis quos ad. LX. dicũt fuisse de principatu contendentibus res est ad duos deducta: Chabam & Adalarium. Chabas tãdem cũ reliquis fratribus prælio victus: Cõstantinopoli' aufugit. Pars eius exercitus cum ducẽ profugũ sequi nollet Inter Iazyges: vbi nunc Transiluani constitere ac propter Vnnoꝝ odiũ gẽtis: sese vicinis infensos animaduertẽtes. Zetel cognominauerũt qui latinę siculi dicunt. Hi in hodiernũ vsq; diem perseuerant suis tantũ vtentes legib⁹ ore Truculentiores q̃ Vngari: tũ Barba & capillis promissis terribiliores. Hac igit Attilæ successione annis fere. CCC. in Pãnonia regnarũt. Deinde anno salutis fere. DCCXLIIII. a morte Attilæ. CCC. Imperãte Constãtino. V. sedẽte Zacharia pon. Vnnoꝝ alia manus finib⁹ egressa cõtra consanguineos suos in extrema Pãnonia bellũ mouit apud locum: qui Herdel appellat septem ducibus exercitu partito: quoꝝ primus Harpad ad Albã castra metatus hostium duce Zuata polígo interfecto Pãnoniam victor obtinuit inde post ãnos sex vicinos infestare cœpe: Carniam Stiriam Carinthiam: quibus populis Gregori⁹ patriarcha Aqlienſis: tunc potẽs auxilio fuit: Tentauerũt. Deinde in Bulgaros aliquot factis excursionibus in Italiam anno fere. DCCCCIX. cum. XVI. armatoꝝ millibus traiicere: Paduam igni ferroq; diruerũt: quib⁹ Berengarius primus eius nominis ad forũ Iulii occurrẽs primo quidem superatur: mox p Venetiam debacchantes adortus compulit annui fędere stipendii ad sedes proprias remeare: qui paulopost promissis minime stãtes sollicitati: ab Alberigo Ethruriæ comite contra Ro. iterum duce Toxone auo diui Stephani reuersi: primum contra fœdus Ethruscos adoriũtur: captisq; multis mortalibus post aliquot annos eodem terrore repetentes: si quid erat reliquũ asportauerũt. Quos Berẽgari⁹ secundus imperator magna vi pecunię placatos remigrare cõpulit: Toxoni Geyca filius successit diui Stephani pater. STEPHANVS Rex primus diui Henrici imperatoris opa cuius neptẽ in matrimonium duxerat: Christianus simul & rex factus iuuãte quoq; diuo Adalberto præsule Pragẽsi a quo Baptisma suscepit sanctitate ac miraculis claruit: nec tamẽ ab armis remot⁹ quippe qui plurimas ex hostibus præsertim infidelibus victorias rettulit: & Keam ducem Bulgaroꝝ in plio interfecit. Inde Gaza multa redacta ex cuius manubiis Basilica Alberegalis ab eo extructa muneribusq; ornata. Filium Emericum ducem sanctitate: & ipsum præditum amisit. Hica teneris annis ętatulam suam deo vouit suppliciis ieiuniisq; intẽtus: ꝓterea vini ac veneris expers Florẽte ętate decesserat. Cuius mœrore obitus pr̃in valitudinẽ incidit pedum: vnde extinctus est: cũ regnasset annos. XXXIX. sepult⁹ in æde Alberegalis ab eo vti suptadixi constituta Vazulem patruelem suum instituit hæredem quem anteq̃ decederet. Keilla regina eius cõiũx cõprænsum exoculauit: Petrumq; cõsanguineum suum instituit. PETRVS igitur diui Stephani ex sorore nepos patrem habuit Guillielmum diui Sigismundi Burgundiæ regis ex fratre nepotem. Qui Sigismundo interfecto Venetias aufugit: vbi ducta in matrimoniũ imp. sorore Gertrudi filiam suscepit: Keillam reginam: defuncta Gertrudi sororẽ diui Stephani duxit: ex qua hũc Petrum suscepit: qui ob libidinem & sęuitiam & prę sertim: q̃ homo Germanus quę natio est odio Pãnoniis: Triennio post q̃ regnauit pulsus est: suffecto Aba rege: ac ad Hẽricum Imp. in Bauariam cõfugiens: dum belli vires redintegrare molitur: Pãnoniorum arma cõtra se excitauit: qui Bauariam omnem depopulati sunt. ABA nihilo melior Petro Canadini. Quadragesimæ tempore omnem nobilitatem in cõsilio vocatam necauit: multum reclamante Gerardo eius vrbis p̃sule sanctissimo. Quare Pãnonii accersito auxilio Abam fugant. Petrum exulẽ restituunt: christi religionem delere cõtendunt. Præsulib⁹ ciuitatũ ad vnum omnibus necatis inter quos fuit Gerardus ipse clarus miraculis ac sanctitate. Boni igitur omnes secessione facta Endram: Lenenthã & Belã filios Vazulis patruelis Stephani regis quem diximus a regina exoculatum in Polonia exulantes statim reuocant: ex his Endra Petrum cũ manu Teutonicorum in Austriam cõfugiẽtem: in itinere adortus cepit oculisq; orbauit qui post paulo decessit anno tertio q̃ ad regnum restitut⁹ fuerat. Sepultusq; apud quinqueclesias: quã vrbem

Aquileia.

Honoria Honorii. F.

Adalarius

Chabam.

Zetelq & Siculi.

Vnnorum manus.

Herdel

Harpad dux.

Carnia.

Stiria

Carinthia

Gregorius Patriarcha

duce toxõe Irerũ in Italiam

Geyca toxonis. F.

S. Stephanus pri. rex ac xp̃ianus

Diuus emericus.

Vazul.

Keilla regina.

Petrus rex.

Gerardus præsul: Canadien. Martyr.

Bela.

ipſe conſtruxerat ac principi apoſtoloꝝ dicauerat. ANDREAS qui & Endra prius dicebatur

Quinq; eccleſienſis vrbis origo

Anno. M. XLVII. apud Albam accepto diademate initio regni nihil habuit potiuſq; vt deſertam ac paulatim deſtitutam chriſti religionem populis reſtituere ac cogere ad ea ſeruanda q̃ diuus Stephanus perſancte præceperat. Cõſtituto imperio ac mortuo fratre Leuanthe: tertiũ fratrẽ Belam regni cõſortem ac ducem fecit: Regis Ruthenorum filiam in matrimonium duxit ex qua Salomonem: & Dauid genuit. Bela vero Geyſam & Ladiſlaum. Hericus interim imperator Petrũ regẽ quẽ interfecerant vltur⁹. Fines Pãnoniorũ cũ exercitu ingreditur: ſed paulo poſt cõditio Conubii pacẽ fecit Salomoni regis filio Sophia filia collocata: nuptię apud Moranam fluuiũ celebratę. Poſt hæc Andreas cupidus gloriæ: Salomonem tũc puerum quinquẽnẽ diademate iuſſit redimiri excuſatione q̃ nouũ exemplum cauſa pacis populorum introduxiſſet cum præſertim fratrẽ: tũc Belam ſuſpectum haberet: quem cum nullo pacto placare poſſet tollere de medio cõſtituit. At ille ad Miſcã Poloniæ ducẽ ſocerum ſuum cõfugit. Andreas itẽ filium Salomonem ad ſocerũ eius impatorem miſit. Igit̃ Bela Polonoꝝ copiis inſtructus apud amnẽ Tibiſcũ; q hodie a barbaris Tiſſa appellat̃: cũ Andrea cõcurrẽs plio fit ſuperior: Andreas in Germaniam fugit. Sed ad portas Muſini Captus atq; interfectus eſt. Sepultus in Cœnobio S. Amani q̃d ipſe conſtruxerat: regnauit annos. XII. BELA regno per fratris cædẽ potitus: bonus alioquin princeps habitus populos a multis vectigalibus imunes fecit: prim⁹ Byzantios nũmos argenteamq; monetam pcuſſit. Mercatum die Saturni cõmunem inſtituit: Deceſſit lapſus equo fractuſq; membra poſt annos regni tris Sepultus in Cœnobio. S. Seruatoris ab eo cõſtituto. Huius quoq; illud pſancte ſanctum cõmemorandum q̃ Pãnoniis petẽtib⁹ iterum a fide deſciſcere: & cędẽ facere præſulum reſpondit ſe tps ad deliberandum velle: interim multos ex eis ſceleris auctores interfici iuſſit. Deceſſit ſupſtitib⁹ Geiſa & Ladiſlao filiis. Salomõ Quẽ dixim⁹ apud ſocerum Henricũ Imp. exulare e veſtigio Bela extincto ſoceri armis in regnũ reſtituit̃. At Geiſa Belæ filius q̃n Poloniam cõfugerat cõparata Polonoꝝ manu aduerſus eum profectus apud Mõſon caſtrum munitiſſimum in armis conſtitit. Donec p pacificatores concordia inter eos inita: Geiſa & Ladiſlaus Duces in Pãnonia remanſere. Poſt hęc Salomon Vnnos ingenti multitudine Pãnoniæ fines ingreſſos ſudit fugauitq; Anno regni eius. XIII. Tertium deinde molitur bellum periculoſiſſimum contra Græcos Bulgaroſq; q Zanam fluuium traiecerant quos aduerſus proficiſcens in Albam Bulgariam locum munitiſſimum ſe recipere coegit Salomon oppidum obſidione trimeſtri circundat illi auxilio Saracenos quos Beſſos vocant accerſunt: his Pãnonius venientibus cum armis occurrit eiſq; ad vnum omnibus coram trucidatis ſpẽ defenſionis oppidanis adimit: Tertio tandem menſe: virgo captiua Pãnonia oppidum incendẽs cauſa fuit belli finis vnde præda ingens domum relata. Cuius cupiditas diſcordiam rurſus inter regem & fratres Duces excitauit. Itaq; ſe ad arma accingunt Rex Germanorum illi Polonorum auxiliis inſtructi deſcendunt in campos vacię vbi Silua erat tũc inacceſſa Soli tantũ Heremitæ cuidam ſanctius: Vacz nomine frequentata: vnde Geiſa poſt ea rex ex illo vrbi nomen indidit tẽplo etiã maiore conſtituto. Igit̃ primũ duces hic armis decernere ſtatuunt. Alacer inter alios Ladiſlaus: Angeloꝝ vti fertur ac diuinitatis inſtinctu fratrem bono eſſe animo adhortat̃ inito prælio duces ſupiores fiunt tanta cędę vt vires illius regni quodãmodo exhauſtæ fuerint. Rex ad Conſon: & poſon caſtra ſeſe exclade recepit vbi Gazam & familiam condiderat venientem mater increpuit arguitq; inſcitiæ rei militaris ex quo indignat⁹ ille vix in eam manibus abſtinuit A Ladiſlao tãdem apud Poſonem obſeſſus ad ſingulare cũ eo certamen venit in quo vt dicunt territus diuini quaſi oris aſpectu hoſti conceſſit Poſt hanc victoriã Geiſa adſumpto ſceptro Triennio regnauit. Quo extincto Salomon indulgentia Ladiſlai iterum reſtitutus dum in Bulgaros: & græcos mouet ad Danubium cum exercitu traiicere maturat ab imperatore Conſtãtinopolitano fugat⁹: in quoddam caſtrum citra Danubiũ ſe recipit in quo obſeſſus & cũ paucis relictus clam in deſertum locum alia re finuulata ſeceſſit: vbi præterita facta: ppetua penſauit abſtinẽtia: ſepultus eſt apud Polam Iſtrię civitatem. LADISLAVS. Vir ſanctus ea modeſtia fuit: vt ſuperatum ab ſe inimicum iterum regnare permiſerit: Quin ſi per proceres licuiſſet: qui eum ad rem ſuſcipi eandem magnis precibus compellebant regnũ iperpetuum recuſaſſet: tantum ducis nomine contentus præter vitæ ſanctitatem: qua emicuit etiam bello præclarus Vnnos iterum traiecto Tibiſco in tranſiluaniam irruẽtes acri prœlio ſuperauit Rhutenos item qui olim Roxolani dicebant̃ in fines ingreſſos fortiter reſtitando compulit pacem ſponte petẽtes ad proprias ſedes remigrare. Polo

Tibiſc⁹ fluuius.

Bela rex.

Solomon Rex.

Geiſa.

Vacz. heremita.

Vacienſis vrbis origo

S. Ladiſla⁹ cum fratre prœlio congreditur.

Diuus Ladiſlaus.

Cõtra Vnnos.

nos infestos coercuit oppido Cracouia: Tribus mensibus obsesso qđ ad deditionē cōpulit opi-
nione Castrensis copiæ stratagemate deceptum: cum Ladislaus montes farina integi iussisset. Stratagēa
Inde agros Boemoꝝ depopulatus est: ꝙ ꝓpinquum eiꝰ Cōradum imp. Othonis filium eiecis- S. Ladislai
sent. Accersitus ad expeditionē Hierosolymitanam alacri se animo accingebat si per mortem
licuisset: extinctus est āno salutis. M.LXXXXV. III. cal. Augusti: regni vero. XIX. nullis re-
lictis filiis: Sepultus Varadini in Cœnobio diuæ genitricis ab eo constructo. Nam & Basilicā Varadinē-
Varadinēsem fundauit ad locum ciuitatis. Varad appellauit apud Parœchos castri Bior p- sis ciuitas
pe fluuium Keures. Erat eñ Varad heremita sanctissimꝰ: qui in eodē loco agebat: vbi tūc sil- vnde.
ua ingens fuerat: dicit diuus Ladislaus cum sine legitimo decederet hęrede regnum diuę geni-
trici reliquisse: Quapropter eius imaginem posteri in nūmo: ex altera vero parte regis percus-
serunt. COLOMANVS Geisę filius patruo Ladislao succesit antea Præsul Varodinensis ab Coloman⁹
eo cōstitutus: sed suis omnibus superstes apostolica indulgentia Reginam a patruo relictam præsul
ducere pmissus vt vna & regno & proli cōsuleret. Horas tñ canonicas semper obiuit. Cū Rhu- Varadinē-
tenis bella gessit. Dalmatię regnum Petro eoꝝ rege mōtem Hadrium hostiliter traiiciente in sis Rex.
prœlio interfecto: Pānoniæ regno abiecit: Classem vti cum Venetis conuenerat ad Aquileiæ
expugnationē misit: que postea ab Impatore capta fuit. Improbo dicit ore fuisse: Luscus: Clau
dus: Gibbosus: lingua blesus: omnia deniq; Ladislao dissimilis. Initio quidem regni pegrinos
ad expeditionem hierosolymitanā illac iter habentes prohibuit: incōmodoq; adfecit: his ad- Dęmensiē-
didit parricidium Almo fratre luminibus adēptis. Hic eñ cū Basilicam Demesiēsem cōstru- se templū.
xisset: regem in ea consecranda accersiuerat: vbi proditionis apud eū insimulatus ac interfici
iussus ad Aram cōfugit: aqua nullis viribus diuino miraculo auelli potuit: inde postea ad Im-
patorem se recepit: vbi & diem obiit. Colomanus vero decessit anno salutis. M.CXIIII. Regni
XXV. sepultus apud Albam Stephano & Ladislao filiis superstitibus. STEPHANVS. II. Re- Stephanus
gnauit annos. XVIII. sepultus Varadini monachi habitū iamiā moriturus accepit perpetuā secundus
cum Comanis pacem habuit inuitis Pānoniis: quibus maxime inuisi fuerant. Erat & hęc gens Comanorū
scyt hica quæ prope Polonos cōfederat nō procul Tartaris quæ regnū cōtinuo infestabat. Be- gens.
la. II. almi illius quem exoculatum fuisse diximus filius: & ipse quoq; cęcus seruabatur a Pan- Bela. ii.
noniis in regnum ꝙ Stephanus sine prole decessisset. Duxit vxorem Helenam regis Seruię fi-
liam: ex qua Geicam Ladislaum. Stephanus & almum suscepit: mulier Sane ingenio virili: quę
coacto procerū consilio de cęcitate illata viro quęstionem habuit vbi deprensi criminis auc-
tores statimq; necati: sed nec tumultus ex alia parte defuit principum Pānoniorum ei aduersan
tium: ac Borichū filium Colomani nothū ei obiicientium. Is igit coacta Polonū & Rhutenoꝝ
manu multas ei turbas intulit: postremo victus in prælio atq; interfectus est. Post hanc victo-
riam Bela in regno cōfirmatus reliquo tpe ocio: animoq; indulsit ad temulentiamq; vsq; qua
sępe corruptꝰ nihil dicit petētibꝰ vl turpe negasse: regnauit ānū. Sepultꝰ apud Albā. M.cxvi
GEISA Belę cęci filius natu maior rem suscepit: qui cū Germanis in Pānoniā irruentibꝰ gra- Geisa.
ue & periculosum gessit bellum primo victus deinde victor ad Ludouicū Galliæ regem lega-
tionem misit: vt Borichus hostis paternus ad quē ille cōfugerat dederetur. Qđ minime impe
trauit ne libertas regni violaret. Mox ipsum Ludouicum illac iter in expeditionem hierosoly-
mitanam habentē honorifice excepit cumulauitq; donis. Cōrado vero Imperatori minime de
buit: qui paulopost eodem itinere ad idem bellum proficiscens Pānoniā non religiosi: sed præ
donis more ingressus fuerat: Regnauit annos. XX. Sepultus apud Albā. STEPHANVS. iii. Stephanus
Geisæ filius & hæres omnium cōsensu: patruos habuit Initio ex successione regnum vsurpan
tes. Ladislaum deinde Stephanum Belæ. ii. filios qui breui tpe interiere: Regnauit annos. XI.
Sepultus Strigonii. iiii. Non. Martii. M.CLXXIII. BELA. III. Stephani filius Geisæ nepos re- Bela. iii.
gnauit ānos. XXIII. Sepultꝰ apud Albā huius tñ memorat in prædones furesq; acris a ad- Emericus
uersio. EMERICVS Belæ. iii. filius cōstantiam natam rege Aragone pactā habuit: quæ mox Ladislaꝰ. iii
viro superstite apostolica indulgentia nupsit Federico Impa. regnauit annos. VIII. Decessit. Andreas
M.CC. pridie cal. Decēb. sepultus apud Agriam vrbem. LADISLAVS. Henrici filius Mēses. hierosoly-
VI. dies. V. Sepultus apud Albā. ANDREAS cognomento hierosolymitanus filius Belę. iii. mitanꝰ rex
Henrici frater post Ladislaum ex fratre nepotem successit: initio regni iussu pontificis votum
olim paternum de profectione hierosolymitana absoluit vti testatur decretalis: licet de voto
& voti redēptione. Paucis post mensibus rediit multas inde sanctoꝝ relliquias asportās quas
ad hū c vsq; diem in pānonia venerant: Ex Gertrudi vxore germana genuit Belam Coloma-

num Andream: & diuam Eliſabethã. Quã locauit duci Turingię Lanſgrauio qui in expeditio
ne hieroſolymitana extinctus eſt: cuius viri feſtum ob merita hieroſolymis a chriſtianis cele-
bratur. At vxoris geſta relligioq; apud omnes notiſſima nationes. Andreas obiit anno ſalutis
MCCXXXVI. Regni. XXX. Sepultus in Cœnobio de Egnis. BELA. IIII. Andreę patris ſuc
Bela. iiii. ceſſor Tartaroꝝ illam nobilem cladem paſſus eſt. Qui cũ quingentis mil. armatoꝝ Pănoniã
Tartari inuaſerũt anno. M. CCXLI. His rex ad flumen qđ Saium ipſi vocant apud Agriam ciuitatem
Saius flu. occurrẽs in prœlio ſuperatur in quo omnes Pănonię vires cõſumptæ. Inde ad mare confugiẽs
delituit in Dalmatia quo Gazam ab initio familiãq; miſerat. Hoſtes igit debacchati igni fer-
roq; late omnia vaſtarũt. Deinde Vaciam: poſtea Varadinum diripuere. In hoc etiã fœminas
in templo clauſas omnis cremauerũt. Ad poſtremũ Strigoniam obſident quo totius regni re-
liqua multitudo cum bonis tanq; in arcem q; citra Danubium eſſet ſe cõtulerat turribuſq; ac
vallo ſe munierat. Illi flumen glaciatũ pedib9 equiſq; auſi traiicere: oppidum breui expugna
uerunt: quum cęterorꝝ facta cædes tum. CCC. matronarũ quæ ſe primum miſericordiam quę
rentes obtulere. Triennio igitur hac ſęuitia vtentes tandem fame coacti pănoniam deſerue-
runt. Bela in regiam reuertẽs: poſt hęc duo bella geſſit: alterum aduerſus Federicum Auſtriæ
Elogium ducẽ: in quo ipſe cecidit: alterũ vero aduerſus Otocharũ Boemię regẽ: in vtroq; infęliciter ge
Stephanus ſto fuſus fugatuſq;: regnauit annos. XXXV. ſepultus Strigoniæ vnacum cõiuge Maria filia
Imp. Conſtãtinopolitani: ac filio duce cũ hoc Elogio. Dũ licuit: tua dũ viguit Rex Bela pote-
ſtas Fraus latuit: pax ſũma fuit: regnauit honeſtas. Stephanus. V. Belæ fili9 Otocharũ Boe-
Ladiſlaus. mię regem cum auxilio germanorũ magnis viribus fines ingredientẽ apud fluuium Rapſchã
appellatũ fugauit: præterea Bulgaros cũ eorũ rege: ac Budo oppido expugnato ſupauit. Re-
gnauit annos duos: ſepultus in inſula Budenſi in æde diuæ Genitricis. Ladiſla9. IIII. Stepha-
ni filius cognomento Kiuilaizlo bellum cũ Comanis geſſit. Duce Oldamur apud lacũ Hood. p-
lio inito tandem victor diſceſſit cũ imber aduerſo in hoſtem vento diuinitus iactaretur: poſt
Quãdo pã ea cum eis pace facta eorum inſuper ſuperſtitiõe ſe cõtaminauit. Sed & erga vxorem Caroli re-
nonii bar- gis filiã: non minus irrelligioſe ſe habuit plurib9 ei pellicib9 inductis. Quare ad eũ caſtigãdũ
bas poſue- miſſus legatus a ſummo pon. Philippus Firman9: q q̃uis parum in hoc genere profecerit: bar-
runt. bas tamẽ quas ad eum vſq; diem promiſſas gerebant ponere: cultioremq; ſumere habitũ eis
ſuaſit. Cæterum ſiue ob regis mores: ſiue prætérita: & etiam inteſtina bella hoc tempore res
Pănonia magnopere inclinata videbat: eoq; deducta: vt rex ignobilium equorũ biga tantũ ve
heretur: interq; cætera eius probra comanorꝝ amicitiam ſeruaret: a quibus demũ iuſta vltiõe
Andreas interfectus eſt: nonnulli a proceribus regni dicunt: nulla relicta prole. ANDREAS. III. An-
quart9 ve- dreæ Hieroſolymitani nepos cognomento Venetus: poſt Ladiſlaum rem ſuſcepit. Cuius pro
netus. ſapia ſic ſe habet. Cum Andreas hieroſolymitanus epegrinatione rediret in Italia ab Eſtenſiũ
familia hoſpitio laute exceptus Marchionis filiam poſt primũ matrimoniũ duxit: q̃ poſt mor-
Andreę ori tem viri in Italiã grauida remigrãs: paulopoſt filiũ Stephanũ in domo paterna peperit: quem
go. Pannonię regem appellabant. Is q; in auum maternum cõſpiraſſet: Ferraria pfugarus ad laco
bum Aragonem in Hiſpaniã ſororis ſuæ virum. Deinde rurſus in Italiam Rauẽnam poſtremo
Venetias venit. Ibiq; ducta vxore principis viri filia hunc Andream ſuſcepit. Qui poſtq̃ cre-
uiſſet frętus cum propinquoꝝ tũ Venetorꝝ potentia in Pănoniam Ladiſlai tpe cũ magna ma-
nu venerat paulo q; poſt Ladiſlao interfecto: eius iuuante factione: vt diui Stephani genus ſuc
ceſſit. Non defuere proceres q põtificẽ per nuntios ſollicitarent vti Carolus puer ad regnum
Caroli re mitteret. cuius origo huiuſcemodi eſt rex Stephanus. V. Belę. iiii. filius Mariam ex ſe natã Ca
gis origo. rolo Tardo Caroli primi Sicilię regis filio locauit: ex quo ille Carolum Martellum patrem hu
ius Caroli ſuſcepit. Igit ea de cauſa miſſus vnus & item alter legatus in Pannoniam: rem tẽta
Ladiſlaus uit inter ea Andreas in pace morit anno. M. CCCI. Sepultus Budæ in æde diui Ioannis.
LADISLAVS. ſiue Wenceſlaus Wenceſlai Boemiæ regis filius a magna Procerum parte lect9
Othorex. inualeſcente quotidie Caroli factiõe ſeſe auxilio patris in Boemiã recepit: poſt quem OTHO
Bauarię dux a procerũ cõcilio ſurrogatus: breui & ipſe tpe a Carolanis expellit. De hoc narrat
dum fugeret diadema diui Stephani: qđ in Oenophoro conditam metu inimicorũ ferebat in
itinere cecidiſſe moxq; ab iis qui id iuſſi quęſitum ieram reptum in via fuiſſe. Hoc poſtea a La-
diſlao Vaiuoda vnacũ Othonę dũ illac iter haberet interceptũ eſt: ſed iuſſu legati mox in co-
ronando Carolo reſtitutum: cautum em fuerat ei nationi nullũ abſq; illo regem admitterent.
Carol9 rex. CAROLVS igit plures annos abſq; regni poſſeſſione nequicq̃ fauentib9 amicis: demum pul-

fis Ladiſlao & Othone, Iuuante quoq; legato apoſtolico Gentile ordinis Minorũ obtinuit anno. M.CCCX. ſedente Clæmente. IIII. Tris ex ſucceſſione duxit vxores Mariã Poloniæ regis: Beatricẽ luceburgẽſem Hẽrici Imperatoris filias: & Heliſabetã. ex hac vltima tris liberos ſuſcepit Ladiſlaũ: Ludouicũ: & Andreã. paſſ⁹ cõiurationẽ admodũ magnã fertur cuiuſdam Felicia ni vnius Procerum qui e fœce a Matthęo Palatino fuerat eductus. Is Cal. Maii regem cũ tota familia in regia prandentẽ nactus clã propinquans ſtricto gladio petit: primumq; Dextræ vuln⁹ inflixit ac reginæ ſanctæ mulieris manũ obiicientis quattuor concidit digitos: tumultu ſtatim excitato a circunſtantibus trucidat & in totã eius familiã ſęuitũ. Carolus deinde in Italiã mari aduectus Andream filium ſeptennem ad eius patruelẽ Robertũ Sicilię regẽ qui eum petierat duxit: cui poſtea Ioannã neptẽ locauit. Redeũtẽ breui poſt tẽpore adierunt Ioannes Boemiæ cũ Carolo filio & Poloniæ reges ad renouandũ cũ eo fœdus: in quibus excipiẽdis multorũ dierũ pompa ac ſumptus prædicantur. Paucis inde poſt annis Lochka Dux Ruthenorũ ad ineundã ſocietatẽ: poſtremo Cazmirus eius ſoror ius Qui Ludouicũ Caroli filium tunc puerum q̃ ipſe ſine liberis eſſet in Poloniæ regnũ adoptauit. Ipſe vero bellum vnum contra Valachos Duce Bazarad Vaiuoda rebellantes idq; infeliciter geſſit. Apud vicegradũ cõmorari ſolebat: laborabat ſæpe expedibus. Deceſſit Anno regni. XXXII. Sepultus apud Albã in æde diuæ Genitricis quã tẽpore ſuo flagrantẽ Saluis Diuorum reliquiis ac in turri quadam locatis reſtituerat. Ea fere tẽpeſtate magna vis locuſtarũ oẽs eas regiones inuaſerat. LVDOVICVS Anno. M.CCCXLIII. viuente patre Carolo duodeuiginti natus annos regnũ iniit. Primum bellum aduerſus Saxones qui Tranſiluaniã infeſtabant feliciter geſſit. Alexandrũ vaiuodam qui & Valachis & patri Carolo ſemp hoſtis fuerat vltro ſe dedẽtẽ habuit. Tartaros Tranſiluanos Siculos infeſtãtes p Andreã Loezk vaiuodã Alexãdri filiũ repreſſit. Gregoriũ Curiaci & viliptium Croaciæ principes qui Croaciã vna cũ magna parte Dalmatiæ ad defectionẽ ſollicitauerant cum exercitu ad Byhegh oppidũ caſtrametatus ante vllum prælium obtemperare compulit: Gregorium iterum rebellantem per legatum compeſcuit. Cum venetis parum feliciter dimicauit. Iaderã. n. oppidum olim Pannonię vna cum copiis amiſit oppidanorũ ingenti facta cęde. Inter ea cum Andreas frater in Italia apud aduerſam Ciuitatẽ. Reginæ Ioannę Conſugis dolo de medio ſublatus eſſet Ludouicus Rex cum exercitu valido in Italiam ad vlciſcendam iniuriam properauit. Cuius aduentu Ioanna vna cum Ludouico viro principe Tarentino qui ſe Regem Siciliæ vocabat tranſalpes in prouinciam tribus triremibus aufugit. Ludouic⁹ Neapoli potit⁹ omnes noxios mulctauit. Regemq; ex illo ſe Siciliæ ac Hieruſalem appellauit. Anno inſequente demum remigrans Stephano Laczk filio Vaiuodę & Wolfardo Teutonico regni neapolitani curam delegauit qui rebelles plurimos bello victos ſecuri percuſſerũt. Mox Wernerium Ducem a Ioanna & Ludouico contra eum miſſum cum quingentis militibus Conechiũ cepit. Deinde Ioanna ipſa cum viro Ludouico magno inſtructa exercitu veniente Ludouicus certior factus confeſtim iterũ in Italiã traiecit: Bariq; & Canuſio ac Aduerſa trib⁹ mẽſibus expugnatis res paulum intermiſſa eſt q̃ Annus inſtabat Iubilei. Quare Romã religiõis gr̃a iter cõuertẽs a Bonifacio. IX. magnifice in palatio exceptus eſt quotidie veronicã viſere voluit. Quattuor aureorũ millia Arę principis apoſtolorũ obtulit: paucis poſt diẽb⁹ domũ reuertit p̃fecto reb⁹ Italicis Andrea vaiuoda relicto: ipſe veronæ in itinere exolutis ſtipendiis exercitũ dimiſit. Deinde ab Innocẽtio. vii. plegatũ iuſſus Regnũ Neapolitanũ in eius arbitrium vti cõtentioſum dimittere obtẽperauit inſup & pceres quos obſides ſecũ duxerat miſſos fecit. Poſt hęc cõtra venetos q̃rã Dalmatię ei abſtuliſſent bellũ p̃ſequit. Quãobrẽ tertio profectus in Italiã Tauriſiũ multaq; eorũ oppida ptĩ vi ptĩ deditiõe accepit. Iaderã recupauit demũ pace facta ac oppidis q̃ Venetorũ pri⁹ fuerãt reſtitutis ſubcõditione neq; ſubdit⁹ plecteret. In pãnoniã rediit: veneti nihilominus poſtea & ſubditos & Marinũ ducem cum nonnullis q regi adhæſerant capite mulctauerunt. Tauriſini item contra fœdus ſeſe mulctatos aſpicientes Leopoldo Auſtriæ Duci Ludouici ꝓpinquo ſe dedidere quos ille rurſus Franciſco Carrario dedidit concordiæ inter eos in eundæ gratia. poſt hæc mortuo Cazimiro auunculo iure hæreditario Ludo. Poloniæ regnum accepit rebelles vbiq; coercuit cum Roxolanis. lituanis. valachis Bulgaris proſpere pugnauit Romano pontifici Gregorio Innocentio Bonifacio auxilia miſit Iudęos ex toto regno expulit: Cœnobia complura extruxit Sancti Pauli primi eremitę. oſſa e venetis adducta: iuxta Budam in monte collocauit. Monachos augendo: quos iam Carolus pater introduxerat. Eius tempore & item perſuaſione Comani facti Chriſtiani.

Caroli ꝓles Ludouicus. Andreas Ladiſlaus

Ludouicus

Bellũ cũ venetis.

Lu. in Italiã

Wernerius dux bellũ cũ Io. Regina

Cõtra venetos iterum bellum.

Comani xp̃iani facti

Patareni

Patareni quoq; Bosnensium secta Peregrinũ Præsulem eorũ ab errore depulsi. Ex Helisabeta Stephani Bani filia Tris tantum filias suscepit: Catherinam, Mariam Adingam, e quib⁹ Mariã Sigismundo Brandeburgensi locauit quem Generum sibi acregno adoptauit. Extinctus est. Anno regni. XL. Salutis M. CCCLXXXIII. Sepultus apud Albã. Vir fuit aio ingenti circa di sciplinam militarem quã studiosissime coluit munera militis sæpe obeundo. In Italia in Canu siæ expugnatione primus murũ ascendens lapidis ictu in vallum deiectus diu semianimis ia-

Helisabeta mi ro. venit Maria regi na. Caro. puus

cuit. Deinde in obsidione Aduersę iaculo alterum pedem vulneratus admodum elanguit He lisabeta eius mater post mortem Caroli viri Romã venit partim religionis causa partim vt An dreas filius vir Ioannæ Siciliæ regno restitueretur: quã rẽ frustra sępe absens cum Pontifice tẽ tauit. Excepta honorifice veronicam bis Scalam ascendendo visere propius voluit. Inde Nea polim profecta est vbi reginæ Ioanne nurus delitiis ac fastidio offensa cito discessit. MARIA inter Pannoniæ reges conscribitur vltima proles diui Stephani patre adhuc viuo regina facta est accersito viro Sigismundo celebrandis nuptiis: pars tamen procerum Stirpem virilem diui Stephani requirens euocauit Carolum cognomento paruum filium Andreæ: olim dolo Ioan-

Regina cũ mẽ capit.

næ interfecti qui Carolus regnum Neapolitanum iam fuerat adsecutus. In hunc igitur veniẽ tem ex templo & Maria & mater eius Helisabeta coniurauere. Accersituq; specie consilii a Pa latino Comite vulneratur vnde paulopost obiit: diuq; inhumatus iacuit q; interdictus olim sacris a Pontifice fuerat ob negatum Regni Siciliæ censum. Vltor ei non defuit Ioannes Hor uach Banus qui fontes illac iter secure facientes adortus cum aliquot militibus cepit. Palati no Comite prius necato mox regina Helisabeta prima mali causa in danubium proiecta. Mari am vero vsq; ad aduentum Sponsi Sigismundi in Pannoniam reseruatam promissa demũ im punitate dimisit. Illa igitur apud Albam viri nuptiis celebratis breui post tẽpore moritur. In his tumultibus fere triẽnio tegnum post Ludouici mortem agitatur. SIGISMVNDVS. Ca-

Sigismũd⁹

roli. II. Romani Imperatoris filius natione Boemus Annos fere. L. regnauit vir cum liberalita te tum animi magnitudine clarus: maiestate insuper corporis venerabilis: bello tantum infe lix sępe a Turcis & Boemis in acie fugatus Mariæ vxoris itemq; socrus ac Comitis Palatini in iuriam ante omnia capto Ioanne quem supra memorauimus ac trucidato est vltus. Post hæc proce res. XXXII. Pannonios necari iussit Ob quã rẽ ipse postea captus ac traditus viduæ Cuius ma ritum interfecerat eloquentia & Blanda persuasione effecit vt ab ea dimitteretur. Maria cõiu ge amissa Barbaram duxit ex Comitibus Ciliæ cuius ope regnum recuperauit. & Viduæ filiis gratus fuit. Multa ipsius egregia in religionem commemorantur Pontificatum in tris partes Diuisum apud Constantiam ad vnum redegit aditis ea de causa quaquauersus per orbem p uinciis. Prusiam quã Poloniæ rex militibus teutonicorũ per vim ademerat restitui iussit. Vi toldum ex Duce regem Lituaniæ fecit Cum Venetis Duce Pippone Florentino grauia bella gessit Wenceslaum Boemiæ regem fratremq; suum q; regno præesse nesciret coniecit in vincu la q̃is negligenter custoditum magno reipublice damno, quidam Boemi liberauerint Boe mia post multos labores potitur Marchiam Brandeburgensem Federico Burgrapho Nurim burgensi dono dedit. In Italiam demum sedente Eugenio. IIII. atq; inuito trahecit resistentib⁹ etiam per Nicolaum Tellentinatem Florentinis. Arnum fluuium transmisit adiuuante An tonio pontadera & per agrum Volaterranum iter faciens Sex mensibus Senis subsistit vbi fru stra cum Florẽtinis pace tentata abiit Romam ibiq; de more diademate suscepto e basilica Pe tri eu estigio in lateranum contendit. Eugenio vsq; ad pontem prosequente inde in Germani am reuertens Mantuæ a Ioanno Francisco Gonzaga magno sumptu exceptus propinquã su am Barbaram Ludouico filio in matrimonium dedit. Marchionemq; Mantuæ primum crea uit: Vbi domum peruenit nihil potius habuit q̃ concilium Basilense sollicitare: verum breui post tempore moritur apud Morauiam sine liberis relicto regnorũ successore Alberto Austriæ Duce genero suo ac deinde imperatore. Post eius mortẽ quasi metu liber Eugenius Concilium Ferrariæ celebrari iussit. Itẽ in Pannonia Budæ excitatus tumultus in causa fuit Teutonicus quidam clam interfectus ex quo inter vtrãq; nationẽ cohorta cõtentio ventũq; ad arma quę la

Iacob⁹ pin cens Bellũ seruile. cõtra regẽ. Pánonię

cobus Picens ordinis Minorum Vir Sanctus qui tunc forte aderat sublato ac circunducto cru cis Vexillo Vociferando sedare frustra conatus: paulopost in ædem. S. Ioannis vnde exierat se recepit. Ea fere tempestate rustici Seruiq; Ducibus Antonio & Martino diuersis & locis & tẽ poribus bellum contra Regem Pannoniæ excitauere: alter in Transiluania: Alter Martinus in terra Nyr & Zamoskenz Regesq; sese appellabant: magnam stragem quaquauersus eden-

tes Quibus tandem a regni ꝓceribus bello ſublatis ea peſtis conticuit Albertus. Auſtriæ dux regnis Pannonię Boemiæq; paulopoſt & Imperatoris nomini ſucceſſit. Boemos rebelles Motauioſq; bello domuit Polonos vltra regni fines vagãtes coercuit cõtra Turcas ꝓfect⁹ vt Sinderouiam Raſcię ciuitatem ab eis obſeſſam tutaretur priuſ amiſit q̃ ad locũ pueniret. Dũ Auſtriam repetit in itinere apud locũ q̃ Villalongua appellatur dyſenteriæ morbo deceſſit poſt q̃ Biennio imperaſſet relicta vxore Heliſabeta ꝑgnante quę poſtea Ladiſlaũ peperit. Vladiſla⁹ Poloniæ rex poſt mortem Alberti a Pannoniis ad regnum ac matrimonium Viduæ eſt adcerſitus quem illa grauate quidem accepit: Quũq; interea Ladiſlaum poſt humũ pareret eum cuius nondum nuptias celebrauerat recuſauit. Hic graue bellum inter eos poſtea exortum ad qđ componendum miſſus Iulianus Cæſarinus legatus. Mater igitur vt filius ſtatim diademate redimiretur apud Albam operam dedit. Quo peracto vna cum proceribꝰ ad Vicegradi arcem properauit: Hoc enim oppidum iuxta Danubium eſt alto in loco ſitum quo condi diadema diui Stephani ſolebat. Huc veniẽs regina proceres fallendo adulterinã ac ſimilẽ repoſuit. Veram ſecum cum puero ad Imperatorem Federicum. III. confugiens vna cum filio paruo cuius ille propinquus erat eius fidei tradidit vt ſeq; ac pupillum tueretur. Mortua Heliſabeta Pannonii ſtatim ad Vladiſlaũ ipſum defecere qui cum primum Diadematis ſolẽnia obire voluiſſent muliebrem fallaciam deprenderunt. Quapropter neceſſe fuit relliquiis ipſius Stephani loco diadematis vti. Percrebuit em̃ apud eos vetus religio vt nullus abſq; illius diademate rex rite factus videatur. Vladiſlaus inito regno ante omnia expeditionem in Amurathẽ Turcam apud Varnam ſumpſit vna cum Iuliano legato ſupradicto. vbi vterq; occubuit cum vix toto Triennio regnaſſet de quo bello cum inter Sarmatas Turcarum mentionem feci ſatis dixi. LADISLAVS. puer Vladiſlao rege extincto a Pannoniis proceribus omnium ſuffragio cõprobatur apud patruum Federicum vſq; ad Annum. XII. manſit q̃is ſubditis fruſtra per legatos ſæpe repetitus tandem quũ Federicus ex vrbe Roma cum puero rediret obſeſſus apud Nouam ciuitatem ab Auſtralibus vi puerum reddere coactus eſt nequicq̃ Imperatoris partes iuuare conantibus & Nicolao Cuſa Legato a Nicolao miſſo & Aenea Piccolomineo Imperatoris oratore Receptum proceres extemplo Vlrico Ciliæ Comiti eius Auũculo in fidem ac Tutelam tradidere. Durante ætate pupillari Tres viri eius regna adminiſtrarũt Ioannes Hunadis Pannoniam Georgius Pogebratius Boemiam Vlricus Auſtriam His itaq; Rectoribus fultus regna obibat. Quumq; in expeditione ea contra Turcas apud Albam intereſſet territus inde ſpecie Venationis in Auſtriã ſeceſſit bello deinde ſęliciter geſto cum reuertens in Pãnoniam illaciter haberet oppidum ingreſſus vt recentem victoriam lætus contemplaretur: Vlricus eius tutor in conſilium interim accerſitus a Ladiſlao Ioannis Hunadis filio incautus trucidatur. Rex vero Ladiſlaum deinde excuſantem ſe non contra regem: ſed Tyrannum hæc feciſſe æquo animo audiuit. Iramq; diſſimulauit donec illum ſponte ſecum inter Comites Budam duxit ibiq; paucis poſt diebus vna cum cæteris fratribus captus ipſe ſecuri percutitur. Mathiam minorem natu ſecum in Auſtriam duxit cuſtodięq; tradidit. Inde in Boemiam profectus celebraturus nuptias filiæ Caroli Francorum regis in medio rerum apparatu atq; gaudio paucis poſt diebus non abſq; Veneni ſuſpitione mortem obiit: Annum agens Duodeuigeſimum magno fragilitatis humanę indicio. Facie fuit decora heroum fronte roſea ceruice criſpantibus & oblongis more patrio crinibus. MATHIAS: Ioannis Hunadis ſiue Vaiuodæ filius opera Georgii Pogebrati confeſtim poſt mortem regis ex Auſtriæ cuſtodia liberatus ac in Boemiam ductus a Procerum ſenatu apud Peſtem coacto Rex declaratur. Michaele zilagi eiꝰ auunculo & armis & eloquentia inſtante ac merita patris commemorãte. Igit̃ hic varietatem fortunę viceſq; humanas adſpicere licet Duorum pari ætate adoleſcentium alterum dominum & in ſumma rerum felicitate Alterum ſeruum & captiuum tam breui tempore hunc ſimul creſcere illum penitꝰ occidere Mathias itaq; inito regno cũ Federico Imperatore q̃ diadema Stephani tenebat ac pro iure ſuo Pannoniæ regnum ſibi vendicabat: Sex annos bellum geſſit. Cum eoq; tandem conuenit vt Rex donec viueret eſſet: hæredem vero nullum inſtituere poſſet. Diadema his conditionibus redditũ: ſolenniaq; de more obita. Cõuerſus ad bella Turcarum regem Maumethem ab obſidione Iayeze Boſciæ armis remouit. Tranſiluanos poſt Ladiſlai mortem rebellantes compeſcuit. Traiectiſq; alpibus Mondauiam Walachiam ſuperato Stephano Vaiuoda relatiſq; plurimis ſignis ad officium reduxit. Septem iugiter annos contra Hæreticos Boemos dimicauit: poſt mortem Georgii Rex Boemiæ electus fuerat.

Albertus

Vladiſlaus

Car. Cęſarinus

Muliebris. Aſtutia

Ladiſlaꝰ.

n. cuſa car.

Io. hunadis Georgiꝰ pogabratius. vlricꝰ cilię. Comes

Math. rex

Cõiuratio ſtrigoniẽſis

Non defuere tñ ei domeſtici inimici Strigoniēſis & Quinqueclesiēſis pſules exhumili loco eiꝰ liberalitate puecti q Cazimirū Cazimiri regis Poloniæ filiū clā ſollicitabāt: eiq; oppidū Nitrē ſe tradiderāt. Qđ Mathias ſimul cū Cazimiro expugnauit. ſed in poloniā ſeſe vlturus bellum mouens ad Vratiſlauiā ſtatiua habuit quo paucis poſt diebus Cazimirus pater ad colloquiū in caſtra cū Mathia deſcendit vnde vtriſq; cū cōcordia diſceſſum. Poſt hæc caſtrū Turcarum Sabaez ad ripā Sauī fluminis media bruma expugnauit. In ciuitate Olomicenſi Conuentum habuit vbi Vladiſlaus Poloniæ regis filius cū multis mortalibus adfuit. Vxores duas omnino habuit: primā Georgii regis Boemiq filiā. Alterā Beatricē filiā fernandi Siciliq regis. Quæ viro ſupſtes ſine ple legitima defuncto: inſtantibus pānoniæ pceribus Vladiſlaū Cazimiri Poloniq regis. F. in matrimoniū ſimul & regnū adcerſiuit: deinde q hęc natio Italico genere ſit maxime infeſta breui poſt tpe ab eo iā in regno confirmato abdicata Strigoniæ ſeceſſit vt litis huiꝰ euē tū ſub Alexādro ab vrbe expectaret: victa tandē a Potētia ſuccubuit: ac mœſta in patriā reuer tit. Vladiſlaus inter ea maiorū indolem referens eos populos magna ſapientia moderat: tum nup vna cū Petro Siculo Car. Regino ac legato. Turcas pliis aliquot fugauit.

Beatrix Mathię vxor.

¶DACIA.

Acia quā nūc walachiā appellāt Pānoniis vicinā ac ſubditā: Quā fecerit mutationē poſtea dicā: nūc qd in ea ſit obſeruatū antiquis breuiter referā. Dacos & Getas Strabo vicinos ponit ſed hos orientales ac verſus pontū. Dacos germaniā verſus & iſtri fōtes: Hos dauos olim vocatos fuiſſe putat ex quo Athenis Dauorū & Getarum noia ſeruorū: Getas itē græci Thraces eē opinati ſūt vt idē eſt auctor qui qdē vtrūq; Iſtri latus incolebāt vt & Mœſii & Thraces ſane vtriq; a quibus Myſii ſūt illi q inter Lydos & Phrygas habitauerūt. Plyniꝰ aūt Getas a græcis Dacos a Rōanis appellari dicit: eundē faciēs populū Poſſidonius ait Getas Mœſios & eius tractus hoies religioni deditos ab animalibꝰ abſtinere, conſueuiſſe Melle tātū & caſeo ac lacte veſci: plureſq; ēt Thraces q ſine mulieribꝰ agūt: ꝓpterea Homerus eas gentes αβιους vocat quaſi ſine vita q cęlebs vita dimidiata ſit vt & ipſe de Proteſilai domo alibi teſtatur Quā religionē a Zamolſi viro inter Getas nato traxerūt. Hunc pythagoræ diſcipulū ac ſeruū dicunt fuiſſe & ad Aegyptios cū eo penetraſſe eoſq; ritus deinde in patriā adduxiſſe: ex quo Getę vti deū eū venerant. Regē itē habuere Bocrebiſtā virū grecū q fines Getarū traiecto iſtro progauit in Thraciā ingreſſus: & vſq; in Macedoniā & Illyricum penetrans magnos Romanorū exercitus ſuperauit frętus tantum augurio cuiuſdā Cetiei noie magicæ dediti. Dromoches altet rex eorum Liſymachū viuū qui contra eum exercitum duxerat cepit. Deinde q barbarus clæmentia fretus dimiſit. Herodotus eos partem Thraciæ putat eſſe fortiſſimoſq; Thracum ſimul & iuſtiſſimos debellatoſq; olim a Darco quando ex Aſia in Thraciā traiecit Adeos quoq; Alexandrum quandoq; penetraſſe ac muneribus donatum cito reuertiſſe. Iulianus princeps ſcribit in quadā oratione Getarum gentē fortiſſimam ob virtutē tū ab Zamolſim quem venerantur eſſe Cum nō mori ſed migrare putent. Florus ait Daci montibus inhęrent quotienſcūq; concretus gelu Danubiꝰ vinxerat ripas diſcurrere ſolebant & vicina populari. Viſum eſt Cæſari Auguſto gentem aditu difficillimā ſubmouere: miſſo igitur Lentulo vltra vlteriorē repulit ripam citra pſidia conſtituit ſic tunc Dacia ſummota atq; dilata eſt. Hæc ille de Dacis & Cattis primus Domitianus duplicem Triumphum egit At Traianus princeps vt auctor ē Rufus penitus eam gentem in poteſtatem redegit. qui traiecto Danubio & victo Decebalo Rege Daciam trans Danubium in ſolo barbarico prouinciam fecit quæ in circuitu habet Decies Centena millia paſſuum: Sed ſub Galeno principe amiſſa & per Aurelianum tranſlatis eo Roma. colonis Duæ Daciæ in regionibus Mœſiæ & Dardaniæ factæ ſunt hæc Rufus. Mediam Daciæ regionem Tibiſcus abluit in danubium profluens a Barbaris nunc Tiſſa appellatꝰ: e monte profluens Carpato Ptolemæo vnde etiam Viſtula: ſed hic in mare germanicum ille in pontum exit. Idem mons Paulo vlterius Peuca dicitur vnde Tyra & axiaces etiam fluunt. Sub Carpato lazyges ſunt quos tranſiluanos eſſe diximus: vbi ſeptem Caſtra dicuntur autem Metanaſtę q ex his qui in Dacia ſunt huc migrarunt. Vltra Tyram inferior Mœſia eſt nūc Mōdauia. Inter Dacas Ptolemæus Ciſtobocos ponit quos Marcellinus Ciſtoboccas vocat eoſq; in Europea ponit Sarmatia Capitolinus item. Cæterum vſq; ad Tyram ſolitudo maxima Strabonī: Virgilius item deſerta Getarum dicit. Nunc vero (vt dixi) tota regio walachia appellatur in Duas diuiſa partes Prima Montana dicitur continua Metanaſtis: nunc Tranſiluanis

Mores getarum.

Zamolſis geta

Bocrebiſta rex

Dromocheros

Herodotꝰ.

Iulianus.

Florus

domitianꝰ

Traianus

Decebalus rex

Tibiſcꝰ flu.

Tyra flu.

Carpatus

Peuca

Iazyges

walachia.

tranſiluania

inter Danubiũ & Carpatum montem Altera cui Mondaniæ nomẽ eſt a flumine appellatę. Antiquitus inferioris Mœſiæ pars erat protenditq; inter Iſtrũ & Tyrã vſq; in põtũ. In his hodie regionibus eoq; Rõanos vt dixi accepere colonos plæraq; vocabula loquũtur lingua ſemi Italica argumento eſt nomẽ Valachiam. n. appellant qd walach Italicũ lingua ipſoq; dicat. Ex hac Mathias Rex Pãnoniæ noſtra ætate ſe genus habuiſſe iactabat e Coruina Rõanorũ gente, quã obrẽ Coruũ p ſigno habuit cuius adhuc filius nothus Ioannes Coruin⁹ patriis virtutib⁹ inſtructus magnũ Pannoniorũ gentibus præſidiũ pſtat Robur igitur priſcũ in bellis hęc natio refert ſimul & nomẽ Nã p dacis Danos factionẽ quãdã in ea gẽte nũc appellant. Alterã vero factionẽ Drãgulas qui cũ Danis Impares eſſent Turcas auxilio quõdã vocauere. Quorũ armis Danos pœne ad internicionẽ deleuere quos Ioannes hunnadis Mathiæ regis pater Pannoniorũ potẽtia frerus reſtituit: ac Turcis ereptos vna cũ agris occupatis ſibi ſuiſq; tũ nomini xpiano acgſiuit Nunc Valachiæ pars Turcis: pars pannonię regibus obtẽperat: cuius princeps Comes Palatinus Valachiæ nũcupat⁹ ducẽ eligunt quẽ Vaiuodã appellãt. Eã a Tartar⁹ quondã captam Ludouici regis tpe recuperauit Bagdã Vaiuodã qui ab ipſo poſtea Ludouico deſciuit. Iterum Sigiſmũdo regnãte duce Stephano Vaiuoda Dania & Valachia & oĩs trãs Danubiũ regio rebellauit: verũ armis regiis cõpulſus Stephanus fuit ſeſe cõciliare ac veniã petere p̃teritorũ.

Mondauia.

Mathias rex Io. Coruin⁹

Dani. Drangulæ.

Bagdã vaiuoda.

¶Mœſia ſuperior & inferior.

Mœſię ineuropa
Myſię i aſia

MOeſias duas in Europa poſt Illiricũ & Pannonios ſuperiorẽ & inferiorẽ Ptolemæ⁹ ponit vndeq; Aſiaticas habitãt Myſias pueniſſe dicunt. Illæ Myſiæ eæ Mœſiæ nominant ex inſcriptione marmoris via Tiburtina. T. Plauci Proprętoris Mœſiæ qui in ea plura q̃ Cẽtum millia ex numero Tranſdanubiorum ad p̃ſtanda tributa Coniugib⁹ ac liberis & principibus aut regibus ſuis traduxit. Greci aũt vtraſq; myſias dicunt. Has igit Auguſtus per. L. piſonẽ eorũ vnũ ad quos Horatius Poetria ſcribit in poteſtatẽ redegit. Ex his deiñ Alterã Aurelianus princeps vt ſupradixi traductis eo Romanis colonis Daciã appellauit Alterã vero inferiorẽ Getæ vt ait Strabo incoluere. In qua Valachiæ pars eſt quã vti dixi. Mõdauiã appellant. Inſuper & Danubii Oſtia de quibus paulopoſt. In Orã Põti Iſtriopolis & Tomis vbi Naſo exulauit qd ibi Medea cõcerpſerit Abſyrtidem fratrẽ. Bulgari quoq; in hac parte ſunt quos Triballos Antiquitus putauerim eſſe. Nam in eo fere ponunt loco a Rõanis & ipſi vna cũ reliqua Mœſia ſubiugati. Bulgarorũ gẽs ferox eſt vt quę multas in Europa clades Vicinis intulit Conſtantinopolitanis quoq; imperatoribus tunc Illyricis formidini ſępe fuerint. Nõnullis placet nõ indigenas Sed Aduenas eſſe e Scythia egreſſos Anno ſalutis. DCLXX. Agathone primo ſedente: Mœſiã deinde Pannonias cepiſſe. Reliqua eorũ geſta & quũ xpiani ſint facti in Hiſtoria Imperatorum Conſtantinopo. cõmemorauí. Locus expetit vt de Danubio nũc pauca dicã. hic vt Plynio deſcribitur. Ex Arnobi montis iugis ex aduerſo Raurici Gallici oppidi vbi Silua incipit Ercynia naſcens per Germaniæ Pãnoniæq; populos Danubii nomine decurrit vbi ad Illyricum in auſtrum deflectit Iſter appellatur. Deinde in Septẽtrionẽ conuerſus in Põtum exit Sex Oſtiis variis appellatis nomin⁹ ib⁹ Primum Sacrum nominant Qd Peucen inſulam facit vnde Peucini populi De qua Eratoſthenes in. III. Geographię ſic ait. in Iſtro inſula eſt forma Trigona inſtar Rhodi quã Peucen dicunt ob Peucarum ideſt Muricum frequentiam in eo loco confluentium primamq; Trigoni cuſpidem verſus fluuiũ Anconẽ vocant Baſim vero eius verſus Euxinum. Circa Inſulam Oſtia Duo Arecum & pulchrum. In quo velociter Abſyrtis cum Colchis ad nauigauit Apollonius poeta dicit Iſtrum ex montibus Hyperboreis currere per mediam Scythiam & Thraciam vbi ſcinditur partim in mare fluere ponticũ partim Adriaticum per quem dicit Argonautas veniſſe quod nunc minime apparet Dionyſi⁹ poeta Iſtrũ Pentiſtomum appellat Herodotus vero ſeptem oſtiis ſicuti & Nilum deſcribit interq; oſtium Sacrum vbi Peuce eſt inſula Id Dareũ Pontibus iunxiſſe tranſmiſſurus in Daciã ſicut Xerxes Helleſpõtũ. Strabo dicit eũ qñq; vocatũ a Barbaris Metoan qd greci ἀσοφον. ideſt innocuũ dicũt. Qñ ſcythe ipm trãſeũtes nihil paſſi fuerãt. Ex calamitate aũt eis pueniẽte ex ei⁹ tranſitu Danubiũ vocauerũt qd eoq; lingua cã maloq; dicit. Mœſia ſupior inter Danubiũ & mõtes Macedonicos continetur in quo ferme ſpatio tres nũc regiones ſunt Boſna Raſcia & Seruia. Boſna prope fluuium qd Moſchus appellatur Ptolemæo Apud hos Manicheorum ſecta colitur

L. Piſo

Danubii oſtia. Iſtriopolis. Tomis Bulgari Triballi.

Danubius.

Oſtia danubii Sex. Oſtiũ ſacrũ peucini pontiſtomus. Iſter

Dareus Metoa Mœſia ſuperior Boſna Raſcia Seruia Manicheorum ſecta.

Duo rerũ principia alterũ bonoꝝ alterũ maloꝝ dicunt, nec Romanũ pontificẽ primũ nec xp̃m homo usion putant/Cœuobia in abditis montiũ cõuallibus habẽt vbi Matronę quę ex aliquo morbo euaserunt Sanctis viris certo tẽpore ex voto seruire se dicunt: atq; ita inter Monachos mixtę vna viuũt: Quę qdẽ labes adhuc durat. Rex Stephanus hoc.n. noĩe reges eoꝝ vocant a Ioanne Caruaialla. S. Angeli Cardinale baptisma de more accepit. Is fuit germanus Bosnę reginæ quæ a Turcis expulsa Romæ nostra memoria pontificũ misericordia victitabat & extincta est. Rascia vero ac Seruia hũc tenẽt tractũ quã olim Dardani Dardanos.n. versus Macedonię mõtes veteres ponunt. Seruiæ regiã Sinderouiã vocant: Cuius despotus Georgius vir grę cania fide paulo supra memoriã nostrã filiã Amurathi regi Turcarũ locauit. Nec multo post par sceleri meritũ adsecutus est. Immemor ille adfinitatis aduersus eũ duxit exercitũ Georgi⁹ relicto filio Gregorio defensioni ip̃e cũ reliqua familia & gaza in Pãnoniã aufugit: expugnata tandem Sinderouia filius luminibus effossis plectit̃ Ioannes hunadis cũ deinde Seruiam diuersis pręliis recuperasset Georgiũ in partiũ regnũ restituit q̃uis vt suspecto ac minus fido xp̃ian⁹ arces nonnullas minime crediderit. Ille igitur tanti postea beneficii immemor Ioannẽ ex clade varnensi fugientem in Seruiã cepit & reliquas ei terras reddere compulit: Ioãnes tunc iussa facere coactus Iterum post, aliiquot Annos ab eo proditus ac deceptus est: hosti Ammurata consilia belli patefaciẽte. Ex quo cladẽ Ioãnes quã ĩferre sperabat accepit. Cũ autẽ postea Maumethes Amutaris filius capta Cõstãtinopoli in Seruiã motur⁹ esset iterũ in Pannoniã Georgius fugit ad Ladislai regis p̃sidum. Erat Nonagenarius iã Senex: quẽ cũ Ioannes Capistranus ordinis minorũ in fidẽ orthodoxã deducere conaret̃ respondit qd̃ in ea religione in qua vixit ad eum vsq; diẽ mori malebat q̃ a subditis populis a quibus infelix putabatur: delirus insup haberet̃: reuersus tãdẽ in patriã paulopost ex vulnere a quodã extra bellũ illato extict⁹ est. Cui Lazarus filius successit. Gregorio natu maiore quẽ dixi a Turcis captum atq; oculis mulctatũ p̃terito & frustra Maumethis auxiliũ cõtra fratrẽ implo ãte. Lazaro mortuo de regno varia cõcertatio fuit: Ioãnes Caruaialla legatus impulsoribus Pannoniis eo p̃fectus est rogatũ eius regni proceres vt arces Rascianæ quę Turcis aditũ intercludũt aut sibi aut Pannoniis traderent̃. Tandẽ re infecta non sine periculo reuertit.

Stephanus Io. caruaialla. Dardani Sinderouia Georgius. Despot⁹

Lazarus despotus

THRACIA.

Thraciã Euripides Domiciliũ Martis appellat: dicens eam ευοπλον ευιπο ορ κατοχον γενος. & Herodotus Thracũ Martẽ pulchrũ esse dicit eos adfirmat multitudine post Indos esse sicõcordes ad vnũ regi pareant. Vespasian⁹ priceps latissimã eoꝝ regionẽ diuisit: Hi quondã Bryges sũt appellati transfretantes: deinde in Asiã Phryges dicti qd̃ verisimile Xenophontis auctoritas facit q ait Asianã quandã Thraciã esse incipientẽ ab ore ponti vsq; ad Heracleã a dextra nauigantibus. Idem & Arrianus sentire videt̃ q ponit Thraces alios Asianos ex Europa in Phrygia & Mysia constitisse vna cũ Petauro duce eiectis Cimeriis qui Asiam percurrerant. Præterea regionẽ hanc Percam appellatam quandoq; mutasse nomen ex Nympha Thracia quæ cum Saga & Pharmaceutria vt altera Medea fuisset ab omni ea regione colebatur. Esse insup latissimã plagam vt quæ numerosas contineat nationes Daciam omnẽ atq; Mœsias: Plynius quoq; eos validissimam gentẽ vocat diuisosq; in Stratogeas. L. Polybius scribit Thracas & Lacedęmonios q̃q̃ ferum genus filios suos musica erudire solitos vsq; ad Annum. XXX. vt animi adsueti duro cœlo & frigoribus rigidi aliquantulum per eam lenirentur cultioresq; moribus fierent. Quare spectacula Chorearum & ludorum quotãnis iuuentuti citra lasciuiã præbent. Thraciam omnem in Prouincias sed Populos Romanos acquisitas Festus Rufus diuidit. In thraciam hemimontium: Mœsiam inferiorem: Mœsiam superiorem: Sythoniam: Rhodopeam & Constantinopolim quæ omnia occasione belli Macedonici romani domuere Marcus Didius Vagantes Thracas repressit: Marcus Liuius Drusus intra suos fines continuit: Marcus Minutius Rufus in Ebri fluminis glacie vastauit: Per Appiun Claudum proconsulem hi qui Rhodopen ĩcolebant victi sunt. Rhodope maritimas vrbes Romana classis obtinuerat. Marcus Lucullus in Thracia cum Bessis prim⁹ pugnauit ipsamq; caput gẽtium Thraciam vicit Hemimontanos vicinos & Olympiadam quæ nunc Philippopolis dicitur & Vschodoniam quæ Hadrianopolis nominatur in ditionem populi Romani redegit: cabylam cepit supra pontum positas Ciuitates occupauit. Apolloniam Galatiam Parthenopolim: Tomos: Istrum ad Danubium vsq; perueniens. Romana scythis arma monstrauit

Thracię diuisio

Hemimõ. Olympias. Philippopoli Vschodauia quæ. Hadriano. Gabylc. Apollonia Galatia.

Hæc Rufus. Sed quã ppríe Thraciam vocamus Plynius hoc mõ circunſcribit. Iſter & Mœſia ſuperior a Septẽtrione ab ortu pontus & propontis a meridie Aegeum mare ab occaſu Mœſia ſuperior Orã igitur prius attingã in qua poſt Neſi fluminis oſtia ſita eſt: primũ Abdera ab Abderito Eriní filio Democrito ciue clara, altera eſt in Hiſpania betica. Maronea Ciconũ vrbs vino laudata cuius meminit homerus. Diodorus libro. ix. ait hanc ciuitatẽ a Marone ædificatã quẽ Oſyris Aegyptius regẽ conſtituit expulſo Lycurgo Ebrí Oſtia ex Rhodope fluentis. Iuxta eſt Aenus Polyobria vocata Straboni in. VII. alia eſt in Theſſalia inlocris ozolarũ Eſt & inſula ad laccns ſẽlici Arabiç & locus in terra oppoſita Rhodo. Hæc vero de qua nũc ſcribimus expugnata fuit Anno M.ccccLxx. a Venetorũ claſſe cui prẽerat Nicolaus Canalis tam Turcis q̃ noſtris qui aderant ad vnum interfectis & oppido ad poſtremum incenſo. Aphrodiſia ad oſtia Nigri Fluminis Ptolemæo. Selymbria itẽ ciuitas. Sequitur deinde Byzantiũ ad Oſponti ante Ligos Plynio, dicta vero a Byzãte filio certheſſæ Iſidis filiæ vel a Byzæ præfecto claſſis Megarenſium qui Byzantium ex oraculo conſtituere. Hunc virum iuſtiſſimũ dicũt fuiſſe eũq; vniuerſæ oræ Thraciæ vſq; ad Hemũ Impitaſſe vocata ẽ etiã a Conſtantino magno qui cã prí. Ro. príncipũ incoluit Aetheſa & Conſtantinopolis & noua Roma & Agios Ante vero Conſtantinũ a Seuero & eius filio Antonio Antonia vocitata. Hæc Euſtathius. Trogus vero dicit eum Lacedæmonios condidiſſe duce Pauſania. Aelianus de varia Hiſtoria ſcribit Byzantios vt vino deditos Menandrũ poetam notaſſe dum dicit ebrios Mercatores βυζαντιοι λημπε τηιψυκτα. Et Leonidas Dux eorũ quum obſeſſa ciuitate ab hoſtibus quondam videret murorum cuſtodiam ganeis preuerti Vinopolium apud Mœnia conſtituit vt in officio milites cõtineret vt idẽ ẽ auctor. Hæc tandem & ipſe a Maumethe expugnata anno. M.CCCC.LIII. Reliquam eius hiſtoriam inter Impa. commemorauimus Huic proxima Perinthus Plynio nunc Pera vocata de qua alibí plura Apolonía deinde Anchiala Straboni ab Apoliniatis condita Meſembria Megarenſiũ colonia quã antea Menebram vocabant Veluti Menopolis ideſt Mene: ciuitatis ei⁹ em̃ ædificator Menas dicebatur. Bria enim ſermone Thracio ciuitas nominatur ſic Selyos oppidum ſelymbria dicta quã ſupra memorauí auctor idem. Phthinopolis Straboni Ptolemæoq; p montoria vero Thinia & Philia. Intus autem ex ordine litterarum Aenea vrbs Theonín Lycophronis enarratione Aeniadas. Aeneas enim poſt captam Iliũ eam condidit vbi & patrẽ tumulauit. Aenía vero per. i. ciuitas eſt perrhebiæ & eiuſdem fluminis Aenius Stephano Aeſa p pe Pallenem Argillus prope Strimonem vt Thucydides in. VIII. a muribus cognominatus. Argillus enim Thracía lingua mus dicitur Nam in hoc loco mures in mœnium fundamentis inuentí ſunt concertantes vt Stephan⁹ ait. Aeſyma de qua Homer⁹ τοῦρξαιουμημηθερ ο ὦνυι ομερη τεκεμητηρ. Aphite Vrbs prope Pallenem quę apollinis Manteum habebat Thucydides in primo Aphitem dixit: dicitur & aphitía Abſynthus vrbs & abſynthis regio quę abſynthio abũdat quo vt ait Theophraſtus oues paſcuntur in regione pontica felle carentes Amphipolím quídam in Thracía ſcribunt: ego autem ex Ptolemæí deſcriptione in macedonía Biſtonía vrbs. Bizya Thraciæ regia Terei neſando crímine inuiſa arundinibus vt ait Plynius. Cicones gens Thracum a quibus Vlyſſem multa paſſum fuiſſe ſcribit Homerus: hĩc orpheos duos natos tradit antiquitas: Horũ ciuitas Maronea ẽ: Greſcouía regio prope Macedoniã Thucydídí Gerania vbí Pygmeorum quondam genus agruibus ſublatũ Plynío Flamopolis vbí antea Zela oppidũ fuit eidem. Olynthus orationibus Demoſthenís nobilitata quas olynthas vocauit in ea adipiſcenda Athenienſiũ eius tẽpore magna contentio quã eís Philippus abſtulerat. Odones gens Thraciç vt Dionyſius in Baſſaricis μελουτε ασσια φυλλα ωλωρ εσ καιερχ εσπτεπλοι. Odryſi populí quorum imperium ab vrbe Abderorum ad põtum vſq; euxínum extendebatur. Eís imperauit Sitalces Terei filius qui in bello contra Triballos cecidit: cui ſucceſſit. Sentes fratris filius auctor Polybius. Philis Thraciæ regio herodoto in. VII. eſt & fluuius Bithyniæ. Pallene Vrbs forma triangulari prope Meſembríam dicta prius Phlegra vbí bellum giganteum commiſſum. Theogenes in Macedonícis Gigantes ait non cum díis ſed cum hercule pugnaſſe Verum fulgurum & tonitruum modo prælium commiſſum Philippopolis apud Rhodopem montem quam eandem cum Hadrianopolí & Trimuntio Ptolemæus ponit Rufus contra hanc olympiada. Vſcodoniam vero Hadrianopolim nominatam & vtrã q̃ a Marco Lucullo ſubiugatam dicit vti ſupra commemoraui. Hæc vrbs poſt Cædem Decíotum príncipum patrís & filíí vnde illí fuerant oriundi capta eſt a Scythis: intraq; eius Mœnia

Tomí
Neſi Flu.
Abdera.
Maronea
Ebrí oſtia.
Rodope.
mõs
Aenus
aphrodiſía.
Selymbría.
Bizantium.
Ligos
Aetuſa.
Cõſtãtino.
Noua Ro.
Agips
Antonia
Perínthus.
Apollonía.
Anthiala
Meſembría
thima. pmõ
Philiapro.
Aenea.
Aeſo.
Argillus.
Aeſyma
Aphice.
Abſynthus
Amphipo.
Biſtonía
Bizya.
Cicones
Iſmarus.
Greſcouía.
Gerania.
flamopolis
Olynthus
Odones
Odryſii.
Sitalces rex
Sentes rex.
Phylis
pallene pri⁹
Phlegra.
philippopo
Hadriano-
polis
Trimũtum

Potidea Aemus. Rhodope. Neſus. Athyra. Ebr⁹ ſtrimõ Cherſonneſus. Iſthmus Thraci⁹ Cardia Sextus Callipolis. Cherſonneſus op.

iugulata fuerãt hominũ cẽtũ mílla Potideã Stephanus vrbem Thracie dicit: alibi vero in Macedonia in qua & ego ſupra poſui quã Caſandriã vocatã dicit niſi forte duæ ſint. Montes vero nobiles Aemus & Rodope Flumina Neſus & Athyra ſed in horũ medio notior Ebrus. Nũc ad Cherſonneſum veniã cuius Iſthmus hodie ſicut & Corinthiacus Examiliũ vulgo appellatur Hũc a Cardia ad Practyã Miltiades vt teſtat Herodot⁹ muro ſepſit. Eſt em̃ Cardia vrbs i ora ab latere Occidẽtis ẽdificiũ Hermocaris: q dũ ſacrificaret ab auſpicio cordis a Coruo rapti & huc delati locũ appellauit vt Stephanus. Ex latere. Boſphori Seſtus & Callipolis. Cherſonneſi itẽ quattuor principales Thracia. Taurica. Cimbrica. Aurea: dẽs Europeę p̃ter Aureã. Sunt itẽ alię q̃ſũt oppida vt in Creta in caria: in hac ipſa de qua loquimur. In Iſthmo Cherſonneſ⁹ eſt vna e Centũ ciuitatibus vt ſcribit Aelianus cuius incolæ Cherſonneſii dicunt̃. hi ex turribus geſta Athenienſib⁹ ſub qb⁹ erãt ſignificabãt auctor Stephanus Halo peconneſus itẽ vrbs hic prope Ptolemæo ponit̃ Quã Stephanus ait ex Oraculo cõditã ex Catulis Vulpiũ ibi repertis vt plane nomen indicat.

¶MACEDONIA.

Diuiſio macedonię. Quater macedones victi. T. Q. Fla. P. Aemyli⁹ Q. Ce Metellus. T. Aemyli. Prouintia. macedonia Albani Candaui Parchini Taulantii. Oreſtę Poſt Drinũ deodra. Delminiũ. Olchiniũ. Liſſum. Dyrachiũ. Apollonia. Aulona. Amantia. Oricon. Troia.

MAcedonia omnis in medio duoq̃ mariũ Ionii ab occaſu & Aegei ab oriente deſcribit̃ ab aquilone Dalmatię partẽ & Mœſiã ſupiorẽ: a meridie Epirũ habens Diuiſa p̃terea Plynio in partes duas quarũ alterã Prouinciã idẽ. Strabo aũt ſuperiorẽ & liberã appellat. Eã videlicet quę p̃ſinũ Ionico littore p̃tendi tur. Illyrico ac Italiæ p̃xima. Altera vero vltra Candauię montes macedonicis Regibus ſeruiebat: q̃bus ſublatis vniuerſa in poteſtatẽ po. Ro. peruenit. Quater. n. Macedones in bello. XX annoq̃ vt ſcribit Liuius victi fuere. Primo poſt ſecũdũ bellũ punicũ Philippus Demetri. filius a. T. Q. Flaminioq poſt victoriã omnis Ciuitates græciæ q̃ſub illo fuerãt Saluas & liberas eſſe iuſſit. Deinde Perſeus a. P. Aemilio Paulo q. lxxii. ciuitates vt ait Plynius vno die direptas vẽdidit. Tertio Pſeudo Philippus a. Q. Cæcilio Metello. Poſtremo pſeudo perſeus a. T. Aemylio. Pars igit̃ prima Gentes habet Albanos Parthinos Taulantios Oreſtas Oẽs cataleeto & cultu partim Illyrico partim græcanico vtentes. Neutris tñ ſatis intellecti ac imperio hodie Turcarũ ſubiecti ſicuti & cęteri. Hos cũ Epiroris Strabo æ plynius cõfundunt nomine ac rege tantũ diuiſos Cętera ſimiles. Albani Hi ſũt quorũ hodie nomẽ durat Ptolemæo tantũ ex veteribus poſiti Taulantii vt ait Appianus a Taulãtio Illyri filio a quo Illyrici dicti Oreſtæ populi & oreſtis regio vbi oreſtes imperauit ab inſania liberat⁹ ob pudorẽ huc ſecedẽs cui fili⁹ eiuſdẽ nominis ſucceſſit. Oreſtaſq̃ populos appellauit ipſe vero pater ab aſpidis morſu petitus ſeceſſit in Arcadiam ibiq̃ deceſſit. Hęc Theogenes in Macedonicis. Verũ vti ſupra dixi Albanorũ nunc oẽs noſe cenſent̃ Drino flumine ab Illyricis diuiſi. Vbi primũ Scodra occurrit nũc Scutaris & Delminiũ nũc Demna & Olchiniũ quõdã colchinũ vt ait Plyni⁹ nũc dulchiniũ ad Drinonis ripã q̃ a drino Flumie & lacu Scodrę p̃fluit de iñ p⁹ drion ẽ liſſũ nũc Alexiũ q̃ oĩa iter Illyricos attigim⁹ deiñ littorales vrbes Dyrachiũ oli Epidãnũ memorabile fama Cæſaris in eo loco ſupati Apollonia quondã inſignis nunc interiitvbi Octauius adoleſcẽs quũ Cæſar fuit interfectus dabat operã litteris Indeq̃ accerſit⁹ ad magnũ nomen ſuſcipiendũ. Huius noĩs pluresa Stephano cõmemorant̃. In lybia in Acarnania in creta p̃pe Gnoſũ in Sicilia p̃pe leontinos in Phrygia in Myſia prope Rhidacũ Fluuiũ in Tarſo in Phocide quã Homerus Cypariſſum vocat Aulon Ptolemæo nunc Velona quã falſo qdã Appolloniã putãt: quũ Appolloniam Plynius. VII. mil. amare diſtare teſtetur. Præterea Corithiorũ eſſe col. Dicitur Aulon & Aulona ſicuti Caulon & Caulona lader & Iadera. Hanc Pazaites ex Otomanorũ familia primus occupauit. Deinde rebellantem Amurates compeſcuit Deniq̃ Maumethes filius ſuperioribus annis vt in geſtis eorum alibi mentionem fecimus per eã in Italiam traiecit. Idruntumq̃ cepit plures etiam huius nominis Stephanus recenſet. In Arcadia in Creta in. Arabia Amantiam idem & Item plynius ponunt prope Oricum in hac parte quaſi Abantiam quoniam Abantes populi redeuntes a bello troiano hic conſtitere: alios Amantinos quos Tiberius ſuperauit Ptolemæus inter pannonios collocat. Deinde Oricum cum portu nobile quondam oppidum intus vero Antigonea: altera item in Macedonia in ſinu Toroneo ædificata ab Antigono Gonata: tertia in Arcadia quæ prius Mantinea dicta eſt vt Pauſanias refert Quarta in Bithynia prope Acylium Quinta in Syria prope Antiochẽ Oppidum deinde in alto conſpicit̃ loco nunc Croiam vocant qd Troiã fuiſſe putaueri quã Ste

appellat. Nicarchus Alexandri comes. Museum locus circa Olympū Eretriēsium colonia quā Philippus diruit: vbi & ab Astere milite sagipta petitus alterum amisit oculū: vt Stephanus Olyta Ossa ad Athon vrbs Horma ad fōtes Erigonis Homoliū. Pella Alexādri patria ad Axii ostia paulum a mari recedens olim Bunomus & Bunomea vocata. Sunt & alia in Thessalia in Achaia: in Curua Syria. Parthenopolis a Virginibus Cerasti Mygdonis filiabus: vt Theogenes in Macedonicis: qd memorabili castitate & victus abstinentia fuerint. Pelagonia regio inter Andaristum & Erigonem amnem Ptolemæo posita. Plynio quoq; & Straboni cōmemorat Pieria Regio inter Pharibum & Haliacmonē Ptolemæo. Hic vt ait Pausanias. Pier⁹ regnauit pater puellarum quæ de cantu cū musis contenderunt: Physcus aliis Ptolemæo Physcę dicit ciuitas ad fontes Chedori: altera in Caria. Tertia Locridis: & in Rhodo palus. Sintia regio & ciuitas prope Thraciam. Phila quā Ptolemæus Philiren ædificiū Demetrii Antigoni Gunatæ filii iuxta Peneum quā a matris nomine vocauit. Est & insula Aegypti Herodoto in .iiii. iuxta magnum fluuium: cui Triton nomen qui ostia in paludem Tritonidem emittit. Pæones prope Peneum & Pelium in Thessalia mediterraneos nōnulli ponunt. Herodot⁹ autem in Thracia iuxta Strimonem fluuium collocat: atq; per hoc fines Axium amnem fluere. Eorū ciuitas Amydon iam deleta vbi fontem Dionysius poeta annuit esse: cuius vnda lucida ea tellus abluitur: confluitq; in Axium fluuium qui pluribus auctus vti Torrens fertur. Strabo ex Pęonibus dicit axium & Strimonē fluere putatosq; a quibusdam colonos esse Phrygum: ab aliis Archigetas. Pæones vsq; ad Pelagoniā & Pieriam extendi dicūt ac multa de Macedonia tenuisse vsq; ad Propōtidem. Progressi pausanias Pæonas ad Axium flumen ponit vocatosq; dicit a Pæone Endymionis filio. Appianus in Illyrico dicit Pannonios a græcis Pæonas vocari: eosdēq; omnino esse populos. Hos Homer⁹ in Catalago Pyrechmenem & Steropęum ait duxisse ad Troiam. quorum a Patroclo alter Steropæus ab Achille postea interfectus fuit. & hæc quidem de Pæonibus. Praxylus & Pydna cuius Demosthenes sæpe in orationibus meminit. Sintia regio: & vrbs prope Thraciam apud hanc Aristoteles de miraculis scribit fluuium nomine Pontum labi in quo lapides quidam ferunt qui ardentes contrariam carbonibus retinent naturam vento extinguntur: in aqua vero flagrant: tetrumq; odorem modo bituminis reddunt: vt nulla reptilia prope cōsistant. Stimphalia Scotusa ad Strimonē sita: altera in Thessalia. Strobis iuxta Erigonem quā Steph. Strombum vocat: dicitq; Romanorum esse coloniā. Mōtib⁹ Macedonia perpetuis cingit. Sunt aūt Candauię. Plynio Straboniq; ex occidentis latere: Ptolemęo autē Cameleī appellati. Est & Olympus alter. Flumina Strimon iuxta Thraciam qui in sinū Edonicum influit Axius: Erigon: & Haliacmon in Thermaicum exeunt sinum.

Ichne: Lethe Museum Olyra: ossa Horma Homoliū Pella Partenopolis Pelagonia regio. Pieria re. Physcus. Sintia reg. Phila. De pcōibus Praxylus. Sintia reg. Pidna pōti flu. Stimphalia Scotusa Strobis Montes. Candauiæ. Camelei. Olympus Flumina Strimon Axius Frigon Haliacmō Deucalion Hemon Thessalus Phthius Pelasgus Achius Inptes. iiii. Mōtes cōt. Amnes. xx iiii. Pietis. Ossa Pindus Othrys Pelius Olympus Flumina Apidanus Phœnix. Enipeus Peneus Tempe Thessalorū Mores

¶Thessalia.

THessaliam Eustathius in Homerum sic fere in vniuersum describit. Campus est maxim⁹ accuru⁹ vndiq; mōtib⁹ cinct⁹: ab oriēte Ossam & Pelion mōtes habet: ab occasu Pindum a quo Peneus amnis exiens orientē versus rēdit: ab aquilone Olympū: a meridie vero Othryn. In hac itaq; Deucalion vt ait Strabo prim⁹ iperauit q locū Pyrrheā de vxoris noie dixit. Hemon vero Hemoniā. Hui⁹ vero filius Thessal⁹ Thessaliā vocauit. Successores deinde Phthi⁹ pelasgus: & Acheus totidem in ea cōstituere populos. In partes quoq; quatuor idem auctor diuidit: Phthiotiam versus austrum. Est a otiam versus occidētem Thalassiotiam siue marinā ac pelasgiā. Montes quoq; cōtinuos in ea terremotu quōdā disrupos fabulæ vero ab Hercule volūt. In Thessalia. Plyni⁹. XXIIII. nobilissimos esse ānes tradit. Montes quoq; quorum principes Olympus Pieris ossa cuius ex aduerso Pindus Othrys Lapytharū sedes ad occasum vergentes. Ad ortum vero Peli⁹: omnes inter se continui & Theatrali modo inflexi caueatis ante eos. LXXV. Vrbib⁹. flumina Apidan⁹: Phœnix: Eniphe⁹: plureſq; alii: ante omnes clarissimus Pæneus oriens iuxta Gomphos. Interq; Ossam & Olympum nemorosa valle defluens quingentis stadiis dimidio eius spacio nauigabilis. In eo cursu Tempe vocantur: Quinq; milliū passuum longitudine iugis sese leuiter attollentib⁹: iuxta quē labit Pene⁹ vndis lucidis amœnus viridanti riparum gramine Canoro auium cōcentu. Memorantur & Tempe Neumesia quæ ab Ouidio Cygnea dicunt sicuti & in Sicilia. Helona etiam Tempe ex amnis noie. deniq; vocabulum hoc Græci ad oēm piscosi loci ac virentis amœnitatem traducūt. Sed ad Thessalos reuertamur. Eos in primis lauros fuisse morib⁹ declarat Menander his verbis. Non Corinthus non lais o syre non lautorum manus Thessalorum. Magna quoq;

Arethusa. Procõnes⁹ Athos & Nympheũ promon. Singus. Stratõicea q̃ & hadria nopolis Chalcidica regio. Acanthus Ampelos promon. Torone. Antigõea Casandrea Potidea. Patalia Therma. Thessalo. Apollonia Achedor⁹ Canastrũ Aeane Alorus Aeræ Aceſe Aceſame Alante Almopia Alponus Anthemos Aedeſſa Azorus Aegea Bisaltæ Bryges Berga Beroea Calliteræ Cydna Duriopus. Emathia Europus Elimea Eordane Europoria. Heracleę.ii Gastrõiare Gordynia Gomphi Idomene

contra vim Thracum expugnare vrbem conantium. Hic Brutus ab Octauio ſuperatus. Auguſtus deinde muratis colonis Neapolim eam vocauit. Sequitur ſinus ipſe Edonicus in quo Arethuſa eſt alia Syriæ tertia. Euboeę mons item in Italia. Proconneſus cũ duobus promontoriis. Athos in ſeptentrionẽ: & Nympheo in auſtrum ſpectãtibus. Athos em̃ ciuitatem ſui nominis habet Coloni Athoitæ dicunt̃ ab Atho gigante incolente: vt Nicandrus in. V. Euro pę: iacit vmbram. CCC. Stadioꝝ vt ait Stephan⁹. Hũc olim fama xerxen aceto ſparſo compla naſſe: ex quo lu. Credimus olim velificatus Athos. Prope Athon ſingus eſt oppidũ q̃d Singiti co ſinui nomen dedit. In quo Stratonicea eſt vrbs ab vxore Antiochi deinde ab Hadriano prin cipe Hadrianopolis appellata: vt Stephanus. Chalcidicam hic Ptolomæus regionem cõſtituit Stephanus & Chalcidẽ vrbem eſſeq; alias huic homonymas in Chalcide Euboeę comme morauí. In eodem ſinu Acanthus vrbs ab ſpinę ſimilitudine: vel ab Acantho homine quodã Alia in Aegypto eſt: item Emporium in mare rubro. In hac Macedonica Cicadæ dicunt̃ tace re ex quo prouerbium apud Simonidẽ in minimũ loquentes ακαρθισ τεττυξ. Ampelos promõ torium Torones: Alterum in Samo in Gyrenaica Tertium. Torone vrbs iuxta ſequit̃ vnde ſi nui Toroneo nomen: dicta a Torone Neptuni & Phœnices filia. in hoc ſinu Antigonea eſt ab Antigono Gonata condita. Caſandrea Potidea. cuius Demoſthenes ſępe in orationibus me minit. Patalia vt Stephanus: vt Ptolemæus Patalene. Therma vrbs: vnde ſinus Thermaicus vbi Theſſalonica prius Halia nũcupata Caſandri ædificium ſub Philippo Amintę filio nomẽ mutauit: vel q̃ille in eo loco Theſſalos vicerit: vel vt Lucius Tarræus dicit qui librum de ea ciuitate cõpoſuit: ex Theſſalonica filia appellauit: vt placet Strabõi vxore nõ filia liberæ: fuit olim conditionis. vt Plynius ira Theodoſii qui. XII. mil. ciuium in ea necauit maxime cogni ta: ſed multomagis epiſtolis Pauli. Hęc deiñ ceſſit in hęreditat̃ Andronico Manuelis ſperato ris Conſtantinopolitani filio: ſed Ioannis fratris odio qui patri ſucceſſerat eam venetis tradi dit. A Venetis vero Amurathes Turca bello eripuit. Appollonia Achedoro tantum Fluuio a Theſſalonica diuiſa. Canaſtrũ Stephano ex quo Sophodes Canaſtręum promontoriũ cõme morat Strabo Calaſtra ſcribit. in ſinu Thermaico. Et hęc quidẽ in ora. Intus vero reliqua ex or dine litterarum ponam. a Stephano ex parte magna mutuatus. Aeane ab Aeano Elyminthi filio regis Ethruriæ qui huc applicans hanc vrbem ędificauit. Alorus penultima producta ad Axii fontes. Aeræ vnde Aeracus alia in Ionia tertia apud Helleſpontum: cuius incolæ Aera tæ dicunt̃. Aceſe. Aceſamene ab Aceſameno Pieriæ rege vt tradit Theogenes Alãte eſt item altera in Arcadia Theopõpus in philippicis Allantrũ dixit. Almopia regia iuxta fontes eri gonis Lycophron de Aenea loquẽs, εμβαλλμωπιασ παλιμπλαγιτησ εζεξαιτυρόημια. Dicitur ab Amopo Neptuni & Helles filio. Alponus media ꝑducta: altera in Locris Epicnemidiis. An themos: altera in Syria Andrea: altera apud Eleam. Aedeſſa inter confluenta Erigonis & axii alia in Meſopotamia. Azor⁹ penultima producta Ptolemæo azorum. Arriano autem azoricũ brbs prope Theſſalonicã. Aegea vrbs iuxta montẽ q̃ ſupra Pindũ eleuat̃ olim Melobotera vo cata ex vbertate paſtionum. Biſaltæ gens libera Plynio intra ſtrimonẽ & Edonicum ſinũ. Ste phanus Biſanten vocat coloniamq; eam græcã a Samiis deductam. Bryges Macedonũ popu li prope Illyricos quos Macedones Phryges vocant: vt Steph. Berga quã Berã idem vocat ad Chabrii fluenta. Beroea ad Citarũ mõtẽ iuxta Haliacmontẽ ſita: apud Ptolemęum cognomi nata a fœmina eiuſdẽ nominis nepte Macedonis ex Bereto filio. Eſt alia in Syria vnde Baſſia nus nobilis orator fuit. Steph. Calliteræ Ptolemæo inter Biſaltas Cydna Theogeni ponitur. Duriopus Emathia regio in finibus Macedoniæ iuxta Theſſaliam ab Emathione rege vt Tro gus: quo nomine Macedonia quondam tota eſt appellata. Eius vrbs Europus ad Erigonis ſita fontem. Stephanus ab Europo Macedonis filio dictam ait: eſſeq; aliam in Syria. tertiam in Ca ria Elimeam Strabo in octauo libro cemmemorat. Eordane regio: alia in Iberia. tertia in Thra cia. Euporia ab Alexandro ædificata: ex rerum copia nomen auſpicata. Emporium Heracleæ in Macedonia duæ altera Sinthica apud Strimonem fluuium: quæ a nonnullis in Thracia ponitur: altera ad Erigonis fluenta ab Amyntha Philippi ædificata. vltima ex. xxiii. huius no minis ciuitatibus. Gaſtronia regio Theopompo Gordynia in mõte Citaro: alia in Creta Gor tyna. Gomphi Idomene Ichne. Herodoto in. VII. Eratoſthenes ſingulari numero ptulit q̃q̃ Philetas eam eſſe aliam ſcribat. Dicitur a Themidis veſtigiis: quę Iuppiter adſectat⁹ ẽ: vt Ste phanus. Lethe ad axii oſtia a Latonæ templo prope conſtituto: vt Theogenes incolas Letæos

lis deficientibus. Est & Cranon alter distans a Crotone stadiis. C. Straboni. Crímene ín pelasgiotide a Pelea Phœnici dono data: cuius incolas Homer⁹ Dolopas vocat sicuti Sintias Lemnenses: & Troianos Iliẽses. Cynocephale collis Thessalię Polybi⁹ πιμδαρος δηιφαμ του παισ βοιωτιοσ εκκηυοσκεφαλων μελωμ ποιητησ. Demetrias ſ sinu pelasgico quã gẽtẽ demetri⁹ Poliorceres victor a nomine suo appellauit. VII. in ea coloniis deductis quæ sunt Straboni: Pagasę: Sepie: Bœbe: Iolcos: Rízus: Hormeniũ: Olízo: Nelia altera Demetrias ín Macedonia Terría Persidis prope Ardelum. Demetriam quoq; vrbs Aeolidis. Dimnas Thessaliæ vicus circa Larissam vbi dicunt Apollínem cœnasse cum prímum a Tempe purgat⁹ rediit. Hic puerum eo forte venientem mos est cum lauro ín eo loco epulari. Callimachus δειμμιασευθευμεδελοχθαι. Dia vrbs Aeaci ædificiũ. Sũt & alię ín Macedonia: ín Eubœa: ín Pelopõneſo: ín Lusitania: ín Italia circa alpes: ín Scythia circa Phasin: ín Caria ín Bithynia. Sũt ítẽ quattuor ín Aegęo ín sulæ: Diæ appellatæ. Dolopes gens in Thessalía a Dolope Mercurii filio quí in Magnesia extíctus est: eiusq; sepulchrum iuxta ín littore cernebatur: vt Cleon Curieus ín primo Argonauticorum quem Apollonii enarrator allegat. Ipse etiam Apolloni⁹ meminit ωειρεσταιμαγρησαθυπευδιοσ υπειροιο αυτηι και τυμβοσ δολοπηιοσ. Drongilium locus Thessalię: cui⁹ memínit apud Stephanũ Theopõpus. VIII. Philippicorũ. Ecchinũ vrbẽ Ptolemæus ín ora Thessaliæ ponit: Stephanus ín Caria: & Echínas ín Aetholia Erethría prope Othryn paulũ a marí recedens. Est & alía ín Eubœa. Ethyeste gens ab Aethyesto vno e filiís Neoptolemi: vt Rhianus scribit. Elacatęũ mons vbi tẽplũ Iouis Elacatęi. Eurymene: vt Hecatę⁹ in Europa. Hellas ciuitas ſ phtheotide ab hellene Phthíi filio. Phthi⁹ aũt ex Acheo genitus vt Steph. Placet. ex quo toto olím gręcia Hellas dicta: auctor Thucydides ín pœmio. Homerus ítẽ nũq; alío noíe q̃ hellenas Danaos Achęos aut Myrmídonas græcos vocat: propríæq; partem eam quæ prope Peloponnesum est Hellada nominat. Post Homerum vero oẽs: vt ait Plynius a Græco rege Gręci appellati. Hanc vero Thessalícon Homerus καλλιγηιαικα vocat. Strabo scribit ꝙ Pharsali diruram ciuitatem ostendunt quã Hellada dícunt fuísse. Idem dicit nõnullis putari vnã tãtum ciuitatem. Quibusdam vero tantum Phthiotida. Helona condita ab Hercule ín monte Centaurorum. Deinde Límena cognominata ob nobile ín eo loco pratum Perrhebiæ: & ípsa ciuitas. Gõphi vrbs sub ípis mõtib⁹ Glaphyrę. Homer⁹ βοιβηιν και γλαφυραστε: a Glaphyro filio Magnetis Stephano Eustathio aũt a mẽorabilí ea ciuitate põte. Est & vicus Cilicię. Distãs a Tarso. xxx. stadiis: ín quo fons est Gyrtõ quẽ Homer⁹ Gyrtoná vocat: sicut Iton & Irona vrbs ẽ Perrhebię ín Thessalía a Gyrtõe cõditore Phlegię fratre. Vnde Gyrtõios Phlegías prío vocatos esse frequens hístoría declarat. Gomnus vrbs Perrhebiæ a Goneo Cyphi: vt Homer⁹ Gonusa: Ithome media producta vrbs Pelasgiotidis. Homerus οιτε εχορτριχκηρτε και ιθωμηι κλημαστο εσσαν. Vocatur & Thomæum locus sane asper & salebrosus ex argumento nominis per ablationem Primæ litterę θωμοσ em̃ cumul⁹ aut aceruus dicit. Est & altera Itoma ín Messenia Eustathio: Stephano autem Iton. Homerus ετωμα τε μητερα μυλωμ. Hic Minerua Itonia celebrabatur. memorantur & aliæ ín Italia: ín Epíro: ín Bœotía: ín Lydia. Iros vrbs Lycophrõ ιρου τε και ταχινα και περραιβικηι. Incolę Irotę: Iolcos: ĩ ora ab Iolco filio Amyci a quo & Amyccus campus. Hanc olím amplíssimam fuísse vrbem testatur Strabo: seditiõe postea deletam ín paruosq; redactam vícos stadiis. VII. a mari Demetriade sitos. Lamia vrbs ad Othrys radices a Lamo Herculís filio: alíi a Lamia muliere quę imperauit regioní Trachiniorum: ín qua Lamía cum bellum dícitur gestum. Est & alía ín Lycía. Larissa tertia Thessalię ciuitas putatur prope Peneum sita quam Acrísius præterfluit. Est alia Pelasgica ín Ossa monte: alia Troadis quã Homerus λαρισσαν εριβωλακα vocat. In Creta: ítẽ & Attica & Macedonía aliæ ponũtur. Lapithæ populi qui cum Centauris in Perithoi nuptiis dicunt dímicasse. Est & in eadem Thessalía ciuitas Lapithe. Lytę locus prope Tempe quí ab aqua soluta & Neptuni ín undatiõe nomẽ accepit. Libetris fons Magnesiæ Plynio musis dicatus. Vnde libetrides dictę. Melibœa patria Philoctetis. Melittęa quã Ptolemęus Melitarã vocat haud longe a Pelio mõte. Methõæ quattuor. Prima Thessalica. Homerus αιδαρα μεθωμην καιθαυμακιηρεναιμορτο quã sub Philoctete posuit duce. Alia in Macedonia Eretriẽsium colonia. Tertia in Thracia ita vocata a vini vbertate qđ μεθηι Ebrieatẽ dicãt: sicuti & Methymna eiusdẽ etymologię. Quarta in Messenia Peloponnesi. Minyæ populi a Minyo qui in ea regione imperauit: cuius innumeræ filiæ magnos heroas genuere: e quibus Argonautæ plærique fuere: quãobrẽ Minyæ sunt appellati hístoriã his versibus Apolloni⁹ refert τοσσοι αμαισ ορι δησυμμισορεσσι ερεθομτουσ

Crímene
Cynocephale
Demetrías
regio.
Pagasę
Sepie
Bœbe
Iolcos
Rízus
Hormeniũ
Olízo
Nelía
Dimnas
Dia
Dolopes
Drongiliũ
Echínum
Erethría
Ethyeste
Elacateum
Eurymene
Hellas

Helona
Glaphyrę

Gyrton

Gomnus.
Gonusa
Ithome

Iros
Iolcos.
Lamia
Larissa

Lapithę populi.
Lapithæ vrbs.
Lytæ
Melibœa
Melittęa
Methone
Minyæ populi
Miny⁹ rex
minyæ vrbs

& lauta Bucella: vt Pauſanias ait Theſſalus intermiſſus dicebatur. Theſſalæ item Alæ ꝓpter ſimiles veſtes. Et Theſſalicæ bigæ vt cæteris pręſtantiores. Theſſalicũ quoq; ingeniũ ob aſtutiam illis innatam. Equitãdi deinde palma in bello Theſſalis data ex quo Centauros prodiiſſe poetæ finxerunt. Theſſalæ deniq; Sagæ plurimum cõmemoratæ ꝙ hic magnopere magica veneficiaq; viguerint. Nunc vrbes attingam. Argos imprimis nobilis ac vetuſta Theſſalię ciuitas Lariſſa appellata inter Pelaſgos ponit. Decem huius nominis a Stephano deſcribuntur. Primum Peloponneſiacum: Amphilochicũ. Deinde hoc Theſſalicum in Cilicia qđ nunc Aegiopolis. In nyſyro vna ex Cycladibus apud Trœzenen. In Macedonia: in Scythia: in Caria: in Phęacia. Incolę Argei dicunt & Argiui: ſicuti Achęi & Achiui. Sed & Argolici & Argolę etiã dicti apud Euripidem. Argiſſa prope Peneum cõdita a filiis Lariſſæ. Deinde Argura vocitata Eſt item Argura locus in Eubœa. Aeſon vrbs a Iaſonis patre. Aetices gens Theſſala mediterranea ſiue Perrhebiæ. Emonia regio ac ciuitas vt Pauſanias ab Emone Lycaonis filio. Alopa a filia Cercyonis ſiue Actoris eiuſdẽ noīs ſita inter Lariſſam & Echinũ. Incolæ Alopenſes memorant: & alię in Attica in põto: vñ Pãtaſilea fuit. In Eubœa: apud Delphos: apud Locrẽſes: & apd Myſiam: de qua dicunt loqui Homerum ελθομτε εξαλοπησ οθαμαζομδωρεμοσ εϛι. Amyr⁹ iuxta Mœlibeũ ab vno ex Argonautis appellata: vt alii a filio Neptuni hanc Suidas in genealogiis Amyricẽ vocat. Antron vrbs Zenodot⁹ αrχιαλομαρθρωμα, dicit, ferẽt locus eſſe antris cauerniſq; frequẽs tũ optimos ad molas habere lapides: quarũ onus aſinus ſubit Quapropt ꝓ uerbium ομοσ αμθρωμιοσ. Aperantem vrbem Polybius in primo cõmemorat. Aſbotus media producta. Aſterion Homerus οιδεχομτασ τεριομτι τᾳοιοτ ελευκα καρηα, qđ in alto ſita mõte veluti aſtrum fulgeat vt tradit Euſtathius: qui nunc eam Pireſiam dicit vocari. Eſt & altera in Syria & Aſteris inſula in medio Sami & Ithacæ. Aſteruſia itẽ in Creta. Atrax & Atracia in pelaſgiotide ab Atrace Peuci filio. Incolę atraces dicũt. Lycophrõ καιδευτερουσεπεμψαμα τρακασλυκουσ. Achne vnde fuit Cleodamas: qui de cura equorũ ſcripſit. Eſt altera in Bœotia vnde Achnæus. Azorium in Pelaſgiotide. Aphete Magneſiæ vrbs in ſinu Pagaſeo quã cõmemorat Apollinius dicta: vt eius enarrator ſcribit αποτου αφεσεοσ, qđ ibi Herculem Argonautæ dimiſerint. Amphilacę ædificium Amphilaci vnius ex Aeoli filiis. Hic Iphiclum ſuſcepit: qui Phylaum genuit patrem Pœantis & Iphicli: quoq; Pœas Methonem & Philocteten liberos habuit. Iphiclus vero Aſtiochen Proteſilaum & Podarcem. Hæc Euſtathius in Homerum. Aenia vrbs Perrhebiæ: Incolæ Aeniades qui priuſ iuxta oſſam: poſtremo prope Aetholos habitauere. dicti ab Aenia fratre Gunei quẽ Homerus in catalogo ponit: eius gẽtis ducem veniſſe. Alios Aeniatas Strabo ponit in regiõe ponti quos tũc Parthios appellari dicit. Alos Achaię & phthiotidis vrbs ſub othryos montis finibus diſtans ab Itone ſtadiis. Vl. ædificata ab Athamante a ſale ibi reperto appellata. Huius nominis duæ altera Maliaca ſub Achille: altera ſub Proteſilao fuerat. pronunciat & vtroq; ſexu. hæc Steph. Euſtathius idem fere ædificatam dicit ab Athamante dum per inſaniam erraret: nõnulli cũ adſpiratione ſcribunt dicẽtes amari Etymum trahere: quidam ab ancilla Athamantis nomine Elos: quæ Ino primũ ſemina vrere nunciauit Cuius ob merita ciuitas in eius honorem cõdita. Erat & altera Alos in eadem Theſſalia quã Homerus ſub Proteſilao poſuit. Primam vero ſub Achille quã Maliacã Malon Strabo vocat quæ ad Malienſes pertinebat: qui populi prope ac contra Eudoeẽ & Thermopylas ſiti ſunt. Hæc Euſtathius. Budea media producta ciuitas Magneſiæ a Budeo cõditore: vn & Budea Minerua in honore apud Theſſalos: cuius meminit Lycophron ητ αλλα δη βουδεα αμ ελητειαμ κορημ αρτον αυδιξουσα πωρρωθ ειραμομ. Homer⁹ autem Budeum protulit οσσ ειμ βουδειω ευριομεπω. Eſt & Budea Ciuitas Phrygiæ & Budei Medorum & Budini Scythiæ populi. Bœbeis ſtagnum Theſſalię Straboni prope mare Phæras. Bœbe autem eidem eſt oppidũ iuxta Bœbeiden. Homerus βοι βηρτερ λαφυραρτε και εκτι μεμορι ολκομ. dicit & alibi Bœben inter ſeptem eſſe ciuitatis quas Demetrius Poliorcetes deduxit in Demetriadẽ vocatam aũt Bœbẽa Bœbo filio Glaphyri q Glaphyras oppidũ ædificauit. Eſt & Cretſis Boebe: & in Macedonia itẽ ſtagnũ. hęc Euſtathius. Cythinã vrbẽ ponit Theon enarrator Lycophronis: vñ Cythineus eſt & Cythiniũ vna ex tribus Doricis Corope vnde Coropæus: Nicandrus in Theriacis αι ερατολλωμμαρτειασ ηοροπαιοσ εθηκατο καιθεμιν αμδρωμ. Coronea parũ a ſinu pelaſgico diſtans in phthiotide ſita: quinq; traduñt. prima Bœotiæ. Deinde Meſſeniæ. Tertia hæc eſt. Quarta Cypri eſt & apud Ambratiã arx Cranõ in pelaſgiotide. Hic Callimachus: & Theopomp⁹ rem miram narrant Coruos tantum duos eſſe pro tempore totidẽq; ex ſucceſſione: ille

Argos.

Argiſſa
Aeſon
Aetices gens.
Emonia. regio.
Alopa
Amyrus
Antron.
Aperantes
Aſbotus
Aſterion
Aſteruſia
Atrax
Atracia.
Achne
Azotium
Aphete
amphilace
Amphilacii genus.
Aenia

Alos.

Budea

Bœbeis

Cythina

Coronea
Cranon
Corui

iuxta olympum montem. Sperchius amnis a Pindo recta in sinum Malia cum fluēs. Sperchia item vrbs in eadem ora prope Thebas. Thegonium Titarium Stephanus ciuitatem dicit. Homerus montem τιτάροιο λευκὰ κάρηατ. Canū habere caput dicit: vt declarat Eustathius quasi cinere um ꝙ Titanum cinerem seu puluerem in ea regione appellent: in quem redacti sunt Titanii in eo loco fulminati. Tricca a filia Penei fluminis dicta prope hunc locū templum cernitur Aesculapii antiquissimū Dolopibus ac Pindo vicinū. Huius ciuitatis præsul fuit Heliodorus: is qui historiam Aethiopicā scripsit: vocari dicunt hodie Tricala. Thaumatia vrbs Magnesiæ. Homer⁹ οἱ δ' ἄρα μηθωνηκαὶ θαυμακίην ἐρεμοντο. dicta a Thaumaco Pœantis patre: a quo insula etiam eiusdem nois est & ciuitas altera iuxta sinū Maliacū vbi tēplū Thaumātiæ Dianæ: vt Stephanus. Trichin siue Trachin ciuitatē & hāc Thessalię dicūt: ab Hercule supra Oetam ędificatam: a loci asperitate nōnulli eam dicunt quę postea Heraclea est appellata. Lacedęmoniorum colonia distans ab antiqua Trachine stadiis. vi. prope Thermopylarum angustias idem. Hypata vrbs ad fontes Penei Hyperea fons in media Pherensium ciuitate ab Hypertiro filio Lycaonis. Est & in Sicilia vrbs. Hypereſia vero ciuitas Achaiæ vt idē: Strabo duos ponit fontes Meseida & Hyderiam prope ciuitatem Hellada.

Sperchius fluuius.
Thegoniū Titarium
Tricca
thaumatia
Trachin
Hypata
Hyperea

Epirus.

EPirotarum regionem vti Trogus Libro. XVI. scribit Molossi primū habitauere Troianis vero temporibus rexit Vlysses: vt apud Homerū deprendit. Post quem res ad Aeacidas peruenit: sub quibus longe propagatum imperium. Nam primus ex ea gente Pyrrhus Achillis filius per discessum ad Troiam amisso paterno regno: in his locis consedit: a quo Molossi Pyrrhidæ: deinde Epirotæ dicti sunt. Hic demum Andromache captiua quæ sibi obtigerat Heleno Priami filio cessit ob vaticinandi artem Chaoniæ insuper regno tradito. Ipse vero Delphis periit inter altaria dei insidiis Agamēnōis cęsus. Successit ei Pilades deinde longo ordine Thyrba: cuius natus Neoptolemus pater fuit Olympiadis parentis Alexandri illius qui in Italia a Sānitib⁹ apud amnem Acherontem victus occubuit oraculo deceptus ambiguo. Post hunc frater Aeacidas regnū obtinuit. Ex quo Pyrrhus genitus qui auxilio Tarentinorum contra Ro. venit: vltimus fere qui ex Aeacidarū gñe nomē habebat inclytū. Deinde loc⁹ is ad Rōanos. postremo ad Cōstātinopolitanos peruenit Imp. & eorū cōcessiōe ad despotos: quoꝝ mētionē in Macedonia feci: genusq; enarraui. Situs. Epiri Ptolemęo ab arcto Macedoniā: ab ortu Achaiā: ab occidēte littus Ionii maris: a meridie Hadriaticū attingit. Gētes in eo Chaōes Thesproti: Tymphei: Tarauli Amynei: Acarnanes: Cassiopi: Molossi. Cōpluresq; alię de qb⁹ mox videbim⁹. Ambracia thesprotię vrbs ab Ambracia Thesproti filio: pri⁹ Eponia & Paralia dicta sinū efficit Ambraciēsē cū natura: tū arte munitū: vt refert Polybi⁹ duplici muro extructo: ita vndiq; paludib⁹ clausus. vt vnū dūtaxat aditum eūq; angustissimū habeat: nobilitate ciue quōdā Cleobuloq; plecto Phędōe de īmortalitate aī sese pcipitē dedit. Amyctę gēs Thesprotica: vt Aristoteles in rep. Epirotarū scribit. Argyrini Epirotica gens Lycophron εἰσ ἀργυρίφουσ καὶ κεραυνίωρ μαται Argyra quoq; metropolis in India & Argyripa ciuitas Apuliæ. Auctoritate populi Thesprotici Plynio. Acarnanes Curetes & Abantes iidem fere sunt. Nam hi Euboeā quā Abantidē appellatam fuisse postea dicemus incoluisse tradunt: bellumq; continēter de Lilanteo campo cū vicinis gerentes: tandem ab hostibus in pugna crinibus anterioribus appetitos ac deuictos. Sinciput postea rasisse relictis tantum occipitio capillis vnde Curetes dicti ἀπο τησ κουρασ. quapropter Homerus Abātes post terga comantes dixit. Hos postea migrantes in Aetholiam atq; Epirum vocatos esse Acarnanas quasi minīe rasos ꝙ detōsos crines succrescere pmiserint. hęc fere Strabo. Amymnæi gēs Epirotica vt Arrian⁹. Amphilochi gens Epirotica. Thucydides ipsum scribit Amphilochum post ei⁹ a bello Troiano reditum cū Argiuis inuisus esset in Acarnaniam secessisse: & accepto a fratre Alcmeone regno oppidum in sui nominis memoriam Argos Amphilochicū cōdidisse. Actium ciuitas Acarnanię: in latere sinus Ambracienſis Augusti colonia ipsius victoria insignis. Hic Apollo colebatur Actius in cuius honorem Trieteria fiebant Gymnicum certamen. Alyciona vicus Acarnaniæ: vt Strabo. Anactorea neutri generis Corinthioꝝ colonia Stephano. Thucydidi autē in. iiii. libro Anactorius dicitur. Metapa acarnaniæ. Polybius

Pyrrhus Molossi
Pyrrhidę Epirotæ
Helenus
Pilades
Thyrba
Neoptolemus
Olympias
Alexander
Pyrrhus
Sit⁹ Epiri
Ambraciota
Cleobulus
Ambracia
Amyctę
Argyrini
auctoriatæ populi
Acarnanes
Curetes & abantes idē
De acarnanib⁹ hiſtoria.
Amymnæi
Actium
Acti⁹ apollo.
Anactorea
Metapa.

μερ ἀριστηάσ μιμνάσπερειμμε τοορτεσ κικλησκον μαλα ωσ ντασεπι ει μιγουσ θυτα τρων οι
πλειζοκαι αριζοι αφαιματοσ ευχετοορτο εμμεναιωσδεκαιαυτον ιασονα τειρα τομητηρ αλ
κιμηεδηκλιμερησ μιμναιδοσεκτεταυια. Eſt & minya ciuitas eorũdẽ. Itẽ altera phrygię. Miſgo
mene vrbs Steph. Mopſeũ in Pelaſgiotide Strabõi in. ix. Mopſopia vero loc⁹ in attica. Magne
ſia regio in littore Pagaſeo inter Peneũ & Pelion. ei⁹ loca Ply. plura cõcmorat fontẽ libetrũ op
pida Ormenium Pirrham Dorion Maliam Methonen. Eſt altera Magneſia apud Meãdrum.
Hæc a Magne vno Aeolidarum dicta vt Euſtathius. Narratur & a Pindaro de magnete viro
e nubibus profecto equis Theſſalicis cõmixto. vnde genus Centaurorũ fluxit. Malienſes po
puli & Malia vrbs eorum. Hinc ſinus maliacus dicuntur & a Malo Amphitrionis filio: vt Ste
phanus. Malea vero promõtoriũ Laconicæ & malli Indiæ populi & malloes locus in leſbo vbi
templum Apollinis: Myrmidonia cuius coloni ex Aegina venerũt qđ ſcribit; Strabo Peleum
interfecto fratre ex Aegina fugientem Phthiam ad Actorẽ myrmidones ſecutos eſſe atq; ibi
dem ex Polymela Actoris filia Achillem & Polydorum genuiſſe: ex fabula vero notũ eſt Aea
cum pelei patrem populo in Aegina ob peſtem conſumpto rogaſſe patrem Iouem vti formi
cæ homines fierẽt: inde Myrmidones dicti. Veritas q̃ cum locus ille ſterilis fuerit; ac ſaxis ex
ciſis cauernoſus coloni ſub terra habitarunt more formicarum: ſpacium frugibus & agricola
tioni relinquere valentes: parcentes etiam lateribus ne tellurem abſumerent. Hæc Euſtathi⁹.
Olizon Homerus καιπιτρειαρκαιολιξωνα τετρηχυιαν acuitur apud Græcos ad differentiam
alterius huius nominis Baritoni paruum ſane oppidum ex argumẽto nominis Olooſſus. Ho
merus πολιτρολοοσσονα λευκην. vrbs eſt Perrhebiæ Stephano inter magneſię vrbes ponitur
Ea forte eſt: quæ nũc Elaſſon barbarica voce dicitur. Olympus Theſſalicus præter hũc alii q̃
q̃ ab auctoribus cõmemorantur Macedonię: Myſię: Ciliciæ/Elidis: & Arcadiæ. Ormeniũ vrbs
media inter Pheras & Lariſſam: dicit ab Orminio patre Amyntoris cuius filius Phœnix altor
Achillis. Strabo ait ſuo tempore Orminium vocari vtcũq; eſſe ſub Pelio monte iuxta ſinũ Pa
gaſeum vnã e ſeptem coloniis a Demetrio deductis ac Iaſonis patriã fuiſſe. Oechalia apud Ar
gos pelaſgicum in Theſſalia Homerus οιτεχον εἰχαλίην πολιπευρίτου. Idem alterius Oecha
liæ meminit ſuperius in Pylienſium catalogo. Recentiores in Eubœa eam conſtituunt. Alia
in Meſſenia. Tertia in Thrachina. Quarta in Arcadia. Hãc Theſſalicam ſubiugauit Hercules
Iole rapta regis Euriti filia. Hic Euritus vt Theocritus deſcribit Herculem ſagittandi artem
docuit. Orta graui tono pronuntianda ad differentiam epicteti apud græcos vrbs eſt Perrhe
biæ Corſea cognominata q̃ modo capitis cuiuſdam ſita tempora proferre videatur. Homo
le apud Pauſaniam Theſſaliæ mons eſt: & locus apud Thebas Bœotię in quo Iuppiter Homo
lius colebatur. Oſſa mons præter omnes altiſſimus ſinu proximus Thermaico. Othryn Sper
chius abluit ſimꝰ & Oetam montes vbi Herculis fatum. Pindus Theſſaliam ab Epiro diſter
minat. Pelius contra Oſſan erigitur ex vtroq; Peneus fluit. Eſt item Pelius in ea regiõe ciuitas
Pyrrhea pars Theſſaliæ prius vocata Perrhebi gens a quodam Perrhebo: qui ei regioni impe
rauit. hi vt ait Strabo iuxta Olympum habitauere Lapithas qui campeſtria incolebant & ſub
quibus quandoq; fuere formidãtes. Phæſtus vrbs Ptolemæo in Pelaſgiotide. Altera in Cre
ta. Tertia in Peloponneſo. Pheræ vrbs Homerus οἰἐφερατ εμεμορτοπαραίβοιβηιλα
λίμνην. Duæ fuerunt nouæ & veteres. VII. inter ſe ſtadiis diſtantes Sunt item tres aliæ in
Aetholia & apud parthicos Strabo ſcribit Pheras Theſſalicas ad magneſiam pertinere; ter
minumq; Pelaſgorum finium eſſe: eorumq; nauale Pagaſas vocari. Pagaſe eñ vrbs eſt Deme
triadis in ora quæ ſinui pagaſeo nomen dedit a multitudine fontium ibi ſcaturientium appel
lata: vt Euſtathi⁹. Pteleon vrbs ab vlmorum frequentia dicta. Alia in Ionia. Tertia in Troade
Pyraſus Phthiæ vrbs q̃ frugifera ſit quaſi Pyrophorus. Quapropter Homerus templum Ce
reris in eo fuiſſe tradit. Phthia ciuitas & regio. Phthiotas in bello Troiano regebat Vlyſſes
Proteſilaus & Philoctetes Pelaſgi gens diffuſa & erratica ſicut & Lelegæ & Caucones: eorum
prima regio apud Lariſſam Theſſaliæ: ſed & omnis pene maritima Ionia pelaſgos habuere
colonos. Eos etiam conſtat ante Iydos in Ethruriam veniſſe. Sed & teſte Herodoto tempore
belli perſici Lemnon & Imbrũ ædificauere. dicti & Argiui q̃ Argos habitauerint. Deinde Da
nai vbi Danaus ex Aegypto aduenit. Phylace vrbs Homerus οἰἀειχον φίλακην καιπυρασον
θεμοορτα. Pharſalus a Pharſalo Acriſii filio. Poſidium in ora Ptolemæo. Altera in medio Cili
ciæ & Syriæ Spalathre quã Hellanicus apud Stephanum Sparathram vocat. Spalathrũ ve
ro in Illyrico eſt. Symetha vrbs & Symethus Siciliæ fluuius. Scotuſa locus Theſſaliæ pelaſgię

methone
Malienſes populi
Maliacus ſinus.
Myrmydonia.
Olizon.
Olooſſus
Olympus Theſſalicũ
Ormeniũ
Oechalia.
Eurit⁹ Rex Iole orta
Corſea
Homole
Oſſa.
Othrys
Oeta.
Pelius
Pyrrhea
Perrhebi gens.
Lapithæ
Phæſtus
Pheræ
Pagaſe
Pagaſeus ſinus.
Pteleon.
Pyraſus
pthia regio & ciuitas
pelaſgi gẽs
Phylace
Pharſalus
Poſidium.

ceſſiſſet ætate pueri ſpreta belli occaſionem cum Peloponnenſibus quærere cœperunt: a. M. Atti lio Glabrione: vt lib. de bello Ma. teſtatur ſubiugati fuere: cauſa q̃ ab amicitia popu. Roma. defici entes ſocietatem cum Antiocho iunxere: qui græcis bellum intulit: quiq̃ compluribus vrbibus captis ad extremum apud Thermopylas victꝰ: ac græcia omni expulſus fuit. Diuiſa eſt aũt oĩs Aetohlia Straboni in Calydoniam ab Oeueo regnatam: & Pleuroniam. In ora Igitur prima Calydõ vrbs a Calydone Endymionis vel Aetholi filio. Hic aper ira Dianæ ĩ ſacrificio præteritę immiſſus herculeus labor. Olenus de quo Strabo ſic ait: Aetoli Olenum deleuere prope Pleuronem ſub Aracyntho: vt ne veſtigia quidem appareant. Eſt & Achaicus Olenus: Aracynthus vrbs & mons Bœotiæ. Naupactum a naufragio dictum Heraclidarum Straboni: nunc Lepanthum vocatum a Turcis. Anno milleſimo quadrigenteſimo nonageſimooctauo ex imperio Venetorum captum Pleuron domicilium Curetum dicunt fuiſſe: Nam & Pleuronii Curetes dicti a Curio monte illis imminente: vt Euſtathius. Pylenę quã Pleurona nouam dicunt. Nam & vetus reperitur Pleuron ambæ in Aetolia ciuitates: vt idem. Molyctia vrbs Straboni. Thucydidi autẽ Molycreon. Bonni colles ĩ Aetolia Accolę Bonnenſes Thucidi in. III. Moetes in Aetolia Plynio Medimnꝰ Achatus. Panetonius Fluuius autem Euenus Ptolemæo qui Aetoliam a Iocris diſcriminat.

Calydonia. Calydon vrbs. Olenus. Aracynthꝰ vrbs. Naupactũ. Pleuron. Pylene Molycria. Bõni colles Achatus. Panetoniꝰ. Medimnꝰ. Euenꝰ flu.

LOCRENSIVM OMNIS regio quæ Iocris dicta eſt in duas Straboni diuiditur partes: altera in occidentem ſpectans quæ parnaſſo occubat monti: pertinetq̃ ad ſinum Criſſeum phocidi confinis vbi Locrenſes habitant qui Heſperii & Ozolę dicti ſunt απο του οζειν, quoniam paſtores quũ ſint hircinis pellibus olidis amiciebantur: quorum coloni poſtea in Italiam adnauigarunt. Pauſanias vero huius cognominis alias aſſignat cauſas. Altera pars in orientem ſpectans ad mare deſinit Aegeum: atq̃ hi rurſus in duas diuiſi partes: hi quidem Opuntii a Metropoli dicti vbi Opoes regnauit. alteri vero Epicnemidii q̃ Cnemidi ſubiaceant monti Malienſibus confines. Amphiſſa & Emphiſſa dicitur vrbs Locrenſium. Ozolarum montibus occubans. Eſt & minoris Armeniæ regio Amphiſena. Augeæ vrbs Locrenſium. Homerus και αυγειαν ερατιραν. Altera in Laconia. Beſſa campus nemoroſus: ex argumento nominis & Nape collis q̃ ſit arboribus cinctus vtriuſq̃ author Strabo Calliarus. Cynos a Cyno Locrenſi Opuntis filio ciuitas eſt: & promontorium iuxta Opuntem diſtans a Cnemide monte ſtadiis. L. Opuntem autem ipſam metropolim conſtat eſſe ſtadiis quindecim a mari recedentem: vt idem. Phyſcum Stephanum & Euſtathium inter Locrenſes commemorant. Strabo & Daphnuntem & Scarpham prope Thermopylas nunc Pharygem ait vocatam in alto ſitam monte cum templo Pharigeę Iunonis. Tarpha ex argumento nominis locus nemoroſus creberq̃ materia. Thronium vrbs in mediterranea inter Cnemidios quã Boagrius quem Manem vocant torrens prętetfluit vt Strabo: & item Homerus De tribus his. ταρφηρτε θρονιονρτε βοαγριον αμφιρεεθρα.

Epicnemidii. Epizephyrii. Amphiſſa vrbs Augeę. Beſſa. Nape. Cynos. Opus metropolis Phyſcum. Daphnus Scarpha Tarpha. Thronium Boagrius flu.

PHOCENSES Pauſanias non a Phoco Aeacĩ filio ſed Otnythionis viro Corinthio qui huic regioni imperauit cognominatos dicit inter Bœotios & Locrenſes cõſtituti ex magna parte ſinum Corinthiacum tenent. Lata gens vt quę colonias diuerſas vel in Galliam Maſſiliam deduxerunt Athenienſibus in omni ſemper fortuna fidiſſimi: cum Thebanis decem annis pro templo Delphico bellum geſſere quod ſacrum appellant: ſiue Amphictyonicum ab Amphictyone Deucalionis filio. Is primum inſtituit vt vicini populi Delphis ad ſacrum concilium conuenirent. Conuenientesq̃ Amphictyones vocati ſunt. Phocenſes igitur cum ob diſcordiam a Thebanis eo venire prohiberentur: bello exorto multorum annorum inferiores fuere. Verum poſt de ennium ob merita defenſæ græciæ contra Brennum Gallorum Ducem priſtinę dignati ſunt reſtituti. aduerſum in eo bello Philippum Macedonem ſemper habuere: qui plures eorum Ciuitates ferro flammaq̃ diruit/ Lilæam/ Hyampolim/ Anticyram/ Parepotamios/ Daulida/ & Panopeas. Nec pauciores vrbes Xerxes ex eis incendit: videlicet Erochium/ Charadram/ Amphicleam/ Neonas/ Tethronium/ & Drymeam. Longo tandem poſt tempore reſipiſcere cœperunt: omniaq̃ reſtituerunt. ac Gallos eo aduenientes magna vi repulerunt. hæc Pauſanias. Nunc loca excurtam. Aſplendon ab eodem poſita vrbs libro octauo. hanc Euſtathius vocatam Apticam dicit q̃ hybernatione locus amœnus: tum ad differentiam alterius cuius meminit Homerus in Bœotiorum catalogo. Amphryſa vnde Amphryſus: eſt & Magneſiæ fluuius: Anemorea quæ nunc Anemolea vocantur. Homerus ο ιταμεμωρειον και υαμπολιν αμφιρεμορτο. A vento nomen auſpicatur quo agitatur in altiſſimo ſita loco: vicinitateq̃ Parnaſſi montis

Phocenſes. Bellũ Amphictyonicum. Thebanis. Aſplendon Amphryſa Anemorea.

Alyzea
Aegilips
Bunema
Bryſinium
Calathi
Buthrotus
Cãmania
Chaonia
Caſſiopea
Chauni
Chytum
Dexamenę
Dexari
Dodona
Oraculum
Columbæ geminæ
Helenia regio Ephyra theſproti ca.
Aſtiochea rapta Flu.
Selleentis
Periander
Bacchæus vñ bacchi dæ.
Mardones
Mylaces.
Nicopolis
Oreſtæ
Oncheſi mus.
& Panor m⁹ portus
Poſidium
Tripolites
Tymphei mõtes epiri
Acrocerau nia
Caſope pro mõtorium
Leucas
Achelous
Thoas.
Thyamis
Acheron
Arachthus
Sirenes
Aetholia

in. V. vnde Metapæus. Alyzea eiuſdem eſt regionis. Aegilips proxima Crocyleæ in Epiro: vt Homerus. Bunema media producta Epiri vrbs ab Vlyſſe cognominata ex Boue pri⁹ immolato cũ huiuſmodi vaticiniũ accepiſſet ελθειμπροσαμβρασοιουκ ισασιθαλασσαμ. Bryſiniũ Theſprotię Calathi vicini Theſſaliæ Stephanus Buthrotus inſula & ciuitas inter Cercyram & Epirum quę ſinui nomen dedit. eius etymum Stephanus huiuſmodi adfert Heleno Troiano qui in eam regionem poſt bellum adnauigauit in littore ſacrificanti bouem victimam aufugiſſe ex mari in continentem: ex quo auſpicio loco nomen eſt inditum. Cammania Theſprotię pars dominata quõdam ab Heleni priamidæ filio Ceſtrino qui eam Ceſtrinam appellauit: abluitur ab amne Cadmo: vt Sthephan⁹. Chaonia regio vnde Chaones & Chaonii dicti. Caſſiopea regio media producta Herodotus Caſopum dixit ſcribitur etiã duplici. ſſ. Chaum theſprotica natio: Rhianus in Theſſalicis χαυροιτε και αυχη εντροσελληνοι. Chytum Epiri vic⁹ Euphorion in. XIX. cõmentariorum e Clazomenis veniſſe colonos ad habitandum Chytam in Epiro. Dexamenę pars Ambratiæ a Dexameno Meſoli & ambratię e phorbante genitę filio vnde Dexamenæus vt Ariſtoteles in rep. Ambratiotarum. Dexari gens Chaonum Stephano. Dodona moloſſorum ciuitas vbi oraculum & officina æris qđ cũ magnope reſonet: ac ſentiatur in loquaces erat prouerbium χαλκειον δωδωνειον. vt Stephan⁹. De oraculo autem Dodoneo apud Herodotum in hanc ſententiam ſcribitur. Aegyptii ſacerdotes duas dicũte Thebis ęgyptiis columbas nigras volitaſſe: vnã in Moloſſis in fago conſtitiſſe: vocęq; humana monuiſſe: hic habendum louis oraculum. Alterã idem in Libya feciſſe: vbi Ammonis oraculum. Ego vero inquit putauerim has duas fuiſſe puellas vocataſq; columbas ob barbariem lingua locutas humana ac depoſita barbariẽ ita demum eleganter reſpondere cœpiſſe. Helenia regio ab Heleno quem ſupra diximus in hac regione regnaſſe. Ephyra Theſprotica q̃ poſt ea dicta eſt Corcyra vrbs eſt mediterranea ab Ephyro filio Amaraci Theſproti filii. Theſprotus vero natus Pelaſgo eſt qui Lycaone ſatus Gegenea ſuſcepit Arcadi patrem. Ex hac igitur Ephyra Aſtiochea mater fuit Tlepolemi: quẽ Homerus dicit Rhodios ad Troiã duxiſſe. Hãc Aſtiocheam raptam dicit apud flumina Selleentis ex quo hanc Ephyram Theſproticam intelligunt dicentes flumina Selleentis apud hanc eſſe. Aliæ ſunt etiam Ephyrę apud Corinthum & ipſe Corinthus de qua Homerum locutum eſſe in catalogo putant: alia in Theſſalia Cranis dicta alia in Arcadia & vicus in ætholia. hæc fere Euſtathius. Helianus de varia hiſtoria tradit in hac Ephyra primum regnaſſe Periandrum deinde Bachæum patrem trium filiarum & ſeptem filiorum qui ſimul cum nepotibus Bacchidę appellati ſunt. Mardones Epyroticũ genus Eupolis πολεσι και χαονων και παιονων και μαρδων Mylaces Theſprotię populi Lycophron κραθησδειρειθωνηδεμυλακωνορος. Nicopolis in ſitu Ambratienſi ab auguſto poſt victoriam condita. Alia in Thracia, alia in Cilicia in ponto. Oreſtes Molloſſicum genus Strabo facit: ego ſupra in Macedonia ſecũdum Ptolemęi deſcriptionem poſui. Oncheſimus & Panormus. Duo portus poſt Acroceraunia, Straboni & Ptolemæo. Poſidiũ vrbs. Tripolites Straboni: Stephano autem Tripoliſſi exauctoritate Rhiani Tymphęi gens & mons Straboni. Mõtes Epiri. Acroceraunia quæ in ſinum Ionicum prominent. Mirum qđ de his Dionyſius poeta ſcribit duas eſſe petras quæ turbatione futuri alicuius belli: aut tumultus mutuo concurrunt modo ſymplegadum. Promontoria Caſope qđ (vt ait Strabo) Phalacrum vocant. Leucas clarũ fama belli Attiaci. Amnes nobiles quattuor Thyamis qui & pmon. Acheron: Arachthus: & Achelous Epiri finis qui acarnaniam ab Aetholis diuidit: Thoas prius vocatus a celeritate nomen ſub Acheloo rege mutauit: qui cũ Alcmeone e Theſſalia profectus apud eũ conſedit victus in palæſtra ferẽ ab Hercule altero adẽpto cornu q; flexuoſos fluminis ſinus: agros circa vaſtantes recto curſu compeſcuerit, Sirenas hic Homerus ponit dulci nautas cantu decipientes. Qđ loca ſint quædam ac diuerſoria ad quæ adplicantes ob elegãtiam voluptatemq; fœminarum facultates abſumunt: ac reditus obliuiſcuntur. AETHOLI ab Aetholo Endymionis filio dicti qui e Piſa profugus in his locis cõſedit. de quo inferius in Corintho mentionem faciam. quidam ex eo dictos putant q; funditores maximi ſint & lõge iaculentur. Fertur enim Pyrechmen antiquus Aetholus Degmenum Epeum ſingulari certamine ſuperaſſe vt Euſtathius. Polybio quoq; teſte Aetholi ferox hominũ genus more ferarum degẽtes: nullo amicitiæ aut fœderum iure tenẽtur. Hi tamen q̃diu Antigonus vixit: cuius iamdudum pacem cum Gręcis ęgre ferebant quieuerunt. Poſt eius mortem: quum Philippus in regno ſuc-

ſtruit. Pater item Laius de eodem Apollinem conſulturus: iter ingreſſus, quum ambo apud Phocidem inuicem obuiam facti congrederentur. Laius q̄ illum de via anguſtiore decedere mandaſſet ab Oedipo filio neſcius interficitur: eo tempore tradūt Sphingem belluam biformem veniſſe Thebas/ propoſuiſſeq; ænigma/q̄ qui non ſolueret periret. Ex quo plures ob rem dubiam perierunt: ſoluenti præmium Iocaſtæ Connubium & Thebanorum regnum propoſitum erat: verum nullus præter Oedipum id ſoluere valuit. Id erat huiuſmodi. Quod animal bipes idem tripes ac quadrupes foret: ſolus Oedipus ait: id eſſe hominem qui infans quattuor iret pedibus: auctus ætate duobus: iam ſenior factus tribus: nam baculo tanq̄ tertio pede ſuſtentaretur. Sphinx ſuo iudicio victa: ſeſe e loco celſo præcipitem dedit. Oedip⁹ ex pacto præmio matrem ignotam in matrimonium accepit: quattuor ex ea genuit liberos: Etheoclem/Polynicem/& Iſmenem. Hi quum ad ætatem peruenirent domeſtica impietate cognita, Oedipum coegerunt: ob dedecus non egredi domum. Ipſi ſumpto regno fœdere inuicem ſanxerunt: vt ſinguli alternis annis imperarent. Primuſq; imperii annus Eteocli cederet maximo natu. Is exacto anno peracti ex fœdere renuit fratri regnum tradere. Quamobrem Argos ad Adraſtum regem confugit. Hoc tempore Tydeus Oenei filius: quum apud Calidonem Alcatum & Lycotheum nepotes occidiſſet, ex Aetolia aufugit Argos. His adraſtus benigne exceptis: quondam reſponſo permotus: ſe aprum & leonem generos habiturum. Q; Tydeus apri. Calidonei pelle: alter Leontina ſuccincti fuerant Polynici Argiam. Alteri veto Deiphylen filias locauit. Quum a rege probarentur: magnaq; virtutis expectatio videretur: ambos in patriam ſe pollicit⁹ reducturum Verum quum cenſeretur primum debere Polynicem reſtitui ferunt regem Thebas deſtinaſſe Tydeum: eumq; L. viros ab Eteocle in inſidiis poſitos occidiſſe. Argoſq; præter opinionem rediiſſe incolumem. Hæc adraſtum impulerunt: vt quæ ad bellum ſpectabant pararet. Adſciuit autem ad belli ſocietatem Capaneum: Hippomedontem: Parthenopeum. Suadebant amici polynicis: vt ad bellum Amphiaraus vates duceretur. At is quum præuideret ſe in eo periturum/idq; propterea recuſaret: ferunt polynicem aureum torquē quē Hermion Ven⁹ dederat Amphiarai vxori Eriphyle: vt belli ſocietatem viro perſuaderet donaſſe eo tempore Amphiaraus Adraſtuſq; de regno diſſidentes ad Eriphyles ſororem omne litis iudicium retuliſſe. Illa pro Amphiarao ſententiam tulit: adiiciens vt belli Thebis inferendi ſocius adiutorq; eſſet. Amphiaraus exiſtimans ſe ab vxore proditum: ad bellum ſpopondit ſe iturum: ſed Alcmeoni filio imperauit: vt poſt obitum ſuum Eriphylen perimeret: qd patris mandatum poſtea executus facti conſcientia in inſaniā venit. Adraſtus igitur Tydeus ac Polynices ad bellum ituri: quattuor elegerunt duces. Amphiaraum: Capaneum: Hippomedontem: & Parthenopeum. qui omnes magno exercitu aduerſus Thebas profecti ſunt. Eteocles & Polynices mutuis vulneribus confoſſi cōciderūt. Capaneus magno impetu ſcalis murum aſcendens mortem oppetiit. Amphiaraus in terræ hyatum cum curru delatus: nunq̄ poſtea viſus eſt. Eodem modo & reliqui duces omnes præter Adraſtum: multiq; præterea mortales occubuerunt. Quorum ſepeliendorum facultas a Thebanis cum denegata eſſet: inhumatos relinquens Adraſtus Argos rediit. Quum nullus alius auderet Athenienſes ſoli: qui cæteros virtute anteibāt omnes ſepelire. Crematis prius pyra corporibus in quā Euadne virum Capaneum ſecuta dicitur ſponte ſe iniecīſſe. Hactenus Diodorus: Pauſanias proſequitur: vbi fratres ſimul conciderunt: Laodamas Eteoclis filius puer ſucceſſit: cui Creon rex auus tutor acceſſit: vbi vero per ætatem rem adminiſtrare cœpit Argiuorum arma iterum in ſe prouocauit: & in prælio Aegialeum Adraſti filium interfecit: victus & ipſe tandem: nocte ſequenti cum Thebanorum manu voluntariorum in Illyricum ſeceſſit. Thebæ interim deſtruuntur: regnumq; Therſandro Polynicis filio traditur. Is cum a bello Troiano reuertens in Myſiam tempeſtate deferretur a Telepho interficitur: iacetq; apud Elæam in foro ſub dio. Peneleus poſt eum regno ſucceſſit. Per ætatem Potiſamene Therſandri filio nondum regnante. Quumq; ſecundo claſſem contra Ilium Alexandrumq; ducem pararet ab Euripylo Thelephi filio obtruncatur. Regnoq; Thebanorum Therſandrus Amphiarai & Demonaſſo filius ſurrogatur. Hauddeinde multo poſt regibus ſublatis Thebę in remp. ſeſe longe melius: atq; antea conſtituerunt ac ſæpe Atheniēſibus ſæpe Lacedæmoniis tum Xerxi reſtiterunt: poſtremo ab Alexandro magno longo bello ſupati iterū Thebæ deſtructæ quas poſtea Caſandrus Antipatri filius refecit. In hanc ille ſniam. Caſtor veto & Muſeus in Titanographia: vt tradit Euſtathi⁹ ſcribūt a cadmo cōditore Bœotiā originē habuiſſe qui ex oraculo bouē in ſedibus mutandis habuerit ducem: ſunt etiam alit q ex ingenii pinguedine ſic vocatos putent: vnde ſus Bœotica apud Pindarum prouerbium: & apud Plynium Bœotia Hyā t ſob eādē cām appellata Pherecydes ait Poſtq̄ cadm⁹ e Phœnicia thebis ſedē mutauit: dētes quoſdā

Laii cædes.

Antigonē.

Adaſtus.

Tydeus.

Amphita⁹.

Eriphiles cędes.

Laodamas.
Creon rex.
Aegilaus Adraſti filius.
Therſādr⁹.
Polynices.
Potiſamenus
Therſandrus.
Amphiarai

Bœotia hyant dicta.

Crissa Cirrha. Anticyra. Anticyra maliēsiū in thessalia Cyparissus Dryopes. Daulis Tereī regnum vbi luscinia nō parit. Drymici Delphi

magnopere vexata: vt ait Strabo. Crissa vrbs; quā diuinam Homerus appellat ob sacrum Cereris in ea vel Apollinis templum vt ait Eustathius. Strabo vero Tris vrbes vicinas in ora Phocidis ponit, Crissam, Cirrham & Anticyram. Pausanias Cirrham ait esse nauale Delphicorum: distans a Delphis. LX. stadiis: vocariq; ab Homero Crissam vbi colebatur Apollo Crisseus: meminit in Iliade & hymno Apollinis. Alteram Anticyram Steph. apud Malienses in Thessalia ponit. Hic Helleborum aptum insaniē nascitur. Cyparissus ciuitas in Parnaso iuxta Delphos. Homerus οικυπαριοσσ ορεχορ πυθωμαται πετρι εσσαμ, a frequētia ei⁹ arboris dicta. Pausanias ait hanc: postea vocatam Anticyram ab Anticyro Heroe qui Herculis tempore fuit. est & Cyparissus Triphiliæ & Cyparisseus Messeniæ ciuitas. Dryopes a Dryope Lycaonis filio: gens vetusta prope Parnasum siti olim debellati ab Hercule ac traducti in Peloponesum: vt ait enarrator Apollinii poetæ. Sunt & alii in Illyrico Dryopes. Daulis oppidulum in mediterraneo post Delphos vbi Thereum Thracem dicunt regnasse. Ibiq; de Philomena & Progne fabulam confictam fuisse: vt ait Strabo. Qua propter Pausanias scribit Daulide luscīniam non parere. Homerus δαυλιδα και παρ οτηα. Drymici vbi Cereris nobile templum. Pausanias i. IX. δημητροσ δεθεσμοφορου δρυμιησ ιερο μεσιμ αρχαιομ. Delphi apud Parnasum vbi celebre Apollinis templum & Adytum quinq; tantum lapidibus constructum esse constat opus Agamedis & Trophu, mnominis Etymum: hinc venit q; eo Phœbus Delphino similis adnauigauerit. templum Galli senones cum diripuissent tempestate cœli occubuerunt. Hanc vrbem Homerus Pytho appellat πυθω ερηνατοεν & Petrosam in Catalogo dicit q; Parnaso occubet monti asperrimo. Python enim vocatam ob interfectum ab Apolline Pythonem vel απο του πυθεσθαι τα μελλοντα id est futura scisciari propter oraculi vnde & Pythius Apollo & Pythia festa & prophetæ eius templi pythias & πυθιαζειν idem qd responsa dare. Elatea maxima phocidis vrbs ponitur Straboni. est alia Thessaliæ tertia Thesprotiæ quā & Elatream vocant & Elatienses. Lilæa Lycophron πατραμ λιλαιαμ και μορειασ πεδον. Ex hac vt ait Strabo Cephisus amnis oritur. Onchoæ vrbs Oncæum vero locus Achadiæ: & Oncæ Thebarum ciuitas. Medeon vrbs: tres huius nominis phocensis Bœotica & Epirotica. Panope vrbs: incolæ panopenses Strabo cos esse adfirmat: qui tunc phanotenses dicebantur: patria fuit Epei equi troiani cōditoris. Hinc etiam cōmemoraui vt ortam de Tityo & Iatona fabulam. Hyampolis ab Hyantibus Bœotiæ populis originem duxisse fertur. Nec satis exploratum antiquis an sit quæ Anemoreę quā supra memoraui continuet: vt ait Stephanus. Parnasus vt idem scribit author Larnasus prius dict⁹ est q; Deucalionis larnax. i. arca eo delata in diluuio fuerit. Polyhistor vero apud eundem vbi de oraculo delphico tractat: ait Parnasum quēdam primum in eo loco vaticinatum fuisse. Hunc & bicipitem & sacrum musis dicunt q; Delphica vrbs apud eum sita sit.

Pytho delphica vrbs vocata. Elatea Lilæa. Onchoæ Medeon. Panope Hyampol' Parnasus.

Cephisus fluuius. Asopus Ismenes. Cephisi plures. Circū cephisii.

Mons enim perpetuus: Atticam versus protenditur vbi Cytherō appellatur. Cephisus amnis inter Oetam Callidromumq; montes oriens, interq; Othryn ac Parnasum tanq; vtrinq; muros delapsus recta in occasum ad plateas tendit. Inde scissus amisso nomine fluminibus Ismeno & Asopo in mare egreditur Euboicum. Quare a Strabone septem Cephisi nominantur. & Attic⁹ & Argiuus & Sicyonius & Bœotiæ stagnum Cephysium, iuxta vero Accolæ Circumcephisii.

Bœotia Bœotiotū historia

BOEOTIA SOLA ex omni græcia tria respicit maria Peloponnesiacum Siculum & Hadriaticum: totidemq; in partibus colonos habet. Res ex pausania sic se habent. Bœotius Ironi ex Amphictione geniti filius regionem primum de se appellauit. Post quem Cadmus e Phœnicia Cadmeam ciuitatem in Bœotia constituit: quo abeunte ad Illyricos filius eius Polydorus regno successit: quo tempore Pentheus Aechionis filius inter Bœotios potētia & auctoritate apud regem pollebat: vir alioquin crudelis & impi⁹: vt qui sacra Dionysii dicitur spreuisse Polydoro duo exordine filii succedere: Labdacus & Laius sub Lyci tutela relicti: Quo tempore Amphion & Zetus cum exercitu venientes Thebas prope Cadameam ædificarunt: vt Homerus etiam meminit οι πρωτοι θηβασ ολου εκτησαμ εκταπυλ οιο. De Lyra nullam mentionem facit: nam fabula est ex musica muros exædificatos q; alter nobilis esset musicus, his postea infœliciter ac sine liberis decedentibus regnum ad Laium peruenit. Cuius historiam ex Diodori libro. V. breuiter enarrabo. Is quum ex vxore Iocasta Creontis regis filia: post longam sterilitatem filium suscepisset: ex oraculo responsum tulit eum exitialem domui futurum: quare infantem iussit traiectis ferro pedibus exponi: vnde Oedipus appellatus. Ministri vero minime obtemperantes cuidam seruæ mulieri noie Polichæ nutriēdū tradidere. Quū iam vir factus deum qui essent parentes sui consulere

Laius: Diodorus. Oedipus

Illo accedentes tacere ſoleant: cauſam non refert: dicit autem tanagram ab leua eſſe Thebis Argos p ficiſcenti. Ileſium Homero ſupra nominatum: vñ Ileſienſes. Mycaleſſus in mediterranea vt thucydides. VIII. dicitur a mugitu gorgonum ibi ortarum: vel bouis qui hucuſq; cadmum ſecutus dicitur. Eſt et alter in Cariaci Iouis templo. Mons quoq; Mycaleſſus contra ſamum. Mycaleſſum vero tanagricũ vicum commemorat Strabo. eſt & mycale carię ciuitas. Medeon a Medeone filio pyladis & Electræ: vt Strabo: eſt alter in phocide prope criſſallũ diſtans a Bœotia ſtadiis. CL. vnde hæc de qua nũc ſcribimus Medeon colonia deducta eſt. Midia quæ & Argia & Ciuitas Perſei vocat: altera apud Tyrintha. Niſa templum habuit Dionyſii: originem vero a quodam Niſo: eſt & Niſea Megarẽſium naualea Niſo pandionis filio dicta. Qui poſt Homerum fuere dicunt nullo pacto Niſam eſſe Bœotiæ ſed Iſum: quapropter ſcribẽdum cenſeret apud eum ισυρτεζα θεορ αρθ ηλορατε. Hęc ſtrabo. Orchomenum Bœotiæ. Ciuitatem idem teſtatur in primis locupletem ac potentem fuiſſe in plano pri⁹ ſitam aquarum: deinde inundatione in montem tranſlatam: templumq; in ea gratiarum fuiſſe: eſt & Orchomenus Arcadiæ quæ Polymelos a pecoris copia dicitur. Hic de quo loquimur Minyus cognominatur a Minyo ſiue flumine: ſiue rege Euſtath. Onchęſtus vrbs magna pauſaniæ. IX. ſitus in monte Straboni habebat neptuni templum vt Home. ογχηſορθιερορ ωοσιδηιορ αγλαορ αλσοσ. Oechalee dicitur & Oechalia ex eo q̃ inde thebas celeriter peruenitur: vel a flumine iuxta currẽte tenet hiſtoria q̃ in medio ſit haliarti & Alcomenii inuicem ſtadiis. XX. diſtãtiũ quã fluuius eiuſdem nominis prętet fluit Euſtah. Plures eſſe Oechalias in Theſſalia dixi. Oropus in ora lõge ptenſa contra Erethriam Eubœæ: vbi anguſtiſſimũ efficit euripum. Ogygia dicta eſt omnis Bœotia ab Ogyge rege. eſt & inſula vetuſta vbi Vlyſſes quondam naufragio ſeruatus eſt. Dicuntur & lydi ogygii & omnis denique Attica vt Charax ſcribit in chronicis Ogygia quondam dicebatur Euſt. vicus Thebaidis Straboni iuxta vicum qua itur Antedonem. de quo nihil ſane traditur a veteribus: niſi q̃a Peteone quodam originem duxit. Pharæ vrbs Bœotiæ: alia Meſſeniæ: alia Achaiæ. Platæas numero plurali. Herodianus profert & acuit Homerus vero plateam cum accentu in antepenultima οιτεωλα ταιαρ εχορ vtrumq; ſane reperitur ſicut theſpia & theſpiæ etymũ trahitur απωο τιοπλατησ q̃ dinter paludes is locus ſitus remiſis inuicem adnauigauerint: hui⁹ ciuitatis plura apud veteres inter quę & tropea de rege Perſarum: totq; virorum fortium corpora liberãtium greciam: ex quo templum ibi Iouis liberatoris conſtructum: & gymnicum certamen in honorem defunctorum inſtitutum: ſita apud Aſopum eſt inter cytheronem & thebas. Euſtath. Potniæ vrbs cui⁹ & Homerus meminit. The bę Metropol' Bœotię a filia aſopi vl' απωο του θευσαι vſq; eo bouẽ Ducẽ cadmi Home. οιθυωωοθηβασ ειχορ εκτιμερορ πτολιετρορ nonnulli poetæ verbum ſub vnione legunt hypothebas q̃ thebani ad Troiam non venerint: nuper ab argiuis direpti. Quidam veniſſe dicunt ſed hos fuiſſe qui Ciuitatis ruinam in locis campeſtribus: alteras Thebas ędificauerunt ac hypothebas nominauerũt: hæc Euſtathius: Stephanus nouem Thebas diuerſis in locis nominat primas Bœotias. Deinde Aegyptias Theſſalicas in lycia prope Troiam in Ionia: iuxta miletũ in attica: in Caonia: in Italia: in Syria Theſpea Home. θεσπειαρ ταιαρτε ſcribitur etiam per i ſine diphthõgo vt θεσπειαι & θεσ ωιαι Dicitur a Teſpiade ſiue theſpio Teuthrantis filio. Hinc narciſum fuiſſe ferunt cœphiſi fluuii filium: hic & cupido Praxitelis nobilitatus propter quẽ theſpiæ viſũntur. Eſt & theſſalica & Sardiea: Theſpia: Thiſba. Home. ωολυτρηρ ωρα τυθι ſβκρ dicta a filia Aſopi: portum habet columbis adamatũ: vt verſus ipſe monſtrat: a mari recedit vicina theſpienſibus ab auſtro pertingẽs: ad heliconem vt Strabo: ciuem habet Iſmeniam nobilem tibicinem. Tanagra quã Homerus Græam in catalogo vocat: ob loci vicinitatem dicebatur prius Poemandria Lycophron ηρλε βαθειαρ λαιμισαι ωοιμαρ λρειαρ τηρ λε ρραιαρ εμι οιλεγουσι τορυρ τησθηβαικησκαλουμερορ εδοσ. Tegyra vbi Apollinẽ dicunt natũ vñ & Tegyreus Apollo q̃q̃ alii in delo: vt Euſta. Scolus vicus Bœotiæ ſub monte Citherone vel iuxta Platæas aſper & in adceſſus: vnde prouerbium: ſcolum neq; ipſe acceſſeris neq; euntem ſequaris. Pentheum dicunt illo profectum diſcerptum a Bacchis: ferunt hic panes laudatiſſimos fieri ex qua ſtatua ceteris Megalartæ erecta conſpiciebatur: eſt & ſcolus Olynthiacus: Euſtathius ſchoen⁹ a viro eiuſdem nominis vel a Iuncis ibi prouenientibus eidem Straboni: in Thebaica regione ponitur diſtans a thebis ſtadiis. L. quem fluuius eiuſdem nominis abluit Stephanus Schœneum in Arcadia ponit. Hyettus vicus απωοτου υετου q̃ imbri ſit maxime obnoxius. Hyle locus in Bœotia q̃ ſyluoſus ſit. Hyria regio prope aulidem quondam vero oppidum. Alia eſt iuxta Iſauriam: alia circa Iapygiam Italiæ cretenſium colonia: Strabo teſtatur Hyriam primo in tanagrea fuiſſe: deinde Thebaide prope Aulidem vbi orionis incunabula. Montes Bœotiæ Aracynthus vbi Minetua

Ileſium
Mycaleſſus
Medeon.
Midia.
Niſa.

Orchomenum.

Minyus.
Onchęſtus
Ochalee

Oropus

Ogygia.
Bœotia.
Ogygia inſua.
Peteon.
Pharæ
Platęæ

Potnię
Thebas.

Nouẽ
thebæ.

Theſpia
Narciſus
Cephis F.
Thiſba.
Iſmenias
Thiſbeus.
Tanagra
Græa
Tegyra.
Scolum.
Schœnus.
Hyettus.
Hyle.
Hyria.

Aracynth⁹

m. illi:

ſerpentis quos partim a Marte: partim ab Aeeta rege dono accepit ſeruiſſe dicitur vnde nati armige ri qui mutuis vulneribus omnes occubuere: preter paucos qui poſt eũ regnauere. Vocabatur & Aonia: & Meſapia: & Ogygia ab Ogyge antiquiſſimo rege ei regioni primũ dominante: & cadmeis vt Thucydides & hyantis ab hyante rege: vt Plynius & Pindarus Ephorus: vt idem dicit. Euſtathius ſcribit Bœotios circa paleſtram: reliquaſq; Gymnicas exercitationes valde probati: ſicuti Athenienſes in naualibus: Theſſalos in equeſtri: Cyreneos in Ephectica ſciẽtia. Lacedęmonii vero in legum inſtitutis. Et hæc quidem de his repperi. Deinceps ſitus ac loca. Bœotia ſola ex omni græcia tria teſpicit maria Peloponneſiacum: Siculum & Hadriaticum totidẽq; in partib⁹ colonos habet. Arna vrbs Bœotiæ. Homerus οιρεπολυσταφυλον αρνηι εχον a muliere eiuſdem nominis dicta q; illa ex parte agnis & pecore abundant nata fuerit: quæ ex Neptuno Bœotum nomine genuit qui regioni nomen dedit: vt Euſtath. eſt alia Theſſalica altera Achaię & Leontarna circa Heliconem vt Stephan⁹. Aſcra prope Heliconem Heſiodi patria. Qua cumam pater commutauit: vt ipſe ſcribit Anthedon Homer⁹ ανθηδονα τε εσχατοωρην Etymum habet ex florente fertiliq; agro vel ex Anthedone Neptuni prognato: habitata quondam Thracibus & Lycophron αζω συροικοσ θρηικι ασ ανθηδονοσ: Hinc Glaucus fuit deus marinus & leonidas Pictor & Auenicon Pancratiaſtes. Strabo deſcribit Anthedonem in ora Bœotiæ Ciuitatem portuoſam. Eſt item altera in ora prope Gazam. Aulis in ora contra Eubœam in euripo chalchidico vſq; in hunc diem priſcum retinens nomen vel a commemoratione claſſis græcorum troianis temporibus: vel ab Aulide filio Euonymi Cephiſo nati: portũ habet. L. nauium capacem quo applicatur ex omni græcia tanq; in cõmune diuerſorium. Strabo adſtipulans Homero ait. Aulidem ſaxis aſperam eſſe. Alaę. vt pauſanias in. V. eſt & Ala apud Argiam Halæ vero iuncta aſpiratione. & Haleium & Haleice in regione Cilicæ: vt Stephanus. Alalcomeneſi a conditore eiuſdem nominis dictum: qui & Mineruam Alalcomenam ibidem colendam ſtatuit. Aſpledon cuius meminit Homerus in catalogo: alteram apud phocenſes ſupra commemorauí. Harma vt pauſanias. IX. vicus prope Mycaleſſum a curru Amphiarai illo ad ſectatores fugientes: velq; illic fractus fuerit: dum queſitus ad bellum troianum lateret: eſt & in Attica locus Harma apud Tanagream habens arcem inexpugnabilem: Haliartus q; locus piſcibus & paludibus abundet: quapropter Homero τοι ηερθα λιαρτον dicitur Ptolemęo Haliartus: in Elide ponitur ſcribit & ſine aſpiratione ſi a Therſandri filio originem habeat: vt Euſtathius Acrephia fœminini generis pauſanię neutri. nõnullis Acrephnia vbi Apollo Acræphnius colebat Euſtathius. Coronea a Coro filio Therſandri: in hac talpa non gignitur quo ferme animali tota Bœotia ſcatet: allata vero nõ viuit. Sita eſt vt Scribit Strabo in altiſſimo prope Heliconem loco. Hic panbœotia erant ſolita celebrari. Quattuor eſſe coroneas ſupra in theſſalica memorauí Cirram ſupra inter Phocenſes ex auctoritate Strabõis poſui Suida grammaticus in Bœotia collocat prope Delphos ſtadiis. XXX. Cirræum etiam campũ. Chæronea intus eſt prope Citheronem montem incola Chæroneus vnde Plutarchus fuit. Clarus: vbi apollinis clarii templum απο του κληρου q; ei ex ſorte hic locus inter cæteros deos obtigerit. Cabiri gens Bœotiæ Pauſaniæ. IX. ſunt: item cabiręi in Ponto. Copæ vrbs incolæ copæi dicuntur ab vſu Remorum: quibus indigenæ vtuntur: naulgantes inter loca paluſtria ex quo plateæ ciuitas vicina eadem ratione cognominatur πλατηιδε ei qđ κωπη quæ dictio tria ſignificat ciuitatem ipſam: remum: & capulum enſis. Coparum meminit Home. κωπασ ευτρησιητε Creuſa cõtra megara Straboni Prol. Delium oppidũ prope Aulida parum a mari recedẽs Stephano. Eutreſis quã Pauloãte in verſu Homerico commemorauim⁹ clara apollinis oraculo vocata απο τησ ευτρησεωσ ob concurſus & deductiones multorum inter ſe vicorum: adiacet viæ qua theſpiis Plateas itur ędificata a Zeto & Amphione vt Euſtathius. Strabo ſcribit Eutreſin caſtrum eſſe theſpienſium: vbi zetus & Amphion habitauere: anteq; thebis dominarentur. Eteonus penultima producta ſitus in colle iuxta Aſopum fluuium Home. πολυκρημοιτε ωρον dicit enim poliecemõ q; origano abũdet nam argiui κρημον originum vocant. Hic oppidum nunc ſcarpha vocatur: Euſt. Erythræ Homer⁹ ειλεσιον και ερυθρασ ſitę ſũt ſub citherone: aliæ quoq; in Ionia in libya in locride: ſi Cypro quã nũc Paphũ dicũt Eleuthere ab Eleuthero Apollinis filio: alię in creta in Ponto: in lycia. Eleũ loc⁹ Bœotię paluſtris ex argumento nominis Gliſſa in ſummo ſita colle Greą nonnullis tanagra eſt aliis vicinum oppidum. Nam cum Greæ Homerus meminerit tanagræos ad Troiam minime veniſſe: Euphorion dicit/vocatur & pœmandria apud Lycophronem Ariſtoteles vero greamait: qđ nunc Oropum dicunt eſſe: dicig; a vetulæ cuiuſdã cura. hęc Euſtath. Strabo ſcribit greą locũ eſſe Oropo proximum vbi templũ Amphiarai Narciſſiq; Erethriei ſepulchrũ viſit: quod taciturni cognominat: quoniam

Arna.
Aſcra.
Anthodõ.
Aulis
Alaę.
Alalcomeneum.
Aſpledon.
Harma.
Haliartus.
Acrephnia.
Coronea.
Cirra.
Chæronea.
Cabiri
Copæ.
Creuſa.
Delium.
Eutreſis
Eteonus
Erythræ.
Eleutheræ.
Eleum
Gliſſa
Græa.

cum primo pmeret Athenienſes portũq; incendiſſet a Leonida ſpartano apud Thermopylas a Themiſtocle quoq; bello nauali ſuperatus eſt. Mardonius inſuper eius Dux reliquias belli refouens cũ toto exercitu ſublatus: finem tunc bello Perſico fecit: cui Peloponeſiacum ſucceſſit qđ hoc modo ſe habuit. Lacedæmonii decennio bellum aduerſus Meſſenios geſſere: quumq; ab initio ſocios Athenienſes adſciuiſſent ſuſpectos deinde habuere: id ęgre ferentes Athenienſes bellum mouere. Lacedæmonii excitato toto Peloponneſo aduerſus iere. Primi Duces Athenienſes fuere Pericles & Sophocles quo durãte bello Syracuſanis quoq; auxilia inimicis ferentibus bellum intulere. Nitia & Demoſthene Ducibus qui a Gilippo Lacedæmonio Syracuſanorum Duce magna clade repulſi ſunt. Hoc igit bellum qđ durauit annis plurib9 Thucydides. VIII. libris perſequitur: inde Xenophon poſt eum abſoluit in iis quæ paralipomœna inſcripſit: vtraq; incolumis hodie hiſtoria; Eo vero huius belli anno quo Dareus Xerſes filius moritur; & Dionyſius Syracuſis fugatur: Lacedæmonii victoria potiti: Pyreum incẽderunt Duce Lyſandro qui. XXX. deinde Tyrannos Athenis conſtituit. Hi poſt aliquot annos electi ſunt: ac Decem per Traſibulum creati. Mox & ipis a Pauſania Lacedæmoniorum Duce fugat ad priſtinam rediere Athenienſes libertatem αμνηστια lege inter eos lata: qua memoriam iniuirarum delerent ſempiternã. Prytanos inſuper crearunt. qui: vt ait Pauſanias libro primo. Decima pars erat ſenatus numero. L. Senatus autem. D. Prytaneum loc9 quaſi pyritaneum απο του πυρου q; ibi frumẽtum ſeruaretur. Pax deinde in græcia fuit iuſſu Artaxerxis quo tpe Roma a Gallis capta eſt. Emerſit paruo poſt tpe Philippus Macedo perpetuus Athenarum hoſtis. vnico Demoſthenis eloquentiæ fulgure tantis armorum viribus occurrente Captæ demũ ab Antipatro Alexandri ſucceſſore ac q̃q̃ vim paſſæ non tñ a ſolita gubernãdi forma: antiquiſq; inſtitutis diſceſſere. Ex illis regibus amiciſſimũ habuere Caſſandrũ qui Demetrium Phaleteum Theophraſti diſcipulum vrbi præpoſuit optime reip. conſulentem. Demoſthene ac lyſia interfectis. Poſt hæc Romani ſucceſſere rebus Athenienſium per. C. Flaminium Imp. poſt victum in Macedonia Philippum: eos tamen pprijs vti legibus permiſere: veruũ Mithridates Rex ponti. rebus tunc auctus: cũ illis etiã dominaretur quos voluit Tyrannos apud eos conſtituit: e quibus Ariſtonẽ qui ciuitatẽ lacerabat. Sylla tunc victor cõtra Mithridatem Pyreo incenſo per obſidionem expugnatum: ſupplicio adfecit: vbi vero pepercit. Perſeuerarunt deinde Athenienſes magno in honore apud Romanos. quibus iamdudum leges. XII. tab. dederant. Studium quoq; ſapientiæ doctrinarumq; omniũ latiæ Iuuentuti prębuerunt. Eorum res claras plurimi ſcriptores litteris mandauere: inter quos Ariſtides Encomio nobili qđ extat. Atticã Amurathes turcha patrum noſtrorũ memoria prius inuaſit pręter Athenas ipas. Hæ quoq; amiſſę expulſo Duce ex Acciaiolum genere: de quibus alibi narraui Athenas. Iſocrates orator: vt ait Aelianus comparabat meretrici: quæ forma quoſcunq; vel nobiles ad eius congreſſum primo trahit ad cõmorandũ vero nequaq̃. Sic quoq; Athenæ Aduenã adlectabant: Ciues & incolas minime ob primo tũ inuidiã & æmulationẽ. Atheniẽſes Philippus Macedo Hermis cõpatabat: q pręter os & vitilia nihil habetẽt: ſic illis eloquẽtiã ſupeſſe tñ & audaciã. Athenis in Mõte contra Palladis arcẽ ad Aram Traiani hæc adhuc legitur inſcriptio αιδ εισαθηναι θησεως πολις αιδε ισαδριανου και ουθησεως πολις. Legit & Feſti Rufi memoria pcõſulis græcię ad columnã in arce Athenarũ añ palladis tem plum τωλαμπροτατω αμβυωτατω της ελλαδος ρουφω φαιζω και αρεοπαγειτη εξ αρεοπαγου βουλη τωρ τριακοσιωρ και οδη μοσοαθηναιωρ ευροι ασ και ευρεσι ασ ερεκα.

Perſicũ bellum.
Peloponneſiacũ bellũ.
Pericles & Sophocles.
Prytani creati.
Antipater.
Caſſander.
Romani p.
C. Flaminium.
Mithridates.
Ariſto tyrãnus.
Sylla.

R. Volaterrani cõmentariorũ Vrbanorũ. Li. IX.

PELOPONNESVS.

PELOponneſus inter Ioniũ & Aegeũ pelag9 cõſtituta plura nomina ex colonis accepit diuerſis. Nam pri9 Apia ab Apeo Phoroneĩ filio de quo in arcadia poſtea dicam. A pelagis deinde Pelaſgia: mox Argos ab argiuis: poſtremo Peloponneſus a pelope dicta eſt. Nam hęc vt reliquus græcię tractus a Barbaris quondã tenebatur: vt Hecatęus & mileſius Straboni ſunt authores: cum & Pelops ipe e phrygia venerit. Danaus ex Aegypto. dein Dryopes & Caucones & Pelaſgi: & leleges terras oĩs intra atq; extra Iſthmũ occupauere. Atticum agrum Thraceſcum Eumolpo venientes tenuere: Aulidem vero Tere9 Cadmeam aduecti cum cadmo Phœnices Bœotiam ipſam Aones & hyantes: Præterea ſunt argumento nomina ipſa barbara: vt Cecrops

Aracynthia colebatur: vt Rhian⁹ hoc versu testatur κλυθι μοι ευχαιρα κιρθιασ ευτωτεξεια,
Citheron. Citheron haud procul a thebis desinit. Iuxta quem Asopus fluit eius partem inundans: vt Strabo
Teumessus Theumessum quoq; montem ex Ori poetæ auctoritate Stephanus ponit. Helicon Phocidi vicinus
Helicon haud procul a parnaso illi & altitudine & circuitu q̃ similis: hic Hippocrene id est fons Caballi-
Hippocrene. nus & libethridum spelunca nympharum. Hic etiam permessus & Olmeus Amnes in vnum exeun
Libethridũ tes: in Capaidem lacum iuxta Haliartum incurrunt. ACTICA post sinum Corinthiacum repe-
spelunca. ritur: quam Strabo ab Actione rege appellatam dicit. Attidem vero ab Attide Cranai filia seu veti-
Parmessus us a littore q̃ protẽsum angustumq; a Megaris vsq; ad sunium habet acticam putat vocitatam. Me
flu. garenses enim in partem Atticæ ponit. Quorum regio Megaris Ciuitas Megara tota quidem steri-
Olme⁹ flu. lis sicuti: & reliqua regionis: Atticæ Hinc secta philosophorum Megarensis emersit ab Euclide Mega
Capais la- rensi. Hinc & Theognes ille qui hypothecas scripsit q̃ nunc extant. Oppida eorum Aegirosa Strabo
cus. ni: Aegosthena Pausaniæ. Polichna & Nisea quæ homero commemorãturi Megarẽsium catalogo,
ATTICA Nisea em̃ Nauale ipsorum est a Niso Pandionis filio Straboni Hellanicus in primo sacrorum μισαιαν
Megara. ιλον και μισον τον παραλιον σκαι μεγαρεα τον αγχηστον Eleusis oppidum in ora vbi ceteris templũ
Aegirosa. & sacra Eleusina. Ilissus fluuius vnde rapta fuit Orithyia Erichthei regis filia a Borea Thracię rege. Mu
Aegosthe- nychia nauale Athenensium in Chersonesi speciem muro vallata. Pyreum alias q; habitationes com
na. plectens in quibus Armamentarium Philonis Architecti opus & statio nauium. CCCC. capar.
Policha Pyreus portus & oppidum vbi templum Iouis Soteris & Mineruæ Poliadis cum igne perpetuo: &
Nisea. virginum domo. Muri Pyrei deiecti fuere: primum a Lacedæmoniis: deinde a sylla cum pyreũ per ob
Eleusis. sidionem expugnauit. Suniũ promontorium. Intus vero Athenæ apud Ilissum de quib⁹ paulopost
Ilissus flu. Marathon nobilis Milciadis victoria de Persis & tauro Marathonio regionem vastante: ac a Theseo
Munychia superato. Oropus inter Bœotiam & atticam de quo sæpe inter eos contentio fuit: Brauron vbi Dia-
nauale. na colebatur: vt ait Pausanias Tricorinthũ populus & tribus Athenensiũ. Deniq;. CLXX. populi
Pyreus. seu tribus in attica Straboni fuerant: Fontes vero Plynio Cephisia callirroe Nemee Crunos. Mõtes
Suniũ pro- Brilessus: Agialus: Icarius: Lybabectus hymett⁹ melle insignis. Deinceps De Athenis ipis quorum
mon. loca lyceum Aristotelis Academia Platonis schola Leocorium templum qđ Le⁹ constituit ex tribus
Marathon. filiabus immolatis: oraculi iussu si ciuitatem saluam esse vellet vt ait Aelian⁹ de varia historia. Ateo
Oropus. pagus arx vbi iudicium sanguinis ferebat: vti nois etymũ indicat: quasi martiali ferro locus contami
Brauron. natus. Philochorus de Attide apud Stephanum ex eo vocatũ dicit: q; in eo loco Halirrhothium Ne
Tricorithũ ptuni filium Mars interfecerit: vt vim eius filiæ Alcippę adferret. Nunc originẽ eius Ciuitatis & sta-
Trib⁹ &po tum percurrã ac primũ trib⁹ eius. X. ex Regũ noibus fere omnes Pausaniæ lib. i. huiuscemodi cõme-
puli. CLxx. morant. Hippotoon Neptuni & Alopes Cercionis filiæ. Antiochus ex filiis herculis & Medeæ Phy
lãtis filiæ. Aiax Telamonius: Leos Erecteus. Aegeus Oeneus Pandionis fili⁹ nothus. Acamas The
seifilius. Attalus. Ptolemęus. Reliqua itẽ vt ait Strabo noia ipa regum ostendunt. Nam ab Attione
Attică dicunt Mosopiã a Mosopo. Ioniam a Ione Xuthi filio. Posidoniam a neptuno: Athenas a mi
nerua: Cecrops primum multitudinem in Ciuitates XII. habitandas digessit. Quarũ noia Cecro-
pia Tetrapolis Epatria Decelea Eleusis Aphidna Thoric⁹ Brauron Cythei⁹ Spretus Cephesia Pha
letus Theseus postea. XII. illas in hanc vnam coegit: hæc Strabo Primi Athenienses remp. cõstitue
re: atcem q; teste Thucydide πολιν id est Ciuitatẽ vocauere Aristophanes poeta τρωσκυρω πρω-
ταμεν ηλιον επειτα σεμν ησ τα λλα δοσ σεμνην πολιν Trogus lib. II. scribit Atheniẽses añ Deu
Athenę calionem regem habuere Cecropem quem bifrontem pdidere: q; primus marẽ fœminę cõiugio iũxit
Amphitheõ huic Granaus successit cuius filia Attis regioni nomen dedit: post hunc Amphitheon Rex Mine-
Erichthoni uæ vrbem consecrauit Athenasq; vocauit. Cuius etiam tẽpore diluuiũ fuit quiq; ex græcia supfue-
us: re ad Deucalionẽ Thessaliæ regẽ ratibus adnauigauere: ex quo gen⁹ ab eo cõditũ dicit Erichthoni⁹.
Pandion deinde ex successionis interuallo regnũ optinuit: sub quo frumẽtatio apud Eleusin a Triptolemo ce
Aegeus reris Alumno reperta: pro quibus meritis in eius honorem noctes initiorum sacratę: huius Pandion
Theseus filius regno successit ad Aegeum res deinde peruenit: a quo per diuortium Medea ob adultam pri-
Mnesteus. uigni ætatem Cholcos cum Medo ex eo suscepto discessit: post hũc Theseus cuius filii Mnesteus &
Demophõ. Demophoõ auxilium græcis contra Troianos tulere. Codrus tandem genere thrax Melanthi filius
Codrus regno potitus pro Athenensium salute oraculo admonitus in bello caput deuouit. Post Codridas
Codridæ. leges quoq; latæ auctore Solone vsq; ad Pysistrati Tyrannidem: cuius filius per coniurationem Ar
Solon. stogirhonis regno pulsus: Dareo sese obtulit Ducem contra Athenas venienti. Ejectis Pysistrati-
Pysistratus dis: Persicum bellum conflatum: victus Dareus a Milciade apud Marathonem. Deinde Xerses fili⁹

ue ἀπὸ τοῦ Φλειν id est producere siue procreare fructus q̃ sit solo feraci. Lacedęmonii em̃ Phliun-
ta mensem eum vocant: in quo florent fructus. Hæc Arethyrea prius dicebatur e muliere eiusdē no- Arethyrea.
minis: vt Ethnographus Stephano est autor. Strabo sic ait Arethyrea q̃ nunc Phliacia Ciuitas Phli
untis inter sicyonem & Argiam Celosse quondam dicta a regione sic vocata qua deleta Coloni tē-
pore post Phliunta ædificauerunt inde stadiis. XXX. remotam. ACHAIA Syconiæ & Elidis me ACHA-
dia Duodecim olim vrbibus habitabatur quas Polybius has esse commemorat: Patras Dymas Pha IA.
ren Tritean Laertiam Aegiram Pellenen Burā Ceranniam Carymnam Olenun Helicem. integras XII. Ciui-
sane omnis vsq; ad eius tempora pręter Duas vltimas quas solidas terræmotus absorbuit: eorum no tates.
men gloriaq; deficientibus Macedonibus cœpit: socii semper Romanorum. nihilq; studebāt nisi suę
ac gręcię totius libertati: quare per vnum Ducem remp. eorum administrabant: ex his fuit Arat⁹ Si-
cyonius qui annos fere. XX. Acheorum remp. fęliciter rexit: nec solum eis sed toti pene gręciæ resti-
tuendo. floruit autem circa finem primi belli punici: incipit ab Isthmo vt Plynio placet Aegialos an-
tea vocata propter vrbes ex ordine in littore disposita. At Pausanias ab Aegialo dictam ait primo re
gee Thessalia veniente: ac patre Achei qui regioni nomen dedit. A Nerone principe vniuersa liber-
tate donata. quā postea Vespasianus eripuit: & ad pristinum vectigal reduxit. vt idē est autor: Aegi Aegialus.
alus vrbs Achaiæ in medio Sicyonis & Buprasii Home. κρωμμυῶντε αἰγιαλόντε dicta aūt postremo
Ionia q̃ Iones habuerit colonos ab Athenien sibus missos. Hoc etiam nomine tota Achaia appella-
ta vti supra dixi: est alter in Ponto Aegialus iuxta carambū promontorium pręterea in Thracia ī Ae
thiopia. Aegira media producta quā Pausanias in. VII. dicit Hypetesiam prius vocatā: mutasse aūt
nomen ex stratagemate q̃ Hypetienses aduenientem aduersus sicyoniorum exercitum formidātes Aegira q̃ &
Capratum greges coegerunt: eorumq; cornibus igne per noctem adligato ipas occurrere compule- Hypetesia.
runt: hostesq; eo timore & auxilii specie fugantes Aegirā suam patriā vocauere. Aegię meminit Ho Aegioē.
merus in catalogo Aegion vbi dicunt Iouem a Capra educatum fuisse: quā vocat Aratus Oleniam Selinous
q̃ olena siue Olenus huic proxima fuerit: quā iuxta amnis Selinous fluit Stephano. Aroa quam Pau flu.
sanias commemorat in. VII. nomine ab Aratro sumpto q̃ frugifera sit Aegas Homer⁹ scribit simul Aroa.
& Helicen. εἰσελικήντε αἰγασὰς ὡραμάτουσιν Helice em̃ vrbs terręmotu corruit: simul & illud nobi Aegas
le nepruni templum in quo Iones solebant Panionicū celebrare: vt mōstrat versus Homericus a me Helice
conuersus Mugiit ante Helices diui bos tractus ad arā Bura Lycophrō Δίμητε βοῦραι οἱσιν ἡγεμών Bura
στολον. Hinc potheas fuit nobilis pictor. Cui⁹ opus Elephas pergami ī muro pictus: vt ait Philo. Di Dimas.
mas supra ī lycophrōis versu memorauī. Olenus Sophocles. in Hippone ἐξ ὠλένου ἠσφορ βάλυσ Olenus
κομίζομαι. Etymum ducit ab Oleno Iouis & Anaxithoæ danaidis filio: vt Istrus Stephano est au- Patrę.
tor. Patrę vrbs martyrio diui Andreę nobilitata: ex quo Pausanias ait. Hadriano permittente Patris
heros lude⁹ colebatur: qd de ipō Apostolo non dubium intelligere voluisse. Idem sic ait. hic regna-
uit Eumelus loci indigena: qui Triptolemum habuit filium a quo terra culta Aroa dicta est: & ex ei⁹
filię nomine Anthya ædificata. Mesatis quoq; vrbs tertia in medio Anthyæ & Aroę extructa. Post
hæc venit Patrues ex genere Agenoris qui Patreus Ciuitatem quā incoluit nominauit. Per fines hu
ius vrbis Glaucus fluuius currit Patrensibus solis. Augustus libertatem restituit. Cum pri⁹ Achaia Glauc⁹ flu.
tota a. L. Mumio: vna cum Corintho subiugata esset. Pellene vrbs a Pellāte: vno ex Titanib⁹ Pausa Pellene.
nię in alto sita monte. LX. a mari stadiis recedens: apud quam optimę fiebant Lęnæ certaminibus p̃- Crios flu.
mia propositę vt Strabo: vt etiam Aristophanes in ornisi Home. οἱ πλευρὸν ἐρεμοῦντο καὶ ὠλένου Peneus flu.
ἡδὲ πελήνην Palenem vero per a litteram Thracię Ciuitatem esse dixi. Flumina Achaiæ Crioса no
mine Titani fluit supra Pellenen prope Aegirā vrbem: vt Pausanias Peneus fluuius. Elidē ab Acha- Gonoessa
ia diuidit. Gonoessa Mons pellenes quapropter dicitur ab Homero. Gonusa vero ciuitas perrhebiæ. mons
& gomnus in thracia. ELIS vrbs & regio inter Messenios & Acheos siculo mari abluitur Straboni ELIS.
Hometus tantum Regionem dicit vicatim habitatam diuinamq; eam appellat ob sacra olympiæ
certamina. Incolæ Elei & Epei appellati: & Elis ipa Epia dicta Eustathio Herodotus duas alias ponit
In Aetolia: & in Arcadiade Vrbs ipa a mari recedit ad mōtes sita iuxta Peneū haud lōge ab hac O-
lympus est mons & Olympia & Pisa ludis notissima. De vetustate autem & regibus huius vrbis: &
regiōis Pausanias sic refert: In Elide primum Aethlus regnauit: Iouis filius ex Protogenia Deucalio Aethlus.
nis filia huic Endymion filius fuit: qui lunam adamasse dicitur: Endymioni vero Pæon Epeus & Ae Endymion
tolus filii fuere: qui in olympia cum de regno decertassent. Epeus petitus est Epeosq; Elienses cogno Pæon &.
minauit: Pæon vero ob dolorem secedens ad Axium flumen populis pœoniis nomen dedit. Aetol⁹ Epeus &.
cum fratri Epeo successisset ac in certamine ludorum Apidem interfecisset a filiis ei⁹ in iudicium ad Aetolus.
citus secessit in eam partem quæ Aetholia dicta est. Epeo igitur tātum vnica filia superstes fuit q̃ Epei filia

Codrus Cothys Drymas q̃ græcis imperauere. Describitur Straboni forma Platani folio similis circuitu Plynio. D. LXIII. passi. Mil. in eo regiões. VIII. Corinthia Sicyonia Argia Laconica Messenia Pisea seu Elidis. Achaia Arcadia. Montes vero. LXXVI. Maria tot fere quot sinus ac Chersonesi pãduntur. Quare a Pindaro πολυτραμμιττοσπελοπορμησσος appellatur: sed & Arx Helladis quõdam dicta: q̃ Isthmo coniũgeret Helladi: Hellas em̃ in Isthmi angustiis incipit. Atticãq̃ comprẽdit quo sane nõie omnis olim græcia vocabatur. Græcia deinde a rege Græco vocari cœpta Plynio. Pausanias scribit q̃ apud Isthmum Isthmia celebrabant: vbi Theatrũ & stadium erat Albo lapide & Neptuni templum nobile cum silua pinuũ quibus coronabant̃ athletæ. Neptunũ em̃ Corinthii solũ existimant vna cum sole circũagere mundũ. Est & alter Isthmus Cardiac⁹ in Thracia de quo supra dixi vterq̃ sane hexamilium hodie ex loci distãtia nominat̃. Hunc muro frustra quidẽ cinxere Imperatores Constantinopolitani post q̃ turcæ in græciã ingredi sunt ausi: hunc & olim perfodere plures infesto sempet omine tentauere. Demetrius primo Rex Iulius Cæsar Caius & Nero principes: postremo Hadriani tempore Herodes Atticus non tam tentauit q̃ frustra excogitauit. vt in eius vita commemoraui. Amurathes Turca hũc tandẽ cepit subacta Thessalonica Bœotia & Attica: dedẽtib⁹ se pelopõnesiacis. Nra vero memoria fili⁹ ei⁹ Maumethes oĩ Pelopõneso pter pauca oppida potit⁹ ẽ electo Thoma Paleologo: quem cũ filiis ac capite diui Andreę ex hostib⁹ ereptis Romã ad Piũ confugientem vidim⁹. Nuncvero infelicius a Pazaite filio Naumethis q̃ in ea relquum expugnatũ cõspicim⁹.

Isthm⁹ Cardiacus Hexamiliũ

CORINTHVS.

CORINTIORVM regio post Isthmum primo occurrit vbi Corinthus Ciuitas quę & Ephyra dicebatur: & Acrocorinth⁹ & Heliopolis ob soli siccitatẽ. Hucoĩs grecię delitiæ cõuenerãt: vt i locũ ad effœminandos animos ob mulierum elegantiã paratissimũ. Hic vt ait Strabo lib. VIII. Veneris tẽplum fuerat: vbi Mille circiter nobilia scorta parata se prostare: venientibus hospitibus inter q̃ ab auctoribus nominant̃ Lais Cyrene leæna sinope Pyrrhine sicione: ex quo puerbiũ κορινθιαζειν id est lasciuire. Et illud quoq̃ ου πασ παντοσ αμλροσ εσ κορινθον εσθ ο πλουσ non cuiuslibet est adire Corinthũ. Prętetea Aes ob prestãtiam Corinthiũ & columna Corinthia forma & mẽsura lõge diuersa. Duplici erat puẽtu munita qua ppter diuitẽ vocat eã Homerus ob mercatorũ concursum. Thucydides etiã emporiũ totius greciæ vocat Philipp⁹ Macedo: vt ait Macrobi⁹ tris græciæ ciuitates Corinthũ in Achaia Chalcidẽ in Euboea. & Demetriadẽ in Thessalia: tris greciæ Compedes ob locorum munitionẽ appellabat. Iuxta est Acrocorinthus quẽ εφωπτρον id est speculum vocant q̃ in hac Sisyph⁹ Iouẽ Aeginã rapientẽ viderit. Pausanias hos Corinthi reges dicit fuisse primum Sisyphum q̃ Bellorophõtem & ornythionẽ susceperit: ex primo glaucus q̃ cum Diomede arma cõmutauit genit⁹: ex ornythione autẽ Phocus q̃ phocidi regioni impauit ac Thoas natu minor q̃ Corinthi: hui⁹ posteri successores Damophon Propodas Doridas Hyacintidas. Sub iis duobus fratrib⁹ Dotes duce Alite Corinthi imperiũ iuaserunt. Alitis igitur vsq̃ quinta generatio vsq̃ ad Bacchin regnauit: a quo expulsi Bacchidę item totidem successionibus durarũt: tandẽ & ipi a Cypselo tyranno Eetionis filio electi fuere. Sustulit Corinthũ. L. Mumius q̃ cum Aetolis cõspirans Critalao Duce a Romanis rebellauerat. Restituit eam Augustus missis eo colonis libertini generis: & in medio foro templo Octauiæ cõstituto: autores Pausanias & Strabo. Per eam Toreumatũ vasorumq̃ luxuria Romæ introducta: siculi gemmarũ Asia deuicta per L. Scipionem. Ephyra iuxta Corinthum cui⁹ meminit Homerus: alias in Thessalia diximus: & Thespratia Chencrea in ora sita vbi portus Chencreus. Lechum oppidũ: item cum portu in ipa Isthmi angustia. Cremmyon Corinthi vicus vbi Cremmiana silua matet Erymãthei & Calydonei apri est: & in libya Crommion per o lram Stephano. Asae ĩtẽ vicus Genea Ciuitas: Incolę Gencatę. hinc ex loci fœlicitate natũ puerbiũ ευδαιμων ο κορινθοσ ερωδε ειη ρερεα της autor idẽ. Asop⁹ fluui⁹ e Chronio mõte mediã pterfluẽs Corinthi regionẽ ĩ sinũ labit Corinthiacũ

Ephyra. Cenchrea. Lecheum. Cremmyõ Asae. Genea. Asop⁹ flu.

SICYONIA.

INTER Corinthũ & Achaiã Sicyonia Regio Cui⁹ Sicyon vrbs dicta etiã Straboni. Mecone q̃q̃ & Thelcina q̃ Thelcinas habuerit colonos. Hãc iuxta labitur Asopus diuitẽq̃ esse puerbium mõstrat antiquũ ιεμοιτα μητα ξυ κορινθου και σικυηνου Eustath. Pausanias aũt regũ genealogiã hoc modo enumerat: In hac primũ regnauit Aegialus indigena loci. Deinde filius eius Europs & huius itẽ Thelchin. genuit Apin qui in Olympiã veniens ante Pelopem. Apiam Peloponnesum appellauit. Huius postea Telexion filius Aegyrum suscepit patrem Eurymachi. Ex quo leucippus genitus qui Percito nepoti ex Calchine filia reliquit imperium: q̃d vsq̃ ad Coracum peruenit: qui sine liberis decessit. Ac Epops e Thessalia veniens successit. ex quo & Antiopa Zetus & Amphion geniti. Subiugata hæc regio quandoq̃ ab Arato Acheorum Duce. Distat a mari paucis stadiis. Sicyon ciuitas in colle prętupto olea lauroq̃ abundat. Sicyonia Calciamenta in delitiis apud hos qui studebant elegãtiæ: vt autor Cicero in Bruto. Phlius vrbs prope Sicyonem a Phliunte Dionysii filio vt Pausanias, fi

Arat⁹ dux Sicyon Ciuitas Phli⁹ q̃ &. Arethyrea

Promontoria Acrite Ptolemæo: & Coryphasium Thucydidi in. V. Fluuius Sela qui Messeniam ab Elide diuidit: & Panisus ex Alpheo in sinum exiens Messenicum. LACONICA partim in orientem spectans: Centum olim vrbibus habitabatur: quapropter Hecatompolis sicuti: & Creta diceba turibiq; primum Hecatomba sacrificium in ciuitatum salutem institutum: vt tradit Eustathi9 Eorum quoq; nomen in multis vsurpatum. Nam & laconicum Galenus memorat lauacri genus Balneis vtebantur frigidis pueritiaq; passim verberibus adsuescebat: vt vitæ duritate vtiles publicis rebus redderentur in lycurgi legibus. Est & laconicũ saltationis genus: & modus in bello & breuitas in dicendo: qua illi plurimum vtebãtur: vt apud Plutarchum legitur. Et ferrum laconicũ: vt refert Demarchus de Instrumentis bellicis: vtile fuerat limis: terebris: machinis: lapidib9 sicuti lydium: cultris nouaculis: iaculis. Calybium Synopicum fabrilibus instrumentis. Et canes lacones. Plautus nos parasyti Lacones sumus. Laconicus item ager liber egentis erat: vt Plynius testatur. Nunc ex Pausania Lacedæmoniorum statum: regumq; successionem ex ordine referam. Lelex primus in Laconica regnauit indigena loci ex quo Leleges dicti sunt. Huic Myles & Polycaõ filii fuere: Myleti successit filius Eurotas qui flumen a se cognominauit Eurotam: qui nimis profluentem frenans intra mare compulit: postremo cum virili prole careret regni successorem lacedæmonem reliquit ex filia Spartha genetum. Exiis igitur nomina regionibus prouenerunt. Lacedæmon Amyclam genuit qui & ipse ciuitatem de suo nomine condidit Amyclę filius hyacinthus fuit puer forma præstanti: qui in florem sui nominis conuersus est Apollini dilectus. Argalus eius frater natu maior rem suscepit. Hui9 fili9 Cynotea fuit pater Oebali qui ex Gargophone filia Persei Argiui Tyndarum genuit. Hic demum ab Hippocoonte & Icaro per seditionem pulsus confugit in Messeniam ad Auunculum Apharea: vbi filios genuit ex leda Castorem & Pollucem: Helenam & Clitemnestram quos fabula dicit ex gemino ouo ex leda & Ioue ortos. Tyndaris cum sub Hercule patriũ regnum repetiisset filiis: & Menelao ex helena genero, dimisit. Menelao autem Horestes Agamennonis filius eius ex Hermione genet successit. Deinde Tisamenus eius filius sub quo Heraclidę in laconicam descenderunt. ac rerũ status immutatus Tisamenus in Achaiam secessit: Aristodemus regno lacedæmoniorum successit. Deinde duo eius filii Procleon & Euristhenes in duas regnum partes diuiserunt, alii lacedæmoniam: alii Argos & Messeniam tenebant. Insequentibus vero temporibus Agesilaus lacedęmone potitus est: cuius tempore lycurgus leges dedit. Deinde Archelaus Teledus Alcamenus Polydorus sub quo lacedæmonii colonias miserunt in Italiam Crotonem & Locros. sub eodemq; bellum contra Messenios illud diuturnum incœpere. sub Euricrate autem sub iugum eos misere. Deinde Anaxander & Euricrates II. Cleomenes & alii Hactenus Pausanias. Lacedæmon & lacedæmonia apud Homerum legitur Ciuitas ẽ & regio: Quod regio hoc carmie τα οι ξειροσ λακεδαιμονι δωκε τυχησ qđ ciuitas: item alio οι δ ιξον κοιλην λακεδαιμονα προσταδωματα μερελαου Dñt & lacedæmonios λ litterã scutis insculpsisse primam: videlicet ipius vrbis nominis: quod item imitati sunt eorum vicini Messenii prælata. μ. littera. Lacedæmona curuam appellat superiore versu. Homerus q; Taygeto & Parthenio circundetur montibus. Cęterum terræmotibus obnoxia est cauernosa: abũdare etiam nepeta tellus dicitur: Lacedæmonii: vt refert : Thucydides primi corpora ad Athleticã nudauerũt & oleo vnxerunt. Cum olim etiam in olympia subligaculis pugnando Athletę vterentur. Hinc in pueros libido exarsit: vt ait Cicero. Aristoteles ait in politicis Lacedæmonios ita instituisse remp. vt Regẽ perpetuũ crearent qui belli tempore summum haberet imperium: & Ephoros qui vitę & necis potestatem. De Lacedæmoniorum vero scitala alibi dicam Spartam alii eandem cum lacedæmone vocant. Herodot9 ait in lacedęmone regione spartam esse ciuitatem q; autem fuerit Laconicę regia manifestat Strabo dicens q; Heraclidæ diuidentes Laconicam in partes sex: vnam ex iis excellentẽ Philomelo qui eis laconicam prodidit dedere: spartam autem regiam sibi retinuere. Eustathius ex Comici sententia Spartam a Sparto ibi fructicante dictam indicat. Amyclæ vna e centum laconicæ vrbibus. Apollini sacra: cuius etymologiam supradiximus: Est & Amycleum portus & oppidum & portus in Creta. Amyclaides vero genus calciamenti ab Amycleis inuentum: & Amyclę in Campania Italiæ horum colonia Stephanus. Aegys vrbs Incolæ Aegytę Pausaniæ. Lycophron de Helena loquens και παρτα πλησθεσηερε καιρυασ κυροστησθηλυπαιδασ και τριαμοροσκουρησ Aethea vna e Centum Laconicis Incola Aethenęus vt Thucydides in primo. Aepea Homerus. καλην τιαπει αμ και πηδασον Incolę Aepeiatę. Athęa Aulon e centum: altera i Arcadia. In creta. In littore sin9 Ionici in Italia: quę postea Caulonia dicta est. Steph. Crocea penultima correpta vna e cẽtum. Chene

Panis9 flu. LACONICA.

Lelex. Myles. Eurotas. Lacedęmõ. Amyclas. Hyacinth9 Argalus. Cynoreus. Oebalus Tyndarus. Melena. Menelaus. Orestes. Tisamenus

Lacedęmonia.

Sparta Amyclæ, Aegys Aethea, Aepea Athęa Aulon Crocea Chene.

Hymminea Eleus Neptuni.F. Augeas Eloi.Fi: Phileus.

Polyxenus.

Pisa.

Alesium.

Amythaonia. Arena Bypraſium Bryſiæ. Augeæ Olenia petra. Myrſinus. Pilum Triphylia. Lepreum. Thryon Ichthys promon. Alpheꝰ flu. MESSENIA. Aſine Amphigena. Amphea. Andania. Ariſtomenes. Dux. Aepy. Cyparisſeis Pilum Corone Methonę capra. Ithome Acrite promon. Coryphaſium promon. Sela flu.

Phorbanti Lapithi filio nupſit: ex quibus natus eſt Actor q regnauit in Elidis ciuitate Hymminea a nomine matris dicta. Poſt Aetholi diſceſſũ regnauit in Elide Eleus neptuni filius, ex Euricyda Endymionis filia: Epeoſq; antea de ſuo nomine Eleos dixit. Huius item filius Augeas obarmentorũ multitudinem: cunctam regionem ſimo compleuerat: pactuſq; Herculi mercedem ſimum auferenti non prẽſtitit: & Phileum vnum ex filiis cui patris iniuria infenſa erat expulit. Quem mox Hercules deuicto Augea in ſede patris collocauit: ac eius precibus Augeam condonauit: Phileus autem poſtea in Cephaleniam ſeceſſit vbi imperauit dimiſſo Eleorum regno fratri Agaſtheni & Amphimacho Ectoriac Thalpio filiis Eurythi: & Actoris nepotibus. Qui ambo vna cũ Polyxeno Agaſthenis filio naues Elienſium ad troiam duxere: ac in bello ceciderunt. Polyxeno tantum ſuperſtiti filius fuit Amphimachus qui Eleum alterum genuit: ſub quo Dorienſium claſſis cum filiis Ariſtomachi pro reditu in Peloponneſum certauit. Apud Piſam vero ciuitatem regnum alterum fuit Oenomai primũ q Martis a Poetis filius dicitur: vere autem Alexionis. Hic Pelopem tantali filium ex Aſia tunc venẽtem generum ſibi adſciuit: tradita filia Atlanta quã ille ſuperatis Myrtilo: ceteriſq; procis in certamine meruit vxorem. Anteq; omnia Mercurio ſacrificauit ad eum ob filii Myrtili mortem placandum Et hæc quidem ille. Nunc cæteras videamus vrbes: Aleſium ab Aleſio filio Silleuntis vnius e procis Hippodamiæ: eſt & Aleſius campus in Epiro & mare Aleſium & promontorium & fluui9: Aleſium quoq; campũ lyciorũ Homerus commemorat. Amythaonia pars Elidis ab Amythaone Crithei filio vt Stephan9 Arena triphyliæ eſt & Meſſeniæ Home. αρηνην τερατειρην amœnam vocat: q; flumine Mineio abluatur: vt Euſtath. Bupraſium ciuitas & fluuius & regio Elidis a Bupraſio conditore: nũc minime appet. Home. ο. Δαρα βουπρασιοντε και ηλιδα διαν εραιον. Bryſiæ & Augeæ vrbes ſũt & Augeę inter locrenſes aliæ. Oleniam petram Strabo montem in Elide ponit quem tũc Scollin vocabant. Qui vero ethnica ſcribit Olenum Achaię ciuitatem ponit ab Oleno Iouis filio: vnde origo forte montis olenii fuerit. Myrſinus vrbs Home. και μυρσινον εσχατα τα εσσα Hæc poſtea Myrtoũ dicta eſt: Myrtuſa vero mons libye vt Euſt. Pilum Neſtoris patria. XXX. ſtadiis a mari ſitũ q̃d ſecundum Hometum latam habebat regionem quãdo ſeptem vrbes illi vicinas Agamẽnon Achilli promittit. Ex quo tres Pili in Peloponneſo vicini Straboni ponuntur: in Triphylia in ora Piſea in Meſſenia ad coryphaſium quæ nunc venetorum eſt. Triphylia pars Elidis q; e tribus conſtet populis. Apeis: Minyis: & Eleis: vt Strabo. Lepreum vrbs iuxta Alpheum monteſq; ſita. a Lepreo: quem Hercules interfecit: ſiue a Lepra qua curabantur ibi quodam in flumine lauantes: vt Stephan9. Eſt alterum in Arcadia teſte Pauſania. Thryon q̃d Thryoeſſa etiam dicitur Elidis vrbs a Iuncis ibi prouenientibus: ſita iuxta vndam Alphei vnde pedib9 trãſmitti poteſt: vt Strabo. Stephanus vero & qui ſcribit Ethnica in Meſſenia ponunt. Thryus vero vrbs Achaiæ mihi dicta ẽ Ichthys promontorium e regione Piſæ vrbis deſcribitur Ptolemæo. Alpheus fluuius ex Arcadiæ montibus oriens mediam percurrit Elidis regionem in Triphyliũ poſtremo lapſus pelagus. Eius aqua: vt Strabo memorat: Impetiginem quę Alphos dicitur curat: vnde ętymum traxit. Dicitur & hac vnda Melampus curaſſe filias Proeti ab inſania. Nota fabula eum ſubter labentibus vndis. Sicilię fontẽ Arethuſam dilectam commaculare. MESSENIA. Florentiſſima quondam: & quę lacedęmoniorũ viribꝰ Annos ferme. XVI. reſtitit: continuo bello: Hinc colonia in Siciliam miſſa in eam ciuitatem quę Zancle prius dicebatur. Aſine in ora ſinus Meſſenii priſtinum retinens nomen quã a Venetis nuper turca ſurripuit: ſecunda laconica: tertia in Cilicia. Amphigenea vrbs in qua Latonę tẽplũ vbi Apollinem dicitur peperiſſe: vt Stephanus. Amphea vrbs Pauſaniæ in. IIII. Andania vrbs Homonyma regioni: ſic enim Meſſenii quondam vocabantur απο του μιαν δαιρειν Hinc. Ariſtomenes ille inuictiſſimus fuit: qui pro Meſſeniis decertans tot Annos victoriam lacedæmoniorum diſtulit pluribus eorum exercitibus trucidatis: tandem victus. ac interfectus inuentus eſt cor craſſiſſimũ retinere autores Herodotus Plutarchus. Aepy ab altitudine loci dictum Straboni. Home. και θρυον αλφειου πορον και εκτιτορ αιπυ Cyparisſeis vrbs Homeri9 και κυπαρισσοεντα και αμφιτερειαν εχοντο Cypariſſi9 autem in Parnaſo Strabo hanc Cyparisſeenta flumen eſſe: Cypariſſum vero iuxta flumẽ vrbem ponit. Pilum in ora Meſſeniæ alterum a Pilo patria Neſtoris. Corone & Methone Ciuitates in ora nomina retinentes. Pauſanias dicit Methonem ante bellum troianũ Pedaſum appellatam: deinde a filia Oenei Methone nomen mutatum. cum Oeneus poſt bellum eo ſe receperit. ſiue a Methone lapide qui in littore anguſtum efficit portum. Hæc vrbs Annis proximis M. D. VII. Id. Auguſti a Turcis poſt mẽſtruã obſidionem fuit expugnata: Oppidanoſq; aiũt ad vnum omnis hoſtili gladio interemptos. In quibus erat homo doctus Andreas ſalcus eius vrbis pręſul. Meus quondam ex Andronici Schola Condiſcipulus. Ithome vrbs ad Selã fluuium poſita alteri9: Theſſalicę ſupra memini

Tyrintum & Argiæ maritima tenuit: cuius filiæ errantes ob insaniam curatę sunt a Melãpo Amythaonis filio. Acrisius autem Danaen habuit filiam: cuius prolem ex responso Apollinis formidãs in turri relegauit: vbi ex fabulis Iuppiter in auri gutta per tegulas descendẽs ex ea Perseum genuit virum fortissimum qui Acrisio interfecto: successit. Mycenasq; ædificauit ex Acrisio. Megapenthꝰ qui vbi patrem interfectum vidit: Perseo cessit ex Magapẽte: Argeas qui Anaxagoram genuit: cum quo simul Melanthus & Bias filii Amithaonis regnauerunt. Subiis igitur Argiuorum regnum diuisum ex Biãte regnauerunt quinq; viri: in generationes quattuor vsq; ad Cyanappum Aegilei filium ex Adrastro geniti: ex Melantho autem generationes sex. homines totidem vsq; ad Amphilochũ Amphirai filium. Plus eni Anaxagoridę regnarunt: ex Anaxagora enim Alector fuit ex hoc Iphis & Capaneus vnus e septem Ducibus ex quo Stenele[9] qui Iphi patruo successit. Amphiloch[9] autem post filium captum migrauit in eos populos qui de suo nomine nunc Amphilochi dicti sũt: Cyanippo vero sine liberis moriente Cylarabis Stenelei filius regnum solus obtinuit Argiuorum. Quo etiam sine liberis decedente regnum peruenit ad Orestem Agamemnonis: deinde ad filium eius Tisamenõ ex Hermione sub quo Heraclidæ Peloponnesum inuaserunt: expulerũtq; ex Argo & Lacedęmonia Tisamenum: & ex Messenia Nelidas. i. Nestore prognatos: videlicet Alcmeonem filæ filiũ Thaspedis nepotem. Et pysistratum Pysistrati: & filios Pæonis filii Antilochi nestore nati: & cum eis Melanthum Andropompi qui Bori qui Penthili qui periclimenis fuit. Tisamen[9] igitur cum filiis & exercitu in Achaiam nunc appellatam. Nelidæ autem prẽter Pysistratum qui non cõstat quo ierit: Athenas venerunt. Hinc Athenis Pœonidum & Alcmeonidum genus. Melanthus vero regnum tenuit qđ ex Thymœte Ozynthi filio abstulit: Thymœtes enim vltimus Theseidarum regnauit Athenis. Septem ex Argo Duces vno tempore contra Thebas filios quidem habuere qui victoriæ successere. Aegialeus Adrasti Proniacus Parthenopei Polydorus Hippomedontis Thersandrus Amphiarai Alcmeon & Amphilochꝰ Diomedes Tydei. Steneleus capanei. Et hæc quidem ex Pausania. Eusebius autem dicit reges Argiuorum. XIIII regnasse ãnos. D. XLIIII. primumq; Inachũ fuisse. Phoronei patrem annos: LX. Isaac vsq; ad Acrisium tempore Delborę iudicis: deinde Perseum Achrisii filium. Mycenas regnum trãstulisse: huius Steneleum filium patrem fuisse Euristei patris Arrei: deinde Agammenonem Aegistum orestem Tisamenẽ Penteum cometem: vsq; ad heraclidaruũ ascẽsum. Deinceps loca percurrã. In ora primũ Nauplia a sinu argolico dicta απο του μυκηναιου προσπλεσθαι id est q; huc nauibus applicetur: vt ait Strabo: vel q; hic Nauplius Neptuni & Aniimones filius regnauit: qui postea coloniam in Caphareum Eubœę mutauit: seruit & hęc vbs Venetorum Imperio vocaturq; corrupto vocabulo. Neapolis Romaniæ. Epidaurus limera vocata: q; pratis abundet vel quasi limenera q; valde fuerit portuosa. Itemq; Milesia & Aemera a sanguinis effusione: tum pecudum: tum Taurorum quibus aram Aesculapii venerabantur: vnde etiã Epidauri[9] dicta. vt Stephanus: Strabo etiã Epicarum vocatam dicit: q; Cares etiam tenuerit: sita ẽ in recessu Saronici sinus natura munita: montibus circundata: nobilis alioquin templo Aesculapii referto tabellis ab eo curatorum. Cõsuetudo fuerat vt noctu ægroti in eo dormirent: atq; hoc modo i somnis a numine curari dicebantur: quæ superstitio deinde Romam translata in insula: vbi adhuc eius templi vestigia visitur. Hermione vrbs απο του ορμιζειν mutata o in e qđ huc Iuppiter cum Iunone e Creta applicuerit vbi & nobile Iunonis virginis tẽplum. Strabo hanc inter claras ponit Argeæ ciuitates. Trœzena nobile oppidum mari superstans. Chersonesi spetie stadiis. XV. dicta. quando; Aphrodisia & Saona: & Possidona: & Apollonia. portum habet qui ερμιον dicebatur id est barba vbi coloni barba capiti loq; promisso squalebant: ex quo natum prouerbiũ apud græcos Adnauiga Trœzena. vt Eustathi[9] Atheneus quoq; scribit vinum Trœzenum: si mulier prẽgnans degustauerit abortum faciet. Saronicus sinus in hac parte est cognominatus a Sarono flumine Trœzenes. Nam a Trœzene ipa Saronica vocata est: vel a Sarono venatore ibi submerso dum feram insectatur: vel quasi Syronic[9] απο του ουρεσθαι q; Scylla Niso patre Megarensium rege necato a Minoe: cuius gratia patrem prodiderat: ac eum secuta fuerat: vndis proiecta: ac deinde a mari huc tracta: & sinui Saronico & Scyllaceo promontorio qđ iuxta est: nomen dederit. Hæc Eustathius: Plynius vero aliud adfert etymum. Q; is sinus quemo nemore fuerit redimitus: sic antiqua græcia quercum appellante. Et hæc quidem ora. Intus autem Argos ipsum de quo satis dictum est. Asinæ vnde sinus Asineus. Hæc enim & Hermione domicilia fuere Dryopum: qui loca circa Spherchium amnem in Thessalia deserentes: in hęc loca migrarunt. Cleone vrbs in via est ex Argis Corinthum proficiscentibus: in monte sita. Apud hanc sylua est Nemea appellata: in qua Hercules Leonem interfecit: Ludi quoq; Nemea celebraban

Danaę
Perseus.
Megapẽt[9].
Argeas.
Anaxagoras.
Bias & Melanthus.
Adrastus.
Aegialeus
Cyanippus
Melanthus
Amphiaratus.
Amphilochus.
Ex Anaxagora.
Alector.
Iphis & capane[9].
Steleneus.
Cyanappo
Successit.
Cylarabis.
Orestes.
Tisamenos
Heraclidæ.
Fili. VII.
Ducũ.
Nauplia.
Nauplius rex.
Epidaurus.
Aesculapii templum.
Hermione.
Trœzena.
Saronic[9] sinus.
Asinę
Dryopes.

Derra. Geranthæ. Gytheon. Geneſa. Helos. Nomia Seruorum. Mycenæ. Meſoa Meſapeæ. Malea promon. Las. Oetylus. Oeneus. Peplinon Scoticia Theramnę Tyrea. Taigeta Mons. Eurotas Pephnus. Leuctra Cardamyle Teuchroa. Tęnaron p. Cynorēſes. Ciuitates. Quas Auguſtus liberauit. ARGOS. Mos Argeorum. Phoroneus prim⁹ rex. Inachi. F. Niobe Argus Piraſus &. Phorbas. Triopas. Iaſius & Agenor Io. Eretopus. Steneleus. Gelanor Danaus. Lynceus. Abas. Acriſius & Proetus

vnde Cheneus vt Plato in Protagora Hin: Myſon Cheneus vnus e ſeptē putatus Derra Loc⁹ Laconię vbi Diana Derreates colitur: vt Steph. Geranthe vrbs Incola Gerrāthiota Pauſaniæ. Gytheō vrbs in ora Iycophron Λυσσασσαλμοδιριασκωτωιτυθειτωλαμασ Ptolemęo Gythiū vocatur. Geneſa vrbs. Geneta autē flumen Sophocli. Genea vero Corinthi Ciuitas Helos Home. καιπτελεορκαιελοσ καιδωριον dicitur ꝙ in paludibus ſit. Incolę Helotę. ι. ειλωται. Elei aūt & Eleatæ diuerſi. Straboni Helos eſt regio latiſſima apud Alpheū vñ Elotę dicti infeſti quondā Meſſeniis cū etiam Lacedęmonii qui tanq̄ ſerui degentes: atq̄ excurrentes: inde nomē acceperint. Elotæ igitur apud Lacedæmonios ſicut Perieſtę apud Theſſalos Cillicyrii in Creta Mariandyni apud Heracleā pōti Arotę Syracuſis Euſtathoni. Mycenæ Home. οιδε μυκηνασεχον a nympha Laconica vocatę vel απο του μηκησασθαι q̄d mugierit i eo loco Io. Inuenitur & ſingulari nume. Mycena veritas habet hiſtoriæ Perſeum. Mycenas ædificaſſe: deinde Steneleo poſtea Euriſteo & Atreo ac Agamēnoni poſſeſſas. Demum poſt bellum troianum ab Argeis a quibus funditus deletæ fuerunt. Euſtath. Meſoa media correpta locus & tribus laconiæ Straboni in ſexto. Meſapeæ vrbs vbi Meſapeęus Iuppiter colebatur: vt Steph. Malea promontorium quæ ſinui Maliaco nomen' dedit. Las vrbs Lycophron καὶ λαρτερηεσ. ις Home. Laan dixit οιδελααν εἰχον οἱδοιτυλον vtroq; ſexu enuntiatur. Dicitur a Petra altiſſima ſuper quā ſita eſt. Hanc vrbem Caſtor & pollux expugnarunt: ac funditus euertetūt ex quo Lapſe appellata. Pauſanias ab Achillæ & patroclo expugnatas dicit. Oetylus vrbs Home. οἱδεοιτυλον εἰχον Oenus οἰρουσ paruū in laconica oppidum in Stephano. Pephnon vrbs Scoticia media producta locus laconicę: vbi Iuppiter Scoticias colebatur. De quo Pauſanias in primo ficait. Eſt locus quercu plurima fœcundus cui nomen Scoticiæ non opacitas arborum: ſed Iuppiter cognomēto Scoticias indidit. Theramne vrbs quā nōnulli Spartam dicunt templū habebat Caſtoris & pollucis quos Dioſcuros appellant quare απο τουθεραπευειν θεουσ dicta eſt Tyrea media correpta terminus laconicę & argiæ: de qua inter ſpos populos quādoq; decertatū eſt. Poteſt & plurali numero enūciari. Stephano Mons taigera qui oram laconicam a Meſſenia diſterminat. Fluui⁹ Eurotas mediam abluit regionem in ſinum: exiens laconicum. Deinceps Pauſanias Pephnus Ciuitas in qua Dioſcuri dicuntur interiiſſe: in hac naſcuntur formicę albæ. Leuctra Ciuitas. XX. ſtadiorum a Pephno diſtans. vbi Aeſculapius extra colitur. Cardamylle oppidum cuius meminit Homerus in promiſſionibus donorum Agamemnonis. erat quondam Meſſeniæ ablatum ab Auguſto. Teuthrona a Theuthrante Atheniēſi Tænaron promontorium marmoribus clarum: vbi fons erat & loc⁹ cauernoſus Hinc aditum in Infernum finxerūt Cynorenſes populi laconicę a Cinoro filio Perſei. Auguſtus lacedęmoniorum ꝙ eius partes ſectati fuerant: Ciuitates. XVIII. liberauit multaſq; a Meſſeniis ſibi adiudicatas ablatas eis tradidit. Sunt autem eæ. Gythion Teuthrona. Las Pitthicus: in Tænato autē Cenę vacua Ciuitas. Oetylus leuctra Thalamæ Alagonia Geronia: prope mare autem Aſopus Acriæ Bolæ Zarax Epidaurus Timera Braſię Gerontię Marmis hæc ex Pauſania. ARGOS. & regio dicitur & ciuitas: & argi & Argiui populi a latinis vſurpatū: ſicuti Achei & Achiui. Idē & Argoli a perſis dicti: & Argolis regio Theſſalicum ſupradiximus: & Amphilochicum. Et omnis denīq; Peloponeſus: vt ait Strabo: præſertim laconica Argea appellata: ex quo Helena ab homero Argea dicta eſt propter igitur frequentiam ac varietatem nominis huius manauit grēcum prouerbium in viros gloriioſos & Sycophātas αρειαφορα Argos vero Peloponeſiacum de quo nunc ſermo Sophocles: Doricum etiam vocat diuerſis etiam vocabulis cenſetur: vt ait Euſtah. Nam & Aegiala dicitur Hippobotum ac Hippium & Iaſium & Dixium ob aquæ inopiam a Cyclopibus ædificatum: quidam veterius tradidere ꝙ a ſiculis: qui tres cum eſſent vt aliis ſeptem numero Chirogaſteres: ideo dicti ſunt ꝙ opifices eſſent/manuumq; opera victitarent: fabula vero refert eos vnum tātum in fronte oculum/manuſq; ventri iūctas habuiſſe. Ab iis etiam ſpeluncæ Cyclopæ in Argea regione cognominatę: vt idem teſtatur. Aelianus autem de varia hiſtoria refert cōſuetudinem apud Argeos fuiſſe: vt ſi quē in ocio viderim ab eo rationem quęrere: vnde viuat. Tota autem hæc regio ſita eſt in parte Pelopōneſi quæ reſpicit orientem. De regibus eius Pauſanias ſic ait. Phoroneus primus Inachi fluuii filius hic initio diſperſos populos in vrbem coegit: appellauitq; Phoronicum huius filia. Niobe fuit q̄ Argū peperit: qui regno ſuccedens de ſuo nomine populos appellauit. Ex Argo Piraſus & Phorbas: ex Phorbante triopas: ex hoc Iaſus & Agenor: ex Iaſo & Io. quæ in Aegyptum abiit: ꝙ deaq; colitur. Ex Agenore Erotopus ex hoc Stenelas ex Stenela Gelanor: quem Danus ex Aegypto veniēs regno priuauit: alteramq; ſobolem capit: ex eo enim filiæ L. viros & patrueles ſimul interfecerūt lynceī filios poſt Danaum lynceus frater. ex hoc Abas ex quo Acriſius qui regnauit apud Argos. & Proetus qui

cordes ſunt cum eadem Arcadiæ pars: & Pheneus & Nonacris & Azania ſit Rhipa quã ait Strabo interiiſſe: regionemq; tantum Rhipida vocari. Stratia vrbs de qua & Rhipa ſic ait Homerus. ριτωηρτε Ϛρατιηρτε και ηρεμο εσσαρ ερι τωηρ. Stymphalus vrbs & fons & Campus & palus Arcadiæ vbi Diana Stymphalia. Hic Strabo meminerat Herculis de auibus fuiſſe Tropeũ. Schoen⁹ a Iuncis ibi pueníentib⁹. Tegea Homerus και τεγε ην ειχορ και μαντιρηρ ερατιρηρ Hanc ditiſſimã Strabo teſtatur ſimul & antiquũ prouerbium ευλαιμων οκορινθοσ ερωλε ει ην τεγεατησ ſœlix Corinthus ego tamen ſim Tegeara. Pauſanias dicit Mantineum Tegeaten & Menalum Tegeam & Mantineam ædificaſſe, apud Tegeam quoq; Minetuę ſimulacrũ fuiſſe Copæ opus pulcherrimum qđ Auguſtus poſt Actiacam victoriam ablatum Romæ in foro poſuit Telphuſa Lycophron δικην εαοει ταρροθοσ τελφουσια eſt & thelphuſum Bœotiæ Ciuitas Straboni. Tricolonum a Tricolono lycaonis Thyneum Thiſina Pauſaniæ. Trapeza vrbs prope Tricolonũ Stephano. Hypſus vrbs Pauſaniæ. VIII. Montes Arcadiæ Apſoris Cynoſura Erymanthus apri ab Hercule ſuperati fama nobilis. Pholoe. Cyllene vbi dicunt albas eſſe merulas ac canoras quas noctib⁹ per lunam capiunt. vt Euſtathius. Flumina quoq; pręcipua Melas, Crathis Ladon.

Pheneus
Rhipa
Stratia.
Stympha-
lus
Schoænus.
Tegea
Copæ
Telphuſa.
Thynæum
Thiſina.
Trapeza
Hypſus.
Apſoris.
Cynoſura.
Erymãth⁹.
Pholoe.
Cyllene.
Melas
Crathis.
Ladon.

¶Inſulæ Ionii & Aegęi.

MAreq; đ thucydides primo libro græcum: noſtri nautæ Archipelagus appellant in hoc comprendi mediterraneo palam ẽ: varijſq; ex cauſis varia ſibi nomina vſurpare. Inſulis inſuper plurimis refertum latę regiones non ſolum græcorum: ſed partim barbarorum obire. Romani vti Plynius refert hæc omnia maria duobus nominibus appellant Macedonicum quodcunq; Macedoniam & Thraciam Græciæ ſe q̃d Gręciam abluit. In hoc ſpatio Ionium eſt a Leucopetra vbi Adriaticum deſinit vſq; ad iſthmum Corinthiacum dictum ab Io, quę bos illud tranauerit. Poſt Iſthmũ vero Aegęum Creticum Mirtoum & Icarium Aegæo nomen dedit ſcopulus inter Tenedum & Chium: vetius q̃ Inſula extracto nomine a ſpecie caprę: vt Plynius ait. Alii ab Inſula quã Aegas Homer⁹ vocat οιλετο εισελικην και αιγασ. Hæc ſacra erat Neptuno: qui vt ſcribit Nicocrates phantaſmatis quibuſdam nocturnis incolas infeſtabat. Pherecydes ipm Neptunũ Aegæum appellatum fuiſſe dicit: vnde & mare ab eo cognominatum. Hoc pelagus ſane procelloſum ob frequentes Inſulas ab authoribus deſcribitur. Eſt & Aegæus campus in phocide a fluuio Aega nominatus Euſtathio. Igitur de Ionici prius Inſulis dicendum. Quæ Epiro adiacent in mari Theſprotico: quarum potiſſimæ Cercyra Cephalenides. Echinades. Cercyra a græcis appellatur: nunc Corfininm diuerſa a Corcyra quæ parua eſt Inſula in Adriatico Venetis poſſeſſa. Oblõga eſt Mil. paſ. LXXXXVII. Cum portu & Ciuitate eiuſdem nominis libera & oppido Caſiope templum Iouis olim habente: itemq; promontoriis Phalacro & Amphipoli vocata ab Homero Phæacia & ſegetia a Callimacho Drepanum: vt Plynius refert. Euſtathius in Dionyſium ſcribit: hanc quondam potentia nauali floruiſſe & bello Perſarum toti græciæ cõmuni. LX. tritemes armaſſa Eſſe præterea Corinthiorum ædificium. Cuius rei originem enarrator Apollonii poetæ hoc modo refert. Bacchias filius Dionyſii Corinthi agebat. Cuius ſucceſſores Bacchiadæ appellati nobilitate ac potentia polluerunt. Cunq; interfeciſſent Atteonem magnum apud Corinthios virum Meliſſus pater de rep. benemeritus ad vltionem populum concitauit. Pauloq; poſt exanimi dolore pręcipitem ſe e loco ſublimi dedit. Igitur cũ expellerentur Bacchiadæ vn⁹ ex eis Chersocrates cum ſociis Cercyram tenuit expulſis veteribus colonis: qui fugiẽtes ac Ceraunia & Epirum prętereuntes ad Oricum in Illirico peruenerunt / eaq; loca vbi Abentes ſunt tenuere. Hic Alcynoi cum Naſicaa filia regnum hoſpitiũq; Vlyſſis & orti celebrati: nunc omnia in Venetorum conceſſere poteſtatem. Qui eam inſulam ſimul & vicinas proximis annis contra tot millia turcarum diuinitus defenderunt. Cephaleniam Plynius Melenam prius appellatam dicit Hellanicus & Dulichium. Strabo autem nõ idem apud Homerum vocari: præterea Tetrapolim eſſe ſed ſuo tempore ad nihilum redactam. C. Antonium cum hic exularet & pene dominaretur reſtituere conatum fuiſſe. Euſtathius in Homerum dicit Cephalenidas inſulas Teloboas & Taphios de quib⁹ poſt paulo dicam tenuiſſe donec Cephalus progenitor Vlyſſis ex Athenis ab Amphitryone miſſus eos expugnauit: donoq; habuit ac Cephalenidas a ſuo nomine appellauit. ex ſucceſſione deinde cum ad Vlyſſem venirent ab eodem troianis temporibus ducti fuere: vt Homer⁹ in Catalogo

Cercyra
Corcyra
Caſiope.
Phalacrum
promon.
Amphipol'
Pheacia
Segeria
Bacchiada
rũ origo
Alcynous.
Cephale-
nia.

Cephaleni-
des inſulæ.
Cephal⁹ p
genitor
Vlyſſis.

Cleone
Nemea fl.
Eione.
Limenæa.
Melimna.
Midea

Orneę
Oene.

Inachꝰ flu.
ARCA-
DIA.
Arcas Ioꝛ
uis.F.
Lycaon P.
Apidones.
Apia.
Pileus arca
dicus.
Azania.
Acacesius
Aemilium.
Alea.
Aliphyra.
Caphyra.
Cynetha.
Diepe.
Epantho
Euthea.
Enispe
Gathoæ
Lycoa.
Lycosura
Lycea.
Mathyrea.
Melęne.
Mantinea
Megalopol'
Nonacria
Neda.
Orestasum
Onceum
Orchome-
num.
Panhasia
Phalantus.
Phigalea.
Pallãtium.
Pholꝰmõs.
Pyle.

tur ob Archemorem: appiſ corona propoſita dicta eſt vrbs a Cleone ab Hercule ſuperato: vel vt alt
Pindarus poeta a Cleone Aſopi: & Metropes filia Euſtathio, Herodotus quoq; alteras in Atho mon
te Cleonas. Ciuitatem eſſe dicit. Eionas Strabo tantum dicit oppidũ eſſe qđ Mycenei ſiue Atheniẽ-
ſes deſolantes nauale fecerũt. Eſt & ſingulari numero Eion: Cheronia Ciuitas apud Thucididẽ. Eſt
& Strymonia: & item alia Pieria Eion vt Euſtathius. Limenęa vicus: vnde limneus Thucydides byſ
ſyllabum protulit. Melimna vrbs vbi venus Melimnæa colitur Lycophron τηρ καζαριαρ ιαρτε με-
λιμναιαρτε θεον. Midea vrbs olim nunc vicus paruus prius Perlei Ciuitas a Midea filia Alopis le-
gitur: & penultima cum diphtongo & ſine. ex quo apud latinos media fit ſyllaba. Eſt & altera Bœo
tiæ vt Homerus οιτε πολυζαφυλ ορ αρρηρ εχοροιτε μιλειαρ. eſt & in lybia tertia Ornias vel Or-
neas qđ eſt magis vſitatum communi lingua vicum eſſe apud Argos Strabo ſcribit: diciq; a flumine
Homonymo iuxta currente celebrem quondam vrbem in qua Priapus Orneates colebatur: vt Eu-
ſtath. Oene vrbs Orus hiſtoricus Oenoen ſcripſit Triſyllabũ & incolas Oenaras vbi & Minerua Oe-
nata colebatur a Prœto rege templo extructo: vt Stephanus. Inachus fluuius e montibus Arcadiæ
meridiem verſus in ſinum argolicum exit Argeam a laconica diuidens. Ex quo Argeorum regio In-
achia dicta eſt: vt author Stephanus. ARCADIA in medio Pelꝛponneſi ſita ab Arcade Iouis
filio nomen accepit dicta & Pelaſgia: & Parrhaſia: & Lycaonia: & Azania: & Gigantis: & Pania Eu-
ſtathio. Proſilini quoq; Arcades authore Iycophrone appellati: quaſi ante lunam geniti: q; vetuſta-
te cæteris pręſtent. Cauſa eſt q; in diluuio Deucaleoneo ſoli ad montes vicinos euaſerint. Pauſanias
dicit in Arcadia primum regnaſſe Lycaonem Pelaſgi filium. Huius multos fuiſſe filios qui nomina
terris dedere in primis Calliſto filiã quæ ex Ioue Arcadem genuit: qui Arcadiæ nomen dedit. Ipſa in
vrſam conuerſa: in ſeptẽtrione lucet. Apidaneas etiam eos Dionyſius poeta vocat. Strabo autẽ Api
donas ab Apide Phoronei filio: ex Epira ob ſerpentum multitudinem in Peloponneſum migrante a
quo Peloponneſus Apia dicta eſt: per exochen vero Arcadia: vbi ipſe habitauit. Huius Apidis me-
minit Aeſchylus απιοσ ελθωρ εκ περαςραυτιακτιαςδicitur & Azenis a ſiccitate vſq; in hunc di-
em ait Euſtath. Narrauit & de pileo Arcadico ab aliis diuerſo: & eos Arcadas imitari qui miſerãtur
alienam calamitatem: vt Plato in comœdia quadam plane indicat. Quoniam arcades bellicoſiſſimi
cum ſint aliis victoriæ laudem referunt: exemplo Herculis qui Euriſteo laborum gloriam dimiſit: vt
idem eſt author. Nunc oppida dicam, quæ Strabo reſtat magna ex parte interiiſſe. Plura vero ex eis
a Iycaonis filiis vti diximus ædificata. Azania pars eſt ab Azano Arcadis filio. Eudoxus lib. VI. Geo
graphiæ Arcadiam tradit diuiſam In Parrhaſiam Azaniam: & Trapezantios. Azaniã ciuitates ha-
bere. XVII. Quas forte adſecutus eſt Azea. Idem adfirmat eſſe in eadem parte. Azanię fontem quẽ
deguſtantes tetro arcẽtur odore. Cuius lympha Melampꝰ Prœtides curauit Stephano Acaceſium
vrbs ab Acaco Lycaonis filio Pauſaniæ in. VIII. Acontium vrbs item a Lycaonis filio Acontia fi-
lio Stephano: Aemilium vrbs Pauſaniæ in. VII. Alea Aliphira Caphyra Cynetha Diepa Eparithe
Euthea Eniſpe Homerus και ηρεμοεσσαρ ερηο ωνηρ ventoſam appellat: q; in montibus ſita iam in-
teriit: vt Euſtathi enarrat Gatheæ Lycea vibes. Pauſaniæ in. VIII. Lycoſura Lycæa Mathyrea Me
lænea a filio Iycaonis eidem. Mantinea & Mantina ficuti. Zelea & Zela a Mantino Iycaonis filio habi-
tata: vt ait Strabo ab Argeis nobilitata tropeis Epaminundæ qui Lacedæmonios in eo loco ſupera-
uit: ipſeq; vna extinctꝰ eſt: dicta eſt ab Homero amabilis: & amœna quoniã vitifera: vt enarrat Euſta-
thius. Megalopolis: vnde fuit Polybius hiſtoricus: & Ameſydorus qui de Ciuitatibꝰ ſcripſit. Aliam
in põto diximus. Nonacria vrbs in parte Azaniæ Neda Stephano. Euphorioni aũt Nedea Oreſtha
ſum ab Oreſthaſio Iycaonis filio. Stephano Pauſaniæ autẽ Oreſteon ab Oreſte Agamemnonis filio
Onceum item. Orchomenum peccoſum: paſcuiſq; idoneum ab Homero dicitur ad differẽtiam al
terius. Bœotiæ cuius ſupra memini: Parrhaſia regio & ciuitas a Parrhaſio Iycaonis vel quaſi Parrha
baſiam id eſt neſas & ſcelus quo Iycaon in Iouem eſt vſus: fabula a Iycophronis enarratore deſcribi-
tur: Phalantus Ciuitas & mons Pauſaniæ in. VIII. Phigalea penultima correpta vrbs Rhianus in
V. Meſſeniacorum τηρ μερ αροιτε τακοιτηρ επικραρα ηρ φιεαλειαρ Dicta eſt deinde Phialea ſi-
ne. g. penultima producta. Eſt & altera in Bithynia Stephano. Pallantium vrbs a pallante Lycaonis
vt Heſiodus ſcribit. Hinc Romę Pallanteum & palãtiũ. Pholus vrbs a Pholo cẽtauro. Phalæſiavrbs
Pauſaniæ in. VIII. Pylæ locus Archadiæ Parorea: item ſcribitur & Paretręa cum diphthongo. Phe-
neus Azaniæ vrbs Homerus οιφενεορ τεμορτο και ορχομενορ Ad montem ſita Cyllenum Stra
bo ſcribit hinc ſtygis aquam lætiferam quã ſacram putant manare: Herodotus vero apud Nonacri
am ciuitatem hanc dicit modicam quidem videri e petra in vallem defluere qui tamen minime diſ-

cit eam vocatam esse Practiã & Demetriada: & Zacynthũ: & Hytiã: & Hylessam: & Minoiam Cabarnẽ a Cabarno quodã: qui raptũ Proserpinæ Cereri indicauit: postremo a Iasonis nepote Parum. Hæc quondã in deditionẽ Milciadis ducis Athenienſiũ veniens: ꝓmissis nõ stetit: statim ꝙ rebellauit: ex quo apud græcos ꝓuerbiũ in fœdifragos: αμπαριαζειν: author Stephanus: gignit marmor candidissimũ: quod Lichnitũ vocant: quoniã ad lucernas effodiãt. Eo sunt vsi primi olim Dipelus & Scylus Marmorarii. Plyn. De Pario vero Propontidis ciuitate in Phrygia dixi. Naxos eadẽ & Strongile: & Dionysias dicta Plynio sacra Baccho: hodie vero ꝓsulem metropoliticũ habet: & ducẽ e gente Venera: qui plures in eo pelago insulas possidet. Mycon Plynio: Miconus Straboni: in hac sepulti dicunt gigantes ab Hercule interfecti: ex quo ꝓuerbiũ: ϖαμταυτο μιαμ μυκονα: in ea quæ natura sunt diuidẽda: sub vna scriptione ducunt: vocant & Myconios caluos: ꝙ eorũ regio sit huiusce modi. Syrus prima ꝓducta: quam Homerus in Odyssea Syriã vocat. Hinc fuisse tradit Pherecydes philosophus. Est item Scyrus addita. c. littera: ante Macedoniã insula Lycomedis clara Homeri sepulcro: & Iatebris Achillis pueri: dum peteret ad bellum troianũ. dicta quasi σκληροσ: a loci asperitate: Scyrę capræ mirabiles ferunt: & lapides vario colore præstantes. Eusta. Scriphus locus aspet: & aptus exilio. Hic dicit Aelianus de Animalibus Perseum cum capite Medusę fessum quieuisse apud paludẽ: excitatũq; a ranis: ꝓpetuũ illis silentiũ ante Iouẽ patrẽ imprecatũ: ex illo ranas ibi obmutescere. Tenus, vbi olim duo sepulcra: Zethi & Calais filiorũ Boreę: quorũ alterũ Borea flãte mouebat: vt ait enarrator Apollonii Aristoteles de miraculis dicit in ea φιαλον commixtionem esse: vnde ignẽ facile accendant. Et Athenęus in dimnosophistis: fontẽ in eadẽ esse: cuius aqua vino minime cõmisceat. Stephanus hãc Ophiusam dicit appellari: præterea alterã esse Tenum Laconiæ: vna e centũ. Thera e Cycladibus vna quam Euphemus Argonautarum vnus: iacta in mari gleba constituit: ac Calisten vocauit: incoluitq; Sesanius ex eius prognatis: Postremo Theras Autesionis filius: qui eo e Sparta venerat: de suo nomine appellauit. Quam historiam Apollonius: iis versibus explicat.

ευφημοσ βωλον τεθεωϖρεϖιιησιν ιαμθεισ ημερ υποβοχηυτη δεκτοθι μησοσ αερθη καλλιπται δοσξερη τροφοσ ευφη μοιο οιπριν μεν ποτε δη συντιαδα λημνον εναιον λημνου τεξιλαθεμθεσ υπαμδρασι ταρυμοισισϖαρτεμεσαφικαμον εφεστιοισκδελιϖορτασσπαρτεμ αυτεσιϖνοσ ευπαισηγαγε θηρασκαλλιστιν υησον αμειψατο δοηνοπαθηρησ εξωνθεν αλλατα μεν μετοπεν τευετευφημοιο. In hac insula Eustathius ex alio auctoritate tradit quinquagenarios & Septenarios hoies morientes infletos esse: hosq; vix limen vitæ attingentes: ignorent quales futuri sint: illosq; satis diu vixerint. Anaphe: ppe Theram: prius Membliarus dicta a cõditore eiusdẽ nominis: qui cũ Cadmo socius missus ad inquirendã Europã fuerat: deinde cum Argonautis in mari per tempestatẽ errantib9: hæc insula opportuna apparuisset: vocata ab eis anaphe: αποτου αναφαινεσθαι. Eustath. Hippurus: non ꝓcul item a Thera. Antissa: est & altera Indiæ: quã Philo & Demades Milesius scribũt. Tertia Lesbi ciuitas. Cythn9 prius & Ophiusa: & Dryopis vocata. Cythnic9 caseus: & Cythnic9 pictor in pretio. Idem Nisyros dicta: απο τουρεωκαι συρω: id est nato: & traho: ꝙ tridente Neptuni abscissa: ab eo insula fuerit tracta a gigante Polybore Natãdo. molari lapide tota constat. Vinũ ꝓterea Nisyrum laudatissimum: vt Eustath. Strabo autẽ & Stephan9 dicunt Polybotẽ gigantẽ a Ioue fulminatũ: hic natãtem: & a Neptũno tridente petitum frustra: ictam Co insulę partẽ: hanc insulã fecisse Homerus. οἱ Δαρα μιυρομ τεχομ. Giarus asperitate situs: & cæli inclæmentia infamis: Antigon9 Carystius scribit in hac mures letali esse morsu: ita vt ferum vsq; rodãt: arborem si attingãt: aridã reddũt. Circa mare Creticum insulę potissimę: Siphnus: Sosandra: Melos: Cythera: Calabria: vbi periit Demosthenes. Siphnus pri9 Merope: Sosandra a salute nomen auspicata: ꝙ a Piratis incursantib9 incolas seruauerit Stephanus. Cythera vrbem habet eiusdem nominis: vnde Ven9 nomẽ sumpsit: vt apud Hesiodũ fabula a Cythero filio Phœnicis: vocabat autẽ Porphyrusa: ob pulchritudinem frequentiamq; purpurarum: vt testat Aristoteles. Est & Cythera popul9 Athenis Pãdionis trib9 Stephanus. Calabria vbi Asylum Neptũno dicatũ: quo confugit olim Demosthenes illęsus: nisi sibi mortẽ veneno consciuisset. Dicit hãc Neptũnus cõmutatione Deli habuisse: dũ insulas eas dii sortirent: sicuti etiam pro Pytho Tęnarum recepit: vnde puerbium in sponte receptis: & commutatis carmen illud ισουτ δε ηλοιτε καλαβριαμ τευεμσθαι ϖυθοτε ηραθεην καιτ εναρον ερεμοεντα. Est & altera in Italia Calabria. Idem Thasus ædificium Pariorum Straboni. Arriano autem Thasii filii Neptũni. Eustath. hanc insulã Auream quondã vocatã fuisse dicit: ob inuentas aurifodinas a Phœnicibus qui ex Thaso Phœnicio huc habitatũ venere: vn-

Naxus & Strongile. Mycon. Syrus. Syrus. Scyrus Seripus. Tenus Thera Anaphe Membliarus. Hippurus. Antissa Cythnus. Cythnus Nisyrus. Giarus. In mari Creticó Siphnus. Sosandra. Melos Cythera Calabria

SAME

oſtendit. Inter Cephalenidas SAME Inſula eſt altera a Samo Ionica: Homerus Δουλιχιοῦτε σάμηνθε καὶ ὑλήεντα ζακύνθου Huius coloni ſamei appellantur, alii Samii Straboni. Adiacent Cephaleniæ &

ECHINADES.

ECHINADES Inſulæ ab Echinorum frequentia dictæ ſicuti Sepiades a Sepiis Laguſæ a Leporib⁹ Phycuſæ ab alga Pythiuſęa ſimiis Pithyuſæ a pinis: vt Euſta. Strabo quoq; inter

Acutę inſulæ.

Echinadas & Zacynthum inſulas ὀξεῖαι id eſt ACVTAS ponit ab Homero θοαὶ id eſt celeres vocatas: dicitq; per troiana tempora Megetem Phylei filium: & illas Echinadas tenuiſſe. Phyleum

Phyleí hiſtoria.

enim iratum a Patre Augeo Elidis & Epeorum rege diſceſſiſſe, atq; hæc loca cum epeis occupaſſe Dulichiumq; cõdidiſſe Home. μερμηρίκτε Διὶ φίλοσσάωσιτα φοίλευσε ποτε Δουλιχίονδὲ τομάσσατο πατρὶ χολωθείς. ASTERIA: inter Cephaleniã & Itachã Aſteris ab Homero

Aſteria.

dicta. ἐξίλε τίσηνδε μεσῶν ἁλίπετρι ἐσσάμεσσιν υἰθάκης τε σάμοιο τε παιπάλοεσσης ἀ-

Dulichium

ζερίσου μεγάλης. DVLICHIVM & Dulichia dicit a Dulicho Ttriptolemi filio eſt & inſula Dolichein lycia altera Ciuitas in Campania Stephano. Strabo autem hanc circuitu. CLX. ſtadiorũ

Ithaca.

eſſe & originem a Phyleo quem ſupra memorauí habuiſſe dicit. ITHACA clara tantum Vlyſſe ſterilis alioquin ac parua etiã Ciceronis teſtimonio in orationib⁹ his verbis. At ſi vos id qđ iure debet veſtra patria delectat. Cuius tanta vis eſt vt Ithacam illam in aſperrimis ſaxulis tanq̃ nidulum ad fixam vir ſapientiſſimus immortalitati anteponeret! In ea Neritus eſt mons quem in primo Odyſſeæ. Idem poeta ῥηρίτου Δερόεσσαν vocat Hinc Neritius Heros Vlyſſes appellatus eſt. al-

Crocylia.

tera in Syria Itacha. Euſtathio. CROCYLIA plurali numero & ſingulari Crocylium memorat. Thucydides nec ſolũ inſula eſt vt ait is qui ſcripſit Ethnica ſed pars Ithacę diuiſæ in partes Quat

Zacynth⁹.

tuor Prima ad meridiem & mare pertinet. Secunda ad nauale: Tertia ad Crocylium: Quarta ad Aegilipa quã Tracheam Homerus vocat Euſtath. ZACYNTHVS a Zacyntho filio Dardani

Taphiæ inſulæ.

Alia in Hiſpania: tertia in libya Strephano: Apud Homerum vtroq; genere profert. καὶ ὑλιέσσα ζακυνθοσκαὶ ὑλιέρτα ζακυντον. TAPHIAS Inſulas prope Echinadas etiã Strabo ponit Quarum caput taphus iis Taphii & Teloboæ imperauerunt: de quibus huiuſcemodi repetit originem

Taphiorũ & telobaorũ hiſtoria.

enarrator Apollonii poetæ Perſeo ex Andromade vt narrat Herodotus: quattuor fuere filii Alaeus Stenelcus Meſtor & electryon qui ſimul regnauerunt. Ex Hipporoe Meſtoris filia: & Neptuno

Perſei ꝓgenies

Pterelas genit⁹ ex Pterela Telebos & Taphus a quo Taphus inſula in qua Teleboę ac Taphii communi nomine & imperio fuere Igitur. ii. Hippotoes eorũ auiæ pecuniam ab Electrione eorum neceſſario qui pro ea ſpopondit repetebant qua negata ad arma venere: armenta abegerunt: ipſum deniq; & filios ſuſtulere. Alcmena electrionis filia patrẽ vltura Amphitryonẽ Thebanum hoiem potentiſſimum in matrimonium accepit: atq; hoc pacto bello inter eos cõflato ab eodem Amphitryone deleti ſũt: eorumq; regnum Cephalo profugo Athenienſi qui exercitui prętrat donatũ. Quod ad Vlyſſem e ſucceſſione peruenit Hæcille. Ex quo apparet Teleboas & Taphios omnibus iis inſulis imperaſſe. In eodem mari e regione Eleorum. Duæ cernunt inſulæ STROPHADES appel

Strophades

latæ antiquo Harpyiarũ receptaculo claræ vnde ἀποτοῦ ζρεφειν nomen auſpicatæ q huc cõuerſæ finta Zetho & calai e Phinei menſa fugatæ. In quarũ altera Cœnobium hodie diui Baſilii viſitur altera Ornithonis vſum Monachis ſuppeditat: tanta grẽcis alioquin ſeueritas: & in hac parte religio: vt turpe xpi ſeruis exiſtimẽt auiaria huiuſcemodi aut leporari a propter coitum ob oculos verſari.

Cœnobiũ Baſilii.

¶Cyclades & Sporades.

Cyclades.

DIacentes Aegeo Creticoq; mari Cyclades ſunt & Sporades: hęq; ſparſæ: illæq; in orbem cõſiſtant: appellatæ Has alias alii ac pene innumerabiles faciunt: q̃ omnes partim in Venetorum partim in turcarum venere poteſtatem: magnaq; ex parte nomina mutauerunt. Antiqua Samus Samothracia Imbrus Pathmos Anaphe Tenedos Cia Chius Ten⁹ Taſus. Cicladũ prĩa. Delos ẽ ob phœbi numen Cum cęteræ mouerẽtur hęc ſola ſtabilitate donata: vt ait pindarus

Delos

poeta. dictaq; a manifeſtatione ſuiq; ſtatim in mari apparuerit Plynio Strabo: apud hãc Cinthũ

Cinthus mons.

montem & Inopum paruũ fluuiũ ponit. Ortygiã nõnulli eandẽ cũ Delo ponũt: alii vicinã Plyni⁹ Ortygiam dicit a latone sorore: & Aſteriã ab aſtri ſimilitudine Delũ appellatã apud hãc Chencti

Inopus.

Ortygia.

us amnis labitur: vbi dicunt latonã peperiſſe: oleamq; mõſtrari vbi poſt partum quieuit Straboni.

Chencrius flu.

Olea

PARVM quidam ex arcadia condidit: vt ait Callimachus. Nicanor autem in Antonomaſiis di

rus: ὅτης ἐλατῶν ἱνα θῆται ὡμὶ στ αὐτο φαλαττες. Quẽ versum a Solone seu Pysistrato q Homerũ interpollauit addituꝫ fuisse nonnulli suspicant: vt auctoritate Homerici carminis: ea insula de qua inter Megarenses & athenienses acerrime certatũ fuerat: in athenienſiũ potestatẽ veniret quib⁹ antiquit⁹ militasset: vt author idẽ enarrat. Salamis altera apud Cyprũ: quã Teucer superiore relicta post bellũ troianũ ædificauit: noiata quãdoq; Chencrea: a viro eius nominis: qui eam tenuit. Ophis ex moribus cognominatus: expulsus deinde ab Eurilocho: est auctor idem. Hãc etiã Boccar⁹ rex potẽtissim⁹ tenuit: a quo classis pfecto Lycophon poeta Xerxẽ supatũ fuisse dicit. Scyronides petræ vbi Scyron Tyrãn⁹ de saxo ptereũtes pcipitabat: sublat⁹ deide a Theseo fuit. Strabo. Samus Ionica insula: pri⁹ Parthenias: postea Anthemi⁹: deide Melãphyll⁹: postremo Sam⁹ dicta a quodã Heroe: qui colonos ex Ithaca deduxit: ciuitates ĩ ea. XIIII. Tymbro & Patroctus cõdidere. Eustath. eã felicẽ quondã fuisse: Junoniq; dicatã: puerbiũ quoq; esse: pterea Samũ lac gallinaceũ ferre: paulatim deinde ob tyrannos ei⁹ defecisse: pstertim Silosonta fratrẽ Polycrati. Partheni⁹ hic fluuius labit: qui postea Imbrasus est dict⁹: vt indicat Callimachi versus. αὐτικα ρ ἐκληθησ ιμβροσ ε παρθενιου. Ex Samo laudata fictilia: Ausoni⁹: Atq; abacum Samio exoneratse luto. Hanc patriã Pythagoras ornauit: q Sylosontis tyrannidẽ ptæsus: abiit in ęgyptũ. Rediens autẽ cũ nihilo meli⁹ rem inuenisset: fecessit in Italiã. Samios athenienses non obtẽperantes graui obsidione mulctarũt: ac colonos ad duo millia miserunt. Strabo. Samothracia quondã Dardania: q Dardan⁹ ex Ethruria fugiens: hic substitit: mox in Troiã traiecit: vt Eusta. qui etiã ex auctoritate Aristotelis de rep. Samothracię dicit Leucosiã vocatã: deide a Sao Mercurii & Rhenes filio: Samus thracib⁹: postremo habitata: Samothracia appellata. Hanc Apolloni⁹ primo argonautarũ Athlantidos insulã vocat: q: vt ait ei⁹ enarrator: Electra Atlantis filia eã habitauerit: quã incolæ Strataged a vocabãt. Hanc dicũt ex Ioue tris filios genuisse: Dardanũ quem supra dixim⁹: Iasiũ qui a Ioue fulminat⁹ fuit: & Harmoniã quam duxit Cadmus: quea Martis noie portas Thebarũ Electridas vocauit. In Samothracia mysteria quædam celebrant: qb⁹ initiati nautę: maris securitatẽ auspicabant: ad hanc iussit Orpheus argonautas descendere: hęc ille. Chius ciuitatẽ habet eiusdẽ nominis portuosam: capacẽq; nauium LXXX. Promontoriũ Melenã mõtẽ palmęũ. Aruisiam locũ asperũ: & i portuosum: q vinũ fert greçanicoq; optimũ: hęc Strab. Virg. Vina nouũ fũdã calathis aruisia nectar. Hęc nostra ætate adiectiõe vni⁹ lię Maruisia dicim⁹: quę pri⁹ e Chio: nũc e Creta optima veniũt: fert & nigrũ laudatissimũ. Plyni⁹ dicit hãc liberã fuisse ciuitatẽ Echaliã antiqt⁹ appellatã: ex Metrodori vero & Cleoboli auctoritate a Chione nympha cognoiatã. Hanc deniq; Andronic⁹ Paleolog⁹ Imp. Cõstantinop. Genuensib⁹: a qb⁹ impio fuit restitut⁹ cõcessit. Caunus a Cauno dicta: adamata a sorore Biblide: quę se prę dolore suspendit: vnde greçũ puerbiũ in amores incõcessos. καυμοσ ερωσ: pestilens alioquin loc⁹ ob inclæmentiã cæli. ex quo narrat: Stronic⁹ cytharedus illac iter habens: ac respiciens colorẽ hoim: ob pallorẽ ppe subuiridẽ: dixisse illud Homericũ lib. VI. Iliad οιη τε φυλλων γενεη τοι και ανδρων. Refellẽtibusq; ei⁹ cauillũ addit nõ min⁹ vrbanũ: quomodo eos dicã morbidos: vbi mortui ambulãt. Lesbos æolica: ũ metropolis: mil. stad. circuitu clara: pstertim vulgata capitis Orphei fabula: q extinctũ: huc vndis aduectũ: ac locutũ tradũt: ratio: q post Orpheũ in ea insula celeberrima ingenia eloquio claruerunt: quoq; de numero Ariõ: Pythacus: Sapho: Alceus Therpãdrus. Ei⁹ ciuitates plures. Lesbus Homonyma: insulæ Mitylene: Eresus: vnde Theofrastus fuit. Methymna vini feracissima. Pyrrha: Antissa: Sigriũ pmontoriũ. Mithyleneu hodie vnacũ tota Lesbo Metellinũ appellant: quondã Francisco Catalusio Genuensi: cui Caloioannes Imp. Constãtinop. q eius auxilio classis ad imperiũ restitut⁹ fuerit: dono concessit: nuper vero dũ nostri eam inuadere vellent: a Turcis maxima clade reiecti. Inter Lesbũ & Asiam insulæ circiter. XL. Hetonnesi dicunt Straboni: in quib⁹ Apollo colit. Hecatę⁹ ab Homero appellat⁹. i. lõge iaculãs: inter quas præcipue Smintha: Griniũ: Cilla: Tymbra: vbi Smyntheus Gryneus: Cilleus: Tymbreus Apollo colit. Tenedos vocata: qñq; Leucophrys. dei de a Tenide puella Tenedos: quę odio nouercæ: calumniã apud patrẽ passa: q tibicine cõpressa fuisset: in pelui ab eodem posita: & fluuio Cydno pmissa: delata est in hanc insulã: vbi Neptũno templũ dicauit: in qđ tibicines ob puellæ infamiã ex lege nõ ingrediunt. Hęc Aelian⁹ de varia historia: hodie quoq; nomẽ antiquũ retinet. Lemnos contra Troadẽ iacet: nũc Steliminum appellatũ: vbi Vulcani officina:: & vrbes duę: Myrina: & Ephestia. Homer⁹ Lemnios Sinties appellat: vbi Vulcanũ e cęlo claudũ cecidisse: primo Iliad dicit Lemniades mulieres viros interfecisse ad vnũ oẽs: præterq; Hypsipileã; quę Thoanti patri pepcit: cũ alii tum Apolloni⁹ in argo

Salamis.
Scyronides
Samus.
Parthemi⁹ flu. ĩbrasus.
Pythago. Syloson: Policrates tyranni.
Samothracia atlantidos insula.
Chius
Molena ꝑm
Aruisia.
Echalia
Caunus.
Lesbus
Mithylene
Eresus
Methymna
Pyrrha
Antissa
Signũ ꝑmõ
Hecatõnesi
Smintha
Grinium
Cilla
Tymbra
Tenedos
Lemnos.
Myrina
Ephestia.

Cimolus de nomen insulę inditũ. Cimolus media producta: ex qua Cimolia terra apta nitro præparan-
Cimolia ira do Straboni. Hęc eñ alba est: linteaq; candidissima reddit. Lerꝰ: hic Phocylides pessimos agere
Lerus. colonos refert: his verbis. Λερμι οι κακοιουχομεν ο δουπαρτεσ δε πλημπατροκλεουσ και πα
τροκλεησ δε λεριοσ. Therasiam: Strabo prope Theram ponit: hodie Sanctorinũ: cui dux idem
Therasia q̃ ac Naxo prędet: e gente Veneta. Casos oppidũ habet sui nominis: circa illã plures insulæ. Ca
Sanctorinũ siæ vocarę Straboni. Homerus οι δαρα γισυρον τεχον καρπαθουτε κασορτε. Eustath. hĩc colo
Casos. niam traductã in Syriam dicit: quę nomen dedit Casio monti: vocatãq; prius Astraben. Hele-
Casię ĩsulæ na inter Sporadas quo primũ applicuit Helena post bellũ troianũ vocatur: & Macris a longi-
Helena q̃ & tudinis forma Stephano. Strabo hanc esse putat: quam Homerus Cranen appellat: vbi primũ
Macris Menelaus Helenę cõcubuit: ρησωδεν κραραη μιγην φιλο τητιευμη. Icariam inter Sporadas Dio
Crane. nysius poeta iam vsq; suo tẽpore desertã fuisse dicit: ab hac Icarium mare. Quidã ab Icaro Dę-
Icaria. dali filio huc cadente: dictum putãt. Coniungit enim a Septẽtrione Carpathio mari: ab austro
Carpathus Aegyptio: ab occasu Cretico & Aphrico Straboni. Carpathꝰ insula Tetrapolis est: quarũ vna
tetrapolis. Nisyrus eodem noie cum insula supra nominata: Carpathium hinc pelagus: qđ a meridie Ica-
rium habet. Eustathius dicit q; hęc Porphyris dicta est: a purpurarum frequentia: fert etiã fer-
rum: Prouerbium in eos qui male rem gerunt: vt cœpti pœniteat. Carpathius leporem: eo q;
insulares primum lepores eo importantes: paulo post quum vidissent eos segetes depasci: expu
Amorgus lerunt. Amorgus inter Sporadas habet ciuitates tris. Arsenen: Minoiam Aegialen: vocabatur
tripolis. autem Pancaie & Pythia: & Carsia a Carsio quodã qui eam tenebat. Nicolaus Amorgen eã vo
Oenoe cat. Hinc vestis Amorgnia: proprium habebat colorem. Oenoe ꝓpe Euboeam: postea Sycinus
dicta: a filio Thantis & Oenoes Naiadis: Historię meminit Apollonius: φυτε και τομ μεν εσοι
νοιηρ ερυσατο προσθεμ ατερ συκιμορτε μεθυστεροσ αυδηθησ αγνησου ε ωακτηρεσ συκιγου α
ωοτου ραθοαυτιγνιασοιγοιητεκεμ ευγηθοισα. Astipalea ab Ancei matre appellata: alia ĩ Co ĩsula:
Astipalea. alia in medio Cretæ: quarta in Samo: mons est ꝓpe Atticam. Stephanꝰ. Calydnas etiam insu-
Calidnæin las: quę ꝓpe Lectũ ꝓmõtoriũ sunt: Homerus inter Sporadas ponere videt. αλλα δαραγνησουσ
sulæ μιουσου τειχου καρπαθουτε κασορτε και κων ευρυπυλοιο πολιμ καλιδναστε. Harũ potissia Ca
Aegles lidna: nõnulli Calimnã scribũt: vbi mel nascit: cũ Attico certãs. Aegles: vbi Aegleti Apollinis
Ceos fuerat templũ Anaphę finitima Straboni. Ceos: Cea: & Cia: trib9 ei modis hæc insula inter Cy
Cea cladas ab authorib9 ponit: Ptolemęo Cia: Straboni & Plynio Ceos: q̃uis Coos apud Plyniũ lega
Cia tur. Qui dicit a nostris hãc insulã Ceam vocari: vnde Simonides fuit: & vestis delectationi fœmi
Cea vestis. nis venit: Ex quo Cea veste: non Coa apud Propertium legi debet. Hãc hodie permarini Vene
Permarini. torum patricia familia tenent: auctor vterq; tetrapolim facit: e quib9 duę restant: Carthea vide
licet: & ea quam lulidẽ vocant. Apud hanc quoq; Insulam mos barbar9 erat: vt maiores natu an
Chius nos. LX. qui se inutiles reip. sentirent: veneno vitam finirent. Auctores Strabo & Aelianus de
Cos varia historia. Est & Cius oppidũ Mysię: & Chius: itẽq; Cos insulę in eodem mari: de quib9 mox
Andros. sunt & aliæ. Andros: Olearus: Ascania: Cynara: Doliche: Astragale: Pathmos diui Ioannis exi
Olearus. lio nobilitata.
Ascania.
Cynara
Doliche.
Astragile
Pathmos

Atticę: Ionicę: Aeonicęq; insulę.

Ægina.
æacia festũ
Mantcũ la-
midarũ
Alcmedõ
& timosthe-
nes athletę

Salamin.

Ycladum quoq; ac Sporadũ extimę q̃ multę: inter quas Atticas: Ionicas: æo
licasq; Aegeũ continet: vsq; in Hellespontũ Atticę sunt: Aegina & Salamis:
Aegina penultima correpta: q̃uis apud Homerũ metri causa ꝓducat. Eius
amplissima apud auctores mentio cognoscata ab Aesopi filia Aegina ęaci ma
tre: quũ prius Oenoe diceret: nobile quondã emporiũ oibus in eo mari nego-
ciantib9: argentũ primus ibi factũ: atq; signatũ esse Eustathi9 testat: obolumq;
Aegineũ reliquis ꝓstare. Hic ęacus regnauit pater Thelemonis: & Pelei: ho-
rũ fratre noth o interẽpto: alter Salamina: Peleus vero in Thessaliã fugit Aeaco defuncto. Tria-
con qdam Argiuus: vacuam rege insulã inuasit: ex quo illa Argiua & Dorica lingua partim cẽ
sebat. Hic & Aeacia fiebant in æaci honorẽ: & Manteũ erat lamidarũ. Iusti. n. æginetæ ꝓdicabã
tur: & hospitales apud quos Iuppiter hospitalis coli a Pindaro dicit. ερθασω τηρια ξεμιου παρε
δροσασκειται θεμισ. Hinc & Alcmedon & Timosthenes nobiles athletæ: hic in Nemea: ille in
Olympio victor: vt idem poeta testat. Altera est ægina ꝓpe Ẽpidaurũ in cõtinenti: qua propter
nonnulli Homeri carmen loco vbi dicit: quicq; tenẽt æginã legendũ putant: insulaq; ægina vt
enarrat Eustath. Salamin cõsequenter lõgitudie. LX. stadiorũ ciuitatẽ eiusdem nominis habẽs
dicębat Pityusa a pini frequentia: & in bello Troiano athenięnsibus adhęsisse: vt mõstrat Home

caret. Hũc Herodot⁹ maximũ esse pelag⁹ dicit: duoq; ibi inter se aduersa pmõtoria: veluti colũnas gemínas: pontũ modo Scythici arc⁹ cõtenti: q vt cornib⁹ cõiungat coarctãt: alterũ ex iis australe Carãbis vocat: qđ ad terrã Paphlagonũ: alterum Criumetopon: qđ ad Cimmeriũ ptinet: quare euenit: vt nauigantib⁹ ex oriente in occidentẽ: seu ex aduerso longe cõspiciẽtib⁹: finẽ se putent pelagi videre: iuxta vero ppinquãtes: plixius q̃ putauerint ptendat: ex quo duo freta a Sophocle sunt appellata. Habet pterea pont⁹ Cyaneas petras: quas Strabo scribit paruas esse insulas inter se aduersas: alterã in Asiã: in Europã alterã spectãtes Euripo. XX. stad. diuisas. Pidatus fabulã secut⁹: viuere eas dicit: extictasq; tũc demũ cũ Argo ptrãsiit. Scribit & de iis in Odyssea: Dionysi⁹ & Herodot⁹ eas πλαγκτας appellãt: quasi mobiles & erraticas. Dicũt Cyaneæ a colore nigrãti ab vndarũ cõcursu & nauigioꝝ: dicũt & Symplegades a mutuo cõgressu: de qb⁹ apud poetas mentio. Est & in eodẽ põto Thynias Ptolemæo: & itẽ aliis cuius perimetrũ Eusta. & alioꝝ auctoritate. VII. esse stad. tradit: a nympha qua dã Heracleotica eiusdẽ nois dicta. Callisthenes in Periplo eã Thynida a grẽcis vocari: & insulã & regionẽ, a barbaris vero Thyniam: Strabo itẽ in eodẽ mari ppe Paphlagoniã duos esse scopulos dicit: a colore Erithynos vocatos: q̃ tellus in ea pte rubricare videat. Stehan⁹ eos tñ inter Paphlagonię ciuitates ponit: & Homerus in Paphlagonũ catalogo collocat: υψιλους εριθυμους. Apolloni⁹ i argonauticis απειρονα τε ωαρεξερεου τεριθυμους. Inuenit & piscis Erithyn⁹ ob eandẽ coloris causã cognoiat⁹. Cimerius Bosphor⁹ ab oppido Cimerio vocat⁹: latitudine. xxx. lõgitudine. lx. stad. Straboni. Męotis eñ ipsa q̃si ponti mater dr: męa. n. nutrix grẽce. vii. Mil. stad. spatiũ cõtinet: simul & int⁹ Alopeciã insulã: nã vt ait Polybi⁹: cũ multi amnes in asia atq; europa in eã influãt euenit: vt repleta pal⁹ per ostiũ suũ in pontũ effundat. Pont⁹ ipse in Propõtidẽ eff lux⁹: causa est multitudo amniũ in alueos pmeantiũ: cũ cõtinenti humore augeat: necesse & efferri per ostia: altera q̃ multitudine & cõcursu arenaꝝ quas cõtinue defluentes in põtũ ac Mæotidẽ augent: vsq; adeo aluei replẽtur: vt supferri humorẽ necesse sit. Quare opus vt veniat qñq; tẽp⁹: vt vtriusq; terrę prsus ęquetur. qđquidẽ ex parte factũ apparet: qppe Mæotis iã fere repleta est: altissima nãq; pars eius qnq; vel ad summũ septẽ vlnis extendit: ex quo maiorib⁹ nauigiis transfretari non possit: nisi nautis sex malũ trahentib⁹. Cũq; ipsius aquã olim fuisse sapore q̃ simili marinę oẽs authores cõsentiãt nunc palus q̃ dulcissima reperit. Quod & põto euenturũ qñq; eadẽ ratione verisile est: hæc de Ponto & Mæotide Polybius. Nunc ad insulas maiores ægei reliquiq; maris mediterranei trãseundũ: Eubœã videlicet: Cretã: Rhodũ: Cyprũ. Eubœa primũ ab occidẽte longo Euripo qđ põto cõiungit: a Bœotia diducit: a meridie Myrtoũ: quod ab insula eiusdẽ nois cognoiat: simul & attică ex vicino pmontorio Geresto: ex altero vero pmontorio Caphareo Hellespontũ pspicit: lata vt maxima. XL. longa. CL. in circuitu. CCCLXV. pas. Mil. Plyn: cõputata. Dicta quoq; ab Asopi filia eiusdẽ nois: seu ab Io, quę i bouẽ olim versa: antrũ ppe insulã hanc nacta: peperit Epaphũ: inde ab ipsa mugiente loc⁹ nomen auspicat⁹: vt tradit Euthath. Strabo alterã in Macedonia ponit: tertiã in Sicilia: quartã apud argos: atq; oẽs ab hac pfectas. Quæ a Turcis capta fuit anno. M. CCCCLXX. Die quo Paul⁹. II. pon. apud basilicã Lateranen. p ea liberanda supplicationes vnacũ senatu populoq; ro. habuit: in qbus & seruatoris imago plata: Et nos aderam⁹ Eubœæ quã hodie Nigropontũ vocãt: metropolis Chalcis est: deide Erethria: vtriusq; mœnia troianis tpibus antiquiora posuisse dicũt athenienses Straboni. Homer⁹ vtriusq; meminit. Χαλκιδα τερεθριαρτε πολυσταφυλον θιστιαιον. Est altera in Italia apud Cumas: hui⁹ colonia pterea apud Corynthũ in ætholia: in Syria vñ fuit Iamblyc⁹ philosophus: apud Athon mõtẽ postremo Chalcidis insula contra Calcedonẽ: vbi sunt æris metalla. Stephan⁹. Erethria in ora sita Menaleis prius dicta a patre Eurythi: deinde Erithreo Phaetõtis filio illã quã supradixi Erethriam ab Homero memoratã: iam delet ã esse Strabo mõstrat: dicens. Hæc q̃ nunc Erethria ppe Oropũ ciuitas maxima Eubœæ post Chalcida metropolis est rori⁹ insulę sita in ipso euripo: contra Aulida vocata: qñq; Arotria ob pcellens frumentũ farinãq; candidã. Altera Athemis Erethria fuerat vbi nunc forũ: vñ hanc Euboicã originẽ habuisse volũt: est item Thessalica Erethria alia circa Pharsalum. Istięa & Estięa dicit: q̃ postea Oreus vocata: vñ Istięẽses. Istiotæ vero coloni ab Istięeia Thessalica: erat autẽ hęc mulier filia Hyriei: q̃ an dederit ciuitati nomen: siue acceperit incertũ. Sita est in excelso mõte supra Petrã: ideoq; Oreus appellata: mutata o in ω ab homero. nõnullis placet Orionẽ hic educatũ: loco nomen dedisse. Regnauit hic Philistides tyrãn⁹: quẽ athenienses sustulerũt. Eustha. Cęteũ vino bono hũc locũ abũdare testat Homer⁹: cũ πολυσταφυλον eã vocat. Ellopia ab Ellopo filio Titoni: Cerinthus qñq; vocata: quam fluui⁹ ambit: seu

Carambis
Criumetopon
Cyaneę petręq; & symplegades
Thynias
Erithyni.
Cimmeri⁹ Bosphorus Mæotis.
Eubœa.
Eubœa qñ capta.
Chalcis
Erethria.
Istięa & Oreus
Orion Philistides tyrannus
Ellopia.

nauticis refert. Causa fuerat: q̄ cum Ven⁹ a viris in sacrificio despiceret: reti ū odorē vxoribus immisit. Illę, ppterea despectę in viros: e Thracio bello cū captiuis pellicib⁹ sibi adiunctis: redeū tes coniurauerūt. Hæc insula a Ludouico Patriarcha Aquileiēsi: q a Calisto. III. cū classe aduersus Turcas fuerat missus: ex hostib⁹ recepta fuit: statimq; post ei⁹ discessum depdita. Gnid⁹ geminos port⁹ habet: ac in fronte insulā. VIII. stad. circuitu: altā & aggerib⁹ iunctā cōtinenti faciente Gnidū quodā modo Biurbē: nā maxima ei⁹ pars insulā habet vtrūq; cōtingentē portū. Fuere hinc Eudoxus mathematic⁹ Platonis sodalis: Thelepōpus histori c⁹: Cresias medicus & histori c⁹: Strabo. Cos ciuitatē eiusdē nōis habet. Homer⁹, κῶ ϱ ευρυπτ ολιο, Euripalus. n. Herculis & Calciopes fili⁹ in ea regnauit: dicta quondā Merope a Meropū gñe inibi habitantiū: vel a Merope cui⁹ filia Co nomē insulæ dedit. Incolę Coi dicunt. clara Aesculapii tēplo: & Apellea venere impfecta: quā Coi Augusto dono dedere: pterea Hippocrate medicoꝝ principe: & Phile te elegiaꝝ poeta: tū Nicea tyranno: Hanc hodie Langoū vocāt: in Rhodioꝝ qñq; postremo in Turcarū potestatē cōcessit. Tęnar⁹ insula in hoc mari dicta Stephano a Iouis filio Tęnaro: q & templū Neptuno in hoc loco cōstituit: clara insup marmoribus. Ante Magnesiam insulę sunt Straboni: Isus: Peparethus: Scyatus: Halonnesus: a sale quod ibi conficit dicta. Procōnesus antea: vt ait Stephan⁹: ante Thraciā imbrus sacra Cabiris Thracū numinib⁹: & Mercurio: quem imbrū fortunati vocant: vt auctor idem dicit.

Gnidus

Cos q̄ Langoum.

Tænarus

Isus

Peparethꝰ.

Scyathus.

Halōnesus.

Imbrus

Hellespontus. Propontis. Bosphorus. Euxinus.

POst Aegeū Hellespont⁹: Propōtis: Bosphor⁹: & Euxinus cū eoꝝ insulis sub vno aspectu cōsiderandi. Hellespont⁹. n. nunc Brachiū. S. Georgii cognoiatus: ab Helle Phryxi sorore in eo demersa: nomen olim auspicatus: longitudine ꝓcedens: hinc Sesto & Callipoli: inde Abydo & Lampsaco: spatio septē stad. freto diremptis: qd Xerxem pontib⁹ iunxisse dicūt. Propōtis vero est vbi paulatim mare ex angustiis spatiat: in hoc ois Asiaticę Mysię sita est ora: hic etiā Cyzic⁹ insula est duob⁹ pontib⁹ iuncta cōtinenti: cū vrbe eiusdē nōis: gemino portu: & nauali b⁹: iuxtaq; montē Arctacē habet Straboni: vbi nutrices Bacchi in vrsas fuere cōuersę: ex argumēto nōis: veritas aūt q hic mōs maxie ferīs abūdat. Eusta. Cyzic⁹ autē de noie regis Etymū trahit: q vt est apud Apolloniū Argonautas honorifice excepit: deinde cū in plio cū Dolionib⁹ congrederet: p imprudētiā ab ipsis argonautis est interfect⁹. Cui⁹ genealogiā historiāq; in Ouo matologia latius dispensi. Diogenes Cizicenus q res patrię suæ conscripsit: dicit in Propontide has esse insulas. Procōnesum: Phœnicē: Halonē: quę & Prochone vocat. Physicū: Ophicssam: Besbicū: Sed & alię quoq; Stephano recēsent. Artabicia: Balcea. Harpagia: απο του αρταζειν: vnde rapt⁹ Ganimedes. Aphnitis palus: Terea mons. Prętera Doliones populi: & Macrones oēs Cyzico adiacentes: sunt mōstrosi qdem. Quos idæos dactylos vocāt statura gigantea: qbus Cyzicus impat: & argonautę pugna restiterant: Macrones enarrator Apollonii a longis crinib⁹ dictos esse vult a Macronib⁹ populis Eubocę: quorū coloni sunt. Strabo tñ hos inter gentes pōticas ponit: Eustath. in Dionysiū: dicit suo tpe Zanos appellari: regionēq; eoꝝ in ponto Zaniā: Idē & Procopius: Zanos em̄ & Lazos in dextera ponti: supra Trapezuntios ponit: & hęc qdē de Propontide. Rursus igit̄ mare in arctū & angustias coit: & Thracius Bosphor⁹ vocat: latitudie D. pass. qua Dareus Xerxis pater: copias ponte trāsuexit: vt ait Plyn. Duo in iis ora describunt: exterius alterū & Boreale: alterū interi⁹ & australe memorant: & Bosphori ꝓter hunc duo alii: Cimerius: & indic⁹. De hoc autē Arrian⁹ sic scribit. πορθμος ο κατα Χαλκηδονα και βυξαντιο μαποτε μυσιος διοτι μυσιοι αρτιπεραν ωκουν της θρακης υστερον δε βοσφορος επιτην ομωφρατησιους, hoc est Porthm⁹ q iuxta Bizantiū & Calcedonē est: aliqñ Mysius dictus: q Mysii ppe habitauerint: postremo dict⁹ Bosphor⁹ in trāsitu: a calamitate Io. Bouis. Aliq vero nō ab Io. sed alio boue: quē e vaticinio qdā e Phrygia Byzantiū trāsfretātes: ducē secuti sunt: ei⁹ dein de p tali beneficio æneū Icona statuerūt: quē Chalcidonēses etiā templo honorauerūt: posteris deinde tpib⁹ dict⁹ & Bosphorus ab oratorib⁹ per quandā paraphorā: q Philipp⁹ Macedo in expugnatiōe Bizātii noctu clā cuniculū effoderet: quo milites introduceret. Ciues igit̄ bñficio lunæ per rimas cuniculi fulgentis fraudē aīaduertētes: sese munierūt. hęc Eusta. i dionysiū. Dicit etiā hmōi maris angustia: ex grēco & recepto vocabulo Porthmus: & Porthmea: sicut i terrę angustia duo maria dirimentis Isthmus. Sequit Ponthus: qui inter duos Bosphoros: Cimeriū: & Thraciū. D. Mil. pass. Polybio distantes. Dicit & Euxinus: q Hercules hūc locū purgauerit: hospitalēq; reddiderit: cū pri⁹ ppter vicinos Scythas inhospitales. Axen⁹ a Sophocle & ab aliis vo

Arctax

Procōnesus

Phœnix

Halo.

Physicum.

Ophicssa

Besbicum.

Artabicia.

Balcea

Harpagia

Aphnitis

Doliones

Macrones.

Zani & Lazi.

Thracius Bosphorus

Dare⁹

Cimerius

Indicus.

Porthmus.

Isthmus.

Pōt⁹ inter duos Bosph.

ſus pri⁹ Ceratus a flumine dicta eſt: eã Homer⁹ in Odyſſea Minois regiã vocat: vbi ille nouẽ annos regnauit: deſcẽdẽs in antrũ quoddã: vnde ſe mãdata legeſq; a Ioue haurire dictitabat, ενθα δε μιν ωσ εμνεωροσ βασιλευε διοσ μεγαλοιο οαριζησι. Sita ẽ ĩ plano cõtra Peloponeſũ: romanã poſtea coloniã accepit. Cortyn ſiue Cortyna diu ſine mœnib⁹ fuit: p ſe munita: donec Ptolemę us Philopator eã muro cinxit: cõplectens ambitũ. LXX. ſtad. Strabo. Hic ppe Labyrinthus: cuius dicũt adhuc extare veſtigia: vt rettulit mihi noſter Georgius Alexander: ei⁹ inſulæ præſul: qui locũ adiuit. Mons eſt effoſſus: ac vndiq; cõcauus: vna tm̃ & anguſta via adit̃. Dux loci peritus p̃cedit cũ ardente funali: inextricabilẽ errorẽ per tenebras mõſtrãdo. Nõ longe diſtat mõs alter acceſſu difficilis: ſitu inexpugnabilis: qui luc⁹ Iouĩ antiqua ſuperſtitione ſacer fuerat: hodie Themenos ab incolis appellat⁹: vt idẽ Georgius dicebat. Lyctus: itẽq; Lycaſtus vrbes. Homer⁹, λυκτον μιλητον τε και αρτιγονεταλυκαζον. Albentem vocat Lycaſtũ: q̃ terrã habeat albeſcentẽ: eſt & alia in põto Stephano. Phęſtus cũ acuto p̃ferẽ: ad differentiã Phæſti Grauitoni. Dicit̃ a viro eiuſdem noĩs Herculis ex Ropalo filio nepote: diſtat a Cortyna ſtad. LXX. a mari XX. Aliã in Peloponeſo Phęſtũ ſupra memorauim⁹, Dion: Rhytiũ: Polyrenum: απο του πολλα ριγερα: hoc eſt multas oues habere: q̃ fœcund⁹ ſit: & idoneus pecuariæ locus. Arcadia Stephano ex auctoritate Demetrii: nunc ſemidiruta: cui præerat Georgi⁹ Alexander ſupra memorat⁹: qui paucis ante annis Romę p̃fitebat̃ Eleutherę: prius Aorus dicta: a nympha quadã Stephano: ſita ad Catactũ fluuiũ. Oaxus vrbs in monte ſita: vnde ait Stephan⁹: nomen accepit οαξος. n. apud plæroſq; græcos præruptus: p̃cepſq; dicit̃. Herodot⁹ ait in hac regnaſſe Erearchum Batti Cyrenarũ cõditoris filiũ. Oaxi meminit Virgili⁹, cretę veniem⁹ Oaxũ. Olerus de quo Zemon in Creticis ait. Ante ſacrã Pitnam Olerum fuiſſe ciuitatẽ in alto mõte ſitã: ac ſacra Penei cũ deæ faciunt: Oleriã appellant celebritatẽ. Lampe vrbs Agamẽnonis ædificiũ: alia in Acarnania Steph. Bienus vrbs: απο τησ βιαντοσ, q̃ hic Mars vim ſit paſſus ab Oto & Ephialto Neptunni filiis: a quib⁹ etiã ibi ſacris eſt honoratus: quẽ Hecatõphonia vocabant: per ſiccitatẽ olim coloni hanc vrbẽ relinquentes: Idruntẽ in Italiã applicuere: ibiq; nondũ mœnib⁹ conditis: reſponſum accepere: vt loca paluſtria maxime pueſtigarent: in Aſiã igit̃ tendentes: apud Rhydã fluuiũ in Galileæ regiõe vrbẽ ędificauerũt: Biamq; vocauerũt: ob quãdã apud eos virginẽ Bamã: ab hiatu terræ abſumptã. Cui⁹ Euſebi⁹ in eccleſiaſtica meminit hiſtoria. Stephanus. Atq; hæc quidẽ mediterranea: littoralis autẽ regio meridiẽ verſus Hierpiena vrbs: nunc ad vicũ redacta: quã Hierapetrã in codice fiſci appellant: p̃ſulem habẽtem. Eritheũ. Leon p̃montorium: Aſterũſia mons: vnde coloni Aſterũſiani ciuitatẽ ſupra Caucaſum ædificauerunt. Stephanus. Ad ſeptẽtrionem vero Heraclea: Panormus: Dium: Rhithyna contra Atticã: quam hodie Rhetinũ in fiſci codice ſcribũt: p̃ſulem habet. Cyſaniũ vrbs ſitẽ ad vicũ redacta: p̃ſulem tm̃ habet: hęc Plynio vrbs dicit̃: Ptolemęo p̃montorium Cydoniĩ laconicam ſpectãs: tertia poſt Gnoſum & Cortynam nobilitate cõnumerat̃: a quib⁹ æque abeſt: ſtad. LXXX. Straboni: Amphimala q̃ ſinuĩ nomen Amphimalo dedit. Minoum: Dictamũ: Aptera vrbs: cui⁹ Etymum Stephan⁹ huiuſcemodi adfert. Sirenes de cantu in eo loco cum muſis certantes: ac victę depoſitis ex humero alis: alboſe inficientes: in mare p̃iecerunt: ex quo Aptera loc⁹ quaſi ſine alis. Inſulę vero iuxta Leucę appellatę ex adſumpto colore: Ptolemęus quoq; in hac parte montes Leucos ponit. Pantomatium: Drepanum p̃montoriũ. Ex orientis parte Camara vrbs: & Zephyrium p̃montoriũ. Ex occidente Cheronneſus: Coryx. Criumetopon item p̃montorium: q̃ hyrci ſpeciem præbeat. Eſt aliud circa pontũ Euxinum. Montes vero prę cęteris nobiles. Dicte: & Ida: apud hunc & Panaçra mons alter: cui⁹ meminit Callimach⁹, ιδαιοισεν ουρεσι τεκλειουσι τραμακρα. Eſt & Cypri vrbs. Rhodus ſicuti & Cyprus in Aſia eſt: vocabatur q̃ pri⁹ Ophiuſa: poſtea Telchinis: eo q̃ Thelcines eam incoluerunt: genus hoim maleficũ. & faſcinatoriũ: qui ex Creta primũ in Cyprum: deinde huc cõmigrauerũt: & ferrum prius & æs exercuerũt. Poſt Thelchinas Abliades ſucceſſere: ex quorũ vno Cercapho & Cydippe coniuge filii p̃creati ſunt: qui vrbes de nominibus ſuis cõdiderunt: Lindũ: Ialyſum: & Camirum. Quidã putant a Tlepolemo ædificatas Herculis & Aſtiochię filio: eiſq; noĩa filiarũ Danai indidiſſe. Hæc Strabo. Homer⁹, Tlepolemũ hũc Rhodios ab bellũ Troianũ duxiſſe dicit: authorẽ generis: & illarũ trium ciuitatũ, λιρδον ιηλυσσον τε και αρτιγονεταλαμειρον. ob eam cauſam Pindarus Tlepolemi inſulã eam vocat: dicitq; a Rhodo nympha ſolis ac Veneris filia dictã. Rhodios quoq; Mineruæ primũ ſacrificauiſſe: ſtatim vbi e Iouis illa p̃ceſſit ceruice: Iouemq; p̃pterea loco beneficii in ea auro pluere iuſſiſſe: ex quo diuitiis inſula referta eſt. βρεχεθεωνβασιλευσομεν ασ χρυσεοισιν φαλεοισι πολιν αρι-

Labyrinth⁹.
Thmenos.
Lyctus.
Lycaſtus.
Phęſtus.
Dion.
Rhytium.
Polyrenũ
Arcadia
Eleutheræ.
Aorus
Oaxus.
Olerus
Lampes
Bienus
Hierapiẽa.
Eritheum.
Leon p̃mõ.
Aſterũſia.
Heraclea:
Panormus.
Dium.
Rhythina.
Cyſanium.
Cydon
Amphimo
la.
Minoum
Dictanium
Aptera
Leucę.
Leuci mõt.
Pãcomatiũ
Drepanũ.
Camara.
Zephyriũ.
Cherſonne
ſus. Coryx.
Criumeto.
Rhodus.
Telchines.

Dion Caryſtus Apollo Caryſtius Marmor caryſtium.

Budoras eiuſdē cū mōte Salaminio noīs, hoc oppidū eſſe Iſtiænſiū: & in ora ſitū teſtatur Strabo Dion in excelſo Cynęo Eubœæ pmontorio ſitū: quare ab Homero dicitur, Dii mœnia celſi. Eſt aliud in Macedonia: vbi certamen erat olympicū. Teſtaſ inſup Strabo: apud Oreū: de quo ſupra dixi: Athenieñ. duxiſſe coloniā: quā Diada appellauerunt: pterea Dias eſſe plures meminimus in Theſſalia. Caryſt⁹ in Ora ſub Oche monte ſita: dicta etiā Aegęa ab ægęone rege: a quo & Aegęū pelagus: in eaq; templū Apollinis marmorei: tū nobilis marmorū lapidicina. Itē lapis quem pectunt: nent: texunt: inde mātilia cōficiunt: ea vbi ſordeſcūt: in flāmā piecta: niteſcūt. Strabo Plyni⁹. Nos quoq; hui⁹ generis linū Romę vidim⁹ nō abſumi. Sita eſt cōtra Chium ad Myrtoū pelag⁹: dicta a Caryſto Chironis filio: a quo Chironia qñq; vocata: vinū Caryſtiū: non hinc laudaſ: ſed ex Caryſto Laconica Straboni. Styra ppe Caryſtū direpta olim a Phędro Athenieñ duce. Styrachiū vero mons Cretę eſt. Adepſa vrbs Straboni. ix. ſita ad aquas Herculis calidas: vbi æris & ferri metalla. Callimach⁹, Δαιδαλου ευδελα χειμειμερα στοιδυρου. Euboici fereoēs huic officinę intēti: fabriq; oēs. nā & Epaphrodyt⁹ teſtaſ ibi primū ęra fuiſſe inuenta: Cu retaſq; q cū Ioue cōuenerunt: huic opi vacaſſe. Abantis quōdā Eubœa: dicta ab Abante argiuo: vel filio Neptūni: & Arethuſę. Ariſtoteles ait q; Thraces ex Alba Phocēſiū vrbe pfecti: inco luerūt inſulā: colonoſq; Abantes cognoſcuerūt: reperiſ. n. q̄dā de Abantib⁹: deq; Dio huiuſce modi apud Euſtat. genealogia. Erictheo Pādionis filio fuere filii: Cęcrops: Orneus: Pādor⁹: Motion. Orneus Peteonū cognomēto Mneſteū regē Athenieñſiū genuit. Pandor⁹ Euboeā incoluit Cui⁹ alter fili⁹ Dias Dion ædificauit: alter Alcon Abātas tenuit. Hui⁹ igiſ Calchedon Elephenorē ſuſcepit: quē Homer⁹ regē Abantū veniſſe ad Troiā ſcribit. Eteonū vrbs. Home. ωολυκ νημου τετεωρου: nunc Scorpha: vt ait Euſta. vocaſ: in mōte ſita: memoranſ & illa parua oppida: Camę: Elymniū: Marinariū: Tryche: Amarynth⁹. Mōtes quoq; Coryleon: Dyrphis: Oche olim maxim⁹: vñ & ipſa Eubœa qñq; dicta eſt Oche: vel απο του εξεχειν: q̄ altitudine excellat: vel απο της οχειας: id eſt cōcubitu Iunonis & Iouis: vel απο της οχης; id eſt pabulo quo pecudes late paſcunt. Promōtoria vero Ceraſtū qd Atticā: & Capharēū: qd Helleſpontū pſpectat. Hic dicit Naupli⁹ Palamedis pater ignes noctu ptuliſſe vltores: qbus adlecta claſſis grecorum naufragiū paſſa eſt. Flumina duo pcipua Strabo cōmemorat: Careū & Neleū: eorūq; altero albas: atras altero pecudes eporas fieri: Quod in Cratide flumine Brutioꝝ in Italia dicit etiā euenire. Cureta a Curetibus: qui primo inſulā habitauere: inde per ſyncopen dicta ſiue a Crete Ioue & Ideæ Nymphę filio vt Stephan⁹: vt vero Plyn. ex auctoritate Doſiadis ait a Creta nympha Heſperidis filia: Anaximandera rege Curetū: Philiſtides Aeriā: deinde Curetā quondam & Macarem a cæli tēperie dicit appellatā. Terminaſ Ptolemęo ab occaſu Adriatico: a ſeptētrione Cretico: a meridie Punico: ab oriente Carpathio marib⁹. Patet lōgitudine Plynio paſ. mille cclxx. latitudine. l. Centū olim vrbib⁹ habitatā fuiſſe ſane inter oīs cōſtat authores: apd Homerū vero tm̄, xc. Nā in Odyſſea ενενικοστοπολισ appellaſ: qm̄ Leucias: cui⁹ Lycophron meminit decē in ea ciuitates deleuit poſt bellū troianū: tradit Ephorus decē fuiſſe ędificatas: ſed oīno cōſtat ſecūdū eū atq; alios Homeri tpe centū fuiſſe ciuitates. Cretenſiū remp. antiqſſimā olim Minos iuſtiſſim⁹ legib⁹ conſtituit: vt eſt author Aelian⁹ de varia hiſtoria: idq; pbare videſ Homerus: cū ciuitates eoꝝ ευναιετωσας appellat. i. bene cultas atq; habitatas: & Archiloch⁹ cauillās in quoſdā ait. νομοσδη κρητης διδασκεται: quaſi optimę leges Cretenſiū fuerint: Potētes mari quodā fuiſſe: puerbiū grecū eſt argumento: qd per ironiā dī. Quaſi Cretēſis ignorat mare: alterū eos agitat puerbiū: qd in quēq; & aſtutū iactam⁹. κρητιζειν. i. Cretiſas: q; huiuſmodi ſint illi natura. Hic Iouis infantiā Curetes dicunt occultaſſe: crepitantib⁹ armis: Q̄d genus hoim & in Eubœa: & in Aetholia: & in Acarnania ſparſū in vnū tñ redigit. De quib⁹: deq; eoꝝ origine nō nulla in Epiro & Acarnania dixi: Nā vt ait Strabo: & Curetas & Corybātes: & Cabiros: & Ideos & Dactylos: & Telchinas eoſdē eſſe populos: nōnulli vero cognatos inter ſe dixerunt. Cretā in poteſtatē redegit primus Romanoꝝ Metell⁹ cognomento Cretic⁹: inſequentib⁹ deīde tpibus ſub Imperatorib⁹ Cōſtantinopolitanis diuti⁹ fuit: poſtea cōceſſa Bonifacio Mōtiferratenſi: a quo demū Venetis magno diuendita fuit: anno. M.CXCIIII. ſub Henrico Dandalo duce rebellās: Deinde. M.CCCXLIII. p Andreā ducē ſub iugū miſſa. Vrbes nūc in ea decē cum pſulib⁹ cernūtur: inter quas metropolis vna: quā Candiā vocant: vbi & ptor Venet⁹ ius dicit: & portus eſt reliquę Rheteniū: Cania: Sitia īcolumes: cęterę ſemidirutę: Chiſanū: Ariū: Milopotamū: Arcadia: Cherſonneſus: Hierapetra: oīa fere mutata nomia. Nūc vero ad antiquas veniam⁹: inter quas Cnoſus: Cortyna: Cydon vrbes mediterranęę Straboni ponunt a Minoe ædificatę. Cno-

Styra. Adepſa Abantis.

Eteonum. Camę. Elymnium Marinariū. Tryche Amarynt⁹ Montes Coryleo Dyrphis Oche.

Promontoria.

Ceraſtum. Caphareū. Nauplius. Careum. Neleum.

Creta Cētū Cretę vrbes. Minos

Curetes Corybātes Cabiri Idei Dactyli. Telchines.

Candia

Cnoſus Cydon. Cortyna

simul & iniurię inuadit: dũq; classi classe occurrit capit ab hoste vna cũ Nicosia vrbs diripit atq; incendit ipe postea. CXX. mil. aureis sese redemit tributũ pẽdere pollicit9. Hui9 duo fuere liberi Ioãnes. & Anna quã Ludouico Ludouici Sabaudiensis ducis filio locauit: Ioãnes ãt regno successit: vir singulari mollitia pdit9 q ex Helena Theodori despoti Ioãnis Palęologi Imp. Cõst. fris filia Carlotã tm suscepit: ex cõcubina vero Iacobũ: filiã Ioãni cuidã ex genere Iusitanoꝝ regio locauit q Soceri regni res cũctas administrabat demũ veneno sublatus ẽ opa cuiusdã q causa illius reb9 ac loco quẽ pcipuũ apud regẽ tenebat deiect9 fuerat. Carlotta deinde Ludouico Ludouici Sabaudię Ducis filio ei9 patrueli tũc absenti iteꝝ nupsit. Iacobus vero psul Nicosiẽsis a patẽtib9 fact9 põtifice minime pbãte. At ille post mortẽ eoꝝ spreto sacerdotio regnũ inuadit Ludouicus interea Carlotæ vir e gallia accersit9 ac classe instruct9 Iacobũ de regno deiecit. Hic ad Sultanũ cõfugiẽs ei9 ope restituit. Ludouicũ i arcẽ Nicosię cõfugiẽtẽ expugnat. Regnũ quoq; integrũ cũ Famagusta quã ad eã vsq; diẽ Genuẽses tenuerãt adept9 vt ppetuo munimẽto firmaret Catherinã Marci cornarii patricii Veneti filiã i mrimoniũ duxit quã Senat9 in filiã adoptauerat dote adsignata. Hęc post Annũ vidua ac pgnãs relicta Posthumũ pepetat ifãtẽ. Quo breui tpe peũte Regnũ Iure hęreditario ad Venetos puenit ãno. Mcccclxx. Ludouic9 iterea ad sedes pnas remeauit. Cũq; otio magis diuinisq; reb9 q impio natus eẽt i solitudinẽ apud Ripaliã supra locũ lemãnũ vsq; ad extremũ se recepit. At Carlota virago minime qescẽs dũ obsidereť statuit i Italiã Ro. ad Sixti põtificis opes cõfugere. a quo pecũia tm adiuta ad Sultanũ inde in Aegyptũ trãfretauit apud quẽ Triẽniũ auxilii expectatiõe cũ frustra triuisset re infecta Romã reuertit vbi vnacũ Cypriis Comitib9 honesti ordinis eiusdẽ Sixti liberalitate ac mia vsq; ad extremũ vitę tẽpus vixit. Cyprũ & Rhodũ Sultan9 suę ditiõis ac Regni hierosolymitãi eẽ dictitat. Turcaꝝ vero Rex Otoman9 de Rhodo q; pximũ sit ei9 littori tm cõtẽdit. Ciuitas cypri plurimę noiant q iã interiere. Hę solũ i codices fisci relatę. Nicosiẽsis metropolitica Paphẽsis Famagustana Anteradẽsis Limothoniẽsis. Ex his Paphũ cõdidit Agapenor q Dux classis Arcadũ in bellũ Troianũ. In reditu i Cyprũ appulit auctor Pausanias.

Ioannes.
Carlota.
Iacobus.
Ludouicus
Cypri ciuitates.
Paphus.

R. Volaterranni Cõmentariorum Vrbanorum. Lib. X.

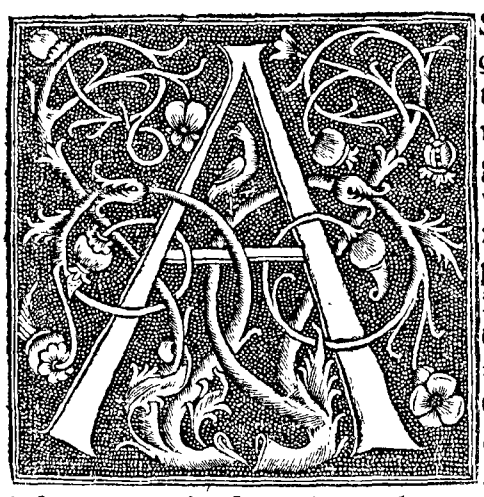

SIA DEINCEPS PERSCRIBENDA PAR RELIqs duab9: Tanai & Nilo ac Bosphoro Thracio discreta: dictaq; nõnullis ab occeani filia: Herodoto ãt a Promethei matre: lydis vero ab Asięo Atyis filio vnde & gens q̃dã Sardis Asia dicit vt tradit Eustathius Hanc vniuersã Taurus diuidit diuersis viis flexuosus ac numerosis noĩbus ad cognata Ripheoꝝ iuga ex Oriente pueniẽs Imaus pria parte sui Deide Egidis. Paropanisus: Circi9: Cãpodes: Pharpharides: Coraxes: Orages Oromades: Niphates: Taurus Atq; vbi brachia emittit subinde tẽtãti maria similis Sarpedon: Ceraceius: Gargius iterũq; Taur9: portaꝝ tm noĩe vnitatẽ sibi vẽdicans q alibi Armenicę alibi Caspicę alibi Cilicię nominant. Quin etiã maria effugiens & cõfractus diuersis se gẽtiũ noĩb9 miscet: a dextera hircanis Caspiis ab leua Pariedrus: Moschius: Amazoni9: Coraxicus: Scythicus appellat9 in vniuersũ vero greçe Ceraun9: Arrian9 asit lib. VI. de gestis Alexãdri. M. p Pãphyliam & Ciliciã in Armeniã tẽdere ait & hinc i mediũ flectere ad Partięosq; & Charasinenas & Bactrianos exupans cõgredit cũ Paropanisо qd Caucasũ vocãt. Hũc prim9 e Syrię regib9 Seleuc9 pr Antiochi magni vt ait Polybi9 ausus ẽ trãscẽdere ac late dñari. Pars Asię potissima ac coloniis gręcis frequẽtissima. Asia ppie appellata ẽ q mõ magni chersonesi Duob9 vtriq; eo coarctãtib9 equoribus Issico & Põtico i mare pminet vbi põti regio cõtinet. Sitq; Chalcedõia/Bithynię due/Phrygię due. Mysię due/Ionia/Aelia/Caria/Lycia/Isauria/Lycaõia Lydia. Pãphylia/Cilicia/Armẽia oẽs cis Taurꝝ pter Pãphyliã/Lyciã/Isauriã & Ciliciã. Põti regio plẽs cõtinet puicias Paphlagoniã galatiã Cappadociã: tpe vero Theo. viii. sub ei9 dioeceseos vicario põtũ Poleoniacũ: põtũ Amasiã. Honoriada Bithyniã Paphlagoniã Armẽias duas Cappadociã ab Heraclea vsq; ad Colchidẽ Strabo dextrã põti: leuã Thraciã vocat. In hoc Mithridates. xxii. gẽtib9 q̃tũ liguas nouit impauit: a Ro. p Syllã/Murenã/Lucullũ/& Cottã coss. supat9 fortior resurgebat

ASIA.
Taur9 mõs
Quot noia cõmutet.
Portę Armeniæ.
Caspicę.
Cilicię.
Seleuc9 rex
Asia ppie.
PONTus
PAPHLAgonia.
Mithrida.

χαφαίστου τεχνασι. De diuitiis ei⁹ etiã Homerus. Cara Iouis tellus hoĩm regi atq; deoꝝ. Quis q; & opes illi multas diffundit & amplas. Hęc oĩa fabulosa referunt: vt plane terra cõmendetur quæ reuera fortunata fuit quaqua versue ad hoĩm salutẽ: aut etiã Colonias nauigãdo: vnde & in Hispaniã vsq; pfecti: Rhodã ædificauere. Rhodii Dores sunt: eoꝝ dicẽdi genus Quintilian⁹ cõmendat: dicens esse mediũ inter Asiaticũ & Atticũ. Aeschynes cum a repu. excidisset: eo doctrinã: Athenarũq; studia prim⁹ intulit: ac adeo is loc⁹ litteris refloruit: vt deserta plurimi patria: vndecunq; tanq̃ ad cõmune gymnasiũ eo conuenirent: mallentq; se Rhodios appellari: vt duob⁹ Apollonijs alijsq; contigisse memorię pditum est. Duri sane atq; asperi taxant: vel ob dicendi genus: vel e situ regionis difficili: vestigia Apollinei templi adhuc monstrant: vbi Colossum: Cares: Lyndius altum cubitis. DCC. exære extruxisse fama est: quo terræmotu postremo corruente: Hostis Sultan⁹ Aegypti: quũ insulã inuasisset. XC. camelos ex eo dicit exoneratse. Hæc insula post amissas Hierosolymas in potestatẽ militũ. S. Ioannis puenit: a qbus sæpe contra impetũ barbaroꝝ defensa: patrũ nostroꝝ memoria: ab Habusato Aegypti Sultano: bellum quinq; annoꝝ ptulit. Deinde a Calisto. III. Ludouic⁹ patriarcha Aquileiẽsis eo cũ classe missus Rhodũ a Turcarũ longa obsidione soluit: eoꝝ triremib⁹ apud oppidũ. S. Petri depressis: ac Lemno recepto. Postremo Sixti. IIII. tpe: periculosissimũ eorũdẽ hostiũ sustinuit bellũ: mœnib⁹ pene dissectis: qd tandẽ diuina ope: & militũ virtute euasit: vbi & quędã auxilio nostris ferũt visa portenta: duce ipso ac magistro p mœnib⁹ astante: ac ad extremũ p fide: proq; patria ad laborẽ sui exẽplo cæteros inuitãte. De ipsius vrbib⁹ trib⁹ nihil nunc restat nisi Ialysus: q Rhod⁹ appellat eodẽ cum insula noĩe: quo cæteræ cõmigrarũt vsq; Plynii tpa. Lyndus. n. in monte sita: nobile Mineruæ tẽplũ habebat a Danaidibus extructũ: Hinc Cleobul⁹ vnus e septem dicitur fuisse.

Tẽplũ solis Sultan⁹ babylonię.

Ialysus.

Cyprus.

Cyprus Crypta pri⁹ Stephano vocabat: q a matris vndis videat absconditi. & Ceraste ob mõtes frequentes: quasi cornua quędã prętendẽtes: & Amathusia & Minois & Achamãtis circuitu Straboni trium milliũ &. CCCCXX. stad. Plynio. CCCLXXV. pa. Mil. similis Eustathio. Posita vero Ptolemęo ex parte septẽtrionis Issico sinui pxima a meridie Aegyptio pelago: ab occidente Rhodo. Insula mollis alioquin: & Veneri dicata: nã ex ei⁹ noĩe κυπρίμ Venerẽ appellãt Græci. Trogus scribit Cyprios virgines suas prius nautis in littore pstituere solitos: deide matrimonio collocare. Nos in vrbe Roma vidim⁹ Carlottæ reginę comites: haud famę priscę negotia cedẽtes. Habuit & tyrãnos olim græcos: Teucrũ primo qui cõdidit Salamina: eiusq; plẽ vsq; Euagorã & filiũ ei⁹ Nicoclẽ ad quẽ est Isocratis oratio. Verũ postea: vt ait Strabo: iuuãtib⁹ Rõanis in man⁹ venit Ptolemęoꝝ: quorũ postrem⁹: q parũ grat⁹ videret erga rẽp. sublat⁹ est. Causa fuit. P. Clodi⁹ Pulcher: captus olim a Pyratis Ptolemęo scripsit: vt pretiũ ei ad liberationẽ mitteret: qd admodũ paruũ ei missum: Pyratæ spreuerũt: liberũq; gratis dimisere. Creat⁹ deinde Romę tribun⁹: euicit: vt. M. Cato ptor in Cyprũ mitteret: eam regi ablaturus: qd cũ rex psensisset: venenũ sumpsit. Cypr⁹ ptoria puincia deinde facta: q̃q̃ Antoni⁹ Cleopatrę & ei⁹ sorori Arsinoe eã tradiderit: post ei⁹ mortẽ ad rẽp. rediit. Hęc ille in eã dẽ fere sentẽtiã Rufus Cyprũ iqt famosã diuitiis popul⁹ Ro. pauptate sollicit⁹ occupauit. Eã rex fœderat⁹ regebat: sed pœnuria ęrarii lege lata: p. P. Clodiũ trib. pl. Cyprus cõfiscari iussa est: quo accepto nũtio: rex venenũ hausit quo vitã: priusq̃ diuitias: amitteret. Occidẽte deide Impio Cõstãtinopolitani Imp. eã tenuere: quos primũ e possessiõe eiecit Ricard⁹ Anglię rex: cũ Hierosolymã classe petẽs: eo tẽpestate delat⁹ cũ portu phiberet: indignat⁹: arma q̃ĩ Saracenos parauerat: ĩ eos cõuertit: ĩ ptãtẽq; ĩsulã redegit: pfidioq; firmauit. Nec diu postea Guidoni Lusignano viro Gallico: q de Hierosolymitão regno pulsus fuerat: pmisit: cõmutatione tituli regni Hierosolymitani. Igit hãc ille acceptã suis p manus tradidit: donec regnũ lõga succession̄e ad duos puẽiret fratres: quoꝝ alter noĩe Petr⁹ cũ classe instructa Hispanis & Gallis Alexãdriã inuadit: ingẽti inde abacta pda: paulo post reuersus: a fratre trucidat: q parricidii pœnas mox dedit. Nã in cõuiuio qd sumptuosũ parauerat anno. M. ccclxxii. inuitati Genuen̄ & Veneti iudices quos Baliuos appellãt: ac de cõsessu & loco cõcertãtes: Genuẽses ęgre tulerũt q regis sñia Veneti essent plati: quapropter ĩ eũ cõiurauere. Repatefacta: rex cõiuratos quotquot aderãt: vna die e fenestris ptorii deiecit: reliqs ad vnũ: q Cypri agebãt ex ea natiõe: necatis. Genuẽses hoc accepto nũtio: classẽ armãt: exĩ prouisoq; insulã confestim inuadũt: regẽ cũ coniuge capiunt: ac domũ cũ pręda ingenti in triũphũ ducunt: Regina q pgnans esset: in custodia peperit Ianũ noĩe: q Genuæ: quã Ianuã corrupte vocãt: nat⁹ esset: tandẽ vterq; dimissus sub tributi conditione: & Famaugusta q Cypri est Emporiũ: sibi retenta. Ianus igitur patri succedens: a Sultano Aegypti Melchella: ob memoriã paternę inimicitię

Teucer. Euagoras Nicocles Ptolemęus

Petrus rex.

Ianus.

Pomponi⁹ meminit. Gallichor⁹ fluui⁹ apud Heracleā Paphlagonię quā ſupra narrauí ſacer Di- Gallichor⁹
onyſio ꝙ ibi chorū cōſtituit reuertens ab Indis. Apollonius ὡκαδε καλλιχοροιο παρα προ- Fluuius.
χοας ποταμοιο ηλιθομ εμθεμ εσουσι διομυσηιομ υιαι ιμδομ ηι κα φυλα λιπομ κατεμασσα το Qui & Cal
θηβας ορμιασαι ζησαι τε χορους αμτροιο παριθεν. Valeri⁹ flaccus e nſis Callirohon vocat Tri lirhous.
ſtes Acheruſidos oras Prętерit & feſta vulgatū nocte lyei Collirohon nec vana fides: hic Bacch⁹
& vndis abluit eoo rorātes ſanguine Tyrſos: Callirhoes alterī Attica fluui⁹ plynio. Sinopę vrbs Sinope.
greca Mileſiorū colonia. Quā polybius hoc modo deſcribit In dextra parte pōti vbi phaſidis in
gredit mare: in quadā Cherſonneſo ꝓtendēte in pelagus: Difficilis aditu a mari venientibus Si-
nopēſib⁹ Mithridates bellū intulit q ſubſidiū a Rhodiis pętierūt. Strabo nobilē eā paphlagonię ci
uitatē vocat a Mileſiis ędificatā ac bis captā ꝑmū a pharnace: deīn a Lucullo Gymnaſio portici
b⁹ & foro egregie ornatā. Inde quoq; ſinopicā Rubricā e cappadocia eo aduectā ꝓuēire: vrbis Ety
mū a puella ſinope ferūt quæ a Ioue amata in hoc loco repta cū iurare coegit daturū quod ipſa pe
teret, petiit autē perpetuā virginitatē. Apolloni⁹ hāc fabulā pluribus verſibus cōprendit. Alia
vult fabula ab Apolline cōpreſſam ex qua natū ſyrū qui Syriæ nomen dederit. Sinopenſis Regu
lus quidā Hiſmael gręcanica ſecta nſa memoria ſe ſponte Maumethi Turcarū regi dedidit. Hęc
vrbs clara Diogene Cynico eſt. Deinceps ſunt Halys fluminis oſtia nomē habentis a ſalib⁹ quo- Halys flu.
rum ꝑterfluit fontes labit mult⁹ in occidentē: deinde cōuerſus in Septentrionē ꝑ Galathas &
Paphlagonas hos Leucoſyros terminat Hęc Strabo. Euſtath. eius etymū potius απο του αλη-
μεναι, i. errare exiſtimat ꝙ vagus diuerſis abeat itineribus ex quo ſine adſpiratiōe ſcribendū: pri
mo autē modo nequaq̄. Herodotus dicit cum a mōte Armenię oriri ac ꝑ Cilicū terras boream
verſus tendere ac exeuntē in Phaſidē nomen amittere. Adſtipulat & Polybius qui Sinopē prope
Phaſidis oſtia non Halys collocat Cis halym terras oīs ac regiones vſq; ad taurū Croeſum poſſe
diſſe idem eſt auctor: eundē quoq; fluuiū cauendū ei pythias reſpondit κροισος αλυν διαβας
μεγαλην αρχην διαλυσει, Amiſus vrbs iſignis diſtās a ſinope ad ſtadia nōingēta Mileſioq; poſt Amiſus.
ea Cappadocū prīcipū colōia. Hāc Mithridates Eupator muris exornauit Hæc Strabo. Plyn⁹
vero ait Eupatoriā a Mithridate vocatā quā cum Amyſo cōiunxit eo demū a Pompeio deuicto Pōpeiopol'.
Pompeiopolis vtrūq; oppidū vocatū. Deinde Phanarea eſt pars optima ponti poſt eā oriētalior Phanarea.
Pariadra ſub cuius radicibus Cabira ſita ſunt: ſtadiis. Cl. q̄ Magnopolis auſtralior. Hęc Mithri- Periandra.
datis regia erat. Ad. CC. hic ſtadia Petra eſt oppidū locus altiſſimus & ſaxo ſubſiſtens circū ſiluo Cabira.
ſus & inaccеſſus. Ex ea Pompeius Theſauros Mithridatis Romā exportauit Cabiraq;. Dioſpo- Petra.
lim nominauit quā poſtea Pythodoris rex auxit Auguſtāq; appellari voluit: poſt Phanareā Co- Comana
mana Pontica & Zela vrbs ab eodē rege poſſeſſa ſup aggere ſemiramidis conſtructa vbi tēplum Pontica.
Ariaitidis quæ ab Armeniis colit. Hæc Strabo. Iuncta huic Amazonū Regio de quibus in Scy- Zela.
thia diximus vnde huc cōmigrarūt & apud Thermiſcirā & ſidinā oppida: ac amnē Thermodō Amazones
tem cōſtiterūt. Hic ex Antitauro pluens in pontū ſemp glacialis vel ęſtate ex quo noīs etymum Thermodō
ttahit cryſtallū quoq; producit vt ait Euſtath. Iris etiā non minor illo ex Phanarea fluēs Strabo flu. Iris flu.
ni: eandē planitiē irrigat ꝑterfluēs Comana Pontī (Nā altera in Cappadocia Comana) & Ama Lycus flu.
ſum Stranonis patriā ad ſumptis ſibi Scylace & lyco apud Thermiſcirā Thermodonti cōmixt⁹ Thermiſci-
in pontū exit. Lycus eīm ex Armenia per fines Cappadocię: hæc cęſareamq; abluens ꝓgredit do ra & Sidi-
nec in Phanarea cū Iri concurrat poſt Sidiniā: Pharnacia eſt oppidū munitiſſimū. Deinde Trapę nia Amazo
zus greca ciuitas Ante vero ex Amiſo nauigātibus in ora duo ꝓmontoria inueniunt. Hercula- nū patria.
neum deinde Iaſoniū: Deinde ſinus in quo ſunt Ceraſus & Hermonaſſa mediocres habitatiōes Pharnacia.
Hæc Strabo. Herodotus autē Ceraſuntē & Trapezuntē Sinopenſiū colonias dicit. Euſtathi⁹ ve Trapezus.
ro ex hac fructū eius nominis a lucullo in Italiā exportatū poſtq; victoriā Pompeii megalopolim herculaneū
appellatā eē teſtat. Strabo in hoc littore Phazemonīticā ponit eāq; a Pōpeio Megalopolim dictā Iaſoniū pro
& iuxta Phazemonē vicū ampliatis mœnib⁹ Nicopolim appellatū. Trapezus. Imperatorē xpia mon.
num noſtra ętate habuit a Maumethe Turcarū Rege expugnatū: originē a Conſtantinopolita Phazemō.
nis Imperatoribus ducebat. Iam inde ab Alexio propinquo Andronici Senis palęologi quē pri- Megalopol'
mū hęc vrbs Imperatorē habuit. Cenſetur & viro doctiſſimo Georgio Trapazuntio Peripateti Trapezus.
co quē Romę audiui Trapazunti autē imminēt. Tibarni: Chalybes: Heptacometę antiquitus Imperator.
Moſynœci appellati ꝙ turres μοσυνας vocant. Nā hoc genus in turribus & arboribus habitat. Tibarni.
Iii tres Pompeii cohortes obtruncarūt dum montana pertranſirent. Hęc Strabo Dionyſius vero Chalybes.
poeta δουρατεις ους μοσυνοικους ideſt ligneos Moſynœcos vocat ꝙ in arboribus ſeu ligneis Heptaco.
habitant ędificiis. Xenophon eos vti adipe Delphinorū poleo & nucibus iuglandibus minime Moſynœci

nisi p Põpeiũ penit9 succubuisset annis. XLVI. bello cõfecto suis tãdẽ ob crudelitatẽ inuisus cũ
Pharnaces. frustra venenũ sumpsisset ab amico mortẽ ipetrauit de: quo viro alibi plura. Põpei9 pharnacẽ ei9
filium socium po. Ro. eẽ voluit: Bosphori regẽ cõstituit: Pontũ puinciã fecit. Pharnacis i pugna
cõtra Cęsarianos occubãtis regnũ Cæsar Mithridati Pergameno cuius opa in bello ęgypti vsus
Polemon. erat tradidit. Post hæc Polemon Põti magnã tenuit partẽ quo extincto Pithodoris eius vxor duo
Pithodoris bus ei9 filiis regnũ adminiſtrauit: Postremo sub Nerone põtus ois i puinciã redact9 est. Nouissi
mis vero tẽporib9 turcę ea loca recupauerũt e familia Cãdelox. abhĩc Annos fere. CCL. q haud
diu ab Otomanox gẽte nũc coĩbus late dominãte expulsi fuere. Prima igit ciuitas ac Metropolis
Heraclea occidẽtẽ versus Heraclea est. Cuius Homerus nõ meminit sicuti neq; Amastris neq; Sinopis q
ponti. vident post eũ fuisse. Hui9 noĩs plures fuere i Sicilia: Libya: Sardinia: Italia: Gallia: Creta & aliis
locis plurib9 q̃ a Stephano cõmemorant. Deĩde Paphlagonię sequũtur ppli vnacũ Põticis mix-
Paphlago. ti: seu pars poti9 põti. Paphlagoniã Plyni9 Pylemoniã dictã fuisse ait a Pyle flumine qd iter Ma-
riãdynos & Paphlagonas fluẽs fert in põtũ. Eustathius vero & Stephan9 a Paphlagone phinei fi
lio dicũt. Eã Philemenes amicus Po. Ro. vt scribit Rufus tenuit sępe a Mithridate expulsus de-
inde restitut9: stirpe deniq; regia deficiẽte Nerõis tpe puicia facta est. Gens alioqn barbara q̃is
mixta grecis a lepore tĩ eox pcul: Cauillus ex agitat Comic9 quẽdã vt Paphlagonẽ visũ. q i cõ-
Mariãdyni ciõibus lĩgua semibarbara uteret. Eustath. Hox popli Mariãdyni sunt orã habitãtes vsq; ad flu
uiũ Partheniũ Quos Strabo dicit a Thracia pfectos. Hox meminit Eupolis ãtiq̃ comœdię Χρυ
σωτερει ορω θεωρυρ τηη μαριαρλυγιαρ Apud eos tibicines canere primũ Threnos sũt soliti vñ
puerbiũ μαριαγλυρου μεμνησαι θρηνη τηροσ Threneriei & cares: vñ & carica Threnetica di-
cũt. Huiusce modi sũt etiã phryges & Mysii. Quare Aeschyl9 ait βοατον μυσιον ferũt authores
Mariãdynũ filiũ Tytii Threneticã ornasse melodiã eãq; patrẽ Marsyę Tibicines docuisse. Hinc
Mariãdyni authorẽ sui generis imitati sũt quẽ etiã venãdo extinctũ quotãnis i ęstate lugẽt. Hęc
Euthath. Apud eos vrbs nobilis altera Heraclea est Megarẽsiũ colonia. Herodoto. Straboni ve
Heraclea. ro Milesiox: circa quã Acherusia Chersõnes9. vbi dicũt Herculẽ ex inferis Cerbex extraxisse. Ar
rianus vero sic ait. Mariandyni Paphlagonũ gens sangario fluuio vicini vbi Heraclea est apud
quã Cimerii q morte patrio vescunt herba in Aconitũ icidẽtes adfecti sũt qd gen9 herbę spuma
Caucones. cerberi ab Hercule extracti in terrã collapsa dr peperisse. Ex quo Scõma iacit Cerberũ nõ min9 in
Parthenius cõmoda supis attulisse q̃ iferis. Caucones ppli Strabõi q iã iter iere orã habitauere post Mariãdy
flu. nos vsq; ad partheniũ flumẽ. Hic ei p fines Paphlagonũ fluit a lenitate q̃si virgo. Sexu q Diana
Amastris. ibi latuerit vt idicat Apollini9 i Argonauticis. Est & Partheniũ mõs i Pelopõneso. Eusta. Ama
stris iuxta sequit Paphlagonię Metropolis hodie quoq; noĩs vestigia retinẽs dicta ab vxore Dio-
Citorus. nysii Heracleę Tyrãni filia Oriactis Darei regis frĩs vt ait Strabo. Ea siqdẽ e Triũ vrbiũ icolis fa-
Sesanium. cta dr Sesanio. Citoro & Crõna Citor9. n. a Citoro phryxi filio vt Strabo olim Sinopensiũ empo
Cromna. riũ nõnulli Cidox scribũt. Hãc frequẽtẽ buxo Strabo tradit. Virgili9 Et algẽtẽ buxo spectare ci-
Aegialum torũ. Cromna nũc ipa Amastris ẽ. Aegial9 pmõtoriũ vt Apollonius poeta idicat habet & vicũ
promon. eiusdẽ noĩs apd græcos ãte pnultima acuit ad differẽtiã port9. Est alter Aegial9 q sub Agame-
mnonis erat iperio, i medio Sicyõis & Buprasii ab Aegialeo Inachi filio: ẽ & Thraci9 Aegial9 iux
ta Strimonẽ: Aethiopic9 quoq; Aegial9 iuxta Aegyptũ. De hoc ãt Paphlagonico. Home. κρω μ
μαρ τειριαλομτε και νψιλην ερυθειαν Quidã Crobialon scribũt Apolloni9 sic scribit Crobialũq;
Sesanium. ac Cromnã Frõdosũq; citorũ. Qui ethnica scribit testat Crobialũ puũ eẽ oppidũ. Sesaniũ pmon
toriũ Amastridis vbi prio Phineus rex habitauit Strabo. Didym9 aũt Insulã hãc dicit esse. dr aũt
Erithymni a Sesanio ibi fœcũde pueniẽte Eusta. Erithymnos Strabo i mari põtico ppe paphlagoniã. Duos
eẽ scopulos dicit a colore appellatos q tell9 in ea pte rubricare videat. Stephan9 ciuitatẽ Paphla
gonię ponit quã Home. in Catalogo νψιλουσ εριθυνουσ. Apolloni9 in argonautis αιγειλουσ
Eneti. τεπαρεξενε ουτεριθυνουσ. Inuenit & piscis Erithyn9 ob eãdẽ coloris cãm cognominatus. Eneti
quos Homer9 pducere mulos testat εξεμετωμ οθεμ ομιομωμ τεν οσ αγροτερα ωμ. Sed & equi ma-
gnopere laudant. Enetis ei eqs in olympia Leonẽ lacedęmoniũ vicisse auctor ẽ Euripides. Enet9
Pelamedia, fuit Myrmex Dialectic9 cui9 meminit Diogenes in. ii. Hãc gẽtẽ suo iã tpe extictã testat Strabo.
Aeginates, hĩc Venetos habuisse originẽ i Italia dixi. Pelamidia port9 & statio Paphlagonię vbi Pelamides
Tius. piscant Strabo. Scda apd calybes. Tertia apd Byzãtiũ Aeginates oppidũ & fluui9 Steph. Arme
nę vic9 meminere Menipp9 i Periplo & Xenophõ i ascẽsiõe. Tius vrbs a Tio sacerdote Milesio vt
ait Philo. Demosthenes vero historic9 in Bithyniacis dicit originẽ a Pataro quodã habuisse q in
Paphlagoniares gessit ciuitatẽq; appellasse Tion q̃si Dia q louẽ maxime coleret. Stepha. Tii &

lycus. Sebastapolim & Sebastã in Colopena regiõe q̃ Blasio p̃sule ac Martyre decoratur. Meliũ a Semiramide cõditũ nõ procul ab Euphrate. Tyanã inter Cappadociã & lyciã tauro occubantẽ Apollonii philosophi patria alteram Stephanus in Aegypto ponit.

Lycus flu.
Sebasta.
Malium.
Tyana.

ARMENIA Minor a septẽtrione: & occasu Cappadociã: ab oriẽte Euphratẽ & Armeniam maiorẽ: a meridie taurũ montẽ habet: intersecat autẽ ab Antitauro. Regio tota i p̃fecturas diuisa. Deiꝰ origine auctores diuersa tradidere. Eudoxus in Geographia colonos eã habuisse Phryges ab initio dicit moribusq; adhuc phrygiis pleraq; apud eos agi. Herodotus ab Armeno qui ex Armenia Thessalię vrbe cũ Iasone in iis locis res gessit, Antipater. III. Rhodi. histo. scribit ab Armeno Heroe Rhodio dictã. Iustinus deinde princeps vt tradit Eusthatiꝰ oẽm Armeniã in partes quatuor diuisit: Primã Heptapolim cuiꝰ Metropolis est Bizarus quę prius Leontopolis dicta est: preterea Theodosia colonia, Trapezus Ceraſ. Secundã in Pentapolim, quaꝝ Sebastia Metropolis Tertiã Hexapolim quę aliquãdo vocata est Armenia secũda. Cuius metropolis melitene in hac & Comana & Chryse: Quartã Zophanen & Bebitenam appellatam sub diuersis Satrapiis constitit. Xerxene sicut Cambisene: vrbs a xerxe in Armenia ędificata Stephano. Nicopolis vrbs a Pompeio constructa vbi Euphrates Armeniam minorem ab Acesina disterminat Straboni.

Xerxene.
Cambisene
Nicopolis.
Theodosia colo.
Melitone.

ARMENIA Maior a sept. Colchidẽ Iberiã & Albanos ab occasu partẽ Cappadocię: ab oriente partẽ hircani maris, a meridie Mesopot. & taurũ. Hãc & itẽ mediã Strabo a Iasone originẽ habuisse docet. Eum siquidẽ Armeniũ quẽdã ex Armenia Thessalię q̃ inter pheras & lariſſam sita est secum duxisse: qui res in hoc loco gessisset gẽtẽq; de suo noie vocasse. Sed & auctor idẽ recẽtiora refert: Persę videlicet Armeniã tenuere: postea Macedones: deinde Orontes ex Indatni genere vnꝰ e septem Persis: Postremo duces Antiochi magni qui eã, sibimet pmittẽte rege diuisere. Artaxa Pariada Antiocho. Tãdẽ a Ro. supato illi reges appellati sũt. e genere Arta xę fuit: Tigranes q̃ eã habuit q̃ ppria Armenia dicit̃ medis albanis iberis cõtigua. e Pariadra Artanes Sophinꝰ qui australes tenuit partes eas maxię q̃ ad occasũ vergũt. Hic a Tigrane expulsus ẽ q̃ q̃ q̃ rerũ potitꝰ varia tñ fortuna est vsus: nã initio apud Parthos obses fuit: deide se redimens ac auctꝰ Parthorũ regionẽ vastauit, pterea Mesapotamiã Syriã Phœniciã cepit euphratẽ trãsgressus. Mithridati auxiliũ cõtra Ro. tulit a. Lucullo demũ pulsus ac Tigrano certis vrbe regia euersa ab eiꝰ successore põpeio pcũbens ad genua restitutꝰ est: ducto i triũphũ filio ingratissimo q̃ i eũ cõspirabat. Artabazus alter filiꝰ q̃diu i Po. Ro. amicitia mãsit fortunatꝰ est visus: sed cũ Antoniũ in bello parthico inimicis, pdidisset pœnas p̃fidiæ dedit, nã victꝰ ab eo & Alexãdriã ductꝰ atq; iterfectus fuit. Post Artabazũ multi reges successere Ro. oẽs subiecti vsq; ad Neronẽ. Regnũ tunc demũ ad Tiridatẽ Vologesi Parthoꝝ regis fratrẽ puenit. Is a Corbulone duce obsessus ipe trauit ad Neronẽ posito priꝰ ad eius statuã diademate supplex venire cũ parthoꝝ equitũ tribꝰ mill. quẽ cũ Neapoli cõuenisset iussus acinacẽ, i. ensem ponere nõ paruit sed clã vaginę adfixit: humiq; procũbẽs Imp. adorauit: data ei venatio in qua duos ipe tauros vno ictu cõfixit: Inde romã ducto ludi epulũq; datũ theatro vno die inaurato ille vero cũ diademate reuertẽs Neronea festũ instituit: Nec tñ diu Armenii i fide pmãsere sed a parthis iura regni accipiebãt: In hos Traianꝰ p̃fectꝰ Artamisirim regẽ obuiũ cũ muneribꝰ habuit equũ ducẽtẽ ita edoctũ vt Traianũ adoraret: Cognita illiꝰ causa ac p meritis mulctatꝰ: ob q̃ traianꝰ est optimꝰ appellatus. Igit̃ oi mole i parthos versa legatũ Armenię p̃posuit: eãq; puinciã cũ Syria & Mesopotamia fecit. Hadrianꝰ causatꝰ q; egre retineri posset armenię Regẽ pmisit. Parthi rupto fœdere eã rapuere. Antoniꝰ versus p Statiũ & priscũ Artaxatis captis recepit: delatũq; Antoninis Armeiacũ cognomẽ. Artaxata. In hac metropolis ab Artaxa supra memorato, Is hãc vrbẽ cõdidit suadẽte Annibale q ad eũ deuicto a Ro. antiocho cõfugerat. Postea Macrinus vindex sub seuero prícipe expugnauit. Niphates mons Armeniã ab assiriis diuidit: ex quo lycꝰ & captꝰ oriẽtes i tygrim pfluũt. Araxes ex eo nõte quo Euphrates nascit̃ cõtrario tñ ei cursu versus oriẽtẽ prius tẽdẽs vsq; ad Atropatiã deinde in boreã cõuersus Azarã ac Artaxata p̃terlabẽs i mare desinit hircanũ. Straboni. Herodoto aũt cõtraq̃ ait ex Matiana ostiis eũ. LX. in paludes fluere, vno tñ i caspiũ mare. Idẽ scribit hũc nõ eẽ minorẽ Istro isulasq; maxias hñe Ste. & itẽ Stra. dicũt απο του αρασσειν vocari: q; opa Iasonis & laborem mõ Penei Thessalici mõtiũ cõtinuationẽ disrupit. Armenioꝝ mgr̃atꝰ Megasthenes sicuti Magi psaꝝ appellati. Arni xp̃m ẽt colũt verũ citra ritũ orthodoxũ a grẽcis quoq; differẽtes: p̃sulẽ hñt quẽ catholicũ vocãt q̃ sacerdotibꝰ: popꝰq; vniuerso p̃sit: sacrificãt & more fere latinoꝝ: vna tñ vtunt̃ lingua natalẽ dñicũ minime celebrãt sed nec eiꝰ baptismũ dictitãtes xp̃m expiatiõe nõ egere. Quadragesimã seuere colũt abstinẽtes vel a piscibꝰ oleo & vino: q̃uis fructibus & leguminibꝰ q̃tũuis inter

Xerxene.
Cambisene
Nicopolis.
Theodosia colo.
Melitone.
ARMEnia Maior.
Artaxa.
Tigranes.
Tigrãocer.
Artabazus
Corbulonẽ
Artamisirim
Statiꝰ p̃sc9
Artaxata.
Niphates.
Araxes.
Azara.
Megasthe.
De Secta armeniorũ.

Calybes.

Calathis.

Istr⁹ poeta.
Melas flu.

GALATæ
Trogini.
tolistobogi
Tectosagi.
Deiota. rex
Amynthas
CN. Mali⁹
cos.

M. Lollius
Paulinus.
Ancyra.
Pessimus.
Tania.

CAPPA-
DOCIA.

ariarathes
ariobarzanes
archelaus.

Leucosyria
Mazaca.
Cesarea dicta.
Arge⁹ mons
Melas flu.
Comana
cappado.
Archelais
colo.
Hylas flu.

neocesaria

scisso putamine, vino austero: preterea corporib⁹ esse teretib⁹: longitudine ac crassitudine equali. Calybes gens pauca & subiecta Mosynœcis vicinis. victuq; exferri metallis quo abundant queritates vt ait Xenophon: Hos dicit esse Eustath. quos Homer⁹ Halybes & ite Alizonas vocat quos Dius & Epistrophus ad Troiā duxit & satis est edere dum orā eorū dicit venis argēti abundare θυλοθεν εξ αλυβησοθεν αρτυροτορεθλη Strabo aute Calybes dicit suo tpe Chaldeos vocatos: ab Homero aūt Halybes sed Halyzonas nequaq; dicens eos: Cis halym esse. Stephan⁹ ite vult Halyzonas: Homerū inter Cares & lydos posuisse dictos a iactantia diuitiarum quas possidēt αλαζων. cm latine iactās. In ora quoq; Ponti Stephan⁹ Calathim ponit a Calathoibi repro sacrificiis apto. hic & Istrū fuisse poetā: q de Tragœdia scripsit. In eade ora Melas & fluuius & sinus & pōtus. Cuius meminit Eudox⁹ apud Sarpedoniā petrā dictus a Melane phryxi fratre ibi demerso. Apolloni⁹ μελαρου δια βερθεα πορτου ιεμενοι τημερ θρηικωι χθονα τηδε περαιαν. NVNC Ponti mediterranea dicenda quę Galatę: Capadoceq; tenēt. Galatę enim Paphlagonibus vicini ad austrū sunt ac Cishalym. Tres eoq; gentes Trogini: Tolistobogi a Ducibus dicti: Pectosagi a gente gallica. Hāc regionē post multos errores: galli occupauerūt: ex quo Galacia seu gallogrecia dicta est. Deinde res ad Tris duces delata vt Strabo testat postremo ad vnū Deiotarū regē a Pōpeio factū: cui successit Amynthas qui p Antonio in castris fuit: deinde ad Augustū transfugit. Quo extincto a Romanis simul: cū Capadocia ac Ponto prouincia facta. Rufus autem sic de his Galathas. CN. Mālius Cos. q; Antiochū iuuissent prosecutus: & fugientes partim in Olympū partim in Ancyram q nūc Mediacus dicit: de arduis in plana detrusit: victos in perpetuā pacē redegit. Gallogrecią Deiotari⁹ rex nobis pmittentibus tenuit: ad extremū sub Octauio Augusto in formā prouincię redactā eā primus. M. Lollius Paulin⁹ administrauit. Galacię ciuitas Ancyra nōnullis Phrygię: Nā & vicina galatię Phrygia maior est. Apollonius in. VII. Caricę de hac vrbe sic refert: Mithridatē & Ariobarzanē: Neclydas auxiliares fuisse: Galatis in bello q̄d a Ptolemęo: Aegypti rege passi sūt/cui⁹ naues cū Mithridates cepisset Tris vrbes facti memoriā testātes posuit Ancyrā ab Ancoris nauib⁹ ereptis: alterā Pessimuntē. Tertiā Taniā a nomin⁹ Ducū qui ei bello pērant. Arrian⁹ aūt Pessimōtē απο του πεσειν idest cadere ecęlo simulachrū matris deū vnde illa Romā aduectā. Taniā alii Tabiā vocāt: ad Ancyrā Synodus Ancyrana celebrata vt in lure scribitur Pōtificio. SEQ VITVR Cappadocia quā Halys ab occidēte termiat. Thermodon ab oriēte: a meridie Cilicia/mediāq; iris interluit Ptolemæo. Plynius a Cappadoce eius regiōis fluuio vocatā dicit cū Leucosyria pri⁹ diceret/eandē esse Strabo quoq; adfirmat. Arrianus scribit Cappadoces vsq; ad Euphratē quondā Syros vocatos deinde nomen a Cappadoce Nini filio mutasse. Plutarch⁹ Cappadociam Syriam vocari dicit a Syro Apollinis & Sinopes filio. Cappadoces vt ait Rufus primū societatem Po. Ro. Sub Ariarathe petierūt: cuius deficiē testirpe: lectus rex Ariobarzanes & a Mithridate sępe pulsus Romanoq; armis restitutus est: cuius ite tertia deficiēte ple Archelaus fauēte Antonia rex factus: quē Tiberius sub Augusto oīone defendit: Imperio deinde succedēs eiusdē blāde romā adcersitū nō remisit: ac Cappadociā in puinciam per germanicū redegit: q̄ simul cū tota regiōe teste Strabone a senatu in. X. diuisa est Prēturas: videlicet quinq; taurum versus q̄ sunt Melitina: Cataonia: Cilicia: Tyanensis & Isauriensis. Quinq; reliquę Lauinasina. Sargasina Sarauina: Chamameriena: Rhimnena postea addita & vndecima Prætura Regio videlicet Castabalis & Cydistre vicina vsq; Derbā Antipatri Piratę sedē. Idē ait auctor Persas primū Cappadociā in duas Satrapias diuisisse. Deinde Macedonas in duo regna Quorū alterū pprię Cappadociā appellabāt propę Taurū: alterū Cappadociā magnā prope Pontū. Arrianus scribit Cappadocas omnis vsq; ad Euphratem Syros primū fuisse vocatos: Deinde a Cappadoce Nini filio nomē accepisse. Eustathius Leucosyros dicit esse nominatos: ad differētiā Syroq; qui extra taurū sunt collocati. Mazacam Eusebius ait pulso Archelao Tyberium: Cęsareā appellasse: vnde Gregorius nazazenus pręsul & Basilius fuere. Est & Cęsarea Apameę & Cęsarea Palestinę. Est ite Mazara ciuitas Seluntinoq;. Hęc vero apud Argeum montē sita Straboni & Martiano apud quā ad stad. XI. Melas fluuius currit ex humili loco nascens & in Euphratē emittēs qui diu retētus quibusdā lapidū obicib⁹ postea ruptis torrēte adeo repleuit vt vicinas regiones multorū millīū talentorū vt ait Strabo damno adfecerit. Comana Cappaddocię plurali numero Emporiū nobile quondā & altera Corinthus frequentia multorū & lasciuiaq;: hic lunę fanū quod Mensem pharnacis vocāt: & Reges ipi maxime venerant. Huc vndiq; ad Deę festum conuenitur. Altera Pontica supra commemorauī Plynius has ponit vrbes Archelaidem coloniam Claudii Cęsaris quam prætersluit Hylas fluuius Neocęsareā quam

εσαζυτωυλισασρυοστουκηδοσημημησιμ εβηδιζημερος αρτωτη δε δεεπειροιοτεωσδεζεκετο ταιαμ αγχιαλωμ χαλυβωμ τοθιμιμαι μοιρεδομασσεμ. Strabo tñ vult q̃ a Cio Herculis ſocio a Colchis redeunte ædificata a Demetrio poſtea euerſa ac a Pruſia rege illo qui Hannibalẽ excepit reſtitura. Pruſias appellata eſt. Pruſiẽſes ob fidem Romanos demeriti libertate donati ſunt. Cum Apamienſes quos ſupra cõmemorauí coloniã reciperent apud hãc Arganthonius mons iuxtaq; fons vbi fabula de Hyla herculis ſocio & a nymphis dũ aquas hauriret rapto. Altera Pruſias inter Myſios in olympo condita ab illo Pruſia qui cum croeſo bellum geſſit. In hanc ille ſententiam a qua Stepha. diſſentire videtur Nã Cium & Argathonẽ apud olympũ ponit ab vxore regis Rheſi & Argathoniũ incolã: & Agathonẽ dici & Agathoniũ ſine .r. hęc hodie pruſias burſia eſt appellata corrupto vocabulo ẽporiũ turcarũ: in quorũ vna cũ reliqua aſia venit poteſtatẽ. MYSIOS. Homer⁹ in Aſia ponere videt nõnulli dicũt Myſioq; meminiſſe in Europa ſitoq; vltra Iſtrum quos Mœſios ex auctoritate veterũ marmorũ vocari diximus: q̃q̃ a grẽcis ambo Myſi appellent. Myſioq; aſini inequali dorſo ferunt: vnde puerbium apud Euſtath. in obtortos ωσ ορος μυσιος Arrianus dicit Thynũ & Myſum duos filios Agathones nymphę totidẽ cõſtituiſſe populos: Sunt ꝓterea cum Phrygib⁹ mixti ſicuti Męones & lydi vt vix diſcerni liceat ex quo puerbium grẽcũ ωωρρ ωτα μυσ ωμ και φρυγ ωμ ορισματα duas ponunt ſicuti & Phrygias maiorẽ & minorẽ. Nã vt ait Stra. altera olympica Myſia eſt Bithynię & Epicteto cõtigua quã Artemidorus a Myſiis qui trãſiſtrũ ſunt dicit habitatã: vbi Olympus eſt Altera circa caycũ & Pergamenũ agrũ vſq; in teutraniã & iſtri oſtia. Olympus em̃ mons ſiluoſus adeoq; alt⁹ vt hora tertia noctis ex eo ſol aſpiciat. Hunc cleon pdo inſan⁹ amicus Antonii tenebat vt idẽ Strabo auctor, apd hũc Pruſiadẽ vrbẽ dixim⁹ paulũ a mari recedentẽ: eſt & Cęſarea ibi ſita q̃ Olympi cęſarea cognominat: Halizonas Stepha. iter Myſiã & lydũ collocat, aliqui in põto. De quib⁹ deq; Halyba eoq; ciuitate vbi argẽti venas Home. dicit ſupra in ponto mẽtionẽ feci. Aſſus vrbs in alto ſita loco in quẽ Nicoſtrat⁹ Cythareedus cauillabat ασσομ ιθομεμ θασσυσαλεθρον πειραθικηαι Aſſum cor Alexander ſcribit Mileſiorũ eſſe coloniã ſitũq; in Myſia prope Helleſpontũ: vbi Sarcophagus gignitur lapis. Altera lydię: tertia in Epiro: Ex hac Aſſo fuit Cleantes ſucceſſor Zenonis Atarna vrbs prope hanc ponitur. Aſtyra vicus prope Adramyrtũ Straboni: eſt & phœnicię vrbs iuxta Rhodum, in qua Minerua Aſtyris dicit in Bœotia quoq; ppe Potnias & in Italia, in ora cãpanię. Stephano Teuthrania vrbs a theuthrante patre Telephi qui & heros Teuthrantius appellatus.

PHRYGIA minor eadẽ & epictet⁹ appellata cubitũ ptẽdit in Helleſpõtũ occaſum verſus Dionyſio. Altera oriẽtalior quę maior dicit & Paria in qua Mydas regnauit ppe Sangariũ flumẽ vbi Rheã deũ matrẽ venerabant: quã regionẽ ipſe Dionyſius populoſam appellat: Arrianus & diuitem & antiquiſſimã. Eſt & europa locus prope montẽ Oetã qui Phrygia dicit. Plynius habet auctores qui dicant Europa Myſos & Bryges & Thynos tranſiretaſſe in Aſiam: populoſq; conſtituiſſe: a quibus Myſii & Phryges: Bithynii appellantur poſt res Troianas coloniæ grẽcorum & lydi & Perſę: Macedones & poſt remo galatę omnia excurſionibus turbauerunt: nec ſolum ob rerum mutationẽ res ipſe incertę ſunt ſed etiã ob diuerſas ſcriptorũ ſententias qui de eiſdem reb⁹ diuerſa tradidere. Hinc Phrygię Carię lydię Myſię loca vix diſtinguí valent. huc accedit q̃ Romani ea diuiſerũt non per nationes ſed fora & pręturas vbi iura dicuntur. Igitur minor Phrygia Troadem regionẽ continet q̃uis Homerus in Cathalogo abducere ab ea videat: Aeſchylus tamen & omnes qui poſt eum fuere eandem eſſe gentem dicunt Hæc enim & Aſia proprie Ptolemęo dicitur tota occubans Heleſponto. XII. claris habitabatur vrbibus quæ ſunt huiuſcemodi Abydum Ilium lyrneſſus Pedaſus Thebe Zelea Adraſtea Pitya Percote Ariſba Chryſe & Adramictũ. Has omnis Achilles vnacũ reliquo grẽcorũ exercitu cũ primũ ad troiam venit prętet Iliũ expugnauit: pręda interſe diuiſa: iis oĩbus Priamus dominabat. Cuius regnũ Strabo in. IX. partes diuiſum ſub totidẽ ducib⁹ belli tempore tradit: Dardanos ſub ęnea: lycios ſub Pandaro: Zelienſes ſub Aſio: Ilienſes ſub Hectore: Cetios & lyrneſſos ſub Pileo: vltra hęc miſſa eo externa auxilia ex Thracia & toto Cherſoneſo: Ciuitates prętera Troadis & Aeolidis permixtę cum conſtet Troianos omnis Aeolidam eſſe gentem. Quoniã vero de Helleſponto deq; cęteris plagis alibi diximus reliqua Troadis nunc exequar loca, ac primũ Abydum. Grẽci enim hæc Ciuitatum nomina fœminini generis & inuſ enuntiant, apud Homerum vno in loco το ιλιοφ αιπο quod Ariſtarchus non probat Homeri eſſe carmen vt ait Euſtathius: Abydum igitur primum in ora Helleſponti ſitum e regione Seſti ſpatio ſtadiorum. VII. quod Xerxes dicitur pontibus iunxiſſe Hinc prouerbium in Abydenos μη δεεικηνην αβυδον πατειν. Hãc vt leſbũ Seſtum

Argãtoni⁹ mons.

MYSIA.

Duę Myſię Olym. mõs

Pruſias. Cęſarea olympi. Halizones. Aſſus. Atarna. Aſtyra. Theutrania.

PHRYGIa

Phrygia minor Troadis xii. vrbes.

Troiani Aeoles ſũt. Abydum.

diu vescẽdo ieiuniũ minime seruẽt Die veneꝛ carne vescunt vt grecos nõ videant imitari: aquã sacrificio nõ admiscẽt. Olim pollicẽtes Ro. põtificis auctoritati obtẽperare: qñ videlicet rex eoꝝ a pſule Magũtino diadema simul cũ regno accepit cõsentiente Henrico Imp. minime pſtiterũt: Sed & sub Eugenio. IIII. florentiã ad cõciliũ venere rursus xpiane religiõis documẽto postulatũ.

BITHYnia

DEINCeps Bithynia q̃ ab heraclea põti vsq; ad os ꝓpẽdit quo ex occidẽtis pte terminat: ex oriẽ te Sangario flumine: ab Austro Epicteto: Põto vero ab aquilone: hęc priꝰ Bebrycia Solino appellata: Deinde Mygdonia: postremo ex regis noie Bithynia: Strabo Bithyniã priꝰ Myosis habitasse dicit qd sane ꝓbare videt & Diony. poeta & Arrianꝰ qui dicũt Bosphorũ thraciũ apd quẽ Bithynia est Mysiũ q̃q; Bosphoꝝ appellatũ. Idẽ quoq; Arrianꝰ scribit Mysum & Thynum duos fuisse fratres Phinei filios qui totidẽ populos cõstituere Mysios & Bithynios. Steph. ex Bithynio eoꝝ primo rege Iouis & Thraces titanidis filio aliis ex Bithy fluuio Thracię apud quẽ incolẽtes Bebrytii huc migrarũt: adsentit Herodotꝰ qui dicit Thraces in Asiã trãsuectos Bithynios eẽ appellatos: templũq; & vaticiniũ Martis habuisse & a Bosphoro vsq; Rhebã flumen regionẽ tenuisse Dicunt & optimũ incolere solũ. rerũ oim feracissimũ: Materię ac lapidũ copiã tũ crystallũ in mõtib⁹ ferẽs Eorũ regnũ ad Eumenẽ deide ad Prusiã puenit q vbi Perseũ sororiũ suũ superatũ a Ro. vidit capite raso pileoq; sumpto romã vltro venit se libertũ Senatꝰ appellãs: veniaq; & itẽ regno donatꝰ successorẽ filiũ Nicomedẽ a quo fuit interfectꝰ habuit. Hic itẽ Nicomedẽ. cognomẽto Philopatorẽ. Cuius filiꝰ hęredẽ ꝑpl'm Ro. ex testamẽto dimisit. Gẽres habet. Chalcedonios & Bebrycios. Chalcedonia eñ regio Chalcedonẽ vrbẽ habet sicuti Babylonia Babylonẽ. Hæc sita vbi Bosphoꝝ trãsfretauerꝫ e regiõe Byzãtii Megarẽsiũ colonia Strabõi: Megabyzꝰ Persaꝝ Dux. vt ait Herodotꝰ Solebat Chalcedonios cęcos vocare q̃ dimissa meliore tellure hãc peiorẽ elegisſent: Arrianꝰ scribit Doriẽses colonos Calcedoniã incoluisse noie a Chalcedone fluuio ꝓpinquo sumpto. Eoꝝ itẽ colonias eẽ Byzãtiũ & Mesembriã in Thracia idẽ est auctor eos diẽ. XXI. mẽsiũ oim nefastũ habere in qua die Phanabazus persa Darei ꝓfectus victor eorum pueros fecit Eunuchos in Persidẽ misit Acone Insula parua cõtra Chalcedonẽ vnde Chotes optimę veniunt quas greci abeius noie Aconas vocãt. Post chalcedonios Arrianꝰ Bebrycios dicit esse originẽq; a Bibryce trahere vna filiarũ Danai: q̃ vnacũ hypermestra ꝑter iussa ꝑris viro ꝓpcit: q̃re fugiẽs parcẽtẽ vnacũ viro ĩ hęc loca ritus docuit Aegyptios: ꝑ quibꝰ meritis regionẽ ab eiꝰ noie appellatã. Tenebãt olim totũ tractũ vsq; ad Ephesum & Magnesiã vt scribit Enarrator Apollonii Charõtem adducens auctorẽq; dicit lãpsacenoꝝ regionẽ olim Bebrycią appellatã. Hic regnauit Amycꝰ qui in vltionem lyci a Polluce cęlestibꝰ interfectꝰ dũ argonautæ illac trãsirent statura ꝑter humanã corporeq; toto ac viribꝰ mõstrosis. Arãthas itẽ Bebrycius Eustath. Octõis cubitis lõgus tradit. Olbia in ora Chalcedonię nymphę noie: alia in Italia: tertia ĩ põto: quarta in pãphylia ꝑtere a Locis aliis Stephano. Chrysopolis vrbs ephorꝰ in li. XXIII. tradere belli sociis chalcedonẽsiũ Chrysoplim. Diony. Byzãtius de ipius etymo sic ait κεκληται δε χρυσοπολισεως τησ περιορμησ μομιασεται θα ποιουμενου τον προσιον τοσα πο τωμ πολεωμ χρυσου τομα ρυθμομ. Est in Cilicia altera Polyhistori Incolę Chrysopolirę. Nicomedia in sinꝰ recessu de regis noie dicta: multiq; in eadẽ successores eodẽ noie appellati sicuti & Ptolemęi in Aegypto. Hic multos sub maximiano martyres fuisse legimus Nicomedeũ Emporiũ Bithynię Arrianꝰ. V. Bithynicoꝝ cõmemorat. Nicęa vrbs Bithynię Metropolis iuxta lacum Ascanium Straboni prius Ancora: deinde Antigonea appellata ab Antigono Philippi filio: postremo a lysimacho de noie vxoris filii Antipatri Nicea vocata. Altera locroꝝ epicnimidioꝝ: tertia gallię. Sũt itẽ aliq; alibi Steph. ex hac fuere viri Illustres Antigonꝰ Asclepiades Partheniꝰ Apollodorꝰ Epitherſus grãmaticus. Hic cõciliũ primũ publice celebratũ: vbi explosus Arrius. Hãc nñi expeditiõe prima hierosolymitana ĩ ltinere expugnauerũt expulso ide Solimanno turca q eã tenebat. Nicopolis vrbs Bithyniæ altera in Epiro Tertia in Armenia. Astacus vrbs in ora qui sinũ a se cognominat Astacẽsem ab Astaco Neptuni & Olbię nymphę filio apd Arrianũ i Bithynicis Strabo Megarẽsiũ coloniã eã dicit Est & Astacus apud Byzãtiũ & itẽ ciuitas ĩ Acarnania Cephalenioꝝ colonia Bithyniũ vrbs Bithynię Pausanię Incola Bithynieꝰ Bithynopolis cuiꝰ Arrianꝰ i Bithynicis meminit: Apamea ĩ ora ꝓpontidis priꝰ Myrlea dicta a quodã Myrlo duce Colophoniorũ nõnullis a Myrlea Amazõe Nicomedes deide Rex Prusię filius a matris noie eã vocauit. Hinc Asclepiades Myrleanꝰ fuit Stephano. alia Apamea in Syria alia ĩ Epicteto: alia ad Tigridẽ. Prusias Bithynię Chius antea vocata quã Polyphemus in Mysia relictus ab Argonautis ędificauit a flumine vicino appellatã auctores Charis ĩ. iiii. Chronicarum & Apollonius in. iiii. Argonauti αλλομερον μυσοισιμεπικλε

Eumenes. Prusias rex nicomedes Chalchedonia. Phanabazꝰ pſa. Acone. Bebrycii. Amycꝰ rex Aranthas. Olbia. Chrysopol'. Nicomedia. Nicomedeum. Nicęa. Nicopolis. Astacus. Astacensis sinus. Bithyniũ vrbs. Apamea q̃ ante. Myrlea. prusias vrbs Chius ante vocata.

ma Straboni dicta sicuti Myrina de nole Amazonis Hesiodi patria ab eius patre relicta vt ipe te statur. Huic ciuitati Telephanes prefuit vir iustissimus qui regionē eam pinis arboribusq; con seruit auctor heraclides de Politiis. Lycii troadis populi quibus pfuit Pandarus Lycaonis filius vbi & Apollo lytius colebat: In quo lupus Apollini cōsecrat⁹ cernebatur: sunt & alii extra Troa dem lycii de quibus paulopost dicem⁹ qui Ducibus Sarpedone & Glauco Troianis auxilio vene re Lyceum quoq; Gymnasiū Athonis Aristotelis schola. Dardaniū ciuitas & pmontoriū. LXX. stad. ab Abydo distās: Inter hęc Rhodi⁹ amnis emittit ad quē vt ait Strabo in Chersonneso ē He cubę sepulchrū qđ greci κυροσημα vocāt: quidā Rhodiū dicūt in Aesapum emittere Dardaniū prisca res est & adeo spreta vt Imperatores Romani Abydū transtulerint: alii rursus in pristinā habuerint cōditionē. Hic quondā Sylla & Mithridates ad colloquiū cōuenere: Dardanios a Tro ianis Homerus diuidere videt: & iis quidē Hectora: Illis vero Aeneā pficere. Dardania prius teu cris vocabatur. De quo musicus Historicus apud Stephanū huiusmodi repetit originē. Darda nus ex hętruria cū Harmonia & Iasio fratribus surrepto Palladio ex tēplo Minerue in Samothra ciam venit: vbi Cadmus Agenoris filius inita cū eo amicitia & defuncta vxore Harmoniā duxit Dardanūq; in Asiam cū manu socioq; ad Teucrum regem misit: a quo gener regno adscitus eius filia Batia ducta Teucridē post soceri mortē Dardaniā appellauit Arrianus eum e Samothracia venisse dicit ad Troadē & Neso: deide Batiam filias regis Teucrorū duxisse ex Neso Sibyllā quę vates fuit ex altera Erichthonium & illum qui post eū regnauere suscepisse. Sunt & Dardanii: alii apud Illyricos Elea Aedica vrbs nauale Pergamensiū quondā Danais dicta Menestei ędificium. Est & altera ppe Mysiam nauale Bithynię Tertia in phœnicia in medio Sidonis & Tyri est deni q; in Aethiopia palus cū Tribus insulis. Cenchree vrbs in qua moratus Homerus didicit ea quę scriptur⁹ erat circa Iliada alia nauale comithioq;. Tertia in Italia Azania siue Azaniū vrbs Stra boni ex. XII. Herodotus Aezanos protulit cum diphthongo ab Aezano Tantali filio. Ascaniæ quā Nicolaus in. IIII. historię dicit ab Ascanio Aeneę filio cōditā esse. Est em̄ vrbs & Regio ac Pa lus in Troade Eustathio Home. το ιλ εξασκαριησ εριβωλακοσ ηλθομ αμοβοι Pedasus vrbs in Ida mōte quā inter. XI. Achilles expugnauit In eiusdem mōtis vertice Gargara plurali nume ro vrbs Aeolica vbi Leleges quōdā habitauere a gargaro Iouis filio e larissa Thessalię Stephano. Epaphrodytus vero ait Gargara montē esse neutriq; generis pferri oportere Gargarus autē Ci uitas fœminini Helanicus Cargasum scribit ciuitatē: putatur tn̄ mēda in littera. Gargan⁹ autē in Apulia mons. Gergis vrbs vnde Sibylla Gergithia. Phlegon in olympicis scribit apud Gergi thios templū esse Apollinis Gergethii In qua Sibyllę sepulchrum est eius imaginem Gergithii in nummis percusserūt Stephano. Eumenęa quā Attalus in honorē fratris Eumenis cōdidit al tera in Caria: Tertia in hircania: Aphne vrbs ppe Gyzicum altera in libya & Aphnei palus pro pe item Cyzicum Artace vrbs Milesiorū colonia Demosthenes poeta μασσατο λαρτακιοισ εφε σιοσαιτιαλοισιμ Sic enim venus apud eos vocabatur. Demetrius autem Insulā esse dicit & Thi mostenes montē prope Cyzicū. Memorant & aliæ Epicteti vrbes ab auctoribus Lāpronea Hella nico. Pelichna Traianopolis Attalia Steph. Docimeium Eudemoni. Myrmissum Polemoni. Si geum Straboni: Siga Hecatęo: Polyena Steph. qui Eucarpiam in hac regiōe ad fertilitatem ap pellatū esse dicit. Mōtes quoq; i eo nobiles Ida ad lectū promontoriū pertinens ambitu stadiorū D. X. est altera in creta vnde Troiana hęc habuit originē. Terea mons in ora Cyzicena cōtermi nus Zelee Straboni positus απο του θηρειν id est seruare quod in alto sita loco facile omnia cōtue tur. Sicut etiam de Ida nonnullis απο του ιδειν ppter late aspectum. Terea vero leuco syroq; est vrbs Phalacra mōs Idę dictus ab arborum raritate & caluitię ob perpetuas in eo niues. est & pro montorium i Cercyra vt Artemidorus in. v. Deniq; quicūq; locus sterilis vbi nihil virētium sit Phalacra dici potest. Stephano. Lectum Sigeum de quo supra Agamea mons & palus dicta q; in eo loco exposita sit marino mōstro Hesione innupta. Reperitur & Agamus circa Heracleam Ponti. Stephano. Rhœteum a Rhœtea filia Promethei Eustath. Flumina itē epicteti Practius Inter lampsacū & abydū fluens Straboni Rhindacus inter Epictetū & Bithyniam in cui⁹ ostio Sepulchrum Aegęonis Herois Mysi quē hesiodus in Theogonia filium Cœli & terrę vocat: qui & Gyges & Briareus dicitur Eustath. Scamandrus fluuius ex nomine filii Hectoris Xantus flu troadis & vrbs lyciæ Simois & Scamander quorum alter Sigeo: alter Rhœteo primus amboin conspectu noui Ilii concurrunt. Atq; hęc quidem Epicteti siue phrygię minoris loca.

Lycii.

Dardaniū vrbs & pro mon.

Rhodi⁹ flu.

Hecubę se pulchrum.

Dardanię origo.

Sibylla filia Dardani.

Elea.

Chencree.

Azania.

Ascania.

Pedasus.

Gargara.

Gergis.

Eumenęa.

Aphne.

Artac.

Lāpronea.

Polycna.

Traianopol.

Docimeiū.

Eudemon.

Myrmissū.

Sigęum.

Ida.

Terea.

Phalacra.

Agamea.

Rhœteum

Lectū pmō.

Sigęū pmō

Practius.

Rhindac⁹.

Scamādr⁹.

Simois.

Phrygia maior.

sic Milesii condiderũt Gige lydorum rege pmittente vt ait Strabo: nã ea loca & tota troia sub illo tunc erat ex quo pmontorium quoddã iuxta Dardaniã giges dicitur. Abydẽses molle & effœminatũ genus & Sycophantę maximi vnde puerbium in Sycophãtas ἀβυδοκομεῖσ Hic leandri Abydeni amores in Sestiã Eroquos hexametris descripsit Museus adhuc extãtib⁹: vnde Ouidii epistola materiã sumpsit. Puellã enim dicit apud Sestũ fuisse vbi templũ sacraq; veneris Leãder forte adiuerat. Abydus altera in Aegypto hui⁹ colonia Tertia in Iapygia Italiæ Stephano.

Ilium. Ilium Troiani acten prius vocabãt: deinde ab Ilo rege Ilium. Duos habet ad propontidẽ pertinẽ

Antigonea Alexã. colo tes colles vbi Arx cum tẽplo & Palladio. Nouũ Ilium Alexander propæ antiquũ instaurauit Alexandreã vocatũ: hoc postea Augusti⁹ q̃ inde originẽ duxit ędificiis & donis auxit. vt ait Strabo. Plynius vero Troas Antigonea quã nunc vocant Alexandream coloniam Romanorũ. Aliud in Macedonia Iliũ ędificium Heleni Troiani qđ Troiã nũc corrupte diximus vocari: aliud in Thessalia itẽq; in Thracia Stephano. Reges Ilienses originem a Dardano ex ethruria profecto habuere. quos ordine in poetica dicam Patriam vero pdidere vt Dares testatur. Polydamas Antenor

Lãpsacum. Aeneas Amphidamas Dolon quorum postea domus incendio seruatę Lampsacum in ora propæ Abydũ a lampsace virgine phocensiũ ędificiũ olim Pytiusa: ab Homero aũt Pityea dicta. vt placet Deichoro Cyziceno ob frequentes pinus. Optimũ ferre vinũ dicũt ex quo Themistocli dono datum a rege persarũ fuit: cum ad eũ profugit Demosthenes ob eam causam a Priapo veneris & Dionysii filio ędificatũ esse dicit: hinc Priap⁹ vrbs ipsa appellata Lampsacũ. Eustathio ἀπὸ τοῦ λαμψειν q̃ oraculo habuerit ibi ædificari vbi primũ sol λαμψῃ. i. fulxerit. appellata & Abarn⁹ ἐκτοῦ ἀπαρνησασθαι. i. disperdere venerẽ grauidã ex Dionysio Iunonis opera: ex quo illa informem fœtũ dicit̃ peperisse quẽ Priapum appellauit. Stephanus Inter Lampsacũ & abydũ Practi⁹

Practi⁹ flu. amnis fluit Straboni. Zelea vrbs sub Idę radicibus a Zelio conditore iuxta quã Aesopus & Tar-

Zelea. Aesopus & Tarsi⁹ flu. sius fluũt haud pcul a mari Home. οἱ Ἀζῆλειαν εὐαίαν est & Castellũ huius nois in Cyzicò Dionem in. III. Cyzicorum. & Zela vrbs Ponti Adrastea ab Adrasto cõdita cũ tẽplo Nemesis Adra-

Adrastea. Parium. Parus. Pityea. Peroete. Arisba. Chrysa. stea dicta a poetis: Aliis a nympha eiusdẽ nominis filia Melissi geniti ex Ida qui primus regnauit in Troia nõnullis ἀπὸ τοῦ μηδὲ ἀρᾶσκειν Hanc Plynius pariũ vocatã dicit Pariũ enim Strabonì oppidum in ppontide ponitur: de Paro & Pario in Insulis diximus Pitya & Pityea appellata a frequẽti pinu sita apd Aesopũ Percote media pducta Home. καὶ πάλαι πέρκωτη. Arisba vrbs Iasii regia ex quo Diam Arisbam Homerus vocat: Arisbus item fluui⁹ Thracię in Hebrũ fluens Multa enim loca/nomina q̃ troię ac Thraciæ fere cõmunia erãt vt ait Strabo. Arisbas alias eẽ in Iesbo cõmemorauì Chrysa in qua Apollinis templũ cum eius simulachro murẽ ei sacrum adpedes tenente Quapropter diuina ab eodẽ poeta appellat̃ Χρυσηΐδα τε ἑκάεργον Huius sacerdos Chryses expugnata Ciuitate & filia Chryseì de rapta ab Agamẽnone causa pestis demissæ gręcorum castris fuit: ex quo coactus Agamẽnon eã reddere & illius loco Bryseida Achillis rapere. Hinc lì

Lynceſſus. Adramictũ Apęsum. Pergamũ. attali regia Scepsis. Antãdrus. Traiãopol'. Attalia. Cylla. Cilleus flu. & mons. Smyntha. Myrina. Grinium. Lygdamũ. Apollonia. Elea. Achilleum Cuma. tium Iliadis Homeri. Chrysas alias Stephanus cõmemorat apud Scyrũ apud Iesbum in Bithynia in Caria est & insula Oceani. sic a Dionysio vocata ob auri copiam: est & aurea Chersonnesus in India quã Χρυσὴν gręci vocãt. Lyrnessus: vnde Achilles Briseida rapuit. Adramictum iuxta Caicũ a filio Halyarti Crœsi fratre eiusdẽ nominis. Adramyctis vero Insula lycię. Apęsum Ciuitas & flumen in medio lampsaci & Parii quo deleto coloni lampsacum migrarunt: cũ vtręq; vrbes Milesiorũ essent coloniæ: dicitur & Pæsus & Apæsus ab Homero sicut Atarna & Tarna vt scribit Eustath. Pergamũ nobilis vrbs troadis in mediterranea quã caicus pterfluit: Hic Attali & Eumenes regiam cõstituere de quibus in Onomatologia scripsi qui nobilem hic bibliothecã cõstituere vbi cœptũ prius chartis hedinis scribi quæ Pergamena postea sunt appellata. Scepsis cuius Etymũ ἀπὸ τοῦ σκηψασθαι τὴν ῥέαν. hoc est a cõmẽto quo Rhea est vsa dum partui pro Ioue lapidem supponeret vt ait Stephan⁹. Ex hac vrbe Metrodorus Epicuri socius & Nereus discipul⁹ ac successor librorũ Theophrasti: Antãdrus ì ora troadis sub Ida mõte ppe Mysiã ab Antãdro Duce gentis Aeolicæ. Aristoteles ait hãc quandoq; dictam Edonida cum Cimmerii eã annos. LXXXX. incolerent. Prope Antandrum Traianopolis vrbs Attalia a Ptolemęo Philadelpho ędificata. Cylla vrbs in qua Apollinis Cyllei tẽplũ. hac Cylleus fluui⁹ prẽterlabit̃ ex Ida mõte defluens per agrum Antãdrum. Et Cylleus item mons ì eadem parte Strabõi: Stephano autem vtrũq; Cyllenũ appellatur. Smyntha vbi itẽ Apollo Smyntheus apud Homerũ. Myrina in ora Aeolię vrbs ab Amazonis nomine dicta apud eundẽ in. II. Iliadis. Est alia in lemno. Grynium vrbs Myrmeorum Straboni: vbi & nobile Grynei Apollinis etiam Templum Lygdamum Apollonia Elea: Achilleum oppidũ iuxta Tumulum Achillis. Cuma Ciuitatum Aeolidarum maxi-

atq; Mysia. Tũ Insulis Aegei maris ex magna parte attigimus ad Ionas trãseã. Qui eodẽ littore sequũtur, vsq; ad Phoceã Iones appellati Eugathia ab Ione filio Xuthi quẽ Euripides conditorẽ Asiaticę telluris appellat: vir enim Atticus fuit ex quo Attici prius Iones vocati & in Actica Iasi cõdita regio. Strabo aũt scribit Melanthũ Codri filiũ ex Athenis in Asiã cõcessisse: ibiq; partim a nepotib⁹ partim ab aliis, XII. ędificatas eẽ ciuitates q̃ Ionicę sunt appellatę Colonię: Ephesum ab Androdo: Miuntẽ a Cydrelo: Erythrã a Gnopo atq; his trib⁹ Codri filiis, Moletũ vero a Nedeo qui genere Pylius fuit: Lebedũ ab Andropompo, Colophonẽ ab Andremone, Pylio Prienem ab Epito Nedei filio: Teũ ab Athamãte, Phoceã ab Athenięnsibus cũ Philogene, Clazomenas a Paralo: Chiũ ab Ogertio, Samũ a Timbrione. Aelianus autẽ de va. histo. Neleũ Codri filiũ fuisse dicit & has oĩs cõdidisse vrbes. Vetruuius aĩt Athenięses ex respõso Apollinis, XII. Colonias in Asiam deduxisse tradito negocio Xutho eiusq; filio Ioni. Sed & adeo postea creuere vt Ply. ad LXXX. fuisse per cũcta maria testetur. Quãdo lydorũ vrbes Iones fere sunt pariter & lydia describẽt quę: vt aĩt Ply. pfusa flexuosi Meãdri: Cursib⁹ sup Ionia ꝓcedit Phrygię ab exorto solis vicina ad Septẽtrionẽ Mysię: ex meridie Cariã amplectẽs, Męonia antea vocata. Eius in primis Ciuitas (vt placet Herodoto) Ephesus Ionicaq; clarissima a nomine & Ipa Amazõis appellata pluribus antea nominib⁹ dicta, Vrychia Ortigya Ptelis, Arsinoe ab vxore lysimachi. Olim diluuio absumptã ipe lysimachus alio in loco cõmẽorauit: cuius calamitatis Durici Elaici extat epigrãma. In hac tẽplũ Dianę celeberrimũ a tota Asia annos. CC. ędificatũ tãta veneratiõe vt Ephesii in quodã bello humano subsidio deplorato funẽ a foribus tẽpli ad vrbis mœnia suspẽderint. Ciuitatẽq; quasi soli Deę tuendã permiserint. Eius incẽsor Erostratus q̃q̃ cautũ fuerit nequis eũ nominaret: finẽ tamẽ cuius grĩa flagitiũ perpetrauit videt adsecutus: eius noĩe ad nos vsq; p tot sęcula deducto. Smyrna in ora Ionię a Tãtalo prius ędificata: dicta Naulochus: Deinde ab Amazone sicuti & plęręq; Asiæ Ciuitates appellata. Stephano, Strabo refert porticũ eã & Portum & bibliothecã & gymnasiũ habuisse cũ Homeri tẽplo ac statua. Nũmũq; ęreũ Homerę appellãt: quonia Smyrnenses, eũ vt ciuem suũ maxime sibi vendicent passi & ipsi terrẽmotũ velutí multæ in eo tractu ciuitates, M. Antonini prĩcipis tẽpore a quo restituta vrbs fuit: meminit philostratus in vita Sophistarũ. Huc e tota asia litterarũ grĩa conueniebat. Erat eñ Smyrna portus commodissimus quo vndiq; e gręcię atq; Asię regionibus oẽs cõfluerẽt. Gymnasiũ & philosophorum & Oratorũ quondã fuit celebratissimũ: nobilissima quoq; hinc orta ingenia. Teos in media fere Ionię ora herodoto: Athamãtis ędificiũ ex quo Athamãtida eã Anacreon vocat: historia sic se habet. Athamas quõdã locũ cõsiderãs vbi ędificaret iã parata materia interrogatusq; a Marte quo usq; meditaret, respondit τεως ideſt donec tibi Ciuitatẽ ac templũ cõstituã: est homonyma ĩ Aegypto: alia in scythia in qua palus esse dicit referta piscibus ex quibus pserenũ oleũ manat in sũma aqua tãta copia vt colligi ĩ vasa possit vsib⁹ aptũ. Hęc Stephan⁹. Strabo Teos dicit in Peninsula sitam portũq; habere: hinc quoq; fuisse Anacreontẽ poetã. Apeliconẽ Hecateũ historicum. Clazomenę clara & ipsa Ionię vrbs q̃ insulas quõdã habitatas in fonte Septẽ habebat Prope Clazomenas. Erythra prius Gnopopolis dicta a Gnopo cõditore: est homonyma in libya in locride in Boetia in Cypro quę nunc Paphus dicit. Stephano, Strabo autẽ Erytreã portũ & Coricũ mõtem adiacentẽ dicit habere. Sibyllãq; hinc erythreã tpe Alexãdri. Colophon: vnde Homerũ plęríq; putãt esse. Priene ppe ephesum parũ a mari recedẽs. Myus ideſt μυους Inter Ionię vrbes prope Magnesiã Straboni. Stephano Cybelea vrbs Ionię Herodian⁹ Cybelen dicit Ciuitatem esse Phœnicę: est & Cybela phrygię & cybelũ tẽplũ: vnde Rhea Cybele dicta. ĩ eo loco culta siue nata Steph. Sillon: Buchia: Glaucia parua Ionię loca. Lydiæ regia Sardis posterior rebus troianis. huic imminet Tmolus mons in vertice exedrã cãdido lapide extructã habẽs nobile regũ persarũ opus: vnde late pspect⁹ ex altissima specula est. Hinc Pactol⁹ fluit aureis (vt ferũt) ramentis ex quo diuitias Crœso pueniſſe Hunc ppe Astyra etiã vrbs sita ppe etiã Arima siue Inarima (vtroq; dicit modo) vbi sepultũ dicũt. Typhoeũ a Ioue fulminatũ, vt scribit Homerus: nõnulli dicũt in Syria: alii in Pythecusis Tyrrheni maris. Stephanus. Tmolo etiã vicina: Asteria siue Astheris vt Xanthus in. IIII. lydiorum scribit Est & Asteria inter cycladas. Asia vrbs Sardibus proxima & Asius Cãpus ppe Caystrũ Homerus ασιω ελλημ ω μι καυστριου αμφιρεεθρα & Asiane Insula Aethiopię & Asis Isthmos Dionysius poeta υπερτοσασ ητοσαιησ Et asia maior & minor. Hierapolis inter lydiam & Phrygiam vbi sunt aquæ calidæ dicit sacra: q̃ multis referta sit templis hinc clari viri fuere inter quos Serapion Stoicus. Est alia in creta: alia ĩ syria. Philadelphia Attali Philadelphi ędificium de qua iter lydos & Mysos certarũ aliquãdo ẽ. Strabo. Alia in Aegypti.

Iones.
Melanthus Codri. F.
Xii. Ionicæ vrbes.
Neleus Codri. F.
Xuth⁹ Codri. F.
Ioni.
Lydia.
Męonia.
Ephesus.
Erostratus.
Smyrna.
Teos.
Clazomenæ.
Erythra.
Colophon.
Priene.
Myus.
Cybelea.
Buthia.
Glaucia.
Sillon.
Sardis.
Pactol⁹ flu.
Astyra.
Arima siue Inarima.
Asteria.
Asia vrbs.
Asi⁹ Cãp⁹.
Hierapolis
Philadelphia

Nacolia.

Berecynthus.
Berytis.
Synada.

Acamãtiũ.

Aemonia.
Alabastra.
Andrea.

Sipylus.
Philemoliũ
Dareum.
Amorion.
Manesium.
Aphneon.
Medeon.
Tẽbroum.
Siassus.
Dresia.
Apamea q̃
& Celene.

Laodicea.
Geranea.

Doeantes.

Didymus
Mons.
Sangarius.
Marsius.
Gallus.

PHrygia maior cũ Galatia & latere Septẽtriõis terminat. Occidentis cum Minore: austri cũ Lydia: oriẽtis vero cũ Capadocia. Eius vrbs Nacolia i reflexu Sangarii fluminis Straboni. a Nacole nympha dicta Stephano dicit & Nacoleia greca dipththongo ideſt ναϰολειᾳ Sicuti Heraclea Apamea. Ptolemeo aũt Natolia hodie vetus retinet nomen: regia Turcarũ in Asia anteq̃ Cõſtãtinopolis caperet. Berecynthus vrbs & Berecynthia regio ſacra deũ matri in eadẽ parte Berytis. Beryt⁹ vero Phœnicię vrbs. Synada quã dicũt Acamãtem cõdidiſſe q̃ poſt bellũ Troianũ cũ erraret Phrygias nactus quẽdã q̃ in ea regiõe locũ expugnabat. Cui auxiliaris acceſſit: a quo & loco poſtea donatus: primũ e greçia coacta multitudine mortales ad habitandũ inuitauit: quoq; cõcurſu Synagã priusipſe appellauit: poſtea lię mutatiõe Synada vocata Stephano. Hic marmor ſynadicũ purpureis maculis tracto colore ſanguine Atydis puer cũ ſeſe illo caſtraſſet ex fabula. Papini⁹ in ſiluis. Ipſe cruentauit maculis lucẽtibus Atys. Acamãtiũ ędificiũ Acamãtis. Cui Theſeus luuãri bellũ contra Solymos hũc locũ donauit Parthenius in Aphrodice Acamãtida hãc vrbẽ vocat: eſt & Acamãtis tribus Actica. Aemonia vrbs in eadẽ phrygia polyhiſtori: & Aemoniũ nem⁹ in Põto ppe Thermodõte vbi Mars dicit Harmoniã genuiſſe Stepha. Alabaſtra vrbs Herodoto vnde Steph. lapidẽ gigni Alabaſtriten teſtat. Andrea penultima ꝓducta vrbs i qua lapis inuenit q cõbuſtus ferrũ efficit: admixtus cũ cymino diſtillat argẽtũ adulterinũ poſtremo ꝓmixt⁹ fit Orichalchũ Straboni xiii. Sipylus vrbs vbi fabula in ſaxũ cõuerſę Niobes q̃ ſe latonę fœcũditate ꝓtulit. Philemoliũ. Dareũ Amorion. Maneſiũ Aphneon vrbes oẽs: eſt alterũ Aphneon i Lydia & Aphnitis palus apud Cyzicũ: Medeon Myde vrbs Midea vero apd Argos Metropolis vrbs a deũ mẽe ibi culta Polyhiſtori. Sunt alię i Lydia i Theſſalia aliiſq; locis. Tẽbroũ vrbs Caraci Tymbrũ Menãdro Tẽbreũ: Siaſſus phrygię vicus i quo ab initio coloni Cimerii magnã vim frumẽti ſub terris conditã inuenere ex quo diu victitarũt / nomẽq; loco ex auſpicio tali indiderũt ἀπὸ τοῦ σίτου Steph. Charax loc⁹ eſt circa Celenas vbi Alexan. reſeſſit ꝓpeq; Alexãdriã vrbẽ ędificauit: Alia in caria in põto in ſinu Nicomediæ nobile Emporiũ. Ste. Dreſia vrbs Dionyſi. in Baſſaricis. βουλιαρδρεσιηνὸς καὶ οὐ μηλωδεατικὸς. Apamea inſigne emporiũ ac ſecũdũ poſt epheſiũ cõmuneq; Italicorũ greco rũq; hoſpitiũ ſita i marſyę fluminis Oſtiis qui vrbẽ mediã ꝑterlabẽs exit i Męandrũ: Hãc Antiochus Soter a noie matris appellauit. Hic fabula Marſyę & Apollinis de muſica cõcertãtium: ſita eſt in mediterranea / dicata Neptuno Celeneq; appellata a Celeno Neptuni & Celeno vnius ex Danaidib⁹ filio Hęc fere Strabo. Plyni⁹ vero hãc Apameã a Seleuco cõditã dicit / vocatãq; prius Dameã q; ferociſſimas gẽtes domuiſſet quo tempore Eratoſthenes ait corruiſſe in Aſia Solymorũ & lelegũ & Bebrycũ multorũq; populorũ gẽtes. Laodiceã quidã in phrygia ponũt: alii i Lydia de qua inter lydos dicã. Geranea vrbs phrygię: eſt alia in medio Megare & Comithi quo ſe recepit Ino Athamãte fugiẽs. Gerenia vero in Laconica vrbs ite Geranthe. Ste. Doeantes Campus Phrygię Almona & Doeanta fratres fuiſſe memorant a qbus duo nobilitata nemora Doeantiũ & Almoniũ Idẽ. Mons Didymus matri deũ ſacer. vnde Fluui⁹ Sangarius in Pontũ fluit euxinũ nõnullis Sangaron vocat. Hermogenes in Phrygię deſcriptiõe ait quãdã Sangã noie venerãtẽ Rheam in hoc flumine conuerſam ei nomẽ reliquiſſe. Marſyas de quo paulo ſupra. Gall⁹ de quo Polyhiſtor in ii de Phrygia ſcribit: Gallũ & Atyn genitalibus ſibi adẽptis Gallũ iuxta Teriã flumen ad habitãdũ veniſſe Cui gallo nomen indidit Hinc oĩs poſtea caſtratos appellari. hęc Stephanus. Ouidi⁹ vero in faſtis Atyn puerũ dilectũ Cybeli ob pudicitiã ſibi genitalia ademiſſe & in hoc flumine lauaſſe ex quo Gallos eunuchos Sacerdotes Deę vocari.

Aeolia: Ionia: Lydia.

xxx. Aeolię ciuitates.

POſt hęc intra Taurũ reſtãt regiões in eadẽ aſia deſcribẽdę. Aeolia Ionia Lydia Caria Lycaonia. Aeolas eſſe troadas palã eſt: qui maxime per Aegeũ littus extendunt verſus meridiẽ cũ Ionib⁹ teminãtes. Sed & ad ſeptẽtrionẽ olim pueneruũt & phrygiã Armenos: Matianos: Ciſſianos cõprẽdebãt Strabo teſtatur. quorũ linguã clara illuſtrauere ingenia poetica ꝑſertim Sappho. Etymũ trahũt ab Aeoli filiis vnde genus id prouenit velq; ex αἰολα ideſt varia gẽte ac promiſcua creuerint Nã aeoles quondã etiã Dores appellatos eſſe cõpertũ eſt. Nec ſolũ eos ſed oẽs intra Iſthmũ Pelopõneſiacũ cũ ꝑter Atticos & Megarẽſes vocati ſunt Aeoles. Quãobrẽ Pindarus cũ dorice ſcribat vocat αἰολίδα μολπὼν. Igitur Aſiatici oẽs Aeoles ab iis qui in Europa ſunt Aeolibus ꝓfecti videnť. Eorũ ciuitates ad. XXX. fuiſſe Strabo eſt auctor quas in Phrygia

vocabatur & Isthmus & Zephyra Philoni: hic Dionysius fuit historicus & Herodot⁹ Hic & Hecatomin⁹ pater Mausoli Idrei pissidori Artemisię & Adę regnauit ab Alexādro direpta q̄ eum nō receperit: hic & Mausoli sepulchrū ab Artemisia cōditū iter. VII. orbis miracula visit. Hic & Salmacis fōs a Nympha eiusdē nominis quā qui bibisset vitio ꝓpudicitię molleſceret Strabō. Festus fabulę causam adsignat q̄ cum eius aditus parietibus angustis esset: occasionē iuuenibus potātib⁹ dabat violandorū puerorū ac puellarū: Ennius Salmaci da spolia sine sudore & sāguine. Salmacis fons.

Alabāda vrbs ab Alabādo Euhippi filio dicta Caraci: sed & aliā Alabandā scribit Stephan⁹ in eadē Caria sęliciſſimā ex puerbio vetere vocari ędificiū Caris qui eā de nomine filii Alabandi appellauit quē ex callirhoe Mexandri filia suscepit: Alabādus enī Carū lingua equo vincēs dicitur Ala equus & Banda victoria. Alabanda.

Mycale mons & vrbs Herodoto απο του μυκησασθαι q̄ hic Gorgones reliquę Meduſę caput vlulatu conquerebant, vel απο του μυχου q̄ in receſſu carici maris est. Mycalesſus vero Bœotię est mons cōtra Samū arboribus densus vti supra docui. Phocea Mycali oppositа Phocensiū græcorū colonia ꝓpe Hemi ostia Initium Ioniæ Straboni. Mindus vrbs in ora Stephano. Hinc fuere Apollonius & Zenon grāmatici. Myndones vero gens libyca est. Bargilia ꝓpe Myndum & Iassum: quā Cares: Andanū vocatā esse dicūt Achillis ædificiū a Bargilio nomen adepta: quē ab equo pegaso interfectū Bellorophon hac ciuitate honorauit. Stephanus. Hinc sinus Bargilicus appellatus. Iassus Cariæ Ciuitas in Insula regionē habet sterilē atq̄ piscosam de qua inter Insulas Ionii diximus. Carianda Oppidū In insula & lacus hinc fuit Scylax historicus. Hidassus vrbs a filio Bellorophontis Steph. Chrysaoris quę postea Hadrias dicta Apollonio in Caricis sunt qui Gariam oēm Chrysaorida vocent. Suangela: vbi sepulchrū Carisvt indicio nomen est Suangela enim lingua carica Regis sepulchrū dicit: Octo enim vrbes in hāc vnam cōtulit Mausolus. Syrna ędificiū Podalirii medici Machaonis filii Cuius huiusmodi Stephano historia narrat. Podaliriā tēpestate iactatā pastor quidā Bybasus noīe in littore excepit duxitq̄ ad Damethum Carię regē. Cuius filiā Syrnā forte eo tēpore a tecto collapsam Podalirius curauit ꝓ quibus meritis eādem ei locauit Chersonneso pro dote tradita: in qua ille Duas cōstituit vrbes Syrnā in vxoris: & Bypasum in pastoris qui eū exceperat memoriā. Sūt & illa mi nora oppida. Hecatesia Euonyma Curopolis: Momasus: Mylasa: Triopū Teladr⁹. Alma Amos Arconesus: Harpassa: Bargassa: Balbe: Dedmesa: Caunus in Insula. de qua iter Insulas Aegei dixi. Phthir Cariæ mons prope Miletum eo q̄ locus pinis abundet quarum flores phthires græce appellantur q̄ quandā simílitudinem cum pediculis habeant. Et de Caria quidē hęc. NVNC LYCAONIA. Quę tota Mediterranea est Tauro a Cilicia Trachea diuisa a septētrione cappadociæ cōtermina: ex qua parte Tetrarchiā habet Ciuitatū. XIIII. inter quas celeberrima Iconiū Thebasa in Tauro: Idęa in cōfinio Galatię atq̄ Cappadocię. Iconiū enim propę taurum est dictū ex Imagīe siue Idolo q̄d Prometheus & Minerua iussu Iouis hic finxerāt secūdū fabulas post diluuiū Deucaliōis vētoq̄ īde inspirāte animatū Stephan⁹. Apud hāc vrbē Impator Conradus dū expeditionē haberet Hierosolymitanā Insidiis est petitus Manuelis Imper. Constantinop.

Salmacis fons. Alabanda. Micale mōs Phocea. Bargilia. Carianda. Chrysaoris Suangela: Syrna. Bypasus. Hecatesia. Euonyma. Curopolis. Momasus. Mylasa. Triopum. Telandrus Alma. Amos. Arcōnesus Phthir.

Lycia: Pamphylia: Cilicia.

NVnc regio Chersonnesi extra Taurū quę Straboni in angusta ora ē a lycię mōte Dedala incipiens vsq̄ ad oram Issici sinus: quæ præternauigatio stad. M. D. CCXX. ad modū portuosa vbi lycia Pamphylia & Cilicia adiacentesq̄ ei regiōes Pisidia Cybira Cabalia sitæ sunt. Lycios Dionysius ꝓpius mari ponit lycaones vero magis orictales & mediterraneos quos Homer⁹ in Catalogo nullā facit mentionē sed tantū lyciorū: quos duobus in locis ponere videt alteros in Troade quos supra cōmemorauī: alteros ī caria de quib⁹ nūc loqmur: incertū vtris vtri originē dederint. Strabo tñ dicit q̄d e Troia Lycii in Syriā migrātes locū hunc occupauerūt: Herodotus lycios qui apud Cariā sunt ex Creta aduenisse dicit Duce Sarpedone Minois & Rhadamāti fratre/ac tunc primū Tremylas cū prius Solymi dicerent: postremo aduenientе lyco Pandionis filio regis. Athenarū & in partē regni a Sarpedone recepto lycios dictos: gen⁹ alioquin ferum ac durum belloq̄ natum. Sagiptarios optimos corneis vtentes arcubus & telis arūdineis: pellibus humeros caprinis amictos & capite coronas gestantes. Eos in bellū troianū Sarpedon duxit Bellorophontis & Laudomię filii⁹ alius a superiore Cretensi vt Homer⁹: Sarpedon lycios: Glaucusq̄ in bella vocabāt E lycia longe Xanthi propę prata fluentis. Longe e lycia dixit ad differentiā lyciæ quę apud Troiā est cuius viris pręerat pādarus. vt enarrat Eustath. Tremyle aūt (vti supra menorauī) lycia dicta & lycios Tremylienses: aquodā Tremylio cuius originē Pania

Lycaonia. Tetrarcha Ciuitatum xiiii. Iconium. Thebasa. Idęa. dedala mōs Lycii. Lycii Tremylidutі. Sarpedon.

Mastaura. alia in syria. Mastaura vrbs vbi Rhea colebat. Cuius etymū tale Stephanus recēset. Cū Ma vnl ex Ancillis Rheę traderet a Ioue Dionysius nutriendus interrogata illa a Iunone Cuius esset re spondit Martis quare apud eos & ois cares Dionysius Massari appellat & Rhea Ma cui taurū sa

Magnesia. crificant vnde nomē inditū ciuitati: quā Chrysaoras fluui⁹ pterfluit. Nagnesia Meādro vicina Colonia insignis e Thessalica Magnesia orta abest ab Epheso. XXV. mill. antea Thessalonica appellata: hęc Plyni⁹. Helianus de varia historia de his sic refert. Magnesii qui iuxta Męandrū ac colunt cū aduersus Ephesios pugnarēt quisq; eques suū canē venatorē: & seruū habebat specu-

Aethiopiū latorē primoq; cō cursu canes dimissi qui hostiū ordines turbabāt: serui deide subsequētes iacu lis & spiculis debilitabāt. Tertio loco equites supueniētes iam fessos hostes ac turbatos facile su perabāt E Magnesia fuere Aegesias orator & Simon Music⁹. Aethiopiū locus lydię iuxta Hylū vbi Diana Aethiopica colebat q; Dianā agentē apud Aethiopas Apollo reduxit. Nōnullis ve roq; eādem cū luna putent απο του αιθειν Callimacho. Quidā enim hecaten fatētes a ferēda fa ce dictū Aethiopicā putāt vt Eratosthones. Quędā alia oppidula locaq; Straboni Stephanoq;

Melampea. in hac regione ponunt. Melāpea. Magiste: Agra: Mesogis: Thyessus. Cyalus. Lycosthene. Laodi-

Agra Meso cea nobilis lydię ciuitas cui mons imminet cadmus: vnde lycus fluit. Hāc exornāt Zeno orator

gis. & Polemon eius filius qui ob virtutē regnū meruerūt prius Antonio postea Augusto concedēti

Ihressus. bus. Hęc Strabo. Plynius vero Laodicea ppe lycū prius Diospolis: Deinde Rhoas appellata. Eu

Cyalus. stath. aūt Laodicea lydię opus Antiochi Stratonices filii in honorē ei⁹ vxoris ex Apollinis respō

Lycosthene so. Hęc iter Septē Asię ciuitates a Diuo Ioanne apostolo cōmemorat. Trallis vrbs lydię pri⁹ An

Laodicea. thea a flore frequētia dicta vocata & Erymna Steph. Trallianos & Thessalos: Tiberius cognoscē

Cadmus te Augusto ofone pulcherrima defendit vt Tranquillus ait. Colossis vrbs apud lycū fluuiū Cu

mons. ius meminit Herodotus. Strabo in. XII. Colossem & ex vrbe appellat coloris gen⁹ naturalis in

Lycus flu. lanificio quo abundāt. Plynius colorē hunc etiā cōmemorat. Huius vrbis meminit item noster

Trallis. Hieronymus Adhos igit Epistolę sunt Pauli non ad Rhodios (vt vulgus putat) Flumina lydię

Colossis. Pactolus de quo supra Iardanus cuius meminit Home. ιαρδανου αμφιρεφεα. Hermus Aeoliā

Colossensi. ab Ionia disterminās Cayster ex Ioniç mediterraneis in mare tēdit Aageū απο του κεκαημενου

Pactolus. χωρασφ regionē iuxta habeat cōbustam. Huic adiacens dicitur Campus Caystri⁹ Stephano

Iardanus. Męander omniū maximus & flexuosus labit ex quo cōtortos amnes reliquos greci Męādros vo-

Hermus. cant ex huius similitudine Idē. Prienē olim in ora sitam lōgo proschemate mediterraneam Mę

Cayster. ander fecit Strabo. plynius vero eum ex monte fonteq; Aulocrene oriri dicit. Montes in hac re-

Męander. gione qui famam habeant nulli præter Cadmum vnde Lycus.

Cadmus mons.

Cares Lycaonia.

TRans Meādrū omnia ad Cares spectare Strabo dicit eosq; fuisse quādoq; sub Minoe & tūc lelegas appellatos & Insulas habitasse: deinde in Cōtinētem ve nisse & multa maritimę oræ ac mediterranæ Colonis abstulisse Ionib⁹ & Do rien sib⁹: multaq; rursus perdidisse: eis semibarbarā esse linguā Eustathius te statur q; passim per greciam sparsi merebāt: vel q; a Dorien sibus originē ha-

Miletus. buerint a qbus Halycarnassus ędificata est ab Atheniēsibusq;. Miletus Cariæ nunc ciuitatis ex quo Cares aliquid Atticissare sicuti cōtra Athenienses nōnulli carizare vi dentur. Primos omniū greçorū stipendiis militare docuisse puerbium hoc mōstrat εμ καρι το κημ δυρον ad illos qui comerciū habent aliquod cū hominibus parcis & Auaris. Igitur Miletus vrbs Cariç: vt diximus: mediterranea Ioniç caput Nelei Codri regis Athenien siū filii ędificium Hero doto. Straboni vero Mileti Cretensiū Ducis: vocata quandoq; lelegis q; leleges eā incolerent &

Brāchiade. Pityusa a frequentia pinuū. Locus Mileti apud Branchiadas quem Didyma vocat vbi oraculū

Tēplū Iouis Didymei. Iouis Didymei qd Xerxis vnacū cęteris incēdit Templū postea cōstruxerunt omniū maximum ac subdiale qd propter laxitatē & magnitudinē sine tecto remānsit. Hęc ciuitas bis direpta a Xer xe prius. Deinde ab Alexandro cū eum accipere nollet sicuti Halicarnassus. Milesii colonias va ria in loca miserūt. Nam & nilum. XXX. triremibus nauigātes apud eius ostia murum cōdide runt. Apud item Istri ostia & apud euxinū & Calypso Insula quādoq; Miletus dicta est. Eius de niq; potētię testis illud apud Aristophanē in Pluto prouerbiū παλαι ωθ ησαν αλκι μοι μιλε σιοι idest olim potentes erant Milesii in eos qui ex magna fortuna ceciderūt. Vellera item Milesia laudantur ex quo prouerbium ῥωμα τα μιλησια Fuere hinc Thales Aeschines Timothe⁹ Ci

Halicarnas sus. tharœdus Cadmus prosaicæ orationis inuētor. Halicarnassus toti⁹ Cariç regia a quodā Athe origine ducit q; a Troezene huc migrauit: sedēq; iuxta mare locauit απο του αλλος καιρ αουατο.

Herodotus & Strabo Cognominatã vero Mosopiã & cũ Cilicia cõiũctã & mare ítẽ Pãphyliũ cũ Cilico Plynius. Eorũ vrbes Sida Cumanorũ colonia cũ Palladis tẽplo Aspendus ædificiũ Argiuorũ olim clara. Hic veneri suibus sacrificabãt & q̃ auctor eí⁹ generis Mopsus ex Argis huc pfi- Sida. Aspendus.
ciscens primũ obuiũ sacrificare vouerat: occurrit aũt Sus: vt ait Stephanus. Arrian⁹ autẽ de gestis Alexãdri scribit hãc gentẽ adfectã incõmodo Alexãdri exercitu ei. L. talenta equosq̃ totidẽ quos nutriebãt regi dare ꝓmisisse a qb⁹ deíde fœdera frangẽtib⁹ ꝑ. L. Centũ ab Alexãdro exacta fuisse. CILICES. aũt a Cilice Agenoris filio qui ad inquirẽdã missus europã ad Piraticã se cõuertit tandẽ partis opib⁹ hãc sibi sedẽ cũ sociis delegit. Quapropter Cilices Piratę dicunt primi au- CILICES.
ctoris flagitio ad posteros manãte: eos CN. Põpeí⁹ Trimestrí bello supatos partim relegauit partim supplicio adfecit/ mariaq̃ ꝓpterea liberosq̃ vndiq̃ cõmeat⁹ reddidit Cilicią in formã ꝓuincię redactã rexit qñq̃. M. Tullius nõ sine magno repetẽdę vrbis desiderio vt in eius apparet epi- Cilicia duplex.
stolis. Strabo & ítẽ alíi in Tracheã q̃ ad mare & Issicũ sinũ vsq̃ ꝓtendit/ ac cãpestrẽque cũ Isauria ac lycaonia terminat diuidũt. Cilicię partes Caramãni e turcarũ genere ac familia Annos ꝓpe. CCL. occupauerũt. vnde ab Otomanis eiusdẽ sectę nr̃is tẽporibus pulsi ex eisq̃ Habramus Caramanus ad Pium. ii. Pon. imploratũ auxilia misit. Inter Cilicię vrbes. Tarsus nobilissima ędificiũ Sardanapali. Argiuoꝝ deíde Colonia fuit sedẽ quęrẽtiũ Etymum eí⁹ a Tarso ꝓuenit ídest parte pedis equi Pegasi in eo loco cadẽtis cõfracto vel ατω του τερσεíρ ídest arere. Quod post diluuiũ ibi primũ terra cœperit ꝓpe tauricos mõtes exiccarí. Tarsus eí apud græcos mĩta significat partẽ suppremí pedis iuxta digitos. ordinẽ remigantiũ volucrũ alam Calathum in quo Caseus coagulaꝫ aut condiť: addita vero adspiratiõe audaciã. Cãpũ habet quẽ Home. αλητιον vocat id- Tarsus. Solœ. Soli q̃ & Põpeiopolis.
est erraticũ vbi scribit Bellorophontẽ post q̃ ex equo cecidit claudũ. ac mõte lapsum ꝓcul ab hominib⁹ errasse. Prętera ab amne Cidno abluiť hęc ex Eustathio. Strabo Gymnasiũ ibi fuisse studiũq̃ litterarũ magnopere viguisse tẽpore prędertim suo testatur: fama secũda post Alexãdreã. Tarsi cõplures fuere eloquio insignes q̃ in sophistica facultate claruerũt quos in Onomatologia adnotaui: oĩm tñ obstruxit luminib⁹ vas electiõis Doctorq̃ gentiũ Paulus noster. Líberã esse gẽtem Plynius testať. Soloe vrbs a Solone q leges dedit Athenięnsibus. Cũ exularet a patria hic colonos cõstituit. Cũ vero Atheniẽsiũ língua barbarí paulatim inquinassent Solœcizare dicti sũt eorũ exẽplo qui q corrupte loquerent vt Eustathí⁹. Strabo autẽ dicit Argiuorũ op⁹ esse: & Rhodiorũ q a Lindo venerũt. Scribiť in antiquis voluminib⁹. Solœ ꝓ soli quẽadmodũ & apud Tullium in. III. de natura deorũ reperiť Canephoræ pro Canephori ratiõe diphthongi græcę seruata. Ea & Põpeiopolis appellata q̃ Põpeius deuictos piratas quos venía dignos putauit hic collocauerit: auctor Strabo. Adana vrbs neutri generis hãc incoluere Adanus & Sarus cũ Tarsensibus bellũ gerentes ac potiti in ea regiõe alter Adana Ciuitatẽ. alter Sarũ fluuiũ vicinũ qđ prius Cœranũ vocabať de suis nominibus appellauerũt. Terra ipsa parũ a marí recedit ĩter Sarum & Pyramũ. Sarus enim adeo rapide fluit vt in eũ ꝓiecta ꝓcul in ripã more teli repellat Stephanus. Anchiala Dionysio Anchialea appellata sicut Thessalonica & Thessalonicea Anchialam Sardanapalus simul cũ Tarso vno die ędificauit vbi & sepulchrũ & eius statua cũ epigrãmate adsyriis de quib⁹ in onomatologia dixi: testis Aristobulus Straboni. nõnulli ab Anchiale Iapeti filia ex qua filius Cydnus ortus qui fluuio nomen dedit: auctor Eustathius. Mallus in ora & alto sita monte a Mallo cõditore vt Stephan⁹ ex auctoritate dicit Callimachi. Strabo vero aliter Mopsũ videlicet & Amphilocũ hũc locũ ędificasse sed Eustathi⁹ oraculo admonitos dicit vbi Coruus mallon ídest lanã ore ferret. Sunt & Malli Indorũ populi apud quos Alexander de vita periclitatus est. Amaxia vrbs Tracheę cilicię Straboni Incola Amaxeus Anaxarba Intus sita nunc Cęsar augusta Plynio vnde Dioscorides Medicus & Asclepiades grammaticus qui de fluminib⁹ scripsit. Coricum oppidum portus & specus vnde crocum coricium: Plynio: de hoc postea dicemus. Est & Mons apud Erythrã Ionię Tertiũ paruum Mithridatis oppidũ in Ponto. Pania naale Cilicię circa Campũ Aleiũ est ítẽ spelũca palestinę Stephano Rœzus nauale apud ostia sarí fluminis. Eleusa Insula cilicię quę nũc Sabasta. Mopsus apd Pyramũ fluuiũ. Mopsi ędificiũ Strabo Amaxia. Coricũ. Pania. Rœzus. Elcusa Insula q̃. Sebasta. Mopsus.
ni. Incolę Mopseatę vnde fuit Heraclides Mopseata nobilis grãmatic⁹. In hac vrbe fuerat nobile tẽplũ vestę ab Hadriano ędificatũ. qđ ex lapidis inscriptiõe græca deprendím⁹ nuper effossí ad radices palatii vbi tẽplum vestę Romæ fuerat his verbis a me cõuersis. Impatori Cæs. Diui Hadriani. F. Diui Traiani parthici Nepoti. diui Neruę Pronepoti. T. Hęlio Hadriano Antonino Augusto pon. Max. Tribu. potest. III. Cos. D. D. Seruatori Hadrianę vestę quę apud Mopsum est Cilicię ciuitatẽ líberã & amicã ac sociã Romanoꝝ. S. P. Q. ob diuinã eius iustitiã in Iurib⁹ illi⁹ fir-

Lycioꝝ oppida. xxxvi
Xanthus.
Panara.
Pinara.
Olympus.
Corycus.
Phaselis.
Olbia.
Attalia.
Chelidonię insulę.
Assus.
Sura mãteũ
Lycię.
Drepane.
Chimęra.
Phellus.
antiphellꝰ.
Dedala.
Cragus.
Anticragꝰ
Solymus.
Olympus.
Cataractꝰ flu. Pisidarũ oppida.
Selga.
Segalasum
Petnoliſũ.
Bias.
Cremna.
Pityasum.
Amblada.
Anabura.
Sinda.
Arasum.
Tarbasum.
Termessũ.
Selga potẽtissima.
Teumessus Solymi.
bellorephõ Isandri sepulchrum.
Cabaliẽses.
Balbura.
Bubo.
Oemada.
Cybirenses
Isauria.
Derba.
Pãphylia.

fis poeta: apud Stephanũ pulcherrime his verſib⁹ notat ερθα δ εμαιε μεγασ τρεμυλιοσκαι γη μεθυτα τραυμφηρωτιτι ην πραξι δικην καλεουσιν συμβρο επαρτυρεω ποταμω παραδιμη ερτι της δολοοι παιλεστιμην οσ ξανθοσ δε πτιμαροσ και κρατοσ οσ κρατεων παρασελκιζετα ρουρασ: Lyciã olim. LXX. oppida habuiſſe: Plyni. teſtat tẽpore autẽ ſuo. XXXVI. In hac Straboſex maximas dicit eſſe ciuitates. Xanthum: Patara: Pinaram: Olympum: Mirã: Tion. Ii Cũ iuſti viuerẽt libertate donati a populo Ro. meruerũt viderũtq; euerſos vicinos & Iſauriã & Cilices. Xanthus vrbs & fluuius a Xãtho quodã qui ea incoluit loca: eſt & troię fluuius & ciuitas in Ieſbo. Steph. Patara vrbs & pmontoriũ Lyciã a Caria diuidẽs plurali numero de qua Euſtathius huiuſcemodi narrat hiſtoriã Patarus & Xãthus filii Lapeooís Piraticã primi exercuerũt tãdem finito errore in lycioꝝ terra cõſtitere quorũ alter Xantho alter Patarẽs nomẽ dedit. Aliud etiam etymũ reperit απο της παταρασ φ eſt vẽter vel arca Dicũt enim Arculã quãdã vbi erãt picta Apollinis arma Sagipta arcus & lyra vento in mare lyciũ deportatã Inde in Cherſonneſum delatam vnde & Cherſonneſus ipſa Apollini Sacra & Patara nomen accepere. Sũt & qui a Pataro Apollinis filio velint appellatũ Hinc. S. Nicolaus Pręſul fuiſſe tradit. Pinara ciuitas lycię maxima occubãs Crago mõti a Pinaro Tremyli filio ędificata: vt dixi: in hui⁹ regionis exordio Olympus Mons Corycus oppidũ in ora munitiſſimũ Phaſelis in ora ſita, tri b⁹ porticib⁹ ornata. Straboni. Hic vt ait Pauſanias Tẽplũ Mineruę vbi lãcea Achillis ſeruabat. Deide Olbia vrbs Deide Attalia ad oſtiũ Cataracti fluminis ab Attalo Philadelpho ędificata & in Corycũ vicinã habitationẽ trãſlata: eſt & Attalis in lydia. Chelidonię inſulę tres lycię. Sex ſtad. ſpatio adiacẽtes. Straboni Ptolemęoq;. Eſt & chelonia inſula ĩ mari Rubro & chelonii populi Illyrii. Aſſus vrbs in alto ſita loco de qua inter inſulas dixi. Sura. Manteum lyciæ: Drepane: Chimera: Phellus: Antiphellus mediterranea ſunt oppida Straboni. Montes lycię Dedala: Cragus a Crago filio. Tremelitis matris Pradicę nymphę Polyhiſtori in lycianis apud Stephanũ. Anticragus Solymus Olymp⁹ Flumen vero Cataractus e tauro meridiẽ verſus in mare pãphylicũ labens Pãphyliã a lycia diſterminat Ptolemęo Straboniq;: ADIACENT. ꝓterea Lycię: Cilicięq;: Piſidę: Cabalẽſes: Cybirenſes, Solymi. Iſaurici. Piſidarũ oppida Strabo hęc cõmemorat Selgam: Segalaſum: Petnoliſũ: Biaden: Cremnã: Pirhyaſum: Ambladam: Anaburã: Sindã: Araſum: Tarbaſum: Termeſſum. Ex iis alii ſunt oĩno mõtani. Alii ad mõtiũ Ima deſcẽdũt ex vtraq; parte & in pãphyliã & in Myladẽ Phrygibus Lydis & Caribus finitimi. Horũ potẽtiſſima Selga lacedæmoniorũ ędificiũ Alexandrũ venientẽ ꝓter alios nõ vt ſeruí ſed vt amici ceperũt. vt Strabo etiã dicit. Ex eorũ mõtib⁹ Eurymedon & Ceſtius flumina Pãphyliũ labi pelagus & apud eos Storacẽ paruã arborẽ naſcie cuius ſcobe corroſa a vermiculis fit ſuccinũ eius nois: Pięterea eos iuſte degere argumẽto eſt nomen q̃ græci ασελγεισ addita a improbos ſignificãt vt ait Stephan⁹. Teumeſſus quoq; Piſidea ciuitas: Cybirę imminens & Telmeſſis pmontoriũ prope Anticragũ cũ portu Straboni. Euſtathio autẽ Termeſſum hunc Piſidę vocari Thelmeſſum vero Cariæ Ciuitatẽ deprẽdim⁹ vbi magicæ artis originẽ fuiſſe & Cicero & Plynius ſunt auctores Eſt enim Ariſtophanis Drama τελμισσεισ ex quo duplici. S. Stephanus Telmeſſum ſcribendũ putat. Sed & Termeſſum Piſidię geminũ dicit maiorẽ & minorẽ vocatũ alterũq; alterius coloniã eſſe. Termeſſum etiã Bœotię mõtẽ. Strabo itẽ dicit Telmeſſenſes ſicuti & Cabalẽſes. Solymi putant eſſe a Solymo mõte illis inminẽte: pximũ & Bellorophontis vallũ & Iſandri filii ſepulchrũ qui in bello cecidit cõtra Solymos vnde Homerus ait. δευτερον αυ ολυμοισι μαχεσατο κυδαλιμοισι & de filio Iſandro ſic ait οιωιον αρησατοσ ωλεμοιο μαρνα μενον σολυμοισι κατεκταμεν. Ex quo apparet Solymos alios a lydis feciſſe. Eos Strabo putat Mylios eſſe Mylia eñ vrbs montana quę ab Anguſtiis Termeſſi ad Apameari regionẽ ptinet. Cabaliã eñ & Cabalẽſes populos in mediterraneis lydorum Plynius ponit quorũ tris vrbes dicit Balburam Bubonẽ. Oemadã. Straboni vero Oenoandum. Quarũ cõuentu adiuncto Piſido Telmiſſo Tetrapolim vocari. Cybirã vero & Tabas duo fratres cõdidere Cybira & Marſyas. Hic in loco arduo ſupra petrã ex argumẽto noís ciuitatẽ vocauit. Tabã enim græci Molarẽ dicũt Stephano. At Cybirẽſes Cabalenſem agrũ incoluere vnde Coloni in Ciliciã venere Strabo Cybirenſis adminiſtratio inter maximas totius Aſiæ cenſetur. Quattuor eñ linguis vtebant Piſidarũ. Solymorũ græcorũ & lydorũ. Iſauria regio & ciuitas lycaonibus finitima prope taurũ ſita mõtem latrociniis & ipſa vacans a. P. Seruilio cognomento Iſaurico expugnata. Fuit eius etiam oppidum Derba & Derbẽſes populi. PAMPHILIA. reſtat & Cicilia ex Cherſonneſo Pamphylios ex ſociis Amphylochi & Chalchãtis qui e Troia ſunt ſecuti ex argumẽto noís eſſe. ex iiſq; alibi alios diſperſos & varia gente huc collectos auctores ſunt

res Nicator contulit: prius Reblata dicta est in lib. iiii. regū: quo Sedechias rex captus ad Nabuchodonosorē Babyloniæ regē p ductus: atq; oculis priuat⁹ est. Eam seruos Habrami ædificasse sacra docent volumina. Postremo Iustiniani principis tpe: Theopolis est dicta. Romani eā cū reliqua Syria per. L. Scipionē victo Antiocho recepere: floruitq; sub eoq; Impio annos fere mille. Deinde vnacū Hierosolymis capta a Saracenis: demū post annos centū: sedente vrbano. ii. iterū vnacū ipsis recuperata a principib⁹ Christianis: & Boemūdo tradita. Rursus autē a Saladino triūspatio mensiū expugnata: nec vnq̄ postea recepta. In qua expugnatione nō prereundūm memorabile facin⁹ virginū religiosi cuiusdā cœnobii. Hęsiquidē cum primū vrbē captā conspicerent: miseraq; oīm cæde cōpleri: nec vitæ cuiusq̄ nec pudicicię parci: adhortatione inter se mutua: gladiis ora sibi dehonestarunt: fœdāq; hostibus laniatis vultib⁹: ac manante cruore speciē p̄bētes: libidinē formidatā auerterūt: quāobrem ad vnā oēs salua pudicicia necatæ. Hic prima cathedra principis apostoloq; Christianiq; primū appellati: cū antea discipuli dicerent. Sub Antiocheno patriarcha. xx. puinciæ. xiiii. Metropolitani. Cliii. psules: & in vrbe. ccclxvi. tēpla fuere. Sex vero vrbes sub duob⁹ primatibus: quos catholicos vocabant: habebat. Quorū alter Irinopolitanus. i. Baldacensis: quæ ciuitas quondā Babylon dicta est. Alter vero Ancēsis: qui Persidis primas appellabat. Plures Antiocheas Stephan⁹ cōmemorat. In Lycia ab Antiocho Epiphane ædificatā: in Mesopotamia Mygdoniā appellatā: a barbaris vero Nisibis: in Arabia Semiramidis opus: in Lydia ppe pyramū fluuiū: apud Picriā: quā Aradū Syri vocant: & aliis nōnullis etiam locis Apamea tertia: Tetrapoleos intus ad Orontis sita fluenta: vocata Chersonesus: ob aquarū circunfusionē: & Pella ab Alexandro cognoīata: ex patriæ noīe: q̄ hic milites Macedonū cōuenirent: & equi alerent. Tenuit eā Tryphon cui cognomentū Diodoro: natus Cosianis castello Apamiensium: educat⁹ Apameę: & regi cōmendatus. Cepit etiam Cęcili⁹ Bassus exul eum duab⁹ legionib⁹: duosq; exercit⁹ romanos sustinuit. Tandē cōditionib⁹ quas voluit: trāsegit: Strabo: Laodicea quarta Tetrapoleos: pri⁹ Leuca: & longe antea Rhamata ab Hebręis vocata: vt Philo testat. Ex matre deinde Seleuci Nicatoris noīe mutato; a barbaris postremo Lyche appellata terra est: ac fructuū omniū: rum vini feracissima: qd abunde Alexādrinis suppeditat. Eam non paruo incommodo adfecit Dolobella in eam cōfugiens: & expugnatus vnacū ciuitate atq; interfect⁹ a Cassio: vltima sane a nostris in Hierisolymitana expeditione capta: Tancredus princeps Antiochenus eam die quo Apameā subegit. Alia est in Lydia: tertia in Lycaonia: quarta in Media. Daphne vrbs amœna ppe Antiochiam religione sacra: vbi fons & lucus: templumq; Dianę & Apollini. Quorum festum mos Antiochensibus huc conuenientibus celebrare: vt ait Strabo. Casius mons Seleucidem a Tripolitana regione diuidit: iuxta mare situs nomē regioni Cassiotidi dedit. Alter in Aegypto. In hoc textæ nobiles: & arte laboratæ vestes: quæ Casianę dicuntur Eustathio. Reges nunc Syriæ psequar. Quos Appianus in Syriaco: in hāc sententiam commemorat. Primus Syriæ rex post Alexandrum Seleucus Antiochi e ducibus Philippi Macedonis: & Laodices filius cognomento Nicanor: eo q; corpore ingenti ac robusto fuerit: taurumq; siluestrem in Alexandri sacrificio olim elapsum vinculis: sese opponens: vtraq; manu tenuerit: quod in statuis conspicitur: quibus cornua desuper adiecta sunt. Vrbes autē cōdidit Antiochias. XVI. in memoriam patris. In honorem vero matris quīq; Laodiceas. Nouem suo nomine Seleucias. Quattuor suis vxoribus dicauit. Tris Apameas: & Stratoniceam vnam. Quarum ætate nostra: illustriores adhuc extant. Seleucia quæ in maris littore sita est: & quæ supra Tigrim fluuium. Laodicea vero in Phœnicia. Sub Libano monte Antiochea. Syriæ quoq; Apamea. Huius item meminit & Trogus lib. XVI. Multa feliciter bella gessit: Babylonem cepit: Bactrianos expugnauit: ad Indiam vsq; penetrauit. Quæ post Alexandri mortem: veluti iugo seruitutis excusso: præfectos eius occiderat. Compositis in oriente rebus: cum Lysimacho congressus: eum prœlio vicit: atq; occidit. Læt⁹ itaq; tali victoria: cum se pręsertim solum de Alexandri exercitu victoris victorem remansisse conspiceret: nescius fati: post menses septem: & ipse a Ptolemęo: cuius fororem Lysimachus in matrimonio habuerat: per insidias circunuentus: occiditur. Anno ætatis. LXVIII. Regnumq; Macedoniæ quod Lysimacho eripuerat: cum vita pariter amisit. Hęc ille. Huic antiochus filius cognomēto Soter: teste Appiano in eodē libro: successit. Is Stratonicē nouercā adamatā: idulgētia patris obtinuit: vt auctor Valeri⁹: Gallos ex Europa in Asiā transgressos expulit. Antiochū filiū cognomēto Deū: regni hęredē reliqt. Huncigit vxor Laodice veneno: ob inductā alterā Berenicen Ptolemęi sororem:

Antiochea qñ capta

Nisibis.

Apamea q̄ & Pella.

Laodicea q̄ Ramatha.

Daphne

Casi⁹ mons Casiotis regio.

Casianę vestes.

Reges Syrię.

Seleuc⁹ Nicanor.

Antiochus Soter.

Antiochus Deus.

Castabala. Aphrodysias q̃ zapyr⁹ Issus. Sin⁹ Issicus Coracesiũ. Holmus. Seleucea. Olympus. Amanus. Cilicię pœte. Inscriptio. Anto Pii. Sarpedon promon. Zephyriũ promõ. Pyramus. Cydnus. HISTOria recens.

miter ab initio cõseruatis. Pręterea Castabala Aphrodiseas Zapyrus appellata Stephano Altera inter lydiam & Cariã & in Aphrica ꝓpe Cyrenẽ: in Scythia in Cypro Aethiopia in Hispania: sunt & Insulę duę apud Alexãdrũ/Aphrodisię vocatę. Issus qui & sinui nomẽ dedit: idẽ & Alexãdria dicta Plynio vbi Dareus superatus ab Alexãdro fuit. Coracesiũ Holmus Seleucea. Montes Olympus Arman⁹ Tauri pars ciliciã a Syria disterminãs: dicũt huc Orestẽ cũ Iphigeania Dianę simulachro veniẽtem a furore desiisse. Nã Amanis apd̃ gręcos sine insania dicit̃. Sũt & apd̃ Arabes populi Amanitę vocati Iosepo: apd̃ hũc vero portę sunt Cilicię claustra q̃dã ad Syros aliasq; barbaras natiões arcẽdas: hũc primus trãsgressus Seleucus pater magni Antiochi & Ipse quoq; Antiochus intra hũc se ex fœdere cõtinere iussus est a Senatu. Promõtoria Sarpedon Zephyriũ prope Calicadni fluuii ostia per quẽ Seleucia adit̃. Flumina Pyramus & Cydnus ex Tauro in mare ꝓfluunt Pamphyliũ Pyramus & Cianus & Pinar⁹ dicit̃ de quo vaticinũ huiusmodi antiquũ Apollinis fert̃ εσσεται εσσομενοισ οτι πυραμοσ ευρωτιμη ισ ηι ονα προχεται ιερην εισ κυπρον εικηται Cydnus Plynio recipit amnes. LX. Torrẽtes amplius Centũ. Hũc frigiditatis nimię infamauit Alexãdri quondã morbus inde cõtractus. ABSOLVTO Chersonneso. breuiter quæ nr̃a hic ętate gesta sunt attingã. Hęc loca a Caramanis occupata fuisse deinde ab Otomãnis supra cõmemorauimu⁹. Veneti Igitur Anno. MCCCCLXXII. inito cũ Cassano Persię rege fœdere littora cilicię classe infestarũt. & vt ex litteris quas ad Antoniũ donatũ oratorẽ apud Sixtum Pon. miserũt apparet: cepere oppida q̃dã interquę Sechir. appellatũ & Coricũ antiquũ & munitissimũ quæ Caramanis ac Casano restituere. Testabant̃ quoq; Casanũ cum maximis copiis Euphratẽ trãsmisisse/venisseq; in Cappadociã per eã partẽ quę patet a Syria. Cepisseq; simul & diripuisse Cęsareã atq; Sebastiam maximas vrbes quarũ altera Caramani erat: abestq; a Corico iter quinq; dierum. Indeq; ire cõstituisse ad Iconium inde cõtra Otomanũ. castellum autem Bir q̃d est in Syria cum aliquãdiu obsedisset fretus sultani auxiliis tandẽ pugna commissa Otomanus fugatur tãtoq; in hac terrore repellitur vt Euphratis ponte impetum non sustinẽdo dirupto bona pars fugientium submergeretur: Hæc summa epistolę.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum. Lib. XI.

SYRIA.

SYRIA LATA QVIDEM REGIO ET QVAE NVmerosos continet populos diuersis appellata nominibus vt plane docẽt Herodotus Ptolemęus Strabo. Nã & Cõmagena est & Phœnicia & Seleucis Syria & Cœlosyria & Leucosyria & Palestina. Plyni⁹ vero addit & Mesopotamiã & Babyloniam nomine Syrię cõtineri. Dionysi⁹ poeta Syriã vocari dicit circa libanũ & casiũ montes vsq; sinopẽ: inde postea Assyriam incipere Eratosthenes Syros ait appellari απο του συρειν ꝙ in iis regiõibus maria sint tumida in continentẽq; limũ trahant fructibus admodũ vtilẽ. Plutarchus in paralellis Syriam vocari dicit a Syro Apollinis & Sinopes filio. Terminat̃ em̃ Amano mõte a septẽtrione ab Austro fęlici Arabia: ab occidẽte Aegypto pelago. ab oriẽte Euphrate. Igitur post Amanũ & Ciliciã Comagena est. Cui⁹ caput Samosata: Straboni Seleucis Tetrapolim cõtinet. Quę q̃ttuor clarissimis cõstat ciuitatib⁹ ĩ totidẽ antiqtus Satrapias diuisis Antiocheã Seleuceã Apameã et Laodiceã quas oĩs cõdidit Seleuc⁹. Nicator prim⁹ e Seleuciorũ familia vir maxim⁹ qua ꝓpter ĩ mõte Casio ei vt hęroi solẽnia celebrãt: Primã ac maximã pr̃i ędificauit: Secũdã atq; fortissimã sibi. Tertiã vxori: Laodiceã vero mr̃i vt idẽ scribit auctor Ex iis Seleucea sita est in ora ad Orõtis ostia cui mons adiacet Pieria Ptolemęo Strabõiq; appellat⁹. Polybio vero Coryphasius Orõtes eĩ fluui⁹ Typhon prius ẽ appellat⁹ ob Typhonẽ apud eũ fulminatũ vt scribit̃ de Arimis in Iliade: deĩde mutato noĩe ab illo q in eo pontẽ fecit Orontes est appellatus. Ex libano em̃ oriens ꝑ agrũ Apamiẽsem ꝓpe Antiocheã & Daphnẽ in mare seleucię ꝓximũ defertur hęc Strabo. Polybius Insalubres eã aquas humanis corporibus & accolis dicit habere. Antiochea. XII. mil. pas. a mari recedit mõtibus clausa portũ habet ad Orõtis ostia qui Sancti Simeonis hodie appellat̃. Hęc Syrię totius Metrapolis erat Regiaq; Seleucidarũ in quã omnis vi-

Comagena Samosata. Seleucis tetrapolis. Sleucea. Orõtes flu. Antiochea

quã fert libertate donatã a Romanis fuisse: Hanc Hebręi Sur appellat. Balduin⁹ rex prim⁹ Hie
rosolymitanus vt eã facili⁹ obsideret: oppidũ in eodẽ littore a Tyro quinq; pas. Mil. distãs extru
xit: quod hodie Sandaliũ appellãt: tãdẽ post obsidionẽ quadrimestrẽ: re infecta discessit. Dũ ve-
ro secund⁹ rex Balduin⁹ de Burgo capt⁹ apd Saracenos esset: patriarcha Hierosolymitan⁹ cũ
aliis pſulibus: & comite Tripolitano: ac duce Venetoꝝ: cũ. XL. triremibus eã terra mariq; op- Sidon.
pugnantes: quinto tandẽ mense in deditionẽ acceperũt: anno. M. CXXIIII. Sidon & Tyr⁹ vtra
sit Metropolis Phœnicię ambigit: vtraq; colonias per diuersas orbis partes misit: De Sidone fre
quẽs apud veteres mentio. Sidonios Homer⁹ αποτολυτεμμουσ appellat: Tyri nũq; meminit.
Aradus Tetrapoleos ciuitas in insula iuxta litt⁹. Cuius prima Straboni cãpũ habet: qui Macra Aradus
appellat. in quo Posidoni⁹ scribit visum esse serpentẽ mortuũ iugeri longitudine: crassitudine
tanta:: vt hoiem equo insidentẽ hiatu reciperet: exuuiarũ squamã quolibet clypeo maiorẽ ha-
beret. Apud Aradũ princeps apostoloꝝ matrẽ. S. Clementis mendicantẽ offendit: Christianã-
q; fecit ac restituit. Sic em in Odœporino Clemẽtis scriptũ inuenim⁹: in quo etiã de duab⁹ colũ
nis vitreis in eodẽ loco miro ope ac sumptu erectis mẽtio fit. Antaradũ ciuitas ante Aradũ sita: Antaradũ.
hodie Tortosa dicit: in qua sacellũ diuę Genitrici: prim⁹ olim excitauit princeps apostoloꝝ: ex
ære Christianoꝝ collato: in quo primũ sacrificasse dicit. Hanc vrbem Pictauẽsis & Blesensis co-
mites Gallici principes post receptas Hierosolymas sepulcrũ dominicũ adeuntes: ex itinere ce
perunt: ac comiti Tripolitano regendã tradiderũt. Tripolis est etiã ciuitas in regione & ora Tri Tripol⁹ vrbs
politana: vna e quattuor princip atib⁹ eo tpe Christianoꝝ. Hãc post captas Hierosolymas Rai
mundus princeps Tolosan⁹ diu obsedit: castellũq; e regione quod peregrinoꝝ hodie vocat: eo
q; a peregrinis sit ædificatũ: ad cõmodiorẽ vrbis expugnationẽ extruxit. Quo morte puento: fi-
lius ei⁹ Bertrandus obsidionẽ cõtinuando: ciuib⁹ eam tradentib⁹ recepit: Balduino regi Hiero
solymitano: qui eũ bello iuuerat: tributũ dare pollicit⁹. Marath⁹ antiqua Phœnicũ ciuitas in Marathus.
ora Straboni: quã Aradii possident: huic pxima Orthosias: & fluui⁹ Eleutherius: quem pleriq; Orthosias.
terminũ Phœnicię & Curuę Syriæ putant. Hic oriens e Libano in septẽtrionẽ prius tẽdẽs: dein Eleuther⁹
flexus in occidentẽ: in mare pfluit: in eadẽ ora Balania: Gabala: quæ hodie Gibel dicta est: Ply- Balania
nius pmontoriũ esse dicit. Posidiũ: Sycaminũ: Sarepta quoq; antiqua vrbs ppe Sidonem: vbi Gabala
Helias adlocut⁹ est viduã ligna colligentẽ: in cui⁹ facti monumentũ apud portã ciuitatis Chri Posidium
stiani sacellũ extruxerunt: hui⁹ etiam vrbis meminit Plynius. Vina quoq; Sidonius poeta com Sycaminũ.
mendat iis versib⁹. Vina mihi nõ sint Gazetica Chia Phalerna: Queq; Sareptena palmite mis- Sarepta.
sa bibas. Biblus in eadẽ ora nunc Gibeleth: hic vt tradit Strabo. Cyniræ regia: quem magn⁹ Põ Biblus
peius capite percussit. Templũ itẽ Adonidis: ppeq; Adonis fluui⁹ erat: Cui⁹ Etymi rationem Adonis flu.
Eustathius dicit: vel q; in ea libri regionis ei⁹ incorrupti statuerent: vel q; Isis ex Aegypto pere-
grinata in eo loco Osyrim fleret: in capite biblinã. i. papyraceã coronã ex Aegyptio biblo gest an
do. Stephan⁹ hanc esse antiquissimã ciuitatẽ dicit: iaminde a Saturno conditã. Comes postea
Tripolitanus Bertradus cum triremibus Genuẽsiũ auxiliarib⁹. LXX. sibi & sociis subiugauit.
Hui⁹ vrbis in sacris libris mentio frequens. Ezechiel. Senes Biblii ppauerunt ligna & lapides:
ędificationẽ domus dñi. Berytus Ptolemęo: Barutus Straboni: vrbs antiqua: quæ a Triphone Berytus.
tyranno & dominata: & diruta est: recepta deinde & instaurata a Romanis: cõstitutis ibi a. M
Agrippa legionib⁹ vt Strabo. Eustath. vero portũ habere dicit: Etymi rationẽ simul adsignat:
q; Berum ex auctoritate Helladii lingua Phœnicũ robur significat: quasi vrbs in loco inexpu- Botrys.
gnabili ac robusto sita. Botrys: incola Botryęus Pausanię: hodie Boteron appellat. Simina neu Palębiblus.
tri generis Ptolemęo: Stephano autem Syminũ: vrbs in ora Phœnicię. Palębiblus inter Libanũ Epiphania.
mõtem: & Eleutherium amnẽ. Epiphania ppe Raphneas citra Orontis ripam vocat Arsicera
ta: hoc est Arcesi ædificium. Hinc fuit Euphrates Stoicus: secunda Ciliciæ: tertia apud Tigri- Palmyra.
dem amnem Stephano. Palmyra Syriæ toti⁹ arx in mediterranea: & regio Palmyrena olim cau Hadriapol.
sa discordiæ inter duo Impia: Romanoꝝ & Parthorum vt Plynius. Stephan⁹ eam dicit ab Ha Stellenda
driano principe restitutã: & Hadrianopolim appellatã: ppius infra Palmyræ solitudines. Stel Facies dei p
lendena regio est: dictaq; iam Hierapolis: & Borœa: & Chalcis Plynio. Ad mare vero pmonto montoriũ.
rium Facies dei. Ptolemais colonia Claudii Cæsaris prius Aee vocata Plynio: ab Herculis me- Ptolemais.
dicina: qui ab Hydra percussus: ex oraculo habuit: vt ex herba in eo loco inuenta: quę hydræ si
milis esset: sibi mederet vt ait Stephan⁹. Hanc Balduinus prim⁹ rex Hieroso. Genuensiũ ac Ve
netoꝝ auxilio triremiũ: bello trimestri expugnauit. Anno. M. C.

necauit. Eius item tpe Parthi veluti pturbati iam Seleucidaꝝ regno deficere cœperũt. Ex hoc
Seleucꝰ Calinicus geniti Seleucus cognomento Callinicꝰ: & Antiochus. Seleucus natu maior Syrię regno pfuit:
nouercã Berenicẽ cũ paruo filio ĩ oppidũ Daphnes fugauit. Quare Ptolemęus ad vlciscendam
sororẽ cũ exercitu pfectus: post aliquot illata damna: pacẽ cũ eo statuit. Antiochus vero minor
frater: qui apud Antiochiã regnabat: exercitũ: quẽ in fratris auxiliũ adduxerat: cõtra eũ p pro-
ditionẽ cõuertit: ex quo breui tpe pœnas dedit: expugnatus paulo post ab Eumene Bithyniæ
re ge: coactusq; ad Ptolemęũ cõfugere: ĩnimico se potius q̃ fratri credens. Ptolemæus vero eum
in custodiã cõiecit: vnde furtim elapsus: a latronib⁹ fugiendo interficit. Seleucus autẽ iisdẽ fe-
Antiochus magnus. re diebus: ex equo lapsus excessit: duos relinquens natos: quoꝝ Antiochus interfecto fratre: Im
periũ adripuit. Hic ergo ex argumento rerũ gestarũ: magnꝰ appellatus. Babyloniã: Aegyptũ:
Iudæã: aliasq; vrbes patrio adiecit impio: postremo Græciã tentauit: in eam cũ. LX. mil. ingres-
sus Aetholis ei fauentib⁹ contra Romanos: q; Philippũ in Macedonia dimisissent. Iratis igitur
Græcis auxilium petentibus. M. Attilius Glabrio Cons. cũ exercitu venit: qui eũ (q̃q̃ ab initio
rebus feliciter gestis: paulatim in luxũ ob amorẽ pstrtim virginis Calchidẽsis plapsum) demũ
signis collatis apud Thermopylas clade adfectũ: occisis. XL. mil. cõpulit in Asiam remigrare.
Iterũ ab Aemylio Regillo nauali prœlio victus: Apameã confugit cum vxore & filia: vbi Seleu
cus filius erat. Postremo aduentantib⁹ Scipionib⁹ contra eum: rex legatos de pace: simulq; filiũ
Scipionis captũ: dono ei misit. Scipio ob priuatã causam nihil remissius cum eo agẽs: datis cõ
ditionib⁹ & non acceptis: eum apud Syrophilũ mõtẽ cõmisso prœlio superauit: atq; iisdẽ quas
Seleucus pri⁹ offerebat legib⁹: vltra Taurũ montẽ relegat: qui tandẽ a sodalib⁹: quos in conuiuio pulsa-
uerat: occidit. relictis Seleuco: Philometore: & Antiocho: qui obses a patre Romanis est datus.
Seleucus igit regnauit annis. XI. qñ Ptolemęꝰ Epiphanes in ægypto. Ad hũc Simon ppositꝰ tẽ
pli cum muneribꝰ venit: vt sibi pricipatũ vendicaret: & indicãs multã esse gazã in ęrario: Aelio
Antiochus obses dorus ad hanc surripiendã missus: dimissis ostentis: trepidꝰ refugit: de quibꝰ latiꝰ in Macab. ii.
Hoc extincto: Antiochus frater obses: a Romanis ad regnũ dimittit: cui filiꝰ Antiochꝰ Epipha
Antiochus illustris nes: siue illustris successit: qui Ptolemęo Philometori tunc a patre relicto: & Ro. cõmendato: bel
lũ intulit. A Popilio igit legato admonitꝰ: ac resp̃sũ differẽs: virgula circũseptus: statim mã
data se facturũ est pollicitꝰ: Demetriũq; Seleuci fratris filiũ obsidẽ dedit. Is post auũ Antiochũ
magnũ: suoꝝ ignauia collapsum restituit regnũ. Hierosolymã cepit sub Onia optimo sacerdo-
te: cuiꝰ frater Iason patrię pditor: summꝰ sacerdos ab eo factus: vt regi placeret: oĩa polluit: le
ges paternas irritãdo: missus ab eo Menelaus Simonis supradicti frater cũ tributo & donis: oĩa
in suã gratiã cõuertit: quapropter reuertẽs: expulso Iasone: sacerdotiũ vsurpauit: pro qb⁹ ma-
Antiochus Eupator lis: vltore deo: Antiochꝰ tabe longa cõsumptꝰ: miserę periit: relicto Antiocho Eupatore filio:
Demetrius obses. cũ Lysia tutore: qui in sectationẽ paternã: in Iudæos cõtinuauit: ambos vero Demetrius q Ro-
mę obses erat: clam fugiẽs: sumpto exercitu: interfecit. Et hic Iudęis ĩimicꝰ: cũ crudeliter im-
Alexander peraret: ab Alexandro: qui erat de stirpe regia. adiuuantib⁹ Syris bello superatꝰ ac interfectꝰ est
Demetrius cum regnasset annis. XII. Huiꝰ item Demetriꝰ filius patrẽ bello est vltus: auxilio Ptolemęi Phi
lometoris: cuiꝰ filiã Cleopatrã priꝰ Alexãdro pactã: deinde ob ĩimicitiã negatã duxit: quapro
pter cũ ille ad regẽ Arabũ Zabdielẽ cõfugeret: ab eodẽ pditꝰ: capite absciss̃o: ac ad Demetrium
missso: hunc & Antiochꝰ Alexandri filiꝰ: postea est armis ĩsectatꝰ. Res ad Antiochũ cognomẽ
to Eusebiũ postremo deducta: qa Põpeio regno deiectꝰ: Seleucidis finẽ ĩposuit: a quo ad primũ
Seleucũ interceſſere anni fere. CC. Phœnices in eodẽ littore sequunt: q multaꝝ atq; variarũ
Antiochus Eusebius. artiũ magistri phibent: vel Homero teste Arithmeticę inuẽtores: & nauticę: & mercaturæ: &
Phœnicia. lrarũ. Cadmꝰ em̃ ex eis in græciã eas attulit: Palmã itẽ arborẽ i de esse adductã Callisteni placet:
Cadmus Aristoteli minime: sed ex Phœniceo vna insularũ Aeolidaꝝ. In Phœnicia tripolis vrbs est: & re-
Tripolis gio tribꝰ clarissima ciuitatibꝰ: Tyro: Sidone: & Arado. Duas primas a Phœnicibꝰ originem ha-
Sidon. buisse Trogꝰ lib. xviii. testat: q terrę motu vexati: relicto patrio solo: in pximo littore Sidonẽ ędi
ficauerũt: a pisciũ multitudie: quo vocabulo Phœnices piscẽ vocãt. Multis post ãnis deide ex-
Tyrus pugnata: Tyrũ vrbẽ vicinã ãte bellũ troianũ cõdiderũt: vbi serui dños interfecerũt: pter vnum
Stratonẽ: cui seruꝰ misericordia pepcit. Igit cũ inter eos cõueniret: vt is rex esset q primꝰ oriẽtẽ
solẽ vidisset: reliqs oibꝰ in oriẽtẽ cõuersis: Stratonem occidẽtẽ respiciens: primꝰ solis radios vidit.
Hęc Trogꝰ. Ply. scribit Tyrũ insulã quõdã fuisse a mari diuisã passibꝰ. lxx. Deide Alexãdri Ma
cedõis oppugnãtis opibꝰ cõtinẽs facta est sil & diruta: cũ eũ nõ reciperet: parẽs quõdã Vticę Le
ptis Carthaginis Gaderę: Has oĩs eius esse colonias Strabo dicit. Tyrum ob decus purpuræ

Syri colunt: quã Dercion vocãt ore virgineo: reliqua piſcẽ: cui⁹ filia Semiramis a colũbis educata ferũt: quamobrẽ ſacrã hanc illis eſſe auẽ. Quod Tibull⁹ poeta illo carmine demõſtrat. Alba paleſtino ſancta colũba Syro. Hęc vrbs vna e quinq; Philiſtinis: quę captę a Dauid in littore fuere. & vltima fere a rege Hieroſolymitano in prima expeditione recepta cũ eſſet: vna oĩm munitiſſima: & loci natura: & operib⁹: tandẽ & ipſa deditionẽ fecit. Hinc genus cepę Aſcaloniciũ appellatũ: fuere & doctiſſimi viri: inter quos Antiochus: Soſus: Cygnus: Dorotheus hiſtoricus. Artemidorus q Bithynica ſcripſit. Azotus inter Aſcalonẽ & Ioppẽ: quã vt ait Steph. condidit quidã e mari rubro ꝓfugus ex noïe vxoris ſuæ Azes Azotũ: & capellã interpretant: ꝓducit me dia: Hęc eſt & vna e quinq; Philiſtinoꝝ quondã clariſſima: nũc paruus vic⁹ eſt: & Azot⁹ Achaię Gaza ité vna e quinq; Philiſtinoꝝ: quã rex III. Balduin⁹ diruta m mœnib⁹ reſtituit: ac templariis reſtituendã tradidit. Diſtat autẽ parũ a mari: ac Hieroſolymis: ꝓpe Berſanã. Stephan⁹ eam Azam a Syris vocari dicit: ab Azono Herculis filio: dicũt nonnulli a Ioue conditã: & Gazã quã Perſę Theſaurũ dicunt in ea cõſtituiſſe: vocata ab eodẽ Io. q in eo loco in vaccã ſit mutata: inſuper & Minoia: q a Minoe ſit quãdoq; poſſeſſa. Hinc Cretei Iouis templũ apud eos. Gazi quoq; Indoꝝ ſunt populi. Anthedon vna ex quinq; Philiſtinis in colle ſita: nunc Geth appellat: ſemidiruta: ex ei⁹ lapidib⁹ Fulco. III. rex Hieroſolymitanus arcẽ excitauit in eodẽ loco: quã Hibelim vocant: tradiditq; cuidã ex ſuis nobili Ballione: cui⁹ ſucceſſores hodie de Hibelim vocant: vt haberent noſtri quo Aſcalonẽ e regione oppugnarẽt. Antipatris vrbs ab Herode in honorẽ patris Antipatris ædificata: a noſtris in prima expeditione: poſt Hieroſolymas capta. Raphace inter Paleſtinos Plynio: quę ab Hebræis Rama. Iudæa verſus mediterraneã continẽt in regione Paleſtinę. Cõtinet autẽ Galileã: Samariã: ac regionẽ trans Iordanẽ. Ex parte boreali Galilea eſt. Quam Ioſepus in inferiorẽ & ſuperiorẽ diuidit: Iudæq; latitudo ex Iordane fluuio vſq; ad Ioppen eſt. Lõgitudo vero a monte Libano vſq; ad lacũ Tiberiadem. In medio fere ſpatio Hieroſolyma eſt. Diuidit autẽ in Toparchias decẽ Plynio. In Hiericũtẽ: Hemaum: Lyddã: Ioppicã: Acrabathenã: Zophanticam. Thamithicã: Bethleem: Tephenen: & Norinen. Ioſepus autẽ. XI. nominat: videlicet ipſum caput Hieroſolymã: Tepham: Acranaten: Thamnã: Lyddã: Hemaum: Pellã: Idumeã: Eugadã: Herodiũ: Hiericuntẽ. Poſt quas Iamnã: & Ioppen dicit finitimis præſe. Pręter eas Gamaliticã & Bathaneã. Iotapata ciuitas Galileæ: quã Veſpaſianus magna obſidione expugnauit: deleuitq;. Cui præerat Ioſepus hiſtoric⁹ inter captiuos duct⁹. Bethleem Plynio cõmemorat & Ioſepo clarũ: ob incunabula ſeruatoris noſtri: quamobrẽ a Balduino. II. rege ex auctoritate Paſcalis Pon. prę ſule ornata eſt: quũ antea in ea cœnobiũ tm canonicoꝝ regulariũ vigeret. Supra vero ingreſſu Galileæ occidentẽ verſus: oppidulũ Nazaret Hebręis vocatũ: ab antiquis non mihi exploratũ: hinc breuis ad vrbẽ Hieroſolymã via. In medio ſane itinere ſõs eſt: vbi reges exercit⁹ recenſere cõſueuerunt: propter aquæ & pabuli copiam. Hæc ob dñi noſtri originẽ: metropolitico prę ſule decorata eſt. Hebron paruus ꝓpe Hieroſolymã vicus: olim Arbe dicebat: in qua Adami & Noei: triũ quoq; patriarcharũ: ac Sarræ: & Rebeccæ ſepulcra in ſpelunca duplici eſſe affirmant. Ob venerandã igit ſacræ vetuſtatis memoriã: & ipſa præſule a noſtris ornata eſt: quum prioratus antea cononicoꝝ regulariũ tm fuiſſet. Hanc Ioſepus Chelonis monumẽtum vocat: antiquioremq; eſſe dicit vel Aegyptia Memphi. Abrahamiq; hic ſedẽ primũ fuiſſe: poſtq; e Meſopotamia diſceſſerit. Pręterea hic ꝓpe ad ſtad. ſex: Arborẽ Therebinthum eſſe: quã memorant ab initio creati mundi adhuc extare. Hiericus oppidũ & campus: vt Strabo ſcribit: modo Theatri montib⁹ circundat⁹ ſtad. C. tot⁹ irriguus: coloniſq; frequens: vbi palmetũ: & Balſami viridariũ: qd hic ſolum naſcit Straboni: Plynioq;. Sodoma metropolis. xiii. vrbiũ igni & terrę motu abſumptaꝝ Straboni: q loc⁹ is bitumine & ſulphure ſubterraneo cauernis abũdet. Polyhiſtor vero de his ſic refert. Longe ab Hieroſolyma receſſus triſtiſſim⁹ pandit: quem de cœlo tactum teſtatur. Humus nigra: & in cinerem ſoluta. Duo ibi oppida: Sodoma: & Gomorra: apud quę pomum quod gignitur habeat licet ſpeciem maturitatis: mandi non poteſt. Ioſep⁹ ob eorum impietatem periiſſe dicit. At ſacri libri hęc loca ob incolarum libidinem in mares: vltore deo extemplo flagraſſe teſtant. Eſſeni tenent interiora Iudæ: quæ ad occidẽtem ſpectant. Hi prędit i memorabili diſciplina: a morib⁹ gentiũ reliquarum procul abſunt. Oĩs primum veneris expertes: quippe qui remoti a fœminis degunt: pecuniã ſpernunt: palmis victitant. Ex æquo iudicis conuenarum turba renaſcitur: tam fœcunda illis aliorum vitæ pœnitentia eſt: nemo admittitur vel leuis culpę ſibi conſcius: in hanc Polyhiſtor Plyniuſq; ſentẽtiã. Ioſepus eadẽ fere refert: Eoſq; inter tria philoſophoꝝ Iudæorum genera probatiores eſſe dicit:

Dea Dercería

Azotus.

Gaza.

Anthedon

Ballion⁹ prĩceps anthedonis.

Antipatris

Raphace.

Iudæa

Toparchię X.

Iotapata.

Bethleem.

Nazareth.

Hebron olĩ Arbe.

Hieric⁹.

Balſami viridarium.

Sodoma

Eſſenoꝝ ſecta.

Cœlosyria Palęstina.

Chrysoroas Decapolita naregio

Damascus. Philadel. Raphana Scytopolis

Gadara Gamala.

Dium Hippus Pella. Gesara Ioppe.

Gaba. Gabanopol' Abila. Aphila Arca Iturea & Traconitis Arabes Traconitę Paneas Cęsarea Paneæ Bersabee q̄ Bersana

Cæsarea palęstinę. Flauia colonī

Idumei Philistinorū oppida Ascalon.

Equitur Curua Syriæ: quam Greci Cœlosyriam vocāt: q̄ inter duos montes claudaſ: Libanū & Antilibanū: inter quos Chrysoroas labiſ amnis: lateq; in hac Palęstina cōprendiſ: in his Decapolitana regio eſt: decem cōtinens vrbes Quę ſunt eæ Plynio: Damaſcus: Philadelphea: Raphana. Scytopolis: Gadara: Hippodron: Pella: Galaſa: Gamala. Has ſeptem Tetrarchię regnoq; inſtar cingūt. Traconitis: Paneas: Abila: Arca: Ampeloeſſa: Gabe: Iturea. Damaſcus maxima vrbs a filio Mercurii homonyma: q̄ ex Arcadia colonos huc traduxit. Stephanus. Philadelphea Trans Iordanem eſt: prius Ammana vocata: vt idē eſt auctor: mutatū deinde nomē a Ptolemęo Philadelpho. Raphana inter Orontē & Eutherū fluuios. Scytopolis priꝰ Niſa a Baccho in honorē ſuę nutricis ſibi defunctę: cōdita: eoq; Scythis deductis: auctor Plyn. Hanc ciuitatē teſte Ioſepo de bello: dū Florus ꝓcurator expugnaret: memorabile facinus cuiuſdā Simonis Sauli filii narraſ: qui capta vrbe: vtrūq; parentē primo: deide filios & vxorē: poſtremo ſeipſum interfecit. Gadara: q̄ & Antiochea: & Seleucea vocata eſt Plynio. Ioſepus itē ſcribit hoc oppidū a Iudęis dirutū Pompeiū reſtituiſſe Demetrii Gadarēſis liberti ſui gratia Gandara vero vicꝰ Macedoniæ: Gadera inſula Hiſpaniæ: Gamala vrbs curuę Syrię Straboni: & Ptole. Ioſepus de bello eā hoc modo deſcribit. Iugū ex alto monte deductū: mediā ceruicē etigit: & vbi ſupeminet: in lōgitudinē tendiſ tātū cōtra dedi veni: q̄tū a tergo eſt: vt cameli ſimilitudinē ꝓferat: vnde etiā nomē accepit. Dium curuę Syriæ Alexandri magni opus: hāc vrbē patrū ſalubres habere aquas: antiquū monſtrat epigramma. μαμα τοΔιηνου κΛυκερον ϖοτον αιτο Δεπτηϲ πανϲη μεν Διψιϲ ευθΥΔε και βιοτου. Hippus Paleſtinę Ptolemęo. Hippodion Plynio Hippeon Ioſepo appellata. i. ciuitas eq̄tū: qui huc ab Herode rege in coloniā miſſi ſunt. Pella ab Alexādro dicta priꝰ Buthis. Amatha: Geraſa Paleſtinę Ioſepo neutri gn̄is: hanc Plyniꝰ Galaſa vocat: vnā decapoleos. Galada Arabię pars itē Ioſepo. Ioppe in ora Curuę Syrię in mōte ſita: cū portu quo applicaſ cū itur ad domīnicū ſepulcrū: nunc Zappho a barbaris appellaſ: hic Strabo dicit Andromaden mōſtro marino fuiſſe expoſitā: & a Perſeo liberatā. Stephanꝰ dicit appellari ab Aeoli filia Cephei vxore: quę vrbē ędificauit. Gaba vrbs Galileę. Ioſepꝰ in. v. antiquitatis: itē in. vi. Gabanopolim ꝓpe ponit. Gabā inter tetrarchias Plynius deſcribit: cuiꝰ etiam Pauſanias meminit. Abila ꝓpe Iordanis fontes: Aphila vero in Phœnicia eſt: vnde Diogenes fuit ſophiſta nobilis. Aphileus nō Abileus: vt q̄dā putāt. Arca vrbs antiquū retinēs adhuc nomē iter barbaros: eiꝰ meminit Ioſepꝰ. v. antiq. Ituream & Traconitidē regiones: Plyniꝰ inter Syrię tetrarchias cōmemorat. Sunt & Arabes Traconitæ appellati. Paneas in parte Phœniciæ: cui ſilua adiacet eiuſdem nominis: iuxtaq; Cæſarea Paneæ dicta. Huic vrbi termutatū nomen. Priſco nanq; ſæculo Leſer dicebaſ. Deinde Dan poſtq̄ a filiis Dan recepta fuit. Poſtremo a Philippo tetrarcha ſenioris Herodis filio: in honorē Tiberii Cęſarea Philippi appellata eſt: nūc vulgo a barbaris Belina vocitatur. Hic olim terminus promiſſionis ex parte ſeptentrionis: vt ſacri teſtanſ libri: a Dan vſq; Berſabee: eſt enim Berſabee quam Ptolemæus Berſanam vocat: prope Aſcalonē. X. Mil. paſſuū. In finibus Iudææ & Aegypti: terminus telluris ſanctę ex parte auſtrali. Hęc ceſſit in partem tribui Simeon: interpretanſ eam Iudęi fœderis puteū: quem Habramus fodit in ſignū fœderis icti cum Habimelech: vocaſ hodie Gibelina barbaris. Hæc igiſ tellus Mil. paſſ. CLX. ꝓtenditur. Neq; Dauid & Salomon præter illos quos poſt victoriam in amicitiam receperunt: plus poſſediſſe: & ſacri libri: & diuus teſtatur Auguſtinus. Cæſarea Paleſtinæ priꝰ turris Stratonis ab Herode Aſcalonita in honorem Auguſti nomie mutato dicata eſt: vt Ioſepus & Hieronymus. poſtremo Flauia colonia a Veſpeſiano deducta: vt Plyniꝰ auctor eſt. Hęc ſtatim poſt Hieroſolymas a noſtris recepta fuit: hic paulus apoſtolus in cuſtodia tenebaſ: quū ad Cęſarē ꝓuocaſſet: ac Romā mittendꝰ eſſet: q̄q̄ in ora ſita portu cōmodo caret: hortoq; alioq̄n & aquarū amœnitate ꝓterea piſciū oīm copia referta. Idumei in littore Paleſtinę verſus Aegyptū & Arabiam ſiti ſunt: Gens ex Nabatheis vicinis Arabię populis ꝓfecta: q̄ vt ait Strabo: in iis locis: cōſtitit inter Iudęos: eorumq; legibus communicant. Inter hos oppida ſunt Philiſtinorum ab Hebræis appellatorum: qui iidem cum Paleſtinis mutatis litteris ſunt. Idumeorum vrbs Aſcalon in ora haud magna Straboni. De hac Xantus in hiſtoria Lydorum in hanc ſententiam ſcribit: Tantalū & Aſcalum Hymenęi filios fuiſſe: ex his Aſcalū a rege Lydoq; Aciamo: ducem exercitus in Syriā miſſum: ibi res geſſiſſe: virginēq; adamaſſe: ac vrbem de ſuo noīe cōdidiſſe. Eadem fere & Nicolaus in hiſtoria ſua. Apud Aſcalonē teſte Diodoro lib. iii. lacus eſt: vbi templū deæ

tus.XXXIII. cui vni oim cõtingit: vt princeps: pontifex: & ꝓpheta ſanctiſſim⁹ eſſet: poſt cum Ariſtobol⁹ fili⁹: e principe ſeſe regẽ fecit poſt annos.CCCCLXXV. q̃ rediiſſent e ſeruitute Babylonis: fratrẽq; Antigonũ regni conſortẽ fecit: dein falſo inſimulatũ interfici iuſſit: Ariſtobulo frater alter Alexander ſucceſſit: annos.XXXII. Huic deinde Alexãdra vxor aĩo matrona viriili cũ duob⁹ paruis filiis Hircano & Ariſtobolo: quorũ tutelã agebat. Ex his Hircan⁹ maior natu rem poſtea geſſit: vir mitis & imbellis: qui ab Ariſtobolo: magna adoleſcẽte audacia: pulſus: vnacũ Antipatro Idumęo: viro domi potẽtiſſimo: ſimul & amiciſſimo ad regem Arabię Aretã: in oppidũ Petrã: deinde ad Pompeiũ: qui tunc in Syria res gerebat: cõfugit. Pompeius cũ exercitu: capta Hieroſolyma: & Hircano reſtituto: Ariſtobolũ Romã miſit: cum filiis: e quib⁹ Alexãder elapſus: negociũ Hircano fecit. Poſt aliquot deinde annos & ipſe Ariſtobol⁹ aufugiens: bellũ Hircano intulit: captuſq; a Gabinio Syrię ꝓfecto: Romã iterũ cum Antigono filio in cuſtodiam mittit̃: mox a Cæſare victo Põpeio: liberat⁹: nec multo poſt veneno ſublat⁹ eſt. Antipater int erim Cęſaris amicus: res geſtas p eo cõmemorando: & vulnera oſtentando: obtinuit vt regnante adhuc Hircano: totius Iudææ ꝓcurator efficereť. Is filiã habebat Salomen: mares vero quattuor: Phaſelũ: Herodẽ: Ioſepũ: & Pheroram: quib⁹ diuerſas diſtribuit regiones. Ex his Herodes poſt mortẽ patris cũ virtute p̃ſtaret: a. M. Antonio pro quo multa obiuit: rex Iudææ creatur: ſed victo apud Actiacũ Antonio: ad Auguſtũ qui Rhodi tunc erat: ſupplex veniã oratũ venit: dictitans: ſeſe amici de ſe benemeriti partib⁹ ſtuduiſſe: nunc eo defuncto: itidẽ ſe erga eũ facturũ. Quare ob fidẽ non ſolũ veniã: ſed gratiã meruit. Is tris Hieroſolymis turres extruxit: primã Hippicon ab amico, ſecundã Phaſelon a fratre: tertiã Mariamnẽ ab vxore cognoiauit. Templũ reſtituit: atq; auxit: loppæ portũ fecit: Antedonẽ ædificiis ab ſe ornatã Agrippiã appellauit: Antipatridẽ & Cyprũ in parentũ honorẽ: caſtellũ ſupra Hiericuntẽ: Herodiũq; verſus Arabiã oppida ędificauit: Hircanũ redeuntẽ ex Parthis interfecit: Liberos ſeptẽ ſuſcepit: Alexãdrũ Ariſtobolũ: Antipatrũ: Archelaum: Philippũ: Herodẽ cognomento Antipã: & Liſaniã: ex his tris primos: vt ſibi ſuſpectos: necauit. Cui deinde ſceleri: adiecit Innocentiũ cædẽ. Ad extremũ crudelitatis dedit pœnas: multis excruciat⁹ doloribus: ſibi manũ adferendo: relictis Archelao regni ſucceſſore: cæteriſq; cum ſingulis tetrarchiis. Inter hęc Alexãder quidã Iudęus apud quẽdam libertinũ Sidone educatus: Alexandrũ Herodis filiũ a patre interfectũ: ore referebat: Romãq; ꝓpterea ꝓfectus: cũ multos decepiſſet: ac ad auxiliũ regni paterni adipiſcendi ꝓuocaſſet: ab Auguſto cognitus ac repulſus eſt. Archelaus igit̃ rex: cũ crudeliter ĩparet: legatione a Iudęis ob eã cauſã Romã miſſa: ab Auguſto in exiliũ Viẽnã pellit̃: ei⁹ regno in ꝓuincię formã redacto: Herodẽ deinde tetrarchã Agrippa ei⁹ ex fratre Ariſtobolo & Berenices nepos: Romę apud Tiberiũ accuſans: nõ ſolũ non audit̃: ſed in carcerẽ cõiicit̃: verũ mox Tiberio defuncto: a Caio: cui⁹ amicitię cauſa capt⁹ fuerat. ſtatim rex fact⁹: addita ei fratris Philippi defuncti tetrarchia. Herodes vero Herodiadis vxoris hortatu: Romã & ipſe regnum impetratur⁹ venit: ſed Caii principis minis & iurgiis territ⁹: in Hiſpaniã fugit: Tetrarchia ei⁹ Agrippæ conceſſa. Poſt hæc Agrippa Claudii etiã principis: cui Romę adiumẽto ad impiũ fuit: fauore: ſpeq; erect⁹: limites regni ꝓgauit: muros Hieroſolymæ ampliare cœperat: ſi per mortẽ licuiſſet. Regnauit annos ſex. Reliquit filias tris: e Cypro vxore ſuſceptas: Berenicẽ: Mariamnẽ: & Druſillã: filium quoq; Agrippã. Poſtremo Claudius Iudææ in ꝓuincię formã redactã: tm̃ ꝓcuratoribus cõmiſit. Hi ex ſucceſſione: Felix: Albinus: Feſtus: Florus: ſed ante hos Pontius Pylat⁹ a Tiberio Cęſare miſſus: ex eo tpe quo poſt pulſũ regno Archelaũ ꝓuincia fieri cœperat: interim defuncto Herode q apud Chalcidẽ regnabat: Agrippa iuuenis Agrippę regis fili⁹: in auunculi ſui regnũ a Claudio ſuffici t̃. Cui deinde Nero princeps quattuor vrbes reddidit: in ea primũ regione Abilã & Iuliadẽ in Galilea: Taricheã & Tiberiadẽ: reliqua Felici ꝓcuranda tradidit. Ex quo Agrippa in amicicia romanoꝝ pmanſit: ac ꝓcuratorib⁹: tum Veſpaſiano: poſtremo ad cõponendos rebelles venienti: adiumento pręſtoq; fuit: Iudęos prenſando: obeundo p̃ſertim in obſidione Gamalę: vt a pertinacia cœptiſq; deſiſterẽt: vſq; adeo: vt a muris lapidib⁹ petereť. Ex hoc qdẽ de regib⁹. Flori autẽ ꝓcuratoris tpe: Eleazarus princeps latronũ: qui Iudææ cum. XX. millib⁹ deprędabat: ſublatus eſt. Sed aliud mox latronum genus crudelius: Hieroſolymis in turba atq; in pace verſabatur: Sicarii appellati: qui clam ignoti homines cõfertim permixtos inficiebant: inter quos Ionatham pontificẽ. Tẽpore vero belli: Zelotę noua ſecta in eadẽ vrbe orta: qui ſpecie zeli: charitatiſq; ſeruandę legi: tyrannidẽ occupauerant: pontificatus: principatuſq; paſſim ſibi vindicabant Igitur quũ Iudæi tanto malo reſiſtere cuperẽt: erure quẽdam Ananum accerſunt: pontificẽq;

Ariſtobol⁹
Antigonus
Alexander.
Alexandra.
Hircanus
Ariſtobol⁹
Antipater
Idumęus.
Areta rex
Arabię.
Herodes
rex.
Antipatris
Cyprus
Herodium
Archelaus.
Alexander
Archelaus
rex.
Agrippa.
Berenices
Mariamnes
Druſilla.
Põti⁹ pilat⁹
Agrippa iu
uenis rex a
Claudio
Felix.
Florus
Eleazar⁹ p̃
do. Sicarii.
Zelotæ
Ananus

Phariſei. animam immortalem putant migrare in regionē quādam beatorum: haud aliter q̄ poetæ dixerunt de inſulis fortunatoꝝ. Phariſęi vero aīam itē ſempiternā dicūt: ſed maloꝝ cruciari: bonoꝝ vero in alia migrare corpora. Deo ac fato oīa referūt: magna ex pte res humanas diuinit⁹ iuuari: ac regi: nōnihil etiā fato agitari: qđ εἱμερμενην vocāt. Saducei ſane his oīb⁹ deteſtabilio res: neq; prēmiū: neq; iuſtitiā ponunt: q̄ q̄ fatū tollentes: deo ꝓpriēq; voluntati cuiuſq̄ referunt oīa: minime inter ſe humani: minime officioſi: hęc ille. Hemaus quē aquas calidas Ioſepus inter

Saducei

Hemaus

Samaria. pretat: inter Toporchias a Plyn. refert: clara Chriſti peregrini cū diſcipulis cōgreſſu. Samariēſis

Sebaſten. regio inter Iudęā & Galileā: a vico Cinea in Acrabathenā deſinit. Toparchiā ſitu & loci natura aquarū pecoriſq; copiis: nihil a Iudęa diſcrepans: lege tm̄ diuerſa. Oppida ei⁹ Neapolim ponit: antea Mamortham vocatā. Sebaſten a monte altiore Ioſepus: itēq; Strabo dicūt Herodē Aſcalonitā Samariam vrbē cognoīaſſe Sebaſten in honorē Auguſti. Hęc ꝑſule caret: ſubiecta abbati

Sichar.

Libanus

Antiliban⁹ tēpli dominici: apud hanc Ioannis Baptiſtę & Heliſei: itēq; Abdię ꝓpheraꝝ ſepulcra hodie viſunt. Hic Sichar vrbs fuit: vbi puteus Iacob: apud quē geſta Seruatoris cū muliere Samaritana

Carmelus.

Iordanis fl. legimus. Mōtes Iudææ: Liban⁹: Antilibanus: Carmelus: Iordanis autē ex Antelibano per fines

Genaſara lacus & oppi. Iudææ in auſtrū fluit: tris efficiens lacus, primus ad Carmeli radices Genaſara Plynio ac Ioſepo appellat⁹: in ſacris autē libris Geneſareth: ab oppido eiuſdē noīs: qđ Titum dicit expugnaſſe: fructuū oīm feracitate: & aeris ſalubritate feliciſſimū. Irrigatū ꝓterea fonte vberrimo: quē

Caparnaus Iulias. Caparnaū indigenę vocant, venāq; Nili a ꝙbuſdā putatū: lacus ipſe latitudine paſſ. M. XVI. lō

Hippus gitudine. VI. aqua paluſtri ac dulci: piſcibuſq; oīs generis referta: amœnis: circūſeptus oppidis

Tiberias ab oriente Iuliade & Hippo ab occidēte Tiberiade aquis calidis ſalubri. Vltim⁹ lacus Aſphla-

aſphlatites lacus. tites vocat: qui nihil ꝓter bitumen gignit: vnde nomen trahit: noxius alioquin aīalib⁹: longitudine paſſ. mille: centū latitudine: vbi maxima. XXV. habet a meridie. Acharon Iudææ poſt Hie-

Acharon. roſolymas arcem: & fontē Callirhoen medicę ſalubritatis: vt auctor Plynius. Nō ꝓtereunda: &

callirhoe fons noſtri Hieronymi deſcriptio. Iordanis: inq̄t: ad radices oritᵉ Libani: & habet duos fontes: vnum noīe Ior: alterū Dan: qui ſimul iuncti: Iordanis nomen efficiunt. Hieroſolymam poſtremo loco diſtuli dicendā: vnde initiū noſtrę ſalutis effluxit: tot annos ignauia Chriſtianoꝝ vidua facta domina gētiū. Hunc ſiquidē locū Hiebuſeos ab initio: & Melchiſedech ſummū dei ſacerdotem incoluiſſe: ex auctoritate non ſolū Geneſeos: ſed Ioſepi: Egeſippi: Nicolai quoq; enarratoris habemus. Huic & Abram⁹ ex hoſtiū victoria occurrens: decimas dicitur ex ſpoliis obtuliſſe:

Hieroſolyma. Hic & filiū ſuū immolare deo iuſſus. Hic Iacob ſcalā in cœlū tendentē: angelos deſcendentes vidit. Deinde per famē Iacob cū filiis in ægyptū ſecedente: ac eius ſucceſſorib⁹ poſtea reuertentibus: pulſis indigenis: primo per Iudices: deīde per reges: demū per ſacerdotes: poſtremo amiſſa libertate per annuales pōtifices remp. adminiſtrabāt. Quę qm̄ in Antropologia poſt hæc ex ordine recenſere eſt anim⁹: tm̄ hīca Machabeoꝝ tēporib⁹ ex Ioſepo de bello repetā: deīde ad no-

Onias. uiſſima ꝓcedā. Quum Ptolemęus Sextus de tota Syria cū Antiocho illuſtri decertaret: inter Iudeoꝝ primates ſeditio agitat: ac Onias vnus e pontificib⁹ Tobię filios ex vrbe expulit: Qui ad Antiochū confugerunt: auxilioq; fuere: vt ille Hieroſolyma cum exercitu potiret. Onias interim ad Ptolemęū confugit: qui in vrbe Heliopolitana: alterā Hieroſolymā cū templo dicit cōdidiſſe. Quūq; Antiochus oīm crudelitatis & libidinis exemplo vteret: templū ſpoliando: ac Iudeos contra leges patrias cogendo: pro quib⁹ & illi ſeptē fratres vnacū matre: & deinde Eleazarus nonagenari⁹ porcinam edere iuſſe ſuppliciū pertulere: igneſq; e cœlo ac portenta futuroꝝ

Matathias. maloꝝ ꝑſagia viſa fuere. Matathias vn⁹ e genere ſacerdotū: e vico Modein: animo vir ingenti: cū filiis quinq;: Iuda: Eleazaro: Ioāne: Ionatha & Simone non paſſus talia: manu domeſtica coacta: in ꝓximos vrbi montes ſe recepit. Indeq; Bacchidē primo Antiochi ducē finib⁹ eiecit. Pro

Iudas Machabeus. quib⁹ meritis: princeps a Iudæis conſtituit. Cui mox defuncto: fili⁹ eius Iudas natu maior ſucceſſit: hic ſtatim inito cū Romanis fœdere: clariſſimis contra Antiochū eſt vſus victoriis. Sed deinde cum eiuſdē defuncti filiis cōgreſſus: in pugna interficit: ſimileq; fatum Ioanne & Ionatha conſecut⁹. Res ad Simonem vltimū redacta. Is demum victoria potit⁹: ab Antiocho ac Ma-

Simō Iudęam liberat. cedonibus poſt annos. CLXX. omnē Iudæam penitus liberauit. Ob quę merita pontifex declaratur: Moritur tandem inſidiis Ptolemęi generi ſui: qui eum ad cœnam inuitatū: vnacum duobus filiis capi iuſſit. Ioannes tertius filius cui Hircano cognomentum fuit: quū inſidias ſubterfugiſſet: populi fauore: pontificatui paterno ſucceſſit: non auſus Ptolemęū contra cōtendere: ob matrē fratreſq; captos: quos ille ex alta ſpecula oſtētabat hoſti: cōuerberatoſq; deīde necauit

Hircan⁹ prīceps Hircanus ad reliquias Antiochi belli conuerſus: feliciter rem geſſit: moritur q; anno pontifica-

militibus Tẽplariis regendã tradidit. Insuper Ascalonẽ diu oppugnatũ tandẽ in deditionem accepit: Norandinũ Turcã Damasci principẽ bello reppulit: extinct⁹ est sine liberis fratre Almerico superstite ac regni successore. Hæc cõtra Suar Aegypti Calyphã bellũ mouit ꝙ tributũ dare cõsuetũ negauerit. Itaq; capto iam Pelusio, Norandin⁹ turca a Calypha in auxilium accersit⁹ adest. Regẽ auarũ ab obsidiõe pecunia auertit. Ipse per dolũ Calypha interfecto egypti dominationẽ inuadit. Huic Balduinus filius successit cognomento leprosus ꝙ eo morbo vsq; ad extremum laborauerit nõ intermissa tñ regni cura diligenti: quãobrẽ in celibatu castissime vixit/sorores duas habuit: quarũ alterã Isabellã cuidã gallico Horfrido: alterã Sibyllã maiorem natu Guillermo lõgaspatha. Mõtiferratẽsi locauit: ex qua ille Balduinũ suscepit: mortuo viro Sibylla iterũ Guidoni Lusignano principi nupsit. Interim leprosus moritꝰ regnũq; ac sororis filiũ Balduinũ puerũ Raimũdo principi Tripolitano cõmẽdat. Sed morte pupilli paulopost subsecuta Guido iure vxoris hæreditario regno successit: quiꝙ mors pueri occultata citra suspitionem esse nõ videret bellũ a tutore Raimũdo sustinuit in quo ille Saladinũ Aegypti Sultanũ auxilio vocauit: magnum profecto nefas exordiumq; ruinæ totius orientis terrarũ a nostris sũmo labore partarũ. Saladinus potens armis ac nomine Ptolemaidẽ primo. Deinde Azotum Berytũ Ascalonẽ: omnes deniq; in ora ciuitates cepit. Postremo ipsam hierosolymam aggressus ad deditionem faciendam breui tẽpore his cõditiõib⁹ coegit: vt oĩbus cũ his quæ secũ exportare dorso poterãt migrare liceret. Ergo misera caterua secuta Herculiũ Patriarchã flens egressa mœnibus dirum omnib⁹ spectaculũ præbuit: inde Tyrũ alii Alexãdriam: alii quoq; alia loca petiere. Ille confestim Tintinabula e turrib⁹ sustulit tẽpla ꝓfanauit atq; in cẽdit: præter vnũ Salomonis. hic Hierosolymę postrema ruina nunq̃ postea restituta licet diuersi principes christiani summo conatu terra mariq; sæpe fuerũt periclitati: inter quos Ricardus Angliæ & Philippus ac diuus Lud. Galliæ reges: vt alibi narraui. Sed ad Guidonẽ regẽ redeam⁹ q amissi semel regni titulũ cũ Ricardo rege tradito Cypro: quẽꝙ vim ille occupauerat: cõmutauit Eo demũ Sibyllaq; vxore extinctis ad Isabellã alterã sororẽ res hæreditaria hierosolymæ peruenit. Hæc quater nupsit Horfredo primũ gallico: Cõrado mortis ferratensi: Henrico Cãpaniæ comiti: & Americo Guidonis Cypri Regis fratri qui quum inutilis videret regno Tyri amotus ac Ioannes de Bregna gallicus quidam vir strenuus ad regnum adcersit. Iole Isabellæ & Conradi mõtiferratensis filia vnacũ titulo Hierosolymitano in matrimoniũ sumpta: qui quũ sibi plura(q̃ par erat) adrogaret a cardinale colũnẽsi grauiter obiurgat⁹ relictis reb⁹ in Galliã reuertit: alia sũpta vxore: filiãq; quã ex Iole susceperat: Federico. ii. Im. vnacũ eodem titulo pro dote locauit: qui Neopolitanis postea regib⁹ per man⁹ est tradit⁹. HACTENVS de Hierosolymę principũ statu. Nũc de sacris relligiõeq; videam⁹. Prim⁹ in ea prẽsul Iacobus frater domini gladio interfectus Imperãte autem Iustiano in Synodo Cõstantinopolitana patriarchatu decorata. Quarto post Ro. ecclesiã loco fuit: Quattuor subditos habuit Metropolitanos: quorũ prim⁹ Tyrensis totidẽ habuit suffraganeos acconẽsem: Sidouiẽsem: Berythensem: Zeneadẽsem. Secũd⁹ Metropolitan⁹ Cęsarien sis Sebastiẽsem tm̃. Cui Porphyria seu Calpha oppidũ subest. Terti⁹ Metropolitan⁹ Nazaren⁹ Tyberiẽsem tm̃. Quart⁹ Patracẽsis vnũ tm̃: i mõte Syna tẽplo diuę Catherinę & monachis ei⁹ Cœnobii ꝑsidẽtẽ. Habet itẽ Patriarcha ꝑter hos etiã Bethlemiticũ Hebronẽsem: & Iydẽsẽ ilico subiectos ꝑsules: sed & Abbates & Priores baculo ac mitra decoratos. Caluariũ mõtẽ & Golgota & Dñicũ sepulchrũ extra mœnia sita loca Heli⁹ Hadrian⁹ priceps muro cinxit Heliãq; appellauit tẽplo ibidẽ Antinoo cõcubino dedicato: vt testat Hieronym⁹. In Caluario Cœnobiũ erat ad cuius Priorẽ ac religiosos electio Patriarchæ ptinebat. Sion itẽ mõs Ciuitas Dauid appellata ꝙ eiectis hiebusei eã Dauid muro circũdederit. In quo Cœnobiũ cũ Abbate ordinis. S. Augustini est. In Oliueti mõte Abbas itẽ eiusdẽ ordinis: & ad ei⁹ radices atratę virginis. S. bñdicti vltra ẽ castellũ Bethania Martæ ac Magdalenę mẽoria cõspicuũ. Est & altera trãs Iordanẽ. Bethania vbi quõdã Ioãnes baptizabat. In valle Iosaphat ꝓbatica ẽ piscina & item alię virgines atratę. Tabor mõs vbi dñica trãsfiguratio in regiõe Galileæ haud lõge a Nazareth abluit a Torrente Cyson. vicini & mõtes Gelboe vbi Cœnobia cistercien sium & Prẽmostratensiũ. Carmel⁹ Mons locus Heliæ prophetę solitudinis vbi Cœnobiũ ordinis caput. Est & locus prope desertus. Quarẽtena cognominatus dominici Ieiunii memoria clarus. Restat tẽplum ipsum a Nicolao diligentissime descriptum. Huc a Iudęis aurum ex orbe toto quotãnis mittebat: vt Ci. pro Flacco testat. Hoc attingere seu spoliare modestia. Põpei victoris nõ est passa qd postea Crassus cõtra Parthos psi-

Balduinus secundus.
Almericus
Norãdin⁹ Turca.
Balduin⁹ leprosus.
Isabella Sibylla.
Balduinus pupillus.
Guido Lusignanus.
Hierosolyma ierum amissa.
Isabella.
Iolanda.Rex Iole.
De statu sacerdotum Hierosolymis.
Patriarcha Syna.
Caluarius.
Sion.
Mõs oliueti.
Bethania
Tabor mõs
Quarentena tẽplum.

faciunt: eoq; ſapientia pſtare videret. Hic demum & oratione: & opera id geſſit: vt Zelotas qui oĩbus erãt iam odio expelleret. Et hæc qdem ex Ioſepo. Defectionis cauſam Tranqll⁹ in Tito adfert. Percrebuerat: inqt: oriente toto vet⁹ & cõſtans opinio: vt eo tempore Iudęa pfecti: rerũ potirent. Id de Imp. Ro. q̃tum poſtea euentu patuit: Iudæi pdictum ad ſe trahentes rebellarunt. Quæ verba paucis conſiderata ſane indicant: & de Chriſto: & de fama: q̃ ſimul cũ ſtella magos potuit excitare. Ad hunc tumultũ Veſpaſian⁹ a Nerone miſſus: infra duas æſtates oĩa cepit: præter Hieroſolymã: ad cui⁹ obſidionem relict⁹ Titus: die ſabbati: repletis foſſis: fameq; oppreſſis: partim cepit: partim interfecit: q teſte Ioſepo: ad Vicies Centena mil. &. DCC. mil. fuerant: quũ ad diem azimoꝝ eo ex oĩ Iudæa cõueniſſent: quãdo ſolis epulari non licebat: ſed plures vicini ſimul ad hoſtias cæſas cõueniebant. Fuit deinde Hieroſolyma ſub Ro. impio: vſq; ad Heracliũ principẽ: tunc Coſroes rex Perſarũ capta vrbe: pdam cũ cruce ſecũ in Perſidẽ abduxit: quã poſtea idẽ princeps ſuparo Coſroe recuperauit. Cũ deinde Maumethe duce Sraceni caput extulliſſent: Homar ei⁹ ſucceſſor Hieroſolymã occupauit. His in vniuerſũ breuiter pcurſis: de ipſius receptione reſtat ſcribendum: ſi pri⁹ de ipſi⁹ noĩbus ac ſitu pauca ſubiecero: Igit̃ prius Hieb⁹ vocata: q; Hiebuſei eam incolerent. Deinde Salẽ: poſtea Solyma a Solymis: vt qdam putãt: Lyciæ populis huc cõmigrantib⁹: Hieroſolyma deinde & Hieruſalẽ: ex ſacri noĩs additiõe vocata: ſed & Buza & Bethel: poſtremo Helia ab Aelio Adriano: qui partẽ ei⁹ ædificauit: vt inferi⁹ dicemus. Ipſa vero vrbs triplici circundata muro: circuitu ſtad. XLIII. cũ trib⁹ turrib⁹: quas Herodes ædificauit: vti Ioſepus ſcribit. HIEROSOLYMA: ſicuti ego accepi: ex antiquo volumine docti plane viri: qui reb⁹ geſtis interfuit: hoc modo recepta eſt. Pet⁹ Eremita vir Gallic⁹: ſingulari abſtinentia pditus: diuinitatis inſtinctu: Vrbanũ. II. pon. impulit: vt de recuperãdis Hieroſolymis conciliũ Lugduni celebraret: anno. M. LXXXXV. Negociũ hi principes ſuſcepere: dux Normandoꝝ: comites Toloſæ. S. Aegidii: Flandriæ: Bleſię: Carnotẽſiũ. Pręterea Vgo magnus regis Galloꝝ frater: Gotifredus Bulion dux Lotaringiæ cũ Balduino fratre: e regno quoq; Siclię Boemund⁹ cum Tancredo cognato. Summa belli Gothifredo credita. Primus vero Eremita coacta oĩs generis multitudine: per fines Germaniæ ac Pannoniæ iter fecit: vbi a Pannoniis multa paſſus incõmoda: tranſitu eum phibere volentibus: tandẽ e ſuis decẽ millib⁹ deſideratis ex pugna Cõſtãtinopolim puenit: quo cęteri etiã diuerſis viis cõuenerãt: Ibiq; Alexio Imp. iuuãte: Helleſpõtũ vna oẽs trãſmittẽtes: Niceã applicuere: quã: ante oĩa Solimano Turca electo: pervim cepere. Inde terreſtri longoq; itinere: ad Antiochiã prima ſtatiua cõſtituere: quã nono fere menſe. VII. Noñ. Junias in ptãtem redegere: cõſtitutoq; in eo loco patriarcha: eam Boemũdo regendã tradidere. Hieroſolymã hinc verſus exercitu traducto: operib⁹ primo expugnare cõtendũt: muros demũ corona aggreſſi: anno. M. XCIX. per vim receperunt: eiq; regem Gothifredum pfecere: vbi autẽ noſtri tanti voti cõpotes extitere: deo gratias agere: oppidis pſules conſtituere: alii alia loca capere: pars etiã ex eis domũ redire: itaq; omnẽ breui tpe regionẽ a Peluſio ad Laodiceã vſq; Syrię littora: oĩa deide mediterranea vſq; Edeſſam & Carras in Meſopotamia ſibi ſubiugarunt. Quapropter in oĩ Syria & capta regione: quattuor cõſtituere principat⁹. Hieroſolymitanũ: Antiochenũ: Edeſſanũ: Tripolitanũ. Deide Berytus: Sidon: Caipha ſeu Porphyria iuxta montẽ Carmelũ. Cęſarea: Arſur: Hibel in ſingulos dños recepere. Princeps quoq; Galileæ: & tot⁹ Tiberiadis comes Montiſregalis: & tot⁹ terræ trans Iordanẽ: Comes itẽ Ioppes: & Aſcalonis. Aliiq; aliis in locis conſtituti: atq; hi ferme oẽs regi Hieroſolymitano ſubiecti tribus cõprendebant. Ipſi vero reges huiuſcemodi habuere ſucceſſiones. Prim⁹ Gothifred⁹ Lotaringiæ dux: qui fuit ea modeſtia: vt auream coronã induere recuſauerit: vbi dñs IESVS ſpineã tuliſſet. Cui poſt annũ morbo extincto: frater Balduin⁹ ſucceſſit: q cũ Saracenis vrbẽ recuperare conantibus: pũlio temere cõgrediẽs: magnã ſibi ſuiſq; inflixit plagã: captis in eo Boemũdo duce: & Bleſenſi ac Burgũdię comitib⁹: ipſe ſe Hieroſolymã ex fuga recepit: breui tñ poſt tpe ignominiam Ptolemaidis expugnatione penſauit. Tancred⁹ Boemundo neceſſario ſuo prętio redẽpto: Antiochiæ Imperiũ: qd pro eo interim adminiſtrauerat: incolume reſtituit. Huic alter ſucceſſit Balduinus: qui in prœlio vnacũ nonnullis aliis principib⁹ capit̃: a Parthoꝝ regis exrcitu qui ſuppetias Turcis attulerat: cum quib⁹ bellũ gerebat: redempt⁹ paulo poſt: Antiochiã cum ei⁹ principis plesiam interiiſſet: Hieroſolymitano addidit impio. Deceſſit morbo poſt annos XXIII. vnica filia ſupſtite. Fulco Andegauẽſis comes eius gener habenas ſuſcipiens: rem feliciter geſſit: aliquot Turcaꝝ millia in prœlio fudit. Equi tãdem lapſu forte occidens: regnum Balduino filio reliquit: qui tenuit annos. XXV. cũ magna latis gloria: qppe qui Gazã reſtituit: &

Coſroes rex Maumeth. Homar Hieruſalẽ.

Quõ recepta Hieroſolyma.

Soliman⁹ Turca

Gothifredus rex Balduinus

tãcred⁹ rex. Bald. rex captus.

Fulco andegauen. comes

Abagarus olim dicit regnasse qui datis ad Iesum litteris responsum meruit accipere. Ad hãc quoq; Tobiam misisse filium ad Gabelum sacrę testant litterę. Edessenus princeps vnus olim e Quattuor cum Syria nostri potirent habebat Metropolitanos tris sub Patriarcha Antioche no constitutos Edessanum Geropolitanum & Coryciensem. Hanc etiã Haraph Turcarũ dux quando Balduin⁹ eam tenebat Eugenii.iii. Pon.& Conradi Imp. tẽporibus cepit: trucidatis omnibus Christianis nobilib⁹ matronis supra aram Diui Ioãnis baptistæ constupratis. Carrę antiqua vrbs. Lucan⁹ de Crasso Assyrias latio maculauit sanguie Carras: Hic vt scribit Spartianus in Caracalla lunæ templum colebat. quã siquis fœminę noie adoraret subigi & dominari ab vxoribus putabatur. Siquis autem Lunũ deũ maris noie coleret vxoribus imperare. ac dominari credebat. Hanc vt scribit in Pẽrateuco Abram⁹ incoluit Cũ primũ Hur Chaldæorum est egressus. Nisib⁹ Straboni Nesibis Stephano; qui lapides cumulatos lingua Syrorum dicit significare: sub tauro eñ sita est. Zerbis fluuius in Tygrim Plynio fluit. BABYLONIA Mesopotamiæ cõiuncta inter Euphratis ipsius cõuersiones australior est Syriam tamẽ Ptolemæo Plynioq; nõ excedit. Hic Babylon gentio caput Semiramidis ędificium: post viri mortẽ. Cuius muri inter Septem orbis miracula cõmẽorant bitumine: qd in eo loco puenit ex parte magna constructi latitudine pedum. L. altitudine. CC. quadrigas inter se occurrentes recipiebãt Intus horti pẽsiles & aureum Beli Templum. hic Assyriorũ regia. In Babylonia Chaldæorum natio gens maxima & vetusta. Sectaq; potius. Dequa sic ait Diodorus libro. III. Chaldæos mũdum Sempiternũ esse adfirmant neq; principium habuisse neq; finem habiturũ. Annos qbus vacasse astrologiæ dicunt nõ facile quis crederet Ante videlicet Imperium Alexandri. XLIII. milia. Hieronym⁹ noster in epistola ad Ro. Chaldæorũ inquit vet⁹ traditio est huius visibilis formatiq; mundi fuisse inuisibilem & informem ac sempiternam materiam nulla productiõe quã græci hylen & Chaos vocauerũt Moses vero Abyssum Quinetiã & annorum circiter trigintaquattuor mil. Supra. Dc. ante regnũ Macedonũ fuisse testanturquos siquis retro ab Alexandro computet perueniet ad Adamũ primũ qd profecto Moses in omni eorum scientia eruditus conscripsit. Et qd erroris erat elisit dicẽs. In principio creauit deus cęlum & terram quæ erat inuisibilis & incõposita: quia tenebrę erant super faciem Abyssi. Qd si nobis obiicitur chaldæi: Id Mosem non probasse in promptu responsio est: quia nec ipsi suam positionem firmant: ex opinione scribunt. Est autem omni opinione certior fides quæ & rationi magis cõsentanea Neq; eñ par est aut verisimile: vt natura inferior par duratione superiori fiat. Hęc itaq; Hieronymi sentẽtia cũ Diodoro cõuenit ptertg in annorũ nũero Chaldęos Stephan⁹ Cephenas pri⁹ fuisse scribit a Cepheo pfe Andromades matris Persei in ea regione regnãte Hellanicus in historia Persica scribit post mortẽ Cephei exierũt cũ exercitu finibus suis in Persidẽ: nec amplius deide Cephenos: sed Chaldęos vocatos a quodã rege Chaldęo. Sophocles i Tympanistis chaldęos alios ppe Cholcos ponere videt κολχοστε καιχαλδαιοστκαισυρους εθνος Ignẽ iprimis adorãt qd Abram⁹ q ex eis erat refugisse dr Mathematicęq; & Astronomię addicti. Cui⁹ rei Cicero cãm adfert q in mõtib⁹ versant altissimis vbi olympo ppi⁹ facilis sit astronũ obseruatio. Linguã habẽt ppriã: qua etiã Aethiopes vtunt: vsq; in hodiernũ diẽ: nã Romæ vidim⁹ æthiopas religiosos sacras obire Chaldęorũ catalecto ac litteris. Hãc Hieronym⁹ cũ pbe nosset librũ Danielis cõuertit: i cui⁹ plogo querit cũ fuerit elegãti latinoq; greco q; lectiõi assuet⁹ anhelãtia stridẽtiaq; verba vix supare potuisse. Habuere scriptores e suis Naburianũ Suduna Seleuchũ Berosũ. Potẽtia vero ac reb⁹ gestis florentẽ Nabodocorosorũ teste Strabone. Hũc ego putauerim Babylonię regẽ in sacris libris cõmẽoratũ fuisse lris qbusdã pmutatis: q Captiuos Iudęos duxerit aut certe ex eo prognatũ. Idẽ auctor plures eorũ gentes adsignat Orchãos Borsippenos Itẽq; alios. Est aũt Borsippa: vt ipe ait vrbs dianæ & Apollini sacra in qua maximum Lanificium Nã in hac regiõe sicuti & apud Phryges sũt ope tenui & elegãti vestes discrimina tæ. Mar. Texta Semiramia quę variantur acu. Zeuma vrbs ad Euphratem Satraparum regio appellata quo tributa conferebantur. Plynio. ¶ Assyrii.

ASSYRII post Euphratẽ loca tenẽt amne tamẽ a Babyloniis diuisi Herodotus eosdẽ pplos cũ Syris eẽ dicit: sed a grecis Syros a barbaris Assyrios vocari. Iosepus de antiq. ab Assur cognoiatos eẽ q & Ninũ cõdidit ciuitatẽ. Assyriorũ sũt Adiabẽa. Nin⁹. Ctesiphõ Teredõ Apollonia Arbela. Seleucea. Adiabenos & Satropedas mẽorat Strabo Marcellin⁹ li. xiii. dicit Adiabena q̃ priscis tpibus Assyria dicta ẽ. αποτουμηδιαβαινειν ibi euphrates fit minie vado

Abagarus Rex.

Carræ.

Nesibis. Zerbis flu. Babylonia

Chaldæi. Diodorus

Hieronymus.

Naburianũ Suduna. Seleuchus. Berosus. Naboco drosorus. Orchani Borsippeni Zeuma vrbs.

Adiabena.

permeabilis. Hos a Seuero principe superatos fuisse monstrat adhuc arcus ei⁹ triumphalis ad
Ninus. radices Capitolii. Ninus iuxta & vltra tygrim Ninj ędificium: & regia octo Annorum spatio:
denis hominum millibus extructa. Cuius modica adhuc extant vestigia. In sacris libris Nini-
ue appellat quæ lonę vocibus dicitur obtemperasse: Eadem & Nisibis postea nōnullis Strabo
tamē diuersas facit. Supra Ninum vero quē Habrami tēpore idē auctor tradit fuisse omnis in-
certa historia nec facile Berosi qui fertur libello vel cuiq̄ alii præter q̄ receptorū historicorum
auctoritati credendū: nec veri simile tot græcos latinosq; eruditissimos viros: qui hæc p̄ tereri
erunt ignorasse: tantū Nini patrem Belum Plynius adducit sideralis scientię inuentorē tem-
Bel⁹ Nini plumq; ei Babylone dicatum. Durauit Assyriorum regnum ānos. ccxl. succession Regū. xxx
pater. vi. Quorum vltimus Sardanapalus. Hinc per Arbacum ad Medos demum ad Persas transla-
Ctesiphon tum: vt in Trogo late narratur. Secundum etiam fluuiū Ctesiphon iuxta & vltra tygrim cla-
ra vrbs terminus olim populi Romani quo Traianus puenit fatoq; quodā videbat eam trans-
ire non licere sine incommodo vt est animaduersum in Probo principe. & eius nonnullis suc-
cessoribus. Hāc ciuitatem Plynius dicit ędificatam a Parthis: vt Babyloniam iuxta positā op
Seleuchea. pugnarent. Seleuchea Metropolis Assyriæ a Nicatore ędificata prima hui⁹ nominis & magni
tudine & potentia Straboni: quā item Ply. suo tempore Babyloniam vocatam dicit a Traiano
primum deinde a Parthis occupata: rursus a. L. Antonio Impatore recepta: Hic iuxta regum
solet esse hibernatio. Nam in Bactrianis ęstiuare dicunt Eustath. Nunc flumina restāt. Tigris
orit in regione Armeniæ maioris fonte conspicuo in planitię claros secum amnes trahit inter
Tygris. quos Lycum & caprum quia Niphate monte nascentes in medio Adiabenam & Arbelitim re
Lycus. gionem retinent. Tigris item a celeritate dictus: q; Medi Tygrin sagiptam appellant. vt Ply-
Caprus. nius refert: ob quā celeritatem a grecis quondam Sylax dicebatur quasi rapina ferretur. Hui⁹
Euphrates appellatione deceptus est olim Iulian⁹ princeps: vt Theram fluuiū caueret ab oraculo iussus
nam & hic Therę nomē retinet. Euphrates lōge maior & occidētalior est: oritur e Paryarde ar
meniæ monte primo in occidentem labens deinde flexus in meridiem Antitaurum intersecat
Maioremq; Armeniam a minore diuidit. Hinc Bablyoniam in sinu cōplexus deinde in orien-
tem conuersus tygri cōiungitur amboq; austrum versus delati in sinum persicū duobus ostiis
exeunt. Hi amnes vnacum Nilo & Gange in Paradyso terrestri a sacris voluminibus ponunt:
ob fertilitatem circa culturæ mutatis tamen nominibus. Fertur enim Euphrates Nili modo
regiones quotannis irrigare.

PERSIA

R. Volaterrani Cōmentariorum Vrbanorum. Liber. XII.

PERSIA a septentriōe Mediā: ab occasu Susianum: ab
oriēte duas Carmanias: ab austro partē Persici sin⁹ ha
bet: Persæ toti quidē Asiæ imperauere: Lydi vero non
toti: sed Cis halim tātum. Idq; vsq; Crœsum qui a per-
sis superat⁹ fuit. In greciā traiiciētes sæpe in pugna in
feriores fuere donec a Macedonibus victi succubuere.
Genus alioquin multitudine potentior q̄ viribus ficu
ti plęriq; Asiatici vestium mensarumq; mollitię occu
pati. Iuuentus nasturtio. & sale cum pane & aqua ves-
citur: vt Strabo. Cicero Eorum sapientes magi quorū
mos cū matribus coire Strabo. Catullus. Ex matre ac
nato magus nascatur oportet. Hi cū alia tū hoc seruāt
institutum: vt se iubeant post mortem insepultos aui
bus lacerādos dimitti. Nec nisi ex eo; numero rex crea
tur. Persarū oim cōsuetudo maximis de rebus in vino cōsultare: eqtandi studiū magnope hīe
p̄terea mētiri oim turpissimū existimare: p̄ximū huic debere. auctor Hero. Adorāt solē cui vix
mūdū ipsū sufficere dicūt: p̄pterea tēplo; ac simulacro; oim euersores sūt auctores. Strabo.
Cic. in verrē. Pedian⁹. Posteris vero tēporib⁹ cū regnū hoc cū Parthis cōfusum fuerit iter par
thos mox subsequentes multa de Persis dicemus. Nūc vero tm̄ loca. Achęmenia pars persidis
ab Achęmeno Aegei filio Stephano. Arbela & Gaugamela dī Marcellino vbi Dareum Alexā
der vicit. Plyni⁹ Arbelitis vbi Dareum Alexander debellauit. Cyrapolis quę a Persis Cyrecba-
ta dicit Steph. Cachenum cuius meminit Polybius. Drange gens Persica & Drangena regio
Straboni. Elymei & Elymeą siue Elymais regio Persidis in Susiana: Persepolis Regni caput ab

Nasturtiū. Persicum Magorum mos.

Achemēia Arbela & Cyrapolis Cathenū Drange Drāgēa re. Elymei Elymea re. seu ely mais Persepolis.

Alexandro diruta Ply. Laodicea in extremis finibus ab Antiocho condita. Gaucamela vrbs quã in sustẽtationẽ Cameli veteris & defessi Dareus condidit. Nam vox ea Persarũ lingua dominus Cameli dicitur. Straboni Gordiæa regio a Gordieo Triptolemi filio ex Argo in Syriã ad inquirendam Isidem profecto Steph. Mases Plynio a Masẽ mõte. Ptolemeo casus scribitur. Pãchaia regio a Rege Pancheo dicitur Probo grammatico. Parsagada oppidum & regio Straboni a Cyro cõditum vbi prelio vicit Astiagem eo siquidem verbo Castra persarum significari tradit Anaximenes. Hic Cyri sepulchrum esse Strabo dicit. Sitace vrbs & Sitacena regio Persidis Ply. Ptol. Susiana item regio ex occidentis parte q̃q̃ Ptol. hanc a Perside disiungat. In hac Susa Ciuitas neutri generis Regia Persarum a Dareo histaspis filio condita Plynio. Straboni vero Titoni patris Memnonis ædificium. Cognominata Stephano a fõtibus quib⁹ locus abũdat. hoc enim vocabulo fontẽ in ea regione nominant. Incolę vero Susii qui & Cissii vt ait Strabo appellantur a matre Memnonis in ea regione sepulta quam Aeschyl⁹ Cissim vocat. Vxii gens maxima & Vxia regio Straboni ex qua Coaspes fluui⁹ oritur. Hos ego putauerim quos vulgus nũc Vxios siue Cinganos vocat qui per orbem maximeq; per Italiam sparsi degũt more ferarum nulla lege nullis artibus tantum futura prędicentes. Cum omnes fere populi oriẽtales prędicti præsertim vicini Chaldęis mathematicę sint addicti; auctorem habeo Scilacem qui historiam scripsit Constantinopolitanam. dicit Michaelem Thraulum Imperatorem ex vaticinio vxiorum adeptum Imperium fuisse quę secta per Mœsiam ac Europam sparsa passim omnib⁹ futura prædicebat. Et hæc quidem de locis. Deinceps de Regibus. PERSARVM regnum.

Laodicea
gaucamela
Gordiæa.
Mases & Casus.
Pãchaia rex
Pasargada.
Sirace.
Siracẽa re.
Susiana.
Susa.
Susii & cissii
Vxii
Coaspes fluuius
Vxiorum secta.

Post Assyrios & Medos Cyrus primus omniũ excitauit. Cuius historiam Probus libro primo in hanc fere sententiam repetit. Astyages Medorum rex futuram ex filia prolem vatum prędictione formidabat. Quare Cambisi oscuro loco inter Persas nato eam locauit: natũq; mox puerum Harpago amico mandauit: vt eum necaret: ille vero miseratus infantem exposuit inter armenta. quem pastor inuentum Canis vbere forte educatum pro suo aluit Cyri nomine indito a Cyro flumine q̃circa Pasagardas per curuã Persiam fluit vt auctor Strabo libro. xv. Crescente igit quottidie virtutis indole Rex inter pastores per ludum constitutus magni viri speciem prę se ferebat. Tandem agnoscit Astyagis nepos Sollicitatusq; ad regnum per Harpagũ Astyagi bellũ auxilio Persarum mouet. vbi captum tantum regno priuat: Imperiumq; Medorum: q̃d annos. cc. durauerat in persas transfert. Deinde Babylonios Crœsumq; lydiæ regem eorum auxiliarem superat armaq; post in Crœsum vertens victum eum in regno remanere permisit verum: paulopost rebellãtem vnacum regno sustulit. Postremo Subacta asia ac toto oriẽte Scythas tentauit: vbi primo contra Thamirim reginam victor mox captus atq; interfectus ab ea: & in sanguinis vtrem missus: vt humano cruore cuius auiditate expleri non poterat. plenius exaturaretur: postq̃ regnasset ãnos. XXX. Sepulchri eius epigrãma Plutarchus in Alexandro & Strabo. XV. ponunt. Lactantius ait hoc fere tempore Tarquinii fugam fuisse: vt pariter Romæ occiderit: & apud Persas cęperit regnum. Hic & Iudęis amicus: vasaq; templi restituit. Cambises Cyri fili⁹ deinde regnauit ingenti: & ipse animo qui patriis rebus Aegyptũ adiecit: sed offensus illorum superstitionibus Apis cęterorumq; deorum ędes dirui iussit. Ad Ammonis quoq; templum expugnandum exercitum misit: qui tempestatibus: & arenarum molibus oppressus interiit: vt ait Trogus. Seneca vero libro. vii. de Ira. Cambises fertur in Aethiopas iugum detrectantes: quũq; inexplorato per arentia exercitum duceret deficientibus cęteris alimentis decimũ Euenq; interse in cibũ sortiti sunt durauitq; adeo talis seueritas donec: & ipse ne reuocaretur ad sortem pertimuit receptuiq; signum cecinit. Dicit item filium sagipta interemisse Lucanus autem in. X. Vesanus ad ortus Cambises longi populos peruenie ad æui Defectusq; epulis ac pastus cęde suorum Ignoro te Nile redit. Sub hoc vt auctor est Beda historia ludit conscribitur: Cambises em̃ regno Assyriorum a patre iam viuente prępositus fuit. Appellatusq; Nabocodrosor⁹ Secund⁹ apud Historicos: Nam de primo apud Strabonem inter Babylonios dixi. Idem & in Esdra Artaxerxes vocatur: qui templi restitutionem sub Cyro captam impedit: tributaq; imperauit. DAREVS Istaspis filius: vt auctor Trogus vnus e septem Magis fuit qui Persis post Cambisem septem annis præfuerunt. Tandem inter eos conuentum: vt cuius equus primum soli orienti adhinniret rex salutaretur. Qd sane Dareo contigit astutia cuiusdam Cebaris equisonis. vti Valerius refert: qui admissam in ira equæ genitalia manũ cũ ad constitutũ veniss̃et narib⁹ eq admouit quo illo irritat⁹ odore

Reges persarum.
Astyages.
Cyrus.
Cambises.
Nabocodrosorus
Dareus Istaspis.

ante omnis innitum dedit Babylonios ſtatim rebellantes pdomuit. Ionas nauali prœlio ſupe
rauit. Poſtremo aduerſus Athenienſes cum potentiſſimo exercitu mouens a Milciade in Cã-
pis Marathoniis terreſtri pugna ſuperatus eſt deſideratis Millib⁹. CC. Dumq; vires inſtaura-
re conatur: in ipſo apparatu exceſſit: ãno regni. VII. ab vrbe cõdita. ccclxv. Hic ille vti refert hi
XERXES ſtoria ſupradicta. q Zorobabelẽ extulit: regnũ ei vaticinantẽ tẽpliq; cœptã reſtitutionẽ pmiſit.
XERXES Darei filius regni hęres: vt apud Trogũ libro. ii. maxim⁹ omnium regum Perſarũ
fuit. Aegyptũ quę a patre deſciuerat recepit. Expeditionẽ etiã quã Dareus in Athenienſes para
uerat. V. annoq; apparatu, pſequẽs Decies cẽtena hominũ millia traduxiſſe dicit: Quẽ numeꝝ
vt Valerius itemq; Hieronym⁹ teſtant: de alta proſpectãs ſpecula fleuiſſe ferũ q; poſt. c. Annos
nullus eorũ ſuperceſſet. Hac igit multitudine accinctus: vt omnes referunt auctores: & maria
proſtrauit & Athon montẽ aceto diruptũ velificauit ac cõpedes neptuno apud Iſthumũ inie
cit aliaq; mira edidit hyperbole poetarum: Victus demũ a Quattuor millib⁹ apud anguſtias
Thermopylarum nauale certamẽ cum Themiſtocle tentauit a quo item Salamina ſuperatus
turpiter cũ paucis parua cimba aufugit relicto Mardonio præfecto. Cum. cccc. Millibus qui &
ipſe profligatus apud Bœotiam fuit. Athenienſes interea expectatione ac metu Xerxis exora-
culo pythiæ qui ligneis muris ſeſe tuerent reſpondit naues plurimas in tota gręcia cõparaue-
rũt. Poſt igitur annos aliquot tertiã cũ Cimone duce Xerxes pugnam inſtaurans haud melio-
rem ſortitus eſt exitũ: demum cũ ſe ocio ſecordiæq; relicta militia tradidiſſet teſte Valerio pre
Artaxer- mium genus luxurię nouum inuenientibus propoſuit. Quãobrem a ſuis ſpret⁹ paucis poſt an
xes. nis ab Artabano pręfecto ſuo in regia interficitur. cum regnaſſet ãnis. VIII. Artaxerxes igitur
patrem vlciſci cupiẽs cum Artabano: qui regnauit annis. vii: loricã de induſtria quodam die
permutauit eoq; modo inermem aggreſſus interfecit auctores Trogus libro. vi. & Herodot⁹
DareusNo vii. regnauit annis. xli. Sub hoc geſta quæ de Heſter & Mardocheo cõſcribunt: vt teſtat Mice
thus. phorus græcus auctor. Dareus cognomento Nothus patri Artaxerxi ſuccedens Tiſapherne
militiæ præfectũ fecit ad quem Alcibiades olim exul confugit in gratiamq; ipſius & præſtãtia
corporis & ingenii elegantia peruenit: adeo vt eũ ex amico minime amicũ Lacedæmoniis a q-
bus ſuſpectus ipſe Alcibiades aufugerat redderet. Hic Artaxerxe & Cyro minore filiis relictis
moritur anno regni. XXIX. eodem quo Athenas Lacedęmonii ſubegerunt &. XXX. Tyran-
Artaxer. ni fuerunt conſtituti. Cyrus autem minor Ionia Lydia quibus locis loco Tiſaphernis Alcibia-
Mnenon des fuerat propoſitus. Artaxerxes vero natu maior regno ſucceſſit Mnenon cognominatus: q
Cyrus mi- ſtatim defuncto patre: a fratre Cyro clam inſidiis petitur. Qd cum cognouiſſet accerſitum ad
nor. ſe blande aureis compedibus vinxit. Matris dein precibus vita condonata dimiſſus Palã bel-
lum indicit adſcitis in auxilium lacedęmoniis qui memores Athenienſi bello eius opera ſe ad
iutos excuſationem apud Artaxerxem reddendæ gratię habuerunt. Commiſſa igitur pugna
prior Artaxerxes vulnerat: quẽ cũ equi fuga a periculo ſubtraxiſſet Cyrus a cohorte regia op-
preſſus interficitur. Sicq; prœlio. X. millia græcorum auxilio Cyri fuere qui reuertentes p tot
itineris ſpatia inter barbaras gentes & inimicas ſe incolumes vix in patriam receperunt. Hæc
fere Trogus libro. v. Ad hũc Artaxerxem Alcibiades iterum exul confugit petituſq; & in cu-
biculo crematus eſt iuſſu. XXX. Tyranno⁹. Ad hunc item Conon dux athenienſiũ male re cõ
tra Lacedæmonios geſta metu ſuorum ciuium ſę recepit. Cyrus autem is fuit Sub quo Xeno-
phon philoſophus militauit eiuſq; pædiam ac vitam deſcripſit. Ad Artaxerxem redeo: quem
Euſebius eum eſſe teſtatur ſub quo liber Heſter conſcribitur eundem quoq; Trogus li. x. libe-
ros. CXV. ex pellicibus ſuſcepiſſe ſcribit: tres tantũ iuſto matrimonio Dareum Ariaratem &
Dareus. Ochum quorũ Dareum quem regem conſtituerat q ab eo vnacum. L. filiis aliis: inſidiis pete-
Artaxer. retur interfecit: atq; hoc modo rex q̃ pater fęlicior deceſſit anno regni. XI. ſceptro Artaxerxi
Ochus. filio Ocho cognominato relicto. Is itaq; ab initio cõiurationem formidans cędę atq; ſtrage pri-
cipum regiam referſit: nulla ſexus aut ætatis reuerentia ne videlicet fratribus parricidis eſſet
ſcelere inferior. Atq; ita demum rebus domi pacificatis bellum Armenis intulit auctor Tro-
gus libro. decimo. Poſt Ochũ: qui regnauit annis. XXVI. Narſes filius rem tenuit annis quat
tuor. Is vt eſt auctor Herodotus prolem habuit etiam numeroſam interfectus demum a Ba-
goo Eunucho poſtq̃ regnaſſet annos quattuor ſurrogato Dareo qui ex ſtirpe Regia non erat
Narſes. vt ait Strabo: vir enim Perſa Codemanus antea vocatus mileſq; ac Arſani filius fuerat egre-
Dareus vl- giamq; in bello contra Armenios Regi ſuo operam nauauerat. Quare ob virtutem &
timus

merita Ochi interfecti ſucceſſor a Bagoo Perſiſq; conſtitut⁹: Dareí noíe neqd regiæ maieſtati deeſſet índito. Bellũ cũ Alexãdro magno varia fortuna geſſit poſtremo victus: & a ſuis proditus interfectuſq; poſtq̃ regnaſſet annis ſex vitã pariter cũ Perſarũ regno finiuit. Qd teſte Strabone annis. CCL. durauerat. Hic dicit dũ fugeret ingruẽte bello ab Alexãdro curſu calefact⁹. Cœnoſam bibiſſe aquã iuraſſeq; nihil vnq̃ iucũdius bibiſſe: auctor etiã. Cice. in Tuſcu. Aelianus aũt Artaxerſi Cyri fratri hoc dicit cõtigiſſe. Reliquos Perſarũ reges: & hiſtoriã mox in regione Parthoq; repetã. Nam ex perſis ad Macedonas a macedonibus ad Parthos rurſus vero ad Perſas regnũ reuerſum. PARTHOS nũc exequar: qui ab occaſu Mediã: a Septẽtrione Hircaniã: ab oriẽte Ariam: ab auſtro deſertam Carmaniam habent mõtib⁹ cincti: Finis inter eos & Romanos Euphrates regni caput Hecatompylos Plynio. Cteſiphon vero regia ciuitas ab eis ædificata ad Euphratis ripã: de qua in Aſſyria dixi Parthiei populi parthorũ e Scythia profecti: quos eoſdẽ cũ Parthis Stephanus eſſe dicit Nyſei cãpi: & Nyſei equi iuxta Parthos laudatiſſimi Straboni. In vniuerſum vero Parthi regionẽ frugiferã colunt: oĩaq; prẽter oleã ferentem. Præterea genus hoim bellicoſiſſimũ. Sagiptæ prẽſertim: quã poſt tergũ mittũt: & equoq; celeritate inſignes. Trogus refert eos omnia publica: priuataq; officia equitando obire. Quæ res tãtũ nobilitatem a vulgo diſtinguit. Magnũ quoq; Imperiũ in Aſia tenuere. De qbus deq; eoq; origine breuiter ex Strabõe Trogo & Herodiano referã. Poſt Dareum illum Cui regnum Alexander abſtulit per multos annos Macedones ipſi qui Alexandro ſucceſſerãt diuiſis inter ſe regiõibus Imperarũt. Sed ortis inter eos diſcordiis attrito Macedonum robore Arſaces vir Scytha & Ignobilis virtute bellica adeo claruit: vt Collecta manu exulum Scytharum quos ea lingua Parthos vocant a Theodoro: qui Alexãdri ordinatione Bactrianorũ mille ciuitatibus prẽerat deficiens breui tpe ipſum cũ tota gente inſeruitutem. Deinde Seleuchũ Syriæ regem poſtea Hircanos redegit Daſa etiã vrbe in excelſo monte ẽdificata. Ita paulatim breuib⁹ initiis gẽtem maximã cõſtituit: & Romanis poſtea ſæpe formidatã: pro qb⁹ meritis Reges deinde Parthorũ Arſaces: & Arſacidę populi appellati. Quarta ab eo ſucceſſione regnum ad Mithridatẽ venit quo tẽpore Encratides apud Bactrianos regnum propagauit. Hic ſubactis medis regnũ Parthorũ a monte caucaſo multis populis in deditionem redactis vſq; ad Euphratẽ protulit: morbo demum ſenex extinctus eſt haud Arſacis primi reb⁹ geſtis inferior. Cuius filium Phraatẽ ſucceſſorẽ regni ad bellũ aduerſus Scythas profectum ac cũ toto exercitu trucidatum filius eius Mithridates alter vlciſcitur: qui etiã ob auctũ Parthorũ imperium & Armenos bello petitos nunq̃ tamen ſubiugum miſſos magnum eſt nomen adſecut⁹ ob crudelitatẽ tamen a ſenatu Parthico expulſus frarrem Orodẽ ſucceſſorem habuit qui cõfugiẽtem Babylonem perſecutus Oppidanis in deditionẽ cõpulſis fratrem q̃q̃ ſupplicem in cõſpectu omniũ trucidauit. Poſt hęc cũ Romanis bellũ gerens Craſſum Imperatorẽ cũ filio & toto exercitu deleuit. Huius filius Pacorus ad perſequendas Rõani belli reliquias in ſyriam profectus poſt magnas res geſtas in Parthiam patri ſuſpect⁹ reuocatur: quo abſente exercitus Parthorũ relict⁹ in Syria a Caſſio Queſtore Craſſi cũ omnibus ducibus trucidat: iis itaq; geſtis bello ciuili vigẽte Pompeanis auxilio parthi venerũt: & ipſis deuictis Caſſium aduerſus Antonium & Auguſtum iuuerũt ac bello confecto rurſus Pacorus inita cum labieno ſocietate Syriam & Aſiam vaſtauit Caſtraq; ventidii: qui poſt Caſſium abſente Pacoro exercitum parthicum fuderat magna vi aggreſſus cum toto exercitu periit: ex quo nobilem Ventidio triũphum præbuit. Quibus rebus in Parthia nunciatis Orodes pater pauloante Craſſi cęde elatus ſubita rerum mutatione filiiq; magnopere dilecti dolore perculſus in furorem vertitur: noctes dieſq; Pacorum clamitans ac fortunam ſuam: diuoſq; incuſans. Paulo deinde poſt a Phraate filio cum reliqs liberis interficitur. Cum hoc Phraate Antonius q̃ auxilium inimicis aduerſus eum & Auguſtum tuliſſet bellũ cum. XVI. legionibus ſuſcepit: ſed grauiter multis prælíis vexatus a Parthia refugit. Auctoritate deinde permotus Auguſti Phraates militaria ſigna Romanis adẽpta vnacum filiis obſidibus Auguſto remiſit. Sub Nerone Vologeſus regnum occupauit: fratremq; Tiridatem Armeniæ regem fecit: Romanis bellum intulit. Duas Peti legiões adflixit: Do. Corbulo cum altero exercitu præſto adfuit qui Tiridatem premebat. Traianus eos plurimis adflixit bellis terminis Ro. Imperii vſq; ad Tygrim prorogatis. ſub Hadriano illi paulum reſipiſcentes vſq; ad Euphratem proceſſere. Lucius Antonius cum Auidio Caſſio præfecto eos bello vicit Seleuchiamq; recepit ac triũphauit. Seuerus itẽ princeps. Et deinde Baſſian⁹ filius dũ fingit regis generum eſſe velle inermẽ exercitũ cecidit. Is eñ Artaban⁹ vltimus Ar-

PARTHI.

Hecatompylos
Cteſiphon
Parthiæi.
Nyſei.

Arſaces.

Mithridates.

Phraates

Mithridates. ii.
Orodes qui fratrem.
Deinde. M. Craſſum interemit.
Pacorus
Caſſius victor.

Phraates.

Vologeſus
Tiridates.

Artabanus
Rex.
Seuer⁹ Im.

Artaxerxes

Cidaris

Sapores.

Narſes.
Sapores.
Ormiſdas.

Cteſiphon amiſſus.
Coſroes.

Ziliorbus rex vnnorũ

Razatenes Dux.
Medorſes.
Syroches.
Adeſer.
Ormiſdas
Maume-thes.
Turcæ.
Tamberla-nes.

ſacidarum fuit: quẽ Artaxerxes Perſa ei⁹ miles interfecit regnũq; Perſis reſtituit annis ab vlti mo Dareo q vict⁹ fuit: ab Alexãdro. dxxxviii. Regeſq; deinceps Perſarum nõ Parthoꝝ dicti. Is itaq; ſũpta Cidare (eſt em̃ id Perſarũ regũ geſtamẽ) vicinaq; oĩ barbarie ſubacta Romanũ iam laceſſebat Imperiũ. Adquẽ cõprimẽdũ Alexãder Impator pfect⁹ victoria potit⁹ eſt. Artaxerxi aũt poſt ãnos. xv. ſucceſſit. Sapores vn⁹ oĩm crudeliſſim⁹: regnauit annis. xxxi. Ab hoc Valerianus captus ac oculis priuat⁹ in miſera vixit ſeruitute. Sub Galeno Perſę Meſopotamia ſyriaq; potiti ſunt: ſed Odenat⁹ his recupatis vſq; ad Cteſiphõtẽ pceſſit. Carus princeps caſtris ad tygrin poſitis Cteſiphontẽ pene ceperat: ſed in ipſa victoria fulmine ictus interiit. Maximianus cũ Narſe rege inter Gallinicũ & Carras cõgreſſus prio victus: poſtremo victor ingẽti laude ad Dioclerianũ rediit. Hic Narſes plures ediuerſis matrimoniis liberos accepit: inter quos Saporẽ & Ormiſdã. Sapores igit̃ regno p̃latus cũ fratres eieciſſet: & ormiſdã etiã in vincula cõiecciſſet: ille elapſus in caſtra ad Cõſtantiũ magni Conſtãtini filiũ venit: q tũc Sapori bellũ infe rebat: & lamiã ſuperaturus videbat̃ niſi ad Ciuile bellũ cõtra Iulianũ redire coact⁹ fuiſſet. Iulianus rerũ potitus bellũ proſecut⁹ aliquot oppida cepit: Caſtraq; apud Cteſiphontẽ habuit. Dũq; forte incõſulte ſeſe hoſtibus offert interficit̃: vt Eutropius refert: qui Comes eius expeditionis fuit Iouinianus ab eodẽ Sapore duob⁹ prœliis victus: pacẽ ignobilẽ: ſed neceſſariã fecit amiſſo Cteſiphonte. Iuſtinianus bella mouẽtes per ſuos duces prœliis plurimis cõpreſſit: poſt ea ad Euphratẽ ei⁹ exercit⁹ pulſo & p Belliſariũ dãno cõpẽſato fœd⁹ inſup cũ eis iniit. Zeliorbus Vnnoꝝ rex ĩtra Scythiã manẽtiũ cũ multis millib⁹ auxilio Coſroe regi cõtra Iuſtinianum venerat: ſed a rege ipſo ob proditionẽ cõfoſſus magno tũc metu Impatorẽ liberauit: Coſroes itẽ ſub Phoca prĩcipe Meſopotamiã occupauit: ac paulopoſt Palęſtinã cũ hieroſolyma ac. Dcccc. mil. Chriſtianoꝝ euertit partẽq; crucis ſecũ aſportauit. Heraclio ipãt⁹ demũ ęgyptũ Alexandriã Carthaginẽ libyãq; occupauit heracli⁹: q fruſtra diu pacẽ petierat poſtrẽo apd azotũ tris ei⁹ duces Sabarĩ Sain & Razatenẽ p̃lio fudit. xxvii. ſigna militaria rettulit: coſroes poſtrẽo iãſe nex cũ filiũ Medorſen regẽ cõſtituiſſet interficit̃: ab altero filio ſyroche q̃ natu maior fuiſſet p̃terit⁹: hic Syroches vbi regnũ iniit captiuos vnacũ cruce dñica Heraclio remiſit. Quo deceden te fili⁹ ei⁹ Adeſer ãnũ tm̃ ĩpauit: Cui Ormiſda ſuffect⁹ a Saracenis: q duce Maumethe ea forte tẽpeſtate caput extulerãt interficit̃. Regnũ deiceps Perſarũ ad Saracenos trãſlatũ. De qb⁹ deq; eorũ geſtis in Arabia dicã. Iis ſucceſſere Turcęq vſq; in hodiernũ diẽ late per Aſiã atq; Europã diuerſis gdẽ familiis ac regnis dñant̃. De qb⁹ itẽ alibi dixi originẽq; & geſta eorũ repetẽdo. Tãtũ hic ponã quę haud diu geſta fuere Anno videlicet. M. cccc. Tamberlães em̃ quidã noĩe: ſeu Tartarus: ſiue e Turcarũ gñe nã eiuſdẽ erat ſectæ primo bubulcus. deinde miles gregari⁹ virtute paulatim effecit: vt regno gẽtis ſuæ potiret̃. Scythas medos Albanos Meſopotamiã Parthiã Perſiã Armeniã ſibi ſubiugauit: Traiecto demũ Euphrate cũ. DC. peditũ: eqtũ vero. ccc. millib⁹. Aſiã minorẽ obtinuit: regẽ turcarũ ex Otomanoꝝ familia: tũc potẽtiſſimũ Pazaitem cũ nõ pene minore exercitu fines tuentẽ p̃lio cepit: ac in Cauea more ferarũ cõiectũ ſecũ circũferebat. Caſtra tentoriis primũ albis metari ſolebat mõſtrãdo veniã obſeſſis ſe daturũ ſi ſe prima die dederẽt. Secũda purpurea pręferebat notãdo in pſefamilias: ac pceres tãtũ ſe aiaduer ſurũ: ſi alterũ expectaſſent diẽ. Tertia Atrata exitium oĩbus miſerabile ac totius vrbis ruinam facturũ ſignificabat. Is quondã in obſidione cuiuſdã oppidi: cũ tertia die pueri cũ virginibus oleas in manu geſtantes egreſſi illi ſupplices occurriſſent: ad vnũ oẽs interfici iuſſit. Admonitus a quodam genuenſi vti mitius cum populis ageret: ſic eum facilius imperaturum: reſpõdit ſe orbis eſſe calamitatem: proinde ocius ſe inde ab eo proriperet: niſi & ipſe quoq; hãc periclitari vellet. At ille ſtatim ſubter fugit Tamberlano Aſſembecus ſucceſſit: Sũcaſan cognominatus: e quattuor turcarum familiis quæ e Scythia ſunt egreſſę de quibus omnibus in Europea Sarmatia iã diximus.

Media.

MEdia a ſeptentrione partem hircani maris ab occaſu maiorẽ Armeniã & aſſyriã a meridie Perſidem: aboriẽte hircaniã: & Parthiam habet inter Medas: & Parthos Caſpii montes ſũt vbi & portæ Caſpiæ Straboni Ptolemęoq; ponunt̃. Plyni⁹ cãm nois adfert q̃ interruptis anguſto trãſitu iugis ita: vt vix ſingula meent plauſtra longitudine. viii. mil. paſ. toto ope manufacto. Medos Dionyſius poeta a Medea dicit originem habuiſſe: quę veneno filioquẽ

ex Aegeo ſuſceperat necato huc ex Athenis aufugit. Trogus autem aliter Iaſon cum deuicta Colchide domũ rediiſſet rurſuſq; a Peliæ filiis petereturinſidiis Cũ Medea cõiuge quã repudiatã iterum recepit & Medo priuigno Colchos reperiit reſq; geſſit ac omnis circa orientis populos poſt liberum patrẽ & herculẽ ſubiugauit Socerũq; regno pulſũ reſtituit. Moriens deĩde Medũ priuignũ huiuſmodi regioni præfecit. Strabo quoq; in eandẽ fere ſentẽtiã Media primũ Aſſyriorum regib⁹ deinde Perſis paruit: Sub Aſtyage floruit: Durauitq; Annos. CCCL. De tota regione Strabo ſic ſcribit. Media eſt in partes Duas diuiſa: quarum alteram maiorem vocãt Cuius Metropolis Ecathana magna vrbs neutri generis & Medici imperii caput a Seleuco cõdita qua nunc etiam Parthi regia vtuntur. Nam reges ibi æſtiuant q; frigida ſit: hyemãt vero Seleuciæ quæ ſecundum tigrim eſt prope Babylonem Hæc igitẽ Mediæ pars montana: frigida ſterilisq; & infructuoſa. Altera pars eſt Media Atropatia ab Atropato Duce nominata qui ne Macedonibus ea ſubiugaretur obſtitit cum maioris Armeniæ pars eſſet. Is poſtea rex declaratus eam a Media ſeparauit. Hæc Armeniæ & Matianæ adiacet ad orientẽ. Mediæ vero maiori ad orientem vtriq; ad aquilonẽ Eorũ vrbs æſtiualis Gazaca in campo ſita munitiſſimum oppidum qd̃ Antonius in Parthica expeditione obſedit Cætera mediæ regionis opulenta ſunt maxime quæ ſub Caſpiis partis & circa matianam Cãpeſtris & aphrica ac vitifera vbi nihil p̃ter oleum deſideratur hinc mala medica & ſuccus medicus qui ex laſerpicio eſt ibi prouenĩẽte Gyrenaico tamen deterius. Matiana enim regio & Matianus lacus qui cæruleanus dicitur nõ minor Mæoride p̃ogreditur vſq; ad Atropaciam. Sunt & in Media vrbes a Macedonibus conditæ Laodicea Apamea Rhaga. Quã Nicator cõdidit & Aropum nominauit: parthi vero Arſaciam. ducitur autem eius etymum e Terræmotibus qui in ea parte frequẽtes ſũt. Zagri⁹ Mõs Medos babylonioſq; diſterminat. Is em̃ ac Niphates a Latronibus colitur Mardis qui a Rufo Mardo medi appellant̃ Cyrciis Caduſiis & nonnullis aliis Flumina vero Medus Amard⁹ Cãbiſes. Cyrus. omnes & Caſpiis montibus oriẽtem verſus fluentes in mare deſinunt hircanum. Strabo ni Plynioq;.

Echatana

Media arto patia.

Gazaca.
Matiana regio.
Matian⁹ lacus.
Laodicea.
Apamea.
Rhaga quę
aropus
Arſacia
zagri⁹ mõs
Mardi.
Mardomedi.
Cyrcii.
Caduſii
Amardus.
Cambiſes.
Cyrus

Colchis. Iberia. Albania.

Colchis Iberia & albania finitimę inter ſe regiones ac ſub eodem fere palello: montibus tantum inter ſe diſcretę: a ſeptẽtrione Sarmatiã habent: a meridie Armeniã maiorem & Moſchios montes: ab occaſu Pontum euxinum: ab oriente mare caſpiũ. Cholchi vt Herodotus & Dionyſius tradunt coloni Aegyptii eorum ſũt: argumẽto videt̃ eſſe q; vtriq; leuiter colorati & longis crinibus ac veſtibus lineis apparẽt: cognominantur autem a Colcho Phaſidis filio. Capras habent apud Phaſim fluuium vellera ferentes vnde magnũ faciunt compendium vt dicit Euſtathius. Plynius has Tragelaphos vocat inter capras & Ceruos ſimilitudine. Hinc ortũ commentum aurei velleris. Hic regio poſt Aeetam & Iaſonem Mithridati ceſſit q eam per ꝓcuratores adminiſtrabat: poſt eum Polemoni: quo mortuo Pythodoris ſimul cum Trapezunte & Pharnacia Tempore ſtrabonis obtinebat. Colchorũ Metropolis Dioſcurias in ora ſita quondã florentiſſima nunc deſerta (vt ait) Plynius in ea nationes deſcendiſſe Tricenas quæ diſſimili lingua vterentur & poſtea a noſtris. CXXX. interpretibus negotia ibi geſta. Sunt qui dicant conditam eam ab Amphito & Telchio Caſtoris & Pollucis aurigis vnde nomen inditum vrbi: a quibus & Eniochorum gentẽ feram originẽ habuiſſe conſtat. Hęc fere idem auctor. Sunt & aliæ Neapolis Sebaſtopolis Aea ædificium Aeetæ regis ſtad. XXX. a mari diſtans Hippo & Cianeo fluuio Irrigata & fere in Peninſula ſita eſt & altera in Theſſalia Cuius meminit Sophocles: eſt & fons in Macedonia Aetus appellatus vt Antimachus in Thebaide. Propertius Aeeam Circen appellat. Amaranthi gens Colchica per quos Phaſis fluit in de Phaſis Amaranthius dictus eſt a poetis. Inſula Martis vbi vellus cuſtodiebatur. Coraxi populi & Coraxici montes quibuſdam. Eniochi dicti. Cyra vrbs de qua Apollonius. ii. Argonau. ϖυρουσ εσυεψεσαι κυταιε ω σ αιηταο, ꝑperti⁹ Poſſe Cyteinis ducere carminib⁹. Moſchi quo q; gens Colchica propinqua Mantineis Stephano & montes Moſchi qui diſterminãt Colchos Iberos & Albanos Tum Armeniam maiorem a minore. Regio etiam Moſchitia dicta Straboni Flumina ex montibus Caucaſeis Corax Glaucus Phaſis Hippus Cyaneus. Ex iis Phaſis maximus & Hippum & Glaucum recipit Plynio. IBERI Orientaliores ſunt. Colchis: & ab occidentali⁹ Iberis profecti vt placet Dionyſio τ ω λεπι μαι τα ουσι ꝑε ω θιν ορ εθροσι βηρ ω ροι ποτε ꝑηρ ρηι ηθεν ετ αρτολι ω μα φικουτο. Apud nõnullos vero vtri vtris originẽ dederit ãbigitur. Hos

Mardi.
Mardomedi.
Cyrcii.
Caduſii
Amardus.
Cambiſes.
Cyrus
Vñ cõmentum aurei velleris.
Dioſcurias ab aurigis caſtor & pollucis cõdita.
Eniochorũ gens.
Neapolis
Sebaſtopolis Aea
Amarãthi.
Inſula Martis.
Coraxi
Eniochi.
Cyra.
Moſchi.
Corax
Glaucus
Hippus

Pompeius magnus vna cum Albanis & reliquis orientis populis in poteſtatem redegit: poſt
Pompeius eum Domitius Corbulo a Nerone miſſus; vt Plyni⁹ refert. Eos chriſtianos eſſe iã inde a Ma-
Domitius gno Conſtãtino Rufinus eſt auctor: qui ait Becurium eius gentis regem Hieroſolymis cũ eo-
Corbulo. dem Rufino familiariter congreſſum narraſſe quo nam pacto fidem receperint: Mulier in-
Becurius quit captiua chriſtiana cum ſupplicijs vigiliiſq; quotidie perſancte incumberet/ multaq; pre-
rex. Iberi qñ terea vitæ abſtinentia fideq; miracula preſe ferret: reginãq; inter cętera morbo adfectam curaſ
chriſtiani ſet effecit vt illa primum chriſtiana fieret: deinde eius hortatu vir. Quare templum ilico apd
ſuos: religionẽq; publice obſeruandã conſtituerũt. His proximi ſiue (vt nõ nullis placet) iidẽ
ſunt. Georgiani quæ gens & ipſa chriſtiana bello fortiſſima & vicinis formidata cognomina-
ta: vti ferũt a Diuo Georgio Cuius vexillum in bello contra infideles geſtãt. Ego tamen non
minus putauerim eos eſſe poſſe quos Plynius Georgos appellat: in ea fere regione. Igitur iiqd
Georgiani. procul ſint a ritu orthodoxo aberrant grẽcorum fere ſectantes errorem: eadẽ & in ſacris libris
lingua vtentes. Sacerdotes eorum diro ſqualore petaſati incedunt: crinib⁹ oblongis: barbaq;
ad pect⁹ promiſſa. ſacrificãt etiam more græcanico in calice molli unt offam quam pri⁹ ſacer
dos ipſe cocleari argenteo delibat deinde volentibus delibandam modo ſimili pbet. Venere
quondam ad Corradinum principem Damaſcenum dum noſtri obſiderẽt Damiatam queſtũ
ſeſe cum chriſtiani ſint ab eo neglectos. in expugnata ac tũc hieroſolyma minime vocatos. Se-
pulchrum dominicum immunes adeunt ab omni vectigali Cũ & ipſi quoq; ſarracenis vicinis
ALBANI. beneficium cõpenſent. Noſtra memoria miſerũt legationem ad Pium. II. Pon. cum e conuen-
tu Mãtuano ſeſe in vrbem reciperet. ALBANI ſequũtur quorum originem Italicam Trog⁹ re
petit Albanos Herculem ex Albano monte cũ ille Geryone extincto armenta eius. per Italiam
duceret ſecutos fuiſſe: & originis Italicę memores exercitũ Põpeii bello Mithridatico vti fra-
tres ſalutaſſe: Albania ſub imperio Perſarũ fuit poſtea Macedonũ: poſtremo Romanorũ. Sed
Traianus princeps iis regẽ conſtituit: Hodie vero haud ſatis exploratum cui pareant q̃q̃ ſub
Sacaſani. magni Canis Imperio degere credantur. habeo auctorẽ qui dicat Albanos quos in Macedonia
Ptolemę⁹ ponit ab iis eſſe ꝓfectos; nullius tamen & ipſe nititur auctoritate. SACASANI Al
banis iunguntur Hi in pontũ vſq; penetrauere aliquando Sacę appellati & Armenię parte ma
xia cui & nomẽ dedere potiti ſũt auctor Strabo. Plyni⁹ eos Phucaſanas vocat: niſi mẽda fuerit

Hircania. Margiana. Bactriana. Sogdiana.

Caucaſus. Caucaſeæ portæ. Mardi. Margiana. Alexãdrea Seleucea. Antiochea Marg⁹ flu. Bactriani. Zariaſtis. Bactra. Petra. Rhoxanes. Brãchidarũ vrbs. Sogdianæ. vrbes. VIII Emodi mõ. Paropaniſades Oxus flu. Iaxartes.

Hircanum mare ſeu caſpiũ vt Ptholemęo deſcribitur pedib⁹ obiri poteſt. Cũ
nec alio cõmiſceatur freto. Idem adfirmat Herodotus. Dionyſi⁹ poeta pro
uenire ex mare Gronio ſeu glaciali ſcribit. Euſtath. vero eius enarrator hos
cõpoſuit ex ãtiquorum ſẽtentia ex mari quidẽ Gronio deſcẽdere probat ſed
via ſubterranea atq; occulta Dionyſi⁹. idem magnum hoc pelag⁹ facit ve-
rum quod triũ mẽſium nauigatiõe abſolui poſſit: cryſtallumq; & gemmas
producere neq; rotundũ (vt quidem ponunt) ſed fundę ſimilem dicit. Hircani accolæ populi
appellati & Hircania regio cui caucaſus mons imminet. Promethea ſeruans qui aſſiduã mul-
to pectore paſcit auem. Hic portæ Caucaſeæ non Caſpiæ dictæ vti Plynio placet q; præru-
ptis quaquauerſus mõtibus vnum tantum & anguſtũ exitum prębeant: ad quas exiberia per
uenitur. Mardorum gens Hircanis vicina latrociniis dedita Item Margiana regio in alto ſita
loco & vitifera: in ea Alexander vrbem de ſuo nomine condidit vt refert Plyni⁹. Quã dirutã
a barbaris Antiochus Seleuci filius reſtituit Seleuceãq; vocauit circuitu ſtad. lxx: Hęc deinde
Antiochea dicta poſita item Ptolemęo: Margus per hanc fluit qui regioni nomen dedit. e Tau
ro duobus fontibus exiens ad vnum Oxum fluuiũ corriuans in mare prorumpit Hircanũ. hic
Orodes Romanos clade Craſſiana captos deduxit Plyni⁹. Bactrianorũ deinde ac Sogdianoq;
regio Vltimi ſunt Scythę. Bactrianorum Ciuitas Zariaſtis quę poſtea Bactra a flumine dicta.
Idem Apud Bactrianos Strabo dicit inexpugnabilem eſſe arcem quam vocant Petram. quam
tñ Alexander per proditionem cepit: in eaq; Roxanẽ Oxiartis regis filiam conſecutus in ma-
trimonium accepit. Aliam item Petram in Sogdiana: aliam apud Ochũ fluuium cepit. Circa
hęc loca Branchidarum vrbem ſuſtulit. quos Xerxes ſecum ſpõte e propria terra ſecutos ibi
collocauerat. Tradunt inſuper Alexandrum in Bactriana & Sogdiana vrbes. viii. cõdidiſſe nõ
nullas etiam euertiſſe. Idem. Prope etiã Emodi mõtes & Paropaniſades pars tauri vnde Oxus
& Iaxartes per fines Sogdianorum in mare tendunt Hircanum apud Oxum dum caſtra me-
taretur Alexandreę fons olei apud ei⁹ tabernaculũ dicitur manaſſe: Reſponſum: a vatib⁹ foe

licem exitum rerum eum habiturum. verum cum labore vt Strabo. Plynius quoq; refert q; in finib⁹ Sogdianorum ad portas Caucasi: Alexander vrbem de suo nomine cõdidit, ac Aras imitatiõe Herculis Liberi patris Cyri: & Semiramidis: in eo loco cõstituit. Vltimum vero iter est ex ea parte quod fluuius Iaxartes includit omniũ septẽtrionalior quem Incolæ Scythopylum vocant. Alexander militesq; eius. Tanaim putauere. Transcendit eũ amnem Dęmonas Seleuci: & Antiochi: regum Dux Arasq; Apollini Didymęo statuit. Plynius. Nysea ab Hircaniã pertinet. nonnulli eam per se ponunt Hircania vsq; ad mare Ocho: & Oxo fluminib⁹ irrigat. Quorum Oxus Nyseam prętерfluit: quidã Ochum in Oxum dicunt emittere. Aristobulus ostẽdit Ochum maximum esse omnium fluminum quę ipse in Asia viderit, pręter Indica. Ex eisdẽ mõtibus & Iaxartes fluit in Hircanum mare quem Tanaim nominauerunt Strabo: Plyni⁹ autem Derbitas in iis proximos ponit per quos dicit Oaxum fluuiũ labi ortum ex lacu Oaxo hui⁹ vero apud alios nulla mentio inter Derbitas: & Hircanos: Tapyros: Strabo ponit. Plynius refert auctore Claudio id terræ spatiũ quod inter Męotim: & Hircanum pelagus iacet. cl. mil. pas. cõtinere idq; perfodere excogitasse Seleucũ: Nicatorem: Cornelius nepos tamen idem spatium ccl. pas. dicit.

Are Alexãdri.
Iaxartes qui &. Scythopilus.
Dęmonas.
Nysea.
Och⁹ flu.
Ox⁹ flu.
Derbitę.
Oax⁹ flu.
Tapyri populi.
Nicatoris cogitatio.
Trogus.

Scythia.

Cythas Trogus li. ii. plnribus verbis commemorat q; vetustiores omnibus populis vel ipsis Aegyptiis sunt. Eorũ regio in orientem porrecta includit hinc Sarmatica: Asiatica: hinc regione Serarum a septẽtrione terra incognita a meridie Sacis: Sogdianis: & iis cõiunctis populis: Imaus autẽ mons vniuersam intersecat. Quapropter intra vel extra Imaum Scythia bifariam diuidit. Fines autem inter se gentibus nulli: neq; eni agros colunt/aut domos ędificant tantum armenta pascẽtes: ac sedibus semper incertis errãtes Aurum: & argentũ spernũt: furtũ abhorrent: lacte & melle vescunt: pellib⁹ ferinis arcent frigora. Cyrum cum exercitu trucidauerunt. Dareum fugauerunt: Alexãdri magni Ducem Zopyrionа cum omnib⁹ copiis deleuerunt. Romanorum tantum audiuere arma. Parthicum: & Bactrianum Imperium ipsi cõstituerunt. Primus in Scythis bellum intulit Vesores Rex Aegypti⁹ quo repulso Asiam vectigalem. M. D. Annos vsq; ad Ninũ regem fecere. Strabo autem lib. xi. sic ait. Scythas omnis ac Celtoscythas qui septẽtrionalem haberent regionem olim græci vocabãt. Qui vero prius distinxere. Eos qui supra Euxinum: & Istrũ: & Hadrium: habitant. Hyperboreos: & Sauromatas: & Arimaspos: appellauerunt. Eos vero qui vltra mare Caspiũ sunt partim Sacas: partim Massagetas: ltẽ Scythæ qui a Caspio mari incipiẽtes magna ex parte Dai appellantur qui orientaliores Massagetæ: & Saçę: Vniuersi frequẽtius Nomades vocãtur. Herodotus lib. iiii. eos dicit Duode Triginta Annos Ante Medos Asiæ superiori imperauisse. Diodor⁹ Scythas ab Araxe fluuio Armenię venisse dicit paruis initiis Scytha Duce fortissimo Imperium deinde dilatatũ posteris tradidisse. Ex hoc igitur Duos descendisse Napum: & Plaitonem qui totidem constituere imperia. Sub quibus populi diuersis appellati nominibus. Apud Scythas Are cõditę Liberi patris. Herculis: Cyri Semiramidis: postremo Alexãdri Magni quę metas Domiti ostendunt orbis ex parte septẽtrionis. Plynius scribit Scythas vocatos esse Sacas a Persis lingua vero persica Arameos At persas ipsos a scythis Corsarios vocari dicit. Scythica omnis regio pręsertim circa pontum Euxinũ vt tradit Herodot⁹ Idiotas: crasso ingenio producit homines. tantumq; Anacharsim vnum e Septem exeis nominari. Contra vero Polybius scribere videtur qui ait Scythas & pecunia & robore tum reliqua solertia ac prudentia si sint concordes cęteris pręstare mortalibus. Prętерea Asinos minime gignit ob frigus huic animali inimicum. Inter Scythię populos q̃q̃ pene innumerabiles principales ponunt. Sacæ Massagetæ: Hircani: Bactriani: Margiani: Mardi: Derbices: Tapyri: & alii nonnulli mihi partim supradicti. Qui q̃q̃ proprias ac per se diuersas habeant regiones: Scytharũ tñ & morib⁹ & institutis cõmunicãt. Sacas inuentores sacarũ quę scuta apud græcos appellãtur. Vnde illis nomen potentes olim fuisse cõstat: venisseq; vsq; ad Euxinũ victores ac quandam terram Armeniorũ ab ipsis Sacacenen vocatã cepisse/Cyro cladem intulere mox exultantes ob victoriã ab eo sũt victi qui diem illũ inter Fastos retulit deo patrio Saceaq; appellauit. Perse Herodoto teste Scythas omnis Saeas vocãt. Aelianus de varia historia scribit Sacas quas optant sponsas prius in pugna superare si quando victi sunt perpetuo seruí facti in Cauernis lugent. Massagetæ senio cõfectos interficiunt atq; edũt/morbo extinctos proiiciunt feris. In hac Scythiæ parte Cataiũ ponũt nostræ ętatis homines locum qui multas cõplectitur regiones. Cuí sicuti & reliquę Scy

Vesores rex.
Dai.
Massagetę.
Arę.
Herculis.
Cyri Semiramidis.
Alexãdri.
Sacæ.
Arameí.
Corsarii.
Sacæ.
Massaget.ę
Catalum.

thię prędet hodie Rex quē Magnum canem appellant. Ad horum Ciuitatem Metropolim adiuit noſtra memoria Nicolaus Venet⁹ vir magna ſolertia. Qui Pio Pontifici retulit vrbem inueniſſe. Quæ Cabaleſchia vocabatur circuitu .xxxii. Mil. paſ. In Cuius medio Arx munitiſſima erat in qua Rex habitabat: Alteram quoq; in eo tractu vrbem .xv. dierum iter ab hac diſtantem adiuiſſe Neptai appellatā: paulo ſupra ętatem noſtram a regibus eius gentis ędificatam circuitu mil. paſ. xxx. In vtraq; domus ædificia tępla: cęteraq; ornamenta Italicis ſimilia vidiſſe teſtat⁹ eſt: ꝓterea homines modeſtia & vrbanitate prędituos inſuper & locupletes eſſe. Quæ quidem res mira ſatis videt contraq; famam Scythicæ feritatis & vitæ nomadicæ. Comaria ab oppido Bactrianę Comara hos Ptolemę⁹ Margianis vicinos facit. Plyni⁹ Comanos vocat Mela Coamonos. Comana vero in pōto altera in Capadocia tertia. Omani aūt apud viſtulam fluuiū. Hęmicynes gens Scythica ꝑpe Maſſagetas & hyperboreos de quorū morib⁹ Apollonio⁹ in Argonau. ημικυνωνγενοσαπερθοσιομαδρωμ τοισωμοισνθυπερθεν ευξεφεωμ κωρισμα κραξε τραφε ραμφυλοισι περικρατευσιν ερημνως. τωμ μενθωστεκυνωμ υλακη πελλει ουδετι τοι γε αλλων ατμωοσσουσι βροτων ουμ μακλυτουανδην και ησιοδου Heniochea regio Scythię quā aurigæ caſtoris & pollucis inhabitauere. Neuri qui eorum regionem olim ob ſerpentes reliquerunt incātatores maximi ſunt ex hominibus in lupos ſe vertētes Euſta. Alii quos ait Polyhiſtor ex Abiano flumine dici iuxta quod habitant vel nōnullis ꝓ ſine vita ſtabili aut domicilio ſint in curribꝰ agētes. Horum meminit Home. γαλακτοφαγων αβιωτε δικαιωτατωμ Iuſtiſſimos enim vocat ꝓ in pace ſine bello degant vel ꝓ extemporali victu vtantur. Idem dicit Aeſchyl⁹ i Prometheo eos Gabios addita. G. vocās επειτα δηζει δημου ευδικαιωτατωμτε βιουσινουταροτροφουντεγατομοστεμνει δικελλη αρουραν αλλαττυς ωορoι γαιαγφερουσιν βιοτον αφθονονβροτοισ. Plęraq; enim Scytharū noſa ex moribꝰ edita cōmentaq; ſunt: vt Galactophagi Anthropophagi Abii Aeoci Homobii. Amaxobii. Melanchlęni. & alii complures

SERES. Amometus.

SERES ad orientem ęſtiuum ſicuti & Gallia ad occidentem item æſtiuū ſiti atq; extremi in ea parte ſunt ſub eodem fere paralello quo & Scythę. Hos Ply. dicit liberos eſſe ab omni noxio flatu eadēqua hyperboreos temperie degere. De iis priuatim edidit volumen Amometh⁹ ficuti Hæcate⁹ de Hyperboreis. mites alioquin & hominum cōuerſationem refugiētes in Comerciis mercaturę ſcribūt in Saccis rerum pretium atq; in littore ponunt. Mercatores eo aduecti ſi placet: pretium adnotatum apponūt. Herodot⁹ ſimilem huic cōſuetudinem dicit eſſe apud Herculis columnas Carthaginenſes cū mercibus circū littus eorum adnauigant aduent⁹ ſignum fumo oſtendūt. Illi accurruūt/auroq; in littore appoſito ſtatim migrant. Carthaginenſes cōueniētē auro appoſito relinquūt in littore mercem: ex quo iuſtiſſimos vtroſq; cōſtat eſſe

Sericū ex ſere vermiculo.

Dicuntur Seres annos viuere. CC. Sericum foliis depectūt: qd vermicul⁹ ꝑcreat vocat⁹ a Pauſania Ser: q ex foliis mori arboris viuit. Id genus in ſemine allatum ad Iuſtinianū principē aq buſdā monachis venit conſtātinopolim: vt ꝑcopius eſt auctor de quo etiā alibi mētionē feci.

Nicolaus Venetus.

Ad Seres rari mortaliū accedūt repertus noſtra mēoria Nicolaus Venet⁹ quē ſupra mēorauī qui Pio. ii. pōtifici rettulit ſeſe mare indicū cū menſē pene vltra Gāgē nauigaſſet ad Rhatā fluuiū pueniſſe: eoq; ſex dieb⁹ emēſo Ciuitatē eiuſdē nois inueniſſe inde ꝑ deſerta iuga q̄ tauripē fuiſſe crediderim Duodeuiginti dieb⁹ in cāpeſtria deſcendiſſe: qb⁹ duab⁹ hebdomadis magno labore peragratis flumē ingēs offendiſſe ad magnitudinē prope gāgis. Qd ab accolis Daua dicebat. Atq; in eo mēſis nauigatiōe abſoluta ciuitatē nobilē applicuiſſe ſtadiis. cxx. circuitu cui nomē Dua. Hic laſciuiētes fœias & libidini deditas reppit viros aūt vna cōtētos vxore copiā ꝓterea elephātorū quorū. X. mil. Rex bello nutriret. Ipſe albo vehebat elephāto: cui cathena aurea: gēmis variata colloq; circūdata ad pedes vſq; pēdebat. Tā viros q̄ fœias variis coloribꝰ corpora pingere Idola colere. Strato ſurgētes q̄ primū ad oriētem ſe ſolē conuertere.

Macinum.

Trini dei opē iplorantes. Serpētes aſſatos in cibis ꝑ delitiis hīe rubraſq; formicas puis Cāmaris ſimiles: ac aīal ibi naſci Suillo corpore: bouis cauda & vnico in frōte cornu cubitali mō elephāti: quo cū cōtinēter bellū gerit. Hęc de Macino appellato Nicola⁹: quā regionē inter Indię mōtes & Cataiū demōſtrās ſine dubio ſericas natiōes ſignificare videbatur.

Arabia Triplex.

Abſoluto Iamoriēte æſtiuo ad hibernum procedendum ad meridiem verſus vbi Arabum Indorumq; ac poſtremo Sinarum populi conſcribuntur. Arabia igitur primum & ſinus Arabicus reperitur: de hac ſcripſit vranius hiſtoricus: & Iuba Rex ad Claudium Cæſarem deq; ipſius expeditiōe ac itu. Hęc triplex eſt Petrea. Deſerta & fœlix. Petrea Aegypto ludęq; confinis Ptole-

meo. Straboni autem ac Plynio Nabathea dicitur. Cuius Metropolis Petra: quę hodie dicitur Arach. In ſacris autem libris Petra deſerti appellata. Eſaias Emitte agnum domine dominatorem terrę de Petra deſerti. Hac iter Hebręi ex Aegypto fecere. Ipſa vt ait Strabo in plano ſita circumſepta rupib⁹ altis inter quas fōtes vberrimi ſunt extra vero circuitum regio ex magna parte deſerta & ſine aquis preſertim verſus Iudęam. In hac enim parte nihil memorabile vt ait Plynį⁹ pręter Caſium mōtem verſus Aegyptum vbi ſepulchrum magni Pompeii Nos tamen memorabilius putamus in ea regione Sinā mōtem noſtris appellatum. Ptolomęo autem Melanē vbi & ſepulchrum diuę Catherinæ & lex Moſi diuinitus cōceſſa. Hanc Arabiæ partem ſubiugauit primus Romanorū Aelius Gallus ab Auguſto miſſus vt in Aeliorum nominibus dixi. Horum populi Agręi Gerręi Ammanitæ quorū Ioſepus meminit ab Ammano Lothi filio. Elana & ſinus Elaniticus apud mare rubrum. Teredon hanc in Perſiæ maritimis collocat Dionyſius poeta Περσιδος εισαλοσσοι Δμαθοημα περευνται εχρημος τα τιοησ προχοησι τερηδονος ερυθραιου. Ipſū vero mare rubrum Sinu continetur arabico ab Erythro rege eius regionis nomen accipiens: quod apud latinos rubrū ſignificat cum minime rubeſcat. auctores Curtius & Philoſtratus in vita Apollonii Poſt Petreā Arabia deſerta Ptolemæo vocata. Straboni autē Scenetis vbi & Scene vrbs Plynio αποτωρσκηνωμ dici placet q̄ gens vaga & ſine ædificiis in tentoriis habitet. Hęc a meridie mōtibus Arabię fęlicis cincta eſt: a ſeptēntrione Meſopotamiā habet: ab occidente petream. Arabia fęlix meridiem verſus inter Duos ſinus Arabicum & Perſicum veluti peninſula excurrit. quę vt Strabo ſcribit bis vt India feritur ob fœcūditatem. Fluminibus ſcatet quę in Cāpos abſumunt. omnium fructuum tum pecoris abūdās pręter equos mulos & porcos Auium etiam omniū pręter Anſerem & gallinam Oues albę/boues nigri aromatum omnis generis feraciſſima quibus omnia permutant. Cuius opulentię teſtis Alexāder qui eam vti fama eſt regiam facere inſtituerat poſtq̄ ex India reuertiſſet: vrbes ſine mœnibus colunt q̄ in pace maxime degant. Oleo ſeſamino vtuntur. Ore ſunt omnes raſo pręter labrum ſuperius Plynius. Populi autem in ea pene innumerabiles ſed ii præcipui memorant. Sabęi in littore rubri maris Charaeni: Ataceni: Gelbani tę quorū caput Thoma: Plynio: Edumei: Atramitæ: Achomeni: quorum caput Achome vranio in Arabicis. Mobeni & Moba. Partes autem meridionales tenent Ichthyophagi qui piſcibus victitāt & Troglodytę qui in caruernis habitant. Srptētrionales vero Syraceni & Saraceni: Ptolemęo. Sed quando ad hos venimus Ipſoꝝ geſta paucis percurrā: SARACENORVM igitur gente Arabię fęlicis numeroſa ac bello potentiſſima nulla magis chriſtianos exercuit. eius Ptolemę⁹ & Marcellinus imprimis memine re: ii diu Regibus Perſarū vna cum reliqua Arabia ſeruierūt vſq̄ ad Heraclii principis tempora Annum videlicet ſalutis. DCxx. Tunc primū Maumethes ex eis caput extulit quem vt refert Bibliothecarius humili genere natum defunctis parentib⁹ captiuum: Abdemonaples Iſmaelitici vir generis emit ſibi gratū ob formam & ingenium. Quapropter mercimoniis ac negociis ab eo p̄ficitur: frequentabat ea tempeſtate domum Abdemonaplis Sergius monachus qui ob ſectā Hęreſeos e Cōſtātinopoli in Arabiā fugerat. Maumethem q̄ ob ingenium valde diligebat. Interim Her⁹ ſine liberis moritur vxor vidua & Quinquagenaria hūc ſibi in virum capit. Is igitur cum ſępe in alienationem mētis ſe venire oſtētaret: & tanq̄ qui morbum patiat Comitialem corpore proſterneretur admirāte vxore. Deſine (inquit) mirari hoc mihi ex ipſi⁹ deiſpiritu me corripiente prouenit qui mihi futura ſuggerit. Seq̄ plane prophetā dictitabat Atq̄ hęc omnia iuuante & cōſulente Sergio agebat. Paulatim q̄ vulgata fama. nec multo poſt heres ab vxore moriente inſtitutus opibuſq̄ adauct⁹ ſimulq̄ auctoritate inter ſuos legē cōdere cœpit. nouamq̄ propterea ſectam edidit ab hebręis nōnulla mutuādo partim etiā a chriſtianis. Circūciſionem & abſtinentiam porcinę ſimul & vini pręcepit. Ieiuniū menſem continuū ſeruare tantumq̄ noctibus veſci diurnam abſtinentiā longa crapula cōpenſando. Veneris diem colunt q̄ in hac ille rex factus vel: vt qui idā aiūt: vt ab hebræis chriſtianiſq̄ diſſentiant: ea demq̄ de cauſa ad meridiem cōuerſi deo ſupplicant. Vxores quot pro facultatibus licet fas ducunt habere: quarum zelotipi ſolent eſſe adulteras capite plectēdo: nullā fœminam niſi operta facie foras p̄dire Mancipiis pro libidine vti: voluptates corporis futuræ fęlicitati minime officere. Triſtātum propheras admittunt quos Razales vocāt. Maumethem: Moſem: & Chriſtū: quem minime deum alioquin eſſe putant. & angelos veterem ēt legem recipiunt. Hęc reliqua q̄ pręcepta in volumine cōſcripſit: quod Alcoranum appellāt atq̄ in latinum ſermonem conuertit Ioannes Hiſpanus in Concilio Cōſtantienſi Martini. v. tempore. Idq̄ chriſtianis argu-

Petra.

Caſi⁹ mōs.
Sina mōs q
Melanes.
Aeli⁹ Gallus.
Agrei.
Gerrei.
Ammanitę
Elana.
Teredon.
Deſerta.
Arabiaque &.
Scenetis.
Scenę vrbs
Arabia fęlix.

Sabęi.
Charaeni
Ataceni.
Gebbanite
Achomeni
Mobeni.
Ichthyophagi.
Troglodytę.
Syraceni.
Res ſaracę-norum.
Maumethes.

Abſtinētia porcinę & circūciſio.
Ieiunium.

Ricard⁹ cõtra Alcoranum.

mentationibus publice refellit. Cõtra hoc item Ricardus ordinis p̃d. summusq; Theologus librum condidit, quem Demetri⁹ Chidonis in grecũ sermonem conuertit. Hac igitur superstitione armatus Maumethes obtemperantes Saracenorum animos ad rebellãdum contra Persas excitauit: vixit Annos. xl. Moriens prędixit se iturum in celum qd̃ diu expectantes tãdem tetro coacti odore sepulchro mandauerunt apud Mecham Ciuitatem quæ adiit ab eis vt a nostris hierosolyma. Post ei⁹ mortem plures e successione principes eius gẽtis partito inter se exercitu alibi alii regnauerũt variis etiam nominib⁹ appellati Calyphe Amorrei Admirati, Miramemulini: Sultani quę est apud eos summa potestas. Homar igit̃ a Maumethe Tertius post Persas subiugatos hierosolymam omnemq; Syriã cepit Anno circiter. Dclxx. sedẽte Agathone & Cõstantino. iiii. Imperante. Deinde Aegyptũ inuasere constituto apud eã Calipha. Restaq; incolumis Saracenorum vsq; ad Mauguet Persidis principem durauit: hic cũ Himbrahem Babylonię regem ex eadem secta expugnare vellet: inter se quoq; dissiderent. Muchaletũ

Homar.

Turcam ex Scythia accersiuit, a quo postea Persidis Imperio exutus fuit: Hinc turcæ quaquauersus prævalentes etiam Aegypto potiti sũt p Syracinum qui Calypham interfecit. Almerici regis hierosolymitani tẽpore Sultanusq; appellatus est: cui Saladinus successit: Verum Saraceni ex Asia pulsi alii alia loca petiere in Aphricã transgressi apud Carthaginem regiam cõstituerũt: Inde in Siciliam, Sardiniamq; ac nonnullas Tyrreni maris insulas simul & baleares inuaserũt: Anno. Dccxxx. Duce Miramomelino Hispaniam petiere quod bellum in eius descriptiõe cõmemorauí. Eodẽ fere tempore Zulemone Duce in Thraciam traicientes. Cõstantinopolim Leone. iiii. Imperante classe potentissima obsidione Triennali cinxerũt: quam relinquere tandem diuinitus coacti sunt peste maxima fameq; cõsumpti. Anno. Dccccxlviii. sedente Leone. iiii. ex Aphrica soluentes, Siciliam omnem occupauerunt: In Italiã quoq; transiretãtes Apulia capta apud Nuceriam sedẽ constituerunt multos Annos/egressiq; inde ostiã vsq; cursitauere. Indeq; agrum populati basilicas etiam apostolorũ dicuntur incẽdisse: quibus Leo cum Ro. Iuuẽtute occurrens eos repressit. Haud multo post Anno videlicet. Dcccxvii. iterũ orã percurrẽtes Io. x. pontifex. ad Minturnas nobili prœlio fudit. Anno. Dccccxxxv. ex Aphrica soluentes Siciliam Sardiniam baleares: insulasq; hetrurię plures occupauerunt: oramq; eius omnem simul & genuam populati sunt: Ad loca quoq; in Adriaticum vergentia penetrantes Lotario Imp. & Sergio sedente Anconã applicuere toto fere piceni littore occupato vnde apd Crotonem victores Venetorũ classis fuere. Qui vero in Hispania erant conati in Galliam traiicere Ab Eudone Aquitaniæ Duce contra Frãcos vocati a Carolo Martello clade memorabili adflicti interfectis ex eis prope. ccc. mil. Insequentibus deinde temporib⁹ Hispaniæ regũ prę

Duplex Saracenorum genus.

sertim Ferdinandi nunc regnantis virtute ex Europa penit⁹ pulsi sunt. qui q̃uis Aphricæ nũc quoq; dominentur viribus tamen ac vetere belli gloria magnopere ceciderunt. Duplex eorũ hodie qui restant genus in Aphrica Qui vrbes colunt & Nomades qui foris armenta pascũt quottidieq; per agros incerta cędę vagantur: quorũ est pręcipua conditio formidinisq; Vrbanis sunt a quibus & vectigal certum exigunt. Annis abhinc. xxv. Cidianus quidã propheręnomine inter eos cœperat adspem gẽtem profligatam reuocare opinione vitę virtutisq;. sed breui tempore pereuntis hominis vanitas animaduersa. Saraceni Arabesq; omnes lingua vtunt Arabica & propria. Illorum sectę cõmuni: verum indigenę longe puriore. India

India tertia ps orbis.

INdiam tertiam orbis partem esse tradidere Alexandri Comites in eoq; tractu quem subegerunt oppidorum esse. xv. mil. Indi prope soli nunq̃ suis finibus migrarunt vt Plynius, Strabo & ad eos inquit nullum præter Liberũ patrem. Herculem & Alexandrum cum victoria profectum esse: q̃uis a Cyro & Semiramide tentatos. Indiam Possidonius ab æstiuo solis ortu ad Ibernũ metitur aduersam videlicet Galliæ quam ab occidente æstiuo ad Ibernum itẽ cõtra Nauritaniam statuit eandem a septemtrione tauri extrema terminat qui ab indigenis diuersis appellat nominibus: Paropanisus emodus Imaus Caucasus: ab ocidẽte indus fluuius: Australe vero & orientale latus: quę ambo longe sunt aliis maiora in Atlanti cum pelagus procurrunt: ex quo regio Rombi figurã prę se ferre videt: Nã vtriuis maiorum laterum cõrrarium sibi latus. tribus mil. stad. exuperat. India eadem fert aromata quæ Aethiopia & Arabia q̃ is solo persimilis sit: differat tamẽ aquarum copia qua & India & Aegypt⁹ magis referta est. Sol. n. moderatum ex iis humorem tãtum absumit nutrimẽtum opportunum terræ relinquit. Ex quo nec crispis crinibus neq; colore tam atro sicut Aethiopes sunt. Non. n.

ꝯalor nigredinis cauſa:nã eo pacto Albi naſcerentur.Sed ſol qui propter nimiam humoris extractionem aridos relinquit Aethiopiæ cãpos ex quo nigriores pueniũt.At in India & item Aegypto.cum minime pluat ager tamen fluminib⁹ abluitur:Hęc Strabo.Quæ & Oneſicritũ adducit aliam cauſam adferentem ac dicentem.Aquam tantum cauſã eſſe proprietatũ in animalibus:quoniã peregrina pecora ſæpe ex eporis diuerſis fluminibus colores immutãt.Theodectem vero.vterꝙ refellit qui ait ſolis propinquitatẽ cauſam nigredinis eſſe.Circa Indũ fluuium:Indoſcythę habitant:vltra vero Gymnoſophiſtæ:quorum Duo genera Straboni Bragmanes & Hermanes:ii vltimi dictiꝙ in ſiluis habitent frondibus & fructibus ſilueſtribus victitantes & libris arborum ſeſe amicientes vini & veneris expertes Brachmanes vero in ciuitatibus habitant reges colunt:Natalem putant mortis diem iis qui philoſophati eſſẽt & caſte ſobrieꝙ vixiſſent.nihil eorum quę homini accidunt aut bonum aut malũ eſſe cum videam⁹ alios alios gaudere pariter ac dolere.Ariſtobulus qui Alexandri comes fuit ſcribit ſe vidiſſe Duos Bragmanas ad Alexandri menſam poſt cœnam & alterũ ſeniorem ſupinum diuti⁹ feruentem ſolem nudo capite toleraſſe alterum luniorem vno ſtantem pede lignum tricubitale manib⁹ ſuſtentare & ambos quottidie perſeuerare.Ex iis poſtea ſeniorem Alexandrum ſequutũ vita molliore vtentem interrogatũꝙ cura ſecta diſcederet reſpondiſſe ſe.xxxvii.Annos compleſſe quos promiſerat.nam poſt id temp⁹ vita mitior cibuſꝙ cõmunis permittebatur:Sed ex iis omnium mirabiliſſimi⁹ Calanus noie qui Alexandrum vſꝙ ad Perſas ſequutus ibiꝙ cõſtructam pyram perunctus aſcendens alacris atꝙ immotus ſecundum eorum inſtitutum cõburit Plutarchus.Nicolaus Damaſcenus teſtatur ſe vidiſſe Antiochiæ legatos Indorum qui a Poro rege miſſi ad Auguſtum cum donis & epiſtola greca fuerãt vbi ille ſcribebat ſe q̃q̃ Sexcẽtis regibus imperaret Amicitiam Cęſaris magnipendere.Similem legationem ad Claudium principem veniſſe tradit Antonius Plocamus qui maris rubri vectigal a fiſco redemit miratamꝙ dicit orientem ſolem a dextris naſci & vmbras ſuas hic iaci Ply.Strabo vniuerſam multitudinem eorum in.vii.genera diuidit in philoſophos: Agricolas paſtores: Opifices:milites:prędides:Cõſiliarios.Eos alioquin bonos eſſe viros in vniuerſum ac parcos & abſtemios: potum ex Oriza cõficientes.ptæterea illiteratos Arundines: quoꝙ incredibili craſſitudine apud eos & hominum animaliũꝙ nõnullorum monſtroſam ſpeciem.Idem teſtatur auctor auctoritate Megaſthenis.Nec alibi maior ſcriptorum licentia cũ nimis multa credere q̃ inueſtigare oporteat Dardæ populi apud eos qui Dionyſio reſtiterunt vbi auctoribus Plynio & Strabone formicę vulpium magnitudine aurum effodiũt ꝙ vicini clam rapientes exportant:carnib⁹ in itinere diſpoſitis vt cib⁹ inſequentes formicas quas formidant moreꝰ.Taxila magna ciuitas vbi Taxilus eorum rex Alexandrum humaniter excepit.Inter Hydaſpem & Aceſinem eſt Pori terra multa ſane & opulenta.ccc.fere ciuitatũ.Apud Hydaſpem Alexander vbi Porum ſuperauit:Duas condidit vrbes Niceam a victoria & Bucephaliam ab equo qui in eo prœlio cecidit. Nyſſa vrbs a Baccho condita & Nyſſęi populi:eſt & alia.Aethiopica Arabica Bœotia Pactala inſula:Pactalena regio Apud Plyniũ Petala legit.Prafii Aſtaceni.Muſicani.Aſſacani.Hypaſii Malli apd quos Alexãderi expugnatiõe oppidi vulnerat⁹ fuit: Cathei & Cathea regio Sophitis regis a quo.cl.ferocibus canib⁹ donat⁹ Alexander eſt qui Leonib⁹ cõgreſſi ſunt. Prętet hæc Pandę Paliobothra Darſania vbi lanificium maximũ teſte Dionyſio in Baſſaricis Idem Gazũ vrbem lineos habere muros dicit a libero patre expugnatos iis verſibus ΓΗΡΕΙΑΡΤΕΡΟΔΗΡΤΕΚΑΙ ΔΕΛΙΡΟΤΕΙΧΕΑΤΑΞΟΜ,ΤΟΙΟΙΥΜΙΡΚΛΑΥΤΕΙΟ ΛΙΡΟΙ ΩΕΡΙΤΕΙΧΟΣΕ ΕΡΓΕΙ ΑΖΥΦΕΛΟΜ ΔΗΟΥΣΙΡ ΚΑΙ ΩΑΧΑΛΕΟΜ ΗΕΜ:Sunt & populi Oxidrachi vbi viri Sancti ac religioſi precibus tantum ad deũ mœnia tuent auctor Philoſtratus in vita Apollonii.Populi item eodem teſte apud Indum fluuiũ qui lineis amiciuntur veſtib⁹.Linum autem in agris plurimum naſci Calciamenta vero ex arborum corticibus geſtare:nobiliores autem Byſſo indui. Byſſum vero ex arbore naſci q altitudine populos ęquet foliis autem ſalici ęquiparatur:Flumina vero Indię potiſſima Ganges Indus hydaſpes hyſpanis Aceſines.Ganges mediam interluit oriẽs a Sacarum mõtib⁹ verſuſꝙ meridiem in ſinum indici maris qui Gangeticus appellatur quinꝙ oſtiis erũpit.vti & Nil⁹ exuberat campis Ex hoc vniuerſa diuiditur India: altera intra altera extra gãgem appellata.latitudine vbi maxima.xx.paſ.mil.inſtar maris.Indus aliquantum minor vnde viginti fluminibus maximis augetur.inter quę potiſſima Hypanis & hydaſpes.Plynio inſulę innumerabiles ſparſæ in hoc tractu.Petala quam ſupra memorauí.in ipſis faucibus Indi eſt Triquetra figura ccxx.paſ.mil.lati.Extra oſtiũ Indi Chryſe & Argyre fertiles metallis vt idem auctor exiſtimat:

Calor nõ ẽ nigredinis cauſa.

Indoſcythę

Gymnoſophiſtæ

Bragmanes.

Hermanes

Patiẽtia duorum Brachmanũm.

Caſanus.

Dardę.

Formicæ vulpiũ magnitudie aurum effodiũt.

Taxila.

Pori terra.

Popli apd Indũ flu.

Nicea.

Bucephalia.

Niſſa.

Pactalẽa regio.

Prafii.

Aſtaceni.

Muſicani.

Aſſacani.

Hyſpaſii

Malli.

Cathea regio.

Pande.

Paliobothra.

Darſana.

Gazum.

Oxidrachi

Ganges

Hydaſpes.

Hypanis.

Aceſines.

Indus.

Petala Inſula.

Chryſa.

ex argumento nominis. Sed omniū maxima & auſtralior. Taprobane inter Antœcos noſtros
Tapbane. exiſtimata lōgitudine ſtad. vii. millium latitudine. v. vt tradit Eratoſthenes. Ptolemæus hāc
ſub ariete ponit: Dionyſi⁹ poeta ſub Cācro. ex quo venerios omnis eſſe in eadē dicit: mollitiaq;
mulicbri regem creant: qui ſine liberis ne fiat hęreditarium regnū Canopum latiſſimam ſtel-
lam meridionalem vident: Septēcrionis nihil: viuunt Annos vt modicū Centum hæc de Ta-
probane cōperta. x. Seruo Antonii Plocami qui ea tempeſtate delat⁹ fuit. Reſtat Aurea Cher
Cherſō ſonneſus dicta ſiue q; aurū inde effodiat ſiue q; prope orientem nobis ſol in die roſeus: aureuſq;
neſus. apparet. Euſtathius. Dicendum nunc q̄ ex latere. tam orientis q̄ occidentis Indiæ iunguntur.
Aurea. Straboni itemq; aliis ex oriente tantum ponitur mare. Ptolemęo autem Sinarum regio quę eq
noctialem trāſgreſſa vſq; ad Antœcos protenditur: verum poſt hos auctores multi comperti
Sinarum populi ex ea parte ac Inſulæ vt facile videre in orbis hodie deſcriptione. quartā ſpherę partem
regio. Ptolemæo poſitam excedente. Ex occidente vero Plinyus ait non Indo flumine ſed nonnullis
vltra Satrapiis Indiam terminari quoſdam putare q̄ ſunt: Aria: Gedroſia: Aracoſia: Paropa-
Aria. niſis: Carmania: Aria: & Arii: populi ab Ario flumine Arrianus auctor & Strabo qui etiā a Me-
Gedroſia dis profectos eos dicit: Regionem colunt ſolib⁹ exuſtā & vt Dionyſi⁹ poeta Sterilem atq; are
Aracoſia. noſam Coralium tamen ferentē dei prouidentia vt habeant vnde viuant. In hac arbies ppli
Paropa & Arbis fluuius & Oritæ & Ichthyophagi ſunt Plinyo Straboni. Prętcrea proxima Indo mōtana
niſis. Capiſſenæ tenent quorum vrbs Capiſſa: quam diruit Cyrus. Aracoſia cum oppido & flumine
Carmania. eiuſdem nominis q; quidam Cutim dixere a Semiramide conditū vt Plynius. Dionyſius autē
Arbies Aracoſas λιμοκλαιμους vocat id eſt lineis vtentes veſtibus ſicut & nigris Melanchlęni Scy
populi. thiæ populi. Drangiani iis finitimi & Carmani ab Indi oſtio Carmania eſt vltima. Cui⁹ promō
Arbis flu. torium ad auſtrum in mare magnum expoſitū eſt: multum quoq; in mediterraneā: inter Ge-
Oritæ. droſiam Perſiamq; porrigitur: magnaq; ex parte Carmanorū mores Perſici ſunt: Carmania ve
Ichthio ro deſerta parthis ē cōtigua ab latere Septētrionis.
phagi. APHRICA.
Capiſſenę. Phrica freto herculeo ac Nilo a cęteris orbis partib⁹ diducitur: Lybia & Heſ
Capiſſa. peria a gręcis appellata. Hanc ab initio vt ait Salluſtius habitauerunt Getu
Arachoſi li & libyes aſperi iculti; q; bus cib⁹ erat caro ferina atq; humi pabulum velu
Linōchlęni ti pecorib⁹. Vniuerſam vero Rufus in ſex diuidit prouicias: Proconſularem
Carmania in qua eſt Carthago: Numidiam cōſularem. Hirtaciū. Tripolitanam conſu
deſerta. larem ac duas Mauritanias Cęſarienſē & Sitiphenſem prędidales. Cæteri Ge
Aphricæ ographi prędertim Ptolemęus iis regionibus atq; hoc ordine diſtinguit. Pri
diuiſio. mo Duab⁹ Mauritaniis Maſſylia Numidia Aphrica minore Cyrenaica Marmarica Aegypto
Sub Tingitana Aethiopas Athacas ponit Sub Cęſarienſi Atlantem & Getuliam: ſub minore
Nigrates Aethiopas & iis inferiorem libyam: ſub ea quoq; Aethiopiam interiorē equinoctialē
tranſgredientem. Poſtremo ſub Aegypto Aethiopiam ſub Aegypto appellatam. Nunc par
tes reſumam. Nam poſt Atlanticū pelagus de cuius ac reliquis circa inſulis poſtea dicemus
Mauritani Mauritani ſiue Mauri primum occurrunt. Vtroq;. n. modo a latinis: a gręcis vero Mauriſii ap
Mauri. pellati. Hos freto tantum Herculeo ab Hiſpania a Getulis Atlante a Numidiis Ampſaga flu
Mauriſii. mine diuiſos. Caius princeps in Tingitanam quę Sitiphenſis a loco antea dicebat. & Cæſarien-
ſem vti refert Plynius diſtinxit. Eorum celebre quondam nomen & latam regionē Strabo po-
nit fluminib⁹ lacubuſq; irrigatam: gentem vita nomadicam: Dentiū alioquin vnguiumq; ac
Boch⁹ rex Capilli ſtudio deditam colorequo Aethiopes & Indi ad quorum ſunt fere paralellum. Bocus
Iuba. quōdam his imperauit: cui Iuba ſucceſſit qui in cauſa belli Ciuilis a. C. Cæſare ſuperatus mor
Iuba Filius tem ſibi conſciuit: cuius filius admodum puer romam in triumphum duct⁹. Is fuit qui poſtea
Ptolemæ⁹. ſcripſit hiſtoriam ſingulari ingenio ac doctrina prędituſ. & Auguſti demum liberalitate ad re-
Suetonius gnum paternum remiſſus: Succeſſorem Ptolemæum ex Antonii & Cleopatrę filia natum ha
paulinus. buit: quo per Caligulam interfecto Mauritania in duas eſt prouincias diducta. Claudius prin-
Tige quę & ceps primus Romanorum Mauritanis bella intulit. per Suetonium Paulinum regioneſq; eas
Cęſarea ſubegit: colonos nouos deduxit: nomina Ciuitatum mutauit: & in Prouincię formam redegit:
Lixus. Nunc vero penit⁹ abolitæ genti Saraceni ſucceſſere ex eo tēpore quo & reliquę Aphricę. Vtri
Lix. uſq; Mauritaniæ longitudo. Dcccxxxix. Latitudo vero. cccclxvii. paſ. Mil. In ora igitur primū
Tinge quę regioni nomen dedit: quam Plynius ab Anthęo conditam dicit: Deinde a Claudio
cum coloniam faceret Cęſaream appellatam. Lixus Straboni Silius poeta Audit non paruo di
uiſus gurgite lixus Lix flumen & oppidum Plynio. Melę. Antonin⁹ quoq; in itinere Lix ait Co

lonia diſtat a Zili.xxx.mil.paſ.Zilis em̃ opſtidũ Antonio dicit̃ Ptolemæo Zelia.Strabõi.Abyla:quã altera dicũt colũnã Mons eſt ob Hiſpanis:Simica ab ſimiarũ copiã vocata Septẽq; ppe mõtes fratres a ſimili ꝓcritate appellati ſimul iũcti ciuitati ſeptenſi nomẽ dedere. Elephãtis referta tell9;vt ait Plyni9,recepta quoq; & ipſa a Ioãne Alfonſi auo.Exiliſſa Ptolemæo,Plynio vero Iulia traducta dicit̃.Abeſt a Belone Betici littoris mil.paſ.xxx.hodie lõge minus dicunt: vocat̃q; Alcazar ab eodẽ Alphõſo acqſita ppe ꝓmõtoriũ Cotes Ptolemęo ponit̃:nũc ab Hiſpanis caput ſpartí ob ſpartũ ibi ꝓueniẽs appellatũ.Salas fluuius & oppidũ.Phtuth oppidũ Ptolemæus.Ioſepus aũt Phuth,noĩat Phuth ait Chame filius cui9 pater Noe Phutheos in Mauritania populos ꝓduxit.Malua fluuius vltra quẽ Maſſyli ſunt:ab Atlãte maiorẽ ꝓ fines Mauritaniæ fere recta in Ibericũ prolabit̃ pelag9:cõtra hũc alter fluuius Salluſtio & Plynio Mulucha in idẽ fere mare.Ampſaca Ptolemęo Mauritaniæ termin9.In hoc eodẽ littore olim Saracenorũ regia fuerat:quã Maroch appellabãt.Atlas maior & minor cuius alibi fabulã narraui. Ad eius loca ꝓter Herculẽ & Perſeũ Hãno Carthaginẽſis:vt ait plynius primũ ex barbarí ſpe netrauit cũ exercitu:coloniaſq; eo deduxit:ac Cõmentarios de his edidit:e noſtris vero Paulinus quẽ ſupra memorauí ętate Plynii Atlantẽ trãſgreſſus librũ:& ipſe de his quę viderat compoſuit verticẽ ipſius mõtis altiſſimũ ſemp niuib9 etiã ęſtate opertũ arborib9 ꝓterea ignotis refertũ Accolas ei9 Canarios vocarí:qppe qbus vict9 Canin9 & dimidia ferarũ viſcera ſit.Iubas rex Ptolemæi pater quẽ ſupra memorauí de Atlante deq; Euphorbia noua ibí repta herba priuatim volumen edidit.Hic & Citri arbor vñ menſarũ luxuria Romę.Athlas em̃ maior ꝓ vniuerſam Aphricã vſq; fere in Aegyptũ ꝓtendit̃;in medio duobus quaſi cornibus ſeptentrionẽ verſus inſurgẽs.Herodot9 poſt Garamãtas.X.dierũ iter ponit Athlãtas populos a monte cognoĩatos quos dicit ab Aĩalibus abſtinere & ſomnia nõ videre.De ſomnis Arrianus etiã affirmat.Hic & marí vicino nomen dedit Athlãtico:vbi in medio eſt parua inſula Geryonis Erythra Ptolemæo:Erythrea Plynio q ait Tyrios huc migraſſe ex Erythreo marí originẽ habẽtes: Et paulo inferi9 citra ęgnoctialẽ fortunatoꝝ inſulæquinq; quas Homerus fabulæq; volũt his deberí:q bene beataq; vixerint hoĩbus vbi æuo ꝓpetuo ꝓcul ab oĩbus malis ſub benigna cœli tẽperie degãt.Hę nũc iſulę Capití ſuiridis appellãt a nautis nr̃is deprẽſę vti poſtrẽo dicã. Sub Athlãte meridiẽ verſus Getuli ſũt Gẽs maxia.Hos Athenodorus Gartheas appellat dicitq; apud eos maxios aſparagos naſci craſſitudine calami cyprii lõgitudine bicubitali auctor athenęus in Dimnoſophiſtis.Domiti fuere Getuli ſub Auguſto a.L.Coſſo,q Getulicus eſt cognominatus vti ſcribit Florus.

Zelia.
Abyla altera columna.
Septẽſis ciuitas.
Exiliſſa ceu Iulia traducta.
Salas flu.& opp.
Phuth & phutei.
Malua flu.
Ampſaca.
Maroch.
Athlas maior.
& Minor.
Canarii.
Euphorbia herba.
Citri arbor
Athlãte populi.
Athlãti cũ pelagus Erythrea inſula.
Getuli.
L.Coſſus.

Numidía.

NVmidæ longe in littore vſq; ad ſinũ Numicũ & oſtia fluminis Ampſacæ extenduntur.De quibus ait Salluſtius q; Perſę fuere qui defuncto in Hiſpania Sale ab exercitu eius cũ Medis in Aphricã nauigarũt.vbi deficiẽte materia ad domos ędificãdas alueos nauiũ iuerſas ꝓ tuguriis habuere Et quoniam huc illuc vagabãt:Nomadę dicti ſũt id ẽ paſtores:deĩde Numidę a latis.Regionẽ alioquí vberẽ ac diuitẽ colũt.Mapalia cohabitãt id ẽ breues tegetes eo rũ lingua.Inter hos ſigné Marmor Numidicũ Romanis ĩptio Eorũ vrbs Cirta paulo a ſinu remota Maſſylí inter hos habitãt quos Maſſylẽſes Polybi9 vocat noſis etymũ Stephan9 ex auctoritate Timei narrat:q̃ gubernator adnauigãs.cũ anima duerteret piſca torẽ iubentem lũco terreſtri μασσᾶι id eſt adligare ligua ętholica ἀπὸ τοῦ ἁλιεῦσαι καὶ μάσσαι cognomen accepiſſe. Hinc Ampſaca flumen in ſinum Numidicum ex Atlante fluens Deine Minor Aphrica cuius caput Carthago quam græci Charchedonem vocant a Charchedone conditore vti Appianus in libycis ait:& Charchedonius carbunculus dicitur ex eius litto readductus vti Plynius. Trogus autem ,libro.decimo octauo. Carthaginis originem explicat:quam Tyrii coloni tenuerunt a Pigmalione ob auaritiam ſororis Elyſſæ viro interfecto quæ ob metum huc fugere cum ſubſtãtia cõpulſa locũ mercata eſt quãtũ Coriũbubulũ circũdaret quod in tenuiſſimas ſeptum partes mai9 exiſtimatiõe ſpatium complexa ẽ:locumq; Byrſam ꝓpterea dictũ vbi vrbẽ cõdidit Carthaginẽ ãnos lxxii.ãte vrbẽ Romã.Quę vt refert Polybi9 eo potẽtię venit vt oẽm orãq; a marí noſtro abluit̃ ab Aris philenoꝝ haud mltũ diſtãti b9 a magna Syrtę vſq; ad colũnas Herculis teneret quę longitudo ẽ.lx millia ſtad.trãſgreſſi ꝓ vim fretũ qd inter Aphricam & Europam iteriacet cum omni Hiſpania vſq; ad Pyreneum

Salluſtius de origine Numidarũ
Cirta.
Maſſyli.
Ampſaca flu.Aphrica minor.
Carthago.
Eliſſa.
Pigmalion
Charchedonius.

Eq Massyli

Tunis Atti. Regulus.

Vtica.

Tapsus.

Hippones duę Hippo regia.

Clupea.

Aspis promontoriū Mercurii p ægimuros

Tagasta.

Zama.

Tripolis.

Abrotanū q & Neapolis.

Leptis magna.

Lotophagi

Sabathra.

Ityca.

Byzantes.

Byzas.

Dulopolis

Bagradas.

Cynips.

Mace. ppli

Tritō pal⁹

Tritões paludes tres.

Lotophagorum.

Insula.

Insulę Ceraunia

Aethusa

Lopadusa

Melita.

Iunoras

Tigle.

Herculis tęplum

Glauconis

Glosyra

Menynx

Pōtia Gea.

Colacha.

potiri sūt verū post tertiū bellū pu. Romani in formā puincię redactā Masinissę tradiderūt. Saraceni postremo inuasere regiāq; eā simul cū Tuni cōstituerūt. Hinc fuit Clitomach⁹ philosophus qui Carneade annos. xxviii. audiuit ignarus ab initio primorum elemētorū. Hinc quoq; vt ex tota Numidia ac prę sertim Massylia: præstantes equi cursu veniunt; qui virga tantū regunt Strabo. Martialis Et mihi Massylū virga gubernet equū. Hæc ętas barbaros hos vocat. Tunis oppidū vet⁹ adhuc nomē nō amisit in sinu Carthaginēsi. De quo Polybi⁹: sic ait Romani Attilio Regulo duce ad Mercurii p̄mōtoriū qd e regiōe Siciliæ ē adplicātes victoriā nauali adsecuti sunt: inde Tunis oppidū ex pugna receperūt. Ibiq; q cōtra Carthaginē esset positis castris plio terrestri regionē depopulati sunt. Cūq; spes esset oia potiri veritus Attilius ne successor sibi veniret pacē fecit. Hanc Saraceni postea sibi regiā cōstituere: quā diuus Ludouicus Gallię rex cū iā p vī cepisset post obitū statim amisim⁹. Vtica in eodē littore morte Catonis nobilitata Tyriorū colonia secunda post Carthaginē Straboni. Tapsus vbi Scipio a cæsare victus fuit Silius. Et Zama & vberior Rutilorū sanguine Tapsus. Hippones. Duæ vna quā Greci Ἀφρυτον dicunt id est aqs & paludib⁹ circunfusam Ptolemęo Plynioq;. Altera regia appellata itē Plynio: Sili⁹ Tū vaga & antiquis dilectus regib⁹ Hippo: ab Eqtio nomē accepit. Huic p̄fuit diuus Augustin⁹. Clupea siue Clypea vrbs quā (vt ait Solin⁹) Siculi ędificarāt a Rōanis primo bello pu. capta duce Regulo Paulo post ab hoste per obsidionē recepta: vt Polybius ait. Hic & Aspis p̄montoriū ex clypei forma dictū in mare prominēs. Aliud quoq; promōtorium Mercurii ante omnia ab eodem duce captū apud qd. M. Aemylius &. M. Fului⁹ naues Carthaginēsiū sibi obuias ceperūt: vt idē refert auctor. Aegimuros e Carthagine. XXX. mil. pas. distās Liuio & Antonino in itinere: Tagasta oppidū vñ fuit Augustinus. Antoninus in itinere. Ab oppido Tagasta Zama apud quā Annibal a Scipione vict⁹ Ply. lib. XXXI. fontē hic esse dicit ex auctoritate Varronis ex quo canorę voces efferunt. Tripolis Aphricana quā Solinus eē dicit Taphram Abrotanū & Leptim magnā. Abrotanū vrbs quā Strabo in. vi. Neapolim etiā vocari dicit nōnulli in libya phœnice eam collocāt. Leptis magna vna ex Tripoli altera parua quæ & Neapolis dicitur inter duas syrtes vbi Lotophagi habitāt hospitales homines: de qb⁹ scribitur in Odyssea Vlyssem errātem excepisse. Sabathra inter Syrtes: Silius Sabathra tū Tyrium vulgus Sarranaq; leptis. Ptolemæo Tabraca ponitur: Stephano autē & Polybio Tabathra. Ityca in hac etiam parte Tyriorum colonia vnde Dionysius fuit Ityczus: qui de situ orbis scripsit. Byzantes gens prope Carthaginem: a quibus vrbs Byzantium in Thracia. Herodotus autem non bene Gyzantes scripsit: vt ait Stephanus Polybius vero Byzalada regionem esse ait circa syrtes comprendentem. XII. stad. spatium vnde optimæ vestes afferuntur. Dulopolis in eadē parte in quā Seruus confugiens liber fit ex argumento nominis: vt ait Stephanus. Flumina vero Bagradas ex libycis montib⁹ longe ductus prope Carthaginem fluit vbi Serpentē Regulus. cxx. pedū adhibito exercitu interfecit. Liuius. Plyni⁹ Gellius Cynips inter Duas Syrtes in mare per Macas populos fluit: vt Herodot⁹: Sili⁹. Cyniphii dedicere Macæ squalētia barba Ora viris: humeroscp ligant vt lumine capti. Triton Pal⁹ mediā Aphricā minorē iterfluēs in Syrtis puę recessum exit. Hic Argo sublatā hūeris scribit Apollonī⁹ li. iiii. αυτα ρεῶν προθλεμαλα σπασεωσ τρίτωνι δοσ νδασι λιμνησωσ φερον εισ βαρυτεσ απο Ϛιββρωωθεσαν ωμων Δυσναλειοσ Δυπειθικελορκυσιν αισσουτεσ. Tritones omnino tres: Libyca de qua nunc loquimur: vbi Mineruam natam volunt Bœoria & Thessalica. C. Seruilius &. GN. Sempronius Cos. in Aphricam nauigantes in Lotophagorum insulam peruenere: quæ Myrmex dicit non longe a Syrti parua vbi magno periculo classis consedit vixq; reducto onere depositoredilt auctor Polybius. Insulæ inter Siciliam & Numidiam Cerauna cōtra partā Syrtē æthusa Lopadusa Melita Iunoras Tigle Herculis Tēplū Glaucōis Glosyra Menynx in Syrti magna Pontia Gea Musinus inter Sardiniam & Numidiam Colacha: Locis iam obitis breuiter hic delibanda Numidarum historia: sed prius Carthaginis: Primum bellum punicum cœpit annis ab vrbe. CCCCXC. durauit. XXIIII. prius in Sicilia occasione latia Romanis auxilii Marmertinis contra eos & Hieronem per Claudium caudicem. Deinde per Leuinum Agrigento simul cum Hannone expugnato Mox etiam Panormo Amilchare per Art. Calatinum per Regulū vero qui primus classe in Aphricam transfretauit terra superati oppidis fere. CC. receptis. Per Duilium ad extremum classe simul cum Himilcone apud Aegadas insulas superati icto fœdere quieuere annis viginti in quo bello semel vtrinq;. D. quinqremibus & iterum paulominus cōcursum. Quum præter fœdus Annibal Iberum ad oppugnan-

dũ Sagũtũ trãsisset principiũ.ii.bello pu.dedit de quo in Annibale scribã. Fine tãdẽ p scipionẽ anno.XIX.impositoannis.L.in officio tributi pmãsere. Deinde quũ Carthaginẽses vt Masinissę cũ quo de finib⁹ erat cõtẽtio resisterent exercitũ & classem: pter pacta cũ Ro.struere p.X. legatos hoc vestigatũ missos deprẽderent: Cato sumẽdũ.iii.bellũ delendãq; Carthaginẽ contra Nasicę sniam suasit. Quapropter ãno ab vrbe.DCl a Mãlio Martioq; Coss.obsidione pressi vt bellũ auerterẽt in duces aiaduerterũt: armaq; tradiderũt quũq; iussi excedere, ac alibi habitare fuissẽt aio resũpto hostib⁹ restitere simul & Calp.Pisone Cos.superato. Ab æmyliano demũ expugnati. Sex etiã dieb⁹ intra mœnia pugnauere ferro flãmaq; deniq; vrbs absũpta ãno Dcc.postq̃ condita fuit: qnto vero post bellũ cœptũ. Numidię vero regnũ Syphax tenuit q Scipiõi Amicitiã Ro.p Leliũ pollicit⁹ postea cartha.adhęsit per Asdrubalẽ cui filiã locauit: victq; itaq; atq; in triũphũ a Scipione ductus tiburi in custodia decessit: eiusq; regnũ Masinissę Massyliorũ regi traditũ: hic em̃ auxilio Ro.fuit in hispania: olimq; a Scipiõe amicissimo obiurgatus: q Sophonisbã captiuã Syphacis vxorẽ cõseruauerit atq; amauerit vir: aliqn tanta corporis dote vt.lxxxvi.annorũ filios genuerit teste Liuio: tũ Cicerone vt sine pulmẽto vescerẽt: ei⁹ nati Micissa Gulussa & Mastanabal fuere. qb⁹ regnũ cõmune dimissũ: vt Scipiõis æmyliani cuius aspectu recreat⁹ fuerat arbitrio diuideret. Micissę itẽ fuere lensal & Acerbal a Iugurta Masinissę fratris filio q̃ pari hęreditate relict⁹ ab eo erat regno spoliati: cõtra etiã iussũ Ro.fuere. Quãobrẽ quattuor ex successione Imp.cõtra Iugurtã missi Calp.Bestia q pacẽ cũ eo iniussu senat⁹ fecit: deiñ.Aul⁹.post Albinus q infeliciter: cũ eo pugnauit: postea Metellus eo fuso vniuersam Numidiã in potestatẽ redegit. postremo per Mariũ supat⁹ cũ ad Bochũ ei⁹ socerũ q̃ plium nõ probauerat confugisset ab eodem opa Syllæ quęstoris tradit⁹: in triũphumq; duct⁹ in custodia excessit: Quũ olim romã venire fide publica iussus esset: vt fautores suos quos corrupat ostẽderet & ppter cędẽ admissã in regulũ quẽdã Masinissã noie cãm capitis dicere iuberẽt clã pfugit: ac cedens vrbe dixisse fertur O vrbem venalem & cito perituram si emptorem inuenerit Liuius.XXIIII.

De bellis punicis.
Aegades Inf.
L. Martius Conss.
M.Manli⁹
Syphax.
Masinissa
Sophonisba.
Iugurta

¶Cyrenaica.

Yrenaica regio subdita Ptolemęis erat dicta Plynio Pentapolis a nũero ciuitatũ: q̃ in ea cõtinent Cyrene Apollonia Barce Arsinoe Berenice. Hic fõs solis Apollini sacer adeo fęlix: vt poetę gręci finxerint ex eo cœlũ ornatũ nocte. n. calid⁹ iterdiu frigid⁹ erat. Horti etiã Hesperidũ paulũ ab hac ora remoti Ptolemęo nõnullis vero in littore hesperii maris quarũ aurea poma supato dracõe custode tulit Hercules cui⁹ simulachrũ inędib⁹ cõseruatorũ hodie romę mea ętate in ruinis Arę maximę effossũ visit. Pręterea Ammonis oraculũ hic Plynio ponit Cyrenẽ ipsam dicũt a Batto cõditã quẽ Callimachus ait pgenitorẽ suũ fuisse ex noie Cyrenes hyssei filię: vt Pindaro placet. Post dareũ supatũ ab Alexãdro hęc aliquã diu potẽs liberaq; fuit. Deinde sub regib⁹ postremo ab Augusto capta & i formã puincię redacta. Creta coniuncta Dionysius poeta εὐπωλον vocat q̃ a Pindaro mutuatus est qui bonis ait eam equis adundare: ex Amycleis laconibus originem habentibus Herodotus etiã fertilem vocat vt octo cõtinuos menses fructus habentẽ. Ornata est Callimacho poeta & Gynesio oratore. Barce quæ postea Ptolemais dicta est Straboni Herodotus eius originem a Batto repetit Stephanus dicit eam ædificatam a Perseo Zacynthi filio Aristomedonte nato totamq; lateritiis constare ædificiis prouerbiumq; de iis ferri Barcæos a Neptuno nutrire equos a Pallade vero regere currus didicisse Arsinoe a nomine sororis Ptolemæi Philadelphi hui⁹ nominis plures a Stephano commemorãtur. Berenice a coniuge alterius Ptolemæi prius Hesperis dicta Callimacho in epigrammatis. Has etiam plures Stephanus recẽset. Sub Cyrenaica Libya est latissima gens diuersisq; imixta populis quapropter Ptolemæo Libyophœnices & Libyægyptii ponuntur & interior libya. Sub æthiopibus Nigritis iuxta hos Nasamones populi & Garamantes & paulo supra marmaridæ ad Aegyptios pertinentes. Omnia sane armis romanorum superata per Cornelium Balbum eius Cornelii Balbi fratris filium qui Gadib⁹ natus ciuitate Romana donatus ẽ: vt Plynius q & Nasamonas etiã dicit antea Mesamonas a grę cis vocatos ex argumẽto loci medias iter arenas sitos: hic pterea domos e silice cõstructas ab hisq; Troglodytas hiberni occasus plagã iter dierũ quattuor tenere: cũ qb⁹ cõmercium gẽmę quã carbũculũ vocãt ex æthiopib⁹ aduectę habet. De Nasamonib⁹ itẽ diony. ait dõitos a ro. ob trucidatũ ab eis Lentulũ Ducem ad eos cõfugientẽ. Auctor eius gẽtis Nasamon pgnatus

Horti hesperidum:
Cyrene.
Barce q̃ & Ptolemais Barcæi.
Arsinoe
Berenice prius Hesperis dicta.
Libya.
Libyophœnices.
Libyęgyptii
Libya interior.
Nasamões
Marmaridæ.
Cor.Balb⁹
Nasamões

quodam Garamãthe Amphitenide cognomẽto ex quo & iidẽ Garãmãtes dicti. Polyhiſtor vero de his aliter. Mercuriũ videlicet & Apollinẽ Acacallidi Nymphę cõcubuiſſe: & ex Mercurio Cydonẽ vñ Cydonia vrbs Cretæ: & Apolline genitũ Naſamonẽ. Apollonius in. iiii. rẽ oẽm his verſib⁹ cõmẽorat υιωρος φοιβοιο λικωρειοιοκαφαωροσκουρησ ταιδοιησακακαλλιδοσ ηυποτεμινωσεσ λιβυην θυτα τερασφετερην ηδαγλαον υιεα φοιβωτεκεμορ αμφιθεμιγαρα μαυτα τεκικλισκουσιραμφιθεμισδαρ επειτεμιγε τριτωρίδι γιμφη ηδαρα οι νασαμωνα τε κεκρατερομ τεκαφα ωνομ οστοτεκανθομ εωεφνεμ Garamãtas dicit Strabo Chalcedoniis lapillis abundare: equis magnopere ſtudere: habitant in locis ſilueſtribus cõgreſſum hominum vitãtes ab armis: abſtinẽt & bello. Certa matrimonia nõ habẽt: paſſim coeuntes. Eos domuit primus Romanoꝝ. C. Turmi⁹. q Garamãtici cognomẽto ob modeſtiã abſtinuit: vt Flor⁹ ait. Aſbeſtæ libyę populi vbi Ammõis oraculũ: de quo ſupra in dodoneo Epiri diximꝰ. Duas colũbas ex ægypto volitãtes totidẽ cõſtituiſſe oracula: in hoc Iuppiter in arietis forma colebatur Alexander Macedo: vt refert Calliſtrat⁹ Imitatus Herculẽ & Perſeũ hoc expertus eſt: Coruis ducib⁹ vbi vocat⁹ a tẽpli ſacerdote ωαιδιος pro ωεδιον. barbarice: qđ omen accipiẽs Alexãder ex illo in opinione fuit ſe ex Ioue eſſe natũ. Huc & Cãbiſes cũ toto exercitu pficiſcẽs extinctus eſt. Apud hos Solis fons: vt tradit Herodotus q frigoris & caloris varia momẽta ſingulis noctibus & diebus capit. Solis etiã fontis meminit Plyni⁹: ſed & aliũ quoq; dicit in eadẽ regione fontẽ a medio die ad mediã noctẽ aquis feruentib⁹ totidẽ horis ad mediũ diẽ rigẽtib⁹. Blẽmyes etiã libyæ quib⁹ tradit caput mõſtroſum oculoſq; pectori adfixos eſſe. Satyri q b⁹ prẽter figurã nihil ſit moris hũani: Aegipanes quoq; quales vulgo pinguñt forma Hymatopodes Loripedes traduntur. De quibus omnib⁹ auctor Plyni⁹. Pſylli innoxii a ſerpẽtib⁹ degũt: pueros ſuos an degenerẽt eis admoris probãt. Sinui primo nomẽ dedere de quo Hecatęus in Libyę deſcriptione. Stephan⁹ eſt auctor Pſyllicũ ſinũ ingẽtẽ atq; profundũ triũ dierũ nauigatione abſolui.

Garamantes.
C. Turmi⁹
Aſbeſtæ.
Ammonis oraculum
Solis fons.
Fons alius
Blẽmyes.
Satyri.
Aegipanes
Hymatopodes.
Pſylli.

AEGYPTVS.

Aegyptus

AEGYPTVS Aphricę verſus oriẽtẽ tenet extrema: In duas diuiſa partes delta ex forma litterę: q̃ Ptolemęo itẽq; Plynio ęgypt⁹ inferior etiã vocat. Altera q̃ ſecũdũ Nilũ æthiopię cõtermina meridiẽ verſus vſq; ad Syenẽ pcedit: Thebais appellata. Dicta autẽ vniuerſa prius aeria Stephano vocata quaſi ηροεοσσα q̃ fuſco & caliginoſo ſit aere & Heptapolis a Septẽ primis vrbib⁹ Quattuor videlicet Thebaidos quę ſũt Panapolis Antion⁹ Lycopolis Hermopolis: trib⁹ verò q̃ ſũt Arcadię Heraclea Oxyring⁹ Mẽphis. Arcadia eñ regio eſt ab Arcadio dicta imperatore ãtea Heptanom⁹ a ſeptẽ Nomis id ẽ pfecturis hęc Steph. De ægypti antigrate ac diſciplina ſacerdotũ (quos pphetas vocãt) innumerabilia pene abauctorib⁹ cõmemorant. Huc Dędal⁹ Melãpus Pythagoras. Homer⁹ Solon Muſę⁹ Plato. Democrit⁹ Apolloni⁹ Tyane⁹ cõplureſq; aliũ eruditiõis cã pfecti dogmata in ſuã q̃ſq; patriã rettulere. Primi fiqdẽ oĩm ęgyptii imortalẽ eſſe aiam: vt eſt auctor Diodor⁹: dixere: eãq; de corpe in corp⁹ vagari: hĩc cãpos helyſios & ĩpiorũ pœnas & obul⁹ Charõtis porthmeos & Eleuſina ac Dionyſii ſacra & labyrĩthi. Dędalei imitatione fluxiſſe: ldẽ teſtat geometriã quoq; primos iuenniſſe ob dimẽſiõis exuberantis Nili obſeruationẽ. ſicuti & Arithmeticę phœnices priſco etiã recutita gerere pputia cœpiſſe vñ poſtea Phœnicib⁹ viciniſq; multis mos tradit⁹. Illis etiã duplex ſcribẽdi gen⁹ vnũ q̃d vulgo diſcũt: alterũ q̃d ſacras litteras appellãt: ſoli Sacerdotes atti gũt a parẽtib⁹ p manus traditas quas ab ęthiopib⁹ primũ accepe. Non eñ litterarũ cõpoſitione aut lr̃is verba exprimunt; ſed aĩalĩũ aut aliarũ rerũ imaginib⁹: ſcribunt eñ Accipitrẽ q̃ rẽ factã denotet Crocodylũ vt malũ. Oculũ vt iuſtitiã: manũ dextrã paſſã vt libertatẽ. Cõpreſſam vt auaritiam & iis ſimilia. Deniq; a dextro in ſiniſtrũ ſcribũt lat⁹ dicũtq; ſe hoc ferme mõ recte ſcribere grẽcos vero cõtra. In hanc fere ſniam Diodor⁹. Ex quo deprẽdim⁹ magnã iis moris ludęorũ fuiſſe partẽ. & pphetarũ noĩb⁹ & pputii & modi ſcribẽdi inſtitutis. Potiꝰ tñ exiſtimãdũ hęc ęgyptios ab eis mutuatos ſuiſſe. dũ ſimul q̃ñq; viuerẽt. De aĩalĩũ aũt cęreriſq; notis exẽplaria manifeſto nũc romę in qbuſdã adhuc obeliſcis ab ęgypto aduectis videm⁹. Regio tota ĩ pfecturas diuiſa ẽ Doteſei⁹ ſoli fertilitas Meſſiũ copia Faba Lẽs Papyr⁹. Mor⁹ quoq; q̃ Sycomoꝝ fructũ ſpecie ficui guſtu malo ſimilẽ facit. De piſcib⁹ ibi deq; cęteris mõſtris i li. de aĩalib⁹ dixi. De Nilo deq; regib⁹ ęgypti poſtea. Nũc ipſã pcurrã. In ora primũ pollet Alexãdrea. cuius ſitũ ad Chlamydis figurã metatus ẽ Dinocrates architectus quam vt ſcribit Arrianus de geſtis Alexandri cum farina primum ob albæ terrę pœnuriam humi delineaſſet: ea a volu-

Deltaſeu ægyptus inferior.
Thebais.
Heptapolis.
Alexãdrea

cribus depasta oẽm dedit. Ciuitatẽ eã horreum qñq; vicinis circa regiõib⁹ futurũ. In ea museũ reges Ptolemæi cõstituerunt habẽs ambulationẽ & exhedrã: & maximã domũ in qua Cœnaculũ erat eoq; q Musei participes erãt hoim circa disciplinas versantiũ. Hic cœt⁹ cõmunes habebat facultates & sacerdotẽ: q Museo præerat: a cæsarib⁹ deinde res aucta. Auctores Strabo & Philostrat⁹. In eo quoq; scribit Spartianus Hadrianũ principẽ cũ Sophistis qñq; disseruisse. Erat itẽ Romę Atheneũ ad hui⁹ æmulationẽ a Claudio principe institutũ teste trãquillo: vbi historię ab eo edite quotãnis recitarent. quo & Hadrian⁹ ipse etiã quandoq; cõuenit audiẽdorum poetarũ & oratorũ gratia. Alexãdrię insuper nobilis illa bibliotheca a Philadelpho instituta fuit. quæ per obsidionẽ postea cæsaris flagrauit. Iuxta in portu Pharus erat Insula & turris Sostrati Gnidi Architecti op⁹: vt eius loci indicat inscriptio græca: qđ Alexãdrũ fuisse passum mirat Plynius. Hęc specula nauigãtib⁹ psidiũ erat: Cæteri quoq; hui⁹ exẽplo huic simileș Phari appellati απο του φαειν & ex manifestatione etymo sũpto. Pręter hãc Stephanus Alexandrias enumerat. XXII. Hanc ego cũ doctissimorũ hominũ litterarũq; oium: tũ martyrum multo magis parentẽ domiciliũq; appellauerim: vbi teste Eusebio vno mẽse Diocletian⁹. xvii christianorũ millia trucidauit. Decorata pterea Marco pręsule totq; laudatis successorib⁹: tũ Cathedrã regẽte Origene Idothea cui⁹ mẽinit Dionysi⁹ poeta: mõs ẽ & specula altissima Pharo opposita quã sepulchrum dicũt esse Osyridis & Idotheæ filię Protei. Proteus enim (vt dicit Herodotus) e Thracia pellena a filiis q hospites interficiebãt discedẽs vnacũ Idothea filia in Aegyptũ venit ex quo vt deus colebat: de quo in Odyssea dicit. A Pharo aũt Stad. xxx. Nicopolis oppidũ Straboni victorię Augusti de Antonio & Cleopatra monumẽtũ. Paretonium ciuitas & portus. XL. fere stadiorũ Mareotis lac⁹ & vrbs Deinde Canop⁹. CXX. stadiis ab Alexãdria distãs quẽ Menelaus eo cũ Helena aduectus in honorẽ Canopi sui gubernatoris ibi extincti ædificauit. In quo Serapidis tẽplũ: q idem cũ Osyride & Api est visebat: Huc ex Alexandria ad oraculũ ventitabãt per fossam arte deductã die noctuq; nauiculis plenã: & vtroq; sexu ipudice canẽte ac saltãte pstertim iis q iuxta fossam diuersoria haberẽt. Dicit & Canobus q etiã stella est canobitis apparens grecis nusq; visa. Heracliũ seu Heracleopolis vbi Tẽplũ Herculis altera apud Pelusiũ. Tertia itẽ in Aegypto vñ fuit Theophanes Physicus Ostiũ hic primũ Canobicũ paret in dextera Nili parte Libyã attingẽte: post hoc Colbiticũ: Sebeniticũ: Phatnicũ Mendesiũ: Taniticũ: postremo. Pelusiacum in sinistra parte Arabię contermina ab oppidis oia cognominata a Canobito autem ad Pelusiacũ spatii. CLXX. passuũ millia. Pylinio inter hæc Saitica pręfectura est & Sais Metropolis vbi Mineruę templum & Psamnitici regis sepulchrũ Straboni. Hic plures Hippopotamos esse Plynius scribit: Nicander quoq; ιπποποτομειλον υπερσαιραρθαλασσαν βοσκει Naucratis & fluuius. & vrbs item saiticæ Milesiorum colonia. Sebenitica pręfectura in qua Hermopolis seu Mercurii ciuitas & Mendes: vbi Pan colitur & hircus: & (vt ait Pindarus) hic coeunt hirci cũ mulieribus. Leontopolis: vbi leo adoratur. In Busiritica præfectura Busiris Gynopolis vbi canis specie Mercurius colitur. Memphis Aegypti quondam regia vbi & regum pyramides & nobile templum vulcani cum eius sacerdotibus. Pelusium a militibus Pelei regis conditum vel απο του πυλου q locus paludibus sit obnoxius Stephano. Hoc in sacris voluminibus a prophetis Belbeis appellatur: hodie vero Damiata a nostris qñq; recepta: deinde vnacũ Hierosolyma amissa Bubast⁹ Heroũ ciuitas Straboni Ptolemæoq; vocata: Stephano aũt Hieropolis qđ idem est: & Aemon a sanguine Typhonis fulminati: Hãc Iosep⁹ ait olim Ioseph patri Iacob aduenięti concessisse: quã sacra volumina Hiessen appellant: Sinum facit vt ait Plynius Hieropolitanum prope item est alter sin⁹ Elanitic⁹ ab Elana ciuitate: ãbo in arabico: sicut Hieropolis vbi solis tẽplũ & Meiũ: bouẽ in septo quodam nutriunt sicuti Mẽphite Isidẽ vaccã. Hic & obelisci nobiles & sapiẽtiæ pfessores Babylon castellũ: vt ait Strabo natura munitũ a Babyloniis huc cõmigrantib⁹ conditũ: vna hic e tribus legionibus erat: vt idem ait quæ ægyptum custodiebant: Ptolemæus hanc quoq; Babyloniam vocat: hodie vero Cairum appellant Sultanorum regiam quæ non castellum: sed vrbs maxima est plures complexa populos: vt frequentes inde christiani redeuntes indicant. Acãthus vrbs. Miris lacus Miridis regis opus. In Arsinoitica præfectura Arsinoe vbi Crocodylus domesticus quem Suchum vocant alitur atq; adoratur: apud Heracleopolim Ichneumon: apud Oxyringum: item Oxyringus piscis: apud lycopolim Lupus: Panopolis vbi linum exercetur. Ptolemais maxima thebaicæ vrbs Arsinoe & Berenice Ptolemæorum ædificia ex fœminis Abydus Memnonis regia: Tentyra Crocodylum respuit: atq;

Museum.
Atheneũ.
Bibliotheca.
Pharus.
Sostrati inscriptio.
Idothea
Mons.
Proteus.
Paretoniũ
Canopus.
Heraclium
Ostia Nili.
VII.
Sais:
Saitica pręfectura.
Psamnitici sepulchrũ.
Naucratis
Sebenitica
Hermopol
Mendes.
Leõtopolis
Busiris.
Gynopolis
Memphis.
Pelusium
Bubastus.
Hieropolis
Aemon.
Elana.
Heliopolis
Babylon
Acãthus.
Miris.
Heracleop.
Oxyring⁹.
Lycopolis.
Panopolis.
Ptolemais
Berenice.
Abydus.
Tentyra.

Coptum. Thebæ. Mœris insula. Taricheæ vrbes Syene. Elephãtia. De Nilo.

perueſtigatum conficiunt. Coptũ cõtra Crocodylo ſtudet. Thebais regio & thebæ vrbs maxima prius regibus habitata: eadẽ & Dioſpolis vocata: ſed & aliæ quinq; dioſpoles: vt ait Stephanus etiã dictę: vocata & hecatopylos Homero: deſtructa quondã a Cãbiſe: Cato eſt auctor hãc vicos habuiſſe ad tria millia: portas Centũ. Crocodylorũ vrbẽ in mœdem nili inſula: Rex qdã ægyptius ędificauit: qui quũ equo inſidens forte in mœridiẽ paludẽ caderet: a Crocodylo adiutus: atq; a periculo liberatus fuerat. Taricheæ vrbes plures Mẽdeſię Saiticæ Canobicę a cetariis dictæ: Tarichea vero neutri & pluralis vrbs Indię loſepo. Menelaus vrbs. Syenę vbi puteus in profunda valle centũ ſtad. hinc ſolſtitiũ ſupra verticẽ videt: ꝙ hęc loca tropico cancri ſint ſubiecta. Elephantia inſula terminuſq; ægypti & æthiopię iuxta catharactas nili: Id eſt locus vbi e plano aqua ſaxoq; alto in pręceps cũ impetu ruit. De nilo autẽ ipſo Eudorus & Arri⁹ peripatetici Auguſti tẽporib⁹ ſcripſere: nomẽ a Nileo rege ſumpſit quũ antea Aegypt⁹ & ipſe quoq; vocaret: vt ſcribit Diodorus q in eo. Dcc. inſulas ponit. Plynius ſcribit lubã regẽ ortũ eius primũ deprendiſſe ex paludib⁹ montiũ inferioris mauritaniæ nõ ꝓcul ab Oceano: primo ex occidente in orientẽ labitur: deinde in ſeptentrionẽ conuerſus ſeptẽ oſtiis in mare mediterraneum exit: quæ ſupra cõmemoraui. Creſcit in exortu caniculę. XL. dieb⁹ totidemq; remeat

Reges ægyptí.

Euſtathius aũt Syrim ab ęthiopib⁹ vocari dicit: ꝙ per ſyrium ſtellã creſcat. Nili ſimulachrum exprimi figura humana teſtatur Aelianus qd nos vidim⁹ Romę. MOX de Regib⁹ ſermo primos in Aegypto (vt ait Diodorus) dicũt deos & hęroas regnaſſe paulomin⁹. XVIII. millib⁹: Homines vero paulomin⁹. XV. millibus vſq; ad. cxx. olymp. vltimũq; Ptolemęũ noie Dionyſiũ: Fuere aũt magna ex parte indigenæ: nam Aethiopes quattuor diuerſis temporib⁹ annis XXXVI. in ea regnauerunt. Poſtmodũ perſæ duce Cãbiſe ãnis. CXXXVI quorũ in deos patrios impietatẽ ęgyptii dãnantes ab eis deſciuerunt: poſtremo Macedones & qui ab eis manarũt ãnis. cclxx. Igit̃ inter deos eorũ Apim cõumerãt quẽ & Serapim & Oſyrim vocant e gręcia

Apis: Iſis.

ꝓfectũ: & Iſidẽ cõiugẽ ob bñficiũ mõſtratę agriculturę alterũ tauri: alterã vaccę: ſpetie ſolẽ itẽ & lunã: vt ait Plut. putãres. Inter hoies

Menas.

Menas prim⁹ regnauit vir ſane magnific⁹: q in cultũ ſpẽdidiorẽ ęgypũ reſtituit. Deinde

Gnefactus Vacchoris

Gnefactus Vacchoridis ſapientis pater: Is in Arabiã cum exercitu ingreſſus infauſtũ habuit euẽtũ a ſuis deſertus: In reliquũ vitæ tẽpus delitias dãnauit humi cubitans puoq; cõtentus: hanc quoq; diſciplinã in eorũ libris ſcribi iuſſit: ac in tẽplo louis thebis collocari. Ex hui⁹ deinde ſtirpe hoies. LII. regno potiti. annis. M. XL. nihil ſane memorabile reliquerunt. Deinde

Buſiris thebẽ Simandus.

Buſiris a quo poſteri. viii. regnauerunt: quorũ vltim⁹ itẽ Buſiris vrbẽ magnã Thebẽ cõdidit: in qua ſepulchra regũ. clx. fuere: inter q Simãdi regis tumulus ſtad. X. in cui⁹ ingreſſu piſtilũ erat cui⁹ latera ſingula iugera quattuor cõplectebant cũ admirãdis ſtatuis. Ogdous poſt hũc q Mẽphim condidit a filia cognominatã; q̃ a Nilo in forma tauri cõpreſſa pepit Aegyptũ q nomẽ regioni dedit. Hui⁹ Danaus frater fuit q in gręciã venit: alii vero Beli ex Epapho ac Iſide geniti hos eſſe filios dicũt: de qb⁹ eorũq; ꝓle ī poetica poſtea narrabit. Poſt ægyptũ ꝓle. xii. res ad Mirim puenit: q̃ lacũ Miridẽ ſupra ſtad. xiiii. fecit: cui proleſe

Ogdous Memphim Aegyptus Danaus. Miris labyrinthum.

ptima Seſoſtris ſucceſſit oĩm ſuperiorũ nõ Aegyptior̃: ſed aliorũ maxim⁹. Is eñ ea loca verſus indos & æthiopas ac ſcythas penetrauit: q̃ nũq; Alexãder poſtremo cõuerſus in occaſum in Thracia finẽ cõſtituit: ī deq; rediit ad ꝓpria. Lucan⁹ Venit ad occaſũ mũdiq; extrema Seſoſtris. Et pharios curr⁹ regũ ceruicib⁹ egit. Apud pp̃los q fortiſſime reſtitiſſent trophea cũ coleis erigebat: quos aũt minime reſiſtẽtes vidiſſet muliebri genitali cõſtituto notabat: horũ qdẽ ignauiã: illoq; vero fortitudinẽ ſignificãdo. Ei⁹ itẽ trophea apd ęthiopas ãnędẽ vulcani ſacerdos a Dareo nõ paſſus ẽ auelli dictitãs eũ nõ æque res geſſiſſe atq; Seſoſtrĩ: qd & Dare⁹ dicit cõceſſiſſe. Sed & domi nõ minor operũ magnificentia fuit in qb⁹ oĩbus inſcripſit ſe nullo ægyptiorũ incõmodo ea feciſſe: Demũ capt⁹ oculis ſibi mortẽ cõſciuit relicto eiuſdẽ noĩs filio: quẽ

Seſoſtris filius.

Herodot⁹ Pheronẽ vocat. Is nulli famę aut virtuti pñę: ſed tm̃ cęcitati ſucceſſit: cui curę quũ matronã caſtã ex rñſo adhibẽdã eẽ itelligeret nullã ī toto ęgypto reppita ꝓpria vxore icipiẽdo

Amaſis. Actiſana.

pt̃ cõiugẽ paupis olitoris quã ī mrimoniũ accepit: cęteras oĩs igni dãnauit. Hũc ſecut⁹ ẽ Amaſis hõ violẽt⁹ & crudel: q̃ppter ab actiſana ęthiope cũ exercitu veniẽte capt⁹ cũ toto ẽ regno deficiẽtib⁹ ab eo ęgyptiis. Hic igit̃ actiſana alienigẽa aliquot ãnis dñat⁹ ſõtes tm̃ naríb⁹ iciſis plectebat. relegabatq; ī ciuitatẽ abſe ędificatã quã de nariũ noie Rhinocerã vocauit poſt hũc

Miris Labyrinthus.

Miris vir ęgypti⁹ rẽ tenuit: nõnullis Maro appellat⁹: hic labyrinthũ ꝓ ſepulchro ſibi cõdidit ad cuius inſtar. Dędalus q in ęgypto fuit aliũ in creta ędificauit. Huic poſt qntũ genus Cetes

Protheus.

ſucceſſit quẽ gręci Protheum vocant q in varias formas ſe tranſferri ſolitus dicit: eius ingenii

varietatem ſignificando. Protheo ſeptem ſucceſſit exordine ſine memoria rege ob ignauiam prætereq; Nileus qui flumini nomẽ dedit nã pri⁹ ægyptus vocabatur. Deinde Chemis. poſt ei⁹ frater Cephus: deinde Mycerinus: Bocchorus: Sabacus et thiops q dãnatos nõ interficiẽdo ſed vinctos cõpedib⁹: operibus delegãdo plectebat. Res poſtea ad .xii. duces redacta ãnis .xv. e qb⁹ vnus Pſãnitic⁹ ſates regnum ſũpſit vir potentiſſim⁹ qui primus cũ grecis iniit fœdus filioſq; greçis literis erudiit: Aegyptus pri⁹ ob paludes inadceſſa vt oim rerũ importatione: exportationeq; frequẽtaret effecit: Rhodopen ſcortũ ægyptiũ ob pulchritudinẽ matrimonio ſibi iunxit. Aprieus deinde quarta progenie regnauit ãnis .xxii. qui Cyrenẽſib⁹ bellum intulit p Amaſim virum ęgyptiũ fortiſſimũ ducem: qui cum inimicis cõſpirans eorum auxilio rex fact⁹ expulſo Aprieo regnauit annis .lv. Hic omniũ fęliciſſimus fuit: rem in pace & honore tenuit: mores reſtituit: magiſtratib⁹ p ſuam ditionẽ mãdauit vt quotãnis a quocũq; rationẽ viuẽdi exqrẽret. vt ſi malis artib⁹ degeret eum puniret: ſi bonis muneraret: quã legẽ poſtea Solõ ab eis mutuatus Athenienſibus tulit: Negotio ab aurora vſq; in finẽ fori tps tradebat: deinde cibo atq; locis inter cõuiuas ſcurrã agẽs atq; morionem: mirãtibuſq; amicis arcus exẽplũ propoſuit qui ſi violent⁹ ducit facile rũpit: qđ etiã Antoniũ ſuis monachis enarraſſe ferunt. Greçorum & ipſe amatiſſimus fuit eiſq; Naucratem vrbẽ ad incolendum dedit: Coloſſum vulcani ei⁹ tẽplo dicauit. Interim Cãbiſes aduerſus eum mouit quo tẽpore Amaſis decedens metu ne inimic⁹ ca dauere potiret mãdauit inore ſepulchri apud Mẽphi ſeruũ condi q̃ dño ab iſciis caperet qđ tãdem euitare non valuit. Nam iuſſu Cãbiſis reuulſ⁹ & ſtilis ob cõtumeliã cõfoſſ⁹ eſt ex quo Lucan⁹ ait. Nõ mihi pyramidum tumulis auulſ⁹ Amaſis: Corp⁹ .n. ſale conditum more ægyptiorum fuerat demũ ob pbtũ igne tunc crematum contra legem eorum qui ignem animal putãt: nec fas ducunt ſe animalibus tradi: Perſæ vero nec ipſi cremant q; deum exiſtiment nec decere dicunt deos corporib⁹ veſci: Pſãnitícum vero Amaſis filium Cãbiſes in honore habebat (Nam perſę regũ filios regno eiectos reſtituere fas putãt) verum cũ ipſe minime fidelem cõpiſſet interfecit: Aegyptiorum mos eſt modicis dum viuũt ędibus habitare: poſt mortem tantũ magnifica curant ſepulchra vbi ſe dicunt perpetuo futuros: pterea detecto adſueſcũt capite. Perſę vero cũ pileo & tiara: quappter debiliores lõge ſũt capite: illi vero firmiores. Et hęc q̃dẽ de Aegyptiis regib⁹ ex Diodoro & Herodoto. Deinceps Ptolemęos pſequar: quos Stra .li. xviii. citra geſta cõmemorat: dicit q; tres primos tm̃ laudatos. Ptolemęus lagi filius primus ex Alexãdri ducib⁹ ægiptum Cyprũ & Phœniciam obtinuit: vt auctor Trogus .li. xv. Pauſanias ait: Perdiccã cũ Arideo Philippi filio expugnauit: Seleucũ ab Antigo o deiectũ ſuſcepit parabatq; quomodo ipſũ Antigonũ oppugnaret lyſimacho in ſocietatẽ adſcito: qđ vbi Antigo nouit dũ ille in bello cõtra Cyrenaicos rebelles occupat: Syriã phœniciãq; cepit: filioq; Demetrio regendas dedit: quẽ vbi a Ptolemęo pfligatũ accepit contra eum profectus eſt minime ſuſtinentẽ ac ſe in ęgyptum recipientẽ: Antigon⁹ demum ipſe fruſtratus ęgypti cum iam Cyprum & Demetriũ euertiſſet contra Eumenem feſſus belli longitudine deceſſit: quo extincto Ptolemę⁹ Cyprũ Syriãq; iterum recepit: Iudęos cum ipſis hieroſolymis die ſabbati vacãtes cepit: captiuoſq; ad multa millia duxit: ex quo Ille hieroſolymis poſtea cõuent⁹ Iudęorũ ex omni natione apud actus apoſtolorũ. Vxorem habuit Euridicen Antipatri filiã: deinde Berenicẽ Philippi nothã ex qua maxime dilecta Philadelphum Arſinoen & lyſandram genuit: Deceſſit in rerum geſtarum gloria cum paulo ante regni ſeſe abdicãs adminiſtratiõe regem filium cõſtituiſſet Philadelphũ. Is igit Seleucũ imprimis q; Arſinoes ſororis ſuę virum lyſimachum interfecerit in bello ſuperatum occidit: ſororẽq; eandem matrimonio ſibi iũxit: vt auctor eſt Pauſanias: qua paulo poſt in exiliũ pulſa necatiſq; priuignis Macedonię regnum inuaſit: eodẽq; te ſte auctore fratrem Argeum ei inſidias parantẽ interfecit: alteriq; fratri Magæ qui Cyrenis imperabat & ad Antiochũ ſocerũ cõfugerat bellum intulit: vnde per antiphraſim Philadelph⁹ appellat⁹. Pharum apud Alexandriam excitauit: Iudęos liberos eſſe iuſſit. Eleazaro ſacerdoti mãdauit vt ſacros libros in greçum ſermonẽ verſos traderet: quos bibliothecæ dedicaret quã nobiliſſimam. DCC. circiter millium voluminũ Alexandrię cõſtituerat: quæ poſtea periit dũ Alexandria a Cæſare diripitur nõ ſponte ſed forte ab auxiliariis incẽſa. Poſtremo podagra vexatus ac valitudinarius ocio ſe magis q̃ bello tradidit artes fouẽdo liberales adcerſitis vndecũq; ingeniis: regnauit annis .xxxviii. relictis Euergetæ & Berenicæ filiis ex Arſinoe nõ quidẽ sorore: ſed alia Lyſimachi filia. Euergetes igitur Seleucũ Callinicũ multis adfectum incõmodis & Syriæ parte & ęgypti imperio omni priuauit vlt⁹ iniurias ſororis Berenices q̃ a patre oli

Nileus.
Chemis.
Cephus.
Bocchorus.
Sabacus.
Duces .xii.
Pſãnitic⁹.
Rhodope.
Aprieus.
Amaſis.

Ptolemię reges.
Pto. lagi.
Antigon⁹.

Pto. Philadelphus

Pto Euergetes ſeu Ceraun⁹.

eiꝰ viro abdicata fuerat: Recupata ęgypto deos oís quos olim Cãbíſes rapuit referre curauit, vt Trogꝰ li. xxvii. teſtatur progbus meritis ab ægyptíis Euergetes eſt dictus. Ipſã vero Bereni cen ſororem adamatam in matrimoniũ duxit, proqua Callimachus elegiã edidit vt auctor ẽt Solinus. Pauſanias hũc dicit ob audaciam in bellis cognominatum fuiſſe Ceraunum quaſi ful

Philopator mineum: imperaſſeqꝫ macedoniæ ac poſtremo cum Gallis ſenonibꝰ qui Macedoniã inuaſerãt cõgreſſum in pugna clade maxima ſuperatũ fuiſſe: Regnauit annis. xxvi. Philopatore filio ſu perſtite. Is itaqꝫ ex facinore patre fratreqꝫ cũ amicis omnibus interfectis id cognomentũ vt ait Trogus eſt adſecutꝰ vti regnũ tutius iniret: Ratꝰ domi foris etiã omnia fida Antigono & Se leuco vita functis receptis in regnum Antiocho & Philippo: pueris Quare luxurię ſe totũ tra dens nulla inter ſuos auctoritate eſſe cœpat: vitęq; inſidiãtes plurimos habuit: inter quos Cleo menem Lacedęmoniũ qui ad eius patrem ꝓfugꝰ cõfugerat: ludæam diu abeiꝰ familia poſſeſ

Epiphanes ſam amiſit ac omnia flagitioſe egit: regnauit annis. xvii. Epiphanes eius filiꝰ cũ Antiocho illu

Cleopatra. ſtri bellũ geſſit: a quo tandẽ cõciliato ſororem ipſius Cleopatrã in matrimoniũ ac ludæã in do tem accepit: Nã ſub hoc & ſequente Machabeorũ geſta fuere: regnauit annis. xxv. liberis Phi lometore & Cleopatra relictis. Philometor igit ꝑlatus a populo regnauit vna cum matre Cle opatra annis. xxxv. quã poſtea interficiendo cognomentũ & ipſe per antiphraſim accepit: fla

Philome- gitioſeqꝫ pręter ſpẽ omnium vixit. Nã in ipſo regni exordio puer adhuc bellum Antiochi illu

tor. ſtris ſui ſuſtinuit: liberatꝰ deinde a Populo Ro. Cleopatram filiam pactam prius Alexãdro Sy riæ regi: Demetrio inimico locauit: vnde ortũ bellũ in quo ſuperior Ptolemæus oblato ei Ale xandri capite ab Arabũ rege ob gaudium expiraꝫit: auctor Trogꝰ. huic etiam Ariſtobulus Iu dæus philoſophus pipateticus cõmentarios in Moſen dicauit: cui Euergetes ſecũdꝰ filiꝰ ſiue vt quibuſdã placet frater ſucceſſit: qui ob crudelitatem pulſus: Romã venit a ſenatu auxiliũ

Euerge- petitũ de quo Vale. de humanitate ſic ſcribit: Rex Ptolemæꝰ a minore fratre ſpoliatus regno

tes ii petendi auxilii gratia Romã clã ſqualore obſitus venerat: ac in hoſpitium pictoris Alexandri ni diuerterat: ſenatuſqꝫ ſeſe excuſauit qꝫ vti mos erat Quæſtorẽ obuiam non miſiſſet aduentu clãdeſtino: quęſtoriqꝫ negotiũ dedit: vti quotidie muneribus & aliis officiis eũ honoraret. Li uius. item in epitome Ptolemęus inquit Euergetes ob nimiã crudelitatem ſuis inuiſus incẽſaqꝫ ꝓpterea a populo regia clã in Cyprum profugit & cũ ſorori Cleopatręquã eius virgine filia cõ preſſa in matrimoniumductã repudiauerat: ob regnum a populo datum eſſet infeſtꝰ filiũ quẽ ex eo ſuſceperat in Cypro occidit: caput eius manꝰ ac pedes matri miſit. Val. autẽ de luxuria

Phiſco. etiã ciſta cooperto pro munere natalitio miſſitaſſe dicit. Stra. li. xvii. ſiue hunc dicat ſiue ſuc ceſſorem eius ait Phiſconẽ fuiſſe cognominatum tanta alioquin crudelitate vt multitudinẽ quãdoqꝫ ad ſpectacula cõgregatam orta ſubito ſeditiõe incautã ſuis militibus trucidandã ob iecerit: quo etiam regnante ferũt Polybium hiſtoricum Alexandriam veniſſe deteſtatum mo res ipſius verſus homericum pronũciaſſe. Dutũ iter & lõgum ægypti ꝓducit ad oras: dicuntqꝫ hoc fere tempore Ciceronem & Põpeium natos fuiſſe: hæc ille. Hic populũ Ro. regni Cyrenaï ci hęredem reliquit: cui ſucceſſit Ptolemæus Auletes: nõnullis Alexan. cognominatꝰ De quo

Auletes. Stra. in eodem li. Auletes ait ideo vocatus qꝫ ꝓter alia flagitia choraulã etiã exercuerit: nec ve rebat tibicinũ certamina in regia celebrare ad quę ipſe cum nõnullis cõcertaturꝰ prodibat: Eũ non diu paſſi Alexandrini eiecere & e tribꝰ filiis Cleopatrã natu maiorem vt legitimã reliquis electis maribus regno ꝓpoſuerũt: Auletes romam venit: quem apud Pompeium diuertẽtem ſenatus ſupplicẽ excepit de cuius reductiõe cepit agere deqꝫ nece legatorum qui ſupra centũ cõtra regem venerãt: quorum princeps fuerat Dion. Itaqꝫ a Gabinio reductus Cleopatram fili

Dionyſius am & Archelaum Archelai cappadociæ regis filiũ quem matrimonio illa ſibi iunxerat inter fecit: ſed non multo poſt morbo abſumptꝰ eſt: relictis duobus filiis totidemqꝫ fœminis quorũ grandior Cleopatra. Alexandrini itaqꝫ & puerum natu grandiorem & ipſam Cleopatrã expu lere. Hęc ille. Ptolemæus igitur is Dionyſius cognominatus puer admodũ cum Cleopatra ſo rore ab Aulete patre in tutelam populi Ro. dimiſſus eſt: ad quẽ vt ait. Val. de fide Senatus. M. Aemilium Lepidum pontificẽ Max. tutorẽ fide probatiſſimum miſit Hic poſtea Pompeiũ hoſ pitem paternum ad eum confugientẽ per proditionem interfici iuſſit: auctore Achilla: Cleo

Cleopatra patram deniqꝫ ſororem eiecit: quã deinde Cæſar poſt Pharſalicam pugnã in Aegyptũ veniẽs reſtituit: interfecto Ptolemęo. Ex eaqꝫ adamata Cęſarione ſuſcepit: Hanc etiã poſt Cęſaris mor tem Antoniꝰ aſiam petens matrimonio ſibi repudiata octauia iunxit: demũqꝫ ab Auguſto ſu perata mamillis aſpidibus ſibi admotis extinctã legimus. Aethiopia.

Aethiopia

Ethiopia ab Aethiope vulcani filio ꝑ9 Atlantia dicta Plynio. Res Aethiopicas litteris mādauere Dauliō: Aristocleō: Biō Simonide setiā minor quīq; uēnio in Insula Meroes moratus. Olim vero nouissim9 Heliodor9 Prēsul Trecēsis. viii. libris quos adhuc incolumes habem9 græco sermone scriptos. Eorū natio per meridiē ex occidente in orientem longe lateq; variis adsumptis cognominib9 diffunditur. Quare Homer9 in primo Iliadis: bipertitos Aethiopas esse dixit ad orientem & occasū. αἰθίοπας τοὺς διχθὰ δεδαιάτας τοὺς ἀρώρους. Nā & Aethiopes sub Aegypto sūt & Leuco Aethiopes. & Erēbi & Nigritæ & Atacæ & Hesperii: & Macrobii & Brachobii & Automolæ. Aethiopes omnes de quibus ātēq; dicā pauca de vita & institutis eorum e diuersis auctoribus in vniuersū adducam. Magna ex parte pastoralem & inopē vitā ducūt: cum propter soli tenuitatem: ac cœli intemperiem: tū etiam q̄ longe sepositi sint. Cōtra Aegyptii viciniores mitius degūt ac ciuilius & loci fęlicitate & hominum sapientia: viuunt præterea milio & Ordeo. e quibus etiā porum cōficiunt nōnulli hærba & loto & calami radice lacteq; & Caseo: Canes ac Greges pusillos habent: Reges sicuti deos colunt: Magnā remporib9 partē clausi domi sedent. Domus eorum palmaceis segmentis sūt contextæ: Salem fossilem habēt vti Arabes. Abundant Persico Hebeno Siliquastro: venantur Elephantos Leones pardales Hæc fere Strabo. Diodorus vero in hāc sentētiā. Aethiopes antiq̄ssimos hominū se esse gloriantur. Argumento q̄ indigenæ sēperq; liberi fuerūt. Nec eos vnq̄ Cambises Semiramis. Hercules aut Dionysius expugnare potuerunt. Adfirmāt Aegyptios eorum esse coloniā ab Osyride deductam. Nam plura ad eos ex Aethiopum disciplina sūt profecta: & vsus statuarum magnarum & litterarū Characteres quæ animalib9 cōstant: Hęc ille. Colorati sicut Indi sunt licet magis aliis alii. Atrā quoq; genituram corpori concolorem emittunt vt tradit Herodot9 qđ Aristoteles in libris de animalib9 manifesto refellit. homines alio quin imbelles ac fugaces. Eos vna cum Cādace Regina perdomuit. P. Petroni9 præfectus Aegypti ab Augusto missus: Nā Aethiopes Syenes præsidio expugnaro Cęsaris statuas subuerterunt: captiuos duxerūt: Petronius cum pauciorib9. x. mill. peditū & equitibus. DCC. aduersus. xx. hominum millia primū cōpulit: Pselam Aethiopicam vrbem confugere deinde cū oppido in potestatem eos recepit: Inde Napata progressus quę Candaces regia fuerat: vbi eius filius morabat: euestigio cepit ac diruit puero fugiente: ratusq; vlteriora inuia esse cum spoliis regredit: Alexāder eā presidio relicto ex captiuis mille: Augusto e Cātabris reuertēti & deide legatos de pace q̄ad eū venerāt cū ducibus itineris q̄ viā ac Cæsarē se dicebāt ignorare misit: qui ab illo in Syriam ire parante quę volebant facile impetrauere: nam & tributa eis remissa fuere: in hanc fere sententiam Strabo li. xvii. Hodie vero prestoloanni obtēperant. Qui cum magna populorū parte xp̄m colit q̄uis longe sepositus nonnihil aberret: Eius oratores ad Sixtum pont. f. cem vidim9 Romā venientes relligionis documenti gratia quod & retulerunt nōnulli in vrbe paulo ante agebāt ordinis. Prę. pfessores qui ex Aethiopia sub Aegypto sūt: horas canonicas litteris Chaldęis obibant. Horum igit̄ Meroe caput Insula Nili & Ciuitas Clypei figura a sorore Cābisis ibi extincta. Straboni Cambises hæc omnia loca vna cū Aegypto subiugauit atq; euertit: In ea sunt auraria ferraria ęraria & pretiosorū lapidum genera: post hanc Napata Pselia & Premna supra nominatæ. His proximi Troglodytæ qui sub terras in cauernis ob nimios colores agunt vnde & nomē adsequunt̄ ἀπὸ τοῦ τρωγλᾶς ὑποδύειν καὶ Hos Plynius Leucoęthiopas Dionysius & Home. Erembos vocāt. διὰ τοῦτο τὴν ἐρᾶν βαίνειν. Sunt & alii in Europa Troglodytę apud Triballos: Alii circa Caucasū ii ob ingentia frigora quos & Virgilius in Georgicis cōmemorat. Nomades enim sūt. Sub Aegypto quoq; & Automalæ appellati Pomponio Melæ (Ira enī græci perfugas vocant) Hi sūt qui supra Meroen in insulam Esar Plynio dictam se receperunt qui Psamitichi regis crudelitatem ex Aegypto fugerūt ad hominū pene. cc. millia. auctores Plynius Herodot9 Strabo. Diodorus. Sunt quoq; in ea dē parte Astartæ & Gypseis Insulæ & Homeritę gens & Arama vrbs quarum omniū meminit Capella: vinū Aromense commēdat etiā Strabo. Aethiopes Nigritæ sub Aphrica minore ponunt: a Nigre flumine appellati Cuius eadem ratio qua & Nili hisdem fere temporib9 augescit & exuberat. Calamum & Papyrū producit Plynio. Oritur ex mōte Thala inferioris lybiæ Ptolemęo Aethiopes occidentales Hesperios Ptolemæus appellat: Herodotus Macrobios esse dicit eosq; lacte vesci ac auri plurimum habere. abundare præterea hebeno & Elephantis. Cetna quoq; Insula apud Aethiopas cuius meminit Dionysius vocatq; τεμπσα id est aquosam & palustrē sicuti

Heliodor9.

Cādace Regina.

P. Petroni9

Pselia.

Napata.

Presto ioānes.

Meroe.

Troglodītæ.

qui Leucoæthiopes

Erembi.

Aethiopes Automalę

Astartæ.

Gipseis.

Homeritę.

Aroma.

Nigritæ Aethiopes

Niger flu.

Macrobii.

Cetna īsula

& tempe Theſſala & Medica. Aliqui hanc oriẽtalẽ ponũt alii occidentalem. Dionyſius auſtralem: Strabo dicit: Eratoſthenẽ Cernam Inſulam aliaq; loca nuſq; reperta nominare. Lycophrõ quandã Cernam occidentalem verſus Tyrrhenum mare cõmemorat: Hanc itẽ Plynius ſimul & Topazon inſulas: vnde Lapillus in mari ponit rubro. Blẽmyes Dionyſi⁹ ꝓpe Cernam hanc Aethiopię ponit a Blẽmyo quodam Duce Deriadis regis qui reſtitit Dionyſio in Indicam expeditionem ꝓficiſcenti. Duo hic promõtoria ceu duæ Catharactæ ſũt: vnde Nilus dicitur venire. Brachobios Aethiopas Dionyſius ait: non vltra ãnos. xl. viuere. Strabo itẽ. Homer⁹ duo ponit eorũ genera Sidonios qui Straboni apud mare rubrũ habitãt: vnde Sidonii Phœnicum venere. Alterũ. Erembos quos idem ſe putare dicit eſſe: vel Troglodytas ex argumento nominis q; ſub terrã eant: vel certe Arabes ſic Homeri tẽpore appellatos. Mela dicit locũ eſſe in Aethiopia apparatis epulis ſẽper refertum quibuſuis veſci volentib⁹ & quę paſſim appoſita ſunt adfirmant innaſci ſubinde diuinit⁹. Quapropter Heliotrapezã id eſt Solis Menſã eam appellant: Herodotus libro. iii. In Aethiopia inquit fuiſſe pratũ omnium quadrupedum carne refertũ quã magiſtratus per noctem illic ponere feſtinabant: & vbi illuxiſſet cuilibet licebat: deguſtare quapropter exiſtimabaꝫ diuinitus hæc copia ꝓuenire. Ad quã viſendam Cambiſes legatos miſit. De hac etiam Hieronymus in prooemio Sacrorũ voluminũ mentionem facit: Mibæ Aethiopum & ipſi populi his verſibus Silio deſcribunt. His ſimul immitẽ teſtantes corpore ſolem Exuſto venere Mibę: non ærea caſſis Nõ lorica riget ferro nec tenditur armis. Tẽpora multiplici mos eſt defendere lino. Et lino munire latus: ſceleratag; ſuccis Spicula dirigere & ferũ infamare veneno. Nam lino Xylino tota regio ſcatet amicitur q;.

Topazon inſula.

Blẽmyes.

Brachobii. Aethiopes

Solis mẽſa.

Mibæ.

LOCA NVPER REPERTA.

AEthiopiam Interiorem Ptolemę⁹ æquoctialẽ tranſgrediẽtem ponit: terrãq; ex ea parte ignotã qd quidem Euſtathio teſte Polybi⁹ probare videtur dicẽs q; ea regio quę iuxta Aethiopiam eſt vbi Aſia atq; Aphrica iunguntur vſq; ad ætatem ſuã erat ignota: haud aliter q; quæ ſupra Tanaim eſt: Somniareq; fiq; de his vel loquunt aliqd vel ſcribũt. Verũ cõtra nũc videmus multaq; poſt eum & addita & reperta hac præſertim ætate quapropter anteq; finẽ faciã viſum mihi ea loca cõmemorare quæ Luſitanorũ inclyti reges in heſperio mari ad Aethiopas heſperios pertinentia poſtremo in Indico reperta adſecuti ſunt quẽadmodum mihi pater ampliſſimus Cardinalis Vlyxiponẽſis qui Regib⁹ familiariſſim⁹ fuit mihi retulit: ſcriptoq; tradidit. Henricus infans Ioannis Regis filius & vltimi Alfonſi patruus vir ingenti animo auſus primus omniũ longe pelagus veſtigandi ſtudio tranſfretare ad Sexcẽta fere paſſuũ millia Inſulam repperit nomine Maderam pene deſertam in qua ſoli natura temperata magna vis Sacchari cõficit in arundinibus naſcentis Candore atq; nobilitate Siculo prẽſtantius qd exportatur magno vſui toti Europæ: Vlterius vero ante promontoriũ Caput viride vocatũ Inſulas fortunatorum cõtigerunt nunc capitis viridis dictas vltra Cancrum ſitas: nam hæ plures ſparſęq; ſũt alię aliis auſtraliores in qbus omnis poetarũ vanitas de his appuit: Nam deſertas inuenerũt: vacuaſq; colonis: prẽter vnam quę fert fruct⁹ & qd Plynio Xylinum linũ hodie cotonũ vocat. Paulo vlterius aliã in littore terrã vbi vtriuſq; ſex⁹ hoſtes coloratos nudoſq; agere repererunt nulla lege aut pecuniæ commercio ſiue litterarũ notitia veluti pecora vino. frumẽtoq; carentes ac radice quadam pingui quę abunde ſuppeditat veſcentes. Hinc ſeruitia puerosq; Luſitani mercant: eoſq; vili vt pote aut Conchis marinis aut peluibus æreis cõmutant. Apud eos prẽterea Elephantorũ copia tum animalium eorũ quæ Zebethum vulgo appellatũ ꝓcreant: qd ego animal Catoblectum ſupra mihi enarratum ex argumẽtis putauerim Inſuper Pſytacorũ inſolita ſpecies quos romæ adductos vidimus ac ſerpentes mille paſſib⁹ lõgitudine qui certo Anni tẽpore armenta tum paſtores ipſos ſolidos deuorant. Poſt hæc Inſulas alias quas partim deleuerũt partĩ deſolatas eſſe animaduerterũt ob ſerpentum tũ etiã murum magnitudinẽ. Longius vero meridiẽ verſus ꝓcedẽdo deuẽtũ ad gentes q; auri venas habent in ſcobe extractas quam ſcobẽ vilib⁹ rebus commutant. Quare reges Luſitani in eo loco vt tutius agatur arcem cõſtituere. viſa etiam ab eis in ea parte ſępius Oceani mõſtra ſpetiem equorum vitulorũ luporum prẽſe ferentia quæ aduentu nautarũ in littus exiliunt: poſtremo vaſto in pelago nauigantes cõtigere ciuitatem quam Mauigongũ nominãt vallo promęnib⁹ circundatã quæ viros ad Centena millia procreat: Huic rex prẽſidet qui aduenientes luſitanos comiter inuitauit. Septẽq; atris ex eo loco viris donauit: qui ſeſe corã honoris gratia ſponte in

Hẽricus infans. Ioãnis regis. F. Madera.

Caput viri de Inſulæ fortunatorum. Linũ Xylinum.

Catoblect⁹

teremere: quorũ capita deiſi cocta iuſſu regis reſpuẽtib⁹ luſitãis oppidãi depaſti ſũt: veſcẽtẽ regẽ magna miſtrorũ: mulierũ ve tũ canẽtiũ atq; ſaltãtiũ multitudo circũſiſtebat: ſpectaculo ẽt multis millib⁹ cõueniẽtib⁹. Mos etiã illis extictũ regẽ chariores vna ois miſtros morte ſibi cõſcita cõſequ putãtes hoc amor⁹ & meriti gram: has igit ois Gymneę terras appellãt: q; nudi forte ex magna tẽ poris pte i eis agãt: Sed nup ãno MD. auſpiciis Hemanuel regis luſitãię gl'oſiſſimi rurſus hoc iter cũ .xii. nauib⁹ repetẽtes ignotũ ſcl'is oĩb⁹ pontũ traſq; oli iacceſſas attigerũt/ac pcul a pmõtorio Capitiſuiridis milliarib⁹. Mcc. iter zephyrũ & auſtrũ vltra vero Cãcrũ ptib⁹. xiiii. iſulã nouã ac maximã iueẽrũt/quã. S. Crucẽ appellauere. In hac hoĩes degũt ãthropophagi nudi capillati/colore ruſſo potiuſq; atro. ſine morib⁹ ſine legib⁹ ſine deo more ferarũ icolũes alioqui ac diu viuentes materia ois gñis: hærbiſq; abũdãt qb⁹ panes cõficiũt. Q; aũt vti qdã ſcribit. q; i eo ſe dicit itinere fuiſſe hęctra ptib⁹ etiã .l. vltra ęquoctialẽ ad alterã arctõ pſeueret hoc luſitãi nõ affirmãt/m'toq; min⁹ mihi veriſil'e q; ipe ppe ad eãdẽ arctõ ptib⁹. xvii. adceſſerit/quũ ob glaciẽ rigẽtẽ null⁹ ad noſtrũ ad. xxxvii. ppiq;re valeat: nec em diuerſa ẽ ãtarctic⁹ nã. Ego vero nullũ extra zodiacũ cõtinẽs veri⁹ meridiẽ ex auctoritate doctoq; hoĩm puto. neq; ſi eẽt habitabile oĩno foret ob ſolis hũilitatẽ exabſidis oppoſito apd eos cõſtituti vt ſat⁹ i aſtrologia diſſerui. Iñ vero nautę ſolucẽtes ad vltimũ ſane patlãticũ mare pmõtoriũ idẽq; trarũ ex ea pte poſtremũ ad antœcos nros ptinẽs die .xii. puene re qd bonę ſpei appellãt: Trib⁹ millib⁹ & Sexcẽtis milliaribus ab eadẽ inſula diſtãs. Vltra vero ęquoctialẽ ptib⁹. xxxi. Vñ pęthiopicũ litt⁹ cõuerſi tẽpeſtate. Sex naues diſiectę ſũt: ſexq; tñ ad zaphalã icolũes applicuere. Hãc eẽ putãt ex argumẽt⁹: q; Salomõis libris Ophir appellat ob auri venas magna copia repras. Hic ẽt nudi degũt ſine lege aut deo/atro color⁹/modica voce & ãthropophagi aurũ tm̃ ferẽtes: qb⁹ dñat Rex quilloę vrbis ſitę in littore arabico ad quã inde puenerũt: ex eiuſq; i amicitiã cõciliati lr̃is arabicis ad regẽ poſtea Melidę i eodẽ littore. qãbo citra rubrũ mare i finib⁹ pſbyteri Io. cõſiſtũt: quẽ Abecũ vocãt. qd Ferratũ ꝓcat. nã ferro cãdẽte ac ſtigmate i ore notati loco baptiſmat⁹ exiſtũt. Melidę igit regis fauore ducęq; Callicuti portũ cõtigerũt ſexto poſt q̃ domo diſceſſerũt mẽſe itinere milliariũ. xii. milliũ eo lõgiore q; ñ recto ſed obliquo curſu pcedere ſit op⁹. Hoc em ẽporiũ Indię primũ ẽquo ex Tapbana vicia cęteriſq; circa natiõib⁹ arõata merceſq; alię cõuehũt. ſitũ ſup cãthicolpũ ſinũ Prolemęo vocatũ vbi ſint Indi flumis oſtia. Int Melidã vero & callicutũ p idẽ litt⁹ regnũ ẽ Magadaſſi q̃ vrbs eqs optimis abũdat. Deiſi águſtia maris rubri Sex ferme milliariũ q̃ iſulã habet Zugaterrã vlteri⁹ vero i ore maris pſici altera iſula Gulphar deiſi Agramutiũ. his duab⁹ Rex Saracen⁹ ac Mahũethan⁹ ipat copiaq; margaritarũ & equoꝝ re reperiſ. Poſt has Cãbaię ciuitat⁹ rex potẽtiſſim⁹ ſil'& merciũ oĩm opulẽtia ditiſſim⁹ in Indię Arabięq; cõfinib⁹ q; primis ãte ãnis ex Idolatra fact⁹ ẽ & ipe Mahũethan⁹. Luſitãi igit quũad Callicuti portũ puẽiſſent accept⁹ obſidib⁹ regẽ adeũt eiuſq; amicitiã donis ſibi cõciliãt. fuere aut ẽ aurea argẽtea q; vaſa aulea affabre picta puluilliq; & vmbraculũ ex aureo pãno. Pauloq; p⁹ ob mercatorũ ibidẽ degẽtiũ iuidiã falſa referẽtiũ i ſuſpitionẽ venere eorũq; cã xpiani p tum'tũ plures cęſi fuerũt: Quare iñ ſoluẽtes naues regias. x. icẽderũt. Deiſi vlteri⁹ milliarib⁹. cxx. vrbẽ Colchinũ petiere nã & Colchinũ ſinũ & Colchos alteros i hac pte Ptolemę⁹ ponit: hui⁹ regẽ amicũ repiũt: alteri q; ĩimicũ: eiuſq; auxilio negotia trãſigũt: Hic. n. magnũ xpianorũ nũerũ. S. Thõæ vocatorũ videre licet: quorũ ſacerdotes i magna degũt vitæ abſtinẽtia inq; tẽplis eorũ Crux tm̃ repit: ſacrificãt pane azimo: ac vino ex vua paſſa & aq̃ expſſo q; cętero careãt. Apl'i corp⁹ hic pcul. cccl. milliarib⁹ ſitũ ẽ apd oppidũ Mailapur haud ſane magnũ gẽtib⁹ Sultão ſubiect⁹ cuſtoditũ: q; oraculi cã vicinis ppl'is magnope adit pſerti Malchinæ vrbis apud Gãgẽ fluuiũ ſitę vbi aloes & fictiliũ pulcherrimorũ tũ gẽmarũ copia cõſpicit: Luſitani aũt vbi naues. lxx. eorũ hoſtis callicuti regis aduerſus veniẽtes vidiſſẽt: ſubito cõſilio abire coacti cũ obſidib⁹ Colchini & ſex tm̃ ſaluis nauib⁹ mercib⁹ onerat⁹. xvi. mẽſe q̃ diſceſſere domũ reuerterũt. Hemanuel vero. iiii. obiter naues: priores veſtigatũ quattuor añ mẽſib⁹ pmiſerat Hęduas prio naues Saracenorũ cõpnſas: deiſi aliã regis Callicuti mercib⁹ plenã cremauerũt: auſęq; cũ maiore illi⁹ claſſe cõgredi victrices diſceſſere: nec mirũ quũ illæ ex arũdinib⁹ magna ex pte cõtextę ſint locoq; clauorũ birumie cõnexę: nr̃is aũt collatæ lõge robore iferiores exiſtũt: Eodẽ inſup ãno rex idẽ naues miſit. xxv. armis munitas cũ Petro Aluezcabrale pfecto q primis etiã pfuit: quarũ ſex ad orę maris rubri obſidionẽ remãſere: Ceteræ iter ſequẽtes vbi aliq̃diu callicutũ terra: mariq; ppl'ando infeſtauere: Colchini regẽ repetũt: ac reditis obſidib⁹. acceptiſq; quos ipſi admiſerãt donis inſup cumulauerũt. Fuere aũt Corona aurea gẽmis ornata: vaſa duo argẽtea: ſerici purpurei copia ad veſtes: duo tapetia totidẽ aulea pulcherrima diſcrimiata: Tẽtoriũ caſtris idoneũ ope ſũptuoſo: qb⁹ ille libẽter acceptis domũ eorũ pcuratori ppetuo adſignauit. Inſup Hemanueli dona & ipe alia remiſit. Ex his itaq; decẽ ptĩ apd Callicutũ ptim apd Cananorũ mercib⁹ onerãt. Eſt em hoc aliud Indorũ ẽporiũ i eodẽ littore verſus

Inſula. S. Crucis.

Promõ. bonę ſpei.

Zaphala. Ophir.

Quilloę rex. Melide rex Preſb̃r Ioãnes. Abecus. Callicutũ. Magadaſſ. Zugaterra Culphar. Agramutium. Cãbaia. Colchini rex. Colchos. Xpiani. S. Thomæ. S. Thomæ corpus. Maliapur. Malchina apud Gangem.

Arabiã cui rex itẽ Idolatra pẽst: cui⁹ regẽ p⁹ Colchinũ amicissimũ habuerũt: cũ his itaq; ãno insequẽte domũ reuertũt: reliq; ex mãdato regio vt bellũ cõtra Callicutũ psequerẽt relicte; q maxia ei⁹ portu incõmoda irulere: naues Saracenorũ. xxxvii. mercib⁹ plenas diuerso tpe cremauerunt; ex q̃tũ p̃da onustas domũ. iiii. remiserũt: Quũq; ad colloqũ de pace cũ rege venissẽt minie cõuenere: petebãt em̃ añ oia vt duos Rõanos trãsfugas redderet. Naues aũt q̃ mare rubrũ obsidebãt;

Cananori

restabãt oẽm orã fama pterruisse. Hemanuel iterea. xii. rursus alias i Indiã eodẽ misit itinere: quæ Melindo regi primis mũeri⁹ gras referrẽt: Fuere aũt eq phalerę cũ ephippio calcarib⁹ ex serico argẽtoq; & auro laboratę: pãnus russat⁹ & Sericũ purpureũ q̃tũ ad vestẽ amplissimã satis Puluil liq; & Thoral & vmbraculũ exaureo fulgẽtiq; pãno; q̃bus ille lętat⁹ ac i littore ariete more suo immolato. vii. festos egit dies. in q̃b⁹ lusitanos rerũ oim copia gratis pauit: pterq̃ panib⁹ q̃b⁹ carẽt.

De moribę Indię.

MOX. de morib⁹ de situ Callicuti supra narraui. Latitudo eius poli. x. ptiũ existit: sine mœnibus dom⁹ sparsæ attñ marmoreę plęraq; calceq; cõstructę ac palmis cõtectæ: fructibus ois gñis abũdant: pterq̃ olea foliis nũq̃ deciduis cynnãomũ inter ligna vrẽtes, arborq; apud eos vna vñ oleũ mel vinũ acetũ funes quoq; demetũt: fructũ insup citri magnitudine ficus habẽt: ager aqs saliẽtibus irriguus. Hoies semicolorati. Rex simul & ois nobilitas nudi supiora incedũt: tantũ pubetenus serico aut tenuibus amicti linteis. cũ scuto & stricto ense in sũmo latiore. barba quoq; depexa ac pileo. Fœiæ eodẽ itẽ mõ vestit æ sparsis tñ crinibus bis i die vescunt oriza lacte buturo zaccharo ac fructibus aquãq; potãt. Virgines añ cõnubiũ pstitu unt: nuptę pria nocte cũ sacerdotib⁹ iacẽt vna plurib⁹ collocat: Rex tñ duas habet: q̃ illo absente cũ sacerdotib⁹ & ipsę cubitãt quappi non filii sed fratris filii succedũt. Vterq; vero sexus tãta corpis mũditia vt ter quottidie ex lege lauẽt: gẽmas ex auribus pforatis pẽdẽtes habẽt. Rex lectica defert magna musicorũ turba comitat⁹ nemine tñ pter certos adppiquãte: vulg⁹ nec etiã videt aut adloquit. Adloquẽtes aũt ore demisso oppositaq; ori manu fantur. In funere aũt rex nobilesq; cremant: plębes aũt tumulat cinere caput hũeroq; sparsa. Adorãt Idola icãtatiõib⁹ diti scribũt stilo ferreo in foliis palmarũ

Bragmães

lris vtunt arabicis & chaldęis Bragmães eorũ phi sic hodie quoq; dicti veterẽ retinent ritũ eor; oim abstinẽtia viuẽtes. Iudęos (nã & hoc eo gñs ẽt fluxit) male tractãt: at cõtra xpianos honorãt eisq; de via decedũt. Cæter; iglinor; aduẽar; q negotiator; magna ibi copia ex Mecha: babylõia: ęgypto: psia: arõata fictilia gẽmasq; vẽdẽtiũ. Int hos Guzerati q̃dã vocati Idolatrę corpeq; atri: a

Mecha

bubula oio abstinent: bouẽq; occidere nefas putãt: Estq; hodie puer Ind⁹ i domo cardinalis Vlyxi ponẽsis ex ea fgiõe aduect⁹ hac ad eo obstinat⁹ supstitiõe: vt nullo pacto abduci q̃at. Nũmis vtũtur Venet⁹ aureis. Mẽse aũt nouẽb. iñ naues soluẽtes mercib⁹ oneratę Mecha tẽdũt metropolim i arabico littore vbi corp⁹ Maũethi Inde quoq; babylonẽ egypti p⁹ Alexãdriã: postrẽo Venetias.

Narsingua Tapbana Ctelr.

Versus ãt mediterraneã i callicuti finib⁹ Narsingua ẽ oppidũ eqs: elephãtisq; referta in q̃ Cõiuges i virorũ sepulchris cremãt. Hęc igit oia dei optimi benignitate & hemanuel regis virtute nobis patefacta: q̃ iã ex fama puulgata ptĩ ẽt ex ipsi⁹ regis epla q̃dã deprẽdunt: q ad vltimũ naues ẽt xxx. eo misit mãdãs vti aliquo mõ Taprobanã quã Cielã nũc vocãt explorẽt quo tãdẽ cursũ qñq; dirigere spes erit haud lõga. Sultan⁹ aũt ęgypti⁹ ereptũ sibi dolẽs vestigal reliquorũ iã xpianorũ Alexãdreã hui⁹ gra mercis adeũtiũ: pximis ãnis ad luliũ põtificẽ oratorẽ denũtiatũ misit nisi abstineãt se quoq; Hierosolymitanũ iter phibiturũ. Hui⁹ itaq; laudis emuli naute hispani q sub Fernãdi regis auspiciis agũt duce christophoro colũbo ãno. Mccccxcvi. a gadib⁹ soluẽtes ad. Dccc.

Canaria insula.

milliaria iter Zephyrũ & austrũ vnã ex fortũatis Canariã repperũt Canib⁹ magnis: vt ait Ply. vñ nomẽ accepit: tũ palmis Cariotas ferẽtib⁹ nuceq; pinea ac melle refertã. Nũcãt i ea Saccharũ cõficiũt rursus vero a gadib⁹ pegrinãtes quũ p scythiæ clima remigrare phiberẽt ẽ Alexãdreæ fere palellũ nõ ad antœcos: vt lusitani: sed pœcos nros cursũ dirigẽtes die. xxxiii. plures iuenerũt insulas parũ iter se distãtes vltra fortũatas. xx. fere prib⁹ sitas. Ex his vni Hispanię nomẽ iidere: psulęq; nup cõstituere: alias vero loãnã Canibulã lãnacã daitã noiauere. In oib⁹ aũt nudi agũt tm palmarũ frõdib⁹ tecti. colore albi: hęrbis victitãt sine lege: sine deo: i q̃busdã ẽt ãthropophagi. In cãibula vero amazõidũ reptũ gen⁹: sic ẽt sine viris degũt. eos tm cã plis accersẽtes: armis deniq; sese tuẽtes. phibẽt & auri plurimũ: hęcẽt ferre loca: sed pter oia quã nũc bõbicẽ seu pylinũ vocãt lignũq; fullonitũ q̃d verzinũ appellãt. Mõstra. n. de q̃b⁹ tã mlta scriptorib⁹ licet nusq̃ visa. Ad hos igr Macedonũ seu rõanor; neq; arma neq; nomẽ penetrauere. Apl'or; aũt voces pueniss̃e qs credat: sed credere fas ẽ: etem̃ i oẽm trã exiuit son⁹ eor; nisi forte ex hieronymi sniã vaticiniũ id dies luculẽtius apiat: vt iã pspicim⁹ hoc tpe piẽtissimorũ regũ ãbor; virtute ac puidẽtia: q ad hos ois relligiosos miserũt viros. His accedit Fernãdi regis cat holici noua gla q hoc ãno. MDV. classe in aphricã cũ Petro fernãdo missa ac i mar⁹ hespii littore portu saracenor; mũitissimo Idib⁹ sept. mira celeritate p vi fce pro spẽ plane dedit huic scło oẽm paulati aphricã cũ reliq; orbis ignota barbarie ad xpi synotidẽ ac ro. põti. auctoritatẽ breui tpe deuẽturã.

¶Finis Geographię.

AD IVLIVM.II.EPISCOPVM VRBIS ROMAE SANCTISS.R.VOLATERRA-NI COMMENTARIORVM VRBANORVM:LIBER.XIII.

Bſolutæ ſam locoꝝ ſimul cũ rectorib⁹ & geſtis nomẽ claturę:hoies deinceps reliqui gentiũ oĩm ac tẽporũ: qui materiã qualẽcunq; ſcriptorib⁹ de ſe loquẽdi tra-diderũt adiicient:clarius.n.ad humanę vitæ frugẽ cõ miniſci nõ fuerit:ſi ab exordio bonoꝝ atq; improbo-ꝝ typũ in primis fratrib⁹ cõſpiciam⁹:ac eos per vnã ec-cleſiã:q̃:vt ait Gregori⁹:a primo Abelo iuſto cœpit: vſq; ad extremũ orbis electũ duratura:multis labori-bus & ærũnis aduerſus impios reſtitãdo iugiter emi-nentẽ:cui⁹ per oẽs ętates fuere ꝓcipes & philoſophi multi:& alii morib⁹ ꝑditi.deũ optimũ max.colentes: acq̃ poſt fatũ ex eis reſtaret:tutũ ipſi⁹ fore puidẽtia putãtes. Atq; vt alios iam receptos ꝓtereã: Quis ex Græcis Pythagorã/Socratẽ/Ariſtidẽ/Apolloniũ: Ex latinis itẽ Numã/Naſicã/Paulũ æmyliũ/& Aemylianũ filiũ:Catones duos:deide Senecã/Tra-ianũ/Titũ/quoꝝ modeſtiæ tã multa nobis exẽpla tradunt:nõ exiſtimauerit curæ deo fuiſſe dũ viuerent:vt verũ ſapiẽtię lumen q̃d nũq̃ etiã ex ſnĩa Platonis in vita ſerũ eſt qñq; adipiſcerent: & cũ poſtea defunctis mitius actũ extitiſſe.Nunc autẽ cũ dei benignitate:ac ſęculi felicitate: tã lata nobis ad virtutes ac ſedes beatoꝝ via ſit aperta:ab eadẽ cupidit atib⁹ oĩb⁹ occupati:contra illoꝝ auertimur diſciplinã:q ſanguine nobis hãc patriã peperere ſuo:q̃b⁹ ꝓfecto ſi per eos quorũ erat officiũ:occurſũ his tpibus fuiſſet:non tot bellis ardẽtẽ Italiã:aut duces tot militũ ſanguie abuſos vidiſſemus:nõ tot regnoꝝ aut familiaꝝ euerſiones:tot ſtupra:incẽdia:ruinaſq; lugere-mus.Sed iam tuæ ꝓtes erũt beatiſſime papa:rẽ quaſſam dudũ ſynodi celebratiõe ſarcire:vnico maiorib⁹ noſtris in reb⁹ afflictis remedio:quo ſine magnope vereor:ne dominicũ de vinea trãſſe renda vaticiniũ noſtris iãiam ceruicib⁹ impendeat.

RATIO TEMPORVM.

Prima ętas. duo mil.cc. xlii.

Belus/Chainus/Seth/ex ꝓthoplaſtę:q annis vixit.dcccc xxx.ex vltimo ęta-te.cxx.annoꝝ ſuſcepto deinceps genealogię:Enos:Chainã: Malalehel: Ia-ret/Enoc trãſlat⁹/Matuſalem q vixit annis.dcccclxxix.Lamec.Noeus:a quo ſecũda ætas finẽ cõtinet annoꝝ.duo mil.ccxlii.Sem/Arphaxat/Sale/Heber vñ hebręi:Phalec quãdo turris & vox multiplex:Reu/Saruc/Nacor/Taran/ Abrahamus a quo tertia ętas finẽ cõtinet annoꝝ tria mil.clxxxiiii.Iſa ac⁹ Ia cob/Leui/Cahar/Amrã. Moſes a quo vſq; ad Abrahamũ.dxl. vſq; ad Dauid cccc.Ieſus Naue.Iudas:Gotoniel: Aot: Sangar:Delbora matrona contra Siſarã.Gedeon/Abi-melec/Thola/Iaher/Iepte ſpuri⁹ qui filiã ĩmolauit.Abeſſan/Abialon/Abdon/Sanſon/Heli/Sa-muel/Saul rex prim⁹.Dauid:a quo quarta ętas finẽ cõtinet annoꝝ quattuor mill.cxxiiii. Salo-mon Roboan/Abia/Aſa/Ioſaphat:ſub quo Micheas:Helias:& Helyſeus fuere.Ioram/Ocozias/ Gotolia mater Ocozię.Ioas/Amaſias/Azarias/qui& Ozias:ſub his fuere Amos:Oſia:Ionas: & Ioel:Ioatã/achan/Ezechias:ſub quo Eſaias.Manaſſes/Amon/Ioſias: ſub quo fuere Hieremias: Sophonias & Baruc.Ioachã quẽ Pharao cepit:eiuſq; filiũ Heliachin regẽ conſtituit: vocauitq; Ioachin:hui⁹ alter Ioachĩ ſucceſſor capit:& ipſe a rege Babylonię cõſtituto Sedechia patruo re ge:vnde cœpit qnta ętas:ad quẽ vſq; a Dauid rege:fuere anni.cccclxxx: Sedechias igit quũ re bellaſſet a Nabuchodroſoro illata cęcitate mulctat:ac cũ tota gẽte capt⁹:Babylonẽ ducit:vbi ipſe ac ſucceſſores anni fuere.lxx.ſub regib⁹ Aſſyrioꝝ: Nabuchodroſoro/Maradac: & Baltaſ-ſare.Deinde ſub Aſtiage Medo:poſtea Cyro/Cãbiſe/Dareo Hiſtaſpis filio:cui⁹ anno ſecũdo po pul⁹ reductus:& tẽplũ renouatũ.Dareus regnauit annis.xxxvi.Xerxes.xx.Artabanus.vii.Ar-taxerxes.xli.ſub quo Mardochei & Heſter hiſtoria.Sogdoanes menſib⁹.vii.Dareus noth⁹.xix. Mnemõ.xl.Ochus.xxvi.Narſes.iiii.Dareus Arſan.vi.Alexãder.xvii.Ptol.lagi.xl.Phila delph⁹ xxviii.Euergetes.xxv.Philopator.xvii.Epiphanes ſiue illuſtris xxv.ſub quo geſta Machabeoꝝ. Auletes.xxvii.Dionyſius.xxx.Cleopatra.xxii.Auguſt⁹ qñ natus dñs ad quẽ a Sedechia capto: anni ſunt.dc.a mundi origine quinq; mil.cc.apud Iſiodorũ. Apud Nicephorũ Gregorã quinq; mil.ccccc.Reges item.x.tribuũ:& ſucedentes ſacerdotes repetã.Hieroboan poſt Salomonem:

Secunda dccccxlii.

Tertia ętas dccccxl.

Quarta cccclxxx.

Quĩta. dc.

Sexta.

Nadab/Baasa/Hela/Zambri: Acab/& eiꝰ vxor Iesebel: sub qbus Helias ꝓdixit claudi cęlũ: & sacerdotes Baal interfecit. Ocozias/lorã: sub quo Heliseus: Hieu q Iezabelẽ impiã de fenestra ꝓcipitari iussit: & nihilominꝰ tumulari: qꝫ esset de stirpe regia. Ioas sub quo Heliseus aduersus Assyrios victoriã ꝓdixit. Ieroboan sub quo Ionas. Zacharias: Sellũ/Manahen/Phaceias/Phaceę filiꝰ Romelię/Osee filius Hela: quẽ Salmanasar rex Assyrioꝝ captiuũ duxit: cũ tota Samaria & populo Israel: ꝓter Hierosolymã & tribũ Iudã: regnante apud eos Achã. Summi sacerdotes: Aaron septimꝰ ab Abrahamo: Eleazarꝰ eius filiꝰ: sub quo defunctꝰ Moses: & tabernaculũ testimonii fixũ in Eremo. Phinees/Abiud/Achito: sub quo Samuel: Heli/Abiathar sub Dauid: Sadoc/Achimaas/Azarias qui Ozam ingressu Sanctasanctoꝝ ꝓhibuit. Vrias qui apud Esaiã fidelis describit. Gonnias vir nequã sub Ezechia rege. Eleachin/Chelcias sub Iosia rege. Soreas ductus Babylonẽ inter captiuos morabat. Iesus eiꝰ filius qui reuertens templũ refecit. Ioachi sub quo Neemias: mœnia restituit. Ioannes/Iad/sub quo Alexandri regnũ cœpit. Onias/Simon iustus ex factis cognoĩatus. Eleazarus sub quo. LXXII. interptes. Manasses. Onias/Simon: cuius vt benemeriti de lege Hebręoꝝ: ac tẽplo exornato meminit Iesus in sua sapiẽtia. Huiꝰ Onias & Iason: ex his Oniã sacerdotẽ optimũ. Simon tẽpli ꝓpositus homo scelerat9 euertere cupiens: ad Seleucũ venit: eiq; psuasit: vt Heliodorũ mitteret ad ęrarii gazã surripiendã. Ille vero prodigio apparentis equi armati ꝓstratus humi: ac calcibꝰ petitus. ipsiꝰ Onię ꝓcibus ad deũ reuixit: interim re sopita: Iason Onię frater: homo itẽ nefarius: ad Antiochũ illustrẽ q Seleuco successit cum Tobiæ filiis: quos Onias expulerat adcessit: ab eoq; pecunia sacerdotiũ impetrauit: quumq; postea Menelaũ Simonis ꝓdicti fratrẽ ad regẽ oratorẽ de suis rebus mitteret: ille fauore in se cõuerso: eũ sacerdotio spoliauit: Simone rursus post paulo deiecto: Lysimachꝰ eiꝰ frater surrogat. Huic demũ Alcimꝰ alienigena: Menelaus interim corrupto pecunia rege reuertit: ac vt frater Onias supradictꝰ qui cõponẽdę rei gratia ad Antiochũ ꝓfectus erat: & in exiliũ Daphnen missus fuerat interficeret cũ Andronico egit. Rex vero optimi viri necẽ: morte Andronici est vltꝰ Igit quũ hi quattuor ex ordine sacerdotes oĩ libidine pueroꝝ gymnasioꝝ ꝓpurioꝝ ac alienoritu sacrificãdi: patriã legẽ causa regis: cui vrbẽ tradiderunt: fœdassent. Matathias Machabeoꝝ pater nõ passus talia: legatũ regis interfecit: arma corripuit: eũ sequentibꝰ qui saluã patriã esse vellent: quũq; quodã die sabbati mille e suis vacantibꝰ interfecti essent: instituit: vt deinceps ea die minime ab armis vacarent. Huiꝰ filii fuere: Iudas/Ionathas/Simon/item Ioannes Simõis filius Hircanꝰ cognoĩatus. Aristobolꝰ eius filiꝰ qui primꝰ se regẽ fecit post reditũ e Babylone annis: CCCCLXXV. Alexãder Aristoboli frater: Alexãdra vxor: Aristobolꝰ eiꝰ filius qui Hircanũ fratrẽ expulit: quẽ Põpeius restituit Aristobolo Romã ducto: sub quo Iudæi tributarii facti. Tẽpore ꝓcedẽte sub Tiberio pontificatꝰ annualis ac venalis factꝰ est. Reliquã Iudæoꝝ historiã in Gęographia: vbi de Hierosolymis narraui: pcurri. Hoc tm̃ ad tẽporũ annorũ verationẽ. Sub Abrahamũ Ninus rex Assyrioꝝ fuit: quẽ supra oĩsignota historia: pręter sacrã: cuius successores per viros. XXXVI. annis: vt ait Augustinꝰ. Mil. CC. durauere: vsq; ad Sardanapalũ. Sub Isaac Phoroneus primꝰ Argeoꝝ rex. Sub Mosen Cecrops primꝰ Atheniẽsium rex: a quo vsq; ad Crodrũ vltimũ: anni fuere. CCCCXXIX. A Codro cœpere magistratꝰ ꝓpetui: durauereq; annis. CCCLXXXII. deinde magistratꝰ. X. annoꝝ cœpit a Caropo Aeschyli filio: qui fuit tẽpore vrbis conditæ. Sub Iosue Mosis successore anno vid elicet ter Mil. DCCLXX. fuere. Ianꝰ qui primꝰ incoluit Latiũ: Saturnꝰ: Minos rex primus Cretensium: Dardanꝰ ex Corytho Ilienſiũ auctor: Cadmus & Phœnix duo regna cœptarũt Thebanoꝝ & Phœnicũ. Atys Lydoꝝ rex: pater Lydi: & Tyrrheni: & quibꝰ Tyrrhenꝰ ãno. ter Mil. DCCCLXXX. primꝰ in Ethruriã nauigãs ciuitates in ea cõdidit. Sub Iudices itẽ anno ter Mil. DCCCCXXX. Argonautæ fuerũt. Post annos vero. XXX. videlicet ter Mil. DCCCCLX. septẽ duces. Anno quater Mill. bellũ Troianũ. Euander & Hercules in Latiũ venerũt. Anno quater Mil. CL. sub Salomonẽ Carthago cœpta: diruta. DCC. post annos. Anno quater mil. CCCLXXX. Craneus primꝰ Macedonũ rex: cuiꝰ successores vsq; ad Alexãdrũ virũ. XXXVII. annis fere qngẽtis. Anno quater Mil. CCCC XX. prima Olympias. Anno quater Mil. CCCCXL. vrbs Roma cõdita. Sub vrbẽ cõditã Charopus Aeschyli supradictꝰ: &. L. fere ante annis Esaias & Ezechias rex. Sub Ancũ Martiũ Hieremias. Sub Numã Pherecides. Sub Seruiũ Tullũ Pythagoras. Sub Tarquiniũ supbũ Crœsus rex vltimꝰ Lydoꝝ. Cyrꝰ: Solon: Pysistratꝰ: paulo q; post Pericles & Sophocles. Ab vrbe cõdita adreges exactos. CCXL. ad decẽuiros. CCCI. ad aduentũ Galloꝝ. CCCLXX. ad Alexãdrũ magnũ CCCCXL. Quãdo itẽ Athenis Plato & Aristoteles: &. X. oratores: quoꝝ principes Demosthe

Abrahamꝰ Ninus Moses Cecrops. Ioſue Ianus Atys. Carthago. Aeneas. Craneus

nes & Isocrates. Ad Pyrrhi aduētū. cccclx. ad ītitiū primi belli punici. ccccxc. ad ītitiū scdi. dxxxii. ad initiū. iii. dci. ad bellū ciuile. dcc. ad Augusti mortē. dccl. ante vero ānis. xv. nat⁹ est Christ⁹.

Ablabius

Ablabius genere Aegypti⁹ ex humili loco: pfectus ptorii Cōstātini prīcipis in magna fuit: eo viuēte: dignatione: adeo vt vnacū Cōstātio filio Impii rector relinqueret: ac se nō satis acceptū successori aīaduertens: in Bithyniā secessit: vbi tandē interfect⁹ ab eo: vt auctor Eunapius in vita Aedesii. Alter hui⁹ nois genere Goth⁹ educat⁹ Rauennę: scripsit de bello Gothoꝝ: tēpoꝝ: illorū historiā cōplexus. Achęus Erethriæus poeta tragic⁹ olymp. lxxiiii. paulo Iunior Sophocle. Tragœdias. xliiii. docuit. vicit aūt vna. Fuit & alter iunior itē Tragic⁹: q & vnā ipse reliquit. Suidas.

Achę⁹ poeta.

Acati⁹ orator egregi⁹ e Cęsarea Palestinę: sodalis Lybani sophistę: ad quē sūt plures ei⁹ epl̄ę: vęhemēs in dicēdo: & modū referēs antiquū: ætate admodū adolescēs: ita ab hoīb⁹ suspiciebat: vt iā senex & Lybani famā superatur⁹: de quo viro pluribus scribit Eunrpi⁹: vnde hęc sūpsim⁹. Hūc Hierony. scribit factū post ea Christianū: ac pīulē Cęsareę: mlta scripsisse: magnaq; apd nostros auctoritate fuisse: sub Cōstātio prīcipe: vocatūq; μονοφθαλμον: q altero capt⁹ esset oculo. Suidas dicit synodū eū Nicenā recepisse: libellūq; de fide orthodoxa edidisse. Aliū quoq; Acatiū idē Suidas ponit patriarchā Cōstātinopolitanū maxīo in honore apud Leonē imp.

Achari⁹ sophista.

Acatius patriarcha.

Actius & Pacuui⁹ poetæ in tragœdiis grauissimi: grauitate sententiarū verborūq; pōdere: ac auctoritate psonaꝝ. Cęterū nitor & splēdor in excolēdis opib⁹ man⁹ magis videri potest tpib⁹ defuisse: q̄ illis viriū: tñ Actio plus tribuit. Pacuuiū videri doctiorē: q esse docti adfectāt: volūt. auctor Quintil. Valeri⁹ autē tāta cū cōfidētia ait: vt Cęsari veniēti in collegiū poetarū: nō adsurrexerit: q̄ maiore se ī eo loco putaret auctoritate. Idē statuā in æde camœnarū maiorē se posuit: cū ipse breuis esset. T. Acti⁹ Pisauriēsis: cui⁹ accusationi Ci. respōdit p A. Cluētio: inter claros oratores ab eodē in oratore ponit. Acti⁹ Nauius de quo Ci. prīo de di. fic ait. Quū hic olim ob pauptatē sues puer pasceret: vna ex his amissa nouisse dicit: si recuperasset: vuā se deo daturū q̄ maxima esset in vinea. Itaq; sue inuēta. ad meridiē spectās in vinea: media dicit cōstitisse. Quūq; in quattuor ptes vincā diuisisset: trisq; ptes aues obduxissent: quartā pte q̄ erat reliqua regione distributa: mirabili magnitudine vuā inuenit: qua re celebrata: quū vicini oēs ad eū de reb⁹ suis referrent: erat in magno noīe: ex quo factū est: vt eū ad se rex Priscus arcesseret. Cui⁹ cū tētaret sciētiā: accurati⁹ dixit ei cogitare se qddā: id posset ne fieri cōsuluit: ille augurio acto posse respōdit. Targnius autē dixit se cogitasse cotē nouacula posse pcidi. Tūc Actiū iussisse expediri ita cotē in comitiū adlatā: īspectāte & rege: & pplo nouacula eē discissā. Ex eo euenit: vt & Targnius augure Actio Nauio vteret: & popul⁹ de suis rebus ad cū referret: Cotē autē illā & nouaculā defossam in comitio. Supraq; ipositū puteal accepim⁹.

T. Acti⁹ Pisauriēsis. Act. Nui⁹

Attilii⁹ Calatinus

Attilii diuersa Romæ cognomēta sumpsere. L. Attili⁹ Calatin⁹ cōs. aduersus Carthaginenses pfect⁹: maximis & munitissimis ciuitatib⁹ Aethna: Drepano: Lilybeo: hostilia psidia deiecit: Panormū cepit: totā Siciliā puagatus: paucis nauib⁹ magnā hostiū classē cū duce Amilchare supauit. Quū q; in locū iniquū temere duxisset exercitū: a Pœnis circūsess⁹. M. Calpurnii trib. militū virtute ac opa euasit: q cū. ccc. militib⁹ eruptiōe facta: hostē in se cōuertit: ac pugnās ī plio cecidit: semiaīusq; demū a cōsule inuēt⁹ ac sanat⁹ est. Idē Attili⁹ ante clausū lanū: Sardos tumultuātes vicit ac de his triūphauit. Idēq; Dictator prim⁹ qui extra Italiā exercitū duxerit. Liui⁹. xvii. & xix. M. Attili⁹ regul⁹ cons. fusis Salentinis triūphauit: primusq; Romanorū ducū in Aphricam classe traiecit: Hamilcharis quassata classe: naues longas tris &. lx. oppida. cc. & totidē hoīm millia cepit: absente eo cōiugi ei⁹ & liberis ob pauptatē sumptus publice dati. Mox arte Xātippi Lacedæmonii mercennarii militis captus: & in carcerē missus legat⁹ de pmutādis captiuis Romā missus: dato iureiurādo: vt si nō impetrasset: ita demū rediret. In senatu cōditionē dissuasit: reiectisq; ab se cōiuge & liberis: Carthaginē remigrans: ibiq; in archā ligneā coniectus: clauis introrsū adactis: vigiliis oculos ad solē versando: ac dolore extinct⁹ est: Cęcilius hunc Attiliū. Liui⁹ scribit in Aphrica portētosę magnitudinis serpētē cū maxīa militū clade occidisse. & cū pspere alia quot pliis cōtra Carthaginēses pugnasset: successorq; ei nō mitteret ad ipsū per lras q̄stus est: in qbus inter causas erat: q̄ agellus ei⁹ a mercēnariis vastaret. M. Attili⁹ Soran⁹. L. Valeri⁹ Flacc⁹ L. Val. Tappo triūuiri Bononiā latinā coloniā deduxerūt: ex. S. C. tria hoīm mil. sunt deducta. eqbus. lxx. iugera: cęteris qnquagena sunt data. Liui⁹. M. Attili⁹ Glabrio cōs. Flaminio succes-

L. Attili⁹ Calatinus

M. Attilius regulus.

M. Attilius Soranus.

M. Atilius Glabrio.

sit in bello Macedonico legatos secū duxit. M. Porciū Catonē: &. L. Val. Flaccū: cōsulares ābos Antiochū & Aetholos ei⁹ auxiliares insigni clade apud Thermopylas: auxliāte Philippo bello

nauali vicit. Dūq; reuersus triūphū peteret ei. P. Sēproni⁹ Gracch⁹ & Rutili⁹ trib. pl. diē dixere ob p̄dā regiā interuersā: neq; in ęrariū relatā testimonio grauissimi viri Catonis: q cū eo legat⁹ fuerat: absolut⁹ est: triūphus ei decret⁹. Causa accusatiōis inuidia fuit. Q; homo nou⁹ cito creuisset. Liui⁹ de bello mac.

C. Accilius miles.

C. Accili⁹ miles. C. Cæsaris nauali ad Massiliā p̄lio: iniecta in puppim hostiū dextra: & abscissa: eā leua apprēdit: nec ante dimicare destitit: q̄ captā p̄fundo mergeret factū illud memorabile Cynigeri Atheniēsis imitatus: q idē in cōsectāda Xerxis classe fecerat: auctor est Val. de for. & Trāqll⁹ i Cęsare.

Cynigerus

Acilinus

Acilin⁹ itē miles Belissarii ad portā Pinciānā sol⁹ impetū Gothoꝝ repssit: vt auctor Procopius. Acilin⁹ iunior mihi inter mātuana scribit.

Achillas p̄sul.

Achillas Stati⁹ Alexādrinus scripsit de Leucippo & Clitophonte: aliaq; amatoria: postea xp̄ian⁹ factus: p̄sul eiusdē ciuitatis ordiat: oīmodā deīde hīstoriā edidit: aliaq; cōplura. Fuit alter hoc noīe p̄fectus regis Ptolemęi: q Pōpeiū interfecit.

Acylas phūs

Achylas phūs de syllogisimo cōmētarios edidit. Fuit itē alter grāmatic⁹ & music⁹. Suidas.

Acron medicus.

Acron Agrigētinus medic⁹ Athenis vnacū Empedocle philosophat⁹ est: fuit antiqor Hippocrate: scripsit līgua Dorica de medicīa librū vnū: In hui⁹ sepulcrū Empedocles: vt alii volūt: Simōides lepido disthico lusit. ακρομιατρον ακρομ πατρησα τραγατοσ ακρου ακροταπησ κορυφησ τυμβοσ ακροσκατεχει: Suidas. Acron Cenīnēsiū dux: a quo deuicto Romul⁹ retulit opima spolia Ioui Feretrio. Li.

Acron dux

Acron grā.

Acron grāmatic⁹ qui Horatiū poetā enarrauit.

Acusilaus.

Acusilaus Athenienſis Romę ludū aperuit rhetorices. Suidas.

Hadrianus sophista

Hadrian⁹ sophista Phœnix gñe: patria Tyri⁹ Athenis p̄fecit: & docuit magno cult⁹ victusq; sūptu. AM. ntonino principi magnope dilectus: q eū Athenis audiuit: Romāq; deīde duxit: postremo Cōmod⁹ epistolis p̄fecit: cū excusatione q nō prius. Morbo tandē iā senex corrept⁹: cū musis: vti solebat: litasset: adorata Imperatoris imagine: in tabella supipsa expirauit: annos nat⁹. lxxx. Ex Philostrato Hadrian⁹ martyr sub Maximiano apud Nicomediā: cui⁹ festū. vi. idus Septēb.

Hadrianus martyr

Adrastus

Adrast⁹ rex: vide in Geographia: vbi de Bœotia narrat.

Admetus

Admet⁹ rex apud Pheras ciuitatē: cui⁹ armēta Apollo ex fabulis irā fugiens populoꝝ Thessalię: q crudeliter īpasset: dicit pauisse: ac ei a parcis vitæ progationē īpetrasse: si pro eo alter morereť. Tpe igit aduenięte: quū eū fata exposcerent: nemo nec etiā parēs īnuētus q p̄ illo mori vellet p̄ter Alcesten vxorē: p̄ qua Admet⁹ annuū īstituit luctū melicū: ex quo puerbiū in tristib⁹ p antiphrasim. ἀδμητου μελοσ ex Tarteo.

Alcestę.

Aelioꝝ familia.

Aelios cum diphthōgo: & Helios cū aspiratione scriptos: vtroq; modo ī antiqs marmoribus inuenim⁹.

Sex. æli⁹ Catus.

Aelioꝝ familia Romę paupr̄ima fuit: adeo vt. xvii. Aelii vno tpe candē domū habitauerint: vnū tm̄ habētes agrū Veientanū: & locū spectādi in Circo. Valeri⁹. Sex Aeliū Catū: quū legati Aetholorū in cōsulatu prandētē in fictilib⁹ vidissent: missa ab his vasa argētea nō recepisse: neq; aliud habuisse argēti vsq; ad supremū vitę diem: q̄ duo pocula q̄ socer ei⁹. L. Paul⁹ ob virtutē deuicto rege Perseo donasset: auctor est Plyn. li. xxiiii. c. xi. Hic ille q prudentia & iuris ciuilis sciētia p̄ditus ab Enniano celebrat carmīe. Egregie cordat⁹ homo Cat⁹ Aeli⁹ Sext⁹. Cēsurā cū. M. Cethego egit: in qua in spectaculis senatū secreuit a populo: cū p̄miscue pri⁹ spectaret: cuius rei gra

Q. æli⁹ Tubero

plębs maxīe indignata. Liui⁹. Valerius itē de eodē. Sex. ælius Tubero iurisc̄sultus nobilis & paup admodū: filiā Pauli Aemylii principis tūc ciuitatis duxit. Filiū is hūit: de quo Cic. in oratore ait. Q m̄ stoicoꝝ facta est mētio. Q. Aeli⁹ Tubero fuit illo tpe. L. Pauli nepos: nullo ī oratorū numero: sed vita seuerus & cōgruens cū ea disciplina quā colebat: paulo etiā durior: q q̄dē in triūuiratu iudicauerit cōtra Aphricani auūculi sui testimoniū: sed vt vita sic oſone durus ſicultus: horridus: itaq; honorib⁹ maiorū respōdere nō potuit. Fuit aūt cōstās ciuis & fortis: īprimis Graccho molestus. q̄d indicat Gracchi in eū oīo. Sūt etiā in Gracchū Tuberonis. Fuit igit mediocris in dicēdo: doctissim⁹ in disputādo. De eodē rursus Ci. p Murena mētionē facit: vbi dicit q quū esset p̄tor in funere Aphricani populū Ro. ad epulū inuitauit: pellibus hedinis: & testis

Q. Aelius.

Samiis mēsis paratis: tāq; Diogenes Cinic⁹ esset mortuus: & nō diuini hoīs Aphricani mors honestaret. Ex quo populus indigne ferēs: cū p̄tura deiecit: dicitq; tās Romāos publicā magnificētiā diligere: priuatā vero luxuriā odio pseq. Hui⁹ etiā nepos. Q. Aelius Ligariū apud Cæsarē accusauit: q legat⁹ in Aphrica tpe belli ciuilis contra eū fuisset: q̄q ipsū cū patre suo ea puicia quā forte fuerint adsecuti p̄hibuisset. Defendit a Ci. luculenta oſone. Pedian⁹. Aelius Gall⁹ prim⁹ Romanoꝝ: vt ait Plyn. li. vii. Arabię bellū intulit missus ab Augusto: oppida diruit antea non noīata. De eodē itē Strabo li. xvi. mentionē facit: sicuti in Geographia ī Arabię descriptiōe narraui. Aeli⁹ grāmatic⁹ cognoīe duplici: nā & p̄conius: q̄ pater ei⁹ p̄coniū faceret: vocabat: & stilo: q oſones nobilissimas cuiq; scribere soleret: tanto optimatū fauore: vt Metellū Numidicū

Aeli⁹ gall⁹ Aelius grāmaticus.

æli⁹ melisſ⁹

comitat⁹ sit in exiliū. ex Tranqllo. Aeli⁹ Melissus: De quo Gelli⁹ nostra mēoria fuit Romę Aeli⁹

Meliſſus ſūmo inter grāmaticos loco: ſed maiore iactātia & σοφιζεια: q̄ opa. Is pr̄eter alia q̄ com plura ſcripſit: librū edidit de loquendi ꝓprietate: vbi matronā eā eſſe dicit: q̄ ſemel pepit: q̄ vero ſæpius matrē familias: ſicuti ſuē: q̄ ſemel pepit Porcariā: q̄ ſep⁹ ſcrophā. Aelianus ſophiſta Ro man⁹ a Philoſtrato magnopere laudat: ꝙ roman⁹ homo tā ꝓbe atticiſſauerit: tāq; elegāter pere grinā in pr̄ia retinuerit vocē. Scripſit de aialib⁹: de varia hiſtoria: de re militari: q̄ oīa ad nos pue nerunt. fuit auditor Pauſaniæ ſub Hadriano. Deceſſit annoꝝ. lx. ſine liberis quū celebs fuiſſet. Aeliodorus phius quē Hadrian⁹ in ſūma dignatiōe habuit teſte Spartiano. Aeliodor⁹ ſophiſta ponit a Philoſtrato. Aeliodorus p̄ſul Tricenſis: q̄ ciuitas Theſſalię eſt: tpe Theodoſii: vt refert ſocrates: hiſtoricus: ſcripſit grēce Aethyopicā hiſtoriā libris. xi. quos habem⁹. Edidit & περι της χρυσοτροιησεωσ. i. de auro factitio: ad Theodoſiū verſu iambico: vt teſtat Georgi⁹. Alius itē p̄ſbyter: deinde p̄ſul Altinēſis: ad quē ſcribit Hieron⁹ noſter: cui⁹ ingeniū hoc mō taxat. He liodorus domū ampliſſimā per modicū foramen reſpicicus: tentāſq; oſtia cōcluſa: clauesq; non habens: pauca ad lucē ꝑdere valuit: ſed qđ narrare potuit: hoc fideliter egit. Aemiliorꝝ genus ſcribit Plutarch⁹ a dulci facūdia leporeq; dictū. αιμυλια. n. lepiditas ſiue placabilitas dicit: vñ etiā lepidi cognomē ſibi apud eoꝝ plures adſumpſit: apud alios: & Pauli: & Scauri: & Mamerci Mamercus. n. vt ait Feſtus: p̄nomen eſt Oſcū: eo q; hi Martē Mamercū dicunt. Aemyli⁹ mamer cus ter dictator: Fidenates deficiētes in poteſtatē cū oppido recepit. Cenſurę honore q̄ antea p qnquenniū gerebat: anni & ſex menſiū ſpatio finiuit: ob eāq; rem a cenſorib⁹ notatus eſt. Liui⁹ li. iiii. L. Aemyli⁹ paul⁹ cōſ. cū Terētio Varrone temerita te collegę inire pugnā cum Annibale coactus: apud Cānas cecidit. Cuius cadauer inuētū: hoſtis honorifice tumulauit. Hui⁹ fili⁹. L. Aemilius Paul⁹: primo cōſul aru quē poſt tris repulſas adept⁹ eſt: de Ligurib⁹ triūphauit: rerū geſtarū ordinē in tabula pictū publice poſuit. Iterū cōſ. Perſeū Macedonię regē apud Samothra cas cepit: quē vinctū fleuit: & adſidere ſibi iuſſit: demūq; in triūphū duxit. In tāta lætitia duos filios cū amiſiſſet: poſtridie in ſenatu gras fortunę egit: ꝙ ſiqd aduerſi reipu. imminebat: ſua eſſet calamitate cōſumptū: ob hęc oīa a populo & a ſenatu cōceſſū eſt: vt ludis Circenſib⁹ triūphali veſte vteret. Ob hui⁹ abſtinentiā & pauptatē poſt mortē ei⁹ ludos. niſi diuēditis poſſeſſionibus nō potuit exolui. Hęc Cęcilius. Apud vero Liuiū legit ꝙ Procōſ. etiā i Hiſpania aduerſo primū cū Vaſcetanis & Luſitanis marte pugnauit apud Lyconē oppidū: vbi ſex mill. de ei⁹ exercitu cecidere. Anno deinde ſequēti eoſdē Luſitanos fudit: cęſis. xviii. mil. captis vero trib⁹ mil. ac tre cētis. Ob quā rem ſupplicatio a ſenatu decreta. L. Aemylius Regill⁹ claſſe Annibalē tūc p̄fectū Antiochi regis vicit. Cui reuertēti in ędē Apollinis: cū ſenat⁹ dat⁹ eſſet: auditis reb⁹ geſtis eius quātis cū claſſib⁹ hoſtiū dimicaſſet. quot inde naues merſiſſet: quot cepiſſet: cōſenſu patrū triū phus ei decret⁹. Liui⁹ li. viii. de bello Ma. M. Aemylius Lepid⁹ Porcina: his tpibus ꝙbus Sergius Galba paulo minor natu ſumm⁹ orator eſt habit. In hoc primū apud latinos lenitas illa græco rū apparuit: hūc audiuim⁹ adoleſcētes duo ꝑpe æquales. C. Carbo: & Ti. Gracchus. Cicero de oratore. M. Aemyli⁹ Lepid⁹ pō. max. cōſ. cū Catullo patriū Marianaꝝ aduerſus collegā Catul lū Syllanū ducē inſurgens: rediuiuos belloꝝ ciuiliū tumult⁹ excitauit: quūq; vellet exules re uocare: ex vrbe pellit: ac in Ethruriā p̄fectus: mox cū exercitu reuerſus ad obſidionē vrbis lani culū occupauit: Miluiūq; pōtē tranſierat: cū Catull⁹ cōſ. & Pōpeius ipſū pellūt: hoſtis demū iu dicat⁹ in Sardiniā abiit: ibiq; dolore rerūq; inopia pariter periit. Florus li. iii. Plynius quoq; hūc Aemyliū dicit Catulli in cōſulatu collegā primū limina e Nnmidico marmore ī domo ſua ma gna repręnſiōe poſuiſſe: anno vrbis. dclxvi. Hui⁹ filius. M. Aemylius Lepid⁹ triūuir fuit. Cū. M. Antonio & Octauio Aphricā ſortit⁹ eſt cū. xx. legiōib⁹: quapropter elat⁹ impio: primas ſibi par tes vēdicabat: Octauiūq; ſpernebat: nec auxiliū cōtra Sex. Pōpeiū petentē iuuit: ex quo ab eo dē & exercitu ſpoliat⁹: & ſupplex cōceſſa vita apud Circeios relegat⁹ impetuū fuit. Hic Pau lū Aemyliū Lepidū fratrē ante oſis ſcripſit: ꝙ ab eodē pri⁹ ipſe iudicat⁹ fuerat: auctor Appian⁹ Aemyli⁹ Segeſte in Sicilia tyrānus: cui⁹ meminit Plutarch⁹: Aemylios Scauros vide iter Scau ros. Tertia Aemylia vxor Aphricani maioris laudatiſſima. Aedeſia mulier Alexādrina Syriani phi ꝓpinqua: Magna & caſtitatis & doctrinę fama a Suida cōmemorat. Aegemon poeta q̄ bel lū Leutricū Thebanoꝝ & Lacedæmonioꝝ verſib⁹ ſcripſit. Demoſthenes in Bithynicis. Aeſchi nes Atheniēſis orator ſecūdā incœpit ſophiſticā: vt alibi dixim⁹: de quo hæc cōſiderabim⁹. Po pulus Atheniēſis in duas oīno ptes diuiſus. Altera regi Perſarū fauebat: vbi princeps erat. De moſthenes: altera Philippo: vbi Aeſchines vtroq; pecunia corrupto: nā & rex rebus Perſicis me tuens: ꝑ Atheniēſiū bellū Philippi expeditionē cōtra eū morabat. Philipp⁹ vero niſi pri⁹ Athe

Aelianus

Aeliodorus phius

Aeliodor⁹ ſophiſta.

Ael. p̄ſul.

Ael. p̄ſbyt.

Aemylius Mamercus

L. Aemyli⁹ Paul⁹ cōſ.

L. Aemyli⁹ Paulus

L. Aemyli⁹ Regillus

M. Aemili⁹ Lepid⁹ Porcina.

M. æmyli⁹ cōſul.

M. æmyl. Lepid⁹. iii. uir

Paul⁹ æmylius lepidus

Aemylii ſcauri.

Aemylia.

Aedeſia

Aegemon.

Aeſchines.

nis debellatis: se ad regē penetrare posse minime sperabat. Quæqdē dissensionis causa inter hos duos oratores fuisse tradit: sed vt mihi qdē videt: potius morū diuersitas: qua nihil magis odiū solet accēdere: nam & Aeschines potator erat: & dulcis: remissus facete ꝓnūtiās: in tragœdia quoq; histrionib⁹ graue sonantib⁹ substitut⁹. Ille cōtra: sobrius: grauisq; supcilio: insup aquam potās: ac ꝓpterea vti difficilis & morosus taxabat: quā morū famā auxit eoꝝ contuberniū: quū apud Philippū ambo legati essent. altero legationis sociis ociosō dulcisq; viso: altero duro studiosoq;. Percrebuit hęc discordia eoꝝ sermōe apud Philippū habito sup Amphipoli: qñ Demosthenes ofone excidit: Aeschines vero nunq̄ ex his q scutū abiicerēt: sed recordat⁹ opis i Tamyris quo Bœotios vicere Atheniēses: cū alia fecerit: tū incredibili celeritate victoriā nūtiauit: cui⁹ gra publice coronā meruit. Accusat⁹ a Demosthene vt auctor incōmodi phocēsis: absolut⁹ ab Atheniēsib⁹ fuit. Sup cōdēnato Antiphōte iudicat⁹: ac a cōsilio Ariopagi ꝓ tēplo in Delo legatiōe fungi ꝓhibit⁹: Pyalagoras q ꝓnūtians apud ꝓp̄m neutiq̄ infamiā vitauit: qn Philippū in Elatiā introduxisse putaret. Dulci ofone Pyleā cōmouens. Athenis discessit minime iussus: sed vti obsisteret ignominię: quā tulerat suffragiis excidēs in accusatiōe Demosthenis & Ctesiphōtis. Primo siqdē cursu Ephesum ad Alexādrū cōtēdit: vt Babylonē Susasq; statim itur⁹: quūq; interim de ipsi⁹ morte accipet: ac sibi res Asię clausas cerneret: Rhodi substitit: locū nact⁹ opportunū sophistico studio: ibiq; ocio & musis vacās: Dorica Atticis morib⁹ cōmiscuit: Extēporalēq; ofonē cū copia prim⁹ inueniēdo magnā est adept⁹ laudē. Nā in ꝓcīctu dicere rē siqdē antea i attentatam dono quodā diuino adflat⁹ videbat. Auditor & Platonis & Isocratis lōge plura ex suo ingenio adduxit. Nā & pspicuitatē in dicēdo retinuit: mollitiēq; & ornatū: ac simul cū grauitate iucūditatē: & in totū forma eius ofonis melior q̄ imitatione subigi possit. Ex ofonib⁹ eius quarta q̄ Delia ca dr: ei⁹ linguā & stilū mentiri videt. In trib⁹ autē ois ei⁹ dicendi vis aīaduertit Cōtra Timarchū in defensione illi⁹ de legatione. in accusatione Ctesiphōtis. Quartū ei⁹ monumērū adiecerim epl̄as quasdā optima refertas disciplina. Insuper Rhodiis pulcherrimū de morib⁹ volumen dicauit: legens qñq; publice eā quā aduersus Ctesiphontē habuerat ofonē: admirantib⁹ sane Rhodiis quonā modo tāta facundia cōuicta fuisset: Atheniēsesq; improbū tulisse iudiciū putantib⁹: Atq; inqt: nulla vos teneret admiratio si Demosthenē contra hæc differentē audisset}. Quare nō solū ĩimici collaudauit eloquētiā: sed etiā sentētię ĩdiciū excusauit. Hęc ex Philostrati sophistis cōuersa. Aeschines quoq; alii narrant Diogeni. Primus pñus Socratis discipulus. Secūd⁹ q artē oratoriā scripsit. III. hic orator. IIII. Mityleneus: quē flagellū oratoꝝ vocabāt. V. Neapolitan⁹ pñus academicus Melandi Rhodii discipulus. Aesop⁹ pñs Phryx genere: cōditiōe seru⁹: tpe Croesi Lydoꝝ regis: cui suas fabulas dicauit. Aesop⁹ Anagnostes Mithridatis eruditissim⁹: scripsit de laudib⁹ Mithridatis & de Helena. Suidas. Aesop⁹ tragœd⁹ amicia iūct⁹ Ciceroni: sæpe cū eo ad videdū in curia ꝓnūtiātē Hortensiū adiit teste Vale. in maximas opes ex histrionia puenit: adeo vt sestertio centies ei patina steterit: filiū reliquerit adeo diuitē simul & pdigum: vt isuniones accto liq̄factos cœnis adponeret. Plynius. Aeschron Mytileneus versificator: inter Alexandri Macedonis comites expeditionibus Aristotelis familiaris: maximeq; ei dilect⁹: vt tradit Menāder Alexandrin⁹ in lib. de discipulis Aristotelis. Aeschylus tragic⁹ Atheniēsis: de quo dī etiam in Thespide: hic prim⁹ teste Horatio: grauitate psonaꝝ: & coloris distictione vsus est. Deide inuēta pœna naxioꝝ: quā lcria vocabāt: Athenis excidens: in Siciliā venit: quūq; audiret in fatis hr̄e vt ictu superne puenientē mori oporteret: tectū euitādo: sub Dio manebat aperto capite: vbi testudinis ictu lapsæ ex vnguib⁹ aqlæ ꝓtereuntis extinctus: vt auctor Valerius: anno ætatis. lviii. Quintil. de eo sic refert. Aeschylus in lucē prim⁹ ꝓtulit tragœdias. Nā & subtilis & grauis: & grandiloquus sæpe vsq; ad vitiū. Aętius quadrisyllabū ex Antiochia Syrię fuit: Eunomii ꝓceptor Cōstantini magni tpib⁹: paup nat⁹ ab initio: aurificinā ob inopiā exercuit: paulo post ob nobilis ꝓceptoris cōmoditatē qui nuper e Tyro aduenerat: sese litteris & eloquētiæ studiis tradidit. Quūq; Xp̄ian⁹ esset: & a Leontio p̄sule Antiocheno diaconat⁹ ordini adscit⁹ eēt. Enomioꝝ Arrianorūq; secte se addixit: quapropter Atheos vocat⁹: & ex Antiochia pulsus est. Ei⁹ vitā Eunapi⁹ grēc⁹ auctor: vñ hęc excerpsimus: psequit. Scripsit cōplura: medicina tm̄ eius ad nos puenit: q̄ cernit in bibliotheca Vaticana. Aeneas sapiētia apud Troianos: vti Hector fortitudine: pstitit. Itaq; is manus ille sensus putabat: ambo ætate staturaq; æquales: auctor Philostrat⁹ in heroicis. Dictys autē Cretēsis dicit Aeneā & Antenorē Iliū pdidisse grecis: domos eoꝝ in direptiōe incolumes fuisse: postremo in Italiā ambos adnauigasse. Dares itē Phrygius Polydamāta Hectorē Dolonē: & Aeneā pditores enarrat. Di-

Aeschines alii Aesop⁹ pñs Aesop⁹ Mithridatis Aesop⁹ tragicus

Aeschron.

Aeschylus.

Aeti⁹ soph.

Aeneas.

cĩtq; Aeneã e grecis amphimacũ & Nireũ interfeciſſe: Homerus ponit eũdẽ cũ Diomede cõgreſſum in pugna ac iam deficiẽtẽ veneris mĩs auxiliũ habuiſſe: q̃ demum & ipſa vulnerata apud Iouẽ q̃ſta hãc accepit reſpõſionẽ apud eũdẽ τεχμορεμορουοιδεδοται ϖολημηιαεργααλλαοὺ ϖημερεουτα πετερχεοεργατεμοιο. Nõ tibi bellorũ ptes mea nata dabũt Dulcia cõiugii ſed tm̃ vicula cura. L. AFRANIVS Poeta comic⁹ teſte Cicerone in bruto hõ pacut⁹ i fabulis & diſertus. Quit. inqt q; in togatis excellit Vtinãq; nõ inqnaſſet argumẽta puerorũ fœdis amorib⁹ mores ſuos faſſus Horati⁹ Dicit Afrani toga cõueniſſe Menãdro. Auſoni⁹ quoq; Qui toga facũdi ſcenis agitauit Afrani. Hui⁹ ẽt illud. Mala ętas nulla iuenit delinimẽta. L. Afranius alter Dux Pompeianus notiſſim⁹. Acatho p ſis pythagoricus ac diſert⁹ frequens Antithetis indhibitus quondã cõuiuio ab Archelao rege Cui⁹ erat familiariſſim⁹ int errogatuſq; ab eo cũ iã eſſet annorũ. lxxx. ſi robur adhuc vllũ ſeruaret. Sane inqt. Nã nõ ſolũ ver ſed autũn⁹ ſolet bona & ꝓſpitatem adferre: auctor Aelian⁹ de va. hiſto. A Gatho Athenis alter vir mõſtroſę fortitudinis ſimul & magnitudinis tpe Hadriani prĩcipis & Herodis Attici. De quo Philoſtrat⁹ in vita ipſi⁹ Herodis ait q; Adoleſcens hic erat ĩ prima lanugine ſimilis ingẽti gallo: magnitudine octonũ pedũ: vaſta coma: hirſutis oculis ac iũctis vt vn⁹ videret: lęta facie: naſo aqlino. Ceruice toroſa: pectore vaſto pulchreq; cõpacto: crurib⁹ breuibus ac extra ĩcuruatis. Erat ei tegmen lupina pelliscertamẽq; cũ apris thois lupis thauris quorũ oĩm vulnera oſtẽtare ſolebat veſcebat q; lacte aſinino libenti⁹: q; ei leui⁹ iucũ diuſq; videret. Cratera ei iuſſu herodis ad latũ reſpuit dicẽs haud purũ eſſe qđ odore muliebri offẽderet: cũ eſſet caſtiſſim⁹ ſciſcitãs deinde herodes cõpit id mulierẽ lac mulſiſſe: mirũq; oĩb⁹ viſum hec e Philoſtrato. Agathones Itẽ duo viri ſãcti alter martyr ſub Decio apud Alexãdriã: Alter abbas alibi dr̃. Agatha virgo cathaniẽſis & martyr ſub Gallo mãmillis torta. Agathocles tyrãn⁹ Syracuſanus ãnis fere. L. poſt Alexãdrũ apparuit pr̃efigulo ex hũili genere teſte Trogo li. xii. ac ſtupris pbriſq; oĩb⁹ adoleſcẽtia pacta forma p̃cellẽti eloquẽtia ſũma: vir fact⁹ piraticã exercuit: poſtremo dux prĩę cõtra Carthaginẽſes ſępe pugnauit: Ad extremũ regnãdi cupid⁹ dũ ab Tarẽtinis adcerſit in Italiã venit pauloq; poſt exceſſit fęlicitate nõ ęqua priori ſubſecuta: Agathias Scholaſticus Smyrne pria ſcripſit poſt Procopiũ res luſtiniani prĩcipis ei⁹ Ducũ Beliſarii & Narſetis tũ in Italia quoq; & aphrica ac apud Byzantiũ res geſtas quorũ tpe ipſe fuit. Cõpoſuit & q̃ vocanť Daphnica opus elegãtiſſimũ coegitq; in volumen diuerſa epigrãmata greca nobiliũ poetarũ: hec Suidas. Ei⁹ hiſtoria cernit hodie in bibliotheca vaticana a Priore. S. Balbinę cõuerſa. Epigrãmata quoq; q̃ coegit caſtrata fuere a Maximo Planude Monacho reſectis laſciuioribus: ſunt aũt q̃ nunc vulgo circũferunť. Agapius Alexãdrin⁹ educatus in ęloquẽtię ſtudiis. In Medicina Cõmẽtarios edidit Byzãtii ludũ apuit magna doctrinę fama ingeniiq; ſolertia vnde gl'iam ex ea arte opeſq; ſibi parauit ingẽtes. Fuit item alter Athenienſis p̃ſ poſt Proclum Marini Neapolitani doctiſſimi viri diſcipul⁹. auctor vtriuſq; Suidas Agabit⁹ apud preneſte puer. xiii. annoq; Sub Aureliano prĩcipe martyriũ paſſus. Ageſilaus Lacedęmoni⁹ Dux vir maxima auctoritate iam ſenex ſępe p brumã viſus eſt diſcalciat⁹ ac ſine tunica optus tantũ veſte domeſtica Dicẽtibuſq; eidem q; luuenili nimiũ incitaret exẽplo. Quin dixit luuenib⁹ potius exemplũ prębeo patientię. auctor Aelian⁹ de varia hiſtoria. Ageſidamus Locrẽſis epizephyri⁹ nobilis Olympionica ĩ quẽ pugillatu vicentẽ Pidarus hymnũ cecinit illũ τορολυμπιορικαραγατγοτεμοιαρχισρατυοπαιδα nã eũ pri⁹ ab ĩimico ppe victũ ponit Deide exorõne Ilę Alyptis ei⁹ certamini forti⁹ incũbens hoſtẽ ſupauit Itaq; haud aliter debuit Ilę quã patroclus Achilli Cui⁹ armis aciem greco; corruentẽ reſtituit vel Cygnus marti Cui⁹ auxilio Herculẽ ppe victorẽ vicit Pindarus. A Geſias Syracuſanus Olympionica Soſtrati fili⁹. Ageſias alter Cyrenaic⁹ p̃ſ Platonic⁹ phibit⁹ a ptholemęo ĩ ſcholis docere aut legere qm̃ imortalitatẽ aię ſuadẽdo mĩros ad mortẽ cõpelleret. vt Cleõbroto Ambratiotę accidit Ci. ĩ Tuſ. Aglaophrõ Phrylus pictores. Olymp. xc. Plinius. A Goracritus Statuarius. Parius Phidię diſcipl⁹ ei ętate grat⁹ itaq; e ſuis opib⁹ pleraq; nomini ei⁹ dõaſſe dr̃ vt ĩ Nemeſi Rhamnuſia id eſt apd Rhamnũtem. x. cubitorũ a phidia facta vt eſt auctor Tarreus ĩ puerbiis Habuit & cõdiſcipulũ Alcmanẽ Athenienſe cũ quo: in venere fingenda certauit. vicit Alcmanes nõ ope ſed ciuitatis ſuffragiis cõtra peregrinũ ſuo fauẽtis Plinius. A Grippę plures. Primũ legim⁹ Meneniũ Agrippã cognomine Lanatũ. Qui dux elect⁹ aduerſus Sabinos De his triũphauit & cũ plebęs a pr̃ib⁹ ſeceſſiſſet in auẽtinũ: q; tributũ & militiã toleraret nec reuocari poſſet Agrippa apud eã orans inqt humani art⁹ cũ ventrẽ ocioſũ videret ab eo diſcordarũt & ſuũ illi miniſterĩũ negauerũt. Cũ eo pacto & ipi quoq; deficerẽt itellexerũt ventrẽ cibos acceptos poia mẽbra diuidere. & cũ eo ĩ gr̃iam

L. Afrani⁹ poeta.

L. Afranius Dux.

Agatho pħs.

Agatho vir fortis.

Agatho martyr

Agatha.

Agathocles.

Agathias.

Agapius.

Agabitus.

Ageſilaus.

Ageſidam⁹

Ageſias Syracuſan⁹.

Ageſias Cyrenaicus.

Aglaophrõ

Agoracrit⁹

Agrippa menenius.

redierunt. Sic ſenatus & populus quaſi vnum corpus diſcordia pereunt: concordia valent. hac fabula conciliatus populus: creauit tamẽ tribunoſ plæbis: vt libertatem ſuam aduerſus nobilitatem defenderent. Menenius autẽ in tanta paupertate deceſſit: vt eum populus collatis quadrantibus ſepeliret. Locũ ſepulchro vt ſenatus publice daret. Cœcilius. M. Agrippa in pedes dicit ex vtero egreſſus: vnde nomen auſpicat⁹ vnico ſẽplo: q̃ q̃ ille plurima ſit paſſus duabus ſuſceptis Agrippinis: qbus. C. & Nero principes totidem humani generis faces geniti præterea breuitate vitæ: quinquageſimo raptus anno: in tormentis adulteriorum: coniugis ſoris prægraui ſeruitute luiſſe: prẽpoſteri ortus auguria æſtimat. Meruit tamẽ Auguſti gener adſciſci. Coronaq; nauali ab eo donari bello Actiaco. Panthe on Ioui vltori Cõſ. tertiũ fecit. Aquas in vrbe introduxit. Plynius. Coloniã item duxit Agri ppi nã in ſiniſtro Rheni latere. Huius filium Agrippam Auguſtus primo adoptauit: deinde ob ingenium ferox ac ſordidum: reiecit.

M. Agrippa.

Due Agrippinæ.

Tranquillus. Duarum vero Agrippinarum eius filiarum: quas ſupra commemoraui: vna nupta Germanico fuit: mater Caii principis: cuius monumentum Romæ adhuc videmus in Capitolio pro ædibus conſeruatorum cum huiuſcemodi inſcriptione. Oſſa Agrippinæ. M. Agrippæ. F. diui Auguſti neptis: vxoris Germanici Cæſaris: matris Caii Cæſaris Auguſti Germanici principis. Altera vero nupta Domitio Neroni primum: ex quo Neronem principem ſuſcepit. Deinde Claudio Cæſari: quem poſtea boleto ſuſtulit.

Inſcripſit

Agrippa caſtoris.

Agricola.

Vitalis

Agrippa Caſtoris: vir imprimis doctus: contra. XXIIII. Baſilidis Hæretici volumina: quæ contra euangeliũ ille ſcripſerat: acerrime diſſeruit. Hieronymus. Agricola & Vitalis eius ſeruus martyres ſub Maximiano Bononiæ paſſi & ſepulti a beato Ambroſio: qui eorum corpora diuinitus ei patefacta: in ea dẽ vrbe tumulauit: vt ipſe teſtatur. Agricolæ vitam ſoceri ſui Tacitus ſcribit.

L. Albinus.

ALBINI plures cognominati. Quorum primus: Lucius Albinus de plẽbe Romana legitur apud Liuium. v. qui fugiens Gallos ex Rheda: vxorem filioſq; deſcendere iuſſit: & veſtales quæ cum ſacris & ipſe pedibus fugitabant impoſuit.

A. Poſthumi⁹ Albin⁹

A. Poſthumius Albinus: qui conſul cum. L. Lucullo fuit. Res Romanas Græco ſermone ſcriptitauit. In cuius exordio primum ſcriptum eſt neminem ſuccẽſere ſibi conuenire: ſi quid in his libris parum compoſite: aut minus eleganter ſcriptum foret: Nam ſum: inquit: homo Romanus: Græca oratio a nobis alieniſſima eſt. Ideoq; veniam: gratiamq; ſi quid eſſet erratum: poſtulauit. Eam quum legiſſet Cato ſenex: cuius ille temporibus fuit: ne tu: inquit: Aule nimium nugator es: cum maluiſti culpam deprecari: q̃ culpa vacare. Nam petere veniam ſolemus: quum aut imprudentes erram⁹: aut cũ cõpulſi peccauim⁹. Te oro quis ĩpulit vt id cõmitteres: qd priuſq̃ faceres: peteres vt ignoſceret: auctores Gelli⁹ Cor. nepos. Suidas. Macrobius.

Sp. &. L. Albini.

Sp. & L. Albini duo Mumii filii inter oratores referunt a Ciceronc: qui extare amboꝝ oſones dicit: ex eiſq; Luciũ Simplicẽ & antiquũ eſſe: Spuriũ vero doctũ ex diſciplina Stoicoꝝ: eiuſq; extare multas oſones.

Alcmanes. Alcmã. poeta.

Alcmanes ſtatuarius Athenienſis Phidiæ diſcipulus. Cui⁹ opera Athenis plura memorant Ply. De hoc itẽ diximus in Agoracrito. Alcman poeta lyricus Laconic⁹ ſiue Meſſenius circa Olymp. xxvii. inuentor amatorii carminis: ſcripſit lingua Dorica. Suidas: Aelian⁹ quoq; de va. hiſto. dicit hunc ſeruũ fuiſſe Ageſidis: ac ꝓpter ingenium liberũ factũ.

Alcmeon.

Alcmeon Crotoniata Pythagoræ auditor: plurimũ in medicina verſatus: videt autẽ prim⁹ q de natę ratione ſcripſerit: vt Fauori⁹ in oĩmoda hiſtoria eſt auctor. Aĩam ĩmortalẽ dixit: moueriq; iugiter modo ſolis. Diogenes.

Alcmeon Alce⁹ poeta

Alcmeonẽ filiũ Amphiarai videinter heroas Alceus poeta lyric⁹ Athenieñ: prim⁹: vt quibuſdam placet. Eſt & alter Mithyleneus: priſcę cõnicœdit poeta: q docuit fabulas. x. hęc Suidas. Quintil. autem de lyrico hęc ſcribit. Alce⁹ in tre opis: aureo plectro merito donat. Tyrãnos inſectat⁹: multũ etiã morib⁹ pfuit: In eloquẽdo breuis ac magnific⁹: & diligẽs: Homeri filis: ſed in lux⁹ & amores deſcẽdit: maiorib⁹ tñ aptior. Alcidamas Eleates phs ſcripſit de muſica: diſcipul⁹ Gorgię Leontini. Suidas.

Alcidamas

Alciphron. Alcinous

Alciphron Magneſius iuxta Alexãdrũ phus. Idẽ Alcimenes Megarẽſis poeta tragicus. Idẽ Alcinous phus platonicus epitomen cõpoſuit decretoꝝ Platonis a pſule Tropienſi poſtea in latinũ cõuerſam: Alcinoum Cercirę regẽ vide inter heroas.

Alcibiades

Alcibiades Atheniẽſis nõ ſolũ dux inclyt⁹: ſed in dicendo eloquẽtiſſim⁹ fuit. vt & Demoſthenes & Theophraſt⁹ auctores magna dein auctoritate in rep. Nicięq; tunc principis glorię obnoxius. In Siciliã primo cũ triremib⁹ miſſus: ab eo bello paulo poſt reuocat⁹ ad iudiciũ: fuit accuſatus opa inimicoꝝ: q Cererem & archana myſteria violauerat: condemnatus ad Lacedæmonios confugit: eoſq; cõtra Athenienſes cõcitauit: quos tãdẽ ſuſpectos habẽs ad Tiſapherne Sartapẽ Darei pfectũ ſeſe recepit. Poſtremo reuocatus in patriã: magno ciuium fauore: dux deligitur contra Lacedæmonios: qui a Lyſandro eorum duce ſuperat⁹

insuspicionē Atheniēsiū venit: ex quo imperiū ei abrogatū suffecto Menandro. Alcibiades vero ad Artaxerxē persarū regē pfugit lysander interim potit⁹ classe athenis atq; ad persequēdū Alcibiadē pfectus eū in quodā oppido cū Tinandra meretrice inclusum oppressit atq; cōfodit. Vt autē Trogus tradit in domo circunsessus atq; crematus. Moribus fuit alioquin elegans & vrbanus sed luxu pcacitateq; ingēti. Canes equosq; alere solitus. Traditurq; Socrati pceptori imprimis ob formā dilect⁹: cōmostratāq; modulādi artē tibiarū a puero tūc igenuis frequentatā: spreuisse buccas: & oris inflatiōis deformitate offensus. T. ALburius. Quē. M. Varro dicit scripsisse Satyras Lucilliano stilo. Nā & Lucilius eū vt greca miscentem verba notat Grecū te Albuti q̄ Romanū atq; Sabinū Municipē ponti Tritanū Cēturionū. Et demū Χαιρε Albutiū aliū Seneca in declamati. dicit suo tēpore fuisse nobilē declamatorem. C. Albutius Silus Nouariēsis Orator Romā venit receptus in Planci Oratoris cōtuberniū. Iā vero senior ob vitiū vomicę Nouariā rediit conuocataq; plębe causis propter quas mori destinasset in contione redditis abstinuit cibo ex Trangllo. Alphenus luriscōsultus Ser. Sulpitii discipulus rerūq; antiquarū Curiosus. Alexis Therius Qui prius Sibaris vocabatur poeta Comicus ante Menandrū reliquit plures fabulas: habuit & filium Stephanū poetam & ipsum Comicum. Suidas. Alexis Romanus quē Alexium vocāt filius Euphemiani magni viri Honorii principis tēpore nobilis adolescēs patriq; vnicus diuino instigat⁹ spiritu clam relictis omnib⁹ atq; etiā vxore, quę pauloante ei pacta fuerat. Edessam Mesopotamię vrbē petiit: vbi inter mēdicos hoīm misericordia victitabat post ānos vero. XVII. cū Laodiceā se cōferre vellet: vēto ad ostię littus impulsus est. Mansit reliquū vitę tempus ignotus peregrini habitu ac pauperis in domo paterna in auētino vbi nobile nūc ipsius cernitur tēplū: sub quadā scala posita statiōe cognitus tātū post mortē ex ipsius Chirographo sese manifestante: ac inter sanctos relat⁹. Templū insup ex ipa domo ei ac Bonifacio martyri dicatū q̄ eius ędes ppinqua esset: deīde Ostię tū aliorū oppidorū munere auctū Monachis est traditum verū quū Abbas olim cōtra pōtificē agere deprenderet eiecti ac Hietonymi eremitę introducti bonis ex magna parte ablatis. Alexandri Philippo Macedone nati & vitā & gesta innumerabiles pene greci posteritati tradidere: e qbus Clitarchus polycrat⁹ Onesycritus Antigenes Istrus Aristobulus. Cares Hecateus Eritreus Philippus chalcidēsis Duris Samius Ptolemęus Antidides Philo Thebanus Philippus Hysangelus Antisthenes Menechin⁹ Sicyoni⁹ Nymphis Heracleotes Potamon Mityleneus Sotericus Asites Arrianus Plutarchus e nīs vero. Q. Curti⁹ Ego autē epitome breui percurrā. Igit̄ natū scribit Plutarchus. VIII. Eidus Aprilis. Ab eo aūt qui in latinū illū cōuertit. Circa Eidus Augusti scribit̄, qd̄ sane cuius sit error nescio. Aetatis & discipline rectores Leonidā olympiadis matris necessariū & Lysimachū Halicarnasseū habuit: Deinde Aristotelē pceptores a quo erudit⁹ fuit pseuerāter amauit: scientiaq; physicę delectat⁹ quādoq; ad eū per lras q̄stus est q; libros cā disciplinā cōtinentes vulgo ediderit. At ille respondit editos quidē sed tāq; nō editos ob eor; obscuritatē fore. Annū agēs. XVI. a pre in obsidionē Byzātii ad regni curā dimissus domi ē post ei⁹ vero mortē ānos. XX. nat⁹ iperiū iniēs primā i Thebas expeditionē fecit easq; bello superatas euertit. Cū Atheniēsibus pacē fecit q̄q̄ Thebarū casum molesteferentibus Ad Isthmū venienti oēs obuiā pter Diogenē cynicū venere miratus Alexander ad eum in sole apricantē venit rogās siquid opus: at ille vt paulū inquit a sole absis. Alexander deinde ad suos versus Se Diogenē esse velle dixit si Alexander nō esset. Cupidus igit̄ Late imperādi patrimoniū omne inter amicos diuisit Antipatro domi relicto in hellespontūq; primo traiecit ac Iliū peruenit vbi aīa duerso Achillis sepulchro fœlicē appellauit cui prēco laudū Homer⁹ contigisset. Deinde cōtra Dareū profectus ad Granīū flumen q; asiæ porta sit q̄dam pfecti regis occurrētes pugnā conserunt vbi victor tradit fuisse cę sis barbarorū. XX. mil. ex macedonibus. XXXIIII. tātū. Deīde ad maritimā orā descēdens Pāphylię Cilicię Phœnicięq; regiones deīde Paphlagones cappadoceſq; subegit: In trāsitu Cydni fluuii frigidissimi morbo corrept⁹ bello sup̄sedit venū paulopost a Philippo medico curat⁹ in castra venit atq; rursus cū Dareo qui. DC. hoīm millia armauerat in prœliū descēdit: quē demū superauit cęsis hostiū. XI. mil. castris insuper potit⁹ Regē fugientē p. V. stadia insectat⁹ est ei⁹ vxorē filiasq; captiuas: ad se pductas honorifice ac pudicę habuit. Ab hac igit̄. In littore quoq; egyptii loci amœnitate delectat⁹ Alexādriā vrbē condēdā mādauit. Ipse ad Iouē Amonē p loca vasta solitudine post Cābisem secūdus adcessit hic multa millia c suis obruta arenarū vi austro pflāte fuere. vbi vero tēplū attigit a sacerdote psuasus Iouis filiū se putauit. Postremo Tertio Dareū vires redintegrātē petēs vicit atq; oīno fligatū vnacū regno sustulit Persarū. Hinc Babylonios cū tota regiōe subegit: mox Dareū persę

T. Albuti⁹ Alburius. Albuti⁹ declamator. C. Albuti⁹ filius. Alphenus. Alexis poeta. Alexis Romanus.

Alexāder Macedo.

curus audiit a Besso illius familiari eum captū a suis atq; interfectū quē regiis indutum vestib⁹ matri ei⁹ tumulādū remisit: Bessum vero interfectorē supplicio adfecit. Dareus aūt moriēs deos pcabatur vti Alexādrū secūdarēt quē hostē clementiorē q̄ suos inuenisset. Deīde in Parthū mo-
Orexartes flu. uens superato Orexarte fluuio (hic enim Rha est quē Alexander Tanaim alterū putauit) Scy-
thas lacessiuit vlterius fluxu ventris correptus insequi destitit. In his locis occurrenten habuit Thalestren amazonū reginā teste Iustino. XXXV. dierū itinere cōfecto: q̄ ex ipso pregnās dici-
tur discessisse. in Indiā postremo pfectus suos exhortatus est ne animo deficerēt parui tēporis la-
borem Macedonib⁹ orbis imperiū ac perpetuā gloriā pariturū: vbi primū Taxilē regem obuium cū muneribus habuit superatoq; Idaspe fluuio Porū alterum regē occurrentē cū maximo exerci-
tu vicit: quē in prœlio victū ac captū dimisit vti prius liberū. Erat Porus quattuor cubitis & pal-
mo pcerus: in quo prœlio Bucephalū amisit: In cuius honorē supra Idaspē bucephaliā vrbē con-
Calanus. didit. In ea sane regiōe cum multis collocutus gymnosophistis dicitur. Inter quos Calanus no-
mine eū secutus sese viuū constructa pyra cōburi iussit. Alexander deinde dextrū indię latus ad
Nearchus. nauigari perquiriq; iussit: classi Onesicrito pfecto: ac Nearcho duce cōstitutis, ipse per mediter-
raneā remigrans: quū alui dolore vexaret Babylonē repetiit Ibiq; febri correptus excessit: nullo veneni signo āno ętatis. XXXIII. & a Ptolemęo Alexandriā regia funeris pompa delatus. Fuit
vini auidus adeo vt p ebrietatē pcipuos amicos interfecerit Clitū q̄ in mēsa Philippū Alexādro
Callisthe- ptulit: Philotā & Parmenionē insidiarū suspitiōe necari iussit: Callisthenē phium Aristotelis pro-
nes. pinquū quē inter charissimos habuerat: deinde in Hermolai cōiuratione suspectū q; adorādū
Bersane. Alexādrū esse negaret misere adfectū cęsim necauit. Castitate aliogn tāta vt pter vxorē & Ber-
Rhoxane. sanen e Damasco viduā ac regiā mulierē nullā aliā cōplex⁹ fuerit: Rhoxanē vxorē oxiartis regis
filiā nō prius attigit q̄ pfectis ex ordine sponsalibus solēnibus: Sed & Aristobulus de ipsius ebrie-
tate scribit oīa falsa esse: verū quia inter bibēdū valde loq̄retur eā cōtraxerit famā Cibi etiā par-
cissimum fuisse: q; prādii cōdimētum: nocturnū iter solebat appellare: cœnę vero: frugi ac breue
prandiū: In reb⁹ obeundis summa alioquin diligētia nullā amittēdo occasionē: declarant maxi-
mę res breui tēpore gestæ: Mane ante oīa sacrificabat. Si quādo vacaret aut venationi aut lectiōi
se tradebat pstertim Homeri quē etiā nocte puluillo subiicere solebat. Inter dū & cōuiuiis animū
Thais. exhilarabat. vt post Dareū victū q; suorū amicas ad epulas iuitauit: inter quas Thais fuit Athe-
niensis genere: quā postea Ptolemęus magnopere adamauit: hęc quū in cęna rogasset alexādrū
vt Persarū regiā q̄a patriā suā incēderant cremaret: statim mādauit: Puerorū insup abstinētissi-
mus oīno quorū. XXX. millia ad disciplinā militarē erudiendorū nutriri mādauit: quin & quē-
dam pollicentē se pulchrū ei empturū pueq; acriter obiurgauit: solebatq; dicere coitū ac somniū
duo maxima mortalitatis esse signa. Post ei⁹ mortē inter duces regnū dispertitū: Ptolemęus Ae-
Antipater. gyptū: Lysimachus Thraciam: Antigon⁹ phrygiā: Seleucus Syriā est adsecutus: Antipater vt
Perdicca. oīm fidissimus relictus domi custos simul & tutor Alexādri quē herculē vocabāt Alexādro nati
Arideus. regnū macedonię inuasit: Perdicca Arideū Philippi filiū spuriū semistultū ex olympiadis potio-
Hercules. ne factū in exercitu tanq̄ regni munimen ac verū hęredē ptulit & contra Herculē pdictū aiauit.
Antigon⁹ quē Ptolemęus lagi ex hoc se peti vidēs bello fugauit ex quo ille postea a macedonib⁹ spretus ab
monocul⁹. Antigono demū interfect⁹ est: Is em̄ Antigon⁹ Philippo patre nat⁹ Philippi regis miles fortissi-
mus fuit ac altero captus oculo quē olim in obsidiōe Perinthi catapulta trāsfixū amisit: nec pri-
us eā euelli passus est q̄ hostē fugatū intra mœnia cōpulisset: Alexādri deīde comes vt auarus ac
deceptor & qui pecuniā falso p eo creditā simulando extorsisset ab eodē aula eiectus est: deinde
precātibus amicis reuocatus. Post eius mortē primus olim suis finibus non contētus Seleucum
parte Syrię priuauit: qui restitutus demum Ptolemęi Casandri Lysimachiq; bello sociali fuit in
Demetrius quo ipse Antigonus occubuit vix euadēte Demetrio poliorcete filio. Is em̄ prius a pfe missus cō-
tra Ptolemęū adolescens fuit: captusq; ab eo & ex liberalitate pri cū oībus ablatis remissus fue-
rat: sed paulo post pr alterο prœlio victor ablata rursus eis reddendo beneficiū restituit. Interim
Casander. quū Antipater Athenas occupauisset Casandrū filiū reliquit. Hūc olim Alexander capite pa-
rieti illidit q; barbaros rideret cōtra naturā macedonū Alexādrū adorantes: Idē post mortē pris
Olympias. vti succederet Olympiadē cū Arideo priuigno & Hercule interfecit. Hāc em̄ fili⁹ Alexāder sępe p
lras rogauit vt a bellorū regniq; nimia cura abstineret: eiusq; acerba resposa patiēter ferebat vs-
q; adeo vt lōga Antipatri cōtra eā epla cōscripta dixerit nescit Antipr q; vna nris lachryma ois
lras obscurabit: Nā & epirū post ei⁹ mortē occupauit & Rhoxanē ob sulpitionē dati Alexandro
veneni i puteū pici iussit: & Cleopatrā itēriterfici: Casāder igit moriēs Antipatrū & Alexādrū

dimisit iter se dissidētes: quapropter Antipater Thessalonicā matrē q̄ alteri magis faueret deme dio sustulit: itura d arma adcersitis vtrinq; auxiliis: re tādē lysimacho Antipatri socero suadēte cōposita Alexāder Demetrio q vocat⁹ ab eo sero cū exercitu venerat gr̄as egit redeūtēq; comitatus post cœnā per p̄ditionē est ab eo īterfectus: quo facto Demetrius statim regnū occupat: legatisq; macedonū sese excusat q̄ idē facin⁹ prius ī eū ille meditat⁹ esset ac vna tm̄ nocte p̄uent⁹ fuerit Illi & viri virtute p̄moti & p̄rosi Casandri parricidiū & q̄ iā Antip̄ alter frater metu cesserat eū vt legitimū macedonię hęredē suscepere: ex quo postea vsq; ad Perseū vltimū regū genus manauit. Vir fuit dubiū fortitudine maiore an libidine: capt⁹ Lamię mulieris illecebris insup athenas post q̄ ab Antipatri Casandriq; tyrānide liberauit ī suā p̄tātē blāda oīone corripuit traditis ab illis portu & arce: vbi quū alia flagitia p̄petrasset tū Democlē pulcherrimū adolescētē ei⁹ stuprū sępi⁹ abnuētē in balneū quodā die p̄secut⁹ est: quūq; ille aliter effugere nō valeret sese in p̄ximū aquę feruētis lebetē p̄icīcēdo necauit. Postremo Demetrius quū p̄fect⁹ in asiā Seleuco bellū obsessus reb⁹ oībus potiusq; sponte mouisset ab eo captus in prœlio ac Chersonnesi tm̄ libere vagari p̄missus post triēniū ex incōtīnētia p̄iit. Antigonus ei⁹ fili⁹ cognomēto Gonatas regnū a tyrānis diuersis occupātibus vindicauit: deīde in Syriā adnauigās ad recuperādos p̄ris cineres medio sane pōto sibi oblatos ī aurea vrna alta ī puppi collocauit. Inde Corinthū remigrās ab oībus circa natiōib⁹ adeuntib⁹ honorādos p̄buit: postremo apud Demetriadē regio more tumulauit. Philā ciuitatē de mīis noīe ædificauit. Ad vltimū Spartanos bello supauit: quūq; atheniēses ītē peteret ab Alexādro pyrrhi regis filio vict⁹ vnacū exercitu regnū post annos. XXXVI. amisit: q̄d deīde Demetri⁹ fili⁹ p̄fligato Alexādro recuperauit: vxorē hic ex Seleucidis duxit: q̄ post ea repudiata & Alexādri p̄dicti nata īducta cā belli fuit inter eū & Seleucū. Moriēs ānō regni. XI. Philippo paruo filio Antigonū tutorē dimisit. Is Demetrio relictā cōiugē simul cū regno sūpsit ac in conciōe bñficia pop̄lo collata ex Thessalis & Dardanis supatis q̄ post mortē demetrii īsulta uerāt cōmēorādo necessitatēq; regni cōtinuo p̄ponēdo effecit vt pars macedonū ei aduersa plane congesceret. Post hęc ante oīa Spartāos p̄petuos macedonū inimicos duce eoꝝ Cleomene sugato in p̄tātē recepit vbi tñ pœnit: cui post annos. XV. Philipp⁹ Demetrii p̄dicti fili⁹ totidē annorū successit rēq; tenuit ānis. XLI. Is primū Dardanos vicinosq; oīs qui cōtēpta regis ętate tumultuare cœperāt rurs⁹ cōpescuit: mox cū Romanis bellū suscepit: de quo simulq; ipīus filiis in ei⁹ postea noīe dicā ad quos vsq; a Cranco prīo Macedonię rege viri. xxxvii. p̄ānos fere cngētos rē tenuerūt: vsq; vero Philippū Alexādri p̄rem sine noīe oēs ac reb⁹ gestis. Alexander Epiri Neoptolemi fili⁹ olympiadis Alexādri mīis fr̄a Philippo sororis viro stuprī cōmercio vt ait Trogus adolescēs educat⁹ in regno etiā adipiscēdo adiut⁹ est adcersit⁹ a Tarētinis cōtra Ro. fuit teste Liuio lib. viii. ab vrbe con. cccxlii. A Sānitib⁹ demū in lucania magno prœlio supat⁹ ad Acheronte amnē est īterfect⁹ secūdū Dodonei Iouis sortes q̄ p̄dixerāt vt Acherusiā caueret aquā & Pandosiā vrbē caueret quā tm̄ in Epiro putabat eē. Nā & Molossi Acherontē hñt: Corp⁹ ei⁹ misēris modis adfectū ad vxorē & sororē Olympiadē remissū. Alexāder Phereus in Thessalia Tyrānidē apud Pherœos exercuit De quo Cicero de offi. li. II. quo aīo vixisse arbitramur Alexādrū Phereū cū vxorē Theben veheměter diligeret: tñ ad eā ex epulis ī cubiculū veniēs familiarē barbarū de stricto gladio p̄mittebat vt q̄ scutareť arculas muliebres & neq̄d īstrumētis telū occultareť q̄reret. O misērū q barbaros fideliores putabat q̄ Cōiugem hęc ille Necatū tādē ab ea cōstat eē dormiētē ī lecto Ouidi⁹ ī Ibim Inq; tuo thalamo iugulat⁹ more Pherei qui Dat⁹ ē leto Cōiugis ipse suę. Alexā. Aphrodisē⁹. Sub Seuero & Antonino Imp. phūam p̄fessus prīm⁹ oīm Aristotelē ātea virīs doctis magis laudatū q̄ intellectū Cōmētariis enarrauit e cui⁹ schola tāq̄ ex equo troiano vt de Isocrate dicit Cicero viri docti emanarūt Themisti⁹. Amoni⁹ Simplici⁹. Philopon⁹ Olympiodor⁹ Aristotelis. oēs Cōmētatores. Topica p̄sertim pulcherrime enarrauit. Alexā. Milesi⁹ Polyhistor cognoīat⁹ libert⁹. Cor. Lētuli grāmatic⁹ Romę docuit Syllę tpibus extinct⁹ est ex incēdio dom⁹ apud Laurētes Suidas. Alexā. Ephesi⁹ q Lychni⁹ est cognominat⁹: orator magnus ē habitus & in rep. versat⁹ & historiā scripsit & carmina ī qbus de Cęlestib⁹ tractat & terras cōtinētes describit auctor Stra. Alex. Aethol⁹ ex ciuitate Pleuronis poeta Tragic⁹ iter. vii. cōnūerat⁹ eorū q cognoīati sūt Plias. Suidas. Alexā. e Seleucea Cilicię magr̄ epl'arū greca. M. Antonini p̄ricipis Herodis ęqualis docuit Romę & Athenis cognominatus ē Peloplato. ΠΗΛΟΠΛΑΤΩΝ Alexāder & Alexādra regis hebręi De qb⁹ satis ī historia hierosolymitana dixim⁹. Altera Alexandra q̄ & Casandra dicta ē. Priami filia ac vates q̄ Paridē p̄rem fatū p̄rię futurę p̄dixit. Eius noīe lycophronis inscribit poema. Veniā ad nostros inter quos emicuit Alexāder Cappadociæ p̄sul &

Antipater. Alexander

Lamia.

Democlis pudicitia.

Antigon⁹ gonatas.

Phila vrbs.

Demetrius

Antigon⁹ tutor.

Philippus. Philippus Alexander.

Alexā. Tyrānus phereus.

Alexan. aphrodise⁹

Alexā. Polyhistor.

Alexan. Lychnius.

Alexā. poeta.

Alex. vxor. Alexandra priami.

Alexā. p̄sul hierosoly.

ciuis: hieroſolymã adorãdi gr̃a properauit humaniterq; ab incolis excepꝰ Coadiutor Narciſſi tũc p̃ſulis hieroſolymitani ac iã decrepiti conſtituit̃, vir fuit ip̃rimis eruditus: ſcripſit ep̃las quaſ dam etiã ad Origenẽ: Periit martyr ĩ cuſtodia ſub decio princ̃pe: auctores Hierony. & Euſebius in hiſtoria. Addit etiã Euſebiꝰ bibliothecã hieroſolymis nobilẽ cõſtituiſſe. Vnde materiã ſcribẽ di p̃bitã ei plurimũ fatet̃. Pr̃eterea Pãtheriũ ac Clementẽ ea tẽpeſtate in ſacris libris doctiſſimos

Alexã. p̃ſul Alexãdri. p̃ceptores habuiſſe. Alexãder Pr̃eſul Alexãdrinus q; in Cõcilio Niceno princeps inter Orthodo xos cõtra Arriũ ſe ſubſcripſit cũ ille maxime torq̃ret̃ platũ ſibi in Alexandrina eccl'ia Alexãdrũ Ex hac igit̃ ambitiõe virus omne primũ in eũ deide in oĩs Orthodoxos inſectatio. Huic Athana

Amantii. ſius ſucceſſit qui adoleſcẽs ſub eius tũc diſciplina educaꝰ ac in Cõciliũ illud ab eo ducꝰ fuerat auctor Euſebiꝰ. Amantius Tribunꝰ: Getulius: Primitiuus & Cerealis ſub Hadriano romę igne cremati & ſepulti via ſalaria. Alius item vnacũ Alexãdro martyr apud Nouodunũ cuius feſtũ.

Amandus. VIII. Eid. Iunii. Reperiunt̃ & totidẽ p̃feſſores vnꝰ p̃ſul Redonẽſis: alter preſbyter apud Tiſernũ ęgrotos curabat: & ſerpẽtes crucis ſigno necabat: auctor Greg. III. dial. cuiꝰ ille tpe fuit. Amandus p̃ſul Traiectẽſis a Dagoberto Francorũ rege factus: deceſſit anno. VIII. Eid. Febru. AMbroſius pr̃eſul Mediolanẽſis, homo Romanꝰ ac patricius Cui quondã pueroin cunis vt refert Pauli

Auxentius nus p̃ſul Nolanꝰ q eiꝰ vitã conſcripſit examẽ apũ circa os apparuiſſe magni viri mellifluiq; ſermonis p̃ſagiũ fuit. Adultꝰ paulatimq; diſciplinis liberalibꝰ imbutꝰ apud Valẽtinianũ princ̃pẽ indignatiõe fuit/miſſuſq; ad regẽdã liguriã. & Aemiliã cũ poteſtate cõſulari: Cũ videret Medio lani vt ait Rufinꝰ in. XI. hiſtorię Auxentiũ eiꝰ ciuitatis p̃ſulẽ: qui Arrianis fauerat iã extinctũ ac populũ diuerſa in ſtudia partiũ cõcitatũ: In electiõe p̃ſulis p̃ magiſtratu atq; offício ſuo tumultũ ſedaturꝰ eo adceſſit. Cũq; ibi multa ſecundũ leges & publicã diſciplinã p̃gete ac tranqllitate peroraſſet Populi ſubito clamor exorit̃ Ambroſiũ p̃ſulẽ velle dicẽtis. Itaq; vt baptizet̃ dant ope

B. Ambro. rã: erat enim catecumínus. Itaq; onꝰ eo detrectãte ac diu renuẽte Res ad Theodoſiũ ſenioꝛẽ defert Ille votũ popl'i collaudat Ambroſiũq; inuitũ munus ſubire coegit Opera eiꝰ notiſſima. Deipius hexamero Hieronymꝰ ſic ait. Btũs Ambroſiꝰ ſic hexameꝛõ origenis cõpilauit vt Hippolyti ſen tẽtias Baſiliiq; ſeq̃ret̃. De libro aũt. S. S. Auguſtinꝰ in lib. de do. xp̃ia. ſic ait. S. Ambroſiꝰ cũ agat vim magnã de Spiritu. S. vt cũ p̃e & filio demõſtret eſſe æqualẽ ſubmiſſo tñ dicẽdi genere vtiť, qm̃ res ſuſcepta nõ ornamẽta verborũ aut ad flectẽdos aĩos cõmotiõis adfectũ: ſed rerũ documẽ ta deſiderat. Quę cã fuit vt ipſe Didymi librũ ĩ latinũ cõuerteret. Hieronymꝰ itẽ ad paulinũ ſu per hoc ſcribit Malui alieni opis interpres eẽ q̃ vt qdã faciũt infamis Corniculæ more alienis me

Ambroſius Alexandri. coloribꝰ ornare. Legi Dudũ de. S. S. quoſdã libellos & iuxta Comici ſentẽtiã a gręcis bonis latina nõ bona Nihil enim dialecticũ Nihil virile atq; diſtinctũ qđ lectorẽ vel ĩgratis ad ſenſũ trahat ſed totũ flaccidũ molle nitidũ atq; formoſum & exq̃ſitis hinc ide coloribꝰ pigmẽtatũ. Eũ tñ alioĩ lo co aeris volucrẽ & fidei ac oĩm virtutũ firmas cẽ colũnas eiꝰ ſentẽtias teſtat̃. Fuit ig̃t̃ Ambroſiꝰ apud oĩs venerabilis tãtaq; auctoritate vt Theodoſiũ e Theſſalonica vbi hoĩm aliquot millia ſeditiõe orta trucidari inſſerat in Tẽplũ Mediolani ingrediẽtẽ eiecerit minime reſiſtẽtẽ coegerit

Ambroſiꝰ pr̃eſul. Alexãdri. q; publice ſeſe piaculo expiari. Ambroſiꝰ Alexãdrinus Diaconꝰ vir genere & lr̃is ſacris clarus cũ Valẽtini & Martiõis ab iitio Hęreſim ſectaret̃ ab Origene ab errore depulſus eũ poſtea cũ eẽt di ues factꝰ oĩbꝰ reb̃ iuuit p̃ſtoq; ei pecunia ſũptu ĩduſtriaq; adfuit. Notarioſq;. VII. ac totidẽ puel las eruditas adhibuit q ei dictata exciperẽt qua ille cõmoditate atq; ocioſoꝛetꝰ tot illa volumina cõſcripſit ſolituſq; eũ vocare Dioſethen. i. Διοσθενη hoc ẽ opis ĩpulſorẽ Tãti igit̃ officii atq; libe

Ambroſiꝰ pr̃eſul. Alexãdri. Amelius. Amipſias. Amonius. ralitatis Ambroſii laudibꝰ hoc tm̃ defuit q; moriẽs ĩ diuitiis: Origenis amici quẽ ĩ vita coluit & ſenis ac paupis nõ meminerit. Ex Hierony. & Euſebio lib. V. Ambroſiꝰ alius Alexãdrinꝰ tpe di ui Hierony. vt ipſe teſtat̃. Didymum audiuit Scripſit cõtra Apollinarẽ cõmẽtarios quoq; in lob. Amelius p̃hus Apamiẽſis diſcipulꝰ Plotini Magr̃ Porphyrii quo tpe Amoniꝰ. Origenes. Amipſias Comicꝰ poeta Atheniẽſis Amonius Alexãdrinꝰ ſũmus p̃hus p̃ceptor Origenis vt Porphyrius in. III. cõtra xp̃ianos libro teſtat̃ q etiã eũ xp̃ianũ dicit fuiſſe a puero poſtq̃ aũt ad ętatẽ ſapiẽ di veniſſet: ſeſe ad philoſophiã cõuertiſſe deſerta fide. Qđ Euſebius ĩ. VI. hiſtoriç lib. manifeſto cõfutat his verbis. Amonjũ fidẽ xp̃i etiã inter p̃hica ſtudia integrã illibatãq; ſeruaſſe vſq; ad ex tremũ teſtes ſunt eiꝰ libri q etiã nunc habent̃ luculẽtiſſimi den̄a religiõe ſcripti & p̃cipue volu mẽ illud qđ de Moſis & Ieſu xp̃i cõſonãtia ſcripſit. Sed & multa alia eiꝰ opuſcula q̃ a ſtudioſis pr̃e clara habent̃. Legit̃ & hic ſiue aliꝰ fuerit p̃feſſor cũ Athanaſio romã veniſſe: iterrogatuſq; in re ditu nihil ſe ędificioꝛ egregiũ vidiſſe p̃ter baſilicas ap̃lorũ & ſeruatoris reſpõdiſſe. tanta alioqn abſtinẽtia vt nũq̃ niſi panem aſſum ederit nũq̃ iratus nũq̃ deniq; mentitus fuerit. Fuit coquus

Syriani Ambo eruditi ſed alter magis diuinis rebus ac philoſophię dedit⁹. Amoni⁹ autē poetis & Oratoribus. Hunc Amoniū dicunt habuiſſe Aſinū ſapientię auditorē: rem quidē pdigioſam auctor Suidas. Fuit itē alter Amoni⁹ Herneus ex Aegypto præceptor Ioannis Grāmatici. AMPHION Priſcæ muſicę inuētor: de quo Parabatos in epla ſcribit hui⁹ lyrę harmonia muros Thebanos exędificatos fuiſſe lapidibus ſponte inſilientibus. De hoc & Zeto fratre inter Bœotios in Geographia diximus. Amœbeas Cytharędus tāta fuiſſe traditur caſtitate vt vxorem quā pulcherrimam habebat nunq̄ attigerit auctor Aelianus de va. hiſto. Amilchares Duces carthaginenſes plures diuerſis temporibus claruere. Ante omnis Trogus libro. XXI. Itēq̄ Oroſius Amilcharem cognomēto Rhodonē cōmemorant qui facūdia ſolertiaq̄ inſignis de ſentētia Carthaginenſiū qui ea tępeſtate: creſcentē Alexandri magni potentiā timebant in caſtra ad Alexādrū venit: ſeſe & exulem fingens & militem offerens. Parmemone aditum C ōciliante Atq̄ ita conſiliis eius exploraris in tabellis ligneis vacua deſuper cęra inductis ciuibus ſuis omnia pſcribebat Sed Carthaginenſes: poſt regis mortē reuerſum in patriā quaſi vrbem Regi vindicaſſet: non ingrato tantū verū crudeli animo necauerūt. Amilchar an alius an idem quē ſupra nominaui fuerit inter auctores non ſatis deprendit tępore tamē non valde diſcrepare videtur. Hic adcerſitus a Syracuſanis contra Agathoclem Tyrānum eo⁹ obſidione prementē: Cum Syracuſas fortiter tuereturrogatus tandē ab Agathocle ciuibus eū cōciliauit: Tyrānūq̄ conſtituit: qui poſtea per proditionē in Theatro Senatū Syracuſanorum trucidauit ac ſocios inſup pœnos vexauit Indignati Carthaginēſes Amilcharē ducē huiuſcemodi mali cauſam clandeſtinis ſententiis q̄ adhuc eſſet in Imperio condemnauerūt: mox aperte vlturi: Quā animaduerſionē mors eius pręuenit. Quæ res Agathocli aduerſus pœnos occaſionē mouendi belli dedit. Huius fili⁹ Bomilchar fuit & ipſe Pœnorū dux eodē Trogo auctore lib. XXXIII. qui veniens in ſuſpitionē Carthaginēſium ne & ipſe cū Agathocle cōſpiraret: in medio foro patibulo ſuffixus eſt: vnde ille magno animo de cruce in pœnos clamitando eorū & ingratitudinē ac crudelitatem tā in patrē ſuū Amilcharē q̄ in reliquos duces exprobrando expirauit. Amilchar Giſconis filius. Primus cū Agathocle apud Syracuſas bis congreſſus victor eū coegit ſtultū at tamē fortunatū conſiliū capere vt rebus domi deſperatiōe relictis Carthaginē petens obſideret: Igitur Amilchar In Syracuſarū obſidione perſeuerās interfic̄it. Trogus libro. XXXIII. Amilcharē alium: Iuſtinus libro. XXXI. memorat qui dicit. L. Furium Prætorem Gallos inſubres rebellantes & Amilcharē pœnū in ea parte moliētem acie viciſſe Amilcharęq̄ interfecto. Millia hominū. XXXVI. fuiſſe cęſa. Amilcharem Magonis filiū vide in Aſdrubale primo. Amilchar cognomēto Barch pater Annibalis primā ſecundū filiū inter duces Pœnos gloriā obtinuit. Primus nāq̄ in Italia Romanorū impetū qui multas inflixerant reip. clades diutius q̄ par erat ſuſtinuit: Deinde Aphrico bello Cum Mercennarii milites ſeditione facta rem Carthaginēſem in extremū periculū cōiecciſſent ſic ſtrenue reſtinxit incendium illud vt ſit omniū ſententia iudicatū vnius Amilcharis opera patriā fuiſſe ſeruatā: In Hiſpaniā poſthęc cū Imperio miſſus quo tępore Annibalē puerū ſecū duxiſſe traditur cū multa geſſiſſet memoraru digna tandē Octauo Anno q̄ in eā prouinciā venerat fortiter pugnans occubuit. ANnæ ꝓcipuę in veteri lege deſcribunt Mater dei genitricis Mater Samuelis ꝓphetę. Anna ꝓphetiſſa. Hānones itē plures legim⁹. Primus fuit Philippi regis Macedonis tpibus qui Carthagine priuatis opib⁹ potēs regnū adfectās & in filię nuptiis principes ciuitatis veneno necare: pdito a miniſtris cōſilio fruſtra cogitās alia aggreſſus eſt via: Seruitia cōcitat qbus incautā vrbē opprimat: quo etiā a ciuibus puiſo: ac vitato periculo ipe demū in caſtellū munitū ſeſe recipiēs Aphros Maurorūq̄ regem armauit: captus poſtremo ac primū virgis cęſus deinde effoſſis oculis & manibus cruribuſq̄ fractis crucī adfix⁹ eſt: ac in cognatos oīs etiā aīaduerſum. Trogus li. XXI. & Oroſius. IIII. Hannonē ducē aliū Agathocles ad expugnationē Carthaginis ꝓfectus obuiū cū. XXX. mil. pœnis habuit cōſertaq̄ pugna interfecit. Trogus. XXII. Hanno & Aſdrubal q duces Factiōi barchinę ſalubria monita Carthaginēſibus de pace contra Annibalē nequaq̄ exauditi dederāt Liui⁹ in prio & vltimo de bello pu. vbi vtriuſq̄ oīones prudētiſſimas licet adſpicere. Hāno teſte itē Liuio loco Aſdrubalis in Italiā veniētis cū copiis cōiūct⁹ magnū in Hiſpania exercitū coegit Cōtra quos. M. Sillan⁹ a Scipiōe miſſus eos inſigni clade adfecit Hānonēq̄ captū i ea pugna ro. L. Scipio. ff vnacū cęteris captiuis duxit Mago vero alter dux die decima e Gadibus ad Aſdrubalē Giſconis euaſit. Hannonē propinquū ſuū Annibal cū primū in Italiā venit ꝓfecit Hiſpanię citra Iberū q ſępe cū Scipiōib⁹ cōgreſſus eſt: Thurinos ſubegit: apud Beneuētū i Italia a Fuluio Flacco ſupatur. Capuę ꝓfuit dū obſideret a Fuluio: ac eā ꝓpria temeritate

Amonius.

Amphion.

Amoebeas

amilchares

Amelchar rhodo.

Amilchar.

Bomilchar filius.

Amilchar giſconis.

Amilchar Magonis F. Amilchar Barcha.

Annę. iii. Hannones. Hanno primus.

Hanno.

Hanno.

Hanno. amísit: in aphricã postremo rediit. Hanno Carthagine potens sagacíq; ingenio quem ego puto eundem esse cum primo quẽ supra nominaui: hic leonem mãsuefecit vti Plynius est auctor. Sed & Aelianus aues eum de nído capere solitum dicit: & in tenebris docere paulatim hanc vocem

Hanno. Annibal se nior. Deus est hanno, etiã adultas ac doctas quaquauersus dimittere quę vocem eandẽ redderẽt. ANnibales. deinceps dicendi primus Senior appellatus Asdrubalis filius cũ primo bello punico totã Italiam. LXX. nauiũ classe vastaret Cor. Asinam Cos. Ro. Spe pacis ad colloquiũ vocatũ punica fraude trucidauit. Hunc postea. GN. Duilius Cos. ei⁹ Collega est: vltus q Annibalem ipsũ bello nauali superauit: profligatũq; turpiter parua scapha aufugere compulit. Iterũ deíde a Carthaginensibus classi prępositũ & infœliciter pugnantem eius exercitus orta seditione lapidib⁹ obrutũ interfecit auctor Orosius lib. IIII. Liuius autem dicit hunc crucí a Carthaginẽsibus fuisse adfixum.

Annibal filius. Annibal huius filius teste Polybio primo bello punico missus ab Amilcone Duce in lilybeũ (qđ a Romanis oppugnabatur) ad Siculos in officio continendos est. Quo postea Annibal alter Dux Amilcharis fili⁹ missus cum classe. LX. nauiũ ad obsessorum subsidium. Nam lilybeum promõtorium Carthaginem versus Romani oppugnabãt: Annibal ergo ad Aegusam Insulam eodem auctore Polybio peruenit: quę media est inter lilybeum & Carthaginem.

Annibal Amilcha. F Annibal Rhodius. Annibal alius Rhodius Dux item Carthaginẽsis in eodem bello Romanorum. p̃sidium & obsidionẽ prętereíens in eundo & redeundo hostibus vidẽtib⁹ ob nauis Rhodię celeritatem Scíscitabũdus qđ lilybei ageretur Carthaginensibus referebat. Tãdem Cum sępe rediíssel a Romanis intercept⁹ est. Polybius. Annibal Amilchatis filius omnis hos fama: virtuteq; antecellit Cuius gesta breuiter e liuio Plutarchoq; ac reliquis auctorib⁹ delibata pcurram. Ortus in ínsula Tiquada iuxta Carthaginem primum in Hispaniam ductus sub díscíplina patris & abeo Nouem annorũ puer ad aram iurare coactus fuit se hostem perpetuũ populi Ro. futurũ: mortuo patre sub Hasdrubale sororis suę viro militauit post quẽ creatus imperator decreto contra Ro. bello Saguntũ ante omnia. XX. natus Annos expugnauit: In Italiam. V. mẽse superatis alpibus ab Hispania peruenit amíssis in itinere hominũ. XX. millib⁹: q̃ restabant. L. millia peditum &. X. equitum tradũtur fuisse. Polybius autem vix. XX. millia dicit omnino fuisse. Quibus primũ apud Ticinũ amnem. L. Cor. Scipionem patrẽ Aphricani maioris occurrentẽ superauit. Alterum vero Cos. Sempronium ad Trebiã ingenti clade adfecit. C. Flaminiũ ad Trasimenẽ de eius exercitu ad. XXV. millia trucídatis: Post quẽ. Q. Fabius Max. eum fregit cũctandoq; rem restituit. Deíde Atílius & Seruílius Cos. Fabianis artibus Annibalem ad cõmeatuũ summã inopiã deduxerunt. Hinc missus. P. Aemyli⁹ qui ob Terẽtii collegæ temeritatẽ apud Cannas cũ exercitu maximoomniũ clade occubuit: vbi Senatores. XC. omnes ad. XLV. millia periere: tresq; anulorũ aureorũ modíi Carthaginem missi Captiui a Romanis redimi: per legatos recusati ad vnum omnes interfecti Haud mlto post. CN. Fuluiũ Procos & Tribunos. XI. ac militũ. XVII. millia occídit in prœlio. Inde cum ingenti omniũ. Ro. metu per Suessanũ agrum ad tertiũ ab vrbe lapidẽ accessit. Vnde pluuia tẽpestatibusq; se Cãpaniam recipere coactus est. Anno sequente Claudius Marcellus ab eodem Dux Ro. occiditur. At Claudius Nero iuxta metaurũ amnem Cõsul cũ Salinatore Collega suo Asdrubalem Annibalis fratri in Italiam ex aphrica magnũ adducẽtẽ exercitum vicit: cęsis supra. XLV. mil. hostium Caput ad Annibalẽ lancea p̃fixum deportatũ eius maximũ animum fregit. XIIII. vero huius belli anno Scipio. Cos. creatus in aphricam mittit̃ qui multis rebus in Hispania prius fęliciter gestis: Annibalem postremo a suis accersitũ domum ad tuẽdam patriam redire coegit sępe flentẽ ac Italiam respicientẽ. Qui cum Carthaginẽ peruenisset initã cum Ro. per Scipionem pacem fregit. Inde ab vtroq; duce ventũ in prœliũ quale nũq̃ antea vlla p̃diderat ętas In quo Romanus victor & Annibal pene captus cũ quattuor tantũ aufugit militibus: Inuenta in eius castris argenti pondo. XX. mill. auri noningẽta: ita Annibalem tot regionum victorẽ tandẽ Romana fregit virtus: qui victoribus facile cõcedens se prœlio & bello victũ in exiliũ sponte q̃ insidias metueret se dedit: ac ad regẽ Antiochũ confugit quẽ Romani legati assíduo longoq; colloquio res eius gestas soli corã extollentes Antiochũ reddídere suspectũ. Inde in cretã fugit vbi cũ aliquãdiu quiete vixisset & ob ingẽtes quas congesserat opes metueret: insidias amphoras repleuit plũbo quas in tẽplo Dianę fortunę suæ p̃sidia deponere se dixit. vt de ipso ínsula miníme sollícitata esset. Itaq; aurũ omne secũ ferens ad Prusiã Bithynię regẽ profugit & ex Duce summo factus cliens vbi postremo de regis fide quænam futura esset trepidat q̃ flaminium legatum contra se viderat a Romanis missum ac se paulatim a militibus circũseptum venenum quod in anulo gestabat hausit; Prusias paulopost ob eam perfidiam ab omnib⁹

deſertus regnoq; eiectus in latebris miſere victitando tandē a filio perimitur: Annabalis ſepulchrū diu in libyſſa oppido viſum eſt quā ex oraculo metuebat nomine deceptus ex libya ob quā causam ex Aphrica effugerat. ANACREON Teius poeta Lyricus in honore fuit apud Polycratē Samiorum regem Cuius etiā puerū Smerdiē dilexit. Aelianus. Huius poema vt ait Cicero totū amatorium eſt. Periit autem acino vuæ paſſæ vt ſcribit Plynius. Anaxarchus Abderites Diomenis Smyrnei auditor floruit olym. CX. Suidas. ANaxandrides Rhodi⁹ poeta Comicus tēpore Philippi Macedonis olymp. LXXXI. Docuit Fabulas. LXV. vicit vna Suidas. Anaxilas Comicus. Idē Anaxippus Nouę comœdię poeta floruit ſub Antigono & Demetrio Poliorcete. Suidas Anatolius p̄ceptor Theodoſii principis vir ſumma modeſtia p̄dit⁹. diuitiarūq; cōtēptor. Anatoli⁹ alter laodiceæ Syrię p̄ſul Sub Probo & Caro Imp. mirāda vir doctrina ī matheſi & grammatica Rhetorica ac dialectica qđ ex volumine deprendit ab eo ſup paſca compoſito & ex. x. libris de Arithmeticæ inſtitutionibus ex Hieronymo. ANaxenorē Cytharœdum Tyana Ciuitas valde extulit: ſed magis. M. Antonius qui quatuor Ciuitatum ei tributa legēda tribuit Strabo. ANaſtaſius bibliothecarius Lateranenſis Io. VIII. pon. tēpore emicuit vir vtraq; lingua doctiſſimus. Septimā vniuerſalem Synodum & hierarchiā Dionyſii & multoq; ſanctoq; vitas ī latinū vertit ſermonē: p̄terea hiſtoriā eccleſiaſticā vſq; ad ſua tēpora ſcripſit Rogāte Carolo. ii. cui ī primis charus erat. ANeęus fili⁹ Aſtipaleæ Phœnicis & Neptuni filię rex Parthenię ideſt Sami. cū eſſet agriculturæ ſtudioſus teſte Ariſtotele vites ſeruit iam magnopere ſenex ridentibus ſeruis ac vaticinantibus minime ex eis fructum deguſtaturū igitur aduenīente vindemia illi calicem muſti iuſſit ſibi propinari exprobrans ei vaticiniū At ſeruus illud puerbium locutus eſt πολλα μεταξυ πελει κυλικοσ και χειλεοσ ακρου. ideſt multa inter calicem exiſtunt labrūq; ſupremū Nec mora nuntiat aper fugiēs fines deuaſtare: ille ſtatim poſito calice it obuiā ab eoq; īterficitur ex Appollonii enarratore ac libro puerbiorum. Alii hūc Arcadicū lycurgi filiū dicūt alteq; pleroniū. ANaximander Mileſius Thaletis diſcipulus primus horologiū & Gnomonē īuenit ipſmq; lacedęmonię in loco captandę vmbrę idoneo ſtatuit quo videlicet vt ait fauorinus inoīmoda hiſtoria: cōuerſiōes ſolis & ęquinoctia notaret. Horoſcopia quoq; fabricatus eſt ac primus terrę mariſq; circuitus deſcripſit. Spherā inſuper cōſtruxit: Emicuit ſub Polycrate Samiorū tyrāno: obiit diē anno ętatis. LXIIII. auctores Diogenes & Suidas. Anaximāder Iunior ſupioris filius hiſtoricus fuit tēporibus Artaxerxis magni: ſcripſit Diſſertationes Pythagorę. Suidas. ANaximenes Mileſius Anaximandri auditor Olymp. LV. quo tēpore Sardis ciuitas capta & Cyrus rex Croeſum ſuſtulit. Scripſit vnā ad Thaletē epiſtolam. Suidas Diogenes. Anaximenes Lampſacenus orator Diſcipulus Diogenis Cynici p̄ceptor Alexandri magni eiuſq; comes in expeditionibus. Suidas. Hic miſſus quondā orator ad Alexādrū Iratū Lampſacenis cū ſuſpect⁹ ob eloquētiā eſſet: iurauit Alexander: nihil ſe facturū qđ diceret. At ille rogauit vt Lampſacū diriperet: auctor Pauſanias: Anacharſis: Scytha. ANaxagoras. Clazomenius philoſophus Anaximenis diſcipulus vt Suidas & Diogenes teſtantur. Mens cognominabatur. q̄ mentem & materiam principia rerum ponebat. Dixit p̄terea ſolem igneum eſſe αμυδρον Agebat Athenis tēpore Periclis cuius erat p̄ceptor. Inde Lampſacum p̄fectus ibiq; extinctus. Hic vti deus colebatur q̄ in olympia cū alia tum in ſiccitate maxima pluiturum dixit penulatuſq; p̄pterea ęſtate media adceſſit vt refert etiam philoſtrates in vita Apollonii vbi & Apollonii cōmemorat vitu p̄are ſolitum eſſe duos philoſophos contraria ſentientes. Anaxagoram diuitiis & pecunię ſtudentem & Cratem Thebanū qui peculium in mare proiecit ſed mediocritatem in his eſſe ſeruā dam. Fuere hoc nomine tres alii ſecundum Diogenē. primus de Iſocratis diſciplina veniens ſtatuarius. Alius cuius meminit Antigonus tertius grammaticus Zenodoti diſcipulus. De Clazomenio Anaxagora philoſopho ſupradicto Aelianus ait eum nunq; riſiſſe ſicuti &. M. Catonē. ANdocides. Orator Athenienſis vnus e Decem. filius Leogori prognatus Telemacho Vlyſſis vt meminit Hellanicus. ANdrocleus philoſoph⁹ Porphyrii diſcipulus cuius ipſe Porphyrius mentionem facit in libro quem περι εμποδων τεκμηριων inſcripſit. ANdromachus e Neapoli Syrię filius zona grāmaticus docuit Nicomediæ Diocletiani principis tēpore Suidas. Andromache hectoris vxor. q̄ a Pirrho abducta eſt deide heleno troiano in mrimoniū data. Andromade filia Cephei regis & Caſiopes relegata apd Ioppē mōſtro marino liberata a Perſeo Iouis filio. Andronic⁹ Rhodi⁹ p̄ius p̄ipatetic⁹ cui⁹ meminit Strab. M. Popili⁹ Andronic⁹. grāmatic⁹ deſidioſior in p̄feſſiōe gręca. ex quo mīn⁹ idoneus ad tuendā Scholā. ex vrbe ſe Cumas cōtulit. ibiq; in ocio vixit multaq; cōpoſuit: verū adeo inops atq; egēs vt coact⁹ ſit p̄cipuū illud opuſcu

Anacreon.

Anaxarch⁹

Anaxādrides.

Anaxilas.

Anaxipp⁹.

Anatolius.

Anatolius p̄ſul.

Anaxenor.

Anaſtaſius

Anceus.

Anaximander.

Anaximenes p̄ius.

Anaximenes orator.

Anacharſis

Anaxagoras.

Anaxagorę tres.

Andocides

Andromachus.

Andromache.

Andromade.

Andronic⁹ p̄ius.

Andronic⁹ grāmatic⁹.

lũ annaliũ eleuchoꝝ. XVI. millibus nũmũ cuidã vendere quos Orbilius nactus redemisse se dicit vulgariq; nomine auctoris Tranqllus. Andronicus alius qui res Alexãdri scripsit. ANDRODAMVS. Reginus q leges cõdidit Chalcidensibus qui sunt in Thracia. auctor Aristoteles. II. pol. ANTIMACHVS Colophoni⁹ poeta cũ teste Cicerone poema qddã obscurũ in auditorio recitaret atq; oẽs pter Platonẽ qd minime illud intelligerẽt discessissent Plato mihi inquit pomnib⁹. Nã & poetis hoc quidẽ cõcedi põt oratorib⁹ minime cũ popularis sit illa facultas: illeq; tãtum sit bonus orator qui multitudini placet. hęc Cicero. de eodẽ Plutarchus in lysandro. Idẽ dicere videt q; in quodã poemate apud Lysandrũ post habitus Nicerato poetę ꝓpter obscuritatẽ Platone tantũ cõtra sentiẽte Antimachũq; prẽferẽte. Quintilian⁹ itẽ in. IX. in Antimacho grauitas & minime vulgare dicẽdi genus laudẽ habet sed q̃uis ei secundas grãmaticorũ consensus ferat & adfectibus & iucũditate omnino arte deficit vt plane appareat quãto sit aliud ꝓximum esse quãto aliud secũdum. Antimachos quoq; alios duos Suidas ponit alterũ Aegyptiũ patria hieropolitanũ: Alterũ poetã Melicũ cognomẽto Psecã. Antiphanes Comicus nouę Comœdię. Antyllus orator ANTinous natione Bithynicus Hadriani libertus mira pulchritudine adolescens: vt eius adhuc indicat imago in veterũ nũmis quã nos vidimus. Huic dilectissimo Hadrianus templũ apud Mantineã cõstituit & ciuitatẽ sui nominis apud Nilũ. vt Pausanias testatur. Hieronymus noster eũ Hadriani Cõcubinũ vocat. exclamatq; ei tẽplum cõstitutũ Hierosolymis apud Caluarię montẽ. vbi xp̃s passus. ANtigenides thebanus Musicus Tibicen Philoxeni discipulus. Hic primus calcia mẽtis Milesiis lasciuioribus vsus fuisse dicit: poeta insup melic⁹ Suidas. Hic etiã discipulo frigẽti ad populũ ait mihi Cane & musis. auctor Cicero in Bruto. Antisthenes Athenięsis Socratis discipulus ꝓceptor Diogenis: scripsit de Magica. Fuere & alii tres vn⁹ de Schola Heraclitι. Alius ephesius. Tertius Rhodius historicus Diogenes. ANtisthenes Sybarita nobilẽ vestem elaborauit in qua varii dii & terrę erãt depictę: hãc quotannis in Licinię Iunonis tẽplo suspẽdi miraculi causa solebat quã a Dionysio Syracusano Carthaginẽses. CXX emerũt auctor Aristoteles de admirando auditu. Antiochos & Seleucos Syrię reges in Geographia in Syrię descriptione dixi. ANTiochus Ascalonita ex vetere Academia dicendi peritissimus: Luculli præceptor. Cicero vero Philonem eodẽ tempore e Noua sectabatur. Frequens propterea inter eos disputatio. Quare Cic. librum edidit contra veterem Academiã qui Lucull⁹ inscribitur. vbi dat ei partes veteris. Ipse Nouam tuetur. Plutarchus in Lucullo. Antiochus Syracusanus. Historicus qui scripsit de Italia. citatur sępe testis a Strabone & Dionysio. Antiochus quem Egæi cilicum tulere doctissimus Sophista. Securus in figuris vehemẽs in accusationibus venustus in defensionibus in demõstratiuis potens. Et in totũ in forensibus sophistica: et in sophisticis forensi vtebat oratiõe. Adfectus scite expressit. Questus & miserationes minimũ pducendo latẽti sensu includebat ex Philostrato. ANTIPATER Iolai filius e Paliura ciuitate Macedonię miles Philippi. Deide inter Alexãdri Duces & regni successores discipul⁹ & ipse Aristotelis vir prẽter scientiã rei militaris litteratiss.m⁹ duo epistolarũ volumina reliquit & historiam Perdicę: res illyricas. Tutelã gessit Herculis pueri Alexãdri filii. hic solus e successoribus n.õ sustinuit Alexandrũ deum vocari: rem impiam esse dictitans. vixit Annos. LXXIX. Casandro filio supstite qui Olympiadẽ Alexãdri matrem necauit hęc Suidas. Plutarchus vero sic ait Antipater successor Alexandri in regno Macedonię post bellũ Athenięnsibus illatũ legatis ad eũ de pace veniẽtib⁹: Cui princeps erat Xenocrates: respondit se in amicitia pmansurũ si sibi Demosthenes & hyperides dederent. Si eius prędidium in Munichiã hoc est athenarũ arcem recepissent. Si deniq; absumptã in eo bello pecuniã acceptaq; damna resarcirẽt. Quibus illi cõditionibus consenserunt. Antipater Sidonius poeta vt Cicero & Quintilianus testant versus ex tẽpore faciebat Idem vt Valerius refert die suo natali semp febri ęgrorabat quo tandẽ morbo periit vltima senectute. Floruit Crassi oratoris tẽporibus. Antipater Tyrius philosoph⁹ stoicus ꝓceptor Catonis: Vticensis auctor Plutarchus in Catone. Alius itẽ Tarsensis philosophus vt idem auctor. Antipater herodis regis pater Ascalonita vir maximus & potẽtia pditus de quo in historia Hierosolymitana diximus. ANtipater hieropolitan⁹ hieropolis enim Asiæ ciuitas est Sophista nobilis ꝓceptor filiorũ Seueri principis cuius gesta conscripsit ac magister epistolarũ fuit. auctor Philostratus. ANTIPHON Rhamnusius orator antiquus Athenis simul & Dux præcepta dicendi tradidit teste Quintiliano quo neminem melius orauisse capitis causam cũ se ipse defenderet locuples est auctor Thucydides. De hoc item Philostrat⁹ in sophistis sic scribit. Antiphontem Rhamnusium dubium Laudare debeam an vituperare; q; sæpe duxit exercitum; q; sæpe

Andronic⁹ historicus.
Androdamus.
Antimachus poeta Nõ. deconũ
Antimachi duo.
Antiphães Antinous.
antigẽides.
Antisthenes. iiii.
Antiochi reges & Seleuci.
Antioch⁹ ascalonita.
Antiochus sophista.
antipr dux.
Antipater Sidonius.
Antipater Tyrius.
Antipater Ascalonita
Antipater sophistia.
Antiphon Rhãnusius

vicit qđ.LX.triremibus plenis nauale Athenienſium auxerit inter eius egregia facta poſuerim Contra vero ꝙ diſſoluerit remp. Athenienſium in eamꝙ Tyrannos induxerit ac cũ lacedęmoniis clam quidem ab initio: deinde manifeſto cõſenſerit: vir quodammodo improbus dici poterit. Rhetoricam dicunt primum inuenîſſe: quidam vero inuẽtam excoluiſſe atꝙ auxiſſe. Dulci alioquin pronuntiatione Neſtor appellatur. Extinctus eſt in Sicilia opera vt putatur Dionyſii Tyranni ꝙ interrogãte olim illo vbi optimum ęs gigneretur: Antiphon Athenis reſpondit ex quo Ariſtogitonis & Armodii ſtatuæ conſtant. Ex hoc Siculos ad libertatem excitare viſus. Deinde ꝙ eius Tragœdias quas magis q̃ regni potentiam iactabat ſolitus eſſet vituperare. hæc ex Philoſtrato. Stephanus autem Grammaticus ait ꝙ patria Athenienſis fuit ex tribu Rhamnuſius verſificator & ſophiſta. vocabaturꝙ λογομαγειρος. Logomagirus quaſi orationis cocus & ονειροκριτης id eſt Somniorũ coniector. de quorum iudicio etiam ſcripſit. Et Neſtor ob oratio nis dulcedinẽ. Pręceptor autẽ ipius nullus quãtũ videre licet princeps tamen forenſis dictionis poſt Gorgiam habebaꝫ dicitur & Thucydidis fuiſſe p̃ceptor. ANtilochus Neſtoris ex euridice filius interfectus in bello troiano a Memnone auroręfilio: vt tradit homerus. ANtenor Conſilio priami in omnib⁹ adhibitus. vnacũ Aenea Ilium prodidit vt ait dites Cretenſis: demũ ad Illyricos & Euganeos populos adnauigauit vt auctores Liuius & Virgili⁹. M. Antonius orator. Triũuiri auus de quo Cicero in Bruto ſic refert. M. Antoniũ. &. L. Craſſum oratores fuiſſe maximos exiſtimo & ex his primũ cũ Gracchorũ gloria latine dicendi copiam ęquatã. Omnia veniebant Antonio in mẽtẽ eaꝙ ſuo quęꝙ loco vbi plurimũ proficere & valere poſſent ab Imperatore equitatus peditatus leuis armatura ſic ab illo in maxime opportunis partibus collocabanꝫ. Erat memoria ſumma nulla meditationis ſuſpitio imparatus ſemp aggredi ad dicendũ videbatur. Verba ipſa non elegãtiſſimo quidem ſermone cum diligenter loquendi laude caruerit nõ tamen eſt admodum inquinate locutus: non enim tam pręclarum eſt ſcire latine q̃ turpe neſcire. Neꝙ tã id mihi oratoris boni q̃ ciuis Romani proprium. In hanc Cicero ſententiã. qui interfectũ deinde eum a factione Mariana cõmemorat vnacum plurimis aliis clariſſimis ciuibus quorũ capita in roſtris pependere. Huius Filii. M. &. C. Antonii fuere quorum. M. Antoni⁹ gratia Cottę cõſulis & Cethegi factione in ſenatu curationẽ rei frumẽtarię nactus totius orę maritimę & Siciliam & prouincias omnis depopulatus eſt. & ad poſtremũ inferens Cretenſibus bellum ibi morbo interiit. Hunc Salluſtius ait perdundę pecuniæ genitũ & vacuum a curis niſi inſtantibus: auctor pedianus. C. Antonius. alter oratoris filius Multos nactus in Achaia ſpoliauerat de exercitu Syllano. equitũ turmas illi autem adduxerunt eum in ius ad. M. Lucullũ qui ius inter peregrinos dicebat. Hic autem Tribunos appellauit. Hunc etiã Antonium. Gellius & lentulus Cenſores Sex ennio quo hęc dicũtur: ſenatu amouerunt. cauſaſꝙ ſubſcripſerunt ꝙ ſocios diripuerat: ꝙ iudicium recuſauerat ꝙ propter ęris alieni magnitudinẽ prędia mancipauerat: bonaꝙ ſua in poteſtatem non habuerat. Pedianus. Hũcitẽ Cicero in verrinis vocat in exercitu Syllano prędonem in introitu gladiatorẽ: in victoria Quadrigariũ. Nam inter eos fuit honeſtiſſimos qui iuſſu Syllæ in Circenſibus quos ipſe poſt victoriã fecit Quadrigas agitauerunt. Huius filiꝰ. C. Antoniꝰ cum Cicerone conſul fuit eiꝙ maxime aduerſus vt qui catilinę coniurationi faueret: placatꝰ ab eo demum rectaꝙ de rep. ſentire perſuaſus eſt. Poſtremo poſt Cęſaris mortem in diſſenſione Ciuili in Bruti poteſtatẽ cũ in greciam veniſſet ab eodẽ traditus eſt. M. Ciceronis filio in patris vltionem in proſcriptione trucidati. M. Antonio. Oratoris filio. M. &. L. filii fuere Quorũ. M. Antonius Triũuir: cauſa & fax totius belli ciuilis extitit cũ eſſet Tribunꝰ clam ex vrbe ad Cęſarem in Calliam profugiendo eum quoꝙ mortuũ laudando. percuſſores publice deteſtando. deniꝙ ſanguinolentã veſtem oſtentando ac teſtamentũ eius quo populum ro. viritim ille munerabat recitando. effecit vt interfectores ob metum ab vrbe profugerent. Deinde Mutinam Bruti prouinciam inuadentẽ hortante Cicerone Senatus hoſtem iudicauit ſuperatuſꝙ ab Hircio & Panſa Coſſ. ac Cæſare puero mox Triumuiratus fœdere inter eum & Lepidum ac Cæſarẽ inito Brutum & Caſſium in Macedonia apud Philippos ſuperauit. Quo bello confecto Octauius valitudinis cauſa Romam rediit Antonius in greciam Aſiamꝙ profectus. honore quaquauerſus ingẽti eſt exceptus cum illi oriens: Auguſto occidens: Lępido Italia obtigiſſet multos per orientẽ reges. & Tetrarchias debellauit Inter quos Antigonum Iudæorum regem ſecuri percuſſit: qđ antea regum nulli contigit. Captus amore cleopatræ multa ipſius gratia nefanda admiſit. eiꝙ regna multa conceſſit in Syria. Fuluiam vxorẽ ſtatim inito Triumuiratu repudiauit: ac Octauiã Auguſti ſororem duxit: vtramꝙ poſtremo ob Cleopatram cõtempſit. Ad bellũ parthicum ven

Antiloch⁹. Antenor. M. Anto. orator. C. Antoni⁹ M. &. C. oratoris Filii. C. An. C. F. M. &. L. oratoris. Nep. M. Anto. triũuir.

tidium legatum misit. Qui interfecto Pacoro regis filio Ab Antonio missus Romã triumpha-
uit. Inde Cleopatra in Aegyptum remissa per Armeniam Arabiãq; profectus copias vndiq; cõ-
traxit cũ Phaarte medorũ rege prœlio cõgressus ac victor eũ vsq; ad Araxẽ fluuium persecutus
est. Dein in Armeniã reuersus eius regem in triumphũ Alexandriam duxit. Repudiata igitur
Octauia causa fuit inter eum & Octauiũ dissensionis. Quo cũ postremo ad Actiũ Nauali prœ-
lio cõgrediens superatus est Alexandriãq; confugiens atq; ibidẽ ab eodem obsessus gladio spon
te incubuit Annoætatis. LVI. Huius viri illud imprimis admirabile dicitur q; in ocio luxurio-
sissimus in negocio laboriosissim⁹ fuit. Nec ob res male gestas aut post victoriam Octauii quic-
L. Antoni⁹ Triũuiri fr. q̃ de solita voluptate remisit. Hæc ex Plutarcho. L. Antonius Triũuiri frater apud Perusiam ab
Octauio fame obsessus in deditionẽ cum. CCC. aliis venit quibus vt ait Liuius in epitome Octa
uius ipse pepercit: vt vero Tranquillus omnes ad Aram Cęsaris necare crudeliter iussit. M. An-
tonius Ianuarius honoratus Augustalis Misenas vixit Annis. L. testamẽto poni iussit. M. Anto
nius Alexander patrono indulgẽtissimo conficiũdum. Cur. liber liberta. Quę eor. N. M. S. S. N.
Inscriptio. N. Ex. N. S. Hæc inscriptio Neapoli in domo Comitis Matalone. Antonius Iulian⁹ Rhetor Ro
Anto. Iulia n⁹ Rhetor. mæ perq̃ fuit honesti atq; humani ingenii doctrina quoq; ista vtiliore ac delectabili veterumq;
elegantiarũ cura & memoria multa fuit: ad hęc scripta omnia antiquiora tam curiose spectabat
aut virtutes pensitabat aut vitia rimabatur. vt iudiciũ ab eo factum examussim diceres. Gelli⁹.
Anto. Gní- pho grãma ticus. Antonius Gnipho ingenuus in Gallia natus. sed expositus & a nutritore suo manumissus. Ro
mę docuit Rhetoricã & poemata in domo Iuli Cęsaris pueri adhuc: Cui⁹ etiã Scholã Cicero &
clari viri frequẽtasse dicuntur: fuit alioquin miti facilisq; natura nec vnq̃ aliquid de mercedibus
Anto. Mo- nachus. pactus eoq; plura ex discentiũ liberalitate cõsecutus est: vixit an. L. ex tranquillo. Antonius Mo
nachus Cuius vitam Athanasius presul Alexãdrinus insigni volumine persecutus est: misit ad
diuersa Cœnobia epistolas. VII. ęgyptiaco sermone cõscriptas quę deinde in linguã grecam cõ-
uersę fuere quatũ precipua ad Arsenothas. Emicuit Constantino & filiis eius imperãtibus. Hæc
ex Hieronymo Antonii huius vitã ex Athanasio in latinũ sermonẽ Euagrius monachus cõuer
Antonius. Antixps. tit. Et ipse demũ Hieronymus de nouo cõposuit. Antonius patria vlyxiponensis diui Francisci
socius sanctitate ac miraculis claruit. ANTICHRISTVS Ex auctoritate Bedę in euangelium
Lucæ sic describitur. Nascetur ex Tribu Dan secundum vaticinium Iacob. Fiat Dan Coluber in
via. Nascetur autẽ ex vtroq; sexu non tantũ ex virgine vt est quorũdam opinio: e ciuitatib⁹ pri-
mum Betsaide & Corizam exiet vt in Euãgelio Veh tibi Betsaida. Veh tibi Corizam mater er-
roris Deinde Hierosolymã veniet: sedemq; sibi in tẽplo constituet dictitãs se christũ esse ac mul
ta prodigia faciendo. Iudęos Christianosq; plurimos in suã sectam cõuertet. resistentes vero aut
minime auscultantes miris cędibus ac omni supplicio terrebit: eoq; modo vniuersum orbẽ pa-
grabit Trienniũ ac Sex Menses: quo tẽpore Calamitas hæc nulli ęquiperãda fuerit: nec sinet vl-
terius sęuire deus ne & Electi in errorem trahãtur. Concidet ad extremũ in oliueti monte vnde
christus in Cœlũ ascendit vt aiunt doctores. Verum dei prouidentia non deerit Enoc cũ & He
lias ante item Trienniũ & Sex mẽses in orbẽ confirmatũ animos bonorũ venient. futurum hoc
malum predicẽtes. Iudęosq; omnis quot reperiunt in fidem conuertent. Secũdum illud si fuerit
numerus filiorũ Israel sicut arena maris reliquiæ saluę fiant. Post mortem vero Antichristi. XL.
saltem dies ante aduentũ Christi dabũtur Spatii pœnitentiæ his qui forte aberrauerint. Post il-
lud etiã tẽpus quando Iudiciũ sit futurum nobis incertũ. Sed de ipsius Antichristi aducẽtus tem
pore Apostolus ait nõ eum ante vẽturũ q̃ discessio fiat: hoc est a Romano Imperio Regnorũ om
nium defectio. qđ profecto adhuc non venit. Nã licet videmus Illud magna ex parte collapsum
donec tamen Gallorũ reges erunt incolumes ad quos res Romanas tueri pertinet Romani Im-
perii dignitas nõ vsq; quaq; peribit. Est & cui placeat ex nostris doctoribus. ad extremũ hoc Im
perium ad vnũ ex ipsis regibus Gallorũ integrũ peruẽturũ qui rebus fęliciter administratis Hie
rosolymã adibit: ac se in monte oliueti omni sceptro: ac Imperio abrogabit. Ex quo secundũ su-
Ansanus. pradicta apostolica verba statim Antichristus apparebit. Et in hanc quidẽ sententiã Beda. AN
Anastasius SAnus Romanus martyr Senensiũ patronus vide inter Res Senenses. ANASTAsius Martyr
& Monachus Persa genere tẽpore Heraclii Alter item Monachus & cõfessor Ro. eccleſię Nota-
Antiphil⁹. Anniceris. rius prius fuerat: deinde Cœnobio se addixit qđ est prope Nepe. huius meminit Gregorius. III.
dialogorum. ANNIceris Cyreneus nobilis equorũ agitator: artẽ Platoni ostẽtaturus ante aca-
demiã currus iunxit sępeq; eundẽ cursum iisdem vestigiis nihil aberrãdo repetiit. Qđ cęteris ad
mirantibus Plato rem nulla laude dignam ostendit propterea q; rei minime & nihil profuturæ

animo nimiũ intẽtus maioris artis curas prẽuerteret auctor Aelianus de va. hísto. Antíphilus. Antiphil⁹.
Aegyptius Pictor Cresidemi díscípulus Alexãdrum & Philippũ pinxit: Hippolytũ tauro emís-
so expaueſcentem In Pompeia Cadmum & Europen Plynius. ANtidotus pictor Euphranoris Antidotus
díscípulus Cuius opera extabãt Athenis laudata ípſe dílígẽtíor q̃ numeroſior & in coloribus ſe
uerus maxime claruit Díscípulo Nicia Athenienſi. Plynius. ANSELMVS Prẽſul Cantuarien Anſelmus
ſis Normandus genere ac Monachus apud Anglos magna doctrínę fama tẽporibus paſcalis. II. Cãtuaricñ.
Pon. & Hẽrici. III. Imp. Circa ſal. annos. M. LVIII. Scripſit líbros de meditatiõe Cur deus homo Anſelmus
De libero arbitrio De ſimílitudínibus de Cruce de Iob. Anſelmus ítẽ alter eodem fere tẽpore Prę Lucẽſis.
ſul Lucenſis auctor vt Matildis Comitiſſa q̃ tũc Lucę domínabat: Cœnobiũ. S. Benedicti apud
Mantuam ędificaret: vbi & ípſe primo ſepultus deinde Mantuã tranſlat⁹ fuit: vterq; Anſelmus
ínter Sanctos relatus. Apelles Cous pictor. Olymp. CXII. facile oẽs ſuperauit volumínibus ędi- Apelles.
tis quę doctrínã eam cõtinerent. Aliorũ opera ſolebat laudare verũ vnã deeſſe venerẽ quã græci
Χαριτα vocant dicebat Protogenẽ etiã admirari ſolebat tanq̃ parem famę ſuæ verum vna tan-
tum re inferiorem. q̃ ílle de tabula manũ neſciret tollere memorabílí præcepto nocere ſæpe ní-
míam dílígentiã. Acceptus fuit ímprímis Alexandro magno aquo tantum voluit pingi Opera
eius ínnumera ſed præcípua duę veneres prędicãtur. altera e mari egrediens. altera Cois ímper-
fecta. quã nullus poſtea auſus fuit perficere Dicit̃ proponere ſolitus opera in Pergula ípſe poſt la
tens ludícia prętereuntiũ explorans ex quo Sutoris ílla reprenſio Crepidę fuit & poſtera díe de
Crure ſudicanti apelles indignat⁹ noli ínquit ſupra Crepidã. Notũ & cum Protogene quí Rho
di víuebat ílla linearũ contentío quã tabulã plures ſe vídiſſe teſtant. Plynius. Apelles alter e ſe- Apelles
ctatoribus Marcionís de Cuius Hęreſi Rhodo ſic ſcribit Senex habuit nobíſcũ ſermonẽ. In quo hęreticus.
multa perperã dícere vídebat. Fídei ímprímis nõ díſcutiendã rationem ſed in eo q̃d quiſq; cre- Marcio.
deret permanere oportere. chriſti crucẽ omnib⁹ p̃futurã modo bene víuant. Prophetias nõ reci
piebat q̃ pugnãtia loquerentur & ſibí inuicẽ aduerſarentur. Príncipiũ de deo ſicutí & nos díce
bat quẽ cum ínterrogarẽ cauſam. Quomodo ęternũ principiũ aut quando. ſe neſcire reſpondit.
Quomodo vnígenitus dei filius eſſet ſed ſibí ſic víderi. Tũc ego ríſi eũ quí ſe doctorẽ fatereretur.
eorum quę ígnoraret ex Euſebío lib. V. M. Apitius Altíſſimus Nepotũ Gurges Plynío vocatur M. Apitius
libros vt ait Suidas de gula cõſcripſit pro qua multas abſumpſit opes. Cũ audíſſet ín Aphrica
Cancros marinos maiores naſci pro quib⁹ antea multa ĩ gallia ímpẽderat illuc adnauigauit Cũ
q̃ falſum eſſe q̃d audíuerat ín ítínere accepíſſet Nauis gubernatorẽ vertere curſum retro ıuſſit.
execratus prouíncíã & Incolas: Appianus Alexãdrinus. XXII. líbros híſtoríę Romanę compo Appianus
ſuit quorũ nouem tantũ ad nos pruenere cõuerſi a. P. Candído quí Miníſter Nicolai. pon. V. ab Alexan.
epiſtolis fuit Primus líl ycus ínſcribitur de. II. bello punico tractans. II. Parthicus. III. Syrus bel-
lum vídelicet cũ Antíocho. IIII. Mithrídaticus de ciuili quoq; bello Cęſaris & Põpeii líbros. V.
De bello Illyrico librũ vnum de Celtico. Item fuiſſe Hadriani tẽporibus ípſemet in Syriaco teſta
tur hís verbis. Hieroſolymã Hadrianus ıterq; ętate noſtra ſubuertit. Sed & geſta Imperatorũ ſcrí
pſiſſe in fine Illyrici etiã demõſtrat. Appion Alexãdrinus Grãmaticus. vt aũt ſcribit Heliconio Appion
Cretenſis Plíſtonici filius audíit Euphranorẽ iã ſenẽ. Fuitq; Didymi magni alumnus. Docuit grãmatic⁹.
Romę Tiberii & Claudii Tẽporib⁹: ſucceſſor Theonis grãmatici ęq̃lis Dionyſio Halicarnaſſeo
Scripſit Annales: p̃terea complura. Hunc Cimbalũ mũdi Tiberius appellare ſolebat tãta vir ar
rogãtia fuit vt donare ſe ímmortalitate díceret illum cuí opa ſua dedicaſſet vti Plynius refert.
Hunc ínſup cũ Philone Iudęo contẽdiſſe dũ legatiõe vterq; apud Claudiũ vteret. dixim⁹ in Phi
lone. Apollinares duo pater & filius e laodicea Syríę vrbe. oriũdi doctiſſimi viri fuere Pater preſ- Apollinares Duo.
byter filius lector Ambo doctores eloquẽtiç Pater Grãmaticus ſilius Rhetor. Pater cũ eſſet Ale
xandrinus genere & príus Berythi docuiſſet poſtea Laodiceã veniẽs duxit vxorem ex qua filiũ
ſuſcepit Apollinarẽ. Quí cũ exerceret cum Epiphanio Sophiſta homine minime xpiano. ei⁹ cõ Apollinaris Junior.
ſuetudine a Theodoro Prẽſule Laodicenſi iuſſus abſtinere nequaq̃ obtẽperauit Quapropter a
Georgio Theodoti ſucceſſore Cõmercio chriſtianorũ interdictus ob indignationẽ ſtatim in hæ
reſim erupit Cuius ípſe princeps fuit. Nã primũ quidẽ dicebãt Animã a deo verbo facto homí-
ne nõ adſumptã: Deinde quaſi corrigentes ſe ípſos adiecerũt Animã quidẽ adſumptã quę tamẽ
non haberet mentẽ ſed deũ verbũ eſſe promẽte. Hęc Socrates ín hiſtoria. De eodẽ Sozomen⁹ ſic
ait Apollinaris Syrus omni ſcientia ínſtructus & Gregorius & Baſilius Cappadoces prohíbiti a
Iuliano príncipe vti xpiani græcorũ ſtudiis & diſciplinis eruditi. Tunc Apollinaris cũ eſſet do-
ctus & Ingenioſus ad Imitationem Homeri Hebræorum antiquitatẽ heroico carmine ſcripſit

vſq; ad Imperiũ Saul. XXIIII. libris vnicuiq; libro litterę nomẽ ponẽdo vti in Homero legit. Imitat⁹ pręterea Menãdri ſoccũ. Itẽq; Euripidis cothurnũ ac Pindari lyrã: Argumẽta e ſacris ſumpſit libris oẽs Encyclias lectiones breui tẽpore cõpoſuit quę opa veteſtis inferiora nulla in re prę ter opinionẽ habebant. Scripſit & ad Iulianũ principẽ cõtra populos paganos quẽ librũ proveritate inſcripſit. Hieronymus vero de eodem ſic ſcripſit. Apollinaris Laodicẽſis Syrię pręſul patre ſbytero magis grãmaticis in adoleſcẽtia operã dedit. Deide in ſacros libros innumerabiles Cõmentarios ſcribẽs. exceſſit ſub Theodoſio. extãt eius aduerſus Porphyriũ. XXX. libri qui maxime probant. Idẽ quoq; Hieronymus alibi. Apollinaris cõtra Porphyriũ egregia cõſcripſit volumina: pbo laborẽ viri licet fatuũ eius dogma in pleriſq; contemnã. Apollinaris alius Pręſul hierapolitanus. Sub. M. Antonino Imp. emicuit cui nobilẽ librũ de fide xp̃ianorũ dicauit Extant & eius. V. aduerſus gẽtes libri & de veritate duo & cõtra Cataphrygas qui tũc primũ cũ Priſca & Maximilla inſaniebant. vaticinãtes Montano auctore ex Hieronymo & Euſebio libro. VI. Aur. Apollinaris ſcripſit Cari principis geſta. verſib⁹ iambicis vt teſtat Vopiſcus. Apollinaris itẽ martyr ſub Veſpaſiano pręſul Rauẽnas eo a Petro Apoſtolo miſſus cuius erat diſcipulus natiõe Romanus poſt multa pdigia ex eo viſa iam ſenex interfect⁹ eſt. Apollodorus: Atheniẽſis Grãmaticus Aſclepiadis filius diſcipulus Paneti Rhodii philoſophi & Ariſtarchi Grãmatici primus qui genus metri Triambicũ cœperit vt Suidas teſtat. Scripſit quoq; hiſtoriã Atheniẽſem. LXXX. annorũ. vſq; ad reditũ hęraclidarũ Diodorus. Apollodorus alter Atheniẽſis poeta Comicus. tẽpore quo & Menander fuit Fabulas ipſius nõnullas cõmemorat Suidas. Apollodorus Tarſenſis poeta Tragicus Cuius itẽ Tragœdias idẽ recẽſet auctor. Apollodorus Pergame⁹ Cęſaris auguſti pręceptor & familiaris. Scripſit de arte Rhetorica. & Apollidoreã ſectam introduxit. Strabo. Apollonius Rhodius q̃ in Rhodo agitaret Alexandrię autẽ natus Callimachi diſcipulus. equalis Eratoſthenis Grãmatici: Cuius etiã ſucceſſor fuit in pręfectura bibliothecę apud Ptolemęũ Euergetẽ: ſcripſit argonautica verſu hexametro. Suidas. Apollonius Alexãdrinus. Cognomina tus Dyſcolus pater Hadriani grãmatici nobilis & ipſe grãmaticus. filiũq; erudiit ſcripſit de cõpoſitiõe partium orationis & alia cõplura in arte grãmatica. Apollonius Aphrodiſeus hiſtoricus. ſcripſit res Carias de Trallib⁹ de Orpheo eiuſq; myſteriis. Apollonius Molo Rhodius pręceptor Ciceronis: Romę docuit quo legatus venerat de pręmiis Rhodior; Dictatore: Sylla Orator vnus in cauſis ſcriptorq; pſtantiſſimus. & in adnotandis animaduertẽdiſq; vitiis & inſtituendo docẽdoq; pręſtãtiſſim⁹. vt ait Ci. in Bruto. Apollonius Alabandenſis: Alabãda enim oppidũ eſt minoris Aſię dicẽdi magiſter cũ mercede doceret tamen nõ patiebat eos quos iudicabat nõ oratores euadere operã apud ſe pẽrdere: dimittebatq; quẽq; ad quãcũq; artem putaret eſſe aptũ: ad eã impellere atq; adhortari ſolebat Cicero in primo de oratore. Apollonius Niſſeus Panetii ſtoici familiaris. Strabo. Apollonius Erophil⁹ appellatus q̃ Erophili diſcipul⁹ fuit ſcripſit de vnguẽtis auctor Atheneus. In Plynio autẽ Apollodorus ſcribit. Apollonius Aſtrologus qui inter cętera de Conicis figuris nobilẽ edidit tractatũ. qui cernitur in bibliotheca vaticana. Apollonius Senator Romanus ſub Cõmodo & Seuero Principib⁹. prodit⁹ q̃ xp̃ianus eſſet vti rationẽ ſuę fidei redderet nobilẽ ſup hoc librũ cõpoſuit: quẽ i ſenatu recitauit ſecuri nihilomin⁹ pcuſſus q̃ huiuſcemodi hominibus qui ante eos adducerent ex lege decreuerant minime parcendũ. niſi deſerta fide. Ex Hieronymo. Philoſtratus duos ponit inter Sophiſtas Apollonios Naucratitam vnũ: alterum Athenienſem. Qui ambo. M. Antonini principis tẽpore concurrentes docuere athenis. APOLLONii Tyanei vitam multi compoſuere ſed pręcipue Damis eius peregrinatiõis comes: a quibus Philoſtratus mutuatus. VIII. voluminibus interpolauit; ex quo & ego pręcipua quũ multa ſuperuacua ſint breuiter adpoſui.

Apollinarĩ pſul hierapolitan⁹. Aur. Apol. Apollinariſ martyr. Apollodor⁹ grãmati. Apollodorus poeta. Apollodo. Pius. Apolloni⁹ rhodius. Apollo. grãmaticus. Apolloni⁹ molo. Apolloni⁹ Alabãdẽſis Apolloni⁹ Niſſeus. Apolloni⁹ Erophilus. Apolloni⁹ Aſtrologus Apolloni⁹ Senator Apollo. II. ſophiſtę. Apolloni⁹ Tyaneus.

Polloniuſ e Tyana fuit Ciuitate greca in cappadocię finibus Arte olim nauta: dicebatur louis filius familiariſq; Aeſculapii ante omnis pulcherrimus ac ſanctiſſimus: a coitu: vino: & carnibus abſtinebat: Solis veſtibus linteis amiciebatur: comam nutriebat: in tẽplis & cũ Sacerdotibus plerũq; verſabat: prę uidit cilicem quẽdam laſciuũ hominem tertia die interemptũ iriatq; ita contigit: Quinquenniũ integrũ filuit. Oriente ſole ſacra quędã in occulto diis faciebat. ſolis quattuor diſcipulis ſuis illa cõmunicãs: aiebat oportere qui recte philoſophantur aduenientẽ aurora cũ Diis verſari: pcedente autem de Diis loqui: reliquũ vero tẽpus humanis rebus Sermonibuſq; impẽdere: ſe quoq; conſultore deo & duce dęmone ſingula facere profitebatur: ſcireq; omniũ linguas abſq; doctrina & cogitationes hominũ introſpicere

refutura pręuidere: ac præterita diuinit⁹. Arabes adsumpto in cibo draconum corde vel hepate ab auibus nō secus atq; ab oraculis auguria captant: qđ & Apollonius illic est assecutus qui etiã somnia recte interpretabatur & portenta declarabat: damnauit sacrificiũ animaliũ: thure sacrificabat: orabatq; Solem vt cõcederet viros bonos agnoscere: improbos vero neq; agnosceret neq; agnosceretur ab illis: Precabatur item & sic deos cõcedite mihi pauca habere & nullius indigere. Dicebat etiã eos qui nulla libidine tanguntur posse tamẽ ardenter amare: qđ in Eunuchis sit manifestũ: Sapienti maius periculũ imminere ab inuidia q̃ vel nauiganti a tẽpestate vel pręlianti ab hostib⁹, turpiusq; esse pecunię studere q̃ ventri vel luxuriç: Nam pecuniã ad hęc aliaq; vitia expeti. In monte caucaso noctu ad lunę lumen cognouit phantasma lamię qđ tunc apparebat sub variis figuris: nunc euanescebat: obiurgauit ipsum & stridẽs prorsus euanuit: Scribit & eius mora cũ Bardasane Babylonię rege a quo maxime honoratus insuper & Comitibus & viatico vsq; in Indiã adiutus: quã vbi attigit De elephantorũ natura hęc scribit. Elephantus est iustissimus/equitatur regiturq; a pullo: mansuetior fit homini q̃ canis/& magis cũ eo ludit: scribit ad tibiã artificiose tripudiat: prudẽtia cõsilioq; secũdus est ab hoie: & ipse quoq; habet sapientiã ac mentẽ: Nam si qui vulnerent alius elephantus medetur aloes lachrymas infundens vulneri: viuit annos (vt compertũ est) plures q̃ quadringẽtos: Apud Indos quidã sapientes & sancti appellantur Oxidrachi qui vrbẽ suã ab hostibus non manibus sed oroue defendunt. Iuppiter enim ab eis obsecrat⁹ hostes tonitruis & fulminib⁹ arcet: Narratur deinde Apollonius a phraote rege Indorũ humaniter exceptus, cõuiuioq; adhibitus: vbi ambo oleribus tantũ pasti reliqui Cõuiuę sumptuosis venationũ cibis. Nam rex ipse & vino & carnibus etiam abstinebat. Deinde cũ maximũ post cœnã tripudiũ fieret Damis scribit Apollonium audiisse a rege qđ Indi sapientes putant vsu musicę inducí: Somnũ quietũ: somniaq; iocũda: vinum insomnia facit inquieta/mentem quoq; in vigilia caliginosam: & sępe oculos cõniuentes: aquę autẽ potor semper est sobrius/sui compos/vigil/Quietus dormit/dormiens vaticinatur mens non suffocata vino quęcũq; in somno præsagit facile discernit & colligit: vnde somniorũ interpretes sola matutina somnia interpretatione digna existimant. Anfuraus summus vates iussit sacerdotes qui respõsa clara acípere & sinceꝛe reddere vellent integrum diem a cibo: a vino autẽ triduo abstinere: Posthęc cõgressus Cũ Iarcha philosopho Indo est ad quẽ cũ litteris cõmẽdatitiis peruenit. Hic enim Indorum sapientũ princeps diuinitus Apollonio nomen eius/parẽtes/mores/& quęcũq; ipsi contigerant dixit perinde ac si omnibus interfuisset: item eos sapiẽtes qui secum agerẽt meridie se lauare/postea adorare Deũ/cãtu choreã faciẽtes & iterim baculis terrã pcutere/Quæ istar marini fluctus sese ĩ tumulũ attollebat: postea residebat: pactis sacris disputare cõsueuisse: dicebat ꝓterea se tũ cęteros qboni eẽnt deos eẽ: coliq; a se ac suis: opinionẽ Pythagorę de circuitu animarũ quã ipsi didicerũt a Pythagora & Aegyptiis tradiderunt: Bragmanas a carnibus abstinere: Auum suum philosophũ annos centũ ac triginta vixisse: aiunt Indi pręter quattuor elemẽta esse naturam quintã ętherem. S. deorũ generationẽ: quę eñ ex acre trahũtur mortalia esse: quę ex ęthere/immortalia & diuina: & ab initio cuncta mundi mẽbra simul facta fuisse: esse enim animal/cum animalia cuncta ꝓducat & sicut qđuis aliud animal/ita mundũ totũ non per partes natũ fuisse/maris & fœminę vicẽ gerere & amore partiũ suarum mutuo cõstare/partes mũdi propter mentẽ quę illi inest/in se inuicẽ cõuenire/regi autem mundũ non vna manu sed multis: primã perfectissimãq; mundi sedẽ Deo actribui huius animalis genitori: cęteras vero Diis qui ei⁹ partes gubernant: Damis refert: sapientes illos/se pręsente claudũ quendã/cęcum aliũ/rursus mancũ aliũ prodigiose curasse/& cõsuluisse vt a vino generaturi homines abstinerent itẽq; pueri/nam vino susgignit insanos/& vinum in pueritia gignit insaniã/aiunt qui oua noctuę mediocriter elixata comederit odio vinum habebit. Apollonius cõposuit libros de astrologica diuinatione quattuor: scripsit etiam quæ sacra & quomodo Diis singulis acceptissima sint: Addit Damis Iarchã septem anulos Apollonio dedisse stellarũ septem nominibus cognominatos: quoq; singulos singulis diebus gestabat iuxta dieꝝ nomina illos distinguens: Inquit Iarchas/videtur mihi/virum qui prescire futura voluerit/caste/sancte dispositũ esse oportere: ita vt nullius sordis macula animam eius inquinet nullasq; delictorũ cicatrices menti impressas gerat. Addit medicinã a diuinatione exordium habuisse: nam Aesculapium ex patris Apollinis vaticiniis mortis proficua remedia composuisse: dicit apud Indos esse lapillũ panthaurã ignis instar micantem sub terra passus quattuor nascentẽ: tantum vero spiritus inesse vt intumescat & plærũq; scindatur terra vbi eiusmodi lapis concipitur: hic ita lapides adtrahit sicuti magnes ferrũ. Laudans Iarchas Apol-

Bardasanes rex.
De elephãtis.
Oxidrachi.
Iarchas.
Remediũ cotra amantes unum
Anuli appollonii Iarchas
Panthaura lapis.

lonium inquit mirari nemo debet si diuinãdi scientiam cõsecutus est cũ tantũ ætheris in animã
Tãtali fons geras Post hęc Apol. cum de tantali fonte bibisset reuersus est ad proprias sedes: erat enim iuxta
larcham Tantali Statua phialã propinans plenã continuo liquore de qua bibentes ad philoso-
phiam simul & ad amicitiã inuitabãtur Cũq; morbus grauiter Ephesum inuasisset: rogatus ab
eis idẽ gessit qđ olim Pythagoras apud thurios methopontinosq; fecisse perhibetur: duxit tur-
bam ad theatrum vbi pro malis depellendis: sacrificia fieri cõsueuerunt ibi senẽ quẽdam mendi
canti similem inuentum Ephesiis inquit: cedite lapidibus hunc deorũ inimicum/nõne videtis
huic oculos igne plenos esse! quo viso cognouerũt ephesii da monẽ esse ac lapidibus obruerunt
deinde iubente eo detexerunt: euanuerat hominis imago & grande corp9 canis cõspiciebatur:
sic ephesii morbo liberati sunt. Post hęc ad tumulum Achillis obsecrauit achillis numen vt sibi
antiquã eius imaginem demonstraret: parum per tumulus intremuit & iuuenis quidam appa-
ruit primo statura cubitorum quinq; paulopost duodecim/pulchrior q̃ dici possit: interrogauit
quinq; friuola nimiũ ad grammaticos & historicos pertinentia. Videns adolescentẽ nimis lasci
uientem ridentẽq; sine causa nimium & secũ ipso loquẽtem atq; cantãtem cognouit eum a dę-
mone occupatum esse: cõpulit dęmonem corpus eius relinquere quo discedente in rei huius si-
gnum statua quędam proxima cecidit: Item cũ videret athenienses in theatro inter Orphei car
mina theologiamq; ad sonitũ tibię saltantes redarguit lasciuũ mollẽq; saltum: confirmauit au
Menippus. tem carmina grauiusq; tripudiũ: Apollonius & Damis scribunt q; Menippus Demetrii cynici
discipulus adolescens formosissimus cũ corintho Cenchreas proficisceret obuiam habuit quã-
dam imaginem puellę peregrinę specioseę diuitis quę aiebat se esse illius amore accẽsam: inuita-
uit vt ad eius domũ diuerteret in suburbanũ: ille amore captus sępe illic se illi commiscuit ac de
ineundo matrimonio cogitabant: habebat domũ regio ornatu apparatã: Apollonius cum in ea
De Lamiis. domo singula considerauisset exclamauit illam esse quãdam ex numero lamiarum/quas aliqui
laruas aliqui lemures appellãt quę sunt ad venerem pronę & humanas carnes v ehemẽter expe-
tunt: venereorũq; cupidine allicitũ eos quos cupiunt postea deuorare: pretiosa autẽ illa domus
ornamenta/mensas: epulas/pincernas inquit esse tanq̃ hortos illos tãtali qui sicut ab Homero
scribitur/apparent aliquid esse cum non sint: omnia eñ illa vana simagines esse: iussu Apollonii
omnia illa subito euanuerũt & illa cõfessa est se esse lamiã: Lamiasq; cõsueuisse pulchris adolescẽ
tũ corporib9 vesci cũ ad summã sanguinis abũdantiã peruenissent: hęc in media gręcia facta pa
lam tanq̃ certa a plurimis habentur. Cũ Nero philosophos exterminasset Apollonius ait homo
deorũ ludibriũ est iuxta Platonis sententiã. Hominũ vero ludibriũ est tex impudicus: nihil sine
diis sumus: itaq; orãdũ vt nobis duces sint. Nihil est tam terribile vt sapientẽ terrere possit. His
qui verã sapientiã modestiãq; attigerunt: omnia quæ a diis mittuntur prospere succedunt: sa-
pientia mea ex diuino afflatu prouenit. Dii non semp in eodem pmanent loco/sed nũc ad ęthio-
pas: nunc ad athon: nunc ad olympũ proficiscũtur. Cum per syngraphã accusatus esset q; Nero
ni detraxisset & prętor syngrapham lecturus acciperet nulla reperit vestigia litterarũ. Idem sub
Puella reui xit. Domitiano illi contigit. Puella quędã Romę mori visa est quę habitabat in domo cõsuli vicina:
efferentibus eam pręcepit Apolloni9 deponere ferettũ: attrectans igitur puellam illiq; admur
murans ab ea quę videbat mortem ipsam reuocauit: quæ statim etiã loqui incipiẽs in paternã do-
mum rediit/sicut Alceste quondã in vitam restituta: vtrũ autẽ scint illã animę in ipsa inuenerit/
quę ministros medicosq; latuerat siue decidens forte pluuia disparatã & pene iã extinctã animã
calefaciens in vnũ cõgregauerit difficile coniectu est: nõ mihi solum verumetiam his qui viden
do inter fuerũt: id autẽ satis constat dũ funus efferret/forte pluisse. Apollonius in epistola ad In
dos quadã (multas eñ ad eos misit) inquit oceanus a spiritibus sub aqua existentibus impulsus
Fluuius ex multis hiatib9 qui partim sub ipso/partim in terra circa ipsum sunt ad exteriora diffunditur
oceani. ac rursus retrocedit postq̃ velut anhelãs is quẽ diximus spiritus resedit: huic opinioni fidẽ facit
id qđ apud Gades ęgrotantibus contigit. Nã quo tẽpore ex crescens aqua regionẽ inundat ani-
mę morientes non deserunt/qđ profecto nõ eueniret nisi spiritus ipse in terram secederet: Apol
Contra Ne lonius socius consciusq; fuit coniurationis in Neronem qua profligatus fuit: Noscebat autẽ fu
ronem. tura non incantationib9 vtens/Sed ex his coniectãs quę sibi Dii immortales ostendebant: Quõ
dam nauigium satis idoneum nactus cũ leucadem tenuisset Achaiam iturus descendamus in-
quit ex hac nauí: illa vero q̃q̃ tunc quieta paulopost submersa est. In Aegypto autem existens no
scebat quę eo tẽpore fierent Romę in exercitu contra Vitellium imperatorem. Apud Vespasia
num in honore fuit quẽ ita adhortabatur. Vespasiane quæ ad imperium attinent tanq̃ rex ad-

mīniſtra: quę autē ad corpus tāq̄ priuatus. Munera deinde ab eo oblata renuit dicens: auaris hominibus qui harū rerum indigent eſſe tribuenda. Videns Leonem cū hominibus manſuete verſantē & ad pedes ſuos procūbentē ait in eo animā Amiſis regis eſſe. tunc leo rugit fuditq̄ lachrymas. Idem Athenis ignotis diis aras cōſtitutas eſſe nouit diuinit9: & dixit quicquid Tyanīſioni ęgyptiaa nouerca cōtigiſſet: Peragrauit deinde verſus occidentē ad gymnoſophiſtas ęthiopū philoſophos. Illic Theſpetion gymnoſophiſtarū dux ſenior pręcepit arbori vlmo vt Apollonīū ſalutaret: illa ſalutauit diſtincta quidē voce ſed tenui & fœminea: Gymnoſophiſtæ a carnib9 & libidine abſtinent: meridie ſacris incumbunt. Theſpetion inquit frugalitas ſapientię veritatiſq̄ magiſtra eſt victus labore manuū cōparandus: Apollonius ait Indos acutiores eſſe ęthiopib9 quia in aere puriore degant: veriora etiā de natura & Diis opinari q̄ propius Deos & principia ſubſtantiæ calidæ atq̄ animantia generantis habitarent: Addit Socratē diuinū fuiſſe/neq̄ aliā ob cauſam per beſtias arboreſq̄ iurare niſi ne per deos ipſos iuraret: Diis obſiſtere inſania eſt: male ſortunata apud homines apparet iuſtitia ab Ioue eā & fatis ordinata vt hominib9 non afferatur iniuria nuſq̄ nequis ſibi ipſi iniuriaret prouidit: Extat Apollonii epiſtola qua dęmonē Satyrum in ęthiopia ſe manſuefeciſſe narrat: manſuefecit aūt vt narrat Damis vini potu: quū cōtumelioſe laſciuire ſoleret in fœminas. Interea Titus captis hieroſolymis omnia circum loca cadaueribus cōpleuerat: a finitimis autē gentibus ob victoriā coronā offerentibus reſpuit dicitās ſe tali honore indignū: non enim ſe eſſe talium operū auctorē ſed Deo iracundiam cōtra iudęos demonſtranti ſuas manus prębuiſſe. Apollonius ortū cōſiderans diuinitus cognouit in eo theſaurum abſconditū. Quū q̄ lis inter agri dominū & theſauri repertorē eſſet. Ait ei dandū qui melius ſciret. Item adoleſcentē videns rabie furentē cognouit quis eſſet rabioſus canis qui eum lęſerat: canis ille iuſſu eius lābens vulnus curauit adoleſcentē. canem vero natatu fluminis curauit/ medicamentū nāq̄ rabiei eſt aqua ſi eam attingere rabioſus audeat: Item pręuidit qua morte Titus moriturus foret: Quū autē Domitiano qui oēs philoſophos eiecerat ſuſpectus eſſet: atq̄ in cōpedibus ab eo vinct9 interrogaret quo modo crus cōpedes ſubſtineret/reſpondit/neſcio/mēs enim aliis intenta eſt quę aut non dolebit aut dolorē ſedabit: cogitat autē nūc mens hoc ipſum non cogitare talia: animā capere nequaq̄ poteris quin etiā neq̄ corpus: quoniā tibi fatorū ordine nō ſubiicior: atq̄ hæc dicēs e prętorio diſparuit: ſolebat enim compedes diuinitus ſoluere cōpedibus. Ritu etiā Pythagoreorū atq̄ Bragmanū linteis amiciebatur & calciamenta ex arborū corticibus geſtabat dicebatq̄ ab omni venere abſtinere me iuuat/ & hoc ipſum amo nihil amare: q̄ autē ſit hominibus cum Deo quędā affinitas per quā ſolus ex omnibus animalibus Deum cognoſcit & de propria natura philoſophatur & diuinę vocis eſt particeps: formaq̄ Deo ſimilis eſt & a deo virtutes habet per quas Deo proximus redditur Apollo nos docuit. Leuibus tenuibuſq̄ cibariis veſcor quę mihi longe ſunt iocūdiora q̄ lautę & apparatiſſimę aliorum dapes: atq̄ hoc admirabilē quādā & arcanam perſpicacitatē ſenſibus tribuit/nec turbidū quicq̄ aut obſcurum circa ipſos manere patitur/facitq̄ vt tanq̄ in ſęculi claritate cuncta perſpiciam tam etiā facta q̄ futura. Pręcipiebat inſuper ne ſimus de conſiliis deorum curioſi. Dum romæ Domitianus occideretur ipſe autē Epheſi meridie diſputaret/rem totā quaſi ante oculos poſitam conſpexit/ multiſq̄ narrauit. De Apollonii ętate & morte Damis nihil ſcripſit/quidā octogeſimum/alii nonageſimū/pleriq̄ centeſimū ætatis annum exceſſiſſe perhibēt non minus q̄ in iuuēta validum & formoſum: Traditur a quibuſdam ipſum Epheſi deceſſiſſe. alii in lyndo mortuum aſſerūt cū Palladis templum ingreſſus repente ex hominū cōſpectu diſparuiſſet: Alii in Creta cum eſſet in tēplo concluſus ſponte patefactis foribus exiiſſe/& iterum itraſſe & illinc aſcendiſſe in cœlū auditaq̄ eſſe vocē quaſi cantātiū virginū/veni de terra/veni in cœlū aſcende ſicut inde in terram deſcendiſti. Adoleſcens quidā poſt Apollonii mortē dormiens primū deinde etiā experrectus vidit audiuitq̄ Apollonīū de anima ita dicentē: Immortalis eſt anima/nō humana res. ſed a diuina prouidētia profecta: ipſa igitur poſt corruptum corpus tanq̄ velox equus vinculis ſolutus facile huc atq̄ illuc diſcurrens miſcet leui aeri graue moleſtāq̄ ſeruitutem exuta. Ipſe vero omniū ſermonibus tanq̄ deus colit: & ſacra Tyana regiis illū honoribus proſequit: Cupiebat autem coram nullis teſtibus mori adeo perſuadendi cupidus erat ſe ſemp eſſe victurū. Sic igitur exiſtimādum viros bonos Dei particulam quandā habere: mundum autē qui opifici deo adiacet omnia quæ in cœlo: terra: mari ſunt exiſtimare debemus/ cuius etiā homines prętер fortunæ rationem ſunt participes: eſt autē & in bono viro mundus quidam ſapientię menſurā non excedens/ Verum huiuſmodi figurā inordinatę animę furioſius attingentes omnia perturbant: Epar/in quo

Theſpetion gymnoſophiſta.

Indi Sapiētiores Aethiopibus.

Titi modeſtia.

Rabioſi medicina contra Domitianum.

bragmanes

De obitū apollonii

vaticinii ſedẽ eſſe dicunt eius artis periti ex non puro ſanguine conſtat: totum enim ſincerũ pu
rũq; ſanguinẽ continet cor eũq; per venas vniuerſum corpus diffundit. Bilem autẽ in hepatei
centẽ iracũdia excitat: timor autẽ in concauas hepatis partes eãdẽ ſubducit: q; ſiqs ipſam irrita
uerit adeo efferuet vt ſuo vaſe contineri non valẽs ſupino hepati ſuper fundatur: atq; ita partes
omnes hepatis occupet quę antea ſincerę fuerunt & aliquid portendere idonee: In animalib9 ve
ro quæ timore terre fiũt, ſubſidẽs bilis ſimul cõtrahit quicquid lenib9 hepatis partibus luminis
inerat tunc eñ itrorſum cędit purioris ſanguinis pars qua hepar illuſtrabat cũ natura pelliculã
aphrodiſi9. quę circa ipm eſt prętendat & qui turbulentus ineſt ſanguis ſupernatet. APHRodiſius preſul
apht honi9 Bituricenſis Petri diſcipulus genere Aegyptius lacet apud Bituriges. Aphrhoni9 Sophiſta ſcri
Apſines. pſit προγυμνασματα ideſt preexercitatiões in Rhetorica. Item in artẽ Hermogenis cuius liber
adhuc extat. Apſines Gadare9 ſophiſta vir erro primũ Smyrnę ab Heraclide Lycio, deinde Nico
mediça Baſilio erudit9 poſtremo Romę docuit Maximiani tẽpore a quo ad conſulatũ vſq; pro
uectus eſt vt ait Suidas. Eius extant hodie ſcripta quędam in Rhetorica: Alterũ Apſinẽ ſophi
Apſyrtus. ſtam philoſtratus inter amicos ſuos cõnumerat. Apſyrtus Proconneſius e Nicomedia oriũdus
militauit ſub Cõſtantino Imp. circa iſtrũ Scripſit ἱππιατρικον ideſt de cura equorũ: Sed & Gi
L. Apulei9 mon Athenienſis ἱππιοσκοπικον, i. de equoꝝ conſideratiõe. Suidas. L. APVleius. Tribunus. Pl.
tribunus. dicm dixit Camillo ex quo ille in exiliũ Ardeam abiit. Liuius. L. Apuleius Saturnin9. Tribu. Pl.
Saturnin9. ſeditioſus vt gratiã Tribunorũ militum pararet legem tulit vt veteranis Centena agri iugera
in Aphrica diuiderentur. Et intercedentẽ Bebium collegã facta per populũ lapidatione ſubmo
uit. Glaucię Prętori q; is ea die quo ipſe cõcionem habebat inſiliendo poteſtatem populi aduo
caſſet, Sellam concidit. De quo vide Cæciliũ plura ſcribentem. Liuius autem in epitome ſic ait
Apuleius Saturninus adiuuante. C. Mario, & per multas occaſiones a Numio cõpetitore Trib.
Pl. per vim creatus non minus violenter tribunatu m q̃ petierat geſſit: & cum legem agrariam
per vim tuliſſet Metello Numidico q; in cauſa minime iuraſſet diem dixit qui cũ a bonis Ciui
C. Memius bus defenderetur ne cauſa malorũ certamen eſſet voluntarium in exiliũ Rhodum profectus eſt,
Ibiq; legendo & audiendo magnos viros aduocabat. Idem. C. Memium Candidatum q; actio
nibus ſuis aduerſariũ timeret interemit. Quibus rebus cõcitato, plurimum ſenatu oppreſſus ar
mis cum Glaucia Prętore & aliis eiuſdẽ factionis ſociis interfectus eſt. Q. Metellus ab exilio in
Apuleius genti fauore reductus. L. APuleius Philoſophus Platonicus e Madaura Aphricę oppido patrẽ
phus. habuit Theſeũ matrẽ Saluiam, vt ipſemet in Metamorphoſeos libris teſtatur. Athenis libera
les artes adſecutus. Platonis decreta ſibi propoſuit ante omnia ſectanda Omnigenæ vir eloquẽ
tię & diuerſam ab antiquis primus ingreſſus viam: nouum dicendi genus adſumpſit. In verbis
eñ nouus: in ſententiis creber, in translationibus audax: in Inuentione acutus: in elocutione va
rius: vt in ipſius operibus licet deprendere. Nam libros. XI. Metamorphoſeos ſcripſit de Aſino
aureo Lucianum imitatus. ſophiſtam greçe ſimili fere argumento ſcripſerat Ob quã rem fabulã
hanc grecanicam vocat. In qua fingit ſeſe ingenii fortunæ q; periclitandæ gratia cum alio tum
in Theſſaliam profectũ. Ibiq; a Saga dum in auem cuperet in aſinũ eſſe immutatũ: priſtinũ tamẽ
ſenſum retinentem Multa quoq; ſe paſſum multa per ęrumnas & labores didiciſſe ut plane hoc
cõmento mores humanos varioſq; euentus quis poſſit ex ea fabulę lectione perſpicere. quin obi
ter anum quãdam conſolatricẽ puellę captiuę referentẽ inducit quã qui noſſe melius cupit Ful
gentiũ ſup hoc ipſo figmento quę enarrauerit inueſtiget. Deniq; poſt varios labores lunæ auxi
liatricis ope vt ipſe ait roſis de manu Aegyptii ſacerdotis acceptis ac deuoratis homini eſt reſti
tutus priori & religionibus magnis initiatus. Deinde Floridorũ libri. IIII. q; florum modo varie
tate doctrinę multiplicię; eorum cognitione delectẽt: verſantur enim in genere demõſtratiuo.
Orationes cõtinẽtad Aphricę procõſ. habitas Duos itẽ libros in Apologiã Magicę: fuerat enim
a Sicinio Aemiliano cũ aliis tum magicæ criminibus accuſatus corã claudio Maximo Aphricę
Procõſ. De deo Socratis librũ. i. in quo Platonis Theologiã collaudat: poſtremo deũ hunc quẽ il
le vti Conſiliarium audire videbatur tollere videtur. Super quo Auguſtini verba de Ci. licet in
mediũ adferre: Apuleius librũ de deo Socratis ſcripſit vbi diſſerit ex quo genere numinũ Socra
tes habebat adiunctum & amicitia quadã conuerbiatũ deũ a quo perhibeẽ ſolitus admoneri vt
deſiſteret ab agendo quando nõ fœliciter fuerat euenturum Dicit apertiſſime non illum deum
fuiſſe ſed dęmonẽ diligenti diſputatione pertractans iſtã Platonis de deorum ſublimitate & ho
minum humilitate: ac dęmonum mediocritate ſententiam. De magica vero ipſius Idem Augu
ſtinus ſic ait. Apulei philoſophi Platonici extat oratio copioſiſſima qua a crimine artium ma

gicarũ se alienum esse defendit: seq; aliter non vult vitio carentẽ videri: nisi ea negando quę nõ possunt ab innocente cõuinci: ac oia miracula magox: quos recte sentit esse dãnandos: declarat fieri: & in operib9 dæmonũ: hęc ille. Scripsit & de dogmate Platonis: eius decreta breui epitome complectendo: cũ altero libello qui de philosophia inscribit ad Faustinũ filium: q pars prima est. De mundo itẽ librũ vnũ ad eundẽ: qui naturalẽ cõtinet philosophiã. Trimegisti postremo antiqssimi philosophi dialogũ cõuertit. Aquilii & Vitellii simul cũ filiis Bruti Tarquinios q̃ fuere: capiteq; dãnati. Liuius. ii. M. Aquili9 cõsul Aristonicũ in triũphũ duxit: In Sicilia bellũ seruile concitatũ cõfecit. Accusatus deniq; quũ de repetẽdis causã diceret. M. Antoni9 qui pro eo orabat: tunicã a pectore eius discidit: vt honestas pro reip. cicatrices ostẽderet: quib9 cõspectis: pculdubio absolut9 est. Liui9 lib. lxix. &. lxx. Aratus Sicyoni9 vir admodũ potẽs: in patria tyranniscp maxime infensus: quos Sicyonia ciuitas alere consueuit. Erat eñ eius loci tyrannus eo tẽpore Nicocles: qui multis incommodis ciuitatem adfecerit. Arato igit libido subiit patriã liberandi: coactisq; oñibus quos Nicocles in exilium egerat: coniuratis quoq; aliis Sicyoniis ac noctu in vrbẽ per scalas mœnibus appositas ingressi: tyrannũ sponte profugere coegerũt. Hic Aratus composito patriæ statu: ac restituta libertate Achęos in amicitiã adsciscere conat9 est: a quib9 Impator delectus: annos. xxxiiii. eox remp. feliciter administrauit: ac primo Locridem: & Calydoniam depopulatus: postremo Acrocorinthũ expugnauit: Macedonas ex eo loco depellens: Argeorum tyrannos: Aristonicum primo: deinde Aristippũ bello sustulit. Lysiadem Tyrannũ Megopolitanũ insidiis adpetiit: sed & nomen eius Aetholox res maxime illustrauere quos Achęis aduersos in finibus agri Megarensis sæpe superauit. Sublatus tandẽ veneno dicit eoq; lento ac sensim dato a Philippo iuniore Macedoniæ rege: qui eius virtutẽ & potentiam formidans amicitiæ specie add se illexerat: sepultus Sicyone. Aratus poeta solennis in grammatica: Menecratis discipulus in philosophia Timonis & Menedemi. Emicuit Olymp. cxxiiii. regnante Antigono in Macedonia Demetrii Poliorcetę filio: apud quẽ ad extremũ vsq; in honore vixit: fuit versificator: scripsit Phenemona: hymnos in Pana: in medicina quoq; quæ ad compositionẽ Theriacę ptinent: præterea de morib9: & epigrammata quędã in Antigoni vxorem Epicœdiũ in Cleombrotũ: soluta itẽ oone epl'as & cõmentarios in Odysseã. hæc Suidas. Quintilianus quoq; his verbis eũ taxat. Arati materia motu caret: vt in qua nulla varietas: null9 adfectus: nulla psona: totusq; in noibus absumit. Sufficit tñ operi cui se parẽ credidit vel æqualẽ. Phenemona ipsi9 a Cicerone & a Germanico Cęsare conuersa fuere. Arator Roman9 subdiaconus poeta xpianus: apostolox act9 hexametris cõposuit. Archelaus Milesius Anaxagorę discipul9: & Socratis pceptor: prim9 ex Ionia physicã philosophiam Athenas inuexit: Quapropter appellat9 physicus fuit: hic vitia & virtutes non natura: sed lege cõstare dixit. Fuere item tres alii vn9 chorographus. qui oẽm ab Alexãdro peragratã terrã dixit ali9 qui physica carmine scripsit. Tertius de arte oratoria. Diogenes. Archelai itẽ in Cappadocia regnauerũt. Ex his ille qui superat9 a Sylla est: q; Mithridati auxilium tulerat: alterũ Romæ retinuit Tiberius: vt in Cappadocia dixi. Archelaus Herodis: de quo in historia Hierosolymitana. Archelaus Macedoniæ rex: quem lępide Socrates notauit: q; ille magno sũptu Zeusim ad pingendũ nouã ab eo cõstructam domũ accerseret: vt hospites plures: qñ nõ sui causa: saltẽ visendę dom9 studio adlicerẽt. Idẽ tyrann9 a platone potius q̃ rex appellat̃: interfect9 est dẽmum ab adolescente nomine Crateua quẽ in delitiis habebat: q; ei pmissã filiã: alteri posthabuerit. Sed ipse Crateuas post annos quattuor etiã interficit. Hic olim etiã in cœna poeta quodã Talentũ petente: adferri iussit: dicitq; Euripidi poetæ. qui simul cũ eo etiam cœnabat: dicens: tu dignus accipere: hic postulare. Aelian9 de varia hist. Archelaus præsul Mesopotamię librum disputationis contra Manicheũ Syro sermone cõposuit sub Probo impatore. Hieronym9. Archesilaus Pitanęus ex Aeolide media attulit academiã: ob disputationis contrarietatẽ. Prim9 nãq; in vtrãq; disserere partem aggressus est Idq; oonis genus qd Plato tradiderat: p interrogationẽ & responsionẽ ex vmbra in certamen & puluerem deduxit. Nullũ præterea scripsit librũ: q; eque de oibus retineret ad sensum. Poetice operam dedit. Ex omnibusq; Homerum ita contemplabatur: vt secum semper haberet: & ante somnium semper aliquiquid ex eo legeret: vocitans eum amasium suum. Excessit ex hausto immodici vini: anno ætatis. LXXV. Floruit circa Olymp. CXX. vt scribit Apollodorus in chronicis. Archesilas sculptor nobilis fama: præsertim Dianæ simulachri: in quod est Simonidis epigramma. Fuere præter hos alii duo poetæ: alter elegiarum: alter vero priscæ comœdiæ scriptor. Diogenes. ARCHIMEDES Syracusan9 Gæometra nobilissimus: tanta in

Aquilii. M. Aqlius

Arat9 dux.

Nicocles

Arat9 poeta.

Arator poeta xpian9. Archelaus philosoph9

Archelaus rex.

Archelaus pśul. Arcesilaus.

Arcesilas sculptor.

Archimed.

s.v.

ipſa ſcientia dulcedine dicitur verſatus: vt ſæpenumero inuitus ad balnea ductus: dum perungendus in crathere conſtitueret, per corporis vnguenta figuras ac liniamenta digito inſcriberet. Is amicos & neceſſarios oraſſe fertur: vt poſt eius mortem: Ambitã cilindro ſpheram ſepulcro eius imponerent: inſcriberẽt ex continenti fundamento ad cõtentum: quænam exceſſus ſit proportio. Poſtremo captis Syracuſis: contemplandis liniamẽtis intentꝰ fuiſſe dicitur: vt vrbẽ diripi non ſenſerit: iuſſus a milite vt ad Marcellum ocius veniret: non ante voluit: q̃ rem propoſitam perfeciſſet. Quamobrem ab eodem e veſtigio interfectus eſt: quod ægre Marcellum tuliſſe dicitur, auctor Plutarchus. Cicero vero in Tuſculanis ait. Quum eſſet in Sicilia quæſtor: ſepulcrum eius inter vepres cum hiſdem: quæ ſupra diximus: inſignibꝰ inueniſſe gloriatur. Fuit item alter Archimedes grammaticus: genere Trallianus: qui commentarios in Homerum: & mechanica ſcripſit. Suidas.

Archimedes grãmaticus.

Archidamus princeps Lacedęmoniorum vir bello clarus: Telidis filius: Methonem ad Athenienſes deficientem recepit. In bello contra Pilum primus e naui proſiliens: nec vulneratus eſt: nec ſcutum amiſit. Deniq; aduerſus Amphipolim ſtrenue decertauit. Inſimulatus poſtremo q; Agnonis Thracię regis amicicię ſtuderet: damnatꝰ eſt: vt ait Suidas.

Archidamus

Hic quondam quum vidiſſet in concilio Lacedęmoniorꝫ legatum quendam qui ſenectute interpolata canos infecerat. Quid miramini: inquit: eum animo mentiri: qui corpore etiã mentitur: auctor Aelianus de varia hiſtoria.

Archias poeta.

Floruit Iſocratis oratoris tẽpore. A. Licinꝰ Archias poeta Antiochenus Romæ fuit in amicicia multorꝫ clarorum oratorũ: præſertim lucullorum: & a nonnullis gręcis populis honoratus: & eorum ciuitatibus donatus. Ciceroni in primis familiaris. Hic quum diſcederet e Sicilia cum. L. Lucullo Heracleam venit: & adſcribi etiam in eadẽ voluit: quod & ſua virtute: & Luculli amicicia: facile impetrauit. Deide de ciuitate lis mota a quodam Greco Cicero defendit: vbi multa de laudibus poeticę dicit. Pedianus.

Archias Syracu. cond.

Archias qui condidit Syracuſas: de quo in Syracuſis diximus.

Archias Hybleus preco celeberrimus: vicit trisordine Olympiadas: & Pythica vbi Icon ipſius & epigramma grecum. Pollux.

Archias p̃co.

Archias Tarentinus philoſophus Pythagoricus rempub. Tarentinorꝫ rexit: exercitus ductando: nec vnq̃ ſuperatꝰ: vt ait Ariſtoxenus. Scripta eius non ferunt: niſi quędam ad Platonem epiſtola: eius in gæometria diſcipulum: proquo etiam ſponſor apud Dionyſium quandoq; fuit. Primꝰ qui mechanica mechanicis principiis vſus expoſuit: primuſq; de Cilindri ratione duas medias ſecundũ ꝓportionem ſumere quærens: alicubi duplicationem & cubum: vt Plato teſtatur: etiam inuenit: auctor Diogenes. Idem fertur ſimulacrũ quoddam columbę ligno factitaſſe: idq; ratione quadam mechanica volitaſſe. Ita ſcilicet libramentis ſuſpenſam: & aura ſpiritꝰ impulſa atq; occulta cõcitam: auctor Fauorinus apud Gellĩũ.

Architas

Architas Mithyleneus muſicus: cui cum probro daret: q; non exaudiret: reſpondit. Inſtrumentũ pro me loquit. Fuere item alii duo: vnus qui de agricultura ſcripſit: alter poeta epigrammatũ. Diogenes.

Architę alii duo

Archibius grammaticꝰ Alexandrinꝰ docuit Romę ſub Traiano principe. Scripſit cõmentarios in epigrãmata Callimachi. Suidas.

Archibius.

Archilochꝰ poeta Iamborꝫ Lycambũ ſocerũ: q; filiam ei pactã alii locauerat: ad laqueũ ob lamborũ petulantiã in eum ſcriptorũ compulit. Ex quo Horatius Archilochũ ꝓprio rabies armauit Iambo. Ouidius. Tincta Lycãbeos ſanguine tela madent. Quintilianꝰ. Archilochꝰ primꝰ inter eos qui iambo ſcripſere. Summa in eo vis: elegantes ſane vibranteſq; ſententię plurimũ ſanguinis atq; neruorꝫ: adeo vt videaẽ quibuſdã: qđ quidem veneni eſt materię eſſe non ingenii vitiũ. Emicuit regnante Romulo: vt ait Cicero in Tuſculanis. Hunc Archilochũ Critias lepide accuſat: vt hominẽ ineptum: qui de ſeipſo multa ꝓbra dixerit: q̃ aliter neſciremus. Nã q; ſeruę filius fuerit: q; patriam ob paupertatem relinquens in Thaſum venerit. Et q; hic inimicus ſit habitus: q; ſine diſcrimine amicos inimicoſq; momorderit. Prætera Mœchus: libidinoſus: contumelioſuſq; fuerit. Deniq; q; ſcutum abiecerit: nunq̃ profecto ſciremus: niſi ex ipſo. Hæc Aelianus de varia hiſtoria.

Archilochꝰ

Ariſtides Athenięſis

Ariſtides Athenienſis in regenda republica cum Themiſtocle diſſentiit: quũ eſſent diuerſis moribꝰ. Hic eſſe ille videri ſtrenuꝰ malebat. Hic abſtinentiſſimꝰ: ille cupidiſſimꝰ. Hic deniq; paup: ille diues. Catoni alter Cęſari: Themiſtocles cõparandꝰ. Hic cũ multa pro patria geſſiſſet: poſtremo ob inuidiã: vt mos eſt: bonorꝫ: in exiliũ actus: p̃catus eſt deos: non ſicuti Achilles grecis iratꝰ: vt Athenienſibꝰ q̃cunq; cuperent: ſic bene fauſteq; euenirẽt. Tertio poſt anno quũ Xerxes dictaret exercitũ per Bœotiã & Theſſaliã: Atticam adoriri ſtatuiſſet: Athenienſes antiquata lege exules reſtituerunt. Inter quos Ariſtides reuerſus: iniuriarum minime meminit: ſed Themiſtoclem aduerſarium omni ſtudio ornauit: Cum quo poſtea ſimul mi

litrauit: & apud plateas cum Pausania se coniunxit. Abstinentiæ ipsius id signum vel maximũ: q̃ summis functus honoribus: inops decessit: iam senex: sumptusq̃ funeri defuit. Et filię ex publico dotatæ: filioq̃ Lysimacho etiam argenti minæ centũ: & totidem agri consiti iugera erogata. Ex Plutarcho. Aristidẽ alium inter sophistas Philostratus ponit e ciuitate Hadrianorum Mysię: qui Smyrnæ docebat: & aduenienti forte. M. Antonino principe: vnus oĩno non processit obuiã: eoq̃ modo in cognitionem pariter & amicitiam venit imperatoris. Aristides Thebanus pictor Apellis tempore: is oĩm primus animũ pinxit: & sensus expressit oĩs: quos græci vocant ἔθη durior aliquantulum in coloribus. Encausticam etiam prim⁹ inuenisse traditur: post ea a Praxitele consumptam. Huius pictura illa pręcipue laudatur: infans adrepens ad mammã matris: ex vulnere morientis ac manu prohibentis: sentire mater & timere videt: ne a mortuo lacte sanguinem infans lambat. Quam tabulã Alexander transtulit Pellam. Sed & Iris eius imperfecta commendat: quam nullus posteriorum ausus est attingere: huiuscemodi em̃ imperfecta opera: sicuti Venus Apellis: & Tyndarides Nicomachi: Medęa Timomachi: in maiore sũt admiratione: q̃ si perfectę forent: quippe in his liniamenta reliqua: ipsęq̃ cogitationes artificũ spectantur: atq̃ in lenociniis commendationis dolore est: manus quũ id agerent desiderantur extinctæ: ex Plynio. Aristides Atheniẽsis alter orator inter. X. fcdus: cui⁹ multę extant orationes: insuper & declamationes attico stilo. Aristides Athenięnsis item philosophus Christian⁹ eloquẽtissimus: sub pristino habitu volumen nostri dogmatis: rationemq̃ cõtinens: eodem tempore quo & Quadratus Hadriano principi tradidit: id est Apologeticon pro Christianis. Hieronymus. ARISTOTELEM philosophũ iuuentam luxuriose egisse: & patrimonio absumpto: militasse: postq̃ vero in ea arte decoxerit: ad philosophiam se cõuertisse Aelianus de varia historia testatur. Is Stagerita fuit Platonis auditor: patre Nicomacho medico: Alexandro discipulo: vel p̃cipue char⁹: id beniuolentiæ signũ: vel maximũ q̃ Stagerã eius patriã ab se dirutã: ipli⁹ causa restituerit: scripsit non solum neruose: sed eleganter contra quorũdam opinionem: auctor Cicero in epistola ad Fannium. Meus: inquit: liber totum Isocratis Myrotheciũ: atq̃ omniũ discipulorum eius arculas nõ nihil etiam Aristotelis pigmenta cõsumpsit. De fi. bo. Credo: inquit: te min⁹ delectari ab Epicuro: qui hæc Aristotelis & Theophrasti ornamenta dicendi contempsit. In primo ad Heremium. Aristoteles autem qui huic arti plurima ornamẽta subministrauit. In rhetoricoꝝ secundo. Veteres quidem scriptores huius artis vsq̃ a principe illo & inuentore Crœsia repetitos: vnum in locũ conclusit Aristoteles: & nominatim cuiusq̃ præcepta magna conquisita cura: perspicue scripsit atq̃ enodata diligenter exposuit: tantumq̃ iuniorib⁹ ipsis suauitatis & breuitatis præstitit: vt nemo illorum præcepta ex ipsorum libris agnoscat: sed omnes quicquid illi perceperunt: seu velint intelligere: quasi ad quendam multo commodiorẽ explicatorem reuertantur. Scripta eius quadrifariam dispertita sunt. Primo quæ ad eloquentiam pertinent: quæ sunt Rhetoricorum libri tres. De poetica duo. De eloquutione poetarum vnus De poetis tres. De tragœdiis vnus. Epistolas item ad diuersos: & carmina insuper: & iudiciariam ab eo scriptam orationem. Alteraq̃ ad philosophiam Aethicen pertinẽt: vt ad Eudemũ libri octo: qui nunc etiã extãt. Magnorum moraliũ duo: ad Nicomachum Decem. Oeconomicorum duo. Politicorum octo. Item libri in quib⁹ sunt ab eo mores & instituta. CLVIII. Ciuitatum perscripta de iustitia quattuor. De gubernatione reipu. duo. De voluptate vnus: de summo bono tres. De regni administratione vnus: de legibus quattuor. de diuitiis vn⁹. De precatione & voto vnus. Reliqua sunt quę ad logicen & physicen ptinent: quoꝝ quicquid supererit: ab oĩbus cognoscitur. Multa etiam ex eis deperdita. Tradit enim libros supra. CCC. ab se scriptos reliqsse. Excessit annoꝝ. LXIII. eodẽ quo Demosthenes anno: hic in Apulia: ille in Euboea ambo pfugi: psequente Antipatro. De libris & successorib⁹ ei⁹ Plutarch⁹ in Sylla: & Strabo: hęc qdẽ referũt. Aristotelis & Theophrasti libri lõgo rpe occultati fuerãt: nã suos Aristoteles Theophrasto dimisit. Theophrast⁹ vero Neleo Septio. A quo deinceps ad alios hęredes imperitos. q̃ ne venirent in man⁹ Attaloꝝ regum eo tpe bibliothecã Pergami cõparantiũ: eos libros defodere runt. Demum Apelliconi Teio vẽdidere. Apellicon igitur: vt qui librorum esset studiosior q̃ sapientię. curiosa loca emendare volens: describendos dedit: scriptura nõ rite suppleta. Post cui⁹ mortem Sylla cum eo bello Mithridatico veniisset: Pyreumq̃ applicuisset: in volucris eos Romam deportauit. Tyrannionicq̃ grammatico eius familiari dirigendos tradidit. A quo Andronicus Rhodius quum auferret exemplaria: in vulgus postea edidit. Enarrauerunt eum plurimi & illustres auctores. Inter quos Græci: Themistius/ Philoponus/ Alexander/ Aphrodi-

Lysimach⁹. Aristides sophista. Arist. pictor

Aristides orator Arist. plius xpianus

Aristoteles plius.

Apellicon Teius. Tyrannion Andronic⁹ Enarratores Aristotelis

seus Simplicius. Porphyrius: Olympiodorus: Alexandrinus: Magentius: Eustratius. E recentioribus autē Ioannes Damascenus: Theodorus: Logothetes: Michael Psellus: Nicephorꝰ Gregoras. Ex nostris Boetius: Thomas Aquinas. Albertus magnus. Burleus Aegidius. Ex barbaris Auerrois: Auanpace. Auicenna. Aristoteles Athenienſis: qui remp. administrauit: cuiꝰ etiā iudiciales legunt orationes: plurima gratia & elegantia refertę. Alius quoq; qui Iliadem Homeri scripsit. Quartus Siculus orator. Quintus cognoiatus Mithus: Alius Cyrenaicus: qui de poetica scripsit. Alius itē grammaticus: vt auctor Diogenes. Aristippus Cyreneus Socratis auditor: primus Socraticorū mercedem docendi exegit: ac qua ſtu philoſophat ꝰ eſt: cum Xenophonte ſimultatem geſſit. Summū bonū in voluptate corporis poſuit: quapropter a Diogene canis regius eſt appellatus: q̄ diuitum eſſet aſſecla. Iactatū inter eos ſcomma Horatius perpulchre verſibus includit. Si pranderet holus patienter regibus vti Nollet Aristippus: ſi ſciret regibus vti: Faſtidiret holus: qui me notat. Cū olim in naui periclitante perturbareť: interrogatus poſt caſum cur philoſophꝰ timuiſſet. Non agiť: inquit: par periculum de anima nebulonis & nobilis philoſophi. Huius ſectatores Cyrenaici dicti a Socraticis & nobilibus philoſophis ob obſcœnitatē dudum repulſi. Habuit filiam nomīe Aretam doctiſſimā: Quum nauis olim qua vehebať onere premeretur. aurum iuſſit in mare proiici: vt ait Diogenes. De eodem Auguſtinus. Aristippo quidem nec reſpondendū cenſeo. Qui perꝺoīa vixit vt inter eum ac belluam nihil diſtaret. Aristarchus grammaticꝰ Alexandrinꝰ lege oriundꝰ e Samothracia: patre item Aristarcho: floruit Olymp. CLVI. ſub Ptolemęo Philometore: cuius etiam filium erudiit. Scripſit cōmentarios ſupra Mille. Fuit diſcipulus Ariſtophanis grāmatici. Deceſſit in Cypro: ſeipſum cibi abſtinentia necans: in morbo hidropeſeos ætatis anno. LXXII. filios reliquit Aristarchum & Aristagorā ambos ſtultos: auctor Suidas. Aelianꝰ autem hunc tradit tam caſtigato fuiſſe iudicio: vt Homeri verſus non putareť: quem ipſe non ꝓbaret. Aristarchꝰ Tegeates poeta tragicꝰ Aeſculapio: a quo ex morbo fuit liberatus: pro recepta ſanitate fabulam vouit Emicuit tempore quo Euripides docuit tragœdias. LXX. vicit duabꝰ. vixit annos ſupra. LXXX. Fuit & alius Aristarchus Epheſi tyannꝰ. Suidas. Aristogenes Thaſius medicꝰ ſcripſit libros plures in medicina ad Antigonū Macedoniæ regem. Aristogenes alter Gnidius itē medicus: ſeruus Chryſippi philoſophi famam adeptꝰ eſt: ex curatione Antigoni Gonatę cognomēto: auctor vtriuſq; Suidas. Aristogiton orator Athenienſis impudens: ex quo canis vocatꝰ ab Atheniēſibꝰ: ſcripſit Apologiā ad Demoſthenem ducē contra Timotheum: ad Lycurgū contra Timarchū: cōtra Hiperidē. Aristogiton & Armodius liberatores tyrānidis Pyſiſtrati: quibꝰ ſtatuæ in foro ab Athenienſibꝰ poſitę. Cauſa q̄ Hipparchꝰ Pyſiſtrati filius Armodio ipſo adoleſcente quem Aristogiton ardebat: per vim potitus fuerat: auctor Thucydides. Aristeas Proconneſius ſuis gene re verſificator: carmina: quæ dicunt Arimaſpea: compoſuit libris tribꝰ: prętera Theogoniam circiter verſus mille. Emicuit Crœſi & Cyri temporibꝰ Hic animam quoties vellet reſumebat. hæc Suidas. Plutarchꝰ in Romulo. Item Herodotus Aristeę meminerunt his verbis. Aristeam aiunt: qui cum nullo ſuæ ciuitatis eſſet inferior: ingreſſum in Proconneſo fullonicā officinam: illic deceſſiſſe: fullonēq; occluſa officina abiiſſe denuntiatum rem ꝓpinquis defuncti. Diſſipatoq; iam per vrbē rumore Aristeam eſſe vita functū: ſupueniſſe ſermoni de hac re diſputantiū quendam Cyricū ex vrbe Artetia ꝓfectum: qui diceret ſeſe fuiſſe congreſſum cum Aristea atq; colloquiutū. Ea propter propinquos ad fulloniā prętto fuiſſe: habentes quæ ad efferendos hoīes ſunt opus: aperta domo Aristeam minime apparuiſſe. Septimo deinde anno cū in Proconneſo apparuiſſet: verſus feciſſe: qui nunc Arimaſpei vocant. Quibꝰ conditis euanuiſſe: hæc iſte Cyricꝰ commemorabat. Aristocles philoſophus Meſſanēſis peripateticus: ſcripſit de philoſophia librum vnum: quis eſſet ſtudio: & doctrina prior Homerus an Plato: Scripſit & de arte rhetorica: ac alia. Suidas. Aristocles Lampſacenus philoſophus alius pergamenſis ſophiſta ſub Traiano & Hadriano: Scripſit de arte rhetorica: epiſtolas & declamationes ad Imperatorem. Suidas De hoc Philoſtratus ſic ſcribit. Aristocles Pergamenſis nobili genere natus: ſectę peripateticæ Herodis Attici frequentator: inter ſophiſtas clarus annumerať. Tempore quo philoſophabat ſquallidus: horriduſq; aſpectu: mox ſeſe cultius habuit: voluptatibus nimirum tum lyrę tum cantus indulgens. Cum eſſet Pergami iam clarꝰ ad ſe ex oīi Gręcia multitudinem traxit. Eiꝰ oratio illuſtris & Atticiſſans habebatur ſermoni potiuſq̄ cōtentioni apta: a qua ocium aberat ad breuitatem ꝓcinctumq; tendente. Cuius Atticiſſimus Herodis linguæ comparatus: exilitati q̄ ſono ac magnitudini propior erat. Extinctus eſt in ipſo ſenectutis limite ſemicanus.

Aristot. alii

Aristippus

Areta. Aristarchꝰ grāmaticꝰ.

Aristarchꝰ poeta.

Aristogēes duo medici

Aristogitō Armodius

Aristeas

Aristocles Meſſanēſis

Aristocles pgamēſis.

Aristophanes poeta comicus Rhodius siue Lyndius genere: lege vero Athenien-sis: patre Phi- Aristopha-
lippo: inuentor Tetrametri: & Octometri: filios habuit Ararota: Philippum: Philetęrum comi nes poeta.
cos ois: docuit fabulas. liiii. Suidas. ei⁹ nunc inueniunt̃ πλουτοσ, μεφελαι ορνιθεσ οφηκεσθεσ
μοφοριαξουσαι αχαρνεισ κρηνη ιππεισεκκλησιαξουσαι. hic Atticæ linguæ nobilitate adeo
ꝑpollet: vt Dionysio roganti Athenienses aliquẽ eius sermonis eruditum auctorem: hunc mise- Aristoph.
rint. Socratis æmulus fuit: quem exagitat ac insectatur in Nephelis. Aristophanes Byzantius grãmatic⁹
grammaticus Apellis filius: dux etiam exercitus: discipulus Callimachi Zenodoti & Dionysii Aristodem⁹
Suidas. Aristodemus Nisseus filius Menecratis Aristarchi discipuli: quem Strabo dicit se iuue
nem: senem vidisse. Alter Aristodemus: qui Magni Pompeii filios erudiit: mane rhetoricã: me- Aristome
ridie grammaticam docebat. Strabo. Aristomenes Athenien-sis comicus: inter secundos anti- nes.
quæ comœdiæ: Olymp. CLXXXVII. cognominatus θυροστολοσ. Suidas. Aristonius gram- Aristonic⁹
maticus Alexandrinus scripsit in Theogoniam Hesiodi de nominibus siue cõstructione apud grãmatic⁹.
Homerum. Aristonicus Eunuchus Ptolemęi: qui animum supra Eunuchum gerebat: dux fuit Aristonic⁹
belli fortissimus. prętera liberalis in omis: auctor vtriusq; Suidas. Aristonicum regem: vide in Eunuchus.
Attalis. Aristonymus poeta comicus sub Philadelpho: præfuit regiæ bibliothecę post Apollo- Aristo. rex.
nium: veniens postremo in suspicionem: q; ad Eumenem transfugere cuperet: in custodia per Aristomy-
aliquot annos fuit: tandem liberatus: mortem haud multo post obiit: e Stranguria: annos na- nus
tus. LXXVII. reliquit opera multa: inter quæ tragœdiam ηλιοσρικων. Athenęus in Dimno. Aristoxen⁹
Aristoxenus Tarentinus: Mantineæ tamen agens: philosophus & musicus nobilissimus: audi
uit patrem & Crythręum: dein Zenophilum Pythagoreum: postremo Aristotelem: in quẽ mo
rientem cõuitium dixit: q; ei Theophrastum in scholę successione ꝓponeret: scripsit in omi ge-
nere libros: in musica prędertim. Suidas. Hic animã dixit in harmonia constare: vt est auctor Ci-
cero in Tusculanis. Aristoxenus Cyrenęus: qui adeo delicatus fuisse dicitur in hortorum cura: Aristoxen⁹
vt vesperi lactucas mulso irrigaret: vt luxuriosius subcrescerent: & saporis essent præstantio- Aristonus.
ris. Suidas. Aristonus cytharadus cum sexies Pythia vicisset: vt Lysandri Lacedæmonii gratiã
iniret: pollicitus est cum denuo victoriã habere contingeret: Aristonũ Lysandri seruum se præ
conio declaraturum. Aristolaus pictor Pausiæ discipulus: e seueriss̃imis pictorib⁹ fuit: eius opa Aristolaus.
nonnulla commemorat Plynius. Aristobolus Iudęus ex Paneade Agathoboli Hebræi discipu Aristobol⁹.
lus vnus fuit ex illis. LXXII. interpretibus: qui missi fuere ad Ptolemęum tunc Iudæę dominũ: Iudęns
vti libros sacros in græcum sermonẽ conuerterent. Qui multa ex preceptis Moseos proponen
ti regi: ꝓcunctanti q; respondit. Hic commẽtarios etiam in Hebręos legem egregios edidit: au Aristobol⁹
ctor Eusebius. Aristobolus alter historicus item Iudęus: qui res Alexandri magni cõscripsit: co hostoricus.
mesq; peregrinationis fuit. Qu. Arrius qui fuit. M. Crassi quasi secũdari⁹: is infimo loco natus:
& honores & pecuniam: & gratiam consecutus: etiã in patronorũ sine doctrina: sine ingenio
aliquem numerum venerat. Sed vt pugiles in exercitu etiam si pugnos & plagas olim præmio
rũ cupidi ferre possunt: Solem tamẽ sæpe ferre non possunt. Cicero in Bruto. Q. Arrius familia
ris Ciceronis: cui⁹ epulum lautissimũ cõmemorat ipse Cicero in Vatinium. Horati⁹ quoq; li. ii.
car. Atq; epulum ait arbitrio Arrii. Arrius philosophus Alexandrinus qui Augusto venienti
Alexandriam: post victoriam Actiacam: se obtulit: tantoq; in honore apud eum fuit: vt Augu Arri⁹ pius.
stus ipse palam sit factus Alexandrinos trib⁹ de causis ab se conseruatos esse. Ob Alexandri pri
mum memoriam: deinde ob vrbis pulchritudinem: postremo propter arrium philosophũ. Plu
tarchus in Antonio. Hic Romam postea ab eo ductus: magnisq; prędiis & honoribus adfect⁹. Arri⁹ hære-
Arrius presbyter Alexandrinus: patre Armodio: sub Cõstantino magno sectam excitauit quæ siarcha
ab æterna dei patris substantia: filium conabat abducere. Sed quum Alexander præsul eius ci-
uitatis natura quietus: eũ cuperet ab prauo incœpto reuocare: nec tunc res ex sentẽtia ꝓcede
ret: q; plęroq; iam contagia pestiferę opinionis infecerat: haud vtile fore existimãs rem pati: ad
sacerdotes oẽs circa detulit: ad ipsũ quoq; Cõstantinũ fama penetrata: Impator religiosiss̃im⁹
apud vrbẽ Nicenam concilium conuocari iussit: in quo adfuit Pannutius ꝑsul ex Aegypti parti- Pannutius
bus: vir sanctus ex eis qui dextro oculo eruto: ac poplite succiso: Maximianus ad metalla dã-
nauerat: qui innumeris quottidie miraculis clarebat. Adfuit & Athanasius tunc diaconus
cum Alexandro ipso præsule & magistro. randẽ. CCCXVIII. coactis ꝑsulibus exposa est Arrii
sententia ομουσιον. i. cõsubstantialẽ tunc filiũ decreuerũt: cunctis sese subscribentib⁹ præter
Arriũ cũ paucis: q; in exilium acti sunt. Post hęc ex ei⁹ secta quidã ꝑsbyter cõciliata sibi beniuolen
tia Constantię Constantii sororis: mortuoq; interim Constantino: Constanti⁹ presbytero soro

ris gratia fauens: fuſſit ey exilio Arrium reuerti: ſollicitante Euſebio pręſule Nicomediæ eius ſectatore. Quumq; ille multis e ſacerdotibus & populis ſtipatus rediret in itinere Conſtantinopoli ſeceſſum petens exonerãdi ventris gria inteſtinis defluxis exceſſit: dignã moríb⁹ pœnã dando. Itaq; Alexãder qui tunc ex eius aduẽtu maximas ſibi excitari turbas timebat precibus ad deũ effuſis exauditus videbat: Nõ deſtitere tamen eius ſectatores quin defuncto Alexãdro eius ſucceſſori Athanaſio vniuerſiſq; orthodoxis multos Annos negociũ faceſſerent adeo vt nulla fuerit Ciuitas quę nõ Arrianũ ſimul cũ Orthodoxo pręſulẽ ſuſtineret: Nũc de eius dogmate diſſerẽdum. Tres ex hac emanarũt Sectę Arrianiq; tripharíã diſpertiti In Eunomianos q dicũt omnino filiũ patri diſſimilẽq; nulla rõne res creata creatori ſit equipanda. In Arrianos q dicunt ſimilẽ quidẽ poſſe dici filiũ patri ſed ex munere gręnon proprietate naturę qua ſcilicet poſſit res creatori cõferri. In Macedonianos q adſeuerant quidẽ ſimilem omnino patri filium. Verũ. S. S. nihil hẽre cũ vtriſq; cõmune. Hęc ex hiſtoria Rufini lix. ARRIANVS. Nicomedia

Arrian⁹ hiſtoricus.

hiſtoricus Xenophon minor cognominatus ſicut ille de Cyro: Ita hic de Epicteto philoſopho eiuſq; diſſertationibus opus edidit tribus voluminibus Scripſit quoq; hiſtoriã Alexãdri magni viii. libris: vtrũq; opus habet in bibliotheca vaticana. Emicuit Romę ſub Hadriano &. M. Antonio principibus: a quib⁹ ob litteras honorib⁹ vſq; cõſularibus euectus eſt: auctor Heliconius.

Arrianus poeta.

Arrianus poeta: cuius carminib⁹ Tiberium principẽ delectatũ fuiſſe Tranquillus ſcribit. Eius autẽ opera Suidas cõmemorat: Metaphraſim Georgicoꝝ Virgilii Alexandriada poema vide licet de Alexandri Macedonis geſtis libris. XXIIII. Alia quoq; in Attalũ Pergamẽſem poemata.

Arion.

Arion Methymneus cytharœd⁹ & poeta lyricus emicuit Olymp. XXXVIII. Scripſit cantica circiter verſuũ duo millia. Dicit & tragici carminis prim⁹ inuentor fuiſſe: & Chorum inſtituiſſe: ac Dithyrambicũ carmen cecinisſe: auctor Suidas. huius Arionis hiſtoriã Ouid⁹ in faſtis: & Gellius lib. xvi. ac Aelianus de ani. plurib⁹ referunt verbis. Dum Leſbum patriã peteret: aĩaduerteretq; nauales ſocios ꝓpter opes coniuraſſe: ex nauí ſe in mare proiecit: quem Delphinus dorſo exceptũ domũ vſq; tulit. Quapropter eius ſtatua cũ eiuſcemodi epigrãmate facta: qđ ego ſic conuerti. Cernis amatorem qui vexit Arìona delphin Aſiculo ſubiectẽs põdera grata mari.

Arſenius

Arſenius e ſtirpe ſenatoria: Honorii principis aulicus: ac beatę vitę cupid⁹: quũ diuinitus audiiſſet: fuge: tace: & quieſce: ad cœnobiũ ꝓperauit: vbi & monachis ꝓfuit: & ſanctitate claruit: relictã ſibi paternã hæreditatẽ reſpuit: dictitans eam ad ſe nõ amplius ꝓtinere: videns olim quẽdam in fractũ doliũ aquã haurientẽ: audiit cœlit⁹ eos eſſe: q bona quę agunt cõtinuo malis admiſcent: Fuit & alter martyr ſub Decio.

Aureli⁹ pictor.

Aurelius pictor celebris Romę paulo ãte Auguſtũ: niſi flagitio inſigni corrupiſſet artẽ: ſemper alicuius fœminæ amore flagrans: ob id deas pingẽs: ſed dilectarum imagine: itaq; in pictura eius ſcorta numerabant. Plynius.

Arnuphis.

Arnuphis philiſophus Aegyptius magica prædítus arte ferebatur in aera. Fama eſt vt quondam exercitu Romanorũ M. Antõnii principis tempore ſiti laborante: hic imbrem cum fulgure & tonitru media æſtate excitauerit: quod nonnulli Iuliano Chaldæo attribuunt. Hæc Suidas. Euſebius autẽ huiꝰ miraculi meminit: neq; excantationibus aut magicis geſtum dicit: ſed a Chriſtianorum precibus

Archadius grãmatic⁹.

Archadius Antiochenus grammaticus ſcripſit nonnulla in grammatica commemorata a Suida.

Archedic⁹

Archedicus poeta comicus contra Democharem ſcripſit Demoſthenis propinquum. Fabulę ipſi⁹ Theſaurus: & Diamartanon vt ſcribit Atheneus.

Archippus

Archippus pus comicus Atheniẽſis antiquę comœdie: vicit ſemel. Suidas.

Artemidorus grãma.

Artemidorus Gnidus Romæ Græcę diſciplinę præceptor: Bruti familiaris: librum de coniuratione obtulit Cæſari extremo die ingrediẽti in ſenatum: vt ſtatim legeret: quod ille minime fecit. Plutarchus.

Artemidorus phus.

Artemidorus Daldianus. Daldus enim ciuitas Lydię eſt: philoſophus ſcripſit de interpretatione ſomniorum de auſpiciis: & de Chironomãtia. Suidas

Artemiſia.

Artemiſia regina Halicarnaſſi: in auxilium Xerxis cõtra grecos venit.

Artemius.

Inter primores duces bellum acerrime ciebat: quippe vt in viro muliebrẽ tũc rem: ita in muliere virilẽ audaciam cerneres. Hæc extincto viro Mauſolo ſepulchrũ fecit: inter ſeptẽ orbis miracula connumeratũ. Ad fun⁹ quoq; ornandũ primos gręciæ oratores accerſiuit. Suidas.

Artemi⁹ ꝓfect⁹

Artemius ꝓfect⁹ cũ cãdida vxore & Paulina filia: martyres ſub Hadriano: iacẽt ĩ via aurelia. Hic Marcellinũ ꝓſbyterũ: & Petrũ exorciſtã ĩ carcere cuſtodiebat: a qb⁹ & ipſe xp̃ian⁹ fact⁹

Artabaxes rex.

iugulat⁹ poſtremo eſt: vxor autẽ & filia lapidib⁹ obrutæ. Artabaxem Armeniæ regem q̃q̃ barbarum virum: plane doctiſſimum ſcribunt fuiſſe Appianus in Parthico: & Plutarchus in Craſſo. Præterea edidiſſe tragœdias & orationes: quoq; nonnulla ad ſua tempora peruenisſe affir-

mar. Hic captus ab Antonio dum Orodi Parthorum regi adfini ſuo ſuppetias tulit: & in trium
phum in Aegyptum ductus eſt: vt idem Appianus auctor. Aſclepiodorus pictor ætate Apel- Aſclepiodo
lis Olympi. cxii. quẽ in Symmetria mirabat ipſe Apelles; huic Mnaſon Tyrann⁹ pro. xii. diis de rus
dit in ſingulos Mnas tricenas. Plynius. Aſclepiodorus Alexandrin⁹ vir ſingulari ingenio ad oĩa
mathematica: ad inquiſitionẽ cognitionẽq; lapidũ & herbarũ. Suidas. Aſclepiades genere Pru Aſclepia-
ſienſis medicoq; eloquentiſſim⁹. Cn. Pompeii familiaris. Cum in arte rhetorica decoxiſſet: me des medic⁹
dicinã ſectatus eſt: aliã a cæteris viã ingreſſus. Dicebat ſalutẽ conſtare cibi potuſq; abſtinentia
ꝓterea geſtatiõe: ãbulatione: frictione. Ipſe cõdita noua ſecta: ſpretiſq; legatis ac pollicitationi⁹
Mithridatis regis: repta ratiõe qua vinũ ægris medet: relato e funere hoie & cõſeruato. Sed ma
me ſpõſione facta cũ fortuna: ne delat⁹ ad rogũ medic⁹ crederet: ſi vnq; inualid⁹ vllo tpe fuiſſet.
Et victor ſupma in ſenecta: lapſu ſcalarũ exanimat⁹ eſt. hęc Plyni⁹. de eodẽ quoq; multa li. iiii. re
fert Apuleius. Aſclepiades ꝓſul Antiochenus martyr. Aſclepiades Myrleanus ludimagiſter. Aſcle. mar.
in Tuditania Hiſpaniæ regione librũ edidit de gentib⁹ eius regionis. Strabo li. iiii. Aſclepiades Aſclep. myr
Anazerbeus grãmatic⁹ ſcripſit de fluminib⁹. Stephan⁹. Aſconius Pedian⁹ hiſtoric⁹ circa Nero leanus.
nis tpa: anno vitæ. LXXIII. captus luminib⁹. XII. poſtea ſummo cũ honore & hoĩm gratia vi- Aſcle. aſco-
xit annos: auctor Euſebius. hic etiã in Ciceronis orationes cõmentarios edidit. Aſpaſius Rauẽ nius.
nas Demetriani filius ſophiſta: ſub Alexandro Mameæ Romę pfitebatur; auditor Pauſanię; & Aſpaſi⁹ ſo-
Hippodromi: ſcripſit contra Ariſtonẽ & Maledicos diuerſas orationes. Hęc Suidas. De hoc Phi phiſta.
loſtratus plurib⁹ verbis dicit eum veniſſe Romam ad Alexandrũ: magiſtrũq; epiſtolarũ ei⁹ fuiſ
ſe: eiq; Philoſtrat⁹ ipſe refert ſe epiſtolã ſcriptitaſſe: vbi modũ ſcribendi in eo genere edocet. Nã
Aſpaſius cũ ſcribendis imperatoris epiſtolis peſſet: ſtilo vtebat cõtentioſo; ac minime perſpicuo
minimeq; ꝓpterea principẽ decente. Cũ eius ſcripta legẽ cõtineant: nõ per Enthymemata: aut
epicheremata ꝓferri fas eſt. Aſpaſius Byblius appellatus: quoniã de byblo. i. papyro librũ condi
dit; ac artẽ rhetoricã & Panegyricũ in Hadrianũ principẽ: cuius tẽpore floruit. Suidas. Aſpaſi⁹ Aſpaſi⁹ by-
Tyrius hiſtoric⁹: ſcripſit de continẽte: & quę in eo ſunt variam hiſtoriam in libris. XX. de arte blius
quoq; rhetorica: & alia: vt idẽ author. Aſpaſia mulier Meleſia magna doctrinæ fama: ſophiſtria Aſpaſius ty
fuit; & rhetorices magiſtra: Periclem docuit: ſimul & amauit: ab eoq; in matrimoniũ accepta rius
cum eſſet captiua. Cauſa fuit & ipſa duoꝝ belloꝝ: Samii videlicet & Pelopõneſiaci: vide in Pe- Aſpaſia mu
ricle. Aſterius Arrianæ philoſophus ſectę: imperante Cõſtãtino ſcripſit in epiſtolã ad Romãos lier.
euangelia: pſalmos: cõmentarios: qui ab ipſi⁹ ſectę viris ſtudioſis legunt. Hieronymus. Aſter Aſterius.
puer in quẽ ſunt epigrammata Platonis: vide in Platone. Aſteris nomen fœminę adamatę: pro Aſter puer
qua ſilua extat Papinii. Aſbylus Crotoniata: vt ait Pauſanias: victor Olympię ter: continua ſe Aſbylus
rie ſtadio ac Diaulo. Huius etiã Plato meminit in rep. qui eum caſtitate perpetua ꝓditum com Aſinius pol
memorat: ob curſus ſtudiũ. Huius inſup ſimulacrũ in Olympia oſtendebat: vti Plynius teſtat. lio.
Aſinios claros Romę legimus fuiſſe. Polionẽ in primis celebrem oratorẽ: Auguſtiq; amicum. Is
primus oĩm Ro. aduocatis hoĩbus ſcripta ſua recitauit. Declamationes ſuas nunq; populo cõ-
miſit: ſiue quia parũ in illis habuerit fiduciã: ſiue; qđ magis crediderim: tant⁹ orator inferius id
op⁹ ingenio ſuo duxit. Exerceri ſiquidẽ volebat: gloriari faſtidiebat. Seneca in decla. a Quintilia
no his verbis taxat. In Aſinio Pollione ſũmã diligentiã inuenio: adeo vt quibuſdã nimia videat
& conſilii & animi ſatis a nitore & iucunditate orationis ita longe abeſt: vt videri poſſit ſecun
do prior. Vocat idem alibi Iudiciũ Pollionis. Nam oẽs fere ſui temporis notauit: naſutiore iu-
dicio in Liuio Patauinitatẽ. In Cæſaris cõmentariis infidelitatem. In Salluſtio verba obſolita.
Ciceronem deniq; exanguem & elixum appellauit. Primus Romę bibliothecã publicauit: vbi
M. Varronis imaginẽ collocauit. Præterea de Delmatis triũphauit Salona expugnata: ex qua
victoria Salonium tunc forte natum vocauit. In cuius honorem Seruius dicit ęglogam edidiſ- Aſini⁹ gall⁹
ſe Virgilium. Moritur in villa Tuſculana: ætatis anno. LXXX. vt auctor Euſebius. Aſinius
Gallus eius filius vir etiam doctiſſimus: vt Seneca teſtatur in Declama. libros edidit de com-
paratione patris & Ciceronis: in quibus prætulit patrem: vt Cœcilius in lib. epiſtolarum ſcri-
bit. Contra quos Claudius Cęſar poſtea Ciceronis edidit defenſionem: vt Tranqllus meminit
in Claudio. Imitat⁹ etiã patrẽ: q & ipſe orationes ſcripſit. In Plautiũ quędã q poſt mortẽ ei⁹ ede
rent vt nõ reſpõdere poſſit: ex quo Plautius ferẽ dixiſſe: Cũ mortuis nõ niſi laruas luctari. hæc
Plyn. Hic poſtea a Tiberio principe nulla manifeſta de cauſa interfect⁹ fuit. Aſini⁹ Capito doctiſ
ſim⁹ artis grãmaticę: librũ reliqt epl'aꝝ. In primaq; q ad Pacuuiũ Labeonẽ ſcripta erat: titul⁹ eſt Aſini⁹ pol.
pluria & non plura ſcribi oportere: rationeſq; ponit Gellius. Aſinius Pollio Trallianus gene-

re: docuit Romæ tpe Pompeii magni: ſucceſſit ſcholę Timagenis: ſcripſit bellũ ciuile Cęſaris &
Aſelliꝰ Sempronius. Pompeii. Suidas. Aſellius Semproniꝰ hiſtoricꝰ militauit ſub Scipione Aemiliano apud Numãtiam: Tribunꝰ militaris: idq; bellũ litteris mandauit: citaꝫ ſæpe teſtis a Gellio.
Aſelliꝰ Claudius. Aſelliꝰ Claudiꝰ eques Ro. tribunus militũ ſub Claudio Nerone apud Lucanos memorãda fortitudine: vide in Taurea Iubellio.
Aſdrubal & Amilcar Magonis inclyti ducis Carthaginenſiũ filii fuere: quibꝰ ducibꝰ paternã referentibꝰ indolem: Pœni multos annos aduerſus Sardos pugnauerũt: in quo
Aſdrubal Amilchar. bello Aſdrubal grauiter vulneratus: Amilchari fratri tradito Impio: interiit. Cuiꝰ mortem cũ luctus ciuitatis: tum dicaturę. XL. & triũphi quattuor inſignẽ fecere. Reliquit liberos tris. Annibalẽ: Aſdrubalẽ: & Sappho. Amilchar vero alter frater: quũ in bello Siciliẽſi fuiſſet interfectꝰ: patẽ dimiſit filioꝝ numerũ: Amilconẽ/Hannonẽ/& Giſconẽ. Igit per hos Carthaginẽſis tes eatẽpeſtate regebaꝫ: per hos & Mauris bellũ illatũ: & aduerſus Numidas pugnatũ: & Aphri compulſi ſtipendiũ vrbis conditę Carthaginenſibꝰ remittere. Deinde cũ familia tanta imperatorũ
Amilco grauis liberę ciuitati eſſet: centũ e numero ſenatoꝝ iudices legunt: qui reuerſis a bello ducibus rationẽ rerum geſtarũ exigerent. In Sicilia in loco Amilcharis Amilco ſuccedit Impator: qui cũ nauali terreſtriq; pugna aliquot ſcda plia feciſſet: repẽte peſtilẽtia oppreſſum exercitũ fere totũ amiſit. Quare mœſta ciuitas: & vlulatibꝰ plena: aduenienti ſeſe obtulit. Ipſe diuos ſuãq; incuſans fortunã: q; glorioſiſſimã victoriã partãq; lętitiã: fato miſerabili funeſtaſſet: ac querebundꝰ
Aſdrubal gener. ſe domũ contulit: clauſiſq; foribꝰ: doloris impatiens: ſibi mortẽ conſciuit. Trogus li. xix. Aſdrubal gener Amilcharis patris Annibalis poſt eiꝰ mortẽ: ſeptẽ annos Imperiũ tenuit: fauente factione Barchina: Annibalẽ haud multo poſt interitũ patris in Hiſpaniã vocauit: vt ſicut antea puer iuuante Amilchare cœperat bellicis artibꝰ erudiri: ſic etiã tunc robuſtiore ætate periculis ac laboribꝰ adſueſceret. Demũ a ſeruo barbaro qui dñm occiderat: interfectus: in medio ſuorũ eſt cõprenſus a circũſtantibꝰ: deinde ſeruus haud facti pœnitens: inter cruciatꝰ & tormẽta: ſpeciem ſemp ridentis pbuit. Liuius. xxi.
Aſdrubal Giſconis Aſdrubal Giſconis poſtq; Annibalis frater Aſdrubal in Italiã ſe contulit: a Scipione Aphricano ſæpe vna cũ Magone fugatus: in Hiſpania tandẽ Magone capto: ſe ad Gades recepit: deinde Carthaginẽ: vnde in Numidiã ad Syphacẽ captatum amicitiã Carthaginenſibꝰ contẽdit: quo forte Scipio ex Hiſpania eadẽ die cauſaq; pro romanis
Aſdru. annibal' frater adfuit: vide in Scipione: & in Lęlio.
Aſdrubal Annibalis frater: vide in Annibale & Liuio Salinatore.
Aſdr. caluꝰ Aſdrubal cui Caluo cognomẽ erat: tẽpore quo Annibal erat in Italia: teſte Liuio: in Sardiniã dux claſſis mittit: ſed tempeſtate reiectꝰ ad inſulas Baleares: ibi tantiſper: quoad quaſſas
Arſicoras Sardoꝝ rex reficeret naues: reſedit. Cũq; audiiſſet. T. Manliũ Arſicorã Sardoꝝ regem pfligaſſe: cũ claſſe occurrens: collatis ſignis ipſe cũ Magone & Hannone ducibꝰ: memorabili clade pfligatus captuſq; eſt.
Aſdrub. in iii. bello pu. Aſdrubal dux alius tertio bello punico a Scipione Aemyliano victꝰ: facta deditione: eius vxor quũ paucis ante diebꝰ a viro impetrare non potuiſſet vt ad victorẽ trãſfugeret: in medias
Aſtydamas vrbis flãmas ſeſe cũ filiis iecit. Liuius Li.
Aſtydamas ſenior tragicꝰ Atheniẽſis docuit Trag. xlii
Aſtydamaſ iunior. victor. v. Primꝰ qui ex auditoribꝰ Socratis ad poeticã ſe cõuerterit.
Aſtydamas iunior filius: & ipſe tragicus: cuiꝰ tragœdias nonnullas cõmemorat Suidas.
Aſtyanax. Aſtyampſicus Aſtyanax. Aſtyampſicus ſcripſit librũ de curaaſinoꝝ: & ορειροκριτικον. i. de cõiectatione ſomnioꝝ. Suidas.
Aſtylꝰ Crotoniata. Aſtylus Crotoniata tribꝰ continuis olympicis vicit ſtadio Diaulo & Dulicho. Q; autẽ in vltimo ſe Hieronis magiſtrũ ac Syracuſanũ a pcone declarari fecerit: Crotoniatę irati: ſtatuã eiꝰ fregerunt: bona inſup publicauerunt. Pauſanias.
Aſtyanax quaſi vrbis princeps appellatꝰ autẽ pprio noĩe Scamandrus: Hectoris. F. ex Andromacha: qui a matre abſconditꝰ: ab Vlyſſe repertꝰ: ac de alta crepidine pręceps
Attali & eumenes reg. eſt datus. Attalos & Eumenes reges qui pergami regnauerunt: Strabo lib. xiii. breuiter pſequitur. Lyſimachꝰ vnus eſucceſſoribꝰ Alexandri: Pergamũ: vbi theſaurꝰ regius erat: ſeruabat. Is a
Philetęrus. Seleuco Nicanore oppreſſus: curã Philethęro eunucho dilectiſſimo: regni ſimul & theſauri reliquit. Is annis. xx. regnauit: fratreſq; habuit Eumenẽ & Attalũ: Eumeni natu maiori filius fuit.
Eumenes Eumenis filius Eumenes alter qui Pergami Impio ſucceſſit: primuſq; res gerere cœpit: & apud Sardis ciuitatẽ
Attalꝰ primus rex. Antiochũ Seleuci filiũ: prœlio ſuperauit. Hic igit poſtq; regnaſſet annos. xxii. Attalũ filiũ dimiſit hæredẽ: qui primꝰ rex pergami eſt appellatꝰ: vt etiã Liuius in. viii. de bello Ma. Gallogręcos vicit: ſoluſq; Aſiaticoꝝ eis tributũ non pendit. Romanoꝝ pterea fuit amicus: vt Liuiꝰ in. iii. de bello Ma. & Florus pro eis in claſſe Rhodioꝝ aduerſus Philippũ pugnauit. Coronã aureã ſenatui dono miſit: gratias agẽs: q; Antiochũ auctoritate legatoꝝ de finibꝰ eiꝰ mouiſſet. Deceſſit
Eumenes Attali filiꝰ. ſenior poſtq; regnaſſet annos. xliii. ſuperſtitibꝰ liberis Eumene/Attalo/Philetęro: & Athenęo. Exquibꝰ Eumenes in amicicia romanorum permanſit: pro eiſq; aduerſus Perſeum bellũ geſſit

a quibus totam eam regionē accepit quæ ſub Antiocho circa Taurū erat. Præterea Pergamū muniit: & Lucum Nicophorium ſeruit tēplorum quoq; dona addidit, ac Nobilē bibliothecam inſtituit vndiq; conquiſitis libris ī hedinis pellibus ſcriptis quę poſtea ex loco Pergamena ſunt dicta: regnauit annos .xlix. Sceptrūq; Attalo filio quē e Stratonice Ariaratis Cappadocum regis filia ſuſceperat Tutorēq; Attalum fratrē dimiſit. Qui bello res geſſit magnas. Nam aduerſus Demetriū Seleuci filiū. Deinde Alexādrum Antiocho natū, bellū ſumpſit Romanorum cōtra Pſeudo Philippū ſocius fuit: Diegylum quoq; regem cepit ducto in Thraciā exercitu: Pruſiā Bithynię regem interemit pfecto illi filio Nicomede poſtremo poſt ānos .xxi. Attalo Eumenis filio. Sub eius (vti diximus) tutela relicto regnū dimiſit. Is Philometor ex ſcelere per antiphraſim Cognominatus eſt q matrem interfecerit. Cū annos .v. regnaſſet morbo abſumptus teſte li. lviii. hęredem Po. Ro. inſtituit qui poſtea eam regionem prouinciā fecerūt/& Aſiam minorē vocauerunt. Hunc Attalū Trogus libro .xxxvi. Eumenis e fratre nepotem non filiū dicit eſſe niſi forte Attalū Tutorē eius: ac patruū Eumenē vocet. Vtrūq; ſcribit fuiſſe ſceleratiſſimū Matrē primo deinde vxorē clam necaſſe: barbāq; ac capillum diſſimulatione facinoris pmiſiſſe. pręterea ortos colere ac herbas inde venenatas Ciuibus mittere ſolitum fuiſſe. Poſtremo hęredes Romanos reliquiſſe. Hic eſt qui de agricultura librum ſcripſit cui ſe relictis regni curis penitus tradidit. ARiſtonicus ex Eumene & pellice natus poſt Attali fratris mortē veluti paternū regnū Aſiā inuaſit. Cūq; multa pręlia ſecunda aduerſus Ciuitates q̄ metu Romanoꝝ ſe dedere nolebant feciſſet Iuſtuſq; iam rex videretur Aſia Licynio Craſſo decernitur: qui intentior Attalicæ prædæ q̄ bello cū extremo Anni tēpore inordinata acie plium cōſeruiſſet victus pœnas dedit: in huius locum Perpenna Coſ. miſſus Congreſſu primo in deditionem Ariſtonicum cepit Attalicāq; Gazā hęreditariā populo Ro. Romā deportabat. Quod ęgreferens ſucceſſor eius. M. Aquilius. Coſ. ad eripiendum Ariſtonicū Perpennę veluti ſui Triumphi munus properauit. Sed contentionem conſulū, mors Perpennę diremit. Sic Aſia Romanoꝝ facta cū opibus vitia quoq; Romā trāſmiſit Ariſtonicus in triumphū ductus ac in carcere necatus eſt li. lix.

Attalus frater.

Attalus Philometor.

Ariſtonic⁹

ATHanaſius Pręſul Alexandrinus educatus ab Alexandro eiuſdē Ciuitatis pręſule. olim diaconus in Concilio Niceno fuit Arrianoꝝ deinde maximas perpeſſus inſidias ad Conſtātem Galliarum principem aufugit: vnde reuerſus cū litteris & rurſus poſt eius mortē fugatus vſq; ad Iouiani Imperium latuit a quo reſtituti orthodoxi fuere: ſub valēte moritur Cū Petrum quēdam coadiutorē in pręſulatus munere delegaſſet. In concilio multa ei falſa crīmina obiecta adducto etiam Scorto q rem cū ea habuiſſe teſtaretur. omnia tandē patiētia ac ſanctitate ſuperauit. Feruntur eius aduerſus gentes duo libri contra Valentem. vnus de virginitate. De pſecutionibus Arrianorum. De pſalmoꝝ titulis. De vita Antonii Monachi in Epiſtolas Pauli commentarios Symbolum. εορταψικιαι Epiſtolæ id eſt Caſtigationes ſolennes. Hæc ex Rufini hiſtoria Ioannes Arretinus Ro. eccleſiæ Subdiaconus ipſius vitæ e pluribus locis collectæ librum dicauit.

Athanaſi⁹.

ATheneus e Seleucea Cilicię philoſophus peripateticus doctiſſimus Auguſti tempore princeps aliq̄diu patrię ſuę deinde contracta cum Murena amicitia qui contra Aug. conſpirauerat cum illo aufugit: captuſq; ac dimiſſus cū inſons reperiretur. Reuertens autem Romam multis eum ſalutantibus illud Euripidis reſpōdit. ηκω κεθμωρα και σκοτου πυλασσλιπων id eſt aduenio latebras & tenebrarum linquēs portas. verum breui ſuperuixit tempore a ruina domus vbi habitabat oppreſſus. Strabo .xiiii. Atheneus Naucratita grammaticus. M. Antonini principis tempore librum teſte Suida Dimoſophiſtarum compoſuit varium opus & eruditū vt Plynius alter grecus fere dici poſſit: quod ad nos ſane haud q̄q̄ integrum peruenit: eius epitome ab Hermolao Byzantio tantum relicta. Athenodorus Athenīēſis philoſophus ſtoicus præceptor Dionyſii Ariopagitę compoſuit opus quod Διαφορα inſcripſit: emicuit Auguſti tēporibus. Suidas Atteius philologus libertinus Athenis natus. hunc Capito Atteius Iuriſcōſultus eius patronus inter grammaticos rhetorem: & inter Rhetores grāmaticum fuiſſe ait: iuuauit ſcripta Salluſtii in cōponendo vt auctor eſt Pollio. Philologi appellationem ſumpſiſſe videtur q ſicut Eratoſthenes qui ſibi prius hoc cognomen vindicauit multiplici variaq; doctrina cenſebatur. Coluit familiariſſime Salluſtiū eoq; defuncto Pollionem: quos hiſtorias componere aggreſſos alterum breuiario rerum Romanarum: alterum pręceptis de ratione dicēdi inſtruxit: quo magis mirandum Pollionem credidiſſe antiqua verba & figuras ſolitum eſſe

Atheneus pūs.

Atheueus ſophiſta.

Atheno-dorus.

Atteius philolog⁹.

Atteius capito.

colligere Salluſtiũ. quum ſibi ſciat Atteium nihil aliud ſuadere q̃ vt noto celeri & proprio ſermone vtatur: vitetq; maxime obſcuritatem Salluſtii & audaciam in tranſlationibus. ex Tranquillo. Atratinus accuſator fuit Cęlii vt in oratione Ci. apparet: qui male a quibuſdã Atracinus ſcribitur. nam is Varro fuit. AVRELIAM gentem ex Sabinis oriundam a ſole dictam putant: q; ei publice a populo Ro. dat⁹ ſit locus in quo ſacra fuerant Soli: qui prius Auſelii ſicut Valeſii dicebantur. Feſtus. Auſonius ſophiſta ſcripſit epiſtolas & alia quędam ad Nõnũ vt ait Suidas. Alius poeta Gallus patria Burdegalenſis cuius extant epigrãmata. Augeas Comicus Athenienſis mediæ comœdiæ vt auctor Atheneus. Augeam regem in geographia narrauit. AVGVSTAE. coniuges dicebantur Imperatorum: ſed & Mater Caſtrorum quandoq; honoris gratia ex. S. C. Diuę autem ac Diui tantum poſt mortem Auguſtarũ noſa hęc ſunt Liuia Auguſti. Agrippina Agrippæ poſtea Iulia Auguſti filia Tiberii. Lollia Paulina Caii. Meſſalina & Agrippina Claudii Octauia & Sabina Poppea Neronis. Lępida Galbę. Pompeia Sabina Othonis. Petronia Vitellii. Flauia Domitilla Statilii Capellę filia Veſpaſiani. Marcia Furuilla Titi. Domitia Domitiani. Plotina Traiani. Sabina Hadriani. Fauſtina. Antonii Pii. Fauſtina filia. M. Aur. Antonini. Lucilla. L. Antonini Veri. Iulia Seueri. Eadem priuigno nupſit Caracallæ. Theodora & Helena Conſtantii. Fauſta Conſtantini. Euſebia Conſtantii. Helena filia Conſtantini vxor Iuliani. Charico Iouiniani. Seuera & Iuſta Valẽtiniani. Dominica Valẽtis. Galla Placidia Theodoſii Eudocia Arcadi. Eudocia Theodoſii iunioris. Eudoxia Valentiani iunioris. Pulcheria Martiani. Verna Leonis magni. Areta Zenonis. Euphemia Iuſtini. Theodora Iuſtiniani. Sophia Iuſtini Iunioris Anaſtaſia Tiberii. Conſtantina Mauritii. Leontia Phocę. Flauia Eudocia Heraclii. Martina Cõſtantini Iu. AVREA Virgo apud Pariſios Cœnobio virginũ prępoſita ab Eligio eiuſdẽ Ciuitatis prędule Imp. Heraclio ambo inter ſanctos relati. Fuit & alia huius nominis martyr inter comites Vrſulę. Autolycus Mercurii ſeu Deucalionis. F. & matem⁹ Vlyxis auus vt Homerus & item Plato in primo de rep. teſtãtur furtorum nomine inſignis Mart. Non fuit Autolyci tam piceata manus. Alter fuit conditor Sinopis & comes Iaſonis apud Strabonẽ Tertius Athleta nobilis Pancratiaſtes cuius ſtatuam in Prytaneo fuiſſe auctor eſt Pauſanias: meminit & Plí. huius artificis libro. xxxiiii. c. viii.

Atratin⁹ Aurelia gens. Auſonii duo. Augeas poeta. Auguſtarũ nomina. Aurea Eligius. Autolici. iii.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum. L. XIIII.

Babylas. Bacchylides. Bacchus Bairon. Balbi. Barbi. Balbina. Barbara. Bardaſanes. Baſilius.

Abylas prędul Antiochenus: quem & vitæ meritis & doctrina prędantiſſimum Euſebius ſępe in hiſtoria commemorat. Bacchylides poeta lyricus Cous genere filius Medonis nati Bacchylide athleta vt ait Suidas. Aelianus autem de va. hiſto. tris huius nominis ponit hunc primũ: alium Athenienſem: tertiũ Arcadem. Bacchus alibi mihi narratur. Eſt & martyris nomen qui vnacum Sergio ſub Diocletiano apud Euphratẽ paſſus eſt: ambo enim ordines in exercitu Imperatoris ducebant. Bairon hiſtoricus ſcripſit breuiarium rerum ab Alexãdro geſtarum. Suidas. Balborum & Barborum Romę familiæ fuerũt. Lucilius Balbus in dialogo de na. ponitur apud Ci. ſtoicorum partes adſumens Coſmus Cardinalis Vrſinus nummum ante hos annos habebat antiquum vbi. C. Barbi ciuis Ro. nomen inſcriptum fuerat. Balbina virgo Romana & martyr Quirini filia liberata a ſtrumę vitio p Alex. pon. ſepulta in via Appia iuxta patrem: qui ambo ſub Traiano ſunt paſſi. Barbara virgo Nicomedienſis Dioſcori nobilis viri. F. a quo in turrim eſt coniecta q; ſe Chriſtianam profiteretur: ac poſt omnibus probris nudatum: cõuerberatũq; corpus ab eodem ad prędidem ducta: iugulataq; in eadem vrbe ſub Maximiano eſt. Demũ Venetiis quo deinde tranſlata fuit nunc condita. Bardaſanes Meſopotamiæ prędul Syrorum lingua doctiſſimus & vehemens dialecticus aduerſus Marcionẽ patria lingua ſcripſit: ſed & græce ad Antoninũ (ſub quo fuit) librum de fato: aliaq; complura vt ait Euſebius libro quarto. BASILIVS Cæſarienſis & Gregorius Naziazenus prędules æquales fuere Cappadoces ambo: nobiles Athen⁹. ambo Rhetoricę philoſophięq; ſtudiis eruditi quibus cum cupidius Baſilius intenderet Gregorius magnificentius ea cõtemnens vt qui ſe totum deo mancipaſſet tantũ de ſocii amore ſibi p̃ſumpſit vt ſurgẽtẽ Baſiliũ de Cathedra manu corripiẽs ad Cœnobiũ pduceret: ibiq; annis. xiii. oſb⁹ græcoq; philoſophoq; libris relictis ſolũ ſacris voluminib⁹ vacarẽt. Iãq; diuſa lege inſtructi

alter altero trahitur itinere: diuino instigati spiritu. Basilius ponti vrbes & rura obeundo populos edocebat: Igitur non multo post factus prę sul Cæsareæ Cappadocum iussus est a valente qui Arrianis fauebat deserere officium: atq; in exilium abire. Cunq; ille minime obtemperaret atq; vti contumax: Tribunali præfecti exhiberetur ac minis & terriculis parere principi diu frustra tentaretur. nox ei spatii ad deliberãdum datur. Basilius nequaq̃ ego ait. Tu potius in hoc spatio ab incepto desistes: Itaq; ea nocte vxore valentis maximis correpto doloribus: & filia insuper paruula extincta valens rogatum misit ad Basilium. vt precibus ad deum fusis: ipe saltem seruaretur. Sicitaq; accidit vt pulsis reliquis orthodoxis Basilius tantum ob metum seruaretur Post hæc vitam instituit. Monachorum: de cuius præceptis & ordine librum separatim cõdidit: a Ruf.no postea conuersum. Sed & alia eius opera Hieronym⁹ enumerat dicens eum egregios contra Eunomium elaborasse: & libros de. S. S. Et in Hexameron homelias vndecim. Et Astericon intellectu: videlicet breues varioſq; tractatus: Gregorius vero Naziazenus eum longa Monodia prosequitur. Fuere Basilio fratres, Duo Gregorius & Petrus. quorum alter scientia prędit⁹ docendo: alter fide instructus: agendo fratris virtutem pœne exequabant. Nos de Gregorio ipso in ordine dicemus. Hæc autem de Basilio ex historia sumpsimus: Rufini libro vndecimo. BASILIVS Ancyranus prę sul arte medicus scripsit contra Marcellũ de virginitate librũ: & nonnulla alia: hic etiam imperante Constantino in parte Macedoniæ cum Eustathio Sebastiano princeps fuit: vt author Hieronymus. Alium quoq; Suidas commemorat prę sulem Ciliciæ sub Anastasio principe floruisse: haud absimilem primo: & abstinentia: & vitæ institutis: scripsisseq; contra Archelaum quendam presbyterum Colonicnsem. Basilus vnus ex interfectoribus Cæsaris ponitur ab Appiano: alter item Pirata infamis Lucanus & Basilium videre Ducem noua furta per equor. BASSOS claros viros extitisse: nonnullos legimus SALEIVS Bassus poeta epicus: cuius est Quintiliano vehemens ac poeticum ingenium: nec ipsum senecture maturum: preuenientc fato quemadmodum & Valerio Flacco contigit. Aufidi⁹ Bassus historicus: itẽ Quintiliani temporibus bellum germanicum scripsit. Cesius Bassus inter lyricos ab eodem ponitur Probus Cesium inquit Bassum poetam lyricum: fama est in prædiis suis ardente veseuo & late vagantibus ignibus: cum villa sua flagrasse. Quintilianus quoq; se eum vidisse ait. Bassus & Sextius Niger Romani homines: græce de medicina scripserunt. Bassus item Martyr sub Decio patria: Nicenus clauis ferreis confixus. Bassianus patria Syracusanus Romam studiorum causa missus: vbi christianus factus patre insectante Rauennam fugit: inde Laudensis prę sul electus: ibidẽ decessit nonagenarius quartodecimo. Cal. Feb. clarus prodigiis: ab vlcerosis maxime inuocatur: emicuit Ambrosii temporibus quem ægrotantem adiit mortiq; interfuit. BATTO Sinopensis de rebus Persicis scribit Strabo. Batton Comicus fabulas ipsius nonnullas commemorat Suidas. L. BALLIENVS Auunculus Catilinę Lucretium Asellam consulatum contra voluntatem Syllæ ad perturbandum ciuitatis statum petentem occidit iussu Syllæ tunc dictatoris: accusatus postea ac damnatus. Pedianus. BEATRIX virgo Romana & martyr sub Diocletiano. Faustinum & simplicium fratres item martyres quos prius tumulauit: post paulo eodem supplicio secuta: q; prędium cuidam potenti vendere noluerat. Hæc enim diues erat ac vna cum beata lucina occisorum corpora in agro suo condebat. BEDA natione Anglicus ob vitę modestiam: venerabilis cognomentum adeptus claruit sub Ioanne sexto pon. Cum Saraceni ex aphrica soluentes Hispaniam inuaserunt: ex quo Beda litteris principes ad eam recuperãdam: sollicitauit greçe latineq; eruditus fuisse traditur. Scripsit in actus apostolorum: in Lucam edidit: & librum de temporib⁹ & Homelias quibus Gallici sacerdotes frequenter vtuntur. Fratres habuit Strabonem & Aymonem doctos etiam viros: quorum alter Homelias quasdam non ineruditas: Alter in Genesim scripsit. Depositum Bedæ Genuæ visitur. BERNARDVS Abbas inter Burgũdos nobili ort⁹ genere Anno fere vigesimo secũdo ætatis sub Abbate Stephano q Terti⁹ fuerat in Cœnobio Cistertiensi: paulo ante instituto. V nacũ. XXX. socios Monachũ pfessus doctrinæ: vitæq; laudatæ: fama adeo profecit vt Clarauallensis Cœnobio tunc primũ Roberti viri Illustris impensa constructo prępositus sit. Cui Annos triginta sex præfuit. Plura reliquit scripta: commentarios in Cantica: considerationes diuinæ contemplationis ad Eugenium pontificii. vnde pontificę muneris ratio ducatur. Varias quoq; epistolas Sermones insuper in diebus solẽnib⁹ habitos. Berenice Vxor Ptolemei Lagi: mater Philadelphi: rara mulier fortuna: & viro delectissima de qua Theocrit⁹ αλλα ετισ βαθυκολπος, ακουτισ αρ αχιλληα αιακι δαπηλη σεδ αιχμητα πτολομαιε αιχμητα πτολεμαιω αρηϊλοσ βερενικα. Altera Philadelphi filia quæ deinde nupsit Ptolemæo Euergeti fratri, Cuius Crines in cœlũ relati putãtur psuasione Cono-

Basilius ancyranus.

Basili⁹ pſul Basilus.

Basil⁹ pirata.

Salei⁹ Bassus.

Aufidius Bassus

Casi⁹ Bassus

Bassus & Sextius

Bassus martyr.

Bassianus.

Batto Batton

L. Ballien⁹

Beatrix.

Faustinus

Beda.

Bernardus

Berenicæ mater & filia philadelphi.

Berenice

nis mathematici: De quibus Elegiam compoſuit: Callimachus conuerſam deinde a Catullo. Alia
Berenice herodis Herodis Aſcalonitę filia quæ nupſit etiam agrippæ fratri. Strabo ſic ait Cæſar Auguſtus magno ho
nore proſecutus eſt: herodis liberos ſimiliter ſororem Salomem eiuſq; filiam Berenicen. Alia item ex
Berenice Atiſtobuli. eadem progenie quæ Salomes Herodis ſororis filia fuit. Nupſit Atiſtobulo Herodis eiuſdem filio
quem pater poſtea interfecit. Ioſepus. Berenice quoq; quã græci Pherenicen appellant: fama celeber-
Berenice olympioni carum. rima & Filia: & mater: & ſoror olympionicarum fuit: vt ait Plynius: Pauſanias quoq; hanc dicit co-
gnominatam Callipatram ac habitu virum diſſimulatam ludis interfuiſſe: vbi Piſithodum filium
Coronatum vidit: cognitamq; ac quęſtione habita q; ad Ludos mulieribus interdictos veniſſet meri
Berillus tis ſuorum abſolutam fuiſſe. Aelianus de var. hiſto. fere idem. Valerius item Berenice inquit conti-
git qđ nulli alii mulieri vt Gymnico ſpectaculo intereſſe contigerit. BERILLVS Boſtrenæ vtbis
Arabiæ preſul cum plura recte pro religione ſcripſiſſet ad extremum omnia corrupit: peregrina quę-
dam & procul a veritate adducens. Conſeruatorem noſtrum videlicet ante humanitatem non exti
tiſſe: nec propriam diuinitatis habere ſubſtantiam: ſed tantum patris in eo habitaſſe: Quare plures
conuenere præſules diſceptationis gratia. Inter quos origenes ita errorem eius repulit: vt redire tan
Beroſus. dem eum ad ſanitatem compulerit. ex Euſebio libro ſexto. Beroſus Chaldæus in Aſtrologia clarus:
cui ob diuinas ptędictiones Athenienſes in Gymnaſio ſtatuam inaurata lingua ſtatuerunt, vti Ply-
nius refert. ſcripſit item in ea facultate. Eius nunc fertur libellus: neſcio quis cui non ſatis crediderim
Bemarchi9 BEmarchius Cæſarienſis capadocię Sophiſta ſcripſit res geſtas Conſtantini principis libris decem.
Beſtia Appia. pręterea declamationes quaſdam & orationes Suidas. Beſtia Appia mulier Atellana. Capuæ habi-
Faucula cluuia tans & Faucula Cluuia quæ quondam queſtum corpore feciſſet: Annibale tenente capuam: altera
quotidie ſacrificauit pro ſalute populi Romani. Altera vero Faucula captiuis egentibus alimenta
L. Beſtia. clam ſuppeditauit: Cæteris campanis inimice ſe habentibus. Quapropter a populo Romano liber-
tati: ac bonis poſtea ſunt reſtitutæ. Liuius vigeſimoſexto. L. BESTIA in coniuratione Catilinę me-
Byzes. moratur a Salluſtio. Byzes Naxius: Tegulas primus ex lapide fabricauit: quibus tectum templi Dia
næ fecit tempore Alyactis Croeſi patris Cuius ſtatua eſt Naxi. Cum hoc epigrammate. ραξιος ευ
ερροσ μεγερειλιτουσ ωορε βυζεω παισ οσπρωτιζοστευξελιθοτκευαμορ. Pauſanias. M. FVR.
Bibaculus. Bibaculus patria Cremonenſis: vt ſcribit Euſebius. qui ſimul & Catullus inter poetas Iamborum la
M. Bibulus tinorum ponunt Quintiliano. P. Sextius Bibaculus apud Commentarios Cæſaris. M. BIBVLVS
Collega Cęſaris in Conſulatu. In quem Tranquilli diſthicum cauillatur. Non Bibulo quicq; nuper:
ſed Cæſare factum eſt. Nam Bibulo fieri Cõſule nil memini. Idem Ciceroni proximam prouinciam
Bias in aſia tenebat. BIAS Prieneus vnus e Septem fertur in cauſis orandis acutiſſimus fuiſſe. Cum patri
am captam fugeret: nihilq; vti cæteri exportaret roganti: cauſam: illud vulgatum apud Ciceronem
Bion reſpondit: omnia mea mecum porto. BION Boryſthenites Cratis auditor ad Cynicam prius ſectã
tranſiit: ſumpto pallio & Pera: deinde ad Theodorea inſtituta ſe conuertit. Reliquit commentarios
q non extant Apophthegmata item plura quę ſimul & aliorum ſapientum vbi de ſapientia narrabo
Bibiana virgo. attingam. Bibiana virgo Romana & martyr ſub Iuliano q̃ vnacum parentibus martyrum corpora
tumulabat: ſepulta apud palatium lucinianum. Baſſianus item alter Syracuſanus prior ſupradicto
Baſſianus ſub Claudio martyr. Bolus Mindeſius Pythagoreus ſcripſit de vtilitate lectionis hiſtoriarum quæ
Bolus. nos in doctrinam cognitionemq; rerum ducunt. De Miris naturę multaq; alia vt apud Suidã. Boe
Boetius. tius Zenone imperante: ob affectatę libertatis ſuſpitionem a Theodorico rege exilio damnatur: de-
Symma- chus. inde cuſtodiæ traditus plura conſcripſit: Tandem ſimul cum Symmacho ſenatore ſocero ſuo: aliiſq;
pręſtantibus viris interficitur: vt author Euſebius: Eius deinde ſtatuas Amalaſunta reſtituit: & hęre
dibus patrimonium incolume reddidit: vir omnium vnus qui & doctiſſimus & ſine genio fuerit in-
Bonifacii viri. ſcribendo. Bonifacii viri ſancti plures primus Romanus apud Tarſum Aglaes diuitis viduæ res pro
curabat: cum qua rem habebat ebrietate: cęteriſq; moribus infamis: factus repente alius: martyrium
Aglae ſub Diocletiano ſubiit: relatuſq; deinde a ſeruis Romam: eiq; templum in auentino dicatum: quod
& Alexio poſtea commune fuit: Alius Britannicus natione preſul Maguntinus apud Phriſios & ipſe
Martyr q; iuſſu Stephani. II. pon. Pipinum Caroli patrem in regem oleo ſacro perunxerit. Alius pſul
Carthaginen Zenone impante: Aeli9 pſul Feretinas: ambo confeſſores. Quintus item martyr Boſ
Bonicius. nenſis Othonis tertii cõſanguine9. His addam Bonifacii aphricæ comitẽ ſub Honorio Aetii ducis
æmulũ: Auguſtini amiciſſimũ. Bonicius præſul Aruernenſis: vir etiam ſanctitate clarus: cuius tumu
Bonus ca hodie monſtratur: qua a diua genitrice cuius erat obſeruantiſſimus: donatus fuit in exceſſu men-
tis: eademq; primum ſacrificauit. Bonus præſbyter Romanus ſimul cum Faſto & Mauro diaconis

Romæ ſub Valeriano paſſus: ſepulti omnes in via latina. Braſidas Lacedęmonius dux circa Amphi polim ab Athenienſium multitudine impar deprenſus claudendum ſe pręſtitit: vt per longum coro næ ambitum extenuaret hoſtium frequentiã: quaq; rariſſimi obſtabant erupit: Frontinus Briti⁹ præ ſul Turonenſis Martino ſucceſſit: cui aliquando aduerſarius fuit diaconus. Deinde ſanctitate emicu it. BRVTORVM Romæ genus Iuniis nominibus adſcitum legimus: quorum author primus. L. Iu. Brutus e ſorore Tarquinii ſuperbi genitus: quum eandem fortunam timeret: in quã fiatet incide rat: qui ob Diuitias & prudentiam ab auunculo fuerat occiſus: ſtultitiam finxit: vnde Brutus dictus Iuuenibus regiis Delphum euntibus ridiculi cauſa comes adſcitus baculo Sambuceo aurum inclu ſum deo donum obtulit: argumentum videlicet in eius ſapientiæ diſſimulationem. Vnde reſponſũ eſt illum Romæ ſummam habiturum poteſtatem: qui prius matrem exoſcularetur. Ipſe terram pri mus exoſculatus eſt cęteris minime intelligentibus. Deinde propter Lucretiæ ſtuprum Cũ Tricipi tino & Collatino in exitium regum coniurauit. Quibus in exilium actis primus Coſſ. creatus eſt. Filioſq; ſuos qui cum Aquiliis & Vitelliis ad recipiendos Tarquinios in vrbem coniurauerunt: vir gis cęſos ſecuri percuſſit. Deinde in prœlio qđ aduerſus eos gerebat: ſingulari certamine cum Arun te Filio Tarquinii congreſſus: ſe ambo mutuis vulneribꝰ occiderunt Cuius corpus in foro poſitum a Collega laudatum matronæ annum luxerunt. Cæcilius. Liuius. DEci. Iu. Bubulcus Brutus Dicta tor Equos ſubegit ac die Octaua triumphauit Aedẽ Salutis quã Coſſ. vouerat: & Cenſor locauerat. Dictator dedicauit. Liuius. De. Iu. Brutus in hiſpaniam profectus his qui ſub Viriato militauerant: agros oppidumq; dedit qđ Valentia vocatum eſt. Luſitaniamq; vſq; ad oceanum perdomuit. Et cũ fluuium obliuionis exercitus tranſire nollet: raptum ſigniferi ſignum ipe tranſtulit cæteri ſubſecuti. Liuius. LV. L. Iu. Brutus Prætorꝰ &. M. Cato Cenſorinus: quorum Cicero. II. de Ora. meminit Vo lumina de iure ciuili ſcripſerunt. & non generatim poſuere leges: ſed veluti interrogati a priuatis re ſponderunt: expreſſis Ciuium nominibus quorum crimina defendebant ſic feciſſe in Satyris Lucilium videmus in reprendẽdis vitiis. Ciues nominatim taxauit. Igitur Brutum tris de Iure ciuili libel los ſcripſiſſe: idem Cicero &. Q. Pomponius authores. M. Brutus qui Marianas partes ſequebatur ac Galliam ciſalpinam tenebat: a Pompeio interfectus eſt. Liuius. XC. Huius filius. M. Iu. Brutus Cæ ſaris interfector Catonis e filia Seruilia nepos doctrinæ philoſophiæq; ſtoicæ deditiſſimus: in qua pu er nutritus fuit: vt ſentire videretur quæ dixit vt ait Quintilianus: eius ſane iudicium Cicero in epi ſtola ad Atticum præ cunctis veteri videtur. Plutarchus vero in eius vita hæc de eo. Brutꝰ in Caſtris per integros dies: niſi cum Pompeium ipſum cõuenit & circa litterarum ſtudium diuertebatur. Cui curæ nedum aliud dedit tempus: ſed etiam diem quæ maximam illam Pharſalię cladem anteceſſit: erat media æſtas & præter loca paluſtria vbi caſtra metati fuerant: calor ingens nec Bruto aderant q celeriter tentorium adtuliſſent. Feſſus autẽ hac iugi cura cum meridies aduentaſſet: modice vnctus cum pauca comediſſet: cæteris de euentu futuræ pugnæ anxiis: hic vſq; in crepuſculum ſcripſit Po lybii epitomen componens. Genus dicendi breue & elegans ſecutus: & in gręca facundia Laconicum ſtilum imitatus: qđ ſane apparet in epiſtolis eius gręcis quæ adhuc extant. Vir alioquin Tyrannidis impatiens & in ſeuetitate gratus: Cicero ait cum gratiæ cauſa nihil facias: ſunt tamen omnia grata quæ facis. Poſtremo ex eius coniuratione: cuius ipe author fuit Cæſare interfecto. Timore aduerſa riorum Prætor in Macedoniam prouinciam ſuam cum exercitu ſe contulit: vbi cõuictis cum Caſſio caſtris ab Antonio & Octauio expugnatus apud Philippos ne in manus veniret. Inimicorum ſibi iu uante Stratone manus attulit: quum eſſet annorum. XXX. Liuius. CXXIIII. Inuentum corpus Antonius matri vxoriq; remiſit. Portia vero eius vxor. M. Catonis filia: hoc accepto nuntio vt refert Valerius doloris impatiens: cum negaretur gladius carbonibus e foco ardentibus: raptis ac deuora tis ſeſe necauit: muliebri ſpiritu virilem patris exitum imitata. De. Iu. Brutus cognomento Albinus cui magnam Cæſar fidem habebat: adeo vt ſecundus ab eo inſcriptus eſſet hæres. vnus e coniura tis cum M. Bruto cuius propinquus erat: Cæſarem mane moras trahentem ne dilatio fieret manu apprendens ad veniendum inuitauit in curiam dicens: q frequentes expectarent qui eum cuncta rum præter Italiam prouinciarum regem crearent. Hęc Plutarchus in Cęſare. Hic deinde poſt mor tem Cęſaris vt. M. Antonio reſiſteret qui Ciſalpinam galliam petebat: Mutinam prouinciam cum exercitu tenuit. Illicq; a. M. Antonio legatos Senatus de pace ſpernente obſeſſus eſt. A qua quidem obſidione ab Hirtio & Panſa Coſſ. ac Cæſare liberatus fuit. Cui Cæſari cum ſenatus parum gratus videretur Triumphum Bruto decernendo ac nullam eius rationem habendo cauſa fuit: vt per lepi dũ Antonio recõciliatꝰ Romã cum exercitu veniret: ac Coſſ. XVIII. natꝰ annos crearet. legęq; ferret de q̃ſtione habẽda interfectoꝝ patris: Ex quo poſtea Brutꝰ vnacũ Cicerone &. cc. aliis abſẽs dãna

Braſida Britius.

L. Iu. Brutꝰ

Aquilii. Vitellii

Bubulcus Brutus.

L. Iu. Brutꝰ

M. Iu. Bru tus.

M. Iu. Bru tu. F.

Portia Bru ti.

De. Brutus Albinus

tus: ac a legionibus desertus in potestatem Antonii venit: & a Capeno Aquitano eius iussu interfectus est. In cuius vltionem. C. Antonius. M. frater ab Hortensio iussu. M. Bruti occisus fuit. Liuius. CXX. Caia Cęcilia vxor Tarquinii Prisci: quæ antea Tantaquil appellabat mulier frugi: vbi de conIugio scribam mihi dicetur. BVSYRIS Aegypius Tyrannus ab Hercule Aegyptio rege interfectus: ꝙ hospites imolaret, auctor Diodorus libro. V. Strabo autē libro. VII. Nullum dicit in Aegypto Busyridē fuisse ex quo cuncta de eo falsa referri. Isocratis extat encomion Busyridis ficuti: & Helenæ vt vim oratoriam in illaudatos exerceret.

Caia Cęcilia.

Busyris.

Admus. Millesius paulopost Orpheum prim⁹ scripsit historiam de Mileto ac totius Ioniæ regione libris. IIII. auctor Suidas. Hunc plynius dicit primum inuenisse prosaicam orationem. Cadmus Aegenoris mihi ponit̄ inter heroas. Caii. VII. & Candidi. Duo martyres totidemꝙ Candidæ alibi dictæ. C. Licinius. CALVVS. &. L. Sextius Trib. Pl. legē promulgarunt: vt Coss. etiam ex plebe fierēt: eā legem cum magna contentione repugnantibus patribus cum idem Tribuni per Quinquennium soli magistratus fuissent pertulerunt. Et primus omnium ex plebe Coss. L. Sextius creat⁹ est: lata est alia lex ne cuiq̄ plus Quingentis iugeribus liceret possidere. Liuius libro sexto. Licinius Caluus. Orator exquisitum quoddam & accuratius dicendi genus adfetebat qd q̄q̄ scienter eleganterꝙ tractabat: nimium tamen inquirens in se atꝙ ipse sese obseruans metuensꝙ ne vitiosum colligeret: etiam verum sanguinem deperdebat. Itaꝙ eius oratio nimia religione attenuata doctis: & attente audientibus erat illustris a multitudine autem & a foro cui nata est eloquentia deuorabatur. Cicero in oratore. Idem in eodem libro De. C. Licinio Caluo huius filio adolescente Curionis æquali mentionem facit: qui si vixisset magnam fuisset eloquentiæ gloriam consecutus. Seneca in Decla. de Caluo primo oratore hæc refert Caluus qui diu iniquissimam cum Ciceronelitē de eloquētiæ principatu habuit: vsꝙ eo concitatus fuit vt in media oratione ei⁹ exclamaret Vatius reus: Rogo vos Iudices nunquid quia iste disertus est: ego damnandus sum. Quintilianus Calui sanctitatem appellat ob eius tersum siccumꝙ dicendi genus. Plynius quoꝙ dicit hunc laminæ plumbeæ tenibus positæ: frigore occurrere solitum genituræ per nocturnam quietem erumpenti: vitesꝙ corporis studiorum labore custodiisse. Callias Athēnēsis Comicus filius lysimachi qui cognominatus est Schœnion ꝙ funes ob paupertatem torqueret. Callias item Laco plutus cognominatus Dux Athenienſiū nobilis contra Artaxerxē missus author vtriusꝙ Suidas. Callias Methymneus grammaticus: quem Strabo dicit Alceum Sapphoꝙ poetas enarrasse. Callimachus poeta Cyreneus filius Baptī discipul⁹ Hermocratis Iasei grammatici pręceptor vixit apud Pto. Philadelphū vsꝙ ad Euergetem bibliothecæ regiæ prafectus. Olymp. CXXVI. omne poematis genus attigit. Inaduersatium poema acerbissimum: quem ficto nomine Ibim appellat: vnde Ouidius poeta nomē & argumentum mutuatus est edidit. Elegias quoꝙ & epigrāmata & hymnos: aliaꝙ cōplura ex Suida. Horum omnium nihil extat prętet vnam elegiam in Lauacrum palladis: & quosdam hymnos in deos. Callimachus alter Sculptor vt ait Pausanias. sibi nomē adoptauit τηξιτεχνου. quasi artis interpolatorem: & qui eam in tenuiorem exquisitionēꝙ disciplinam reduxerit τηκειν enim liquefacere conflareꝙ est. Nam ipe prius lapidem perforauit minutatimꝙ tractauit. Calinius Sophista Syrus vel Arabs profitebatur Athenis. Scripsit ad Lupum de Cacozelia de Rhetorica ad Cleopatram de rebus gestis Alexandri & alia quędam Suidas. Callisthenes Olynthius discipulus & propinquus Aristotelis vnus e comitibus Alexandri: vir ingenio doctrinaꝙ prestans ad extemporalitatem aptus scripsit historiam secundus philosophorum a xenophonte in qua res Alexandri continentur. Tandē quasi author coniurationis Hermolai miseris modis adfectus ab Alexādro interficitur. Suspect⁹ quoꝙ ꝙ non vti cęteri adorandum eum putauerit. Trogus vigesimoquinto Calippus. Atheniēsis philosophus Platonis auditor interfectus a Syracusanis ꝙ Tyrannidem post Dionysium aggrederetur. Dionemꝙ patriæ liberatorem per proditionem interfecerit: author Plutar. in Dione. CALLICRATES ex ebore formicas: & alia tam parua fecit animalia: vt partes earum cerni non possint. Plynius. Callistus vnus inter comites expeditionis Iuliani principis qui heroico versu eius historiam conscripsit. FVR. CAMILLVS Cum falisios obsideret ac ludi litterarum magister principum ad eum liberos adduxisset: vinctum eum eisdem pueris in vrbē reducendum & verberandum tradidit. Falisci tali iustitiæ exemplo permoti: statim se ei dedidere. Veios decennali obsidione domuit: deꝙ his triumphauit: postea crimini datum ꝙ albis equis triumphasset: & vt prædam inique diuisisset: die dicta ab Apuleio Saturnino Tribuno Plebis damnatus. Ardeam

Cadm⁹ milesius.

Cai. Candidi Candide.

C. Licinus caluus

L. Sextius.

Li. Caluus orator.

Calu⁹ filius

Callias poeta.

Callias dux

Callias grāmaticus.

Callimachus poeta.

Callimachus sculptor.

Callinius.

Callisthenes.

Calippus.

Callicrates.

Callistus.

Fur. Camillus.

conceſſit. Mox cum Galli ſenones vrbem diripuiſſent: abſens dictator factus collectis reliquiis Gallos improuiſos interneciõe occidit Populum Roma, migrare Veios: volẽtem eleganti apud Liuiũ Concione retinuit. In qua omnis vrbis dotes laudeſq; licet agnoſcere. Adiicit quoq; Liuius q; Tertio dictator dictus contra Latinos & Satrum contendit: vt ſociam ciuitatem Po. Ro. a latinis oppugnatam tueretur. Quatro dictator ad ſedandam populi ſeditionem fact⁹ valitudinem ſimulauit ex quo ei alter ſurrogat⁹ eſt. Quinto Dictator contra Celtas iterum romam petentes & ad flumẽ Anienem caſtrametatos ſuperauit. Poſtremo Romæ Octogenarius peſtilentia abſumptus eſt. Camilla Volſca quæ venit auxilio Turno cõtra Latinos & Aeneam in bello interfecta in. VIII. deſcribitur a Virgilio Priuerni nata atq; a me tabo parte educta, Statius Tullianus de vocabulis rerum ait dixiſſe Callimachũ tuſcos Camillum appellare Mercurium, Quo vocabulo ſignificat præminiſtrum deorum vnde & Metabum Virgilius ait Camillam appellaſſe filiam, Dianę ſcilicet miniſtram.

Camilla Volſca.

CALPVRNIOS inter Piſones diximus Calpurnius Sura. Ephemeridas vitæ Galeni ſenioris principis ſcripſit, author Pollio. CANDIDVS Seuero Imp. edidit in Hexametrõ pulcherrimum tractatum: vt Euſebius Hieronymuſq; tradunt. CAPELLA Antiſtius & Atteius ſãct⁹ pręceptores Cõmodi principis. C. Canuleius Trib. Pl. rogationes duas tulit: vt connubia plębis cum patribus eſſent communia: & alter conſul de plębe crearet: Orationem eius aduerſus Coſſ. vide apud Liuium. IIII. Caninius qui eodem die quo eſt adeptus conſulatum obiit: ex quo Ciceronis ſcomma: vigilantiſſimum habuimus conſulem Caninium qui toto conſulatu ſomnum nõ vidit. C. Caninius eques Ro. cum in Sicilia ociandi cauſa veniſſet: ortoſq; a Pythio argentario viro doloſo emiſſet inſtructos piſcibus: & piſcatoribus: de induſtria poſitos: poſtera die cum ad eoſdem Ipe amicos inuitaſſet: nullos ibi neq; piſces neq; piſcatores repperit: Vide Ciceronem libro tertio de officiis. Canthus Abantis filius inter Argonautas ab Apollonio ponitur. Itemq; orpheo qui ſic ait καγθοσ Δεκροιησσεῳ αβαρτια τησ εσσερασε. Apolloni⁹ dicit eũ in Libya periiſſe. Flaccus autem noſter in Aea. C. CARBONES Duo oratores pater & filius: vtriuſq; meminit Cicero: ſed patrem inter Oratores celebertimos ſeditioſos: attamẽ ciues collocat his verbis. Vtinam. C. Carboni & Ti. Graccho talis mens ad rem publicam bene gerendam: quale ingenium ad benedicendum fuit. Profecto nemo his viris gloria pręſtitiſſet: ſed eorum alter propter turbulentiſſimum Tribunatum ad quem ex Inuidia fœderis numantini bonis iratus adceſſerat ab ipa re publica eſt interfectus. Alter Carbo propter perpetuam in popularí ratione leuitatem morte voluntaria ſe a ſeueritate Ciuium vindicauit. Sed fuit vterq; ſummus Orator. Nam & Carbonis & Gracchi habemus orationes nondum ſatis ſplendidas verbis: prudentiæq; pleniſſimas. Carbo quo vita ſuppeditauit eſt in multis iudiciis cauſiſq; cognitus: hunc qui audiuerant prudentes homines in quibus familiaris noſter. L. Gellius qui ſe illi contubernalem in conſulatu fuiſſe narrabat. Canorum oratorem volubilem & ſatis acrem, atq; & vehementẽ & valde dulcem & perfacetum fuiſſe dicebat: De filio autem hæc refert. C. Carbo illius eloquentiſſimi viri filius Orator non ſatis acut⁹ ſed tamen orator numeratus. Erat in verbis grauitas & facile dicebat: & auctoritatem naturalem quandam habebat oratio, hæc ille. Valerius autem dicit hũc poſtremo ab exercitu ſuo interfectum fuiſſe: quem bellis ciuilibus lapſum adſtringere, & ad diſciplinam reducere cupiebat. Huius frater. GN. Carbo ſumma fuit auctoritate in republica: partes marianas ſecutus. In tertio Conſolatu ſuo In Sicilia iuſſu Pompeii dum ventrem apud latrinam exoneraret trucidat⁹ eſt quæ crudelitas vulgum maxime offendit. author Valerius Carneades. Cyreneus nouæ princeps Academiæ Chryſippi maxime ſtudioſus: de quo Gellius itemq; Plynius ait q; ſcripturus aduerſus Zenonis ſtoici libros, ſuperiora capitis Elleboro candido purgauit: nequid ex corruptis in ſtomacho humoribus ad domicilium vſq; animi redundaret & conſtantiam vigoremq; mentis labefactaret tãta cura: tantoq; apparatu: vir ingenio pręſtans ad confutanda ea quæ ſcripſiſſet Zeno aggreſſus eſt. Hunc præterea memoria naturali artificia liq; vſum fuiſſe Cicero de Oratore ſcribit: Gellius vero libro decimoſexto & Quintilianus de eo referunt: q; miſſus Romam legatus ab Athenienſibus: vna cum Diogene ſtoico & Critolao peripatetico ſuſpectam fecit Romanis legationem dicente. M. Catone in ſenatu: ab hoc viro cauendum eſſe qui ob eloquentiam & diſſerendi facultatem facile quęcũq; velit impetrare poſſet. Carneades alter philoſophus Athenienſis Anaxagoræ diſcipulus a Suida ponitur, a Philoſtrato autem inter Sophiſtas: qui tantum de eo refert q; & philoſophi ſententiam & oratoris vehementiam in dicendo retinuit. Diogenes vero alium tradit huius nominis elegiarum poetam. CARCINVS Agrigentinus Tragicus poeta docuit fabulas nonaginta octo: vicit vnam: Emicuit paulo ante Philippum Macedonem. Atheneus author. CHARONTES Tris legimus apud Suidam, vnum Lampſacenum hiſtoricum, qui tempore primi

Camilla Volſca.
Calpurni⁹ ſura
Candidus
Capella antiſtius.
Atteiꝰ ſanctus.
Canuleius
Caninius Coſſ.
C. Caninius.
Canthus.
Carbones pr & filius.
C. Carbo F. C.
GN. Carbo coſ.
Carneades Cyreneus.
Carneades athenienſis
Carcinus
Charontes Tres.

Charon cartha. Darei olymp. LXXIX. floruit, scripsit Aethiopica libris. II. Cretẽsia Græcanica & alia. Charon Carthaginensis historicus scripsit Tyrannos quotquot in Asia atq; Europa fuere: vitas clarorum virorũ libris. IIII. mulierum item totidem: Tertius fuit Naucratita item historicus, scripsit Sacerdotes Aegypti & reges qui fuere ab initio in qualibet genre, & alia. Charontem quoq; Porthmea fingunt poetæ trientem animas transuehentem ad inferos: aliter inhumatos iacere. CHARISIVS orator Athenis eodem tempore quo Demochares filius sororis Demosthenis dissimili tamen stilo: Scripsit alias multas orationes attico genere Cum imitari cuperet lysiam, author Cicero in Bruto. SP. CARBILIVS prim⁹ romanorum vxorem repudiauit ob sterilitatem. SP. Carbilius eius libertus primus romæ Ludum grammaticę aperuit mercede docens Plutarchus in problematis. Idem litteram, G, primus inuenit cum pro ea, C, prius vterentur, author Velius longus. CHARILLVS Dux Lacedæmoniorum Tegeatas superauit: vt author Pausanias. Chatandes Tyrius legem tulit ne quis armatus in Concionem veniret. Cunq; postea ipse e rure veniens ex improuiso vt erat gladio accinctus in Concionem indictam venisset: admonitus legis ab eo qui proxime sedebat eodem gladio incubuit cum liceret culpam dissimulare vel defendere: author Valerius Aristoteles autem libro secũdo pol. Hunc charandem dicit patria Catinensem qui Ciuibus suis leges conscripsit. SP. CASSIVS Regni crimine damnatus: cui plus suspitio occupatæ dominationis nocuit q̃ tres magni consulat⁹ vel Duo trium phi profuerunt. Populus enim non contentus eum capitali adfecisse supplicio sed domo eius æquata ædem telluris fecit. Valeri⁹ de Seue. L. Cassius Cos. a Tugurinis Gallis pago Eluetiorum qui a ciuitate secesserant in finibus Allobrogum cum exercitu cęsus est. Milites qui ex ea clade supererant: obsidibus datis & dimidia rerum omnium parte: vt incolumes dimitterentur cũ hostibus pacti sunt tẽpore quo Iugurtha pulsus est a Mario. Liuius. XXV. L. Cassius. L. Filius Longinus Trib. Pl. C. Matio &. L. Flacco, Cos. plures leges ad diminuendam nobilitatis potentiam tulere: in quibus vt quem populus Roma, damnasset cui ve imperium abrogasset in senatu non esset. Fuit & inter competitores Ciceronis in consulatu. Pedianus. L. Cassius Dux Pompeianus, cum decem nauibus vigente bello ciuili transiit ad Cæsarem. C. Cassius secundus post Brutum in coniuratione cõtra Cęsarem eodem die cędis apud. M. Antonium cenauit. Deinde metu & ipe cessit ab vrbe Syriamq; tenuit cum auctoritate senatus tribus exercitibus qui in eadem prouincia erant in potestatem suam redactis. Demum ab Antonio & Augusto petitus coniunctis cum Bruto castris apud Philippos cum alteri cornui præesset: inclinata iam acie fusum putãs iam totum exercitum: sibi manus attulit. Liuius. CXXIIII. L. Cassius Longin⁹ Iurisconsultus, vt inquit Tranquill⁹ q̃. C. Cassii percussoris Cæsaris nomen ac stemmata haberet iussus est a Nerone mori: pronepos fuit Seruii Sulpitii ac eques Ro. vt scribit Pomponius: postea ad prętoram peruenit. C Assius Seuerus (vt ait Seneca in decla.) eloquentissim⁹ in agendo. in declamationibus parum valebat: oratio erat valde culta ingentibus plena sententiis: nemo minus passus est aliquid in oratione sua otiosum esse: nulla pars erat quę non sua virtute scateret: nihil in quo auditor sine damno aliquid ageret: melior de illo semper fortuna q̃ cura merebatur. De eodem vero Tacitus in libro de claris ora. Equidem non negauerim Cassium Seuerum quem solum Aper noster nomiare ausus est: si cum iis comparetur qui postea fuerint: posse oratorem vocari q̃q̃ in magna parte librorum suorum plus vis q̃ sanguinis: & reliqua. Quintilianus vero sic. Cassius Seuerus si cęteris virtutib⁹ colorem & grauitatem orationis adiecisset ponẽdus inter principes foret. Nam & ingenii plurimum in eo & acerbitas inerat: & vrbanitas eius summa, sed plus stomacho q̃ consilio dedit: hæc ille. Huius igitur scripta, vti lati⁹ in Labieno dixim⁹ ex. S. C. abolita: vt author Tranquillus. M. Auidius Cassius præfectus exercit⁹. M. Antonini principis in Oriente: dum ipse Imperator res in germania gerit contra Marcomannos rebellauit. Itaq; relicto bello Imperator eum cum exercitu petit ac superat, caput ei oblatum videre noluit recordatus antiquę amicitiæ. CASSIVS præsul Narniensis tempore Totilæ Cui occurrens animum placauit ne Ciuitati noceret. Meminit huius Gregorius. III. Dialogorum. Cassianus Martyr apud forum Cornelii vbi & iacet & quo venerat peregrinationis gratia e Brixina vrbe germanię cuius erat ciuis & prętul: quumq; foro Cornelii præciperet: iussu Iuliani Imp. qui prohibuerat christianos docere: stilis discipulorum confossus est: Alius Alexandrinus sub Iouiniano in Italiam veniens apud Ortanum templũ construxit: cuius & prętul electus: inde peregrinando Augustodunũ venit: eiusq; vrbis Simplicio viro sancto in prętulatu succesit. Alius monachus Honorii tempore & Hierosolymitana ecclesia ab hęreticis electus Massiliam venit: vbi Duo condidit Cœnobia Io. Eremita prius vocatus: scripsit & de Monachorum institutis: vbi dicit abstinentiam cibi omnium virtutum esse fundamentum. M. CASTRITIVS Cum tempore Syllanę dissensionis placentiæ geretet Magistratum. CN. Carbo

Charisi⁹ or.

SP. Carbilius.

SP. Carbilius libertus.

Charillus

Charandes tyrius.

SP. Cassius

L. Cassius Cos.

L. Cassius L. F.

L. Cassius Dux: C. Cassius cũ Bruto

L. Cassius Longinus. Cassius Seuer⁹ orator

Auidius Cassius.

Cassi⁹ pśul. Cassiani plures.

Io. Cassianus.

M. Castritius.

Coſſ. Mariſanarum partium peteret obſides Placentinos ne Placentia ad Syllam deficeret: negan-
ti Caſtritio dixit ſe multos habere gladios. At ego animos inquit Caſtritius. Val. libere dicta. T. Ca
ſtritius Rhetoricę artis doctor Romæ ſumma vir auctoritate apud Hadrianum principē quo ſe ma T. Caſtritii Rhetor.
giſtro vſum Gellius dicit. Caſſiodorus Rauennas pręceptor Theodori regis Gothorum primum Se Caſſidorus
nator deinde monachus factus: nonnullos ſcripſit pſalmorum locos apertius, extāt & eius ad Theo-
dericum epiſtolę. CATONES id eſt Cati & ſapientes ex cognomento dicti. Hi ex oppido Tuſcu-
lo originem habuere vnde primum profectus, M. Porcius Cato Senex perſuaſione atq; amicitia Va M. Porcius
lerii Flacci ſollicitatus. Hi: Trib. mil. in Sicilia fuit Prætor Sardiniam ſubegit: vbi ab Ennio fuit græ Cato.
cis litteris eruditus ętate iam grandis Conſul deinde cum eodem Flacco creatus citeriorem Hiſpa-
niam ſortit9 ē: vbi rebus fœliciter geſtis omnium vrbium muros quæ intra Betim ſunt vno die ſolo
æquari iuſſit: vt author Polybius. Ti. Sempronium Coſſ. qui circa Iſtrum & Thraciam ductabat ex-
ercitum legatus iuuit. Deinde ſub Mannio Attilio Trib. mil. Antiochum e gręcia occupatis Ther-
mopylarum anguſtiis depulit. Cenſuram deinde cum eodem Flacco geſſit in qua. L. Qu. Flamini-
um ſenatu amouit. Liui. Valerium Flaccum collegam ſuum principem Senatus dixit. Eam ſenatus
adeo gratam habuit vt ſtatuam ei cōſularem in templo collocauerit: cum inſcriptione reſtitutos ab
eo mores teſtante ac Cenſorini ſit cognomē: adeptus. Simultates cum Aphricano geſſit. Conſul de
non abroganda oppia lege Valerio Flacco Collegæ nequicq̄ reſtitit quorum orationes apud Liui-
um in quarto de bello Ma. videre licet. Accuſator frequens malorum Galbam Octogenarius ad iu-
dicium traxit. Ipſe vero accuſatus quadragies quater toties abſolutus fuit: vt Plynius refert. Vir
alioquin parciſſimus atq; abſtinentiſſim9: vt qui Cibario pane. viliq; menſa vteretur: ac cum opera
tiis ſępe veſceretur & in exercitu aquam potare ſolitus. & per ardores æſtiuos aliquantulo permixtū
aceto: paucis comitib9 & toga vili ambulare. Equum quo conſul in rem militarem vſus eſt in Hiſpa
nia reliquit: ne vecturę illius rationem reipublicæ redderet. Seruos ſenio debilitatos tanq̄ animalia
bruta eiicere ac vendere conſueuit qđ ei vitio datur, quaſi cōmoditate ex eis ſublata: nihil ipſis homi
nibus humanitatis debeamus. Sed & viduarum non hominis eſſe dictitabat: facultates extenuatas
relinquere, illum magnopere collaudans qui eas auctas dimiſiſſet. Duobus ipſe vtebatur prouenti-
bus Parſimonia & agricultura: cui9 ſtudioſiſſimus fuit. In agroq; ſolitus ad Cœnas paratiſſimas vi
canos accolaſq; ęquales familiareſq; ſuos paſſim vocare. Dictitans menſam eſſe Amicorum paren-
tem, Carthaginem funditus delendam cenſuit: quando ficum ex ea regione recentem proferens: tā
prope inquit, P. C. habemus hoſtem. Tria deteſtari ſolebat Archanum aliquod fœminæ credere. Se
cundum ſi tranſiuiſſet nauī quo pedibus accedere licuiſſet. Tertium Si qua dies ei per incuriam ina-
nis effluxiſſet. viribus integer: vſq; ad extremum fuit: ſiquidem poſt annos octoginta filium genu-
it: Primus in ſenatum veniebat: vltim9 diſcedebat. Nunq̄ ob dolorem domeſticum aut priuatam ſi
multatem reipublicę defuit. Plynius tribus eum Laudibus cumulat, perfectum & Imperatorem, &
Senatorem: & oratorem nominando. Ipſius ingenii meminit Cicero in Oratore his verbis Oratio-
nes: vt illis temporibus valde Laudo: ſignificat enim formam quādam ingenii ſed admodum impo-
litam. & plane rudem: Origenes eius cum omnibus oratoris laudibus refertas diceres & Catonem
cum Philiſto & Thucydide Comparares non adſentior hominem Tuſculanum cum totius græ-
cię principe conferri. Scripſit & paruum de Agricultura librum. hæc ex Cicerone. Gellio. Cæcilio.
Plutarcho: Plynio. Huius filii Duo Catones fuere. Quorum alter in bello cōtra Perſeū, ſub Aemy- Catonis ſe
lio Paulo magna cum laude militauit. Alter Saloninus ex matre cognominatus patre ſuperſtite ac nis Duo fi-
prætore deſignato extinctus eſt. & egregios in Iuris diſciplina libros reliquit Conſulem item eum lii.
qui Martio Rege creatus: fuit ac in aphricam profectus: in ea prouincia diem obiit: hæc Gellius. M. Cato minor.
Cato Minor, Senioris etiam nepos Cognomine vticenſis: Seueritate ac diſciplina ſtoica, auum re-
ferebat, nudis pedibus interdum breuiq; toga in publicum prodibat ſeſe adſuefaciens, nihilo niſi ob
ſcœnis rebus ac de teſtabilibus erubeſcere. Cætera veroignobilia ab aliis exiſtimata aſpernari: tolera
re labores: pedibus iter facere, ac detecto capite ſępius viſus totum diem indefeſſus loquebatur. No-
ctes quoq; longas, cū amicis potando, ſæpe ac de republica diſſerendo conſumere ſolebat, qđ vitium
in eo fuerat. Murenam accuſauit a Cicerone Cos. poſtea defenſum. Contradicentem eum in qua-
dam ſua cauſa: olim Cæſar Coſſ. in carcerē trahi iubebat quem per viam ſenatus omnis ſumma mœ
ſtitia ſequebatur. Cæſar autem verecundia motus: Cuidam ex Trib. pl. Suaſit: vt non pateretur Ca
tonem in carcerem trudi. Quęſtore Cypro. VII. milia talenta aſportauit. Conſulatum fruſtra peti-
it Marciam coniugem roganti hortenſio amico conceſſit: eādemq; poſtea hortenſii hęredem recepit
Inqua re Cæſar ei ctiminis auaritiæ cauſa factum obiicit. Dimiſit inquit vt locupletem reciperet.

t.v.

Toto ciuilis belli tempore intonsus fuit. Post pugnam pharsalicam, vticam cum scipione se recepit: quo tandem superato cum mori statuisset nocte de philosophia stoica disseruit ac Phædone Platonis de animi immortalitate perlecto gladio incubuit. Cęsar eius morte audita, & illum eius gloriæ & se illi⁹ inuidere dixit: patrimoniumq; liberis incolume permisit. Scripsit etiam in eum librum quem Anticatonem inscripsit: vbi Catonis vitia commemorat. Cuius apologiam Cicero postea de laudibus eius librum edidit. ex Plutarcho. Idem Cicero in libro de Finibus Elluonem eum librorum appellatq; in eo magna ac in exhausta legendi cupiditas esset, adeo vt dum Senatus cogeretur, ne ipse vacaret in senatu: interim libellos aliquos quos secum adferebat lectitare sit solitus. Valerius Cato, q̃q̃ extra familiam cum his ob nomen inserendus. Hic libertus cuiusdã ex gallia grammaticus romæ docuit multos & nobiles tẽpore Syllæ cuius famam hi versus monstrant, Cato grammaticus latina Siren. Qui solus legit & facit poetas, vixit vsq; ad extremam senectutem se in summa pauperie abdit⁹ modico gurgustio post q̃ Tusculana villa creditoribus cesserat: vt author Bibaculus his carminibus Si quis forte mei domũ Catonis Depictas minio assulas & illos custodes, videt hortulos priapi. Miratur quibus ille disciplinis Tãtam sit sapientiam adsecutus. Quã tres calculus ac selibra farris Racemi duo tegula sub vna. Ad summam prope nutriant senectam. Et idem, Catonis modo Galle Tusculanum tota creditor vrbe venditabat. Mirati sumus vnicum Magistrum summum grammaticũ optimum poetam. Omnes soluere posse quęstiones vnum difficile expedire nomen. En Cor Zenodoti En iecur Cratoris. ex tranquillo. CATVLORVM Honestissima gens Luctatiorum appellata nominibus. Q. Luctatius Catulus, primo bello punico, CCC. nauibus aduersus pœnos profectus, Sexcentas eorum naues commeatibus impeditas duce Amilcare apud Aegades insulas inter Siciliam & aphricam depressit, finemq; bello imposuit: pacem petentibus hac conditione concessit, vt Sicilia: Sardinia: cæteriscq; insulis inter Italiã: Aphricamq; decederent: Hispania citra Iberum abstinerent. Q. Luctatius Carulus Orator Coss. cum, C. Mario quarto eius consulatu Cimbros fudit ab eodem postea vrbe occupata per dissensionem mori iussus est: frustra precantibus pro eo ciuibus, Itaq; in cubiculo inclusus cãdentium carbonum vapore suffocatus est teste Valerio. Cuius manes vlt⁹ est postea Sylla interfecto Mario Iuniore. Lucanus, Quid sanguine manes Placatos referam Catuli. De hoc Catulo: Cicero in oratore sic scribit. Fuit in Q. Catulo sermo latinus: vt ex libro quem de consulatu & rebus gestis suis scripsit apparet. Quæ laus dicendi non mediocris ab oratorib⁹ pleriscq; negleeta est: nec tamen habitus princeps in numero patronorum. Extat & eius lasciuum epigrãma in lib. de diuinatione ab eodem auctore positum in Roscium Gallum Comœdum. Q d stili eius dignosce di causa tantum adducam. Constiteram exorientem solem forte salutans: Cum forte ab leua roscius exoritur. Pace licet tantum cęlestes dicere vestra: Mortalis visus pulchrior esse deo. Catulus alius sororis Catilinę vir eques ro, partium nullarum tantarumq; quieti studens a Catilina iussu Syllę interfectus est: auctor Pedianus. Luctatius Daphnis. Q. Catuli libertus inter grammaticos romæ profitẽtes a tranquillo redigitur. VAL. CAtullus Poeta Veronensis. Natus anno ante Sallustium Syllæ Mariiq; temporibus in poematis cum lasciuus: tum mordax: quippe qui Cæsari maximo tunc viro minime pepercit Iambis eum criminatus: reconciliatus nihilominus ab eo: ac eodem die cœnæ adhibitus est teste tranquillo. Moritur anno ætatis. XXX. Hic liber vnacũ Quintiliano repert⁹ fuit ętate nostra Lacinios mendosusq;. L. Sergius CAtilina. Satis eloquentiæ: sapientiæ parum: ingenio malo prauoq; ac ex reliquis de eo a Sallustio narratis longe manifestatur. Is cum Prætor Aphricam, obtinuisset adeo prouinciam expilauit: vt reuertens torquato; & Cotta Coss. fit ab Aphris repetundarum accusatus: agente causa. P. Clodio adolescente: qui postea inimicus Ciceroni fuit. Defensus autem a Cicerone fuit: vt ipse in quadam: ad Atticum epistola testatur. Cunq; peteret Cõsulatum violentius tunc consul consilium super hoc habuit. Quamobrem consulatum vt minime peteret egerunt author Pedianus. Ille demum ob dolorem in patriam cõiurauit. CANTARVS poeta Comicus Athenienſis. Huius ferunt fabulæ nonnullę positæ a Suida. CApron lycius composuit historiam Isauricam libris. VIII. Epitomas Liuii & Euttopii in græcum vertit sermonem. Scripsit & reslycię ac Pamphyliæ. CARpocrates Hęreticus de quo Ireneus scribit. Quidam Carpocrates tempore Simonis Magi superstitionis alterius: author eorum qui Gnostici appellantur vocabulo a sciẽtia cõficto. Qui sane prędigia ipius Simonis: non vt ille clam sed palam tradebat, deq; his doceri omnẽ hominem oportere dictitabat. Ex Eusebii historia. Calan⁹ Indus vnus e bragmanibus ex India vsq; ad Persas Alexandrum secutus Indoctus barbarus in radicibus Caucasi natus. Ex animi sententia nullo cogente secundum ritum suæ gentis Bragmanum ardentem conscendit rogum. spectãte Alexãdro ac rogante siquid mandaret moriens, nihil inquit, Celeriter te videbo. Nec multis post diebus

Vale. Cato grãmatic⁹.

Q. Luctatius Catulus orator.

Q: Luctatius Catulus orator.

Catulus sororius. Catiline.

Luctatius daphnis.

Val. Catullus.

Cantarus poeta.

Captonlytius.

Carpocrates.

Calanus Indus

Alex. Babylone veneno interiit authores: Cice. in tuſ. II. Dedi. lib. primo: Plutarchus in Alexandro: Valerius de Miraculis. Strabo in. XV. Cebes philoſophus Thebanus, Socratis auditor: ſcripſit dialogos tris qui inſcribuntur Pinax ſeptima, Phinicus. Diogenes, Cebriones troianus inter ſocios Hectoris: Illiados. XI. και σφιρκεβριονησ τριτοσ ειπετο: qđ nomen poſteris corruptum Cerbones vocatur. Is enim pręſul populonienſis fuit: multa ſub Gothis: deinde lõgobardis paſſus: quãobrẽ In Illuam inſulã confugit: vbi & extinctus: ac populoniam ei⁹ iuſſu vbi viuens ſepulchrum ſibi cõſtituerat relatus eſt: Greg. tertio dial. hæc aliaq; de eo prodigia connumerat: cuius ipſe tempore fuit. L. CAECILIVS Epirota Tuſculi natus: libertus Attici equitis Ro. ludum grammaticę Romæ aperuit: primo⁹ dicitur Vergilium & alios poetas nouos perlegere cœpiſſe. quod etiam Domitii Marſi verſicul⁹ indicat Epirota Tenellorum nutricula vatum: ex Tranquillo. De hocautem pulcherrimum adfertur Scomma: cum enim familiaris eſſet Cæſari ac ille aliis qui cum eo pila luſitabant Centena. LLS. ſibi autem quinquaginta traderet. Quid ego inquit vna manu ludo & nõ duab⁹: vt plus habere poſſim: author Macrobius. Sex. Cæcilius Gallus in diſciplina Iuris atq; legibus populi Ro. noſcendis interpretandiſq; ſciẽtia: vſu auctoritateq; illuſtris: fuit tempore Gellii cuius ipſe meminit: dicitq; librũ ſcripſiſſe de verborum ſignificatione quæ ad ius ciuile pertinerẽt. C. Cęcilius Claudius: Iſidorus. C. Aſinio: Gallo & Martio: Cyrino Coſſ. ad. VI. Cal. Febr. teſtamento ſuo edixit, Q̃uis multa ciuili bello perdidiſſet, tamen relinquere ſeruorum Quattuor milia, CXVI. Iuga boũ: Tria milli. DC. reliqui pecoris, CCLVII. millia, in numerato pondo, DC. millia. Qui funerari ſe iuſſit. LLS. XI. millibus. Plynius libro. XXIIII. CX. Cæcilius: Callantianus: Callantis enim ciuitas Siciliæ eſt Iudæus ſecta: Romæ docuit ſub Auguſto vſq; ad Hadrianum: vocabatur prius Arcagathus ſcripſit lib. cõtra Phrygas. Dictionariũ ex ordine litterarum: Comparationem Demoſthenis & Ciceronis, ac alia. author Suidas qui miratur hunc Iudęum fuiſſe: qui tam probe diſciplinas linguamq; græcam tenuerit. Cæcilius Argiuus verſificator ſcripſit de piſcibus, author idem. Cæcilius Statius poeta Comic⁹ quẽ Cicero ad Atticum malum latinitatis authorem vocat. At Volcatius contra ei palmam ſtatuit: de Comico: fuit natione Gallus: & Ennii contubernalis: quidam Mediolanenſem faciunt: deceſſit anno poſt Ennium Sepultus in Ianiculo: author Euſebi⁹. CECINARVM Familia e Volaterris p ceſſit ac per ſimplex. N. ſcribendum q̃a Cecina flumine Volaterrano nomẽ veriſimile habeat: ſicuti & Cyro & Cambiſi contigit, prętera Porcinam dicimus & Aruinam romana cognomenta. A. Cecina Volaterranus equeſtris ordinis: Quadrigariorum magiſter: pompeianarum partium tempore belli ciuilis Irundines paruas e nidis romæ comprenſas nutriebat: quas poſtea nuntias belli mittebat amicis vti Plynius refert. ſcripſit librum criminoſiſſimum contra Cæſarem: fuit & Ciceroni familiaris & pariter Cliens defenſus ab eo in quadam hęreditatis cauſa. Extant & inter eos epiſtolę cõſcriptę. Scripſit & librum de procurandis fulguribus quem Seneca ſe fateturi mirari: dicitq; eum virum facundum niſi a Ciceronis rebus primo receſſiſſet. Cecinam alium Octauiani Cæſaris ſcribam: legimus in epiſtolis ad Atticum. Alium item apud Tranquillum in Tito. Conſularem ob cõiurationis ſuſpitionem a Tito ad cœnã vocatum: ac per proditionem interfectum. A. Cecina Dux Vitellianus cum exercitu e gallia profectus ad Bebriacum cum Othonianis congreſſus: fœliciter dimicauit. Tacitus libro octauo. Licinius Cecina Prętorium virum patrem habuit qui ob tędium longe valetudinis ſeſe Opio necauit: Plynius. XX. C. XVIII. M. CELIVS Orator, acri turbulentoq; ingenio diſcipulus Ciceronis deceſſit ad modum iuuenis. Ex quo Quintilianus eum dignum lõgiore vita & meliore mente dicit Cicero in oratore: Cecilius q̃diu auctoritati meę paruit talis Tribunus Pl. fuit vt nemo contra Ciuium perditorum popularem turbulentamq; dementiam a ſenatu & a bonorum cauſa ſteterit conſtantius. Eius actionem ſplendida & grandis. & eandem imprimis facetа & perurbana commendabat oratio: graues eius orationes aliquot fuere acres accuſationes tres eęq; omnes e reip. cõtentione ſuſceptæ defenſiones. Hic cum ſumma voluntate bonorum Aedilis curulis factus eſſet neſcio quomodo diſceſſu meo diſceſſit a ſeſe: Olim ab Atratino quodam ad iudicium capitis accerſitus q; in cõiuratione Catilinę male de rep. cogitaſſet: q; aurum a Clodia Clodii Sorore infame extorſiſſet: eiq; demum venenum propinaſſet. Defenſus a Cicerone eſt. CElius Pontius prętor vrban⁹ Cum ei ius dicenti Picus ſupra caput inſediſſet: & aruſpices reſpondiſſent dimiſſa aue hoſtium victoriam fore: ſed necata reip. moriturum: tamen qui oppreſſerit ipſam ſtatim auẽ exanimauit ex quo accidit: vt ipſe cum. XL. aliis celiis interficeretur: Vale. de Conſt. T. Celius Terracinæ ſplendido loco natus: Cum in cubiculo quieſcens in lectulo peremptus eſſet. quum nulli eſſent alii ad quem ſuſpitio eius rei prouenire poſſet: fratres cauſam dixere: poſtq; vero cõſtitit eos dormiuiſſe aperto oſtio ab ſoluti ſunt: quoniam in tanto facinore veriſimile non fuiſſet: eos quietem capere potuiſſe. Valeri⁹ in

Cebes. Cebriones. Cerbones.

L. Cæcilius epirota.

Sex. Cecili⁹ gallus.

C. Cæcilius claudius.

Cæcili⁹ cal lãtianus.

Cęcili⁹ verſificator Cæcili⁹ comicus Cecinaq; familia. A. Cecina Volaterranus.

Cecina Scriba. Cecina Cõſularis Cecina dux Licinius Cecina ptori⁹. M. Celius orator

Celius pontius prętor. T. Celius.

Cor. Celsus

VIII. Cor. Celsus mediocri vir ingenio: non solum artem Rhetoricam sed de re militari, & de rustica, Deq; medicina libros composuit: hęc Quintilianus. Ad nos tantum eius medicina peruenit oratorio more conscripta: fuit paulo ante Quintilianum. Celsus philosophus Epicureus contra nos libros edidit; quibus Origenes. VIII. voluminibus respondit qđ opus nostra ętate conuertit in latinũ

Celsus phs.

Celsus mar tyr

sermonem Prior, S. Balbinæ. Celsus puer Gallicus. IX. Annorum: vna cum Nazario apud Mediolanum Martyr sub Nerone. CEphalus Athenienſis orator primus procœmia & epilogos induxit. Suidas. CEPHIsiodorus, Praxitelis filius: Cuius & pergami, & Romæ plura Plynius commemorat opera. CHERINTHVS Hereſiarcha De quo Caius in disputationũ dialogo sic scribit: Sed & Cherinth⁹ portẽta nobis introducit: Dicit enĩ post resurrectionem regnũ christi Hierosolymis futurum

Cephal⁹ or.

Cephisiodorus.

Cherinth⁹

esse vbi mille annis homines sese libidinibus ac voluptatibus omnibus explebunt. Dionysius quoq; cum de Ioannis reuelatione differeret: ipsius meminit Cherinthus inquit adfirmabat futurum christi regnum voluptarium, mores suos: fassus, q; gulæ luxuriæq; deditus esset: Ireneus etiam secretio-

Chęrephõ.

ra ipsius in primo sui operis manifestat. Ex Eusebio libro tertio. Chęrephon athenienſis philosophus

Q. A. Ceretanus.

Socratis auditor huius nihil traditur; scriptum dicitur & magnopere iracundus fuisse. vnde prouerbium græcum emanauit εμ πaλλaδοσιοχυοισουδεν διοιοεισ χαιρεφωιτοσ. In palladis vestigiis nihil chęrephontis gubernabis. Q. A. Ceretanus Magister eq. sub. Q. Fabio Dictatore in bello

Chæremõ.

Samnitum. CHæremon Comicus poeta; item alter qui scripsit ιεροραυφικα. Suidas. CHeris Cy-

Cheris

tharœdus cuius meminit Pherecrates. In agris alterius meminit Cratinus in Nemesi. CHœrilus

Chœrilus.

Samius poeta Olym. LXXV. Seruus fuit Samii cuiusdam, fugiens puere Samo receptus ab Herodoto historico, & eruditus est ac in delitiis habitus ex quo poeta euasit. Scripsit Athenienſium victoriam contra xerxem singulorumq; versuum singulos stateres aureos accepit, author Suidas. scripsit & res lysandri lacedæmonii cuius in expeditione comes erat: vt refert Plutarchus Horati⁹ vero eum res Alexandri magni scripsisse. & vt malum poetam taxat Gratus Alexandro magno: quondam fuit

Cæsar vñ Iulius

ille Chœrilus incultis qui versibus & male tortis Rettulit: acceptos regale numisma Philippos. Fuit alter Tragicus: item poeta Atheniẽsis olymp. LXIIII. docuit Tragœdias. CLX. vicit. XIII. Suidas CAESARVM Familia Iuliis adscita est, qui ex Iulo Ascanio descẽderunt teste Virgilio: Cæsar autem a Cæso matris vtero; quos auspicacius dicit Plynius nasci: eaq; de causa Aphricanum maiorem Cæsarem cognominatum esse comperimus. Spartianus vero & item Seruius grammaticus dicunt vocatum primum hoc nomine Cæsaris auum: qui in Aphrica Elephantum interfecit Cęsarem

Duo Cæsares.

appellatum; lingua punica Cæsares Duo fratres Dictatoris pater & patruus eodem fere tempore extincti: alter pater Pisis dum calciaretur repentino moritur alter romę, Plynius. C. Aesares alii Duo.

C. & L. Cæsares.

C. & L. ex iis Lucius poeta Tragicus fuit; & orator vt testatur Pedianus, frater Vterinus. Q. Catuli Oratoris vterq; in libro secundo de oratore in dialogo introducitur. Cicero etiam in oratore, meminit his verbis. C. Cæsar & superioribus, & equalibus suis omnibus prestitit: oratorq; fuit minime ille

C. Cæsar poeta Tragicus.

quidem vehemens: sed nemo vnq; vrbanitate: nemo lepore profecto conditior, sunt eius aliquot orationes: ex quibus sicut eiusdem tragœdiis lenitas eius sine neruis perspici potest, hæc ille. Fuit quoq;

L. Cęsar.

in rep. summa auctoritate ac Sulpitio Trib. Ply. marianarum partium q̃diu potuit restitit donec ad arma ventum est. L. vero & consul; & prętor fuit. Ambo Syllam secuti iussu Marii interfecti sunt. C. hospitis eius. Quintili. Tarquinensis ad cuius tectum confugerat; proditus insidiis vestalesq; aras cõ

L. Cęsar alter

plectens necatus est. Quo tempore. Marcus item Antonius orator. Pedianus. Lucius Cæsar alter Marci Antonii triumuiri auunculus Pompeianarum partium: missusq; ab vtraq; parte: quandoq; Orator de pace. Postremo inter proscriptos ab Octauio interfect⁹ fuit: In cuius locum obtinuit Mar-

Cęsar vopiscus

cus Antonius vt Cicero Octauii amicus proscriberetur. Liuius centesimo vigesimo. Cæsar vopiscus (vt ait Varro) cum causam ageret apud Censores dixit campos Roseæ in Reatino sumẽ esse Italiæ

Cæsarii tres

Cęsarius Apher genere diaconus: & Iulianus presbyter apud Terracinam sub Claudio in mare precipitati. Calendis Nouem. Cæsarius alter cum Germano & Theopolo passus apud Cæsaream Cap-

Iulianus Germanus

padocię sub Maximiano: vt testatur Hierony. tertio. Non No. Tertius pręsul fuit Arelatensis acco-

Cethegi

fessor Austatio secundo. Imp. decessit in eadem vrbe. VI. Cal. No. CETHEGOS amict⁹ diuersus a ceteris distinguebat: quos cinctutos Horatius vocat siue habitus siue pallium ad cinctum reductũ fuerit: constat eos exerto brachio procedere solitos. Lucanus Exertiq; manus vesana Cethegi: & idẽ alibi. Nudiq; Cethegi Silius. Ipse humero exertus gentili more parentum: Difficili gaudebat equo.

M. Cor. Cethegi

Ouidius cinctutos vocat lupercos. M. COR. Cethegus primus eloquens inter Ro. Ennio teste qui eum audiuit & scribit de mortuo in. IX. Annali additur orator: Cornelius suauiloquente ore Cethegus. eũ igitur Suadãmedullam appellat: quã grecis πειθω vocant:: vt est author Cicero. Quod ver

bum ætate noſtra Theodorus Gaza vertit in græcum ſermonem γλυκυτηρυμ. Non vt ait Politianus q̃ ignoraſſet verbum Ciceronis vir doctiſſimus: ſed vt nouum ipſe conderet, qđ magis vocabulum illud exprimeret. Nam Pitho nihil ad ſuadam medullam niſi quo ad effectum perſuaſionis & dulcis elocutionis Hic Cetheg⁹ Coſſ. cum. P. Tuditano fuit bello punico ſecundo: vt Cicero in oratore teſtatur. P. Cethegum etiam inter oratores idem Cicero connumerat his verbis. P. Cetheg⁹ rẽ tenebat: eamq̃ penitus cognouerat. Itaq̃ in ſenatu conſularium auctoritatem adſequebatur: ſed in cauſis publicis nihil: in priuatis ſatis veterator. Cornelius Cethegus & Quint⁹ Sulpitius Flamines ſacerdotium eiſdem fere tẽporibus amiſerunt. Cethegus q̃ exta victimæ non rite admouiſſet &. Q Sulpitius q̃ ei inter ſacrificandum apex quem flamines ferunt de capite prolapſus eſſet. Valerius. P. Cornelius Cethegus alius in cõiuratione Catilinæ. Salluſtio commemoratur. C. COR. CINNA Trib. Pl. cum pernicioſas leges. de reuocandis exulibus ferret pulſus a. GN. Octauio Collega cũ Sexto Trib. Pl. Imperioq̃ abrogatus: ex vrbe profugit: & bellum vrbi intulit accerſito. C. Mario, cum aliis exulibus ex Aphrica: in quo bello Duo fratres: alter ex Pompeii: alter ex Cinnę exercitu ignorantes: concurretunt & cum victor mortuum ſpoliaret: cognito fratre ingenti edita lamentatione: ac rogo extructo ſeq̃ inſuper cremauit. Conſulis igitur ſegnitie confirmati: qui bellum ducendo & vtram q̃ partem fouendo vires Cinnæ dedit. Cinna igitur & Marius addito Quinto Sertorio & GN. Carbone cum quattuor ſummis exercitibus vrbem circunſedere: ianiculumq̃ occupauere: vnde fugati ab Octauio Coſſ. receſſerunt. Tandem ſegnitię militum & ducum qui partes tuebantur Syllanas & nobilitatis Cinna & Marius in vrbem recepti: cædibus omnia compleuere. Inter quos GN. Octauium Coſſ. M. Antonium oratorem. L. Cæſarem iugularunt. eorumq̃ capita in roſtris poſuerunt: Craſſus etiam Craſſi Iuriſconſulti filius interfectus: pater vero ne quid indignum pateretur gladio ſeſe tranſfixit: Cinna tandem editis multis ſceleribꝰ: Eidibus Ianuarii deceſſit: vir difficile dictu vtrũ bello melior an pace pernicioſior: adeo quã remp. armatus ſeruauit eam primo togatus euertit. Ex Liuio ſeptuageſimonono & octogeſimo. Cinna item aliꝰ qui per errorem necatus a Popu. Romano ſuit foro medio in funere. C. Cæſaris: Dum vnum ex interfectoribus eius nominis putant. L. Cinnã res nouas adfectantem: quem ex hoſte Octauius amicus fecerat: & vſq̃ ad iudicum dignitatem euexerat: aduerſus ſe inſidias moliri cognouit: & Iratus noua in eum exempla cogitabat Liuiæ tandem cõ filio vſus mitior eſt factus: eum ſeparatim in cubiculum vocauit: vbi ingratitudinem eius exprobrãdo: votum inquit Cinna tibi iterum do prius hoſti nunc inſidiatori: & pariter contendamus vtrum ego melius iterum tibi vitam dederim an tu debeas. Seneca de Clementia: Cinna poeta edidit poema de ſmyrna qđ. X. Annos elimauit: Seruius in Bucolicis. L. CINCIVS prætor Siciliam pet bellum. II. punicum adminiſtrauit. Liuius. Alius ſenator Ro. ſcripſit de re militari: Idem in ſuaſione legis Fanniæ obiecit ſeculo ſuo q̃ porcum troianum mẽſis inferrent: quem illi ſic vocabant quaſi aliis incluſis animalibus grauidum vt ille troianus equus grauidus armatis fuit. Macrobius. Cincius: alter Conſul Roma. qui Vrbanum cepit vide inter põtifices. CINESIAS Thebanus Dithyrambotum ſcriptor compoſuit Pyrrhichiam ſecũdum prouerbium illud πυρριχιην εμαθε κινησιου. id eſt Pyrrhichiam didicit Cineſiæ: vel q̃ in choris multo motu vteretur contra comicos agens: qui in hac parte deficiunt: erat autem corpore pigro & fracto crure. Suidas. CYPRIANVS Apher teſte Hieronymo primum Rhetoricam docuit: deinde Suadente preſbytero Cæcilio a quo & cognomẽtum ſortitus eſt chriſtianus factus: omnem ſubſtantiam pauperibus erogauit: paruo poſt tempore preſbyter mox preſul Carthaginenſis factus eſt. Huius ingenii ſuperuacaneũ eſt indicem texere: cum longe ſint notiſſima eius opera: paſſus eſt ſub Valeriano eodem die: ſed non Anno quo Cornelius pontifex: cum quo quandoq̃ venit in contentionem: vt ſcribit Euſebius non iterandum dicens eſſe baptiſmum Hęreticis & his qui fidem deſeruiſſent: cui tandem Cornelius ceſſit: Alter Anthiocenus ciuis & preſul ab initio Magus poſtea Martyr vnacum Iuſtina. vide in Iuſtina. CIMON Athenienſis patre Miſciade matre Egeſiphile liberalitate magnificentiaq̃ domi magis q̃ militię clarus: quapropter Lucullo ex noſtris comparatur. Nam cum hoſtium ſpoliis militia partis locuples eſſet: ea ciuibus ſuis diſtribuit. Primum amotis vndiq̃ agrorum ſuorũ ſeptis egenis peregriniſq̃ poma: fruges q̃ ſumendas impune dabat: Parabatur quotidie ingens domi conuiuium: quo paſſim confluentes pauperes veſcebantur. Comitibus eius præcepit vt ſi quis grandior natu: ſordidus amictu congrederetur vna veſtem cum eo mutarent: & ſi quem in foro indigna oppreſſum egeſtate adſpicerent: clam pecuniã ei in manibus ponerent: cuius ſane munificentiæ meminere: & Cratinꝰ comicus & Gorgias Leontinus in ſuis ſcriptis: præterea Critias vnus ex. XXX. Tyrannis Scopadum diuitias Liberalitatem Cimonis & Ageſilai lacedæmonii victorias ſibi in elegiis precatur. Ferunt præterea. Rheſacem quendã

P.Co. Cethegus

Cor. Cinna

GN. Octauius.

Cina i Cęſ/ L. Cinna in Auguſtum

Cinna poeta.

Cincil.

Cineſias:

Cyprianus

Cimõ Dux

Critias.

barbarum qui a rege persarum deficiens: magnã auri vim Athenas attulit Cimoni vt eiꝰ tutela vte retur: multa ex his adtulisse quæ ille aspernatus est amicum se non mercennarium professus: eius vero rebus vsurum: si quando opus esset. Obiit diem dum Ciciũ obsideret ex vulnere: qđ aduersus barbaros pugnans acceperat. Reliquiæ eius in atticam traductæ fuerunt: qđ monumenta testantur quę Cimonia appellata sunt. Colunt vero & Cicienses quoddã Cimonis sepulchrum vt Nasicrates rhethor tradit: qꝫ in terræ sterilitate ac fame iubentur ex religione venerari. Ex Plutarcho. Cimon Cleoneus pictor Cataglypha inuenit id est obliquas imagines & vario vultu respicientes, suspicientesve ac despicientes. Articulis etiam membra distinxit: venas protulit præterq̃ in veste rugas & sinus inuenit. Plynius. Cyneas: Thessalus: Pirrhi regis legatus: longe disertus est habitus: vt qui Demosthenis auditor fuerit: adeo vt plures pirrho Ciuitates facunda oratione subegerit: q̃ ille armis expugnauerit. eidem magnopere expeditionem in Italiam dissuasit. Præterea missus ad Romanos legatꝰ de pace vno die nomina omniũ Senatorum edidicit. Quorum cõfessum totidem regum sibi videri Pirrho retulit: Plutarchus in Pirrho. CYrus Panapolyta poeta ac præfectus prætorii Theodosii iunioris deinde Patricius ob ingenium factus: fauente magnopere Eudoxia Imperatoris vxore quę poetas & carmina valde diligebat: eius etiam opera cum ageret hierosolymis: Præsul ad extremum factꝰ in Cyleo phrygię: peruenit vsq; ad leonem Imp. Suidas. Cyrillus Alexandrinus præsul edidit variarum hypotheseon tractatus: Homelias plurimas quibus vtuntur græci. Præterea aduersus Nestoriũ epistolas quibꝰ omnia occulta eius venena refellit: contra Iulianum principẽ nostra impugnantẽ: multaq; alia. Cyrillus alter hierosolymitanus præsul sępe pulsus ab ecclesia: & receptus ad extremũ sub Theodosio principe. VIII. annos in sua sede perseuerauit. Extãt eius Cathaceses id est doctrinæ quas adolescẽs composuit: hæc Hieronymus. Scripsit & ipius hieronymi ex hac vita migrationem: longa oratione q̃ epistolis eius ponitur. Cyrillus præsul Delmathiæ Sanctissimus in Delmatiæ regione narratur. Cyrinus diaconus cum Smardo Largo & Sisinio Marcello sedente sub Diocletiano passi; qꝫ Saturninum iam senem ad fodiendam arenam pro Thermis damnatum opera iuuarent: sepulti in via salaria translati in ostiensem. VIII. ab vrbe miliario. VI. Eid. augusti Cyriacus alter siue Quiriacus præsul Hierosolymitanꝰ sub Iuliano passus: deinde translatus Anconam: Is enĩ Iudas fuit qui cum Helena xp̃i crucem repperit. Cyrinus Romanus eum Basilide & Nabore sub Diocletiano passus ac sepultꝰ: tertio ab vrbe lapide. Cydias pictor Argonautas pinxit: quã tabulã. CXLIIII. talentis hortensius orator mercatus est: eiꝫ ædẽ fecit in Tusculano suo: emicuit Olympiade. CXIIII. CLAVDIANVM poetam petrarcha dicit fuisse florentinũ. Sed possidonius qui fuit Claudiani familiaris dicit Pelusiacum genitũ Canopi. Habeo tamẽ authores qui originẽ dicant e florentia traduxisse. Nã & pater eius mercaturę gratia Canopũ profectus vxorem ibi duxit ex qua genuit Claudianũ qđ Colutius pierius memoria patrũ nostrorũ scriba florentinorum epigrammate testatur: qđ ponã: vti eiꝰ etiã pariter scripta adnotent. Aegypto genitũ noua me Florentia Ciuẽ Legibus agnouit: magnisiã digna poetis Infernos raptus: cereris pugnasq; deorum Cæsareas laudes: necnon Stiliconis honores Emicuit Theodosii temporibus: amicitiã Stiliconis sectatus in eius laudem: & contra Rufinũ & Gildonem eius ęmulos scripsit. xp̃ianum fuisse ex eius scriptis apparere poterat: nisi Augustinus in lib. de Ci. negasset. Adeo dilectus principibus & po. Ro. vt eius sepulchro inscriberent huiuscemodi elogium: qđ ante hos annos romæ repertum in foro Traiani ac in domum Pomponii læti translatũ est. Claudii Claudiani. V. S. Claudio Claudiano. V. C. Tribuno & Notario inter cæteras ingẽtes artes præglorioſissimo poetarum. Licet ad memoriam sempiternam Carmina ab eodem scripta sufficiant ad tamen testimonii gratia ob iudicii sui fidem. DD. NN. Arcadius & Honoriꝰ fœlicissimi & doctissimi Imperatores Senatu petente. Statuam in foro Diui Traiani erigi collocariq; iusserunt. ειϲ ιμβιριλιολοροομ και μουσαρομηρου κλαυδιαρου ρωμηκαι βαϲιλειϲ εθεσαρ. CLAVDIA Gens patricia e Sabinis venit cognomina sibi Neronis & Drusi vsurpauit: qꝫ Nero lingua Sabina. vir strẽnuus & fortis dicatur. Drusi vero a Claudio Druso qui hostium duce gallorum Druso cominus trucidato sibi ac posteris nomen indidit. Traditur etiam Proprætor ex prouincia gallia retulisse: aurum senonibus olim in obsidione Capitolii datum: nec vt fama est excerptum a Camillo: Hęc Tranquillus Ap. Claudius Regillianus. Xuir legibus scribendis summa inter collegas auctoritate: quum Virginiam Virginii Centurionis filiam in Algido militantis amaret: Clientem subornauit q eam coram seruitiũ deposceret: & facile victurus quũ ipe accusator: iudexq; foret. Patet recognita quũ in rẽ iudicii supuenisset: & filiã iã addictã videret vltimo colloqo eiꝰ impetrato: quũ eã paulo remotiꝰ a turba se duxisset occidit atq; corpus eiꝰ humero gerẽs ad exercitũ pfugit: ac milites ad facinꝰ vindicandum accendit: qui creatis statim. X. Tribunis Auentinũ occupauere. Xviros abdicare se magistratu coe-

Cimon pictor.

Cyneas.

Cyrꝰ poeta

Cyrillus Alexandri.

Cyrillꝰ hierosolymitanꝰ

Cyrillꝰ Dalmaticus

Cyriaci marty.

Smaragdꝰ.

Sisinnius

Syrinus Basilides.

Cyclias.

Claudianꝰ

Claudia gens

Claud. Regillianus

gerũt:eoſq; oĩs aut morte aut exilio mulctauerũt.Claudi9 ĩ carcerẽ cõiect9 ſibi man9 attulit ex Liuio.Appi9 Cla.cæc9 ĩ cẽſura libertinos ĩ ſenatũ legit:epulãdi decãtãdiq; ius tibicinib9 in publico ademit duę familiæ ad Herculis ſacra deſtinatę quũ ſint Potitiorũ & Pinariorũ Potitios ſacerdotes pecunia corrupit vt ĩ ſacra herculanea ſeruos publicos aſſciſcerẽt vñ cę catus eſt:gens potitioꝝ fundit9 ꝑiit:ne cõſulatus in plæbẽ cõmutareutr acetrime reſtitit: ne ſolus ad bellũ mitteret cõtradixit Sabinos Sãnites Hetruſcos bello domuit:viã vſq; brũ duſiũ lapidib9 ſtrauit vñ illa via Appi.dicta Anienẽ de manubiis hoſtiũ in vrbẽ induxit: Cẽ ſurã ſolus oĩm qnquẽnio obtinuit.Quũ de Pyrrhi pace ageret & gra potẽtiũ p Cyneã lega tũ ꝑtio qrereť & ſenex & cęcus lectica in ſenatũ lat9 turpiſſimas cõditiões magnifica orõne reiecit.Cęcili9.Apd Liu.li.ix.ſcribit eũ cẽſurã qnquẽnio p vim tenuiſſe cõtra legẽ Aemyliã q ad mẽſes.18.illã reduxerũt:quũ etiã ei9 collega.Gn.Plauci9 ſe abdicaſſet:quapp.P.Sępro nius Trib.pl.apd eũ in cõcione inuect9.Hæc eſt inqt Quirites illi9 Appii ꝓgenies.q.X.vir in ãnũ creat9 altero ãno ſeipe creauit:tertio nec ſe nec ab vllo creatus priuatus faſces & im periũ obtinuit:demũ quũ in carcerẽ eũ duci iuſſiſſet Tribunis trib9 fauẽtib9 euaſit: ſũmaq; inuidia oĩm ordinũ ſolus cẽſurã geſſit.Huius fuere filii(Trãquillo teſte)Claudius Nero & Claud.pulcher.Hic apud Siciliã nõ paſcẽtibus in auſpicãdo pullis ac p cõtẽptũ relligionis mari demerſis dicẽs ſi nolũt eẽ:bibãt ꝑliũ nauale iniit:ſupatus a carthaginẽſibus ẽ reuoca tuſq; ac dictatorẽ a ſenatu dicere iuſſus:velut itę illudẽs diſcrimini publico.Gn.Glauciã vltimę ſortis hoĩem dixit q coactus ſe abdicare magſatu poſtea ludos ꝓtextat9 ſpectauit:vt ait Liu.xix.Trãqllus aũt Ilixiã dicit viatorẽ ſuũ dictatorẽ dixiſſe.Claudiũ caudicẽ hoꝝ ffę nõnulli faciũt.Is a nauiũ caudicib9 dictus eſt q primus Ro.claſſe trãſſretauerit: nã deuictis Volſiniẽſibus Coſ.ad Mamertinos liberãdos miſſus:quoꝝ arcẽ Carthaginẽſes & Hiero ob ſidebãt:primo ad explorãdos hoſtes fretũ piſcatoria nauí traiecit:ac cũ duce carthaginẽſiũ egit vt ꝑſidiũ ex arce deduceret regiũ ingreſſus qnqueremiũ:copiis ꝑdeſtribus cepit & pha lagionẽ in Siciliã traduxit Carthaginẽſes Maſſana expulit Hieronẽ ꝑlio apd Syracuſas ĩ de ditionẽ accepit:q eo piculo territus romanoꝝ amicitiã petiit.Cęcili9.ex Claudio Nerone cæci filio Claudi9 Nero deſcẽdit q Coſ.cũ Liuio Salinatore cõiũctis copiis aduenientẽ ex hi ſpania cũ ſuppleméto Aſdrubalẽ ĩterfecit:quinq; Liui9 triũpharet:ipe ouãs vrbẽ ingreſſus ẽ. Nã in ouatiõe oues mactabãt in triũpho boues.Huius itẽ abnepos Clau.Nero Tiberii prĩ cipis pr̃:Quęſtor.C.Cęſaris bello Alexãdrino claſſi ꝓpoſitus plurimũ ad victoriã cõtulit:q repõtifex Max.in locũ.P.Scipionis ſubſtitutus eſt.Claud.Cẽtinianus:nonnulli Cẽtimalũ: alii Centimanũ minus recte ſcribũt is librum iure ciuili tertiũ a.P.Papirio ſcripſit &.R.lit terã ĩtroduxit quũ prius fuſii:deiñ furii dicerent:& vt in dig.ſcribit:&vt auctor Val.de pri uatis Iud.coęuus fuit.M.Catonis Cẽſorini pr̃i iuſſuſq; ab augurũ collegio domũ demoliri q; eis in capiẽdis auguriis opponeret.Pedian9 vero claudioꝝ familias duas eſſe Marcelloꝝ plębeã & pulchroꝝ Patriciã.Hęc plębi ſp extitit aduerſa:cui9 prĩceps Appi9 Clauſ9 fuit:q poſtea Claudi9 ẽ dict9.Regillis oppido ſabinoꝝ potẽs tpe publicolę cũ.v.mil.domib9 romã migrauit:agriſq; donati trãs anienẽ Clau.in patrũ nũero aſſcit9 auctor Liu.Virg.quoq; in .vi.Agmẽ agẽs clauſus magnq; ipe agmis inſtar Claudia nũc a quo diffũdit & trib9 & gẽs Claudię virgines veſtales duę:altera cũ Annibale italiã vaſtãte rñſo Sibyllinoꝝ mr̃ deũ e pęſ ſimũte accerſeret & aduerſo tyberi traheret repẽte in alueolo ſtetit.Cũ igit caſta manu tra hẽdam eẽ acciperẽt:Claudia tũc inceſti ſuſpecta eã mouit.Cęcilius.Altera veſtalis iudiciũ maieſtatis ad ppl̃m ſubiit q cõferta multitudine ęgrepcedẽte carpẽto palã optauerat vt fr̃ ſuus Pulcher reuiuiſceret:atq; itę claſſẽ amitteret:quo minor turba romæ foret. Trãqll9 Hęc eadẽ ffrem inuito ppl̃o triũphãtẽ ãplexa ab inimico tribuno de curru deiici paſſa nõ eſt vnaq; & ipa in curru deuecta:auctores Ci.p Cęlio & Val.Hic em̃ fr̃ q̃is mime noiet Clau diũ Caudicẽ exiſtimare poſſumus:Claudii martyres.vii.diuerſis in locis fuere: inter quos Claud.tribunus cũ Hylaria vxore & filiis Mauro & Iaſone ac militibus.lxx.a Chryſante & Daria inſtructus ĩ fide qbus ille cuſtos adhibitus a Nũeriano Im.fuerat:ſepulti in via ſalaria iii.Non.De.Cleomenes & Agis Lacedę.Duces Ti.& C.Gracchis ex nr̃is opponunt.Sicuti em̃ illi plębi fauẽtes aduerſ9 ſenatũ piere.ſic hi ppl̃o ſtudẽtes cũ rẽp.pulchre iuſteq; mlto tpe inſtitutã ſuſcepiſſẽt potẽtioribus ciuitatis aduerſari cœpũt ac diuitias ſuas q̃s poſſidebãt: vt ęq ppl̃o imptirẽt conabant.Attñ fr̃es ſicuti Gracchi nõ fuere ſed cadẽ in rep.ſentiẽtes fr̃ nã quodãmõ beniuolẽtiã ĩter ſe cõtraxerãt.Agide igit ob eã cãm prius interfecto Cleome nes eius partes ſecut9 fœlicius videt.Nã añ oĩa ꝓſcriptis ab eo.lxxx.Ciuibus aduocat a cõ

Ap.Claud. cæcus.

Potitii pi narii

Claud.pul cher.

Cclaudius caudex.

Clau.nero.

Claud.Cen tinianus.

Claud.Cẽ timalus.

Appi9 clau ſus.

Regilli op. Sabinorũ

Claudię ve ſtales duæ.

Claudi martyres Cleomenes & Agis.

cione disseruit de his quæ ab eo essẽt gesta hortatusq; eos exinde est: vt agros reliquasq; fortunas in medium conferrẽt. ita demum ciuitatẽ ęquius gubernari. Ipe prius suas opes publicauit amicosq; ac necessarios idẽ facere coegit. Sed & viri huiꝰ militiæ alia clara facinora p̃ pria gesta narrant. Aduersus Achęos pugnãs eoꝝ Ducẽ Aratũ simul & regionẽ multis adflixit cladibus Argos antea nulli expugnatũ: in potestatẽ recepit. Quę tandẽ vrbs cũ accersito in auxilio Antigono rebellasset rursus cũ cleomene bellũ instaurauit qui victus ab Antigono post mlta plia Spartã se recepit. ciues hortatꝰ: vt Antigonũ victorẽ recipetẽt sese paratũ ait discere causa publica. Inde cũ impasset annos. xiiii. pfugiẽs ad Ptolemęũ venit benigneq; primũ exceptus mox Nicagorę cuiusdã calũnia apud regẽ suspectꝰ custodię cũ qbusdã aliis tradi-

Cleomenes astypaleus.

tus se oẽs mutuis vulneribꝰ necauere. Rex Cleomenẽ mortuũ pelle nudauit: crucioq; affixit. Ex Plutar. Aelianꝰ de va. histo. scribit hũc virũ laudatissimũ vna tm̃ vini nimia cupiditate dãnatũ. Cleomenes Astypalẽsis genere cuiꝰ portẽta q̃dã memorant. Hic robore ac magnitudine eximia cũ Ciccũ Epidaurũ pugil iterfecisset victorię p̃miis fraudatꝰ p̃ dolore insanus effectꝰ ex olympia Astypaleã reuersus: ibiq; multa temere ac violẽter fecisset: postremo ludũ pueroꝝ ingressus apprẽsam manu colũnã q̃ tectũ sustẽtabat cõcutiẽs mediã fregit se ac tectũ deiecisse dicit. Interfectis aũt pueris cũ q̃reret ad suppliciũ in sepulchrũ magnũ se cõiecisse & clausũ intus adiectũ desup opculũ adeo tenuisse vt ne a multis qdẽ simul ãnitẽtibꝰ vi vlla euelli posset. Concisso igit circa loco neq; viuũ hoiem neq; mortuũ eẽ cõptũ. Quare missis Delphos legatis respõdisse pythiã vltimus heroũ Astypaleus. Hæc partim e

Cleomedꝰ. Cleõ poeta

Suyda: partim e Plutar. in Romulo. q quidẽ alter Sãson apd̃ hebrẽos mihi visus ẽ. Cleomedes greꝰ auctor scripsit de circulis cœlestibꝰ: elegãtẽ admodũ tractatũ q adhuc extat. Cleon Curieus poeta scripsit argonautica: a quo poema ac materiã Apollonius Rhodius mutuatus est: vt enarrator eiꝰ dicit. Cleon Halicarnasseus orator q Lysandro lacedęmonio orationẽ cõposuit. Suydas: Cleon Cleontis filius maxima apud pplm Atheniẽsem auctoritate qui de plectẽdis atheniẽsibus sentẽtiã in senatu ptulit apud Thucidẽ in. iii. Clearchus Soli

Cleon dux Clearchi. 3.

ensis senior scripsit de varia historia. Clearchus iunior põticus pfectus est Athenas audire Platonẽ. Suydas. Clearchus item dux lacedęmoniorũ qui dictitabat Imperatorem plusq̃ hostem metui oportere: significãs eos qui in prœlio mortem expauescerent certum sibi decreuisse manere supplicium. Frontinus lib. 4. Clemes historicus scripsit de regibus & Imperatoribus Romanis ad Hieronymũ de figuris Isocratis. Suidas. Fl. Clemens Alexãdrinus p̃

Clemẽs historicus

sul Parthenii discipulus post eiꝰ mortẽ Alexãdrię ecclesiasticã tenuit scholã: κατηθησεως. id est doctrinarũ ferunt eius egregia volumina: inter quę illa sunt Stromatũ. i. varietatum vbi diuersa dogmata greca: barbara: latinaq; cõmiscet: arguit hæreticos: historiã variã connectit. υποτυπασεως: id est confirmationum libros. viii. etiam scripsit. Constat Origenem huius fuisse discipulum. Emicuit sub Seuero & Antonino principibus: Hieronymus & Eu

Clemẽs pręsul.

Cleomachꝰ

sebius lib. vi. Cleomachus Magnesius pugil qui in cynœdi cuiusdã & ancillę amore incidẽs quæ a Cynœdo alebatur: Cynœdorum & orationem & mores est imitatus. Nam cynœdicę orationis primus inuentor fuit Sotades: postea Alexander ætolus: sed in pura oratione

Sotades

Lysis etiam adhibito cantu: Strabo. Cleantes Zenonis successor in stoica disciplina Contorta Cleãthis & Chrysippi epicheremata vocat Hieronymus orationem argumentosam: q

Cleantes.

dialecticis aculeis solita sit omnia monstrare. Nam logicę Stoici magnopere student. Clisthenes Atheniensis primus qui tulit legem de exilio: primus & ipse in exilium missus. Aelianus de varia histo. Cleodamas Achneus. Achne ciuitas est Thessalię: scripsit de cura equorũ. Stephanus. Clinias musicus & phũs secte pythagoreę siqñ ad irã puocaret: sumpta statim cythara motus aĩ leniebat: haud aliter q̃ Achilles cũ iratus stabat ad littus eodẽ fere mẽ mõ dolorẽ placabat. Aelianus de varia historia. Cleophon poeta tragicus Atheniẽsis:

Clisthenes Cleodamaſ Clinias.

Cleophon. Clitarchus Clitomachus phũs.

cuius nõnullę fabulę Suidę cõmemorant. Clitarchus comes Alexãdri qui eius gesta cõscripsit: cuius in historia ingenium probatur: fides infamatur: vti scribit Quintilianus. Clitomachus Carthaginensis lingua patria Asdrubal appellabatur: in qua a principio philosophari cõsueuerat. Athenas deinde concessit. xl. natus ãnos: audiuitq; Carneadẽ breui quo q tempore adeo profecit vt. xl. volumina scripserit: succesſeritq; Carneadis scholæ. Clitomachus alter Athleta: auctor vtriusq; Suidas. De Athleta traditur q nobilis Pancratiastes tãtæ alioquin pudicitiæ: vt Canes si forte coeuntes vidisset: statim vultum auerteret.

In conuiuio,si quis sermo lasciuus incideret statim surgẽs abiret. Aelianus de varia hystoria.CLEOBVLVS Vnus e septem e lindo siue e Caria Aegyptum philosophandi gratia petiisse fertur:extat eius breuis ad Solonem epistola:Filiam habuit CLeobulinam virginem doctam quæ hexametris ęnigmata quędam perscripsit. Decessit Cleobulus annos natus. LXX. Hic dixit amicos atq; inimicos beneficiis impertiri oportere.Hos vt amicos:illos vt amiciores reddam⁹.Diogenes Suidas.Chilo Lacedęmonius vnus e septem excessit:vt hermippus ait Pisæ complexus filium in olympia victorem. Horum dicta alibi narraui.CLODIORVM familiam scribit Festus a Clodio Aeneæ socio dictam. P.Clodius Inimicus Ciceronis quem vt expellere ab vrbe posset plebęo se homini adoptandum dedit:Mœchus fuit notissimus deprensus in Sacris bonæ deæ formam virginis adsimilatus: causam dixit de pollutis Sacris cuius stuprum in sororem:aliaq; vitia apud Ci.orationes notissima;interfectus tandem a Milone:fratrem Appium Claudium habuit qui a Cicerone item & Pediano commemoratur.P.Clodius Pulcher orator.Romæ inter patronos simul cum Cicerone in causa Scauri.Pedianus.Clodii cuiusdam meminit Plutarchus in Numa:qui temporum argumẽtum scripsit.Sex.Clodius Rhetor e Sicilia latinæ græcęq; eloquentiæ professor male oculatus familiaris ac pręceptor.M. Antonii.III.viri Cuius meminit Cicero in Philippicis:& Tranquillus.Clodius quirinalis Arelatẽs. Rhetor Romæ docuit teste Eusebio circa Neronis tempora.Clodius Albinus Dux in Gallia exercitus:post mortem pertinacis principis a militibus Imperator fuerat consalutatus: tantæ fuisse traditꝰ gulæ vt vno accubitu sit solitus edere Quingentas ficus passarias quas græci καλλιστρατου vocãt.& centum Perfica Campana & Mellones ostienses Decem:& vuarum labicanarum põdo. XX: Ficedulas Centum.ac ostrea.XL.Cluẽtius qui A.Clu.Habitus patrem eiusdem nominis habuit ex municipio Latino,accusatus a matre Sassia q̃ Oppianicũ vitricum interfecerit:defensus a Cicerone Columella Cuius inscriptio prænominis.L.Moderatus Columella Gaditanus genere scripsit de re rustica tempore Claudii.Cordilio philosophus stoicus Pergameus omnium principum ac regum amicitias spernebat.Hunc Cato Vticensis qui trib.mil.in Macedoniam missus fuerat: precibus exorando in castra secum duxit: magnam se putans adeptus palmam qui hominem seuerissimum e sententia dimouisset.Codrus Rex Athenien sis Thracia oriundus cum bello Pelopõnesiaco attica omnis vastaretur regio:oraculumq; consulerent responsum victuros eos:quorum Dux hostili manu periisset.Codrus vero deposito habitu regio: Gregario militi adsimilatꝰ se hostium globo obiicit vnũ ex his falce percussum in necem suam compulit:Cuius interitu factum ne Athenę perirent,ex quo illi vt deo sacrificauerũt.Cuiꝰ meminit & Maro nr̃ in Bucolicis.Si quos aut phillidos ignes Aut Alconis hẽs laudes aut iurgia Codri.Huiꝰ deide filii & nepotes ex Athenis pfugi.XII.Ioni cas i asia cõsti tuere:vt in ea narraui.CONON Dux Athenien sis nobili illa clade nauali a lysandro lacedæmoniorum duce accepta. Vnde Athenæ subiugatæ fuerunt sponte in exilium profugit ad Artaxerxem regem persarum in Cyprum:Cuius opibus frętus paucis post annis reuersus cum exercitu in agrũ Lacedęmoniorum irrupit:prędas egit omnia ferro igneq; vastauit.Lacedæmonii contra eum lysandrũ mittunt:qui nauali prius illum pugna vicerat:ab eo nunc terrestri vincitur.Ex qua initium libertatis Athenis dedit:qui pauloante dederat seruitutis.Lacedæmoniis igitur hac clade perterritis Thebani antiqui hostes bellum auxiliantibus Athenien sibus intulerunt.In quo victi amisso etiam & interfecto lysandro eorum duce coacti sũt Agesilaum alterum ducem ex Asia reuocare qui reintegrato cum hostibus prœlio superior fit:vbi Epaminunda dux Thebanorum in acie cecidit: Conon,alter Mathematicꝰ in Catulli elegia introducitur. De quo etiã locutꝰ videt in Bucolicis Idẽ Maro.In medio duo signa:Conõ: &(qs fuit alter!)descripsit &c.Cõstãtii tres Sãcti:vnus pręsul Aquinas sub. Io.primo pont. Alter templi cuiusdam custos apud Anconem:cuius corpus Venetias translatum Vtriusq; professoris meminit Gregorius in dialogo. Tertius martyr vna cum Sex fratribus inter quos Biuignatus & Rainaldus fuere qui Petusiam a Germania peregrinationis gratia profecti in eadem vrbe capta a Gothis interfecti fuerunt. Corax & Cresias nonnullis Tisias scribitur Siculi primi artem: & pręcepta Rhetoricæ inuenerunt: q̃ illa gens acuta sit & controuersa natura. Nã antea neminẽ solitũ:nec via:nec arte sed accurate tamen.& e scripto pluresq; inuicem simplicesq; fuisse & paratas a Protagora rerum conclusionum disputationes quæ nunc communes appellantur loci constat:idemq; fecisse Gorgiam cum singulatum rerum laudem & vituperationem concluderet quod oratoris iudicant proprium:rem magnam posse laudando facere vituperandoq; rursus adfligere.Cicero in Bruto,Corax cum Tibure & Catillo qui oppidũ properomã ædificauit: vide in

Cleobulus. BVLVS. Cleobulina virgo. Chilo P.Clodius. P.Clodius pulcher orator. Sex Clodi⁹ Rhetor. Clodi⁹ Albinus. Edacitas noua. Cluentius Columella Cordilio stoicus Codrus. Conõ Dux Conon Mathematic⁹. Constantii tres Corax & Cresias. Corax & Tibur.

Corinnus poeta. Tiburis descriptione. Corinnus Ilienſis verſificator ante Homerum: vt quidam volunt primus qui ſcripſit Iliada, vigente adhuc bello troiano, ſcripſit autem litteris doricis inuentis tunc primum a Palamede, cuius fuit diſcipulus, ſcripſit & Dardani contra Paphlagonas bellum. Ex quo putatur Homer⁹ hauiſſe omnem operis materiam. Suidas.

Corinna poeta. Corinna Thebana vel Tanagrea mulier lyrica, vicit quinquies vt meminit Pindarus: ſcripſit libros, l. & ep. gramm ata. Suidas. Pauſanias.

Corinna ouidii. Corinna altera Ouidii poetæ notiſſima.

Cornutus philoſoph⁹ Anneus Cornutus Leptites genere: eſt enim leptis Aphricæ ciuitas: emicuit romæ ſub Nerone: interfectus demum ab eo vnacum Muſonio philoſopho: multa eius ſcripta tam in philoſophia q̃ Rhetorica feruntur natura magis q̃ ſtudio iuuabatur. Erat ſine liberis humanitate alioquin tanta vt diſcipulos ex ea cauſa plurimos ad ſe non minus q̃ doctrina adliceret. Suidas.

Corœbi tres Corœbi tres primus Troianus cui Caſſandra pacta fuerat Virgilio memoratus: alius athleta patria elienſis primus victor Curſu prima olympiade authores Pauſanias Euſebius. Tertiꝰ Atyis regis lydii filius qui in Cythara quintam chordam inuenit.

L. Cornificius. L. Cornificius poeta & dux a militibus deſtitutus interiit: quos ſæpe fugientes galeatos lepores ſolebat appellare. Huic Soror Cornificia cuius clara extant epigrammata. Euſebius.

Iul. Cordus Cord⁹ cremutius Iul. Cordus Cognomentum hoc ſimul & Cordatus ſero naſcens dicitur: teſte feſto & Columella Cordum fœnum ſerotinum vocat: ſcripſit vitas imperatorum. Cui vitio datur q̃ eorum qui obſcuriores eſſent minima etiam perſequeretur. Nam quando proceſſerit & quando cibos variauerit & quoties veſtem mutauerit ſane declariſſimis: notiſq̃ vitis commemorandum eſt. Capitolinus. Cordus item Cremutius Declamator de quo in Labieno dicitur.

Val. Cord⁹ Valerius Cordus inter præceptores Alexandri Mameæ nominatur.

Cotys rex. Cotys Rex Thraciæ annis vigintiquattuor mitis & humanus verſatus cum ſuis in tantam deinde varietate fortunæ crudelitatem venit: vt vxorem ex qua iam filios ſuſceperat mediam conciderit. Suidas. Dicitur etiam Sacra nefanda inſtituiſſe baccho vbi omne luxurię genus verſaretur ſacra Cotytia appellata: meminit etiam Iuuenalis poeta.

Cor. Coſſus CORNELII Variis cognominibus appellati. Cor. Coſſus. Trib. Mil. in exercitu Volumnium Lartem Veientem regem cepit. Secundaq̃ opima ſpolia Ioui feretrio retulit. Coſſos enim feſtus eos qui rugoſi ſunt & aſpera facie dicit vocari a ſimilitudine vermium qui in ligno nutriuntur.

Cor. Aſina Eodemq̃ modo vocant hodie vulgo paruos in cute tumores. Cor. Aſina cum fundum emiſſet ſponſorq̃ pretii ab eo expeteretur poſtera die aſinam ſacculis pecunia plenis in forum adduxit pro ſponſore: vnde cognomentũ accepit. Macrobius.

Cor. Centimaius Cornelius Centimal⁹ & Sul. Gabba Coſſ. Cum Annibal mœnibus propinquaret occurrẽtes magna vrbis trepidatione extra vrbem caſtra habuere. Plutarchus.

Cor. Merula. L. Cornelius Merula Coſſ. Contra Boios in Galliam miſſus duodecim millia hoſtium cecidit: nonagintaduo cepit: equites centum vigintiſeptem cum tribus eorum ducib⁹.

GN. Minucius GN. Minutius alter Coſſ. ad Piſas contra ligures res gerebat Liuius quinto de bello Ma:

Cornel. Merula Cornelius Merula ſuperioris nepos Flamendialis partium Syllanarum ingreſſo vrbem Mario in Iouis ædem venis ſucciſis ſe necando mortis contumelioſę damnationem effugit: ſacerdotiſq̃ ſui ſanguine foci vetuſtiſſimi maduere. Valerius de mor.

L. Cor. gaditanus. L. Cornelius genere Gaditanus præfectus Fabr. Cæſaris in Gallia a Pompeio magno Coſſ. Ciuitate donatus: deinde accerſitus fuit q̃ per legis ignorationem Pompeius eam donauerit Cicero defendit: probatq̃ Pompeium legem non ignoraſſe. Pedian⁹

Cor. Nepoſ Cornelius Nepos. Ciceronis tempore vir diſertus vitas illuſtrium virorum ſcripſit quarum tãtum Pomponius Atticus extat: huic Catullus librum ſuum dedicat vt plane monſtrat epigramma.

Cor. Epitadius. Cornelius epitadius. L. Cor. Syllæ dictatoris libertus. Calatorq̃ ſacerdotio augurali filioq̃ eius gratiſſimus fuit. Edidit librum quem Sylla nouiſſimum de rebus ſuis imperfectum reliquit ipſe ſuppleuit.

Cor. Gall⁹ Tranquillus. Cornelius Gallus poeta Foroiulienſis Aegypti præfectus primus ab Auguſto miſſus. Cuius amicus primum fuit: deinde cum in ſuſpitionem veniſſet ſeſe necauit: vt etiam verſus Ouidii monſtrat: Corporis atq̃ animę prodige Galle tuæ. Virgilio maxime familiaris fuit adeo vt quart⁹ Georgicorum libet a medio vſq̃ ad finem eius laudes contineret quas poſtea ille iubente auguſto, in Ariſtei fabulam commutauit. Amauit Cytheridem libertam Volumnii quæ eo ſpreto Antonium eundem in Galliam eſt ſecuta. Cuius rei gratia Virgilius item in vltima ægloga eius dolorem querit placate tacite vituperando. ex Seruio.

Cornelia. Cornelia Soror Aphricani mater Gracchorũ epiſtolas reliqt elegantiſſime ſcriptas, vnde & filiorum fluxit eloquentia. In familia Liciniorum Leliorum Mutiorum Scipionum, tam fœminæ: q̃ mares erant eloquentes. vt Cicero in Bruto teſtatur. Quintilianus item his verbis. Magni intereſt quos quiſq̃ audiat quotidie: quibus cum loquatur a puero: quẽadmodum patres: pædagogi: matres loquant̃. Eloq̃ntiæ Gracchorũ mater Cornelia ſatis pro illo tẽpore

plurimum contulit Lelię sermo ex eloquentia.C.Lelii patris defluxit Liciniatum in dicendo Lepos a patre.L.Crasso emanauit.Mutiæ duæ Filiæ ab vtroq; parente eloquentiam didicere.Hæc ille Lęliarum altera.C.Fannio.M.filio.altera.Q:Mutio Sceuolę nupsit. Liciniarum alteram patet.L.Crassus Scipioni Aphricano locauit: Cuius postea filius adoptatus ab auaro Crasso eloquentia valuit Ad Corneliam redeo:Hanc natam esse genitali concreto.infausti ominis indicium fuisse testatur Plynius.T.Iunius &.P.Iunius ambo CORRVNCANI legati ad Tenfam reginam illyricotū alter Titus liberius locutus in reditu contra ius gentium interfectus:cui deinde statua posita: vt in rebus illyricis dixi.Idem teste Liuio.XVIII.primus de plębe pontifex max.factus. Alter.P. Iunius olim cū supplemento ad lilybeum missus fuerat in locum Claudii qui male rem gesserat.Erycem vrbem cepit:Carthaginenses vero ex templo Amilcarem Barcam cum classe misere ad oram Italiæ populandam.qui Brutiorum & locrensium maritima deuastata in agrum panormitanum reuertitur : ibiq; prope contra Ro.Castris positis per tris Annos res magnas gessit.Interim luctatius Cos.missus qui Drepano expugnato pacem cum Amilcare fecit. Carthaginenses omni sicilia excessere.Ro.omnia possedere prętereа loca quæ Hiero tenebat.Post hæc Carthag.compositis in aphrica rebus Amilcarem cum filio Annibale in Hispaniam misere.Polybius.COSROEs Persarū Rex q̄q̄ barbarus philosophiam disciplinasq; omnis gręcorum ita tenebat:vt par summis philosophis esset. Nam & græcorum libros in Persicam linguam vertendos mandauit. Quapropter Platonis & Aristotelis disciplinam prope didicerat.Hæc Agathias.COTTAE ab Iracundia & torpitate oris dicti.Tres eodem tempore vt testatur Pedianus fuere.C.M.L.Primus.C.Cotta.orator.Compar.P. Sulpitii qui est in dialogo Ciceronis de oratore. legem tulit vt liceret Tribunis Pl.alios accipere magistratus .Quod lege. Syllæ iis erat ademptum.Prætereа cum esset Cos.cum Crasso decretusq; ei triumphus fuisset mortuus est ante diem triumphi:In cuius locum repente surrogatus est. Q. Mutius Sceuola pon. Max.L.autem Cotta legem tulit.vt inter tres ordines iudicia communicarentur.Senatum Equites & Tribunos.De.C.Cotta oratore Cicero in oratore sic refert.Cotta orator pressus in dicendo & vt ad infirmitatem laterum perscienter contentionem omnem remiserat:Sic ad virium imbecillitatem adcomodabat dicendi genus.Nihil erat in eius oratione nisi sincerum:nihil nisi siccum & sanum.M. Aur. Cotta contra Mithridatem infœliciter pugnauit: Syllam Cæsari conciliauit. L. Arunculeius Cotta Legatus Cæsaris in Gallia insidiis circumuętus ab Ambiorigis Ducis exercitu interficitur L.Cotta Trib.Pl.Consuluit in senatu:vt Rex Cæsar salutaretur.CRASSI Omnino Septē memorabiles.M.&.P.Hic vltimus Pōtifex maximus fuit.M.vero Agelastus est cognominatus:q; semel in vita tantum risere filios habuit.L.oratorem &.P.patrem.M. Crassi diuitis cui diuiti Duo itē Crassi filii fuere.Omnes Liciniorum nomie appellati.Igitur de.P.Licinio Crasso prius dicam:Is ante ætatem pontifex Max.factus q̄d nunq̄ antea contigit Consul est profectus contra Aristonicum Eumenis filium In quo prœlio profligato exercitu ipe ne in manus hostium veniret baculo barbarum quendam in acie oculo conuerberato in sui necem prouocauit.L.Crassus filius orator. M.Antonii Compar de quo Cicero in oratore.Erat in Crasso summa grauitas: & cum grauitate iunctus facetiarum & vrbanitatis oratorius non seruilis Lepos latine loquendi accurata ac sine molestia diligens: elegantia in differendo mira explicatio:eodem tempore ipe eloquentium iuris peritissimus & Scæuola iuris petitorum eloquentissimus habebatur. Erat prætereа q̄d difficile est idem & perornat⁹ & breuis. Accusauit.C.Carbonem eloquentissimum hominem admodum adolescens summa ingenii nō laude tantum sed admiratione:cum esset annos.XXI.natus.Hæc ex Cicerone interpellata.Hic Crassus:vt Plynius & Valerius referunt: censuram cum.GN. Domitio iurgiis plenam gessit. Cum em̄ ei Domitius obiiceret q; columnas himetias in porticu domus haberet:atqui respōdit:Crassus multo luxuriosius videri debet te tanti Sex arbusculas domus tuæ facere. vt quam sexagies Sestertio propterea existimes sine his tricies tantummodo pendas.Idem Crassus vt Macrobius & Aelianus græcus author testantur: Cum piscinis maxime delectaretur murenamq; mortuam atratus plures dies tanq̄ filiam lugeret: probroq; ei daretur ab eodem.Domitio Collega nimirum respondit Crassus facteot ita me pium esse vt minima de causa plorem. At tu qui tris extulisti vxores minime ploras. Audiuit Crassus Methrodorū nactus academiam in asia cū esset.Quęstor interiit ex dolore laterū cū in senatu multū cōtra Philippū Cos.esset inuect⁹:negasset q; illū sibi videri Cōsulē fore:Cui nō esset ipe senator:author Cicero in lib.III.de oratore.P.Crassus Oratoris frater Iuris peritissim⁹ fuit. In domiciliatione.L.Cinnæ Marianarū partiū ne incideret in manus inimicorū seipm interemit.Huius filius. M.Crassus Romanorum ditissimus Cum Pompeio & Cæsare Triumuiratum iniit. Quorum plane auctoritate resp.aliquot annos regebatur: Ad bellum missus gladiatorum qui Duce Spartaco in

Lelię.
Liciniæ.
Mutiæ.
T.&.P.Iu.
Corrūcani.
Cosroes rex
Cottæ tres
C.M.L.
L.Cotta.
C.Cotta orator.
Aut.Cotta
L.Arun. Cotta.
L.Cotta Trib.Pl.
M.Crassus agelastus.
P.Crassus. Pon.Max.
L.Crass⁹of.
P.Crassus oratoris frater.
M.Crassus diues.

Campania insurrexerant. Vatiniumq; Gellium ac Lentulum Romanos Imperatores fugauerant, XII.millib⁹ hostium vnacum duce eorum cęsis apud Regium iuxta Leucadis paludem victoria potitur. Ex quo vrbem quans ingressus est. Postremo cum ei Syria forte obueniret pfectus ad bellū parthicum ibi filium publium amisit: Ipse demum infœliciter rem gerens a Surina regis præfecto capt⁹ atq; interfectus est. Solebat autem dicere nullum esse diuitem nisi qui prouentibus suarum facultatum alere posset exercitum. Alter Crassi filius legatus fuit Cæsaris in bello gallico in cæsarianis tandem partibus adolescens occubuit: fuit enim discipulus Ciceronis De quo hæc in Oratore: Erat eñ Crassus cum institutus optime tum etiam perfecte planeq; eruditus. Ineratq; & ingenium satis acre & orationis non inelegans copia: pręterea sine arrogantia grauis & sine segnitie verecūdus esse videbatur. Sed hunc quoq; absorbuit æstus quidam insolitæ adolescentibus gloriæ. Qui quia nauauerat miles operam imperatori imperatorē se statim esse cupiebat. Crates Thebanus philosophus Cynicus Diogenis discipulus qui vt Suidas: itemq; Diogenes sunt authores in pecuniam omnem substantiam redigens apud Trapezitam deposuit hac lege: vt si filii philosophi essent eam indigentibus ciuibus distribuerent: nihilo enim philosophos indigere existimans. Si autem idiotæ eis redderet vt vacuis virtute saltem opes opitularentur. Philostrat⁹ autem in vita Apollonii & Dioclis substantiam aiunt in mare proeciſſe vt liberi⁹ philosopharetur. Apophthegma ipius: Amorem fames sedat si minus tempus. Si hoc non satis laqueus. Emicuit autem Demetrii Poliorcetę temporib⁹ ad quem Thębas obsidentem missus legatus sua auctoritate ab obsidione patriæ remouit: author Plutarch⁹. Crates Atheniēsis (vt Suidas ait) poeta Comic⁹ antiquæ comœdię auditor Polemonis philosophi Crates grammaticus genere Malotes sub Ptolemæo Philometore ęqualis Aristophanis grammatici Cognominabatur Criticus siue Homericus: scripsit in Homeri Iliada & Odysseam libros. IX. Cōmentariorum Suidas. Hic vt ait Tranquillus studium grammaticę primus romā intulit. missus eñ ad Senatum ab Attalo rege sub ipsam Ennii mortem plurimas acroases fecit, adsidueq; per omne legationis tempus disseruit: nostris quoq; exemplū fuit admirandum. Crathinus Atheniensis Comicus antiquæ comœdiæ vir voluptarius puerorumq; amator docuit fabulas. XXI. vicit. IX. Suidas. Crantor Solensis xenocratis auditor: Scripsit commentarios: poemataq; admirabatur inter cæteros Homerum Euripidemq;: decessit intercutis morbo. Diogenes. Craterus Macedo e Comitibus Alexandri qui eius etiam gesta conscripsit. Cuius meminit in Aristide Plutarchus. Crassitius genere Surrentin⁹: ordinis libertini: cognomine Pasciles Romæ ludum grammaticæ aperuit: docuit inter alios Iulianum Antonium Antonii. III. viri filium. Tranquillus. Cratippus Mytileneus peripateticus. quem Athenis docētē audiuit Ciceronis filius Vt est in procemio de officiis. Hic Pompeium e Pharsalica clade aufugientem apud Mitylenen occurrens vltro solatus est verbis philosophicis ad spemq; hortatus: cum quædam de prouidētia disseruisset. resq; romanas tandem labi esse necesse ad firmaret. Plutarchus. in Pompeio. Creophilus Samius quem aliquando tradunt excepto hospitio Homero accepisse ab eo dono inscriptionem poematis qđ Oechaliæ direptionem vocant. Sed Callimachus in quodam epigrammate contra ostendit. quod quanq̄ Creophilus opus composuerit Homeri tamen inscribitur ob ipsius hospitii munus: Quidam vero hunc Homeri magistrum fuisse tradunt: nonnulli non hunc sed Aristeam Proconnesium. Strabo decimo quarto. Creon Corinthiorum rex Prædonis Sisiphi filius Creusam Iasoni filiam medea ab eo repulsa in matrimonium dedit. De quo Tragœdia apud Senecam. Creō alter rex Thebarum pater Iocastæ vxoris œdipi post Pollynicem & Eteoclem interfectos sumpsit imperium. Filiamq; suam Megeram Hercūli iunxit vt in Hercule furēte etiam apud Senecam. Hic etiam Filium habuit Creontē. Cręsus Rex Lydorum. Alyatis filius primus gręcos partim tributis impositis subegit: partim sotios atq; amicos sibi adsciuit: tantumq; imperio & opibus creuit: vt se fœlicissimū dicere non dubitaret: Paulopost debellatus a Cyro cum Pyręa cremandus imponeretur: Suspirans ait hunc sibi exitum a Solone prædictum. dimissus igitur clamētia Cyri iterum in eum veniens captus: ac cum toto regno extinctus est CHRESTVS. Frequens apud antiquos hoc nomen multiq; vt inquit Lactantius eo tempore pro Christo Chrestum per imperitiam credebant. Nam & Orosius illud apud Tranquillum in Claudio Impulsore Chresto Iudæos expulit pro Christo accipiendū putat: erratumq; ab eis existimatur consilio potius q̄ ignoratione vt religiōis nomen supprimerēt. Chrestus Byzātius inter sophistas describitur Philostrato: auditor Herodis Attici Hadriani tempore qui vino q̄q̄ deditus cæteris in re b⁹ cōtinēter vixit ac imprimis vigilāter. Nā cū ad Galli cātū sępe calices ptrahere solit⁹ esset: nō pti⁹ tñ sōno se q̄ studio dabat. Crito pieriota Ciuitas ē. n. Macedonię Pieria: fuit historic⁹ scripsitq; res pticas Siculas: Macedōicas. Fuit itē ali⁹ Naxi⁹ gñe siliter historic⁹ q̄ scripsit Octo eterida. Suidas. Crito

P. Crassi. F.

Alter Crassi. F.

Crates thebanus.

Crates Atheniensis.

Crates grāmaticus.

Cratinus poeta.

Crantor.

Craterus

Crassitius grāmatic⁹.

Iulian⁹ Antonius

Cratippus.

Creophilus

Creon rex Corinthio.

Creon rex Thebarum

Crœsus Rex.

Chrestus p Christo.

Chrestus Byzantius.

Critones.

Athẽiensis prior supradictis: Socratis familiarissimus: quẽ & opibus iuuit: & cum quo vsq; ad extremũ est philosophatus. Critolaus Athenienſis philosophus peripateticus: quẽ cum carneade legatum iuisse romã supradixi. Librã habebat: vt ait Ci. i Tusc. in qua bona corporis & animi appẽdebat animiq; in lance pondera vsq; ad inferos inclinabãt. Critolaus Acheorũ dux alibi narrat. Chrysipp⁹ Solensis siue Tarsensis discipulus Cleantis stoici fuit: hunc Carneades lepide parasitũ librorũ appellat: q; scripta Epicuri sit furatus: scripsitq; eadẽ & verbis & numeris Diogenes. Christodorus e Copto Aegipti vrbe poeta Anastasii Imp. tpe scripsit Isaurica vbi scribit Isauriã ab Anastasio fuisse captam Fuit alter Thebanus scriptor haud ignobilis q de Cosmo & Damiano scripsit. Suidas. Christobolus medicus cui magnã peperit famã quondã e Philippi Macedonis oculo sagipta citra oris deformitatem extracta. Plynius. CRISPVS Sallustius in Sallustio dicitur. Vibius Chrispus ore cõpositus & iucundus: priuatis tamẽ causis q̃ publicis melior vt ait Quintilian⁹ cuius circa tpa fuit. Crispus Cõstãtini. f. a patre interfectus. Crispus & Io. presbyteri martyres romæ sub Maximiano. XV. Cal. Sep. q; sanctorũ corpora tumularent. Ado. Crispinus & Crispinianus ex vrbe roma Suessionẽ in galliam profecti: peregrinationis gratia ex arte sua sutoria calceis paupetes iuuabant multosq; ad fidẽ deducebant. Sub Maximiano deinde interfecti: templum etiam apud posteros in eadem vrbe meruerunt Chrysanthus Alexandrinus romæ quo iuuenis venerat factus xpianus vnacũ coniuge Daria virgine sub Numeriano Imp. in fossam demissus ac terra saxisq; obrut⁹ fuit. Hæc enĩ Daria missa ad eũ tẽtatum ab initio a patre fuit: verũ & ipa ex eius mutata persuasione in matrimonio simulato simul casta extitit: simulq; interempta. L. Cor. Chrysogonus accusator sex. Roscii In Roscio dicitur. Chrysogonus martyr ex nobili prosapia romæ q̃ nec cõsulatus nec vllius honoris pollicitatione per Diocletianum a fide auerti potuit: iugulatus est ad scalas gemonias: huius discipula Anastasia fuit filia Prętextati: vxor Publii viri extra fidem cuius torum ficta valitudine vt ipa scribit euitauit: extant epistolæ ad Chry. quibus ipa queritur facultates suas a sacrilego viro peditum iri seq; in arctam custe diã: coniectã viro tandẽ superstes q; sanct⁹ ministraret ad palum ligata ac cremata est: reliquias condidit Apollonia in ortis suis vbi nunc eius Romę visitur tẽplũ. Christophorus genere Iudęus: patria Cananeus cum esset ingenti corpore ac nobilis dñm quęritabat supremũ. Cũq; Diabolo humanæ spetie deceptus seruisset aĩaduertit q; Seruatoris ille imaginẽ expaueſceret: quapropter xp̃o veluti maiori deinceps seruiuit: cuius causa ad fluuium quendã humeris peregrinos trãsuehebat inter quos & christus pueri specie fuit. tandem & ipe adfectus martyrio occubuit. Chromatius p̃sul Aquileiẽsis a quo Aeliodorus præsul Altinensis fuit ordinatus: Hieronymũ cuius erat familiarissimus facultatibus magnopere iuuit. Fuit item ante hunc alter sub Diocletiano martyr in campania vrbis prefect⁹: ac Tiburtii martyris pater. Ctesiphon Athenienſis qui suasit Demosthenem corona donari oportere pro his quę pro rep. gesserat refragante Aeschyne contra quem pro Ctesiphonte nobilis extat Demost. oratio. Alter Architectus clarus æde dianæ fabricata est & vrbis nomen & Martyris qui simul cum Torquato Secũdo Adelerio Cęcilio Esychio & Eustathio ab apostolis præsulibus ordinatis ac ab vrbe in Hispaniam missis illic periere. Eid. Maii. M. CVRTIVS adolescens eques Ro. abrupto p medium forum ingenti specu responsoq; accepto nobilem ex ciuibus aliquem id requirere sese sponte equo pręcipitem dedit. quare statim operta est fossa: ciues honoris gratia fruges iniecere: Curtius deinde lacus est appellatus in quo campo acies primo Sabinorum & Ro. concurrerunt. Liuius. VI. & Vale. Q. Curtius historicus scripsit de gestis Alexandri magni Cuius liber haud integer ad nos peruenit. Metius Curtius Dux Sabinorum: Curtius Nicias grãmatic⁹ in Nicia dicitur. M. CVRIVS. Dentatus primo de Samnitib⁹ triumphauit quos vsq; ad mare superũ pacauit. Reuersus in Cõtione ait Tantum agri cepi vt solitudo fuerit futura nisi tm̃ hoim cepissem: Tantum hominum porro cepi vt fame essent perituri nisi tantum agri cepissem. Iterum de Sabinis triumphauit. Tertio de Lucanis ouãs vrbem intrauit. Pyrrhum regem ex Italia pepulit. Quaterdena agri iugera viritim populo diuisit sibi: deinde constituit dicens neminem esse debere: cui non tantum sufficeret. Legatis Samnitum aurum offerentibus cum ipse in foco rapa torreret: malo hæc inquit in fictilibus meis esse: & aurum possidentibus imperare. Cum interuersæ pecuniæ argueretur cadum ligneum quo vti ad sacrificia consueuerat in medium protulit. Iurauitq; se nihil amplius de præda hostili in domum suam conuertisse. Aquam deinde Anienem hostium manibus in vrbem induxit. Tribun⁹ militum patres authores fieri coegit. Comitiis quibus plębei magistratus creabantur: ob merita domus ei & apud Typhara agri iugera Quingenta publice data. Cęcilius Curius Alexandrinus presbyter sub Caro & Diocletiano Scholam regebat ecclesiasticam præsule Alexandrino Theone tãta doctrinæ fama vt Origenes Iunior appellaretur: Præterea paupertatis & ασκησεως

Critolai. iii.

Christodorus.

Christobolus.

Crispi.

Crispinus

Crispiniani.

Chrysith⁹ Caria.

Chrysogoni. ii.

Anastasia.

Christophorus.

Chromatius.

Cteſiphontes. iii.

Torquatus M. Curtius

Q. Curti⁹ historicus Meti⁹ Curtius. Dux. M. Curius.

Curi⁹ Alexandrinus.

id eſt exercitationis in rebus ſanctis ac religioſis appetens: magnopere fuiſſe traditur. ac poſt perſecutionem illam ingentem Romæ ſemper verſatus. Huius eſt p̃q̃ longus tractus de oſeæ vaticinio quẽ in paſcę profeſto habitũ ſermo demõſtrat. Ex Hieronymo. CVRIONES tres continua ſerie oratores vna in familia claruiſſe inter euentus humanæ fœlicitatis Plynius collocat. Q. Curio pater illius qui tribunus Pl. Cæſari fauit teſte Valerio Magnus orator fuit inimicuſq; Cęſaris appellauitq; eum in quadam oratione omniũ mulierũ virũ & mulierẽ omniũ virorum: vt Tranquillus in Cęſare refert C. Curio filius tribunus Pl. Cæſarianas partes ſecutus eſt vir luxu & audacia ſingulari Sex cẽties, n. Seſtertiũ debebat ęris alieni vt Val. de luxuria ſcribit. Quare ſpe emergẽdi Cęſari adhęſit vt Lucan⁹ ait Gallorũ capt⁹ ſpoliis & Cæſaris auro. Profugięſq; ab vrbe quaſi volũtario exilio in Galliã ſe ad Cęſarem contulit furorem eius magis excitauit. Illud Lucani adferens, Tolle moras ſemp nocuit differre paratis. Hic demũ frumentatũ a Cæſare in Siciliã miſſus. Catonẽ inde expulit. Deinde cũ Quattuor Legionibus, Vticam miſſus. Actium varium Ducem Pompeianum in prœlio fugauit: Poſtremo a Saluea Iubæ regis prefecto ipẽ cum toto exercitu abſumptus eſt. Huius meminit etiam Cicero dicens q; ſi vixiſſet magnã fuiſſet eloquentiæ laudẽ cõſecutus: & ſi eum audire maluiſſet honores potius q̃ opes conſequi maluiſſet. Plyni⁹ quoq; de eodem refert q; funebri patris munere exemplo Scauri qui ſimili fere inſania vſus fuerat Theatra Duo iuxta fecit ampliſſima e ligno cardinum ſingulorũ verſatili ſuſpenſa libramẽto in quibus vtriſq; ante meridiano Ludorũ ſpectaculo edito inter ſe auerſis ne inuicem obſtreperent ſcęnis & repente circũactis vt conſtiterant: poſtremo iam die diſcedentibus tabulis & cornibus inter ſe coeũtibus faciebat amphitheatrũ & gladiatorum ſpectacula edebat: ipm magiſtratũ & populũ ro. circumferens. Plynius.

Curiones tres oratores.
Q. Curio.
C. Curio.

R. Volaterrani cõmentariorũ Vrbanorũ Li. XV.

Damaſcius Damozen⁹ Damoſtratus philoſophus: Damophilus. Damophila. Damon & Pythias.

DAmaſcius Sigiæus hiſtoricus Herodoti tpe añ bellũ Peloponeſiacum ſcripſit de rebus in græcia geſtis: prętera de parentibus & progenitoribus eorum qui ad troiã profecti ſunt: & de poetis & Sophiſtis aliaq; plura. vt author Suidas. DAmozenus Athenienſis Comicus cuius fabulæ nonnullæ memorantur ab Athenæo in Dimno. Damoſtratus philoſophus ſcripſit de piſcibus libros. XX. Damophilus Sophiſta quem nutrit Iulianus Cõſul ſub. M. Antonino principe ſcripſit ad Lolliũ Maximum de vita priſcorum & quædam alia Suidas. Damophila græca mulier vxor Pamphili ſocia Sapph⁹ poetriæ poemata multa cõſcripſit partim amatoria: partim in Dianę laudes. vt author Philoſtratus in vita Apollonii. Damon & Pythias Pythagorei diſcipuli inter raras amicitias computati cum Dionyſius alterũ vellet interficere: & alter pro eo ſe vadem daret donec ille conſtitutis domi rebus rediret: Iſq; ad diem rediiſſet veniam Tyrannus tantæ fidelitati non ſolum dedit: ſed vltro rogauit vti ſe tertium reciperent. authores Val. de amicitia & Cicero libro. III. de off. &. V. Tuſcu.

Damianus ſophiſta Daphne tyreſię. Daphne phœbi Daphne vrbs. Danea Daphnis Danielis liber. Dares phrygius. P. Decius Pater.

Damianus epheſius Sophiſta nobilis circa. M. Antonini principis tempora diuitiis ac potentia inter ſuos prędituſ Viros doctos liberalitate proſecutus eſt. Eloquentiæ quoq; genus ſecundum naturam imitatus. Philoſtratus in ſophiſtis. Daphne filia Tyreſię vatis quæ Thebis captis miſſa eſt Delphos vt vaticinium diſceret: Itaq; edidit varii generis reſponſa. Cuius ex verſibus Homerum ſe tunt multa mutuatum fuiſſe. Sibyllaq; cognominata qdidem deo plena: Hæc Diodorus libro. V. Alteram Daphnen ponunt poetæ Penei fluminis filiam Phœbo adamatam ac in laurum commutatam. Daphne etiam Ciuitas Syrię maximæ amœnitatis. Danae Acriſii regis argiuorum filia quã dicunt Iouem in auri guttam cõuerſum cõpreſſiſſe: indeq; perſeum genitum. Daphnis paſtor Carmen bucolicum inuenit in Sicilia boum armenta multa poſſedit: poſtremo captus luminibus q; ebrius cum alia fœmina congreſſus eſſet: vt prędictum ei fuerat a nympha vt ait Suidas. a Poetis autem puer formoſiſſimus: & Mercurii fili⁹ deſcribitur. Danielis & Suſannæ hiſtoria apud hebræos & LXX. non habetur e Theodotionis tranſlatione legitur in eccleſia hic ſolus Danielem prophetam nominat Hieronymus. Dares Phrygius Hiſtoricus ſcripſit bellum troianum græce in quo ipſe militauit. vt ait Iſidorus primus fere hiſtoricorum qui tandem capto Ilio cum Antenoris factione remanſit: vt ſcribit Cor. Nepos Qui opus eius in ſex libros e græco conuertit: dicauitq; Criſpo Salluſtio.

P. DECIVS. Bello Sammitico ſub Valerio & Corne. Coſſo Tribunus militum exercitu angueſtiis Gauri montis inſidiis hoſtium clauſo: accepto quod poſtulauerat præſidio: in ſuperiorem

loçum trãſiit: hoſtes terruit ipe in tempeſta nocte per medias cuſtodias ſomno oppreſſas i columis euaſit ob id ab exercitu ciuica corona de quercu q̃ dabat q obſidione ciues liberaſſet donatus eſt. Idẽ coſ. bello latino. Collega Manlio Torquato poſitis apud veſerim fluuiũ caſtris dũ vtriq; Conſuli obueniſſet eos victores futuros quorũ dux in prœlio cecidiſſet: inclinante parte romanorũ ſeſe hoſtib⁹ obiiciens victoriam ſuis reliquit. P. DEcius huius filius Coſ. de Samnitib⁹ triumphauit. Iterũ & tertio Conſul multa domi militiæq; geſſit quarto Conſulatu cum Fabio Max. collega cum Galli Samnites vmbri Tuſci contra romanos conſpiraſſent. Ibi exercitu in aciem ducto & cornu inclinãte exẽplum patris imitatus aduocato. M. Liuio Pontifice haſtæ inſiſtens: & ſolennia verba reſpondẽs ſe & hoſtes diis manibus deuouit impetu in hoſtes facto victoriã & ipe ſuis reliquit. Corpus a collega lautum magnifice ſepultum eſt. Cecilius. P. Deci⁹ filius.

DEMADES. Orator Athenienſis plurimum potentia & opib⁹ valuit q̃d nihil præter Macedonũ & Antipatri gratiam i remp. quereret quo tpe Demoſthenes hyperideſq; capitis metu vrbe ceſſerunt. Erat enĩ Demades pauloante & ſenatu & omni munere reiectus quia pecuniam qua illum Athenienſes mulctauerant. (Septies enĩ falſi damnat⁹ fuerat) nondum exſoluerat ob inopiam. Nam ingẽtes diuitias per luxum ac libidinem perdidit. Cũq; eſſet ætate cõfectus & luxu ſimul & auaritia perditus in eum ſolebat Antipater cauillari: nihil ei ſicuri & ceſis victimis præter ventrem & linguã ſupereſſe. Nactus igitur Antipatri amicitiã omnem veteris licentiæ libidinem renouauit: miſſuſq; ad eum de auferendo Athenis p̃ſidio legatus cum Demea filio in Macedoniã venit: incidit q; in tp̃s quo fatali ęgritudine Antipater tenebatur. Interea litterę in uentę deprenſæ fuerant quibus Demades Perdicam ad capiendã Macedoniã ſeruandã aũt græciam hortabatur pendentẽ a putrido & vetuſto filo: q̃d de Antipatro intelligebat. Ob quam rem Caſſandri Cuius erant primæ partes apud Antipatrum irritatus filium Demeã ante ora patris deinde ip̃m Demadẽ trucidauit: ficq; quibus ille turpiter adſentiebatur ab eiſdem iuſto iudicio eſt adfectus: hæc ex Plutarcho. Demades

Cicero hunc nihil omnino ſcripſiſſe dicit. DEMETRIVS Antigoni Macedoniæ regis filius Cognomento Poliorcetes id eſt expugnator q̃d inter alia Machinam bellicam ferret ſecum in expeditionibus, quę vrbes expugnaret appellatam πολιορκητην. Hic poſt Alexandrum p̃ter alios Macedonas nomine ac virtute clarus tranſmiſſo Euphrate Babyloniã occupauit Athenas a Caſſandri Ptolemęiq; impio liberauit Cyprum expugnato Ptolemęo bello nauali recepit Bœotios i deditionem accepit. Pyrrhum ab oppugnatione Theſſaliæ repreſſit: poſtremo cum bellũ aduerſus Antiochum ſuſcepiſſet: infeliciter pugnans in eius venit poteſtatem Cheronneſiq; ab eo cuſtodię tradi tus eſt: permiſſo tamẽ ei regio ſumptu mollię victu: venationibus omnibuſq; voluptatibus quibus ille vſus minimum de ſalute anxius in morbum ob incõtinentiã incidit ex quo perijt. Remiſſum corpus filio in vrbe Demetriade honorifice ſepultum fuit. Moribus haud abſimilis. M. Antonio videbatur. Quare illi a Plutarcho opponitur in paralellis. Nam mollis in ocio præter omnis mortales: idẽ laboriofiſſimus in negocio: vti & ille traditur fuiſſe ex magna fortuna inſauſtum exitũ ſortitus. Præterea animo inſolens atq; ſuperbus legatos Athenienſes q honore apud eum cęteros anteibant: Duos annos fruſtra retendo rempus: eius veſtigia ſecutos rebus tãdem infectis domum remiſit. Petitiones quondam ac libellos multos a Macedonibus ei proiectos ad Pontem Exii fluminis prętereundo proiecit. Hic ob magnitudinem rerum geſtarum primus vnacum patre Antigono Rex appellatus. Demetrius Poliorcetes

Cum poſt Alexandrum in Macedonia ad eam diem nulli contigiſſet ex plutarcho. Demetrius Phalereus auditor Theophraſti prefuit Athenienſibus annos. X. æreiſq; ſtatuis plurimis ab eis honoratus. Demetrius Phalereus.

Mortuo Caſandro rege Macedonię Cuius amicitia ac fauore eam potentiam adſecutus fuerat ob inuidiam accuſatus abſenſq; condemnatus ſtatuis inſuper eius. CCC. diſiectis atq; conflatis ad Ptolemęum Soterem ſe contulit. Ibiq; ab eo bibliothecæ regię prępoſitus exceſſit ex morſu aſpidis in manu. Sepultus in Buſiride regione prope Diõſp⁹lim. Hæc Diogenes vbi &. XX. alios huius nominis claros viros fuiſſe cõmemorat. de quibus tamẽ nihil ad nos peruenit: Cicero in oratore de Phalereo hæc refert Phalereus ſucceſſit eruditiſſimus quidem horum omnium ſed nõ tã armis inſtitut⁹ q̃ palęſtra. Itaq; delectabat magis Athenienſes q̃ inflãmabat: p̃ceſſerat enim in ſolẽ & pulueẽ. nõ vt ex militari tabernaculo. Sed vt Theophraſti doctiſſimi hois vmbraculis. Hic prim⁹ inflexit orationẽ & eã mollẽ tenerãq; reddidit & ſuauis maluit videri q̃ grauis & q̃ ſequunt. In eandẽ fere ſententiam Quintilianus nonnulla. Huius hodie nihil extat pæter paruum de elocutione tractatum. Demetrius grãmatic⁹.

Demetrius cognomento Ixion Adramitenus docuit Pergami diſcipulus Ariſtarchi ſcripſit in grammatica quædã a Suida commemorata. Hunc ego Demetrium putauerim eſſe quem Strabo genere Sceptium dicit & eiuſdem Ariſtarchi tpe anarrationemq; in Homerum vt etiam dicit Suidas ſcripſiſſ. Demetrius Pompeii libertus tantæ exiſtimationis vt expectatus quondam Antiochiæ: oppidani Demetri⁹ libertus

tunc forte Catoni eo venienti occurrentes ab eo petierunt: vbinam Demetrium reliquisset: ille vero
Demetrius xpianus. indignatus q̄ sui gratia egressam tui bā putabat. Plu. in Põpeio. Demetrius Cidoni⁹ Thessalonicē-
sis: Vir doctus eque ac sctūs græca latinaq; facundia pręditus patria decedens Mediolanū venit: vbi
litteris latinis pariter & Theologiæ operā dedit. Thomæ aquinatis libros in gręcum vertit sermonē:
q̄ hodie in bibliotheca vaticana cernunt. Scripsit & cōtra Eunomiū de diuinitate filii: postremo reuer
tens in Creta substitit: vbi erogatis in pauperes bonis: in quodā ibi Cœnobio persctē citra tñ profes-
Democrates Architect⁹ sionem vixit, pariterq; defunctus est annis: ab hinc fere. CC. Democrates Architectus Alexādri qui
Alexandriā metatus est. In qua vrbe huiuscemodi de eo inscriptio legitur Δημοκρατης ωερικλη-
τος αρχιτεκτος με εθεσεν Διαλεξανδρου μακεδωνος, Ex quo apparet corrupte a quibusdam
Democrates athleta. scribi Dinocrates. Democrates palęstrita facto in stadio circulo consistens a nullo dimoueri poterat.
Aelianus de va. histo. DEMOCRITVS Abderites: vt auctor est Diogenes pythagoræ imitator
Democrit⁹ fuit: non tñ auditor cum Duos haberet fratres maiores natu ab eis discedens: partē suā accepit quāi
pecuniā redactā breui tpe peregrinando absumpsit. Nam prius ad Aegypti sacerdotes cōtendit ab
illis geometriā accepturus. Inde rubro mari emēso ad Chaldęos (& vt quidā volunt) ad Gymneso-
phistas in Indiam penetrauit. Postremo Athenas rediit ad socratem vbi se gloriatur ignotum omni
bus fuisse. veni inquit Athenas & nemo me nouit. Q̄ dictum Cicero refert: vt Sapientis viri & glori
am spernētis. Hic principia rerum ex atomis cōstare dicebat: infinitosq; esse mundos generationi &
corruptioni obnoxios. Reliquit opa cōplura q̄ non extant cōemptor rerum humanarū fuit quas ri-
dere semper solebat. Quāobrem ad eum in Suburbano Abderitano agentem. Clues eius hippocra-
tem misere curatum putantes insanum. At ille colloquio cum eo habito retulit Democritum non
insanire sed magnopere sapere: scripsitq; sermones eos in quadam epistola quę adhuc extat in biblio-
Demonax. theca vaticana. DEMONAX. Hadriani tpe summ⁹ philosophus non vt plęriq; solitudinē sectaba
tur: sed nihil potius habuit aut putauit inter mortales amicitia: atq; mutua charitate oēmq; sibi ho
minem familiarē existimando. Viros fortunatos sępe admonebat q̄ cito desituri essent. Miseros & in
calamitate positos ridebat tanq̄ nescientes q̄ breui tpe maloꝝ oblīuione ac libertate ppetua p mor-
tem adficerent. Ad sacra Eleusina Mysteriaq; nunq̄ accessit. Quare a populo exagitatus: vt religio-
nis contemptor: rem in contione excusauit q̄ iure ea sacra contemneret q̄ secreta sunt: vt pote suspec-
ta: omnino aūt ea manifestari oportere vt si bona essent alios inducerent: si mala vt cauerēt. Erat in
super vita cōtinens & veritatis amicus. Cunq; ętati nihil viaticū comparasset: Domum cuiusq; quā
vidisset apertam ingressus vescebatur. Ibiq; nocte quiescebat dñis tali hospite se fœlices putantibus
decessit fere Centenarius funeratus publice magna ciuium frequentia ex Luciano. Demarathus La
Demara thus. cedæmoni⁹ Dux cum exularet apud Athenienses belliq; contra patriam cerneret apparatum ma-
gis inimicę debere patriæ existimans clam Lacedęmonios certiores fecit. Demarathus. Corinthius
Dux. profugus in æthruria apud Tarquinios oppidū consedit pater Tarquinii prisci primū in Italiam vt
Demara thus. ait Plyni⁹ fictores adduxit: vnde plastice introducta est: vide de hoc in tarquiniis. DEIOTARVS.
Rex Galatiæ a senatu iuuante Pompeio factus: in bello ciuili eius postea partes secutus post pugnā
Corinthius pharsalicam se domum contulit. Deinde ad Cæsaris clementiā confugiens bella gerenti subsidia mi
Deiotarus rex. nistrauit. Quare ab ipo rex dimissus verum parte regni tm̄ mulctatus fuit. Is postea per Philippum
medicum & seruum suum quē Romam cum suis legatis miserat accusatus est apud Cæsarem. q̄d
apud regem diuertenti in asia insidias parauisset: quas ipe Cęsar fortunæ beneficio euasisset. Cicero
eum defendit luculenta oratione. Dicens inter alia Philippum a nepote. Deiotari adolescēte aui ini-
micissimo corruptum in hanc perfidiam & calumniam venisse. author Pedianus. Strabo hūc Casto
ris dicit filium fuisse cognominatumq; philadelphum. Deiotarus Adramyttenus ludi magister apd
Gargara Troades ī quem Arati epigramma αι αζεο οτι μουνος επι ωετρησι καθησαι ωαισι παρα-
Deiotarus grāmatic⁹. ρωρβητα και αλφα λεγων. Stephanus. Deiphobus Priami filius. Virgil. Deiphobe armipotēs ge
nus alto a sanguine Troiæ. Cum plęriq; mendose Deiphœbe legant. Sic enī apud Homer. Δηι-Φο-
βοσ pronunciādūq; penultima correpta. Hic in illi ruina ex vulnere Truncas habuit inhonesto vul
nere nares. Demarchus parrhasius genere: olympionica in lupum conuersus: Decimo post anno re-
Demarch⁹ stitutus est homo. Epigramma eius in Olympia tradit Pausanias ροσ Δημυττου Δημαρχοσ τηι-
Δαρεθηκε εικοσα παρκαλιησ παρρασιοσ τρεσαν. Plynius hunc Dementhum non demarchū vo
cat li. VIII. ca. XXII. nisi menda sit. Dementhū inquit in sacrificio q̄d Arcades Ioui lycæo humana
etiam cum hostia faciebant immolati pueri exta degustasse: & in lupum se conuertisse: eū deniq; De
Dexter. cimo Anno restitutum Athleticæ restitisse in pugillatu ac victorem ex olympia reuersum. Dexter
paciani pręsulis fili⁹ vir clarus simul & xpi fidei deditus fertur omnimodā historiam edidisse: patria

Barcinonenſis pręfectuſq; prętorii Theodoſi ptincipis. Cui Hieronymus q̃ hæc teſtatur librũ de vi-
ris illuſtribus dicauit. Democides medicus qui Polycratem Samiorũ Tyrannũ curauit Talẽtis Duo
bus ſcripſitq; librum de medicina. Suidas. Demolchus Syracuſanus Comicus olymp. LXXIII. fili
us Epicarmi medici docuit fabulas. XIIII. lingua dorica. Democharcs Nepos Demoſthenis orator
cum inter alios Athenienſium legatos ad Philippum Macedonem veniſſet abſolutiſq; mãdatis pe-
tenti Regi quid gratum Athenienſibus facere poſſet reſpõdit Suſpende te. Indignantib⁹ ob eam tẽ
cęteris Rex dimiſit incolumem: vos inquiens cęteri ſocii renunciate Athenienſibus quos cẽſeant ſu
periores, qui talia dicant an qui audiunt patienter. Hæc Seneca libro, III. de Ira. Hic etiam hiſtoriam
earum rerum q̃ erant geſta ſua ætate: Athenis nõ tam hiſtorico q̃ oratorio genere petſcripſit. Cicero
in bruto. Dexippus Hetennius appellatus orator Athenienſis ſub Valeriano vſq; æd Aurelianum
fuit: & alius Cous medicus diſcipulus Hippocratis ſcripſit de Medicina libtũ vnum. & De progno-
ſticis Suidas Diagoras Mileſius philoſophus & poeta Melicus poſt Pindarum & Bacchilidem quem
Democritus ob Phyſiognomiã cum eſſet ſeruus emit mille Drachmis vt diſciplinis eruditet. emicu
it olymp. LXXXVIII. vocatus eſt Atheos q̃ nullos putaret eſſe deos. Myſteriaq; adeo cõtempſit
vt etiã ea ſectantes auerteret. Quare ab Athenienſibus pulſus eſt qui talentũ pollicíti ſunt interficiẽ
tibus eum. Suidas. Diagoras Rhodius cum ſe victorem Duoſq; olympionicas filios vidiſſet. Munc
ait tibi Diagora moriendũ ne amplius olympiam aſcendas q̃ ſane pręgaudio accidit; authores Ply
nius Gellius. DIADVMENVS formoſus oĩs adoleſcens appellari poterat id eſt diadematus & vit
tatus. Nam in Elide formę certamen haberi ſolitum Dionyſius & Theophraſtus ſcribunt: vincen-
tem quoq; armis donari: ac vittatum ab amicis ad templũ deduci: coronariq; myrto: arma ipa Miner
uæ conſecrari: Reperta Romæ haud diu inſcriptio huiuſcemodi. Diadumenus Lurneſianus Prægu
ſtator Auguſti votum Siluano ſoluit merito. T. F. Diadumenus fortiſſimus Macrini filius inter Im
petatores. Dicæarchus Siculus e Meſſana ariſtoclis Auditor philoſophus orator & Geometra ſcri-
pſit de rep. Spartiata; quẽ librũ quotãnis legere ĩ loco publico cautũ eſt: iuuenesq; auditũ cõuenire.
Fuit itẽ alter Lacedęmonius grãmaticus Ariſtarchi auditor. Suidas Diceogenes poeta ſcripſit Tra-
gœdias & Dithyrambos. Idem. Dias Sophiſta Epheſi⁹ Philippi Macedonis tpe ponit a Philoſtrato
Didymos quinq; Suidas fuiſſe commemorat. Tres tantũ Alexandrinos oẽs aũt grãmaticos. Primus
tpe Auguſti Ciceronc & Antonio Coſ. natus Alexandrinus genere q̃ romæ pfitebatur cognomine
Calchẽterus ob patientiam in libris quos ſupra Tria millia & quingentos dicitur ſcripſiſſe. Hui⁹ me
minit Rufinus in epla cõtra Hieronymũ. Reliqui itẽ Romæ poſteris temporib⁹ docuere. DIDYm⁹
Alexandrinus pręſul Cęſarienſis captus oculis a puero & ob id elementorũ quoq; ignarus adeo om-
nibus admirationi fuit vt Dialecticã quoq; & geometriã q̃ vel maxime viſu indigent: perfecte didice
rit. Is plura opa nobilia ſcripſit: Cõmentarios in pſalmos de. S Sancto librum vnũ quẽ Hieronym⁹ in
latinum vertit. Et alia complura in oẽs ſacros libros q̃ commemorant a Hieronymo q̃ ſuo tpe fuiſſe
teſtat. & ætatis annũ. LXXXIII. exceſſiſſe. Alibi ſe eum audiuiſſe dicit. Alibi irẽ pro Hęretico taxat
his verbis in Didymo memoriã prędicamus: & ſup trinitate fidei puritatẽ: ſed in cęteris q̃ male inge-
nio credidit nos ab eo retrahimur. Rufinus vero in. XI. hiſtoriæ ſic ait Inflammat⁹ deſiderio littera-
tum Didymus nõ deſperauit adſiuis precibus apud deum qđ natura conſequi non erat. Miſcebat pẽ
cibus ſtudia: ac labores cõtinuos non ad legendũ ſed audiendũ: In filẽtio vero ea meditãdi q̃ audiue-
rat: Ita vt q̃ aliis dat adſidua lectio: Illi mentis adſidua cogitatio ſuppediteret. Ita breui doctor fact⁹
eccleſiaſticæ Alexandrinæ Scholæ ſucceſſit collaudante Athanaſio eius vrbis pſule. Nos enim q̃ali
qua ex parte eius fuimus auditores: & ea quæ a nõnullis dicente eo deſcripta ſunt legimus lõge ma-
lorem gratiam & diuinam quaſi ac ſupra humanã vocẽ ſonantem in ipius magis ſermonibus quã ex
ipius ore enũtiabantur agnouimus. Dibutades Sicyonius primus figulus Corinthi filiæ opa inuen-
ta ſimilitudine ex creta fingere quã plaſticẽ vocant: q̃ capta amore Iuuenis illo abeũte peregre: Vm-
brã ex facie eius ad lucernã in pariete lineis circũſcripſit: quibus patet eius impreſſa argilla Typum fe
cit: primuſq; perſonas tegularũ extremis imbricibus impoſuit q̃ inter initia Protypa vocant. Deinde
Ectypa fecit Plynius. Dinocrates Meſſenius in patria potens in Conuiuio temuletus muliebri ſalta
uerat habitu poſtero die a. T. Qu. Flaminio Procõſ. ſubſidiũ rogabat q̃ ab Acheorũ imperio ad de-
fectionẽ ſollicitare Meſſanã verſaret in animo. Tunc flaminius de his videremus. Te autẽ miror cum
res huiuſmodi moliri auderes in vino ſaltare & canere poſſe. Hic rebellauit tamẽ cum Ciuitate Phi-
lopomenem Acheorum ducem in prœlio cepit: ac veneno in cuſtodia necauit: victus tãdem ab ex-
ercitu Acheorũ vrbeq; amiſſa: ne veniret in manus inimicorum ſibi mortẽ conſciuit. Plutarchus in
Philopomene. Dimophilus & Gergaſus Plaſticæ artis inſignes. Plynius. Dion Syracuſan⁹ apud ſu-

Democides
D molch⁹
Democha-
res.

Dexippi
tres
Diagoras
poeta.

Diagoras
athleta.
Diadume-
nus.
Pręguſta-
tor.
Diceatch⁹.

Diceoge-
nes.

Dias ſophi
ſta.
Didimus
Alexandri
nus.

Dibutades

Dinocrates
dux
Dimophi-
lus & Ger-
gaſus.
Dion Sira-
cuſanus.

os ciues potentia & facultatibus prędítus. Platonem primo Syracusis audiuit donec ille teneret moram apud Dionysium apud quē ipse quoq; in honore fuit. Sed postea q̄ esset ei ꝓpinquus & familiaris: sępeq; ꝓpterea ad liberandas Syracusas eum per se & per Platonem hortaret in suspitionem Tyranno venit. Quare in exilium actus eius ꝓuentib⁹ dimissis Athenas venit quo tpe & Platoni præfecto ludorum impensam de suo suppeditauit. Cæterū inductus vti creditur Platonis persuasione ad liberandas animū syracusas adiecit simulq; Speusippo viro fortissimo & amicissimo iuuante habita Zacynthi concione ad milites factoq; Apollini sacrificio cōtra Dionysium mouet: in quo bello fret⁹ etiam auxilio & conspiratione Ciuium vrbe potitus: tyrannū coegit in arcem sese recipere donec deditione clam hosti facta ex fœdere Corinthum in exilium missus est. Dion itaq; victoria plene potit⁹ paulopost a Calippo Athenięnsi eius familiari vnacum paucis coniuratis interficitur. Q̄d syracusani adeo ægre tulisse feruntur: vt in eius vltionem qñ eum in potestatem habere non potuerint filias interfecerint. ex Plutarcho.

Dion historicus.

Dion cassius cognomēto Coccei⁹ patria Nicæus historic⁹ sub Alexādro Māmeę scripsit Romanā historiam libris. LXXX. Prēterea gesta Traiani principis vitā Arriani philosophi author Suidas. Historiam hanc hodie haud integram habemus. Supereſt & epitome ab aliis facta: quorundam Imperatoꝝ ab eo descriptorum. Item de principe libros. III. Insuper quidā in moralibus tractatus. ad modum parui.

Dion sophista.

Dion Prusieus sophista & philosophus quem Chrysostomum appellabant: ꝓcedebat in publicum amictus pelle leonis corpore gracili apud Traianum plērū q̄ vixit. Cuius maxime familiaris fuit eodemq; curru dignatus. Scripsit pro Homero contra Platonem libros. IIII. de virtutibus Alexandri Magni. X. prēterea an mundus esset mortalis & laudē Herculis. hæc Suidas. De eodem Philostratus in Sophistis pluribus verbis refert in hanc sniam. fuit Aequalis Apollonii Tyanei & Euphratis Tyrii philosophoꝝ fugiēs Domitiani tpa qñ philosophia exulabat ad germanos: & Geras se sponte cōtulit ignotus: vbi tunc Traianus nōdum Imp. res gerebat: quo tpe indigna quoq; multa victus gratia factitabat opus in agro faciendo: plātando studia neutq̄ intermittendo. lectitabat sępe quos secum extuletat libellos. Platonis Phædonem & Demosthenis orationē de legatione. Solebat & sępe in castra venire. Cunq; Domitiano interfecto. animaduertisset tumultuantes milites & ad res nouas erectos ex templo nudus vt erat currit & ex altissima ara concinatus. Illud Homericum prefatus est. At nudus tacite prodit cōsultus Vlysses. Seq; Dionem summum philosophum esse manifestauit: persuasitq; vti meliora sentirēt: neq; a Romano vllo modo discederent imperio. reductus a Traiano: deinde fuit in vrbem in eodem inuectus curru. Scripsit Res Geticas atq; id bellum omne.

Diogenes Cynicus.

DIOGENES Sinopeus vt est author Suidas Pythiam consuluit quonā modo posset excellere: respōdit si nummos adulteraret. Quo ille facto patria expulsus Athenas venit Antisthenemq; philosophum audiuit: sectam instituit Cynicam: iam senex a Scytalopirata captus venundatusq; Xeniadi Corinthio fuit: a quo vt ait Macrobius interrogatus quid artis nouisset: scio inquit liberis hominibus imperare: tunc eū manumisit eiq; liberos suos ad erudiēdum tradidit apud quem Diogenes viuere maluit dum posset ab amicis redimi excessit e morsu canis eodem die quo Alexander Babylone: Laertius vero de hoc tradit q̄ Pallium duplex primus in vsu habuit ob necessarium vsum. vt illo cubitās sese obuolueret. Peramq; in qua cibos ferret ac baculum ad iter faciendum. Dolium pro domo habuit ad ęstus ac frigora versatile. Liberales artes suis sectatorib⁹ abstulit ne intelligentes aliena dogmata peruerterentur. Contemptum mundi ac patientiam prēcepit par stoicis nisi coirent publice cum vxoribus dictitantes quæ honesta sunt lege ea publice fieri debere.

Diogenes babylonius Laertius.

Diogenes Babylonius multo post Sinopēsem prēceptor Antipatri de quo Cicero de officiis multa. Diogenes Laertius historicus scripsit de vita & moribus philosophorum conuersus ab Ambrosio Monacho scripsit: & librum epigrammatum in scriptores viroſq; prestantes: vt ipse plane testatur in Solone. Diogenes Athenięnsis & Carsatides Pantheon Agrippę decorauerunt. DIOGNETI plures Ille prius qui scriptor fuit itinerum Alexandri: quem Plynius libro. VI. se sequi testatur. Alter Clitomachi pater illius pœni qui successit Carneadi: Fuit alius Pictor ętate Iulii Cæsaris cui meminit Capitolinus.

Diogneti tres

DIODORVS Chronus Dialecticus ex Iasso Asiæ Ciuitate fuit: vt Straboest auctor Platonis tempore Euclidemq; audiuit: dictus Chronus ab Apollonio Chrono eius prēceptore cuius vt famam obscurauit: ita & cognomen vsurpauit. Dialecticus etiam appellatus q̄ vt ait Diogenes primus inuolutum: & corneum differendi genus inuenerit. Hic apud Ptolemęum Soterem commorans cum olim inter epulas a Stilpone sermones quosdam dialecticos propositos ex templo nequiuisset exoluere a rege propterea increpitus & in iurgio Chronus appellatus conuiuium deseruit ac edito per ocium super ea propositione libro ex animi mœrore extinct⁹ est. Diogenes.

Diodorus Chronus.

Diodorus poeta.

Diodorus Comicus poeta. eius nonnullas fabulas commemorat Atheneus.

Diodorus stoicus

Diodorus stoicus vixit

mortuus eſt apud Ciceronem quem in dialectica exercuit: vt eſt author in Bruto. Diodorus Valerius philoſophus Alexandrinus filius Pollionis philoſophi illius qui fecit dictionarium Atticum floruit Hadriani temporibus. Suidas. Diodoros præterea Duos e lydia Tiberii tempore Strabo cõmemorat Ambos oratores. Diodorus Siculus ſcripſit hiſtoriam quã Bibliothecam inſcripſit: continet autem res & romanas & varias in libris. XL. vt Suidas teſtatur qui dicit eum floruiſſe ſub Auguſto & ſupra. Quod & ipſe quoq; libro. VI. teſtatur Iul. Ceſar inquit diebus noſtris Renum pontibus miro modo iunxit. Primi Sex libri antiquorum geſta quæ fabuloſa appellant ante bellum troianum cõtinent. In horum primis tribus barbarorum: in reliquis antiquæ res græcorum narrantur. In vndecim deinde conferunt quæ de bello troiano vſq; ad Alexandri macedonis mortem geſta ſunt. In reliquis. XXIII. continentur quæ deinceps vſq; ad bellum gallicũ qd Romani Duce Iulio Cæſare geſſerunt, qui Annos in ſumma complectuntur. M. CXXXVIII. Huius hiſtoriæ tantum. VI. libri ad noſtram ætatem peruenere. Diodorus Tarſenſis præſul: dum Antiochiæ præſbyter eſſet magis claruit: extant eius in apoſtolum Commentarii & alia vt auctor Hieronymus Theodorus vero in hiſtoria tripertita dicit hunc Iuliani & Valentis vſq; temporibus fuiſſe ſcripſiſſeq; quanta nemo alius ſuo tempore inter quæ ſunt Chronica emẽdanſe rores Euſebii Pamphili. Contra Ariſtotelem de Corpore cœleſti & q; calidus Sol. De prouidentia contra Platonem. Quomodo velle & non velle in deo cum ſit ſempiternum. Dioxippus nobilis Athleta. Cuius meminit Plynius. Alius poeta Comicus cuius fabulas cõmemorat Suidas. Alius miles Alexandri magni mira fortitudine prouocatus a Corrago militre: itẽ Macedone claua cum cecidit: author Aelianus. Dioſcorius Miræus grammaticus pfectus prætorii Leonis Imperatoris ac præceptor filiorum ei9 Suidas. Diomedes Rex Aetoliæ Tydei & Deiphiles filius vnus e ducibus græcorum ab Homero Tertius virtute poſt Achillem & aiacẽ ponitur qui confecto bello ob adulterium coniugis in Apuliam ſe contulit Adria Argyripa aliiſq; multis in Italia Conditis ciuitatibus. Inſulæq; Duæ Diomedeæ vbi eius ſocii in aues conuerſi: quã ipſe Diomedes hiſtoriam in. VII. Virgilii libro narrat Cum oratoribus contra Aeneam denegat auxilia. interfecit autem ex Troianis Xantippum Mneſteum Epiſtronium Orcomeneũ. Diomedes Thraciæ rex qui equos humana carne paſcebat expugnatus randem ab Hercule. Ouidius demum Thracis equos humano ſanguine paſtos. Plenaq; corporibus laceris præſepia vidi. Viſaq; deuoui dominũ q; ipſoſq; peremi. Diomedes grammaticus cuius extat opuſculum in arte grammatica. Diogenian9 ex Heraclea grammaticus ſub Hadriano principe ſcripſit Dictionarium per ordinem litterarũ multaq; alia in arte grammatica. Suidas. Diocles Atheniẽſis Comicus poeta antiquus fabulas ei9 nõnullas commemorat Atheneus. Diocles medicus Caryſtius Darei Hiſtaſpis tpe reliquit: & ipſe Cõmentarios. Dioſcorides Anazerbeus Medicus. M. Antonii & cleopatræ familiaris ſcripſit libros. XXIIII. περι των αμτωλων Φαρμακων id eſt de Simplicib9 quæ ad medicinam pertinerent. Suidas. Diopœnus & Scybis Cretenſes priuſq; Cyrus in Perſis regnaret hoc eſt olymp. circiter. LII. Sicyonem ſe contulere quæ diu fuit officinarum omnis metallorum patria Sculpendo marmori primi claruerunt. Plynius. DIONYSIOS Siciliæ Tyrannos patrem & filium Trogus libro. XXI. deſcribit ac prius patrem in hanc ſententiam Dionyſius e Sicilia Carthaginenſibus pulſis occupatoq; totius inſulæ imperio grauem hoſtem ocium regno ſuo periculoſamq; deſidiam tanti exercitus ratus copias in Italiam traiecit: vt et militum vires continuo labore acuerentur: & regni fines proroga tentur. Prima illi militia aduerſus græcos qui proxima italiæ littora tenebant fuit: quibus deuictis finitimos quoſq; aggreditur/omneſq; gręci nominis: Italiam poſſidentes hoſtes ſibi deſtinant quæ gẽtes non partem ſed vniuerſam fere Italiam ea tempeſtate occupauerant. Itaq; Dionyſius locros prius expugnabat: deinde Crotoniatas aggreditur qui locris auxilium tulerant: in quo bello occupatũ legatio gallorum ſenonum qui Romam intenderant adiit ſocietatem: cum eo petens quã Dionyſius libenter iniuit: fortiuſq; propterea contra inimicos ingruebat. Verum ab incepta oppugnatione ob aduentum Carthaginenſium in Siciliam reuocatur. Nam illi reintegrato exercitu bellum quod diu intermiſerant auctis viribus duce Hannone repetebant. Dionyſius autem quem pauloante nõ Sicilia non Italia capiebat adſiduis belli certaminibus a Carthaginenſibus demũ victus inſidiis ſuorum interficitur. Dionyſius filius natu maior inter fratres patri militũ fauore ſuccedit qui initio Tyrannidis populum ſibi liberalitate concilians. Tria milia nexorum ex carcere dimittit. Tributa inſuper populo per triennium remittit: ſublatiſq; fratribus ac propinquis quos metuebat paulatim in cæteros graſſat. Itaq; ob crudelitatem inuiſus Syracuſanis bello expugnari cœptus in arcem ſe recepit Legatos etiam Syracuſanos de pace ab eo prius petitos contra ius gentium retinuit. Tãdem vi pulſus ex arce profugit clam in Italiam locros conceſſit q ſub eius erãt poteſtate. A locrẽſibus vero igna-

Diodorus ſiculus

Diodorus pręſul.

Dioxippi tres

Dioſcorius

Diomedes Rex Aetoliæ.

Diomedes Rex Thraciæ.

Diomedes grãmatic9.

Diogenianus

Diocles poeta.

Diocles medicus.

Dioſcorides.

Diopœn9 & ſcybis.

Dionyſius tyrann9 Senior.

Dionyſius iunior.

ris q; exul esset exceptus solitam in eos quoq; exercuit sęuitiam. Sex annis rapinis. stupríſq; oia complendo. Deinde locrensiũ conspiratione Ciuitate eiectus in Siciliam rediit: ibi Syracusas securis omnibus post longũ pacis interuallum per proditionẽ recipit. Cunq; grauior rursus esset Iterata cõspiratione duce Dione Syracusano cuius supra meminimus cum Corinthiorũ auxilio obsideꝫ. Tunc depoſito impio arcẽ Syracusanis tradidit: receptoq; priuato instrumento corinthũ in exilium pficiſcit ibi humillima quæq; tutiſſima exiſtimans in sordidiſſimum vitæ genus descendit in publico vagari potare in ganeis & popinis versari pannosus & squalidus incedere víſus est: poſtremo ludimagiſtrũ agens pueros in triuio docebat. atq; hęc oia vt cõtemnendus magis q̃ metuẽdus videreꝫ. Hæc Trogus. Hunc & Tragicum poetam fuisse cũ Cicero tũ alii tradunt. Valerius eius rapinas enarrat aureas pateras e manib⁹ diuorũ simulachrorũ rapiebat dictitãs bona a diis porrigentib⁹ accipienda. Ob suspitionẽ filias tonstrices habuit Anicula inuenta q̃ pro eo deos pcabaꝫ causam interrogata respõdit cũ plures vidiſſet in ea ciuitate Tyrannos cõtinua succeſſione deteriores: Ipm præstare incolumẽ esse ne & itẽ deterior ei succedat.

Dionyſius Dialecticus. Dionyſius Dialecticus e Bithinia cõmemoratur Straboni lib. XI.

Dionyſius Corinthius. Dionyſius Corinthius: vt Suidas scribit vt alii Apher ex Byzanthe ciuitate Tẽporib⁹ Augusti scripſit Geographiã vel ſib⁹ hexametris cõuersam a Priſciano. Itẽq; de lapidib⁹ & auibus de Bacchis. q̃ oia deperdita præter geographiã. Dionyſius Alexãdrinus grãmaticus peruenit ad Traiani tpa. Cuius bibliothecę & epl'is pfuit: pceptorẽ habuit Chæremonẽ philoſophũ. Cui ſcholę Alexandrinę oli succeſſit author Suidas.

Dionyſius grãmatic⁹.

Dionyſius Mileſius. Dionyſius Mileſius hiſtoricus ſcripſit res Perſicas & quę poſt Dareũ secutа sunt aliaq; a Suida Commemorata.

Dionyſius Halicarnaſſeus. Philoſtrat⁹ hunc pluribus verbis inter ſophiſtas ſcribit: eũ dicit Hadriano principi ob ingenium acceptũ fuiſſe a quo Satrapa factus adſcriptuſq; inter equites inter eos qui in muſeo epulant. Etenĩ Muſeũ vt alibi diximus Aegyptia menſa eſt continens viros in toto orbe doctrina claros. Dionyſius Halycarnaſſeus Auguſti tpe Romanã ſcripſit hiſtoriã vt Suidas teſtatur: ſcripſit etiã de Charactere⁹ antiquorũ oratorũ. Prętera de compoſitione orationis & elocutione quô fiant epithalamia epithaphia panegyrica q̃ Theodorus Gaza in latinum cõuertit. Ipſe vero Dionyſius de ſe ſcribit lib. primo. Ego in Italiam Traiicięs poſt bellũ Cæſaris Auguſti olymp. CLXXXVII. Annos. XX. Romæ vſq; ad hoc tps commoratus ſum: ſermonemq; vernaculum omanũ edidici. Cũq; ad hiſtoriã ſpectarẽ nihil in hoc ſpatio potius habui q̃ quę facerẽt ad hanc rẽ. alia ex doctrina hoim cum quibus cõuerſabar accipere: alia vero ex auctoribus receptis mutuari Catone Valerio Antiate Fabio Actiis Gelliis Calpurniis cęteriſq;. Dionyſius Heraclionis fili⁹ Tyrãn⁹ apd Heracleã. & Antiocheã regnauit: vt auctor Strabo in. XVI. ad nros nũc veniã Dionyſi⁹ Ariopagita pręſul Athenienſis diſcipul⁹ Pauli: vt ſcribit in actib⁹ aplorũ ſolus Paulo cõcionãte e phis q tunc aderant credidit. Hic vt ſcribit Suidas: cum eſſet in Aegypto quo ſe diſciplinę cauſa contulerat: videretq; tunc eclypſim minime naturalẽ cũ xps eſt paſſus: vnacũ Apollophane ſophiſta pceptore ſuo dixit aut deus naturę patit aut machina mundi diſſolueꝫ. Scripſit ad Timotheũ pſulẽ Epheſii de diuinis noibus lib. XII. de Hierarchia eccleſiaſtica ac cœleſti: de cœleſtibus ordinibus. pterea alia complura opuſcula. Miſſus poſtremo in Galliã euãgelii gra vnacũ Ruſtico & Eleutherio a Clemẽte põ. ſub Domitiano in eodẽ loco Martyrio adficit. Et⁹ nobile tẽplũ deinde ppe Pariſios excitatũ: vt inter bus gallicis explicatius narraui.

Dionyſius Ariopagita.

Ruſticus. Eleutheri⁹.

Dionyſius pręſul Co.

Dionyſius pſul Alexã. Dionyſius Corinthiorũ pſul ſub. M. &. L. Antonin⁹ doctrina ſctitateq; clarus. Scripſit epl'as quaſdã valde laudatas: vt author Hierony. Dionyſius pręſul Alexãdrinus Origenis diſcipulus eius plurima opa Hieronymus narrat. Euſebi⁹ quoq; lib. VII. teſtat hunc plurima pro religiõe tuliſſe. Scripſiſſeq; cũ multis epl'as: tũ Cornelio tũc epo vrbis Romæ vbi dicit. Scito frater. Ex quo notandũ q̃ tunc præſules fratrẽ Pontificẽ apellabãt. Diues cognomentum eſt Ro. L. Bebius Diues flamen quirinalis Liuio lib. VII. de be. Ma. memorat. Dictys Cretẽſis peritus phœnicũ litterarũ natus Marione filio Idomenei ſcripſit bellũ troianũ in quo ipe militauit phœnicũ lingua Reuerſuſq; in patriam moriens mandauit vt libet arca plumbea ſepulchro ei⁹ inferreꝫ occluſus: Anno deinde tertio Neronis principatus ob terræmotum ſepulchro reuulſo arca apparuit: delataq; ad Rutiliũ illius Inſulæ pſidem. & ab illo ad Neronem tranſmiſſa eſt librum Nero in gręcam linguã cõuerti iuſſit bibliothecæq; dicauit qui ad noſtrum ęuum peruenit conuerſus in latinum ſermonem a quodam Septimio: vt eius indicat epiſtola: In qua dicit librum inuentum a paſtoribus in ſepulchro & ad Praxim ei⁹ regionis dũm delatum: ab illo vero Neroni dono miſſum fuiſſe. GN. DOLOBELLAS. Duos eodem tempore fuiſſe conſtat pręter illum in quem ſunt Ciceronis orationes. Horum alterum Cæſar repetundarum accuſauit nec damnauit Alterum. M. Scaurus accuſauit & damnauit author Pedianus. Dolobella partium Cęſarianarum æqualis tempore ſupradictis Treboniũ vnũ ex Cæſaris percuſſoribus Smyrnę crudeliter interfecit: ex quo hoſtis a Senat⁹ iudicat⁹ tandẽ in Sy-

L. Bebi⁹ Diues.

Dyctis.

Dolobellæ Duo.

Dolobella Cęſarianus

tia multis prœliis cum Cassio congressus victus sibi manus attulit: contra hunc Cicero in philippicis inuehitur. Alius quoq; superiori tempore his omnib⁹ frater fuit. L. Saturnini Tribuni Pl. & in ei⁹ tumultu interfectus. DOMITIOrũ Gens Romę vetusta CN. & L. prænomina tantum sibi adsumpsit. L. Domitius Aenobarb⁹ simul & cognominis & familiæ princeps fuit. Cui reuertenti e rure gemini iuuenes imperasse tradũtur vt victoriam de latinis po. Ro. nuntiaret & in fidẽ maiestatis adeo permulsisse malas vt e nigro rutilum pilum ætiq; similem reddiderit. Tranquillus. CN. Domitius Procos. contra Allobrogas Aruernosq; fœliciter dimicauit: causa belli q̃ Salyorum regem Tĕtomalium suscepissent q̃q; Eduorum agros po. ro. amicorum vastauissent Liuius. XXI. Idem teste Valerio de perfidia Bituitum Aruernorũ regem: ad successorem. Q. fabium confugere paratum specie colloquii comiter hospitio inuitatum vinxit, ac romam deportandum curauit: Cuius factum senatus neq; probauit: neq; rescindere voluit: ne si venisset in potestatem bellum moueret. Igitur eum Albæ custodiæ relegauit. In hunc etiam dixit. L. Crassus orator non esse mirandum eum æneam barbam habere: cui os ferreũ: & cor plumbeum esset. Hic a Cicerone inter principes oratores sui temporis ponitur in oratore. L. Domitius pompeianarum partium ter victus in potestatem Cæsaris venit totidem dimissus. Nam primo Successor ei delectus Corfinium cum præsidio tenebat. obsessus cum clam fugeret oppidani ad portam eum sectantes captum ad Cæsarem duxerunt. Qui dimissus contra iusiurandum ab eo præstitum aduentu suo Massilienses postea confirmauit sed repente destituit: postremo in acie pharsalica occubuit: vir neq; satis cõstans & ingenio truci. In desperatione rerum haustũ venenum pœnitentia euomit cum accepisset de Clæmentia Cęsaris manumisso medico qui illud prudens minus noxium temperauerat. Solus inter pompeianos consuluit in hostium loco habendos qui neutram partem sequerentur. Huius igitur filius melior cunctis veniam a Cæsare meruit obtinere. Ex hoc postea Auus & pater Neronis principis fuere. Quorum Auus in præturæ Consulatusq; honore equites & matronas ad agendũ perduxit in scœnam. Mun⁹ gladiatorium tãta crudelitate egit vt clam frustra prius monitus edicto ab Augusto sit coercitus. Huius fili⁹ Domitius Iuliam Agrippinam Germanico natam duxit vxorem ex qua suscepit Neronem principem. vt ait Trãquillus. L. Domitius prętor Sicilię illum qui sibi dono aprum attulerat cruci adfixit cum comperisset vi teli feram captam: q̃d antea per edictum vetuerat. Valerius. Domitium exulem Marianarum partium Pompeius cum exercitu congrediens interfecit Plutarchus. Domitius Aenobarbus ex Antonii partibus ad Augustum transfugit. Cui Anton.⁹ adeo se humanum prętitit: vt res & bona sua remiserit. Plu. in Antonio. Domitius Corbulo a Nerone missus Duas alas & tris cohortes quas secũ ad castellũ duxerat in Armenia quia hostibus cesserant extra vallum iussit tendere: donec ꝑsperis excursionibus redimeret ignominiam. Frontinus li. iiii. Domitius Insanus doct⁹ claruscq; in vrbe roma grammaticus id cognomentum adeptus q̃ esset natura intractabilis ac morosior. Gellius. Domiti⁹ apher orator Nouariensis Neronis temporibus de quo Quintil. Domitius Apher verborum arte & toto genere dicendi prędicendus. & quem in numero veterum habere non timeas. Eusebius dicit eũ redundantem superfluitate cibi in cœna periisse. Domitia Domitiani principis vxor sine liberis fuit: Flauia Domicilla Statili. Capellę æquitis filia Vespasiani vxor. Titi & Domitiani mater: eiusdẽ etiam nominis filia: vtriq; Vespasianus superstes fuit: vt ait Tranquillus. Aliam quoq; virginẽ ac martyrem nostri tradunt ex hac stirpe fuisse Domitiani ex sorore neptem ac Aureliano flaui Clementis Domitiani fratris filio pactam: quę a Nereo & Archileo Eunuchis & custodibus eius petri discipulis ad fidem simul & virginitatem seruandam deducta est: & a Clemẽte presbytero ablata: quare de Eunuchis supplicium sumptum: ipsa in Pontiam insulam missa: demum a viro Terracinam reuocata per Theodoram & Euphrosynam collactaneas nullo modo auerti potuit: sed ille potius ad fidem ab ea conuersę: Ex quo omnes in vno cubiculo atq; eadem vrbe crematę. Domninus philosophus Syr⁹ genere e Iaodicea discipulus syriani: vt ait Damascius. Est & martyr ei⁹ nominis sub Maximiano cuius etat Cubiculari⁹: liberat inuocantes a morsu Canis rabiosi. Alius item professor ex Aphrica pulsus vna cum Vincentio & Marcellino prędule Ebredunensi. In qua etiam vrbe sepultus eius festum XII. Cal. Maii Superioris vero: VIII. Eid. Octob. Donatus grammaticus pręceptor diui Hieronymi scripsit artem q̃ in manibus exrat puerorum: quanq̃ in epitomẽ redactam Commẽtarios: item in Terentium & Virgilium edidit. Donatus a quo Donatiani sub Constante & Constantino principibus adseuerabat a nostris scripturas in persecutione ethnicis traditas: toramq; pene aphricam ac Iudeam sua persuasione decepit. reliquit scripta ad suam sectam facientia Hieronymus. Donatus item Martyr Præsul Arretinus. Sub Iuliano principe quem parentibus ob fidem interfectis ipe Arretinũ aufugit vnacũ Hylariano Monacho viro Sancto, simulq; securi percussus: atq; in eodem loco sepul⁹

L. Domiti⁹ Aenobarb⁹
CN. Domitius Bituit⁹ rex.
L. Domiti⁹ põpeianus.
Domitius D. F.
Domitius auus Neronis
Domitius pater.
L. Domiti⁹ prętor
Domitius partium Mar.
Domitius Antonianus.
Domitius corbulo
Domiti⁹ insanus.
Domitius apher.
Domitia.
Domicillæ tres Statili. Capella.
Euphrosyna Theodora.
Nereus & Archil.
Domninus philos.
Domninus martyr.
Donat⁹ grãmaticus.
Donatus Hęreticus
Donatus martyr

Dorotheus martyr

Gorgonius

Dorotheus pſul.

Dorotheæ virgines.

GN. Duilius Coſ. Amiclo dux

Demoſthenes orator.

Harpalus.

Demoſthenes dux. Nicias

Demoſthenes grãmaticus.

Ebion.

Hecataeus. Ecebolius.

eſt: Sunt & plures alii huius nominis martyres. Dorotheus cubicularius Diocletiani cum Petro & Gorgonio ſociis eiuſdem etiam muneris ac fidei ab eodem principe q̃ xp̃iani facti eſſent martyrio adſcitur: teſte Euſebio. Dorotheus pręſul Antiochenus vir eruditiſſimus gręce & hebraice doctus eunuchus ab ipſa geneſi fuit: quo magnopere Aurelianũ principẽ dicunt delectatũ fuiſſe Diocletianũq̃ eũ in honore habuiſſe: author Euſebius: qui eũ puer ſacros libros enarrãtẽ ſe audiuiſſe teſtatur. Socrates aũt in hiſtoria tripertita Dorotheum ait Arrianum fuiſſe pręſulem: & ab eccl'ia Antiochena ad Conſtantinopolitanã tranſlatum deceſſiſſeq̃ Honorii principis tpe. CXVIIII. natum Annos. Dorothea Euphemia Tecla & Eraſina virgines. III. No. Sep. ſub Nerone apud Aquileiã poſt multa ſupplicia ab earum patribus qui patrueles erant truncatis capitibus in fluentum proiectę: Altera Dorothea item virgo apud Alexandream ſub Maxentio paſſa: Tertia virgo tantũ apud Cęſaream Cappadociæ. Imp. Maximiano. GN. DVILIVS. Imperator contra Carthaginẽſes miſſus ſuis nauib⁹ manus ferreas cum irriſu hoſtium inſtituit. Sic inter pugnandũ hoſtium naues apprendit qui victi & capti ſunt apud Siciliam. Amiclo Dux claſſis Carthaginem fugit: & a Senatu queſiuit quid faciundũ cenſerent omnibus vt pugnaretur clamantibus. Feci inquit & victus ſum: ſic pœnam crucis effugit: Nam apud pœnos Dux re male geſta puniebatur. Duilio cõceſſum eſt honoris gratia: vt ꝓlucẽte funali & ꝑcinente tibicine a cœna publice rediret: eo q̃ primus de nauali victoria triumphaſſet. Ex Cecilio. DEMOSThenes orator Atheniẽſis patre eiuſdẽ noſis admodum paupere: vt q̃ cultellos factitaret ob initio Platonẽ audiuit p̃hię deditus: mox oratorię incubuit ac primũ quidem cum non eſſet ſatis apta ꝓnuntiatione a Satyro hiſtrione correptus eſt. Deinde cum multitudinem & tumultum expaueſceret ac mente excideret prope littoris marini ſonitum dicere adſueſcebat: vt & ait Demetrius phalere⁹ locum ſubterraneũ elegit vbi totos dies ſecum agitabat raſo etiam crine vt ob deformitatẽ foras exire cogeretur. Tertio litteram. R. difficile enuntiabat quã calculis in os cõiectis & locum adcliuẽ ſcandendo ꝓnuntiare conabatur: vt ore poſtea ſoluto faciliore via verba decurrerent. Nunq̃ niſi ꝑmeditatus dicebat ob quã rem Pytheas ſolitus eſt dicere Demoſthenis enthymemata lucernã olere. Alii dicunt hoc Demadis oratoris dictum. Theopõpus eum incõſtantẽ fuiſſe neq̃ hiſdem rebus aut hoibus longo tpe vti potuiſſe dicit: notat' etiã auaritiæ & corruptionis a rege perſarũ pecuniã accipere ſolitus: vt contra Philippũ ageret & ab Harpalo corruptus. Hic em̃ Harpalus ob rõnes male adminiſtratas fugerat ab Alexandro magno Athenas vbi aduocato Conſilio cũ Atheniẽſes de eo recipiẽdo agerent Demoſthenes q̃ pauloan̄ dixerat nõ eſſe recipiendũ: acceptis poſtea munetibus valitudinẽ ſimulauit ac faſciis collũ circũligatis dixit ſe Synangen. i. Anginã pati. Aeſchynes vero perturbatione reſpõdiſſe fertur Demoſthenẽ nõ Synangen ſed Argyrangen pati: cuius rei gratia actus in exiliũ paulopoſt cum oim gratia rediit Ad vltimũ cũ Antipatro Alexandri ſucceſſore late dominãti infenſus eſſet: ac propterea decernẽte Domade vt capite plecteret' aufugit in Calabriã Inſulam Aegei maris: ibiq̃ cũ i templo neptuni ab Archia Tyrio actore tragœdiarũ Antipatri ſarcellite deph̃ęſus eſſet ſumpto calamo quaſi pri⁹ cp'lam ad Antipatrũ ſcripturis venenũ illic incluſm exhauſit ſtatimq̃ moribundus cecidit. Orate cauſas cœpit Annos nat⁹. XXVII. Oratioq̃ cõtra Aeſchinẽ de legatiõe legitur incertũ an fuerit habita. Hic oim ſuffragio grœcorũ p̃ſertim Dionyſii Halicarnaſſei primas inter oratores obtinet & copia & arte tum attica elegantia pręlatus etiã ex noſtris Ciceroni a Quintil. q̃ prius fuerit & arte pręcellat: ſed natura nequaq̃. Quorum pulcherrimã comparationẽ videre licet IX. eius operis lib. Demoſthenes Dux Athenienſis miſſus cũ Nicia contra Syracuſas q̃ Gilippũ Syracuſanorũ Ducẽ accerſiuerãt auxilio infœlicit'er pugnãtes ambo Demoſthenes ne veniret in man⁹ inimicorũ mortẽ ſibi cõſciuit: Nicias vero alter dux capi paſſ⁹ eſt vt ait Trogus. Plutarchus vero dicit ambos ſibi manus attuliſſe. Fuit item alius Demoſthenes genere Thrax grãmaticus q̃ Iliada Homeri & Heſiodi Theogoniã in proſam orationẽ cõuertit. Suidas.

EBion Hęreſiarcha vñ Ebionitæ Chriſtũ ſolũ hoiem putauit: aliqn virture p̃fectũ nec tm̃ fidẽ ſatis ſed lege veteris obſeruantiam eſſe neceſſariam. Quapropter Sabatum ſimul atq̃ diem dominicam ſeruant. Euſebius in hiſtoria. HECAtęus Mileſius hiſtoricus celeberrimus tpibus Darei illius qui ſucceſſit Cãbiſi olymp. LX. Auditor Protagorę. Suidas. Ecebolius. Sophiſta Conſtantinopolitanus ſub Conſtantino magno Chriſtianus ardentiſſimus viſus. deinde Sub Iuliano principe alius apparuit. Suidas. HECTOR priami filiorum fortiſſimus interfecit: vt eſt author Homerus ſimul & Dares Phrygius Protheſilaum Merionem Boetem Archilochum Protenorem Delpenorem Darium plyxenum phidippũ

xantippum Leonteum polybetum Carpedõtem Lepodemonem Luphorem Epistrophum Schediũ Maimentum Palamonem & Patroclum in cuius vltionem & ipe demum ab Achille interfectus: loq; tractus quo ille quondam ab Aiace donatus fuit. Sicuti & Aiax ensi ab Hectore dono datus incubuit. Egemon Charcen⁹ est enim charax Phrygiæ vrbs versificator scripsit bellum leuticum. Thebanorum & lacedęmoniorũ. Stephanus. Egesistratus Ephesius ob tribulis sui necem exul Delphos perueniens: Quem nam locum colerer consuluit deum: Cui phœbus: vbi Saltãtes videret rusticos cum coronis oleaginis. Itaq; profectus in asiam rusticos eo modo cernens vrbem condidit Eleamitẽ author Pythocles Samius apud Plutarchum. EGESIAS Magnesius orator egregius qui Asiatici Stili author fuit attico modo qui tunc vigebat immutato. Strabo. Egesipp⁹. historiam scripsit ecclesiasticam. v. libris quos habemus a xpi Supplicio vsq; ad sua tempora rudi stilo vbi testatur se venisse romam Sub Aniceto Pontifice: vt ait Suidas. Hieronymus hũc patria iudęum dicit ac inter sanctos refert. Alter fuit poeta Comicus. inter fabulas ipius Commemorantur φιλαιτεροι. Atheneus. Helladius grammaticus Alexãdrinus Sub Theodosio Iuniore scripsit Lexicon amplissimum ex ordine litterarum De laudib⁹ item Theodosii Descriptionem balnei Cõstantiniani Dionysium siue Musas nonnullaq; alia. Suidas. Hellanicus historicus Mitylenęus vixit cũ herodoto apud Amintam Macedoniæ regem. Quo etiam tpe Euripides & Sophocles. Idem. Electra Agamemnonis filia prius laodice appellata argeis ita cognominãtibus eã post patris mortem q; quasi αλεκτρα. i. sine lecto & matrimonio ad senectutem peruenerit Aelian⁹ de va. histo. Apud Sophoclem est eius nominis Tragœdia scripta. Helena post mortem Menelai a Magapentho & Nicostrato filiis Orestis fugata in Rhodum ad Polyxo vxorem Tlipolemi peruenit q̃ iussit eam arbori suspendi ob viri zelotypiam author Pausanias Helerna vero eadem & Crana & Crana dicitur filia lani apud ostia Tiberina regnabat donata q; a patre albo sceptro ac post mortem a Crano fratre ibidem in luco sepulta cui sacra instituta durabant Ouidius Adiacet antiquus tiberino lucus Helerne: Pontifices illuc nũc quoq; sacra ferũt. HELCHE Saitarum Secta tpe Philippi Imp. & Origenis conualescere cœpit. De qua ipse Origenes in disputatione. LXXXII. psalmorũ sic ait. Venit quidam iis diebus qui sibi magnum aliquid & præter ceteros sapere videretur adseuerans quandam Helchesaitarum sectam quæ nuper exorta est. Hi quędam de scripturis refutant: & rursus admittunt nouæ ac veteris legis testimonia Apostolum Paulũ penitus respuunt. Fidei desertores ob metum circa mentis intentionẽ nihil omnino admittere. Hæc itaq; adseuerant & librum quendam circũferunt quem dicũt de cœlo lapsum. Cuius verba si quis audierit veniã delictoꝝ consequat: aliã pręter illam quã christus dicit. Eluidius Auxẽtii discipulus Imitator Symmachi diuam virginem peperisse quidem adseuerat vti scribitur: verum postea congressã cum viro alios peperisse liberos qui fratres dñi sint appellati. Idq; Sacris libris contendit & probat per peram interpretando. Cuius insanam opinionem Hieronymus li. II. egregie confutat. Eluidius prisscus dicitur in Prisco. ENNIVS poeta: Quẽ Rudię genuere vetustæ: vt ait Silius. Ciuitas est Calabriæ. Sed Eusebius Tarẽtinũ eum facit dicit q; a Catone quęstore Romã translatum in Auẽtino habitasse ac vni⁹ ancillę ministerio contentum fuisse: tanta fuit ei siue parsimonia siue paupertas. Scipionis etiam Aphricani familiaris erat quem in bellis semp comitabatur: Sepulchroq; illius demũ voluerit inferri secutus &. M. fuluium nobiliorem ad bellum Aetholum cui⁹ filium erudiit. Ab hoc & cato Senex dicitur litteras græcas didicisse vt arte rudis ingenio maximus taxatur Quintil. Ennium sicut sacros vetustate lucos adoremus in quibus antiqua robora non tantã habent Speciẽ quãtã religionem. Scripsit plurima inter quę Annales Bellum punicum. II. hexametris quæ sane amissimus ex his nonnulla Macrobius quæ Virgilius est ab eo mutuatus manifestat: nam dicere solebat se aurum ex Ennii stercore deducere. Quædam & Gellius ex Annali eius. XVIII. Spernitur Orator bonus: horridus miles amaẽ Haud doctis dictis cunctanter nec maledictis Miscent inter sese inimicitias agitantes. Non ex iure manu consertum sed magis armis Res repetunt: regnumq; petunt: vadunt solida vi Pellitur e medio sapientia vi gerit res. In choro itẽ iphigeniæ Enniane hęc scripta sunt Ocioq; nescit vti plus negocii habet q̃ cum est negocium in negocio. Nam cui quid agat cõstitutum est nullo negocio id agit sed ibi mentem & animum delectat suum. Elogiũ Sepulchri scribit Cicero in Tus. ab eodem conditum Adspicite o ciues senis Ennii imaginis vnam: Hic vestrum scripsit maxima facta patrum. Nemo me lachrymis decoret nec funera fleru Faxit cur volito docta per ora virum. Tria etiam corda se dicebat habere q; tribus loqueretur linguis latine græce & osce. Se quoq; esse quintam ex Euphorbo troiano animã: hæc in Homerum: deinde in pauonem: mox in pythagoram: postremo in se vt plane versus indicat Persianus. Ennium post hunc alterum grammaticum scribit Tranquil-

Egemon.

Egesistrat⁹

Egesias. Egesippus histo.

Egesippus poeta.

Helladius

Hellanicus

Electra

Helena. Heleina.

Helchesaitæ.

Eluidius Hęreticus. Eluidi⁹ prisscus.

Ennius poeta.

Enni⁹ grãmaticus.

Epaminundas. lus fuisse qui Duos libros de litteris & Syllabis ac metris conscripsit. L. Cottam adlegãdo qui ait fore hunc fuisse qui tragœdias scripsit. EPAMINVNDAS Thebanus primus qui patriæ lumen nomẽq; inter græcos attulit. Siquidem cum lacedæmoniis congressus multas victorias ex eis tulit: postremo in eo bello lancea transfixus occubuit incertum vir melior an Dux: Nam imperium nõ sibi vt plærique Duces sed patriæ quæsiuit. Pecunię diuitiarumq; abstinentissimus: vt ei post tot triumphos veluti Paulo Aemylio romæ sumpt⁹ postremo funeri defuerit. Sed & gloriæ honorumq; ambitione procul quippe qui imperia magistratusq; inuitus ac rogatus inibat. Neq; ab hoc vitæ propositora tio mortis discrepauit. Nam vbi relatus in castra semianimis audiuit Scutum eius seruatum: nec ab hostibus abreptum ac pro Thebanis victoriam stare: bene res habet inquit atq; ita veluti gratulabundus expirauit hæc ex Trogi. VI. Aelianus autem eum adeo pauperem fuisse scribit vt vna tãtum veste vteretur quã si quando fuisset opus interpolare aut reconcinnare domi interim se contineret. Plu-

Stesimbrotus tarchus vero in paralellis eum Bruto opponit in Stesimbroti filii seueritate: quem in bello eodem lacedæmoniorum dimissum donec ipm domum ad comitia vocatus abesset. Cũ reuertens præter mã datũ cum hoste dimicasse comperit: q̃q̃ victorem securi percussit. EPHESTION Macedo vnus e

Ephestion Alexandri. Ducibus Alexandri apud quem primas tulit ob pulchritudinem præstantiamq; corporis Cui rei argumento: q cum Alexander deuicto Dareo eius tentoria cũ solo Ephestione reuisserit: vbi regiæ mulieres fuerant: vxorq; Darei obuiam procedens Ephestionem pro Alexandro adorauisset q forma maiore & augustiore visus esset: cunq; ille repulisset atq; regem ostendisset. Alexander ait eam nõ errasse sed illum Alexandrũ esse. Hæc Arrianus græcus de gestis Alexandri. Sed & mortuo quidẽ non minora beniuolentiæ signa ostendit. Nam teste Plutarcho in eius vita equos mulosq; tondi propugnacula quoq; ex muris diripi & præcipitare iussit. Tumulũ præterea. XII. millium talentorum ei extruxit ac eum vti deum coli mandauit: vt etiam Trogus testatur. Ephestion grammaticus Alexandrinus scripsit de metrorum differentia comicorum Tragicorum & aliorum teste Suida qd opus ad hucextat.

Ephestion grãmatic⁹.

Ephippius Cumæus. Ephippius cumęus auditor Isocratis oratoris: scripsit historiam ab excidio troiæ vsq; ad sua tempora lib. XXX. nonnullaq; alia. Suidas.

Epicrates. Epicrates Orator nobilis Athenis, Cuius meminit Demosthenes in oratione pro legatione: Hic q propensam ad pectora barbam ferret Sacesphorus ẽ a Plarone in Comœdia vocatus quasi scutum præse ferens. αμαξ υπωπη ησ επικρατεσ σακεσ φορε

Epicrates Comicus. Alius item Comicus cuius fabulæ sunt εμπορος και αρτιλαις; Alius Aeschinis oratoris necessarius cognomẽto Cyrebron: vt ait Demosthenes contra Aeschinem.

Epicta Cyrebron

Epictetus. EPICTETVS philosophus patria hierapolitanus Ciuitas est Phrygiæ hierapolis Conditione seruus. Epaphrodyti cubicularii Neronis principis corpore claudus peruenit vsq; ad. M. Antonini tempora. Huius dissertationes Arrianus tribus voluminibus græce conscripsit eius discipulus. Ipe vero quædã quę non extant dicit compositse: vt author Suidas. Hunc dicebat Fauorinus apud Gellium solitum esse dicere q plærique essent philosophi αρευτου πραττειν μεχρι του λεγειν id est non re sed verbo tenus: insuper Duo obseruanda esse præcepta tolerandam iniuriam & abstinendũ a voluptate: quæ hoc apophthegmate continerentur υπεχου και αρεχου huius distichon ponitur a Macrobio.

Δουλοσ επικτητοστιρομην και σωματι πηροσ,
Και πενιηροσ και φιλοσαθαρατοισ. Quod vertí sic potest.
Seruus Epicterus genitus sum: corpore claudus,
Paupertate Irus: diis & amicus ego.

Epicurus. EPICVRVS Atheniẽsis Annos nat⁹ quattuordecí philosophari cœpit i hort[vt ẽ author Demetri⁹ Magnesius. Summũ bonũ: nõ vt Aristipp⁹: in voluptate corpis: sed doloris vacuitate ponebat Quapropter in principiis epistolarum συνπραττειν scribebat id est bene rem gerere seu benefacere cum alii υγειεν scribant: id est Sanum esse siue saluere. Honestã vitam & tenuem victum diligebat quod parabilior esset & anxietas animi in parandis lautioribus epulis vitaretur. Dialecticam damnabat quando philosophia simplicibus ac propriis rerum vocabulis comprendi posset. Deos & prouidentiam & officium in vita tollebat: sibiq; tantum consulebat omnia fato agi existimans Metrodorum Lampsacenum vnicum in vita comitem & familiarissimum habuit. Audiuit Xenocratem scripsit: & opera nonnulla non extantia, quæ a Diogene commemorantur.

Epicharm⁹

Epicarmus Cous auditor Pythagoræ reliquit de natura rerum: deq; medicina Commentarios qui adhuc extant in bibliotheca vaticana.

Epimenides. EPIMENIDES Cretensis tempore Pythagoræ vt Apuleius scribit. II. florido ẽ missus a patre Agisarcho i agrũ ad custodiẽdũ pecus in quodã antro obdormiuit annos. LXXV. Expergefact⁹ cũ videret omnia mutata domũ reuertẽs a fratre oia didicit. Quãobrẽ pro deo est habit⁹

Idem Athenienſibus peſtilẽtia laborantibus dixit: Ciuitatem purgari oportere. Itaq; cũ rogatus eo veniſſet iuſſit oues albas atq; nigras apud Ariopagũ imolari. Reuertens deinde domũ oblatam ab eis pecuniã renuit Meminit huius & Plato in primo & tertio de legib9. Suidas itẽ de ipſius ſopore mentionẽ facit: dicitq; ob longam eius ætatem prouerbium manaſſe in reb9 obſoletis Pellis Epimenidia. Prẽterea verſificatorẽ fuiſſe. Cui Diogenes adſtipulatur: poemataq; eius enarrat: Plutarchus in Solone ſcribit hunc Cretenſẽ vt nouum Curetam exiſtimatũ ac vatem maximeq; relligione pſtantẽ accerſitum ab Athenienſib9 & in ſolonis receptũ amicitiam ad leges ei cõdendas maximo adiumento fuiſſe. Cumq; Munichiam quandoq; vidiſſet dixiſſe q̃ parũ prouidẽt Athenienſes: nam celeriter locum delerẽt ſi ex eo futura proſpicerent mala. Quod poſtea euenit. Epiphani9 Sophiſta patria Petræus ſcripſit προγυμναſικα id eſt prẽexercitationes. prẽterea declamationes orationes in genere demõſtratiuo. Suidas. Epiphanius alius prius Salaminius deinde Cypri prẽſul ſcripſit cõtra oĩs Hẽreticos orationes quæ panaria appellauit: & alia multa quę a doctis ab res: ob idiotis ab verba legũt. Deceſſit in vltima ſenectute. De vtroq; Suidas. Fuit item alius præſul Ticinenſis relat9 in numero ſãctorũ qui a Theodorico Gothorum rege pecuniã ad redimẽdos in gallia captiuos impetrauit. Epitherſes vt eſt auctor Pauſanias Metrodori filius ex Erythris Ioniæ nobilis pugil in quatuor certaminibus victor. Ali9 itẽ Sculptor Lyſippi diſcipulus vt auctor Plynius. Alius ex Nicea Bithynię grãmaticus qui de atticis dictionibus ſcripſit vt auctores Strabo Stephan9. Ephor9. Cumęus Theopõpus chius clariſſimi hiſtorici Diſcipuli Iſocratis alter freno alter Theopõpus calcaribus indigebat vt ait Quintilian9. Ephorus itẽ Cumæus Iunior Scripſit Galeni principis hiſtoriam libris. xxvii. prẽterea Corithiaca & alia. Suidas. Ephrẽ Syrus apud Edeſſã Diacon9 multa Syro ſermone cõpoſuit: tantæ alioquin dignationis vt poſt ſacras lectiones in quibuſdã eccleſiis eius ſcripta publice legerent. Deceſſit ſub Valente principe In hanc fere ſententiã Hieronym9 Hunc auctorem prius in grẽcum ſermonem tranſlatũ Ambroſius Monach9 Camaldulenſis in latinũ vertit plures videlicet ſermones inter quos vnum in laudem fletus & vituperationem riſus. Hic etiã q̃dã Cantica ab Armodio quodam Hæretico compoſita conuerſis in ritũ orthodoxũ verbis atq; ſententiis pulcherrime interpolauit: quę in templis canũtur: auctor Socrates in ſacra hiſtoria. Ephren alius græcus ab hinc ãnos. cc. qui vitas principum Cõſtantinopolitanorum Iambico carmine ſcripſit: quod opus in bibliotheca vaticana cernitur. Eratoſthenes Cyreneus diſcipul9 Ariſtonis chii & callimachi poetæ ex Athenis & Ptolemęo Euergete accerſitus vſq; ad Ptolemæũ quintum durauit: Plato Minor a quibuſdam ob doctrinam vocitatus prẽfuit bibliothecæ regiæ ſucceſſor callimachi exceſſit annorum. lxx. ſibi cibo ſponte ſubſtracto. quod diu per morbum torquebatur relictoq; nobili diſcipulo Ariſtophane Byzãtio cuius poſtea Ariſtarchus auditor fuit. Scripſit prẽter philoſophiã poemata hiſtorias Aſtronomica. De ſectis plures dialogos Suidas. ERGOTELES Cretẽſis nobilis Athleta per ſeditionem patriæ Secedens in Siciliam apud Himeram ciuitatem Himerus eſt dict9 vbi non minorem reperit ſeditionẽ inter Gelonem & Hieronem excitatam qua tandem compoſita obiit in olympia curſuq; vicit: Cui Pindar9 hymnũ dicauit illum. Λισσομαι παρ ζηροσ ελυθριου Eriphus Comic9 poeta ei9 fabulę ſũt αιολοσ τωελτα ζησ μελιβια vt Athene9 in. xiiii. Dimno ſophiſtarum. Heraclides Lycius domi vir clarus clarior etiã ſophiſtica facultate cum Throno Athenienſi excidiſſet Smyrnę docuit vbi in honore maximo fuit. Dicunt eum oli apud Seuerum principem extemporali facultate dicentem aulicis prẽſentibus exterritum ſermone excidiſſe Solus Sophiſtarum ad hanc artem induſtria labore. natura minime iuuãte contendit eſt eius non iniucundum volumen qd laus laboris inſcribitur. Apollonius Naucratita eius ęmulus in orationib9 eum vt laborioſũ & ingenio tardũ inſectatur Audiuit Hadrianũ & Chreſtũ ſophiſtas Deceſſit octogenarius domi ſuperſtite filia tantum & nõnullis libertis quibus Rhetoricam reliquit q̃ Angelus erat. x. talentorum auditorum mercede ſibi comparatus. Hæc ex libro Sophiſtarum Philoſtrati. Fuit item alius e mopſo Ciliciæ oppido grammmaticus vt Stephan9. Alius Macedo nobilis pictor qui initio naues pinxit. Captoq; Perſeo a Paulo Aemylio Athenas cõmigrauit eodem tempore quo & Metrodorus philoſoph9 & pictor vt Plyni9. Heraclides item ponticus philoſophus Athenas conceſſit Platonem deinde Ariſtotelem audiuit: Reliquit ingenii monumenta quę nõ extant: vir fuit mollioris habitus vt pro Pontico Põpicus vocaretur. vt Diogenes auctor Demetrius Magneſius tradit illum nutriſſe Drachonẽ quendam iuſſiſſeq; eum feretro poſt mortem imponi vt ex hoc putaret ad deos migraſſe. Plu-

Epiphani9 Sophiſta Epipha. pſules.

Epitherſes pugil.

Epith. Sculptor.

Epith. grãma.

Ephorus. Ephor9 Iunior.

Ephren. Syrus.

Ephren greçus Eratoſthenes.

Ergot eles. Eriphus. Hera clides Sophiſta.

Hera clides grãma. Heracl. pictor. Heracl. philoſophus.

res huius nominis a Diogene cõmemorant: hi tamen quos cõmemorauim⁹ pręcipui. Heracle
tus, penultima producta sic eni græce ηρακλειτος Hic Ephesius philosophus vt tradit Suidas
nullum inuenitur habuisse præceptorem tantum natura & diligentia solus pręfecit: quidam
tamen audiisse Xenocratem & Hippasum pythagoricum volunt. Floruit tẽporibus vltimũ
Heracl. philosophus. Darei Scripsit Poetice multa ab Aristotele testis sæpe citat. Cũ esset hydropic⁹ medicũ spre
uit. Sed oblitum bubulo Seuo soli se siccandum p̃bens dormiebat: ex quo a canib⁹ dilaceratus
est. Suidas. Tradunt & Hieronymus & Eusebius aliũ Heracletum Cõmodi Seueriq; principũ
temporibus in apostolum commentarios edidisse. Heracleon Aegyptius Grammatic⁹ docu
Heracl. xp̃ianus. it romæ: scripsit enarrationem in Homerum & lyricos. Suidas. Heracleas Præsul Alexandri
Hęracleon Heracleas p̃sul. Alexan. nus summ⁹ antea philosophus factus christianus Scholæ pręfuit Alexandrinæ: deinde eccle
siæ Demetrii successor De quo Origenes multa apud Eusebii historiã lib. ii. Eius etiam Aphri
canus in quadã Chronica meminit: vbi Alexandriã se dicit properare Heracleę fama permot⁹
Plutarch⁹ Frattem hic habuit Plutarchum qui itẽ eodem teste Origene e philosophia ad fidẽ sacrasq; lit
Erasistrat⁹ teras cõuersus. Martyrium insuper christi causa ptulit. Erasistratus Medicus q primus morbũ
Hermagoras rhetor. cognouit Antiochi ob amorẽ Stratonices Nouercę. Hemagoras. Aeolides Carion cognomi
natus Rhetor egregius scripsit artẽ Rhetoricã libris. vi. De diligẽtia orationis De Decoro de
elocutione. de Figuris: Docebat Romę post Cęciliũ Augusti tẽpore decessit iã senex. Fuit itẽ
Hermagoras philoso ph⁹. alter amphipolita philosoph⁹ Discipul⁹ Persei qui plures scripsit Dialogos Suidas. Ali⁹ Mar
tyr sub Nerone Ciuis ac pręsul Aquileiensis Marci discipul⁹ loco⁹q ipsius apud eã ciuitatẽ di
Hermagoras martyr. missus vbi securi percussus vna cũ Fortunato Diacono fuit. iiii. Eid. Iulii. Hermogenes e Tar
so. xv. natus Annos sophista adeo probatus vt fama ad eius auditorium. M. Antoninum prin
cipem exciuerit: ab eoq; munera egregia tulerit. Deinde procedẽte eũ facultatis habitum de
perdidit nulla manifesta morbi causa ex quo inuidis cauilli materiam prębuit dicentib⁹ pro
Fortunat⁹ culdubio verba esse alata secũdum Homerum επτηπτεροεντα. Ea siquidem deposuisse hermo
Hermoge genem pennarum modo. De hoc item Antiochus sophista dicebat. Hermogenes in puericia
nes. senex & in senectute puer. Quapropter cũ ad vltimã senectutem peruenisset pro cõtempto ha
Hermocra bebatur. Ex Sophistis Philostrati. Hermocrates Phocensis clarus Sophistica facultate Anti
tes, patri magistri epistolarũ Seueri princípis filiam haud fama bona inuitus Imperatore compel
phocensis lente duxit: Ex quo cuidam e familiaribus interroganti quando Anacalypteria duceret, id est
mundum & munera sponsę αποτουμακαληπτειν quod est manifestare & palam ferre. Face
te respondisse fertur: Encalypteria potius id est quasi abscondẽda haud deinde multo postea
abdicauit: Ex Sophistis philostrati. Hermes Trimegistus philosophus Aegyptius post Mosẽ
fuit: cui⁹ tempore in Aegypto studia philosophię clarere cœpunt. Cũ autem tãtũ circa Astro
nomiã & huius generis disciplias doctrina versaret quę ad exercẽdũ ingenium magis q̃ ad illu
strãdũ animũ valent. Scripsit ligua patria Dialogũ in latinũ sermonẽ postea conuersũ vbi As
clepius introducit. Deũ oino vnũ opinat oim conditorẽ: errorẽq; fatetur parentum suorũ qui
superstitiones Idolorũ inuenerint easq; quãdoq; perituras vaticinat ac piter dolet. In hãc sen
tẽtiã Augustinus libro. viii. de Ci. dei vbi et eũdẽ Hermetẽ reprehẽdit quasi pugnantia sit locu
t⁹ q; cum patriã superstitionẽ deriserit eã tñ quandoq; piturã doluerit. Suidas vero dicit eũ vo
Hermes trimegist⁹ catũ Trimegistum q; consentanea fere Trinitati senserit de Deo: morientemq; hæc fuisse pre
catũ O Cœlum Magni dei sapiens opus teq; o vox prís quã ille primã emisit: quãdo vniuersũ
cõstituit mũdũ adiuro p vnigenitũ eius verbũ & spiritũ cũcta cõprehendẽtẽ Miseremini mei.
Hermes alter item philosophus Aegypti⁹ auditor Syriani sophistę condiscipulus Procli Sub
Hermes Aegypti⁹ Hadriano principe vir nõ minori iustitia q̃ doctrina p̃ditus. Nam siquid emptur⁹ minus iusto
Hermetes Martyres. pretio diceret ipe nihilominus iustũ pmebat. Siqd vero cõtra ipse dans iusto minus acciperet
nõ vltra apperebat. Moriẽs iurauit & imortalẽ se esse & incorruptibilẽ habere animũ. hęc Sui
das. Hermes itẽ Martyr p̃sul Philopoleos inter. lxxii. Discipulos ponit Dorotheo Paulo autẽ cõ
memorat in epl'a ad ro. Scripsit librũ in quo dicit xp̃m forma pastoris ei iussisse vt pasca die do
minico celebret. q; a latinis non recipit. Sepult⁹ apd Baptysteriũ ex facultatibus Praxedis con
stitutũ: vt auctor Hieronymus. Cui⁹ festũ. vii. Eidus Maii: alius Martyr sub Hadriano pręfect⁹
vrbis fact⁹ christian⁹ ab Alexãdro pontifice. Vna cũ Theodora sorore ac tota familia. Seruis
Hermeas dux. vero. ccl. Cuius festum. v. Cal. Septembris. sepultus via salaria. Hermeas. Caria dux inclytus
Hermipp⁹ Antiochi magni qui cum eo & taurũ pertransiit & res magnas gessit. Ad extremũ ab eo ob sus
pitionẽ interfect⁹ vna cũ Cõiuge & liberis q erãt Apameę. Polybius. Hermipp⁹ Atheniẽsis poe

ta antiquæ comœdię altero captꝰ oculo frater Myrtili Comici ſcripſit fabulas. xl. Fuit itē alter hermippus Brytiꝰ diſcipulus Philonis Biblii qui multa cōpoſuit Sub Hadriano principe. Suidas. Hermodorus. Siculus auditor Platonis. huic vitio datū eſt ꝙ quęſtui philoſophiā habuerit. dicta quę ſub pręceptore audiuerit colligēdo ac dein in Sicilia venditādo: Hęc ex libro Coloniarū nuper inuēto. Hermodorū alterum architectum Cicero de oratore cōmemorat: Eros Cognomētum Romanorū multis vſurpatum Proximis hinc Annis In Iudæorū Platea effoſſa veterum ędificiorū ingentia marmora vbi hæc erat inſcriptio. C. Verres Eros Diſſignator Cęſaris Auguſti. Eroſtratus. Tēplum Dianę epheſię incēdit nois ac famę libidine ex quo cautū ne quis eū poſtea nominaret aut ſcriptis traderet. Herodotꝰ Halicarnaſſeꝰ ſcripſit hiſtoriā libris ix. quorū quilibet Muſæ nomine inſcribit. Cœpit a Cyro Perſarū rege. Seceſſit infamū offenſus lygdami tyrānide q tūc in patria regnabat. eo expulſo rediit Poſtrēo inuidię Ciuium obnoxius ſponte Turiū cōceſſit Athenięſiū coloniā vbi extinctus eſt & ſepultꝰ licet alię Pellę dicāt. Suidas. Hic Ionice ſcripſit laxior Thucydide Quappter hūc Liuio illum Saluſtio ex noſtris Quintilianus cōparat. Hermolaꝰ Cōſtantinopolitanꝰ grāmaticus ſcripſit ad Iuſtinianū Imp. epitomē in librū Stephani grāmatici de vrbibus vt Suidas auctor. Memorat & ante hunc alius qui cōtra Alexandrū cōiurauit. Alius itē Plynio ſculptor inter eos qui Cæſarum domos ſignis nobilibus repleuere. Alius pſbyter & martyr ſub Maximiano apud Nicomediam roma oriundus tranſlatus deinde Venetias in baſilica. S. Simeonis. Hic in fide inſtruxit. S. Sabinam virginem romanam. Herodianus Alexandrinus grammaticus Apollonii etiam grammatici & filius & Diſcipulus floruit ſub. M. Antonino pricipe: ſcripſit de arte grāmatica teſte Suida; pręterea Imperatorum hiſtoriā quæ ad nos haud integra peruenit. Heron Athenienſis orator ſcripſit Cōmētarios in Herodotū xenophontem Thucydidē. Suidas. Herophila vocata Sibylla Erythręa quę Tarqni tēpore Romā venit cum libris nouē vt ait Gellius equibus Sex ꝙ ſpreti eſſent concrematis reliqui adſeruati & ingruente aliqua calamitate pro tpe aditi a Duūuiris: deinde. x. viris ſuper his creatis: poſtremo cū capitoliū flagraret deperditis. xv. viri conſtituti q apd Erithram & in omni grecia huiuſcemodi libros cōquirerent. Treſ ꝙ itē repti q bus poſtea vſi fuere Eſt altera Herophila Athanais: quę Alexādro dixit filium eum eſſe Iouis. Apparuit poſt Sybillam erythream atq ei ſimilis. auctor Strabo. Eſt & Cumęa & phrygia omnes autem numero. ix. quæ de xpo ſunt probe vaticinatę & Lactantio luculenter ac ordine deſcriptæ. Herodum proſa piam ac geſta in Geographia in hieroſolymæ deſcriptione narraui: Quappter hic tm Herodē Atticum dicā. e philoſtrati auctoritate: cuius vitam pluribus ille explicuit. Hic Athenis natus nobilitate generis potentia ſimul & ſophiſtica facultate pclarus Genus ex Aeacidarū ſanguine ducebat patre Attico cui diuitiarum initium ex theſauro prope domū repto fuit. itaq; eo Atticus peruenit magnitudinis vt ſub Hadriano multis in aſia præſideret ciuitatibꝰ : centū boues vno mineruę die ſacrificaret Moriens vero quotannis Mnam populo Attico viritim legauit. Quod herodes minime ſeruaſſe dicit Itaq; ſtadium quod Athenis ędificauit oportuno cauillio Panathenaicū vocabat ꝙ videlicet ex ea pecunia quę cuiq; eorum ſurrepta eſſet illud extruxiſſet. Theatrum item Athenis Regillę extinctæ vxoris nomine dicauit: alterum Corinthi: in Iſthmo Duos nobiles coloſſos Iſthmi videlicet & Amphitrites In templo Melicerte delphinū Delphis Stadiū Apollini Pythio: in olympo Iouī fontem circa Mallienſē ſinum: Balineas ſalutares. Ciuitates quoq; ornauit. Canuſiū in Italia introductis aquis Oricū in epyro: & alia complura. Filium Atticū ſumma vecordia iuuenem luxuriæq; omni deditum: tum etiam litteratum indocilem habuit. ex quo patri venit in mentem. xxiiii. ei pueros æquales cum eo educare qui nominibꝰ litterarum vocarentur. vt earū memoriam pręſenti conuerſatione teneret. Qua diffidentia illud homericum familię ſuę vaticinari ſolebat. Conuerſa vna tantum dictione Vnus et is ſtultus domui dimittit ample Quapropter in teſtamēto ei tantū bonis maternis relictis: Cętera alienis diuiſit hæredibus Quod Athenienſibus ſane inhumanum viſū eſt. Non conſiderantibus Achillem Pollucē Memnonem ſuos alumnos extinctos haud ſecus q̄ ex eo natos ploraſſe. ꝙ ingenioſos optimaq; pręditos indole cernerent Inter pręceptores plurimos Polemonem & fauorinum pręcipuos habuit. Diligētia ac labore alioquin tanta vt cum doctiſſimus omnium eſſet ſtudia nunq̄ intermitteret vel inter ipſas epulas vel noctis interualis excitatus Nam cum aliis alia in eloquentia natura dederit huic omnia ſimul In dicendo ſublimis habitus ornatu non dithyrābico neq; verba ex poetica mutuādo ſed receptiſſima Breuitate alioquin accommoda rebus Et in defenſionibus vehemens & grauis Atticæ linguæ ſo-

Hermodorus
Eros
Hermodorꝰ architectus
Eros
Eroſtratus
Herodotꝰ
Hermolaꝰ grāmaticꝰ
Hermolaꝰ
Alexādri
Hermolaꝰ
ſculptor
Herodianꝰ
Herophila
Sibylla.
Athanais.
Herodes. atticus.

briusimitator.Nam ſuperfluus ineptuſq; Atticiſim⁹ barbarũ ſapit.oportet igitur tanq̃ ſolis radios in oratione ſplendeſcere: Vox ei tragœdorum haud adfectata:ſed facilis ac tẽpori accõmodata.Habebat & figurarum varietatem & cum perſpicuitate receſſum.Ob ſplendorem & magnitudinem orationis a quibuſdam ſiccitatem amãtibus.Orator ſaginatus eſt appellat⁹.

Orator Saginat⁹.

Adoleſcens quondam in Pęonia coram.M.Antonino Imperatore excidiſſe ferẽ. Quod claris quandoq; euenit oratoribus :vt Demoſthenẽ coram Philippo.qui tamen reuertẽs Athenas ac deperdita Amphipoli honores.Coronaſq; adſecut⁹ eſt. At Herodes ignominiæ tędio adfect⁹ ad lſtrum ſeceſſit quaſi moriturus tantum vitam eloquentiæ gloriæ poſthabuit:exceſſit Marathone Anno ętatis.lxxiii. relatus Athenas lectica.& oim lachrymis in panathenaico ſepultus eſt.Hæc ex Philoſtrato.Huius etiã Herodis apud Gelliũ frequens mentio.Erſilia Romuli coniunx precib⁹ captarũ fatigata virum rogauit vt parentibus earum veniã daret: & eos in ciuitatem adciperet.ita rem coaleſcere concordia poſſe facile impetratum.Liuius.in pri.Eſdras Scriba hebræus incenſam legem a chaldęis Reuertentib⁹ hieroſolymã ludaęis facta ab Artaxerxe poteſtate diuino ſpiritu reſtituit:totamq; veterem legem in libros.lxxii. digeſſit.Heſiodus poeta Cumęus puerolim vna cum patre Dio.& matre Pychmede ex patria migrantibus Aſcram Bœotię oppidum perductus eſt.Cuius ipſe meminit.in Ergis ſcripſit Poemata Theogoniam Aſpida Heroidarum mulierum catalogum Epicediũ in quendã Batracum quem dicunt dilexiſſe.Prętera erga & hemeras Deceſſit iugulatus noctu ab Antipho & Crimeno fratribus putantib⁹ per errorem ſororis interfectorem aggredi. Fuiſſe dicũt nonnulli antiquiorẽ homero.Porphyrius autem pluresq; alii poſt eum Annis cẽtum . Ante videlicet primã Olympiada Annis.xxxii.auctor Suidas.ipſe vero de ſe teſtatur victorem fuiſſe ex verſibus in tripode ſcriptis apud Heliconem.Pauſanias:dicit eum in certamine muſicæ fuiſſe repulſum q̃nõ didicerat vna cũ Cantu Cytharizare.Prim⁹ Agriculturę pręcepta tradidit:vt Ply.li.xiiii.ſcribit Idem teſte Auguſtino li.primo.de Concor.primus fabulas ſcripſit. Adſtipulatur & Quintilianus li.v.Fabula etſi ab Aeſopo nomen accepit quia videẽ primus earum auctor Heſiodus, nomine tñ Aeſopi maxime celebrant.Idem li.viii.Heſiodus raro adſurgit magnaq; pars ei⁹ in nominib⁹ occupata:eſt tamen vtilis circa pręcepta Daturq; ei palma in illo mediocri genere. Aſpida Heſiodi Ariſtophanes grãmatic⁹ eſſe non putat:ſed alterius homericũ Aſpida imitari volentis.Steſichorus tamen ipſius eſſe teſtatur:Argumentum eius Hercules cũ Iolao Auriga ſuo proficiſcens contra Cygnum Martis filium eũ ſimul cũ Ceyca eius ſocero ppe iam vicerat:niſi Mars illi Clypeum obtuliſſet fabulis adnotatũ.In Theogonia deorũ genealogiã & fabulas narrat.Heſychius Mileſius ſub Anaſtaſio principe ſcripſit Onomatologion id eſt catalogum nominũ quę claruerunt.Quorũ epitome Suidas ſe fateẽ vſum fuiſſe. Cõpoſuit & hiſtoriã libris.vi.in qb⁹ cõplectit̃ tam Ro.Impatorũ q̃ aliarũ gentiũ & Tyrannorum res geſtas vſq; ad ſua tempora.vt ait Suidas.Eubulus Cetti⁹ Athenienſis mediæ comœdię poeta Fabula ipſius μετιοριοσ. Fuit Olymp.xci.Suidas Euangelus.poeta comicus.ipſius eſt fabula αρακαλυπτομενος vt ait Atheneus.Scripſit & de re militari vt Plutarch⁹ in Philopomene meminit. Eudem⁹ Orator & Megalophanes:Megalopolita cum Archelao in Academia plurimũ verſati p̃ceptores fuere philopomenis Megalopolitę ducis vt meminit in ei⁹ vita Plutarch⁹.Scripſit Eudem⁹ dictionariũ ex ordine lrarum valde vtile quo vtunt̃ excellentes etiam viri vt ait Suidas.Eudoxus Gnidius Aſtrologus nobilis Platonis ęqualis tris habuit filios:Attidẽ:Delphidẽ:Philadẽ:ſcripſit de aſtrologia verſibus & octoeterida.hęc Suidas.De eodem Plutarch⁹ ſic ait Eudoxus & Architas primi Geometriã variis celaturis exornãtes hãc Machinamẽtorũ artẽ inchoauere. Ipſiuſq; Geometriæ rões difficileſq; demonſtrationes p ſenſum & inſtrumentorum exẽpla edidere Quapptter in eos inuectus eſt Plato q̃ Geometriæ dignitatem ſuſtuliſſent.quę a cogitatiõe & rebus icorporeis ad ea quę ſenſibus perciperent̃ declinaſſent: quaſi ad ſui vſum corpore & mercennaria indigeret inertia:hoc pacto fabricandorum induſtria machinamentorum a Geometria dilapſa ſecernitur ac diutius a philoſophia neglecta vna militaribus adnumerat̃ artib⁹ Hęc ille.Diogenes aũt refert hunc Eudoxum nõ ſolũ Aſtrologũ ſed & geometrã & medicũ fuiſſe.In eaq; diſciplina Philictione Siculo p̃ceptore in geometria Archita vſum fuiſſe.Prętera primum curuas lineas inueniſſe.floruiſſeq; Olymp.C.iii.Eudox⁹ Gnidius Sophiſta.a Philoſtrato ponitur.pluresq; alii hoc nomine claruere.Eudoxus etiam Preſul Cõſtãtinopolitan⁹ Arriang ſectę Imitator. Valẽtẽ principẽ de ſacro fõte leuauit.Cuius ẽt rpe obiit:ſucceſſit alter Arrian⁹ Dimophil⁹ cõtra hũc Eudoxũ & Macedoniũ celebrata ſecũda ge-

Erſilia.
Eſdras.
Heſiodus.

Heſychius Eubulus.
Euãgelus.
Eudemus.
Eudoxus aſtrologus

Eudoxus gnidius

neralis Synodus pręsulum.cl.Constãtinopoli Damasii pon.& Theodosi iseniorís tempore.Hi negabant.S.S.esse deum.vbi Macedonio deiecto qui sedem Cõstantinopolitanam vsurpauerat surrogatus est:Necessarius in pręsulatu interfuere Concilio Gregorii Duo Nisenus & Naziãzenus Anno.cccLxxxvii.Ex historia tripertita.Eunomius.Locrensis cytharœdus huius statua locris in Italia ostenditur quę insidentẽ Cytharæ Cicadam habet: Nã cum in certamĩe cũ Aristone Regio Musico Chorda vna fracta defecisset: Cicada superuolans adstitit quæ supplementa vocis faceret.Strabo.vi.Eunomius alter pręsul Cyzicenus sub valente principe Arriane hęreseos sectator diuinitatem negabat in xpo.vir corpore & animo leprosus & exterius interiusq; morbo regio corruptus Arte tamen dialectica prępotens plurima cõtra fidem scripsit & disserendi leges suis sectatoribus dedit vnde etiam nunc Eunomiani appellant.Hunc Duo Gregorii Naziãzenus & Nisseus pręsules acriter scriptis confutauerunt quę adhuc extãt Sed nisseus Latius.Rufinus in.xi.historiæ.Eumolpus Eleusinus vel Athenienlis filius fuit Musei vt autem placet nonnullis discipulus Orphei verificator ante homerũ fuisse traditur. Ex Suida.Eugenius ex Augustopoli phrygiæ Ciuitate grammaticus docuit Constantipoli Imperante Anastasio.Idem.Hoc itẽ nomine plures martyres.Eugenia virgo romana & martyr dicitur in Hyacintho.Eulalia virgo Barcinonensis martyr in patria sub pręside Daciano tempore Maximiani.Eustorgius gręcus missus ob Imp.Const.legatus ad Mediolanenses ab eisdem pręsul electus acceptare prius noluit:q̃ dominus adsentiretur qui quieuit in eadẽ vrbe.iii.Eid.Aprilis:Hic etiam corpora magorum Mediolanum.Constantinopoli traduxit idemq; iter Sãctos relatus.Euagrius.Monachus.ad quem sunt Hieronymi epl'ę auteq̃ esset xpianus philosophiæ studiis deditus deinde Constantinopoli a Grẹgorio Naziazeno Diaconus factus ptin9 in Aegyptum secessit ad Duos Macarios eremitas:qui tunc sãctitate florebãt.Cũ his igit̃ persãcte viuens multa cõposuit relligioni vtilia de vita Monachorũ qui liber Monastichus inscribitur ꝓterea propositiones.lx.ad Cõtemplationẽ pertinentes quas Gnostica ꝓblemata appellauit. insuper & versibus opera duo: vnũ ad Monachos in Cœnobiis vel itineribus cõstituros: alterũ ad virgines.Auctor Socrates in historia tripertita.De hoc itẽ Euagrio Hieronym9 dicit acris & vehemẽtis ingenii fuisse:conuertisseq; in latinũ sermonẽ vitam diui Antonii ab Athanasio cõpositam.Euphronius poeta priapi Carmen scripsit.vbi Deũ orneatẽ eũ vocat sunt orneq; oppidum apud Corinthũ a flumine dictum vbi erat priapi Sacellũ.Strabo.Eutrymus.Pugil patria locrensis ex Italia.Robore ingenti fuit:Saxum mirę magnitudinis allatum humeris ante portam locrensiũ statuit: quod miraculi gratia visebatur.Et Temeseum quẽdã heroa addeditã quę rapuerat omnibus magno fœnore cõpulit. ex quo puerbiũ manauit in eos q̃ contra fas ꝗstum facerẽt.Temeseum genium.Deniq; cũ circa Cecinum amnem obseruaret.euestigio ex oculis euanuit.Hęc Aelianus de va.histo.Meminit eius Plynius Pausanias itẽ in eãdẽ fere de eo sentẽtiam loquit̃.Dicit eñ post multas victorias in Italiã reuertisse post q̃ Olymp.lxxxvii. ad Temesæum vicisse genium loci:Quem Comitẽ Vlyssis fuisse ab oppidanisq; quia virginẽ cõstuprasset interemptum ferebant.Ob id vagari laruas eius & nisi placaretur quotannis ob lata virgine grassari solitas.Has igitur Euthymũ cõpressisse liberata virgine quam deuorauerant & in matrimoniũ ducta vixisse diutius & insolito modo extinctum esse.Euemerus Messanus Antiquissimus historicus teste Lactantio li. primo Instit. Iouis cęterorumq; q dii putant gesta collegit ac historiam finxit ex titulis & inscriptionib9 sacris quę in tẽplis antiqssimis habebant quã historiam Ennius poeta interp̃tatus est:Grœcia vero miro recepit fauore vt sacrã appellauerit.Euphranor Isthmius Pictor emicuit olymp.C.iiii.Interfictores etiam cõmemorat.Fecit Colossos & marmora & Scyphos sculpsit.Docilis ac laboriosus ãte omnis hic prim9 expressit Signa heroum Symmetriãq; vsurpauit.Sed fuit in vniuersitate corporũ exilior capitib9 articulisq; grandior volumina quoq; cõposuit de Symmetria & coloríb9 opera eius multa cõmemorat.Ply.Eupõpus Macedo itẽ Pictor equalis zeusidis olymp.xcv. Arithmeticæ & geometriæ pitus:sine quibus negabat artem posse pfici:docuit neminẽ minoris talẽto Annos .x. quam mercedem ei Apelles & Melanthius dedere:Huius auctoritate effectũ est vt in tota grẹcia pueri ingenui ãte oĩa Antigraphicẽ hoc est picturã linearẽ in ludo docerent̃.recipet̃q; ea ars inter liberales.Ply.Euodian9.Smyrnę9 sophista Aristoclis discipul9 pfitebatur romæ vbi & filiũ charissimũ amisit.Ex Philostrato.Euphorb9 troian9 Parthi filius q patroclũ vulnerauit interfect9 ab Achille.Eutyches.Cõstãtinopolitan9 Abbas Tertius post Manẽtẽ & Apollinarẽ Aliũ adfirmabat esse xpm Aliud verbum dei, Negabatq; xpi carnem nostrę similẽ:nec in patre

Eunomi9 cytha.
Eunomi9 Hęreticus.
Eumolpus
Eugenius.
Eugeni.
Eulalia.
Eustorgi9.
Euagrius.
Euphroni9
Euthymus
Cecin9 flu.
Euemerus.
Euphranor
Eupõpus.
Euodian9.
Eutyches.
Euphorb9.

Duas in eodem ſuppoſito naturas eſſe. Sed de cœlo corpus deſcendiſſe dictitabat: ac in virginis vterum tanq̃ ſolis radios penetraſſe vt viſum ſit ſane ex muliere generatum: q̃uis vere generatum nõ ſit. Suidas. Conra hunc celebrata Quarta ſynodus. Fuit alter poeta Comicus ex eius fabulis eſt ασωτυσα επιζολη Athenę⁹. Eutichii & Eutichiani: plures appellati martyres tradunt. Eutropius preſbyter Apher gener diſcipul⁹ Auguſtini vt tradit Ptolemęus Lucẽſis qui viros illuſtres cõmemorat. ſcripſit Epitomen Romanę hiſtorię ab vrbe cõdita vſq; ad valentem principẽ & louinianũ. Preterea Duas epl'as conſolatorias ſatis ꝓbatas ad Duas ſorores quæ religionis ac virginitatis ſeruandę gratia a parẽtibus fuerãt exhæredate: vt teſtatur Gennadius Maſſiliẽſis. Alter ꝓſul Auriſiccẽſis. Iuſtiniano Impante ſanctitate clarus. Euridem⁹ Maſſilienſis ꝓceptor Apollonii Tyanei. Eupolis. Atheniẽſis Antiquę Comœdię poeta. xvii. agens ãnum cœpit clarere: ſcripſit Dramata. xvii. Deceſſit naufragio nauigãs in helleſpõtum vigente bello contra Lacedęmonios. ipſius ſũt. αλ ραπευτοσηαρλ ροσκοοι. Suidas. Alter fili⁹ Nicię athenienſis q prima nocte nuptiarũ ex ruina thalami vna cũ vxore extictus eſt in libro epigrãmatũ ευ ωλιψωσ τλυκερηι ερλυχριον ου νι μειραιον εσ βεσεεν ωρ ω τηνυκτι ωσω γθαλαμοσ. Ouidius in ibi. Sit tibi cõiugii nox prima nouiſſima vitæ. Eupolis vt periit & noua nupta modo. Euripides Atheniẽſis poeta tragicus natus quo die xerxes rex ab Atheniẽſibus fugat⁹ eſt. Fuit primo in Rhetorica Prodici diſcipul⁹. deinde Socratis in philoſophia. ad Tragœdiã cõuerſus ſecutus eſt Anaxagorã. Athenis diſcedẽs venit ad Archelaũ Macedoniæ regẽ apud quem in honore fuit veneris oſno abſtinens ex quo μισογηνισ id eſt oſor mulierum putabatur. Duxit tñ vxores duas exceſſit noctu diſcerptus a Canibus annũ agẽs. lxxv: Eius oſſa Pellã trãſlata iuſſu regis. Scripſit Dramata. lxxv vicit quinq;. hæc Suidas. Gellius vero de eo hęc refert. Euripidi poetæ Matrẽ Theopõpus agreſtia olera vendentẽ victum quęſiſſe dicit patri aũt ei⁹ illo nato reſponſũ eſt a Chaldeis eũ puerũ cum adoleuiſſet victorẽ in carminib⁹ fore. Ideo puero fatum eſſe pater interꝓtatus eſt athletã debere eſſe roborato filii corpore olympiã certaturũ eum inter Athletas pueros deduxit: ac primo quidẽ in certamine pambiguã ętatẽ recept⁹ eſt. Poſt Eleuſino & Theſeo certamine certauit ac coronat⁹ eſt mox a corporis cura ad excolendi animi ſtudiũ tranſgreſſ⁹: Auditor fuit Phyſici Anaxagorę ac Rhetoris ꝓdici: In Morali aũt philoſophia Socratis Tragœdiã ſcribere: ãnos natus Duodeuiginti exorſus eſt in Spelũca quadã apud Salamina Tetra & horrida. Mulieres oĩs exoſ⁹ fuiſſe dicitur. ſiue ꝙ natura ipſa ſiue ꝙ ſimul duas habuerat. Huiuſcemodi odii Ariſtophanes quoq; meminit. ερται σωτροπεραισ θεσμοφοριαξουσαισ. Is eũ in Macedonia apud Archelaũ regẽ eſſet: vt tereturq; eo rex familiariter rediẽs nocte ab ei⁹ cœna canib⁹ a quodã ęmulo imiſſis dilacerat⁹ ẽ. ſepultuſq; Pellę: cui⁹ oſſa Athenienſib⁹ repetẽtib⁹ ꝓlegatos Macedones denegauerũt. Taxat & a Quintiliano his vetbis. Euripides & Sophocles tragœdiã longe clarius illiuſtrauerũt: quorũ in diſpari via vter ſit poeta melior inter plurimos q̃ritur: illud qdem nemo non fateat neceſſe eſt ei qui ſe ad agendũ cõparauit Vtiliorem lõge Euripidẽ fore. Nã his ſermo magis adcedit oratorio generi & ſentẽtiis denſus & rebus ipſis & in his quę tradita a ſapiẽtibus ſunt pene ipſis par & in dicẽdo & reꝓndendo oĩa illis q fuerant in foro diſertis comparand⁹. Cicero autẽ in quadam epl'a Euripidẽ quãti tu facias neſcio ego vero ei⁹ verba totidẽ ſentẽtias puto. Euſtathius Epiphanę⁹ ſcripſit tẽporũ epitomen ab Aenea vſq; ad Anaſtaſiũ principẽ. Sub quo fuit Tomos etiã. vii. & alia quędam: vt Suidas. ait. Euſta. genere Pãphylius ꝓſul Antiochen⁹ aduerſus Arrianorum dogma multa cõpoſuit. Sub Cõſtantino principe. pulſus demũ eſt in exilium Traianopolim Thraciæ ciuitatem vbi & ſepultus eſt. Sunt quoq; ipſius volumina de aĩa epl'æq; cõplures. Hieronym⁹ Poſtremus omnium præſul q in homerũ & Dionyſium poetas cõmentarios edidit patria conſtantiopolitan⁹. Emicuit abhĩc Annos fere. ccc. Euſta. ãte hos oĩs Romanus Martyr q inter aulicos fuerat Traiani principis Placibus antea venatus cũ in venatione Ceruũ ſectaret conſpecto inter eius cornua crucis ſimulacro. & voce ferę eiuſdem audita cur me perſeq̃ris domi vxori Theophitę & filiis rẽ manifeſtauit: factiq; ex hoc chriſtiani ipſe vna cũ vxore ſub Hadriano in Aeneo tauro necatus eſt. Cuius Romæ Templũ feſtumq; colitur. Sunt & alii hui⁹ nominis martyres. Euſtephius Aphrodiſęus ſophiſta ſcripſit Declamationes. Suidas. Euſtochius Cappadox Sophiſta ſcripſit ad Conſtantem principem de Cappadocię aliarũq; gentium antiquitate. Idem. Euſebius Pamphili Preſul Cæſareę paleſtinæ. Scripſit hiſtorię libros. x. conuerſos Rufino de prępara tione euangelica cõuerſos Trapezuntio. Epitomen temporũ conuerſum a Diuo Hieronymo: multaq; alia quę non extant in perquirẽda bibliotheca vna cum Pamphilo

Eutiches poeta:
Eutichii.
Euichiani.
Eutropius ꝓſbiter.
Eutropius præſul.
Euridem⁹.
Eupolis.
Euripedes.
Euſtathi⁹ hiſt.
Euſtathius ꝓſul.
Euſtathius grãmatic⁹
Euſtathius
Euſtephi⁹.
Euſtochi⁹.
Euſeb. pãphili.

Martyre diligentissim⁹ vestigator. Hic teste Hieronymo in epla.xlvii. Cõstãtino magno cũ il le cęsareã veniſſet & ſi qd ei op⁹ diceret reſpõdit minime cũ mihi tua liberalitate ſit ſatis: verũ qđ magis opto: iube per orbẽ terraꝝ gesta martyrũ & qcqd inter xp̃ianos actũ ſit apd̃ oía loca ex publicis ac priuatis monumẽtis exquiri ac mihi adferri. Ex quo ille poſtea tã vniuerſæ hiſtorię ſcriptor apparuit. Sed & ipe met fateť. Plura a bibliotheca Alexãdri pſulis hieroſolymitani ſe accepiſſe. idẽ quoq; Hieron⁹. in Apologia vt Hęreticum eũ taxat his verbis Euſebium doctiſſimũ dixi nõ Catholicum Nã a fide deſciuiſſe dixi: quoniam origenis dogma probare ſit viſus Cũ in ei⁹ defẽſionẽ ſex libros ediderit. In iure quoq; põtificio eius tãtũ chronica ſimĺ & hiſtoria recipiť. Euſebi⁹ natione Sard⁹ ex lectore vrbis romę ob relligionẽ & doctrinã pſul. Vercellenſis factus a Cõſtãtino principe Cappadociã miſſ⁹ in exiliũ fuit. Deide ſub Iuliano reuerſus vercellas. Edidit cõmentarios in pſalmos: quos Euſebius Cæſariẽſis e græco in latinũ conuerterat. Tandẽ ab Arrianis diuo extract⁹ ac lapidib⁹ obrut⁹ vt alii tradunt: domi in cubiculo incluſ⁹ poſt menſẽ. vii. deceſſit: Valentiniano ac Valente impantibus. ex Hieronymo. Euſebi⁹ Pręſul Emiſcenus Rherorici elegãtiſq; ingenii eodem teſte auctore multa ẽt cõſcripſit: fuit Cõſtãtii principis tẽporib⁹ ſub quo extinct⁹ ẽ. ac Antiochię ſepultus. Euſebius pſul Nicomediẽſis Arianæ ſectę quẽ idem teſtať auctor Conſtãtinũ tunc in perſas pficiſcẽtẽ baptizaſſe. Hiſtoria vero tripertita dicit hunc Euſebio Cęſariẽſi maxime amicũ fuiſſe adhortatũq; per litteras eũ vt ſemel ſũptã Arrii opinionẽ tueať & ſeruet: fretũq; potentia Conſtãtii plures alios in eodem errore cõfirmaſſe. Euſebius Cremonenſis pſbiter ex Hiernnymi diſcipulis qui ei⁹ ſucceſſit adminiſtrationi: vitãq; cõſcripſit. Euphemia virgo Calcedonẽſis Martyr ſub Diocletiano poſt multas pœnas diuinit⁹ euaſas: tãdẽ leonib⁹ obiecta interiit. xvi. Cal. Octob. alia in Dorothea dicit Euphroſina apd̃ Alexãdriã virgo nobilis nuptias aufugit in quodã Cœnobiũ vbi pr̃ degebat. Ignota habitu virili in quo pſeuerauit vſq; ad extremũ annos videlicet. xxxvi. In morte tm̃ ſe patri manifeſtauit: quę ſe Smaragdũ appellabat. Deceſſit. iii. Eid. Feb. Altera virgo Romana & martyr in Domitilla dicit Exupantius pręſul Toloſanus pfeſſor Cui⁹ meminit Hieronym⁹. plures item hoc nomine martyres.

Euſebi⁹ vercellẽſis

Euſeb. Emiſenus.

Euſeb. Nicomedienſis.

Euphemia

Euphroſyna.

Exupãtius

R. Volaterrani Cõmentariorum Vrbanorum Li. XVI.

Abiorũ familia a b hercule gen⁹ iactat Feſto ac Iuuenalis carmie teſtib⁹. Nat⁹ i herculeo Fabi⁹ lare. Hęc i ipo vrbis exordio adeo & nũero & virtute virorum claruit vt Trecenti toti⁹ belli cõtra veientes on⁹ ſubierit. Cũ q; ſępe victores extitiſſẽt: ad Cremerã fluuiũ caſtra poſuere. Veiẽtes ad dolos cõuerſi pecora ex diuerſo in cõſpectu prętulerũt atq; pgreſſi Fabii in inſidias lapſi ad vnum occidione perierũt. Dies quo id factũ inter nefaſtos relat⁹: porta qua exierant ſcelerata ẽ dicta vnus: ex ea gẽte ppter ętatẽ impuberẽ domi relictus genus ppagauit ad. Q. Fabiũ Maximũ Cũctatorẽ. Cęcilius. Fabi⁹ Ambuſt⁹ e duab⁹ filiabus alteram Licinio Stoloni plębeio alterã. A. Sulpitio patricio cõiugẽ dedit. quaꝝ plę beia cũ ſororẽ ſalutaret: Cuius vir Trib. mili. Conſulari poteſtate erat faſces lictorios foribus adpoſitos indecenter expauit a ſorore irriſa marito quæſta qui adiuuãte ſocero vt primũ Tribunatũ pl. aggreſſ⁹ eſt: legẽ tulit vt alter Cõſul ex plębe crearet: Lex reſiſtente Appio Claudio tamẽ lata & primus licini⁹ Stolo Cõſul factus. Cæcilius Ambuſtus vocat⁹ q; oli adoleſcens fulmine tact⁹ in naribus fuerit: hinc ẽt pull⁹ louis quaſi dilectus ab eo videret. Et mutata lfa poſtea Rullus dictus & Eburnus a candore. vt Feſt⁹ ait Fuit ẽt princeps ſenatus quẽ honorem & filius eius poſtea Fabius Rullian⁹: & ex eo nepos Fabi⁹ Gurges e ſucceſſione obtinuere. Quod Plyni⁹ in rara cõmemorat fœlicitate. Rullianũ Plutarchus Rullũ appellat. dicitq; cũ eſſet cẽſor & quoſdã viros e libertinis genitos amoueret a ſenatu q; maximus ſit appellatus quẽ honorẽ nulli niſi Valerio qui patres a plębe diſſidẽtes cõcilliauit: tribuerũt. Cęteri aũt hũc Rullianum cognominãt. Nã Rutilian⁹ a qbuſdam ſicuti petrarcha male ſcribit. De eoq; Cęcili⁹ ſic ait. Primus de Appulis & Nucerinis. Iterũ de ſãnitibus tertio de Gallis vmbris Marſis at Tuſcis triũphauit Cẽſor libertinos tribub⁹ amouit. Iteꝝ Cẽſor fieri noluit dicens. nõ eẽ ex vſu reip. fieri eoſdem Cenſores ſępius Hic primus inſtituit vt equi

Fab. Ambuſtus.

Fab. Rullianus

tes Romani Eid. Quintil. ab Aede honoris eqs insidētes in capitoliū trauſirent. Mortuo huic tm̄ æris populi liberalitate cōgeſtū eſt: vt inde filio ei⁹ viſcerationes & epulas publice daret. De eodē ſic Liui⁹ li. ix. partimq; in aliis Q. Fabius cū. P. Decio Cenſor ne Comitia in hūillimo rū manu eſſēt omnē foreſem turbā excretam in. iiii: trib⁹ cōiecit vrbanaſq; adpellauit. Adeoq; graaum fuit. vt Maximi cognomē quod victoriis non peperat propterea ſit adſecut⁹. Cōſul ſactus cum GN. Martio Rutilio apud ſiluā Ciminiā. lx. ethruſcorū mill. ptim cepit ptim iterfecit Hic cū eſſet Magiſter eqtū Papirii dictatoris q; eius iniuſſu eoq; abſente pugnā cōmiſerit: q̄uis victor iuberet q; pterea ad palū ligari ac ſecuri pcuti ad vrbē cōfugit ad populū puocās ſtabāt ex vna merita familię lachrymę ac auctoritas Fabii ſenis patris depcantis: res bene geſta: Extera Dictatoris Impiū inuiolatū diſciplina rei militaris ſēper obſeruata. Vicit tandē familię cō miſeratio Senatu vniuerſo Dictatorē lenire q̄rente. Tūc Papiri⁹. viue inquit. Q. Fabi Fœlicior hoc cōſēſu Senat⁹ q̄ ea in qua paulo ante exultabas victoria. Fabius Gurges hui⁹ fili⁹ cum male aduerſus Sānites pugnaſſet. & Senatus de eo remouēdo ab excercitu ageret. Fabi⁹ Maxim⁹ pater depcat⁹ ē hāc filii ignominiā eo maxie ſenatū mouit: q; ituq; ſe filio legatum pollicit⁹ ē. idq; pſtitit. Atq; eius cōſiliis & opa filius Coſ. adiut⁹ cęſis Sānitibus triūphauit. C. Pontiū Herennium Ducē Sānitū in triūphū ductum ſecuri pcuſſit Aliquot Matronas ad populū ſtupri dānatas pecunia mulctauit ex quo ęre veneris ędem quę ppe Circū eſt faciūdū curauit. Hec Liuius in epitome. Macrobius autem cauſam cognominis dicit ob deuoratum patrimonium in luxu. Sed inſecura virtus vitia prioris compenſauit ętatis. Q. F. Max. Dictator. vt verrucoſus a verruca in labris ita Ouicula a clementia morum dictus eſt. Coſ. de liguribus triumphauit. Annibalem mora fregit Minutium magiſtrum equitum imperio ſibi ęquari paſſ⁹ eſt. & nihilo minus periclitāti ſubuenit. Annibalem in agro ſaletno incluſit. Manlium Statilium tranſfugere ad hoſtes volentem equo & armis donatis retinuit. Et Lucano cuidam fortiſſimo ob amorem mulieris infrequenti eandem emptam dono dedit. Tarentum ab hoſtibus recepit. Herculis ſignum inde tranſlatum in capitolio dedicauit. De redemptione captiuorum cum hoſtib⁹ pepigit. qđ pactum cum a ſenatu improbaretur. fūdum: ſuum. cc. mill. vendidit. ac fidei ſatiſfecit. Cęcilius. Hic iam ſenex poſtremo Scipionis virtuti & adoleſcentiæ proficiſcētis in aphricam obtrectauit: cui multa ille prudentiſſime reſpondit. vt habetur in Liuio. Obiit ante partā a ſcipione victoriā. filium habuit. Q. Fabium qui Coſ. cum exercitu in Apulia erat: vbi legatū patrem ad eum adequitātem pcul cōſpicatus lictorem miſit. qui iuberet patrem ſiquid a Magiſtratu velit ex equo deſcendere q; cæteris ęgre ferentibus patrem gratulatum fuiſſe Liuius refert: dicētem: voluiſſe experiri ſi te Conſulem eſſe meminiſſes. Exceſſit patre Fabio ſupſtite laudatuſq; ab eo elegāti oratione quam ſcriptam Fabius edidit haud abſimilē ſtilo Thucydidis ſicuti Plutarchus refert Q. Fa. Pauli nepos Allobrox cognomento Coſ. cōtra Allobrogas. GN. Domitio Succedens de exercitu Bituiti Aruernorū regis. cxx. millia cecidit. Ipſe vero Bituitus veniens romam vt ſatiſfaceret: Albę cuſtodię traditus eſt: quia contra pacē videbatur vt remitteretur decretū vt Congentiatus eius filius vinctus romam mitteretur. Hęc Liuius. lxi. Valeri⁹ tamen vt in Domitio ſupra memorauī: aliter hoc. Plyni⁹ vero in naturali hiſtoria dicit Fabiū in hoc bello Febri Quartana in acie liberatū fuiſſe. Hui⁹ fili⁹ ſicuti Valerius ſcribit pditā ac luxurioſāvitā maioribuſq; idignā egit. Adeo vt Pōpei⁹ Prętor Vrban⁹ paternis bōis eiit erdixerit. Q. F. A. Pictor. PR. vna cū. Q. Fabio labeōe fuit Liui⁹. vii. de bel. maced. Hunc Ci. i Oratore & iuris & litterarum & antiquitatis peritum vocat. ac Annales ſcripſiſſe dicit. Liui⁹ eū tpe Annibalis miſſū Delphos ſciſcitatū oraculū ſcribit. Idq; fideūtē e ſcripto ſciſſe. Cognomēti vero cauſa q; vt ait Ply. ædē Salutis pinxit. Anno vrbis. cccc l. Quæ pictura durauit vſq; ad Claudi. pricipatū ędē exuſta. C. Fabritius miſſus ad Pirrhū legat⁹ de redimendis captiuis vt patriam deſereret magnis pollicitationibus ab eo fruſtra inuitatus eſt. Captiui igitur ſine pretio miſſi Conſul iterum cōtra eum profectus tranſfugam medicum qui promittebat pirrhum necaturum ad eum remiſit. Cenſor demum Publium Cornelium Rufinum Conſularē Senatu mouit. q; decem pondo argenti facti haberet. Liuius. xiiii. Fauſtus Syllæ filius Fauſtus item Quintilius Senator tempore Iuliani principis. Fauſt⁹ Apher genere patria Maleuitanus. Secta Manicheus ingenio callidus. Eloquio ſuauis libros aduerſus Orthodoxos ſcripſit. qbus Auguſtin⁹ magno volumīe reſpōdit diuiſo in li. xxxiii. Fauſtus pſul Regin⁹ ſub Anaſtaſio primo claruit Sanctitate & doctria Ali⁹ Martyr vna cū plurib⁹ aliis ſub Valeriano diacon⁹. Ali⁹ pſbyter apud Alexādriā ſub Maximiano. Alius apud Antiocheā cū Timotheo

Fab. gurges.

Fab. Ouicula.

Eab. Ouiculæ. f.

Fab. Allobrox.

Fab. Allobrogis fili⁹ Fab. pictor

Fab. Labeo

C. Fabrit⁹

Fauſti.

Fauſtinus & louita itē martyres hic diaconus ille pſbyter Sub Hadriano apud Brixiā alter in Beatrice dicit. Fauſtinę vero auguſtę inter Impatores Fauſtina auguſta Maxētii vxor etiā martyr apud Alexādreā fuiſſe dicit Catherinæ pdigiis & martyrio pmota. Fauorinus phs Arelate oriundus Dionis auditor fuit p̄terea Eunuchus & Hadriano principi infenſus ex quo tria de ſe mira narrare ſolebat ſe Gallū Grēciſſare. Eunuchū Mœchū putari. Nā accuſat⁹ adulterii a cō ſulari viro fuit. Tertio inimicū Impatori viuere. Ob quā cām ſtatua ei⁹ Athenis diſiecta vbi vi uebat. Hūc hērodes atticus patrē ſolebat appellare: hęreſq; librox ab eo fact⁹ eſt hęc ex philoſtrato Gelli⁹ huius ſæpe mēinit. Aelianus de va. hiſto. dicit hūc quādoq; in diſputatione quadam Hadriano ceſſiſſe: admirantibuſq; proximis nō ne cedā ingt ei q. xx. habeat legiones. L. Feneſtella hiſtoric⁹ ſępe a Plynio citat teſtis: Morit Cumis Auguſti tpe vt ait Euſebius. Felices martyres ampli⁹. XL. rcpti Fœlicitates Duæ matronæ ambę altera etiā prēgnās cū Perpetua itē matrona Saturnino Satyro & reuocato in mauritania ſub Valeriano Imp. feris īdomitis obiecta No. Martii. Alterā in. VII. fratrib⁹ poſtea dicā. Felicianus & Primus apud Nomentū ſub Maximiano. FL. Fimbria Ciuis ſeuiſſimus quippe q Satelles Cinnę. Valerio Flacco cōſuli legatus in Aſiam pfectus per ſimultatem dimiſſus corrupto exercitu Ducem interficiendū curauit. Ipſe correptis imperii inſignibus puinciā ingreſſus Mithridatē pergamo expulit Iliū incēdi iuſſit: mox a Sylla pgami oppreſſus & a corrupto exercitu deſertus ſibi manus attulit. Flamiiii quintiox nomē ſibi adoptarūt. Prętera ex eorū domo: vt ait feſt⁹: ignē efferri niſi rei diuiæ gratia nō licebat Primus ex eis qui claritatē habuerit. C. Quin. Flaminius qui Coſ. cū. C. Seruilio inauſpicato iter ingreſſus: & ab equo quo inſederat p caput deuolut⁹ cū Annibale pugnās apud Traſimenē cecidit vnacū exercitu. eius cadauer inter mortuos ab Annibale queſitū nec inuētū. Liui⁹. XXII. T. Q. Fla. ſuperioris fili⁹ annos natus. XXX. Coſ. cū Sex. Aelio fact⁹ Philippum Macedonię regem prælio fudit caſtris exuit. Deinde Theſſaliā quæ eſt vicina Macedoniæ iuuantibus Aetholis & Acarnanibus vexauit: ciuitates quoq; grēcię q̄ ſub rege Philippo erāt per pconē liberas eſſe nuntiauit Demetrium filiū obſidē accepit quē poſtea pecunia mulctatū i regnū reſtituit. Nabim Lacedæmoniox tyrānū ſubegit eiuſq; filiū obſidē item accepit. Reuerſus deinde Ro. poſtq̄ triūphaſſet. Iterum legat⁹ in Grēciā cū Manio Acilio Coſ. contra Antiochū & Aetholos ac ad confirmādas in fide Romanorū ſocias ciuitates miſſus ē. His igitur apud Thermopylas victis Irā Cōſulis in grecos q deſciuerant mitigauit. Ludos Iunoni Samię pconē nūtiauit. Legatus etiā ad Pruſiā: vt Annibalē peteret miſſus cā fuit: vt ad Antiochū ille cōfugeret poſtremo Cēſor factus qui vltimus ac pfectiſſimus magiſtratus in patria ſenex diem obiit. Ex Plutarcho. Cęcilio. Valerio. L. Qu. Flaminius huius frater vir. Cōſularis qdē: ſed libidinoſiſſimus. Is puerum ardebat adeo: vt ſiue puicias adiret: ſiue exercit⁹ duceret nūq̄ ab ei⁹ latere diſcederet eoq; quōdā i cōuiuio aliquē corā ſe necari cupe dicente ſtati vnum e dānat[ſecuri pcuti iuſſit. Valeri⁹ antias id amore fœię factū dicit. Liui⁹ āt ſcriptū eē dicit in Catōis oīone gallū trāſfugā cū vxore ac liber[veniſſe & ab eo epulis exceptū mox vt ſcorto qd amabat obſeq̄ret ppria manu cōfoſſū. Cui⁹ ēt ſceleris mēinit Ci. de ſenect. Cato deiñ cēſor ſenatu eū amouit reclamāte. T. Fla. ffe cui⁹ tādē pcib⁹ reſtitut⁹ fuit. Hic ffe cōſ. vigēte bello Mac. Attalo & rhodiis iuuātib⁹ Euboeā & maritimā orā cepit. Deiñ Acarnanes Leucade vrbe q̄ caput ē acarnanię expugnata i deditionē accepit. Liui⁹. xxxiii. Gn. Q. Fla. q coſ. cū. M. æmylio contra Ligures Apuanos res geſſit de quo Liui. l. ix. de bel. Ma. ſic ait Trāſlatū: deiñ ad Apuanos ligures bellū q̄ i agrū Piſanū Bononiēſęq; ita iuaſerāt vt coli nō poſſet: his quoq; pdōitis coſ. pacē dedit finitimis & q a bellis qeta: vt eēt puicia effecerat ne i ocio militē hēret viā a Bononia pduxit arretiū. De hoc itē plut. i pblematis dicit agrū po. ro. reliqſſe cui⁹ fructu & vectigalib⁹ Circū Flāiniū & ludos eq̄ſtres ſtatueret: prętera cū pecūia ſuppeteret viā flaminiā munierūt Trāgli⁹ āt dicit hāc viā ad ariminū ab Aug. pductā. C. Fla. & Fului⁹ coſſ. Cū i Inſubres. copias hſent: Fluui⁹ qp agrū picenū illabit cruore fluxiſſe viſus ē: augures cū malis auſpiciis cōſ. creatos affirmarēt e veſtigio illos p lras reuocauerūt. Receptas igit Flamini⁹ ñ pri⁹ apuit q̄ collat[ſignis barbaros i fugā verterit. Quib⁹ nihilomin⁹ redeūtib⁹. Pplus ro. nō pceſſit obuiā priuatuſq; triūphauit ac vterq; ſe abdicare coact⁹ ē. Liui⁹. L. Flacc⁹ vn⁹ ex auditorib⁹ Ci. & pfię de ſenſoribus in cōiuratiōe Catilinæ. PR. ex Aſia decedēs a. D. Lelio ſuggeſtiōe Aſianox & grecox accuſatus q̄ puinciā & prouiciales iiuſto grauaſſet onere & remigū & pecuniæ. Defenditur a Cicerone abſoluiturq; a Iud. vbi de grecorū multa & leuitate & natura videre licet. Pedianus Flaccus Munatius e partibus Pompeianis cum mœnibus incluſus a cæſare obſidereť in quo

Fauſtinę.
Fauſtinæ.
Fauorin⁹
Feneſtella.
Felices.
Felicianus
Felicitates Duæ.
Perpetua.
Fl. Fimbria
Flamini. C. O. Fla
T. Qu. Fla.
L. Q. Flaminius.
Gn. Flaminius.
Circus Fla.
C. Flami. & Ful. Coſſ.
L. Flaccus
Flaccus Munatius

C.Flaccus Verrius flagrāmatic⁹

dā Hiſpaniæ oppido Cęſarianos oĩs ętatis ac ſex⁹ ibi necauit. Val. de crudelitate. C. Flacc⁹ libru ad cæſarē de Indigitamentis ſcriptū reliquit. Sūt aūt indigitamēta libri pōtificales q̄ noīa deorū & rōnes ipōrū numinū cōtinēt. Cęſorin⁹. Verrius Fla. libert⁹ docēdi genere maxime claruit namq; ad exercitandū diſcentiū ingeniū æquales inter ſe cōmittere ſolebat ꝓpoſita non ſolū materia quā ſcriberēt: ſed & p̄mio q̄d victor auferret: Ab Auguſto neporib⁹ ei⁹ præceptor elect⁹ trāſiit in palatiū cū tota Schola verū: vt neq; āpli⁹ poſthac diſcipulū accipet. Docuitq; in atrio Catilinæ domus q̄ pars palatii tūc erat &. LLS. Cētena in annū accepit: Deceſſit ætatis exactę ſub Tiberio. Statuā habet Pręneſte in ſupiori fori pte cōtra Hemicyclū in quo faſtos abſe ordinatos & marmoreo pariete inciſos publicauerat. Trāqllus. Val. Flacci duo de q̄b⁹ in Valeriis dicem⁹. Flaccus & Terētianus martyres ſub Hadriano ſepulti apud Tudertū vbi ſūt paſſi

Val. Flac.

Flaccus Martyr.

Terētian⁹.

Flauiam gētē ſcribit Trāquill⁹ e Reate deſcēdiſſe. Nā Veſpaſiani Auus. T. Flaui⁹ Petronius municeps Reatin⁹ bello ciuili Pōpeianarū partiū Cēturio incertū ſponte an vocatus ꝓfugit e pharſalica acie: domūq; ſe cōtulit vbi deinde venia & miſſione impetrata coactiones argētarias factitauit. Huius filius Sabin⁹ pater fuit flaui Veſpaſiani principis & Sabini q̄ p̄fectus vrbis fuit. Hoc ſane cognomē p̄ter Veſpaſianos Valentian⁹ princeps cū tota domo & pgenie habuit vt inſcriptio pōtis veteris Romæ adhuc oñdit. In Cōſtātini itē magni ꝓſapia omnes Flauii appellati vt p̄ter alia eiuſdē etiā arcus oñdit. Gn. Flauius cuius meminit Liuius & Pōponius de origine iuris. Cicero quoq; pro murena: Inuētus eſt Scriba q̄dā q̄ Cornicū oculos cōfixerit & ſingulis diebus ediſcendos Faſtos populo ꝓpoſuerit ab ipſis iuriſcōſultis etiā eorum ſcripta compilarit. Itaq; irati illi qui ſunt veriti ne dierū ratiōe puulgata & cognita ſine ſua lege & opera poſſet agi. Is libertino patre natus ędilis Curulis fuit per forēſem factionē creat⁹ q̄ cū comitia & Cāpū turbaret: & in his propter nimias vires damnaret. Q. Fabio cēſore in. IIII. tribus redacta eſt: eaq; res Fabio Maximo nomē dedit. Liuius lib. ix. Rauēnę quoq; in tēplo diuę Genitricis huiuſcemodi eſt Inſcriptio Flauiæ. Q. F. Saluti cōiugi chariſſimæ. L. Publicius Italicus Dec. orn. & ſibi. v. poſuit hic Coll. Fabr. M. R. HS. XXX. N. V. dedit ex quorū redditu quotānis decurionibus Coll. Fabr. M. R. in ędē nep. quā ipſe extruxit die neptū naliorū p̄ſtib⁹ ſportbini diuiderent & Decurionib⁹. XXVIII. ſiue Cēteni Quinquageni quotānis darent: vt ex ſūma ſic. V. Arcā publiciorū Flauiā & Italici filioq; & arcam in qua poſita ē flauia ſalutaris vxor eius roſis exornēt de. xxv. ſacrificentq; ex. xxii. & de reliquo ibi epulentur ob quā liberalitatem Col. Fabr. M. R. Inter benemeritos quotānis roſas publiciis ſupra ſe & Flauiæ ſaluę vxori eius mittendas ex. xxxv. ſacrificiūq; faciundū de. xx. LLS. per magiſtros decreuit. Flauiani: itemq; Florentii martyres plures. Floridus ꝓfeſſor ac præſul Tifernas vbi recubat tēplūq; ei dicatum L. Flor⁹ hiſtoric⁹ ſe ad Traiani tempora peruenīſſe teſtatus in libro primo: Scripſit hiſtoriam Romanam breuitate admodum: & elegantia poſteritati acceptiſſimam. Præterea epitomen omnium librorum Liuii ab eo factam conſtans eſt opinio. Quintil. lib. x. de hui⁹ p̄ſe ſic ait Memini Iul. Secundum illū æqualē meū atq; a me vt notū eſt familiariter amatū mirę facundię virum quid ſibi foret a patruo ſuo dictū: Is ſuis. L. Florus. flos eloquentię gallicę cū ibi eam exercuerit princeps alioquin inter paucos diſertiſſimus. Florus martyr vnacū Demetrio & Honorato apud Oſtiā alter profeſſor. Flora meretrix quæ hæredem po. Ro. reliqt vnde Floralia in ei⁹ honorem. Fuere item Duæ virgines Martyres vna cū lucilla ſorore & multis aliis Romæ ſub Helio præfecto altera cū Maria apud Cordubā. M. Fontei⁹ cū gallię p̄eſſet cū exercitu accuſatus male adminiſtratæ prouinciæ a Ci. defendit vbi multa contra Gallorum teſtium irreligionem dicta. Fonteia eius ſoror virgo veſtalis in eadem oratione memoratur. Fortunatus pręſul Pictauenſis in vico prope Tauriſcos educatus Rauennę Fęlicis eo tempore præſulis Tauriſcorum ſocius cum ex oculis laboraret ac Martini miraculo liberaretur vti gratias ageret ad ei⁹ patriam in Galliam profectus apud Pictauos habitauit: ibiq; doctrina ſanctiſq; moribus præſul Pictauēſis creat⁹ ſanctorū geſta: ptim pſa: ptim carmie cōſcripſit Martini vitā. iiii. libris heroico verſu pſecut⁹ ē Hymnos quoq; oim celebritatū diuerſo metro ſatis elegāter explicuit vt q̄ ab ieūte ętate ſtudiis poetices liberaliūq; artiū educat⁹ fuerit. Hęc ex Paulo Foroiuliēſi. Fortunat⁹ p̄ſul Tudertin⁹ ꝓfeſſor Iuſtini principis tpe. Fortunat⁹ itē & Felix ffes martyres Vincentini ſub Maximiano apud Agleiā. Fortunatian⁹ Cōſul⁹ de arte Rhetorica ſcripſit q̄d op⁹ extat. Fortunatianus alter natione Apher p̄ſul Aquileienſis ſub Cōſtātino magno Cōmentarios in euāgelia breui admodū & illiterato ſermone ſcripſit. Tm̄ deteſtabilis ꝓ Liberiū Pontificem pro fide ad exilium properantem prim⁹ fregit & ad Arrianę ſectæ ſubſcriptionē cōpulit

Inſcriptio Flauię.

Flauiani. Florentii. Floridus. L. Florus.

Flor⁹ martyr.

Florus. iiii.

Fonteius.

Fonteia.

Fortunat⁹

Fort. p̄ſul Fortūatianus conſul

Fortūatian⁹ p̄ſ. Agl.

Ftōtōes. ii.

ex Hierony. COR. Fronto. phiæ simul & dicēdi pręceptor. M. Antonini pricipis adeo ab eo dilectus: vt ille statuā ei a senatu statui peteret. Auctor Capitolin⁹. Frōtonis alteri⁹ sub Nerōe & domitiano mēinere Tacitus Iuuenalis Marcialis Clarū militię Fronto togęq; dec⁹. Itē Frōtōis platani cōuulsaq; marmora clamāt. Frōtōes totidē martyres fuere prim⁹ Petri apli discipul⁹ Ciuis ac pſul Petrocoriceſi. in aqtania. alter sub præside Daciano in hispania vnacū xvii. aliis. Fuluiorū dom⁹ patricia claros & ipsa viros hūit diuersis tñ cognominib⁹. Fului⁹ Flacc⁹ primus trāsalpinos ligures dōuit missus auxilio Massiliēsiū aduersus Sallyes Gallos q fines eo tū populabant. Q. Ful. Flaccus Cos. cū Appio Claudio Capuā q̄ ad Annibalē defecerat per ob sidionē cepit litteras a Senatu acceptas in qb⁹ iubebat: vt in plectēdis ciuibus supersederet nō pri⁹ resignauit q̄ senatum Cāpanū necari mādauerit. Liui⁹. xxxvi. Idē postea pcōsul in plio ab exercitu Annibalis interficit. lib. xxxvii. Gn. Ful. Flacc⁹ hui⁹ frater cū. L. Cor. Scipione Cos. factus de Sānitib⁹ triūphauit. Idē ptor in apulia ab Annibale supat⁹ amissis. xx. mil. de exercitu Cū. cc. eqtib⁹ aufugit. Ex quo Sēproni⁹ Blesus eū accusauit q eius insciti a ac temeritate male rē gesserit: pecūia deinde capite an qsiuit Demū. xvii. Perduelliōis se iudicare dixit. Die igit comitiis Fului⁹ a. Gn. Calpurnio vrbis ptore petiit vt i frater quint⁹ auxilio veniret q Capuā obsidebat. Cūq; populo nō videret obsidio propterea deserenda in exiliū Targnios act⁹ est. Liui⁹. Fului⁹ Cētimal⁹ teste Floro Illyricos eorūq; reginā Teucā pdomuit. Fului⁹ Flacc⁹ Cēs. tectū marmoreū Iunonis lacinię spoliauit: vt ędē quā dedicauerat tegeret: tegulę ex. S. C. reportatę Liui⁹. xlii. M. Ful. Nobilior ptor in Hispaniā pfectus ē. Deiñ biēnio post Cos. tpe belli Macedonici cū Gn. Mālio eod ē tpe ille gallogręcos. Fului⁹ vero æt holos supauit. De qb⁹ ouās vrbē ingressus. Post hęc Ambraciēses q defecerāt vicit a qb⁹ accusat⁹ q̄ crudeliter oia diripuisset defensus a Cōsule. Gn. Flaminio triūphauit: multaq; argēti ac auri pōdera in ęrariū intulit pter signa tabulasq; pictas quas abstulit. Quā victoriā per se magnificā Ennius amic⁹ q Comes ei⁹ pfectiōis fuerat celebri carmine pscripsit Cicero quoq; in Tus. Catonē ait Fuluiū vitupasse qd in puinciā poetas secū duxisset. Hūc ēt Fuluiū Macrobi⁹ dicit libros fastorū cōposuisse eosq; i ęde musarū & herculis posuisse. Q. Ful. Nobilior huius fili⁹ vir eloquēs Enniū poetā a quo eru ditus fuit ciuitate donauit. Fuluius Gallus ordines duxit in exercitu Antonii cōtra Parthos Fuluia. M. Antonii vxor Curioni antea nupta non muliebres artes edocta: sed magistratus regere & impare. Hāc Antoni⁹ interdū ludis aggrediebat: vt tūc cū fama esset Cæsarē in Hispania esse mortuū Antonius veste famuli noctu venit dixit a se Marco Antonio Tabellariū. Illa rogat an valeat Antonius. Ipse nihil Cūq; epistolā legeret: erat em̄ scripta amatorie protinus in collū inuadit meminit Cicero in Philippicis. Hāc postea Antoni⁹ dimisit ducta Octauia in hāc Octauiani cæsaris lasciuū ac pbrosum apud Martialē legim⁹ epigrāma. Fulgētius patria Toletan⁹. prēsul Hispalensis pfessione monachus relegat⁹ ab Arrianis deinde reuocat⁹ annū añ obitū: pſulatu cedēs antiquū repetiit Cœnobiū Sub Anastasio primo Imp. & Gelasio pōtifice. Scripsit Mythologias: & nōnulla alia: vt auctor Sigibert⁹: Alter pſul Otriculanę vrbis sub Totila. Greg. III. Dialog.

L. Ful. Flac
Q. Ful. flac
Gn. Ful. fla
M. Ful. nobilior.
Q. Ful. nobilior.
Ful Gall⁹
Fuluia. M. Antonii.
Fulgenti⁹.

Albarū Fāliā Sergiorū noīe vocatā prim⁹ Sergi⁹ galba orator illustrauit. cōsularis tēporū suorū eloquētissim⁹. quē trāqllus scribit ex ptura hispaniā obtinētē. xxx. lusitanorū mil. pfidia trucidatis Viriatini belli cām extitisse. Valerius aūt dicit eū Triū lusitaniæ ciuitatū cōuocato pplo tanḡ de cōmodis ei⁹ acturū nouē millia hoim trucidasse. Pedian⁹ ait eū p direptis lusitanis accusatū a Cēsorino Catone duosq; āplexū filios ptextatos absolutū ppterea mia fuisse. Ci. in oratore de eo sic Serg. Galba paulopost Lęliū & Scipiōem princeps ex latinis in eloquētia illa oratorū ppria & quasi legitima opera tractauit: vt egrederet a ppsito orādi cā vt delectaret animos: vt pmoueret vt augeret rē: vt miserationib⁹: vt cōmunib⁹ locis vteret. Sed nescio quomō hui⁹ quē cōstat eloquētia pstitisse exiliores ofones sūt & redolētes magis antiqtatē q̄ Lælii aut Scipionis aut ēt ipsius Catōis. Serg. Galba eius nepos ob repulsam Consulatus infensus Iulio Cæsari Cuius legatus in gallia fuerat conspirauit cum Cassio & Bruto propter qd pedia lege damnatus est. Ab hoc imperatoris Galbæ Auus & pater. Nam Auus Serg. Galba clarior studiis q̄ dignitate. Non enim egressus præturæ gradum multiplicem nec incurosam historiam edidit: auctor Tráquillus. A. Gabinius legatus reb⁹ aduersus Lucanos prospere gestis multis oppidis expugnatis in obsidione castrorum hostilium cecidit. Liuius. lxxvi. A. Gabinius q Ptolemæum in regnum reduxit. Alter pſbyter & Martyr

Sergius Galba.
Serg. Galba.
Gabini⁹ le.
Gabinius martyr.

Gabinus Suſanna Galli.

e genere Diocletiani frater Caii pontificis pater Suſannę virginis & martyris quę nuptias filii Diocletiani recuſauit. Gabinus cinct⁹ gen⁹ veſtis cõſularis a Gabiis ſũpt⁹. Gallos ſupra multos noſaui. Gallus itẽ Abbas ex Hibernia oriund⁹ ſub diſciplina Colũbanii Sãctiſſimi: diuerſa Cœnobia obiuit eius tandẽ hęres & ſucceſſor nominis In Gallia apud caſtrũ Buruigiũ qeſcit:

Galla.

vixit annis. XCV. Galla vidua Romana Symmachi viri patricii filia ſub Thederico rege quę viro defuncto Cœnobio ſe addixit: laborabat ex Carcinomate in mamilla: inter ſanctas colitur

Gaudentii duo.

Gaudentius pſul Ariminẽſis martyr ſub cõſtãtio principe. patria fuit Epheſi⁹ venit Romam deinde promot⁹ Synodũ Ariminẽſem infirmauit: ob quã rẽ ab Arrianis cęſus in fouea quadã ãnis. lxx. ignorat⁹ iacuit. Nũc apud Ariminũ tẽplo ſil'& Cœnobio ei dicato pcipue colit. Alter

Galenus.

pſul Nouariẽſis ex Eporediis oriũd⁹ diſcipul⁹ Euſebii Vercellẽſis: comeſq; exilii ob Arrianos inter pfeſſores adſcribit. Galen⁹ Medicus e Pergamo ciuitate aſię emicuit Traiani tpib⁹ vſq; ad Antonini piũ. Scripſit volumia. XV. auctor Suidas. Scripſit etiã in opa Hippocratis dictionariũ ex ordine litterarũ quęq; ſint ei⁹ vera opa ab adulterinis ſe creuit veniſſe qñq; Romã dicitur ac cælũ Romanum inconſtãtię maxime accuſaſſe. Hũc omnes tũ Auicenna in quodam libro principem medicorum appellat.

Ganymedes.

GANYMEDEM Troadem Plautus Caramythum vocat ab aquila raptum. Xenophon in Sympoſio non ob formam corporis: ſed ob præſtans ingenium a Ioue raptum dicit: vt eius etiam nomen indicat. Ex tribus enim verbis Homericis compoſitum eſſe vult hoc eſt. Letatur, prudenter, intelligens. Verba ſubiiciam. και ερωδε φημη και γαρ υμην δην ου σωματος αλλα ψυχης ειν εκα υπο διος εστον λυμπον ανενεχθηναι μαρτυρει δε και το υμομα αυτου εξι μεν γαρ δηπου και ομηρω γαννυται δακο νωρτουτο δε φραζει οτι ηδεται τα δακουων εξι δε και αλλο φιτου πυκιμα φρεσι μηδεα ειδ ωσεξουμ αμφοτερων τουτων ουχηδυ σωματος ομομασθεισ ογαμμυμηδης αλλη δυ γρωμων. Tẽplũ

Geminiani ſecundi.

præterea ipſius Romæ fuiſſe luuenalis in Satyra teſtat. Nuper eñ vt repeto templum Iſidis & Ganymedis. Geminiani Duo alter martyr ſub Diocletiano cum lucia vidua per quã chriſtianus factus fuerat paſſus eſt cuius feſtum. xiiii. Cal. Octob. Alter pra ſul Mutinenſis profeſſor

L. Gellius.

louiniani principis tẽpore. Cui⁹ feſtũ colitur. III. Cal. Feb. L. GELLIVS nõ tã vendibilis orator q̃ vt neſcires qd ei deeſſet: nec eñ erat idoct⁹ nec tard⁹ ad cogitãdũ: nec ro. rerũ ĩmẽor: & verbis ſolut⁹ ſatis: Sed ĩ magnos oratores ĩcidit ei⁹ ętas: multã tñ & vtilẽ amicis pbuit operã atq; ita diu vixit: vt multarũ ętatũ oratorib⁹ iplicaret: m'tũ etiã i cauſis verſaret. Ci. ĩ oratore. Aul.

A. Gellius

Gelli⁹ ſcriptor noctiũ atticarũ tpe Traiani Fauorinũ plim maxime coluit: q cũ athenis vna vi uebat hõ roman⁹ q̃uis grãmaticũ nõ exceſſerit laudẽ ĩ eo g ñe: qd codẽ fere tpe Aelian⁹ Romæ tẽtauit hõ greç⁹. Gemin⁹ pſbyter Antiochen⁹ ſub Alexãdro Imp. floruit: q q̃q̃ vir doctiſſim⁹

Geminus Geminius. Hẽnadius.

pauca cõſcripſit: vt ait Hierony. C. Gemini⁹. PR. aduerſus thracas infeliciter pugnauit. Liui⁹ lxx. Gẽna d.⁹ preſbyter Maſſiliẽſis Theodoſii tẽpore viros illuſtres poſt Hieronymũ continuauit: Alter fuit pſul Cõſtãtinopol. Sub Leone ſeniore Imp. edidit cõmẽtarios in Danielẽ pterea Homelias nõnullas. Geneſius Arelatẽſis pſia: arte mimus & infamis xpianos apud Imperatorẽ

Geneſius martyr.

Diocletianũ turpiſſimis geſtib⁹ irridebat: paſſus tãdẽ: & ipe ſub eodẽ.

Georgius.

Georgius martyr genere Cappadox Tribunus Mil. ſub Diocletiano merebat: draconẽ maximũ in aphrica exercitum terrentẽ ſolus deo fret⁹ dicit interemiſſe: quæ tñ hiſtoria in Niceno cõcilio inter apocrypha ẽ habita.

Germani tres.

Germani præter martyres tres inter profeſſores pcipui memorantur. vnus præſul Antiſiodorẽſis: q peregrinationis gratia inſidens aſino Rauennã venit vbi obſoniũ cũ argẽteo vaſe miſſum ei a Placidia matre Valẽtiani iunioris ſtatim pauperib⁹ dedit inuitatus ad cœnam ab eadem aſino inuectus eodem eſt. Deceſſit in eademvrbe: in galliam poſtea relatus. Alius patria Auguſtodunenſis Abbas Symphoriani deinde præſul Pariẽſis vbi etiam recubat. Ter-

Gerardi.

tius præſul Capuanus alibi narrabit. Gerardi quattuor duo inter ſanctos: tot' dẽq; inter beatos relati ſuis in locis dicunt. Girald⁹ vero pfeſſor idẽq; patria Germanus & præſul Bracharẽ

Giraldus

ſis Aphonſi primi luſitaniæ regis tempore fuit.

Gildardus & Medardus.

Gildardus vero & Medardus gemini fratres ſub Clodoueo ſancto rege Francorum de quorum nobili ſtirpe fuere eodem die videlicet. VI. Eid. Junii nati & ſimul extincti: eodem quoq; & pręſules facti alter Rothomagenſis Alter Medardus Nouiomẽſis: poſtea Tornacenſis quã pmotionẽ puer olim ſibi pdixerat: Sanct⁹ vterq;

Giges.

in ſua requieſcit eccleſia auctor Virardus. GIGES. Rex lydiæ Inducitur a Platone paſtor regis lydiæ cum die quadam veniſſet in nemus coactus eſt quibuſdam magnis imbribus deſcendere in terræ hiatum vbi æneum equum vidit in cuius lateribus animaduertit cauernas eſſe quibus apertis vidit corpus hominis mortui magnitudine inuſitata anulumq; aureum in digito

quē vt detraxit ipſe induit & ad paſtores reuerſus cū eū vertebat ad palmā nulli videbat: ipſe aūt cūcta videbat: cū anulū in digito reponebat. Itaq; hac oportunitate vſus ſtuprū intulit regine eaq; adiutrice regē ſuū: & quos obſtare poſſe videbat ſuſtulit Itaq; anuli bñficio rex fact⁹ eſt: hęc Cicero de officiis lib. III. Hic etiā oraculū cōſuluit nūqs eo beatior inueniret. Cui deus. Aglaus Sophidius dixit. Is erat Arcadum pauperrim⁹ ætate iam ſenior terras agelli ſui nunq; exceſſerat contentus tantum ſorte ſua: auctor Valerius de fęlicitate. GLAVCVS hippolochi filius Bellorophōtis nepos auxilio troianis venit cū quo Diomedes memor veteris hoſpitii iunctis dextris amicitiam iniuit armaq; cōmutauit: ænea pretio. IX. boum cum illius aureis armis quæ Centum erant boum auctor Home. iliados ſexto. Glauc⁹ piſcator: vt habetur in fabulis. xiii. Metamorphoſeos piſces captos ſupra ripā explicuit donec rhetia ſiccarent. At illi cōtacta herba reuerſo ſpiritu in mare ꝓfluerūt Glauc⁹ eā herbā deguſtās imortalitatē adeptus eſt: ptinuſq; in altū ruēs inter deos marinos ē recept⁹: qui amore Scyllę marinę nymphæ captus ad circē venit remedii gratia. Illa Zelotypa locū vbi Scilla lauare cōſueuit venenis infecit quā attingēs pubeten⁹ in Canū figurā verſus ē. Glauc⁹ Antenoris Troiāi fili⁹ ab Agamē none interfect⁹: vt auctor Dictys Cretēſis Glauc⁹ Siſyphi fili⁹: q apud Potniā regnauit equas alebat humana corpora paſcētes a qb⁹ & ipſe poſtremo deuorat⁹ in funebrib⁹ Peliæ laudibus auctor Probus grāmatic⁹. Seruі⁹ vero dicit Glaucū Potniadē ſacra veneris ſpernētē ab equabus ſuis qbus ad currū vtebaī dilaceratū. Cui⁹ meminit Virgili⁹ in. III. Georg. Alius Minois filius: Alius inter miniſtros vulcani ex his qui ferrū exercent cōmemoratur ab Herodoro: Ali⁹ item Lemnius Statuarius a Stephano. Glaucon Atheniēſis philoſophus ſcripſit dialogos. ix. vno in volumine auctor Diogenes. Glycerium Theſpienſis meretrix quę dono cupidinē a praxitele acceptā Theſpienſibus & ipſa donauit. Strabo. Clycerius vnus ex Imperatoribus Romanis poſtea dicitur. Gnęus. prænomen Ro. a generando dictum ſicuti Manius a Mane: & Luci⁹ a luce Feſtus. Gordiani inter principes Ro. dicenī. Fuit alter Martyr cū Epimacho ſub Iuliano principe cuius aulicus fuerat: ſepultus in latina ad ſecūdū lapidē. Gotardus natione Germanus profeſſor ex monacho Henrici primi opera fact⁹ pręſul Iſmēſis vbi etiā iacet. GRACchos ph. Velius longus ſcribi iubet. Prętera Sempronī nomine cuncti appellantur. T. Sempronius Gracchus Gracchorum ex Cornelia Aphricani ſorore pater Procōſ. Celtiberos in deditionem accepit ac monumentū operū ſuorū Gracchorum oppidum in Hiſpania conſtituit: vt Liuius refert conſul in Sardiniā nauigans inde Caprarum greges captiuorūq; victor portauit ex quo natū puerbiū Sardi venales. Senſor libertinos in quattuor tribus vrbanas diuiſit Collegā ſuū Appium Claudiū dānari paſſus non eſt. Cum geniali thoro Duos angues quondam repiſſet reſponſumq; eſſet periturū ex ipſis cōiugib⁹ cuius Sexus anguis eſſet cōcerpt⁹ Marē illico necarī iuſſit: Ita vxori pepercit ipſe paulopoſt obiit diem. Scipionē Aſiaticū q̄is inimicū duci in carcerē nō eſt paſſus. Prætor galliā domuit. Liuius. Plutarch⁹. Valerius. Addit ꝑterea Gelli⁹ ex oratione ei⁹ nōnulla verba quæ ad popul̄ habuit Cū e Sardinia reuerſus eſt. Verſat⁹ ſum inquit in ꝓuincia quomō ambitioni meę cōducere arbitrabar. Nulla apud me popina neq; pueri eximia facie ſtabāt Sed in cōuiuio liberi nſi modeſti⁹ erāt q̄ apud prīcipem. Et paulo inferi⁹ Ita verſat⁹ ſū in ꝓuincia: vt nemo poſſit vere dicere aſſem: aut eo plus in mūerib⁹ me accepiſſe aut mea opa quēq̄ ſūptū feciſſe Biēnio ſui in ꝓuicia. Si vlla meretrix domū meā ittoiuit aut cuiuſpiā ſeruul⁹ ꝓpter me ſollicit⁹ fuit oīm poſtremiſſimū neqſſimūq; exiſtimarote cū a ſeruis eorū tā caſte me hūerim. Inde poteſtis cōſiderare quomō me putet cū liberis nſis vixiſſe. Atq; paulopoſt. Itaq; qrites tūc cū romā ꝓfectus ſum: Zonas quas plenas argēti extuli eas e ꝓuincia inanes rettuli: Alii vini amphoras quas plenas tulerūt eas argēti plenas domos reportarunt. Ti. Gracchus huius filius quęſtor Mancino in Hiſpania fœdus eius flagitioſum probauit. Periculum deditionis eloquentiæ gratia fugit. Tribunuſple. legem tulit nequis plus mille agri iugera haberet Octauio Collegæ intercedenti nouo exemplo magiſtratū abrogauit: deiñ tulit ne de facultate: quę de Attali hæreditate erat populo diuideret. Deinde cū prorogare ſibi poteſtatē vellet aduerſis auſpiciis in publicū ꝓceſſit ſtatimq; Capitolium petiit manū ad caput referens qua ſalutem ſuā populo cōmendabat. Hoc nobilitas ita accepit quaſi diadema poſceret ſegniterq; ceſſante Mutio Cōſul Scipio Naſica ſequi ſe iuſſit q ſaluam rēp. vellēt Gracchū in capitolio Senatus oppreſſit. Cuius corpus in tyberim miſſum: vnde ille Viſpillo dictus Naſica vt inuidiæ ſubtraheretur per ſpetiē legatiōis in Aſiam ablegatus eſt. Hęc cęcilius. Sed Cicero. in Bruto plura de eo vtinā in Ti. Graccho talis mēs ad rēp. bene gerendā fuiſſet quale in

Glaucus Belloro-phōt[nep.

Glaucus deus Marinus.

Glaucus Anterior Glauc⁹ Siſyphi.

Glauc⁹ minois.

Glaucus Vulcani.

Glauc⁹ ſtatuarius.

Glaucon phs.

Glyceriū.

Gnęus.

Gordian⁹.

Gotardus.

Gracchoꝝ familia.

T. Semper Gracchus.

T. gracch⁹

genīū ad bedicendū fuit. Nā diligētia matris Cornelię a puero doctus & grecis litteris erudit⁹ fuerat in eis etiā adolescēs Diaphenē Mityleneū græcię tēporib⁹ illis disertissimū habuit. Ei⁹ & Carbonis habem⁹ oratiōes nōdū satis splēdidas verbis: sed acutas prudētięq; plenissimas. Idē de oratore. Ti. Gracch⁹ seruū habebat cū fistula eburniola: q occulte post eū dū cōcionaret
C. gracch⁹ inflādo eo sono: aut illū remissum excitaret aut intentionē reuocaret. C. Cracchus Ti. frater pe stilētē Sardiniam quęstor sortit⁹ nō veniēte successore spōte discessit Aesculanę & fregellanæ defectionis inuidiā sustinuit. Tri. pl. Agrarias & frumētarias leges tulit. Colonos etiā capuā & Tarentū mittēdos cēsuit. Triūuiros agris diuidūdi se: & Fuluiū Flac. ac. C. Cassium cōstituit.
Opimius. Quare accersitus cū in senatū nō veniisset armata familia auentinū occupauit: vbi ab Opimio vict⁹ dū a tēplo lunæ desilit telū intorsit & Pontinio amico apud portā trigeminā ac. P. lectorio in pōte sublicio p̄sequētib⁹ resistēte in locū angustū puenit: vbi vel sua vel alioq; manu interfectus caput a Septimio Attilio amico Gracchi ad Opimiū relatū auro expēsum fert ppter auaritiā infuso plūbo grauiusq; effectū. ex Cęcilio. Cicero aūt in oratore. C. Cracchus doct⁹ a puero flagrātiq; ingenio fuit. Dānū Rōanæ latinęq; litterę illi⁹ imaturo interitu fecerūt. Atq; vtinā nō tā fratri pietatē q̄ patrię p̄stare voluisset quo ille ingenio tali diuti⁹ si vixisset vel paternā vel auitā gloriā cōsecutus. Eloquētia qdē nescio an habuisset parē neminē. Grādis ē verbis sapiēs sentētiis gñe toto grauis Man⁹ extrema nō accessit operib⁹ ei⁹ p̄clare inchoata multa pfecta nō plane Legend⁹ ē in quā hi corator Brute si qs̄q̄ alius iuuēt uti. Non em̄ solū acuere
Gregorius Niziāzen⁹ aciem: sed alere ingenium pōt. Gregori⁹ & Basilius viri sanctissimi pariterq; doctissimi Cappadoceq; genere vterq; Athenis simul p̄fecit Rhetorū Philosophorūq; studiis. Deiñ simul. xiii. annis in Cœnobio quodā deo mācipati: tm̄ sacris litteris operā dedere. Post hęc alter alterā ingressus viā Gregori⁹ apud Nazianzū oppidū cappadociæ in patris locū p̄sul surrogat̄ vbi maxime Arrianoq; turbini restitit. Mox quoq; reddita pace Orthodoxis accersit⁹ Cōstātinopolim ad emendandū eū populū recentib⁹ hæreticorum infectū venenis tm̄ breui tpe eidē p̄sidendo profuit: vt tūc primum illi in fide renasci videret. Sed statim inuidia gloriā subsecuta est obtrectare quidā cœperūt palāq; vociferare Gregoriū Cōstātinopolitanā sedē occupasse ipsum priorem repetere: ac aliū surrogare oportere. Q̄d ipse aīaduertēs cū lā supare posset cedere maluit q̄ eius gratia cędis aliq̄d aut tumultus oriret. Atq; hoc pacto pristinam repetēs sedē q̄d reliquū fuit ęui sacris lectionib⁹ aut scriptionib⁹ tradidit. Quib⁹ vt getius vacaret successorē sibi ac coadiutorem q populo prędesset elegit ætate iam ingrauescente: Extant & Basilii p̄claraīgenii monumenta: Nos ferme. x. eius oratiūculas conuertim⁹ in latinū Basilii etiā instituta Monachorū: Hęc Rufinus. xi. histories. Hieronym⁹ aūt ei⁹ opa cōmemorat Gregori⁹ inqt Nazianzenus vir eloquētissim⁹ p̄ceptor me⁹ a quo scripturam explanāte didici ad. xxx. millia versuū ola opa sua cōposuit exq⁹ illa sūt. De morte fratris Cęsaris laudes Cypriāi Athanasii Maximi philosophi post exilium reuersi quē falso nomine quidā Heroni inscripserunt: qa est alius liber
Gregorius Nissenus p̄sul. vituperationē eiusdē maximi cōtinēs: quasi nō licuerit eundē & laudare & vituperare p tpe: p̄terea liber hexametro carmīe virginitatis & nuptiarū cōtra se dissidētium aduersus Eunomiū libri. ii. De. SS. liber. i. contra Julianū liber. i. Secutus est aut ē Polemonē in dicendi stilo. iuuētutiq; sibi p̄sulem successorem ordinās. Ip̄e ruri vitam Monachi vixit: Decessit sub Theodosio
Gregorius ponticus. principe. Gregorius Nissen⁹ item p̄sul frater Basilii Theologus ex doctrina vocatus Rhetoricæ & eloquētiæ studiis legitime imbutus orationes edidit: quæ nunc extāt aduersus Eunomium. de diuinitate filii Apologiam. quasi fratris Basilii: quem ille defunctum manifeste oppugnabat non ausus viuum attingere. Homelias p̄terea in Cantica & ad Sororem Macrinā de anima De laudibus Stephani Protomartyris. Gregorius Ponticus e neocesarea ponti Ciuitate discipulus Origenis magna vir fama Sanctitatis pariter & doctrinæ Nam Athenis & florebat philosophus nondum christianus. Inde Berytū venit Ibiq; iura docebat: Permotus Origenis fama qui tunc Cęsareę sacros libros enarrabat eo venit a quo verā philosophiam edoct⁹
Gregorius lacticus. est. Reuocantibus mox parentibus in patriā rediit: vbi adhuc nullis initiatus sacris Sanctitatis plura edidit signa: ęgros curādo plurimosq; ad christi fidē pellas eruditas vocādo. Huius meminit Pāphilus martyr. Eusebi⁹ itē in libris quos de Origene cōscripsit. Hęc Socrates in historia Tripertita. Gregorius lacticus haliarti p̄sul vsq; ad extremam senectutem scripsit
Gregorius martyr. diuersos tractatus stilo mediocri: vt Hieronymus ait: Gregorius martyr Spoletinus sub Dio-
Concordi⁹ cletiano & Ciuis. In eadem vrbe Concordius presbyter Romanus Martyr sub Antonio.
Gorgias. GORGIAM inter Leōtinos natū Sicilia tulit. Cui tanq̄ patri q̄q̄d habet artis: ars sophistica

referat acceptū licet. Qdem ornamēti ęschylū mirāt antiqtas addidisse tragœdię vestē videli cet pulpitū psonas heroū nūtios qb9 scæna: & pscæniū ornat hoc itē Gorgiā suę tribuisse arti palā est: vehemētiā in dicēdo paradoxas spiritū: Magniloquētiā elocutionē trāsgressiōes adie ctiones verba etiā poetica ornatus gratia ex qb9 oratio cū dulcis: tū potēs emanaret: Quantū autē extēporalitati pstiterit: vbi de sophistica in vniuersum tractauim9 executi sum9 /qua dis- ciplina optimos Athenięsiū sibi deinxit Critiā & Alcibiadē ambos ętate florētes. Itē periclem & Thucydidem pene senescentes. Agatho vero poeta Tragicus quē vnum scæna mirat sa- pientē pulchreq; loquētē sæpe in lābis suis Gorgizat. Sed & i panegyricis eminētissimus visus orationē Pythicā habuit ex ara: cui9 rei gratia statua ei9 aurea in eodē tēplo posita fuit. Vixit annis. CVIII. ea corporis ac sensus integritate qua iuuenis. ex libro Sophistarū Philostrati.

Iamblycus

Amblycus philosoph9 pythagoric9 e Chalcide Syrię fuit Porphyrii disci- pulus cōstātini magni tpe adeo pfecit: vt secundas post pręceptorē Romæ obtineret: nec ab eo quicq̄ differre videret. quoad doctrinam nisi q̄ ille me- lior facilitate: cādoreq; orationis hic paulo durior habebat ac vt de Xeno- crate plato dicebat venere dicēdi carebat. Morib9 adeo pbat9: vt eius vitæ abstinēta modestiaq; ea tēpestate cōspicua fuerit: In secretū se semel i die re cipe solebat vbi quandoq; a discipulis ab humo sublimis aliquāto visus cū deos alloq; putatus est. Diuinatiōis in eo inter cętera: vel id argumētū deprēderūt: Cū quō- dā e Suburbano e sacrificio rediret cū suis discipulis ac de sacris loqueret extēplo abrupto ser- mone diuertam9 inqt alia via qñ hæc ē vti sētio polluta funere nescio quo: pars ergo eū secuta est. Pars aūt cępto itinere pgere pseuerans obuiā Vispillones habuere q̄ a defuncti cadauere re uertebant. Interrogāteq; veritatē deprēderūt. Hęc ex Eunapio greco auctore Hierony. quoq; de eodē sic scribit lāblyc9 phs Dogmata pythagorę cōmemērat9 ē. Imitat9 ex pte Moderatū virū eloquētissimū & Archippū & Lysiadē Pythagorę auditorē: quoq; Archipp9 & Lysiades in gręcia Thebis scholas habuere q mēoriter doctor[pcepta tenētes igēio p libris vtebāt.

Iarchas. Ianus.

Iarchas phs Ind9 apud Philostratū in vita apollonii narrat. Ianū inqt Macrobi9 physici cœlū eē volūt ab eūdo q̄ semp eat. Pheuras illū spetie dracōis in os caudā reflectētis figurat eūdē esse finē & principiū āni denotās. hetrusci Vadimōa latini vertūnū eū teste Seruio vocabāt. tpis quoq; pa trē bifrōtē ortū videlicet occasūq; cernētem Hora. Matutie pr̄ seuiane libēti9 audis Oui. Præsi det & cęli foribꝰ cū mitib9 oris: & alibi. Cū tot sint Iani cur stas sacrat9 in vno: q̄propt sacrificiū abipso pri9 incipiebāt. Prim9 oim latiū icoluit in vaticano locusq; hodie cōmōstrat: vbi oppi dulū instituit de suo noie Iani tēplū ad ifimū Argiletū Nūa dicauit Indicēq; pacis fecit vt clau sū a bellis vacaret. Ter igit clausū: ab eo primū deiū p9. ii. bellū pu. post actiacā victoriā. Hyaci th9 & prot9 Eunuchi Eugenię filię Philippi pfecti sub Maximiāo martyres cū ea sepulti in cœ miterio priscillę. Alter iugulat9 apd Terracinā. Ianuari9 psul Beneuētan9 martyr sub Diocle tiāo vna cū Acacio Desiderio Proculo: & Festo sociis apd vrbē Puteolos. Ianuarii quoq; marty res: alii alibi dicti. Iby9 Patria Regin9 histori9 vixit apud Polycratē Samioq; tyrānū regnan te Crœso. Hic dicit prim9 Sābucā musicū instrumētū iueniisse gen9 videlicet Cytharæ triāgu laris. Insan9 i amore pueroꝝ: ferūt ei9 lib. viii. lingua dorica. Suid. C. Icili9 Tri. pl. virginię spō sus: q̄ ob flagitiū Appii. cl. vnacū virginio Socero. x. viros expulit. Liui9. III. Ictus Tarētin9 no bilis palęstrita toto virę tpe veneris exps fuit: vt arti accōmodatior eēt: rāta illi gl'ię libido au ctor ælian9 de va. hist. In hoc igit illd aplicū deprēdim9: q̄ i stadio currūt ab oīb9 abstinēt & hi gdē vt corruptibilē coronā accipiāt. Nos aūt vt icorruptā. Idęus Rhodi9 versificator op9 Ho meri iterauit carmē carmini cōpādo scripsit & rhodiorū res versib9 trib9 mil. Suidas. Idæ9 me dia cor. Apharei. f. seu Neptūi ętholię rex q ex Marpissa cleopatrā Meleagri vxorē genuit: & ob vxoris Zelotipiā apollinē laculat9 Iliados. ix. Idāthyrsus Scytharū rex bello res magnas gessit mīttū Asię subiugauit vsq; in ægyptū excurrit: vt Stra. xiii. Idmō vates iter argonautas apolli nis: & Asterię fili9. Ex Idmōe aūt & Testia Testor e Testore Calchas itē vates: vt placet Pherę cydi Apolloni9 ār poeta Idmonē Abātis filiū eē dicit. Herodot9 itē. Idōenæ9. Deucaliōis fili9 mīnois nepos rex cretēsiū: q̄ teste Hōero ppl'os suos ad troiā duxit i redit u cū īmolare primū oc currētē si incolumis domū rediret statueret: in filiāq; incideret pulsus ob crudelitatē a ciuib9 in Salentinum Calabriæ promontorium pelago deuenit: vbi & ciuitatem Condidit. Virgili9 Et Salētinos obsedit milite campos. Lyctius Idomeneus. IESVS Seruator hebraice: pter domi nū nostrū fuere quattuor. Primus qui successit Mosi in ducendo populo quem in terrā pmis-

Hiacynth9 Eugenia Ianuarius Acacius Desideri9. Proculus Iby9. G. Icilius. Ictus palę- strita. Idę9 poeta Idæus. Idanthyr- sus Rex. Idmon va- tes. Idomene9

IESVS.

sionis introduxit exploratores Hierico ad Raab misit: qui etiam cursum Solis ꝓdigiose moratus ē ad superandos inimicos, vocat aliter Iosue. Alius filius Iasedech sacerdos ex genere Aaron qui anno primo Cyri regis Cum Zorobabele duce & Iudæorū populo e Babylonia in Iudeā venit Templū ædificatū perseuerauitq; vsq; ad annum. VII. Darei renouatūq; dedicauit. Tertius filius Syrach legis hebraicæ doctor sub Ptolemęo Euergete, & Simone Oniæ filio sacerdote. Hic librū scripsit Ecclesiasticū. Cuiꝰ opus in grecum sermonē Iesus itē eius Nepos: vtī prologo testat. cōuertit tēpore Ptolemęi Euergetis: sub quo in Aegypto vixit. Quartꝰ inter. lxxii christi discipulos cognominat Iustus. HIERO Syracusanus cū esset ex duce rex factus po. Ro. perpetuꝰ amicꝰ fuit: ac cū oīs expers disciplinę in morbū incidit erudiri cœpit ac vltro sermonibus physicis aures accōmodare donec paulatim dum per valitudinem licuit poetis Pindaro & Simonide accersitis vsus est fratriq; Geloni propterea experti omniū litterarū prestitit auctor Aelianus de va. historia. Hic etiam dicit orta domi seditione eum expellere volentium inermis in forum prodiisse blandaq; oratiōe populum in officio cōtinuisse. Hiero ferreus cognomenco Atheniēsis familiaris Niciæ Ducis Atheniēsis vnaq; cum eo disciplinis eruditus poemata nonnulla conscripsit quæ Plutarchus in Nicia ad ętatē suā peruenisse testatur. Hieronymus Siciliæ Tyrannus Hieroni patri successit admodū puer cui pater metuēs relictis tutoribus Sedecim mandauit moriens: vt fidem erga po. Ro. annos. L. ab se cultam inuiolatā seruaret. Hic postea abiecta tutela contempta patris disciplina ac moderatione luxuriosius: & arrogantius agendo a Romanis defciuit Annibaliq; adhęsit Cumq; supbe nimis in Ciues sese haberet ab eisdē interfectꝰ est: auctor Liuius libro. iiii. secūdi belli pu. Hieronymus Rhodius historicus familiaris Demetrii Poliorcetes: relictusq; ab eo præfectus in regione Bœotiæ scripsit res ab ipso Demetrio gestas: vt Plutarchus in Demetrio. HIERONYMI doctorum principis vitam recensere periergon fortasse fuerit cum tot illustrium virorum sit mandata monumentis quædam tamen ex eius libris de se loquentis præsertim ad eius litteras pertinētia in mediū afferam ac primum in libro de viris illustribus se ex oppido Stridonis ortum fatetur patre Eusebio Romā venit admodum adolescens ibiq; se studiis liberaliū artium tradidit. De quibus sic ipse in apologia ad Pammachium & Oceanum: Dum essem iuuenis miro discēdi ferebar ardore nec iuxta quorundam pra sumptionem ipse me docui Apollinarem Laodiceū audiui Antiochiæ frequenter & colui: & cum me in sanctis scripturis eruditet nunq; illius contentiosum dogma suscepi iam canis spargebar caput & magistrum potiusq; discipulū decebat Perrexi tamen Alexādriam audiui Didymum in multis ei gratias ago: qđ nescīui didici: qđ scieba illo docēte non perdidi. Putabant me homines finem fecisse discendi rursus hierosolymam ad Bethleem veni quo labore quo pretio Barabanum nocturnum habui præceptorem: timebam enim Iudæos & mihi alterum exhibebat Nicodemum; accuset me quisq; quia hominem hebręū habui pręceptorem: & quia Didymi. & apollinaris inter se dogma contrarium est arguat potius vbi hæresim defenderim vbi prauum dogma sim secutus. De conuersione autem sacrorum librorum Sic in epistola ad Augustinū. Qđ autem in aliis quęris epistolis cur prior in ea in libris canonicis interpretratio asteriscos habeat & virgulas prænotatas & postea aliam translationem absq; his signis ediderim Pace tua dixerim videris mihi nō intelligere qđ quæsiuisti. Illa. n. interpretatio. lxx. interpretū est: & vbicūq; virgulæ id est Obeli sunt significatur ꝙ. lxx. plus dixerunt q̄ habetur in hebræo. vbi autē Asteriscī. i. stellæ prælucentes e Theodotionis editione ab Origene additum est. & ibi greca trāstulim⁹. Hæc de ipso Hebraico qđ intelligebamꝰ expressimus sensuum potius veritatem q̄ verborum ordinem interdum conseruantes. Et miror quomodo. LXX. interpretum libros legas non puros aut ab eis editos: sed ab origene emendatos seu potius corruptos per obelos & asteriscos & Christiani hominis interpretatiūculam nō sequaris præsertim cum ea quæ addita sunt ex hominis ludæi atq; blasphemi post christi crucem editione transtulit. Vis amator esse verus. lxx. interpretum non longas ea quæ sub asteriscis sunt. Immo tolle de voluminib⁹: vt veterū tefautorē probes. Porro ꝙ dicis nō decuisse me interpretari post veteres: & nouo veteris Syllogismo Aut obscura fuerint quæ interpretati sūt aut manifesta. Si obscura Tu quomodo ausus es post eos disserere qđ illi explanare non potuerunt: si manifesta superfluum est te voluisse disserere qđ illos latere non potuit. Respōdeat mihi prudētia tua. Quare tu post tantos & tales interpretes in explanatione psalmorum diuersa senseris ab Origene Eusebio Cæsariēsi Theodoro Heracleota Asterio Scythopolitano Apollinare laodiceno Didymo Alexandrino: apud latinos autē Hylario pictauensi & Eusebio Ver-

Hiero Syracusanus.

Hiero Ferreus.

Hieronymus tyrā.

Hieronymꝰ histo.

Hieronymꝰ doctor.

cellenſi pſule: quí Origenem & Euſebium trãſtulerunt: quorũ priorẽ noſter Ambroſius ſecutꝰ eſt: ſi. n. obſcuri ſunt pſalmi: te quoq; in eis falli potuiſſe putandũ eſt. Si manifeſti illos in eis falli potuiſſe mínime putandũ atq; hoc pacto ſuperflua fuerit interꝓtatio tua. Hac deniq; lege nullus poſt priores loquí audebit: cum potius humanitatis tuæ fuerit: in quo veniã tibí tribuis indulgere & cęteris. Ego enim non tam vetera abolere conatus ſum: quę linguæ meæ hoĩbꝰ emendata de greco in latinũ tranſtuli: q̃ ea teſtimonia quę & Iudæis ꝓtermiſſa ſunt: vel corrupta proferre in mediũ vt ſcirent noſtrí quíd Hebręa veritas cõtineret: ſi cui legere non placet: nemo cõpellit inuitum. Deinde paulo inferius. Etſi me: vt dicis: in noui teſtamenti emẽdatione ſuſcipis q̃ plurimi linguæ græcę habentes ſcientiã: de meo poſſint opere iudicare: eandẽ integritatẽ debueras etiã in veteri credere teſtamẽto: q̃ non noſtra confiximus: ſed vt apud Hebręos inuenimus tranſtulimus. Pręter vero ſupra ab eo narratam cauſam vertendí vetꝰ teſtamẽtũ eſt & alia quã in Apologia contra Rufinũ aſſignat hís verbís. Quod autẽ me ad vetus teſtamentũ vertẽdum impulit: vídi apud. LXX. interꝓtes multa ꝓterita: quę ab apoſtolis commemorantur. Cauſam erroris non eſt meũ exponere: Iudęi ꝓdicant factum diuino conſilio eſſe: ne Ptolemęus vniꝰ dei cultor ac Platonicꝰ apud hebręos: duplicẽ diuinitatẽ deprenderet. Quare vbicũq; de patre & filio ſcripta conſtant: aut ſiluerunt: aut aliter interpretati ſunt: vt & regí ſatiſfacerent: & archanum fidei non manifeſtarent: ítẽ quę me cauſa impulit Origenis audacía fuit: qui editionẽ Theodotiõis. LXX. interꝓtibus miſcuit obeliſcis aſteriſcíſq; additis. Sed í hac ſcripturę cõuerſione multa ſe paſſum ab obtrectatoribus & maleuolis fuiſſe: etiã in eadẽ apologia teſtatur hoc modo. Scribit frater Euſebius ſe apud Aphros pſules epiſtolã meo noíe ſcriptã reperiſſe: in qua agerẽ pœnitentiã: & me ab Hebręis fuiſſe inductũ teſtabar: vt Hebræa volumina in latinũ verterem: in qbus nulla ſit veritas. Sed malitia non habet tantas vires quantos conatus. Studioſiſſimũ & auidũ diſcendi eũ ſemp fuiſſe: vel illud imprimis declarat: quod alio loco dicit. Litteræ marſupiũ non ſequuntur: ſudoris comites non voluptatis: ieiunii non ſaturitatis: cõtinentię nõ luxuriæ. Demoſthenes plus olei q̃ vini expendiſſe dicit: & oẽs opifices nocturnis ſemp vigiliis ꝓueniſſe: quod ille facit in vna litteta exprimenda: vt a cane diſcat. Tu in me crimíaris q̃ homo ab hoíe litteras Hebræas dídicerim: inde eſt q̃ quidã inerudíti prudentes remanent: dũ nolũt diſcere quod ignorant: nec Horatiũ cõmonentem audiunt. Cur neſcire prudens praue q̃ diſcere malo: Librũ Didymi de Spũ. S. non æmulatione Ambroſii vti Rufinus obiecerat: ſed ardore fídei conuertit: quũ de illo ſemp honorifice in aliis loquatur locis. Sic. n. ad Paulinũ ſcribit. Malui eĩ alieni operis interpres exíſtere: q̃: vt qdam faciũt: informis cornículæ modo alienis me coloríbꝰ adornare: legí dudũ de Spíritu. S. quoſdã libellos: & iuxta Comicí ſententiã a græcís bonis latina non bona. Nihil. n. íbi dialecticũ: nihil virile: atq; diſtinctũ eſt: qđ lectorẽ vel ingratũ ad ſenſum trahat: ſed totũ Flaccídũ: interdũ atq; formoſum: & exqſitis hincinde coloríbꝰ depictum. Calumniatꝰ item q̃ parum fideliter tranſferret: conatꝰ eſt ſcribere de optimo genere ínterpretandí ad Panmachíũ: oſtẽdens non ſolũ gentiliũ: ſed ſacrę ſcripturę apoſtoloq; ſimulq; euãgeliſtarũ: &. LXX. interpretũ exẽplo non verbũ de verbo: ſed ſenſũ de ſenſu debere trãſferrí: magiſtrũq; ſe dicit habere Tulliũ: quí Protagorã Platonis & Oeconomicũ Xenophõtis: & Aeſchínis: ac Demoſthenis: duas contra ſe orationes pulcherrímas tranſlatas: quanta in illis prętermiſerit: & quanta addiderit: quanta mutauerit: vt ꝓprietates alteriꝰ linguę ſua explicaret: non eſt huiꝰ tẽporis dicere: ſat míhi erit ipſiꝰ tranſlationis auctoritas: qui in ꝓlogo ita locutꝰ eſt. Putaui mihi ſuſcipiendũ laborẽ vtilẽ ſtudioſis: míhi qdẽ ipſi neceſſariũ. Cõuerti. n. ex Atticis duorũ eloquentiſſimoq; duas nobiliſſimas oꝛones inter ſe concertantiũ: Aeſchínis & Demoſthenis nec cõuerti vt interpres: ſed vt orator ſententíis iiſdẽ: & earũ fruens: tam figuris q̃ víribꝰ ad noſtrã conſuetudinẽ aptis: in qbus non verbũ pro verbo neceſſe habui reddere: ſed genus oẽ verborũ vimq; ſeruaui. Non. n. me adnumerare ea lectorí putaui oportere: ſed expẽdere. Sed & Horatius vir doctꝰ & acutꝰ hoc idẽ in arte poetica erudite ꝓcepit. Nec verbũ verbo curabit reddere fidus Interpres. Terentius Menandrũ: Plautꝰ & Cęcilius veteres comicos interpretati ſunt: num hærent in verbis: ac nõ decorem magis & elegantiã in tranſlatione cõſeruant. q̃ interpretationis veritatẽ! Repetã ígit quod Euſebius ꝓœmio attulit. Sícui non videt linguę gratiã interpretatione mutarí: Homerũ ad verbũ exprimat in latinũ: plus aliqd dicam eũdẽ ſua lingua pſæ verbis interpretet: videbit ordinẽ ridiculũ: & poetã eloquentiſſimũ vix loquentẽ. In allegandis poetis & oratoribꝰ præter oẽs ſuperiores: maiore & copia & facilitate ad ſcripturę probationem religioſiſſime adducens. Rufino: nonnulliſq; æmulis calumniandi materiã prębuiſſe videt

Non habet malitia tantas v : q it

maxime q; p̄ter eius iusiurandum facere videbaꝫ, qbus ipse minime post votū eos legisse respondit: quę tñ ex eis teneret allegaret. Quapropter non ab re fuerit inseri epistolā quam Calpurnio Lanario scribit: qui sub cuiusdā oratoris noīe quęsiuerat: cur homo Christianus codices sæculares adlegaret. Quod autē queris in calce tuę epistolæ: cur in epistolis nostris sæculariū litterarū interponam⁹ exempla. Quis. n. nescit & in Mose: & in p̄phetarum voluminib⁹ quædā adsumpta de gentiliū libris: & Salomonē philosophis Tyri & nonnulla p̄posuisse: & aliqua respondisse: vnde in exordio p̄uerbiorum commonet vt intelligam⁹ sermones prudentię: versutasq; verborum parabolas: & obscurū sermonē dicta sapientū: & ęnigmata: quæ p̄prie dialecticoꝝ sunt. Sed & Paulus apostolus Epimenidis poetæ vsus est versiculo scribens ad Titū. Cretenses semp mendaces: malę bestię: vētres pigri. Cui⁹ heroici Hemistichiū Callimach⁹ postea vsurpauit: in alia quoq; epistola Menandri ponit Senariū. Corrumpunt bonos mores colloquia praua. Et apd Athenienses in Areopago disputans: Aratum testē inuocat: Ipsius em̄ genus sumus: Cyprianus mordet: cur aduersus Demetrianū scribēs: testimoniis vsus sit p̄phetarum: & apostoloꝝ ille cōmentitia & ficta esse dicebat: & non potius philosophoꝝ poetarū: quorū auctoritate in Aethnicis cōtraire nō poterat. Scripserant cōtra nos Celsus atq; Porphyri⁹: prior Origenes: Methodi⁹ Eusebi⁹ & Apollinaris fortissime respondērūt: lege eos: & inuenies cōparatione eoꝝ imperitissimos. Et post tāti tēporis ociū vix quasi per somniū qd pueri didicim⁹ recordatos. Iulian⁹ Augustus septē libros in expeditione Parthica aduersus Christianos euomit: Si contra hunc scribere putauero: puto mihi ne rabidū canē philosophoꝝ & stoicoꝝ doctrinis: id est Herculis claua repercutiam: q̄q̄ Nazarenū nostrū vt ipse dicere solebat Galileū statim p̄fossus acceperit Iosepus antiquitatē p̄bans Iudaici populi. Duos contra Appionē grammaticū libros perscripsit: vbi tāta sæculariū p̄fert testimonia: vt mihi mirū sit quomodo vir hebræus: & a puero sacris litteris eruditus: cunctā grecoꝝ bibliothecā euoluerit. Quid loquar de Philone: quem alterū Iudęū Platonē Critici p̄nuntiant? Quadrat⁹ apostoloꝝ discipulus Atheniēsis pontifex nonne Hadriano principi Eleusina sacra inuisenti: librū pro nostra religione tradidit: & tantæ admirationi oīm fuit: vt apsecutione grauissima illi⁹ sedauerit ingeniū. Aristides philosophus vir eloquētissim⁹ eidē principi Apologeticū pro Christianis obtulit: refertū philosophoꝝ sentētiis. Quē imitatus postea Iustinus & ipse philosophus Antonino pio & filiis librū contra gētes tradidit. Quid loquar de Melitho Sardēsi p̄sule: quid de Apollinare p̄sbytero Hierapolitano: Dionysio quoq; Corinthioꝝ p̄sule: & Taciano Bardassane: & Ireneo Photini martyris successore: qui Origenis hæreseon singularū venena: ex qbus fontibus philosophoꝝ emanarunt: multis voluminib⁹ explicarunt: Pantherius stoicus ob p̄cipuę eruditionis gratiā a Demetrio Alexādrino præsule missus est in Indiā: vt Christū apud Brachmanas: & illi⁹ gentis philosophos p̄dicaret. Clęmēs p̄sbyter Alexādrin⁹ meo iudicio oīm eruditissimus. viii. scripsit Stromatū libros: & totidē Ὑποτυπώσεων: id est disputationū: & aliū cōtra gentes. Pedagogi quoq; tria volumina: quid in illis indoctū? Immo qd non e media philosophia est? Hunc imitat⁹ Origenes scripsit stromatheas Christianoꝝ & philosophoꝝ inter se sentētias cōparās: & oīa nostræ religiōis dogmata. De Platone Aristotele: Numenio: Cornutoq; cōfirmās. Scripsit & Milciades cōtra gētes volumen egregiū Hippolit⁹ & Apollodor⁹ Romani senatores p̄pria opuscula ediderūt. Extāt & Iulii Aphricani q tēpoꝝ scripsit historiā: & Theodori qui Postea Gregoras dictus est: viri sane apostolici: & Dionysii Alexandrini p̄sulis: Arnobii quoq; p̄sbyteri Laodicenī necnō philosophoꝝ Pamphili: Pierii: Luciani Marcionis: Eusebii p̄sulis Cęsarien sis: & Eustathii Antiochenī: & Athanasii Alexādrini: Eusebii quoq; Emiseni: Triphylli Cyprii: Asterii Scytopolitę: & Serapionis confessoris Titi Bostrensis p̄sulis Cappadociæ: Basilii: Gregorii: Amphilochii: qui oēs adeo philosophoꝝ doctrinis & sentētiis suos refarciunt libros: vt nescias qd in illis primū admirari debeas: eruditionē sęculi: an scripturarū scientiā. Veniā ad latinos. Quid Tertulliano eruditi⁹? qd arguti⁹ apologetico ei⁹? & contra gentes libri cūctā sęculi retinēt disciplinā. Minutius Felix causidic⁹ Ro. in libro contra mathematicos: qd gentiliū librorū reliqt intactū? Arnobius. vii. libros aduersus gentes edidit: totidēq; discipul⁹ eius Lactanti⁹: qui de ira quoq; & opificio dei duo volumina condidit: quos si legere volueris: dialogū Ciceronis in eis inuenies. Victorino martyri in libris suis: licet desit eruditio: tamen non deest eruditionis voluntas. Cyprianus q; idola dii non sint: qua breuitate: qua historiarū oīm scientia: verborūq; ac sentētiarū splēdore perstrinxit. Hilari⁹ meoꝝ cōfessor temporū & p̄sul. xii. Quintiliani libros & stilo imitat⁹ est: & numero: breuiq; li belloquē scripsit cōtra Dioscorū medicū: quid in litteris posset ostendit. Iuuenc⁹ p̄sbyter Con

ſtantino hiſtoriã dñi Saluatoris verſib⁹ explicuit: nec vereť euangelii veritatẽ ſub metri legib⁹ mittere. Igiť Hieronym⁹ ab æmulis exagitat⁹: q̃ pariter bellũ oĩbus hæreticis ac libidinoſis indixerit: eoſq̃ ſuos ac religionis cõmunes hoſtes putauerit: poſtq̃ in Aſia aliq̃ diu Gregorio Nazianzeno græco p̃ceptori operã in ſacris libris dediſſet: Hieroſolymã ſecedere ſtatuit. Itaq̃ impoſita tm̃ in nauí bibliotheca quã ſummo labore pauerat, quaq̃ carere nõ poterat: cæteris omiſſis ſoluit: ſequentib⁹ Paula & Euſtochio: quarũ opib⁹ etiã iuuabať. Cũq̃ apud Bethleẽ ſeſereciperet: quattuor annos in eremo fuit: vt ipſe teſtať. Quotiens ergo in illa vaſta ſolitudine & quę ſubſequunť. Inter monachos verſabať: comite leone: cui⁹ nonnulla etiã portenta referunť: ibi q̃ multos annos in cœnobio lectionib⁹ diuinis ſimul & ſcriptionib⁹ vacans: demũ ex hac vita in dño migrauit: ãno ætatis. cxi. pridie Cal. Octob. Salutis. CCCCXLII. Theodoſio minore: & Honorio Imp. Opera ei⁹: q̃ palã ſint: explicare nõ oportet. Chromatii Aquileiẽſis viri nobilis ac diuitis benignitate: magnopere adiut⁹ eſt: ad quẽ plures ſcribit epiſtolas. Cui⁹ itẽ opib⁹ ſeq̃: ſuoſq̃ notarios ac librarios ſuſtẽtauit. Moriens p̃dixit teſte Cyrillo qui ei⁹ vitã pſcripſit: coramq̃ adfuit: ſe Romã q̃q̃ tranſferendũ. Cui⁹ vaticiniũ nobis manifeſtum: corp⁹ ei⁹ in Exquiliis ap̃ ædem diuę genitricis ad p̃ſepe collocatum cernentibus. Vitę gen⁹ qui curioſius cupit indagare: Auguſtini elogiũ de illo videat: qui & Helię: & Ioanni Baptiſtę eum comparat. Carnib⁹ oĩno & oĩni obſonio cocto: vino quoq̃ abſtinuiſſe. Scientia tanta p̃ditum: vt quod ipſe ignorauerit: nullus hoĩm vnq̃ ſciuerit. Higynus prẽnoie Iul. nõnullis y prẽponiť. Scribit ad Marcũ Fabium Quintilianũ: cui familiariſſim⁹ fuit: de mundi & ſphęrę narratione: vtile ſane aſtronomicum: præterea de ſignis cœleſtib⁹: opus in. iiii. libros diſtinctũ. Idem teſte Gellio: cõmentarios in Virgiliũ: qui nõ extant: librũ quoq̃ Gromaticon apellatũ nuper inuentũ. Eſt. n. Groma: vt ipſe teſtatur: ars: loca ſtationeſq̃ in caſtris opportune capiendi: ordinandive. Ignatius Antiochenus tert⁹ poſt Petrũ prę̃ſul: ſub Traiano dãnat⁹: ad beſtias Romã vinct⁹ mittiť: nauigãdo Smyrne Polycarpum Smyrnę p̃ſulẽ ſalutauit: epl̃as quattuor in itinere ſcripſit: ad Epheſios: ad Magneſios: ad Trallienſes: ad Romanos. Cũ in rem p̃ſentẽ veniſſet: & rugiẽtes leones audiiſſet: frumẽtum: ait: Chriſti nunc dentib⁹ ferinis conterar: vt panis ſinceꝛ⁹ inueniar. Ei⁹ reliquię cadaueris Antiochiã deportarę iacent in cœmiterio ante portã Daphniticã: Ex Hieronymo. Hylari⁹ præſul Pictauenſis: teſte Hieronymo: in Phrygiam relegat⁹. XII. aduerſus Arrianos edidit libros: in quib⁹ Quintilianũ ſtilo & numero imitat⁹ eſt: librũ item ad Cõſtantinũ magnũ. Præterea ab eodẽ auctore ſic in epiſtolis taxať. Hylarius lucifer eccleſiarũ: pretioſus lapis: pulchro ſermone: aureoq̃ ore vniuerſa loquiť: ſi & ſemina aliqua ſec⁹ viam cecidiſſe potuiſſent: tñ ab eo in ſcripturis meſſis exorta eſt magna. Hunc ego aliũ priore ſuo tẽpore fuiſſe putauerim. Hylari⁹ alter præſul Arelatenſis: vir ſanctus: pauperũq̃ ſuſtẽtator: qui nõnulla etiã ſcripſit Martiani principis tẽpore ponit Gennadio. IOB iuſtus ex terra Hus in Arabię Idumeęq̃ finibus: vt ait Hieronym⁹ quint⁹ ab Abramo: nepos Eſau: regnauit in regione Edon: potens ac diues: denięq̃ q̃q̃ exgentibus: ſanctiſſim⁹ ac p̃batus doctoribus. Ex Arabiſſa vxore ſeptẽ genuit mares: & tris fœminas: q quũ laſciuirent: ipſe poſt conuiuia domino pro eis immolabat. Exẽplar hic nobis patientię proponiť oĩbus malis affligtus: tm̃ relicta vxore maioris pœnæ gratia: quæ facta exprobraret. Poſtremo tres amici reges ad eum veniũt: aĩo quidẽ ab initio cõſolandi: verũ diabolica inſtigatione: longa verboꝝ exacerbatione: in ipſius odiũ increpationes acrius inuehunť. Quũq̃ ipſos Iob ſapienti diſputatione: ac patienti ſermone ſuperaſſet: Helim quendã iuuenẽ arrogantẽ contra acerbis conuitiis inſtantẽ: modeſtiſſime tulit. At deus oĩpotens poſt annos. vii. ei⁹ miſeratus labores: ſtatui cum feliciori reſtituit: eiq̃ & facultates duplicauit & filios totidem quot amiſerat: longe meliores conceſſit. Vixit quoq̃ poſt hęc annis. CXL. vſq̃ ad quartã ſobolẽ: toto autẽ tempore. CLXXXIII. Scripſit ipſemet librũ de ſuis vita & ſermonib⁹ Arabica lingua: vt ait Hieronymus. Qui liber proſa incipit: metro labitur: pedeſtri ſermone finiť. Nã a principio vſq̃ ad locũ illũ vbi dicit. Pereat dies in qua nat⁹ ſum: ſtilo pſaico inchoat. Inde vſq̃ circa finem vbi dñs his Iob amicos redarguit: heroico metro pſequť. Finem vero rhythmico colore cõcludit: oĩbuſq̃ dialecticæ artis legib⁹ ſingula verba metiť. Nam quattuor diſputationũ genera in ipſo libro cõplectitur: prima dialectica: quę ex p̃babilibus p̃cedit: quæ conſiſtit inter Iob & tris eius amicos: vbi ipſe theſim hanc probat: q̃ deus hoĩem iuſtum & inſontẽ quandoq̃ affligit. Amici vero ei⁹ contra: q̃ deus neminẽ citra culpam plectit. Secunda eſt ſophiſtica ex apparentibus: & hæc eſt inter Iob & Helim: q̃uis Iob minime reſpondeat: quiquidẽ iuuenis adrogans & vaniloquus concluſionẽ amicorum Iob adprobans ſophiſtice ſyllogizat. Tertia tentatiua: inter dominũ & Iob

Iul. higyn⁹

Ignatius.

Hylarius Pictauenſis.

Hylari⁹ arelatenſis.

IOB

qui eundē multis quæstionib9 tentat & interrogat: vt ei declaret q̄ nulla est apud deum sapien tia comparata. Quarta demonstratiua: in qua pro ipso Iob domin9 cōtra tris amicos ei9 quęstio nē definiēdo demōstrat. Excessit Iob. vi. Eid. Maias. vt Hieron. in suo Calendario ponit: sepul tusq̄ in terra Hus in finib9 Edon seu Bosra: vbi & sepulcrū eius adhuc visit. Ioannes Chrysosto mus cognomento: ob linguæ sermonisq̄ prestantiam: Antiochenus genere. Presul Cōstantino politanus sub Honorio principe: nobilibus ortus parentib9: Secundo & Anthusa discipul9 Li bani sophistæ: audiuit & Andragathium: dum se foro præpararet. Quietem tandē elegit: imi tatus Euagrium: qui ex eisdem vna studiis sese recepit in cœnobium. Itaq̄ relictis philosophiæ libris: sacris litteris incubuit. Idemq̄ Theodoro & Maximo suasit: qui apud Libaniū eius cōdi scipuli fuerant: quorū Theodorus postea Vestenæ: Maximus vero Seleucię Isauricæ psules fue re. Diodorū Carteriū: qui tunc sacris cœnobiis p̄erat: audiuere. Ioannes exinde ob virtutē Ana gnostes ecclesiæ Antiochenæ a Zenone præsule factus: librum ante oīa contra Iudęos edidit Deinde diaconus a Meletio creatus: alterum de sacerdotio librū composuit. Post obitum vero Meletii qui excessit Cōstantinopoli: a Paulino p̄sule pręsbyter factus: haud multo post præsul Cōstantinopolitanus deligitur. Erat in regenda disciplina seuerior: ita vt adrogantis nomen apud plures contraheret: quib9 erat infensus: solitus etiam solus accumbere: obtrectante popu lo. Causa erat: q̄ e stomacho sępe laboraret: vt alii dicunt: q̄ ob abstinentiā: parū ciuili & ei9 di gnitati cōgruenti mensa vteret: in templo frequenter concionē habebat ad populū. Multa quo q̄ passus ex inimicis & æmulis: dum esset p̄sul sępe pulsus: sępe etiā reuocat9: inter alios maxi me Eutropio Eunucho infensus: quem postea Impator consulatu quo peruenerat deiectū neca ri iussit: scripsit p̄ter supradicta: & ep̄las & homelias in euāgelia: q̄ oia in latinū conuersa sermo nē xp̄iani frequentant: quantū p̄terea græcoq̄ nullus. Ex historia tripertita. Ioannes cognomē to grammatic9 siue Philoponus genere Alexandrinus: plura scripsit in oīm doctrina: pro nostra item religione contra Proclum & Seuerū: q̄q̄ & ipse de trinitate male sentiret: auctor Suidas.

Ioannes Scholasticus abbas in monte Sina: Climacus: q̄ scalam scripserit. xxx. gradib9 cœlū pe tentem: opus sane ipsa similitudine delectabile pariter & vtile: cōuersum postea ab Ambrosio monacho Camaldulensi. Ioannes Damascenus Damasci natus hebręus puer Constantinopo lim venit: vbi liberalib9 artib9 legitime imbut9: & ad Christum cōuersus: monachi habitū sum psit: simul & docebat. Capt9 deide in littore maris a Piratis Saracenis: postea a Theodosio redē ptus: magister ei9 epistolaq̄ fuit: in suspicionē p̄ditionis veniēs: dextera ei abla ta est: verū post ea deprēsus qui litteras p̄ditorias stilo Damasceni p̄be assimilauerat: in honore apud Imp. fuit: at ille cœnobiū regressus: ibi decessit. Scripta ei9 vtilia ab vtraq̄ recipiunt ecclesia. Io. Scilax pa tria Cōstantinopolitanus: scripsit de Imperatorib9 Cōstantinopolitanis. Io. Zezus scripsit in ly cophrontē cōmentarios: Sed etiā ad Latinos veniam. Io. p̄sul Gerundensis genere Goth9: sub Phoca principe: & Bonifacio. iiii. pon. doctrina & scriptis emicuit. Nā adolescens Cōstantino polim p̄fectus: ita græce latineq̄ doctus rediit in Lusitaniā: vt Arrianā sectā: q̄ tunc vsq̄ Valen tiā occupauerat: oppresserit. Cui9 rei gratia Barchinonē ab hęreticis relegat: verū defūcto post ea Lemogildo rege: qui eis fauebat: in patriā reuersus: multa conscripsit vtilia religioni. Cœno bium cōdidit: rationēq̄ viuendi monachis scripsit. Duo quoq̄ Ioannes religionis fulmina: his oībus anteponendi. Quorū alter euangeliū nouissimus oīm scripsit: rogat9 ab Asię populis cō tra Cherintū aliosq̄: ac maxime Ebionitas: qui Christū ante mariā nō fuisse affirmant: cōpul sus est diuinā ei9 naturā enarrare: præterea vni9 trī anni in quo passus erat Christ9 a cęteris pręs termissi mentionē habet: & post carcerē Ioannis historiā texuit. Scripsit vnā epistolā: cui9 exor diū Qđ audiuim9 qđ vidimus. Reliquę duę a Ioanne p̄sbytero ferunt: qui eodē ferme tēpore & ipse Christi discipul9: fuit igit Ioannes in Pathmos insulā a Domitiano relegat9: rediit sub Ner ua principe Ephesum: ibiq̄ vsq̄ ad Traianū principē perseuerans: toti9 Asię constituit ecclesias longa deinde senecture confect9. LXVIII. post Christi supplicū anno extinctus: iuxtaq̄ eandē vrbē sepult9 est. hęc fere Hieronym9. Eusebi9 vero tradit in historia Apocalypsim quosdam ad scribere Ioanni p̄sbytero: de quo paulo supra mentionē fecimus: eo q̄ Euangelista Ioannes non sit solit9 in scriptis nomen suū præfari. Maximam vero hominū partem ad euangelistā referre. Cæterum: falso in eius historia narrat alibi q̄ Romæ demissum in feruens oleum fuisse: auctores apud græcos Symon Constantinopolitan9: qui gesta sanctoq̄ cōscripsit: & apud latinos Vincē tius: & alii. Romę quoq̄ & visit tēplū eius rei monumentum in eodem loco ante portā latinā. Quodq̄ magis dolendū: hęc tam aperta mendacia in horis canonicis legunt: non sine illoq̄ ma

Io. Chrysostomus.

Io. philoponus.

Io. Climac9
Io. Damasc.

Io. Scilax
Io. Zezus.
Io. p̄sul Gerūdensis.

Io. Baptista
Io. euāgel.

Io. discipulus.

xímo dedecore quorũ eſt officiũ: hæc interpolare. Ioſepus Mathatiæ filius: Hieroſolymitanus ſacerdos: & captiuus Tito principi adeo ob ingeniũ dilectus: vt ei⁹ libri bibliothecæ publicę tra derent: liber⁹q; ſit factus, conſcripſit greçe antiqtatis Iudæoꝝ hiſtoriã libris. xx. ab exordio mun di: vſq; ad. xiii. annũ Domitiani: bellũ vero Iudaicũ cum Romanis geſtũ: libris. vii. quos nõ ſo lum greca: ſed patria lingua ſe ſuis ſcripſiſſe affirmat. Sed & duos item alios libros: quos Antio thecos vocant: de Iudæoꝝ vetuſtate: id eſt conflict⁹ aduerſus Appionẽ grammaticũ Alexãdri num: qui ad Caligulã legat⁹ miſſus ex parte gentiliũ contra Philonẽ etiam librũ vituperatio nem gentis Iudęorum cõtinentẽ conſcripſerat. In. xviii. antiquitatis libro: aperte fatet ob inui diam Chriſtum a Iudæis interfectũ: & Io. Baptiſtã vere pphetã fuiſſe: ac ppter Iacobi apoſtoli cædem direptã Hieroſolymã: in fine vero. xx. libri iuſtũ quendã ex Tiberiade redarguit falſita tis hiſtorię: hęc ex Hieronymo: & Euſebio lib. iii. Hunc alibi Hieronym⁹ greçũ Liuiũ vocat. Ipſe vero de ſe ſcribit q; in expugnatione Iotapatæ: cui præfectus erat: ſe in puteũ: id eſt ſpeluncam cauam demerſiſſe: ibiq; ſuoꝝ: qui cum eo deſcenderant: aios ad ſui iam necem paratos: ſpe phi loſophiaq; adhortatum fuiſſe: moxq; ſe Romanis dedidiſſe: recordat⁹ quæ ſomniauerat de ſuo rum calamitate: ac Veſpaſiani felicitate: vnde ad eũ per Nicanorẽ deduct⁹ eſt. Ioſep⁹ alius recẽ tior: qui in philoſophiã: oĩſq; diſciplinas cõmẽtarios edidit: greçus homo. Iouinianus hæreſiar cha: qui nuptias virginitati pferebat: opinionẽ ſecutus ſtoicoꝝ: de virtutũ ac vitioꝝ parilitate: quem Hieronym⁹ in epiſtolis acerrime confutat. Hipparchus Niceus aſtrolog⁹ conſulũ tẽpore: ſcripſit de Arati Phenemonis: de ſtellis fixis: de lunę motu contra Platonẽ: primuſq; qui inſtru menta Mathematicis inuenerit: vnde hęc ſenſib⁹ deprẽdi poſſẽt: Plynio maxime laudat⁹: Fuit ali⁹ poeta comicus: ipſi⁹ fabula περιπαμων. Suidas. Alius ppinquus Ariſtotelis: ali⁹ Tyrann⁹ Erethrię. Hipparch⁹ quoq; filius Pyſiſtrati tyranni: qui ob libidinẽ in Armodiũ puerũ Ariſto gitonis. Cõiurationẽ in ei⁹ domũ excitauit: vt apd Thucydidẽ. Idẽ vt inuidiã tyrannidis ſapiẽ tię opinione extingueret: litteraſq; coluit: viriſq; doctis maxime fauit: & Homerũ prim⁹ Athe nas intulit: eiuſq; Rhapſodias in ordinẽ certũ reduxit. Accerſiuit item Simonidẽ & Pindarum auctor Aelian⁹ de va. hiſt. Hypathia mulier Alexandrina: Theonis geometrę filia: vxor Iſido ri philoſophi: emicuit ſub Archadio principe: ſcripſit in aſtronomiã: docebat Alexandriæ: ma gna oĩs generis diſciplina: concurrentib⁹ vndiq; diſcipulis: interfecta tandẽ dicit ab Alexandri nis ob inuidiã. Suidas. Hippaſus Metapontin⁹ auditor Pythagorę: vir doctiſſimus: nihil ſcri pſit: vt ait Demetrius in homonymis. Hypenus athleta: qui primi⁹ diaulo vicit. Pauſanias. Hy perides Atheniẽſis: vnus e decem oratorib⁹ primus. Aemul⁹ qñq; Demoſthenis: accuſatuſq; ab eo ſuper rapina pecunię: deinde ambo damnati iuſſu Antipatri: Hyperides aufugit in Aegi nam: ibiq; ab Archia Tyrio ſatellite capt⁹: & ad Antipatrũ miſſus: necat: lingua exciſa: vt te ſtat in Demoſthene Plutarchus. Hyperechius Alexandrin⁹ grammatic⁹ ſub Martiano impera tore ſcripſit de noĩbus & verbis: & orthographia. Suidas. Hyppias Eleus phius diſcipul⁹ Egeſi demi: vt tradunt Cicero & Quintil. non liberaliũ modo artiũ præ ſe ſcientiã tulit: ſed eaꝝ quas greci mechanicas vocãt: vt & veſtẽ: & anulũ: crepidaſq; & oĩa quę ferebat: manu ſua faceret. At q; ita ſe pparauit: ne cuiuſquis ope egeret: Sũmũ bonũ αυταρκειαν poſuit: hoc eſt eo cõtentũ eſſe qđ ſimplici victui ſat eſſet. Multa quoq; ſcripſit quę nõ extant. Hyppias ali⁹ dux Atheniẽſiũ: q in exiliũ pulſus: Dareũ contra patriã exciuit. Hippus item & Hipparch⁹ Pyſiſtrati filii. Hippo crates Cous medic⁹: auditor Democratis: vt qdã volunt: vixit apud Perdicã Macedoniæ regẽ: exceſſit nat⁹ annos. cliii. Lariſſę. Suſcepit filios Theſſalũ & Draconẽ. Artaxerxes cupiens ei⁹ diſciplinã: ſic Haſcani ſcribit. Rex regũ magnus Artaxerxes: Hiſcani Helleſponti pfecto ſalutem Hippocratis medici Aeſculapio pgnati ad me artis fama puenit: da igit operam vt aurũ illi tri buas quantũ cupit: aliaq; itẽ quorũ indiget: & ad me mitte: erit. n. par honore ſũmis in Perſide viris. Et ſiquis ali⁹ fuerit in Europa vir clar⁹: hunc amicũ noſtrę domui redde: minime pecuniæ parcendo: viri. n. g̃q̃ potentes: haud facile inueniũt qđ honeſte cupiũt. Vale. Ei⁹ libri tanq̃ diui no emanauerint ore: vbiq; celebrant. In primo. n. iuſiurandũ cõtinet: in. ii. pgnoſtica. iii. Apho riſmi. iiii. illa admirabilis cõpoſitio. lx. libris oẽm medicinæ ſcientiã cõplectens. Hæc ex Suida. Aeliano autẽ de va. hiſt. teſte: Doric⁹ quũ eſſet: Ionice ſcripſit Democriti cauſa: cui familiaris fuit: ſcripſitq; ſępi⁹ ad eum curandum ab inſania: accerſitus qñq; ab Abderitanis: dixit Demo critũ minime deſipere: ſed maxime ſapere. Scripſit etiã librũ Epidimiaꝝ. Quędã inter ei⁹ opera adulterina cõmixta: vt ſtil⁹ indicat. Galen⁹ ſecreuit atq; adnotauit: Amator greciæ magnope fuit: ex qua nunq̃ egreſſus eſt: etiã Artaxerxis litteris magnope inuitatus: minime quoq; pe

Ioſepus Iudęus

Ioſep⁹ greçus

Iouinianus

Hipparch⁹ aſtrolog⁹.

Hipparch⁹ poeta.

Hipparch⁹ tyrannus

Hipparch⁹ Pyſiſtrati.f.

Hypathia.

Hippaſus

Hypenus

Hyperides

Hyperechius.

Hyppias phius.

Hyppias dux

Hyppias tyrannus

Hippocrates.

cuniæ appetens: vt ex iureiurãdo ab eo in exordio facto deprendit. Hippocrates prẽter ſuperio
Hippocrates gnq;. rem Suidas Quinq; cõmemorat: oĩs eiuſdem artis & familiæ: qua ille diuerſis temporib9; quo
tũ luminib9 tñ primus obſtruxit. Hippocratẽ aliũ Athenienſiũ ducẽ ponit in bello Peloponeſia
Hipponic9 co Thucydides. Hipponic9 Hippiæ filius Athenienſis: quũ patrię ſtatuã dedicare decreuiſſet:
ac nõnullis eã a Polycleto cõfici ſuadẽtib9; illi nequaq̃ viſum eſt: q; ob operis pulchritudinẽ ab
Hippomachus aſpicientib9; non dedicantis: ſed poti9 artificis virtus laudaret; auctor Aelianus. Hippomac9 ti
bicen quũ diſcipulũ quondã in arte peccare conſpiceret: ab auditoribuſq; laudari: baculo ad
Hippodã9. monuit deſiſtere debere: q; maximũ fuiſſet erroris ei9 indiciũ: q; a turba laudaret. Idem Aelian9.
Hippodamus Mileſius natura ſtudioſus: prim9 eoq; qui in rep. verſati non eſſent: cœpit aliquid
dicere de optimo ciuitatis ſtatu: Conſtituit. n. ciuitatẽ ex numero. X. milliũ diuiſam in partes
tris: artifices: agricolas: & milites: Regiones in totidẽ partes: ſacram: publicã: & priuatam: erat
Hippolyt9 theſei. ob ambitionẽ vita moroſior: crinium ꝓlixitate: ac ſumptuoſo ornatu. Ariſtoteles li. ii. pol. Hip
polytus Theſei filius Phedrę nouercę: q; eius libidini nõ cõſenſerit: inſidiis petitus: diſcerptuſq;
Hippolyt9 ꝓpterea rogatu patris a Neptunni curribus virbii noĩe poſtea Aeſculapii arte reuixit in latium
ꝑſul apud Aricinũ templũ tranſlatus. Hippolyt9 alter ꝑſul eccleſie quã ſe reperire nequiuiſſe teſtat:
Hippolyt9 martyr puenit vſq; ad Alexandrũ Imperatorẽ: ſcripſit rationẽ paſchę: in cui9 æmulationẽ Origenes ei9
fere æqualis: ſcribere compulſus eſt ab Ambroſio ſuo. Hippolyt9 Romanus martyr e diſcipu
Hippodromus. lis Laurentii: ſub Decio principe ductus extra portam Tiburtinã: & equis indomitis alligatus:
atq; diſcerptus: primi Hippolyti fatũ felicius ac ſanctius imitatus eſt. eius feſtum. xii. Calend.
Septembris. Hippodrom9 Theſſalus genere patria Lariſſeus circa. M. Antonii tempora Athe
Hippodot9 nis ſcholæ ſucceſſit: vt auctor Philoſtratus: qui inter ſophiſtas eum deſcribit: plura referens de
eo quæ ad hunc locũ non ꝓtinent. Hippodotus vn9 Codridarũ: inuidiã populi vitare cupiens:
Hipponax. optimã ſimul principis famã inter Athenienſes adipiſci: ſeueritate in ſuos eſt vſus: ac filiam cũ
Iphiclus mœcho deprẽſam currui iuſſit adligari atq; diſcerpi. Aelianus. Hippona x Epheſius ſcriptor lã
borum: vixit Clazomenis expulſus patria a tyrannis Athenagora & Conia. Suidas. Iphicus fi
Iphicleus lius Phylaci & Climenes Minyi inter Argonautas ab Apollonio poſit9; ab Heſiodo autẽ & Phe
Iphigenia recyde nequaq̃: vt ſcribit enarrator Apollonii. Iphicle9 Herculis frater: Iolai pater: ſepulcrũ ha
bet apud Pheneũ Arcadiæ ciuitatẽ: vt auctor Pauſanias. Iphigenia Agamemnonis filia: quam
ad placandũ numen Calchas mactandã in ſacrificio apud Aulidẽ cenſuit: Diana ceruã pro illa
appoſuit. Alia virgo ſancta: filia regis Aegypti: prędicat ab apoſtolo Matthęo facta Chriſtiana
Irenepictrix que cœnobiũ virginũ inſtituit. Irene Cratini Timaretę Myronis Ariſtaretę Nearchi pictorũ fi
Irus lię ſil' & diſcipulæ: ſed & Lala Cyzicena virgo: & Calypſo & Alciſtene: & Martia Varronis vxor
Ireneus oẽs pictrices Plynio cõmemorant. Irus Ithacenſis mendic9 ac turpiſſimus: vt. xviii. Odyſſeę de
ſcribit: quẽ Vlyſſes pugillatu ſuperauit. Ireneus prẽſul Lugdunẽſis Photini ſucceſſor: Polycar
pi diſcipul9; hic poſt martyriũ Photini cũ ꝑſbyter Lugdunẽſis eſſet miſſus a Chriſtianis ei9 loci
Romã ad Eleutheriũ pontificẽ: legat9 de quibuſdã queſtionib9. Cũ pro ſe etiã cõmẽdatitias tu
liſſet: fact9 eſt ab eo Photini ſucceſſor: vir imprimis erudit9; & qui hiſtoriã ſcripſit eccleſiaſticã:
quã mutuat9 eſt Euſebius: teſtẽq; citat. Librum ꝓterea de Ogdoade: in qua refert incidiſſe ſe in
librũ cuiuſdã e ſucceſſorib9 apoſtoloq;: qui huiuſcemodi haberet exordiũ: qd poſtea Hierony.
in Euſebii proœmio vſurpauit. Adiuro te qui hunc librũ trãſcribis per dñm Ieſum Chriſtũ: & ꝑ
glorioſum ei9 aduentũ: qui iudicatur9 eſt viuos & mortuos: vt cõferas poſtq̃ ſcripſeris & emen
des illum ad exẽplar vnde deſcripſiſti diligentiſſime: hanc quoq; obteſtationẽ ſimiliter tranſfe
ras: vt in exemplari reperis. Ex Hieronymo & Euſebio li. vi. Iſæus Aſſyrius ſophiſta: adoleſcen
Iſęus. tiã variis corporis voluptatib9 tradidit: deinde vir factus frugaliſſim9 oĩm fuit. Characterẽ ora
tionis non ꝑfuſum habuit: ſed parcũ caſtigatũq;: ac ſecundũ naturã: qui tm̃ reb9 breuiter enar
ratis ſuppeteret. Nã totum quidẽ argumentũ in breui ſummaq; cõplecti ipſius primũ inuentũ
eſt: vt Lacedæmoniis de ordinib9 conſultantib9 ac ſollicitis: illud Homericũ iactauerit. Scutũ
Iſocrates ſcuta premunt: galeam galeęq;: virum vir. Ex Philoſtrato. Iſocrates orator Athenienſis: vnus e
decem: dulcis & numeroſus in dicendo fuit. Ad remp. non adceſſit: neq; in concionẽ aſcẽdit: de
ficiente ꝓnuntiatione: tum etiam ad euitandam inuidiã earũ qui libenter his qui eloquentiæ
honore præſtant: ſe opponunt. Ciuitatem tamẽ iuuit: Philippũq; in his quæ ad illum ſcripſit
Athenienſib9 conciliauit. Panegyric9 eius omniũ pulcherrimus: quem in Olympia habuit: ad
hortans græcos contra Aſiam: mutuas inter ſe accuſationes relinquendo. Gorgiam excitauit:
vt ipſe ſimili oraret argumento. Optima item ex ei9 cõpoſitionib9 Archidam9 & Amaty9 iu-

In illa enim Archidami constantia: & animi magnitudo declaratur: Leutrica Lacedęmoniis cō memorando. Sermo profecto elaboratus: & verborum diligentia: & splendor compositionis in ea apparent. Amatyrus vero vim ostendit castigatam in numeros: ex sententia sententiā equa lib⁹ periodis terminādo. Auditores ei⁹ plures: quorū prīceps Hyperides: Theopōpū vero Chium: & Ephorū Cumęum: nec vituperatione: nec satis admiratione dignos dixerim. Qui ait Isocratem a comœdia taxari, vt tibias factitantem: errare vident. Nam & pater eius Theopompus Athenis Aulopius cognominabat: ipse vero nec tibias cognouit: nec factitauit: haud profecto statuam in Olympia meruisset. Decessit Athenis centum fere natus annos post Cheroniæ pugnam: non sustinens nuntium Athenienſium cladis. Ex Philostrato. Cicero vero in oratore sic ait. Isocratis domus: cunctę græciæ quasi ludus quidam patuit: atq; officina dicendi: magnus orator & pfectus magister fuit: q̄q̄ forēsi luce caruit: intraq; parietes aluit eam gloriā: quam nemo: meo iudicio: est postea consecutus. Is & ipse scripsit multa præclare & docuit alios: & cū cętera meliusq̄ superiores: tum prius intellexit: etiam in solura oratione cum versum effingeret: modum ramē & numerū quēdam oportere seruare. Ante hunc enim verboꝝ quasi structura & quædam ad numerum conclusio nulla erat. Cui siquando erat: apparebat eā dedita opera quę sitā. Isocrates alius Amyclas ex Apollonia ponti: discipulus & successor Isocratis supradicti: orator & ipse nobilis: reliquit orationes quinq;. Qui & vna cum claris oratorib⁹ certauit: orando in epitaphio Mausoli Artemisiæ viri: Apophthegma ipsi⁹ illud. Frustra cōsulit aliis qui male se gerit. ex Suida. Isocrates & Machaon præfecti classis Corinthioꝝ in bello Peloponnesiaco contra Athenienses a Thucydide commemorant. Isidorus præsul Hispalensis patria Carthaginensis: fratrem habuit Leandrum: ad quem sunt Gregorii moralium libri: cui successit Heraclio imperante: vir non tam doctrina q̄ vita philosophus: & in dicendo non tam rudis q̄ inexercitatus. scripsit de summo bono. de viris illustrib⁹: de vocabulis grammaticis: & etymologiis: historiā pręterea ab Adamo: vsq; ad sua tempora: præterea res longobardorum: & breuem quandā cosmographiam. Isidorus alter Pelusiotes genere: vir philosoph⁹ & orator: scripsit epistolas ad tria millia: sacros enarrantes libros: vt Suidas. Isis Aegyptiorum dea: cui⁹ etiam sacra Romā translata: magna mollitie colebantur. Templum ei⁹ apud Terentum in campo martio: Io hęc fuerat Inachi fluuii filia secundum Ouidii fabulam: quā a Ioue vitiatā & i vaccam mutatā luno agnouit: ei Argum centenis oculis custodē adhibuit: ne cū Ioue ampli⁹ congrederet. Mercurii deide fistula: iussu Iouis: Argum sopientē interfecit: qui in pauonē versus: adhuc oculos antiquos indicat: in eiusq; tutela māsit. Io in Aegyptū exinde puenit: vbi pristina resumpta forma: ob merita mōstratæ agriculturę: pro dea culta est. Isidis noīe. Ismenias Theban⁹ apud regē Persarū pro thebanis legat⁹: quū sciret consuetudinē regū eoꝝ nihil impetrare posse: nisi pri⁹ quis adorans pcūberet: cū in regis cōspectu fuit: anulū de industria ad pedes cadere pmisit: quem se flectendo collegit. Atq; hoc modo & greco⁹ dignitati: & regis supbiæ satisfecit: auctor Aelian⁹ de va. historia. Iunius Siluin⁹: &. Q. Metellus Numidic⁹ cons. bello Cimbrico fuere: quod praue simul & infeliciter gestū: quū antea tū ab eis est: vt Pedian⁹. Iuni⁹ valens meruit in ptorio diui Augusti centurio vehicula cū culeis donec exinarent sustinere solit⁹ carpenta cōprensa vna manu retinere: obnixus contranitentibus sūmotis: & alia mirifica facere: q̄ inscuplta monumentofpectant. Ideo. M. Varro Rusticellus: inqt: Hercules appellat⁹: mulū suū tollebat. Plyni⁹. Iuni⁹ Rustic⁹ philosoph⁹ stoicus: familiarissimus. M. Antonini: cui Impator oia publica priuataq; consilia solebat cōmunicare. Quę etiā antea dum esset pfectus ptorii exoscular⁹ est: consulē iterū designauit. Deniq; defuncto statuā ei a senatu impetrauit. Capitolin⁹. Iudas frater Iacobi: paruam quidē quæ de septē canonicis epistolā reliquit: & qm̄ de libro Enoch: qui apochryphus est: testimoniū adsumit: a plærisq; reiicit: tn̄ auctoritatē vetustate iam &: vsu inuenit: & inter sāctas scripturas connumerat. Hieronym⁹. Iudas alter scriptor: sub Seuero principe: de. LXX. apud Daniclē hebdomadis: pulcherrime disserit: & Christoriographiā superioꝝ temporꝝ: vsq; ad decimū eiusdē principis annū descripsit: in qua erroris arguit: q; Antichristi aduentū circa sua tempora futurū esse dixerit: vt quidā putabant. Et hoc quoniā infectationis magnitudo mundum iamiā casurum minari videbat. Hieronym⁹. Iulius Phygin⁹ natione Hispan⁹: nonnulli Alexādrinū putant: & a Cæsare Romā aduectū: Alexandria capta: studiose & auide imitatus est Cornelium Alexandrū grammaticū greçū. quē ꝓpter antiquitatis notitiā: Polyhistorē multi: quidā historiā vocabant. Præfuit bibliothecę palatinę: nec sec⁹ plurimos docuit: fuitq; familiarissim⁹ Ouidio poetæ: & Claudio Licinio consulari historico: qui eum admodū pauperē decessisse tra-

Isocrates discipulus.

Isocrates dux

Isidor⁹ pſul

Isidor⁹ orator.

Isis.

Ismenias thebanus.

Iuni⁹ filiu⁹. Iun. Valēs.

Iun. rustic⁹

Iudas apl'us

Iudas alter scriptor.

Iuli⁹ Phygi nus.

Iuli⁹ modestus

& liberalitate ſua quoad vixerit ſuſtẽtaſſe. Huius libertus fuit Iulius Modeſt⁹ in ſtudiis atq; doctrina veſtigia patroni ſecutus. Tranquillus.

Iul. ſenator

C. Iulius Senator græce res Rõanas ſcripſit auctor Liuius:

Iul. Firmic⁹

Iulius item Senator & martyr ſub Cõmodo ſepultus in Cœmiterio Colopodii.

Iulius ſit micus Matern⁹

Auguſti tẽpore nobilis Mathematicus tractatum edidit in prognoſtica genethliaca elegantem qui & tẽporũ illorũ eloquentiã referat.

Iul. frõtin⁹.

Ad noſtrã ætatẽ ſemifract⁹ puenit nõ multis ante annis repertus. Iulius Frontinus ad Traianum libros Quattuor Stratagematum ſcripſit & de aquis vrbis.

Iul. capitol.

Iulius Capitolinus Diocletiani tẽpore cui librum dedicat de Cæſarũ vita quẽ haud integrum habemus.

Iul. Pomponius

Iulius Pomponius Secundus Cui ſi lõgior contigiſſet ętas clariſſimũ pfecto nomen oratoris apud poſteros conſecut⁹ foret: adieciſſet enim atq; adiiciebat cęteris virtutibus ſuis qđ deſiderari poteſt Id eſt autem qđ eſſet multo magis pugnax & ſępi⁹ ad curã rerum ab elocutione reſipiſceret. Hęc de eo & alia plura Quintilian⁹: cuius tẽpore floruit.

Iul. aphricanus orator.

Iulius Aphricanus Orator concitatus & in cura verborum nimius & cõpoſitione nonnũq; longior & tranſlationibus parum mediocris Auctor idem.

Iul. Aphri. hiſtoric⁹

Iulius Aphricanus alter xp̃ianus quem plura ingenii monumenta reliquiſſe & Euſebius lib. vi. & Hieronymus teſtant̃: iter quę de tẽporibus libros. v. Epiſtolã ad Origenẽ in qua ponit q; hiſtoria Suſannæ quæ in Daniele eſt ficta videatur: cui Origenes reſcribit nequaq; Iudæor⁹ cõmentis & fraudib⁹ auſcultandum: ſed hoc ſolũ pro certo habendũ in ſacris libris: quod. LXX. interpretes trãſtuliſſent: quonã id eſſet ſolum auctoritate apoſtolica pbatum. Aliam quoq; epiſtolam de euangeliorum diſcrepantia.

Iul. viator

Iulium viatorem equitem Romanũ e vocontior⁹ gente fœderata: in plurib⁹ annis aquę ſubter cutem fuſę: morbo prohibitus humore a medicis naturã cõſuetudine fecit: atq; in ſenecta potu caruit.

Iul. Pollux.

Plynius. Iulius Pollux græc⁹ auctor: ſcripſit ad Antoniũ Cõmodum dictionarium non exordine litterarũ ſed rerum: verbi gratia. In qua quęq; re vocabula diuerſa reperiantur: quod apud latinos nemo adhuc tentauit.

Iulię ípudicæ.

Julias plures: eaſq; ex magna parte impudicas legim⁹: Auguſti filia: & neptis: quas ille Tranquillo teſte: duo carcinomata ſua ſolebat appellare: vetuitq; ſuo ſepulchro inferri. Iulia itẽ Agrippina Neronis mater: & alia Titi prĩcipis filia: cum qua Domitian⁹ conſuetudinem habuit: cauſaq; ei mortis fuit: coactę fœtum diſperdere: vt Plynius. Tranquillus. Iuuenalis. Cum tot abortiuis fœcũdum Iulia vuluam Soluęret. Alia Seueri principis vxor Syra genere: forma conſpicua: parum ſecunda fama etiam vixit: poſt viri mortem Caracallam priuignum nudam ei ſeſe oſtentando: ad ſecundum matrimonium paulatim adlexit: auctor Spartian⁹ Memorantur tamen pudicę nonnullę. Cæſaris in primis ſoror & filia: hęc Pompeii: illa Balbi vxor: Auguſti auia. Iulia quoq; Mammea Alexandri principis mater laudatiſſima fœmina Syra genere: cuius auſpiciis filius puer orbem terrarum ſapientiſſime rexit. Fuere & Sanctę plurimæ ac matyres. Apud Barchinonem Iulia comes Eulaliæ itẽ martyris ſub præſide Daciano capite truncata: vt auctor Adonius. Alia Carthaginenſis: quam vxor Deſiderii regis ex Corſica vbi paſſa fuerat: Brixiam traduxit: eius nomini cœnobio dedicato. Iulia item & Maxima ſorores in Luſitania martyres. Inter ſocias quoq; Vrſulę: quę. XI. millia fuere: Iulia virgo memoratur.

Iulianus ſophiſta

Iulianus Cappadox genere: ſophiſta Athenis floruit: Aedeſii ſophiſtæ: & Conſtantii principis tempore: ad hunc omnis vndiq; iuuentus diſcendę rhetoricę gratia confluebat: viri magnitudinem & eloquentiam ſuſpiciens. Inter eius auditores: qui plures & excelentiſſimi viri fuere: ii fere primi cõmemorant̃. Proha reſius: Epheſtion: Epiphanius Syrus: Diophantus Arabs. Ex Eunapio.

Iulian⁹ chaldęus

Iulianus Chaldæus vocatus Theurgus: filius Iuliani philoſophi: illius qui ſcripſit de Dæmonibus libros quattuor. Emicuit ſub. M. Antonino: ſcripſit Theurgica τελεστικα λογια verſib⁹. Hunc memorant quondam laborante ſiti Romanorum exercitu ſub Marco Antonino: contra Marcomannos prouocaſſe nubes: vnde imbres ſtatim deſiliere. Alii hoc ad Arnuphim ſacerdotem Aegyptium referunt. Hæc Suidas. Euſebius vero in hiſtoria: hoc portentum aquarum: Chriſtianorum: qui tunc in eo exercitu militabant: precibus & meritis refert.

Iuliani prĩcipes.

IVLIANI principes duo: alter iuriſconſultus: alter fidei deſertor: inter Imperatores dicentur. Iulianus quem colimus inter Sanctos: dicitur quum ceruum venator inſectaretur: ab eo ſe conuerſo: parentes interfecturum portentoſe audiiſſe: quod euitare cupiens: procul a patria profectus: ob beniuolentiam ſeruitio demeritam: cuiuſdam principis filiam cum ditione vnius caſtri duxit vxorem: quo forte parentes quæſitum filiũ ignari peruenientes: ab ei⁹ vxore: abſente viro: in hoſpitio ſũt recepti: ob illor⁹ interrogationẽ cogniti: ſil & ei⁹ thalamo collocati. Julian⁹ iterũ aduenit: vbi in thalamo hos vidit: iprouiſo mœchũ putãs cũ cõiuge: ambos interfecit. Re poſtea cognita: ſeſe expiare cupiẽs: ad flumẽ quoddã vxore comite puenit: vbi hoſpi-

Iulian⁹ mar tyr

res xpi causa gratis naucula transmittebat. Quapropter hospitio dicit̃ p̃cesse bonisq; ois auxilio ab hospitib⁹ inuocat̃. Fuit alter Præsul Cenomanẽsis qui putatur ille Simon leprosus hospes domini nostri. Alius Heremita cognomento chaba. De quo Theodorus in historia tripertita dicit. Dũ contẽplationi vacaret diuini instinctu spiritus p̃uidit ac p̃dixit exitũ Iuliani principis.

Iuliana virgo & martyr apud Nicomediã sub Maximiano. Iustus Tiberiensis ex prouincia Galilea conatus est & ipse Iudaicarũ rerum historiã texere & quosdã Cõmentariolos in sacros libros cõponere. Sed hunc Iosepus coarguit mẽdacii. Cõstat autẽ illũ eodẽ tẽpore scripsisse: vt auctor Hieronymus. Iustus genere Apher. p̃sul Volaterranus. Sub Leone primo põtifice vnacũ octauiano socio Volaterras applicuit p̃sulq; eius vrbis factus arriana: tunc eam pestẽ laborantẽ curauit. Iustus præsul lugdunensis qui se ab omni cura abdicaro vnacũ viatore Comite secessit in heremum ad quem visendum Antiochus eius in ecclesia successor p̃fectus est cadauerq; eius in uentum summo honore lugdunum traduxit. Iustinus philosophus e Neapoli vrbe palestinę fidelissimus nostræ philosophiæ sectator & in græca disciplina eruditissimus habitũ philosophi pristinum retinuit & ad. M. Antoniũ Apologeticon p nostra religione scripsit. In quo de cõuersatione sua ita disserit. Nam & ego inquit sectis platonicis institutus audiens xpianos infamari animaduertensq; ad mortem oppetendã ac omnino tolerãda supplicia impauidos mecum considerabam eam animi vim in vitio aut luxuria nullo modo posse consistere. Quis enim aliquando voluptarius mortẽ libenter amplectitur quo scilicet ipsa libidine cõfestim careat pro qua infamiam sustinuit: scripsit & alia cõplura. Ex Eusebio lib. IIII. historiæ. Is demũ xpi causa martyr fuit relatusq; inter sanctos. Iustinus alter qui Trogi epitomen fecit. Alius presbyter & Martyr Romæ sub Decio qui Sixtum Laurentiũq; sepulturę tradidit. Iustinę virgines & martyres Duę Altera Patauina genere & nomine Vitiliani regis filia a. S. Prodocino p̃sule patauino xpiana facta. Deinde sub Maximiano gladio transfixa. Cuius paduę venerabile templũ & eius nomine cõgregatio. Altera Antiochena gladio etiam petita. vnacum Cypriano p̃sule Antiocheno. Romam deinde translata postremo placentiam vbi nũc requiescunt. Iuuencus presbyter hispanus nobili genere ortus Quattuor Euãgelia hexametris totidem libris. Tum nõnulla alia cõposuit sub constantino magno. vt auctor Hieronymus. Iuuenalis Aquinas humili natus genere poeta Satyric⁹q; in suo poemate Paridẽ Pantomimũ Domitiani nõnullosq; alios notasset vrbe honoris specie submotus fuit. Et iam octogenarius ad p̃fecturã cohortis in extremã Aegypti partem tendentis missus. Verum breui post tempore secuta mors ad Neruæ vsq; tẽpora peruenit vt eius carmine indicatur. Iuuenalis. Præsul Narniensis: ex Aphrica venit cũ esset presbyter & Medicus: populumq; Narniensem xpianum fecit.

Iustinus Cæsaris in Gallia legatus qui magnas sub eo res gesserat. Demũ bello ciuili transfugit ad Pompeiũ cui Cæsar eius bona quæ habebat in potestate remisit. Lucanus. Dux fortis in armis Cæsareis Iabienus erat nunc transfuga vilis. Hic potissimũ suasit Pompeio dubitanti inire Pharsalicã pugnã. Vt in cõmentariis. T. Labienus historicus. Cuius scripta abolita fuere Tranquillus i Caligula. T. Labieni & Cordi Cremutii ac Cassii Seueri scripta. S. C. abolita requiri & esse in manibus lectitariq; permisit: q̃ maxime sua interesset vt facta queq; posteris tradant̃. de his etiã Seneca. in. VI. cõtrouersiarum: ista ingeniorum supplicia vt libri cõburantur post Ciceronem cœpere: quo tempore. T. Iabieni scripta ex. S. C. cõbusta sunt. quã cõtumeliã ipse Iabienus nõ tulit: nec superstes suo ingenio esse voluit qui in monumẽta maiorũ suorum ferri se iussit atq; illis includi: veritus scilicet ne ignis qui nomini suo & libro subiect⁹ erat corpori negaretur. Idẽ in libros Cassii Seueri factitatũ qui erat amicissimus Iabieni. Cuius libros cum cremare videret. Nũc inquit me viuere oportet: illos edidici. Antistius Labeo sub Augusto iuris quidẽ disciplinã principali studio exercuit: & cõsulentibus de iure publice responsitauit cæterarũq; bonarum artiũ non expers fuit. In eius libris sororis Etymologia reperitur quasi seorsum nata q̃ in domo in qua nata est separetur. Libertate fuit nimia vsq; eo vt Augusto iam principe ratũ tũc pensumq; nihil haberet. nisi q̃d iussum sanctũq; in Romanis antiquitatibus legisset. hęc ex Gellio. Augustinus vero. ii. de Ciuita. Labeo quẽ Sacrarũ & diuinarum rerũ p̃dicãt peritissimũ nomina bona a numinib⁹ malis cultus diuersitate distinguit: malosq; ppitiari cædibus & supplicijs fatetur: bonos autem lætis obsequijs qualia sunt cõuiuia lectisternia. LABERIVM. Equitem Ro. Mimorum poetam asperæ libertatis Cæsar Quingentis millibus inuitauit: vt prodiret in Scœnam & ipse Mimos ageret quos scriptitabat. Sed pote-

Iuliana.
Iustus Tiberiensis.
Iust⁹ apher.
Iust⁹ p̃sul.
Iustin⁹ phs.
Iustinus historicus.
Iustinę duę
Iuuencus.
Iuuenalis poeta.
Iuuenalis p̃sul.
Labienus Dux.
T. Labien⁹ hist.
Labeo Antistius.
Laberius.

ſtas nõ ſolum ſi inuitet ſed ſi ſupplicet cogit: vnde & ſe laberius a Cęſare coactũ in prologo teſtatur verſibus qui a Macrobio ponũtur: vltimus ex his Nimirum hoc hodie vno plus vixi die q̃m hi viuendũ fuit. Seneca libro. VII. decla. Cęſar ludis ſuis laberiũ produxit demũ cũ equeſtri ordini reddidiſſet: ſiq; ſeſſum iret. Omnes ita ſe coarctarunt vt venientẽ non reciperẽt. Narrat & illa facetia cũ Ciceronem locũ rogaſſet & ille ſe excuſans diceret Anguſte ſedeo reſpõdiſſe fertur:

Lacydes. Atqui miror cũ duabus Sellis ſedere ſoleas. Lacydes Cyreneus Nouę academię princeps Arceſilai auditor a puero maxime ſtudioſus Seueritatis inſup & pauptatis amator tenuit: Ludũ Annis. XXVI. exceſſit ex Paralyſi Olymp. CXXXIIII. Suidaſ.

Lamiarum familia. LAMIARVM Familia Romę illuſtris Neroni infenſa. Iuuenalis Lamiarũ Cęde madenti. apud Trãquillũ in Domitiano de cæde

Aeli⁹ lamia Aelii Lamiæ legit. Lamia itẽ ponti regnia. Lamus leſtrigonũ rex Silius. Et regnata Lamo quõdã Caieta: Lamiæ ſunt itẽ nocturna phantaſmata inſtituta a Pico & Fauno & Numa. ad terrorẽ. Lucilius: Terriculas Lamias. Lamiæ quoq; mõſtra in libyco mari ſunt q̃ naufragos ad littus quoda-

Laſus. dam deſertũ appulſos deuorãt vt Plato in politicis. Laſus Hermineus genere ciuitatis Achaiæ Olymp. LVIII. regnãte Dareo hiſtaſpis. Hũc quidã loco Periandri inter. VII. Sapiẽtes adnumerãt: Primus de Muſica ſcripſit: primuſq; Dithyrãbos in certamen protulit cõtentioſum dicẽdi genus. Suidas. LATRO porcius genere hiſpanus Condiſcipulus Senecę Maximi Auditor nobilis declamator. Cuius Seneca primo libro decla. his verbis meminit. Latro cũ adſcribẽdũ ſecõ citrauerat iungebant noctibus dies & ſine intermiſſo grauius ſibi inſtabat Deſinebat niſi defecerat. Rurſ⁹ cũ ſe remiſſioni traderet in oẽs luxus & in omnes locos reſoluebat: poſt cœnã lucubrabat. Memoria fœlix nunq̃ illa q̃ dicturus erat ediſcẽdi gr̃a relegebat edidicerat illa cũ ſcripſerat hiſtoriarũ omniũ ſumma notitia: Iubebat aliquẽ nominari Ducẽ & ſtatim ei⁹ facta recenſebat: ſolebat autẽ & hoc genere exercitationis vti vt aliqua die nihil præter epithemata ſcriberet alia vero nihil prẽter Epipneumata. Alia nihil p̃ter ſentẽtias tranſlatiuas: de Sęculo de Delitiis: De

Lactãtius. Arnobius. crudelitate & his ſimilibus & has ſupellectilẽ appellabat. Lactantius Firmianus: Arnobii diſcipulus Diocletiani tẽporibus Niccmediæ Rhetoricam docuit ac pœnuria' diſcipulorũ q̃ in grẽca eſſet ciuitate ad ſcribendũ animum applicuit ſcripſit adoleſcentulus Sympoſiũ. & aphricæ Odœpori nõ ex Aphrica vſq; Nicomediã hexametris verſibus p̃terea quæ nũc extant de inſtitutione diuina aduerſus gẽtes. De ira dei: de opificio dei: & alia cõplura nõ extãtia. In extrema ſenectute p̃ceptor fuit in Gallia Criſpi Cõſtantini filii qui poſtea a p̃re fuit interfectus vt auctor Hieronymus. Hic ad magnã dicit deueniſſe paupertatẽ. Taxatur ab eodẽ auctore vt Hęreticus in Apologia cõtra Rufinum his verbis Lactãtius in libris ſuis & maxime in epiſtolis ad Demetriũ Spiritum. S. omnino negat ſubſtantiã & errore ductus Iudaico dicit eũ ad p̃em referri vel ad filium & Sanctificatio vtriuſq; perſonę ſub eius noĩe demõſtrari. Quis mihi interdicere poteſt: ne legã

Ael. lãpri. eius libros quos aduerſus gentes diligẽtiſſime ſcripſit. Qd ſuperior ſententia deteſtãda ſit Ael.

Leo Byzã. Lampridius. Scripſit de geſtis Imperatorũ. Ro. ad Cõſtãtinum magnum. LEO Byzantius Auditor Platonis Sophiſta nobilis. Philippo cõtra Byzãtiũ veniẽti occurrens. Dic age inquit Philippe quæ te cauſa trahit oppugnatũ noſtra mœnia. At ille amor inquit tuæ patriæ qua vti potiar veni. Leo excipiens. Atqui reſpondit nõ inſtrumẽto bellico: ſed muſico amantibus eſt op⁹: quo dicto ducẽ a bello Byzãtino auertit. Cũ Demoſthenes multa ſuper hoc apud Athenienſes. Leo vero pauca apud Philippum verba feciſſet: Poſthęc cũ Athenas legatus miſſus eſſet agitatãq; videret inter eos longa contẽtione ſeditionẽ: in cõcionẽ aſcendens riſum populo excitauit obeſus admodum ventricoſuſq; apparens. At ille nihilo ſecius pturbatus. Quid rideris inquit Athenienſes q; vobis videar pinguis. Scitote mihi vxorẽ longe pinguiſſimã eſſe: taleſq; ac tantos cũ ſumus cõcordes breuis admodũ Lectulus capit: diſcordes ne tota quidẽ domus. Qd ſane verbũ tẽpeſtiue loco accomodatũ populũ paci reſtituit. Hęc nos e Philoſtrato cõuertimus. Suidas vero de eodẽ ait. Q; Philippus cũ Leonẽ in expugnatione Bizantii p̃ter omnis contrariũ haberet Epiſtolas ad Byzantios ſcripſit calumniæ plenas vti ſi voluiſſet tãtũ dare pecuniæ Leoni q̃tum petebat iamdudũ vrbe fuiſſet potit⁹ Ciues hoc accepto domũ eius circũſtetere ille ſibi ti-

Leo Alabãdeus. mens laqueo vitã finiuit: parũ quidẽ philoſophiæ p̃ceptis obtẽperans. Scripſit res Byzãtii ab eodẽ Philippo geſtas. Leo Alabãdeus ſcripſit hiſtoriã de Carib⁹ libris. IIII. De lytiis. II. Artẽ Rhe-

Leonidas Spartanus. toricam Sacrum bellũ phocenſiũ & Bœotiorum. Suidas. LEONIDAS primus ille Spartanus memoratur qui Quattuor lacedæmoniorum millibus apud Anguſtias Thermopylarum in-

Leonidas Alexandri. gentem xerxis exercitum vicit: quiq; teſte Trogo ait prandete milites hodie apud inferos cœnaturi. Alter Alexandri pędagogus parum Quintiliano probatus. Cuius poſtea vitia Alexander

nũq̃ deſeruit. Tertius Byzantiorũ Dux qui muros hoſtibus obſidentibus ac Byzantiis qui vino dediti ſunt Ganeas cuſtodiẽ puertiſſent Vinopolia apud mœnia cõſtituit vt ibi firmiores habe ret in officio milites auctor Aelianus de va. hiſto. Leonardus genere Gallicus a. S. Remigio præ ſule Remenſi xpianus factus ac Deinde Diacon⁹ Lemouicenſis. propẽ eandẽ Ciuitatẽ Nemus ſibi delegit: in quo vſq; ad extremũ ſumma in abſtinẽtia vixit: vinctos cõplures e cuſtodiis ac cõ pedibus prodigioſe liberauit. Leontiũ meretrix apud Gelliũ doctiſſima quæ Theophraſti libris reſpondit. Leontii plures Martyres. L. COR. LENTVLVS Proconſ. in Hiſpania Annibalis tẽ pore cũ i fine belli rediret ac in ſenatu de rebus ab ſe multos iam annos fœliciter geſtis diſſereret triumphũq; peteret. Res quidẽ triumphi dignas Senatus cenſebat. Sed exemplũ ſe a maioribus accepiſſe: vt qui neq; Dictator neq; Cõſul: neq; prętor res geſſiſſet minime triũpharet: cõceſſum tamen q̃q̃ Ti. Sẽpronio longo intercedente vt ouans vrbẽ ingrederet: tulit ex præda. XLIII. mil lia pondo auri. LXXX. militibus ex præda. CXX. aſſes diuiſit. Liuius. XLI. P. COR. Lentulus Cũ in Auentinum fugiſſet. C. Gracchi acies pro rep. multis acceptis vulneribus hanc mercedẽ tulit ne moreret in vrbe. Nã obtrectatorũ morſib⁹ cõpulſus a Senatu legationem petere. habita oratione qua diis ſupplicauit: ne iniuria hęc in ingratã priam reuerteretur. In Siciliaq; perſeue rando cõpotem ſe voti fecit. Valerius LENTVLI. CN. &. P. circa Syllana tẽpora iter claros ora tores a Ci. ſcribũtur his verbis. CN. Lentulus multo maiorem opinionẽ dicendi actione faciebat q̃ quãra in eo facultas: qui cum eſſet pacutus q̃q̃ ex facie videbatur: nec abundans verbis & ſi fal lebat in eo ipſo ſic interuallis exclamationib⁹ voce ſuaui & canora: admirãdo irridebat: calebat in agendo: vt ea quę deerant nõ deſiderarẽtur. Et tanq̃ Curio copia nonnulla verborũ nullo alio bono tenuit oratoriũ locum Sic. CN. Lentulus cæterarum virtutũ dicendi mediocritatẽ actio ne occultauit in qua excellens fuit. Non multo ſecus. P. Lentulus. Cuius & excogitãdi & loquẽ di tarditatẽ tegebat formę dignitas/corporis motus plenus & artis & venuſtatis vocis & ſuaui tas & magnitudo. Sic in hoc nihil præter actionem fuit. Cętera etiã minora q̃ in ſuperiore. C. Lẽ tulus Marcellinus nec vnq̃ indiſertus in Cõſulatu per eloquens viſus eſt/non tardus ſententiis: nõ inops verbis: voce canora facetus ſatis. auctor Idẽ. Hic cũ futuram ciuilis belli calamitatem pręſentiret: In Cõſulatu ait acclamate Quirites dum licet quia ſtatim iã nobis non licebit im pune/quã vocẽ Pompeius diſſimulauit. Valerius de libere dictis. Lentuli alii Duo. P. &. L. Cõſu lares tẽpore Ciceronis de quibus in Bruto ait. P. ille Lentulus iniuriarum noſtrarũ vltor auctor ſalutis quicquid habuit q̃tũcũq; illud fuit totum habuit a diſciplina. Inſtrumẽta naturę deerãt ſed tantus animi ſplendor & tanta magnitudo vt ſibi oĩa quæ clarorũ virorum eſſent nõ dubita ret aſciſcere. L. tamen Lentulus ſatis erat fortis: ſed cogitandi nõ ferebat laborem. Vox canora: verba nõ horrida ſane vt plena eſſet animi & terroris oratio. Lẽtulus Spinter a Spintere hiſtriõe dictus cui⁹ ſimilitudinẽ maxime referebat teſte Valerio: Pręerat Aſculi tempore belli ciuilis cũ pręſidio qd aduẽtãte Cęſare repẽre deſtituit. Idẽ periit vt auctor Lucan⁹ in ſiniſtro cornu i pugna pharſalica poſtq̃ Pompeium adhortatus eſt vt in Aegyptũ aufugeret. P. Cor. Lẽtulus Sura præ tor vrbis cõprenſus in coniuratione Catilinæ ac ſtrangulatus in carcere iuſſu Conſulis Cicero nis fuit priuignus Clodii qui cauſa inimicitiæ poſtea inter eos fuit. Hic patrem habuit. P. Len tulum ſumma in repu. auctoritate principem ſenatus vt Pedianus teſtatur. P. Lentulus cui Ci cero poſt mortem piſonis filiam locauit apud quẽ illa ex partu deceſſit. Cor. Lentulus ab Augu ſto miſſus cõtra Dacos Cotiſonem regẽ in citeriorem Danubii ripam. ſe irrumpentem repreſſit: quem regẽ tanti extimauit Auguſtus vt eius filiã in matrimoniũ peteret: illiq; ſuã Iuliam offer ret. LAENEVS Pompeii magni libertus & pene omniũ expeditionũ comes: eo defuncto Scho la ſe ſuſtentauit docuitq; in Carinis & telluris æde in qua regiõe Pompeiorum domus fuerat ac tanto amore erga patroni mentionẽ extitit vt Salluſtium hiſtoricũ q̃ eum oris improbi animo inuerecundo ſubſcripſiſſet acerbiſſima Satyra lacerauit Laſtaurũ & Lurchonẽ & Nebulonem & popinarium eũ appellãs: prętera vita ſcriptiſq; mõſtroſum: ac priſcorũ catoniſq; verbor: eru ditiſſimũ furem. Traditur autẽ puer adhuc cathenis ſurrept⁹ refugiſſe in patriã perceptiſq; li beralibus diſciplinis ptium domino ſuo retuliſſe: verum ob ingeniũ & doctrinam manumiſſus. Tranquillus. Ti. Cla. Lemnius. Claudii Auguſti libertus a ſtudiis: hæc inſcriptio in. S. Hadria ni Templo legitur romæ Leontiũ meretricula cõtra Theophraſtum ſcripſit ſcite quidem ſermo ne attico De qua vide etiam in prologo Plynii. auctor Cicero de Na. de. Lepidorum genus vi de inter Aemylios. Lænates. Læti & Lanati Cognomenta ſunt Roma. de quibus a libi diximus. C. LELIVS & Aphricanus inter raras amicitias vterq; a Cicerone & eloquens & orator de-

Leonidas Dux Byzã.
Leonardus
Leontiũ me retrix.
Leõtii Mar tyres.
L. Cor. Lẽtu lus procõſ.
P. Cor. Len tulus.
CN. Len.
P. Len. ora tores.
C. Len. Mar cellinus.
P. Lentu.
L. Lentu.
Len. Spiret.
Lent. Sura.
Lent. pater.
Lẽt. Cicero.
Cotiſo.
Læneus.
Ti. cl. Lẽni⁹ Leontiũ me retrix:
Lepidi.
Lęnates.
Lęti.
Lanati.
C. Lelius.

ſcribitur in Bruto. Sed & fœminæ quoq; in eorũ domibus facundi latini ſermonis & elegãtia prę-
ditas fuiſſe. Idẽ & Quintilianus auctores ſunt. Hic in Hiſpaniã legatus Aphricano pfect9 & in-
expugnatione Carthaginis nouę ppoſitus claſſi fuit vt Liuius teſtatur. Idẽ miſſus a Scipione ad
Syphacẽ legatus pro amicitia Tribunos peritiſſimos rei militaris ſpecie ſeruorũ ſecum duxit ex
plorãdę regionis gratia: vt ait Frontin9: in qua legatione Syphacẽ populo Ro. amicũ reddidit.
Quẽ aliquãto poſt tẽpore ad Carthaginenſes inclinantẽ ſpreto fœdere, inita cũ eo pugna in po
teſtatẽ redegit. Miſſus poſtremo a Scipiõe romam cum Magone cęteriſq; captiuis ex hiſpania.

Leander & Ero. LEANDER. Abydenus & Ero Sextia. Quorũ amores Muſeus exametris perſequit quę adhuc
extãt. vnde & Ouidii epiſtola materiã mutuata eſt. Leander itẽ Præſul Hiſpalenſis ad quẽ ſunt
Leãder pſul Gregorii Moralia ſcripta. LIBANIVS Sophiſta ex Antiochia Curuę Syriæ ciuitate tẽpore lu-
Libanius. liani principis claruit: pfecit Athenis ſub Diophanto philoſopho: ita tamẽ vt raro in ludũ veni
ret raroq; cũ aliis cõgrederet: ac ſe tantũ ſolus exerceret in declamando: inde Conſtantinopolim
profectus ludũ aperuit: vnde poſt aliquãtulũ tẽpus quorũ dam adoleſcentiũ gra infamiã ſubiẽs
pulſus fuit ac Nicomediã venit. Indeq; ob eãdem cauſam rurſus eiect9 in patriã ſeſe recepit vbi
profitebatur multoſq; reddidit in arte Rhetorica viros excellentes: inter quos Chryſoſtomus &
Baſilius fuere. Quãobrem in Iuliani principis dignationem veniens ab eo pluribus honorib9 or
natus pręfectum q; prętorii titulo tenus oblatũ reſpuit: dictitans plus eſſe ſophiſtam agere q̃ Prę
fectum: in hoc gloriam cito periturã: in illo perpetuã eſſe. Iulianus q̃q̃ magnis rebus occupat9 &
magna ipe quoq; dicendi ambitione teneret illius magnopere ſuſcipiebat ingeniũ: qd eo etiã ſtu
diоſius faciebat vt eum Proęreſio ſophiſtæ qui tunc apud eũ agebat & primũ dicendi locũ occu
pauerat pręponeret. Ad quę certamina & Acacius & Thuſcianus Phryx quotidie vocabantur
deceſſit domi iã ſenex. ſcripſit Declamatiões haud vſq; quaq; pares illius ingenio: quippe q̃ in eo
dicendi genere pręceptorem vti ſupra narraui neglexit: reliqua ſane opera pbatiſſima Librum de
Progymnaſmatis edidit: inter quę quas vocãt εκφρασεις venuſte pſecut9 eſt Orationes prętere-
ea & epiſtolas in quo genere princeps inter græcos facile apparet. Quę omnia ad noſtrã vſq; ęta-
Liberatus. tem peruenere. Ex Suida & Eunapio qui vitã etiam Sophiſtarũ ſcripſit. Liberatus Apher vnacũ
Liciniorum familia. vxore & duobus filiis ac Creſcẽtio preſbytero Martyriũ paſſus in aphrica inſectatiõe vandalica
auctor Aphrican9. LICINIORVM Familia vetuſta ac lata diuerſa ſibi cognomina adſumpſit
L. Licinius Craſſorũ & Lucullorũ qui ſuis dicuntur locis. L. Licinius. L. Filius Belutus vnus equinq; tribu-
Belutus. nis poſt reges exactos creatus vt teſtat Pedianus. C. Licinius Caluus &. L. Seſtius Trib. Pl. legem
C. Licinius caluus. promulgarũt vt Coſſ. etiã ex plębe fierent: cã legem cũ magna cõtentione repugnantibus patri
bus cum idẽ Tribuni per quinquennium ſoli Magiſtratus fuiſſent ptulerunt. Et primus oim ex
plębe Coſ. L. Seſtius creatus eſt: Lata eſt alia lex ne cuiq̃ plus quingẽtis iugeribus liceret poſſide
C. Licinius ſtolo. re Liuius li. VI. C. Licinius Stolo gener Fabii Ambuſti. Cũ Coſſ. lege ſanxiſſet nequis amplius q̃
quingenta agri iugera poſſideret. Ipſe Mille comparauit. Quare accuſatus a. M. Popilio lenate
damnatuſq; ſua lege eſt. Liuius lib. VII. Valerius item. Hic Stolonis cognomen adeptus vt re-
fert Columella q agriculturæ diligentiſſimus fuerit plantaſq; & arbores ablaqueare & reſectis
Licini9 por cius. fructibus quos Stolones vocant curare ſolebat. Licinius Porcius Prætor eo tẽpore quo Annibal
cũ Salinatore & Nerone pugnabat ante aduentũ Conſulũ multa induſtria: nũc anguſtias loco
rum occupando: nunc hoſtile agmen turbãdo Aſdrubalis in Italiã: tunc primũ venientis iter
Licini9 Tri. obſtruxerat vt Liuius. XXVII. Hic ſerius poeticam romę cœpiſſe dicit vt auctor Gellius. Licini
C. Licini9 us Trib. militũ ſub Claudio Marcello. C. Licinius Sacerdos deiectus a Scipione Aemyliano Cen
ſacerdos. ſore. Licini9 Macer Prętorius repetũ darum reus cum nuntium accepiſſet ſe reum &. M. T. Cice
Licini9 Ma cer. ronem cauſam contra eum agentẽ putans periiſſe ſua bona poſſeq; haſtę ſubiici. Q2 forte manu
habebat faucibus ſuis vinculo coarctatis pœnã moriendo puenit. Auctor Val. de mortib9 non
Licini9 mu- tianus. vulgaribus. Licinius Mutianus prius fœmina nupſit: Mox mutato ſexu duxit vxorẽ auctor Ply
Licinius tonſor. nius. Licinius Auguſti tonſor pdiues ſepultus via ſalaria ad Secundũ lapidẽ nobili monumẽto.
Ligarius. De quo illud Diſtichon Marmoreo tumulo Licinius iacet: at Cato paruo. Põpeius nullo: credi-
mus eſſe deos. Horatius in poetria Tonſori Licino. Quin. LIGARIVS de quo Pompeius libro
primo Dig. Quin. Tubero a cauſis agendis ad Ius Ciui. tranſiit maxime poſtq̃. Quin. Ligarium
accuſauit nec obtinuit apud Cæſa. Is eſt ligarius qui cum Aphricæ oram teneret infirmum Tu
beronem adplicare non permiſit: nec aquam haurire: Quo nomine cum accuſauit & Cicero. de
fendit. Plu. quoq; in hanc ſententiam fertur. Cæſar in hac oratione ligarium prorſus condẽna-
re decreuiſſe. ſed proceſſu orationis eum in his verbis: Quid enim Tubero ille tuus diſtrictus

In acie pharsalica gladius agebat Cuius latus petebat quis erat sensus? & reliqua: ita mente alienatus vt libelli quos tenebat e manibus decíderent reũq; cõtra propositum absoluere-. LIVIA gens plębeia Cõsulatibus tamen multis aliisq; magistratib9 floruit. Cuius princeps Liuius Salinator familiã illustrauit. auctor Tranquillus. Hic primo Cos. de Illyriis triũphauit. Deinde ex inuidia peculatus reus ab omnibus tribubus excepta Metia cõdemnatus in exiliũ abiit voluntariũ: vnde longo tẽpore sordidat9 pmissaq; barba moratus fuerat: vrgẽte Italiã Annibale reuocatus factusq; Cõsul cũ Claudio Nerone inimico statim causa reip. sibi conciliato: de Asdrubale triũphauit. Censor cũ eodẽ Collega oẽs Tribus excepta Metia ęrarias reliquit. Stipendio priuauit hoc tantũ crimine q; & prius eũ iniuste condemnassent & postea tantos honores nõ recte tribuissent. Q; in eadẽ censura Salis vectigal primus omniũ cõmentus esset Salinatoris cognomen accepi. Cæcilius & Liuius. XXIX. Liuius Drusus hostiũ Duce Druso cominus trucidato sibi suisq; cognomen indidit. Propręt or e prouincia gallia aurũ Senonibus olim in obsidione capitolii datũ: nec vt fama est repetitũ a Camillo retulit auctor Tranquillus: Hui9 Abnepos Liuius Drusus Collega. C. Gracchi in tribunatu ob eximiã aduersus Gracchos operã resistẽdo agrariæ legi patron9 senatus dictus est: auctores Tranqllus in Tiberio: & Plutarchus in Graccho. Huius filius. M. Liuius Drusus eodẽ teste tranquillo qui simili dissensione diuersa a patre sensit multaq; varie moliens ab aduersa factiõe interficit. Cæcilius vero de eodẽ sic refert. Liuius genere & eloquẽtia magnus sed ambitiosus & superbus Aedilis munus magnificẽtissime edidit: & Remnio Collegę q̃dam de vtilitate reip. suggerenti. Quid tibi inquit Cũ rep. nra? Quęstor in asia nullis insignibus vti voluit neq; ipso esset insignius. Tribunus. Pl. Latinis ciuitatẽ plębi agros: equitibus curiã. Senatui iudicia pmisit. Nimię liberalitatis fuit. Ipse etiam pfessus nihil nemini ad largiẽdũ præter cœlũ & Cœnum reliquisse. Itaq; cũ pecunia egeret multa contra dignitatem fecit Magulsam Mauritaniæ prícipẽ ob regis simultatẽ profugũ accepta pecunia a Bocho prodidit: Quẽ ille elephãto obiecit. Adherbalẽ filiũ regis Numidarũ obsidẽ domi suæ sumpsit redẽptionem eius a patre sperans occultã. Cepionem inimicũ actionibus suis resistenti collum in Comitio obtorsit vt multus efflueret sanguis e naríb9. Deinde ex gra in Inuidiã venit. Nã plębs acceptis agris gaudebat expulsi dolebant: Equites in senatũ lecti lętabãtur. Senatus pmissis iudiciis exultabat: sed societatem cũ equitibus ęgre ferebat: vnde Liuius anxius vt Latinorum postulata differret qui pmissam Ciuitatẽ flagitabãt repente in publico cõcedit siue morbo Comitiali siue hausto caprino sanguine semianimis domum relat9. Vota pro illo publice suscepta sunt per Italiam: & cũ latini Consulẽ in Albano monte interfecturi essent Philippũ admonuit vt caueret: in senatu accusatus. Cũ domum se reciperet immisso inter turbã percussore corruit. Inuidia cædis apud Philippum & Cepionẽ fuit. Cæcilius. Liuius Andronicus: Liuii Salinatoris libert9 cuius filios eruditi ab eodẽq; ob ingeniũ libertate donatus vt auctor Eusebius Primus romæ fabulam dedit. C. Claudio Cęci filio &. M. Tuditano Coss. Anno ipso anteq̃ natus esset. Ennius post vrbem vero conditã. D. XIIII. Cicero in Bruto. Liuius hístoricus patauin9 natus est anno ab vrbe condita. DC. XCIIII. Quo &. M. Messala orator excessit Paduę Anno. III. Imperii. Tiberii ętatis autẽ. LXX. Hũc Caius princeps tanq̃ verbosum insectabat: Pollio vero tanq̃ patauinitatem redolentẽ Quintiliano magnopere laudat. Eũq; herodoto cõparat. In cõcionibus pstertim: suadetq; pueris ediscendũ vt Ciceronis imitatorẽ. Nã & ipse Liuius ad filiũ scríbit vt Ciceronẽ imitet aut ei q̃ maxime similem. Solet nasci quęstio iter eruditos An Cicero si historiã fuisset aggressus eũ superasset. multosq; habet vterq; adsertores. LYCVRGVM. Eratosthenes & Apollodorus nõ paucis Annis antiquiorẽ prima. Olymp. ostendũt Timęus Duos apud Spartiatas Lycurgos dicit fuisse diuerso tamen tẽpore. Eorũ vtriusq; res gestas ob gloriã in alterũ referri & vetustiorẽ non pcul ab Homeri tẽporibus fuisse. Igit peregre Telluris multũ obiuit. In Cretã primũ venit: Indeq; poetã quẽdã Thaletẽ Spartã misit ad conciliãdos animos disciplinę: postea in Asiã profectus domum ad Aegyptios vnde ritus plurimos militię domiq; aptos transtulit ad Spartiatas. Et vt Aristocrates etiã tradidit peragrata aphrica atq; Hispania ad Indos penetrauit. Inter præclara eius instituta illud memoratur Lacedęmoniis feciſſe vt Agri ęque diuiderentur vitãdę inuidiæ gratia seruandęq; in Ciuitate ęqualitatis. Sustulit præterea Conuiuiorum apparatu m& mensas lautiores vnde ocium omne cupiditasq; diuitiarum nascitur. Quare diuitibus infensus vsq; adeo vt hæc in cõcione suadens inuaderetur. fugiensq; in templum ex eo ab vno ex his adolescente audaciore Alcandro nomine oculo effosso vulneraretur. Quẽ casum lycurgus dicitur more philosophi tulisse. Sed & adolescenti a ciuibus ei oblato peperciſſe. Ea de causa Templum

Liuia gens.

Liuius salinator.

Liuius Drusus.

Liuius Drusus. Trib.

M. Liuius drusus.

Liuius andronicus.

Liuius hístoricus.

Lycurgus.

Mineruę Ophthalmidis apud Selpiũ laconię locũ dicauit vt auctor eſt Pauſanias. Lacedęmoniorũ pueros cũ primũ. XII. ānũ attigiſſẽt iuſſit diſcalciatos ambulare: cubitareq; lectis ſtoraceis paluſtriq; arũdine. Ita demũ efferaciores fieri ac reip. vtiliores: exceſſit in Creta vbi ab initio ſpõte ac perpetuo ſeceſſerat ſumpto iureiurando a populo nequid de ſuis legib⁹ cõmutaret donec rediiſſet. Quapropter poſt mortẽ iuſſit cineres diſiici ne ſolut⁹ quãdoq; ſacramento populus leges ſolueret ſi mortuũ in ciuitatẽ retuliſſent. Reliquit filiũ qui & ipſe ſine liberis decedens finẽ attulit generi. ex Plutarcho & Trogo.

Lycurgus rex Nemeę.

Lycurgus Thracię.

Lycurgus alter Rex nemeę regionis hyſiphilẽ Regis Thoantis filiam nato ſuo nutricẽ adhibuit auctor Papirius in Thebaide.

Lycaon.

Lycurgus Rex Thracię Bachum deum eſſe negabat. Quapropter eum contẽnens dum conatur vites amputare ſibi crura incidit.

Lycon.

Lycaon Arcadiæ Rex q̃ hoſpites trucidaret & Ioui mortalis peregrini ſpetie mẽbra humana epulanda dederit ab eodẽ in lupũ mutatus eſt: & a ſuis canibus in venatione diſcerptus: Lycon ex Troade ſtratonis diſcipulus e Theophraſti ſchola. huius in dicẽdo ſuauitatẽ nomẽ maxime demonſtrat q̃ addita littera. G. Glycon ſit cognominat⁹: habitu fuit mollis & delicatus.

Lycophron Pleiades poetę.

Quattuor huius noĩs memorant Prim⁹ pythagoricus. Secũdus hic. Terti⁹ verſificator. Quartus epigrãmaton poeta. ex Diogene. LYCOPHRON poeta pria Chalcidẽſis Soclis ſeu lyci hiſtorici filius inter Septẽ poetas qui Pleiades dicebant a numero Stellarũ Philadelpho Ptolemęo recept⁹. Erãt aũt hi Theocrit⁹: Aratus: Nicãdrus: Eantides ſiue Apollonij⁹: Philecus: Homer⁹ Iunior Lycophron auctor Suidas. Scripſit poema qđ vocãt Alexandrã opus in primis obſcurum vtpote Caſandrę vaticinãtis quã & Alexandrã vocabãt: Priamus pater hanc vaticiniis penefurentẽ incluſerat turri dimiſſo ſolo nũtio qui audita tantũ ab ea referret. Nuntius igit̃ audita refert. Hic opus totum verſatur hiſtorias cõtinet plures: ab Hercule em̃ & reb⁹ troianis exorditur vſq; ad Alexandrũ Macedonẽ venit. Deinde p̃cedens vſq; ad finẽ poematis Phœnicũ res vnde bellũ inter græcos & barbaros ortũ prędicit: eũ enarrauit imprimis Io. Zezus.

Caſãdra ſeu Alexandra

Linus.

LINVS teſte Diogene Thebis nat⁹ mercurio Muſaq; vrania: ſcripſit Solis & lunę curſus animaliũq; ac fructuum generationes. Nãq; in primo ſtatim verſu operis initia rerum altius repetens cuncta ſimul nata memorauit. Quem ſecutus Anaxagoras principio facta ſimul oĩa dixit eaq; mẽte accedente cõpoſita: Interẽptũ dicũt ab Apolline ſagipta: Cuius huiuſcemodi narrat̃ epigrãma. Cãdida pureis redimitũ tẽpora ſertis Thebanũ vraniæ cõtinet vrna linũ. Virgilius tamen in buccolicis eum Apollinis filiũ dicit.

Lyſander.

LYSANDER Dux Lacedęmoniorũ inuictiſſimus Cuius ductu Athenienſes cum Duce Conone illã nauali pugna cladem acceperũt. Ex quo Athenę Semidirutę lm poſitũq; iugum. XXX. Tyrannorũ poſtea fuit per Thraſibulũ exulem Athenienſem poſtea eiecti ac Decẽ alii ſurrogati mox q; illi quoq; a lyſandro expulſi ſunt & Athenæ Tyrannorum iugo liberati: emicuit eo tẽpore quo & Pauſanias & Ageſilaus lacedęmonii eodemq; in bello militaueret: cecidit in acie ſuperatus ab Athenienſiũ Duce Conone in bello Thebanorũ terreſtri pugna vbi alter Dux Lacedęmoniorũ Pauſanias in exiliũ ſuſpectus p̃ficiſcitur. Lyſander in reb⁹ geſtis ac factione & animi magnitudine ex noſtris Syllæ comparatur in Plutarchi paralellis.

Lyſias.

LYSIAS Syracuſanus genere Cephali filius Cteſię diſcipulus vnus e Decem oratoribus natus eſt Athenis quo pater ſe tranſtulerat ęqualis Demoſtheni Puer iam in Thurios coloniã migrauit: Rediit Annos natus. XLVII. Interq; principes habitus ea tempeſtate Oratores: ei⁹ vero Orationes ferunt̃ ſupra. XC. ſtili puritate & elegãtia cunctis p̃ter Iſocratem p̃ſtat: ſcripſit quoq; cõciones & epitaphia & epiſtolas de arte item Rhetorica. Cicero aũt in Bruto de ipſius ſtilo ſic ait. Lyſias gracile dicendi genus ſectatus eſt q̃q̃ in eo ſunt ſępe lacerti ſic vt fieri nihil poſſit valentius: verũ tamen eſt genere toto ſtrigoſior habet tamen ſuos laudatores qui hac ipſa ſubtilitate delectentur. In libro aũt̃ de ſi. eum oratione locupletem: rebus vero inanem vocat. Quintilianus autem ſic Lyſias ſubtilis atq; elegans & quo nihil (ſi oratori ſatis ſit) dicere queas p̃fectius: nihil eſt inane: nihil accerſitũ: puro tamen fonti q̃ flumini propior.

Lyſippus ſculptor.

Lyſippus Sicyonius nobilis ſculptor in honore apud Alexandrũ aquo tantũ fingi volebat.

Lyſippus poeta.

Lyſippus etiam poeta Comicus Dramata eius Bacchide Tyrſochomus vt auctor Athenęus.

Lyſiſtrat⁹.

Lyſiſtratus. Sicyonius Lyſippi frater primus ſimilitudines e Gypſo reddere inſtituit ad effigiẽ exprimere ante eum pulcherrimas tantũ facere ſtudebant Creuitq; res tantum vt nulla ſigna ſtatuæ ve ſine argilla fierent. Quo apparet antiquiorem hanc fuiſſe ſcientiam q̃ inſundendi æris.

Lyſimach⁹

Plynius. LYSIMACHVS Agathoclis filius e ſucceſſoribus Alexandri magni Pergamo præfuit vbi Theſauri regis fuerunt. Hic illuſtri quidem Macedoniæ loco natus virtute illuſtrior fuit amore litterarum ac philoſophiæ ardebat adeo vt Calliſthenem tunc ab Alexandro in erumnis collocatũ ac cũ cane in cauea clauſum de

virtute differentẽ sępius audiuerit poculũq; ei ac venenum remediũ miserię optãti ppinauerit Quod ęgre ferens Alexãder Lysimachũ Leoni obiecisse dicitur: sed ille viribus frętus rem posteris prodendã egit manũ amiculo conuolutã in os Leonis inferens adreptaq; lingua feram exanimauit: quo facto vehementius postea Alexãdro dilectus & apud eũ in honore maximo fuit. Prętera Lysimachiã vrbẽ condidit q̃ post annos. XXII. terrę motu euersa ipsi stirpiq; exitium portendit. Nã breui post tẽpore Agathoclem filiũ fortissimũ per quẽ bella multa fœliciter gesserat Nouerca Arsinoe ptolemęi fororę istigãte veneno sustulit. Ob quã immanitatẽ populi ab eo defecere vnde & ortum inter eos bellũ in quo lysimachus cecidit Annos natus. LXX. Postremus oĩm suoꝝ cũ variis casibus antea liberos quinq; amisisset Macedonię regnũ ad Seleucidas trãslatum. Ex Trogo libro. XV. Lysimachus Acarnanus Alexãdri pędagogus secũdas post Leonidã obtinuit nullo vrbanitatis genere pditus nisi q; se Phœnicẽ Alexãdrum Achillem Philippũ Peleũ appellabat auctor Plutarchus. Lysimachus Aristidis Iusti filius. Cuius meminit Demosthenes in oratione περι των ατελιων. Hũc ob merita patris erga remp. Qui ppter abstinentiã & iustitiam paup admodũ decesserat data sunt publice Centum Tal. vt auctor Plutarch⁹ in Aristide. LOLLIORVM etiã Romæ genus & nomẽ admodũ celebre. Inter quos. M. Lollius magna apud Augustum auctoritate fuit: ad quẽ Horati⁹ scribit: Troiani belli scriptorem maxime Lolli. Eius etiam memoria Ferentini adhuc in turri quadã legit̃ marmori inscripta. M. Lollius. C. fili⁹ Cos. A. Hirtius. A. F. Funda faciũda coęrauerũt. Eidẽq; pbauere. Lollia paulina. C. pricipis vxor Sestertio quadringenties extimatã tunicã ex margaritis habuisse fert̃ vti Solinus & Plynius auctores. Hanc TACitus filiã fuisse dicit. M. Lollii Consularis supra memorati. Lollianus Ephesius & Scholę & populo prefuit Atheniensi: Pretor eñ fuit qui magistratus antiquitus in bellis delect⁹ habebat. Nũc aũt rei frumẽtarię preest Epicheremata magnope laborauit. inuenire & inuẽta distincte loqui idone⁹. Dicebat extẽporaliter Isęi imitatione quẽ audiuit Imago eius athenis erat in foro. auctor Philostrat⁹. LONGINVS Philosoph⁹ Syrus e Palmyra Ciuitate Preceptor Zenobię Palmyrę reginę interfectus: deinde ab Aureliano in eius vrbis direptione apud ois de sere licto desiderio vti Vopiscus testat̃. Longin⁹ miles simul cum Megisto & Acesto ad christi fidem inductus a Paulo apostolo ad supplicium proficiscente. Ante hunc dicitur & ex Militibus vnus extitisse qui Iesum crucifixum hasta percussit & ob signa & prodigia subsecuta christian⁹ factus postremo Martyr: Habeo auctorem qui dicat hoc nomẽ ab illius officio grece vocatum fuisse ob hęc verba αλλειστων στρατιωτων λογχαυτου την πλευραν ηυξε Q̃d pro lonche idest hasta longinum putent dictũ. Hic est quem Mantuę sepultum esse dicunt quo sanguinẽ ille domini cum ex humo delectum tulerat. LVCRETIORVM genus patricium. Sp. Lucretius Tricipitinus Lucretię pater in locum Demortui Bruti in Cõsulatu Collega Valerio publice suffect⁹: cũ maior iam natu esset nec vires suppeterẽt ad obeunda munera Cõsularia intra paucos dies moritur. In cuius locũ Horatius Puluillus suffectus est Liuius. II. T. Lucretius Cos. cũ eodẽ Valerio iterũ Cõsule fuit vt idẽ. L. Lucretius Tricipitinus cũ. T. Veturio gemino Cõsul contra Volscos profectus nobilẽ retulit triumphũ eorũ nomine prope deleto. X. millibus &. CCCCLXX. cęsis: expositaq; deinde omni pręda in Cãpo martio vt suũ per triduũ cognitũ abduceret reliqua vẽdita cui domini non fuere. Triumphauit de Volscis Equisq; Triumphantẽ secutę sunt legiones Alteri consuli datum vt Ouans sine militibus vrbẽ ingrederet̃ Liuius Lib. III. Lucretius Aedilis Cadauer Ti. Cracchi in tiberim proiici iussit. Q. Lucretius Vispillo. In priuatis causis acutus & iurisperitus & cõcionibus aptior q̃ iudiciis vt Cicero. Lucretius Asella Syllanarum partiũ qui Marium Pręneste obsiderat q; pręter ei⁹ voluntatẽ cõsulatũ sit petere ausus ad turbandũ reip. statum a. L. Ballieno Centurione iussu Syllæ in medio foro occisus est. Q̃d cum populus indigne ferret Sylla aduocata Concione se iussisse dixit. Liuius in epitome Macedo. Pedianus. Lucreti⁹ poeta ob Philtra dicitur periisse hausto amatorio poculo ob amorem Fœminę in furorem versus eius poema sectam imitatur epicuream. Lucretia inter Tarquinios dicitur LVCVLLORVM familia in licinios adscita Eius nullum qui claritatem habuerit priorem lego q̃. L. Licinium Lucullum qui temporibus Scipionis Aemyliani pauloante initium in belli punici fuit Consul cum. A. Posthumio Albino. II. cum delectum secure agerent nec quẽq; gratia dimitterent a Tribu. Plę. qui pro amicis suis vacationem impetrare non potuerunt in carcerem coniecti sunt. Lucullus deinde in Hispaniam missus. Cui postea Claudius Marcellus succesit cum omnes celtiberię populos pacasse videretur Vacceos Cantabros aliasq; in eadem Hispania nationes subegit vt Liuius libro. XLIX. Huius igitur filii siue Nepotes. Lucius & Marcus Lucul-

Lysimach⁹ Alex. pęda.

Lysimach⁹ Aristidis.

Lollioꝝ gẽs

M. Lollius.

Lollia paulina.

Tacitus.

Lollianus.

Lõgin⁹ phs

Lõgin⁹ martyr.

Sp. Lu. tricipitinus.

Q. Lucretius vispillo.

Luc. Asella

Luc. poeta.

Lucretia.

Lucullorũ familia.

L. licini⁹ Lucullus

Lu. & Mar. Lucilli.

li fuere quorũ. L. Diſertus ac diues munus Quęſtoriũ ampliſſimũ dedit per Murenã in aſia claſſem Mithridatis & Ptolemęũ Aegypti regẽ Cõſuli Syllę conciliauit: Prętor Aphricã iuſtiſſime rexit aduerſus Mithridatẽ miſſus Collegã Cottã Chalcedone obſeſſum liberauit: Ciricon obſidione ſoluit: Mithridatis copias ferro & fame adflixit / eũq; regno primũ ſuo ideſt põto expulit. Deinde rurſus cũ Tigrane Armeniæ ſubueniẽte magna fœlicitate ſuperauit: Poſthęc ocio ſe tradidit vbi magnificẽtia villarũ: cõuiuiorũ ſumptu: veſtiũ numero ac pulchritudine: prętereа ſignorũ ac tabularũ ornamẽtis oẽs quacũq; tẽpeſtate ſupauit: Paulatim deinde alienata mẽte deſipere cœpit tutela eius. M. Lucullo fratri pmiſſa hęc Cęcilius. De eodẽ Plutarchus etiam ait q; Facũdia clarus fuit. Pręceptorẽ habuit Antiochũ Aſcalonitã veteris Academię: ſcripſit gręco ſermone bellũ marſicum quo ipſe vna cum Sylla interfuit: Militię vero ipſius par gloria Siquidẽ Conſul cũ. M. Cotta ad bellũ Mithridaticum eſt ꝓfectus vbi primũ magno fœnore aſiam liberauit. In eoq; bello maximis rebus geſtis Tigrano cęteriſq; expugnatis Pompeiũ non belli ſed pene triumphi ſucceſſorem habuit. Triumphauit tamen q̃is aduerſante Memmio. Ocio deinde ſe tradidit Apudq; Baias lacum maiore impenſa excauauit quam villam extruxerat.

Lucili⁹ Balbus. LVCILIVS Balbus in Dialogo Ciceronis de natura deorũ Stoicorũ partes tuetur in quib⁹ tantos ꝓgreſſus fecit vt in eodẽ libro ponitur q; excellẽtibus cõparetur gręcis. LVcilius miles Bruti domeſticus atq; fidus qui cũ apud Philippos inclinatã iam aciem videret ſeſe pro Bruto obtulit vt ſpatiũ ei fugiẽdi daret: Ductuſq; ad. M. Antoniũ pro Bruto, vt apparuit fraus collaudatũ eum Antoni⁹ ob fidem apud ſe tenuit: quẽ non minus poſtea ſibi fidelẽ ſenſit atq; bruto fuerat. Plutarchus in Bruto.

Lucili⁹ poeta. C. Lucilius poeta vt Gellius in. XXVII. libro teſtat tẽpore. II. belli punici emicuit. De quo Quintilianus hęc ſcribit Primã inſignẽ Lucilius laudem in Satyra eſt adeptus qui quoſdã ita deditos habet amatores vt eũ nõ eiuſdẽ operis auctoribus ſed oĩbus poetis præferre nõ dubitent: ego q̃tum ab illis tãtũ ab Horatio diſſentio qui luciliũ fluere: luculẽtũ & etiã aliquid qđ tollere poſſis putat. Nã eruditio in eo mira & libertatis atq; acerbitatis & abundantiæ ſalis. Horatius terſior & magis purus.

Lucillus. Lucillus Senecæ familiaris e Pompeis oppido Cãpanię fuit adeo philoſophiæ deditus vt Quęſtor cũ eſſet Siciliæ magnam tẽporis partem ab officiis publicis vacans ſtudiis incumberet.

Lucilla auguſta. LVCILLA. M. Antonini & Fauſtinæ filia. L. Antonini veri vxor Marito ſuperſtes iterũ nupta Pompeiano maximo viro remanẽtibus ei principatus inſignibus videlicet in ſella imperatoria ſedebat. Ignem de more pręferebat pmittente Comodo fratre: Verũ cum poſtea hæc ſibi ablata doleret in eũ cõiurauit vna cũ Quadrato nobili adoleſcente. Cũ quo ſtupri cõſuetudinem habere putabat. Deprenſa igit̃ & vna cũ coniuratis ab eo interfecta. auctor Herodianus in Comodo eius in antiquis numis imagines reperiũtur hac inſcriptiõe. Lucilla Auguſta. M. Antonini & Fauſtinæ filia. Altera Lucilla longe fęlicior virgo & martyr ſub Valeriano & Galeno Imp. Filia hæc Nemeſii Tribuni oculis capta a Diuo Stephano pontifice luminib⁹ reſtituta. Deinde xpiana cum tota familia facta. Aliã ſupra in flora narraui.

Lucillę Martyres. Lucię Duę. Lucię itẽ Duę martyres altera virgo Syracuſana: altera Romana vidua iã annis. XXXIX. vna cum Geminiano quẽ a lymphatiõe liberatum ad fidem deduxerat gladio cæſa eſt. Sub Diocletiano.

Lucina. Lucina virgo itẽ Romana Dies admodum circa ea fere tempora xpianos ſumptib⁹ iuuabat: martyreſq; in agro ſuo ſepeliebat: Eius Romæ ſepulchrum in Templo Sebaſtiani adoramus Moriens eccleſiam hęredem reliquit ſub Marcello pontifice.

Lucianus ſophiſta. LVCIANVS Sophiſta Samoſatenus ob mores Atheos cognominatus Sub Traiano principe. Cum apud Antiocheam Syriæ Cauſidicus eſſet atq; in ea arte plane decoxiſſet ſe ad ſcribendum dialogos conuertit lacerãdamq; xpi religionem: vbi ſane ridiculus apparet Obiiſſe dicitur a canib⁹ (vti par fuit) lacerat⁹ auctor Suidas. Hic cũ antea xpianus eſſet poſtea Deſertor religionẽ inceſſit nihil ex ea conſecutũ dictitans niſi vt nomen eius corrumperetur ex Lucio Lucianus factus: Initio nãq; Dialogorum de ſe plura loquitur Q; vili genere ortus a patre ad Auunculum ſtatuarium diſcendi gratia miſſus vt primũ cęlo indoctis manib⁹ nobile marmor fregiſſet ac ob eã cauſam acriter vapulaſſet nocte in ſequenti Duas ei imagines in ſomnis viderit apparentes alteram ſtatuariam ſe adfirmantem eſſe: pluraq; ex arte pollicentem emolumenta. Alteram eloquentiam maiora promittentem cui relicta prima ſe cutus ſit. Dialogi eius ſane verbis elegantiſſimi ſed rebus magno pere excuſſi vbi quaſi Pirrhonica profitetur nihil adfirmans omnia ridens. Quod ſane ipſe ſuo hoc tetraſtico manifeſtat. λουκιανος τα ἑτερα ψευδεται τα μωρα τε ἐλεγχων μωρα τα ραιθρωποισι και τα δοκουντα σοφα ουδεν ἐρεει ἀνθρωποισι διακριδιον ἐξι ρωμα αλλο συθαυμαζειν του θετεροισι τελεων.

Luciani marty. duo ſbyter & martyr Apoſtolo⁹ diſcipul⁹ in gallia vna cũ Dionyſio miſſus & ab eodem Beluacen.

prẽsul fact⁹: Lucian⁹ alter vir diſertiſſim⁹ p̃sbyter Antiochen⁹ adeo inter nr̃os ſcribẽdo ſacroſq; libros emẽdando ꝓfecit vt in hoc genere exẽplaria laudata Luciana appellarent̃: ferunt̃ ei⁹ de fide libelli & breues admodũ epiſtolę. Deceſſit Martyr Nicomedię ſub Maximiano: ſepult⁹ & Helenopoli Bithynię auctor Hieronymus. Addit Suidas Hunc Hebraica lingua doctiſſimũ fuiſſe ſacroſq; libros multis coactis exemplaribus multis in locis emendaſſe. Lucius poeta Hiſpanus: Cuius Martialis meminit Luci gloria tẽporũ tuorũ qui Graniũ veterẽ tagũq; nr̃m Arpis cedere non ſinis diſertis. Lucius Celeber Tarrẽſis (Tarra em̃ Cretę oppidũ) de prouerbiis grẽcis tria volumina ſcripſit auctor Stephan⁹ grãmaticus. eius nũc epitomen habem⁹. Sed hos facile ſuperauit. Is Lucius qui p̃ſul fuit Alexãdrin⁹ ſub Theodoſio. poſt Athanaſiũ ſcripſit variarum hypoteſeõ libellos. vt auctor Hieronymus. Lucifer p̃ſul Caralitan⁹ cũ Pancratio & hylario Romã cleris ad Imp. Cõſtantinũ a Liberio Pon. ꝓfide miſſus cũ vellet ſub noĩe Athanaſii Nicenã dãnare fidem ab eodẽ Imp. in paleſtinã relegatur. Lucas Medicus Antiochenſis vt eius ſcripta indicant grẽci ſermonis nõ ignarus fuit Pauli apoſtoli ſectator & Comes: aquo edoctus ſcripſit Euãgeliũ: Actus quoq; apoſtolorũ: Reliqua ſane ipſius inter apocrypha: vixit Annos. LXXXIIII. cũ Cõiugio ſepultus Cõſtantinopoli quo trãſlatus fuit vnacũ Andreę Apoſtoli oſſibus Anno. XX. Cõſtãtii principis. Hieronym⁹. L. Luſci⁹ Syllanarũ partiũ Cẽturio dãnatus q; tris cędes ꝓſcriptorum Syllę feciſſet Diues propterea factus. Nã amplius Sexcẽties poſſedit. Pedianus.

Luci⁹ poeta

Lucius Tarrẽſis.

Lucius p̃ſul alexan.

Lucifer.

Lucas.

L. Luſcius.

R. Volaterrani: Cõmentariorũ: Vrbanorũ. Lib. XVII.

Macrianorũ familię.

MACRIANORVM FAMILIAE VIRI ROMAE in auro & argẽto Mulieres vero ĩ reticulis ĩ dextrocheriis & in omni ornamẽtorũ genere Alexandrũ magnũ exſculptũ ſemp habuerũt: q; dicunt̃ iuuari in oi actione qui eũ geſtãt ĩ auro vel argẽto. Ex his fuere Macrianus pater & fili⁹: & Quiet⁹ alter filius qui Cæſares appellati fuere tẽpore Gallieni: ponũtur q; inter. XXX. tyrannos qui mox interfecti ſunt. Pollio. MACEDONIVS Arrianę ſectator Hęreſeos Cõſtantii principis fauore expulſis orthodoxis Cõſtãtinopolitanus p̃ſul cõſtitutus eſt. Is em̃ eadẽ quę Arrius de. S. S. ſentiebat eũ videlicet nihil habere cũ patre & filio cõmune: diſſentiebat tamẽ in filio quẽ patri ſimilẽ rite fatebatur: qua de cauſa ab Arrianis pulſus fuit. Nã Arrianorum tres Sectę caput extulerunt. Eunomiani Arriani & Macedonani. De qbus oĩbus ſupra in Arrio diximus Plurimi tñ apud Cõſtãtinopolim vicinas regiões Macedonii opinioni adhęrere videbãtur. Ex libro. X. Rufini. Aemylius Macer: Veroneñ. poeta Volucres & hęrbarũ cecinit virtutes Ouidii tẽpore vt ipſe teſtatur Sæpe ſuas volucres legit mihi grandior ęuo. Queq; nocet ſerpẽs q; iuuat hęrba Macer. Sed & opus Homeri perſequit̃ quicquid apud Ilium actũ vſq; ad finẽ belli vt idẽ poeta teſtat̃ Tu canis ętерno quicqd reſtabat Homero Ne careant ſumma Troica bella manu. Hoc opus Homeri cõtinuauit etiã Quintus poeta vti narrabimus. Opus autem hoc de hęrbis ad noſtrã vſq; puenit ętatẽ. L. MAGIVS. T. Liuii Genero rator Romanus. De quo Seneca in declamationibus. Non puto quomodo. L. Magius gener. T. Liuii declamauerit q̃is aliquo tẽpore ſuum populũ habuit. Cũ illum hoĩes nõ in ipſius honorẽ laudauerint ſed in ſoceri efferrẽt. L. Magius &. L. Fannius tranſfugato Valeriano exercitu apud Mithridatem agẽtes ab eodẽ rege ad Sertoriũ miſſi erãt de paciſcẽda belli ſocietate aduerſus Romanos quos & inquirẽdos mãdauerat ſenatus ii poſtremo ad Romanos prodito ex magna parte exercitu redierũt. Hęc Pedianus. D. Magius Campanus vir optimus de tradẽda Annibali Capua ſententia omnino aduerſa fuit exitum qualẽ habuit vaticinando. Iuſſus ab Annibale ꝓpterea nondũ vrbem ingreſſo ad ſe venire negauit. Deinde veniẽti cũ oẽs obuiam ꝓcederẽt: Ipe cũ paucis in foro deambulabat. Deniq; cũ vict⁹ ad Annibalẽ duceret̃ cauſã dicere iuſſus reſpõdit nulla id lege fœderis cogi potuiſſe: tandẽ in exiliũ cũ traheret̃ apto capite vociferãs habetis inquit libertatẽ Cãpani quã petiiſtis Foro medio luce clara videtib⁹ vobis nulli Cãpanorũ ſecũdus inuit⁹ ad mortẽ rapior. Quid violẽtius Capua capta fieret? Ite obuiã Annibali exornate vrbẽ diẽq; aduẽtus eius cõſecrate: vt hũc

Macedoni⁹

Macer.

L. Magius orator.

L. Magius Dux.

D. Magi⁹ Campan⁹.

triũphũ de Ciue vro ſpectetis. Igit̃ miſſus Carthaginẽ cũ tẽpeſtate Cyrenas delatus eſſet Indeq; ad Ptolemeũ regẽ a Cuſtodib⁹ Alexãdriã ductus ab eodẽ liberatus eſt: pmiſſũq; ei vna ſecũ in

Magius Chilo. regno viuere. Ex Liuio. XXIII. Magius Chilo qui apud Athenas. M. Marcellũ iterfecit vt ex epiſtola Sulpitii ad Ciceronẽ legim⁹. Magi tres ex oriẽte fuere. Gaſpar: Melchior & Baltaſar quo-

Magi tres. rũ corpora in ciuitate Colonienſi: Sup his vide pulcherrimũ Tranqlli locũ quẽ in hieroſolymæ

Magnes. deſcriptiõe adduxi. Magnes Athenienſis Comicus antiquę comœdiæ tpe Epicharmi docuit fa-

Magnes puer. bulas. IX. vicit duas: Magnes alter Smyrneus puer p̃ cęteris mortalibus formoſus poetica inſup & Muſica ornat⁹ corona inſignis: aureoq; retinaculo redimitus ac habitu molliore indut⁹ Ciui-

Gigesrex. tates obibat multis dilect⁹ pſertim Gigi Lydorũ regi: parẽtes aũt probrũ huiuſcemodi perofica pta occaſione comã eius inciderũt: veſtẽ ornatũq; oẽm lacerauerũt. Quare pturbatus Gigesin Magneſios bellũ mouit quibus tandẽ ſupatis reuertens Sardib⁹ panegyricũ celebrauit magni-

Magni duo ficentiſſimũ. Suidas. Magnus pſul Altinẽſis diruta pria a longobardis ſedẽ trãſtulit i Ciuitatem nouã quæ ante Heraclea dicebat in qua extinct⁹ Anno deinde. M. CC VI. Venetias traduct⁹ p

Magones Carthag. ſancte colit. Alter Martyr apud Cęſareã paleſtinæ ſub Aureliano. MAGONES plures fuiſſe cõſtat. Primus oim rem ac diſciplinã Carthaginenſiũ auxit: cũ ante ſe Mezeũ & deinde Carthalonẽ fama longe inferiores Duces habuiſſet. Is ante vllũ punicũ bellũ vt Liui⁹. & Trogus. XVIII. referunt Cũ. CXX. nauibus bello Tarentino auxilio venit Romanis: egre ferens Italiã ab externis inuadi. Cui acte a Senatu gratię auxiliaq; remiſſa. Duos moriens filios reliquit Aſdrubalẽ &

Mago Annibalis ff. Annibalẽ. de quibus in ordine dixi. Mago Annibalis frater cauſa victoriæ apud Trebiã fuit. Sed apud Locros a Manlio clauſus ab Annibale liberat̃. Liuius quoq; lib. XXX. ſcribit Magonẽ Annibalis fratrẽ in agro Inſubriũ vulneratũ dum in aphricã per legatos reuocatus nauigaret apud Corſicã obiiſſe: libro item. XVIII. dicit eũdem capta genua in ligurib⁹ diu reſtitiſſe romanis ex qua regiõe eos in Gallia Ciſalpina valide agit auit ad quẽ inter alpes ligureſq; agẽtẽ naues e Carthagine venerunt: Rurſus libro. XXX. Cũ magone ancipiti marte in agro Inſubrium concurre

Q. Varus. Mago. runt. Quintilius Varus Prętor &. M. Cornelius Proconſ. Mago ali⁹ qui Thurios Annibali ſubegit. T. Sempronii Gracchum in lucanis occidit: Apud Capuam Duos Coſſ. Fuluium Flaccũ & Appium Claudiũ clade adfecit: ac nuntius Cannenſis victorię carthaginẽ cum anulis miſſus

Mago captus. eſt qui modium exceſſere. Mago alius a Scipione capitur apud Carthaginẽ in Hiſpania Romãq; per Lęlium mittitur. Mago denicq; qui de re ruſtica ſcripſit. De quo Columella libro primo ſic

Mago de re ruſtica. ait Verũtamen Carthaginenſem Magonẽ. Vel Ruſticationis parentem veneremur. Nã huius octo & viginti memorabilia illa volumina ex. S. C. in latinũ Conuerſa ſermonẽ ſunt. Varro autẽ teſtatur Caſſium Dionyſium Vticẽſem ex eis. XX. volumina in gręcũ vertiſſe ſermonẽ. ac Sextilio Prætori dediſſe. MALCHION Nonnullis Alchion: Antiochenus Preſbyter Rhetoricam

Malchion. prius Antiochiæ docuit aduerſus Paulum Samoſatenũ excipiẽtibus Notariis diſputauit: qui Dialog⁹ extat Sed & alia grãdis epiſtola ex pſona Synodi ab eo ſcripta ad Dionyſiũ & Maximũ Ro. & Alexãdrinæ eccleſię Epiſcopos. Hieronymus & Euſebi⁹ li. VII. Malchus Byzãtius ſophiſta ſcripſit hiſtoriã a Cõſtantino vſq; ad Anaſtaſiũ. Suidas MAMVRRA Formiis natus eques

Malchus. Mamurra eques Ro. Ro. vt tradit Cor. Nepos primus Romæ parietes in Cęlio monte domus ſuæ marmore incruſtauit. Hic eſt qui epigrãmate Catulli pſciſſus eſt. Idẽ ſolidas e Caryſtio & lunẽſi marmore colũnas

Mamurra faber. habuit. Plynius. Mamurra alter ante hũc inter Oſcos nat⁹ tẽpore Numę Ancylia pluraq; deorũ ſigna ex ęre fabricauit. Meminit Ouidius in Faſtis. Mamercus Pręnomẽ Aemyliorũ vti ſupra

Mamercus cõmemorauí. Fuit etiã pſul Viennenſis qui teſte Ptolemęo lucẽſi Anno. CCCCLIIII. ſupplicationes pri⁹ inſtituit quas rogationes nri vocant ob frequẽtes terręmot⁹ qbus ea regio infeſtabatur. MANES Hęreſiarcha ſub Aureliano pricipe romã e Perſide venit Magiſtrũ habuit Buddã

Manes Hęreſiarcha. noie qui & Terebinthus dicebat Brachman genere ac ſecta hic edoctus lras gręcas Sectã Empedoclis amauit. Duo principia ponẽs inuicẽ cõtraria. Deinde in Perſidem reuertens dictitabat ſe ex virgine natũ in mõtibus educatũ. Edidit libros. IIII. quorũ primũ inſcripſit de myſteriis Secũdum de Euãgeliis. Tertiũ de Theſauris. Quartũ de Sũmis Cuius tandẽ defuncti libri ad manus mulieris apud quã ille diuertebat puenere. Hęc puer. VII. annorũ ab ſe emptũ Cui Cubrinono men erat lris erudiit hęredemq; oim fecit bonorũ. Hic poſtea manes appellatus fuit ac peregrinationis Buddę imitator factus quaquauerſus illius libros p ſuis iactabat. Igit̃ cũ propriã ſectã cõſtituere cuperet dimiſſis hęreditate & oibus q̃ poſſidebat noua q̃dã conciliabula ſubterranea & coitus nefandos cõſtituit. De quo Theodorus ſic ait Manes furore percit⁹ dixit vnã in xp̃o natura diuinã tantũ: humanitatẽ vero eius Phantaſticã. Non ei fuiſſe veriſimile deũ pati voluiſſe

Paulus vero pręsul Antiochię eius tępore cõtrariũ dogma secutus adfirmauit simplicẽ q̃dẽ hominem verũ prophetã maximũ. Hunc deniq; Manetem ad vltimum Rex Persarũ viuũ cute direpta necauit: q; filium eius quẽ reiectis aliis medicis curare pollicebatur interfecerit. Ex Suida. Eusebius quoq; lib. VIII. historię sic ait Manes Hęresiarcha genere Persa vita & morib⁹ barbarus tã acer ingenio vt ex noĩs argumẽto insanire videret. Deniq; xpi se nũc formã gerere conabatur ostendere. Nunc ipsum se esse paraclętum dictitabat eiusq; more. XII. discipulos quos elegerat quaquauersus stultissima dogmata nunciatum mittebat. Atq; hoc pacto Persica venena in nostro orbe propinabat. Ex hoc igitur Manicheorum Hęresis orta in præsentem diem ex eo tępore quo fœlix vrbi Romę pĕrat Diocletianusq; iperabat. MANLII & Manilii Diuersę Romę pſapię Manliorum amplissima & vetusta familia ab ipsis vrbis cunabulis. Inter quos Primus claritatẽ obtinuit. M. Manlius Capitolinus ob defensum capitoliũ dictus. XVI. natus Annos volũtariũ se militẽ obtulit. XXXVII. militaribus donis a suis ducibus ornat⁹. XXXIII. cicatrices in corpore habuit Capta vrbe i capitoliũ auctor cõfugiẽdi fuit: Quadã nocte clangore anseris excitatus gallos ascẽdentes deiecit Patronus a ciuibus appellatus. Domum etiã in Capitolio publice habuit ac farre donatus. Qua supbia elatus cũ a Senatu sumpsisse gallicos Thesauros argueretur: & obstrictos ęre alieno propria pecunia liberaret: nexos exolueret regni adfectati suspitione in carcerem cõiectus populi cõsensu liberatus est. Rursus cũ in eadem culpa & gra perseueraret reus factus de Saxo tarpeio pcipitatus est: domus diruta: bona publicata Gentilitas eius Manlii cognomine iurauit nequis postea Capitolinus vocaret. Ex Cęcilio. T. Manlius Impiosus. Dictator clauĩ figendi gratia perinde ac rei gerũdę & soluendę religionis causa creat⁹ esset bellũ Hernicũ adfectans delectu acerbo iuuentutẽ agitauit: Tandẽ oĩbus cõtra eũ tribubus cõspirãtibus coactus est dictatura se abdicare. Hinc dicta impia Manliana. Huic igitur. M. Põponius Tribunus. Pl. diẽ dixit ex iis quæ in dictatura impie in eũ cũ reliqua iuuẽtute tũ in filiũ fecerat Torquatũ: Ruri ablegando qui vtilis reip. fuisset Torquatus de in filius audita accusatione statim aduenit nactusq; Pomponiũ in Thalamo solũ iurare coegit stricto gladio nil eũ in pfem moliturũ: auctor Liuius. T. Manli⁹ Torquatus is fuit qui ob ingenii & linguę tarditatẽ a patre relegatus ruri fuit: pfemq; iudicio liberauit. Pręterea sub Dictatore Sulpitio Tribunus militũ Gallũ prouocantem occidit: Torquẽ ei detractũ ceruici suę aptauit: Cos. bello latino filiũ q; cõtra imperium pugnasset securi pcussit. Latinos apud Vesorẽ fluuiũ Decii Collegę deuotiõe supauit. Cõsulatũ recusauit q; diceret neq; se populi vitia neq; illũ seueritatẽ suã posse sufferre Cęcilius. De alio Mãlio Torquato legit apud Liuiũ & itẽ Valeriũ Cũ post Cannensem pugnã Cãpani erecti alterũ a senatu Cõsulẽ per Anniũ legatũ pętiissent: Torquatus iussit eũ de Curia pcipitẽ dari si statim nõ abscederet. CN. Manlius Volso missus ad ordinãdã Scipionis Asiatici puinciã cupidine triumphãdi bellũ Pisidis & Gallogręcis qui Antiocho adfuerãt attulit: his facile victis vxor regis Orisgontis Centurioni cuidã in custodiã data est aquo per vim stuprata de iniuria tacuit sed postea impetrata redẽptiõe marito adulterũ interficiendũ tradidit. hæc Cæcilius: Liuius aũt. VIII. de bello ma. Sic CN. Mãlius Volso Cos. in Asia acceptis a. L. Scipione copiis & exercitu lustrato cõtra Gallogręcos bellũ gessit: eisq; superatis reuertens cũ in æde Bellonę triumphũ peteret. Decẽ legati qui cũ eo missi fuerãt restitere inter quos. L. Furius Purpurio &. L. Aemylius Paulus dicebant se legatos. CN. Manlio datos pacis fœderisq; cũ Antiocho ineũdi gra. Mãlium autẽ summã opẽ intẽdisse. vt eã pacẽ turbaret/multosq; nobiles viros in exercitu sua temeritate morti obiecisse vicit tamẽ amicis atq; cognatis suffragantib⁹. Res fœliciter gestas & exercitũ integrũ reportatũ dicentibus. Triũphus igitur ei decretus. L. Mãlius Proconſ. ex hispania reuertens cũ in ędę Bellonę triumphũ obres bene gestas peteret exẽplum obstabat qđ ita cõparatũ more maiorum erat nequis q exercitũ nõ deportasset triũpharet nisi pdomitã pacatãq; prouinciã tradidisset successori. Medius autẽ honos Manlio habitus est vt ouans vrbem intraret Liuius libro. L. T. Manlius Iuris pontificalis peritus iudex inter Macedonas accusatores & filiũ cõstitutus audita causa ita pronũciauit. Cũ probatum sit Silanũ filiũ meũ pecuniã accepisse lpm repu. & ple mea indignũ iudico protinusq; e cõspectu meo abire Iubeo. Silanus itaq; dolore animi percit⁹ nocte proxima se suspendit. neq; pater exequiis interfuit: sed dum funus duceretur cõsulere se volentibus vacuas prębuit aures. Val. de seueritate. T. Manlius Torquatus bello. II. pub. qui Cos. antea Sardos subegerat: rebellantes magna clade adfecit. XXX. Millibus ex eis cæsis: Asdrubalẽ pœnum cepit: ac omnem insulam perdomuit. T. Manlius Torquatus. T. Filius tępore Ciceronis. Vir doctus ex Rhodia disciplina Molonis & a natura ad dicendum satis solutus neq; expe-

Manlii & Manilii.

Manli⁹ Capitolinus.

T. Manlius Imperiosus

T. Manlius Torquatus

CN. Mãli⁹ volso.

L. Manlius Procos.

T. Manlius Iuris pon.

T. mã. Cos.

T. Mã. Torquatus.

ditus. Cui si vita suppeditauisset sublato ambitu cõsul factus esset: plus facultatis habuit ad dicendum q̃ voluntatis. Itaq; studio huic nõ suffecit, hęc ex Cicerone qui & de alio. L. Manlio Torquato alio loco sic ait. L. Manlius Torquatus: cui & si non deerat oratio quã Gręci dicunt politicen. Erant in eo plurimæ litterę nec eę vulgares sed interiores quędã & reconditę, summa verborum & grauitas: & elegãtia: atq; hæc eo ſa vitę decorabat grauitas me quidẽ admodũ delectabat. Pedianus autẽ de eodẽ sic. L. Torquatus qui. P. Syllã patris Cõpetitorem in Cõsulatu accusauit qua & ipe Sylla & collega Damnati sunt. Rursus eum accusauit q̃ in cõiuratione Catilinę fuisset: defenditur a Cicerone cuius extat oratio. L. Manlius Pictor egregius apud quẽ cũ Seruilius forte cœnaret filiosq; suos deformes animaduerteret. Non similiter inquit Manli fingis & pingis. Ad quem Manlius: in tenebris inquit Fingo. In luce Pingo. Macrobius. de Sa. MANILII autem a Manilio Octauio fluxere. Is Tusculanorũ Dux & Tarquinii gener fuit ad quẽ ille post fugã se recepit. Eiusq; auxilio Romanis intulit bella. Liuio primo. C. Manilius ex Antiochea Cõditione seruus. arte astrologus ac poeta. vnacũ Plotio poeta Mimorũ & Staberio Grãmatico Consuis ex Asia vna naui aduecto describit Plynio li. XXXVII. Astrologiã versibus primus latinoq; aggressus est: opus Augusto dedicãs: vbi se nõ aliorũ viã ingressum nec aliena pferre: sed sua & noua profitet tacite Virgilium notans. Carmen graue sedatũ & elegans vt plane videat tẽporis illius maiestatem & eloquentiã redolere. Qd̃ minime perfecisse videt quoniã de. VII. erraticis stellis mentionẽ non fecerit. Laurentius miniatẽsis nostra ętate Mathematicus ei libri enarrator habere fatebat argenteũ nummũ antiquũ. Cũ eius imagine sculptum ac habitu patrio & sphęra supra caput. MANDOVIVS & Indibilis Duces Hispani partes Romanorũ cũ Scipiõe Aphricano in Hispania iuuere. Deinde Scipione ęgrotante seditionẽ agitauere in Romanosq; insurgere cœperũt. Quos cum Scipio morbo liberatus cõprendisset veteris officii memor tãtũ castigatos verbis dimisit Liuio. XXIX. Manethus Mendes Aegypti Sacerdos scripsit de prępa ratione κυφίωϱ Alteritẽ e Diospoli Aegypti vel Sebenites: Scripsit Physiologiã & apotelesmata versibus in Astrologia idest effectus astrorum auctor Suidas. Manius Mathematicus e tribus obeliscis quos ex Aegypto asportari iusserat: Augusto illi qui in Cãpo martio locatus erat aurata pilam addidit. Cui vertice vmbra colligeret insemet ipsam: alia atq; alia increméta iaculatem apice rationẽ ferũt a capite hominis intellectã. Plynius. MARES Monstrũ de quo Aelianus de va. histo. sic ait. Italiã dicũt primo habitasse Ausones loci idigenas. Sed antiquissimum oim Marem quędam appellatũ: pubetenus hominẽ reliqua equũ quem græci ἱππομαϱτιϱ vocant qd sane videtur ex eo dictus quia primus equũ mansuescere ac domare didicerit. MARCius. p. C. scribit in antiquis marmoribus. Marciorum vetusta Domus iam inde a Rege Romano censetur Anco Marcio Marcius Coriolanus a Coriolis Volscorum oppido capto appellatus contra Tatquinium militans ob ciuem seruatũ Corona querna donatus est. Consul vero cum esset aduersus plębẽ graui annona aductũ e Sicilia frumentũ magno pretio populo dandũ curauit vt Plębes angustiis oppressa famis agros non seditiones curaret. Igitur a Tribuno Plę. Decio die dicta ad Volscos concessit. Eosq; Duce. T. Tatio aduersus Romanos cõcitauit & ad quartum ab vrbe Lapidem castra posuit: Ter missos ad se legatos spreuit. Tandem a Veturia matre & volumnia vxore castra petẽtibus motum bellum omisit. Inde templum Fortunę muliebris erectum ob recuperatam a matronis rempublicã. Marcius reuersus a Volscis damnatus ac trucidatus est. Ex Cæcilio. & Plutarcho. CN. MARCIVS Rutilius Alifas. Cos. cum Quin. Fabio cum non satis prospere cum ętruscis pugnasset successorem habuit Dictatorem. L. Papiriũ Cursorem. Idẽ censuram cum. P. Cor. Aruina gessit. Quin. Marcius Tremulus. Cũ. P. Cor. Aruina Consul de Hernicis triumphauit. Statuaq; ei propterea equestris decreta quæ ante Templũ castoris in foro posita est. Liuius lib. IX. Marcius Censorinus quem popu. Ro. secundo cẽsorem creauit. Inde suadente eo legem tulere ne cui bis eundem magistratum gerere liceret Plutarchus in Marcio Quin. Marcius Rex iussus a Senatu aquarũ Appię & Anienis tegula ductus reficere nouã a nomine suo appellatam Cuniculis per mõtes actis intra prętureę suæ tẽpus adduxit Plynius. Qui. Marcius Septimii filius eques Ro. impiger adolescẽs animiq; & ingenii aliquanto q̃ fortuna natus erat maior is ad summam indolem adcesserat. CN. Scipionis Disciplina sub qua per tot Annos edoctus erat. Hic in Hispania mortuis Scipionibus Annibale Italiam vexãte collectis militibus ex fuga & quibusdã de præsidiis deductis haud cõtemnendũ exercitum fecerat: habitaq; concione vice functus Imperatoris fractas Romanorũ vires cæsis fugatisq; Hispanorũ exercitibus recuperauit ad. XXVII. Mil. vno prœlio interfectis. Ex Liuio li. V. II. belli. L. Marci Philipp.

L. Manlius Pictor.

Mãili⁹ octauius Tuscul.

C. Mãilius poeta.

Mãdoui⁹ & Indibilis.

Manethus Aegy.

Manius.

Mares mõstrum.

Mar. Coriolanus.

CN. Mar. alifas.

Mar. Tremulus.

Qu. Mar. Rex.

Qui. Mar. adolescens.

L. Marcius Philippus.

Cos. In quem. L. Crassus orator Irascens ait se minime accepturũ eũ in Cõsulẽ: a quo ipse in sena Marcię.
torẽ nõ acciperet. Cice. III. de ora. MARCIA virgo & martyr cũ Rufino apud Syracusas: alia
apd Nicomediã cũ plurimis aliis. Romanę autẽ tres memorabiles. Marcia. M. Catonis vxor quã
hortẽsio rogãti dedit. Altera. M. Varronis quæ & penicillo pinxit & cestra i ebore. Imagines mu
lierum pstertim suam quoq; ad speculũ. Nec vllius in pictura velocior manus fuit. Artis veto tã
tę vt celebres suo tẽpore pictores antecederet Sapylũ & Dionysiũ quorũ tabulę pinnothecas im
plent. Plynius. Marcia itẽ vestalis incesti damnata. Liuius. MARCELLORVM Prosapiam Ple
bęam supra in Claudiis ostẽdimus fuisse: Claudiorũq; sibi nomen ad sciuisse. M. Claudius Mar- M. Claudi9
cellus primus (vt ait Plutarchus) Martiũ genti nomen indidit: vir imprimis bellicosus Gallos Marcellus.
Gesatas qui superatis alpibus Insubribus sese cõiunxerãt iuxta Padũ vicit interfecto Viridoma
ro corũ Duce: vnde spolia opima tertia retulit Ioui feretrio. Deide Cos. apud Nolam Annibalẽ
primus oim superauit docuitq; inuictissimũ Ducẽ posse vinci: Inde tertiũ cõsul cõtra Syracusas
pfectus Triennio vrbẽ oppugnauit: Procons. deinde cũ Fabio Max. Cõiunct9 cõtra pœnũ alter
Clypeus alter Marcellus ensis vocatus est: ille tarditate & prudẽtia: hic viribus & audacia prę-
stantes: tandẽ interfectus ab exercitu Annibalis apud Venusiã dum exploratũ cũ. T. Quĩ. Cri- Qu. Crispi
spino Collega exiret. Crispinus autẽ fugit Ossa eius a pœno demũ remissa intercepta a Numi- nus.
dis periere. Cũ. V. Cõsulatus & duos proconsulatus gessisset. Secũdum q; in eius statua in æde
palladis collocata epigrãmate inscriptum. Ex Plutarcho & Liuio. Huius Nepos. Cl. Marcellus Cl. Marcel-
vnus e tribus legatis missis ad Masiuissam in aphricã vt ait Liuius. li. L. periit naufragio paulo- lus nepos.
ante cœptũ. III. pu. bellũ. Idẽ cũ senat9 sibi qui ter: Auo: qui quinquies & patri: qui semel consu-
les fuerant poneret: & patris splendorẽ apud imperitiores auctoritate augere vellet subscripsit. subscriptio
Hi Marcelli Nouies Coss. Pedianus. M. Marcellus Pompeianorũ partiũ Cęsari in petitione Cõ- Marcellorũ
sulatus maxime restitit: post mortẽ Pompeii Athenas pfugit adeo inimico in Tyrãnum animo M. Marcel-
fuit vt impetrata venia (p qua nobilis extat oratio Ciceronis) redire non curauerit: interfectus lus exul.
paucis post annis apud Pyreũ a Magio chilone eius familiari: fuit vt indicat Sulpitii epistola ad
Ciceronẽ vir alioqn grauissimus & magna olim in rep. auctoritate pariter & eloquẽtia: C. Mar- C. marcell9
cellus ei9 frater assiduis lachrymis ipsius reditũ a Cęsare adiuuãte Cicerone cęterisq; eius neces
sariis ipetrauit. Hic octauiam olim. M. Antonii vxorem Augusti sororẽ in matrimoniũ duxit ex
qua Marcellum suscepit qui decessit admodũ puer magna spe adẽpta successionis Augusto qui Marcellus
eũ sibi adoptauerat. Dedicauit ei Theatrũ: octauia vero mater bibliothecã. Hic ẽ de quo Virgi- puer.
lius in. VI. Tu Marcellus eris. Sed præter Romanos Marcelli quoq; tres memorant a Suida viri Marcelli
doctissimi: vnus Pergameus orator sub Hadriano prĩcipe cui librũ dicauit de regno: Alter Sidi tres.
tes Medicus. M. Antonino Imperãte qui scripsit heroico carmine de medicina libros. XLII. Ter
tius pręceptor Areadi principis. Marcellus quoq; Anticyran9 pręsul sub Constãtino qui scripsit
aduersus Arrianos inter illustres ponitur a Hieronymo. Amianus quoq; Marcellinus his addẽ
dus historicus qui græcũ se in suo libro fatetur latine cũ scripserit qđ sane ex ipsa stili peregrinita
te apparet. Cũ itineris principũ comes & ipse fuerit vt in scriptis demonstrat libro. XXIIII. Hi-
storia hæc fracta mendosaq; ac lacinosa ad nos peruenit. Marcellinus præsul Anconitanus in- Marcellini
ter professores qui se opponens orto incẽdio prodigiose restitit. auctor Gregori. Mo. III. Marcel- præsulis.
linus præsul Ebredunensis in gallia vbi iacet venit ex Aphrica vnacũ Dõnino & Venantio. Ma Machutus
chutus natus inter Britones præsul Sanctonensis vbi iacet tẽpore Iustiniani Cuius romę Tem- Maturinus
plum cernitur: Maturinus etiã professor apud ciuitatem Senonẽsem tẽpore Maximiani. C. MA C. Marius
RIVS. Septies Cos. Arpinas humili loco natus: legatus primũ Metello in Numidia crimĩãdo senior.
Consulatũ adept9: Iugurthã captum in triumphũ duxit: in proximũ annũ Cos. vltro fact9 Cim
bros in Gallia apud aquas Sestias Teutones in Italia in Campo Sammidio vicit. Deq; his trium
phauit vsq; ad. VII. Cõsulatum ex ordine factus tribun9 Pl. Apuleium & Glaucĩã prætorem se-
ditiosos interemit. Et cũ Sulpitia rogatione puinciam Sylla eriperet armis ab eo victus Mintur
nensium paludibus latuit inuentus igitur & in Carcerẽ coniectus missum percussorẽ Gallũ vul
tus maiestate deterruit: ex quo Minturnenses ad mare fugientẽ comitati sunt vnde acceptа ille
nauicula in Aphricã traiecit vbi diu exulauit Mox Cinnana dominatione reuocatus ruptis er-
gastulis ad Telamonẽ applicans portum exercitum coegit: cæsisq; inimicis suis iniuriam vltus
est: quo tempore Sylla res cõtra Mithridatem gerebat. Demum natus Annos. LXXIII. ex mor-
bo decessit in. VII. suo consulatu relicto Mario filio. Ex Plutarcho & Cæcilio. C. Marius. Iunior C. marius
Cos. natus annos. XX. aduersus Syllam redeuntem e victoria Mithridatica exercitũ parat. No iunior.

bilitatem in vrbe trucidat Sylla interim veniens eum cũ exercitu toto fudit In oppidũ Prẽneſte fugientem per Lucretiũ Aſellam obſedit poſtremo potitus ad. XII. millia trucidauit. Mari⁹ tem ptata per Cuniculum fuga cũ oĩa clauſa videret ſe Pontio Teleſino fugę comiti iugulandũ de-

Mari⁹ Cratidianus. dit Liuius. LXXXVIII M. Marius Cratidianus. M. Cratidii filius Ciceronis amiciſſimus inter fectus a Catilina fuit auctor Pedianus. Cicero quoq; de pe. Con. Quid ego nũc dicam te cum eo concertaturũ qui hominẽ chariſſimũ populi Ro. M. Mariũ Cratidianum ſpectante populo Ro. virgis per totã vrbem ceciderit: buſtũ egerit. Ibi omni cruciatu lacerauerit: viuo ſtatim collum ſua dextra ſecuerit cũ ſiniſtra Capillũ eius a vertice teneret caput ſua manu cędaret: Cũ inter di

Marius Statilius. tos eius riui ſanguinis fluerent: Marius Statilius Prefequitum in exercitu Romanorũ apud Cã-

Mari⁹ celſ⁹ nas. Marius Celſus & Annius Gallus Duces Othoniani victi ſunt a Vitellianis apud Bebriacũ

Mari⁹ pſc⁹. auctor Tacitus. Marius Priſcus Procõſ. Aphricæ tẽpore Domitiani damnatus repetundarũ q̃ Aphricã expilauerit in exilium actus eſt. Iuuenalis Cũ tenues nuper Marius diſcinxerit aphros.

Marius Aterius. Marius maximus hiſtoricus ſcripſit principũ Ro. vitas citatur ſępe teſtis: ad hanc ętatem mini me peruenit: accuſatur in hoc a Lampridio q̃ nonnullorum principũ haud fama dignorũ geſta nimis minutatim pſequeretur. Marius Aterius declamator ex tẽpore Romanorũ vnus. In lati-

marius Ty rannus. nam linguã trãſtulit grecã facultatem tãta ei velocitas erat vt vitiũ fieret. Itaq; Auguſtus opti me dixit Aterius noſter ſuffl amãdus eſt adeo ne concurrere: ſed decreſcere videret. Alioquin li bertum habebat cui & parebat: habebat in ſua poteſtate ingeniũ in alteri⁹ modũ. Seneca in De

marius hiſtoricus. cla. Marius vnus e. XX. Tyrannis qui tẽpore Galeni Imperiũ inuaſerũt. Marius maxim⁹ hiſto-

mari⁹ martyr. ric⁹ vitas Impatorũ ſcripſit. Mari⁹ martyr e Perſia venit romã vna cũ Martha vxore Abacuch & Audifacefiliis religionis amore corpora martyrũ ſepeliẽtes paſſi demũ oẽs ſub Claudio principe

marcus Byzantius. MARCVS Byzantius ſophiſta Iſęi auditor. Hadriani tẽpore. a quo legatus Byzantiorum ma gno honore exceptus eſt. Dicebat ex tẽpore & cũ Polemone peritiſſimo Sophiſta quãdoq; cõcur rit. De hoc philoſtratus etiã plura. quæ quãdo non attinent atq; obſcuritatẽ habent ſcribere ſu-

Marc⁹ euãgeliſta. perſedeo. Marcus diſcipulus & interpres petri fuit a quo vti acceperat euãgellũ ſcripſit per bre-

martianus Capella. ue quidẽ. qđ ille poſtea probauit. Deinde perrexit in ægyptum vbi præſul Alexandrinus factus tanta oĩm gratia vt Philo hębreus qui tũc Alexandriæ florebat librũ ſcripſerit in laudẽ ſuæ gen tis ſuper xpianorũ cõuerſatione. Et quomodo Lucas narrat hieroſolymis: tunc oĩa xpianis fuiſſe

martianus preſbyter. cõmunia ſic ille qđ ſub Marco fieri doctore Alexãdrię cernebat litteris tradidit. Deceſſit octauo Neronis Anno ſepultus Alexandriæ: cui ſucceſſit pręſul Arrianus Dicitur & de Marco vt ſacer dotio reiiceret pollicem ſibi amputaſſe qđ minime iuuit. Hierony. Martian⁹ Capella patria Car

Marcio Hęreſiarcha. thaginẽſis Romæ viuebat vt Remigius teſtat. De nuptiis Mercurii poema compoſuit quarum cõmento de artib⁹ liberalib⁹ tractat quas in dotem mercurio dedit. vnacũ Philologia vxore. eſt

martianus preſbyter. enim philologia variarũ artium doctrina & cognitio. Martianus preſbyter apud Zenonẽ Impe. in honore fuit. Deſciuit a fide orthodoxa epicuri ſectã ſecut⁹ in principio dicẽs mundũ quidem adeo factum ſed opera viq; caſuum ſecundũ qđ caſu vnũ qđq; euenit: id pri⁹ extitiſſe. auctor Sui

martialis poeta. das Marcio Hęreſiarcha. vide in dictione Apelles Martiani martyres plures vn⁹ apud Atinam ciuitatẽ ſimul cũ Nicandro. vbi etiã quieſcit ſub Diocletiano: alius cũ Aquilino & Gemino apd Aphricã inſectatione vãdalica. Alius pręſul Terdonenſis ſub Hadriano. Marciana virgo & mar tyr itẽ ſub Diocletiano apud Cęſareã. Martiales quoq; plures Martyres legimus inter quos ille qui Cordabe. M. Valerius Martialis poeta epigrãmatũ. e Bilbili oppido Celtiberię Romę ãnos

Gargilius martialis. XXX. cõmorat⁹ in hiſpaniã demum reuertit paup admodum & viatico a Plynio nepote vt in eius epiſtola declaratur adiutus. Amicos coluit. Stellã: Silium: Italicum. Adſcitus & in ordinẽ equeſtrem & iura trium liberorum adeptus eſt. Reliquit epigrammatũ librũ omni noreiiciẽdũ quippe qui neq; elegantiæ latinæ neq; moribus profit. Fuit & Gargilius Martialis qui vitas im

marſyas hiſtoricus. peratorum ſcripſit tẽpore Alexandri principis. Cuius ipſe vitã diligẽtius perſecutus eſt teſte Lã

marſyas Tabenus. pridio. ſcripſit etiã de Ortẽſib⁹ teſte Seruio Marſyas. Pellęus hiſtoricus fuit prius ludimagiſter & frater Antigoni poſtea regnantis nutritus vnacum Alexandro magno ſcripſit res Macedoni

marſyas phryx. cas libris. X. a primo rege vſq; ad Alexandrum. De rebus atticis libros. XII. Marſyas Philippe-

marin⁹ nea politanus. us item hiſtoricus Marſyas Taben⁹ qui ſcripſit de Trãquillitate libros. XII. fabuloſa libris. VII. & quędam alia de patria ſua de quibus auctor Suidas Marſyas phryx Tibicen qui Ouidio teſte in fabulis tibiis a Minerua inuentis cum Apolline certauit ex quo victus ac tergore nudatus eſt quem nymphę fleuere q̃q; earum lachrymis fluuius phrygiæ creuerit ab eius nomine Marſyas yocatus. Marinus Neapolitanus philoſophus & orator græce eruditus Procli diſcipulus & ſuc

cessor sub Adriano scripsit ipsi⁹ procli & vitã & Dissertationes versibus ac soluta oratiõe & nonnullas itẽ Physicas quęstiones, auctor Suidas. Marin⁹ Tyrius ante prior tẽpore supra dicto fuit qui Geographiam scripsit vnde suam Ptolemæus accepit: quicq; eũ sæpe interpolat ac corrigit. Marinus Miles hierosolymitanus & Asterius senator apud Cæsareã Palestinæ sub Valeriano & Faustino martyres. Alius puer Romanus nobilis sub pfecto Martiano. Alius cũ Ianuario pas sus in Aphrica insectatiõe vandalica. Marina virgo natione greca virili habitu in Cœnobio vbi pater eius agitabat: perseuerauit marini nomine ignota, accusata deinde falso stupri a muliere quadã ob ignominiam extra Cœnobiũ aliquot Annos electa vixit & extincta est, dũq; corpus laueretur a monachis agnita veritate: honorifice tumulata iter sanctas colitur Anno deinde. M. CXIII. Venetias e grecia trãslata: eius nomini tẽplo dicato. MARDONIVS Persa quẽ Xerxes victus apud Salaminẽ cũ exercitu reliquit vt reliquias belli confoueret. Qui & ipse victus apud Plateas deinde fuit. Dicitur & sub aceruo quodã Thesaurũ fodisse. Quem locũ postea Polycrates Thebanus dum apollinẽ de Thesauro inueniendo cõsuleret qui respõdit ϖαρταλιθου κιρει ex libro prouerbiorũ grecorum. Margarita virgo Antiochena in patria sub olybrio pręfecto post multa supplicia capite truncatur annorũ. XV. ibidemq; sepulta. XIII. Cal. Aug. nonnullis. III. Eid. Iulii. MAXIMVS philosophus Tyrius vixit Romę tẽpore Cõmodi scripsit de Homeri operis philosophia: pręterea an Socrates pulchre fecerit qui se oratiõe nõ defẽdit & alia: Suidas. Maximus philosophus Platonicus Epirota vel Byzantius præceptor Iuliani principis, scripsit iter alia cõmentarios in Aristotelẽ ad Iulianũ, vario fuit ingenio primo siquidem xpianus deinde desertor postremo ad sanitatẽ rediit. Quapropter a Gregorio Nazianzeno in ei⁹ scriptis primo vituperat: deinde laudat. fuit ali⁹ pręsul Taurinẽsis tẽpore honorii vt auctor Gennadi⁹ Martyres quoq; plures huius nominis. MAXIMVS Planudes monachus Cõstantinopolitanus: vir plane doctissimus vehemẽtisq; ingenii. Abhinc annos fere. Cl. Romanę ab initio fidei fauit ob quã rem ab Imperatore Cõstantinopolitano multa passus in custodiã tandem cõiectus, contrasentire coactus est tribus editis: cõtra Romanã ecclesiam argumentationibus. Quas ętate nostra Bessario Cardinalis Nicenus perlegens mirari solebat virum cæteris in scriptis excellentẽ sum mũq; philosophũ tam ineruditos ifirmosq; edidisse Syllogismos: haud ob aliã putabat causam q̃ ea quæ metu perscripserit animo improbauerit refellendaq; vel cuuis facile prębuerit. Huius plura extant ingenii monumẽta. Nã Ouidii Metamorphoseos librũ & Macrobiũ de Satur. in grecũ sermonem cõuertit ambos prosa oratione. Problematũ volumẽ composuit. rhetoricos Cõmentarios super Hermogene scripsit. Epigrãmata veterum græcorũ refectis lasciuioribꝰ in vnum iam vulgo sparsum volumen coegit. Maximianus pręsul Syracusanus Gregorii primi tẽpore Abbas antea sanctitate claruit: fuere & martyres plures huius nominis Maximinus. pśul Aquẽsis in Gallia vnacũ Maria & Martha Massiliã adnauigauit. Maximę virgines & martyres plures Matthæus. Qui & leui appellatus ex publicano apostol⁹ prim⁹ in Iudęa ob eos qui ex Circuncisione crediderũt Euãgeliũ hebręis litteris verbisq; cõscripsit. Quis postea in grecũ verterit haud satis cõstat. Porro ipsum hæbraicũ habetur in bibliotheca Cęsarienſi. Quã Pamphilus martyr confecit. In quo animaduertendũ vbicũq; vtitur scripturæ veteris testimonio eũ non sequi LXX. interpretũ auctoritatẽ sed hębraicam e quibus illa duo sunt. Ex Aegypto vocaui filiũ meum. Et quoniã Nazareus vocabitur. Hieronymus. C. MARVLLVS Trib. Pl. cum Flauio: coronas Cęsaris Dictatoris statuis detraxit eosq; primi Cęsarem regem salutauerant: in vincula duci iussit. Quãobrem Cæsar Marullũ de magistratu deiecit Plu. in Cęsare. Marullus poeta Mimographus sub Antonio principe apud Spartianũ. Pomponius: Marull⁹ grammaticus Romę pfitebatur Sermonis latini exactor modestissimus. Cũ ex oratione Tiberiũ reprendisset: Adfirmante Acteio Capitone & esse illud latinũ: & si non esset futurũ certe iam inde mentitur inquit Capito. Tu enim Cęsar auctoritatẽ dare potes hominib⁹: verba non potes. Pugilem olim fuisse Asinius Gallus hoc in eũ epigrãmate ostẽdit Qui caput ad Lęnam didicit Glossemmata nobis Pręcipit. Os nullum vel potius pugilis. Tranquillus. Masinissa & Iugurtha in rebus aphricæ dicti. Masurius legis lator Atheneus μασουρουμοσ εξηγητλε Persius Masurii rubrica notauit. Habetur etiam in digestis de origine iuris. Mauritius martyr pręfectus legionis Thebeorum apud Sedunensem Ciuitatem. erant enim orientales Sub Maximiano passus cum tota legione decimana. MECOEN A tẽ Equestris ordinis ex ethruriæ regibus ortum & Horatius & Propertius auctores sunt Arretini suum faciunt Amicum insuper Augusti pcipuum & poetarum ea tempestate amantissimum vel omnes fatentur. Delitiosum pterea non solum cultu ac moribus sed

Marinus tyrius.
Asterius.
Marini martyres.
Marina virgo.
Mardonius persa.
Margarita.
Maximus phis Tyrius
Maximus epirota.
Maximus planudes.
Maximianus.
Maximin⁹.
Maximę virgines.
Matthęus.
marullus Trib. Pl.
marullus poeta.
marull⁹ grãmaticus.
masinissa Rex.
Iugurtha.
masurus.
mauritius.
mecœnas.

etiam Stilo dicendi fuisse commemorant quare Augustus eum Malacinum vocabat exagitabatq; frequenter teste Tranquillo vt Cacozelum & μυροβρεχα idest vnguẽto madidũ Esarem quoq; ethrurię appellans. Ad eỹ hortos quãdoq; secedebat qui hodie a quibusdam mõstrant ro

Mechophanes.
Megabyzꝰ.
Melanthus medicus.
Melanthus poeta.
Sp. Melius.
Aurius melinus.
Melito.
Melitꝰ orator.
Melitꝰ poeta.
Meletius

mę supra. S. M. Maioris ædẽ. Mechophanes Pictor Pausiæ discipulus placet nõnullis ob diligẽtiã quã intelligũt soli artifices. Aliter coloribus nimius. Plyniꝰ Megabyzus persa ex Darei Ducibus qui Aegyptum euertit. Melanthus medicus qui filias Prœti regis Argeorũ ab insania curauit. Melanthus poeta elegiarum Cimonis Ducis Atheniensiũ familiaris. SP. MELIVS. Equestris ordinis pdiues largitione frumẽti ex ethruria aduecti plębem delinitã ad regnũ adspirans a Seruilio hala iussu Dictatoris Cincinnati Cuius magister equitum erat obtruncatus eius domus equata solo Aequimeliũ dicta. Liuius. IIII. A. Aurius Melinus vir Cluentię gener Cluentii Habiti. Cuius Cice. meminit pro. A. Cluentio Melianus pful Redonensis professor sub Clodoueo rege francorum sancto. Melito Asianus genere Pręsul Sardensis philosophus xpianus librũ. M. Antonino pro nostra religiõe dicauit: scripsit & alia plura. Huiꝰ elegans & declamatorium ingenium Tertullianus cõmemorat ex Hieronymo & Eusebio lib. IIII. Melitus orator Athenienſis qui Socratem accusauit Aemulus Periclis in rep. vnde pulsus Dux Samiorum factus bello nauali contra Sophoclem Ducem Athenienſiũ venit. Alter Poeta Tragicus qui vt Durus taxatur ab Aristophane σκολια μελιτου καρικωρ αυδηματωρ Suidas. MELETIVS. Pręsul in Aegypto Arrianę sectæ: vnde Melitiani dicti sunt. Nam ab initio ob metũ Sub Diocletiano principe fidei desertor fuit. Deinde sacrificauit Arrianis demum adhęsit: sectatores habuit plures eos pręsertim qui tunc petro pręsuli Alexandrino Orthoxę fidei aduersabantur auctor Socrates in historia trip. Meletius e Sebasta Armeniæ Ciuitate contra decretum Concilii Arrianus fit pręsul Antiochęę. Qui tamen inde rursus pellitur in exilium q̃ prœter opinionem ipsorum nõ Arrii sed nostram fidem defendere cœpisset quem magna pars Antiochensium secuta ab errore depulsa est. Eusebius. MELEVS pelasgus profugus a patria dũ pythiam de sede consuleret respõsum tulit. ϖασα γη πατρις. Omnis terra patria. qđa quodam poeta vsurpatum. Omne solũ forti patria. est ex quo in prouerbiũ venit Meminere ipsius Mnaseas & Dionysius chalcidẽsis. Ex li-

Meleus.

C. melissus grãmaticꝰ.
melissꝰ plis melisandrꝰ melchisedech.

bro prouerbiorum. C. Melissus Spoletinus nobilis grammaticus muneri datꝰ Mecœnati ac munificentissus ab eo auctor Tranquillus. Melissus Samius Parmenidis Auditor philosophus Ciuibꝰ suis charus quibꝰ præcepta plura dedit rempubl. administrauit classiq; in bello prefuit. Olymp. LXXXIIII. vt refert Apollodorus. Melisandrus Milesius lapitharum & Cẽtaurorũ bellum scripsit vt auctor Aelianus de va. histo. MELCHISEDECH Hębrei Semfilium Noe putant & vsq; Aharon sacerdotem vixisse. Rex igitur Salem idest hierosolymæ primus & sacerdos fuit: qui nouum sacrificii genus deo panẽ & vinum obtulit Abramo ex victoria redeunti obuiam processit primus item qui typum domini nostri gessit. Nam eius Genealogia ignoratur Sicuti & christi sine humano patre. secundum vero diuinitatem ineffabilis. Rex etiam fuit christus. & sacerdos. & seipsum deo loco sacrificii obtulit.

C. memius.

C. MEMIVS Anno ab vrbe con. CCCCXXX. deiectis nauali prœlio prisci s latinis ac Antiatibus eorum rostra nauium ærata in foro posuit: appellariq; forum rostra cœpit vt auctor Liuius.

menander poeta.

VIII. MENANDER Athenienſis Comicus nouæ Comœdiæ Strabꝰ fuit lũine mẽteacus; amore in mulieres insanꝰ scripsit fabulas. LXXXVIII. & epistolam vnam ad Ptolemęum regem aliaq; nonnulla soluta oratione Hęc Suidas. Quintilianus autem de eo sic. Menãder meo iudicio diligenter lectus ad cuncta quæ præcipimus efficienda sufficit. Ita omnem in vita Imaginem expressit tanta in eo inuentiẽdi copia: eloquendi facultas: ita est omnibus rebus: personis: effectibꝰ: accommodatus: vt omnibꝰ eiusdem operis auctoribus tenebras obduxerit. Plynius autem sic Menandro in Comico Socco testimonium Regum Aegypti & Macedonię contigit classe per legatos perito. Maius ex ipso regni fortunæ prę lata litterarum conscientia. Ex hoc auctore nihil ad nos peruenit: q̃ græcorum seueritas christianorum longe præstantior nostra hos diu Comicos sustulerit Menander Laodiceus Sophista scripsit Commentarios in artem hermogenis & in prœexercitamenta Minutiani. Suidas. Me-

menander sophista.
menander magus.

nander alius Simoni Mago successit: & ipse quoq; genere Samarita non solum eius referens impietatem sed longe superans maioribus portentis efferebatur sese Seruatorem dictitans ex Olympo ad hominum salutem demissum. docensq; nullo pacto angelos ab hominibus vinci aut cogi posse q̃ artis magicæ disciplina. & baptismo ab eo traditis ex quibus profecto immortalitas humano generi proueniat. Quæ omnia ex libris Irenei scire per facile fuerit. Sed & Iustinus de iis ipsis in quibus Simonis fecerat mentionem etiam de hoc talia quædam scribitur.

Euſebius libro. III. Menalippides poeta Melius genere: Olymp. LXV. ſcripſit Dithyrambicorum plures libros & poemata: epica: & epigrammata: & elegos. Huius ex filia nepos Menalippides iunior itē poeta ſcripſit lyrica & Dithyrambica: vixit: mortuuſq; eſt apud Perdicam regem. Menalippides pr̄ & fil.

Menecrates Syracuſanus medic⁹: nullā dicit accipere ſolit⁹ mercedē medēdo. Curabat in primis ſacrū morbū tm̄ hac mercede cōtētus: vt liberati ſe eſſe ipſius ſeruos fatērent. Se vero Iouem appellabat. Alter quoq; Menecrates comic⁹ fuit. Fabula ipſi⁹ μανεκτωρ ἡ ερμιονευσ. Suidas. Menecrates medicus.

De ſuperiore Menecrate Aelian⁹ de varia hiſtoria ſcribit eū Philippi Macedonis fuiſſe medicum: tantaq; arrogātia: vt ſe Iouē appellaret. Philippoq; hoc modo ſcriberet. Menecrates Iupiter Philippo ευπραττειν: id eſt felicitatē. At ille reſpōdit: Philipp⁹ Menecrati υγιαινειν: id eſt ſanitatem. Menecrates poeta.

Conſulo. n. vt ad Anticyræ loca te conferas: plane ſignificans ei elleboro ad ſtultitię remedium opus eſſe. Menedemus nobilis inter Socraticos philoſophus Phędri diſcipulus: pauperis architecti filius. Nihil vnq̄ ſcripſit: vt auctor Antigon⁹ Caryſtius. Deceſſit annos natus lxxiiii. vt Diogenes ait. Menedemus Lampſacen⁹ Cynicus ſecta: in tam p̄digioſam venerat ſuperſtitionē: vt ſumpto habitu furiæ: circūiret: dictitans ſe exploratorē ex inferis veniſſe: delatu rū dæmonib⁹ mortaliū peccata. Pullat⁹ ambulabat: cum tunica talari adſtricta: puniceo balteo. Caput arcadico pileo cōtectus: cothurnis tragicis: barba p̄miſſa: virga in manu: auctor idē. Menedem⁹ phūs Menedem⁹ cynicus

Menechm⁹ Procōneſius philoſophus Platonic⁹: ſcripſit libros tris in libros Platonis de rep. Menechmus alter Sicionius hiſtoric⁹: ſcripſit hiſtoriam Alexandri magni: meminit vtriuſq; Suidas. Menechmi fabula Plautina. C. Menius quū domū ſuam Catoni & Flacco conſ. venderet: vt ibi baſilica ędificaret: excepit ius vnius colūnę: ſuper qua tectum p̄ſiceret: vt inde ipſe & poſteri ei⁹ ſpectare munus gladiatoriū poſſent: quod tunc in foro dabat. Ex illa igit colūna Menia vocitata: meniana ędificia. Pedianus. Menius item p̄ſul Catalannēſis a Petro inſtitut⁹: & vna cum Dionyſio in Galliam miſſus. Menas vir Aegyptius: & martyr ſub Diocletiano in Phrygię partibus: vbi ſub Agricolao duce merebat. Alter pfeſſor natus inter Samnites in ſolitudine viuens ac paupertate: tm̄ apes in agello curabat: dona tñ non deerāt adeuntiū eum: quos a malis auertere: ad bonaq; conuertere ſolebat. Fuit Gregorii tēpore: qui hęc in dialogo libro. iii. narrat. Menippus Phœnix ſecta Cynic⁹: nihil memoria dignum edidit: porro ipſe: libriq; eius rīdēdi: Quūq; habendi cupidiſſimus eſſet: bonis amiſſis: laqueo vitam finiuit: auctor Diogenes: q ſex alios: q̄q̄ minime claros: huius nominis cōmemorat. Suidas vero alium addit: qui fuit poeta comicus: ei⁹ fabula κερκοπεσ. Menippus item alius Stratonicenſis in tota Aſia diſertiſſimus p̄ceptor Ciceronis: vt ipſe in Bruto teſtat. Alium Macrobius adducit Menippū: quem philoſophum & ſeruum fuiſſe tradit: ſcripſiſſeq; libros quos imitat in ſatyris. M. Varro: quas Menippeas vocauit: alii vero cynicas. Menelaus poeta Aegęus ſcripſit Thebaida libris. vi. & alia. Suidas. Meſomedes penultima p̄ducta: poeta Hadriano principi chariſſimus: ſcripſit in laudē Antinoi ei⁹ liberti. Suidas. Meſon aſtrologus: ex his vnus qui ab Athenienſib⁹ adſcriptus fuit: nauigaturis in expeditionem Siciliæ: onus derrectare cupiens: tempeſtatē futuram prædixit. Cūq; propterea minime proficeret: ſimulauit inſaniam: atq; hoc modo miſſionem habuit. Feliciuſq; hoc illi contigit q̄ Vlyſſi. Cui⁹ ficta inſania: a Palamede detecta & accuſata fuit. Aelianus de va. hiſto. Menippus Phœnix ſecta Cynic⁹ Menippus phūs. Menippus poeta. Menip. or. Menip. phūs Menelaus poeta. Meſompe. Meſon.

Metelli plębeii fuere: vt ait Liuius: verū clari victoriis & magiſtratib⁹: Cęciliiq; oēs appellati: quorū primus. Q. Cęcilius Metellus Cęc⁹ & pon. max. quā orbitatē contraxit: dum ſacra ex incēdio ędis Veſtę rapuit. Pri⁹. n. primo bello punico aduerſus pœnos ſpecioſiſſimū egit triumphū. XIII. ducib⁹ hoſtiū: &. CXX. elephantis in eo ductis. Itēq; pontifex eſſet. A. Poſthumiū conſ. quoniā idem & Flamen martialis erat: cū ille ad bellū proficiſci vellet: non paſſus eſt a ſacris recedere. Liui⁹ XIX. Q. Cę. Metellus a domita Macedonia macedonic⁹ vocatus: Prætor: Pſeudophilippū: & Achęos: quos bis prœlio fudit: triumphandos Munio tradidit. Inuiſus plębi ob nimiam ſeueritatem: & ideo ob duas repulſas conſul ægre factus: hoſtes in Hiſpania domuit. Quumq; omnia proprio & ſubito ageret: conſilio amico cuidam quid acturus eſſet rogāti: Tunicā: inquit: meam exurerem: ſi eam conſilioq; meoq; conſciam exiſtimarē. Hic quattuor filioq; pater: ſupremo tempore humeris eoq; ad ſepulcrū elat⁹ eſt: e quib⁹ tres conſulares: vnum etiam triumphantē vidit. hæc Cæcilius. Cicero autē de eodem. Q. Metell⁹ is cui cōſulares filii fuere: imprimis eſt habit⁹ eloquens: qui pro. L. Cotta dixit accuſante Aphricano. Cuius & aliæ ſunt orationes. Gellius quoq; oſtendit hunc inter principes ſui temporis oratores fuiſſe: charactereq; dicendi ei⁹ ponit ex quadā oratione quā in triūpho ſuo habuit. De hoc item Liui⁹. lix. ait: q̄ cenſor cum Quinto Pompeio fuit: & ab Attilio Labeone tribuno plæbis de ſaxo deiici iuſ Metell⁹ cæcus. Metell⁹ macedonicus.

Metell⁹ Balearicus

Metell⁹ vittatus.

Metell⁹ Numidicus.

Q. metell⁹ Pius

Q. Metell⁹ Creticus

L. metellus dalmaticus

L. metellus adolescens.

Metell⁹ tribunus pl.

Metelli: Celer & nepos

Metell⁹ prętor Sicilię

Metell⁹ prętor vrban⁹.

Messala senior

Messala iunior

Metrodori tres. Lãpsacen⁹/ Athenien & Sceptius.

sus: ꝙ in legendo senatu ab eo prętęrit⁹ sit: qđ ne fieret alii tribuni auxilio fuere. In ea etiã censura legem tulit: vt oẽs vxorem ducere cogerent: extabatq; eius oratio super hoc habita: quã Augustus quũ de maritandis ordinibus ageret: velut eo tempore scriptã: in senatu recitauit. Felix prętera appellat⁹ ob rerum successum: ꝙꝙ: vt supra narrauí: elatus a filiis consularibus: quos Plutarch⁹ de fortuna Ro. nominat. Q. Balearicũ. L. Diadematũ. M. Metellũ. C. Metellũ Capraríũ. Exquib⁹. Q. Metellus Balearicus: a victis eis insulis dict⁹ est. L. Metell⁹ Diadematus: siue Vittatus appellabatur. Plutarchus in Coriolano. In Metellorum: inquit: familia: fuit qui Vittatus appellaretur: a Vitta: qua vlceris tegendi gratia frontem obligabat. Hunc Plyni⁹ Diadematum vocat: meminit eius & Cicero pro reditu suo. Q. Ce. Metellus Numidicus: de Numidię rege Iugurtha triumphauit. Deinde censor: quia eum qui se Ti. Gracchi filium mentiebatur: in censum non receperit. Idemq; in legem Apuleiam per vim latam iurare noluerit: in exilium actus: Smyrnæ subsitit. Claudia exinde rogatione reuocatus: quũ in ludis forte de reditu litteras in Theatro accepisset: non prius legere dignatus est: q̃ spectaculũ finiretur. Metellũ fororis suę filiũ laudare noluit: ꝙ is solũ iudiciũ cõtra leges detrectaret. Cæcili⁹ hui⁹ Numidici filius. Q. Metell⁹ Pius appellatus: ꝙ patrẽ assiduis p̃cib⁹ ac lachrymis ab exilio reuocauerit. Prętor bello sociali Marsorũ ducem interemit: consul in Hispania Herculeos fratres cõpressit: Sertorium expulit: adolescens in petitione prætur̃ & pontificatus consularibus viris prętulus est auctor Cęcilius. Valeri⁹ vero hui⁹ dedecora mutationeq; morũ cõmemorat his verbis. Metell⁹ pius vir quondam abstinentissimus: aduentus suos in Hispania ab hospitibus aris: thure: attalicisq; auleis lęto animo excipi patiebat. Cum lautissimis epulis apparatissimos ludos interponi sinebat: cum palmata veste conuiuia: cum coronis celebrabat: & cuius adolescentia priscos vidit mores: senectus nouã exors us est luxuriam. Liuius quoq; .lxxxix. Hic ait inter proscripros a Sylla quũ ad posticũ vxoris suę adcessisset: & admissus nõ fuisset: ibidẽ se trãsuerberãs: fores sanguine respersit. Q. Metellus Creticus: a deuicta Creta vocatus: propinquus illius Metelli: qui æquo Impio contra Hispanos pugnauerat: a senatu fuerat prius in Cretam missus: q̃ aduersus Piratas Pompeius p̃ficisceret. Hæc. n. insula fons secund⁹ Piratarũ erat: multosq; in eo prædones ab se cõprensos sustulerat. Multiq; etiã obsessi in ea in deditionẽ Pompeio se potius dabant: tanq̃ ea puinciæ eius pars foret. Pompei⁹ igit̃ litteris acceptis. L. Octauiũ ad Metellũ misit: denuntiatũ vti abstineat: & ad ciuitates vti ne pareant. Quẽ Metellus despectũ habẽs rem prosequit̃. Deq; Piratis supplicium sumpsit: ac victoriam reportauit: exemplũ obiiciens Achillis: cui non virtuti datum fuit: ꝙ Hectorem ab iniuria alioq; græcoq; prohiberet: vt cędi suã re seruaret: ex Plutarcho in Pompeio. L. Metellus Damaticus: a victis Dalmatis: auctor Pedian⁹ in actionem tertiam contra Verrem. L. METellus nobilis adolescens: auctor coniurationis inter iuuenes Ro. fuit deferendæ Italię tẽpore Annibalis: & ad regem aliquem confugiẽdi. Qui stricto gladio a Scipione Aphricano tunc tribunoplę. sup eis: adactiq; sacramento repressi sũt. Metellus alius tribunus plę. qui Cæsari ęrariũ inuadenti restitit. Cui Cæsar inquit. Non adolescens armorũ atq; legũ temp⁹ est: eũq; arma intentando absterruit. Metelli Celer & Nepos: Ciceronis tempore: quos ipsemet in causis quidem versatos non esse: tamen non sine ingenio: nec indoctos. Nepotis pater fuit. Q. Metellus Nepos Balearici filius: Macedonici nepos: qui cõsul fuit cum. T. Didio accusatus a Curione: moriens: filiũ iureiurando adegit: vti Curionem accusaret suum accusatorem: qui iussa fecit. Hic est Metellus cum quo postea Cicero simultates gessit: ac p̃tor Siciliæ verri successit. Ali⁹ item ei⁹ tpe p̃tor vrban⁹ erat: tertius cõsul cũ. Q. Hortensio. Hęc Pedian⁹. Messalæ cognomentũ pri⁹ indidit familiæ valerioq; Valerius Messala qui primo bello punico cons. Messanam expugnauit: ac Catinam: primusq; tabulam picturę prœlii quo Hieronem & Carthaginenses in Sicilia vicit proposuit in latere curię Hostiliæ anno vrbis CCCCXC. Idem horologium Romã portauit: secund⁹ a Papirio cursore: qui ante annis. XLII. publice cõstituerat solariũ. Postremo Nasica aqua diuisit horas. Plyni⁹ Duos oratores Messalas senem & iuuenẽ Quintilianus cõmemorat. Quorum iuuenẽ Plynius testat̃: cũ a morbo grauí resipiscer et: nominis sui oblitũ fuisse. Quintilian⁹ itẽ de S. littera librũ: & itẽ aliũ de familiis Ro. scripsisse. In Augusti dignationẽ & amiciciam venisse: idq; argumentũ ꝙ teste Tranquillo: senatus per eum patrię patris ei nomen obtulit. Metrodori tes imprimis memorabiles. Lampsacenus Epicuri discipulus: fidissimusq; amicus: Strabone Diogeneq; testibus: qui. XVII. annis nunq̃ ab eo discessit. Decedens annorum. LIIII. liberos suos Epicuro commendauit. METRODorus Athenięnsis Carneadis auditor: vt Cicero de Oratore testatur: pictor & philosophus

fuit. Itaq; quum L. Paulus deuicto Perseo petiisset ab Athenie nsibus: vt ei g̃probatissimũ phi
losophum mitterent ad erudiendos liberos: simulq; & pictorẽ ad excolendũ triumphũ. In vtro
q; illi methrodorũ elegerunt. Hũc & Carneadẽ vsos fuisse magnopere memoria artificiali Cice
ro est auctor. Methrodor⁹ Sceptius: qui e philosophica vita in ciuilẽ migrauit. Magna ex parte
in suis scriptis oratorie loquit: & nouo quodã dicendi genere vsus est: quo multos deterruit: p
pter nominis famã: q̃q̃ pauper erat: clarũ tñ coniugiũ apud Carthaginẽses adsecut⁹ est: Quũq;
in amicitiã Mithridatis regis venisset: ad eum cũ vxore migrauit: in honoreq; fuit. Nec diu feli methodius
citer cessit. Nam legatus ab eo ad Tigranem missus: a rege desciuit: Tigranes eũ inuitũ regi re
misit: q; seu regis opera: seu morbo: in itinere excessit. Hæc Strabo. Methodius Tyri pful: libros
aduersus Porphyriũ, alioq; aduersus Origenẽ edidit: multaq; alia quæ lectitant. Excessit ad ex
tremũ martyr in Chalcide græciæ. Hieronym⁹. Metius gemin⁹ dux Tusculanor̃ superatus a meti⁹ gei⁹.
Romanis bello latino. Metius Curtius Sabinor̃ dux contra Romulũ ob raptas Sabinas acriter meti⁹ Cur
pugnauit. Metius Suffetius dux Albanor̃ p contra fœd⁹ societatis in bello fidenatiũ animum tius
ancipitẽ & infidũ gesserat: iussus est in cõcione a Tullo Hostilio quadrigis discerpi. Liui⁹ primo meti⁹ Suffe
Meuius & Bauius mali poetæ Virgilii æmuli: vt ipse in Bucolicis. Qui Bauiũ non odit: amet Meui⁹ poe
tua carmina Meui. Horati⁹, male soluta nauis exit alite Ferens olentẽ Meuiũ. Messalianorum ta.
quos oratores: alioq; noĩe Enthusiastos appellant: exorta secta: Valentis & Valẽtiniani tẽporibus: messaliano
ii. n. cuiusdã dæmonis effectũ expectant: quẽ. S. S. arbitrant. Reiiciũt op⁹ manuũ tanq̃ ma rũ secta.
lignũ: somno ocioq; indulgent. Principes sectę Datosius & Phibas atq; Dalphidi⁹ erant. Quos
agentes apud Edessam vrbẽ: Flauianus pfsul Antiochenus iussos ad se venire redarguit: habita Minicii.
longa cum Daphidio pfertim disputatione. Theodorit⁹ in historia tripertita. Minicios & Minu Minucii.
cios ac Munacios diuersas Romæ domos: nequis erret: ex marmor̃ testimonio fuisse deprendi Munatii.
mus. Tibure nãq; in templo sancti Vincẽtii sic legit. L. Minicius Natalis Cos. Aug. Cos. Augur
leg. PR. PR. Prouincię Mœsię inferioris votis. V. S. C. Et in eadẽ vrbe in tẽplo. S. Archãgeli. Idẽ
nomen græce scriptum reperit {ἀσκληπιῶσωτηρι, λ. μιμικιοσνατα λιοσυ ωσατοσ ανθυ ωσατοσ
λιβυησ αυτουρ ωρεσβευτητησ και αρτισ ρατηγοσ εβασ ουμυσιασ της κατωτουναου και τον
βωμον ανεθηκεν} Minutiorum vero & nois: & nobilitatis plura testimonia. Prim⁹ in ea familia Minuti⁹ au
q; claritatẽ habuerit. T. Minuti⁹ Augurin⁹ pręfect⁹ annonę sub Cincinnato Imp. Sp. Melium re gurinus
gnũ adfectare: concionesq; & arma & consilia domi habere: largitionẽ quoq; facere primus de
prędit: ad Cincinnatũq; detulit: ob quã rem boue ab eo aurata extra portã Trigeminã donat⁹ Q. minuti⁹
est: auctores Ply. Liui⁹. Q. Minutius cõs. cõtra Volscos & Sabinos bellũ gerẽs: & ab eis in Algi cõsul
do obsessus: a. L. Q. Cincinnato dictatore liberat⁹ est. Quare & a Minutio & ab ei⁹ exercitu coro
na obsidionali donat⁹ est. Hic etiam pter imperiũ dictatoris pugnans: p consule legat⁹ apud ex Q. minuti⁹
ercitum relict⁹ est: Liuius. Qu: Minuti⁹ Thermus cũ. L. Cor. Merula Cos. fact⁹: cum Liguribꝰ in thermus
agro Pisano feliciter pugnauit: interfectis ex eis, ix. mil. Reliquis in fugã cõuersis. Idẽ legatus
Cn. Manlii cõsulis missus vti iuramentũ ab Antiocho fœderis: qđ cũ eo Manli⁹ iniuerat: accipe
ret. verberat⁹ deinde in eiusdẽ Manlii exercitu pugnãdo: paulo post extinct⁹ est. Liui⁹. M. Minu Q. minuti⁹
tius Rufus magister eqtũ ferox & temerari⁹ criminando Fabiũ max. dictatorẽ tanq̃ timidũ & se rufus.
gnẽ: effecit vt populi iussu: Imperiũ ei cũ dictatore ęquaret. Diuisoq; exercitu: cũ iniquo loco cõ
flixisset: & in maximo discrimine ei⁹ essent legiões: supueniente cũ exercitu Fabio: liberatus est.
Quo beneficio vict⁹: castra cũ eo cõiunxit: & patrẽ eũ salutauit. Li. xxii. C. Minuti⁹ in concione C. minuti⁹.
Brutũ consulẽ admonuit nõ esse sequendã Collatini collegę sentẽtiã de reddẽdis bonis q; Tarq
nii per legatos petebant: ne his contra patriã vterent: nec eũ suspicione vacare: q; ppinquus il T. minuti⁹
lorũ esset. Plutarch⁹ in Publicola. T. Minutio: & L. Posthumio cons. in Samnitũ missis: ad Tifer Tifernum
nũ pugnatũ. vt Liui⁹. ix. Exquo Tifernũ nõ in Vmbria vbi nũc ponit esse apparet: vt Ptolemæo Minuti⁹ fe
item scribitur. Minutius Felix Romę nobilis causidic⁹: sub Heliogabalo scripsit dialogũ xpia lix.
ni & Ethnici disputantiũ. Hieronym⁹ & Lactanti⁹. Minutia vestalis suspecta ppter mundio Minutia ve
rẽ cultũ ad portã Collinã dextra via strata deffossa Scelerato cãpo ab inuiso ideo loco nomẽ fa stalis
ctũ est. Liui⁹ li. vii. Mida rex Phrygiæ ditissimus: cui⁹ fabula Ouidio teste lib. xi. Silenũ Bacchi Mida rex
ministrũ captũ Phryges apud Tmolũ montẽ: ad Midã pduxerunt. Quẽ rex cũ dimittere iussis
set: a Baccho gratiã hanc cõsecutus: vt qcqd tangeret aurũ fieret. Qđ tandẽ cũ aĩa duerteret ei
officere: rursus petiit vt restitueret in pristinũ. Iterũ de eo narrat Pane & Apolline de fistula cõ
certantib⁹: iudiciũ p pane tulisse. Irat⁹ Apollo: stultam ei mentẽ: aurieulasq; asini pro signo de
dit. Ille celare cõtendens: tandem a seruo conspicitur: q; secreti impatiens: in scrobẽ terrę clam

quid viderat retexit: vnde arũdines enatę: ac vento agitatę: vocẽ eandẽ referebant. Qđ Persius noster pulchre vsurpauit: quũ stultitiã suo⁊ tempo⁊ ꝓdere vellet. Auriculas asini quis nõ habet. Mithridates rex Ponti: vt est auctor Trogus lib. xxxvii. Ob auxiliũ aduersus Aristonicũ Romanis latũ: Syria maiore donat⁹ fuit: morteq⁊ repentina intercept⁹: filiũ reliquit itẽ Mithridatem: cui⁹ ea postea magnitudo fuit: vt oĩm barbaro⁊ ante se gesta superarit. Bellũ cũ Ro. annis lvi. varia victoria gessit: Asiam occupauit. Q. Oppiũ ꝓcons. & Aquileiũ legatũ in vincula conIecit: iussuq⁊ ei⁹ quicqd ciuiũ Ro. in Asia fuit: trucidatũ est: Rhodũ: quę sola in fide pmãserat: oppugnauit: Athenas per Archelaũ ꝓfectũ occupauit: qui vict⁹ a Sylla est: paxq⁊ cũ rege facta: ita vt Bithynia (nã cũ Nicomede rege societatẽ iniuerat) Cappadociaq⁊ & Asia cederet. Deide deficiens a Lucullo apud Cizicũ superat⁹: ad regẽ Armenię Tigranẽ confugit: finisq⁊ belli fuisset: si Romanos pręda a pfecutione nõ auertisset. Postremo a Põpeio: qui Luculli victorię succesIerat: in Bosphorũ fugat⁹: ac penit⁹ subiugat⁹: pont⁹ in ꝓuinciã redacta: Pharnaces in amicicia a Põpeio recept⁹: ac Bosphori rex fact⁹: patri Mithridati bellũ intulit: ille in regia obsessus: venenũ sumpsit: quũq⁊ parũ pfecisset: a militc Gallo adiut⁹ ac interfect⁹ est: nã cõtra venenũ quotidie vtebat antidoto. Ply. li. xxiii. ca. viii. In sanctuariis (inqt) Mithridatis ãtidoti cõpositio inuenta a Põpeio: e duab⁹ nucib⁹ siccis: & ficis totidẽ: ac rutæ foliis. xx. simꝫ tritis: addito salis grano: qđ ieiuno dãdũ cõtra venenũ. Ipse quoq⁊ tãta memoria fuit: vt teste Valerio linguas. xxii. populo⁊: qb⁹ impitaret ꝓbe teneret. Exercitationi & venãdi studio adeo intent⁹: vt septẽ annis neq⁊ vrbis: neq⁊ ruris tecto vteret. Hypsicratea coniugẽ in oĩbus bellis adiutricẽ: armatãq⁊ habuit Crudelis alioqn in suos: nã & Laodicen coniugẽ & sororẽ: pterea matrẽ: fratrẽq⁊: ac filios trisimpuberes: & totidẽ filias interfecit. In oĩb⁹ bellis. CLX. e suis amisit. Post eũ Polemon in põti parte successit: Zenonis oratoris. f. e Laodicea Syriæ ob ei⁹ merita Antonio primũ: deinde Augusto cõcedentib⁹: post eũ vxor ei⁹ Pithodoris cũ filiis. Strabo. xiii. C. Milo Crotoniata athleta nobilis: quẽ cum cõstitisset nemo vestigio educebat: malũ tenenti nemo digitis corripiebat. Idem in Olympia bouẽ in humerũ sustulit: tandẽ sibi nimiũ credẽs: quũ i silua igentẽ vidisset arborẽ caudice discissã: imissis manib⁹ penit⁹ discidere cupientẽ: reclusisq⁊ fissuris deficiẽte cõatu se ferisla cerandũ ꝓbuit: auctor Valeri⁹: T. Anni⁹ Milo e Lanuuio Municipio familia Papia adoptatus a T. Annio auo materno. Cliens Ciceroĩs in causa cædis Clodianæ: auctor Pedian⁹. Hic cũ obeã causã cędis exularet Massilię: vidissetq⁊ Ciceronis oronẽ ꝓ se scriptã: longe meliorẽ atq⁊ ipse habuerat: dixisse fert: si sic orasset Cic. nõ ego Massilię lũbricos legerẽ: auctor Dion in Romanorũ historia. Ex quo ostendit eũ domi interpolare solitũ: postea orones. Hunc Milonẽ sũptu pfusũ æris alieni. DCC. mil. LLS. debuisse inter ꝓdigia Ply ni⁹ ponit. Mithecus grãmaticus scripsit de obsoniis: de canib⁹: & alia. Suidas. Minitian⁹ sophista Athenien sis Galeni pricipis tpe: scripsit artẽ rhetoricã: ꝓexercitamẽta: & diuersas oratiões. Idẽ. Miniates martyr Florentin⁹ sub Decio: in monte vbi nunc ei⁹ visit templũ: iugulat⁹. Mycon pictor Timantes filiã habuit eandẽ & discipulã: q̃ & ipsa optime pĩgebat. Ply ni⁹. Myrmecides & Callicrates in ope admirãdi. Hic quadrigã cũ agitatore ex ebore: quã musca alis: & nauẽ quã apicula pẽnis itegeret: fabricauit. Ille myrmecides formicas tã tenues: vt mẽbra videre vix liceat: auctor Aelian⁹ de va. hist. Myron Syracusan⁹ statuarius: cui⁹ vacca multo⁊ poeta⁊ epigrãmatis celebrat. Alter Atheniẽsis: vt Pausanias. Myrtin⁹ poeta comic⁹ Atheniẽsis: frater Hermippi comici. Fabulę ipsius τιτανες ϖανες ερωτες. Suidas. Mymnermus Colophonius elegiarũ poeta ac tibicen: vt Strabo scribit: quẽ Propertius se imitari fatet. Miltiades prim⁹ q cõdidit Cheronnesũ: ali⁹ Gypsei filius: terti⁹ Cimonis: dux inuictissim⁹: qui Dareũ in cãpis marathoniis vicit. Est & quart⁹ Hieronymo Eusebio⁊ cõmemorat⁹: qui Cõmodi principis tpibus aduersus Iudęos gentesq⁊ apologeticũ p nostra religione diligentissime scriptũ Imperatori dicauit. Mnesimach⁹ poeta: medię comœdie ipsi⁹ sunt ιπποτροφος βουσιος φιλιππος: vt Atheneus in Dimnosophistis. Mnaseas Berytius scripsit de arte oratoria: & de dictis articis. Suidas. Mopsi tres: vnus Athenis mopso patre: alter ex Apolline & Mantho Tyresiæ filia natus: vates & Argonauta: qui & Mopsorum oppidum in Thessalia ędificauit: auctor Strabo. Montanus qui Varienus prænomine appellatus est: orator Narbonensis: in Balearibus moritur: illic a Tiberio principe relegatus: auctor Eusebius. De hoc est Martialis: docti patria Narbo Varieni. Est item alter hæresiarcha natione Phryx: cuius sectatores Cathaphrygæ appellantur. De quo Apollinaris ait. Vicus quidam dicitur apd Mysiam Phrygiæ: qui appellatur Ardaban: in quo aiunt Montanum quendam qui nuper ad Christi fidem venerat: Sub Crate Asię ꝓcons. inanis glorię cupiditate incẽsum: repẽte mẽte alie-

Mithridates pr & filius.

Qu. Oppi⁹ C. Aglius

Pharnaces.

Antidotũ Mithrid.

Hypsicratea

Polemõ rex

C. Milo crotoniata.

T. Annius milo

Mithęcus

Minitian⁹.

Miniates

Mycon.

Mymecides & Callicrates

Myron statuarius.

Mirtinus

mymnern⁹

miltiades quattuor.

mnesimac⁹

mnaseas

mopsi tres.

mõtan⁹ orator

mõtan⁹ hæreticus

nata ꝓloqui cœpiſſe diuerſa ab his quæ eſſent amatorib⁹ tradita: quem quum plurimi vt inſa-
num repellerent: nonnulli vero agitari diuino ſpiritu putantes: eum ſectabant. Inter quos Pri-
ſca & Maximilla eodē furore & inſania refertæ ſunt: vaticinariq; cū eo exiſtimatę. Ex Euſebii hi
ſtoria lib. v. Moſchus grammatic⁹ & poeta Syracuſan⁹ Ariſtarchi familiaris: hic ſecūd⁹ a Theo
crito ſcripſit carmen bucolicon. Suydas. Morychus poeta tragic⁹ & gulę deditus voluptati: ſu
per qua notat ab Ariſtophane ωφιλτατοι και παλαι πυθουμενοι φιλωμορυχω. Morſim⁹ &
Melanthi⁹ poetę tragici. Morſimi. n. vt frigidi & deteſtabilis poetæ meminit Ariſtophanes. Δε
δασκοι μηδ προσοδον μορσιμου τραγωδιας: hoc eſt caueā & fibiſcē. Alterū Apolloni⁹ Tya-
neus quum vinct⁹ apud Domitianū eſſet: vt infamem notat. μη κτεψεισουτα ρειμορσιμος.
Quo dicto nuſq; comparuit. Melanthi⁹ item ob gulam notat. Erat. n. Cynedus molliq; vita. Sui
das. Monothelitę ex argumento nomen ſumpſere. Duas in deo voluntates negabant. Diuinā
videlicet & humanā: quū contra ſit. Nam & multa Chriſt⁹ vt homo voluit: & fecit. Doluit: fle-
uit: orauit. Vt autē deus impauit ventis & mari. Contra hos celebrata ſexta vniuerſalis ſyno-
dus anno: DCLXXXV. Princeps ſectę Sergius præſul Cōſtantinopolitanus. Moſes tris oīm.
no memorabiles legimus Iudæos oīs: vnum patria Cordubenſem: qui ſcripſit de ſenſu legis
Iudæoꝝ: in librum quem vocant Talmud. Moſes alter Gerūdenſis. Tertius legis cōditor Pēta
teuchi ante hos oīs & oīm ꝓcepta philoſophoꝝ fuit: quē legiſſe: indeq; plura hauſiſſe Platonem
Auguſtin⁹ exiſtimat. Typum in oīb⁹ Conſeruatoris noſtri geſſit. De quo varia ſcriptores: vt
veritatis ignari ꝓdidere. Tacitus eum exulem dicit fuiſſe: Iudæiſq; pulſis ex Aegypto: ducem
ſe præſtitiſſe: ac eos adhortatum: vt nequaq; deū: hominū ve opem expectarent: ſed ſibimet du-
ci cœleſti crederent. Ex quo firmā in poſterū ſibi eam gentem haberet: contrarios cæteris morta
libus ritus indidiſſe. Strabo autē ſic. Fama eſt Aegyptios eorum ꝓgenitores fuiſſe qui nunc Iu
dęi appellantur. Nam Moſes vnus ex Aegyptioꝝ ſacerdotibus: quum moleſte ferret eoꝝ inſti-
tuta: in Paleſtinam migrauit: diſceſſerunt cum eo multi: quib⁹ curę diuina erant. Docebat em
quomodo Aegyptii non recte ſentirent: qui ferarū imagines deo tribuerent: nec græci qui deos
hoīm figuris inſignirent. Ac ſolum id deos eſſe: quod nos & oīa continet: & quā naturā appella
mus. Cui⁹ ꝓfecto imaginē nemo ſanę mentis audeat effingere. Itaq; ſine forma coli digno in tē
plo oportere: ac ſemper bonū aliquod expectare eos qui caſte integre & cum iuſtitia viuerent: cę
teros nequaq;. Modeſtus & Amonius infantes martyres Alexandrię ſub Diocletiano. L. Muna-
tius. L. F. L. N. L. Pron. Plancus de quo in Planco diximus. Muſanus quidam vir plane doctus ab
Euſebio ac Hieronymo inter noſtros ſcriptores ponitur: qui. M. Antonino imperante librū ad-
uerſus quoſdam qui Eucratitarū ſectę addicti fuerant: ſcripſit. Muſeus Eumolpi filius Athenis
primus teſte Diogene: deorum genealogiam verſib⁹ tradidiſſe fertur. Spheramq; inueniſſe: ſcri
pſit amores Ero & Leandri hexametris: qui extant. Deceſſit Faleriis vt Epigramma indicat. Eu
molpi exanimum Muſeum terra Falerum Continet hoc tumulo pignora chara patris. Muſeos
tris Suidas cōmemorat: vnū Eleuſinum Antipheni filiū verſificatorē diſcipulū Orpheī qui ſcri
pſit υποθηκας: id eſt vitæ ꝓcepta ad Eumolpū filium: verſuū fere. iiii. mīllib⁹. Alterum Theba
num Thamyræ filiū: ante Troianum bellū: qui poeta Melic⁹ fuit. Scripſitq; hymnos & cantica.
Tertiū Epheſium itē verſificatorē: qui tpe fuit Eumenis: & Attali Pergami regū: ſcripſitq; res
Pergamenſes: ꝓterea de Perſide libros. x. L. Mumius: de quo Liui⁹. lii. ſic ait. Cū Achęis qui in au
xiliū Bœotios & Chalcidēſes habebant. Q. Cę. Metellus ad Thermopylas bello cōflixit: quibus
victis: dux eoꝝ Critolaus veneno ſibi mortē conſciuit: in cui⁹ locum Dracus dux creat⁹ apud
Iſthmō a. L. Mumio vict⁹ eſt: qui oī Achaia in deditionē accepta: Corinthū ex. S. C. diruit: qa ibi
legati po. Ro. violati erant. Thebę quoq; & Chalcis q̄ auxilio fuerant: dirutę. Ipſe. L. Mumi⁹ de
Achęis triūph auit: ſigna ęrea: tabulaſq; pictas in triūpho tulit: ſeq; abſtinētiſſimū virū egit: ne
q; de tot opib⁹ qcq̄ in domū ſuam puenit. Mutiorum domus iamīde a Mutio Codice nobilita
ta: qui Scæuola ob dexteram crematam dictus eſt. Hic obſidente vrbem Porſenna: facta a ſena-
tu poteſtate: in caſtra ad inimicos proceſſit: Scribamq; pro rege obtruncauit. Quare captus du
ctuſq; ad Porſenam: ante omnia dexteram quæ errauerat coram eo igni iniecta: adfirmauit ſe-
cum trecentos eſſe coniuratos. Quo facinore territus rex: acceptis obſidib⁹: pacem cum popu
lo Ro. fecit. Mutio prata trās tiberim honoris gratia data: ſtatua quoq; ſtatuta. Cæcilius. Qu.
Mutius Scęuola trib. pl. Nouē collegas: qui duce. Sp. Caſſio ad dominationē aſpirātes: viuos in
æde vbi factio tractabatur: cremauit: a uſuſq; ſolus pœnam ille nouem collegis dare: quam no-
uem tribuni ab vno collega exigere timuiſſent. Valeri⁹ de ſeueritate. Q. Mutius Scęuola: iuriſ

Moſchus. Morychus. Morſim⁹ & Melanthi⁹

Monotheli thæ.

Moſes Cor dubenſis. Moſes gerū denſis Moſes legiſ lator.

Modeſtus. Munatius. Muſanus Muſeus.

Muſei tres.

Mumius Critolaus Dracc⁹ A chęi.

Muti⁹ Co dex.

Q. Mu. Scę uola. Q. Mu. Scę uola iuriſcō ſultus.

consultorum eloquentissimus: sicuti eodem tempore. L. Crassus eloquentiũ iurisconsultissimus habebat. Fuit peracutus ad excogitandũ: qđ in iure aut in æquo verũ aut esset aut nõ esset: tum verbis: ita ad rem cum simili breuitate mirabiliter aptus. Cicero in oratore. Qu. Mutius Scęuola Pont. Maximus: quẽ se Cicero in Lęlio p̃ceptorẽ post Scęuolã iurisconsultum habuisse adolescẽs fatet. Hunc partes Syllanas secutũ Marius iunior ad aram Vestæ cõsugientẽ interficiendauit. Q. Murius prętor Siciliæ ante Verrem. Cui Siculi ob merita Mutia festũ diem dicauerũt. Cicero in Verrem. Q. Mutius tribunus pl. ille qui intercessit ne lex ambitus a Calpurnio Pisone ferretur. Accusat⁹ deinde a. L. Caleno furti: defensus est a Cicerone. Pedianus. Musonius Babylonius philosoph⁹ stoicus Neronis tẽpore: familiaris Apollonii Tyanei: ferunt & epł̃ę vtriusq; inter se missę: a Nerone deinde interfectus ob linguæ licentiã: scripsit & plura in philosophia: quæ nõ extant. Citat sæpe ab auctorib⁹ testis. Quędã etiam ci⁹ dicta Scobeus in collectaneis refert. Musoni⁹ alter Iouiniani principis tpe: magna vir auctoritate: qui p̃consulis potestate in Asiã p̃fectus est: auctor vtriusq; Suidas.

Q. Mu. scæuola pont. max.

Q. M. p̃tor Siciliæ.

Q. Mu. tri. plę.

Musoni⁹ ph̃

Musoni⁹ p̃consul.

Nabocodrosorus.

Nannacas.

NAbocodrosorus rex Assyrioꝝ: quem Caldæi magis extollũt: maioresq; dicũt res gessisse q̃ Herculem: & vsq; ad columnas pueniſſe commemorant: auctor Strabo libro. xiiii. Is igit est qui in sacris libris memorat corrupto vocabulo: Iudęosq; in seruitutem egit. Nannacas Phrygiæ rex teste Heimogene deregibus Phrygiis: ante Deucalionis tẽpora fuit: qui p̃uidens diluuiũ futurũ: coegit populares in templo multa gemens ac diis supplicans: exquo p̃uerbium græcum manauit in multo luctu τα γαγγακου κλαυσω. Res Nannacę plorabo. Ex libro puerbioꝝ græcorũ.

Narses.

Narses eunuchus Iustiniani principis cubicularius: bibliopola prius: deinde ob animi virtutẽ patriciat⁹ honore auctus: vir religione pietateq; p̃ditus: vt qui plus precibus ante deum proficeret: q̃ vi cõtra inimicos: Igitur is in locum Belisarii ducis in Italiam missus: decem annos variis euentib⁹ pugnauit: qui demum adscitis auxilio. X. millibus lõgobardis Victige apud Placentiam victo: deinde alio rege eorum Teia: qui sibi Lotarium & Buccellum e Francis adsciuerat in Apulia superato: bello Gothico finem imposuit: anno. xvii. post q̃ inchoatum fuerat: altero vero & septuagesimo post q̃ Theodoric⁹ in Italiam intrauerat: Animino quoq; & cunctis quę a Gothis in Picœno tenebant receptis: ad vrbem victor contendit: ibiq; animũ reficiendis ædificiis adplicuit. Cui⁹ opus pons est Anienis via Salaria: cum huiusce modi inscriptionibus. Imperãte. D. N. piissimo ac triumphali semper Aug. Annis. XXXVIII. Narses gloriosissim⁹ ex præf. sacri palatii Excos. atq; patricius post victoriam Gothorum ipsius eorum regib⁹ celeritate mirabili: conflictu publico superatis atq; p̃stratis: libertate vrbis Romæ ac totius Italiæ restituta: pontem vię Salarię vsq; ad aquam a nefandissimo Totila tyranno destructum: purgato fluminis alueo: in meliorem statum: q̃ quondam fuerat: renouauit: posuitq; In alio quoq; marmore pontis. Q̃bene turbati directa est semita pontis: Atq; interruptum continuatur iter. Calcamus rapidas subiecti gurgitis vndas Et Narsen resonans plausus vbiq; canat. Qui potuit rigidas Gothorum subdere mentes: Hic potuit durum flumina ferre Iugum. Sed & Aquileiam quoq; restituit ab Hunnis deletam. Tãdem tot rebus gestis: nec ipse inuidiam superare potuit. Insimulatus a Romanis auaritiæ & Tyrannicę administrationis apud Iustinianum & ei⁹ vxorem: litteras ab eis ignominię plenas accepit: vti videlicet Eunuchus ad colum & pensum rediret. Ille iratus: ducam: inquit: tale pensum: talemq; ordiar telam: quæ extricari facile non sit. Itaq; e Pannonia Longobardos euocat: iamdiu Romam inuadere cupientes. Ipse vero paulo post excessit Romæ: cuius cadauer loculo plumbeo Cõstantinopolim delatum est.

Buccellus dux

Narcisus p̃sul.

Narcisus præsul Hierosolymitanus: doctrina sanctitateq; clarus: quum inimicorum atq; inuidorum insectatione coactus esset fugere: atq; aliq̃diu delitescere: alius populo præsul surrogatur. Tandem quũ inimici iam diuersa via sublati essent: iubente deo: Improuisus: gratissimusq; omnibus rediit: quum extinctus putaretur. Vbi vero iam longęuus Alexandrum sibi coadiutorem adsciuit: qui postea successit: vixit annos. CXVI. Ex Eusebii historia.

Nauatus

NAVATVS: seu Nouatus: vt nonnullis placet: Hæresiarcha: prabyter Romanus: animo tumidus: sectam Nouatianorum constituit. Qui sese Catharos: id est mundos: ac puros appellabant. Quamobrem cogi concilium in vrbe sexaginta præsulum necesse fuit: in qua Nouatum damnarent. Cui⁹ rei meminit Fabianus pont. vrbis in epistola ad Fabianũ Antiochię episcopũ. In qua scribit Nouatũ lapsum fuisse cupiditate p̃sulat⁹: quã cum dissimularet: apparuit nihilomin⁹ paulo post p̃sul

Maximeq; plæbem deceperat. Q; víros quoſdã bonos ſibi adiunxerat: a quibus poſtea facile cognitus ac relictus eſt; adeoq; ſtultus: vt Euchariſtiam populo præbitur9: prius eos iurare cogebat ſe nunq; relicto: Cornelium pontificẽ ſecuturos. Cyprianus pręterea librum ſuper hoc edidit elegantiſſimum: vbi lapſos cum eo ad pœnitentiam exhortandos: & obſtinatos a cæteris arcendos admonet. Ex Euſebii hiſtoria. Neocles philoſoph9 Athenienſis: frater Epicurii: ſcripſit de ſecta ſua. Nepos cognomentũ romanũ ex luxuria inditũ. Sic Metellus Nepos: & Cornelius Nepos. Nepos Hæreſiarcha e Cæſarea Philippi: de quo Dionyſi9 præſul Alexandrin9 apud Euſebiũ lib. vii. ſic ſcribit. Eꝑus quidã erat in parte Aegypti Nepos noie: qui more ludæoꝝ de his q̃ nobis futura ꝓmittebant: ſentiebat. Mille annis videlicet ſanctos cũ Chriſto regnaturos i terris in libidine & voluptate: errorẽq; tam impudẽ auctoritate ac teſtimonio Io. apl̃i vaticinii tueri conabat. Librũ inſup ei9 ſectę ſcriptitando. Neſtor Alexandrinus Academicus: qui Marcellũ Auguſti ſororis filiũ erudiit: ac poſt Athenodorũ: ei9 ciuitati ꝓfuit: ducib9 ac ciuib9 acceptus. Strabo. Neſtor e Lycia regione: pater Piſandri poetæ: verſificator tẽpore Seueri principis ſcripſit Iliada λιτορραμματον: ſiue ἀζυγοστιχειρωτον: hoc eſt ſine ordine litteraꝝ ab Homero poſitarum Tryphiodorus vero ſimiliter ad eius imitationem ſcripſit Odyſſeam. Suidas. Neſtori9 Germanicianus: eſt. n. Germanicia Syrię ciuitas: q; caſtitate cęteros antecedere videret: pręſul Cõſtantinopolitan9 electus: poſtero die orationẽ habuit ad populũ & Impatorẽ arrogantię plenam. ſeſe cœlũ eis daturũ ꝓmittens. Hic igit̃ Paulũ Samoſatenũ: Manentẽ: Apollinarẽ: ac Photinũ ante ſe imitatus: Chriſtũ tm̃ hoiem eſſe dictitabat. Duas oĩno negando naturas. Aduerſus quem Cyrillus ꝓſul Alexandrinus: in dicto libello multas cõſcripſit epl̃as: q̃ adhuc extãt: reclamante q̃q; Ioanne Chryſoſtomo: & Cyrillum obiurgante: q; ob nimiã eius in Neſtoriũ inſectationẽ eccleſiã perturbaret. Ex hiſtoria tripertita. Cõtra hunc celebrata tertia generalis ſynod9 ſub Theodoſio iuniore. C. Neuius poeta comic9: epigramma ſibi poſuit plenũ ſupbiæ. Cãpanę Immortales Mortales ſi forte fas flerent diuæ Camœnę: Neuiũ poetam ita q; poſt q̃ Orci tradit9 eſt theſauro obliti ſunt Romę loqui latina lingua: auctor Gelli9. Varro autẽ in libro de poetis: dicit eum ſtipẽdia feciſſe primo bello punico: id q; bellũ carmine ſcripſiſſe. Neemias ꝓpheta. F. Helchiæ: inter captiuos Hebręos pincerna Artaxerxis erat: miſerat9 ſuoꝝ conditionẽ: facta a rege poteſtate: Hieroſolymã rediit: muros vrbis reſtituit: eiſq; ſimul cum Eſdra & populo fuſis ad deũ ꝑcibus dedicauit. Poſtremo in Perſidem rediit: Suſiſq; extinctus ac ſepultus: vt ſcribit in ſacris voluminib9. Nicandrus Colophonius grammatic9 & poeta: & medicus tempore Attali iuuenis illi9 qui Gallogræcos vicit: Scripſit de Theriaca contra venenum: de agricultura. Curationum collationes: prognoſtica Hippocratis verſibus edidit: aliaq; cõplura. Suidas. Cicero autem de oratore ſic ait. Nicandr9 homo ab agro remotiſſimus: de agricultura tamen ſcripſit: tanta vis eſt eloquentię. Nicandr9 & Martianus ſub Maximiano martyres apud Atinam ciuitatẽ. Nicanor Herma Alexandrinus grãmaticus ſub Hadriano principe: æqualis Hermippo Berytio: Scripſit de Stigme apud Homerũ: & de differentia ipſi9 in ſenſu: & de Stigme in vniuerſum libros. vi. Suidas. Alter Nęuius Nicanor ante hunc: inter grammaticos a Tranquillo refertur. Nicetes Smyrneus ſophiſta in Hadriani principis dignatione: ab eoq; Muſeo Aegyptio adſcriptus fuit: quũ cauſas tentaret: foro etiam aptiſſim9 videbat. Adeo ingenium ad vtrãq; dicendi rationem accommodauit: vt iudiciale ſophiſtica quadam facultate exornauerit. Sophiſticũ vero & vmbratile forenſibus aculeis roborauerit. Gen9 dicẽdi antiquum ac politum retinuit. Laſciuus nihilominus ac dithyrambicus viſus. Cuius ſententię ac paradoxę quaſi bacchantes Tyrſi/mellis/lactiſq; copiam præbere videbantur. Ad rempublicã non adceſſit: quũ ſe timere diceret magis laudantem populũ q̃ vituperantem. Ex Philoſtrato. Nicias Athenienſis genere clarus: oppoſitus leonis potentiæ. Tris enim viros dicit Ariſtoteles eodẽ tpe Athenis ęque potentes fuiſſe: Niciam Niceratĩ: Thucydidem Mileſium: & Theramenem Agnonis. Thucydides natu aliquantulum maior: multa cum Pericle præclara pro republica geſſit. Poſt mortem Periclis ad Niciam primę partes delatæ ſunt. Miſſus igitur Imperator vnacum Demoſthene altero duce contra Syracuſanos: qui Gilippum Lacedæmoniorum ducem auxilio accerſiuerant: infeliciter pugnantes: ambo in bello capti ſunt a Syracuſanis: in carcerem q; coniecti: ſibi met manus attulere. Ex Plutarcho. vt autem Trogus ſcribit. Demoſthenes ne veniret in manus inimicorum: ſeipſum necauit. Nicias capi paſſus eſt. Is Marco Craſſo in Paralellis ex noſtris opponitur: q; & diuitiis æque abundauerit: & eundem fere exitum: hic apud Siculos: ille apud Parthos habuerit. Nicias alius Athenienſis pictor diligẽtiſſime canes & mulieres exꝑſſit:

Neocles. Nepos cognomentũ Nepos hæreſiarcha

Neſtor grãmaticus

Tryphiodorus Neſtorius.

C. Neuius.

Neemias.

Nicandrus

Nicanor

Nicetes.

Nicias dux

Nicias pict.

Lumen & vmbras cuſtodiit: atq; vt eminerẽt e tabulis picturæ maxime curauit. Opera eiꝰ multa Romã tranſlata a diuerſis fuere. Hic eſt Nicias de quo Praxiteles dicebat interrogatus q̃ maxime opera ſua ꝓbaret in marmoribus. reſpondit: q̃bus Nicias manũ admouiſſet: tm̃ circũlitioni eiꝰ attribuit. Fuit autẽ Olymp. CXII. Ex Plynio. Aelianꝰ autẽ de va. hiſto. dicit hunc tantæ fuiſſe erga artem attentionis: vt ſępe cibi obliuiſceret. Nicias Pyrrhi medicꝰ qui olim ad Fabricium veniens: ꝓmiſit ei Pyrrhũ veneno necaturũ. At ille aduerſatus facinꝰ: Pyrrho reſcripſit vt a Nicia caueret. Curtius. Nicias grammaticꝰ nobilis Romæ familiaris Põpeio: ac Ciceroni: qui eiꝰ epiſtolas ad Atticũ meminit. Item in alia epla ad Dolobellã. Tranqllus. Nicophanes pictor elegans & cõcinnus: ita vt venuſta opera fingeret: cui pauci cõparent. Cothurnꝰ ei & grauitas artis. Plynius. Nicodorus Mantineus pugil nobilis ſimul & philoſophꝰ quantũ gloriæ in certaminib⁹ patriæ attulit: tantũ ętate iam ꝓuecta certare deſinens: legibꝰ & inſtituris conſuluit. Aelianꝰ. Nicochares Athenienſis comicꝰ Philonidis comici filius: coęuus Ariſtophanis inter ipſius fabulas ſunt ἀμυμωνη πελοψ ταλαθια: vt teſtat Suidas. Nicoſtratus Macedo orator inter. X. ſecundos. M. Antonii tẽpore: & Dionis: Chryſoſtomi: & Ariſtidis æqualis: ſcripſit nõnulla: vt eſt auctor Suidas. Fuit item alter Nicoſtratus poeta comicus: cuius meminit Atheneus in Gimnoſophiſtis. Nicoſtratus & Laodocus Cytharœdi quũ inter ſe concertarent: dixit Nicoſtratus Laodocum eſſe in magna arte paruum: ſe autẽ in parua magnũ: ſatiuſq; nõ domũ diuitiis: ſed artem ſtudio & diligentia augere. Aelianus de varia hiſti. Alius martyr præfectus ſcrinii Diocletiani: vna cum Zoe vxore: quæ crinibꝰ ſuſpenſa: & fumo ſubtet ſuffocante periit: antea. vii. annis muta ex morbo fuerat: curata demũ a diuo Sebaſtiano martyre: & ad fidem ſimul cum viro deducta. Nicolaus Damaſcenus philoſophus Platonicus familiaris Auguſti Cęſaris: ac Herodis regis ludæoꝝ: ſcripſit hiſtoriã vniuerſalẽ libris. LXX. & vitam Auguſti ſeparatim: apud quem tãti fuit: vt placentas: aut ſi quid ſuauiꝰ: quę ab aliis ei miſſitarent: Nicolaos vocaret: & hodie adhuc perſeueret. Is nulliꝰ bonę artis ignarus fuit. Solebatq; dicere doctrinam oẽm ſimilem eſſe peregrinationi. Sicut. n. contigit longe peregrinantibꝰ alibi parũ: alibi diucõ ſiſtere: vbi vero domum attigeris: ibi demum conquieſcere. Sic in diſciplinis alibi breuiter immorari debemus: & pauca tm̃ ſat fuerit diſcere alibi plura. Ad philoſophiã vero tanq̃ ad certã domũ ac quietem ꝓperare. Suidas. Nicolaus auctor ſectæ Nicolaitarũ: quæ coitus nulla lege tenebatur: breuiq; tempore durauit. Huiꝰ in Apocalypſi Ioannes meminit hunc vnũ ex illis dicebant: qui cum Stephano ab apoſtolis cõſtituti ſunt diaconi. Sed Clæmens Alexandrinus in. iii. Stromatũ libro eum his verbis excuſat. Pulchram hic Nicolaus vxorem habuit: & poſt dominicã aſcenſionẽ quũ ab apoſtolis Zelotypię redargueret: eam in medium productã: cupientibꝰ ſponte obtulit. Ex illo igiť putauere hoĩes promiſcuo vtentes coitu Nicolaitas vocari oportere. Mihi aũt cõpertũ eſt nullã Nicolaũ: pręter vxorem: cognouiſſe mulierẽ. Cuius filiꝰ perſancte vixit. Q; autẽ in mediũ coniugem ꝓduxerit: non libidini præbendæ: ſed vitandæ potius: purgandęq; famę gratia feciſſe: quo publice accuſabať. Euſebius hiſto. libro. iiii. Duo item ſancti Patarenſium præſul & Tolentinas. Nicomachos ſex tradit Suidas: primum ex Alexandria: Troadis eſt. n. vt ait Timoſthenes: locus in Ida: vbi Paris q Alexander dictꝰ iudicũ inter deas tulit: Poetam & hunc tragicũ: qui ſcripſit tragœdias. xi. Secundũ Atheniẽſem item tragicum: qui vicit Euripidem & Theogenem ex eius Dramis eſt οἰδιπους. Nicomachum item Stageritem medicum Machaonis filium: Aeſculapii nepotem: qui ſcripſit de medicina libros ſex: & Philoſophiẽ vnum. Reliquos duos patres & filium Ariſtotelis ponit: ambos medicos: quorum filius ſcripſit commentarios in phyſicam patris: &. viii. Aethicorum libros ad Eudemum: qui adhuc extant apud Grecos: teſte etiam Cicerone. Sextum quoq; Nicomachum addit Plynius pictorem Ariſtodemi filium & diſcipulum: qui pinxit raptum Proſerpinę. Quę tabula fuit in capitolio in delubro Mineruæ: ſupra ædiculam iuuentutis. Scillãq; quę erat in templo pacis: Nec fuit alter in ea arte velocior. Habuit diſcipulos Ariſtidem fratrem: & Ariſtoclem filium: ac Philoxenum Erethrium. P. Nigidiꝰ Figulus: eo q reſponſurꝰ interrogãti: Cur gemini diſparicõditione naſcerent. Cõmẽtũ rotę meditatꝰ eſt: q̃ reuoluta breui momẽto maxima pcurrit ſpatia. Cuiꝰ meminit Auguſtinꝰ in primo de ci. Fuit. n. & Aſtrologiæ & medicinę peritus. Ex quo Lucanꝰ. At Figulꝰ cui cura deos ſecretaq; mũdi Noſſe fuit. Refert Gelliꝰ duos oĩgenũ diſciplinarũ & artiũ culmine eodẽ tpe claruiſſe. M. Varronẽ: &. P. Nigidiũ: cuius tm̃ cõmentationes ſi vulgus ob obſcuritatẽ ſubtilitatẽq; nõ exiuerũt. Deceſſit in exilio: vti teſtať Euſebiꝰ. Nymphis Heracleotes ex Heraclea Ponti Zenagorę diſcipulus: ſcripſit hiſtoriam Alexandri: & eius ſucceſ-

Nicias medicus.
Nicias grãmaticus
Nicophães
Nicodorus
Nicocharef
Nicoſtratꝰ orator
Nicoſtratꝰ poeta.
Nicoſtratꝰ & Laodocꝰ cytharedi
Nicoſtratꝰ martyr.
Zoe martyr
Nicolaꝰ damaſcenus.
Nicolaꝰ hæreſiarcha
Nicomachi vi. Duo poetæ.
Medici. iii.
vnꝰ pictor
P. Nigidiꝰ.
Nymphis.

forũ libris.XXIIII.De Heraclea XIII.vſq; ad euerſionẽ tyrãnoꝝ.Suidas.Gn.Norban⁹ Cõſula ris proſcriptus in vrbe Rhodo cũ cõprẽderet ſe ipe interemit.Liui⁹.lxxxix.Hic em̃ Coſ.cũ.Gn. Carbone Syllæ cũ exercitu in Italiam traiiciẽtis legatos de pace violauerat:plioq; vict⁹ fuerat Idẽ.lxxxv.Nõnus Panapolita Euangeliũ Ioannis græcis hexametris cõſcripſit:vt auctor Suidas.Nouellius Tricongiꝰ Mediolanenſis ad Procõſulatũ vſq; ex prętura ꝓmotus ob tris vini cõgios vno impetu epotos ſpectante miraculi cã Tiberio principe:vnde illi cognomẽ inditũ. Satiſq; cõſtat eũ nõ labaſſe ſermone:nec Leuatũ vomitione Matutinas obiiſſe vigilias nõ reſpiraſſe in bibendo non expuiſſe.Bibendi em̃ cõſuetudo auget cupiditarem.Scitũq; illud quã to plus biberint tãto magis ſitire parthos.Plyni⁹.Numius Ororat ſcripſit Thucydidis & Demoſthenis chriarũ collationes ad Hadrianũ principẽ cõſolatoriã de Antinoo.Suidas. Niger Peſcẽnius amiciſſim⁹ Cõmodi principis ab eoq; cõſul fact⁹ modicis parẽtib⁹ vita parcus libidinis effrenatq; ordines diu duxit.Ad exercitus Syriacos regendos a Cõmodo miſſus poſtq; cõperit occiſum Cõmodũ Iulianũq; appellatũ eundẽ quoq; iuſſu Seueri & ſenat⁹ occiſum: Albinũ etiã in Gallia nomẽ Imperatoris ſũpſiſſe ab exercitib⁹ Syriacis appellat⁹:& ipſe Imperator.Demũ a ducib⁹ Seueri principis per Aemylianũ ſupat⁹ eſt atq; apud Cyzicũ circa paludẽ fugiẽs ſautiat⁹ captuſq;:& ad Seuerũ adduct⁹ trucidatuſq; illico eſt:caput ei⁹ pilo ſuffixũ Romam miſſum.Filii inſup cũ tota familia necati publicatũ patrimoniũ:qd acerbius egit exaſperatus noua rebellione Clodii Albini.Hic igit Seuer⁹ in regẽda diſciplina militũ habebat.Mariumq; imitans:& Annibalẽ iuſſit vinũ neminẽ in expeditione bibere:ſed acetũ.Piſtores ſequi exercitum ꝓhibuit:buccellata iubens milites contẽtos eſſe.Tumultuãtib⁹ quõdã his:q a Saracenis victi fuerant & dicentib⁹ vinũ nõ accepim⁹ pugnare nõ valem⁹.Erubeſcite inqt cũ illi q̃ vincũt aquam bibant.Ex Spartiano.

Gn. Norbanus.

Nonnus poeta.

Nouellius Tricongi⁹.

Numius

Niger Peſcennius.

OCTAVIA gẽs a Velitris originẽ accepit quã adſentatiõis gſa ꝓpter Auguſtũ excellere dixerunt.Ipe aũt Auguſt⁹ nihil amplius q̃ equeſtri familia ortũ ſe ſcribit vetere ac locuplete:& in qua prim⁹ Senator pr̃ ſuus fuerit.M.Antonius Libertinũ ei proauũ exprobrat.Reſtionẽ e pago Turino & Auũ argẽtariũ.Cic.in epl̃a eũ Nepotẽ argẽtarii: & filiũ adſtipulatoris vocat:vtcũq; cõſtat Auguſti patrẽ honeſtiſſimũ virũ fuiſſe magnaq; laude Macedoniã puicia adminiſtraſſe.Ex ipſi⁹ ẽt teſtimonio Cicerõis quo ad.Qu.Fratrẽ ſcribẽs hortat:vt in promerẽdis ſociis vicinũ ſuũ Octauiũ imiteꝰ.Trãqll⁹.Q.Octaui⁹ a.L.Cinna ei⁹ collega:cũ ille dñaret interfect⁹.Pedian⁹.Q.Octauius Auitus & Poetelius Fauſtinus furta virgilii adnotarunt ponentes:vnde quæq; carmina ſurriperentur.Vt ait Seruius. Fecit &hocidem Macrobius. Odenatus Syrus Plutarchi diſcipulus. Oenopides Chius Aſtrologus dedicauit in Olympia æreum libellum. In quo magnum annum prædicabat. Aelianus.Ogyges Rex primus Thebarum antiquiſſimus ex quo prouerbium ωγυγιακακα Ogygia mala.i.vetera.Suidas. OLYMPIVS Myſius Tibicen & poeta melicus:& elegiarum Marſiæ Satyri diſcipulus:qui Cytharæ legem dedit modoſq; pulſandi repperit & docuit Floruit ante bellum Troianum a quo & Mons in Myſia nomen accepit Fuit item alius iunior e Phrygia Tubicen tempore Midæ regis.Suidas.Olympius Nemeſianus:qui vt ait Vopiſc⁹ in vita Cæſarum ſcripſit Halientica Gynegetica.Nautica.Olympius item Præſul nationeq; Hiſpanus inter Chriſtianos commemoratur ſcriptores a Gennadio. edidit librum aduerſus eos qui naturæ non arbitrio culpam referunt. Olympius etiam exarchorum Italiæ vnus.HOMEROS Duos fuiſſe comperimus:De iuniore prius dicam.Hic poeta Tragicus fuit patria Byzantius patre Andromacho ſcripſit Tragœdias. LVII.vnus apud Ptolemæum e ſeptem qui Pleiades nominantur.Hunc putauerim illum fuiſſe æqualem Heſiodi poetæ licet nonnulli primum adfirment.Hęc Zezius qui in Lycophronẽ Commentarios edidit.Homerum vero Troiani belli Scriptorem Galato pictor mingentem fecit iuxtaq; alios poetas vrinam eius legentes Ptolemæus Philopator ei templum etiam dedicauit iuxtaq; ei⁹ ſtatuam ciuitates quæ Ciuẽ eum ſuũ vſurpabãt auctor Aelian⁹ de va.hiſto.Hic quẽadmodũ ex Oceano fluminum vis fontiumq; curſus capit ſic oĩb⁹ eloquẽtię partib⁹ ortũ & exordiũ dedit quẽ nẽo in magnis ſublimitate nemo in paruis ꝓprietate ſupauit.Idẽ Lenis & preſſus.lucũ d⁹ & grauis cũ copia tũ tenuitate mirabilis nec poetica ſolũ:ſed oratoria facultate eminẽtiſſi

Octauii pater & auus Aug.

Qu.Octauius conſ.

Qu.Octauius auit⁹.

Odenatus.

Oenopides

Ogyges.

Olympius poeta.

Olympius.

Olympius ꝓſul.

Olympius exarchus.

Homeri duo.

mus. Quintilianus. Nunc pauca de eius initiis ex Herodoto qui plurib⁹ ei⁹ vitã cõscripsit. Natus est post bellum Troianũ annis. CLXVIII. ex adulterio matris Critheidis virginis Cumeæ q̃ nupta fuerat cuidam Cleonacti. Hæc cũ ob pudorẽ Smyrnam coloniã tunc a Cumæis Duce Theseo deductã mitteret apud Fluuiũ Melen vrbi vicinũ instante tpe Homerũ peperit nõ cęcum: sed videntẽ vocatusq; ab initio ex Fluuio Melesignes Puer deinde cum optima apparet indole a Phannio grãmatico doctissimo: qui tũc Smyrnæ cęlebs agebat vnacum matre educatus est litterisq; eruditus. Mercator deinde quidã: Menthes noĩe: Iuuenẽ ob lĩas & virtutẽ diligens cupidũ alioqn visendi regiones per loca diuersa orbis trãsuexit. Cũ e Thyrrenia rediret eum apud Itacham oculorũ morbo adfectũ hospiti & familiari suo curandũ reliqt. Qui postea cõualescens Colophonẽ profect⁹ ibidẽ rursus in eũdẽ incidẽs morbũ Cęcus efficit. Qupropter redire Smyrnã statuit atq; ibi se totũ poeticę tradere. Sed & ibi cũ victus difficultate laboraret Cumas venit accersitus. vbi appellat⁹ fuit Homerus Nã Cumei Cæcos Homeros vocãt. Inde postremo in Chium se recepit. vbi Ludũ aperuit simul & quietem nact⁹ Iliada condidit. Oẽsq; a quibus beneficium accepisset: in suo poemate cõmemorauit. Nam multas calamitates in orbitate & paupertate viuens passus est apud Cumas a pastore Glauco exceptꝰ Apud Phocidẽ a Thestoride grãmatico: apud quẽ Iliada minorẽ dicit cõposuisse. Cuius principiũ dicit huiusce modi fuisse Dardaniã & Troiã cano cui⁹ Pergama circũ: Martícolæ in numeros Graii subiere labores. Quũ deinde e Chio Cumas. & e Cumis Athenas adnauigaret. Fessusq; in littore quiesset: Egrediẽtes ex oppidis: cõplures vti deum visitatũ accurrebant. Ad quẽ etiã cũ eadẽ de causa piscatores quidã diuertissent tale ei ænigma proposuerunt οσ ελομεν λιπομεσθα οσα δουκελομεν φερομεσθα. Hoc est quæ cepimus reliquimus. Quæ non cepim⁹ attulimus. Qd de pediculis intelligebãt quos in littore maris sese purgãtes reliq̃rant. Homer⁹ igit nõ intellecta re paucis post diebus in eodẽ loco extinctus est. Nõ equidẽ ex animi dolore vti qdã putant: Sed ex labore viæ valitudine contracta. Sepultus ibidẽ cũ hoc epigrammate. ερθασε τηνιερην κε φαλην κατα γαια καλυπτει ανδρων ηρωων κοσμητορα θειον ομηρον. Hoc est. Condit hoc tumulo vates diuinus Homerus Heroum cecinit qui bene gesta Ducũ.

Onesicrit⁹ Onesicritus Philosoph⁹ & historicus Aegineta: vt aũt Demetrio Magnesio placet Astipalęus fuit e Diogenis schola militu. dinẽ quãdã cũ Xenophonte habere videt. Vt emĩ ille cũ Cyro hic cũ Alexãdro Macedone militauit: ille Cyri pędiã: hic Alexãdri incunabula & originẽ scripsit. Similiter & vterq; principis sui psequt laudes.

Onesimus. Stilus insup vtriusq; simillim⁹. auctor Diogenes. Onesim⁹ Cyprius seu Spartiata tpe Constantini magni scripsit in Rhetorica de statuum differẽtia præexercitatiões declamationes & alia. Suidas. scripsit etiam Probi principis vitam: vt auctor Vopiscus. Cuius ipse epitomen fecit.

Onosãdr⁹. Onophrius in desertis Aegypti annis. LX. fuit inuentus Capillis coopertus a. S. Paulino Abbate ac sepultus. Onosandrus philosophus Platonicus scripsit de militari Commentarios in Platonis libros de rep. Suidas.

Gn. Oppi⁹ Trib. plæ. GN. OPPIVS Tribunus plębis bello Punico. ii. de distringẽdis cultibus matronarum legem tulit quę postea confecto bello abrogata est magna contentione. Cum Cato senex maxime obstaret Valerio consuli. Oratio vtriusq; legit in Liuio de bel. Ma. li. III.

C. Oppius. C. Oppi⁹ amicissim⁹ Iulii cæsar⁹ q ei⁹ cõmẽtarios cõtinuauit bellũ Hispaniẽse scribẽdo. C. Oppius Verus. L. Turpili⁹ Priscus. F. IIII. vir Iurisdicẽdo. I. D. Aquã cælestẽ dilabẽtẽ mõtib⁹ collectã intercisso aggere p formã cura sua factã in piscinis repurgatis longo tempore cessantibus. PR. perduxerunt. Bene. L. Merentibus. TE.

Inscriptio. Hæc inscriptio legitur: hodie apud Castrum coræ in latio. Oppia & Floronia. Vestales stupri comperte altera sub terra defossa est ad portam collinã. Altera sibimet ipsa mortem consciuit. Liuius. XXII. L. Opimius Cos. transalpinos ligures qui Massiliense oppidum Antipolim & Niceam vastabant subegit. Liuius. XLVII. L. Opimio Cos. C. & Ti. Gracchis seditionem agitãtib⁹ ea cæli temperies fulsit quã coctura vocant solis opere natali vrbis. DCXXXIIII. omnium generum bonitas fuit. Durãtq; adhuc vina. CC. annis iam in spẽm mellis redacta. Ply. De eodẽ vero Pedian⁹ sic ait. L. Opimius in Prętura Fregellas cepit. quo pacto visus est cęteros quoq; nominis latini socios male animatos repressisse. Idem in consulatu Fuluiũ Flaccũ consularem. C. Gracchũ Trib. unitium oppressit ob quã inuidiam: postea iudicio circunuẽtus est: & in exilium actus Pedianus super oratione in Pisonem.

Oppia & Floronia. L. Opimi⁹ Cos. L. Opimi⁹ Coctura. Aur. Opilius. Opiter. Oppianus poeta. Aur. Opilius Epicuri cuiusdã libert⁹ philosophiam primo de inde rhetoricam nouissime grammaticã docuit dimissa autem schola Rutiliũ Lupũ dãnatũ in exiliũ secut⁹ smyrnę substitit: vbi docuit: variisq; cõditiõis volumina cõposuit ex trãgllo. Opiter cognomentũ Romanũ dicitur is q mortuo patre: & viuo auo natus est. OPPIANVS poe-

ta ex Anazarbo Cilicię ciuitate fuit. Pater cū domi diuitiis ac nobilitate polleret philoſophiæ ſtudiis ſe dedit. Filiū itē liberalib⁹ diſciplinis pręſertim quę cyclicę dicunt erudiit. Grāmatica videlicet Rhetorica & poeſi: forteq; cū ea tempeſtate Seuero principi venienti Anazarbū obuiam quēadmodū reliqui ciues procedere negligeret: ab eodem id ęgre ferente in exiliū in melitam inſulam Adriatici maris actus eſt: vbi tunc Oppianus patrē ſecutus poema de piſcibus haud ignobile compoſuit, qđ mox Seuero mortuo Romā pfectus eius filio Antonino dicauit: pro quo meruit & parētis in patriam reditum impetrare: & ab eodē totidē aureis nūmis: quot erant verſus donari. Paulo deinde poſt cū pfe rediit in patriā: vbi ingruēte peſtilētia extinctus eſt: anno ętatis. XXX. Frequētiaq; ciuiū elat⁹ ſtatua inſup ſumptuoſa ab eis honoratus eſt cū huiuſcemodi Elogio. Oppianus ſum Suaſi loquēs vates. Quē crudelis atq; inhumani inuidia fatiante diē eripuit. Q; ſi longius in luce moras dediſſet null⁹ mihi par gloria mortaliūm in terris foret. Hæc ex auctore gręco in libri ei⁹ vetuſti principio conuertimus. Optatus Apher Pręſul Maleuitanus ſub valentiniano & valente principib⁹ ſcripſit aduerſus Donatianos. Horatiorum antiquiſſim⁹ cocles id cognomentum adſecutus q; in prœlio oculū amiſerit. Ex quo Plautinus cauillus in ſeruū: qui altero capt⁹ erat oculo eū nobilē ac de Coclitū familia appellādo. Igit dū porſena Rex hetruſcorum Tarquinios in vrbem reſtituere tentās Ianiculū cepiſſet. Horatius pro põte Sublicio ſterit aciē hoſtiū ſuſtētauit donec põs a tergo interrūperet cū quo in tiberim decidit & armat⁹ ad ſuos tranauit: pro quo facinore ei tantū agri publice datū q̄tū vno die arari poſſit. Statua quoq; ei in vulcani poſita. Cęcilius. Horatius Puluillus ſurrogat⁹ in locū. Sp. Lucretii defuncti in conſulatu. Huic ſorte euenit: vt ędem Iouis capitolini dedicaret. Liui⁹ lib. II. Horatii & Curatii Trigemini fratres ii albani illi Ro. vigente contra Albanos bello cōuenere vtri vincerēt: altera pars cederet. Igit cōcurrentes ſtatim duo Romanorū cecidere. Tres Albanorum vulnerati vnus Horatius q̄uis integer: quia Tribus impar erat fugā ſimulauit: & ſingulos per interualla & vulnerū dolores interfecit. Et cū ſpoliis onuſtus rediret. Sororē obuiā habuit quę viſo ſpōſi paludamēto: qui vn⁹ e Curatiis fuerat flere cœpit: frater eā occidit. Quare apud. II. viros cōdēnatus ad populū ꝓuocauit: vbi patris lachrymis cōdonat⁹ ab eo expiādi gratia ſub tigillū miſſus: qđ nūc quoq; vię ſuppoſitū ſororiū appellatur. Cęcili⁹. Liui⁹ item horatia pila dicit appellata fuiſſe. M. Horatius prim⁹ Coſ. poſt abrogatos. X. viros Qui cū Sabinis victis triūphus ei negaret curante Tri. pl. primus ſine auctoritate ſenatus triūphauit. Liuius lib. III. Horati⁹ Barbarus ab eodem auctore cōmemorat. Qu. Horati⁹ Flaccus poeta Cuius vitā & mores partim ex eius ſcriptis: partim ex antiquis codicibus & enarratoribus licet deprendere Venuſinum fuiſſe ferunt patre præcone libertini generis natumq;. VI. Idus Decembris. Qui adoleſcens admodum Romā profectus & litteris eruditus in amicitiam Bruti venit. Inde Athenis ſtudium abſoluit. Mox a Bruto accerſit⁹ cōtra partes Auguſti ordines in eius exercitu duxit: quo extincto per Mecœnatis amicitiam Auguſto recōciliat⁹ eſt: ex quo ipſi Mecœnati poſtea ſua poemata dedicauit: q̄ inopiæ cā fatet tētaſſe. Pauptas ipulit audax: vt verſus facerē Morib⁹ haud ſatis ꝓbatū dicūt & epicureis addictū ac ſpeculis p cubiculū diſpoſitis voluptati ſe tradentē. Victu alioq; parciſſimū ac pcul ambitione. Nā & ipſe ſe fatet in foro pcūctari quāti Cicer & ol⁹. Iracūdū q; ſe natura: tū Virgilio Varoq; familiarē eſſe dicit exceſſit. LXXVII. ętatis anno hęrede Auguſto relicto: ſcripſit carminū libros. IIII. Epodon & Carmē ſęculare. De arte poetica librū vnū. Sermonū. II. epl'arū totidē. Enarratores ei⁹ antiq⁹ Porphyrio Modeſtus Acron Helen⁹. Orbili⁹ Beneuētan⁹ grāmatic⁹ Romę tpe Ciceronis pfitebatur vir acer in diſcipulos ac Plagoſus ꝓpterea ab Horatio appellatus vixit: ꝓpe ad Cētesimū annū amiſſa iampridē memoria relicto ex ſeſe Orbilio & ipſo grammatico ex tranquillo. ORIBASIVS Sardianus familiaris Iuliani principis fuit a quo etiam κοιαιζης Conſtantino politanus factus eſt ſcripſit Medicinę lib. lxxii. ad Iulianum eorūq; epitomen in lib. ix. ad Fuſtathium filium de regno: & de adfectibus hæc Suidas. Eunapius vero Gręcus auctor in libro Sophiſtarum eius vitam pluribus perſequitur. Oribaſius inquit Pergameus genere: In eloquentia pariter & medicina profecit Iulianoq; propterea: vt Medicus fuerit accerſitus Inuidia deinde ſuccedentium principum bonis priuatus ac in exiliū ad barbaros miſſus animū ſemp philoſophi in omni calamitate retinuit: tanta apud eas nationes gratia & opinione ob doctrinam ac medicinæ experimēta perſeuerauit vt pro deo pene coleretur. Placatis demum principib⁹ redit bonaq; amiſſa, recuperauit. ORIGENES Adamantius Decimo Seueri principis Anno vigente in chriſtianos inſectatione a Leonida patre eodē & Martyre cum Sex fratribus & ma-

Optatus. Horatius Cocles.

Horatius Puluillus. Horatii & Curatii.

M. Horati⁹ Conſ. Qu. Horatius poeta.

Orbilius grāmatic⁹

Oribaſius ſophi.

Origenes.

tre vidua relict⁹ est annos nat⁹ .xvii. paup admodũ cũ bona ob fidẽ cõfiscata fuissent. Ineaq; fere ętate adeo iam liberalib⁹ artib⁹ sacrisq; lris pfecerat: vt Alexãdrinę eccleſię cathedrę pficeretur. Mox pſbyter fact⁹ a magnis viris sępe accersit⁹ & optatus Firmianus pręsul Cæsarienſis eũ cũ oĩ Cappadocia diu retinuit: deinde a Mãmea Alexandri matre vocat⁹ Romã venit. In de paucis post dieb⁹ Alexãdriã reuertit: Dogmata disciplinasq; philosophoꝝ oĩm probe tenebat: linguã quoq; hebręã didicit: editiões ois pterq̃. lxx. inter ptũ vna coegit Aquilę videlicet Pontici. Proseliti. Theodotionis. Ebiõis. & Symmachi: pterea Quintã & Sextã & Septimã editionẽ repperit quas Hieronym⁹ ex ei⁹ bibliotheca habuisse fatet: Ardore in fidẽ pręcipuo! Abstinẽtia singulari: virilib⁹ sibi amputatis ne ea molestia teneret: vixit vsq; ad gallũ principem

Orpheus Crotõiata.

id est vsq; ad. lxix. ętatis annũ: decessit Tyri vbi & sepultus. Hæc ex Hieronymo Eusebioq; lib. VI. Orpheus alter Crotoniata versificator quẽ Asclepiades in libro de epigrãmatis dixit vixisse apud Pysistratũ Tyrannum scripsit argonautica quæ adhuc extant: pręterea Decaeterias &

Hortẽsius & Hortesi⁹

alia quædam: vt tradit Suidas. Hortensius & Hortesius sicut Megalensia & Megalesia vtroq; modo huiusce modi noia dicunt. Ex Orthographia velii Lõgii Tũ etiã exemplo marmoꝝ antiquorum. In templo eñ. S. Marię Nouę sic hodie legit. Qu. Hortẽsio. Q. F. Collę faustino Aduocato Fisci Præf. Fabr. Patrono Municipi Collegium Fabrum Tyburtium ob merita. L. D. S. C.

Aelius verinus.

Romæ itẽ ppe Capitoliũ sic. T. Hortelio Mucroni Nat. vix. An. XXXV. Aeli⁹ verinus Arm. Cust. Eq. Sing. Aug. Fratri. Hãc familiã primã illustrasse Cõperimus. Q. Hortensiũ Dictatorẽ

Q. Hor. Dictator.

qui plæbem ob æs alienũ longas seditiones agitãtem & in ianiculũ secedentẽ deduxit: & ipse

Qu. Hortẽsius orator

in eo magistratu decessit, auctor Liui⁹ lib. XI. Qu. Hortensius orator post eum maximũ decus addidit familiæ. Hic cũ admodũ adolescẽs in foro dicere exorsus esset ad maiores causas adhiberi cœptus est anteq̃ incideret in Cottę & Sulpitii ętatem Qui annis. X. maior excellente tũc Crasso & Antonio deinde Philippo post Iulio cum his dicendi gloria comparabatur. Ardebat enim cupiditate Sic vt nullius vnq̃ flagrantius studium viderim. Nullum enim patiebatur esse diem quin foro diceret aut meditaretur extra forum. Sępissime autem eodem die vtrunq; faciebat: attulerat minime vulgare genus dicendi: vox canora: & suauis motus: & gestus etiã plus artis habebat q̃ esset Oratori satis. Hoc igitur Florente Crassus est mortu⁹. Cotta pulsus iudicia intermissa bello. Hortẽsius igitur post Consulatum alios fortasse despiciẽs æquales sũmum illud studium remisit quo a puero fuerat incẽsus atq; in omniũ rerum abũdantia voluit beatius: vt ipse putabat remissius certe viuere. Itaq; vt in cęteris eloquẽtiæ partibus: tum maxime in celeritate & continuatione verborum adhęrescens sui dissimilis fieri videbatur quotidie. Hæc Cicero interpellatim in oratore. Varro aũt in. III. de re rustica dicit Hortensium primum Augurali cœna pauonem apposuisse. Sed & Macrobi⁹ de eodẽ sic Hortẽsius Platanõs suas vino irrigare solebat adeo: vt in quadã actione quã habuit cũ Cicerone susceptа precario a Tullio postulasset: vt locũ dicẽdi pmutaret secũ. Abire eñ in villã se ait vinũ platano quã in Tusculano posuerat suffundere velle. Fuit pterea vestitu victuq; mollis. Nam vt bene amict⁹ iret faciem in speculo quęrebat vbi se intuens togã corpori sic applicabat: vt rugas non forte: sed industria locatas artifex mod⁹ adstringeret: & sinus ex Cõposito defluẽs modũ lateris ambiret. Is quõdã cũ icideret elaborat⁹ ad spetiẽ: collegę de iniuriis diẽ dixit q; sibi in angustiis obuius offensu fortuito strictura togę distruxerat: capitale putauit q; in humero suo locum toga muтasset. Hunc. &. L. Philippũ q; lautitię præsertim piscinarũ delectarẽtur Cicero Piscinarios vocare solebat. Hæc Macrobius. In causa Verris defensor fuit contra Ciceronẽ Quo orante cũ forte hortensius dixisset. Hoc ęnigma nõ intelligo. Atqui debes inquit Cicero cum Sphingem domi habeas. Acceperat eñ a Verre Sphingẽ auream magni pcii. Hęc Quintilian⁹. Excessit eo tempore quo Cicero Asiam administrabat: vt apparet in procemio brutii: vbi & eius mortẽ deflet non tãq̃ ęmuli: Sed glorioſi certaminis socii. Fertur aũt clamore dirupt⁹ in actione causæ vt indicat. Q. Serenus his versibus. Sic est hortẽsius olim Absumpt⁹ causis: etiñ cõfectus

Q. Hortẽ. filius.

agendis. Obticuit cũ vox domino viuente periret. Et nõdũ extincti morerer lingua palati. Q. Hortensius eius filius inter pscriptos a. III. viris fuit. Qui cũ audiret Ciceronem interẽptũ. In eius vltionem. C. An. tradit um ei a. M. filio peremit. Iugulatus postremo & ipe a. M. Antonio ad ipsius. C. Antonii tumulum: vt est auctor Plutarchus Hortensia huius soror & Oratoris filia mira facundia & eloquẽtia mulier a Quintiliano in primo li. memorat. Cãm matronarũ aũ III. viros egit cũ essent iudicio grauatę. Hortalus Oratoris nepos. Teste Tranquillo in Tiberio

Hortensia filia.

Hortalus. nepos.

ius quattuor liberorum ab Augusto obtinuit. Ad hunc etiam vt virum plane eruditũ Catull⁹

elegiã ſcribit Seuocãt a doctis Hortale virginibus. Hoſtiliorum item propago ex rege Romano Tullo Hoſtilio qui in Romulo dicit. Hinc poſtea Mãcinorum cognoia inter quos maxime memorat L. Hoſtilius Mancinus: qui prætor aduerſus Numantinos iactãtib⁹ auibus & voce neſcio qua reuocante profectus. Cum Numantiam veniſſet exercitum Pompeii acceptũ pri⁹ coniungere decreuit & ſolitudinem petiit: eo die Numantini forte ſolenni nuptu filias locabant & vnã ſpetioſam duobus cõpetẽtib⁹ pater puellę cõditionẽ tulit: vt illi nuberet qui hoſtis dextrã attuliſſet. Profecti Iuuenes ob receſſũ Romanorũ in modũ fugę ꝓpe vitiũ agnoſcũt rẽ ad ſuos illi referũt. Statim. IIII. millib⁹ ſuoꝝ. XX. Romanoꝝ millia occiderũt. Mãcin⁹ igit auctore Ti. Graccho quęſtore in leges hoſtiũ fœdus pcuſſit. Quo per ſenatũ ꝑbato Mãcinus Numãtinis deditus: nec receptus Augurio in caſtra deductus eſt. Prętura poſtea adſecutus fuit. Cęcilius. Plynius aũt de eodẽ ſic ſcribit. L. Hoſtilius. Mãcinus q prius Carthaginẽ irrupat ſitũ ei⁹ expugnationẽq; depictas ꝓponẽdo in foro adſiſtẽdoq; & ſpectãti populo fingula narrãdo effecit: vt ea comitate proximis Comitiis Cõſul crearet. Mancin⁹ alius militãs ſub cunctatore Fabio neglectis mãdatis a Carthalone Anníbalis duce vnacũ ſociis interficit. Othryades Spartiata cũ inter argiuos & Spartiatas cõueniſſet: vt trecẽti vtrinq; delecti de agro Tyreate inter ſe decernerent: & vtri ſupiores extitiſſent eoꝝ regio foret vnus hic tãtũ victor e Spartiatis ſuperfuit. Cũ duo q ex argiuis reliq erãt fugiſſent caſtris ſuorũ relictis aiũt Othryadẽ ſpolias prius hoſtiũ corporib⁹: & ad ſua caſtra relatis armis: deiũ in ſcuto ſanguĩe ſuo: Vici: cõſcripto cũ puderet ſpartã reuerti ob ſocios interfectos ſibi mortem conſciuiſſe: auctores Valerius Plutarchus. Ouidius de faſtis.

Hoſtili. Tullus hoſtilius. L. Hoſt. l. Mancinus. Othryades

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum. Lib. XVIII.

Acuui⁹ ꝓnoĩe. M. Ennii ſorore nat⁹ emicuit tpe quo ſcipio Numãtiam deleuit. Scripſit Tragœdias deiñ Tarentum ſe recepit Deceſſitq; nonagenarius: vt auctor Eutropi⁹ poſuitq; hmõi ſibi epigramma: qd Gelli⁹ adnotauit. Adoleſcẽs tametſi ꝑperas hoc te ſaxũ rogat: vt adſpicias. Deinde qd ſcriptum ẽ legas: Hic ſũt poętæ Pacuui Marci ſitaoſſa. Hoc volebam neſcius ne eẽs Vale. Ply. quoq; hũc dicit ędẽ herculis in foro boario pixiſſe. Pacat⁹ Minuti⁹ Alexãdrinę grammatic⁹ ſcripſit de lingua Alexãdrinorum: vel de Greciſmo lib. vii. exordine ſtarũ de proprietate attice ac doricę linguę Suidas. Palamedes. Eleates grãmaticus ſcripſit. Onomatologium de Tragicis & Comicis dictionib⁹: & cõmẽtarios in Pindarum: Suidas. Palamedes Nauplii & Climenes filius. De quo Philoſtratus in heroicis hęc ſcribit. Sũmo vir ingenio fuit ordinẽ litteraꝝ reppit additis nouis q buſdã. Quas Vlyſſes eius inimic⁹ ait nõ ab eo inuẽtas: ſed a gruib⁹ exordine volat⁹ earũ accepiſſe. Prętera calculoꝝ & mẽſurarũ & põderũ tũ etiã Aleę in caſtris apd Aulidẽ reptor fuit. Aſtrologię inſup perit⁹ annũ mẽſeſq; ad curſũ ſolis apd greços accõmodauit. Primuſq; ĩ caſtris viſam atq; formidatã ſolis eclypſim dixit naturalẽ. minieq; timẽdã eẽ ſacrificãdũq; Soli iuſſit. Vlyſſis primũ iſanię ſi'atio ab eo fuit deprẽſa q̃ppt nõ deſtitit: qn eũ apd exercitũ ꝑditiõis falſo inſi'atũ dãnari atq; lapidib⁹ obrui operã dederit. Quẽ poſtea & Fleuere greci & magnope deſiderauere. In hãc ille ſnĩam. Suidã vero dicit Palamedẽ poemata ſcripſiſſe: valde ꝓbata: & ab Hõero ob inuidiã deleta. Quapꝓter in ſuis ſcriptis nullã habet mẽtionẽ. Palemõ Rẽni⁹ Vicẽtin⁹ grãmatic⁹. Romę ſub Tiberio & claudio pricipib⁹ ꝓfitebat. Tãta vir adrogãtia. Vt. M. Varronẽ Porcũ appellaret. Secũ & natas & morituras ſtas iactaret. Luxuriæ ſtã idulſit: vt ſępi⁹ ĩ die lauaret nec ſufficeret ſũptib⁹ q̃q̃ ex ſchola q̃dragena ãnua capet ac nõ mĩto min⁹ ex re familiari. Cui⁹ diligẽtiſſim⁹ erat. Cũ & officinas ĩde carniũ veſtiũ exerceret & agros adeo coleret: vt vitẽ manu ei⁹ iſtitutã ſat ſcõſtet ei. xxxv. vaſa edidiſſe. Sed maxie flagrabat libidinib⁹ ĩ mulieres v ſq; ad infamiã oris. ex Trãqllo. Palæphat⁹ Abyden⁹ hiſtoric⁹ tpib⁹ Alexãdri magni ſcripſit Cyprica Attica. Arabica Solutiões interꝑtationeſq; Fabuloſorũ: argumẽtũ in libros Simonidis Troica q̃ in Athenæũ plęriq; referũt. Alter fuit huius nois pariusve Prienæus tẽporibus Artaxerxis: ſcripſit de his quę videntur incredibilia. Tertius item Athenis poeta qui ſcripſit de ſitu orbis & contentione Mineruæ ac Neptuni ad Verſus Mille. Vene

M. Pacuuius. Pacatus. Palamedes Palemon Vicentin⁹ Palęphat⁹

Amprep⁹ ris quoq; & amoris ſermões verſuum quinq; millib⁹.Laronę Crinẽ & alia Suidas.Păprepus.Pa
Panetius napolita Carminũ poeta tpe Zenonis prĩcipis ſcripſit de Etymologiis & Iſaurica proſa oratio
philoſoph⁹ ne.Suidas.Panetius philoſophus Rhodi⁹ ſtoicus p̃ceptor Scipionis Aphricani:deceſſit Athe
nis:ſcripſit de officiis:vnde Cicero ſuos eſt libros mutuatus.Fuit alter paneti⁹ ſenior:itẽ Rho
Panetius ſe dius Cuius inter philoſophos multa mentio:ſcriptaq; feruntur.Suidas.Panolb⁹ poeta epic⁹
nior. Cuius Suidas nõnulla cõmemorat ſcripta.Păatherus pĥus ſtoicus ad noſtrã religionẽ cõuer-
Panolbus ſus Scholę eccleſiaſticę Alexandrię pręfuit.Quæ inſtitutione Marci Euangeliſtæ ad ſacrorũ li-
Pantherius brorũ eruditionẽ introducta fuit tãta & doctrinę & eloquẽtię fama:vt a legatis petit⁹ in Indiã
a Demetrio Preſule tũc Alexandrino mitteret vnde reuerſus Euangeliũ Petri ſecũ attulit he-
breis cõſcriptũ lr̃is.Q̃d Barptolomæ⁹ Apl's in ea regiõe ſparſerat,ſcripſit & nõnulla q̃q̃ vtilior
docendo q̃ ſcribendo viſus eſt.Emicuit ſub Seuero & Caracalla principibus.Ex Hieronymo &
Pancrates. Euſebio.Pancrates Duosamboſq; Leonis principis tpe vſq; ad Zenonẽ peruenisſe ſcribit Sui-
das:alterũq; enarrationẽ i artẽ Minitiani:alterũ vero quomõ pręparent obſonia ſcripſiſſe.Pan
Păcratius. crati⁹ Martyr genere Phryx puer amiſſis parẽtib⁹ cũ Dionyſio patruo Romã xp̃i cã venit:vbi
Pataleon ſub Diocletiano paſſus ẽ ãnũ agẽs.xiiii.viaq; aurelia ſepult⁹:vbi ei⁹ nũc venerabile Tẽplũ cer
Patricius nit. Pătaleõ apd Nicomedeã patriã ſub Maximiano martyr chriſtian⁹ ab Hermolao p̃ſbytero
Palladius. Nicomediẽſe fact⁹.Patricius p̃ſul apud Scotos regẽ Scotorũ ad fidẽ reduxit.Palladi⁹.Metho-
nę⁹.Sub cõſtantino magno ſcripſit de Feſtis apud Rõanos varia ſq; oões.auctor Suidas.Al-
ter q̃de re ruſtica ſcripſit ad Paſiliphũ hõ Ro.poſt Plynũ:nõnulli Neapolitanũ putãt:q̃bi ſe
teſtat fundũ habuiſſe vbi log̃t de mẽſe Martio.Păphil⁹ Neoclidis filius Platonis auditor.Cu
Pamphilus ius mẽinit Cice. de Na.de.& Plato circa Phædõis prĩcipiũ dicit eũ iter illos q̃ in acie ceciderũt
Platonis. decem dies iacuiſſe triduoq; poſt q̃ inde ſublatus fuerat impoſitum rogo reuixiſſe ac mira quę
Pamphilus dam tempore mortis viſa narraſſe.Pamphilus preſbyter Euſebii Cęſarienſis neceſſarius tanta
Martyr Bibliothecę diuinę amore flagrauit vt maximam partẽ Origenis voluminum ſua manu deſcri
pſerit.Sed & in.XII.prophetis.XXXV.ζητησεων id eſt quęſtionum volumina manu eius cõ-
ſcripta repperi quę tanto amplector & ſeruo gaudio:vt Crœſi opes poſſidere videar. Scripſit
autem anteq̃ Euſebius pro Origene apologeticũ ederet.Extinctuſq; itẽ Martyr apud Cæſareã
palęſtinę ſub Maximo ex Hieronymo.Euſebius aũt in hiſtoria Ep̃m eum Cęſariẽſem vocat pri-
Pamphilus uatimq; librũ de eius vita ſe ſcripſiſſe teſtat.Pamphilus Apellis pręceptor non tantũ pinxiſſe.
pictor. Encauſtica:ſed docuiſſe tradit.Plynius.Pamphila quę in Grãmatica Commentarios ſcripſit
Pamphila a Gellio teſtis citat.Suidas tris Pamphilos cõmemorat:duos grãmaticos quorum alter Sicyo
nius gñe de grãmatica picturaq; ac pictoribus claris ſcripſit.Alter Alexandrinus Dictionariũ
L.Papirius Et q̃d pratum appellauit i deſt variarum rerum collectanea.Tertium Athenienſem reip.expi-
curſor. latorem.Papirii Clari magiſtratib⁹ & viris.L.Papiri⁹ velocitate Curſor cũ Cõſulẽ ſe aduerſis
omnibus contra Samnites progreſſum eſſe ſenſiſſet ad auſpicia repetẽda Romã regreſſus edi
xit Fabio Rulliano magiſtro equitũ quẽ exercitui pręponebat ne manus cum hoſte cõſereret.
Sed cũ ille opportũitate duct⁹ pugnaſſet ac viciſſet regreſſus eũ ſecuri ferire voluit:ille i vibẽ
cõfugit: nec ſupplicẽ tribuni tucbãt.Deiñ parẽtis lachrymis ppl's veniã p̃cib⁹ ip̃etrauit.Papi
rius de Sãnitib⁹ triũphauit.Itẽ Preneſte cũ p̃torẽ grauiſſime i crepuiſſet expedi ingt lictor ſecu
res:& cũ eũ metu mort attonitũ vid ſſet icõmodã ambulãtis varicẽ excidi iuſſit Cæcili⁹.Is ẽt
vt Li.in.IX.ſcribit Dictator a Fabio coſ.q̃q̃ inimico ob ſalutẽ rei.dict⁹ aduerſus hetruſcos p̃fe
L.pap.Cur ctus apud Lõgulã & Vadimõis lacũ eos inſigni clade adflixit Quo die veteres hętruſcoꝝ opes
ſor filius. tot bellis reſiſtẽtes ceciderẽ.Secũda pu.apd Roſellas iterũ vincẽs triũphauit.L.Papiri⁹ curſor
ei⁹ fili⁹ nobiliſſimũ de Sãnitib⁹ p̃teroĩs ſupiores excepto pr̃e triũphũ:ſportauit ob ad aglomiã
L. Pap. craſ cęſa hoim.III.mil.cccxl.capta vero.cccc.mil.Aedẽ fortũę de Manubiis faciũdã locauit.L.Papi
ſus. rius.Craſſus cũ priuernates intra mœnia fugaſſet ac p̃ rebus benegeſtis triũphus ei negaret in
Gn.papiri⁹ mõte Albano triũphauit & p̃ laurea Myrtea ẽ vſus corona.Val.li.IIII.Gn.Papiri⁹ carbo cũ dẽ
Carbo. tib⁹ nat⁹.Ply.lib.VII.Papiri⁹ p̃textat⁹ nobilis adoleſcẽs ex eo cognomẽ adſecut⁹ q̃ in pręte-
Papirius p̃- xta & adoleſcẽtia cõſtitut⁹ magnope viſus eſt ſape.Cũ em̃ in ſenatũ a pr̃e duceret.In eoq; forte
textatus. archana q̃dã tractarent domũ reuerſus interroga tuſq; a mr̃e:Quidnã in ſenatu actũ:vt duę in
quit vni nubere poſſint.At illa mane cõuocatis matronis ad Curiã propat Rogãtq; vt eadem
duos habẽdi licẽtia ſit etiã fœis.Re cognita ingeniũ & cõſtãtia pueri laudata.auctor Macro-
L.Papirius. bius.L.Papiri⁹ ali⁹ q̃ publiũ nobilẽ adoleſcẽtẽ debitorẽ in vinculis retinebat quẽ q̃ ſtuprũ pa-
Publius. ti nollet cõtumeliis ac plagis adficiebat.Re ad ſenatum delata:Papirius damnatur.Lex dein-

de lata néqs ĩ corpora libera obęs alienũ ius hẽret Li.viii.Valeri⁹ de pudicitia hęc eadẽ.C.Plo tiũ in.T.Veturiũ adoleſcẽtẽ admiſiſſe dicit:minimeq; cõuenit.Papiri⁹ Fabian⁹ naturæ rerũ peritiſſim⁹:ipſa marmora in lapidicinis creſcere dicebat.Plyni⁹.Papias pręſul hierapolitan⁹ in Aſia loãnis Auditor:quinq; tm̃ edidit libros quos inſcripſit explanatiões ſermonũ dñi.In p fatione dicit:ſe tm̃ apl̃os ſeq auctores vbi duo noĩat loãnes:alterũ apl̃o ſeniorẽ.Cui adſcribunt Duę epl̃ę canonicę.hic dicit.Mille annoq; Iudaicã edidiſſe erã id ẽ nouitatẽ.Quẽ ſecuti Irene⁹ & Apollinaris & cęteri:q poſt reſurrectionẽ dicũt xp̃m cũ ſanctis in carnę regnaturũ.Tertullia nus:meminit quoq; in libro de Spe fideliũ & Victorin⁹ Pictauẽſis ac Lactãti⁹ hac opinione du cunt.Hęc Hieronym⁹:meminit & Euſebi⁹ lib.hiſt.III.Papias alter e regiõe trãſpadana oriun dus tpe Inno.III.pon.ſcripſit Dictionariũ latinũ ex ordie litterarũ qd aliquãdiu auctoritatẽ ſibi apud quoſdã pſertim impitos vẽdicauit.Papinianus luriſcõſult⁹ acceptiſſim⁹ Seuero princi pi Scęuolę diſcipul⁹ Cui in aduocatione Fiſci ſucceſſit.Is eſt cui filios ſuos Seuer⁹ moriẽs com mendauit:deinde ab Antonio Caracalla ſucceſſore ſecuri pcuſſus cauſa necis tradit q; Cara calla interfecto fratre Geta ei mandauerit:vt in ſenatu & apud populum facinus dilueret:ille aũt reſpondiſſe non tam facile parricidiũ excuſari poſſe q̃ fieri.Spartian⁹.Papinius Stati⁹ poe ta Neapolitan⁹.Pappus plis Alexandrinus tempore Theodoſii ſenioris Theonis equalis ſcri pſit de ſitu orbis:de fluuiis Aphricę: De Somniorũ cõiectatione auctor Suidas.Sed præter oẽs eius extant Cõmẽtarii in Ptolemęum.Paneus frater Phidię proclũ prœliũ Athenienſiũ aduer ſus Perſas apud Marathonã factũ pinxit adeo colorum vſus increbuerat:adeoq; ars pfecta:vt in eo prœlio Iconicos primũ Duces tã Athenienſiũ q̃ barbarorum pinxiſſe tradat.Ply.Iconicos em̃ duces & imagines Iconicas vocat quæ ſimilitudinem alicuius exprimant ατωοτου ικωροσ Parrhaſius Epheſius pictor venit in certamẽ cũ Zeuſi.Et cũ ille detuliſſet Vuas pictas tanto ſucceſſu:vt in ſcęnã aues aduolarẽt.Ipſe linteũ pictũ detuliſſe tradit:Ita veritate repręſentata vt Zeuſis alitũ iudicio tumens flagitauerit tandẽ remoto linteo oſtendi picturã:atq; intelle cto errore concederet palmã ingenuo pudore quoniã ipſe aues fefelliſſet.Parrhaſius aũt artifi cẽ Symmetriã prim⁹ picturæ dedit:prim⁹ argutias:prim⁹ elegãtiã Capilloq; cõceſſiõe artifi cũ in lineis exterius palmã adeptus.Secundũ Antigonũ & Xenocratẽ qui de picturis ſcripſe runt.Ita em̃ deſinebat vt promitteret alia poſſe oſtendebatq; etiã quę occultabat.Plyni⁹.Pa tris priami filius quẽ pater qd patriæ fatum futurũ eſſe pręſenſerat exponi iuſſit.paſtoreſq; edu cauerũt:tpe pcedente in aulam paternam receptus apud Idã iudiciũ pulchritudinis pro vene re contra palladẽ & lunonẽ tulit.ex quo illas perpetuo infeſtas ſibi regnoq; hũit.Venus aũt ei nuptias Helenęp raptũ cõciliauit vñ troię bellũ exortũ ſecundũ Homerũ ex Oenone nympha Idea ab eo dũ eẽt paſtor adamata Ideũ & Daphnidẽ dicit ſuſcepiſſe.Interfecit aũt in bello troia no Antilochũ cũ Aiace vero cõgreſſus mutuis ſil'cũ eodẽ vulnerib⁹ cecidit.Parmenides.Elea tes Anaxagoræ diſcipl's vt Suidas:vt Diogenes Xenophanis.Cui⁹ mẽinit plato q ei⁹ noie dia logũ ſcripſit vocauitq; Parmenidẽ ſiue de Ideis:hic carmine Phyſiologiã expreſſit ſicut empe docles & Heſiodus duplicẽq; eã eſſe dixit:vnã q̃ veritate cõſtaret:alterã q̃ opinione:emicuit. Olymp.lxviii.primuſq; deprẽdiſſe dicit eũdẽ eẽ luciferũ & heſperũ.Alii pythagorã dicũt.Sui das.Diogenes.Parmenio inter Alexãdri comites maxime dilect⁹.Parthenius poeta Nicæus. vel Myrleanus vt ait Suidas Elegiacus diuerſorũq; metrorũ a Cinna in bello mithridatico ca pt⁹ deiñ ob ingeniũ manumiſſus vixit vſq; ad Tiberiũ Cęſarẽ qui teſte trãquillo ei⁹ ſcriptis ad modũ delectabat.Scripſit elegias in venerẽ:Epicediũ in Areten vxorẽ ſuã.Deq; ei⁹ laudib⁹ li bros tris.Huius Parthenii locos Virgilius q̃q; mutuabat:vt eſt illud γλαυκω και ρηρει και ει γαλειωμελικερτη Virgilius ſic Glauco & Panopeę & Inoo Melicertæ.auctor Gellius.Fuit itẽ alter Chius gñe filius Theſtoris qui vocabatur Chaos Homero poeta pgnatus ſcripſit verſus in Laudem patris Theſtoris Suidas.Parthenius & Calocer⁹ Eunuchi Tryphonię vxoris Decii Imp.Martyres ſub eodẽ principe.Paulos præter Aemylios quos ſupradiximus plures diuerſis tẽporibus viros doctos ponit Suidas inter quos Paulũ Aeginetã Medicũ:qui reliquit de medi cina libros quos adhuc habemus.Paulũ Tyriũ Oratorẽ.Qui ſub Hadriano legatiõe functus ẽ. Tyrum Metropolim cõſtituit:Scripſit artẽ Rhetoricã.Pręexercitationes.Declamatiões.Pau lum Germenum qui ſcripſit cõmentarios in Orationes lyſiæ.Paulus Samoſaten⁹ Duas in chri ſto naturas negabat:ſed tantũ hominẽ adfirmabat Idq; ab Apl̃is antiquitus traditũ falſo dicti tabat Contra quẽ Cõciliũ fuit vltimũ apud Antiocheã Claudii.II.tempore.Hui⁹ vita ex epi ſtola præſulum qui Concilio interfuere ad Dionyſium pon.& Max.Alexãdrię pręſulũ animad

T.Veturi⁹ C.Plocius. Papias pſul

Papias grã maticus.

Papinian⁹.

Papinius. Pappus. Paneus

Parrhaſius

Paris troia

Parmẽides

Parmenio Parthen⁹ poeta. Parthenius Chius. Parthenius martyr. Calocerus paulus Ae gineta. Paulus tyri us orator. Paulus Ger menus. Paulus Sa moſaten⁹.

Paulus Samosaten⁹.

uerti poteſt quę in hiſtoria Euſebii ponit in hãc ſententiã. Paulus ex ſacrilegiis & falſo dogmate de paupe diues factus eſt vir intolerabili ſupbia. Nam incedens per plateas litteras ac doctrinam publice oſtentãs notariis ſolebat dictare. In tẽplo Thronũ alti⁹ cõſcendẽs ad plębẽ cõcionẽ habet iactãdo dextrã adrogãter ad lat⁹ reducẽdo ſcabellũq; feriẽdo. Theatralẽ plauſum ſcęnica quadã mollicie ſibi excitari cupiẽdo. Sed & antiquis Scriptoribus obtrectat ſeſe impudẽter laudando ac Rhetorẽ magiſtrũ doctorem agendo. Pſalmos vero ſolitos cani ꝓhibuit ſuoſq; tantũ & ab eo cõpoſitos tũ etiã in ſuas laudes iuſſit. Et cũ filium dei negaret deſcendiſſe de cælo: Sed initiũ a Maria habuiſſe Pſalmi: qui canebant Paulũ de Cælo ꝓfectũ adfirmabãt.

Paul⁹ Oroſius.

Paulus Oroſius hiſtoricus patria Tarraconenſis deceſſit in Aphrica apud Carthaginẽ: Sepultus vero Romę in Tẽplo Euſebii ad Tropea Marii. Reliqt hiſtoriã notiſſimã ab initio mũdi vſq; ad Honorii principis tpa. De Oroſio Auguſtin⁹ in epła ad Hieronymũ: ſic ait. Venit ad me Religioſus luuenis Cõpreſbyter noſter Oroſius Vigil ingenio: ornat⁹ eloquio: flagrans ſtudio. Vtile vas in domo domini. Deſiderat ad repellẽdas ſalſas pniciоſaſq; doctrinas quę aios hiſpanorum multo infelicius q̃ corpora barbarico gladio trucidarunt. Quapropter Inde ab Oceani littore nos adiit excitatus fama: ꝙa me poſſet qd̃ cupiebat audire: neq; vllũ cepit aduentus ſui fructũ docui aũt qd̃ potui. Qd̃ aũt nõ potui vñ diſcere valeret admonui. Itaq; vt ad te ꝓficiſcereť hortat⁹ ſum. hęc ille. Cũ e hieroſolymis reuertiſſet attulit in has pres relliqas corporis Stephani Protomartyris tũc primũ inuẽtas vt ſcribit Gẽnadius.

Paulus diaconus.

Paulus diaconus Agleienſis patria genere longobardus: Deſiderio regi ob ingeniũ ac doctrinam admodũ carus: a Carolo magno captus vnacũ vita libertate etiã donatus ac in honore apud eũ habit⁹ eſt: verũ cũ poſtea Carol⁹ illũ comperiſſet Deſiderii libertatẽ quęrere: in Diomedis Inſulã relegauit: vñ poſt aliquot annos aufugiẽs: & ad Arachim pueniẽs rogatu Adilpergę Deſiderii filiæ & Arachis vxoris hiſtorię Eutropii. Duos addidit libros a Iuliano prĩcipe vſq; ad primi Iuſtiniãi tpa ꝓſcribẽs. Defũcta deiñ Arachi in Caſinẽſi Cœnobio reliquũ vitę tẽpus monachũ egit: lſaſq; ad Carolũ regẽ plenas humanitatis ſcripſit: gratias agẽs ꝙ ab eo a quo prius fuerat cõſeruat⁹ rurſus vitã accepit

Paulus Foroiulienſis Paulæ.

Paulus Foroiulienſis hiſtoriã ſcripſit Lõgobardorũ quorũ tpe ipſe fuit. Paulæ viduæ Hieronymus laudibus librũ dicauit. Hæc e Toxotio ſenatore Sex pepit liberos Paulinã Bleſillãq; vidua Cœnobio ſe addixit Ruffinã qua nubili dimiſſa ſimul cũ Teuchio admodũ puero Hierony. Hieroſolymã vnacũ Euſtochio virgine ſecuta ẽ vbi etiã deceſſit. Paula Buſa gñe apud Canuſiũ exercitũ populi Ro. ex fuga cladis Cãnẽſis veſte, viatico, frumẽto: iuuit. Liuius. xxii. Põpeia Paulina Senecę vxor laudatiſſima. Lollia paulina. M. Lollii filia Caii prĩcipis. Has oĩs paulina virgo Romana & martyr laudib⁹ ſuperauit: quę filia Artemii prętecti & Candidę etiã martyrũ cũ matre lapidib⁹ obruta ſub Diocletiano ſepultaq; via aurelia vbi paſſa eſt. Paulin⁹ Nolanus ꝓſul ſanctitate litteriſq; clar⁹ theodoſii tpe qñ Gotthoꝝ rabies p Italiã ſęuiebat illud memorandũ prębuit pietatis exemplũ. Captũ vidua mĩ filiũ flebat. Ipſe miſerãdo qñ pecunię nihil amplius ſuperat redimẽdis captiuis ſeſe p ei⁹ filio captiuũ dedit. Hui⁹ poſtea corp⁹ trãſlatũ romã in ędem Bartholomęi collocatũ ẽ. Scripſit ad Theodo. Panegyricũ ſup victoria tyrannoq; qd̃ precibus & vigiliis ac ieiuniis bellum poti⁹ cõfecerit q̃ viri b⁹ aut armis.

Paulinæ. Candida.

Paulinus Nolanus.

Paulinus Eboracẽſis

Pauſanias Dux.

Pulcherrimũ eius opus de Martyrum laudibus. Paulinus ꝓſul eboracenſis a Gregorio ordinat⁹ ac miſſus vnacũ Auguſtino in Britanniã euangelii cauſa. Pauſanias Cleombroti filius Lacedęmoniorum Dux res multas bello feliciter pro lacedæmoniis geſſit. Contra Athenienſes qui bellũ excitauerant miſſus eos pacatos reddidit: eiectis ex vrbe Decem Tyrannis. Poſt etiã Plateas deuictas tripoda offerẽs Apollinis tẽplo cũ hoc epigrãmate ελληνων αρχηγος ετωιξρατον ωλεσε μηδων παυσαμιαν φοιβω μνημα εθηκε τοδε. Demũ rebus perſicis ſtudens dũ eſſet Byzantii paulatim in Tyrãnidẽ venit ſtipatorib⁹ phœnicibus & ægyptiis tũ veſte menſaq; Perſica vtens Xerxis inſup filia in matrimoniũ ducta. Quare accerſit⁹ ad iudiciũ aufugit in tẽplũ Mineruę vbi & interfect⁹ Cadauer in Baratrũ eiectum. Epigrãma ſupra narratum ꝙ ſupbũ videretur ſublatum & ciuitatis inſcriptũ. Græci ſubiecti ex eius morte grauiter indignati ad Athenienſes defecerunt & peſtilentia Lacedæmoniã illico inuaſit. Quapropter ſtatuã eius ſtatuerũt ex quo peſtis poſtea ſedata. Ex Thucydide.

Pauſanias Macedo.

Pauſanias Macedo adoleſcẽs q Philippũ Macedonem interfecit. Hic primis pubertat[ãnis ſtuprũ p vi paſſus ab Attalo fuerat: qd̃q; peius ẽ: cõuiuiis vti ſortũ vltro oblat⁹: quã iniuriã apud Philippũ ſępe q̃ſtus cũ eũ rideret ẽ facin⁹ & amantẽ poti⁹ videret Irãi eũ cõuertit & vltionẽ quã ab inimico ñ poterat ab iniquo iudice exegit. Trog⁹.

Pauſanias grãmatic⁹

Pauſanias Cęſariẽſis grãmatic⁹ cęlis Ariſtidis ſcripſit de Cõſtructiõe lib. I. ꝓblematũ itẽ. I. vt auctor Sui

das hic Hadriani principis tẽpore Romę vixit: ſcripſitq; vniuerſæ grecię περι ηπηοι̃μ. i. geographiam cũ eius hiſtoriis quod opus adhuc extat. Philoſtrat⁹ de eo paucis mentionẽ facit: q̃ nos hoc modo conuertimus. Cæſarea Cappadociæ patria Pauſianię fuit Herodis diſcipuli: ex his vnus qui clepſydri particípes ſunt: quos vulgus ſitiẽtes vocat præceptoris copiam cum in plę riſq; tum ex temporali oratione referebat: enũtiabat pinguí lingua more Cappadocũ colliden do conſonantes: ac longa contrahendo & breuia producendo. ex quo vulgo Cocus vocabatur q; ex multis ſumptuoſis cíbis ſane obſonium præpararet. Declamationis modus q̃q̃ ſupinus tarduſq; vim habet haud veteribus abſimilis vt eſt ex eius monumẽtis deprehendere: quę plu rima romæ reliquit. vbi etiam ſenex extinctus eſt relatuſq; Athenas: vnde olim diſcedẽs inter alia illud Euripidis opportune cõmemorauit: O Theſeu iterũ me verte vtí videã Ciuitatem Pauſias Sicyoni⁹ pictor Brietis: filí⁹ & diſcipulus Lacunaria & Cameras pĩgere inſtituit. Amauit & Glycerium Municipem ſuam inuentricem coronarũ: vnde paupertatẽ illa ſuſtentauit. Hanc pinxit ſedentem cũ corona quæ tabula nobiliſſima appellata eſt στεφανοπλοκον. i. coronam texens. Hui⁹ tabulę exemplar quod ανθορακα vocãt. L. Lucullus Duob⁹ talentis emit Athenis. Plynius. Pauſon pictor quẽ ego eundem cum ſuperiore putauerim q̃q̃ aliter appellatus. de quo Aelianus de va. hiſto. ſic ſcribit. Socratis ſermones erant vtí pictura Pauſonis. Nãm ſi in parua tabella equum currentem frenatũq; expreſſit. Cũq; ille cuius gratia opus fecerat indignaretur q; frenum addidiſſet reſpondit: anguſtiam tabellæ eſſe cauſam q; in paruo ſpatio frenare opus fuerit neceſſe. Sic Socrates hiſq; verba eius non recte aut bono animo acceptiſſent: in ęnigmate loquebatur. hęc ille. Cui quidem exẽplo illa Dominica ſententia cõparari poterit. Cęteris datur in parabolis log. Perpẽna & Perperna vtroq; modo in antiquis marmorib⁹ reperitur Perpenna Coſ. Ariſtonicum regem quí Craſſum cũ exercitu deleuerat ſubiugauit. Perpenna Marianarum partiũ in Hiſpaniã fugiens cõiunctis caſtris cũ. Q. Sertorio aduerſus Duces po. ro. multos annos feliciter pugnauit. Demum regnandi cupidus Sertorium ipſũ in terepulas incautum iterfecit. vti ſolus impẽrio in Hiſpania potiretur. Sublatus & ipſe mox a GN. Pompeio cum toto exercitu: Peregrin⁹ preſbyter Ciuis Ro. miſſus in Galliã euãgelii gratia: ibidem ſub Hadriano paſſus iacet Pariſii. Perſeus Citiæus philoſophus ſtoicus vocatus & Dorotheus tẽpore Antigoni Gunatę filíi Demetrii diſcipulus & alumnus Zenonis ſtoici: ſcripſit hiſtoriã auctor Suidas. Perſeus pictor Appellis diſcipul⁹ a Magiſtro ac etiam Zeuſide condiſcipulo lõge differens ad quẽ de hac arte ſcripſit Ply. Perſeus Macedonię rex. de quo in Paulo Aemylio mentionem feci. a quo in triũphum ductus fuit. Perſes Aſcręus frater Heſiodi verſificator vt Suidas. Perſeus Iouis filius. De quo in Geographia inter res Argeorũ mentionem feci. C. Perſeus Doctiſſimus Romanorum Cuius Lucílius meminit Cicero itẽ de Oratore. C. Lucílius homo doctus & perurban⁹ dicere ſolebat ea quæ ſcriberet. neq; a doctiſſimis legi velle neq; ab indoctis q; alteri nihil intelligerent alteri plus fortaſſe q̃ ipſe: de quo etiam ſcripſit. C. Perſium non curo legere hic fuit vt nouimus omniũ fere noſtrorũ hominum doctiſſim⁹. Decimũ Lęlĩ voloquem cognouimus virum bonum & nõ illitteratum. Sed nihil ad Perſium. Hęc Cicero. Huius etiam Lucílii ſermonis meminit Plyní⁹. in procemio naturalis hiſtorię. A. Perſius teſte Euſebio patria Volaterranus Meus municeps Romæ ſub Nerone príncipe vixit. cum familiaribus Cornuto & Baſſo Saleio. Inter Satyros ſecunda palma. Martialis. Pl⁹ etiã libro laudat Perſius vno Q̃z long⁹ tota Marſus Amazonide: vixit annis. xxix. Volaterris adhuc eius familię mon. numẽtũ in marmore apud portam. S. Angeli cernitur huiuſcemodi inſcriptione. A. Perſi⁹. A. F. Seuerus. V. AN. viii. M. iii. D. xix Perdicas Macedo iter comites Alexãdri qui ẽt in regni partem ſucceſſit: tanta vir audacia ſimul & fortitudine vt leęna preſẽte Catulos e cubili per vim auferret. Auctor Aelianus de va. hiſto. De hoc etiam inter res Macedonię in geographia dixi mus: Pericles Athenienſis clarus auctoritate & eloquentia Quẽ Olympũ poetæ in Comœdia vocant. q; tonare in Contionib⁹ ac fulmen ciere videretur. Habuit aduerſarium in adminiſtrãda rep. Thucydidem Milleſium virum nobilem ac potentẽ Suggeſtum aſcenſur⁹ Diis vota faciebat ne verbũ ſe imprudẽte aut inuito effluęret. quod ad remp. min⁹ pertineret Cum Sophoclem haberet in prętura Collegã ac ſimul aliquando nauigaſſet collaudaſſetq; Sophoclis formam pueri prętereuntis inter graues ſermones. Non ſolũ inquit. O Sophocles prętorem decet manus: ſed etiã oculos habere continentes. Thucydide quondam vociferante q; nimis multa ex publico in ędificiis erogaſſet. Ipſe ad populum dixit. Si item eis videret de ſuo erogaturum modo eius nomen inſcribi in operibus paterentur. Reſponderunt ſumptus oino

Pauſias.

Pauſon.

Perpenna.

Peregrin⁹.

Perſeus philoſophus.

Perſeus pictor.

Perſeus Macedo rex.

Perſes.

Perſe⁹ Iouis. f.

C. Perſius Ro.

A. Perſius poeta.

Perdicas.

Pericles.

publice fieri debere. Multos annos princeps remp. feliciter rexit. magnasq; hostiũ copias fudit Inter quas samios. Quorum classem validissimam apud insulã Tagriam expugnauit. Nã Samii infesti erant Milesiis amicis Athenienſium. Quod bellum rogatu Aspasię vxoris dicitur sumpsisse. erat enim Aspasia vna e concubinis Cyri regis: eoq; mortuo captiuam adeo dilexit vt cum domo exiret semper eam dissuauiaretur. quę & Omphale & Deianira & Iuno per adulationem dicebatur a Comicis. Hanc demũ in matrimonium accepit. Samo expugnata mœnia diruit. Melissum philosophum simul & imperatorẽ eius loci in fugã egit. Reuersus Athenas defunctos in eo bello pulcherrima oratione laudauit: quã funebrem apud grecos primam nonnulli fuisse dicunt. Ea siquidem a Thucydide describitur. Deinde auctor Corcyreis ferendi auxilii contra Corinthios fuit postremo. nec ipse caruit inuidia. Cleon siquidẽ & Hermippus poeta Comicus magni tunc in rep. eius laudib9 obtrectantes egerunt cũ Lacedæmoniis vt ab Athenienſibus peterent vti Ciuitatẽ eorum piaculo expiarẽt. cui iamdudum genus periclis esset obnoxiũ. sed omnia pericles superauit. de auctoritateq; pterea nihil diminuit. Cui9 rei Thucydides multis meminit verbis. Excessit lento morbo: in quo sane a Theophrasto in libro de virtutib9 reprehenditur. q; in vltimo morbo supstitiones quasdam aniles appẽsas collo ob liberationem ferret. Cũq; iã pene exanimis audiuisset quosdam de eius laudibus differentes & q; nouies victor pterea fuisset. Ipse pręter spẽ locut9 Nihil dicitis: inquit: O ciues: Nã hęc fortunę sunt ptiũ hoc potius dicite q; nemo propter me vestem mutauit. Cicero autem in Bruto de eo sic. Ante periclẽ cuius scripta quædã feruntur & Thucydidem littera nulla est. q̃quidem ornatum habeat. Et rursus alio loco Pericles Xantippi fili9 adhibuit doctrinã in oratione quę q̃q̃ tunc nulla erat dicendi: tamen ab Anaxagora physicos auditor exercitationem mentis a reconditis abstrusisq; ad causas forenses popularesq; facile traduxerat. hui9 suauitate maxime exhilaratę sũt athenę. huius vbertatẽ & copiam admiratæ eiusdem vim dicendi terrorẽq; timuerũt. Eupolis in huius labiis deã persuadendi sessitauisse dixit. Quintil. de eodẽ sic refert Cicero in Bruto. negat ante periclem scriptũ q̃q̃ quod ornatum orationis habeat. eius aliqua ferri. Ego q̃dem non inuenio quicq̃ quod tantæ eloquentiæ fama dignum. Ideoq; minus miror

Periander. esse q nihil ab eo scriptum putent. hęc autẽ quę feruntur ab aliis esse cõposita. Periander Corinthiorũ Rex vnus e septem sapientibus: Cypselo patri in regno successit. Olym. xxxviii. regnauit annos. xl. Rogatus cur in Tyrannide perseueraret: cũ esset Sapiens: respondit. & sponte & inuitum cedere eque piculosum. Crudeliter igitur & in magna suspitione agebat stipatus semper militibus ociosos in foro & oscitãtes vsq; formidans. Quappter continuo erat in bellis nualibus pstertim vtrumq; possederat mare. Dicit & Isthmum voluisse perfodere. & vxorẽ adeo dilexisse vt etiã cum mortua cõcubuerit scripsit, υποθηκασι. vitæ humanæ pcepta versus ad

gn. petrei9 duo millia. Huius illud est. Χολονκρατει. Iam conpesce. Et exercitatio totũ valet. Diogenes Suidas. GN. Petreius Atinas Cimbrico bello primipilus sub. Q. Catulo excusam ad hoc legionem suã adhortatus Tribunum suum dubitantem per hostium castra irrumpere interfecit legionemq; eduxit donatus pterea corona graminea obseruatum exercitum. Petrei9 dux Pom

Petreius Dux Pom. peianus a Cæsare in Hispania superatus vt in cõmentariis. Petronios Romanos cõplures claros q; viros legimus. P. Petronius Aegypti pfectus ab Augusto missus Cor. Gallo successit ad

P. petroni9 Aeg. pref. uersus Aethiopes bellũ gessit. Quib9 Regina Candace impitabat. Virili quidem animo mulier. sed altero capta oculo. Nã Aethiopes Syenes pfidio expugnato Cęsaris statuas euerterunt captiuos duxerunt. Petronius cũ paucioribus q̃ decem millib9 peditum & equitib9. Dccc: ad uersus. xxx. hominũ millia primum cõpulit in Pseleã eos fugere. Aethiopicam vrbem deinde cũ oppido i potestatẽ recepit. Inde Nepata pgress9 quę Candaces regia fuerat. vbi ei9 fili9 morabat. Ipsa cum loco proxima esset legatos misit qui de pace tractarent. redditis statuis & captiuis ille ingruens. Nepata cepit ac diruit puero fugiẽte. ratusq; vlteriora inula esse cũ spoliis regredit. Alexandriã pfidio relicto e captiuis mille Augusto misit a Cãtabris reuertenti. Interea Candacẽ cũ multis millibus præsidium aggressam Petronius cum auxilio anteuertit. & castellum ingressus multo apparatu confirmauit. Et cum illi legatos ad eũ mitterent dixit. sed vellẽt ad Cęsarẽ pficiscerent. q̃bus negantib9 scire quis esset Cęsar & qua ad eum iret dedit qui eos duceret. in Samũ Itaq; profecti Cæsarem inuenerunt in Syriã pgredi parentem & Tiberiũ in Armeniam ab eo quę volebant facile impetrauere. Nam & Tributa eis remissa sũt. Strabo.

Petronius granius. lib. xvii. M. Petronius Granius Cẽturio. viii. leg. Sub Cęsare bello gallico militans: Gorgoniæ portus a multitudine hostium tandiu tenuit donec sociis spatiũ fugiendi daret. Mox Ducib9

hostium cæsis reliquos a custodia portæ expulit, reuertentibusq; subsidio sociis vulneribꝰ deficiens. Ite nunc ait incolumes. hęc Plynius. Plutarchus autē in Cæsare scribit de. P. Petronio Granio qui vnus e tribus Cæsarianis cum nauis eius qua Quęstor Desig. in Aphricam vehebatur, in Scipionis potestatē veniſſet: & cæteris interfectis: Quęstori Scipio incolumitatē pol liceret Respōdit. Cęsarianos aliis icolumitatē dare nō accipere cōsueuisse. quo dicto se illico gladio transuerberauit. Petroniꝰ alius a Val. de amicitia scribitur. Qui Aelii beneficio ex humili loco ad equestrem peruenerat ordinē. Mox cum Aeliꝰ placentiæ pesset ne in manꝰ hostium veniret gladio incubuit. Petronius quoq; qui morientē iuuauerat super eūdem ccidit. T. Petroniꝰ cōsularis moriturus iuidia Neronis vt mensā eius exhęredaret: Trullam Murrinā. ccc. LS. emptam fregit. Plynius. T. Petroniꝰ pater Vespasiani de quo inter Flauios diximꝰ. Petronius Perpenna Magnus Quadratianus. V. C. & in lustris præf. vrb. Constātinianas Thermas longa incuria & abolendæ ciuilis vel potius feralis cladis vastatione vehementer adflictas ita vt agnitione sua ex omni parte perditas desperationem cunctis reparationis adferrēt deputato ab amplissimo ordine paruo sūptu quantum publicę patiebant augustiæ ab extremo vindicauit: & prouisione longissima in pristinam faciem splendorēq; constituit. Hæc inscriptio Romę in Thermis Constātinianis. Petroniꝰ Diodorus scripsit. αρτιλεγομενα. i. contradicta: citat testis a Plynio. Petronius arbiter poeta cuius aliqua de medicina versibꝰ cōscripta ad nos peruenerūt. Petronius pręsul Bononiensis huic nomini prętereo is decus attulit. Qui vt ait Gennadius patre Petronio viro erudito & prætorii Theodosii Iunioris genitꝰ ab ineunte ętate Sanctitati sacrisq; litteris addictꝰ est. scripsit de vita monachorum Aegypti: aliūq; de ordinatione pręsulis tractatū. qui elegantiore aliquātulum stilo perscribit. Petronilla Petri apostoli filia virgo Romæ decessit & iacet. Huic febricitāti cur non succurreret sicuti aliis Petrus interrogatus respondit: hoc ei pręstare. Petrus Chrysologus pręsul Rauennas Petri discipulus pfessor: iacet foro cornelii. Sunt & huius nomis pclari pmulti q alibi dicent. Perillus inuentor ænei tauri apud phalarim tyrannū prius ipse iusto iudicio tormentum exptus. Perilla Ouidii poetæ filia ab eo memorata. Poetelios non autē Perilios vt quidā sic. n. in antiquo marmore. Ci. Poetelius. C. F. Balbus Is cōsul cum. M. F. Ambusto de Triburtibꝰ & Gallis qui auxilium tulerant triumphauit. Fabius ouans vrbē ingressus est. Liuius. li. vii. Poetelius scriba tēpore belli Macedonici agrum habebat sub laniculo in quo dum cultores altius terrā moliūtur: Duæ lapideę arcę octonos ferme pedes longę quaternos latę inuentę sunt operculis plūbo deuinctis litteris latinis grecisq; vtraq; arca inscripta erat: in altera Numā Pōpilium regem Romanum sepultum esse. in altera libros Numæ pompilii inesse. Eas arcas cum ex amicorum sentētia domiⁿ aperuisset. Quæ titulū sepulti regis habuerat inanis inuenta sine vllo vestigio corporis humani aut vllius rei per tabē tot annorum omnibꝰ absumptis. In altera: Duo fasces candelis inuoluti Septenos habuere libros non integros modo sed recentissima specie. Septem libri latini de iure pontificio erant. Septē græci de disciplina sapientiæ q illius ętatis esse potuit. Adducit Antias Valerius Pythagoricos fuisse vulgatę opinioni quia credit Pythagoręauditorē fuisse Numā: mendacio probabili adcomodat fidem. Primo ab amicis qui in re pręsenti fuerūt libri lecti mox pluribus legentibꝰ cum vulgarent. GN. Poetelius ptor vrbanus studiosus legē di hos libros a. L. Poetelio sumpsit. qui cum animaduertisset in eis plęraq; dissoluendarū religionum esse ex. S. C. libri in comitio cremati sunt. Liuiꝰ. xl. Q. Poetelii Duo Tribuni. P. Scipioni Aphricano diem dixerunt. Cuius rei exitum in Scipione dicemꝰ. Penelopen Icari filiā Vlyxis cōiugem vulgo laudatā nonnulli impudicam faciunt. inter quos Duris Samiꝰ qui troianā scripsit historiam. Pelopidas Thebanus Aequalis epaminūdę cū quo qūq; militauit Lacedæmonios pluribꝰ cladibus apud Plateas & Thespias adfecit. Cūq; Ptolemęꝰ bellum Alexādro Macedoni inferret Pelopidas ab vtrisq; accersitus rei conciliādæ gratia cōtentionem sedauit: exulesq; reduxit adducto thebas Philippo fratre regis pro obside illo qui postea pgręcorū libertate pugnas obibat. missusq; deinde a thebanis ad regē Artaxerxem de rebus publicis legatus magnopere honoratus muneribusq; cumulatus: impetratis insup quę voluit remigrauit. Postremo cōtra Alexādrū Phereū in Thessalos grassantē imperator pfectus in prœlio occubuit. Ipse vero Alexander cōdignas dedit postea pœnas ab vxore interfectus. Pigres Halicarnasseꝰ frater Artemesiæ vxoris Mausolipoeta Iliadis Homeri primis qbusq; versibus adiecit elegos eisdem incipiendo litteris videlicet μιρηναειδεθεα πηληιαδεωαχιλληοσμανσα ταρυπασ ηοπειρατεχειστοφιασ. Suidas. Pindarus genere Thebanus temporibusq; fuit. Aeschyli poe-

T. petronius cōsularis.
Petronius ppenna.
Petronius diodorus.
Petronius poeta.
Petronius pręsul.
Petronilla.
Pe. Chrysologus.
Perillus.
Perilla.
C. Poeteliꝰ
GN. poetelius.
Q. poetelii trib.
Duo.
Penelope.
Pelopidas.
Pigres.
Pindarus. Poeta.

tæ & Perſarũ expeditionis in græciam Duas ſuſcepit filias a patre tibiam primo mox ab hermione lyram edoctus eſt: eius gratia lacedęmonii in reliquã Bœotiam ſęuientes Thebis pepcerunt. animaduerſa in foribus nominis eius inſcriptione qđ etiam procedente poſtea tempore memorant Alexandrum feciſſe. in quodã ipſe carmine Athenas magnificas appellauit. qua propter pecunia a Thebanis mulctatus fuit: quam Athenienſes grati deinde exoluerunt. ſcripſit lingua patria id eſt dorica. Olympia Pyrhia Nemea Iſthmia quorum magna pars amiſſa inter nouem lyricos princeps putatur qui ſũt Pindarus Alce⁹ Sapho Steſichor⁹ Ibycus Bacchylides Simonides Alcman Anacreon. Hęc ex vetuſto codice cõuerſa. Altiſſimis ferẽ & verborũ & ſentẽtiarũ copia vt ait Quintil. grauitate arduus cõſtructiõeq; ac ordine immenſus ac plixus Quẽ imitari poſſe Horati⁹ negat Apud græcos vltima eſt lectio eorũ q̃iam pfecerũt inter poetas ſicuti & Thucydidis in ſoluta orõne. Pindarus alter Melanippi filius Halyatti regis lydorũ ex Filia nepos ſucceſſit Epheſiorum Tytãnidi q̃ capta Epheſo poſtea a Crœſo eius auũculo iuſſus diſcedere ceſſit in Peloponeſum cum pte ſubſtãtię dimiſſo domi prędide amico: auctor Aelian⁹ de va. hiſto. Pinyth⁹ Lathyne⁹ nobilis grãmaticus Romę vna cũ Epaphrodyto liberto Neronis Pauſanias. Piſandrus Camire⁹ Camirus enim ciuitas Rhodi eſt Ecmolpi tpe vt placet nõnullis antiquior Heſiodo poema ipſi⁹: Heraclea in libris duob⁹ vbi Herculis facta deſcribũtur. Alia vero ipſius falſo feruntur. cũ potius Ariſteę ſit poetę. Suidas. Piſandr⁹ Larãdeus ſiue lycaonius ſub Alexãdro Mãmeæ verſificator ſcripſit variam hiſto. verſibus libris. lx. quam inſcripſit. ηρωι κων θεογμι ω μ. Suidas. Piſandrus Neſtoris filius. Piſe⁹ Tyrrhen⁹ æneã tubam inuenit. auctor Plyni⁹. Piſones Calpurniorum pſapię fuere quę a Numa rege deſcẽdit. Calpurnius enim Numæ filius fuit. vt ait Feſt⁹. Horati⁹ item in poetica ad Piſones. Vos o Põpilius ſanguis Prior ſane qui domũ illuſtrauerit. L. Calpurni⁹ Piſo frugi q̃ Trib. Pl. legẽ prim⁹ de ſpetundis pe. Cenſorino & Manlio Coſſ. tulit. & cauſas egit & multarũ legũ. aut auctor aut diſſuaſor fuit. oratione ſq; reliquit quę iã euanuerunt. & annales ſane exiliter ſcriptos. Hęc Cicero in Oratore. Quorum Annaliũ verba Gellius libro. xi. ponit huiuſcemodi Eundẽ Romulum dicunt ad cœnã vocatum. Ibi non multum bibiſſe. quia poſtridie negocium haberet ei dicũt. Romule ſi iſtuc omnes homines faciunt vinũ vilius ſit. Is reſpõdet. Immo vero carũ. Si q̃tũ quiſq; voluerit bibat. Nã ego bibi q̃tum volui. Cicero item in orationib⁹. L. Piſonẽ. C. Gracchus accuſator cum in iudiciũ vocari mãdaſſet & lictor dixiſſet Quem: cum multi eſſẽt Piſones. Cogis me inquit inimicum meũ frugi appellare. Is filium habuit. L. Piſonem Frugi qui vt eſt item auctor Cicero in Sexta contra Verrem actione Prætor in Hiſpania interfect⁹ eſt: tantuſq; frugalitatis paternæ imitator vt cum forte in exercitatione fractum anulũ reficere vellet aurificẽ Cordubæ iuſſit accerſiri ac in medio foro poſita ſella appenſoq; auro vidẽtibus omnibus anulũ facere. M. Calpurnius Piſo orator. de quo etiã Ci. in Bruto. M. Calpurnius Piſo qcquid habuit ex diſciplina maximeq; ex omnibus qui ante fuerunt græcis doctrinis erudit⁹ fuit. habuit a natura genus quoddã acumĩnis quod iã arte reliquerat. quod erat in repręhẽdendis verbis acutũ atq; ſolers ſed ſæpe Stomachoſum interdum etiã facetum: is laborẽ quaſi curſum ferentem diutius non tulit. Et corpore erat infirmo: & hominũ ineptias atq; ſtultitias quæ deorandæ nobis ſunt non ferebat. iucundiuſq; reſpuebat ſiue moroſe vti putabatur ſiue ingenio liberoq; faſtidio. Is cum ſatis floruiſſet adoleſcẽs minor eſt haberi cœptus poſtea. Nã q̃tum detraxit de ſtudio tantum amiſit de gloria. Ad hunc dicit Pedianus Ciceronem a patre fuiſſe deductum. Qui orator fuit. & Procõſ. de Hiſpania triumphauit. Q. Hortẽſio &. Q. Metello Coſſ. C. Piſo. Statarius Sermonis plenus orator minime ille quidẽ in exogitando verũtamẽ valuit ſimulatione multo etiam acutior q̃ erat videbat. Cicero in oratore. C. Piſoni Graſſipedi Genero meo nullum tẽpus illi vacabat. aut a forẽſi dictiõe aut a cõmẽtatione domeſtica aut a ſcribẽdo aut cogitando. Cicero in Bruto. GN. Calpurnius Piſo adoleſcens amicus Catilinę ac obid ſuſpectus miſſuſq; a Senatu in Hiſpaniã vt per honorem legationis animus eius oblegaretur. Ibiq; dum iniurias puincialib⁹ facit occiſus eſt: vt quidã putant a. GN. Põpeii clientibus Pompeio nõ inuito. Pedianus. L. Cal. Piſo In quẽ eſt oratio Ciceronis Socer fuit. C. Cęſaris dictatoris Calpurniæ pater. Piſones ad quos ſcribit Horati⁹ poeticã; huius filii ſeu Nepotes Mœſiam ſubiugauerunt: alter eorum. L. Piſo vocabatur maxime a Seneca in epła lib. xi. vituperat. his verbis. L. piſo vigente bello Actiano vrbis cuſtos ebri⁹ ex quo ſemel factus eſt: maiorem partẽ noctis in cõuiuio exhibebat: vſq; ad horã ſextam fere dormiebat. Hoc erat eius matutinum officium ſuum tamen quo tutela vrbis cõtinebatur diligentiſſime adminiſtrauit. Huic & diuus Augu

Pindarus Tyrannus.

Pinyth⁹. Piſandrus poeta. Piſãdrus iunior. Piſandrus neſtoris. Piſcus. Piſones. L. C. I. piſo fru.

L. Cal. piſo frugi filius

M. Cal. piſo of.

C. piſo. Statarius.

GN. Cal. Piſo adoleſcens. L. Cal. piſo ſocer. Cęſ. Piſones horatiani.

ſtus dedit ſecreta mãdata cum illum ꝓponeret Thracię quã pdomuit. Et Tiberius proficiſcẽs in Cãpaniam cum multa in vrbe ſuſpecta relinqueret & inuiſa puto, ꝙ bene ceſſerit illi Piſonis ebrietas. Piſo Nobilis adoleſcens quem Galba ꝑcipue dilexit: ac adoptauit. Item alius antea q contra Neronem cõiurauit: vtriuſꝙ meminit Tacitus in hiſtoria principũ. Piſo frugi ali⁹. vn⁹ c. xxx. Tyrãnis ſub Galieno. Calpurni⁹ Sura ephemeridas vitæ galieni ſenioris ſcripſit. Pollio. Pirrho Elienſis ignobilis & paup fuiſſe traditur: ab initio pictor deinde philoſophiæ ſe cõferẽs nouam ingreſſ⁹ eſt viam nihil omnino adfirmando: nil turpe aut honeſtum: nil iuſtũ aut iniuſtum natura niſi lege & cõſuetudine eſſe. vt id a quibuſꝙ gentibus duceretur. Cõtra igit dogmata omnia ſe opponebat oĩaꝙ refellebat. Vita ꝓterea opinioni ſimilis vnus omnia ſuſtinere nihil oĩno ſenſibus Promittẽs. Quare ii Pirrhonii Aporetici Sceptici Zetetici Ephectici appellati ſunt. Pirrhonii ab auctore Aporetici ꝙ ſemper addubitent. Sceptici ꝙ ſemp quęrant & nũ q̃ inueniant. Zetetici ꝙ ſemper in veritatis inueſtigatione verſent. Ephectici ab euẽtu ꝙ poſt inquiſitionem cõtineat adſenſio ex Suida. Huius igitur & Erilli ac Ariſtippi iãdiu exploſa ſententia vt ait Cicero in officiis. Pirrhus. qui & Neoptolem⁹ Achillis filius amiſſo troianis temporib⁹ per abſentiã paterno regno in Moloſſorum regione cõſedit gentemꝙ a ſuo noĩe Pirrhidas deinde Epirotas vocauit. Ibiꝙ Lanaſſa herculis nepte ex oraculi dodonęi reſponſo rapta. viii. ſuſtulit liberos ex his virginibus matrimonio diuerſis collocatis adfinitates potentiãꝙ ſibi cõciliauit Atꝙ Heleno priami filio ob induſtriã & vaticinium Andromachẽ quã in diuiſione troianæ predę acceperat. cũ chaonum regno ceſſit. breuiꝙ poſt tẽpore Delphis inſidiis Oreſtis inter Altaria interiit. Trogus lib. xvii. Pirrh⁹ rex epirotarũ materno genere ab Achille paterno ab hercule oriund⁹ eodem teſte auctore in eodẽ libro cum propter odium patris Acacidæ qui ab epirotis fuerat interfectus ad necẽ & ipſe quęreret furtim ſubſtractus ad illyricos defertur. traditusꝙ Heroe Glauci regis vxori nutriẽdus fuit. Cũꝙ nat⁹ Annos. xi. eſſet reuocat⁹ a ſuis tanta virtute creuit vt cũ ſicut Cęcilius ſcribit: imperium orbis animo agitaret. & romanos potentes videret. Apollinẽ de bello cõſuluit. Ille ambiguo reſpondit. Aio te Aeacida Romanos vincere poſſe. Hoc ad ſe dictũ trahens auxilio Tarentinis cõtra Ro. venit. Leuinũ Coſ. apud Heracleã Elephantorum nouitate turbauit. Cũꝙ Romanos aduerſis vulneribus occiſos animaduerteret. Ego inquit talibus militib⁹ orbem terrarũ breui tempore ſubiicere potuiſſẽ. Amicis gratulantibus. Quid mihi cũ tali victoria inquit vbi exercitus robur amiſſum eſt! Ad xx. ab vrbe lapidem caſtra poſuit. Captiuos Fabritio gratis reddidit. Viſo Leuini exercitu eãdem ſibi ait aduerſus Romanos q̃ Herculi aduerſ⁹ Idram fuiſſe fortunã: a Curio & Fabritio ſuperat⁹ Tarentũ profugit. Inde in Siciliam traiecit. Mox in Italiam. Locros regreſſ⁹ pecuniam proſerpinę auferre tẽtauit. ſed ea naufragatione erepta eſt in greciam: reuerſus dũ Argos oppugnaret. Ictu tegulę proſtrat⁹ cecidit. Corpus ad Antigonũ Macedoniæ regẽ relatũ magnifice ꝙ ſepultũ eſt. ex his Plutarch⁹ alia quędam addit inter quę Pirrhi pollicẽ dextri pedis vim quandam diuinam habuiſſe dicit. vt eo preſſi ex Splene laborantes curarent. Eũ ꝓterea ardere non potuiſſe reliquo corpore cremato. Hãc hodie ſimilem virtutem in dextra Gallorum regũ videmus. qua angina ſeu ſtruma adfecti liberantur. Pirrhi res geſtas in Italia conſcripſit: Zeno hiſtoricus ille qui etiã epitomen Romanarum & Carthaginenſiũ rerũ teſte Diogene cõpoſuit Pyctacus. Mitylenæus vnus e Septem tẽpore Croeſi regis. Huius illud puidere ne caſus veniant ſi forte venerint ęquo animo tolerare. Fuit alter Pyctacus legiſlator vt Fauorin⁹ & Demetrius in homonymis meminere qui minor eſt appellat⁹. Aelianus autem de va. hiſto: Pyctacũ quẽdam cõmemorat. qui de Mola Piſtrina Encomium fecit. vt in paruo ſubiecto vim dicendi oſtentaret. Idem de Sapiente. dicit eũ in templo fortunæ Scalam cõſtituiſſe. vt ei⁹ exprimeret effectum quum multi in vita mortales aſcendãt deſcendantꝙ. Pyſiſtratus Athenienſis Tyrãnus clarus genere: eloquẽtia vero tanta vt ea deliniti Athenienſes libertate qua nil carius habebant ſe ſponte exuerent illiuſꝙ facundiæ Sanctitatem Solonis qui numen fuerat Ciuitatis poſthaberẽt. Aſtu quoꝙ incredibili. Timens ſiquidẽ olim primores in ciuitate volũtariis plagis domi adflictus ac terga cruentatus in publicũ ꝓceſſit vbi de Crudelitate principũ queſtus ad vlciſcendum inimicos populum exciuit. Idem teſte Val. de liberalitate cũ qdem medio foro filiam diſſuauiatus fuiſſet: Iraſcenti vxori reſpondit. ſi eos qui nos amant cędam⁹ Quid faciũdum iis qui odio ꝓſequunt! Artes liberales maxime fouit. Bibliothecã prim⁹ Athenis publicauit. quam Xerxes vrbe potit⁹ ad Perſas tranſtulit. Eam deinde multis poſt Annis Seleucus Nicanor referendã cu[illegible]auit. Homerus eius iuſſu in eum qui nunc eſt ordinẽ reduct⁹. Qui

Piſo Galbę
Piſo cõtra Neronem.
Piſo frugi.
Calpurni⁹ ſura.
Pirrhonis.
Pirrhus achillis.
Pirrh⁹ rex.
Pyctacus ſapiens.
Pyctacus legiſlator.
Pyſiſtrat⁹ tyrãnus.

dam filio Hipparco referũt. Regnauit annos. xxxiii. quo tempore Seruiꝰ Tullꝰ apud Ro. vt auctor Gellius Plura de hoc & quomodo sit Tyrãnidem adeptus vide apud Trogũ lib. ii. Pysistratus alter Larisseus historicus cõmemoratur a Suida. Pyreicꝰ Minoris penicilli pictor humilia

Pysistratus historicus.

secutus in eo sũmam adeptus est gloriam Sutrinas tonstrinas Asinos & obsonia pixit. & hisi milia Quare ρυπογραφος cognominatꝰ est. quasi humiliũ & sordidorũ pictor: qppe hę pluris veniere ꝙ maxime multorum e diuerso medicinæ vt inquit. M. Varro Pyrgoteles. Sculptor nobilis gemmarum a quo tantũ Alexander sculpi volebat. Pythagoras. Samius philosophus patre Demaratho Locuplete ac negociatore: in Aegyptũ primo mox Babyloniam discẽdi syderũ cursus gratia profectus est. Inde regressus in Cretam ac Lacedęmoniã peruenit. vt lycurgi & Minois inclytas ea tẽpestate leges agnosceret. Ad vltimũ in Italiam transmittẽs Crotone consedit vbi populos luxuriæ adsuetos auctoritate ac doctrina ad frugalẽ cultum reuocauit. matronas ad pudicitiã. Iuuenes ad modestiam cohortari cœpit. Eius passim sanctitate ac vitæ abstinentia inductæ mulieres auratas vestes ornamentaq; lasciuiora in tẽplo lunoni consecrauere. Sed & ex Iuuenibus. ccc. cũ sodalitii iure sacramento quodã nexi seperatim a cęteris Ciuibus religionis ac modestiæ causa agitarẽt: suspitiõe clãdestinæ coniurationis ciuitatem in se cõuerterũt. Itaq; eos in vnã domum coactos vulgus cremare contẽdens tumultu oia cõpleuit. vbi. lx. piere cęteri in exilium profecti. Pythagoras itaq; cum multos ãnos Crotone exegisset: Metapontum migrauit ibiq; decessit. Cuius tanta fuit admiratio vt ex domo eius templum facerent. eumq; pro deo colerent. Hæc ex Trogi lib. xx. Quintilianus autem libro. ix. Cicero vero ait. Tanta opinio de Pythagora pręiudicata potuit vt eius etiam sine ratione valeret auctoritas. Docuit in Italia regnante Seruio Tullo vt Liuiꝰ. & Dionysiꝰ auctores Eius Philostratus in principio vitæ Apolloni. pluribus verbis meminit. Quẽadmodum abomnibꝰ abstineret. animalibus: animamq; reducẽ putaret. Seꝑpterea Euphorbum Troianũ dicebat. Deinde Pauonem fuisse. Ex quo Persius noster Pythagoreũ appellat pauonem. De ipsius secta scripsit Iamblycus libros tris qui adhuc extant. In quos Cõmentarios edidit Simpliciꝰ opꝰ vtrũq; in bibliotheca vaticana cõspicit. Ipsiꝰ apophthegma φιλωπαρτα Amicorũ oia cõmunia. Py

Pytheas.

theas siue Python Atheniẽsis orator audacissimꝰ: Captus quondã ob æs alienũ e custodia in Macedoniã aufugit. Vnde paulopost domum reuertit. scripsit orationes Iudiciales & Concio-

Pythis.

nes & alia. Suidas. Pythis. pictor. cõcertans supatus est a Timagora Chalcidensi qđ ipsius Timogorę carmine vetusto apparet. Plyniꝰ Pythodorũ Strabo suo dicit tẽpore in ponto regnasse Platonis. pueri labris olim apes insedisse. vti memorię proditum est. melliflueq; pdigiũ eloquẽtiæ fuit. Eruditus Athenis primũ a Socrate: statim dum licuit in Italiã profectꝰ est. vti pythagoreos audiret. vbi Philolai Crotoniatę libros: de secta Pythagorea: Centũ Minis etiam in difficultate rei familiaris mercatus est. ex quibꝰ plura in suũ Timeum vsurpauit. in Aegyptũ deinde ꝓperans vt audiret Gymnosophistas oleũ ait Plutarchus: secũ mercaturę gratia vexit. vt viatico suppeditaret. vbi libros Moseos legisse credit. ex quo videt ꝓter oẽs philosophos ad nostram fidem propius adcessisse vt placet Augustino. Nã Deum & materiam primam rerũ principia ponit. cum alii alia dixerint elementa. Idẽ Augustinꝰ ait in lib. de. Ci. Eligimus Platonicos omniũ philosophorum merito nobilissimos: propterea ꝙ sapere potuerũt Immortalẽ atq; rationis participem hominis animam nisi participato illiꝰ dei lumine. a quo & ipsa & mundꝰ factus est. beatã esse non posse. Ita illud quod omnes appetunt id est vitam beatã quemq; eorũ adsecuturum negat. qui nõ illi optimo. qui est incõmutabilis deus puritate casti amoris adhę rescit. Academiã sectã a villa sua vbi commorari solebat istituit: qui post eum secuti nõ Academici sed Platonici dicti sunt. E quibꝰ Plotinus Alcinous Proclus Apuleiꝰ maximus. Ammonicꝰ Plethon Innumerabilesq; alii. Omnium doctrinarũ ꝑsertim Geometrię studiosissimꝰ fuit. In qua Euclidem & Architã Tarentinum Theodorũq; Cyreneum audiuit: ex qua sane scientia secreta quędã inuestigasse in libris suis a paucis cõprehensa quę ad rerum naturã tum diuinitatem pertinerent. Ter in Siciliã aduauigauit. prino ęthnę flagrantis visendæ gratia vt Apuleius ait. Reuersus apud Aeginam captꝰ ac minis. xxx. venũdatus. Deinde a Nicete Cyreneo redemptus fuit. Iterum rediit sub Iuniore Dionysio spe liberãdi Siciliam. Sed paulopost expulso Dione & ipse suspectꝰ remigrauit. Tertio cum maxime nollet rogatus ab Archita vt Dionẽ Tyranno recõciliaret: iter ingressus ab eodem Dionysio obuiam ꝓcedente quadrigis exceptus est. Demum in suspitionem veniens vix rogante & spondente pro eo Archita dimissus. Dialogum primus illustrauit licet prius vt aiunt inuentũ a Zenone Eleate vt Aristoteles in primo

de poetis tradit, vt autem Fauorinus ab Alexamene, Teio Militasse autem pro patria ter dici
tur, Decessit annos agens, lxxxi, morbo vti ferē pediculari libros cōmemorare qđ vulgo igno-
tescant, periergon fuerit, Quintilian⁹ sic scribit, Platonē quis dubitet esse philosophorū p̄ci-
puum: ex quo multum eloquētię se traxisse Cicero fatetur: siue acumie dissērendi siue eloquē-
di facultate diuina quadā & homerica: multum enim supra p̄sam oratione & quam pedestrem
greci vocant: surgit vt mihi nō hominis ingenio sed quodam delphico videat oraculo īstruct⁹
Vita cælebs fuit: ac castus: vt ait Augustinus semel in die vescebat: raro ridebat. Circūferūtur
tamen quędā eius epigrāmata in pueros amatos ab Apuleio posita in Astera pri⁹. Astra vides Aster puer.
vtinā fiam mi fidus Olympus: vt multis sic te luminibus videam. Lucifer ante meus Rutilās
mortalibus Aster. Hesperus a fato manibus ecce nites: Ponit itē & alia epigrāmata in Alexim
in Phedrum in Dionē g̃g̃ lasciua: vita tamen p̄bus inuent⁹. Eius Genesim Iul. Matern⁹ ita de-
scribit in Horoscopo Aquarium cum marte & Mercurio soleq; in piscibus In domo quinta lunā
in geminis, in septima louem in Leone. In octaua Saturnū in Libra Nomen ei ab initio Aristocli
fuit. Ob humerorum deinde latitudinē Plato appellatus. In eius operibus numeri vis depręhenditur teste etiā Cicerone qui ait in quodā loco difficilior Numero Platonis. Platonē Athe Plato poeta.
niensem poetam priscę comœdię tēpore Aristophanis & Eupolidis Suidas Athenęus in Dim
nosophistis fabulasq; eius, xxiiii, cōmemorant. Tris item alios Diogenes vnum Rhodiū philo
sophū discipulum Panetii Alium Peripateticum de Aristotelis ludo Tertiū Praxiphanis dis-
cipulum. Plautus, Poeta Comicus Farsinas vti mōstratur in eo loco ex ātiqua inscriptione. Cū
vulgo Sarsinas scribatur. Plotus ab initio teste Festo appellat⁹ a pedum planitie quos Plotos Plautus.
vmbri vocant, Siquando a mola asinaria vacabat. Cui addictus ob pauptatem erat: fabulas cō-
ponebat quas venditaret, eaq; quidē, xx, ferunt oēs actę nr̄is temporibus. Ponitur a. M. Varrone
in libro de poetis: Plauti epigramma huiusmodi. Post q̄ est morte Capt⁹ Plautus comœdia lu-
get. Scęna deserta est. Deide risus ludus locusq; & numeri Innumeriq; simul collachrymarunt
Hic cęteris comicis p̄fertur sentētia multorum p̄sertim Varronis q̄ ait. Si musæ latinæ lo-
querent Plautino sermone loquerentur. Plāci & Plauci diuersę romæ familię. Plāci enim ex Pla
nitie plantæ sicuti Pansę a latitudine teste Festo appellati. ex his fuere. L. Munatius Plācus vir L. Munati⁹
consularis & prætorius acorator Ciceronis discipul⁹. Ad quē sunt ei⁹ epistolæ. Is dum Galliā plancus.
comatam regeret. Lugdunū cōdidit: & Rauricam quę nunc Basilea est. vt etiam ex ipsius an-
tiqua inscriptione deprehendit quę adhuc Caietæ in Turri quadam quę dicitur Orlandi legi- Lugduni
tur hoc modo. L. Munatius. L. F. L. N. L. Pron. Planc⁹ Cos. Cens. Im. iter. vir. epul. triumph. ex cōditor
Rætis ædem Saturni fecit. De Manubiis agros diuisit. In Italia Beneuenti, in Gallia Colonias & Basileæ
deduxit Lugdunum & Rauricā. Magn⁹ alioquin Scurra fuit patrię Infid⁹, in quo maxime spe
rabatur. Is cum exercitu Antonio de improuiso apud Mutinā contra Octauiū subuenit Frater C. Plocius
eius. C. Plotius Planc⁹ cū a Triumuiris p̄scriptus in regione salernitana lateret odore vnguē- plancus.
ti proditus. Cōprehensos seruos dominū celātes in tormentis esse diu minime sustinuit. Qua C. plauci⁹.
ppter sese sponte manifestauit. Plyni⁹. C. Plaucius. C. F. C. N. Qui in ho. Dxxvi honore venox
appellatus est. Hęc inscriptio antiquissimi marmoris ante bellum Samnitū in domo Prosperi.
S. Cruce Romæ vna cū aliis nominibus. Quare enim venox sit appellat⁹ Frontinus declarat L. Plautius
ob aquarū videlicet venam ab eo reperta m. L. Plautius Hypseus Flamen quirinalis apud Liui hypseus.
um, xxxvii. M. Plautius cū classem, lx. nauium in asiā duceret: Tarētumq; adplicuisset atq; il- M. Plauti⁹
lic vxor eius Orestilla quæ eū secuta fuerat. morbo decessisset. In rogum imposita inter officiū Plautius
vngendi & osculandi stricto gladio incubuit. quē interea amici sicut erat togatum calciatūq; Lateranus.
corpori vxoris iunxerunt. Val. de amore Con. Plautius Lateranus Cos. Des. in cōiuratione de T. Plauti⁹
prachensus a Nerone ac necari iussus auctor Tacitus. T. Plautio. M. F. A. N. Siluano Aeliano. Siluanus.
Pontif. Sodali Aug. iii. vir. A A A. FF. Q. Ti. Cæsaris legat Leg. v. in Germania. PR. vrb. leg. &
Comiti Claudii Cæsaris in Britannia Cōsuli Procōs. Asię legato Propta & Moesię in qua plura
q̄ centū mill. ex numero trāspadanor̄ ad p̄standa tributa cū cōiugibus ac liberis & principib⁹
aut regib⁹ suis transduxit. Motum orientem Sarmatarū cōpressit q̄is parte magna exercit⁹
ad expeditionē in armeniā misisset. Ignotos āte aut certos po. ro. reges signa romana adoratu
ros in ripā quā turbatis pduxit regibus Bastarnarū & Roxalanorū filios Dacorum fratrum ca-
ptos aut hostibus eiectos remisit. Ab aliq⁹ eorū obsides accepit. per quod pacem prouincię &
cōfirmauit. & per obsides. Scytharum quoq; regē a Cherōnesi ex ea puincia magno tritici mo-
do Annonā. PR. adleuauit. Hunc legatum in Hispaniam ad prefectum vrbis remissum Sena-

tus in prefectura triũphalibus ornamentis honorauit auctore. Im. Cæsare Augusto Vespasiano verbis ex oratione eius. Q. I. S. S. Mœsiæ ita pfuit: vt non debuerit in me deferri honor triũphaliũ ornamentorum: nisi q latior cõtigit ei mora titulus prefecto vrbis hũc in eadem prefectura vrbis Imp. Cesar Aug. Vespasianus iterũ Cõs. Fecit. P. Plauti⁹ Pulcher Triũphalis fecit Huiusce modi hodie inscriptio in via Tiburtina conspicit. Plynium fm iã constans fama Veronense facit sub Ves. Imp. quorũ interdiu negocia administrabat: noctib⁹ vero & subcisiuis vt ipse inquit tẽporib⁹ opus de natura cõscripsit. vnus oĩm parcissimus tẽporis. Periit in montis veseui incendio dũ eius causã indagare cupit. Eius vitam diligenti⁹ enarrat Nepos eius ex sorore Cæcilius Plynius: cuius extat libellus epistolarũ ac de viris illustribus. preterea panegyricum in Traianũ principem. quo gratias agit Consul ab eo fact⁹: causas actitauit: fundos habuit in Nouocomensi: Quintiliani filiã dote iuuisse & Martialem poetam secedentẽ viatico prosecutum fuisse testat. Plotius Gallus patria lugdunensis dicendi pceptor. Romæ profitebat. a quo se Cicero in libro de Oratore & in epla ad. M. Titinum cum Q. fratre olim puer latias literas edoctum fuisse testat. a Tranquillo autem inter Rhetores ponit. Plotius Crispinus quẽ Aretalogũ fuisse cognominatum q garrula scripserit carmina Porphyrio narrat. Plotin⁹ philosophus Platonicus Aegyptius natione fuit e ciuitate Lyco. discipulus Antonii præceptor Porphyrii Galieni Claudii Tacti & Probi temporib⁹. Composuit libros. liiii. Sectam continentes platonicam. Quorum obscuritatẽ Porphyri⁹ qui eius vitã describit: satis aperuit. Fuit corpore gracili tenuiq: valitudine morbo sacro obnoxius Hæc ex Suida & Eunapio grecis auctoribus. Plutarchus Cheroneus Traiani tẽporibus a quo in illyricũ missus cõsulari potestate: iussũq omnib⁹ in illyria magistribus vt absq eo nihil agerent: scripsit cõplura pter vitas paralellas iam vulgo nota. Plutarchus Nestorii. F. Atheniensis sophista pceptor Syriani qui scholę pside bat: Athenienssi sub Iuliano principe auctor vtriusq Suidas. Polycrates & Siloſõtes fratres Samiorũ tyrãni Quorum alter Polycrates fortuna opibusq clar⁹ perpetua vsus felicitate pterq̃ ad extremũ quã vti tẽperaret: anulum sibi charissimum in mare proiecit: quẽ deide a piscatore recepit: capto pisce qui eum deuorauerat. Ad vltimũ a Persarum Satrape dolo captus ac suspensus est ex Strabone libro. xiii. Fuere hoc tẽpore Pythagoras Anacreon. Polycrates Ephesiorũ præsul vna cum ceteris Asię pſulibus ex vetere quadã consuetudine cum Iudęis. xiiii. Iuna pasca celebrabat. Quapter cum se tueri vellet aduers⁹ Victorẽ pon. epla m Synodicã scribit. in qua docet se apostoli Ioannis & veterũ auctoritatem sequi. Fuit temporibus Seueri principis Quando & Narcisus hierosolymis. ex Hieronymo. Polycletus Statuarius Duas eodẽ argumẽto statuas fecit. alterã arte sua alterã vero vulgi opinione quãde sentẽtia cuiusuis pterẽuntis celauerat. Quibus perfectis turbã admittit. Ac primum sua ostensa magnopere laudat. Altera deinde non ęque. Atq inquit: Scitote q hanc quã tantope laudatis ego feci: quam vero vituperatis vos fecistis. Auctor Aelianus de va. histo. Polycarp⁹ Ioãnis apostoli discipul⁹. ab eoq Smyrnę pſul creatus Sanctitate & doctrina totius asię princeps. Hic ob quandã pascę cõtrouersiam Imp. M. Antonino & Anacleto sedente. Romam venit: vbi plurimos xpianos Martionis & Valentini pſuasione deceptos ad officium reduxit. Postea vero. M. Antonino & L. Aur. Cõmodo Impantibus quarta post Neronem persecutione Smyrnæ spectante Procõsule cum vniuerso populo in Amphiteatro igni tradit⁹ est ac inter Martyres relat⁹: scripsit ad Philippẽses epistolã valde pbatã: ex Hieronymo. Polystrat⁹ & Hippocrides Epicuri discipuli eodẽ die nati eodẽq in vltima senectute elati. Valeri⁹. Polybi⁹ e Megalopoli Ciuitate Arcadiæ pceptor Scipionis Aphricani Ptolemæo Euergete apud Aegyptũ regnante: scripsit Romanã historiã libris. xl. Incipit a fuga Cleomenis Spartiatæ & Philippi Persei filii Macedonũ regis. Post hæc romana attigit. auctor Suidas Eius hodie superstites tantũ. v. libri. a Nicolao Peroto Præsulæ Sipontino Nicolai. v. tẽpore in latinũ conuersi sermonem. Polyænus Sardianus tempore Cæsaris Dictatoris & Antonii. iii. viri. Scripsit orationes ludiciales triũphi Parthici. M. Antonii libros tris. Fuit alter Macedo genere qui de Thebis scripsit: & de re militari libros totidem Suidas: Polyeuet⁹ Comicus poeta fabula ipsius ΗΡΩΟΧΟΣ vt scribit Atheneus. Polyzel⁹ itẽ Comicus fabulæ ipsius nõnullæ a Suida ponunt. Polydamas Pancratiastes ęmulatus. Herculẽ leonẽ inermis amplexus supauit. Taurũ ingentẽ apprehensis extremis pedib⁹ retro tenebat. Currum agitatũ sese opponendo altera manu apprehẽsum ex cursu retrahebat. In equosq̃ insiliebat. deiecto auriga Adcersitus a Dareo Artaxerxis magni filio ter apud eum ex prouocatione victor fuit. Postremo viribus suis cõfisus interiit. Post cœnam in cauerna cum saxum ruinam

Plynius.

Plynius Nepos.

Plotius Gallus.

Plotius crispinus.

Plotinus.

Plutarch⁹.

Plutarch⁹ Atheniẽsis

Polycrates tyrãnus.

Polycrates pſul.

Polycletus

Polycarp⁹.

Polystrat⁹.

Polybius.

Polyænus.

Polyeuet⁹.

Polyzelus.

Polyda mas pãcratiastes.

a vertice minaret: diffugientib⁹ conuiuis: confisus ipse manib⁹ posse sustinere oppressus est: auctor Pausanias. Polydamas Panthoi filius: socius & magister: & æqualis Hectoris: vt auctor Aelianus. Homer⁹ scribit Iliados. xviii. hunc eloquentia Hectorem armis valuisse. τοισι δε πουλυδαμας ωτρυνεσκε ηρχε δε πουλυ δαμας ωτρυνεσκε ηρχε δε πουλυδαμας παν θοος αντα ρος ωτρα πρωτος και οπιστω εκτορι δηεν εταιρος ος ηδα ε νυκτι ερυρτο αλλομε ρ αρ μυθοισι μολ δε ρχει πολυ ε μικα. Dares historic⁹ hunc dicit ad castra noctu græcoꝝ ꝓfectum Troiam ꝓdidisse. Polydor⁹ Priami fili⁹ missus a patre ini tio belli cum magna vi auri ad Polymestorẽ Thracię regem generũ tutelę gratia ab eodẽ auaritię gratia trucidat: auctor Virgili⁹. Polygnost⁹ Thasius: & Dionysius Colophoni⁹ pictores eodem tpe nobilissimi: verũ alia alii. Polygnostus in picturę tenuitate valebat plicas vestiũ mollitiasq; signorum imitabat: auctor Aelianus. Pausanias autẽ lib. x. de eodẽ sic scribit. Polygnost⁹ pinxit Ocnũ torquentẽ spartũ & asinã prope rodentẽ: Quod sane ænigma est ei⁹ qui frustra quidem laborat si habet vxorem ꝓdigam: ex qua ꝓuerbium: Cũ frustra quis aliquid cõtendit οκνω θομιτραουγατει. Ocnum. n. vocãt augures auem quę maxima est: & pulcherrima inter erodios rarissima inuentu: quæ minime castigata continuata sollicitudine volitãdo singula: q̃ is minima & obscura expauescit idola. Iul. Pollux Naucratita grãmatic⁹ sub Cõmodo principe prę cipiebat Athenis. Decessit natus annos. LVIII. Scripsit ad Commodũ onomaticon libris decẽ quẽ habem⁹. Scripsit & alia quædã: vt est auctor Suidas: quę nõ extant. Philostrat⁹ quoq; inter sophistas ponit: cui⁹ characterẽ in dicendo narrat: quẽ nec laudat: nec vituperat: vna tm̃ ei laude dulcis ꝓnũtiatiõis attributa. Polus Agrigentin⁹ sophista Gorgię auditor prim⁹ in oratione inuenisse dicit. Parisa & antitheta & similiter desinentia: quod minime verum: sed iam inuentis sæpe vsum fuisse constat: ex quo Plato in ei⁹ dicendi genus cauillans ωλωξε πωλε; inquit id est loste pole: hoc est optime pole: vt te secundũ te appellem: hæc Philostratus. Suidas autem eũ scripsisse dicit genealogiã eoꝝ q ad bellũ Troianũ ꝓfecti sũt: simul & nauiũ catalogũ. Pollionem inter Asinios dixim⁹ ex ordine. Pompeios hos legimus. Q. Pompei⁹ contra Numantinos missus: ab eisq; superatus: ignobilẽ pacẽ fecit: auctor Florus li. ii. Hui⁹ filius siue nepos Cn. Pompeius Strabo Magni Pompeii pater Nouũcomũ coloniã deduxit. In bello sociali Impator delectus: de Picentib⁹ triumphauit: vir admodũ durę disciplinę. Eius fili⁹ Cn. Pompei⁹ Syllę partibus adhæsit: ab eoq; ad vlciscendos inimicos missus in Aphricã: Domitiũ prius expugnauit: Iarbam regem cepit: de quo triumphauit: nondũ patientib⁹ Annis: quare ab exercitu Syllæ magn⁹ consalutat⁹ est. Inde contra Sertoriũ in Hispaniam ꝓfectus: Metelli copiis sese coniungens: eum cũ tota factione sustulit. Mox delect⁹ Impator ad bellũ Piraticum: trib⁹ mensibus id confecit: Dein successo. L. Luculo missus: de Mithridate triũphauit: Tigranem Armeniæ regẽ ei ad genua ꝓcumbentẽ: in regnũ restituit. Inde Iberos: Albanos: Iudęos debellauit: capto eorũ rege Aristobolo: in triũphũq; vnacũ filio Tigranis ducto: extincta vxore Iulia Cæsaris filia: Corneliam Scipionis filiã viduã a. P. Crasso. M. filio relictã duxit. Neapoli demum grauissima febre corrept⁹: parũ abfuit a morte: quę si contigisset: meli⁹ cum eo actũ fuisset: ob insequentis belli ciuilis calamitatẽ. Nã Pharsalica pugna a Cęsare copiis longe inferiore superat⁹: & in Aegyptũ fugiens regis perfidia ab Achilla ꝓfecto interfect⁹ est. Triumphũ cũ ex oriente olim rediisset bíduo egit: p̃notatis gentiũ titulis victarũ: quę a Plynio in. x. Itẽq; a Plutarcho ordine adnotant. Hoc quasi vitæ & rerum ab eo gestarũ breuiariũ fuerit. Pompeii iuuenes eius liberi: alter apud Mundam a Cęsare in Hispania: alter apud Siciliã ab Augusto postea victi: ex quib⁹ Sext⁹ Põp. Piraticã exercuit. Lucanus. Sext⁹ erat magno proles indigna parẽte Qui mox Scilleis exul grassatus in vndis. Polluit æquoreos sicul⁹ pirata triũphos. Sex. Põpeius alius vir prętori⁹ sub quo Valeri⁹ Max. se militasse dicit: & quẽ Ouidi⁹ de põto plurib⁹ in locis laudat. Hui⁹ pater Sex. Põpei⁹ Hispãię citerioris prĩceps: cũ horteis suis vẽtilãdis p̃sideret: corrept⁹ dolore podagrę metsit in triticũ sese sup genua: leuatusq; siccatis pedibus mirabili modo: quo postea remedio vsus est Plyni⁹. Q. Põpeius Rufus Syllę filia nepos. trib. pl. cũ. T. Munatio Planco aduersissimus Miloni: in cuius causa dixerat paucis post diebus q̃ Clodius esset occisus Milo dedit: quem ex curia desideretis ego dabo quẽ ex capitolio mulctetis. Idem Milonẽ ad se in hortis venientẽ aspicies misit nuntiũ ne veniret. Q. Pompeius qui Bithynicus est dictus: summo studio dicendi: multaq; doctrina: incredibiliq; labore atq; industria. Huius actio non satis commendabat oratiõnẽ: in hac. n. faris erat copiæ: in illa leporis parum. Cicero. Festus quoq; de eodẽ sic ait. Põpeius Bithinic⁹ e supellectili regia signum Ephębi mitram tenentis arenãq; ruentis exercitationis gratia more græcoꝝ Romam portauit: & in capitolio posuit. Pompeius Leneus magni libertus gram

Polydamas troianus

Polydorus.

Polymestor

Polygnost⁹

Pollux grãmaticus.

Pol⁹ sophista

Pollio

Q. Põpeius

Cn. Põ. f. rabo

Põp. magn.

Põpeii iuuenes.

Sex. Pomp. magni. F.

Sex. Põp. põtorius

Sex. Põpei⁹

Q. Pomp. Rufus

Q. Põp. Bithynicus

Põp. leneus libertus.

C.Põp.Eu-
ſconius.

matic⁹ de herbis & plantis ſcripſit.C.Pompeio Euſconio conditori factionis Ruffate: & factio-
num primus patrono benemerenti optimo & pientiſſimo liberti & liberte heredes fecerunt de
ſuo repertũ Romę in æde diuæ genitricis de pace:qđ ideo poſui:vt plane videatur antiquos quo
q; quando q; ſine diphthongis ſcribere conſueuiſſe:ſicuti & in aliis plurib⁹ locis reperiť.Pompo

Pomponi⁹
Atticus.

nii plures ex eadem domo commemorati.Pomponi⁹ Atticus a Nepote ſcribiť elegãtiſſime:cu
ius epitomen auctoris ſubiiciam.Is nobilis eques Ro.excellenti ingenio & amic⁹ Ciceronis im-
primis fuit:vnde Atticus Ciceronis eſt appellatus.Qui poſtq̃ vidit Cinnano tumultu rempu,
eſſe turbatam; receſſit Athenas: vbi longo tempore moratus:& ciuitatem:& omniũ gratiam
moribus elegantiſſimis promeruit:linguam ita probe didicit:vt Attici cognomen Adſequere
tur:humanitate:diuitiisq; ſimul prędit⁹ fuit:quib⁹ amicos libenter impertiebat.Nam & Cice
ronem ab vrbe pulſum.LL.S.CCXL.millibus & Brutum ab vrbe fugientẽ nummis centum eſt
proſecutus.Erat alioquin grauiſſimus:vt quæ religioſe pollicereť:præſtare omni diligentia ni
teretur.Mendacium nec ipſe dicebat:nec pati poterat.Qua propter omnes ei res ſuas amici cu
randas certatim dabant.Conſiliumq; ab eo de repub.deq; rebus magnis petebant.Studiis ſeſe
torum tradiderat:procul a republ.non neceſſitate:ſed iudicio.Antiquitatis maximus admira
tor & cuſtos:adeo vt Auguſtus quocum erat adfinitate coniunctus:nulla dies foret:quin eum
aliquid de vetere reb⁹:aut doctrina rogaret:aut quęſtionẽ aliquã ei proponeret.Scripſit de ima
ginibus volumen:vbi ſingularũ familiarum origines enarrauit:ac verſib⁹ non min⁹ quaternis
ornauit:eoſq; honore rebuſq; geſtis perirẽt. Scripſit & de cõſulatu Ciceroĩs vnũ volumẽ.Fuit
& erga domeſticos facilitate tanta: vt iurauerit cum matre nonagenaria ſe nũq̃ in gratiã redii
ſe:cum ſorore pariter nullam geſſit ſimultatẽ:dictitãs cum his quos diligas minime iraſci opor
tere.Abſtinentia pręterea ſingulari:vt qui pcul egerit ambitione: & præter patrimoniũ nihil
quicq̃ appeteret:nec ędificator:neq; emax fuerit:vltima ſenectute morbo correptus:ſeipſũ ci-

L.põponi⁹
Bononieñ.

bi abſtinentia necauit:ſepultuſq; in via Appia in monumento.Q.Cæcilii auũculi ſui.Hęc Ne
pos.Duo quoq; Pomponii etiã Ciceronis tempore.Alter.L.Pomponi⁹ Bononienſis Atellana-

Cn.põpon.
orator

rum ſcriptor:quem Solin⁹ ait.vt mirum:nunq̃ ructaſſe.Alter.Cn.Pomponius orator patron⁹
acer:acerbuſq; in dicendo;& laterib⁹ pugnans:vt ait Cicero in oratore.Iulius item Pomponius

Iul.põpon.
ſecũdus

ſecund⁹ Quintiliani tempore:inter tragicos longe princeps.Quem ſenes Pindarum tragicũ pu
tabant:conditione atq; nitore præſtare confitebanť:hęc Quintilianus.Tacit⁹ vero de eodem.
Pomponius Secũd⁹ i noſtris tẽporib⁹ Domitio Aphro vel dignitate: vel famę perpetuitate ceſ
ſerit.Plynius vero eum cœnam.C.principi dediſſe dicit:in qua vnacum.CLX.annoq; fuit.Põ

Pole.phis.

ponius quoq; iuriſconſultus.Polemon Atheniẽſis philoſopus prima adoleſcẽtia laſciu⁹:& vo-
luptatib⁹ dedit⁹:cum patentẽ Xenocratis ſcholã intraſſet:deq; modeſtia & morib⁹ ſermo ver
ſareť:ita demũ ad eũ flexit animũ:vt relicta incõtinẽtia: ſe totũ philoſophiæ addixerit ex quo

Polemõ hi-
ſtoricus.

poſtea eius ſcholæ ſucceſſit:auctor Gelli⁹.Diogenes vero plura eum ſcripſiſſe teſtať.Suidas cõ
tra:nihil ſcriptũ reliquiſſe:libenter quoq; & Homerũ & Sophoclem lectitaſſe:quorũ alterũ Ho
merum tragicũ:Homerũ vero Epicum Sophoclem appellare cõſueuerat.Polemon cognomen

Polemon ſo
phiſta

to Helladic⁹:genere Ilięus:hiſtoric⁹ nobiliſſimus:ęqualis Ariſtophanis grammatici:Panetii di
ſcipulus:ſcripſit de origine ciuitatũ Phocidis:Põti:Lacedęmonię geographiam: & de curſu ſo
lis libros tris.Suidas Polemonẽ aliũ ſcripſit Philoſtrat⁹ in ſophiſtis e Laodicea Carię qui Smyr
nę vixit ac pręcepit:ęqualis Herodis Attici ſub Hadriano principe:ad quem legatus quando
q; Smyrneoq; miſſus:ab eoq; honorifice exceptus:& Muſeo Aegyptio deſcript⁹ eſt.Aliaq; de eo
ab eodem auctore ponunť:minima quidem quę ad rem non pertinẽt.Popilii a Pompiliis diuer

M.popilius
Lænas.

ſi leguntť.Quorũ princeps.M.Popilius Lęnas cum cõſul eſſet:eodẽq; tempore Sacrificiũ publi
cum cum Læna:quod erat flamen:Carmentalis plebs cõtra patres ſeditione nũtiata:vt erat Lę
na amictus:ita venit in concionẽ:ſeditionẽq; cum auctoritate:tum oratione ſedauit.Cicero in
Bruto.Hic etiã teſte Liuio conſ.ſecundũ cum.M.Fabio Ambuſto factus:Tiburtes bello vicit:
agris eoq; vaſtatis.C.Licinii Stolonem.X.millibus æris ei⁹ lege damnauit.M.Popilius a Nu

M.Popilius
Popilius le
gatus.

mantinis cum quib⁹ pacem factã:ſenat⁹ irritam cenſuerat:cum exercitu fuſus fugatuſq; eſt.Li
iv.Hic deinde ob rem ſua culpa male geſtã in exilium actus.Popilius legatus ad Antiochũ qui
Ptolemęum regem amicũ po.Ro.obſederat:miſſus nuntiatũ vt a ſociis populi Ro.abſtineret:
cunctantẽ reſpõſum q; differentem:virga circunſepſit:ne vltra ſpatium illud differẽdo exiret:

Popili⁹ La-
natus.

ex quo territus Anniochus:bellum omiſit. Liuius. XLV.& Valerius.Plynius tamen.C.Octa
uium pro Popilio ponit manifeſto errore.Popilius Lanatus qui Ciceronem occidit patronũ ſuus

In cauſa capitis: auctor Valerius. Romæ in vetuſtiſſimo marmore ſic legit. M. Popili⁹. M. F. M. N. Lęnas. Et alia Tibure inſcriptio pro tęplo. S. Pauli. C. Popilio. C. F. Quir. Carapedoni Conſ. vii. uiro Epulon. Sodali Hadrianali legato Imp. Cæſaris Antonini Aug. Pii Propr. Germaniæ: & exercitus nuper in eo tendentis curatori opere publico. R. pręf. ærarii Satur. Curatori Viar. Aureliæ veteris & nouæ Corneliæ: & triumphalis legato leg. X. Fretenſis: a cui⁹ cura ſe excuſauit Prętori tribunoplæ. Q. Diui Hadriani Aug. in oĩbus honorib⁹ candidato Imperator: trib. Laticlauialis donato donis militaribus a diuo Hadriano ob Iudaicã expeditionẽ. xv. uiro Stlitibus vindicandis patrono municipi curatori maximi exẽpli. S. P. Q. Tiburs optime de rep. merito. Pompilii autẽ a Numa Pomp. originem habuere: qui in Romulo dicit. Poſſidonius Rhodi⁹ philoſoph⁹ ſtoicus: docebat Rhodi. diſcipul⁹ & ſucceſſor Panetii: venit etiã Romã. M. Marcelli tempore: ſcripſitq; multa: auctor Plutarch⁹. Poſſidoni⁹ Olbiopolita hiſtoric⁹: ſcripſit poſt Polybium hiſtoriam libris. lii. vſq; ad bellũ Cyrenaicũ: & Ptolemęi: ꝓterea declamationes rhetoricas: argumenta in orationes Demoſthenis. Suidas. Hunc Strabo teſtat ſuo tempore fuiſſe. Poſſidoni⁹ Aphricę pſul: Auguſtini contubernalis. Cui⁹ etiam vitam ſcripſit: pręterea Homeliarũ libros. vii. epiſtolarũ totidem: aliarũq; rerum cõplures. Auctor Prolemęus Lucenſis. Poſidippus Caſandreus comic⁹: docuit anno. iii. poſt mortẽ Menandri. ei⁹ fabulę vſq; xxx. Suidas. A. Poſthumius dictator in bello latinoꝝ: quod Tarquinii fuga excitauit: confugientis ad gentem ſuũ Manliũ ducem Tuſculanoꝝ. Itaq; collatis ſignis apud lacum Regillũ: quum victoria vtrinq; nutaret: magiſter equitũ Romanis equis frẽnos detrahi iuſſit: vt irreuocabili impetu ferrent in hoſtes: vbi tandem aciem Latinoꝝ Romani fudere. In eo prœlio viſi duo iuuenes acriter pugnare: quos poſt pugnam ad pręmia quæſitos: dictator reperire non valuit. Ratus itaq; eos Caſtorem & Pollucem: eis cõmuni titulo templum dedicauit. Cæcilius. A. Poſthumi⁹ Tubero: magiſter equitũ: Aemylii Mamerci dictatoris in prima dictatura contra Volſcos: mox in eodem bello a. Q. Cincinnato conſ. ei⁹ genero dictator dict⁹: de eiſdem triumphauit: quam victoriam funeſtauit mors filii: viri in magna virtute: quẽ ꝓ iniuſſu ei⁹ occaſione rei bene gerendę pugnam iniiſſet: ſecuri percuſſit: ex Liuio libro quarto. M. Poſthumi⁹ Regilenſis tribunus militum: auctoritate conſulari ad bellum contra Equos miſſus: prauę mentis homo: quam victoria magis q̃ bellum oſtendit. Nam exercitu impigre conſcripto: ductoq; ad Volas: quũ leuib⁹ prœliis Equorũ animos fregiſſet: poſtremo in oppidum irrupit. Deinde ab hoſtib⁹ in ciues certamen vertit. Et quũ inter oppugnationem prędam militis fore ediciſſet: capto oppido: fidem mutauit. Hacigit & aliis de cauſis: ꝓ iniuſte ſe haberet: a ſuis per tumultum lapidib⁹ eſt obrutus. Liuius lib. iiii. Sp. Poſthumius & Veturius cõſ. apud Furcas Caudinas: deducto in locũ iniquum exercitu: quum nulla euadendi ſpes eſſet: fœdere cum Samnitib⁹ facto: & ſexcentis equitibus Romanis obſidibus datis: ita exercitũ adduxerunt: vt oĩes ſub iugum mitterent. Idem q; auctore ipſo Poſthumio: qui in ſenatu ſuaſerat: vt eorum deditione quorum culpa tam deforme fœd⁹ ictum erat: publica fides liberaret. Cum duob⁹ tribunis plę. & oĩb⁹ qui per fœd⁹ ſpopõderant: dediti Samnitib⁹ non ſunt recepti: nec etiam multo poſt fuſi a Papirio curſore Samnitibus: & ſub iugum miſſis: receptiſq; ſexcentis equitibus Ro. obſidib⁹: pudor prioris flagitii abolitus eſt. Liuius. ix. L. Poſthumius alter poſt Cannẽſem pugnam conſ. in Galliam profectus: a Boiis cum exercitu profligat⁹: ne caperet: oĩi vi in prœlio occubuit. Cui⁹ inuenti caput: pręcedentes barbari ouantes in templo obtulerunt. Idq; ſacrum vas erat: quo in ſolennib⁹ libarent. Liuius. xxii. A. Poſthumius Albin⁹ miſſus ad Iugurtham: ab eoq; corrupt⁹ auro: patriã magno damno adfecit. Idem de Vacceis & Luſitanis triumphauit. Liui⁹. lxiiii. Poſthumia virgo veſtalis de inceſto cauſam dixit crimini obnoxia: ob ſuſpicionem cult⁹ elegantioris: ingeniumq; liberius q̃ virginem deceret: parum abhorrens a fama ampliata: deinde abſoluta ſententia pontificis maximi: qui eam abſtinere colereq; ſancte potius q̃ ſcite iuſſit. Porphyrius philoſophus Tyrius genere: clara ort⁹ proſapia: a puero vſus eſt prœceptore Longino viro doctiſſimo: prius Malchus vocabat. Deinde ob veſtem regiam purpuream: qua ob nobilitatem vtebat: Porphyrius appellari cœpt⁹ eſt. Romã poſt ea ꝓfectus: Plotinũ audiuit: vnacũ Origene & Amelio condiſcipulis: inde in Siciliam nauigans apud Lilybeum morbo correptus: a Plotino magiſtro: qui cõſolandi gratia eo ſe cõtulerat: & pręſentia: & philoſophica oratiõe recreatur: adeo vt ſtatim cõ ualuerit: moxq; Romam ſimul repetens: ibidem diem obiit: relictis operibus: in quibus pugnãtia videtur ſentire. Cauſa putanda eſt: ꝓ quæ prius probauerit: procedente tempore ea retractauerit. Ea ſiquidem ſunt de diuinis nominibus liber. i. De principiis. ii. De materia. vi. De ani

Inſcriptio

Pompilii Numa põp

Poſſidoni⁹ phus.

Poſſidoni⁹ hiſtoricus.

Poſſidoni⁹ pſul

Poſſidipp⁹ comic⁹.

P. poſthumius.

A. Poſthu. tubero

M. Poſthu. Regilenſis.

Sp. poſthu. cõſul.

L. Poſth. cõ.

A. Poſthu. Albinus.

Poſthumia veſtalis.

Porphyri⁹.

ma.v. De aialiū abstinẽtia.iiii. De cognoscẽdo seipsū.iiii. Q; vna fuerit Platonis Aristotelisq; cõ tẽtio & secta: libri.vii. In historiã Iuliani Chaldęi philosophi libri.iiii. Cõtra xpianos libri.xv. In astrologia ac dialectica Isagogę: aliaq; cõplura. Floruit Aureliani tẽporib9; vsq; ad Tacitum & Probum principes. Hęc ex Suida & Eunapio grecis auctorib9. Aduersus autem libros quos contra nos edidit Metadius decem millib9 versibus. Itemq; Eusebi9. xxv. Apollinaris. xxx. volumínibus teste Hieronymo Apologiam fecere.

C. Põti9 herennius.

C. Pontius Herennius dux Samnitũ: qui ad Furcas Caudinas nobilem illam cladẽ intulit Romanis: vt in Posthumio diximus.

Ponti9 pilatus

Pontium Pilatum ex historia tm̃ ecclesiastica nuncupata inuenio Lugduẽsem patria fuisse. Is quũ anno. xii. Imperii Tiberii missus ꝓcurator ad regendam Iudæam fuisset: Caligulę deinde principis iussu: Iudæos statuam Imperatoris poni in templo cogere vellet: tant9 illius populi tumultus excitatus est: vt res non procul a defectione fuerit: auctor Iosepus. Sunt qui scribant eum propterea sibi man9 attulisse: meritaq; sceleris pœnas ob latum in Conseruatorem nostrũ iudicium dedisse. De eodem Plynius sic ait. Pontius legat9 Caii principis: imagines Atlantæ & Helenæ cominus nudas a Cleophanto Corinthio pictas Lanuuii in templo: earum libidine captus: tollere conatus

Põti9 diaconus

est: si natura tecti permisisset. Pontius diaconus: vt est auctor Hieronymus: missus vnacũ Cypriano in exiliũ: egregium volumen de vita deq; martyrio Cypriani edidit.

Potamon

Potamon Mitylenęus rhetor p̃cepit Romę tempore Tiberii Cæsaris: redeuntem vero in patriam Imperator huiuscemodi Syngrapha ei9 iter ꝓsecutus est. Si quis Potamoni Mitylenęo iniuriam feceris cogitato an mihi quoq; indicere bellum possis. Scripsit de Alexandro Macedone: de perfecto oratore Bruti Cęsaris Encomium. Suidas.

Praxeas.

Praxeas hęresiarcha vir Asiaticus: plures in trinitate negabat personas: sed eundẽ patrem & creasse omnia: & passum fuisse: q; communicata plurib9 monarchia: Imperii vim impediret. Hęc inani adrogantia dictitabat: eoq; incautos decipiebat: q; fi dei causa martyr extiterat. Contra hũc Tertullianus eleganti libro respondit: vbi dicit: Quam Praxeas monarchiam vocat: latini & greci οικονομιαν appellant: qui tres non statu sed gradu: non substantia sed forma: non numero sed specie constare: nihil impedire monarchiam: si pater filio eadem penitus volenti coniungitur.

Praxiteles

Praxiteles marmore nobilitatus: duplici venere: Gnidia & Coa: sed Gnidia Vesano amore iuuenis insignis: qui noctu delituit in templo: simulacro q; cohęsit. Tum Nicomedis æstimatione regis grande Gnidiorum ęre alieno permutare eam conantis. Natus est in græcia Italię ora: ciuitate Romana donatus. Scripsit teste Varrone: quin q; volumina nobilium operum in toto orbe. Ei9 Romę opera Triptolemus: Flora: Ceres: Boni euentus: & bonę fortunę: simulacra: Mericidas & Carsatidas: Silen9: Iuppiter eburneus in ęde Metelli. Apollo impubes: auctor Plynius. Hunc Apollinem putam9: qui nostra ætate in ruinis sancti Laurentii Panipernę effossus: nunc in hortis ædium apud Apostolos conspicitur. Inscriptio vero apud equos qui Tiridatis regis existimant: vnacum Phidia falso apposita est: quũ diuersis fuerint temporibus. Hic. n. ætate. Cn. Pompeii fuit: Phidias autem Olymp. LXXXIII. vt idem auctor.

Praxyla

Praxylla Sicyonia mulier poeta Melica: vt ait Polemon. Hęc Adonidem in carminibus inducit: interrogatum ab inferioribus quid optimum relinquens venerit: qui respondit solem & lunã: & ficus: & mala: ex quo in prouerbiũ venit. ηλιθιοτερος του πραξυλης αδωνιδος. Stultior Adonide Praxylę: Stultum enim soli fic9 comparare: ex libro prouerbiorũ græcorum.

Prisc9 Eluidius

priscus Eluidius e municipio Terracinę: sub Nerone Quęstor: Achaiam administrauit Quęstoriusq; adhuc a Peto Traseo gener adscitus: e morib9 soceri nihil æque ac libertatem hausit: opum contemptor: recti peruicax: Constans aduersus metus. Erant quibus appetentior fame videretur. Quinetiam sapientibus cupido gloriæ nouissima exuitur. Hęc Tacit9. Prob9 quo q; grammaticus de eodem sic ait. Priscus post damnationem Traseæ soceri sui: interdicta sibi Italia: Apolloniam concessit. Sed post interfectum Neronem: restitutus a Galba: non aliter q; libertæ ciuitatis statu egit. Idem postea Vespasianum ita studio libertatis offendit: vt putaret id optante Claudio pristinum libertatis statum posse reuocare. Quo nomine reus: ac pręter spem absolutus est.

Prisc9 sophista.

priscus alter Panites genere: sophista: Theodosii iunioris epistolarum magister fuit. Qui se describit missum fuisse ab eo oratorem in Scythiam ad Attilam Hunnorum regem ac eius regiam pulcherrime describit magnifico opere sumptuoso; factam: scripsit historiã constãtinopolitanã & ipsi9 Attilę libris. VIII. p̃terea declamationes & epl'as: vt est auctor Suidas.

Prisc9 mar.

Hęc hodie historia in bibliotheca Vaticana continetur.

Prisca virgo

priscus vnacum Malcho & Alexãdro martyr apud Cæsaream Palæstinę sub Valeriano.

Prisca virgo Romana & martyr sub Claudio cuius corpus reconditũ cum Euticiano pontifice.

Priscilla.

priscilla & Aquila eius vir: discipuli Apostо

lorum Christi fuere: de quibus scribitur in actibus apostolorum. Priscianus Cæsariensis claruit Athenis tempore Iustiniani principis: scripsit de arte grammatica ad Iulianū cons. ad Cosroen vero Persarum regem librum de naturalibus quæstionibus. Conuertit in latinum sermonē Dionysii de situ orbis: carmina. Habeo auctorem qui scribit hunc ab initio Christianum: deinde fidei desertorē fuisse. M. Valerius Prob⁹ Beryti⁹ grāmatic⁹ Romæ docuit: nō tamen vt magistri personam sustineret: vnum & alterum: vel complurimos tris aut quattuor post meridianas horas admittere solebat: cubansq; inter longos & vulgares sermones legere quædam: idq; perraro. Nimis parua & exigua de quibusdam minutis quęstiunculis edidit. Reliquit autem nō mediocrem siluam obseruationum sermonis antiqui. Ab initio enim ad studia se contulit: postq̄ in militia diu centuriatum frustra petiisset. Ex Tranquillo. Prohęresius e Cæsarea Cappadociæ adolescens: Antiochiam venit: permotus fama Vlpiani dicendi magistri: apudq; eum primas tulit. cum quo paruo post tempore Athenas pfectus: sub Iuliano sophista: adeo profecit: vt primus item inter auditores esset. Ephestionem condiscipulum amicum perfectū: comitē sibi adiunxit: tanta charitate: vt vnanimes perseuerarent: vna veste vterq; contentus: breuiq; ac paupere supellectile. Accersitusq; inde in Galliam a Constantio principe: apud eum fuit in honore Romam postea petiit expectatus. Vbi aliquot annos magna nominis fama moratus: tandem opibus ac honoribus auctus: Athenas rediit: vbi magno item except⁹ applausu: in theatro orationem habuit extemporalem. Hęc ex Eunapio: qui plurib⁹ eius vitam persequit: minimis quidem: ac cognitione nequaq̄ dignis. Proclus Lycius discipulus Syriani: philosophus platonic⁹: præfuit scholę Athenienſi: cuius discipulus & successor Marinus Neapolitanus fuit. Scripsit plura in philosophia & grammatica. Cōmentarios in totum Homerū: in Hesiodi erga & hemeras in remp. Platonis pręterea contra Christianos Epicheremata. xviii. Hic est Proclus qui post Porphyrium secundus contra nos latrauit. Aduersus quem Ioannes cognomento grammaticus scripsit Apologiam: dictitans: eū q̄q̄ in rebus gręcanicis magnū: stultum tamē esse & in hac parte indoctum: auctor Suidas. Is est cui⁹ hodie commentarios in Platonem habemus. præceptor etiā. M. Antonini: quē ad consulatum vsq; puexit: vt auctor Spartianus. Alios item duos Suidas ponit. Vnum e Sicilia Malleotem patria: qui scripsit in sophismata Diogenis: & contra Epicurum. Alterum cognominatum Proculeium e Laodicea Syriæ. Qui scripsit theologicum in Pandoræ fabulam: Hesiodi in aurea carmina isagogen in arithmeticam Nicomachi: & alia quędam gęometrica. Quartum his addit Philostratus Proclum Naucratitam: qui dicit vnum fuisse ex suis pręceptoribus: ac docuisse Athenis: filiumq; habuisse luxui deditum: in quem nō modo nō seuerus fuit: sed vsq; adeo indulgēs: vt in alendis canib⁹ auibusq; adesset: dictitās has nugas: eum citius cum senibus dimissurum: q̄ cum æqualibus: in docendo hunc omnino seruasse morem: vt ab initio a discipulis centum dragmas pro totius mercede temporis acciperet: bibliotheca domi publicata: vt illi solum lectioni intenti. dum cogerent minime per ociū: vti moris est in ludo: inter se sibilent aut iurgentur: pueris cum pędagogis ac adolescentib⁹ in medio constitutis. Proculus pręsul Veronensis sub Maximiano comprensus: deinde quasi senex delyrus dimissus: vsq; ad extremum persancte vixit. Prodicus Cous: cuius quanta fuerit auctoritas ex Xenophonte Grylli filio deprendere licet: qui in Bœotia captus: vadem pro reditu dedit: vt ad eum legentem accederet. In consilio Athenienſium magnam est laudem adeptus: q̄q̄ voce grauiore atq; obsona. Conatusq; est in ea ciuitate primarios ex quaq; nobili familia adolescētes sibi deuincere. Quorum hospitium vsui sibi & voluptati foret. Hęc e Philostrato. Suidas autem dicit eum Chium patria fuisse: & Democriti ac Gorgiæ temporibus fuisse: librumq; edidisse: qui inscribitur ωραι. In quo finxit Herculem virtuti pariter ac voluptati cōgressum: & vtraq; adhortante: tandem a virtute persuasum: alteram spreuisse. Cicero quoq; in officiis: Herculis Prodicii mentionem facit: vbi a quibusdam male legitur Prodigi. Procopius e Cæsarea Palęstinę: orator & sophista: scripsit res Iustiniani: quę in oriēte aut occidēte: aut in Aphrica per Belisarium patricium legerat. Cuius subscriba & comes in cunctis expeditionibus fuit. Composuit item alterum librum: quem inscripsit ἀνέκδοτα: id est non edenda siue non edita: vbi comœdia quadam vituperationem Iustiniani & eius vxoris Theodorę: vituperationem describit: ex Suida. Hunc hodie auctorem non adhuc redditum latinis cernimus in bibliotheca Vaticana. Procopius tyrannus Constantinopoli insurgens contra Valentem principē: apud Naroliam Phrygię ciuitatem: in eius potestatem cum exercitu venit: proditus a duobus militibus: adligatusq;. deinde duabus per vim reflexis arboribus: discerpt⁹ est. De proditoribus etiā sum-

Priſcianus.

Probus

Prohęresi⁹.

Procl⁹ phis.

Procl⁹ Malleotes.

Proclus proculeus

Procl⁹ naucratita.

Proculus p̄ sul.

Prodicus

Procopi⁹ ſophista

Procopi⁹ tyrannus.

Procilius. ptum ſupplicium. Ex hiſtoria tripertita. Procilius grammaticus; cui⁹ meminit Seneca: vir ſuis temporibus doctiſſimus. Quum de peregrinis regionibus loquitur commemorat: apud Memphim in aurea columna Aegyptiis litteris ſcriptum: tũc domum Aegyptiam liberam fore: cũ in eam veniſſent Romani faſces. Lampridius.

Protogenes Protogenes pictor patria Phicaun⁹; quę gens Rhodiis ſubiecta eſt. Olymp. CXII. æqualis Apellis fuit. Eius operam palmam Ialyſius tenet: dicatus poſtea in templo pacis: quem quũ pingeret: tradit madidis lupinis vixiſſe: vt mente ob abſtinentiam acutiore eſſet. Cui tabulæ quater colorem induxit contra vetuſtatem. Eſt in ea canis mire factus: vt quem pariter caſus & ars pinxerit: iratus operi ꝙ penicillo ſæpi⁹ mutato ſpuma pingi non naſci videretur: ſpongiam impegit inuiſo loco tabulę ex illoq; adpoſuit ablatos colores qualiter cura optauerat. Hanc tabulam quũ Rhodum obſideret Demetri⁹: Poliorcetes ex ea parte capere quũ poſſet: noluit: ex quo occaſionem amiſit. Sed & in ſuburbano ipſum Protogenem agentem ꝑpe Demetrii caſtra meruit & inimici indulgentiam: & ab eo ſæpius in belli occupationib⁹ adiri. Pinxit & Satyrum tibias tenẽtem: quem αναπαυομενον vocant: id eſt recumbentem ſiue quieſcentem. Fecit & Ciliſcum tragœdiarum ſcriptorem meditantẽ. ex Plynio. Aelianus quoq; de varia hiſtoria dicit Protogenem Ialyſum hunc ſeptem annis abſoluiſſe. Quem quũ Apelles intueret: ingentẽ q̃dẽ in eo laborem: magnamq; artem ineſſe: verum deeſſe gratiam: quam ſi adſecutus fuiſſet: labor immortalis eſſet.

Proſper. Proſper Aquitan⁹: anno Sal. CCCCLIIII. magna ob doctrinam: moreſq; ſanctos apud Leonem primum auctoritate fuit: a quo prætor Reginus factus: perſancte vixit: interq; beatos refert. Scripſit de vita ſolitaria: de temporib⁹ ab Adamo vſq; ad ſæculũ ſuum. Quæ adhuc opera extant. Eius meminit Ptolemęus Lucenſis.

Protagoras Protagoras Abderites domi: Democriti auditor fuit: natus Menandro patre Thracum locupletiſſimo: qui & Xerxem aduerſus græcos proficiſcẽtem: domo: muneribuſq; excepit: ob quã liberalitatem: magi qui cum eo erant: facta a rege poteſtate: ei⁹ filium Protagoram: tunc adoleſcentem: ſua diſciplina erudierunt. Nã iniuſſu regis eam cõmunicare non licet: ꝙ de diis haud bene ſentiãt: dubitariq; ſe dicant eos eſſe: illis quoq; clam ſacrificãt. ne clara religiõis ꝓfeſſione illis ſeruire: aut per eos aliquid poſſe videant. Ex hac igitur conſuetudine & ritu Protagoras ab Athenienſib⁹ condemnat⁹: vt autem nonnullis tm̃ accuſatus: ſponte exulauit. Quũq; ſparſas toto orbe tritemes Athenienſium videret: paruo ſe Acacio credens: inſulas continente permutauit: vbi tunc mercede dicit primus omniũ profiteri cœpiſſe. Igit Plato quũ videret eum arte rhetorica intumeſcentem: verbaq; ex poetica plus iuſto oſtentãtem: ei⁹ Ideam longo ſermone expreſſit. Hęc ex ſophiſtis Philoſtrati. De eodem Gelli⁹ ait. Cum domi pauper admodũ eſſet ac puer quęſtus gratia ligna venditaret: viſus forte a Democrito ei⁹ ciue: q̃ pulchre faſcem vnã cõpoſuiſſet: iuſſus ab eo ſoluere: in priſtinũ modum rurſus faſcem reſtituit. Signum id Democritus optimę indolis ratus: eum doctrinæ adhibuit: ex quo philoſophus euaſit nobiliſſimus. Suidas quoq; non min⁹ oratorẽ dicit fuiſſe: ac Iſocratis ꝓceptorem. Olymp. Ixxxiiii. primumq; oim orationẽ in quattuor diuiſiſſe. εκβολην ερωτημα αποκριϲιν εγτολην: hoc eſt erectionẽ: interrogationem: reſponſionem: mandatum. Eiuſq; ꝓterea libros ab Athenienſibus crematos. Quoniã ſic exorſus fuiſſet. De diis non habeo q̃d dicã: ſi ſint aut nõ ſint. Fuit & ali⁹ Protagoras aſtrolog⁹: teſte Diogene: in quẽ Euphorion epicediũ ſcripſit.

Protagoræ alii. Ali⁹ item ſtoic⁹. Sex. Aur.

Propertius. Propertius poeta elegiacꝰ e Meuania Vmbriæ ciuitate: vt ei⁹ indicat carmen: patrẽ cũ patrimonio in bello ciuili amiſit. Vn⁹ fuit e. ccc. doditiis qui. L. Antoniũ ſecuti apud Peruſiã ſunt. Quare vrbẽ Romam petens: in amiciciã Mecœnatis & Cornelii venit: quorũ opib⁹ ſuſtentat⁹: litteris vacauit. Scripſit tm̃ elegiarũ librũ: in quib⁹ imitat Callimachũ Philetã: & Mymnernũ græcos auctores: in quo genere: iudice Quintiliano: ſecundã inter latinos obtinet palmã: durior ſane Tibullo: & ex græcanicis nimis mꝛa mutuat⁹.

Protheus. Protheũ deũ Aegyptiũ Homer⁹ in Ody. ponit: futura prędicentẽ: ac in varias ſeſe mutantẽ formas: per quod illi⁹ ſapientiã interptari voluit: vt auctor Philoſtrat⁹ in vita Apollonii.

Prœtus Prœtus inter reges argiuos in gęographia dr̃.

Prudenti⁹. Prudenti⁹ poeta xp̃ianus genere Hiſpanus: ſub Theodoſio principe Scripſit hexametris pugnã vitioꝝ & virtutum: quod op⁹ ψυχομαχιαν appellauit: quaſi aię pugnam: eodẽ quoq; carmine hiſtoriã ab adamo perſequit: vbi exordiũ Eua colũba. Auctor Gennadius.

Ptolemęi reges Ptolemæos reges in Gęographia in Aegypto narrauit.

Ptolemęus aſtrologus. Ptolemęus aſtrolog⁹ natione Aegyptius: patriam non ſatis accepim⁹: niſi ex Haly eius commẽtatore in parte. ii. de iudiciis qui eum Pheludenſem facit Alexandrię profecit: liberalium artium ac gręcarum litterarum ſtudiis clarus. Temporib⁹ Antonini: vt ipſemet in magno opere demon-

ſtrat in aſtrologiæ ſcientia: priorum nulli ceſſit: prim⁹ enim apud græcos cæli rationem omnẽ diligenti⁹ explicuit: inuentaq; ab Hipparcho inſtrumenta clari⁹ monſtrauit. Edidit magnã illam compoſitionẽ quam Almageſtũ vocant. Op⁹ item quattuor tractatuũ. Scripſit & centilo quium ſuper his quæ ad practicã pertinent aſtro⁹ prognoſticam: centum videlicet canones: quos græci καρπουσ vocant, q; fructum & experimentũ ꝓgnoſtico⁹ eſſe dicant: a Trapezuntio ſimiliter cõuerſum. Sed & de muſica tris cõpoſuit libros: deq; gæographia: quos aſtrologi more conſcripſit. Enarratores habet ꝑcipuos ex barbaris: Haly & Albumazar. Ex græcis Pappum & Theonem: ad noſtram vſq; durantes ætatẽ. Sepulchri elogiũ tetraſtichũ ipſe poſuit huiuſce modi. οἰΔοτι θνητοσ ερω και εφαμεροσ αλλοτ αν αʒρου μαʒευω πυκιμασ αμφιΔρομουσελι κασουκεπι ψαυω ϖοσι γαιησ αλλα παρα τωʒηνι Διο τρεφησ πιμπλαμαι αμβροσιησ. Qđ ſic cõuerti poteſt. Mortalẽ q̃uis me norim ſorte creatum Dum tñ aſtrorũ ſcrutor in orbe vias: Sum pedib⁹ tellure ꝓcul iuxtaq; tonantẽ Adſideo diuus: paſcor & Ambroſia. Ptolemęus quoq; ſex alios cõmemorat Suidas. Quinq; grammaticos: & vnũ verſificatorẽ: quorũ opera quoniã ad nos minime puenerunt: cognoſcere cupientes ad auctorẽ relego. Ioſep⁹ item aliũ ponit Abobi filiũ: Simonis ducis Iudęoꝝ generũ: quem ſocer Hierico tẽpore belli Machabeoꝝ pręfecerat. At ille incenſus regnãdi cupiditate: Simonẽ cum duob⁹ filiis inuitatũ ad cœnam: incautũ interfecit. De quo ſatis in Hieroſolymitana hiſtoria narraui. Ptolemęus etiã Lucenſis non ꝓtereũdus: qui ſcripſit hiſtoriã pontificũ: viros breuiter adnotando: qui tẽporib⁹ eoꝝ claruerunt: vſq; ad Cęleſtinũ. v. Cui⁹ tẽpore ſe dicit fuiſſe: anno. M. cclxxiii. Phædrus Elienſis Socrati Platoniq; familiaris: ac dilect⁹. Cui⁹ nomini liber inſcribit ϖερι του καλου. Seruus fuit a Lenone domino puer forma ꝓſtanti ad merendũ coactus: ab Alcibiade redempt⁹: philoſophiæ ſe tradidit. Sed & Epicur⁹ ſeruus fuit & Epictetus philoſophus: vt auctor Gellius. Phædimus Byſantheus: eſt em̃ Byſanthe Thracię ciuitas: poeta fuit elegiarũ: auctor Stephanus. Phaonis hiſtoriam refert Aelianus de varia hiſtoria: eum fuiſſe Porthmea: venerem quovellet vexiſſe. Cui⁹ rei gratia: ab ea vnguentum accepiſſe: quo delibutus pulcher & gratus: ꝑſertim omnibus Mityleneis appareret. Tandem Mœchum cum Sappho deprenſum ac interfectum fuiſſe. Phalaris Tyrann⁹ Sicilię Olymp. lii. qui æneo tauro Perilli inuento miſeros cruciabat. Hui⁹ epiſtolę renues admodum diu ſibi auctoritatẽ vendicauerant: verum nunc paſſim legi deſierunt. Phęmonoe virgo prima Apollinis Delphici vates dicit fuiſſe: carmeq; heroicũ inueniſſe: auctor Pauſanias. Pherecydes Scirí⁹: eſt. n. Scir⁹ vna e cycladib⁹ inſulis rpe Halyattis Lydorũ regis fuit: magiſter Pythagoręlpſe vero magiſtrum nullum habuit: ſed per ſe omnem doctrinam eſt aſſecutus: vt ait Suidas. Diogenes autem Pyctaci dicit auditorem fuiſſe. Primus dicit ſcripſiſſe ſoluta oratione. Quidã hoc Cadmo Mileſio referunt. Alter Pherecydes a Diogene ponitur antiquior etiam ſuperiore Athenienſis & philoſoph⁹: qui ab Orpheo multa didicit: ſcripſitq; Theogoniam libris decem: habentem geneſim deorum. Item libellum de rerum principio. Cuius initium hoc erat. Iuppiter quidem atq; tempus & tellus ſemper erant. Theopompus vero & Porphyrius eundẽ eſſe dicunt de Pherecyde Scirio quem ſupra nominaui. Aelianus ait abſumptum eum morbo pediculari. Cuius gratia quum ſe ob fœtorẽ ab oĩb⁹ relictũ amicis videret: dixiſſe ſe id iure pati: q; deos minime coluerit: minimeq; cuiq̃ ſacrificauerit. Pherecydem item alium Suidas ſcribit Lerium genere atq; hiſtoricum: qui floruit Olymp. lxxxv. ſcripſitq; complura. De clero: De Iphigenia. De feſtis. Dionyſius Pherecrates Athenienſis poeta comicus: militauit ſub Alexandro Magno: docuitq; fabulas. xvii. Suidas. Philo Iudęus Alexandrię natus: diſciplinisq; omnibus eruditus: in noſtra & græcorum philoſophia facile cęteros antecellit. Eloquentiæ Platonis adeo æmulator: vt prouerbium fuerit ηϖλατων φιλονιζει ηφιλων ϖλατονιζει. id eſt aut Plato philonizat: aut Philo platonizat. In diuinis autem legibus & patrijs inſtitutis quantus fuerit: ex his quę nobis librorũ ſuorũ tradidit monumẽtis: palam eſt. Igit̃ tpibus Caii principis quã ta acciderint Iudæis mala: voluminibus abſoluit: in quib⁹ & ſuam legationem pro Iudæis apd ipſũ Imp. refert: vñ fugillat⁹ nec ſine periculo domũ rediit. Sed & Ioſepus huius legationis meminit libro. xxviii. his verbis. Et quidem quum ſeditio apud Alexandriam fuiſſet exorta inter Iudęos & græcos: terni ab vtriſq; legati partib⁹ mittuntur ad Caium: in quibus pro parte Græcorum erat quidam Appion grammaticus: qui quum in cæteris inſimularet: tum ꝙ honores diuinos (vt mos eſt apud alios) Cæſari nõ deferrent: quapropter iratum reddidit Caium. Philo qui legationi præerat Iudæorum vir in omnibus magnificus: philoſophię non ignarus: ve-

Ptolemæi ſex

P tol. iudę⁹

Ptol. lucẽſis

Phædrus.

Phędimus.

Phaon

Phalaris.

Phemonoe.

Pherecydes Scirius

Pherecydes Atheniẽſis.

Pherecydes Lerius.

Pherecrates

Philo iudęus.

hementiſſime omnia confutauit: tandem abſterritus ac repulſus: bono nos: inquit: animo eſſe oportet: quib⁹ eſt Caius infeſtus. Neceſſe namq; diuinum adeſſe: vbi humanum ceſſat auxiliũ Hęc quidem ille. Sed Philo in ipſo libro quem de ſua legatione ſcripſit: omnia exequit. Iterum ergo reuertens legatus ad Claudium in vrbe cum apoſtolo Petro tunc primum congreſſus eſt: venitq; in eius & Marci diſcipuli amicitiam: ob quam cauſam poſtea Alexandrinã eccleſiam cui Marc⁹ prefuit: & xpianos ea tempeſtate laudib⁹ perſequit: vt Hieronym⁹ teſtat. Volumen eius ingens plures cõtinens libros ad nos peruenit. Cõuerſum Sixti. iiii. pont. tẽpore a Lilio Tiphernate meo pceptore: bibliothecęq; vaticanę dicatum. Philo academicus diſcipulus Clitarchi: pceptor Ciceronis Romæ profitebat quo profugerat cum optimatib⁹ ex Athenis bello Mithridatico. Cicero in Bruto. Philo architect⁹ nobilis Athenis: cui⁹ Plynius & Valerius meminere. Cicero autẽ de oratore eum eloquentiſſimũ architectoq; vocat: qui Armamẽtario mille nauiũ Athenis fabricato: rationẽ operis ſui perdiſerte populo reddiderit. Philo Herennius Bybli⁹ genere grãmatic⁹ tempore Hadriani: de cui⁹ imperio ſcripſit: pręterea de ciuitatibus & viris claris libros. xxx. Suidas. P. Philo Palępolim ſubiugauit. Idem cum Papirio Curſore cõſ. receptam apud Furcas Caudinas ignominiam victis Samnitib⁹ aboleuit. Inde diſcedens plures Apuliæ populos ſubegit. Liuius. viii. Philolaus Corinthius: qui leges Thebanis dedit: ex familia Bacchiadũ fuit: amicus Dioclis: qui Olympia vicit: ſed vbi ille ciuitatem deſeruit: commotus obamorem matris Alcione thebas migrauit: atq; ibi ambo defuncti ſunt: mõſtranturq; adhuc illorũ ſepulchra: ſpectantia quidẽ inter ſeſe. Verũ ita cõſtituta: vt ex Dioclis quidẽ ſepulchro nõ ſit pſpectus in Corinthiũ agrũ ob animi infectionẽ Philolai autẽ ſit pſpectus. Habitauit igitur ob huiuſmodi cauſam apud Thebas: legeſq; illis deſcripſit: & de ſobole pcreanda: quos ille proletarios appellauit: q hæc eſt ab illo pcipuo puiſum: vt numer⁹ habitantium conſeruetur. Ariſtoteles in Politicis. Philoſtratos tris Lemnios ſcribit. Suidas Viros eruditos Patrem & filium & fratris filiũ: ſcripſiſſeq; oĩs. pſtãtiorẽ ex his qui tpe Seueri principis fuit: eiuſq; vxoris Iulię epiſtolarũ magiſter: vt ipſe plane monſtrat in vita Apollonii Tyanei: ſcripſit vitas ſophiſtarũ ad Seuerũ. de vita Apollonii. viii. libros: pterea heroica: in quo libro holitorẽ apud hortũ a mercatore Ionio cõuentũ fingit pfitentẽ loqui cũ Proteſilao ab inferis ei apparente. Atq; hic mercatori roganti narrat ab eo accepta de bello troiano vero explicat: deq; effigie: formaq; heroũ: multaq; Homeri emẽdat fabuloſe loquẽtis: ſcripſit itẽ imagines ſiue iconas: quaq; materia quũ Neapoli in quadã porticu pictas cerneret: imagies diuerſoq; argumẽtoq; hoſpiti rogãti deſcribit tm quo nã pacto erãt: vbi magis rhetorica exercitatio in deſcriptiõe quã εκφρασιν vocãt: q̃ phyſiologiã inſpicere licet. Philoſtrat⁹ hui⁹ pater Athenis docuit Neronis tẽpore: ſcripſit Panegyricos plures: & oſones Eleuſiacas tris. Declamationes itẽ v al de oratorib⁹ pbatas: compluraq; alia quæ a Suida cõmemorant. Philoſtrat⁹ terti⁹ fratris fili⁹ ſuperioris: itẽq; gener & auditor docuit Athenis: ſcripſit Panathenaicũ Troiã paraphraſim homerici clypei. Iconaſq; huic multi referũt. Philochorus Atheniẽſis vir doctiſſim⁹ & vates tpe Eratoſthenis extit⁹ eſt inſidiis Antigoni Macedoniæ regis ob amicitię ſuſpicionẽ cũ Ptolemęo rege: ſcripſit. Atthidis libros. xvii. q cõtinẽt res geſtas Atheniẽſiũ: & reges: & magiſtrat⁹ vſq; ad Antiochũ cognoĩatũ deum: ad dęmonẽ de vaticinio. iiii. aliaq; cõplura. Suidas. Phidam⁹ Epicureus poeta laſciuus: q apud Piſonẽ viuebat: illũ inquem eſt oratio Ciceronis: auctor Pedianus. Philether⁹ Atheniẽſis comicus: fili⁹ Ariſtophanis poetę comici: ſcripſit fabulas. xxi: quę a Suida cõmemorant. Philemon Syracuſan⁹ poeta nouæ comœdiæ tẽpore Alexandri magni: ſcripſit fabulas ſex: vixit annos. xc. periit nimio riſu. Philemon iunior eius fili⁹: & ipſe comic⁹: docuit fabulas. liiii. auctor Suidas. De primo Apuleius lib. iiii. flo. ſic ait. Philemon poeta dum forte recitaret partem fabulę quam recẽter fecerat: ei iam actu tertio iucundos mouenti adfectus: coortus imber interrupit. Quũq; poſtera die populus ad reliqua audienda conueniret: diuti⁹ expectantibus nuntius aduenit mortuũ eum eſſe: calereq; adhuc in cubiculo. De eodẽ quoq; Val. de morte nõ vulg. ait q riſu periit: videns aſinum fic⁹ edentẽ menſę paratas: ſeroq; reuertenti puero dixerit: da nunc ei bibere: quod nomen corrupte apud eum ſcribit. Quintilian⁹ itẽ Philemon q̃is prauis ſui tẽporis iudiciis Menãdro ſępe prelat⁹ eſt. Conſenſu tamen omniũ meruit ſecund⁹ credi. Philetas Cous temporibus Philippi & Alexãdri Macedonum: grammatic⁹ critic⁹: & poeta: pręceptor Ptolemęi Philadelphi: Scripſit elegias: epigrammata: & alia: auctor Suidas. Aelian⁹ autem de varia hiſtoria tam tenui eũ corpore dicit fuiſſe: vt neceſſe fuerit plantis plumbũ adhibere: ne a vento raperet. Philocles

Philo academicus

Philo grammaticus

Philo cõſul

Philolaus

Philoſtrati tres.

Philoſtrat⁹ pater.

Philoſt. iii.

Philochor⁹

Phidamus

Philether⁹

Philemon poeta.

Philetas

Athenienſis poeta tragicus filius Sororis Aeſchyli ſuſcepit filiũ Morſimum poetam & ipſum Tragicũ. Et hic itẽ Ariſtadamantem: Ariſtadamasalterũ Philoclem. Tragicos omnis. Erat igi tur Philocles ore improbo acuto capite vt Vpupa. Quapropter vocitatus eſt αλμυρωλησχο λη Tragœdiæ ipſius plures cõmemorant a Suida. PHILOXENVS Cytherius poeta Lyricus ſcripſit Dithyrambos. XXIIII. obiit Epheſi. Hic expugnatis Citheris a lacedęmoniis empt⁹ eſt a quodã Ageſila, a quo educatus Myrmex vocitatus eſt: Poſt Ageſilę vero mortẽ emptus a Me nalippide poeta lyrico atq; eruditus eſt. Calliſtratus autẽ eum ex Heraclea ponti dicit eſſe: ſcri pſit lyrico carmine Aeacidarũ Genealogiã. Hic etiam cum quandoq; apud Dionyſiũ Syracuſa num ageret tragœdias q; eius in quib⁹ ille ambitioſiſſimus erat minime laudaret. Coniectus eſt in latomias Indeq; Tarentũ aufugit Dionyſio vero eum per litteras reuocare conãti reſpondit. Hoc tantũ Monoſyllabũ Non ſępius iteratũ. Ex quo prouerbiũ gręcum emanauit. φιλοξενου γραμματιου. Philoxenus grãmaticus Alexandrinus Romę ſcripſit: de Monoſyllabis verbis: de Gręciſmo: de genere linguarum & alia. auctor vtriuſq; Suidas. Philoxenus Erethrius pictor Ni comachi diſcipulus. Cuius tabula nullis poſtferenda Caſandro regi pacta: continuit Alexan dri prœlium cum Dareo. Idem pinxit & laſciuiam in qua tres Sileni Comeſſant. Hic præcepto ris celeritatem ſecut⁹ beuiores etiã quaſdã picturę vias & Cõpendiarias inuenit. Plynius PHI DIAS. ab Initio pictor domi Statuari⁹ Olymp. LXXXIII. Cui⁹ artis inclytę Iuppiter Olympi⁹ quotidie teſtimoniũ perhibet. Eſt & Romę in Octauiæ porticib⁹ eius venus. auctor Plyni⁹. Hic etiã ſtatuã Nemeſis deę. Denũ cubitorũ apud Rhamnũtẽ aſię oppidũ fecit quę in manu mali ra mũ tenebat ex qua parua ſurgebat cõplicatio vbi teſte Antigono Caryſtio inſcriptũ erat Ago rantus pariusfecit. Hũc em̃ diſcipulũ ſuum Phidias adeo dilexit: vt nomen eius ſuo inſcripſerit operi ex quo puerbiũ. Rhãnuſia Nemeſis. Ex libro puerbiorum gręcorũ. PHILOPOEMENES Megalopolitanus defuncto patre Crauſide puer admodũ educat⁹ eſt a Cleandro Mantinęo ho ſpite paterno: vir factus in magnã nominis famã puenit multaq; pro Achęis geſſit poſt Aratum Ducem: qui paucis ante annis eos extulerat. Primo pro eis cõtra Lacedęmonios pugnauit eorũ q; duces variis adflixit cladib⁹ Cleomenẽ. Deinde Macanidã Meſſenios quoq; Onabi Tyranno ſuperato Imperio Achęorũ ſubiecit: poſtremo cõtra Dinocratẽ Meſſeniũ. Cuius opa Meſſenii re bellauerant: cũ exercitu Achęorũ miſſus cũ ſtrenue ſe geſſiſſet equo in prœlio lapſo corruens ab inimicis captus: & ad Dinocratem pductus eſt ac ab eodẽ veneno in cuſtodia ſublatus. Hũc poſt ea ſunt vlti Achęi vrbe per vim potita. Dinocrates metu Inimicorũ ſibi manus attulit. Hæc ex plutarcho epitome. Meminit Philopœmenis etiã Liuius in bello Ma. li. V. Qui eũ floruiſſe dicit Cũ. Q. flamini⁹ res in græcia cõtra Philippũ gerebat virtuteſq; ei⁹ multas cõmemorat vt ibidẽ videre licet. PHILISCVS vel Philiſtus dicitur auctore Suida, Syracuſanus hiſtoricus propin quus Dionyſii Tyranni Diſcipulus Eueni Elegiarũ poetę: ſcripſit res ſiculas libris. XII. & alia vt auctor Suidas. Plutarchus vero in Dione de eodem ſic ſcribit. Philiſtus a ſeniore Dionyſio in exi lium actus Adriæ apud Hoſpitẽ ſuum ſe recepit: vbi nactus ociũ maiorem hiſtorię ſuæ partẽ cre ditur abſoluiſſe. Rediit ſub Iuniore Dionyſio a quo acceptus etiã in regni adminiſtrationẽ fuit. Aduerſabat̃ maxime Platoni: tunc Syracuſis agenti q; ille tyrannidi infenſus eſſet: hic faueret. Poſtremo cũ obſeſſo Dionyſio a Dione Syracuſano ſubſidiũ e Iapygia allaturus properaret cum claſſe interceptus ab Inimicis crudeliſſime necatus eſt. Fuit maxime Tyrãnorum amator. Eum magnopere laudibus extollit Ephorus. Quintilianus quoq; ſic ait: Philiſtus in hiſtoria vt Thu cydide multo eſt inferior: ita aliquantulũ iucundior. Philiſtus Aegineta diſcipul⁹ Diogenis vt vero Hermippus Stilponis docuit litteras Alexandrum magnũ: ſcripſit Dialogos quorũ eſt Co drus. Suidas. Philiſtus Mileſius orator Iſocratis diſcipulus. erat em̃ prius Tibicen optim⁹. Qua propter eum αυλοτροπην Iſocrates vocitabat. Scripſit de arte Rhetorica & orationes nonnul las vt auctor idẽ. Philiſtus Cercyreus poeta tragicus vnus e Septẽ quí Pleias vocãtur apud Phi ladelphũ: vnde Carmen Philiſteũ ab eo frequentatũ emanauit idẽ. Philiſtion Nicæus poeta co micus ſocratis tempore mortuus pręnimio riſu: nam ſabulam φιλορτελον edidit vt ex eo epigrã mate perſpici poteſt. ορτυγολυξεμακτον αυθροχων βιον τεμωτι κερασασμικαενοφιλιςωρ. Suidas. Phryne Meretrix adamata a græca iuuẽtute adeo vt aurea ei⁹ ſtatua: Delphis dedicare tur auctor Aelianus de va. hiſto. PHILIPPOS Nunc dicam. Nam hoc ſolũ nomen omnibus na tionibus cõmune eſt. Græci enim & latini & Hebręi & Barbari Philippum ſibi vſurpant. Igitur apud gtæcos claritas eius nominis a Macedone Philippo exorſa eſt. Hic Amynthæ filius puer quondam bis obſes datus ab Alexandro fratre primum Illyriis: Deinde Thebanis conciliandę

Philocles & morſim⁹ fi. Philoxen⁹ lyricus.

Philoxen⁹ grãmatic⁹. Philoxenus pictor.

Phidias.

Philopœ menes.

Philiſt⁹ hi.

Philiſt⁹ Mi les orator. Philiſtus poeta. Philiſtion poeta.

Philippus Macedo.

pacis gratia. Quo tẽpore per Trienniũ in domo Epaminũdę ſummi & philoſophi & Ducis pue
ritię rudimẽta exercuit: Inito Imperio ante oia cũ Atheniẽſibus bellum ſumpſit. Quibus per in
ſidias victis metu belli grauioris cũ oĩs necari poſſet ſine pretio dimiſit: Poſt hos ĩ Illyricũ pene
trans multa hoſtiũ milli cæcidit: vrbem nobilẽ Lariſſam capit. Inde Theſſaliam nil tale metuen
tem improuiſus expugnat. His rebus feliciter geſtis Olympiadam Neoptolemi Moloſſorũ re
gis filiam in matrimoniũ duxit: Methonen Magneſię vrbem expugnauit: vbi dextrũ oculum ſa
gipta ab Aſtere milite miſſa amiſit. Lectus pręterea Dux a Thebanis cõtra Phocenſes eos abie
ctis armis fugam capeſſentes cepit ac diripuit. Sed & Ciuitates Phocenſium quæ ſub auſpiciis
eius militauerũt nõ pepercit: eorũ bonis ac hominibus ſub corona venditis. Poſt hęc Olynthios
aggreditur Vrbẽq; antiquã ac nobilẽ deleuit: auri in Theſſalia: argẽti in Thracia metalla occu
pauit: duobus fratribus Thracię regibus Philippum diſceptationũ ſuarũ iudicem deligentibus
Ille more ſuo præter ſpem cũ exercitu ſupuenit regnoq; vtrũq; per fraudẽ ac ſcelꝰ ſpoliauit: Ariſ
bam vxoris ſuę propinquũ Epiri regẽ regno deiecit: Alexãdrũq; adoleſcẽtẽ Olympiadis vxoris
fratrẽ quem ſtupri cõſuetudine apud ſe habuerat ad id ad ſcito. Byzãtiũ deinde obſedit vbi lõga
mora cõſumptꝰ ad Piraticã ſe cõuertit. Itaq; CL. e captis nauigiis merciũ inopiã leuauit: Atq;
relicto ad obſidionẽ Alexandro filio tunc. XIX. annũ agente in Scythiam veluti prędo ingredi
tur: dictitãs ſe ſtatuã herculi votã in Iſtri oſtio dedicare velle: Cui Matteas Scythaꝝ rex ad eum
mandata dedit Statuã mittat licebit: eum cũ exercitu fines tranſire non paſſurum: Philippꝰ igi
tur ſoluta Byzantii obſidiõe Scythas aggreſſus eſt ac ſtratagemate ſuperauit. Puerorum ac fœ
minarũ. XX. millibus captis pecoriſq; magna copia auri vero argentiq; nihil q; ſane argumen
tũ eſt Inopię Scythicę: Reuertenti autẽ Triballi occurrerũt prędę partẽ dicentes ſe velle/negan
tibus prœliũ cõmittitur. In quo Philippus forte vulneratus grauiter pene mortuus iacuit. Vbi
autẽ conualuit diu diſſimulatum bellũ Athenienſibus infert Thebanis minime auxiliantibus:
metu Philippi Victi tandem ſuccubuere veterẽ libertatis gloriã amittẽtes: Philippus vero lęti
tiam diſſimulans ſolito luxu lociſq; abſtinuit captiuos reddidit: corpora ad ſepeliẽdũ tradidit.
Alexandrũ deniq; filiũ vnacũ Antipatro familiari Athenas ineundi fœderis & amicitiæ gra
tia miſit: Contra Thebanos vero inſolenter ac crudeliter victoria eſt vſus: Cõpoſitis in gręcia re
bus ad firmandũ rerũ ſtatũ oĩm Ciuitatũ legatos cuocat Corinthũ: vbi cõuenientibus oĩbus La
cedęmonii tantũ diſſenſere. Deinde repudiata ob ſtupri conſuetudinẽ Olympiade Cleopatram
Attali ſororẽ in matrimoniũ duxit: filiamq; noĩe item Cleopatrã Alexandro eius filio quem tegẽ
Epiri fecerat locat: proficiſcentẽq; ad Ludos die nuptiarũ mediũ inter duos Alexandros generũ
& filiũ Pauſanias incautũ in tranſitu obtruncat. Erat hic inter Macedonas nobilis adoleſcẽs for
ma conſpicuus: vim ab Attalo paſſus minime curante imo ridente Philippo quẽ Sceleris vindi
cem ſeſe fruſtra implorauerat. Vixit Annos. XLVII. reg. XXV. poſt vrbem conditam. CCCC.
Fuit Philippus natura blandus pariter & inſidioſus & qui plura promitteret q̃ præſtaret: ami
citiã nõ fide ſed humanitate colebat. Nulla apud eũ turpis vincendi ratio. Alexandrũ ſucceſſo
rẽ habuit virtute pariter ac vitiis tum etiã fortuna ſuperiorẽ. Itaq; vincendi ratio vtriq; diuerſa
Hic arte: ille aperte bella tractabat: prudentior hic cõſilio: ille animo pſentior ac magnificẽtior.
Iram pater diſſimulare ac vincere: illi vt exarſiſſet nec dilatio vltionis nec modꝰ erat: Vini vter
q; auidus ſed ebrietatis diuerſa vitia: Patri mos erat de Cõuiuio in hoſtes procurrere periculis ſe
temere offerre: Alexandro non in hoſtes ſed in ſuos ſęuire, regnare hic cum amicis volebat ille in
amicos regna exercebat: Amari pater malle: ille metui: Frugalitati pater Luxurię filius magis de
ditus erat. Quibus artibus orbis terrę fundamenta pater iecit: operis totius gloriã filius confir
mauit. Hæc ex libris Trogi. VII. VIII. &. IX. quoniã nullus hæc diligẽtius pſequitur noſtro mo
do collegimus.

Philippus Demetrii.

PHILIPPVS Demetrii filius Rex Macedoniẽa. T. Q. Flaminio victus. Is vt auc
tor eſt Liuius cũ videret Annibalem feliciter in Italia res gerentẽ legatos ad eum de ſocietate
miſit: qui in reditu a. M. Valerio flacco prefecto claſſis intercepti cũ litteris miſſiſq; ad Senatum
ſtatim Leuinus Coſ. cõtra eum mittitur: qui regẽ agentẽ Apollonię incautũ femiq; ſopitum no
cte intẽpeſta adoritur. Ille in Macedoniã cũ exercitu terreſtri itinere fugit incenſis priuſ ſuis ne
hoſtis potiereť nauibꝰ. Leuinꝰ adita gręcia Ciuitates pſertim Aetholos in amicitiã adciſcere co
nať. Igiť poſt aliquot cõflictꝰ deditioneſq; vrbiũ aduentãte Sẽpronio Coſ. pax cũ Philippo firma
ta. quã non diu ſeruauit. Nã poſtq; Annibal (vt Liuius in primo de bello Macedonico ſcribit) in
Aphricam rediit: Socii apud romanos queſti ſunt Philippum rupto fœdere fines eorum po
pulari pecuniamq; Carthaginem contra Roma. miſiſſe. Romani igitur rem vſq; in belli finem

dissimulauere. Quo peracto Macedonicũ sumpsere. anno ab vrbe. D XLI. ac Sulpitium gallũ Cos. ad id misit mãdans ei de exercitu quẽ Scipio in Aphricã deportasset volũtarios tantũ adsumeret Sulpitius in greciã traiiciens. obuiã Philippũ apud Pyreũ habuit vbi ancipiti pugna certatũ vtrimq; ac discessum breui post tẽpore. Iterũ cõmisso prœlio Philippus superatus magna clade clam ad angustias Ardumeę: vbi e gręcia in Macedoniã arctę rupiũ fauces breuiorẽ trãsitum reddũt celeri eqtatu contẽdit: itaq; sese munit. Post hæc Valerius Coss. successit in bello a quo nil memorabile vt ait Liuius gestũ. Successorẽ & ipse. T. Qu. flaminium habuit qui Philippum in prœlio penitus profligatum ad pacis fœdera coegit: vnde Amicus postea Romanorum Cõtra Antiochum auxiliũ eis tulit. Quare Romani Demetriũ filiũ obsidẽ ei remisere. Cui⁹ virtute & gratia Philippũ regnare permiserũt: Moti inuidia Pater filiusq; alter Perseus eum de medio tollere q̃ritabant. Quare Perseus Demetriũ apud patrem insimulans insidiarũ contra se: patrem compulit iudicẽ inter vtrũq; filiũ vices suas queri vt est pulchra eius oratio disceptatioq; apud Liuiũ. Interfecto tandẽ demetrio Perseus succedens regno cõtra Romanos qđ Eumeni regi in eorũ controuersiis faueret bellum mouens a Paulo Aemylio victus & in triũphum ductus est. Post quem Macedones Pseudo Philippũ Andriscũ antea vocatũ Conditiõe seruum: q; ora similitudinẽq; Philippi referret regno pręferũt ne successor deesset qui eos contra Romanos tueretur. Is a Demetrio Syrię rege ad quẽ auxilii gria contra Romanos venerat capt⁹ ac Romã missus Custodięq; traditus est. Vnde clam postea aufugiens a. Qu. Cæcilio Metello prætore teste Plynio pdomitus est. Philippus Medicus Alexandri teste Curtio libro. II. Comes in eius expeditionibus & eum olim ob Cydni fluminis frigiditatem graui morbo adfectum liberauerat anteq̃ pharmaci poculum pręberet litterę e castris a Parmenione venerũt quę Alexandrũ vt a Philippo caueret admonebãt tãq̃ a Dareo corrupto. Alexander amici fidem probatã habẽs hausto poculo litteras Philippo legendas tradidit. Cui⁹ rei meminit etiã Plutarch⁹ Philippos itẽ tres memorat Suidas Amphipolitã vnũ & historicũ: Alterũ grãmaticum. Tertium vero Comicum poetã. Cui⁹ fabula κόλαμξ addit Atheneus. Et hos quidem externos. PHILippos Romanos nonnullos claros fuisse legimus. C. Marcius Philippus Cos. per Saltus penetrauit in Macedoniã Cõplures vrbes occupauit. Deinde aduersus Dalmatas mouẽs primo infœliciter. Deinde prosperę pugnauit. Cũ quibus belli causa fuit q; Illyricos populi Ro. socios vastauerant. Liuius. L. Philippus Orator Crasso & Antonio proximus sed longo interuallo proximus habebat. erantq; ea in eo q̃ siquis sine cõparatione illorũ spectaret satis magna diceret: summa libertas in oratione multæ facetię: satis creber in reperiendis: solutus in explicandis sentẽtiis. Erat etiã imprimis vt tẽporibus illis græcis doctrinis institutus in altercando cũ aliquo aculeo & maledicto facet⁹ Hæc Cicero in oratore. Idem quoq; in libro de oratore. III. ait in hũc cum esset Consul Crassum oratorẽ in senatu acerbissime inuectũ proclamasse sibi eum Consulẽ minime fore: Cui senator ipse non esset. L. Philippũ aliũ magna virũ auctoritate in rep. inter amicos Augusti Tranquill⁹ Cõmemorat. Aedemq; Herculis & musarũ Romæ ędificasse. Quo ad alias item Nationes pertinet Philippũ Tetrarcham. Herodis filiũ & Philippos Galliæ reges alibi cõmemorauimus. Phileas. Pręsul vrbis Tomitanæ prius in Ro. rep. honoribus functus eruditione liberaliũ artiũ ab Incunabulis prędituus nouissimã hanc quæ prior est omniũ secundũ deũ philosophiã ita suscepit: vt oẽs qui pręcesserant meritis ante iret: Supplicioq; Socratis qđ ille p veritate tulerat exẽpli gratia ad ducendo. Postremo ad necẽ christi causa deductus Martyr excessit. Ex Hieronymo & Eusebio. Philippides Comœdiarũ poeta. haud ignobilis ętate iam puecta. Cũ in certamine poetarũ præter spem vicisset & latissime gauderet inter illud gaudium repente mortuus est qđ & Diagoræ Rhodio accidit. Phlegon Trallianus libertus Augusti nõnulli Hadriani dicũt historiã scripsit Olympiadũ libris. XVI. vsq; videlicet ad Olymp. XXIX. Gesta vndecũq; De Fastis Ro. libros IIII. de locis in vrbe Roma & quomodo vocant Epitomen olympionicarum libris. II. & alia Suidas. Phormus. Syracusanus Comicus. Geloni Tyranno familiaris & filiorũ ipsius altor. Docuit fabulas. VII. quæ cõmemorat Atheneus. Phocylides. Milesius philosoph⁹ tẽpore Theognidis vterq; vero post bellũ troianũ annis. D. XLVII. Olymp. LVIII. scripsit elegias versib⁹: itẽ exhortationes siue sententias ad vitę institutionẽ quas Cephalea vocant vt auctor Suidas. Ex his hodie nõnulla supersunt carmina quæ ad bene beateq; viuendi institutionem pertinent. Phormio philosophus peripateticus quẽ Annibal expulsus a Carthagine Ephesi apud Antiochum regẽ audire cupiit. Ille ob aduentum Annibalis de re militari. Deq; Imperatoris officio cœpit disserere. Tunc interrogatus Annibal quidnã de illo iudicaret cum omnibus admirabilis visus esset:

Philippus medicus.
Philippus histo.
Philippus grãmatic⁹
Philippus poeta.
Philip. Ro. C. Mar. Philip. Cos.
L. Philipp⁹ orator.
L. Philipp⁹ amic⁹ aug.
Phileas.
philippides
Phlegon.
Phormus.
Phocylides
Phormio phis.

Phormio crotoniata Phor. Dux. Athen.

Ille se multos ait deliros senes vidisse sed magisq; Phormio deliraret vidisse neminẽ. Quid enim loquacius fieri potuit q̃ ante eũ qui cũ po.ro.de imperio tot ãnos dimicasset græcũ hoiem quinũq; hostẽ: nũq; castra vidisset p̃cepta de re militari dare. Cicero de oratore Phormio Crotoniata Dux bello nauali Lacedęmonios vicit Cui⁹ meminit in Philippicis Theopõpus. Phormio Dux Athenięnsiũ in bello Peloponnesiaco vt Thucydides in. II.

Phocinor. Photinus ptolemęi. Photinus Hęreticus.

Phocinor des poeta Comicus fabulę ipsius φιλαρχοσμισυμεροσ vt Athenęus Photin⁹ Aegypti administrator apud puerũ Ptolemęum qui Pompeium iussit interfici. Photin⁹ Hęreticus e Gallogręcia Pręsul Smyrnęus. Ebionis sectã instaurare conatus & postea a Valẽtiano principe ab ecclesia pulsus plura scripsit volumina i quibus vel pręcipua sunt. Contra gentes. & ad Valentinianũ libri Hieronym⁹. Photin⁹ pręsul lugdunensis & Martyr sub. M. Antonio.

Phraotes rex.

Phraotes rex Indorũ ad quẽ Apolloni⁹ Tyaneus peruenit; quẽ cũ de victu interrogaret respondit tantum vini bibo q̃tum soli sacrificio quæ autẽ venando acquiro pascuntur alii mihi sat fuerit ipsa exercitatio: Cibus mihi olera & palmarũ fructus multa quoq; mihi ex arboribus nascẽtia q̃ manus hę plãtauerunt; auctor Philostrat⁹ in vita Apollonii.

Phyrne.

PHYRNE nõnullis Phryne scribit Meretrix accusata & iniudicio Athenięnsi ob pulchritudinẽ absoluta quũ tunicã a pectore deduxisset. Hęc etiã quũ a Praxytele amatore opus qd ei videret inter sua pulchrius peteret: Ille electionem dedit; qd autẽ pulchrius videret dicere noluit. At illa finxit Praxytelis domũ flagrare: missitq; subito nuntiũ partẽ iam operum absumptã. Ille pcuntatur an satyr⁹ & cupido sint salui. Tũc Phryne salua omnia dixit cupidinẽq; sibi sumpsit atq; hoc modo astutia Praxytelẽ compulit pulchriora opera fateri: auctor Pausanias lib. primo.

Phyrnis.

PHYRNIS Mitylenęus Cytharœdus qui prim⁹ dicitur apud Ath. cytharam pulsasse ac vicisse Panathenea. Fuit autem discipulus Aristoclidis qui a Terpandro genus traxit. emicuit tempore Persatũ in græcia. Istris autẽ in libro de scriptoribus melicis Phyrnẽ Lesbiũ fuisse dicit accocũ Hieronis tyrãni datũ postea cũ multis aliis Aristoclidi. Suidas.

Phrynici plures.

PHRYNICOS fuisse plures cõperio Vnũ Athenięnsem Tragicũ Thespiadis discipulũ qui primus vultum fœmineũ protulit in scęnam & Tetrametrum reperit. Filiũ habuit Polyphradmonẽ poetam & ipsum Tragicũ. Docuit Tragœdias. IX. Alter item Athenięnsis Comic⁹ inter Secũdos antiquę comœdię docuit fabulã primã Olymp. LXXXVI. Tertiũ Bithynicũ sophistam qui scripsit de Atticis dictionib⁹.

Poeta Tragicus. Poeta Comicus. Sophista.

Horũ auctor Suidas. Quartum Ducẽ Athenięnsem lego apud Thucydidẽ. PVBLIVS & Laberius poetę Mimorũ Iulii Cæsaris familiares ambo sed Publi⁹ acceptior. Nã Laberii maledicẽtia simul & arrogantia Cęsar magnopẽ offendebat. Is Publius genere Syrus fuit conditione seruus Puer eñ & forma & ingenio a Domitio manumitti & erudiri meruit. Romã venit ad ludos Cęsaris Vbi Mimos suos egit: magno ipsius populiq; adplausu. auctores Gellius Macrobi⁹.

Dux athen. Publi⁹ & laberi⁹ poetę. C. Publius.

Huius ferunt nõnullę pręclarę sententiæ quas nos alibi cõmemorauimus. C. Publius nobilis adolescẽs ad stuprũ ob ęs alienũ coact⁹ videat inter Papirios. Pudens Senator Ro. sub Antonino Imp. a Pio pon. cũ tota domo xpianus factus. Filios habuit Pudentianã Praxedẽ & Nouatũ oẽs iter sanctos vnacũ patre relatos. Hę sorores post mortẽ parentũ ex eorũ facultatib⁹ sanctis ministrabãt: martyres sepeliebant: Praxedes vltima fratris Nouati Thermas in vico patricio tẽplũ cõstituit: meruit & ipsa sibi a posteris templũ dicari vbi cum suis multisq; martyribus iacet.

Pudens. Pudẽtiana. Praxedes. Nouatus.

R. Volaterrani: Commentariorum: Vrbanorum. Lib. XIX.

Quadrat⁹.

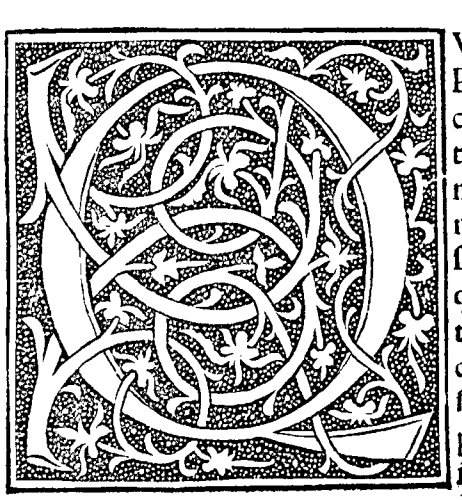

QVADRATVS APOSTOLORVM DISCIPVLus Præsul Athenięnsis Vnacũ Philippi filiabus prophetico spiritu clar⁹ perhibetur: xpianos magnis ea tẽpestate terroribus dispersos sua prudẽtia redintegrauit: Hadriano principi Athenas venienti librum pro nostra religione compositũ dicauit valde quidem probatum. In quo suæ fidei rationem adsignat vidisseq; plurimos in Iudęa qui variis pressi calamitatibus liberati sunt. Sed & mortuos quoq; reuixisse. Ex Hieronymo & Eusebio. Quadraginta martyres: qui sub Licinio Impera. apud Sebasten Armeniæ vrbem. VII. Eid. Martii variis adflicti supplicĩis postremo fractis cruribus crematiq; & cineres in mare proiecti. QVINCIORVM Prosapia Romæ

Quadragẽta marty. Quiciorũ prosapia.

multiplex ex ea siquidem Cincinnati: Flaminii: Crispini: Marcii diuersis temporib⁹ claruere. De Flaminiis & Marciis supra narratum. L. Quin. Cincinnatus filium Cęsonem petulantissimum abdicauit. Qui & a Censoribus ad Volscos & Sabinos confugit. Hi Duce Celio Graccho aduersus Ro. bellum gerebant & Qu. Minutium Cos. in Algido Monte obsidebant. Quincius dictator dictus ad Quem missus uiator nudum & arantem trāstiberim offendit. Insignibus sumptis Consulē obsidione liberauit. Quare a Minutio & ei⁹ exercitu Corona aurea obsidionali donatus est Vicit hostes: Duces corum in deditionem accepit & in triumpho ante currum egit. XVI. die q̄ acceperat dictaturā depositi & ad agrum reuersus. Iterum post Annos. XX. Dictator dictus contra fidenates qui legatos Romanorum contra ius gentium interfecerant pugnauit. Magistrum equitum Cor. Cossum habuit qui & Lartem Volumniū Ducem sua manu interfecit. Quincius item Sp. Melium regnum Largitione frumenti adfectātem in exercitu suo a Seruilio hala magistro equitum necari iussit. Liuius. III. &. IIII. T. Quī. L. Cincinnati filius Cincinnatus Cos. vnacum CN. Iunio Mentore Dictatorem dixit socerū suum. A. Posthumium Tubertum. T. Quin. Capitolinus qui Ter Consul fuit. Quoniam neq; familię Quinciæ neq; reipubl. Cæso Quincius quem supra nominaui restitui posset falsum testem qui dicendo causę innoxio potestatem ademisset iusto ac pio bello persequebatur. Cū Virginius ex Tribunis de lege ageret Duorum mensium spatium Consulibus datum ad inspiciendam legem vt cum docuissent populum quid fraudis occultę ferretur sinerent: deinde suffragium inire hoc interualli datum res tranquillas in vrbe fecit Liuius lib. III. Qui. Capitolinus Quinquies Consul quarto Consulatu post decēuiros exactos Volscos superauit Plębem sedauit Cuius extat apud Liuium pulcherrima concio. Quintum consulatum cū. M. Geganio Macerio gessit in quo cum ipsius Collega de Volscis triumphasset eius armati gloriam qua Concordię pacisq; domesticam curam: Iura inimis summisq; moderando ita tenuit vt cum & patres Seuerum Consulem & plæbes satis comē crediderint. Et aduersus Tribunos auctoritate plura q̄ certamine tenuit. Quinq; Consulatus eodem tenore gesti vitaq; omnis consulariter acta verendū pene ipsum magisq̄ honorabilem faciebat: eo tribunorum militariū nulla mentio his Consulibus fuit. Liuius lib. III. T. Quī. Crispinus &. M. Marcellus Coss. Cum apud Salapiam contra Annibalem explorabundi cum paucis e Castris egressi hostium insidiis intercepti Marcellus quidem interficitur: Crispinus vulneratus paulopost excessit. Hic & Badiū quēdam Campanum hospitio quondam ęgrotantem excepit curariq; humaniter iusserat. Badius vero eum post defectionem Campanam aduersus eius patriam venientem vltro prouocauit singulari certamine. Cui Crispinus hospitii iura se nō violaturum respondit. Tunc illum sępius instantem Crispinus exagitatus aggreditur hastaq; humerum eius trāstixit ac spoliis potit⁹ est. Ille Turpissime vulnerat⁹ aufugit ad suos. Liui⁹. XXVII. T. Quīci⁹. Crispinus Valerian⁹. C. Calpetan⁹. Statius Rufus. C. Pontius Pælignus. C. Patronus Vmbranus. M. Crassus frugi Curatores LocoR. publicoR. Iudicand. ex. S. C. Causa cognita expriuato in publicum restituerunt. Repertum hoc marmor paucis ante Annis in Auentino posui vti Cerneretur Quinctium per. C. scribendum esse reperitur & in aliis locis. P. Quincius Qui a Neuio quodam oppugnabatur & via fundo deiectus fuerat infamiaq; adfectus. Defenditur a Cicerone: aduersante Hortensio Neuii Patricio. Quintus poeta Romanus admodū adolescens Homeri Rhapsodiam imitatus eodem carmine atq; eadem lingua grecum poema scripsit vsq; ad finem belli troiani exordiens vbi desinit Homerus. Quod opus adhuc extat Græci κωλητορ eum vocant. M. Fa. QVINTILIANVM ortum in Hispania cōstat e Ciuitate Calagurritana vt Eusebio placet Hieronymus vero ex ea Ciuitate fuisse scribit ex qua etiā tępore Theodosii Cæsaris Aur. Prudentiū Clemētem christianum poetā floruisse testatur. Ipse deniq; Quintilianus Hispanos prouinciales suos vocat Romam dicūt cum Galba venisse breuiq; tempore postea in familiaritatem Domitiani principis veniens eius nepotes erudiit: Ludū Romę aperuit primusq; ef. sco salariū tulit: scripsit Declamatiōes quas quidam Quintiliani alterius declamatoris dicūt esse Cui⁹ Seneca in. VI. decla. libro meminit. Institutionum quoq; libros. XVI. adeo quidem vtiles & posteritati probatos. vt noster Hieronymus eos diligenter lectitasse & inde in sæcularibus litteris profecisse fateatur. Non erit ab re Duorum Grammaticorum nostri temporis super hoc sententias manifestare diuersas. Laurentius Valla eum in præceptis Ciceroni præferebat stiloq; eius & doctrinæ magnopere adhęserat. Philelphus vero eius æqualis sibi dissimilem dicebat contraq; eius præcepta facientem. nullasq; aut delectandi partes aut mouendi habere. Ego vero Vallæ potius Adsentior. Huius item & Martialis in epigramma-

L. Quī. Cincinnatus.

T. Qu. Cincinnatus.

T. Qu. Capitolinus.

Quin. Capitolinus.

T. Quī. Crispin⁹. Cos.

T. Quī. Crispinus Valerianus.

Quintus poeta.

Quintilian⁹

Quintilianus alter.

te & Cæcilius in epistolis meminere qui & præceptorẽ eum habuit & in locãda filia iuuit. Quin
Quintili. tiliorum quoq; romę genus sicuti & Sextiliorũ. Quintus quoq; & Quintilius & Quintilia mar
Quirinus. tyres apud Surrentũ dicũtur fuisse. Quirinus item vnacum Mario Martha & aliis sub Claudio.
Quirinus etiam Tribunus sub Traiano cum Alexãdro pon. & Hermete vrbis præfecto. Nomen
hoc a Romulo fluxit exhasta qua ille vtebatur.

Rabirius. RABIRIVS. ṗno. A. eques Ro. Perduelliõis ideſt crimine leſæ maieſtatis accu
ſat⁹a. T. Labieno Trib. Pl. q; Saturninũ virũ ſceleratũ & hoſtẽ patrię in tumul
tu occiderit: defenſus a Cicerone in Semi horę curriculo: oratio impfecta repe
rit. C. Rabiri⁹ poſthumi⁹ a Memio repe. accuſat⁹: a Cic. defenſus ſimul & ex
multis inepte factis. RAGONIO Vincẽtio Celſo. V. C. a primo ætatis itroi
tu in actu publico fideli exercitatiõe verſato: Cui⁹ primę uitas officio ſedis vr
banę aduocatiõis exercito fidẽ: iunxit ingenio: prudẽtię miſcuit libertatẽ: ita
vt nemo de ei⁹ induſtria niſi ille cõtra quẽ ſuſceperat formidaret. Cui⁹ adceſſus ętatis amplifſi
mi honoris & q ſolent ſenioribus ꝓuenire ornamẽta ꝓmeruit. Nã rexit annonariã poteſtatẽ vr
bis ętęrnę ea ęquitate vt inter omnes qui ad eum animo litigantis intraſſent parẽtem ſe plærũq;
magis his q̃ iudicẽ prębuiſſet. Hinc etiã factũ eſt vt Meſſores nos portuenſes q̃bus vetus fuit: cũ
Caudicariis diuturnũq; luctamen voti compotes abiremus vt vtrũq; corpus & bñficio ſe & vi
ctoria gratulet adfectum. Nã vt eſſet iudicio iã poſito magiſtratu ſtatuã patrono ꝑſtãtiſſimo te
ſtimoniũ gratulationis exſoluim⁹. Cũ res nõ adulatiõe priuato ſed iudicio poſito in ocio & quie
te reddat. Hanc inſcriptionẽ romæ in Inſula repertam ideo poſui q̃d mihi ſatis elegãs ſtilũq; Pli
Rabanus. nii ſeu Taciti aut illorũ temporũ eloquentiſſimi alicui⁹ referre viſa eſt. RABANVS Anglicus
Monachus ſummuſq; Theologus carmine proſaq; diſertus. vt ſcribunt Ricobaldus Ferrariẽſis
& Ptolemęus Lucenſis fuit Preſul Meldenſis Bedę diſcipul⁹ tẽpore Ludouici pii & Gregorii. v.
Scripſit i librũ Paralippomenon. ii & Machabeos. habuit etiã Conciões ad populũ. Scholampa
Rainaldi dij ſiciſem tũc primũ inchoatam ſua doctrina celebriorẽ reddidit. RAINALDVS Dux Alemano
tres. rum in prima expeditiõe hieroſolymitana cũ Balduino & Gottifredo Gallicis Ducib⁹ pimocõ
greſſu a Saracenis obſeſſus deditiõe fidẽ xp̃ianam deſeruit. Rainaldus alter prefectus in Italia re
licț⁹ a Federico. II. Imp. in hieroſolymitanã expeditionẽ profecto Gregorio. IX. ſedẽte plures Põ
Regulorũ tificis terras inuaſit: Hos vero & meritis & tẽpore pręceſſit. Rai. Conſtãtii frater qui Peruſiæ ſub
familia. Totila martyriũ ſubiit. REGVLORVM familiã tradit Ioſep⁹ ex Corduba originem habuiſſe.
in Attiliorũ nomẽ adſciti. De his in Attiliis narraui. Sancti huius noſtri Duo ꝑcipui primus Re
gulus Confeſſor natiõe greęus cũ Dionyſio Ariopagita in galliã profectus abeoq; præful Arela
tenſis factus ac ibidẽ ſepultus. Alter præſul in aphrica inſectatione vandalica expulſus in littus
ęthruſcum applicuit vnacũ Iuſto & clemẽte ac veſtigio Populonienſibus prefuit: poſteri dein
Remigi⁹ al Caſtrũ eius nomini dicarũt: caputq; ante hos ãnos in his locis repertũ piſas retulerũt. Remigii
tiſiodorẽſis Duo ambo ꝑſules ac clari Alter Altiſiodorenſis tẽporib⁹. Formoſi pon. & Berengarii primi. plu
Remigius ra in ſacro eloquio enarrauit. Scripſit & in Matthei euãgeliũ: in epl'as Pauli Alter vero Remẽſis
Remẽſis. inter Sanctos relat⁹ qui Clodoueũ Gallorũ regem xp̃ianũ primũ fecit de quo in hiſtoria Gallo
Reparata. dixim⁹. Reparata virgo. XII. annoq; nobilis pria Cęſarienſis ibidẽ ſub Decio martyr: trãſlata de
Rodo. inde poſt multa ſęcula Florentiã eiuſq; nomini tẽplũ dicatũ. Rodo diſcipulus Tatiani in ſacros
Romuli libros plura edidit opuſcula ꝑcipuũ aduerſus Marcionẽ. prętera i Hexameron nobilẽ tractatũ.
Martyres. Sub Comodo & Seuero prĩcipibus ex Hieronymo. Romuli martyres tres vnus preſul Feſulan⁹
Romulus. a Petro inſtitutus in deſcriptiõe Volaterrarũ mihi narrat. Alius cum Donato & Secũdiano in
vrbe Cõcordia: Tertius in Maritania ſub Maximiano. ROMVLVS Aſylum oĩb⁹ patefecit: &
magno exercitu facto cũ videret cõiugia deeſſe per legatos a finitimis petiit: quibus negatis lu
dos Conſualia ſimulauit ad quos quũ vtriuſq; ſex⁹ multitudo veniſſet dato ſuis ſigno virgines
Talaſſius. raptæ ſunt: ex quibus vna pulcherrima cũ magna oĩm admiratione ducereť: Talaſſio eam duci
reſponſum eſt q̃ nuptię q; fœliciter ceſſerãt inſtitutũ eſt vt oĩbus nuptiis Talaſſii nomen vocare
Acron Ce tur. Primi igitur Cęcinenſes ob vicinorũ iniuriã contra eos bellũ mouerũt: quos Romulus vicit
ninenſis. & ab eorũ duce Acrone ſingulari certamine ſupato opima ſpolia detracta Ioui Feretrio in capito
Iuppiter fe lio dicauit. Sabini item ob raptas bellũ mouentes cũ Romã propinquarent Tarpeiã virginẽna
retrius. cti quę aquę cauſa ſacrorũ gr̃a hauriẽdę deſcẽderat: peam pactiõe armillarũ & anulorũ quos inſi
Tarpeia: niſtris manib⁹ gerebãt vbi in arcẽ introducti fuere eandẽ prĕcipitauerũt. Romul⁹ aduerſus Ta
tiũ qui mõtẽ tarpeiũ tenebat ꝑceſſit & in eodẽ loco vbi nũc Ro. forũ eſt pugnã cõſeruit ibiq; Ho

ſtus Hoſtilius dux Ro. fortiſſime pugnãdo cecidit: cuius interitu conſternati Ro. fugere cœpe rũt: Tunc Romulus Ioui ſtatori ędem vouit & exercitum ſtatim ſeu forte ſeu diuinit⁹ reſtituit. Tunc raptę in mediũ ꝓceſſerunt hinc patres: hinc coniuges deprecantes pacem cõciliarũt Romulus fœdus pcuſſit & ſabinos in vrbem recepit: populum a Curibus ſabinorũ oppido. Quirites vocauit. Centum Senatores ab ętate patres appellauit Tres equitũ Centurias inſtituit: quas ſuo noie Ramnes a Tatio Tatienſes: a Luci cõmuniõe luceres appellauit. Cũ ad Capreę paludẽ exercitũ luſtraret nuſq̃ comparuit: vnde inter patres & populũ ſeditione orta. Iul. Proculus vir nobilis in concione iureiurando cõfirmauit Romulũ a ſe in colle quirinali viſum auguſtiore forma cum ad deos abiret eum deniq; præcipere vt ſeditionibus abſtinerent: virtutẽ colerent: futurum vt omniũ gentiũ domini exiſterent. Huius auctoritati creditũ eſt. Aedes in colle quirinali Romulo cõſtituta. Ipſe pro deo cultus Quirinus eſt appellatus. Ex Cæ. & Liuii primo NVMA Pompilius e Curibus Sabinorũ ad regnũ adcitus vt ferum populũ religione molliret Aedẽ veſtę fecit: virgines veſtales legit Flamines tres Dialẽ: Martialẽ: Quirinalẽ: Salios: Martis ſacerdotes. XII. inſtituit. Pontificẽ max. creauit. Portas Iano gemino ędificauit Annum in. XII. menſes diſtribuit addito Ian. & Feb. pluresq; leges vtiles tulit: oĩa iuſſu Egeriæ cõiugis ſuæ facere ſimulans: Ob quã iuſtitiam nemo ei bellũ intulit: Collegium Fabręrioꝝ inſtituit ob Mamuram qui Ancile de Cœlo delapſum expreſſerat. Solut⁹ morbo in Ianiculo ſepult⁹ eſt: vbi poſt annos arcula cũ libris reperta qui libri q; cauſas leues ſacrorũ cõtinebãt ex auctoritate ſenat⁹ cremati ſunt. Cęcilius. TVLLVS Hoſtilius Hoſti Hoſtilii nepos qui in bello ſabinorũ pro patria cecidit eiuſq; meritis rex creatus Bellũ Albanis indixit: q; Trigeminorũ cõgreſſus finiuit Albã ob perfidiã Ducis Metii Suffetii diruit: Albanos etiã Romã traducẽs in Monte Celio vbi ab ſe addito locauit vbi & curiã Hoſtiliã cõſtituit: Et dũ Numã ſacrificiis imitaretur Iouĩ Elicio litare nõ potuit Fulmine ictus cũ tota regia flagrauit Cę. ANCVS Martius Numę ex filio nepos æquitate ac religione auo ſimilis latinos bello domuit: q̃bus in Ciuitatẽ adſcitis Auẽtinũ adſignauit quẽ montem ſimul cũ Ianiculo vbi adiecit. Pontẽ ſubliciũ in tiberi fecit: noua mœnia oppido circundedit: Siluas ad vſũ nauiũ publicauit. Salinarũ vectigal inſtituit Carcerẽ primus ędificauit. Oſtiã Coloniã maritimis cõmeatib⁹ opportunã i oſtio tiberis deduxit. Ius feciale quo legati ad res repetẽdas vterent ab Aequiculis trãſtulit. His rebus intra paucos dies cõfectis immatura morte prę reptus nõ potuit pręſtare qualem promiſerat regem. Cęcilius. TARQVINIORVM genus ab ethruſcorũ oppido. Tarquiniis quo Demarathus pfugus: Corintho ſe cõtulit hic filios habuit: Lucumonẽ & Aruntẽ qui patre ſupſtite & vxore grauida relicta deceſſit. Auus neſcius vẽtris ne potẽ in teſtamẽto pteriit: ex quo ille natus: Egerius ab egẽdo eſt appellat⁹. Lucumon Romã venit receptuſq; in amicitiã Anci regis tutor etiã filiorũ eſt relictus potẽtiaq; adeo valuit vt eiectis pupillis regno ſuccederet. Tarquius priſcus a pfia dictus. Is Centũ additis patrũ numeꝝ auxit: latinos ſubegit. Circũ deſignauit qui nũc maxim⁹ dicit̃: vbi ſpectacula ſibi q̃ſq; faceret foros appellatos: furcis duodenos ab humo pedes altis ſubſtẽtata: Ludicrũ fuit Equi pugileſq; ex ethruria accĩti: ſolẽneſq;: deinde mãſere Ludi Romani magniq; varie appellati. Prętera Sabinorũ bello petitus equitũ Centurias ampliauit. Accii Nauli ſcientiam diuinatione tentauit: Sabinos vicit. vrbem muro circũdedit Cloacas fecit. Cũq;. XXXVIII. annis regnaſſet Anci proles eiecta Seruii ſucceſſionem ſibi prędeferri dolens dat operam vt duo paſtores ſimulata rixa regem vulnerarẽt: ſed Seruii fauore ſuccedẽte illi ſueſſam poenitiã exulatũ ierũt. Ex Liuii primo. SERVIVS Tullus Corniculari/ & O creatrice captiuę fili⁹ cũ in domo Tarquinii priſci educarẽt flãmę ſpecies caput ei⁹ ãplexa eſt: Quo viſo Tanaq̃l regis vxor ſummã dignitatẽ portẽdi intellexit: Cõiugi perſuaſit vt eũ ſicuti liberos ſuos educaret: q; cũ adoleuiſſet genera Tarquinio adcit⁹ & cũ rex occiſus eſſet Tanaquil ex alto loco ad populũ deſpiciẽs ait Priſcũ grauĩ qdẽ ſed non lætali vulnere acceꝑo expectarẽt: Interim dũ cõualeſceret Seruio Tullo audiẽtes eſſẽt. Is igit̃ quaſi ꝑcario adminiſtrare cœpit auctoritate ſenat⁹ inuito popl'o recte tñ Imperiũ adminiſtrauit. Et ethruſcos ſæpe domuit: Quirinalẽ viminalẽq; colles & exglias vrbi adiecit Aggerẽ: foſſaſq; fecit: populũ in tribus quattuor diſtribuit: Dianę tẽplũ cũ latinis in Auẽtino fecit. Duas habuit filias mitẽ alterã: alteram ferocẽ: Cũ Tarquinius totidem filios pari animo haberet: vt omniũ mentes morũ diuerſitate leniret ferocẽ miti: mitẽ feroci i mrimoniũ locauit. Sed mires ſeu forte: ſeu fraude pierũt: feroces morũ ſimilitudo coniũxit ſtatim Tarquius ſuperb⁹ a Tullia incitatus aduocato ſenatu regnũ patriũ repetere cœpit: quo audito Seruius dũ ad curiã properat: iuſſu Tarquinii gradib⁹ deiicitur & domũ refugiens interfectus eſt: Tullia ſtatim in forũ properauit & prima coniugem

Hoſtus Hoſtilius.

Iuppiter ſtator.

Numa.

Egeria.

Tull⁹ hoſt.

Anc⁹ Mar.

tarqni⁹ pſc.

Egerius.

Circ⁹ Max.

Ludi Ro.

Ser. Tull⁹.

Tanaquil.

Tullia.

regẽ ſalutauit a quo iuſſa turba decedere cũ domum rediret viſo patris corpore mulionem cunctantem ſuper ipſo corpore carpẽtum agere præcepit. Ex quo vicus ille ſceleratus eſt dictus Tullia deinde cum Cõiuge in exiliũ acta. Ex Cęcilio Liuio & Ouidio de faſtis.

L. Tarqni⁹ ſupbus.

L. TARQVINIVS ſuperbus Tarquinii. F. cognomen a moribus meruit occiſo Seruio Tullo regnũ ſceleſte occupauit: bello tamẽ ſtrenu⁹ latinos: ſabinoſq; domuit: Sueſſam: pometiã ethruſcis eripuit. Gabios p Sextũ filiũ ſimulato trãſfugio in poteſtatẽ redegit. Ferias latinas primus inſtituit lacus in circo & Cloacã maximã fecit: vbi totius populi viribus eſt vſus: vnde illac foſſę quiritũ ſunt dictę. Cũ capitoliũ inciperet caput hominis inuenit ex quo cognitũ eam vrbẽ gentiũ caput futurã: omnibus quoq; diſcedẽtib⁹ Terminus & Iuuẽtas amoueri ex aris ſe nõ paſſi ſunt. Ex Volſcorũ p̃da tẽplũ Iouí in Capitolio fecit Armatos circa ſe ad corporis cuſtodiã habuit. Turnum Erdonium ex Aritia fraude interemit. Demũ cũ in obſidione Ardeę filius eius Lucretiæ ſtuprũ intuliſſet cum eo in exiliũ actus ad porſenã ethrurię regẽ cõfugit. Cuius opẽ regnũ retinere tẽtauit. Pulſus Cumas conceſſit vbi per ſummã ignominiam reliquum vitæ tempus exegit ex Cę. & Liuio primo.

Tarquini⁹ Collatinus Lucretia.

TARQVINIVS Collatinus ſorore Tarquinii ſuperbi genitus in contuberniõ iuuenũ regiorũ Ardeę erat: vbi forte quũ in cõuiuio coniugẽ ſuã vnuſquiſq; laudaret placuit experiri. Itaq; equis romã petũt: regias nurus in cõuiuio vel luxu deprendũt. Inde Collatiã petũt. Lucretiã inter ancillas in lanificio offendũt. Itaq; ea pudiciſſima iudicata. Ad quã corrũpendã Tarquini⁹ ſextus Collatiã rediit & iure ꝓpinquitatis in domũ Collatini venit: cubiculũ Lucretiæ irrũpit: pudicitiam expugnat: illa poſtero die aduocatis patre & cõiuge e caſtris rẽ expoſuit & Cultro quẽ veſte texerat ſe occidit. Illi exitio regũ rem vindicauerunt. Tarquius cũ prole tota eiectus ad Manilium Tuſculanũ generũ ſuum cõfugit: latinoſq; oẽs concitat. Cõtra quos Poſthumi⁹ miſſus. Ex Cę. & Liuii primo. Quãdo hic ſumus Lucretiam xp̃ianã non p̃teribo q̃ virgo hiſpana & martyr apud Emeritã hiſpaniæ ciuitatẽ ſub p̃ſide Datiano Maximiani tẽpore paſſa eſt. Romanus noie ac patria: arte miles a Laurẽtio deductus ad fidẽ quẽ in cuſtodia iuſſu Imp. Decii ſeruabat: martyr & ipſe ſub eodẽ. Sepultus in agri verani Crypta. Hoc etiã nomen multi Imp. Cõſtã. ambitio ſe ſibi vſurpauere.

Lucretia martyr. Romanus.

L. ROSCIVS Otho Tribunus Pl. legẽ tulit vt equitibus Romanis in Theatro. XIIII. gradus p̃xími aſſignarẽtur qui Cenſum. XL. LLS. haberent auctor Liui⁹. Roſci⁹ gallus Comœdus p̃ceptor Ciceronis in p̃nũciationis & geſtus exercitatõe eo venit p̃ſtantiæ vt cũ de perfecto in arte aliqua loquimur Roſciũ dicamus in arte ſua: aut Roſciũ in Scęna. Hic cũ obliquos haberet oculos turpiſq; eſſet aſpectu primus perſona in ſcęna vſus eſt: populus tamẽ eũ ſine perſona intueri malebat ob pronuntiandi dulcedinẽ: vt Cicero plane de Oratore demõſtrat. Scripſit & librum in quo & hiſtrioniã eloquentiæ comparauit. In hunc cum puer eſſet Catulí la ſciuum epigrãma in Catulo diximus. Et hic inter Ciceronis clientes ab eo defenſus. A quodam enim Fannio. LLS. CCCLIII. poſcebatur debita in rationibus proſocio. Cum tamẽ debitũ illud non in Codice ſed in aduerſaria notarum eſſe dicat Aduerſaria enim tabula eſt ex qua ad Codicem Ephemeridum rationes reducũtur.

L. Roſcius Otho. Roſci⁹ gallus.

Roſcius Amerinus.

Roſcius Amerinus. Defenſus a Cicerone in cauſa parricidii. Patrem enim hominẽ locupletẽ quidã interfecerunt clam: filius per occaſionem diſcordiæ cuiuſdam quę inter eos interuenerat: paternæ cędis auctor accuſatur. Pręda ad quẽdã Syllæ ſatellitẽ. L. Cor. Chryſogonũ eius accuſatorẽ rediebat. patrono Erucio quodã quã cauſam primã egit poſtq̃ rediit ex militia annos natus. XXIII. vt auctor Cor. nepos apud Plutarchum. Nemine itaq; ob Syllę metũ audente defenſionẽ ſuſcipere Cicero p̃uinciam ſuſcepit. L. Rufus Purpurio. Legatus Romanorũ in Concilio Aetholorũ orat apud Liuiũ li. XXXII. Rufus ſub Scipione Aphricano Centurio ſcripſit eius geſta & quæ in bello p̃parantur: auctor Appianus in hiſtoria. Virginius Rufus orator egregi⁹ interfect⁹ a Nerone de quo Tacitus. Virginiũ Rufum clari tudo nominis extulit. Et paulo inferius. Nã Virginius Rufus ſtudia Iuuenũ eloquentia Muſonius: præceptis ſapiẽtiæ fouebat. Satri⁹ Rufus de quo Cęcilius in epiſtolis Satrius Rufus inquit cui eſt cum Cicerone æmulatio & qui non eſt cõtentus eloquentia ſęculi noſtri. Rufus Poeta Bononienſis cuius meminit Martialis Funde tuo lachrymas orbata Bononia Rufo. Et reſonet tota plantus in Amylia. Feſtus Rufus ſcripſit epitomen rerũ romanarũ quæ extat. nõnulli Sextum male ſcribunt. Nã & feſti Rufi alteri⁹ qui fuit græciæ proconſul legitur adhuc Athenis memoria græce inſcripta ad Columnã in arce ante palladis templũ. qd̃ in geographia poſuimus. Rufus Medicus ſub Traiano principe qui multa cõſcripſit quorum nihil ad nos peruenit: citaturq; pe teſtis ab aliis. Rufus Corinthi⁹ ſophiſta q̃q̃ diuitiis & generis nobilitate pollebat plus tamẽ ad eius laudẽ dicendi gloria linguęq; gratia contulit. auctor Philoſtratus in ſophiſtis. Rufus &

Rufus purpurio. Satri⁹ Rufus Rufus poeta Bono. Feſtus Rufus hiſt. Feſt⁹ Ruf⁹. Procos. Rufus medicus. Rufus ſophiſta.

Cosmus martyres apud Philippos macedonię tpe apostolorũ.P.Cor.britio.Rufinꝰ Cõsularis a censore damnatus:ꝙ.X.pondo argenti apud eum inuenta essent:vide in Fabritio. Rufinus alter vnacum Stilicone & Gildone relictus a Theodosio seniore:imperii administrator pro tutela Arcadii & Honorii filiorum:Gildo in aphrica:Stilicon in occidente:Rufinꝰ vero in oriente:omnes sane cupiditate regni incensi in suos arma imperatores verterunt: ex quo diuersis modis oppressi perierũt.Rufinus presbyter Aquileiensis græce latineq; eruditissimꝰ:multis iuuit christianos librorũ interpretationibus Eusebii Cęsariensis historiã vertit Cui.X.&.XI.librũ ipse addidit.Gregorii Nazianzeni plures sermones vt in eius vita diximꝰ.Basilii item.Iosepum Pãphilum aduersus Mathematicos.Sexti & Euangeli sententias Enarrauit & ipse Symbolũ obtrectatori operum suorum Duobus voluminibꝰ respondit Aemulus atq; obtrectator fuit Hieronymi nostri vt origenis adsertor ꝙꝙ ob eo reprẽsus sit ꝙ eius libros περι των αρχων qui contra fidem sunt conuerterit:ex eplis autẽ inter se missis cõstat quę sit vtriusq; ingenii vitęq; ac morũ differẽtia Rufinus & Valeriꝰ martyres apud suessiones sub Maximiano:Rufina & Secunda Ro.virgines patre Asterio & matre Aurelia martyres sub Valeriano.P.Seruiliꝰ RVLLVS primus Romanorum solidum aprum apposuit:auctor Plyniꝰ qui ait huius filiũ fuisse.P.Rullũ illũ qui Tribunus Pl.legem agrariã promulgauit vt decẽuiri agros per totũ orbẽ populo ro.diuiderent:ipugnatus a Ci.Cõsule luculenta oratione.RVTILIVS Geminus libros põtificales fecit. De quo Cicero Rutilius in qupdã tristi & seuera dicendi genere versatꝰ est magnũ munus de lure respõdendi sustinebat.Sunt eius orationes Ieiunæ multa pręclara de lure doctus vir & gręcis litteris eruditus Panetii auditor prope perfectus in stoicis.Ciceroin Bruto.P.Rutilius primus legẽ pugnandi militibus tradidit.De quo Valeriꝰ Armorum tractandorũ meditatio a.P.Rutilio Cos. CN.Manlii Collega militibus est tradita.Is enim nullius ante se Imperatoris exemplũ secutꝰ ex ludo.C.Aurelii Scauri doctoribus gladiatorũ adcersitis vitandi atq; inferẽdi ictus subtiliorẽ rationẽ legibus ingenerauit.Hic actus in exiliũ a partibꝰ Syllanis & a Sylla:deinde redeundi potestate facta respondit illud qđ a Seneca in.VI.lib.de bñficiis ponit.Malo vt patria mei exilio erubescat q̃ reditu mœreat.M.Rutilius.Censorinus Teste Valerio de moderatione iterũ Censor creatus in concione poplm corripuit ꝙ eã potestatẽ bis sibi detulissent.Cuius maiores quia nimis magna viderẽt tẽpus coarctãdũ iudicassent.P.Rutilius vir summę innocentię qui legatus C.Marii Proconsul.a publicanorũ iniuriis asiã defenderat iussus equestri ordini penes quẽ iudicia erãt repe.dãnatus in exiliũ missus est.Liuius.LXX.Rutilius lupus Rhetor scripsit de arte Gorgiani secutus non illũ Leontinũ sed aliũ sui temporis Cuius Quattuor libros in vnũ suũ transtulit. Quintilianus.IX.Rutilius Gallus poeta.Cuius elegia quędam iter suum cõtinens haud ignobilis nuper inuenta est.

Ruf⁹ Mar.
P.Cor.rufi.
Rufinus pfectus.
Rufi.pbr.
Rufi.mar.
Rufina vir.
Rufi pr &.f.
Rutilius Geminus.
P.Rutil.
M.Rutili⁹ Censorin⁹.
P.Rutil.
Rutil.lup⁹
Rutil.gall⁹

Sabinos:claruisse plures legimus Clodius Sabinus.Declamator tẽpore Senecæ lepido vir ingenio.Is cũ in Cretã cũ Appio Procõs.profectus esset in Theatro gręci postulare cœperũt vt Sabinus summũ magistratũ gereret Mos autẽ erat barbã & Capillũ Magistratui Cretensiũ submittere surrexit & silẽtio manufacto.Hunc Magistratũ inquit ego Romæ bis gessi. Bis enim reus causam dixerat:gręci autẽ non intellexerũt.Idẽ cũ reus rogaretur vt in latomias trãsferretur.Nõ inquit quẽq̃ nostrũ nomen latomiæ decipiat:illa em̃ animo meo lauta res est vocabulo carceris ad genus pulpamenti translato. locabat in miseriis in quibus locari debuisse quis nescit potuisse quis credit.Seneca in Decla. Sabinus Vespasiani frater interfectus a Vitellio qui Vespasiano res Cõtra Iudęos gerente post Othonis mortẽ Capitoliũ.Cũ ęde Iouis occupauerat.Sabinus sophista sub Hadriano principe scripsit Isagogen ad materias & hypotheses declamãdi libros.IIII. præterea in Thucydidẽ enarrationẽ.Suidas.Sabinus Masurius scripsit Fastorũ & retũ memorabilium libros.Sabinus Presul Heracleę Macedoniorũ secta Arrianus.Is omnis Orthodoxos qui sese in Concilio Niceno contra Arrium subscripserant Idiotas & Ignauos esse palam dictitabat ac propter ignorationẽ lapsos haud memor ꝙ inter hos erat Eusebius Cęsariensis quem ipse fide dignũ testem in religione ac principẽ pdicare solebat de Socrates in historia tripertita.Sabinus Syrus Memorandę fortitudinis qui tempore Titi primus hierosolymę muros ascẽdit auctor Iosepus.Sabinꝰ Tyro qui scripsit περι κηπουρων id est dehortẽsib⁹ Plyniꝰ lib.XX.C.IX. Martyrio quoq; conspicui Sabinus martyr ac præsul apud Assisium vna cum Exsuperantio & Marcello Diaconis sub Diocletiano.Item alter apud Damascũ.Cum Iuliano Macrobio Cassio Paula & nonnullis aliis Fuere & Sauini mutatione vnius litterę.Toti

Clodius Sabinus.
Sabin⁹ Vespasiani ff.
Sabinus sophista.
Sabin⁹ Masurius.
Sabinus hęreticus.
Sabin⁹ syr⁹
Sabini martyres.
exsupanti⁹
Sauini.

dem Professores. vnus Præsul placentinus: Cuius iussu padus olim graſſando extra alueum per regionem intra ſuos terminos prodigioſe reductus eſt: Alter præsul Canusinus tẽpore Totilę regis floruit Amborũ meminit Gregorius. III. Dialogorum.

Sabinæ. Sabinę nominatę Hadriani principis vxor: Sabina Poppea Neronis ab eo pregnans calce interfecta vt refert Tacitus: Martyres item Duæ. vna matrona Romana Valẽtini ſenatoris vxor Herodis Metallarii filia ſub Hadriano principe gladio cæſa. Cuius venerabile templum Romæ viſitur in Auentino a Petro Illyrico vrbis preſbytero dicatum. Altera in hiſpania paſſa ſub Præſide Daciano Maximiani tẽpore vnacum

Sabas. Vincentio & Chriſtina. Sabas Abbas Imperante Theodoſio e Cappadocia venit hieroſolymã vbi vſq; ad extremũ vixit paruo ſibi ędificato tugurio quottidie loca religioſa luſtrando: eius de

Sabell⁹ hęreticus. inde reliquiæ translatæ Venetias. Sabellus Hæreſiarcha circa Galli principis & Stephani pon. tempora. De quo Dionyſius pręſul Alexandrinus apud Euſebium ſic ait. Quid dicam de ea doctrina quę apud Ptolemaidem Pentapoleos Ciuitatem nuper exorta eſt plena peſtilentię negãs vere eum eſſe filium patris nec primogenitum omnis creaturę ſimul &. S. S. auferẽs intellectum pro quibus cum vtręq; partes ad me veniſſent & pręſentibus fratrib⁹ quę cõmota fuerãt diſcuſſiſſent etiam litteris ſum proſecutus: quorũ tibi exempla tranſmiſi Euſebius libro. VII.

C. Salluſti⁹ C. SALLVSTIVS Criſpus Romana primus in hiſtoria vt ait Martialis Thucydidi ex græcis opponitur: a Quintiliano elegantia dicendi attica breuitate: ſententiarum crebritate. Taxatur autem a Pollione vt nimis antiquarius & ex Catonis originibus verba mutuatus. Trogo autem q̃ orationibus nimis longis ac directis vtatur ſicuti etiam Thucydides. Hic ille inimicus Ciceronis diuitiis prędituſ. Cuius ortorum veſtigia adhuc cernimus Romę. Hic etiam ille alienę luxuriæ grauiſſimus obiurgator & Cenſor qui Metellum Pium in hiſtoria reprendit q̃ præter eius & populi Ro. dignitatem & modeſtiam conuiuiis in hiſpania omniq; luxu vteretur. Poſtea vero ipſe deprẽſus in adulterio ab Annio Milone & loris bene cæſus & poſtq̃ pœnas dediſſet admiſſus eſt

Sanſon. auctores Varro. Macrobius. Gellius. Sanſon in ſacris voluminibus legitur herculeo robore fuiſſe ac contra philiſteos multa facinora feciſſe inter quę mille quondam hoſtes aſini maxilla interfeciſſet: ligatus domum concuſſu diruit quę multos necauit: a Dalida demum meretrice ob amorem ſuperatus crinem fatalem in quo robur omne cõtinebat ei manifeſtauit: quo ille abſciſſo in

Sanſon: Sappho lyrica. hoſtium manus venit. Sanſon alter præſul Dolenſis tempore luſtini iunioris ſanctitate clarus. SAPPHO Leſbia Lyrica Olymp. XLII. tẽpore Alcei & Steſichori: fratres habuit laricum Charazum Eurichum: Coniugem vero Cercylam ditiſſimum virum ex Andro ex quo filiam ſuſcepit Clio nomine: ſcripſit lyricorum libros. IX. Prima plectrum meruit. Præterea epigrãmata elegias iambos & monodias. Aliam dicũt item Leſbiam fuiſſe Pſaltriam ob amorem Phaonis adoleſcentis ſcripſiſſe verſus & ex leuca de pręcipitem ſe dediſſe. Hæc Suidas. Nonnulli eãdem putant. Plato ſcribit Sappho Scamandronymi filiam fuiſſe ſapientem. Helianus autẽ fuiſſe in Leſbo Sappho dicit non poetam: ſed nobile ſcortum. Sapores reges perſarũ in regione parthorum.

Sappho meretrix. M. æmyli⁹ Scaurus, SCAVRI inter Aemylios adſciti. M. Aemylius Scaurus nobilis parũ nam pater eius q̃ is patricius ob paupertatem Carbonariam exercuit. Item primo dubitauit honores petere an argentariam facitare. Sed eloquentiæ conſultus ex ea gloriam peperit. Primum in Hiſpaniam curriculum meruit ſubhoneſte: in Sardinia ſtipendia fecit Aedilis ius reddendo magiſq̃ muneri ędẽdo ſtuduit: Prętor aduerſus Iugurtham pugnauit eius tãdem non vi ſed pecunia victus eſt Coſ. legem de ſumptibus libertinorum ſuffragiis tulit. P. De. Prętorem ipſi tranſeunti ſedentẽ iuſſit adſurgere eiq; veſtem diſcidit. Sellam concidit. Nequis ad eum in ius adiret edixit. Coſ. ligures domuit. deq; his triumphauit: Cenſor viam Aemyliam ſtruxit: pontem Miluum fecit tãtumq; auctoritate potuit vt Opimium contra Gracchum Marium: cõtra Glauciam & Saturninũ priuato conſilio armaret. Item filium ſuum quia preſidium deſeruerat in conſpectum ſuum vetuit accedere. Ille ob hoc dedecus mortem ſibi conſciuit. Scaurus ſenex cum a Vario Tribuno Pl. argueretur quaſi ſocios & latium ad arma coegiſſet ad populum ait. Varius Verinenſis Aemyliũ Scaurum principem Senatus ait ſocios ad arma coegiſſe. Scaurus negat. Vtri poti⁹ credẽdũ putatis. Cæcilius. Hunc dicit Plynius in naturali hiſtoria principem fuiſſe Ciuitatis & Marianarũ rapinarum ſocium. Frontinus vero in. IIII. ſcribit Scaurus filium ſuum q̃ in ſaltu tridentino hoſtiũ loco ceſſerat in conſpectu ſuo venire vetuit: Adoleſcens verecũdiæ ignominia preſſus mortem ſibi conſciuit. Plynius rurſus de eo: Scaurus a Vario Tribuno Plę repetundarum accuſatus & abſolutus. Salluſti⁹ in Iugurthino. M. Aemylius Scaurus homo nobilis impiger factioſus audax ſed vitia ſua callide occultans. Cum eſſet vir Cõſularis & in ſenatu princeps ab eo mittitur

Scauri fili⁹. M. Aemy. Scaurus iunior.

ad Iugurtham orator vt eum ab oppugnatione Cyrthæ & a seditiõe Adherbalis amoueret. Hic
præterea inter viros doctos ac plane oratores a Cicerone ponitur his verbis. In Scauri oratione sa
pientis hominis & recte grauitas summa & naturalis quẽdã inerat auctoritas: nõ vt causam sed
vt testimoniũ dicere putares. Huiꝰ & oratiões sũt & Tres ad. L. Fusidiũ libri scripti de vita ipsius
quos nemo legit. At Cyri vitam vt disciplinam legunt præclaram illam quidẽ sed neq; tam no
stris rebus aptam nec tamen Scauri laudibus anteponendam. Huius filius. M. Aemylius Scau
rus syllę priuignus fecit in ædilitate sua Theatrũ temporariũ vix. XXX. dies duraturum opus
maximũ omniũ quę fuerant humana manu nõ tẽporaria, verũ etiã ęternitatis destinatiõe mora
Scęna ei triplex altitudine. CCCLX. columnarũ pars eius e marmore fuit media e vitro Colum
nę Imę duo dequagenũ pedum: signa ærea inter columnas fuerãt. CCC. numero. Cauea ipsa ce
pit hominum. LXX. millia. Plynius. Hic ex prætura Prouinciã Sardiniam obtinuit in qua cum
neq; satis abstinẽter egisset & valde redargueretur q̃ genꝰ morũ in eo paternũ videbatur. Cũ cæ
tera industria nequaq̃ esset par. Erat enim aliquando inter patronos causarum. Cum romam re
uertisset ad petendũ consulatũ accusatus a sardis repetundarũ a Cicerone vna cũ quinq; aliis de
fensus est. Pedianus. Aur. Scaurus legatus a Cimbris fuso exercitu captus est & cũ ad consilium Scaurus le
ab his euocatus eos deterreret & ne alpes transirent Italiã petituri eoq; diceret Romanos vinci gatus.
minime posse a Bolo rege feroci iuuene occisus est. Liuius. LXVII. SCIPIONES Patricia gens
nominis ac familiæ Corneliorum: initium Cognominis a cornelio adolescente vt Macrobius te Cor. Scipio
statur habuere. Qui patrem luminibus carentem pro baculo regebat quẽ Scipionem grãmatici
appellãt. Eorũ vero qui magnũ cœperint nomen sibi comparare. P. &. CN. frates fuere qui am P. Cor. Sci
bo Duces. in Hispania periere. Quorum alter. P. pater Aphricani fuit. Cũ quo primũ Imperato pio.
re Annibal signa in Italia contulit. Is cũ multas esset in hispania victorias consecutus resq; ges
sisset memoratu dignas demũ in quodam prœlio aduersus hostes intro dum se offert vbi pluri
mũ periculi erat subito occidit. simili pene casu. CN. Scipio frater paucis post dieb⁹ fortiter pu CN. Cor.
gnando interiit Amboq; II. Imperatores præter rerum gestarũ nomen magnum quoq; fidei ac Scipio.
temperantiæ desiderium non modo militibus suis qui superfuere sed etiam Hispanis reliquere.
Publii fuere filii Duo. P. &. L. Scipiones. Ex iis. P. Cor. Scipio Aphricanus maior est dictus Cuius Scipio
vitam ac res gestas. C. Oppius &. L. Reginius litteris mandauere. Is puer certis diei horis secre Aphricanꝰ
tum templi petere solebat: putabaturq; apud vulgus cum Ioue loqui. XVII. agens annum a pa
tre in Castra ductus est. principio belli punici. II. Cõstatq; iam tunc congressu Annibalis primo
circũuentum ab hostibus ac sauciũ patrem liberasse. vt auctores Liuius ac Plutarchus. Post cla
dem cannensem cũ iuuentus de relinquenda Italia cogitaret ipe gladio supra capita intento iu
rare singulos non deserturos patriam coegit. Deinde patre patruoq; in Hispania extinctis quĩ
nemo ad id bellum ire vellet: Ipse se sponte obtulit natus Annos. XXIIII. vbi Carthaginem no
uam vno die expugnauit in quo bello virginem captiuam sibi adlatam vbi cõperit summo locõ
natam ac iam pactã nobili viro incorruptam ac insuper muneratã remisit. Asdrubalem Cartha
ginensem Ducem superauit. Masinissę nepotẽ in bello captum auo remittendũ curauit: ex quo
postea eũdem sibi perpetuo deuinxit amicitia. In Numidia a Syphace rege prępositus in amici
tia Asdrubali fuit qui eodem tẽpore e Carthagine eadẽq; de causa eo aduenerat. Pacata demum
Hispania Coss. factus Sicilia atq; Aphrica prouinciis ei decretis obtrectante Fabio: euestigio in
Siciliam: deinde Carthaginẽ delatus ante omnia Syphacem fœderi minime stãtem auxilio Ma
sinissæ vi cepit triumphoq; seruauit. In quo bello Masinissam q̃ Sophonisbam Syphacis Cõiu
gem per amorem seruare voluisset amice obiurgauit. Postremo Annibalẽ ex Italia adcersitũ pro
pe Zamam superauit Carthaginẽq; Tributariam fecit. Reuersus Romã triumphauit Consulq;
iterum factus cũ Sempronio longo. Paulo post legatus fratri. L. Scipioni Consuli in asiaticam ex
peditionem profectꝰ omnia suis rexit auspiciis Antiochum q̃is de se benemeritũ ob filium ca
ptum ac ei restitutum Conditiones tamen oblatas spernentẽ sub iugum misit. Deniq; tot rebus
gestis accusatus a Pœtilio Atteio Tribuno Plę. q̃ prędam asiaticam non totam in ęrarium con
tulisset Die iudicii aduenient. Hæc est dies inquit Quir. qua Annibalem vici Carthaginẽ tri
butariam feci: patriam hãc maximo periculo liberaui. Eamus hinc in capitoliũ gratias diis im
mortalibꝰ agamus. Excitatus itaq; populus memoria beneficiorum est ex quo omnium gratia
absolutus. Perq̃sus ex illo ingratitudinem patriæ linterni in villa sua secessit vbi cõmorãtem pi
ratæ forte audita fama maiestatis eius eum salutatũ descendentes venere cum aliis omnibꝰ offi
cerent. Decessit annorum. LIIII. iussitq; ossa romã minime transferri Supremo eius die: Eũ Maxi

mus laudans ait gratias esse diis agendum q̃ is esset in ea rep. natus. Necesse enim fuisse illic Imperium esse orbis terrarum vbi ille natus esset. Hęc ex Liuio, Valerio, Plutarcho, L. Scipio Asiaticus ob asiam deuictam ex qua victoria luxuria primũ gemmarum romam illata: sicuti ex Corintho ęrea vasa ac tabulæ. Is igitur postq̃ triumphasset accusatus eadem de causa qua & frater & in carcerem ac vincula ductus a Ti. Graccho inimico eius liberatus est. Quę res causa fuit vt filiam eius postea in matrimonium duceret. Ex Liuio. Scipio Aemylianus qui & Aphricanus minor ab aphricani maioris filio adoptat⁹: filius enim erat Pauli Aemylii: Numantiam euertit: in qua expeditione militem corruptum in disciplinam pristinã eiectis scortis restituit. Munera regum quęclam ab Imperatore recipi mos erat pro tribunali accepit in tabulasq̃ publicas nomine populi Romani referri iussit ea fortibus viris pro meritis postea distributurus. Oppidanis pabulatum egressis pepercit q̃ citius frugibus consumptis in deditionẽ venturi essent. Capto oppido Numantini sese per vias inuicem trucidauere. Factus etiam Cos. ante ętatem ac Carthaginem missus eam penitus sustulit. Idq̃ de sententia Catonis in senatu qui prematuras ac recẽtes ficus ostẽtãs ait Eę patres cõscripti Carthagine nuper adlatæ sunt tã prope domũ hostem habemus. P. Cor. Scipio Nasica. CN. Scipionis qui vnacum fratre. L. in Hispania vti supradixim⁹ cecidit: filius: a Senatu vir optim⁹ iudicatus: matrem deum tunc primum aduectam apud q̃ virũ optimũ ex oraculo diuertendam hospitio excepit. Cum aduersus auspicia Consulem se a Graccho nominatum comperisset magistratu se abdicauit. Censor statuas quas sibi Consul quisq̃ in foro per ambitionem habebat sustulit. Consul Delminium Dalmatiæ vrbem superauit. Imperatoris nomen a militibus & a senatu triumphũ ablatum recusauit. Eloquentia primus iuris consultissim⁹. Ingenio sapientissimus fuit: vnde vulgo Corculũ dictus. ex Sicilio. Liui⁹ vero plura alia. Nam eo auctore theatrũ quod locatum a Censoribus erat vti extrueretur ex. S. C. Destructum ranq̃ publicis morib⁹ nociturum populusq̃ aliquãdiu stans ludos spectauit. Præterea Ti. Gracchum Trib. Pl. ob agrariam legem remp. turbantẽ subselliorum fragmentis in senatu examinauit Præterea sortitus Galliam priusq̃ cum Bois bellũ gereret postulauit a senatu vti pecunia sibi decerneretur ad ludos quos prętor in Hispania vouisset / nouum & iniquum Senatui visum. Itaq̃ censuere vt de suo faceret quos sine senatus consensu vouisset. P. Scipio Nasica Nasicę huius filius cognomẽto Serapion De nobili scipionũ prosapia in vilem Serapionis appellationem venerat q̃ Serapioni Victimario seruo persimilis omnino foret. auctor Valerius. Scipioitẽ Suarius cognomento ob similitudinem Suarii cuiusdam negociatoris Trib. Pl. dignus Aphricanorum familia. Cui non fuit in bonis funeris impensa. Asses contulit populus ac funus elocauit: quaqua ferebatur flores e prospectu conspersit Plynius lib. II. C. III. Scipio Aphricani fili⁹ ponitur Valerio inter eos qui a parentibus claris degenerauerunt inter eruditos tamen a Cicerone in Bruto his verbis describitur Scipio Aphricanus filium habuit illum qui minorem Scipionem a Paulo adoptauit qui si corpore valuisset imprimis habitus esset disertus. Iudicant cũ oratiuũculę tum historia quędã græca scripta de Cassina. Hæc ille. Plutarchus in Aphricano nihil sane de eo se compertum habere dicit nisi eum pręturam gessisse: & in ea cõsequęda a Circeio patris scriba adiutum fuisse. Scipio Pompęii magni Socer post bellum pharsalicum inter Pompęianos bellum refouentes in Aphricam se cũ exercitu recepit. Cum Catone Iuba etiam Rege adscito. Qui primo fœliciter aduersus Cæsarianos pugnans victus tandem cum toto exercitu occubuit. Scipionem cognomẽto Salutionem e Corneliorum familia alioquin virum despectissimũ inter prœliandum in Aphrica perinde ac exercitus ducem Cęsar præposuit. Quod cognosceret aduersarios vetusto quodam cõfidere vaticinio vt Semper in Aphrica vincere fatale Scipionũ generi foret. Plutarchus in Cæsare. Ante omnis vero legimus apud Liuium. De. L. Cor. Scipione qui cum CN. Fuluio Cos. creatus ac Iethruriam sortitus occurrentes ęthruscorũ acies ad Volaterras fudit. Scylax Cariandeus: Cariandа enim Carię Ciuitas est: Mathematicus & musicus scripsit circuitum mẽsurãq̃ maris extra Columnas Herculis: telluris item Præterea Antigraphen ad historiam Polybi. Suidas. Scillis Sicyonius cũ Cyane filia Classis perficæ qua Xerxes græciæ bellum intulit ancoras natando Vrinandoq̃ præcidit. Idq̃ facinus retulit in tabellam quã dicauit in templo Apollinis Amphictyonei. Inde postea romam trãslatam. Pausanias. Scillę Duę fuerunt altera Nisi regis Megarensium filia quæ in Minoe narratur. Altera marina nympha Polyphemo dilecta. quæ dicitur in Glauco. M. SCEVA Centurio Cæsaris in Gallia solus in acie restitit. Cum in hostes rueret & iam telo femur trãsfixus esset saxiq̃ ictu ora contusus Clipeo & galea dissectis. gladio ad extremum fracto duplici lorica munitus se in mare proiecit & cum na-

Scipio Asiaticus.

Scipio Aemylianus.

Scipio Nasica.

Scipio Nasica. Serapion.

Scipio Suarius.

Sci. Aphricani. F.

Scipio Põpęi Socer.

Scipio Salutio.

L. Cor. Scipio Cos.

Scylax mathematicꝰ.

Scillis fortissimus.

Scillę Duę.

M. Sceua Centurio.

rando peruenisset ad suos dixit: Parce Imperator Arma pdidi. At ille sub cuius ala huiuscemodi res erat Centuriatus honore & vite gestãda munerauit Val. de fortitudine. Trãquillus vero sic Sceua Centurio effosso oculo transfixus femore & humero, CXX. foraminibus scuto perforato custodiã portæ cõmissi castelli retinuit: Scribonius: Aphrodiseus Orbili seruus atq; discipulus mox a Scribonia vxoris filia: quę prius Augusti vxor fuerat redempt⁹ & manumissus docuit quo Verrius tempore. Cuius etiã libros de Orthographia rescripsit: nõ sine insectatiõe studiorũ eiusq; morum. Tranquillus. SCOPELIANVS. Clazomenius inter nobilissimos Sophistas a Philostrato refertur. Herodis Attici pceptor. Docuit Smyrnæ magna celebritate quo iam senescente cum Polemon orator de rebus magnis Smyrneorũ mitteretur conuersus ad eum ait Δοσ Δεμοι ομοι ιρ τασα τευχεα θορηχθηναι. Hoc est Arma humeris tua: nunc concede in prœlia nostris. Quę tibi me similem faciãt: verba sunt Patrocli ad Achillẽ apud Homerum. SCROpha Tremelius ponit in Dialogo Varronis de re rustica sic narrans de Auo suo: Auus meus primum appellatus est Scropha qui quæstor cũ esset Licinio Neruæ prętori in Macedonia prouincia relictus: vt pręesset exercitui dum prętor rediret: hostes occasionẽ rati victoriæ irruptionẽ in castra fecere. Auus cũ adhortaretur milites: vt caperent arma dixit se celeriter illos: vt Scropha porcos dissecturum. Idq; fecit. Nam eo prœlio hostes ita fudit fugauitq; vt Nerua prętor ppter ea Imperator sit appellatus. Auus cognomen inuenerit: vt appellaretur Scropha. Ego septim⁹ sum deinceps prætorius in gente nostra. Seleuci & Antiochi in Geographia in Syria narrati. Semiramis. Quonã pacto Nino successerit viro Dinon historicus cõmemorat eam petiisse dicit a rege vt quinq; dies imperitaret stolam ac coronã sibi aptasse: ac in sella regia consedisse: deinde imperasse Satellitibus: vt Ninum sic exutũ regiis ornamentis interficerent. Helianus. Hęc post ea muros babylonis dicitur condidisse ex bitumine: ac ea latitudine qua duo inter se currus sine conflictu cõcurrerent. C. Septimuleius Anagninus familiaris amicusq; fidissimus Gracchi. Cuius meminit Plynius. Cicero etiã in Oratore sic ait Septimuleio illi Anagnino. Cui pro. C. Gracchi capite erat aurũ repensum apud Esterniam quoq; oppidum. Samnii hodie huiuscemodi legit inscriptio. C. Septimuleio. C. F. Troobolæ. IIII. vir ex testamento. SECVNDVS Athenien sis quem aliqui Epythirum vocant: q Architecti filius fuerit: multæ quidem doctrinę mediocris eloquentiæ: ęqualis Aemulusq; herodis Attici ex quo herodes illud Hesiodi elegãti mutatione in eum cauillatus est Figulus æqualẽ exagitat. Tum rhetora Tecton: qui nihilominus senem postea morientẽ & epicedio & lachrymis honorauit. Ex Philostrato. Secũdus alter Tridẽtinus Vir sanctus Agiulphi regis longobardorũ tẽpore: scripsit breuiter Longobardorum historiam auctor Paulus Foroiulienſis. SEMPRONII Quoq; pręclara gesserũt. Primus. T. Sempronius longus Cos. cum. P. Scipione patre Aphricani apud Amnẽ trebiã Annibali occurrit a quo profligatus est. Huius filius Sempronius Longus & Aphricanus Coss. primi fuere qui in spectandis ludis: patres a populo secreuerũt: qđ plębes moleste tulit aduersus consules indignata. Et ipsum Aphricanum aliquando pœnituisse tradunt. auctor Plutarchus in Scipione. Liuius tamen scribit: Aelium Sextum &. M. Cethegum Censores fuisse auctores huius legis. A. Sempronius Atracinus. L. Attilius. T. Cæcilius primi Tribuni militum pro Consulibus magistratum iniere quorum concordia domi parem exitum foris præbuit. Anno vrbis. CCCX. CN. Sẽpronius Tuditanus Prætor a Celtiberis cũ exercitu cęsus est. Liuius. Huius Sempronii apud maiorem insulam Hispanii reperta in tabula marmorea eius inscriptio testamenti: qđ elegantiæ gratia posui. kL. Sex. Manlio &. Q. Torquato Coss. Sempronius Tuditanus testamenti iur. mil. qđ ipe facio. Il. abesto ob pœnum Italia pulsum Fundos baleares. Senat. P. Q. R. D. D. Aurelius Tuditanus tacitam pecuniã. Si via lat. offibus meis re monument. suo sumpt. ædificauerit habeto. Hermetilib. Aug. Vind. ma. aur. CX. D. D. sunto. Luciæ Agresti vxori B. M. Mundũ mulieb. quæ ve e. ca. pa. D. D. Caius Tuditanus q pupillã cuius iussu meo Cu. ge. contra decre. ampliss. ord. vxo. D. Ex. esto. Dodrant. lege. Celso testament: qđ Aepheso scripseram adi. Pamphilo vicario pecu. id instrumẽt. rust. qđ Aepyro paraueram vehi ve. D. data sunto. Filii si nepotes mihi nõ fecerint Marcellus Tuditanus ex dam. sump. choi. here. D. Quę lego O. E. SERVILIA Gens patricia & Inlustris in fastis Trientem ęreum pascebat auro & argento consumentem vtrunq; verba ipsa Messalę senis referã. Seruiliorum familia habet Trientem sacrum. Cui cum summa cura sacra quotannis faciunt. quẽ ferunt alias creuisse: alias decreuisse videri & ex eo aut diminui aut honorem augeri familiæ significari. Plynius libro. XXIIII. C. XIII. P. Seruilius Maluginensis. Q. Sulpitius Longus Tribu. militũ cõsulari potestate contra Gallos Senones missi non loco castris

Scribonius

Scopelian⁹

Scropha. Tremelius.

Semiramis

C. Septimuleius.

Scds sophi.

Secũd⁹ Tridentinus.

T. Sempronius longus.

Sẽproni⁹ lõgus Iunior.

A. sẽproni⁹ Atracinus.

CM. Sẽproni⁹ Tuditanus.

Inscriptio.

Seruilia gẽs Triens

P. Seruil. Maluginẽsis.

ante capto nõ prẽmunito vallo quo receptus esset: nõ deorum saltẽ si nõ hominũ memores nec auspicato: nec litato instruunt aciẽ ex quo turpiter profligati cũ toto exercitu nobilẽ illam cladẽ

P. Seruilius Priscus Ser. Cepio Cos. allienssem inter nefastos dies relatam acceperunt Liuius. V. Item in eodem. P. Seruilius Priscus &. Q. Clelius: Siculus: Censores. Q. Seruil. Cepio Cõsul Hispaniã duce Viriato rebellante pacauit. Procõsul Capta Tolosa aurũ e Tẽplo sustulit qđ auferentes miserabili fato peribant: vt auctor Gellius. Nã postea Cõsul cũ. CN. Manlio cõtra Cimbros in Italiã ruẽtes missus apud Rhodanũ victus profligatusq; est amissis de exercitu hominũ. LXXX. mil. Ex Iussiõe igitur Po. Ro. Cepionis cuius temeritate id acciderat bona publicata eiq; imperiũ primo post Tarquiniũ abrogatũ. Ipse in publicis vinculis extinctus. Inde tractus discerptusq; ad scalas Gemonias est: ex

C. Seruil. Geminus Cos. Liuio. LXVII. C. Seruil. Geminus &. M. Attilius Fabianus Coss. artibus Fabianis cunctãdo etiã Annibalem fregerunt post Fabii Dictaturã. Qui Seruil. Procons. apud Asculũ vnacũ omnibus Ro. interficitur initio belli socialis. Liuius. LXXII. P. Seruilius Procons. aduersus Cilicas prospere pugnans: Isaurici cognomentũ inuenit. Liuius. XCII. Seruilios Rullos vide in Rullis. Seruil.

P. Seruil. pcõs. Isauri. Seruil. Rul. Seruil. Nouianus. Nouianus egregie in historia dixisse videt qui a nobis auditus est clarus ingenio & sententiis clarior sed nimis pressus q̃ historiæ postulat auctoritas. Quintil. Q. SERTORIVS. e Nursia oriundus partiũ Marianorũ fuit vnacũ Cinna moderatius tamen q̃ alii Sylla redeunte e bello Mithridatico vrbeq; potito ipse quoq; in Hispaniã aufugit vbi breui tẽpore ob virtutẽ sibi gratiã earũ

Q. Sertori9 gentiũ conciliauit traditurq; per eũ Hispanos disciplinã rei militaris Romanã didicisse ac fortiores deinde fuisse. Nam prẽter artẽ rei militaris abstinentissimus etiã voluptatũ: tũ religiosus est habitus q; Ceruam quandã secum in expeditionibus haberet sequentẽ quã Dianę numen dicebat esse ex eaq; responsa accipere resq; gerendas auspicari. Quare dux lusitanorum delect9 paruis copiis multas vrbes subegit. Sed & quattuor Romanorũ Duces contra eũ missos variis cladibus adflixit Primum quidẽ Cottam apud Mallaciã Nauali prœlio superauit. Phidiam Hispaniẽ p̃torem Dein vnacũ Duobus mil. Ro. Ciuium prœlio interfecit Tertio Domiciũ Procõs. cõtriuit Postremo Toraniũ a Metello missum cũ toto exercitu deleuit. Ipsum quoq; Metellũ virũ amplissimũ in tantã compulit necessitatẽ. vt. L. Lollius e prouincia Narbonensi ei auxilia ferre cogeretur: & Pompeius magnus celeriter cõtra eum mitteretur variisq; vtrũq; prœliis incommodisq; illatis tandẽ Sertorius per coniurationẽ Lusitanorũ a. M. Perpenna eius socio belli eiusdẽq; factionis per proditionem in cœna interfect9 est. Ipse vero Perpẽna meritas dans postea pœnas Vnacum reliquis coniuratis in Pompeii potestatẽ veniens interficitur. SERENVS Samo-

Serenus Samo. nicus Gordiani Iunioris principis prẽceptor fuit. Cuius meminit Spartian9 in Caracalla his verbis. Occisi sunt: & in balneis plures: & in cœnis inter quos Samonicus Seren9 cuius libri plurimi ad doctrinã extant. Macrobius quoq; libro Sa. III. Carmina quædã de vrbibus deuouẽdis earũq; diis euocandis in lib. V. reconditorũ Samonici sereni reperisse se ait. Super sunt hodie eius hexametri quidã prẽcepta medicinę cõtinentes. Suidas autẽ siue de eodẽ siue altero scribit Serenum qui etiã Aelius Atheneus vocabatur grãmaticũ tractatũ de Ciuitatibus fecisse describendo vi-

Serapion phus. ros qui in eis floruere. Prẽterea epitomen in Philonẽ. SERAPION. Hierapolitanus philosoph9 stoic9 cui9 meminere Strabo Stephan9. Serapion Aelius dict9 orator Alexãdrin9 scripsit ad Ha-

Serapion orator. drianum principem Panegyricũ: orationes in genere deliberatiuo apud Alexandrinos. Et vtrũ iure Plato remouerit Homerũ a sua rep. Prẽterea artẽ Rhetoricã. Suidas. Serapiõ pictor: Cogno-

Serapion pictor. minatus anthropographus q; homines optime pingeret. Plynius. Serapion Præsul Antiochenus sub Comodo principe scripsit: de secta Montani & quẽdã alia vt auctor Hieronymus. Sera-

Serapion prẽsul. pion alter xpianus qui ob elegãtiam ingenii scholasticus meruit cognominari: Carus Antonio Monacho edidit aduersus Manicheos egregium volumen: & quẽdã alia laudat9 etiam ob fidei

Serapion. constantiam. Sub Cõstantino principe. vt idem est auctor. Ioannes Serapion nouissimus omniũ

Io. Serapiõ. de Plantis volumen edidit. SEPTEM Fratrum hebrẽorum vnacum matre porcinam edere negantium sub Antiocho Illustri suppliciũ in li. Machab. legitur. Totidem Symphorosa vxor Ge-

Vii. fratres Vii. fratres. Symphoro sa. Getuli9. tulii martyris filios tibure sub Hadriano martyres. læta conspexit: stipitibus per membra variis modis transfixos: quorũ nomina Crescentius Iulian9 Nemesius Primitiuus Iustinus Stacteus Eugenius sepulti via tiburtina. IX. ab vrbe milliario. Parem filiorum numerũ Fœlicitas Roma-

Vii. fratres Felicitas. na matrona in hac palma sub Antonino vidit Ianuarium: Felicem: Philippum: Siluanum: Alexandrinum: Vitalem: Martialẽ variis necatos suppliciis. Siluanus etiam de alta crepidine præ-

Vii. dormientes. cipitat9: quos paulo post mater etiam martyrio secuta est: sepulti romæ omnes. Idem quoq; dormientiũ numerus legitur fuisse Maximianus: Malchus: Martinianus: Dionysius: Ioannes: Sera

pion & Constantin⁹.Hi nãq; socii apud Ephesum Decii insectationem in vicinũ mõtem Celiũ fugitauerunt:ac sub cauerna quadam latitantes q̃q̃ diligenter quęsiti nunq̃ inuẽti sunt.Demũ martyrium ferre animati post cibum dei prouidẽtia sopiti vsq; ad annum. XXX. Theodosii iunioris annis.CXCVI.dormierunt.Eo tandẽ tẽpore vigente de resurrectione hęresi excitati tanq̃ externa die ad vrbem vti solebant prius Malchũ vnũ e sociis emptũ ad victum necessaria misere runt:Rem prodidit & nouus hominis habitus & sermo & nummus aliter signatus:quorum festum.III.Eid.Aug.LXXII.Discipulorum xpi nomina:hæc sunt Lucas & Cleophas qui in christũ pęregrinũ inciderũt vt plane Grego.in procemio moraliũ sentire videtur.Ambrosi⁹ aliũ a Luca putat.Barnabas Matthias Tadeus qui ad agrum missus est:alter ab apostolo:Hi Eusebio lib. pri.ponuntur: Sequentes vero Abbati Dorotheo. Septẽ ante omnis primi Diaconi Stephanus ꝑthomartyr.Philippus is qui eunuchũ xpianum fecit: pręsul in Thracia.Proculus pręsul Nicomedię Nicanor qui vnacum Stephano interfectus.Parmenas Nicolaus Samarię pręsul: deinde pro Hęretico Ioanni taxatur.Simon pręsul Tyri ac Sidonis.Qui Diaconi in actibus apos.narrantur.Insuper Ananias Pauli:qui postea Damasci pręsul fuit. Titus Pauli qui in Creta pręsul & sepultus fuit.Siluanus Thessalonicę pręsul & sepultus cuius vt comitis.P.ad Thess.prima memi nit Crisces Chalcedonię pręsul: Andronicus pręsul in pãnonia: Ampliatus pręsul Edesse: Vrbanus pręsul in Macedonia.Stacteus quem Andreas in Thracia pręsulem constituit.Apelles Heracleę præsul quj oẽs ad Ro. c.XVI. memorantur. Philetus vel philegus Ephesii p̃sul sensit eaq; Simon magus:restitit & apostolo vt ad Timo.II.Hermogenes.Megarę p̃sul Dimas qui tres a fide desciuerũt:vt ad Timo.II.& Io.ex nobis prodierũt inquit:sed ex nobis non erant.Ampliatus Smyrnę pręsul ante Polycarpũ:vt ad Ro.Aristobulus Betanię p̃sul:Narcissus Athenarum præsul.Heraclytus p̃sul.& ipse de his omnibus ad Ro. XII. Cicis in gallia nũtiauit euangelium Agabus qui prophetico chrismate dignus fuit de quo in actibus.Rufus Thebarum.Asyncritus Hyrcanię p̃sul:Phlegontias:Patrobas: Hermes philopoleos. Linus qui postea pontifex de quo II.ad Timo. III.Caius Ephesii p̃sul.Philologus ab Andrea p̃sul Sinopensis fact⁹.Liphasus qui romæ simul cũ Paulo victus & post eum capite cæsus.Lucius Laodiceę Syrię Iason Tarsi.Sosipater Iconii Erastes Meaidi:Quartus Beriti.De his oĩbus ad Ro.XVI.Apollo.ad Co.primo.Sosthenes Colophonis apud eundẽ.Epaphrodytus de quo ad phi.IIII. Titicus Colophonis item pręsul ad Col.iiii.Cæsar Dyrrachii pręsul ad phi.iiii.Marcus Barnabę cnnsobrinus Apolloniadis.Iesus cognominatus Iustus Centipoleos p̃sul de quo.iiii.eccl.histo. Anthomas Clemens p̃sul sardicẽsis:postea pontifex primus ex gentibus xpianus.Onesimus Coroneę p̃sul:Carpus præsul Cheroneę:Enodius Antiocheę post Petrũ p̃sul.Aristarchus Apameę p̃sul ad Col.iiii.Marcus q & Io. Biblii p̃sul vt in actibus.xiii.&.ii.ad Timo.iiii.Zimas vel Zenas Diospoleos ad Timo.iii.Philemon Gazæ p̃sul: ad quem apostolus scribit epistolã.Pudeus.ii.ad Timo.iiii.Trophimus de quo ibidem.Hi tres apostolo semp pręsto fuere ac post eũ romæ & ipsi cęsi.Marcus euãgelista.Candaces eunuchus Aethiops natione in arabia & Taprobana euangeliũ nuntiauit de quo in actibus viii.Hi Dorotheo qui romę scripsit cõmemorantur. Polycarpo autẽ & Vincentio qui sequũtur Sauinus Potentianus Altimus Maximus & Ioannes senior in martyrũ quoq; libro ponunt.Aristion Rufus:Zozimus Priscus.Iosepus cognominatus Iustus qui cũ Matthia in sortẽ posit⁹:Nason Silas Corinthi p̃sul:Euphrates de quo ad Col.iiii.Martialis Lemouicensis p̃sul:Sidonius vel Cedonius cęcus nat⁹ sepultusq; cũ Maximino:Lazarus Massilię p̃sul Vrsinus ad Bituriges missus is Nataneel ille qui xp̃o probatur fuisse dicit:Iulianus apud Cenomannos euangeliũ nuntiauit:qui Simon leprosus esse fertur.Sed & his plures longe reperient si obseruabimus ea quę Paulus scribit.pria ad Col.XV.Dñm pluſq̃ Quingẽtis fratrib⁹ simul apparuisse. SEPTVAG.IN TADVO.interptes hebraicę greceq; linguę peritos ad Pto.Philadelphũ eos perẽtẽ ex omni tribu senos electos vt sacros libros in græcũ verterent sermonẽ misit Eleazarus summus sacerdos Ibi vero vt Augustinus de Ci.& Eusebius li.V.testantur totidẽ cellis separati eosdem libros eodem modo vertentes non interpretum sed prophetarum adflati spiritu visi sunt. Quam sane opinionem Hieronymus refellere videtur in epistola ad Desiderium his verbis. Nescio quis auctor primus.LXX.Cellulas Alexandrię mendacio suo finxerit:quibus diuisi.LXX.interpretes sacros interpretati sunt libros Cũ Aristeas eiusdẽ Philadelphi familiaris & non multo post Iosepus nil rale retulerint. Sed in vna basilica cõgregatos cõuertisse scribãt nõ propheraſſe videnꝫ: ꝙ lõge aliud sit esse interptẽ:aliud esse vatẽ:sed & idẽ Hieronym⁹ alibi testat minime fideles in cõuertẽdo fuisse:celasseq; de industria vbi de filio dei:aut trinitate aliqd vidissent vt regem ad

Lxxii. discí, Lucas. Cleophas. Barnabas. Matthias. Tadeus. Stephan⁹. Philippus. Proculus. Nicanor. Parmanas. Nicolaus. Simon. Ananias. Titus. Andronic⁹ Vrbanus. Apelles. Aristobul⁹ Narcissus. agab⁹.ruf⁹ Philologus luci⁹.sosipt Sosthenes. Epaphro= dytus. Marcus. Apollo. Cęsar.Iesus Antomas Clemens Aristarch⁹ Marc⁹ eua. Candaces Sauinus. Aristion. Rufus Zozim⁹ Prisc⁹ Iosep⁹ Nason. Silas. Euphrates Martialis. Cedoni⁹. Vrsin⁹. Iulian⁹. Lxxii. Interpretes.

Vnius dei cultū tm̄ reuocarēt. Pręterea eosdē. LXX. ex cōsuetudine vocari quū. LXXII. fuerit.

Senecę duo

M. ANNEVS SENECA Senecę philosophi pater patria Cordubensis & equestris ordinis ac eruditissimus fuit: vt cui Declamatiōes quę filii dicunt̄ esse nōnulli referant. Martialis duos Senecas vnicūq; Lucanū cōmemorat. Meminit etiā vtriusq; Sidoni⁹ poeta. Non q; Corduba prępotens alumnis facūdū ciet hic putes legendū: Quorū vnus colit hispidū Platona: Incassumq; suū monet Neronē Orchestram quatit euripidis pictum fœcib⁹ Aschylū secutus. Q; vtrū hūc & filiū philosophū intelligi velint. An philosophū & nepotē ex fratre Mela q & ipse Seneca appellatus nō satis liquet: videt autē ex his Sidonii versib⁹ tragœdias alter a philosopho scripsisse Igitur hic ex Elbia Albina tris liberos suscepit. L. Anneum Senecā philosophum: Iuniū Anneum Gallionē &. L. Anneū Melam Lucani patrē. Seneca & Gallio romam ducti pręceptores habuere Pōponiū Marullū: Iulii higinū: Polyhistorē: Cestiū Smyrneum & Asiniū Gallū: in philosophia vero Socionē Alexandrinū & Photinū stoicū teste hieronymo. Hinc clarus factus in Claudii dignationē venit datusq; priuigno ei⁹ Neroni pceptor: qui ad necē eum cōpulit q̄is cōmeatum petenti & bonis cedenti persancte iurasset suspectū se frustra Venas medico pbuit: deinde hausto veneno in balneo periit. vt est auctor Tacitus qui etiā iniuisse mortis causam dicit Ferinii Rufi & Tigillini coniurationes. Q; insuper opes supra modū augeret: & quędā alia iuuenalis aperte Diuitiis adscribit. Tēporibus diris igit̄: iussuq; Neronis Longinū & magnos Senecę prædiuitis hortos. Quintilianus habuit eū pręceptorē valdeq; laudat: multa ingt in eo rerū cognitio in qua tamen aliquando ab his quibus inquirēda q̄dam mādabat deceptus est. Tractauit omnē fere studiorū materiā: sed in philosophia parum diligens. Datur vitio q; rerum pondera munitissimis sentētiis fregerit verū item robustis: & firmatis legendus Multa enim probāda in eo eligere modo in animo sit q̄d vtinā fecisset Digna enim fuit illa natura q̄ meliora vellet. Caius princeps eum Arenam sine calce appellabat. Gellius vt maledicū eum taxat: vt pote superioribus doctis & poetis omnib⁹ pręsertim Ciceroni obtrectantē. Ferūtur ei⁹ Tragœdię aut alteri⁹ vt supradixi verum Quintilianus poemata attigisse ait. Præterea epistolæ ad Paulū apostolū & Pauli adeū quarū meminere Augustinus in epistola ad Macedonicū: & hieronymus de viris illustribus qui eum in catalogo sanctorū ponit. Cuius me maxime auctoritas mouet: vt eius scripta ac memoriam veneratiōe psequar: cum aliogn arduū mihi videat̄ inter rot opes delitlasq; horrorū: & rei studiū non cupidi potius ac luxurioſi hominis q̄ philosophi aut sancti viri vestigia potuisse seruare. Fertur & eius epigramma. Cura labor metus ac sumptī pro munere honores. Ite alias post hac sollicitate animas. Fuit natura Cōstantissimus: solebat illud ex oratione Demosthenis vsurpare. ἐξ ἀρχῆς πάντος ἀρετῆς ἀρχὴ μεμοῦσθαι πρᾶσ δὲ ἀμαρτία. vniuersæ enim virtutis consultatio principiū est. Finis vero cōstantia.

Lucanus. Mela. Gallio.

M. ANNEVS LVCANVS a patre Mela vna cum Seneca & Gallione romā ętate Sex mensiū deportatus traditus est in disciplinā Rhemnio Palemoni & Cornuto Saleiū Bassum &. A. Persiū condiscipulos & sodales habuit. In Neronis dignationē veniens quęstor factus ludum gladiatorium edidit: vxorem duxit Pollā Argentariā Pollii Argentarii filiam doctam. vt plane ex papinii Hendecasyllabo dignosci potest. Cum in Theatro Nero Orpheum pronūciasset. Lucanus itē. Iudices coronam lucano dedere: q̄d Nero grauiter ferens interdixit poetę foro & Theatro Papinius. Ingrat⁹ nero dulcibus theatris: & nostert ibi pręferatur Orpheus. Igitur Lucanus odio principis pisonianæ Coniurationi adhęsit: accusatus: deinde renuit quicq̄ fateri aut manifestari: sed promissa impunitate matrem nominauit: Acceptoq; mortis arbitrio venas & ipse soluit vti patruus. scripsit Saturnalia Medeam Orpheum Incendium vrbis: & Troianum Pharsaliam non finiuit. Cuius primos tris libros cum vxore

Seuer⁹ Attilius.

correxit. SEVERVS Attilius in Hispania de genere illius Seueri ad quem Lactantii Duo epistolarum scribuntur volumina: Composuit librum Occepyricum totius vitę suæ statū Continentē tam prosa q̄ versibus. quem vocauit κατασροφὴν idest conuersionem. Decessit sub Valeriano principe. Ex Hieronymo. Seuerus item Hęresiarcha Tatiani dogma secutus a quo Seueriani Duo item clari Sanctitate: alter præsul Rauēnas tempore louiniani principis qui præscius exitum suum aperto sepulchro inter filiam & vxorem se medium collocari iussit. Alter præsul Veiensis.

Seuerus Hęreticus.

Seuerini. plęs

Seuerini plures. vnus Abbas Cœnobii Agannensis regnante Clodouæo in Gallia. Alter ex pannonia profectus in picenum Septempedensi Ciuitati tunc claræ præfuit qua dirura a Gothis Sancti Seuerini oppidum iuxta eius nomini dicatum: alius præsul Neapolitanus frater Sancti Victorini præsulis pictauensis: cuius nomini oppidum in Salernitano dicatum. Alius præsul Colonienſis. Sextus Cheroneus Plutarchi sororis filius philo-

sophus ac discipulus Herodoti Philadelphi sub Marco Antonio: apud quem in honore fuit: scripsit episcopica & Pirrhonia libris.x. auctor Suidas. Meminit etiam Philostratus in sophistis opus ei⁹ ad nos peruenit. Hic ille forte quem scribit Hieronym⁹ ad Seuerum principem librū de resurrectione scripsisse: q̄q̄ eum Christianū alibi fuisse non inuenio. L. Sextius qui Sallyes in Gallia subegit: aquasq; Sextias condidit: nūc oppidum Aquense: vt apud Liuiū. M. Sextili⁹ patria Fregellanus. Quem Liuius dicit respondisse pro duodeuiginti coloniis quę milites pri⁹ denegatos simul & tributa dare postea p̄miserūt. Sextilia virgo vestalis stupri dānata. Sili⁹ Italic⁹ ex Italica Hispaniæ ciuitate: & originem & nomen traxit. Ipse Romæ natus: in litteris̄q; educatus: prima ei fori contentio fuit magna inter patronos auctoritate: Ciceronem imitatus. cuius etiā villam Formianum possedit. Extremam ætatem musis & Phœbo tradidit: vt satis indicat Martialis epigramma. Consul fuit: quo tempore Nero excessit. Proconsul Asiam administrauit. decessit annos natus. LXXV. voluntaria morte: tædio morbi quem euadere nequaq̄ posse videbat: vti Plynius Iunior in epistola demonstrat: in qua eum taxat maiore cura q̄ ingenio carmina fecisse: auditorioq; sæpe ea commisisse dicens. Imitatus est maxime in his Maronem: cui⁹ etiam natalem celebrare quotannis consueuit. Sidonius Gallus præsul Aruernorum tempore Cassiodori & Theodorici regis: vir eruditissim⁹ ac Christianus: cui⁹ extant epistolę. Stilpō philosophus Megarensis tempore primi Ptolemæi: discipul⁹ Phasiclis Thelani. Prę fuit scholę Megarēsi: scripsit dialogos nō minus. XX. Suidas. M. Silanus cōs. aduersus Cimbros rem male gessit. Quapropter a Domitio tribunoplę. accusatus. Dicebat em̄ eum iussu populi cum Cimbris bellum gessisse. Idq; fuisse principium calamitatū. quę postea euenissent. Deq; eo libellum quoq; edidit. Sed plenissime Silanus absolutus. Duę tamē tribus damnauerūt: Sergia & Quirina. Pedianus. M. Silanus alius ante hunc ordines sub Aphricano in Hispania duxit. Hannonē Magonemq; duces Carthaginēsium in deditionē accepit. De. Silan⁹ cōs. Desig. Cicerone consule Sallustius in Catilinario. L. Silan⁹ Claudii principis gener: maritus Octauię: qua sibi erepta: data q; postea Neroni: præ dolore gladio incubuit. Siluan⁹ Troadis prę sul Maximiani tyranni tē pore Rhetor ab initio Troili sophistę discipul⁹ Christian⁹ factus: vitam monachi dilexit. Quū q; ab Attico præsulē Constantinopolitano prius Thracię ciuitatis prę sul constitut⁹ esset: post aliquot annos rogauit: vt inde ob immensa frigora quū esset tenui valitudine: gracilię; corpore transferret in mitius cœlum. Itaq; sese officio abdicans: Constātinopolim venit: vbi monachum aliquādiu egit: donec Troiano populo prę ficeret. Ipse ægre sumpto negocio quū nullam haberet excusationē: itineri se adcingens: portētum ex eo subito visum. Nauis. n. qua in Troadem p̄fectur⁹ erat: diu īmobilis in littore antea p̄manserat: nec vlla vi mortaliū dimoueri sedibus poterat. Tūc vero ei⁹ primū precib⁹ soluta p̄cedere cœpit: his igit̄ aliisq; signis vir sanctus: tum etiā doct⁹ est habit⁹: & qui populo exēplis optimis doctrinaq; p̄fuerit. Extat ei⁹ volumen diuisum in libros. viii. De p̄uidentia dei: deq; mūdi gubernatione ad Saloniū p̄sulē. Ex historia trīpertita. Siluan⁹ Tyri prę sul senex iam sub Diocletiano bestiis obiect⁹. Alius abbas in deserto Scythię: alius præsul Nazarenus Hieronymi auditor ac successor: ac defensor. Simones plures hoc etiā nomē post Philippū græcis: latinis: hebræisq; pariter commune. Ex his antiquissimū sane legim⁹ Atheniēsem ac p̄m Socratis discipulū fuisse: qui scripsit dialogos. xxxiiii. Ali⁹q; scripsit de arte Rhetorica. Ali⁹ medic⁹: ali⁹ sculptor. Quorū oīm auctor Diogenes. Simon Magnesius Musicus egregi⁹: qui & ipse superioq; musicoq; more corrupto: Simodiā introduxit: sicuti & lysis lysiodiam. Strabo. Simon Cōstantinopolitanus ludi magister: circiter annos ab hīc. cc. composuit græce Metaphrastas: id est sanctoq; vitas: quæ singulis mensib⁹ p̄prie leguntur: habenturq; in bibliotheca Vaticana. Ex Hebræis vero Simonem Magum legimus: caput & auctorem totius hæreseos. De quo Eusebius libro. ii. latissime. Iustinus philosophus in Apologia ad Antonium principem in hanc sententiam scribit. Simon quidam Samaritanus de vico Gyppitho sub Claudio principe artibus magicis & ope dæmonum subleuatus in vrbe nostra: complurimis per phantasiam deceptis: deus est creditus: & honore simulacri donat⁹: a vobis inter duos Tiberis pōtes colit: cū titulo latinis litteris scripto: Simōi deo sācto. Quē oēs pene Samaritę & nōnulli alii tanq̄ deum adorant ac fatent. Sed & Selenē quandā erroris comitē: quę prius in lupanari fuit apud Tiberim: cum ipso cōsecrauerūt: similia quoq; Irenæus in primo aduersus hæreses libro. Q; autem: vti vulgo fert: Petri apud deum precib⁹ sublatus ceciderit: nulla sane apud idoneos mentio. Miror & Plynium hui⁹ nō meminisse: quum de Neronis magica mētionē fecerit quā multis experimētis ab eo principe curiosissimo vanā ac nullā esse deprensam di-

L. Sextius
M. Sextili⁹ Sextilia
Sili⁹ italic⁹
Sidoni⁹ gallus
Stilpon phūs
M. Silanus cōsul
M. Silanus
De. Silanus
Siluanus
Simones
Simon phūs rhetor: pictor
Simō grammaticus
Simon magus

Simõ auar⁹ Simon Machabeus.

cit. Simon item ille qui a Petro. SS. gratiã mercari volebat: vnde vitio nomẽ inditum: aliiq; cõplures præter apostolũ. Quorum princeps Machabeorum pater: e nostris quoq; quem poti⁹ cõ memorem non habeo q̃ nouum ætate nostra exemplum Simonis pueri Tridentini. Hic sedente Sixto. iiii. pon. die veneris. S. a Iudeis clam cõprensus: ac oĩbus cruciatib⁹ prius adfectus: demũ crucĩ adfixus est. Ex quo templũ ei veluti martyri dicatũ. Simonides etiã plures: sed potissimi poetę duo: alter Ceus & Melicus: Alter Teius & Iambic⁹. Melicum Suidas dicit emicuisse

Simõ puer tridentin⁹.

Olymp. lv. vixisse annis. lxxix. scripsisse Dorica lingua Cambisis & Darei res gestas: ac Xerxis bellũ maritimũ: prẽterea Threnos: Enconomia: epigrãmata: pęanas: tragœdias: nænias & alia. Cicero autẽ de oratore: artem memorandi inuenisse dicit his verbis. Simonides Ceus prim⁹ artem memorandi inuenisse fert: quũ cœnaret in Thessalia apud Scopam fortunatũ hominẽ: conciniss eq; id carmen qđ in eũ scripsisset in quo multa ornandi causa poetarũ more in Castorem & Pollucẽ scripta fuissent: nimis illũ sordide Simonidi dixisse se dimidiũ ei⁹ ei qđ pact⁹ esset pro illo carmine daturũ: reliquũ peteret a Tyndaridis quos æque laudasset. Haud multo post nuntiat Simonidi: vt prodiret: iuuenes stare ad ianuã duos: qui eũ magnope vocarent: surrexisse illũ ac vidisse neminẽ: hoc interim spatio conclaue illud vbi epulare⁊ Scopas concidisse: ea ruina ipsum oppressum cũ suis interiisse: quos quũ humare vellent sui: nec possent obtritos internoscere vllo modo: Simonides dicit ex eo qđ inuenisset quo loco quisq; cubuisset: demõstrator vniuscuiusq; sepeliẽdi fuisse. Hac re tũc admonit⁹ inuenisse fert ordinẽ esse maxie q memorię lumẽ adferret. Plyni⁹ octauã chordã in lyra inuenisse dicit. Eustathius vero tris duplices litteras. ξ. ψ. θ. Delãbico autẽ Quintilian⁹ sic refert. Simonides Teius alioquin sermone ꝓprio & iucũditate quadã cõmendand⁹: præcipue tamen ei⁹ in commouenda miseratione virt⁹: vt quidã in hac eum oĩbus eiusdẽ operis auctorib⁹ prẽferant: in quib⁹ sane dissidere videnť auctores: lãbicũ poetã Theiũ Strabo fuisse dicit. Suidas vero Carystiũ siue Erithreũ: qui scripsit grẽcoq; apud Aulidẽ conuentũ: trimetroq; libros duos: & alia. Prẽter hos alios duos ponit: vnũ filium sororis Simonidis Cęi cognoĩatũ Melicertã: qui ante bellũ Peloponnesiacũ fuit. Scripsitq; genealogiã libris tribus. Alterũ Simonidẽ Magnetẽ poetam Antiochi magni tpe. Cuius res gestas scripsit: ac bellũ aduersus Galatas.

Simonides Teius lãbicus.

Simonides melicerta.

Simonides magnes.

Syrianus Alexandreus philosophus platonic⁹: docuit Athenis: scripsitq; in totũ Homerũ. cõmentarios. vii. in remp. Platonis & alia: hui⁹ discipulus & successor fuit Proclus. Suidas.

Syrianus

Synesius e Pentapoli Aphricę ꝓuincię ꝓpius xpianus pręsul Ptolemaidis factus: scripsit libros in grãmatica: philosophia: panegyricos: epistolas: & alia. Suidas.

Synesius.

Hui⁹ operũ bona pars extat. Symmach⁹ vn⁹ ex interpretib⁹ sacroq; librorũ secta Ebioneus: quę Christũ e Iosepo & Maria natũ putat: vti supra commemoraui. Cõmentarios quosdã conscripsit: in quib⁹ conatur ex euãgelio Matthei insaniã hanc probare. Hos Origenes cum interpretatione ipsius Symmachi: scribit se apud Iulianũ quẽdã comperisse: qui se diceret hos libros ab ipso Symmacho suscepisse. ex quo videre licet Origenis fere temporib⁹ eum fuisse. Ex Eusebio. Symmachus alter senator vir doctus Boetii socer. Symmachus Roman⁹ orator missus a senatu Cõstantinopolim ad Theodosii liberos rogatum vt vestales a Christianis destrui minime pateretur. Cuius rei gratia putabant aduersa multa se a diis fuisse passos. Eius igit orationem & Prudentius & Ambrosius qui huius meminerunt: acerrime confutarunt.

Symmach⁹ interpres.

Symmach⁹ senator.

Symmach⁹ orator

Syloson Polycratis Samiorum tyranni frater quũ priuatus Dareo Hystaspis filio: magnopere optanti vestem quam ferebat aliquando largitus esset. Ille postq̃ est rex factus: dono tyrannidem Samiorum ei dedit: qui acerbe imperauit. Quare verbs ab hominibus deserta: vnde prouerbium manat: εκητι συλοσωντοσευρι Χορια. Sylosontis opera: Locus amplus. Strabo. XIIII.

Syloson

Siminias philosophus Theban⁹ scripsit dialogos. xxiii. qui ordine a Diogene commemorantur.

Siminias.

L. Sisenna Romanus orator & historicus: paulo supra tempora Ciceronis. De quo ipse Cicero in oratore. Lucius Sisenna doctus vir: & studiis optimis deditus: tum latine loquens grauis reipu. non sine facetiis: neq; laboris multi: nec satis versatus in causis: interiectusq; inter duas ætates Hortensii & Sulpitii: nec maiorem consequi poterat: & minori nec⁊ esse erat cedere. Huius omnis facultas ex historia ipsius percipi potest: quacũ facile vincat oĩs superiores: tum indicat tamẽ quãtum absit ab summo: q̃q̃ hoc gen⁹ scriptionis nondũ sit satis latinis litteris illustratũ. Et paulo infer⁹. Sisenna emendator sermonis vsitati quũ esse vellet: ne a. C. Russio qdem accusatore deterreri potuit: quominus inusitatis verbis vteret. Nã cũ in defensione Chritili Supputatillica dixerit: tũc Russius accusator Circũuenior iudices: inqt: nisi subueniatis. Sisenna qd dicas nescio: metuo insidias: quid est hoc. Supputa qd sit scio: tillica nescio.

C. Russius.

Solon Salamin⁹ genere: vn⁹ e septem sapiẽtib⁹ Athenięsib⁹: leges dedit: ac

Solon.

eas quas Draco prius tulit: præterq; quę de cęde erant: oēs ppter asperitatē magnitudinēq; pœ narū abrogandas curauit. Nam vna oīm̄ibus pœna constituta fuerat: vt etiā qui occī damnati essent: aut qui holera subripuissēt: capite plecterent: ob quam causam Demades dicere solebat Draconē non atramēto: sed sanguine leges scripsisse. Legem Sisachtheā tulit: quæ bona tm̄ nō corpora vti pri⁹ debitoꝝ essent obnoxia creditorib⁹: florebat in repu. tunc Pysistrat⁹: qui plura pro patria gesserat: æmul⁹ laudib⁹ Solonis: cui & genere ꝓpinquus erat. Illius igit eloquentia plus potuit apud populū: q̄ hui⁹ sapientia. cessit sponte Solon Tyrannū fugiens pri⁹ in Aegyptum: deinde in Cyprum: postremo ad Crœsum regē. Cui⁹ quum opes videret: ostētanti Crœso atq; interrogāti: nūquis eo felicior esset? Respōdit Telhū quendā pauperē admodū aliogn iustum Athenis agentē: simul adfirmās nihil esse felix q̄d tēporꝝ murationi subiaceat: felicitatem finē tm̄ indicare. Cui⁹ sententiæ Crœsus postea a Cyro capt⁹ meminisse dicit. Solon inde in Ciliciam profect⁹: ciuitatem a suo nomine Solos ædificauit: in qua Athenienses colonos statuit: qui interuallo tēporis ab attica lingua desciuentes: Solœcizare dicti sunt. Vnde verbū Solœcismꝰ tractū. Decessit in Cypro annoꝝ. lxxx. mandauit ossa Salaminē trāsferri. ibiq; per regionē proiici ac dissipari: ne Athenas inferrent: qm̄ discedens iureiurando ciues adegit: non antiquaturos eius leges: donec rediret. Reliquit etiā cōciones & epīas quasdam. Emicuit Olymp. xlvi. Hic postremo tradit: q̄q; grauissimus fuerit: sera iam ętate cū Tespidis tragœdiā spectaret: paulatim ocio se dedisse: ac vitæ molliori: quod sane declarant illa carmina ipsi⁹. Dum propero ad senū discere multa libet. Grataq; sunt nobis Veneris & dulcia Bacchi: Queq; viris musę munera grata ferunt. Epigramma sepulcro Cicero huiuscemodi commemorat. Mors mea non careat fletu; linquam⁹ amicis Mœrorē: vt celebrent funera cū lachrymis. Ex Plutarcho. Socrate Diogene. Sophocles Atheniensis tragicus poeta æqualis Periclis: ei⁹ collega quādoq; in prætura docuit teste Suida tragœdias. cxxiii. tulit victorias. xxiii. Decessit post Euripidem annis. vi. Cui stili magnitudine prefertur: licet ei⁹ sententiis inferior. Primus vsus est tribus histrionib⁹: hoc est Tritagonista chorum induxit. XV. iuuenū: quum prius. XII. tm̄ intrarent: appellabatur Apis ob linguæ dulcedinem. Filios suscepit: Leophontem: Leosthenē: Aristonem: Stephanum: Meneclidem: Hęc ex Suida. Gellius scribit q; filii patrem tanq; senio delyrantem administratione rei familiaris interdixerunt. At ille tragœdiam protulit nuper ab eo scriptam iudicibus: vti viderent an id esset opus delyri senis: quare restitutus: sapereq; magnopere visus est. Valerius quoq; ait hunc ex insperato gaudio ob victoriam ex tragœdia quadā repentino obiisse. Memoratur & a Suida Sophocles alter nepos superioris: poeta item Tragicus: qui docuit tragœdias. XL. vicit. viii. scripsit & elegos. Sophocles etiam grammatic⁹ Minor appellatus: qui enarrauit Lycophronem Apollonium: pluresq; poetas. Cui⁹ opera habemus. Sophocles alius dux Atheniensium Sostratidę filius apud Thucydidem. Soparer sophista Iamblyci discipulus in magna fuit apud Constantium magnum dignatione: eiq; adsidebat Consiliarius: calumniā ab inimicis passus: q; causa caritatis annonæ Constantinopoli fuisset insons: eiusdem iussu Imperatoris securi percussus est: auctor Eunapius in libro sophistarum. Apameus Sicyonius vel Thebanus comicus historicus: scripsit epitomen in plures auctores. Suidas. Sophilus Sicyoni⁹ vel Thebanus comicus mediæ comœdiæ: ipsius fabulas nonnullas commemorat Atheneus. Sophron Syracusan⁹ Xerxis & Euripidis tempore: scripsit mimos viriles: & mimos fœmineos lingua Dorica: & soluta oratione. Dicit & Plato quum in eos incideret: obdormire solitus: fuit alius siue idem comicus: cuius fabula πεμθερα: vt ait Atheneus. Soranus Ephesius medicus Alexandrię profecit. Deinde Romam venit: vbi artem exercuit: Traiani & Hadriani temporibus: libros plures optimosq; composuit. Suidas. Est & Valerius Soranus: qui inter Valerios dicetur. Sosibius grammaticus Laconicus: Sosithæus Syracusanus vnus de numero eorum qui Pleiades appellantur apud Ptolemæum æmulus Homeri tragici. Suidas. Sosipatra fœmina vates ac doctissima e Lydia: vxor Aedesii sophistę educata dicit a quibusdā numinibus: auctor Eunapius libro sophistarum. Sostratos plures fuisse constat Primus Plynio & Strabone testib⁹ Architect⁹: qui turrim excitauit in insula Pharo iussu Ptolemęi Philadelphi ad ostēdēdos nocturnos ignes nautarū cursibus: eiq; nomen suum inscripsit: quod regem fuisse passum admirat Plynius. Idem quoq; pensile Gnidii ambulacrum fecisse traditur. Alius qui ex ære & alio modo figna faciebat: teste item Plynio. Tertius sacerdos Cereris apud Tacitum. Quartus vates qui per furorem multa grecis prędixit. Nā Bacchis Nauseus: & Sostrat⁹ Atheniensis Xerxis aduētum prędixerūt: vt auctor Herodotus. Quint⁹ Sostratus Sicyonius cognomento Acrocheri

Draconis seueritas.

Tellus

Sophocles tragicus.

Sophocles iunior.

Sophocles grāmatic⁹.

Sopater.

Sophilus.

Sophron

Soranus

Sosibius.

Sosithæus.

Sosipatra.

Sostrat⁹ architectus.

Sostratus sculptor.

Sostr. vates

Sostratus acrocheri.

Sotades

tes: vt ait Suidas. Sotades Maronites poeta turpissim⁹ Iamborum scripsit libros quos appellauit cynedos lingua Ionica: vbi libidinũ lasciua species & descriptio erat. Fuere & alii duo Athenienses: alter comic⁹ mediæ comœdiæ: alter philosophus: qui scripsit de mysteris librũ vnum. Suidas. De primo Martialis dicit Nec retro lego Sotadẽ cynedum: Retro. n. eius carmina legebantur: vt sensus tegeret. Vt illud: Laus tua non tua fraus: vir⁹ nõ copia rerum Scandere te fecit hoc dec⁹ eximiũ. De Sybariticis itẽ libellis lasciuis alibi dixim⁹.

Soteridas

Soterícus

Sophroni⁹.

Soteridas Epidaur⁹ scripsit musicæ libros tris: vt ait Dionysi⁹. Soteric⁹ Asites poeta: sub Diocletiãno scripsit Encomiũ: Diocletiani Bassarica siue Dionysiaca. Vitam Apollonii Tyanei: & alia. Suidas. Sophroni⁹ vir apprime eruditus: græcis præsertim litteris: Psalterium & prophetas quos Hieronym⁹ ex Hebræo in latinũ verterat: in græcũ rursus sermonem ipse vertit: simul cum aliis quibusdã opusculis: vt ipse Hieronym⁹ testatur. Sophronia matrona Romana: altera Lucretia Christiana: cũ vim Dicii principis videret esse passuram: consentiente viro: adrepto gladio seipsam transfixit: acinter sanctas mulieres relata: auctor Eusebi⁹ in historia. Sophia mater felicissima: tris filias Fidẽ: Spem: & Charitatem sub Hadriano pro Christi nomine iugulatas: alacriter vidit: sepeliuitq; xviii. ab vrbe miliario. Socrates patria Athenienſis: patre Sophroniſco: matre Phanareta obstetrice: Archelai physici discipulus: prim⁹ omniũ de morib⁹ differere cœpit: philosophiam e cœlo ad res humanas conuertendo. Quũ ipse præter cæteros suo tempore mortales & vita castissimus: & morib⁹ patientissim⁹ fuerit: exempla vtriusq; rei cõstant. Nam & patientiã Gelli⁹ pulchro scõmate refert. Quum vxorem Xantippen contumaci⁹ ac clamosius in se agentẽ diu tolerasset: postremo aqua esset ab ea perfusus: cœpit ridere dicens: Sciebã Xantippen ronantem quandoq; pluituram. Castitatis illud ab Aeliano memoratur: qđ Zopyrus physiognomus dixisse fertur Socratem ex physiognomia omniũ libidinosissimũ esse: ciuib⁹ autem tanq̃ falsa locutum eum ridentib⁹: Socrates minime mentitum dixit: sed naturę vim se animi virtute attulisse. Cicero tñ de diuinatione: nõ lasciuũ: sed bardũ: ac mẽte stupidũ & obtusum dicit. Nihil vnq̃ scripsisse constat: sed ei⁹ dissertationes a Platone cõmorant. Victu alioquin facili: q; proximum diis maxime putaret: qui minimis egeret. Dęmonẽ se habere fatebat: qui ei futura prędiceret. Accusat⁹ postremo ab Athenienſib⁹ q; de diis male sentiret: ac in carcere causam dicere iussus: neglexit: & Lysię orationẽ elegãtissimã in ei⁹ defensionẽ ei traditã respuit: dicẽs optimã quidẽ esse: sed Socrati minime conuenire: hausto q; cicutę poculo excessit. Cicero de orat. ficait Lysiæ orationẽ Socrates spreuit. tanq̃ calceis sicyoniis non vteretur: q̃uis esset habiles: quia animis expoliti fic illã orationẽ desertã sibi: se fortẽ ac virilẽ nõ videri: solebat itẽ dicere teste Aeliano: ociũ fratrẽ esse libertatis. indicio q; esse Persas & Indos: qui ppetuo liberi in ocio degunt. Ac cõtra negociis intẽtos Lydos & Phryges: qui seruiũt. Fuere itẽ alii hui⁹ noĩs a Diogene cõmemorati: nobis obscuri: qui autẽ claritatẽ habeãt duo: alter pictor: inter cui⁹ opera: piger q appellat ὀκνοσπαρτũ torquens qđ asellus arrodit: auctor Plyni⁹. Pausanias autẽ dicit hũc a Polygnoto pictũ vti supra dixi. Properti⁹ ad hanc tabellã adludẽs ait. Dignior obliquo funẽ q torqueat ocno Assiduusq; tuã pascat aselle famẽ. Alter Cõstãtinopolitan⁹: q; histo. eccl'iasticã a tpe apostolorũ vsq; ad Chrysostomũ scripsit: quo tpe fuisse par est: vn⁹ ex his qui in tripertita connectit historia: reliq; Theoderitus & Sozomen⁹ græci auctores. Est alter Sozomenus pbyter Pistoriensis qui historiæ vniuersalis immẽsum edidit volumen. Socion philosophus peripateticus genere hispanus: scripsit κερασαμαλθειαν: id est Cornucopiæ librum: multæ varięq; doctrinæ refertum: auctor Gellius. Spartacus dux gladiatorum: qui populo Romano bellũ mouit. Superat⁹ a. P. Crasso. Cicero. M. Antoniũ alterum Spartacum vocat. Speusipp⁹ philosoph⁹: Platonis sororis fili⁹: cõposuit dialogos a Diogene cõmemoratos. Spintharus Corinthi⁹ nobilis architectus: Delphicũ templũ ædificauit: auctor Pausanias. Alter Athenienſis Oebali pater. Spurina dux regis Parthorũ qui Crassum interemit itẽ mathematic⁹ ac vates: qui Cęsari pdixit vt martias caueret Eidus: cuius Tranquillus in Cæsare: & Valerius meminere. Tertius huius nominis adolescens egregia forma: qui quum fœminas viroſq; ob libidinem aspectu decoro inuitaret: oris pulchritudinem vulnerib⁹ sponte dehonestauit: auctores Valeri⁹ de verecũdia: & Ambrosius libro. iii. de virginitate. Staseas Neapolitan⁹ philosoph⁹ Platonicus. Cicero de finibus.

Socrates pictor. Ocnus

Socrates historicus.

Sozomen⁹.

Socion

Spartacus.

Speusippus

Spintharus

Spurina.

Staseas.

Stesichor⁹.

Stesichorus poeta lyricus: ex Himera Siciliæ ciuitate Olymp. XXXVIII. Decessit Cataniæ: quo profugus venerat: sepultusq; ante portã quę a nomine ipsi⁹ Stesicoria dicit: fratrem habuit Mamertinum optimũ gęometram. Dicit & scripsisse Helenę vituperationem: ex quo exoculatum fuisse: rursusq; ob Palinodiam visum recuperasse: vocatusq; est Stesichor⁹: qñ prim⁹ cum

cytharę cantu chorũ constituit. Nam prí⁹ Tisias vocabat: auctor Suidas. Quintilianus vero sic eum taxat. Stesicorus q̃ sit ingenio validus: materiæ quoq; ostendunt: maxima bella: & clarissimos canens duces: Lyrici carminis dignitatẽ curua sustinens lyra. Reddit em̃ proteruis in agendo simul loquendoq; debitam dignitatẽ: ac si tenuisset mediũ videt æmulari pximus Homerũ potuisse: sed redundat & effundit: qđ vt reprendit: ita copię vitiũ est. Stesimbrotus Tarsius historicus scripsit res gestas Cimonis ducis Atheniensiũ: vt ait Plutarchus. Stilpo Megarẽsis philosophus tempore primi Ptolemæi: discipul⁹ Paticlis Thebani: prępfuit scholę Megarensi: scripsit dialogos non min⁹. xx. Suidas. Hunc Cicero de diuinatione dicit ebriosum ac libidinosum fuisse natura: quã & voluntate: & studio litterarũ ptinaci adeo vicerat: vt nihil in eo lasciuũ inueniret. Stratones octo: prim⁹ Isocratis audito. ii. Lampsacen⁹ Theophrasti discipul⁹. iii. medicus qui Erasistratũ audiuit. iiii. historic⁹. v. poeta epigrammatũ. vi. antiquus medic⁹ vt ait Aristoteles. vii. Peripatetic⁹: qui vixit Alexandriç: hęc Diogenes. Octauum Stratonẽ Plutarch⁹ in vitis ponit pceptorẽ rhetorices ac familiarẽ Bruti: qui vnacũ eo in bello philippensi fuit: solusq; adhibit⁹: dum sibi ille mortẽ consciuit: conciliat⁹ postea Augusto per. M. Messalam: qui comes ad bellũ Actiacũ fuit. Lachrymans. n. Messala: hic est: inquit Augusto: qui meo Bruto gratias extremas subministrauit. Aelian⁹ quoq; de varia histo. Stratonẽ Sidoniũ quendã scribit in conuiuiuiis valde delicatũ: ac lautitia vict⁹: amiciss imũq; Neoclis Cyprii regis pari luxuria certantis. Suidas: cui⁹ Lexicon multi auxere auctores: Eudem⁹ orator qui scripsit dictionariũ ex ordine litterarũ. Helliadus Theodosio iuniore Imperante: Eugeni⁹ ex Augustopoli Phrygiæ vrbe. Zosimus Gazeus: Cęcilius Sicul⁹: Longin⁹ Casimus: Luperc⁹ Berytius: qui scripsit de Atticis dictionib⁹. Iustin⁹. Iulius sophista: qui scripsit epitomen linguarũ Pamphiliç: de cõsuetudine Attica. Pamphili⁹ qui edidit pratũ dictionũ. Zopyrio Polio Alexandrin⁹: qui itẽ de Atticis dictionib⁹ per ordinẽ litterarũ. Igit hi oẽs Suidę operi agglutinati sunt. Suidã alterũ inter sculptores clarissimos ponit Pausanias. L. Corneli⁹ Sylla: nominis etimũ a Sibylla trahit: teste Macrobio bello punico. iii. ludi primũ instituti ex libris Sibyllinis: suadente Cornelio Rufo: q̃ppter ea Sibylla cognoiat⁹ est: postea corrupto noie cœpit Sylla vocari. Felix ob successus appellat⁹. Nã mulier quondã obuiam ei puero: salue dixit puer: & tibi & reip. felix: quæ postea videri amplius non potuit. primũ quęstor Marii Iugurthã a Bocho in deditionẽ accepit bello Cimbrico: & Theutonico legat⁹ bonam operã nauauit. Prętor inter ciues ius dixit. Idem Siciliam puinciã habuit: bello sociali Samnites Marsosq; superauit: ne monumenta Bochi tollerent Mario restitit: consul Asiã sortitus: Mithridatẽ apud Orchomeniũ & Cheroniã prœlio fudit. Archelaum pfectum ei⁹ Athenis vicit: portũ Pyraneũ recepit: Medos & Dardanos in itinere perauit. Mox cũ rogatione Sulpitia imperiũ ei⁹ trãsferret ad Manliũ: in Italiã regressus: corruptis aduersariorum exercitib⁹: Carbonem ex Italia expulit: Marium apud Sacriportum: Theselinũ apud portam Collinam vicit: Mario apud Prænestę interfecto: Felicem se edicto appellauit. Proscriptionis tabulas primus ppposuit: nouem millia deditiorũ in via publica occidit. Numerũ sacerdotum auxit: tribunitiã potestatẽ minuit: Repu, ordinata dictaturã deposuit. Vnde spe decept⁹: Puteolos cõcessit: etiã morbo Phthiriasi interiit hęc Cęcili⁹, Sylla. n. rerũ potit⁹: corpus Marii iam defuncti reuulsit atq; disiecit. Quapropter: vt ait Plynius: verit⁹ talionẽ: cremari corpora instituit. Tota Italia proscriptiones fecit: proscriptoq; liberos: & bonis: & petendoq; bonorũ iure priuauit: quam legem antiquare deinde conatus est. Cicero in oratore de liberis proscriptorum. Per V scribendum hoc nomen nummi antiqui docẽt: tum Romæ inscriptio marmoris celebris apud ędẽ diuę Genitricis de porticu huiuscemodi. L. Cornelio. P. F. Sullę PR. cõs. vii. uir. Epul. clientes cos. P. Suilla a Torquato accusatus inter Catilinę coniuratos fuisse: Defenditur a Cicerone cons. qui & obtinuit. Sulpici⁹ per c scribitur in marmoribus veterum. Qu. Sulpicius Prisc us oppidum Labicos corona circundatum: scalis captum diripuit: censuitq; senatus frequentem coloniam deducendam. Coloni ab vrbe. MD. missi: Liuius libro. iiii. C. Sulpiti⁹ Potitus dictator creatus: reliquias Brenni apud Pręneste stratagemate vicit: mulis cum agasonib⁹ in insidiis collocatis: vnde triumphum egit. Dei de consul Soram expugnauit: Samnitesq; apd Maleuentum superauit: cęsis ex eis ad. XXX. millia. Frontinus libro. ii. & Liuius libro. vii. Seruius Sulpitius gener Fabii Ambusti: Vide in Fabio. Caius Sulpitius Gallus: maxime omnium nobilium Græcis litteris studuit: & fuit reliquis rebus ornatus atq; elegans. Is prætor Ludos Apollini fecit: in quibus quum Thyestem fabulam docuisset: Ennius mortem obiit. Cicero in Bruto. Valerius quoq; hunc astrologiæ peritissimum fuisse tradit: primumq; qui in exer-

Stesimbrotus

Stilpo

Stratones.

Strato Bruti.

Strato Sidonius

Suidas.

L. Cor. Sylla

P. Suilla

Q. Sul. Priscus.

C. Sul. Potit

C. Sul. Gallus.

citu Pauli Aemylii contra Perſeũ eclypſim lunę noctu factã: militib⁹ admirantib⁹ enarrauerit.

P. Sulp. cõſ. P. Sulpiti⁹ conſul prim⁹: qui ad bellũ Macedonicũ miſſus: equeſtrib⁹ prœliis cum Philippo pro ſpere pugnauit: auxiliantib⁹ rege Attalo: ac Rhodiis. Liui⁹ de bello mac. Seruí⁹ Sulpiti⁹ Galba

Ser. Sul. galba. ꝓtor: ante initiũ. iii. belli punici: male aduerſus Luſitanos pugnauit. Liui⁹ lib. xlvii. P. Sulpitius

P. Sulp. oſ. &. C. Cotta: viri eloquentiſſimi: oratoreſq; maximi: qui Craſſo & Antonio oratorib⁹ ſucceſſere a Cicerone in dialogo de oratore introducunt: tribuniplæ. ſimul etiã fuere. Cotta qui Syllanas partes ſequebat: a Marianis deinde & tribunatu & ciuitate deiectus. Sulpitius autẽ Mario fauebat: quo auctore: quũ pniciosas leges ꝑmulgaſſet: vt exules reuocarent. & vt Mithrydatico bello dux createt: quod iam Syllæ decretũ fuerat: præterea. Q. Pompeio &. L. Syllę vim intuliſſet. Sylla deinde cũ exercitu in vrbẽ veniente: ac rerũ potito: latitans ob metũ: a ſeruo ipſi⁹ ꝓditus necat. Seruum Sylla pri⁹ libertate pacta cõceſſa: de ſaxo ꝑcipitauit ob ſcelus. De hoc autẽ Sulpitio Cicero in oratore ſic ſcribit. Fuit. n. Sulpitius vel maxime eo⁹ quos ego audiuerim grandis: & vt dicam: Tragicus orator: vox cũ magna: tum ſuauis & ſplendida. Geſt⁹ & motus corporis ita venuſtus: vt tñ ad forum nõ ad ſcęnã inſtitutus videret. Incitata & volubilis: nec ea tamen redundans: nec circũfluens oratio Craſſum imitari volebat. Cotta vero malebat Antoniũ ſed ab hoc vis aberat Antonii: Craſſi ab illo lepos. Seruius Sulpiti⁹ iuriſcõſultus: non facile dixerim quantum & ad dicendũ: & ad oẽs bonarũ artiũ diſciplinas adhibuit curę. Nam & in eiſdem

Ser. Sul. iuriſcõſult⁹. exercitationib⁹: & ab ineunte ætate fuimus: & poſtea vna Rhodũ ille etiã ꝑfectus eſt: quo melior eſſet & doctior. Et inde vt rediit: videt nihil in ſecunda arte primus eſſe maluiſſe ꝙ in prima ſecund⁹. Atq; haud ſcio an par principib⁹ eſſe potuiſſet: ſed fortaſſe maluit id quod adept⁹ longe oim nõ eiuſdẽ modo ætatis: ſed eo⁹ etiã qui fuiſſent in iure ciuili eſſe prĩceps. Cicero in Bruto. Pomp. autẽ li. i. dig. ait. Cũ primũ locũ poſt Ciceronẽ in orando obtinuiſſet: Scęuolãq; ſuper quadã clientis cauſa cõſuleret: ac reſpondentẽ de iure parũ intellexiſſet Scævolã dixiſſe. Turpe eſt viro patricio & nobili ſciẽtiã in qua quotidie verſaret ignorare: ob quẽ cauillũ Sulpitiũ poſt ea pertinaciter iuris ſcientię incubuiſſe. Exceſſit in legatione miſſus a ſenatu ad. M. Antonium

Sulpitia paterculi. quẽ Cicero in Philippicis magnopere laudat: decernitq; ſtatuã pedeſtrem a ſenatu ſtatuendã. Quintilian⁹ ait eũ trib⁹ orationib⁹ inſignẽ gloriã meruiſſe. Sulpitia paterculi filia: vxor Fuluii Flacci: e centũ lecta matronis: quæ ob pudicitiã ſimulacrũ veneris e libris Sybillinis dedicaret: auctor Liui⁹. C. Suetoni⁹ Tranquillus: Suetonii lenis. xiii. leg. in bello Othoniano Tribuni fili⁹

C. Suetoni⁹ Tranquill⁹ Hadriani principis epiſtolarũ magiſter fuit: quo poſtremo excidit: q; Sabinã vxorem amare ob nimiã familiaritatẽ venerit in ſuſpicionẽ. Plynii Iunioris amiciſſimus fuit: a quo etiã per epiſtolam admonet: ſuadeturq; ad op⁹ edendũ: quũ iam lima non expolire: ſed exterere videret. Scripſit plura: e quib⁹ de grãmaticis libellus: quẽ imitari ſe noſter Hieronym⁹ in tractatu de viris il luſtrib⁹ fatet. Prętera vitę Cęſarũ in quo opere cunctis in eo genere facile ꝑſtitit opinioq; grãmaticoꝝ nõnulloꝝ eſt primã Cęſaris haud integrã reperiri. Cũ veriſimile nõ ſit ipſi⁹ icunabula

Suetonius optatianus Saturninus vetulio gñis tacuiſſe: adeoq; ex abrupto exorſũ eſſe: quũ cęteroꝝ oim etiã ignobiliũ alti⁹ originẽ repetierit. Itaq; Iuli⁹ Cęſar in principio addita eſſe verba. Fuit itẽ alter Suetoni⁹ Optatian⁹ Taciti principis tpe: qui ei⁹ vitã ꝑſcripſit: vt ait Vopiſc⁹. Saturnin⁹ Vetulio vir nimia callididitate: vbi ſe ꝑſcriptũ a triũuiris cõperit: cõfeſtim inſignia ꝑturę recepit cũ priuat⁹ eſſet: ꝑmiſſoq; lõge ſeruorũ ordine q lictorũ ſpeciẽ p ſe ferrẽt per oĩs terras occupatis hoſpitiis tã cõſtãter anteibat: vt magiſtratũ po. ro. crederent. Cũq; puteolos veniſſet: naues in ſtatione reptas: ceu publicæ neceſſitatis gratia: nullo aduerſante cepit: qb⁹ in Siciliã trãſfretans: periculum euaſit. Valeri⁹. Saturnin⁹ Apulei⁹: de quo vide in Apuleio. Saturninus martyr ſub Maximiano: damnatus ad extruẽdas thermas Diocletianas: fodiendamq; arenam. Saturninus Antiochenus: & Baſilides Alexandrinus: poſt Menandrum illum maleficum apparuere: paulo poſt apoſtolos: quorũ Saturnĩ

Saturnin⁹ Apuleius. L. Saturni⁹ martyr Saturni⁹ hęreticus. nũ eadẽ fere cõmentatũ quę Menandrũ ſcribit Ireneus. Baſilidẽ vero ꝓtextu myſticæ doctrinæ valde delyraſſe: aduerſus quẽ virũ Agrippa Caſtor celebris ſcriptor librũ edidit: vbi eũ acerrime confutat: dicitq; ſcripſiſſe in euangeliũ. xxiiii. cõmentarios: ppheraſq; ſibimet nuncupaſſe: quoſdam Barabam & Barcob: alioſq; qui nunq; extiterunt: barbaris nominibus appellatos: quo terribiliores viderentur. Dicere præterea immolata: & euchariſtiam: vel in expiatis ſumere: fidemq; in metu abſq; vitio deſerere licere. Sectatoreſq; ſuos more Pythagoreorum quinquennio ſilere iubebat. Sed & Carpocratem quendam eodem fuiſſe tempore: alterius ſuperſtitiõis

Sarpedoneſ duo. principem. Hęc fere Euſebius libro. iii. &. iiii. Sarpedones duo: alter qui Lydos Troadis populos duxit ad Troiam: Bellorophontis & Laudomiæ filius. Alter Cretenſis Minois & Rhada-

manthi frater: qui in Liciam: quæ apud Cariam est: regnatum venit: auctor Eustathi⁹ grāmaticus. Sardanapalus rex Mediæ: vt ait Aristobolus: sepultus cum imagine sua his verbis ac litteris Assyriis. Sardanapalus Anacyndaraxis filius: Anchialem & Tarsum vno die condidit. Ede: bibe: & lude: & quādo te mortalem noris: pręsentib⁹ exple Delitiis animum: post mortem nulla voluptas. Namq; ego sum puluis qui nuper tanta tenebā. Hęc habeo quę edi: quęq; exaturata libido Hausit: ac illa iacent multa & pręclara relicta. Strabo. Sardanapalus.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum Lib. XX.

VCIVS Taberius heros: empt⁹ de Catasta propter litterarum studiū manumissus: docuit inter cęteros Brutū & Cassium: sunt q tradant tanta eum honestate p̄ditū: vt tp̄ibus Syllanis: ꝓscriptoꝝ liberos: gratis & sine mercede in disciplinā receperit. Trāquill⁹. Thales Milesius vn⁹ e septē: prim⁹ oīm astrologię secreta penetrauit. De vrsa minore disseruit: vt ait Callimach⁹: vt Eudemus: solis eclypsim prim⁹ p̄dixit: vt Hippias & Aristoteles: in animis etiā aīas putauit: idq; ex Magnete lapide deprēdisse. Huic typus aurea a piscatoribus Milesiis reperta: dū res in lite verteret: ex oraculo Apollinis iudicātis eam sapienti dari oportere: delata est. Deinde per man⁹ oībus septem sapiētib⁹ tradita. Ad Solonē ꝑuenit: qui illū Delphos remisit ad Phœbū: vt qui deū hoīmq; sapiētissim⁹ esset: a Thalete Ionica fluxit disciplīa: sicut a Pythagora Italica. Excessit Olym. lviii. dum certamen gymnicum spectaret: æstu ac siti lapsus: iam senex. ex Diogene. Thales Cretensis poeta lyric⁹: quem e Creta Solon Spartam misit: cui⁹ odis ac poesi Spartani deliniti: animoꝝ feritatē nimiam ex Lycurgi legib⁹ imbutam castigabant: auctor Plutarch⁹ in Solone. Talus: hunc æreis pedib⁹ finxit Iuppiter: custodemq; posuit Europæ ac celeritate ter quottidie Cretā obibat. Apolloni⁹ in Argonauticis. τρισσϖερι Χαλκεοιο κρηπυν ποσιν Διρευοντα. Hunc igit̄ Catullianū carmen innuere videt̄. Nō si custos feret ille Cretū hoc est velocitate vīceret. Quod qdam de Dędalo male intelligūt. Thamyras Thrax: poeta & music⁹: ferunt̄ ipsi⁹ in theologia versus ad tria millia: scribit̄ ab Homero certasse de cantu cū musis: ideoq; oculis captus. De eodē in libro ꝓuerbioꝝ gręcoꝝ sic scribit̄. Thamyras quum pulchritudine oēs p̄celleret: ab initio mares dilexit: deīde p̄ter ei⁹ consuetudinē musas amauit: ac cū eis de cantu certauit: hac cōditione: vt victor cōplexu potiret̄. Vict⁹: qd̄ eis luberet pateret̄. Itaq; superat⁹ & oculis & lyra priuat⁹ est: ex quo ꝓuerbiū manauit in eos q pręter ingeniū proprium aliqd agunt. θαμυρισμενεται. Thamyras insanit. Taurus Berytius ph̄us Platonic⁹ sub Antonino principe: scripsit de differentia sectarū Platonis & Aristotelis. De corporeis & incorporeis: & alia: vt auctor Suidas. Hui⁹ etiā sæpe meminit Gellius: dicitq; ei⁹ se maxime familiarē Romæ fuisse. Taurea Iubellius Cāpanus: memoranda vir fortitudine: cū in castris Annibalis Claudiū Asellū Romanū: ingenti hoīem robore: in exercitu apud Nolā ꝓuocasset: post inania verba & garrulitatē ei⁹ cōgressum minime sustinens: refugiebat: Claudi⁹ insequebat̄: cū ille vrbis portas ingressus: tutus: stupentib⁹ hostib⁹ per alterā cursu cōtendēs euasit. Hic postea capta a Fuluio Capua: manu ꝓpria coniuge: liberisq; interfectis: se postremo ante pedes Impatoris gladio transfixit. Liuius. ii. bello. Tages qdā dicit̄ in agro Tarquiniēsi: cū terra araret̄: & Sulcus alti⁹ esset impressus: extitisse repēte: & eū affatū esse q arabat. Is vt in libris est Ethruscorū: puerili aspectu: sed senili prudentia: vbi ei bubulco visus est: extēplo rei miraculo: totā eo Ethruriā excitauit: scriptis tradita: dein quæ ille dixerit: quæ aruspicinæ rationē oēm cōtinerent. Cicero de diuinatione. Cor. Tacitus: sub Hadriano principe orator clarissim⁹: æqualis ac familiaris Plynii Iunioris: Belgicę Galliæ rationes procurauit: ad Vespasianos vsq; peruenit: ab iisq; honoribus euectus: historiam principū conscripsit: ab Augusto vsq; ad Hadrianū: quæ ad nos haud integra peruenit. Hanc igitur non vitas imperatorum ausus inscribere: sed tm̄ diurnales actiones: quæ medium inter historiam & vitas tenerent. Scripsit & de claris oratoribus Ciceronis. Brutum & materia: & dicendi copia imitatus. Præterea vitam Agricolæ soceri sui: & de moribus ac situ Germanię: stilo compresso & eleganti: tum arguto & sententioso: in cætera vero historia aliquantulum sublimior. Scribit Flauius Vopiscus hunc auctorem tanq̄ e suis progenitoribus: Tacitum Imperatorem quotannis decies describi: ne liber periret: ac in

L. Taberius

Thales ph̄s

Thal⁹ poeta.

Talus.

Thamyras.

Taur⁹ ph̄s.

Taurea Iubellius.

Tages.

Cor. Tacit⁹

oĩbus bibliothecis apponi iuſſiſſe. Tertullian⁹ autẽ noſter eum mendaciorũ loquentiſſimũ appellat. Thaís & Laís frequentes repertę: vt iam ad oĩa ſcorta referant. Thaídis nomen nobilitatũ in primis a Thaíde Alexandrina. Hęc a. S. Pannutio admonita: relicto meretricio: ſancta mulier euaſit. Nam ignot⁹ ad eam ingreſſus: ſecretum petebat magis ac magis: illa vero dicẽte neminẽ niſi deum poſſe conſpicere: ille ſumpta hac occaſione: ad dei metũ ac religionem eam eſt exhortatus: qui poſſet etiam occulta conſpicari & plectere. Laís Corinthía quã cum Demoſthenes orator adcedens: mille dragmas petentẽ videret: ait: non emo tanti pœnitere: auctor Gellius. Theagenes tris Athenis diuerſis temporib⁹ Suídas fuiſſe refert. Vnũ qui de Homero ſcripſit: aliũ qui Capr⁹ eſt appellatus: q̃ multa pmittens nihil pſtaret: pauper. n. erat: ac diues videri volebat. Tertí⁹ vir potens ac diues Athenís: qui liberalitate ac beneficentia publice ac priuatim multa laude digna geſſit. Quartũ addit Pauſanías: Athletã patria thaſiũ: qui. CXL. coronas e certamínibus retulit. Theano Metapontina: ſeu Creſſa genere mulier Pythagorea: vxor Brotíni Croroniatæ: ſcripſit cõmentarios in philoſophia. De virtute: poemata quoq̃ & Apophthegmata pythagorica: auctor Plotín⁹. Theano apud Homerũ Θεανω pro ſacerdote Minerue memorat. Thecla virgo & martyr apud Iconiũ ſub Nerone Pauli apoſtoli diſcipula. Thearcho rex Aethyopiæ rex maxim⁹: qui externas ſubegit gentes: Europęq̃ populos vſq̃ ad Herculis pueníens columnas: auctor Strabo ex Megaſthenís hiſtoria. Teleph⁹ Herculis fili⁹ ex Augea filia Alei Arcadię regis: qui Aui iuſſu expoſit⁹ in ſiluis: a cerua nutritus: dein dono datus Teutranti regi Myſiæ: proq̃ filio educatus: Telephuſq̃ appellatus: quaſi a ceruo nutritus: Græca etymologia. Diodorus lib. v. A poetis heros ꝓpterea Teutranti⁹ appellatus. Teleph⁹ pergamẽſis grammaticus: ſcripſit fere oĩa quę ad grammaticã pertinẽt: inter cætera collationes epitheторũ eidẽ rei cõgruẽtiũ: ad copiã paratã elocutionis. Suídas. Tellen tibícen & poeta Melic⁹: cuius meminit Diarthus Meſſenius: ex quo puerbium ἀεὶ δὲ τὰ τέλλενος. Cane ea quę ſunt Tellenís: q̃ optima fuiſſent: ex libro puerbior̃. Tellus Athenienſis feliciſſim⁹ fuit: vt Herodot⁹ in primo ſcribit: qui cũ potentia maxima eſſet in patria: & filíi pſtantiſſimi atq̃ optimi: tandẽ vrgente bello Atheniẽſiũ: cõtra Aſtrogtonos apud Eleuſinam poſtq̃ hoſtes ſuperaſſet: ipſe in bello occubuit. Cuí honores a ciuib⁹ innumerabiles impenſi. Telephanes ad regnum Lydor̃: e Cumis ex oraculo accerſitus: qui antea currus factitabat: auctor Aelian⁹. Theognet⁹ poeta comicus: ex ipſi⁹ fabulis ſunt επιφασμα ἰφιλαργυρου: & alię: vt Atheneus. Theogenes poeta Megarenſis: illius quæ eſt in Sicilia: floruit Olymp. lix. Scripſit elegiã in ſeruatos in expugnatione Syracuſarũ: ſentẽtias per elegias enarratas: ac vitę ꝓcepta: quæ ὑποθηκας vocant: ac Cyrũ regem quem obſeruabat Gnomologiã oĩa carminib⁹. Theogenes alter poeta tragic⁹ vnus e. xxx. qui & Chion vocabat: auctor vtriuſq̃ Suidas. Theodectes Cílix genere: orator: diſcipul⁹ Platonis: Iſocratis & Ariſtotelis. cõuerſus deinde ad tragœdias: ſcripſit fabulas. l. Deceſſit Athenis nat⁹ ãnos. xli. ſcripſit & verſib⁹ artem rhetoricã: laudauit & virũ Arthemiſiæ Mauſolũ: vnacũ claris eo tẽpore oratoríb⁹ Theodectes orator ſupioris fili⁹: ſcripſit Eucomiũ Alexãdri regis Epirotarũ. Cõmentarios hiſtoriæ: artem theoricã libris. vii. aliaq̃ cõplura: auctor vtriuſq̃ Suidas Stephan⁹ item Phaſelitẽ primum dicit eſſe: quę ciuitas eſt Ciliciæ: tetraſthicũq̃ ſepulcri. ΗΔΕΧΘΩΝ ΚΟΛΠΟΙΣΙ ΦΑΣΙΛΙΤΗΝ ΚΡΥΨΕΙ ΟΡΗ ΥΞΗΣΑΝ ΜΟΥΣΑΙ ΔΙΟΝ ΟΛΥΜΠΙΑΔΕΣ ΕΡΔΕ ΧΘΩΝΙ ΙΕΡΟΝ ΘΕΟΔΕΚΤΗΝ ΤΡΕΙΣ ΚΑΙ ΔΕΚΑΜΙΛΛΑΙΣ ΟΚΤΩΑΚΗΡΑΤΟΥΣ ΑΜΦΙΔΕΜΗΝ ΣΕΦΑΝΟΥΣ. Theodoſius tripolitan⁹ genere: ſcripſit verſib⁹ in ęſtatem: & alia. Suídas. Thedul⁹ monach⁹ ſcripſit de Attica elegantia: quam Atticiſimum vocat: quod op⁹ extat. Fuit item alter Chriſtian⁹ martyr: qui imperante Iuliano ſub præfecto Phrygiæ minoris Amachio paſſus eſt. Quẽ dicunt illud dum vreretur pnuntiaſſe. Volue igit̃ ſi vis: deguſtare iam coctum. Suídas. Theocritus Syracuſanus patre Praxagora: cognomento Sunechides: matre Philina: ſub Ptolemęo Lagi emicuit. Appellatus fuit Moſcus: ſcripſit Dorica lnngua bucolicũ poema: quod in edilia: id eſt paruos cant⁹ diuiſit. auctor Suídas. Cũ hoc Virgílí⁹ ex ęquo certauit: qui ſuperãs alioqn Heſiodũ: ceſſit Homero. Theocrit⁹ alter Chius patria: vnde & Theopõp⁹ fuit: hiſtoric⁹: ei⁹ æqualis: & in adminiſtratione reipub. ęmulus: ſcripſit hiſtoriam Libycam: & epiſtolas quaſdã. Suídas. Strabo. Theophilus comicus antiquæ comœdiæ: ei⁹ fabulas nonnullas commemorat Suídas. Theophil⁹ Cæſareæ paleſtinæ præſul Seuero imperante: aduerſus eos q. xiiii. luna cũ Iudęis paſcha faciebãt: cũ cęteris preſulib⁹ ſynodicã & vtilẽ compoſuit epiſtolã: Hieronym⁹. Theophil⁹ ſext⁹ Antiochenus præſul: imperãte. M. Antonino: librum in Marcionẽ edidit: tum alia quæ a Hieron. commemorant. Ali⁹ itẽ Antiochen⁹ pſul. vii. ad quem Lucas ſcribit act⁹ apoſtolorum. Alius quoq̃

Thaís mere trix.
Laís
Theagenes tres
Theagenes athleta
Theano pythagorea
Thecla.
Thearcho rex
Thelephus heros
Teleph⁹ grãmatic⁹.
Tellen
Tellus
Telephães.
Theognet⁹
Theogenes poeta.
Theogenes tragicus.
Theodectes orator.
Theodectes or. iunior.
Theodoſi⁹.
Theodolus monach⁹.
Theodolus martyr.
Theocrit⁹ poeta.
Theocrit⁹ chius.
hiſtoricus.
Theophil⁹ poeta.

pręsul Alexandrinus qui scripsit aduersus Origenem grande volumen: Cōposuit insuper pascalem Cursum ad Theodosium principem. THEONES apud Suidam plures. Sed notior cūctis philosophus Alexandrinus eisdē tpe patria & disciplinis quib⁹ Pappus sub Theodosio seniore Scripsit de Astrologia. Cōmentariosq; in Ptolemæū & astrolabium paruū. & alia. Theon Alexandrinus Stoicus tempore superior siquidē sub Augusto post Arriū philosophū emicuit scripsit in physicam & in artē Rhetoricā: & alia. Alius itē Stoicus Antiochenus cunctis antiquior scripsit apologiā socratis. Quartus smyrneus Quintus Alexandrinus Sophista cognominatus Aelius scripsit in arte Rhetorica. Theon Sidonius sophista pcepit in patria Constantini. II. tpe Plyni⁹ his Theonē sculptorē addit intergnq; qui Mausoleū cęlauere. Theotin⁹ Cithienorū præsul: Modo dialogorū & veteris eloquētię breues cōmentarios edidit teste Hieronymo: cuius tpe fuit. Theodorion Ephesius & Aquila Ponticus Sacros libros ex hebrēo in græcū verterunt sermonē corrupte tñ vt ait Eusebius in. V. adducēs Ireneum testē q dicit eos Iudæos ambos proselitos esse quos secuti sunt Ebionitæ: qui dicunt christū e Ioseph natū pfertq; interpretationē. lxx. interptū qđ ppheri cospū separati eadē scripserint. Theopōpus Gnidius & orator & historic⁹ post Thucydidē & Herodotū: gb⁹ vt ī historia minor: ita oratori magis filis vt qui anteq; esset ad hoc opus sollicitatus: diu fuerit orator. Quintilianus. Suidas aūt de eodē sic ait. Theopōpus Chius & Ephorus historici discipuli Isocratis: alter freno: alter calcarib⁹ indigebat: scripsit historiā græcā quæ post bellū Pelopōnesiacū a Thucydide scriptum continet præterea epitomen historię Herodoti: & alia plura. Fuit item alius antiquæ Comœdiæ poeta vt idē auctor. Theopōpus Gnidius Cęsaris familiaris historic⁹ Artemidorū habuit filiū: q apd eum maxime poterat. Strabo. Theopōpus Rex Spartanorū cū instituisset: vt Lacedæmōe crearent: qui regię potestati opponerent quemadmodū Romæ Tribuni obiecti senatui fuerunt ob iurganti vxori q filiis minorē relinqueret potentiā. Minorē inquit relinquā: sed diuturniorem quia ea demū firma potentia ē: quę suis viribꝰ modū imponit. Hęc Valeri⁹ de Modestia. Quintilianus tamen. II. institutionum hanc modestiam parū valuisse demonstrat captū demū fuisse ostendens. Theopompus inquit Lacedæmonius permutato cū vxore habitu e custodia euasit vt mulier. Theophrastus ex Eresso Iesbi ciuitate fuit Aristotelis & discipulus & scholæ successor. Euphrastus deinde Theophrastus vocatus oboris & eloquentiæ suauitatem. Cū antea Tyrannus appellaretur. Habuit discipulos ad duo Millia fuitq; in honore apud Casandrū Antipatri: Opera eius quanta nulliusalterius a Diogene cōmemorantur: inter quæ sunt libri sex epitomes in Aristotelē de animalibus extant hodie tantū de plantis cōuersi a Gaza. De lapidibus & metallis de sudore Metaphysica parui tractat⁹. Excessit admodū senex: ex Suida. Diogene Strabone. Cicero dulcē eū appellat: & q̄q̄ diu versatū Athenis ab anicula deprensum cū ille percunctaret hospes est ab ea vocatus. Theophrastus alter Ephesius orator dicturus in cōsilio Ariopagi excidit seq; excusans postea q eius auctoritate senatus territus fuerit. Aelianus de varia historia. Theodotus Chius præceptor vltimi Ptolemæi in Rhetorica decertantibus in consilio regis an Pompeius profugus esset recipiendus solus consuluit interfici debere qđ sane factum est. Hunc postea Brutus iam Augusto inimicus in Asia compertū atq; ad se adductum interfici iussit. Plutarchus. Theodotū aliū memorat Philostratus in Sophistis: qui tpe Herodis Attici pręfuit Atheniēsiū Scholę. Theodotus genere Gothus propinquus Amalasunthę vxoris Theoderici regis ab ea post virī mortē in regnū receptus secta Arrianus græcis Latinisq; literis valde eruditus: vt scribit Cassiodorus suorū tempor⁹ historiā eleganter scripsit & Platonicā disciplinam probe retinuit Segnis aliogn ad res agendas verū hortāte Amalasuntha Burgundiones & Alanos prœlio fudit eam tandē ad insulā Vulsiniēsis lacus relegauit interficiq; permisit a propinquis Gothorum procerū quos ipsa iusserat necari Atalarico corruptore impellente. Huius nomē græci Teudotū scribunt sicuti & Teudericum. Theodori Innumeri pene fuere. Notissimus omniū cognomēto Atheos ex Aristippi & Pirronis schola nouā condidit sectā Theodoreorū qua adiaphoriā sicut pyrrho tenebat nullā videlicet differentiā inter bonum & malū: iustū vel iniustum ponendo legeq; tātū nō natura illa fuisse diuisa. Nullos pręter ea pbat esse deos edito sup hoc libro vñ plura epicurū mutuatū eē cōstat. Quapropter Athei cognomē ē adept⁹. Suidas. Diogenes. Theodorus Byzantius Sophista qui a platōe vocatus ē Logodædalus λογοδαιδαλος scripsit cōtra Trasibulū & alia plura. Suidas. Theodorus & Teladeus fratres Samii Rœci filii sculptores celeberrimi quorū alter in Samo Pythii Apollinis signum incepit. Alter Theodorus Ephesi eodem tpe: & alio saxo absoluit: quibus simul compo-

Theophil⁹ pręsul.

Theophil⁹ pręsul.

Theon Alexandrinus.

Theon stoicus.

Theon sophista.

Theon orator.

Theon sculptor.

Theotimus

Theodotiō & Aquila.

Theopōp⁹

Theopōp⁹ Gnidius.

Theopōp⁹ Rex Spartanorum.

Theophrastus.

Theodot⁹ Chius.

Theodot⁹ sophista.

Theodot⁹ Gothus.

Theodor⁹ Atheos.

Theodor⁹ sophista.

Theodor⁹ & Telade⁹ sculptores.

sitis ita cõuenit vt vnum corpus ob vno artifice & ex vno lapide sculptũ videret. Genus artis est grecis ignotũ: sed apud Aegyptios frequentatũ. Nã soli hominũ nõ oculis tantũ toti⁹ statuæ compositionem metiebant, sed dimensione: vt ex variis multisq; lapidib⁹ in vnum corp⁹ in certam mensuram statua perficeret. Hæc Diodorus. De hoc Theodoro Diogenes testatur q̃ non solũ sculptor: sed Architectus fuerit vnusq; consuluit subiiciẽdos esse carbones fundamentis Ephesii templi. Nam cũ humidus esset locus omissa ligni natura solidatẽ accepit humor imobilẽ. De eodẽ Pausanias scribit q̃ prim⁹ ferrũ fundere docuit: statuamq; ferream fecit

Theodor⁹ gadareus.

Theodorus Gadareus nobilis orator. Gadara em̃ Syrię ciuitas est nõ longo ab Ascalõe verum ipse maluit dici Rhodius teste Strabone: cui⁹ tpe fuit. Ei⁹ discipuli Theodorei sunt dicti inter quos fuit Hermagoras: q̃ de arte Rhetorica scripsit. Tiberi⁹ quoq; princeps cũ secessisset Rhodũ eũ studiose audiuit: vt Quintilian⁹ li. IIII. tradit. Pręter hos Diogenes plures cõmemorat nobis tñ ignotos. Veniã ad christianos: Inter quos Theodor⁹ Anagnostes id est lector Constãtinopolitanus scripsit historiam ecclesiasticã a tpe Constantini vsq; ad Iustinianũ. Theodorus coriarius hęreticus e cilicia ausus primũ dicere christũ hominẽ tantũ esse: verbũ dei ob excellẽtem eius virtutẽ in eo habitasse deiq; gratia & virtute deũ vocari. Mariamq; nõ dei: sed hominis tantũ matrẽ esse contra quẽ celebrata. Quinta Synodus Constantinopoli Iustiniani principis & vigilii pon. tẽpore: Anno. D. xl. vbi cõstitutũ: vt Maria Theotocos id est dei mater vocaret. Huic sectę postea Paulus Samosaten⁹ se addixit: vt ex Eusebii histo. libro. V. Theodorus q postea Gregori⁹ appellatus est. Neocesareę ponti pręsul admodũ adolescens ob studia græcarũ: & latinarũ litterarũ de Cappadocia Berytũ & Cęsareã palestinę migrauit iuncto sibi fratre Theodoro quorũ cum egregiã indolẽ vidisset Origenes hortat⁹ est eos ad studia philosophiæ per quã paulatim ad religionẽ deduxit christianã eruditosq; quinquẽnio ab eo ad patrẽ remisit ex his Theodorus proficiens añ oia Panegyricũ scripsit Eucharistiæ quẽ cõuocato frequẽti auditorio ipsoq; Origene pręsente recitauit: scripsit & Metaphrasim in ecclesiasticũ breuẽ admodũ: sed valde vtilẽ. Prętera ex eo iam pręsule prodigia quędã ac signa sanctitatis perspecta. Ex

Theodor⁹ gadareus.
Theodor⁹ Anagnostes constã.
Theodor⁹ hęreticus.
θεοτοκοσ.
Theodor⁹ præsul. neocesareę

Theodor⁹ martyr. Theodora.

Hieronymo. Theodorus martyr sub Iuliano Imp. apud Antiocheã. Eusebius. Theodora virgo Antiochena & martyr in patria sub Diocletiano. Hęc ad Lupanar ducta cũ milite quodam pio q prim⁹ ad stuprũ putabat ingressus amictũ mutauit: ille p virgine remãsit: illa pro milite discessit: Quũq; alter itẽ ad stuprũ ingressus virũ p virgine inuenisset putata magicis hoc carminibus facere: capite dãnat: illa accurrẽs sese ostẽdit: vt illũ seruaret: vterq; igit̃ cęsus. Hęc Ambrosius lib. ii. de virginib⁹. Themisti⁹ phs sub Iuliano Imp. Cui⁹ pfect⁹ ptorii fuit Cõstantinopoli scripsit Paraphrasim i Aristotelis physicã libris. VIII. in Analytica itẽ pterea edidit, sua videlicet περιτουσκοπου και επιγραφησι. de intẽtiõe & inscriptiõe pdicamẽtorũ Disputationes ẽt quasdã. Hic valentem imperatorẽ Arrianæ fautorem sectæ quottidie seuientẽ in orthodoxos auctoritate sua in epistolis reddidit mitiorem. Suidas. THEMISTOGENES Syracusanus historicus Cyri expeditionem: & bella quæ in historia Xenophontis continentur composuit. THMISTOCLES Atheniẽsis Nicoclis filius Prodigus ac lasciuus prima iuuẽtute. Postea Dux delectus res inclytas gessit: Pireum ędificauit: Bello maritimo Persas apud salaminẽ vicit tandem ciuium inuidia exul ad Artaxerxem cõfugit a quo cum pugnare compelleretur: inuitus aduersus patriam recẽte tauri sanguine hausto seipsum necauit. Vir alioquin eloquio pręstans. Epl'as reliquit plenas acuminis ac prudentię. hęc ex Suida. Cicero vero eũ memoria tanta commendat: vt scribat eum solitum dicere artem potius obliuiscẽdi malle discere. Themison Medicus apud Herodotum & Cor. celsum. Themis virgo iustissima Hesiodo in Theogonia cœli ac terrę filia scribit: ex quo pro ipsa iustitia poetis ponit. Theophanes Lesbi⁹ histori cus vir sane ciuilis ac Põpeio magno admodũ familiaris cui⁹ res gestas cõscripsit: filiũ reliquit M. Põpeiũ quẽ cæsar Augustus Asię curatorẽ cõstituit. Tiberi⁹ eius successor inter primos habuit familiares. Strabo. Terpandrus Arineus siue Lesbius poeta lyricus primus in lyra. Heptachordum & lyrici carminis canonem scripsit: qd Philemoni qdã adscribũt auctor. Suidas. Strabo autẽ Methymneũ eum facit qd oppidũ est lesbi dicitq; de Tetrachordo Heptachordum reperisse: vt eius indicant carmina quæ ei adscribuntur ac alibi commemorauimus. Huius famę ac nominis maximi indicium q Lacedæmonii in seditione quadam admoniti ab oraculo pro Terpandro mitterẽt qui lyræ & poeseos dulcedine animos vulgi ac tumultus sedaret: ex quo postea his prouerbiũ mansit si quãdo dulcem audiant mufices concentũ κατα λεσβιον ωδην Secundum lesbium Cantum. Ex libro prouerbiorum græcorum TEVCER Cyzicenus scripsit

Themisti⁹ phs.

Themisto genes.

Themisto cles.

Themison. Themis. Theopha nes.

Terpãdrus

Teucer cy ricenus.

de terra quæ fert aurũ. De Cyzicorũ rebus a liaq; cõplura a Suida cõmemorata. Teucer Aiacis frater inter Aeacidas scribit. Teucer ante hos omnis Scamandri Cretẽsis filius in Troade vna cum Dardano genero regnauit: vnde Ilienſium regũ fluxit origo. Tertullianus Apher genere patria Carthaginẽſis: preſbiter: patre Centurione pconſulari ſub Seuero & Caracalla maxime floruit vehementi vir ingenio. Hic cum diu Orthodoxus perſeueraſſet in media fere ętate inuidia & contumeliis clericorum Romanorum ad montani dogma delapſus eſt: ſcripſit opera cõplura ferũt vixiſſe vſq; ad ætatẽ decrepitã. Hũc auctorẽ Cyprianus Martyr ſempin manib9 ẽ ſolitus habere. Hæc ex Hieronymo qui alibi eundẽ aberraſſe teſtatur: his verbis. Laudamus in Tertulliano ingenium: ſed damnam9 hereſim. Item ad Tranquilinũ. Ego tam Origenem pro pter eruditionem ſui interdum arbitror q̃ Tertullianum Nouatum Arnobium Apollinarem & alios nõnullos græcos pariter & latinos vt bona eorũ eligamus vitemuſq; cõtraria eſt apoſtoli ſententia. Oia pbate qd bonũ eſt tenete. Et Eſaię. dicentis veh vobis q dicitis malũ bonũ & bonũ malũ. Theramenes Athenienſis philoſoph9 iuſſu. XXX. Tyrãnoꝝ ſicuti Socrates in carcerem miſſus veneno extinctus eſt: qd cum bibiſſet: Propino inqt hoc Critię: qui cauſa potiſſimũ eius mortis fuerat. Iocabat vir fortiſſimus in morte. Cicero in tuſcul. P. Terentius Apher Carthagine nat9 libertus Romæ Terentii Lucani fuit captum luiſſe negant. Cũ eſſet egregia indole a patrono erudit9 venit in amicitiam nobiliũ maximę Lęlii: & Scipionis: quoꝝ opera adiutus in ſcribendo fert ob elegantiam ſermonis teſte Cicerone cui adſtipulatur etiã Varro nõ obſcura fama eſt: inqt adiutũ Terentiũ in ſcriptis a Lęlio & Scipione: eãdẽ ipe famã auxit: nũq; em̃ niſi leuiter ſe tutari conatur: vt in prologo Adelphoꝝ. Nã qd iſti dicunt maleuoli hoſtes nobiles hũc adiutare adfidueq; vna ſcribere: qd illi maledictũ vehemẽs exiſtimãt eã laudẽ hic ducit ſuã q illis placeat: q vniuerſis & populo placent: quoꝝ opera in bello in ocio in negocio qſq; tẽpore vſus eſt ſine ſuperbia. Poſt editas comœdias anno. xxv. egreſſus eſt neq; amplius rediit. Q. Conſenus redeuntem e græcia periiſſe in mari dicit. Vnacũ. CVIII. fabulis cõuerſis ex Menãdro. Cęreri mortuũ eſſe in Nicadia ſtimphali ſinu Leucadię tradũt dolore amiſſarũ fabularũ quas in nauĩ pmiſerat. Reliquit filiã quę equiti Ro. nupſit itẽ hortulos. xx. iugerũ via appia ad martis villã. Quo magis mirandum: Porciũ ſcribere. Scipio nihil ei profuit. Nihil Lęlius: nihil furius eorum ille opera nedũ habuit conductitiã ſaltẽ: vt eſſet quo referret obitũ dñi ſeruulus. Hũc Afranius oĩbus Ro. præfert Volcatius nõ ſolũ Neuio & Plauto: & Cęcilio: ſed & Liuio pręponit Phormio & Ecyra ab Apollodoro Comico trãſlatę ſunt: relinquę a Menandro. Eunuchus magno ſucceſſu & pretio ſtetit Ecyra ſępe excluſa vix acta eſt. Terentios duos fuiſſe (Metius ẽ auctor) Quorũ alter Fregellanus fuit: & ſeruus: Alter libertin9. Terenti9 itẽ Scaur9 grãmaticus: quẽ Gellius dicit floruiſſe. Hadriani temporib9 ac librũ de Caſelli vindicis grãmatici erroribus ſcripſiſſe. Q. Terẽtius Culeo Senator Ro. captus a Carthaginenſib9 redẽpt9 ab Aphricano maiore ac currũ ei9 cũ pileo capiti impoſito ſecutus: Cuius meminit Liui9 libro. x. de. II. bello pu. Hinc nat9 error apud in eruditos Terẽtiũ Comicum putãtes. Terentius Varro Collega Pauli Aemylii poſt cladem Cãnẽſem cũ reliquiis exercitus Canuſiam ſe recepit. Cui Romã redeunti gratulatus eſt populus q de rep. nõ deſperaſſet. Terentia Ciceronis in Tullio dicetur. THESPIS ex icaria ciuitate Atticæ primus poeta Tragicus & q perſonas inuenit inter ipſius fabulas Pẽtheus & aliæ quæ memorantur a Suida. Horati9 aũt in poetria: Ignotum tragicę genus inueniſſe Camœnę. Dicit & plauſtris vexiſſe poemata Theſpis. Quę canerent agerent q peruncti fęcib9 ora. Poſt hũc perſonę palleq; reptor honeſtę Aeſchyl9: & modicis inſtruit pulpita lignis: Et docuit magnũq; loq nitiq; cothurno. Succeſſitq; vetus comœdia nõ ſine multa Laude: ſed in vitiũ libertas excidit & vim Digná lege regi lex eſt accepta Choruſq; Turpiter obticuit ſublato iure nocendi. Nil intentatũ noſtri loquere poetæ. Nec minimũ meruere decus veſtigia græca: Et qui prætextas: et qui docuere togatas. Theſpis alter Athenienſis Erichthei regis fili9 plurib9 fœis filias genuit. L. Cũ qb9 vocatis ad epulas Herculis figillati cõcubuit. Suſcepit totidẽ liberos mares q Theſpiadę dicti ſũt hi cũ Iolao herculis ex Iphicleo pfecti ciuitates ibi pluſias extruxere auctor Diodo. li. v. Tetrici pf & fili9. e nobili ſtirpe iter. xxx. tyrãnos tpe Galieni ponũt cęſares appellati i gallia poſt iterfectos victorinos fauẽte victoria auguſta q adfinis eoꝝ erat ac in ea puicia rerũ potiebat: verũ poſtea bello ab Aureliano ſenex ſupat9 clemẽtia pricipis nõ ſolũ vita donat9: ſed corrector Lucanię fact9 ẽ multa rũq; aliarũ prouinciarum appellatuſq; ab eo Collega & quãdoq; imperator eſt. Eoꝝ dom9 Romę in Cęlio monte inter duos Lucos erat pulcherrima. In qua Aurelian9 pict9 erat. vtriq; pre-

Teucer theſalonius. Teucer rex Troadis. Tertullianus.

Therameſ nes. P. Terẽtius poeta.

Terentius fregellan9. Terentius ſcaur9 grã. Terentius Culeo ſenator. Terentius Varro Cõſ. Terentia. Theſpis. poeta.

Theſpis Theſpiadarum pater. Tetrici pf & filius.

Al. tibull⁹

textam tribuens & ſenatoriam dignitatē accipiens ab his ſceptrum Coronā Ciuicam pictā de Muſeo. Ex Pollione. Albius Tibullus eques Ro. poeta elegiarum Meſſalæ familiaris fuit: & vt ipſe in elegia teſtatur ęgeumq; cum eo adnauigās in itinere captus aduerſa valitudine apud Pheaciā proximā terrā remanſit. Corporis forma admodū præſtanti traditur: fuiſſe natus Hircio & Panſa Coſ. extinctus media fere iuuentute. Quā tēporis breuitatē Ouidi⁹ queritur Nec auara Tibulli Temp⁹ amicitię fata dedere meę. Hic primū in latina elegia locum cū Quintilia

Tiberius.

ni tū plurimorū eruditorum ſententia tenet Tiberius prēnomen Ro. per Ti. in antiquis monumentis ſcribitur eius nominib⁹ grāmaticū memorat Suidas: q de Ideis orationis tris libros cō

Timage=nes grāma.

ſcripſit: aliaq; cōplura. Timagenes Alexandrinus Sub Pōpeio magno Captiuus Romā duct⁹

Timage=nes hiſtori cus.

a Gabinio emptus: a Fauſto Syllæ filio docuit Romæ vſq; ad Auguſti tempora quando & Cæcilius grāmaticus excidit e Schola q̄ eſſet nimis in loquēdo liber: vixit in agro Syllano appellato. Scripſit libros cōplures: periit ex vomitu poſt cœnā. Timagenes alter Mileſius hiſtoricus auctoritate ac tēpore prior ſupradicto poſt Thucydidē & philiſtū ſcripſit. De heraclea ponti deq; viris in ea claris libros tris: Epiſtolaſq; auctor vtriuſq; Suidas. De hoc vltimo Quintilianus ait Timagenes intermiſſam longo interuallo temporis ſcribendi hiſtorias induſtriam noua laude reparauit. Timoſthenes Ptolemęi philadelphi claſſis prēfectus hiſtoricus & Geo-

Timoſthenis.

graphus nobilis ſcripſit de portubus libros. x. Strabo. IX. Timęus Siculus hiſtoricus q res grę-

Timęus hiſtor.

cas cōſcripſit: & vſq; adeo adrogās, vt ait Plutarchus in Nicia: vt Thucydidē & Philiſtum in hiſtoria ſe facile ſuperaturū iactet. Ipſe vero ſicula quadā pinguedine delibutus ad ridenda q̄dam minimeq; ad hiſtorię grauitatē pertinentia digreditur. Cicero vero in libris de oratore ſic ait. Poſt Calliſthenem Timæus longe eruditiſſimus & rerum copia & ſententiarum varietate abundantiſſimus. Et ipſa cōpoſitione verborum non impolitus magnam eloquentiam ad ſcribendum attulit: ſed nullum vſum forenſem. Idem in epſa ad Luceiū teſtat Timęum bellū Thebanū ſcripſiſſe. Diodorus Siculus dicit hūc nimium ope in aliis redarguēdis impendiſſe Cōtra Ephorū præſertim: nimis res etiā minimas perſecutū libroſq; fuiſſe pene in res ſingulas partitum. Ita neminē reprēſione carere. Timęus alter: cui⁹ nomine Plato librum inſcripſit: de natura patria fuit Locrēſis philoſophus pythagore⁹ ſcripſit: & ipe naturā documēta & vitā pytha-

Timæus philoſo.

gorę. Suidas. Timanthes Pictor olymp. XCV. Zeuſis tpe Huius eſt Iphigenia oratorū laudib⁹ celebrata qua ſtāte ad aras pitura cū mœſtos pinxiſſet oēs & triſtitiæ oēm imaginē cōſūpſiſſet patris vultum velauit quē digne non poterat oſtendere. Pinxit & Cyclopē parua in tabula cuius magnitudinē exprimere cupiēs. pīxit iuxta Satyros tyrſo pollicē ei⁹ metiētes itaq; ex oīb⁹ ei⁹ opib⁹ intelligit pluſq̄ pingit. Et cū ars ſūma ſit ingeniū eſt vltra artē Plyni⁹.

Timāthes.

Timō athenienſis.

Timon Athenieſis tpib⁹ fuit pelopōneſiaci belli: vt ex Ariſtophanis & Platonis poematis ſpici licet: deſciſcit em ab illis: vt inhuman⁹ ac vitās hoim cōgreſſus pter vnius Alcibiadis adoleſcentis. Interrogatus quę cū illo cā eſſet amicitiæ. Q; ſciā inqt illū qñq; multoq; malorū Atheniēſiū cām futurū. Cū ſemel in cōcionē aſcēdiſſet facto ſilētio mirā tib⁹ oīb⁹ inqt. Eſt mihi o viri Atheniēſes pone domū paru⁹ ort⁹: vbi fic⁹ coaluit q̄dā in qua pmulti nr̄i ciues ſe ſuſpēderūt. In eodē nūc ego loco ędificare volo. Quāobrē vīsū ē mihi vos publice admonere: vt ſiqs forte ſit q ſe priv⁹ velit ſuſpēdere anteq̄ arbor excidat: his igit de cauſis ab Atheniēſib⁹ μισάνθρωπος ὁ Τίμων appellat⁹ quaſi gen⁹ hominū infenſum habuerit. Sed & mortuo mirū cōtigit vt ſepulchrū ei⁹ qd erat in littore mare q̄ſi poſum exūdatiōe ab ſe abſterruerit lōgeq; expulerit. In quo hoc erat epigrāma

εμθα Δ απορρηξασ ψυχην βαρυδαιμονα κειμαι ουνομα δουπευσεσθαι κακοι δε κακως απο-
λεισθε Hic ſum poſt vitā miſerā q; inopēq; ſepult⁹. Nomē nō quæras. Dii lector te male pdāt.

Timō Apolloniates.

Timon Apolloniates. Nicen⁹ vir & philoſophię & eloquētię ſtudiis pdit⁹ Pto. Philedelphoim primis acceptus: ſcripſit Tragœdias. Comœdias. Satyras: & alia quorū Antigonus Caryſtius meminit q vitā ei⁹ conſcripſit Suidas.

Timoleon.

Timoleon Corinthius dux inclyt⁹ virib⁹ fortiſſimus vitaq; abſtinentiſſimus miſſus cū triremib⁹ ad liberandas a Dionyſii Tyrānide Syracuſas quem Dion Syracuſanus implorato Corinthiorum auxilio expellere conabat. Intra dies. l. q̄ Syracuſas attigit vrbe potit ac Dionyſi⁹ clā ſeſe atq; arcē Timoleōti dedidit ab eoq; cū paucis i exiliū Corinthium miſſus eſt: ille vero arcē ſolo ęquauit Syracuſanis libertatē reſtituit. Deinde contra Leontinos pergens eorū Tyrannū Icetē in bello captū interfecit. Poſt hæc Mamercum Catanię tyrannum in fugam vertit duobus hominum millibus occiſis Leptinū q Apolloniam p vim ceperat captum ac vinctum Corinthū miſit Carthaginenſes Siciliam bello inuadētes ſuperauit: caſtraq; eorum diripuit. Poſtremo reb⁹ magnis geſtis ex oculorum morbo cęcus effe-

ctus est ac priuatus Syracusis quas liberauerat vixit in magno apud Ciues honore. Ibiq; tandē mortuus ac funere publico elatus. Aequalis autem fuit Timotheo Agesilao Pelopidæ Epaminundæ. Hæc ex Plutarcho. Qui eum ex nostris Paulo Aemylio comparat. TIMOLAVS Larissęus e Larissa Macedoniæ discipulus Anaximenis Lampsaceni scripsit poema. De bello Troiano Homeri versui versum addens atq; subdens videlicet μηνιν αειδεθεα πηληιαδεω αχιλληος ηυ εθετο χρυκε χολωμενος ηεκακουρκ ουλομενην ηυρια αχαιοισ αλγε εθηκεμαρ μαμενοσ οτετρωσιν ατερπωλεμιζον αρακτοσπολλασ δ ηφθιμουσψυχασ αιδι προιαψεν εκτοροσ ερπαλαμησι δαιζομενωρυτωολουρι. Scripsit & alia Suidas. Timocles Comicꝰ Athensis fabulas scripsit ipsius nōnullas cōmemorat Atheneus. TIMOTHEOS quattuor præcipuos fuisse comperio primum Atheniēsem ducem potentissimum ac diuitē qui muros Athenis ędificauit. Cuius meminit Aristophanes τιμοθεουδεπωιποτ εμπεσοιτεσοι. Huius Icona pictores adulandi gratia fecerunt iuxtaq; fortunā retibus Ciuitates ei inclusas deferentē: illū autē ipas expugnantē: quāobrē indignatū eum ferunt pictori fuisse q; felicitati potius eiꝰ res gestas q̄ virtuti videretur adscribere. Haud multo post hoc factum fortuna quasi ægre ferente rebus excidit auctor Suidas. Huius vt viri etiam docti meminit Cicero in primo de officiis his verbis: Timotheus Cononis filius Atheniēsis cū esset inferior belli laude pre suo ad eā laudē adiecit gloriam ingenii & doctrinæ. Timotheus itē Atheniēsis comicus mediæ comœdiæ. Cuius fabulas nonnullas cōmemorat Atheneus. Timotheus Milesius Musicus qui decimā & vndecimam chordā lyrę addidit & antiquā muficam in molliorē modū mutauit. Emicuit tpe Philippi Macedonis. Cuius filius Alexander sono excitabat: & ad res bellicas alacrius instruebatur. Decessit anno ætatis. LIII. scripsit versibus: de Musica libros. XVII. Hymnos Encomia Dithyrambos. hęc Suidas. Quintilianus tradit hunca discipulis: qui apud alios musicā prius didicerāt duplicē solitū esse ferre mercedē: q; oporteret eos male imbutos prius dediscere accepta: deinde paulatim ab se tradita percipere. Eustathius autē eius defuncti epigrāma ponit ωοτραμιλητοσ τικτει τον μουσαισ ποθειμον τι μοθεον κιθαρασδεξιον ηριοχον. Timotheꝰ sculptor nobilissimus. Cuius in tēplo Apollinis Romæ plura sunt monumenta. Vnus q cū leucare Briace & Scopa Mausoleū Artemisiæ celauit: quadrato ab latere quisq; suo. auctor Ply. Timotheus Gazeus patria grāmaticus tempore Anastasii principis: qui scripsit versibꝰ. Cuius opera nōnulla cōmemorat Suidas. Timotheus his omnibꝰ præstātior inter. lxxii. discipulos: Pauli epistolis tū Martyrio clarus pſul Ephesinus patria lycaonius filius viduę mulieris. Alius itē martyr Romę tēpore Melciadis pōtificis ex Antiochia: alii quoq; cōplures. Timagoras Atheniensis capitali supplicio mulctatus q; Dareū ad quē Legatus missus fuerat more Persarū adulando adorauerat. Suidas. & Valerius. Ticiniꝰ Byzantius pictor nobilis Cæsaris dictatoris ęta te fecit Medeā & Aiacem quos ipse Cęsar. lxxx. tal. emit in tēploq; Veneris genitricis dicauit. Plynius. P. Ticinius vt est auctor Varro primus e Sicilia Romā tonsores adduxit: anno vrbis. ccccliii. Cum antea intonsi essent. Plynius. Sex. Titius orator homo loquax & satis acutꝰ: sed tamen solutus: & mollis in gestu vt saltatio quędam nascereturCui saltationi Titius nomen esset. Ita cauendum est ne quid in agendo dicendove facias: cuius imitatio rideatur. Cicero. Titianus Titiani filius Græcus orator præceptor Maximini principis scripsit libros prouincia rū pulcherrimos. Appellabatur simia sui tēporis q; omnia probe imitareť. auctor Capitolinus in Maximiano. Titianus siue vt quibusdam placet Tatianus vir eruditus prima ętate oratoriā Romæ docuit ex quo honores ac opes sibi parauit. Dein factus christianus libros aduersus gentes memorabiles reliquit Iustini martyris sectator fuit. Postea vero eloquentiæ tumore inflatꝰ nouā condidit sectam quæ Encratitarū dicitur quam postea Seuerus auxit a qua Seueriani appellati Valentinum Marcionem saturninumq; secutus qua Maritos & Mœchos pari iudicat lege. Ex quattuor euangeliis vnum composuit qd Diatesseron nominauit. Titianus vero: infinita edidit volumina: inter q̄ qd contra gentes est oībus pręstat. Emicuit. M. &. L. Antoninorū tēporibus ex Hieronymo & Eusebio. Titus Quādo prænomē. T. tantum littera notabatur quādo nomen totus scribitur: vt Titus princeps. Titus Bostrenus Præsul sub Iuliano & Iouiniano principibus vehementes aduersus Manicheos scripsit libros: decessit sub Valente. Ex Hieronymo. Titus ad quem sunt Pauli Epistolę. Tirteus poeta Atheniensis. De hoc in Geographia in Lacedæmonia conscripsi. TYRANNION Amisenus discipulus Estiæi Amiseni nobilis grammatici ętate Magni Pompei docebat Romę ductꝰ est a Lucullo captiuus in bello Mithridatico: prius dicebat Theophrastus: mutauit aūt nomen q; inter æquales superbꝰ uersaretur

Timolaus.

Timocles. Timotheꝰ Dux.

Timotheꝰ musicus.

Timotheꝰ Gazeus. Timotheꝰ pauli

Timagoras. Ticinius.

Sex. Titius

Titianus orator.

Titianus hęreticus.

Titus pſul Titꝰ pauli Tirteꝰ poeta. Tyrannion grāmaticꝰ

moribus. Clarus igit & diues ad doctrinā fact⁹ adeo est: vt supra Tria librorū milia possideret

Tyrannion Iunior. Decessit iā senex morbo podagrę. Tyrannion Iunior e phœnicia discipulus prioris a quo sibi nomen vsurpauit. Cum prius Diocles vocaretur. Captiuus & ipse Romā ductus a quodā Dyamante Cæsaris liberto emptus: deinde dono datus Terētiæ Ciceronis ab eaq; liber fact⁹. Ludū Romæ apuit scripsit libros. LXVIII. Tyrannus autē Sophista fuit: qui scripsit de diuisione oratio-

Titornus. nis libros. X. Hos tris ponit Suidas. Titornus Bubulcus fortitudinis mōstroſę fuit cū Milone certauit de robore vicitq;. Cū pedē tauri vna manu altera: vero alteri⁹ tauri pedē p vim co-

Tlipolem⁹ nātib⁹ ipsis resilire traheret. auctor Aelianus. Tlipolemus patria Tirynti⁹ Herculis & Astidames filius auctor Rhodiorū Lyciū fratrē Alcumenę nothum ac filiū Electryonis venientē ex ei⁹ patria in vrbē Tirynitha per seditionē oleę ramo interfecit: ad Apollinem Delphos expiandi sceleris gratia venit respōsum tulit: vt sedē Rhodi cōmutaret. quæ res a Pindaro narratur. Hic postea Rhodiis Impauit gentēq; auxit ac eos ad troiā duxit: vt habet apud Homerū in Catalogo. Extinctusq; in bello ossibus Rhodū relatis: vbi ei festa celebrant Corona populea. Thra-

Thrasimachus. simachus Carthaginensis sophista periodū & colon id est membrū prius mōstrauit ac modū q

Thrasibulus. nūc ē Rhetorices induxit. Fuit discipul⁹ Isocratis scripsit de arte Rhetorica. Suidas Thrasibul⁹ Athenienſis exul: cōparato exercitu. XXX. Tyrānorū dnationē Athenis sustulit iuuāte lysandro Lacedæmonioq; duce Exulesq; reduxit. insup plæbiscitū tulit qđ αμνηστιαν vocāt qua in-

Thrasibulus Dux. iuriarum memoria deleret exulibus iureiurando adactis: cuius Cicero in Phil. & Val. de Mo. meminere. Trasibulus milesiorū. Dux vt portū Sicyoniorū occuparet ex aduersa parte Oppidanos tentauit. Dumq; sic detinerent: Cum insperata classe portum cepit. Frontinus libro. II.

Thrachalus Thrachalus Orator Domitiani temporibus sobrius & satis aptus fuit & quē velle optima crederes: auditus tamen maior. Nā vocis quātā in nullo cognouit felicitas & pronūtiatio: vel scænis suffectura & decora omnino. Deniq; ei quæ sunt extra supfuere. auctor Quintilian⁹. Quis o-

Traianus num Trachali appellat. Traianus Patricius floruit sub Iustiniano principe. scripsit temporum epitomen nobile fuit: & ipse vir christianus. auctor Suidas.

C. Trebatius. C. Trebatius Iurisconsult⁹ Ciceronis familiaris: Cuius cōmendatitia. ad Cæsarem in Galliam proficiscens sub eo militauit. Extatq; Cæsaris Responsum per epistolā. Trebatiū quē mihi cōmendas: aut regē gallię faciā: aut hūc Leptę legatū. Tu si alterū habes quē ornē ad me mitte. Hūc idē Cæsar Dictator q̄ eū vtise natui adsurgeret admoneret non clara facie respexit. Trebellius historicus.

C. Trebonius. C. TREBONIVS cum Bruto & Cassio Tertius coniurauit contra Cæsarem. In Asia deinde fraude Dolabellę interfectus crudelissime fuit: vt narrat Cicero in Phil. Idem siue Necessarius eius sub eodem Cęsare in Gallia militauit eiusq; classis apud Massiliam prefectus bello nauali.

Tritanus. TRITANVS e Sānio in gladiatorio ludo celebris qui & filiū habuit militem Pompeii magni mōstroso vir robore & rectos & trāsuersos Cancellatim toto corpore neruos in brachiis manibusq; habuit. hostē ab eo prouocatum ac victū vno tantū dexteræ digito correptū in castra per vim traduxit. auctores Varro Plyni⁹.

Tryphon grāmatic⁹ TRYPHON Alexandrin⁹ grammaticus Augusti tēpore scripsit de copia orationis: de Orthographia: & alia quę a Suida Commemorantur.

Tryphon Origenis. Tryphon Origenis auditor ad quē nonnullę eius extant epistolæ in sacris libris eruditissimus fuit: vt eius multa ostendunt monumenta præsertim liber quem edidit de vacca rufa in deuteronomio & alia quędā a Hieronymo commemorata.

Tryphon Diodorus. Tryphon cognomento Diodorus natus Cosianis Castello Apamiēsiū Syrię educat⁹ Apamię & regi cōmēdat⁹. Regno Apamiēsiū successit. Syrisq; bellū mouit. Strabo. lib. XVI.

Tryphon martyr. Tryphō Respici⁹ & Nympha virgo in Saxonia sub Decio martyres. Prior em̄ anseres pascebat: Cuius exemplo Respicius Trib. mil. & deinde Nympha vestalis permoti sunt.

Nympha. Tryphonia vxor ipsius Decii ponit & in hac palma.

Triphonia martyr. Tryphiodorus Aegypti⁹ poeta: Scripsit Marathonia. excidium Ilii. Odysseā id est poema de laboribus Vlyssis. Paraphrasis Cōparationū ab Homero positarū Suidas.

Tryphio dorus. THVCYDIDES Atheniēsis historic⁹ Olymp. lxxviii. fuit patre Oloro matre Egesipyla genus a ducib⁹ Milciade & Cimone q & ipsi ab Aeaco Iouis

Thucydides historicus. filio originē habuere duxit. vt Didymus in historia testat: vxorē duxit e Thracia oriūdāalioqn diuitē Cui⁹ opes adsecut⁹: nō in voluptates sed ptim in ociū litterarū rogauit. Nā bellū Peloponesiacū scribere aggressus tpe quo illud gerebatur. Atheniēsibus pariter ac hostibus lacedę moniis militibus: qui bello interessent mercedē pbebat: vt i res quotidie veras ei renūtiarent quas fidelius accipere sperabat si nō solū ab amicis: sed ab inimicis edoceretur: ne partes quisq; suas falso tueret. Præceptores habuit in philosophia Anaxagorā: & in rhetorica Antiphatēcus & ipse in. VIII. historiæ meminit dicens eum causam fuisse perdundæ reipub. ac firmandæ

CCC.tyrãnidis. Q; aũt Athenienſes eiꝰ poſt mortẽ cadauer extra ciuitatẽ eiecerũt: Magiſtro parcẽs tacuit. Ad rẽp. nõ acceſſit: neq; in cõcionẽ aſcẽdit: militauit tñ quãdoq; malis tñ auſpiciis. nã miſſus Amphipolim eo tpe quo rex eã Philippus occupauit in ſuſpitionẽ venit ꝓditionis. Quare in exiliũ actus i Aegina ſubſtitit. Inde in Scaptã ſiluã. In eo caſu fortunã equo aio tulit: nũq; neq; queri: neq; flere viſus: neq; Braſidã eius exilii auctorẽ in ſua hiſtoria vnq; accuſare viſus eſt: qd plæriq; faciunt ſcriptores ſuis potius adfectibus q; veriti inſeruientes. Herodotus eñ q; ſpretꝰ a Corinthiis fuerat: eos fugere ſcribit Naumachiã apud Salamina. Timęus Tauromenites Timoleontẽ plus æquo laudauit qñ patrẽ eiꝰ Andromachũ Monarchia nõ deiecerit Philiſtus Cũ iuuene Dionyſio oratiõibꝰ cõtendit. Xenophon Mẽnoni cõuitiũ dicit q; familiaris eſſet Platonis: Cuius ipſe Aemulꝰ fuerat. Applicatio ad ſcribendũ hiſtoriã cupidoq; gloriæ iam inde puero ſtarim apparuit. Nã recitãte quõdã Herodoto ſua ſcripta magno auditoq; aſſenſu pmotus: & ipſe laudis ęmulatione flere viſus eſt: qd Herodotꝰ aiaduertẽs ad patrẽ verſus ait. Deduc puerũ ad diſciplinas. VIII. hiſtorię cõpoſuit libros in verbis luculẽtus: in ſentẽtiis obſcurꝰ: multa breui cõplectẽs. In hyperbatis frequẽs minie figuratꝰ. Nã neq; Ironiis: neq; ſcõmatis neq; obliquis vtit orationibꝰ vti Demoſthenes qd hiſtoriã: aut perſonas quas introducit: cũ ſint principes viri & generoſi minime deceat hoc cauilloſum ac veteratoriũ dicendi genus. Exceſſit in Thracia ſepultus Athenis: vt dicũt nõnulli oſſibꝰ clã exportatis qñ caueba tur: nequis ob proditionẽ exul Athenis cõtumularet eius monumẽtũ cernit prope Pylas in loco atticæ quẽ Cœlã vocant. Hæc ex Marcellino greco auctore cõuerſum. de eodẽ Quintilianꝰ ita refert Thucydides & Herodotꝰ lõge cęteris in hiſtoria pręferẽdi: quoq; diuerſa virtꝰ laudẽ eſt parẽ cõſecuta. Denſus & breuis & ſemp inſtãs ſibi Thucydides: dulcis & cãdidꝰ: & effuſus Herodotus: ille concitatis: hic remiſſis affectibus: melior ille cõcionibus hic ſermonibus: ille vi hic volũtate. Dionyſius Halicarnaſſeus ſcribit: Demoſthenẽ adeo Thucydidis ſtilũ probaſſe: vt eiꝰ librũ Octies exſcripſerit totũq; fere edidicerit. Cice. in Bruto Thucydides rerũ geſtarum Syncerꝰ pronũtiator & grãdis etiã fuit: hoc forenſe cõcertatoriũ nõ tractauit genꝰ. Orones quas interpoſuit: multę ſũt: eas ego laudare ſoleo: imitari neq; poſſim ſi velim: neq; velim ſi poſſim: vt ſiquis falerno vino delectaret: ſed eo nec ita nouo: vt proximis conſ. natũ velit: nec rurſus ita vetere: vt Opimiũ aut Amiciũ Cõſ. quęrat. At qui ęq notę ſunt optimę credo: ſed nimia vetuſtas: nõ habet eã quã quærim⁹ ſuauitatẽ: hęc ille Obſcurus omnino auctor & vltima fere lectio cenſet apud grecos: his qui iã ꝓfecerũt qd & idẽ Cicero non diſſimulauit dũ vix illiꝰ ſententias crebras ꝓcipere fatet. Thucydides alios idem Marcellinꝰ ponit vnũ mileſiũ Athenis inter principes viros ac duces ęmulum Periclis Alium Pharſalium Menonis filiũ cuiꝰ meminit Polemon in his quæ de acropoli ſcripſit. Quartũ poetã natione Achedryſiũ. Cuius meminit Androtion in attide dicens eũ filium eſſe Ariſtonis: qui fuit tpe Platonis Comici & Agathonis Tragici ac Niceratꝰ verſificatoris. ACTIVS TVLLIVS Volſcorum rex q Coriolanũ ꝓfugum excepit: deq; cõmuni cõſilio Romã ſuos Volſcos ad ludos ire ſuaſit: clã deinde cõſules allocutꝰ ꝓterrefecit ac monuit vt volſcos vrbi eiicerẽt dubitare ſe: ne ficuti olim Sabini in ſiſibus ludis aliquẽ excitẽt tumultũ. Hæc Tullius ſimulabat: vt plane iuſtã belli cauſam hꝫet: qd ſane accidit ſuis poſtea in cõtione ad vltionẽ excitatis: vt auctor Liuiꝰ li. II. ab hoc igit ꝓſapiã Ciceronis Plutarchus originẽ habuiſſe dicit: q̃q; tpe viluerit. Silius a Tullo rege Ro. ꝓgenitorẽ eius Tulliũ aliũ qui tpe Annibalis ordines duxit his verſibꝰ memorat. Tulliꝰ ęratas raptabat in agmina turmas Regia progenies & Tullo ſanguis ab alto Indole: proh quãta iuuenis q̃tũq; datur⁹ Auſonię populis vẽtura in ſæcula Ciuẽ. Ille ſup Gangẽ: ſup exaudit⁹ & Indos Implebit terras voce & furialia bella Fulmine cõpeſcet linguę: nec deiñ relinquet. Par decꝰ eloquii cuiq; ſperare nepotũ. M. T. Ciceronẽ plures vtriuſq; linguę auctores lris mãdauere inter quos Tyrotulliꝰ eiꝰ libertꝰ. III. voluminibꝰ eiꝰ vitã teſte Pediano deſcripſit. Nos pauca cũ ex Plutarcho tũ reliquis auctoribus q̃ potiſſima videbant collegim⁹. Igit Cicero natꝰ. III. Non. Ianuar. ꝓceptores ſe fatetur habuiſſe in philoſophia qdẽ Philonẽ Academicũ tũc Romæ cõmorantẽ. In iure ciuili Scæuolam. In Dialectica Diodorũ Stoicum. In dicẽdo Apollonium molonem Sex. Roſcium Amerinum paricidii reum natꝰ annos. XXIII. vt tradit nepos alii. XXVII. defendit Metuẽs deinde Syllam quẽ in ea cauſa offenderat in greciã abiit Aſiamq; ſimulata cã valitudinis adiit vbi ſe: vt ipe ait recoquẽdũ præceptoribꝰ dicẽdi dedit Xenoclemq; Ramytimum Dionyſium Magneſiũ & Menippum Carem Rhodum Apollonium Molonem Magiſtrũ dicendi habuit feruntq; Poſſidonium tunc Athenis eũ grece declamãtem audiuiſſe ac ꝓtinus exclamaſſe: qd

Hiſtorici iniqui.

Thucydides dux.

Actius Tullius Rex

M. T. Cice.

ſolam græcis dicendi relictam gloriam videret ad latinos per eũ tranſferri. Cum queſtor e Sicilia reuerteret puteoloſq; applicuiſſet: vbi multi ciues Romani ad Baias cõuenerãt interrogarus eſt qdnã Romæ rerũ gereret. Mirat⁹ igit Cicero illos ignorare tãti tpis abſentiã eius in Sicilia. Decreuit ex illo ſemp in vrbe viuere cõſul fact⁹ cõiuratione Catilinę repreſſit: legẽ agrariã reppulit: Murenã defendit. Hinc ob Clodii inimicitiã in exiliũ act⁹ equo animo: vt phm dicebat minime fuit: Ei⁹ cã. xx. hominũ millia veſtẽ mutauere. Rediit Põpeio & conſule Lẽtulo ſollicitãtibus tanta vrbis lętitia: vt quaſi auulſa ſedib⁹ ſuis Roma ois ętas ordoq; obuiã pcederet quę ois ex ei⁹ oſonib⁹: & pridie q̃ iret i exiliũ & poſt q̃ rediit licet deprẽdere. In augurũ collegiũ cooptat⁹: dein Procõſ. in ciliciã pfect⁹. Ibi Ariobarzanẽ regẽ po. Ro. amicũ ſeruauit a Parthis q in Syriã trãſiuerãt in extremã cappadociã nõ lõge a tauro apud Cebiſtra oppidũ inde reuertẽs Athenas Rhodũq; reuiſit. Vrbẽq; petẽs incidit in ipſam flãmã ciuilis belli. Demãdataq; ei Campanię cura põpeio diſcedẽte liæ a Cęſare ſupuenerũt q̃ hortabant eũ vt virũ bonũ & gerũ neutripti adhærere: Cęſare rerum potito: Cũ eius nullæ eſſent partes ſeſe ad ſtudia & ociũ contulit: eo deiñ interfecto & Antonio flagitioſe agẽte in græciã abiit ea mẽte: vt rediret. Initio cõſulatus Hircii & Panſę. Cauſa fuit: vt Antoni⁹ hoſtis a Senatu iudicaret a quo tãdẽ. iii. viro iuſſus interfici a Põpilio quẽ capitis reũ defenderat apud Villã ſuã formianã iugulat: anno ętatis lxiiii. Terẽtiã vxorẽ ſępe aduerſam tãdẽ abdicauit de qua hieronymus cõtra louinianũ. Cicero rogat⁹ ab Hircio: vt poſt repudiũ Terẽtię ſororẽ ſuã duceret: negauit ſe id facturũ dicẽs nõ poſſe vxori & phię pariter operã dare: Et itẽ de eodẽ. At illa q̃ de fontibus Tullianis hauſerat ſapiẽtiã Meſſalæ Coruino ac deinde Salluſtio accerimis Ciceronis inimicis nupſit: Hęc poſtea adcẽtum vixit annos: Duxit tñ aliã Cicero: mirantibuſq; amicis q̃ ea ętate virginẽ duxiſſet: reſpondit Cras mulier erit. Recenſere eius libros adeo vulgatos ſupuacaneũ: eos cõmemoraboq deſunt. De cõſolatione ad filiam librum. I. De gloria. II. Laudationem Catonis. I. Commentarios ſui Conſulatus græce ſcriptos quos ad poſſidoniũ phm miſit. Tris libros de temporib⁹ ſuis verſibus ſcriptos. Nã & ad poeticã pron⁹ quingẽtos nocte verſus facere ſolebat. Cõuertit quoq; in latinũ Oeconomicum Xenophõtis Arati Phœnemona trimetro carmine. Orationem Demoſthenis pro Cteſiphonte: & alteram Aeſchinis contrariam. M. Cicero filius eius inter eos quia claris parentibus degenerauerunt ponitur Valerio. Binos eum congios haurire ſolitum ſcribit Clynius ob temulẽtiamq; M. Agrippę Scyphum impegiſſe. Idem li. xxii. c. vi. ait Auguſtũ Conſulem cũ Ciceronefilio fuiſſe: qđ ſane miror ab aliis ſcriptoribus prætermiſſum ab ipſo pręſecti Cicerone patre qui tanta de ſe ac ſuis iactare ſolebat. Qu. Cicero frater legat⁹ Cęſaris in gallia XIIII. leg. Pręf. Deinde ad Regendam Aſiam Procõſ. miſſus admonetur a fratre per epiſtolam totius officii. Quandoq; etiam cũ eo in diſſidium venit Duxit vxorem pomponii Attici ſororem. Miſerandus demum eius exitus Proſcriptus eñ vna cũ filio quãdo & Cicero frater percuſſorem rogauit ſe ante filium abſumi: filius cõtra ſe anteq̃ pattem. Vterq; igit ſimul interfect⁹, auctor Appian⁹. Tulliola filia Ciceronis pri⁹ locata Dolobellę. Deinde Piſoni Craſſipedi ſub quo in partu diem obiit patri adeo dilecta. vt a Salluſtio vt probrum matris pellex appelletur qđ: vt ab inimico non iudice dictũ exiſtimandum. Huius igitur & reliquorum Tulliorum monumenta. In via Appia Sexto abhinc lapide marmora quoq; inſcripta plurima ante hos annos retecta ſunt. Tyrotullius Ciceronis libertus adiutorq; in ſtudiis fuit. Is liberos complures: de vſu atq; ratione latinæ linguæ: itemq; variis: ac promiſcuis quęſtionibus compoſuit in his præcipui videntur: quos Græco titulo Pandectas inſcripſit tanq̃ omne genus continentes doctrinarum. hæc Gellius. Hic ſupra centum dicitur annos vixiſſe volumina eo quo nunc videmus ordine diſpoſuiſſe: vt auctor Quintilianus. Laurea Tullius: Alter Ciceronis libertus etiam doctus. Cuius de Balneis epigrammma legitur apud Plynium. Tullius Cimber. Qui prim⁹ in coniuratione Bruti manus in Cęſarẽ intulit. Tullius Criſpin⁹ dux Roman⁹ debellat⁹ a Seuero principe. Turian⁹ Plaſtes accerſit⁹ a Fregellis a Tarquinio ad Iouis effigiẽ in capitolio dicãdã. Nã in Ethruria ea maxie ars vigebat Fictilia quoq; in vrbis exordio erãt in honore abſtinentiæ & paupertatis exemplo: ob hoc rex Numa Septimum Collegium figulorum inſtituit. Plynius. Propertius itẽ: Fictilibus creuere deis hæc aurea templa. Turpilius Eques Romę: e Venetia Cuius pulchra extant opera Veronæ Lęua eius manu pinxit auctor Plynius qui ſuo tempore dicit fuiſſe. Turpilius poeta Comicus Senex Sinueſſæ moritur Pompeii tẽpore auctor Euſebius. Tutia virgo veſtalis inceſti damnata. Liuius. TVRCIORVM quoq; Familia Romę fuiſſe ex inſcriptione lapidis cognoſcimus qui nũc in hortis Apud ædis Apoſto

Terentia vxor.

M. Cicero filius.

Q. Cicero frater.

Tulliola.

Tyrotulli⁹

Laureatullius.

Tulli⁹ cimber.

Tulli⁹ criſpinus.

Turian⁹.

Turpilius.

Turcius apronian⁹.

Inſcriptio.

lorum cõſpicitur his verbis. Ex auctoritate Turcii Apronia ni Præfecti vrbis. Ratio docuit vti litate ſuadente cõſuetudine mercandi ſummota. Sub exagio potius pecora vendere q̃ digitis collu dẽtib⁹ tradere vt appẽſo pecore capite pedib⁹ & ſeuo lactẽte & ſubgulari lanio cedẽtib⁹ reliqua caro cũ intraneis proficiat venditori ſub conſpectu publica fide põderis cõprobata, vt q̃tum caro occiſi pecoris adpendat. & emptor norit, & venditor cõmodis omnibus a prẽda dãnata quã Tribunus officium Cancellarius & ſcriba De pecuariis capere cõſueuerant. Quæ forma interdicti & diſpoſitionis ſub gladii piculo perpetuo cuſtodiẽda mandat. A. Tuccius Huius nominis inſcriptio Romæ apud arcũ. Cõſtantini nup in effoſſo lapide q̃d fundamẽtum putatur fuiſſe alicuius ẽdificii a Tibicinibus facti. Numini dom⁹ Auguſtorũ Victoriæ ſacrũ Genio Collegii Tibicinũ Romanorum. Q. S. P. P. Q. Q. II. S. P. D. D.

Alerii prĩ⁹ Valeſii teſte Quitiliano appellati ſicuti fuſii deide Furii Prim⁹ q̃ in magnũ venerit nomẽ fuit. L. Valerius Valeſii fili⁹ qui primũ de veientib⁹ iterum de Sabinis tertio de vtriſq; triumphauit. Hic quia in locũ Tricipitini Collegæ Conſulẽ ſurrogauerat, & locũ in velia tutiſſimo loco habebat in ſuſpitionem regni adfectati venit, quo cognito apud Populum queſt⁹ eſt q̃ tale aliquid timuiſſẽt quapropter remiſit qui domũ ſuã diuerẽt ſecures etiam faſcibus depreſſit: eaſq; in populi cõcione ſumpſit: legem de puocatione a magiſtratib⁹ ad populũ tulit. Hinc pulicola dict⁹. Cũ diẽ obiiſſet publice ſepult⁹ & ãnuo matronarum luctu honoratus Cæcilius. Hic quadriga prius in triũpho vectus eſt ſine vlla inuidia. ẽterea Collegę Bruto honores funuſq; curauit: funebremq; orationem de ipſius laudibus habuit: quę adeo iucũda fuit Romanis vt ex eo conſuetudo mãſerit: vt q̃ ſtrenue pugnãdo occubuiſſent: ab optimatib⁹ laudarent: auctor Plutarchus. M. Val. Publicolæ frater. Coſ. vna cũ Poſthumio Tuberto fact⁹: ac cõtra Sabinos profectus rẽ feliciter fratris auſpiciis & adminiſtratione geſſit. Ex quo publice ei dom⁹ ẽdificata: cuius fores extra honoris gratia aperirent quum cætera intus ꝓcederent. Val. Coruinus Tribunus militũ ſub Duce Camillo reliquias Senonũ ꝓſequẽte aduerſus Gallum prouocatorẽ ſolus proceſſit. Coruus ab ortu ſolis galeę eius inſedit: & inter pugnandũ ora oculoſq; Galli reuerberauit: & hoſte victo Valeri⁹ Coruin⁹ dictus. Hic cũ ingens multitudo ęre alieno oppreſſa Capuam occupare tentaſſet & Ducem ſibi Quitium neceſſitate cõpulſum feciſſet ſublato ære alieno ſeditionẽ compreſſit: Hæc Cæcilius. Liuius vero addit: De Sãnitibus eum triũphaſſe Sexies Conſulẽ fuiſſe, hoſtes. T. Mãlii morte ſuperbos cõpreſſit: vixit ꝓterea teſte Valerio: corporis & animi viribus integris Annos Centũ L. Val. Potitus, poſt decẽuiralem inuidiam plębẽ in patres incitatam legibus & Conditionib⁹ ſuis mitigauit, vnde Potiti cognomẽ adept⁹. Prim⁹ quoq; Conſul poſt. x. Viros Cũ volſcos Equoſq; ad Algidum magna laude debellaſſet: triũphus ei a patribus negatus fuit. Sed ſuadẽte Icilio Tribuno Pl. prim⁹ ſine auctoritate ſenatus triumphauit, cũ Collega ſuo, M. Horatio. Quãobrem Maximi cognomẽ adeptus eſt: quod nemini a ſenatu ꝓterq̃ Fabio Maximo datũ ẽ. vt ait Plutarchus. M. Val. Falco ad Attalũ regem pro ſimulacro matris deũ ex oraculo miſſus a Romanis. Val. Leuin⁹ Coſ. cum Pirrho prœlio cõgrediẽs in Lucania infeliciter pugnauit. Iterum poſtea Cõſul cõtra Agrigentum miſſus ac ſuperato Hannone Duce Carthaginẽſium oppidum in poteſtatẽ recepit. Senatum ſecuri percuſſit Cęteros ſub Corona vendidit. Alter Leuinus Coſ. Contra Philippum Macedoniæ regem proſpera bella geſſit. teſte Liuio lib. vi. de. ii bello. L. Val. Flaccus. M. Catonis ſenis familiariſſimus eũdem ex agro Tuſculano ad remp. adduxit pariter & inſtruxit: vt ait Plutarchus Cõſul cum eodem Catone circa Mediolanũ vt Liuius teſtat. cum Gallis & inſubribus: & Boiis collatis ſignis pugnauit, vbi decem millia hoſtium, ſunt cęſa. Cauſam mulierum de abrogãda lege Oppia contra Collegam ſuum Catonẽ obtinuit. de quo vide Liuiũ elegantes vtriuſq; orationes libro. iiii. de bello Ma. Cenſor quoq; cũ eodẽ creat⁹ ab eo princeps ſenatus eſt dict⁹. Val. Antias ſcriptor hiſtoriarũ ſępe ab auctoribus teſtis citat⁹ militauit ſub Valerio Leuino aduerſus Hannibalẽ. Val. Meſſalę Duo oratores de quib⁹ vide in Meſſala. Q. Val. Soran⁹ poeta quẽ Cicero de oratore ĩprimis doctiſſimũ rogatum appellat: Plutarchus vero virũ philoſophum & eruditum dicit, ac interfectum per prodition em a CN. Põpeio fuiſſe dum vltro citroq; cum eo ambulantẽ ac loquentem paulo q̃ poſt abeuntem iuſſerit necari, auctorẽq; Oppium adducit. Huius Sorani eſt illud principium poematis. Iuppiter omnipotens regũ rerumq; repertor Progenitor genitrixq; Deum Deus vn⁹ & omnis. C. Valerius Procill⁹ militauit, ſub Cæſare in Galliã miſſus legatus ad Arioviſtũ vt in

L. Valeri⁹ publicola.

M. V. publicolæ frater.

Val. coruſ.

L. Val. Potitus.

M. Val. Max.

M. Val. Falco.

Val. Leuinus.

L. Val. Flaccus.

Val. Antias.

Val. Meſſalæ. Duo.

Q. Val. Sorarius.

C. Val. procillus.

Val.Max.
Val.Flaccus.
Valerii prę ſules.
Valerię martyres.
Cornelia
Valerian⁹
Valdenſes
M. Varro.
Terentius varro. Coſ.
Q. Rubi⁹ varro
C.viſellius Varro.
Varro Atacinus.
Q.vari⁹ orator.
Pactius varus PR.
Quintili⁹ varus
L.Varus & Plocius Tucca.
Varus geminus.
Varus ſophiſta.
Varinus.
Vargũtei⁹ Varinus.

cõmentariis. Val.Max. hiſtoricus ſcripſit dicta ac facta memorabilia ad Tiberiũ Cęſarem: milli tauit ſub Sexto Pompeio vt ipſe de ſe teſtat. Vbi de inſtitutis antiquis loquit. Val.Falccus poeta ſcripſit Argonautica. Quintilianus eum ſua ætate fuiſſe teſtatur his verbis: Multum in Val.Flacco nuper amiſim⁹. Inter hos Valerios fũt ſancti Viri Duo præſules non prætereũdi. Alter Cæſarauguſtanus & Ciuis & eps Maximiani tẽpore ſub Datiano præſule Vnacum Vicẽtio martyre captus. Alter pręſul hipponẽſis fuit Cui ſucceſſit Auguſtin⁹: Eſt & Valeria Virgo & martyr in aphrica cum Cornelia itẽ Virgine prid.Cal.Ap. Altera Valeria martyr Vxor .S. Vitalis poſtea dicetur. Valerian⁹ præſul in aphrica martyr ſub Genſerico rege. Valdenſes ſeu pauperes de Lugduno: ſub Hadriano, iiii. auctore valdone excitati ſunt: Is enim idiota: Sacrorum voluminum deguſtationẽ ex aliis deprẽhenderat: patrimoniũ omne paupibus diſtribuens: dictitabat xpianis omnia cõmunia eſſe oportere: ad eumq; errorẽ plures adſciuerat. M. Varro natus tẽpore quo Marius Cimbros deleuit in prouincia Narbonẽſi vt placet quibuſdã De quo Cicero in primo Academicorũ. Libri tui Varro: nos tanq̃ in vrbe noſtra peregrinantes erranteſq; ſicuti hoſpites reduxerunt domũ: vt poſſemus aliquando vbi eſſem⁹ agnoſcere Tu ętatem patrię: tu deſcriptionẽ temporũ: tu ſacrorum iura: tu domeſticam: tu bellicam diſciplinam: tu ſedẽ regionum & locorum: Tu omniũ diuinarum atq; humanarum rerũ nomina genera officia & cauſas aperuiſti: plurimũ quidem poetis noſtris & litteris lumen attuliſti: atq; ipſe varium & elegans omni fere numero poema feciſti: phiam & multis locis inchoaſti. Auguſtinus de Ciui. dicit hũc apud latĩnos & Origenem ad Didymũ apud greços pl⁹ cęteris ſcripſiſſe edidiſſeq; lib. xli. Satyras quas Menippeas appellant de Imaginibus. Deniq; tã multa legit vt aliquid ei ſcribere vacaſſe miremur: tam multa ſcripſit q̃ vix quenq̃ legere potuiſſe credamus hæc ille. Terentianus itẽ ait; vir doctiſſimus vndecũq; Varro militauit bello piratico ſub Põpeio. Coronaq; ob virtutẽ donatus nauali qua lõge clariorem meruit imaginem vt ait. Plyni⁹ in bibliotheca Aſinii Pollionis. Terentius Varro ante hunc ſordido loco nat⁹ in foro clamitãdo cauſaſq; agẽdo pro ſordidis hõibus aduerſus bonos honores ꝓcurauit quęſtura & Duabus ędilitatibus Sella Curuli & prętura functus. Poſtremo cõſul factus culpa ſua apud Cãnas exercitũ Paulũq; Collegam ſuum perdidit. Redeunti gratias ſenatus egit q; nõ deſperaſſet. Dictaturam nolenti obtulit auctor Cæcilius. Q. Rubius. Varroq; qui a ſenatu hoſtis cum C. Mario eſt iudicatus: acer & vehemens accuſator fuit. Cicero in Bruto. C. Viſellium Varronẽ Cicero item inter viros ſui tẽporis doctos cõmemorat. P. Teren. Varro Atacinus in his quę nomen eſt adſecutus interpres operis alieni non ſpernendus quidẽ verum ad augendã facultatem dicendi parum locuples. Quintil. Euſebius aũt dicit eum ex Atace fuiſſe vico Narbonenſis puĕ ciæ ac poſt annum .xxxv. litteras græcas didiciſſe. Q. Varius orator acutus in rebus inuenien dis nec minus verbis expeditus: fortis vero auctor & vehemens & in verbis nec inops nec abiectus & quẽ plane oratorem dicere auderes: Cicero in Bruto. Pactius Varus cũ Auximum cum præſidio teneret aduenientẽ Cæſare aufugit. Lucanus. Var⁹ vt ad Martẽ pulſarunt: auximon alę Per diuerſa ruens neglecto mœnia tergo, Qua ſiluæ: qua ſaxa fugit. Prętor idẽ Aphricã obtinuit: tempore ciuilis belli dum ibi ligarius eſſet: qui Tyrannide accepta contra Cæſarem prouinciam tenuit. Pedianus. Quintilius Varus Alphenus patria Cremonenſis vt tit Euſebius fuit: quem Vergilius in buccolicis magnopere extollit. Vare tuũ nomen. Superet mihi. Et rurſus Namq; ſuper tibi erunt qui dicere Laudes Vare tuas cupiant. & triſtia condere bella. Inter Auguſti prefectos fuit: & Germanos magna gloria vicerat. vt eſt auctor Seruius grãmaticus. verum hic poſtremo profligatus ab eiſdem germanis tris legiones amiſerat: quapꝓpter Auguſtus ob dolorẽ ſępe parieti caput adlidens aiebat. Redde legiones Vare. auctor Tranquill⁹ in Auguſto. L. Varus & Plocius Tucca. viri doctiſſimi amici Vergilii hęredeſq; exꝓte teſtamẽti relicti: iuſſu Auguſti carmina Aeneidos emendauerũt: hac lege vt nihil adderent: vt Seruius tradit. Horatius Dilecti tibi Vergilius Varuſq; poetæ. Varus Geminus inter Declamatores ponit Auguſti temporibus. Hic dixit Cæſar qui apud te audẽt dicere: magnitudinẽ tuã ignorant. qui nõ audent humanitatem. Seneca. Ferrur & eius dictum a Hieronymo qui non litigat Celebs eſt: Cui quidem adſtipulatur illud quod in ſacris ſcribit libris. Melius habitare in loco deſerto q̃ cũ vxore litigioſa. Var⁹ ſophiſta Perſa genere deſcribit paucis a Philoſtrato. L. Varinus Liuio nominatur & Verinus: diminutiua a Varo & Vero. L. Vargũteius defenſus ambitus ab Hortẽſio vt apparet in oratione pro Sylla. fuit & in cõiuratione Catilinę. Vatini⁹ teſte Valerio. Cum eſſet dignitati Ciceronis ſęper aduerſus ita poſtea ꝑualuere amicitia vt Duob⁹

Seruilius Vacia

Fl.Vegetius Renatius.

Venerii Duo.

C.verres.

C.verres eros.
C.Veturi9 Cõs.
T.Veturi9

Veturia.
Verrius Flaccus.
Verrius Flaccus grãmatic9
Verrius cloacius.
Velius longus.
Vecti9 prętextatus.
Vectius valens.
Vibius virrius.

Victor pſul.
Victor apher.
Victorini Tyrãni.

Iudiciis publicis ab eo defensus sit. Hic cũ esset impudentissimus eleganter a Seneca describitur. Vatinius inquit assiduo cõuitio depudere didicerat. Vaciæ Cognomentũ nõnulli sibi inuenerunt, a Suris retortis Legitur de Seruilio Vacia Viro prętorio tempore Senecę. De quo ipse in epistola .lv. dicit Nulla re alia notum fuisse illum Prætoriũ & diuitẽ q̃ villę ocio quã: prope Cumas possidebat, in qua consenuerat vt occupati aliquando clamarẽt. O Vacia solus scis viuere. Cũ tñ ille nũ viueret: sed latere potius sciuisset. Itaq; Seneca se dicit illac transeuntẽ solitum dicere, tãq̃ de mortuo per locum. Hic situs est Vacia. FL. Vegetius Renatus Comes Cõstantinopolitan9 scripsit ad Valentinianũ principem libros .v. Epitomen videlicet institutorum rei militaris De cõmentariis Catonis Augusti Traiani & Hadriani principũ ac Frõtini in primo electionem docet Iuniorum ex quibus locis vel quales milites probandi sũt: aut quibus armorum generibus exercitui imbuendi. Secundus veteris militiæ cõtinet morem ad quẽ pedestris instituí possit exercitus. Tertius omniũ artium genera quę terrestri prœlio sũt necessaria exponit: Quartus vniuersas machinas quibus vel oppugnant. ciuitates vel defenduntur enarrat: Nauales q̃ belli pręcepta subnectit. Venerii Monachi sancti duo alter Gregorii primi tempore e regione lunensi secessit in insulam proximã palmariam vbi herbis diu vixit: & extinctus est: inde postea per apollinarem pręsulẽ lunensem Regiũ translat9. Alter othonis. iii. tempore ex Cœnobio. S. Benedicti apud Tibur vbi degebat iniussu abbatis in solitudinẽ proximã perrexit. Castigatus deinde a S: Romualdo Abbate missionẽ impetrauit inuent9 in horrido & alto saxo mortuus in genu cernuus. C. Verres perfũctus quæstura & prætura vrbana patre. C. verre & prætextato filio & filia nupta. Successit in Sicilia prętor. C. Sacerdoti atq; in ea libidinose auareq; versatus: Decedens tandẽ succedente Metello repetundarum reus a Siculis postulatus est. Qui. M. Tullium ad accusandũ descendere cõpulerunt: iampridem ipsis necessitudine copulatum quæstor in Sicilia fuisset: auctor Pedianus. C. Verres Eros Definator Cæsaris Augusti inscriptio marmoris romę. C. Veturius. & Sp. Posthumius Coss. aduersus Sãnites bellũ gerentes a Pontio Herennio duce hostium in insidias ducti. vide i Posthumio. T. Veturius Veturii supradicti filius adolescens cũ obęs alienum se nexũ Celio Plocio daret. verberibusq; adfect9 esset. q̃ stuprum pati nollet. Querelã ad Cos. detulit Senat9 Plocium ad carceres duci iussit. Val. de pud. Veturia mater & volũnia vxor Coriolani quẽ nulla vis a mœnibus patriis amouere potuit castra adeuntes lachrymis suis amouerunt: auctor Liuius. Verrius Flaccus Iuris Pontificii peritissimus apud Macrobium & Diomedẽ grãmaticos. Verrius item Flaccus huius libertus dicendi genere claruit p̃ceptor Augusti neporũ. docuit in Atrio catilianæ domus. accepitq; in annum. LLS. Centena. Decessit elatus exacte Sub Tiberio Statuam habuit: Prenestę ex Tranquillo. Verrius Cloacius grãmaticus de verbis grecis tractis librum cõposuit: auctor Gellius qui paulopost eũ fuit. Velius Longus grãmaticus scripsit in arte grãmatica cuius quędam reperta sũt nuper in Cœnobio Bobiense. Vectius Prętexatus apd Macrobium. Vectius valens Antiochen9 libros scripsit Anthologias in quibus de Annis Climacterib9 Septenariis & Nonariis eorũq; ratione scripsit. tradita prius a Petosiri & necesse regibus περικλημακτηρων εβδομαδικησ και εννεαδικησ ατωρησ. Vibius virrius Cãpan9 qui inter auctores fuerat Campanæ defectionis ad Annibalẽ pmente Fuluio Cos. idem etiã fuit auctor ante deditionẽ vt ciues sibi mortem consciscerẽt. Itaq; .xxiii. senatores eum secuti domũ post cœnã vino mentem alienati atq; inuicem complexi cũ lachrymis veneno sumpto digressi sunt. Liui9. Victor pręsul Carteię Ciuitatis hispanię scripsit aduersus Arrianos Victor Mauritanus genere. sub Maximiano martyr cuius erat miles & aulicus maximo in honore: apd Mediolanum post varias pœnas e vinculis fugiens latitauit: mox deprehensus ppe eandem vrbẽ in ortis eiusdẽ principis capite plectit. viii. Eid. Maii. cuius corpus diu inhumatum ac cantib9 relictum. S. Maternus loci pręsul cõdidit. eius hodie caput a Callisto. ii. dono acceptũ Volaterrani ostendunt. Fuere item & in hac palma cõplures huius nominis. Victorin9 inter. xxx. tyrãnos tẽpore Galieni de quo Iul. Aterianus sic scribit. Victorino qui Gallias post Iunium posthumium rexit: neminem existimãt præferendũ nõ in virtute Traianum: non Antoninum clemẽtia: non grauitate Neruam: non in gubernãdo ærario Vespasianum: non in cẽsura aut seueritate totius vitæ Pertinacem vel Seuerũ: Sed omnia hæc libido & cupiditas mulierariæ voluptatis sic perdidit vt nemo audeat virtutes eius litteris mandare. hæc ille. Eo Igit Matronaq; libidinum causa interfecto apud Agrippinam Mater victorina Victorinũ filium paruũ Cęsarẽ fecit qui paulopost & ipse interfectus fuit apud Agrippinã coloniam vnum vtriq; sepuchrum

Victoria Augusta.
Victoria martyr.
Victorin⁹ pictauēsis.
Victorin⁹ Apher.
Victorin⁹ aquitanic⁹
Vigilāti⁹.
Vigilius.
Vincētii clari.
Vinucius.
Vindicius seruus.
L. Virginius.
Virginia.
T. Virginius.
Virginius opitor.
Celimōtanus.
Vergilius.
T. Vergilius.
Vgones clari.
Vitalis.
Valeria.
Geruasius & Protasi⁹.

hac inscriptione. Hic duo Victorini Tyranni siti sunt: auctor Pollio. Victoria Augusta mater Victorini quæ & mater Castrorū dicta est inter .xxx. Tyrannos ponitur, aç in gallia rexit imperium Tetricumq; imperatorem ad finem suū etiam cōstituit: de qua etiam inter Imperatores dixi. Altera virgo Trebulana & martyr in patria sub Decio. Victorin⁹ pśul Pictauēsis ac Martyr scripsit quędā a Hieronymo cōmemorata. Victorinus Apher romæ sub Constantio principe Rhetoricę pręceptor in extrema senectute factus xp̄ian⁹ scripsit nōnulla quę hieronymo recensentur. Victorinus natione Aquitanicus calculator accersit⁹ ab Hilario vrbis romæ episcopo cōposuit pascalem cursū post quattuor illos Hippolytū Eusebium Theophilum & Prosperum. Continet autē annorum seriem, D. xxxii. Ita vt Quingētesimo trigesimo tertio anno rursus incipiat pascalis solēnitas eodē mense & die & luna quę primo resurrectionis dominicę anno facta est auctor Gennadius. Victorianus pręsul in Mauritania scripsit nōnulla ab eodem auctore cōmemorata. Vigilantius natione Gallus eodē etiam teste auctore præsul in Hispania quem Hieronymus dormitantē lepido cauillio appellat: actiq; defensione refellit: q̄ inter alia diuitias paupertati præferebat. Vigilius diaconus cōposuit Monachorum institutа. Alter qui pręsul fuit scripsitq; ad Simplicianū quędam in laudem Martyrum auctor idem. Vincētius natione gallus presbiter sub Theodosio & Valentiniano vir eruditus in sacris litteris scripsit librum quē tacito proprio nomine inscripsit Peregrinus contra Hereticos auctor Idē. Vincentius ordinis prędicatorū qui scripsit historiam vniuersalem ab exordio mundi vsq; ad Hierosolymitanā expeditionem Ludouici regis Gallorum Annū videlicet, M. ccxlviii. Vincenti⁹ vero martyr tēpore omnibus ac celebritate prior patria Cęsaraugustanus ordine leuita Valerii pręsulis sui munera euangelii sępe obibat sub Diocletiano passus: sepultus apud Valentiā Vincentius postremo ordinis etiā prędicatorum natione itē hispanus patria Valentinus clarus Sanctitate nostra ętate inter Sanctos a Callisto .iii. relatus qui eius fuerat ciuis eūq; Pontificem futurū prędixerat: ab eoq; se magnis honoribus extolli. Vinucius ciuis Ro. Augusti tempore quo nemo in agendis causis prestantius: habuit ingeniū qcquid longa Cogitatio illi prę-statura erat: prima intentio animi dabat: ex tēpore causas agebat: sed non desiderabat hāc cōditionem vt ex tempore agere videreť. De hoc eleganter Augustus dixit. Vinuciū in numerato ingenium habere. Seneca in decl. Vindicius seruus qui coniurationē Tarquiniorū & filiorum Bruti retexit: donatusq; propterea libertate ex sētētia Valerii Publicolæ fuit: ex quo post ea manumissioni vindictæ nomen māsit Plutarchus. L. Virginius occisa Virginia filia Icilio pacta quā Appius Claudius decēuir per vim corrūpere volebat: vrbē libertati restituit: finēq; Tyrannidi Decemuirali cōstituit: vti mors Lucretię regib⁹. vide Liuiū libro .iii. ab vrbe T. Virginius Trib. Pl. Cęsonem Quincii Cincinnati filium cū reip. periculo cōdemnauit. Liui⁹ in eodem libro. Virginius opitor Cos. cū Aruncis bellum gerens Pometiam magna clade adfecit: Idem. T. Virginius Celimontanus cū. Sp. Aemylio Cos. creatus pacem foris domiq; habuere. Idem in eodem. Virgilius Maro recte scribiť non Vergilius: vt quidā e nostris grāmaticis hodie putant. Nā de poeta testať antiqua greca inscriptio in Claudianum reperta quę βιργιλιοϛ ponitur in Claudiano scripsimus. Q; vero in quodā marmore aiunt. T. Vergilius Donatus inueniri non mirum mutatione vnius litterę diuersa esse nomina. Sic etiā Minucius & Minicius & multa alia reperiuntur. Huius vitā recensere superuacaneū cum vbiq; legatur ac eam Seruius diligentissime perscribat. Hunc sicut & plęroscq; calamitas & exilium clarū fecit amissis enim possessionibus Mantuę ob vicinitatē Cremonę Antonianę ad Augusti opes romā se contulit. adiutus mecœnatis amicitia. Illud inter cætera mirum recensebo: quod Tacitus de eius laudibus cōmemorat. Dum eius quędam carmina recitarenť: in Theatro ei omnes adsurrexere veluti Augusto. apud posteros vero tanta eius prędiudicata potuit opinio vt teste Macrobio q̄is eius carmina multis in locis damnenť laudem amittere non poteśt. Nostri autem sic eū taxant vt Hesiodo superior: Theocrito æqualis: Homero inferior existat: quos sibi auctores ad imitandum adsumpsit. Ego vero huic veterum opinioni nō ausim detrahere: verum q̄tum ex vtriusq; coniicio lectione quę ab Homero hic accepit multo mihi videtur feciśe meliora. Vgones clari nōnulli memorantur: qui suis in locis dicuntur. Vitalis eques ro. Rauennā cū Paulino p̄fecto eius vrbis profectus ac christianus factus domino obtemperare recusabat: ex quo in eadem ciuitate in fossam altā demissus martyrio adficiť vbi postea Templum ei dicatū: ex Valeria Geruasium & Protasium genuit: & ipsos deinde Martyres. Vigilii quoq; Duo clari Sanctitate Alter pręsul Tridentinus Sub Gratiano & Valentiniano Martyr Alter pręsul Antisiodo-

rẽsis sub Constantino. Viriat⁹ Lusitan⁹ primum in hispania e pastore venator: e venatore La-
tro mox lusti exercitus Dux factus vniuersam Lusitaniã occupauit. M. Ventidiũ: prętorem fu-
so ei⁹ exercitu cepit post. GN. Plauci⁹ Prętor nihilo fœlici⁹ rem cũ eo gessit: tantũq; terrotem
hostis is intulit: vt aduersus eum cõsulari opus esset Duce & exercitu. CL. Mimeriũ & C. Nigi
dium oppressit. Deniq; a proditoribus Consilio Cepionis intetẽptus est: & ab exercitu ei⁹ mul
tum imploratus tumulatusq; nobilissime. Liuius. Cæcilius. Vlpianus Iurisconsultus Alexan
dri Imperatoris Scriniorum Magister e Tyro fuit: vt legit in libro digestorũ de Censibus Para.
V. C. Tyrus cũ Galliam regeret: populari tumultu interfectus est: Hic vtitur auctoritate Põ
ponii. Pomponius vero Scęuolę fuere autem reliqui Caius Paulus: Celsus Papinianus: Mode-
stinus Florentinus: Martianus Alphenus: Calistrat⁹ Tabulen⁹: Procul⁹ Aemilius Aphrica
nus: Marcell⁹ Hermogenianus: Iulian⁹ Põpilius. Triphonus Carnanus: Cassius Terẽti⁹: Cle
mens Neratius Alcinous: Rufinus Labeo: Archian⁹ Venuleius Claudius numero. xxx. quorũ
magna pars sub Alexandro. Sulpitius autẽ & Trebatius. Scęuola Põponi⁹ his superiores. Vol
catius Sedigitus in libro de poetis quid sentiat de his qui comœdias scripserit vis verſib⁹ mõ
strat. Multos incertos certare hanc tẽ videmus. Palmam Poetę Comico cui deferãt. Eum meo
iudicio errorem dissoluam tibi: vt contra siquis sentiat nihil sentiat. Cæcilio palmã statuo de
Comico. Plautus secundus facile exuperat. cunctos deinde Neuius q seruet pretio in tertio est
Si erit qđ quarto dẽ dabitur Licinio: post insequi Licinium facio Acciliũ. Sexto consequit hos
Terentius. Turpilius septimus. Trabea octauum obtinet: Nono loco etiam facile facio. Lucre
tium Decimum addo antiquitatis gratia Enniũ. L. Volcatius Cos. impedit ne catilina ob ac-
cusationem repetundarũ peteret cõsulatum. auctor Pedianus. Volcatius Callicanus Quin-
tum Cos. scripsit vitas imperatorũ ad Diocletianum. Ei⁹ tantũ extat nunc Auidii Cassii vita.
Volcatius Terentian⁹ historiã sui temporis hoc est Gordianorum scripsit ac dicit Gordianũ
seniorem vultum Cæsaris Augusti valde retulisse: auctor Capitolinus. Volcatius Epidi⁹ grã
maticus. scripsit res gestas Põpeii magni & eius patris primus libertinorũ qui historiã scripse-
rit: cum ab optimo quoq; scribi solita sit: vt scribit Cor. Nepos. Ludum aperuit docuitq; inter
cæteros. M. Antonium & Augustum. Ex Tranquillo. Q. Volumni⁹ Saxa Tribunus Pl. legem
tulit nequis mulierem hęredem institueret. Suasit legem. M. Cato: extat eius oratio apud Liui
um. Volumnius eques Ro. M. Lucullũ adeo dilexit. q; cum Antonius eum tanq̃ Bruti partes
secutum interemisset flens ad Augustũ tractus iube me inquit ad Luculli corpus adduci eoq;
ductus amicq; cadauer amplexans ipse quoq; trucidat. Valerius de amicitia. Voltacili⁹ Plo-
tus Rhetor latinus Põpeii magni libertus Ludum Romæ aperuit: vt auctor Eusebius. Vrsici-
nus apud Rauennam Martyr sub Nerone alius qui de pontificatu cum Damaso cõtendit. De
Vrsis & Vrsinis in Nicolao Pon. dicam.

Viriatus Dux.

Vlpianus. Iurisconsulti

Nomina Iu risconsulto rum. xxx.

Volcatius Sedigitus.

L. Volca ti⁹ Cos. Volcatius terentian⁹ Volcatius grãmatic⁹ Q. Volũni us Saxa. Volũnius eques Ro.

Vrsicinus.

Anthus Antiqu⁹ rerũ lydorum scriptor. Lydus ne an Sardianus fuerit. Stra
bo se dicit incertũ habere. Suidas Lydum eũ dicit e Sardibus ciuitate fuisse.
Scripsisseq; historiã Lydorum libris. iiii. Xanthus alter poeta melicus ponit
ab Aeliano. Xantippus lacedęmoniorum Dux accersitus a Carthaginẽsib⁹
contra Luctatiũ Cos. pugnauit. Xenophon Grylli filius Athenienſis Socra
tis discipulus: ob eloquentiã Musa Attica vocatur. Equorũ venationis & rei
familiaris imprimis studiosissimus: vt ex ei⁹ litteris deprehendi potest: ve
nit in amicitiã Cyri Minoris cum quo militauit ac eius pędiam scripsit non tam historiæ serui
ens veritati q̃ vt perfectũ institueret ducem. vt Cicero. in. ii. de oratore testat: quã se frequẽter
lectitasse & manib⁹ triuisse alibi in epistola quadã dicit. Pręterea scripsit Symposiũ & Oecono-
micum paruũ admodum libellum a Cicerone conuersum si credim⁹ Columellæ ac Diuo Hie
ronymo qui si extaret labori meo iterum vertẽdi cõsuluisset. Edidit & historiã peloponnesiaci
belli ac eorum quę Athenienses post Thucydidẽ gesserunt quã paralipomena appellauit: ali-
osq; tractatus qui adhuc extant: Quintilianus Xenophontis iucunditatẽ inaffectatam dixit
quam nulla adfectio consequi possit. Prim⁹ hic philosophorum historiã scribere cœpit. Cũ Pla
tone simultates gessit: vt auctor est Gellius q̃ ait libros inter se carpsisse. Nam & Plato in libris
suis testatur Cyrũ virum fuisse quidẽ gnauum & strenuum παιδείας δε ουκ ορθως οφθαι τοπα
τρωαρ. id est non rectã tamen omnino disciplinã agnouisse. Contra vero Xenophon in libris
quos dictorum & factorũ Socratis composuit negat Socratem de cœli atq; naturæ causis vnq̃
disputasse. Iccirco mentiri eos qui desertationes huiusmodi Socrati tribuant. Xenophontes

Xanthus historicus Xanthus poeta Xenophõ phs.

Xenophõtes tres.

alios tris Suidas describit: vnum Antiochenum qui scripsit babylonica op9 videlicet de amore. Aliũ Ephesium historicum. Tertiũ Cyprium qui scripsit Ephesiaca amores videlicet Cyrenes Myrrhę & Adonidis. Xenophanes Colophoni9 Physicus poema de Psyllis fecit: vt auctor Strabo Hunc Diogenes scribit. Archelai auditorẽ fuisse: scripsisseq; elegias & lãbos contra Hesiodum & Homerũ quę de diis dixere improbando. Fuit item alter poeta lãbicus patria Lesbi9

Xenophanes philosophus.

Xenophanes poeta.

Xenocrates.

Xenocrates Carthaginensis Platonis auditor pręceptor Polemonis Cum princeps quondã legationis Athenienſium ad Antipatrũ a quo omnium expectatio intenta erat: nihil non illo viro orante impetrare posse sperare ac reliqui socii humaniter acciperent. ipse ad conspectũ vix quidem admissus est: q; suspectus haberet. Tunc versus ad socios Xenocrates beneficium agi dixit: q; sese vnum Antipater suę in Athenienses ingratitudinis & pfidiæ testem vereretur. Et dicere incipientẽ nunc obstrependo, nunc obseruãdo tacere Antipater coegit. Cui in orando Photion eius socius successit. Ad hunc vt ait Suidas, misit Alexãder dono, xxx. auri tal. illesta tim ea remittens ait regibus non philosophis opus esse pecunia. Scripsit præterea Cõmentarios in remp. platonis. Hunc Xenocratẽ Hieronymus ait scripsisse in templo Cereris Eleusinæ ex Triptolemi legibus tria fuisse pręcepta venerandos deos; honorãdos parẽtes. Camib9 non vescendum. Xenocratem alium ab hoc Platonico scribit Suidas non minoris modestiæ philosophum fuisse qui scripsit Oecoscopium id ẽ domesticũ auspicium. Quãdo videlicet aut Mustella aut serpens aut his similia in domo apparẽt quid portendere soleãt. Xenophilus. Musicus patria Calchidensis Pythagoricus Biennio minor q̃ Gorgias q. cvii. vixit ãnis: sed felicitate non inferior siquidem vt Aristoxenus ait: ois incõmodi humani expers in summo perfectissimę doctrinæ splendore exinctus est: auctor Valerius, meminit etiã Plynius qui dicit eum annos. xcv. vixisse. Xenarchus. Comicus poeta fabulas ipsius nonnullas cõmemorat Atheneus.

Xenocrates.

Oecoscopium.

Xenophilus.

Xenarch9 poeta.

Xenarch9 phs.

Xenarchus in Seleuca Cilicię peripateticus docuit Alexandrię, postremo Romę. Arrii primũ philosophi deinde Cæsaris Augusti vsus amicitia vsq; in senectutẽ in honore habitus Deniq; paulo ante mortẽ visu orbatus diem obiit: auctor Strabo libro. xiiii. Xerxes pictor Heracleota qui venerem adeo pulchrã effinxit, vt ex ea quęstum magnũ faceret, pretio accepto ab his qeã visere cupiebant. Itaq; græci lepido cauillio venerem eã amicã Xerxis vocitabant q ex ei9 Lenocinio quęstum faceret: auctor Aelianus de varia historia.

Xerxes pictor.

Zamolsis. Zathalias. Zaleucus.

Amolsim Numẽ Thracũ in Thracia dixi in libro de Geographia Zathalias Babylonius scripsit ad regem Mithridatem de Gẽmis & natura earum eisq; humana fata adtribuit: litibusq; & iudiciis interposuit: & in prœliis salutares pnũtiauit. Plyni9. Zaleuc9 legislator Locrẽsis vinũ ęgris phibuit in iussu medici pœna capitis indita vt auctor Aelian9. Apud Valerium Seleuc9 male scribit: de quo ab eodẽ narratur: q; cum eius filius adulterii crimie damnatus secũdum ius ab eo constitutum vtroq; oculo carere deberet: ac tota ciuitas virtuti & meritis patris crimen condonaret: ipse sibi nõ pepcit: sed suo prius deinde filii oculo eruto vsum vtriq; videndi reliquit. Zenones plures prim9 Eleates parmenidis auditor simul cum Perdica & in philosophia & in administranda rep. clarissim9 teste Suida hunc inuẽtorem dialectices fuisse. Sicut Empedocles Rhetorices Aristoteles est auctor. Zeno Citticus Stoicæ sectæ princeps Cratis auditor. Alius Rhodius qui Rhodiorũ scripsit historiam. Alius historicus qui Pirrhi in Italia gesta epitomẽq; Romanorum & Carthaginensium rerum cõscripsit: Alius Chrysippi discipulus qui libros edidit perpaucos: sed plures discipulos reliqt. Tres itẽ alii vnus Hermophileus medicus. Alius grammatic9 Octauus Sidonius philosophus epicurus ex Diogene. Zeno itẽ pręsul Veronensis vir sanctus. Zenodotus Ephesi9 grãmaticus & poeta discipulus philetæ: vixit vsq; ad primũ Ptolemęũ cuius filios erudiit: ac pręfuit Alexandrinę bibliothecę. Primus quoq; qui Homeri libros correxit: ac in ordinẽ redegit Suidas: Zenodotus sophista sub Hadriano docuit Romæ: scripsitq; epitomen prouerbiorũ Dydymi & Tarrei in libris. iii. Conuertit in gręcum sermonẽ historiam Salluſtii. Præterea Genethliacũ in Hadrianũ & alia. Suidas. Zenodot9 Architectus qui prim9 Pergami strauit: quod vocant Asaroton Quoniã in pauimento quoq; purgamenta cœnę cerni soleant veluti relicta fuerint paruis e restulis tinctisq; in varios colores. Zenodotus Adramyttin9 Orator clarus Asiatici stili qui in Senatu pro Asia dixit: quo tẽpore Mithridaticæ factionis est accusata. Strabo Zeusis Heracleotes pictor Olymp. xcv. Discipulus incertũ Demophili hymerei an Nauseæ Tasii. In hunc Apollodorus Athenienſis pictor versus fecit artem ipsis ablatã Zeusim ferre secum opes in-

Zeno Eleates.

Zenostoicus.

Zenones plures.

Zenodot9 poeta.

Zenodot9 sophista.

Zenodot9 architect9.

Zenedot9 orator.

Zeusis pictor.

de maximas parauit.Postea donari opera sua constituit:qđ diceret nullo satis pretio pmutari posse:Diligentia alioquin tanta vt picturus venerem Agrigentinis quã in tẽplo Iunonis Lacinię locarent virgines eorum voluit nudas inspicere:vt qđ in quaq; laudatissimum esset reddere t.Pinxit & Monochromata ex albo.Fertur & pixisse puerum vuas ferentem ad quas cum aduolarent aues iratus operi dixit Vuas melius pinxi q̃ puerum.Nam si hoc cõsũmassem aues timere debuerant.Aequales eius & Aemuli fuere.Timanthes Androgides Eupomp⁹ Parrasi⁹ ex Plynio.Zopyrus Physiognomon qui se profitebatur hominum mores naturasq; oculis vultu fronte pernoscere:stupidum esse Socratem & Bardum dixit:q; iugula concaua nõ haberet obstructas eas partes & obrutas dicebat esse.Cicero de fato.Zopyrus persa:vt regi gratificaretur naso auribusq; sibi ablatis cruẽtus ad Babylonios se fugere regis iram simulauit:eosq; paulatim vt sibi crederent induxit:atq; eo modo ciuitatem regi prodidit.Ex quo in græcia prouerbium ζωπιρου ταλαντα.Zopyri talentum in eos qui sibi valde nocẽt vt aliis prosint.Ex libro prouerbiorum grẽcorum.Zoroastes Rex Bactrianorum qui primus in orientem Magicam cœpit.Emicuit Nini regis temporib⁹ cum quo bella gessit.Fuit ante bellum troianũ ãnos.cccc. absumptus est igne cęlesti:prædixitq; Assyriis vt si eius cineres seruarent Regnum eorum nõ defuturum:feruntur eius de natura libri.iiii.De lapidibus item pretiosis vnus:pręterea Astronomica & alia.auctor Suidas Plynius quoq; testatur eum vnum omnimo risisse eodem die quo natus est:Eidemq; cerebrum ita palpitasse vt impositam repelleret manum futuræ præsagio scientię fuisse.Zonaras historicus christianus & monachus historiam græce ab exordio mundi vniuersalem sub epitomes nomine collegit vsq; ad tempora Michaelis Imperatoris Constantinopolitani quo tempore fuit.Zozimus Alexandrin⁹ philosophus scripsit ad Theosebiam ei⁹ sororem libros.xxviii.ex ordine litterarũ quos vt ferunt χειρογραφματα id est manu facta inscripsit.Composuit & vitam Platonis Zozimus Gaze⁹ siue Ascalonita temporib⁹ Anastasii principis;scripsit Dictiones Rhetoricas ex ordine litterarum:enarrationem quoq; in Demosthenẽ Vtriusq; auctor Suidas.Zenobia Regina Palmyreorum post Odenati viri mortẽ.in Syria Romanum rexit imperium:ponitur q; inter.xxx.Tyrannos qui tẽpore Galieni orbem vsurpauerint Superata tandem ab Aureliano ac in triumphum ducta fuit:eiq; principis clementia Tibure possessio concessa vbi honeste agitaret.Hęc ea Castitate dicitur fuisse.vt ne cum viro suo nisi prolis gratia congrederetur.Regali alioquin pompa persarum fere modo adorabatur.Ad Conciones galeata procedebat cum limbo purpureo gemmis dependentibus:voce:clara moribus seueris.Greci Aegyptiiq; sermonis peritissima latini non ignara.Orientalem Alexãdrinamq; historiam epitomauit.Herẽnianum & Timolaum filios litteris erudiit:dequorum exitu nescitur an interierint morbo an ab Aureliano fuerint interfecti.Ex Pollione.Zenobii Duo vn⁹ martyr sub Diocletiano apud Sidonẽ.iiii.Cal.No.vt scribit Ado.alter professor ac presul Florentinus ex æde olim Laurentii ad ædem reparatæ translatus.cuius festum.viii.Cal.Iunii.Zoilus martyr apud Cordubam vbi & sepultus Alter confessor presbyter Aquileiensis.Zoil⁹ itẽ Homeromastix.Zorobabel Filius Salatiel de quo in libris Esdrę & Neemiæ scribitur.Quũ Iudęi captiui ad.L.millia facta a Cyro potestate primo regni anno e babylon ereuertissẽt vasaq; erepta retulissent templum restituere cœperunt intermissum opus impedientibus Samaritis vsq; ad Annum secũdum Darei Hydaspis:quo tempore Zorobabel amicissimi sibi regis nact⁹ occasionem templi opus prosequitur.res iterum a regis procuratore prohibetur.Profectus igitur huius rei gratia Zorobabel ad regem:honorificeq; exceptus vsq; cubiculo præficitur:orta deinde inter epulas quęstione quid esset in reb⁹ fortius aliis vinum aliis regem aut fœminam dicentib⁹ ipse veritatem dixit.qđ adeo regi placuit vt in redeundo Zorobabel templi cœptũ opus prosequi simul & reliquos omnes captiuos reduci impetrauerit.finitũq; annis.vii.a primo autem Cyri exordio.xlvi.dedicauerunt.x.Cal.Aprilis:de more pasca celebrato Arcam scederis alteram instar prioris ędificauerunt:nam priorem Hieremias vt ait Epiphanius abscondit vsq; ad diem iudicii non appariturum.Ignem pręterea nouum excitauerũt.Hæc ex Iosepi ac Hieronymi libris.

Zopyrus physiognomus.
Zopyrus persa.
Zoroastes.
Zonaras.
Zozimus phis.
Zoyimus grãmatic⁹
Zenobia regina.
Zenobii.
Zoilus Homeromastix.
Zorobabel

Narratis veterũ nomĩbus cũ eorum ęquiuocis reſtant partim noua partim vetera illorum qui primũ de chriſtiana relligione benemeriti: ſanctorum ordinũ aut excellẽtioris cuiuſdã abſtimentiæ auctores extitere. Deinde ſucceſſores eorũ doctrina ſeu vitæ ſanctitate pollentes. Poſt hos reliquis in artibus clari. Mox Ro. Pontificum: Poſtremo Imperatorũ ordo nomenclaturę ſuperiori breuiter ſubiiciẽdus. Ante oĩs vero de Anachoritis pauca nõ tam ad hiſtoriæ narrationem q̃ ad vitæ Frugem imitãdam adducã. Anachoritas græci: nos nouo vocabulo Eremitas vocam⁹: Hi ſũt qui ab initio quaſi pullulantis fidei germina primũ in Indiæ Aegypti Syriæq; deſertis vbi mitius ad laborũ tolerantiam cœlum prodiere: ſiquando gregatim agerẽt Monachi etiam appellati: nullo adhuc certo ritu: tantum duriter victitando ac manibus ſeſe exercendo tum vni obtemperando aſcetæ fuerant. Horũ igitur princeps Paulus Antonius Hilarionquorum vitam Hieronymus in epiſtolis diligentiſſime perſequit ſub Conſtantino inſaltib⁹ Thebaidis apparuerunt. Pauli corp⁹ in pannoniã tranſlatum extra Budam in templo ei dicato ac a relligioſis eius ordinis Oliuetenſiũ modo amictis cuſtodito requieſcit. Hilarion poſt ſolis occaſum. xv. tantum caricis veſcebatur: deinde procedente ętate pane modico cum olere cocto ſine oleo: cui mox inſurgẽte impetigine quadam oleũ addidit. Poſtremo reiectis his panis quadra vſq; ad mortem durauit: magna quidem admiratione q; ſeram ætatem qua cęteri mollius ac remiſſius viuunt: ipſe durius exegerit. De Antonio ſupra narrauí: ſcribit uritẽ de eo q; cum forte ſuos monachos animi cauſa deambulatũ per deſertum ocioſius duceret obuiũ ſagiptarium habuiſſe admirantẽ ſecum: xp̃i ſeruos vacare. Antoniũ iuſſiſſe arcum magis: magiſq; contendere illũq; incolumi arcu vlterius non poſſe reſpondiſſe: qua ſimilitudine ſane perceptum modum eſſe in rebus ſeruandũ. Ex eius officina Pion annis. xxx. ſub eo fuit: cui⁹ conſenſu cum nunq̃ antea ſuos reuiſiſſet rogatus a ſorore ęgrotante eã tandẽ adiuit oculis clauſis: pariterq; rediuit: Idem ad vitandã cibi ſuauitatem ambulans comedere ſolebat: prefuit demum & ipſe aliis. Heliæ Duo alter ſub Antonio nobilis aſceta vixit annis. cxx. alter pater & rector. ccc. virginũ metuq; incontinentię curã quandoq; deiectauit: quapter dei prouidentia in ſõnis ſibi p̃cidi genitalia ſunt viſa: dũ euigilaſſet ad curam priſtinã rediit ab omni liber laſciuiæ cogitatione: manifeſto exemplo caritatẽ alii noſtro periculo non eſſe preſtãdam. Macarii duo Valentis principis tempore monachi ambo: alter ex Aegypto ſupiore. Alter Alexandrinus ãbo clari ſanctitate ſimulq; in eadem Eremo vixere: mortuiq; ſũt: quorum diſcipulus Euagrius fuit clarus & ipſe. Ex hiſt. trip. Alter ex eis vt ait Gennadius vnam ſcripſit epiſtolã in qua docet: nemi nem deo ſeruire poſſe niſi qui ſit oĩno animatus ab omnibus abſtinere voluptatibus: & omnis pariter cum opus ſuſtinere labores Moſes duo Abbates in hoc etiam genere vitæ inluſtres: alter dicere ſolebat vnam eſſe libidinẽ cum qua vſq; ad extremũ chriſti ſeruis pugnare oportet: nec pręteritę caſtitati cõfidere exẽplo Monachi cuiuſdam ſui ſancti viri qui in ſenectute in ſtuprum inciderat: ex quo natum infantẽ ille in cœnobio plorãs circũtulit: ad culpam ignominia diluendam rogans fratres atq; obteſtans vt ſibi deum propitiũ redderent. Idem Moſes mitis in delinquentes iudiciaq; inuitus ſuſcipiebat dictitans ſatis ſe ponderis habere ad propria cognoſcenda: Alter Aethiops natione corpore ater: p̃ſul antea Saracenorum captus deinde ab Aegyptiis & obvitia a domino repulſus in latrociniis aliquandiu vixit. Conuerſus deinde ad frugem annis. lxxv. in Eremo perſeuerauit: e quibus ſeptẽ cellula nunq̃ eſt egreſſus: aquã ſuis monachis neceſſariã noctib⁹ clã baiulabat. Exceſſit. vii. Eid. Feb. Ex hiſto. trip. Daniel abbas manibus frequenter ſe exercere ſolebat: operaq; circũferre pauperib⁹ opitulando. Quum iãſe nex caritatis ſtudio proximũ Aegypti virginum Cœnobium inuiſeret: ex eis vnam vilius humi iacentem offendit: quã cęteręminiſterio maiore p̃mebãt: rogans quid hoc rei? Dixerũt ſtultam eſſe ac ebrię ſimilem: At ipſe illius cauſa ſe veniſſe imprimis ait: vt eis manifeſtaret ſanctã eſſe virginem humilitatiſq; gratia illa finxiſſe. Paſtor preſbyter in eadem regione matrẽ ad ſe viſendi gratia venientẽ clauſa in conſpectu cella reppulit. Dicebat pœnitẽtiã non tẽpore ſed

De Anachoritis.

Paulus. Antonius. Hilarion.

Pion.

Helię duo.

Macarii duo.

Moſes duo

Daniel.

Paſtor.

animi ardore metiendam literrogat⁹ sup eo loco Sigs sine cā fratri irascit nullā inquit verborū contumeliam dignā irascendi causam ferre: sed tantum si manus iniicerent. Dorotheus Aegy prius inter patres etiā clarus: cui cibus panis vnciæ sex cum paucis oleribus nunq̄ ad satieta- tem neq; edit: neq; dormiit: in lectulo toto protenso corpore: Ex lapidib⁹ ab eo collectis quot annis habitaculū construebat ad hospites excipiendos: Ioſaphat Indorū regis filius molliter educatus & in loco amœno cōclusus fuit metu ne fieret xp̄ian⁹ vt accepat a mathematicis. tā dem die quodam obequitans forte senē fractum ac debilem videns rogauit ab imprudente cu stode quid hoc rei esset vt aūt de miseria ac sorte humana accepit: alia meditari cœpit: nec mo ra diuinitus ad eū missus Barlaā e proxima eremo: veris p̄ceptis imbutus simulq; baptisma te ablutus est: ābo deinde Eremitę sanctissimi vna fuere: quorum historiā Io. Damascen⁹ per- scripsit. Amos pater. MD. Monachorū quos ad horam cibi simul coactos ore opto accūbere iu bebat: ne parce comedentiū virtus appareret: nam pleriq; parū aut nihil ex obsoniis sumebāt: quū adpositis abstinere longe sit difficilius q̄ nō adposita cōcupiscere. Amonius alius in deser tis Abbas cuicūq; Cœnobiū petenti profitendi gratia sua cellula cum supellectile sedebat ipe cōtinuo aliā extruebat ne alicui in causa esset āgustia loci. Elpidius Cappadox in specu quodā annis. xxv. durauit vbi tantū die dominico et iouis vescebat: nunq̄ solem occidentē se verten do vidit: tantū precib⁹ ad deum hymnisq; psallendis intētus. Sisinni⁹ eius Monachus simul & imitator se viuum sepulchro clausit modico pane & aqua cōtentus: psalmos p̄nūtiando: nūq̄ vero sedendo aut ambulādo. Hæc ex Heraclidis historia. Fuit alter Elpidius p̄sul Lugdunen sis ac professor. S. Iusto in præsulatu successit. Hor. Abbas de quo tria cōmemorat auctor idem q; nūq̄ sit mentitus: nūq̄ alicui maledixerit: nūq̄ citra necessitatem sit locutus. Decessit nona- genari⁹ apud Thebaidē vt ait Hierony. Isidor⁹ pater mille monachorū quos clausos ītra mœ nia Cœnobii retinebat diuinis laudibus singulis horis sibi inuicē succedendo vacātes: ac duo bus tantū extra rem p̄curantib⁹. Huius meminere Hierony. & Cassiodorus q; historiā scripsit triptitā. Fuit alter Isidor⁹ abbas in Amilia Serapiō in regiōe Arsenoite p̄. x. milliū monachoq; manibus victū q̄rentiū: tpe messis oēs pretio conducebant: eoq; pauperes iuuabāt. Ipse aūt so la tunica cōtentus: pane insuper & aqua. Excessit. xii. Cal. Ap. Alexandrię tumulat⁹. Ex histo. trip. li. viii. Punificus Maximi & ipse Cœnobii pater iā senex inde clā ausugit ad aliud interio- ris Thebaidis Cœnobiū honoris vitandi gratia & cōmodi: ignotusq; in eo quū aliq̄diu in hu- mili ministerio versaret: cognit⁹ est tandē & ad pristinū officium remissus. Ex Heraclide. Ben iamin annis. lxxx. in Eremo durauit: quūq; ex hydropesi laboraret ęgrotos tamen quoscūq; diu- initus sanabat: omnisq; pariter rogabat vt eius animæ misereret deū p̄carent: corpus mime curando. Gadanus apud Iordanem sub dio sineq; tecto degens longa abstinentia consenuit: vt ait Heraclides. Ioannes Eremita quū quendā itē Anachoritā nomine Episiū qui eū salutatum venerat interrogasset: qd potissimum egisset: vt ānis inquit. xl. nunq̄ me sol comedentē vide- rit. at Ioannes nec me ait irascentē. Decedens discipulis dixit nūq̄ proprię satisfecisse volūtati: nūq̄ q; ipse non prius fecisset p̄cepisse. Mutius Monach⁹ cū filio. viii. annorum in Cœnobiū p̄ter cōsuetudinē receptus tāta patiētia claruit vt Abbatis iussu ad eū exercendū nūq̄ filiū ni- si cōuerberatū seruitioq; pressū & amictu lacero viderit. Zozimas in Palestinę partibus post an nos. liii. in. Eremo pactos aliud in eadē regione visendi gratia petiit. Hic monachi tantum die dominico ad sacra: & eucharistiā simul sumendā cōueniebāt ſliquis dieb⁹: paucis secū cibariis exportatis peremū pegrinabant: ac si qd bonoq; exēplorū vidisset iter se referebāt. Zozimas igī & ipe pegrinādo Mariā Aegyptiacā in desertis ppe Iordanē repperit. Hæc em̄ Alexādriæ diu p̄stiterat: deīde ad frugē cōuersa in syriā abiit vbi ānis. xlvii. in solitudie cibo tenuissimo vixit: tunc vero obuiā Zoymæ facta rogauit vt anno p̄ximo reuerteret: cū eucharistia quā quū ille rediens ei p̄buisset: altero itē anno locum repetens defunctā in genua repperit: ac tumulauit: liii. Non. Ap. Siluan⁹ in desertis oberrās vnū e discipulis vidit aquā bibentē: quē quū castigas set vt ieiuniū soluentē: mime iqt ille ieiuno: nā hodie cū reliquis fratrib⁹ accubui: quin ait Sil- uan⁹ non id solutio ieiunii sed caritatis cōuiuiū fuit. Quidā cęteros monachos reprehēdēs q; manib⁹ se exercerēt. Maria inquit optimā patrē elegit. Siluan⁹ igī hora prādii eū iussit mime vocari: dicens q; homo sanctus esset: contemplationiq; deditus: neq; cibi indigeret recte in ip si⁹ intempestiuum ociū & ineptā censurā cauillando. Agatho Abbas per trienniū lapidem in ore cōtinuit vt tacere disceret. Interrogatus quid maximū ad dei cultū: silentiū respondit: De inde oratio: deinde mansuetudo Nā iracūdū & si mortuos excitet vix purādū esse deo acceptū

Dorothe⁹.
Ioſaphat.
Barlaam.
Amos.
Amonius.
Elpidius.
Sisinius.
Elpidius. Hor.
Isidorus.
Serapion.
Punificus.
Beniamin.
Gadanus
Ioannes
Mutius. Zozimas.
Maria egy ptiaca.
Siluanus
Agatho.

Basilii Ordo.

Macrina virgo.

Ed res hæc monachorũ ex illo incerto inęqualiq; modo q̃q̃ durissimo ad certam ęqualemq; ac mitiorem viuendi formulam primum per Basiliũ redacta ac tribus confirmata votis: quę prius non fuerant. quin & testamenta eis cõdere licitũ erat. In quo genere ipse primũ vna cum Macrina sorore sanctissima claruit: Nam Quattuor tantum probati ordines: Huius: deinde Augustini: mox Benedicti: postremo Francisci Cęteri sunt horũ appendices: De Basilio satis in ordine litterarũ narratum. De Augustino nunc & eius ordis viris videndum.

Augustinus.

Vgustinus apher genere: patria Tangastanus: patre patritio: matre Monicha a puero statim: diuinũ ingenium prę se tulit, quippe qui ois disciplinas paulatim p se didicit: vt ipse testatur. verũ in monicheoꝝ fecta diu Carthagine moratus tandẽ romã venit admodum adolescens Theodosio Imp. vbi annos sex Rhetoricę præceptor fuit. Inde Mediolanum clã matre pfect9 Annis natus. xxx. cũ filio Adeodato eius notho lachrymis matris quę eum romã secuta fuerat: & Ambrosii sermonibus ad verũ ritũ redact9 statĩ ad Simplicianum properauit qui in quodã secessu tunc extra mœnia Mediolani magna sanctitatis fama agitabat: ibiq; annũ vna cum quibusdã sociis pseuerauit. Post aliquot deinde annos Ostiã venit vbi matrem amisit. Inde Centum cellas vbi opus de trinitate incepisse fert vidisse puerũ ostentũ qui aquã in vas paruum transfundere conabatur ad ei9 opus adludens. Inde in patriã

Siplician9.

Valerius.

nauigatione puenit. Valerius psul Hipponensis eius audita fama ad se adcersitũ in loco abstinentię cõmodo extra vrbẽ cõstituit: vbi annos tris cũ sociis agitans coactus est: ciuium quotidie adcedentiũ importunitate locũ mutare: ac quendã montem aditu difficiliorẽ petere vbi Tuguriũ inter saxa vilissimũ: seperatũq; a cæteris fecerat. Hic librum scripsit de vita monachorũ & quędam alia. Reliqui vero socii eũ iactu fundæ remoti circũsistebant. Tempore post hæc visũ Valerio illum ad se adcersere: presbyterũq; creare: simulq; vna psulem & coadiutorẽ officii cõstituere q; esset eloquio prestans & vitæ meritis clarus. Augustin9 igitur ęgre huiusmodi sũpta prouincia ante oia vitam in eadẽ Canonicorũ instituit regulariũ qui vita degerent cõmuni: ab apostolis prius ordinata: Vandalis deinde irruẽtibus ac carthagine capta Hipponẽ obsidẽtib9 ægrotare cœpit. durãteq; morbo. vii. psalmos in tabella descriptos in pariete defigi iussit quos contẽplans adsidue meditabat. Ante mortem fere. x. dies nullũ ad se admisit: postulauit q; demũ sacramenta: quę dictabat ẽt sãctis viris in extremo non negligẽda. Migrauit e vita anno ętatis. lxxv. salutis. ccccxxxvii. psulatus. xl. obsidionis vandalorũ mense. vii. Corp9 eius ob barbarorũ vastationẽ in Sardiniã trãslatũ vsq; ad Liprandũ Longobardorũ regẽ q̃ãno. Dccxii. plegatos a Saracenis id redemit. Papiæq; cõstituit. Mensa est vsus citra delitias copiosa & argenteo cocleari ac cõuictoribus adhibitis domesticis inter quos Possidoni9 in Aphrica præsul rerũ huiusmodi testis fuit. Eremitani ordinẽ suum ab eo fluxisse dicunt in mõte pisano dum in aphricã rediret a Simpliciano prius institutus: Edidit q; Coriolanus eorũ paulo ante Generalis super hoc apologiã: totum tamẽ apocryphũ: nullusq; auctor idoneus. Ordo aũt Canonic9

De ordine canonico.

non tã ab eo institutus q̃ renouatus: Ab aplis enim in mõte Sion exordiũ sumpsit: q post ascensionẽ vt ait Thomas. ii. ii. q. lxxxviii. de vitæ genere deliberantes: cõmunia inter se: oia: ac tria vota corã deo statuere: q ritus a successorib9 clericisq; oibus diu diligentissime seruat9: fideq; postea deseruescẽte desitus: nunc quoq; in ecclesiis amplius. xl. perseuerat: amict9 est linea tunica tantum vesti cuiuscũq; supaddita quã Iacobus apostolus pręsul hierosolymitanus prim9 ex more leuitico veterũq; sacerdotũ sibi adsũpsit: post eũ Marcus Alexãdriæ: Posteri vero diuersis inter se factis Conciliabulis aliis alia simul cũ lineis induměta corripuere statutaq; condidere Nouissime vero anno. M. cccc. auctore Leone de Carate Ciue Mediolanẽsi eiusdem ordinis viro Cœnobium. S. Marię de Frigionaria lucane diœcesees renormantes Frigionariam cognominauere cõgregationem. postremo Lateranensem. Eugenius. iiii. postq̃ eam probasset appellari mandauit: Nam eam basilicam Annos prope. Dccc. antea tenuere: ex eaq; plures põtifices & viri maximi prodierũt. Sed &. S. Crucis & Marię nouæ templa diu possederũt: mosq; fuerat vt qui titulis his Cardinales prędessent ex eorum Cœnobiis profitẽtes existerent. Deniq; nulla magis religio ppagauit cui9 Cœnobia olim in Europa ad. iiii. millia. DLV. in Italia. Dcc. hodie aũt vix. lx. Nũq; vitos pcurrã ex hoc ordie pclaros iprimis aũt põtifices. xxxvi. inter quos

Gelasius prim⁹ Leo.viii.Alexander.ii.Paschalis.ii.Luci⁹.ii.Alex.iii.Inno.iii.Honorius.iii. Cardinales amplius.ccc.Sanctos viros ad.vii millia & quingētos Prēterea phridian⁹ cui⁹ Gregorius.iii.dialog.meminit:Is enim Vltonię regis in Hibernia filius adolescens admodū romam venit postremo Lucā.vbi prēsul fact⁹ Cœnobiū excitauit:qđ post obitū eius nōi dicatum fuit: Patritius Hiberniæ prēsul sub Celestino primo.Prosper pāsul Reginus.Fuere & ex his Dominicus & Antonius Vlyxiponēsis quorū alter postea nouum prēd.ordinē cōstituit: alter vero ad Minores migrauit.Vgo de.S.Victore parisiēsis sūmus Theologus sub Honorio.ii.scripsit de sacramentis & alia.Vgo de Follieto Canonicus.S.Petri Cordubēsis morib⁹ itēq; litteris clar⁹ Ricardus de.S.Victore Paduan⁹ patria sub Anastasio.iiii.Mcl.Inter Cardinales vero.S.Guarinus patria Bononiēsis pāsul prēnestinus a Lucio.ii.creat⁹.ætate annorū.cx.moriens apud prēneste sepultus est.Petr⁹ Damianus prēsul Ostiensis sub Gregorio.vii.quū aduersum suæ quietis statum pspiceret bonis ac Cardinalatu se abdicans in Cœnobiū.S.Mariæ Rauennatis vnde exierat rediit:vbi & psancte decessit anno.Mcxix.opibus in Theologia plurimis relictis.Iacobus de vitriaco sub Inno.iii.pāsul Tusculanus:multa etiam scripsit profectus & legatus contra Albigēses Hęreticos.Vgo alius de.S.Victore:Parisiensis Tusculan⁹ pāsul celebris Theolog⁹ Anno.Mccccxxxi.Iuo etiā ex eodē Cœnobio Cardinalis magna vir fama doctriæ.Est & in hoc ordine alia quoq; cōgregatio quę repente magnope coaluit.S.Seruatoris:auctor Stephan⁹ homo Bononiēsis fuit.ord.Eremitarū.Anno Mcccc.Is enī quū rē inclinatā videret cū paucis eū sequentibus canonicum sūpsit gestamen supraq; albū cuculū Cregorio .xii.pbante.ac ad ædē S.Donati de Scopeto ppe Florētiā migrauit:ex quo An.prēsul Flo.Scopetinos eos vocat: plura deinde Cœnobia receptā Sācti Sicūdi Eugubini dono relligiosi viri Guidonis Ferretrani primi Vrbini Ducis.S.Seruatoris de Silua lacu ppe Senā.S.Seruatoris Iconici Bononię vbi miraculū vulnerati ab hebræis crucifixi:ac sanguinē fūdētis.S.Seruatoris Venetiis.In vrbe vero.S Petri in vinculis.Alia itē cōgregatio.S.Petri de mōte corbulo Florētinę diœceseos nup cœpta tibiq; papa Beatissime hoc ānō confirmata.Hi hospitia colunt q̄q̄ paupes adhuc: Pullū humilēq; cucullum linteis crassisq; tuniculis supinduūt. Phridian⁹.

Patricius.

Prosper.

Vgo.

Vgo.

Ricardus.

Guarinus.

Pe.Damianus.

Iacobus de vitriaco.

Vgo.

Iuo.

Benedict⁹ eiusq; ordo multiplex.

Benedictus patria Nursinus primo sublacum secessit vbi ordinem Monachorum cœptauit in Italia primū quē antea Basilius in oriēte cōstituerat.Deinde quū a frequētibus adiret vitandæ gloriæ grā Casinum venit vbi tēplum Apollinis Io.baptistę dedicauit:ad quē Totilas rex gothoq; expiundi vaticinii gratia dicit incognit⁹ venisse seruo pmisso cultu regio:ab eoq; patefact⁹ fuisse:quondā etiā dispēsatori iussit vt amphorā olei pauperi daret: qđ quū ille ob olei caritatē neglexisset:amphorā postea plenā e fenestra pcipitari mādauit:ne qd sub tecto cōtra eius iussa seruaret:amphora deinde illęsa repta fertur tradita. Sororē habuit Scholasticā Cœnobio virginū eiusdē ordinis pāsidentē:quā semel quotannis visere solabat relata & ipa in catalogū:Habuit itē inter monachos ab initio Maurū & Placidium Hic Tertulli:ille Eutychii senatorū filii.Placid⁹ miss⁹ in Sicilią in eodē loco martyriū subiit.Maurus vero a Præsule Conomanēsi in Galliā ad ordinandū Cœnobiū adcersitus post multā in ea pegrinationē pdigiaq; facta apud vrbē andegauensē in Cœnobio.S.Martini excessit annos natus.xcii.Fuit & alius huius nominis monachus Cœnobii Boliacen.cui⁹ festū.vi.Cal.Feb.celebratur vt Ado.testatur.martyres item Mauri plures.Benedictus vero decessit Casini vbi & tumulatus vna cum Scholastica sorore Anno.Dxviii.Imp.Iustino seniore.Cœnobium ei⁹ nomini postea dicatum diuersorum principum liberalitate magnopere auctum fuit.Tertulli & Eutychii primum Senatorū quos supra memorauī:Deinde Gordiani Gregorii patris, postremo Caroli.II.Imp Hic enim dum a victoria Saracenorum ex apulia in Galliam rediret secū Germani prēsulis Capuani corpus exportauit:ex eoq; tantum digitum Cœnobio Casinensi dono dedit:Huius namq; Germani Gregorius.ii.dialog.meminit:dicitq; Benedictum Casini morantem eum Capuæ defunctum eadem hora nūtiasse:vidisseq; in cœlum euntem fuisse testatum In eius deinde honorem oppidū sub Casino ędificatum a Bictario abbate vbi prius ædes .S.Seruatoris fuerat:q; ab irruentibus deinde longobardis direptum ac diruptum simulq; Bictarius interfect⁹ fuit in beatorū numero putat⁹.Ossa vero Benedicti ex ea calamitate in Galliam ad Floriacense Cœnobium translata.post annos vero.cx.Casinense Cœnobium a Penone quodam Ciue Brixiensi potentissimo vt ait Sigisbertus restitutum & eadem ossa rursus eo ex gallia relata sunt:vbi ante hos annos a Cardinale Aragonensi retecta multis videntib⁹ fue

Scholastica.

Maurus.

Placidus.

Tertullus.

Eutychius

Tertullus.

Eutychius

S.Germanus.

Bictarius abbas.

Peno.

Caroloma nus.

Benedict⁹ alter.

re: tres erant arcę in duabus. B. & soror: in tertia ad pedes eorum Carolo manus Caroli Martelli filius Caroli qui magni patruus monach⁹ fuit: Abbatisq; iussu rursus in galliam regni in pace cõstituendi gratia profectus statim reuertit: tantaq; fuit obseruantia vt greges eius loci iussus pasceret: quapter iure inter beatos cõnumeratur. Alterum Benedictũ eodem fere tpe memorat item Greg. iii. Dialog. qui monach⁹. xl. ab vrbe lapide in lario viuebat. Totillas vna cũ cellula cremare & deinde in clibanum ardentẽ includere tentauit: omnia frustra: Ad primum redeo. Hic Monachos atros ab initio instituit qui tanta felicitate coaluerunt: vt plurimę ex eis postea familiæ cũ variis institutis amictib⁹ emanauerint: Pontifices etiam. xxiiii. fuerint. Cardinales. clxxxiii. Abbates insignes. M. Dlxx. Hoc Casinense Cœnobium relligionis caput cui⁹ aureorũ. xl. mill. reddit⁹ fuere: vrbib⁹ opibusq; plurimis si per tyrãnorũ rapinã licuisset domiabat Regna igit̃ potius q̃ Cœnobia vir sanctus posteris reliqt: nimirũ fortasse ignorans non se tã pauperibus hospitium aut christi seruis ad diuina mysteria subsidiũ vti sperabat: q̃ clericis ac sacerdotibus ocium atq; luxuriã pariturum. Sed extrema dies hanc profecto sagenã discutiet Horũ igitur auaritiæ Casinenses nuper occurrentes congregationi. S. Iustinæ se consociauere: quæ olim Paduæ sub Eugenio. iiii. cœpit. Post Bened. in Italia apud Spoletum in Cœnobio. S. Marci Eleutherius præfuit amicissimus Gregorii cuius ipse in. iii. dialog. meminit: dicitq; ei⁹ precib⁹ quũ in syncope ac stomacho laboraret. Sabbato sancto ieiunium potuisse tolerare. Agnellus Cœnobiũ rexit Neapolitanũ q̃d Gaudiosus pręsul ex Aphrica pulsus insectatione vandalica Neapoli cõstituit: vbi vterq; iacet & colitur. Meminit Augustinus. Columban⁹ ex Hibernia effulxit Gregorii tẽpore. ac Theodorici. ii. Frãcorũ regis quẽ quũ liberi⁹ corriperet inex illium actus sępeq; reuocatus postremo post longam in desertis galliarũ abstinentiam in Italiã veniens Bobiense Cœnobium cõstituit. Huius discipuli plures Gallus quem in ordine litterarum dixi. Eustasius. Agilus. qui vixit annis. xcviii. ac Columbano successit: huic vero Philibertus Aulicus Dagoberti regis: qui Cœnobio apud Rotomagũ pfuit: His successor Vandegisillus Ausbertus Vlfranius vno fere tempore Teutonici oẽs ac nobiles Aulici Regũ Francorum Dagoberti & Pipini anno. Dccxl. Vandegisillus comes erat palatinus virgini sponsæ quã pactam habuerat persuasit vt ambo se Cœnobiis addicerẽt. Ipse ei præfuitq̃d sumptu suo excitauit. de Fontanella vocatum Rotomagensis Diœceseos vbi ætate annorum. xcii. persancte decessit. Ausbertus item aulicorum vnus Andragasina virgine sponsa ob lepram superuenientem relicta id maxime expetente: ea siquidem virginum Hic virorum Cœnobiis se addicentes prefuere. Itaq; Vandegisillo primum in Cœnobio de Fontanella: postea vero in pręsulatu Rotomagensi Andoeno successit. Postremo regi Pipino suspectus in exilium act⁹ ibi decessit: relatus inde Bellouacum. Vlfranius quoq; ex eadem aula pręsul Senonẽsis factus adsumptis. S. Ausberto & quibusdam ex eodem Cœnobio Comitib⁹ ad phrisios euangelium nuntiatũ profectus est: inde in galliam reuersus successore sibi Gerico facto: officio sese abdicãs in Cœnobio supradicto Monachum egit: ac sepulchro Vandegisilli illatus est. Et quando Amici omnes inter se fuere. De Lampto & Andoeno dicam. Hic in aula sub molli cultu ciliciũ nunc vocatum ferebat. Deinde post annos aliquot Regis Dagoberti opera pręsul fit Rotomagensis: profect⁹ in Hispaniam plurimos ad fidem deduxit: Inde Rotomagum reuersus ibi cũ annis. xliii. prafuisset nonagenari⁹ decessit. Huic Ado & Rado fratres item sancti fuere alter aula excedẽs monachum egit: alter Rado regis Thesaurarius perseuerauit. Lampertus pręsul & ciuis Traiectẽsis sub pipino item rege pulsus ab impiis ciuib⁹. vii. annis in Cœnobio latuit: deinde regis iussu reductus atq; ibidem ab eisdem inimicis quorum errores reprehenderat: interfectus p martyre colit. Egidius postea insecutus homo Atheniẽsis ac nobilis q̃ sub Carolo magno in Galliã nauigauit: fuitq; biennio apud Arelatẽ cũ. S. Cæsario: Inde ad Rodani fluenta in loco desertodiu durissime victitauit: cerua quadam ei diuinitus pabulũ suggerente: pfectus est demũ Cœnobioq̃d rex ipse cõstruxit: romã deinde venit: vnde & a pontifice priuilegia sui loci: & portas cupressinas cũ imaginibus apostolorũ in galliã retulit. Berno Gallicus vir post hos apparuit. Anno. Dcccxii. sub Conrado primo Imp. & Anastasio. iii. sedente. Hic auctor fuit Cluniacensiũ. ẽ enim Cluniacũ locus in pte Gallię quo suos monachos traduxit cui successit. Ordo abeodẽ institutus: tẽpore vero post Maiolus patria Aruernẽsis Archidiacon⁹ Matiscẽsis ex morbo luminib⁹ orbatus: visum tamẽ plurib⁹ pdigiosę restituit. Huius item successor. Odilo patria ex eadẽ sub Benedicto. x. & Othone. iii. Hic dicit diem pro defunctis post celebritatem omnium sanctorum instituisse. Huius & Vgo successor patria Augustodunensis sub Henrico. ii.

Eleutherį⁹

Agnellus.
Gaudios⁹.
Colũban⁹.

Gallus.
Eustasius.
Agilus.
Philibert⁹
Vandegi-
sillus.

Ausbertus

Vlfranius.

Andoenus

Ado.
Rado.
Lãpertus.

Egidius.

Berno.
Cluniacen
ses.
Odo.
Maiolus.
Odilo.
Vgo.

Imp.cuius filium Henricū.iii.de sacro fonte leuauit:decessit die quo & Anselmus Cātuarien sis.iii.Non.Iulii.Et ii qdē omnes Abbates inter sāctos relati.fuit & Ricardus monach⁹ Cluniacensis patria Parisiensis qui sui temporis historiam edidit magis illitterate q̄ inepte scriptam Hadriani.iiii.& Federici Aenobarbi temporibus Gradimōtenses teste Vincētio li.xxvii.emersere An.M.lxxvi.per Stephanum Stephani hominem gallicum ac nobilem ex Aruerniæ partibus.Is a patre Beneuentum ad Molonem ei⁹ vrbis præsulem virum sāctissimū missus vt erudiretur Benedicti ord.institutа Annis.xii.probe didicit:inde discedens in aquitaniam prope lemouicos ad Montem qui Muretum dicit anno ętatis.xxx.paruum tugurium sibi fecit vbi pane & aqua tantum cōtentus Loricam supra nudum corpus gestabat vili supne amictu operta:māsitq; tantū subdiaconus:Ex quo fama nōis multos ad visendū accibat.Decessit Annorum.lxxx.Eius successores postea diuinitus admoniti locum Gradimontem vocatū Mureto vicinum occuparunt vbi templum constitutū corpusq; eo diui huius Stephani translatum Cartusiēses vt Vincenti⁹ itē ait ex auctoritate Sigisberti Anno.M.lxxxvi.ex Brunone patria Colonienſi Canonico Carnotensi initium habuere.Hic cum Cathedræ parisiensis scholę p̄sideret ac vidisset familiarem suum doctorem quēdam ex mortuis clamārem:Iusto dei iudicio dānatus sum euestigio relictis omnibus cū.vii.sociis in locum desertum secessit qui Cartusia vocabat vbi primū Cœnobium fundauit:cum his quib⁹ nūc vtuntur vitę institutis.Inter socios Vgo fuit idem & Abbas primus Cartusiensis:deinde p̄sul Gratianopolitan⁹ factus .Decessit sub Inno.ii.quē ex multis crūnis cōtra tyrannidē tūc Petri Leonis defēsitauit.Hic dicit Annis.l.mulieris faciē nūq̄ videre voluisse:est & in catalogum relat⁹.Cistercienses Anno.M.xcviii. vt ait Vincenti⁹ ex quodam Ardingo Anglico puenere q Monachus in Cœnobio Molismensi Lingonensis agri cum animaduerteret in eo minime maiorum institutа seruari Robertū Abbatē impulit vt Cistercium locum in Burgundia desertū Cabilonēsis Diœceseos cōmigraret Odone Burgundiæ duce & Vgone p̄sule Lugdunensi ac legato fauentibus vbi vetere ordinis disciplina renormata p̄fancte vixerunt:successoresq; viros cōplures clarissimos habuere;rem Vrbanus.ii.p̄bauit.Robertus interea inter beatos putatus in eodē Cœnobio.iii.Cal.Maii decessit.Huic deinde Anno.M.cxiii.Bernardus Abbas successit:Clarauallensi Cœnobio cōstituto totius religionis decus:quem supra in ordine litterarum adduxi.Premonstratēses Anno M.cxx:in Laudunēsi diœcesi in loco quē Premōstratū vocāt apparuerūt auctore Norberto quodam p̄sbytero natione lotorigo q hoc arctissimū vitæ genus ex Augustini ordine q̄ritans a Calisto.ii.impetrauit.Ipse aūt postea Parthenopolitan⁹ p̄sul factus ibi decessit: successorēq; Cœnobii Abbatē habuit Vgonē.Camaldulēses initiū a diuo Romualdo habuere Anno.M.xxxiii sub Benedicto.ix.Hic enim Rauennę honestis ortus parentibus & studiis liberalibus legitime imbutus nihil potius habuit q̄ vitā in secessu solitariam ducere:& quando Benedicti ritus laxos nimium viderat in apennino locum instituit:in quo arctiore monachi disciplina exercerētur:montis frigore ac asperitate coerciti:vocauitq; Calmadulensiū Eremum.Hic plura per Italiam Cœnobia excitata apud Parentium.apud vrbem veterē apud Spoletū.Itē in gallia Decessit in eodē loco annorum.cxx.vbi etiā situs.Habuit successores viros claros:sed recentiore memoria Ambrosiū e porticu oppido Flaminięq ob litteras sanctosq; mores dilect⁹ imprimis Cosmæ Medici.cui opera sua dedicauit.Prodiit e Schola Chrysoluræ ac demū latinis grecisq; litteris philosophiam Theologiāq; adiecerat:quamobrē Generalis lect⁹ Concilio Florentino interfuit:vertit Laertiū.Io.Climachum:vitas.S.patrū Ephrem Syrū.Librum Crysostomi cōtra eos qui vitā monachorū vituperant.Scripsit quoq; ipe de sacramentis De.S.S.Epistolasq; plures quæ multos habent amatores.Ei⁹ iconica imago Florentię in eorū Cœnobio in tabella cōspicitur.Vallisūbrosæ auctor Ioannes Gualbertus Florentin⁹ Anno.M.lxx.quē Gregorius vii.simul cum ordine probauit & in catalogum retulit.Is enim patre Guarberto Florentino quum inimicitias ob interfectum fratrem cum ciue quodā gereret:eiq; apud ędem.S.Miniatis ad mōtē cum armatorū manu occurrēs formidinē incuteret ilico supplicē eundēq; ac ad genua venia orantē impune:xp̄i cā acilleſū abire pmisit statimq; idē igressus tēplū:ac crucifixū ante cui⁹ simulachrū orabat adnuentē & quasi facti grās agētē ipse cū cętera multitudie manifesto cōspexit.Quo pdigio attonitus relictis oībus eiusdē loci cœnobio se addixit:qd cū simoniaca corruptione sicuti reliquā vrbem & pœne omnē Italiā labefactatū conspiceret instigante deo in eum locū vbi valisūbrosa dicit iuxta appenninū secessit.vitęq; disciplinā sub norma.S.Benedicti & amictum Veneto colore quib⁹ nunc vtunt instituit Alexandro.ii.p̄bāte:Decessit An-

Ricardus. Gradimontenses. Stephanus Molo p̄sul.

Cartusienses. Bruno.

Vgo.qui fuit ortus ex castro nouo ysare

Cistercienses. Ardingus. Robertus Abbas

Bernardus Premōstratenses. Norbertus. Vgo. Calmadulenses. Romualdus.

Ambrosi⁹.

Vallisū brosa. Io.Gualbertus.

no.M.lxxiii.relatusq; inter sanctos a Gregorio.vii.ac demũ a Cęlestino.iii.Signa sanctitatis varia ꝓdigia mõstrauit.Inter quę olim dicit dum apud Septimẽse Cœnobium cõtra simoniacam labẽ cõtionaretur vt ostenderet eã maxime deo inuisã igne m in medio succẽssũ spectante populo iussit monachũ nudis pedibus ꝓdigiose incolumẽ transire: Brachiũ quoq; ipsius hodie apud vallẽ vmbrosã lymphatos curat.Sũt & alia inumera quę in volumen redacta hõ relligiosissimus Blasius Melanesius Florẽtin⁹ eⁱ⁹ ordinis Gñalis:ac in pristinã obseruantiã hoc tempore restitutor mihi tradidit:simulq; sctõs viros:& loca plurima cõmemorauit: iã ide viuente adhuc auctore p orbẽ sparsa:Inter quę.S.Saluti i Mosceta.S.Petri.i Razolo.S.Pauli.S. Cassiani in Scalario mõte.Passiniani vbi corp⁹ ipsi⁹ lo.in Valle Pesę.S.Reparatę in Flaminia.Inter viros aũt catalogo adscriptos ãte eis effulxit:Bernard⁹ Florẽtin⁹ ex vbertoꝝ familia ordis itẽ Gñalis:quẽ ob moꝝ ac doctrię famam.Vrban⁹ .iii.q̃q̃ sępe adcersitũ ac renuẽtẽ tandẽ ad se venire coactũ.S.R.E.Cardinalẽ.S.Chrysogoni fecit:q hũilitatis ãtiquæ meõrse Dñm appellari veluti cæteri mĩme passus frattẽ Bernardũ vocitari voluit.Missus deinde a Pascale Pon.Parmã ad hęresim quãdã tũc inualescẽtẽ tollẽdã Pręsul eius vrbis ilico est a ppl'o lectus:vbi postremo Anno.Mcxxxiii.in dño decedens in hũc diẽ gessit a cũctis adoratus.Sed & alter quoq; eiusdẽ ordis & dignitat{ Beat⁹ cõscribit.Petr⁹ is qa lo.p medios ignes trãsire iussus fuerat:custos ab initio pecoris iter monachos factus ex vilissimo officio ob virtutẽ Abbas fucetien.factus:deinde ad Cardilatũ vsq; puect⁹ ẽ.Fuere itẽ alii Rustic⁹.Benign⁹ Acto psul Pistoriẽsis.Thesaur⁹.Papiẽsis:e gẽte beccharia abbas Vall.q florẽtię ptib⁹ Gib.& Guel:vigẽtib⁹ martyrio adfect⁹ fuerat. Albert⁹ Torell⁹ Benedict⁹ Abbas tripolẽsis Benedict⁹ itẽ eremita apd cultũ bonũ. Inter virgines vero Hũilitas:quę Cœnobiũ extruxit.S.Io.Euãgelistę Florentiæ extra portã Fauẽtinã simul cũ eius comite Margarita:itẽ Verdiana e castro florentino:cui venerabile Cœnobiũ florẽtię dicatũ est.Berta quoq; & alię nõnullę.Humiliati.Anno.M.xvii.Mediolanẽses extitere qdã ab Henrico.iii.Imp.exilio.,.mulctati quos calamitas deo ꝓpinquos iustitia & vitæ abstinẽtia simul cũ eorũ vxoribus fecit:labore manuũ victitãdo ac lanariã factitãdo ex eaq; pauperes iuuãdo:tũ reliquo tẽpore diuinis laudib⁹ inuigilãdo.Reuersi demũ ab exilio pristinã tenuerũt vitæ formulã seposito coniugio & amictu alio sũpto quo nũc vtũt semi monachos quodam modo agẽtes.Innocentio.iii.probante.

Humiliati.

Albigẽses.

Ramũdus.

Dominicus eiusq; ordinis viri.

Dominicus natione Hispan⁹:patria Calagurritan⁹ Mẽdicãtiũ ordiem prim⁹ instituit.Quattuor.n.sũt Hic qꝺicatoꝝ dr:Minorũ. Eremitarum & Carmelitarũ sub ord.oẽs Aug.ꝑter minores.Suo aũt ipse imprimis parẽ sepistitit vitę abstinẽtię simul & doctrina.Nã adolescens phię Theologięq; valentię dedit operã quo tpe dicit humi cubitasse:ac decẽnio vino abstinuisse:stomachi deinde gra medico suadente meri paululũ lymphę adiecit.Recept⁹ deinde ob indolẽ ꝑclarã a Didaco psule Oxoniẽsi inter canonicos regulares quos ille regebat cęteris ꝑfuit cum eoq; ad resistendũ Albigẽsibus Hęreticis in Gallia pedibus pfect⁹ est.Erãt.n.Albigẽses ppli prope Tolosã.xcv.errorib⁹ ab Orthodoxis deficiẽtes:cõtra quos Innocentius.iii.Gualonẽ Diaconũ Cardinalẽ ac legatũ:tum iuris scientia ꝑstantẽ misit:xiiq; cũ eo Abbates:ꝑsulesq; nõnullos:armis tandẽ expugnati fuere. Dominic⁹ iã fama ac meritis clarus Romã venit ab Honorio.iii.sacri palatii magister primus creatus apud.S.Sixtũ pri⁹ cum sociis habitauit:deinde apud.S.Sabinã vbi adhuc sacellũ monstrat in quo ordinẽ cõfirmari obtinuit Decessit Bononiæ Anno.M.ccxxi.ibidẽq; sepult⁹.Post eũ Iordanes inter Saxones nat⁹ Theolog⁹ Parisiensis gñalis factus silẽtiũ mẽsę instituit Adsiduas ad deũ pces cęteris oĩb⁹ anteferebat.Periit i mari dũ sepulchrũ dñicũ petit:corp⁹ deiñ ad littus eiectũ ac tumulatũ:ipse iter beatos cõnumeratus.Ramũd⁹ Barcinocẽsis Theologiæ iurisq; põtificii pitissimus Bononię ꝑfecit:& docuit:vnde a Gregorio.ix.adcersit⁹ decretales q̃ sparsę fuerãt in volumẽ coegit quo vtũt hodie scripsit quoq; sũmã vocatã de pœnitẽtia & spõsalib⁹ valde probatã:p qb⁹ meritis oblatũ ei psulatũ Tarraconẽsẽ cõstãtissie recusauit:sępe dictitãs se salubri⁹ ac securi⁹ sub esse q̃ ꝑesse:missiõe demũ flagitata se in pria recepit:vbi oim cõsẽsu Gñalis creatus ẽ:quo magratu quũ eũ biẽnio gessisset veniã ac regẽ petẽs se spõte abdicauit ac priuatũ & vitæ sãctitate & cõsilio cũctos iuuit.Ioãnes German⁹ natiõe.officiũ egre ac Gregorio. viii.ipulsor vixsũlit:quũ pauloante psul Bosnẽsis fuisset ac vt sãctius ageret & qeti⁹ psulatu se abdicauerit:refert⁹ & ipe iter beatos. Vmbert⁹ Viennẽsis theolog⁹ parisiẽsis rẽ suscepit post ãnos deiñ.ix.officio & ipe qetis gra se abdicauit.Horaꝝ modũ quo nunc ordo vtit instituit:ac libros plurimos de vita relligiosorũ edidit.Albert⁹ magn⁹ natiõe germanus vt phię tuti⁹ vacaret:psulat⁹ se

quoq; Ratisponẽsis officio absoluit;eiꝰ opa vulgo notissa:Thomas Aqnas natꝰ e Comitũ Aq natũ psapia:pre Lãdulpho:mre Theodora:a qbꝰ ob vastatã bellis tũc iminẽtibꝰ,patriã puer ã nonꝝ.v.Casinẽsis Cœnobii monachis curę traditꝰ est: vbi & prima litterarꝝ rudimẽta suscepit In scholis a cõdiscipulis ridiculꝰ erat:bosq; appellatꝰ q; sẽp taceret;audiretq; tantũ:exquo audita vox cœlitꝰ:hũc bouẽ mugitꝰ qñq; p vniuersũ orbẽ edituꝝ.Ordiem pdicatorũ ętate ãnorꝝ xiii.est igressus:q; a Ioãne quodã eiꝰ ord.magistro educatꝰ eẽt:a quo & parisiũ theologię gratia ductꝰ est:ide Coloniam pfectꝰ ad Alberti magni famã:quẽ multos audiuit ãnos:pfecitq; adeo vt Parisiũ reuersus statiꝫ Baccalariꝰ q̃q̃ iuitꝰ est factus:cœpitq; tũc primum pfiteri:ac libros sniarũ enarrare.Deide magr creatꝰ post mros & scriptitãdo;& lectitãdo exãclatos labores dũ romã petit Gregorii.x.iussu i itinere apud Cœnobiũ Fossę nouę morbũ incidẽs excessit ãno ætatis.xlix.Salutis.Mcclxxvii.Sũptuꝰ ad extremũ eucharistiã dñm Iesum flendo rogitabat:vt ea quę de ipiꝰ mysteriis deq; vniuersa eccl'ia.S.S.istigãte scripsisset si minꝰ recte fuissẽt veniã tribueret:eaq; oia eccl'iæ iudicio sacrosãcto pmisit: Inter sãctos a Io.xxii.vna cum altero Thoma Hertfordensi psule i Anglia sũmo Theologo relatꝰ ẽ:fuit itẽ aliꝰ Thomas Brãduandi nꝰ Anglicꝰ egregius Theologꝰ scripsit de Casa dei contra Pelegianos & alia quędã.Emicuit ãno sal.Mcccl vii.Guillermꝰ Durãdi speculũ iuris & rõnale diuiorꝝ cõdidit:psul itẽ i puicia ac thesaurariꝰ piceni sub Io.xxii.vbi Durantis castrũ ẽt extruxit.Durãdꝰ scripsit i snias Cõmẽtarios Thomę aqnatis cuiꝰ fere tpe fuit prius adsertor:deide q̃dam palinodia ipugnator: veꝝ a quodã postea huiꝰ ẽt ordis:q Durãdellus vocat palã ipugnat.Sic exorsus: Existimastiq; q ero inique tui similis:arguã te & statuã cõtra faciẽ tuã.Petrꝰ de Palude gallicꝰ i lib.sẽtẽtiarꝝ anno.M.ccc.Bartholomęꝰ Pisanꝰ Pisanellã opus notissimũ ãno.M.cccxxxviii.Rainerꝰ itẽ Pisanꝰ circa eãdẽ fere materiã laborauit;opibusq; suis titulũ nõ iscripsit.Vicentiꝰ Gallicus patria Beluacensis quattuor ĩgẽtes libros quos specula vocat:Primũ de natis reꝝ;secũdũ de moribꝰ Tertiũ de diuersis reꝝ doctris:Quartũ historias ois cõplectẽtẽ quẽ rursꝰ i tris magnos codices diuisit:vbi ab initio vsq; ad sua tpa narrat ãnũ.M.cclx.Lãdulfꝰ Colũna romanꝰ haud diu post Vicẽtiũ historiã ab initio mũdi vsq; ad sua tpa.Martinꝰ pœnitẽtiariꝰ vrbis patria Carsulanus quã Cascinã vocãt chronicã scripsit quã Martiniana vocãt Io.xxii.tpe:Iacobus e voragie psul Genuensis scõrꝝ historiã.Mccxc.Petrꝰ ex oppido Clodiensi itẽ alioꝝ scõrũ a Iacobo pteritorũ historiã Gratiadeꝰ totiꝰ logicę sũmã.Erueus itẽ in logicã & phiam.Vbertinꝰ florentinꝰ psul Pistoriẽsis in Metaphysicã.Ioãnes Genuẽsis igẽs dictionariũ vulgo notissimũ qd Catholicum vocãt:Guillermꝰ Peralt Gallicꝰ cõmẽtarios maxios de vitiis & virtutibꝰ q vberẽ materiam cõcionãtibꝰ suppeditãt a la.postea de voragie quẽ supra noiaui i epitomẽ redacti.Inter hos in eodẽ ordie viri sacerdotio magni fuere Põtifices primũ duo Petrꝰ Tarãtasiẽsis Theologię professor q Inno.v.fuit scripsit in epl'as pauli.i lib.sũiarꝝ pterea Thomę aqnat opa epitomauit.Nicolaꝰ taurisanꝰ scitate clarus q Benedictꝰ.xi.sepultꝰ Perusię.Cardiales itẽ.xxiii.Vgo de Scõ caro prouiciæ galliæ Theologię pfessor.T.S.Sabię sepultꝰ Vrbe vetere sacros liberos ois vtri usq; legis enarrauit sepatiq; psalmos.Annibal de Procõsulibꝰ Romanis Magr.S.Palatii Sepultꝰ itẽ vrbe vetere.Robertꝰ Eps portuẽsis Theologię pfessor Anglicus sepultꝰ viterbii.Latinꝰ Ro.e familia Fraiapanũ Eps Ostiẽsis pfectꝰ in æthruriã legatꝰ pacẽ;ter Guelfos & Gibelios cõposuit sepultꝰ romę i æde Mineruæ.Vgo e Belliciono puiciæ galliæ Theologꝰ Epsq; Ostiẽsis sepultꝰ in æde Sabinæ Anno.M.cccxc.Nicolaus Pratẽsis Theologꝰ & Eps ostiẽsis:sagacitate ai rerũq; expiẽtia insignis missus de pace legatꝰ a Bonifacio.viii.Florẽtiã rebꝰ ifectis rediit sepultꝰ Auinione.Willelmus Anglicꝰ.TT.S.Sabię sepultꝰ Lõdini.Gualteriꝰ Anglicus.TT.S.Sabinę Eduardi regis Angliæ cõfessor:sepultꝰ genuę.Theobaldus ex Anglię puicia Theologꝰ.TT.S.Sabinę Nicolaus e puincia Galliæ Cõfessor Philippi regis gallorꝝ:sepultꝰ Lugduni Matthæus Vrsinꝰ Theologꝰ i ędę Mineruę Gerardꝰ Tolosanꝰ Generalis ord.TT.S.Sabinę sepultus Tolosæ.Io.Morlãdinꝰ puiciæ Tolosę Gñalis.TT.S.Sabię sepultꝰ itẽ Tolosę Nicolaꝰ e puicia Aragonię Theologꝰ sepultus Maiore.Philippꝰ Ro.pœnitẽtiariꝰ.TT.S.Sabię Nicolaꝰ Coracciolus Neapolitanꝰ Io.Casanoua puicię Aragoniæ Theologꝰ.TT.S.Sixti sepultꝰ Florẽtiæ in æde.S.Mariæ Nouellæ,Ioãnes.Dominici pria Florẽtinꝰ Cardialis Ragusinus annorꝝ xviii.ordiem igressus lrarꝝ penitus ignarus adeo pfecit adsiduo studio vt more Augustini p se ois fere disciplias cõphẽderit vt ipe in quodã libro ad Colutiũ testat Scripsit i sacros libros Cõcionator egregiꝰ Missus deinde Romã a Florẽtinis post mortẽ Innocẽtii.vii.ad cõcordiã Cardinalibꝰ suã dẽdã in patrũ quoq; nũerũ ipe a Gregorio.xii.tũc electo pon.coaptatꝰ simul & prę sul Ragusinus creatus ẽ.Interfuit & cõcilio Cõstãtiẽsi.Inde a Martino pon.stati in Boemiã ad

Thomas aqnas.

Thomę alii.

Durãdus.

Petrꝰ de palude Vicẽtius beluaceñ.

Latinus.

Nicolaus pratensis.

Io.Casanoua.Io.Dominici.

ſ hęreſim extiguędã miſſus cũ res mĩme ſucceſſiſſet i Pãnoniã ad Sigiſmũdi Imp. opẽ confugit: vbi paulopoſt deceſſit. Sepultuſq; in ęde. S. Pauli Primi eremitę. loãnes de turrecremta Hiſpanꝰ Magr. S. Palatii. TT. S. Sixti tpe & ipſe Conſtantiẽſis cõcilii: ſcripſit in pſalmos: vitę alioquĩ abſtinentia pcipua. Et hiqdẽ Cardinales. Inter Sãctos quoq; relatꝰ Petrꝰ martyr patria Veronẽſis Cõcionator egregius dũ iter faceret in trãſpadana Ab emulis qbuſdã hęreticis interfectus. Anno. M. cclii. ſub Innocẽtio. iiii. a quo in catalogũ relatꝰ ẽ. Vicẽtius Valẽtinꝰ ĩtẽa Calliſto. iii. Is. n. Anno. M. cccxcviii. ſedẽte Martino deceſſit. Septuagenariꝰ i ſigulari abſtinẽtia dũ vixit ſemel i die veſcebat. fuit & in ſermonibꝰ toti Hiſpanię clarꝰ. Antoninꝰ pſul ciuis Florẽtinus cuius & opa & vita vulgo iã nota. ſub Coſmo medice pquẽ pmotus fuerat: deceſſit in beatorũ numero oĩbus prius diſtributis funeri ſũptꝰ defuit: Neptẽq; ſe humili loco natũ diceret mulioni cũ exigua dote locauit. Catherina Senẽſis eiuſdẽ ord. cõmemoranda quę admodũ puella domo egreſſa paterna romã xpi gratia pfecta: cã fuit vt eplis ad Gregoriũ. xi. ſcripris & peregrinatiõe ſũpta ille romã rediret. Scripta eius ſimul & dicẽdi prudẽtia cũ magna Theologoꝝ doctrina cõferri poſſũt. Deceſſit in vrbe anno ætatis. xxx. ac in æde Mineruę loco celebri ſepulta: poſtremo a Pio. ii. in catalogũ relata.

Antoninꝰ.

Catherina Senẽſis.

Frãciſcus eiuſq; ordinis viri clari.

Frãciſcus.

Rãciſcus Aſiſinas humili ortꝰ loco pfe Petro Bernardono mercatore quiq; ad frãcos penetrauerat ob merces id filio nomẽ indiderat eodẽ quo Dominicus tpe eiq; iũctus amicitia fuit: tanꝫ nouũ ſidus in terris appuit teſte Bonauẽtura qꝰ eiꝰ vitã exequit. Cõſe uatoris nri fere poſia typũ geſſit. Geneſis eiꝰ futuraq; Sãctitas ſuiſa pentibus. ãno. xviii. Paſtoralẽ ſũpſit habitũ nudis pedibꝰ ãbulãs Romã venit: vbi ad fores baſilicæ petri inter mẽdicãtes rogator ſedebat vlceroſos exoſculabat: vt q priꝰ patrimoniũ oĩe diuiſerat. Quadrigẽnio in eremo ſaltibuſq; feraꝝ victitauit. Inde diuina iſtructꝰ ſapiẽtia. xii. ſibi comitibꝰ electis prolapſos ad vitia iã dudum populos cõcionibꝰ adhortationibꝰ pdigiis ad nouũ ordinẽ vitæ q; abſtinentiã puocauit. Ad extremũ dominicis ſtigmatũ veſtigiis in corpore platis deceſſit. Quadragenariꝰ Aſiſii Anno. M. ccxxvii. Non. Octobris vbi & ſepultꝰ ac ei templũ nobile ſine materia vlla dicatũ ex ære collato Heliç Comitis eius pcipui ſolertia diligẽtiaq;. Hic. n. Helias biẽnio anteq;. F. decederet Vicarius inſtitutus publice fuerat: quaſi Gñalis Franciſci qui oĩno magſatũ recuſauerat: nec alius creandꝰ dũ viueret ob eiꝰ reuerẽtiã videbat. Igr defũcto Franciſco Helias cũ eſſet doctria ĩgenioq; ac reꝝ expientia pſtãs: Supbo tñ aĩo atq; intolerabili eoq; ppterea poſt habereť: loãnes florentinꝰ vir ſãctus ſucceſſor creat qui paulopoſt vidẽs Heliç turbas Gregoriũq;. ix. Pon. ei fauentẽ ſe ſponte abdicauit: Helias interim in cõciliũ fratrũ Cẽturiatus venit clauſas ei portas effringit: ac vi Comitũ eiꝰ in locũ priſtinũ reſtitutus Gregorio probante fuit. Illi rurſus conuenientes paulopoſt eũ deiecerũt: & Albertũ Piſanũ virũ tunc clarũ Gregorio etiã probãte ſurrogauerũt: Ille ad Fe. ii. Impatorẽ cõfugiẽs eius auctoritate multas ordini turbas excitauit Quãobrem ab Innocentio. iiii. ſacris interdictꝰ paulopoſt Cortone grauiter ęgrotauit pręteritorũq; pœnitẽs veniã ab eodẽ pontifice meruit ex vaticinio Franciſciq; ſępe illũ caſtigauerat ac prędixerat ex pręſcito prędeſtinatũ precibus ad deũ reddidiſſe Foreq; propterea vt ille quandoq; ab errore deſiſteret. Auctus exinde paulatim Ordo vt cũctis poſtea multitudine virorum præſtiterit: & ſacerdotio & doctrina: & ſanctitate præcellentium vt nec ei Cardinalis Armachani Auinione in Conſiſtorio vehemens nocuerit inſectatio anno. M. ccclvii. dictitantis turpe eſſe chriſtianis ſponte mendicis eſſe. Pontifices Tres primum fuere. Nicolaus quartus qui & Hieronymus Aſculanus: Alexander quintus qui & Petrus Cretenſis natione & Sixtus quartus qui & Franciſcus de Ruuere Sauonenſis Quorum Duo vlti mi ſummi etiam Theologi extitere. Cardinalium vero turba ingens. Inter quos Bonauentura prępollet. Hic ex oppido Balneoregio ob eius virtutem & nobiles Commentarios ab eo editos in patrum numerum ex Generali a Gregorio decimo relatus eſt. habitum quo nunc vtuntur inſtituit cum prius paſtorali modo incederent. Dum priuatus eſſet ne gratis victitaret. Sacros alios libros ſcriptitare ſolebat. ac cuſtodi tradere mercedis loco venundandos: poſtremo a Sixto quarto in catalogum relatus fuit. Eius poſtea libros epitoma uit Guillelmus Fulginas eiuſdem ordinis Matthęꝰ De aquaſparta item Cardinalis a Nicolao quarto factus Scripſit indices ſiue pinaca ex ordine litterarũ in libros ſententiarũ Ab eodẽ & Bentiuẽga Tudertinꝰ Vitalis de Furno Cardialis a Benedicto. xi. factꝰ Anno. M. ccciiii. Quo ẽt tpe rex armenię loãnes dimiſſo regno nepoti ſuo leoni pfeſſꝰ ordinẽ minoꝝ ẽ. Quo habitu ẽt i Turcas tũc aduerſus venien

lo. de turre cremata.

Pe. martyr

Vincẽtius valentinus

Helias.

lo. Floreti nus.

Albertꝰ Piſanus.

Põtifices .iiii.

Nicolaus .iiii.

Alex. v.

Sixtꝰ. iiii.

Cardiales.

Bonauentura.

Guillelmꝰ fulginas.

Matthęꝰ de aqua ſparta

Bẽtiuenga Tudertinꝰ

Vitalis de furno.

lo. rex Armeniæ.

tes pugnās occubuit. Ex quo in Aquitaniā trāslat⁹ clarere ꝓdigiis dī. Bertrād⁹ item de Turre nobili Mediolanēsiū familia: q sermões quadragesimę cōposuit & Petrus Aureol⁹ pīsul Aquē sis ab eodē Pon. in patrū etiā numerū relati. Tresq; vno tpe fuere Cardinales Willelm⁹ Furne rius ab Innocentio. vi. Marcus Viterbiēsis ab vrbano promoti ad eundē ordinē. Quo tpe Iaco bus Florentin⁹ & Guilelm⁹ Cāpan⁹ apud Saracenos Martyriū subierūt. Sed paulo supra hos Bñdicto. xi. sedēte quattuor alii eūdē felicē exitū sūt adsecuti Thomas Tollentinas. Ia. Padua nus Petrus Senensis & Demetrī⁹ cōuersus siue laicus eorū interpres Alexāder autē de Ales: q tot monumenta reliquit ingenii statim post Frāciscū apparuit. Et longe post eū sedēte a Nico lao. IIII. Alexāder ex Alexandria Italię generalis q in libros quoq; sentētiarū scripsit: sepult⁹ ro mæ in ara cęli. Alexāder de villa dei: q doctrinale edidit appellat⁹. Ramūd⁹ ex ꝓuincia ꝓuinciæ generalis ordinē Sororum de pœnitentia vocatarum quē Frāciscus olim instituerat: vt Nico lao. IIII. tūc Pontifice ꝓbaret impetrauit. Deinde cū a Bonifacio. VIII. ad Sedē paduanā ꝓmo ueret ꝓtinacius renuit se imparē oneri dictitando. Ille vero in malā accipiēs partē. At inqt mul to magis impar videris officio isti tuo quare eo deiectus est. Cū vtilis maxime videretur. Hoc tempore capta Ptolomais Saracenis virgineſq; S. Clarę quæ ibi aderāt in Cœnobio se mutuis vulneribus vultibus fœdauerūt: vt ab hoste spernerent. Quare ad vnā omnes interfectę Gual terius Burgensis minister Turonię quē ob sanctitatē prodigiis clarere dicūt Magnūq; Aes alie num benigne pauperibus faciendo cōtraxisse. Cū summ⁹ esset Theolog⁹ multaq; scripsisset ac inuitus pręsul Pictauensis crearet venit in litē pro iure ecclesię suę cū præsule Burdegalensi qui paulopost pontifex creatus noīe Clementis. V. hūc aduersariū suū pręsulatu deiecit. Qua re Gualterius cū hāc iniuriā equo animo tulisset moriens corpore huiuscemodi Chirographū imponi iussit Ad iustum dei iudicium appello: qđ Clemens cū legisset dicit expauisse. Præter hos viri doctrina clari. Io. Scotus Anno. M. ccc. qui scholā eo tempore Parisiensem magnope re illustrauit stilis discipulorū dicitur Confossus nec satis de ipsius fine veritas cōperta. Cuius famam prope Consequit discipulus eius Franciscus Maironis. Guilelm⁹ quoq; Okam tempo ribus fere illis effulxit cuius logica magno est in prętio. Ricardus de media villa Michael Cese nas. Nicolaus de lyra e Iudæorum secta ad fidem conuersus Sacros omnis libros enarrauit. Io. XXII. sedente quo fere tempore Gerardus Odonis generalis multis editis Cōmentariis cla ruit in prouincia Aquitanię: sub quo alter Gerard⁹ vir quidem Idiota: verū sanctitate notissi mus. Is e Valentia oppido padi oriūdus & familia. Cagniolorū non infima adolescēs annos. x. post obitum patris matri ex podagra laboranti adstitit qua defuncta oībus omissis ac distribu tis in peregrinatione varia vitęq; abstinētia maxima aliquot annos cōsumpsit. Demū iam qua dragenarius ordinem professus habitu cōuersi siue laici annos. XXXV. persancte pseuerauit Decessit palermi anno. M. ccc. l. vbi & sepultus: viuens signa plurima sanctitatis ostendit lym phatos morbisq; aliis oppressos curando: ac futura ꝓdicēdo. Sed qñ ad hoc genus puenim⁹ cō memorandus Antonius Vlyxiponensis e Comitib⁹ Franciscī qui Paduę decessit: vbi rēplum ei nobile dicatū Bonauētura supradictus. Ludouicus Pręsul Tolosanus Caroli. II. regis Siciliæ filius Bernardinus senensis a Nicolao. v. in Catalogū relatus. Is collapsum ordinē in frugalita tē obseruantiamq; pristinā reduxit. Adeo vt postea cū Antonius de Russonibus natione trans padanus Generalis crearetur. Obseruantiū partes alterū sibi delegerūt. Res ad Eugenium re iecta Generalis separatim obseruātib⁹ datur cū potestate gñalis. Sed Nostra memoria hui⁹ & ordinis & sęculi fęlicitate huiuscemodi virorū bonum numerū vidim⁹: qui & exēplis optimis: & Cōcionibus aures & corda fideliū tenuerūt: sedesq; nūc beatorū possidere existimant Iacob⁹ Picens Ioannes Capistranus qui a pānoniis valde colit quos erudiit p interpretē cōcionando. Michael Mediolanensis vehemēs in sermonib⁹. Cherubin⁹ legespoletinus ex Eubœa oriūd⁹ Antonius Vercellēsis. Bernardinus Fertinus. Angelus de Clauasio: qui sūmam angelicā vul go notissimā edidit. Amodeus Hispanus quē ego magnopere obseruabā. Is tantū Generali ob tēperabat cętero reliquis obseruantibus similis: tertiā quādam familiam instituit Cœnobiaq; plura transpadū tum in vrbe Roma eo more excitauit. Ipse aūt sola amictus tunica nudis pe dibus ambulabat pane: & aqua semel die vescebat post horā nonā statim post sacrificiū: qđ Xy sti cōcessione pontificis differebat. Duas post hæc horas adeuntibus audiendis reliquū tēpus pcib⁹ diuinis sub cauerna mōtis immorando tradebat. His autē omnibus Robertus ex Alecio Apulię oppido pferēd⁹ erat si p ei⁹ vitæ cœptiq; ppositi incōstātiam licuisset. Nam adolescēs admodū cōcionari cœpat tāta ei⁹ eloquētię morūq; admiratioue: vt oēs in eadē arte & pnūtia

Betrādus de Turre.
Petrus Aureolus.
Wilelmus Furnerius.
Marcus Viterbien.
Martyres quattuor.
Alexan. de Ales.
Alexan. de Alexādria.
Alexā. De villa dei.
Ramūdus genuensis
Generalis.
Gualteri⁹ Burgeñ.
Io. Scotus.
Franciscus maironis.
Guilelm⁹ Okam.
Ricardus de media villa.
Michael ce senas.
Nicolaus de lyra.
Gerardus odonis.
Gerardus valentin⁹.
Antonius Vlyssipo nensis.
Ludouic⁹ pręsul.
Bernardi nus senēsis
Ia. picens.
Io. Capi stranus.
Michael Cerubinus
Antonius.
Bernardi n⁹ Fertin⁹
Angelus.
Amodeus.

tionē: & gest⁹ ei⁹ imitari conarent pœmiādi exclamādi: cōmiserādi: digrediēdi epilogādi nouus q̄si orator diuini verbi modū sęculo mōstrauit. Trecētos psuadēdo ad hūc ordinē deduxit vt ipse testabat. Matronarū deiñ certatim eū adeūtiū cōcursu atq; libidine paulati illectus Vesan⁹ cepit esse. Presul postremo fact⁹ in pria. Senex inter cōcubinas decessit.

Clara virgo.

Clara Virgo Assisinas Frācisci quē maxime obseruabat & disciplinā & vitæ gen⁹ emulata similē inter mulieres ordinē instituit quē Alexāder postea quart⁹ pbauit ac ordini minorū subiecit in quo plurimæ postea pfecere inter quas Helisabeta Pānonię regis filia post virū defūctū. Sāctia item Roberti Sicilię regis relicta q̄ plurima etiā ei⁹ ordinis Cœnobia cōstruxit viri exēplū secuta: q; moriēs Minorū amictū induit: Sed ipsa fęlicius q̄ viuens pfessa est Clara item altera virgo ordinis eremitarū Augustini sanctitate claruit apud montē falcū vmbrię oppidū anno. M. ccc. Sororū quoq; de pœnitētia vocatarū disciplinā & Instituta a frācisco quondā ordinata Nicolaus. iiii. pbauit.

Helisabeta Clara altera.

Eremitarum ordinis viri.

S. Guillielmus. guillielm⁹ psul bituri lo. Bonus Mātuanus. Nicolaus tollētinas. Egidi⁹ Ro. Vgolinus vrbeuetanus. Augustin⁹ siculus. Augustin⁹ Anconitanus. Bonauētura Paduanus. Vitus Pannonius. Phi. placētin⁹ Simō carsulanus Gregorius Arimineñ. Thomas Argētineñ Henricus. Hermān⁹. Gerardi. II. Guilielm⁹ Cremoneñ Barptolomęus vrbinas. Paulus venetus. Iordanus. german⁹.

DEinceps Eremitarū viri q tertiū iter mēdicātes obtinēt locū. Hi ab initio: vt ait Io. Andreę ex plurib⁹ ordinib⁹ ac Eremitis sil'in vnū coacti sub Augustini ordine cū baculo & zona pellicea Alexādro. IIII. ac. S. Bonauēturę ei⁹ legato pbari fuere. Iter eos aūt q huic vitæ gñi initia dederit Guilierm⁹ quē alii alii tradūt: apd plures vero Aqtanię dux fuit: āno fere. Mclviii. sub Eugenio III. diui Bernardi pceptis eruditus relictis oīb⁹ Romā venit. Idēq; tolerantiæ gra loricā cū triplici indut⁹ cathena hierosolymā petiit deiñ. S. Ia. oraculū in hispania rursusq; inde Hierosolymā: vbi a sarracenis capt⁹ paulo⁹ post dimissus ac reuertēs in Insulā Ethruriæ pximā adplicuit: apud quā in loco deserto aliq̄diu subsitit eremitarū mō in saltib⁹ pximis durissime vectitādo. Post hęc Romā repetiit inde Cētucellas venit inde Ariminū: postremo in patriā reuertēs multis ordinatis simul & cōstructis Eremitarū Cœnobiis extinctus est in magna pplorq; veneratiōe adeo vt successores Guiliermitę cœpit vocari. Fuit & alter Guillierm⁹ psul Bituricēsis Imp. Philippo. M. clxxxi. prius Monachus Gradimōtēsis deiñ Abbas Cœnobii Carolacēsis. postremo psul in Catalogū ab Honorio. III. relat⁹: vt auctor Vincētius. Ioannes Bonus Mātuan⁹ āno. M. ccxxii. vixit in Aemylia magna sanctitatis fama vbi Cœnobia plura eius dē ordinis instituit. Deiñ in patriā reuersus in Cœnob. o ppe mœnia a ciuib⁹ cōstructo vsq; ad extremū vixit relatus inde post mortē in vrbē. Nicolaus Tollētinas āno. M. ccxciii. abstinētissimus oīm sui tpis pane & aqua semel in die tm̄ vescebat ab oīni pculocio verborūq; vanitate ab Eugenio. III. demū i catalogū relat⁹. Egidi⁹ Ro. & vt qdā ē auctore colūnēsiū familia gñalis de inde psul Bituricēsis fulxit e schola Pariēsi sub Martino. IIII. cui⁹ opa vulgo notissima. Vgolin⁹ vrbeueran⁹ patriarcha Cōstātin. docuit etiā Parisii. scripsitq; sub Nicolao. iiii. Augustin⁹ natiōe Sicul⁹ gñalis iuris sciētia pdit⁹ ātea siqdē Māfredo sicilię regi familiarissim⁹ eiusq; cōsiliis adhibit⁹ fuit extincto ord. pfessus. Gñalisq; fact⁹ paucis p⁹ ānis officio se abdicauit locūq; in recessu quodā ppe Senā petiit vbi scriptitādo: & lectitādo vsq; ad extremū psancte vixit interq; beatos colit Senę. Augustin⁹ alter āconitan⁹ plures & vtiles cōmētarios reliqt inter quos de eccliastica prātē ad Io. xxii. vitę pterea integritate: & abstinētia clar⁹: q̄propti beatoq; & ipse nūero recēset. Ia. viterbiēsis psul Neapolitan⁹ aliquātulū tpe supior: scripsit ēt plura tū de xpiani regimīe ad Clemētē. v. Bonauētura Paduan⁹ e Gñali Cardinal'. S. Cecilię fact⁹ sub Io. xxii. doctrinę sanctitatē adiecit: vt q p martyre fere colat a Carrariēsi pricipe sagitta pēpt⁹ dū eccle się libertatē cōtra Tyrānos tuet. Henric⁹ de Vrimaria: Inter beatos: & illi putant vitę meritis vulgo cognitis. Vitus Pannonius & Philippus placentinus. Simon Carsulan⁹ patria quā casinā nūc vocāt emicuit sub Gregorio. XI. doctria scriptis & vitę integritate i magna quōdā Florētię opiniōe: vbi & cœnobiū virginū sui ordinis excitauit. Gregori⁹ Arimineñ gñalis sub Būdicto. xi. Parisii pfecit edidit vtilia cōplura. Thomas Argētineñ pria natiōe german⁹: Gñalis post eū creat⁹ plura & optia qb⁹ maxie germani vtūt. Hēric⁹ quoq; de vrimaria doctor parieñ & Hermān⁹ post eū multa scriptitarūt. Gerardi duo. alter Senēsis: alter Bergomēsis pria: præsul Sauonēsis sub Clemēte. vi. vterq; doctissim⁹ scriptionisq; vtilis. Posterior etiā Bergomi vbi decessit beatoq; honorib⁹ colit. Guillielm⁹ cremonēsis gñalis ob doctrinā & animi virtutē ab eodē Clemēte pręsul Nouariēsis creatus exēplo Augustini. xii. sibi socios eiusdē ord. elegit qb⁹ cū horas obiret: multa quoq; tēpla & ędis collapsas castraq; sui pręsulat⁹ restituit: per sanctēq; vsq; ad extremū vixit. Barptolomę⁹ Vrbinas: & ciuis & psul edidit Milleloquium Dicta vide licet Augustini in ordinē litterarum redacta. Paulus Venetus sub Innocētio. VII. complures & egregios in omni philosophia commētarios: decessit admodū iuuenis. Iordanes quoq; Ger-

manus & Iacobus Toletanus hoc fere tempore fuere: plurimaq; sunt ex vtroq; scripta Augustinus Romanus Generalis sub Io. vigesimotertio in Theologiam etiã scripsit. Dionysi⁹ e Burgo. S. Sepulchri multã poeticę operam dedit: quapropter cõmentarios in eã edidit: Fabularũ quoq; tropologicũ sensum. Gabriel Spoletinus item nõnulla. Inter Cardinales viri doctissimi: Duo Nicolaus Fabrianensis: & Alexander e saxoferrato Generalis a Pio. II. in patrũ collegium cooptatus: cuius sepulchrũ Romæ in ęde Augustini cernit. His omnib⁹ adiiciendus Marian⁹ e Ghinatiano Columnẽsiũ oppido Generalis pauloante ob eloquentiã fact⁹ quẽ vnũ in tẽplis sermones habentẽ ingenti ad plausu sũmaq; dulcedine populi gẽtiũ olim audiebant. Verũ cũ ipse cæteras animi cupiditates superasset: gloriã quæ vltima pfectis exuit superare nõ valuit. Si quidẽ missus ab Alex. VI. pon. ad Fed. Regem Neapolitañ. adfinitatis ineundę gratia cũ reb⁹ infectis reuertens neutri se parti satisfeciſſe aĩa duerteret ac spem ꝓpterea magni honoris amisisset ex animi dolore Tibure decessit: reliqt Aegidiũ viterbiẽsi Theologũ nois: & eloquentiæ successorem: ꝓposito etiam ac doctrina superiorẽ. Carmelitæ in monte Carmelo mora Helię & helisei nobilitato ab Alberto patriarcha Hierosoly. anno. Mcclxxxvi. primũ instituti: fuere diuerso quo nunc vtunt amictu. Honorius. IIII. q illos a Sultano ejectos excepit eũ figdẽ interpolauit ordine cõprobato: ac diuę virginis nomini dedicato. In quo iam famã consecuti sũt Andreas Hierosolymitanus Andreas Florentin⁹ pſul. Fesulanus Cyrillus vir græcus. Franciscus Martini Gerardus Bononiensis doctor Parisiẽsis Guido Perpinianẽsis. Generalis q postea pſul fuit Maioricensis Io. de Bachone Io. Balistari Petrus de Casa Generalis & Patriarcha Hierosoly. Petrus Thomas patriarcha Cõstantiñ. apud Cyprũ Thomas Valdensis qad Martinũ qntũ contra sectã Vicleuistarũ scripsit. Qui omnes doctissimi viri scripta etiã plura reliquere. Duo quoq; vltimi inter beatos cõmemorati. Sed omnis & tpe & fama Albert⁹ antecellit e dre pano Sicilię nobili genere natus post parentũ sterilitatẽ annos. xxvii. quapropter ex voto huic ordini oblatus a puero persancte perseuerauit: cuius festũ colitur. SERVOS. B. Mariæ Anno. M.CCLXXXV. Martini. IIII. tpe. VII. Florẽtini mercatores ediderũt beati omẽs putati: quorũ princeps Philippus Tudertí iacet. Is cæteris hanc diuinit⁹ accepisse viuendi formulã cum habitu rettulit: qui e vestigio ędem Nuntiatę relligionis caput excitauere quos sub Augustini ordine postea Benedictus. XI. & Vrbanus. VI. probauere. ORDO item a Brigida vidua instítutus. Hæc emi in Suetia nata principis virginis viri filia ditissima Romã venit sub Vrbano qnto ãno. M.CCCLX. vbi quottidie loca religiosa pedib⁹ obibat: ritũ ab se institutũ ꝓbari obtinuit. Vt Cœnobiũ cõmune vtriq; sexui foret: murorũ tamẽ ac adspect⁹ separatione: vt virgines superiora habitarent: Monachi vero inferiora: templũ vero cõmune. Oĩbus aũt Abbatissa præesset: Sunt plura huiusce modi in germania: sed extra muros lubicẽses pulcherrimum atq; amplissimum. Fuit & altera Brigida virgo scota genere sub Io. primo. D. XXI. festũ Cal. feb. Iesuati sub Vrbano. V. cœpertũt apud Senã in Ethruria Abinitio nãq; iter se societate cõiũcti diuinis ꝑceptis priuatim & in propriis domib⁹ inuigilabant certa vitę formula mox eidẽ põtifici ꝓbati addito amictu quẽ nũc gestant: auctor prim⁹ Ioannes Columbin⁹ ciuis Senẽsis. Is vir fuit Idiota mercaturę tm̃ & auaritiæ studiis deditus: filios & vxorẽ habuit admodũ relligiosã: cuius verbis ac castigatiõe paulatim: & ipse relligiosior fact⁹ castitatẽ cũ ea ꝑpetuã deo vouit viliore sumpto amictu: sil'rẽ negligere: ac facultates egẽtibus distribuere cœpit. Mirabat vniuersa ciuitas ex lupo factũ agnũ: mutationẽq; subitã: ille deiñ frãciscũ Mini itẽ Senẽsẽ sociũ primũ ad hoc adsciuit paulatimq; alios: Crescẽte mox numero sub eodẽ Vrbano suspecti atq; plane insimulati tanq̃ Fraticellorũ sectã imitantes. Res itaq; adeo dubia fuit: vt plures iam professi auerterent. Dei tandẽ puidẽtia patefacta veritas institutũq; ꝓbatũ. Ipse iterea loãnes Senis pſancte obiit: vbi pdigiis claret. Anno. M.CCCLXVII. Post eũ Romul⁹ Florẽtin⁹. Deiñ Ioannes e Tosignaco castro Imolensis agri pſul Ferrarien sis in hoc ordine sanctitate clari Romę Nicolai. V. cõcessione: opera latini Cardinalis Vrsini ędẽ. S. Io. & Pauli in Cœlio monte habitãt. Cęlestinos. An. M. XCVI. Pe. olim Celestin⁹. V. ceptauit postq̃ se põtificatu abdicauit sub ordine. S. B. Hi nunc in vrbe apud. S. Eusebiũ habitant. Canonicorum regulariũ. S. Georgii in alga Venetiis titũ aliquot viri ꝓbi sub Gregorio. XIII. sunt aggressi quorũ princeps Laurentius Iustinianus vir patricius fuit inter beatos adnumerat⁹: q se suũq; oẽ patrimoniũ ei loco dicauit moxq; patriarcha primus Venetiarũ factus: cuius exẽplũ secuti Antoni⁹ Coratius ipsius Gregorii nepos postea Cardinalis Ostiensis: Et eius socius Gabriel Condelmera: qui deinde Eugenius quartus extitit: ordinem ipsum: & locum cum diuitiis tum optimis institutis orna-

Io. Toletanus.
Aug. Ro.
Dionysius Burgo.
Nicola⁹ fabrianensis.
Alex. Cardinales.
Marianus
Carmelitę.
Albertus patriarcha
Thomas.
S. Albert⁹.
Seruorum ordo.
Brigida germana.
Brigida virgo scota.
Iesuati.
Io. Columbinus.
Romulus Florẽtinus
Io. Tosignaco.
Cęlestini Canonici reg. S. Georgii.

uerunt:Marinus etiã Quirinus.Mafeus Cõtarenus Patriarcha Venetiarum Veneri omnes patricii inter hos ob vitę ſanctitatem proceres nominãtur.Hi tamen auctorati non ſunt neq; profitent.Montoliuetenſes in illa peſtilẽti trium pontificum diſcordia initia ſumpſere Anno.M. CCCCVII.Hi Senenſes primum fuere quorũ princeps Bernardus e Ptolemęoꝝ familia: qui tẽporum perturbationes perofi in proximũ Senę collem ſeſe recepere eum de noĩe illius Hieroſolymitani dominicis veſtigiis frequẽtati appellãtes ſub ordine Benedicti:Gregorio.xiii.probãte.Eremitæ Hieronymi ſub Auguſtini ritu non quidem auctorem Hieronymum: ſed Redonẽ quẽdam Montiſgranelli Comitẽ optimum virũ apud Felulas habuere.Gregorio.xiii.probãte. Verũ a lupo Hiſpalẽſi eiuſdẽm ordinis generali poſtea Eugenii.iiii.auctoritate interpolati denuoq; inſtituti amictu quẽ hodie geſtãt.Huius lupi ſepulchrũ viſitur in auẽtino in ędę Sancti Alexii vbi Cœnobium eorum.Eremitæ.S.Honophri in vrbe minime profitẽtur.exordiũ apd Vrbinũ ab hĩc ãnis fere Cẽtum habuere exquodã Petro Piſano cuius corpus Venetiis cõtegit.

Montis oliueti.

Eremitæ hieronymi

Eremitæ honophri.

Ordines militares ac primum.S.Io.

Militares.S. Ioannis.

Ils ordines adiiciã militares ac primũ qui Hieroſolymis cœperũt. Fuere aũt tres.S.Ioãnis baptiſtę.Tẽplarioꝝ &.S.Marię Teutonicorũ.Ioãnes Hircanus Macabeorũ vnus primus Xenodocheũ paupũ dicit Hieroſolymis cõſtituiſſe:quo recepta a barbaris Ciuitate ſubuerſo Sultanus Aegypti:qui eã tenebat:Quartã vrbis partẽ Syris xp̃ianis ſub ãnuo tributo incolẽdã cõceſſit.Latini quoq; ab eo impetrauere:vt & ipſi qrit⁹ ſyriacos aut grẽcos nõ ſequerẽt: iuxta ſepulchrũ habitare ea ratiõe poſſent:vbi & Cœnobiũ diuę genitrici cõſtruxere qđ de Latina vulgo appellabãt:cui Abbas prẽerat:Huius erat in primis officiũ hoſpites excipere latinos:eodẽ exemplo breui poſt tpe alterũ virginum Cœnobiũ diuę Magdalenę iuxta dedicarũt:qđitem fœminas exciperet. Confluentem igit peregrinoꝝ cateruã cũ loci nõ capet anguſtia xenodocheũ ꝓpe etiã cõſtituerũt:qđ diuo Io.bap.dedicauere admoniti Zacharię pr̃is mẽoria:qin eo loco ſ̃pe ad meditãdũ cõuenerat.Habeo tñ auctorẽ:q dicat nõ baptiſtæ ſed Io.Elemoſynario dicatũ fuiſſe:Is Patriarcha fuit Alexãdrin⁹:gñe Cypri⁹ ſub Phoca Imp. qob elemoſynas frequẽtes:& in pauperes miſericordiã tali noĩe dignat⁹ fuit.Nã & pauperes: dños ſuos apellare ſolebat.Et qñ loc⁹ ab initio redditu carebat partim e fructib⁹ vtriuſq; Cœnobii:ptim exęre collato victitabãt.Quidã poſtea Gerard⁹ q diu Xenodocheũ id adminiſtrauerat:cũ aliquot ſociis amictũ ac ritũ qb⁹:nũc degũt ſibi prius adſũpſit:pariq; exẽplo Agnes q Cœnobio virginũ ꝓerat ꝓfeſſa ẽ.Res deiñ ꝓ Patriarchã & põtificem ꝓbata breui tpe adeo coaluit:vt opes deiñ maximas principũ liberalitate adſequerent.Creatus mox Ramũdus primus Magiſter q cęteris pẽſſet:& Rhod⁹ inſula Gotfredo rege primo q ciuitatẽ eo tpe vnacũ cæteris ex barbaris recepat eis cõceſſa:quã in hodiernũ vſq; diẽ magna virtute deſenſitauere.Ordinis cẽſent Auguſtini orationẽ dominicã certo nũero repetitã ꝓ canonicis ꝓnũtiant horis. At his mores quoq; poſtea labefactari cõtra quos diuus Bernard⁹ inuehit:vt nimio in apparatibus: expeditionibus luxu vt entes.profecto ignorãs qd adhoc qui eorũ plariq; facturi eſſent quã nõ in armis:ſed in ocio interq; ſcorta & epulas huiuſcemodi luxria ſit. Templariorum auctores IX.viri extiterunt:quorũ princeps Hugo de Paganis & Gaufredus de.S.Alexandro Hi primũ ſeſe probante ac præſente Patriarcha vouerunt peregrinos ſepulchrũ adeuntes cõtra graſſatores armis tueri:tum pro relligione pugnare A rege quoq; & templi Abbate impetrauere: vt in parte ædium ipſius templi eis habitare liceret:vnde nomen ſunt auſpicati Amictus ab initio nullũ diſcrimen Xp̃ianoꝝ & pręſertim patriarchæ tantũ miſericordia victitãtes.In qua quidem abſtinẽtia.IX.annis pſeuerãtes fuere donec anno.M.CXXIII.Honorii pon.ac Stephani patriarchę auctoritate Formula ordinis cõſtituta alb⁹ amict⁹ tñ adſignatus.Inde Eugenii tpibus rubra crux addita.Reſq; adeo creuit:vt & xp̃ianoꝝ collationib⁹ facultates maximas & oppida q̃plurima poſſiderent creato magiſtratu cui obtemperarent:certãq; pecuniæ ſummã hieroſolymas quotannis pro tuendis peregrinis mitterent.Sed ex bonis initiis peſſima exẽpla ſubſecuta:quippe qui eo paulatim impudicitię peruenĩſſent:vt noua excitata ſecta libidinem in mares publicę conſectarentur:ſimulachro etiam cui ſacrificarẽt cõſtituto.Cineres hois fortis in bello extincti potarent audaciores eo pacto fieri exiſtimantes:aliaq; nefanda inter eos patrata.Quapropter Anno.M.CCCXII.a Clemente.V.hic ordo ſublatus eorumq; bona:ex magna parte.S.Ioannis militibus tradita: Teutonicorum Paulopoſt ſubſecuta relligio ex vtraq; priorum mixta:quippe qui hoſpitio excipiunt:& quum opus pro fide armis decertãt:Initium

Templarii

Teuconicorum.

S.Mariæ.

fecit vir Teutonic⁹ q poſt hieroſolymas receptas vnacū plurimis gētis ſuę de exercitu xp̄iano tum in eo loco remanſerat: vxorēq; ac facultates habebat: motus ſuorū populariū ſepulchrum adeuntiū: miſericordia: qui neq; linguā noſſent: neq; diuerſoriū haberēt domū ſuam Xenodocheū conſtituit addito mox Patriarchę auctoritate diuæ genitricis ſacello: cui paulatim turba ingens ſeſe curandis ęgrotis dicauit: Nec ſolū e plębe: ſed plęriq; nobiles magniq; viri: q ſūpto demū candido amictu cū atra cruce in hāc quā hodie cernimus potētiā atq; frequētiā venere. Nec niſi e ſuo genere admittūt barbāq; nutriūt. Hi demū deperditis hieroſolymis vna omnes patriā antiquā repetiere: eumq; locū quē nūc Prutenią vocāt pulſis īfidelib⁹ occupauerūt: vt in Germania narraui. In Hiſpania quoq; ordines huiuſcemodi plures: Milites primū. S. Iacobi de Spata ord. S. Auguſtini. In quo magiſter prim⁹ Petrus Fernandi ſub Alexādro. III. pon. qui rem pbauit: cuius vectigal annū. CL. aureoq; millia regū Hiſpaniæ munere cōceſſa. Milites ītē de Calatraue ordinis Ciſtercienſis Anno. M. cxx. a Sāctio rege inſtituti in regione Toletana ac loco & prouincia Calatraue nuncupatis vbi Cœnobiū templariorū fuerat: q quū ſaracenis minime reſiſtere valerent nouis his militibus cedere ſunt iuſſi: Nigrū amictū cū rubra cruce geſtantibus: quorū magiſter non minus aureorū. XL. milliū reddītus habet. Milites Ieſu Chriſti in Luſitania anno. M. cccc xxvi. apud Tomariū oppidū nullius diœceſos ſub dionyſio rege per lo. XXII. qbus & bona item tēplariorū in Luſitania cuncta cōceſſa fuere: tantum vt eſſent qui proximorum ſaracenorū irruptionib⁹ reſiſterent: Crucē geſtant rubrā in atro amictu ord. Ciſter. ſub magiſtro cuius vectigal centū aureorū millia in eodē regno eiuſdēq; ord. Milites cum cruce tamen viri apud Auiſiū oppidū quorū caput in regno Caſtellē apud Alcantarā oppidū iuxta tagū Cœnobiū ampliſſimū viſit̄. In Aragoniæ regno Duo militū ordines primus. S. Mariæ de redemptione captiuorum ſeu de mercede: cuius auctor fuit Iacobus īllequi baleares īſulas ſubegit: anno. M. CCXII. Gregorio. IX. pbante. Amictū gerūt albū cū atra cruce: quorū officium captiuos redimere. Inter hos ſanctitate clari Ramundus Nonat Hiſpanus Cardinalis. Petrus Armengol Cathelanus. Alphonſus Hiſpalenſis. Relligionis caput Barcinone. Alter ordo Monteſiæ dicitur: qui locus eſt in regno Valentię cum rubra cruce ab eodē rege: ac eodem fere tempore excitatus ordinis Ciſtercienſis ſub Magiſtro: & militia de Calatraue. Ordo S. Sepulchri diu etiam ſtetit cum rubra ac gemina cruce: cuius caput Peruſii: nuper vero ab Innocentio. VIII. militiæ. S. Io. agglutinatus iam pene interiit. SVNT ITEM hodie qui arduū ſunt aggreſſi propoſitum: vt Franciſcus natione Siculus annis ab hinc fere. XXX. ordinem inſtituit minimorum Ieſu Mariæ Franciſci humilitatem & decreta ſimul cum amictu æmulatus: ſed aliquantulum durius a carnibus coctis cibaris abſtinerent. Is enim nunc viuit in gallia in hominum magna dignatione: multis iā cœnobiis conſtitutis. Sunt & qui aſperi⁹ vitam cœpraue re eodem fere tempore: craſſo & ignobili lino tantum corpora contecti: capite ac pedibus nudis: vt recte Linonchleni appellari queant ſicuti de quibuſdam Indiæ populis tradit̄: nullo tamen auctoramento: aut certa vitæ formula vagantes: Auctor eorū Iacobus homo Cremonenſis nunc agere fertur in Pannonia.

Milites ſancti Iacobi.

Calatraue.

Milites Ieſu chriſti.

Milites Alcanta.

De redemptione captiuorum.

Monteſiæ milites S. Sepulchri.

Ordo minimorum.

De His qui reliquis in artibus claruerunt.

THeologorū Philoſophorūq; turba cū ipſis ordinibus repetita nūc recētiores q nomē aliqđ adſecuti ſūt primū in artib⁹ quas greci κυκλικας .i. circulares vocāt videlicet Grāmatica Poetica Rhetorica cum Mathematicarū & phīę ſtudiis. Qui nec admodū pauci: nec oīno deſpiciēdi ſunt. Nā ex illo quo litterę tot barbaroq; procellis ab Italia migrauerūt. Nulla gēs ptior q̄ Florentina hūc Auſonię honorē reſtituit ſi a claudiano Poeta initiū faciam⁹ poſt quē rē ſtariā rurſus ob Phyloſophoq; Theologoq; nſoq; negligētiā q hæc minime curauerūt interpolatā. Dātes primū paulo poſt Petrarcha ī lucē reuocauerūt: ab his igit̄ de cet exordiri: Dantes poeta Florētinus e gente Alepheria Durantes ab initio vocat⁹ interciſo deinde: vt fit in pueris vocabulo. Natus anno. M. cclxv. liberalibus artibus in pſia legitime erudit⁹ poeticę dedit⁹ ab ipſa puerītia fuit. Amauit in adoleſcētia Beatricē cui Carmina multa dicauit: maiora deīn ſecut⁹ ſtudia op⁹ egregiū qđ nūc extat latinis plane carmīb⁹ incoauit. Cui⁹ initiū vltima regna canā qđ minime vena ſuccedēte ad vernaculū deflexit ſermonē ī quo facile princeps emicuit. Pulſus exinde Florentia cū reliquis Albis ad Maruellum Maleſpiam Matchionē primo cōfugit. Deinde ad Canēgrādē Veronę principē quem etiam in auxiliū partium ſuarū contra Florentinos dimicare compulit: quumq; apud eum ab initio in honore eſſet

Dantes.

paulopoſt ob linguæ licẽtiam cõtraxit offenſam. Poſt itaq; Annos quatuor cũ fruſtra reditum in patriã tẽtaſſet etiam Hẽricũ. VI. ad Florẽtię obſidionẽ ducẽdo ſpe omni amiſſa Rauẽnã profectus eſt ad Guidonẽ Polentanũ eius vrbis principẽ apud quẽ in magna item dignatione fuit otiumq; quale optauerat nactus op⁹ ſuum abſoluit. Accidit ea tẽpeſtate: bellũ vt Veneti Guidoni mouerẽt. Dantes igit̃ orator miſſus de pace minime ab eis acceptus: aut auditus eſt: Reuertẽs itaq; Rauẽnam reb⁹ infectis paulopoſt morbo cõtracto vti exiſtimatur ex animi dolore extinct⁹ eſt: anno ętatis. LVI. Scripſit pręter hęc opuſculũ de Mornachia: vbi eius fuit opinio q; imperiũ ab eccleſia minime depẽderet. Cuius rei gratia tanq̃ hęreticus poſt ei⁹ exitũ dãnatus eſt cũ aliorũ: tũ Bartoli iuriſperiti ſententia ſup lege prima. c. præſules lib. digeſtorũ de inquirendis reis.

Franciſcus Petrarcha.

Franciſcus patre Petrarcha quẽ ipſe poſtea Petrarchã appellauit natus eſt anno. MCCCIIII. apud Anciſam Vicũ agri Florentini: inde puer infans a patre partiũ factiõe pulſo Arretiũ duct⁹ ẽ vbi vna cũ ętate litteris & virtute adoleuit ſtudio maxime poeticæ a natura deditus. Deſperato in patriã reditu Auenionẽ ſe cõtulit: vbi forte per ſacrã VI. feriam viſam puellã Auretam in tẽplo adamauit laureę noĩe adoptato cõparatoq; paruo domicilio in valle amœna ſuos amores rhythmis ſolabat. Cõpoſuit itẽ Aphricani geſta verſu heroico et æglogas. xii. libros quoq;. VII. Inuectiuarum in medicũ quẽdã. De vita ſolitaria. De remedio vtriuſq; fortunæ. Hinc profectus Neapolim ad Robertũ regem apud eum magno in honore fuit: inde romã venit: ac in Capitolio ingẽti populi adplauſu laureatus eſt. Mortuo poſt rege trãs padũ cõtẽdens Mediolani apud Io. Præſulẽ Vicecomitẽ aliquot annos vixit. Demũ paduã petẽs a Franciſco Carrarienſi eius ciuitatis principe comiter exceptus eſt: Cui⁹ ope ſubleuatus factuſq; canonicus Paduan⁹ otio litterato ſe penit⁹ tradidit: villã ſibi cõparãs apud Arquatã in agro paduano: vbi poſtremo exceſſit Anno ętatis. lxxvi. Eodem fere tpe Barlaam calaber qdã. S. Baſilii monachus vtraq; lingua erudit⁹ multa q̃ ad has pertinet diſciplinas vno volumine coegit.

Barlaã calaber.

Quem imitat⁹ Paul⁹ Peruſinus iuris perit⁹ ei⁹ diſcipulus p̃fect⁹ Bibliothecę Roberti Siciliæ regis cũ plane litterat⁹ eſſet multa & ipſe collectanea reliqt: quę præſertim ad phyſiologiã aut tropologiã fabularum poeticarum ptinerent. Poſt hos Colutius Pierius e Stignano Vico agri Florentini e familia ſaluatorum Bononię diu agitauit: quo pater olim Florentinorum diſcordia pulſus apud hoſpitẽ ſe receperat. Profecit in artibus liberalib⁹ adeo vt Poeta & Oratorea tẽpeſtate nobilis haberet. Accerſit⁹ deinde a Florẽtinis ſcriba reip. in eo munere deceſſit. Quę dã & ipſe edidit vt illius tẽporis nõ vſq; quaq; inepta: Ioannes Galeatius dicere ſolebat plus ei Colutii epiſtolas officere q̃ Florentinorũ (quib⁹ tunc erat hoſtis) equites mille. Ioannes Bocatius e Certaldo Genelogiã deorũ ſcripſit de fluminib⁹ & mõtib⁹: præterea fabulas pluraq; alia vernaculo ſermone. Deceſſit anno ætatis. LXII. Salutis. M. ccclxxv. His ſucceſſit Ioãnes Rauennas q Venetiis p̃cepit primus omniũ qui ea tẽpeſtate poſt longa tpa ludũ in Italia aperiret: vñ tanq̃ ex equo Troiano viri præſtantes plurimi p̃dierũt qui poſtea ſcholis ac litteris oia referſerũt. Hos ita iam latinis legitime litteris ibutos: Hemanuel Chryſolorã Schola rurſus excepit: qui pręceptor greçę diſciplinæ Byzantius genere ſub Bonifacio. IX. in Italiã venerat primũq; Venetiis deinde Florentię docuit: poſtremo in cõciliũ Cõſtãtienſe: & ipſe p̃fectus in eodẽ loco extinctus eſt: ac a Poggio eius diſcipulo in funere laudat⁹. Ex eius itẽ ludo Leonardus Arretinus quem Andronicus noſter verũ & fideliſſimũ græcorũ librorq; interpretẽ ſolebat appellare. Cæteros aũt magis Paraphraſtas admodũ iuuenis ab Innocenti. VII. adcerſit⁹ eius Breuium Magiſter fuit: deinde Florentinorũ ſcriba præter libros cõuerſos Hiſtoriã edidit Florentinã & Gothorũ bellũ ex Procopio ſumptũ. pręterea greçę libellũ de rep. Florentinorum: vt viri latini non admodũ in elegantẽ. Deceſſit Florentię ętatis anno. LXXIIII. Salutis. Mcccxliii. peculio locuplete relicto & abſq; liberis cũ vxorẽ nunq̃ duxiſſet. Vnico auaritiæ vitio tantũ obnoxius.

Io. Bocati⁹

Io. Rauennas.

Hemanuel Chryſolorãs.

Leonardus Arretinus.

Varin⁹ veronenſis.

Io. Bap. volaterranus

Vnghere.

Baptiſta varini.

Io. Manectus.

Andreas Fiocus.

Guaſparinus Bergomas.

Varinus Veronenſis Ferrariæ p̃cepit litteris ac ſtilo dicendi Leonardo inferior diligẽtia tamẽ & labore infinito. Diſcipulis quos domi alebat & Contuberniis: & diſciplinę mercedẽ exigebat inter quos fuit frater meus Ioãnes baptiſta p̃ccocis adoleſcẽs ingenii cui ſi de⁹ dediſſet maiores in luce moras poterat: & ipſe forte lumẽ aliqd litteris adferre: Fuit & Vngheretus cognoiatus vir Pãnonius poſtea Præſul Quinqueccleſiẽſis: q græce latineq; ſiue carmina ſiue proſam ſcriptitabat: vt non barbarus Sed Romanus legitime imbutus videret. Filius item diſcipulusq; eius Baptiſta Grãmaticus: & ipſe q ſcholæ ſucceſſit Ioannes Manectus: & Andreas Fiocus ambo Florentini inter illius temporis eloquentes: & ex eadem Chryſoloræ Schola commemorati. Guaſparin⁹ Bergomas a Philippo Vicecomite adcerſitus Mediolani ludũ apuit. Is libros Ciceronis de oratore prim⁹ reperit ac perlegit cum flogitioſa ac pene incognita littera ſcripti

esſent in Quintiliano quoq; tũc inuẽto ſemilacero emẽdãdo multã cũ adhibuiſſet operã. Quintilian⁹ integer & ex oĩ pte icolumis repert⁹ ẽ. Victorin⁹ Fertinus Mãtuę Gõzagas iuuenes eruditt. Carolus & Ioãnes Arretini nobilia tpis illius ingenia: quorũ alter Scriba Florẽtinorũ Leonardo ſucceſſit. Alter Ioãnes cognomẽto Tortelli⁹ Romanę eccleſię Subdiacon⁹ apud Eugenium. IIII. fuit Orthographiam vitamq; Athanaſii: ac nõnulla alia conſcripſit. Petruſpaul⁹ Vergerius Iuſtinopolitanus iuriſconſultorum ſuo tempore eloquentiſſimus ſiue mauis dicere eloquentium iuriſconſultiſſimus ſimul & philoſophus fuit apud principes Carrienſes Paduę in magna fuit dignatione: de quo in eius patria ſupra mẽtionem feci. Maſeus Vegius patria laudẽſis Martini. v. Datari⁹ fuit Aeneidi virgilianę librũ. xiii. addidit: ſcripſitq; Encomiũ in Monicam Auguſtini matrẽ quã magnope colebat ſuaq; ipẽſa exoſtiẽſi oppido in vrbẽ trãſferendã curauit in ſacellũ qd nũc cernit ab eo cõſtructũ. Leonard⁹ Iuſtinian⁹ cuius familię felicitas eadẽ q olim Curiõib⁹ cõtigit: vt tres in ea celebrati noſtris eẽnt oratores duo Leonardi Auus & Nepos & Bernard⁹ filij⁹ vltimi. Laurentiũ itẽ Iuſtinianũ ex eadẽ domo Patriarchã Venetiarũ in ordine Celeſtinorũ dixi. Franciſcus Barbar⁹ Venetus e ſchola Chryſoloręvtraq; lingua erudit⁹ ſcripſit de re vxoria libellũ: oſones quoq; & epl'as nõnullas. Dũ Brixię pror eſſet vrbẽ a maxia Philippi ducis obſidione: magna cũ laude liberauit. Hic poſtremo ſeneſcẽs vti ab Hermolao eius neceſſario accepi litterarũ greçarũ: quas pbe tenebat erat oĩno oblit⁹. Omnebon⁹ Vicẽtin⁹ ex eadẽ pdiit: & ipe ſchola Cõmẽtarios nõ ineruditos Ciceroĩs de oratore cõpoſuit Gregori⁹ Tifernas greçis valde elaborauit vtiliſq; fuit: diſcipulũ in ea facultate non admodũ noie inferiorẽ reliqt Liliũ Tifernatẽ q philonẽ iudeũ cõuertit: q̃q̃ is cõſtãtinopoli moratus eſt: nec ei defuit rerũ oĩm in ingenii lẽtitudine cognitio. Antoni⁹ panormita Alphõſi Aragõis Siciliæ regis Magr epl'arũ fuit eiuſq; dicta facta ve memorabilia cõſcripſit. Ioãnes Auriſpa Secretari⁹ Aplic⁹ ſub Eugenio iter eruditos nõ admodũ ignobilis ea tẽpeſtate: Patritii quoq; Senẽſis: q in factiõe ciuitatis ſecuri pcuſſus fuit: magnope cõmẽdat oſo ſimul & eruditio. Petrus cãdidus Nicolai. v. Magr Breuiũ fuit poſteritati magis cognit⁹ ob cõuerſũ Appianũ Alexãdrinũ: q̃ ſuo ſęculo Blond⁹ Florẽtin⁹: Romę vixit ſub Nicolao. v. q q̃q̃ nõ admodũ cultus nõ paruum recẽtiori hiſtorię: q̃ collapſa vixq; nota ſcriptorũ negligẽtia obſcuritateq; fuerat adtulit adiumẽtũ. Magnãq; ppterea laudẽ diligẽtia adſecut⁹ eoq; maiorẽ q Pon. ei⁹ op⁹ epitomate fuetit dignat⁹. Poggius Florẽtin⁹ e Terranoua oriũdus oppido agri Arretini mira & naturali facũdia pſerti in accuſatiõib⁹: & inuectiuis quas plures tũ in Philelphũ potiſſime ſcripſit. Edidit & epl'as. De varietate fortũę hiſtoriã Florẽtinã: cõuertit diodoq; ſiculũ ac Xenophõtis pœdiã: fuit in cõcilio Cõſtãtiẽſi quo tpe: & Quintilianũ & Aſco. Pedianũ dr repiſſe. poſtremo ſcriba reip. Florẽtinę ducta nobili vxore ſuſtritibuſq; liberis deceſſit. Franciſcus philelph⁹ ęmul⁹ genere Picẽs patria Tollẽtinas ad oẽ gen⁹ ſcripti ſeſe adcõmodauit ac vt de Vinicio dixit Auguſtus ingeniũ i nũerato habebat Græca Latina Lyrica heroica pſam orationẽ ex tpe dictabat. Idcirco Frãciſco Sforti⁹ gratiſſim⁹ Mediolani pfitebat ſtilũ ei⁹ Sforti⁹ op⁹ heroici Carminis manifeſtat qd nõ tã laudãt qui Legũt q̃ admirant: q ſciũt q̃ id celeritate ac facilitate abſoluerit. Filiũ reliqt Mariũ Philelphũ: & ipſũ grãmaticũ vehemẽtis ingenii. Deceſſit Mantuę vbi a Federico Gonzaga ſalario fuerat ad docẽdũ inuitatus. Ioannes Simoneta natione calaber Geſtis franciſci Sforti æ volumen dicauit. Laurentius valla Primus fere noſtro ſęculo qui orationẽ Latinam nulla obſeruatione fluẽtẽ in cõpedes quaſi redegerit ac in neruos obſeruatiõis antiquæ conſtrinxerit edito ſuper hoc elegãtiarũ libro qui q̃uis in quibuſdam refelli poteſt modũ tamẽ poſteris oſtendit viamq; ſtudioſis muniit vt aliquid ipſi diligentius in copia pręſertim librorũ poſtea reperta inueniant Quintiliani imprimis admirator ſimul & imitator Maledicus alioqn in omnes cõtra ipſam demum relligionẽ latrauit ſcriptis quoq; probare conatus nullum ius ſi ue munus Impii Pontifici conceſſum. Ex quo defuncto non defuit qui diſtichũ huiuſcemodi ia ctaret. Oh e vt Valla ſilet ſolitus q parcere nulli eſt. Si queris qd agat nũc quoq; mordet humũ.

Victorin⁹ fertinus.
Carolus & Io. arretini
Petruſpaulus Vergerius.
Maſeus vegius.
Leonardus Iuſtinianus
Tres Iuſtiniani oratores.
Franciſcus Barbarus.
Omnebonus vicẽtinus.
Gregorius Tifernas.
Lilius Tifernas.
Antonius Panormita
Ioãnes Auriſpa.
Patritius ſenenſis.
Petrus candidus.
Blondus foroliuienſis.
Poggi⁹ Florentinus.
Franciſcus Philelphus
Mari⁹ philelphus.
Simoneta.
Laurentius Valla.

HIS GRAECORVM manus adúcienda qui ſæculum noſtrum clarius reddidere. Quorum princeps BESSARIO Græcus homo ac monachus. S. Baſilii ob Doctrinam ab Eugenio. IIII. Nicenus Cardinalis vna cũ Iſidoro Cardinale Ruteno creat⁹ apud Aplos habitauit cui⁹ dom⁹ officina liberaliũ artiũ fuit donec vixit: doctiſſimos ſemp viros alit atq; fouit. Theodorum Andronicũ Domitiũ Cattum Sipontinũ: ipe vero ſemp litteris verſabatur. Ad phiæ Theologiæq; Scientiam eloquentiæ ſtudia maximũ quidem ornamẽtum adiecerat. Platonem imprimis obſeruabat. In cuius defenſionem commentarios edidit contra Trapezuntium peripate-

Beſſario Cardinalis

ticũ. Senatus ac patrię linguę columẽ fuit poſtremo initio Xyſti pontificat⁹ dũ ſpõte legatus in Galliã ad cõponendam Ludouici regis & Caroli Burgũdi pacẽ tanq̃ extremũ deo mun⁹ ob laturus proficiſcit: alteri ſuſpectus parti rebus infectis reuertitur in itinere Rauennę labore feſ ſus animiq; dolore peſſundat⁹ cõtracto morbo deceſſit: in vrbem deinde relatus ac magnifice pſente Pontifice qđ antea nulli contigerat funeratus in ędę Apoſtolor̃ hoc diſtícho ſepult⁹ ẽ,

Georgius gemiſto.

ΤΟΥΤΟ ΤΕ ΒΗΟΣΣΑΡΙΩΝ ΖΩΝ ΑΡΥΣΕ ΣΩΜΑΤΙΣΗΜΑ, ΨΥΧΗ ΜΑΛΕ ΦΕΥΓΕΙ ΤΑΙ ΠΡΟΣ ΘΕΟΝ ΑΘΑΝΑΤΟΝ Georgi⁹ Gemiſto vir etiã grę⁹ ac maxie Platonic⁹: vt q defenſionẽ ei⁹ ediderit pfitebat in Græcia ac ei⁹ natiõis hoies tm̃ docuit: inter quos fuit Beſſario ſupradict⁹ cui⁹ ad illũ extãt epl̃ę plurimę In die ſemel tm̃ veſcebat: ſtudioſiſſimus omniũ. Georgi⁹ Trapezũti⁹ patria venit e ponto

Georgius Trapezuntius.

Romã Eugenio ſedẽte pipateticus: & ipſe vir labore adſiduo circa diſciplinas ois: vtriuſq; linguæ interpres eruditiſſim⁹, ſcripſit de Rhetorica vertit magnũ Ptolemęi opus qđ Almageſtũ vocant quare a Nicolao. v. aplicus ſcriba factus fuerat ob litteras publicoq; ſalario pfitebatur quẽ ego ſenem puer docentẽ audiui. in extrema ſenectute oblit⁹ erat omnino litterarũ: ſoluſq; vrbẽ baculo nixus incedere malebat. Deceſſit ple ſupſtite. Theodorus Gaza patria Theſſalo-

Theodor⁹ Gaza.

nicenſis vtroq; eloquio: & ipſe clariſſim⁹, Nã & in eloquẽtię phięq; ac medicinę ſtudiis hui⁹ ſa cile ſęculi princeps habebat̃ ęmul⁹ omnino Trapezũtii: cõuertit in latinũ ſermonẽ Theophraſtum de plantis: & Ariſtotelis libros de aialibus: & problematũ pterea libros Ciceronis de ſene ctute & amicitia in greçã elegãtiſſime linguã. Huius igit̃ virtuti nequaq̃ par fortũa fuit. Nam vrbs Roma q̃tũ antiqt⁹ hominũ extulit ingenia & virtutes tãto poſtea ob poſteror̃ q in ea do-

minant̃ luxuriã atq; deſidiã cõtẽnit viros quoq; multos ego ſæpe memini & lris & morib⁹ claros magna huc expectatione veniſſe paulopoſt fame coactos diſcedere. Igit̃ Theodor⁹ cõpulſus: & ipſe ob inopiã vrbẽ diſerere in Apuliã ſe cõtulit vbi paucis poſt annis iam ſenex exceſſit ſine liberis cum eſſet Sacerdos. ex Diſcipulis reliquit Demetrium: qui hodie pcipit Mediolani magna noſis ac famę celebritate. Ioãnes itẽ Venet⁹ ex ipſi⁹ pdiit ſchola q humilis admodũ re

Io. Venet⁹.

ceptus in cõtuberniũ Cardinalis. S. Marci mox in Innocẽtii dignationẽ veniẽs opib⁹ eſt auctus ſimul & bibliothecę vaticanę adhibit⁹, laborabat ex podagra: exceſſit fere Sexagenari⁹: ei⁹ bona cũ libris quos tãtope ſeruabat vulgo poſt mortẽ direpta qđ iuſto factum iudicio putant cũ ex tot diuitiis nulli mortaliũ nec fratrib⁹ benigne quicq̃ fecerit. Ea pręterea linguæ fuit licentia: vt vnus omniũ omnino laudib⁹ obtrectaret. Doctrina alioqn & ingenio ſũmis: hoc tpe viris cõferri poterat. Andronic⁹ item Theſſalonicẽſis pceptor in greça diſciplina ſecũdũ Theodorũ habebat̃ forte & lingua patria ſuperior. Nã vnus omnes eius ſermõis auctores euoluerat

Antonicus Theſſaloni cenſis.

ac ſciẽtiam quã cyclicã vocãt: pterea Ariſtotelicã oẽm diſciplinã pbe tenebat. Romę apud Nicenũ viuebat pfitebat̃q; nõ pari qdẽ virtuti emolumẽto. Quapropter ſicuti plęriq; alii ei⁹ generis coactus eſt egeſtate vrbem deſerere. Florentiamq; ſe conferre: vbi magno diſcipulorum concurſu inter quos Politian⁹ fuit aliquot annos profeſſus demũ in galliã comatã penetrauit: dum ibi maiora ſperat emolumenta: vbi paruo poſt tpe cũ eſſet iã magnope ſenex morbo extinctus eſt. Fuit alioquin pnuntiatione ineptus: & qui pręter ſtudiũ litterarũ nihil omnino rerum

gereret. Argyropolus patria Conſtãtinopolitanus Florẽtię diu pfeſſus plurimos docuit inter quos Donatũ Acciaiolũ. Deinde Romæ publico ſalario vbi paulopoſt obiit relicto filio lſacio

Argyropolus.

nobili muſico: aliquot Ariſtotelis libros cõuertit magis eleganter q̃ fideliter: cum in hoc philoſopho haud aliter q̃ in ſacris libris verbum verbo reddere oporteat. Cõſtantin⁹ itẽ patria Cõſtãtinopolitanus Meſſanę docuit vbi iam ſenex pximis annis extinctus eſt paruum grammaticæ greçæ opuſculum edidit quã in primis profitebatur magneq; ſcholæ par admodũ fuit ac Siculis magnopere ſatiſſecit. Sophianũ vero qui Romæ præcipiebat: ſimul & Gregorium Alexandrũ præſulem Cretenſem: qui nuper etiã in vrbe docuit inter pceptores ponã græcæ diſciplinę q̃q̃ latinã parũ attigerint, nec cũ ſupradictis vel in patria lingua conferendi morib⁹ alio

Cõſtãtin⁹

Sophianus

quin humaniſſimis vitęq; pbitate quę vna maxima eſt laus forte ſuperiores. Ad latinos nũc veniã ac prius Nicolaũ Perottũ e Saxo ferrato ſipontinũ Preſulem. Hic Niceno cõtubernalis ab eoq; ob ingenium & honoribus & diuitiis auct⁹ vertit Polybii hiſtoriã iuſſu Nicolai. v. edidit: & precepta grãmaticę qb⁹ vtunt̃ pueri ac cornucopię diligẽtiſſimus vocabulor̃ pſcrutator: ſi qđ vndequũq; incognitũ audiiſſet: neq; dormitare: neq; rerũ aliqđ gerere ſolebat priuſq̃ id inueſtigaſſet. Eodẽ quoq; tpe in vrbe Põponius lætus: Procelius & Chalcidius profitebant. Pomponius natione Calaber greçorũ Ignarus tantum antiquarium ſeſe factitauerat ac ſi qua noſa exoleta ac portẽtoſa inuenerat ſcholis oſtẽtabat: iuuẽtutem Romanam erudiit labore aliqn

Latini. Nicolaus perottus. Pomponi⁹ lætus.

adſiduo noctibus totis vigilabat libros ipemet ſcriptitãdo ſimul: & diſcebat: & pficiebat: ex ſalario & diſcipulorum mercedibus paruũ agellum & domunculam in Quirinali ſibi parauerat, vbi ſodalitatem litteratorũ: vt ipe appellabat inſtituit: in qua vrbis natalem ac Romulũ coluit initiũ quidẽ abolẽ dæ fidei. Porceli⁹ poeta Neapolitan⁹: verũ ipe Roman⁹ dici malebat vbi vixit & extinctus eſt admodum ſenex vir abſq; labore aut doctrina in ſcholis eadem quotãnis fere & lectitabat: & vernacula lingua enarrabat: tantum cai mina quibus omnia referſit natura faciebat: non tam bona q̃ facilia & pene extemporalia: viro tamen huiuſcemodi admirator non defuit: Federicus Vrbini Dux qui res ſuas ab eo conſcribi voluit. Chalcidius gręcorum non erat ignarus: nec imperitus grãmaticus: attamẽ infans: & abſq; genio Dictionibus imprimis inuigilabat: Lexiconq; condiderat qd̃ obitu ipius ſuperueniente Iouinianus eius diſcipulus ſibi vindicauit. Ioãne ſantonius Campanus agro paſcẽdiſq; oui bus ab initio a patre relegatus fuit: natura deinde iuuante litterarũ iam ꝓuectus tantum percepit: vt ſcholę Peruſinę diu pfuerit: deinde a Pio. ii. pſul apud Pręcutinos ex paupere fact⁹: In Cõtubernio Senenſis Cardinalis fuit. deceſſit fere quadragenarius corpore fuit breui: morib⁹ humanis: græcorũ omnino expers: verum in orationis facilitate ac extẽporalitate parem non habebat. Scripſit Brachii geſta. Ioanne ſandreas pſul Alerienſis in librorum locis emendandis lure laudatur. Domitius Calderinus patria Veronenſis his omnibus ſtatim ſucceſſit. Acri vir ingenio primus qui hoc tpe poetas duriuſculos diligentius cœperit enarrare: & in eos commentarios edere ad modum iuuenis. Quare in principum virorũ dignationem venerat: diueſq; propterea ac apoſtolicus Secretarius factus. Deceſſit ex peſtilentia natus annos. xxx. Huius ego q̃q̃ eram familiaris vitium vnicum liuoris: atq; obtrectationis in oĩs pene doctos non pręteribo: dignus propterea vt de Cœlio Quintilianus ait vita longiore: ac ingenio meliore: Hermolaus Barbarus Franciſci Barbari quẽ ſupra memorauimus ex fratre nepos: ætate & ipe Florida Romæ: deceſſit ex animi dolore exacerbãte: q; orator a Venetis miſſus pter eius authoritatem ſenatus: Patriarcha Aquileienſis ab Innocẽtio fuerat creatus: ac propterea cõtumax & exul: Scripſit plinianas caſtigationes: vt ipe inſcripſit: opus impar eius dignitati & vitæ inſtituto: morib⁹ alioquin caſtiſſimis. Dictionum in vtraq; lingua curioſiſſim⁹ fuit: eaſq; a quouis diſcere non dedignabatur: ſæpeq; proximos & familiares de aliquo dubio percõtabatur. ANGELVS Politianus Andronici diſcipulus Florẽtię prędipiebat. Medices Iuuenes etudiit: mihi ſolebat epiſtolas cum græcas tum latinas ſcribere: ſed ſermone vernaculo plures: qd̃ frequẽter faciebat occupatus ne naſus aliquis ſtilo offenſus impręmeditato: prędiudicatæ iam de eo opinioni officeret. Rem adſum pferat perutilem ſi per mortem licuiſſet authores veruſtate aut negligentia collapſos locis emenda re ac reſtituere. Deceſſit Quadragenarius. Georgius Merula patria Alexãdrinus apud Vicecomites Mediolani agitabat: quorũ hiſtoriam ſumpſerat ſcribẽdã: quã minime abſoluit morte præuẽtus: rerum tñ cognitioni lectioniq; quã ꝑculdubio magnã adſecut⁹ fuerat magis q̃ ſtilo vacauerat. Marcilius Ficinus nõ modicã in platone cõuerſo laudẽ eſt adſecutus. Chriſtophorus Landinus q̃q̃ ingenio ſupradictis inferior: Iuuentuti tamen Florentię latina docendo admodum profuit: nec græca penitus ignorauit. Bartholomeus Platina. Romã cũ. F. Cõzaga Cardi. Mãtuano venit: deinde dignatus a Xyſto Pon. Contubernalis ſimul & opibus auctus: ędes in Quirinali ſibi parauit: vbi & deceſſit Sexagenarius: edita pontificũ hiſtoria: vulgo iam nota. Vir fuit alioquin grauis & procul a mẽdacio: eoq; pſertim admiratione digniot: q; iam prouecta ætate: ac Tirocinio poſito qd̃ totũ militiæ primus tradiderat litteras didicit. Ioannes Picus ex Mirandulę oppidi flaminię principum genere mira ingenii: doctrineq; fama: Iuuenis proximis annis Florentiæ deceſſit: nõnullis relictis monumentis foeliciortamen ſi vita conſtantior. Hunc ego Ferrariæ cum illac iter cum legato Cardinale Aragonenſi haberem: cum Leonardo Nugarolo iam tunc cum eſſet in rudimentis magna ſpectantiũ admiratione puerum diſſerẽtem: ac Protonotarii ornatu amictũ vidi. Paucis dein poſt annis ſpreto ſacerdotio Torquatum: Sericatumq; rurſ⁹ Romę adſpexi: vbi oſtentata doctrina ſimul & quibuſdã propoſitis haud ſane Scholæ Pariſienſi probatis iuſſu Innoc. Pon. reiectus eſt: poſtremo factus alius (vt aiunt) vitæ fruges ſi per mortem immaturã licuiſſet vberes oſtentabat. Reſtant Duo ciues Florentini non admodum contemnendi: Matthęus Palmeri⁹ & Donatus Acciaiolus Palmeri⁹ ad vltimam peruenit ſenectutem: epitomen temporum reliquit: rerũ maxima cognitione florebat: quã & ætate ac prudentia continuę lectioni adiunctis fuerat adſecutus Donati ſtilo nil dulcius optatur; cuius & lenitas & ornatus mores eius ſuauiſſimos refert: Prodiit e Schola Argyropoli: Conuertit ex Plutarcho Annibalem & Demetrium: commentarios quoq; in Aethica Ariſtotelis edidit: in quo pręter litteras & vitæ caſtitas: & iuſtitia laudatur: deceſſit in legatione patrimonio filiis: non amplo ob abſtinentiã relicto: Filię vero ob ei⁹ in remp. merita haud aliter q̃ Pauli Aemylii aut Ariſtidis ære publico

Porcelius.

Chalcidius

Io. Cãpan⁹

Ioãnes ſandreas. Alerienſis. Domitius Calderinus

Hermola⁹. barbarus.

Politianus

Georgius Merula

Marcili⁹ Ficinus.

Platina

Io. Picus Mirandula

Matheus Palmerius

Donatus Acciaiol⁹.

In Matheſi Guido Bonactus

nupſerunt. QVI AVTEM IN Matheſi pręſtiterunt: lõge pauciores. Quorũ primũ poſuerim Guidonem Bonactũ Foroliuienſem: cuius etiã extãt opa. Sub Martino. iiii. Pon. Is dicit̃ ciuibus ſuis qui tũc aduerſus pontificẽ certabãt horã pugnæ adſignaſſe: vñ ſecura victoria qđ diuinę prouidentię nobis incognitæ tribuendũ. horoſcopis nãq; huiuſcemodi nulla certa ſubeſt veritas.

Petrus Cardinalis lo. Mõteregius.

Memoratur & Petrus de haliaco Aleman⁹ Cardinalis Cameracenſ. abhinc Annis centũ: cuius in aſtrologia ſunt nõnulli tractatus inter quos de Paralellis. xii. ad quos oẽs Ptolemæi Paralellos reducit: multaq; ipius interplorat ac declarat. Ioãnes itẽ Mõteregius homo Germanus: Matthię pannonię regi apud quẽ agebat gratiſſimus: a quo opibus & honoribus auctus fuit. Edidit Ephemeridas inductis nouis a ſuo nomine calculis cõfutataq;: Gerardi Cremonenſis Theorica. Compoſuit epitomẽ in Prolemęi magnũ opus qđ Almageſtũ vocant. Adcerſitus a Sixto. iiii. Pon. ad emendandũ paſchale Dionyſii Computum Romã venit: vbi paulopoſt exceſſit.

Gerardus Cremonẽ.

Georgius Briobath⁹.

Ioã. De Sacrobuſto.

Andalus Genuenſis.

Laurentius Cãpanus.

Paul⁹ florẽ.

Guido Arretinus

Pceptorẽ habuit Georgiũ Briobathũ Germanũ egregium Mathemathicum: cuius Theoricę impreſſe Characteribus æneis Circũferunt. Ioãnes de ſacrobuſto itẽ Germanus pauloante in Sphæram Cõmentarios edidit. Andalus Genuenſis Cui⁹ meminit Bocatius: vt pręceptoris ſui in hac diſciplina. Laurenti⁹ Miniatẽſis: qui paucis ante annis in vrbe deceſſit: nõ tam perfectus Aſtrologus q̃ primus ferme q Aſtrologiæ bonas artes & eloquentię ſtudia adiecerat: primus igit̃ q hoc tpe Anni prognoſtica condere cœpiſſet: quẽ poſtea plurimi ſunt imitati. IN Geometria & Arythmetica: poſt veteres illos Cãpanus primus effluxit circa Sal. annum. M. l. Qui Gloſſenimata in Euclidem fecit: nõnullaq; in Aſtrologia etiã compoſuit. Paulus Florentin⁹ ſub Benedicto. xi. inſtrumenta etiam ſup his factitabat. In Muſica Guido Arretinus compoſitione manus vbi notæ inſpicerentur.

Pictores

In pictura Zotus florẽtin⁹ anno. M. cccxl. Cui⁹ opera per Italiam extãt: pluſima pſertim Florentiæ: Romæ vero Nauicula Petri fluctuãtis in atrio ipius Baſilicæ. Petrus e Burgo. S. Sepulchri: qui etiã de proſpectiua picturæ librũ cõpoſuit. Et Paulo ſupra noſtrã memoriã Piſanellus pictor ſimul & fictor eius: opus picta paries in æde Lateranenſi fuit in vmbris & coloribus diligens. Noſtra vero ętate Hercules Ferrarieñ. cuius Bononię nobilis in ſacello pictura. In Pannonia itẽ nonnulla quo fuit adcerſitus. Andreas Mantenga Mantuanus ædes quas Beluedere cognominant in Vaticano ab Innocẽtio. viii. adhibitus ornauit: miro tenuitatis ope. Floret item nunc Romæ Iacobus Bononienſis q Traiani colũnę picturas oĩs ordine delineauit: magna oĩm admiratiõe: magnoq; periculo circũ machinis ſcandendo. Leonardus Vincius. xii. Apl̃os Mediolani in ęde diuæ genitricis de gratiis opus Prędicatiſſimũ.

Zotus florẽtinus.

Piſanellus

Hercules Ferrarieñ.

Andreas mantẽga.

Ia. Bononiẽſis.

Leonardus vincius.

Peruſinus

Meloti⁹ Foroli.

Peti⁹ Peruſinus cõplura & egregia inter q̃ Romę Sacellũ in Palatio vaticani a Xyſto cõditũ: & ab eo depictũ: vno tm̃ vitio q; vultus aliq̃tulũ indiſerti: in pleriſq; adſpiciunt. Melotius Foroliuienſis Iconicas imagines pter cæteros pingebat et⁹ opus in bibliotheca vaticana Xyſtus in ſella ſedens: familiaribus nonnullis domeſticis: adſtantibus Ioannes Bellinus Venetus qui aulã curię Venetiarũ ornauit. Turcis etiam adcerſit⁹ deinde remiſſus hoc tpe deceſſit.

Io. Bellin⁹.

Donateli⁹ Florẽtinus.

Inter Sculptores Donatellus Florentinus oĩbus facile pſtat antiquis cõferẽdus circa Annũ. M. cccc. l. Cosmi Medicis valde familiaris eius opa in ære cõſpiciunt diuerſis in locis. Hui⁹ etiã equeſtris ſtatua. Capt̃ę Melatæ Ducis exercit⁹ Venetorũ Paduæ.

Antonius Pollaiolus

Antonius Pollaiolus ſepulchrũ Xyſti. iiii. in ærte Spectabile fecit. Decennio elaboratũ.

Andreas Chriſtophorus Mantuan⁹

Andreas Cremonenſ. Piũ. ii. Iconicũ i numiſmate expreſſit. In quẽ eſt Cãpani epigrãma. Chriſtoforus aũt Mantuanus Paulũ. ii.

Lyſippus Iunio, Medici arabes.

Lyſippus vero eius nepos adoleſcens Xyſtũ. iiii. Mirũq; in ea domo vel fœminas nullo pręceptore pictura: oĩs ab ipa natura delineare edocta: cęra etiã fingere ſolitas fuiſſe. Sũt etiã hodie q circa marmorea pſertim poſteris celebrabunt: quorũ pcipuus Archãgelus Florẽtin⁹ cũ priorib⁹ certat: eius opus nup in facello Petronillæ Beata genitrix Ieſum extinctũ in ſinu tenens: Item q̃q̃ profanũ artamen operoſum Bacchi ſignum in atrio domus Iacobi Galli. Cuius Ro. Florentię vero añ curiã Dauid ſtatua coloſſea. Gobus quoq; Mediolanenſis in Baſilica Mediolanenſi pulcherrimã oſtentat artẽ.

Petrus aponus.

MEDICINAE inſuper peritiſſimi ſecũdum græcorũ famã Arabes viſi Imprimis Albateníus q in Ariſtotelem cõmentarios edidit: ac Galeni libros in Arabũ vertit ſermonẽ: teſte Io. Serapione: q eodem fere tpe fuit Anno. M. lxx. ſcripſitq; de ſimplicibus Raſis quẽ & Almanſorem vocant. Arabs & ipe qui cunctorũ añ ſe ſcriptorũ. Commentarios ingenti volumine coegit: qđ Medici cõtinentẽ vocant q; cuncta contineat. Poſt annos deinde lxx. Auicenna emicuit: Arabs itẽ genere: patria Cordubeñ. eſt: tpe regia q̃ pter medicinã: metaphyſicam valde quidem poſteris probatã ſcripſit. Huius coæui Auerrois Ariſtotelis Cõmentator & medicus: Zout quoq; q ſapiens cognominatur. Ioannes Meſuę Anno. M. clx. de pharmacis ſoluentibus opus edidit: & alia quędam quæ per mortem abſoluere non licuit. Ex noſtris vero. Petrus Aponus Aponũ eni Vicus eſt in Paduano ſub Io. xxii. Medicinę ſuo tpe princeps: in qua & nobile compoſuit opus qđ conciliatorem vocant: vbi yetetũ pcepta medicorum ſimul cõnectit: atq; cõciliat in proble

mata Aristotelis Commentarios ediuit. Scripsit rogatus ab Innocentio.vi. Tadeus Florentinus tẽpora etiam sua illustrauit. Bononię docuit ac decessit fere octogenarius cuius tanta fuit nois celebritas: vt ad Curam extra vrbem vocatus: non vilius q̃ aureorũ. l. mercede in singulos dies peregrinare tur: vocatusq; ab Honorio. iiii. Cẽtum statui sibi voluit. Iraq; reuersus ab eo iã curato. x. millia repor tauit. Huius discipuli Tusianus & Dinus de Garbo ambo florentini pręcellentes. Tusianus cũ se nõ videret satis fortunatũ in curando: relictis omnibus ordinem cartusiensem est professus. Dinus autẽ sub Io. xxii. Bruni Chirurgi filius fuit Bononiæ: ꝓfecit ac docuit Inuidia nominis clari multis infensus senas se contulit: vbi nuper studium litterarum institutũ fuerat. Iuuenis admodum cœpit scribere in tertiã: & Quartam phen. Quarti Canonis Auicennę. Deinde iam senior horrante Roberto Siciliæ rege in. iiii. phen. primi & Secundi Canonis scripsit: pręterea in libros Galeni de malitia Cõplexionis: & i librũ Hippocratis de natura fœt⁹. Quęstiões etiã nõnullas i medicina philosophia Theologia: enarrauit vulgarem cantionẽ Guidonis de Caualcantib⁹ q̃ de natura & motu amoris veneris tractat rationibus philosophicis demonstrando. Decessit Florentiæ. sepultus in tẽplo ordinis. Mi. re licto Thoma filio: q & ipe in Medicina cõmentarios edidit: vñ hoc sumpsi. Nicolaus itẽ Florentinus sub Benedicto. xiii. Marsilius Paduanus Iacobus Foroliuiensis. Gentilis Fulginas eodem fere sęculo claruerunt. Vgo Senẽsis sub Eugenio. iiii. Ferrariæ in cõcilio fuit: vbi inuitatos ad cœnã grecos atq; latinos phos Theologosve monuit: vti ꝓponerent eorum se doctrinis omnibus responsurum: ac partes siue Platonis siue Aristotelis defensurum. Getardus subloneta oppidum est eni in Cremonẽsi pter medicinam lingua arabica clarus: qua Auicennę libros conuertit. Apollinaris item Cremonẽsis Antonius Guarnerius Papiensis sub Eugenio. iiii. Sanctus Pisaurensis. Benedict⁹ Nursin⁹ eodẽ fere tpe Francisci Sforciæ familiaris. Ioannes horologius Paduanus cõmentarios fere oẽs reliquerunt. Nostra vero ætate Valerius Flaccus viterbiensis sub Xysto. iiii. cuius erat medic⁹ Iuuenis admodũ decessit in magna hoim opinione. Nam humilis & ignotus a Niceno Cardinale Romã ductus fuerat. Petrus Leo Spoletinus celebri fama a Laurentio Medice ex vrbe ad Pisanã scholã adcersitus illustrior cœpit haberi: q̃q̃ doctrinarũ oim magis curiosus ac sobrius Iudex q̃ doctus medicus aut fortunatus: qd ille aĩaduertens relictis curis Romæ quiescere cœperat: verũ per incõstãtiam diu nõ licuit: sed quũ in morbũ exitũq; simul Laurentii rogatus incideret: omni successu desperato dicitur qd sane plęrisq; non credibil in puteũ se pręcipitasse: manecq; mortuus inuentus. Viuit & Gabriel Veronensis huius artis decurio: q magno Paduæ profitet. IN IVRE Ciuili & pon. sola quoq; nomenclatura contenti erimus. Nam añ Innocentiũ. iii. q decretales cõposuit: annis fere Cẽtũ In iure Ciuili. Irneri⁹ siue Guarneri⁹ quidã apparuit: primus fere qui leges aperuit: vt author est Odofredus in ei⁹ cõmentariis. Deinde quẽ Placentinũ appellant. Bosianus itẽ & Martin⁹ ambo Cremonẽses in ea facultate scripserũt. Post hos Azo Bononiensis qui testimonio Baldi Perusini maximũ legibus attulit lumen: eius discipuli Odofredus Beneuẽtanus & Accursius Florentinus. Hic iam Quadragenarius Imperante Federico. ii. cœpit Bononiæ huic scientiæ operã dare: adeoq; ꝓfecit: vt Odofredũ pręcellentem tũc doctorẽ longe superaret: postremo sese in solitudinem recipiens: Iuris libros glossematis adnotauit: quibus nũc vtũtur post Cyprianũ antiquũ sane enarratorẽ: erant Bononiæ Duæ tunc eius artis factiones q Bulgariũ & qui Martinũ Gesiã sequerent. Quos ois ipe scientię fama ad suã scholam cõuertit. Decessit anno vitæ. lxxviii. Salutis. M. cclxxix. Sepultus Bononiæ apud ædẽ minorũ loco celebri: relicto Frãcisco Accursio q & ipe doctor insignis quędã patris addidit scriptis. Bartholomę⁹ Brixiensis edidit: pręter Iuris cõmentarios etiã temporum historiã. Hos secutus Bernardus Compostellanus iussu Innocentii. iiii. in Decretales quem vocant apparatũ cõscripsit. Hẽric⁹ Cardinalis Ostiẽsis adhortante Alexandro. iiii. in totas decretales. Succesſere Odofredus alter a superiore q in iure ciuili scripsit. & Guido Archidiaconus Bononiensis & Garsias Hispan⁹ in Decretales: Dinus deinde Mugellanus post Accursiũ emicuit. Qui cũ plures Annos Bononiæ docuisset: vocatus a Bonifacio viii. Componendo Sexto decretaliũ libro pręcipuã impendit operã. Deinde munerib⁹ tantũ: quibusdam donatus Bononiã redibat: mœstus animo q spe honoris maximi ac Cardinalat⁹ qua venerat frustratũ se vidisset in itinere: subitũ incidit in morbum quo periit. Post hunc vero Iacobus Neapolitanus. Albertus Odofredi auditor Ricardus Malũbra Cremonẽsis Ia. de Arena discipulus q Cimano teste Iura maxime aperuit. Lambertus de Ramponibus. Io. Andreæ patre Andrea presbytero & Matre concubina natus: apud Mugellium agri Florentini oppidum: iuris scientia virtutibusq; aliis natalium pudorem contexit. Nam domi apud patrem primo edoctus litterarum rudimenta: Bononiam admodum adolescẽs venit vbi ob paupertatem pędagogum gessit Scarpectam filiũ Mainardi Vbaldini erudiendo. Cuius sane fretus ope atq; amicitia iuri pontificio ocioſe vacauit: breuiq; effe-

Tadeus Florentin⁹. Tusianus. Dinus Thomas Dini. F. Nicolaus Florentin⁹. Marsilius. Ia. foroliuiẽsis. Gẽtilis fulginas. Vgo senẽ. Gerardus subloneta. Apollinar[is] Cremonẽsis Antonius Guarneri⁹. Sãctus Pisaurensis Benedict⁹ nursinus. Val. Flacc⁹ Pe. Leo. Guarneri⁹. Placẽtinus. Bosian⁹ & Martinus. Azo Bono. Odofredus Accursius. Cyprianus Bartholo. Brixiensis. Bernardus cõpostella. Car. Ostiẽ. Odofredus Guido Archidiacon⁹ Garsias hisp. Dinus Iacobus Neapo. Albertus. Ricardus malumbra. Lambertus de Rãponibus. Io. Andreæ

cit: vt in ea facultate facile princeps haberet: atq; in eode loco annos ppe. xlv. pfiteretur: Tanta allo quin vitæ abstinentia: vt annos. xx. pelle tectus vrsina citra lecti delitias noctibus cubitaret: frequen tibus ieiuniis suplicijsq; inuigilans. Iuuenis admodũ glossepmata in Sextum decretalium libru cõ posuit: quapropter illa postea retractauit interpolauitq;. Deinde in Clementinas postremo in decre tales: qd opus Nouella inscribitur: in quorũ veterũ scripta collegit ordineq; digessit. Addidit quoq; Guillermi Speculo q̃ sibi ad eius opis perfectionẽ deesse videbantur: excessit Bononię Anno Sal. M. cccxlvii. Sepultus in æde Dominici Ludouico Bauaro Imperante. Cinus Pistoriensis e familia Sini baldorum Dini Auditor Io. Andreæ familiaris. Oldradus e Laude paropeia aduocatus consistoria lis: Dini etiã discipulus: Consilia scripsit. Ioannes Calderin⁹ Bononiensis Io. andreę discipulus in Iu re Canonico scripsit & cõsilia. Rainerius Foroliuiensis Bartoli Magister decessit anno. M. ccclviii. Fe dericus Petrucius Senensis Recupertus Miniatensis. Lapus Castilionensis. BARTOLVS e Saxo ferrato Cini auditor decessit Anno. Millesimo. cccly. ętatis vero. l. Hic præter oẽs Iuris ciuilis sciẽtiã maxime illustrauit. Franciscus Tigrini Pisanus cuius vita ac mores doctrinam eius maxime illu strauit. Franciscus de Albergottis Arretinus Bartoli familiaris. BALDVS Perusinus Bartoli di scipulus: præceptor Gregorii. xi. ante põtificarum. Qui & causa fuit vt illi longo postliminio ex Gal lia ad vrbẽ romã rediret. Decessit Ticini vbi profitebatur. Anno. M. ccccxxii. Cuius famã Angelus Perusinus frater eius: & doctrina: & scriptis in eadem facultate pene adæquauit: Bartholomęus Sali cetus. M. ccccxvi. ab Alberto Ferrariæ principe adcersitus: vti nouã in ea Ciuitate scholã auspicaret. Petrus Ancoranus Bononiensis Baldi auditor Scripsit in vtroq; Iure: cuius maxime Cõsilia laudan tur. Petrus de monte pręsul Brixiensis Iuris repertorium appellatũ edidit. Antonius Butriensis do ctor Bononiensis vir admodũ bonus: In Iure Pontificio Cõsilia cõscripsit. Frãciscus Zabarella patria Paduanus cardinalis ac pręsul Florentinus: In Iure itẽ pontificio in cuius funere poggius orauit. Ra phael Fulgosius patria placentinus & Alter Cumanus in iure Ciuili clarissimi. Ioãnes Imolensis qui Bononię decessit: vbi profitebaꝫ anno. M. cccc: xxxvi. Ludouicus Pontanus quẽ Romanũ nonnulli appellant: cuius in magna sunt dignatione consilia. Vir summi laboris & studii: tum memoriæ sin gularis: Cętetũ ineptus dicit fuisse. Nicolaus Catanensis Abbas siculus appellatus In Iure pontifi cio complura. Paulus Castrensis In Iure Ciuili: decessit Paduæ vbi profitebaꝫ Anno. M. cccclxxvii. Antonius Rosellus ethruscus scripsit in Iure Ciuili: Docuit Paduæ. Benedictus Capra Perusin⁹ vir admodum facetus docebat in patria. Scripsit in Decretales & Consilia. Barbatia Siculus paucis ante annis Bononiæ vbi diu professus fuerat decessit: reliquit & consilia. Laurentius Calcaneus Brixiẽ sis: nõnulla nuper etiam scriptitauit. Alexander Imolẽsis & Franciscus Arretinus ambo scriptis ex cellentibus nuper relictis in memoria posteritatis viuent: Franciscus pręter iura cæteras etiam libera les artes est adept⁹ princeps sęculi huius habebaꝫ Xysti tpe magna expectatione in hanc Vrbem ve nit: paulo; post spe fi ustratus remigrauit impari doctrinæ sapiẽtia vitę; instituto. Cum in Celiba tu vixerit: ac opib⁹ inhiauerit quas cumulatissimas cognatis demũ reliquit: viuit hodie Bartholome us Sozinus. Senensis ingentiq; Salario Paduæ profitetur: Mariani Iuris etiã peritissimi filius q æquã fortasse supioribus famã apud posteros consequetur.

Cinus
Oldradus
Io. Calderi.
Rainerius.
Federic⁹ pe trucius.
Recupert⁹
Lapus.
Bartholus.
Baldus
Angelus
Bartholome⁹ salice.
Petrus An coranus.
Petrus de Monte
Anto. Bu turiensis.
Frãcisc⁹ Za barella
Raphael fulg.
Rapha. cu.
Io. Imolẽsis
Ludo. pon.
Paulus Ca strensis.
Antonius Rosellus
Bñdict⁹ ca.
Barbatia Si culus.
Laurentius calcaneus
Alex Imo lensis.
Frãcisc⁹ Ar retinus
Marianus
Sozinus.
Bartholo mæus. F.
Riccobald⁹

R. Volaterrani Cõmentariorũ Vrbanorũ Li. XXII.

Ontificum Ro. seu temporũ eorũ historiã scripsere impri mis Damasus Pon. Anastasius: Bibliothecarius: Paulus Diaconus: Aquileiensis. Guido Rauennas presbyter ab hinc Annos Sexcentos Sigisbert⁹ Monachus vsq; ad An num. M. cxxxi. Vgo Florianus. Sicardus Pręsul Cremonẽ sis. Gotfredus Viterbiensis: itẽ pręsul Vincentius & Mar tinus Carsulanus ordinis ambo Prędicatorũ Io. xxii. tem pore: Cui Landulfus de Columna Canonicus Carnotẽsis opus etiã de his dedicauit. Post hos Sazomen⁹ presbyter Pistoriensis longum volumen ab initio mundi. Gerualius Riccobaldus Ferrariẽsis vsq; ad sua tpa Annũ. M. CCC. Ptolemæus lucensis. Antoninus pręsul florẽtinus. postre mo Platina. Ex Grecis aũt Eusebius Cęsariensis. Sozome nus Salaminius. Socrates Cõstãtinopolitan⁹ Monachus Qui Iustiniani tẽporibus rerũ Romanarũ epitomẽ fecit. Nouissimus Zanoras item Monachus res orbis ingenti volumine epitomauit. Atq; horũ oĩm libri ad nos peruenerũt; quos oĩs congessi vt pla

ne omnia venena ſcriptorũ aiaduertere liceat. Qui q̃q̃ vita probi ac venerabiles fuerunt: ita tñ eorũ nonnulli inepte atq; illiterate inter ſeq; pugnantia ſcripſere: vt ab aliis fortaſſe inter opatios magis q̃ ſcriptores collocent. Ego vero cũctos Laude dignos exiſtimauerim: q q̃d inuenerũt attulerint poſte ritatemq; iuuerint. Ordo vero & cultus ac plane quæ expetitur dictio: tpi potius videntur defuiſſe q̃ illis. Igitur qñ Antropologiæ noſtræ Pontificum Principumq; Ro. ſucceſſiones merito videbantur adiiciendæ eas compendio ex ſuperiorũ q magis recepti fuerunt auctoritate coegi. PETRVS. Sedit an. xxv. M. vi. E quibus: vii. Antiocheæ: reliquos Romę pręfuit vbi Cum Philone philoſopho Iudęo quandoq; cõgreſſum alibi diximus. Iuſſu tandẽ Neronis crucifigitur: in loco quẽ Montẽ aureum nunc vocant trans tiberim vbi templum ante hos annos dicatum videmus: a Fernando Hiſpanię rege impulſore Amodeo ordinis Minorũ viro ſanctiſſimo. Sepult⁹ in vaticano: & eodẽ die Paulus via oſtienſi. Quia Ciuis Romanus ſecuri percutitur. LINVS patria Volaterranus e familia Maurorũ: Sic eni in quodã veteri ſcripto in ea vrbe legim⁹. Linũ Volaterranũ a patre herculaneo Annoꝝ. xxii ſtudioꝝ gratia Romã miſſum. In Cõtubernio tunc. Q. Fabii amici paterni: deinde Venientẽ eo tpe Romã Petrũ omiſſis omnib⁹ ſecurũ fuiſſe: ac ob eius egregiã fidem ſimul & eloquentiam Euangelii coadiutorem illi permanſiſſe. Sedit an. x. M. iii. D. xii. Martyr ſub ſaturnino. Cos. Cuius filiam lymphatam liberauerat. Sepult⁹ in vaticano ab vltimo Neronis anno ad Veſpaſiani tpa peruenit. Inſtituit nequa mulier niſi capite linteis opto templũ ingrederet. Creauit epos. xi. preſbyteros. xiiii. Scripſit res geſtas Petri pręſertim eius cũ Simone Mago cõcertationem. CLETVS Romanus e regione Vico patricii ſedit An. xii. M. i. D. xi. a Veſpaſiano vſq; ad domitianũ: vt Damaſus ſcribit. Sub quo Martyrio adfectus iacet in Vaticano. CLEMENS Roman⁹ e regione Celii mõtis Sedit. an. iiii. M. ii. D. x. Regiones vrbis. vii. Notariis diuiſit q tes martyrũ diligenter perſcriberent A Domitiano ad Traiani tertiũ annũ peruenit: a quo exilio mulctat⁹ in inſula vbi Duo millia xp̃ianorũ offendit ad ſecanda marmora damnatorũ: & aquę pœnuria laborantiũ humũ: dextro pulſauit pede ex quo ſtatim ſcaturiit fons. proiectus deinde in altum paulopoſt apparuit diuinitus in littore extinct⁹ vbi & tẽplũ ei dicatum. ANACLETVS Athenienſis ſub Traiano martyr ſedit An. ix. M. ii. Inſtituit vt Epi a tribus ordinaret Epis. Sacerdos tñ ab vno cui ſubeſſet author Gratianus. lxvi. C. Porro. EVARISTVS Græcus a Traiano ad initiũ Hadriani peruenit: ſub quo martyrio adfectus iacet in Vaticano teſte Damaſo: titulos vrbis preſbyteris diuiſit: ſedit an. viii. M. x. ALEXANDER Roman⁹ e regione Capite tauri ſub Hadriano martyr iacet in via Nomentana. vii. ab vrbe Milliario ſedit an. x. M. vii. D. ii. Impedientes legatũ ſacris interdicit. Itẽ ne clericus vllus ad ſeculares iudicii tribunal euocetur: vtq; Semel tñ die ſacrificet. Iuſſit & aquã in ſacrificio vino admiſceri: ad notandum xp̃i cũ fideli coniunctionẽ. Aquã poſtremo luſtrabilem in templis inſtituit. Atq; hęc oĩa teſte Gratiano. XYSTVS Romanus ſub Hadriano Martyr iacet in Vaticano. Sedit an. x. M. iii. D. xxi. Inſtituit in ſacrificio cani Sanctus. Nã petri tpe oratione tm̃ Dominica ſacrificabant. Alia alii addidere Celeſtin⁹ introitũ. Gregorius Kyrieleyſon. Teloſphorus Gloria in excelſis: Gelaſius collationes. Hieronym⁹ epiſtolã & euãgeliũ. Alleluya Hieroſolymis. Symbolum in Concilio Niceno. Mortuorũ Commemorationem. Pelagi⁹ Thus. Leo. iii. oſculum pacis. Innocentius Agnus dei. TELESPHORVS Græc⁹ ſub Hadriano martyr ſepultus iuxta Petrũ ſedit an. x. M. iii. D. xxi. Quadrageſimã inſtituit: vtq; natali Dominico ter ſacrificaret: media nocte qñ natus: In aurora: qñ a paſtoribus cognitus. Hora tertia qua cæteris illuxit: In ſacrificio quoq; vt Glo. ia caneretur. HYGINVS Græcus ſedit an. iiii. M. ii. D. iiii. Inſtituit vt Baptiſmo ſeu cõfirmationi vnus ſaltem: Quem cõpatrẽ vocant intereſſet. Et ne materia templorũ in pfanos vſus verteret: alia quoq; edidit vtilia. Martyr poſtremo ſub Antonino pio Condit in Vaticano. PIVS Aquileienſis ſedit an. xi. M. iiii. D. iii. Martyr ſub Antonino Pio tumulatur in Vaticano. Notauit ſacrilegii Crimine qui fundos aut homines attingeret religioni dicatos: Virgines quoq; ſacrari ante Annũ. xxv. ac extra diẽ Epiphaniæ prohibuit. Die item Domini co paſca celebrari monitus a quodam Hermete diuino inſtigato ſpiritu iuſſit. Thermas Nouati Tẽplum Diuæ Pudentianæ dicauit eius rogãte ſorore Praxede. ANICETVS Syrus martyr ſub Antonino Pio ſedit an. xi. M. iiii. D. iii. inſtituit ne Clerici barbam aut Comam nutriant: alia Complura vt etiã apud Gratianum videre eſt. SOTER Campan⁹ e fundis Martyr ſub. M. Antonino ſedit annos. ix. M. iii. D. xxi. Sepultus in Cœmiterio Calliſti. inſtituit: vt Nuptiæ palam & in Celebritate fierent: benedicerenturq; pręterea ne ſacerdos niſi coram ſaltẽ Duob⁹ ſacrificaret. ELEVTHERIVS Nicopolitanus ſub. M. Antonino Martyr ſedit an. xv. M. iii. Sepultus iuxta Petrum. Iuſſit Contra Seuerianos ne quis chriſtianus aliquẽ cibum quo veſcerentur homines abominaretur. VICTOR Apher ſub Comodo Martyr ſedit an. x. M. iii. D. x. ſepultus in Vaticano. Hic eos qui ob acceptam

Petr⁹. xliiii.

Linus. lxx.

Clet⁹. lxxi

Clemens xciiii.

Anacletus cii.

Euariſt⁹. cx

Alexan. cx.

Xyſtus cxviii.

Teleſphor⁹ cxxix.

Hyginus cxl.

Pius. cxliiii

Anice. clv.

Soter. clxix

Eleutheri⁹ clxxviii.

Vict. excii

Zepherin⁹. cclii.

Iniuriam: aut vetus odium reconciliari recusasset sacris interdixit. Item ex Eleuterii sententia institu
it pasca die dominica celebrari: videlicet a Quarta luna Mensis Martii vsq; ad. xxi. eiusdē mensis. Cū
celebraretur in eadem luna more hebraico; quæ res multos vel magnos viros in dissensionem prouo
cauit vsq; ad Concilium Nicenum. ZEPHERINVS Romanus. Sub Seuero Martyr sedit an. xvii.
M. vii. D. x. sepultus in via Appia haud procul a Cœmiterio Callisti. Statuit vt sacrificiū sanguinis
in vitreo calice non ligneo vt antea fieret: successores deinde ex auro & argento aut stanno tantum
voluerunt. Vtq; omnes post pubertatem semel in anno Eucharistiam sumerent. Innocentius. iii. de

Callistus ccix. Vrbanus ccxxv.

Inde & Confessionem addi peccatorum voluit. CALLISTVS Romanus e Regione Rauennatum
Martyr sub Caracalla sedit an. vii. M. ii. D. x. sepultus in Cœmiterio Calopodii: instituit Quattuor
tpm ieiunia. Diuę Genitrici trans tiberim templum ędificauit. Cœmiterium item qđ adhuc Calli
sti dicitur. Vrbanus Romanus sub Alexandro Martyr sedit Annos. viii. M. ii. D. xii. Sepult⁹ via Ti

Pontianus. ccxxxv.

burtina in Cœmiterio prętextati: statuit vt prædia essent inter Clericos communia: fructus quoq;
viritim distribuerentur. PONTIANVS Romanus martyr sub Alexandro sedit Annos. v. Men
ses. ii. D. ii. Sepultus in Cœmiterio Callisti decessit in exilio in Sardinia. ANTHERVS Græc⁹ Mar

Antherus. ccxxxix.

tyr sub Maximino sedit Annos. iii. Mensem. i. D. ii. statuit vtilitatis aut necessitatis gratia: Episco
pos Consentiente pon. ad alios pręsulatus posse trāsferri. Primusq; instituit vt res Martyrum a No

Fabianus ccxli.

tariis conscriberentur. FABIANVS Romanus Martyr sub Decio sedit Annos. xiii. Menses. xi. D.
xi. sepultus in Cœmiterio Callisti: vetuit nequis Consanguineam vsq; ad. v. Sobolem in matrimo
nium duceret. Vtq; christianus omnis ter in Anno Eucharistiam sumeret. Insuper vt quotan

Corneli. ccl

nis Christma instauraretur vetere combusto. CORNELIVS Romanus Martyr sub Decio sedit an
nos. ii. Menses. ii. D. iiii. Inter viros doctrina claros memoratur. Quippe qui ad Cyprianum familia
rem suum multosq; alios; plures de rebus fidei conscripsit epistolas: Actus in exilium Cētum cellas

Lucina virgo.

a Decio est. Precib⁹ Lucinę virginis sanctissimæ e Cathecuminis Apostolorum corpora: alteri⁹ qui
dem via ostiensi vbi necatus fuit in prędium ipsius lucinæ. Alterius vero Petri vbi & supplicium tu
lit in Vaticanum transtulit. Tandem Plumbatis; genus hoc supplicii cęsus. Dum ad mortem trahe
retur; Bona ecclesiæ Stephano commisit Archidiacono. Eius corpus Lucina prędicta noctu sepeli

Luci. ccliiii.

it in prædio suo: haud procul a Cœmiterio Callisti. LVCIVS Romanus martyr sedit Menses. ii.

Stephanus cclvii.

Dies. x. Sepultus in via Appia: primum in exilium a Volusiano Imp. missus Instituit: Vt Diaconi
Duo presbyteri: tres semper Episcopum Commitarentur: veluti vitæ testes. STEPHANVS Ro
manus Martyr sub Valeriano sedit Annos. iii. Menses. ii. Sepultus in Cœmiterio Callisti. Hic sen

Xystus. ii. cclx.

tentiam Cornelii pontificis probauit: vt videlicet Desertores fidei: postea pœnitentes baptismo nō
iterarentur; quæ tane quęstio plures agitabat. XYSTVS. ii. Athenienſis Martyr sub Galeno Sedit

Dionysius cclxiii.

Annos. ii. Menses. ix. D. iii. sepultus in Cœmiterio prętextati via tiburtina. Dum ad supplicium tra
heretur Laurentio Leuitæ Thesaurum dispensandum tradidit. DIONYSIVS Cuius origo a Da
maso ignoratur: Martyr sub Claudio. ii. sepultus in Cœmiterio Callisti instituit: ne insanus vel Hæ

Felix. cclxix

reticum accusare posset. Templa Cœmiteria ac parœcos presbyteris diuisit. FELIX Martyr sub
Claudio. ii. sedit Annos. iiii. M. iii. D. xv. sepultus in Cœmiterio Callisti; instituit Templorum Con

Eutichian⁹ cclxxiii.

secrationes. Quodq; nisi in loco sacro a presbyteris non sacrificaretur. EVTICHIANVS Lunen
sis martyr sub Aureliano: Instituit vt accusatio Coram iudice scripto fieret: sedit Annos. viii. Men
ses. x. vt nonnullis Annum tātum. CAIVS Dalmata sub Diocletiano Martyr sedit Annos. x. Me

Caius cclxxxiii.

ses. iiii. sepultus in Cœmiterio Callisti: Eusebius hunc. xv. Annos sedisse scribit. Instituit ordinatio
nes. Lectorem Exorcistam Acolytum Diaconum presbyterum Episcopum: præterea vt clericus ad

Marcellin⁹ ccxci.

Iudicium profanum accersiri non possit. MARCELLINVS Romanus Martyr sub Diocletiano se
dit Annos. ix. Menses. iiii. D. vi. Sepultus in via Salaria in Cœmiterio Priscillæ. Hic metu perterri
tus Deos primum adorauit. Deinde in Concilio Præsulum sinuessæ publice sese mulctandum tra
didit: ac ob admissum facinus se insepultum dimitti mandauit: deinde e vestigio ad supplicium re
uersus est. Hoc tempore Damasus: & item Eusebius testantur ad. xvii. christianorum millia diebus
tantum. xxx. per diuersas prouincias: adflicta suppliciis pręter eos qui ad metalla & arenam effossoal
tero oculo: & Crure suffracto damnata fuerant. MARCELLVS Romanus Martyr sub Diocletia

Lucina virgo Rc. Eraſmus. Blasius Vitus.

no sedit an. v. M. vi. D. xxi. Sepultus in Cœmiterio Priscillæ: quæ vt illud construeret; ab eo fuerat im
pulsa via Salaria. Titulos in vrbe. xxv. sicuti diœcesis id est gubernationes ad Baptismi Comodita
tem cæterum relegatus q̄q̄ in pedore & erumnis ageret: nunq̄ tamen aut ieiunia: aut preces curam
ve fidelium intermisit. Hoc tempore Lucina virgo moriēs ecclesiam hęredem reliquit. Fuere itē Mar
tyres sub Diocletiano: Eraſm⁹ Cāpan⁹ pſul g formiis iacet, Blaſi⁹ Sebaſtę vrbis Armenię pſul. Vit⁹

puer ſiculus cum Modeſto & Creſcentia nutritorib⁹. Sebaſtianus Narbonenſis primæ cohortis prin
ceps. Georgius Cappadox miles qui draconē in Aphrica exercitū vaſtantē ſolus interfecit: eius me=
minit cum laude Ambroſius: caput autē repertum Venetiis tranſlatū. EVSEBIVS Græcus Mar= Euſebius
tyr ſub Maxentio ſedit an. ii. M. vi. D. xxv. ſepultus in Cœmiterio Calliſti. Huius tpe Crucem inuen cccv.
tam ab Helena memorant magna hiſtorię diſcrepātia. MILCIADES Apher martyr ſub Maximia Milciades
no ſedit annos. iiii. M. vii. D. ix. Sepult⁹ in Cœmiterio Calliſti: Inſtituit ne i die Dominico, aut Qui cccvii.
ta feria ieiunaretur ꝙ hos dies pagani quaſi ſacros colerēt. Hoc tpe fuere Martyres Dorothea & So=
phronia. SILVESTER Roman⁹ ſedit annos. xxi. ſepult⁹ in Cœmiterio Priſcillę: Inſtituit vt Chriſ Siluester
ma tantum Epī conſecrarent ac Baptizatum cōfirmarent: occaſione mortis etiam preſbyteri habita cccxiii.
uit apud Soracte vicinum vrbi montem: Conſtantinum falſo baptizaſſe dicitur. Cum Hieronym⁹
adſeueret eum ab Epō Nicomedienſi Arrianæ ſectę prope Nicomediam in extremo vitæ baptizatū
vt in Conſtantino latius dicam. MARCVS Romanus Conſtantino Imp. ſedit an. ii. M. viii. IVLI Marcus
VS Romanus Cōſtantino Imp. ſedit an. xvi. M. iiii. ſepultus in Cœmiterio Calopodi via aurelia: Ex cccxxxiiii.
truxit tria Cœmiteria in totidem viis Flaminia Aurelia. Portuenſi: Baſilicas Duas: alteram iuxta Iulius
forum Ro. Trans tiberim alteram. Inſtituit & Notarios a quibus res xp̄ianorum deſcriberentur. Pri= cccxxxvi.
mam Niceę ſynodū celebrauit Epōrū. cccviii. cōtra Arriū. Iubente Imperatore. LIBERIVS Roma Liberius
nus Conſtantino Imp. ſedit annos. xvi. M. vii. D. ii. Hic primum a Cōſtantio tanꝙ orthodoxus in exi= ccclii.
liū actus: vetū minime in officio durauit. In Arrianā & ipe ſectam collapſus. Quapropter eo viuo &
abſente Felix ſurrogatur. FELIX. ii. Ro. Conſtantio Imp. interficitur liberii ſeditione tanꝙ orthodo Felix. ii.
xus ſepultus in baſilica quā ędificauit via aurelia ſecūdo ab vrbe lapide. Sedit Annū. M. iiii. DAMA Damaſus
SVS Hiſpanus ſedit an. xviii. M. ii. D. x. Hoc tpe vrſicinū quendam factioſi elegerūt: ortoꝙ tumul= ccclxviii.
tu in baſilica quę Sicinii appellat: multi mortales ex vtraꝙ parte interfecti fuere. Quæ res vitio data
xp̄ianis ab Amiano Marcellino eſt: Damaſus baſilicā Diuo Laurentio prope Theatrum Pompęii ędi
ficauit muneribuſꝙ ornauit: inſtituit i fine Pſalmoꝝ gloria patri: Floruere ſub eo pręclara religionis
lumina: Hieronymus: Ambroſius: Auguſtinus. Sub hoc item Secundū Concilium Cōſtantinopo
li celebratum contra Macedoniū epōrū. cl. SIRICIVS Romanus ſedit an. XV. M. X. D. XXV. Siricius
Inſtituit vt Bigamus ad officiū ſacerdotis nō admitteret. Sepultus in Cœmiterio Priſcillæ. ANA= ccclxxxiii.
STASIVS Roman⁹ Honorio & Arcadio Imp. ſedit an. III. D. X. Sepultus ad vrſum pileatum In= Anaſtaſius
ſtituit ne debiles membris ac Manci ſacris adſcriberētur. Et vt euangeliū in templis ſtando audiret. cccclx.
INNOCENTIVS Albanus ſedit an. XV. ſepultus ad vrſum pileatū inſtituit: vt in ſolennibus ſa Innocētius
crificiis: Pax populo daret: vt Sabbatis ieiunium celebraretur. Archadiū principem ſacris interdixit cccxi.
ꝙ Ioannem Chryſoſtomum expelli e Cōſtantinopoli permiſiſſet. Cataphrygarum ſectā damnauit
Baſilicā. S. Gærtuaſii & Protaſii: dedicauit. IOZIMVS Greç⁹ Honorio & arcadio Imp. ſedit Annū Zozimus
& Menſem. D. viii. ſepultus iuxta corpus diui Laurentii via Tiburtina: Inſtituit vt Cereus Sabbato Bonifacius
ſancto benediceret. BONIFACIVS Roman⁹ ſedit an. iii. M. iiii. D. vii. Honorio Imp. Inſtituit ne
minor annis. XXX. preſbyter ordinaretur. Huius tempore orta ſeditio: alter Eulalius nomine ele=
ctus eſt pontifex. Ambo in exilium ab Honorio pelluntur. Sed Bonifacius breui tempore reuertitur
CELESTINVS Campanus Theodoſio Iuniore Imp. ſedit an. viii. M. x. D. xvii. Baſilicam Iuliā de= Celeſtinus
dicauit. Mandauit vt omnes ſacerdotes noſſent ſacros Canones. Hoc tempore Tertia Synodus. cc. cccexiiii.
Epōrum apud Epheſum celebrata. vbi Neſtorius damnatus: Templumꝙ diuæ Sabinæ dedicatum Cōciliū. iii.
ab Petro quodā Illyrico. vti Carmina in eo adhuc in patiete demōſtrāt. XYSTVS. iii. Romanus ſe= Xyſtus. iii.
dit annos. viii. D. xi. Valentiniano. ii. Imp. baſilicam diuę Genitricis ad Marcellum libyæ q̄ ad pſepe cccexxii.
dicta eſt: deinde. S. Maria Maior miraculo niuis Impenſa Ioannis Patritii extructū dedicauit: vt pri
ma templi facies pictura oſtendit. Hic a Baſſo preſbytero accuſatus: Calumniam in Concilio Epōrū
diſcuſſit: ex quo Baſſus a Valentiniano in exilium pulſus eſt. LEO. Tuſcus Martiano & Leone pri
mo. Imp. Sedit an. xxi. M. i. D. xiii. Inter viros doctrina eloquio ac ſanctitate pręcipuos cōnumeratur Leo. cccexlii
epiſtolas: ſermones plurimos reliquit. Attilæ Hunnorū regi occurrens ad Amnem Ticinū furorem
eius ſola oratione compreſſit: Concilium quartum Chalcidonenſe celebrauit: in quo Neſtori⁹ dam Cōciliū. iiii.
nat⁹. HYLARIVS Sardus Leone primo imperāte ſedit an. vii. M. iii. D. x. Sepultus in Cœmiterio Hylarius
S. Laurētii: Inſtituit ne pōtifices ſibi deinceps ſucceſſorem deligerent: ſcripſit epl'as tris Synodos con cccclxiii.
firmātes: Nicenā: Epheſinā: & Chalcidonenſē: in Baptiſmo Cōſtātinianę baſilicę tria addidit ſacel=
la. Ioannis Baptiſtæ: Euangeliſtæ &. S. Crucis. SIMPLICIVS Tiburs Leone. ii. & Zenone Imp. ſe Simplicius.
dit an. xv. M. i. D. vii. Stephani baſilicam in Cœlio Monte dedicauit. Itē Andreę apli haud procul a cccclxx.
Sācta Maria ad præſepe vbi adhuc veſtigia vident: & Carmina inſcripta leguntur. Sanctæ quoꝙ vi

biane ad palatium Lucinianum instituit preter ea ne quis inuitus Eps deligeretur. Et ne quis cleric⁹ possessionem Sacerdotii ab homine extra sacra acciperet. FELIX. III. Romanus e regione Fasciolæ Regnante in Italia Theoderico sepultus in basilica Pauli sedit an. VIII. M. XI. D. XVII. Instituit vt templa a solis presulibus Cõsecrarentur. GELASIVS Apher Theoderico regnante sedit an. III. M. VIII. Constituit vt clericorum ordinationes quater in Anno tantum fierent: dieq; Sabbati: vir sane doctus est habitus: multaq; Contra Manicheos conscripsit: eorumq; libros cremauit hymnos plurimos qui in templis canerẽtur ad imitationẽ. S. Ambrosii edidit. ANASTASIVS. II. Romanus Theoderico regnante sedit an. II. vir parum secunda fama: vt qui Acatium Hęreticum quẽ primo expulit ab exilio reuocare tentauit. Quare vltore deo dum in secessu ventrem soluit: subito occubuit teste Gratiano. SYMMACHVS Sard⁹ Theoderico regnãte sedit An. XV. M. VI. D. XXI. Multa passus traditur: dum Laurentium quendam primo alii deligunt. Dein Petrum episcopũ Alicinum fauente Theoderico: omnia tandem superauit in Synodo sese excusans: electis inimicis constituit: ne quis clericus cum Muliere nisi sanguine coniuncta habitaret. Plura insuper Templa ædificauit: primum Andreę prope Petri basilicam: deinde Agathę in fundo Lardario Diui Pancratii: Siluestri quoq; & Martini iuxta Traiani Thermas: Apsidem in basilica Pauli renouauit: habitacula casu lasq; pauperibus prope Petri & Pauli basilicas extruxit: eosq; continuo sustentauit. Sed & Epos alios q; in exiliis agentes opibus iuuit. ORMISDA Frusinonius Theoderico regnante & Iustino seniore Imp. sedit an. IX. D. XVIII. sepultus in basilica Petri Synodum prouincialẽ hortante Theodorico apud vrbem habuit: vbi multa vtilia constituit. IOANNES Tuscus sedit an. II. M. VIII. Theoderico regnante a quo in carcerem Rauennæ coniectus pedore occubuit: relatus Romã in basilica Petri sepultus: catalogoq; Martyrum adscript⁹. Causa fuit q; missus a Theoderico ad Iustinũ vt Arrianos restitueret minime placita retulit. Constituit inter alia vt spoliatus ante oia restitueret. FELIX. IIII. Samius Iustiniano Imp. sedit An. IIII. M. II. D. XIII. Templum Cosmæ & Damiani apud Romanum forũ qd carmẽ adhuc in eo scriptũ indicat: ædificauit. Saturnini basilicã via salaria restituit. Q; q; moriẽtes vngerent̃ instituit. BONIFACIVS. II. Roman⁹ Iustiniano Imp. Sedit an. ii. M. iiii. sepult⁹ i baſ. Petri. IOANNES. ii. Ro. sedit an. ii. M. iiii. sepult⁹. AGAPITVS Ro. Iustiniano Imp. sedit Annũ missi⁹ a Theodato Rege Gotthor; ad Iustinianũ. Orator de excusãda morte Amalasũrę Cui⁹ auctor fuerat: Cõciliato Impatore ab eodẽ de Eutichiana secta tẽtat⁹ cõstãtissime renuẽdo effecit vt Impator ipe ad sanitatẽ rediret. Anthemũq; eius authorẽ mali presulem Cõstantinopolitanũ in exiliũ pelleret: Agapitus Constantinopoli: paulopost mortuus & in vrbẽ relatus: ac in basilica Petri sepultus est. SILVERIVS Campanus Iustiniano Imp. sedit annũ: menses. V. D. xii. vir sãct⁹ ac fere Martyr calumniã passus: apud Bellisariũ accusante Vigilio diacono & Theodora Iustiniani ac Antonina Bellisarii vxoribus instigantibus coactus: pontificatu se abdicare & in insula Pontia in exilio mori: q; Anthemũ epm reducere ab exilio noluerit. VIGILIVS Romanus Iustiniano Imp. sedit Annos. xvii. M. vi. D. xxvii. Hic suffect⁹ in locum siluerii: fauentibus Theodato Rege & Theodora eadẽ causa quo & illo plectitur. Dum contra conuentũ inter eos Anthemum epm Hæreticũ ab exilio reducere recusat. Itaq; Constantinopolim vocatus variis contumeliis: verberibusq; adfectus fuit in quibus & extinctus: veterem culpam optimo fine pensauit: relatus in vrbem & apud Sanctum Marcellum via salaria sepultus. Ab hoc item quinta Synodus Constantinopoli celebrata: vbi cõtra Theodorum Coriariũ constitutũ: vt Maria θεοτοκοσ id est dei mater appellaretur. Anno. D. xl. PELAGIVS Ro. Iustiniano Imp. sedit an. xi. D. xix. Constituit vt Clerici. vii. horas Canonicas quotidie obirent. Q; q; quadragesimæ tẽpore hora nona posset presbyter sacrificare: sepultus in basilica Petri. IOANNES. iii. Roman⁹ Iustino iuniore Imp. sedit an. xii. M. xii. D. xxvi. Narseti Eunucho amicissimus fuit: eiq; Consulatum impetrauit. Aedem Apostolorum Philippi & Iacobi a vigilio inchoatam absoluit. BENEDICTVS Romanus Mauritio Imperatoris sedit annos quattuor. Mẽsem. D. vigintiocto. PELAGIVS. ii. Romanus Mauritio Imperatoris sedit an. x. M. ii. D. x. statim Renũtiatus: pontifex misit Gregorium qui ei postea successit: tunc Diaconum ad Mauritium Constantinopolim sese excusatum: quãobrẽ eius Consensum ob rerum turbationem nõ expectasset Basilicã Laurentii Martyris extruxit. GREGORIVS Romanus Mauritio Imp. sedit an. xiii. M. vi. D. x. sepult⁹ in Basilica petri sub ara Diui Andreæ. Huius paulo altius vita recensenda. Hic Gordiano Senatore natus q; doctrinæ religioniq; aptus videretur puer: ac disciplinis liberalibus imbutus esset: Diacon⁹ ordinatur. Sex in Sicilia Cœnobia sua impensa ædificauit: Domũq; paternã Romę prope Septizonium templum Diuo andreæ dicauit. Missus dein Constantinopolim a pelagio excusatum q; decreto Cæsaris non expectato propter tumultum necessario sumpsit officium: simul & rogatum auxi-

Felix. IIII. ccccl xxxiiii. Gelasius.

Anastasius II.

Symmachus cccc xcii.

Ormisda D. XII. Ioannes

Felix. D. xxiiii.

Bonifacius ii. ro. ii.

Agapitus D. xxxiii.

Siluerius

Vigili⁹. D. lv.

Concilii. v. θεοτοκοσ

Pelagi⁹. D. liii.

Ioan. iii. D. lxiii.

Benedictus

Pelagius. ii. D. lxxxii.

Grego. D. xci.

lia contra Longobardos: quæ ſane omnia facundia modeſtiaq; fretus obtinuit. Multis vero poſt annis quibus habitu Monachi deo ſeruiebat: Pontifex Renuntiatus e veſtigio ad Imperatorem mittit rogatum: vt electionem minime ratam haberet. At ille contra mandauit gratias agens: Clero populoq; Ro. q talem virum delegiſſent. Itaq; Gregorius ſumpta quincia: dies noctesq; nũc ſcribẽdo aut orando agebat. Cerimoniis quibus nunc vtunt in templis. Modumq; Chori & Pſallomodiæ prim⁹ inſtituit Agiulphum longobardorũ regẽ Ex Arriano Orthodoxum fecit perſuaſione Teudelindæ vxoris: cui Gregorius Dialogorum libros dicauit: Mauricio principi Clericos ad militiam cogẽti: & turſus patriarchæ Conſtantinopolitano Oecomeniũ ſe dicenti acriter reſtitit dictitans q; petro Romano põtifici traditę fuiſſent claues meminiſſeq; debere: humilitatis generiſq; ſui q̃d dei benignitate ex Notario Comes excubitorũ: & ex comite Cęſar: ex Cæſare Impator eſſet fact⁹. Peſtẽ maximã romæ ſupplicationibus precibuſq; quas rogationes vocant: factis omni ætate ordine ſexu interueniẽtibus ſedauit: placatũ deũ angelus illi arci Romanæ præſidens gladiũ cruentũ in vaginam cõdens indicauit. Fertur & præcipuas Romæ ſtatuas: & quicquid erat mirandi operis in tiberim præcipitari iuſſiſſe: ne mortales a religione nuper inſtituta ſua ſpecie diſtraherent. Q̃d mihi ſane veriſimile videtur ſcripſit libros Moraliũ in Iob Homeliaſq; quas nonnulli cæteris doctorum ſcriptis: in eo genere præferunt: libros etiam tris Dialogorum alias item in prophetas ac ſacros libros enarrationes Imitatus ſañ omnes Auguſtinũ vt ipius ſcripta plane fatent ſermone dulci: pariq; preceptis q̃ tradidit Charactere. numeriſq; ſemper idẽ & antithetis frequens.

Sabinianus Bonifacius iiii.

SABINIANVS Cuius patria ignorat Phoca Imp. ſedit annũ. M.v.D.ix. Horas diei ſono tinninabulorum diſtinxit. Gregorii iam defuncti laudib⁹ obtrectauit: q; eccleſiæ patrimoniũ popularis gratiæ cauſa diſſipauerat. BONIFACIVS.iii. Romanus ſedit Menſes.viii.D.xxviii. ſepultus in baſilica Petri.

Bonifacius iiii: De⁹ dedit. D.xcv.

BONIFACIVS.iiii. e valeria Marſorum vrbe Phoca Imp. a quo & Pantheon impetrauit vti diuę Genitrici omibuſq; ſanctis dedicaret. Sedit Annos.vi.M.viii.D.xii. Domũ ſuã Cœnobiũ fecit: poſſeſſionibus etiã paternis ei conceſſis. DEVS DEDIT Roman⁹ Heraclio Imp. Sedit An.iiii. Sepultus in baſilica Petri vir optimus: deoq; accept⁹ ex eo ſigno putat q; quendã obuiũ pauperẽ Elephantiæ morbo correptum: ſolo oſculo ſanauit. Fuit eni ea tempeſtate quędã Elephãtia ſeu ſcabies nouum genus impetiginis q̃ toto corpore diffuſa homines vix dignoſcẽdos reddebat. Quæ rurſus noſtra ætate Anno.M.ccccxvi. cœpit in omni fere europa nullo remedio.

Bonifacius v. Hono. D. cxxii.

BONIFACIVS.v. Campanus Heraclio Imp. ſedit An.v. D.x. vir laudatiſſimus: inſtituit vt ad templa Confugientes ſalui eſſent. HONORIVS Campanus Heraclio Imp. ſedit an.xii. M.x. D.xvii. ſepult⁹ i baſilica Petri quã tegulis æneis e tẽplo Romuli ablatis opuit Agnetis via nomentana: vt carmen indicat: Pãcratii quoq; via Aurelia templa reſtituit: aliaq; a fundamẽtis extruxit. vt Anaſtaſii ad aquas Salinas. S. Quattuor Coronatorũ Cyriaci via oſtiẽſi milliario ſeptimo Seuerini tibure. Hoc tẽpore Maumethes caput extulit.

Seuerinus Ioãnes.iiii. Theodoro Martinus D.cxlv.

SEVERINVS Romanus Heraclio Imp. Sedit Annũ ſepultus in baſilica Petri. IOANNES.iiii. Delmata Heraclio Imp. ſedit annũ. M. iii. D.ix. ſepultus in baſilica Petri. THEODORVS Græcus Heraclio Imp. ſedit An. vi. M.v. D. xviii. ſepultus in baſilica Petri. Martinus Tudertinus Conſtantino.iii. Imp. ſedit an.vi. M.i. D.xxv. Hic multa paſſus Impatoris iuſſu. q; Pyrrhum Sergium Paulum patriarchas Conſtantinopolitanos Hæreticos iudicauerat. Miſſi itaq; prius Olympius fruſtra. Deinde Theodorus Exarchi ad eũ capiẽdum fuere: Iniecta collo catena ſpetie ſalutationis a Theodoro mittit Conſtantinopolim: inde a Cõſtantino in exilium Cherſonã pulſus: ibiq; extinctus inter Sanctos colitur.

Eugenius Vitelianus Dcliiii. Adeodat⁹ Donus

EVGENIVS Roman⁹ Conſtãtino.iii. Imp. ſedit an.ii. M. ix. ſtatuit Gratiano etiã teſte: vt Epi Carcerem haberent adplectẽda clericorum delicta. VITELIANVS Signinus Conſtantino.iii. Imp. ſedit an.xiii. M.vi. Cantũ & Naula q̃ organa appellant in templis inſtituit. ADEODATVS Romanus ſedit an.iiii. M.ii. D.v. prius Monachus in Cœnobio. S. Eraſmi in Celiomõte q̃d poſtea ſumptuoſius auxit. DONVS Romanus ſedit an.iiii. Strauit marmore atrium baſilicę Petri q̃d Paradyxum appellant. A poſtolorũ via oſtienſi & euphemiæ templa reſtituit Bœotianũ Cœnobiũ Romanis incolendũ tradidit. Fama quo q; Sanctitatis eius permota Rauennas eccleſia q̃ Aliocephalis appellata eſt: Conſentiente Theodoro eius præſule. Romano ſe pontifici ſubdidit.

Agatho Cõcilium Sextum Leo.ii. Bñdict⁹.ii. Dclxxxi.

AGATHO Siculus Conſtantino.iiii. Imp. Sedit an. ii. M.vi. D.xxv. Sextam Synodum Cõtra Monothelitas Cõſtantinopoli celebrauit. Tanta alioquin Sanctitate vt obuium quendam leproſum oſculo liberauerit. LEO.ii. ſiculus ſedit Menſes.x. Inſtituit quottidie Baptiſmum fieri neceſſitate vrgente: præterea pacis oſculũ in tẽplis. BENEDICTVS ii. Romanus ſedit an.x. D.xii. Ea fuit auctoritate ſimul & Sanctitate: vt Cõſtantinus.iiii. eius cauſa decreuerit: vt deinceps Romanus pontifex abſq; Conſenſu Imperatoris: aut Exarchi populo præeſſet. Q̃d poſtea non diu fuit obſeruatum. Præterea. S. Laurentii in lucina. & Valentini martyris tẽpla

Ioãnes.v. restituit.IOANNES.v.Antiochenus Iustiniano.ii.Imp.sedit Annũ.d.x.Apud Lateranum a Tri-
bus Epis ostiẽsi:Portuẽsi:& Veliterno se consecrari iussit.Quem ritum postea successores seruauere.

Conon CONON Thrax sedit Menses.x.D.iii.SERGIVS Antiochenus sedit an.xiiii.M.viii.D.xiiii.Iusti-
Sergius niano.ii.Imp.sub.quo multa passus est q̃ concilium contra Monothelitas comprobaret.Missus Za-
D.clxxxiii. charias Protospatharius qui eũ caperet fauente populo Ro.pontifici parũ abfuit quin interficeretur:
Ioannes.vi. eius nominis Sanctitate permoti Saxones xp̃iani tunc primũ facti sunt.IOANNES.vi.Græcus Iu-
stiniano.ii.Imp.Sedit an.iii.M.iii.Martyr vt putatur:sub quo aũt passus aut quãobrem nõ satis con-
Ioãnes.vii. stat:sepultus in Cœmiterio Callisti:vt etiã existimatur.IOANNES.vii.Græc⁹ sedit an.xi.M.viii.
Sisinius D.xviii.SISINIVS Siue Sosin⁹ natione Syrus sedit dies.xx.sepult⁹ in Basilica Petri.CONSTAN
Cõstãtinus TINVS Syrus sedit an.vii.D.xv.sepult⁹ in basilica Petri & honore p̃cipuo apud Iustinianum.ii.
Dccvi. fuit a quo accersitus Constantinapolim.Nicomedię obuium eũ habuit qui veniam p̃teritorũ ob eo
Gregorius supplex petiit.GREGORIVS ii.Roman⁹.Leone.iii.Imp.sedit an.xv.M.ix.D.x.passus multa sub
D.ccxv. eodem q̃ Imagines tollere noluerit:Paternã domũ Cœnobium.S.Agathæ consecrauit: Mœnia vt
Grego.iii. bis exparte restituit.GREGORIVS.iiii.Syrus sedit an.x.M.viii.D.xxi.Leone.iii.Imp. Quẽ ob sub
D.ccxxxii. latas Imagines De Synodi celebratæ sententia sacris interdixit.Ex quo obsidente Limprando Lõgo
bardorũ rege romã ad auxiliũ Catoli Martelli cõfugit: ille sola legatione Compatrẽ(vti vulgo nunc
vocãt)suũ ab incœpto amouit.Multa templa restituit: Tectũ inter alia.S.Chrysogoni vbi & mona
Zacharias chos collocauit fundisq̃ ditauit.ZACHARIAS Græcus Pipino regnãte sedit an.x.M.iii. Sepult⁹
Dccxli. in basilica Petri Dialogum Gregorii in græcum vertit sermonem.Porticũ lateranensi basilicæ extru-
xit. Limprandum Ducem Spoletinũ vrbem vexantẽ cũ frustra legatione rogasset:Ipse demum castra
petens aspect⁹ reuerentia remouit: Pipinũ Caroli magni patrẽ & maiorẽ dom⁹ Franciæ regem Con
Stepha.II. stituit. STEPHANVS.ii.Romanus Pipino regnãte sedit an.v.M.i.Hic Roma obsessa ab Aistul-
pho prius ad Deum templaq̃ cõfugit:lustrata cũ Apostolorum Caluariis ac supplicationibus vrbe
Deinde a Constantino.vi. Imp.cum frustra auxilia expectasset: ad Pipinũ mittit rogatum vti sub-
ueniret.Ille ad se iussum venire magno excepit honore Carolo filio Centũ millib⁹ passuũ obuiã mis
so.Reuertens breui post tpe sublatis inimicis:moritur in vrbe:ac in Petri basilica tumulatur.PAV-
Paulus LVS Romanus.Pipino regnãte sedit an.X.M.X.Moritur in basilica Pauli. Delatus in vaticanum
vir mira in pauperes pietate.Ipse solitus obire Zenodochea & carceres miseros:& p̃sentia:& re iuua-
Stepha.iii. bat.STEPHANVS.III.Sicul⁹ Pipino regnãte sedit an.iii.M.v.D.xxviii.Cõciliũ Lateranense cele
brauit: vbi Constantinũ Pseuo pontificẽ dãnauit.Instituitq̃ vti imagines restituerent cõtra cõciliũ
Cõstantinopolitanum aliaq̃ complura vtilia.Quibus peractis supplicationes egit a Laterano ad Pe
Hadrianus tri basilicam nudis pedibus.HADRIANVS Romanus Carolo regnante. Quem vocatũ ad libe-
D.cclxxii. rãdã ab obsidione Desiderii Romã in Gradibus basilicę Petri honorifice excepit.Cui obuiã p̃cesserãt
tria millia Iudicũ:sic enĩ bibliothecarius & recẽtiores historici viros:Senatores ac claros appellãt.Aq̃
ductus plurimos vrbis restituit:strauit marmoribus atriũ basilicę Pauli instituit vt:In atrio Laterane
Leo.iii. si quotidie Centum pauperes alerent:sedit an.xxiii.M.x.D.xviii.LEO.iii.Roman⁹ Carolo Magno
regnante sedit an.xx.M.x.D.ix.vir doctrina bonitateq̃ p̃stans.Dum supplicationes agit a Grego-
rio institutas:apud ædẽ Siluestri captus Pascalis Primicerii & Capuli presbyteri fraudibus ac fere ad
mortem cęsus in Cœnobio.S.Erasmi relegat.Inde cubicularii sui arte: clam in vaticanũ: Inde ad Du
cem Spoletinum:postremo in Galliam ad Carolum confugit q̃ honorifice except⁹; paulopost remis
sus est.Mox Carolo Romã aduenientẽ in Basilica Petri:iureiurãdo adfirmauit se innoxiũ esse.Quare
absolutus coram ppl'o & de accusatoribus pœna sumpta est: Carolus ob eius egregia merita Impera
Stephanus tor factus.STEPHANVS.iiii.Romanus:Ludouico Pio Imp.sedit an.iii.M.vii.statim ad Ludoui
iiii. cum in Galliã proficiscit:ignota de causa concurrente magna mortaliũ frequentia spectatũ. Reuer-
tens secum crucem aureã Petri basilicę a rege dono datã vexit sepultus in eadem basilica: PASCA
Pascalis. LIS Romanus Ludouico pio Imp.sedit an.vii.M.iii.D.xviii. Excusauit sese apud Imperatorem q̃
D.cccxx. in pontificatu ineundo eius consensum non expectasse:quẽ ille non solum ratum habuit.Sed & libe
ram eorum deligendor̃ potestatẽ summis pontificibus tradidit.Cum antea ea de re consulerentur
Impatores ex priuilegio ab Hadriano Carolo concesso vti refert bibliotecarius.PASchalis ædẽ Pra
xedis extruxit iuxta veterem. Templaq̃ Ceciliæ ac.S.Marię ad p̃sepe restituit. Sepultus in basilica
Eugeni⁹.ii. Petri.EVGENIVS.ii.Romanus.Ludouico Pio Imp.sedit an.iiii.vir optim⁹ existimat⁹.VALEN
Valentin⁹. TINVS Romanus nondũ presbyter ob merita pontifex renuntiatus.Die.xl.decessit.GREGORI
Grego.iiii. VS.iiii.Romanus Ludouico Pio Imp.non prius pontificatum iniit.:q̃ imperatoris consensum per le
D.cccxxv. gatos expectasset.Cuius etiam hortatu Celebritatem omniũ sanctorum instituit.Corpus diui Gre

gorii vbi nunc iacet transtulit: sedit an.vi. SERGIVS.ii. Romanus Lotario Imp. Sedit An.ii. M.iii. Hic os porci prius appellatus nomine: ob turpitudinem mutato initiũ dedit mutandorum nominũ successoribus. vir fuit frugi: Ludouici filios ad Concordiam reduxit. Imperio Iotario adiudicato. Cuius filius Ludouicus Romã veniens: magna prius strage facta: tandem honoribus excipit a Pontifice perductus: manu ad Petri basilicę valuas interrogatusq; ante Templi ingressum adfirmauit se cum pace venisse. LEO.iiii. Ludouico.ii. Imp. sedit an.viii. M.iii. D.vi. sepultus in basilica Petri. Hoc tempore Saraceni In'vaticanũ vsq; venere: incensisq; Petri basilicæ foribꝰ a Po.ro. repressi ostiam sese recepere. Quo leo cum exercitu se conferens: orationeq; facta. Deus Cuius dextra. Pauci magnam hostium multitudinẽ fugauerunt: reuersusq; vaticanum. v. annorũ spatio mœnibus cinxit. Ciuitatẽq; Leoninã appellauit: ac Corsis a Saracenis expulsis inhabitandum dedit. In Cuiꝰ portis supplicia ad deum verba iussit inscribi. Fores incensas basilicæ ex argento restituit: turrimq; quã nũc in vaticano cernimus excitauit. Templũ. S. Mariæ nouæ extruxit Crucẽ quã Carolus olim Lateranensi basilicæ dono dederat: furto gemmis spoliatum rursus exornauit: Basiliscum pernicioſum serpentis genus q halitu multos mortales necauerat. e fornice. S. Luciæ in orphea fusis ante deum precibꝰ expulit: Irruptionis huius Saracenorũ memoriã testatur inscriptio marmoris q adhuc extat apud ædem Michaelis in Vaticano. Ioannes Scotꝰ alter a religioso hoc tpe: vtraq; lingua doctus dicitur fuisse: qui iussu Caroli regis Dionysii hierarchiam conuertit. IOANNES.vii. Anglicus quem dissimulato viri habitu dicunt Fœminam: alioquin doctissimam fuisse: deprensamq; in via apud. S. clementem quãdo peperit. BENEDICTVS.iii. Romanus sedit an.ii. M.vi. D.ix. Sepultus pro foribus basilicæ Petri vir imprimis: bonus ac plane religiosus: vt qui flens ac pœne inuitus pontifex declaratus: triduo statim ieuniis supplicijsq; vacaret. NICOLAVS Romanus Ludouico.ii. Imp. Qui Romæ tunc erat magnaq; inter eos amicitia intercessit. Regem Bulgarorum cum tota prouincia ad religionẽ deduxit. Epis ad eos missis: multaq; vtilia cõstituit: inter quæ nequis Concubinã habenti presbytero ac sacrificanti interesset vt testat Gratianus. Ad hunc Michael Theopholi legatos Salutatum cum muneribus misit. Sedit an.ix. M.ii. D.xx HADRIANVS.ii. Romanus Ludouico.ii. Imp. Sedit An.v. M. ix. vir optimus pro quo Ludouicus absens p legatos gratias egit populo Ro. IOANNES.viii. Tris e successione Imperatores diademate redimiuit vt in historia gallorum satis ostendi: Carolũ.i. Ludo.iii. & Carolũ.iii. ex quibus Ludouicũ etiã Romanis inuitis ob quã rem in vincula coniectus: deinde elapsus in galliã aufugit: rediit post Annũ: Prꝫterea vitã. S. Gregorii Quattuor libris explicuit: sedit an.x. Hoc tpe Saraceni Casinẽse Cœnobiũ vastauerũt. D.ii. MARTINVS.ii. Galꝰ sedit annũ M.v. Pontificatũ malis artibꝰ adeptꝰ. HADRIANVS.iii. Ro. Carolo.iii. Imp. sedit Annũ. M.iii. Hic capta occasione per absentiam Caroli q cõtra Normãdos res gerebat: prius retulit ne in creãdo põtifice Imp. Cõsensus expectaret teste Gratiano. STEPHANVS.v. Ro. ex via lata. sedit an.v. D. xi. FORMOSVS epꝰ Portuẽsis largitiõe põtificatũ adeptꝰ. BONIFACIVS.vi. Tuscus sedit diebus.xxv. STEPHANVS.vi. Ro. Carolo.iii. Imp. sedit annum. M.iii. Formosi cadauer erutũ e sepulchro cõtumeliis adfici iussit antiquũ ob odiũ. ROMANVS patria Romanus Carolo.iii. Imp. sedit M.iii. Stephani acta infirmauit. THEODORVS.ii. sedit dies.xxx. Formosi acta in integrũ restituit IOANNES.ix. Romanꝰ sedit. an.ii. dies.xv. BENEDICTVS.iiii. Roma. sedit an.iii. M.iiii. LEO. v. cuiꝰ patria ignorat sedit dies.xl. CHRISTOPHORVS cuiꝰ etiã patria ignorat sedit. M.vii. largitione põtificatũ adeptꝰ eiicit. Cœnobioq; addicit. Nã & Cœnobia solatia tũc miserorꝫ erãt. Decoctorũq; refugiũ. SERGIVS.iii. Romanꝰ Berẽgario primo Imp. sedit an.vii. M.iiii. D.xvi. ob veteres iras Formosi cadauer: itemꝫ erutũ i Tiberim iecit. ANASTASIVS.iii. Roma. sedit an.ii. LANDO Romanꝰ sedit annum. M. v. IOANNES.x. Ro. Berẽgario Imp. sedit an.xiii. M.xii. D.iii: Hic vna cũ Alberico hetruriæ Marchione de saracenis q diuersa Italiæ loca maxime in Cãpania occupauerãt triũphũ: romã retulit. Venies post hæc in dissidiũ cũ põtifice Albericꝰ Pannonios i Italiã vocauit q & hetruriã & Galliã Cisalpinã vastauerãt. ipe demũ põtifex a Ro. captꝰ Ceruicali i eos cõiecto necatur Hoc tpe Anthropomorphitę fuerũt deũ humano corpe ponẽtes: quoꝫ errorẽ Fãtinꝰ pſul Veronen. disertissime redarguit. LEO.vi. Ro. sedit. M.vii. D.xv. STEPHANVS.vii. Ro. sedit an.ii. Berẽgario.iii. Imp. IOANNES.xi. Ro. sedit an.iiii. M.x. D.xv. LEO.vii. Ro. sedit an.iii. M.vi. D.x. nil mẽoria dignum gessit. STEPHANVS.viii. Germanus sedit an.iii. M.iiii. D.xii. MARTINVS.iii. Romanus sedit An.iii. M.vi. D.x. AGAPITVS.ii. Romanus Berengario.iii. Imp. Contra quẽ Othonem e Germania vocauit: sedit Annos.ix. M.vi. D.x. IOANNES.xi. Romæ e regione viæ latæ vir sane sceleratus. Quamobrem contra eum Otho vocatus a Romanis. Ille in vltionem e Duobus Cardinalibus q causa huiꝰ facti fuere: alteri manũ: alteri nasum abscidit. Coactus est tandẽ eum diadema

Sergius.ii. D.cccxlvi.

Leo.iiii. D.cccxlviii

Io.Scotus. Ioãnes.viii. D.ccclviii.

Bñdictꝰ.iii

Nicolaus D.cccixii.

Hadrianus ii.

Ioãnes.viii. D.cccixxx.

Martinꝰ.ii. Hadria.iii. Stepha.v. Formosus D.cccxciiii.

Bonifa.vi. Stepha.vi. Romanus. Theodo.ii. Ioannes.ix. Bñdict.iiii. Leo.v. Xpoforus. Sergius.iii. D.cccevii.

Anastasi.iii

Lando Ioannes.x. D.ccccxvii

Anthropomorphitæ. Leo.vi. Stepha.vii. Io xi. Leo.vii. Stepha.viii

Martinꝰ.iii

Agapitꝰ.ii

Ioãnes.xii. D.cccix

te redimite. Post hæc ab eodē admonit⁹: vt a vitiis & insania resipisceret minime paruit. Quare fugi-
Bñdict⁹.v. ens ob metū in latebris extinctus est: sedit an.iiii.M.x.D.xv. BENEDICTVS.v.Romanus sedit
Menses.ii.D.v.Othone Imp.Hic delectus a Clero & populo Ro.eo tpe quo Ioannes deiectus fuit:&
Leo.viii.ab Othone Surrogatus.Quāobrē Otho hostiliter oīa inuadens: Romanos perterrefecit: &
voti Compos eos iureiurando adegit: nihil immutaturos. Relicto Dein Leone Bñdictū secū in Ger-
Leo.viii. maniā duxit vbi ille ex animi dolore decessit.LEO.viii.Sedit annū.M.iiii.Cuius historiā in Bñdicto
Ioānes.xiii. supra enarrato commemorauī.IOANNES.xiii.Roman⁹ Othone Imp.Sedit an.vi.M.x.D.x.pul
D.ccccl xii. sus a Romanis ab Othone deinde restitutus.Qui & Decarcones Romanorū: propterea Laqueo sus-
Decarcho- pendit: & vrbis præfectū multis adfectum contumeliis in exiliū misit.BENEDICTVS.vi.Roma-
nes. nus Othone Imp.sedit Annū.M.vi.a Cincio potente Ciue Romano in molē Hadriani coniectus ac
Bñdict⁹.vi fame mori coact⁹ ē.DONVS.ii.Roman⁹ sedit Annū.M.vi.BONIFACIVS.vii.sedit.M.vi.D.
Donus.ii. xii.vir sacrilegus q bonorū Cōspiratione relinquere vrbē coactus: oīa sacra p̄tiosa secū Cōstantinopo-
Bonifa.vii. lim fugiens abstulit: quib⁹ diuenditis paulopost audacior factus rediit.Iāonē Diaconū Cardinalem
D.cccclxxii exoculauit.Ipe mox turpissime extinctus est.BENEDICTVS.vii.Romanus Othone.ii.Imp.sedit
Bñdict.vii. an.viii.M.vi.IOANNES.xiiii.Romanus vt quidam dicunt Papiensis Tertio q̄ electus fuit mense
Ioānes.xiiii a Romanis in molē Hadriani coniectus: moriq̄ cōpulsus est.IOANNES.xv.Romanus a Clero o-
Io.xv. dium ob impietatē sustinuit: quartoq̄ decessit mense.IOANNES.xvi.Romanus Othone.iii.Imp.
Ioānes.xvi. cuius auxiliū implorauit: pulsus a Crescentio Cos.Romano in æthruriā.Quo timore perterrit⁹ Cre-
D.ccccl xxxi scentius & pontificē reduxit: & ad genua ei procumbēs veniā p̄teritorū petiit. Hic enim Hadriani
Crescētius molem occupauerat: ex quo arx Crescentii dicebat.Sedit Io.Annis.x.M.vi.D.x.GREGORIVS.
Cos. v.Saxo genere othonis.iii.propinquus pulsus a Crescentio Cos. suffecto Pseudopontifice quodā Io-
Gregori⁹.v anne ab ipso othone restituit: qui primo in arce Crescētium Cos.& Ioannē obsedit illi spe veniæ: sup-
M. plices ad imperatorē adeuntes: alter in via trucidat: alter Ioānes exoculat.Hic instituit vt deinceps
Imperatores Romani a Sex Germanis viris addito rege Boemiæ legerent.ii.sūt Colonienses: & Ma-
guntinus: & Treueten.p̄sules. Dux Saxoniæ.Comes Palatin⁹.March.Brandeburgensis an.M.ii.
Sedit annos.ii.M.viii.Huius elogium sepulchri conditi apud aram diui Gregorii in basilica Petri vi-
tam eius testans: legitur hodie his versibus barbaris. Hic quē claudit humus oculis: vultuq̄ decorū
Papa fuit.Quint⁹ noīe Gregorius Ante tamē Bruno Francorū regia proles: Filius othonis de gene-
trice Iudit Lingua Theutonicus Wangia doctus in vrbe.Sed Iuuenis Cathedram sedit apostolicam
Ad binos annos & menses circiter octo: Ter seno Septembruo: Commemorante dies: Pauperibus
diues per singula sabbata vestes Diuisit numero cautus apostolico. Vsus francisca vulgari: & voce
latina. Instituit populos eloquio triplici. Tertius Otho sibi Petri cōmisit ouile: Cognatis manib⁹ vn-
Ioānes.xvii ctus in imperium.Exuit & postq̄ terrenę vincula carnis: Aequiuoci dextro substituit lateri. Decessit
Silvest er.ii. xii.Cal.Martii.IOANNES.xvii.Græcus Præsul placentinus quē supradixi a Crescētio per seditio-
M.iii. nem creatū: & ab Othone eiectū sedit Mēses.x.SILVESTER.ii.gallicus Othone.iiii.Imp.sedit an.
iiii.M.i.D.x.Hic olim Monachus hispali artibus liberalibus eruditus. mox per largitionem sacerdo-
tia postremo Pontificatum adeptus. Dęmonem malum de vitæ longitudine consuluit: ille respōdit
vt caueret hierusalē. Imprudens Silvester in æde.S.Crucis in Hierusalem dicta sacrificans diē extre-
mū adesse sensit. Fassus igitur Delictum publice iussit moriens: vt eius cadauer equis daretur trahē-
dum: vbi demum illi conquieuissent ibi tumulari. Diuina igitur prouidentia ad basilicam Laterā-
Ioan.xviii. nem peruenere: vbi & sepultus.IOANNES.xviii.Ignobilis sedit Menses.iiii.D.xx. IOANNES.
Ioānes.xix. xix.Romanus e regione pontis sedit annos.iiii.Menses.iiii.SERGIVS.iiii.Roman⁹ sedit annos.ii.
Sergius.iiii. Menses.vi.vir sane probus. BENEDICTVS.viii.Tusculanus Henrico Imperante quem Romæ
Bñdict.viii diademate redimiuit sedit annos.xi.M.i.D.xii.IOANNES.xx.Romanus Conradum Imperato-
Ioānes.xx. rem Diademate redimiuit: sedit annos.ix.D.ix.Declaratus nullis antea initiatus sacris. vexatur In-
M.xx. super a Romanis ab eodem Conrado defenditur. Deniq̄ eius vita magnopere laudatur. BENEDI-
Eñdict⁹.ix CTVS.ix.Tusculanus Benedicti.viii.nepos sedit annos.x.Menses.iiii.D.xiiii.vir probrosus & infa-
mis. Quare a populo Romano pulsus Silvestro.iiii.suffecto. deinde restitutus. SILVESTER.iii.
Silvester.iii Romanus expulso Benedicto per factionem surrogatus: tantum dies. xxxix. GREGORIVS.vi.
Grego.vi. Henrico. ii. Imperante. Sedit annos.ii.Menses.iii.in eo tumultu ac scismate creatus: quo Benedi-
M.xl. ctus.viii.fugatus ē. Sed Henricus celebrata Synodo & Benedictum: & Silvestrum: & Gregorii coe-
git se pontificatibus abdicare. Clementem q̄.ii.fecit.CLEMENS.ii.Præsul Bambergensis in Syno-
Clemens.ii do vti supradiximus: factus Henrico.ii.Cogente quem postea Diademate redimiuit: Sedit Menses
Damas⁹.ii: ix.D.vii.DAMASVS.ii.Bauarus natione per vim: nulloq̄ populi consensu pōtificatū occupat in

quo vixit Dies.xxiii.LEO.ix.Alemanus ab Henrico.ii.Imp.Romã missus:petentib⁹ Romanis quibus ob vitia cleri quotidie peiores eligẽtis necesse fuit ad Imperatorẽ confugere.Huic igit̃ Romam venienti Ildobrandus Soanensis q postea Gregorius.vii.fuit fit obuiã:hominẽq; hortatur:vt priuato habitu veniret:electus ab eo qui potestatem eligendi non haberet. Cui cum vir iustissimus paruisset iterũ a Clero eligitur: Ildebrandus ab eo Cardinalis statim factus est.Huius igitur põtificis iustitia portento quodã ex leproso dicitur emicuisse:quẽ in lecto suo collocari mãdauerat:nec mane postea visum:xp̃m putatum.Hic etiã vt scribit Pandulfus Ostiatius Lateraneñ, Normanos in apuliam accersiuit cõtra græcos & Saracenos oĩa cõtumaciter occupantes:ip̃e quoq; eo simul adcessit:hos tñ postea sępe nocentes diuersi sensere pontifices.Leonis hoc factum q̃q̃ ex animo pio sanctoq; viro nequaq̃ laudat Archiepiscopus Flo. ex auctoritate Io.de Columna:dicit tantis minime eũ facere oportuisse q̃d Petro prohibitũ Mitte gladiũ tuum in vaginã: Petrus etiã Damian⁹ in quodam opusculo damnat clericos q pro tuendo iure rerũ externarũ certant: aut bello interesse student.Nam & Gregorius rapinas iniuriasq; plures a longobardis est passus: Ambrosius item ab Arrianis: vterq; sola patiẽtia dimicauit.Simile Leonis facto:illud quoq; Vrbani.iii.fuit qui Carolum e Gallia contra Manfredum excitauit,ambo vt idem pręsul ait rem suscepere supuacaneã:quũ externa Christus minime curare mandauerit.Sedit An.v.M.ii.D.vi. VICTOR.ii.Bauarus natione Hẽrico.ii.Imperãte & Cõsentiente Synodũ Florentiæ habuit vbi multos Pręsules & largitionis & luxuriæ noĩe notatos deiecit.Sedit an. ii. M.iii.D.xiiii.STEPHANVS.ix.natione Lotoringus Cassinensis Abbas: Henrico iii.Imp.moriẽ Florentiæ mense septimo.Ibiq; sepultus: Huius opera Mediolaneñ.ecclesia Ro.pon. obtemperauit q̃ annis.cc.se subtraxerat.BENEDICTVS.x.Veliternus sedit Mẽses.ix.D.xx.per factionẽ quorundã nobiliũ factus:dissentiẽte clero eiicitur:velitriscq; vnde erat exulauit. NICOLAVS.ii.Sabaudiensis Pręsul Florentinus Gerardus antea vocatus: abrogato Benedicto Senis Creat vir moribus ac litteratura probatissimus Henricum.iii.Diademate redimiuit Robertum Guiscardi pontificis tributariũ:regẽq; apuliæ constituit.Demũ Concilio celebrato Pontificũ electionẽ ad Cardinales tm̃ reduxit:sedit annos.iii.ALEXANDER.ii.Mediolanensis Hẽrico.iii.Imp.Cuius auxilio Cadolus Parmensis electus ad vrbem hostiliter cõtendit.Captus demũ & in Cõcilio Mantuæ celebrato:sese abdicans veniã publice petiit:huic enim omnis fere transpadana & cisalpina gallia parebat p̃ter Matildem Comitissam. Alexander his gestis romã reuertens in magna existimatione vixit sedit an.xi.M.v.Sepultus in basilica Lateranensi. GREGORIVS.vii.Soanensis Ildebrandus noĩe Henrico.iii.Imp.sedit an.xi.Mẽsem.i.D.iii.Hic p̃ter oẽs q; vir pius & christianæ religionis acerrim⁹ defensor fuerit: labores pertulit magnos Primũ Cincius Stephani vrbis Pręfecti filius nocte dominici natalis in Basilica.S.Marię ad p̃sepe Sacrificantem:adortus vi corripit atq; in Turrim quandã Parionis cõiecit:vñ & a populo Ro.liberatus. Mox grauissimas cũ Henrico inimicitias gessit :q; eũ tãq; Simonię crimine notatum & rebellẽ sacris interdixerat.Ex quo ille furibundus ad vrbẽ diripiendam properauit:ip̃mq; in Hadriani mole obsedit:ad quẽ liberandũ Robertus Guiscard⁹ Apuliæ Dux resistentibus Romanis occurrit:ingressusq; per flaminiã portã populabundus:fugato Henrico pontificem obsidione soluit:secumq; duxit Salernum vbi & decessit Nepos eius ex fratre in Septizonium confugiens turpiter se dedidit. VICTOR.iii.Abbas Casinensis sedit annum.M.iiii.Moritur suspitione veneni iussu Henrici dati. VRBANVS.ii.Henrico.iii.Imp.Sedit an.xiii.M.iiii.Acta Gregorii.vii.cõtra ip̃m Henricũ p̃bauit in Concilio Placentino fauente Matilde Comitissa:inde profect⁹ apud clarummontem alio celebrato Concilio populos xp̃ianos ad recupetandã hierosolymã incendit. Reuersus Romã Ioannis pagani Ciuis seditiosissimi motu omnia miscentis in ædes Petri leonis potentissimi:Ciuis apud.S. Nicolaum in carcere tulliano sese biennio recepit:vbi & decessit Cadauer trans tiberim: clam metu inimicorum delatum.Hic primus pallium Mediolanensi Archiepisco po tradidit post eum Toletano quẽ & primatẽ regni Hispaniæ fecit. Hocitẽ tempore ordo Cartusiẽsium initiũ cœpit.De quo alias.PASCALIS.ii.ex flaminia oriundus Henrico.iiii.Imp. Quem Romam venientem ad Gradus Petri basilicæ excepit:ingressusq; vna templum per proditionem: vnacum Cardinalibus ab eo capitur.Q̃d non probasset p̃sules ab eo in Germania factos. Itaq; ductus ad montẽ Soractem ibi fuit donec Compulsus est ei adsentiri simul:& eum cuius causa venerat diademate redimire.Fuere hoc tempore Petrus Colũna qui Cauios pontificis oppidum occupauit.Ptolemæus princeps Sublaquẽsis Albam.Stephanus Corsus Basilicã Pauli vbi castellum ad excursiones fecerat:hæ nanq; familię inlustres Romę absente pon.qui in apuliam secesserat omnia diripuere:quę paschalis cũ exercitu reuertens facile recuperauit:ac post discessum Imperatoris in Concilio Lateranensi omnia vi facta retractauit: Sedit Annos .xviii. Menses.vi.GELASIVS.ii.Caietanus Hen-

Leo.ix.M.l.

Victor.ii.

Stepha:xl.
M.lvii.

Bñdict⁹.x.
Nicola⁹.ii.
M.lviii.

Alexãd.ii.
M.lxii.

Grego.vii.
M.lxxiii.
Cincius p̃fecti.F.

Victor.iii.
Vrban⁹.ii.
M.lxxxvii.

Petrus leo.

Paschalis.ii.
M.c.

Pe.Colũna
Ptolemęus
Corsi.

Gelasius.ii.

Cincius & Leo Fraiapanes,

rico.iiii.Imp.ſedit an.M.x.Statim renuntiatus pontifex Irruptis conclauis foribus a Cincio & leone Fraiapanibus captus calcibuſq; petitus eſt q; egre ferrent non fuiſſe creatũ vnum e ſuis.Deinde in eo tum domos perductus:paulopoſt a populo ro.liberatur.Poſtea aduentante ad vrbem Henrico ſibi timens Oſtiã:deinde Ardeam poſtremo in Apuliã cõfugit.Diſcedente aũt Henrico Romã reuerſus a Gregorio pſeudopontifice ab eodem Impatore facto:multa paſſus eſt latebras ob metũ quæritando. Tandem in.S.Praxede dum ſacrificaret irrumpentibus inimicis vix incolumis euaſit.Hinc in baſilicam Pauli conuocatis Cardinalibus:ſeq; eccleſiamq; cõmẽdans ex Oſtia piſas mari aduehit.Inde in Galliam vbi apud Cœnobium Cluniacenſe moritˉ.Cœpere hoc tpe Templarii apud hieroſolymã;

Calliſtus.ii M.cxx.

CALLISTVS.ii.Burgundus Hẽrico.iiii.Imp. Abſens ob Doctrinã & generis nobilitatem creatur veniens ad vrbem Piſis:deinde Volaterris iter fecit:vt in eorũ hiſtoria continet;ædemq; Petri Volaterris dedicauit;ac parte reliquiarum Petri & Pauli donauit:q; ſub ara latentes & diu ignoratæ:eruta tandem ẽde annis ab hinc fere.xxx.Impietate Florentinorũ arcis ædificandæ gratia.Cum arcula inſcripta prodierũt:pdigiumq; ex his publice viſum:paulopoſt dum ſacrificatur.Ciuẽ morbo diuturno incutuatum;ẽgreq; ambulãtem ſtatim liberatũ;q adhuc viuit.Calliſtus igitur Imprimis Pſeudo pontificem Gregoriũ Sutrii quorundã potentũ fauore ſeſe tutantẽ:exercitu miſſo cepit:vitaq; donatum in Cœnobio relegauit.Deinde Beneuẽtũ proficiſcit ad tutandũ Rogeriũ fratrẽ Guillermi Comitis Apuliæ.Qui contendens Conſtantinopolim ſpe nuptiarũ filiæ Alexii Imperatoris regnum ei cum fratre commendauerat.Reuerſus Inde Romã morbo adfectus:vbi primum cõualuit Apud Lateranũ Conciliũ celebrauit:vbi actum de ſupplemento xpianis mittẽdo:q; tũc res in Aſia pro religione gerebant.Sedit an.v.M.x.D.vi.

Honori⁹.ii Innocẽti.ii. M.cxxviiii.

HONORIVS.ii.Ex agro Forocornelienſi oriũdus:vir laudat⁹ ſedit an.v.M.ii.Sepult⁹ in Baſilica Lateranẽſi.

INNOCENTIVS.ii.Roman⁹ e regione Tranſlibertina Lotario Imp.ſedit an.xiiii.M.viii.D.viii.contra Rogeriũ Apuliæ Comitẽ mouens ab eo capitur pauloq; poſt dimittitur reuerentiæ gratia.Pontifex ei oĩa prẽter regis titulum quem añ oĩa ille optabat cõceſſit.Reuertens Pſeudo pontificẽ Romæ filium Petri leonis offendit.Cuius metu pertenit⁹ per mare Piſas:inde in Galliam ad Philippum regem aufugit:apudq; Claromõtem;Conuento diuo Bernardo magnopere recreatus.Conciliũ celebrat vbi Pſeudo Pontificem hoſtem eccleſiẽ iudicauit Inde reuerſus Cum Lotario Imp.Piſis ſubſtitit:eãq; ciuitatem diu cũ Genuenſib⁹ diſcordem cõciliauit: Romã poſtremo veniens Cum eodem Lotario nuſq; Pſeudopontifice reperto:aliã ſeditionẽ exortã vidit Romanorũ qui Senatores Conſuleſq; creabant more vetuſto erepta ſacerdotibus facultate.Quare pontifex apud Lateranũ Concilio celebrato:multa ipſis Sacerdotibus vtilia ſtatuit inter alia:ne quis in prædiis Sacerdotibus ſucceſſorem ſibi conſtituere poſſet.

Celeſti.ii. Lucius.ii. M.cxlv.

CELESTINVS.ii.Tiſernas ſeu e Caſtro fœlicitaris ſedit Menſes.v.

LVCIVS.ii.Bononienſis Conrado.ii.Imp.ſedit Meſes xi.D.iiii.Hoc tpe Baliardus phs quidã gallicus ac peripateticus Pariſii prodiit vir doctiſſimus:ab orthodoxis tñ in quibuſdã aberrãs:a quibus nec per ſynodum iuſſu regis Ludouici hui⁹ gratia coactã auelli potuit;quĩ in loco deſerto cum ſociis nõnullis omne æuũ abſtinẽdo exegit.

Baliardus phs.

Eugeni⁹.iii M.cxlvii.

EVGENIVS.iii. Piſanus Conrado.ii.Imp.ſedit an.viii.M.iiii. D.xx.Hic cũ Romanos in ſeditione cœpta ſub Innocẽtio.ii.perſeuerãtes videret.q; imperiũ adripuiſſent ob metum ad Farenſe Cœnobiũ aufugit:vbi cũ non ſatis tutus videretˉ: Tiberi Oſtiam delatus:mox Piſas inde in Galliam ſe recepit: vbi etiã Cõuẽto diuo Bernardo a quo Monachus olim factus fuerat:maxime lætatus Ludouico regi ex voto Contra Saracenos ire paranti:bene ac feliciter dixit. Inde illius auxilio tutus Romam reuertens:a Ciuibus ſedato tumultu humaniter exceptus eſt.Hic & porticum ſanctæ Mariæ ad preſepe extruxit: vt eius etiam indicat inſcriptio.

Anaſta.iiii. Hadria.iiii.

ANASTASIVS.iiii.Romanus ſedit annos.ii.M.iiii. De quo nil aliud fertur niſi q; pulchertimas ædes apud Pantheon ædificauit.

HADRIANVS.iiii.Anglicus natione Federico Aenobarbo Imp.ſedit an.iiii.M.x.Imperatorem ipſum apud Lateranum Diademate redimiuit aduerſantibus Romanis:portamq; claudentibus:Guillermum Siciliæ Comitem;vtriuſq; Sicilię regem creauit:Circa vulſinios nonnulla oppida reconcinnauit Radacophanum in agro ac ditione nunc Senenſium:arce & mœnibus muniit:vbi quandoq; habitauit:perteſus tandem ſtatum Romanorum quottidie tumultuantium:& ei aduerſantium ſeceſſit Arignaum vbi & moritur.Relatus inde in vrbem:& in Baſilica Petri ſepultus.

Alexan.iii. M.clx.

ALEXANDER.iii.Senenſis Federico Aenobarbo Imperãte:ſub quo multa paſſus eſt.Initium malorum Victor:Pſeudo Pontifex ad eum confugiens.Alexander vero ad Gualuagnum Mediolani tunc principem ſe recepit.Quare Imperator furibundus in Italiam veniens Mediolanũ:aliaſq; terras quæ cũ eo conſpirauerant deſolauit.Ex quo oĩs fere Transpadum regio defecit ad Alexandrum:eiuſq; nomine Alexandriã cõdiderũt.Mortuo victore aliũ ſucceſſorem Paſchalem Imperatorẽ:poſt hũc Calliſtum:poſtremo Innocentiũ con-

ſtituit qui omnes ſuperſtite Alexandro periere. Igitur e Mediolano diſcedens in Galliã contẽdit: hortante Philippo rege. Concilioq; apud Claromõtẽ habito Victorẽ tunc viuentem damnauit. Mox a Romanis reuocatus eſt impator quãdo & rebellãtes trans padum Ciuitates & pontificem reuerſum vidit extemplo in Italiã properat. Ille timore perculſus habitu Coci ignotus Venetias aufugiens ad diuæ virginis de Caritate Cœnobiũ diuertit: vbi tandẽ cognitus & a Sebaſtiano: tũc Duce ſummo honore in palatiũ perductus eſt. Cuius inimicos vlti Veneti Othonẽ Federici filiũ aduerſus venientem bello nauali cepetunt: qui cauſa pacis deinde fuit. Federicus Capto filio ſequẽti anno Venetias ex fœdere venit. Ad pedes Alexandro ꝓcumbens veniam prẽteritorum petiit dicens. Nõ tibi ſed petro. At ille reſpondit Et mihi & petro. Romã poſtremo reuertens. Concilium apud Lateranũ Celebrauit: moritur q; cum ſediſſet an. xxi. D. x. LVCIVS. iii. Lucẽſis Federico Impante a quo obtinuit ſuis Lucẽſibus: vt et hruſci non alia q̃ lucenſi moneta vti poſſent. ſicut & in tranſpadana regione Papienſi. Cum contenderet vt Conſulũ nomẽ Romę extingueretur aduerſantibus illis: ob metum ſeceſſit Veronã: vbi & extinctus eſt cum ſediſſet annos. iiii. M. ii. Fuere ſub hoc tpe Petrus Comeſtor q vtri uſq; legis hiſtoriam ſcripſit: quã eccleſiaſticã vocãt. Itẽ Petrus Lombardus patria Nauarienſis prẽſul Pariſienſis qui ſententiarũ libros edidit quattuor ex ſanctorũ dictis. Abbas quoq; Ioachinus in Calabria apud Cœnobiũ Floris ab eo conditũ: qui vaticinia quędã ęnigmatica reliquit. Gratianus Monachus. S. Proculi natione tuſcus doctor Bononienſis auctor Decreti: qui ſpuri⁹ fuiſſe traditur: Omnes hi ſane parũ inter ſe tpibus differũt. VRBANVS. iii. Mediolanẽſis Federico Aenobarbo Imp. Audito nuntio de Hieroſolyma a Soldano capta dum Venetias proficiſcitur: parandę claſſis gratia Ferrariæ in Itinere prę animi dolore moritẽ: cum ſediſſet Annum. M. x. D. xxv. GREGORIVS. viii. Beneuentanus Dum Piſas ꝓperat pacẽ cõſtituturus inter eos & Genuẽſes: vtroſq; vero animaturus ad hieroſolymã recuperandã: ibidem moritur Pontificatus die. lvii. CLEMENS. iii. Romanus Federico Aenobarbo Imp. ſedit An. ii. D. xvi. Hoc maxime hortante Impator vnacũ cæteris: tunc principibus xp̃ianis in Saracenos expeditionẽ ſumpſit: de qua alibi plura diximus. Hic et atrium. S. Laurẽtii extra mœnia fecit: Lateranẽſem baſilicam exornauit. CELESTINVS. iii. Romanus Henrico. v. Imp. Cui regnũ Siciliæ cõceſſit Guillermo ſine hędrede extincto: tradita ei in matrimoniũ Cõſtantia Rogerii filia e Cœnobio Panormitano euocata. Primus ędis pontificales apud Petrũ & Lateranenſem Baſilicam ædificauit: vt inſcriptio in æriis adhuc valuis laterani oſtendit: ſedit an. vi. M. vi. D. xxi. INNOCENTIVS. iii. Anagninus e Comitũ familia Othonem. iiii. Imperatorem diademate cinxit. Concilium Lateranenſe celebrauit Almericũ Hęreticum qui dicebat ideas in mente diuina creare ac creari: cremari apud Pariſiũ mãdauit. Decretales alioſq; libros cõplures Compoſuit Xenodocheum. S. Spiritus in Saxia fecit. Altare. S. Petri vt fornix indicat exornauit. Sixti templũ reſtituit: Turrim quã nunc Comitũ vocant excitauit: non ſine nota ambitionis ac expenſæ ſupuacuę in tot hominis virtutes: hac tantũ ei adſcripta Moritur Peruſii Pontificatus an. xviii. HONORIVS. iii. Romanus Federico. ii. Imp. Quẽ ditionẽ pontificis vſurpare conantẽ ſacris interdixit. Petrũ Altiſidorẽſem Impatorem Conſtãtinopolitanũ Cũ Iolę vxore in baſilica Laurẽtii extra mœnia diademate redimiuit. Ioannẽ Cardinalẽ Columnenſem legatum in aſiã cum iis copiis miſit: quas Innocentius coegerat. Fecit Aedis Caſemarii: Ordines Franciſci & Dominici probauit. Sedit an. xiii. M. viii. D. xiii. GREGORIVS. ix. Anagninus e Comitũ familia. Innocẽtii. iii. neposin Septizonio electus ſententiã Honorii in Federicũ probauit: quẽ poſtea in gratiã redeuntẽ ex ſoluto cẽſu. Deinde iterũ rebellantẽ: Celebrato apud Lateranũ Concilio ſacris iterũ interdixit. Imperiũq; ei abrogauit. Cũq; audiiſſet ꝙ is fretus auxilio piſanorum quoſdam Cardinales e gallia accerſitos partim cepiſſet: partim mari depreſſiſſet ex animi dolore extinctus eſt. Dominicũ & Antoniũ Vlyxiponẽſem ac Heliſabetã Pãnonię Regis filiã inter Sctõs retulit: Seceſſit Peruſiã ob varios in vrbe tumult⁹. Seditionẽq; Cuiuſdã Annibalis ex Annibalũ familia vix euaſit. Hic mun⁹ Senatoriũ vnacũ Pãdulfo Sabello obiuit: ac abſente Pontifice nouã tũc primũ Hæreſeos Sectã excitauit adſcitis ad hoc quibuſdã Sacerdotibus: quo auctore populus Ro. in eccleſiã dei cõiurauerat. Iã ſenator more veterũ rogabat: populuſq; ſciebat: ac oĩa prope oppida in poteſtatem redegerat. Qđ malũ vltetius ſerpere: & Tiberis inundatio & peſtilentia ſubſecutæ: prẽterea Gregorii reditus ad vrbẽ ꝓhibuerũt. Re deꝓhenſa ac extincta Gregorius: nihil vlteri⁹ in Annibalẽ aĩa duertit: q̃ ꝙ eũ Senatorio munere deiecit. Hoc itẽ tpe Americus Dux qdã gallic⁹ q plura cõtra Saracenos geſſit: in p̃tio fuit. Cui⁹ ſepulchrũ in baſilica Petri certũ hodie cũ hocelogio. Hic iacet Americ⁹ Comes Mõtiſfortis Frãcię. Conſtabilis q cõtra Albigẽſes ꝓfide catholica ſępi⁹ dimicauit: poſtea cõtra Saracenos ad ptes Syriæ trãſiretauit: a quib⁹ i bello capt⁹ fuit: & diu in captiuitate detentus. Tandẽ p Treugã liberat⁹ dũ rediret ad ꝓpria apud Idrun-

Luclus. iii. M. clxxxii. Pe. Comeſtor. Pe. Lombardus. Ioachin⁹ abbas. Gratianus. Vrban⁹. iii. Grego. viii. M. xcviii. Clemẽs. iii.

Celeſti. iiii. M. cxci.

Innocen. iii. M. cxcviii. Almericus

Honori. iii. M. ccxvii.

Grego. ix. M. ccxvii.

Annibalũ familia

Americus comes.

Fragepanes Ia.&.Pe.capoci. tum expirauit Anno domini.M.ccxli.Erant tunc Romæ potẽtes Petrus & Io.Cincius Senator Fragepanes partium Federici:quos pontifex q̃q̃ formidabat:rediit tñ Iacobi Capotii ciuis Ro.potẽtia fretus:Is enī Cincio restiterat:eiusq; adhuc nomen legitur in tabernaculo ope museo sua impẽsa extructo basilica.S.Mariæ ad præsepe:In qua & Petrus:item Capocius Cardinalis sepultus est:qui aduersissimus Federici fuit:ac Xenodocheum.S.Antonii nõ procul ab eadem & Atheneum Perusinũ qđ vocãt Sapientiam de suo nomine excitauit.Gregorius interim moritur Pontificatus anno.xiiii.

Celestinus: iiii. CELESTINVS.iiii.Mediolanensis sedit Dies.xviii.vacauit sedes Menses.xx.Donec Cardinales a Federico capti opera Balduini Impatoris Constantinopolitani restituerent.

Innocẽ.iiii. M.ccxliiii. INNOCENTIVS.iiii.e Flisco ac ex Lauaniæ comitibus Federico.II.Imp.quẽ antea magnopere amicum in pontificatu inimicum habuit.Quapropter eius iram fugiens Centum Cellas profici scitur.Inde in galliã trãsire tauit vbi libere cõtra eum sententias superiorũ pontificum comprobauit.Ludouico Deinde rege expeditioni hierosolymitanę se accingente collaudato reuersus est in Italiam ac Petrum Martyrem ordinis prędicatorũ & Stauislaum Prędsulem Cracouiensem inter sanctos retulit vir imprimis iurisperitissimus:Apparatum Decretalium prẽterea auctenticas edidit:& de Iurisdictione Impẽrii auctorita teq; pontificis librum scripsit.Contra quendam Petrum vineam omnia Imperatori tribuentẽ.Quẽ apologeticũ appellauit:Moritur Neapoli vnde Romã relatus:& in basilica Laurentii Conditus est

De Cardinaliũ institutione. Anno pontificatus.xi.M.vii.Hic etiã Cardinales vt pileo vterẽtur roseo & equo veherentur instituit.Ipm Cardinalium nomẽ ab initio epitheti honoratioris appellatio fuit.Nam alibi Clericũ Cardinalẽ & Canonicũ Cardinalẽ legimus id est prędcipuũ aut principalem:quo honore vrbani dignabant Sicut enī vrbis Romæ eps cæteris prędstabat:sic etiã clerus Romanꝰ:cui titulos Euaristus primꝰ omniũ distribuit.Idemq; pontifici de cõmunibus fideliũ rebus adsistebant.Cardinales deinde posteris appellati.Gregorii primi extat epla ad Populonienses aliquem presbyterum sacramentorum gratia requirentes.Mittimus inquit vobis dilectum filium A.presbyterũ Cardinalẽ.Pompa hisplendorq; comitũ & ornatum defuere:quos Innocentiꝰ addidit vti diximus.Nostra quoq; ętate:Paulus etiam capitis tegmenta russata.Inuenio item in antiquis tabulis apud ecclesiam Arretinã donationis cuiusdã Zenobii senatoris Ro.eidem ecclesiæ vsq; a tpe Damasii Pon.factæ vbi est huiusmodi subscriptio.Et ego Io.S.R.E.diaconꝰ Cardinalis ex parte Damasii pon.laudo & confirmo.Itẽ in aliis tabulis donatiõis Caroli Magni Cœnobio.S.Anastasii Romę:subscriptio huiuscemodi.Et ego Leo Eps Ro.ecclesiæ subscribo.Et ego Carolus Imp.subscribo.Et ego Guillermus.S.Sabinę Cardinalis subscribo.Vbi obiter notandũ Pontificẽ Ro.solitũ se subscribi Epm Ro.ecclesiæ multo rectius q̃ hodie Epm catholicæ ecclesiæ:nã si Romana:catholica est:honorem igitur hunc almæ vrbi eripere vident

Alexander iiii.M.cclv. ALEXANDER.iiii.Anagninus Federico.ii.Imp.sedit an.vi.M.vi.Ecelinũ de Romano & Mãfredũ Siciliæ regẽ pontificum hostes persecutus est.Misso legato Octauiano vbaldino qui subditos contra eos in officio confirmaret.Templum continuũ diuæ Agnetis ædi.Qđ Bacchi fuerat Constãtię dicauit.Clarã virginẽ Assisinatẽ inter sanctas retulit.Moritur Viterbii.

Vrba.iiii. M.cclxii. VRBANVS.iiii.Gallicꝰ sedit an.iii.M.i.D.iiii.Oppugnatus a Manfredo rege Carolum Andegauẽsem.Ludouici sancti viri fratrem ad regnũ accersiuit:Perusię decessit sepultus in æde Laurentii.Romani per absentiã eius iterum libertati studentes:

Banderesii creati. Banderesios creant nouos Magistratus qui vitæ necisq; haberent potestatẽ Senatorẽ priuatũ hoiem quendã Brancaleonẽ Bononiensem legerunt:quẽ paulopost fugatũ iterũ reuocarunt.

Clemẽs.iiii CLEMENS.iiii.Narbonensis Federico.ii.Imp.sedit an.iii.D.xxi.Is ad scientiam iuris mores sanctissimos addidit.Duas filias ex matrimonio ei natas habuit:quarũ alteri.ccc.libras Turonenses pro dote tantũ adsignauit.Alteri sacrę virgini.xxx.Nepotem ex fratre Tris obtinentem prębendas.Duas relinquere coegit:Moritur viterbii post quem sedes Biẽnio vacauit.Cũ nõ satis dignꝰ inueniretur successor.

Gregoriꝰ.x M.ccdxx. GREGORIVS.x.Placentinus Rodulpho Imp.Hic ante oĩa pacẽ inter Genuenses & Venetos diu concertantes constituit.Deinde Florentinos Pontificis oppida inuadentes sacris interdixit:profici scensq; in Galliã lugduni cõciliũ celebrauit.In quo Michael Paleologꝰ Imp.Constantinopolitanus cũ Romano dogmate rursus cõuenit cum eius maiores Duodecies antea cõueniissent:semperq; desciuissent:interfuit & Philippus rex.Reuertẽs inde Romã ac iter ppe mœnia Florentinorũ faciens eos interdictio iã fere Triẽnali soluere negauit.Moritur Aretii in itinere:ibiq; sepultus atq; vt vir sanctus adoratus cum sedisset annos.iiii.M.ii.D.ii.

Innocẽti.v. INNOCENTIVS.v.Burgundus ord.prędicatorũ creatus Aretii statim Romam profectus in Basilica Petri Mitræ consecrationis solennia peregit:sedit Menses.vi.D.ii.

Hadria.v. HADRIANVS.v.e flisco Innocentii.iiii.fratris filius moritur Viterbii.Die.xl.

Ioãnes.xxi. IOANNES.xxi. Vlyxiponensis vir admodum litteratus. Vt qui multa scripserit verum rebus agendis:parum prudens:sedit Menses.viii. Moritur Viterbii ex ruina

conclauis.Nicolaus.iii. Vrſinus Compoſitus vulgo appellatus ob morum modeſtiam Iordanum fratrem Latinũq; fratris filium in patrum collegium cooptauit.Carolo.ii.Sicilię regi maxime inimicus: eoq; de officio ſenatorio deiecto inſtituit: nequis principes eum locũ deinde obtineret.Petrum Aragonẽ ratione Conſtantiæ vxoris ſollicitauit:vti ei⁹ regnũ inuaderet:Aedẽ lateranẽſem reſtituit:Sacellũ.S.ſanctoq; de nouo conſtruxit:depoſitis illic apoſtoloq; caluariis donec templũ reconcinnaret.In Petri baſilica antiquo numero canonicos regulares adiecit: vt ſimul cohabitarẽt:ei⁹ imagorem hanc teſtans:prope Lymphatoq; columniã paulo ante viſebatur:ad cui⁹ pedes pſtrati religioſi ei⁹ dicta excipiẽtes erãt.Notarios & tabelliones: vt pauperũ ſanguine victitãtes ab ſe reiecit. Gregoriũ.x. & Ioannẽ. xii.imitatus:vno tm̃ vitio inter ei⁹ laudes accuſatus.Immoderati erga ſuos amoris:tradens eis quæ ab aliis iuſtis de cauſis erepta fuerant.Inter quæ Surianũ:vbi etiam moriẽ quum ſediſſet annos quattuor.D.xxi.Vrſinoq; genus hic cõmemorare fas fuerit:ex Petrarchę primũ auctoritate:qui hoc in antiquo codice ſe reperiſſe teſtat:anno ſiquidem.D.lxxxviii.Mauritio Imp.& Pelagio.ii.ſedẽte:Longobardi ſub Artarí Flauio rege Saturniam in Ethruria poſt longã obſidionem diripuere:fruſtra auxiliantib⁹ Gabinio Sorano:& Roſcio Anguillario nobilib⁹ tunc ducibus. Quũq; Romam deinde obſidione cinxiſſent: Vrſin⁹ & Primien⁹ fratres.C.Vrſino geniti:qui Spoletũ tuebanť:cum exercitu auxilio venerũt:potitiq; a.S.P.Q.R. ſigna quę nũc geſtant:præterea ciuitate ſunt donati:locũq; in regione Arenulæ iuxta Tiberim ad habitandũ conſecuti. His alii quinq; fratres fuere: Tarquinius:Quintiolus:Sextinus:Carenti⁹ & Secundin⁹.Ex his deinde deſcendere Conſtantin⁹ & Ramund⁹ Vrſini:qui ſub Carolo magno aduerſus Longobardos militarũt: præterea Pitili⁹ qui Pitilianũ in Ethruria cõdidit:hæc ex Petrarcha.Reperta eſt deide poſteris Romę inſcriptio huiuſcemodi.Vrſus Alius: cui⁹ ſatrapes ex vmbria in armis floruit adoleſcẽs: vir poſtq̃ factus eſt capitoliũ reſtituit:tabellas condidit vix.an.xlviii.Nonnulli ab eo repetunt Vrſo milite qui Maximũ tyrannũ poſt Valentiniani mortem interfecit.Alium igitur poſt hos Vrſum annis ab hinc.D.veniſſe item ex Vmbria cũ prole numeroſa in eoq; monumentis comperiũt.Huius filii quũ eſſent in bello pſtantes:loca vrbis munita occupauere.Theatrũ Pompeii:molem Hadriani:quę poſtea pontifici ceſſit:ac montẽ qui Iordanus ab vno ex eis qui eũ ceperat eſt appellatus. Item extra vrbẽ vicina caſtra quæ nunc poſſident trans Tiberim:In latio quoq; Marinũ & Neptunnũ:olim Antiũ vſq; ad Alfonſum regem poſſedere:quo tpe Columnẽſib⁹ ab eo regno pulſis:hæc cũ Sarno commutauerũt.In quo & ipſi regno partim vi:partim pricipũ liberalitate:plurima tenuerũt.Inter quę Nolam annis.cccc.Qui vero ex recẽtioribꝰ claritatem habebãt: Bertholdus ipſi⁹ Nicolai nepos Romandiolæ comes ab eo fact⁹:Rainaldus qui auxilio Florẽtinis pficiſcens:apud Aquilã obiit. Alter Rainaldus Plũbini princeps.Roſcius Anguilariæ comes: qui Carolo primo regi Neap.militauit:ac in obſidione Vrbini ſub Guidone duce Feretrano extinctus eſt.Vrſus item Anguilariq; comes conſ.Roman⁹:qui oĩa fere adminiſtrabat:Petrarchã q; laurea poetica redimiuit.Paulus qui pontificis partes contra Ladiſlaũ regem tutatus eſt.Petrus Ioannes:Paulus ex comitib⁹ Monapelli:qui.N.Piciniñ apud Anglare pfligauit:Ramũdus Iacobi ducis Nicolai fili⁹:pulſus a patre cũ execrationib⁹:ac in Hieroſolymitanã expeditionem pfectus:virtutẽ pro fide orthodoxa oſtẽtauit:hoſte audaciſſimo puocante interfecto: ac calce in cadauer ſanguinolentũ impreſſo:rubrã poſtea inferioris calcei partem pro inſigni ornatu geſſit.Reuertens ex Galliis dominantib⁹ Tarentinũ pricipatũ eſt mercatus.Mariãq; matrimonio ſibi iunxit e Baltioꝝ familia:ſuorũ Hæredem.Hæc.n.Baltiana pgenies ab initio gallica Carolũ primũ ad Sicilię regnũ cõparãdũ eſt comitata.cui pro meritis Venuſia:Altamura nonnullaq; alia circa oppida in Apulia ſunt data. Hancigit̃ Ramundus cum patria ditione & adoptione noſis Baltiani ducẽs:poſt annos aliquot deceſſit:liberis ſuperſtitib⁹.Illa vero rurſus Ladiſlao regi cũ toto Impio hac lege nupſit:vt filios in re paterna conſeruaret.Inter hos Ioãnes Antonius qui Tarento: Nolę: Aſculo: cæteraq; paternæ hęreditati ſucceſſit. Is vnacum duobus aliis Vrſinis ad Alfonſum in regnũ Siciliæ ſollicitandũ pfect⁹ eſt.Fuere autẽ hi Vrſus Iacobi pater:Rainaldi nunc pſulis Florentini auus.Alter Franciſc⁹ vrbis pręfect⁹:Grauinæ dux: prim⁹ qui Venetis militauit:cui⁹ poſtea nepos capt⁹ eſt a Cęſare Borgia:ac vnacum aliis ſtrãgulatus.Alfonſus in regno confirmat⁹:eiectis Colũnenſibus: Vrſinos extulit: Ramũdũq; Vrſinũ: qui ei militauerat: Salerni principẽ:Nolę: Aſculiq; ducem cõſtituit:cui tm̃ filia Iſabella ſuperſtes:Ioannis Iordani principis Brachiani mater fuit.Hoc extincto:Fernand⁹ rex Robertũ e Seuerinatũ familia:qui optimã ei nauarat operã:Salerni principẽ fecit: cui⁹ filius Antonellus

Nicola⁹.iii M.cclxxvii.

Vrſinoꝝ familia.

Baltioꝝ familia.

contra eũ postea coniurauit. Ioannẽ Antoniũ Tarenti principẽ quẽ aduersariũ habuit: necari demũ iussit: filio suo Federico principatu tradito: Vrsum vero conseruauit. Hic. n. e stirpe Vrsinoꝝ Soanoꝝ. q Pitiliano dominant auxilio Ioannis Antonii supradicti: Nolæ Ascoliq; dux factus erat: ab initioq; simul cũ aliis contra regẽ: deinde trãsfuga vnacũ Roberto equite cardinalis latini fratre pro rege in acie stetit motus: vt aiunt: precib9 vxoris. Moriensq; duos filios nothos regi cõmendatos ditionis hęredes reliqt. Verũ paucis post annis ab eodẽ rege causante nõ esse illi9 filios: matre etiã seu vi: seu ptio testante: eiecti fuere: quę sane causa fuit: vti postea cęteri pceres sibi timentes: sub Innocentio. viii. exitu infelici rebellauerint: vt alibi narraui. Nunc Nolę Pitiliani comes Nicolaus vir strenuus: qui Venetis militat: successit. Alia vero stirps ex Ioanne fluxit illo cui9 in sacello Petronillę visit sepulcrũ. Is quattuor reliquit. Franciscũ præfectũ quem supra nosauimus: Iordanẽ card. Vrsinũ regni Sicilię magnũ cancellariũ: & Carolũ quaternã ple illustrẽ: q̃ patris auiq; luminib9 obstruxit. Hi fuere Latin9 cardinalis magna inter patres auctoritate: tm extollendę familię dedit9: in reliquos inofficiosus. Neapuleo domi magis clar9 q̃ foris strenuus: nam ędiũ victusq; magnificentia: pterea liberalitate suos ois antecelluit. Robertus: quẽ equitẽ vocabant: in bello audacissim9: magnũ reb9 Fernãdinis monumẽtũ adcessit

Martinus Mcclxxxiii. Ioannes abbas Farsensis nostri sæculi Apitius lautitia mensarũ. Martinus. iiii. Turonensis: sedit an. quattuor. M. i. Quũ Petrũ Aragonẽ classem contra Sicilię regnũ clam parantẽ interrogaret quid sibi apparat9 vellet: respondit se Interulã laceraturũ fore: si illam putaret cogitationũ ei9 conscią esse: Quod dictũ Metelli Macedonis pri9 fuit. Quare indignã fore expeditionẽ rat9:

Ricard9 ex Annibalũ stirpe eum sacris interdixit: bonoꝝ ei9 pręda impune diripientib9 concessa. Morit Perusię: vbi ob vitę merita adorat. Non prætereund9 hoc tpe Ricardus ex Annibalũ Romanoꝝ procerũ stirpe. Is post Nicolai. iii. supradicti mortẽ: comitiis pontificiis pręsuit: & Vrsum Nicolai neporẽ pręfectura Viterbiensi deiecit: quapropter comitia turbata: q; cardinales Vrsini duo indignati: Vrsum restitui ante oia peterent. Itaq; Ricard9 tumultũ contra se Viterbiensiũ exortũ aniaduertens: conclaue ingressus: cardinales eos capit: & in vincula conicit: quod vbi Romę rescitũ est: Annibalũ factio Vrsinos ab vrbe pellit: q Prænestę receperũt: ac paulo post reuersi: Annibales ipsi expulere. Ricard9 compositis tandẽ reb9: dimissisq; cardinalibus: veniã a Martini postea legato supplic iter poposcit. Hęc dom9 diu iam Romæ desit. Honorius. iiii. e Sabelloꝝ ꝓgenie: sedit annis. ii. M. i. Habitauit in Auentino: vbi ædes quę nunc extãt extruxit Martini. iiii. acta cõtra Petrũ Aragonẽ quũ ille minime desisteret habuit rata: ordinẽ Eremitarũ Parisiis non receptũ ꝓbauit. Carmelitanis albũ adsignauit amictũ: post eius mortẽ sedes mens. x. vacauit: cũ plęriq; cardinales valitudinẽ ex cœli Auentini grauitate contraxissent.

Honorius IIII.

Sabellorũ genus. Sabelloꝝ genus exoppido Sabello dicunt deuenisse Columnensiũ factionis: virũ habuit clarũ Pandulfum hui9 Honorii frarrem: vrbis senatorẽ: alterũ in disciplinę seueritate Catonẽ. Postea vero Paulũ ducẽ Venetoꝝ: cui etiã illi ob virtutẽ statuã statuere.

Nicol. IIII. M. cclxxxiiii. Nicolaus. iiii. Asculan9 ordinis minoꝝ: habitauit apud basilicã. S. Marię ad pśepe: cui9 apsidem exornauit: vti nunc pictura ostẽdit: Petrũ colũnã in patrũ collegiũ cooptauit: cui9 adhuc epigramma sepulchri in eadẽ basilica subito ingredientib9 humi cernit. Decessit in eodẽ loco cũ sedisset annos quattuor. D. viii.

Cęlestin9. v Cælestin9. v. Eremię sis ppe Sulmonẽ: Petr9 moroneus antea vocat9: ex eremita pontifex Caroli. ii. regis & Latini cardinalis fauore creat9: Aquilæ mitrę solennia obiit: vbi miraculo rei nouæ: ducenta fere hoim millia spectatũ conuenere. Sed vir optim9 magis solitudini natus q̃ reb9 agendis: psuasus a Benedicto Caietano qui postea Bonif. viii. & ei9 successor fuit: sese pontificatu mense. vi. abdicauit: a quo postea creato pontifice: capt9 in custodia interiit: qui ob patientiã vitæq; merita: inter sanctos deinde a Clæmente. v. relat9 fuit.

Bonif. viii. M. ccc. Bonifacius. viii. Anagninus sedit annis octo. M. ix D. xiiii. Annũ Iobileũ prim9 instituit ac celebrauit. anno. M. ccc. quẽ ritũ posteris mandauit centesimo quoq; anno seruari: antiquæ legis imitatione: licet illa quĩquagesimo coleret: vti testat Iosepus simul & Leuitic9 ca. xxv. longe religiosius. Nã & seruos manumittebat: & debita relaxabat. Bonifac9 insuper basilicã Petri tintinabulis æreis qb9 nil dulci9 audit: exornauit. Ei9 vectigalia lõge adauxit. Sextũ decretaliũ librũ iuuãte Dino Mugellano cõposuit. Cũ Francoꝝ rege Philippo ac domo cloumnẽsi graues exercuit inimicicias: ex ea duos cardinales ordine: Philippũ quoq; regni iure deiecit. Ille Sciarram Columnẽsem ꝓfugum ad littus Massiliẽse adpulsum: ac a Piratis captũ redemit: eumq; cũ nauib9 & auxiliis in Italiã dimisit: qui Ananię Bonifacii ex improuiso adort9: cepit: eumq; in custodia fame necauit.

Sciarra columnẽsis

Bñdict9. xi. Benedict9. xi. Taurisin9 ord. ꝑdicatoꝝ: cardinales columnẽses: & Philippũ regem restituit. De interfectoribus Bonifacii quę

ſtionē egit: moritᵗ Perusiæ mēſe octauo. Signa ſanctitatis dicitᵗ poſt obitū oſtendiſſe. Clæmēs.v. Vaſco pſul Burdegalenſis poſt longā patrum cōtētionem: abſens Perusię creatᵗ: qui ſtatim cardinales in Galliam vocat: anno. M.cccv. vbi ſucceſſores māſere annos. Ixxiiii. librum clæmentinarū ab ſe compoſitum edidit in Vienneſi concilio. Baſilicā Lateranēſem Romæ incendiū paſſam reſtitui mādauit: Cæleſtinum. v. nomie Petri cōfeſſoris inter ſanctos retulit. Sedit annos octo. M.x.D.xv. Dicitᵗ ad eius mitræ ſolennia Lugduni tot mortales ex oīni Gallia conueniſſe: vt Ioannes Britanniæ dux cum multis aliis ruina muri occubuerit. Philippus rex parte corporis læſus. Pontifex quoq; ipſe turba ingente oppreſſus: vix mortis periculum euaſerit. Templariorum ordinem iuſtis de cauſis deſtruxit: eoq; bonis Rhodiis militibus conceſſis. Venetos ob Ferrariam occupatam: Itemq; Florētinos & Lucēſes ſacris interdixit. Tris legatos ex ordie patrum ad regēdam Italiam miſit. Ioannes. xxii. epiſcopꝰ Portuēſis Lugduni pōtifex renūtiatus poſt biennii ſpatium: quo ſedes ob patrum diſcordiam vacauit: Ludouicum Toloſanum preſulem ord. minorum Caroli. ii. filium: duos item Thomas Aquinatem: & pſulem Erfordēſem inter ſanctos retulit. Nouam militū religionem in Luſitania inſtituit: quorū caput eſt oppidū Siluenſis Diœceſeos. Ludouicum Bauarū hoſtem eccleſię ſacris interdixit: Guidonem Petrā malam pſulem Arretinū ob Tifernum occupatum pſulatu deiecit: ſedit annos. xix. M.iii. D. xiiii. Huius etiam tempore ſecta Fraticellorᵍ de opinione nuncupatorᵍ excitata eſt: qui Petro de Corbario Reatinæ diœceſeos ordinis minorᵍ pſeudopontifici tm obtemperabāt. Is enim a Ludouico Bauaro creatus: & a Bonifacio comite Piſano Romæ captus: Auinionēq; ductus ad Ioannē pontificē in carceris pedore extinctꝰ eſt. Hi itaq; pōtificem ipſum Ioānem ſimul cum ſucceſſoribus reliciebāt: dictitantes nō verum eſſe paſtorem: ſed Corbarium. Idq; malum late per Italiā & extra ſerpebat: eos tm cōmercia libidinū mariū & fœminarū vna in antris incluſos concilia bant extinctis luminibꝰ: infantēq; eo modo genitum: incertū eum deferebant: tradebatq; quiſq; per manus alteri: & complexus donec examinaretᵗ. In cuius ſinu id contingeret: eum ſummo ſacerdotio pręficiebāt. Huic ſceleri perquirēdo data prouincia noſtra ætate Ioanni Capiſtrano viro ſanctiſſimo a Nicolao. v. pon. Fabriani. xii. ex eis cōprēſi: ptinaciter ignē ptulerūt. Hic etiā ſcribarum apoſtolicorᵍ collegium numero diſtinxit: qui pprio ingenio litteras dictatas cōſcriberent. Iidemq; plura obibant officia: quorum poſtea facta diuortia. Taxas item cōſtituit. Benedictus. XII. Toloſanus: ſedit an. viii. M.iiii. D. xvii. Sentēriam Ioānis in Bauarū pbauit. Qua re quum ius Imperii ad pōtificem deueniſſet: Imperialibꝰ oppidis vicarios ipſe cōſtituit. Rem omnē pœnitentiarię ſimul & taxas litteraᵍ ordine cōſtituit. Sub hoc tempꝰ Iuo preſbyter enituit inter Britones natꝰ: pauperum aduocatꝰ: quibꝰ oēm tradebat ſubſtantiā. Demū in catalogū poſtea a Clemente. vi. relatꝰ. Clemēs. vi. Lemouicēſis Iobileū abſens Romę celebrari iuſſit Idq; ad annū. l. reduxit. Carolū Boemię regis filium in Bauari cōtumeliam Imperatorem declarauit. Rainaldum Vrſinū & Nicolaū Capocum in ordinē patrum promouit. Sedit ann: x. Hoc tpe Romę Nicolaus Rentii Tyrānidem vrbis occupauit. Hic publicꝰ ſcriba erat: nec ſane bono genere: ſed magni & erecti animi populū ad libertatē excitauit: arma corripuit: capitoliū occupauit: hocq; titulo in ſubſcribendo vſus. Nicolaus Seuerus & clæmens libertatis pacis iuſtitiç. Tribunꝰ ac ſacrę Romanę reipu. liberator illuſtris: quo factū eſt: vt oīnis Italia ad eum legationes de amicicia ineunda: & pace mitterent: ſed dum tyrannus paulatim efficitur: pulſus ex vrbe poſt ſeptem menſes poſtq̄ regnare cœperat nocte in Boemiā ad Carolū Ioannis filiū confugit. Ille captū eum ad Clæmentē miſit: a quo in vincula coniectꝰ: vſq; ad ſucceſſorē eiꝰ Innocentiū. vi. in carcere pſeuerauit: a quo poſtea dimiſſus Romā vt Frācīſco Baroncello ciui Romano qui etiā ſimilē tyrannidis ſtultitiā mouerat: reſiſteret. Is Frācīſcꝰ Romę admodū potēs: pulſis ſenatorio munere Ioāne Vrſino: & Petro Colūnēſi: tribunitiā ſibi ptātē vſurpauit cū huiuſcemodi titulis. Franciſcꝰ Baroncellꝰ ſcriba ſenatꝰ dei gratia almę vrbis tribunꝰ ſecundus ac Romanus coſul. Igit ad hunc tumultū cōprimendū: Nicolaus ab Innocentio: vt diximꝰ: miſſus: vrbē ingreſſus: cum eiꝰ factione Baroncellū pellit: tribunatu ſolus potit. Sed breui poſt tpe quū eſſet nobilitati: & pſertim Columnēſibus aduerſus: a ciuibꝰ obtrūcat. Innocentiꝰ. vi. Lemouicenſis Aegidiū Carillā legatū ad res Italię cōponēdas miſit. Hic enim genere Hiſpanus e gēte Carilla: in rebꝰ agendis lōge prudentiſſimꝰ: ſtatū eccleſię eo tpe variis tumultibꝰ exagitatum: abſente pōtifice: pacauit: vicarios terrarū quos idoneos vidiſſet: confirmauit: e ciuitate Foroliuienſi vbi fere continuo morabat. Ordelaphos male de rebꝰ eccleſię meritos ſuſtulit: iterum ab Vrbano. vi. in Italiā miſſus: Barnabā vicecomitē ſtatū pontificis turbantem cōpreſſit: rurſus

Clæmēs.v. M.cccv.

Io.xxii.

Fraticellorū ſecta

Bñdictꝰ.xii

Clęmēs.vi. M.cccxlv.

Nico.rentii

Frācīſcꝰ baroncellus

Innocēt.vi. M.cccli. Aegidiꝰ Carilla

vicecomitū copias duce Io. Haucuto Florentinos infestante: inter Arretiū & Cortonā adflixit: qua victoria oēs ecclesiæ rebelles vltro sese dedidere: obiit Viterbii: sepult⁹ Assisii sepulchro ab eo condito. Ad Innocentiū redeo: qui Carolū Imperatorē iussit a duob⁹ Romæ cardinalib⁹ dia demate redimiri: cū Romanis tumultuantib⁹ sæpe de creandis senatorib⁹ egit: vt ipse deiceps priuatim hoiem mitteret: itaq; Raimūdū Senēsem de gente Ptolemæa primū senatorem misit semestrem. Res aliquot annos perseuerauit. Deinde romani res nouas appetētes reformatores crearūt qui senat⁹ gererēt potestatē. Sedit an. x. Vrbanus. v. Lemouicēsis Egidiū legatū iterum in Italiā mittit. Ipse quarto pontificat⁹ anno Roma venit: Apostoloꝝ caluarias diu quæsitas: ac tādem repertas in S. Sanctoꝝ sacello neglectas: loculis argēteis operuit: atq; in loco vbi nūc visunt cōdidit. Apud vrbem veterē & montē flasconē ædis pontificales extruxit: In Galliā redi turus Ioannē Haucut copiis quę sub Egidio militauerant pfecit. In itinere apud Massiliā excessit anno pontificat⁹. ix. Quo tpe Brigida e Suetia Romā venit. Hæc. n. liberos mares: quattuor ac totidem fœminas sanctos oīs habuit. Inter quas Catherinā virginē quæ matrem viduam Romam comitata: vbi accepit virū quē nunq; attigit ex consensu defunctū esse perpetuo cœnobio S. Seruatoris: quem ritum mater instituerat se dicauit. Quā Iulius iamiā in catalogū referre vnacū Frācisca romana matrona statuit: q & ipsa sub Eugenio claruit pdigiis ac sāctitate: voluptatē inuitī coitus ardente supra vuluā larido reprimebat. Ad Brigidam redeo: quæ sepulchrum vnacū filia adiuit annis. xviii. deinde in vrbe morata ac defuncta: opera eiusdē Catherinę in patriam relata est: vbi vtraq; iacet. Gregorius. xi. Lemouicensis sedit an. vii. M. v. Sub hoc oīa in Italia pontificis oppida defecere: Tifernatibus Perusinisq; initiū facientib⁹: ac Florentinis sollicitantib⁹: quapropter Card. Gebennēsem legatū cū Bernadono duce: ac. vi. millib⁹ Britonū subsidio misit. Pratenses legati aduētu spe auxilii a Florētinis desciuere: qui statim repressi: auctoresq; capite mulctati: Foroliuienses Sinibaldū Pinū: Io. Theobaldū Ordelaphos in vrbē subito recipiūt: quorū armis sese a Britonū furore tueant. Legat⁹ quū iam mœnia Bononiæ re bellis obsessurus petiisset: cognito Florentinoꝝ exercit⁹ cum Rodulpho Varano duce aduētu hostib⁹ auxilio venientiū secessit Cesenam: quam misere barbari diripuerunt. Igit Gregori⁹ vt his occurreret malis: Romam ire statuit: reuocat⁹ litteris diuæ Catherinæ virginis Senēsis: hortante etiam Baldo Perusino ei⁹ olim pceptore: ac palam dicti tante: q salua conscientia: vrbem negligere non posset. Quāobrem anno. M. ccc. lxxvi. clam paratis triremib⁹. XXI. in Rodano res alias simulans: primo Genuam: inde Cornetū adplicuit: vnde Romam profect⁹: ingētioim lætitia: Florentinos qui omnē fere pontificis ditionem ac oppida circa se occupauerant: sacris interdixit: Deinde bellum contra eos mouit. Vrbanus. vi. Neapolitanus: archiepiscopus Barensis: extra senatus ordinem creatus est. Gallici autem cardinales secessione facta: alium Gallum Clæmentē eligunt. Vrbanus Carolo regi Neapolitano: q nepotem ei⁹ principem creare noluisset: maxime infensus fuit: Quare Nucerię ab eo armis petitus: inde auxilio Ramūdi Baltiani principis Tarentini: nauigio Genuam aufugit: vbi dum vehereť: quinq; cardinales qui cum Pseudopontifice conspirauerant depressit. Romam reuertēs primo numero patres. xxix. vna die addidit exceptis trib⁹. Neapolitanos oīs: Florentinos pterea interdicto per Gregorium iusso absoluit: sedit an. x. M. viii. Bonifacius. ix. Neapolitanus e Tomacelloꝝ familia: iuuenis admodū creatus: sedit annos. xiii. M. ix. vectigal prędiorū sacerdotaliū: quod annatā vocant: instituit: nonnulli Io. xxii. id tribuunt parandi auxilii gratia aduersus infideles. q̄q̄ Anglici prætereq̄ ad præsulat⁹ id minime admiserūt. Ladislaum puerū Caroli regis filiū Caietæ coronari iussit. Perusiam cōponendę discordię causa inter Raspantes & Gentilomines pfectus: nō prius rediit q̄ Banderesiis: quib⁹ oīa licebat: sublatis: senatorem externū: vt statutū prius fuerat: adcerserent. Tres enim camerę conseruatores inconsulto pont. iam elegerant. Hoc tpe Tamerlanes mortuus: & albi per totam Italiam visi: quos Bonifaci⁹ compressit: eoꝝ duce supplicio adfecto. Quidam. n. presbyter fuerat: qui ex Alpib⁹ descēdens cum vexillo crucis & alba veste: ingētem oīs ordinis: sexus: ætatis cateruā secū specie religionis traducebat: tūq; loca obibat: & Viterbiū vsq; venerat: Manuel itē Chrysoluras in Italiā venit: pceptor greçæ disciplinę qui primis iuuētutem Italicā litteris erudiit. Post hui⁹ mortē Romani ad libertatē excitati: Columnēsibus ducib⁹. At Vrsini pro ecclesia: qui cōcurrentes armis inferiores discessere. Res tandem infra mēsem cōciliata. Innocentius. vii. Sulmonensis: Romanos petentes capitoliū: arcēq; sancti angeli: & pōtē Miluiū: remisit ad Ludouicū fratris filiū ex Melioratorū familia: qui in Piceno quędā oppida tenebat: tunc vero Romæ apud Zonodocheum. S. Spirit⁹ in Saxia mora

Reformatores.
Vrban⁹. v.
Brigida.
Catherina.
Frācisca ro.
Grego. xi.
Pratenses.
Vrban⁹. vi. M. cccl xxxv
Bonifacius M. cccc.
Cōseruatores camerę.
Innocē. vii.

batur:qui ab eo sunt trucidati:e fenestris q̄ xi.p̄cipitati:inde ob metum pontifex Viterbiū se-
cessit.Interea Io.Colūna & Troię:ac Gentiles: Varanus:Camerini comites:Ladislai regis Nea Io.Colūna.
politani duces:oia ea loca munita occupauere:arcem minime potuerūt:repulsi oēs mox a Pau
lo Vrsino:Mostarda:& Cęcolino cohortium p̄fectis ab Innocentio missis:qui reb⁹ tandē paca- Grego .xii.
tis rediit:sedit annos duos.Gregorius.xii.Venet⁹ creat⁹ Romę hac lege:vt si ex re foret eccle-
siæ:se pontificatu abdicaret:ob Benedictum.xiii.Petrum Luna vocatū:qui Auenione Clemē- Bñd⁹ .xiii.
ti pseudopontifici successerat.Cardinales ex vtraq; parte Pisas adnauigant;ibiq; vtroq; pōtifi Pseudopōt.
catu deiecto: Alexandrū.v.in cōcilio creant.Interea Romæ magnos excitat tumult⁹ Ladista⁹
Sicilię rex:Frumenti rubiū.xviii.florenis vęnit.At rex ipse e Sicilia ei⁹ copiam aduectam Ro-
manis distribuit:infra quod p̄tium annona postea semp stetit:p̄terq̄ hoc anno.M.D.V. Dum
hęc pderem:Iulio sedente:ad aureos.xiii.puenit:supra videlicet flo.XXX.Alexander.V. Cre
tensis natione:ord.minor; creat⁹ in concilio Pisano:q̄q̄ illi duo deiecti;officiū diuersis in parti- Alexād.v
bus exercere non desisterent:vt Gregori⁹ Lucę Gabrielē Condelmeriū cardinalē fecit: qui post
ea Eugeni⁹.iiii.fuit.Alexāder liberalitate in pauperes ingenti erat:solebatq; dicitare se diuitē
epiſcopū:pauperē cardinalē;& mendicū pontificē fuisse.Summus p̄terea theologus;in senten-
tiarū libros cōmentarios edidit.Adhibitus cōcilio Ioannis Galeatii Vicecomitis:& ei⁹ opera:
archiepiscop⁹ Mediolanēsis factus fuit.Postremo Ladislaū regni iure deiecit:idq; Ludouico An
degauensi adiudicauit.Decessit Bononiæ:mense octauo pōtificatus.Sepultusq; in æde mino- Ricard⁹ Sā
rum.Ricard⁹ Sanguineus Romæ ob seditionē capite plectit̄:qui a Paulo Vrsino vnacū pluri- guineus.
bus alīs Columnēsibus & Sabellis portam.S.Laurentii capientib⁹:capt⁹ fuerat:anno.M.cccc Io.xxi.
xii.Ioannes.xxii.Neapolitanus:Baltassar Cossa vocatus:vir potius militari: q̄ sacræ idoneus :M.ccccxii.
disciplinæ. Legatus diu Bononiæ fuit:qui mox in concilium Constantiense vocatus: Cosmo
Medice ei⁹ amicissimo diffuadente p̄fectus est;vbi criminib⁹ conuictus inde aufugit: captusq;
apud Aldeburgen castellū:triennio custoditus:nullis nisi Germanis ministrantib⁹: quorū lin- Ladislaus moritur
guā minime nouerat:mox eo deiecto vnacū Gregorio & Benedicto:Martin⁹ oīm consensu pō- coeundo mulierem cui
tifex creat̄. Ladislaus hoc tpe dum Florentiā pergit:in itinere in coitu mulieris quę medicatā cuius vulua medicata
opera Florentino; vuluam habuit:extinct⁹ est.Idem in vita olim etiam potionat⁹ exenteratis erat
mulis se includens:venenum euaserat.Dumq; concilii Cōstantię celebrat̄: Romani libertatē
cōclamant.Petr⁹ Matutius ciuis inuit⁹ rempu.suscipere coactus:sese mox magistratu abdica- Petr⁹ matu
uit;quū legatū cum senatore a Io.pontifice missum vidisset;quorū aduentu Io.Cincius:& Pau tius.
lus Palonus securi pcussi sunt.Mandauit itē Io:supplicationes cum capite Io.Bap.sieri.Roma Io.Cincius.
ni fraudem timētes:q̄d Florentinis vendere statuisset:oīno p̄hibuerūt.Martinus.v.e.Colum Martin⁹.v.
nensiū familia Sigismūdo Impatore maxime p̄curante creat⁹ in concilio Cōstātiensi statim in M.CCCC-
Italiā ipso Impatore inuito reuertit:pri⁹ Basileæ indicto concilio.Mediolani primū honorifice a XVIII.
Philippo duce ei⁹ amicissimo excipit̄.Deinde Florentię substitit:q̄ Brachius Perusin⁹ oēm pō-
tificis ditionem occupauerat .Ibiq; Cosmi Medicis p̄cibus: Ioānes e custodia liberatus: cardi-
nalis etiā remanere permittit̄.Qui paulo post in ea ciuitate decessit.Martin⁹ necessario quodā
modo in ipsum Brachiū sumpto bello:tandē p̄cibus Florentinorū pacē cum ipso fecit:qui pedi
bus pontificis pstratus:veniā petiit pręteritorū:eidēq; postea militans vnacū Gabriele Con-
delmerio legato:Bononiā rebellantē in officio cōtinuit.Martino autē Romam venienti:oīs
ætas sexus:obuiam p̄ficiscit̄:anno.M.ccccxxi.Alemannū de Ademaris cardinalē patria Florē
tinū:virū doctissimū ad Petrū Luna in Hispaniā misit:oratū:vt se pontificatu abdicare vellet. Card.deA-
Hui⁹ nunc tumul⁹ in.S.Maria noua conspicit̄.Ludouicū Ludouici regis fratrē:qui hæres a loā demaris
na sorore Ladislai regis institut⁹ fuerat:in regno confirmauit:quęrente maxime Alfonso Ara-
goniæ:qui suo id iure vendicabat.Quare bellum Aquilæ vrbi:duce Brachio:mouit.Pontifex
Franciscū Sfortiā auxilio mittit:in ea pugna interficit̄ Brachius.qui q̄ sacris esset interdictus:
Romæ extra portā.S.Laurentii in loco p̄fano sepult⁹ est.Martin⁹ ex operib⁹ publicis atriū basi-
licæ Petri restituit:pauimentū basilicę Lateranēsis extruxit:vbi & se condi post obitū manda-
uit.Ei⁹ nunc sepulchrū in medio tēplo cum ænea statua iacente conspicit̄.Sedit an.xiiii.M.iii.
De Colūnensiū autē origine:vt par est:in hoc loco recensere:nihil sane exploratū;auctorem tū
habeo;qui dicat eos ex oppido Columna descendisse.Ipsi in stemmatis nihil antiquius pręferūt
q̄ ab hinc annis fere.D.Odonem quendam magnū militē appellatū:qui oīa simul eor; castra
vnus possidebat.Deinde familię triplex facta deductio.Quę de Ginazano dicit̄.Secūda de Gal Colūnēsiū
licano.Tertia p̄prie de colūna:in quib⁹ viri principes p̄pe.CC.vsq; in hodiernū emicuere.Relli familia.

gloſius inter eos nihil Ioanne Eduardi filio noiatur. Is cardinalis. S. Praxedis: ac legat⁹ in expeditione Hieroſolymitana fuit: anno. M. ccxx. martyriũ fere paſſus. Nã inter duos poſtes a barbaris hoſtib⁹ incluſus: iamiã ſecand⁹ erat: niſi illos diuina puidentia ei⁹ conſtantia fideq; permotos pœnituiſſet: reuertẽs vero Columnã cui Chriſt⁹ adligatus ad plagas fuerat: ſecũ attulit: q̃ nunc apud ædẽ. S. Praxedis viſitur. Ab his etiam viris Xenodocheum ꝓpe baſilicã Seruatoris excitatũ. Nihil vero audacius Sciarra: qui Bonifacio. viii. reſtitit. Siue Petro Columna: qui ſub Paſchali. ii. Cauios oppidum occupauit: ſiue Ioanne Colũna milite Ladiſlai regis: qui ſub Innocentio. vii. Nihil inſup contumaci⁹ Stephano Colũna: qui Romę inuito põtifice. L. Bauarũ coronauit: vnde columnę gentilitię corona eſt addita. Nihil deniq; melius aut benigni⁹ hoc ipſo Martino: cui⁹ fama bonitatis: modũ tot eccleſiæ turbinib⁹ impoſuit. Hui⁹ fratres ex Agapito patre tres fuere. Iordan⁹ maxim⁹ natu: dux Venuſiæ: deinde princeps Salernitan⁹. Sciarra qui ſine liberis deceſſit: & Laurenti⁹ comes Albę: ac magn⁹ regni camerarius. Huic ité vltimo tres liberi fuere. Antoni⁹ princeps Salernitanus & Marchio Cortonis: ac vrbis ꝓfectus. Proſper ſancti Georgii ad Velabrũ diaconus cardinalis: & Eduardus dux Amalfitanus: ex quo Io. & Fabritius geniti. Ex Antonio vero Io. cardinalis: ac Proſper: qui gratia nunc & auctoritate apud Iulium floret: quãtũ ſub Alexandro pri⁹ exagitati fuere. Ipſi autẽ Proſper & Fabrizi⁹ impigri duces: in reb⁹ Neapolitanis egregiã nuper Hiſpanis operam nauarũt. Eugenius. iiii. Venet⁹: ordinis Cęleſtinoꝝ apud Mineruę templũ: anno. M. cccc xxxi. v. Non. Mar. creat⁹ Sigiſmundo Imperante: quẽ Romã ꝓfectũ diademate redimiuit. Quũ Nicolaus Fortebrachius agrũ Romanũ vaſtaret: ciues fruſtra apud põtificem queſti: ad libertatẽ animũ excitant. Molẽ Hadriani: ac capitoliũ capiũt. Septẽ creant gubernatores. Franciſcũ adoleſcentẽ cardinalem: ac vicecancellarium fratris filiũ pontificis capiunt: ac in cuſtodiam mittũt. Eugeniũ ipſum apud baſilicã Matię virginis trans Tiberim relegãt: qui deceptis cuſtodib⁹ aufugiens: clã cimba piſcatoria cõparata: Oſtiam: q̃q̃ ſagiptis inſectantib⁹ romanis: inde Florentiam deferẽt: vbi aliquot annos commoratus: Bononiam poſtea ſe cõtulit: ibiq; ædes quib⁹ nunc inhabitant legati: extruxit. Quũ negaſſet ad Baſilienſe venire concilio: Ferrarię indixit. Quare Baſilienſes pſeudopontificẽ Felicem Amodeum noie Sabaudię ducem: eremitã agẽtem: creant. Cœptum igit̃ Ferrarię: ob peſtilentiam neceſſe fuit Florentiam tranferre: vbi & Armenioꝝ legati: & Ioannes Paleolog⁹ Imperator Cõſtantinopolitan⁹ cum Romano põtifice defide orthodoxa conuenere: quũ Ioannis maiores terdecies conueniſſent. quod argumentũ in valuis æreis baſilicę Petri ab eo factis continetur. Inde Romam metu liberatam a patriarcha Vitellico: qui cuncta pacauerat: venit. Sed quoniã de hoc incidit mentio: paucis dicendũ. Hic patria Cornetanus Ioannes nomie: patriarcha Alexandrinus: ex humili loco in ſenatũ adſcitus: duci ꝓpior q̃ ſacerdoti fuit: quippe qui abſente pontifice legatus: tumultũ compreſſit: ſtatumq; reliquũ: ac terras rebelles pacauit: de ſontib⁹ ſupplicium ſumendo: inter quos fuit Antonius Pontadera: quem velut ꝓdonem oia infeſtãtem: captum: arbori oliuę ſuſpendit. Franciſcum Vicũ Viterbiẽſem: & Fulginatem tyrannos in arce Soriani ſecuri percuſſit. Demũ: q; cõtra Florẽtinos cũ Philippo duce inuito põtifice cõſpiraſſet: per inſidias capt⁹ in trãſitu põtis: ac in Hadriani mole cuſtodit⁹: veneno ſublatus eſt ab Antonio Rido Patauino arcis præfecto. Eugeni⁹ autem vbi Romam venit: picturã baſilicæ Lateranẽſis a Martino inchoatam: ad hocęui durantẽ: in pariete abſoluit: porticũq; qua ad. S. Sanctoꝝ ſacellum itur: extruxit. Ludouicũ patriarchã Aquileienſem ſolertiſſimũ virtũ: cũ exercitu Florentinis auxilio miſit: qui tunc ad Anglare oppidũ a Picinino duce copiarũ Philippi vicecomitis oppugnabantur: ex quo victoria potiti ſunt. Hic Ludouic⁹ patria Paduan⁹: arte medicus: ob ei⁹ merita pugnę in ſenatũ adſcitus: tantos ſibi ſpirit⁹ adſumpſerat: immemor generis: vt primus ſit auſus cardinaliũ canes equoſq; alere: conuiuiorũ lautitiæq;: ac ſupellectilis pluſq; illi ordini par erat: ſplendorẽ introducere. Ciues romanos ad oẽm ignauiã vitę collapſos: ad cultũ ciuiliorem reducere: Campũ Floræ vbi greges paſcebant munire. Deniq; vnus oĩa tunc adminiſtrare. Schiſma quoq; Felicis pſeudopontificis facile ſublatũ. Hic enim Amodeus dux fuerat in cõcilio Baſilienſi creatus a Germanis: qđ in cõcilio Cõſtantienſi fuerat indictum. Sed de hoc ſatis in rebus Gallicis. Eugenius igit̃ poſt hoc Iulianũ Cæſarinũ legatum cum Vladiſlao Pãnoniæ rege aduerſus Turcas miſit: in quo ambo pariter occubuere. Fuit ſtudioꝝ amãtiſſimus: quotidie ſe in ſecretũ aliquot horas recipiendo: vultu alioquin decoro: ac venerabili: oculos in publico nunq; attollebat: vt a parente meo qui eum ſequebat accepi: cardinales. xvi. Florentiæ fecit: inter quos Græcos duos. Beſſarionem Nicenũ: atq; Iſidorũ Rutenũ: Guilielmũ

Collumna xpi nunc eſt in templo ſancte praxedis rome

Eugẽi⁹. iiii. M. cccc xxxi

Pſiarcha vitellicus

L. pſiarcha Aqleienſis.

Felix pſeudopõtifex

Cardinaliũ creatio.

de Estouteuilla Rothomagense. Decessit Romæ pontificat⁹ anno. xvi. ætatis. lxiiii. salutis. M. cccclxvii. vii. Cal. Martii: & in basilica Petri condit. Nicolaus. v. natione Lunēsis ex oppido Sarazano: Imp. Federico. iii. Sedit annis. viii. Thomas vocat⁹: arte medic⁹: deinde subdiacon⁹ factus: ex humili loco: Bononię studiis pfecit: adiut⁹ benignitate Nicolai Albergotti cardinalis S. crucis. Missus deinde cū Ioanne Caruaialla Hispano ab Eugenio in Germaniā Basiliēsis concilii: ac neutralitatis: vt ipsi appellabāt: tollendæ gratia: Fautorē tunc Romani pōtificis Aeneam Picolomineū: qui postea Pius. ii. fuit: apud Federicū Imperatorē nactus oīa ex voto reportauit. Redeuntib⁹ honor adhibit⁹: Roseis Galeris obuiam missis: ac in senat⁹ ordinē receptis. Ei⁹ tpe opera Simoneti ord. eremitarū: pax inter Venetos & Franciscū Sfortiā facta: vtq; Alfonsi regis auctoritas huic adcederet: oratores principū simul & Dominic⁹ Capranicēsis legatus ad eū pfecti: erat hic & ingenio vehemens: & libertate loquendi: qua olim Faonius apud Ro. Dū esset in conclaui Stephan⁹ Porcarius. In Araceli cōiurationem de libertate fecit: quem ille postea Bononiam relegauit. Inde clam redeuntē: ac in incœpto pseuerantē: vna cū cęteris coniuratis deprensum in arce suspendit. Inter coniuratos fuit Baptista Sciarra: qui per medios armatos sol⁹ incolumis euasit. Federicū Imperatorem vna cū coniuge Leonora diademate cinxit. Iobileum annū. M. cccl. celebrauit: quo tpe pons Hadrian⁹ tabernis tunc opprimentib⁹ angustior: quodam die multa millia concurrentia non cepit: sed partim in tiberim deiecti: partim calcibus equoq; oppressi fuere. Bibliothecam Vaticanā instituit: missis quaquauersus doctis viris comparandoq; librorū gratia. Primus nostri sæculi litteras pene extinctas excitauit pmiis oībus virtute pditis hoib⁹ inuitatis. Officium nullū seu magistratum vendidit. Basilicam Petri ab apsidis fronte pulchro cœpit opere augere. Itēq; murū Vaticano: supstās magni sumpt⁹ Op⁹ vtrū q; imperfectū. Cōstantinopolis ei⁹ tempore a Turcis direpta: quo paulo ante Isidorū Cardinalē Rutenū natione grecū ad confirmandos animos miserat. Inter tot viri hui⁹ egregias laudes: vitium hoc tm̄ notatum: q; nimio bibendi studio teneret: perquisitis vndiq; vinorum generibus. Decessit anno pont. viii. Salu. Mcccclv. ix Cal. Aprilis. Callistus. iii. pāsul ac genere Valentinus Alfonsus Boria vocatus: vir iuris pontificii scientia doctissimus: Alfonsi regis familiarissimus Anno. Mcccclv. vi. Eid. Apr. pontifex creat ex vaticinio Vincentii ordinis minoq;: quē viuentem Valentiæ coluit: ac post mortē inter sanctos retulit. Expeditionē in Turcas: quā antea vouerat si ad hunc statū peruenīret: cōtinuo sumpsit. XII. igit triremes collationib⁹ Christianoq; cōparatas cū Ludouico patriarcha Aquileiēsi: quē supra memorauī: classis pfecto: mittit. Qui expugnata Lesbo insula cum aliquot castellis: breui tpe reuersus est. Vsuncasan Armeniæ Persiæq; regē: per oratores magnopere hortatus contra eosdē hostes. Quāobrem ille victoria potitus: gratulatū ad pontificē legatos misit: q; eo impulsore hæc felicitas sibi contigerit. Hui⁹ etiā tpe nobilis illa ad Belgradū victoria contigit: vbi tres Ioannes interfuere. Caruaialla legatus: Vaiuoda dux & capistranus cōcionator. Vir fuit admodū mitis: ac in paupes magnope liberalis. Cędes per vrbē ab Hispanis plurimę eo: tn̄ nescio: fiebāt q; Borgię fratris filio feroci ingenio nimiū pmitteret: cui⁹ fratrē Rodericū vicecancellariū fecerat. Senio longo cōfectus moriť in vrbe quū sedisset annos tres: menses totidē. Anno. Mcccclviii. viii. Eid. Aug. Sepult⁹ in basilica Petri. Pius. ii. Aeneas noīe: gente Pięcolomineus: apud Corsinianū castrū Senensiū ob paupertatē parentū natus: in ipsa adolescentia peregrinat⁹. quū magnā præferret indolē atq; ingenium: in Federici Imperatoris dignationē venit: eiusq; magister epistolaq;: postremo rebus magnis: legationib⁹ etiā adhibitus: vnus oīa apud eum obibat. Quūq; sub Eugenio in abrogando Basilien̄si concilio magnopere Romanæ fauisset ecclesiæ: a Nicolao pāsul Tergestinus: deīde Senensis: mox a Callisto cardinalis: deniq; ei⁹ successor factus: nihil antiquius s habuit q̄ cōtra turcas ipse proficisci: quod pculdubio ppositū religiosum absoluisset: si per ignauiā cæteroq; principū xp̄ianoq;: qui eū decepere: pīsertim ducis Burgundiæ licuisset: cuius rei gratia Mantuę cōuenerat: ex eoq; dolore decessit. Ei⁹ res gestas elogiū hodie sepulcri continet. Fernandū regē in regnū Neapolitanū auctoritate ac exercitu adiutū instituit. Sigismundū Malatestam virū facinorosum belloq; ac edita vulgo accusatione infectat⁹ est. Catherinā Senēsem in sanctarū catalogū redegit. Vir morib⁹ castissimus: religionis amātissim⁹: litteris ac studiis ptinacissime dedi⁹ tus. Nā inter tot occupationes: etiā in extremo historiā orbis gæographiæ cœptā uerat: magis vere ac diligenter q̄ eleganter. Nā in eloquio quodā naturali: ac laterū firmitate magisq; litteris clarus habebat: scriptaq; eius q̄q; sermone carent latino: vim tn̄ & virtutes ostendūt oratorias. Tot igit viri laudes vnū tn̄ ambitionis vitiū cōmaculabat. Quū semp pmotionū appetē

Nicola⁹. v. Mccccxlvii

Ste. Porcarius

Callist⁹. iii. Mcccclv

Pius. ii. Mcccclviii.

Virtutes pape pii 2 qui antea æneas syluius dic

tiſſimus fuerit atq; gloriæ: eaq; de cauſa & labores plurimos ſuſceperit: amicicias q; principum coluerit: ac demũ põtifex ſedit annos. vi. vixit. lxx. Deceſſit. xviii. cal. Septemb. M. cccclxiiii. ſepult⁹ in baſilica Petri ingredientib⁹ ſiniſtrorſum. Paulus. ii. Petr⁹ Barbus patria Venetus ſucceſſit anno. Mcccclxiiii. Eugenię ſororis filius fuit: ab eodẽ cardinalis ægre factus: q; natura barbarus: ac craſſa ceruice fuiſſet. Quapropter res pontificalis magnam in eo primum fecit inclinationẽ: vt deinde traditæ per man⁹ ſucceſſiones vſq; ad hunc diẽ innumerabilib⁹ malis tempora referſerint: dum ianuis vitioq; oĩm reclufis: palam cũctis antiquã paſtorũ diſciplinã peſſunda-
Paulus. ii. M. cccclxiiii
re liceret. Is. n. nec litteratura: neq; morib⁹ ꝓbarus: ea de cauſa eſt cæteris grauib⁹ viris prælat⁹ vt Ludouico patriarchę reſiſteret: cũ quo ſimultates gerebat: tm̃ illi⁹ erat ob potentiã & diuitias inter oĩs inuidia. Igit̃ pręter neceſſarias auditiones: dies totos aut voluptati: aut nũmis pẽſitandis: aut veterũ nomiſmatis: ſiue gemmis: ſiue imaginib⁹ ſpectãdis tradebat: amicicias nullas priſtinas aut beniuolẽtiã ſeruauit. Inter hęc tñ vitia hãc animi integritatẽ cuſtodiit: vt rem nullã eccleſiaſticã liceret: iuſtitiã quoq; publice ſectaret: ſeuerus: nec tñ crudelis in delinquentes: nã carcere magis q̃ morte plectebat. Primo anno comitẽ aduerſum ac Deiphobũ Anguillarã: qui iter obſidebãt ſuſtulit. Cõtra Robertũ Malateſtã de vrbe Arimino per Neapuleonem Vrſinũ infeliciter dimicauit: quũ hoſtis numero militũ lõge inferior eſſet: Veneti: Florentini: rex quoq; Fernãd⁹ cũ Federico Vrbini duce erãt auxilio. Federicũ Imp. ap̃lorq; limina ſalutatũ venientẽ: ſumptu p̃ dignitate excepit. Cardinales admodũ paucos fecit: inter quos duos tm̃ ob virtutẽ Marcũ Barbũ ei⁹ ꝓpinquũ: p̃ſulẽ Vincẽtinũ: & Oliueriũ Carafam p̃ſulẽ Neapolitanũ: Danielis Matalonę comitẽ ex fratre nepotẽ: q ob fortitudinẽ ſimul & animi modeſtiã p̃cipuum apud Alfonſũ regẽ: ac ei⁹ ſucceſſorẽ locũ obtinuerat. Paul⁹ itaq; dũ p̃ poſt cœnã cũ architecto Ariſtotele de traducendo Vaticani obeliſco in plateã baſilicę Petri ſermonẽ haberet: obruẽte crapula repẽtino ex apoplexia interiit. vii. Cal. Aug. anno ſal. M. cccclxxi. põtificatus. vi. M. x. Xyſtus. iiii. Frãciſc⁹ Sauonẽſis ord. mino⁹ generalis: ac theologię ꝓfeſſor: ãno. Mcccclxxi. vi. Eid. Aug. oĩm cõſenſu cardinaliũ: q. xviii. fuere: põtifex creat̃: Latino Vrſino: Frãciſco Gonzaga: & Roderico vicecãcellario magnopere ſuffragantib⁹. In mitrę ſolennib⁹ apud baſilicã Lateranẽſem dũ in magni populi frequẽtia lectica portaret̃: orto ſubito tumultu: ſeu caſu: ſeu ex cõpoſito maximũ vitæ ſubiit periculũ: vt etiã ſaxis appeteret̃: & a lecticariis pene deſtitueret̃. Reſtã dẽ Latini cardinalis auctoritate ꝓuidentiaq; ſedata. Ante oĩa antiquos canonicos in eãdẽ baſilicã reduxit: eiectis inde a romanis ſtatim poſt pauli mortẽ canonicis regularib⁹ quos olim Eugeni⁹: vt in ãtiquã eorq; poſſeſſionẽ introduxerat. Liberaliſſim⁹ oĩm põtifex negabat nũq̃: quin eadẽ plurib⁹ ĩportune rogantib⁹ ſępe cõcedebat: ea de cauſa libellis ſignãdis Ioanne Motemirabilẽ virũ Gallicũ exercitatũ ac ſeuerũ p̃fecit: q non rite cõceſſa interpolare ac retractare poſſet. Suoq; in primis amãtiſſim⁹ ac indulgẽtiſſim⁹ fuit: quoq; cauſa plęraq; p̃ter fas iuſq; & agebat: & cõcedebat. Petrũ ãte oĩs eiuſdẽ ordis ac patrię quẽ a puero vnacũ Hieronymo fre ſibi educauerat: ad cardialatũ vſq; puexit: virũ alioqn natũ pdũdę pecunię. Nã biẽnio quo tm̃ poſtea vixit. cc. aureoq; mil. i luxu victitãdo ſolũ abſũpſit. lx. mil. æris alieni: argẽteoq; itẽ. ccc. põdo dimiſit. Deceſſit tabid⁹ voluptate ãnoq;. xxviii. opificib⁹ maxĩe deſiderat⁹: quoq; officias nouis ſęp lucris & opib⁹ replebat. Hieronym⁹ vero ff Foroliuii Forocornelliq; princeps fact⁹: poſt cũ rem oẽm eccl'ię adminiſtrauit: vir ingenio ſeueriore: ac voluptatib⁹ p̃ter vnicã venationẽ minimũ dedit⁹. Xyſt⁹ itaq; poſt hos fratrũ ſororũq; filios extulit: neq;. n. alter ꝓpinq; fœcũdior fuit: inter quos Iulianũ. S. P. ad vincula Cardinalẽ: eiuſq; ffrem Io. vrbis p̃fectũ: Soręq; ac Senogallię prĩcipẽ fecit. Deĩde Chriſtophorũ & Dñicũ de Ruuere ffres pria Taurinẽſes ex ſucceſſiõe in patrũ et collegiũ cooptauit. Ab his. n. & nomẽ olim familię ſumpſerat: & plura vitę cõmoda: p̃ter autẽ ſupradictos & alios diuerſis tpib⁹ creauit. Io. Colũnẽſc: & Io. Bap. Sabellũ: quos poſtea quũ ſuſpectos hꝫet: poſt cõſiſtoriũ die quadã i molẽ Hadriani cõiecit: vñ poſt annũ incolumes dimiſſi: pręterea Georgiũ Vlyxiponẽſem: Stephanũ Nardinũ Mediolanẽſẽ p̃ſules: Raphaelẽ Sauoneñ hieronymi comitis ſupradicti ex ſorore nepotẽ: ętate ãnoq;. xvii. Aſcaniũ mariã ducis. F. filiũ q ãbonũc & gr̃a & auctoritate ps maxia ſenat⁹ ſũt: poſtrẽo Io. Iacobũ p̃ria Mediolanẽſẽ: Paimcũ p̃ſulẽ cubiculariũ ſuũ: quẽ ſeruitio tm̃ acceptũ: ex humili loco ꝓmouit. Ad arma cõuerſus: q⁹ magis q̃ religioni natus fuerat: Primo cõtra Nicolaũ Vitelliũ Tifernatẽ: quẽ antea amicũ habuerat: Laurẽtii Tifernatis hoſtis p̃ſuaſiõe pmot⁹: miſit expeditionẽ: cui Card. S. P. ad vincula legatum p̃fecit: ille expugnat⁹ in exiliũ qdẽ abiit: ſed paucis poſt dieb⁹ fauentibus ciuibus reuerſus arcẽ etiã quã pontifex in ea excitabat: diſiecit. Bellum deinde aduerſus Florentinos exorſus occaſione Laurentii Medicis: quem detecta coniuratione: domo expellere conabatur: de quo ꝙ

In Florentinorũ rebus satis dixi scribere rursus supsedebo: tantũ narrabo Florẽtinos i hoc bello: Gallię regẽ: Venetos: Ferrariẽses: Mediolanẽsesq; habuisse fautores: & ab horũ oim legatiõibus huius occasiõe cõtrouersię q̃ iniusta videbat Xystũ ad Cõciliũ citatũ fuisse: illũ aũt sũma cõstantia respõdisse se Cõciliũ libẽter qdẽ admissurũ: vbi speraret oim illorũ pricipũ crimina patefactura resq; plurimas ablatas eccl'ię repeturũ. Quapropter quẽ illi metu expugnare sperabãt: ab eodẽ prerrefacti discesserũt. Tertiũ bellũ cõtra Fernandũ Sicilię regẽ p Robertũ Malatestã Sigismũdi filiũ gessit i quo ducis virtute pauciores numero ad campũ mortuũ pugna cõmissa magnum regis exercitũ vnacũ Calabrię Duce pfligauert. Capti pceres oẽs: Romãq; ducti: pauciscq; post diebus gratis facta pace dimissi: Dux ipe solus Antiũ vsq; ppe mare fugitãs: inde Neapolim se recepit. Colũnenses quoq; q vnacũ illo cõspirauerãt: cũq; suis oppidis ppe vrbẽ receperãt primũ qui dẽ venia donauit: deinde quũ Laurẽtius Protonotarius ex ea familia rursus cõtumax appareret in domo sua: Romę armis: cohortecq; Pontificia: tũ vrsinorũ auxilio expugnat9: captusq; ac breui post tpe securi pcussus est. Eorũ insupiã oia fere oppida capta erãt si p mortẽ Pontificis licuisset. Postremũ bellũ aduersus Venetos sumpsit p Hercule Estensi duce Ferrarię: vt i reb9 Ferrariensiũ narraui. Quũ igit tot tumultib9 absumpta pecunia i digeret: noua Collegia prim9 excogitauit q̃ licerẽt. Dato itaq; negocio Sinolpho Protonotario e Castrooctẽrio viro solerti Breuiatores minoris pfidentię istituit quondã a Pio creatos: deinde a Paulo successore sublatos: quorũ loca quingẽtis: postea Sollicitatores quorũ Trecẽtis veniere. Deinde Adstipulatores certos sine qbus nullę possent cõfici tabulę: sed hi p successorẽ ãtiquati. Postremo apl'ici fisci nouẽ notarios qb9 emolumẽta vni9 adsignauit: q antea cũctis perat. Is fuit ętate nra Gerardus Maffeus Volaterranus qui ob egregiũ bonitatis ac prudẽtię nomẽ ei muneri gratuito a Ludouico Patriarcha ac Camerario delegat9 fuerat: ac Gasparẽ Blondũ successorẽ habuerat. Atq; hoc mõ Curię Ro. libertas in cõpedes quasi cõiecta vt nulla idustrię via sperari posset. Verũ hęc seu necessitati: seu verius pximis ac ministris tribuẽda. Nã eo põtificũ null9 nec aio munificẽtior nec i dando hilarior: nec in pmouẽdis hoib9 pmptior reptus fuit: Miseros ei atq; a Turcis eiectos prices Bosnę Cypriq; reginas: pterea Andreã Paleologũ Pelopõnesi & Leonardũ Toccũ Epiri despotos aluit. Saxonię ducẽ: Christiernũ Dacię. Deide Mœsiæ. Nouissime Fernandũ Siciliæ reges apl'os: limina salutatũ veniẽtes magnificẽtissimis sumptib9 excepit. In opib9 publicis ęque maxim9 vrbẽ a situ ac cœno vindicauit: viis primũ munitis: porticib9 quoq; eiectis q̃ vias occupabãt Vicorũq; magris ac curatoribus istitutis. Tẽpla insup vetustate obsita oia restituit. Xenodocheũ. S. Spũs pulcherrimis ędificiis ampliauit. Tẽplũ pacis de nouo cõstituit vbi canonicos regulares a basilica lateranẽsi eiectos reposuit. Pontẽ Aureliũ penitus collapsum suo noĩe refecit. Aedes in Vaticano põtificias refecit: Prętorianis: excubitorib9: magistratib9: muneraq; obeuntib9 loca cõmoda adsignauit quũ pri9 pter dignitatẽ in cellis fere penuariis situ squalẽtib9 agitarẽt. Romã deniq; ex lutea lateritiã sicut olim Augusti9 ex lateritia marmoreã reliqt. Annũ Iubileũ ad. xxv. reduxit. primusq; celebrauit. Rẽromanã: Sedisq; apl'icę dignitatẽ ita tuebat' vt nõ facile cuiq̃ quis maximo pessundari patereť: qd quũ in cæteris supradictis: tũ in vltimo ostẽdit bello p Hercule Estensi. Quũ pacẽ a sociis pręter ei9 volũtatẽ & cõsensum feri cõspiceret: Ex animi vti putat' dolore: podagra insup aggrauãte: qua in vltimis annis maxime laborabat in quitũ diẽ expirauit q fuit. PR. Eid. Aug. Anno. Salut. M.CCCCLXXXIIII. Põtificat9. XIII. INNOCENTIVS. VIII. Inno. viii. M.cccclxxxiiii. Io. Baptista cibo Genuẽsis post Xysti mortẽ diebus. XX. Cathedrę successit qui paup olim puer forma tamẽ pstanti iter Alfonsi Regis Siciliæ ministros: Inde Romã veniens in cõtubernio Philippi Cardinalis Bononiensis diu fuit. Præsul deide Sauonẽsis postea Melfitẽsis a Sixto Datari9 postremo Cardinalis factus est. Quũ ei plurimum dilect9 esset ob dulces mores & humanitatẽ: qua oĩs vsq; ad vitiũ superauit. Nã & infimæ conditionis hoies sępe exosculabatur amplectebaturq;. Verũ quũ oĩbus blandus esset: nemini tamẽ benignus: innataq; auaritiã iocis atq; dictęriis transigebat. Initio fere pontificatus cõtra Fernandũ Siciliæ regem cũ eius regni proceribus conspirauit expeditionis duce Roberto Seuerinate adcersito. Is quũ in vrbe morã ac diẽ de die traheret nũc rẽ aliã: deinde aliã causando trib9 mẽsib9 q̃ venerat Nomẽtanũ tãtũ pontẽq; ab Vrsinis regi militãtibus tenebat' expugnauit: vbi etiã eius filii Fracassæ pila igne cõtorta ora deho nestauit: tandẽq; multa pecunia cõmeatuq; frustra cõsumptis exauctoratus est. Innocẽtius vero a suis deceptũ se videns necessario pacẽ fecit his cõditionib9 vt põtifici cẽsus debit9 penderet & rebelles seruarent incolumes Rege Hispanię: Ludouico Sfortia ac Laurẽtio medice vadib9 acceptis: quoq; neutrũ Fernãdus quũ postea minime pstaret missus Petr9 Vicẽtin9 Cameræ audi

tor audaciſſimus: vnus ſimul cũ Iacobo Volaterrano Secretario apoſtolico ac Cubiculario viro prudente ad res repetendas: re infecta reuertit. Poſt hęc Innocentius ad pacis ſtudia cõuerſus nihil potius habuit q̃ vrbis quieti copiæq; ſtudere: quapropter eius toto tẽpore & vilis annona fuit: & vrbis a Graſſatoribus latrociniiſq; tuta quum eſſet in vindicandis crimínibus inexorabilis. Nã duos fratres. F. Bufali filios ſeditioſorum receptacula ob eorum potentiã diu impunitos vna die ſimul capi ac ſecuri percuti mandauit. Xyſti deinde ſecut⁹ exemplũ quęſtus gſa Secretariorũ Collegiũ inſtituit priſtinũ numerum augendo: Pontificũ etiã primus qui nouum & ipſe exemplũ introduceret palam liberos nothos iactandi: ac ſoluta omni antiqua diſciplina diuitiis eos omnibus cumulando. Nã & alteri Franciſco oppida nõnulla vrbi vicina dedit: Laurentiiq; Medicis filiã matrimonio locauit: Alterã Theoderinã: Gerardo Vſumari Genuẽſi nuptã ọpib⁹ p q̃ magnis ornauit. Cardinales fecit Laurẽtiũ fratris filium nothum & Antoniotũ eiuſdẽ patriæ antiquũ eius cõtubernalẽ virũ honeſtiſſimũ rerũq; multa experientia clarũ. alios itẽ nõ nullos: Eius tẽpore inuẽtus Crucis titulus in baſilica Crucis in media tẽpli pariete occluſus cũ triplici lingua Ieſus Nazarenus Re. Cętera deficiunt. Præterea calix aureus magni põderis quẽ Ludouicus. XI. Galliæ rex pauloante baſilicę lateranenſi donauerat ſurreptus: nec q̃ fuerit vnq̃ deprenſus. Fuit Innocenti⁹ corpore excelſo ac cãdido decoroq; ingenio tardo ac a lris ꝑcul: inter officia publica quãdoq; dormitare videbat: valitudine ꝓſpera verũ biẽnio ãteq̃ decederet i Narcẽ quãdã ſoporiferam ex morbo incidens horis fere. XX. ſine arteriarum motu immobilis apparuit: famaq; iã mortis quoquouerſus perlata fuit: Iamq; Cardinales de ordinandis circa ſucceſſorem oĩbus cõuenerant quũ ſubito viuus apparuit. Exceſſit biẽnio poſt eodẽ fere morbo Anno ætatis. LX. Pontificatus. VIII. Salutis. M. CCCCXCII. VIII. Calẽ. Auguſt. Sepult⁹ in baſilica Petri æreo monimento iuxta arcam ab eo diſſignatã in qua ferrũ haſtæ conditũ qd latus domínicum perfodit: Hoc ſiquidẽ olim apud Aedem. S. Andreę Antiochęq; repertũ capta iã Ciuitate Boemundus in prœlio corripiens arcem quę expugnari non poterat: illico cepit: ſimul & hoſtium. L. millia prodigioſe trucidauit. Inde Cõſtantinopolim dono Imperatori a ducẽtũ: poſtremo

Alexan. vi. Turca illi ſuccedẽs Innocẽtio vt eũ fratris captiui cauſa leniret p munere miſerat. ALEXAN
M cccc xcii. DER. VI. Rodoricus Boria pria Valentinus. S. R. E. Vicecancellarius Calliſti quondã pontificis ex ſorore nepos poſt dies. XXII. Innocẽtio ſuccedit nõnullorũ opera Cardinaliũ q primi igratũ cũ ſenſere ac oẽs ſub eo poſtea varia calamitate ſunt preſſi partim exilio: partim carcere mulctati. Iulianus Oſtienſis & Raphael Camerarius q; ſuſpecti eſſent alter ob veterẽ ſimultatẽ: alter ob propinquos Aemylia expulſos ſponte ob metũ ceſſerũt vſq; ad ſucceſſorem Proceresq; Romani quorũ Cardinales eũ extulerãt alii alia de cauſa ſublati Vrſini ante oĩs bellum ſuſtinuerũt eſtate vna: in quo Duces fuere Guido Vrbinas ac pon. filius vna cum Bernardino Iunate legato Capta nõnulla caſtra Res ad Brachiani obſidionem redacta: qd mulieris viduę virtute ea tenus defenſum eſt donec Carolus Virginii fili⁹ nothus cũ parua ac collectitia manu ſupueniens totũ pene exercitũ ſimul cũ ductore ipſo tanq̃ in cauea pullos gallinaceos caperet Legat⁹ filiuſq; vix fuga euaderẽt. Poſthęc eis pax data Vrbinas. XXX. millib⁹ aureorũ ſe redemit Alexander: deinde nihil prius habuit q̃ Innocẽtii exẽplo ſuos nothos honoribus: verũ longe maioribus extollere: quãdo iam res honori & glorię cœpit eſſe. Itaq; Lucretiam filiã prius Io. Sforti Piſauriẽſi principi locauit: deinde abdicatã Aloiſo Aragoni Alfonſi regis filio notho: quo demũ interfecto Alfonſo Eſtenſię Ferrarię Duci cũ quo adhuc ꝓſeuerat. Ex filiis vero alterũ minorẽ natu principem in regno Sicilię fecit: aliũ Cæſarẽ Cardinalẽ: Maiorẽ quoq; i Hiſpania ducẽ. Qui breui tpe noctu quadã trucidat⁹ & in tiberim proiectus eſt cędis auctorem q̃q̃ pleriq; nõ ignorãt non tamẽ noĩa re fas putant. Poſt eius mortẽ Cęſar Cardinalis ſpreto ſacerdotio eiuſq; ordine: cupidus dominã di ſe ad Ludouicũ Gallię regẽ cũ magna vi auri ac ſupellectilis cõtulit eiuſq; propinquã delebre to in matrimoniũ vnacũ oppido Valẽtia accepit: regis deide auxilio ppetuoq; fœdere multũ in Italia ſibi ditiõis parauit. Aemyliã iprimis oẽm ꝓter Bononiã eiectis partimq; necatis antiquis familiarũ poſſeſſorib⁹ In Ethruria populinũ. In Piceno Camerinũ Senogalliã Vrbinũ qd ex oĩb⁹ per ꝓditionẽ cepit. Nã cũ vt hoſpes & amicus a Guidone Duce cũ exercitu apud Calliũ excipe retur extẽplo dato ſigno vrbẽ eã corripuit. Inde propere Vrbinũ inuadi mandat. Guido vero cũ nõ ſatis viriũ improuiſus ad reſiſtendũ haberet ne in man⁹ hoſtis pueniret ſtatim relictis oĩbus nocte ſequenti paucis comitibus ad Sororiũ ſuũ Mantuã aufugit: Põtifex interim roma ſuppleméta res agenti mittebat vna tantũ cogitatione occupatus quonã modo eũ maximum principum conſtitueret ea propter in animum induxit proceres vrbi finitimos alia atq; alia de cauſa

prorſus omnis extinguere. Cœpitq; a Caietanis vetuſta familia qui nõnulla apud Volſcos oppida poſſidebant. Iacobum protonotarium ex ea gẽte Honorati filium carcere incluſum necauit. Adoleſcentẽ vnicumq; Colę filium familię ſuperſtitem abſentem trucidari iuſſit. Columnẽſiũ deinde Gallorũ auxilio expulſorũ Imperiũ omne iuaſit. Q; reliquũ erat cũ ad Vrſinos anhelaret nec ſatis cauſę haberet occaſionẽ eſt nact9 quã optanti hominũ promittere nemo potuiſſet: ipſa dies iã obtulit vltro. Cõtigit em̃ vt ipſimet Vrſini tãtos Cęſaris ſucceſſus tantãq; imperãdi cupiditatem aſpiciẽtes ſibi q̃q̃ amicis timerent: ne cũctis iam ſublatis ipſi quoq; delerent. Itaq; cũ his qui pari formidine adficiebant vna conſpirãt. Erant autẽ hi Ioannes Bentiuoli9. Ioãnes paulus Balio Peruſinus. Vitellocius Tifernas. Liberoctus Firmanus. Pandulfus Petrucius Senẽſis. Baptiſta Cardinalis & Paulus Vrſini. Qui oẽs prope Peruſiã concilio facto contra Cęſarẽ coniurant. Eueſtigioq; Irruptiõe facta: Vrbinũ recipiũt & Camerinũ: Cohortesq; Cæſarianas: quę ad ſuccurrendũ mittebant in itinere adorti adfligunt aliaq; emylię oppida tẽtare cõtinuo feſtinãt. Pontifex hoc accepto nuntio magnopere cõmotus omni ſtudio placare ſibi Vrſinos imprimis Conabat: q; facile cunctos ipſorum ſperabat auctoritatẽ ſecuturos. Itaq; omni pollicitatione humanitate cõditioneq; delinitos in ſuã ſententiã adduxit: illi cõciliati iã capta reſtituũt: de nouo q; Senogalliã cęſari acqrunt. vbi Paulus & Grauinę dux Vrſini Vitellocius & Liberoct9 vna cõ uenerant. Cæſar igit: qui Forocornelii ſe continebat oportunũ tẽpus ſe vindicandi ratus: eo cũ exercitu Vaſconũ de improuiſo proficiſcit: illi obuiã inermes pcedentes veniã petunt pręteritorũ: humaniter excepti ſunt cuſtodięq; interim clam adhibiti ne fugere poſſent. Itaq; iã deducendi officio functi cũ diſcedere vellent ſimulatione ſimul colloquendi reſtare iuſſi ſunt. Cũ in cõclaue veniſſent ex tẽplo clauſa ianua: & a militib9 ad hoc ordinatis capti Vitelloci9 & liberoctus eodẽ die ſtrangulati paucis poſt diebus reliqui. Nec mora Peruſia Tifernũq; electis vitelliis ac Balionibus pontifici ſeſe dediderunt. Pontifex interea romę vbi per nuntium celerẽ noctu captos hos eſſe accepit Cardinalẽ Vrſinum quem multa priusblãditia ſpeq; ſecurum reddiderat mane hortat ad palatiũ venire. fingitq; Colũnenſes prope vrbẽ adeſſe pontesq; cepiſſe. Ille credulus vbi obtẽperauit capitur & in molẽ Hadriani coniicit cum Abbate Aluiano Vrſinarũ partiũ. Pręſul vero Florentinus & Iacobus Sanctacrucius eadẽ hora capti in palatio ſunt cuſtoditi. Sanctacrucius poſtera die dimiſſus vadibus datis cõſentiente cardinale ad oppida Vrſinorum Pontifici aſſignanda ipſe vero Cardinalis paucis poſt diebus eſt elatus: cauſa mortis omnib9 facile iudicata. At Cęſar cũ perſequi reliquias cõiuratorũ ſtatuiſſet e Senogallia cũ exercitu. XV. milliũ armatorũ cõtra Pandulfum Petruciũ profectus in agrũ Senenſem irrupit oppidaq; nonnulla capit Senẽſes qui ab initio reſiſtere Pandulfoq; oĩa permittere ſtatuiſſent. cum tamen non equis viribus reſponderent: cedere illũ ad tempus maluerunt q̃ vnius hominis cauſa remp. periclitari. quapropter illo Lucani cũ omni familia diſcedente bellũ diſſolutũ. Inde Cæſar ad Vrſinorum oppida reliqua ſe conuertit. ac Cere vetuſtũ gentis oppidũ expugnare cœpit natura muniatiſſimũ: inſtantia tamen ac potẽtia iamiam poſſeturus cũ Iulio vrſino Cardinalis frater qui locũ defendebat tranſegit: vt ille incolumi ſubſtantia diſcederet. Victor igit cętera inſectari ſuperſedit: q; videret maxime Ioannem iordanũ Virginii filium gallis addictũ quoꝝ ipſe auctoritate niteb at. Alexander interim oĩs excogitabat vias ad pecuniam quę ſuis cupiditatibus ſuppeteret: quapropter nouum ſcriptorũ breuiũ collegium inſtituit numero. LXXX. quorũ loca ſingula. DCCL. aureis veniere reliquorũ collegiorũ emoluměra q; oĩa venditarent nihilq; pecunię negaretur ab initio ſecunda quidẽ verũ poſtea nunq̃ exiliora diuiſa cum Rothomagenſi Gallię legato rerũ omniũ facultate. Quos vulgus Maranos vocat diuerſis tẽporibus anquiſiuit: Cardinales. XXXVI. interpellatim creauit: in quibus fuere hiſpani. XVIII. quorũ optimi ac præſtãtiſſimi Bernardinus Caruaiala præſul Carthaginẽſis regis Hiſpaniæ legat9. T. S. Crucis qui ad ſtẽmata nobilis familię magnũ ipſe decus adiecit vitę modeſtia: Theologiæq; ſcientia pręditus. Ioannes Salernitan9 & Franciſcus Borgia Cuſentinus pſules ambo religionis ac bonitatis fama cõſpicui: Italicorũ vero totidẽ. Ioannes antonius Mediolanenſis pręſul Alexandrinus e. XII. Iudicibus: iuris ſciẽtia nulli ſecundus: Franciſcus Soderinus pręſul Volaterranus ac referẽdarius in eadẽ & ipſe ſcientia clarus: nec minus rerũ prudẽtia: animiq; ſolertia: quã & a parentib9 quaſi hęreditariã habuit: & ipſe multis profia multis etiã in Ro. Curia exanclatis laboribus eſt adſecutus. Hadrianus Carnetanus præſul Baroniẽſis eius breuiũ magiſter potius vero rerũ oĩm vicarius. Is em̃ diu Quęſtor in Britãnia fuerat vbi ex regis amicitia magnas opes adſecut9: deinde ab Alexandro adcerſitus vnus omnino fuit: qui ob ſingulare ingenium difficillima tẽpora non

ſolū incolumis euaſerit: ſed cū laude ſupauerit. Cęterū in Alexandro: vt de Annibale Liuius ſcri
bit equabant vitia virtutes: Inerāt nāq; ingeniū: ratio: cognitio: memoria: diligētia: eloquentia
vero quędā naturalis: & ad pſuadēdū apta vt nemo rem cautius ꝓponeret aut acrius defenſita-
ret: ſeu quouis cuperet īpelleret: ſeſcvnū oīm animis adcomodādo cū iucundis de remiſſione: cū
ſeueris de diſciplina: cū patrib⁹ de repu. loquebaꝫ. Suos aduerſarios placabilitate ac patiētia de-
uinciebat: nā eorū qui de numero patrū exulabāt quoſve ſuſpectos habuerat nihil de priſtina di
gnitate detraxit: Gallorū animos contumaciſſimos ita ſedauit vt amiciſſimi diſcederent: In tā
ta procerū Ro. vaſtatione: qđ ſane incredibile: nullū in vrbe tumultū: nulla ſenſim⁹ arma: oīa ip-
ſe obire parū in rebus arduis cuiq; fidere. Idē in ocio ſolutiſſimus: in metu conſtātiſſimus: nūq; ne
gocia ſeu legationes audienda voluptate pręuertit: res in multā noctē protrahebat: breuiſſimi
ſomni cibiq;: Artes liberales ſi nō colebat admirabaꝫ ſciētiā luris pſertim. vbi eē cōtigeret: Sala
ria doctorib⁹. ſtipēdia militib⁹: mercedē opariis: nūq; eſt differre nedū auferre viſus. cuius rei gra
tia exercitū quē magnū ſępe nutriebat ductore filio fideliſſimum habuit: breuiq; tpe ac negocio
totā fere Aemyliā quę tributa nō exoluerat ei ſubegit. In Annonę difficultate quę bis contigit:
aduecta e Sicilia magna vi frumenti ita diligenter vrbi prouiderat: vt plębes nullū fere ſentiret
incōmodū. Has igit animi dotes magnis obruerat vitiis: quę narrare nō attinet: tātū referā quæ
vulgus adſpexit. Siquā do rerū faſce nō premereť omni ſe remiſſionis generi ſine diſcrimine dedi
dit: quapropter comœdias plautinas: cęteraq; ludicra libēter ſpectauit: frequēterq; in Hadriani
molem ventitabat: vt palam pſonatos p eorū ferias ac omnes dies feſtos ſiquid elegātius in ho-
minū genere per viā pręteriret propius adſpiceret. In nuptiis filiæ q̄ ad virū Ferrariā profectura
erat equeſtres ludos & venationē in vaticano extra ordinem dedit. In vrbe gladiatorū nūq; licē-
tia maior nunq; populo Ro. libertas minor. Delatoꝝ magna frequētia breuiſſimo maledicto pœ
na mortis erat. Graſſatorū inſup omnia plena nec noctu tutū per vrbē iter: nec interdiu extra vr
bem. Roma gentiū refugiū & arx populoꝝ oībus ſęculis: nobilis iā carnificina facta erat. quę qui
dem oīa ſuorū cauſa qbus oīa indulxerat pmittebat. Ipſe quoq; Cęſar dū hęc ei licuere ea fuit in-
dole: vt ſi ab initio in bonos incidiſſet vitę monſtratores perpetuā ſibi reiq; Romanæ gloriā pe-
periſſet: nam & in ea adoleſcētia: q̄tū pſpicere potuimus: nec deliberāti cōſiliū: nec ductāti e-
ercitū maiorū diſciplina. neq; ſermonē habenti facundia defuere: eaq; demū a natura liberalitate
vt patris auaritiā ſępe palam deteſtareť. a luſtitia quoq; vti videbaꝫ miniме abhorrēs: qn in Ae-
mylia iam adepta ſumma æquitate populos regebat: ac iudicem grauiſſimū Antoniū Monta-
nū iuri dicundo prępoſuit: tanta ſubitorū probatione vt illi vel defuncto Alexādro: qđ miniме
putabaꝫ in officio perſiſterent. Verū vt ſterile ſolum & intēperies cœli bona frugū ſemina præci
pitāt ſic & hunc praua inſtitutio: ac proximoꝝ libido a recta virtutis ſemita detorſerunt: ex quo
ſeq; ac oēm italiā variis calamitatibus inuoluit: Hęc autē quota portio fuit: q̄ probris cōtamina
ta ex hiſpania aduecta reliquā gentē infamabat: quū vt vera loquar vrbs roma neq; vnq̄ maior
neq; ſanctior q̄ ſub Hiſpanis principibus ac pontificibus fuerit ſi Traianū & Damaſum recenſe-
re velimus: hodieq; & in ordine ampliſſimo tū in cęteris collegiis viri pſtantiſſimi hāc ex pte ma
gna remp. ornēt. Ad Alexandrū redeo qui iter hæc Anno. M.D. Iobileū celebrauit: his q̄ venire
neglexerāt ſeu miniме poterāt p diplomata licitatus: Hadriani molē ope quo nunc cernit reſti
tuit: Angeloq; ſupremo repoſito: cuius ſimilis pauloante fulmine deiectus fuerat. Quūq; ani-
mo adhuc maiora de filio cōciperet. diuturnioręq; vitam ſibi polliceret ſubito i morbū incidit:
ex quo paucis diebus abſumptus eſt. XV. Cal. Sep. Anno Pontificat⁹. XI. ſalutis. M.D.III. cau-
ſam i cœnā venenatā incerto auctore vulgo cōſtans opinio iactat: quū pręſertim & Cęſar ipe &
Hadrian⁹ Cardinalis q vna accubuerāt eadē pene valitudine adficerent: quā ętatis robore eua-
ſiſſent: Poſt ei⁹ mortem Cęſar ante oīa Theſaurū oēm corripuit: vaticanū qđ armatorū. XII. mil
libus tenebat: ſimul & Hadriani molē opib⁹ muniit eo animo vt patres in eodē loco de more co
gendos ad nouū ſucceſſorē: in ſua vota cōpelleret: At illi ad euitādū piculū in ędem Mineruę cō
gregati. ſubito a Cęſarianis quos Michelet⁹ Cęſaris ęgrotātis emiſſarius ducebat circūdantur:
Fama pua gāte captos eſſe Cardinales direptiōes ac cędes tota vrbe fieri: oīs ilico pauor inuaſit:
taberne claudunt arma corripiunt: trāſtris trabib⁹ cateniſq; ferreis via ꝝ exitus obſtruunt: haud
aliter q̄ ſi rurſus Annibal mœnia teuuiſſet. Ille autē q; durā forte puinciā adſū pſiſſe ſibi videret
paulopoſt q̄ venerat diſcedens vrſinorū tātū ædiū partē apud Montēiordanū incēdit: Pręs poſt
hęc ad vrbis cuſtodiā peditū quattuor millia ſcribunt: Proceres Ro. adcerſunt: Cardinales trāſ-
alpinos: & vndecūq; vocatos pręter conſuetudinē expectāt. Fabius Vrſinus qui cū. DCCC. veę

nerat armatis Pauli pris vlturus necẽ quando in auctorẽ non valebat in ꝓximas ędibus suis pau
perũ hispanorũ tabernas puerili nimiũ ardore impetũ facit: aliquot ex eis necat: bona subuertit:
verũ nocte sequẽte Cęsarianorũ irruptionẽ formidãs simulq; a senatu iussus: in ꝓxima sua castra
discessit. Interim Prosper Columnẽsis: quiq; Hispanis militaret amicissim⁹ esset ad Cęsarẽ a pa
tribus mittit rogatũ: vt a pertinacia desistat: eo tandẽ simulq; rursus galliæ hispanięq; orato
ribus instãtib⁹ Nepet cũ oĩbus copiis se deferri lectica iussit: Arx vero adhuc a suis tenebat q̃q̃ Cu
stos. B. Caruaialis Card. opa sese patrib⁹ obtẽpatuꝝ pollicerẽt. Vaticanũ igit recipit vbi de mo
re Pon. peractis exequiis tantisper supsederũt donec gallorũ exercit⁹ qui tũc illac contra Hispa
nos in Cãpaniam iter habebat iubente Cardinale Rothomagensi q̃ summã apud eũ auctorita
tem habuerat mœnibus egrederet: nequa vis aut tumultus oriretur: Die igitur. XXX. vacan
tis sedis. XXXVI. Cardinales quorũ Decurio Neapolitanus erat Conclaue ingressi. VIII. post
die Franciscũ Picolomineũ Dia. Card. Senensem Pii. II. ex sorore nepotẽ põtificẽ creant. PIVM. Pius. III.
III. appellatũ: cui⁹ fama bonitatis animi oĩm ad beneiam de religione: deq; rebus humanis spẽrã M. D. III.
dum excitati fuere: ad cui⁹ nũtium Cęsar statim cũ parte suorũ reuertit patribus gratias agit q;
quẽ maxime cupiebat elegissent Vrsini nõ amplius differre vltionẽ rati: cũ armatis eũ in vatica
no inuadũt. fit cędes nõnulloꝝ quũ ille se defensitat: & vt tandẽ se periculo eximat discedere pa
ratus iussu pontificis in molem ducit Hadriani. Pius interim ex vlcere cruris ex quo diu labora
uerat. XXX. post creationẽ die decessit: nihilo reꝝ ab se gesto quas maximas animo cõceperat
Nã & ecclesiã Ro. renormare: cõciliũ celebrare: ac ĩ Turcas ꝓficisci auũculi imitatiõe statuerat.

R. Volaterrani: Commentariorum: Vrbanorum. Lib. XXIII.

PRINCIPES ROMANOS IDEM FERE QVI ET Pontifices quocũq; modo descripsere: Ex Antiquis lati
nis Cor. Tacit⁹. Mari⁹ Maxim⁹. Iuli⁹ Cordus: Suetoni⁹
Trãquillus: Suetonius Optatian⁹: Gargili⁹ Martialis:
Fabi⁹ Marcellus Iul. Capitolin⁹. Aelius Lãpridi⁹: Fla.
Vopiscus: Eutropi⁹ & Orosius. Ex Gręcis vero Desip
pus Herodianus Dion cui⁹ etiã nõnulla extãt. Appia
nus Alexãdrin⁹ vt ex ei⁹ libris deprẽdim⁹. Cui⁹ ope ca
rem⁹. Ex his alios alii diligẽti⁹ sunt ꝓsecuti: vt a supiori
b⁹ scriptoribus ꝓteritos viderãt: aut iã de dictis racema
tiõib⁹ eẽ locũ sicuti & mihi necessariũ facere. Nã cũ. xii.
primos adeo ꝓbe vulgo cognoscẽdos Tranquill⁹ edide
rit: Per ĩ ergon fuerit eorũ gesta repetere. Ex quo tãtũ int
tia quędã pcurrã: vnde principat⁹ habuit origiñé q̃ bre
uiter Appiano cõmemorant. Discordię videlicet Ciuiles. lãi de a Ti. Graccho exortę rõne agra Discordiæ
tię legis. Is Tribun⁹ cũ videret Romanos potẽtiores oẽm pene agrũ Italicorũ occupasse Colõias ciuiles.
q; suo noĩe vbiq; ordinasse miserat⁹ inopẽ turbã: legẽ edidit vt nulli pluſq̃ iugera Quingẽta pos Gracchorũ
sidere liceret: cui⁹ rei gr̃ia ille interfect⁹ fuit. Inde secuta Glaucię ꝓtoris &. L. Apulei Tribũi Pl. Apulei.
cũ Metello dissẽsio a quo vti Cẽsore deiici de Senatu ac magr̃atu: vt obscœni hoies nõ facile pas Glaucię.
si: tãdẽ: & ipsi similiter periere Post Cracchos. L. Annos Sylla nouo dñatu: dictatura rẽp. iuasit: Metelli.
Cui⁹ cũ Mario inimicitię: Cęsarẽ postremo inuitauerũt discipulũ ei⁹ vestigia sequi. Hui⁹ initia Syllæ &
Trãquillo nõ repetunt q; eius principiũ opis sit amissũ ex eruditorũ sentẽtia. Prem tũ eius. L. Cę Marii.
sarẽ scim⁹ eẽ ex. Plynio: q; pisis dũ se mane calciaret repẽtino extinct⁹ est. Tpe deide pcedẽte Cę- Cęsaris &
sar magnis in Gallia p Decẽniũ rebus gestis cũ a Senatu exercitũ dimittere iuberet Id Põpeii re- Pomp.
putãs inuidię. Cũ ex cõditiõe ipetrare nõ posset: vti ille exercitũ quẽ p Italiã dñationis causa re- Iul. Cęsar.
nebat etiã dimitteret: cõtra Põpeiũ & patriã: iã vna venit Captoq; piceno in vrbẽ: vñ ille aufu
gerat cõtẽdit: sese excusans Senatui ac pplo. tũ getis ciuib⁹ nulliusq; partis ipune eẽ licere polli
cit⁹ est. Brũdusiũ aduolauit: deinde prœlio dyrrhachino iferior. Pharsalico vero supior in Aegy
ptũ adnauigauit eoq; regno cõstituto. simul: & ĩ reditu pharnace supato vni⁹ diei de eo victoriã
trib⁹ ꝓtulit verbis vẽi vidi vici. In Hispaniã se vertit cõtra Põpeii liberos postremo cõtra Scipio
nẽ in Aphrica. Repetẽs vrbẽ Dictator Perpetu⁹ a Sylla secũd⁹ fact⁹ est. Triẽnio post: Bruti Cõiu
ratiõe ĩ Curia Põpeii interfect⁹: De cõiuratis habita quęstio. OCT Aui⁹ interim nat⁹ ex Accia ne Octauius.

pte Cęſaris ex Apollonia vbi dabat operam litteris adcerſitus hęreditatem iniit: veteranos ſibi adſciuit: in Tutelã Ciceronis ſe tradidit. Cuius fauore auctoritateq; & Cæſar patris noſę appellatus: & Senator annorũ. XVIII. & Conſul. XX. per vim eſt factus admotis ad vrbẽ leg. vbi cũctãte ſenatu. Cornelius Centurio legatus enſis capulũ in curia oſtendẽs ait: hic faciet ſi vos non feceritis: legem ante omnia tulit: vt de coniuratis quęſtio haberet: pacẽ cũ. M. Antonio & M. Lepido fecit ita vt tres viri reip. cõſtituendæ per quinquennũ pręeſſent: hinc ſuos quiſq; inimicos proſcripſit. Bella Ciuilia. V. geſſit Mutinẽſe: Philippẽſe. Peruſinũ: Siculũ: Actiacũ: ex quib⁹ Primũ & nouiſſimũ aduerſus. M. Antoniũ. Secundũ aduerſus Brutũ & Caſſium. Tertiũ aduerſus L. Antoniũ. Quartũ aduerſus Sex. Pompeiũ poſt cuius fugã Collegarũ alterũ. M. Lepidũ quẽ ex Aphrica i auxiliũ euocarat ſupbiẽtẽ. XX. legionũ fiducia ſpoliauit exercitu: ſupplicẽq; cõceſſa vita Circeios in perpetuũ relegauit. Domuit item partim ductu partim auſpiciis ſuis Aquitaniam Pannoniam Dalmatiã cum Illyrico omni: itẽ Vindelicos & Salaſſos gentẽ ciſalpinã coercuit in ipſis victoriis aliogn crudeliſſim⁹ & patri Cæſari abſimilis: verũ reliquę vitę cũ modeſtia tũ caſtitate magnope collaudat⁹. Nã & dñi appellationẽ abhorruit: & in curiã veniens Senatores quos adſurgere nõ patiebat noiatim cõſalutabat. Forũ anguſti⁹ fecit: nõ auſus priuatis domos extorquere. Vnus oĩm in ſumma felicitate infelix in orbitate plis: in adoptiõis pœnitẽtia: in generi cõtumacia: in filiarũ ipudicitia: in piculis aditis p tot bella genu brachiaq; in Dalmatia ſauciat⁹: in Cantabria fulmine lectica pſtrictus: ex quo Ioui tonãti ædẽ poſtea fecit. Vixit annis. LXXII. ex qb⁹. LVI. impauit relicta Tiberio rep. quẽ ex Tiberio Nerone & Liuia genitũ: ſibi adoptauerat. Qui inuit⁹ ſuſcepit iperiũ: deq; mitiſſimo prĩcipe ſęuiſſima bellua euaſit: cui⁹ adoptiõis ſe qñq; Auguſt⁹ pœnituiſſe ſigna oſtẽdit: & apud ſecũ eũ excuſauit naturę vitia eſſe non animi dicens. Hic poſt ãnos. XXIII. ſucceſſorẽ habuit Caiũ Caligulã: in caſtris vocatũ ãnos tris imperantẽ: cui ob mores obſcœnos a ſuis interfecto Claudius ſucceſſit quẽ mater Antonia: Mõſtrũ hoĩs appellare ſolebat: tãta fuit hebetudine ſimul: & animi ſegnitie. Vir attamẽ doctiſſim⁹ greçe latineq; vt q libros. XL. hiſtorię adhortãte Tito Liuio cõſcripſerit. Homerũ memoriter tenebat: vt in vſu rerũ ſępe verſus ei⁹ recitaret. Eius opa Portus & Aqua claudia. Nero deide ãnos fere. XIIII. totidẽ quot Cladibus orbẽ lacerauit. In hoc Cæſarũ familia defecit: q̃ſic ſe habet. Auguſtus Liuiã prągnantẽ ex Claudio Nerone duxit: q̃ peperit Tib. Cęſarẽ: Druſum vero prius genuerat q rebus geſtis in Germania deceſſit admodũ iuuenis ex lapſu equi: cui⁹ funus Tib. pędibus vſq; Romã pſecutus eſt. Hoc Druſo & Antonia minore nati Germanic⁹ & Claudius Cęſar. Germanicus in locũ pfis in Germaniã miſſus vtroq; eloquio reliquiſq; virtutib⁹ clarus: etiã iuuenis ibidẽ excedẽs ex Agrippina. M. Agrippa & Iulia Auguſti filia genita. Caiũ Cęſarẽ & Agrippinã reliqt: Claudi⁹ ex Valeria Meſſalina Barbari Meſſalę filia vxore ipudiciſſima Britãnicũ ſuſcepit & Octauiã quã Neroni priuigno locauit. Nã matrẽ ei⁹ Agrippinã Germãici fratris fui filiã. CN. Domitio nuptã poſtremo duxit: q̃ Meſſalinã: deinde Cla. ipm boleto necauit. Nero relicta Octauia Sabinã Poppeã duxit: cui⁹ extat Senecę tragœdia. Poſtea Galba Otho & Vitelli⁹ annos tris imparũt Veſpaſian⁹ tandẽ res collapſas adflicto impio reſtituit ãnis. X. qb⁹ vixit. Titus itẽ Veſpaſian⁹ ei⁹ fili⁹ orbis delitię appellat⁹ annoq;. XL. poſt biẽnii impiũ imerens vita priuat. Domitian⁹ Flauioq; vltim⁹: ac dedecus iure a ſuis interficit: cũ crudeliter impaſſet ãnos. xv. vixiſſet. xlv. cui⁹ ob odiũ raſa ex marmoribꝰ ac titulis ẽ oĩs mẽoria. Deiceps a me reliqui diligẽti⁹.

Tiberius.

Caius. Claudius.

Nero.

Galba. Otho. Vitellius.

veſpaſian⁹ Titus. domitian⁹

Nerua.

Eruam Cocceium Annoq; fere. LXVI. virũ bonũ ac nobilẽ Domitiano interfecto Populus Roman⁹ Imperio dignũ iudicauit. Hic initio reos Maieſtatisq; diffugerant abſoluit Mares caſtrari: tũ ſororis aut fratris filiã in matrimoniũ ducere prohibuit: quũ hæc ſub Domitiano paſſim licuiſſent. Paſſus & ipẽ q̃q; bonus cõiurationẽ Craſſi. Calpurnii: Aelianiq;: Caſperii: Prefecti: Prętorii defectionẽ: quę oĩa Ciuili animo tulit. A. Vlpiũ: Neruã: Traianũ qui Germanię tũc pẽrat cauſa reip. ſe dixit in ſenatu adoptare. Cęſarẽq; appellauit: Cũ ppin qui nõ deeſſent. Deniq; ex morbo extinctus eſt: quum iperaſſet annũ. M. III. D. IX. A. VI. PIVS. Nerua: Traianus Annorũ. XLII. genere Hiſpanus ob virtutẽ & diſciplinã rei Militaris adoptatus accepto de patris morte nũcio e Germania ſtatim rediit Aelianũ: & prętorianos q̃ in Neruã cõiurauerant in primis ad ſe alia diſſimulata cauſa vocatos de medio ſuſtulit. Is poſt Cęſarẽ auguſtũ Romanę reip. mouit lacertos. Ante oĩa ĩ Dacos expeditionẽ ſumpſit ĩdignat⁹ q̃ his pecuniam a Domitiano quondã victo pactã pendere oporteret. Itaq; Decebalũ eor̃ regẽ in prœlio vicit. Suas veſtes militibus Sauciis diuiſit vt vulnera ligarent Decebalus acceptis conditionibus

Traian⁹. C

ante pedes Traiano procubuit inde solutus abiit. Imperator romam venit Dacicusq; appellat⁹ ludos gladiatorios dedit: interea Decebalus rebellat vicinos populos ad bellum incitat: Longi Longinus.
num Traiani legatū in colloquio circūuentū capit: Rediit ad dacos Traianus: Lapideo ponte pi
latū. XX. Danubiū iunxit quarū altitudo pter fundamenta. CXL. Latitudo. LX. Interuallum.
LXXX. pedū erat. Cuius postea Magnā partē Hadrianus diruit: ne barbaris quādoq; nos inua
dendi occasio foret: Post lōgos conflict⁹ occupato Dacorū regno: ne viuus in potestatem roma
norum peruenīret: Decebalus sua manu vsus interiit: Caput romā perlatū est Dacia prouicia fa
cta. Traianum post hæc ad vrbem redeuntem variarū gentium legati atq; etiā Iudęorum a die
re. Spectacula magnifica per. CXX. dies edita modo Mille modo. X. millia ferarū cæsa simul &
mansuetaq; bestiarū: tunc & paludes Pomptinas siccauit: viāq; appiam ex ea parte strauit: Colū
nam in foro suo posuit pulchritudinis gratia: siue vt sepulchrū eius esset. Quę vt circūspici pos
set partem Quirinalis mōtis solo ęquauit: inscriptionē eius ponā quæ adhuc infra basim ipius le
gitur huiuscemodi Imp. Cęs. Diui Neruę. f. Neruę Traiano Aug. Germanico Dacico Pon. Max.
Trib. pot. XVII. Imp. PP. Ad Declarandum quantę altitudinis mons & locus tantis viribus sit
egest⁹. Armeniam deinde recepit a Parthis. Sublato Diademate regi Armeniæ maioris regnū
ademit: Albanis regē dedit: hiberos: Bosphoranos Colchos i fidē romanę ditiōis accepit: Osdre
norū loca & Arabū occupauit. Marcomedos obtinuit: Persidis regionē: Seleuceāq; ac Ctesiphō
tem accepit tenuitq; Vsq; ad Indiæ fines post Alexandrum adcessit: in mari rubro classem instī
tuit: Prouincias fecit: Armeniā: Mesopotamiā & Assyriā ac inter romanos & persas limitem Ti
grim esse voluit. Porro Assyria inter Tigrim & Euphratem sita magnis amnibus instar Aegypti
cōcūdatur. Hęc ex Dione & Rufo: Addit vero Dion Traianum contra Agarenos. Qui vna cum
cæteris defecerant pfectum in Arabiam: quos cū diu obsedisset eorūq; oppidū Agaram mœni- Agareni.
bus nudasset: nunq̄ tamen superare potuisse tempestate cœli quasi diuinitus diremptos. Itaq;
re infecta rediisse. Inter amicos Licinium Suram quem quādoq; apud eum calumniatum præfe
ctum insuper prætorii sui cōstituit. Dicit eum præterea virū laudatissimū: ac natura clemētem
& probū duobus exceptis vitiis q; vino q;q; puerorū libidini indulserit. Igitur his vitiis hunc ne
queo satis mirari diui Gregorii vt dicit: precib⁹ ex inferis ad cœlū euolasse verū dei cōsilium mi
nime a nobis deprendi fas est. Ipse apud Seleuceā quę postea Traianopolis dicta est: dum rediret
ex Syria ex pfluuio vētris decessit anno Imperii. XX. Statimq; Parthi Armenii cęteriq; remotę
gentes rebellauerūt: ex quo Militum Ro. tot Labores periere. Paucos ante annos Iudæorū ma
gnā cędē fecerat per Martiū Turbonē legatum & Actium Lupū præfectum fugauerant eiq; pro
uinciæ. L. Quietum præfecit. Hadrianū eius consanguineū a patre sibi cōmendatū adoptauit. Mar. turbo.
Cū ipse nullos ex Plotina Coniuge. aut aliunde liberos suscepisset. Aerariū Romanū quod sub Acti⁹ Lup⁹
Capitolio erat in ædem Saturni traduxit: Vias restituit. Nā ante hos annos repertū apud Cir- L. Quietus
cum Maximū marmor cū inscriptione huiuscemodi Imp. Cæs. Diui Neruæ. F. Traiano Germa
nico Dacico Pontif. Max. Tribu. pot. viii. Imp. iiii. Cos. v. PP. Tribus. xxxv. Q; liberalitate opti
mi principis cōmoda eorū etiā locorum adiectiōe ampliata sint. Christiani etiam nōnulli sub eo
crucitati. De his Plynius cū esset procurator in hispania Traianū per litteras cōsuluit quid agē
dum cū nihil mali eos agere cōperisset tātūq; quibusdā hymnis antelucanis vacare Respondit
ille Minime quidē inquirēdos esse verū oblatos punire oportere. EXTANT & alia quæ & aliis
item auctoribus aut panegyricis aut epistolis de hoc Imperatore colliguntur: queq; magnope
re laudes eius concelebrant. Et pueros quidem (vti supra commemorauim⁹) amasse dicunt ve
rum ingenioſos ac probos citraq; libidinē. De lætitia etiā potationis omnes cōueniunt. verū ci
tra ebrietatem ante meridiem nunq̄ vescebat. Cæterū præditum humanitate vt ab omnib⁹ fa
cile adiret. Mortuo Nerua magnis rebus gestis in germania cui pręerat subiugatisq; Marcomā
nis ac Iazygum & Pannoniæ populis: quū ad successionē Impii Romā rediret minime triūphās
aut quadrigis cū ei per senatum liceret sed tantū equo insidens: in Capitolium inuect⁹ Ioui op.
Max. tum Senatui gratias egit. Per vrbem semper more Catonis pedibus ibat paucis comitibus
nullis spiculatoribus. aut satellitibus. Senatum patrem se Ministrū laboris vocabat. Stās Coss.
sedentes venerabatur q; se illis inferiorem ex legibus esse reperiret. Bibliothecam nobilissimā
publicauit quæ vlpia dicta ē in qua libris linteis gesta principū ac elephātinis Senatusconsulta cō
scribi iussit. Aedificia plurima eius titulis & inscriptione fiebant præter eius etiam volunta
tem. Ex quo herba Parietaria q̄ in muris nascitur a plęrisq; dicta. Decessit annorū. lxiii. apud Se
leuceā Syrię: Relatus inde in vrbē ac sub eius colūna conditus. AELIVS Traianus Hadrianus Hadria. cxx

Sic enim in veterũ monumentis inſcribitur: genus antiquũ ab Adria Picentiũ trahit: vnde Maiores eiꝰ tẽpore Scipionum in Hiſpaniã migrauere: patrem habuit Aelium Hadrianum cognomento Aphrum Conſobrinũ Traiani principis. Ipſe natus Romæ vbi Marullinus Atauus eius primus Senator po. ro. fuit Puer relictus a patre in tutelã Traiani a quo etiam adoptatus liberalibus artibus imbutus litteris pręſertim greçis eruditiſſimus: vt etiam greçulus appellaretꝰ Mathesim etiam probe tenebat. Quod Marius Max. vſq; adeo demõſtrat: vt eum dicat cũcta deſe ſciſſe ſic vt omniũ dicrum vſq; ad horam mortis futuros actꝰ ante præſcripſerit: Satis cõſtat de Vero quẽ adoptauerat ſępe dixiſſe Oſtẽdẽt terris: hũc tm̃ facta nec vltra Eſſe ſinent. Igitur quũ omnes profiteretꝰ artes: omnes exagitabat doctores ſæpe aliqua propoſita queſtione certãdo. Et Alexandrię quondã in Muſeo multa & propoſuit & ſoluit. Alebat ingenia eiſq; fauebat: imprimis Fauorino philoſopho, extãt adhuc eius quædã epigrãmata greça valde lepida. Barbã quoq; more greçanico ſubmittere primꝰ ea tempeſtate cœpit: quẽ poſtea morem nõnulli principes Ro. ſeruauere. Peregrinationes maximas ingenti celeritate confecit. Expeditionẽ in pannonios viuente Traiano ſuſcepit. Deinde princeps Iudæos debellauit, q̃ vetiti circuncidi rebellauerãt magnaſq; cędes Romanorũ per diuerſas orbis partes fecerunt. Inde in Galliã Britaniamq; contendit in qua multa correxit. Murum. LXXX. paſſuum millibus duxit: qui Britannos a Romanorum Imperio diuideret. Mox in Hiſpaniã: deinde Romã repetens Athenas profectus eſt poſtea in Aegyptum in qua peregrinatione Antinoum ſuum ob formã ſibi chariſſimũ amiſit cui hierosolymis templũ dicauit. Traiani gloriæ videtur inuidiſſe quãdo & Armeniã & Meſopotamiã & Aſſyriam ab illo acquiſitas Parthis conceſſit. Pontem quoq; ab eodẽ ſupra Danubiũ factum deleuit Limitemq; in Romanum & perſas Euphratem ſtatuit. Marius Maximus eum etiã natura crudelem dicit fuiſſe ſed Domitiani finẽ veritum abſtinuiſſe in Cibis amabat Tripharmacũ. Quod phaſiano ſumine Perna & cruſtulo cõſtabat. Quę reſtituit aut recõcinnauit titulis priorum conditorũ adnotauit: ea fuit in parte modeſtia. Opera eiꝰ villa tiburtina cuius veſtigia maxima hodie viſuntur in qua ꝓuinciarũ & celebratorũ locorũ nomina inſcripſit veluti Lyceum Academia Prytaneum Tempe. & his ſimilia. Lauacrũ quoq; Agrippinæ. Cuius veſtigia ſunt prope. S. Laurentiũ in Paniſperna. Pons ſuo nomine reſtitutus quo continuo: nunc itur in vaticanũ propeq; ſepulchrũ qd̃ moles hadriani nominat. In quo Antonini fere oẽs ſepulti ſunt quẽadmodum inſcriptiones indicant: quas cũ de ipſis agetur ponemus. Pantheon etiã reſtituit: Senatores equiteſq; Romanos togatos in publicũ procedere iuſſit: pręterq; redeuntes a cœna. Adoptauit. L. Ceionũ Comodũ quẽ. L. Aelium vocq; appellauit. Hic patrẽ habuit. L. Ceionũ Comodũ Verum: Cuius paternũ genus ex ętruria maternũ ex Fauentia fuit Filius autẽ. L. Verus qui cum M. Antonino Imperauit de quo poſtea dicã ob voluptatẽ tantũ ac formam ab hadriano dilectꝰ eſt Amatorios laſciuoſq; poetas ſemp lectitabat Martialẽ Epigrãmatographũ: Virgilium ſuũ appellabat. Cõiugi queretꝰ dicebat vxoris nomen: nõ voluptatis ſed honoris eſſe: quapropter ſe cũ aliis oblectare velle: Adoptionis factę de Aelio poſtea pœnituit cũ videret: & aliis inuiſum & natura valitudinariũ eſſe. ex quo breui tẽpore defunctus eſt: ſepultuſq; in mole hadriani cũ hac

L. Aeliꝰ Hadriani filiꝰ.

inſcriptione: quę adhuc legit in pariete. L. Aelio diui Hadriani Aug. F. Coſ. II. Hadrianus igitur in eius locũ Annium Antoninũ qui poſtea Pius vocatus eſt: adoptauit hac cõditione Vt ipſe. M. Antoninũ filiũ fratris vxoris ſuę Fauſtinæ &. L. Verum Ceionis filiũ adoptaret. Hoc pactoli berorũ nepotũq; ſucceſſioni cõſuluit. Cũ Sabinã vxorẽ ſterilẽ habuiſſet. Deceſſit Baiis anno ętatis. LXXII. Impetii autẽ. XXII. Sepultus in villa Ciceronis puteolis: vbi poſtea Pius tẽplum et ꝑ Sepulchro cõſtituit. Reliquias eius in vrbẽ aſportari: ac in hortis Domitiæ collocari iuſſit. Impatientia morbi ſępe a ſeruo gladiũ petiit: & a medico venenum vtrũq; prohibẽte Antonino ex eius morte Senatus magnopere gauiſus eſt. Deq; abrogãdis eius geſtis cogitauit. Sed reſpectu Antonini deſtitit. Qui refragantibꝰ cunctis eum inter diuos retulit. Hæc ex Spartiano & Ruſo

Antonius Pius. cxl.

& Capitolino. T. AELIVS AVRELIVS Fuluius: Boionius: Hadrianꝰ: Antoninꝰ: Pius: Genꝰ paternũ e gallia tranſalpina Nemauſenſi videlicet duxit Auum habuit. T. Aurelĩũ Fuluiũ Patremq; itẽ eodem noie. Qui Cõſulares fuere Auiam maternam Boioniã: Procillam: Auum maternum: Arriũ Antoninum hominẽ ſanctũ: qui Neruam olim miſeratus eſt: q̃ ea ętate imperare cœpiſſet. Socerũ Anniũ Verum vxorem vero Anniã Fauſtinam. Vultu decorus fuit moribꝰ clemens: ingenio clarus. Pius a ſenatu appellatus eſt: vel q̃ Socerũ ętate confectũ manu ſubleuaret: vel q̃ multos cędi deſtinatos ab Hadiano ſurriperet ſeu potiꝰ q̃ multos poſt mortẽ honores Hadriano decreuerit Vxorẽ Fauſtinã quã Anno. III. Imperii amiſit diuinis honoribꝰ colĩ a ſena

tu delatis circensibus: & templo & flaminibus & statuis aureis passus est. Cuius honoris vestigiū hodie videmus propæ.S.Cosmum & Damianum in semi porticu adhuc extāte hac inscriptione Diuo Antonino & Diuæ Faustinę: Duas ex ea filias alterā Lamię Silano alterā Faustinā.M.Antonino filio locauit. Vtebaꝛ in senectute pane Succio ad sustētādas vires Aurum Coronariū.Id enim est qđ in Corona noui principis populi dono mittebant Italiæ reddidit Prouincialibus dimidiū: Cum sibi finem adesse sentiret in morbo cōstitutꝰ Fortunam aureā ad.M.Cubiculū trāsferri iussit. Nā signū fortunę aureū semper erat in cubiculo Imperatoris: verū in exitu vitę Trib.milítum illud ad successoris locū transferebat. Decessit Lorii vbi natus & educatꝰ est: ac villam extruxerat. Loriū enim oppidū et hrurię prope romā.XIIII.lapide via aurelia Anno ætatis.LXX. Imperii.XXIII.Sūmo ordinis,ois desiderio, Nā placabilitate Clementia Sanctitate alter Numa putabatur. Ex honoribus a Senatu pater Patriæ ac Pii cognomētum accepit. Ex Capitolino. Sepultus in Mole Hadriani cū hac inscriptione: quā pauloante q̄ ea reconcinnaret aperte legebamus. Imp.Cęs.T.Aelio Hadriano Antonino Aug.Pio Pon.Max.Trib.pot.XXIIII.Imp.II.Cos. IIII.PP. Ex quo patet & Aelii ratiōe patris adeptū & Aurelii ratione naturalis nomen habuisse In eodē quoq; loco eiusdem altera inscriptio huiuscemodi est Imp.Cęs.Diui Traiani Parthici filio Diui Neruę nepoti Traiano Hadriano Aug.Pon.Max.Trib.Pot.XXII.Imp.II.Coss.iii.P.P. Et Diuæ Sabinę.Imp.Cęs.T.Aelius:Hadrianus:Antoninus:Aug.Pius Pon.Max.Trib.pot.ii. Design.iiii.P.parētibus suis.M.AELIVS.AVRELIVS Antoninus philosophus natus & educatus Romę in Cęlio monte iuxta ædis Laterani in domo Veri aui sui originē a Numa rege traxit: vt auctor Marius Maximus: liberalibus artibus ab initio magnopere vacauit in quibus herodem Atticū & Proclum habuit pręceptores: sed imprimis Frontonē Cui & statuā a Senatu īpetrauit Proclū vero ad proconsulatū vsq; prouexit Annos.xii.habitu philosophi in pallioq; vixit ac humi cubitauit in qua disciplina doctores itē habuit Apolloniū Chalcedoniū Stoicū. Sextū Cheroneū Plutarchi nepotem ad Cuius etiā domum adibat: vt auctor est Philostratus in sophistis.Claudium Maximū: Claudium Seuerum. Ante omnes luniū Rusticū quem Coss.iterū designauit. Cui vestatuā post obitum postulauit. Operam & picturę dedit sub Diogneto Magistro. Cum.L.Antonino fratre simul & genero pari potestate imperauit Primiq; Romanorū fuere qui simul imperarēt. Cui & Lucillā locauit filiā ex Faustina Cōiuge simul & cōsobrina: quā parū pudicam nequicq̄ accusantibus amicis dissimulauit excusauitq; sępe. Sed & viuentē in castris Matrem Castrorum defunctā vero in peregrinatione orientis diuā appellari a senatu libenter audiuit. Cum. L. vero ex victoria parthica reuertente simul & ipe in eodē curru triūphauit. Post hæc tumultuantibus Marcomannis cū eodem paludatus ad Aquileiam quo iam irruperant occurrit q; bellū in germania gerens coactus est: deserere ob Auidiū Cassiū qui exercitui pręerat orientis rebellantē. Itaq; aduersus eum pficiscens victi caput ad se adlatum etiā videre doluit In reditu Athenis iter fecit vbi Ceteris templū solꝰ est ingressus: vti se innocentē probaret. Id enim nullus alicuius sibi cōscius criminis ingredi solebat. Romā reuersus triumphauit vnacum filio Comodo quē Cęsarem fecerat. Ludis adeo offendebaꝛ: vt in spectaculis Circensiū & legere & audire & subscribere sit solitus. Dicitur & ex eo porrētū qđ in germania longa siccitate: exercitu siti laborante eius precibꝰ imber erupisset. hæc Capitolinus. Huius portēti meminit etiā Eusebius idq; xpianorum nostrorū qui in ea expeditione tunc erant votis ac pręcibus adtribuit. Ad bellū Contra Britannos misit Calpurniū Agricolam nepotē illius. Cuius vitam scribit Cor. Tacitus Contra Cattos Aufidū victorinum. Contra parthos.L. Verum. Nihil tam eque fugit q̄ auaritiæ famam. Decessit ex pestilentia. Sexta q̄ ęgrotasset die in summa omnium beniuolentia. Statuam eiꝰ pacificatoris equestrē hodie videmus apud basilicā Lateranensem. in quo loco natum eum & educatū in principio diximus ex auctoritate Capitolini. Pręterea Nūmus eius antiquus aspicitur duplex. Vnus cū imagine barbara ac inscriptione supra adnotata eius nominis. Altera cum Imberbi dum erat adolescens cū inscriptione Aurelius. Ex altera parte cum. T. Antonini pii patris Imagine. L.CEIONVS. Aelius Comodus Verus Antoninus. Hæc enim oia retinuit nomina. L. Ceionus Comodus pater fuit naturalis. Verus Antoninus ex Antonino pio q eum adoptauerat Aelius ex Aelii Hadriani Coniuctione vnacū. M. Antonino ratione patris adoptionis a pio pari potestate rexit imperium: neq; inter bonos neq; item inter malos cōnumeratur principes Pręceptores habuit: Scaurū Grammaticū: Scauri filium q Grammaticus Hadriani fuit. Grecos vero Telephum atq; Harpocrationem. Rhetores Apollonium Celerem Caninū Rufum Herodem Atticū. Philosophos vero Apollonium & Sextum cheroneū. Moribus fuit ab

M.Aur.Anton.clxxiii.

Auidius Cassius.

Ant. triumph9 de Marcomānis.

Cal.Agricoli.

L.Ver9 Antoninus.

initio ꝓbatus. Deide ad Aleã paulatim scortaq; ac popinas sese cõuertit adeo vt a Marco in Syria ad bellũ parthicũ ne vitia eiꝰ palam essent missus fuerit vbi maiori lõge est debacchatus luxuria: victoriã tamẽ virtute Auidii Cassii legati adsecutus est. Rediit Comitatus sordidorũ hominũ turba in qua & Agrippus histrio fuit Quẽ ἀπολαυστὸν Apolaustũ quasi voluptarium cognominabant Saturnalibus & dieb⁹ festis vernas admisit in Tricliniũ. Triũphauit cum M. fratre Post hęc ductus ab ipso in bellũ cõtra Marcomannos apud Alpes spectans vrbicas voluptates statuit romã repetere: sed in itinere apoplexia correptus Altinũ diuertẽs triduo mutus fuit: moxq; periit: non sine veneni suspitiõe propinati a Lucilla vxore: ob Fabiæ cõsuetudinẽ: alii dicunt a Marco parte cultri veneno illita: qua vuluã inciderit partẽq; infectã fratri: sibi innoxiam seruãte. Satis cõstat Marcũ eius mores perosum dissimulasse publiceq; & viuum semp laudasse et mortuũ: Diuum insup appellasse. vixit an. XLII. Impauit cũ fratre. XII. Illatus in sepulchrum Hadriani vbi primũ pater eiꝰ Cęsar naturalis Cõditus fuerat. cum huiusmodi inscriptiõe Imp. Cęs. Laurelio Vero Aug. Armenio. Medic. Parthic. Pon. Max. Trib. pot. VII. Imp. V. Cos. III. PP. Capitolinus enim: vnde nos superiora sumpsim⁹ dicit: q; partũ ei nomen Parthici Medici.

Comodus Antonius. clxxxii.

Qđ etiam Marco ꝙꝙ romę agẽti delatum est. ANTONINVS Comodus. M. Filius Qui. L. Aelius: Aureliꝰ: Antoninꝰ Comodus appellatꝰ est: eundẽ diem natalẽ habuit: quẽ & Caligula eisdemq; pene moribus libidine auaritia cędibus. oĩa cõpleuit: alienis operibus suos ponebat titulos colosso Neronis dempto capite suũ imposuit. Qđ hodie caput pro ædibus Conseruatorũ in capitolio cernitur. Ludũ Gladiatorum sępe ingressus certamen subiit. Quadrigis quoq; emittẽ dis Dalmaticatus in publicũ procedens signũ dedit easq; quandoq; agitauit. Simul & eo vesaniæ venit: vt omnia quę turpiter: quę impure: quæ crudeliter fecerit publicis iusserit poni monumentis. vt Marius Maximus testatur. Tot perosi scelera. Q. Aelius Lætus Præfectus vrbis & Martia eius concubina cum Athleta cũ quo ille exerceri consueuit egerunt: vt eum strãgularet Anno Imperii. XIIII. Corpus eius vt vnco traheretur in tiberim populus adclamauit. Sed iussu Pertinacis successoris in sepulchrum Hadriani trãslatum est. Eius Memoria sicuti olim Domitiani ex omnibus monumentis abrasa. Habuit pręceptores Onesicratem græcum grammaticũ Latinum vero Capellam Antistium. Oratorem quoq; Acteum Sãctum. Hęc ex Lampridio. Eius Monumẽti apud Sepulchrum Hadriani huiuscemodi legitur inscriptio Imp. Cæs. Diui. M. Antonio Pii Germanici Sarmatici filio Diui Pii Nepoti Diui Hadriani Pronepoti diui Traiani Parthici abnepoti Diui Neruę. Adnepoti. L. Aelio Aurelio Comodo Aug. Sarmatico. Germanico Maximo. Britannico Pon. Max. Trib. pot. VIII. Imp. VIII. Coss. VI. PP. P. AELIVS. Pertinax Patre libertino Aelio successore natus ab eodẽ nomen ptinacis inditũ q; lignarię negociationi pertinaciter intẽderet a Marco Antonino senatus Prouincias Cõsulares. Quattuo; rexit Mox a Comodo cũ Perenne legato ad exercitũ in Britanniã missus seditiones multas compressit. Quãobrem cum infensas legiones ob corruptã ab eo disciplinam haberet cedens sponte officio legationis alio successori curã alimentorum suscepit: postremo Procõsul Aphricæ factus extincto Comodo ab exercitu Consentiente senatu lectus est impator cũ esset Septuagenario maior. Cui gratias agenti Senatui & in primis. Q. Aelio lęto. Cuius ministerio ad imperiũ peruenerat Consul Falco ait. Qualis futurus sis hinc intelligimus q; Lętum & Martianum apud te habeas stultitiæ Comodi Ministros. At Pertinax Paruerunt inqt necessitati: sed vbi facultatem habuerũt. Quid sibi semp voluerint ostenderunt: in Breui principatu mitis est habitus ꝙis multi eũ Chrysologũ appellauerint. Q; bene loquendo haud bene faceret. Pręterea Sordidus in victu vt qui dimidiatas Lactucas & carduos in conuiuiis apponeret. Interfectus est Didii Iuliani successoris Machinamẽto Anno ętatis. LXXI. Imperii Mense. VI. Ex Capitolino. DIDIVS Iulianus Pronepos fuit Saluii Iuliani Iurisconsulti: bis Cos. & Pręfecti vrbis Mater ei Clara Aemylia: pater Petronius Didius Seuerus. Ipse autẽ pręfuit in Germania legioni. XXII. primogeniæ. Cattos debellauit: Inde Delmatiam postea Germaniã rexit: fuit Cõsul cum Pertinace & in procõsulatu Aphricæ eidẽ successor: eo interfecto cõspiratiõem in eum tristitia dissimulauit: etiam a cibo donec sepultus esset abstinẽdo. Magna pręterea parsimonia fuisse traditur: vt qui Porcelũm aut Leporẽ Triduanũ habuerit. Sępe vero oleribus & leguminibus cõtentus sine carne cœnitabat. Maximũ ei vitium alea Seni pśertim. Comis alioquin in Conuiuiis benignusq; ad subscribendũ. Eodem tẽpore post mortẽ Pertinacis Iulianus a Senatu Romę Seuerus ab exercitu in Syria Pascennius Niger in Illyrico & Clodius Albinus in Gallia Imperatores appellati. Sed cũ Iulianus Seuero pśertim resistere nõ posset: frustra ad magicas artes adhibito puero qui in specu

Aelius Pertinax.

Aeliꝰ lętus

Didius Iulianus.

lo futurum inturetur: postremo ad Senatū cōfugit iudicantem eum minime imperio dignū qui resistere inimicis non posset interfectus tandē in palatio a prętorianis nutu ac litteris ipsius Seueri Cū vixisset An. XLI. Imperasset Mnses Duos. Ex Spartiano & Capitolino. L. SEPTIMIVS Seuer⁹ Pertinax Genere Apher ex Lepti Ciuitate Patre Geta maiores equestris ordinis habuit Sub. M. Antonino varias puincias Consulares rexit postremo iuuante Aelio Lęto exercitui Germanico prefuit vbi de Morte Comodi compertum est Imperator ab exercitu declaratus contra Iulianum quasi vlturus mortem pertinacis venit acceptoq; nuntio de Iuliano interfecto Armatus romam properauit Imperator a Senatu cōprobatur Pertinacis nomine adsumpto ob boni principis memoriam. Inito imperio statim ad confirmandū orientis statum properans Pescennium Nigrum rebellantem apud Cyzicum inreremit plærosq; populos partim subegit partim in officio continuit. Mox translatus in Galliam apud Tiurium: Clodium: Albinum etiam tumultuantem conserto prelio interfecit capiteq; abscisso Romā misso reliquū eius cadauer equo refugienti conculcādum dedit Romam his gestis reuersus triūphum: vt de Ciuibus recusauit magnam tamen nobilium cędem: qui cum inimicis eius cōspirauerant edidit. Cōpositis reb⁹ vrbanis repetiit orientem vbi fœliciter pugnās parthos Arabas Adiabenos subegit: deq; his reuertens triūphauit titulis illorū sumptis cuius rei memoriam testantem arcum. Nobilem videmus hodie sub radicibus Capitolii patris Filiiq; Caracallę nomine qui. M. Aur. Antonin⁹ pius & ipse appellari voluit hac inscriptione Imp. Cæs. Septimio. M. Filio Seuero Pertinaci Augu. P. P. Parthico Arabico & Parthico Adiabenico Pōtif. Max. Trib. pot. XI. Imp. XI. Cos. III. Pro Cos. Et Imp. Cæs. M. Aurelio. L. filio Antonino Aug. pio felici Trib. pot. VI. Cos. Procons. PP. Optimis fortissimisq; principib⁹ ob rēp. restitutā Imperiūq; populi Romani propagatū insignib⁹ virtubus eorū Domi. foriscq;. S. P. Q. R. Peritissimus prętera Matheseos fuit Defuncta siquidē vxore Martia. Cum de conditionib⁹ ageretur apud eum Genituris oīm inspectis Iuliam inter Syros haud bono genere natam qđ Imperatoriam haberet Genesim sibi coniunxit. Postremo Britanniam adiit: vbi subactis his gentibus quę videbantur infestę periit Eboraci morbo iam senex Anno Imperii. XVIII. Relictis Bassiano & Geta filiis. Quibus Antoninorū nomina indidit qđ. M. Antoninum ex omnib⁹ magnopere coluerat auctusq; honoribus ab eo fuerat: vt eius etiā sepulchro voluerit referri. Tum q; virum huius nominis in somnis viderat successurum. Opera eius Romę Septizonium qđ Septisolium nonnulli vocant: ac in appia via hodie cernimus pro templo diui Gregorii: Sepulchrumq; id in media via venientibus ex Aphrica conspiciendū statuit. Et Thermę Seuerianæ Cineres eius. Ex Eboraco in loculo aureo aduecti ac in sepulchro Antoninorum Conditi. Ex Spartiano. BASSIANVS Antoninus Caracalla Cognomento a genere vestis talaris qua populum donauit. Ipse tamen ex omnibus Nomina. M. Aurelii Antonini Pii sumpsit sicut in arcu supra ostendi prætera Nūmus eius ęreus reperitur mihiq; lectus. cū eadē inscriptione ex altera parte cū imagine Circi Flaminii quoniam vti Spartianus tradit Stadium restituit. Defuncto patri successit. Getam fratrem vterinum ex Iulia natum interfici in palatio iussit: questus in senatu se ab eo immerito insidiis petitum. Cum multa in eum beneficia contulisset. Cum eoq; amicos ipsius nonnullos inter quos Amonium Serenum præceptorem & papinianum Iurisconsultum. qđ scelus apud milites & senatum nō excusauerit. Iuliam Nouercam eius captus illecebris in matrimonium accepit. Profectus in Parthicam expeditionē postq; multum hostium cecidisset inter Carras & Edessam dum ex equo mingendi causa descendisset in secessu a Macrino Præfecto Prętorii per Coniurationem trucidatur. Anno ætatis. XLIII. Imperii. VI. Relicto filio Antonino Heliogabalo Inter illaudatos principes cōnumeratur: vt qui crudelis in oēs oībusq; inuis⁹ fuerit. Opera ei⁹ Romæ Thermæ antonianę hodie quoq; appellatæ quę visuntur e regione. S. Sixti euntibus dextrorsum ad portam Capenam. Viam nouam prætera munit quę est sub eius Thermis. Ex Spartiano. OPILIVS Macrinus Caracallę successit vir vt scribit Aurelius victor item Capitolinus libertini generis venali fide vita sordida Iuris attamen peritus & sub vero Antonino Fisci aduocatus fuit ex quo officio breui tempore Prętorii præfectus constituitur. Caracallam Imperatorem suum vti supra commemoraui apud Carras interfecit ipe rauitq; aliquātulū supra Annum. Cum Diadumeno filio formosissimo qui purpura adsumpta equoq; insidens exercitui sese spectandum magno fauore dederat. Huic Antonino nomen Indidit pater q; id & militibus & Senatui videret acceptum. Profecti inde ad Parthicum bellum continuādum ab exercitu Antonini Heliogabali ambo in Bithynię suburbano sunt interfecti. Ex Capitolino. Herodianus autem dicit tantum Diadumenū creatum ab exercitu im-

L. Sep. Seuerus. cxcv

Clod. Albi.

Antonin⁹ Caracalla. ccxiii.

Macrin⁹ & Diadume.

Heliogabalus.

peratorem. ANTONINVS Heliogabalus cognomento ꝙ interfecto patre Caracalla apud Carras ipse ad templum Heliogabali confugisset qđ Syri Iouis vel solis dicunt eiusꝙ postea sacerdos factus & sacra & ritus romã apportauit tẽplũꝙ in palatio illi dicauit. Huius mores impurissimos gulam libidinem omnẽ apud Lampridium videre licet. Hæc tamẽ potiora. Nouarum Dapũ vti xerxes & Tiberius olim libidinũ inuentoribus prẽmia cõstituit Monstrosis Conuiuiis vitellium & Apiciũ superauit Sæpe e linguis Phœnicopterorum cerebellisꝙ anserũ & pauonũ prẽparatis ac per singulos missus balneis lauari reqꝙ veneria vti Conuiuas iussit quos sẽpe ludebãt, vt immissis sub mẽsa serpẽtibus aut Triclinijs e follibus statim reflãtibus cõciderent aut appositis totidẽ ex marmore vel alia materia epulis quot sibi. Piscinis prẽterea de Rosato natabat Balsamum pro oleo vulneribꝰ apponebat Euripis vino plenbis Nauales Circẽses exhibebat nũ q̃ loris linteaminibꝰ est vsus nunq̃ vestẽ aut fœminam prẽter vxorẽ iterauit: nũq̃ minus Centũ LLS. cœnauit. Plateas Palatii saxo Lacedæmonio & porphyretico strauit: Tandẽ ob vitia cũctorũ odio contracto in palatio atꝙ i latrina quo cõfugerat necatur in cloacãꝙ demersus acinde p Circi spatia vnco tractus in tiberim quoꝙ proiectus est. Qđ nulli antea contigit. Nomen eius e publicis monumentis iussu senatus erasum Anno Imperii. IIII. Ex Spartiano. Herodianus autẽ dicit etiam hunc porcina abstinuisse vt heliogabali sacerdos: Sicuti etiã oẽs Syri solent. AVR.

Alexander. ccxxiiii.

ALEXANDER ex Arcena Syriæ Ciuitate ob adfinitatem Seueri principis ratione Iuliæ vxoris puer a senatu Cæsar factus qui q̃q̃ Consobrinus Heliogabali erat ab eo insidiis sæpe petitus a Seuero semper liberatus. Nec mirum animis nõ conuenisse cũ moribus essent dissimiles: Antonini deinde Magni nomina instante senatu Cõstãtissime sæpe recusauit. Qđ & Antoninorum famam in tot malis restituere non posset. Nec tunc ab se aliquid egregie gestum qđ magni nomen mereret. Itaqꝙ repudiatis aliis Seueri tantum nomen adsumpsit. Alexander ab initio vocatus ꝙ Arcenæ in templo magni Alexandri natus fuerat. Quo mater grauida celebritatis causa diuerterat. Vna die omnes ei tituli congesti quod antea obtigit nulli. Hi erant Ius proconsulare Tribunitia potestas Ius. V. Relationis Pater patriæ Pontifex Max. Illã a christianis accepisse sententiam dicitur ac in palatio: & in publicis operibus scripsisse. Quod tibi non vis alteri nefeceris. Nihil apud eũ venale quum dictitaret: necesse eum vendere qui emit. Christianos non solum tolerauit: sed christi Simulachrũ in Larario hoc est in secreta domus parte habebat, eiꝙ templum: vti quondam Hadrianus dicare erat in animo teste Lampridio qui Constantini magnitẽporibꝰ fuit. verum prohibitus ab aliis qui dicebant omnes futuros esse christianos templaꝙ propterea reliqua deserenda. Habuit item in eodem Larario viros alios depictos inter quos. Abraham Apollonium Tyaneum Alexandrum magnum. Lenonum vectigal & meretricum & exoletorum in sacrum ærarium inferri vetuit: sed tantum instaurationi operum publicorum adsignauit. Habuit in animo vt exoletos vetaret qđ postea Philippus fecit: sed veritus est ne prohibens publicum dedecus in priuatas cupiditates conuerteretur. Ex hoc igitur patet Mares Romę fuisse qui publice prostabant. Honores ambitiosis aut quærentibus minime dabat: sed modestis quos potius rogare oporteret. Siquis in Salutando caput flexisset aut blãdius aliquid dixisset eum: vt adulatorem inanem reiiciebat aut deridebat. Ad salutationem infames non admittebat: sed tantum bonos Nulla dies quin egentibus aliquid humanitatis aut benignitatis osteꝺeret Neminem vnq̃ occidit nisi in iuris ordinatiõe: solebatqꝫ dicere neminem quẽri de paupertate nisi qui rapiunt aut furantur: vt crimen obtegant: adlegebatqꝫ illud græcũ οσ μεν πολλα αρπασηι ολιγα δε δωσηι ψηφησουσι σωτησεται, qui multa rapuerit pauca autem suffragantibus dederit saluus erit. Lectitare solebat ex omnibus Virgilium & Ciceronem de officiis ac rep. sed græce frequentius: post lectionem Palæstrę aut Musicæ operam dabat. Post horas autem Meridianas subscriptioni ac epistolis legendis. Adsistẽtesqꝫ habebat ab Epistolis A libellis a Memoria. Præceptores habuit Valerium cordum: Bebium Macrinum: Aurelium Philippum: Iulium Frontinum: Iulianum Grauianum &. T. Viturium non qui de Architectura scripsit: sic enim hoc nomen scribitur non autem Veturius vt a me supra ponitur: nam in antiquis monumentis per i scriptum postea reperi. Apud eũ flos Iurisconsultorũ agebat nec leges ab eo editæ quæ ab illis numero. XX. non discuterẽtur. Quorum princeps Domitius Vlpianus primas tenebat Fabius: deinde Sabinus Sabini filiꝰ. Aelius Gordianus pater Cordiani principis. Iulianus. Paulus: Claudianus Venatus Pomponius. Alphenus Aphricanus Florentinus: Maccianus: Callistratus. Hermogenes: Venuleius: Triphonius: Metianus: Celsus: Proculus: Modestinus. hi omnes iuris professores discipuli fuere Papiani. Et Alexandri familiares vt Accolius & Marius Maxi-

Exoletorũ vectigal.

Val. Cordꝰ Iul. Frõtinꝰ T. Viturꝰ.

mus ſcribũt. Nec quicq̃ ei antiquius fuit q̃ Matris Iuliæ Mammeęq; ſapientiſſimę fœminę auſpiciis regi. Expeditiones omnino. Duas primã cõtra Perſas quãdo Artaxerxem qui apud herodianum Artaxaces dicitur vicit. Ac redeunti & de rebus a ſe geſtis pulcherrima oratione diſſerenti triumphus a Senatu decret9. Alteram in germaniã quo tẽpore in Galliæ vico a Militibus interfectus eſt ętatis anno. XXX. Impetii. XIIII. Cauſam dicunt: Durũ eius nimis in milites imperium: vt Lãpridius ait: Herodianus autem cum eo matrẽ: item interfectam dicit: quę cauſa huius ob eius auaritiam mali fuerat. Ad cuius nuntium Senat9 ſigna publici doloris eſtẽdit. Scripſere eius vitã libertus eius Aurelius & Encolpus & Lãpridius: Herodianus vero Contra Lampridium ſcribit: de victoria perſica eũ exercitum amiſiſſe fame morboq; cõfectum victumq; potius q̃ victorem fuiſſe. Pręterea matrem habuiſſe Iuliam Mammeã Syram ſororem Sœnidis matris Heliogabali Ambas vero ex Meſagẽitas ſorore Iulię Seueri principis vxoris. Has igitur poſt mortem Caracallę pulſas a Macrino in Syriã earum bonis conceſſis eo poſtmodũ interfecto ſtatim cum filiis reuerſas ad imperium fuiſſe. Mãmeã nonnulli chriſtianam fuiſſe adſeuerãt. Nam Origenem romã adcerſiuiſſe religionis fideiq; gratia non dubium. MAXIMINI Duo pater & filius e Thracia oriundi humili ſane genere fuere Senior: etiam auctore Herodiano Opilio fuit a pueritia & a Seuero principe ob magnitudinẽ roburq; corporis vaſti meruit in exercitu promoueri. Reuerſus deinde poſt eius mortem in patriam tempore Alexandri vrbem repetiit a quo ob fortitudinem Tribun9 Leg. IIII. factus eſt addito Laticlauo Interfecto in Gallia Alexandro a militibus in eodem loco. Cum nec ſenator adhuc eſſet ſtatim vnacũ filio primus ſine ſenatus conſenſu Imperator a militibus Cõſalutatus in germaniam bellum mouit: vbi rebus magnis geſtis pacataq; ea natione Syrmium venit in Sarmatas expeditionem parans. Sed dum Romę crudelitatis eius immenſę fama eſſet adlata, hoſtis a Senatu iudicatur. Gordianuſq; Proconſul Aphricæ Octogenarius: ac venerabilis vna cum filio ab Aphricę militib9 Imperator factus probatur. Quibus ibidem breui interfectis Maximum & Balbinum Imperatores conſalutant equib9 Maximus Contra audaciam Maximinorum Aquileiam obſidẽtium mittitur. Illi tentata Oppidanorum fruſtra ſępius deditione ambo in tentoriis interfecti ſunt, capita romã miſſa ingenti omnium gaudio conſpecta. Reliqua corpora in profluentem proiecta fuere Traditur Maximinus filius. XVIII. annorum tanta pulchritudine quanta nulli viſa: mira quoq; pudicitia fuiſſe. Superbus alioquin vt qui manus pedeſq; viris ſenatoribus exoſculandos pręberet quo pater: q̃q̃ crudeliſſimus: abſtinuiſſe dicitur. Gulę tamen immẽſę vt qui amphoram vini capitolinam quotidie biberet: ederet vero, Carnis libras. XL. pręterea inter chriſtianorum inimicos pręcipue nominatur. Imperarunt ambo Annos. III. Ex Capitolino. MAXIMVS & Balbinus viri Conſulares & qui multas adminiſtrarunt prouincias ingenti vterq; virtute ſed Balbinus nobilis a Cor. Balboillo qui Ciuitate a Pompeio donatus fuerat originem ducẽs. Doctus inſuper ac liberalis. Alter vero homo nouus: ſed virtute bellica pręſtans triſtis alioquin & Seuerus. Deniq; a Capitolino vti Cato & Cæſar ambo comparati. Interfectis in Aphrica Gordianis lecti ſunt Imperatores A Senatu contra Maximinorum Tyrannidem De quibus maximus victoriã tulit vti ſupra oſtẽdimus. Balbinus domi ſeditionem interim in populo excitatam ſedauit. Cũq; Annum hoc pacto ſimul iperaſſent a militib9 Pretorianis qeos ab Initio nolebant e palatio tracti atq; oibus contumeliis adfecti in viaq; excarnificati ſunt. Hic finis bonorum Senum ac bene de repu. meritorum fuit. Senatu magnopere dolente. Hęc herodian9 & Deſippus græci auctores. Capitolinus autem dicit ſe apud larinos nonnullos Maximi nomen non inuenire. Sed cum Balbino Pupienum fuiſſe declaratum. vt Fortunatiano qui vitas principum & ipſe ſcripſit credendum ſit dicenti Pupienum Maximum appellatum nomine proprio Cognomento paterno. GORDIANI Tres fuere Pater & filius & Nepos. Quorum Pater & filius in Aphrica a militibus prius Imperatores conſalutati. Deinde a ſenatu qui Maximinos hoſtes iudicauerat probati ſunt. Filius in bello cõtra Maximini Ducẽ Capelianum quendam pro patria occubuit Pater Octogenarius eius morte audita in eadem aphrica indignus virium ad ſe tutandũ atq; inermis laqueo ſe ſuſpẽdit ne in manus veniret Inimicorũ. Cum imperaſſent Annum Menſes. VI. Romæ deinde metu Maximinorum Pupienus & Clodius Balbin9 creati auguſti fuere. Quos cum populus minime vellet Tertius Gordianus Secundi fili9 & primi nepos vt autem ſcribit herodianus Senioris ex filia nepos: Annorum. XIII. Cæſar antea factus ob maiorũ merita vnacũ eis Auguſtus declaratur. Qui ſuorum virtutem ęmulatus Conſilio miſit hei Soceri ſui viri prudentiſſimi ac doctiſſimi fœliciſſime rempu. rexit. Statim aperto Iani templo in perſas magno apparatu profectus ac

Maximini. ccxxxvii.

Maxim9 & Balbinus.

Gordiani. ccxli.

eorum rege Sapore Artaxerxis filio superato Carras recepit vsq; Nisibim & Cteſiphontem profectus vt ex litteris eius ad Senatum apparet. Orientis statum confirmauit Dumq; Triumphus ei decernitur anteq̃ rediret in exercitu a Philippi Præfecti Prætorii Coniuratione incautus opprimitur. Anno Imperii. VI. Cui Sepulchrum milites apud Circeum Castrum in finibus Perſidis fecerunt cũ huiuſmodi titulo tribus linguis inſcripto. Diuo Gordiano victori Perſarum Victori Gothorum. Victori Sarmatarum Depulſori Romanarum ſeditionum: victori germanorum. Sed non victori Philipporum Quod euertiſſe Licinius dicitur. Cum Cęſar factus fuit cum ſe vellet videri a Philippis originem trahere. Gordianorum Gens Romæ nobilis fuit paternum genus ex Græcia: maternum a Traiano duxerunt. Multis clari conſulatib⁹ inſuper & diuitiis domum Pompeianam diu tenuerunt quæ poſt mortem vltimi Gordiani confiſcata eſt. Antonini Inſup appellati ac nonnullis a Scipionibus deſcẽdere exiſtimati eo q; Gordianus ſenior Aphricanus dictus eſt. Is patre Metio Marullo Matre Bibia Gordiana natus dum eſſet Aphricę procõſul Aphria Maximino primum rebellauere ob crudelitatẽ ei⁹ procuratoris qui Carthagine morabatur. Gordianũq; adierunt ſtrictis pugionibus Auguſtũ conſularantes. Senex feſſus e grabatulo ſurgens Coniurationem aut aliquod malum formidans Imperium oblatum detrectat Iuni proiectus ſupplicando tandẽ minis compulſus rem ſuſcipere ac Imprimis Capeliano Numidiæ proconſuli cũquo veteres inimicitias gerebat mãdat vti diſcedat. Ille ingenti armatorum exercitu coacto ad obſidionem Carthaginis venit quã tandẽ expugnauit Gordianũq; Iunioẽ interfecit: vrbẽ diripit. Senex his auditis deſperatis rebus laqueo ſe ſuſpẽdit. Hic etiam puer poemata conſcripſit ſoluta item oratione de laudibus eorum: præterea in Atheneo romæ ſæpe magna cũ laude controuerſias declamauit Iunior patri legatus in Aphricam miſſus annorũ. XL. interfectus in prœlio vti diximus. vini parciſſimus: cibi appetens fuit olerum maxime ac pomorum cæteris abſtinens. Mulierum cupidus. XXII. habuit Concubinas ex omnibuſq; filios adeo vt ſuorum temporum Priamus vocaretur. lepidoq; Cauillo a nõnullis pro Priamo priapus appellatus. Quadãtenus etiam eruditus Samonio ſereno pręceptore eſt vſus Ore pompeium magnum ferebat. Senior autem eius pater Cęſarem Auguſtum. Gordianorum opera nulla Romæ Vltimus ex eis Imperator ea laude dignus q; vti diximus Miſithei viri ſapientiſſimi ac doctiſſimi Soceri ſui ſimul & pręfecti prætorio Conſiliis ac ingenio domi foriſq; regebatur. Quem Miſitheum populus Ro. ob virtutem extinctum luxit Curruq; ac titulo honorauit Miſitheo parenti principũ. P. R. tutori Reipu. S. P. Q. R. Ex Capitolino.

Philippus. ccxlvi. PHILIPPVS inter Arabes haud bono genere ortus virtute rei militaris promotiones meruit. In perſide poſt mortem Miſithei a Gordiano Pręfectus Prętorio creatur ac exercitui præficitur ab eoq; vti pater colebatur Tandẽ eius fraudibus fame in exercitu conualeſcente milites accuſata Gordiani pueri imperitia Imperium Philippo deferũt: eum quoq; ex Imperatore præfectum prętorio ſaltem remanere in exercitu cupientem nec paſſi ſunt. quin Philippi clam iuſſu interfecerunt Philipp⁹ litteras ſtatim Senatui mittit Gordiano morbo extincto ſe ab exercitu creatum Imperatorem probare velit Senat⁹ rei neſcius annuit Ille. pace cum perſis facta dimiſſa eis Syria Iter per Arabiã faciens Philippopolim in paterno condidit vrbẽq; petens Sęculares ludos celebrauit Anno vrbis Milleſimo. Venationeſq; dedit vbi feras omnis generis tam manſuetas q̃ efferatas quas Gordianus puer in triumpho Perſico reſeruauerat cõfecit: Filium Philippum Imperii conſortẽ facit. Qui Agelaſtus fuiſſe traditur. patremq; quondã in ludis ridentem ſeuero vultu reſpexiſſe. Demũ ambo poſt annũ Quintum interfecti fuere. Pater profectus contra Decium qui aduerſus Scythas miſſus ab exercitu Illyrico Imperator factus erat Filius Romæ a Prętorianis. Oroſius tradit Philippũ chriſtianum primum fuiſſe.

Decius. DECIVS inter Pannonios bono genere ortus: rei militaris gloria tunc pręſtabat ac propterea a Philippo cõtra Scythas tumultuantes miſſus ab exercitu Illyrico Imperator conſalutatur ſcribitq; ad Philippum ſeſe excuſando. Ille e veſtigio contra eum profectus interficitur. Nec toto biennio Decius cũ filio eiuſdẽ noĩs imperauit pariter in eodem bello cõtra Scythas occubuere. Quẽ ſenatus luxit ac inter optimos principes alterũq; Traianum putauit. Ex quo & Traian⁹ Decius Inſcribitur. Thermas quoq; Decianas in auentino ſuo nomini extruxit. Quippe qui & ius procõſulat⁹ & Tribunitiam poteſtatem ac cenſurã omnia Senatui eiuſq; auctoritate rempubl. geri permiſit Chriſtiani tamen crudeliſſimũ ſunt experti. Nonnulli apud

Gal. cclíiii. Abrictum Mœſię vrbem interfectum dicunt vbi & Ara Decii dicta. GALLVS Hoſtilianus oriundus gente patricia a reliquiis exercitus Romani fuſi a Scythis poſt Deciorum mortem Imperator appellatus Senatui comprobatur. Q; viſus ſit in tanto diſcrimine reipub. ſuccurrere Pacem

turpiſſimam. Cum Scythis fecit. CC. Dragmarum tributum dare pollicitus. C. Vibiũ voluſianum filium in partem Imperii ſuſcepit: chriſtianos & ipſe inſectat⁹ meritas dedit pœnas. Cum ſiquidem copias cõtra Aemylianum duceret Victus & a ſuis militibus deſertus vnacũ filio cæſus eſt poſtq̃ imperaſſet Annos Duos. Aemylianus enim inter Mauritanos ortus limiti Sarmatico in Mœſia a Decio prępoſitus & a Gallo miníme ſubmot⁹ erat re bene contra Scythas geſta Imperator ab exercitu conſalutatur. Cõtra hunc Gallus profectus ac in primo prœlio vnacũ filio interfect⁹ eſt. De hoc item Treuellius pollio ſic ſcribit Aemylianus apud Aegyptum per idẽ temp⁹ ſumpſit Imperium occupatis horreis multa oppida malo famis preſſit. Sed hũc Dux Galieni Theodotus cõflictu habito cepit: atq; Imperatori Galieno viuum tranſmiſit. LICINIVS Valerianus Nobili ortus proſapia eodem tempore ipſe in Retia ab exercitu cui prærat Galienus autem filius Romę Imperatores facti Pater Cenſoriam inde permittente Decio fuit a Senatu factus ac in ſumma patriæ exiſtimatione infœlicem ſortitus eſt exitũ: Profectus enim aduerſus Perſas a Sapore rege captus in miſera ac perpetua periit ſeruitute Perſam enim equũ aſcendentem dorſo ſuſtentabat. Calienus interim romę fœliciter primo remp. adminiſtrauit multa q; ſtrenue & in Gallia & in Illyrico geſſit. Ingenuũq; qui apud Murſiam ſibi imperium vindicauerat interfecit: Gothis quos pauloante Venerianus Dux nauali prœlio ſuperauerat vagantibus per Illyricum occurrit & fortuito plures interemit Scythas apud Byzantium vicit. Ipſe poſt hæc Romã reuertens Decennalia celebrauit nouo genere Ludorum maximoq; apparatu. Qui ſint huiuſcemodi ludi vbi de ludis egimus diximus. Poſtremo in Socordiam atq; luxuriã lapſus omnia in maximũ adduxit diſcrimen ac. XXX. Tyrannis per diuerſas orbis partes occaſionem ſumendi purpurã dedit. Tum demum Dacia & quicquid vltra Danubium a Traiano reip. fuerat adiectum deperditum eſt Caligas gẽmatas ferebat. Ficus virides & poma ex arboribus ſemper alienis meſib⁹ Melones quoq; hyeme exhibebat. Tibiis proceſſui Organis receptui canere in bello iubebat Doctus alioquin ac ſatis eloquens. Huic Epitalamium illud in fratris nuptiis adſcribunt Ite igitur pueri pariter ſudate medullis Omnibus inter vos: nõ murmura veſtra colũbę Amplexus hederç non vincant oſcula Conchę. Interfectus eſt Mediolani vnacum Valeriano fratre minore Aureoli fraude. Qui dux erat illyriciani exercitus Anno Imperii. X. Scripſit eius ephemeridas Calpurnius Sura. Vtriuſq; autem Patris & filii viram Pollio vnde nos hęc ſumpſimus. Romę in arcu. S. viti pauloante huiuſcemodi legebatur inſcriptio. Galieno Clemẽtiſſimo principi. Cuius inuicta virtus ſola pietate ſuperata eſt. M. Aurelius victor dedicatiſſimus numini maieſtatiq; eius vbi notandum cum. i. ſcribi: Galenus autem medicus ſine. i. TRIGINTA Tyrannos. Qui tẽpore Galieni inſurrexerunt Pollio perſequitur. Diuina factum prouidentia vt in Ignauia principis Romani non defuerint qui Romanũ tuerentur imperiũ. Nã & Scythæ diuerſarũq; gentium barbari remp. vti poſtremo fecerunt, pculdubio perdidiſſent. Sunt autẽ. II. Cyriades Poſthumi⁹: Poſthumi⁹ iunior. Lollian⁹ Victorin⁹: victorin⁹ Iunior Mari⁹. Ingenu⁹ Regillian⁹ Aureli⁹ Macrianus. Macrianus Iunior: Quietus: Odenatus Herodes Meonius Baliſta Valens. Piſo frugi. Aemylianus: Saturnin⁹: Tercus: Tretícus Iunior: Trebellianus: Herennianus: Timolaus: Celſus: Zenobia: Victoria: Titus Cenſorinus. Ex his nõnullos repetã Aur. Poſthumius vir Romanus Galliæ. VII. Annos ſumma prudentia vnacum poſthumio filio viro eloquentiſſimo tenuit imperiũ ambo deinde interfecti a Lolliano. Et is demum a Victorino. Hunc denicp vnacum filio eius victorino Mater victoria ſublatum cũ vidiſſet Tetricum ſenatorem affinem ſuũ auguſtum fecit: Tetricũ veto Iuniorem eius filium Cęſarem appellauit. Qui ambo ab Aureliano ſuperati fuere. Senior venia etiã ab eo donat⁹ Corrector Lucanię fact⁹ eſt. De victoria ipſa quę Mater caſtrorũ & auguſta dicta eſt in ordine litterarum etiam dixi. Aureolus Illyriciano pręerat exercitui Galienum apud Mediolanum interfecit. Ipſe demũ a Claudio ſucceſſore interemptus eſt Odenatus ex altera parte princeps Palmyrenorum niſi Valeriano capto orientis ſumpſiſſet imperium actum de rep. fuiſſet. Itaq; ipſe vnacum vxore Zenobia & filiis herode Herenniano ac Hermolao omnia vſq; ad Cteſiphontem recuperauit Macrianum & Baliſtam qui contra Galienum inſurrexerant interfecit. Denicp ipſe cũ filio herode a Mœnio conſobrino ſuo opprimitur vir omniũ fortiſſimus adſuetuſq; malo. Et cum leonibus ac Pardalis in venatu pugnare. Zenobia vero poſt ei⁹ mortem fœmina ſapientiſſima ſimul & caſtiſſima imperiũ aliquot Annos prudentiſſime rexit Superata tandem & ipſa ab Aureliano & in Triumphum romã ducta, ac ei Tibure poſſeſſio adſignata eſt. FLAVIVS Claudius. II. e Dalmatis genus trahit. Cui Quintilius & Criſpus fratres fuere: Ipſe nihil liberorum reliquit Quintilius duos: Criſpus vero

Valerian⁹. cclvi.

Galienus.

Inſcriptio. xxx. Tyrã.

Claudi⁹. ii. cclxx.

Constantiã filiã. Quę nupta Eutropio nobili e Dardania viro Constãtiũ filiũ genuit. A Claudio igit Flauiorũ Constãtinorũq; familia. Is sub Valeriano prĩcipe: Illyriciano pfectus exercitui Tribunus Martię &. V. Leg. defuncto Galieno statim a militibus & senatu Imperator fact9 ad extirpandos primũ Tyrannos se cõuertit: & Aureolũ qui Illyricũ occupauerat spretis pacis cõditionibus apud Mediolanũ supauit. Gothos vero qui finibus egressi ad occupandã vrbem pperabant ad Mœsiam apud Martinopolim occurrens ad. CCC. &. XX. milia deleuit. Eorũ item nauium ingentẽ numerũ depressit. vt eius epla ad Iunium Brocũ tunc Illyricũ tenentẽ declarat. Senat9 acclamatio fuit Claudi Auguste dii te seruent. Tu nos a Zenobia tu nos a victoria libera. Moritur apud Syrimũ in Pannonia cũ imperasset Annũ & Menses. IX. Inter optimos principes & Senatui populoq; gratissimos cõnumerat. Ex Pollione Huius vitã epitomauit nra ętate Pomponi9 lętus inscripsit. M. Aurelius Claudius Qd satis miror cũ ipse. Claudius in quadam apud pollionẽ epistola sic scribat Flauius: Claudius: Valerio: Aureliano suo salutem. Ipseq; Pollio dicat ei9 domũ Flauiis Constantinis originẽ dedisse. Post Claudii mortẽ Quintilius ei9 frater: qui erat in prędio italico statim imperiũ sumpsit. Verũ postea vbi Aurelianũ cõperit imperare a toto exercitu electũ: quũq; cõtra cõcionaret nec a militibus audiret incisis sibimet venis die. XX. q̃ cœperat impare occubuit. VALERIVS Aurelian9 In Pãnonia Sirmi ortus nõnullis in Mœsia humili sane genere: sed ingẽti virtute apud Valerianũ vt eius indicãt ad Præfectũ vrbis Ceionũ & item ad Antoninũ Gallũ. Cos. epistolæ in honore fuit diuersisq; tẽporib9 Ducat9 Tribunatus & vicariat9 ppe. XL. cõsecut9: sub Claudio equitib9 fere oĩb9 præfuit: a quo excitatus plũas Errũpẽtes sarmatas in Illyrico cũ. CCC. pfidiariis obtruncauit e quib9 manu sua vno die ad. XLVIII. interfecit vt Theoclius testat qui ei9 tẽporis scripsit historiã in quo bello. X. Mulieres virili habitu pugnãtes captę quas ex Amazonũ genere fuisse nõnulli putãt: cõuersus deinde in oriẽtẽ Zenobiã Palmyre eorũ Reginam captã in triumphũ duxit. Inde in Galliã profectus cũ exercitu Tetricũ ab eius militib9 proditũ in potestatẽ redegit. Mox in Aegyptũ properãs sublato Firmo tumultuãte regionẽ eam pacauit. Post remo romã reuersus de his oĩbus nobilẽ egit triũphũ sequẽtibus ducibus. Mox ludos oĩs generis exhibuit Carnẽ porcinã distribuit. Coronas tamẽ quas aureas pmiserat Siligineas hoc est ex farina siliginea dedit: tẽplũ solis fundauit. Mœnia vrbis ampliauit ad ambitũ prope passuũ. L. milliũ Ripas tiberis purgato Alueo extruxit legẽ αμφισελαφ statuit more Atheniẽsiũ Cũ vastatũ Illyricũ ac Mœsiã depditam videret puinciã trãs danubiũ Daciã a Traiano cõstitutã sublato exercitu & puincialibus reliquit: desperãs eam posse retineri Abductosq; ex ea populos in Mœsiã collocauit appellauitq; suã Daciã quæ nũc duas Mœsias diuidit. Thermas trans tiberim facere parauit hyemales q aqua frigidi aeris illic copia deesset. Forum sui noĩs in ostiensi ad mare fundare cœpit in quo postea prętoriũ publicũ cõstitutũ est. Medicũ nũq̃ adhibuit: sed se ipm Dieta tantũ curabat. Is demũ dum cõtra Persas repetit orientẽ in itinere iter heracleã & Byzãtium Notarii secretorũ insidiis a suis interficit Anno Impii. VI. Maximo ob virtutẽ ac merita desiderio sui apud populũ Ro. relicto: q̃q̃ vir alioquin sęuus ac sanguinari9 eẽt. Ex Flauio vopisco. ANNIVM Tacitũ Senat9 prĩcipẽ & magna virũ auctoritate ita semper post Aureliani mortẽ Senatores Metio Falconio maxime adhortante q̃q̃ inuitũ delegerũt sese pter ętatẽ excusantẽ. Cui sane nihil ob tpis breuitatẽ gerere licuit oppresso a militibus Mẽse Septimo nõnulli morbo periisse dicunt. Omnino cõstat & turbatiõe rerũ & factionibus animũ mente atq; animo eũ defecisse vt & Suetonius Optatianus & Flaui9 vopiscus qui eius vitã scripsere sunt auctores. FLORIANVS Taciti frater incõsulto Senatu post tacitũ adripuit imperiũ Sed mense secũ do a militibus interficit. Horũ fratrũ Statuę longo tẽpore apud interãnẽ Ciuitatem fuere. Q; illic eorum Cœnotaphia sint constituta in solo proprio Vopiscus. AVR. PROBVS. e Sirmio Pannoniæ Ciuitate oriundus patre Maximo qui ordines duxit. Ipse vero adhuc impubis ob virtutẽ tribunus militũ a valeriano factus vt ei9 ad Galienũ declarat epistola. Mox ab Aureliano q in Syria aduersus Zenobiã strenue dimicauerit: Deinde Firmũ Tyrannũ in Aegypto superauerit honoribus auctus: in qua expeditiõe Taciti morte nuntiata Imperator ab exercitu cõsentiente senatu consalutatus est. Inito principatu e vestigio in Gallias mouens Germanorũ qui eas occupauerant maximã edidit stragem Ciuitatibus. LX. in potestatem receptis Frãcis & Bemis superatis de quibus romæ triumphũ egit. Deinde cõtra Tyrannos per orbẽ conuersus Saturninũ in oriente primum. Mox in occidẽte Proculũ patria Albigaunẽsem & Bonosum ex hispania oriundũ. Qui apud Agrippinã Coloniã in Gallia Imperium occupauerat Sustulit: Postremo bellum Persicum parans: cum per Illyricum iter faceret a suis militibus per insi-

Gothi.

Quintilius.

Aurelian9. cclxxix.

Tẽplũ solis

Tacitus.

Falconius.

Florianus.

Probus.

Franci & Bemi.

Saturnin9.

Proculus.

Bonosus.

dias interficit: anno Imperii.vi. Francici Gothici Parthici Sarmatici adeptus cognomina. In tumulo ei⁹ inscripta. Hic Probus vere pbus Imperator sit⁹ est victor omnium gentiū barbararū victor etiā tyrannoꝝ. Probi vitā Onesimus diligentissime persequit: cuius epitomen Vopisc⁹ conscripsit. Aur. Carum Narbonēsem dicunt: Onesim⁹ qui etiā Probi vitam scripsit: tradit Romæ Illyricis ortum parentib⁹. Fabius autē Cęcilianus qui tpa Cari: Carini: & Numeriani persequit: in Illyrico natū dicit. In epistola vero ad senatū: ipse se Romanū facit. Per oīs sane milita res gradus: ad præfecturam ptorii a Probo principe euectus: tantū gratia potuit apud milites & senatū: vt Probi successor probaret. Imperator Pannonias ante oīa a Sarmatis qui eas inuaserant: liberauit. In orientē deinde pfectus ad bellū Persicū: Ctesiphonte iam capto: supra Tigrī dem in castris ictus fulmine occubuit: quū biennio impasset: relictis Numeriano & Carino filiis Ex Vopisco. Numerian⁹ adolescens in eadem expeditione contra Persas patre mortuo interficit ab eius socero Arrio Apro ad Imperiū frustra adspirante. Hic eruditos oīnis sui tēporis antecessit: seu prosa oratione: seu poemate. Gesta parētis Iambis pscripsit. Statuā ei senatus in bibliotheca hac inscriptione statuit: Numeriano oratori potentissimo. Ex Vopisco. Carin⁹ Cari filius: cui pater pficiscens contra Persas: Gallias & torū fere occidentē regendū tradidit: quiq; adeo libidinose vixit: vt Carus de eo necando sępe cogitarit: quēadmodū scribit Onesimus. Mox vero parente fratreq; extinctis: ipse demū a Diocletiano post multa prœlia ad Margū victus occubuit. Hui⁹ gesta perscripsit Fului⁹ Asperianus. Diocletianus: Maximus: Galerius: & Cōstantius: quattuor vno tpe principes inter se maxime cōsentientes: maximeq; reip. vtiles fuere. Nam Diocletian⁹ Iouius cognoīatus natione Delmata: ex obscuro loco: ob virtutē post Carī principis mortē in expeditione contra Persas: vbi ordines ducebat: impator factus: extemplo cōcione aduocata: Arrum Aprū Numeriani interfectorē prius de ei⁹ parricidio quest⁹: coram oībus iugulauit: nō tam vt putaꝫ iustitię gratia: q̄ vt Druidę in Galliis de se olim vaticiniū pficeret: qui ait Imperatorē tunc eū futurū cum Aprū interfecerit. Post hæc ad vlciscendos orbis tyrannos Carausū in Britānia: Achilleū in Aegypto: Narseū in oriente aīm adplicās Maximianū cognomēto Herculeū Impii consortē sibi adsciuit: eūq; in Galliā occidentēq; pacandū misit. Ipse in Aegyptū cōtendit: ac obsessa Alexandria: paucis mēsib⁹ eam cū Achilleo in deditionem acceptā crudeliter diripuit. Quo tpe vt scribit Eusebi⁹ paucis dieb⁹ ad. xvii. Christianorū millia variis supplicijs adfecit. Maximian⁹ oriente confirmato: contra Persas profectus: & a Narseo pfligatus est: ex quo ingentī opprobrio exceptus a Diocletiano Biennio post repetito bello: ignominiā pulcherrima victoria cōpensauit Narseo cum oī eius familia ante currū ducto Diocletian⁹ Romæ post hæc Thermas quas hodie apud ædē Susannę aspicimus exædificauit christianis ad id op⁹ damnatis. Adscitis deinde Impio Cōstantio & Galerio: iūctisq; inter se adfinitatibus oēm fere orbem pacauere. Quib⁹ rebus gestis inauditū hacten⁹ iuuenibus cōcedentes sese imperio ambo: vti quietius viuerent abdicarūt. Alter Mediolani: alter Diocletian⁹ Nicomediæ: seu: vti nōnullis: Salonię: in patria vbi paucis post annis veneno tādē sublat⁹ est: vti existimaꝫ: cū vixisset annos. lxxiii. Imperasset. xx. Cui oīno res duę mirę contigerūt: vt solus Imperio cederet: & sol⁹ priuat⁹ inter diuos post mortē sit relat⁹. Igit̄ his cedentib⁹ Cōstantius & Galerius Cæsares antea: post hęc Augusti appellati: orbem diuisere: alter orientē: alter Cōstātius occidentē sortit⁹ est. Sed vir modestissim⁹ Italia Aphricaq; cedens: Galliis tm̄ atq; Hispania cōtentus fuit. Quib⁹ puinciis pacatis: rebusq; maximis gestis: paulo post decessit Eboraci in Britannia cū oīm fere gratia relicto filio Cōstantino ex Helena susceptō. Interea Romę absentibus principib⁹: prętoriani milites Maxentiū Maximiani filiū Augustū: non abnuentib⁹ patribus constituūt. Quo nuntio lętat⁹ pater: qui priuatus Mediolani tunc agebat: vt qui propositi pœniteret Romā venit: simulataq; cū filio discordia: vti Cōstantinū ei⁹ ex Fausta filia generū magno apud orbē fauore per pditionē necaret. Ab eodē ipse re per vxorē patefacta: apud Massiliam interficit. Galerius vero cui Italia obuenerat: post hęc cum annos Impasset. xiii. xp̄ianosq; supplicijs oīb⁹ adfecisset: morbo graui cruciatus sibi manum attulit: quum prius duos creasset Cæsares: Maximinum & Seuerum: quorum Seuerus breui tempore a Maxentio fugatus: ac Rauennæ quo ad Maximinū confugerat interfectus est. Cui surrogaꝫ alter a Maximino sibi socius Cæsar Licinius gener Constantii e Dacia oriundus: qui genus a Philippo Augusto iactabat. Cuius perspecta virtus Maximiano fuerat in bello Persico contra Narseum. Interea Thermas a Diocletiano extructas: Constantius & Seuerus dedicarunt: atq; statuis suis: conditorumq; appositis ornarunt. Quorum capita Pomponius Lætus ibidem effossa: integra se vi-

Carus

Numerianus.

Carinus.

Diocletiā⁹. Maximus. Galerius. Cōstātius cclxxxvi.

Cōstātius. Galerius

Cõſtãtinus Maxentius Licinius. Maximin⁹. cccvi.

Cõſtantin⁹ magnus.

diſſe teſtabaꝫ: inſcriptionẽq; huiuſcemodi. M. AVR. Val. Maximiano inuicto Aug. Pon. Max. Sarmatic. Max. Gothic. Max. Impe. viii. Conſ. iii. PP. Procõſuli. Et Viennę in Gallia. DD. NN. Impp. Cęſ. C. Aur. Valerius. Diocletianus. PP. Inuictus Aug. muris Curalonenſibus ædificiis prouidentia ſua inſtitutis portam Viennenſem Herculiam vocari iuſſerunt. Et in fronte alterius portæ vrbis idem epigrãma in fine ſic Portã Romanã Iouiam vocari iuſſerũt. Nam vti ſupra dixim⁹: ex his Imperatorib⁹: alter Iouius: alter Herculius cognominatus eſt. Conſtantinus Maxentius: Licinius & maximianus: quattuor item vno tẽpore principes fuere: ſed maxime inter ſe diſcordes: Chriſtianiſq; infeſti oẽs pręter Conſtantiũ. Maximin⁹ Licinium ſibi Imperii cõſortem adſciuiſſe pœnitens: breui tẽpore interiit apud Tarſum: dum bellũ aduerſum eum parat. Cõſtantinus autem Conſtantii filius fuit Nati Eutropio nobili ac potente inter Dardanos viro: & Claudia Conſtantia filia Criſpi fratris Flauii Claudii Imperatoris: ſicuti in Claudio diximus: ex auctoritate Trebellii Pollionis. Quo magis miror Pomponiũ Lætum nuper ſcripſiſſe Cõſtantiũ natũ e Claudia Claudii Auguſti filia: quũ aperte Pollio dicat Claudiũ oẽmino ſobole caruiſſe. Præterea Eutropiũ patrem nõ ex Dardania Troiæ vt dicit: ſed quæ apud Mœſiã eſt intelligit Pollio. Cõſtantinus igit̃ a Senatu declaratus Auguſtus: & accerſitus e Britannia vbi pater perierat contra Maxentiũ: qui ob libidinẽ & crudelitatẽ maxime populo infenſus erat. Quũ eum diuerſis oppugnaſſer prœliis: ad poſtremũ conſpecto in ęthere crucis vexillo: clamãtiſq; voce audita ΕΥΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ In hoc vince: vt tradit hiſtoria tripertita: apud nos receptiſſima ad põtem Miluiũ cum toto exercitu ſuperatum interfecit. Cuius victoriam nobilis adhuc arcus Romę e regione Amphitheatri teſtat̃. cum huiuſcemodi inſcriptione. S. P. Q. R. Imp. Cæſ. Fl. Cõſtantino Auguſto. Q̃ inſtinctu diuinitatis & animi magnitudine vno tẽpore tam de tyranno q̃ de oẽi eius factione iuſtis rempub. vltus eſt armis. Cũ autem inſtinctu diuinitatis dicat proculdubio portentũ ſupra narratum manifeſtare videat̃. Sublato igit̃ Maxẽtio: Licinium ſororis ſuę virũ ſæpius pugna oppreſſum: randẽ apud Nicomediã in deditionẽ acceptũ: ac priuatum viuere pmiſſum: contra iuſiurandũ interfici iuſſit. Deniq; oẽm ſolus potitus: in ſuos gladium vertit. Criſpũ filium pręter Liciniũ ſupradictũ ſibi ſuſpectũ: itemq; vxorẽ ex cauſis non ſatis expreſſis necauit. Bizantiũ variis belloꝝ turbinib⁹ quaſſum: ędificiis mœnibuſq; concinnauit: nouãq; Romam ac Cõſtantinopolim vocauit: ſede ibidem cõſtituta. Poſtremo contra Perſas proficiſcens: apud Nicomediæ villam morbo corrept⁹ interiit: anno Imperii. xxxi: In extremo vitę tẽ baptiſma ſuſcepit ab Euſebio pſule Nicomediæ: qui ſectæ Arrianæ poſtea addixit: auctor Hieronymus in chronicis. Ambroſius qnoq; de morte Theodoſii idem ſentire videtur. Conſtantinus inquit: q̃q̃ in extremo vitæ baptiſma acceperit: magnopere laudand⁹: q; fidem ſucceſſorib⁹ hęreditariam reliquerit. Gregori⁹ item: pię memorię Cõſtãtinũ vocat: Græci inter ſanctos referunt: eiuſq; feſtũ. xi. Cal. April. celebrant. De dono eius aut conceſſione apud nullos extat auctores: pterq̃ in libro decretoꝝ: idq; in antiquis voluminib⁹ minime contineri: auctor eſt Antonin⁹ pſul Florentin⁹ in chronicis. Quod valde miror: quũ Iſidor⁹ qui fuit ab hinc anno ppe. Dccc. grauis auctor ac plane ſanct⁹: in hiſtoria ſua apte dicat eũ vrbe Roma Põtificẽ ceſſiſſe: ornamẽtiſq; oĩbus impialib⁹: diademate videlicet: habituq;: & albo equo quo vectetur: Baſilicas itẽ dicit in vrbe cõdidiſſe: Lateranẽſem Seruatoris noĩe: vbi Baptiſteriũ addidit: in quona talis nocte lucerna balſami ardebat: legiturq; in ei⁹ fronte epigrãma tis principiũ. Inſons eſſe volens iſto mundare lauacro Seu proprio premeris crimine ſeu patrio. Pręterea duas aplis Petro & Paulo. S. Laur. extra muros. S. Crucis. S. Petri exorciſtæ & Marcellini pſbyteri martyrũ in via laticana inter duas laurus: vbi diu corp⁹ Helenæ iacuit. S. Petri & Pauli apud Oſtiã. S. Io. Bapt. apud Albã. Aplorum in baſilica petri: quod pauci aĩaduertũt: ſupra arcum qui eſt in medio fere templo: huiuſcemodi verſus antiquiſſimo in ŏpere muſeo adhuc legunt̃. Q; duce te mũd⁹ ſurrexit in aſtra triũphans Hanc Cõſtantinus victor tibi condidit aulam. Libell⁹ autẽ apocryph⁹ de elephãtia: deq; ſanguine pueroꝝ: & Siluestri baptiſmate: cũ manifeſte a noſtr⁹ doctoꝝ quos adlegaui auctoritate diſſentiat: oĩno reiiciendus. Conſtat tñ Catecuminũ fuiſſe: Siluestrũq; ac reliquos orthodoxos ſemp in honore habuiſſe. Tum eius iuſſu ſynodũ Nicenã celebratã: & Arium exulaſſe: vt auctor eſt Euſebius: libellos inſup ei quotidiã oblatos de pręſulũ nonnulloꝝ accuſationib⁹ reiecíſſe: dictitantẽ minime ad ſe ptinere de pręſulib⁹ iudicare. Helenam autẽ matrem Ambroſius Stabulariam vocat: hoc eſt cauponariam inter Britannos natam humili loco: ob formam Conſtantio patri tantum dilectam: quam coactus eſt poſtea dimittere: ac Theodoram Maximiani Herculei Auguſti priuignam ducere. Britanni tamen in ſuis annalibus aliter

trad̃t eam videlicet Coel regis Anglię filiam fuisse: quod mihi magis verisimile vidē. Hęc igi-
tur nondū filio baptizato Christiana iam facta: crucęq; inuenta: locis aditis: cęteriſq; ad augen
dum religionē diligentissime obitis: tris filio Christi clauos attulit: e quibus vnū ille loris equi
adfigi iussit: tantūq; pię parentis pces valuere: vt inter pios sit is relatus: qui maxime impi⁹ fue
rit: quiq; tot cædib⁹ suoq; domum funestauerit. Verū crudelitatis pœnituisse dicit: eaq; de cau
so Dalmatiū Anaualliani fratris extincti filiū Cęsarem fecit: ac inter filios hæredem instituit. Cōstantini
Dicit & anno imperii. xxx. Tricennalia dedisse. Eius autē genealogiam hoc modo ponem⁹. Cō genealogia
stantius fili⁹ Eutropii & Cōstantię filiæ Crispi fratris Claudii. ii. Cæsaris duas duxit vxores: ex
Helena supradicta tm̃ Cōstantinus Magn⁹ appellatus ei nat⁹ est: ex Theodora Anaullianus
qui & Gallus: Cōstantia quæ nupsit Licinio: ex quo genuit Liciniū iuniorem: & Anaullianū
patrē Dalmatii Cęsaris: ac Cōstantius pater Iuliani principis: & Galli viri scelerati: nuariti Cō
stantię Magni Cōstantini filię. Cōstantin⁹ magnus ex prima coniuge Crispū tulit: ex Fausta ve
ro filia Maximiani Herculei Cōstantinū. ii. Cōstantiū & Cōstantē: ac Helenā quę nupsit Julia-
no principi: & Cōstantiā quæ nupsit Gallo. Emicuere sub his Lactantius: & eius pręceptor Ar-
nobius Cōstantius. ii: Cōstantius: Cōstans: & Dalmatius principes item quattuor: diuiso in-
ter se orbe successerūt. Quorū Dalmatius in oriente post annū tertiū eius Impii: militari factio Arnobius
ne Cōstantio dissimulante cæsus est. Cōstātinus dum Cōstantē fratrē contra ius & fas bello per Cōstāti⁹. ii.
sequit: incaute sese periculis offerendo: ab ei⁹ ducibus opprimit: cū imperasset in Galliis & oc- Cōstātius.
cidente toto annis tribus: vixisset. xxv. Cōstans vero cui in sortē Italia obuenerat: fratris meri- Cōstans
to interfecti: partē in Galliis biennio pugnando adsequit: vbi aliquandiu vt oībus dilect⁹ præ- Dalmatius
fuit: deinde ocio lasciuiæq; se tradens: grauis iam militib⁹ factus: a Maguentii cōiuratione in
cautus fessusq; a venatione interficit. Erat Maguenti⁹ comes ordinū apud Augustam Germa Maguētius
nię ciuitatē: Cōstantio magnopere dilectus: & ab eo quondā contra exercitū necem illi intentā
tem defensus. Itaq; sumpta purpura Imperator ab exercitu appellat⁹: statimq; litteras Cōstan
tis noie ad eos quos formidabat mittit vt veniant: quos in itinere incautos oppressit. Cōstāti⁹
vero qui res gerebat contra Persas: ad fratris vltionē properās: Gallū patruelē Cæsarē facit: &
in oriente tuendis reb⁹ in ea parte dimittit: vbi Mediolanū attigit: Decentiū fratrē Cæsarem
itē facit: ac in Gallias dimisit. Cū Maguentio tādem in certamen venit: quū ille cōditionē obla
tam de Galliarū tm̃ impio respuisset: prœlio apud Mursam cōmisso: Constanti⁹ fit superior: in
quo cęsa vtrinq; hoim millia. liiii. absumptęq; pene vires Ro. Imperii. Maguēti⁹ dimisso vacuo
equo quo insidebat: vti mortis fidē faceret aufugit: misitq; ad Cōstantiū vnū: & item alterum
de ineūda cōcordia: quib⁹ ille non respōdit. Itaq; coactus rursus pugnare: ac superatus: Lugdu- Desiderius
num aufugit: vbi sese demū necauit. Desideri⁹ eius frater ad Cōstantiū supplex pfectus: beni- Geruntius
gne excipit. Geranti⁹ Maguentianę cōiurationis socius exilio mulctat. Britannion Illyrico prę Britānion.
erat exercitui: senio iam cōfectus: & litterarū penit⁹ ignarus: Hic a suis compulsus militib⁹: ac
Imperator appellat⁹: Maguentio fauebat: ad Cōstantiumq; legatos misit: vti Thraciis & oriē-
te cōtent⁹ esse vellet: quib⁹ ille respōsum minime dedit. Verum postea Britannion etiā anteq̄
Maguentius periclitaret facti pœnitens: deposita purpura apud Murgā: sumptaq; veste Galli
ca: fit obuiam Cōstantio venienti apud Thraciā veniā petens: quā humaniter adsecutus: cœnę Siluan⁹ ty-
q; insup adhibit⁹ est: & apud Prusiada honeste viuere pmissus. Siluanus ali⁹ Tyrannus Bonosii rān⁹ Bono
fili⁹ in Gallia nat⁹: q bello Liciniano clarus: sub Cōstātino: tribun⁹ sub Maguentio fuit: postea fi filius.
ad Cōstātiū defecit: a quo missus in Galliā est. Cui rursus quū suspectū se videret: apud milites
de principis ingratitudine q̄st⁹: Impator ab eis appellat. Ad hūc motū cōprimēdū Vrsicin⁹ mit
tit: q pecunia tribunos exercit⁹ corruptos: ad eū necādū cōpulit. Gall⁹ autē quē dixim⁹ cęsarē Gallus
in oriēte relictū: apud Antiochiā cōsedebat: vbi crudelitatis & libidinis oē gen⁹ exercuit: noctu
p Popinas ābulabat: clam scīscitabūd⁹ q de eo male loquerent: quos ois postea cōficta causa ne-
cabat: qd & Galenū principē antea fecisse legimus: Ad hūc reprehēdēdū missi aliquot viri a Cō
stātio: ab eo interfecti sūt. Deinde iussus ad se venire: leniēdę rei gratia: Cōstantiā cōiugē fratrē Cōstantia
placatū mittit: quę in itinere morbo correpta perit. Quo nūtio Cōstanti⁹ accepto: misit qui eū coniunx.
captū in medio fori securi pcusserunt. Paulo q; post pœnitēs: alios misit q rem detrectarēt: mori
q; phiberēt. Qui ab Eusebio eunucho: cui⁹ Impator cōsilio semp vtebat: clam retenti fuere. Im
perauit annos. iiii. vixit. xxix. Cōstātię corp⁹ delatū ad vrbē: & in suburbano vię Nomentanę se
cundo fere ab vrbe lapide sepulcro maiorū illatum. Quod nunc iuxta templum Agnetis iussu
item Constantini: vti existimatur: ædificatum cernimus: vbi etiam Helena soror eius: Iuliani

Cõstãtię.filii Auia: soror & filia Magni Cõstãtini.

principis vxor condita fuit. Hoc sepulcrũ Paulus pontifex transferri iusserat in Vaticanum: qđ lapide cõstat Porphyrite: vbi se condi volebat: sed diuina quadam ꝓuidentia eo interim extincto: sepulcrũ e medio itinere in locũ est antiquũ relatũ. Cõstantia. n. virgo sancta ex hac familia ꝓdiit illic sepulta; quæ autẽ non satis liquet: quũ plures ex hac domo fuerint: hanc de qua loquimur sanctã fuisse verisimile nõ est: quã legimus viro oim sceleꝝ impulsricẽ in oriẽte fuisse. Caussamq; fratri Constantio ob amicicią cuiusdã Arriani ꝓsbyteri: vt ille Arriũ ab exilio reuocaret: vt auctor est Rufin⁹ in Chronicis. Ex quo mala plurima orbi illata: orthodoxiq; oẽs expulsi. In primis Alexander: & deinde Paulus ꝓiules Cõstantinopolitani: Eusebio Arriano suffecto. Cui deinde multo peior Macedoni⁹ successit. Cõstãti⁹ igit tyranis per orbẽ sublatis: victor Arelate ludos dedit: reuertensq; Romã Mediolani Iulianũ patruelẽ Gallifratrẽ Cæsarẽ creat: ac ad Gallias regẽdas misit. Ipse ad bellũ Persicũ reuertit. vbi semp inferior fuit: amissis etiã hoim. xx. millibus. Iulian⁹ interea rebus feliciter gestis: & aĩo elatus: in Italiã Illyricũq; inuadit: Cõstantium rebus Persicis occupatũ: Imperii parte priuauit. Ille Iuliani facinore comperto dimissa expeditione: dum ad ciuile bellũ reuertit: in itinere inter Ciliciã Cappadociãq; decessit. Hui⁹ & Iuliani gesta Amian⁹ Marcellin⁹ persequit. De his quoq; multa Tripertita historia. Iulian⁹ extincto Cõstantio Impio potitus: ante oia aduersus Persas bellũ cœptum ꝓsequẽs Hierosolymis in itinere sanguinẽ deuouit Christiãoꝝ: ex eisq; spectaculũ ꝓbiturũ: victor polliceꝝ. Sed initio dũ per vastos desertæ regionis cãpos incaut⁹ vagat: prope Ctesiphõtẽ ab obuio quodã hoste interficit anno ætatis. xxx. cũ nõ toto biennio imperasset. Ita demũ fato quodã romanis datũ videbat: vt Ctesiphontẽ transire nõ possent. Sepult⁹ Iulian⁹ apud Tarsum in suburbano. Quũ primũ vulneratꝰ cõcidit: vt tradit historia tripertita: manu cruorẽ in æthera iactans: exprobrando ait. Vicisti me tandẽ Galilee. Sic. n. xp̃m vocare solebat. Hunc xp̃ianũ ab initio fuisse sicuti & cæteros oẽs post Cõstantinũ palã est: qui deinde fidei desertor: libũ etiã contra nos edidit. Quẽ argutissime Cyrilus ꝓsul Alexandrin⁹ cõfutat. Insectat⁹ tñ xp̃ianos citra sanguinẽ: schola ꝓhibuit ne doctores artiũ liberaliũ essent: vnde materia deesset paulatim: & ingeniũ fidei defendendę. Vir alioquin ingenio litteraturaq; ingẽti ꝓditus: ei⁹ extant & orationes & epłæ græce conscriptæ. Ei⁹q; amicicią atq; domũ frequentauere nobiles sophistę: dicendiq; magistri. Libanius in primis: Aetius: Oribasius: Proheresius: Maxim⁹ philosophus: Amianus quoq; Marcellin⁹ qui & comes ei⁹ expeditionis fuit: & vitã diligentissime cõscripsit. Iouinian⁹ protector domesticorũ: reb⁹ in summo discrimine repentina Iuliani morte cõstitutis: ab exercitu statim Imperator cõsalutatus: pacem cũ Sapore Persarũ rege ob locoꝝ iniquitatẽ necessariã potius q̃ honestã fecit: Nisibi vrbe: & parte superioris Mesopotamiæ cõcessa. Inde per Galaciã iter faciens: in itinere quũ se cubitũ recepisset calore prunarũ cubiculo inclusarũ: nidoreq; noui tectorii grauatus: octauo q̃ impare cœperat mense: interiit. Flauius Valentinian⁹ e Pannonia Cibalensi oriũd⁹ tribun⁹ scutariorum in Iuliani exercitu fuerat: cecidit q; ordine: q; homo Christian⁹ diis iussus ab Iuliano principe immolare nollet. At dei postea prouidtia: breui tempore Iouiniano successit. Huic pater fuit Gratianus ignobili stirpe apud Cibalas Funarius appellatus: eoq; venalicium funem portanti: quinq; milites non potuerunt extorquere: eo merito adscitus ad militiam vsq; ad præfecturæ prætorii potentiam ascendit: ob cuius apud milites commẽdationem: Imperium Valentiniano oblatum: q̃q̃ inuito. Qui in primis Valẽtem sibi fratrẽ Imperii sociũ adsciuit: Procopium tyrannum qui Cõstantinopolim inuaserat: in Phrygia interfecit: Saxones inferioris Germaniæ gentem tumultuantes: Burgundiones quoq; nouos hostes: quorum ad lxx. millia traiecto Rheno in ripa citeriore cõstiterant oppressit. Postremo contra Sarmatas qui Pannonias occupauerant ꝓfectus: apoplexia aliquãdiu voce amissa moritur: Anno Imperii. xi. ætatis. lv. Flauius Valens fratri superstes: vt qui Eudoxi Arriani præsulis discipulus fuisset: orthodoxos oĩs persequit. Firmum qui Mauris excitatis omnẽ Aphricam euertebat; per Theodosium patrem Theodosii principis superauit. Qui postea ob inuidiam rerum eius gestarũ necari iussus: susceptο pri⁹ baptismate: vir religiosus patienter iugulũ carnifici præbuit. Gothos finib⁹ egressos pollicentes se Christianos esse velle: in ripa Danubii citeriore consistere permisit. Quare missis ad eos Arrianis: omnes ea labe contaminauit: quam nunq̃ illi dimiserunt. Sed & contra fœdus tumultuantibus: cum exercitu occurrens: ab eisdem prœlio superat⁹: ac in tugurium cõfugiens: vnacũ habitatione cremat⁹ est: cũ impasset annos. xiii. statim inde Cõstãtinopolim Gothi petẽtes: a Dominica Valẽtis vxore fœmia lõge prudentissima: accepto pretio conticuere. Flauius Gratianus Valentiniani filius vnacum Valentiniano fratre minore: post

Iulianus. apo. cccl x. stata

Iouinianus

Valẽtinianus

Procopi⁹ tyrannus

Valens cccl xvii.

Gratianus.

A relate in pu prou

ignus l in lecto

Saxones fuere

Mors plexus

Imperator creatur

Valẽtẽ tenuit Imperiũ: q cũ natura ipſa litteris & ocio tradit⁹ eſſet: tũ pętatẽ nõ ſatis reb⁹ gerẽ dis apt⁹ videret: Gothorũq; immineret bellũ: Neruã imitat⁹: Theodoſiũ Theodoſii: cui⁹ ſupra mentionẽ fecim⁹: filiũ virũ ſtrenuũ ex Hiſpania accerſitũ: imperio pfecit: eiq; ſororẽ Placidiam matrimonio collocauit. Ipſe dũ e Gallia in Italiã pperaret: dolis Maximi tyranni q in Britãnia ab exercitu Impator fact⁹ erat: interfect⁹ eſt: anno ætatis vndetrigeſimo: impii ſexto. Valẽtinianus autẽ puer Cõſtantinopolim ad Theodoſii tutelã confugit. Hos igit cũ patre & patruo Flauioq; nomen habuiſſe teſtat Romę veteris adhuc pontis ab eis ędificati inſcriptio huiuſmodi. Flaui⁹ Valentinian⁹ & Fla. Valens: & Fl. Gratian⁹ pontẽ fęliciſſimi noſtris Gratiani in vſum ſenatus ac populiro. cõſtituit: dedicariq; iuſſerũt. Theodoſius Hiſpan⁹ annoq; .xxiii. accerſit⁹: vti ſupra cõmemorauim: a Gratiano: apud Sirmiũ ſumpta purpura: extẽplo Gothos bello perſecut⁹ victor Cõſtãtinopolim ingreſſus eſt: mox pace cũ eis facta: Athanaricũ eoq; regẽ ſpectã digratia nouã Romã veniẽtẽ honorifice excepit. Inde in vltionẽ Gratiani cõuerſus Maximũ tyrãnũ apd Aqleiã bello ſuperatũ interfecit. Ex quo Valẽtinian⁹ adoleſcẽs ad occidentis imperiũ ſibi reſtitutũ reuerſus: dũ agit in Gallia dolo Argobaſtis eius comitis necat. Erat Argobaſtes genere Gothus: Gallici pfectus exercitus: qui adſcito ſibi Eugenio quodã viro Franco: minimeq; xpiano: ad Imperiũ adſpirabat. Cõtra hos ergo qui iam Alpes magna barbaroq; manu occupauerãt Theodoſius imparib⁹ copiis pfectus: dicit noctem totã vigilando: deũq; pcando vir religioſus cõſumpſiſſe. Maneq; vexillo crucis plato: conſerto plio: fugatis hoſtib⁹ Eugeniũ cepiſſe: Arbogaſtim etiã ad necẽ cõpuliſſe. In qua pugna quũ aduerſum puluerem in inimicoq; oculos ventus impelleret: Claudian⁹ ea carmina fecit. O nimiũ dilecte deo tibi militat æther: Et fortunati veniunt ad claſſica venti. Eius ſæculũ maximi viri ornauere: Hieronym⁹: Oroſius: Auguſtin⁹: Ambroſius: a quo eti⁹ a cęde Theſſalonicẽſi reuertens: vbi ob ſeditionẽ motã multa ciuiũ millia interfecerat: vt Sanguinari⁹ templo eiect⁹ religioſiſſime ignominiã tulit. Moritᵉ Mediolani anno ętatis. L. Imperii. XI. Relictis Arcadio: Honorio: ac Galla Placidia liberis ei⁹: corp⁹ in loculo Cõſtantinopolim tranſlatũ. Arcadio igit & Honorio adoleſcentib⁹ Rufin⁹ orientẽ: Stilicon occidentem: Aphricam vero Gildo Theodoſii quondã mãdato adminiſtrabãt: adfinitate etiã ſubſecuta. Namduas Stiliconis filias ex ſucceſſione Honori⁹ ſibi iunxerat: ambas ante nuptias vita functas: vltima Claudiani Epithalimio illuſtrat. Formoſus Mariam ducit Honorius. Oẽs igit res nouas q̃rentes e medio ſublati fuere. Rufinus ab Arcadio: q̃ clam Alaricũ cõtra ipſum Arcadiũ ſumere arma excitaſſet:: vt ſibi orientis ea occaſione pareret Imperiũ. Caian⁹ Ruffini imitator: auxilio Gothorũ fretus: bellũ ciuile mouit: nauali prœlio inter Helleſpontũ & Cherſoneſum victus: dum fugit: capt⁹ eſt. Caput ei⁹ pilo ſuffixum Cõſtantinopolim deportatũ. Gildo a fratre Meſcezele iuſta vltione bello ſuperat⁹ & ex fuga retractus: lintheo gula ei pfracta eſt. Nam & eius filios Gildo necauerat: vt Aphricę toti⁹ dominaretur. Sed & Meſcezelem ipſum poſtea ſimilia cogitantẽ Arcadius item deleuit: Stiliconem Honorius ſocerum: q̃ vocatis clã ab eo Vandalis in Galliam comperiſſet: rerũ ſummam voluiſſe ad Eutherium filium tranſferre: ſimul & aduerſus Alaricũ diſcedẽtem in Galliã apud Rauennã infeliciter ſua cauſa pugnaſſe comperiſſet: ſucceſſorẽ ei pariter & interfectorem e Cõſtantinopoli miſit. Itaq; in foro pacis vnacũ filio trucidatur. Virũ dicunt eum fuiſſe genere Vandalũ clarum illa inter cæteras victoria qua .CC. Gothorũ millia cum eoq; duce Radagaſo apud Feſulas deleuit. Cui⁹ res geſtę familiaris eius Claudiani verſibus ornantur. Arcadius inter hæc moritur Conſtantinopoli: relicto filio Theodoſio minore: anno Imperii. XIII. Honorius Romæ interea occidentis tenebat Imperium. cui non melior fortuna ex aliis ducib⁹ peruenit: verum oẽs ſuperauit. Nam Maximum Ionium: & Sebaſtianum ex ſucceſſione in Gallia: Attalum quoq; in Aphrica tumultuantes: per Heraclianũ pfectũ ſuſtulit. Poſtremo Cõſtantinũ qui Gratiano tyrãno ſucceſſit: barbarũ hominem Britãniam occupãtem apud Arelatenſem vrbem per Cõſtãtiũ comitem virum nobilem ac ſtrennuũ ſuperauit. Huic quoniã eum vnum ex oñibus fidũ inuenerat: Placidiã ſororẽ olim Araulpho Gothoq; regi nuptam locauit: ex qua Valentinian⁹ iunior natus: qui poſtea fuit Imperator. Deceſſit Romæ poſtq̃ imperaſſet annos. XXXII. Sepultus in Mauſoleo iuxta atrium baſilicæ Petri: nulla relicta prole. Poſt cui⁹ mortem Ioannes q̃dam per Hiſpanias fauore Aetii & Caſtini præfectorum: tyrannidem adripuit: ſed eo breui tempore extincto: Bonifaci⁹ Aphricę comes: Siſulphũ ſucceſſorẽ habuiſſe dolẽs: Vãdalos ex Hiſpania in Aphricã accerſiuit. Quo tpe noſter Auguſtin⁹ Bonifacii familiariſſim⁹ eũ cũ Aetio duce diſſidentẽ pacificare ſtudebat. Theodoſius Iunior Arcadii filius: quũ in oriente imparet: accepto de Honorii patrui morte Vã

Theodoſi⁹.

Arbogaſtes tyrannus.

Eugenius.

Arcadius Honorius cccccvii.

Gildo

Genus mortis

Meſcezeles Stilico Eutheri⁹. Maxim⁹ Ionius Sebaſtian⁹. Attalus. Cõſtãtinus & Gratian⁹ tyranni. Cõſtãti⁹ cõmes vir Placidiæ. Io. in Hiſpãnia tyrãn⁹. Bonifacius comes Siſulphus. Theodoſi⁹ Iunior. cccc xxxi

daloſq; Aphricam: & Hunnos Pannoniam occupaſſe cõſpiceret: cõfeſtim Valentinianũ cui Eudochiã filiã matrimonio collocauerat: cũ Placidia matre q̃ expulſa olim a fratre Honorio Conſtãtinopolim ſe receperat: ad occidentis tuendũ Imperiũ mittit. Ipſe vero quũ fruſtra Vandalos nauali plio e Carthagine tẽtat expellere: Cõſtãtinopoli morbo abſũpt⁹ eſt: cũ ĩperaſſet ãnos xxxii. Flauius Valentinian⁹ iunior: ac tert⁹ eius noĩs impator ĩnito occidentis ĩmpio: pacẽ illico cum Genſerico Vandalo⁹ rege cõſtituit certis ſpatiis: Aphrica ĩter vtrumq; diuiſa. Breui poſt tpe Attilã Hunno⁹ regẽ ex Pannonia Romã ꝓperantẽ: per Aetiũ patriciũ in cãpis Catalaunicis illa nobili clade repreſſit: quã in Hunno⁹ attigim⁹ hiſtoria. Magnã tẽporis partẽ vixit Rauennæ: quam mœnib⁹ reſtituit: eiuſq; pſuli Ioanni: vt pallio liceret vti: conceſſit. Optimus ac clementiſſim⁹ princeps: tandẽ a Maximo ciue potẽtiſſimo: potiũdẽ vxoris gratia: vt ait Procopius: eſt interfect⁹: quũ imperaſſet annos. xxx. XXV. cũ ſocero: &. v. cũ Martiano: qui cõſtãtinopoli imparunt. De Aetio paucis dicam. Hic e Doreſcana Mœſię ciuitate oriund⁹ ab Honorio principe ob diſciplinã rei militaris patrici⁹ factus: ei⁹ ſororio Conſtantio in exercitu ſucceſſerat: cui⁹ auſpiciis non ſolũ Hunni ſuperati: ſed Burgũdiones Rheno traiecto in Galliã irrũpentes reiecti. In ſuſpicionẽ poſtremo adfectatæ dñationis apud Valentinianũ veniens: eiuſdẽ iuſſu interfect⁹ eſt: cũ quo ſimul occidentis imperiũ corruit. Nunc Valentinianoꝝ genealogiã paucis deſcribam. Valentinian⁹ princeps Gratiani filius: Gratianũ & Valentinanũ: ac Gallã Placidiam genuit: primi ſine liberis fuere: Placidia nupta Theodoſio magno: Arcadiũ & Honorium: & Placidiam peperit: quę Ataulpho Gothoꝝ regi: ac poſt eum Cõſtantio comiti ſummo apud Honoriũ viro nupſit: ex quo Valentinianũ iuniorem: & Honoriam ſuſcepit. Hi Cõſtãtio patre extincto: expulſi Roma ab Honorio Cõſtantinopolim ad Theodoſiũ iuniorẽ cũ matre cõfugerunt. Honori⁹ autẽ ſine ꝓle fuit. Arcadi⁹ ex Eudochia Theodoſiũ iuniorẽ: Flaccillã: Martinam: & Pulcheriã genuit. Flaccilla cœnobio extructo: deo ſe ſuãq; virginitatẽ ꝓpetuo dicauit Theodoſio Eudoxia filia fuit, quę nupta Valẽtiniano Placidiã & Eudociã peperit. Demũ poſt viri mortẽ in vltionẽ clam Genſericũ Vandaloꝝ regẽ in vrbẽ matrimonio accerſiuit. Is direpta vrbe q̃ reſiſtere impii viri⁹ non valuit: & per dies. xiiii. maxime oĩm ſtrage facta: fugataq; nobilitate: ac Maximo ꝓdicto: qui poſtq̃ Valẽtinianũ interfecerat: eiuſq; adamata vxore potit⁹ fuerat: occidẽtis impiũ occupauerat: a quodã Vrſo milite interfecto: ipſam Eudociã: ac filias ſecũ abduxit: quarũ alterã Honorifico filio locauit: alterã Placidiã Olibio: q poſtea impator fuit vt mox dicã: matrẽ vero ſibi retinuit. Dũ autẽ in Aphricã hac ꝓda reuertit: ingẽtes pri⁹ Cãpaniæ populis intulit clades. Geſta ſunt hęc anno Sal. cccclii. Martiano apud Cõſtãtinopolim imperãte: Leone primo ſedente: ac fruſtra Genſerici furori ꝓcibus reſiſtente.

Valẽtiniã⁹ iunior

Aeti⁹ dux.

Genealogia Valẽtinianoꝝ.

Placidię. iii.

Valentiniani iunioris auia: mater & filia.

Eudoxia Eudocia

Vrſus miles.

POſt Valẽtinianũ Romæ aliquot Impatores haud ſane memorabiles: nec diu fuere. Quorũ prim⁹ Auitus ordinis ſenatorii e Romanis delect⁹. Poſt eũ Maioran⁹ Rauennę purpura ſumpta: poſt quadrienniũ apud ciuitatẽ Terdonẽſem trucidat. Seuerian⁹ Rauennę itẽ ſuccedẽs: anno tertio morit Romę. Huius tpe Biorget Alanoꝝ rex: magna aduerſus vrbẽ manu ꝓperans: a Ricinere patricio Seueriani duce apud Benacũ occurrẽte ſuperat. Anthemi⁹ deide ſũptũ impio Seruadũ Galliaꝝ ꝓfectũ & patriciũ: Romę impiũ iuadere conãtes deleuit. Genſericũ itẽ in Italiã cũ ingẽti claſſe ex Aphrica venientẽ: auxilio Baſilici a Leone impatore miſſi: ad Populoniã repulit. Poſt annos tandẽ. iiii. q̃ imperare cœpiſſet: a Ricinere patricio Romę interficit: cui Olibi⁹ qui ab eodẽ Leone rurſus auxilio cõtra Vandalos miſſus fuerat: ſuccedit hoſtis cõciliati fret⁹ potentia: q ei: vti ſupra cõmemorauĩ: Placidiã Valẽtiniani F. captã matrimonio tradidit. Septimo tñ morit mẽſe. Poſt quẽ Glyceriũ ſenatorẽ Rauẽnę ab exercitu Romanis inuitis delectũ Nepos patrici⁹ ex vrbe cũ exercitu ꝓfectus ſupat: eũq; exutum purpura: pſulẽ Saloninũ apud Dalmatiã cõſtituit: ſeq; impatorẽ creat. Hoc deinde Auguſtulus poſt dies. lvi. veniẽs e gręcia per vim repulſo: annũ fere impauit. Hui⁹ pater Oreſtes q omnia adminiſtrabat: Gothis tũc primũ irruentib⁹: ac tertiã agroꝝ partẽ in Italia petentib⁹ cũ negaſſet: illi vnacũ Erulis q ſocii ſe adſciuerãt: & quorũ originẽ in geographia narraui: Odoacrũ ipſius Oreſtis militẽ italicũ: vt ait Procopius: impulerũt vt remp. vſurparet. Quare Auguſtul⁹ prę metu purpura impiali q̃ abiecta maieſtate: in Lucullianũ fugit: anno ab vrbe cõdita. M. ccxxix Ab vrbe a Gothis capta. lxiii. Sal. ccccl xxv. Sedente Simplicio. Poſt Auguſtulũ diuerſis Romã barbaris tenentib⁹: vacauit in occidẽte imperiũ: annos fere. cccxxx. vſq; videlicet ad Carolum Magnũ. Nunc ad Imperatores Cõſtantinopolitanos reuertar.

Auitus Maioran⁹, Seuerian⁹, Anthemi⁹

Ricíner Olíbius.

Glycerius Nepos

Auguſtul⁹ Oreſtes Odoacer

MArtianus interim in oriente Theodosio cuiꝰ duxerat in matrimoniũ sororẽ: succeſſit. Quo tpe Valentinianꝰ imperabat in Italia. Hic q̃q̃ senex & humili genere: pſtabat rebus gestis: & arte militari. Prima stipẽdia in Lycia fecit. Pulcheria virgo Archadii filia: cuius supra mẽtionẽ fecimus: in eligendo Cęsare princeps ei fauit: diademaq; capiti eiꝰ imposuit: vixit in Imperio annos. vi. cũ pace ac bonitatis fama. Leo e gente græcanica: suffragiis ac factiõe Aspar is impator consalutat. Aspar enim ita cum Leone cõuenerat: vt factꝰ Imperator Ardaburiũ eius filiũ adoptaret. Quod Leo obseruauit. Populꝰ vbi hęc nouit: Ardaburiũ cum patre interemit: nonnulli eos interfectos a Leone dicũt. Suppetias Anthemio Impatori ad expellendos Vandalos tulit: postremo Leonẽ sororis suę ac Zenonis: qui postea impauit: filium successorem reliquit. Tenuit autẽ imperiũ annos. xvi. Leo. ii. quũ paucis impasset mẽsibus: puer adhuc: nihil aliud egit: q̃ patri Zenoni sceptrũ tradere. Zeno Isauricꝰ genere pfuit annos. xvii. Basilicũ patriciũ vnacũ filio imperiũ inuadere conantẽ: in Cappadociã relegauit: Theodoricũ Ostrogothorũ regem magnopere dilexit: eiq; statuã statuit: ac Italiam petẽti concessit: si eã ab Odoacro rege tunc oĩa miscente liberasset. Anastasius: oprimꝰ ab initio princeps. Quippe qui Clodoueo Francorũ regi munera: patriciatusq; honorẽ decreuit: q; Gothos in Gallia superasset: Burdigalẽq; oppidũ recepisset: A mari ad Zelybriam longũ murũ duxit: ne incursiões Mœsiorũ: Bulgarorũ & Scytharũ officerent. Plures per orbẽ tyrannos supplicio adfecit. Athenodorum Selymantheũ apud Antiochiã Ciliciæ: qui a Longino catenis vinctꝰ: ac ad eũ pductus: dilaniatꝰ est. Vitaliõnẽ militię magistrũ ad Aquilonẽ grauẽ excitantẽ motũ: pecunia data pacauit. Getę Macedoniã: Epirũ: Thessaliam diripuerunt: quũq; pro captiuis redimendis pecuniã haud idoneã Anastasius ad eos mitteret: illi coram captiuos trucidarũt. Hunni etiã excursiões aliquot in oriente fecere. Anastasiꝰ postremo in sectã Eutychianã lapsus: ex ea nec ab Ormisda quidẽ pontifice per legatos dimoueri potuit. Quapropter deũ vltorem sensit fulmine ictꝰ: anno Impii. xxxvi. q̃q̃ senio longo confectũ: subita morte corruisse Marcellinꝰ tradit. Iustinꝰ genere Thrax: ex humili sane loco sine stemmatis: ob fortitudinẽ in exercitu meruit ordinis prĩceps: deinde comes fieri. Amantius Spado libertus Anastasii: domino extincto: ad eum qui præerat exercitui venit cum magna vi pecuniæ: vt Theocritianum deligerent. At ille pro se vsus ea: a militibꝰ Imperator est fastus. Amantius vero & Theocritianus insidias parantes: ab eo sunt de medio sublati. Iustinus orthodoxus fuisse traditur. Arrianos siquidem expulit. Germanũ præsulem Capuanum: missum ab Ormisda pontifice pro Orthodoxis restituendis ab Anastasio pulsis: humaniter excepit: & exaudiit. Mox Ioannem põtificem iussu Theodorici regis ad eum venientem: ac de Arrianis reuocãdis rogare coactum: compotem fecit: vt & Romanorum: & Christianorum ocio consuleret: Imperauit annos nouem. Hoc tempore Theodericus quũ multam stragem Gallorũ fecisset: Atalaricum ex filia nepotem: regem Tolosæ constituit. Iustinianus Iustini sororis filius ab eo adoptatus: imperauit annos. XXXIX. Cuius domiq; foriſq; gloria ingens vulgata est: legibus in Epitomen redactis. Persis qui Romanos limites prætergressi fuerant pacatis: Aphrica a Vandalis: Italia a Gothis liberata. Et in Delmatia Salona vrbe per Mundum ducem recepta. Pro quibus gestis nobile Sophiæ templum Constantinopoli extruxit. Belisari eius ducis Græci hominis gesta sub eo percurram. Hic Persas in oriente vicit: Vandalos vero in Aphrica ducto in triumphum Gilsmere: Gothorum in Italia gentem capto Victige rege superauit. Post hæc Aphricam repetens: Vandalorum redintegratis viribus bella renouantes: reipublicæ subdidit: interfecto eorum rege Guntarit sub pacis dolo: victor inde Romam reuersus: crucem auream: vbi res eiꝰ gestę celatæ fuerant: Petri basilicæ obtulit. Postremo cum Totila rege multis magnisq; prœliis congressus est. & Romam eiusdem hostis ingressu desolatam: mœnibus portisq; refectis insta urauit: clauibus Constantinopolim ad Iustinianũ misſis. Totilam quoq; iterũ reuertentem: magna vi repulit. Deniq; quũ impar virib⁹ esset: nec fortuna q̃ fuit ab initio pseueraret: per Antoninã vxorẽ quã pmiserat: a Iustiniano missionẽ impetrauit: in cuiꝰ locũ Narses est missus. Ad extremũ exitũ habuit: magnis plærũq; viris de rep. meritis cõmunẽ: Iustiniani iussu: siue odio: siue veteris belli suspicione: effossis oculis mẽdicabat. Reliqua Iustiniani in historia Gothorũ narrata. Iustinus Minor Iustiniani ex filia nepos: patre Illyricæ gentis: Sophiã cõiugem habuit. Cuiꝰ hortatu ab initio liberalis visus: verũ postea auaritiam cuasit. simul & Pelagianæ adsertor hęreseos. Quapropter fere insanꝰ ad postremũ habebatur. Eiꝰ tpe Vngri qui & Hũni Pãoniã: & Lõgobardi Italiam cepere: de quibꝰ alio loco dixi:

Martianus cccclii.

Leo. cccci. viii.

Leo. ii. ccccl xxiiii. Zeno

Anastasius

Iustinus D. xiii.

Iustinianus D. xx.

Belisarius.

Iustinus minor. D. lvi.

Lõgin9 exarchus Tiberi9 .ii.

Longinũ etiam cũ nouo Exarchat9 magiſtratu in locũ Narſetis: quẽ reuocauerat: miſit. De quo magiſtratu in Rauẽna diximus. Impauit annos. xi. ſuperſtite Tiberio: quẽ adoptauerat: ſucceſſore. Tiberius. ii. contrariis Iuſtino morib9 peculium ab eo coactũ longa auaritia: Sophia tradẽte: ſimul & theſauros Narſetis in Italiæ puteo mõſtrante quodã ſene repertos egentib9 dedit.

Mauritius. Dlxxviii.

Res in oriente contra Perſas feliciter: in Italia nequaq̃ geſſit. Impauit annos. vii. Mauriti9 genere Cappadox: ſucceſſor Tiberii ſoceri: rexit annos. xx. Ex humili notario comes excubitoq;: & ex comite Cæſar: deinde Auguſt9 factus bon9 cętera princeps reipu. multiſq; victoriis illuſtris: tm̃ diuo Gregorio aduerſus fuit. Patriarcham Cõſtantinopolitanũ ικουμενικον: id eſt vniuerſalis eccleſiæ p̃ſulem vocitando. Præterea ob ei9 auaritiam militib9 infenſus: a Phoca cẽturione limitis Scythici captus: atq; ſecuri pcuſſus eſt. Phocas igit̃ ab exercitu Impator cõſalutatus: pręter opinionẽ: quũ & ipſe auar9 haberet̃: ac minime ſatiſſaceret. Cõiuratione Priſci Patricii & Heraclonæ: ac ei9 filii Heraclii: qui propręt̃or Aphricam adminiſtrabat: adducto eo exercitu: Phocam omnibus contumeliis prius adfectum: de medio ſuſtulit: quũ impaſſet annos. xiii. Heracli9 igit̃ interfecto Phoca: inito principatu: extemplo moucs ingẽti exercitu: aduerſus Coſroen Perſarũ regem qui tpe Phocę crucẽ dominicã: direptis Hieroſolymis: abſtulerat: ac Zachariã Patriarchã inde abduxerat. Prœliis primis duob9 Hoſtanẽ Saraceni: & Saraballem regis ipſi9 duces cecidit: tertio vero oim maximo: Saie & Razatene item ducib9 ſuperatis: cum multis millibus: vſq; Perſidẽ penetrauit. Coſroes ad Cteſiphontẽ vſq; fugit: vbi a Siroe filio interfect9 eſt: q; pater Medaſæ alteri filio: ſed natu minori: regnũ tradiderat. Ita q; coact9 eſt oĩno reddere: exercituſq; noſter cũ trophęo crucis laureat9 Cõſtantinopolim reuertit: qui triumph9 pręclariſſimus eſt habitus. Poſt hęc cura reip. aliis tradita: ocio quietiq; ſe dedidit. Quo tpe Saraceni duce Mahumete: de quo in ordine litteraq; diximus: caput extulere: Periit intercutis morbo anno Imperii. xxxii. Nunc ei9 Genealogiam paucis recenſebo: quũ ſextã hic ſobolem habuerit Imperanté. Quod nulli Cęſarum accidit. Heraclius igit̃ Heraclonæ filius princeps eodem die quo principatum iniit: Flauiam Eudociam duxit vxorẽ: ex qua Epiphaniam & Heracliũ ſuſcepit: qui Cõſtantinus Iunior appellat9 eſt: quem abineunte ætate: pater diademate redimiuit. Contigit dũ Eudociæ ferret̃ funus: puellam quandam e feneſtra ſupra feretrũ ſpuere: quæ protin9 capta: ac viua cremata eſt. Duxit poſtea Martinã fratris filiã: lata lege: vt idem omnib9 liceret. ex quo genuit Heraclonam. Succeſſit primum patri Cõſtantinus Iunior: qui dolis nouercę: menſe quarto veneno ſublat9 eſt. Suſcepit imperiũ Martina cum Heraclona filio. x. annoq;: qui ambo conſpiratione ſenat9: ante biẽniũ capti: & in exiliũ in Cappadociam miſſi: lingua matri: narib9 autem filio abſciſſis. Cõſtans Cõſtantini Iunioris ex Gregoria Nicete patricio nata fili9: pulſis Heraclona & Martina: a ſenatu ſine militib9 creatur impator: quod raro accidit. Hic dogma Monothelitarũ ſectatus: per Olympium Exarchũ cõptẽdi iuſſum: in exilio mori coegit. Q; is Paulum Patriarcham in ſynodo p̃ſulatu dejecerit: ac Cyri Alexãdrini Sergii & Pirrhi cõdẽnationẽ nõ remouerit: eamq; pbauerit: poſt hæc cupiditate Italiã a Lõgobardis liberãdi: filio Cõſtãtino domi relicto: Tarentũ adplicuit claſſe: indeq; Lucerĭa capta & diruta: Beneuẽtũ obſidet: qd Romoaldus dux adoleſcens defendere minime valens: patrem Grimoaldũ regem ex regione trãſpadana auxilio vocat: quo adpropinquãte: Cõſtans obſidione relicta: Capuam verſus contendit: vbi obuium habuit Mitolã eius vrbis ducem armatũ: a quo fuſus fugatuſq; mox ad vrbem cõtendit. Cui V italian9 pontifex obuiã ad. vii. lapidem pceſſit: vbi ſiquid aderat pulchri ex veterum monumẽtis expilauit: ablatis inter cętera Panthei tegulis æneis: nauiq; ſitis. Poſt dies xii. in Sicilliã abiit: vbi in balneis paulo poſt a ſuis necat̃: quũ in principatu vixiſſet annos. xxvii.

Cõſtãtin9 IIII.

Cõſtantinus. iiii. Pogonat9 cognomẽto: Cõſtanti patri ſucceſſit: licet Mazeſes miles q Cõſtãte in Sicilia interfecerat: mẽſes aliquot tyrãni dẽ occupauerit: paulo poſt a latinoq; græcorũq; exercitu iugulat9 eſt. Cõſtantin9 igitur ſextam ſynodũ Cõſtantinopoli celebrauit contra Monothelitas Agathone põtifice impulſore: vbi vtraq; cõuenit eccleſia. Græcis tm̃ ſacerdotib9 ducere vxorem pmiſſum. Hic duos fratres adhuc pueros facie narib9 ablatis dehoneſtauit: ne ad Imperiũ quãdoq; adſpirarent. Hui9 item tẽpore Saraceni ex Aegypto ſoluẽtes Siciliam: deide Aphricã occupauere. Et Bulgarorũ gens e palude Męotide ad Illyricũ defluxit anno Sal.

Iuſtinus. iiii

Ad hunc etiã Cõſtantinopolim reginã Perſarũ noĩe Cęſareã dicit Paul9 Foroliuiẽſis clam viro veniſſe: vt xpiana fieret: vtrũq; poſtea cũ multis Perſarũ millib9 idem facere induxiſſe. Imperauit annos. xvii. Iuſtinus. iiii. quem nonnulli Iuſtinianũ vocant: Cõſtantini. iiii. fili9 & ſucceſſor: vltim9 exſtirpe Heraclii: & ipſe a fide aberrauit: patris Synodum alia ſynodo informãdo: quam

quum Sergius pontifex minime ratam haberet: vti comprenderetur iussit: ob hoc misso Zacharia Protospathario: qui reclamante populo romano: re infecta reuertit. Quãobrem pœnas Imperator paulopost dedit: ob hæc aliaq; scelera coniuratione Leontii patricii Constantinopolitani: & Gallinici patriarchę captus: atq; in exiliũ in pontum missus: post annum tertium ad auxilium Caganí auarum soceri sui: deinde Trebellii Bulgarorum regum confugit. Quo postremo iuuãte regnũ recuperãs de Leontio & Tiberio inimicis suppliciũ statim sumpsit: Gallinicũ patriarcham effossis luminibus Romã relegauit. Mox vocatũ ad se Constantinũ sũmũ pontificem: & honore: & pietate summa excepit: humi proiectus pedes ei exosculãdo: ac Romani dogmatis decreta per synodũ probãdo: veniam petiit prętęritorum: tumultum a Philippo aduersario quem relegatum in ponto ipso dehortãte põtifice bello oppugnabat superatus: atq; vna cum Tiberio filio interfectus est: quum imperasset annos. X. & post exilium. vi. Leontius pulso Iustino: postq̃ tris imperasset annos: a Tiberio cognomento Apsimaro viro Constantinopolitano qui Aphricę præerat exercitui captus trũcatisq; naribus in custodiam missus: paulo post a Iustino rerum potito vnacum Tiberio trucidatur. Tiberius. iii. cognomento Apsimarus: Philippicũ cuius viribus frętus: ad Imperiũ peruenerat: q̃ postea suspectum haberet: in põto iussit exulare. Ipseq; demum post annos. vii. vnacum Leontio: vti diximus ante: a Iustino necantur. Philippicus cognomento Bardanius: ne sanctorum imagines colerentur: iussit. Quapropter & a Constantino pontifice sacris interdicitur: & ab Anastasio Anthemio: erutis prius oculis: imperio deiicitur: quum imperasset annum: & menses quinq;. Anastasius. ii. cognomento Anthemius Romanorum pontificum & conciliorum decreta probauit: sacrosanctaq; habuit: classem contra Saracenos Alexandriam misit. Cuius præfecti vires contra dominũ vertentes: Theodosium ignobilem quendam Constantinopolitanum extulerunt: qui Anastasium vi coegit relicto imperio sacris ordinib9 addici: postq̃ id tenuisset annos tris. Theodosius. iii. Adramyctenus q̃q̃ obscurus genere: clarus tamen animo & fide orthodoxus: imagines a Philippico disiectas restituit. Prœlio tandem & ipse a Leone victus: in cœnobio monachum egit: reliquo vitæ tempore. Imperauit annos duos. Leo. iii. vnacum filio imperauit annos. xxiiii. De imaginibus male sensit: omnib9 quotquot poterat crematis. Stephanũ pontificem minime cõsentientem: comprendi ac necari iussit. A Gregorio. ii. deinde successore Romæ concilio celebrato: sacris interdictus: & Imperium deponere iussus est. Quamobrem omnis ab eo Italia desciuit: vt de altero creando Imperatore in occidente cogitaret. Hoc tempore Saraceni testibus Landulpho & Bibliothecario ex Aphrica in Hispaniam: ac decimo post mense Aquitaniam inuasere. Qui Asiam incolebant Zulemone Admirato Thraciam: inde Constantinopolim triennali obsidiõe classe ingẽti cinxere: tãdẽ fame pestęq; discedere coacti sunt. Quo etiã tpe apud omnis cõstat e Cõstantinopolitanis ad. ccc. millia peste periisse. Cõstantin9. v. cognomẽto Copronym9: Leonis parentis retulit impietatem: de imaginibus abolendis graue edictum promulgãdo. Signum futuri in eo vitii: iam inde ab initio dum e sacro puer fonte leuaretur prę se tulisse Bibliothecarius & Landulphus testantur: sacris lymphis ventris solutione commaculatis: cuius rei gratia cognomentum Copronymi meruit. Periit Elephantię morbo: quum Imperasset annos. XXXV. Leo. iiii. Constantini paterna imitatus est vitia: vnam omnino in Syria expeditionẽ fecit: vnde leui certamine repulsus domum rediit: pauloq; post decessit anno Imperii. v. relicto Constantino filio: quem ex Irene coniuge Athenensi suscepit. Constantinus. vi. cum Irene matre imperauit annos decem. Quo tempore apud Niceam Synodo celebrata cum Romano põtifice de imaginibus: & de spiritus processione conuenit. Expulsa tãdem a filio mater quę omnia magna prudentia administrabat: post paulo a ciuibus in pristinum statum restituta annos tris sola imperio præfuit: ac Constantino in carcerem cõlecto: oculos effodit: vbi breui tempore extinctus est. Ea fere tempestate Landulphus: & quidam alii scriptores scribunt inuentam in sepulcro laminam æneam supra mortuum hominem his verbis. Christus nascẽ de virgine: credo in eum. tempore Cónstantini & Irenes o sol iterum me videbis. Cum Carolo magno de Imperii diuisiõe conuenit. Expulsa demum a Nicephoro patricio successore ipsius: in exilio vitę reliquum egit. Mulier vna rebus omnino administrandis nata. Nicephorus Irene capta: occupatoq; Imperio: pacem ilico cum Carolo magno ab ipsa Irene constitutam seruauit: vti videlicet Apuliam Calabriam q̃ cum Sicilia sibi haberet: reliqua Italia illi concessa. Cum Venetis itẽ pepigit: vt nullius imperio subessent: legibusq; propriis vterentur. Admiratum Saracenorum

Leontius. Dclxxxix.

Apsimarus

Philippic9. Dccc.

Anastasi9. i

Theodosi9 .iii.

Leo. iii. Dccxvi.

Cõstantin9 v. Dccxl.

Leo. iiii. Cõstãtinus vi. & Irene mr. dcclxxx

Nicephor9 Dccc.

qui cum trecentis millibus aduersus venerat pactione annui tributi. CCC. nummum aureorum ab se repulit. Stauracium filium Imperii consortem fecit. Populoniam immissa classe partim viribus: partim fraude captam diripuit. Cum Bulgaris in superiori Mœsia congressus: tandem in bello occubuit: anno. IX. Imperii. Stauracius filius in eodem bello Bulgarorum vulneratus: patre interfecto statim reuersus Constantinopolim: Imperium iniit: a Saracenis rupto fœdere quod pater iniuerat: multa accepit incõmoda. Deniq; ab ei⁹ sororio Michaele: mẽse tertio q̃ imperare cœperat: deiectus est. Michael Curopalates cognomento Rancabe: gener Nicephori supradicti: inito statim Imperio cum Carolo conuenit: vt ille occidentem: sibi vero retineret orientem. Venetorum quoq; tunc vrbem Gotfredus Viterbiensis scribit ea conditione græcis partibus cessisse: vt immunitate prius a Carolo concessa vterentur. Hic quum aliquandiu aduersus Bulgaros bellum gessisset superior: tandem apud Hadrianopolim fusus fugatusq; amissis copiis domum se recepit: vbi mox coniuratione Leonis Armeniaci captus: & in insulam primam in exilium missus: ibidem in cœnobio quodam monachum perpetuo egit: biẽnio postq̃ Imperauerat Leo Armeniacus Pardi patricii filius: qui exercitui præerat orientis: quo rum ponderi sufficere videretur: a populo Imperator creatus: Cruminum Bulgarorum regem Hadrianopoli potitum: & in Constantinopolim iam arma vertentem: eruptione facta circa vrbis mœnia interfecit: quæ res aliquandiu orientis starum pacauit. Interfectus demum & ipse a Michaele Thraulo per cõiurationem: vir fuit omnium crudelissim⁹: quo sane vitio res multas bene gestas obscurauit. Michael Thraulus: id est Balbus: nam lingua fuerat balbutienti: præterea e Phrygia superiore oriundus: secta etiam illius regionis contaminatus: apud Leonẽ Imperatorem comes domesticorum: maximoq; in honore: cuius etiam filium ille de sacro fonte leuauerat: Tamen q; ingrato animo: mente q; subdolus: simulq; q; a mathematico persuasus erat habere genesim: non dubitauit contra Leonem coniurare: eumq; de medio tollere: vxorem tamen nutriit: filios vero in insulam primam in exilium misit. Thomam quendam qui exercitui præerat orientis rebellantem compescuit. Classe. LXX. triremium Cretam inuadentes Saracenos superauit. crudelis alioquin: aduersusq; clericis ac monachis omnibus. Hoc tempore quũ Saraceni Siciliam inuasissent: Sergius pontifex Ludouicum. ii. est hortatus ad occurrendum: ille rem in Michaelem reiecit: eius esse ditionis dicens. Michael vero Venetis amicis persuasit: vt classem auxilio mitterent. Periit morbo dysenteria: quum Imperasset annos nouem. Theophilus vna cũ patre Michaele imperauit annis septẽ. Is Theodosius pro Theophiloma lea scriptoribus nostris recentioribus scribitur: fuitq; a patre missus cum Venetis contra Saracenos: qui paulo ante duce Saba Siciliam occupauerant: indeq; per Bonifacium Corsicę comitem in Aphrica eos oppugnantem auertit: verum breui post tempore: eandem maiore vi repetiere. Indeq; Crotoniatem sinum in Italia ceperũt. Hic igitur pugnatum a nostris infeliciter: Venetorũ naues. LX. periere. Ex quo illi victores per mare superum debacchantes: Illyricũ omne vastauerunt: Ragusiumq; vbi & Venetas quasdam mercium naues: postremo Anconam inuaserunt. Indeq; per Nicephorum Basilii Imperatoris præfectũ repulsi: maiores instaurant vires: ac ad mare inferum deflectentes: Ostiam vsq; adplicuere. Inde Romam petẽtes: basilicas incõmodo adfecerũt: a Leone. iiii. demũ repressi: vt rursus alibi dixi. Theophil⁹ igit̃ ex pugna Crotoniate male re gesta: domũ reuertit. Nec multo post ex animi dolore decessit: superstite filio Michaele: anno Imperii. xii. Bonus alioquin est habitus princeps. Michael cũ matre Theodora. XI. Solus vero: XIII. annos imperauit. Legatos Romã misit Nicolaum primũ põtificem: & apostolorum basilicas saluratum: cũ ingentis ponderis aureo calice. Basiliũ Macedonem virtũ strenuũ consortem Impii sibi adsciuit: a quo mox vti solus potiretur: interfect⁹ est. Basilius Macedo annos. xi. orientis imperio pręfuit: quo tempore Ludouicus. ii. occidentis. Hic annuente Hadriano. ii. pontifice synodum Constantinopoli pro Bulgaris tunc factis Christianis celebrauit: vbi post longam contentionem decretum: vt illi pontificis Romani auctoritatem sequerẽtur. Per Nicephorum Phocam Saracenos ex Ancona Dalmatiaq; fugauit: vti supra narraui. Post hæc Heeman Tarsi admiratus cum triginta nauigiis: quæ Saracenica vocant: ac paucis armatis ad Euripum vsq; Constantinopolitanum ausus adcedere: turpiter etiam fugatur. Erat Basilius vir frugi: victitabat ex ruris vectigali: decedẽs postremo ex morbo: duob⁹ reliquit liberis Imperiũ: Leoni & Alexandro. Leo. v. cõtra Turcas qui Bulgaros oppugnabãt: dũ auxilio venit: malerem per Symonẽ legatũ gessit. Cũ Saracenis itẽq; Lesbũ occupauerãt cõflixit. Decedẽs frii Alexandro reliqt Imperium: filium paruũ Cõstantinũ ei cõmendans: quem paulo ante per Euthy

Stauracius

Michael Curopalates dcccxii.

Leo Armeniac⁹. Dcccxiiii.

Michael Thraulus Dcccxlvii.

Theophil⁹ dcccly.

Sabas dux Saracenor.

Michael & Theodora mr. Dccc. lxiii.

Basili⁹ Macedo. Dccc. lxxviii

Saraceni.

Leo. v. & Alexãder frẽs

mum patriarchã diademate redimiuerat. Duas habuit coniuges: Theophaniã: cuiꝰ nomini tẽ plũ dicauit: alterã Zoen. Cõstruxit & Lazaro templũ aliud: eo corpore ipsiꝰ translato. Alexãder igit̃, xx. annoꝝ iuuenis singulari desidia: rebus cæteris omissis: tm̃ venationi: equis: canibꝰ: supellectilibꝫ lautæ: ac luxui vacabat. Extinctꝰ est sanguine naribꝰ erumpente ob saturitatẽ post cœnam. Dimissa fratris filio Cõstãtino imperii successiõe. Regnarũt ambo fratres annis. xxvii. Constantinus. vii. Leonis filius puer post mortem patris vnacum Alexandro patruo Biennio: solus vero. xxxix. rexit imperium: aliquandiu etiam sub Zoes matris tutela: qnam postea in cõ- Cõstãtinus viii. dcccc v
iuratione deprahẽsam: ab se amouit. Romanum Lacapenũ cuius filiam Helenam in matrimo- Ro. Lacape
nium duxerat: imperii socium sibi adsciuit. Quapropter Nicolaus patriarcha ambos diadema- nus
te cinxit: vitauit coniurationem Leonis Phocę domestici scholarum: quem cõtra Bulgaros cũ exercitu miserat. Præterea Sinibaticum Protospatharium in Italiam cum alio exercitu misit: qui Beneuentum a Longobardis annos. xxx. possessum: tertio obsidionis mense: in potestatem recepit. Sed anno post tertio ab eis iterum capitur. Cõstantinus inde in dissidium cum Roma- no venit: eũqꝫ in exiliũ misit: vbi etiam ille decessit: filiusqꝫ eius Christophorus quem Cæsarem fecerat: simul cum nepotibus fratribusqꝫ absumptus est. Hoc tempore Turcæ excursiones fece re: quorum dux Bulosides a Cõstantino ad Christi religionem est plane deductus: simul & pa- tricius factus: & diuitiis auctus. Haud multo post dux alter Gylas Constantinopolim veniens: eandem rettulit fidem ac titulos: simul & Hierotheum præsulem suæ gentis secum duxit. Cu- iusdam etiam Roxolanorum ducis: qui aduersus venerat: vxor: extincto viro: Christiana est fa- cta. Constantinus post hęc decessit: superstite Romano filio: quem antea diademate redimiuit Ro. Iunior
eiqꝫ vxorem Galliæ regis filiam tradidit. Romanus Iunior appellatus: nepos senioris ex filia: qui cum Constantino patre rexerat Imperium: vir omnium ignauissimus fuit: vino deditus ac ocio: insuper crudelissimus: tantumqꝫ voluptarios homies infamesqꝫ circa se habebat: cura Im perii cuidam Iosepo Bringæ præfecto tradita. Ingeniosus alioquin ac solers: vbi animũ adplica ret: Matrem Helenam ab se abiecit: Sorores item: pannisqꝫ imperialibꝰ ademptis: in cœnobio relegauit: illę ob dolorem sese impudicicię tradiderũt: mater vero paulo post in luctu & ærum nis decedens: filium est diris imprecationibus execrata. Hoc etiam tempore Chameda Turca Asiam vastabat. Cõtra quem missus Nicephorus Phocas. Periit Romanꝰ anno Imperii. xiii. ex veneno: vti putatur: Basilio ac Constantino filiis superstitibus paruis ac successoribus cũ ma- tre Theophania: quam Annam cognominabant. Cuiꝰ iussu Nicephorus e Turcis victor: ex Sy ria vrbem ingressus est: Iosepo reclamante: qui statuerat vti per insidias de medio tolleretur. Il- le deprensis litteris: questus iniurias apud populũ: meritaqꝫ in rempub recensens: effecit vti Im perator crearet. Nicephorus igitur statim Annã simul cum Iosepo expellit: illa in cœnobio re- Nicephorꝰ
legata: biennio tm̃ postea vixit. Hic autem Nicephori Phocę nepos fuit: illius qui a Basilio: vti Phocas.
supra narraui: missus cum classe contra Saracenos in Siciliam irruentes: vir æqui seruantissimꝰ Dcccclxi.
ac pius: quũqꝫ eos repressisset: paulo post reuersi: & Siciliam: & Calabrię magnam partem oc- cuparunt. Hic igit̃ Nicephorus quum minime posse resistere videret: Eustathio Calabrię duci ei subiecto mandat vti fœdus annui census cõditione cum Saracenis ineat. At quum post hũc Ioannem patricium Muzalona ducem item Calabrię interfecissent. Imperator Cosmum patri cium cum exercitu misit: qui cum Pandulpho partem Calabriæ tenente conuenit: vti de com- muni sententia resisteret: ac partes Constantinopolitani sequeretur. Pax post hæc in Italia sub secuta non diu durauit: Iterũ atqꝫ iterũ tumultuãte Saraceno: Imperatore autẽ diuersos semp duces ad resistẽdũ mittẽte. Qui tandẽ cõiuratione Ioannis Zimisces in palatio interfectus est. qd quidam paulo ante libello tradito: vbi scriptum erat: vti insidias nocte sequẽti caueret: dici- tur nuntiasse: ac ille legere neglexisse. Imperauit annos. x. Antea enim per factionem pulsus: ac Io. Zimisces
deinde ab Othone. ii. primo Othonis filio adolescente iubẽte patre restitutus est: insuper & so- rorem ei suam matrimonio collocauit. Ioannes Zimisces Imperauit annos. vi. vnacum Basilio & Constantino pueris Romani filiis: quorum sororem Theodoram in matrimoniũ duxerat. Hic antea magister scholarum orientis fuerat a Nicephoro contra Saracenos in Siciliam mis- sus. Cum barbaris diuersa bella gessit postq̃ fuit Imperator. Vnum tamen glorioſissimum cõ- tra Roxolanos qui omnem fere Bulgariam occupauerant: nec pactis stabant: quibus cum Nice phoro conuenerant. Itaqꝫ Sphendoslaum eorum ducem qui sibi Pazinacas & Turcas adsciue- rat: cum toto exercitu cecidit. Throphea qꝫ in templum Constantinopolim retulit: & in nũmis Seruatoris imagine percussit hac inscriptione. Iesus Christus rex regum: quod postea greci ser

Basili⁹. M. uauerunt. Basilius & Cõstantinus fratres Romani filii: rem post Ioannem tenuere annos. LIII. Othonis. ii. Cæsaris tempore: quem bello apud Apuliam quam ipsi ceperant superatum: turpi fuga discedere compulerunt. Basilius in primis annos quinquaginta solus potit⁹: Bardam Silerum vnũ e suis ducib⁹ rebellantem in potestatem redactũ exoculauit: Bulgaros deinde quotidie tumultuantes: magnis ac pluribus prœliis tandem superauit: vnacum Samuele eorũ duce: ac. XV. millibus ex eis captis oculos effodit: vno tantum incolumi relicto: qui cęteros ad Samuelem eorum ducem perduceret; qui fœdo spectaculo dicitur tertio post die ex animi dolore periisse. Constantinus triennio tantũ post fratrem imperauit: vir omino ignauissimus: Imperii totius cura aliis delegata: inter quos Diogenem qui Sirmio præerat: Bulgariæ ducẽ constituit ad compescendos præsertim Pazinacas: qui excursiones quotidie in Bulgaros faciebant. Decessit ex morbo: relictis tribus tantũ filiabus: Eudochia: Theodora: & Zoe: quam Romano Argyropolo patricio; qui sibi successit: matrimonio locauit. Romanus Argyropolus siue Argyr⁹ Imperauit annos quinq; mẽses sex. Hunc Michael Paphlagon per cõiurationem interfecit: ac Zoen eius coniugem in matrimonium accepit: vir alioquin moribus lenis: ac fide orthodoxus excepto tantum hoc parricidio: cuius etiam culpam aliis nonnulli referunt. Imperauit annos septem: menses. viii. Michael Calaphates eius consanguineus successit: hac conditione a Zoe quæ hæres Imperii remanserat: factus Augustus: vt illa veluti mater ab eo coleretur: pariterq; dominaretur. Quod minime seruauit; haud multo post domo electa; at popul⁹; indignat⁹ qui Zoen magnopere amaret; eum armis: domũq; circunsistũt: ille in concionem prefari conatus: saxis obruitur: fugiensq; tandem capitur atq; oculis mulctatus: in exilium relegatur. Zoe igitur restituta; gratias populo agit: eiusq; consensu imperio præest: adscita Theodora sorore ac tertio iam viro Cõstantino Monomacho iũgitur. Cuius ob ignauiã res pessum ire cœperunt. Liberalis alioquin habitus in pauperes: ac templa: cœnobium instituit vbi senes alerentur: vexabatur podagra. Demum ipse coniunxq; vna pestilentia eodem fere tempore interiere. Imperauit annos. XII. Post Constantinum & Zoen Theodora eius soror senatu consentiente: biennio rexit Imperium: ab Eunuchis amicis paternis qui potentes erant confirmata: quum senatus Nicephorum quendam qui Bulgariæ præerat Imperatorem elegisset. Hæc Isacium Comnenum virum fortissimum exercitui præfecit. Michael post Theodoram ab eisdem Eunuchis suffect⁹ Imperio iam senex: hac conditione: vt titulotenus Imperator esset: illi vero administrarent. Cũq; reipublicę inutilis videretur: a Patriarcha senatuq; delectus est; ac Isacius Comnenus Imperator surrogatus biennio: nonnullis quadriennio præfuit; qui bello ne fortior: an mente religiosior: corporeq; castior esset dubium; paulo ante obitum monachi habitum sumpsit. Quumq; postremo ex renibus laboraret: medicíq; iuberent remedii gratia coitu vti: constantissime renuit: etiam viua & incolumi vxore: a quo diu abstinuerat post prolem susceptam. Accusatusq; tyrãnide in Michaelem Imperatorem vsus esset: sese reipublicę causa fecisse iussum excusauit. Constantinus Ducas domesticus Scholanorum Andronici Ducas filius: ex senatus auctoritate sine tumultu successit: ex Eudocia vxore tris mares accepit: Michaelem: Andronicũ: & Cõstantium. Fœminas totidem: Annam: Theodoram: & Zoen. Is fratrem Cęsarem fecit: consilio q; & administrationi adhibuit: moriens a populo sigillatim iuramentum exegit: nullum Imperatorem q̃ filios facturũ: Excessit anno ætatis sexagesimo. Imperii duodecimo. Eudochia vxor superstes viro prudentissimo vnacum filiis paruis Imperio successit: cuius tempore Turcæ in Mesopotamia Cæsaream & Antiochiam: multaq; loca Imperii vastabant. Quapropter senatus his periculis occurrere: ac Romanum Diogenis virum fortissimum principem deligere necessarium putauit: ac coniugem Eudochiæ dare. Pater Diogenes patricius ordinib⁹ prefuerat & ob seditionem in Sardinia exulauerat. Romanus igitur cum victoria contra Turcas esset potitus: ac rempublicã metu liberasset: a senatu: q; iniuriam pupillis facere videretur: capt⁹; oculisq; priuatus; in exilio decessit: in insula Co: vbi ab Eudochia vxore contumulatus. Imperauit annos tres: menses octo. Michael Parapinaceus cognomẽto: Constãtini Ducas filius: surrogatus: administrandi regendiq; omnino imperitus: duobus Eunuchis rerum curam tradidit. Ioãni & Nicephoro quem Nicephoram probri gratia nonnulli vocabant: erat enim natura seditiosus ac turbulentus: militia tamen clarus: quippe victoriam contra Turcas in oriente clarissimam adsecutus est. Tandem Nicephorus Botoniates cognomẽto: qui originem a Nicephoro Phoca Imperatore ducebat: vir maximus surrogatus est: deiecto Michaele: qui q; podagra vexabatur; & studiis tantum vacabat: nam Constantino Psello operam dedit summotunc philo-

Cõstãtinus

Roman⁹ argyropolus. Michael paphlagon

Michael calaphates

Zoe Cõstãtinus monomachus

Theodora.

Michael.

Isaci⁹ Comnenus

Cõstãtinus Ducas.

Eudochia augusta. Ro. Diogenis. M. l.

Michael Parapinaceus

Nicephor⁹ Botoniates

sopho:cuius adhuc opera extant. Inutilis plane reipublicę videbatur. Monachũ egit:& in exilio vixit:quum imperasset annos sex. Interea ipse tamen cum filio Andronico ad Gregoriũ.vii. pontificem confugit. Pontificis ergo adhortatione Rogerius Siciliæ rex auxilio cum classe venit:castrisq; apud Dyrrachium positis:a Dominico Siluio duce Venetorum:qui partes Nicephori tuebatur:repellitur. Verum haud multo post Nicephorus ab Alexio Comneno eius copiarum duce deceptus:imperio deiicitur:vrbe a militib⁹ direpta. Ipse in templo sanctę Sophię captus:vita donatur:hac conditione vt monachum ageret:anno tertio postq̃ imperare cœperat. Alexius statim surrogatur a senatu. Is Nouellissimus cognominatus:Isacii Comneni Imperatoris filius fuit:missusq; a Michaele item Imperatore contra Basilacium Proedrum:qui Dyrrachium ceperat:tumultumq; concitauerat:vnde victor ab exercitu Imperator consalutatus. Pulso Nicephoro:bellum cœpit contra Robertum eundem classe Delmatiam vastantem:victor reuertens:paulo post iterum tumultuantem:prœlio coercuit. Zacham Turcarum ducem:qui in Cyprũ multas occupauerat insulas:fugauit Pazinacas:quos hodie tartaros vocant:genus ponticum ad Istrum consistens:qui in Thraciam excurrerant:perdomuit. Hierosolymitanam expeditionem primam ab initio quidem impediit transitum negando:deinde pollicitatione eorum quę caperẽtur conuenit cum Boemũdo Roberti Guiscardi filio legato ab exercitu misso:quem reconciliatis veteribus odiis humaniter excepit. Domũ orphanis pueris pauperib⁹:Museũq; item litterarum extruxit:Sumptus quottidie suppeditando:vir fuit oĩno laudatissimus:periit tandem morbo:quũ imperasset annos.XXXVII. Caloioãnes Comnen⁹ eius filius rem suscepit:tenuitq; annos.XXIIII. tempore Lotharii Imperatoris Germani:ad quẽ legatos misit de cõgratulatione felicitatis in constituendis rebus Romanis:& Innocentio .ii. liberato. Aderat inter eos philosophus quidam Hæresim Græcorum de.S.S. contra latinos defendẽs. Quem Petrus quidam diaconus dicitur argutissime confutasse. Is insuper victorias multas ac præclaras in oriente contra barbaros adsecutus:ad extremum quum esset in venatione sagipta venenata quæ in aprum directa fuit:paululum manum percussus:nullis remediis curari potuit:quin moreretur. Manuel deinde Imperium tenuit annos.XXXVIIII. quẽ nonnulli ignobilem.ac ab vxore Alexis contra voluntatem senatus in coniugem simul & Imperium susceptum fuisse dicunt. Verior tamen historia ex Scilace auctore:eum Alexis filiũ tradit. Vir fuit facinorosus:vt qui Conradum Imperatorem illac ad expeditionem Hierosolymitanam proficiscentem:commeatu se iuuare simulãs:Gypsum farinæ admiscebat. In Venetos Stephanum Pannonię regem excitauit:eorumq; legatum Henricum Dandalum liberius locutum contra ius gentium luminibus orbauit:Alexandro.iii. pontifici Federicum Aenobarbum eius inimicum expugnaturum se promisit:si per eius auctoritatem & cõcessionem liceret ei vtroq; potiri Imperio. Quam ille conditionem renuit:sed & ipse a Rogerio Siciliæ rege:non paruam admodum sustinuit cladem. Alexium filiũ cui Philippi Gallorũ regis filiam despõderat:in Andronici Comneni tutelã moriẽs reliquit. Hic emẽ q̃q̃ ex eadem familia:ab eo quãdo desciuerat:multaq; loca occupauerat:tandem in gratiam reuersus:res Imperii cunctas obibat. Animo deinde iniquo quum pupillum necasset vt imperio potiretur:a populo ob crudelitatem pulsus:ac Isacius Angelus e gẽte item Comnena:qui Angeli cognominabantur:vir æqui seruantissimus:e Peloponneso ad Imperium adcersitus est. Qui Andronicum in potestatẽ redactum:minutatim excarnificauit. Hic amantissimus latinorum fuisse traditur:ac ea in fratrem Alexium pietate vt captum a Turcis magno redimeret:A quo postea vt ingratissimo:per dolum captus:luminibusq; priuatus:in custodiam coniectus est:quo fere tẽpore:Federicus Aenobarb⁹ imperabat in occidente. Alexio igitur per parricidium Imperiũ adepto:Alexius alter Isacii fratris filius ætate puer duodecim annorum:sed ingenio senex:ad castra Christianorũ principum qui tunc aduersus Saracenos dimicabant confugiens contra patris proditorem auxilium impetrauit:ea conditione:vt imperator Constantinopolitanus Romano subiiceretur pontifici:pręterea illatas Francis Venetisq; quondam a Manuele iniurias:certo pretio redimeret. Igitur Constantinopoli per obsidionem expugnata:Alexius tyrannus fugatur:Isacius frater vt erat amissis oculis:cum filio restituitur. Puer vero post obitũ patris mẽsem a quodam Murzyphlo eius tutore proditur. Qui Imperio occupato:paulo post ab eisdem auxiliantibus Gallis fugatur & ipse:res deinde ad Gallos translata:quorum primus Balduinus Flandrensis comes natione Gallus Imperator creatur:successoresq; habuit item ex latinis:annos prope.LX.

Alexi⁹ comnenus.M. lxxx.

Caloioãnes Comnenus

Manuel.M. clx.

Idem in godoffredo bulhionio duce lege

Hẽricus dãdalus.

Alexius pupillus. Andronic⁹ tutor

Isacius Angelus.

Alexius angelus.

Alexi⁹ puer

Murzyphl⁹

Balduinus Mcc.

Hic Bonifacium Montferratensem regem Thessaliæ fecit: hortaturq; vti Cretã ei dono quondam ab Isacio datam Venetis vẽdat. Paulum Maurocenum patricium Venetum Patriarchã Constantinopolitanum creatum: Romano tunc primũ subiecit põtifici. Ea tempestate Theodorus Lascaris Alexii profugi apud Hadrianopolim inuadit imperium. Contra quem profectus Henricus Imperatoris frater oppidum expugnabat: sed audita interim Balduini morte: reuertitur ad imperium soluta obsidione. Huic deinde Petrus Antisiodorẽsis comes Gallicus sufficit: qui ab Honorio põtifice apud basilicã Sancti Laurẽtii extra mœnia romana diademate cinctus: demũ a Theodoro Lascari: qui Imperator a Græcis habebatur: simulata pace: in Thessalia comiter inuitatus: in conuiuio obtruncatur. Huic quoq; Robertus item Antisiodorensis eius filius successit: qui puellam nobili prius proceri Burgundo pactam matrimonio sibi iũxit. Quare ille iratus: virginem effractis cubiculi foribus corripiens: narib⁹ truncis dehonestauit: eius vero matrem proximo mari demersit. Dum hic præfuit: de prætoris Veneti sententia cuncta administrauit. Balduinus eius filius admodum puer suffectus: cui nõdum per ætatem idoneo Ioannem Brennum regem Hierosolymitanum socerum coadiutorem dedere: qui Imperium titulo tenus gessit: idq; Ioanne extincto: ipse solus gessit: pariter atq; amisit. Nã Ioanne Lascari Theodori filio Hadrianopolis: & altero Ioannne ex agonarum Imperatoribus Constantinopolim obsidentibus: Primo quidem Venetorum auxilio liberatur: quibus loco pignoris lãceam: ac partem dominicæ crucis misit. Deinde bello perseuerante: ac Michaele Palęologo belli ductore vrgente: necesse eum redire fuit: atq; vnacum cæteris fugere: ex quo Græci statũ pristinum recuperauerunt. Anno a primo Balduino circiter sexagesimo. Salutis vero Millesimo CCLX. Michael igitur Palęologus eo tempore Imperium adripuit. Quo duę nobilissimæ domus Constantinopolitanæ Lascarorum videlicet & Palęologorum: altera occidit: altera caput extulit. Alexius enim Murzyphlus cognomento: vt est auctor Acropolites: filiam Annam Theodoro Lascari locauit: fugatusq; deinde: vti diximus: a Gallis vnacum coniuge Euphrosyna & genero fuit. Theodorus igitur tris tantum filias ex Anna secum abductas: vix a Nicenis impetrauit vt intra mœnia solas reciperent: cum ei portas clausissent. Ipse manu qua poterat collecta: extemplo Hadrianopolim capit: Græcorũq; Imperium iure soceri hæreditario sibi adripuit: filiasq; Mariam regi Pæonum: Irenen Andronico Lascari Despoto: quo mortuo Ioanni Batazæ cognominato e gente item Lascarorum ducum locauit. Qui apud Zacynthum Imperii titulum extra patriam annos. XXXIII. tenuit: huic filius Theodorus Lascaris nomen aui materni referens fuit. Quem Ioannes e vita decedens: Michaeli Palęologo viro in armis strenuo: quo duce & administratore vtebat commendauit. Ille expulsis latinis: pupilloq; luminib⁹ orbato: & in carcerem coniecto: imperium sibi per nefas vindicauit. Quod posteris vsq; ad Constantinũ vltimum & octauum ex ea domo annũ videlicet. M.CCCCLIII. per manus tradidit. Quę familia ex vrbe Viterbio dicit ab initio genus duxisse. Huius igitur Michaelis multa postea commemorantur. Guilielmum Gallicum virum Achaiæ & Bithyniæ principem regno deturbauit: cum Venetis bellum gessit: a quibus Imperio deiectus fuisset: nisi Genuenses suppetias tulissent. Pro quibus meritis Peram ciuitatem illis cõcessit. Ad concilium quoq; Lugdunẽse Gregorii. X. tempore profectus cum Romano conuenit pontifici. Quare postea vita functo nec ei iusta persoluta: neq; sepulcrum a sacerdotibus gręcis more maiorũ concessum: q̃ à patrio ritu desciuisset. Andronicus Palęologus senior eius filius rursus ad Græcanicam sectam reuertit. Is filium habuit Michaelem: cuius nulla memorant gesta: tantũ huius nati Andronici Iunioris impietas narratur: qui auum Andronicum seniorem Imperio deturbauit Genuensium auxilio frætus: quibus Tenedon insulam promiserat: ac Veneti seniorem in patriã reduxerunt & Tenedon ab eo accepere. Quare indignati Genuenses: in aliud tempus vltionem distulere: veriti pontificis anathema: qui vtriq; populo auxilia minime ad eos pertinentia ferre prohibuisset. At senior Peram illorum ciuitatem simul cum Venetis oppugnare cœpit: Iunior vero adcersitis Bulgarorum auxiliis: acerrime defendit: adeo vt auum coegerit cum Genuensibus fœdus inire. Hic demum quietus imperii successor decedens: Ioanni Catacunzeno: qui magnus domesticus: maximoq; in honore apud eum erat: tutelam Caloioannis & Manuelis filiorum mandauit: ex quibus ille Caloioannem generum sibi adoptauit: deinde in discordiam veniens: expulit: seq; Imperatorem fecit. Ille in Tenedũ venit: vbi auxilio classis Genuensium: cui Franciscus Catalusius præfectus erat: in regnum paternum restitutus: ipsi Francisco loco præ-

Henricus Petr⁹ antisiodoreñ.
Robert⁹ antisiodorẽsis
Balduĩ⁹. ii.
Io. Brẽnus rex
Michael palęologus M.ccclx.
Theodorus Lascaris
Io. Bataza Lascaris.
Theodorus Lascaris Iunior
Andronic⁹ senior.
Michael Andronic⁹ iunior.
Io. Catacunzenus.
Caloioãnes

mii Mitylenen cum Lesbo donauit. Filium habuit Manuelem: qui post eum Imperauit: ac septem genuit liberos incolumes omnis vsq; ad ætatem nostram. Ioannem: qui post eum imperauit: ac Florentiæ in concilio cum Eugenio pontifice conuenit. Andronicũ: Michaelem: Theodorum: Demetriũ: Thomam. Constantinum qui postremo imperauit: sublatusq; cum tota gente ac ciuitate fuit Mahumeti Turcæ aduentu: anno. M.cccclii. Thomas quoq; Peloponesi Despotus: qui postpatriæ direptionem ad vrbem cũ Andreæ apostoli caluaria confugit: propeq; in pratis extra portam Flumentanã obuiũ habuit Pium pontificem apostolig ratia. Quattuor secũ liberos tenera ætate duxit: Andream qui nuper Romæ decessit: ac Augustã nobilitatem moribus coinquinauerat: ducto in coniugem græco: vulgari scorto: & Manuelem natu minorẽ: qui patre defuncto: puerili inconsiderantia ad hostem Mahumetem se cõtulit: ab eoq; adhuc viuẽs in arcto loco captus retinet. Filias item duas: Helenam: & Zoen: quarũ altera Lazaro Seruiæ regi nupsit: altera Zoe Ioanni regi Roxolanorũ: qui dux Moscouiæ vocitat: ex quibus nata est Helena: quæ Alexandro regi Poloniæ coniuncta est. Manuel Ioãnes Cõstãtinus M.cccclii Thomas palęolog⁹ Despotus.

Ic finis Cõstantinopolis eiusq; principũ: qui ob ignauiam suam perierũt. Eo enim ventũ erat: vt non solũ rebus latinis: sed nec græcis: nec sibiipsis vsui essent: barbaris in Ionio Asiæq; littoribꝰ passim grassantibꝰ. Sed & addita ignauiæ peius animi vitiũ adrogantia fuit: a Romano totiens pontifice desciendo. Quapropter eorũ paucissimi memorandũ aliquod: aut scriptione dignũ gessere: ea demũ causa q; hęc historia non satis explanata: aut illustrata fuerit apud latinos errareq; cõtingat: oẽs fere nostros scriptores in plærisq;: Nã & Caloioannẽ pro Andronico iuniore accipientes: oia cõfundũt. Græci vero qui eã executi sũt hi fere memorant. Georgi⁹ monachus: Theophanes: Psellus phus: Theodor⁹: Nicetes Paphlagon: Iosepus: Genesius: & Manuel Byzãtii. Nicephor⁹ diaconus Phryx: Leo Asianus: Theodorus Proedrus. Sidis: Demetrius Cyzicenus: Ioãnes monach⁹ Lydius: Ioãnes Curopalates Scilix: Zanoras monach⁹: Acropolites: Ephren carmĩe Iambico. Oẽs inter se discordes: tũ tenuia ac minima: nihilq; ad rẽptinẽtia: haud ĩparoria digna maiestate sectãtes. Hoc igit Leo. iiii. Ro. pon. aiaduertẽs: alterũ in occidẽte Carolũ magnũ ob egregias virtutes & merita i Ro. põtifices creauit. Imperãte apud Cõstãtinopolim Nicephoro: anno Sal. Dccc. Mansitq; is honor in ea familia annis prope centũ. Quos ois in historia regũ Gallorq; cõmemorauimus: vt nõ iterũ sit necesse repetere. Fuere autẽ hi: Carol⁹ Magnus: Ludouic⁹ pius: Lotharius: ludouicus. ii. Carolus Caluus: Ludouic⁹ Balbus: Carolus Crassus. Arnulphus.

Ost Arnulphum vero qui vltim⁹ in Caroli prosapia imperauit: orbis Hesperii diuisio facta Romanis alterũ in Italia regẽ quẽ & Imperatorẽ appellabãt: Alterũ transalpinis creantibꝰ. Hi q; antiquũ ius: veteremq; imperii gloriam amittere nolebant: illiq; vexati assiduis barbaroꝝ bellis frustra luxuriantes: ac inertes prĩcipes lõginquo auxilio expectarẽt: Eaq; discordia vsq; ad Othonem primũ durauit. Quod interuallũ fuit annorũ fere. lv. Quare primũ prosequar quos illi habuerũt. Deinde ad Italos reuertã. Igit Arnulpho Germani Galliq; paritet Ludouicũ filiũ successorẽ creauerũt. Qui cũ Berengario Italię rege bellũ gessit: primo victor: mox renouato plio ad Veronã victus & captus: ac luminibꝰ priuatꝰ est: cũ prę fuisset annos. vi. Et postremus in Caroli domo: qui nomen Imperatoriũ: q̃q̃ minime a põtifice probatũ tenuisset. Huic Conradꝰ Austriæ dux surrogatꝰ: ac post annos. vii. extinctꝰ successorẽ habuit Henricũ Othonis Saxonię ducis filiũ annos. xviii. Nunc ad Romanos redeo: qui ex alia parte Berengariũ quendã ducẽ Foroiulien̄sem genere Longobardũ longa tamẽ cõsuetudine Romanũ armis potentẽ legerũt. Qui: vti supra narraui: Ludouicũ. iii. apud Veronã superauit: deinde a Pannoniis in Italiã ruentibꝰ: cum. xv. millibꝰ armatoꝝ ad Forũiulii occurrens superatꝰ: paulo post eos pactione pecunię discedere cõpulit. Guidonẽ ducẽ Spoletinũ ḡnere itẽ Longobardũ regẽ a parte Italoꝝ cũ romanis dissidentiũ factũ: cõmisso plio interfecit Berengario post q̃ regnauit annis. iiii. Berengariꝰ alter successit: tribus deinde post annis a Rodulpho Burgundo rege pulsus ab Italia: sese ad Pannonios recepit. Rodolphus vero eiꝰ loco tris Italiã rexit annos: & ipse ab Vgone duce Arelatensi a Romanis in vltionẽ expulsi Berengarii vocato: electus vltro se ad Francos contulit: apud quos biennio postea regnauit. Vgo igitur rerum potitus: decimo post anno moritur: relicto filio Lothario regni successore: qui statim sumpto bello aduersus Othonem Hẽrici filium ad vrbem contendentem paulo post biennium decessit: relicta

Arnulphꝰ Dcccl xxii

Berẽgariꝰ. i

Berẽgarius II.

Rodulphꝰ burgũdus.

Vgo Arelatẽsis

Lotharius.

Adalinda Berengarius. iiii. Adalbert⁹. Otho. i. dcccbxlv.

Adalinda coniuge. Berengarius postremo tertius primi ex filia nepos in Italiam adcersitus: Lothario mortuo vna cũ filio Adalberto: anno. XL. rem Romanam gubernauit. Henricũ Bauariæ ducem ex Italia pepulit: Adalindam Lotharii quondam vxorem ei resistentem: trans Padũ captam custodię mandauit. Quem tamẽ nimios assumentm spiritus: quũ Romani ferrenõ possent. Othonem Henrici Saxonis filiũ Transalpinoꝝ regem Agapito põtifice sollicitãte vocãt. Qui extẽplo cũ. XL. millibus armatoꝝ mouens: Berengariũ cũ Adalberto apud Forũiulii obuiã profectũ: ac prœlio superatũ: regno Italię deiecit: ei tñ ex liberalitate Gallia Cisalpina trãs Padũ præter pauca oppida regenda commissa. Quem rursus minime quiescẽtem cũ abiisset in Germaniam: iterũ contra eũ reuersus: prœlio vtrũq; fusum ac in potestatem receptũ: alterum Cõstantinopolim misit: in Austriam alterũ exilio secũ duxit. Ioannem pontificem infamẽ officio deiecit Leone suffecto: a quo postea diademate cinct⁹ est. Deinde trans Alpes ꝓfectus: reb⁹ ibi constitutis: Boleslaũ Boemię regẽ expugnando fratris Vencesslai quẽ ille intemerat: innoxiũ sanguinẽ est vltus: Vgonem comitẽ Parisiensem compescuit: aduersus Pãnonios Italiam vastantes feliciter pugnauit: in quo bello tris regulos captos: Germani eo inuito suspẽderunt.

Pãnonii ex Italia pulsi.

Otho. ii. dccccl xxv.

Decessit Viennę sepultus in ciuitate Madeburgensi. Imperauit annis. XXX. Othone. ii. relicto: quem ex Adalinda suscepit: coniuge olim Lotharii regis e Longobardorum regio sanguine quam carcere liberauerat: ac matrimonio sibi iũxerat. Hic viuente patre apud Basilicam Lateranẽsem a Ioanne. xiii. diademate cinctus adolescens adhuc Nicephorũ Imp. Cõstantinopolitanum expulsum restituit: ei⁹ sorore Theophania in matrimoniũ ducta. Aduersus Basiliũ & Cõstantinũ Imp. q Calabriã in Italia occupauerãt vnde Saracenos eiecerat: sicuti scribit Archiep̃s Cusentinus cũ classe ꝓfectus ac superatus: turpi fuga solus scapham cõscẽdit: & a piratis ꝓigno to captus: in Siciliãq; ductus est: vbi cognit⁹ a Siculis & redempt⁹: nihil potius habuit: q̃ se de Beneuentanis vlciscí: qui eum bello deseruerant. Quare eorum vrbem redeundo incendit: reli quiis corporis Bartolomei apostoli inde asportatis: & in insula in eius templo Romæ collocatis: vbi paulo post mortẽ obiit: quũ Imperasset annos. xvii. Sepult⁹ in atrio basilicæ Petri in tumulo ex porphyrite lapide: ingredientib⁹ ab lęua. Otho. iii. Secũdi fili⁹: post annos duodecim

Otho. iii. dccccl xxx. iiii.

principatus: reb⁹ in Germania constitutis: Romam profectus: a Gregorio. v. diadema de more accepit: indein Apuliam ad. S. Michaelem voti reus iter confecit: vnde reuertens e Beneuento corp⁹. S. Paulini Romã vexit: ac in eadẽ Bartholomei basilica locauit: vbi cõperit Romæ turbata oĩa: & a Ioanne Pseudopõtifice: & Crescentio consule Gregorium captũ iuste vlciscendo liberauit: vt in ipso Gregorio cõmemorauí. Pro quib⁹ meritis pontifex statuit: vt deinceps a Germanis tñ Imperator legeret: Magũtino: Treuerensi & Colũniensi p̃sulibus: Marchione Brandeburgensi: comite Palatino: & duce Saxoniæ: quib⁹ cõponendę discordiæ causa addit⁹ Boemiæ rex. Ethruriã per Vgonẽ præfectũ Marchionẽ Brandeburgeñ ꝓpinquũ suum feliciter rexit. Is. n. morã Pistorii partim Florentiæ faciebat: variis dedit⁹ voluptatib⁹: verũ dũ q̃sq; venatura suis abertãs: in specu nocte solus iacuit: vbi visis quibusdã pterritus: vbi illuxit aio mutatus Florentiam rediit: ac re præsuli narrata: ab eodem iussus expiationis gratia. vii. capitaliũ criminũ totidẽ cœnobia. S. Benedicti constituere. Itaq; patrimonio oĩi in Germania diuendito: rem absoluit: Suntq; eiuscemodi: abbatia Florentina nũcupata cui Segnia: Rencinum: nõnullaq; alia oppida fuere concessa. S. Michaelis in monte imperiali. S. Bartholomei Bonsolatii apud Mucellũ. S. Ianuarii Capuloneum in agro Arretino. S. Michaelis apud Verruculam prope Pisam: Cõgregationis oĩa. S. Iustinæ: ꝓterea Septimense ꝓpe Florentiã Cistercien̄ ord. factũ cui aliud Cistercien̄. Flo. subiicit. Decessit Pistorii anno. Mli. translat⁹ Florẽtiã: ac in suo cœnobio tumulo nunc decorat⁹. Mater vero ipsi⁹ ꝓwila apud Septimense iacet: ita appellatum q̃ septimo loco ædificatum fuerit. Otho autem excessit Romæ non sine veneni suspicione: anno Imperii. xix. relat⁹ loculo in Germaniã.

Electores Imperii Vgo ꝓfect⁹ Ethruriæ.

Henricus. i. M. iii. Troia.

Henricus Bauariæ dux primus Germanorum: qui procerum sententiis non ex hæreditate patria imperiũ iniuerit: Romam post annũ. xii. a Benedicto viii. diadema suscepit. Cõtra Saracenos pugnauit: eosq; Capua expulit: ac Pubaganũ græcorũ ducẽ qui eis bello fauebat: adeo bello insectatus est: vt eum Troia eiecerit: quã ille in Apulia cõdiderat: vbi Annibalis castra fuerãt. Tẽplũ Bãbergense mai⁹ excitauit: cũ vxore Sinegũda perpetuo abstinendo vixit. Stephanũ Pannonię regẽ ad suscipiẽdã Christi fidẽ per Adalbertũ p̃sulẽ plane induxit: eiq; sororẽ locauit. Imperauit annos. viii. Post mortẽ ambo cõiuges sanctitatẽ

Conradus. M. xxiiii.

prodigiis manifestauere. Conradus natione Sueuus: biennio post Henricum dissidentibus interse ꝓceribus legit⁹ imperator: qui quũ cõperisset multas in Italia cisalpina ciuitates rebellasse

confestim in Italiam properans Mediolanum obsidet a direptione tamen temperauit ob Heliprandi principis potentissimi virtutē & auctoritatem ac Colonienſis præſulis admonitionem. Qui diuū Ambroſium in ſomnis dicitur vidiſſe. Inde Romam petens diadematis inſignia a Ioanne. XIX. ſuſcepit. Imperauit Annis. XV. fuit hoc tēpore Gerardus Martyr preſul Canadieñ.

HENRICVS. ii. Conradi ſupradicti filius de Cōmuni procerum ſentētia lectus eſt: de cuius genitura Vincētius & Martinus ſcribunt Mira neſcio quę. Hic ante omnia Odelricū Boemorū regem diuerſis in prœliis tandem ſuperatum Tributarium fecit Petrū Pannonię regem a ſuis ſuffecto Alboino regno electum reſtituit Romę cū diſcordiam pontificū Gregorii. Silueſtri. Benedicti comperiſſet vti Clemēs. ii. crearetur Preſul tunc Bābergenſis auctor fuit: a quo & diadematis inſigne poſtea ſuſcepit. Moriens Victoris. ii. Pōtificis auctoritate Henricū filium Cęſarem dixit. Imperauit Annis. XVIII. HENRICVS. iii. ſuperioris filius impietati ac omni ſceleri deditus: inſuper Gregorio. VII. ac eius ſucceſſoribus magnopere infenſus fuit. Quare ab eis & hoſtis eccleſię appellatus & ſacris interdictus extitit. Ille autem furibundus cum Clemēte Pſeudo pōtifice quē ipſe creauerat in Germania Romā infeſto agmine petens Baſilicas Petri & Pauli euertit Gregorium in arce obſidet aliaq; geſſit quę quoniā in ipſis pontificibus deſcripſi repetere ſuperſedeo. Agnetem Matrem fœminā longe prudentē: ac eius facta minime probātem a rerum adminiſtratiōe amouit ex quo illa relictis omnib⁹ Romam ſeceſſit vbi aliquot annis pie caſteq; viuēdo ac ſacras baſilicas quottidie ſalutādo Anno. V. Gregorii. VII. cū ſumma laude deceſſit. viſitur eius adhuc ſepulchrum in baſilica petri apud ſacellū. S. Petronillæ cum elogio vitæ. Dū tamen valuit in Italia Giſbertū Parmēſem nobilem virum Rectorem cōſtituit. In qua & Gottifredus tunc quoq; potentiſſim⁹ erat. Nā vt altius repetam Beatrix Henrici. II. ſoror Bonifacio viro lucenſi potenti nupſerat: cuius hęres Matildis filia ſimul cum Gottifredo coniuge Lucam Parmam Regium lepidi Mantuam & qđ nunc vocant patrimoniū poſſedit. Hæc deinde ſuperſtes dicitur in quadam hiſtoria Actium Eſtenſem matrimonio ſecundo ſibi iunxiſſe: deinde Gregorio. IX. iubente abdicatū q; primi viri ignorata interceſſerat neceſſitudo: Caſte deinde ac pērſancte reliquū tempus exegit: Deceſſitq; Mantuę. MLXXVI. B. Petro patrimonio: nunc vocato ſimul & Ferraria relictis. Ad Henricum redeo expeditionem hieroſolymitanā chriſtianorum principum: tunc primum incipientem impedire conatus eſt. Cum filio Henrico in diſcordiā venit a quo tandē Leodii obſeſſus in ea turbatiōe exanimi anguſtia moritur Imperii Anno. XLIX.

HENRICVS. III. ſuperioris item filius haud parente melior Romā veniēs cum a Paſcale. ii. proculaliquātulū a mœnibus ſubſtitere iuberetur: deinde præſulum ab eo creatorum electio infirmare⁊ Iureiurando bene pollicet: Vrbē deinde ingreſſus & ad baſilicæ Petri gradus humaniter exceptus dum intro vna progreditur Pontificem cum patribus de improuiſo capit in montēq; Soracte perductos vſq; eo tenuit donec compulit eos ab ſe geſta probare: ac diadema auguſtale vt moris erat tradere. Quę cum ille poſtea quaſi per vim facta in Concilio reuocaſſet Henrici furorem rurſus ad repetendam vrbem excitauit: vbi iterum eo abſente a Preſule Bracharenſi diademate redimitur. Tertio item in Italiam contra Gelaſium. II. traiecit: quem oſtiam deinde in Apuliam fugiētem videns paulopoſt in germaniam abiit vbi moritur ſine liberis Anno Imperii XV. Sepultus in Ciuitate Spirenſi inter maiores.

LOTARIVS Dux Saxoniæ Imperauit annis XI. Innocentium. II. pulſum a Petro Pſeudo pontifice in Galliam iuuit: operam de eo reducendo Iureiurando pollicitus Confeſtim comparato exercitu preſtitit. Cuius officii gratia ab eo ſolenni cerimonia Romæ diademate redimitur. Mox in Germaniam ad tumultus Boemorū ſedandos rediit: ac vbi accepit Pſeudo pontificem iterum tumultuātem vrbem ad eū cōprimēdū repetiit Simulq; Rogerium Apuliam iniuſte poſſidentem Italia expulit.

CONRADVS. II. genere Sueuus Bauariæ Dux Henrici. IIII. Nepos imperauit annis. XV. vnacum Ludouico Gallorum ac Ricardo Anglorū regibus aliiſq; chriſtianis principibus expeditionem Hieroſolymitanam fruſtra & ipſe ſumpſit cum omnes rebus infectis redierint. Moritur anteq; diadematis inſignia ſuſciperet.

FEDERICVS cognomento Aenobarbus Genere Sueuus in Italiam traiiciens Mediolanum Dertonem Cremonam pluraq; alia loca q; ab eo deſciuiſſent diruit. Romam ingreſſus ab Hadriano quarto clauſis vaticani portis Diademate inſignitur. Romanorum impetum eo per vim Irruentium euitare non potuit. Equibus plurimi partim cæſi partim capti ab eo. Pontificis deinde reſpectu reſtituti. Mox reuertens omnia populatus poſt aliquot Annos iterum Romam Contra Alexandrum tertio contendit: ac in patris Neronis Caſtrametatus vaticanum ſimul cum Petri baſilica occupauit: Alexander interim Venetias

Henric⁹. iii. MLvii.

Henric⁹. iiii. MLxxvi.

Agnes Imperatrix.

Giſbertus.

Beatrix.

Matildis.

Gottifred⁹

Henricus. iiii. Mcvi.

Lotarius.

Cōrad⁹. iii. Mcxxvii.

Federicus. Aenobarbus. Mcxl.

fugit vbi Venetorum ac Mediolanẽsium auxilio captus in pugna Federicus supplex veniã prã
terit orum petiit. Inita concordia ad expeditionem Hierosolymitanam profectus. Cũ aliquot ar
menię oppida iam cepisset. In amnis transitu mersus periit Anno Imperii. XXXVII. Cuius re-
Hẽricus. v. liqua gesta in Alexandro pon. percurrimus. HENRICVS. V. Federico patri successit. Quo tẽ-
Mclxxix. pore cum Clemens. III. non pateretur Siciliæ regnum mortuo Guillermo ad Ro. pontificem iu
te pertinens a Tancredo Notho occupari; Henrico concesserat: vti Constantiam Rogeri filiam
virginem deo dicatam iam grandęuam in matrimoniũ simulq; regnum hęreditatis ac dotis no
mine acciperet. Igitur Henricus cõparato exercitu breui tempore Tancredum expugnat Nea-
polim per vim capit ac diripit vbi inter alias cędes Duas Tãcredi filias innuptas interfecit. Post
hęc Messanæ egrotans moritur Imperii Anno. VIII. Federico filio quem ex Constantia susce-
Philippus. rat PHILIPPI fratri tutelę relicto quem Philippum Germani Imperatorem legerunt. Innocen
tius. III. autem Othonem Saxonię Ducem ei ptulit. Res ad arma deducitur Otho Ioannis An-
glorum Alter Philippi Gallorum instructus copiis decernunt Pro Philippo tandẽ res stetit qui
Otho. IIII. post Annum Nonum q̃ cepisset imperare a Comite palatino interficitur. OTHO. IIII. Saxonię
Dux de sententia procerũ germanorum Philippo surrogatus ab Innocentio. III. diadema susce
pit paulo q; post q; eum comperisset pontifex suas inuadere terras ac Federicum. II. puerum ad-
huc regno Siciliæ deturbare sacris interdicit imperio q; per sententiam deiicit Federico suffecto
tum bello auxiliantibus italis insectatur. Ille superatus e Sicilia in Germaniam reuertit vbi bel-
lum aduersus Philippum Francorũ regem mouens fusus fugatusq; a missis copiis domum in Sa
Federic9. ii. xoniam se recepit ibi post paulo mortem obiit cũ imperasset annos. IIII. FEDERICVM. II. Hen
Mccxii. rici. V. filium adolescentem Othone deiecto Innocentius. III. apud Aquisgranũ iussit Diadema
te redimiri paulo q; post mortua Constantia matre quę eum in officio continebat omnibus viri-
bus Ro. insectatur Pontifices tris Honoriũ. III. Gregorium. IX. & Innocẽtiũ. IIII. a quib9 ex suc-
cessione & sacris interdictus & Imperio deiectus per sententias fuit. Sicut in eorum attigi cõme
moratione Italiã omnẽ in Guelfos & Gibellinos quę partes: tunc primũ in ethruria per Guelph
& Gibel Duces Theutonicos cepere diuisit alteros: vti põtificios insectando alteros vero Gibel
linos vti suos tuendo. Pisanis maxime fauit auxilio q; ad bella contra Genuẽses fuit. Cuius & illi
iussu Cardinales nõnullos a Gregorio ad Cõcilium lateranẽse vocatos mari deuectos apud Ma
loram insulam pisani portus depresserunt. A florentinis intra mœnia non receptos Guelfos ta-
Rainaldus men expelli obtinuit. In expeditionem & ipse q̃q̃ grauate Hierosolymitanã proficiscens Rainal
pfectus. dum eius prefectum in Italia reliquit qui Romani Pontificis statũ vexaret breui post tẽpore re-
bus infectis domũ reuertit Parmã præterea multos annos frustra obsedit vbi loco Castrorum vi
ctoriam vrbẽ condidit Ortis leporariis fœminis omniq; luxu inclusis: etiã Nũmos Victorinos
percussit tandẽ prœlio inde pulsus Panormũ se recepit. Cũ Siciliæ regnũ occupasset ab Othone
Io. Brẽnus quondã occupatũ vbi morbo correptus opera Manfredi filii dicitur ocius interiisse Filiam loan
rex. nis Brẽni regis olim Hierosolymitani duxit vxorẽ ex qua perpetuus ei ac posteris hereditario iu
re titulus eius regni peruenit & Filiũ Conradũ suscepit quẽ imperii Manfredum vero ex Concu
bina natum Siciliæ dimisit hęredes Henricũ ex Cõstantia Aragonum regis filia iam antea medi
tantem in patrẽ insidias captũ custodię tradiderat. Imperauit Annos. XXXII. Fuit hoc tẽpore
P. de vineis Petrus de vineis ex vrbe Capua luris peritissimus Federico pdicto familiarissimus a quo demum
ob cõiurationis suspitionem in exiliũ missus doloris impatiens capite parieti sępe illiso expira-
se dicitur cõposito prius de Consolatione libello. Huius meminit & Dantes. CXIII. primæ par-
Interregnũ tis Io son colui the tenniambedue lechiaui. POST FEDERICI mortẽ Imperio nullus Annos.
XVIII. legitime sufficitur dissidentibus inter se Germanorũ principum sententiis. Succedens
Conradus. interea Conradus Federici filius populorum & ipse vexator Neapolim Capuamq; expugnauit
at diripuit. Aquinum incendit: post annum deniq; a Manfredo veneno potionatus decessit: re-
Cõradinus licto Conradino filio qui post Manfredum interfectum contra Guelfos in Italiam vocatus: ac
cum maximo exercitu Romã ingressus obuium habuit Henricum Regis Castellæ fratrem vr-
bis Senatorem cum omni nobilitate exceptus pro dignitate Imperatoria paulo post dimisso Ro
mæ Guidone Feretrano ad Bellum Contra Carolum Siciliæ regem profectus Clemente quar-
to Pontifice haud exitum ei fœlicem vaticinante apud Beneuentum superatus in Austriam
profugit ignotus vbi demum captus atq; securi percussus est: quod ei diuina factum est vltione.
Is enim vxorem formosissimam Comitis Casertani eius fidissimi Ducis adamarat: qua vti
potiretur virum honoris specie ablegauerat: ille facinore comperto mœstus: ac furibundus

clam ad Carolum venit: seſe exercitum illi proditurum polliceturqđ & fecit. vnde ſupradicta ſub ſecuta calamitas. RODVLPHVS ex Comitib⁹ Alburgẽſib⁹ cui⁹ genus poſtremo dicetur lectus Imperator a Germanis in Cõcilio Lugduni a Gregorio. X. celebrato. Cui redeunti fit obuiam in itinere apud Bellouacum Alfonſus rex Caſtellæ queſtus ſe de Imperii ſucceſſiõe poſthabitum tandem ipſius pontificis oratione delinitus eſt. Rodulfus vicariũ quem in ęthruria miſit apud Miniatem oppidum iuſſit conſiſtere. Hic Piſas rebelles: ac imperatam pecuniam dare recuſantes vi expugnauit ac ex magna ędificiorum parte Lucenſes item ac Florẽtinos bello vexauit qui in perpetuũ ſeſe a ſeruitute pecunia redemerunt alteri. XII: alteri vero Florentini. VI. aureorum nũmorum millibus numeratis. Quã rem pontifex tunc Honorius. IIII. vt pontificis Ro. finibus vtilem quidem probauit indignam tamẽ Imperatori exiſtimauit. Imperauit annis. XIX. Rodulph⁹.

ATAVLPHVM Aſſiæ Comitem in Germania lectum poſt Annos. VI. q̃ imperare cœpiſſet. ALBERTVS. Rodulphi Cæſaris filius Auſtriæ Dux in agro ſpirenſi prœlio victum interfecit quem Bonifacius. VIII. diademate prius ſępe negato non ſolum redimiuit: Sed Philippo Francorum regno per ſententiam delecto ſuccedere iuſſit: interficitur tãdem a Ioanne fratris filio in Rheni trãſitu cum imperaſſet annos. X. Ataulph⁹. Albertus.

HENRICVS. VI. Lucẽburgenſis Romę iuſſu Clementis pontificis abſentis a tribus Cardinalibus Diadema ſuſcepit: vbi omnis Romana nobilitas interfuit pręter Vrſinos qui locis in vrbe munitis armati ppe Hadriani molem ſeſe continebant. At vbi pecunia imperata eſt cęteri tumultuantes ad vrſinos ſeſe recipiunt: arma cõclamãt: Auxilio tandẽ Roberti regis qui eo Ioannem fratrem cum exercitu confeſtim miſerat res compoſita. Imperator inde trepidus in ethruriam ſe contra Florentinos conuertit ad quos petiturus italiam antea Legatos pręmiſerat denuntiatum ſeſe cũ magno exercitu venturum in vrbẽ recipe-rent Arretinoſq obſidione liberarent: quos minime obtẽperantes plurimos dies duriſſima obſidiõe preſſit vbi Dantes poeta cum exulibus inter primos partium Gibillinarum fuit: vocauit q tunc primum cęcos Florentinos q Imperatori tam ſtolide ac cõtumaciter reſpondiſſent. Hẽricus tandem re infecta diſcedens: apud Bonicium oppidum qđ dirutum mœnibus reſtituerat hiemauit: agrum continuo Florentinorum populando: Miniatẽſes deinde magnis adfecit cladibus. Inde Piſas Robertum Siciliæ regem tã q maieſtatis reum citatum ad dicendũ cauſam: ac minime compariterem regno per ſententiam abrogauit. Poſtremo profectus eſt contra Senenſes & apud Bonconuentum diſcedens morbo interiit manifeſto veneno opera Roberti regis dato anno Impii. V. Salutis. MCCCXXIIII. Quę aũt Mediolani geſſerit in ipſi⁹ vrbis deſcriptiõe attigimus. Tradunt pręterea virũ hunc religioſiſſimum extitiſſe: totaſq noctes ante Crucifixum quem ſecum ferebat orare: ac flere: pręterea euchariſtiam quotidie ſumere cõſueuiſſe. Hẽricus VI. Mcccxx.

LVDOVICVS cognomine Bauarus q ex Bauariæ Ducibus eſſet. Et Federicus Auſtriæ Dux per Diſcordiam principum Imperatores creati ambos. VIII. annis inter ſe armis decreuerũt. Bauarus tandem hoſte ſuperato. Cum exercitu bis in Italiam traiecit vir omnino temerarius Imperatorem ſe ſpreto Pontificis conſenſu appellabat Diadema primo ferreum Mediolani a Guidone Petramala Præſule Arretino: deinde Romæ aurea a Stephano Colũna apud Lateranum Clero & populo Romano cõſentiẽte de more ſumpſit. Quare & a Ioãne primum. XXII. & deinde a Benedicto. XII. & Clemente. VI. Pont. ſacris interdictus eſt: ac locis imperio ſubiectis vicarii apoſtolica auctoritate ab eis tanq vacante imperio conſtituti. Ille cõtra Pontificalibus locis ſuo nomine principes pręfecit. Vt Ioannem vicũ vrbis pręfectum Viterbio Galeoctũ Malateſtã & fratres Arimino Piſauro Fano. Antoniũ feretranum Vrbino: Nolfum & Galaſſium fratres Callio. Alegretum Clauellum Fabriano. Bulgarutium Matelicę Iſmedutium. S. Seuerino. Gẽtilẽ Varaneum Camerino. Pongonium Cingulo Nicolaum Boſcarerum Eſio. Guidonem Poletenſem Rauennæ. Fran. & Sinibaldum Foroliuii Ceſenæ. Ioan. Manfredum Fauentiæ. Præter hæc Petrum quendam Corbarium e Reate ordinis minorum qui & Coniugium deſeruerat: ſummum pontificem declarauit Imperauit annis. XXXII. Reliqua eius geſta aliis inſeruimus hiſtoriis. Ludo. bauar⁹. Mcccxv Federi. Auſtrię Dux.

CAROLVS. IIII. Lucemburgenſis Ioan. Bœmiæ regis filius lectus imperator vir & litteratura & variarũ linguarũ catalecto egregi⁹ q primũ Bauarũ bello inſectat ac vicit. Italiã primo petẽs ſollicitantibus Florentinis Ferreum mediolani de more diadema ſuſcepit. Cũq piſas veniret legationes oĩm factionũ obuias: pręterea Volaterranos Senenſes ſeſe abſq vllo fœdere dedentes habuit: a Volaterranis etiã hoſpitio excep⁹. Romæ iuſſu Innocẽtii. VI. aureo diademate a duobus Cardinalibus hac cõditione redimit vt q primũ diſcedat. Itaq reuerſus in Germaniã iterũ Carol⁹. iiii. Mcccxlvi.

cum vxore & filiis Romã ad Vrbanum venit inde pisas repetens pecuniã Florẽtinis imperauit a quibus Miniatenses & a Pisanis Lucenses ad eum deficientes accepit Tertioq; mense Italia excessit vir omnino ingratus quiq; nullum acceptorum beneficiorum memoriam tenebat. Res tamen bello adolescens cũ patre gessit magnas quę in historia Boemię cõmemoraui pontẽ pragæ miro sumptu restituit Scholam quoq; liberaliũ artium instituit/ eamq; vrbẽ Metropolim cũ pręsule fecit. Datur ei vitio labem ac nouum introduxisse exemplũ Imperio Romano vti filius Venceslaus Cæsar fieret cum Electoribus egisse. Imperauit annis. XXXII. Cuius item reliqua gesta in rebus Lucensium apud quos diu commoratus est mentionem persecuti sumus. VENCESLAVS ingenio sordido patri Carolo omnino absimilis captus quondã a Ioanne Lusatis. Duce & Procopio Marchione Morauię: deinde a fratre Sigismundo e custodia fugit Tandem ob ignauiam Imperio deiicitur suffecto Roberto Bauaro Anno Imperii. XXII. Hoc ferme tempore quę circa Vrbanum. VI. Pon. supra pręterii subiiciam. Quum siquidem Cardinales gallici qui Clementem Pseudo pontificem creauerant Ananię secessionem fecissent fauẽte Ioanna regina Anno. MCCCLXXVIII. Britones contra Vrbanum & Romanos misere qui hostibus ad pontẽ salarium acie inordinata occurrentes cęsi fuere: illi molem hadriani custode tradẽte ceperunt: Romani turribus exaduerso cõstructis acerrime restitere: Vrbanus interim qui se trãs tibetim cõtinebat: sexto q̃ venerant mense arcem recepit ita ab hoste dirutam vt greges in ea pascerẽtur: necesseq; fuerit Bonifacio. IX. deinde successori quãdo vrbs aliter teneri non poterat eam restituere consilio simul & auxilio Petrucii Saui ciuis potẽtissimi quem ille postea suspectum securi percuti iussit: Britones igitur ad Marinũ prœliũ instaurantes interfecti ad vnũ omnes a Romanis fuere: Tantum qui arcibus pręerant seq; ac suorum reliquias tutati sunt præsertim Suriani: qui Martino demũ pontifici deditionem fecere. Interea Carol⁹ (quem alibi dixi) ab vrbano ex vngaria contra Ioannam excitatum cum. VIII. mil. eq. in Italiam veniens Arretium primum cepit: inde in florẽtinos mouens a Io. Haucuto qui tunc Stagię erat arcetur. At Florentini non ęquis viribus concurrẽtes vexationẽ a rege. XL. mil. numũ redemere Haucutũ absq; stipẽdio relinquentes qui Bagnacauallum Nicolao Albertoq; Estensibus vendidit: quo facilius illi Fauentiã retinere possent: quã tamẽ paulopost amisere Astorgio manfredo per proditionem adepto: Carolus interim salutato romæ Vrbano Ioannã in arcem confugientem obsidet Neapolimq; dedentib⁹ ciuibus capit Iacobum Caracciolum Arretium misit. Is orto partium tumultu in arcem se recepit Carolus eo celeriter adueniens cum Albrico Barbiano & Ferrabac ducibus: eos in officio cõtinuit direptis gibellinorum bonis: Ludouicus Andegauensis inter hęc cũ. XXX. millibus cõtra ex Gallia per saltum Casinensem & Marsos paulatim proficiscens anteq̃ prœlio congrederetur morbo extinctus est. Ingheranius eius Dux cum. XII. millibus subsecutus Arretium cepit rursusq; & ipse diripuit: arcem quum iam diebus. XL. oppugnaret: audita Ludouici morte destitit. hortantibusq; guelfis qui in arce fuerant obsessi vrbe Florentinis vẽdita se domũ cum suis recepit. Redeo nunc ad Imperatores. ROBERTVS Bauarię Dux vbi primum iniuit Imperium in Italiam a Florentinis Contra Ioannem Galeatium accersitur. Cum quo ad Benacum cõgrediens prœlio cum toto exercitu fugatur. Tridentumq; inde Venetias venit vbi magnifice exceptus enarrata clade accepta Venetos ad misericordiam mouit a quibus rogatus remanere omnino negauit trepidusq; in Germaniam abiit rem Florentinam in magno discrimine relinquendo Imperauit annis. X. SIGISMVNDVS Caroli. IIII. filius Venceslai frater Augustorum olim puer a Ludouico Pannoniæ rege filiam Mariam in matrimonium vna cum regno accepit Boemiam paterna hęreditate obtinebat. Mox imperator factus pręfuit orbi annos. XXVII. ante & post imperium belli fortuna parum fœliciter vsus quẽ non solũ Turcæ: sed Boemi sępe acie fuderunt. Proceres. XXXII. in Pannonia necari iussit ob quã rem & ipse postea captus ac traditus viduę. Cuius maritum interfecerat eloquentia & blanda oratiõe effecit vti ab ea dimitteret: pauloq; post alia ducta vxore barbara e Comitib⁹ Ciliæ & Pannonia recuperata viduę filios memor beneficii prouexit. Multa huius alioquin egregia facta. Rem xp̃ianorum in tris diuisam pontifices ad vnum in Concilio Constantiensi coegit aditis ea de causa quoquouersus per orbẽ prouinciis Prusiæ regnum quod Polonię rex Theutonicis Sodalibus diuæ virginis armis ademerat restitui iussit Vitoldum ex Duce Regem Lituaniæ fecit: cum Venetis grauia bella gessit: Duce Pippone Florentino quem postea proditorem sentiens captum interfici iussit. Venceslaum fratrem q; Imperio parum vtilem animaduerteret in vincula captum coniecit. Boemia post mul-

Vencesla⁹ Mccclxxix.

Iaco. Caracciolus.

Angers

Robertus.

Sigismũd⁹ Mccccx.

tos labores potitur. Marchiam Brandeburgenſem Federico Burgraphio Nurimbergenſi dono dedit: in Italiam demum ſedente Eugenio.IIII.atq; inimico traiecit obſiſtẽtibus etiam per Nicolaum Tollentinatem Florentinis Arnũ fluuiũ tranſmiſit adiuuante Antonio Pontadera. Et per agrum Volaterranũ iter faciens Sex menſibus Senis ſubſtitit vbi fruſtra cum florentinis pace tẽtata abiit Romam Ibiq; de more accepto diademate e baſilica Petri eueſtigio in Lateranũ contendit Eugenio vſq; ad pontem proſequente. Inde in Germaniam reuertens Mantuę a Ioanne franciſco Conzaga magno ſumptu exceptus propinquã ſuam Barbarã Ludouico filio in matrimonium dedit Marchionemq; primũ Mantuæ creat. Vbi domũ peruenit nihil potiꝰ habuit q̃ Concilium Baſiliẽſe ſollicitare. Moritur inde breui poſt tempore ſine virili prole apud Morauiam relicto Regnorum ſucceſſore Alberto Auſtrię Duce Genero ſuo Poſt eius mortẽ quaſi metu liber Eugenius Concilium Ferrariæ cepit. ALBERTVS Auſtrię dux regnis Pannonię Boemięq; ſuccedẽs: paulo poſt imperiũ & ipſe adſecutꝰ biennio tenuit Boemos rebelles Morauioſq; bello domuit: Polonos vltra regni fines vagãtes coercuit: Sinderouiã Seruię Ciuitatẽ dũ vellet ſubuenire aduerſus turcas priusamiſſam vidit q̃ ad locum peruenieſſet. Poſtremo dum Auſtriã reperit in itinere apud locũ qui villa lõga appellat Dyſenterię morbo deceſſit vxore Heliſabeta pgnãte relicta: quę Ladiſlaum peperit regẽ. FEDERICVS.III. Auſtrię Dux Alberti propinquus vt inferius in eorũ cognatiõe demõſtrabimꝰ. Anno.XII. q̃ cœpit iperare Salutis vero. MCCCCLII. VI. Eidus Martii Romæ in baſilica Petri vnacum Coniuge Leonora luſitaniæ regis ſorore Diadematis inſigne a Nicolao.V. Põtifice ſuſcepit. Inde poſt aliquot dies Neapolim ad ſalutãdum Alfonſum eius neceſſariũ profectus magnificeq; exceptus eſt paulo; poſt in germaniã rediturus roma rurſus Inde Ferraria iter fecit vbi a Borſo Eſtenſi ingẽti apparatu etiam exceptus eum Mutinę Ducem primũ creauit. In itinere quoq; apud Ciuitatem nouam Auſtrię oppidum obſeſſus ab Auſtralibus Ladiſlaum puerum regem quẽ in tutela apud ſe retinebat ac romam ſecum duxerat reddere coactus eſt. Conſilium Baſilienſe hortante Aenea Siluio qui poſtea Pius pontifex tunc eius Epiſtolarum Magiſter erat ſollicitãte per oratores Eugenio auctor fuit extinguendi. Iterum Salutis anno. MCCCCLXIX. Romã voti reus humili veſte/comitatuq; venit. Ingreſſus eſt vrbem prima noctis vigilia natalem dominicũ pręcedẽtis: obuiam procedentibus patribus collegiiſq; omnibus vnacum populo Romano: aderam & ego in ordine meo funalibus noctem vincentibus. Ad tribunalq; vſq; Petri baſilicę deductus Paulum Pontificem ſedentem atq; expectantem ſupplex conſalutauit propeq; iuſſus adſedit. Inde veſperis de more celebratis vna palatium aſcenderunt. Diſcedentem pontifex luculenta gtauiq; auro veſte poſtea donauit vir alioquin ocio natus magiſq̃ bello aut imperio tuendo. Annis. XLIX. quibus imperauit litteris dignum geſſit pręterea nihil Deceſſit anno. MCCCCXCII. HVIVS temporibus Sub Pio.II. Ortus romæ tumultus iuuenum ſeditioſorum & obęratorũ auctore Tiburtio qui abſente pontifice Pantheon occupauere. rapinaſq; & ędes iamiam populo intentantes. Adcerſito ſtatim Pio captos omnes & in capitolio ad. XXV. numero ſuſpenſos vidimus. Eadem fere tempeſtate extinctus eſt Franciſcus Sclauius homo Romanus egẽte Foſca ſane nobili preſbyter magna vir abſtinentię ſanctitatiſq; fama: ad eum adorandum frequens populus in quo & ego puer cum Lucia matre fueram properauit. Fuerat ex eadẽ familia ſub Eugenio.IIII. Angeloctus Cardinalis. S. Marci vir admodum facetus ne dicam inſanus vt quidam eum taxant. Is olim Florentię quum eiꝰ aduecti vini ex more portorium exigeretur reiectis precibꝰ: cados omnis intra portam per humum effundi iuſſit vti hoc pacto compos eſſet. Quum eius familia ducendi domini gratia (ſicuti mos eſt) ad pulſari tintinnabuli ſignũ non conueniret: ad horam poſtea mẽſę vulpina cauda ne ſentirentur ęra percuti mãdabat: paucisq; admodum forte pręſentes tantum diſcumbebant. Mille ipſius huiuſcemodi memorantur. Interfectus tandem ab eius cubiculario vehementer irato qui calceos petens calcibus ab eo petitus fuerat: ſtultus qui rem diſſimulare cupiens ſubito primus clamare cœpit rem atrocem dominum interfectum: venite: re facile cognita cõprenſus mẽbriſq; omnibꝰ diſcerptus eſt. Deinceps ad MAXIMILIANVM ex ordine inſtituto. Hic rex Romanorũ patre viuente factꝰ Anno. MCCCCLXXVIII. magnis copiis Burgũdiã ingreſſus Mariã Caroli ducis iã defuncti filiã & hęredẽ in matrimoniũ vnacũ regno accepit: deide pricipatũ adeptus extincto ſine hęrede Matthia rege Pãnoniã quã ſuo iure ſibi vendicabat cũ exercitu inuadit. Ac primũ Albaregali per vim recepta paulo poſt inde ab hoſtibus repulſus

Ant. Pontadera.

Albertus.

Federi. iii.

Mcccc.xl.

Aeneas ſiluius

Lucia matet volaterani auctoris

Vulpina cauda

Maximia. Mcccc.xcii.

ſeſe domum in germaniã recepit: vbi ſuos deinde aduerſos habuit. Eluetios primũ cum quibus bella geſſit poſtea rauricos qui nunc Baſilienſes ſunt Imperii iugũ omnino excuſſerũt: quos ſecuti populi vicini multum ei de antiqua nominis maieſtate ademerunt. Diadema de more maiorũ nec recepit neq; apoſtolorũ baſilicas aut pontificẽ ſalutatũ venit: tantũ mediolanũ vſq; aduerſitus a Ludouico duce Piſanos tuente contra Florentinos profectus liburnum eorum oppidũ fruſtra dies aliquot oppugnauit. Ex coniugio ſupradicto Philippũ Archiducem genuit: qui regi regnoq; ſimul Hiſpaniæ Gener eſt nuper adſcit⁹. Filiã Margaritã Carolo. VIII. Gallorũ regi olim pactam: deinde abdicatam nuper Philiberto Sabaudię ducí locauit. Galeacii vicecomitis ducis filiam extincta prima cõiuge duxit: vir alioquin bonitate modeſtiaq; prędítus: pacis magiſq; belli ſtudioſus: venationi deditus: animi bonis adiectas retinet corporis dotes ore ꝓbo: decoris mẽbris: adſpectuq; toto venerabilis. De ipſius vero genealogia quę plurimis ignoratur pauca ſubiiciam ex Cõmentariis Matthei de origine primorum auſtrię ducum: Othonis phriſingenſis: Iordanis Oſnaburgi de irruptiõe gothica in vrbem. Hermãni de Sulgon in Chronographia & Hẽrici Conſtantienſis Apparet enim Maximianum Romanos habuiſſe progenitores olim.

Perleones comites.

Perleones Comites Montis auentini: cuius familię nõnullę ſunt romę reliquię prope Sabellorum ędes: quæ prius Perleonum fuere: quibus cognomen dedit Petrus Leonis filius Stephani nepos Maximi pronepos quorum memoria ſepulchri pro foribus templi. S. Alexii adhuc cernitur. Is Anno. M. CLXX. magna in vrbe potentia auctoritateq; ſub Paſcale ii fuerat. Cuius duo nepotes perſe ditionem ex vrbe profugi ad alpes venerunt vbi circa lucernę lacũ prędia ac terras mercati ſunt Caſtrumq; in eo loco Auenburgum: deinde excitarũt quaſi auentini oppidum licet nõnulli Alburgum dicant q; lingua germanica Alec accipitrẽ ſignificet qui olim ab eis dimiſſus cum præda capta in eo monte conſtitit vbi ex auſpicio ipſi poſtea oppidum cõdidere. Alter ex his præſul Argentinenſis fuit. Ex altero qui nobilem in ea regiõe duxit vxorem natus eſt Albertus: qui Albertum & Rodulphum Imperatorẽ primum ex Comitibus Alburgenſis genuit. Hic igitur Rodulphus auguſta frętus potentia domum primus auxit Anno. M CCLXXXII. auitęq; ditioni Auſtriam Stiriam Carinthiam: portum Naonis ac Marchiam adiecit: antiquiſq; auſtriæ ducibus ſuam proſapiam inſeruit: cuius ordo ſic eſt. Rodulphus ſiquidem prædict⁹ Albertum item Imperatorem genuit qui a Ioanne Rodulphi fratris filio interfectus fuit. Is plures ſuſcepit Federicum qui Imperator electus cum Ludouico Bauaro bello inferior certauit. præterea Othonem Rodulphum & Albertũ Auſtrię ducem patrem Leopoldi: Auſtriæ item ducis Federici & Alberti: qui Albertus ex Alberto filio Albertum habuit nepotem Imperatorem ſimul & Pãnonię regem patrem Ladiſlai in adoleſcentia defuncti. Leopold⁹ autẽ Herneſtum genuit patrem Federici tertii auũq; Maximiani. NAM primos auſtrię duces iã inde a quodam Aimone repetunt primo chriſtiano ac martyre: poſt quem Auſtriæ ducatus in Marchionatum conuerſus vſq; ad. S. Leopoldum durauit. Huic pater Leopoldus fuit: cuius vxori Henrici. II. Imperatoris filię frater vim intulerat. At Leopoldus fratri eidem ſuo talionem reddiderat. Hæc deinde vidua in peregrinatione ſepulchri Alexii Imperatoris inſidiis periit. Ex hac natus. S. Leopoldus ſub Innocentio. II. pon. Duo Cœnobia maxima de nouo excitauit tertiũ reſtituit: Sub Innocentio. VIII. noſtra ętate in catalogum relatus eſt. Ex filia Henrici. V. Imp. XVIII. liberos ſuſcepit: quorum primus Henricus Auſtriam rurſus in Ducatus priſtinũ nomen reſtituit: Alter Leopoldus Dux Bauarię fuit. Poſt hos tẽpore procedẽte hęreditas ad Federicũ. II. peruenit: qui contra Pánonios in bello cadens ſine liberis occubuit: Cui Rodulphus Alburgenſis Imperator prędict⁹ ordine quo ſupra narraui ſuccedens rem ſimul cũ genere per manus vſq; Maximiano tranſmiſit.

Comites Alburgeñ.

S. Leopold⁹

FINIS ANTHROPOLOGIAE.

AD IVLIVM.II.EPISCOPVM VRBIS ROMAE SANCTIS.R. VOLATERRANVS COMMENTARIORVM VRBANORVM. LIB.XXIIII.

TERTIVS HIC MIHI SCRIBITVR OPERIS TOMVS OB res varias Philologia: vnde Acteius Actei Capitonis libertus qui similia conscripsit cognomẽ inuenit quem postea Tyrotullius Plynius Macrobius: Capella: Boetius latinorũq; alii sunt imitati: ex græcis vero Atheneus Pausanias Aelianꝰ. Sicem Papa beatissime nos ad rerum diuinarum cognitionem summiq; opificis amorem peructuros existimamus si humilia prius atq; humana didicerimus: Sẽpiterna quoq; virtus eius & diuinitas ex eorũ scientia quę conspicimus facile deprenditur. Enimuero clausi tenebris & carcere cęco statim lucem arduam nisi per interualla paulatimq; contueri non valemus: neq; vnũ illud: ensq; perfectum nisi ex pluribꝰ facile cognoscere: ad qđ adsequẽdum & diligentia & tempore & natura bona est opus. Pars nãq; hominum studio: pars ludo (vt ait plato) sunt geniti: atq; hi quidem libidinum serui: sponsi penelopes: fruges cõsumere nati: Illi vero se cu idam ac sempiterno bono genitos existimãtes nihil nisi qđ sit cũ virtute ac laude cõiunctum excogitãt: nullã per labores occasionẽ ad propositã nobis ac ęternam gloriã cõsequendam amittẽdo. Sunt itẽ horũ extimi medium tenẽtes iter: ambitionis & auaritię mancipia: quiq; se honestius tuentur q̃ primi: eo tamen miseriores q; magna diu contẽdunt molestia: quę maiore sint breuiter amissuri: ac longe maxima apud inferos postremo luituri.

De Animalibus: ac primum de partibus eorum.

QVum Aristoteles in Physicis finem quẽdam in cunctis rebus naturam prospicere dicat In libris de partibus animaliũ primum eos confutat: qui cũ temere omnia fieri adfirmauerint: necessitatẽ quandam rerũ introducere plane videbantur quã profecto minime negat. Sed Hypotheticã non autem absolutam ponit quẽadmodum & in artibus animaduerti licet: primum domui arcendę pluuię cęterorũq; vsuum gratia ędificatę lapides & alia fuisse necesse comparati. Sic & in natura Homini semel constituto membra diuersis officiis obeundis: necessaria fuere vt pedes ad ambulandum: os ad loquendum: dentes ad mandendũ: Ipsum deniq; totum corpus ob animam factum. Quamobrem duas præcipue causas in animalibus admonet considerãdas materiam: videlicet & finem. Materiã in Homœomera & Anomœomera deducit quę gaza partes simulares & dissimulares conuertit. Nõnullis Homogenea & Heterogenea dicũtur: quę mox inferius declarabuntur. Finem vero eundẽ & cuius gratia & formam appellat. Cum in natura & finis: & forma idẽ fere putetur. Vt Anima Cuius gratia & Corporis forma sit corpus vero ipsum alicuius gratia. Ita fit vt omnis substãtia siue organum omne alicuius gratia dicatur: finis autem eius quãobrem sit constitutum. Cuius gratia appelletur. Homo igitur cũ ex vtroq; constet de Anima in isagogis ad Aristotelis opera dicam. Nunc de corpore. Triplicem itaq; ponit Animalium Compositionem primam ex Elementis seu potius virtutibus elementorum Calido/frigido/humido/sicco: & his quæ hæc sequuntur adfectionibus Leuitate grauitate duritie mollitie densitate raritate. Secundam ex Homœomeris quæ ad Sensus. Tertiam ex Anomœomeris quæ ad organa pertinere dicit. De prima in tractatu de Generatione & Corruptione satis disseruit. Homœomera item ex ipsis elementis Anomœomera ex Homœomeris constare Rursus Homœomerorum partes aliæ molles & humidę vt sanguis: Sanies Adeps seuum medulla genitura lac Aliæ vero solidæ & durę vt os: spina: neruus & quæ his proportiõe respondent. Cũ nõ omnia animalia sanguinem videlicet aut carnem: Sed pro his aliam quãdam materiam aut humorem retineant. Ex his igitur sensus constant quę idcirco Homœomera dicuntur q; diuisa partibus inter se similibus continentur: vt Caro diuisa Caro est neruus item neruus Non item Anomœmera quæ ad organicas pertinere diximus partes quęq; diuisę sibi similes non sunt. Vt pes manus lacertus caput pectus & reliqua. Nam pes diuisus non amplius pes est. Lacertus non amplius lacertus. Quæ quidem organa ex Homœomeris continentur videlicet Manus ex carne venis. ossibus.

Triplex alia liũ compositio.

Ex elemẽtis.

Ex Homœomeris.

Ex anomœmeris.

Homœomera.

Sanguis.

ITur ab Homœomeris incipiendũ quoꝝ potiſſimũ ſanguis vltimũ corporis nutrimẽtũ. In venis hic cõſiſtit & venę oẽs a corde. ſanguis ergo eſt a corde oĩs Aliis itẽ ali⁹ & aliter. Quib⁹ craſſior & calidior animoſiora: quib⁹ frigidior & tenuior ingenioſiora. Quibus tenuis ſimul & calid⁹ ingenio & audacia ſunt p̃dita: quibus paucus vita tenuis & breuiſ. viris calidior q̃ fœminis: purior dextrorſum q̃ ſiniſtrorſum. Quapropter ſanguinis miſſiones poti⁹ ſiniſtrorſum fiunt. Ipſe p̃terea natura calidus exiſtimaꝫ ſubiecto nõ itẽ ꝙ aquoſus ſit: Sicuti & ignis qui licet natura calidus Carbo tamen extinct⁹ eius ſubiectũ frigid⁹ apparet. Quapropter alterũ altero calidius multifariã dicit Energia: poteſtate. Per ſe: ex Accidẽte. Ignis per ſe calidus: aqua ex accidẽte: hęc tamẽ ad calfaciẽdũ ille ad cõburendũ calidũ. Et oleũ frigidũ aqua calefacta calidius fit ptãte ꝙ plus ſit caloris aptũ recipere tũ etiã diuti⁹ retinere. Totidẽmodis & humidũ dicit & ſiccũ Gelu ei oẽmq; humorẽ cõcretũ ſiccũ dicim⁹ energia & ex accidẽte Cũ poteſtate & p̃ſe humidũ ſit Terra vero mixta cũ humore apparet qdẽ energia & ex accidẽte humida poteſtate vero & p̃ſe ſicca. Hæc nõ abrefuerit ex Ariſtotele cognouiſſe: nunc ad Sanguinẽ redeo q etiã Fibris ideſt venulis q̃buſdã circũfũdit nõ tamẽ oĩs ſed q craſſior ſine his nõ coit. Paul⁹ Aegineta ait Suillũ ſanguinẽ minuſq̃ cęteris calidũ: humanũ vero cũctis tẽperatioré. Turturis aut colũbę mederi ſuffuſũ ophthalmię. Nectuę ex vino vel aqua epotũ: dyſinoię. Capraq; ob multã ſiccitatẽ ex melle ſumptũ hydropicis & calculo. Agnorũ epilepticis. Hœdorũ ex aceto ſũptũ reiiciẽtibus ſanguinẽ: Vrſorũ & taurorũ ac agreſtiũ capraru abſceſſus maturare. Crocodyli terreſtris ad aciẽ oculorũ facere. Veſpertiliõis frictũ: virginũ mamillas cõprimere piloſq; penit⁹ extirpare. Deniq; antidotũ ex anatis & anſeris ac hœdi ſãguine cõtra oĩa venena recte dari. Saniesp̃s eſt diluta & aquoſa ſãguinis nondũ cõcocti ſiue corrupti. Adeps & ſeuũ ſanguis cõcoct⁹. Adeps ſteap̃ gręce dicit: Suill⁹ ãte oĩs humid⁹ ꝓximuſq; oleo quapropter morſus hebetat: Caprin⁹ oĩm ſiccißimus: ideoq; celeriter coit ac morſib⁹ ꝓdeſt: Anſerin⁹ calidior ac tenuantiũ partiũ eſt. Horũ media tenet gallinaciorũ adeps. Leonũ vero calidiſſim⁹ tenuiſſimuſq; vim habet diaphoretica. Agnorũ alopecias ſanat: Vulpiũ auriũ dolorẽ. Teſtudinũ ſerpitiões. In oĩ aũt gñe marib⁹ calidior q̃ fœminis ac nõ caſtratis q̃ caſtrat⁹: iunioribuſq; q̃ ſenioríb⁹ ꝓterea vet⁹ q̃ recẽs. Ex pullo. Seuũ habẽt Cornigera nõ vtriq; dẽtata Carẽtia vero cornib⁹ & vtrinq; dẽtata ꝓſeuo Adipẽ habẽt q nõ cogit nec ſiccitate frangit ꝙ ei⁹ natura minus terrea. Hæc ſi mediocria ſint Animal cõmẽdãt: ſi nimia iterimũt. Ex quo obeſa ſterilia ſunt ꝙ in adipẽ aut ſeuũ vis genituręac ſãguinis abſumit Medulla natura q̃dã cõcocti ſãguinis qd̃ patet in nup natis cũ ſãguinea adhuc & ipſa cernaꝫ in oſſib⁹ q̃ in aĩalib⁹ ſeuũ habẽtib⁹ ſeuoſa quodãmodo eſt & Adipi ſimilis. Hęc calida exiſtimaꝫ & oſſib⁹ habitat tũ etiã in dorſi ſpina q̃ ad Cerebrũ ptinet. Omẽtũ eſt mẽbrana aut ſeuoſa aut adipoſa: orit in medio vẽtre ex ſupiore parte leuę ac ſtrictũ ex ſupiore molli⁹. Lactes mẽbrana & ipſa ptendens ac venã vſq; maiorẽ & Ahortã plenã venarũ multarũ Spartian⁹ & Murenarũ dixit Abdomen: ſecundũ Celſum in hoie ab alis & pube ſui ſũuerſus ad p̃cordia ptinet Nerui ſunt oſſiũ vincula ſecũdũ Hippocratẽ p quos maxime ĩcuruanꝫ ꝓducunꝫ cõtrahũturq; mẽbra. Hinc puerbiũ vt neruũ ꝓbore in rebus vſurpemus. Et neruũ rerũ gerendarũ pecuniã eſſe Demoſthenes dixit. Arterię ſũt vię ſpirit⁹ ſiue venę ſanguinis. Mẽbranę tenues pelliculę q̃bus viſcera ſingula & tenues corporis partes circũdãtur quę ruptę nõ coeunt greci υμενες appellãt Cartilagines ex neruis & mẽbranis cõponunt greci Χονδρους vocãt. Venas aũt Corporis Craſſiores ad hũc modũ Hippocrates deſcribit. Quattuor dicit eẽ paria. Primũ ab occipitio ortum tẽdit p ceruicẽ ſummã penetrãs latera ſpinæ ad Clunes & Crura. Deide p tibias & malleolos exteriores ad pedes. Quãobrẽ in doloríb⁹ dorſi & coxarũ de poplitib⁹ malleiſ ve exteris ſanguis mitti ſolit⁹ eſt. Secundũ Venarũ par de capite circũ aures p ceruicẽ Iugulariq; dicte ſunt intus per ſpinã & lũbos ad teſtes & femora pferẽ atq; p poplites & tibias ꝓpter interiores malleolos ad pedes. Quapropter in Doloríb⁹ lumborũ & etiã teſtiũ Sanguis de poplitib⁹ & malleolis mittit interiorib⁹. Tertiũ Par venarũ a tẽporib⁹ per Ceruicẽ ſub Scapulis porrigit ad pulmones & altera de parte dextra in ſiniſtrã pgens mãmã ſubit mox iecur petit & renes vtraq; poſtremo ad Podicẽ deſinit. Quartũ par ortũ a Sincipite de ſede oculorũ p ceruices ad humerorũ clauiculas deuenit: vñ per Lacertos ad Agilẽ mox p cubitos ad volã & digitos. At Int⁹ penetrãs ad alas propagine mittit q̃ ſummas coſtas ptrectat dũ altera ad lienẽ altera ad iecur puenit. Deinde vtraq; eminens p vẽtrẽ ad genitale deſinit. Ita venę Craſſiores habẽt. Procedũt quoq; a vẽtriculo p Corp⁹ alię pmultę & varię venulę ramulorũ modo p quas alimentũ corpori tranſmittit. Q̃da Craſſis venis & interio

Quõ alterꝫ altero calidius.

Sanies.
Adeps.
Seuum.
Medulla.
Omentum
Abdomen.
Nerui.
Arteriç.
Mẽbranę.
Cartilagi.
Venæ.

ribus & extimis ferunt ventriculo: & reliquo corpori sibiq; inuicē submiſtrāt: interne ſcilicet externis: & externæ internis. Hæc Hippocrates.

¶Caput.

Narratis his ex quib⁹ mēbra cōſtant. Nūc membra ipa attingenda ex Diocle Caryſtio Medico q ad Regē Antigonū ſcripſit: ac totū corp⁹ in quattuor partes diduxit: Caput: Thoraca: ventrē: veſicā: in his quoq; & morbos & vitia q̄ ſingulis accidūt deſcribere hiſtorico more conabor. Igit caput imprimis ſecūdum Pollucis deſcriptionē: cutis tenuis ac pertuſa circundat: vñ quaſi per poros germen pdit capillorū veluti plātę. Cēponitur ραφασ vocāt mō ſeraq; in uicem complexarū oīm tñ cōfeſſione pauciores mulieri q̄ viro. Herodot⁹ ſcribit ꝙ in ea cæde q̄ apud plateas facta eſt inter cadauera perſarū inuentū eſt caput nullā habēs ſciſſurā Idem ſolere accidere cōfirmat Aratus in medicina his verſib⁹ ηδη αρτοτοωωτα κερματα πολλα μεραυτωσ μεσυατησ κορυφησ μουνησ υπερεργα γραμμη πολλα ι δερραφησ κεφαλησ πατερα ρρωωοισι Vocatur aūt os totū Caluaria ſeu calua græce κρανιον apud Iycophronē Conchos. Apud Ariſtophanē Scaphiū. Cuius ſūmitas vertex dicit apud illos Coryphe & Meſocranion i mēſuris orphicis noīat. Pars anterior ſupra frontē Synciput illi βρεγμα iuxta vero frons: ab lateribus tpa: Occiput pars poſterior illi ινιον q̄n ex ipo ινεσ i. nerui capitis principales pdeūt. Poſtremo capillorū ordo tanq̄ cutis operimentū. In capite potiſſimū Cerebrū circundat mēbranis duabus Interiore q̄ latior ē: & exteriore q̄ anguſtior: vocāturq; llamides q̄ circa medullā ελουρται. i. figuntur. Sub baſim vero Pareccephalis medulla pxima Cerebro colore Flaua. Hæc pollux: Hippocrates vero ſic ait Cerebrū hoi duplex ſicuti & cæteris aīalibus mediū diuidit mēbrana tenuis. Quare nō ſemper eo dē mō caput dolet: ſed q̄nq; pars q̄nq; totū. Et venæ in ipm tendūt ex oi corpe multę & tenues: duæ vero craſſę: altera ab hepate: altera a ſplene pcedēs. Ariſtoteles ait cerebrū frigidiſſimū q̄d ideo cordi opponit calidiſſimo: vt alterū ab altero temperet. Ipm oīno ex oīb⁹ ex angue cōmunitatē cū terra & aqua retinet. Indicio ē ꝙ coctū dureſcit atq; ſiccęſſit: vt humore exacto a calore terrena portio relinquit. Hoi prę cęteris aīalibus pportione copioſum & mari plus q̄ fœminę. Hinc ſomnia puenire palā eſt: ſitus eius in prima capitis parte. In hoc collocati ſenſus: Galenus vero ſic. Cerebri calidi ſigna caluities pili celeres, vigilię plurimæ. At frigidi & humidi ſigna contraria: Sōn⁹ alt⁹. Sēſus obtuſi plurima excreatio ex ore narib⁹ aurib⁹ & toto corpe frig⁹ infēſū. Frigidi vero & ſiccī prōpt⁹ ē ſēſus a pueris: cito tñ deſinit ac ſeneſcit. De capite idē aut hor puū caput haud boni Cerebri ſignū. Magnū vero nō ſp bonū. tñ ex indiciis ſi corpi reliquo reſpōdeat: ſi neruoſū & vegetū: ſi acutos habet oculos ac prōpte cōtuētes. Cōtraria his ībecillū ſignificāt. Ariſto. vero ī pble. cōtra ſētire videt. Dicit ei hoies ppter tiōe corpis minore eē capite q̄ cętera aīalia. Et int eos illū q minori ē prudētiorē eē Caput acutū: more pyramidis robur oñdit. Ad ei⁹ morbos nūc veniā. Cęl⁹ ait ī capite naſcīt flux⁹ capilli vel pprio morbo vel ex altero. Porrigo vbi int pilos q̄dā quaſi ſquamulę ſurgūt qñq; exulcerato loco: qñq; ſine robore tetro odore quē morbū q̄dā vocari dicūt greçe λεπωδεσ ali⁹ morb⁹ q a gręcis ītē dicit Sycoſis συκωσισ a fici ſimilitudie qñ caro excreſcit αχωρεσ Achores vlcera fœtida. Area vbi mortua ſūma pellicula pili primū extenuant: deinde decidūt cutē dēſā & piguē ac glabrā facit. Alopecia vero ſub qua libet figura dilatat. Ophis a ſerpēt ſilitudine incipit ab Occipitio: duū digitorū latitudinem nō excedit. Ad aures duob⁹ capitib⁹ ſerpit: & ad frōtē illud vitiū in oī ętate: hoc infantib⁹. Illud nūq̄ ſine cura tiōe hoc pſępe finit. Galen⁹ ait in capite Phthiriaſis vel etiā in toto corpe ex vehemēti humiditate generat ī pfūda cute nō ſūma: vbi & Pityraſis. Medēt huic vnguēta deſiccātia & Laurinū: vinū quo q; craſſū: & bibere liberi⁹ q̄ edere. Idem capit dolorē ex variis ponit cauſis ex humorū intēperātia: vl aggeſtiōe p quā interdū meatuū via intercludat: aut ob debilitatē ſi in quadā eius parte ſpūs inflatio fiat. Vehementiſſimus ſit ex caliditate: mediocris ex ſiccitate: nullus ex humore. Dolor igitur cum grauedine aggeſtionem ſignificat. Cum morſu vaporum aut humorum acuitatē. Cum pulſu tumorem ſine pulſu & grauedine inflationē ſpiritus. Dolor ſumma cute adfectā ſummā membranā oſtendit: profund⁹ interiorē membranā quib⁹ intra Caluā dolor eſt his ad radices oculorū morb⁹ ppterea q̄ tunicę oculorū ex cerebri mēbranis ītiū hñt. Eſt & dolor iueterat⁹ vix delebil q̄ Cephalea vocat cū luce motuq; oī offēdit. Eſt & quē Hemicraneā appellāt ī medio capite: ſtatis q̄dē tpibus ex humoris vel vaporis frigidi aut calidi in fluxu puenięs. Quidā vero ſūma caluaria nōnulli circa tpa dolēt quos oīs iubet Galen⁹ ſanguine p venas miſſo leuari humorib⁹. Syriaſis Morb⁹ puerorū inflāmatio circa cerebrum: vnde ſequitur Syncipitis & oculorū incuruitas cū pallore & ſiccitate corporis. Cælſus ītē multa & varia tubercula in capite naſci dicit Melecrides Atheromata Steatomata. Prima Melli Secūda meſli. tertia adipi ſimilia vt ex etymo græco apparet. Aetius quoq; lib. iii. Quēadmodū quędā

Diocles medicus.

Caluaria Craniū. Conchos Scaphium. Vertex. Occiput Cerebrum. llamides. Pareccephalis. Hippocrates. Ariſto. Galenus

Signa capitis varia.

De morbis capitis Fluxus capilli. Porrigo. Sycoſis. Achores Area Alopecia Ophis Phthiriaſis

Dolor capi. Cephalea Hemicra. Syriaſis. Melcrides Atheromata Steatomata

Phalacris. plantæ paruo: quædã vero nimio humore ſiccant. Sic Crinib⁹ humoris pœnuria Phalacris cõtingit
Mochtheria. abundantia vero Mochtheria Halopecia & ophiaſis nulla alia inter ſe differentia niſi q̃ hæc ſerpenti illa vulpi ſit ꝓpior ſpecie coloris: ex colore igitur morbi iudicanda humoris qualitas q̃ plerũq̃ pituita aut atrabilis eſt: quapropter prius hæc purganda. Deinde loci cura adhibenda. Sunt illi quoq̃ capitis morbi Tuſſis: grauedo: pituita. Catarrus diſtillationes oẽs ex humore nimio Pituita ſiue grauedo per nares humor græce Coriza. Catarrus per fauces quãdo leſæ ſunt aſperitate arteriarum ex humore congeſto. Tuſſis ꝓuenit græce ϐραγχοσ Morbus quidem arteriarũ eſt: nec ſolum e capite ſed quandoq̃ ex vehementi conatu vocis: qñq̃ aũt ex aere frigido: Interdũ & ex calore febris. Inueterata difficile tollitur. In qua iubet Alexander eductionẽ fieri calculorũ: Paulus Aegineta in miſſione ſanguinis illos deduci ſe dicit vidiſſe. Diſtillat enĩ humor ex capite: interdũ in nares q̃d leue eſt: interdũ in fauces q̃d peius: interdũ etiã in pulmonẽ q̃d peſſimum: vt ait Celſus. Capitis dolori Diocles origani ſimul & hyſopi decocti gargarizatione iubet occurri: q̃d ſi fiat ſingulis mẽſibus & caput & pectus ſanum ſeruabit: ſuccus etiã cauliũ & ederæ naribus: tẽporibuſq̃ illitus proderit. Galenus ſi ex frigida cauſa calidorũ fomẽtis: rũ laurino cæteriſq̃ oleis calidis oblini præcipit. Si aũt ex calida cauſa q̃ eſt omnium potentiſſima frigidis curandũ. Eraſiſtratus ſi calido capiti ſit in ſole ambulandũ: monet ſpõgiam lotam aqua humentẽ ſupra vertícẽ poni. Plynius ambulationẽ capitis dolori; ſicut & Phthiſi naui gationẽ; ſtomacho vectationẽ maxime prodeſſe ait.

Coriza
Catarrus
Diſtillationes.
Tuſſis.
Grauedo
Pituita.
Ophiaſis
Halopecia:
Mochtheria.
Anguli
Conchum.
Iris.
Palpebræ
Genæ.
Oculi

¶Oculi.

Equunt oculi in quibus pulcherrimũ naturæ opus licet aſpicere. Alcyonus Crotoniata Phyſicus q̃ prius exectionẽ aggredi auſus eſt; & Calliſthenes Ariſtotelis auditor ac Herophilus: poſtremo Aetius q̃ ante ſe medicoꝝ dicta coniunxit multa & varia in hoc genere in lucem protulere. Duas eſſe anguſtas ſemitas quas nerui a Cerebri ſede in qua eſt ſita poteſtas animæ ad oculorũ vtrangꝫ cauernã tanq̃ ex vno principio diuerſis flexibus deriuarent. Idq̃ ex eo intelligi q̃ alter ſine altero moueri nequeat: Oculi vero cõtinentiã. Quattuor tunicis diſparili ſoliditate tribus quoq̃ humoribus poſtremo palpebris munitã notauerunt. Primo tunica reticulata appellata ex neruo viſiuo ducta. Alia q̃ vua dicit acini ſimilitudine tenui mẽbrana ĩ medio pupillę. Tertia poſt has Cornea nominata Craſſiore membrana. Quarta q̃ oẽs tegit alba eſt ex oſſe capitis q̃d vocant pericranion ducta. Humorẽ primũ & internũ dicunt q̃ & ſimilitudine & materia vitro cõflato ſit ſimilis. Tunica circundatũ reticulata. Alterũ poſt hunc Cryſtallinũ ob Claritatem q̃ pupillæ prætendit Tertiũ ouatũ q̃ oui albugini cõpareꝫ extra apparens. Igitur ex omnib⁹ his Cryſtallinus tantũ lucem præbet. Reliqui duo humores ad illũ tuendũ poſiti ſunt. Palpebras autẽ vt alterũ extra munimẽtum cõtra noxia natura conſtituit hæ ſciſſæ nõ coeunt. Inferiores appellãtur Genę. Anguli quoq̃ duo: alter ex parte naſi maior: alter minor appellat. hos græci καρουσ vocant. Oculi cauũ κορχορ appellãt. Iris circa pupillã Ariſtoteles ĩ li. de Animal. ait oc̃los nigros ex ingẽti humiditate ꝓuenire: Copia enĩ humidi nigrũ facere: nec tñ lõge adſpicere ſicuti ĩ mari apparet glaucũ ipi⁹ viſibile. Minime veroꝓfũ dũ terminatũ nigrũ & cæruleũ appet: Min⁹ aũt aqueũ. MORBOS eoꝝ pene ĩnumerabiles ex Aetii Oribaſii Pauli Celſi cõmẽtariis breuit adnotaui Ophthalmia Solerophthalmia qñ ꝑ duricie palpebrę vix eſõno apiunt. ſordeſq̃ ĩ angul' ſubſiccæ remanẽt: oculiq̃ ꝓpterea ſubruffi. Xerophthalmia prurit⁹ oculorũ ſine reumate a ſiccitate dicta. Hypoſphaſma ruptio venę ex ictu & plaga plerũq̃ ꝓcedẽs ατοτουοφαττειμ Hypoſpathiſm⁹ cũ Reuma multũ & calidum per oculos fertur ac ꝓpterea vult⁹ ruber apparet. Trichiaſis eruptio pilorũ prẽter naturã in ordine palpebrę ex reumate ꝓcedens Gramíneas oculorum Plynius appellat: quas Noni⁹ pituitã oculorũ dicit eſſe: vñ Gramioſi oculi. Chemoſis χημωσισ. Qñ ex tumore vehemẽti vtręq̃ palpebræ cõuertũt: vt vix liceat cõuiuere: & album ſupra nigrũ attollit ac rubeſcit vtilis huic miſſio ſanguinis. Pterygiũ mẽbranula neruoſa oriẽs ſub angulo q̃ ita augeſcit: vt qñq̃ pupillã opiat ſi magna & inueterata ſit chirurgica eget manu: ſi mediocris tñ Collyriis. Palpebraꝝ vitia q̃ extra apparẽt. Antheromata Mellicerides Steatomata q̃ etiã inter capit̃ vitia dicta ſũt. Intra vero palpebras Trachoma aſpitas palpebraꝝ Crethæ κρηθη Tuberculũ q̃dam ſcit ĩ palpebra ſup piloꝝ loco ordei ſilitudie: vñ nomẽ ſũpſit: vulgoq̃ hordeolũ appellat. Chalaziũ ſi ue Chalazia morb⁹ Crethę nõ abſimil' q̃ñ tuberculũ albũ grãdinis mõ: vñ nomen trahit innaſcitur Sycoſis συκωσισ palpebraꝝ extenſio rigida. Lagophthalmia quãdo cõtractis ſupra palpebris apertis dormitur oculis more leporis. Ectropia vero contrarius huic morbus. Quando palpebrę deorſum cõuerſæ. Synchyſis oculi confuſio ob plagam aliquã ex qua pupilla turbatur. Lithiaſis In conuerſis palpebris alba & aſpera. Ptiloſis πτιλωσισ cum pili ſupioris palpebrę conuertuntur: pupillamq̃ impe

Oculi
Palpebrę
Genæ.
Anguli
Conchum.
Iris.
MORBI
oculorum
Soleroph-
thalmia.
Xeroph-
thalmia.
Hypoſpal.
Hypoſpa-
thiſmus.
Trichiaſis.
Gramiæ.
Chemoſis
Pterygium
Anthero.
Mellicerí.
Steatoma.
Trachoma
Crethæ.
Chalazia.
Sycoſis
Lagoph-
thalmia.
Ectropia
Synchyſis.
Lithiaſis
Ptiloſis

diunt: Vel cum decidũt: Vel ordine duplici supnascunt ex crassitudine palpebraꝝ Emphysema siue Sympysis Tumor & inflatio palpebrarũ Psoroph thalmia pruritus palpebrarũ Apopthosis cum pili palpebrarũ decidũt. Sũt & illa palpebraꝝ etiã vitia Diabrosis Distochiasis Phthiriasis Pityriasis. In angul' vero ii memorant morbi Agilops. Ab sceſſus i maiore ãgulo curatu difficilis anteq̃ tũpat An chilops ανχιλωψ appellat. Encanthis caro in angulo maiore excrescens: quandoq; dolorẽ adferens Canibus hic frequẽter & inter homines nautis Rhydes oculi dicunt qñ exulceratione vel Pterygio vel Encanthide tunc adfecti lachrymas emittũt απο του ρυειν id est a fluẽdo dicti. Vlcera præterea i Tunicis & primũ in Cornea Bothriũ vlcus curuũ & angustum: Latius vero q̃ hoc & minus profundum Cœlom κοιλωμα Argemõ aũt Cũ Iris albescit int⁹, υπωπιον. Qñ ex plaga tenui venis fractis: sanguis suffundit toto oculo: deinde nigrescit Plynius sugillata appellat Epicauma vlcus sordidum & impurũ: ex cuius purgatione humida q̃ sunt intus efluũt. Carcionoma abscessus in cornea difficilis curatu. Hypopyos item in cornea: quandoq; pfundũ: qñq; sũmũ vngui simile. Ideo morbũ hũc quidã ονυχα appellant. Leukomata λευκωματα macule in oculis profundę. Leuiores Nephelion & Maculæ & vlæ dicunt. Phlictęna φλικταιμα vlcus in eadẽ parte. Oriunt itẽ in Tunica q̃ vuę cognomentũ habent Proptosis προπτωσις vlcus vuæ ex humore aut sciſſura. Corneæ causam ducens q̃ parua adhuc & similis musculis capitis Myocephalõ dicit. Aucta vero & similis vuæ Staphiloma appellat. Cũ aũt eo puenerit vt palpebras feriat mola. Si deniq; duritie caluerit Chlamys nominabit: Phthisis qñ pupilla angustior seu latior ex aliquo capitis morbo fit ex quo visa apparent esse maiora q̃ sint. Circa crystallinũ humorẽ solent hæc euenire Glaucoma & Hypochyma quæ idem antiqui esse putauere: vt Rufus medicus testatur: Posteri vero Glaucoma morbum existimauerunt Crystallini humoris mutati in glaucũ colorem: Hypochyma vero humorẽ concretũ circa pupillã in medio corneę & Crystallini lucẽ impedientẽ. Sunt aũt Glaucomata incurabilia. At Hypochymata plęraq; curant Amaurosis αμαυρωσις obturatis nerui visiui incolumi pupilla. Hoc sane videndi impedimentũ citra dolorẽ aliquẽ venit Amblyopia eadẽ fere cum Amaurosi Ecpiesmus dicit απο του πιεζειν qñ ita premũtur oculi: vt exerti perseuerent & plus iusto patentes sunt vti cõtigit Athleis in certamine cõpressis. Myopiasis ex ipa genitura est. Myopes dicunt qñ ppius admota respiciũt paulo remota nequaq̃. Incurabilis sane morb⁹ ob visiui spiritus debilitatẽ. his cõtraria patiunt senes cũ remota facilius aspiciant. Strabones nos: græci Strabismos obliquus aspect⁹ corrigit in infantib⁹ si lucernam ab fronte non ab latere adspiciant. Drimiasis qñ pupilla latior naturali apparet: & visa minora veris vident. Coclites Monoculi sunt: vnde Cauillus Plautin⁹ in eum qui altero captus oculo fuerat. De Coclitum genere ipm appellauit Nuscitiosi vt ait Festus plus vident vesperi q̃ meridie nec cognoscere pñt nisi q̃d ad oculos admouẽt. Hic idẽ fere morb⁹ cũ Myopiasi: quapropter satis putauerim corruptum vocabulum acetymum græcum potius sequi debendum: & Muscitiosi scribendum Aethiopes statim a Genesi frontem Stigmate notant: vt capitis & oculorum humor apud eos peculiaris hoc pacto exsiccetur: vt tradit Aetius. Aristoteles de Aialib⁹ ait Glauciores oculos ppter humoris prauitatem interdiu melius cernunt. Nigriores noctu ob debilitatem q̃d minus a visibilibus & luce mouentur. Igitur hi Nyctilopes dicuntur & iuuenes frequentius ob nimium humorem: Copia enim humoris vti supradixi nigrum reddit: Leucoma vero oculis glaucioribus & ficcioribus venit. Quapropter magis senescentium humorib⁹. Item dicit oculos in situ modico signum esse optimorum virorum in recessu autem cauo improborum. Qui minimum conniuent impudentes: qui multum inconstantes Homo tantum inter animalia variis oculis. Præterea vt cauda leonibus Aures equis: sic oculi hominibus animi sunt maxima indicia: Sunt & illa oculorum epitheta Torui obliqui Limi peti. Ocularibus vitreis adiumento visus vsos fuisse antiquos sicuti nos nusq̃ reperio: verisimile tamen est: quum & illis sensus per ætatem deficerent: Plynius libro. vii. Præmoritur inquit visus auditusq; in homine. Est hodie Camerini familia quædam quæ oculorum morbos omnis curat: singulari quidem naturæ dote veri⁹ q̃ disciplinæ studio. virtutem hanc: Patersamilias filio natu maiori per man⁹ tradit. Oculos ex oib⁹ minimũ attrectari iubet Galenus: si leuis morbi sit causa tãtum noxia subtrahẽda: quæ quattuor sunt Fumus: sol: lectio vinum immodicum: aqua prius tepida: deinde frigida diluendi: & si oporteat lacte & oleo rosaceo liniendi: si altior incubuerit causa quęcunq; illa fit maxime hoc remedium prodest in commentariis Cæs. augusti repertum: Piper & crocum teres diligenter cum vino æque ac succo feniculi: quib⁹ mellis attici modicum simul & fellis vituli seu vulteris addito: deinde hoc collirium in pyxide reponito: ac ad oẽs oculoꝝ morbos vtitor. Aciẽ quoq; restituit teste Plynio Aquilæ fel cũ myrra & nitro simul tritum. Itẽ passerini oui albũ cũ melle attico. Cinis deniq; irundinis impositus.

familia quædam quæ oculorum morbos omnis curat

Emphysema seu Symphysis
Pſoroph thalmia.
Apoptho.
Diabrosis
Phthiriasis
Pityriasis.
In Angulis
Aegilops
Anchilops.
Encanthis.
Rhydes.
Bothrium.
Cœlonia.
Argemon
Sugillata
Epicauma
Carcinoma
Hypopyos
Leukomata
Nephilon.
Phlictæna
Proptosis
Myocepha.
Staphilo.
Clamys
Phthisis
Glaucoma
Hypochy.
Amaurosis
Amblyo:
Ecpiesmus
Myopes
Strabones.
Drimiasis
Coclites
Nuscitiosi.
Aethiopũ
mos.
Nyctilopes
Leucoma
Physiognomina oculorum.
Oculi in homin⁹ animi indicia

Philologia.

¶Nares.

Diaphragma.

DE Naribus vero quę iuxta ſequunt Galenus ſic ait Qđ Diaphragma diuidit Nares altera pars in ora deſcendit & attrahit ſpiritũ. Altera ſurſum recta tẽdit ad vẽtriculos anterioris Cerebri partis: vnde & Cerebri ipſius excrementa purgantur. Itaq; olfactus impedit non tam ob Naſi poros obſtructos q̃ ob intemperiem ipſorum Cerebri ventriculorum: aut humorẽ in eis adgeſtum. Sternutamenta hinc quoq; procedunt q̃ ventriculo ipſo ſpiritu inflato ob frigus calore reſoluitur: cet pitumq; emittit q̃ angusta via demiſſum vi ſubita abrumpit. Narium morb⁹ Polypus teſte Paulo: ex eius animalis ſimilitudine: vt ille acetabulis inuadit venãtes ſic iſte nares occupat vſq; ad Sermonis & anhelitus impedimẽtum. Ponit inter Carcinomata pene incurabilia. Ozęna vlcus: item narium altitudine vſq; ad Iſthmiã prohibens odorem. Ex Naſi quoq; forma Naſones Simones Aquilini appellati. Ad iudiciũ quoq; pars hæc traducit. Nam & ſtili naſus Plynio & Rhinocerotis naſus Martiali: & Naſutos hoies & emunctæ naris dicimus: iudicio ſeuerioris q̃ purgatis naribus magis olfacimus. Nepetę ſuccus naribus ſupino infuſus ſanguinẽ elicit. Stillationẽ narũ ex humore reprimit ac ſternutamentũ facit Ocimi ſemen tritum naribus immiſſum. Itẽ porri capitati folia commãducata. Itẽ oleũ calidũ ſi naribus immittit eunti dormitum.

Polypus. Ozæna. Naſones Simones Aquilini

¶Aures.

AVres ſecundũ Ariſtotelẽ totæ ex Cartilagine & carne cõſtãt. Interior pars cocleę Anfiactui ſimilis. Hinc ad cerebrũ tractus & oris palatũ pertinet: ac vena de Cerebro deſcendit eidem. Morbi vero his Aetio & Galeno authorib⁹ eueniunt partim ob frigus vel ob cutis tumorem vel ſonitum altius netuũ penetrantẽ: maxime vero inflatio ſpirit⁹ exitu prohibiti dolorẽ parit: q cũ grauedine ſit in cauſa Pituita erit: & craſſus humor. Fiunt & intus Soni quãdoq; ob eandem cauſam Otalgia appellat earũ morbus: Cophoſis Surditas. Diſcoia cũ difficultate audit⁹ hos ſurdaſtros illos ſurdos dicimus. Qui ex Geneſi aut inueterati difficile tolluntur. Parotides quoq; his locis naſcuntur ex capitis humore huc deſcendente & aggeſto. Sunt & quãdoq; ſine tumore quibus occurrit per cucurbitas & frequẽtes Pyrias. Eſt & Thlaſis auriũ etiã morbus. Auribus magnis ſtulti tiam Phyſiognomizat Ariſtoteles.

Otalgia Cophoſis. Diſcoia Parotides. Thlaſis. Aures Magnę ſtultorũ Labeones Dentati.

¶Os. Dentes. Lingua. Facies.

OS imprimis munitur labris & dentibus. Hinc labeones & dentati. Qui cum his naſcit vt Curio Dentato contigit. Dati ſunt homini a natura vt tradit Ariſtoteles: Cibi ſet moniſq; gratia; quibuſdã vero aialibus pro armis: vt q ſerratos habẽt & exſertos. Hoi cõmode inſtituti. Primi acuti vt ſecẽt: Maxillares lati vt molãt. Medii vero q vocãtur Canini. Qui amboꝝ naturã ſeruẽt: Infanti circa .vii. mẽſem naſcunt tres quo tpe infã mant Gingiuæ: quas oportet digito iugiter tenuare. Priores q̃ celerius naſcant pueris decidũt & renaſcunt. Vltimi q Genuini appellant .xx. anno prodeunt a nõnullis Seneſcentib⁹ iam. Hęc Ariſtoteles Pollux vero ait Dentes .xxxii. numero ſolere eſſe. Frequẽtes vitæ longioris indiciũ ſolere mõſtrare Pirrhũ inſup regẽ epirotaꝝ dentes habuiſſe vno tantũ oſſe continuo lineis ſummis in figurã dentiũ diſtincto. Idẽ contigiſſe & Euripheo Cirenæo. Sed & Meſtori Cyprio patri Nicoclis Regis ad quem Atheneus Sophiſta ſcripſit protrecticos. Natus eſt filius Timarchus: qui vt ſcribit Ariſtoteles Duo rũ ordinũ dẽtes vtrimq; habuiſſe fert: Galen⁹ oĩno ait dẽtes pati ex nutrimẽti eis p̃biti ſiue copia ſiue pœnuria. Hęc ſicciores & tenuiores facit: Illa tumidiores Gingiuas reddit q̃ vti ſolent: cætera ſuperflua euacuatione curabunt. At tenuitatis nullũ remediũ. Qđ in ſenibus accidit Parulis παρουλὶς Tumor ipſe gingiuarũ dicit. Cui niſi per pharmaca occurrat in pus veniũt. Epulis ἐπουλὶς item tumor iuxta dentẽ genuinũ: qñq; cũ febre & dolore vehemẽte: adeo vt hiare phibeat Ariſtoteles in problẽ. ait dẽtes magis frigida: Carnẽ vero calida ſentire. Præterea dẽtiũ ſtupori Portulacã cũ ſale medẽti. Ply. vero eoꝝ dolorib⁹ acetũ calidũ in ore retentũ: ad cãdorẽ quoq; facere teſtã marini cõchilii ſale plenam atq; combuſtam. Martialis Anienis aquã dentes & ebur albos facere teſtat. Lingua hominibus guſtus ſermoniſq; gratia data: lingula vero ſiue ἐπιγλωττὶς a natura conſtituta: vt arteriam quę a cibo infeſtatur operiret. Eã habent tantũ viuipara: quibus pulmo & cutis pilo intecta. Quibus vero cortex ac penna operimentũ Guttur vice lingulæ contrahitur & deducitur. Linguam vero alia retinent intus vt formicæ: alia foris vt muſcę aculeũ Tabanis acutiſſima Cõchis vero mordax. Hæc Ariſtoteles Aetius vero commemorat Batrachum tumorẽ vocari ſub lingua maxime pueros infeſtans Ancyloglóſſi ἀγκυλογλῶσσοι ex ipſa geneſi naſcunt cũ membrana opponit linguæ inferius. Ex morbo ſit qñ vlcere præcedẽte dura macula lingua ſubſidet: tales male pnuntiãt. Ideo a quibuſdam Mon

Genuini

Pirrhi dentes mõſtroſi.

Parulis Epulis

Lingua Lingula

Batrachus. Antyloglóſſi. Mongilali

gilali μορτιλαλοι appellati manu chirurgi curant: muti iidē & surdi teste Ply. Apthæ vlcera etiam i ore sūmo: infantibus plærūq; peculiaria vitio lactis quo nutriunt calido humore corrupti. Oriūtur & ærate perfectis quādo humoribus eo calidis concurrentib⁹ tum. fcunt ora aspectu sanguineo. Deniq; facies ipa quæ ad contemplandū cœlum: retūq; oim conditorem erecta hominib⁹ tantum data est variis infestatur morbis quē vocant τοροσ nos teste Celso varios dicimus. Tumor est paruus & dur⁹ in facie ex humore crasso & calido curat per pharmaca mollientia. Fiūt & Ephelides εφηλιδεσ seu stigmata: non enim altius penetrant Cælius scribit q; in facie veniunt vari lēticulæ Ephelides quas curare ineptæ sint cū vulgo notæ sunt. Verrucę Tumores in vultu græci μυρμηκιασ: hos fest⁹ sicut & hodie vulgus Cossos appellat. Fiunt quōq; τραχυτητεσ ex humore ex capite pituita adfecto. Set puntq; vsq; ad Ceruicē quādoq; dolorē adferentes: & pruritū: vt ait Aetius. Scribunt Hippocrates & Celsus, Qui faciem diu pallidam aut Liuidam gerunt: vel capite vel viscerū aliquo laborant.

Apthæ

Facieí morbi.

Varii τοροσ.

Ephelides seu Stigmata

Lēticulæ

Verrucę seu Myrmeciæ.

Facies pallida.

¶Guttur. Fauces.

Vtturis vtriq; fauces sphrangitides. Alterę sursum procedētes vltra aures Cariatides dicunt Glandulæ item positę in ipis Ceruicibus q̄ interdum cum dolore intumescunt. Deinde Duo itinera incipiunt: Alterum asperā arteriā nominant. Alterum stomachum Arteria exterior ad pulmonē Stomachus interior ad nutrimentū Illa spiritum: Hæc cibū recipit. Ipa aūt arteria dura & cartilaginosa in pectore adsurgit. Cęteris partib⁹ resedit. Constat & articulis quibusdā cōpositis ad maginem earum vertebrarum q̄ in spina sunt. Ita tū vt ex parte exteriore aspera: & Interiore Stomachi modo leuis sit: eaq; descendens ad pręcordia. Iugulum ipm recurua. Inter ossa mollissima: altero sursum: altero deorsum capite in exiguo sinu pectoralis ossis resedit. Et cum lato Osse scapularum infra caput eius neruis: & cartilagini cōnectitur. Faucibus quoq; morbi veniunt. Qui oēs in difficultate spirandi consistunt. Dum modice est: neq; ex toto strangulat δυσπνοια Dispnoia Cum vehemēter ασθμα Asthma: Cum vero id accessit vt nisi recta ceruice spirit⁹ trahat ορθοπνοια Orthopnoia Hæc celsus. Sed & alii quoq; & Gutturis & faucium a Paulo Aetico ac celso traduntur auctoribus Anginæ. Cuius tria genera Synāche: Cynanche: Parasynāche. Præterea Paristhmia eua Tōsillæ. Struma. Dracontiū Cion Ancurysma Broncocele. Anginā teste Celso græci σηραγχην vocant morbū in faucibus acutū: qñ nec tumor: nec rubor vllus apparet: sed corpus aridum: vix spiritus trahitur. Qñ vero lingua fauces q; cū rubore transeūt: vox nihil significat Cynāche κυναγχη Vbi aūt tūn rubor & tumor est: nec cætera Parasynāche παρασυναγχη. Arethæus medicus dicit his morbis causas esse plures. Frigus aut plagā seu frigidæ pociones. Archigenes occultam dicit Synāches causam in quosdam descendentē neruos vim respirandi iugulantes. Paristhmia qñ loca gulæ angusta pręcludūtur: aut potione nimia vini aut haustu subito alicuius alter⁹ rei maxime acorem habētis: vnde vehemēs & subitus dolor. Vua vt est auctor Galenus. Similis Acino in summo gargarismi proueniens. Est & quē vocant Cion siue Cionida tumor item in gutture. Quādo enī aut exiguus adeo tenuat: vt loti modo sit flexibilis: tunc chirurgia auferre iubet Leonidas Medicus. Aetius de vtroq; morbo Sic ait Excrescēs caro in faucibus: ex Rheumate vocem impediens: prelonga & tenuis Cion a colūnæ similitudine. Pinguior vero tum profundior ac rotunda Tua ab Acini dicitur figura q̄ si Catholicis nō cuiquam remediis id est sanguinis missione & purgationibus ad Chirurgiam recurrendū. Aneurysma αρευρυσμα Tumor est arteriæ pręclusę: vt ait Galenus e Sāguine & spiritu causam trahens: fit autē cum vulnerata Arteria pellis nequaq̄ sup inducit: sed serpit iterū materia ac redit eodē. Strumæ Tumores in gutture veluti glandulę quas græci αδενεσ vocant: vulgo Scrophulas nec discrepāt a græco vocabulo. Cum illi χοιραδεσ etiam vocēt: nonnulli tñ χοιραδασ eas dicūt quas Tonsyllas Plynius vocat: est em̄ caro durata circa guttur: & alas: & inguina Nominis etymū. απο τωρ χοιραδωρ q̄ petræ scopulosæ in mari dicuntur: vel a porcis q̄d huiusmodi morbo infestentur. Fiunt enim Duo plura a q̄libet ve sua inclusa pellicula sicuti Stromata vel atheromata. Quādoq; Chirurgica egent manu Broncocele. Tumor est ceruicis inter cutem & asperam arteriam quādo Hebes caro melli Api vesimilis cluditur: vt ait Celsus Dracontium morbus apud indos & Aegyptios in membris musculosis proueniens: videlicet gutture brachiis coxis cruribus. Soranus Medicus hoc ex animali quodā lūbrico simili inter cutem innato dicit procedere: Paul⁹ animal esse negat: Nos Alatri Inter Henricos hodie malum hoc frequens cognouimus. Ducunturq; pro remedio noctibus per vrbē irrequieti crepitantibus simul æreis vasibus præsertim Initio morbi: Spinam teste Ply. e faucibus eiicies si nudis in aqua pedibus consistes.

Dyspnoia

Orthopnoia.

Angina triplex

Synāche

Cynāche

Parasynanche.

Paristhmia Vua.

Tōsillæ

Struma.

Dracōtium

Cion.

Ancurysma.

Brōcocele.

Aretheus medicus.

Archigenes medicus

Paristhmia Vua

Cion.

Aneurysma.

Scruma.

Bronocele.

Drocontiū

Soranus medicus.

¶Ceruix.

Spondyli
Epistrophe
Axis.
Atlas.
Tenontes
Morbi
Tetanum
Opistoton.
Emprosto-
ton.
Pelops me-
dicus
Spasmus.
Difficultas
ãhelitus.

CEruix siue collum qđ græci τραχιλ ομ δειρυμ αυχεμα dicunt medium inter humeros & caput nodos seu vertebras habet septem: quos illi spondilos Homerus Astragalos appellat. Primus Capiti proximus Epistrophe Hippocrates Dentem vocat. Duas habet iuxta caput Probolas eminentes quas Cornices appellant. Secundus Axis a mobilitate dictus. Duas Probolas habet altera primum: tertium altera attingit nodum. Vltimus ex omnibus Atlas spatulis proximus: ꝙ Baiuli modo ac turbinis onera sustineat. Sustinetur pręterea Collum neruis quos a robore & firmitate Galenus & pollux τερομτασ id est Tenontas appellãt. Morbi Deinde ipius Tetanum Opistoton Emprostoton vnus tamẽ morbus. Spasmus quidã est concreto fere toto corpore e frigido humore: maxime circa Spinã musculorũ adeo ꝙ flecti nequeat. Qñꝙ ex Anteriore corporis parte vocatur. Emprostoton: quandoꝙ e posteriore dicitur ꝙ Opistotum. Interdum recto corpore vocatur ꝙ Tetanon. Hęc Paulus. Pelops vero græcus author Spasmũ id est Tensionem hoc malũ appellat: & Syntomen musculorũ ac neruorum circa collum Causam dicit esse musculos crasso spiritu ac frigido refectos. Qua propter non humidã sed siccã pyriam: tum sicuti in Spasmo euacuationem his mederi. Signa morbi difficultatẽ anhelitus. Motũ arteriarũ paruũ ac tenuem. Ruboremꝙ in vultu tũ oculos tumidos vi nam fere aqueam vel sanguineam.

¶Thorax & eius partes.

Thorax.
Clides
Olmos.

EQuitẽ Thorax: Pars Secunda Corporis quã ab Initio ꝓposui. Hic vt ait Polluxa Ceruice vsq; ad Coxas ꝓtendit. Scapulę q̃ Ceruici continuãt. Os latũ Scapularũ vtrinꝙ tendit græci κλειδεσ & ολμοι vocant: Scapulas vero ipas ομοπλατασ. Postea sequunt humeri: Dorsum: Renes: tergũ: Lumbꝰ: Spina qui Renes diuidit medios. Humeris iuncta brachia: sub brachiis Alę: sub Alis Latera: sub lateribus Succinctũ qđ υπογωμα vocant. Nunc singulas resumam partes Dorsum pone pectus. Cuius partes Scapulæ & Spina infraq; e regione ventris: Lumbi Cõmunesq; partis inferioris: & superioris Costæ octonæ. Nã de hominibꝰ gẽtis Turditanæ quos Septenis costis ferunt gigni: nullus idoneus est author. Spina dorsi cartilaginea est principium & ipa ossiũ sicuti Cor venarũ. Nam a spina ossa continuãt vbi nodi seu vertebrę neruis colligant: q̃ sunt numero xvii. A quibus Costæ. xii. vtrimꝙ exeunt has πλευρασ vocãt: quarũ aliquę pectori iungunt: aliquę circa Thoraca desinunt. Quę pectori iungunt. viii. Harũ quidẽ legitimæ q̃ magnæ sunt: quędã spuriæ dictę paruę: ac pectori propinquiores. Hinc dolor pleuretis id est lateritius cũ febre: plærũq; & tussi ac anhelitꝰ difficultate: interdũ etiã sine febre: vt Paulus scribit. Renum vitia Διαβητησ Diabetes vt Aetius tradit. Inueteratus hic morbus ex humore prauo cõgesto maximam inducit sitim: Potoq; ob debilitatẽ statim vrina emittit: vocaturq; Diabetes ꝙ speciẽ Siphonis præ se ferat. Aręteus addit & visceribus eos ardere nec diu viuere. Curant humoris praui euacuatione. Fit & calculus in renibꝰ in pueris pręsertim defectu cõcoctiõis qui morbꝰ & vesicæ accidit: vocaturq; lithiasis. Thorax quoq; laborat doloribus q Thoracis appellant: est & eius morbus Empyema εμπυημα q per vacua Thoracis seu succinctũ vertitur: ꝓcedens vel ex sanguine cõmaculato vel alicuiꝰ visceris vlcere. Hinc stim Phthisis solet sequi. Signa grauitas Thoracis tussis breuis & sicca doloribus admixta: vt author Paulus. Pectori iunctæ. Mãmę tm̃ hominibꝰ & vespertilioni: vt ait Clearchus Solensis.

Pleuretis
dolor.
Renũ vitia
Diabetes.
Calculꝰ q&
Lithiasis
Thoracis
Epyema

Clearchus
Solen.

¶Viscera. Intestina.

COR viscerũ præstãtissimum.

INterIora aut viscera: aut intestinis cõtinent: viscera sunt Cor: Cerebrum: Pulmo: Stomachus: Lien: Hepar. Intestina ex stomacho pendent: orbibusq; implicit excremẽta excipiũt ac reddũt. Nũc viscera cõsiderabimꝰ. Quoꝙ prestãtissimum COR principiũ sanguinis & venarꝙ ꝑsertim. Magnæ & Aortę. Hoc mẽbrum exoibꝰ minimũ adficit: vt pote qđ aliis deficiẽtibꝰ salutẽ & opẽ subministrat: situ in sinistra parte ꝙ hæc frigidior: dextra caloreq; ipius foueri sit necesse. Reliqs aialibus i medio pectore. In piscibꝰ mucro turbinis caput spectat. Eiꝰ discrimia Amplitudo exiguitas. Durities mollities: Hebetibꝰ sensibꝰ durũ: Ingeniosis mollibꝰ Timidis magnũ ꝙ calorẽ ꝓportione nõ habeãt. At paręcalor i magno cõceptaculo exolescit: ex quo sãguis frigidior fit. Cor magnũ ꝓportiõe Leporis: Ceruo: muri. hyenę Asino Pãtherę Mustelę: reliqsq; timidis vni oino hoi sa lit ꝓpt adfectꝰ: tũ iugit pulsat. Hęc Aristo. Galenꝰ ait Cordis calidi signa respiratõis & motꝰ arteriarꝙ magnitudo ac dẽsitas. Pręterea audacia & in rebꝰ gerẽdis prõptitudo pectꝰ latũ igẽs: Thorax deniq; toto corpe calor cõtraria his signa Frigidi Circa cor Pręcordia sũt: græce φρενεσ απο του φρονειν. la

Cordis cali
di signa
Pręcordia.

pere. Hæc pars Cor ac pulmonem diſcriminat: vt Ariſtoteles. Celſus ait ſub corde & pulmone tranſuerſum ex valido membrana Septum eſt qđ Diaphragma græci appellant: hoc a præcordiis vterum diducit: eſtq; neruoſum multis eo venis diſcurrentibus. In parte igitur Præcordiorum titillatio fit ob pellis tenuitatem: quibus telo tranſfixis viſus eſt quandoq; aliquis ridẽdo mori: vt Ariſtoteles & Plynius authores. PVLMO ſpirandi officio delegatur: hunc oĩa terreſtria retinent. Piſces eius loco branchias; habent: prẽter Baleñas & Cetos ac omnia quæ reſiliunt: vt ſcribit Ariſtoteles A Celſo fingitur ſpongioſus: & ideo ſpiritus capax. Spinæ quoq; a Tergo vngulæ bubulæ modo diuiſus iungit Paulus Morbum eius πνευμονιαν appellat qñ tumeſcit: plerũq; ex vehementi catarro vel Aſthmate vel Pleuretide. Hos ſequitur difficultas anhelitus Febris: ſitis & in ore rubor. Pulmo ſuilli & agninus: vt ait Paulus pedem ex calceo læſum ſanat: vulpinus ſi liquefactus potetur aſthmaticos: Marinus pulmo recens cõtuſus podagras. HEPAR a dextra parte ſub præcordiis ab ipſo diaphragmate ſine ſepto naſcens intrinſecus cauũ: extrinſecus gibbũ qđ prominet ventriculo reſidet: & in quattuor fibras diuiditur. Hoc vt ait Ariſtoteles ſecundũ locum inter viſcera obtinet. Sanguinis eſt poſt cor receptaculũ. Hepaticos vocat Aetius ſicuti & ſtomaticos & Cœliacos qui citra tumorẽ adeo eo mẽbro debilitatur: vt ex eo ſanguis per ventrem effluat: Galenus ait qđ more Splenis hepar etiam tumeſcit quandoq; & indurat ex quo ſitis ſequitur: & cibi inappetentia. Idem Hepatis Frigidi ſigna ponit Angustiam venarum pituitam: & ſanguinem cum toto corpore frigidiorem niſi forte Cor caleat. Cõtraria his Calidi. Hepar eptugnum nuper exſiccatum atq; cõtritũ: ex vino facit ad ſerpentium morſus. Anthyæ ſiccũ epotũ ad calculos. Canis rabioſi aſſatum atq; manducatũ ad eius morſus. Lacertę ore contritum ad dẽtium dolores. Caprinũ item aſſatum ac oculis perſrictum ad Nyctilopas. FEL ſub hepate apparet anguſto ore fũdo ampliore cui peculiaris amaritudo: Volatilibus amarior q̃ quadrupedibus. Calidior aũt ac ſiccior flauus q̃ pallidus: flauo item violaceus. Hoc multa carent animalia. SPLEN græce λιεν in ſiniſtra pte ex hepatis regione: eiq; Subſtãtia mollis ac tenuis: & humorẽ apta recipere craſſiorem. Nam & ſanguinis fœcem & partem trahit: & hunc humorem melancholiã Galenus vocat: hic ſanguinem per arteriam trahens ac tenuens ſeipm nutrit: Eius natura ſignis extrinſecus deprendit ſi frigidus an calidus ex patientia & impatientia frigoris. Ciborum delectationibq; & aliis. Celſus ait Lien ſiniſtra non diaphragmati ſed inteſtino innixus natura mollis: paulum a regiõe Coſtarũ in vterũ excedens maxima parte ſub his conditur. Trahit ab hepate melãcholicum humorẽ qui ſanguinis fex exiſtimatur. Morbus eius quãdo tumeſcit Primo cum dolore. Deinde citra doloré durescit: his os fœtidum vlcera in coxis. Intemperantius is cum venerit curabitur: ſicuti Aquæ morbus Ariſtoteles de Animalibus. iii. ait. Quotiens in lunę excremento plus diuertitur q̃ calor eius viſceris poſcit conficere lienoſi ſunt: Plynius vero homines in Cauro Inſula pallido colore ac lienoſos appellat. Hinc Lienteria Leuitas inteſtinorum. STOMACHVS vt ait Celſus. Inteſtinorũ quidẽ principium neruoſus a Septimæ ſpinę vertebra incipit: Circa præcordia aũt ventriculo cõnectit pars quæ vocat ſecundũ pollucem. Os ventris ſub ſtomacho ſita iuxta pulmonem Ariſtoteles Pericardiõ vocat. Hæc receptaculum cibi eſt inter lienẽ & Iecur poſita Stomachi frigidi ſigna ſecundũ Cælſum Pallor Macies præcordiorũ dolor vomitus in Ieiunio. Dolor capitis Remediũ Clara lectio: deinde deambulatio adſidue vngi: & lauari: vinũ frigidũ tenueq; bibere. Hyptiaſm inter eos morbos. Qui vt ait Galenus: eſt conuerſio Stomachi & Atonia ex humore imperante. Ex quo non facile concoquit Curat Pharmacis ſiccatib. Nauſea faſtidiũ Stomachi dicit ob prauum humorẽ circunſtãtem. Hãc comitatur Anorexia id eſt cibi inappetentia: pellitur olfactu Aceti tum aliis acutis odorib. Bulimos βουλιμοσ quẽ nos magnã famẽ interpretari poſſum. Cum ob famem Stomachus deficit: paulatim q̃ adeo ſtigeſcit: vt partes extremę deſtituant: Curatur & hoc aceti aut panis a furno recẽtis olfactu tum ſi extrema mẽbroq; aqua calida foueant. Lygmus Latine ſingultus fit ſtomacho ob ſaturitatem vel quãdoq; vacuitatẽ. Stomachia id eſt ςομαχια & σκελιτια Strabone teſte morbi quos Romanæ legiones in Arabia Duce Aelio Gallo tpe Auguſti ſenſerint. Meminit: & Plyni libro. xxv. c. ii. Cardiacus morbus in ore ventris. Quod græci antiqui Cardiam vocabant: accidit cum febre acuta: & motu arteriarum frequenti: & obſcuro Recreatur olfactu ſpongiæ: & flabelli ventilatione. Celſus ſic ait. Stomachum multa exagitant: Calor inflammatio exulceratio Pituita Bilis. In omnibus autem eius malis vtenda exercitatio. Sed vitium vulgatum ante omnia eſt reſolutio quã græci Atoniã vocãt. Cum cibi nõ tenax eſt his optimũ balneũ lectiões: excitationeſq; ſupioris partis pfundi frigida & cibi frigidi qui non facile concoquantur. Deinceps INTESTINA dicenda quæ vt diximus e ſtomacho pendẽt: inſtitiumq; trahunt. Noĩa eorũ Sex: Ab Dextero latere Duodenũ: Ieiunũ Gracile: totidẽ ab leuo. Rectũ: Cecũ colon. Ieiunum dicitur qđ nunq̃ accipit cõtinet: ſed ptinus in inferiores partes

Diaphragma.
Titillatio.
PVLMO.
Pneumõia.
HEPAR.
Hepatici
Cœliaci.
Hepatis frigidi ſigna.
FEL.
SPLEN.
Lienoſi
Lienteria
STOMACHVS.
Hyptaſm
Atonia
Nauſea
Anorexia
Bulimus
Stomacia
Cardiacus.
INTESTINA.
Sexnomia.
Ieiunum.
Duodenũ
Gracile
Ab leuo latere
Rectum.
Cecum.
Colon

transmittit. Inde tenue intestinũ est renibus vehementer implicitum: Orbes vero eius per mẽbranulas inferioribus cõuertunt: qui in dextriorẽ partem conuersi: & e regione dexterioris coxę finiti: superiores tamen partes magis complent. Deinde ad intestinum cum crassiore altero transuerso cõiunctũ: qđ ab dextera parte incipiens in sinisteriorem peruium ac longum est in dexteriorem. Id ideo Cæcum nominatur. At id quod peruium est late fusum atq; sinuatum: mins q̃ superiora intestina neruosum ab vtraq; huc atq; illuc volutum sinisteriores inferioresq; partes tenet. Contingit Iecur atq; ventriculum: & deinde cum quibusdam membranulis ab sinistro rene recuruatum in imo dirigat: qua exeũt. Ideoq; ibi rectum intestinum nominatur. Gracile intestinũ Ileon plenius Colon dicunt. Est enim Colon pars Crassioris intestini propaginẽ habens fertur ab dextero in sinistrũ lat⁹ modo zonæ. Huic dolores maximi q appellant Colici vel propter crassum Pituitosumq; humorem: tunicas ipius operientem ac spiritũ prohibentem: vel acutũ calidumq; ante etiam tumorem inflãmationemq; spiritus: vt cunq; torquetur: sæpeq; a ditu intercluso, excremẽta per ora emittunt. Ileus intestini gracilioris mor bus eodem fere effectu απο του ιλειν id est vertere. Huic multa medent. Tum subitaneũ illud Pfellum ex aqua frigida epotũ vt Paulus.

Ileon. Colon. Ileus.

¶ Venter.

Enter ipe quẽ Tertiã esse corporis partẽ diximus: Intestinorum excremento rũq; conceptaculũ est. Huic lumen seu abdomen adiungitur: cuius postremũ Aqualiculus dicitur: vt placet Aristoteli. Huius morbi complures a Paulo Aetio Galeno ac aliis memorant. Cholera Dysenteria siue Tormina. Tinesmus Lienteria Cœliacus Syntexis Tormina vermina Epneumatosis Emphysima Fluxus igitur Cholera numero plurali vẽtris turbatio facta & per inferna & p vomitum ob cruditatem & prauos humores aggestos: Cholera vero numero singulari pro Bile ponitur apud Lampridiũ tantum in Alexandro. Dysenteria vt tradit Archiges vlceratio arteriarũ ac viscerũ perseuerãs: ex causis extrinsec⁹ videlicet frigoris calorisq; potionis: cibiq; minime concocti aut acuti. Habet similitudinẽ cũ Tinesmo qui volũtas est inefficax excreandi: sanguinis tm̃ aliquid emittens. Hunc morbũ Celsus dicit Tormina a latinis appellari. Liéteria: vt ex argumento noīs apparet: Interiorum leuitas & liquatio est. Fit sæpe pręcedente Dysenteria. Quando cibus citra coctionẽ liquidius excreat. Syntexis qñ Humoribus eo descendentibus: simile quiddã flauę bilis excreat. Generatur e febre vrente omnẽ intrinsecus humorem. Cœliacus morbus: itẽ cum ventri liquida emittuntur gratia debilitatis. Si ab Autũno in hiemen durauerit vix curabilis. Causa motbi superfluus: & alienus cibus continua figora seu calores vehementes. Vermina ventris viscerumq; dolores. Epneumatosis ventris inflatio humoribus pituitosis in vapores resolutis: ex mediocri calore. Nam ingens frigiditas haud omnino vaporẽ gignit: qđ nequaq̃ extenuat cibum aut resoluit: vehemens enī calor cibum digerit mediocris in pauores cibum ex frigido humore conuertit. Aetius vero de his morbis sic scribit. Epneumatosis seu Emphysima spiritus inflatio sub cute: quãdoq; sub pelliculis & musculis cõgestus. Fit & in ventre: & Intraneis: & in hydropico Tympanistę. Occurritur Pharmacis diaphoreticis pinguiũ humorũ. Fluxus ventris de quo Celsus ait. Vno die fluereal uum. sæpe pro valitudine est: atq; etiã plurib⁹ dum febris absit: & intra Septimũ diẽ cõquiescit. Purgatur enī corpus: & qđ intus lęsum erat vtiliter effundit: verum si perseuerat vomitu vtendum post cibum. Item balneo ac frictionibus præter ventrem. Nascuntur & in Aluo vermes quos gręci ελμινθες vocant. Trium sunt genertũ. Lati: Teretes. & quos a vermium similitudine Ascarides illi vocant Intestini recti extremo plurimũ reperti: sicuti in gracili teretes. Celsus hos oīs cõmuni vocabulo Lũbricos vocat. Idem Aluum deiiciendũ suadet. Quæ si fit adstricta medicamentis quęrenda deiectio Adstrictã faciunt labor. sedile. Quies. Lactantius duas in vtero fistulas ponit. Spalim & cibalem hac cibis: illa potus in ventris medio vmbilicus ponit: hic Septimo die infantib⁹ resoluitur magno sane periculo. Nam ante resolutionem ipsam vt ait Plutarchus in problematis: infans plantę propior est q̃ aīali: Qñ tumet Exomphelon vocant: aut intraneis eo cõcurrentibus: aut certe carne supernascente: Moges Medicus Tris causas posuit. Aut intestinũ: aut omentũ: aut humorẽ in eũ descendere.

Aqualiculus. Cholera. Tormina. Vermina Dysenteria Syntexis. Cœliacus Vermina Epneumatosis. Emphysima. Fluxus ventris. De vermibus in aluo. Duę in ventre fistulæ. Vmbilic⁹. Exomphelon. Moges medicus.

¶ Vesica Genitalia Genitura.

Vesica

Esica quarta pars corporis quã Græci κυστιν vocant ī ipo sinu neruosa: duplex cet uice plena: ac carnosa iungitur per venas cum intestino: eoq; osse qđ pubi subest ipsa soluta liberior est: aliter in viris: aliter in fœminis posita. Nã in viris iuxta rectum intestinum collocata: in sinistram partem inclinat: In fœminis super genitale eorum sita: supraq; elapsa ab ipsa vulua sustinetur. Tum in masculis Iter vrinæ spatiosius & compressius a ceruice hui⁹ descẽdit ad colem. In fœminis breuius ac

plenius vuluæ cerulx ſe extendit. Ipa aũt Ilia inter coxas & pubem imo ventre poſita ſunt: a quib⁹ ac Pube Abdomen ſurſum verſus ad præcordia peruenit. A dexteriore euidente cute ab interiore breui membrana incluſum: q̃ omento iungitur. Qui peritoneus a græcis vocatur. A Renibus duæ venæ ad veſicam ferunt colore albę quas græci κρηφιρασ vocant q̃ per eas inde deſcendẽtes venæ in veſicam diſtillare incipiunt. Morbos ipius veſicę varios eſſe conſtat. Primum qm̃ hunc locum vrinę receptaculum natura parauit: Eius prohibitio potiſſimũ fuerit malum. Prohibetur aũt. viii. de cauſis vt ſcribit Paulus Tumore. duricie ερημωσει genitalis Paralyſi Paraptoſi item Genitalis. Sympathiũ διαρευρητικου vlceratione Lithiaſi cũ lapis in viſica generatur. Nomina vero retinendę vrinæ Tria Iſchuria q̃ omnino prohibet Dyſuria. Cum non quidem prohibens ſed cũ difficultate emittens. Tertia Stranguria cum paulatim & cum dolore emittitur. Hinc Teſtes ſequũtur in Maribus quos διδυμους græci vocant: nos etiam pares de quibus Celſus ſic ait: ſimile quiddam medullis habẽt. Nam ſanguinem non emittunt: dependent vero ab inguinib⁹ per ſingulos netuos quos Cremaſteres κρεμαστηρες græci vocãt: cum quorũ vtroq; hinc deſcendunt arterię & venę. He autẽ Tunica tegũtur tenui & neruoſa: alba ſuper ea valentior: tunica q̃ interiori vna parte inhęret. Dartor græce vocatur Membranulæ venas & arterias: eoſq; neruos comprendũt: atq; inter has Duas tunicas ſuperioribus partibus Lenes perutileſq; ſunt. Hactenus propria cuiq; teſticulo: & velamenta: & auxilia ſunt. Cõmunis deinde ſinus vtriq; atq; omnibus interioribus ſinus eſt qui iam conſpicitur a nobis: οσχρεον a græcis: Scrotũ a nobis dicitur. Is ab vna parte mediis tunicis lenitet innex⁹ eſt a ſuperiore tamẽ circũ datus. ſub hoc genere plura vitia eſſe conſueuerunt: quæ modo ruptis tunicis: modo integris: modo morbo aut pondere diductis: eo aut omento aut inteſtino. vocaturq; a græcis Enterocele & Epiplocele apud nos vnico nomine Hernia dicuntur. Integris vero membranis interdũ eam partẽ humor diſtinguit. Eius ſpecies duæ vel inter Tunicas creſcit: vel in renibus. Quæ circa venas & arterias ſũt Græci vno nomine Hydrocelen υδροκηλην vocãt. Præter hoc integris tunicis Rames naſcit̃ Cirſocelen illi appellant: cum venę intumeſcunt ipm Scrotum implent. Cum non ſemp ipm teſticulũ neruumq; eius id malum increuerit: vt alter ſit altero maior. Caroq; inter tunicas triſtior Sarcocelen dicunt. Interdũ etiam inflãmatione tumet ipſe teſticulus febreſq; facit: ac dolor ad inguina peruenerit Bubocele. GENITALE ipm Coles dicitur ſummum ei⁹ caput Glãs appellatur. Cuius vitium aut ſi nuda ſit: aut ſi contecta nudari nequeat q̃d græci malum Phymoſin φυμωσιν dicunt Priapiſmus cum tentus Coles iugitet fuerit citra voluntatẽ veneriorum. Fit ex humore craſſitudineq; Erneorũ inflammant eſpiritu & calore mediocri. Cui rebus frigidis occurritur. Naſcũtur & in glãde Thymi qui vlcera ſunt carne ſupernata: Phymata etiã dicunt abſceſſus minuti in fiſtula vrinæ: vt ait celſus Gõnorrhœa ροορροοια huic parti ſolet accidere genituræ: videlicet emiſſio minime voluntaria ex debilitate proficiſcens cui occurrit: vt idem dicit author frictionibus: & gelido cibo ac potu tum abſtinendo a rebus inflantibus. Hermophrodytos quoq; inter huius loci vitia ponit Leonidas: eoſq; diuerſo genere. In viris quãdoq; circa Scrotum mediũ Genitale apparet muliebre. In fœminis: item cũ vitile Curãtur qñq; Chirurgi manu. Fœminę quoq; genitale Vulua. Cuius duę partes Interior quã euripides αμφιαμ vocat & exterior quã græci Χωρειον ſiue υſτερασ Nos locos & Secũdas vocam⁹ vbi generat̃ infans. legit̃ hæc pluribus & ipa malis obnoxia. Nam ſępe tumeſcit aut ex plaga aut defectu mẽſium. Q ñq; ex ipa geneſi clauſa: aut operta eſt carne ſupnata: aut ſinus ipe aliqua membrana Circa os vuluæ obducitur: Hæc Philomenus. Soran⁹ aũt ipam qñq; durare ait: nulla euidẽte cauſa tumore: neq; ſoluto: neq; in abſceſſu tranſeuntem. morb⁹ is σκιρωμα Sciroma dicitur: plerũq; circa ipius ceruicem pueniens: fiunt autẽ vt author eſt Aſpaſia in vulua Hydrocele & Bubocele in parte dextra: & Circocele eſt enī tumor cum duricie quæ omnia Chirurgia indigent. Inſuper & vuluæ ſtrangulatio: & Hypercathariſis cum fluente ſanguine menſes longiore tpe continent. Eſt & fluxus muliebris quem græce ρουν vocat differens ab Hæmorragia q̃ hæc puriore ſanguine emittitur. Fluxus vero hic marcente ac rabido vitio diuturniore Ruber plętunq; florentibus emittitur: albus vero defloreſcentibus. Si perennauerit incurabilis vterq;. Tempus muliebre Plynius Menſes græci εμμηνια vocant. Contingit circa annum. xiii. rariſ antea: rariſſimis poſtea: perſeuerat vſq; in Annum. xlv quibuſdam vſq; ad. L. rariſ ad. lv. Durat autem dies ſex: quandoq;. viii. rariſſimæ. ix. Coeũdi omnib⁹ ſtatuta tẽpora: prętet q̃ hoi: cui etiã poſt coitũ pnia: auſpiciũ videlicet vitę a pœnitẽda origine. SED & locus poſtulat quando de genitalibus diximus: vt de genitura pauca dicamus/quã æquoce latini & ſemen: & geneſim ipam appellãt. Semen q̃d greci ροφην vocant: vt eſt author Ariſtoteles hoi proportione copioſius emittitur q̃ cæteris animalibus. Hinc poſt coitum laſſitas prouenit. Præterea toto exit e corpore. Argumentum eſt filiorum ſimilitudo: ex paruis interdum corporis notis parentes

Ilia.
Vrinæ prohibitio
Iſcuria
Dyſuria.
Strãguria.
Dydimi ſeu Teſtes.
Coles.
Cremaſteres nerui.
Scrotũ οσχρεον.
Enterocele.
Epiplocele.
Hernia
Hydrocele
Cirſocele.
Sarcocele.
Bubocele
Genitale
Coles.
Glans
Phymoſis
Priapiſmus
Thimi
Phymata.
Gonorrhœa.
Hermaphroditi.
Leonidas medicus
Vulua
Secundæ
Loci.
Philomen⁹ medicus.
Soranus
Sciroma.
Strãgulatõ
Hypcathariſis.
Fluxus muliebris
Hæmorragia.
Menſes muliebres
De Genitura.

referentium. Mulieri vero vt placet quibuſdam Semen non emittitur; ſed ei⁹ loco menſium ſanguis aut ſi emittitur paruũ id quidẽ nec neceſſariũ cõceptui. Viri genitura vim habet coaguli Herodor⁹: vt ait Ariſtoteles vera non ſcribit nigram Aethiopũ eſſe genituram: Quaſi ſit neceſſe oia nigra eſſe quibus nigra ſit cutis. Animalia parua fœcundiora q̃ ſemen in magnis abit in membrorum magnitudinem. Quare Gallinæ Adrianæ paruæ admodum fœcundiores ſunt. Genitale item magnum in fœcundius q̃ genitura longo itinere fiſtulę refrigeratur: vimq̃ amittit. Semen ipm in locos vuluę cõcedens vt ait Hippocrates more panis in clibano: ſpũ ſimul & humore inflante: adhibito calore extumeſcit. Cutis ex humore obducitur. Oſſa paulatim coaleſcunt Fœmina Diebus. xlii. Mas. xxx. abſoluitur qm̃ in fœminis genitura humidior: debiliorq̃ ac plus aliq̃tulum tpis expoſtulat. Signa concepti hoĩs vomitus: & mulierũ malacia. Ferunt. x. non amplius mẽſes quędam. vii. nullę. viii. quãto minus habet infans nutrimenti tãto citius exit. Mares in hoĩm genere: qđ calidiores molliores q̃ in vtero ſunt. motuq̃ ipo frãgant̃: citius pariuntur. Fœminæ contra longiore tpe in vtero continentur vbi in lucẽ venerint celerius conſeneſcunt. Nam & pubes: & ſenium illis qđ natura frigidiores debiliores q̃ ſunt prius contingit. Deniq̃ ſexus fœmineus tanq̃ naturæ detrimentũ aliquod putandus. Nat⁹ vero alteri parẽti ſimilior: vnde plus acceperit materię: eiuſq̃ magis refert ſexum ac naturam: cuius genitura pręualuerit. Sũt & futuri ſexus ſigna: quędã ſi coitus matutinus fuerit: ſi in dextro latere intãs conſederit mas erit vt tradit Hippocrates. vt aũt Aetius. ſi dextra mamilla tumidior fuerit. oraculũ autẽ ſi dextræ manus arteria velocius pulſabit. Ambo vero contraria ſi fœmina. Partus vero difficultas quã græci Δυστοκιαν̃ vocant fit vel circa parientem: vel q̃ iam peperit aut in locis vel extra. Circa parientem multæ ſunt cauſæ. Debilitas naturalis Anguſtia vuluæ: tumor fœcundantiũ ante horã partus. Circa grauidam qñ pondus prętet magnitudinem formãq̃ naturalẽ gerit: vel ſi prętet modũ naturalem naſcit in locis: Diſtocia fit qñ via anguſta reddatur. Extra vero fit ſiue ob frigus concretũ ſeu nimiũ calorem vim naturalem diſſipantem. Atoica vero medicamenta ſunt apta faciũdis abortiuis Mulieris part⁹ facilior: vt inquit Ariſtoteles q̃ laborat neq̃ ocioſa neu ſellularia ſit: Labor ei excremẽta abſumit q̃ augent̃ in ocio. Naſcitur puer capite deorſum prolato manib⁹ ad fœmina protenſis. pedibus extenſis. Qui vero prętter naturam: aut obliqui: aut pedibus prioribus: vt Agrippæ infauſto omine. Ariſtoteles ſcribit Monſtroſos partus naſci a Democrito putari: q̃ Duo ſubeant ſemina: alterum alteri quibus in vtero poſtea confuſis euenit: vt membra coaleſcant atq̃ diſſideant. Nã & aulum in crebro coitu ſemper oua colore variare. Ipe vero cauſam in materiam tranſfert. Quapropter ea fieri monſtra in his qui ſinguli pariuntur: ſed in partu numeroſo. Nos Romæ vidimus Alexandri tpibus infantes geminos ſimul cõiunctos: aduerſis inter ſe vultibus ac manibus in eodem corpore: q tñ parũ vixerũt. Nec lõge poſt duo ſucceſſere pdigia: q̃ fidem oẽm excedũt. Duarũ virginum altera ex canis cõcubitu ſemicanẽ peperit. altera nuptiarum die ſubito erupto genitali vir marito apparuit Vtetq̃ igitur caſus ad eundem pontificem expiationis gratia meo fratre Mario conciliãte relatus & Minotaurum quondam monſtrum: & Plynii verba credibilia fecere. L. Coſſitium in aphrica factum ex fœmina marem in ſimili die ſe vidiſſe teſtantis.

Aialia pua fœcũdiora.

Conceptio Geneſis

Futuri ſex⁹ ſigna.

Diſtoica Atoica

Quõ puer naſcitur.

Agrippæ

De Mõſtris

Inſaniæ genera Phreneſis.

INſaniæ ſiue corporis genera diuerſa eſſe: diuerſiſq̃ e partib⁹ corporis oriri cõſtat: Celſus imprimis Tria narrat Phreneſim Cum qualdã vanas imagines: q̃is adhuc ſapiat accipit. Perfecta eſt cum illis imaginibus addictus eſt. De phreneſi Poſſidonius græcus author in hanc ſentẽtiã ſcribit. Tumor eſt membranorũ circa caput cum febri acuta mentem alienans raris accidit in prima febre pleriſq̃ i Quarta quinta ſeu ſexta ꝓuenire eſt auabili. Ei⁹ tria genera. Quidam in Phantaſia tm̃ lęduntur ſalua ratione & memoria q̃q̃ male Imaginant̃ bene iudicant. Alii & rationem deperdunt incolumi memoria. amiſſa deniq̃ memoria omnia funditus ruunt. Quapropter eius ſtatus conſiderandus: vt ait Rufus medicus. Si humida ꝓfundos ſomnos facit: ſi ſicca vigilias: ſi humida cum paruo frigore ſtultiam Eius vnicum & prętantiſſimum remediũ corpus extra intraq̃ calefacere: prętterea vinum album ac tenue. Aqua omnino inutilis cum eam humidam: venus quoq̃ frequens frigidam & humidam reddit. Hæc Rufus. Alterum inſaniæ genus ſine febre in omni triſtitia verſatur: quã videt̃ bilis atra mouere. Huic vtilis purgatio ſanguinis: & abſtinentia prætterea obiurganda vana triſtitia. ſpes ei proponenda: eius opera aliqua laudanda. Tertium genus Melancholia dicitur quę vel in cerebro: vel in toto fit corpore: ex his quidam imaginibus non mente falluntur: vt Oreſtes & Alax. Quidam animo deſipiunt: ſubito eni terreri & expaueſcere huic morbo prodeſt. Si in triſtitia nigrum verat rum. Si in Hilaritate inſanit album dãdum. In hoc genere cauenda ſolitudo ac cum notis & familiaribus congrediendum: eis prętertim quibus minime cõtẽptui ac neglectui

Rufus medicus.

Triſtitia aĩ.

Melãcholia

sit Mutãdæ: itẽ regiones & cũ mens redit annua peregrinatione vtẽda. Memorant & a Marcello me dico species illæ Melancholiæ Lycantropia & Cynãtropia quib9 noctu excitant: & more canum aut luporum perambulantes vsq; in diem & monumenta. Nolles eos colore pallido: lingua ficca: cauis oculis: vlcerosis cruribus. Mania quæ vt Archigenes & Possidonius scribunt sine febre generatur ex multo sanguine corrupto ad cerebrũ cõfluente. Cui sæpe ebrietas q̃nq; flaua bilis in causa est. Ex quo audaces sunt huiusce modi: & Iracũdi: leui quidẽ de causa. Insuper & hylares aut vano risu aut cantu Deniq; ratio in his læsa: memoria vero incolumis. Erotes ερωτες quoq; inter Melancholiæ morbos a paulo ponunt qui nimia amoris cura in egritudinẽ veniũt oculis sunt cauis: obductis supercilis. Curantur vini potatione: balneis: spectaculis & aliis rebus iucundis quibus mens blande ab ea cura auertatur ac deliniatur. Præter q̃ & metu & aliis curis amorũ cura extinguitur. Est & Lethargus morbus Phrenesi cõtrarius hic peruigil: ille dormitans: hic e flaua, ille ex atra bile. Lethargo Cõsanguine9 veternus quẽ græci ροθρωτηρ alter obliuione: alter somno semisepultus. Catoche & Catalepsis morb9 medius inter Lethargũ & Phrenesim ex humore melãcholico cum febre venit similis Lethargo: q̃nq; videt dormire: q̃nq; oculos aptos veluti concretos & immobiles sine sensu habere. Morum arteriarũ paruũ ac pigrum, ex Aetio. Caros quoq; somnolentiæ genus απο του καρου, i. capite Plynius Sopores cõuertit. SCOTOMA & Scotomaci: quẽ nos morbum vertiginem appellamus. Cũ tenebræ ob oculos voluunt: & vt aiunt Archigenes & Possidonius, pcedit ex vaporib9 ad cerebrũ delatis, his oculorũ hebetudo: auriũ sonitus: femi surditas: qd accidit plærũq; cum surgit e somno aut e sella in ipsa cibi concoctione vel cũ circũactio corporis fit: vel etiam ebrietas aut faturitas nimia. Incubus Quem græci Ephialtẽ vocant a quodã vt ait Paulus viro eius nominis: id patiente cognaminatum Themison in epistolis Perigaliona eum vocat q̃ in eo constituti in somnis strangulari videantur: aut membris aliquibus detineri: aut cadere ex alto: aut voce: aut venere parata prohiberi. Curandus igitur ab initio: Nam inueteratus aut in Apoplexiam aut Epilepsiam aut certe maniã cadet. Prouenit ex atra bile & Crassis humoribus ad cerebrum tendentibus. Epilectici fere similis Incubo morbus. Nã qdã illi noctu hi interdiu patiunt. Distentio ac Spasmus est quidam totius corporis: pcedens q̃nq; ex ipso cerebro: quãdoq; ex ventre aut pituita aut atra bile. Fit plurimũ in adolescẽtibus insequunt somnia turbatoria proximorũ obliuio: dolor capitis: pallor vultus. Eius Galen9 Tris species ponit: oĩm enĩ commune est cerebrum pati. Quandoq; morbi fit initium aut in cruribus: vel Coxẽdice. vel spina. Medetur Epilectico Asphaltus suffitus. Agagates lapis: cornu caprinum: hircinum hepar commanducatum & odor assati Hepatis. Iul. Cæsarem succo herbæ heracleę cũ carne vituli marini ex hoc morbo liberatum fuisse memoriæ proditũ est. Apoplexia aut toto corpore fit: aut partim adfecto: & Hemiplagia dicitur, Paralysis oĩno ex neruorũ resolutione & debilitate prouenit: & senibus oritur: sæpe ex potatione frigidæ & maxime in febribus intempestiue sumptæ: tum etiam ex humoribus frigidis & crassis: & vini immodici vsum. Si sine febre diæta & prohibitione noxiorum tantũ curãdum. Si cum febre ieiuniis balneis & aliis curis occurrendũ. Attoniti, i. αστοπληκτικοι Q̃n mens & Corpus stupet: his sanguis mittendus alui ductione & veratro albo vtendũ. Spasm9 neruorum distentio siue rigor. Fit aũt e siccitate nimia in euacuato corpore. Hydropicorum Tria genera Ascites Tympanites: Sarcites: Ascites in medio Peritoneo: & intraneorũ aquæ immodicæ cumulus, Tympanites in eisdem fere locis spiritus inclusi: tumor vt corpus Tympani modo infletur. Sarcites carnis exturbatio. Cõmunia tñ illa omnib9: Difficultas anhelit9: Pallor Pigritia sitis. Causa pcipua Hepar frigore adfectũ: & q̃nq; sanguinis euacuatio. Licet enĩ hic adspiceret. Si Hepar in frigidam mergat aquã effundi: prius deinde durari. Hepar enĩ cum liene in humorũ adfectionib9 cõcurrit. Tympanites periculosior. vtilis his potus abstinentia: Memorię pditũ est Metrodorũ Epicurii socium huic morbo obnoxiũ solitum quidẽ bibere: sed paulo post vomere. Hæc ex Aetio. Plyni9 itẽ dicit equitẽ Ro. in eodẽ morbo paulatim non bibere adsueuisse. Vocatur apud latinos Aqua intercus. Curant ii quib9 abstinentia facile imperat. Ictericus morbus: auctoribus9 Rufo & Galeno dicit e similitudine animalis qd ικτις appellat: est enĩ agrestis mustela oculos habens auri fulgore eodẽ modo Ictherici pallor ex felle in totum corpus refuso: nec in locum excrementorum tendẽte via pręclusa vesicæ recipientis fel. Quapropter tam ex splene adfecto q̃ hepate procedere potest. Fit sine febre & dolore ex atra bili: Eminet in vultu oculisq; pallor: & pigritia ac sine ratione tristitia. Diuersa quoq; obiiciunt phantasmata. Nulla cibi appetentia Styptica aluus: alba excremẽta vt Alexander ait in poblematis. Plyni9 vero dicit Ictericum eundem esse cum Arquato seu regio morbo ab Icterone aue quẽ nos Galgulum dicimus. Appellatur autem regius q; vt ait Celsus apparatu regio & Lautitię & ludis exhylarandus hic morbus est. Arquatus vero vt festus ab arcus cœlestis colorum varietate: quos facies adfectorum reddit. Co-

Marcellus medicus.
Lycãtropia Cynantropia.
Erotes
Lethargus. Veternus. Catoche. Catalepsis. Caros. Sopores. Scotoma.
Incub9 siue Ephialtes. Perig. Themison medicus. Epilectici.
Apoplexia Paralysis
Attoniti. Spasmus. Hydropicorũ genera. Ascites. Tympanites. Sarcites
Aqua Intercus Ictericus.
Morb9 regius. Arquatus. Morb9 Comitialis.

mitialis morbus quando quis subito concidit ex ore spuma mouet. Deinde paulopost ad se redit magis viros q̄ mulieres infestat. Solet tñ esse non periculosus De hoc multa Cælsus. Etymū eius deducitur q̄ in comitiis plærūq; vbi turba maxima frequenter solebat accidere: vel q̄ si forte alicui accidisset comitia dimittebātur. Hos etiam vulgus Lunaticos appellat. Apuleius a græcis Morbū hunc diuinū etiā vocari dicit q̄ in eo pars quoq; rationalis aīę tentat̄ ac de statu deturbatur. Dicit̄ item caduc⁹ a cadendo eodem teste authore; cui Theophrastus librum dicauit. Aristoteles in problematis dicit si in dextrum cortuat latus difficiliorē eius esse curationem: optimum aūt huic remediū pellis Stellionis more serpentis recenter exutæ. Animi defectio quā græci λειποθυμίαν appellant cum febre & sine febre solet euenire ob manifestam causam: videlicet ob nimiā sanguinis seu vētris euacuationē vel ob cōtinuū motū seu dolorem: cui medet eorū prohibitio: per quę in morbū inciderint author Philomelus. Tabis genera Tria Atrophia quādo corpus non alitur: cōtinuo aliquibus decidētibus: & nullis succedentibus ac summa macies oritur Cachexia καχεξία vbi malus corporis habitus: ex qua oē alimentum corrumpit̄. Q̄d fere fit cū longo morbo: corpus extenuatur etiā si ab illo vacauerit: tamē refectionē ob debilitatē non accipit: Archigenes Medicus ait Pueris & senibus: id plerūq; solere euenire. Q̄nq; vero e soliti excrementi retentione. Tertia Phthisis Longe periculosissima. Oēs fere a capite inde in Pulmonē distillant. Huic accidit exulceratio: Ex hac vero leuis febricula fit quę q̄q̄ cessat quādoq; reuertit̄ Frequens tussis est: Pus excreatus interdum cruentū aliquid huic vtilis nauigario. ex Cęlso & Aetio. Perniones vocant̄ in frigore combustis ac torpentib⁹ quibus vt ait Aristoteles in problematis aqua frigida medet̄: calida ab initio cauenda. Intertrigo nostris hodie medicis Cācer vocatur. q̄n nerui in aliqua corporis parte contrahunt̄. Hunc Cato de re rustica sanare docet: si furcul⁹ absynthii pōtici sub anulo ferat̄. Haud longe a remedio q̄d Anglorum reges: item in anulis quibusdam hodie diuino bñficio præbent. Plynius remediū tradit ad intertriginē & alarū vitia: quapropter nonnulli alium putant esse morbum.

Lunatici.
Animi defectio.
Tabis gña.
Atrophia.
Cachexia.
Phthisis
Exulceratō
Perniones
Intertrigo.

¶Impetigines abscessus: Vlcera.

De elephantia.
Elephantiasis.
Leontiasis
Satyriasis

IMpetigines. Vlcera & abscessus q̄ cæteris mēbris proueniret supra enarraui. Nūc q̄ toto corpori Inter q̄ Primū Elephantiasis dicenda. Quā Paulus elephantū vocat. De qua Archigenes græcus author & antiquus sic scribit Elephātiasis vocat apud quosdam q̄ eius animalis cutē ob asperitatē referat a nonnullis Leontiasis q̄ eo morbo correpti frons leonis mō corruget̄. Satyriasis etiam dicta q̄ Luxuriosis hoīb⁹ ficuti sunt Satyri: eueniat: vel q̄ ora satyrorū pictorū fœdissima referāt. Morbus sane aspectu tetro vlcerib⁹ plenus: squalenti ore dolorq; & pigritia. Jugiter nulla cibi & potus voluptas. Fugitur eorum congressus: q̄ in opinione sit contagionis: Incubi lis sane morbus ob latentem causam q̄ anteq̄ apparet incœperit. Viris frequētius q̄ mulierib⁹ ob ea liditatē & libidinē: effectū vidimus cuiusdā diu adfecti vltro sibi coleos abscindendo curat⁹ est. Iraq; eius postea exemplo plures. Indicio id maxime est q̄ mulierib⁹ aut pueris raro. Eunuchis nunq̄ venit Sed q̄q̄ curatu difficilis tñ hæc tradunt̄ remedia: Ab initio ex dextro brachio sanguis mittēdus. Post hæc Pharmacum hoc vidi institutū. Aceti optimi & Cedriæ simul cyatnū Brassicæ aquæ Cyathos Duos misce & da ieiuno matutinis. Deinde vesperi da panē hordeacū proportione stomachi cū alīqua leuiū auicularū. Hoc vtere remedio semel aut bis hebdomadæ dum āte morbo. Critonis item medici aliud traditur remidiū Gummi albū Nitri spumā seu Nitrum coctū Thus sulphur ex gleba q̄d non sit ignem expertum: æquis partibus Aceto dissoluta: & cōtrita in pastillos redactum in vmbra siccato: deinde cum fuerit vsus cum aceto dissoluito & vngito. Cęlsus sic scribit. Elephātiasis ignot⁹ in Italia morbus frequens in quibusdā regionib⁹. Totū corpus adficit̄ ita vt ossa quoq; vitiari dicant Summi pars corporis crebris maculis crebrosq; tumores habet. Rubor harum paulatim in Atrū colorem conuertitur. Summa cutis inæqualiter crassa tenuis: dura molliq; quasi squamis quibusdam exasperata Corpus emacrescit Os suræ pedes intumescunt. Protinus ergo inter initia sanguis p triduū mitti debet: aut nigro veratro venter solui. Adhibenda rñ quanta sustineri potest inedia paulū deinde vires reficiendę & Aluus ducenda. Post hæc vbi corpus leuatū est: vtendū exercitationib⁹ precipueq; cursu. Sudor primū labore ipius corporis: deinde siccis sudationibus euocādus. Frictio adhibenda balneū tarū esse debet. Cibus sine pinguibus: sine glutinosis: sine inflantibus: vinūq; prętereq̄ primis diebus rite datur. Hæc Cælsus. Plynius autē libro. xxxvi. Elephantiasis Claudii Cæsaris principatu primum ex Asia in Italiā venit: qui celeriter restinctus est. Lichenes græci dicunt. Nos Mentagram quando a Mento prius oriebatur. Dein elephantiasim a similitudine Cutis Elephantis dicta

Castratio maximū remedium Pharmacū.
Critonis medici remedium aliud.
Cęlsus
Plynius
Lichenes.
Mentagra.

dolorẽ & pernicie magis fœdus q̃ periculosus: In nare primũ veluti Lenticula inualescente, dein tota cutis cicatricibus opta. Aduenit remediũ ex Aegypto ꝓcreatrice ei⁹ mali. Et cum in reges incidisset: populis funebre Balnei similia temperabant humano sãguine ad medicinã eã. Anno quoq; sal. cxv. sub Heraclio principe: etiã morbũ hũc in Italia serpere itetũ cœpisse: & Deum dedit pon. Sãctissimũ quendã eo correptum sibi obuium osculo liberauisse memorię proditum est. Nostra deniq; tempestate. M.cccxcvi. rursus apparere cœpit durat in hunc diem: nullo adhuc reperto remedio q̃q̃ pauci ad modũ pereant. Psora & Lepra quadã similitudine coniunctæ. Altera magis summa pelle versat. Lepra vero alti⁹ penetrat. De Lichenis supradixi ex Plynio vocari a græcis quã nos elephãtiasim Gen⁹ ab Aetio scribitur impetiginis toto serpentis corpe e crassis prouenientis humoribus. solentq; in psoram aut leprã conuerti. Quibus occurrit Pharmacis deficcãtibus. Serpitiones quũ rubet cutis cũ pustularũ extensione a serpendo dictæ Cnesmus κνησμος Nos puritum dicim⁹ si senectuti contingat vix erit curabilis: aliqua tamen ex parte leniri poterit. Aliæ vero ætati si ex malis ꝓuenit humorib⁹ ii primum purgandi: deinde extrinsecus adhibenda remedia maxime lauacris. Alphos nostri Rosiões appellãt. Earum Quattuor genera Celso commemorantur. Prima oim Leuissima q̃ dura est ac scabiem refert. Alterum genus simile Papulis quæ Rubrica cognominatur. Squamis summã cutẽ occupantibus roditq; magis. Tertium deterius qd nigra appellatur Crassior & Dutior ex atra bili ꝓcedens: ac serpit magis: ac magis rodit. Quartũ colore subalbido quã græci λευκην latini Albiginã vocant: ac ex glutinosa pituita ꝓcedit. Sane in hoc genere si frictione panni Rubor apparet: spes est cutari posse: si in albo persistat: nequiaq̃ Celsus. Herisypilas vt ait Galen⁹ fit ex feruẽti tenuiq; sanguine Harpe ex flaua bili humor: late corripiens: totũ corp⁹ vt nomen indicat. Lenticulę quoq; ac Myrmetiæ Verrucæ Nomæ Impetiginum genera. Pustulas φλυκταινας græci vocant. Trium generũ reperiuntur εξανθηματα q̃ Plynius eruptiones pituitæ. Aliquãdo papulas vocat Psydracitũ paulo durius ac subalbidum Mendose apud celsum Phyzacium legitur. Epinyctis tertiũ gen⁹ pustulæ vt ait Synesius in Commentariis paruę admodum noctu maxime infestantis in Tibiis præsertim. Scabies quoq; ex qua pustulę oriuntur. Quędam est humida quædã sicca: nonnulla cito serpit: reuertitq; certo anni tpe asperior omnibus: & difficilior curatu hanc ατριαν græci dicunt Gangrenã Galenus vocat quando tumor ingens adficit membrum aliquod: cui nisi succurratur ad vicina serpit interficitq; Quando aũt tale membrũ ita patitur vt sine sensu maneat: nõ Gangræna sed σφακελλος dicitur. qd malum omnibus accidit ob ꝓlibus quando caro circunstans corrumpit: vt sit necesse pręmortuam partem incidere: ne vlterius serpat. Carbunculus Quem anthracem græci appellant. Quo non aliud peius rubore subliuido absessus ex atra bili Carcinoma min⁹ periculũ qd maxime in superiorib⁹ partibus circa faciem nares aures prouenit. Therioma penultima producta Id per se nascitur vitium vlceri ex alia causa facto superuenit. fit sępe ex his vlc⁹ serpendo φαγεδαιναν græci vocant quasi ossa penetrando velociter corrodit. IGNIS sacer inter mala vlcera cuius Duo genera. Alterum subrubicundũ. Quod fit maxime in pectore aut lateribus: aut Plantis. Alterũ in summa cutis exulceratione. sed sine altitudine latum subliuidum solet auribus maxime euenire. Hunc morbũ græci ιερανυσσον vocant. Dicitur eni sacer propter admirationem vt ait Cleomenes: ꝙ nil habeat simile cũ aliis morbis: curaturq; exercitationibus vel incantationibus: Aelianus vero ob Herculem dicit q eo tenebatur sacrũ appellari. Cironeum vlcus appellatur qd est magnũ. nullo dolore nullo ve periculo: nec facile sanescit. De hoc supra cum de cruribus agerem dixi. Vlcera aũt hiberna pręsertim pueris in pedibus & digitis oriunt cũ inflammatione mediocri & exulceratione. Struma tumor in quo subter eõ cretæ quędam ex Pure & sanguine quasi glandulæ nascuntur maxime in Ceruice sub alis: & vnguibus manus: vt ait Meges Chirurgus. Nonnulli Strumam vocari eam putant quã græci κιρσον seu σκιρρον vocant. Aetius cirson esse dilationem venæ: quandoq; in temporibus & Dydimis: & Coxis prouenientem ex atra bili. Scirrus tumor est prędurus: vt nomẽ indicat gręcum: & insensibilis vixq; curabilis vt idem author. Furunculus Tuberculum est tantum cum inflãmatione & dolore ꝙ in Pus veniat. PHyma tuberculum est Furunculo simile: sed rotundius & planius & sæpe maius. Nam Furuncul⁹ oui dimidii magnitudinem non excedit: Phyma quidem maius sed inflãmatione & dolore minus: in Pus etiam vertit. Nascitur in pueris: In luniorib⁹ min⁹: In senib⁹ nũq̃. PHYGETHlon φυγεθλον tumor lat⁹ quidem sed non alt⁹ in quo quiddam pustulæ simile est. Dolor distentioq; vehemens. Fit maxime in vertice aut alis aut vnguibus. Nostri panem a simili figura id vocant Thym⁹ Verruculæ Aegyptiæ fabæ magnitudine qui florem eius repræsentat: vt ait pollux. Cerion κηριον Acre genus vlceris a faui similitudine. Sunt duę species Alterum subalbidum Furunculo simile: sed maius cum dolore maiore. Alterum minus supra corpus cuius vlcus latum subuiride: subpallidum

Psora. Lepra. Serpitiões. Cnesmus. Alphi. Rubrica Nigra. Leuca siue Albugo Herisypilas Harpæ Lenticulæ Myrmecię. Verucę Nomæ. Pustulæ Papulę. Psydracitũ. Epinyctis. Scabies Gangræna Sfacellus Carbũcul⁹ Carcinoma Therioma. Ignis sacer. Cleomenes medic⁹ Chironeũ vlcus. Vlcera hiberna. Struma. Meges chirurgus Cirson Scirrus Furũculus. Phyma. Phygethlõ Thymus Cerion.

Acrocordona. magis exulceratum. Acrocordona verrucis similia sunt: vbi sub cute coit aliquid durius: & interdū paulo asperi⁹. Termintha τερμινθα Tumores in corpore nigro colore rotūdi & oblōgi similes Therminthi fructibus vt Dioscorides & Alexander auctores: Oribasius vero Phymatis genus Terminthon dicit cui bulla adiacet nigra: quo adempto aliud inferius nascitur Λοθηιο Tumor ex crassis humoribus in locis maxime carnosis consistens. Leuis quidē quādo summa cute. Si vero penetrauerit altius dolores adfert. Rupta q̄ graeci ρηγματα Conuulsa q̄ σπασματα. Quando videlicet non rupti ipso id est fibrae: sed lacessiti sunt & vulsi: vt ait Paulus ἐρχυμωμενα. Quando casu aliquo aut pondere caro fracta sanguinem atterit. Reiectionē sanguinis graeci αναπτωσιν appellant. Celsus lib. iiii. Trium generū dicit Διαπτωσιν Quando exesa parte aliqua sanguis expuitur. Reginocasmus quando rupta id contingit. Anastomosis Quando venarum alicuius ore putrefacto effunditur. Apostemata ἀποστηματα Celsus Abscessus interpretatur. Corruptiōes sunt & mutationes carnium seu Carnosorum videlicet Musculorum venarum arteriarum. Horum aliqua in tunicis concluduntur. Vt Antheromata Steomata Melicrides. Aliqua sine tunica consistūt nomine generis videlicet Abscessus appellati. Apostema plerunq; Tumor consequitur inflatio veloci cum dolore & febre. Abinitio Rubra & dura vt & pōdere videatur ea pars suspēdi. Noctu presertim infestans vt Aeti⁹ author. Fistulas aūt graeci συριγγας dicunt. quae vt ait Celsus tot corpore ferunt. Sunt enim vlcera alta angusta Callosa: aliae rectae: aliae transuersae simplices: binae: triplices. PESTILENTIA Quoq; nō pretereunda quā homerus λοιμον tantum eam vocat. Grassataq; in campis olim graecorum dicit. Sed & apud Liuium: caeteroscq; authores saepe fuisse legimus: verum nullum huic vnq̄ remedium adhibitum: presertim fugae ac secessus quemadmodum hodie videmus. Tantum apud Herodianum inuenio In Cōmodo: Vigente in Italia peste presertim in vrbe ob aduenas vndiq; sine discrimine eo aduenientes ex consilio medicorum Laurentum secessisse q; aeris frigidioris adflatu & odore Lauti⁹ regionis: periculum euitarent: valere enim plurimum aiebant ad eius euitandam contagionem odoramenta. Quocirca in vrbe ipsa Roma plaeriq; vnguentis suauissimis nares atq; aures opplebant: suffituq; adsidue vtebantur: Haec Herodianus: apud alium nullum item reperio: q̄q̄ Liuius in quodam loco ob pestē euacuatam vrbem dicit: nec propterea militum numerum scribi potuisse. Id ex mortibus non e secessu contigit. Contra eam remedium excellens Rufus tradit: qd frustra nunq̄ adhibitū testatur. Aloes partes duas ammoniaci thymiamatis totidem myrrhę partē vnam contusas ex vino colluito: deinde dimidiū quotidie cyathum sumito.

Termintha Oribasius medicus. Λοθηιο. Rupta Conuulsa Reiectio sāguinis Diaptosis. Reginocasmus. Anastomosis. Abscessus seu Apostemata. Antheromata. Steomata. Melicrides. Syrigę seu Fistulae. De pestilentia. Herodian⁹

Febres.

Tres humores.

Actenus hominis descriptio vnacū morbis q̄ singulis mēbris acciderēt: nūc quando cepimus ex eisdem authoribus prosequemur: ea quae toto simul corpori eueniunt. Igitur in hoc genere humores occurrunt graece χυμοι quos veterum quidā tres non amplius posuere: propterea q; simplex sanguis inter nutrimenta sit: corruptus vero in bilem aut atram: aut flauā conuertitur. Non concoctus autem pituita dicitur aut acida aut salsa: aut crassa: aut tenuis. Hinc inflāmationes proce-

Inflāmationes.

dunt quas graeci σλερμωρας vocant quę generatim cunctis sese immiscent malis vbi hę notae quattuor concurrunt Rubor: tumor: calor: & dolor: vt ait Celsus q̄ cuncta Febrib⁹ ante omnia conueniūt. Hę aūt innumerabiles sunt: sed legitimę seu catholicę tm̄. Quotidiana q̄ certū periodum habet: & aliquando desinit. Pituitosis accidit: vt Galenus ait ac hiemis tpe puerisq; praesertim & senibus ob nimiū cibū & in vita maxime octosa: ac in humidis & frigidis locis. Primo die cirra frigus: sed procedente tpe modicum frigus: potiusq̄ calor. Motus arteriarū inequalis: sitis minima: cibi nunq̄ inappetentia. Celsus ait si in quotidianis febribus corpus robustum: tertio quoq; die cibus sumendus vt altero purgetur: altero sustentetur: non item in continentibus vbi corpus magis adfligitur: Paulus hos primis diebus oximelle curare iubet: & his q̄ ad pituitę incisionē faciunt: sequētib⁹ vero: alui euacuatione: sępeq; ex cibo: raphano vomitionem prouocare: deniq; rebus compellētibus humorē. Haec graece Aphemerina vocat: Ephemera vero patrhoxysmus seu febris vnius diei est: seu sola sit: seu tertio quoq; die redeat vt in simplici tertiana. Hepialus quā nostri medici lētā ac flegmaticam vocant: ex genere itē pituitosarū ac quotidianarū: eodem fere modo curāda nisi q; pituita fit gidior est. Nā ηπιαλος dicit quasi ηπιως θαλπεσθαι id est leniter calere. His pxima Putris febris grece ερυσηπελωδης cui⁹ nulla manifesta sunt signa: neq; rigor apparet: pulsus autem arteriarū inaequalis: vrina indigesta: calor magnus & fumosus. Huic missione sanguinis occurrēdū: deinde putris eua cuād⁹ humor: balneisq; ex aqua dulci vtēdū. Cōtinua seu cōtinēs grece συνεχης sine remissione est quā Galenus homogenam quotidianae appellat: nisi q; haec desinit illa nunq̄: sicuti Tertiana Hemi

Aphemerina. Ephemera: Hepialus. Putris Cōtinua

triteo. Deniq; ea est q̄ inclinata febre absq; febre non restat: sed tenuior perseuerat: quapropter vnus tantū parthoxysmus vsq; ad extremū durat: modo leuis: modo seruens: sicīt̄ in eo sanguis etit: pulsus quoq; arteriarū vehementes & acuti: vrina parū a sano distans. Remediū p̄sentissimum sanguinis missio si per alia licebit. Quę aūt nunq̄ inclinat de genere acutarū seu cōbustaq; est: cuius signa lingua nigra siccaq; excrementa: lutea vehemens sitis: inquies nocturna: interdum mentis alienatio: In hac alterutrū faciendū: aut separare bilē aut extinguere: separatur aūt per sudores vomitiones & excrementa. Extinguūt aūt per frigidas potiones vt aqua melicratis: Oximellis & his similibus. Celsus ait. Quisq; intolerabilis dolor est viscerum aliq̄d adfectū aut collisum intus significat. Si rubet corp⁹ si venę tument: si febris vehemens sanguis mittēdus. Ectica quā latine habitualē dicere possum⁹: robustis iam contingit: non ram humidioribus leniterq; ita ossibus inhæret: vt vix sentiaī donec paulatim corp⁹ absumat. ex Quotidiana enī in hanc: ex hac in Phthisim facile deuenīt. Huic igitur q; sic citatē extremam inducat maximū remediū humidorū: diæta velut Ptisana sorbitiones: & panis madid⁹ in frigida potione: nisi aliqua fuerit extra inflammatio. Balnea insuper maxime necessaria. Tertianarum teste Cælso duo sunt genera: alterū eodē modo quo Quartana: quum vno perstat integra tertio redit quā simplicē vocant. Alterū longe periculosius: quū tertio quidem die reuertīt ex. xlviii. horis fere. xxxvi. per adcessionē accipit: interdū & plus: neq; ex toto in remissione desistit: sed tamē leuius est. Id genus plērūq; Hemittiteum vocant: non q; semitertiana sit tantū: vt nomē demonstrare videtur: sed quasi supra tertianam semitertiana. Tertianas omnis e flaua bili vult Paulus originē habere ab initioq; horrorem inferre ac sitim: qua propter æstatis tpe plærunq; veniunt. Curanī alui dejectione. Tum vrinæ prouocatione per mollia clysmata & anethi seu apii potionibus. Si vero signa cōcoctionis ac roboris sint adhibenda: & balnea ex aqua dulci & calida absq; nitro sale ac sinapi: vino aūt penitus abstinendum: sed iā morbo prope supato: modico ac tenui beneq; diluto vtendū. Quartana e frigido humore: atraq; bili nascīt: par horrore tertianæ: sed calore iferior ex quo autūmo plærū q; prouenit. In eius cura mitius agendū. neq; duram adhibere medicinam nisi forte sanguis abundet tunc mittendus. Diæta vtendū ex his q̄ non inflent neq; frigida sunt nec humida. Vino quo tenui & albo. Tria insuper Piperis grana ex aqua quotidie deuorata magnopere iuuabunt. Signa mortis inter alia ab Hippocrate dicta si adspectum auditumq; sine causa morbo adfectus fugit. Si album oculorū glaucescit: si semi apertis dormit oculis. si resupinus iacet: si pręter decorē membra detegi nō cratat si in somno dentibus collidet. Ad hæc: strangulæ vestis plicatura. Motus arteriarū dēsus ac minutus. Longitudo aūt ex diebus criticis iudicaī. Hos Celsus multos esse dicit: Summam tñ esse potestatem. vii. xiiii. & xxi. Si impari die febris discesserit: recidiuā Hippocrates timebat Pythagorā imitatus: qui imparē numerū insaustū dixit. Asclepiades nihil differre putabat: quum nō dies sed adcessionem in morbo cōsiderare oporteat: quā græci parrhoxysmū vocant. Decessio quū inclinat: Remissio quū desinit. Integritas quū abest: Fallacissima prætetea signa in febribus arteriarum motus: & vrina Cōsideranda modico sexus: ętas: locus: tps: Asclepiades ęgroto quarto die prius per omia fatigato cibum dabat: in quo nō certū aliquid: sed tm̄ secundū vires eius dabat.

Acuta

Ectica

Tertiana.

Hemitrite⁹

Quartana:

Signa mortis

Dies critici

¶De Alimentis & excrementis.

Onsideratis hoīs partibus quęq; toto accidūt corpori: Nūc alia circa cōtemplanda. Qm̄ vt ait Hippocrates. Homo vt pleraq; aialia. Cibo potu & spiritu alīt. Cibus ipe in ventriculum demissus: quem Pericarpion vocat Aristoteles: quattuor vt ipe ait varietates agit: Digestionē: Maturationē: Elixationē: Assationē hoc est πεξιν πεπαρσιν εψησιν οπτησιν atq; omnia si calorem nactus fuerit. Si frigiditatem his contraria peragit απεψιαν ωμησιν μωλησιν ζαθενσιν hoc est indigestionem cruditatē. Cur aūt post cibum frig⁹ oritur causam Aristoteles in problē. dicit esse cibū ipm̄ qui cum frigidiusculus sit naturalē colorem subito sumpt⁹ vincit: magis q̄ ab eo vincatur. Hinc omnis cibus bifariam diducitur. In nutrimentum & excremētum hoc est τροφην καὶ περιττωμα. Nutrimentum q̄d e cibo necessarium ad alendum corpus sumitur. Excrementū vero nutrimenti reliquiæ. Q̄dem author bifariam ait excludi aut locis secundum naturam certis: vt venter & vesica. Aut q̄d pręter naturā toto fluit corpore: vt sudor: sanguis: Sanies. Quod ex ore naribus auribus fluit. Q̄d colliquamentum vocat his senes magis abundant: vt ait etiam Alexander in Problematis qm̄ minus ob frigus concoquunt: cruditas em̄ auget excrementum. Sicuti cōcoctio nutrimentū. Inter Excremēta Pili quoq; connumerant & vngues: & cornua. De pilis Aristoteles ait: q; eorum diuersitatem coloremq; in cæteris animalibus cutis causatur. In homīe vero nihilo cutis causa coloris: quum multi albi pilos producant nigros: causa est cutis teneritas q; ob debilitatē vim qui-

Pericarpiō.

De pilis

De canitie.

dem pilum mutandi non habet: verum colores ob ſolem variat: & morbum qui λευκη dicit vbi ecu te exulcerata pili conſurgunt albi. In canitię vero q̃ morbus eſt pilorum: & ob deficientem calorem ſi mul & humorem naturalem puenit. Incipitq; a tpibus vbi minimũ eſt humoris. Equi quoq; intera animalia ſoli in eadẽ parte caneſcũt per ætatẽ & fului Citius q̃ nigri: eſt enim fuluitas pilorũ egritudo quędã debilia vero ſeneſcunt oia citius. Proueniunt etiam cani quandoq; ex calido ſimul & humido Indiciũ eſt q; quidã celeriter veniunt nullũ vero ſiccum cito naſci contingit. At albũ potius pilũ Ca lida faciunt: nigrũ vero frigida ſicuti & plantis contingit. Nã calidis plus ineſt & ſpiritus: & humor. Aer vero perſpicuus albedinem facit: vt in ſpuma & in niue fit. Indicioq; ſunt partes quæ ſub ventre animaliũ ſunt albiora exiſtentia q; humidiora: Calidiora igit̃ non ſolum alba ſed ad veſcendũ dulcio

De caluitie

ra: Concoctio enĩ & maturitas dulcia faciunt: Concoctionem vero caliditas. Differunt Pili mollitiæ Duritię: longitudine: breuitate: rectitudine: multitudine: colore: deniq; pilos varios varia facit cutis tenuis craſſa: denſa rara. Defectus pilorũ Caluitiũ dicitur: Caluescũt hoies vt arbores foliis nudãtur Interdũ humoris calidi pœnuria. Humor enĩ calidus pinguis eſt. Ex quo in olearũ genere nõ accidit foliis deſeri: Argumento imprimis ſunt pueri & fœminę: & Eunuchi. Q̃d defect⁹ caloris Caluitii cau ſa ſit. Cum ii minime caluescant qm̃ genituram̃ non emittunt, q̃ calorem humoremq; ſecernit. Pars etiam anterior capitis vt debilior tantum caluescit: Debilia enim parua intercedente cauſa patiunt: hęc ex Ariſtotele. Alexãder aũt in problematis ait: q; & ex ſiccitate caluities & humiditate Canities nõ naturali vtraq; ſed accidentali: & vitioſa puenit: & ea demũ cã q; parti anteriori capitis & nõ occipi tio canities contingat, q; hæc pars humidior ob cerebrum ſit: non humiditate naturali qua pueri ſed corruptiua qua ſenes. Caluitii aũt ratio cõtraria ex ſiccitate prouenit: item vitioſa in eadem parte ex ſutura & rima capitis exhalãte humiditate: & ideo ſerius caneſcũt: ſed citius caluitium patiũtur. Oc cipitium vero q̃uis ſiccum repetiatur; ideo non caluescit: q; ea ſiccitas naturalis & non ex vitio quia pars inanis & vacua eſt.

De partitione medicinæ & eorũ quæ pertinent ad ſanitatem.

Methodice
Empiretice
Theorice
Pharmaceutice.
Dietice
Chirurgice
Eraſiſtrat⁹.
Erophilus.
Zenon.
Andras
Hyppocrates primus chirurgicã.
Perſracta
Luxata
Habit⁹ hominũ.
Signa.
Calidi:
Pituitoſi
Attę bilis.

NVnc pauca quę ad habitũ hominis valitudinẽq; pertinent ſi priusgeneratim Medicinę partes explicuero. Igitur triplex a Cęlſo diuiſio ponit̃. Prima in arte trifariã Methodice: Empiretice: Theorice. Altera circa Curam: item trifariam Pharmaceutice: Dietice: Chirurgice. Tertia diducta in partes Duas: Hygino nid eſt ſanatiuũ: & Therapeuticon id eſt curatiuum. Eraſiſtratus & Erophilus primi ſe empiricos dici voluerũt: ſimplicibuſq; mederi tm̃ cœperunt: multaq; de facultatib⁹ medicamentorũ tradidere: Zenon & Andras primi exectionẽ tentauerũt homis damnati a rege ſibi conceſſi donec Aſclepiades ex magna parte vſum medicamentorũ ſuſtulit ad ſolum victum redigens: ex his duobus alterum altero indiget: & victus quandoq; medicamẽtis: & medicamẽta victus ratione. Chirurgicã vero primus Hyppocrates excoluit. Hinc diducta in plures Philozenus Gorgias ſoſtrati Duo Romæ quoq; Tyrrhon & Euelpect⁹ Mages. ARS ipſa aut eſt in carne aut oſſibus: ſi circa oſſa aut perſracta aut luxata quæ græci κατεαγματα & εξαρθρηματα. Luxata ſunt quãdo articulus ſeu membrum e proprio excidit loco in alium: vnde voluntari⁹ impedit motus. HIS itaq; cõſideratis ad hominis habitudinẽ veniã. Galenus in libro περι των υγιεινων. Optimi habitus hoiem ſignis extrinſecus notat. Si res naturales corpore animoq; probe geſſerit: tũ ſenſu valuerit: mediocriterq; oia egerit probũ habitũ monſtrat. Calidi humor| Flauę bilis ſigna. Ingreſſus celeritas aſpectus vegetus color ruffus: Crinis niger corporis gracilitas. Pituitoſos humidoſq; indicat pinguedo obeſitas. Corpus delicatũ ac glabrum Thorax anguſtus ac tenuis: alba cutis capillus ſuffuluus preſertim in Iuuenta. venæ craſſę nuſq̃ caluitium: Præterea animi timor torpor ac pigritia Atram bilẽ ſequuntur aſperum & gracile corpus ac glabtũ ſine venis ſine muſculis tum in rebus diſſimulatio. De atra bili Ariſtoteles in problematis ſic ait. Frigida eſt & calida: frigida variis præbet homini moleſtias & timores. vt etiam quãdoq; ſe interimat: magiſq; iuueni q̃ ſeni q; in hoc naturaliter ſanguis frigidus exiſtat in illo per vim. Nã oia naturalia ſalubriora ſunt. & calor magis q̃ frigus: Melancolici oẽs natura ingenio: arteq; aliqua p̃cellũt: ſiue bona ſiue mala probilis atrę diſpoſitiõe. Cui⁹ clari viri pticipes fuere hercules imprimis q ex ei⁹ humor|, vi ſacro morbo, vt alibi dixi fuit obnoxius quapropt ſacer ei⁹ cã dei dict⁹ eſt. Prętera Bellorophon, qab Homero ponit̃ ob mœſtitiã in cãpoſo lus latos Inq; auia venit. Inde ſuũ cor edẽs: hoim veſtigia vitãs. Deide Empedocles q ſe in Etnã præcipitauit: Præterea Socrates: Plato abſq; atra bili non fuere. His medetur ven⁹ & vinum. Ex his igitur

omnibus humidi natura potiores quo cęteris vegetiores diutiusq; viuẽtes q̃q̃ ab initio peiorẽ ꝓ se ferãt habitũ: tpe procedẽte quottidie magis cõualescũt. Hi natura parũ potãt parumq; cõ coquũt: ꝓpterea toto corpore excrementa plurima plurimãq; materiã putrẽ emittunt. Ex quo vtilia his fuerint lauacra vnguenta exercitatiões. Demũ huiuscemodi humorẽ si recte tractetur adeo Philippus sophista in quodã libro cõmendat: vt dicat si seruari posset immortales eẽ mus. E sicco enim initium corruptionis. Et hæc quidem de habitu Nũc de valitudine prospa. Quę vt ait Celsus seruaꝫ dieta Pharmaco vnctione: Frictione: balneis: exercitatione vectatione: Clara lectione. Exercitationes sunt arma pila cursus ambulatio: cũ ascensu & descẽsu multum sub Dio & in sole si caput patiaꝫ. Horũ finis sit sudor & lassitudo citra fatigationẽ. Deniq; omnia gymnastica Socrates: inquit Cicero: famẽ obsonabat ambulãdo: Dięta id est Victus sor mularis quattuor respicere videtur. locũ tempus ætatem naturã Semel die vesci hyeme melius: si aluus non sit adstricta mane tamen aliquid cibi: sine potione & carne sumẽdum: secunda mensa Stomacho imbecillo coacessit. Itaq; ei poma palmulæq; & his similia primo cibo adsumenda. Qui concoxerit mane tuto surgat si minus poterit redormire: Aluus ante omnia ducẽ da: Si sit diu adstricta deiectio medicamentis quęrenda. Adstrictã faciũt labor sedile: Cibus imminutus ex eo qd̃ solitum est: post cibũ quies. Anni tempestates cauendę frigus corpori tũ seni bellacissimum. At idẽ iuniorib⁹ ꝓdest. Per frigus mens erectior & concoctio melior: sed caueꝫ. Nam imodicũ teste hippocrate venas dirumpit ructus & Phthisim producit: calor bonũ colorem facit: vrinã mouet. At idẽ cõcoctionẽ phibet: somnũ aufert sudorẽ digerit. Hęc Celsus diuersis locis. At Plynius lib. XXVIII. ca. V. dicit Hippocratẽ scribere qui prãdio abstineant eorum pręcordia celerius cõsenescere. Sed hoc remediis nõ epulis cecinisse. Frictio vt ait Celsus ex hippocratis auctoritate si vehemens est corp⁹ durat: Si leuis mollit: Si multa minuit: Si modica implet. Qz & Plynius in. xviii. libro repetit. De Balneis aũt Galenus ita refert Aliqua fiũt studio nostro quædam vero sponte naturę Fiunt enim: nostro studio Calida balnea si calidis quibusdã immiscentꝫ videlicet Nepita Origano Hysopo Thymo Tymbra Lauru: & hui⁹ gñis: vt spasmo & doloribꝫ multis vtilia. De Balneis vero spõte enatis Archigenes ait Diuersa esse Nitrosa salsa Sulphurea. Asphaltida ϛυϖτηρι ω δη, aut ferri aut ęris naturam habentia: quædam vero ex his composita. Horum autem omniũ vis est exiccans aliqua præter hoc Calfactoria nonnulla præter siccantia Styptica sunt quidẽ oĩa salsa & quę sapiũt ęs Sulphurea neruis & stomacho apta. Quæ vero fertũ sapiunt lieni & stomacho Oportet igitur balnea ingredi mini me turbatum & exercitatum quoniam corpus obstringitur: ac poris vis aquæ non admittitur Sunt & frigida balnea quæ Græci ψυχρολουσιαν vocant. De quibus Galenus scribit sanis apta esse Roborãt eñ corpus: cutẽ durãt ac dẽsat. Nec tñ oĩbus ꝓsunt. Sed qalioquin diligẽter ac sobrie viuunt: neq; cibis: neq; venere grauanꝫ. Oportet aũt paulatim assuescere ęstate paulatimq; deinde per hyemẽ. Nec omnẽ ætatem sed annoꝝ. xxv. Animo ꝓterea viuaci ac prompto iuuenes: Sed prius frictione vnctione & Gymnasio vtendũ. Deinde frigidã ineundũ totumq; corpus mergendũ. Nam vna tantũ parte mersa frigus inducit. Sit aqua nec tepida: nec valde frigida: vbi exitura pluribus fricẽt oleo corpus donec calefiat. Post hæc cibus copiosus Potionis vero minus sumatur. Nã in frigida lauantes melius concoquũt: & sitiunt minus. Laconicũ hoc genus appellaꝫ q̃ eo Lacones vterenꝫ. Vrebanꝫ & alio modo ficco vapore ad sudandũ. Qd̃ Martialis aptissime his versibus describit Ritus si placeant tibi Laconũ cõtentus potes arido vapore. Cruda aut virgine Martiane mergi. Appellaꝫ eñ pluribus vocabulis Laconicũ. Pyriateriũ. Hypocaustũ. Sudatoriũ. Spheristeriũ. Cice. ad Atticũ laconicũ sibi fabricari petit. Columella in primo quottidianã Cruditatẽ Laconicis excoqmus: & exusto sudore sitim quẽrim⁹ noctesq; libidinib⁹ & ebrietatibus Dies ludo vel sõno cõsumimus. Vitruuius libro. v. docet rationem Laconicorum faciendorum: q̃ rotũda sint & in medio Clypeus æneus dependeat. Per cuius reductionẽ & dimissionẽ Sudationis tẽperatura ꝓficiat. Erat in eo genus alterũ exercitationis qd̃ pityrissare Galen⁹ ϖερι τωρ υτειρωρ vocat, id est summis pedibus ingredi manibus altera retorsus: altera prorsus protẽsis. Spheristerium ex rotũditate dictũ idẽ fere erat. Tranquillus Vespasianũ ait solitũ esse ad numerum membra in Spheristerio defricare & Plynius in epistolis Apodyteriũ superpositum est Spheristerio. Galenus Pyrias huiusmodi vocat. Dion libro LIIII. Pyriaterion. Seneca Sudatorium Quid inquit Cum Sudatoriis. In quæ siccus vapor corpora exustus includitur? Plynius item in epistola ad Gallum de vlila Laurẽtina hypocaustum vocat. Adplicitũ est ingt cubiculo hypocaustũ perexiguũ: qd̃ angusta fenestra suppositũ calo

Hũidorũ natura potior.

De valitudine ꝓspa.

Socrates.

Aluus ducitur sponte.

Deiicit medicamẽtis

Frigus.

Frictio.

De balneis.

Frigida balnea quę ψυχρολουσια ꝝ dicunt.

Laconũ duplex ritus.

Laconicũ.

Pyria.

Pyriateriũ.

Hypocaustum.

Sudatoriũ.

Spheristerium.

rem: vt ratio exigit: aut effundit aut retinet. Papinꝰ in filuis vbi languidꝰ ignis inerrat Aedibus: & tenuem voluũt hypocaufta vaporem. Apodyteriũ locus vbi ſe ſpoliabãt: Fricabãt autẽ ſe ſtrigili inſtrumẽto ad hoc apto: Sordeſq; eas ſtrigmẽta vocabãt: quę Athletis ad vnguendũ venũdabãtur. Prognigeon locus balnei: vbi ignis pręcluſus eſtuat. Adiacet inquit Plynius vnctuariũ hypocauſtũ Adiacet Prognigeon balnei. Præterea Calidariũ Frigidariũ qđ Apyrotũ Atheneus vocat. Soliũ item ipſum aquę locũ in quẽ deſcẽdebant. Circa vero Lychni fictiles pnoctẽ lucẽtes monomyxi dimyxi trimyxi polymixi. i. angulorũ & luminũ vniꝰ duorũ triũ pluriũ. Paulus item ſic ait Lauacra fere omnia ſponte nata Calorifica & ſiccantia ſunt. Nitroſa & ſalſa capiti medentꝰ. Thoraci reumati Stomacho humido Hydropicis Pituitoſis. Sulphurea neruis Aſphaltica ſenſibus: q̃ ſapiũt ęs oris vitiis & vuluæ anguſtiis: quæ aũt ferrũ Stomacho & lieni.

Pharmaca. Huius vltimi generis eſt aqua in Volaterrano quæ potat. Gregoriꝰ ad Ro. Balnea xpianíſma xime clericis voluptatis gratia omnino interdicit: neceſſitatis vero concedit. Deinceps pharmaca. Quę innumerabilia ſunt apud priſcos ſimplicia magis in vſu fuere apud nos frequentiꝰ

Clyſteria. compoſita. Quę illi Tetrapharmacũ Hectapharmacũ Eneapharmacũ dicebant. Clyſteria Ba-

Balani. lani noſtri ſuppoſitoria. Peſſi Paſtilli Emplaſtra Cataplaſmata Malagmata Cucurbitę Cerota

Peſſi. Elateria Antidota Acopa Catapotia Theriaca Symplaſmata Smigmata Diaplaſmata Collyria Epithemata. Sunt Peſſi πεσσοι medicamenta compoſita molli lana quæ fœminibus ſubiiciunt inter naturalia Paſtilli quos illi τροκισκαος dicunt vbi tantum arida medicamenta aliquo humore nõ pingui aut vino: aut aceto coquunt. Et rurſus cocta inareſcunt: atq; vbi vſus

Paſtilli.

Emplaſtra. erit eiuſdẽ generis humore diluunt: ac aut illinuntur: aut Emplaſtris aut Cerotis imiſcentur: apti ad recentia vulnera glutinanda ſanandaq;. Emplaſtrum qđ liquati aliquid accipit. In hoc cruda medicamenta per ſe terunt. Deinde rurſus his inſtillatur: aut acetum. Aut ſiquis alius

Malagmata. pinguis humor acceſſurus eſt. Malagmata vero, ab iis duobus differunt q̃ hæc maxime e floribus: aut eorum ſurculis. At emplaſtra magis e quibuſdã metallicis fiunt. Deinde Malagmata contuſa abunde molleſcunt. Nam ſupra integram cutem iniiciuntur. At ęgre conteruntur ea quę ex quibus emplaſtra paſtilliq; fiũt. Diaplaſmata vnctiones aut fomenta quo totum corpus oblinebant quorum maxime in balneis vſus. Hæc ex Celſo.

De Somno & vitæ tempore.

De ſomno & Inſõniis. Omnum quoq; ac vitę tempus hominis paucis ex ipſius Ariſtotelis auctoritate attingam. Primũ in Confeſſo eũ oiꝰ ineſſe quiꝰ cor: ſiue Analogum fuerit. Cauſa humor eſt cibi in ſuperiora tendens: deinde paulatim deſcendens ante eũ deſcenſum nullatenus. Calor enim qui citra eſt ſubiecti nutrimenti cauſa frigeſcens euaporat. Cum autem omnimoda facta fuerit refrigeratio ſubſequitur mors. Quare pueros omnis ac pituitoſos ob humectantem naturam plus dormire palã eſt: labore item feſſos q̃ ii maxime in liquorem ſoluantur. Et concoctione impediantur ex quo plus additur humoris. Nanis etiã parſomnus q̃ ii partibus maxime augeſcunt ſuperioribus pluſq; nutrimenti & propterea humoris ad eas partes ferri ſit neceſſe Melancholicis ſecus contingit ob frigus ex quo non fit euaporationis multum: neq; venoſi ob potorum pœnuriã ſunt. Fiũt inſomnia pueris: Indiciũ eſt Cũ impetu expergiſci clamitare moueri. Sed & pleriſq; præter hominem animalibus Diuinatio inſuper

De vitę ſpatio. qñq; cõtingit verũ ſobriis tãtũ. Neceſſe eñ inſomnia vel cã vel ſigna ſeu caſus eſſe ad vitę ſpatiũ. Hoc breuiꝰ Septẽtrionalibꝰ ob frigora eadẽq; de cã & piſcibꝰ. Nihil eñ magis q̃ calidum & humidũ vitã aut tueť aut colit. Quapropter nanis etiã vita longior q̃ ſupernis mẽbris Craſſiores vegetioresq; ſint & ideo calidiores modo plantarum & arborũ eę nãq; pro capite radices habent: quãtoq; craſſiores eo plus attrahunt humoris ac diuturniores fiũt. Hęc ex Ariſtotele. Animalibus quę plures pariunt fœtus: aut multum coeũt breuior vita vt araneę piſcibus gallinis. his vero contrariis longior vita vt elephanti Serpenti Cornici. auctor Alexander in pblematis Ariſtoteles item proble. ſigna vitę dicit eſſe dentes frequentes & lineam per mediã palmam lõge ductã. Sed Locus expoſtulat: vt ea quæ Mathematici. In hominis ętate deprendunt

Iul. Maternus. referam. Iulius Maternus fatales homini valdeq; periculoſos Climacterios vocat annos quaſi

Climacterii anni. Gradarios: vt vox græca ſonat: qui per numerũ Septenariũ & Nonariũ aſcendũt quodlibet eñ horum: tũ eorũ cõduplicatio cauenda: ſed præter omnia Annus Sexageſimus tertius q̃ tunc vterq; numerus concurrat. Cum ſepties nouem eum conſtituat. Quapropter apud Tranquillum ląetatur Auguſtus in quadam epiſtola ſe iam annum climacterium euaſiſſe.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorũ. Li. XXV.

De reliquis animalib⁹ in vniuersum.

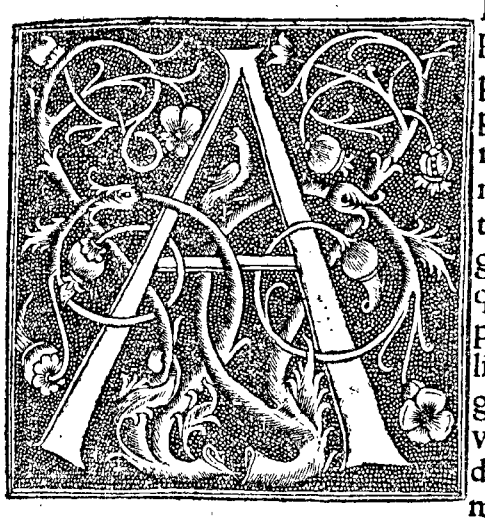

BSOLVTO iã hoie atq; his q̃ ad eũ ptinẽt enarratis: Reliquoꝝ aialiũ historia ex ipo Aristotele aliisq; receptis auctorib⁹ quoad ei⁹ fieri poterit cõtexenda: Sed prius pauca q̃ necessaria videt i vniuersũ ploquar. Primo nãq; satis cõstat eoꝝ vitã i oĩb⁹ repiri elemẽtis nõ nulloꝝ in plurib⁹: vt q̃ vocãt Amphibia extra: atq; intra aquã agẽt palã ẽ verũ alia alibi. Efferaciora asiagignit. Europa fortiora Aphrica vero mĩriformiora. Ex quo puerbiũ αει φερει λιβυηκαιρον. Nõnulla itẽ Ouipara: vt aues fere oẽs. Quędã aial gignũt vt q̃cũq; pilis vestiũt & int aq̃tilia balenę vituli: & q̃cũq; cete magnitudie excellũt. Alia sine coitu ac ex putri materia vt muscę & multa insectoꝝ & Conchę marinæ. Voce diuersa sane oĩa: fœia vero acutioꝝ pter taurũ q exili⁹ mugit q̃ buccula: cãm Aristoteles refert q; maribus plus insit caloris spũs vero calid⁹ crassitudine sua vocis grauitatẽ: & latas arterias efficit: exilitatẽ cõtra frigid⁹ tenuitate. Q̃d tib⁹ is aiaduerti licet: q̃ conatu vehemẽtiore grauioreq; flatu graui⁹ resonãt. Qz aũt exsectis oĩb⁹ vox etiã tenuis cãm testib⁹ refert. Qui veluti põdera q̃ dã sunt: Ex qb⁹ nerui librant. Quẽadmodũ in Cythara Chordę intẽtę resonãt alti⁹: submissius vero cũ relaxant. Sic & exsectis partib⁹ ex neruorũ remissiõe vox tenuat. At vocis in ęqlitatẽ instrumẽtũ siue organũ facit p q̃d vox ipa defert: cũ aut asperũ: aut lene: aut humore aliquo adfectũ cã flexibilis duræ mollis existit vocis. Quãobrẽ varios eorũ sonos diuersis noĩb⁹ latini expsserũt. Equoꝝ hinire: Asinoꝝ rudere: Porcoꝝ grũnire. Taurorũ mugire: Pecudũ balare. Canũ latrare: Anseꝝ strepe: Serpẽtũ sibilare: Ranaꝝ coaxare: Leonũ fremere: Lupoꝝ vlulare: Auiũ canere. Dẽtes mutant pter hoiem equo mulo asino: hoi priores mutãt: maxillares nullũ aial amittit. Sus oino nullũ. Marib⁹ q̃ fœis plures i gñe hoim: suũ ouiũ caprarũ: incęteris nõdũ exploratũ quibus plures. Hęc viuaciora. Itẽ alia dẽtes habẽt exertos vt Aper elephas alia serratos: vt Ceruus Pãtherę: alia cõtinuos vt equus bos. Ex vna tantũ pte Bos ouis capra. Carniuora oĩa q⁹ acuti vt canis leo pardalis Maxillã mouẽt oĩa iferiorẽ tm̃ pter Crocodylũ. Bifida ί. διχηλα bos elephas Capra porcus ouis: & hęc q̃dẽ ruminãt. Digitos habẽt hõ canis Palmipedes Anser Cygn⁹. Quibus dã vngues adũci & rostrũ icuruũ: vt Aqla & accipitres fere oẽs: Natura mares ẽt iter bruta potiore decorauit honor[i signi. Draconẽ & gallũ crista. Corníb⁹ ceruũ: Iuba Leonẽ. Deniq; maiore etiã aĩo pter Pãtherã & vrsam q̃ aiosiores marib⁹ sũt. Quędam a gbusdã colippl'is cõpim⁹. Ambraciotis Leęnã q̃si vindicẽ libertatis q; tyrãnũ eoꝝ interfecerit. Delphicis lupũ q; sacrũ aurũ cõpilatũ ac defossũ refoderit vel q; Latonæ pariẽti adfuerit. Samiis ouẽ q; itẽ aurũ e tẽplo surreptũ inuenerit Argiuis serpẽtẽ: vt Cleãthes scribit. Aegyptiis crocodylũ ibidẽ multaq; alia. In Tenedo nutriũt pgnãtẽ vaccã. Cui fœtæ misteria veluti puerpę exhibẽt. Sũt & amicitię & ĩimicitię q̃dã inatę. Oues capris cõueniũt. Colũba turturi. Palũbes pdicib⁹. Alexiones Ceryllo. Coruis erodio. Lar⁹ gracculo. Harpa miluo. At cõtra iternecinũ iter se bellũ gerũt Cornices & noctuę Milu⁹ & coru⁹ Pyralles & turtures brẽth⁹ & Pagt⁹. Clore⁹ & Turtur Aegipii & Aglę cygni & dracões: apri & bubuli: tauri & leones: Aspides & Ichneumões: Aegith⁹ & Asin⁹: quo rugiẽte oua & pulli Aegithi peũt: leones & galli: hyena & Pardalis: Scorpi⁹ & scalabotes: vulpes & cygn⁹. Tauri & cornices. Inter aq̃tilia Delphin⁹ & balena: cestres & lupus: muręna & cõgrus. Sũt & aliis alia noxia vel salubria. Aglæ q̃d vocãt symphytũ letale. Ibidi fel hyenę semẽ erucę myrę. Cedri folia calamodyti. Flos vluę melãchorĩrho. Semẽ Allii lacertę. Adeps capreę cãtharo: rosa cãtharo. Iachrymę ex vite grui. Religę cadauer[degustati a lupo cornici & vpupę. hærba quã leõtophonũ vocãt leoni vulturi. Vnguẽtum insectis oĩb⁹ oleũ illitũ. Salubritatem quoq; morbis & remedia inueniũt. Palũbes Lauri foliis cõmanducatis lctin⁹ Rhamno Turtures ιερεωσ fructu Coruí vitice: vpupæ Adianto q̃d & Collitricon q̃dã vocant Harpa hedera. Perdix arũdinis foliis Turdi Myrti. Cordylus Labrusca Aquila saxo quod Aquilinum vocant ac vtile partibus etiam continendis. DEVASTATIONES etiã inferũt quædã animalia Magnesii & Ephesii Contra locustas ordine militari ad bellũ exeunt. Pęonii & Illyrii contra

Amphibia

Sine coitu nascentia.

Vocis diuersitatis causa.

Vox cuiq; propria.

Dentiũ mutatio.

Dentiũ diuersitas.

Matium insignia.

Amicitiæ & inimicitiæ aialiũ.

Deuastationes.

columbas. In parte Aegypti p cane certãt. Muſcarũ multitudo depopulata eſt quondã Megarẽſes. veſpę phaſelitas Mures Cõſas hętrurię ciuitatẽ. Quędã regiones & loca qbuſdã exẽpta: In creta louis beneficio. Itẽq; apud Delphos: vt auctor Nicandrus nihil aĩaliũ venenatorũ viuit eoq; tranſlatũ extẽplo perit. In templũ Herculis Romæ muſcę non ingrediebanť: Mures in Paro Inſula vt ſcribit Ariſtoteles nõ ſũt. Morſus vero nõ ęque oĩi tpe officiũt: veſpa itẽq; muſca quæ ſerpẽtẽ deguſtauerũt aculeis magis penetrãt: Aſpidis ranã depaſti ict9 immedicabilis. Canis rabioſi morſus lętalis. Morſus itẽ ieiunii hois longe malignus: Scythas addere Pharmaco inficiendis ſagiptis ſanguinẽ hominis purgati Theophraſtus teſtať. Nõnulla diuinatione quadã natura donauit Futurã famẽ aut peſtẽ. Canes: boues: Serpẽtes pręſentiẽtes alio ſe cõferũt: Mures inſtãte ruina ſubito de loco migrãt: vt accidit Elienſib9 teſte Homero: q cũ in lonas impie geſſerint dies cõtinuos antea mures ab eis migrarũt: vñ fatũ illis portẽderũt. Sed & Prognoſtica ex aĩalib9 tẽpeſtatis a qbuſdã obſeruata. Aues eñ aquatiles in terrã volãtes pcellam ptendũt. Cõtra Terreſtres ſi ad rigua & paluſtria. Serenitatẽ Gallinaceis itẽq; Gruibus alas cõuerberantibus: ſtrepentibus vero imbrem: eiſdẽ Lauantibus ventorũ flatus. Gracculi more acipitrũ ſurſum deorſum errantes: vt auctor Ariſtoteles hiemẽ ſignificãt. Cornix a cibo volitãs in ſiniſtrã partẽ ſerenitatem Mergi & Anates cõſtrepẽtes alis ventos: plures aues albę ſimuliũ ctę: Item noctua ſereno canens: tẽpeſtate vero ſerenũ prẽnuntiat. Commutationes & eadẽ ſępe facere videm9 Luſcinia æſtate colorẽ cantũq; alium retinet. Sturn9 æſtate dulce canit hyeme obſtrepit ac fuſſlauus e nigro fit. Sed & turdi Sturni Phocides mœnides Thoes per æſtatẽ mare ceſcunt per brumã obeſę videnť. Cameleon quẽ attigerit colorem reddit. Nec locorũ prætereanda minor mutatio æſtatis quædam aduenæ aues vt coturnices. quædam hyemis vt grues turdi. Medicinas etiã innumerabiles ex animalibus eſſe quis ignorat. Sed illud mirandum q̃ in Scythia animalia in Thyle vero inſula piſces loco ligni cõburãt. vt auctor Aelian9. Illud quoq; ſuperſtitioſum qd̃em cõmemorat multa ex his incãtamenta fieri quæ adferre in mediũ neglexi. Sed ante omnia pulchrũ ſpectare ſua cuiq; arma a natura dari eaq; ingruẽte periculo ſignis quibuſdam expediri. Initurus prœlia leo cauda terq; quaterq; terga conuerberat. Sues armos inhorrent: Rhinoceros cum elephanto congreſſurus Cornu prius ad petrã exacuit. Inchneumones cũ Erinaceis certaturos oblitos prius luto ac loricatos tenuem pellẽ contra aculeos durare videas inſuper in plęriſq; virtutis quoddã ſimulachrũ. In equis leonib9 Canib9 animoſitatem palmæq; contentionem: In elephantis memoriã & diſciplinã: in vulpe Paſſere Draconib9 argutiam. In Colũbis Cornicibus pudicitiã. In Ciconiis pietatem quę parẽtes ſenes alunt. In formicis: apibus ꝓuidentiam & ſedulitatem. In Leonibus rurſus clęmẽtiã: in canib9 fidelitatẽ.

Quędã certis in locis nõ viuere:

Diuinatio.

Locorũ mutatio.

Arma cuiq;.

Virtutes animaliũ ſimiles.

De Equis.

Poppiſmũ.

NVnc ſingula cõſiderãda. Primũq; equos deqb9 Pollux ſic ſcribit. Añ bimatũ domari nõ oportere: Caput aqua pfundẽdũ pectẽdũ ac vngula reſecãda manibuſq; blãde poppiſmo fricãdũ. Strabulũ lapide ſternẽdũ tum lapidoſa paulatim adſueſcendũ ingredi via vti pedes robore confirmentur. Tũ os facile reddi illitu aquę tepidę & oleiq; vnctione: ſic frẽnũ libentius ſuſtinebit. Si min9 Camo cõpeſcẽdũ. Ab initio nõ aſper agitator ſit nõ curſu fatiget: lente vtrinq; vertẽdo expiať: neq; tã calcarib9 q̃ virga caſtiget: & in loco plano. pedes auerſus capiti ne petať calcib9 ptractet morſuq; eũ cõuerſa facie ꝓhibeat. Adſeſſor equũ ne pmat: neq; vrgeat ſeſe coxis ſuſtẽtet: ſic & eũ labore leuat: & ſibi vĩ maiorẽ addit. Sit vni9 poti9 color ſ. luba dẽſa ac ea exultãs ſorti lũbo breui capite erecta ceruice aurib9 ꝓportiõe capitis puis. Caſſius Medic9 i ꝓblematis equos balios laudat quos grẽce βαιους. baios vulgo appellãt. Virg. Spadices cõmẽdat. i. palmeo colore. M. Varro his alia adiicit ſigna pect9 latũ vẽtrẽ modicũ: lũbos ꝑſſos ſpinã duplicẽ ſi min9 nõ extãtẽ: Codã amplã ſubcriſpã crurib9 rectis ęqlib9 genib9 vngulas firmas: nec ſane magnas toto corpe venas q̃ aĩa duerti poſſint. Vſũ itẽ ſpectať atq; hſe oportet cũ ali9 alii ſit vſui. Vectori9 bellator curſor Admiſſari9 q̃drigari9 deſultor. Vecturę optimi Cãterii eq videlicet caſtrati. veredi curſu pnices. Martialis Stragula ſuccincti venator ſũme veredi. Item Aſturcones q ex aſturia veniebãt molliter ingreſſus glomerãdo ingrediũť: q etiã Tollutarii dicunť Seneca Aſturconib9 inqt & tollutariis Mãnis. Sũt eñ Mãni eq nõ admodũ magni qui tollutim id eſt more Aſturconum veſtigia glomerant. Nunc ſane id genus ex Britãnia venit: ex Hiſpania vero lenitate elegantiaq; conſpicui. Appuli Roſeani bellis aptiſſimi: ex Tuni Aphricæ ac Maſſylia Numidiaq; curſu præſtantes quos vulgo barbaros vocant: ex Tyrrheni

Caſſ.9 medicus. Equi balii. Spadices.

Canterii. Aſturcões. Tollutarii. Manni.

maris insulis pſertim Corſica & Sardinia breues admodũ: ſed aĩo gñoſo atq; audaci ingreſſu ir requieto ex Germania grauiores arrũ Succuſſuratios qui ſubſultim moleſte ingrediunt his ſi miles appellat Nonius tortores equos. Plautus vero cruciantes vt cruciante inquit Canterio. Succuſſarios feſtus. Deſultorii vero ſine Ephippiis equi adcurſum apti erant quos grẽci Celetas vocabant. hi quondã a nobiliſſimis iuuenib⁹ teſte Tranquillo agitabant: nũc ſane a miniſtris. Illud quoq; obiter notãdũ: q̃ neq; legimus neq; ſane ex veterũ monumẽtis aut marmoribus aſpicimus equos eorũ Ephippia more noſtro: neq; penitus pedũ ſuſtentacula q̃ vulgo ſtaffas appellãt habuiſſe: ſed tm̃ in dorſo ephippia ei⁹ gñis q̃b⁹ hodie domitores equoꝝ vtunt. Feſtus ſcribit Romanos equũ dexteriorẽ bigę in cãpo Martio quotãnis Martĩ immolare ſolitos. Lacedęmonii in mõte Taygeto vẽtis immolãt equũ ac in eodẽ loco adolẽt: vt cinis ei⁹ late diffundat. Rhodii itẽ ſingulis ãnis q̃drigas ſoli cõſecratas i mare iaciũt: q̃ is tali curriculo ferẽt mũdũ circũire. Aelian⁹ mira q̃dã de eqs ſcribit. In indis tã equos q̃ aſinos vnũ in frõte cornu gerere illudq; ſiqs veneno infecerit inocuũ eẽ. Apud Pſillos Indoꝝ equos haud hircis maiores eẽ mulos boueſq; tãtũdẽ libycos negligẽtiã dñi facile tolerare. Namgraciles ieiunoſq; labores & curſus maximos pferre. Prẽterea Scythã fuiſſe quẽ q optimę gẽtis equã & ex eo equũ habebat: ne ſobo les piret filiũ ad matris initũ duxiſſe primũ recuſãtẽ mox ad optũ pallio ſaliẽtẽ: vt primũ agnouit ſe parẽti cõcubuiſſe euolauit e crepidine ſaxi ſeſe p̃cipitẽ dãdo ſcel⁹ expiauit. Dareũ minorẽ equas a ptu i bellũ ducere ſolitũ: vt ſi cõtingeret au fugere ab illis amoꝝ telictoꝝ pullo ꝝ celeri terrãſferret. Celtas ac Macedonas & lydos equos piſcib⁹ paſcere Sybaritas: & libycos ad cãtũ Symphõię equos inſtruere ac domare: q̃ cã illis cladis fuiſſe dicit cũ Crotoniatis cõcurrẽtib⁹. Ex equæ frõte Carũculã a paſtorib⁹ radi philtris efficaciſſimã quã hippomanes vocat Vir. i geor. Equoꝝ nobilitas nõ facile patit ab aſinis inĩri: remediũ eis prius Iubas tõdere atq; turpãtes crinibus amota ſuphia facile ſuccũbũt auctor Aelian⁹. Plyni⁹ vero aliter earũ libidinẽ iuba tonſa extingui dicit cõcipereq; flãte fauonio apud vrbẽ Vlyxipponẽſem. Coſſinitus Thraciæ fluui⁹ equos epotos efferat. Hinc diomedes illic regnãtis eg mõſtroſi ob eã cãm dicunt. Adamati eq quoq; Alexãdro & Cęſari & Auguſto repiunt a q̃b⁹ etiã tumuli honore donati. A Semiramide itẽ vſq; ad coitũ. Equ⁹ inſup Nicodemis regis extincto dño inedia vitã finiuit. Aelian⁹. Hui⁹ aialis iuẽrorẽ neptunũ tradũt: eqtãdi vero Theſſalos ficuti frænoꝝ Paletronios Columella de equis ſic ait. Maiores bimis domari nõ oportet: annoꝝ notę cũ corpore mutant: dũ bim⁹ & ſex menſiũ eſt medii dẽtes ſupiores & inferiores cadũt. Cũ quartũ agit his q̃ Canini appellant deiectis alios adfert: intra ſextũ deiñ annũ Molares ſupiores decidũt. Sexto ãno quos primos mutauerit exęquat. Septimo oĉs explent ęq̃liter & ex eo cauatos gerit: nec poſtea quot annoꝝ ſit manifeſto cõprendi poteſt. Decimo anno tpa cauari incipiũt ſupcilia nõnũq̃ caneſcere & dẽtes p̃minere. Morbi equoꝝ Crithiaſis Hyperaemoſis Generat Septẽtrio equos ſilueſtres ſicuti meridies aſinos. Inueniunt & equi fluuiatiales q̃ in fluminib⁹ morent quos Hippotamos vocãt Auctores Ariſtoteles. Aelianus. Plynius.

Succuſſarii Tortores. Gruciarii. Deſultorii Celetes.

Equi caſtitas. Dare⁹ eqs a partu ducebat. Sybaritarũ mos. Hippomanes. Equæ vẽto concipiũt. Caſſinitus fluuius. Equi adamati. Inuentores equi. eqtãdi. frenorũ. Dentes equorum. Morbi equorum Crithiaſis. Hipaemoſis. hippotami

¶Ex Xenophonte de arte equeſtri.

NEqd aũt de equis p̃tereat Xenophontis grecũ libellũ de arte equeſtri viſũ eſt mihi in latinũ ſermonẽ adhũc locũ epitomare: Pedes ante oĩa p̃bãdi vngulæ craſſæ ſint: neq; hũiles ne atterant: nec poſtes: neq; valde erectę caprarũ modo tibię pingues oſſibus nõ carne. Si pull⁹ molliter genua flexerit tpe p̃cedẽte multo magis flectet ſic eñ meliuſq̃ rigida equũ eqtẽq; infractũ ac inde feſſum reddũt. Coxę ãteriores ſub humeris pigues p̃bant: pectora latiora ad decorẽ faciũt pariter & robur: aptaq; fere crura minie inter ſe p̃xia aut cõiuncta A pectore rurſus ceruix nõ more apri prona p̃cũbat: neq; itẽ galli modo recta ad ceruicẽ tẽdat vacuus circa curuaturam ſit: caput oſſeũ paruas habeat maxillas: oculis ante pedes reſpiciat: Nam colli protẽſio laſſitudinis debilitatiſq; ſignum. Conſiderandum deinde ſi vtręq; maxillę molles an durę aut diuerſæ Diuerſarũ eñ maxillarũ ſicuti alia multa aialia naſcunt etiã equi. Oculis itẽ prominentib⁹ vigilantior apparet q̃ incuruis lõgiuſq; aſpicit. Nares apertę magiſq̃ depreſſę ſpirabiliores ferocioremq; demonſtrant. Etenim quum equus alio cũ equo fertur vel inter equitandũ animatur: & efferuet nares magis dilatare conſpicit. Vertex præterea ceruicis maior & aures minores magis equinum ſe ferunt caput: latera profundiora tumidioraq; Lũbus q̃to latior & breuior tãto facilior. Ingreſſu equ⁹ anteriora crura attollit & poſteriora deflectit: vẽtrẽ mediocrẽ: Coxas latas eẽ oportet: lateribuſq; ac pectori cõiũctas: ſi aũt hęc omnia gracilia fuerint leuiorẽ ſane ad curſũ velociorẽq; faciũt. Clunes ad caudã ſi lata linea diuidat

lõge veſtigiũ poſteriorũ pedũ prioribus añponet: Teſticuli quoq; magni ꝓbant. Si pullus cruribus fuerit altis hic magnus erit equus: nã quadrupedũ omniũ magnitudo tibialis tpe nõ valde creſcit ad huius igit̃ ſymmetriã & reliquũ corpus augeſcit. Pullus imprimis mãſuetus tractabiliſq; fiet eſuriẽdo ac ſitiẽdo: demũ irę oblito cibũ ꝓbẽdo: tũ blãdiẽdo leniterq; partes quas

Quomodo curandus pullus.

equus per ſe curare negt attrectãdo: hũc equiſo per turbã ducat oĩbuſq; adſpectibus ac ſonoribus appropinquare doceat vt ſi quid expaueſcit nõ plane arduũ: ſed placidũ eſſe paulatim mõſtret. Cautiões in equo emẽdo vt ętatẽ qs nouerit: ſi frenũ recipiat: ſi ſeſſorem excipiat. ſi exceptum excutiat: ſi dimiſſus aut: aufugit celeriter recipiẽ: ſi verbere ict9 fit obtemperãs aut excitatior. Sed & ſi bello vis vtilem foſſas tranſmittere: muros tranſilire: inſilire: deſilire: a fronte a tergo ab latere percurrere oportebit: Pauidi & ſuſpicantes omnino reiiciẽdi. Illa ferocis ac boni

De Stabulo.

equi potiſſima ſigna ſi feſſus rurſus eadẽ facere voluerit. Stabulũ domi habere oportet: vt ſæpe cernat equũ ocul9 dominic9 repagulaq; inter eos ne iter ſe pabulũ furẽtur ponẽda. Pauimẽta ſtabuli mollia ſeu leuia gñoſis officiũt vngulis. Sint igit̃ lapidib9 ſtrata interſe vngularum magnitudie ex aſpitate cõiũcta. Ira nãq; a vitiis equoꝝ pedes & ſiqd illis adhęſerit phibentur. Poſt hęc egſo eſtabulo equũ educat ſtrigilis gra ſeponatq; ſeorſum a pſepe poſt prãdiũ vt libẽtius: deiñ ad cœnã redeat locũq; eũ lapidib9 rotũdis ſternat: vt ſeſe mouẽdo in eo tãq; in viaſa xoſa ingrederet̃ exerceat: eoq; mõ chelidonas pedũ hmõi effuſi lapides tenuabũt. Ora vero vt ſint mollia curãdũ hiſdem fere remediis qb9 & caro curat̃ humana. Egſo quottidie ſimũ & humida eq cubilia ĩ vnũ locũ efferat atq; aggerat. Equũ quocũq; ſine freno ducit camo cõpeſcatq

De ſtrigili.

minime reſpirare phibet ac mordere nõ ſinit: ſupraq; a vertice capiſtrũ adliget qñ oia circa ora ipoſita natura ipſa equus detrectat: ſic vincula minime ptrahet: ſed lẽta eſſe ſinet. Qñ ad ſtrigilem venit incipere a capite & iuba oportet: vbi enim ſuperiora purgata nõ ſunt fruſtra inferiora purgãtur: ſpinam tãtum manibus atterat & pilum qua natura ducitur complanet: ſedi minime noceat: aqua caput abluat: quũ em̃ ſit oſſeum ſi ferro attingat equũ contriſtabit. Deinde pro comium id eſt ſetæ quæ ante frõtem propendent aqua inſpergẽdum vti longe ſuccreſcat: quũ viderem inime prohibeat noxiaq; ab oculis propellat: Etenim exiſtimandum deum pilos huiuſcemodi equo in hac parte loco magnarum aurium dediſſe. quas aſinis ac mulis ob oculorum defenſionem tribuit. Præterea caudam atq; iubam lauare ſæpe oportet. Nam ſetæ in his partibus creſcentes magno ſunt vſui cauda in noxiis abigendis iuba ad equum aſcendendum: ſunt itẽ ad decorem: lignum ꝙ Equæ armentales non ſimiliter aſinos in coitu ſuſtinent donec comam induerint: cuius rei gratia attondent equas omnis quæ ab aſinis ſint ineundæ. Lauare crura prohibemus nihil enim iuuat: nocerq; potius vngulis quottidiana inſperſio: ſub ventre quoq; multa purgatio minuenda quum hęc magnopere contriſtet equum: præterea q̃ to purgatior hęc tanto magis ſubtus noxia congregat: itaq; hæc loca manibus pro ſtrigili con

Quomodo frenũ imittendũ.

fricanda. Vidẽdum ne in equis tractandis a frõte aut a cauda adpropinquem9: ſed ab latere ſic & minimũ nocebit & aſcenſuro paratior fuerit. Equiſo equũ frenaturus primũ ad eius leuã accedat: deiñ lora dextra ſũmo capiti corypheęq; imittat: os vero ſiniſtra aperiat. qd ſi recipiat cerĩphalon circũponat: ſi minime aperiat: pollicẽ ſiniſtrę ori iniiciẽdo freno dẽtes pmat. qd ſi nõ item iuuerit labrũ cinedontẽ premat. Equũ inſup per lorũ ducat nõ aũt per frenũ: nã hoc diuerſitatem maxillę facit: Frænũ vero ipſum quũ nimis ꝓpe maxillas fuerit os atterit vt ſine ſenſu quodãmodo fiat: ꝙ rurſus nimis in ore ſũmo poteſtatẽ facit minime freno parẽdi. Egſo inſtruatur: quo nã modo Perſico more ſit auxilio: vt equ9 facile cõſcẽdat̃ dorſo dñi pedes ſuſtinẽdo: ſi forte ille ęgrotauerit aut cõſenuerit. Pręceptũ optimũ ad equũ cũ ira nũq; adcedere: qm̃ equũ gñoſum verberib9 cogũt maiorẽ incutiũt terrorẽ: blãdeq; potius edocendus: vt ꝙ expaueſcit minime moleſtũ ſit. Equũ aſcẽdẽs lora ex freno leua decenter accipiat ita lẽta vt crines ꝓpe aures minime corripiat ne ſi forte cũ haſta inſiliat: os eq freno cõuellat: ex vtroq; igit̃ latere cõſcẽdere diſcat. Qd ſi forte er9 feſſum eques habuerit: minime genu ſupra eq ſpinã imponẽdũ: ſed tibiã in alterã laterũ eq partẽ trãſmittat: quũ vero conſederit coxis equo adhęreat vt recti9 valẽtiuſq; queat & haſtã manu iacere & ex equo ferire: tibias a genu molliter demittat: ſi aũt rigidas ꝓtẽderit periculũ ſiqd offenderit ne rumpant: deiñ brachio ſiniſtro eq coſtis adhæreat: ſic em̃ & ſtabilior equus fuerit: & manus firmior. Si quando currendum ſignis id tantum q̃ ſubito ꝓſtat: equo ſi leui erectaq; ceruice habenas altius immittendum: ſi demiſſiore fuerit inferius: qui enim ſpõte curret corpus alacer inflectet: & ad baculi nutũ qua parte inferri viderit libentiſſime mouebitur: ſeſeq; rurſus reflectendo regredietur. Equitationis genus lau-

dam⁹ quã pedã vocãt in vtrãq; em̃ maxillã verti adſueſcit: In cõuerſionib⁹ equ⁹ tuto recipiat nõ ſubito: ſed paulatim e medio curſu frẽnũ cõtrahẽdũ: vtile qñq; fuerit quieſcẽtẽ ſtatim impellere: & ex equis equos petere: & ex celeritate rurſus in proximo cõquieſcere & ex quiete iterũ irruere: ſiquis aũt ſaltu eũ cupit inſtruere: loco tenẽs equũ foſſam p̃cedat oportet deinde trahat ad ſaltũq; inuitet: ſi reſpuit verberib⁹ cogere: reliquo tpe vim non expectabit: ſed tm̃ retro aliquẽ videat ſat erit: ſic adſuet⁹ calcarib⁹ poſtea ab eqte impulſus magnas trãſmittet foſſas. hocidẽ agere in accliui decliuiq; loco adſueſcẽd⁹: & adſiliẽtẽ qdẽ in accliui: lubã prẽdẽdo pronus adiuuet. In p̃cipiti vero ſeſe reſupinãdo habenaſq; cõtrahẽdo: equus em̃ q collecto conden ſoq; corpore fuerit: & ſibi & eqti hæc oĩa tutius paget: Deniq; huic arti & venatio & cãpeſtris exercitatio magnope vtiles: Cũ equo magnanimo nihil p vim agito: nimiã ferocitatẽ placidiſſimis potius ſignis mitigato: nã lõga magis itinera: & qeta mitẽ reddũt q̃ ſubita ac breuis violẽtaq; agitatio: quapropter minimũ ab aliquo alio q̃ equiſone attigat. Præceptũ eſt em̃ Poppiſmo id eſt blãda ſibilatiõe equos mãſueſcere: lotio aũt excitari: At ſiqs ab initio in lotio quidem placabilia: in poppiſmo vero moleſta p̃fert et diſcet equ⁹ poppiſmo qdẽ excitari: lotio aũt placari adeo in teneris adſueſcere magnũ ẽ. Adhibẽdus inſup iuxta clamorẽ: & tubas ne hęc horrida ei videant: neu aliqd triſte: ſeu ſubito moleſtũ proferre: ſed conquieſcere ſinere: prãdiaq; & cœnas offerre ſi capiat: Optimũ aũt cõſiliũ: valde animoſum equũ nõ eſſe in bello poſſidendũ At ignauo & pigro equo ſat fuerit dicere hęc oĩa fieri contraria q̃ aĩoſo oportere diximus. Præceptũ quoq; de frẽnis hoc erit: vt duo nõ min⁹ habeant horũ alterũ lene rotis valde magnis: alterum breuib⁹ & humilib⁹ echitinis vero acutis: vt ſi qñ hoc equ⁹ accipiat: aſpritate dimittat: quãdo vero lene cõmutat ipſi⁹ lenitate lætet: & in altero quidẽ inſtruat: in altero gaudeat: ac qd in illo didicit: ĩ hoc agat & exerceat: ſi vero huius deſpexerit lenitatẽ rotas magnas addim⁹ leni: vt ab ipſis hiare coactus frẽnũ dimittat: Oportebit & aſperũ frẽnũ variũ facere: & clauis firmiter cõfixũ ac cõtinuũ. Cauẽdum inſup vt q̃tacũq; fræna fiant mollia flexibiliaq; ſint rigidum equus totũ habet ppe maxillas ſicuti obeliſcũ. In flexibili aũt qd fugit ſemp venãs mittit a maxillis frẽnũ: hac igit de cã circa mediũ ex aſſib⁹ anuli ſuſpẽdunt: vt in his pſequẽdis & lingua & dẽtibus occupat⁹: ad maxillas frẽnũ recipe negligat. Siquis aũt equũ cupiat vectoriũ pariter & celerẽ: ſaltuq; leuẽ hãd facile in eodẽ ĩueniet: Nã q molliter crura inflectit corpus attollere minime valebit. Qui em̃ lũbũ inflexum & breuẽ ac robuſtũ habuerit nõ ſecũdũ caudã: ſed in ea parte quę inter coxẽdices: & latera ſecũdũ vẽtriculũ eſt: Is maxime poterit retro crura longius ſupra priora veſtigia ponere: ex quo ſi frẽno cõtrahit poſteriorib⁹ qdẽ laborabit corpus vero anterius attollere valebit ita vt vẽtre & genitalib⁹ anteferat. Armaturã vero q ex equo ſit pclitatur⁹ huiuſcemodi habeto: primũ thoraca: & ex thorace cõtinuũ ei tegumẽtũ q̃ ceruicem ad vultũ vſq; ac nares ptegat. Ex hoc itẽ alę duę circa verenda dependeãt: ac cõſiſtãt tales tantæq; vt tela repellere valeãt: Caſſidẽ deiñ induat q̃ firmiſſima erit ex pelle bubula: Siniſtra inſuper man⁹ armãda manu appellata nã & humerũ opit tũ brachiũ ac cubitũ & qd his cõtinuũ fuerit: pterea extẽdit & incuruat & vbi deficit thorax ſupra alas ptegit: Dextrã ob pugnã liberiorem eſſe oportet. eamq; a thoracis impedimẽto ſeparare: pro quo alę ſint in giglyſmis additę: q̃ itẽ vt manus plicant & ſimiliter claudunt: brachio tantũ ſimile tibialis opponat: armãda & ea pars dextrę q̃ ſublata nuda eſt ppe thoraca corio vitulino aut ferro. Equus poſt hęc armãdus pmetopidiis: pſternidiis & parapleuridiis: Hæc em̃ ſil' & eqti parameridia id eſt femoralia fuerint. Ex omnibus vero maxime equi ventriculum ſimul cum lateribus: quæ pars inter vitalia & debiliſſima videtur quoad fieri cõmode poterit vnacum ephippio protegere oportet: neceſſe tamen huiuſcemodi tegumentum ſicuti & equi alia conſuere: vt & eques ſecurius conſedeat: & q̃ minimũ equi ſedẽ incommoder. Equitis pręterea pedes ex fœmoralibus eminebunt: Armãtur quoq; & hi ſi embates ſeu ſocculi fiant ex corio quali crepide exiſtunt: ſic enim armatura & tibiis & pedibus pariter calciamenta fuerint. Et hæc quidem omnia ne lędi poſſit: vt autem lędere valeat macheram potiuſq; enſem habeat: Pro haſta perticali q̃ hæc debilis ſimul & grauis ferre eſt corneas clauas magis laudamus: nam & hæ ſcientem fallere minime poſſũt: & ignaro eſſe vtilia quoquo modo a frõte a tergo ab latere. adde q̃ robuſtiores ſunt: & ferri faciliores q̃ haſta: iaculum inſuper lõgiſſimum magis placet. Paltum enim genus minoris iaculi in itinere torquetur ac tranſmutatur. Longius autem iaculabitur ſi ante proiiciens a leua ſe reducat in dextram: deinde in coxendice conſurgens haſtam emiſerit: certius tamen ſi ſemper ſcopum in emittendo contuebitur.

Venatio vtilis equiti.

Equ⁹ ignauus.

De frẽnis.

De Armatura.

De Canibus.

Laconici. Alopedes. Leontomigesarcades Crocutę cyrenai. Castorides Eretrici. Molossi ex epiro. Celtici. Britannici Indici.

CAnes diuersorũ generũ mẽorat Pollux. Laconicos Arcades Argolicos Cyrenaicos Libycos: Molossos Indicos Castorides Eretricos Cretẽses. Laconici ex vulpibus & Canib⁹ vocantq; Alopedes Plaut⁹: Nos Parasiti Lacones sumus. Arcades ex Canibus & Leonib⁹ appellãturq; Leontomiges Cyrenaici: ex Lupis & Canib⁹ noĩantq; Crocutę. Castorides e Castore nati: & vulpe ex quo Homerus αλωμεκιδας eos vocat Eretrici Apollinis iussu nutritiq; & aratro terrã vertere dicebant. Molossi ex Epiro veniũt dicũtur ꝓgnati ex cane quẽ Vulcan⁹: vt fabulę volunt fabricauit: & animã inspirauit. Donoq; dedit Ioui: ille europę: Ipsa Minoi: Minos Procridi. Hęc Cephalo venatori Cretensiũ. Canũ aliqui Diaponi: qui semper in certamine foris cõgrediunt: alteri parippi q equis cursu cõtendũt: Hęc ex polluce. Sũt & celtici ex Gallia Britãniaq; veniẽtes odoratu cursuq; prastãtes. Indici ex Tigride nascũt. Vnius ex his exẽplũ tradit Aristoteles q̃ presente Alexandro in India cũ leone cõgressus prius expectauerit a circũstãtib⁹ totus paulatim cõcerpi q̃ mordic⁹ ferã dimittere extinctum tandẽ Alexãder honorauit eius nomini ac tumulo ciuitate dicata. Nicãdrus Colophonius tñ scribit huiuscemodi canes ex Acteonis regis canibus ꝓgnatos: qui post rabiẽ in sanitatẽ redeũtes euphrate trãsmisso in India errauerũt. Sũt & Melitei ex Melite insula admodũ parui in delitiis domi educant. Nostra vero tẽpestate Alani & Corsi nõ cedũt Molossis: quibus suis feris cõgrediẽtes Molossi eñ ex Illyrico frequẽtes in Italiã veniũt custodiẽdo pecori villisq; aptissimi sub cathenis interdiu ob periculũ retinẽtur. Hoc aĩal ægyptii sub numine Mercurii venerat quẽ vocant Anubim ꝙ in exortu caniculæ fiat inũdatio nili: vel ꝙ Isidi Osyrim quærẽti Canes presto fuerint. Scribit Hermippus qui & Aristoclẽ adducit auctorẽ esse gẽtẽ in patre æthiopiæ Cui Canis imperaret eiusq; cũ latratu tũ certis aliis signis iussa deprendi. In tẽplo vulcani rotundo. Canes Romę veluti ędituí habitabãt sacrilegis tantũ adlatrãtes cęteris blandi: eodẽ ferme modo & in Apulia & in Mineruę tẽplo vidébant. Fidelitatis quoq; eox plura monumẽta. Pirrho Regi canis ab eo educatus adfuit quondã in sõnis in quodã terrore clamãti. Demũ eo mortuo in eãdẽ pyrã sese spõte iecit. Icarii canis fidẽ ob Indicatũ filiæ parẽtis cadauer cęlo posteritas extulit. Dare⁹ vltim⁹ ab Alexãdro vulnerat⁹ ab oĩb⁹ relict⁹: Cani tm̃ ab eo educato curę fuit. Canẽ Athenienses publice alẽdũ mãdauerũt. ꝙ Aesculapii tẽplo custos sacra cõpilãtẽ idicauerit. At Canẽ vlyxeũ post ãnos. xx. dominũ cognouisse fabulose ab Homero positũ. In Aegypto Docilitas nõ minor eis q̃ equis Sibaritarũ Sub Ptolemęo qdẽ ludere saltare ac molliter ad Symphonię cãtũ mouerí edocti fuerãt vicẽ seruorũ paupib⁹ domi prębãt. Ex Aeliano. Canẽ latini lupercalib⁹ immolabãt mẽse Februario. Lacędemonii vero Marti: eũq; tẽplis oĩbus: vt aĩal impurũ & qín propatulo coeat arcebãt ea demũ cã ꝙ in Insulã Delũ nõ ingrediebant: nec ei⁹ sacerdoti vel eũ noiare fas erat. Plutarch⁹ in Problematis. Pœnã quoq; apud Romanos singulis ãnis dabãt ob memoriã male defensi ab eis in tumultu gallor: Capitolii. Heliogabal⁹ teste lãpridio canes ingẽtes redis trahẽdis iũxit. Reliqua ad eor ptinẽt naturã: Plures edũt fœt⁹ cęcos ois: vsq; in diem xiiii. optim⁹ in fœtu q nouissim⁹ cernere incipit prim⁹ tm̃ patrẽ refert Genituręinitiũ mari q̃tus anni⁹: fœię terri⁹: vsq; in nonũ: ętas dẽtib⁹ deprẽdit. Iuuenib⁹ albi & acuti: Senib⁹ nigri & obtusi: æuũ lõgissimũ ãni. xiiii. Ex Aeliano. Signa vero ꝓbi Pollux vel illa ꝑcipua cõmemorat. Torosi magni venosa frõte ac lata oculis nigris flãmeisq; auríb⁹ tenuib⁹ ac prelõgis. Colloitẽ prelongo: pectore carnoso: Spatulę ab Humeris paulo recedẽtes Curib⁹ altis altioríb⁹ tñ posteriorib⁹. lateribus extantibus. coxis teretib⁹ interse distantibus: villo tenui ac dẽso colore non omnino vno: sed mixto. Vexant trib⁹ Morbis Angina rabie & podagra ab hac vltima facile curant a reliquis nõ item. Eorũ caluariam integrã esse cõstat. Crurisorẽ ꝑterea villosiorẽ esse oportere: indagatorẽ vero dentib⁹ ihebetioribus atq; nigrãtib⁹. Signa quoq; lõge odorãtis si abstinent Canina carne vel assata vel facta condimentis. Aelianus.

Canes ob pu. coitus fœditatem reiecti Prim⁹ fœtus patrẽ refert. Probi canis signa. Canũ morbi.

Canis inter Aethiopas Rex. Canum fidelitas.

Canũ docilitas.

De ceruis.

CERVI.

CEruis fœis cornua nasci nõnulli dicũt tũ Euripides testat i Iphigenia Ceruã cornigerã manib⁹ Achęorũ tradã quã ꝓ tua mactabũt filia. Idem in Terundis Ceruã ab Hercule expugnatã cũ cornib⁹ fuisse dicit. Seseli hærba in morbo & apd Cretã dictamo vt tradit Aristoteles sese curãt: cornua i locis in accessis ꝓiciũt ne in belles inueniãt. Vñ prouerbiũ ου ελαφοι τα κερατα απο βαλλουσιν. auctor Aelian⁹. Aristoteles ait Ceruos in capite vermes habere præterea felle carere q̃is eius intestinum sit amarissimum. Plynius item

de his hæc ſcribit: Mulcentur fiſtula paſtorali iacent prope viam: in terrore ad hominẽ cõfugiunt: mirabundum alioquin animal ac timidum in bimatu cornua incipiunt, partus ferũt octonis mẽſibus & vitę eis longiſſimę ſignũ quod quidã cũ torquib⁹ aureis ab Alexãdro magno datis poſt longum tẽpus inuenerí. Quin & eorũ carnem matutinis manducatã addere vitã comptum eſt: Cornu ceruinum fuffitũ abigẽdis ſerpentibus aptũ. Aphrica tantum ceruis caret. Eſt & apud Ariſtotelẽ Hippolaphus animal forma cerui & equi cõpoſitum magnitudine fere ſimili ceruo, villo tantum & barba hircina, ſcribit eum gigni apud Aracotas, forte hic eſt quẽ Aelianus Tragelaphũ vocat: dicitq; cætera ſimilem ceruo: barba tãtum & armorũ villo hirco propiorẽ. Capreã græce Dorcadem Gaza apud Ariſtotelem cõuertit. hęc & coturnix placidiſſima aialium vt ait Plynius, venenis pinguescunt. Muſimones Corſica fert caprarum more villũ ferentes ex quo tormenta cõficiunt: auctor Strabo. Damæ raro manſueſcunt: cum ferę dici non poſſint. Cõplura nãq; medię inter vtrũq; naturæ ſunt: vt in volucribus lrũdines: Apes in campo: in mari Delphini: auctor Plynius. Vulpes vafrũ animal Echinum cum videat nõ poſſe propter aculeos ſuperare reſupinat: atq; ita mollẽ corporis partem lancinãs enecat. Veſparũ quã dolq; multitudine vexata ſeſe in cauũ condit: extante cauda. Circa quã vt illas certatim occupatas villoq; denſo implicitas animaduertit: egredit: atq; ad murum ſiue arborẽ pfricando obterit: extinctaſq; deinde depaſcit. Eodẽ fere cõmento & piſciculis inſidiatur ripã oberrans, caudaq; in aquam demerſa. Illi nouitate occurrũt, villiſq; obuoluti & quaſi defoſſi extrahunt. Otides quoq; in fluminibus pariter decipit ſeſe vni ex eis feſſæ adſimilans Illę ſupuolant. Vulpes cõuerſa ſtatim inuolat. Dicit & in Thracia flumina hyeme glaciata trãſmittere aute prius ad ripã humi adpoſita ſerenitatem itineris explorare ſi quietẽ nullis crepitantibus vndis deprehendit libere traiicere. Hęc ex Aeliano. Leonum Ariſtoteles Duo genera ponit: Alterũ breui⁹ Criſpo pilo atq; ignauius alterũ lõgius atq; generoſius in vniuerſum infirmis eſt lateribus reliquo corpore robuſto ceruice pſertim validiſſima q̃ oſſe vno rigida cõſtet: nec vertebris vlli iungat. Illud obſeruatum & Homeri Carmine q̃ ignẽ formidat: Item rotarũ orbes curr⁹ inanes & gallinaceorum criſtas ac cantus. Solum hoc animaliũ aptis oculis naſci: auctor eſt Democrit⁹. apd Aelianum minimũq; ſomno deditum tradũt: ſignũ q̃ dormienti cauda iugiter mouetur: Stabula paſtorum armentaq; inuadit fame cõpulſus. vt Homero placet: Carne camellorq; libenter veſcit: vt auctor Herodotus. q quondã in Camelos regis Xerxis frumentũ ferentes impetum feciſſe leonem cõmemorat: reliquo cõmeatu hominibuſq; ſeruatis. Saturitatem dierũ inedia vel ſimia deuorata vomitionibus purgat: Ingredit obliquo itinere ne cubile deprehendi aut fœtꝰ inuadi poſſint: oſſa ſolida minimeq; vacua habet. Solus quocunq; tempore terga nullo terrore vertit quiete ac ſenſim ſeſe recipit. Cum leæna non paſcit ſed ſeparatim errat cum in cunctis generibus mas cum cõſorte libenter viuat. Cauſa q̃ vterq; viribus fidens nequaq̃ altero indiget. hæc ex Plynio. Reliqua ad eius pertinent clementiã Nam vt eſt in edia terribilis ſic reliquo tpe mitis puerirę ac magiſtro eũ regenti pſerti. varia eiꝰ placabilitatis traduntur exẽpla. Illud imprimis notiſſimum quod ab Aeliano Gellioq; traditur: de Androcle ſeruo, qui Roma aufugit in lybiæ deſerta ac in antrum leonis incidit vbi leoni reuertenti cum præda ac pedem claudum porrigenti: Androcles auxilium tulit: Demũ captus ipſe fugitiuus ac Romę in theatrũ cidẽ leoni forte capto obiectus ab eodem cognitus & ſeruatus eſt. Scribit item Plynius de Mentore Syracuſano qui leonẽ ſibi in ſiluis obuium pedemq; porrigentẽ ſurculo infixo liberauit: Idem fere dicit Helpio Samio cõtigiſſe. His exemplis ſucceſſit diu⁹ Hieronym⁹ q huiuſcemodi feram ſimili beneficio demeritus tradit. In regione Elymea templũ Adonidis eſt vbi leones mãſueti hoſpitibus blandiuntur, ex eorũq; manibus cibum capiunt. auctor Aelianus. Plynius ſcribit: q primus Romanorum leones curruí iunxit. M. Antonius triũuir imitat⁹ Matrẽ deum in cuius tutela ſunt non ſine Cauillio generoſos ſpirit⁹ eo tempore ſub iugum miſſos ſignificari quem deinde imitatus eſt Heliogabalus: teſte Lãprídio. Pompeiꝰ. cccxv. Iubatorum Leonum pugnam in Circo dedit Cæſar. cccc. primꝰ hominum Hanno Carthagigenſis Leonẽ manſuefecit: Graui ſunt anima & diebus alternis veſcuntur Leæna primo partu quinq; parit: ac per annos ſingulos vno minus ab vno ſterile ſcere: Informeſq; fœtꝰ ac magnitudine muſtellaq; eſſe Semeſtres vix ingredi. Hæc Plynius, Cõtraq; Herodotus apud Macrobiũ. Itẽq; Gelliꝰ ſcribunt q Leęna in omni vita vnum parit: Cauſa q Catulus Leoninus vbi in vtero moueri cœpit cum habeat vngues longe acutiſſimos vterum lacerat augeſcens magis ac magis imprimendo exulcerat. LVPVS animal voraciſſimum in prædam incidens toto corpore turgeſcit:

Hippolaphus.
Tragilaphus.
Caprea.
Dorcas.
Muſimones.
Damæ.
Vulpes.
Quę Aelianus de vulpib⁹ adfert

Leones.

Placabilitatis leonis exempla.
Androcles ſeruus.
Mentor Syracuſanus.

Leones romę in circo
Hãno leonẽ mãſueſecit primus
De leęnę partu.
Lupus.

taurum a tergo aggredit cornua cauēs: noctibus grassat. Flumina tranāt feriati quolibet eorū
pcedentis caudę mordicus apphensę innixo. Apollini Amicus q̄ latonę pariēti adstiterit vnde
ab Homero: Lycogenes apollo dicit: ex quo in tēplo delphico lupi simulachrū cernebat. Et apd
græcos ann⁹ Lycabas dicit. Q̄d a Phœbi seu solis cursu pendeat. In Canopo Mareotidis Pisca-
toribꝰ adsistunt more domesticorū canū: partęq̄ ab his prædæ donant. Alioquin retia appa-
ratūq̄ omnē concerpūt Prope Nilū. herba quędā est quę Lycoctonia ex argumento dicit. hāc si
Lycopolis. attigerit pcunt: Quare Aegyptii hoc animal venerātes Nā & Lycopolim Ciuitatē habēt hāc
e suis terris extirpauerunt. Hęc ex Aeliano. Plyniꝰ ait luporū visum in Italia noxiū esse: vocęq̄
homini quē priores cōtēplentur adimere caudę eius vim amatoriā inesse. Eū. xii. non āplius di
es toto anno coire. In fame quoq̄ vesci terra. De visu Vergiliꝰ ēt in bucco. auctor. Liuiꝰ vero in
gt viso quōdam lupo in capitolio vt ditū putatū vrbsq̄ pterea lustrata. Lupos Ceruarios Ga
Lupus cer za ait a gręcis θωας vocari. Pollux aūt Thoa lupū vulpi similē voce dicit: q̄ cæcos parit fœtus:
uarius. & cū Leonibꝰ cōgredit: Caos alia species e genere ceruariorū. Lupos ceruarios in Pōpeii arena
Thoas. primū romæ spectatos fuisse Plyniꝰ scribit: Aelianus hoc aīal pditū magna humanitate dicit.
Caos. In hominē siquidē incidens sese cōuertendo quodāmodo dignat: A cęteris quoq̄ oppssum ani
Lynx. malibus vltro vlciscit. Cum Leonibꝰ cōgredit. Lynx & ipe inter Lupos ceruarios visu acutissi-
mo: pelle varia: Eius vrina cōcreta lapidescit mulieq̄ ornamētis quęsita. Hāc igit expetitā qua
si diuinās dicit vti tutiꝰ degat: occultare quā Lyncurium vocāt: vt auctor Solinus. eius color
ptio vt ait Teophrastus: ad Succinū puenit: spiritu atrahit & ipe appinquātia: dolores insu-
per renū placat: & regio morbo medet: Plyniꝰ itē scribit lupi ceruarii naturam esse vt si cōtin-
Lyncuriū. gat eū mādentē respicere statim oblitū cibi quæsitū alium abire. Boues inter animalia honore
De bobus. cęteris pfert Columella tāq̄ Agriculturę socios pstertim in Italia cū tauros italos græci voca-
rēt. capitaleq̄ fuerit apud ātiquos eos necare ex quo dānatꝰ a Po. Ro. q̄ cōcubino procacioma
sum rursi se edisse neganti bouem interemisset tāq̄ colonū suū sustulisset: Scribit Aelianus apd
mare rubrū boues cornibus flexibilibus esse: apud Mysos sine cornibus nasci: in Phœnicia tan-
Opistono ta magnitudine esse vt a Stantibꝰ mulgeāt. in Lybia quę Aegypto terminat boues Opistono-
mi boues. mos id est retro pascētes q̄ cornua luminibꝰ pātenta ab fronte pastionē abscondāt: regredienti
bus vero nequaq̄: in India cursu cū equis cōtendere publico spectaculo: in Libya boues agrestes
esse cursu itē haud equis iferiores. Apud Chussas Aegypti Ciuitatē venerē coli cū cornibꝰ bu-
bulis eiq̄ vaccā sacrificari q̄ ei numini maxie cōueniat: cū constet hoc animal maris sequi vocē
stadiis vel. xxiiii. distātis Apd Crathera itēq̄ clitumnū vmbrię fluuiū armēta ex nigris alba fie-
ri. In Eubœa fere omnes boues albos nasci vnde a poetis Argibœa dicta ē: Tauros Aethiopum
agrestes q̄ Sarcophagi dicūt cornua auriū modo mouere: Apud Troglodytas taurū esse in prę
Vphis apis cipua dignatione q̄ robore pstare cæteris animalibus dicāt. Huiꝰ ēt animalis noie Aegyptios
Apim colere quē ex loco vphim vocāt ex eo genere quos Thesprotę Latinos dicūt iactātes illos
e semine Geryonei armēti ortos Hūc vphinos herba tantum modica pasci. Hæc oia Aelianus
Plutarchꝰ aūt in poblematis scribit Bouiq̄ cornu peteret fœnū apponi solitū ne occurrantibꝰ
noceret: ex quo puerbiū ad proteruos & nocētes fœnū in cornu gerit quo. M. Crassus notatus
fuit. Columella teste boū differentiā regio facit Cāpania albos & exiles gignit: vmbria vastos
Signa pbi & albos æthruria & latiū cōpactos & ad opa fortes Appenninus vegetos ac labori aptissimos
bouis. Tū illa signa probata magna Cornua frōs lata & crispa Hirtę aures: oculi magni ac nigrātes ex
quo Homerus βοωπις Mineruā appellat. Nares resinę ac patulæ. Ceruix lata & torosa: ampla
palearia: capax vterus: latera porrecta: lumbi. Dorsū rectū & planū: vngulę magnæ: cauda lon
gissima: Color russus vel fuscus. Vaccę quę ānos. x. excesserunt fœtibꝰ inutiles rursus maiores
Taurii lu bimis iniri nō oportet. Hęc Columella. Plynio teste tauroq̄ spectaculū primꝰ Cęsar dictator de
di. dit. q̄d adhuc romę durat: Illud quoq̄ nō pteribo q̄d scribit Aelianꝰ. Taurū qui cornu petat dex
Taurorū tro testiculo adligato cohiberi bouēq̄ quoq̄ triturētē a frumēto abstinere: si os eius pricis priꝰ pfri
spectaculū cet. In pdigiis ātiquorum sæpe locutus bos dicit: quo nuntiato Senatꝰ sub Dio haberi solitus.
Morbi boū Morbi boum podagra & struma. Vrsa fœtus informes lambendo paulatim figurat. parit post
Vrsus. mensem tertium quo tempore ad antrum q̄d sibi delegit resupinata serpendo accedit: ne insi-
diis pateat locus vestigiorum: Ibiq̄ fœta dies. xiiii. vt scribit Aristoteles immobilis manet. Si
ne cibo vero dies. xl. tātum dextri pedis linctu sese sustentat. Hoc remedio vtitur in morbo in-
testinorum Demum in escam incidens exaturatur. Saturitatiq̄ vomitione occurrit formicis
commanducatis Exagitata a venatoribus fœtus paruos partim dorso partim ore rapiens fu-

git in proximã arborẽ: In taurum incidẽs famelica Palearia inuadit ꝑmendoq; lancinat, donec cõficiat. In hoc genere fœmia ſęuior atq; fortior mare. Ex Aeliano. Ariſtoteles vrſum vocat animal omniuorum & q magna animalia inuadit. Ac erect⁹ duob⁹ aliquãdo pedib⁹ ingredit. Carnes ois vel putres depaſcit. Pręterea vrſorũ genus albũ eſſe in Myſia ita veneno infectum vt canes venantes ſolo adflatu ꝑimat. Apud Roxolanos ac lituanos ingẽtes hodie venãt vrſos q regibus illis ſũt ẽt in delitiis mãſuefacti. Vrſa ſęui or mare.

Camelor̃ duo genera Ariſtoteles & itẽ Plynius ex eius auctoritate: ponũt Bactrios & Arabicos: illi bina in dorſo Tubera hi ſingula habẽt. Sũt & oĩb⁹ ſingula in pectore qualia in dorſo ꝯbus incũbãt: quotiens ſi genua inclinant. Papillas. iiii. modo vaccę retinẽt Caudã aſino ſimilẽ Genitale retro Et genua ſingula in ſingulis cruribus: Clunes ꝓportione puas Animal biſulcũ & ſupiore parte dentatũ vti bos: bellũ aduerſus equos natura ſe gerit: ſitim quatriduo tolerat. Bibit obturbata pri⁹ pedib⁹ aqua: Aelian⁹ de hoc g̃ne ſic ſcribit. Camelos ad ãnos. l. puenire cõpertũ baculoſq; ſeniles greſſus regere. Mares alterum tantũ viuere quos Bactriani caſtrãt: ſic. n. feritate poſita ac robore augeſcẽte bello ſũt vtiliores. vnũ quadrupedũ oĩno Coitus verecũdia latebras q̃rit: & crura poſteriora conuerſa gerit: Strabo. lib. xvi. ſcribit in regiõe Arabię Thurifera Camelopardalim naſci nihil pardali Inulo potius pilo coloreq; vario ſimilis bouis magnitudie poſterioribus⁹ cruribus humilior erecta altaq; ceruice ſublimiore q̃ cameli: moribus & natura pecori q̃ feræ ꝓpior. Plynius vero eũ deſcribit collo ſimilẽ equo pedibus & cruribus bouí Camelo capite: albis maculis rutilũ colorem diſtiguẽtibus Cæſaris dictatoris ludis Circẽſibus primũ viſũ aſpectu magiſq; feritate cõſpicuũ. Hoc aĩal paucis ãte ãnis in ethruria vidim⁹ qđ a rege Tunis ex Aphrica Laurẽtio medici dono miſſũ fuerat. Aelian⁹ de Camelis. Strabo de camelopardali.

Ouis quadrupes mitiſſima in admiſſura ſi fœminas cupiũt auſtrũ obſeruant. ſi Mares Aquilonẽ. In Arabia tradit Herodot⁹ oues eſſe cauda triũ cubitorum quã ꝓ humũ trahũt. In põto ακολα ferũt in Naxo Δικολα Eſchylidos in libris de agricultura ſcribit minutiſſimas eſſe oues in Chio pabuli Inopia Caſeũ tamen ex eis laudatiſſimũ: Agni a ptu ſtatim matrẽ paſtorẽq; agnoſcũt. circaq; illã petulca laſciuia ſubſiliunt. Hæc Aelianus. M. Varro. Signa ꝓbæ ouis tradit. Corpore amplo molli ac dẽſo villo ꝑſertim circa collũ vẽtre piloſo eo ſi careãt priſci Apicas vocabãt. Pręterea cruribus humilib⁹ caudis in Italia ꝓlixis: in Syria breuibus: Plyni⁹ dicit. pecori infirmũ eſſe caput eaq; de cauſa auerſũ a ſole paſci cogẽdũ vitãq; huic Annos. x. Naturale in ſup eſſe Arieti agnas faſtidire ſenectã ouiũ conſectari: ꝑterea dextro teſte ꝑligato eos fœminas generare Leuo autẽ mares. Signa ꝓbæ ouis. Aſinos ꝓbos Arcadia & in Italia Reate mittunt: ex qua vrbe aſinũ veniſſe millib⁹. HS. LX. auctor eſt. M. Varro in Betica totaq; libya terrã hoc animali ꝓſcindũt vt auctor ẽ Columella. Ruri vtiliſſim⁹ diu domini negligẽtiã tolerat. Lacte aſinæ vt tradit Trãquillus poppea Neronis coniũx Cutis nitorẽ prouocabat. Aelian⁹ hæc ſcribit aſinos agreſtes quos græci onagros vocãt: In Mauritãnia curſu pnices eſſe citoq; deſiſtentes & ãhelos a venatorib⁹ capi. In india itẽ agreſtes reperiri eq magnitudie albos reliquo corpe. Capite pene rubẽti: oculis cęruleis: vno in frõte cornu magnitudie vnius cũ dimidio cubiti: ab radice albo in cuſpide purpureo media nigro diſcrimiata. Pocula ex hoc Aegyptios cõficere auroq; munire vtilia ſane ex his potãtib⁹ ad ignẽ ſacrũ & venena depĥẽdẽda. Soloſq; in genere ſolipedũ hos eſſe q talos habent felleq; carent: Prętetea frigoris ĩpatientẽ eſſe nec in ponto aut ſeptẽtrione ea de cauſa generari. hæc Noſtra memoria rex Saracenorũ q apud Tunim in Aphrica ĩmpitat: Ferdinãdo regi Neapolitano aſinũ ingentẽ forma cõſpicua ac varia dono miſit: Muli apud indos ex aſino & equa agreſtib⁹ naſcũt pnici velocitate colore fuluo. Vulgatũ & de mulo Athenis q iã emerit⁹ opum gratis publice alebat. Dũ Athenienſes templũ extruerẽt. Ille laborãtib⁹ mulis aliis pcedens ac vacuus veluti Duxiter greſſuſq; monſtrabat. Quare cautũ publico edicto ne quis hordeũ appetenti auerteret. Aelianus. Laliſiones pulli onagroꝝ ſunt cibis apti Martialis Cũ tener eſt onager ſolaq; Laliſio mẽſe Paſcit hoc infãs ſed breue nomẽ habet. Sus græcũ vocabulũ υσ vocat & χοιρος quo vocabulo mitor a ruſticis ęthrurię hoc gen⁹ clamãdo educi ad paſcua & reduci. Animã ſui ꝓ ſale datã dicit Cicero. ꝙ hęc pecus ad eſcã tãtũ ſit nata Quapp ſolũ ſaginat tãtũ quandoq; augeſcẽte adipe vt in Arcadia Plyni⁹ tradat Soricẽ in corpore cuiuſdã ꝓpinguis nidificaſſe. Nullũ aĩal æque fœcundũ cũ bis in anno pariat ac vicenos Tempus vteri Quattuor mẽſes nec vllũ ęque ganeas ĩplet: ſuccidiã veteres vocabãt. ex qua Farcimia Tomacla lucanica Glandiũ ſumẽ incipit Perna Abdomẽ Laridũ vulua Spectile ẽ. n. Spectile vt ait Feſt⁹ Caro exos iuxta vmbilicum ſuis. Clidium qđ inter iugulũ eſt. Iſiciũ farciminis genus. Vẽter faliſc⁹ papinius non lucancia non graues faliſci pars lumbi eſt ſeu lateris Horatius Perna ma- Vrſa ſęui or mare. Cameli. Aelian⁹ de Camelis. Strabo de camelopardali. Oues. Signa ꝓbæ ouis. Aſini. Onagri. Muli. Sues. Aĩa ſui pro ſale data. Succidia. Spectile.

Ser. Rull⁹. Fuluius hirpinus.

gis an magis hillis. Erat porcus Cereri sacer eiusq; initiis mactari solebat: & in feriendo quõdã pacis fœdere. Inuisũ vero veneri obinterfectũ Adonẽ. Plyni⁹ vitã eis. xv. annos dicit. Morbos quoq; anginã & strumam. Solidũ aprum Romanoꝝ prim⁹ in epulis apposuit. L. Seruili⁹ Rull⁹ Aprorũ viuaria cęterorũq; siluestrium prim⁹ togati generis inuẽit. Fului⁹ Hirpin⁹ q in Tarquiniẽsi feras pascere instituit. nec diu post imitati fuere. L. Lucull⁹ &. Q. Hortẽsi⁹. Hęc Plyni⁹. Cal

Porc⁹ troianus.

lũ Aprugnũ & Porcus troianus sũptuaria lege phibebant. Erat. n. Porc⁹ troianus p metaphorã dictus refertus int⁹ cõdimẽtis plurimis sicuti & equus troianus militibus. auctor Macrobi⁹

Ibris.

Ibrida ex Sue domestica & apro natum dicimus Quo nomine Cicero collegam suum. C. Antonium notauit.

Mãtichoa. Aelian⁹ de Mãtichoa. Elephanti.

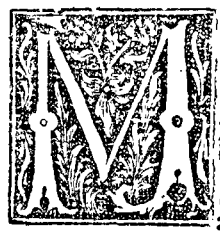

Antichoã India gignit magnitudine leonis: pelle villosa: ac purpurea vultu fere & auribus humanis: triplici dẽtiũ serie supius totidẽq; inferi⁹: hisq; acutis & aliquanto q̃ canis maioribus: oculis villosis noctuq; similib⁹: vnguibus Leoninis: cauda bifida vtrinq; aculeis cuspidata: quos in certamĩe cõgrediẽti b⁹ emin⁹ p telis iaculat alio fnascẽte vescit: hũano cadauer. quapp Anthropophagũ eũ cognomiauere. Cursu alioquim pnix pullos ei⁹ Indi ante natos aculeos venant. Hoc aĩal se vidisse testat Cresias in pside & ex India donoꝝ gi adlatũ. hęc Aelian⁹. Aristoteles in eãdẽ fere sẽtẽtiã. Elephãtos Aristoteles tradit edẽ modios ordei macedonicos Nouenos sup his & farinæ qui nos: & si dederis: septenos: ramos quoq; teneros mille: bibere vero metretas macedonicas. xiiii. Et rurs⁹ vespe octonas: viuere ãnos cẽtũ: puenire nõnullos ad trecẽtos: ex animalibus maxie exhorret hircũ Cerastẽ: porcum quib⁹ sa

Lucas boues.

ne machinamẽtis Romani Elephãtos Pirrhi regis primũ vertẽtes victoria sũt potiti. vocant & Lucas boues q̃ in in Lucania tũc primũ visi. Ebur ex eoꝝ binis dẽtib⁹ exertis græci Elephãtinũ

Simiæ. Cercopythęci.

appellãt vetustate rubescit: Reliqua quę de his memorant venatiõe videlicet partu docilitate obediẽtia: relligione: robore ac magnitudie scire cupientes ad Plyniũ lib. viii. & Straboñ. xvi. ac Aristotelẽ. viii. relegam⁹. Simiarũ genera Cercopythęci: Cynocephali: Cębi spiges: Callitriches: Satyri: Cynopsopi: Mãticoręq; Crocutæ: Cercopythęci maximi magnitudie sũt: vt Aelian⁹ testat: cauda qnũ cubitorũ vnde nomẽ auspicãt. Barba propẽsa: Coma humana alba facie: reliquo corpore nigrãtes: versant in mõtib⁹ indię apd Taxilã ciuitatẽ & Alexãdro magno quõdã cũ toto exercitu terrori fuere vt auctor Clitarch⁹. cũ illorũ greges in binos pedes erectos videret ad arbores cõfugiũt: acinde hoc eos modo venant vt Strabo refert lib. xvi. Catinos aqua plenos in eoꝝ cõspectu ponũt: ex eaq; oculos oblinũt: ac statim p aqua viscũ reponũt: Illi aspidentes vt sũt imitatores ad omnia euestigio descẽdũt: oculosq; & ora ipsi visco pariter impediunt exinde prædã fiũt: Spinges villosæ comas vt ait Solinus. & mãmis pminẽtib⁹ docilesq; ad feri

Quomodo Simias venantur. Spinges.

tatis obliuionẽ. Callitriches toto pene aspectu a cęteris differũt: in facie barba ẽ lata cauda has capere nõ est arduũ. sed pferre rarũ: neq;. n. viuũt in altero q̃ in Aethiopico hoc ẽ suo cœlo. Satyri facie admodũ grata & ipi gestorũ imitatores Cynocephali forma quidẽ simiaꝝ verum vt tradit Aelian⁹ maiores validioresq; ac facie tũ dentibus & robore canib⁹ ppiores. humani gestus æmuli & si infanti admoueris ei⁹ vbera mulgenda pbẽt. Cynopsopi vt idem Aelianus in defer

Callitriches. Satyri Cynocephali. Cynopsopi. Cæpi.

tis indiæ Aethiopiã versus capite dẽtib⁹ acpelle canib⁹ similes hõib⁹ reliqua. Circa labra more draconis pubescẽtes vnguibus manuũ pacutis tũ cursu veloces petiti ad aquas cõfugiunt. pptereа venatu difficiles. Cępus facie Satyro similis Cętera inter canẽ atq; vrsũ: Nascit in Aethiopia auctor Strabo in. xvii. Mãtichoa & Crocuta ẽt e Simiarũ genere hõim gestus & sermones imitãtes auctor Plyni⁹. Capra in genere bisulcorũ scibus acutissima spirit⁹ tãta exuberan

Mãtichoa. Crocuta. Capræ.

tia vt pternares ad anhelitũ aures ẽt in itinere fatiget: humoꝝ nimio suffusos oculos spinę aculeo purgat iugulando fatũq; pfẽtire videt. Argumentũ inediæ prinacia. In Aphrica nascũtur agrestes equi altitudie in regione Caspia eadẽ fere magnitudie sine cornib⁹ colore albę villoq; lõgo ac mollitie Lanis milesiis certãt: vnde Sacerdotes & Caspioꝝ lautissimi vestes cõficiũt: In pte Aphricę Callisthenes tradit Capras ouiũ modo tõsili villo esse ex quo nautæ cõficere solẽt udentes. Nymphodor⁹ vero in Sardinia capraꝝ pellib⁹ incolas p vestimẽtis vti adeo interpolatis vt hyeme villo cõuerso æstate auerso sint vtiles. In Regiõe Sybaritaꝝ Italię accidit res memorãda Crathes noie pastor caprã amabat quã vti cõcubinã lecto delitiisq; oĩbus dignabatur ab hirco deiũ Zelotypo sępe obseruat⁹ tãdẽ quãdoq; incautus inuadit. Cornibusq; iugulat. q ab Accolis postea re cognita iuxta fluuiũ quẽ ab ei⁹ noie Crathim vocauerũt: cõtumulat⁹ fuit vbi & capram humano vultu finxerunt: quam pro nympha & dea eius loci postea coluerũt. Ex

Historia capręadamatæ.

Aeliano.Ply.ait capras pīguedie ſterileſcere & morſū eaꝝ arboríb⁹ pſerti oleę exitialē eſſe quā obrē Mineruę īimicę dicunt.De Hircis vero ſcribit item Aelian⁹ ſex mēſes hybernos ſupra ſini ſtrū eos iacere lat⁹.cū dormiūt Ab æqnoctio aūt hyberno totidē mēſes ſupra dextrū. Ariſtote les hircos dicit obliquis eſſe oculis: & ad nares reſpiciētibus Qđ Vergi.pbe cecinit in bucolico tranſuerſa tuētib⁹ hircis: in quo nīi grāmatici plęriq; errāt.Lepores mares cōcipe cōptum: dor miūt oculis apertis Quādo genis carēt interdiu geſcūt: noctu vaganť Natalis loci pſerti ama tores.Cāpeſtres parui valdeq; pnices Montani magnitudie excedūt.Curſu adcliui velociores omnes q; pedibus priorib⁹ breuiores ſint. Ad fugā ſeſe auríbus in terga inclinatis excitāt. Ca nes curſu flexuoſo ſæpe decipiūt. Cū circūagit altera aure ab eapte dimiſſiore p gubernaculo vtit: Enixa ſuos fœtus locis plurimis diſpțit atq; abſcōdit: putās eo modo a noxiis melius tue rī: vicē accipitris exhorret latitās: in vulpē ſi forte incidit euadere curſu cōtendit: Illa dolū cele ritati opponit cum in media pſecutiōe geſcēs poſt paulo leporis veſtigia ſectať ac cubile inua dit Dicit & lep⁹ vltro citroq; cōmeare vti cōfuſis veſtigiis mīme deprehendať. Solus aīaliū pter Daſipodē & hominē ſupfœtat: Aetas arguit puisqbuſdā in corpe cauernis. Sūt & in hiſpania in hoc genere quos cuniculos vocāt aliquāto breuiores Hæc ex Aeliano.Plyníus vero de cuni culis īdē refert inſup & famē depopulatis meſſib⁹ Baleariб⁹ inſulis attuliſſe. Varro aūt ſcribit q; in gallia trāſalpina & macedonia fiunt p magni lepores: in hiſpania & Italia mediocres.Læli us putabat leporē a celeritate dictū quaſi leuipedem. Varro aūt e græco & ātiquo vocabulo q; Aeoles Bœotii Leporē appellarent.

De Hircis.

Lepores.

Lep⁹ ſuper fœtat

Cuniculi

Alces.

IN ſiluis germanoꝝ Alces & vros gigni ſcribit Cęſari.vi.cōmētario. Alces fi gura & pellib⁹ ſimiles capris veꝝ aliquātulū maiores Crura ſine nodis & arti culis habēt.Quare arboríb⁹ p cubilibus ſtātes adhęrēt has venatores arbo res ab radicibus ſecuri debilitatas reliquūt atq; ita vna cū eis cadētes neq; ſe ſe tollere humi valentes capiūť. Vri magnitudie ſūt paulū infra elephantos figura & colore tauri magna vis eoꝝ & magna velocitas neq; homini neq; fe rę pcūt: In venatione eaꝝ ſeſe germaniæ iuuētus exercet.Cornuaq; in publi cū laudis gſa refert.quę ſtudioſe cōgſita ab labris argēto circūducūt: atq; in ampliſſimis epulis vtunť.Hæc Cęſa.Biſontes gignit Scythia & Germania quæ alias pauciſſima gignit aīalia fru ctuū īopia: Hos īpitū vulg⁹ bubalos vocat: cū id aīal gignat aphrica vituli potius ceruice qua dā ſimilitudie.Plyni⁹.ex qua deſcripriōe ſatis patet quos hodie Bubalos vocamus alios eſſe a bubalo plyniano.Bonaſus gignit in terra Pęonia Mōte meſſapo: luba tantū eqna cętera Tauro ſimilis: ceruicib⁹ ita inter ſe inflexis vt ſint pugnę inutilia De quo Ariſtoteles & Plyni⁹.Alber t⁹ addit q; paritur⁹ locū arcæ excremētis cōſepit munimēti gſa.Bonaſoꝝ venatio in luſitania hodie cernit.De qua in geographia dixi.Pard⁹ bene olere dicit quę res eſt illi quęſtuoſa in alioꝝ aīaliū prędā.Nā capreæ & huiuſcemodi ferę odore inuitatę ppe adcedūt.Ille ex laterib⁹ pſilit atq; inuolat: Capiunť in regiōe mauritaniç in loco lapide ſubſtrato laqueis pparatis carneq; ap poſita. Ad cui⁹ odorē p cōualles ſubiectas delatū flatib⁹ vētoꝝ feſtinantes in inſidias incidūt In Caria & libya plōgi admodū fūt: ac aīo imbelles minimū ſaltu agiles pelle adeo dura vt ferro nō cedat.Pardi digitis qnis priorib⁹ pedibus inſignes: poſteriorib⁹ quaternis Fœmia crebrior inuētu quæ ſi forte deguſtauerit Pardaleochū capta ſtati dimittenda.Ea ſane hærba humano vētri letalis.In hoc genere eſt q cognominať.Bitis haud aliis abſimilis pterq; q; cauda carere di cit.Is ſi a muliere adſpiciať, extēplo ea ī morbū adducit.ex Aeliano. Pātheris in cādido breues maculę earū colore ſolicitāt.quadrupedes cūctæ ſed capitis toruitate terrēt.quāobrē occulta to eo reliquas dulcedie inuitatas corripiūt.Prim⁹ ſcaur⁹ in ędilitate ſua.cl.miſit.deinde Pōpe i⁹.cccc.Diuus vero Auguſt⁹.ccccxx. Tigrin Hircani & Indi ferūt animal velocitatis horrēdę tot⁹.n.fœtus q ſęp numeroſus eſt ab inſidiāte capit equo q̄ maxie pnici atq; in recedentē ſubin de trāſferť. Aut vbi vicinū cubile repit fœta Nā marib⁹ cura nō eſt ſobolis.ferť præceps.odore veſtigās Raptor appropiquāte fremitu abiicit vnū ex catulis ī olla: illa morſu & pōderi etiā oci or acta remeat.itęq; cōſegť & ſubinde donec in nauē ingreſſo Irrita feritas ſæuit in littore Diu⁹ auguſt⁹ in dedicatiōe Marcelli Theatri Tigrin romæ prius oſtēdit in cauea māſuefactā. Diu⁹ vero Claudi⁹ ſimul quattuor. Plyni⁹. Strabo aūt dicit Megaſthenē ſcribere Tigres in īdia apd Praſios populos magnitudie duplici q̄ Leo ſit eſſe: adeo valētes vt vn⁹ e māſuefactis a. iiii. ho minib⁹ ductus ſi mulum poſteriore pede apphēdat.ad ſe trahat: Pauſanias dicit Tigri tris or dies dentiū ſecundū alterā genā habere: Pręterea aculeos in cauda quos veluti ſagiptas iacit:

Vri.

Biſontes.

Bubali.

Bonaſi.

Pard⁹.

De Tigri de.

Tarād⁹. Tarādū ſcythia fert magnitudie dorſoq; tauri pelle verſicolore ex qua ſcuta Scythæ conficiūt: ferro impenetrabilia. Hyenā vtriuſq; ptcipē naturæ nūc marē: nūc fœminā: mō Cenei aut Ty
Hyena. reſię videas tū vtrāq; venerē ſetiētem. Dicit & vim habere ſporiferā qua canes in pdā actos ene
Poephag⁹ cat. Hyſtrices aculeatis inhorrēt pēnis ſępeq; illas iaculi modo emittūt. Eſt in India Poephag⁹
Hiſtrices. duplo equi magnitudiem excedēs cauda nigrāti ac ſpetioſa mulierib⁹ indis ad capitis ornatū expetita. Aial alioquin timidū & obuios quoſcūq; aīmi magis āxietate q̄ pedū celeritate fugi-
ens pciſa ſibi ſpōte cauda ob quā peti pſagire videt. ex Aeliano. Monops in Mæonia cernit ma-
Monops. gnitudie tauri q fugiens igneū quiddā & acutū excreat in quod venatores incidētes tabē in-
Ichneumō. currūt: vnde facile peūt. Ichneumō idē vtrūq; retinet ſexū. Certamie inter ſe cōgredientes de-
cernūt vict⁹ pro fœmia patit ptuq; victoria dephēdit. Hūc Crocodylo aduerſari in crocodylo
Phattaga. dicem⁹. Prēterea Latonę & Lucinę ſacrū dicunt. Phattaga in indis aial crocodyli terreſtris ſimi-
le: magnitudie Catuli melitei pelle ſquamoſa & aſpa ita vt ferrum ēt hebetet: Ort⁹ circa mare
Ortus. Erythreū appellat⁹ ex coloris varietate magnitudie canis Etetriaci figura Cynocephali ore al-
bicāte vſq; ad genas inde Lineis aureis ad ceruicē ptinētib⁹ dorſo plano maculis incurſātibus
Oricētau aureis pedib⁹ prioribus albis: poſterioríb⁹ nigris. Māmis duab⁹ Mnā iplentib⁹ colore ceruleo
r⁹. Oriocētaurus āteriora humano ſimilis corpori poſteriora aſino colore albo curſu velociſſimus
Aſpalac⁹. Capt⁹ libertat[am] amor mauult iedia pire. Aſpalacū Bœotioq; terra fert: Inde trāſlatū ſtatī pire di
Phyrna. cūt. Cernit in regiōe Orchomenioq; frequēs. In Phyrnā ſigs intendat oculos ab eaq; adſpiciat in
Charādri⁹ pallorē maciēq; incidet dies aliquot. At Charandri⁹ cōtra natura Si qs Icteric⁹ illi⁹ oculis con-
currerit pculdubio ſanabit. Teſtat Euphorion incōmētaris in Samo quondā fuiſſe aialia quędā
Neades. vaſta magnitudie quoq; oſſa adhuc miraculo adſeruata viſūt. Quę Neades vocant quorū ſo-
Catoblect⁹ la voce tell⁹ abrūpat. Vnde puerbiū exiſſe ferūt. Catoblectū Aphrica gignit tauro ſimilē aſpe-
ctu terribilē: ſupciliis altis atq; extātibus oculis in receſſu ſāguineis aliquātulū minorib⁹ q̄ bo
uí in terrā ſemp adſpiciētib⁹: vnde & nomē trahit: luba equina quā ad certamē adrigit. Siquā-
do frendit ore apto aera ſupra caput haurit Hæc omnia ex Aeliano.

Muſtela. INgñe muſtelio tria ſūt primū quā greci γαλῆ nos muſtelam ppie vocam⁹
deiñ quā illi ικτιδα nos viuerrā dicim⁹. Et meles quē vulgo Foinū appellāt.
Aelian⁹ tradit magorū vanitatē adfirmare muſtellā ab Hecate nutritā eſſe
q; hęc dea amatoriis adhibeat. Nā ei⁹ viſcera his ſūt apta teſticuli vero mulieri adligati partus cōtinet Inimica pcipue ſerpēti quē petit: ruta pri⁹ cōmā-
ducata q; ſciat naturali quadā diuinatiōe hāc illi hęrbā maxie infenſā. Colit
Viuerra. a Thebanis ppter Herculē q; Alcmenā partu laborantē forte interueniēs Le
Martes. uauerit. hæc ille. Viuerrā Strabo ex Aphrica importatā dicit. Martis meminit Horati⁹ vena
Meles. tor capta marte ſupbus adeſt. Melē vero qdā Foinū dicūt nōnulli quē vocam⁹ taſſū exiſtimant
Feles. in metu ſufflata cute atq; diſtēta ict⁹ hominū ac canū arcet. In Felium genere mas ſalaciſſim⁹
fœmia fœtuū amātiſſia dicit & hoc aial terro maxie odoꝛ offēdi: Ideo excremēta ſua effoſſa ter
ra opire ne a ptereūtē pmant. Hæc ex Aeliano q αιλουρον eū appellat. Ply. cauſā opiendi excre-
mēta dicit ne odore pdat: ppterea eos clā inſidiari ac obrepe murib⁹: viuereq; Sex ſicuti canes
ānos. Ex his apparet eā eſſe quā cattā vulg⁹ hodie vocāt: Quæ ātigtus māſuefactæ nō erāt, tā
Fiber pōti tū in agris viuebant. Inde paſſim vrbes ac domos repleuere. Fiber pōtic⁹ a greęis Caſtor appel
cus. lat⁹ vt ait. M. Varro. extremas fluminū oras accolēs cui⁹ pluma mollior ē pilus aial Aelianus
Caſtor. Amphibiū hoc aial ēē dicit noctu in terra degere: iterdiu vero in flumīb⁹. ptērea mordax & ob
Caſtoreū. uiis qbuſcūq; veſci. Exagitatū a venatorib⁹ quaſi cauſam pſecutionis ſciat teſtib⁹ ſibi pciſis in
Mures pon medioq; relictis ſeſe a piculo redimere. Qd ſumit caſtoreū vocant: Ply. aūt. ſcribit Sextiū medi
tici cinę diligētiſſimū negare hoc aial teſtes ſibi amputare nec. n. poſſe ſine vita. Adulterari aūt re
Scyurus. nib⁹ eiuſdē q ſūt grādes cū veri teſtes pauci admodū teperiāt: Idē ait mures Pontici albi ſūt &
Mus arane hyeme cōdunt: hos ego exiſtimaueri quos vulgo Armellinos vocant. Scyur⁹ tēpeſtatē puidet
us. obturatiſq; qua ſpiratur⁹ eſt vētus cauernis ex alia pte aperit fores. Ipis villoſior cauda, p tegu
Mygalę. mēto eſt: Mus Arane⁹ quē auctore dioſcoride greci μυγαλην vocāt id eſt Mygalē q muris ma
Mus muſ gnitudie ſit: muſtelina ſpecie: ore oblongo: cauda gracili ordie dentium quadruplici vt tradit
cus. Acaci⁹. Hoc genere Britānia ſcatet. De hoc & Ply. lib. xxx. Herodotus vero Mygalas maiores Araneos appellat: Murē vero illū q mō rat⁹ vulgo habet. Murē muſcū Hieronym⁹ in epiſtolis vocat: & in alia epiſtola murē pegrinū Pellicula ingt muris peregrini. Ply. eius nullā mētionē

facit ex quo verisimile posteris inuentũ ex Aethiopia Arabiaq; hic venit. Sũt & mures apd Sarmatas & pontũ quos nunc Zibellinos ac armellinos vocãt de qbus postea dicã. Salamandra Lacerti figura stellata nũq; nisi magnis imbrib9 pueniens a serenitate deficiens: huic tãtus rigor vt ignẽ tactu extingat. nõ alio modo q̃ glacies quãcũq; corporis partem attingat defluuio pili & vitiligine adfecit. Orygem ppetuo sitientẽ Aphrica producit vim tamẽ hoc aĩal habet: ad remedia sitientiũ. Nã Getuli latrones q; loci natura potu careant eo durant auxilio repertis in corpore eius saluberrimi liquoris vesicis ex Plynio. Talpa forma muris oculis capra frumẽtum in area populat̃ grẽcis Blacta dicit̃ απο του βλαπτειν quod est nocere. nõnulli aliud gen9 Blactam vocant. Erinacei grẽce echini poma adfixa spinis hyemi puidentes in cauas arbores ferũt mutationem aglonis sẽtientes sese in cubile versus austrũ cõdũt: vbi sẽsere venantẽ circũuoluũtur in formã pilę ne capi possint In despatiõe vero vrinã ex se reddunt tergori suo tabificam spinisq; noxiam propter hoc se capi gnari. hac enim cute vestes expoliũtur: Plyni9. Chamæleõ ab Aristotele multis describit̃: a Plynio pauciorib9 in hãc sẽtentiã Magnitudie lacerti est verũ excelsior & latera vẽtri iunguntˇ vt piscib9: eminẽti rostro Suillo vt in puo simili cauda p̃longa intenuitatẽ desinens vngues aduncꝰ: motus tardus vt testudini: corp9 asperum vt crocodylo Oculi in recessu cauo hiãti sẽper ore: sol9 aĩaliũ nec cibo nec potu sẽper alitur aut alio quouis alimẽto: Reddit colorẽ quẽ attingit pter rubrũ tandidũq;. hybernis mensibus latet vt lacerta. De Lacertis vero tradit Aristoteles. in Arabia duũ cubitoꝝ nasci lacertas in nisa vero mõte Indiæ Plyni9. xxiiii. pedũ lõgitudine colore suluo aut puniceo aut muleo. Ex Aethiopię insulis nup a Regibus Lusitanię captis romã iussu Cardinalis Vlixiponensis lacerta extincta circiter octonũ cubitoꝝ lõgitudie aduecta est oris vero hiatu quo solidũ infantẽ deuoraret. ac Tholo diuę Genitricis ad portã Flumẽtanã miraculi gratia suspensa nũc cernit̃. Inimicũ hoc gen9 cochleis dicit̃. ac semestrẽ tantũ habere vitã. Aelian9 rem mirã de hoc aĩali tradit: Quidã videlicet cõprẽhensã lacertã ac oculis stilo acuto orbatam in ollã fictilẽ nouã inclusit vtrinq; ptusã paruis cauernis mox illita cera addita herba quadã cui9 nomẽ non indicauit: deinde Gagate lapide anulo ligato ferreo nouẽ signis signauit quoꝝ quottidie vnũ delebat: post nonũ vero recluſa olla lacerta inuenta est oculis restituta. Anulum nanq; illũ aiebat oculis vtilẽ esse. Stellio lacertę gen9 stellatę Chamęleõtis quodãmõ naturam habet: rore tantũ viuẽs Plyni9 nullũ aĩal hoc fraudulentius dicit lib. viii. ex quo maledicta. & Stellionat9 crimen & Stellatura dicũt̃. Spartian9 ait Tribunos q Stellaturas virtutib9 tulissẽt capitali adfecit. Murib9 heparp brumã augescit vt ait Cicero lib. iii. de Diui. Aelian9 vero cum luna dicit augeri ac minui In Aegypto segetes vastare dicunt̃ tanto puẽtu vt votis & mussipulis & litationibus resistat̃. Aeolides itẽ & Troiani ob eãdem causã Sminthio Apollini ex respõso sacrificauerũt: ex quo liberati murẽ in honorem Smynthii habuere & Aeschylus poeta murẽ Smynthũ dixit itẽ Cosas hęrturię ciuitatẽ destruxere libidinosũ alioquin aĩal pśertim fœmina vt Epicrates in choro sic. n. fabula inscribitur testat̃ iis verbis: Tandẽ ad me Leno ipurissim9 venit cõminiscẽs puellã Dianæ vt vitul9 vt virgo vt pull9 indomita. At illa Murina erat. sed & loquacissimũ per annũ vt idẽ est auctor Comicus in drapetibus φερρυρσοι εξαιθριασ κατα πυγοσυμυμνος αξραψωξενοφωρτος vita his lõgissima mẽbris paulatim deficientibus vnde prouerbiũ secundũ muris interitũ. Cui9 sane meminit Menãder in Taide. Ex Aeliano. Multi tũ Plyni9 auctores q; ii vaticinio quodã naturali e domo aut ędificio ruituro migrent. Glires quos grẽci αιλιουσ vocãt in ipis arborib9 hyeme pigrescunt. Ex his quę vnũ in fronte cornu gerunt Rhinoceros ex argumento nominat9 in summa nare cornu gerit ferri duritia Hoc prœliũ initurus exacuit prius ad petram Elephanto congredit̃ q̃ ipar magnitudine ventrẽ ac pboscidẽ sępe feriendo. Ex Aeliano. Alterũ Monoceros a Plynio lib. viii. ponit̃ asperrima fera reliquo corpore equo simílis Capite ceruo: pedib9 Elephãto: cauda Apro. mugitu grauí vno cornu nígro in media fronte cubitorum duũ iminẽte. Nascit̃ in Aethiopia ac viuus minime capitur. Aegoceros quẽ nos Capricornũ appellam9 inter signa cœlestia.

Salamãdra

Orix.

Talpa.

Erinaceus.

Chamęleõ

Lacerta.

Stellio inuidus.

Stelliona tus crimen

Stellatura.

Mures.

Glires.

Rhinoceros.

Monoceros.

Aegoceros

Serpentes.

SErpentes diuersorũ generũ natura procreauit Ceraſten Hydrũ Endrũ Natricem: Colubrũ: Draconem: Aspidem: Dipsada: Paryã: Amphysbenã: Aconti am Prestera viperam: Aemorroida: Sipedonã: Sipem: Porphyrum: Cantarides: Ceciliã: Quos ex Aeliani explicabo auctoritate. Ceraſtes in Aphrica geminis in fronte corniculis vt cochlea insignis. Aspis Quinum cubitorũ magnitudine iam inuent9 Color his niger quandoq; cinereus: interdũ fuluus: ab eo ictum vltra quattuor horas viuere negant. Dicunt Ichneumonem ei9

Ceraſtes.

Aſpis.

Ichneumõ.

oua sectari ac inuenta perdere vt inimicorũ metus ei ac successio minuatur: perpetuum enim & internecinũ bellum videre licet. Ichneumon cum sese imparem cognoscat multo se primum limo obducit ac loricat: caudam deinde ad os q̃d mollissimum gerit curuatã pro clypeo obducit. deinde in hostem tendit: illa terream Thoracem frustra morsibus appetit. Superat qui p̃9 ora alterutri9 attigerit. Plutarchus in libro de aspidib9 ait Aegyptios in honore aspides habere: ac delitiis vna cũ pueris educare adeo mãsuefactos vt volenti veniant: mensisq; adsistant atq; vna edant pultẽ farinæ ex melle & vino adpositam. Eorũ vero reges inter diademata aspidis figuram ferunt: q̃ impii firmitatẽ portendat. Galenus aspidum tria genera ponit. Chelidonias: Cherseas: Ptyadas: a sputo cognomiatas quas Cleopatra sibi admouit.

Dipsas. Dipsas ex argumẽto vocat. Ictũ ab se siti inexplebili necãs: breuis alioquin colore alb9 cauda duab9 nigris lineis intersecta. Hũc quidã Presterem nõnulli Causonium vocãt. Cernitur in Libya p̃cipue & arabia.

Paryas. Paryas serpens sic enim Apollodor9 cognomiat colore: fuluus: oculis velox: ore lato: morsu haud malign9 quapropter eam mitissimo deorũ Aesculapio p̃ ministro vetustas dicauit.

Amphisbena. Amphisbena Biceps mõstrum altero in cauda capite alterutroq; semper cum libet progredi vel regredi nũc pro cauda nũc p̃ capite vtitur.

Acontia. Acontia ex velocitate dicta teli mõ serpẽdo ruit.

Hydrus. Hydr9 ex quo ictis grauẽ excitari odorẽ auctor ẽ Aristoteles. vt nulli ppe cõsistere sit. Insupeos obliuiõe rerũ adfici ac nebulã p̃ oculis habere ĩ horrorẽ ac rabiẽ agi: postremo tertia die pire.

Prester. Presterictũ extẽplo siderationequadã reddit immobilẽ ac mẽte alienũ mox pilis defluẽtib9 cũ pristino ritu ac vẽtris solutione absumit.

Vipera. Vipera foet9 enecta matre p̃dũt vti inter pisces acus & Myrena mas etiã in coitu exanimat capite in os fœminę inserto p̃q; voluptate ab ea excisso.

Aemorrois Aemorrois inter viperarum genera in petrosis recessibus cõmoratur colore sanguineo partim nigro Inhorrent capiti veluti similia cornua tacite pigreq; serpit: obliquo semper itinere. Ictos sãguinis excreatione per omnia mẽbra euacuatos primit.

Sipedon. Sipedon malum & ipse reptile coloris similitudine ęmorroidis soror vti placet Nicãdro velocior aliquãtulum. Iter simili fere modo & hic obliquat morsu altius penetrat ilico marcescente plaga: vnde & nomen auspicatur.

Seps. Seps colorem quẽ attigerit reddit. Quattuor recuruis dentibus armatus. Quẽ petit morsu tabe examinat.

Porphyrus Porphyrus palmi est magnitudine capite candidissimo reliqua purpureus: morsu innocuus quippe qui dentibus caret. Inuenit in Indię locis vadosis: captum cauda suspendũt: viuentisq; ex ore defluentem liquorem legũt in vasculis ęreis. Alterum itẽ exiam defuncto liquorem nigrum similiter in altero vase excipiunt: & hæc quidẽ in esculentis seu poculentis grano Sesami datus tabe lenta vnius seu etiam duorũ annorum paulatim enecat ille more cicutæ statim absumit.

Cãtarides. In Cantaridum genere fœmina non reperit. Ipse sese mas in orbem sinuãs Dies. xviii. fouet. mox fœtus paulatim excludit. Ea de causa Aegyptii statuis virorum fortium in digitis fingi hoc animal cõsueuerũt: q̃ nulla muliebri mollitia virtus inquinata viris conueniat.

Draco. Draco aduersus elephantum nõ vulgari pugna certat: os oculosq; eius petens, ac iugulum amplexus exhaurit donec humi concidens elephas simul & Draconem pondere perimit. Mortuo secundum Varronem tria extrahuntur. Oculi pellis: & dentes. Oculi lapides pretioli sũt: igneo colore Dẽtes fere similes apri p̃terq̃ q̃ graciliores. In hoc genere Cristati mares sunt. Onesicrit9 ex comitibus Alexandri scribit Indorum regem nutrisse Dracones duos alterum octogenũ alterum vero nonagenum cubitorum magnitudie eosq; Alexandrum spectare inter p̃cipua voluisse. Epirotę Apollinem venerantur. in cuius templo draconem colunt ob memoriam Phytonis a quo se prognatos dicunt ex eoq; cibum aut appetente aut auersante auguria capiũt. Sed & eodem fere modo Draco apud Albam in luco iuxta templum Iunonis argiuæ colit a virginibus quẽ certis adeunt diebus: suis pascentes manibus a quo cũ cætera capiãt auspicia tũ virginitatis integritatem deprehẽdunt. Legunt & apud Aelianũ plura Draconum exempla q̃ pueros puellasq; adamarint: Et Draco serpẽs in delitiis apud tiberiũ dicit Trãquillo fuisse Fest9 dicit dracones ἀπὸ τοῦ δέρκεθαι q̃ clarissia sint acie Quapropter eos Thesauris custodiẽdis consecrauerũt. Tum Aesculapio dicauere quod gen9 vigilantissimũ dicat: quę res febri maxie necessaria est.

Serpens. Serpens latet per brumã vere procedit senectam exuit, visum quem longo situ amisit feniculo recuperat: eos abigit cornu ceruĩ suffitum Tũ lapis quidã in Aegypto vt placet Aristoteli nicãdroq; Cuius talẽ memorãt naturã vt aqua p̃fusus accendat. polt hũc Nepeta recẽs & herba quã libanotida vocãt. Ex spina hũani cadaueris exsiccati nasci serpẽtẽ q̃dã prodiderunt q̃d sane aut vanum aut ex improbi hominis cadauere nasci par est. Præterea serpentem si baculo semel feriatur semianimem reddi si iterum reuiuisci. q̃d etiam apũd Hieronymum in epłis legit:

Hacten⁹ ex Aeliano. Serpẽtũ magnitudinis multa in auctorib⁹ mẽtio: tũ illa p̃cipue cũ in prĩo punico bel. ad flumẽ Bragadã regulo impãte balistis tormẽtisq; serpẽs. cxx. pedũ expugnatus fuit. Faciũt his Fidẽ appellatę Boę teste Plynio in tãtã magnitudinẽ exeũtes: vt diuo Claudio occisæ in vaticano solid⁹ in aluo spectat⁹ sit infans. Alunt primo bubuli lactis succo: vñ nomẽ habuere. Basiliscus vt ait Aelian⁹ tãta fert acuitate veneni: vt q̃uis breuissimus: palmũ em̃ nõ excedere dr̃ serpentẽ q̃libet magnũ alitu solo extinguat. Si qs aũt vel baculo eũ attigerit breui tpe itereat. Plutarchus in vitis ficait Serpẽtes ex hoĩm Cadauerib⁹ mediis medullis gigni tra dunt̃ sicuti ex bub⁹ apes: ex eqs Fuci: ex asinis Crabrões. Itaq; nõ sine ratiõe pmoti maiores no stri Heroib⁹ dracones cõsecrauerũt. Natrix a natãdo dicta de qua Lucan⁹ & natrix violator aq̃ & trãqll⁹ in Caligula. Coluber vt scribit̃ in epl̃is Hieronymi si qñ bibitur⁹ ẽ. Venenũ ne ipse suũ exhauriat pri⁹ eiicit. Enydr⁹ coluber ẽ in aqs viuẽs: quẽ Lutricẽ Gaza cõuertit. ¶ De volucrib⁹

Serpẽtum magnitudo.

Bcę.

Basiliscus.

Serpentes ex hominũ Cadauere.

Natrix.

Coluber.

Enydrus.

Einceps volucres attigẽdę: q̃ sane coeũt oẽs ouaq; pariũt: aĩal paucissimę: vt vultur: & vespertilio: plurimis reb⁹ iter se discretę pedib⁹ pẽna rostro mora cã tu magnitudine. Nã aut a dũcos habẽt pedes: vt accipitres: & carniuora fe re oĩa: aut digitos: vt Psitaci: aut palmipedes vt anseres & plęręq; aquaticę. Deinde aut pennis sunt: vt Columbæ: aut semestres vt turtures: aut p⁹ foę t⁹ eductos statim abeũt: vt Galguli vpupę Cãtus quoq; Cuiq; su⁹ Gallis ex pergific⁹: bubonib⁹ gemulus: Vlulis querul⁹: noctuis stridul⁹ Cicadis ob streporus Irundinibus perargutus: Luscinijs dulcis Cantus ĩtẽ statutatpa Irũdinibus matuti nũ. Cicadis meridianum. Gallis ante lucanũ. Noctuis vespertinum. Bubonibus nocturnum. Rostrũ pterea accipitri recuruũ Luciniis tenue Coruis crassũ vpupis oblõgũ passeri p̃curtũ. Pẽ næ ĩtẽ cãdidę ac molles Anseri Cygno nigrę: coruis merulis virides Cloridi: luteę Psitaco: Ru bẽtes Phœnicoptero. Variæ vpupę Cardueli colũbis: Aues renib⁹ & vesica carẽt: nec mingũt q̃ oĩs humor in plumas abit. Auiaria prim⁹ Romanorũ: teste Plynio instituit Brũdusii. M. Lę lius Strabo equestris ordinis inclusis omnium generum auibus. Magnitudine qdem primum Strutio præstat quem Aelianus magnum vocat. Plynius vero Strutiocamelum ac Aphri vel Aethiopici altitudinẽ equitis insidentis excedere dicit nec etiã cursu inferiorẽ iuuãtib⁹ pẽnis minime tamẽ a terra attolli. Cæterũ ceruinis vnguib⁹ ita bisulcis: vt his Lapides comprẽdat. Quos fugiens in persequentes iaciat Cõcoquendi: vel quouis dura deuorata maxime efficax. Eius oua quæ multa parit pręmagnitudine vasis vtilia sunt: pẽnæ vero Galearũ Conis. Strutio paruus vt scribit Aelianus. Q̃d timidus maxime sit gregalis est: tũ in proceris arboribus nidificat. Strutio Aphricus partim quadrupes pennas habet pilis q̃ similes: nec sublime volat: Capite colloq; glabro Cilia pilosa bisulcis pedib⁹. auctor Aristoteles. Ibis Aegyptium animal aligerum lunæ sacrũ Nã ad eius ratiõnẽ sideris oua fingit. Intestinũq; ipsius augescit. Insuper ociose ingreditur Lautitiarũ amantissimus cubile sordibus forte cõmaculatũ abluit: Nidificat in palmis q; hęc arbor nõ facile prędę cęterorũ animalium obnoxia sit cũ cortice cultellato diffi cilis ascensu fit Amercurio diligit̃ q; eius naturæ cõueniat. Nam q; nigra & alba in hoc genere reperitur: altera mentis tãtum excogitata tacitaq; notãtur: altera vero nuntius auditi prola tiq; sermonis extrinsecus significatur: vescit̃ scorpionib⁹ & serpẽtibus Captus sese inedia ne cando liberata seruitute: Ex Aeliano. Herodotus autem sic scribit: Species Ibidis Duæ: altera Gruinis cruribus rostro adunco magnitudine qua Crex quæ & aduersus serpentes pugnat. Al tera Crinibus vultu veluti prima humanis pedibus alis ac natibus alba cætera nigra. AQVI LARVM genera Sex tradit Aristoteles Pygargum ab albicante cauda Morphnum a Pinnæ macula hanc Homerus Pernon appellat venisseq; exitio Priami dicit Tertium atro colore mi nimum quidem: sed omnium fortissimum. Quartum Percnocterum ab alarũ notis capite albi cante maiore aliquãto corpore Quintum Helietus q; circum mare versetur ceruice magna: la ta cauda. Hæc est illa generosa: quæ pullos suos p̃bat ad solem: cuius radios si minime susti neat: vt degeneres abiicit. Sextum Gnesiũ id est legitimum Aquilarũ maximũ colore flauum. Aelianus aũt scribit. Aquilę pẽnam vel rebus aliis cõsertã semp remanere incorruptã rang̃ hu ius auis etiam extinctę reliquię dominentur. Pręterea magnis hęc congreditur animalib⁹ etiã ceruo: eius vt ait Plynius cornibus insidendo: deinde pulueruletas de industria alas excutiẽdo vt facille oculis impeditus cursuq; incitat⁹ in pręceps ruina feratur: mortuusq; pręda fiat. Fu lica græce φηρη. Quã & Ossifragã vocant ingens auis pullos Aquilæ ante tempus exclusos nu trit. Auctor Aristoteles & Ambrosi⁹ in hexamerõ. CORNICES inter se fidissimæ sũt mira his castitatis & matrimonii cura haud palam coeuntibus extincta consorte alteri viduitas im

Aquilæ.

Aglę pẽna

Fulica.

Ossifraga.

Cornices.

polluta. Quare & inter hymeneos p concordię pudicitiæq; fęlici auſpicio inuocaſ: in auguriis quoq; vna ex his viſa fortunatiſſimũ putant. Noctuę maxime aduerſaſ inuicęq; oua furanſ hęc

Corui: interdiu illa noctu. Ex Aeliano. Coruos media ęſtate ſitire palã ẽ imbrẽ vero orare ob notã fabulã q ab Apolline aquatũ miſſus nõ redierit hac mulcta damnat⁹ eſt. Rõ tñ vult q ęſtatis initio hęc auis pfluuio vẽtris obnoxia ab humote tanq̃ huic morbo cõtrario ſeſe naturaliter abſtinet Ex hoc & augurii maxima obſeruantia Oua ipſius atrãdo capillo vtilia. inter cætera tauros in uadit ex oi corpore maxie oculos appetendo Imitator hũanę vocis pter ęteras alites. Per regiones fertiles gregatim volat perſteriles vero bini tm̃. Fœt⁹ in eſcę pœnuria: parẽtes ſenes cõcer

Coruus romæ. pũt: exquo puerbiũ κακου κορακοσκακορ ωορ iprobi coruí: iprobũ ouũ. Siqñ ex malis parẽtib⁹ liberi naſcunſ mali. Hęc oia ex Aeliano. Coru⁹ itẽ q Romę Germanicũ & Druſum ęſares tum populũ Ro. noiatim ſalutabat: quiq; extinctus publice elatus apud plyniũ. Succurrit: & in hac volucre fabulas poetarũ cũ ſacra hiſtoria cõuenire apud illos a Phœbo vt ſupra dixi Apud no-

Miluus. ſtros a Noeo ex archa aq̃ gra dimiſſa: ae ei⁹ cõtumacia ytrobiq; accuſata. Miluus rapaciſſim⁹ auiũ cadauerq; adfectator eoq; venationẽ prim⁹ demõſtrauit: Alphõſus rex Neapolitanus patrũ noſtroq; mẽoria cõmiſſa in aere magnoq; accipitrũ: tũ Falconũ cũ eis pugna. Aelian⁹ ſcribit huiuſcemodi de hac alite. Mas in hoc gñe nõ inuenit. Fœia tm̃ auſtro: aut euro ſeſe pandẽs

Vultures. cõcipit nõ oua: ſed pullos parit. Barchei gẽs in Heſperia ſuos morbo extictos tãq̃ ignauos igni in bello aũt abſũptos vulturib⁹ tradũt. In Aegypto in veſtibulis domoq; alas vulturũ pponũt magno ornamẽto eoq; caput liſidis ornãt. Viſę eę aues nũero. xii. in mõte palatino nomen vrbi

Vulturum duo gña. portẽderũt. Ariſtoteles aũt Vulturũ duo gña ponit: paruũ qd Albicãti⁹: alterũ maius qd multiformius. Ambroſius in hexameron: ait q vbi vultures Corui Aglæ & huiuſcemodi genus auiũ conuenerint cędes ibi putanda.

Colũbę ad locũ redeũt vñ mittũt. D. Brutus. Olũbi cõiugib⁹ ſubueniũt in ptu pariterq; & ipi cũ p illas nõ licet oua incubãt. Pariũt oua duo mas primũ deiñ fœminã: conſorti fidẽ ſeruãt: exoſculatio mutua ſempañ coitũ. Sed & fœię in hoc gñe interdũ ineũt eqb⁹ oua cuanida creanſ. Nihil em̃ colũbis ſœcũdi⁹: q̃ dragenis dieb⁹ cõcipiũt: pariũt incubãt: educãt: tantũmõ iterualłũ a Bruma ad ægnoctiũ vernũ faciẽtes. Ad locũ redire ſolẽt: vñ mittunſ qd & in theatris aſaduerſũ e ſinu miſſæ & in obſidione mutinẽſi cũ. D. Brutus in caſtra conſulũ nũtiã colũbã cũ epła miſit.

Columbæ Agreſtes & domeſticæ Miſcellæ. Ex Plynio. M. Varro Colũbarũ duo gña ponit Agreſte qd in turrib⁹ & culminib⁹ villę habetur ex quo appellarę colũbę q̃ ob naturalẽ timorẽ ſũma loca in tectis captãt. Alterũ gen⁹ domeſticũ qd domi intra limina paſcit: hoc maxie colore albo ſolet eẽ alterũ vario. Ex his fit Tertiũ gen⁹ Miſcellũ fruct⁹ cã in locũ vnũ coactũ quẽ Periſtereona vocãt. Palũbos greci φαττας vocat

Periſtereõ. Palumbi. eos ad. xxx. ãnos viuere Ariſtoteles auctor: vno tm̃ incõmõ vnguiũ: & augmẽto ſenectę: hieme mutí: vere vocales. Plyni⁹ quoq; teſtis in agrũ Volaterranũ ex mari quotãnis magnã vim paſſeriũ volitare. De turture Aelian⁹ ſic ait. Turturi vti colũbę ipolluta cõnubia: vox vero nõ ſolũ ex ore: ſed ex infernis notata. Vñ Demetri⁹ poeta i ſicilia ſic em̃ fabula iſcribit inqt. Qñ & culo loquũſ turtures. Plyni⁹ ſcribit huic & colũbę ãnos vitę octonos eẽ collaq; vtrãq; bibẽdo minie reſupinare.

Turtures. Gallinæ. GALLINAS diuerſi gñis mẽorãt auctores Cortales Meleagrides Aphricanas ſiue numidicas ruſticas pumiles melicas. Columella: tria tm̃ gña ponit Cortales: q̃ in Corte aluntſ.

Altiles ſeu Cortales. Ruſticæ. Aphricanę ſeu Numidicæ. Cœnis Romãis añ tertiũ punicũ bel. cautũ ne qd volucrũ pponeret pter vnam gallinam: quæ non eſſet altilis. Sunt enim altilia aues omnis generis quæ ſagina ac cibo educantur. Secun-

Meleagrides. dum gen⁹ Ruſticas non diſſimiles villaticis: quæ per aucupem decipiuntur: & in Inſula apellata Gallinaria in mari liguſtico max e abũdant: Aphricanas tertiũ genus quas plærię Numidicas eſſe dicunt. Cũ ſint Meleagridi ſimiles: niſi q rutilã criſtam capite gerunt: quæ & in

Meleagrides Romæ viſæ. meleagride Cerulea. Tranquillus ſentiens cum Columella ſeparat Meleagrides a Numidicis Varro autem contra ſentiens eaſdem dicit eſſe. De Meleagridibus Plyni⁹ in decimo libro hęc ſcribit. Hoc eſt Gallinarum genus gilbatum variis ſparſum plumis quæ nouiſſime ſunt peregrinorum auium in menſas receptę propter ingratũ virus: verũ Meleagri tumulus nobiles eas

Pumiles. Melitę. Alectoridęs. fecit. Secũdum deſcriptionẽ hanc Plynii in hoc genere Gallinę duę pauloante in hortis Cardinalis. S. Clementis viſebanſ. Aelianus ſcribit Meleagridas in Lero Inſula eſſe quas Fabula vult Meleagri Oenei filii natas fuiſſe luctu patris in aues conuerſas. Quare & lamentabili carmine cantus earum exaudiri. Gallinę pumiles a Græcis μικροι id eſt paruæ dicũtur. melitę vero q̃ſi Medicę ſecundũ Varronem q ex Media venerint: magnitudine ingẽtes. Gallinago a Gaza cõ

uersum qđ apud Aristotelẽ ἀλεκτοριὸς legit colore attagæ Rostro oblõgo cursu celeri: hominẽ maxime diligit: capitur inter sepes hortoꝝ & vinearũ. Hęc vulgo gallinella appellat. De Gallo aũt Aelianus sic ait. Lucis nũtius est Latonę carus qđ ei pariẽti adstiterit exquo consuetudo manauit in hodiernũ diem vt ad sit parientibus mulierib⁹ extincta matrice oua incubat victus neqq canit post victoriã garrulus. hoc genus formidolosum leoni pariter scolopẽdręq observatũ est: exquo Aphricã peretes ꝙ ea regio his maxime abũdet feris hãc alitẽ secũ ferre cõsueuerunt. Gallorũ spectaculum Athenis quotãnis institutum. Causa fuit Themistocles: q pridie q̃ cũ Xerxe pugnaret ingentẽ gallorũ strepitũ audiit ad qđ exemplũ suos milites hortatus victoriam adsecuti sunt: memoria rei deiñ posteris tradita. Hæc ex Aeliano. Cecinere Galli nocte totiqua magn⁹ Matthęus vicecomes primũ susceptit filiũ: vnde Galeacio nomẽ inditum: portento quodã magnę successiõis. Ex Gallis vt ait Plyni⁹ Tripudũ Solistimũ. Pullis mẽbra sub matrice ex albugine fiũt: ex vitello nutriunt. Caput decima die gñat: plumescere desinũt post dies .xx. Dicit Aristoteles ꝙ oua lõga mares edũt: rotũda fœias. Qđ Albert⁹ refellit Auicẽnã adducẽs auctorẽ seqꝝ etiã exptũ fuisse adseuerãs: defectu matricis ouis ipositis optoore & igne lẽto subiecto pullos excludi. Perdicib⁹ nihil salacius ĩter aues: oua mares depdũt ne forte cura icubat⁹ venerẽ ĩpediat. Ad Aucupẽ ppe accedũt q̃si sese dedituræ: vt a pullis auertãt: mox apetẽtẽ decipiũt alio prepẽtes. Pullos deiñ securę cõuocãt certãt iterse mares pserti si pñs adsit fœia victo⁹ riuali cedit. Tradit Aristoteles Fœminã pdicẽ dorso tm̃ maris ppinquãtẽ cõcipere eãdęq paritura sese stipula multa terraq circũuallare cõtra Grassãtia. Septimo die pullos excludit parit oua .xv. In paphlagonia eas esse duplici corde Theophrastus ẽ auctor: Perdices sacras Ioui & latonę dicũt. Ex his alię q̃rũt cãtib⁹ alię certamini. Quę vero vocãt Circei sibi quodãmõ cõscii nulli virtuti se esse idoneos: degustatis alliis deiustria marcescũt: vt ab aucupe ne qdẽ cibo dignẽt. Ex Aeliano. Attagen Ioni⁹ Horatio dr: Attagena Martiali: Attaga Aristophani in Ornicib⁹ q dicit eã dulce canere. Plyni⁹ quoq eãdẽ auẽ vocalẽ dicit: ieiuniũ maxie celebrare: captũ obmutescere quõdã inter caras aues: deiñ cœpisse suo tpe in Hispania galliaq capi. Sũt q has starnas hodie vocatas putẽt manifesto errore quũ ipsarũ cãrus minime cõmendet: hę potius aues externę vocant. Plynio lib. x. ca. xlix. Aduenerũt ĩgt bellis bebriacẽsib⁹ ciuilib⁹ in Italiã aues Externę q̃ adhuc nomẽ retinẽt paulũ infra colũbas magnitudine: turdorũ specie: sapore gratę. Coturnices Aristotele Plynioq testib⁹ venenũ semia pascunt: quapropter eas veterũ lautę dãnauerũt mẽsę silꝝ ob Comitialẽ quẽ solę aialiũ post hoiem sentiũt. Aduenę ẽstatis sũt. Proficiscũt duce Ortygometra quã matricẽ gaza apd Aristotelẽ cõuertit: cui⁹ vocẽ cũ sentiũt aucupes intelligũt parari discessũ. Otides de qb⁹ Aelian⁹ sic ait Perdicũ silues sũt obesitate aũt corpisq põdere parũ se alis attollũt: q̃ ppter canibus se obnoxias quodãmõ cognoscẽtes ad eorũ latratũ extẽplo pripiũt sese latitãtes ĩter frutices. Pręterea eqs eas sollicitari argumẽtũ ẽ si eos trãseũtes viderint ppe adcedere atronitasq cõtẽplari. Plyni⁹ vero sic Otidas greci vocãt quas hispani aues tardas dicũt. Seleucides aues Quarũ aduẽtũ incolas Casii mõtis dicit a loue ĩperrare cõtra Locustas agros eoꝝ deuastãtes nec vñ veniãt aut quo abeãt cõptũ. Lagopus pedes leporino villo vñ nomẽ haber Cętera cãdid⁹ Colũbarũ magnitudine. Pauone primũ ĩ India viso Alexãdrũ ferũt admiratũ phibuisseq edicto ne qs eã auẽ necaret. In græciã a barbaris trãslata diu q̃stui fuit primũ elegãtib⁹ tm̃ mercede indicat⁹: deiñ ad eorũ spectaculũ admissa multitudine. Hortẽsi⁹ prim⁹ Romanoꝝ eũ in Cõuiuio apposuit. Cõcipit tertio vitæ ãno quo fere Colorũ varietate vestit hęc ex Aeliano Plyni⁹ Pauo ãnos .xxv. viuit colores in trimatu icipit fũdere nõ glorioſũ tm̃ aial: sed inuidũ tradit sicut anser verecũd⁹. Athene⁹ dicit oua eos incubare .xii. Augustin⁹ de Ci. Carnẽ ei⁹ nõ facile putrescere. Erithrotaones secundũ quosdã Tetraones anserũ spetie nigrãtes rubro paulũ pfusę veniũt e septẽtriõe. In auiariis saporem amittant: moriunt contumacia spiritu reuocato ex Plynio. Phœnicopteri linguam præcipui saporis esse docuit Apicius nepotum omnium altissimus gurges: vt ait Plynius huius item linguę apud Tranquillum in Caligula mentio tum apud Spartianum in Heliogabalo: epulas Phœnicopterorũ cerebellis conditas apponebat Martialis etiam colorẽ qui in ei⁹ etymo monstrat manifestius indicat his verbis: Nomenq dedit quę rubentem pennis. Oenas οἶναϛ hoc est vinago: vt interpretatur Gaza: apd Aristotelem magnitudie columbi. Capitur autumno. ANSERES stomacho sunt calidissimo riguis ac hærbis frigidis gaudent: Laurum nullo pacto attingunt. Cor anserinum Plynius antiquis mensis Laudatissimum dicit

Gallus.

Galli auspicium parientibus.

Tripudiũ. solistimũ. Pullorꝝ exclusio. Oua. Perdices.

Attagen.

Aues externę. Conturnices. Ortygometra. Otides.

Seleucides

Lagopus. Pauo.

Hortensi⁹ primus pauonem adposuit. Tetraones Phœnicopteri.

Oenas.

Anseres.

Chenalopex.

Theophraſtus cõmemorat anſerũ exẽpla: q pueros fœminaſq; adamauerũt a Romanis publice alunt ob beneficiũ defenſi: Capitolii Anniſq; ſingulis in Ferculorũ pompa honorant. Chenalopex Anſere minor ex vulpis & anſeris forma audax aliogn paratuſq; cũ aquilę tũ Feli reſiſtere. Pręterea fœt⁹ tãta charitate cõplectit: vt more pdicis vltro Aucupi obuiã eũdo: ſpatiũ pullis ad euitãdũ tribuat. Ex Aeliano. Hęc auis vt tradit Plyni⁹ frequẽs eſt apud Britãnos in menſurã delitiis. Eſt & aliud anſerũ genus: q Penelopes dicunt vt Ariſtoteles & Plyni⁹ tradũt a quibus educata Penelopes dicit cũ proiiceret ĩ altũ ab Icaro patre & Peribœa matre reiecta: vñ nomẽ ſũpſit. Anas quaſi cõſcia infirmitatis q̃ neq; terrę ſuos fœtus credat: iuxta paludis & rigua parit & ſtatim a partu aquas petit ex oĩbus Aquilã formidat eã quã Nectaphonũ ab ei⁹ noie vocãt. Grues æſtate aduenę a Thracia tranãt ętherа triãguli figura lapides pedib⁹ librãtes. Contra vim ventorũ vt tradit Aelian⁹ Qd̃ rñ falſũ Ariſtoteles eſſe dicit. Internecinũ cũ Pygmeis bellũ gerere ab Homero narrant. Cũ volantes forte regrediunt ĩ nauſtũ nautis ſignũ futurę tẽpeſtatis indicant. Monedulas græci κολοιους vocant. Tria genera ponit Ariſtoteles κορακιαq̃ quã gracculũ vocam⁹ magnitudine Cornicis roſtro rutilo. Altera Lupus dicta parua admodũ & Paraſyta. Tertia Palmipes eſt in Lydia ac Phrygia Frequẽs Aelianus de Gracculis ſic ait Regionẽ Venetorũ Adriani incolentiũ vaſtant ac ſemina iacta abſumũt niſi occurrat pabulis q̃buſdã paſſim diſpoſitis. Cõtra vero a Theſſalis & Illyriis ac Lemniis ali cõtra Locuſtas quorum vi maxima obruuntur. Capiuntur in labris oleo plenis in agro poſitis cum ſeſe liquoris perſpicuitate inſpiciẽtes pfundi volũt inde madidis alis tardant. Hęc ille. Pica grẽce κιττα plures eo dẽ die cõmutat voces nidificat in arboribus parit. ix. oua vt auctor Ariſtoteles. Vpupa græce εποψ nidum in deſertis altriſq; mõtib⁹ ex hoim excremẽtis texit vt inuadentes odore abſterreat vere colorẽ mutat ſicuti plurimæ agreſtes obſcœna paſtu auis Criſta viſenda plicatili cõtrahens eam ſub erigẽſq; per capitis longitudinẽ. Irundo vt ſcribit Ariſtoteles luna deficiente ſeſe imbre perfundens humi obuoluit donec materiã Cõparet qua nidũ ſternat. Quinq; numero parit eoſq; magna paſcit ęqtate porcionẽ illis diſtribuens a primo incipiens ac deinceps ex ordine natis. Si viderit ĩplumes min⁹ apte iacere rapta adorſo recũbentib⁹ ouis Lana molliter ſubſternit tũ hęrba quadã illoꝝ oculis admota celeriter lumẽ reſtituit: paulũ adultos & adhuc tremẽtib⁹ alis expellit. Coeũt aduerſę pter naturã cęterarũ auiũ. Sũ q dicãt albas Irũdines viſas infauſto tñ omine. Nã in cõclaui Pyrrhi regis adhuc pueri nidificãtes bellũ infeliciter tẽ pratũ cõtra Romanos portenderũt. Itẽ in habitatiõe Cyri regis viſæ infauſtã ei⁹ expeditionẽ cõtra Scythas ſignificarũt. Auctor eſt Ariſtoteles in Samo Inſula quaſdã naſci albas q̃bus ſtilo excęcatis lumen rurſus reſtituit. ex Aeliano. Plyni⁹ ait cecinã Volaterranũ Cõprẽſas irũdines nũtias belli amicis mittere ſolitũ qd̃ in priſtinũ ſoleãt nidũ redire. ¶ Aues aq̃tiles ac littoreę.

Alcyones.

Viũ aũt iuxta flumia & mare viuẽtiũ ingẽs turba iter quas Alcyones notiſſimę: q̃ parituręnidũ mõ cõchę ſpinis incredibili duritia ſubtexũt: deiñ ad mare deferẽtes vndis imponũt: atq; illo ſe cõſtipãtes dũ vehunt fœtificant. Ex Aeliano. Ariſtoteles vero de Alcyõe quã & Alcedonẽ latini vocãt ſic ſcribit Alcyone nõ multo ãplior paſſere colore cũ cęruleo: tũ viridi: tũ etiã leuiter purpureo varie toto corpe reſulgẽs roſtro longo & tenui: viuit piſcib⁹. Parit oua. v. ĩ cui⁹ partu q̃ circa tropicũ hyemale eẽ ſolet dies ſereni. xiiii. nauigãtib⁹ auſpicatiſſimi Alcyonii dies & Alcedonia ſacra vocata.

Apodes.

Apodes vſu pedũ carent ab aliis Cypſeli vocatę Irundinũ ſpetie nidificant in ſcopulis eę ſunt quę toto mari cernunt: nec vnq̃ tã longo curſu naues recedunt: vt non circũuolitent eas Apodes. Cętere aues quandoq; deſidẽt: his tantum quies niſi in nido nulla aut pendent aut iacent. Hæc Plynius.

Cinclus.

Cinclus auis Palmipes prope mare vitam traducit aſtutus: vt ait Plyni⁹ ac decipi difficilis: ſed captus omnium maxime miteſcit. Aelianus debilem eum parte poſteriore dicit quãobrem ſtruendo nido minime aptus incubat alieno: exquo in prouerbio apud ruſticos Cinclos pauperes vocari. Eius etiam meminit Ariſtophanes in Amphiarao. Suidas de eadem ſic ait: Cinclus eſt auis: quæ cum lum continuo mouet quapropter quibuſdam vocatur σισοβηρις Eſt enim valde debilis: & tenuis ex quo prouerbium apud Menandrum πτωχοτεροσ κιγκλου. Pauperior Cinclo.

Pelicanus ſeu platea.

Pelicanus ſiue Pelicanis: vt ab Ariſtote in. VIII. appellatur a Plynio Platæa dicitur A Cicerone in ſecundo de na. de. Platalea Auis eſt aquatilis fluuiatiles Conchas deuorans quas vbi conco xerit euomit: vt poſtea facile diſcuneatas edat. auctores Aelian⁹. Ply. in Eplis diui Hieronymi mitũ legit hãc auẽ: vbi pullos ſuos necatos a ſerpentib⁹ viderit e ſanguine ſuo ab latere ĩcuſſo

atq; insperso nidis in vitã restituere. Herodii itẽ flumina colũt & littora: cernunt in Insula Diomedea qa socii Diomedis dicunt esse. Quare mirũ eos græcis aduenis tãq; ciuibus suis blãdiri: vescunt Conchis quas p colorẽ discuneatos inuenerint. Ex æliano. Gaza aũt ardeolã dicit apd Aristotelẽ esse hãc auẽ apud quẽ & Leucorodius legit. i. alba ardeola: q minor qdẽ est rostro lato porrectoq;. Aematopodes a Plynio ponunt in ægypto inter aquatiles Cygn⁹ siue olor voluc̃ris mitis tantũ ab aqla infestat cui magnope resistit: vt scribit Aristoteles eius mora circa fluẽta. In senecta leniter cũ melodia vita soluit pẽna capiti traiecta Ouidi⁹ veluti canẽtia dura tra iectus pẽna tpa cantat olor Cantat em̃ vt ait Plato nõ ex tristitia: sed potius lætitia ppinquãte fato q; immortales se sentiãt & ad Apollinem suũ remigraturos. Nã Pythagoræ erat opinio Immortalem eos habere aiam. Cicero Apollini sacros eos dicit ob vaticiniũ finis eorũ. Cygnus itaq; allegorice aiæ probi viri cõparari potest q lętus mortẽ obit. Onocrotali olorũ similitudie nec distare putant oĩno nisi faucibus ipis incesset alteri⁹ vteri gen⁹. huc oĩa in explẽbile animal congerit: mox pfecta rapina sensim inde in os deinde inferi⁹ in aluũ ruminãtis mõ desinit. Gallia hos septẽtrionali pxima oceano mittit. Phalerides in Seleuchia quę est apud Parthos cernũtur inter aq̃tiles laudatissimę Phalacrocoraces Baleariũ insularũ peculiares. Lagopodes nigri: & pedes leporino villo vnde eis nomen. Cętera candidi colũbarũ magnitudine Pyrrocores Alpiũ peculiares luteo rostro: vnde eis nomẽ Gauiæ quas Laros græci vocãt λαρους auis littorea colore cinereo nidificat ęstate in petris. Mergus quẽ αιθειαν appellãt apud mare in arbore nidificat veris initio. Anthus latine Florus & Cataracta Ambo Aquatiles & Fidipedes Aristoteles ait Antho magnitudo quãta Fringillę est. Charadri⁹. i. Rupex latine vt placet Gazę σχοινι κλοσ. i. luncotyrrae. i. Tryngа magnitudine Turdi. Calidris colore cinereo varie distinctus φαλιριs Phalaris κολυμβρισ. i. vrinatrix βισκασ. i. Bosa filis Anati verũ aliquãto minor Querquedulę quoq; oẽs sane aquatiles.

Herodii.

Aematopodes.

Cygnus.

onocrotali

Phalerides

Phalacrocoraces.

Pyrrocotes

Gauiæ.

Mergus.

Anthus.

Cataracta.

Fringilla.

Charadri⁹

σχοιρικλοσ

Trynga.

Colidris.

Phalaris.

Colymbris

Bosa.

Querquedula.

Psitacus.

Grypes.

Aues Indiæ aliarũq; gentiũ.

INdia varias pducit aues p sitacũ prio/vt Solinus ait viridi colore capite firmissimo ita vt ad discẽda hũana verba clauicula ferrea cõuerberet: digitor; nũero discreti: q pstãt quos habẽt reliq; ternos: cui latior lingua docilitas maior. De his etiã Apulei⁹ lib. ii. flo. nõnulla cõmẽorat: Nũc sane ex lusitania insulisq; vicinis ęt hiopicis pstãtissimos adduci videmus vario q; colore discrimiatos. Grypẽ in India quadrupedẽ eẽ aligerũ tradunt virib⁹ patẽrem: leonis mõ recuruis vnguib⁹: dorso nigrum: priori parte purpureũ: alis albicãtib⁹: ore aqlino: igneis oculis captu haud facilẽ nisi pullũ: pterea nidificare ĩ altis mõtib⁹ ac cuiuis aĩ aliũ in pugna cõgredi pterq; leoni & elephãto Aurũ insup fodere apud Bactrios populos Indis vicinos in desertis locis ferũt ppeq; adcedentes arcere: ex eoq; nidos nectere ad qd surripiẽdũ sępe venit mille aut duũ milliũ hoĩm exercit⁹ magno cũ piculo: tũ etiã quęstu. Tertio deiñ aut quarto redeũt ãno. Ex Aeliano. Philostrat⁹ vero in vita Apollonii li. III. scribit hãc auẽ silẽ & Phœnicẽ sacrã esse soli currũq; solis apd eos Grypib⁹ iũgi: supare insup elephãtos & dracões: oĩa deniq; aĩa lia pter tigridẽ q̃ ob velocitatẽ ab ea aufugit: vultu quoq; nõ multũ ab hũano differre. Phœnicẽ idẽ auctor libro eodẽ ĩ India ita ponit: solãq; ac ãnos viuere. Dc. Plyni⁹ aũt sic ait: Phœnix ĩ Arabia Aglę magnitudie: auri fulgore circa colla: cętera purpure⁹: cęruleã roseis caudã pẽnis destinguentibus: cristis faciẽ caputq; plumeo apice honestatã viuere ãnos. dclx. tradũt: sacrũ soliĩ Arabia eẽ. Senescẽtẽ surculis thuris casięq; nidũ replere odorib⁹ ac sup emori ex eiu sq; cinere aliã nasci. Aelian⁹ itẽ habet iqt India gallinaceos crista versicolore: alis rectis & oblõgis mõ pauonis auri smaragdiq; colore. Habet & quã cemelã vocat maiorẽ triploq̃ otides ore venusto crurib⁹ oblõgis pluma cinerei coloris alis in sũmo pallidis voce absona. Apd Caspiũ mõtẽ auis ẽ magnitudie galli gallinacei: alis versicoloríb⁹: catuli voce pstrepẽs: q̃ resupinata volat paulũ supra terrã se attollẽs. Cinnamom⁹ vt Aelian⁹ & Aristoteles. vt Plyni⁹ Cinnamulg⁹ In Arabia ĩsurculis suis nois nidificat: ex quo Accolę sagiptis ĩpactos arboríb⁹ altis nidos deiicere cõtẽdũt atq; ex cadẽtib⁹ surculũ q̃stũ facere: auctores Aelianus Plyni⁹. Parnopos Galatæ in oriẽte quũ gregatim fruct⁹ deuastare viderint aliis exterminãt auib⁹. Syroperdicem Antiochea Pisidea gignit minorem aliq̃tulũ perdice: fuluo rostro reliquo corpore nigrã: minie mãsu escẽtẽ cibisq; iutilẽ. Asterias auis ĩ ęgypto docilis hũanę vocis. Porphyrio auis domestica cũ alitib⁹ qbuscũq; viuit maxie cũ gallinaceis si forte orbat⁹ ex cibi abstinẽtia se necat. Meropes cõtra naturã cęteratũ retro volãtes ferũt: vt tradit Aelianus Plyniusq; ait Meropes rubẽtibus esse crurib⁹: ore prælõgo. Hinc morsu eas bi-

Psitacus.

Grypes.

Phœnix.

Cinnamomus.

Parnopus.

Syropdix.

Asterias.

Meropes.

bere & omnẽ cibum aqua irrigare: deinde pede ad roſtrũ veluti manu adferentes: præterea in Comagena laudatiſſimas naſci.

Accipitres.

Butheo.
Aeſalus.
Aues mẽnonię.
Chalcis.

ACcipitrũ multa genera cõmemorat Ariſtoteles Buteonẽ Symbuteonẽ: triorchã hypotriorchã Percã Fringillariũ Aeſalũ Orcũ Aſteriam Rubetarium Chalcidẽ. De Aeſalo Plyni⁹ ait Parua auis: oua corui frãgit. Ouidi⁹ Neſci⁹ abſumptis priamus pr̃ Aeſalon alis. Aues mẽnonię accipitrũ ſpetie carnẽ tũ abſtinẽtes in ſepulchrũ Mẽnonis apud Iliũ quotãnis aduolant quaſi iuſta illius vmbręreddẽtes Χαλκις, i. chalcis ab Ariſtotele ponit̃ raro appet: incolit mõtes colore niger magnitudine accipitris forma tenui & oblõga: cognoiat̃ φασσιφοσ, i. palumbarius & Cymindis meminit Homer⁹ in Iliade. Χαλκιδακικλυσκονσ; θεοι αμφρεσδεκυμιμδιμ Interdũ nõ apparet ob oculoꝝ ifirmitatẽ: cõgredit̃ cũ Aquila in pugna: parit oua Duo in ſpelũcis. Falcones Seruius grãmatic⁹ cõmemorat noſtra ętate frequentiſſimos qb⁹ Guillerm⁹ q Rogerii regis Siciliæ auib⁹ pręfuit librũ dicauit & poſt eũ Albert⁹ in libris de Aialibus multa de his cõmemorat genera: Primũ quẽ vocãt Sacrũ ſeu Britãnicũ Aqle magnitudine capreolos inuadentẽ. Alterũ Gyrofalcũ appellatũ ex volandi mõ ꝙ prædã circumagat priore minorem. Tertiũ montanum Quartũ Peregrinum ꝙ peregre volitans longe a nido paterno deprendatur nidificatq; in altiſſimis montibus. Quintũ Gibboſum cæteris minorem ꝙ breuitate colli & alis eminentib⁹ gibbo inſignis videat̃ multiq; item ex colore cognoſci. Mãſuetos quoq; eos reddendi pręcepta fere in hanc ſentẽtiam tradit Caput ante lucẽ pellicula obnubito ac manu ſuſtineto vſq; ad horam tertiã. Deinde coxã gallinę pro cibo prębero mox ſupra gramẽ ponito vbi riuus ſit ſeu fons quo abluat̃. Si id expetat: poſtea inſole ſiccetur. In loco deiñ obſcuro ſeponito: vſq; ad veſperã: ex illo rurſus ī manũ ſumito vſq; ad ſõni tẽp⁹: tũ iterũ i angulo ſupra pticã ne pedes lędant̃ neu manib⁹ tractet̃ cũ pellicula noctu añ Lucernã collocato. Aſtorgios Pauſanias ponit quos Italici Aſtores dicũt. Cucul⁹ greçe Cocyx tpe anni figurã mutat apparẽs vſq; ad caniculę ortũ ob frigidã naturã nidificat ī alienis nidis pſertim Curucę: & Alaudę, parit vnũ ouũ: qđ excludit atq; nutrit illa cui⁹ ẽ nid⁹ & ita pſpetie diligit vt ſuos eiciat ſecũdũ nõnullos ipſe puli⁹ grãdior fact⁹ cęteros vna e nutritos enecat: ꝓrerea ſolus abſuo genere abſumit̃: auctor plynius.

Aſtorgius
Cuculus.
Cocyx.
Curuca.

Aues nocturnæ & inauſpicatæ.

Noctícorax.
Bubo.
Aluco.
Noctua.

AVes nocturnę plerũq; inauſpicatę apd veteres erãt. Inter quas nicticoraces bubones Alucones noctuę Aeſiones vlulę veſpertiliones Oti. Ciconię caprimulgi Striges parrę nocticoraces, i. νυκτικορακεσ ciconię quoq; & noctuę & q̃is alię noctu venãtes vt Ariſtoteli placet. Bubo greçe βυασ noctuę Forma magnitudie aglę aluco ελεοσ greçe maior ẽ Gallinaceo Noctua itẽ inauſpicata appuit ſupra haſtã Pyrrhi regis eũtis cõtra Argos q̃ fatũ ei ſubſecutũ dſ portẽdiſſe. In creta nõ cernit̃ eoq; trãſlata nõ viuit vt tradit ęlian⁹. Idẽ dicit hãc inſigne publicũ fuiſſe Athenienſium: Plyni⁹ aũt paraſitã vocat: quã cæterę circũludãt. Nigidius vero Noctuas ait Sexagenis dieb⁹ hyemis cubare & nouẽ voces hr̃e.

Aſiones.
Scopes.
Aiſcopes.

Aſiones Plynius vocat quos greci σκωπασ. Meminit earum Homer⁹ in Odyſſea q̃ eos in Antro Calypſo vernare dixit. Capiũt̃ ſaltatiõe q̃dã ridicula quam Scopã appellãt vñ verbũ Scoponi apud greços manauit in ridiculos: ẽ cm̃ auis aliq̃to maior noctua Colore plũbeo alis albo ſparſis duab⁹ a ciliis ad tpa pẽnis Callimachus Scopũ Duo ponit gña Scopas & Aiſcopas vnũ loq alterũ tacere Ariſtoteles ait apud homerũ nõ Scopas: ſed copas legi oportere: Eadẽ auis paraſyta itẽ Plynio dicitur appellariq; a magnis auriculis Otus. Vlula greçe αιγωλιοσ ſpelũcis inhabitat veſpertilionesillis νυκτεριδεσ dicti in Boſſippa Aſſyriæ Ciuitate mirę magnitudinis ac cibo expetitę inueniũt̃: auctor Strabo li. xvi. Ciconię greçę Pelargi: dicũt̃ lingua carere: cõtra ſerpẽtes a Theſſalis expetunt̃: vt auctor Plyni⁹. Nidos repetũt hyemis aduenæ vnacũ gruib⁹ noctu tm̃ volãt Parentũ ſenectutẽ nutriũt vt tradit Aelianus quare eos dicit teſte Alexãdro Macedone ob pietatẽ deorũ beneficio in quibuſdã Oceanis inſulis in hoies cõuerti Caprimulgus magnitudine Merulę noctibus oberrans pſtabula Caprarũ vbera mulget græce αιγοθηλαξ appellat̃. Auis incędiaria vocitata ex incędiis naſci dicit̃ iauſpicatiſſima. Qua viſa vt Plyni⁹ refert ſępe vrbs luſtrata in Annalib⁹ iuenit̃. Parra itẽ auis iauſpicata vt Horati⁹ Impios Parrę recinẽtis omẽ Plylib. XVIII. Parrã cõmemorat. Bubo auſpiciis Romanorũ maxime inauſpicata: volat trãſuerſa per loca auia & deſerta: gemit potiuſq; canit: ſemel intrauit Cellam Iouis Capitolini: & tota vrbs luſtrata eſt. Plynius. Striges ſic etiam vulgo appellatæ.

Otus.
Vlula.
Ciconię ſiue Pelargi.

Caprimulgus.
Auis incendiaria.
Parra.
Bubo.
Striges.

Aues paruæ ac Canoræ.

INter aues Canoras id est quę carmine oblectent Luscinia præstat. In cuius descriptione Plyni⁹ poetica lasciuit licentia. Aristoteles ait vere silua frondescente dies cōtinuos. XV. insomnē durare perpetuo cātu mox ęstate voce mīn⁹ modulata visam. Nota ei⁹ fabula quapropter philomena & Daulias & Pādaris a grecis appellat. Homeri de ea Carmen ita conuerti Pādaris vt quōdā florēte ętate puella Vere nouo ramis densa sup arbore mœstum Ingeminans carmē variis loca cantib⁹ implet. Acanthis & Acanthylis eadē hāc Gaza ligurinū interpretat colore qdē ignobilem sed cātu amœnū: Carduelis ab Aristotele θραττις appellat: ali⁹ ab Acāthide cū nōnulli eādē put ēt esse auē. Alaudas κορυδους grece: duorū generū Aristoteles ponit: alterū terreū Crista tū: alterū Gregale minore corpore sine crista. Χλωριων. i. Chlorio quē Gaza Vireonē cōuertit viridis ē magnitudine turturis hyeme nō videt: sed ęstate p solstitiū apparet male volat: & ingrato colore docilis alioqn & ingeniosus: vt Aristoteles ait: est & alia q̄ vocat ab eodē Chloris Gaza luteā cōuertit q̄ minor: Cū vulgo nota auis sit: & a viriditate voceī. vt sonat verbū græcū. Cātu & volatu libero p̄ cęteris mālue scit. Turd⁹ κιχλη Agrippinę claudii principis vxoris olim voces imitabat: vt Plyni⁹ refert. Lucullū vero Turdos in ęstate in auiariis alere solitū scribit Plutarchus. Merulæ albę in Arcadia ferunt auctor Aristoteles. Hęc auis κοσσυφος grece dī cātu educat Cibis turdo inferior. Ficedula grece συκαρις autūni tēpe postea Melācoryphos appellata quā latine Atricapillā Gaza cōuertit. Erythacus latine secūdū eādē Rubicula ea ē: q̄ rubro pectore ęstate inuenit & noiat. Eadē hieme Phœnicur⁹. i. rubra cauda dicit apud Aristotelē. Frigilla grece σπιζα ęstate locis calidis morat hyeme frigidis Picus marti⁹ grece δρυοκολαπτης sup arbores scādit auis auspicatissima. nota ei⁹ fabula apud Virgiliū Fauni filiū dicūt fuisse. Tris ei⁹ species ab Aristotelē ponūt iter quas minor & maior. Passeres auiū Salacissimi & argutissimi vita breuissima Mares diutius anno nō viuūt arguměto: qa nullus veris initio apparet: nigrities in rostro q̄ in ęstate incipit Fœis lōgi⁹ aliquātulū spatiū: huius auis noīe mētula qñq̄ significat a latinis secūdū festum. Argatylis filis nidū lineis texit pilę specie aditu angusto vt Aristoteles. Sturn⁹ domi vti parasyt⁹ educat a græcis ψαρος gregatim volat magno ipēdēris videmię dāno veniūt Sturnos & luscinias Latino greco q̄ sermōe doctas hūisse cęsares Iuuenes sua tēpestate Plyni⁹ refert. Velia cadē & ελεα quo corpe voce pba colore decora adspectu rara cū sit auis pegrina Tyrān⁹ auicula elegās crista rutila cātu suaui. Aegith⁹ αιγιθος quē apud Aristotelē Gaza Salū cōuertit: altero pede claud⁹. Crex ingeniosa ad victū & pugnax cętera infelix Sitta viuit circa maceries plē nūerosam gignit Certhia ingenio audaci vōce clara nidificat in arborib⁹. Ardea & Ardeola cui⁹ tria gña. Pulla q̄ natura sagax & victus p̄uida colore prauo: reliqua duo pulchro Gaza ardeolā Erodiū dicit eē & leucorodiū albā ardeolam vt supradixi. Phoicus oculos potissimū appetit inimicus Harpę victus vtriq̄ similis. Cerulea auicula saxatilis pede magna colore sui noīs rostro tenui. Pardalus pua auis gregari volat colore cinereo μελακοκραμβενος. i. Molliceps vt Gaza interpretat eodē in loco semp statuit sedem nigro & cartilagineo capite magnitudine paulomin⁹ q̄ turdus colore cinereo κολλυριων Collurio magnitudīe qua supior vescit his qb⁹ merula capit hyeme βατις auis Rubetra dicī p̄t αιγιθαλος q̄ Parus a Gaza dī Cuius apud Aristotelē tria gña σπιζιτης. i. Fringillago q̄ppeq̄ Fringillā equet. Mōticula q̄ in mōtib⁹ degat Cui cauda lōga. Tertia silis supradictis p̄ter q̄q̄ minor ē. ορεοσπιζης silis fringillę collo cæruleo i mōtib⁹: vt nomē indicat degēs Chrysomeris. i. auri victus vt Gaza interp̄tat parua auis vescit spinis κολιος q̄ & galgul⁹ magnitudīe Turturis viridis tot⁹ ligno alit Frequēs i pelopōneso κροπολιτος. i. Culcilega vt gaza ap̄d Aristotelē magnitudine ligurini Cinereus maculis distinctus voce pua: & ipse lignū appetere videt τροχιλος fruteta incolit & cauos difficilis sane capi fugax est: & infirmis crurib⁹ πρεσβυς ab Aristotele vocatus hoc est senator & princeps a latinis vero Regulus dictus: vt apud Tranquillū. Cū Aquila pugna congreditur: quidā eundē cū Trochilo dicūt. Linx auicula quā vulgo Torquillam vocāt a collo circūagēdo a priscis Turbo dicta paulo maior q̄ frigilla colore vario lingua serpētina quippe quā mensura quattuor digitor⁹ porrigit vnguibus grandibus voce stridula. Ex Aristotele. Glottis quā Gaza lingulacam interpretatur linguam exerit: vnde ei nomen hanc initio blandia peregrinationis auidę prouectam pœnitentiā inuolatu tū labore scilicet subit; reuerti incomitatam piget & sequi nec vnq̄ plus vno die peragit in proximo ho

Luscinia q̄ & Philomena Daulias & Pādaris dicta est.
Acanthis.
Acathylis.
Carduelis.
Alaude.
Chlorio.
Chlorio.
Turdus.
Merula.
Ficedula.
Erythacus
Phœnicurus.
Fringilla.
Picus Martius.
Passeres.
Argatylis.
Sturnus.
Vela.
Tyrānus
Aegithus.
Crex.
Sitta.
Certhia.
Ardea.
Phoicus.
Ceruleus.
Pardalus.
Melacrocraneus.
Collurio.
Batis.
Aegithal⁹
Spizites.
Orospizes.
Chrysomeris.
Galgulus.
Cnopolig⁹
Trochilus
Regulus.
Linx.
Glottis.

Oenomanthe.

Motacilla.

ſpiritio deſiſtit: verũ inuenit alia pcedẽte anno relicta ſimili mõ in ſingulos dies, auctor Ariſtoteles Oenomãthe ſtatos qdẽ latebræ dies habet: ex oriẽte Syrio occultata ab occaſu eius pcedit auctor idẽ Moracilla quę caudam continuo mouet. Mouet etiã Cinclus quem inter aquaticas ſupra memorauí.

De Piſcibus.

Selache.

Aſelache.

Malachia: Malacoſtroca.

Oſtrocoderma.

Branchiæ.

Coit⁹ piſcium.

Diuerſus i aqua piſciũ motus.

Piſcium partus.

Dulcis aq̃ i mari.

Licini⁹ murẽna piſciũ viuaria primus excogitauit.

Modi piſcationum .v.

Verbaſcũ piſcib⁹ venenum.

Delphin⁹.

QVi halieutica tractauerit enſis nemo idone⁹ quẽ ſciã pter Ouidiũ poetã: & Apitiũ ex grẽcis Oppian⁹ hexametris. Dionyſi⁹ is q de ſitu orbis ſcripſit Dimoſtrat⁹ Theophraſt⁹: & alii cõplures priuatim op⁹ huic rei dicauere. Nec mirũ cũ opinio ſit põtores ois cõtineri. Piſces in primis inquinq; differẽtias Ariſtoteles diducere videt. Nã aut Selache id eſt Cartilaginea ſũt ſine ſquamis & ſpinis: vt Murẽna Cõgervitulus Galeus Delphinus Balena & q̃ vocãt Cete, aut Aſelache duro vocabulo i cartilaginata a Plynio cõuerſa: Quę qdẽ ſunt oĩa ſquamas ſpinaſq; retinẽtia. Tertiũ gen⁹ Malaciorũ id eſt molliũ q ſanguine & viſceribus carent: vt polypus ſepia loligo vrtica: Reliqua Duo alterũ cruſta vocaq; μαλακοſποκον vt Cãmari cancri Squillę paguri. Alterũ teſta integitur. οſτροκοδερμον oſtrocodermon dí vt ſunt Oſtrea Murices Scõbri & cõchę oẽs quę plæra q; ſanguie vti mollia carẽt. Marinorũ itẽ alia tradit a Plynio diuiſio q; plani ſũt qdã vt rũbi ſoleę paſſeres: aut lõgi vt murẽna conger. In vniuerſum aũt: vt placet Ariſtoteli nec mãmas habẽt piſces: neq; meatũ vllũ genitaliũ perſpicuũ: ſed excrementorũ tantũ locũ Brãchias gb⁹ humorẽ quẽ accepint reddãt: tũ pinnas quas ex magna pte quaternas gerũt: partes quoq; audiẽdi odorãdi ſentiẽdi nullę pſpicuę pręter oculos: q ſine palpebris ſunt. Oua pariũt oĩa quę ſquamis integunt. Animal q̃ gñe Cartilagineo cõtinent excepta rana. Coeũt plęrũq; in occurſu: puo cõtactu cõcipiũt mẽſe Martio Aprili Maio Autũno pauci: vt Salpa ſargus & nõnulla alia gñis eiuſdẽ Errãt pterea ii q dẽ gregatim veluti pecudũ armẽta aut militũ ordines per halas & phalãges alios ec hortes dicetes illos quaſi iuſſos iugũ ſubire multos in cubilib⁹ vti cuſtodes domi remanere. Quoſdã etiã volare: vt accipitres Irũdines Sepias: Hyeme vero pcelloſa põtũ qdẽ horrẽt: plęriq; altorẽ & ii nihilominus arenã aggerẽtes multo limo loricant. Alii ſub petris glomerari cõquieſcũt: nõnulli ſumma pelagi tẽpeſtatib⁹ obnoxia fugiẽtes Ima petũt. Idẽ vero redeũtẽ ſerenitatẽ illico ſentiũt tũ demũ pſiliũt: & tanq̃ peregre domũ remigrãtes littus libẽter adſpiciũt. Sed & ptu differũt Lup⁹ bis ãno parit: Mullus ter vt grẽcũ indicat nomẽ: cęteri ſemel ac diuerſis tpibus. Pręgnãtes vero libẽter ad aquas dulces fluminũ aut ſtagnorũ vicinoq; ſe trãſferũt: pelagi fluctus tanq̃ partib⁹ aduerſos mitiore thalamo cõmutãtes. Ferunt & piſces qdã in Aphrica in quadã palude feruẽti viuere vt ẽ auctor Aelian⁹: vt aũt Plyni⁹ alios in ags gbuſdã calidis ppe piſas. Refert Democritus: & poſt eũ Ariſtoteles: & Theophraſtus. Piſces ois ali dulci aqua in mari eſſeq; in cõfeſſo aquã potabilẽ pontifluctib⁹ imixtã. Idq; deprẽdi ex vaſe cęreo tenuiſſimo qd clauſum ſuſpẽſumq; intra maris vndas diẽ atq; noctẽ plenũ extrahi dulcis aquę teſtant. Augurĩa ex piſcibus nõnullis pdidere magi & portẽta: quæ ego vt alia plęraq; hmõi nõ ſatis pbaueri. Piſciũ viuaria prim⁹ excogitauit: vt Plyni⁹ refert: Licini⁹ Murẽna Cui⁹ exẽpla ſecuti Philippus & Hortẽſius fuere. Lucull⁹ etiã exciſo mõte iuxta Neapolim maiore ipẽdio q̃ villam ędificauerat eurípũ & maria admiſit: q̃ de cã Põpeius cũ Xerxẽ togatũ ſolebat appellare. Gña piſciũ idẽ auctor Ixxiiii. pter cruſtis itecta q̃ ſũt .xxx. refert. Modi piſcationũ oĩno .v. retib⁹ iaculis Hamo Cõcha Veneno Hęrba eĩm quã græci πλεγμον nos verbaſcũ appellam⁹ aq̃ infecta enecti piſces capiũt quo maxie mõ Phœnices vtunt: vt ait Ariſt. Mox ſingulos cõſiderabim⁹ ac primũ delphinos.

ALianus de delphinis multa ſortaſſe fabuloſa conſcribit ego vero quę magis vero ſimilia videbant in hũc locũ excerpſi. Delphini inquit Philtotecni i. filiorũ amatores ſunt. Fœmina lacte copioſo mares paſcit: vt quę vbera mulieris modo habeat. Illi pro ętate diſtincti vna natant more caſtrenſi & primoq; dẽ infirmiores pcedũt Adulti iã & perfecti ſubſequũt parẽtes ab latere comitant agminiq; inuigilant. Si e duob⁹ quos mater peperit: neq; eĩm plures ſolet alter capiat. Illa vſq; cõſequit: atq; e piſcatorum manibus ore appetendo conatur auellere eo tãdem erepto ad alterum accurrit ore adflatu cauda ac quibus poteſt modis ad fugam inſtruit. Ipſa poſtremo capto ſuppetias ferre cupiens cõmori prius eligit. Nec ſolum erga ſobolem: ſed & erga ſocios ſigna charitatis oſtẽdit: vt adfirmat Ariſtoteles ſi quis eorum captus in ſcapha iam fuerit cæteri adnatãt ſupplicantiũ ſpecie ſocium repetẽtes ſolereq; interdũ piſcatores ipſos proportẽto: cõcedere cõpoteſq; eos reddere Agilitate pterea tãta vt

ſępe naues ſuſpiliant Cuius rei cauſã idem Ariſtoteles adfert: ꝙ ſpiritum incluſum diu retinẽ
tes vrinantium hominũ modo vno poſtea impetu cum libet effũdunt: vt ab intẽto arcu iacu-
lum ita reflatus relaxatione vehementis corp⁹ quocũꝙ impellit. Habent & quandã cum Leo-
ne cõparationẽ non ſolum ꝙ alter nemorum: Aquarum alter rex cenſet. Sed ꝙ ingruẽte ſenio
morbiſꝙ irruẽtib⁹ vte⁹ꝙ Simia pro pharmaco vtitur: hic marina: ille terreſtri. Puerorũ quoꝙ
amatores eſſe variis exemplis prodit Aelianus. Sed & Muſices Arion Methymneus notiſſim⁹
teſtis apud eundẽ auctorem Delphini ſtatua apud Tęnarũ dicata. Quã ipſemet tali inſcripſit
epigrammate a nobis hoc modo cõuerſo. Diis genitũ cernis qui vexit Ariona Delphin: A ſicu
lo ſubiens põ[illegible]era grata mari. Item ex hymno neptuno in huius rei memoriã ab eo dicato mihi
ꝙ itẽ conuerſo. Pater Tridente fer ox neptune aureo. Raucũꝙ ponti numen nudis æſtuans Te
circa agunt leueſꝙ ſaltu cõnatant: Catuli Delphinũ melos ſequẽtes nobile Tuarum ſeduſũ
Nereidum pecus Quas Amphitrite. Pelops ex te Tęnari Rapta parit quõdam errabũda litto
re: Pandoꝙ me libenter dorſo cõuehunt. Doloſi quem humida deiiciunt pinu Socii ſecãtes lu
rati ſimul freta. Capiunt autẽ hoc modo. Animaduertens piſcator per maris tranqllitatẽ illos
pęquor palantes vndiſꝙ extantes e Scapha tridentẽ iaculatur. Et forte ex his vulneratum in
fixo telo ſinit ad maris ima deſcendere. vti ſubitus vigor vuln⁹ adtrectans frangat donec pau
latim refrigeratum ac ſemianimẽ in ſũmo pelago apparentem ſune tridenti iam inde a princi
pio adligato ad ſe in ſcaphã trahat. Balęna greçe Φαλαινα parit animal lacte nutrit: ſpirat non
brãchiis ſed fiſtula quadam. In fronte gerit ora ac ſũma fertur aqua. Præterea ignauã eſſe con-
ſtat ꝙ ob corporis molem ſẽſibus hebetet. Quapropter Duce indiget piſce qui pręlongus & al
bus: capite pcero anguſta cauda pręcedit extremaꝙ Balęnam contingit ac tãq̃ temone ad eã
regendam vtitur. Hanc ſcilicet mouendo ſigno quodã cuncta itineris pericula inſidiaſꝙ pmõ
ſtrat ad loca deducens patentia vt minime anguſtiis coacta. virę diſcrimẽ euitet. Balęnas alit
indicum pelagus quincuplo ingentis elephantis magnitudinẽ excedentes. Balęnę & vituli
marini ardente Sole exeunt ad littus ac pſtrati dormitant in arena qđ pulchre ab Homero in
odyſſea deſcribit vbi Menelaus Telemacho & Pyſiſtrato Protei vaticinium narrat: ex Aelia-
no. Orca Cetarii & ipſa generis mirę magnitudinis in portu oſtiẽſi a Diuo Claudio expugnata
ac eius reflatu belluæ nauigiũ depreſſũ legitur apud Plyniũ. Vitulus marin⁹ id eſt Φωκη Ani
mal Amphibiũ fœtus in terra parit paulatimꝙ ad vndas adſuefacit a partu quidẽ breuiſſim⁹
deinde maxim⁹ exit ventre albus dentibus frendens. Ipſe imbellis & animo degener nec tãtũ
viribus q̃ vaſtitati corporis fidens veſcit piſcibus & humano cadauere quapropter piſcantes
inſidiis petit Ex Aeliano. Ariſtoteles veluti quadrupedẽ imperfectã eum appellat. Nã pedes
habet a ſcapulis manibus ſimiles modo vrſæ pedeſꝙ poſteriores quinis diſcretos digitis Pellẽ
huius vituli fulmine nõ adflari legim⁹ apd Tranquillũ in Tiberio. Romę paucis antecãnis hoc
animal pũblico oſtentabat. Torſionem ſimilem eſſe Delphino præterq̃ roſtro Plynius refert Gaza
aũt hunc eſſe putat Phocęnam quam in ponto gigni Ariſtoteles dicit. Non præteribo quod vi
di Anno. M. cccc xcviii. apud vada Volaterrana rapta in littore extincta ſiue balęna: ſiue Cet⁹
alterius generis magnitudine pedum centũ. Cuius dorſi vertebrę. lx. fuere: Septem ex eis ad-
latas Volaterris vidimus. quarũ quęlibet equi ephippiũ quo nunc vtũtur ęquabat. Polypo tã
ta eſt voracitas vt ne quidẽ a ſuo genere abſtineat. Inſidiat latitans poſt petras quarũ colorem
reddit. Piſces vero petræ ſpecie decepti iuxta adnatãtes incaute opprimũtur: Carabũ ex oĩb⁹
expaueſcit adeo vt cõiect⁹ in retia vbi ille fuerit quandoꝙ capt⁹ ſtati exanimetur. Viſi etiam
Polypi ęſtatis tẽpore exire in agros vicinos arboreſꝙ fructuum auiditate ſcandere viſi & clam
ingreſſi Cetaria depaſci. Animal alioquin tanta ſalacitate vt effœto corpore nulli ſit ei aut ad
natandi aut prędam adſectandi facultas nec vltra Annũ vita Fœminę etiã breuior quæ facili⁹
capitur. ex Aeliano. Q̃z vero in fame pedem ſibi rodat vt ait Heſiod⁹ & nõnulli falſum putat.
Ariſtoteles pedes eius rapaces ſunt: a græcis πλεκταιναι a latinis acetabula dicti: venitꝙ in
prouerbiũ rapacium hominum apud Plautum Polypi ſũt quicqd attigerũt tenent. Eſt & naſi
morbus Polypus apud Aetium. Muręna, μυραινα monilibus & gẽmis ornata in viuario co-
lebatur a Craſſo ad eius vocẽ manũꝙ veniens qua extincta & ab eo defleta ac tumulo dignata
Domitius ait Murenã: Craſſe ploras. At ille ſane inquit. Tu autẽ tris a te elatas vxores mĩme
ploras. Hunc piſcẽ ex vndis in terram exire ac cum ſerpentibus coire compertum. Ex Aeliano
Murenarum ait Plynius viuaria priꝰ excogitauit. C. Hirtius q cœnis triũphalibus Cęſaris di
ctatoris Sex millia murenarum mutua appendit nam pmutare quidẽ pũblico voluit. Hortenſius

Hymnus Arionis.

Balęna.

Orca.

Vitulus marinus.

Torſio.

Phocęna.

Polypus.

Murena.

murenam extinctam & adamatam fleuit: Aelianus tamen de Crasso vt supra oste-
di dicit. An-
tonia Drusi Murenę quã diligebat inaures addidit: ex Plynio. Fluta s murenas apppellat Var-
Mullꝰ bar ro quæ prę pinguedine sũmo pelago fluitent græci ϖλωτας Idẽ in freto Siculo murenas no-
bus. bilitat. Mullus græce τριγλη ꝙ ter in ano pariat. Maritimorum voracissimꝰ vescit alga & hu
mano cadauere vt ait Aelianꝰ Nõnulli ex colore mulleo id est purpureo ꝙ moriens versicolor
& rubentium squamarũ multiplici mutatione spectetur: binas pręterea libras maior non exce
dit inferiore quoq; labro barba insignitꝰ gemia vt Plynius refert: & Cicero barbatulos mullos
vocat: lib. de paradoxis. Quapp eũ existimauerim quem hodie barbũ appellant. Mugil καϕα
Mugil. νος græce ꝙ teli modo intret adulteros Atheniensiũ lege. in metu caput abscondit:. Celeritate
Galeus saltuq; insignis. Hic hodie notissimus vulgo piscis nec nomen mutauit: Galeũ quẽ Mustellã
Gaza apud Aristotelẽ vertit Ministri louis nõ attingũt tanq̃ impurũ. Q; ore pariat q̃q̃ hoc ne
gant quidã dictitantes eũ metu insidiantiũ fœtus suos quandoq; in piculo deuorare: rursusq;
Sepia elapso periculo reuomere. Sepia morsu venenosior Polypo: Sed nõ violãtior cũ se periclitari videt ef-
fuso atramento quod pro sãguine illi est: sese abscõdit: nõ absimile cõminiscens nebulę quę Ae
neã aut Neptuno q Achillẽ decepit apud Hometũ. ex Aeliano Q; sępia cibo expetitur id atra
mentũ est quod Sepiũ vocant. Loligo τευθις græce sagiptæ modo extra aquã sese effert atq; vo-
Loligo litat: vt est auctor Plyniꝰ. Lollius græce τευθος paruus admodum piscis spetie similis loligini
Lollius Pars enim Lollii quę exit in acutum latior est: pinnulq; etiã circundantes illę totã in lollio aluũ
Scarꝰ. ambiunt: cũ in loligine partem quandẽ relinquant vt auctor Aristoteles. Scarus solꝰ piscium
natando vescit & ruminat. Optatus Helipertius perfectus classis sub Claudio principe hunc
piscẽ e Carpathio mari aduexit ac inter ostiensẽ & Cãpaniç orã dissemināuit: erat imẽsarũ ho-
norẽ pser tim apud Claudiũ. Plynius. Aelianus autẽ hũc Salacissimũ piscẽ esse testat veneriscq;
Acipẽser. gratia in prœdã agi fœmina eius generis per littus ducta. Acipenser vt legimꝰ apud Cicero-
nem de fato in mensarũ dignatiõe fuit: raruscq; inuentu. Plyniꝰ tẽpestate sua ignobilem fuisse
Helops. eũq; Helopem a quibusdã putari: pterea cõtra aquã nare squamis ad Os versis scribit. De Helo
pe ficait Aelianus. Helopem quidã existimãt esse quẽ Homerus piscẽ sacrum appellat inuenta
rarum nec nisi in mari pãphylio: corpore gracilẽ. Captꝰ trahit magno ac clamãtiũ plausu
Anthias. Alii Anthiã piscẽ sacrũ dicunt. ꝙ locus vbi ille reperiat̃ sit ab illis innoxius. Lupus clarissimus
Lupus. a voracitate dictus & ꝙ solus natet. vt ait Aristoteles leuis ac mollis Cancrorũ marinorũ ma
xime adsectator. Lapidẽ quẽdã in capite gerit. Fluuiatilis marino pferẽ. & vt Plyniꝰ refert: ca-
pit Romæ laudatissimus inter duos pontes. Hũc hodie plerique eruditi Storionẽ vulgo appel-
latũ esse putant: nam & in tiberi capitur: & præstantissimi saporis est. Mar. Philippus cũ Lupũ
Casini ex proximo flumine oblatũ degustasset tanq̃ impbum expuit dicens. Peream nisi piscẽ
Pastinaca. putaueram auctor Macrobius. Pastinacã Plyniꝰ appellat quã græci τριγωνην Ambrosiꝰ in hexa
τριγωνη. meron Turturem cõuertit: tradunt eã nunc natare nunc volare pterea rostro pręacuto ac ve-
Trochus nenato apperere cui nullum sit remedium auctores Aristoteles Aelianus Plynius. Trochus e
ingens corpore Ceruice ac spina pminentibus vt supra vndas conspiciat̃. eam sane ad sonitũ
nauigantium flectit vnde nomẽ rotæ sortit̃. Hunc Aristoteles dicit seipsum inire. Quare Ga-
Anguilla. za Masculofœmina in latinum cõuertit. Nam huiusce modi animalia quæ vtranq; naturã re-
tinent Aristoteles Hermaphrodytos Androgynos Arsenotelys appellat. Anguilla Octonis
viuit annis Durat sine aqua senis diebus Aquilone spirante hyemẽ in exigua aqua non rolerat
neq; in turbida Atterendo se scopulis Strigmenta luueniscũt: nec est alia eorũ pcreatio Capi
untur plurimę in lacu Benaco hyemato. hæc Plynius. Aelianꝰ aũt dicit in Timauo prepigues
ac optimas capi. Nõnulli palmã huiꝰ piscis nostra ętate Lacui vulsiniẽsi tribuũt: Athenęus ait
ex auctoritate Teophrasti Anguillas & murenas diu extra aquam viuere, ob branchiarũ parui
tatem quæ parum humidi recipiunt. Solinus scribit Gangẽ educare Anguillas longas pedes
Vmbra. ccc. Scyenam id est. σκιενα Varro latine vmbrã appellat: nunc quoq; vmbriã vulgo vocant
Myrus. Hunc Aristoteles & Plynius lapillũ in capite gestare dicunt. Myrus de quo Aelianus Myrus
q & serpẽs serpens est marinus nec vnde nomen habeat satis constat: tradit̃ de eo si oculus capto eruatur
marinus. fronteq; homis suspendat̃ ophthalmiã sanare: Pisci vero rursus renasci; præterea altero eũ ca
Oculata. pi lumineq; viuentem non dimiserit. Plynius & Gaza oculatã eũ appellant. Plautus vero oph
Ophthal thalmiam. Athenęus autẽ ex auctoritate Aristotelis dicit Myrũ a Myrena distare ꝙ hæc ma
mia. gis varia & debilior: Ille breuior & robustior ei, genera esse: Duo nigrãtẽ & suffuluũ: Hos ego
Thrissa. lãpredas putarim. Thrissas Plynius laudatissimas dicit in Tiberi reperiri: hæ sũt hodie Rom-

quas lacias vocant. Florentiæ Chepias Neapoli Aloſas vt ait Gaza. Aelianus autẽ ſcribit q̃ in Aegypto circa Moroę ſtagnum Coloni Triſſas flebilibus numeris & melodiis eſcæ vice deceptas expiſcant. Troctã græce τρωκτην cum nomen ipſum tũ dentes arguunt cõtinui piſcẽ eſſe voraciſſimum Captus hami lineam pręcidit. Multæ ſimul cum Delphino bellũ gerunt. vt ait Aelianus. Hic piſcis notiſſimus priſcũ adhuc ſeruat vocabulũ. Cephalus vt tradit Aelianus. piſces non attingit in Ionio iuxta Actiũ Cephalenides Inſulæ ab eorum frequentia nominatæ veſcunt limo vt tradit Ariſtoteles qua ppter ſordidi ſępe ſũt: verũ ſũmo pelago quãdoq; vrinãtes ſeſe abluunt. Oua eorũ non attingunt. Quare numeroſi ſunt: ſed cum adoleuerũt a cęteris piſcibus corripiunt. maxime ab eo qui Archanus vocatur. Atheneus ait Cephalos ex grauitate capitis dictos eſſe. marinoſq; flumineis pręſtare. hodie not9 eſt piſcis. Chelonen Ariſtoteles nominat. Gaza Labeonem cõuertit. noſtra ætas hũc Caponẽ ex magnitudie labrorum & capitis appellat. etymũ ſecuta græcum. Qđ quidẽ p η ſcribitur. id eſt χηλωρη: & p ε autem χελορη. teſtudinem ſignificat. Auſonius poeta in quodã de piſcibus opuſculo Tenchas ponit vulgo notas: Atheneus Leuciſcum piſcẽ eiuſq; generis eſſe Cephalum Chelonẽ Mugilẽ. Sargus mullum ſemp comitat hoc genus piſcis antris inhabitat conferti ac ex animalibus maxime capris ſollicitat vt ait Aelianus. Synodon eodem teſte auctore ſociabilis eſt. Gaza Dentex apud Ariſtotelẽ cõuertit. Carne veſcit & mollia appetit. euenit huic & hyatulæ vt cum piſces minores inſectantur venter ꝓcidat qdis iuxta ori cõiunctus ſit. Silurus græce σλαμις vt placet Gazæ interpiſces cõmemorat tãta caritate in prolem vt abſumpta fœmina Mas oua ſeruet ſpeq; vna capitur dum filios captos ſubſequitur auctores Ariſtoteles Aelianus. eſt & Glani9 a Plynio poſitus quem Stephanus grãmaticus apud Glaniũ Cumarum fluuium dicit naſci.

Chelone. Tencha. Leuciſcus. Sargus. Silurus. Glanius.

Salſamenta & piſciculi.

THynnus primũ cetarias replet dextro hic captus eſt oculo vt Ariſtoteles & Aeſchylus ſcribunt Quare natando lat9 quo cernit terram verſus adplicat vbi bruma deprehendit ibidem hibernat: Mox vna vere ꝓcedente exeunt in pontum Euxinũ ac maiores primũ p ſeſe cęteri gregatim veluti pecudes ſub paſtore tranſmittunt cõnexis ita inter ſe corporib9 vt mutua iuuent vmbra cõtra Solis ęſtus ex Aeliano. Strabo mirę magnitudinis Thynnos eoſq; glãde veſci in Hiſpania cõmemorat. Plynius vero ſic ait. Cordyla appellat partus qui fœtas redeũtes in mare autumno comitat Lutoſæ vero a luto Pelamides incipiunt vocari cum annuum exceſſere tempus Thynni ii membratĩ cæſi ceruice & abdomine cõmendantur edulio recenti Cętera Sale adſeruant. Melandrya vocãt cęſis quernis aſſulis ſimília. viliſſima ex his quę caude ꝓxima q̃ pingui caret: probatiſſima quę faucibus. Strabo piſcationẽ maximam pelamidum in anguſtiis Byzantii fieri dicit. Trichiæ ſunt eę quas Sardas dicimus ſubeũtes Iſtrum nec remeãtes vt ait Plynius. Inter Aleces tria genera cõmemorant. Menę Smerides ſecundum Atheneum & Boces Speuſippus inquit ſunt Boces leucomenides id eſt Menę candidę: nam Boca genus piſcis a boando q̃ vocem emittat: vt ait Feſtus Plynius Box dicit Gaza voca. Sunt & lacerti ex quibus ſalſamenta cõficiebant ſecũdum Celſum Optimi Sexitani ex hiſpania ſecundum Plynium Optimi & Amyclani Martialis. mos vetus & maior Cordyla lacerto. Hic piſcis a græcis κολιας dict9 haud bene vertitur a Gaza monedula. Athene9 duo genera ſalſamentorũ ponit Horeum & Thynnum in Horeo macra pinguibus in Thynno macro pinguia pręferimus. Quę aũt Cybia inquit dicunt inter macra ſũt. Inter pinguia Cordylę. Idẽ auctor Clidia id eſt iugulos & vrę on Caudæ proximũ Varro Cybium & Thynnũ cõmemorat. Cuius partes eſſe dicit Melandrya & vrę on: Narica piſcis minutus Plautus apud Feſtũ Naricã bonam atq; Canitam. Percę Saxatiles piſciculi: Tęnia item piſciculus quẽ Gaza Victã cõuertit Aphyæ piſciculi quos parit. limus in mari cõcreatus vermiculorũ modo Scaturientes vt ait Aelianus: Plynius aũt Aquas a latinis appellari dicit. q̃ ex aqua & pluuia procreant. Encraules ſiue vt aliis placet: Encraſicoles vt aliis lycoſtomii piſciculi minutiſſimi albo colore prędita cęterorũ turmatim cõglobatim q̃ adeo denſe ferunt. vt ſcapha aut remis vrgentibus minime diſſociari aut diſcuneari queãt Iulides etiã Saxatiles ac morſu venenato. Ariſtoteles & Aelianus auctores. Iulus quem Oppianus ηγητηρα id eſt Ducem cognominat q̃ cæteris vti itineris Dux præcedat. Scombri e genere Thynnorũ ex quibus ſalſamenta fiũt: eſſe manſuetos in Ionii inſula palladis vocitata in quodam ſtagno auctor eſt Aelianus. Strabo dicit Inſulã eſſe cõtra Aphricam quę ab eorũ prouentu Scombria appellatur: ex quib9 etiã Garum fit optimum.

Thynnus. Cordyla. Pelamides Thynni. Melãdrya. Trichię. Aleces. Menę. Smerides. Boces. Lacerti. Horeum. Thymnũ. Cybia. Clidia. Vrę on. Narica. Percę. Aphyiæ. Encraules. Iulides. Iulus. Scombri.

Garum. Oxigarum Muria.

est enim Garum ταριχος græce oleum e Cetis & magnorũ pisciũ intestinis cõfectum. Hinc Oxigarum a Collumella ponit: quondã in mensarum lautitia. Muria vero liquamen ex salsamẽtis Plautus nos fœminæ tanq̃ salsa muriatica.

Sphyręna quę & Cestra & Sudum. Cyprinus. Channa. Passer. Rumbus. Glottis. Sphõdyl⁹. Cynedus. Hippuris. Gobio. Erythrin⁹. Cuculus. Bolitęna. Salmo. Phagrus. Chronus. Orphus. Salpa. Pauo. Aurata. Chalcis. Pholis. Congrus. Lucerna. Solea. Glaucus. Aethnęus Lagnis. Cãtharus. Astacus. Hippocãpi Adonis. Exocoętos Cucumis Glaucisc⁹. Nepar. Merix. Helecatenes. Phuca. Tritones.

Sphyrenam Gaza Malleolũ cõuertit Pollux & Atheneus eandẽ cum Cestra eẽ volunt. Plynius eam Sudũ ait nostris vocari Aelianus & Oppian⁹ aiũt: Lactiorem in Nassis plagã vnde pisciat quęrere. Cyprinus inter fluuiatiles connumeratus palatum carnosũ pro lingua habet Χαρυη Chãna quam hyatulã Gaza cõuertit: mollis est carnis vt ait Atheneus ψηττα quã nos passerem vocamus. Rumbus Rauennæ laudatissimus teste Plynio. Glottis id est lingulaca vt placet Gazæ q̃q̃ lingulaca a Plauto & Varrone prosolea ponitur. Sphondylos piscis apd Plyniũ apud Atheneũ salsamẽtũ. Cynedus piscis a Plynio cõmemorat in cuius cerebro Cynedicas ait esse gẽmas libro vltimo Soli piscium lutei. Vranoscopus itẽ ab Aristotele a Plynio vero Hippuris. Latine equseles. Gobio vt ait Atheneus prestanti sapore par ui nutrimenti differunt sapore: prestant albi nigris. Erythrinus a Gaza Rubellio dict⁹ Cucul⁹ Bolitęna autem & Ossolis inter genera mollium Salmo in Aquitania fluuiatilis marino põfert. apud Plynium Phagr⁹ vt ait Aristoteles carniuor⁹ est. Cor habet ãgulare Crescit vere. Athne⁹ scribit q̃ Phagr⁹ Chron⁹ orph⁹ Sinodõtes: Anthias: pisces sũt similes ãguillę. Salpa σαλπη, vt Aristoteles scribit: pauo piscis varii coloris rubentibus lineis e genere serratorũ & solitariorum Auratę Chrysophryes a græcis dictæ timidissimi piscium existimant, in maris refluxu maxime circa Actium redeuntes in locis arenosis ibiq̃ subnascentiũ arborũ coacti ad frondiũ agitationem exterriti veluti sese dedentes facile a peritis capiunt vt ait Aelianus. Eorũ viuaria primus instituit Sergius orata ab eo pisce cognomen adeptus. vt auctor Plynius Χαλκις quam Aericã Gaza dixit: De genere rumborum Pholis φωλις mucore suo spumaq̃ cubile sibi quoddã substernit. Congrus a Nicandro in lib. iii. Grillus vocat: est enim piscis similis Anguillæ duriore tamẽ carne ac sapore inferior. auctor Atheneus. Lucerna ex argumẽto piscis est q̃ lingua ignea per os exerta serenis noctibus lucet: vt ait Plynius. Solea aliud a solene. Glauc⁹ tanta erga sobolẽ caritate teneri dicit vt paruos fœt⁹ nunq̃ deserat: prestoq̃ adsit eis cõtra noxia In periculis solidos deuorat: deinde reuomit. vt Aelianus. Aristoteles eũ e genere serratorũ & carniuororũ facit colore nigrum. Atheneus similem Phagro dicit esse. Aethnę⁹ tanta tẽperãtia traditur vt consortẽ quã sibi semel delegerit nunq̃ violet: Aelian⁹. Lagnis piscis apud Meandrum & lycum asię: itẽq̃ apud Strimonẽ europæ fluuios cernit. haud absimilis Siluro amantissimus alioquin sobolis. Fœmina siqdem enixa Mas curat cõmunes fœt⁹ arcetq̃ a grassantibus hamũq̃ & hic deuorat vt ait Aristoteles. Cantharus Zelotypus fert & pro consorte vsq̃ ad internicionem cum suo genere pugnat. Astacus si paulo longius a mari asportetur vnde facile irrepe possit ad eundẽ penitus vbi capt⁹ fuerit fidibit locũ. Hippocãpi vẽtrẽ siqs ex aceto & melle hauserit cõtra canis rabiosi morsum auxiliũ sentiret Adonis quem aliqui Exocoęton vocant per maris tranqllitatem exit in terram interq̃ petras prostratus alte soporat. Aues aquatiles maxime exhorret. Hęc Aelianus. Plynius aũt de hoc vltimo sic ait. Mirat arcadia suũ Exocoęton appellatum ex eo q̃ in siccum somni causa exeat. Idem Adonis ab aliquibus dictus. Cucumis item apud Plynium Squatina quã græci ριναρ vocãt. Aristoteles vero ριποβατον Glaucíscus apud Plynium lib. xxxii. & Atheneũ Nepar apud Plyniũ alii Mepaton Gaza apud Aristotelem lecorinũ cõuertit Meryx id est μηρυξατο του μηρυκιζειν qđ ruminet. Gaza apud Aristotelem Ruminale appellauit. Helecatenes apud Athenęum Ceti gen⁹ vnde salsamentũ cõficitur φυκις apud Aristotelẽ Plynium Atheneum. Gaza Phucã vertit, q̃ solus piscium nidificet in alga De hoc Oppianus φυκιδ οσασθαλιησαν δροσεωιορυμιηρ θηλυφρομοσηρδαξαρτο. Tritonem Romę se vidisse Pausanias dicit piscem cui caput crinitũ colore ranarũ palustriũ Squamoso corpore vt Squatina Branchiis sub auribus⁹ naso humano ore itẽ dẽtibus firmis oculis glaucis manibus digitisq̃ Conchularũ testis similibus subtus aluum Cauda vice pedũ vt Delphini Plynius vero scribit Tritonẽ concha in littore canentem auditũ Vlyxiponẽsiũ legationem Tiberio principi nũtiasse ea qua noscit forma & legatum Galliæ Diuo Augusto Sctipsisse Complures in littore apparere nereidas exanimes.

Acus marina. Stella.

Acus Marina græce βελωρη gracilis quidem ac sinuosa nec satis fœtibus capax quare iustum vteri tempus nõ expectat quum vna partus abrũpat: matrẽq̃ interimat: auctor Aelian⁹. Stella quoq̃ in mari est parua admodum caro intus: extra vero duriore callo. Insidiatur Conchiliis tanti demum feruoris natura vt oia

contracta adurat auctor Plynius. Orcynus mira Sagacitate hamũ vi deorsũ trahit, adeo vt so- Orcynus.
la vado aut petræ illidens sese laqueo absoluat aut vulnere luctãdo laxato ꝑfugit: Aelian⁹ Me
lanuri timidissimi pisciũ ferunt. Nã trãquillo cœlo ac mari Ima pelagi petũt: seseq; petris mul
ta obductos alga condunt: Per brumam vero cum cęteros viderint pisces vndis exagitatos ac
ventis profundũ petere. Illi tunc fidentes superiora repetũt, iuxtaq; littus spuma tempestatis
opti piscatorũ ante ora feruntur incogniti; vescuntur obuiis quibuscũq; ad hamum non acce-
dunt: capiunt aũt sagena. Aelianus. Orchis durissimus est piscium rotundus & sine squamis: Orchis.
totusq; capite cõstat. Plynius.

Animalium nomina terrestrium & volatiliũ quæ in mari viuũt ex Aeliano & aliis.

Draco. Lepus.

Draco marinus cętero quidẽ corpore vt reliqui pisces capite oculisq; haud ab
similis terrestri, squamis pręduris aculeosq; ferẽs venenũ tactu liquẽtes præ
terea si manu dexrra adripias contumacẽ renitentẽq; experieris: si leua subse
quentem. Lepus gignit in limo vna cũ Aphyis cum ipis sæpe capitur, specie
cernitur cochleæ tegmĩe nudatæ gustu venenosus. Est & alterius generis in
mari magno similis per omnia terrestri præter villos quos aculeatos & ere-
ctos habet tactu letales natare: sũma aqua tradit. haud capi facilis vt qui ve-
locissimus sit nec vnq; Nassis aut hamo propinquet. Si quis eũ attigerit dũ in morbo est manu
aut baculo Animi defectum incurret: ac idem fere q; ex basiliisco venenum remedium ei in qua
dam prope ídem ferme mare insula natura inuenit. Radicẽ vulgo satis cognitam, quę admota
naríb⁹ sic adfecto vires ilico restituit. Leo concha integit. Caraboq; similis ꝑterq; q; gracilior ẽ. Leo.
Castoris circa littora perrasq; versat voce alioquin lugubri & inauspicata fatum audientibus Castoris.
portendens Musarancus quẽ μυραλην vocant visa orbita curi⁹ statim vti pedicis impeditus Musara
capit. Merula pluribus congreditur fœminis sui generis easq; in recessu petrarum abditas tan neus.
q; in thalamis secũ cõtinet Zelotypus fertur puerperiũ & mas curat adsistendo cibũq; fœtę mi Merula.
nistrando. Mustella admodum parua & fluuiatilis Asellus pręstantissimi saporis Plynii tẽpore Mustela.
abaliis piscibus tantum differens q; solus viuit nec socium admittit. Cor in vẽtre habet in Ce Asellus.
rebro paruos lapillos p canículam latitat. Eorum duo genera secundum Plynium Collylei mi
nores & Rachi maiores qui non nisi in alto capiũt. Ideo pręlati priorib⁹. Canícula sicut & Glau Canícula.
cus fœtus ipsa suos aptu natantes ab incursantibus noxiis vorãdo tuet. Earum tria genera pri
mũ qd inter Cetos possis cõnumerare. Reliquorũ alteri Galei alteri Centrit æ cognominãtur.
Ambo cubitum non excedunt. Sed Galei colore vario cauda aculeis dẽsa ac ictu venenati. Igi-
tur vtrunq; genus capitur in locis limosis viles ambo. Sũt & Canículæ fluuiatiles specie quidẽ
paruorum canũ cauda villosa quarũ sãguinem ex acero & aqua simul humani corporis neruis Grues.
intumescentibus dicunt illitum auxiliari tum ipsam quoq; neruis impositã opitulari. Gruem
alit corinthiũ pelag⁹ magnitudine pedum. xv. Os ceruicemq; haud absimiliẽ aliti grui eiusq;
pennarum modo Squamas habentem gracilẽ prolixamq; veluti anguillã subsultim natãtem
Cęterum aduenas esse hyemis fugereq; Thraciũ frigus sicuti aereas tradunt Epidaurii: Gigni
q; hoc modo fœminas arbitrans in libidinem maribus blandiri eosq; salientes minime pati ge-
nituramq; ꝑpterea in aquas cadere inde ex mari tanq; ex parente procreari. Pedicul⁹ piscis pa Pediculus.
rasitus Delphini siquidem escã prædam vectatur. Ille libenter imptit quare nitidus semper
obesusq; aspicitur: Cicada ꝑterq; q; cornua & aculeum non habet, & alacrior est aliquantulum Cicada.
non absimilis paruo Carabo videtur. Alæ ei paruę sub oculis sicuti & terrestri ab hac abstinent Mus mari
plurimi putantes religiosum Inter quos Seriphios inuenio captã dimittere extinctam sepe- nus.
lire dicentes eam Perseo Iouis filio quem colũt dicatã esse. Mures marini exeunt in terrã sicuti Myscus.
& polypi & Murenę & Scrobe effossa pariunt oua ac rursus obruunt terra trigesima die refossa Musca.
Fœtus ad aquas ducit. Myscus vt Plynius vt Aristoteles Myscocet⁹ Gaza Muscul⁹ cõuertit: Vulpes.
Atheneus μυαν piscículum esse qui Balænas prędit: Tres in mari μυες, id est mures dicunt esse Scolopen
Interrestudines inter pisces inter ostrea. Vulpes hamũ vorat. Scolopendra itẽ quã Centipedã dra.
Gaza vertit. haud absimilis terrestri ẽ sigs eã attigerit nõ aliter ei q; vrtica tacto prurit⁹ excita Coruus.
bit. Vise iam quas magnitudine inter Cetos habeas capite caudaq; extãtib⁹ p vndas triremiũ Coracinus
modo ferri pedibus quos plurimos habent ordine sublatis pro remigio vtentes. Coruus not⁹ siue cor
piscis marinus fuluus est e stagno nigricãs parit bis in anno vescitur alga. auctor Atheneq⁹. Co uulus.
racinũ Gaza Coruulũ cõuertit apud Aristotelẽ miror cum alius sit Coracinus a Coruo. Athe-
neus dicit eum nominari απο του κορασσειν, q; oculos frequenter moueat. Hirci marini circa

Hircus. Cyrenaicum Sardoũq; mare oberrantes visunt, vna cum Delphinis. Mas alba vitta frontẽ modo regum redimit9 aspicit. Fœmina vero cum crista veluti gallus tãta tamen ãbitione vt hãc alteri altera eripiat, extinctę pulchriorẽ possidenti. Rapacissima bellua vtquę hoies nauigiaq; inuolat, spiritu graui & vehementi, quo sane instrumento ad prædas vtitur cæterorũ. Nam ex

Aries. omnibus adsectator vitulos marinos quos pro flatu haud aliter q̃ iaculo expugnat. Aelianus.

Irundo. Aries grassatur vt latro & nunc grandes naues stantes in salo occultatus nunc extra aquã capite exerto piscantium cimbas, occulte adnatans mergit. Irundo volat pq̃ similis volucri irundini; itemq; Miluus & Aquila Plynius.

Echinus. Echinus quẽ latini Erinaceũ appellant: in mari etiã inuenitur spinis similiter aculeatis. Hunc vnda maris exagitata ad littus impellit. Captũ si cõcerpseris in frusta in mareq; pieceris partes paulopost conuenire ac reuiuiscere videas Aelianus.

Miluus.

Aquilla.

Porcus. Porcum maximum piscium esse Appion tradit: quem græci Astragoriscum vocant. Præterea cum capitur more porcorum grunnire.

Testudo. Testudines marinæ reperiũtur: & quę in aqua dulci viuunt: vt Plynius auctor quas nos Lutarias græci, ἀμυδάσ vocant.

Scorpius. Scorpi9 ficcioris est carnis vt ait Diocles medicus parit bis in anno vescitur alga: varius est piscis. Icesius medic9, e pelagis fuluos dicit esse scorpios e stagnis nigrantes. Aristoteles Scorpenas & scorpios diuersis in locis scribit tanq̃ differentes. Atheneus eosdem dicit esse.

Scorpena.

Thymall9 THymallum Ticinus Italiæ fluuius gignit magnitudine cubitali mediũ sane inter Lupum & Cephalum naribus admotus Herbã vnde cognominatur & qua viuit spirare videt, ad hamum non accedit, cum nõ alium sane cibum sectetur.

Margari. Margari rotunda spetie gregatim natãt regẽ sectãtes more apũ. Hoc capto cęteri veluti attoniti paruo negocio capiunt in mari rubro in locis prominentibus ac portuosis conduntq; in doliis salsamentariis donec exsiccata carne duresçit in lapidem aurei coloris ebeti fulgore. Hic post ea inter p̃tiosa

Colliony mus. cõnumeratur. Iubas tradit hunc legi etiam in indico & Britannico oceano, in terra non inuenitur nisi fossilis & adulterinus. Aelianus. Callionymus huic secundum Aristotelẽ fellis inest multum in dextro latere in sinistro vero iecur, testis Menander in Mesenia, habere facio inquit Fel Callionymi plenum. Sunt qui eum vtilem cibis dicũt: Non tamen de his meminerũt. Epicharmus de nuptiis Iunonis & Mnisimachus in Isthmionica poetæ qui piscium cõuiuia diligentissime psecuti sũt. Ex Aeliano.

Echeneis. Echeneis latine Remora aspectu niger magnitudine paruę anguillę ex effectu nomen sortitus nauem q̃libet magnam dictu mirabile haud aliter moratur q̃ siquis equũ indomitum maleq; freno audientẽ ab incœpto itinere per vim vertat. auctores Aelianus. Plyni9. Aristoteles. Ambrosius tamen in Hexameron & Albert9 in libro de animalib9 cõfundunt: Echinũq; pro Echeneide accipunt.

De piscibus rubri maris. Nili. & Armenię.

Cytharœdus. MAre rubrũ varia portẽta nutrit: inter quæ Cytharœdum Squamis nõ asperũ magnis in cauda ad verticem lineis quasi musico instrumento intẽtis neruis notatum vnde nominis ei argumentũ. Media similem Crocodylo verticem gro luteoq; distinctum pinnis aspectu aureis. Cauda nigra p̃ter extremã quæ albescit: Pardalim: quẽ qui viderunt similem terrestri dicunt colore ac maculis. Oxyringum ore prelõgo rostri modo oculis fulgẽtibus supciliis albis dorso viridanti pennis prioribus nigris reliquis albis cauda p̃longa & viridi quã linea mediam aurea discriminat. Perseum ob Iouis filium quẽ eius regionis homines colunt.

Pardalis.

Oxyring9

Perseus.

Anthia. Anthiam lupi magnitudine naso leniter adunco lineis & ipse cingitur aureis a vertice ventre tenus per obliquũ descẽdentib9 robore vero & audacia in eo mari principẽ. Simiã ore colore q; ac omnia sub aluo similem terrestri dorso testudineo cætero corpore latã vti torpedo Pinnas auium modo pandentem ac similem volanti fuluis circa collum maculis. Higrophœnicẽ magnitudine lacertorũ eius maris ore semp hianti oculis viridantibus Zonis distinctũ binis Altera a Brãchiis ad caudã aurea: argentea vero altera mediam intercidente: maculis deinde intercursantibus cęruleis. Characen pinnis vtrinq; maximis Cauda auri fulgore purpureis dissecta lineis. Sagiptarium Echini spetie oculos habẽtem solidos ac plixos. Physalũ colore Smaragdi venenatum alioquin. Qui forte captus more pilæ aut vesicę intumescit vnde ei nomen Aulopam magnitudine ingentis Thynni colore etiã priorem ore ceruiceq; firmissima Oculis patẽtibus atq; amplis Dorso cęruleo: ventre albẽte: linea discriminatũ: aurei coloris quę a vertice ad caudam desinit: Hec ex Aeliano. Nilus ipse in hoc genere producit imprimis Crocodyl

Anthia.

Simia.

Higrophœnix.

Charace.

Physalus.

Sagittari9

Aulopa.

Nili pisces

lum Qđ ſane animal pars Aegypti adorat: quí vocanť Ombitę & quí Coptũ incolunt: illí feſtos ſacroſq; dies vt græcí Olympia louí ſtatuerũt. Et ſi cõtingat liberos ab eo rapí parẽtes magnopere gaudent tãq; ſe deo placere exiſtimãtes Cuí eſcã genuerũt. Aiũt vocatos ab iis veníre veſciq; capitibus animalium illis ímolatorũ. At cõtra Tenteritæ magnope reiiciũt: captũq; arbore ſuſpendunt: diuq; verberibus cruciatum epulanť Specie deſcribitur huiuſcemodi. vẽtre dorſo: caudaq; p̃lõgus ſquamis p̃duris oſtrearum modo tot⁹ obduct⁹. Timidus aliequi ac veterator vt qpſequentes fugiat: fugientes pſequatur Narrať & numerus Sexagenarius ei propríus: vt quí Sexagenis diebus oua Sexagena pariat: totidẽq; diebus foueat. Annos præterea viuere & dentes eodẽ ferme numero habere. Deniq; totidẽ diebus ín ſeceſſu quieſcere quotannis ſine cibo. Inſidiať his quí aquatu meunt. Sí quã do potã do lrudines hauſerit: illęq; faucibus adhęſerint diu cruciatur. Tandẽ pro remedio aduerſus ſolem in littore dehíſcens extendit. Ecce auis Trochílus dapis íllecebra captus roſtro pręlongo oris cauernas paulatím paſcẽdo purgatas reddit: excitat etiã eũ forte dormitantem ſiquando ab lchneumone animali ei aduerſo ínuadi contingat. Venerantur ínſuper quoſdam píſces quos pharos vocant: p̃ſertim íi quí Syenen incolunt. Quí vero Elephantidẽ Mæotidas. Oxírĩgum item relligioſũ habẽt ob oris acuítatem appellatum ac tanq̃ Oſyridem ſuum colunt. q̃ ex eius vulneribus genitũ putent. Hũc forte hamo captum dimittunt retibus vero nequaq̃ q̃ exiſtiment eum metu adfectantiũ píſcium eo tanq̃ ín locum tutum cõfugiſſe. Ex Aeliano. Strabo quoq; multa alia in Nilo genera cõmemorat. Lepodothum Coracínum: Porcum: Phagonũ. Silurũ: Cytharum. Aloſam. Ex Teſtaceis: Dílichium Phíſcum Boſiten. Apud Armenos petra eſſe dicit iuxta mare altíſſima. In ea q̃ fontem figura quadrata apparere. in quo píſces octonum cubitorũ magnitudine víuere ſemimortuos alios íamiã morituros fœdos aſpectu ac deguſtãtes ſeu hominẽ ſeu ferã extemplo necare. Ex Aeliano.

Crocodyl⁹

Crocodyl⁹ a trochylo aue purgať cõtra lchneumonẽ ẽt excitať.

Pharí pí ſces Oxyring⁹.

De píſcib⁹ Armenię

Rana: Raía: Teſtudo.

Ranæ.

Rana píſcatrix.

Raía. Teſtudo.

RAnæ coeunt noctu extra aquã mare fœminam ínuitãte ex omníb⁹ Idrũ maxime odere ac timent: quare appropínquante eo hoſtem príus clamitando aduerſus eunt. Ranarum coaxatione ſolito maiore pluuiã portendi obſeruatũ eſt. In Serypho ínſula eas obmuteſcere tradunt. itemq; in Pierio Theſſalię ſtagno. De Seríphiis índigenę fabulam talem cõmíníſcũť. Perſeum louis filium deuicta Gorgone redeũtẽ ac de via feſſum ppe palu dẽ ſomno ſe dediſſe mox q̃ a ranis excitatum a loue ppetuum íllis ſilentium impetraſſe Theophraſt⁹ cauſam ſecutus naturalem hoc aquarum íllius regionis frígiditatí maxime tríbuit: Eſt & Rana quæ dicitur ex argumẽto Píſcatrix ſetas habens quaſdam a Ciliis extantes ac plíxas in ſummo propílatas. Harum ígitur adminículis natura monſtrante ínſidias ſtruit latitãs in límoſis auiiſq; locis: Frontẽ cum ſetis vídendã loco eſcę píſcículis porrígit: illí accurrẽtes deceptíq; ac paulatím in arctũ deducti ab ea rapiunť. Ex Aeliano. Solent q̃dam hic repræhendere Gazã. quí pro Rana Raiã poſuerit: cum Raiã græce βατος dící adfirmẽt: eſt enim Raía píſcis q eodẽ ferme modo ac Rana píſcatrix píſcículos ín prædã agit: vt Plynius refert vbi & Squatínã: & rumbum idem facere dicit. Teſtudo Amphibíũ animal oua gignit in terra q̃bus arena obrutis ſtatí ad mare redit mox diebus. lx. pactis íterũ ad oua reuertitur quæ arena regeſta vbi cõpit iã artículis animata paulatím deducit ad pelagus. Eſt & fluuiatílis in Indis. Cuius cõuexum ſcaphæ magnitudinem ęquat: capit vero modios denos: in ínſula quoq; Taprobane vſũ tecti domíb⁹ ligneis p̃bet. Teſtudines omnis Salaces eſſe magnopere cõpertum eſt. Ex Aeliano.

De his quę cruſta ſeu teſta integunť.

Malacoderma. Locuſtę. Cãmarí. Squillæ. Cãcrí. Paguri. Fluuiatíles. Locuſtæ.

QVæ cruſta íntegunť: Ariſtoteles μαλακοδερμα vocat: Quorum quattuor ponit genera Locuſtas quas καραβους Squillas quas καρίδας: Cãcros quos καρκινους appellat. Cancrorum genus multíplex maxímum quas μαιας id eſt Maías vocat Secundũ Paguri & quos Heracleotícos vocant: hi ſecundũ Aelianum more ſerpentũ ſenium exuunt renouata cruſta. vocanťq; a Palladío Cancri marini. Tertium genus fluuiatíles cęteris mítiores & nullis adnotatí vocabulís. Genus Cancrorum líttorale Phœnícia fert tantæ velocitatís vt vix conſequí ſit. ex quo Hippeas id eſt eqtes eos appellant his níhil eſt íntus propter ínopiam pabuli. Genus item aliud eſt quod magnitudine cancrũ non excedit facie. Cãmaris ſímile atq; his omnibus pars dura & teſtacea foris procute eſt mollis íntus Supína corporis planiora & tabellarum modo ſunt q̃bus & oua condunt: Locuſtæ vt ait Aelianus polypis aduerſanť: &

Ostroco derma.

Murenis cornibus ab latere porrectis libere pcedunt in metu obliquis. Testa vero contecta que ὀστρακόδερμα græci vocant sponte naturæ in limo gignunt: qq̃ diuerso vt tradit Aristoteles. Nam in Cenoso Ostrea: in Arenoso Conchę: Chamę vngues pectines in rimis cauernisq; saxorum vertibula patellæ natices, atq; omne genus eorum que mediam inter plantas & animalia tenent naturam vocantq; ζωόφυτα. Differunt pterea testa vbi Ludētis nature varietatē licet animaduertere Crispa: crinita: vngulata: Cancellata: Imbricata: pectinata in obliquū in rectum expansa densata porrecta sinuata. Aristoteles ēt Dithyra & Monothyra ponit: id est que duplici & vna testa integunt. Conchę omnes & Conchilia vt Aelianus ait lunarem sequūt rationem. Quin & in genere animaliū yeterinorū fœtus alēdos non putant qui in Neomenia id est ipso lunæ coitu nascuntur. De purpura ante omnia dicendum: quā Porphyrā illi dicūt. cōchiliorum voracissima: lingua plonga semp̄q; vibranti, p hanc potitur pręda quam adsectatur per hanc in prędam ipsa ducitur. Piscator Conchā cum esca ponit in mari hanc vbi illa consp̄icit exerta lingua vt solet appetit: adeoq; nitit̄ ac protēdit: vt eam pene auulsam resumere nō sit. Ita dum contendit capta extrahitur: Eius cruori dignatio p̄cipua lanis tinguendis si præsertim lapidis ictu semel cędat. Ex Aeliano. Aristoteles autem purpurarū plura genera ponit nōnullę magnitudine augētur insigni vt quæ ad Sigeum & Lectum Idę promōtoria gignūtur: Aliæ paruę vt quas Euripus fert & Caria Marinæ magnę scabręq; sunt: paruæ ad littora & oras reperiuntur flore rubro. Partes item aglonię nigras: Austrinæ rubras ex magna parte fœminæ capiuntur: tēpore verno cum fauos extruūt: flos inde extrahitur specie mēbranæ candicantis qui contritus manū inficit: reliquum quasi alumen est. Hæc Aristoteles. Aelianus aūt tria pur

Purpura.

pure genera seu medicamenta ponit. Violaceam Rubram: Tarentinā & Dibapham Tyriam: id est bis tinctam ac sanguine saturatā. Murex quoq; quē græci κυρυκα vocant ex his qui firmiori testa integunt frequens ac nobilis apud Tyrum eūdem vsum ac purpura p̄bet. Aliud gen⁹ quod Χαμασ vocant: quarum alię asperæ: aliæ leues hæ manu frangibiles illas vix saxo discuneabis: quasdam nigro nōnullas argenti colore videre licet: plures ad littora expulsas in arena q; iacentes: alias in alga: in limo: in speluncis adfixas. Apud Istriada vocitatū ętatis tempore prouectus earum velut messis confertim cōnatare cernūtur: hyemē & Aquilonem fugientes latitāt. Mox spirāte Zephyro mariq; tranquillo vna exeunt lasciuientes discuneateq; per vndas carinarum modo ferunt: regmine supiore velificantes ad nauigantium hominum aut ad sultantium belluarū sonitum expauescentes extemplo claudūtur: seq; condunt: Ex Aeliano. Athenęus autem Chamas Tracheas & lias vocat: id est asperas & leues. Tertium genus peloride siue a magnitudine siue a Peloro siciliæ promontorio. Oribasius & Aetius has omnis nomine quo nūc vulgo Romę vtunt Tellinas vocant: dicūtq; earū cōbustarū cū cedria cōmixtā vi habere pilos præsertim e supcilis extirpandi. De Cochleis Aelianus sic ait: Cochlea marina parua admodum magnitudie: sed specie formosa: gignit in aqua minimū sordida inter maris petras quas Choeradas vocant. Cochleā alit mare rubrum maximam quidem ac rubētem sed in vertebra ipsa variis distinctā coloribus vt coronam viridi luteo purpureoq; colore paribus interuallis insertam dicas. Plynius dicit Cochlearū viuaria primum instituisse Fuluium hirpinum in Tarquinienſi paulo ante ciuile bellū pompeianum distinctis quidē generibus separati Illyricę quibus magnitudo p̄cipua: Aphricanę quibus fœcūditas: Solitarię quibus nobilitas: Quin & saginam earum cōmentus est farina & farre aliisq; generib⁹: vt Cochleæ quoq; altiles ganeam implerēt. Ostrearum autem viuaria dicit instituisse ante omnis Sergiū Oratā in Baiano qui & optimum saporē Lucrinis ostreis adiudicauit. Horatius Ostrea Circeis Miseni oriunt Echini. Ostreum apud Senecam & Ostrea apud Gellium Fœmininum Spartianus in Heliogabalo Ostreas & Liostreas dixit. In agro Volaterrano ppe mare locus est: qui Gerardesca nūc vocatur: vbi stagnum est optimis refertū ostreis. Nautilus & Pōpilus de quibus sic Aelian⁹. Nautilus ex argumento vocatur: Polypes est vna munit⁹ concha: hanc cōuexam turbato marina tando gerit ne fluctibus oppleta testa deprimatur tranquillo resupinat Carinæ modo Acetabulis vtrimq; pro remis vtens. Cartilaginem quā in medio retinet pro velis pandens. Si quando metus inuadentiū belluarum ingruit repleta Concha sub vndis sese dimittens latitat rursus vitato piculo resilit. Pompilus & ipse de genere Concharum terram ceu oderit maxime refugit profunda petens. ad naues adnatant stipati: adsultantesq; circa cōglobant. Aristoteles vero Nautilum quē nautā appellat ac pompilū testam dicit habere concauam & simplicē vt pectunculi vnde contigit vt fluctibus iactati in alto elidātur: & testa dilapsa nudi capiant. Cō

Ostreatū viuaria Sergi⁹ orata mōstrauit.

Nautilus. Pōpilus.

Pompilus.

Zoophyta

Murex. Chamę.

Tellinæ. Cochleæ.

ſtareq; cigno corpore facie ſimiles Bolitęnis. Plynius Nautilum & Pompilum eundem eſſe dicit Oppian⁹ de Pōpilo canit ea fere quę ſupra cōmemorauí. PECTInes græce κτεμες & κτειϛ pecten mobiles ſunt adeo vt de retibus quibus capiuntur ſępe exiliant & pene volare putent. At Pinna immobilis ſaxiſq; inhęrens cuſtodem habet Pinnotherē quē illi πιννοφιλακα appellant paruū videlicet cancrum quo priuatus ſtatim perit. Hic dapes eí ſuggerit piſceſq; in prædam deducit auctores Ariſtoteles Aelianus. Eſt & quā Gaza vertibulum ſiue collum a teſtę duritie Ariſtoteles autē τηθυαν vocat dicitq; eam adhærere ſua teſta totam cōtectā tantū duo foramina exigua quibus humorem recipit & reddit habere. Inter Conchília quoq; illę ab Ariſtotele ponūtur. Ceryces quos Gaza Buccina conuertit nōnulli murices dicunt eſſe. Lepades quos patellas Selenes quas vngues. Idem conuertit Plynius enim Solenes Dactylos tranſtulit ab humanarū vnguiū ſimilitudine his natura in tenebris remoto lumine alio fulgore clarere. Spongiaq; genus triplex ſecundum Ariſtotelē & Plynium Spiſſę: rarę: & aſperę appellatę. omnes quidem ad ſaxa naſcuntur: aut iuxta littus lutoq; aluntur. Cuius rei argumentum eſt q̄ captæ limo refertę omnes cernuntur. Imbecilliores autem ſpiſſæ q̄ raræ quia minus alte adhęrent. Vrtica adhęret ſaxis manum in fame depaſcitur vt polypus Ora in medio corpore continet & de medio ſaxo quaſi de teſta viuit Adnatantes circa adſultanteſq; piſciculos corripit. Duplex eorū genus alterum corpore paruo cibo aptum alterū aliquāto maiore durioreq; quale circa Chalcidem euboeę vt Ariſtoteles. Torpedinem græce ναρκην ſiquis attigerit morbo: vnde illa etymum trahit eo membro tētabitur. Piſces item eo modo in prædam agit. Strombi etiam e genere Concharum regē habent in mari quē ſequūtur quocūq; conceſſerit. Hunc igitur capienti aut adſpicienti bonū omen portendi dicunt. Apud Byzantios prēmium conſtitutū Acticam drachmā piſcantibus illū. auctor Aelianus: Sed & inter Cōchilia ponūtur Paſtinachę Lepores Arietes Scolopendrę mures & plęraq; alia quæ ſupra in lēmate memoraui. Inter Zoophyta vero & Olothyræ Pulmones Stellæ & quę vocant ωτια Otia quę ventri aurem cōiunctam habent vt tradit Atheneus. Pernæ de quibus ſic ait Plynius: Pernæ Concharum generis circa pontias paludes frequentiſſimę Stant veluti ſuillo crure longo in Arena defixę hianteſq; qua limpitudo eſt pedali non minus ſpatio cibum venantur. Dentes in circuitu marginum habent pectinatim ſpiſſatos Intus pro Spondylo grandis caro eſt apud Plautū item huius Conchæ mētio quā putauerim margaritas continere quas hodie Pernas vulgo appellant.

Pectines.
Pinna.
Pīnotheres
Vertibulū.
Ceryces.
Patellę.
Vngues.
Dactylos.
Spongiarū genera.
Vrtica.
Torpedo.
Strombi.
Paſtinacæ.
Lepores.
Arietes.
Scolopēdrę
Mures.
Olothyrę.
Pulmones.
Stellę.
Otia.
Pernę.

De Inſectis & primum de Apibus.

NVnc de inſectis quę græci εντομα vocant parte aliqua corporis interciſa: earū pleraq; ſpōte naturę gignuntur: quę vero pariunt vt Araneę Scorpiones Formicę non ſatis cōſtat ſecundū Ariſtotelē an coitu concipiant. Inter hoc Apes Longe vtiliſſimę quarū amore nōnulli adeo capti fuere vt de his libros ſcripſerint. Inter quos Ariſtomachū Solinēſem Annos duodeſexaginta nihil aliud geſſiſſe cicero teſtatur. & Hyliſcū Taſiā Aelianus. quē q; apes in deſertis coleret Agrium cognominauerunt. Ariſtoteles in nouē has genera diuidit ex quibus Gregalia ſunt Apes & Reges eorū. Fucus qui inter apes degit veſpę Crabrones Teredines. Solitaria tantū Tria. Sirenis minor græce σειρην qui fuſcus totus eſt Sirenis maior qui fuſcus & vari⁹ eſt. Tertiū Bombix. Earū rurſus quę Apes vocant in Italia genera dicūtur alterum ruffum qd̄ prēſtantius eſt alterū nigrū magiſq; variū & vtile. Tertium qd̄ optimū & varium. Quartū lōgū & Crabroni ſimile. In Apum numero carent aculeo reges & Fuſcus. Veſparum item Duo genera alterum ferum qd̄ rarum eſt naſcens in montibus grandius & robuſtius. Alterū imbecillius. Sunt & quę vocantur Matrices latiores craſſioreſq; q̄ veſpæ: volare nequeunt: in veſpariis ſedent fauos figentes quibus an ſit aculeus non ſatis cōſtat Crabrones a græcis αρθριμαι vocant non floríb⁹ vt apes ſed carne magna ex parte viuunt: aculeati: alueū ſub terra faciunt effoſſa. Qui vero ab eis aberrauerint facto duce ad aliquā ſe arborē conferunt vbi fauos conficiant. Bombices ſub ſaxis apud humū fœtificāt prauum & ipſi mel factis cellulis cōficiunt Teredo græce τερηδων non abſimilis Crabronibus verū varia fœtum ſicuti veſpa ſub terra edit Apum opera tria in Aluearíis Metyn Piſſoceron. Propolim Hactenus Ariſtoteles. Aelianus vero de his ſic ſcribit. Apum ętas ex colore deprenditur ętate integrę oleo ſimiles renident Seneſcentes ruffę adſpectu: tractatuq; aſperæ his plus artis in mellificatione Iuuenibus plus virium. Prognoſticū tēpeſtatis habent imbre impendente ſeſe in aluearíis cōtinent. Cū procedūt vt aduerſo reſiſtant vento Lapillos pedibus librant. Sūt intus quę Apes ocioſę dici queunt: nec tamē de Fucorū genere q̄ppe quę fructuoſis nō

Apes.
Apes ruffę.
Nigrę varię longę.
Veſpę.
Matrices.
Crabrones.
Bombices.
Teredo.
Metys.
Piſſoceros.
Propolis.

aduerſantur: ſed regi vnacũ ſenibus & emeritis adſiſtũt: aquã eis ferunt: extinctas apes egerunt. Validiores adopus exeunt. Regẽ venerãtes ſeparatim ei cellã cõſtruunt in loco celebri. Aduerſantur Apibus Phalangi Fucus Irundines lacertæ Crocodyli terreſtres Inundatio ꝓpinqui fluminis Ignis vicinę ſilueę incenſæ: teter odor. Ad hæc propellẽda diligẽs Mellator remediis inſtabit. Fucus noctu cũ apes dormiunt vel ad opa egrediunt Graſſat. a redeuntibus vero magno certamine pellitur. Fiunt Apes ex bouis Fucus ex equi Crabiones vero ex Aſini cadauere. FORMICARVM quoddã genus venenoſum qđ Lacurgus dicitur vt auctor Aelianus. De Indicis Formicis Plynius plura: Strabo etiã in hanc ſententiam. Megaſthenes ait apud Dardas quæ maxima natio eſt Indorum mõtanorum collem eſſe Trium milliũ ſtadiorum ambitu: & ſub eo auriſodinas quas formicæ cuſtodiunt vulpibus non minores: mira celeritate victũ venatione comparantes. Terrã auriferã fodiunt vnaq; ad oſtium cumulant quã mercatores clam ſurripiũt diſpoſitis pariter carnibus ad morandas pabulo formicas ſi forte animaduerterint. Ad abigendas formicas ſi vnam cõburas cæteras fugabis: Si agreſte origanũ aut populus foraminibus earum ponatur oẽs abſiſtent: fugant item ex origano & ſulphure illito arboribus ex cõbuſtione quoq; ſtyracis & cochlearum teſtę. De Muſcis autem: Aelianus hęc ſcribit Per Olympicorum celebritatẽ mirum muſcas ad vnã omnes piſa diſcedere: ruruſuſq; ſacris peractis reuerti quaſi ea dẽ cũ fœminis illius loci conditiõe teneant: ſed ęę ſpõte Illę coactæ lege certaminis vt viri caſtius per idẽ tẽpus degãt. Idẽ pene & apud Leucada ꝓmontoriũ in ſacris Apollinis accidit vt muſcæ tẽploab-ſiſtant: ſed quaſi mercede ac decima donatæ vt qui bouẽ antea eis epulandũ tradãt. Hæc ille. Quis autem Plynius ſcribit muſcam extinctam ſub tepido cinere reuiuiſci haud ſatis creditũ. Tabanus atq; Aſylus idẽ ſimilis magnæ muſcę ore aculeato voce ſonora Cynomya ſimilis illi quã græci Myopa vocant voce maiore q̃ tabanus aculeo minore Ambos vero aduerſari bubus eoſq; in furorẽ agere palã eſt. Virgilio in Georgicis multa de his. Plynius ait Cyrenaicos Achorẽ Deum contra multitudinẽ muſcarũ inuocare/eiq; litare cõſueuiſſe Sicuti Aegyptii Ibim ſuũ cõtra Serpentes. Muſcas interimit fermẽtũ cum ferri ſcobe mixta ſi in loco ponat ad guſtandũ. Abiiciunt item ex arramenti ſutorii aut origani agreſtis ſuffitu. Culices quoq; ex eiuſdem atramẽti mixti cũ Iuripi ſeu cedri: ſeu cypariſſi ſcobe: ſeu bacarũ, eiꝰ ſuffitu. Pulices vero necãt decoctũ Cymini vel Rhododaphnes in loco cõſperſum: ſiue aqua marina: Præterea ſi ramos abſynthii aqua mixta cũ atramẽto ſutorio madefacies oẽs eo current ac peribunt: Eodẽ quoq; atramẽto cũ felle taurino & oleo ſiue oleo & ſulphure lecto illito Cimices delebis. Has etiã oĩno defuturas Democritꝰ teſtatur ſi pedes ceruinos grabato ſuſpẽderis. SCORPIONVM genera Aelianus multa cõmemorat. Albũ fuluum nigrũ fumi colore viride: flammeũ qđ omniũ peſſimum. Ventroſum Cardinoide. Volatile. In India eñ Megaſthenes ſcribit volatiles eſſe. In vniuerſum non coitu ſed humore ac calore concipiunt ſingulis cauda ſeſe cõplectentibus: nec oua: ſed animal pariũt vt Ariſtoteles. Cicadarum ſecũdũ Plynium: Duo genera. Achetę maiores quæ canũt & Minores quæ primæ proueniunt. Ex his Tettigoniæ ſunt quas Gaza Cicadaſticas. Aliæ Tettigometręquas cicadarũ matrices vertit vtrũq; ſane genus canit. Sed magis Achetæ, quas ego putauerim eſſe quos vulgo grillos moros vocant. Fœminæ vero in genere ſilent. Tradit Solinus apud Reginos Cicadas mutas eſſe ꝙ herculem ibi forte quieſcentem cantu vexarint. Araneorũ & Phalangiorum plura genera ponit Ariſtoteles. Mordax qđ in duo diducitur. Alterũ ſimile his quos lupos appellant paruum admodum varium ſalax. Alterum maius atro colore cruribus pluribus magnis tardum nec viribus potens neq; Salax. Tertium genus texit Femina venatur: mas comes prædæ non laboris. Solinus ponit etiam Solifugas in araneorum genere frequentes in Italia videri in metallis argentariis Solis inimicas: vnde nomen eis Plynius venenatũ hoc animal dicit Rubera inter rubos moratur græce φρυμος Salpynga breuis ſerpens qui calcare tuas timeat Salpynga tenebras. VERMES in hoc genere multarum ſpecierum ponũtur Sunt Lumbrici quos græci ſcolios vocant: ſunt & Elminthes teretes longi ruffi Albi. Tradit Aelianus in quodã Aegypti flumine vbi nullum aliud animal gignitur vermes naſci qui longitudine Septenum cubitorum craſſitudine vero vix pueri. X. annorũ manibus complecterent interdiu in aluei ꝓfundo in limo cõſidunt noctu vero in terrã exeuntes in veterina graſſantur. Hos itaq; ſiquãdo capiunt foli ſuſpẽdunt diebus. XXX. vnde oleũ ſtillari dicunt qđ indorũ regi ꝓcipuo dono ferunt. Huius etiã maxima vis eſt ad incendia hoc ad munitiones incendẽdas in bellis vtunt. Hæc Aelianus. Sunt & aliis alia infeſta quarũ vis minima. Cis frumento Trips ligno ατοτου τριπαρ Sis veſtib⁹ lx vitiæ Midas Fabis. Crambe Braſſicis Campe olerib⁹ omnib⁹ quæ eruca in ſacro eloquio

Formicæ.

Muſcæ.

Tabani.
Aſyli.
Muſcæ.

Culices.

Pulices.

Cimices.
Scorpiones

Cicadarũ genera.
Achetę.
Tettigonię
Tettigometrę.
Aranei.
Phalangii.

Rubeta.
Salpynga.
Lumbrici.
Elminthes
Cis.
Trips.
Sis.
Midas.
Crambe.
Campe.

etiam Brucus appellatur. Erucam quoq; Chryselidem græci dicunt: vnde rupto cortice volat papilio volatilis vermis Ricinus canibus infestus, hic pediculo similis est, Pyrales quos Aelian⁹ Pyregonos vocat alii Pyrastas muscæ maioris magnitudine inter flammas medias incolumes volutantur. Inde egressi statim moriunt Bubrasten si bos in potu deuorauerit paulopost tumore exanimatus concidet: tradit Aelianus, qui & Pitecã commemorat Psellon cognominatam in arboribus nasci villo coopertam ventre leniter interciſam morsu venenato. Cui remedio sit Cãcer marinus cõmanducatus. Ephemera quoq; dicit Aialia esse minutissima aligera ex argumento vitę breuitatis dicta q̃ diem non excedat. In doliis vini produci illisq; relictis ex templo perire. Hęc Hemerobia nonnulli vocãt. Lympirides quas Plynius Cicidelas latine appellat per ęstatem noctu fulgentes videntur. Has compertũ, si vitrea pila incluseris toto Anno lampadis modo noctibus fulgebunt. Rediuus similis pediculo ouibus Capriscq; infestus. Scarabeos terrestres Plynius libro. XXX. tauros appellat a corniculis siue pediculos terrestres. Scarabei virides ex simo bouis aut lumenti creantur. Scarabei item pullarii. Cantharides. ex erucis fici pirí pruni proueniunt Melolanthe etiam inter Scarabeos Aristoteli Plynioq; ponũtur. ex pomis arborum floribusq; nascuntur. Grillus præterea & Tryxalis Plynio lib. XXX. Ca. III. cõmemorantur ab Aeliano τρωξαλις dictus. Teredo græce τερηδων aluearibus infesta. Item Hepiol⁹ ηπιολος est eĩ Papilio qui circa lucernarum lumina volitat Pyrausta siue Clerus vermiculus aluearib⁹ etiã ad uersus Cẽtipeda a multitudine pedum cognominata. Ser σηρ. Animal qđ teste pausania libro VI. Sericum facit apud seres: vnde ii populi dicti sunt. In europam deinde Iustiniani tempore ad nostras regiones translatus. vt alibi dixi.

Eruca.
Chryselis.
Ricinus.
Pyrales.
Bubrastes.
Piteca Psellum.
Ephemera seu.
hemerobia
cicidelę seu
lympirides
Rediuus.
Scarabeus.
Scarabei
terrestres.
Sca. virides
sca. pullarii
Cãtharidęs
Meloláthe.
Tryxalis.
Grillus.
Teredo.
Hepiolus.
Pyrausta
Clerus.
Centipeda.
Ser.

R. Volaterrani Cõmentariorũ Vrbanorum. Lib. XXVI.

DE PLANTIS.

DE HIS QVAE AD AGRVM PLANTARVMq; rationem pertinẽt multi scripsere Aristoteles huic rei priuatim volumen edidit. Ampliore tamen materia hanc sibi laudẽ Theophrastus vendicauit Ante hos itẽ longe Orpheus Museus Pythagoras Democritus Nicander Colophonius Dioscorides. E nostris vero Cornelius Alexander Syllę libert⁹ Macer. Plyni⁹ pluresq; alii. Ego vero priusq̃ ad institutũ veniam pauca de agro in vniuersum cõmemorabo. Plyni⁹ magnã ait partẽ Romanos priscos in agro viuere solitos. Ideoq; viatores instituit vt cũ reip. aliquid agendũ ex via idest ex agro eos accerserent. Plutarchus item in problematis populũ dicit in agro plerũq; vixisse. CLXXX. tantũ remp. administrasse. Romul⁹ Aruoꝝ sacerdotes imprimis instituit vt refert Plyni⁹: seq; Duodecimũ fratrem appellari voluit. Agrũ enim male colere probrum censoriũ iudicabant vt Cato testatur: nam quem bonũ colonum dixissent magnopere laudasse putabant Argumento quoq; est his religio. Nam pręterferias Sementinas Tria sacra ob fructus diuersis institutere tẽporibus vt est videre apud Fastos: Vinalia: Floralia: Rubigalia. Deasq; duas propterea coluere Seiam a semine & Segestã a segetibus dictas: quarum simulachra Plyni⁹ dicit suo tẽpore in foro fuisse. Hinc Locupletes a locis idest agris dicti & Aes signatum a pecore & cognomina Romanorum a leguminib⁹: Res omnis rustica: opera magisq̃ impensa cõstat. Ex quo mago in sui operis empto agro domũ vendendam iubet vt plane demõstret adsiduitatẽ esse necessariã. Exemplũ super hoc refertur a Plynio. C. Furii Gręcini qui in paruo agello plus reddituum q̃ vicinus habens accusatus q; propterea q̃ Veneficio vteretur: protulit in Iudicio filiam pãnosam: manibus prędoris & rastros ligoneq;. Hęc inquit Iudices mea Veneficia. Exemplum item aliud patris familię a Columella introducit qui Duabus prædii partibus dotib⁹ totidem filiarũ adsignatis: Ex tertia sibi relicta parem priori fructũ adhibita maiore diligentia percepit. Oculus adeo domínicus vtilis agro iudicat Veteres ita modũ possidẽdi statuere vt Pompeii magni abstinentia cõmemoret qui agrũ vicinũ aut cõtinuũ nunq̃ sit mercat⁹. Adeoq; apud alios creuit libido non solũ agri: sed & villarũ vt necesse fuerit legem promulgare nequis plus verreret q̃ araret. Sunt & illa rusticæ rei obseruãtiæ signa ęs a Seruio Tullo primum pecudis Imagine signatũ: nomina Ro. ex leguminib⁹: Turbę rusticæ in vrbem Nonis dieb⁹ Cõuentus: vnde nundinę appellatę. Varro in tria genera rem rusticam diducit In Agriculturã: pastiones villares: atq; agrestes. Agricultura in hortẽsia & aruensia: Pastiones in viuaria auiaria &

Sacerdotes aruorum.
Seia.
Segesta.
C. Fu. Grę cinus.

& piſcinas. Mox pauca ex dictis ſapientũ de agricultura. M. Cato ait Agrũ bene colere: vtile: nil mis bene colere damnoſum: Agrũ ne cupide emas in re ruſtica operi ne parcas. Plynius opera nõ impenſa cultura cõſtat. Mago, qui emit agrũ vendat domũ. Varro, villa agro oneri nõ eſt. Columella Oculus dominicus in agro fertiliſſim⁹. Saſſerna, nihil agricultura liberalius aut dulcius. Attalus ο αγρος εϛω πολυκερδης μηδαπω αμηρος. Ager ſit quęſtuoſus non ſumptuoſus και κος γεωργος εϛιν ο ωρυμενος οπερο αγρος δουναι δυναται. Malus eſt agricola emens qđ ager dare poteſt. αμευ αμαβολησ σωειρεσθαι χρη βραδεωσ δε οικοδομητεον. Cito ſerendum: tarde ędificandum. Theophraſtus η γεωργια αμβροσ του ελευθερου εϛιν αξια Agricultura digna eſt homine libero.

De ratione Plantarum ex Ariſtotele.

Ariſtoteles In li. de plantis has Animata non animalia ponit Contra Anaxagorę Empedoclis & Platonis opinionẽ qui ſenſum eis tũ gaudii & triſtitiæ & appetitus manifeſta ſigna ex ea⁹ vegetatione ac corruptione tribuere: ſimul & animaliũ partes tradiderũt: quum caput in eis ſit radix: brachia rami: frondes excrementa: flores fœtus: fructus vero fœtuũ digeſtio & maturitas deniq⁹ vterq⁹ ſexus. Plantarum in vniuerſum cauſa eſt triplex: ex terra productio: ex aqua conglutinatio: ex igne conglutionis vnitas. Hæc item in conchias vide re licet: lutũ ex quo materia fit teſtę: ex aqua teſtacei conſtitutionẽ Ignẽ deniq⁹ partes eius cõnectentẽ: virtutis igitur omnis manifeſtatio ab igne fuerit: ſiccitas enim q̃ ex igne eſt in humidilo cum proueniens ob firmitatẽ in omnibus & animali & planta & metallis digeſtionẽ creat. Digeſtio igit̃ vbi & humiditas & caliditas exiſtet. Qđ quidẽ in lapidis metallorũq⁹ digeſtiõe maxime apparet: in animali vero: ac planta nõ adeo, q⁹ horũ partes ſicut in lapidibus in vnũ cõcretæ non ſint: quęq⁹ ex his fluxus quidã prouenit: ex lapidib⁹ vero & metallis minime: qualis eſt ſudor. Partes enim ipſa⁹ rarę non exiſtunt: ex quo inde ſicut ex animali ac planta excrementa non exeunt In quo autẽ raritas nõ exiſtit ab hoc omnino nihil exit. Qua propter ſolidum eſt in quo augeri nihil eſt aptũ: qđ autẽ augeri eſt aptũ loco indiget in quo dilatari qđ poſſit: & penetrare ſicuti plantæ & animalia: eoq⁹ magis plantæ quo partes earum rariores tenuioreſq⁹ ſunt: quo vero rariores eo ſpirabiliores: ea demũ cauſa q⁹ in his terremot⁹ nõ fit aut cõcuſſio: ſed in ſolidis non arenoſis ſed cõdenſis: fit quoq⁹ in cõchis vitro ferro cæteriſq⁹ metallis. Nã quũ exitus poroſos aer non habeat: ſcindere neceſſe eſt. Eadẽ quoq⁹ de cauſa rariora q̃ is maioris ponderis & magnitudinis ſupernatant: aer enim incluſus q aquæ natura ſuperſtat ad proprium retrahit locum: ſicuti & oleo quoq⁹ contingit: hoc enim naturalis calor frigidũ actingens humidas in eo partes protẽporein aerem tenuans ad aquæ ſupna retrahit: Sunt & ſaxa ob raritatẽ quæ non mergunt̃ vt pumices: ſunt itẽ ligna quę ob denſitatẽ p̃cipitãt vt hebenus: Plantis inſuper humor cauſa viriditatis quo quæ magis abundant frondentes iugiter manent: argumento ſunt frondes ab initio cacuminibus rubentes quũ in eis non plene humor nec digeſtio fiat: vbi enim plęne: vireſcunt iterũq⁹ his deficiẽtibus ruborem contrahũt. In hanc ille interpellatim ſententiã: quæ mihi adhunc locũ viſa ſunt ſatis. Qđ autem cõtendere videtur: cur in mari naſcantur: cur in ſaxis: cur pręcoces aut ſerotinæ: cur nonnullę ſine frondibus aut floribus: & his ſimilia quum diuerſa adferre videatur ad idem ſemper reuertitur humorem coloremq⁹ ſimul: & digeſtionem plus minus ve cũctis principium. Deniq⁹ hoc idem & Theophraſto contingit.

De plantarum diuiſione.

Ex Theophraſto.

Theophraſtus in tria cunctas genera diduxit In arbores: herbas: & quę θαμνος δεισ appellat id eſt fruticoſa quę mediũ inter vtrũq⁹ tenent Communia his omnibus vterq⁹ ſexus exceptis paucis deinde modi prouenięndi quos huiuſcemodi eſſe deſcribit Sponte: ſemine: radice: auulſione ramo ſurculo truncoac ligno minutatim cõciſo Arborũ primã dicit eſſe differentiã Siluęſtres & Hemeras id eſt domeſticas præterea infœlices & fructiferas Peregrinas & peculiares. Inter ſe quoq⁹ diuerſas fructu folio flore ſemine: radice: cortice materia, caudice: Fructu videlicet aut coniferę vt pinei generis: aut pomiferę vt mala oſia: aut glãdiferę: vt quę ſunt in Glandiferarũ genere aut Bacciferę vt laurus olea: & his ſimiles Folio quoq⁹ Criſpate leuo aſpero oblõgo rotundo: anguloſo: Serrato: lato: anguſto: diſcriminato: interſecto: dẽtato, Craſſo tenui. Radice vero aut ſummo ſolo: aut profũdo late ſerpenti ſeu anguſte: dura ſeu molli: Caudice recto vel obliquo vno vel plurib⁹ alto vel humili: Materia dura vel molli graui ſeu leui ędificiis apta vel igni flexibili ſciſſili fragili venenoſa nodoſa pulchra deformi ppetua vel parũ duratura: Semine aut

nudo aut cortice: vasculis: quisq; liis incluso seu racematim pediculis dependẽte aut ramis adnexo. Tũ rotundo angulosо paruo magno nudo sicut in feniculo aneto cymino Coriãdo quæ ρυμροοσπερματα greci vocãt. Differunt & vita. Aquatilib⁹ terrestres durabiliores sunt: inter terrestres vero siluestres domesticis. Cãpestres arbores generatim maiores carnosioresq; sed deteriores & pallidiores montanis Aquilonię partes & materiã robustioręm & fructus prestãtiores faciũt Sata in vmbrosis citius adolescũt florẽtioraq; sunt minimeq; a vermib⁹ corrũpunt. Quę cito pueniunt cito intereũt vt Malus Corylus punica pficus pirus Vermiculationẽ oẽs sentiũt Narrãtur aũt Diuturnitates quarũdam vt Olea Athenis: Palma in Delo sub qua Latona pepit: vsq; ad Ciceronis tẽpora: Oleastrũ in Olympia: Fagus in Troia supra Tumulũ Ilii: Delphis Platan⁹ sita Agamemnonis manu: Ilex romæ quã Plyni⁹ cõmemorat ęreis litteris et hruscis scriptionẽ habuisse. Et ficus ruminalis romę in foro colebat sub qua Romul⁹ & frater a rumice ideſt mãma lupę nutriti fuere: vt auctor Plynius. Hodie quoq; in auentino Malus medica cernit quã diuũ Dominicũ seruisse cõstans est fama. Ex arboribus insup diuersus pcedit humor: nã aut crassus est: grece οπος q si cõcretus sit vocat gommi seu resina grece κομμι και ρητηνη. Opũ Cyrenaicũ Syria cũq; inter alia pdicatur. Aut est succ⁹ liquidior & aqueus grece χυλος: qui ex herbis siue igne distillatis siue mortario cõtusis exprimit: capit & pro sapore ipsius succi. Ipsa enim herbarũ pigne distillatio Arabũ est inuentũ apud antiquos nõ frequẽs erat: sed decocto magis vtebant multo prestãtiore ac medicinę vtiliore verũ nausea maiore. Hęc in vniuersum de arboribus. Nũc de fructiferis dicã ac primũ de his quę mala pducunt. Succus. Gommi. Resina. Decoctorũ.

Arbores mala ferentes.

INter arbores mala ferentes Medica pstat seu Persica quę poma κιτρομηλα, i. mala citrea plonga & auri coloris atq; odorati toto fert Anno: semẽ piro simile eius succus cõmẽdat anhelitum: Inter vestes quoq; in arculis cõditur. Hęc Dioſc. Atheneus ex auctoritate Theophrasti sic ait Media regio & Persica malum habet medicũ siue Persicũ appellatũ qd foliũ fert simile auro spinas acutas similes piro: fructũ nõ comedunt: boni alioquin odoris ipsiusq; folia vestes incorruptas seruãt: ferit vere: fert fructũ toto ãno aliũ perfectũ incipientẽ aliũ inter vtrũq; Plynius lib. XII. ca. III. Malus assyria quã alii vocant medicã venenis medetur foliũ ei⁹ ex vnedonis intercurrẽtib⁹ spinis: pomũ ipm alias non mandit odore pcellit foliorũ q trãsit in vestes vna cõditus: arcet animaliũ noxia: pomis est arbor aliis matureſcentib⁹ aliis continuo nascentibus. Tentauere gentes trãsferre ad se in vasis dato per cauernas radicib⁹ spiramẽto: sed nisi apud medos & persidenasci noluit. Huius grana parthorũ proceres esculentis incoquũt cõmẽdandi halitus gra. Palladius li. IIII. primũ testat in Neapolitano suo hãc quã ipe citream vocat coaluisse: insequens vero ętas vti videm⁹ his pomis varia forma cuncta loca refersit: Triplici sunt natura Oribasio extrema calida interiora frigida media tẽperata. Punicũ etiã granatũ Plynio dicit græce ρυια dulce vero απηριμον quasi sine nucleo q; dulcia punica minore sint nucleo Florẽ punici Dioſco, κυτινον vocat ideſt cytinũ: qd Plynius partũ punici in flore interpretat: florem aut ẽ ipsum qui est in cytino Balaustiũ vterq; appellat Dioſcorides dulcia calida dicit esse: ideo febricitãtib⁹ prohiberi: Acida vrinã prouocare: stomachũ cõbustum iuuare. Ex his medica mẽtũ stomaticon grecis vocatũ: prẽterea vinũ prẽparat: ex cortice vero coria tinguntur. Coronea greci Cydonia ex oppido Cretę: quorũ tria genera Plynius facit Mustea pcocia Strutea serotina quæ proprie a nostris Pira cotonea dicunt Chrysomela vero minora & magis iterfecta ac crispãtia quæ proprie mala cotonea nunc dicim⁹ Virgilio autẽ aurea mala appellant. Nã eadem esse satis antigtas ostendit in Hercule effosso romæ nra ętate qui nũc visitur in curia Conseruatorũ tria tenẽs manu cotonea: nam ab hesperidũ ortis dicit aurea mala tulisse Horũ oim stiptica vis est. Melimela mala pręcocia & dulcia sunt Mala Appia ab Appio Claudio Claudiana item rubentia sunt saporis prestantissimi teste Ply. Hęc in et hruria: nunc rosea vocant Atheneus plura cõmemorat Siduntia ex Corintho Vactiana ex alpib⁹ aquileię Delphica Dionysius reperit vt ait Theocritus μαλα περσεα πολυσολο διοκυσολο ρεουσα αρα τοδεχει λευκον επηρακλεωσιερον εριον: Cyparissea enĩ & Acrodrya ad eodẽ dicit inuenta. Malis humida & frigida vis est qd ex eo intelligit qui expressus facile verrit in acidũ: est & natura vinosus vt ait Ply. Galenus malis hie mi adseruatis ac coctis languẽtes minime phibet. Persica ex Persia veneni gra Columella dicit aduecta Atheneus etiã arborẽ peregrinã Mala vero psica eadẽ quę & Medica esse supra narraui. Persica stomachũ iuuant. ventrẽ sistũt vt ait Dioſcorides. Galenus post cibũ adsumẽda minime censet cũ cæteris innatẽt cibis. Pruna κοκκυμηλα vocant earũ plura genera Plynio Ordearia a

Mala medica.

Punica.

Cytinus.

Balaustiũ.

Coronea.

Mustea.

Scrutea.

chrisomela

Mala aurea

Appia.

Claudiana

Siduntia.

Vactiana.

Delphica.

Cyparissea

Acrodrya.

Persica.

Pruna ordearia.

Asinaria. Cerea. Purpurea. damascena Olea. Baca. Drupa. Orchite. Radii. Positę. Oleastrum Cornus. Arbutus. Vnedo. Laurus.

maturitate eiꝰ frugis q̃ prȩcocia sunt. Asinaria a vilitate: Cerea & purpurea a coloribꝰ: Damascena oĩm pstantissima nascunt in valle Damasci quę vt ait Atheneus ab eorũ puentu Coccimelũ vocatur. In vniuersum vero ventrẽ subducunt recentia: minus autẽ ficca Siluestria cõtra sistũt. BACCAS OLEA Imprimis fert quã puentu tardissimã miror ab Hesiodo dici & neminẽ fato rem ex ea fructũ pcepisse quũ hodie cõtra videamꝰ. Baccas maturas grȩci Drypetas nos drupas vocamus. Tria earũ genera ponit Virgilius. Orchitas. Radios: Positas. Sunt & aliȩ locis aliis peculiares. Conditanea crassior vt in Bononiensi ex qua minus olei solet exprimi quũ in nucleum abeat substãtia vt ait Ply. Antiqua lex apd Columellã Oleã si vis rogare fodito: si exorare sterco rato: si imperare putato. Oleã itẽ ne verberato. Olea Atheniẽses victores: Romani ouantes coronabant: in olympia vero Oleastro quã κοτινον vocãt. Cinis ex oleę foliis dolorẽ & morrhoidũ mitigat. Baccas itẽ fert Laurus Edera Myrtus Cornꝰ grȩce κραρεια Arbutus quoq; quę & Vnedo etiã dicitur κομμαρος græce. Laurus aliqua angusto folio altera latiore vtraq; calida. Calidiores & eiꝰ baccę quas grȩci Δαφνιδαο vocãt Dioscoridi: Laurus Alexãdrina herbę propior Delphica Plynio fert maximas baccas folia q̃ latissima: quę solent mustaciis subiici. Silua Lauri in auẽtino vnde triumphãtes coronabant. Adhibebat & lustrationibus. Seritur etiã ramo lauri olfactũ facere ad remediũ pestis legit apud Herodianũ in Cõmodo: ad vitanda quoq; fulmina apud tranquillũ. Oleũ ex lauro calidissimũ. Est Chamedaphne herba quę mandit & Laurus Alexandrina

Chamedaphne. alexãdrina Edera.

item herba vtraq; Lauri naturã tenens & diuretica. Ederę genera folium variant angulosum rotundũ: nigrũ albũ: græce κισσος dicit. eius mira natura Plynio memorat: q̃ in vase ederaceo vinum trãsfundit aqua remanet si forte cõmixta sit: pȩterea igneã in eo ligno naturam esse sicut in lauru vt ex ipsius attritu ignis scintillet: eiꝰ decoctũ vulnera glutinat: succus antiqua reumata sanat: lachryma vero pediculos necat ac pilos attenuat. Chamecissus herba cuiꝰ flos calidęitẽ naturę hepar ab inoxiis custodit: dat & Ischidiacis. Inter ederę genera Smilax græce θυια tenui surculo & spinoso alte serpens vmbris expetitus. NVCES Ferunt Iuglandes καρυα ex eo græce dicta q̃ capiti noceant teste Plynio: qui & religiosas eas dicit: nõ tam ob soni tripudiũ vt plȩriq; putant q̃ pudicitię cõiugalis obseruationẽ tot calicibꝰ ac putaminibꝰ opertas. Nux castanea ea dẽ & castanea est græce Διοσβαλανος id est Iouis glans: ex quo hic cibus non glans quercus vt plȩriq; putant apud primos hoĩes fuisse par est: q̃ sponte nascat & firmissimi sit nutrimẽti. cocta etiã ex melle tussientibus datur. Auellana ex oppido Auella venit græce ηρακλεωτικη. Ex hoc genere & Corilus cibo ante oĩa durissima simul & calidissima: Amigdalus dubiũ dicit Plynius an Catonis tẽpore in Italia fuerit: nam Mespilus & prunus ante ipm minime fuere. Amigdalus Theophrastus ait: ex amara dulcis reditur si quis caudice circũfosso perforato q̃ mẽsura dodrantali vndiq; lachrymã effluentẽ in idem defluere sinit Amigdala recentia vt ait Dioscorides stomacho prosunt si cũ folliculo edant: ficca maxime nutriũt: sitim augent: argumẽto sunt vulpes quę deuoratis amigdalis nisi aquã proxime reperiant interire putant. Ex amaris medicamentũ dioscorides Diamigdalon vocat splenẽ & locinori maxime vtile. Sunt & in nucũ genere Pistacia e Syria aduecta nucleis pineis similia. GLANDES plurima fert arbor Phagꝰ φαγος. Suber φελλος. querc⁹ μυδιος Cerrus αιγιλωψ. Ilex πρινος. Latifolia Salsicertex Aesculus Robur Δρυος teste Plynio mella fert & viscũ & Chenchrin ita vocat pilula medicinis apta: fert & aliũ morosimilem fructũ intus habentẽ pilulã in qua flocculi molles sunt lucernarũ luminibus apti: Gallã vero ferunt omnes. PINEI GENERIS arbores etiam plures omnesq; adoratę ipsa imprimis Pinus sacra olim matri deum græce πιτυς. reperit siluestris & vrbana. Siluestris itẽ Idea aut maritima. Idea crassior & excelsior. In genere siluestri mas breuior ac folio durior: fœmina pceriorꝰ tum ad ędificia tractatior q̃ quidẽ vt aiunt natura est oĩm fœminarũ in plantis. auctor Theophrastꝰ. Nuclei pinei græce πιτυιδες calidã retinent naturam ad veneriaq; incitantẽ. Picea πευκη folio tenuior q̃ pinꝰ: magnitudine minor: conũ etiã fert minorẽ. pȩterea adustis radicibꝰ regerminat. Theophrastus. Abietis sexus discernitur foliis quæ mari sunt acutiora magisq; furgẽtia ac flexa materia seminęq; candidior & caudice procerior vtilis materia ad opera domus in testina vt ait Viturius. Plynius inquit abietẽ nauis quæ obeliscum diui Augusti portauit quinq; hominum vlnis crassitudine fuisse: hæc græce ελατη dicitur. Teda etiã in genere Δαδα appellata frequens in calabria nuptiis quondã sacra. Taxus μιλος procera: folio similis abieti sed pinguior molliorq; materia: cortice similis cedro: eius radices si iumenta attingant moriuntur ruminantia nihil patiuntur. Theophrastꝰ. Acer σφενδαμνος eius Duo genera qd cõmuni vocabulo acerem vocant, alterum Caprinum cui folia flaua & crispa Aceri cãdida riguis potissime nascitur

Asinaria. Cerea. Purpurea. damascena Olea. Baca. Drupa. Orchite. Radii. Positę. Oleastrum Cornus. Arbutus. Vnedo. Laurus. Chamedaphne. alexãdrina Edera. chamecissꝰ Smilax. Nuces Iuglandes. Nux castanea. Auellana. Amigdalꝰ. Mespilus. Pistacia. Glãdiferę arbores. Δρυος. Cenchris. Pinus. Picea. Taxus. Acer.

Inuentu rara. Tilia mas durã flauamq; materiã habet: fœmina cãdidiorem. Cupressus fœmina quæ metã habet in fastigiũ conuolutam. Mas vero ramos ab se spargit: quę tuosissima in sat⁹ ratione silua: q; ex eis pertice veniant & dotes filiarũ eius plantaria dicebant: puentu morosa: baccis torua: fructu supuacua: fimũ & aquam refugit in satu eius. patria ipsius Creta Plynius. Lentiscus odoratũ: etiã lignũ: Dentiscalpiis aptũ vt ait Martialis. Cuius semen Muricatum Columella appellat a muricis similitudine & Plynius muricatis crinibus dicit. Ter anno floret vt Cide diuin. Iam vero semper viridis semperq; grauata: Lentiscus triplici solita est graudescere fœtu. Ter fructus fundens: tria tempora mõstrat arandi Cedrus vt ait Theophrastus Iunipero nõ absimilis folio spinosiore & duriore fructu: etiã simili humilior tamen & materia incorruptior. Dioscorides autẽ ait Cedrus iuniperi fructu myrti magnitudine ex quo Cedria fit vehemẽti odore Cadauera cõseruat animalia viua vestesq; ob caliditatem corrũpit. Quidã eius enarrator græcus sic scribit. Cedri duplex species: altera fruticosa similis iuniperi: altera arbor: vtraq; calida & sicca tertio abscessu. Cedria vero oleum ex cedro: quarto abscessu calidũ. Carnẽ longo tẽpore cõseruat vim eandẽ habet. Cedrides idest Cedri fructus. Plynius scribit cedrum appellari in Syria humorẽ qui fluit e ligno tedę cõcisę: & in furnis posito: cui tanta vis est vt in Aegypto cadauera perfusa seruent. Sequens liquor Crassior picem fundit: quæ spissata Brutię nomen cepit Idẽ auctor li. XVI. memorat arborẽ citrũ. Cuius laminis altera materia operitur. Scribit etiã mẽsas citreas e Mauritania aduectas similes cupresso fœminę siluestri vitiũq; arboris idest gibbus in medio caudice in cõmẽdatione est. Qd autem Virgilius ait. Vrit odoratam nocturna in lumina cedrum. de Teda intelligit quæ ibi abundat: vel de humore tedę quę vti supra diximus Cedr⁹ appellatur. Iuniperus ἀρχευθος magna & parua. Magna similis cypariſſo: nascitur in maritimis & asperis locis Dioscorides eius materia perpetuo durat: vt ex trabibus templi Dianę visum est vt auctor Plynius. PALMARVM genera plura fructiferũ: sterile. Fructiferarũ vero Mas aut fœmina. Mas primũ super Spatham floret fœmina fructũ oblongũ præstat. Fructuũ vero alii cum ligno alii fine: alii candidi alii nigri Theophastus: Atheneus autem Cerebra palmarũ edere prius milites in expeditionibus cœpisse dicit: Gellius palmę naturã ait semper oneri q̃uis depressa reniti ac superstare ex quo victorię significationẽ habet φοινικα greci appellãt Fructus fert quę palmulę: maiores autẽ cariotides dicunt stomacho perutiles: flores vero nequaq̃ vt ait Aristoteles Palmarũ patria iudea: post hanc insulæ nuper in occidente reptę. Est & in liguria prope Rumbã fluuiũ pass. millibus. X. Castrum. S. Romuli palmis circa nobilibus & in Italia raris refertũ: quibus romã cõuectis pontifex in earum vtitur festo. Ficui antiquitus caprificationem adhibebãt. Culices enim e caprifici fructibus qui nunq̃ matureſcunt ad Fici fructus trãseunt. Inter ficuum genera Plynio Caricę sunt maiores & Cottana lõge minores. Prętera Mariscę: Biferę quę. S. Petri aut Io. a nostris vocãtur. Ficus aridæ a græcis Ischadis appellantur tãto in honore vt regi Indorum eas per litteras petenti ab Antiocho Rege dono sint missæ: vt auctor Atheneus Aristophani quoq; in comœdia pro cibo suauissimo memorant. Ficus tam recentes q̃ aridę natura calidissimę corpusq; saginãt. Cato per Fici maturitatem iubet colonis cibaria minui. Athletę ficubus alebãtur ãteq̃ eos pythagoras ad carnis vsum qui fortior est trãstulisset: In genitiuo tãtum secundę decli. in reliquis quartę. Sorborum item duo genera fœmina fructifex & masculũ sterile fructus alię orbiculatus aliæ ouatus prim⁹ prefertur sapore: flores fructusq; racematim simul ex arbore pendẽt. Theophrastus. Sorba ficuti & Mespila acerba legũtur suspẽsaq; paulatim maturescunt: ventrẽq; cohibẽt Morus συκαμινος nigra & alba hodie quæstuosissima ppter sericum: vocatur Plynio arbor q; sapientissima q; vltima floreat. Cerasus e Cerasunte põti oppido a Lucullo trãslata teste Plynio eius fructus virides vt auctor Dioscorides stomacho nocent ventrem solunt. Arida autẽ Cerasa cõrra sistunt stomacho prosunt. Zizimus ex Aphrica ad nos translata: vt auctor Columella. Eius fructus stomachũ p̃grauat: sitim accendit paruiq; nutrimenti. Pirus ἀπιος greçe: silueſter autẽ ἀχρας insitione melius prouenit parum durat vermiculationẽ sentit. Theophrastus. Pirorum naturam Dioscorides styptica putat: quare trita vulneribus adhibita sanguinem sistunt: acida stomacho conueniunt dulcia minime Galenus ait ieiunis data aluum restringere: post cibum vero dissoluere. Plynius ait partum difficiliorem fieri si tunc in eo loco fuerint. Idem li. XV. Pira supba dicit appellari omniũ ocissima & parua tum grata sapore nos hęc hodie muscaria vocamus: prętera Decumana omniũ maxima: quo vocabulo & mala: & cęteros maiores fructus recte nuncupamus. Inter fructifera vero pręcipua vitis quã ex omnibus quęstuosam Cato dicit Semina seu malleolos legito grandi acino tenui folliculo dulci sapo

Tilia.
Cupressus.
Lentiscus.
Cedrus.
Cedria.
cedria oleũ
Cedrides.
Citrus.
citreę mẽsę.
Iuniperus.
Palma.
Cerebra palmarum
Phœnix.
Ficus.
Caprificatio
Cottana.
Fic⁹ aridę.
Caricę.
Bifere.
Sorba.
Morus.
Cerasus.
Zizimus.
Pirus.
Pira supba.
Pira Decumana.
Mala decumana.
De Vitib⁹.

re paucis vinaceis. Optima habent alũbis: secũda ab humeris: tertia sũma vite secta. Qui vinera facere cupit nõ alienæ curæ potius q̃ sue credat. Amãt tenue solum ac partes aquilonias solęq; oriẽtẽ sicuti & arbores maxime vero colles leniter adcliuos: Predicatę Virgilio cęteriscq; Tapsia Vinaciola. Mareotis lagea Bumastus Aminea Duracina seruabilis in vite. Inter præcipuas autẽ Vinaciolã Plynius cõmendat: quã soli sabini & Laurentes nominãt. Hanc Itali nunc corrupte Vernaciolã appellãt. De Vino autẽ eiusq; generibus & effectibus alibi plura dicemus. Vuam veteres in dolio operto depressam & arena substrato Annũ seruabãt vt auctor Columella. Plynius eodẽ modo pira seruari dicit: si dum condunt luna supra terrã fuerit. INFOELICES censebant arbores: Arbores infœlices. ac religiõe damnatæ vt ait Theophrastus: quę neq; ferunt vnq̃ neq; fructũ ferunt. Sunt autẽ Tamarix greçe μυρυκη Populꝰ. Alnus: Vlmus: Attina: Alacernus. Salix & huius generis Myrice Tamarix. domestica teste Dioscoride nascit in Aegypto & Syria alibi agrestis a Virgilio humilis describit Myrice. arbor. Erice ab eodẽ auctore ponit arbor fruticosa similis Myricę cuius flore pastæ apes haud pro Erice. bũ mel cõficiũt. De hac Nicandrus sic ait λαζεο Δαφθημο εσσαμ αφαρταμ υφυλλον ερυκηρ ηυ τε μελισσαι οσ περι βοσκεται ουλαμοσ ερτωμ: a Palladio & Columella Ericeum vocat: floret bis in Anno prima & vltima Siluestriũ. Salix ιτεα ab Homero ωλοσικαρτωοσ appellata Gaza Frugiperdã vertit. Qd fructũ i flore amittat nec perducat ad maturitatẽ. Salix. Vitex quã greci λυγον alii αγνον vocant Teste plynio. Dioscorides. q; matronę in Thesmophoriis Atheniẽsibus Castitatẽ custodiẽtes his foliis cubitus sibi sternebãt. Galenus lib. VI. de simplicibus ait hanc ob castitatẽ dici quã seruat quãdo substratã vel edit aut bibit. Statius in fine libri. II. Tydeus ait tẽpla palladi pollicẽs. Et ab arbore casta nectã purpureas vario discrimine vittas Duo eius genera Plynio ponunt Maior in arborẽ Salicis modo adsurgens. Minor ramosa foliis candidioribꝰ Lanugiposa Prima arbor: floret sicuti Morus vltima. Dioscorides dicit Agnum nasci ꝑ flumina vocaAgnus. rię: a latinis Salix marina folia habet similia Oleę Baculũq; ex eo manu gestatũ lassitatẽ offendi culũq; pellere. Oleaster greçe κοτινοσ cuius emplastrũ vt ait Dioscorides igni sacro medet. Oleũ Oleaster. vero dentes cõmotos firmat & fluxũ phibet capillorũ. Vlmus græce πτελεα eius Duo genera Vlmus. Theophrasto ponunt Vlmus & Montiulmus hęc folio acutiore. Siler cuius Baculũ rusticos fer Siler. re dicit Plynius q; hunc fruticẽ serpentes sponte fugiant Populus λευκη Alba & nigra hęc excelPopulus. sior & erectior vtriq; materies alba & folium simile Theophrastus. Alnus αιγιροσ Sterilis & Vnigena natura caudice recto materia molliore ac fungosa intus pini folio maiore aliq̃tulum Theo Alnus. phrasto. Platanus rara arbor & vmbrę tantũ gsa in delitiis apud Romanos Noti apud Plynium Platanus. sales Domitii in. L. Crassum cũ eum censorẽ magno nimis habitare reprenderet Domũ eiꝰ separatim emere dixit ingẽti ꝑtio. At Crassus velle se ait exceptis Sex arboribus: tũc ille paruo siquidem sine illis extimare dixit ex quo a Crasso maioris ipse luxurię vitio reprensus est.

Frutices odorati.

POst Arbores frutices dicam ex Theophrasti diuisiõe ab initio facta: ac Primũ odoratos atq; atomaticos quoꝝ calida est penitus natura. Baccharradicis est odoratę ex qua vnguẽta fiebãt odore Amomi. Si simillimũ ei cõbretũ appellat foliorũ tenuitate vsq; in fila extenuata & ꝑcerius q̃ Bacchar. Aliqui perroré Nardũ rusticũ Bacchar dixere. est ei Nardũ rusticũ herba quã greci asaron vocant. Cuius speciẽ in nardi generibꝰ ponũt hęc ex Plynio. Dioscorides itẽ βακχαρισ inquit odore cinamomi caulo anguloso magnitudine fere lilii floribus subpurpureis coronamẽtis aptis. Nardus frutex est Crassa radice folio paruo ac denso spargit in aristas: spicas & folia celebrãt ex qbus vnguẽtũ pricipale ẽ syriacꝰ: deide Gallicꝰ: Deterior Italicꝰ. Adulteratur pseudonardo herba q̃ vbiq; nascit rariore atq; latiore folio & colore lãguido i cãdidũ vergẽte hęc Plyniꝰ. Balsamũ Arbor in sola Iudæa i quodã horto eodẽ teste auctore nascit. Opobalsamũ απο του οπου id est Succo qd in ligno inciso in çstate distillat Xylobalsamũ lignũ ipsius ꝑbatũ recẽs & foliũ partũ opobalsami spirãs. Verũ opobalsamũ infusum lacte vel aqua effundit cito & lactis modo efficit adulteratũ supnatat sicut oleũ vel diffusum sicuti in stellas cõtrahit Dioscorides. Ammonicũ latini Guttã dicũt Succinũ est & nobile Thymiama qd fluit ex arbore quæ vocatur Agasyllis αγασυλλισ apud Arenosa Cyrenes vnde nominis etymologiã trahit. Optimũ Thuris habet speciẽ: & odorẽ aliq̃tulum Castorei. Hęc Dioscorides. Ex signis hoc ego putauerim qd nri nunc Beloginũ vulgo appellãt. Plynius vero idẽ ex arbore Metopio apud Ammonis oraculũ fluere dicit. Caucamon lachryma ligni arabici Myrrhę aliq̃tulum simile gustu delectabile pro Thymiamate vtunt. Cum Styrace & myrrha vestes vaporãdo Dioscorides. Cyphi κυφι genus

Bacchar. Combretũ. Nardũ rusticum. Baccharis. Nardus. Balsamum Opobalsamum. Xylobalsamum. Ammonicum. Caucamon Cyphi.

Thymiamatis quo vtunt̃ ſacerdotes Aegyptii in ſacrificiis. Macer. Cortex etiam odorat⁹. Ci prus: Ciperus & Ciperis diuerſa. De his Dioſcorides ait. Ciprus arbor folia habens oleę ſimilia: latiora tamen: flores albos redolẽtes: ſemen nigrum. Oleum ex eo fit ciprinũ: naſcit apud Aſca lonem & Canopũ. Ciperus autẽ iuncus eſt anguloſus: iuxta terram cãdid⁹: in cacumine niger pinguiſq; folia ima. Gladiolum hunc Plyni⁹ vocat. Ciperis eſt Indica hærba Zinziberis ſpecie: commanducata crocí vim habet. Plynius. Balan⁹ Myreſpſica fruct⁹ arboris Aethyopicæ ſil̃is Myricæ: fructu autem ſil̃is nucí pontícæ: ex quo cõficiunt oleum ptioſum. Dioſcorides. Myro balanum apud Troglodytas Aethyopiæ arbor: glandẽ ferens nucis caſtaneę magnitudine: ex quo vnguentũ fit. Plynius. Hic in cibo fructus ad vocis claritatẽ magnopere facit. Maſtiche plu rib⁹ e locis & modis fit: laudatiſſima e Chio inſula: quę e lẽtiſco tradit̃ gigni gũmi modo: venit & ex Indica ſpina: & e Græcia: & Aſia. Cardui lachryma adulterat̃ reſina vt Thus ex Plyn. Aga ricũ & laſerpicium ſil̃itudinẽ habent inter ſe. Agaricum naſcit̃ in Cilicia & apud Sarmatas: nõ nulli radicẽ dicunt eſſe: aliqui vero fungũ in arborib⁹ naſci. Laſerpiciũ vero pprius frutici q̃ ar bori foliis ferulæ ſil̃ibus. Cuius radix vtilis medicinę: ſucc⁹ vero ex radice & caule vulnerato q concretus ruffeſcit & tranſlucet more myrrhę: hæc Dioſcorides. Plynius vero dicit ex Laſerpi cii ſucco gũmi laſer appellarí: ad pond⁹ argentei denarii appẽſum ad medicinas: de quo vide in libro. xviii. ca. iii. & apud Theophraſtũ libro. xi. Naſcit̃ optimũ apud Cyrenen: Græci σιλφιον vocant. Ruſtici vero Italici Aſſa putrida. Ladanũ apud Arabes e barbis caprarũ diſtillantib⁹ ca pitur: q̃ hæc pecus fruticem hunc inter deſerta ſectet̃. Plynius. Panacea πανακεια circa Clito rũ montem: reperit̃ egregia ad plagas & medicinã Panacẽ vnguentũ Arabia ex ferulæ lachry ma inciſę mittit̃: ſicuti Malobathron Syria ex arbore quę ad vnguẽta exprimit̃ ſil̃i modo Iryon vua populi albę. Oenanthe vero vua ex labruſca: ambo ſiccant̃ in Aſia ad vnguenta & odores. Coſti radix in pretio: frutex autem inutilis. Stacten græci vocant reſinã, quæ ex Teda fluit. Hęc oñia Plynius. Dioſcorides vero ait Stacten eſſe fęcẽ a myrrha expreſſam. Rhapontícum naſcit̃ circa Boſphorum, radix nigra Centaureæ magnæ ſimilis: ſine odore: mollis: vt Dioſcorides. De hac Amianus Marcellin⁹. xxii. ait vicinũ ponto Euxino amnem Rha nomine eſſe: quẽ pro pegignit̃ radix vegetabilis eiuſdem nominis ad multiplices medicinas vſus. Plyni⁹ vero Rha comam vocat adferri ex his quę ſupra pontũ ſunt regionibus: radicẽ Coſto nigro ſimilẽ: minorẽ & ruffiorẽ: ſine odore: calefaciẽs guſtu & aſtringens. Quod autem nũc Rhabarbarũ vocant: ex eodem pene loco poſt hos auctores veniſſe par eſt: q̃ apud eos nulla mentio. Tamaricem Plyni us eſſe ait ſimilẽ ſcopis amerinis. Athenęus eam eſſe dicit quã græci Myricẽ vocãt. Manna μαν να lachryma eſt in Arabia ſimilis Aegyptiacę ſpinę: qua inciſa effluit lachryma: coagulat̃ dein de legit̃: excellit Troglodytica a loco quę lucida eſt: ſubuiridis & mordax: reperit̃ & Bœotica: adulterat̃ gummi. Vis ei⁹ ad medicinas & ſuffitus. Dioſcorides. Styrax lachryma & ipſa cuiuſ dam arboris ſimilis cotoneo: excellit flauus & ſordidus ac reſinoſus: perſeueranti odore & inci ſus: quendam mellicũ humorem dimittit. Idem. Bdellion lachryma eſt arboris Saracenicę pro batur quę lucida ſit & guſtu amara. Idem. Crocũ apud Corycum Cilicię oppidũ pręſtantiſſimũ naſcit̃. Spina Arabica ſeu Aegyptia: frutex eſt: vnde liquor pretioſus emanat. Spina alba naſcit̃ in locis paluſtrib⁹ folio craſſo & ſpinoſo. Acantha ſeu Melãphyllon naſcit̃ in hortis & petroſis: habet latiora folia lactuca: ſemen oblõgũ melinũ capitulũ ſpecie Tyrſi. Spina ſilueſtris, i. ακαν θα αγρια ſil̃is Scolymo ſpinoſo: naſcit̃ & domeſtica in hortis. Inuenit̃ & Tragacantha radice lõ ga lignea breui: ſurculis humilib⁹: inter quos plurima folia breuia. Interq; eas ſpinę latẽtes. Eſt & eodẽ noie lachryma q̃ fluit gũmi modo: ex eadẽ ad plura faciẽs remedia. Spina etiã Oxyacan tha narrat: q̃ prterg̃ aliquantulũ maior ſil̃is erat piro ſilueſtri: fructu ſil̃is Myrto rubenti. Hãc cy noſbaton qdã vocãt. Aſpalth⁹ frutex itẽ ſpinoſus odorat⁹: naſcit̃ apud Iſtrũ & Niſyrũ in Syria & Rhodo: quo vtunt̃ vnguentarii ad vnguentor̃ ſuccũ. Iuncus pſtantior Nabatæus: deinde Arabic⁹: quẽ qdam Babylonicũ vocãt. Tertio loco libyc⁹ pene inutilis, eligend⁹: floreſcẽs: ſub purpureus: odore roſę: cõtritus guſtu mordẽs: vſus etiã floris & radicis ad medicamẽta. Cala mus aromatic⁹ naſcit̃ in India: cõmendat̃ fuluus colore: valde geniculat⁹ in mandendo viſco ſus & ſubacutus. Coſtus excellit arabic⁹ alb⁹ exiſtẽs & leuis pondere: pbi odoris. Secũdo loco i dic⁹ qui leuis & niger eſt: tertio Syriac⁹: colore buxeus odore graui. Vim habet coſtus calfacto riam: & ingratus ſaporet Amomum αμωμον racemus eſt ex frutice florem habens albæ violæ folia Brioniæ ſimilia: optimum eſt Armenium auri fere colore. Deinde medicum poſtea ponti cum. Cõmendat̃ recens albũ graue olens acutũ guſtu & mordax: colore ſimplex non varium:

Ciprus
Ciperus.
Ciperis.
Balanus
Myrobala num
Maſtiche
Agaricum.
Laſerpiciũ.
Ladanum
Panax.
Malobatrõ.
Iryon.
Oenanthe.
Coſti radix.
Stacte.
Rhapõticũ
rhabarbarũ
Tamarix: q̃ & myrice
Manna
Styrax
Bdellion
Crocum.
Spina Ara bica.
Spina alba.
Spina ſilue ſtris.
Tragacan tha.
Spina Ox acantha
cynoſbatos
Aſphalth⁹
Iuncus.
Coſtus
Amomum

Chalbana vim habet calfactoriã. Chalbana χαλβανη liquor est Ferulæ: venit ex Syria: quod quidã Metopion vocant optimũ est thuris specie probat: pura: pinguis: minime lignosa: graui odore: adulteratur resina & ammoniaco admixta. Zinziberis ζιγγιβερις: nascit in Troglodytica Arabia: cuius hærba vtunt ad multa: sicut & nos ruta. In decoctis miscet ad medicinam: radices eius paruulæ sunt. Ciperi subalbæ sapore fere quo piper & odora tę. Cõdunt in fictilib9: exportãt in Italiam. Aloe αλοη folium habet simile Scillę: crassum: rotũdum: ex duob9 lateribus frondosum: ab alis spinosum: caulem fert similẽ Antherico: florem albũ: fructũ Ferulę simílem: tota grauis: odore: gustu: amarissima. Nascit in India plurima: ex qua venit: ei9 gũmi venit etiã ex Arabia & Asia ad cõglutinanda vulnera vtilissimũ. Rhus quẽ quidam erythium vocãt: fruct9 est arboris Byrsepsicę: q eo ad pelles inficiendas vtunt: arbuscula est in petris nascens: cui9 folia oblonga incisa q more ilicis: hæc Dioscorides. Alii aliud existimant: Spica σταχυς: frutex porro similis: aliquantulum longior: plura retinens folia subpinguia: dura: odorata: virgas plures ab vna radice. Nascit in montanis & asperis: vim habet calfactoriã tertio abscessu. Sarcocola lachryma arboris quæ ex Perside venit: filis thuri: suffulua: subamara gustu: vim habet vulnerũ consolidandorum. Glaucion succus hærbę qui ex hierapolo Syrię venit: foliis silib9 papaueris: pinguiora & graui odore. amara gustu: Succinũ ipsũ croceũ. Hydropeperi nascit ppe stagnãtes aquas caulẽ emittit angularem p̃durum: in quo ramusculi folia habẽtes gustu acuta sicut piper. Cist9 frutex in petrosis locis non admodum alt9: ramosus: foliis rotũdis & crassis: flore vt mali punici: vim habet styptícã: ex quo flores bis in die ex vino austero hausti: dysenterię p̃sunt. Hypocistus nascit circa radices Cisti: florem refert mali punici: p̃dest cœliacis dysentericis: & fluxibus muliebribus decoctum. Ladon λαδανον aliud genus Cisti: frutex & ipse eodem modo nascens: lõgiora tamen folia: & nigriora: quib9 vis styptica est: ac ad ea vtilis quę & Cistus. Fit autem ex eo Ladanum appellatum: ei9 folia pascentes caprę sordes recipiunt barbis: ex quib9 Ladanũ postea colligit ad multa vtile. probat odoratum subuiride: molle: pingue: expers harenæ: vim habet stypticam calfactoriam. mollificantẽ: stomacho vtilẽ. Cinnamomũ elige albũ: friabile: leue tactatu lignosum: gustu mordax. Radix ei9 inutilis est: aliud file vocat Pseudocinnamomũ non multo odore nec virtute. Xylocinnamomũ habet quandã cum cinnamomo similitudinem: est em̃ lignosum & longis truncis: odore multo inferius: & vt placet q busdã alterius generis a Cinnamomo: hacten9 Dioscorides. Theophrastus autem de Cinnamomo & Casia ait fruticẽ esse: vtrunq; non amplũ: sed magnitudine Amerinæ: verum multis surculosis ramis constare. Cinnamomum decerptũ in quinas partes discerni: id esse præcipuę bonitatis quod corticibus ppinquius fuerit: idq; ad palmi magnitudinem cędi. Casiam vero sarmento crassiore constare: acineruis: idcirco non posse decorticari. Cum itaq; virgas secant longitudine binum cubitoq;: in recẽti bouis corio cõdunt: tunc lignis putrescentib9 vermiculos nasci: qui lignũ erodãt: corticẽ vero ob amaritudinẽ non attingũt. Dioscorides vero de ea sic ait. Casia in felici Arabia nascit: baculum habet crasso cortice sicuti piper: est & secundo loco quæ vocatur Zigir: Crassa colore q nigra: q̃ primę p̃stat. Tertia vocata Balast9 Muscletic9 p̃dictis melior. Reliq̃ sũt diuersoq; nomi magni sumpt9. Reperit & Pseudocasia: q̃ deprendit gustu minime acuta & aromatica. Probat autẽ subruffa Coralii colore: & lata fistula gustu mordax. De Thure qđ λιβανοτος dicũt sic ait: nascit Thus sicuti Myrrha & Styrax Arabia itẽ felici. Adulterat resina punica & gũmi: facilis deprendi gũmi em̃ incẽsum non flãmescat: resina in fumũ abit: Thus ardet: deprẽdit & odore. Dẽdrolibanũ siue λιβανωτος: latine Thusmarina: surculi sunt tenues: circa quos folia tenuia dẽsa longiuscula grauis odoris: quib9 vtunt ad coronas. Myrrha vero lachryma est Aegyptiacæ spinæ: qua incisa effluit lachryma: coagulat: deinde legit: excellit Troglodytica q̃ lucida ẽ sub uiridis & mordax: reperit & Bœotica: adulterat gũmi. Vis eius ad medicinas & suffitus. Theophrastus autẽ de Thure & Myrrha sic. Thuris arbor haud magna est: sed qnis cubitis attollit: folio lauri: cortice leui: Myrrha etiã minor: sed fructuosior: Caudice duro crassioreq; q̃ sura hominis: folio vlmeo sili aculeatoq; & minime leui. Alii thuris arborẽ lentisco similẽ p̃didere. Myrrhã vero Therebintho: sed scabriorẽ: nec desunt q eam Therebinthũ oino esse putent. Arabes lignũ ex ea Antigono attulere: q̃ nihil a Therebintho differebat: erant oino q thus & myrrhã nasci ex eadem arbore p̃diderunt. Idẽ balsamũ scribit in valle Syrię p̃duci ab arbore mali punici magnitudine: ramis multis: folio rutę simili. Candido tamẽ & perpetuo virente: fructu simili Therebinthо. Lachrymam colligi in caudice & parte superna tradunt facta incisura vnguibus ferreis subsidere: cum æstus maxime angit: vix tota die concha implet. Ad nos adulteratũ

Metopium

Zinziberis.

Ciperis.

Aloe.

Rhus.

Sarcocola

Hydropeperi

Cistus

Hypocist9.

Ladanon.

Cinnamomum:

Xylocinnamomum

Casia

Thus.

Dẽdrolibamum

Myrrha.

Balsamum

aut mixtũ ferẽt: virgæq; ex eo odoratę quotãnis abſcindunt. Plynius vero id tm̃ in Iudęa in quodam horto naſci dicit. Dioſcorides ponit Opobalſamum απο του οπου id eſt ſucco quod e ligno inciſo æſtate diſtillat. Xylobalſamum lignum ipſi⁹ pbatũ eſt recens & fuluum parũ balſami ſpirans: verũ opobalſamũ infuſum lacte vel aqua effundit cito: & lactis modo efficit: adultęratũ ſupernatat ſicut oleum: vel diffuſum ſicut in ſtellas contrahit. Frutices aquatici: nunc Sida ſpecie papaueris eſt teſte Dioſcoride. Arundo pluris generis: Tibialis: vallaria: armamentaria: fiſtularia: ſagiptaria quę cretica vocat. Inſup ægyptia craſſitudine quæ phaſeli vicem in Nilo ſupplet: vt ait Plynius. Papyrus item ægyptia: vt idẽ auctor ait ex auctoritate Varronis poſt victoriã Alexandri in vſu fuit: ante vero minime chartarũ vſum fuiſſe conſtat: foliis tũ palmarũ ſcriptitatũ: tũ quarũdã arborũ libris: poſtea publica munimẽta plũbeis voluminib⁹. Mox & priuata lintheis cœpta conſcribi vel ceris. Ptolemęi deinde tẽpore mẽbranas Pergami bibliothecam parãtis. Sed & inſecuta ętas philuras diuerſi generis: Emporetica inuolucris apta. Regia maior oĩbus apud Catullũ. Aliętẽ ex aliis locis nomen accepere: vt apud Plynium videre eſt. Iuncus trium generũ: acut⁹ qui Marin⁹ dicit: & ſterilis: grẽce οξυσχοινος. Alter fructũ ferẽs: quem triferũ nominant: q̃ tria genera ferat: tenuior primo: tertius longe craſſiſſim⁹ & aſper: qui Holoſchœnus dicit. Phleum folio cõſtat carnoſo multifido: puenit cũ Vergiliis: diuturn⁹ eſt Anno. Theophraſtus. Spartum: Iunc⁹ hiſpanus ex quo funes conficiunt: vnde in Hiſpania cãpus iũcarius iuxta Tarraconis maritima. Memorant & illa quoq; aquatica. Gladiolus: Typha: Meniſphlora: Butoniũ: Ipnum: Oleagnus.

Opobalſamum
Xylobalſamum.
Frutices aquatici
Sida
Arundo
Papyrus
De chartis.
Iuncus triũ generũ
Acut⁹: Marin⁹: ſterilis
Phleum
Spartum
Gladiolus.
Meniſphlora. Butoniũ
Ipnum
Oleagnus

De frugibus.

Aerbis vero eadẽ fere cõringũt: quę arboribus fruticibuſq; cõmunia. Quod genus Theophraſtus in αρια και αρουραια: id eſt Aruenſia: vt Plyni⁹ conuertit: & κηπευτα: id eſt hortenſia diuidit. Item aruenſia in fruges aut agreſtes alias herbas. Hortenſia vero in coronamenta: in quibus flores & violaria ſunt: ac herbæ odoratę. Et in holera: vt Braſſica: Lactuca: Ocimũ: & his ſil'ia: quæ grẽci ηδυσματα και λαχανα appellant. Plynius autẽ aceraria holera rurſus aut intubacea ſunt: vt Napus: Porrũ: Armoracia & his ſil'ia: aut Bulbacea: vt Cepe: bulbi: & quæ radice rotundant: Aut humi iacentia: vt Cucumis: Pepo: aut ſurculoſa: quę φρυγανα Theophraſt⁹ appellat: Gaza ſuffrutices cõuertit: in quoꝝ numero violaria ac legumina quęq; attollunt. Iam illa quoq; cõmunia vt oĩa inter ſe odore: colore: ſapore differãt. Inter herbas principatũ fruges obtinẽt. Hęc inter frumenta: id eſt σιτον: & Legumina: id eſt χερσοπια: ſiue οσπρια diuidũt. Inter frumẽta tritico pſtat græce πυρος. Deinde hordeũ apud antiquos vſitatius ex eo panes conficiebant: pſertim in oriente: vt ex ſacris voluminibus deprædit. Poſtea Plynii tpe quadrupedum refectibus tradebat: pane vero hordeaceo milites ignimonia in exercitu notati veſcebant. Ex hoc fiebat & Ptiſana pultis genus grẽcũ ſane inuentũ. Cui⁹ laudib⁹ Hippocrates vnũ volumen dicauit. Poſt ptiſanã inuẽtã a Romanis Alicã Plynius maiore laude teſtat. Fiebat & polẽta addito ſemine Lini Coriandro & ſale: cib⁹ maxime ſtudioſoꝝ. Pulte. n. vixiſſe priſcos Romanos argumẽto eſt: q̃ inde pulmẽtaria dicta erant offa iure condita. Amylũ etiã genus pultis e tritico ſine hordeo: q̃ ſine mola cõficiat: qđ hodie quoq; priſcũ retinet nomen. Olyrã Gaza Siliginẽ vertit. Plynius tñ diuerſa ponit. Sed & Olyrã & Oryzã Turanius quoq; eandẽ ſcribit eſſe. Plyni⁹ etiã diuerſas. Oryzę folia carnoſa porro ſil'ia: ſed latiora: altitudo cubitalis: flos purpureus: hodie Riſũ vocant. Zea vocat ſemen ob frugis pſtãtiã vt ait Plyn. ꝓpter quã Homer⁹ ζηδωρον αρουραν ſępe dicit. i. terrã Zeã donantẽ nõ vitã: vt qdã putant. Hãc forte hodie Speltã Italici vocãt: nunc ſane villiorẽ: q̃ ei⁹ copia creuerit. Nam ex Aſia pri⁹ & grẽcia venit: peculiares. n. grẽciæ Zea: Olyra: Tyhe: Irio: Hormũ qđ Cimino ſil'e eſt: ſeriturq; cũ ſeſamo. Alica in trãſpadana naſcit. Similago ex tritico ſicuti flos dicitur ex Siligine Tritici enim farina cernit in Pollinem tenuiſſimũ: hoc eſt Similaginem: & Secundariam: vnde panis fit ſecũdarius: extremus eſt Furfur. Farro poſt triticũ Plynius dat palmam: vnde & farina dicta: & Farra veteres Adoreum appellabant: quo diis maxime ſacrificabant. Hinc adorea victoria dicta: fertur & Arinea inter fruges frequens in Gallia & Italia. Seſamum σησαμον vna cum Panico & Milio ſeritur: venit ex Indis: ex eo oleum exprimũt Seſaminum: color eius candidus infra magnitudinem ſeminis lini. Italici iugiolinam appellant: conficiuntq; ex mele Seſamitem Athenæo vocatum: a noſtris Cupetam. Milium κεγχρος. Panicum μελιπος: eo dictum: q̃ (vt Plynius dicit) mel frugum dicatur. Inter legumina vero Faba præſtat. Eius farina lomentum dicitur. Abſtinebat ab ea Flamen dialis: q̃ in flore eius litteræ lugu-

Fruges
Frumenta.
Triticum
Hordeum.
Ptiſana
Alica
Polenta.
Pultes
Amylum
Olyra
Siligo.
Oryza
Zea
Hormum
Similago.
Secũdaria.
Furfur
Farrum
Adoreum.
Arinea
Seſamum
Milium
Panicum
Faba

bres reperiantur, parentando adſumitur: a Pythagora quoq; prohibebat: q̃ hæc maxime natura inflet: ac ſenſus hebetet. Seritur ante occaſum Vergiliarum prima leguminum: dicitur græce κυαμος. Ponitur Dioſcoridi faba Aegyptia: quam pontica quidã vocãt: fit etiam in Aſia folio magno: fructu cubitali longitudine: craſſitudine vero digitali: colore roſeo. Lupinus græce θερμος: eius ſeges agrum lætificat: vertit ad ſolem: horaſq; etiam nubilo monſtrat. Plyni⁹.

Lupinus
Cicer
Cicercula
Piſum
Eruale
Eruum
Lens
Phaſeulus.
Trionum.

Cicer ερεβινθος fructum celerrime perficit noualib⁹: inutilis ſeges. Piſum πισος. Cicercula λαθυρος. Eruale. Eruum οροβος. Lens φακος ſiccantis eſt naturę: adeo apud veteres in delitiis: vt puerbium ſit, εμφακων υρος: id eſt lente vnguentum: lente quoq; ſcribit Eſau primogenitură commutaſſe. Phaſeulus φασιολος. Trionum ερυσμος. Leguminum prima laus: vt ſint cocti bilia: maxime in faba & lente: vt Theophraſtus ait.

Hortenſia.

Hortus altera ſuccidia quõdam putabat vbi opes horti deerant. De carnario aut macello viuendũ erat: vt ait Plyni⁹. Hortos primum commemorat antiquitas Heſperidũ Alcynoi Adonis: vbi nullus fructus niſi ad voluptatẽ Cyri regis penſiles: apud Athenienſes prim⁹ hortos intra mœnia inſtituit Epicurus. Romæ vero villarũ inſtar hortos ędificatos adhuc videmus: Salluſtianos: Mecœnatianos: Neronis principis. De his narrare reliquit Virgili⁹ poſteris: Columellæ videlicet & Caruilio Martiali. Contra Erucas cęteraſq; beſtiolas Columella Aſini: Plynius equæ caluariam ſuſpendere in hortis iubent. Scripſit de hortenſib⁹ græce Sabinus Tyro ad Mecœnatem: vt Plyni⁹ refert. Inter hortenſia cucumeres Anguini Citrini: at cũ magnitudine exceſſerint Pepones appellati: noua eorũ forma: in Campania ſponte prim⁹ prouenit: mali Cotonei effigie: mox ex illo ſemine genus factũ Melopepones vocant: hęc Plynius. Athenęus autẽ ex auctorit ate Cratini ait Pepones ſemina eſſe cucurbitæ. Spartian⁹ Melones oſtienſes nominat. Columella tradit cõmentũ vt toto anno cõſurgant: inſequens ętas vberiorem copiã nobis attulit hui⁹ fructus. Alexander in problematis ait ęſtate pepones: cucumeres: cucurbitas: cęteraq; holera ac poma frigida eſſe: hyeme calida: braſſicã: rapũ: paſtinacã: raphanũ Armoraciã. De Raphano ſcripſit vnũ volumen Marcion græcus homo: ραφανιδα græci vocãt nunc vulgo radicẽ. Raphanũ vero genus Braſſicæ ponit Theophraſtus. Plyniusautẽ inter Raphani genera Siſer & Daucon: de quo poſtea. Armoracia græce latineq; dicit: oĩbus notiſſima. Bulborũ genera oĩa quę radice rotundant. Inter quę Megarenſes plurimũ laudant: & Scilla cuſ vnũ volumẽ Pythagoras dicauit. Cepas Alliũq; pro diis colunt Aegytii: inter cepas Aſcaloniũ ex oppido Iudææ: item κρομυον Getiũ: quod noſtri Pallicariã vocant. Plynius. Cepa calida tertio eſt: quare Galenus pituita laborantib⁹ recte dari cenſet. Aſclepiades quoq; eius vſum laudat. Dioſcorides ex ea ſitim arcendã dicit: inflationeſq; fieri: contritũ cũ ſale & ruta caninis morſibus vtiliter adponi: aluũ quoq; emollire: & ſeminũ iuuare interoĩs cõuenit. Allium σκορδον in Aegypto Monocephalum eſt: vno videlicet capite: ſicuti porrum: dulce: rubens: paruũ. Reperit & Polycephalũ maius. Dioſco. Ei⁹ cibũ illiberalẽ ꝓpter halitũ Plyni⁹ vocat: natura tertio calidũ: ſtomacho nocentiſſimũ: venenis aduerſum. Iuuenis noſtra memoria q̃ quũ in agro dormiens ore apto ſerpentẽ imprudẽter hauſiſſet: ſeſe ſtatim alliis cõmãducatis curauit: virustñ ac mortẽ vxori in coitu trãſfudit. Porrũ πρασσον ſectile & capitatũ: huic vltimo Nero priceps claritatẽ dedit: dũ cocto vtit dãs operã Phonaſco. Plynius. Intubũ ſilueſtre aut ſatiuũ. Siluestre Cichoriũ apud Aegyptios & græcos vocat. Satiuũ Serim nominãt: q̃d eſt minus & venenoſi⁹. Cichoriũ ꝓpter ſalubritatẽ ſingularẽ alii Enchreſton: alii pancration vocãt. Seris lactucę ſimillima. Duum generũ reperit: ſilueſtris melior: q̃ nigra & aſtiua: hiberna vero cãdida & deterior: vtraq; ſtomacho vtiliſſima. Petroni⁹ Diodor⁹ vnus oĩm dãnauit: q̃ antilegomena ſcripſit: hæc ex Plyn. vt veriſile ſit hanc eſſe quã hodie Endiuiã vocãt. Quã vero Vergili⁹ in Georg. dicit, & amaris intuba fibris: cãpis officientẽ: de ſilueſtri puto loquat: q̃ frequẽs inter ſegetes. Nã cichoriũ græcis: nos intubũ dicim⁹. De domeſtico quoq; Columella in hortis mentionẽ facit: torpenti grata palato Cichoria: quáq; Dioſco. dicit cichoriũ vocari: q̃d latini cicerbitã aſperã vocant: veriſile mihi nõ fit: multa. n. inepta impitaq; tũ pugnatia ſcripta ſunt: q̃ putauerim librariorũ aut cõmentatoꝝ farcimia eſſe: nã Cicerbitę nomẽ apud latinos nuſq; reperit. Et hoc vocabulũ apud Ethruſcos q̃dalibi Criſpign⁹: quæ q̃dem herba apud eundem auctorem Soncus appellatur: cuius duo dicit eſſe genera: vnũ agreſte & ſpinoſum: alterum mollius: & magis cibo aptũ. Quod autẽ vulgo Cichoriũ dicunt: id Heliotropiũ nõ eſt: de quo Plyn. ſic ait. Heliotropiũ vna

Cicerbita.

Soncus
Heliotropium.

cum ſolo circumagitur: & cum nubilo nocte vero veluti deſiderio cõtrahit cęruleum floré: Genera eí⁹ duo, Tricoccũ: & Helioſtrophium: hoc altius: q̃q̃ vtrũq; ſemipedalem altitudinẽ non excedat: ab ima radice ramoſum: naſcit in cultis tm̃. Tricoccũ vero vbiq;. hæc Plyni⁹. Dioſco. vero Heliotropiũ ait: folia habet rhamno ſil'ia: craſſiora tamen: ab ima radice naſcentia: flos albus & ſuffuluus, incuruat' ſicuti ſcorpii cauda: ex quo a quibuſdam vocat' ſcorpiurus: radix ei⁹ inutilis naſcit' in petroſis. Idem auctor ponit aliud Heliotropium ſil'e folio ſupradicti: fructum oblongum: ac dependentem habens: naſcit' in ſegetibu. Papauerum multa genera: quæ græci μηκωπεσ vocant. Præterea hortẽſe ſemĩe albo: & agreſte nigro diuerſa. Ceratiles quaſi cornib⁹ inſignis. Thylacytes prelongo capite & albo ſemine: Pithites q̃ ex eo ſuccus fluat. Ex Dioſcoride, Plyni⁹ autem libro, x. cap. xxviii. ait Opion vocat ſuccũ papauetis cõtritum: & in paſtellis digeſtum ad vim ſoporiferam ac mortiferam. Sic interiit Licinii Cęcinę prętorii viri pater in Hiſpania: quãdo impatibilis odium vitę valitudo feciſſet. Papaueris gen⁹ agreſte: quod Dioſcorides memorat: hęc ſunt quæ cernimus paſſim more roſarum rubeſcentia tenui ac nudo feſtuco. Cucurbita σικια domeſtica & ſilueſtris: quę dicit' κολοκυθι σ humi ſtrata forma ſphærica: vtriuſq; autem natura frigida & aquea. Dioſcorides eius corticis ramenta cõmendat: dicitq; illita phthiriaci podagriſq; & ignib⁹ ſacris mederi. Saluiam ελελισφατον Plynius & Dioſcorides, græce vocari teſtant'. Ocymũ ſilueſtre & Satiuum: vtrũq; Chryſippus grauiter increpuit: vt inutile ſtomacho. Plynius ait id cum maledictionibus ſerendum: prętera Ocymum Mentam: Rutam: Cunilam ferro tangi non expedire: auctor eſt Sabinus Tyro: qui περιτων κυπρου ρωμι. de hortenſibus ſcripſit Cunilę tria genera: Bubula: quæ ſemen pulegii habet: ſecunda Cunilacea a græcis autem origanum heracleoticũ appellatũ. Tertia q̃ a græcis maſcula: a nr̃is Cunilago dicit': odoriſ retri: folio aſpero. Ex Plynio, Roſmarinus græce Libanotis: q̃ thuris qua ſi referat odoré. Panax piperis refert ſaporem: magis autẽ ſiliquaſtrũ: ob hoc piperitis a græcis dicitur. Idem, Dioſcorides autem panax chironeum, puenit in Pelio monte: foliis amaraco ſimilibus: flotib⁹ aurei coloris: radice tenui, acuta guſtanti: hauſta cõtra repentes beſtiolas. Lapathũ Gaza Rumicẽ cõuertit: eius plura genera. Oxylapathũ: hydrolapathũ: hippolapathũ: bulapathum. Theophraſtus. Paſtinaca domeſtica Staphylinus græce. Silueſtrẽ Gaza Daucon dicit vocari: q̃q̃ a Plynio Daucon gen⁹ Raphani ponat': nec vllum det ei nomen latinum: feniculi ſil'e: odoris ac guſtus ſuauiſſimi: radice lignoſa: ob quę verba Paſtinaca deprendi nõ poteſt. De Staphylino Columella, Lętet' mollẽq; ſinum ſtaphylinus inumbret. Plynius: ex his paſtinacę vnũ gen⁹ agreſte ſponte prouenit Staphylinus græce dicit': alterum ſeritur radice vel ſenine primo vere vel autumno. Dioſcorides ait Carotam vocari. Perſeum inuenio nominatum a Nicãdro: quã Perſam hodie vulgo cognomiatã putauerim, κιχαμαδαρδαμιδασκαι ον περσειον επωνυμ. Paulus Perſeam arborem dicit eſſe in Aegypto: cui⁹ folia vim ſiccandi ac calfaciendi retinent: quapropter ſanguinis fluxum ſiſtere. Amaracum autem græce σαμψυκον: latinis maiorana dicit': vt ſcribit Dioſcorides. Calida eſt & ſicca tertio. Origanum folium ſimile hyſopo: vmbellamq; & ſemen in ſummo. Idem, Plynius autem ait Tragoriganum ſimile eſſe ſerpyllo paluſtri. Agnoriganum quod Nicandrus Colophonius vocat Cuniculam. Lactuca θριδακινη hortenſis & agreſtis: prima pluriũ generũ: Criſpa: alba: nigra: lata: & quam ob amaritudinem πικριδα vocant. Eſt agreſtis: & ſponte naſcẽs: multigena: quibus Antonius Muſa Auguſtum dicitur curaſſe. Primum genus crapinum: quo piſces protinus necant'. Alterum quod Eſopon vocant: in aruis naſcens. Tertium quod in ſiluis reperit' Iſatim dicunt. Quarto infectores lanarũ vtuntur: quod ſiluaticum appellant: ſimile lapatho foliis niſi plura haberet & nigriora. Lactuca ſicuti & braſſica ſeritur toto anno: eſt enim refrigeratrix ſtomachi faſtidiũ diſcutit: & appetentiam cibi facit. Hac veteres græci abſtinebant ob religionem: q̃ ex ſententia Pythagoręcaſtitati obeſſet: vel q̃ ſoporifera: hæc ex plyni. Eubelus græcus auctor in ſenariolis, μη παραθιτη μοιθρυδακινασ ωρυμαι επιτηρ τραπεζαρηαυτηρ αιτωμ, ευτωλαχανω τουτω ωσλογοσ τομα λωριμα προθανοντα προυθηκε κυπριοσ ωσ εξιρεκυωμβρωμα. Mortuorum dicit eſſe cibum: q̃ in hac Venus Adonem extinctum poſuerit: Appium græce Selinũ: ſemen habet nudum ſicut Anetũ: die, xl, puenit: auctor Plyni⁹. Petroſelinum vero vt ait Dioſcorides: ex Macedonia optimum veniebat: eſt & hippoſelinum: quod Gaza Equappium conuertit: Columella holuſatrũ vocat: dicitq; ſerẽdũ in hortis poſt Vulcanalia quæ erãt in fine Auguſti in locis vmbroſis. Hoc ego ex argumẽto oĩno putauerim: quod noſtri hodie Petroſelinum vocãt. Eſt & Heleoſelinũ a Gaza Paludappiũ cõuerſum: quod apud paludes & rigua naſcitur: hoc quidã eſſe cõtẽdũt: qd

Scorpiurus

Papauerũ genera.

Opium.

Cucurbita.

Saluia.

Ocymum

Cunilę gña

Cunilago

Roſmarin⁹

Panax.

Piperitis

Lapathũ q̃ & rumex.

Oxylapathum.

Hydrolapathum.

Bulapathũ

Paſtinaca Dauc. or Staphyli⁹.

Perſeum.

Amaracũ q̃ maiorana

Origanum

Tragoriganum. Agnoryganum

Lactuca.

Lactuca caprina.

Iſatis

Apium

Petroſelinũ

Equappiũ: ſiue holuſatarum.

heleoſelinũ

Portulaca vulgo aut Canneam: aut macerones vocant: vtrunq; ſurgit in humidis. Portulacam ait Dioſcorides vocari: quã græci vocãt ανδραχνην: naſciq; in petroſis: inueniriq; hortẽſem foliis oleę ſil'ib9: ſed maioríb9 plurib9 caulibus teneris & rubentibus ſupra terrã effuſis dulci ſucco guſtãti. Italici procachiam vocant notiſſimã hęrbam. Theophraſtus tñ & Plynius Adrachnen pro arbore ponunt: error equiuocationis apud multos: vt Plyni9 ait: in vna enim littera tñ conſiſtit. Nam Andrachne portulaca eſt hærba: Adrachne autem arbor vnedoni ſiue arbuto ſil'is.

Andrachne
Adrachne arbor.

Malua μαλαχη agreſtis & hortẽſis cibo apta: & ipſa florem habet vt cichoriũ ad ſolẽſeſe vertentem: vt ait Theophraſtus. Columella in horto. Et Malache prono ſequit quę vertice ſolem.

Maluꝛa.

Thryallis θρυαλλις a Theophraſto vocat: a Gaza Pimpinnella vertit: vulgo nota hærba: nec nomen ſortit apud latinos.

Thryallis

Naſturtiũ καρδαμον teſte Dioſcoride: abundat apud Babylonem ſemine acuto & calfactorio: ea deinde virtute qua Sinapi. Hęc hęrba victũ frugalem & abſtinentiam cõmendat Perſarũ vt ait Cicero. Iulianus pharmacopola vir noſtra ętate hærbarię peritiſſimus: hanc dicit eſſe quam hodie vocamus Allegretos.

Naſturtiũ.

Sinapi σιναπι & ναπυ dicit græce: calfacit quarto abſceſſu: vt Dioſcorides. Capparis frutex ſpinoſus humi ſparſus ſpinas habens hami modo: folia rotunda: fructũ ſicut oleæ: quí apertus album p̃icit florem: quo cadẽte: inueniꝛ tur ſicuti balan9 plõgus: habẽs grana ſicuti mali punici: naſcit in locis aſperis: ei9 fruct9 & cauꝛlis ſale condit in cibum. Dioſcorides. Ex Alexandria nunc adducit optimus. Atriplicẽ idẽ auctor ait latine vocari: quam græci αντραφραξιν dicunt: holus notiſſimũ: quod Itali falſo ſpinacem appellant. eſt enim illi ſil'e. Beta τευθλον: eſt alba & nigra. Blitum vero vt ait Plyni9 lib. ix. cap. xx. hęrba eſt iners ſine ſapore aut acrimonia vlla: vnde conuiuium fœminis faciunt mariti apud Menãdrũ: ſtomacho ac Veneri inutile. De hoc vide apud Feſtũ. Braſſica græce κραμβη: ex quo puerbium illud apud Suidam. Δις κραμβη θανατος. Crambe repetita interficit: qđ etiã vulgo iactat. Durat eius caulis annũ: vocaturq; ob eam cauſam Epetiocaulis: ſed & caulibus diuerſitas noĩm apud Theophraſtum: Miocaula: monocaula: polycaula: chamecaula: hypſocaula. Summa braſſicarũ tenellarũ prototomi dicunt a latinis atq; græcis. Serit toto anno. Cato ait ſexcentis annis medicina braſſicæ ppl'm romanũ fuiſſe vſum: anteq; medici ad eos græci venirẽt Chryſippus ei librũ dicauit: ponitq; membris oñibus ex ea remediũ. Calida ei poteſtas: concoctionem adiuuat: ſemicruda aluum ſoluit: valde cocta reſtringit. Eruca ευζωμως cruda comanducata venerẽ excitat. Inuenit agreſtis: p̃ſertim in Hiſpania: acutior domeſtica: cui9 ſemine proſinapi vtunt. Dioſcorides. Ruta ωτιαρον hortenſis & domeſtica acutior: montana & ſilueſtri & cibis vtilior. Inter hortenſes magis apta cibo quę iuxta ficum naſcit: vtraq; tamẽ vim habet calfactoriã: miſcetur in antidotis contra venenum: muſtellę docuere: quæ ex venatione ſerpentũ ea ſe purgant. Serpyllũ ερπυλλον hortenſe & coronarium habet folia Origano ſimilia: albiora tñ: inter ſepes maxime auget. Agreſte non ſerpit: ſed recte folia emittit tenuia: ſimilia rutę longiora & anguſtiora: prętera odore acutius delectabilius: medicíniſq; aptius. Pulegium γληχωνα: quaſi βληχον: q̃ balatus ſignificent: nam hoc oues paſtę implent ouilia. Mentha ſiue ηδυοσμον ημεροσ. Mentaſtrũ autem ηδυοσμον αγριον. Nepeta καλαμινθη. Anęſum αναισον ſemen eſt e Syria veniẽs: ſil'e apio: longiuſculũ: vim habet calfaciendi tertio. Anethum ανηθον ſil'itudine fere aniſi. Cyminum item κυμινον domeſticum & agreſte. Carduus hiſpanus mirę magnitudinis: p̃ſtantiſq; ſaporis memorat Plynio. Dioſcorides ait Chameleon niger & albus: hic vltim9 latinis Pineacarduus dicit: folio ſpinoſo: flore purpureo. Theophraſtus vero ſic: Carduí radix mandit cruda & cocta. Eſt & carduus pinea: quam κυναραν cynaram vocant: qui nõ multis puenit in locis: ab radice foligera lachrymam iucũdi ſaporis poſtrema parte profert: quam ſpinalem maſticẽ appellant. Columella de eodẽ ſic in horto. Hiſpida ponat cynara quæ dulcis laccho Potanti veniat: nec phœbo grata canenti. Hæc modo purpureo ſurgit glomerata corymbo: Myrtiolo modo crine viret deflexaq; collo. Nunc adoperta manet: nunc pinea vertice pingit. Nũc ſimilis calatho: ſpiniſq; minantibus horret. de Carduo pinea Plyni9 item mentionem facit. Hunc ex coniecturis eſſe certũ eſt quem hodie Italici Carciophanum vocant: qui iam frequenti apud oñis vſu cœpit eſſe delitiiſq; menſarum. Marrubiũ πραſιον alii λιμοſροφον vocant: ei9 duo genera: alterũ folio ſerratiore: inciſuriſq; p̃fundiorbus: alterũ rotũdius: ſqualenſq; ſicut Sphaceli. Theophraſtus. Sphacelum & Saluiã alterũ vrbanũ alterũ Silueſtre. ſphaſelo flos breuior minuſq; ſqualens Saluię ſcabroſior. Idẽ. Feniculũ græce Marathrũ: hippomarathrum feniculum ſilueſtre ſiue erraticũ. Abrotanũ latini Abſynthium põticũ mas fruticem maiore foliis tenuiter inciſis. Mas Abſynthio ſimile amarũ itẽ. Abſynthiũ optimũ naſcit in

Marrubiũ.

Marathrũ.
Hippomarathrũ

Abrotanũ.
Abſynthiũ

ponto & Cappadocia calidũ primo obſeſſu: ſiccũ tertio. Abſynthiũ maritimũ: quod latini Sardonicũ vocant: pecudes ſaginat: optimũ ſtomacho: Dioſcorides: Hyſopũ montanũ & hortẽſe optimũ i Cilicia naſcit. Dioſco. Ferula παρθυς græce feniculi mõ ſurgit: vulgo notiſſima: mandit cocta ex aceto. Aſphodelus Latini Albutiũ foliis magno porro ſiliquis caule leui habẽt in ſummo vocatũ Anthericũ radicib9 glandinis ſiliquis guſtu acutis: quæ vim habet calorificam. Fragra terreſtria ſilua arbuto ſiue vnedoni auctore plynio apud Ouidiũ. Fragra montana appellant ad differentiam campeſtrium: quæ Plynius quinq; foliis naſci prodit.

Abſynthiũ
Hyſopum.
Ferula.
Aſphodel9
Fragra

Coronamenta.

Coronæ inuentores

Oronamentoꝝ triplex genus Theophraſto ponit. Aut ex floribus odoratis: vt viola: aut ſine odore: vt louis flore. Aut ramis ſeu foliis odoratis: vt ſerpilli: Helenii: Abrotani: & his ſiliquis: Atheneus ſcribit Dionyſium ex mari Erythreo primã coronã ex Pampino aduexiſſe. Cũq; ex vino immodice ſumpto capita tentarent: inuẽta ratio vt vitta pmerent: adſumpta hederacea corona quæ prompta oĩbus erat eo capto capiti medẽdo: paulatim deinde creſcẽte luxuria: eas variis floribꝰ intexuerũt. Aeſcylus ait q; in honorẽ & ſimilitudinẽ vinculoꝝ Promethei primũ corona fuerit reperta: nonnulli ob dignitatẽ capitis: q; in hoc initiũ ſenſuũ & principatus cõſiſtit. hæc Atheneus. Plynius Liberũ patrẽ ex hedera primũ capiti ſuo impoſuiſſe dicit. Poſtea vſus frequens apud græcos & Romanos. Nã & ea ſacrificãtes vtebant: & victores in ſacris certaminib9 & conuiuia molliores. Hinc Philoſtephani appellati: quo noie Verres a Cicerone notat. Dabat honoris gratia Graminea: ob ſeruatũ ciuẽ Oleagina: ob cõuerſum hoſtẽ: Laurea Triumphãtib9. Accepta ſemel corona: vti i ludis perpetuo licebat. Craſſus ptor ludis ſuis coronas ex argẽto dedit. Adceſſerũt & Lemnici: quos adiici honos erat. P. Claudius pulcher bracteas etiã Philirę dedit: ſemptũ auctoritas ludicro quæſitarũ fuit. Plynius. Sed & maiores poetas lauro coronari ſolitos eſſe: minores hedera Properti9 hoc diſthico oſtendit. Ennius Irſuta cingat ſua tpa lauru Mi folia ex hedera portige bacche tua. Ex coronis ad luxuriã vnguentoꝝ deuentũ: quorũ vſum Homer9 vſq; ab initio vidit: oleũq; ipſum appellat: vbi dicit, αφροδιτη δεκτορα ροδοεντι εχρισεν ελαιω. Venus Hectorẽ roſaceo vnxit oleo. Item τουδε εσαι ομυλμωαι λουσαν και χρισαι ελαιω. Hos vbi lauerũt oleoq; vnxere miniſtræ. Nã ſæpe apd eũ legit oleo lotos iungi: qđ oliuarũ potuit eſſe. Nã & apud Rõanos i vſu frequenti oleũ erat: donabaturq; ab ędilibus populo. Ex eo nãq; oblita corpora firmiora ſunt: ex quo athletę & natantes vngebantur: legim9 & Annibalẽ pugnaturũ ad Trebiã oleo corpora militũ vnxiſſe: & Pollio Romulus teſte Tranquillo dicit Auguſto ſe longã ſenectã fortis oleo: & intus mulſo cõſeruaſſe. Idẽ Galen9 adfirmat. In cibis vero ſtomacho inutile. Atheneus Vnguẽta in chriſma & αλειμμα diuidit: hoc ſecũdũ luxuriæ maxime fuerat: vñ Aliptes. Fit autẽ vt ipſe ait: Iridis optimũ apud Elidẽ & Cyzicũ. Roſaceũ apud phaſelidẽ & Neapolim: & Capuã. Crocinũ apud ſolos Cilicię & Rhodũ. Nardinũ apud Tarſũ. Oenantinũ idẽ & omphacinũ apd Cyprũ: & Adramyctinũ Amarãtinũ Coũ & mellinũ Cyprinũ. Metopiũ & Mideſiũ i Aegypto. Pręparatur autẽ metropiũ ex oleo: ex amaris amigdalis expreſſũ. Theophrat9 ex floribꝰ vnguẽta nominat: Roſaceũ: Leucoion: Suſinũ: qđ ex liliis eſt: aut ex foliis: vt Mirthinũ & Oenanthinũ: aut ex radicib9: vt Nardinũ: Amaricinũ. Quinq; modis veteres cõpertũ vſos fuiſſe vnguẽto ad ſalubritatẽ: vt natantes & lauantes: Ad neceſſitatẽ vt certantes ceromate vngebant: ad luxuriã: vt Veneris: aut menſarũ cauſa delicati. Ex quo Chryſippi dicteriũ. Male ſit iſtis delicatis q rem tã bellã ifamauerũt. Hæc vna oĩno voluptas aliena. His itaq; breuiter de coronis vnguẽtiſq; enarratis: flores exequar: ex qbus coronę fiũt. Inter quos Roſis pcipua dignatio: qb9 maxime Cãpania abũdat. Hinc oleũ roſaceũ a Plyn. cõmemorat: & aqua roſacea: & roſaceũ & apd Lãpridiũ: piſcinę de roſato: viuereq; in roſa hinc dictũ delicate ac molliter. Meliſſophylum ſiue melitęna: quo apes nullo magis gaudẽt flore: noſtri Cetriolã vocãt. Crocũ gaudet calcari: ſicq; meli9 exit: quare ſeritur iuxta vias ac fontes. Emittit florẽ cũ folio in occaſu vergiliarũ. Theophraſtus. Hemerocallis nocte lãgueſcit: ſole oriẽte floret: Athenę9 auctor. Dioſc. Liliũ agreſte vocati dicit. Nã & folia & caulẽ illi ſiliquam hẽt. Lychnis hętba coronaria ex balneo veneris orta qñ dormiuit cũ Vulcano. Idẽ. Hęc hodie Valeriana a peritis hærbariis eſſe putat. Narciſſus folia porro anguſtiora: Caulem vacuum emittit ſine foliis palmi altitudine: in quo flos albus in medio: caulem habens croceum. Dioſcorides. Cytiſus latinis Trifolium maius dicitur. albus totus: vt Rhamnus: ſurculos emittens cubitales: circa quos folia ſunt ſciſſa in medio: quæ digitis

De vnguentoꝝ luxuria
De olei vſu
Vnguẽtoꝝ noĩa.
Quõ veteres vtebant vnguento.
Roſa
Roſaceum.
Meliſſophylium
Crocum.
Hemerocallis.
Lychnis.
Narciſſus
Cytiſus.

Sisymbriũ. Tymbra Satureia. Thymum. Melilotos Lilium Lirium Lirinũ eleũ. Saliunca Cyclamin⁹ Flos louis Cyanus Chrysãthemon. helichrysos Aurelia.

contrita erucã olent. Vim habentia frigorificã. Dioscorides. Sisymbriũ siluestre: alii Tymbreũ dicũt pedali altitudine: iuxta rigua nascit: neglectũ in neptã venit. Tymbra similis thymo: minor & mollior ferés spicã flore plenam: vt ait Dioscorides. Hęc a Gaza Satureia latine vertitur Miror sane quũ Columela aliam a Tymbra faciat hoc versu. Et satureia Thymi referens Tymbręq; saporem. Thymũ quod maxime appetũt apes: supradictis simile. Melilotos optimus atticus nascit: & in Campania circa Nolam mellini coloris: odorisq; vehementis. Liliũ rubens: græci κρινον: albũ vero λειριον appellant: ex quo oleũ præparat Lirinũ: quod nonnulli susinũ vocant: Saliunca foliosa quidem est & breuis: & quæ necti non potest radici numerosę cohęret herba verius q̃ flos. Pãnonia hanc gignit & Norica. multę suauitatis vestib⁹ interponi gratissimũ hęc Plyni⁹. Ciclaminus foliis aliquãto maiorib⁹ q̃ hedera: & tenuiorib⁹ angulis distantib⁹ maculis albis caule exiguo: floribus purpureis. Dioscorides. Flos louis græce Διοσανθος sine odore: cęrulei coloris inuenit & purpurei: vulgo in hortis fere oñibus videt. Ethruscí florem Alisi: In Latio florem paradixi appellant: nisi forte cyan⁹ is fuerit ex nominis argumento Plynio posit⁹ Helichrysos siue Chrysanthemon: quo idola coronant: virga est alba viridis recta cũ foliis densis similib⁹ abrotani. Comã auream more Corimborũ in capite ferens: nascit in locis asperis: vocat item latinis aurelia: quę ex vino sumpta valet ad pecudũ morsus. Dioscorides. Aristoteles tamen de plantis sine foliis Chrysantemon: nisi alium intelligens voluerit ponit. Deinceps ex

Cõuoluol⁹ Violę.

Plynio quædã. Cõuoluolus flos hęrbæ eiusdem noĩs haud dissimilis lilio: nascẽs in frutetis: nullo odore. nec crocus int⁹: candorem tamen referens. Violæ diuersi coloris. purpureę: luteæ: albę: Purpureæ latiore sunt folio sponte ꝓuenientes macris in locis: atq; apricis: dignaturq; solo

Ia. Hyacinth⁹

græco ac ꝓprio nomine Ia appellata: vnde Iacinthina vesti stunc per i scribit: & sine adspiratione apud Plynium: quũ autem ab hyacintho flore deriuat per hy scribendũ. Est enim hyacinth⁹ flos item violaceus: in quo teste eodem auctore: lugubres quędã inscriptę sunt litterę: luct⁹ nimirum eius quem: vt est in fabulis: Apollo dilexit: hic frequens in thermis Diocletianis nascitur. Alba prima omniũ floret. Hanc Dioscorides Leucoian vocat: medicinis plurimis aptam. Leucathemon item flore albo folioſum: odore abrotani: hodie Gelsominũ nominant. Deinde Plynio lutea: cui magna auctoritas: vnde itẽ oleũ fit nobile quod Arabes Cheir appellãt: ꝓxima et calta Plynio: concolori magnitudine: gratiore tamẽ odore: non lenior est ei⁹ quam Scopã regiã vocant: q̃q̃ folia ei⁹ non flores oleant. Chrysocoma palmi altitudine comantib⁹ fulgore aureorimbis: in petrosis opacisq; nascens hunc supra Chrysanthemon vocari apud Dioscorides dixi: appellant & Chrysitim. Heleniũ lachrymis Helene dicit natum: & ideo in Helena insula laudatissimũ. Est eñ frutex humi se spargens folio similis serpyllo. Anemona nunq̃ aperit nisi vẽto spirante: vnde nomen accepit: folia similia apio: flores vero triplici colore: siluestri puniceus: alii aut purpureus aut lacteus. Illud ꝓterea inter flores obseruandũ: raro odoratis saporẽ non esse amarum. Dulcia vero sine odore sunt. Amaranth⁹ spica est purpurea verius q̃ flos: ac sine odore: ꝓuenit mense Augusto. Plynius. Cerinthe folio candido incuruo cubitali caule cõcauo melis succũ habente: apibus magnopere expetit⁹. Plyn. Oenanthe: Melanthiũ: Potos: Belliũ: eidẽ ponunt oñes coronarii. Ligustrũ seu Ciprus flos albus ꝓstãtis odoris: quem in frutetis sepibusq; frequenter: ꝓsertim Romæ videmus: quibus decussis: semen restat nigrũ in pilulis fulgente colore: hęc bacinia putauerim Virgiliũ dixisse. Alba ligustra cadunt: bacinia nigra leguntur. Nã qđ quidã vacinia legunt dicũtq; violas esse primas violaceas nõ ꝓbo: q; ad Ligustrũ nil attinet quũ priores sint: nec nigrę sint. Quẽ vero nunc Garyophyllon vocãt: post plynii tẽpora satis cõstat e Damasco in Italiam venisse: quum nec ipse: nec alii mentionem eius faciãt: nominisq; argumentum ex odore sumpsisse.

Cerinthe Oenanthe. Liguſtrum. Bacinium. Garyophyllon.

Hętbæ reliquæ campestres.

Vitis alba. vitis agrest⁹ Oenanthe. Labrusca Adiãtis seu capill⁹ Veneris

Vitis alba siue agrestis: nigra folia hederę similia habet: scandit arbores & racemos facit. Vitis agrestis duplex: altera Oenanthe dicit: cui⁹ vua non maturescit: sed florem vsq; ꝓducit: alteri⁹ vero maturescit: auctor Dioscorides. Plynius vero hãc a nostris labruscã vocari dicit: ferre Oenãthen: semen eius vtile ad coria ꝓficienda. Adiantis αδιαντος hęrba quã Gaza Capillũ Veneris interpretat: ꝓpterea q; ei⁹ folium in aqua nũq̃ madescit. Genera eius duo: candidũ & nigrũ: ambo ad defluuium capillorũ vtiles oleo triti: nascit in locis maxime humidis. Theophrast⁹. Dioscorides autẽ dicit hanc hærbã vocari Cincinnalem a latinis caule tenui folio coriandri simili: ꝓterea ex ei⁹ genere esse quã Tricomanẽ vocat: latini capillã

rem. Rithace: quã Plyni⁹ vocat Eritacen. Dioſcorides Cerãthemon. Gaza Ceraginẽ vertit. Cynops apud Theophraſtũ: Gaza Canis ocul⁹ cõuertit: ſeu Canariapes. Gallinaceus quã Dioſc. Caucalim ait vocari græce: caule craſſiore: foliis ſimilibus: in ſummo vmbellã fœniculo ſimilẽ albã & odoratã habet. Cunila & Cunilago dicit Plynio: quã Theophraſt⁹ κονυζαν vocat. Gaza Pulicatũ vertit: q̃ pulices abigat odore grauí: tactu tenaciſſima. Ego culicatũ potius cõuerſũ exiſtimauerim: q̃ Conopes culices non autẽ pulices dicant: malim tñ librarii eſſe mendũ q̃ auctoris errorẽ. Seſelis qua ceruę parituræ purgant: vt ait Cic. de nat. de. Sion hęrbã: Dioſcorides ait vocari in Italia Lauer: ſurculoſam craſſam ſimilẽ equappio & erucæ: ei⁹ etiã meminit Plyn. dicit q̃ hęrbã eam eſſe naſcentẽ apud riuos: hęc hodie vulgo cognita nomẽ antiquũ retinet: his quas vocant creſciones præterq̃ q̃ maior: cętera ſimilis. Atheneus Sium in aqua naſci teſtatur ſimile folio helioſelino, id eſt apio paluſtri. Plynius Lauer cocta torminibus mederi dicit. Semperuiuũ αειζωον græce naſcit in muris & tectis: notiſſima hęrba oĩbus. Sedũ etiã in tectis puenit quo tegulæ operiunt: vtriuſq̃ Plyni⁹ meminit. Silago ſiue ſanguinaria: vt ait Dioſcorides: græce κορωνοποδιον radice tenui: hęrba oblõga. Saxifagia σαξιφραγον idẽ auctor planta eſt flagella ſpargẽs in petris & aſperis locis. Gramen αγροστις, geniculatis flagellis ac tenuibus humi ſerpẽtib⁹ vulgo notiſſima eſt. Dioſcorides. Xyphion latine gladiolũ hęrba ſimilis gladio acuto caule cubitali: in quo flores purpurei ordine diſtantes: naſcit in locis fertilib⁹. Dioſcorides. Bectonica βεκτονικη ſimilis bugloſſo agreſti: foliis nigrioribꝰ & pinguioribꝰ: ex quibꝰ exprimit ſuccus ad multa remedia: maxime ad cuſtodienda corpora: Dioſcorides. Plyni⁹ autẽ dicit hanc a græcis vocari ceſtron: Betonica vero a Gallis a quibꝰ iuẽta. Partheniũ: cuiꝰ tria genera: primũ λευκανθις: a noſtris Pelecynꝰ & muraliũ dictũ in hortoꝝ ſepibꝰ pueniens. Secundũ q̃d Helxine & Siderites dicit: folio ſimili plantagini & marrubio: cauliculis denſis lente rubentibꝰ. Tertium q̃d perdicium & aſtericũ: a noſtris Parietaria dicta eſt: q̃ in parietibꝰ naſcit ex Plynio. Veſicaria græce ϛρυχνος folio lactarię ſimilis: vim habet ſoporiferã. Lactaria quã maritimam granam appellant. folio rotũdo: palmi magnitudine: fructu candido demetit: vua nigreſcẽte, repetit mas & fœmina differẽs: huiꝰ lac per vindemiæ tps p̃paratũ purgat inferna. Theophraſtus. Alypiũ hęrba fruticoſa ſubruffa tenui feſtuco & folio flore nigro: naſcit in maritimis Aphricæ: Dioſcorides. Eſt & hærba q̃ ab eodẽ vocat Peplis: ab Hippocrate peplon: frutex vtrinq̃ anceps albi ſuci plenus folio ſimili portulacę hortenſi. Vinca puinca: q̃ & χαμαιδαφνη dicit: de quo ſupradixi: Plyni⁹ eius meminit. Verbaſcũ quod græci plomon vocãt: folia habet latiora q̃ braſſica pilo ſa: naſcit in campeſtribꝰ Plyni⁹ apud Dioſcoridẽ Phlomos ſcribit: hac hærba piſces venenant. Quinq; foliũ πενταφυλλον ſurculos habet tenues palmares folio ſimili mentaſtro. ex hoc naſci fraga quidã exiſtimant. Dioſcorides. Mãdragoras μανδραγορας tertio frigida facit ad philtra vt aiunt: fœmina folio lactucę anguſtiora humi pręcta habet: Dioſcor. Moly folia habet graminii ſimilia latiora tñ ſup humo effuſa flores violę albę ſiles caules quattuor cubitoꝝ: radicẽ paruã & bulboſam. Hęc eſt Moly q̃ ab Homero laudat inuẽta a Mercurio cõtra veneficia. Symphyton petreũ quod nos Halũ: vt Plyni⁹ refert: ſile Cunilę bubulę ſurculoſa floribꝰ paruis odorata dulci guſtu: ex hoc hodie conficiũt quam cõſeruã, appellãt. Limoniũ λειμωνιον ſimile Betę. foliis tenuibꝰ & languidis: caule recto equali tenui pleno rubente fœtu. Dioſco. Arnogloſſũ plantaginẽ Plyni⁹ vocat: nota hęrba: Lanceolã Italici vocant: nõnulli Pentapleuron dicũt ex numero coſtarũ. Thenuſon medicꝰ vnũ volumen laudibꝰ eiꝰ dicauit. Duo eiꝰ genera: minor anguſtioribꝰ foliis: ouis linguæ ſimilis caule anguloſo in terrã inclĩato: in pratis naſcẽs. Alterum maius foliis laterũ modo incluſis: quæ quia ſeptena ſunt: q̃dam Heptapleuron dicũt. Huiꝰ cauliscubitalis & Napo ſilis. Bugloſſum linguæ bubulę ſile. Cynogloſſum vero linguę canis Topiariis operibꝰ aptiſſimũ: hęc oĩa ex Plynio. Bugloſſum domeſticũ hortenſe: q̃d hodie Borragine vocant. Chamepitis terrę ſerpens folio ſempuiui. Chamenelũ nota vulgo hęrba. flos eius ſo mẽtis calfactoriis adhibet. Cyndrilla amara eſt: & acri in radice ſucco. Hęc & Aphace: & ea quę picris ob amaritudinẽ dicit toto anno florẽt. Ply. Chameleuca χαμαιλευκη hærba tota virídis: habens parua folia & florens vt roſa. Dioſcorides. Ply. autẽ dicit hãc & Bechion & Tuſſila ginẽ vocari: q̃ tuſſi medeat. Daucon Plynius dicit ſignificari apud noſtros Paſtinacã erraticã: græci ϛαφιλινον paſtinacã vocãt. Dioſcorides Agreſtẽ paſtinacã ſeu erraticã Carotã a latinis vocari dicit: at Italici vulgo Carotã q̃d latini ſtaphalinũ appellãt. Hibiſcũ folio maluę maiori tamen piloſiore q̃ caule: molli flore melino: Aurelia flore auro ſili: folio candido: fructu tenui duro q̃: vſus ei⁹ ex vino ad ſerpentũ morſus. Dracũculus caulem habet ſerpentis modo verſicolo

Rhitace. Cynops Pes gallinaceus Culina. Cunilago. κονυζα. Seſelis Sion q̃d & lauer Sẽperuiuũ. Sedum Silago coronopus Saxifagia. Gramen. Xyphion. Bectonica. ſeu Ceſtron Partheniũ. Pelecynus. Helxine. Siderites Perdicium. Aſtericum Parietaria. Lactaria. Alypium. Peplis. Peplon vĩca puinca Verbaſcũ q̃d plomos. Quinq̃foliũ Mandrogoras. Moly Symphytõ Limonium. Arnogloſſũ plãtago ſeu pẽtapleurõ ſeu Heptapleuron. cynogloſſũ Bugloſſum domeſticũ. Chamepitis Chameme lum Cyndrylla. Chameleuca. Daucon Carota Hibiſcum. Aurelia

Dracũcul⁹ Tithymal⁹

rem ei⁹ radix ex melle data valet ad tuſſim. Tithymalũ noſtri herbã lactariã: alii lactucã capinã narrãt ei⁹ lacte inſcripto corpori: ſi tritus carbo aſpergat apparere litteras. Hui⁹ genera plura, maſcul⁹ Characias: fœmina Myrtites dicit: pręterea paralion helioſcopos Cypariſſias Dẽdro des Platophyllus pityuſa latyris Dioſcoridi. Paulo autẽ eſt tertio frigida acutaq; & amara ſatis

Eruca

ei⁹ radix cx aceto cocta: dẽtiũ dolores ſedat: lac corp⁹ vbi attigit vrit: quare pilos extirpat. Myr mecias acrochordenas & quęcunq; per cutẽ vlcera repũt. Eruca agreſtis vehementior domeſti ca inflat: calefacit: Venerẽ excitat: capiti nocet ſi ſola edat. Lactuca vero admixta temperat: au

Iſatis Glaſcum Strutheon.

ctor Aetius. Hærbę nũc fulloniæ. Iſatis folio Arnogloſſo ſimilis. Plyni⁹ Radiculã videt eam appellare: naſciq; in Syria caule lanuginoſo ſpinoſa ſine odore. Glaſcũ hærba qua Britãni ſe in ficiunt atro colore terrorẽ oſtẽtantes Plynio: Cæſari Strutheon olẽs hærba & fullonio: quo vtũ tur lauandis lanis: vt ait Dioſcorides. Hoc ego quod nũc Guadũ vocant: putauerim: quo lanaſ

Coccum.

cęruleo inficiẽt tetro odore. Plaut⁹ Nautheam dixit in re olida. Coccũ granũ latine frutex ful lonius: cui grana adiacent inter pręcipuos lanarũ colores: naſcit optimũ in aſię partib⁹: poſtre mũ in Hiſpania ex Dioſcoride. At cõtra nunc eſt Nãe Valentia Hiſpaniæ oppido pſtantiſſimũ omniũ venit. Anchuſa foliis lactucæ acutæ ſil'is pinguib⁹ & aſperis: multa vndiq; e radice ſur

Anchuſa

gunt humi ſparſa radice digitali craſſitudine: cſtate ſanguine ſuffuſa naſcit fertilib⁹ locis nigra Plyni⁹ dicit hanc ſanguineo colore tingere. ꝓparareq; lanas pretioſis coloribꝰ. Anthillũ: qd alii

Anthillum

Anthicellũ vocant: duorũ generũ foliis & ramis lenticulis ſil'is: palmi altitudĩe: ſabuloſis apri cis naſcit. Altera breuior & hirſutior: purpurei floris: odore graui: in ſaxoſis naſcẽs: hęc Plyni⁹. Ex hac deſcriptiõe putauerim hoc forte quod noſtri fullões Cremiſinũ vocãt. Scãmonia. σκαμ

Scãmonia. Dictamum

μονια folia habet ſil'ia Helxine ſiue hederę: molliora tñ: & triangularia: flore albo curuo vt cala thi: radice graui odore calida eſt: & diaphoretica: bilem purgat: tumoreſq; impoſita tollit. Dictamum amara plurimũ ſil'i pulegio: aliqui Pulegiũ agreſte dixerũt. Dioſcorides. Naſcitur in Creta: hoc ceruæ nõnullaq; animalia ſaucia ſibi medent. Hippice herba quam Gaza equeſtrem

Hippice.

cõuertit. Plynius Scythicam herbã appellat libro. xxv. qua Scythę diuturnã famem tolerant. Idem quoq; pſtat: inquit Hippice dicta: q; in equis quoq; eundẽ effectũ habeat. Helleborũ albũ

Helleborũ album & nigrum

folia ſil'ia Arnogloſſo caule pentaſtigio: radices multę tenues ab initio: capitulũ ſicuti cepe: naſcit in montoſis & aſperis locis. Helleborũ nigrũ ſiue Melãpodiũ: q; Melãpus hoc Prœtidas ſa nauerit. habet folia viridia platano ſil'ia: minora tñ & valde inciſa: caulẽ durũ: flores albos race moſos: & in ipſis fruct⁹ lilio ſil'es. Naſcit in Anticyra optimũ: & apud Heliconem bonũ purgan

Melãpodiũ

do cerebro: & inſaniẽ. ex Dioſcoride. Plyni⁹ ait lib. xxv. in Italia Veratrũ vocari: adeoq; vſus ei⁹ inoluit: vt pleriq; ſtudioꝝ gratia ad puidenda acrius q̃ cõmentabant id ſumpſitauerint. Pauſa nias lib. x. nigrũ dicit per inferna purgare: albũ vero pe vomitũ. Cõſerua peculiaris alpinis flu

Cõſerua.

minib⁹ a cõſeruando dicta ſpongia aquarũ dulciũ eſt verius q̃ muſcus: aut herba villoſę denſita tis & fiſtuloſæ vtilis ad medicinas. Plynius. Muſcus herba quæ naſcitur in vmbroſis humenti

Muſcus.

buſq; locis: ex quo antra muſcoſa dicuntur a poetis. Geraniũ latini Ochinaſtrum: folio ſil'i Ane

Geranium.

mone interciſum: radice ſubrotũda: ac dulci guſtu. Aliud ẽ Geraniũ: qd quidã Origanũ: latini

Auena

pulmoniã dicunt: tenui caule: foliis maluę: & in ſũmo binas alas eminẽtes: in medioq; vti gruis caput. Dioſco. Sunt & illę aculeatę. Paliurus Carduus Scolymus Lappa greçe απαριν. Vrti ca quoq; κνιδη. Rubus. βατος inter ſegetes itẽ auena αιγιλοψ. Loliũ αιρα. Tribuli. Rhamn⁹

Rhamnus.

apd Dioſ. & Ply. hodie Acrifoliũ Romę vocat: ei⁹ etiã mẽtio in pſalmis: ſicut ſpinę vręrhamnũ: ſic in ira abſorbet eos. Ruſcus greçe ρους: hęc putat eſſe aculeata: ex qua Romę cõficiunt ſcopę

Ruſcus.

Milleſoliũ μυριοφυλλον caulicul⁹ eſt delicat⁹ vnic⁹ vna radice: circa quam multa folia leuia

Paliurus.

Amaraco ſil'ia. naſcit in paluſtrib⁹. Dioſco. De Fungis Atheneus ait eſſe quidẽ mi'ti nutrimẽti: verũ inflationẽ facientes: ac difficilis cõcoctionis: ſuccurriq; eoꝝ periculo Oximellis potione.

Carduus.

Pezices itẽ eſſe gen⁹ fungoꝝ ſine radice & pediculo: vocariq; ꝓpterea a nõnullis Arizas. Hican

Scolymus.

drus i gæorgicis enumerat qui ſint letiferi. εχθρα δελαιας ροιας τε τριρουτε δρυος τε τα των θηματα κειται. Qui videlicet in olea granato ilice & quercu naſcunt. Horati⁹ Pratenſib⁹ tñ

Lappa.

Vrtica

Tribuli

ex oĩbus bene credi: cęteris male. Fungorũ natura frigida omnis. Nicolaus. v. pon. fungos opti me ꝓparatos adponi iubebat: ex hiſq; tm̃ olfactu cõtent⁹ erat. Latin⁹ cardinalis Vrſinus noſtra

Milleſoliũ.

Fungi.

Pezices.

Aſparagus

Robium

ętate dimidiatos fungos pri⁹familiæ deguſtandos dabat. Aſparag⁹ item Athenęo teſte: ſtoma cho ꝓdeſt vrinã ꝓuocat: oculis ac renib⁹ nocet: inuenit paluſtris & montan⁹. Robiũ: Feſtus di cit a rubro colore dici: vnde & materia quæ plurib⁹ eius coloris venis ſit robur dicit: & robuſti hoĩes boni coloris & roboris: hodie quoq; Robium radix quędã rubra vocat: qua lana rubro in-

ficitur vulgo fullonibus magno quæsito. Dioscorides. ερυθροδανον. Erythrodanum id appellat. Aconitum folia habet tria vel quattuor Cyclamino vel ficui silia: minora tamen & subaspera. Caulem palmarem: radicē simílem caudæ scorpionis: splendens modo alabastri. Alterū aconitum quod Latini Lycontonon dicunt: eo ꝙ venatores illo cum carnib⁹ apposito lupos interficiant. Nascit in Italia: folia hēt platano silia: magis vero incisa & lōgiora ac nigriora: fructu in scapis prelongis meli usum fert. Dioscorides. Aconitum oīe quarto frigidum & venenum est. Aristolochia dicta ꝙ optime partui opitulet: folia habet hederacea: odore prestāti & acuto: ex ima radice multa germina surgunt: flore albo: Mascula foliis est longioribus: flore purpureo. Chelidonia magna caulem emittit cubitalē: in quo germina plura foliorū: similium barrachio colore subglauco flore simili leucoio: succo subamaro: radice superna vna: inferne plures croceæ: fructu veluti papaueris. Ceratidis Chelidonia pua sine caule nascit foliis hederaceis: rotūdis magis & minoribus: nascit iuxta aquas: vim habet acutam: sicuti acrimonia: vtilem quoq; oculis esse: irundines vnde herba dicta est inuenerunt: quæ hac cæcitatē curant. Muris auricula μυοσωτις ex argumento silitudinis dicta. Anagallis fœmina: flore est Cyaneo: mascula vero rubenti: surculos habet humi pjectos: folia parua subrotūda: vim quoq; adtrahentē: ita vt obelos aut spinas infixas euellat. Argemona quam latini Acrimoniam vocāt: silis est agresti papaueri: succum emittit croceo colore acutū flore rubente. Stratiotes in aquis nascit: herba est palmi magnitudine: habens alas silēs volatili pullo: continet germina plura filiorū intercisa: & folia silia breuitate Cymino agresti vmbella sicuti Anethum. Cotylidon latini vmbelicū veneris: folia habet veluti Oxybaphum rotundū: & in medio cauliculū breuem: in quo semen est: radices modo oliuę longę ac rotundę. Strychnon latini Canaria: folio simili lentisco: latiore tamē caule ad humum inclinante: fructu condito in vasculis fluo ac rotūdo: vti vuæ acini: vsus ei⁹ ad coronas inuenit: & hortense quod mandit. Ageraton herba fruticosa similis origano: habēs vmbraculum in quo flos aureus eius decoctū vim habet pyroticam. herba vero suffitu vrinā pro uocat. Chrysanthemon latini Achanta: delicata herba fruticosa: leues ferens caules: & folia: flores melinos rotundos oculorum specie. Caulis pro holere mandit: flores medicinæ vtiles. Peristereon latine Crista gallinacia: folio inciso subalbo: nascitur in humidis: dicit ex eo ꝙ Columbi libenter sub ea morentur. Inuenitur & Peristereon supinus: siue herba sacra: surculis angulosis folio simili quercus. Chrysogonum folia habet quercus simília: flos vero plumo coronario. Eupatorium herba est fruticem vnū retinens lignosum rectū: nigrum cubitalem: folia ex interuallis intercisa canabis simília: quæ: siccata odoris gratia vestibus condunt. Hippuris nascitur in humidis & fossis: cauliculos habēs subruffos forma geniculata in equi caudam: vnde nomē accepit folia iunco simília: densa: tenuia: eius succ⁹ Aemoroidas sanat. Hippice vero ab hac diuersa est: quam supra memoraui. Sunt enim Hippuris fructus simíles piscículis herbaceis vulgo cognitis: ac cibo expetitis. Epimedium caulis est haud magn⁹: folia simília hederæ retinēs: neq; fructum neq; florem pducit. Radicē vero tenuem & nigram: grauisq; odoris: nascit in humidis: vim habet spissandi & refrigerandi. Dioscorides. Plyni⁹. Oleastrum herba parua: quattuor ad summū digitis folia coronopedi silia: vel gramini: radicem valde tenuem sicut albā cæsariē: nascit in collibus. Polimonium ramulos habet quattuor in partes diuisos: folio aliquāto maiore q̄ rutę: quasi neptæ: in summo ipsor⁹ capitula: in quibus semen nigrum. radix cubitalis: nascitur in montosis & asperis. Clematis frutex geniculatus: habens longa sermenta crassitudine funis: folium paruum simile lauro. Polygonon mas latine seminalis: surculos habet tenues & delicatos multis genibus serpentes humi: folia rutę silia: nomen accepit ex multo semine. Dioscorides. Plynius vero dicit hanc a latinis Sanguinariā vocari: ꝙ succus eius infusus naribus supprimat sanguinem. Polygonaton nascit in montibus: frutex est cubitalis: folia ferens lauri silia gustanti simile malo Cydonio: flores albi: radix item pterea mollis: longa: multis genib⁹: vnde nomen est ei: ex hac emplastra fiunt vulnerib⁹ vtilia. Acacia nascit in Aegypto: spina est arborosa ramosa: obliqua: florem habēs album: fructū sicuti lupinū in siliquis: ex eo gummi vim habet styptica eius decoctū mēbris luxatis medet: est & alia Acacia in Cappadocia & ponto humilior: folia retinens erucæ silia. vim quoq; siccam ac frigidā. Critharmū heba surculosa cubitali altitudine: nascens in petrosis & maritimis: densa foliis crassis ac albicantib⁹ portulacę similibus: gustu salsis: floríb⁹ albis: fructu rorismarini simili odoratu: qui aridus diuisus semen fluuum habet: hæc herba facit ad vrinę difficultates. Coronopus. id est cornicis pes: latini Sanguinariam: herba oblonga: nascitur in locis siluestribus: radicem habet tenuem styptice naturæ:

Erythodanum
Aconitum
Aristolochia
Chelidonia
Muris auricula
Anagallis
Argemone seu acrimonia
Stratiotes.
Cotylidon seu vmbelicus veneris
Oxybaphū
Strychnon
Canaria
Ageraton.
Chrysāthemon
Peristereon
Chrysogonum
Eupatoriū.
Hippuris
Epimediū.
Oleastrum.
Polymoniū
Clematis
Polygonō.
Sanguinaria
Polygnatō
Acacia.
Crithamū.
Coronop⁹.
Sāguinaria

Aphace folia pro holeribꝰ mandunt. Aphace genꝰ holeris Theophrasto: quę Paulo vim habet styptică
Apate myrti: sicuti lens. Apate vero hęrba eidē auctori: quā Gaza fraudē cōuertit. Polyrizon folia ha-
Polyrizon. betmyrti: radices multas. Plynius. Typhe foliū emittit simile Cyperidi: caulē albū: leuē: plantis
Typhe ī summo cōplectentē: florē densum: Dioscorides. Chamedris: id est parua quercus: sīlis est Teu-
chamędrys crio: nascit in petrosis: surculo palmari: folio querno sīli: gustu amaro: flore paruo ac subruffo:
Leucas. eius viridis decoctū ꝓdest Spasmaticis: tussientibꝰ: splenęticis. Dioscorides. Leucas montana
Artemisia. latiore folio q̄ domestica: fructu acrior & amarior: vi efficacior: ambæ vero contusę ex vino cō-
sumptæ contra venenata pśertim marinoꝝ valent. Dioscor. Arthemisia siue Chrysanthemon
Botrys nascit in maritimis: simil' absynthio: maior tamē & folio crassiore: flore albo tenui odorato: dif
ferētia in folio maiore & minore nonnullis. Botrys hæcrba surculosa patula: colore melino: id
Ambrosia. est luteo: plures habens ramulos: & in quolibet semen: folio cichorio sīlis odorata: vestibus con
ditur: nascit circa torrentes: hanc Cappadoces Ambrosiā vocant: quidā Arthemisiam. Dioſco
rides. Plyniꝰ autē hanc a quibusdā Botryn: ab aliis Arthemisiā vocari dicit: ab vxore Mausoli
Polium seu adoptata: quę ante parthenis dicebat. Polium montanum quod Teucrion vocāt: surculꝰ est al
Teucrion. bus tenuis palmi magnitudīe: plenū fructu habens capitulū in summo corimboꝝ modo: par-
uam ficuti Canā cęsariē: grauis odoris: inuenit & minus odoratū quoad virtutē: & efficacius.
ex Dioscoride. Polio Museus & Hesiodus auctoritatē dederūt: qui eiꝰ liquore perungi vtilissi-
Tripolium mum ad oſia dicunt. Tripolium cuiꝰ flores mane candidi: meridie purpurei: sole occidente cęru
Phalangiū. lei sunt. Plyn. Phalangiū surculi sunt duo aut tres: aut plures distantes inuicē flores albi simi-
les lilio intercisi: semen crassum ac nigrū. Dioscorides. Clinopodiū hærba surculosa duoꝝ pal-
clinopodiū morū: nascit in petrosis: folio serpylli sīlis: floribꝰ vero æqua inter se distātia: veluti tripus vnde
hypochœris nomen habet Hypochœris ὑποχοιρὶς hærba quā in Theophrasto Gaza porcelią vertit. Ballo-
Ballota ta: quæ & nigrū porrū a nōnullis dicit: hęrba fruticosa: angulosis caulibus: nigris & hirsutis fo-
Leōtopeta- liis graue olentibꝰ: valet ad canis morsus. Meminit eiꝰ Dioſco. Plyn. Leontopetalon: latini se-
lon men leoninū: caulē emittit palmarē: plures habens surculos: in quorū summo siliquę: in qb9 par
ua semina: flore rubēte: folio brassicę sīli: incisa tamē vti papaueris: radice nigra: nascit inter fru
Atractylis. menta: ex Dioſco. Paulus autē hanc dicit siccæ potestatis ac diaphoreticę. Atractilis latine fu
sus agrestis. Spina est sīli κρημώ: longior tamē: folia retinens in summis ramulis: reliquū nudū
asperū: quo ferme vtunt pro fuso: habet & capitula in sūmo spinosa: florem pallidū: partim etiā
Asclepias rubrū: radicem quoq; tenuē & inutilē. Asclepias. Surculos emittit oblongos: e quibꝰ folia hede
ræ sīlia pendent: flore graui odore: semine pelicini sīli. nascit in montibus: ex Dioſco. Paulꝰ cal-
Delphiniō. facere dicit: vti ac contusam vtilem morsibꝰ venenatis: vuluæ ac mammis. Delphinion surcu-
Peucedanū los emittit duoꝝ palmoꝝ ab vna radice: circa quos folia parua tenuia īterfecta lōgiuscula del-
seu Agryo- phini specie: flore rubricante sīli violæ albę: semīe in folliculis sīli milio. Peucedanū siue Agryo
phyllon phyllon caulem emittit tenuē feniculo simīlē: comā habet circa radicē densam: florē melinū: ra
Sphodyli ū dicem nigrā: grauis odoris: multi humoris & succi: nascit in montibꝰ vmbrosis. Sphodyliū si-
seu phalan- ue phalāgiū: folia habet sīlia fere platani: partim etiā panacis caules cubitales sīles feniculo: se
gium. men grauis odoris: flores albos: radicem item simīlem raphano: nascit in palustribus. Dioſcori
Elaphobo- des. Plynius vero hanc Leucanthemon etiam vocari dicit. Elaphoboſcon: latini Ceruicollum:
scon. caulis est rorimarino seu feniculo simīlis: geniculatus: folia duoꝝ digitoꝝ latitudine in sum-
mo sicuti feniculum aut anetum semina vmbellas & capitula: radicem īsuppstanti sapore ho
bet: caulis pro holere manditur: quo ceruī commanducato sese purgant: occurruntq; venenis
Dulcisradix animaliū. Dulcisradix: id est γλυκυρίζα: nascitur in ponto: est germen surculos habens duoꝝ cu
bitorum: frequens foliis crassis & glutinosis tāgenti: flos hyacinthi simīlis: fructus platani pilu
Centaurea. lis magnitudine: asperior tamen: foliculos habens modo lentis. Radices oblongę buxei coloris.
Centaurea maior folia habet Iuglandi simīlia: caulem vt lapathi: germina a radice plura: in qui
bus capitula papaueri simīlia: florem cęruleum. Centaurea minor sīlis hyperico vel origano:
Caucalis caule auguloſo: flore subpurpureo: fructu simīli tritico: radix parua amara īcisa viridis est. Cau
seu pedegal calis latine Pedegallinacium: caulis est palmi longitudine crassiculus: folia apio sīlia: in sum-
linaceum mo feniculi modo: vmbellam albā & odoratam. Tragopogon: id est barba hircina: caulis est bre
Tragopo- uis: folia croco simīlia: radix longa dulcis in summo caulis magnus calix: vbi fructus niger si-
gon mīlis hircinæ barbæ: est enim cibo apta: Dioscorides. Ornithogalon id est lac gallinaceum: cau
Ornithoga- lis est delicatus: tenuis subalbicans: ramis aut ad summū quattuor germinibus refertus: a qui-
lon bus flores extrinsecꝰ hęrbidi: aperti autem lactei: & in media capitulum ficuti milio: radix mo

bulli mandit cruda & cocta. Eryſimũ naſcit in hortis & domicilijs: foliis erucę ſimilibus: caulibus modo lori flexibilibus: in ſummo ſiliquę cornu ſpecie: ſemina parua habentib⁹ tritici ſapore medicinis aptis. Ptarmice frutex eſt ſurculos habens paruos multos & rotundos ſimiles abrotani: circa quos folia longa ſimilia oleę: capitulum paruũ rotundũ odore acutũ: ſternutamenti excitatiuum: vnde nomen accepit. Pancratiũ quod Scillã quidã vocant: radix bulbo magno ſimilis: ſuffulua: tritici ſapore: folia lilio ſimilia: vim eandem quam & Scilla habet. Lithoſperma latini Heraclea: folia ſimilia oleę: molliora: & humi ꝓiecta: ſurculi recti in ſummo bifidũ germẽ cauloſum habens: longa folia: iuxta quodlibet ſemen paruum prędurũ eruo ſil'e: naſcit in aſperis & montoſis: ſemẽ ex vino albo hauſtũ: calculos terit & vrinam ꝓuocat. Dioſcorides. Plynius autẽ magnopere pulchritudinẽ huius extollit: gerit enim vt ait iuxta folia ſingula veluti barbulas: & earũ in cacuminib⁹ lapillos candore & rotunditate margaritarũ magnitudine ciceris: ipſa qua pediculis adhęrent cauernulas habent: & intus ſemen. Hanc ego itẽ Romę in thermis Diocletianis dirutis naſcentẽ vidi. Phalaris cauliculos emittit ex tenuibus radicibus multos: fil'is Zeæ: ſemen veluti milio aliquanto longius. Cepæa portulacæ ſimilis: nigriore tamẽ folio: radice tenui: Hypericũ ſiue Chamepitys: dicit quaſi parua pinus: q eius ſemen oleat ſicuti reſina pini: folia rutæ ſil'ia frutex palmi magnitudine ſubruffus: flos albę violæ ſimilis. Siliquã hordei magnitudine: in quo ſemen nigrũ redolens reſinã: naſcit incultis & aſperis locis. Genera etiã Hiperici Aſcyron & Androſemõ: & Coris aliqua inter ſeſe differẽtia: de Chamepity alibi etiam dixi alias habere ꝓprietates. Anagyris frutex foliis & virgis ſimilis viteci: grauis odoris: flos braſſicæ referẽs fructũ in paruis corniculis: qui dureſcit circa vuæ maturitatẽ. Dioſcorides. Paulus vim dicit habere calidam & diaphoreticã: ac vomitionib⁹ aptam. Buphthalmon id eſt bouis oculus: ſiue Cichlas: latini Cappa coracina: caules emittit delicatos: folia feniculi ſpecie: flores melinos: bouis oculoꝝ ſpecie: naſcit in campis: & circa vrbes. Pęonia: latini Caſta: caules emittit palmares: circa germina retinens multa folia iuglandis ſil'ia: habet in ſcapis grana ſimilia punici mali: in quorum medio nigriora ſunt quinq; aut ſex. Nymphęa a Nympha dicit zelotipa in Herculem: ab eoq; ꝓpterea rhopalo interfecta: & in hanc conuerſa: ideo a grecis Heracleon vocari: qui ex ea bibunt. xii. dieb⁹ genitura ac coitu priuant Plynio: naſcitur in paludibus: folii ſil'ia Cichorio: flos albus lilii modo quãdo defloret: rotũdus: malo ſil'is: in ſummo modo papaueris: turgeſcit: in quo ſemen nigrum: radix item nigra. Altera Nymphæa florem habet melinum: id eſt luteum: ſimilem roſę nitore: radicem albam: cætero primæ ſil'is. Reperit venalis in circo flaminio. Scolopendrium folia habet Scolopendrę animali ſil'ia: plura ab vna radice: naſcitur in petris & muris ſine caule: flore & fructu: folia inciſa vti polypodii: inferius ſuffulua & craſſa. Superius autem viridia. Hemionitis folium emittit ſil'e dracontio lunę falcatę modo: radices multę tenues: neq; item caulem: neq; fructum: neq; florem ferens: naſcitur in petroſis: ſtyptica eſt: & potata ex aceto ſpleni medetur. vnde etiã Splenion dicta eſt. Crateogonõ quaſi firmans ſemen: id eſt genituram: folia tritici ſpecie ſimilia: ab ima radice calami plures naſcunt geniculati: fructus ſimilis milio: qui ſiccus: ex aqua fœminis epotus mane poſt mẽſes: ſatim aut ante conceptum tris dies maxime genituram iuuat: Dioſcorides. Plynius vero hanc etiam ad maris procreationem dicit iuuare: Dioſcorides autem id conferre Arrenognon potius: de quo paulo poſt dicam. Thelygonon: id eſt θηλυτοκον foliis ſicut olea: caule breui: radice tenui: flore albo: fructu modo papaueris: epotum fœminis fœmineum producit fœtum. Arrhenogonon cætero ſimile priori: fructu tm̃ differt: quem racemoſum habet: ſimilem efflorẽſcentis oleę: hæc marem parere: ſicuti prior fœminam ex argumento nominum dant: auctor Crateuas. Ad deprendendos autem fœtus iam conceptos: Aetius oraculum ponit: quum dextra mamilla tumidior: ſeu quum dextrę manus arteria velocius pulſauerit: mas erit: ambo vero contraria ſi fœmina. Batrachium quattuor generum reperitur: vnum foliis ſimilibus coꝛio: flore melino. radice parua alba amara: naſcitur iuxta fluenta. Alterum χροωλεϛερομ& longiore caule: foliis inciſis: naſcitur in Sardinia: quod & apium agreſte nominant. Tertium valde paruum haud bono odore: flore aureo. Quartum ſimile huic: flore quaſi lacteo. Orchys folium habet humi ſparſum: iuxta imum caulem ſicut olea: florem purpureum: radicem bulboſam. Orchys alter quem Serapiam quidam vocant: foliis porri ſimilibus: caule ſubpurpureo: radice teſticulis ſimili: vnde nomen accepit. Ibiſcum folio maluæ maiore piloſiore q;. Caule molli: flore melino. Oenothera flore roſaceo: folio amigdalę aliquãto maiore: hui⁹ radices ex vino ſumptę: hilariores: vt aiunt: faciunt. id compertum ex viribus vinaceis quas hæc

Eryſimum.

Ptarmice.

Pancratiũ.

Lithoſpma.

Phalaris

Cepea.

Hypericũ.

Chamepi-
tys

Anagyris

Buphthal-
mon

Pęonia

Nymphæa

Scolopẽdri
um

Hemionit⁹.

Splenion

Crateogonõ

Thelygonũ

Arrhenogo
non

Ad fœt⁹ de
prẽdendos.

Bratachiũ.

Orchys

Ibiſcum.

Oenothera

Pteris. Thelypteris Dryopteris Dryophon Linozostis Cynia: Colytea. Cnecum.

ba possidet: vnde nomen accepit. Pteris latine Filix: folia sunt sine caulibus: floribus & fructibus vulgo notissima. Thelypteris Fimina Filix, Filici silis: præterq; q non vno sed pluribus surgit germinibus & altioribꝰ radicibus. Dryopteris Filix est item quæ nascitur in parte antiquæ quercus: minor q̃ alia. Dioscorides. Plynius Dryophonon huic simílem herbam ponit. Linozostis folia similia Ocimo siue Parietariæ: inuenitur vterq; sexus: manditur pro holere. Plyniusvero hanc & Partheníum & Mercurialem dicit appellari: q a Mercurio inuenta sit. Cynia caulículo delicato: subalbo folio hederæ simili: fructu foliis adiacente. Colytea folio salicis fructum in siliqua retinet magnitudine lentis: folio haud absimili fœnogræco. Cnecum siluestre & vrbanum fructu amaro & hirsuto: caulem pfert: fidiculis post imbres erumpit: nullum pducit semẽ

Crategus Isopiron. Rododaphne. Nerium. Colocasiũ. Lagenis Colacia. Bunion Scoparegia leõtopodiũ Palladium. Leõtopetalon. Antirrhinũ Polygalum Bromus. Sicys Thapsia.

hebení ligno sil'is: folio buxi: vtilis ad oculos: & ad colem tritũ. Crategus folio: fructu: & gustu Mespili sil'is: qua propter siluestrem mespilũ quidam dixere. Isopyrõ siue faseolum: q faseolo sit sil'e: in summo Petalon contortũ ferendo: vbi sunt capitula tenuia plena seminibus simílibꝰ melanthio gustu: folium vero anisi. Colacia folia habet alba. Rododaphne vel Nerium nota oñibus hærba est: intus accepta venenũ cunctis animalibus: extra vero cõtusa acillita corpori vim habet diaphoreticam. Colocasium cuiꝰ radix virtute sil'is cepę: tactu lubrica ac viscosa: auctor Aetiꝰ. Lagenis dicta q inter saxa nascaꝫ: lõga barba: foliis lõgis instar capillorꝫ: hãc Ethrusci saxeficã: romani Petræbarbã vocant. Colacia folia habet alba in magno caule: in quorũ medio ramus florem retinens simílem quercui siue oleæ: nascit in montibꝰ. Bunion: latine Scoparegia caulem habet quadrangularem folio apii flore anethi: semine odorato: calfacit & vrinã prouocat. Inuenit & Pseudobunion. Leontopodium: Latine Palladium: hęrba duorum digitorꝫ: folio paruo & pinguí: lanosa & subalba: ppe radicem flores nigri: fructꝰ lanugine operti: dicũt hanc ad philtra facere suspensam. Antirrhinum hærba sil'is Anagalidi: flores purpurei sil'es Leucoio maiores tamẽ: ideo agrestis lygnis vocant: dicit suspensum ad gratiã facere. Dioscorides, Paulus hanc dicit vim Bubonio simílẽ habere. Polygalum frutex palmaris habens folia lenti simília gustu astringit lac extinctum fœminis reddit. Dioscorides. Plyn. Bromus inter fruméta nascitur auenæ sil'is: siccat & spargit: fluctionibus pdest. Paulus. Sicys agrestis: latini Agreti: fructu tm̃ differt a domestico: longis glandibus sil'i: radice alba & magna: vim habet frigidã & humidam ac diuretícã. Thapsia Ferula siluestris: foliis & vmbella anetho sil'is: flore melino: radice intus alba: exterius nigra: in Thapso insula vnde nomen accepit primũ reperta calida est & humida: attrahit & spargit.

Chamęsyce Chamelęa. Epithymũ. microcomũ Peplion Peplus

Chamæsyce καμαισυκη: id est parua ficus surculo quattuor digitorũ pleno succi: foliis fere lentis ppe terram: fructu sub foliis rotũdo: sine caule: vehemẽs gustu myrmecias aufert: succus etiã cum melle ophthalmiæ medet. Paulus. Chamelęa: id est parua olea: surculos habet palmares: folia simília oleę: amara gustu natura: expultrix vlceribus purgandis cum melle adhibet. Paulus. Epithymum flos est thymi durioris: simílis Tymbrę: sunt & capitula parua leuia prępilata veluti crínibus. Microcomum folio erucę aspero & crasso: caule quadrãgulari: flore ocymi simílis: radice nigra & rotunda: ficuti paruo malo: nascit in petrosis. Peplion nascit in maritimis folio simili portulacę: fructu ficuti pepli. Peplus frutex est succi plenꝰ: folio simíli rutæ: coma humi diffusa & rotunda: sub foliis paruus rotundusq; fructus: hęrba ad multa vtilis nascit in hortis. Dioscorides. Plyniꝰ autem sic. Peplus quam aliqui Sychenalii Meconion aphrodes vocant: ex vna radice tenui fructificat: foliis rutę paulo latioribus: semine subfoliis rotundo: inter vites fere colligit messibus. Paulus vero ambas has in purgando vim habere

Satyrium Aron Dracontia.

Tithymali dicit. Satyrium siue Trifolium: quoniam humi tria folia proficiat: lapatho siue lilio simília: flore item albo modo lilii: radice bulbosa: quæ dicit id manu sumpta venerem excitare: potata multo magis. Aron folia similia dracontio: caulem palmarem fere purpureum: in quo fructus croceus: folia condiunt cibo: vim habet quam & dracontium. Dracontia nascit in sepibus: colore varia: vti draco albis maculis: fructum fert in summo caule racemosum. Alia Dracontia foliis iuuenit hederaceis: caule serpentino: baculi crassitudine: eius aqua auribus medetur. Apud Paulum calida est natura: medeturq; pota intestinis.

Cicuta Thelephiõ. Tricomães Thalictrũ. Proserpiaca Phyllon

Cicuta hærba notissima venenis apta ob frigiditatem Socrati fatum attulit sorbitio tollit quem dira Cicutę. Græci Conion eam vocant. Thelepion portulacę simílis: & caule: & foliis crassis & carnosis. Nascitur in cultis maxime inter vites. Plynius. Calida est Paulo exaceto sumpta: leucas & alphos emendat. Trichomanes Adiantho simílis exilius nigriusq; foliis modo lenticulę densis. Plynius. Thalictrũ folio Coriandri pinguiore paulum: caule purpureo: nascit vbiq;: pśertim in campestribus: medentur vlceribus folia cum melle. Plynius. Proserpinaca hęrba vulgo cognita. Plyniꝰ. Phyllon

a grecis vocaſ herba in ſaxoſis montib9 ſemina magis harbacei coloris:caule tenui: radice par
ua:ſemine rotundo:papaueri ſimilis:hæc ſui ſexus facit partus.Mas autem tm̃ ſemine differt.
Plynius.Phelandrion naſcitur in paluſtribus:folio apii:bibitur ſemen eius ob calculos & veſi- Phelãdrion
cę incommoda.Plynius.Phaleris tyrſum habet longum & tenuem:ceu calamũ in ſummo flo- Phaleris
re inclinatũ.Plynius.Hęc calidam Paulo vim habet:bibiturq; ſuccus ad alui dolores.Periclí-
menos ex interuallo duo folia habet ſubcãdida mollia.In cacumine autẽ ſemẽ inter folia durũ: Periclíme-
naſcitur in aruis & ſepib9.Plyni9.vim habet apud Paulum calidam:lienoſis ac dypſnoicis vti- nos.
lem:ſi potetur.Hanc Iulian9 matri ſiluiam nunc vocitatã dicit tuſcis autem vinciboſcũ.Mya
gros hærba ferulacea:foliis ſimilis rubiæ:tripedanea:ſemen oleoſum:quod fit ex eo medeť oris Miagros
vlceribus.Plynius.Lathyris folia habet mlta Lactucæ ſil'ia:tenuiora germina multa:in quibus Lathyris
ſemen tuniculis continetur:vt capparis:quę cum inaruere eximunť grana piperis magnitudi-
ne:candida:dulcia:hæc in aqua pura aut mulſa pota hydropicos ſanant. Eadem Paulo genus
tithymali eſt:cuius ſuccus ſil'iter purgat.Plynius.Idea habet veluti Oxymirſina adhęreſcẽs ſi Idea.
cuti Pampini:in quibus flos.Plynius.Huius radix Paulo acida guſtu ad hemorroidas facit.Iſo
pyron aliqui Phaſelion vocant:quoniam folium quod eſt Aniſo ſil'e:in pampinos torqueť.capi Iſopyrõ ſeu
tula ſunt in ſummo capite tenuia ſeminis Melanthii:valet contra tuſſim.Plynius.Holc9 in ar Phaſelion
uis naſciť ſiccis:ariſtas habet in cacumine tenui culmo:quale hordeum reſtibile. Plyn.Galatõ Holcus.
Cytiſo ſt lenticulę foliis ſil'is auerſa candidiora.Coquiť in ſorbitione ſimilaginis ad excitãdam Galaton.
copiam lactis.Plynius.Galion Paulo deſcribiť Lapę ſil'itudine:lac coagulat;valet ad hemorroi Galion
das.Hioſiris in tubo ſil'is:ſed minor:tactu aſperior:contuſa vulneribꝰ medetur.Plynius.Holo Hioſiris
ſteon hęrba ex aduerſo appellata grecis:quattuor digitoꝝ longitudine:foliis tenuibus vſq; ad Holoſteon.
capillamenti ſpeciẽ.Plyn.Oribaſio vim hęc ſtyptica habet:rimiſq; ꝓpterea adhibeť.Empetrõ Empetron.
quam noſtri Calcifragã vocant:naſciť in montibus maritimis fere in ſaxo quod ꝓpius mari fue Calcifraga.
rit:ſalſa eſt:potaq; bilem excitat ac pituitas.Plyni9.Polycnemon cunilæ bubulę ſil'is eſt ſemine Polycnemõ
pulegii ſurculoſas mlt'is geniculis:acri & dulci odore.Plyn.vim habet Oribaſio calfaciendi ac Androſaceſ
ſiccandi:quare vulneribus adhibeť.Androfaces hærba eſt alba a mara ſine foliis foliculos in cir-
ris habens:& in his ſemen:naſciť in maritimis Iſtrię maxime:datur hydropicis.Plyn. Eius etiã Anagyros.
fructus eſt Oribaſio diuerticus.Anagyros quam aliqui Acoton vocãt:fruticoſa eſt grauis odo
re:flore olens:ſemen in corniculis gignit:Plynius.Hæc Oribaſio vim habet calidam & diapho Arction
reticam.Arction ſil'is Verbaſco:foliis quidẽ hirſutior:ſed caule lõgo: molli:ſemine cymini:na Aſclepias.
ſcitur in petroſis:radice tenera albaq;.Decoquiť in vino ad dentiũ dolorẽ.Plyni9. Aſclepias fo
lia hederę habet:ramos longos:radices numeroſas:florem aureũ:graue ſemen ferulaceũ:naſci
tur in montib9.Plyn.Hanc ait Oribaſius vim ſiccandi calfaciendiq; habere: ꝑdeſſeq; contrita After
morſibus venenatis:vulueq; & mãmis.After ab aliquib9 Bubonion:q; inguinib9 ꝑſentaneum Dipſacos
remedium ſit: cauliculiſq; eſt:foliiſq; oblongis duob9 aut trib9 in cacumine:capitula ſtellę mo
do radiata.Bibitur aduerſus ſerpentes.Plynius.Dipſacos folia lactucę habet bullas ſpinoſas in Circea
dorſi medio:caulem duorum cubitorum horridum:genicula eius binis foliis amplectentibus:
concauo alarum ſinu:in quo ſubſiſtit ros ſalſus in cacumine capitula ſunt echinata ſpinis:na-
ſcitur in aquoſis:ſanat rimas ſedis.Plynius.Circea ſtrichno ſatiuo ſil'is:flore nigro puſillo; par- Circeſion
uoq; ſemine:vt milii naſcentis in cerniculis: radice ſemipedali:alba:odorata.Naſcitur in apri-
cis:bibitur ob dolorem vuluæ.Plynius.Dioſcorides.Circeſion cauliculus duorum cubitorum Calla
triangulo:ſil'is foliis ſpinoſis circundat9:folia linguæ bouis ſil'ia:& in cacumĩe capitulata: pur
pureaſq; ſoluuntur in lanugines.Plynius.Calla vua ſil'is aro:eandemq; vim habet:alterum ei9 Pſyllion
genus quidam anchuſam vocant.Alii Rinocliſiam:habet folia lactucę longiora:plumoſa:radi
ce rubra:quæ ignes ſacros cum folio polentæ impoſita ſanat.Plynius.Pſyllion a pulicib9 nomẽ
accepit:quarum ſil'itudinem eius referat ſemen:cuius in medicinis compoſitio vim habet fri- Liguſtrum.
gorificam:vt ait Aetius.Liguſtrum nonnulli Gelſominũ hodie putant:q; caducũ eũ faciat Vir Vaccinia.
gilius:ego potius id Leucanthemon ex Dioſcoridis deſcriptione:vti ſupra narraui.Vaccinia ſi
violæ ſunt:primæ violaceæ quæ in ſepibus apparent: tenui feſtuconullo modo ſunt: nam hæ
Dioſcorides & Plynius ita:hoc eſt violas proprio vocabulo appellant: erunt igitur alia viola-
ria eiuſdem coloris:quæ poſt luteam veniũt.Lutea quoq; duplici cernitur ſpecie:quæ lutea di Lutea
citur & prima.Deinde Calta minlutore folio ſtatim ſequitur.

Philologia.

Simplicium generatim natura ex Oribasio.

EX prædictis autẽ diuersæ sunt potestates. Calfactoria aut frigorifica primo: secũdo: tertio: & quarto ordine: in hoc vltimo venena sunt oia & letifera: græce ἀλεξητήρια: quorũ ꝓphylacticon fuerit nepetã quotidie deguſtare: & ex Stratõis medici sẽtẽtia. xx. rutę folia cũ duab⁹ nucib⁹: totidẽq; ficub⁹ ac sale. Ex Asclepiadis vero: baccas iunipi cõtusas melleq; cõmixtas: nucis põticę magnitudine ex melicrato ſtatim a balneo potare. Sumpto autẽ veneno remediũ quod alexipharmacũ vocãt: Rutæ seminũ grana nouẽ trita & ex aqua potata: sed añ oia vomere necesse: ꝓuocabit autẽ oleo tepido hausto vl' butyro ex aqua calida: vel Maluę decocto ex oleo: post vomitũ raphanos plures edẽdũ: vl' tritos aqua tepida bibendũ. In tenues q̃dã ptes conuertunt. i. λιπτομερη: vt abrotanũ: vitex: sandix: anthemis: aristolochia: armoracia: aromata oia: deniq; odorata: calidaq; & acuta. Ex aialib⁹ vero piscis culi: ex petris auiculę: ex mõtib⁹ aialia cętera si agitata exercitataq; pn⁹ fuerit: ficcioribus q; cibis magis q̃ humidioribus nutrita: e piscib⁹ vero q; molliore sũt carne: duri aũt & viscosi minime salubres. Mel quoq; & oximel maxie tenuãt. Crassi rursus hũoris. i. πακυμερη sũt magni pisces: cõchę oẽs âguillę. Ex carnib⁹ suilla: bubula: ceruina: hepar: renes: testiculi: case⁹ ois ꝑtim vet⁹: lac oxigala: ꝓtagala: oua si ad cõcretionẽ vsq; elixant: & assata multo magis: castaneę: cariotides: bulbi: fungi: cucurbitę: citri caro: vina dulcia magisq; nigra & pinguia & noua: deniq; panes ĩprobi. Quę q̃dẽ oia robustioribus cõueniũt: q & exercitatiõe multa & sõno imodico cõcoq̃re sunt apti. Emolliẽtia. i. ἀλεκτα oia calida: vt adipes: oleũ: & his silia. Durescũt partes ob siccitatẽ: ob plenitudinẽ: ob cõcretionẽ. prio mõ ex humore resoluũt: scdo purgatiõe: tertio ex calore mediocri si cõcretio ex frigore fiat. nã vehemẽs calor cõcretionẽ faciet maiorẽ. Sũt ἰτẽ ρυκτικα. i. expulsoria: και ελκτικα adtractoria: q̃cũq; sunt tenuantia & dulcia: veluti orobi: faba: ordeũ: lupinũ: testę concharũ: testudinũ cinis: serũ lactis: mel: amigdala: anagallides: asparagus: pepones: porri: oui albũ: narcisi bulb⁹: hyacinth⁹. επουλωτικα. i. obducẽtia sunt mediocriter calida & dẽsantia: nã calida vehemẽter scabrositatẽ pariũt: ꝓterea cepa: alliũ: oleũ irrinũ Cohibẽtia tumores: elateriũ: cucurbitæ silues tris radix: ochra: mãdragora: testæ cõcharum toridę: lapis ęmatites cõtritus: faba: æris squama. Attrahũt autẽ ad sũma cynosbati filia: betę radix: métastrũ: hyssopũ: origanum: linosperma: aspodeli radix: ꝓterea acuta oĩa & amara. Diaphoretica natura calida existũt: sudorẽ excludũt: sanguinẽ tenuant: porros rarefaciũt: vrinã puocant. i. diuretica: deniq; stypticis in oib⁹ fere contraria: hmõi sunt abrotanũ: agaricũ: adiãtũ ęgilops: artemis: daucõ: altea: sambuc⁹: oleũ dulce: cyminũ: thassia arũdinis folia tosta: brassicę folia: Malua silues tris: oleũ roſaceũ: ruta: pix: porrũ: caseus vet⁹: stecteria: hyoscyam⁹: testudis cinis & caro: fic⁹ aridę: beta alba: sampsucũ: sales: nitrũ: oĩs adeps: sterc⁹ oẽ. Adstringũt aũt olea ſter: iunc⁹: apiũ: sempuiuũ: papauer: cytisus: cœnãthe: brassica biscocta: spongia tosta: Rhamn⁹ aloe: vrtica: coccũ: glans: nymphea: cariotides: oui vitell⁹ coct⁹: paliur⁹: hippuris sãguis cõcret⁹: cypr⁹: mltaq; ꝓterea alia. εκφρακτικα. i. aperitiua: Ptisana: tilis: melopepões: faba: cicer ꝑtim nigrũ: betarũ succ⁹: bulbi: cepa: alliũ: porrũ: fic⁹ aridę: amigdala: raphanus: capparis: mel: oximel: vinũ tenue ac vetus: εμφρακτικα. i. obducẽtia sunt oĩa fere dulcia ac spleni hepatiq; aduersa: vt palmulę: farina triticea in aquatilib⁹ q̃ vocant malacoderma & ostrocoderma. νωτακτικα. i. ventrẽ mouẽtia. Brassica: oliua cõditanea ante cibũ: lac liquidũ: carnes aialiũ iuuenũ: malua: beta recẽs cũ melle: pepones: melopepones: fic⁹: vuę: mora: iuglãdes recẽtes & ficę in aq̃ reuirescẽtes: pruna recẽtia. εφεκτιτα. i. vẽtrẽ adstrigẽtia: brassica biscocta: pruna: piraq; acerba: sorba: oryza: farina ex vino epota: panicũ: miliũ: caro leporina: granata austera: vinũ austerũ. δυσπεπτα. i. difficili cõcoctione sũt caro edina: bubula: ceruina: hircina: suilla: anseres ꝓterq̃ alæ: palũbi: turdi: pauones: turtures: anates: vẽtres oĩm volucrũ. In aialib⁹ quoq; vulua: hepar aures. cauda: vẽter: cerebrũ: cochleæ: phasel⁹: cicer: lens: lupinũ: miliũ: panicũ: pastinaca: acerba oĩa: castaneę: palmulæ: nuces: holerũ radices oẽs simul cũ ipsis holerib⁹ ꝓterq̃ lactuca & intubũ: vinũ crassũ ac recẽs. πολυτροφα. i. valde nutriẽtia: suis domesticę caro: cerebrũ: bubulũ testes: cor: medulla: alę anserinę & gallinaceę: volatiliũ vẽtres: cochleę ꝑtim biscoctę: legumina fere oĩa & q̃ sunt crassi humoris: ꝓterea oĩa δυσαρκθα. i. q̃ difficile corrũpũt: vt sũt pauones inter aues: in aq̃tilib⁹ vero malacoderma: vt ranę: gãmari: cancri: & hui⁹ gñis. Augẽt genituram oĩa φυσωδη. i. inflãtia & calida: maximeq; nutriũt: vuæ: faba: fic⁹ recentes: satyriũ & his silia. Cõtinẽt autẽ venerẽ ac tardãt oĩa frigida ac dẽsantia: vt lactuca: cucurbita: atraphaxis: mora

m elopepones: siccātia vero q̄q̄ calida: minime geniturā augēt: veluti ruta: sicca vero ac frigida tanto minus vt nympheę radix.

Prognostica temporum.

IN plantis ac sationibus & lunaris ratio & tēporum ꝓgnostica dignoscēda: in prima errare nō est vt in his q̄ serimus & augeri volum⁹ luna crescēs adhibeatur: in his autē q̄ demetim⁹ deficiens: In ipo quoq; coitu plurima ex sententia Columellę coalescūt. Varro etiā eos qui luna decrescēte attondent fieri cōfestim caluos dicit quare accepim⁹ Tiberiū Imp. in capillo tondēdo eā obseruasse: quin audēt mathematici dicere non defuturā ei animi tristitiā qui vngues seu crines luna adfecta īciderit: qd̄ mihi quidem minime persuadēt. Prognostica vero ex Virgilii georg. singula ad pluuias: vētos & trāquillitatē ordine deprendes. Illa tamē generatim ante oīa aīaduertēda q̄ auctor quidā gręc⁹ describit Ait em̄ ex ortu: occasuq; signorū cęlestiū plurimū cognosci oportere: sed p̄ter cętera solis & lunæ. Primū enim tēporum diuisiones ęquales inspiciendæ ex quibus annus: mensis & dies quis futur⁹ deprēditur: Verbi gratia: Annum diuidit ortus pleiadum vsq; ad occasum earum: Itidem & tropica & ęquinoctia faciunt: Nam qualis temporum cōstitutio fuerit pleiadibus occidentibus: ita plærunq; fuerit vsq; ad tropicum hibernum: Inde vero ad equinoctium: Inde rursus ad pleiadū ortum. Hinc postremo vsq; ad pleiadum occasum. Eadem quoq; ratio mensis in lunę coitu plęna: octaua: quarta tam crescētis q̄ decrescentis. Eodem modo diei partes oriente sole: mane: meridie: crepusculo: sole occidēte. In his igitur terminus mutatio plærunq; fiet ad terminū vsq; alterum. Præterea quum sol nouū ingreditur signum magnū in toto illius cursu momentum habet.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum. Lib. XXVII.

DE METALLICIS.

NVNC. AD METALLICA TRANSEVNdum. Quorum Aristoteles in libro. III. Meteororū causam dicit esse exhalationē sub terra. quę si sicca est ΤΗΚΤΑ idest liquabilia generat vt alumen Sulphur Arsenicū Lapidē. Aut humida ē & susilia aut Ductilia ꝓcreat vt aurū argentū ferrū & huius generis similia. Theophrast⁹ vero ait in libro de lapidibus. Quęcūq; sub terra fiunt aut aquę plurimū aut terræ retinent. Aquā retinent Metallica: vt aurū argentum ęs ferrū. Terrā vero lapides & q̄cūq; lapidib⁹ cōstant. Ex his igitur. q̄ plus aquę cōtinent grauiora sunt q̄ quę e terra sicciore: vt ferrum graui⁹ lapide: aurū vero ferro & ęre. PRAECIPVAM inter hæc gr̄am Plynius auro tribuit non ob pulchritudinē quādo argentum clari⁹ dieiq; similius splendore est. Sed ꝙ ex oībus vnū igni resistat. In eoq; potius perficiat. Altera causa ꝙ minimū vsu deterit quum cęteris metallis manus sordescant decidua cōtinuo materia. pręterea salis acetiq; succis rerū domitorib⁹ resistit nulla rubigine absumitur. Nec aliud Laxius dilatatur aut numerosius diuidit in bracteas: in strigiles idest paruas massas: in minuta etiā ramēta. Deīde netur texit sine alia matetia. Placas romana hispanaq; līgua selibrales auri purgatioris glebas Varro ait vocari. Plyni⁹ vero Palacas massas auri ī puteis reptas quattuor & āplius librarū pōdere quas alii inqt Palacranas vocāt. Hadrian⁹ Imp. dicere solebat pl⁹ esse auri in rer̄ natura q̄ reliquorū metallor̄ verū in bracteas vestesq; variaq; ornamenta absumi. Anulus ex auro manui sinistræ Romanis adhibebat q distīguebat eqtē a Plæbe sicuti tunica senatū. Aurū Factitiū ex auri pigmēto fit. Fodit apud Indos a Grypibus & formicis apud Dalmatas Neronis tpe. Nūc in Pānonia censet. Aurea Corona triūphātiū erat & aurū Coronariū apud Spartianū erat pecunia collata in sūptus Diadematis & coronę noui prīcipis. Auro Theatrū nero in vnū diem operuit quo monstrauit Tiridati Armeniæ regi. Auri glutinū Chrysocolla sicuti Argilla ferro Cadmia ęris massis Alumen laminis Resina plūbi. Stagnū ęramētis. Stagno vero argētū. Nummū aureū: iā inde vsq; Iustiniani tēpora nō licuisse oīb⁹ Cudi sicuti hodie. auctor est Procopius. ARGENTVM foditur in aurariis in quibus & argentum viuum. Quæ Vomica est quædā liquoris ęterni venenum rerum omnium omnia excedēs. Cui supernatant omnia præter aurum. Quod vnum ad se trahit Hydrargyrium in vicem argenti viui Plynius libro. XXXIIII. facere docet. Inuenitur in eisdem venis spuma lapidis candidi quā Stibiam aliqui Nonnulli Alaba-

De auro.

Placas.

Auri glutinum.

Nūmus aureus.

De argēto.

Argētum viuum.

Hydrargyrium.

Stibia.

Argẽti ſpuma.

Scoria.

Minium.

Argẽte⁹ nũm⁹ ante pirrhi victoriã non fuit.

Adulterini expimẽtũ.

Exargẽtare

anaglypha

De ęre.

aurichalcũ.

Oricalcũ.

Aurichalcũ factitiũ nouũ iuẽtũ

Cadmia.

Chalcitis.

Pomphilix.

Spodion.

Aeris ſq̃ma & Rubigo.

Aes collectaneum.

Electrum.

Plumbum.

Caſſiterides inſulæ.

Stannum.

Molybdęna.

Ferrũ ęroſũ & fragile p̃ſtat.

Strictura.

Chalcãthũ

Atramẽtũ.

Sutorium.

Scriptoriũ.

ſtriam vocant non tamen lucet. Fit & in eiſdẽ qđ dicitur argenti ſpuma. Genera eius tria Chryſites: Argyrites: Chalibdites: Spuma enim a Scoria diſtat q̃tum a fęce ſpuma. Eſt enim Scoria fęx omnis metalli. Reperitur & Minium in eiſdẽ venis. Plynius. Argenteo nũmo ante Pirrhi victoriã non ſunt vſi Romani. Cũ &. X. pondo argenti poſſidẽtes tunc a Cenſoribus notatos fuiſſe Liuius fit auctor. Quo deinde luxus venit Curio poſtea ludos Sceną argentea fecit. Sed & qđ fodius religioni noſtra ętate. Petrus Cardinalis. S. Sixti ordinis Minorũ. CCC. pondo argenti ſacti in conuiuiis oſtentabat. Genera eius Tria candidũ primũ omnium. Deinde Ruffum Poſtremo nigrum. Eſt aliquod experimentũ adulterino ſi adhibitũ hoi ſori ex anhelitu ptinus ſudet nubẽq̃ diſcutiat. Argentũ & æs pro pecunia intelligit̃. & exargẽtare in pecuniã redigere apud Ciceronẽ e greco deductũ vocabulo ἐξαργυρίζειν. Anaglypha vocant̃ argentea in aſperitatẽ exciſa AES Ante aurũ & argentum in vſu fuiſſe indicio ſunt Stipis auctoritas & ęra militũ & Tribuni Aerarii & Aerariũ: & Obęrati: & Collegiũ Fabrũ Aerariorũ. Tertio inſtituto a Numa ordinatũ Genera ei⁹ Corinthiũ: Deliacũ. Aeginetũ: Cypriũ. Sed & Salluſtianũ & Liuianũ in Gallia vtrũq̃ a Dominis appellatũ: alterũ ab Auia: alterũ ab vxore auguſti. Pręſtãtiſſimũ in hoc genere Aurichalcum qđait Plynius iã ſuo tẽpore cœpiſſe deſinere effœta tellure Meminit Orichalci Apollonius in argonautis de quo eius enarrator græcus ſic ait Orichalcũ ſpecies eſt æris a quodam Orio inuẽtore cognominatũ. Ariſtoteles autẽ in τελεταῖσ dicit huius: neq̃ nomẽ: neq̃ ſpeciem inueniri: ſed tãtum a quibuſdã imaginari Meminere etiã eius Steſichorus & Bacchilides. Hoc igitur ex argumẽto eſt q̃ hoc tẽpore lotonẽ Italici vocant nõ foſſitiũ ſed factitiũ. In Britannia & Gallia: tingũt enim æs lapide quodã ruffo eius regionis peculiare in Aenis conflatum. Plynius item dicit æs album reperiri: & alterum flaueſcens ex auri natura. Præterea æs præter venã e duplici lapidũ eroſorũ genere exprimi quorũ alter Cadmia: alter Chalcitis dicit̃: hac tantũ differẽtia q̃ alter e Subdiali petra cædit̃. Alter Cadmia ex obruta Pomphilicem quoq̃ & Spodion ĩ ęrariis metallis inueniri. Differentia q̃ Pomphilix Arabice tutia dicit̃: quę bullæ modo tecto formacis adhęret. Craſſior vero materia & nigrior: quę ĩ femis partib⁹ adhęſit vocat̃ Spodiũ. Aeris itẽ Squama & Rubigo & Scoria ad multas aptę medicinas & vſus. Cum perficiturin panes redigitur Aes collectaneum. Plynius vocat ex vſu Dicit etiam Electrum ex auro & Quinta æris parte fieri. Homerus Menelai regiam ex Electro dicit fulgentẽ. Eſt & electrũ Succinum vt poſtea dicetur. STANNVM plumbũ ve aut ſua proueniunt vena: aut cum argẽto naſcũtur. Eſt enim plũbum album & nigrum: alterũ ſine altero inter ſe glutinari nõ poteſt. Stannũ apud inſulas Caſſiterides in Hiſpania effodiebatur ab eius nomine appellatas. Nunc ex Britannia exportat̃ Stãno aena illinuntur q̃ ſaporem gratiorem reddant ſimul & compeſcant Rubiginis virus. Fiunt & ex eo ſpecula. Adulteratur quoq̃ ex ære & plumbo albo Pręterea illitum aceto & alumine colorem æreum reddit. Molybdena materia ſimilis plumbo. Ferrum ex bilbili & Cantabriæ maritimis montibus. Ex italia quoq̃ Comẽſi & ex Ilua laudat̃ a Plynio Optimũ ęroſum fragileq̃ eſt quã p̃ſtantiam tribuit aut Loci natura in Noricis Aut aqua vt Sulmone aut certe temperatura Nucleus enim Ferri coquit̃ ad indurandã acié. Ex quo Aciariũ Italici vocant. Strictur̃ę vero & in hoc genere appellatur ex eadẽ cauſa a ſtringenda videlicet acie Traditur & Ferrũ ſanguine humano ſi quando tinctum celeriusrubiginẽ ſentire. ex Plynio. Ferrum cõflatile Glaucus chiuſte ſte Pauſania fecit qui ex eo ſtatuam primus finxit.

DReliqua veniam foſſilia in quibus rarior materia ac liquabilior pluſq̃ aeris hoc eſt fumoſæ euaporationis ineſt ac primũ qđ greci Χαλκανθον Chalcãthũ vocãt Plyni⁹ vero. XXIIII. Atramẽtũ ſutoriũ. Italici vitriolũ appellãt diuerſũ ab Atramẽto qđ celſus Scriptoriũ Vitruui⁹ librariũ noĩat. eiuſdẽ etiã generis & Sori & Męlãtheria ſiue Melanthiũ eſt. Foſſile ac factitiũ eſſe Plyni⁹ dicit fieriq̃ in Hiſpania ĩ puteis habẽtib⁹ id genus aquę. Decoquit̃ aqua mixta dulci pari mẽſura & ĩ piſcinis ligneis fundit̃ in qbus triãſtra & reſtes depẽdẽtes ponunt ſup quib⁹ adhęreſcit modo vuę vitreis acinis exceptũ ſiccat̃ die b⁹. xxx. color cęrule⁹ eſt acnitens vtilis tinguẽdis coriis: dicit & aliis etiã modis fieri. Dioſcorides dicit chalcãthũ eẽ humorem plurib⁹ modis generib⁹ concretum Eſſe ϛαλακτικον ideſt Stillititiũ q̃ guttatim ex humidis & cõfractis locis ſtillat Eſſe & πηκτον ideſt Cõcretiuũ qđ e ſpelũcis coit Tertiũ ἐφθον ideſt elixum e vena eñ exceptũ cũ aqua decoquit̃: deinde in vaſa tranſfundit̃. hoc eñ cõcreſcit diuerſa ſpecie. Optimũ graue denſũ lucidũ eſt: vſus eius ad fulloniã: hęc ille. Inuenit̃ item hodie in agro Volaterrano copioſum circa lacunas fumo ſpiritu q̃ fetẽte erũpens: redigitur q̃ in panes & mer-

cis gſa exportatur. Melantheria ſiue Melanthiũ: & hoc de genere vetrioli inuenitur in terrę ſu- Melãtheria
perficie vbi es pręſertim extrahit. Inuenitur quędã foſſilis in Cilicia & aliis quibuſdã locis. Excel
lit quæ colore ſulphuris leuis & pura ſit & ſtatim nigreſcens vbi aquã attigerit: vim habet cau
ſticam eandem quã Myſi. Appellãt enim græci μυσὶ & σωρι non procul ab iis generibus ſupradi
ctis. Fiunt enim ex lapide Chalcitide Sori Aegyptium maxime laudatur grauius olfactu attri- Pſori.
tu nigreſcens: & ſpõgioſum vomitiones olfactu mouet. Myſi accipiendum Cyprium aureo co- Myſi.
lore Durum & in fractione ſtellis quibuſdam micans Aegyptium & hoc excellit. Hoc autẽ miſ-
cent qui aurũ purgãt. Vis eadẽ in medicinis ei quę & Chalcitidi. Chalciten vocant lapidem ex
quo Aes extrahit: vt ſupra cõmemorauí. Elige aureo colore ac friabilẽ. Hæc fere ex Dioſcoride.
Alumen græci στηπτηριαν vocant vis eius ſtringendi & tinguendi. Inuenit nigrũ & album prę Alumen.
terea liquidũ & ſpiſſum. Liquidum fit ex aqua limo hoc eſt terrę eſtuantis natura corriuatũ hie
me: eſtiuis ſolibus induratũ Concretũ alumen græce σχιστον ob capillamẽta q̃dam canẽtia quę
apparent fitq; ex lapide ac τριχιτην propterea dicebãt. inueniebaturq; in Aegypto: ac in melo
Inſula & macedonia. Dioſcorides & Plynius. Nũc vero foditur nup inuentũ pluribus in locis in
ethruria apud Forũclaudii prterea in agro Maſſano & Volaterrano: ſed Volaterranũ iam deſiit
Fit autem hoc modo Coquit gleba in Aenis. Deinde in piſcinis ligneis liquatũ demittit poſitis
tranſtris quibus alumẽ concretũ adhæreſcit. Sulphuris genera quattuor vnũ qd Apyron vocãt Sulphur.
naſcitur & gleboſum tranſlucetq; & viret Alterũ appellant Glebã fulloniam tantũ officinis fa-
miliare Tertium Aegulã cuius vſus tantũ ad ſuffiendas lanas quoniã candorẽ tantũ mollitiq;
confert. Quartũ ad Lychnia cõficiẽda potiſſimũ naſcitur in inſulis Aeoliis & Melo inſula. Nũc
vero & in agro Volaterrano: extrahitur foſſilis gleba igneq; perficitur in fiſtulas redigitur aurei
coloris. Bituminis quoq; proxima ſulphuri natura. Cũ ardeat vice lucernarũ & vicẽ Calcis Ba- Bitumen.
byloniis muris dicũtur ſuppediraſſe græci ασφαλτον id dicunt liquidũ ὑγρὸν ασφαλτον vero
ex glutino picis & Bituminis reperit in Syria & India. Naphthe itẽ Plynio Bituminis genus di- Naphthe.
citur. Sandaraca Inſuper & Arſenicũ inueniuntur in aurariis argentariiſq; metallis & ex eadem Sandaraca
pene materia Sandaraca melior quo magis ruffa ac pura friabiliſq; & ſulphur ſapiat: vi eadem & Arſenicum
coctione qua Arſenicũ. eſt enim Arſenicũ optimũ aureo colore: ac ſquamoſum Ex Dioſcoride &
Plynio. Sandaracã hodie vernicẽ vocari quidã adfirmant: fieriq; etiã ex reſina arboris cedri. VI- Vitrum.
TRVM inuentũ Plyni hoc mõ refert. Mercatores appulſi ad littus fluminis Beli iuxta Ptolo-
maidẽ coloniam cortinis in littore paratis ſup Nitri glebis epulãdi cauſa Arena forte pmixta Ni Vitrũ quõ
tro vitrũ genuit. Deinde officinę cœptę & aliud flatu figurat: aliud torno terit: aliud aliter ce- inuentum.
latur Tingiturq; opere obſidiano. Obſidiana enĩ vitra appellant ab obſidio quodã Inuẽtore cir- Vitra obſi-
ca Auguſti tẽpora tincta nigra primũ dein Rubẽtia: alba Murrina Hiacynthina Sapphirea om diana.
nibuſq; aliis coloribus: nec eſt vlla ſequacior materia aut etiã Picturę accõmodatior ſiue ad vaſa
potoria aut eſcaria aut in parietibus vice ſpeculorũ. Maximus tamen honos in candido tranſlu
cente pxima cryſtalli ſimilitudine. Vſus vero ad potãdum argenti & auri metalla pepulit. Tin
gũtur & i hoc genere calculi quos a baculos vocãt plurib9 modis verſicolores. Excogitatũ Tibe
rii tẽpore vt vitrũ flexibile eſſet Inuẽtoris officina penitus fuit abolita. Cũ metallis pretioſis de Vitra mu-
traheret. In hoc enim genere pretiũ facit fragilitas. hæc Plynius. Nunc eadẽ arte vitra Murania rania.
nim appellat ſeculũ ex loco ppe Venetias vbi nobilis eorũ officina. De vitro Theophraſt9 ſic ait.
ελε και ου ελοσ εκτησ υελιδοσ οτιμεσ φασιν και αυτη πελλωσει γινεται διαφορα τη δη τω χαλκω
μιγνυμενη προσταρ τω τηκεσθαι και μιγνυσθαι και δυναμιν εχει περιττην ωστε τω καλλει της
χρωας ποιειν διαφοραν. Sal autẽ natiuus eſt aut factitius prior efficacior ſecundũ Dioſcoridẽ De Sale.
vt in India monte Ormeno creditur renaſcens Apud Cyprum Sal Hãmonia cum appellatur q
in arena reperiatur. In Cahonia excoquunt aquam fontanam refrigerandoq; ſalem faciunt tere
tem neq; candidum. Tarentinus candidior ſiccatur in quodam lacu. Nunc in agro Volaterra-
no prſtantiſſimus ac candidiſſimus omnium fit toti ętrurię ſuppeditãs. Aggeritur ex puteis
altiſſimis aqua & in Cortinis plumbeis decoquitur paulatim in ſal denſatur & extrahitur: vni-
cum relictum illi populo vectigal. Ancus Martius Rex Salinas primus inſtituit deditq; po- An. Mar. ſ.
pulo Congiarium Salis modiorum Sex millia Sale veteres vice pulmentarii vſos fuiſſe auctor Salinas in-
eſt Varro. eſitaſſe enim ſalem cum Caſeo in prouerbio eſt. Ex Murria ideſt aqua ſalſamento- ſtituit.
rum fit etiam Sal. Hodie quoq; Candidiſſimum faciunt e ſale marino in ahenis decocto. Ni- Sal ex Mur
trum lapis eſt ſulphuri commixtum natura proximum Sali: probatio vt ſit tenuiſſimum: ma- ri. Nitrũ.
ximeq; ſpongioſum fiſtuloſumq; & album. Nitrariæ nihil aliud producunt: quum ſalinæ

etiã herbas. Aquę nitrosæ pluribus in locis reperiuntur non tamen vim densandi habent. Apud Epirum fit eodẽ modo quo Sal nisi quod salinis mare infundunt qđ vocãt αφροπιτρον ideſt ſpumã nitri. In Asia in speluncis distillantẽ colligunt: in aliis itẽ fit locis. Hęc & Nitrũ vim habẽt si mixtẽ salis aliquantulũ maiorẽ: densandiq; ac tinguẽdi naturã. Qđ fit apud Medos nitrũ vocant Halmigara: apud Macedoniã Colostricum Sal & nitrũ Sulphuri cõcoctũ durescit in lapidẽ. Ex Dioscoride & Plynio. Ex nitro eñ hodie puluerem prępărãt iflamãdis impellẽdisq; instrumẽtis bellicis aptissimũ Igni q̃uis minimo adhibito nouo sane inuento. Arcessita genus gummi apud Colchos ex petris colligit Dionysi. poeta πετρασασφυουσιαφερτεαρκεσσιτην.

Spuma Nitri.
Halmigara Colostricũ.
Puluis ex Nitro.
Arcessita.

De Pigmentis.

Pigmenta aut fiunt aut nascũtur. Nascit Sinopis Rubrica Parethoniũ Melinũ Eretria Auripigmentũ cętera fingunt. Prestãtiora quę in metallis reperiũtur viliora sunt. Ochra Cerussa vsta: Sandaraca: Sandix: Syriacũ: Atramẽtũ. Sed rursus hæc & siqua sũt alia repetã. Sinopis a Sinope Põti Ciuitate venit. Tres eius species Rubra: minꝰ rubra & horũ intermedia quã Rubricã esse quidã volunt grẽce ερυθραν. Hanc in pretio fuisse troianis inde tẽporibus Homerus testatur qui Rubrica naues illitas cõmẽdat. Miniũ grẽce μιλτοσ effodit ex argentariis metallis colore itẽ rubro magnę apud antiquos auctoritatis. Hoc siquidẽ inficiebant Iuppiter & triumphãtes. Cinnabari κινναβαρι. Sic enim in libya vocant Saniem Draconis, sanguine permixtã elephãtorum in pugna simul moriẽtiũ auctores Dioſco. Ply. De Cinnabari Theophrastꝰ γινεται δετε μεταιτοφυεσ το περι ιβηριαν ακλαρον σφοδρα και λιθωδεσ και το εν χαλκοισ εκ κρημνων ο κατα βαλλουσι το ξενουτεσ το δε κατεργασιαν εξ εφεσου μικραν εξ εμοσ τοπου μορου δεστι ραμα οσ ου συλλεγουσι λαμπυριζουσ αν καθαπερ ο κροκοσ. Purpurissum grẽce αμβρικελλοσ. Interea quę ob magnũ pretiũ a Domino fingenti datur vt ait Plyni. ex Creta fit argentaria cũ purpuris pariter tinguitur: vsus eius plurimꝰ inficiendis mulierũ vultibus proq; Minio a fullonibus accipitur. Hæc oĩa rubri sunt fere coloris. Sãdaracam & Ochrã Iuba tradit in insula maris rubri Topazono nasci sed ad nos nõ vehitur. Quomodo autẽ fiant supra narrauí simul & arsenicũ. Nã hæc & auri pigmentũ & Sandix & Melinũ aurei sunt pallidiq; coloris. Sandix e Sandaraca & rubrica ęquis partibus: vt scribit Plynius fit: q̃q̃ Virgilius Sandicẽ herbam intelligere voluisse videtur in buccolicis qui colorẽ eundẽ retinet. Melinũ in floribus maxime cõmẽdatur a Melo insula vnde exportatur appellatum. Alba vero in pretio Parethoniũ & Cerussa primũ ex Aegypti Ciuitate eius nominis venit tectoriis tenacissimum ob pinguedinem. Adulteratur Romę Amolia decocta. Cerussam græci Χιμιθιον vocant. Cuti mulierum expetitam. Color eius factitius modum apud Dioscoridem vide sed breuius apud Theophrastum τιθεται γαρ μολιβδοσ υπερ οξοσ εν πιθοισ οτε λαβοι παχοσ ηλικον των λαθοσ λαμβανει δε μαλιστα εν ημεραισ λεκα τοταμοιρου σιμ. ει τα πο ξυ ουσι μωσπερ ευρωτα τιμα α των αυτου και παλιν τιθεασι και παλιν εωσαν καταμαλωσωσι το δε των ξυ ομερον εμπρησθησι τριβουσι και αφιθουσι αει το δε σχατον υφιστα μενον εστι χιμιθιον. Vstam casu repertã dicit Plynius Incẽdio pyrę Cerussa in ortis cremata. Ceruleum qđ illi Cyaneum vocant fit secundũ Dioscoridẽ e lapide nascente in ęreis Cypri metallis Theophrastus De Ceruleo. γενη κυανου τρια ο αιγυπτιοσ και σκυριοσ και τριτοσ ο κυθριοσ. Plynius Tria item eius genera facit Ceruleũ Atticum Marmorosum & Scyriũ: ac dum terit in Quattuor dicit mutari colores in Candidiorẽ: nigriorem: Crassiorem & tenuiorem. Hoc hodie Ceruleum vltra marinũ Italici vocãt Indico multo pretiosius. q̃q̃ Indico magnã Plynius suo tempore dicit auctoritatẽ fuisse. Ex Indiaq; asportari arundinũ radicibus spumę ac limi mõ adhęrescens. Nũc sane vilꝰ cõspicimꝰ venire. Ita plæraq; dei prouidentia vberiꝰ ętas suppeditauit. De Indico Dioscorides ινδικον λιθοσ αυτοφυησ ο ιον εκβλασημα ινδων ρκαλαμων το δε βαφικον εστι παραθοσμοσ των φορφυροσ ετεωρου μεροσ τοισ χαλκιοισ ορυττομενοσ ex siccant. Armeniacũ ex lapide fit ex Armenia aduecto Chrysocollę modo ifecto: optimũ qđ maxime viride. Cõmunicato postea colore cũ Ceruleo. Est viride ex vilissimis qđ ait Plynius Appianum vocari haud diu repertum ex Creta viridi: Chrysocollam lotũ mentit. Chrisocolla enim humor ẽ in puteis per venam auri defluens: Crassescit Limo rigoribꝰ hibernis vsq; duritie punicis Laudatior tamẽ in Arariis Cypri & χρασιζουσα ideſt viridescens vt ait Dioscorides: vilior in aurariis & argẽtariis metallis: vsus eiꝰ ad auri glutinũ narrat ab eisdem auctoribus. Terrę quędã tam coloribus q̃ medicamentis aptę inter quas Samia. Cuius vt ait Dioscorides Duplex genus quæ vocatur συρωτικον altero αστηρ. Prioris laus vt sit recens leuis linguęq; glutinosa. Altera globosior & cãdida.

Sinopis.
Minium.
Cinnabari.
Purpurissũ
Sandaraca
Ochra.
Sandix.
Melinum.
Parethonium.
Cerussa.
Vsta.
Ceruleum.
Indicum.
armeniacũ.
Appianum viride.
Creta viridis.
Chrysocolla.
samia terra

vtraq; vrit & lauat Chia alba & cinerea preferť in medicina q̃ si ęre ꝓducatur Melinũ reddit co- Chia.
lorẽ. Selinusia lactei coloris tectoriis bona. Phinites erethrię simillima. Cimolia quędã alba que- Selinusia.
dam purpurea Melia colore melino similis erethriadi fructu aspera & sonãti similis Preterea Cre Phinites.
ta varii & generis & loci. Sarda: rubrica: argentaria viridis. Puluis itẽ Puteolanus durať in lapi- Cimolia.
dem ad multa vtilis Gypsum Tympheticũ laudat Plynius ab oppido Tympho de Gypso Theo Melia.
phrastus sic ait Gypsum plurimũ in epiro effodiť. In Phœnicia autẽ in Syria fit & in Thuriis & Creta sarda
Perrhebia: natura eius lapidosior q̃ terrestrior. Colla grecũ est vocabulum. Hinc Xylocolla quæ Rubrica.
optima ex pellibus bubulis. Nigra minus ꝓbatur Icthycolla ex ventre Ceti prestat q̃ in Pario fit Argẽtaria.
Sarcocolla lachryma est arboris quę venit ex pside de qua inter frutices & Itẽ Chrysocolla de qua Viridis.
paulo supra narraui. Ex Dioscoride. De Lapidibus. Puluis Pu-

Marmorum Cęlatores Primi Dipœnus & Scylus Cretenses apud Sicyonẽ fue teolanus.
re vbi vena Marmorũ nobilis erat. Hinc innumerabiles secuti inter quos Pra- Gypsum.
xiteles ętate Põpeii magni. Ante vero multos Annos Phidiã fuisse cõstat: Ex Colla.
quo ea Romę inscriptio in equis illis marmoreis mentitos titulos ostendit ho Xylocolla.
rum duorũ. Sed & Plynius iter opa Praxitelis ea Romę nõ cõmemorat. Cor. Icthyocolla
Nepos tradit Mamurrã equitẽ Romanũ præfectũ Fabrũ Cęsaris in Gallia pri Sarcocolla.
mũ domũ suã in Cęlio mõte marmoreis Crustis operisse. L. Crassus orator pri Chrysocol.
mus Marmor peregrinũ Romã aduexit Hymettiis columnis domũ exornans. Quãobrem a. M. Mamurra
Bruto venus palatina appellatus. Lucullus ex Aegypto marmor atrũ introduxit appellatũ Lu- eqs Ro. pri-
culleũ est & Numidicum. Carystiũ Pariũ Lunense vero circa Plynii tẽpora reptum vt ipe ait nũc mus domũ
Carrariẽse appellatũ. In ędicula romę ꝑpe basilicã. S. Crucis huiuscemodi est inscriptio Flauius marmore
succesus Tabularius marmoꝝ lunensiũ. pręterea Tęnariũ Laconicũ seu lacedęmoniũ viride Sy ĩ crustauit.
nadicũ rubens. Tophũ lapidẽ greci τωφον appellãt Plyni⁹. Porus ait Lapis topho similis est. Et L. Crasi⁹ of.
inferius minus ponderosus est q tophus vocať Marmori pario similis. Silex sicut & tophus diuer Marmor lu
si generis reperiť niger rubẽs albus vt circa Lacũ vulsinien sem. Tiburtinus ad reliqua fortis calo culleum.
re dissilit. Ophites vt ait Dioscorides a serpentũ maculis dict⁹ vt nigris: aut albis: aut aureis va Numidicũ
riatus lineis cõtraq; serpentũ morsus valet. Porphyrites in Aegypto rubet candidis in eo inter- Lacedęmo.
uenientibus punctis, ac ꝓpterea Leucostyptes appellatũ Synadicũ item rubet quẽ ipse cruenta Lunense.
uit maculis lucẽtibus Atys vt ait Papinius in siluis. Hunc sępe in ruinis romę videm⁹ venis ru Tophus.
bentibus & albis. Basaltes in Aethiopia ferri & colore & Duritie vt Plyni⁹. Orpheus grecus au- Silex.
ctor ponit Siderite lapidẽ a ferri duritie in montib⁹ repiri forma rotundũ colore nigricante: pre- Tiburtin⁹.
terea asperũ & venis qbusdã ac lineis pfusum vim quoq; habere cõtra venena & pariẽtib⁹ suspẽ Ophites.
sum leue puerperiũ facere. Onychites ex Arabia aduehiť vnguis colore: vnde etymũ trahit. ad Porphyri-
vasa maxime expetitũ. Dioscorides ait verũ Onychitẽ plurimas varias q; cũ lacteis Zonis venas tes.
habere ex ingratis q; coloribus in vnũ gratũ simul redeũte concentu. Theophrastus vero inqt το Synadicũ.
λοιπον χλωρον μικτον λευκω και φαιω παραλληλως. Alabastritẽ inqt Plyni⁹ cauant ad vnguẽta Basaltes.
ria vasa: nascit in ęgypto India Damasci: ꝓbant mellei coloris nõ trãslucidi. vitiũ corneus color Siderites.
aut cãdidus: Idẽ Lacedęmoni⁹ ait viridis cũctis hilarior est & August⁹ eodẽ colore vndatim Cri Onychites
spus i ęgypto Tiberiusq; eorũ rperepti: Differũt ab ophite q; hic serpẽtũ ẽ similis maculis, hodie Alabastri-
serpẽtinũ vocãt nec nisi paruę ex eo repiunť colũnę. Duo ei⁹ genera molle cãdidũ & nigricãs du tes.
rũ. Porphyriti i statuis minima gra: tris em ex eo Asini⁹ pollio ex ęgypto Cla. Cęsari adduxit nõ Lacedęmo.
ꝓbata nouitate: splẽdet i tabul. extat Pauli. II. anathema. i hæc vrbe exportantes. Corsites απο Porphyri-
της κορσης q; hũano capiti sit filis ac pfit: trit⁹ aũt cũ allio & epotus cõtra scorpiões facit: cũ mel tes.
lę ventrẽ purgat: hydropicos sanat: ex oleo quoq; illitus tuberibus medeť. Chrysothrix siue solis Corsites.
lapis duplici specie alter Crystallo ꝑterq; q; quosdã quasi capillos effundit: vnde nomẽ habet Al Chryso-
ter Chrysolito prorsus similis ꝑterq; q; Crinis quidã in ipso splendet. Hæc Orpheus Plynius hãc thrix.
vocat solis gemmã dicitq; candidã esse ad speciẽ sideris in orbem fulgẽtes spargit radios. Seleni Senilites.
tes nascit in Arabia lunæ nomen retinet q; noctu inueniať cũ luna crescere Albus est: lucid⁹: le- Ostrachi-
uis Ex dioscoride. Ostrachites similis testę latus & fragilis quo vtunť fœminæ ad capillos colen tes.
dos Aematites discernit a venis rubẽtibus & sanguineis: vnde nomẽ auspicať tritus cum melle Aematites
opthalmiis morbisq; oculorũ oibus imposit⁹ medeť: ex aqua epotus ad oia venena prophylacti Aetites.
confuerit: ꝑterea digito gestatus victoriã cõtra lites oẽs: ac grãm cõciliare dicit. Aetites reperit Lapis Spe-
in nidis aquilarũ sine quo Aquilã nõ parere dicũt quapropter adligatus grauidis mulierib⁹ cõti cularis.
net part⁹ ex Dioscoride. Lapis specularis in hispania reperit & in Italia In Bononiẽsi. Quidã hu-

Magnes.

more terrę glaciari modo cryſtalli eum tradũt: Ad multa vtilẽ eſſe nomẽ cauſę oſtẽdit. Magnes lapis ab Inuẽtore appellatus in India repertus teſte Nicãdro poeta. Sed & in aliis poſtea locis vſus. Ex Magnete Tholũ tẽpli Arſinoes in Aegypto Ptolemęi iuſſu excogitauit Democrates facere vt ſimulachrũ eius in aere penderet auctor Plynius. Theophraſtus ſic ait: Magnes argento ſimilis colore foditur in Siphno trib9 ſtadiis procul a mari Sculptura tornoq; facilis. Cũ in nigro perfundit nigreſcit ſimul & dureſcit faciunt ex eo vaſa & mẽſas mirãdo ſpectaculo ad ferrum in aere ſuſtinendũ. Lapis Obſidianus In cauernis Aethiopiæ fodit ab Obſidio Inuentore atri coloris Cuius ſupra in vitro mentionẽ feci. In hoc genere putauerim eſſe lapides nigros quoſdã Romę ſupra nõnullas aras cõſpici. Seu potius quẽ nunc Ambrã vocant huic ęmulũ dixerim: eGermania ísvenit ĩ mõte ĩter auſtriã & bauariã reperт9: inuenit & albo luteoq; colore in exterma germania ſarmatis vicina: Inter Baſileã quoq; & Argentinam appellatus Chalcidonius qui Murrino a veterib9 tradito q̃ ſimillim9 varietate venarũ apparet. In hac itẽ parte extrahit & Diaſprus rutilo colore interlucentibus pũctis. Hi ſane omnes ſimul cũ vitro Muranio e Venetiis aduecto ac alio diuerſi coloris qd̃ in ſilua hercinia prope boemiã fit: in eadem germania ad vſum religionis in paruos calculos pertuſos: ac in litiis conſertos interpolantur: vnde quoquo verſus mittũtur. Cotes Olearię & Aquariæ acuendo ferro pluris generis Cretice Laconicę Cotícula lapis quẽ alii Heracleũ: alii lydium vocant Theophraſtus ηρακλειοσ λιθοσ modica magnitudine reperit in Flumine Tmoli Armenię. Tempore vero vſq; Plynii in pluribus locis. Hac ſiquidem Empirici auri argentiq; metalla: cuius ſit generis deprendunt Melior ſecũdum Theophraſtũ ſubdialis q̃ obruta: Pumex greçe κισσηροσ de quo Theophraſtus ſic ait Errant qui putant pumicem ex Incendio fieri. Fit enim ex ſpuma maris ad littus eiecta Differentia in colore denſitate leuitate Nigræ in Sicilia: ex Melo inſula Denſiores & grauiores.

Cotes, cotícla ſiue Heraclius lapis.

Tmol9 flu.

Pumex.

Obſidian9 lapis.

Lapides e germania.

De Gemmis

DEinceps de gemmis. Nã vt ſupra narraui Theophraſti eſt ſententia quę & Ariſtotelis vt ſicut Metalla plus a quę humoriſq; retinẽt & ideo cõflantur: Sic lapides terreę ſiccęq; materię ſunt & ideo minime cõflantur. Gemmæ igiturex pura planaq; materia cõſtant per defluxũ aut diſtillationẽ quandã ſecreta: ac ſeu p calorẽ vt Murrinũ ſeu per frigus vt Cryſtallũ concreta. Et vt quæq; planiores ſplẽdidioresq; ſunt: ſic maiorẽ in ſe diſtillationẽ purgationẽq; demonſtrant In vniuerſum vero Gemmę oẽs: aut nitent nec tranſlucent vt Murrina & huius generis: aut nitent & trãſlucent vt Cryſtallũ: Adamas & his ſimiles. Harũ vitia ſunt Capillamẽtũ Sal Plumbago. In his vero quæ non tranſlucent vitiũ eſt ſi aliqua in parte lucebunt Diſtinguit inſuper hoc genus ſexu. Fœmina inferior virtute & hebetior. Sunt & quę vocant a pyroti q̃ poſtea dicẽtur. Adulterantur omnes vitro factitio: ſed facile a mangonibus & peritis cũ pondere: tum rebus aliis deprenduntur. Dum auro adligant alię aliis bracteis auri argenti diuerſorũq; colorũ ſublinunt Indicatura ꝓterea diuerſa pro libidine cuiuſq; maxime principũ pretia faciente. Figura item diuerſa quadrata & pręſertim oblonga valde ꝓbatur quã græci πλακα appellant Deinde quę vocat Lenticula poſtea rotunda Anguloſis miníma gratia Reſpiciunt melius matutino Quędã Scalpunt in ſigilla quę greci σφραγιδια vocãt quędã in paruas imagines & Scalpturas extantes quas Plynius li. X. Seneca item de beneficiis ectypas imagines vocant. Italici vero Cameos. Quędam autẽ ſcalpi nequeunt vt Adamas. Poetarũ cõmentũ inuentionẽ gemmarũ Prometheo tradit: cuius digitũ anulo ferreo qui ſaxi fragmentũ cõplecteret ornauerunt eius vinculo ꝓpterea notãdo Tradit & de Gygę anulo quo circũacto a nemine ipſe videret. Gemmas plures qd̃ greci δακτυλοθηκην vocant primus romæ oĩm habuit Scaurus Syllæ priuignus. Põpeii Mithridaticus triũphus primũ ad gẽmas & margaritas Romanos mores iclinauit Sicuti. L. Scipionis aſiatica victoria ad celatũ argentum & veſtes attalicas Sicuti &. L. Mumii Corinthiacus triumphus ad æra Corinthia toreumata ac tabulas pictas. Quod aũt Lapilli huiuſcemodi vim quandã ad quędam medicamenta retineant ſane in confeſſo eſt apud Hiatraleptas medicoſq; omnis q; vero ad ſuperſtitioſa quædam & anilia ac magicas potius dixerim vanitates haud facile conceſſerim nec ſane fateri religioſum: quis enim ſana mente non riſerit in achate caſtitatem. In ſarda lętitiam. In topacio ſecuritatem ſi in ſiniſtro brachio fuerit. In hyacinthomaris trãquillitatem ſi in ea neptunus ſcalpatur. In Magnete vxoris impudicitiam deprendi ſi puluillo ſubiiciatur & illa non quieſcat. Ergo qui hęc negligenda cenſeo: nonnulla tamen ex eis referam vt plane noſcat quæ de illis fuerit priorũ opinio. Murrina mittit oriens humor eſt vti putãt ſub

Vitia gemmarum.

Capillamẽtum.

Plũbago.

Indicatura gemmarũ.

Oblonga figura.

Lenticula.

Rotunda.

Anguloſa.

Ectypas imagines.

Adamas.

Anulus prometheí.

Dactylotheca.

Murrina.

terra calore concretus amplitudine paruos non excedens abacos: craſſitudine quanta fiant vaſa potoria: ſplendore ſine viribus. Sed in pretio varietas colorū maculis purpureis candore mixtis ſpectat: & in quibuſdā arcus inſtar cęleſtis Cryſtallū vero huic Contrarium quum ſit translucidū & hoc ab oriente e locis frigidis niue ac vehementi gelu concretis. Nā glaciem eſſe palā eſt ex gręco vocabulo κρυος enim rigor dicitur Soli oppoſita adhibita ſicca materia flāmā emittit: frigus geſtata in æſtate creat: renib⁹ ſuſpēſa medetur. Succinum ηλεκτρον græci dicūt q̄ eo nomine ſolem etiā appellāt Fabula nota: phaetontis ſolis filii ſororū lachrymas has eſſe: e populis apud Padum fluētes Theophraſtus autē Phaetontē obiiſſe in Aethiopia Ammonis ob id delubrum & oraculum. Electrū ibidē gigni teſtat λιθον ορυκτον λιβυσυκην. Dicit q̄ vim ad ſe nō ſolum paleas ſed ferrū adtrahēdi habere. Plyni⁹ quoq; ait vaſa ex his experita: nec virtute nec pulchritudine: ſed tantum cōſciētia delitiarum. Infantibus quoq; pro amuleto ideſt pro amoliēdis faſcinationibus adligari tum cōtra Lymphationes quos malos ſpiritus Italici dicūt facere. Genera eius plura: cōdidū odoris p̄ſtantiſſimi: fuluum cui maior auctoritas: tranſlucētibus etiam maior præterq̄ ſi nimio ardore flagrarēt: Imaginēq; igneā eſſe placet: non ignem præterea faletnum a colore vini nullo fulgore perſpicui: quartū mellei coloris Reperitur ſuccini gen⁹ qđ Gleſſariū vt ait Plynius ex inſula Britānica appellāt. Lyncurium λυγκουριον ex vrina lyncis ab eodē obinuidiā humani cōmodi obruta: deinde obdurata in lapidē colore melleo: adtrahit & ferri ramenta vt ait Theophraſtus. Corallū de quo idē auctor ſic ait Coralliū lapis colore rubens ac Teres naſcitur cū radice in mari. Plynius autē vireſcere in mari gallico modo plantę paulatimq; ex tractū dureſcere ſimul & rubeſcere adligariq; infantię pro amuleto dicit. Smaragdus in India reperitur: & vt ait Theophraſtus: etiā in Cypriis ęriſodinis plurimus quo vtunt ad glutinū auri vice Chryſocollę. Nā eodē colore dicit eſſe verū hæc aliquāto Craſſior & in auriſodinis quādoq; reperiri. Qđ autē idē auctor de Smaragdo Regi Aegyptiorū a Rege Babyloniæ dono miſſo ſcribit mirum videt: Longitudine dicit quattuor cubitorū. latitudine trium fuiſſe. In eadē quoq; Aegypto in tēplo Iouis obeliſcum cerni ex eodē lapide longitudine cubitorū. XL. hāc gemmā ferūt magnopere gſam conciliare. Qđ autē omnib⁹ conſtat Catinū ex hoc hodie Genuæ cernit. Adamantem etymologia demōſtrat inuictū eſſe cōtra omnem roboris ictū. prętereq; a ſanguine hirci no calido. Ametiſthino violaceus eſt fulgor. Idem ſed dilutior Hyacintho. hūc Aethiopia mittit ac Chryſolitos aureo colore tranſlucentes Plynius. Topazius inuentu rarus colore ſubuiridi Splendore Cryſtalli bonus ophthalmię ex orphei deſcriptione. Plynius autē ex auctoritate lubę dicit Topazion inſulam eſſe in mari rubro nebuloſam & ideo queſitam ſępe a nauigantib⁹ ex qua cauſa nomen accepiſſe Topazin enim Troglodytarū lingua ſignificationē quærēdi habere. Iaſpis alius Smaragdi ſimilis ali⁹ Cryſtalli. Cinere⁹ ali⁹ & ali⁹ fumi ppior colori. Nōnulli lineas albas habēt Aſſyrii vocant. Fertur hic lapis pro amuleto & parienti ſuſpendit aure vt citius pariat. Hęc Dioſcorides Carbūculus græce ανθρακιος. eius plura genera Charchedonius q e Carthagine Maſſyliaq; venit. Indicus qui ex india Ignis fulgore. vocantur huiuſcemodi ſicuti etiā Adamas Apyruſtę Plynio: Theophraſto vero απυροτο & ακαυσοι quū ipſi non ſentiāt iniuriā ignis ꝓpterea q; nihil humoris penitus retineant haud aliter q̄ carbo & pumex. verba Theaphraſti ταυτα γαρ ακαυσα και απυροτα δια το εξηρησθαι το υγρον. Achates vario colore partim retinēs Iaſpidis vitreum partim Sardii ſanguineum partim vero Smaragdi fulgidū. Quādoq; & ęrei coloris plurimū tamen purpurei reperitur. Hæc Orpheus. Plynius vero ait Achatem quondam in magna dignatione fuiſſe poſtea frequentem repertum. Cognomina ſibi diuerſa adſumit a diuerſis aſpectibus & cauſis Cerachates Aemachates Leucachates Dendrachates: arbuſcula quadam inſignitus qui geſtanti feracitatem dicitur fructuū portendere Theophraſtus ſcribit Achatem inuentum primum in Sicilia in flumine eius nominis. Aliqua plaga percuſſis dolores emollit: tertianis maxime quartanisq; vtilis. Oſſa in aqua feruēti ſi vna immittatur liquefaciet Beril⁹ e phœnicia venit vt Dionyſius poeta teſtatur φυεται εμπροβολη φιντιδος εμδοθι τε τρησ. Naſcitur is venas intra fulgentis ophiti. Sarda vt Ply. vt Theophraſtus Sardion nomē cū Sardonice cōmunicat reperta primū Sardibus. Hæc rubens & vulgaris gemma/nec vlla trāſlucētium tardius ſuffuſo humore hebetatur vt Plynius ait dānatur Mellea & teſtacea. Sardonyx σαρδωνυξ απο του σαρδιου και ονηχος Quaſi vnguis in Sarda color. Hęc ſpętie purpurę dilutioris ac cādētis ſcribit a Plynio & apd antiquos in ptio fuiſſe q; ſola gēma. Scalpta Cerā nō auferat: Dionyſi⁹ dicit hūc ad corporis cuſtodiā facere eoq; Atheniēſes vti dū ſol ē i ariete: i eodēq; arietē & mercuriū cor in manu habentē ſcalpere. Opalis gēma i qua diuerſi coloꝝ ſplēdores Aer

Cryſtalli.

Succinum.

Gleſſarii.

Lyncurii.

Corallium

Smaragd⁹.

Adamas.

Ametiſthinus.

Hyacinth⁹

Chryſolit⁹

Topazius.

Iaſpis.

Carbūcul⁹

Charchedonius.

Apyruſtę ſiue.

Apyroti.

Achates.

cerachates

Aemachates.

Dēdrachates.

Berillus.

Sarda.

Sardonyx.

Opalis.

& purpura pollĕt: viriditas Smaragdi deeſt magnitudine nucleũ auellanę nõ excedit. Quidã ꝙ amorẽ conciliare credat vocauere παιδερωτα. ꝓpter hanc gemmã traditur proſcriptus ab Antonio Nonius ſenator filius eius quẽ Catull⁹ dolebat videre in ſella Curuli ex Plynio. Gagates legendus qui redoleat Aſpaltum ideſt bitumen pręterea niger & latus & Leuis. Naſcitur in lycia iuxta oſtium Gagatis Fluuii. Vnde nomen trahit. hęc Dioſcorides. Orpheus vero Gagates coloris Cinerei: latitudine haud magna vritur velociter modo picis fumo eius ac ſuffitu venena noxia reptiliũ abigũtur. Sapphirus σαπφειρος penultima producta apud Dioſcoridem & apud Theophraſtũ vero colore proprio cęruleo tradit. Margarita μαργαριτης lapis Theoſtraſto appellatur dicitq; eam ex Cõchilio gigni ſimili Pinnę. Plynius autẽ in capite ferri ſolitas margaritas dicit in digitis vero gẽmas Vniones margaritę dicuntur maiores ꝙ nulli duo indiſcreti reperiũtur Vniones ingentis pretii Cleopatram aceto colliquaſſe in cœna quã. M. Antonio magno ſumptu ꝓmiſerat auctor eſt Plynius Galactites lactei coloris: trit⁹ ex aqua naribꝰ ouis adhibitus olfactu lac extinctũ reducet: oculis quoq; humectãtibus remediũ adfert. Elaphoceratites ꝙ ſimilis cornui ceruino exiſtat hoc ſiquidẽ trito ex oleo ſi caluitiũ oblines capilli naſcentur. Nebrites porro ſimilis viridi. hoc bacchę nebride ſuccinctę ad vaticinandũ vtebant. Galazites afebre dicitur liberare: Lychnites cryſtalli modo ſulget flãmãq; in ſole emittit: fertur grandinem & omnẽ in agris calamitatẽ prohibere Hoſtrites tritus & epotus ολυρωταυτος eſt ideſt ſedãs omnis corporis dolores Echites a vipera dictus. Hic Philoctetis vulnus herculeę ſagiptæ curaſſe dicitur: valet & ad omnia vulnera. Lipareus hũc dicunt e Syria Memnonẽ ad troiã dono Priamo attuliſſe ad plura vtilẽ: nã Babylonii ad artẽ magicã diuinationeſq; hoc vtũtur. IN GLYPTICE hoc eſt ſcalpandarũ gemmarũ arte Pyrgoteles princeps, ex quo ſe vetuit Alexander ab alio ſcalpi: Secuti deinde Apollonides & Chronius: & qui Auguſti ſimilitudinẽ expreſſit Dioſcorides. In Toreutice hoc eſt ſcalpẽdis poculis teſte Pauſania nobiles Athenocles: Crates: Stratonicus: Myrmecides Mileſius: Callicrates laconicus: & qui vocatur Mys cuius erat Scyphus heracloticus vbi pictũ fuerat excidiũ Ilii. In plaſtice hoc eſt cęra vel creta fingere Dubitãdẽ ſupra memoraui. Statuarii ſtatuarũq; dignitas his oĩbus pręſtant: hę nãq; fuerãt pedeſtres: equeſtres nudę velate armatę hermeę coloſſeę: nudare hominem gręca omnino res ram ob artis oſtentationem q̃ ob libidinem reperta: nec iam xp̃ianos pudet eas paſſim conſectari: ac in atriis domorum ponere vt hoc plane ſpectaculo matronas filiaſq; ſuas ad impudicitiam inuitent.

Pæderos. Gagates. Sapphirus Margarita. Vniones. Galactites. Elaphoceratites. Nebrites. Galazites. Lychnites. Hoſtrites. Lipareus. Glyptice. Toreutice. Plaſtice. Statuę.

Quando primũ Architectura eiuſq; diuiſio.

IApides & metallica iure ſequitur architectura: quare de hac paucis ratiocinabor. Priſca vita ſicuti & in reliquo victu paruo ſe tugurio ab imbre muniebat vt ait poeta quidã. Frondibus & culmo vicinarũq; ferarũ pellibus. qđ ſane cõuenit cũ ſacris libris Qui vitã patriarcharũ in tabernaculis ponunt. Nec mirũ cũ hodie quoq; bona mundi pars genteſq; plurimę ſine ędificiis vitam ſub Dio ducant. pars in curribus vt Scythę fere omnes & Amaxobii: pars in campis vt Nomades & ſaraceni in aphrica qui ſilueſtres vocantur. Pauci igitur in hoc mediterraneo læta arua tenemus. vbi paulatim ingens in rebus egeſtas ædes reperit & Arthitecturã cuius diuerſas partes diuerſos inueniſſe Plynio placet. Ferrariã cyclopes. Materiariã Dędalũ. Noſtri vero Noeum dicũt ob arcam fabricatã. Item alios alia. Qui de hac tractauerit & plane maiorẽ inter latinos auctoritatẽ ſibi vindicauerit: Dulcius vituruius ad Cæſarẽ Aug. ſcribens eam Fabrica & ratione conſtare dicit peritũq; eſſe oportere Architectũ hiſtorię & graphidos ideſt picture: pręterea bonum eſſe virũ caſtũq; ac minime auarum: nullũ enim opus ſine fide ac caſtitate probari. ARCHITECTVRAE partes. Ordinationẽ quã ταξιν diſpoſitionẽ quã διαθεσιν: diſtributionem quã οικοροµιαν Cõmenſurationẽ quã συµµετριαν: vocat pręterea eurythmiã & decorem ponit quę omnia naſcuntur ex cogitatione & inuentione. Diſpoſitionis item partes ſunt Ichnographia Orthographia & Scenographia. Ichnographiam intelligit eam quę circini regulęq; rationes continet ex qua capiuntur formarũ in ſolis arearũ deſcriptiones Orthographia cũ partes pictura monſtrant Scenographia ſiue Chorographia ſeu Sciographia. Cũ loca vmbras habitacula ꝙ pingimus. Aedificia quoq; publica aut priuata. Sacra: aut ꝓphana: Sex requirunt partes Regionem: aream: partitionem: parietem: tectum: aptionem. Apertio conſtat in vacuo laterali & ſupliminari: comprendit enim fores: aditus feneſtras: arcus & his ſimilia. Arcus niteger & diminutus: qui tanto minor: quãto Chorda magis recedit a diametro. Supra arcum diminutum veteres arcum integrum faciebãt: ſupra trabem vero arcum diminutum leuandi oneris gratia:

vt licet nunc in antiquis monumentis spectare. Ex quo basilica Petri ꝙ trabes his arcubus vacant videbatur. B. Leoni fore vt quandoq; ante tempus collaberetur: iãq; cœpisse inclinare cõspicimus. Trabes enim vocantur omne superlimen qđ vice arcus apertiones coniugat quacũq; materia. Ex quo apertio arcuata & trabeata. Arcuata simul & pilę Theatris cõueniũt: templis autem & porticibus trabeata. Trabes em̃ supra columnas & parastatas & Antas ponũtur. Pilę sunt quæ loco columnarum ad sustentandos parietes collocantur.

De Calce: arena: materia: lapidibus: lateribus.

ANteq̃ de partibus ędificiorum dicat materia omnis absoluenda: primũ calx: q̃ tertia pars erat põderis ĩminuti ex lapide a fornace Madefacta aqua ĩtrita dicitur cauebaturq; in antiquorũ ędiũ legibus ne recẽtiore trima redẽptor vteretur. auctor Plyni9. Cũ arena mixta seu aliis materiis Mortariũ dicitur Vitruuio. Optima ex lapide tiburtino ex quo Tibure vbi nũc fornaces ingẽtes adhuc aceruos eius lapidis congestos videmus ibidem ex vena aptabant. Ex lapide humidiore & spissiore melior. ARENA triplex Fossitia: fluminea: marinã ex his fossitia vtilior: ea qdẽ multiplex nigra: rubra: glarea. QVOD AD MATERIAM pertinet Vitruuius & item Plynius. Infernates & supernates partes vocant infra & supra Apenninum nascentes arbores quapropter Abies infernas vt solibus magis cocta melior est q̃ supernas vlmus quoq; & fraxinus maximos habent humores Castaneanux & alnus magnopere humori resistunt ꝙ hæc vltima præsertim satis habeat ignis & aeris. Materies amurca perfusa cariem aut vetustatem non sentit: vt ait cato. Abies bona. Pinus plus abiete teredini obnoxia ꝙ dulciore succo: optima cupressus quæ cariem & ipsa fugit. Nam signum Iouis cupressinum multos annos ad ætatem vsq; Cæsaris dicunt perdurasse. Deinde Cędrus & vitis. Ad excidendam ædificio materiam ratio lunaris obseruabitur decrescẽte luna. ꝙ humor tunc maxime siccescat. In arbore prius incisuras faciendas. Vitruuius iubet in extremo autumno anteq̃ spiret fauonius. Hesiodus in solstitio æstiuo. LAPIDES ait Cato biẽnio prius haurire oportet ad ędificandum vt gelicidiis & solibus roborentur. Omnis enim excauatis recens mollior est. Vitru. Lapidicinæ aliæ molles: vt circa vrbem rubrę Pallienses Fidenates Albanę: alię temperatę: Tiburtinæ Amiterninæ Soratinæ. Aliæ durę vt Sabinę in Campania ruber & niger tophus. In finibus Tarquiniensiũ quæ dicuntur Anicitianę vulsinienses. Et in præfectura Scatoniensi. Nero teste Tacito Gabinio & Albano vsus est ꝙ igni resistant. Sed & innumerabilia marmorum genera colorum omnium ex Græcia Asiaq; adducta de quibus inter lapides scripsi. Cementitius autem lapis qui paulo ante e Capitolio excauabatur facit vt non amplius Capitolii imobile saxum sit ex Virgiliani carminis vaticinio: Martini quinti Pon. tempore fuit adlatus serpẽs repertus in latio in lapidicinis incluſus. LATERVM genera Plynius tria facit Lidoron longũ sesqpede latũ pede. Tetradoron Pẽtadoron Græci em̃ Δωρον palmũ Ideo dora munera q̃ manu dabantur. Sed & in veterum monumentis reperiuntur hodie diuersæ mensurę lateres etiã palmares & quattuor digitorum. In maioribus figuli nomen inscribebatur: vt palam videre liceret. Ex Creta fiunt optimi quæ sit macerata: deinde in vmbra biennio exsiccata. vt auctor Plynius.

Arena.
Materia.
Lapides.

De domo & eius partibus.

DOmus si meridiem spectãtes fiant vtiliores sane. Nam per brumam solẽ hybernũ excipiũt & æstate inclinato sole semper ex aliqua parte vmbra opacãtur. Itaq; altissimę fiant: vt totũ diẽ hyberno sole calescant. Si vero ad arctũ vergunt humiliores esse oportet ne a frigidis ventis apertius petantur. Hæc Socrates apud Xenophontem Cõmen. iii. FVNDAMENTA locum solidũ requirunt: si vero locus congestitius aut palustris tantum fuerit palis robusteis aut oleaginis vstulatis configatur. Sublicæq; machinis adligentur q̃ creberrime carbonibusq; inter valla palorum: deinde structuris solidissimis ac molaribus fundamenta repleantur. In fundamentis Romanis veteres puteos excauabant tanq̃ æstuaria: vt inde ventus esflaret: vti adhuc videmus faciebantq; & ad terrę motus & ad opis diuturnitatẽ. Vestibulum domus Vitruui9 Prothyron vocat Cauum vero qđ Plautus Impluuium partem ędium sub dio post vestibulum: facitq;. V. generũ Tuscanicũ. Corinthiũ terrastilon displumatũ testudinatũ. Cœte & pcœtiõ apd eũ dẽ. hoc ẽ thalam9 & ãtithalam9. Cœnatio loc9 cõmu-

Prothyron
Cœte.
Procœtion
Cœnatio.

Cœnaculum. Camerę. Cub. salutatorium. Lararium. Sanctariũ. Androne. Gyneconitis. Oeci. Exedra. Pergula. Zeta. Pluteus. Xystus. Valitudinarium. Antes. Impagines Parastatæ. Peristilum Anaclinterium. Abacus. Musęum opus. Solium. Corona.

nis ędium vbi accũbebant: erat & ęstiua & hyberna. Cœnaculũ Festus appellat domus superiora ad quæ scalis ascendebat. solebantq; sępe locari pauperib9. Iu. Rarus intrat in Cœnacula miles. Et Tranquillus cœnaculũ meritoriũ vocat. Inferiora domini habitabant Camerę Fornices & testudines apud Ply. vnde testudinarii & fornicarii dicunt quę in curuitatẽ flectunt. Cubiculũ salutatoriũ ponitur Tranquillo. Qđ Lampridius in Alex. Lararium appellat vbi rem diuinã mane ille facere cõsueuerat: hodie sacellũ aut capellam vulgo vocant. Sanctaria loca archana & secretiora Plyni9. xxxiil. c. ix. In sanctariis inquit Mithridatis. Quidam eruditus Sanctuariis castigauit qđ valde miror. Cum huiusmodi noia quę in ablatiuo in o terminant nunq̃ in denominatiuis u sumãt vt a mõstro monstrosus. portento portentosus: a prompto prõptarius. Sic Sãcto sanctariũ: a fructu autem fructuosus: a quęstu quęstuosus. Andrões vbi viri cõuiuia agebant separatim a fœminis grę corũ institituto ne Matres familias virorũ moribus accũberẽt: Parthi (teste festo) etiã quoquomodo cõspectũ earũ interdicũt. Vitruui9 Gyneconitim aliũ rursus locum mulierũ a viris distinctum vocat. OECI. Sunt nõ Italicæ constructiones quos græci Cyzicenos vocant: collocant ad septẽtrionem maxime viridia spectantes. Ipsi sint adeo lati & longi vt duo triclinia: habeãtq; a dextra ac sinistra Lumina fenestrarum viridia de rectis prospicientia. Hæc de Oecis Vitru. Exedrę occidentem spectãt: bibliothecę & cubicula orientẽ: cella vinaria quę & apotheca dicitur Septẽtrionem: olearia meridiem. Pergula idem fere qđ Menianũ siue exędibus prospectus: prominebat in viam a pergendo dicta. Pluteus obex est qvisq; pectus siue vlterius consurgit: aut ex meniano aut ex porticu ad aditũ occludẽdũ. Zeta & Zetula hybernacula erant parua hyemi adcõmodata solem hybernũ spectãtia: eamq; fenestrã heliocaminum vocabãt solem excipientẽ: Zeta απο του ζειν dicta qđ est feruere: locus est maxime studiosorũ. Cecilius in epistolis Zetulam suas delitias vocat. Ambulationes erãt in quibus Iuuenes se per hybernũ tempus exercebãt pila saltu: Seniores vero deambulatiõe: aut vectatione. Hæc porticus a quattuor habebat Lateribus quæ rursus meridiẽ spectabat dupla & longe pulchrior erat. Intus area aut pauimenta aut viridariũ. Adiectæ his sedes æstiuę & hyemales in quibus philosophantes disputarent: erantq; latitudine dimidia totius longitudinis: erant fere similes his Xystus & paradromides de quibus Vitruuius sic ait. Xystus græcæ porticus ẽ ampla in qua Athletę per hyberna tempora sub dio se exercebant. nostri autem Hypętras ambulationes Xysta vocant: quas græci paradromidas item: iunctumq; habebãt stadium quo Laxius spectatores consisterent & viridarium. Valitudinarium locus in ædibus vbi curabantur ægroti. Antes Festus dicit esse extremas parietum columnas: vnde etiam Antę nomen habere: Hæ sunt latera hostiorum quæ & antepagamẽta Vitruuius vocat. Ex his Scapis Cardinales quæ fores sustinent. Tympana vero supra postes. quæ transuerso ponuntur. Impagines autem apud Vitruuium regula qua tympanum id est quadratum vel alterius figurę spatium in valuis alio ve opere intestino per ambitum includitur. Parastatas latini etiam quas Græci παραστασεις, quæ prope & ante parietes sunt columnæ idem fere quæ Antes. Peristilum ordo in circuitu columnarum est vbi deambulatur: ex numeroq; earum dicitur tetrastilum. Hexastilum Decastilum. Anaclinteria: vt ait Lampridius in Heliogabalo vbi interdiu cubatur. Tranquillus in Augusto Lectulam Lucubratoriam vocat eius hodie vsus frequens: Abacus quomę supellex locabatur. Vitruuius quoq; podiorum & columnarum abacos dicit prosedibus. quas hodie vulgus banchos vocat: hinc omnis tabella quadrata abacus etiam vbi Arythmeticæ numeri describuntur inuentũ Pythagorę vt ait Boetius. Abaci etiam teste Plynio & abaculi parui Lapilli quadrati. Musęum opus Plyni9 cõmemorat libro. XXXVI. Capitulo. XXI. Spartian9 Musiua. Sic em̃ ait Hunc in cõmodianis hortis in porticu aurea pictor de Musiuo inter cõmodi amicissimos pictum: Eius nunc rei hodie ars amissa cum tot in templis collabentes ac celebres Imagines absidesq; ignauia sæculi pereant.

De Parietibus & structuris.

PAries: aut pedamenta aut continuum pedamenta omnia quæ nõ cõtinuãt dicuntur: habẽtq; ossa & apertiones. Ossa omnia sustentacula sunt siue pilæ siue columnę. Rursus diuiditur paries in Solium Procinctum & Coronã. Solium est qđ post fundamentum e terra surgit e lapidib9: Plęrumq; Corona parietem terminat eiq; prominet: dicũtur & Coronulę & Coronides. Est ité Corona hominũ consessus: & apud Liuium Corona muros aggressi & vina

coronant apud virgiliũ & Homerũ. In medio murorũ procinctum dicit. Item CORIVM intestinum & extremũ: extrema superficies muri est q̃ta ex vno latere intra & extra protẽdit. Structura nãq; aut ordinaria ex lapide quadrato aut irrationalis ex quouis aut reticulata. horũ media. Iuncturæ coronarũ anse quę ex trãsuerso lapides iungũt. Clauiculi q supne: hi erãt ex ferro ære & ligno. Sed ęre melius nã ferrũ rubiginẽ sentit: ne aũt sentiret vngebat cerussa gypso & pice liqda. Luteus paries ex lapide pq̃ ficco fiat oportet: meli9 ex testa & latere: etiã crudo qb9 pilæ lapideę inungendæ ad sustẽtationẽ cõtignationũ vt cato iubet. In coronis & basibus firmissimi lapides esse debẽt. In fundamẽtis qduis. Si alte ducit ædificiũ exsiccari primum oportebit prius factũ ne rimas cõtrahat: neq; etiã diuti9 remanere qd haud bene cõnecteret. Antiqt9 plębes Ro. parietes ex cratibus & storiis faciebat illito luto subiecto. dein gypso aut calce operto. Hæc Leo. Ply. de his ait. Sesqpedalis paries nõ plus vna cõtignatione patiebat. Paries Lateriti9 firmissimus si ad perpẽdiculũ fiat greci ex lapide ac silice ęqua cõstituũt veluti lateritios parietes: cũ ita faciant Isœcodomon vocãt gen9 structuræ. At cũ inequali crassitudine structura sit Pseudisœcodomon. Tertiũ ex Emplecton tantũmodo frõtib9 politis reliqua fortuito collocata. Alternas coagmẽtatones faciũt cõmissuras antecedentiũ medii lapides obtineãt. Dyctiotheton vocant reticulatũ parietẽ quẽ frequẽtissime struũt rimis opportunũ structuram pręter omnia ad normam & libellam fieri & ad perpẽdiculũ adcõmodare oportet. Vitruui9 Structurarum tria gña sunt Reticulatũ quo nũc oẽs vtunt ad rimas faciendas ideo paratũ qd in omnis partes dissoluta habeat cubicula: & coagmenta. Alia incerta dicunt q firmiorẽ qdẽ habẽt structuram nõ pulchriorẽ. Ordinariũ tertiũ genus qd ex quadratis lapidib9 fit vt lateritia sint adligata eorũ alteri9 coriis coagmentatis. Atq; hęc triplex Isœcodomon vt cũ corio ęquali crassitudine sunt oĩa structa. Pseudisœcodomon cũ impares & inæquales ordines coriorũ deducũtur. Tertiũ Emplecton quo nostri rustici vtunt quoq; frontes poliunt reliqua fortuito stipata calce ac cemẽtis. Lateritii vero parietes modo ad perpẽdiculũ sint stantes perpetui sunt & in pretio apud grecos & barbaros. hęc ille. Ex quo satis deprẽdim9 hoc vltimũ genus Emplecton quo dicit rusticos tunc vsos fuisse nũc a magnis construi viris quo profecto nihil vilius. Raphael Cardinalis. S. Georgii prim9 in vrbe hoc tpe gędes apud. S. Laurentiũ corio Isœcodomo ex lapide Tiburtino sit ausus aggredi Pseudisœcodomũ Florentiæ frequẽtissimũ & pulcherrimũ cernitur omniũ aut magnificentissimũ & priscorũ Luxui certãs. Philippi Strotii ædificiũ nũc erigit eius generis nondũ pmagnitudine absolutũ. Est & illa parietũ crassitudo ex lateribus cognoita apud Vitru. Diplinthii Triplinthii. Pedalis quoq; & Sesqpedalis. Sũt & parietes ac Camerę Cratitiæ ex cratibus cõtextis in qbus clauos muscarios roboris gña figere oportet.

Corium.

Isœcodomon.

Pseudisœcodo.

Emplecton Dyctiothe ton.

Diplithius Triplinthi us.

De Pauimentis.

PAuimẽta aut sub tecto aut sub dio. Subdialia veteres post coaxationẽ silicẽ portiusq; paleã inducebãt. qd male scribit apud Vitruuiũ silicem. Deinde statumẽ ex ruderatiõe diu statuminata vectibus ligneis accersitis de curiis vbi duę partes ruderis noui erat & vna calcis. Deiñ nucleus iducebat crassitudine senũ digitoq;. Ex testa duæ partes & vna calcis: diu pinsum supra nucleũ Ad libellã exacta pauimẽta extruũt siue sectilia siue tesseris siue scutulis magnis aut quadratis In leuigatione marmor icernat cũ calce & aruina. At sub dialia pauimẽta sic agas post coaxationẽ altera coaxatio trãsuersa extruat: deinde ruderi nouo tertia pars testę tusæ admisceat calcisq; duæ partes ad qnq; mortarii mixtionib9. Statuminatione facta rudus inducat crassum pedẽ vnũ. Deinde nucleus vti supra: post pauimentũ inducat tessera seu qduis. Vt aũt tuta a gelicidiis sint quotannis añ hiemẽ facibus saturet vel si curiosius facere oportet tegulę inter se coagmentatę supra rudus coaptentur calcem addendo ex oleo subactam deinde rudus & alia inducant. Hæc Vitru. Plynius autẽ li. xxxvi. ca. xxv. Pauimenta originẽ habuere apud græcos elaborata arte picturę. Celeberrim9 in hoc fuit Zenodot9 q Pergami strauit quã vocãt Asaroton Oecon quoniã purgamenta cœnæ q euerri solent veluti relicta fecerit. Hæc ille. Nõnulli Quę non addũt. ex quo est error nostrorum grãmaticorum. Nã quidam dixit eo dictum q facile & valde verri potest: alter vero q non verratur: sed manu colligantur purgamẽta. Sed res sic se habet quod ille strauit Imaginem purgamentorum cœnæ quæ licet verretur: tamen non verri videbatur. Vitruuius Asaroton œcon ad Theatri vsum haberi dicit quo se populus recipiebat cum imber repentinus ludos interpellabat. Lucilius Ante pauimẽta atq; emblemata vermiculata. Plynius. Subdialia pauimenta græci inue-

Statumina tio.

Asaroton.

Vermiculaum.

Lithoſtratum. nere fallcia ſane vbi ibres cõgelant. Lithoſtrata cœptauere ſub Sylla paruulis cruſtis pulſa exinde ex humo pauimenta in cameras tranſiere. Agrippa cepit in Thermis quas fecit figlinum opus encauſto pingere nõ dubie vitreas facturas cameras ſi prius inuentũ fuiſſet. Leo remediũ ſcribit pauimẽto ſubdiali ſi rimulã cõtraxerit Cineres in cerniculo pręparatos oleo præſertim lini ſubigito deinde infundito. coibit. Huic etiam operi cõmodiſſima creta calce viua diligenter ſubacta & fumo excocta ac illico inducta ex oleo: rima prius puluere diligenter purgata: Statumen vocatur qcqd ſtrato adiicit: vnde ſtatuminare ſtipare & infarcire. Maltha e calce fit recenti. gleba & vino reſtinguit mox tundit cũ adipe ſuillo quę res eſt omniũ tenaciſſima: & duritiam lapidis antecedit: qđ malthaĕ oleo ante perfunditur.

Statumen. Maltha.

De Columnis.

COlumnas & arcus in honorem principũ erectas videmus nõ diuturno inuento. Plyni9 em̃ ſuo tpe dicit cœpiſſe: neq; antiquiorẽ q̃ Titi arcũ Romæ videm9: neq; Traiani ac Antonini columnis vetuſtiores niſi Meniană dixerimus q̃ honoris gratia Menio cõceſſa in foro vnde ludos ſpectaret. In foro item Romano columna fuerat milliaria. De qua in Geographia cõſcripſi. In eodem quoq; Columna a plębe ſtatim a funere in honorem Cæſaris poſita pedũ. xx. lapidis numidici: inſcriptumq; parenti patriæ: apud quã diu ſacrificatũ votaq; nuncupata fuere auctor Tranqllus in Cęſare. Colũnas himetias prim9 Craſſus orator aduehi iuſſit. Columnę ratio ſic ſe habet. Inferior pars: vbi reſidet vocatur & baſis & abacus baſi: Spiras addũt & torulos qui erãt torques craſſiores. Orbiculus eſt in gyrũ incauus qui veluti in troclea ſic iſte inter thoros preſſat. Omnia demetienda rum partium rationem a diametro imę columnę. Columna ipſa ſine parte inferiore ac ſuperiore Scapus dicit. Pars ſuperior & capitellũ & epiſtiliũ & modulus ſupra hoc lapis quadratus appellatur. In hiserant triglypha Cymatia Encarpia volutæ: Super omnia tympanũ. Triglypha vt ait Vitruuius ſunt quę contra lignorum Præciſiones in fronte figunt ob pulchritudinem: eadem ratio in operibus lapideis inuenta. Cymatia inundantes florũ frondiũq; contextus. Encarpia poma frõdeſq; inſculptę. Volutę quę ſub capitellis ad euitandos imbres conuoluuntur. In totum quattuor generum deſcribunt. Doricę quę ſextam altitudinis partem in ima craſſitudine habent: quæ nonam Ionicæ. quæ ſeptimam Tuſcanicæ. Corinthiis eadem ratio quę Ionicis Atticę quaternis angulis pari laterũ interuallo auctor Ply. Sũt etiam columnę ſtriatę id eſt canaliculis incauatæ Sicuti apud templum pacis aliiſq; in locis hodie Romę videmus. Striga vero conſert9 vt ficuũ: Striges aũt aues diræ quo etiã noĉ anus maleficas ex ea cauſa vulgus hodie nũcupat. Apud colũnas proponebaĕ antiquitus edicta: diſputãtiũq; ordo & coronæ cõueniebant.

Volutæ.

De Cruſtationibus.

CRuſtationes alię inductæ: aliæ adactæ. Inducit gypſum calx. adigit lapis: vltrũ cęteraq; huiuſcemodi: Cruſtationibus quibuſuis ex vetere pariete ſuffuſa inimica eſt humiditas. Inductarũ aũt hæ ſũt ſpecies Albaria. picta & Albaria inſignita. pictoria Adactarũ hę Orbiculata. circũexecta. teſſellulata. Albaria cutis marmoris ſplẽdorẽ dabat ſi poſtq̃ ſiccauerit cęra & maſtiche modicoq; oleo ſimul colliquefactis vinctum parietem carbone ignito expoliret. Eadẽ vero & de ſigillis ex gypſo ratio eſt. Quorũ duo erant genera vnum prominens alterũ retõſum. Pictorię cruſtationis: alia in vdo: alia in ſicco. vdis color nativus & metallic9 cõuenit Siccis fucat9 & factitius. Nã calcẽ & humor & auſter edit. Nouũ inuentũ oleo lini colores lauari mõ ſiccus ſit vbi induxeris. Teſſallulatis adhibebanĕ calculi minores: vermiculatis aũt maiores. In vtriſq; picturã variorum lapidum imitabantur. Conchas margaritarũ imiſcere cruſtatiõib9 inſtituit Nero princeps quarũ plurimas hodie in veterũ ruinis videm9. Hæc etiã omnia pauimentis cõueniunt præterq̃ inſignita & pictoria. Nam prius feſtucaĕ deinde graui lapide leuigaĕ. poſtq; teſſellularũ anguli & lineę figuranĕ. Cruſtationes marmorum hoc modo repertę. Pixidorus paſtor apud epheſum cũ oues paſceret hircũ infixũ cornibus parieti exceptã cruſtã cãdidiſſimã ad ciues attulit q forte tunc Dianę epheſię tẽplũ facere meditabantur magnoq; pmio muneratus eſt auctor Vitru. Ply. aũt de cruſtatiõe inducta qđ tectorium dicitur inquit Tectorium niſi ter harenato & bis marmorato inductũ eſt non ſatis ſplendoris habere videtur. Cruſtationes vbi oportebit ipingere harenationes nõ minus tres inducendę: viſę iam & nouẽ in antiquis ędificiis Primæ officiũ: parietes arctiſſime denſare atq; adequare: extremę expolire & colorum lineamẽtorũq; venuſtatem exprimere: medioq; vtriuſq; vitia emẽdare

atq; phibere quas aſperas eſſe oportet: nam leuigatis ſupaddita nõ adhęret Primas oportet eẽ aſperrimas ex harena foſſitia nõ valde tuſa ad digiti craſſitudinẽ interdũq; ad palmũ: vltimũ marmoratũ appellan q; marmore tuſum cãdidiſſimo eſt admixtũ: craſſitudo ſemidigitalis ſat erit Cruſtã ſi forte veteri parieti velis adigere pri⁹ oblinito aqua pura: deiñ liquẽti flore calcis imixta ex aqua marmoreo pollini locũ penicillo dealbabis. Poſt hęc harenatũ adiges. Vitruui⁹ Ad opus albariũ parietes primo trulliſſent poſt trulliſſationẽ nõ minus tribus coriis harenati inductis marmoratũ inducatur. Deinde colores qui cũ vdo tectorio ſunt inducti non mittunt: ſed perpetuo manent. In locis humidis inducatur prius trulliſſatio teſtacea deinde harenatũ Et reliqua.

¶De Locis publicis.

Theatrum

DE Thearto. Pollux. Theatri ptes hę ſunt Orcheſtra: pulpitũ: ſcæna: pſcęniũ paraſcæniũ hypoſcæniũ. Scęna qdẽ loc⁹ hiſtrionũ ẽ. Orcheſtra in qua ſuggeſtũ qddã ẽ ſiue ara. Hypoſcæniũ qd latini podiũ dicũt. Columnis & ſtatuis ornat ad ſpectatorẽ cõuerſum ſub pulpito cõſtitutũ. Sũt ꝓterea ſecũdũ ſcænã tres portę regia i primis ei⁹q; primas agebat ptes. ab leua iferiores & viliores pſonæ vel tẽplũ. Iuxta domũ aũt tẽtoriũ cũ tapetis & aliis ſtragulis adoptũ. Locus iumẽtorũ cũ porta maiore: vñ facile exeãt & impellant currus hęc ille Ex vitruuio Scænæ lõgitudo ad orcheſtrę diametrũ duplex fieri debet, podii altitudo a libramẽto pulpiti. Duodecima orcheſtrę diametri ſupra podiũ colũnę cũ capitulis & ſpiris. Deniq; ſecũdũ Vitruuii deſcriptionẽ podiũ erat locus iuxta pſcæniũ aut orcheſtrã. Trãquillus Nero parcius primum poſtea toto podio adopto ſpectauit. De tẽporario Scauri Theatro quonã mõ factũ eſſet in anthropologia: cũ de ipo feci mẽtionẽ narraui. BASILICA Locus erat: vbi litigabat: tectũ videlicet cũ expedito & amplo ſpatio ex binis cõſtabat porticib⁹: exterua hoc eſt ambulatione: vbi ſerui cõſiſtebãt & interna porticu vbi cauſidici errarẽt differẽs a curia aut tẽplo q; illa porticũ nõ habebãt. PORTICVS publica res ẽ vti basilica ab ea tñ differẽs veluti pars a toto. nã & porticus pars baſilicę adiuncta tecto tñ & colũnis cõſtabat: eas a familiis & hoibus Romæ cognominabant. Sub porticu athenis ſtoici phabant. Porticus Neronis milliaria mille paſſibus durabat: CVRIA in qua ſenatus cogebatur: ſiue in tẽplo: ſiue tẽplo cõtũcta erat. Tullus hoſtili⁹ in celium alba Albanos traduxit eorũq; principes in patres legit Tullios Seruilios Quinctios Geganios Curatios Cœllios: tẽplũq; ordini ab ſe aucto Curiã fecit: q̃ hoſtilia dicta ẽ li. primo. TEMPLVM habebat porticũ, cellã: pronaon: Opiſtodomũ & Lucũ. Portic⁹ erat pro tẽplo: pronaon paruũ ante fores cõſeptũ. Cella ſpatiũ intus totius tẽpli. opiſtodomũ qd Vitruuius poſticũ cõuertit: ſpatiũ poſt templũ: Luc⁹ fere idẽ ſub dio ſacer locus cũ arboribus. ſicuti apud nos horti Cœnobiorũ. Erat ꝓterea in ſublimi gradibus aliquot: ex quo deprendi põt q̃tũ ruinę creuerint Romæ vt pantheon totidẽ gradib⁹ prius aſcenderet quot nũc deſcẽdit. Habebax in frontib⁹ ac pro forib⁹ paraſtatas colũnas quas παραστασεις vocãt. Amphiproſtilos pipthyros dipthyros pſeudopthyros oia ex portarũ appellatione. Inter cellã & columnas ambulatio erat: eius ſpecies diuerſæ Pignoſtilos dẽſioribus colũnis Syſtilos paulo remiſſioribus Areoſtilos rariorib⁹ ſpatiis. In tẽpli tholo res miras ſuſpẽdebãt vt cornua formicarũ elephantoq; dẽtes: hoſtiũ ſpolia. Socrates in platonis legib⁹ cãdorẽ imprimis ꝓbat in tẽplo abſq; picturis: Aurũ aut argentũ aut aliqd ptioſum tanq̃ corumpe quęrens in eo offerri minime ꝓbat. Præterea grẽci teſte Vitruuio, Ioui: fulguri: ſoli ac lunæ tẽpla hypęthra. i. ſubdialia cõſtituebãt. THERMAS Leo dicit ſe p cõperto nõ habere publicas ne an priuatas fuiſſe: qd eqdẽ miror. quũ vtroq; mõ repiat. Q; priuatę docet Martialis. Hetruſci niſi thermulis laureis illotus morieris Oppiane. Qd publicę: Idẽ de Thermis Titi loquẽs ſil' cũ aliis ędificiis ait: Et ſũt delitiæ populi: q̃ fuerãt dñi. Dicũt & Balnea & balineę & lauacra & ſolia balneoq;. Lãpridi⁹ igt Oceani ſoliũ prim⁹ inter principes Alexãder appellauit. Cũ Traian⁹ id nõ feciſſet: ſed dieb⁹ ſolia deputaſſet. Ami Marcellin⁹ ingt lauacra in vrbe in modũ piſcinarũ extruxit. Eſt em ſoliũ alue⁹ balnei. Ocean⁹ autem alueus maior ab ęſtu quaſi & refluxu marino appellat⁹. Erãt præterea in balneis apodypteria. i. Spoliaria vbi veſtes lauaturi ponebant vt ſcribit apud Lãpridiũ Erãtq; calidariũ frigidariũ Tepidariũ Pyriateriũ Laconicum hypocauſtũ: ſudatoriũ eadẽ fere oia: q̃ cũctas quõ fierẽt ſatis in morbis hoim dixi vbi balnea & exercitationes attigi.

Thermas

Balnea.

¶De vrbiũ ędificatione.

VRbium ædificatio: coloniarũ inſtauratio: Cœnobiorũq; ingẽtiũ conſtitutio crebræ fuerant apud maiores noſtros: qui tunc & hominum multitudine &

Ingeniorũ fœcũditate ac opum potentia florebãt nũc tam in Italia, q̃ extra: Mœnia tot quondam lugent deserta colonis. Satis igitur locorum vacat satisq; habet vir maximus cum arcem aliquã de nouo fundauit aut ædes seu villã sibi sumptuum sibi concinnauit seu etiã tẽpli partẽ restituerit: vbi plus occubant eius infixa signa spatii plusq; sibi sumptuũ exposcãt q̃ reliquæ ędificiorũ partes: ita pessum oia iere: tantũq; ai posteris iminuit dies: vt nõ tã potẽtia q̃ virtutib9 & vera gloria vacui quęram9 in mustacio Laureolã. Vrbiũ igit̃ ędificationẽ auspicato pri9 inceptabant: aratro ęneo sulcabãt cũ ad locũ portę veniebãt aratrũ tollebãt q; sacra tm̃ mœnia haberẽt: portas nequaq̃ cũ eas necesse fit multis de causis pfanari Mœnia ipa ac ciuitatẽ aliquibus dicabãt numinib9. Persæ vero & Aegyptii minime: q; in obsidiõe p̃cib9 hostiũ verebant̃ ea migrare. Censorinus de natali dicit eã futurã magnã Ciuitatẽ q̃genesim cũ fundatore cõmunẽ habuerit sicuti vrbi Romæ accidit & Romulo. Mœnibus pomeriũ addebãt: erat em̃ spatiũ
Pomerium post murũ: qđ neq; habitari: neq; arari fas erat in vrbis incremento inquit Liuius q̃tũ mœnia p cessura erãt tm̃ hi termini cõsecrati pferebantur. Hetrusci primi inaugurato cõsecrauerũt: vt neq; extrinsecus ędificia mœnib9 cõtinuarent̃ liberũq; aliquid esset ab humano cultu.

De Machinis fabrilibus.

Machinę vt ait vitruui9 plurib9 opib9 & vi maiore coguñ effect9 habere vt balistę torcularia pręla. Organa vero vnius opę prudẽti tractu perficiũt qđ p positũ vt scorpionis seu alicuius instrumẽti versatio. Rursus Machina ẽ op9 cõtinẽs ad trahẽda onera q̃ mouent̃ ex arte circulor; rotũ datiõib9 quas græci vocãt κυκλιρτιρωσεισ quor; tria gña scansoriũ qđ ακροβατικον appellant: aliud spiritale cui9 inuẽtor Ctesib9 Alexandrin9 qđ πνευματικον Nã hic & hydraulicas machinas quẽadmodũ aq̃ posset ascẽdere reppit. tertiũ tractoriũ qđ βαναυσον vocãt Scansoriæ tignis & trãsuersariis fiũt: qb9 ad alta sine piculo ascẽdit: vbi magis audacia q̃ arte opus. Ea siqdẽ cathenationi & crismatoq; fulturis cõtinentur. Spiritales vero cũ spũ impulsę plagas vocesq; organicas exprimũt. Tractoriũ cũ onera machinis ptrahũt aut ad altũ sublata collocant̃. Hę duæ artis sũt: ex hac vltima existũt q̃ machanice: & alia q̃ organice mouent̃. Troclea orbiculũ hẽt & funẽ tractoriũ. Trispatos hęc ẽ cũ trib9 orbiculis pentaspatos cũ gnq;. Sucula ẽ vbi funis adligat̃: Vectes palig suculã versant trahũtq; collassocotera onera, i. maiora & vastiora: Circa tympanũ reuolut9: alter funis ad ergata chelonia & ferreos chodacas in capitib9 scaporũ & subscudes. Est em̃ Tympanũ qđ funẽ vertit ac trahit onera siue modulos trahat siue aliud. Sũt em̃ Moduli q̃drata vasa ad hauriẽdã aquã. Festus quoq; suscudes ẽt angustas dicit eẽ tabellas q̃ asserũ coagmẽta cõnectit Artemo Trocleę gen9 qđgtę ce υπαρον dr̃. Nõ ptereũdũ qđ ply. li. xxxvi. ca. ix. memorat. Rex ęgypti9 q pyramidẽ ex humo erigere mãdabat ad diligẽtiã artificis cautius admonẽdã ne rũperet̃ ita machinã aptare: filiũ suũ in obelisci capite adligauit. Cęterũ instrumẽta fabrilia Trulla norma regula ppendiculum
Scansoriũ
Tractoriũ.
Sucula.
Moduli.
Suscudes
Democrates. Decempeda.

¶De Architectis & operibus nobilibus.

Architecti cũ plures fuisse legũt̃ tũ p̃cipuæ Democrates q Alexãdriã ẽ metatus. Spintharis Corinthi9 q tẽplũ Delphicũ cõstruxit. Ctesiphõ tẽplũ dianæ ephesię vbi signũ ipsius deę vitigineũ fuerat. Meleagines Fanũ Mineruę prieneę. Theodor9 phocẽsis Tholũ delphicũ. Philo Atheniẽsis armamẽtariũ Pyrei. Hermogenes ædẽ doricã lunõis Magnesię. Sugilas Mausoleũ Artemisię Zenodot9 nobile pauimentũ pgami. Scripsere sup hac arte prim9 Agatharches athenis nobilis architect9 ex quo excitati postea Democrit9 & Anaxagoras i ea ẽt cõmẽtarios reliquere. Deiñ Silen9 de Symmetriis doricorũ edidit volumẽ. Apud ephesũ testib9 vitruuio & Cicerone architect9 cũ publice opus redimit scripto sese magistratui auctorat: Absoluto opere si ad prædictũ impensa respondit honoratur donis. si vltra prædictũ quarta pars supergreditur toleratur. Si autem vlterius de suo cogitur dare.

Spintharis
Cresiphos.
Meleagines.
Philo.
Sugilas.
Zenodot9

¶De Serico Purpura Cocco: Bombicino Bysso Setabo Xylino Linisq; aliis.

Procopi9 græc9 auctor sol9 quẽ sciã inter scriptores Serici originẽ in Europa describit. qđ greci μεταξαν vocãt. Ad Iustinianũ iqt̃ p̃cipẽ duos monachos ei9 semẽ ex serinda Indię ciuitate cõstãtinopolim attulisse Ex eoq; deiñ fimo posito paulatim vermiculos emersisse: q morifoliis enutriti sericũ fecere: inde transfugũ postea in reliquã europã Pausaniç in fine. vi. libri vermiculũ huiuscemodi ορ. i. Ser appellat̃ vnde dñtur Seres populi apud Indos: q̃ his pe

Sericum.

tiſſime abundēt: neq; em̄ aliud Serinda vñ dixi ſemen aduectū q̄ Serum ciuitas. Ptolemæo ſerica appellata. Ex quo quū Virgi. ait foliis depectūt vellera feres: ſatis conſtat de vermiculo in arbore naſcente ac ſericū pcreante dicere voluiſſe. qđ Ply. parū intelligēs lib. vi. ait Seres lautia ſiluarū nobiles perfuſam aqua depectētes frōdiū canitiē. quaſi ſine vermiculo id ſponte naſcatur. Aurelian⁹ princeps teſte Spartiano veſtē holoſericā ne in veſtiario qdā habuit dicēs nolle penſare auro fila. Holoſerica veſtis.

Nā libra auri tūc libra ſerici veniebat. Alexander itē Imp. veſtes ſericas raras habuit: holoſericas nunq̄ induit. ſubſericas nūq̄ donauit. Ex qbus ſane verbis cōiicere poſſum⁹ q̄ parc⁹ antiqs ſerici vſus fuerit: cuius poſtea luxuriā plurima ſata mor⁹ per Italiā auxit vt nō ſolū ad viliſſimi ordinis hoīes puenerit: ſed ex eo canū equorūq; ſtragula ac dorſualia fiāt. Nihilq; ſiue in ordiendo ſiue in tinguēdo maiorē recipit varietatē. Cū vellere: planū: interciſū pictū monochromaton dichromaton trichromaton quattuor qnq; ſex ſtaminū qđ Hexamiton vocāt. Color huic purpurę excellētiſſim⁹ iudicat. Violaceā Nepos dicit ſuo tpe cępiſſe. rubrā vero poſtea deiñ dibaphā oīb⁹ præſtantiorē inuenerūt bis ſanguine ſaturatā auctor Ply. q etiam in lib. IX. Sybactanā. i. hiſpanā & maurā cōmendat. Huius præſtantia coloris in cane primū de prenſa qui purpurā forte mā ducauerat labris rubentib⁹ apparēs. Poſteri tñ omnib⁹ cōmodiorem inuenerunt ex hęrbe ſimilis Thryallidi florib⁹ ac ſeminib⁹ qui in Italia pluribus in locis ſeritur: putauerim quā Dioſcorides Anthillū vocat. Lauatur furfure vñ vim capit. tanta alioqn tenuitate: vt ſerici delitiis tantū nitorē præſtet: in lana euaneſcat. Nā in lana coccū ſplēdeſcit: qđ hodie Granū vocāt. Hoc olim aphrica Galletia & luſitania mittebant ex quo impatoria paludamēta inficiebāt. Tranſalpina vero gallia hęrbas Tyriū atq; Cōchiliū oīſq; alios colores vt ait Ply. li. xxii. Nūc vero Valētia Hiſpanię optimū oīm aduehit coccū. Deiñ ex Aſia colore inferius. Ex his itaq; color duplex violaceus & ruber. violaceo prius Guadū nunc appellatū hęrba ſubii cit colore cęruleo. Alter quo candid⁹ inficit pānus color Ruſſatus tā antiquis q̄ nobis nominatur: potiſſim⁹ inter omnis. Nam & ruſſata quondam factio fuerat. Hūc etiam poſteri magis arte perfecerunt ignis ardorem imitātem. Qđ vero nunc Brocatum vocamus antiquitus non erat niſi veſtis aurata quæ pannus non autem ſericum auro intextus fuerat: acuq; laboratus. Pannus a nobis aureus appellatus videtur is eſſe quē Plynius ſe vidiſſe teſtatur Agrippinam Claudii principis indutā paludamento textili abſq; vlla materia. Omnia nunc laſciuia tē poris ampliauit viliaq; fecit ad prēcones vſq; paraſitoſq; proſtituendo: cum imperatorū paludamenta ex hoc cernere non eſſet. Eſt & Bombicina veſtis ad mulierū delitias: Iuuenalis: Fœmineum lucet ſic per Bombicina corpus: Ex filo ſunt tenuiſſimo inſtar ſerici: q; Bōbix ſeu Necidalus de genere crabronū ex aſſyriis veniens more araneę texit nido: candore ſalis: magnaq; duritie in pariete conſtituto: Id retorquere rurſuſq; texere inuenit Pamphila Platis filia in Co inſula auctor Plynius lib. xi. Byſſus fœminini generis in vtraq; lingua: genus eſt lini flaui ac tenuiſſimi vnde veſtis byſſina & colos byſſinus. In Iudæa præcipuus teſteIoſepo. Secundum in Elide græciæ ciuitate colore inferior Iudaico: ſed tenuitate præſtantior: vt ait Pauſanias libro quinto: Et byſſum & Bombicina q̄q̄ raro hodie quoq; ex Aſia græciaq; quibus Turca dominantur in Italiā exportari videmus. His proximum Setabum tenuitate in Hiſpaniæ eiuſdē nominis ciuitate proueniens: ſudariis aptiſſimū. Catullus remitte mihi Setabūq; meum Deinde xylinum de quo Plynius Lib. XIX. ſic ait ægypti pars ſuperior arabiā verſus fruticem gignit quē aliqui goſſipion vocant: plures xylon ex quo xylina lina: paruulus eſt ſimilemq; barbatæ nucis defert fructum: cuius in exteriore bombice lanugo netur: nec vlla ſunt eis in candore mollitia ve præferenda: veſtes inde ſacerdotibus Aegypti gratiſſimæ. Hoc Cotonū hodie vocant: naſciturq; in Calabria poſt Plynium adeo frequens: vt nihil vilius. In Inſula item Maltha prope Siciliam: ſed optimum ex Syria venit. Orthominium item Plynio e panicula paluſtris velut arūdinis netur etiam tenuiſſimum: nunc corrupto vocabulo orthichinum appellant: ad nos etiā vile externum veniens: vbi nūc ora noſtri depingūt ſeruatoris Reperit & linū viuū: latine: græce vero Aſueſtinum ex argumento calcis vocatur q; igni mūdetur: nec abſumitur: vnde funebres regum tunicæ fiunt quæ fauillam ab reliquo ſuperant cinere naſcitur in Indię deſertis Plynio Straboni etiā apd Caryſtū inſulā vt alibi dixi: rarū inuētu æquatq; ptia margaritarū. vt ait Plyni⁹ nos itē in Italia hoc vidim⁹ & expti ſum⁹. Cumanū i Italia ad piſciū & alitū captura tā tę tenuitatis vt anulū hoīs cū epidromidib⁹ (ſūt. n. epidromides extremę funes cū circulis) pertrāſirēt: ſed mirū magi ęgypto ſingula fila. cccixv. filis cōſtare vt i thorace Amaſis regis ęgyptiū q̄ rhodii i mineruę tēplo viſebāt. ęthiopes idiq; ex malis: arabes e cucurbit⁹: aſiatici ex geni

Holoſerica veſtis.

Purpura Violacea. Rubra.

Anthillū. Coccum.

Color cęruleus ruſſatus.

Pannus aureus.

Bōbicina

Bombix.

Biſſus.

Sętabum. Xylinum. Goſſipium Cotonum.

Orthominium. Linū viuū ſeu Aſueſtinum.

Linū cumanum. Epidromides.

Carbasinũ. ſta lina demetũt. Carbaſinũ apud Tarraconem repertũ ex quo vela nautica conficiuntur: vnde Carbaſus nomen habet: qb⁹ poſtea lẽtulus Spinter ludis apollinaribꝫ theatrũ texit: & ante eũ primꝫ Ro. Q. Catulus in dedicatione capitolii: moxꝙ cęſar dictator totũ forũ Romanũ velis opuit in ludis: & poſt eũ ſine ludis Marcellus octauię filiꝫ, ſine ludis vt ſalubrius litigantes cõſiſterent: Velo nauis purpureo Cleopatra cũ. M. An. ad acciũ eſt vſus. E lini libris. L. iuſtum eſt. XV. ferreis aenis carminari.

Quas quiſꝙ populus veſtes repperit & de priuatis quorundam.

IN laborãdis veſtibꝫ alii alia iuenerũt. Acu facere Idęi Phryges hinc phrygiones vulgo appellati. Aurũ intexere in aſia reppit Attalus vnde nomẽ Attalicis. Colores diuerſos picturę intexere Babylon vnde Mar. veſte Samiramia q̃ variatur acu. Plurimis vero litiis Alexandria inſtituit q̃ Polymita & Hexamita dicunt Delmatica a Delmatis reperta qua Romani horis temporibuſꝙ extraordinariis etiã ſunt vſi. Lãpridius in vita Cęſarum Delmaticatus poſt cœnã ambulabat. Similis fere his quas turcas hodie vocamꝫ, Gabaniũ a grẽcis id eſt καβαμιον. nam grẽcanicꝫ eſt habitꝫ oblongis manicis quo etiã nunc vtunt paſſim itali omnes. nec longo intẽto nã a Conſt. Imp. pceſſit vt in magiſtratibus dixi Palliũ etiã grẽcorum fuerat. Inde Comœdię palliatę. Mantellũ itẽ ad nos poſtea trãſfuſũ. Plautꝫ id cõmemorat illi aũt μαλλυαν vocant Suidas μαλλυαστ ειδοσ ιματιου οπερκαλεῖται λοριδιον Bracę Gallorum erãt longa videlicet femoralia ſubligacula nec adſentior his qui aliud eſſe putãt Strabo Galli inqt lõgis femoralibꝫ vtũt: quẽ vſum ad hũc vſꝙ diẽ ſeruãt miſeruntꝙ iandiu ad nos: vt is habitꝫ geſtet cũ reliquo calciamẽto cõiũctꝫ & ſeparatꝫ. Sed hoc ſatis nõ fuit iam pene iuuentus omnis nũc gallico ritu & habitu viuit. O vices rerũ humanarũ Italia q̃ barbaris hoibꝫ leges ac togã antea dare cõſueuerat ab eis nũc ineptos ornatus ac mores ridiculos accepit. Aulea Britãnoꝝ ſunt: vt Marcellus Virgilius quoꝙ Tollent aulea britãni. ea putauerim quę nũc cernimꝫ picta. Aphri pręterea Mauri Saraceni Scythęꝙ oẽs varietate colorꝝ gaudent pręſertim luteo ac rubro. Virgil. Pictiꝙ Agathyrſi. Græci aũt crepidati incedebãt. Legimꝫ itẽ priuatas quorũdã veſtes: Aelianꝫ de va. hiſt. Pythagorã ait veſte alba vti ſolitũ & coronã aureã geſtare Empedoclẽ Agrigẽtinũ purpurea veſte calciamẽtiſꝙ ęreis. Hippiã quoꝙ & Gorgiã purpureis: vtebãt & purpura Porphyrius vnde nomẽ eſt auſpicatus cum antea Maichus appellaret. auctor Eunapius in eius vita. Ariſtoteles ipſe in veſtitu victuꝙ delitioſus fuiſſe traditꝫ ob idꝙ Platoni aliquãtulũ infenſus. At contra Socrates Diogeneſꝙ alter diſcalciatus: alter cũ pera baculoꝙ ſemp ambulabant. Apud Ro. Cato ſenex p̃curta toga vtebatur & Cethegi exerto nudoꝙ brachio. Cæſar laxiore tunica. Auguſtus hyeme thorace laneo tibialibꝫ & q̃ternis tunicis. Mecœnas molliorib⁹ veſtibꝫ: vnde Malacinꝫ ab Auguſto cognoia tus. Noſtra vero ætate Ludouicus. XI. Gallię & Aphonſus Siciliæ: ac Mathias Pãnonię reges vili amicti panno a vulgo non cognoſcebant. Romanos aũt toga a cæteris diſtinguebat vtriꝙ ſexui teſte Nonio geſtari ſolita: Cuius forma appet ex marmoribus antigs Romę mõ pallii quo duces Veneti vtunt nã & ſagũ id genus dicere nõ poſſumꝫ q̃ in ſtatuis minime armatis adſpicimus. ſæpeꝙ anterior parte p̃ciſa videt: a ſtatuariis de induſtria factũ: vt armatorum thorax ornatuſꝙ cerneretur. Hæc varia nobilibꝫ fuerat Triumphalis ſcutulata papauerata. Phrygia ſurculata. vngulata: clauata: palmata: quas Ply. lib. VIII. enumerat. Spartianꝫ monocolores: Dicolores tricolores penticolores togas ponit. Veſtes cõſulares ac ſenatorię fuerãt Paludamẽtum Purpura Trabea: prętexta: latumclauum: Cinctus Gabinus. Tunica. Feſtus paludatos & armatos in libris auguralibus vocari dicit: & oia militaria ornamenta paludamenta. Marcellus dicit Prætextũ inſigne Romanoꝝ qd ſupra tunicas honorati quiꝙ ſumũt: hac triumphãtes etiam vtebantur. Cicero prætexam inquit Appio prætexui. vtebant & pueri nobiles. Tunica Senatum a cæteris diſtinxit aurea tunica triumphaſſe Tarquinium priſcum Verrius eſt auctor. Erant enim ſine manicis ex quo Virgilius probro dat Troianis Et tunicæ manicas: & habent redimicula mitræ. Cicero in Cat. Manicatis ac talaribus tunicis. Plautus Manuleatam tunicam habere hominem addecet. Bulla & prętexta liberorum puerorum inſignia. bulla em monile fuerat vt tradit Plutarchꝫ quõdã Tarquinio a pre rege donata dũ puer adhuc latinos in plio fugaſſet Ciciꝫ gabinꝫ veſtis religioſa e gabiis accerſita Liuiꝫ. v. Fabiꝫ ritu gabino ſucci-

Priuatæ quorundã veſtes.

Thorax. Toga. Veſtes ſenatorię. Paludamẽtum. Prætexta. Tunica.

Bulla. Cinctus gabinus.

ctus a capitolio oppresso in Quirinalē sacra faciens fuit & rediuit: eandem opinamur apud tro ianos fuisse Peplaū: apud xpianos quoq; lintea tunica. sacerdotalis insula quā morti deuotos in duimos erat. Laumclauū cōmune fuerat senatoribus omnibus. cuius formam ac vestigia quā tum cōniicere fas est: In ludis hodie Romanis cernim⁹ eo enim illo die Senator indut⁹ pcedere solet: Militares erant Læna quę supra alia omnia induebat hinc Læna tū familia grecis etiam cōmunis erat. ψλαιμαμ quoq; & ipsi vocāt. pręterea Abolla. vt ait Marcellus. de Sago nulli dubium Cic. Itur ad Saga. Virgatis lucent sagulis: supra armā ferebatur: quantumq; ex veterum statuis deprehendere fas est: vilis erat panni Venetiq; coloris. Penula quā supra tunicam & si vsuueniret cōtra imbrem sumebāt. Iu. Et multo stillaret penula nimbo. Lāpridius Alexander senatoribus cōcessit vt in ciuitate penula vterentur: nam vsus fuerat extra ferre. Erat itē Strigium ex hispania & Mastruca e Sardis & Gausapina. Plautus mastrucatū dixit: meminit & Ci. in orationibus vestes sane omnes crassę & hyemales: fere similes nostris Ibernicis. Seneca Gausapinatum vocat pannosum hominem & Martialis Leucopeatum & bericatū: erat enim leucopū albus pannus ac vilissimus. Plynius vbi de medicinis ait in panno leucopo dicit reponēdū. Pullari & atrati iidem erant q nigris vtebant. aut funeris aut vlciscendi se gratia ob obliquā iuriam. Ci. in orationibus de Clodio Tribuno veste obsoletior capillatior q̄ antea: barba pmissi orvim tribunis nouā minabat: Idem hos esse in cōuiuio non solere demōstrat. Quis vnq̄ ingt vel in suorū funere atratus accubuit: In sumendo vestem dicebant mutare in ponendo recuperare. Dicuntur quoq; pullati plębei oēs q̄ fusco & naturali sint amicti colore: Tranqllus in Augusto. Edixit nequis pullatorū in media cauea cōsisteret: & Quintilian⁹. pronūtiatio vehemēs cū corporis iactatiōe mire ad pullarum circulum facit. Muliebres deinceps inter quas Palla honestissimę cuiusq; Marcello fuerat: inuenimus & apud Ouidium virorū de Orione loquentem Induerat tyrio distinctā murice pallā: pretiosa vtcumq; vestis Vir. Et pallam insignē gemmis auroq; rigentem. Stolā veteres non honestam vestem solum sed etiā omne quod corpus tegeret muliebre. Strophium fascia breuis quę virginalē errorē cohibebat papillarū Ci. in Clo. Strophium accurate præcingēs. auctor Marcellus in himno tñ diui Io. pro tegmento villico & agresti accipitur. Plautus in Epidico multas huiusmodi cōmemorat: quas Marcellus declarat. Sūt autem hę Regilla diminutiua a regia vestis dicta & basilica. Itē mendicula Ralla a raritate quę pretiosis vestibus imitti solebat: Induſiata Paragiata Plumatile dicitur. Plauto Plumatile aut clauatum aut e plumis factum Cesitiū. linteolum purum & candidum dicit Plauto q̄ ita ad cādorem peruenīat q̄ oras circūcisas habeat. Supparū est linteolum femorale Exoticū pegrinum & pulchrum dicit. Plautus basilicū aut exoticum. Limb⁹ muliebris etiā vestis & pretiosa Plaut⁹ Limborarii Arcularii. Flameū tegmē quo capita matronæ tegūt: dicit & Flameolū. vulgus italicum adhuc fazolum appellat. Reticulum item capitis. Carbasus palliū quo Flameū amicitur. Virg. viii. Eum tenuis glauco velabat amictu Carbasus. Capitia capitum tegmina fœminarū. Calantica item Cicero in Clodium. Tu cum calanticā capiti adcomodares. Interula cui⁹ Horatius & Mar. meminetūt vtriq; sexus ferebat erat enim tunica proxima carni nos linea vti mur apud veteres lineā nusq̄ cōperio fuisse vt ex marmoribus indicatur. Ply. grecas statuas armatas sine tunica hoc est in nudo corpore dicit. ex quo videre licet q̄tum mollicies cultus posteros occupauit.

Insula.

Latū clauū

Vestes militares.

Læna.

Abolla.

Sagum.

Strigium.

Mastruca tus.

Gausapinatus.

Leucopeatus.

Bericatus.

Pullatus.

Aratus.

Muliebres.

Palla.

Stola.

Strophiū.

Regilla.

Ralla.

Inculsiata.

Plumatile.

Cesitium.

Supparū.

Calantica.

Limbus.

Flameolū.

Reticulū.

Capitium.

Calantica.

Interula.

De calciamentis ac tunicis. Et vestibus tragicis comicis ac Satyricis.

NVnc calciamenta. Alexander Imp. Caligariorum & omniū artiū collegia instituit: vt auctor Capitolinus. Erat enim calciamēti gen⁹ non quas nunc Caligas appellant. Nā veteres nusq̄ inuenio caligas quibus nos vtimur habuisse. Sed tū crure tenus Socculos sic in oībus antiquoq; monumentis aspicim⁹ Et Tranqllus ait vitellio socculum alterū detraxit. Calcei fuerant varia forma distincti Vopiscus in vita Cęsarū calceos mulleos: cereos: heredaceos: albos: viris omnib⁹ sustulit mulieribus restituit. Apuleus quoq; linteos calceos nominat. Et Phecasii sacerdotum calcei & Sicyonii calcei ab his qui elegantiæ studēt ferebātur: auctor Cicero. Soleę mulierum fuerant: nos planellas dicimus: quas turpe viris tūc gestare fuerat: Cic. de Aruſp. resp. A muliebrib⁹ soleis inquit. & in Verrē: Stetit Prętor Po. Ro. soleat⁹ In littore. Grecanici calcei ex polluce hi sunt. Basilides quib⁹ vtebant athenis. Crepides gestamen militare. Embades sumptuosū calciamentum. Sūt quoq; Schistæ: Singę compedes asirce Sandalia Crotopezia ligneum calciamentū a sonando dicta: quę aliter calopodia a quibusdam

Caliga.

Socculi.

Soleę.

Crepides.

dicunt Carbatina ruſticũ eſt: vocatum a caribus Ex gentibus quoq; & Ciuitatibus plurima dicta ſunt vt Argęa Scythica Rhodiaca Laconica Theſſalica, quędã ex ſponis Alcibiadia Smindryſia. Hyphicratida. Phecaſia. Diabathra. Communia aũt vtriq; ſexui Embates ſimiles comicis. Hypoſceſma virile calciamẽtũ valde ſumptuoſum proſchema ſenile. Peribates Ancillarũ Albũ calciamentũ meretricum erat Ploearia & acontia nomiant Ariſtophanes tanq̃ muliebria. Rhadia variũ & circũuolutũ erat, meminit Plato. Baucides ſũptuoſoq;. Muliebria rurſus Crocotides aphracta Opitocrepides. Φamẽtis retro liganť: Amphiſphyra: Acroſphyra: Canobia Gynepodia: Nyclipedeces: Meſoperſice: Phytracides: Seleucides: Niſſides: Ambracides: Cõmunia itẽ vtriq; ſexui Phares: Ledarium, chiton Xyſtis. Fœminarũ etiã propria Epopes deploidium: ſemidiploidiũ. catatiſtus. Catagoges. peplus. Zoma veſtis anilis. Tunicę quoq; diuerſorum generę ex eodẽ auctore, hę ſunt Sciſſilis phanotis quę traſlucebat cataſticte id eſt notis variata animalia vel flores intextos habebat Myotis ex muſcis intextis ex Armenia veniens Cortę9 Maſſilienſiũ. Rhiza Thracũ: Caunaces Babyloniorũ: Sarages Medorũ: Temenis Argiuoq; Circa mãmas mulierũ Zoſma Tęnia & tęnediũ ſtrophiũ quod & zona vocať. λισιαδε παρθενικην ζωρην. Et rurſus τηοαμα ζονοσζωσηρ. Epizoſtris veſtis craſſa ex lana. Scytharum veſtes ex pellib9 Diphthera. epicraniũ: bętę ſiſyra: ſpola. Tragicæ aũt ac Comicę veſtes ex eodẽ auctore Xyſtis. Batrachis Clanis calypta Mitra Agrenum ex lana contextũ. Ephatis vertibulum erat quoddã rubrũ quod in manu habebant bellum gerentes vel venãtes. Qui aũt in miſeriis erãt melina hoc eſt lutea vel nigra vel glaucina vtebanť. Satyrica veſtis Nebris id eſt pellis caprina, quã & Izanem vocabant & Pardalim ſubtextam. Venatoriũ Dionyſiacum Cortęus tunica pinguis eſt. Comicę aũt Ezomis id eſt veſtis alba ignobilis ſecundum ſiniſtrũ lat9 ſuturam nõ habens. Punicę9 habitus & purpura luniorũ eſt: Petra baculu9 diphthera ruſticorũ eſt. Nigra vel lucida veſtis paraſitorum pterq̃ ſicyone: Et alba quãdo paraſitus ductur us eſt v xorẽ. Seruorum aũt Ezomis cui adiacet veſticula quędã alba quę epiblema dicit. Coco autem duplex & inflexibilis veſtis. Fœminarũ comicarũ. Anus nigra veſtis: in ſacrificiis tamen alba vtetur. Iuuenum item alba vel byſſina Epicleri album & croceũ. Lenones tunicã colore diſtinctam ac floridam ferebant: baculũq; quod Areſcum vocatur in manu habebãt. Paraſitis erat ſcelergis & Lecythus ſicuti & ruſticis legobolum. Quibuſdã autẽ mulieribus tunica talaris purpurea ad cubiti ſymmetriam rotunda. Hæc pollux.

Embates.

Tunicæ.

Tragicæ.

Satyricæ.

Comicæ.

De varietate ſtragulorum & pellium vſu.

Amphimallum.
Heteromallum.
Sindones.

Stragula item diuerſa, primum circa thorum. Amphimallon & Gauſapeina caſtris vſum pbebant: primum ex vtraq; parte villoſum erat. Heteromallũ ex vna tantum. Stragula quæ lodices poetæ vocant lintea veſtis conſtrata: Stragula quoq; alia ſuper ei9 adpoſita ab Homero plane notant: φηεα καλα πορφυρα omnia ſtragulę veſtes Plynio vocantur: Dicebantur & plagię dein de Sidones appellatæ Varro de vita patrũ Chlamydes: plagię vela. Nã & vela & velaria dicũtur. Papinius lã velaria lintea pluebant. Plumaria quoq; & plumarium opus & plumarii textores quos polymitarios dicunt liciorũ varietate a plumádo dicti Marcello. Plautus plumatile ingt. Stromata & Periſtromata fere quę & tapetia depicta vario colore a ſternendo vocata. Plaut9 periſtromata cãpana dixit. Tapete & Tapetum grecũ vocabulum variis etiam fuerat coloribus pictũ Cortinas Plynius vocat pter vaſa etiã lintea quæ ſternunt ſiue mẽſis ſiue lectis. Culcitra Cicero culcitrã plumeã dixit erat & Lanea. Tomentũ namq; culcitrę materia ex paluſtri arundine quã circenſem appellabant: aut ex re alia ignobili ſuffarta. Tomentum conciſa palus circenſe vocať. Ceruicalia & puluilli capitis ſubſtramenta

Stromata.
Periſtromata.
Tapetum.
Tomentũ.

Toral.
Conopeũ
Dorſualia.
Manticæ.
Bulgæ.
Hippoperę
De pellib9

Toral tori ornamẽtum apud Horatium & Conopeum tentorii gen9 apud eundẽ. Interq; ſignaturpe militaria ſol aſpicit. Conopeum. Propertius de Cleopatra loquens. Fœdaq; tarpeio conopea tendere ſaxo. Equorum quoq; veſtes phaleræ: ephippia: dorſualia. Vopiſcus in Galenobo ues cum dorſualibus ſericis diſcoloribus pfulgentes. præterea Mãticæ ac bulgę imponunt ſic Feſto appellatę Senecæ vero Hippoperę li. epiſt. xiii. M. Cato Cenſorinus canterio vehebatur hippoperis qdem impoſitis vt ſecum vtilia portaret. pelles aũt animalium quib9 nunc vtunť: arcendo frigori apud antiquos minime in vſu fuiſſe quidam exiſtimant: eoq; Plyni9 qui omnia exequiť: tum alii nullã de his faciant mentionẽ. Trangllus Auguſtum ſcripſit non pellibus ſed quaternis tunicis hyeme ſe ſolitum muniri. Et Martialis diuitem deſcribens pbe indutum optat: & obſcuras luces: ventoſq; niueſq; propter Sexcẽtas Baccara gauſapinas. quas ſupra com

memoraui crassa lana fuisse. Barbaros tamen aquilonares gestari pelles vti etiam nunc consue tos esse cum plures sunt auctores: tum Ouidius ponticos & getas describens inter quos exula uit. pellitos appellat: Sed vsum tamē hunc paulatim cœpisse Senecę tēporibus ex loco eius epi stolę putādum: Pelliculas inqt vulpiū ac murium frigoris cā. Murium enim pelliculas & zibel linos & armellinos nūc dictos putaṙ possum⁹. Nā & iter muriū gña sūt ī pōto vt in aialib⁹ dixi. Mures. pontici

R. Volaterrani Commentariorum vrbanorum Li. XXVIII.

De Honesto & eius partibus ac primum de prudentia & doctrina ꝙ magistri in ea necessarii.

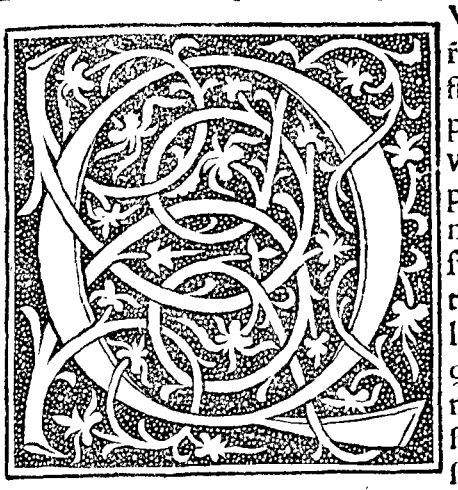

Væ ad corpus ꝑtineāt hactenus. mox ea quæ ad animū ṙliquū nostri opis spectat: ac primū de morib⁹ citra quos frustra cętera discūṫ: deinde de artib⁹ liberalib⁹ dicā: vt plane ꝑmisso titulo materia respōdeat: in qb⁹ pauca qdē verum exotica ex ōi pene gręcia simulcum nostroꝝ rece ptissimis delibaui: vt facilius ediscerenṫ: essētꝙ cū ad be ne beateꝙ viuēdū suffragia: tū ad scribendū oīb⁹ parata supellex: maiorūꝙ reꝝ ꝑ breues adnotatiōes indicamen ta. Prudētia igṙ pri⁹ attingēda. quę vnica cū ęque intel lectu ac volūtate cōsistat: sub eadē doctria cōtineṫ. vtrā ꝙ vero cōiūctā gręci Sophiā nos sapiētiā dicim⁹ In qua monstratore prius est op⁹. Scribit. n. Aelian⁹ de va. hi sto. ꝙ prisca fuit cōsuetudo vt viri magni iuxta se magi stros alūnosꝙ haberēt: sic Vlysses Alcyonum: Achilles chironē: Patroclus Achillē. Agamēnō Nestorē. Telemachus Menelaū. Hector Polydamanta: Hiero syracusan⁹ Simonidē Chiū. Polycrates Anacreōtem. Proxen⁹ Xenophontē. Antigon⁹ Zenonē. Alexander Aristotelē: Inter Romanos Lucull⁹ Antiochum Ascalonitā. Cicero Mo lonē. Mecœnas Ariū. August⁹ Athenodorū. neꝙ mirū cum Plato dicat ꝙ & Iuppiter quendā habuit cōsiliariu m vnde nos exēplo ei⁹ institui debem⁹. Hesiod⁹ quoꝙ optimū vocat q per se omnia nouit. Proximū huic qui sapiētes audit. Qui neutrū ꝑstat penitus esse inutilē. Socrates apud Platonem in phædro ait disciplinā ex sermone potius & viua voce hauriēdā. q̄ ex lectiōe magisꝙ sciēti ꝑdesse. Sūt altiora quędā quę scriptis tradi cōmode nequeūt. Pręterea a quocūꝙ discendū etiā si querc⁹ esset quę loqueret: Nō. n. quis dicat. Sed qd dicat imprimis videndum. Hāc igṙ Socratis sentētiā vox dominica cōfirmat: Quęcūꝙ dicunt Pharisei vos facite: opa ve ro illorum mīme. Item Plato in Laches Is maxime audiēd⁹ cui⁹ dictis facta cōueniūt: q vero vir tute quam nō attingit aut cōtra vitiū qd habet q̄q̄ ornate loquaṫ minime auscultād⁹: siqdē in eo sapientes sum⁹ qd nouimus: In eo deliquētes quod ignoram⁹: quæ sentētia supiori cōtraria quodāmodo videbiṫ quum mīme sit. Idem auctor ait: Maxime illud cauendū qd sciētię & erudi tioni valde officit: ne videlicet in Misologiā aut Misanthropiā īcidamus id est in sermonis aut hominū odium videlicet cū forte alicui⁹ verbis aut opinioni ita addicti sum⁹ vt oīa pro oracu lo credam⁹: deinde oīno cōtraria eē repim⁹: deceptosꝙ nos esse intelligimus: qd cū sępe sit ma xime euenit vt nulli postea credam⁹: qd vitiū oīm ꝑiculosissimū ē: accidit aūt ex ignoratione ꝙ citra delectum & artē credit: Nā si qs studiū & artē in iudicādis hominib⁹ adhiberet: nec teme re crederet: ꝑculdubio repiret hos bonos Illos īprobos & indoctos alios vero īter vtrūꝙ. Apule ius in apologia ait. Thaletem Milesium interrogatū a Mandraico Prienēsi discipulo quantam vellet mercedē ꝑ eo qd disceret: ṙspondisse. Si qd didicisti mihi adscripseris meꝙ reptorē ꝑdica ueris Quātū igiṫ auditui in hac parte debeam⁹ satis docent sacri libri q fidem ex auditu esse di cunt. & Iacobus: Sit omnis homo velox ad audiendum. Hieronymus quoꝙ habet latentē ener giā viua vox. & in epistolis Non enim vt est quorundā ꝑsumptio me ipsū docui. Hęc deniꝙ cau sa cur peregrinationis longas philosophi susceperint. vti corā laudatos viros audirēt quorum sępe libros domi habebāt

Qui aptiores ad doctrinā & qd aut quomō discēdū.

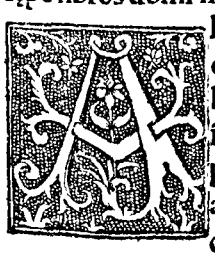

D doctrinam ali⁹ alio docilior. Mercuriales pueri velocissimi sunt: verū cito desinūt raroꝙ ꝑueniūt ad frugem maxīe si cū Mercurio Martē coniunctū ha beāt: talis fuit Hermogenes ille sophista q de arte scripsit ī adolescētia senex in senectute puer vt ait Philostrat⁹. Saturnini vero tardiores ab initio: sed tē pe altius radices mittūt. Quapp Aristō vt ait Seneca dicere solebat: malle se adolescentē tristē q̄ hilarem & amabilē turbę. Vinū. n. bonum fieri qd recens durum atꝙ asperū visum sit: non patiętatem ꝙ in dolio placuit. Huiuscemo

dī.n. legīt fuisse Cato ille Censorinus q̄ sero didicit litteras: eua fit aūt sūmus orator. Torquatī quoq; illi⁹ q̄ filios occidit ingeniū rusticanum: & inutile ab initio visum in sūmam lucē effulxit Proximis aūt sæculis Ludouicus Pontan⁹ iuris scientia p̄cellens. vii. ānis Scholis Italiæ p̄tinacissime vacando nūq̄ in ea facultate mutire aut disserere q̄q̄ est visus. Sunt aūt q̄ vtrunq; præstant & velocitatem & vsq; ad extremū p̄seuerantiā ac p̄fectum. quæ q̄dē rara fœlicitas qualis Cicero fuit: & Augustin⁹ noster qui p̄ se didicit oīa. Quomodo aūt discēdū Seneca item in epistolis docet: Lectio certa prodest: varia delectat: Multūq; potiusq̄ multa legenda q̄ nō habeas ad manū: quē admodū magn⁹ Luctator nō est q̄ oīs numeros nexusq; p̄discit: quorū vsus sub aduersario rar⁹ est: Sed q̄ in vno se aut altero bene & diligēter exercuit & eoq; occasiones intentus expectat. Nec est q̄d de naturę malignitate queramur q̄ res occultet: cum q̄cquid meliores aut beatos est facturū in apto aut in p̄ximo posuerit: idē cum omni ętati studia cōueniāt: nō ea dē tamē semp cōueniūt: Turpe ē viro iā puecto ex cōmētariis sapere: aut flosculos captare: sēper interp̄tem nunq̄ auctorē esse: Sēper deniq; meminisse nunq̄ scire. Idem Demētia est mi Lucille supuacua discere in tanta p̄sertim tp̄is breuitate Negat Cicero si dupliceturſibi ętas habiturū se temp⁹ quo lyricos legat. Eodē modo & dialecticę vanas captiones. Nam apud plęrosq; p̄hia quæstui est institores potius nacta q̄ Antistites. Hanc fas est dare tēpus nō accipere: res. n. non subsiciua sed ordinaria est. Aristotelis insup opinio Nullum esse magnum ingenium sine melā cholia aut mixtura dementiæ: & ex sentētia Platonis Frustra poeticas fores cōpos sui pepulit: Et Ci. p̄ Archia sæpe cōpertū ad laudē atq; virtutē naturā sine doctrina q̄ doctrinā sine natura valuisse.

Q̄ doctrinam cū prudentia ac iustitia cōiungere opus.

MEnandri Senatorios sex ad hoc p̄positū cōuerti. Cūcta. n. scrua sūt prudentię Frustra mei debilitatē corporis accusauerim si aderit prudētia. Hæc. n. potē tī brachio fortior. Sicut nanq; corpori existit ocul⁹: Sic demū nſę mens aię fuerit. Idē Δυσεξαμαρτωρ ταυτον ουκαμΔροσοφου ομηΔεν ειΔωσευΔερεξαμαρ ταρει. Bis in eodē peccare nō est viri sapientis: qui vero nihil viderit nihil peccat. Phocylides poeta dixit mētem ac rationem hoībus p̄armis datā his hexametris a me cōuersis. Cuncti mortales q̄que Loc⁹ oīb⁹ idē Regīb⁹ ac inopi est: animis deus impat altus Cunctorū. qui cuiq; dedit p̄pria arma ferenda. Velocē lepori cursum: sed cornua tauris Spōte sita: aſt apibus penetrantia acumina caudæ. Mentē homini melius tribuit: qua cætera inermis: Robusto sapiēs lōge p̄stare videt. Cleanthes dicebat hoies absq; disciplina & lris tm̄ forma distare a feris. Plato sciētiā ait sine iustitia cæteris q̄ virtutibus calliditatē poti⁹ q̄ sapientiā. Zeno dicebat q̄ in disciplis q̄dā erāt Philologi: q̄dā vero Logophilii id est amatores poti⁹ verborū q̄ scientiæ: itē nōnullos esse philosomatos id est corporis amatores potiusq̄ philosophos siue etiā philotimos aut philocrematos id est honoris ac pecuniæ.

Q̄ doctrina omnis ad philosophiam ac theologiā referenda.

ARistonymus Chi⁹ circulares sciētias sectātes negligentes vero p̄hiam comparabat procis penelopes qua cum mīme potiri posset ad ancillas se cōuertebant. Idē vulgū cōparabat laerti qui tm̄ agrorū curam habēs sese domumq; propriā sperneret: sic plures curam tantū diuitiis intendētes aīm negligere agrestibus exulceratum p̄turbatiōibus. Bion dicebat grāmaticos Vlyssiseretores ingrere: suos autem mīme. Plato in protagora: Poeticā simile facit impetoq; conuiuiis qui cū propter inscitiā & rerū ignorationē propria voce suisq; sermonibus colloqui neq̄ant: tibicines accersūt vt aliena voce hoc est tibiarū flatu vrant: vbi aūt sunt eruditi ac philosophi: inter se disceptant: Nec ab re Homerus dicit: vt Diomedi dare tur socius ad exploranda castra q̄ alter ex altero si duo sint melius intelligent. At Cicero p̄ Archia poeticam: & cyclicas sciētias magnope laudat: Hęc inquit studia adolescentiā agūt: senectutem oblectāt: secundas res ornāt: aduersis p̄fugium & solatiū p̄bent: delectāt domi: nō impediūt foris: pnoctant nobiscum: pegrinant: rusticant. Quod si ipsi hæc attingere minime possemus: tm̄ ea mirari debem⁹ cū in aliis videmus. Apuleius de deo Socratis. Vlysses ait comite sapientia: quā Homerus poetice Mineruam appellauit omnia horrenda subiit: oino aduersa supauit: Et Cyclopis specus introiit: & egressus est: solis boues vidit: & abstinuit: Ad inferos migrauit: & remigrauit: Scillā p̄ternauigauit: nec abreptus est. Circes poculum bibit: nec mutatus est: Ad Lotophagos adcessit: nec remansit: Sirenes audiit: nec adcessit. Basili⁹ quoq; in quo

dam libello non vſq; quaq; poetarum lectionem deteſtat: ſiqs ex his roſam non ſentes delegerit. Nã Vlyſſes ingt velut alter Iob nobis exẽplar patientiæ ab Homero ꝓponit. Hieronym⁹ itẽ qui ſeculare ſcientiam alias dæmonũ cultus eſſe dicit: ad noſtrã deducere iubet phiã: haud aliter ꝙ hebreꝛ captiuam alienigenã reſectis vnguibus & capillis in matrimoniũ ducere poterãt: ſic dicta illoꝝ caſtratis erroribus & verborũ Laſciuia ſi qua probata ſũt noſtro dogmati adiicere recte licere: Nam Salomon & Paulus & Cyprianus multiq; ex noſtris poetarũ philoſophorũq; ſcripta vt ipſe teſtat: ad noſtra cõfirmãda in mediũ adduxerũt: Idẽ ad Ruſticũ monachũ Ama ſcripturarum ſtudia & carnis vitia non amabis: eripiũt. n. ſenſũ a cogitatione Laſciuię & carnẽ macerant ob laborẽ. & alibi lꝛæ laboris ſunt comites non voluptatis: damnũ non marſupiũ ſequũtur ieiunium nõ ſaturitatẽ. Auguſtinus de Tri. vera philoſophia eſt trinitatem intelligere ſcilicet vnũ deum a quo ſpm̃ſãctũ in quo & filiũ per quẽ ſumus: principiũ ad quod creamur: formam qua ſepamur: gratiam in qua reconciliamur. Gregorius tris ponit Sapientiæ profect⁹. In choationem & perfectionẽ: & quod inter vtrunq; eſt mediũ. In primo blandimẽta dulcedinis: medio tẽpore mẽtis certamina laboreſq;: ad extremũ pfectionis ſũma voluptas. Hieron. Gratias nunc ago deo meo q; ex amariſſima doctrinæ radice nũc dulces fructus carpo. Thomæ Aquatis ſententia eſt vt ſciẽtię veſtigia nobis defunctis remaneãt: ꝙbus doctiores maiore cũ voluptate ac vberius diuinitatem ſpeculentur: Quod & Hieronymus ſentire videtur: dum ait Diſcam⁹ in terris quorũ ſcientia nobiſcum pſeueret in cœlis: & alibi ex Danielis auctoritate doctiores firmamento cõparat: reliquos vero aſtris. Q; docti ſemp in ptio fuere.

DOctria q̃q; ſepe plurimoꝝ iacet viri tñ ea maxime pcellentes ſemp in honoꝛ fuere. Nam & platonẽ Siciliã petentẽ Dionyſius cũ albis quadrigis obuiã ꝓcedens excepit. Alexãder thebas euertẽs Pidari domui pepcit: Stagirã oppidũ ob Ariſtotelẽ reſtituit. Athenienſẽ Thucydidẽ quẽ impatorẽ in exiliũ miſerãt retũ ſuaꝝ ſcriptorẽ reuocarũt. Menãder comic⁹ petit⁹ claſſe Aegypti ac Macedonię ꝛgib⁹ venire cõtẽpſit regiæ fortunæ ꝓlata lꝛarũ ſciẽtia. De Hippocrate idem cõtigit: Xerxe rege adcerſẽte. Pto. quoq; philadelph⁹ & Hiero Tyrãnus occaſiõe aduerſę valitudis ſe ſtudiis maxie tradiderũt viris doctis vndecũq; adcerſitis. Vt aũt de Romanis loquar ex hiſpania venerũt qdã nobiles vt Liuiũ viſerẽt. Pompei⁹ poſt bellũ mythridaticũ Poſſidonii diſſerẽtis domũ Athenis ĩtratur⁹ nõ ꝓcuti de more lanuã iuſſit: ſed faſces lictoreos foꝛib⁹ ſubmiſit. Scipio ſtatuã Ennii ſepulchro ſuo ĩponi mandauit: Cato ſenex Carneadẽ legatũ Athenienſiũ ob viri eloquẽtiã ſuſpectã ſenatui non admittẽdũ eſſe cõſuluit. Auguſtũ quoq; ĩtẽ Claudiũ Hadrianũ &. M. Antoninũ ex Ro. principib⁹ maxie doctis viris fauiſſe memoriæ ꝓditũ eſt. Numerianus itẽ Imp. teſte vopiſco dicẽdi facultate maxime pdi tus maluit in bibliotheca vlpia ſtatuã ſibi poni Numeriano oratori q̃ Cæſari. Proxia memoria Robert⁹ Siciliæ rex Petrarchã oiſq; eruditos in ptio habuit: Mea vero ætate. hac laude magno pere digni Nicola⁹ pon. Alfõſus tarraconẽſis & Mathias Pannonię reges. Coſmus itẽ medices ac Federicus Vrbinas dux. Q; vn⁹ q̃q; in populo ſapientia ꝓditus plus cęteris videat.

ET illud ſapiẽtiæ ꝓpriũ. vt vnus ſępe plus cęteris in multitudie videat fruſtra tñ: aios reliquorũ ſuꝑbitia ſeu inuidia occupante vt Annibali accidit: ob inuidiã factionis barchinę vt Socrati de deorũ opiniõe vt Capitoliano in eg introductiõe vt Magio Cãpano ne Annibal in vrbẽ recipeꝛ: Cõſulẽti vt apd Romanos Paulo Aemilio pugnã Cãnenſẽ detrectãti vt Fabio max. cõtra Minutiũ & totũ exercitũ cõtendẽti. vt deniq; apud Hebreos tot ꝓphetaꝝ ꝓdictionibus mime exauditis Q̃q; tamẽ ꝓpli fœlicitate auditus ſapiens vt Cęci ſolius ſententia de pace non ineunda cum Pyrrho. vt Catonis de Carthagine delenda: vt deniq; apud noſtros Iona Niniuitis.

Apophthegmata. vii. Sapientum ex Demetrio Phalereo. Cleobul⁹.

LEobul⁹ μετρον αριζον mediocritae optimũ ωατερα δει αιδεισθαι parẽtem vereri oportet ευ το σωμα εχειν και την ψυχην Bene corpus & animam habe. φιλησκουν ειμαι ηπολυκουν. Libẽter audi magiſq; multa γλωττυσ κρατειν Linguam compeſce βιαμηδεν ωραττειν Nihil age per vim εχθρασ διαλυειν Inimicitias diſſolue τον δημου εχθρον πολεμειον νομιζειν Populi inimicum ęque tuum puta. γυναικι μη μαχεσθαι μητε αναντωσ ωοισθαι. Cũ vxore ne cõtẽde: ne ve ei nimiũ cõfide. οικετασ μεθυοντασ μηκολαζειν ειδεμη

Δοξεισ καὶ αὐτοσ μεθυεῖν Seruos temulentos ne caſtiga ne & tu temulent⁹ videare: τὰ μεὶν ἐκ-
τῶν ὁμοίων Nube pari, μὴ ἐπιμαίνεσθαι τῶσκοπτορτι. Ne cum cauillantib⁹ inſani ἐυτῶ ρυτὰ
μὴ ὑπερφανον εἶναι ἀπορυτὰ μὴ τὰ ὑπὸ εἰσοισθαι In copia ne ſis aio elato neq; in egeſtate de-
miſſo. Solon. μὴ δὲν ἀναν Ne quid nimis κρητησ μὴ καθησο. Ne ſis iudex alioquin inimicus alte-
Solon. ri eris parti ἡδονὴν φεῦγε αὐτὸ γὰρ λυπὴν ὑπὸ τὴκτὲν voluptatē fuge: ipſa nāq; poſtremo dolorē pa-
rit σφραγίζε τὸν σὸν μὲν λόγον σὺν τὴν δεσίγμὴν καιρῶ Obſigna verba ſilentio Silentiū vero oc-
caſione φίλουσ μὴ ταχυκτῶ οὐσ δὰρκτησόν μὴ τὰχυ ἀποδοκίμαζε Amicos ne cito pares, pa-
ratos ne cito reiicias: ἀρχεσθαι μαθὼν ἀρχὴν εἰπὶζησόν. Imperiū diſcens pati meli⁹ exercere ſci
es. μὴ κακοῖσ ὁμιλὴν Cū malis ne cōgredeī. Χρῶ τοῖσ θεοῖσ ὑτὲρε διὰσ μὴ λέγε ἀλλὰ
Chilo. δῶ σσυτὰ Nō quodcūq; noueris dicas ſed plane cognoſcēs tace. τοῖσ σαυτοῦ πρόσω ἐξω Cir-
ca te pximis mitis eſto τὰ ἀφανὴ τοῖσ φανεροῖσ τεκμαίρου ex manifeſtis occulta deprahende.
Chilo. γνῶθι σεαυτόν Noſce te ipſum. πὶνων μὴ πολλὰ λάλει ἀ μαρτησήσαρ In vino ne multa
loquere ſi non vis errare. μὴα πειλεῖ τοῖσ ἐλευθεροῖσ Ne minitare liberis hominib⁹. μὴ κακολέ-
γειν τοῖσ πλησίον εἰδὲ μὴ ἀκουσὴ κακῶσ Proximo ne male dicas ſi non vis audire: Ad amicorum
cœnas tarde ad calamitatem celeriter ito. γάμουσ εὐ τελείσ πῶσιν Nuptias parce facito. τοῦ-
τελευτὴκότα μὰκαρίζε Defunctū lauda πρεσβύτερον σέβου Seniorē honora. τὸ τὰ ἀλλο-
τρία περιεργάζομενον μισεῖ Curioſum nimis rerū alienarū faſtidi. Dānum ama potiuſq; turpe
lucrum. τῶ δυστυχὴ τιμὴ ἐπιγέλα Miſerū ne deride. Cum ſeueritate quietū te pbeas vt ho-
noreris magiſq; tímear. διὰσ σὶκείασ πρόσταττε μὴ pſis ppríe domui γλῶσσόν μὴ πρότρε-
χε τῶ τοῦρον Lingua non diſcrepet a mēte. μὴ ἐπιθυμεῖ τὰ ἀδυνατὰ Ne cupias quę haberi nō
Pictacus. poſſunt. In via ne ppera neq; manum moueas quod ſtulti indiciū eſt: νομοῖσ πίτου legibus ob
tempera ἀδίκουμένοισ διάλασσου Placa ſeu reconcilia quos iniuria adfeceris. Pictacus. ἐγγύη
πάρδατα Sponſio pximum damno eſt. φίλων ἀπογτῶμ καὶ πάρόντων μέμνησο Amicorū p-
ſentium vel abſentiū memor eſto: μὴ πρόσδεχου τὸν φαῦλον Ne recipe improbū. Qualē er-
ga parentes te pbueris tales habebis erga te filios. Difficile in voluptatib⁹ bene noſſe. Ocium
Thales. fuge. μὴ δὰρπλουτησ τὴν εὐτυχίαν κρυπτὲ Ne diuitias abſcōde quū in eas veneris. μὴ πάσι
πίζευε. Ne omnibus Crede. Thales. καιρὸν γνῶθι Occaſionē noſce: ὁμέλλεισ ποιεῖν μὴ λέγε
ἀπότυχὼν γὰρ ἀπὸ γελασησόμ. Quod facturus es nemini prodas ne forte non compos deride-
aris. Ama proximū. Amicis parce maledicere. Δεινὸν τὸ συνοίδειν τὸ μέλλον Magna res futu-
rū prouidēī πίζόργια πῶσον θάλασσα ἀπώλησόν κέρδοσ. Fidele terra. Infidele Mare: Inſatia
Bias. bile lucrum. Bias. οἱ πλεῖσοι ἀνθρώπων οἱ κακοί. Hoies ex magna parte iprobi εἰ καλὸσ φαίνηκα
λα πῶσιν εἰδὲ αἰσχρὸτὸσ ησ φύσεωσ ἐλλιπὲσ διώρθου σθαι καλὸκἀγαθία Si pl'cher es pul-
chra fac: Si deformis naturæ defectū bonis actionibus compenſa. βραδέωσ ἐγχείρει ὁδὸν ἀρξὴ
διάβεβαιου Tarde aggredere. Qđ aggreſſus fueris perſeuerā ter proſequere μίσει τὸ ταχὺλα
λεῖν velociter loqui faſtidi μὴ ἐυηθυσ ίσθι μήτε κακοήθησ Ne ſis nimiū moribus facilis neu ni-
miū difficilis. Prędica vbiq; deos eē. Noſce qđ geſtū ē: ἀκουε πολλὰ λάλει καιρία Audi mul-
ta: loquere opportuna. Cum ſis pauper ne diuitib⁹ iraſcaris. Niſi forte valde videris proficere
ἀμάξιον ἀνδρὰ μὴ ἐπαίνειν διὰ πλοῦτον Indignum hominē ob diuitias mīme lauda πείσασ
λαβὲ μὴ βιάζομένοσ hortādo accipe ñ pvim ὁταν ἀγαθὸν πράξησ θεοὺσ μὴ σεαυτὸν αἰτίω Si
quid benefeceris diis hoc referas acceptū nō tibi κτήσαι ἐμμένει μετὰ τῆτι ἐυπραξίαν ἐγὲ τῶν γήρᾳ
σοφίαν Ama luuenis pulchre qd agere: Senex vero ſētire. ἑξήσ ἐργῶ μὴ μήμην καιρῶ ἐυλαβίαν
τρόπῶ γεννάιωτὴν ἀπὸ γῶ ἐγκράτειαν πλούτῶ φιλίαν λόγῶ πείθῶ σὺν ἠκοσμουργῶ μὴ δίκαι
οσήμὴ τόλμὴν ἀνδρείαν πράξει δύναζι ἀμφύσει ἐυσέβειαν. Habebis i negotio mēoriā: In oc-
caſione cautionem: in moríb⁹ generoſitatem: in labore conſtātiam: In diuitiis amicitiā: In ora
tione perſuaſionē: In ſilentio ornatum: In ſentētia iuſtitiam: In audatia fortitudinem: In actio
ne potentiam: In natura pietatē. Huius denīq; illa ſunt infelix qui infelicitatē ferre non poteſt.
Periander. Et qđ agere inſtituis cunctabūdus aggredere. Periāder. μέλετῶ τὸ πᾶν Cogita totum κάλλο
ἡ συχία Res pl'chra ges ἐπὶ σφάλεσ πρόπετεία. Res fallax temeritas. Democratia meli⁹ Ty
rannide αἱ μὲν ἡδοναὶ θνηταὶ δὲ αἱ ἀρεταὶ ἀθάνατοι voluptates mortales virtus aūt ęterna eu
τυχῶν μὲν μετρίωσ εἰ μὴ τυχῶν δὲ φρονίμωσ. Fortunat⁹ modeſte agas: infortunat⁹ prudē
ter φείδομένον κρεῖττον ἀποθανεῖν ἢ ζῶντα ἐνδεισθαι Præſtat eum qui bonis non vtit mori: q̄
viuentem egere. ἄξιον πάρασκευάζε τῶν γονέων Fac te dignum maioribus tuis ζῶν μὲν ἐπαί
νου ἀποθανόν δὲ μακαρίζου viuens fac laudēris: Moriens beat⁹ puteris ὁ ἑκὼν ὠμολόγησεν

πὸρηρομ παραβαιμε Quod ſponte promiſeris malum: non prẽſtabis. λοιωρμ απορρητωρ εκφορ
ραν μη ποιου Secreta ne prodas. λοιδορει ωσταχυ φιλοσ εσομεροσ Ita iraſcaris aut cõuitiũ
dicas vt ſtatim fu tur⁹ amic⁹ τοισ μεν παλαιοισ μομοισ χρωτοισδε οψοισ προσφατοισ vte
relegibus antiquis: obſoniis vero recentibus. Cohibe nõ ſolũ peccantes: ſed paratos ad peccan
dum δυστυχωμ κρυπτειμα μητουησ εχθρουσ ευφραγησ Cela inimicos calamitatẽ ne gaude-
ant. Sunt & illa indiſcreta ſapientũ ex Sodiade auctore videlicet. ευχου δυματα Appete quæ Sodiades.
poſſis ψευτε μηδεμα ευλογει παντασ Neminẽ vitupera: Omnis lauda χρονουφειδου Parce
tempori ιδιαφιλασσε αλλοτριομ απεχου Propria cuſtodi: Alieno abſtine. εχωρ χαριζου Ha-
hens gratificare λαβωνα πολοσ Accipiẽs redde. γνουσ πραττε Cognoſcẽs age. σοφοισ κρω
Vtere ſapiẽtibus ομελλεισ δοσ Da quod debes ευεργεσιασ. ιμα φθονει μηδεμα Beneficia ho
nora: nulli inuideas. διαβολημ μησει Calũniam odio habe. γλωτησ αρχε Impera ligueꝝ οισμη
καταθαρρει Filiis ne confide. αποκριγου εγκαιρω Reſponde oportuno tempore πραττε αμε-
ταμοητωσ αμαρτανωμ μετανοει Age quorũ nõ te pœniteat. Si tamẽ peccas pœniteat αρχε
σεαυτου Impera tibi. φιλοσοφοσ γιγου Eſto philoſophus οφθαλμομ κρατει. Oculũ cohibe αρ
ρητομ μη λεγε Secretum ne pdas. καιρομ προσδεχου Occaſionem expecta απεχθειαμ φευγε.
Fuge inimicitiam. κιμδυνευε φρονιμωσ Prudẽter piculum adeas. σεαυτον αιδου Teipſum ve
rere πλουτου απιζει Diuitiis ne cõfide. θρησκευε περ πατριδοσ Morẽ pro patria. επι νεκρω
μηγελα Sup mortuo ridere noli. Sis in adoleſcentia cõtinẽs. In media ætate iuſtus: In ſenectute
ſapiens: In morte ſine dolore. Epicteti diſſertationes ex Arriano. Fortunæ cõmixta vita ſimilis Epicteus.
eſt torrenti q luculentus ruit difficili tranſmiſſu ingentem datur⁹ ſonitum: breui tempore du
raturus. Virtuti aũt anima cõiuncta ſimilis perenni fonti: qui pur⁹ fluit ac ꝙtus & potabilis.
Si vis bonus eſſe primum exiſtima te malũ exiſtere: Caſtiga turbationes animi ne ipſe ab illis
caſtigeris. Si vis bene audire diſce prius benedicere: hoc eſt εβουλευκαλλωσ ακουει μαθεκα
λωσ λεγειμ. Quẽre tecum ſi cupis diuitem an fœlicẽ eſſe: Si diuitẽ ſcito neq; hoc bonũ neq; oĩ-
noin te fore. Si fœlicem hoc & bonum & oĩno in te eſſe: Nã alterum fortunæ breuis cõmodatio
eſt: alterum penitus electionis. Sicuti neq; aſpidem neq; ſcorpiũ propterea non pniciosos exiſti
mabis q in aurea Theca incluſos videas. Sic & vitium noli non ideo miſerum ac vile putare q
fortuna ornatum atq; optum adſpicias. Difficile aut diuitem modeſtũ: aut modeſtum eſſe di-
uitem hoc eſt δυσχερεσ αρα πλουτουντα σωφρονειμ κσωφρονουντα πλουτειν. Sicut enim
inter perſas natus non malles in græcia vel in diuitiis degere: In pauptate aũt educatus quid
queris ad diuitias properare! Cũ nec ibi fœlix futurus ſis. Sicut in parua habitatiũcula aut gra
bato prẽſtat cum aliquo incõmodo ſanum eſſe: q̃ in magno atq; cõmodo egrotum. Sic in parua
ſubſtantia prẽſtat arcti⁹ victitando fœlicem eſſe q̃ in magna curis plenum & infœlicẽ ου πενια
λυπημεραζεται αλλεπιθυμιακα ουδεπλουτοσ τοσα παλλακτειαλλαλοιποσ. Non.n.
pauptas ſed cõcupiſcentia triſtitiam parit. Nec diuitiæ a triſtitia liberant: ſed animus & ratio
Neq; equus ob phaleras: aut auis ob pulchrę caueæ ornamentũ aĩo tollit: atq; exultat: ſed hæc
in pennarũ ille in pedum celeritate gaudet. Eodem Tu modo neq; ob victus aut ſane horum oĩ
umque extra veniunt lautitiam tete extollas: ſed ex his tantum quę ex animi natura ſũt boni-
tate videlicet & recte factis. Pulchre viuere dupliciter intelligitur: Parce ſobrie modeſteq; vi-
uere: Et molliter ac delicate: hoc vituperat: illud laudatur. Si vere pulchre viuere cupis ne quæ
re ſũptuoſe victitãdo laudari. Is cum quo cõuerſaris ſi melior: ei crede atq; obtempera. Si peior
noli credere: Si ęqualis cum eo cõuenias neq; vnq̃ contendas: Libertas & ſeruitus nomina ſunt
hæc vtili: illa virtutis. Corporis viculũ fortuna. Animę vero vitium. Corp⁹ n. ſoluet aut mors
aut vitium p diuitias. Animam vero virtus per exercitationem doctrinę ac abſtinentiæ. Sicut
lupus ſimilis cani. Sic adſentator aut paraſitus aut mœch⁹ ſimilis amico. Vide igit̃ ne pro ca-
nibus cuſtodibus accipias lupos. Si parua primũ admiraberis: Maioribus dignus putaberis. Si
parua deſpexeris maiori fueris admirationi. Nihil vilius q̃ amare voluptatẽ: aut queſtũ aut ia-
ctãtiã: nihil magnificẽti⁹ mãſuetudĩe hũanitate. Bionis philoſophi nõnulla cõmemorat: Dio Bion phs
genes inter quę illa interrogatus quiſnã anxietate maiore p̃meret: inquit q ſe cupit maxime fœ Publi⁹ poe
licem ac quietem eſſe. Senectu tem malorum omnium portum eſſe dicebat: ſiquidem ad ipſam ta.
cũcta cõfugeret. Gloriam amicorum eſſe matrem: Pulchritudinem alienum bonum. Publii poe
tę mimorum familiaris Cæſaris ponũtur Macrobio Gellioq; apophthegmata etiã quędam: ex
quibus illa ſunt. Malum eſſe cõſilium quod mutari non poſſit. Beneficium dando accepit qui

digno dedit. Feras non culpes qđ vitari nõ potest. Cui pl⁹ licet q̃ par est: pl⁹ mauult q̃ licet. Comes facund⁹ in itinere pro vehiculo est. Frugalitas miseria est rumoris boni. Hæredis flet⁹ sub persona risus est. Furor fit læsa sępius patientia. Improbe neptunũ accusat qui iterũ naufragiũ facit. Ita amicũ habeas vt posse fieri inimicum putes. Veterem ferendo iniuriam inuitas nouã.

Seneca.

Nunq̃ periculum sine periculo vitatur. Pars beneficii qđ petitur si cito neges. Senecæ itẽ q̃multa sũt huiusmodi: verum delectu: iudicioq; indigent. Anthologiam igit̃ earundem ponam. Si vis beatus esse cogita primum contemni. Si multis placuerit vita tua tibi placere non poterit. Solitudinem quęrit qui vult cũ innocentibus viuere. Si cupis ab oĩbus cognosci: da operam vt a nemine cognoscaris. Stultum est timere quod vitari non potest. Secreto admone amicos: palam lauda. Scias multis virtutib⁹ abundare qui alienas amat. Tacere qui nescit: nescit loqui. Libentius audias q̃ loquaris. Si bonus es quęre alterum tui similem. Tam oĩbus ignoscere q̃ nulli crudelitas est. Seruis moderate impare laus est. Vt fulmina paucorum periculo cadunt: omnium metu: sic aĩaduersiones magnarum potestatum terrẽt magisq̃ nocẽt: Omnia vitia pandũtur cum fortuna excideris. Omne vitiũ habet patrocinium suum. Non cito ruina perit vir qui ruinam timet. Quottidie damnat̃ qui semp timet. Plęriq; famam conscientiã pauci verentur. Recta ingenia debilitat verecundia. Praua cõfirmat audacia. Negandi causa auaro nunq̃ deest Non adspicias q̃ plenas deo quisq; manus sed q̃ puras admoueat. Nihil petas, quod negatur⁹ es. Nihil negabis qđ petiturus es. Nihil magnum in rebus humanis nisi animus magna despiciens. Morbum esse scias non hilaritatẽ sẽper adridere ridentibus. Omnis dies velut vltim⁹ ordinandus est. Odiũ peccandi facias non metum. Proxima Innocentię verecundia & peccati cõfessio. Malis displicere laudari est. Lucrum sine damno alterius fieri non potest: Inopi bis dat q celeriter dat: Minus offendit qui cito negat. Grauissima est ꝓbi hominis iracundia. Furor fit lęsa sæpius patientia. Ficta cito ad naturã suã recidũt. Bonis nocet qui malis parcit. Amicos res secundæ parant: aduersæ probant. Beneficiũ qui dare nescit iniuste petit: Beneficium accipere libertatem vendere est. Bona nemini hora est vt nõ alicui sit mala. Beneficiũ qui se dedisse dicit petit. Beneficium sępe dare docere est reddere. Nihil magnificentius q̃ dare semp: nunq̃ exigere. Plura sunt quę nos terrent q̃ quę premunt: & sæpius opinione q̃ re laboramus. Aliquis vir bonus eligendus ac semp ante oculos ponendus vt sic tanq̃ eo spectante viuamus. Tarde deliberandum cito exequẽdum. Tarde iudicãdũ. Qui enim cito iudicat ad pœnitentiã properat. Quam sententiã alio loco aliter dicit: De te spem inquit habeo: nondũ fiduciã: in qua sane imitatus est Ciceronem: Ille enim sic. Hominem ignotũ bonum sperare licet: iudicare periculosũ.

De Noscendo se ipsum.

Rudentis est illud ante oĩa γνωθι σεαυτον. Hoc est nosce te ipsum Quod Chilonis esse plęriq; dicunt positum in templo delphico: alii vero aliorũ. Philippus Macedo vt tradit Aelian⁹ post victoriã quã apud Cheroneã cõtra Athenienses habuit: cum se elatum sana alioquin mente aĩaduerteret: iussit seruo vt ei mane surgenti quottidie diceret. Memẽto ꝙ homo es. qđ Aeliano positum: Plutarchus Pausaniæ lacedęmonio adscribit: Aesopus duas nobis mãticas in apologo ponit: In ea quę ante est posita sũt aliena facta: in altera quæ post tergum propria. Bion dicebat grammaticos inquirere de Vlyssis erroribus nõ aũt de propriis cum se ipsos videant minime vtilia sectari. Demonax interrogatus quando incipet philosophari: Quando inquit me ipsum nosse incipiam. Socrates dicebat si in theatro pręco diceret Omnes fullones aut sutores surgant: Eius tantum ordinis viri consurgerẽt: Si dicat omnes sapientes statim videres omnis sine discrimine cõsurgere. Hoc enim maxime vitium esse humanum vt qsq; q̃q̃ stultus se sapientem existimet. Diogenes: quosdã esse aiebat: q ea quæ oporteat facere probe dicũt se aũt minime auscultant. haud aliter q̃ lyrę quę probe sonantes se ipsas minime sentiunt. Simile & huic illud apostolicũ Factus sũ velut ęs sonans aut cimbalũ tinniẽs. Bias inquit. Respice velut in speculo tuas actiões vt bonas augeas & ornes: malas vero retractes. Plato in Alcibiade Nihil ait difficilius q̃ se ipsum cognoscere: qđ qui adsequunt̃ diligentiã quãdam & arte qua boni efficimur acquirunt: haud aliter q̃ siquis calceũ aut anulum bonũ factitare ignoret: non autem artificem ignoret. Plutarch⁹. Oportet vnunquẽq; ad sui ipsi⁹ naturam sese adcomodare neq; ad alterius vitę rationem cogere aut per vim traher̃. ουγαρ παντα παντων id est non sũt omniũ oĩa. Ciceronis similis fere sententia Sequenda cuiq; natura non vitiosa etiam si sint alia meliora tamen nos naturæ nostrę regula metiamur. Simile item & illud apo

Demonax.

ſtolicum vnusquiſq; in ſuo ſenſu abundet. Menander. οβουλεται μονον ορων καιπροσδοκων αλογιστος εσται τησ αμηθειασκριτησ. Si enim qđ vult quiſq; hoc tantum ſpectat haud bonus fuerit veritatis iudex. Demoſthenes ραστον απαντων εαυτον εξαπατειν οκαιβουλεται τουτεκαστοσ και οιεται τα δεπολλακισ ουκουτωσ πεφυκεν. Facile quidem ſeipſum decipere: qđ eñ vult quiſq; hoc item exiſtimat. res tamen aliter ſępe eueniunt Herodotus. Si licet vnicuiq; leges condere ac optimas eligere ſuas gſq; ac optimas eligeret adeo ſui amātiſſimus ē. Euripides απαντεσ εσμεν εισ τομουθετειν σοφοι αυτοι δοταν πολωμεν ουτιγνωσκομεν. Omnes quidē ſumus in aliis monēdis ſapiētes. Ipſi vero cū res poſcit miníme intelligim⁹ Sed neq; ad ſui notitiā: neq; ad animi verā voluptatē gs niſi per cōſcientię puritatē pueníre poterit quā græci συνειδησιν. & itē aliā quā συντειρησιν. i. Syntereſim penultima ꝓducta vocāt hoc eſt iudicii cōſeruationē & integritatē in reb⁹ benefactis: quę naturalis eſt intellectus: altera vero volūtatis. Ex quo Pythagoras. παντωνδεμαλιστα αισχυναιοσ αυτον Præter omnia tui te pudeat. Antiphon. τομεν συνειδεναιτω βιω αδικημαμηδεν ηδονην πολλην εχει Nihil quidē ſibi in vita conſcire magnā habet voluptatem. Iſocrates μηδενα τετι αισχρον ποιησασ ελπιζελαθειν και γαρ αυτουσ αλλουσ λαθησ εαυτω συνειδησησ Quū turpe aliqd egeris ne puta latere poſſe. Etem ſi alios lateat tibi cōſcius eris Menāder. Sigs ſibi cōſcius eſt ſi audaciſſimus ipſum cōſciētia timidū facit. Hāc imitatus Cicero ꝓ milone ait. Magnā vim habet cōſciētia in vtrāq; ptē vt ſemp pœnā añ oculos verſari putēt q peccauerint & nihil timeāt: qnihil admiſerint. Idē in Tuſ. Nullū maius ſeipſo cōſciētia theatrū habet. Ad noſtros veniam Bernard⁹ in meditationib⁹. Preſtat eñ teipſum cognoſcere q̄ ſi te neglecto ſyderū curſus vim herbarū; hoīmq; ac omniū terreſtriū pariter & cęleſtiū naturas tenueris. Redde igit̄ te tibi: corrige greſſus ſtatue te ante te tanq̄ aliū. Idē de Con. Quid dulci⁹ aut quieti⁹ bona cōſciētia q̄ nec dāna nec verbor; cōtumelias nec qcq̄ aliud formidat. Idē bona cōſciētia quottidie vireſcit laboribus nō adfligit̄. deniq; adficit gaudio viuētē: cōſolat̄ moriētē: ęternūq; durat Aug. ſup Geneſi. In ipſo aūt hoie nūc lętitia quędā bonę cōſciētię paradyſus eſt. Idē de Cathe Tuq verā requiē quę poſt hāc vitā chriſtianis ꝓmittit̄ quęris eā inter amariſſimas huius vitę moleſtias deguſta bis: iucū diuſq; ex bona cōſciētia inter erūnas lętaberis q̄ ex mala inter delitias.

De imprudentia loquendi: ac primū de paraſitis.

Oquendo multifariā delinquimus adſentando obtrectando mentiendo aut ſcurilíter ſiue nimis ſiue intēpeſtiue dicendo. de quibus oībus dicā: ac primū de Paraſitis q ab aſſentatoribus differunt: ꝙ hi quauis cauſa illi aut cibi aut cōmodi tātum gratia adulātur. De his itaq; Athenęus ex auctoritate Clearchi ſolenſis ait Paraſitos vocabant antiquitus ſacrorum cōuiuiorum conuiuas gręce συμθοιμουσ. Altera ſacerdoti: altera paraſito pars erat. Ariſtoteles in Pol. inquit Qđ principibus olim Methonienſibus Duo ſigillatim paraſiti fuerunt ducibus vero exercitus vnus certoſq; cibos & obſonia & ex piſcibus ſumebant. Poſtea probro fuere adulatoreſq; dicti ſunt. Primus Homerus introducit Podem quendam aſſeclam Hectoris & conuiuii: qua etiam de cauſa ipſum ponit Hectorem a Menelao vulneratum ꝙ par fuerat a viro Spartano ac ſobrio hominem Troianum qđ genus in luxu & vino ac ſaltationibus viuit: feriri in ventre qui menſis & paraſitico luxui vacaret. Legitur & apud Cromylum Aurositus qui ſe ipſum inuitabat plærumq; συμεραστησ domino. & Cacoſitus apud Eubulum q male concoquit & oligoſitus apud Stractidē qui parum comederet. Oecoſitus qui nō mercede ſed gratis ciuitatis munus ſiue officiū gerebat. Sitocurus q inutilis erat & fruſtra nutriti ac cibū ſumere cōtingeret. Apud Sonciates gallor; populos rex habet quoſdā ſecūdum adulatores quos galli Siloduros greci Euolimos vocāt q vna ſemp adhęrēt: ſectant̄ quocūq; ierit idēq; faciūt ſiue rideat ſiue lugeat ſeu aliq̄ alia capiat̄ voluptate. Deniq; ſi occūbat pariter occūbāt.

Podes.
Autoſitus
Cacoſitus
Oligoſitus
Sitocurus.
Siloduri.
Euolimi.

De Nobilib⁹ paraſitis & adſentatoribus ex Athenæo.

Liſoph⁹ Philippi Macedonis paraſit⁹ claudum ſe fingebat ꝙ Philipp⁹ crus fractū hāret: os oculoſq; idē cōtorquebat qm̄ huiuſmōi geſtib⁹ dīm videbat Niceſias cū Alexādrū magnū a muſcis petitū videret q̄to inqt hę cęteris pſtāt q tuū ſanguinē deguſtāt. Cū vulneratū ſemel cōſpiceret illud Homericū ptulit ιχωροιοωτερτε ρεειμακαρεοσσιθεοισι Qualis diuor; pcurrit corpora ſanguis. Chariſoph⁹ Dionyſii paraſit⁹ cū videret eū ſapati cū amicis ridētē. Ipe procul etiā ridebat interrogatuſq; ab eo qd rideret: ꝙ inqt exiſtimē

Liſophus.
Niceſias.
Chariſophus.

Andromachus. Demades. Euagoras. Celius.

digna riſu quę dicitis. Andromachus Carrenus Craſſi adulator cui ille oia cõmunicabat Parthis eũ pdidit. Patroclides itẽ cã fuit vt Philippus cuius adſentator erat a Romanis vinceret. vt auctor eſt Polybius. Demadem oratorẽ miſſum ad Alexãdrũ q eum deũ dixiſſet. X. talẽtis Athenienſes mulctauerunt. Euagorã vero q regem eundẽ adorauerit interfecerunt. Hactenꝰ ille. Seneca in decl. Cliẽs quidã cum Celio oratori omnia in ſermone cõcederet: Ille iam longa adſentatiõe faſtidit. Dic ait cõtra vt duo videamur. ¶ Dicta cõtra Paraſitos & adſentatores.

Learchus ſolẽſis dicebat Adulatoꝝ mores humiles eſſe atq ſeruiles breui tẽpore eoꝝ artẽ durare. Nemo eñ paraſitũ canũ amat: deinde mendacia eadẽ repetere diu ñ placet: materiã quoq fingẽdi tpe cõſeneſcere. Anazilas vt auctor Theophraſtus adſimilabat eos vermibus q triticũ nacti nõ diſcedũt donec vacuũ reddiderint: ſic illi apud diuites ſubſtãtiã rodũt. Hermes aũt Salpino piſci. Qui vrinantes cibi cauſa vſq ad litt. tuto adſectat in terrã vero minime deſcẽdit: ſic paraſiti vtilitatis gratia currũt: deinde in aſperis deſerũt locis. Antiſthenes Meretricib. Quæ amatorib. omnia bona exoptant pter mẽtẽ & pudorẽ. Hęc ex Athenęo. Eurípidis tris ſenatorios cõuerti. Amicos minime blãdos poſſide. Qui tecũ gratię cauſa loquũtur mali. Clauſtra domus prohibeas tuæ. Critias qui cũ amicis gratię cauſa conuerſat: poſtremo adſentationis voluptatẽ in inimicitiã conuertit. Deinceps noſtratiũ. Plautus naturã eorũ eleganter his verbis expreſſit. Nos paraſiti Lacones ſumus id eſt canes voraciſſimi. Idem alibi. Licet paraſitię arti dicere maximã malã crucẽ. Nã huic ego diei libenter effoderẽ oculos adeo me malignitate mortaliũ onerauit veni in forũ cõuenio adoleſcẽtes nemo me inuitat ad cœnã quaſi de cõdicto rẽ gerũt velut i velabro olearii. Dico vnũ dictũ de dictis melioríb. nemo ridet: Seneca. Eſto omnib. benignus nemini blãdus. Lucanus Exeat aula qui vult eſſe pius. Hieronymus in epiſtolis. Naturali ducimur malo & adulatorib. noſtris libenter annuimus & q̃q̃ reſpõdeamus nos indignos & calidus rubor ora perfundat: tñ ad laudẽ ſuã q̃ſq intrinſecus lętatur. Auguſtinus in epiſtolis Gratias tibi vberes agimus q nos laudas tanq̃ tales ſimus magnope hortaris vt tales eſſe cupiamus. Greg. in Mo. Sicuti plantę vigor aurę ſiccitate grãdeſcit ſic bonarũ mentiũ ſtudia cõmendatione pficiũt. Et alibi Multis laudari prodeſt nõnullis vituperari: vtrunq tempeſtiue factũ iuuabit. Chryſoſtom. in Matthęũ. O ſtultũ. Quid eñ illa tibi poſt mortẽ laudatio prodeſt ſi vbi nõ ſis laueris: vbi vero fueris crucieris. Proxmis ſæculis primus qui in Italia hoc genus ineptũ aluerit Nicolaus Eſtenſis fuit Petri Gonnellæ iocis delectatus. Eoq venit impuriſſimus vſus vt iã nõ ſolũ voluptati: ſed ambitioni res hęc príncipib. exiſtat Ex quo Plato ingt. Video ſępe in magnis opib. ac faſtu viros domi nutriẽtes Paraſitos & adſentatores pernicioſos qbus nihil poteſtas aut diuitię deteſtabilius habent. ¶ De Veritate.

Vod aũt veritas ſit optima & apud deum maxima cum plurimi demonſtrẽtum Homerus his verſibus. ουταρ εμον ϖαλιμπρετον ουδατα τηλοῤου δατελευτητον οϖερκερκεφαληκα ταγευσω Iuppiter logtur. Non etẽ nouſtrum eſt aut detrectabile verbum Decipiens ve aut imperfectum qd probo nutu. In quę carmina ei. enarrator hęc dicit. Tres ſunt cauſę ob quas pmiſſis non ſtamus. Aut enim animo fallendi dicimus. Vel poſtea nos pœnitet. Seu certe volenti præſtari qd promiſit deeſt facultas. Prima eſt malę voluntatis. Secunda infirmi iudicii. Tertia inopiæ facultatis. Hęc omnia minime deo conueniunt. Qui ob bonitatem non decipit: ob ſtabilitatem non retractat: ob potentiam imperfectum non relinquit. Aeſchylus απλαταρ εστι ϑησ αληθειασ επη. Simplicia ſunt verba veritatis. Euripides fere idem απλουσ ολογοσ τησ αληθειασ εϕυ. Simplex ſermo veritatis eſt. Idem ουδεν ψευδοσ εισ ηραν χρονου Nullum mendacium ſeneſcit. Menander ερχεται αληθεσ εισ ϕωσ ενιοτε ουζητουμενον. Venit in lucem veritas vel non quęſita. Sacri quoq libri idem dicere videntur. Nihil occultum qd non reueletur. Quapropter poetæ temporis filiam veritatem dixere. Sophoclis item tres ſenatorios verti. Loquaris ſemper vera nec vnq̃ dubita. Mortalium nemo ob id decipiet. Nam iuſta lingua robur immenſum habet. Apollonius ψευδεσϑαι αμελευθερον αληθειαι ερραιον Mentiri illiberale. veritas generoſa. Serenus in Commentariis. Plato dulciſſimum auditorium veritatem dicebat. Polemon autem longe dulcius dícere q̃ audire veritatem. Plato de legibus. Veritas apud deos hominesq bonorum omnium potiſſima eſt: cuius imprimis eum participem eſſe oportet: qui futurus eſt fœlix. Infidelis autem eſt cui mendacium voluntarium exiſtit amicum: cui autem inuoluntariũ ſtulte: vtrunq

igit fugiendū cū vterq; tā infidus q̄ imprudeus non sit amandus. Theophrastus Chius vt scribit Aelianus de Va. histo. venit legatus Lacedæmoniam, vir alioquin iactator & lasciuus vt q senectutē dissimulans canos infecerat. Archidamus igit surgens in senatu Quid ingt pro sano hic q etiā capillis mentit. Magi apud Persas maximū deū colūt: quē vocāt Oromagdē corpore qdē homini similē anima veritati. Pythagoras interrogat⁹ qdnā hoies potissimū simile diis faciāt. Cū vera ingt loquūtur. Thales Milesius interrogatus q̄tū mēdaciū a veritate distare: quātum ait oculi ab auriculis. Plane inferens oculatam fidem prestātiorē esse aurita. Ex Strobeo. Legitur & in sacris libris Zorobabelis Iudei apud Dareū sentētia oib⁹ plata q veritatē omniū fortissimum dixit. Theophrastus.

Oromagdes.

¶De Ironia & iactantia officiosa.

OVum inter Ironiā & iactātiā veritas: vt ait Aristoteles cōsistat: vtrūq; tamē extremū apud pfectos q̄nq; viros reperit. Socratis Ironia apud Platonē & Ciceronē notissima q se scire nihil simulabat, tantū alios audiebat. Idē dicebat de se in neutrā eē ptē dicēdū. qd laudare arrogātis eēt: vitupare stulti. Apud nostros quoq; Samuel ad īmolandū dño veniisse se ait cū potiorē causam aliā haberet & hoc facere nihilomin⁹ decreuisset. Dauid quoq; Saulis seruū sibi insidiātē dicebat cū Saul poti⁹ ei iisidiaret. i. regū. xviii. ꝓterea Abrami de Cōiuge & alioq; multa huiuscemodi. Iactātiq; quoq; plura tradunt exempla Plutarchus q sup hoc pulcherrimū edidit tractatū ait ob delendā calūniā nos ipsos nō inepte laudare possumus: vt accidit Periclī inuidiā sustinēti. Sic em in cōcione. Mihi viri Athenienses subcensetis tali viro: q in his q̄ necessaria sūt reip. obeūdis aut sūma experiētia ac fide ꝓuidēdis nemini me cessurū ꝓfiteor. Et apud Romanos Scipio adcusatus hodie ingt. P. C. Annibalē vici: Carthaginē tributariā feci: hāc patriā maximo piculo liberaui: eam⁹ hinc in capitoliū & gras diis immortalib⁹ agam⁹. At q̄ fatue & inepte Cicero sępius extra ꝓpositū liberatā a se patriā a Catilinę cōiuratione iactat! Legim⁹ itē apud Virgil. Sum pius Aeneas fama sup ęthera notus. Isidorus de sūmo bono. Supuacanea est inquit eorū humilitas q se ipsos falso accusando inepta vtunt Ironia, nec em q se suaq; iusta de causa sine arrogātia laudat est admodū vitupād⁹. Sic nāq; & Paulū & Hieronymū pluresq; alios suas q̄nq; virtutes narrantes legimus.

Dauid.

Pericles.

Scipio.

Cicero.

¶De Loquendi libertate.

TOquēdi etiā libertas quā grēci παρρησιαν vocāt ad veritatē ptinere videt. Est em philosophoq; & pfectoq; hoim sicuti Diogenes ad Alexādrū: & ex nostris Nathan ad Dauid Helias ad Achab. Helisē⁹ ad lorā palā crimīnib⁹ vatiis obnoxios reprendertūt. Sunt tñ q illā impudēter exercēāt vt Tersites homeric⁹ & Drāces Virgilian⁹ vt Demochares Demosthenis nepos missus legat⁹ vnacū aliis ad philippū Macedonē hostē ipetratisq; cōditionib⁹ cū ille dixisset si qd alid vellēt: rūdit vti te suspēdas. auctor Aelian⁹. Quapp Socrates dicebat vt scribit Strobe⁹ sicuti nec gladiū obtusū ad incidēdū: ita nec loquēdi libertatē sine effectu aut vtilitate eē oportere vt nō odio magisq; iudicio cōtēdere videamur: eāq; ex disciplina nō tradi: sed ex natura. Aristonym⁹ dicebat sicuti mel gustu qdē dulce vlcera mordet ac sanat sic sermo philosophic⁹. Eusebi⁹ Fiducia ingt loquēdi a libero aio veritatēq; amāte ꝓcedit: hoc ꝓstabis si ñ cui cūq; nec semp putabis cōuitiū aut obiurgationē facere: sed p tpe psonis & modis. Dionichriis Diogenes īterrogat⁹ a quodā attico: cur Athenis moraret. cū lacedęmonios tātope laudaret. Qm̄ ingt medico bñ habētib⁹ nō ē op⁹. Themisti⁹ de aia. Diogenes recte apd platonē. Quid ingt vtilitatis phis adfert: si neminē in dicēdo mordet. Melle igit vtaī oportet apud exulceratos & medicina egētes hoies. Plutarch⁹ isup in li. de vero amico & adulatore multa ꝓclare ad hoc ꝓpositū differit ex qb⁹ nos pauca in mediū adducemus. Diogenes ingt dicere solebat q; aut bñuolētissimos amicos aut infestissimos inimicos hīe oportet: alterī em monēt, alterī vero redarguūt. Nā amicoq; ē cū amicis vera ac citra adsentationē loq; monereq; officii q̄ñ ē op⁹. Sed hęc veritas multas habet cautiones. Primū ne ꝓterita reprendamus: q̄ corrigi nequeūt cū sit opus potius inimicorum. Deinde vt modestię gratia nos ipsos simul in eadē culpa connumeremus. Socrates enim leuiter & sine strepitu adolescentes redarguebat tanq̄ scilicet a culpa & ignoratione nec ipse liber esset & apud Homerum τυτιδητιδηπαθουτε λελασμαθαυριδοσ αλκησ Tytide quid patimur nostrę obliti virtutis in armis. Deinde vt solum & sine arbitris moneamus honoris gratia: non enim amici: sed sophistę officiū est vt a prę̄sentibus laudetur alienis erroribus exornari. veluti Chirurgi faciūt qui artificium coram multis ostentant. Pythagoras enim cū quēdā adolescentē asperius reprendisset ita cōmouit vt ille ob dolorē sibi manum

Democharres.

adferret ac ex illo postea præsente alio neminẽ reprẽdisse dicit. Hanc igit ob causam magisq; ob
Aristomenes. ebrietatem Alexander Clitũ interfecit q audientib⁹ multis eũ vituperasset. Aristomenes quo
q Ptolemæi præceptor q eũ dormientẽ præsentib⁹ legatis excitasset ab eodẽ necatus est. Ex
quo Homericũ illud recte dicitur αρχασχωρκεφαλην ιναμηπευθοιαθοι ολλοι Ne reliqui au
dirent caput auribus admouet vltro. Deiñ ne Irati moneamus. Vt magis ex libidine nostra im
pelli q̃ ex amici charitate videamur. Sũt tñ q̃dã q̃ ab amicis nõ iratis videntur irate dici vt Pa
troclꝰ Achilli μηλεεσ ουκαρασοιγεπατηρ ηρ ἱππποτα πηλευσ ουδεθετισμητηρ γλαυκηδε
σεκτικτεθαλασσαπετραι ἠηλιβα τοι οτι τοιροοσ εστιναπηνεισ. Non tibi diua Thetis ma
ter crudelis Achille. Non pater est peleus: scopulo sed natus acuto Cęruleoq; mari: nam mẽte
imitis acerba es. Amãdi igit imprimis amici qui libere vereq; loquunt. Ex quo in tragœdia di
citur. φιλουσδετουσμεν μηχαλωρτασ εγλοιοισ κεκτησοτουσδε ωροσ χαριν σηρ ηδο
μησιγηωουηρουσ κλαθρον εἰρετοζερησ. Tuis nequaq̃ verbis cedentes habe. Nã gratiã spe
ctãres qui loquũtur viri Hos claustra domꝰ absterreãt tuæ. Hæc eñ veritas inter amicos pars
potissima. Nam sicuti Patroclus dũ Achillis arma circundaret humeris & equos in pugnã du
ceret solam eius hastam attrectare non ausus intactã dimisit: Ita adulatores cætera amici offi
Megabizꝰ. cia persequunt prẽter hoc veritatis. Megabizus Persa Dux Darei regis dum olim apud Apel
Geometria mygat. lem de vmbris & lineis nugareť: Apelles inquit: nũ vides hos pueros miniũ terrentes dũ tace
res te tuãq; purpurã & attoniti adspiciebãt. Cũ aũt loqui de his cœperis simul omnes terrẽt.
Quemadmodũ igitur Agesilaus ab his etiã q vituperare scirent laudari se cupere dicebat: vt
scribit Xenophon: sic etiã eum qui delectat & ad gratiã loquit amicũ existimari decet si & mor
dere possit. Nam sermo semper placẽs & ad gratiã suspectus est. Ex quo Lacedæmonii cuiusdã
Carillus. dictũ in pretio est. Is eñ cũ Carillus rex laudareť: Quo nã modo inqt bonꝰ est: q ne in malos qdẽ
acerbus est. Et hęc qdẽ Plutarchꝰ de vero amico. Fuere hac animi libertate apud Ro. Fauoniꝰ
qui ad Pompeium ait nunc. P. pede terrã pulsa: quũ ille iactasset si opus in bello ciuili: milites
se pedis pulsu excitaturũ & Cato: qui Ciceroni Coſ. murẽnã defendẽte stoicoq; sectã ac parado
Cato. xa deridẽte quũ risus iudicibus excitaret ait: Dii boni q̃ ridiculũ consulẽ habemꝰ. Duos pclaros Homeri versus his addã Iliados. IX. εκθροσ ταρμοικειροσ ομωσ αιδαο πυλκσιν οσκερε
ρον μεν μευθεε επι φρεσιν αλιοδε ειπτη. Hostis ille mihi simul vsq; ad limina ditis. Qui simu
lans aliud menti cõtraria fatur.

De Taciturnitate.

Socrates. SOcrates vt auctor Stobeus Duo loquẽdi tpa ponebat: vel de qbꝰ ipse clare no
ueris vel de qbus necessariũ dicere: cęteris in rebus taccẽdũ putabat. Idẽ nullã
Marcus scripsit litterã qd pluris dicebat esse chartã q̃ sua scripta. M. Antonius orator
Antonius. teste Ciceroẽ nullã scripsit orationẽ: vt si qd non opꝰ dicto esset posset se nega
re dixisse. Pythagoras ait vel taciturnitatẽ opportunã vel sermonẽ vtilẽ habe
Sonlõ. Idẽ iubebat quisquenlo discipulos silere. Solon interrogatꝰ in cõuiuio a Peri
andro cur taceret: sermonis ne inopia an stultitia. At nullꝰ inqt in cõuiuio stultꝰ tacere posset:
Dicebat eñ sermones obsignandos esse silentio: silẽtiũ vero temporis opportunitate Epictetꝰ
philosophus iubebat tacere multa vel loqui necessaria & de paucis. Zeno cũ legatos Antigo
Zeno. ni regis missos Athenas vnacũ nõnullis philosophis ad cœnã inuitasset: ac reliqui suã itere pu
las ostẽtarent loquẽdo differẽdoq; doctrinã ipse solus tacuit: quęrẽtibusq; legatis qui ei priua
tim regis mandato egregiã eius voluntatem obtulere si qd responderet vellet. Hoc inquit q vi
deris δυσκρατεστατον ωαντωλογοσ id ẽ Difficillimum omniũ retinere sermonẽ. Diogenes
cuidã philosopho qui cõtentiosius aliquid disserebat miser inquit qd optimũ in vita philoso
phi ac pręcipuũ verbis philosophando corrumpis. Aegyptii Harpocratẽ mutorũ deũ celebra
Diogenes. bãt. Romani vero Angeronã deã cũ digito ad os adalligato in ara Volupiæ colebãt q videli
Harpocra- cet silentiũ magnã in posterũ voluptatẽ pstaret. Aristoteles interrogatꝰ. Quid difficillimũ: si
tes. lere inquit qd minime dicendum sit. Nicostratus multa inquit velociter & cõtinuo loquisti
Angerona. tiæ signũ: Sermonẽ prẽterea ad audientis aurẽ adcõmodare oportere. Zeno dicebat Duas no
bis deus aures constituit vnã vero linguam. q duplo debeant plus esse quæ audimus q̃ que lo
quimur. Idem la. in epistola. Sit omnis homo velox ad audiendum tardus ad loquendum. Me
nander ουδεν σιωπη εστι χρησιμοτερον Nihil silentio vtilius. Sophocles. ωολλα εχει
σιωπη καλα Multa retinet silentium pulchra. Athenodorus. τουσιταν εστιν ακινδυνον ra
ρασ Tace ndi munus est sine periculo. Plutarchus αγνωσευθυνον σιγην vocat id est Silenti
um non est redditurum rationem. Idem Haud modica virtutis pars linguam rationi obtem

perãtẽ habere. Apollonius πολυλογια πολλα σφαλματα εχειτο δεσιγαμασφαλες. Sermo longus in multis peccat: silere aũt res tuta. Idẽ optimi hominũ qui parce loquunt. Loquaces em̃ si eam molestiã paterent quã inferunt nũq̃ loquaces essent. Plato Antisthenĩ lõgius disputationẽ ptrahẽti. An ignoras ingt sermonẽ eũ metiri q audit: nõ q dicit. Euripides αχαλινων στοματων το τελος δυστυχια Finis oris effrænis ẽ infortuniũ. Idem γλωσσης γαρ ουδεν πιστον η ωραια μερφρονημεθα αρδρων ουθετειν επαγεσθαι αι υτη δαυτης πωλεισα κεκτητα κακα Linguę nihil fidũ. p quã licet eorũ q̃ honesta sunt monere sciamus homines: ipsa tamẽ per se multa possidet mala. Hesiodus γλωσσης τοι θυσαυρος ευανθρωποισι αριζος φειδωλης Thesaurus parci pbus est mortalibus oris. Homerus δρεπτη δε γλωσσεστι βροτων πολεες δ εμι μυθοι παντοι εασιν επεων δε πολυς ομιλος ενθα και ενθα οτοιουρκε ιπισθα επος τοιον εσα κουσης Lingua hominũ volucris sermo quoq; plurimus illi. Ac varius: tũ lex dicẽdi plurima vtrinq;. Nam tale audieris verbũ quale ipse loqueris. Plato ait Ciuitatẽ Athenienſiũ oẽs græci existimant esse: vt philologã id est variæ doctrinę ita & polylogã id est multi sermonis amantem. Lacedæmoniã vero Breuiloquã ac Polynomiã id est multarũ legũ magisq̃ Polylogã. Laconicũ igitur genus pro breui capiunt: vt Philippus Macedo cũ peteret ab eis an eũ in vrbẽ recipere vellẽt: rescripserũt tm̃ litteris maiusculis. Nã auctor Plutarchus περι λακωνισμου vbi etiã tris ponit respõsionũ modos vnũ necessariũ vt interrogatus: est ne intus Socrates dicat tã tũ. est. Secundũ ad iucũditatẽ: quando dicit: Intus est nunc fere ingressus. Tertiũ ad nugationẽ: vt q̃ plura alia addunt: nõ interrogata: neq; ad rem ptinentia. Ex quo dicit plus fastidio adferre virũ bonũ alioquin inepte & intẽpestiue loquentem q̃ prauũ & indoctũ tẽpestiue. Sed iam nostros adeamus. Ambrosius de officiis Silendi patientia opportunitas loquẽdi: & contentus diuitiarum maxima sunt virtutũ fundamenta. Isidorus. Si cupis tuas augere virtutes prodere noli: nec loquaris nisi interrogatus. nec priusq̃ audias. Deniq; Dauid in toto psalmoꝝ libro nihil potiusq̃ linguę innocentiã ac silẽtiũ petit aut extollit. Breuitate sermonis inter Ro. maxime Brutus: Cęsar Atticus. Sallustius polluerũt: Inter Græcos. Socrates Lysias Thucydides. Laco nes. Dicacitate. M. Cato. Cicero. Fauonius.

Athenienſi. polylogi Lacedęmonii polynomi.

De Stultitia.

Rudẽtię stultitia maxime aduersatur quę cũ ex aliis causis: tũ ex delictis nascitur. Interrogat⁹ em̃ Socrates q essent stulti: rñdit: q facile peccãt. Sapiẽtes qui nõ facile peccãt. Hinc orit Stoicoꝝ paradoxũ. Omnis cupidos stultos eẽ Aeschylus in tragœdia eleganter expressit ηδεμορια μαλιστα αδελφης τησ πορηριασ εφυ Stultitia maxime germana ẽ iniquitatis. Sophocles το μηδεν δεραι μηδεν ωραμαρταγειν εκκαυμα τολμητσικαμογεστι καιθρασουσ Non aĩaduertere se peccare incẽdiũ est & occasio maioris audacię. Idẽ αφοια θνητοισ δυστυχημα υθαιρετον Sultitia mortalibus voluntaria infelicitas. Plato Stulti Proteo similes inquit sunt ille corpus hi animũ sępe mutant: pręterita magis cõcupiscũt. prę sentia etiã fructuosiora despiciunt. Obliuio ꝓpriorũ malorum audaciã gignit. Crates Stultos comparabat terebris sine vinculis & vi nihil horum quæ oportet velle facere. Nam & terebræ genus est qd cũ adligato loro circũuertit. Cicero in Pisonẽ Nolite putare. P. C. vt in scæna videtis homines cõsceleratos impulsu deoꝝ terreri furiarũ tedis ardentib⁹: sua quenq; fraus suũ scelus de statu ac mente deturbat. hę sunt impiorũ furię: hę faces: hę flãmę. Ex rerũ etiã ignoratione procedere Cleãtes docet: qui dicebat in eruditos tantũ forma differre a bestiis. Inconstantia quoq; propositi magnopere stultitiã mentisq; leuitatem arguit. Ex quo Seneca inquit vide q̃ magna res sit constantia & in suo proposito perseuerantia vt auctoritatem habeat etiam inertia pertinax. Item præter decorum & tempus & locum res agere: vt de Aristagora milesio legitur apud Tarreum in prouerbiis. Is quum legatus Milesiorum Lacedæmoniam auxilii petẽdi gratia cõtra Persas veniſſet: veste sumptuosissima: vnguentisq; delibut⁹ cõcionari in misetia ac necessitate prię cœpit ex quo puerbiũ manauit οικοιτα μιλησια Domi Milesia. hoc ẽ domi & in ocio hęc faciẽda: Tales etiã viros Persius notat quũ sollicitos reos deridet q supstitiosa quadam eloquentia sese defensitabant. Crimina rasis librat in anthitetis: doctas posuisse figuras laudatur: belliũ hoc bellũ hoc: an Romule ceues: Men moueat quippe & cantet si naufrag⁹ assem Protulerim: cantas quum te in trabe pictum ex humero portes! Sic em̃ mos erat antiq⁹. lu. Naufragus assem dum rogat & picta se tempestate tueť. Horati⁹ quoq; . Si vis me flere dolẽdum est. Sophocles prætor in sermone de re grauissima cum eius Collega Pericle transeũte pu

Incõstãtia.

Aristagoras.

Sophocles

ero ait: O pulchrum puerũ Pericle. Quę aũt sequunt facto contingunt. Metellus pius in Iuuentute continentissimus in senectute luxuriosissimus. Antiochus magnus in securitate sobrius in sollicitudine lasciuus: In bello em̃ cõtra Ro. periculosissimo captꝰ amore virginis debacchabatur. Quẽ vero nos vidimꝰ: Paulus põtifex in paupe Cardinalatu liberalissimus. In diuite põtificatu nemo illiberalior. Sũt & inertes qdã in hoc numero q nulla vnq̃ aduersitate nulloq; rerũ euẽtu eruduntur. vt. M. Antonio cõtigit. Is vt ait Sallustius vacuꝰ omnino a curis fuit nisi instantibus. nostro autem sęculo Renatus Sicilię rex rebus excedẽs tot bellis calamitatibusq; adflictatus vel in extrema senectute nunq̃ iocos: amorẽq; dimisit: De his Seneca dicit q̃ stultitia semp iuuenescit: stultriq; semp viuere incipiũt. Ambrosius in sermone. stultorũ ac prauorũ hominũ iubet vitare cõsortia prędicitq; dicit ab illis odio haberi q̃ cũ illis cõuersari Apolloniꝰ Tyaneus vt est auctor Philostratus viros huiusmodi q̃uis potentes non solũ fugiebat: sed ne qdẽ ab illis dignosci cupiebat. Xenophon quoq; Cõmen. III. Socratẽ põit: stultos neglectos & ignauos: etiã si cęteris careãt vitiis ad amicitiã nullo pacto recipiẽdos esse cẽsere: q̃ minime ευσυμβολοι existant id est nõ facile ad cõmune mutuumq; officium conferentes.

R. Volaterrani Cõmentariorum Vrbanorum Lib. XXIX.

Q. an animaduersio ante omnia sit necessaria.

De Iustitia.

Vum de iustitia inter Aristotelica postea sim dicturus. Nunc tm̃ Flosculos in ea delibabo. Ac primũ q̃ necessaria sit in delinquẽtes aĩaduersio. Chrysippꝰ imaginẽ eiꝰ fingit forma virginali adspectu vehemẽti luminibꝰ oculorũ acriorib9. Qđ videlicet magistratũ iprobos seuerũ ac rigidũ eẽ oporteat. Plato de rep. την δικην διδομαι μεγιστην κακου απαλλαγκησω φρομιζει γαρ και δικαι οτερουσ ποιει και ιατρικη μετα ιπορηριασ η δικη εκειρορε ουθεισ ουτε θεων ουταμθρωπων τολμα λεγειν ωσ αδικουντι ουδοτε ου δικην. Dare pęnas maximi mali euitatio ẽ facit em̃ alibi prudentiores & iustiores: & medicina quędã iniquitatis ipsum est iudiciũ. Illud vero neq; deorũ: neq; hoim vlꝰ dicere audebit vt ab eo q iniuste egerit pœna nõ sit exigenda. Idem Castigare em̃ noxiũ oportet nõ ob prętertũ delictũ cũ id corrigi nequeat: sed ne iterũ peccet. Tũ ne ipsiꝰ exemplo cęteri quoq; peccent. Homerus quoq;. In odyssęę. ω. ουκοσι ηκτα μεροιν επαν δρασσιμ ευχεται ασθαι τουσ δε δεμοι ρε δαμασσε θεων και σχετλια ερια. Hos lugere nefas qui diis vltoribus ipsis Ob sua demẽtes perierunt impia facta. Idem ουμεν σχετλια ερια θεοι μακαρεσ φιλεουσιν αλλα δικην τιουσι και αισιμα ερια ανθρωπων Cælestes hominum non impia facta cuentur: Quin plectunt ęquãq; ferunt pro crimine pœnã. Idem in eodẽ odyss. lib. αλλομεν ωσα τωι ολοιτο θεοσδε τισ φλωσειε Hunc deus vt pereat priuabit lumine mẽtis. Vlysses em̃ de pcis loqt̃. Nã pœna hæc olim maxia est. Ex quo in libris regũ simile huic dicit Infatua dñe cõsiliũ Achitophel: idẽ poeta ειπερτα τε και αυτικολυμ τωιοσ ουκετελεσσεμεκτε και οψετελεισυρτεμεγαλωα τεισσεμ. Iuppit haud q̃uis subito sit criminis vltor Fœnore post illud lõge grauiore recẽset. Qđ Cęsar in cõmentariis pulcherrime imitatꝰ ait Cõsueuere dii imortales quo grauius hoies ex cõmutatione rerũ doleãt quos p scelere eoꝝ vsciscí velint his secũdiores iterdũ res ac diuturniorẽ impunitatẽ cõcedere. Hyperides Occurrere oportet iniurię: q̃ si iueterauerit quẽadmodũ cõnutritũ morbũ vix extingues. Antiphontis oprima sententia minime tamẽ obseruata. ου δικαιον ουτερω αμαρτωντα ρηματι σωθηναι ουτερω ορθωσ πραξαντα δια ρηματα απολεσθαι τομεν ρηματησ γλωσσησ αμαρτημα εστιτοδε ερτομτησ γνωμησ. Non fas re peccãtẽ ob verba seruari: sicuti neq; recte agentẽ ob verba tm̃ perire: verbũ em̃ linguæ peccatũ res vero animi. Pythagoras αειμηκολαζοντεσ κακουσ βουλονται αδικεισθαι τοισ αγαθοισ. Qui nõ plectũt malos volunt bonis iniuriã inferri. Seneca idẽ mutuatus ait. Qui parcit malis probis nocet. Cãbises vt ait Valerius ludicẽ alioquin sibi charissimũ q̃ iniquã sententiã tulisset euestigio cõprędi ac eiꝰ pelle discerpta tribunal cõsterni iussit. Cato & Phociõ pcipuis amicis teste Plutarcho de ciuilibꝰ præceptis: quãdoq; reip. causa aduersabant: nec vllum priuatum aduersarium ob remp. habuerũt. Idem in eodẽ libro ait Timoleon corinthius cũ monendo fratri persuaderenõ posset vt tyrannidẽ poneret: eius interfectoribus adiutor fuit

Difficultas in seruãda Iustitia.

DEmosthenes. παντων δυσχερεστατον τοπολλοις αρεσκειν Omnium difficillimũ multis placere. Democharesmagis enim homines malorũ reminiscuntur q̃ bonorũ ex magistratibus ldq; merito. Nã hæc q; tanq̃ depositũ aliquod reddant laudare nõ est opus: malorũ vero tanq̃ rem depositã ac debitã magistratu nõ reddẽte facile reminiscuntur. Cicero pro Flacco exclamat. O conditiones miseras administrandarũ Ciuitatũ in quib9 diligentia plena simultatũ est: negligentia vituperationũ: vbi seueritas periculosa: liberalitas ingrata: sermo insidiosus: adsentatio pernicioſa frons oim familiaris multoq; animus irat9. Iracundiæ occultæ: blãditiæ apertæ venientes prætores expectant: præsentibus inseruiũt abeũtes deserunt. Chrysippus interrogatus cur non adcederet ad remp. Qm̃ si male inquit curarẽ diis displicerem si bene hominibus. Refert Pausanias q; Isocrates tria præstitit mirãda. Primũ sapientissimũ q; ad remp. nunq̃ adcessit quum equũ in ea seruari non posse cõspiceret. Secũdũ laboriosissimũ q; annis. xcix. quib9 vixit discipulis nunq̃ caruit semq; docuit: Tertiũ libertatis amantissimũ q; audita apud Cheroneã Athenieſiũ clade: ob animi dolorẽ extinctus est. Ipe quoq; in orationibus sic ait. Ego vero iustitiã nullo modo doceri posse: neq; artẽ ipsius vllã prius existimo. vt hi qui male sunt a natura instituti ad eam dirigantur.

Quomodo iustitia recte in rep. seruabitur.

IPictetus. Si rectũ vis facere iudiciũ neutrã cupias partẽ cognoscere: sed causam ipsam. Minime qdẽ i iudicio errabis: si ipse in vita nõ erras. Bion. oportet isq; a magistratu discedit nõ ditior sed glorioſior factus sit. Agatho. Triũ rerũ reminiscí Magistratũ oportet. Qz hominibus preſidet: Qz secũdũ leges p̃sidet: Qz nõ semp præsidet. Solon αρχεπρωτον μαθων αρχεσθαι. Discere regi priusq̃ regere. Lysias. Eandẽ hñe iudices mẽtẽ decet ac legislatorẽ. Euripides κακως αμαι πολεισ ελασσομωμ πηρομεραι τελοιπομ ευτυχοιεμ αν ερτωμε καδμουσιν απολλαι πολεισ οταμ εσθλοσ και ωροθιμοσ ωμ μηδεμ φερει τωμ κακιομωμ πλεομ. Ciuitates malis hoib9 orbatę felici9 insuturũ agerẽt. In hoc em̃ plęrq; vrbes anguñt. Cũ vir bonus nihilo melius malis adsequit. Hippodam9. In tris remp. partes diuisam esse oportet primã bonorq; gubernatorq;: Secũdã militũ. Tertiã mechanicorq;. Primã rursus ordinum optimorum vltimam inferiorum. Militũ vero mediocriũ. Prima item debet imperare: vltima obtemperare: media vero vtrũq; pro tempore facere. Architas. Puto omnẽ cõmunitatem constare ex tribus. Dominante: dominato & legibus. Prętera meliorẽ imperare oportet: peiorem imperari. Aristides iustus interrogatus quid esset Iustitia nihil inquit alienum desiderare. Plato ad Architã Dulce omnino rem priuatã tractare. Attn̄ considerare oportet q; non tibi soli sis natus: sed partim patrię: partim parentib9: partim etiã amicis. Qd elegãter Seneca mutuatus expressit Aliis inquit viuat oportet: qui sibi vult viuere. Plato item Ille bonus est medicus qui plures tractauerit ęgrotos. Iudex vero qui animos. Et ille natura non valde sanus sit oportet: sic aliorũ melius degustauerit curas quoniã non corpore corpus curat. Sed aię longe diuersa ratio ipsa em̃ adfecta curare alias minime poterit q̃m anima regit. Quapp sanũ esse Iudicẽ decet: nec sibi cõsciũ: sed in aliorũ salute per ætatem exercitatum. Cũ Iuuenes ob inexperientiam facile decipiant nimis indulgentes existãt. Demosthenes. Δικαιον οριλοτερωσ εχειν τοισ μετευπορι ασ ωομηροισ ημετερ δειασ τησ μεν αμαγκησ χρεια φερει τιμα συγγωμυμ ωαρα τοισ αμθρωπιμωσ λογιζομενοισ οισ οι δεκπερι ουσιασ πομηροι ουδεμι αν δικαιαν ωροφασιμ εχουσιν πολλαγαρ κακα πραγματα τουσ ελευθερουσ η ωενια βιαζεται ποιειν εφοισ αμελειομτο δικαιοτερομ η περοσ α ωολλοιμτο Diuina hæc est sententia. Dicit enim. Fas est magis irasci aduersus iniquos diuites q̃ pauperes. Necessitas em̃ veniam aliquam habet apud humaniter iudicãtes. Multa nãq; cogit liberos inopia facere in qb9 miam iustius q̃ pœnã inueniãt. Menãder. Qui piudiciũ adfert añq̃ audiat malũ se oñdit virũ. Sophocles ακων αμαρθωρουθεισ αμθρωπωγκακοσ Nõ ex sentẽtia peccans nullus est malus. Plutarchus περιτων ωολιτικων ωαραγγελματων mediocritatẽ humanitatẽq; etiã in seruanda iustitia pbat: exẽplũq; Cleonis & Themistoclis ponit qui in rep. diuersa ac vitiosa snia ambo fuere. Alter em̃ adcessurus ad rẽp. amicis sese excusauit q; his nullus erat habend9 respectus: lędiq; spi9 eos ob principatũ oporteret. Alter Themistocles cũ esset in impio admonitus a quodã vt æque oib9 se p̃staret. Quin absit inquit vt ego dum potero non magis amicis faueam cunctis in rebus. Similes igitur his in Ro. republica Catonem & Cæsarem accepimus fuisse.

Animam aiã regit

Cleon. Themistocles.

Philologia

De Referenda gratia.

Referre gratiã ad iustitiã pertinere videt quo nullũ est magis vt ait Cicero ne cessariũ. Sed & nullũ quoq; difficilius esse cõpim⁹: quia q̃ ex liberalitate spon te dam⁹ libenter dam⁹: Quę nõ spõte nõ itẽ. Qđ elegãter Hesiodus his ver sib⁹ expressit ος μεν κε αρκεμ μηρ εθελωι οκκα μ̃ μετα δωη χαιρει τω δωρωκαι τερπ̃ ται ομ κατα θυμον ος δε κε μ̃ αυτος ε̃ληται αμ̃ αι δεη φιτι θησας καιτε μικρον εον τοτε π̃ αχνωσε φιλον κηνη. Quisqs spõte dabit q̃uis ingẽtia gaudet Idẽ: forte pcax qsq̃ si postulat vltro vel minimũ: hęrebit mœrẽs longeq; gra uatus. De hac igit̃ multa Seneca de beneficiis. Queritur inquit Epicurus nos esse ingratos nec pręterita inter bona cõnumerare anxios tantũ futurorũ Memoriæ itaq; minimũ tribuit q spei plurimũ ltẽ beneficiũ nullũ perit: q em̃ pdit cõputauerat: beneficiorũ vero simplex ratio: si red det aliquid lucrũ est si nõ reddet dãnũ non est. Nemo beneficiũ in Calẽdario scribit. Quapropt Gratias dicit tris ab Hesiodo positas Aglaen Euphrosynã & Thaliã. Ab Homero autẽ vnã ex his Pasithoam appellari matrimonioq; addici. Respiciũt se inuicẽ complexis dextris vt reddi tio beneficii notet̃. Hilares sũt sicuti dãtes & accipiẽtes. præterea virgines q; sine spei cõceptio ne detur. Vestib⁹ fluentib⁹ & lucidis: q; sine adligatione alterius aut obligatione tribuat̃. De niq; luuenes quia non debet beneficiorum memoria senescere. Tres sunt, promerentiũ videli cet & reddẽtiũ: & amboꝝ simul. Itẽ qui grate beneficiũ accipit primã eius pensionẽ soluit. Qui dam aliquid in tẽpestiue subito remittũt nihil se tales velle debere testant̃. Qui em̃ nimis cito soluere cupit inuit⁹ debet: qui inuit⁹ debet ingrat⁹ est. Beneficiũ q nõ potest sustinere hoc est pro facultate sua reddẽdi animũ nõ habet nõ accipiat. Aliquãdo tñ nõ reddendũ: qñ videlicet plus mihi detractur⁹ sum q̃ illi collatui⁹. Vel illi parũ aut nihil reddítum adcesserit mihi m̃l tũ ereptũ fuerit. Et hęc qdẽ ille in eodẽ libro diuersis in locis. Ingrata em̃ ois natura mortaliũ ẽ. Q; si recẽsere velim⁹ exẽpla: supuacuũ qdẽ: repim⁹: ois fere populos suis de se benemerentib⁹ Ciuibus ingratos extitisse. Conandũ igit̃ oibus viris⁹ ex apl̃i p̃cepto nemini q̃ q̃ debere: quoni hil magis in terris nos deo p̃ximos facit: qđq; is tãtũ adsequi poterit q cupiditati modũ statue rit: paruoq; admodũ contentus fuerit. ¶ De Legislatorib⁹ ac legibus.

Eges quoq; adcedũt iustitiæ: quas aliis alii populis dedere Gymnosophystę Indis Prophetę seu sacerdotes Aegyptiis: Chaldęi Babyloniis: Magi Persis: Druidę gallis: Zaleuc⁹ Locrẽsib⁹: Moses Hebręis: Solon Atheniẽsib⁹: Lycur gus Lacedæmoniis: Minos Cretẽsib⁹. Phido Corinthiis: Zamolsis Zetis An drodam⁹ Rheginis: Hippodam⁹ Milesiis: Carãdas Thuriis: Philolaus The banis: Phaleas Carthaginẽsib⁹: Apud Ro. vero primus. P. Papirius regias le ges in vnũ cõtulit. Deinde Ap. Claudius Regillanus Decẽuir cui⁹ maximũ consiliũ in. xii. tab. conscribẽdis fuit: Post hũc eiusdẽ familię Ap. Claudius Cẽtimanus q. R. lit teram iuenit. actiones scripsit & primũ de vsurpationibus qui liber nõ extat. Post hos Sempro ni⁹ Catus: Deiñ Scipio Nasica q optimus a senatu iudicatus & cui publice domus in sacra via data est quo facilius consuli posset: Demũ. Q. Mutius q ad Carthaginenses missus est legatus quum essent duæ tesseræ positę vna pacis altera belli: arbitrio sibi dato vtram vellet referre Ro mam vtranq; sustulit: & ait Carthaginenses petere debere vtrã mallent accipere: post hos fu it. T. Coruncanus qui prim⁹ profiteri cœpit: cui⁹ tamen nullum scriptum extat: Deinde ser. Aelius & frater eius. P. Aelius ambo Coss. Deinde Cato porciæ familiæ princeps cuius extant libri: postea. M. Mutius &. L. Brutus. P. & Manilius ius ciuile fundauerunt. Ex his Mutius con sularis fuit & decem libros reliquit. Brutus prætorius. VII. Manilius Consularis & Pon. Max. tris. Ab his profecti sunt. P. Rutilius Rufus Cons. Romæ & Asiæ Procos. Et Publius Virgini⁹ & Quint⁹ Tubero ille stoicus Pansæ auditor ac Consul. Et Sex. Pompeius Pompeii magni pa truus: Eodem tempore Celius qui plus eloquentię q̃ scientię iuris operam dedit. Et Luci⁹ Cras sus Mutianus. Pu. Mutii frater illius quem Cicero iurisconsultorum disertissimum dicit. Post Qu. Mutius. P. filius pontifex maximus ius ciuile in. XVIII. Libros redegit Mutii auditores fuere complures: sed pręcipuæ auctoritatis Aquilius Gallus: Lucilius Balbus: & Sex. papirius Deinde Ser. Sulpitius qui in causis perorandis post Ciceronem primum obtinuit locũ repren sus a. Q. Mutio q; ius nõ intelligeret iuri operam dedit: reliquitq;. CLXXX. libros de iure ciui li. A Seruii Disciplina manauerũt Alphen⁹ varus. C. Flauius. A. Ophilius. T. Celsus: Aufidi⁹ Sura: Aufidi⁹ Mamusa. Flaui⁹ Prisc⁹. C. Attei⁹: Antisti⁹ labeo Paternus. P. Celsus. Libri dige

Gręc tres.

P. Papirius
Ap. Clau-
dius.
Ap. Clau-
dius.
Sẽpronius
Catus.
Scipio Na-
sica.
Q. Mitius.
T. Corũca
nus.
Sex. Aeli⁹.
Cato.
M. Mutius
L. Brutus.
P. Manili⁹
P. Rutili⁹.
P. virgini⁹
Q. Tubero
sex. Põpei⁹
Celius.
L. Crassus.
P. Mutius.
Q. Mutius
Aquilius
gallus.
Lucilius
balbus.
Sex papiri⁹
Ser. Sulpi-
tius.
Alphenus.
C. Flauius.

sti fuerunt ab Aufidio Mamusa: Ex his Alphenus Consul fuit: & Ophilius. eq. ord. q̃ dictũ pretoris diligenter prim⁹ cõposuit: Fuit eodẽ tpe Trebati⁹ Cor. Maximi auditor. A. Ceselli⁹. Q. Mutius Volusii auditor Quęstori⁹ cõsulatum. n. tenuit offerẽte Augusto. Ex his Trebati⁹ peritior: Ceselliꝰ eloquentior. Ophili⁹ vtroq; doctior. Deinde Aelius Tubero q̃ postq̃ accusauit Q. ligariũ nec obtinuit apud. C. Cæsarẽ causis agendis ad ius ciuile transiit: Post hunc Attei⁹ Capito q̃ Cõsul fuit: Ophilii imitator & annũ sic diuisit: vt Romæ Sex mẽsib⁹ cũ studiosis esset & totidẽ in secessu in cõscribendis libris: ideo volumina. lx. reliquit. Labeo ingẽtis doctrĩæ fiducia vt qui opam plũ dederat plurima innouare instituit: Masurius Sabin⁹ Atteio capitoni successit: Labeoni Nerua. q̃ fuit Cæsari familiarissim⁹. Masurius Sabin⁹ eques Ro. publice primus scripsit: Hoc beneficiũ a Tiberio Cæsare dari cœpit: Nam ante Augusti tpa publice respõdẽdi ius a principe nõ dabat: sed qui fiduciã studioꝝ suorũ habebãt cõsulẽtibus respondebant: neq; responsa vtiq; signata dabant: sed plerũq; ipis iudicib⁹ scribebãt: aut testabãt q̃ illos cõsulebãt Primus Augusti⁹ vt maior iuris auctoritas haberet cõstituit: vt ex auctoritate iuris responderent: Et ex illo tpe peti hoc pro beneficio cœpit: quapp optim⁹ princeps Hadrian⁹ quum ab eo viri p̃torii peterent vt sibi respondere liceret: respõdit: eis hoc non peti sed p̃stari solere: & ideo sigs sui fiduciã haberet se populo ad respondẽdũ præstaret: igit Sabino cõcessũ est a Tiberio vt populo responderet: cui quũ amplæ facultates non essẽt a suis auditoribus sustentat⁹ est: Sabino succeſſit Cassius lõginus Tuberonis ex filia nepos quę neptis fuit Seruii Sulpicii Is cõsul extitit in Cintino sub Tiberio: a quo propter auctoritatẽ e ciuitate pulsus fuit: & ab Imp. Vespasiano reuocat⁹ diem obiit: Neruæ succeſſit Proculus. Fuit & eodem tpe Nerua alius & ali⁹ Lõginus eq. Ro. ac p̃torius: sed Proculi auctoritas maior extitit: Nam q̃ succeſſere partim Proculani: partim Cassiani appellati sũt: quę origo a Capitone & labeone cœpat. Cassio Celius Sabin⁹ succeſſit: q̃ plurimũ sub Vespasiano potuit: Proculo succeſſit Pegasus q̃ sub Vespasiano pręfectus vrbis fuit. Celio Sabino Priscus Labienus. Pegaso Celsus. Celso patri Celsus filius & Prisc⁹ Neratius: q̃ vtriq; Coss. fuere. Prisco labieno Eburnus valẽs: & Tussian⁹ ac Salui⁹ Iulian⁹. Post hos vero turba plurima quorũ princeps Papinianus Sceuolæ discipulus fisci aduocat⁹ sub Seuero imp. deinde Vlpianus Paulus Modestinus Caius: aliiq; complures q̃ sub Alexandro fuere quos fue in Vlpiano cõmemorauí: Leges quoq; variæ fuere. Ius imprimis naturale oĩbus cõmune animantib⁹. Ius gentiũ quo humanę gẽtes vtunt. Ius ciuile quod ex legibus Plebiscitis: Senatusc̃ consultis: decretis principum: & auctoritate prudentiũ venit: Plato vt ex Timęo Phædro & gorgia colligit: quattuor legis speties ponit diuinam quã puidẽtiã vocat. Cælestẽ quã fatũ: tertiã mouentẽ quę natura est: quartam humanã quæ prudentiũ sit. Cicero pro Cluẽtio Est. n. magistratus legũ: Iudices legis interptes: seruí legũ sum⁹ vt liberi esse possimus. Idẽ pro Sextio Quodã tempore homines nondũ neq; naturali: neq; ciuili iure descripto fusi per agros atq; dispersi vagabant: tantũq; habebant q̃ rũ manu ac viribus p cędẽ eripere potuissent: q̃ vero ingenio ac virtute p̃stiterunt gen⁹ indocile vnum in locum congregauerunt: eosq; ex feritate illa ad iustitiã & mansuetudinẽ trãstulerũt. Hinc resp. domusq; cœptæ. Leges ac Iudicia seuera rẽ publicã Romanoꝝ oli seruauerũt: Quapp (vt ait Pedianus) adolescẽtiores laudẽ ex excusatione principum virorũ sibi oĩm cõcessione acgrebant. Sic Clodius catilinam; Sic Iul. Cæsar ãnorũ. xxi. Cor. Dolabellam & eiusdem fere ętatis Asinius Pollio Catonem. L. Crassus Carbonẽ. C. Furius. M. Aqliũ. Accusatorũ temeritas vt ait Martianus ad. S. C. Turpilianum. Trib⁹ modis detegit: totidemq; pœnis subiicit: aut. n. calumniãt aut pręuaricant: aut tergiuersant. Primũ est falsa crimina intendere: secundũ est vera crimĩa abscondere: quãdo corrupti ab altera parte Tertium in vniuersum ab accusatione desistere. Iudices teste Pediano annos. l. equestris tantũ ordinis lege Sempronia fuere: deinde ob eorum turpitudinem lege Aurelia ad tria genera reducti sunt ad Senatores equites: & Trib. Aerarios. donec Cæsar vt ait Trãqllus. ad duo genera reduxit: Equites & Senatores: Aerarios sustulit: Cõueniebant in foro vbi p tabellas sententias proferentes in cistam cõferebant: damnationis. θ. fuerat signum. absolutionis autem. A. Hæc apud prętorem versabat: ac deinde recitabant. Reus mane eodẽ veniebat barba capilloq; obsoletus: adolescentium cõuitiis sępe laceratus vt plane indicat Liui⁹. xxxix. de. P. Scipione eiq; licebat testimoniũ vitæ laudatores adducere plures etiã patronos habere supplicareq;: ac misericordiam oĩbus vtis implorare. Horæ tres ei ad dicẽdũ dabant: actori aũt Duæ q̃ in fine dixi pnũtiabant iudicũ numerum ex multis electis in vnaq; positis sortiebant: apud p̃torẽ p pilulas manu pueri: licebatq; parti vtriq; ex quolibet ordine Quinq; magis suspectos reiicer. Ita vt

A. Ophili⁹ Digesti libri ab Ausidio.

Trebatius. A. Ceselli⁹ Q. Mutius Aeli⁹ Tubero.

Atteius capito Masurius. Sabinus. Nerua.

Cassius longinus.

Proculus. Longinus. Celi⁹ Sabinus. Pegasus. Prisc⁹ labienus. Celsus pater. Celsus filiꝰ. Eburnus. Tussianus Salui⁹ Iulianus.

De legib⁹.

Accusatores. Iudices.

remanerẽt: numer⁹ deinde ad centum pduct⁹ Edititii vocabant iudices quos pars altera elegit: Ideo parum fide pbati, hos Cicero pro murena sæpe cõmemorat: Cõpendinatio teste Pediano erat ab vtrisq; litigatoribus inuicem sibi denuntiatio in perendinum diẽ. Sector æstimator redemptorq; bonorũ dãnati q spe proprii lucri bona oĩa in auctione vẽdebat; in ærariũq; mittit, huic. n. illa a ptore dabant. Accusationes in albo iudicũ proponebant. erat enim albũ non solũ iudicum sed oĩm magistratuũ: paruum ante ædis cõsectum albũ, vbi ab eis edicta pponebant: Diuinatio erat accusatio vbi sine testibus & tabulis agebat. iudicesq; propterea argumenta sequerent: ac coniecturas & quasi diuinarẽt: Acceptilationem ait Modestin⁹ esse liberationẽ per mutuam interrogationẽ qua vtrisq; cõtigit nexi absolutio. Nexi teste Varrone sunt liberi q suas operas in seruitutem p pecunia debita dabant: Eos demũ tollẽdi causa fuit. P. Veturi⁹ adolescens q nexus obẽs alienum cum creditoris papirii libidinẽ pati nollet: ac propterea verberatus rem ad senatum detulit: ille in carcerem ductus est. Ius gentiũ ita Romanis obseruatum vt sine iustissimis causis nunq̃ bellum inferrent: nunq̃ legatos violauerint: violatos acerrime vindicauerint: Legatos Apolloniatum romę quũ qdam iuuenes pulsassẽt: capti sũt: & Apolloniatibus traditi: vt auctor Liuius. xv. Idẽ lib. v. tres Fabios memorat. M. Fabii Ambusti filios legatos clusium ad gallos missos nũtiatum vt a bello sotioq; abstinerẽt: ac vnum ex his ducem gallorũ interemisse: quare expostulatione gallorũ romani fabios dedere cogitabãt: nisi plæbis fauor familiæ nobilitatẽ tutatus eẽt. Viturius & Post humius Coss. Samnitib⁹ dediti q̃q̃ nõ recepti fidem publicam liberauerũt: Mancin⁹ itẽ Numantinis. At contra suos & ipsi legatos a Fidenatibus: a Teuca regina: a Gallis senonibus interfectos: a Tarentinis pulsatos q ad querẽdũ iniurias missi erãt: q hi classẽ eoq; diripuissẽt: simul & pfectũ occidissẽt: acriter oẽs vindicauerũt

Cõperendinatio. Sector. Album. Diuinatio. Acceptilato. Nexi. De iure gẽtium. Legati apoloniatium. Fabii tres legati. Fidenates. Teuca. Galli. Tarentini.

Leges Platonis.

PLatonis leges ad hunc locum epitomare mihi visũ est. In his. n. instituit quales esse debeãt in rep. Ciues: quomõ instituí. In libris aũt de rep. instituit fere Remp. Imaginariã quãdam nec facile inuẽtu nec hoĩb⁹ obseruatu. In primo igitur libro videt castigare velle Lycurgi leges ac Minois q belli potius causa videbant scripte. Cum cõtra esse debeant leges ob pacis studia ferendæ propter quã bellum sumit: Itaq; se has dare leges quæ ad pacis ptinerent studia pfiteẽ. Nonarium in dandis legib⁹ laudat exemplo Homeri qui eos patioanorum a Ioue Minoem dicit leges accepisse: imprimis legum conditores tanq̃ agrum rẽp. colere debent extirpando ante oĩa malas herbas: bonasq; serendo: Præterea totũ eoq; studium circa dolores & voluptates versari & hæc duo tanq̃ fines cohiberi oportet. Vbi dicit fortis viri esse non solum metus & pericula superare sed etiam cupiditates coercere. Præterea neminem iudicari posse fortem nisi diu inter labores & picula tum etiã in ipsa licentia & illecebris voluptatis versatus fuerit. In quo animaduertendũ: non esse tutum homini qui fortis sit futurus procula tumultu vel eum q sit futurus tempat⁹ sepatim a voluptatibus omnibus educari: Dicit præterea hominem a diis factum vel ludo vel studio: ludo si se ingnauerit rebus mortalibus: Studio si rebus diuinis. Descenditq; ad alia quę q̃q̃ Leuia vident vtilia sunt vt Musica iuuentus eruditat ad animi pturbationes moderandas: alacritatẽq; bonarũ actionum excitandã: Probat demũ Cõuiuia & vsum vini liberiorem quandoq; vbi mores iuuenum deteganť. Illic. n. prudens iuuẽtutis custos inspectis tanq̃ in speculo vitiis melius castigare poterit ac mederi: adsuescetq; propterea in ebrietate oĩm impudentissima seruare pudorem: Sed de vsu vini melius deinceps. In secundo a pueritia ciuẽ instituit. Quapp vini vsum vsq; in annũ. xviii. non probat deinde post vsq; in. xl. probat vltra vero eam ętatem hilarius ac plusculũ se inuitandũ suadet: in sacrificiis pfertim deorum vt ingrauescẽtis iam ętatis mœstitia subleuet: Iuuenes coram senibus & maioribus vino vtant: a quibus corrigantur si forte lasciui⁹ potibus indulserint: nulli tñ ætati cõcedendum vino pro sua libidine vti: phibet etiam vino seruos in ciuitate & magistrat⁹ & quide rebus magnis in rep. cõsultant. Castrenses quoq; viros toto belli tempore more Carthaginensium. Lacedæmoniorũ & Cretensium. Pueros item musicę tradẽdos vt studia grauiora honesta aliqua voluptate cõpensent: Ob quam etiam causam inquit: Deũ hoĩm labores miseratum Sacra festaq; instituisse qbus humana fragilitas recreetur. Cõmendant nõnulla numina ad præcepta moq; facientia. In tertio ciuitatem ait seruare ante omnia prudentiam virtutum omnium matrem oportere: destruere vero imprudentiam quam ignorationem vocat. Ignaroq; itẽ eos q q̃q̃ literatissimi sunt: sibi suoq; nesciunt imperare appetitui. At eos qui sibi tempant q̃q̃ illi-

De vsu vini.

Festa ad hominũ recreatõnem instituta.

teratos & prudentes & ſcientes appellat: Prohibet ꝓterea magiſtratū illis tribuendū qꝫ propter incontinentiā ſeſe regere neſciunt: Quāuis. n. Septem enumeret rationes quę ad dignitatē impandi facere videnť quę ſūt Paternitas. nobilitas. dominatio. potētia. ſenect⁹. prudentia. fors. prudentiā tñ oīb⁹ prefert vt intelligat quę ſaluti expediant humanæ. Memorat deinde Tria in ciuitate ſeruanda eſſe oportere quæ ſūt media interuni⁹ & populi potētiā: vt neq; ſe tota vni⁹ impantis arbitrio neq; potentię paucoꝝ cōmittat: Tertio ne quēlibet abſq; delectu recipiat cōſultorē ſed plurimū optimatū adhibeat gubernationē. Poſtremo duas narrat gubernādi ſpecies vbi nimia libertas quę vitia parit in altera: nimia ſeruitus quę odiū in principē ac patriā gignit: ſed mediocriter hæc oīa eſſe oportere. Quarto Ciuitatis gubernationem diuinę ſimilem eſſe iubet: quæ regnū eſt cū optimatū ſenatu cōiunctū Diuinā prouidentiā nūq; homini deeſſe modo ſibi ipſi non deſit: Deinde humanū ingeniū in ſūma moꝝ licentia laſciuire ac ſupbire: Et ſicut beſtiæ nequeūt a beſtiis abſq; humano quodā paſtore: ſic nec hoīes ab hominibus abſq; ſūmo deo optime gubernari. Etq̄diu mortalis ſine deo dominabitur tādiu laborioſā miſerāq; vitā ducet: Seruari ꝓterea nos & maxie p diuinā legē ab his q diuinæ legis iugo magnope ſe ſubiciunt: quoꝝ primū futura beatitudo cenſet: Reſpui maxime a ſupbis qui vt diuinam legē deſerūt ſic & ipſi deſeruniť deo. Deſerti autem peccant atroci⁹ ac miſerabilius cruciaňť. Primū deos colendos monet illos p̄ſertim quibus patria quaſi patronis dicata eſt: Oēs vero ipſius ſūmi dei cauſa. Parentes deinde tanq̄ dei vicarios Dein propiquos & familiaritate cōiunctos: poſtremo hoſpites ꝓterea dicit: Vanoꝝ etiam verborū diuino iudicio rationē eſſe reddendā Cui⁹ angel⁹ nobis preſt quaſi ſupioris iudicis. Vicarius & miniſter vt nos a turpibus reuocet: puocet autē ad honeſta & Conſentientes qdē tranqllitate cōſciētiæ nutrit & delectat: Diſſentiētes autē cōſcientię pturbatione: vexat: vbi delectat ab antiquis grā appellat: vbi vexat Furia: Et gratia qui dē triplex q̄ ꝓteriti preſentiſq; ac futuri grā bonos oblectat. Furia quoq; totidem modis malos exagitat: & vtrobiq; fatū ſeu parca triplex nominať. Dicit & Nemeſis præſerti ab Orpheo vbi in ſupbos aīaduertit: Quinēt iubet in omni vita parētes venerari. Leuium etiam volātiumq; verboꝝ grauiſſimam eſſe pœnā. Nam oībus propoſita eſt: Nemeſis iudicii Angel⁹: huiuſmodi cōſideratrix: Prima ſocietas eſt Coniugii: in ciuitate q̄ſq; vxorem a. xxi. in. xxxv. annū ducat: Qui autē ſpreuerit plectatur honoribus emolumētiſq; quos Ciues cōſequi ſolent minime impriatur. Quinto honorē corporis circa mediū conſiſtere: ne nimis robuſtū pulchrūue ſit: neu nimis debile aut deforme Alterū audaces inflatoſq; aīos reddit: alterum delectos & illiberales Similiter & p̄diorum & cenſus poſſeſſio excedēs ſupbiā ſeditionēq; parit: deficiens vt plurimū ſeruitutem. Nemo igit filiorum grā pecuniæ cumulandæ incūbat: vt ditiſſimos eos relinquat neq; enim id ipſis neq; ciuitati cōducit Sed cenſus tum adulatione vacuus tū neceſſarioꝝ non indig⁹ oīm optimus eſt: Seniores ſint iuuentuti exēplo modeſtiæ minimeq; corā ea ſi vtile aliq̄d aut turpe loquanť. Ne quis priuatus aurū habeat aut argentū: Sed quando nūmis opus eſt: comerciorum grā opificibus tantū eos cōcedit aut pegrinantib⁹. Reuerſi a legatione aut pegri natiōe nūmos ciuitati reſtituāt: Nemini aut dare dotes aut accipere liceat nec fœnerare. Accipientibus liceat vſurā pariter cum ſorte negare. Valde diuites boni non ſunt. Si non bonus neq; fœlix Nā quouis modo pecuniā acqrūt: parciq; ſunt diuites ꝓpterea efficiunť. Qui vero honeſte parat honeſteq; erogat: neq; diues neq; paup erit: Ergo opēptiū in ciuitate nō eſſe auri nū mū aut argēti neq; qua⁹t⁹ vll⁹ homini bono niſi ex agricultura. Nulla vtilior reip. diſciplina q̄ numeroꝝ cognitio. Hæc enim pigros ingenio excitat: ſolerteſq; facit. Cum numeris fere oīa cōſtēt: Cauendū ꝓterea vt ab iniuria abſtineamus in pegrinos & in ſupplices. horū. n. vltor ac vindex deus. Præterea qui bonis: q̄bus abundat alios impertit maxime honoť dign⁹ eſt: Proximus huic. q̄vellet nec ei p facultatates licet habendus eſt: Inuidus vero qui nihil curat benigne facere oīno vitupandus. Amor enim nimium ꝑprius omnium peccatorū ſempeſt cā. Oportet igit imprimis eum q magnus in ciuitate ſit futur⁹ neq; ſe neq; ſua diligere ſed iuſta ſemp ſiue ab ipſo ſiue ab alio quouis gerantur ſectari: Veritatem deinde magnope laudat quę diis & hominibus Dux eſt oīm bonorum. Cuius qui fœlix futur⁹ ſit ſtatim ab initio pticipem eſſe decet: Vt in hac plurimū tēporis vitā agat. Fidus aūt hic erit. Infidus qui ſponte mentitur: qui vero nō ſpōte amens: vtrūq; malum. Nam & infidus & ſtultus omnino ab amicitia alien⁹ aut honore procedente quoq; tempore inglorius & in ſolitudine etiam ſi liberi ſupſint vitam ducet. Honorandus certo eſt is imprimis qui nihil nocet aut nullam infert iniuriam: Qui autem nec alios id fa

Septē ſpe rādi dignitatē faciūt.

Vires ingenuæ.

Cōmendatio veritatis.

Bona ciuitatis ꝓportione geometrica distribuenda In aliã domum ducẽda vxor. De seruis

cere patitur duplici dignus honore. Sexto. Distributio bonorũ in ciuitate nõ ęqualitate Arythmetica sed geometrica pro meritis cuiusq; facere oportet: quæ proprie ad Iouis pertinet iudicium qui merita nouit hominum. Pueris educandis proponatur publice vir bon⁹. Qui post annum. xxxv. vxorem non duxerit nullo dignus honore censeatur. Ad mulierum conuiuium nõ vocent: nisi quinq; amici viri ex latere paterno ex Cognatis & propinquis tantũdem: nuptiarũ sumptus pro modo facultatum fiat: Ducat vxorem in aliam domum vbi sit habitaturus quasi parẽtibus vtrinq; ac fratribus relictis in coloniam proficiscẽdo vbi numerũ augeat liberos procreando. De seruis autem. Sapiens poeta dicit de ioue loquens Dimidium mẽtis luppiter illis aufert qui seruitutis sorti subiecti sunt Minis. n. ac verberibus quasi ferarum naturam efficiũt: sæpe coniurant contra dominos. Remedio est vt sint diuersæ patrię & maxime inter se dissoni. Nulla alioquin eis inferat̃ iniuria q; min⁹ q̃ ęquales possunt resistere: Etenim maxime natura iustus deprenditur: Cum cauet his iniuriam inferre: in quib⁹ facile potest. Idem de Tyrãno insubditos dicendum. Castigandi insup serui neq; ita monẽdi vti liberi ne molliores sint neq; sermo cum eis familiaris habeatur: aut iocus siue lusus ex quibus tardiores ad obtempandum reddãtur: Tempus matrimonii. viris a. xxx. ad. xxxv. fœminis vero a. xvi. in. xx. ad sũmũ Magistratus fœminis post. xvi. viris post. xxx. tribuantur: Coniuges post liberorum procreationem caste viuant & ex hoc honorentur magnopere: contra vero vituperentur: Numer⁹ quinq; millium & xl. optimum in rep. repetere: quoniam partes ęquas totus diuisus vsq; ad duodecim habeat: prẽter vndecimum qui parum aberat Dimidium totius summæ. duo millia quingenta & vigiti. Tertia erit. mille sexcenta & octoginta. & sic deiceps. Reuolutio quoq; primæ sphęrę. xxxvi. millium annorum. In. xii. diuiditur: Primus nanq; duodenarius infantiæ datur: Secundus adolescentię. Tertius senectuti Duodecim sunt etiã Zodiaci partes Elementa quoq; totidẽ cũ qualitatibus suis. Ciuitatem igitur Plato. per. xii. Trib⁹ partiri iubet vt numero perfectiore. Septimo. Educatio puerorum tractatur. Conducere dicit magnopere ad virtutem puerorum exercitationẽ quæ in morib⁹ est disciplina qdẽ duplici corporis circa Gymnasticã & animi circa musicam Gymnasticam vocat: quæ saltatione: luctatione: hasta: iaculo: cursu: pugillatu: rebusq; bellicis continetur. Post hæc dicit nocte exurgendum esse patribus & matrib⁹ familias vt rem domesticam curent: Somnus enim multus nec corporibus nec animis neq; reb⁹ agendis cõducit. Nemo enim cum dormit alicuius est pretii non magis q̃ si non viueret: Quare quicunq; viuere & sapere cupit maxime q̃ longissimo tempore vigilet sola sanitatis necessitate seruata. ex oriente sole pueri ad magistros proficiscantur: nec sine pędagogis Decennis incipiat ire: tristamen annos vt legere ac scribere discat: Deinde tris alios annos musicę continuo det operã. Matrem ad procreationem liberorum vt actiuam causam cõcurrere quod & quidam alii senserũt Aristoteles aũt minime. Humorem in pueris melancholicum non ex ipsa esse natura quæ sanguini propior est: Sed ex relliquiis materni mẽstrui sanguinisq; in vtero tabescẽtis Mutatio prę terea in omnibus rebus prætereq; in malis periculosissima est etiamsi in melius fuerit saltem ad tempus periculo non vacabit: Deum Plato sæpe annuit esse adorãdum: licet plures deos quãdoq; dicat: id monstrat in epistola ad Dionysium & ad Hermam & in parmenide qui tot⁹ agit: de vno & in Timęo qui naturam producit ab vno Et in philebo qui naturam vno metitur & in epinomide qui omnia ad vnum reducit: Vndecimo. deos ponit eosq; prouidentiam habere minimeq; corrumpi muneribus dicit. post hos Mentium genus prędare in quibus angeli cõprehenduntur: Deinde animarum rationis ac mentis participum quę ãte omne corpus procreatæ sũt Nam qd per se mouetur potius est q̃ id quod ab alio. Et quod melius & diuinius antiqui⁹ est eo qd vilius. Has etiam migrare in alia corpora etiam bruta & eadem pati quę admisere purgationis gratia Animarum prętera tria esse genera: vnam totius mundi. Deinde spherarum. sphetã eni quãlibet plures animas quę in æthere sunt astra ipsa Et in terra sũt homines: in aere & aqua sunt dęmones Intermedii & hi nobis somnia ministrãt: aspirant: mostrantq; salutẽ ab ipso deo missi. Igitur ita fit: vt anim humanæ a spheris sint Spherarum ab ipsa mundi anima. ipsa vero ab ętemo deo. Astrorum enim animę æternæ beatissimęq; sunt. Qd ex ordine rationeq; ac cõstantia cursus earum demonstratur: Duodecimo. Militares viri abstinere discant frigus ęstusq; prętereа capitis ac pedum nuditatem tolerare. quę duo maxime naturã cõseruãt magnasq; vires corporibus malis assuefactis gignũt: Contra vero debilitatem. Imagines deorum non ex auro nec argento. nec ferro aut ære. Sed tantum ligno aut lapide fieri iubet: ne ex occasione rei pretiosę se criminosi. Deos propterea placare aut decipere posse existiment. Deniq; omne aurũ

Aetas apta matrimonio.

Numerus .v. mill. & xl. pterea duodenarius maxie obseruãd⁹

De educatiõe puerorum.

Vigilia maxime necessaria.

Mutatio ois periculosa.

Mentes & angeli animæ ãte corpus creatæ

Aiarũ tria genera.

Milites.

Tępla & imagines sine sũptu.

& argẽtum a sua politia excludit. In epinomide numerũ magnopere laudat, sine quos dicit minime virtute prędítos fore. Cum is in omni ratione humana magnum adferat momẽtum Numeris omnia in ciuitate tum in natura cõstare adfirmat, ordinem numerorum & rationem qui mente conceperit haud facile in rebus errabit. De laudibus & necessitate numerorũ.

De suppliciis. Q2 preces spretę vltorem habent deum.

Vstitię pars & relligio est: qua ꝓpter ꝓces quas & supplicia latini ευχας gręci appellãt. Iliados. ix. elegãter Homer⁹ describit his versib⁹ a me cõuersis.
Nanq; pręces sũmi famulæ Iouis esse feruntur.
Claudę & rugosæ strabæ quoq; lumine vtroq;.
Turmatimq; sequi damnum non passibus æquis.
Hoc & vi maiore: & firmis gressibus illas.
Pręuenit/ac terram perlustrat cursibus omnem.
Adficiens mortale genus: sed pone sequentes.
Illę subueniunt ac tantum cultoribus altum
Sponte suis adeunt mites orantq; tonantem.
At spretę innumeros luctus: ac damna precantur.
Ex qua descriptione probe colligitur quantę sint curę deo p̃ces ac supplicantes: quos siquis spernat deum ipsum sentiet vltorem.
Nam in ody. quoq; sic ait προσ γαρ διοσ εισι παντεσ ξειν οἱ τε πτωχοι τε
Proximi sunt deo hospites ac pauperes. Et alibi ου δικετασ εμπαζεαι οι ισιν αρα ζευσ μαρτυροσ
Ne supplices spernas quibus iuppiter est testis.
Et rursus αντικασ ιγνητοιο ξειν οσθι κετησ τε τετυκται.
Fratris nanq; loco supplex ac hospes habetur.
Hesiodus idem fere. ισον δου θικετυν ουτε ξειν ον κακον ερξει.
Virgilius item. Si genus humanum & mortalia temnitis arma:
At sperate deos memores fandi atq; nefandi.
Apud euãgelium vero Quoties vnum ex his minimis &c.

Q2 preces ad deum necessariæ etiam ex philosophorum sententia.

Socraticorum omnis schola deum ante omnia adorandum putat. licet deos plures quandoq; memorẽt: eos certe numina deo ioui optimo max. subiecta intelligunt: quem etiam Homerus vocat patrem hominumq; deumq;. Imprimis ipse Socrates dæmonem habebat familiarem quem deum vocabat Ischomachus apud Xenophontis Oeconomicum: deum rogat imprimis valitudinem: deinde rei familiaris amplificationem. Plato in Timęo deum adorandum suppliciter dicit: super quo Porphyrius & Iamblycus Platonici multa dicunt. Porphyrius sic ait: Cum deus nobis prouideat ac res nostræ se possint aliter habere: certe pro rerum nostrarum vsu vtiliter adoramus: videlicet vt boni sim⁹. sic enim vt pote similes deo facti ad eum propius adcedemus: in qua coniunctione adorationis vis tota cõsistit: Nẽpe cum dei filii simus ab eo quasi in exilio & carcere segregati simpliciter adorare decet: quo hic liberati reuertamur ad patrem alioquin similes illorum erimus qui parentum patrocinio sũt orbati. Profecto cum vniuersi partes simus vniuerso proculdubio indigemus: Ipsa enim ad totum conuersio salutem partib⁹ præstat. Compertum vero habem⁹ excelẽtissimos quosq; apd omnis gentes sapientia viros diuinis potissimum votis nuncupauisse pręcipue Indorũ Brachmanas Persarum magos gręcorum Theologos: Chaldæos autẽ & aliud quoddam adorauisse Ipsam enim superorum virtutem appellantes hoc vno nomine venerati sunt. Hæc ille Iamblycus vero eius discipulus. Primum quidem est notio quędam ei⁹ qd adorandum est: & qua ratione colendum. Secundum vero adsimilatio quædam vitæ nostræ: cum diuina vitæ puritate: castitate: sanctitate disciplina: ordine: & diuina beniuolentia proficiscens. Tertium coniunctio quædam per quam diuinam attingimus essentiam ad ipsamq; ascendim⁹ summitatem. Quartum ingressio quędam in liminis diuini vestibulum. Quintum deniq; animæ coniunctio cum diuina voluntate vt non iam amplius nostri sed dei simus illius splendore obruti & circumfusi qui modus vltimus est: & perfectissimus adorationis. Sola igitur adoratio recta animos beatæ patriæ reddit: Sola Sanctimonia est plena virtus: Solus vir bonus vt Plato scribit. in legib⁹ deũ

Porphyri⁹

Iãblycus.

Anime coniunctio cum diuina voluntate

feliciter precatur. Sola cum superis consuetudo beatos facit. Ab hac enim flagitiosi sunt omnino alieni & tanq̃ prophani a votis & sacrificiis arcendi. Puri vero decẽter ad supplicandũ ad cedant habentes videlicet secum tris præcipuas comites fidem: veritatem: & caritatem quibus stipati spem bonorum accipiant firmam: Frustra enim deum quęrit qui se nõ adhibet solũ soli ac simplicem simplicissimo: immobilẽq; stabili: ac ociosum quietissimo: Hæc ille apud Proclum platonicum. His addit magnus Theodorus. Si quis naturas rerũ diligentius exploraue rit inueniet non animas tantum aut mentes sed omne excepto primo adorare atq; moueri. Hesiodus vero omniũ antiquissimus. ημεν οτευνα ζηκαι οταν ιενον φαοσ ελθη ωσκετοι ιλαον κραδι ην και θυμον εχωσιν. Quum ibis dormitum: & rursus quũ inluxerit: ora Cœlicolas: vt sint præsto tibi mente benigna. Romanos vero tãta huius rei tenuit religio vt nihil publici aut priuati grauioris negocii nisi prius litato aut auspicato fieret: ac demũ postea voti compotes gratias diis per sacrificia redderent. Atheniẽses item in fame: tẽplo delphico. ειρεσιωνην id est Iresionen posuerũt: hoc est ramum oliuæ siue lauri plenũ fructibus variis. Hodie simile Cal. Maii. ante fores amicarum ponunt. Homerus teste Herodoto Carmina quæ Iresionen vocat edidit. Vt nos palam pudeat ad firmiorem certioremq; vocati spem esse fide ac diligentia superstitiosis in hac parte inferiores.

Iresione.

Quomodo aut quid orandum

MOs erat etiam antiquis teste Plynio in adoratione manũ ad os referre: totũq; ea corpus circumagi: vt quasi diuinationem quandam futuri signi nostri salutiferę crucis portendisse videatur. Similiter & qui sacra factur⁹ erat: vt ait se reum ante omnia fatebatur: nostram quoq; ac veram culpæ confessionem expiationis gratia in sacrificiis quodãmodo ꝑnotando: qua purius ad arã ad cedemus. Græcũ insup ꝓuerbiũ αλλουδεν δει παρα τον χομον. Hoc est nil oportet ad aram consulere: Quoniam mos erat sacrificantium ante sacrificium & in ipso procinctu solere consulere: vt auctor Tarręus in prouerbiis. Pythagoras in aureis carminibus. & Orpheus in hymnis docent quę a diis sint petenda. Iusta videlicet & modesta cętera deum non exaudire. Nec enim auro aut muneribus corrumpi. Homer⁹ dicit sacrificia troianorum diis inuisa q̃q̃ bona & nidorem suauem adferant. Cum Priam⁹ Priamiq; popul⁹ odio sit. Plato in Alcibiade inquit. Athenienses in lacedæmoniis concertantes semper inferiores fuere: q; diis magis lacedæmoniorum benedictio placeret: q̃ omnium gręcorum sacra. q̃uis Athenienses maiores pompas muneraq; offerant: Ex quibus profecto exemplis nostrorũ veritas magis effulget. Cum Esaias dicat victimæ impiorum abhominatio. Theophrastus eum qui admirationi vult cęteris esse: libenter sacrificare diis oportet non tam multa q̃ frequẽter & pie: nam hoc sanctitatis: illud copię signum. Deinde parẽtum alere senectutem: hisq; obtemperare. Plato item in Eutyphrone vbi de sanctitate tractat. Sanctum erit & iustum idem esse in accipiẽdo ac reddendo: Esseq; propterea mercaturam quandam inter deos & homines vt illi nobis bona honestaq; dẽt. Nos eis sacrificium ac preces his enim officiis & domos priuatas & ciuitates cõseruamus. Homerus.

ζευσ δα ρετην ανδρασσιν ο ψελλειτε μινυθειτε.

Iuppiter ipse viris virtutem firmat & aufert. Et Satyrus noster.

Orandum vt sit mens sana in corpore sano.
Fortẽ posce animum mortis dolore carentem.
Qui spatium vitæ extremum inter munera ponat
Naturæ: qui ferre queat quoscunq; labores.
Nesciat irasci: cupiat nihil: & potiores
Herculis erũnas credat seuosq; labores. Et veneř & cœnis & plumis Sardanapali. Quomũ aũt orãdũ Xenophõ in cõmẽtariis ꝓbe ostẽdit: Nõ. n. fas (inquit) a deo petere vt ignorando equestrem pugnam eos qui periti sunt vincamus. Eodem modo naualis artis ignarum nauẽ ducere aut vincere: Imperitũ etiam spargendi semen frumentum optimum metere: Neq; si te ipsũ minime custodias a deo seruari. Hęcitaq; petere minime ex deo licet: haud aliter q̃ si ab hominib⁹ aliquid cõtra legẽ petam⁹. Ex quo memẽto ꝓuideř necessaria anteq̃ necessitas aut vsus veniat. Hãc Xenophõtis sẽtẽtiã ęmulat⁹ Sallustianus sic ait: Non. n. suppliciis aut lachrymis muliebrib⁹ auxilia deorũ parant̃: vigilãdo: agẽdo: bene cõsulẽdo ꝓspere oĩa cedũt. vbi te secordię atq; ignauię tradideris nequaq̃ deos ĩplores: irati infestiq; sũt.

De celebritatib⁹.Primũ Sacroꝝ

Acrobi⁹.Celebritas dicebatur cũ ſacrificiũ fiebat;aut epulũ dabaſ;aut Ferię obſeruabāſ,aut ludi agebāſ:Feſtus.Sacra aũt aut domeſtica aut peregrina aut publica aut priuata fuerāt:Aeli⁹ Gall⁹.Sacrũ eč ait;quodcũqꝫ mõ atqꝫ inſtituto Ciuitatis conſecratũ ſit.Siue ędes ſiue ara ſiue ſignum ſiue loc⁹ ſiue pecunia ſiue qc quid aliud diis conſecratum ſit,qđ autem priuatus ſine relligionis cauſa aliquid earum rerum dedicauit:Id Põt.Max.non extimat ſacrum.Plutarchus in probl.In ſacrificiis Italici auctore ænea velant capita:qꝫ is cum rem diuinã faceret in littore Laurenti veneri matri ne ab Vlyſſe cognitus interrumperet;ſacrificium caput adoperuit;atqꝫ ita conſpectũ hoſtis euitauit:Magiſtratibus vero & aliis potentioribus caput aperimus tanq̃ omnia noſtra illis patere debeant.Idem.Regi ſacrificulo nullum magiſtratum gerere nec concionẽ habere licet.Idẽ.Sacerdotibus nec habere nec petere magiſtratum Ro.permittebatur.Lictore tamen & Sella curuli vtebantur:vt his deliniti vltra non quęrerent.In templis prope ianuam lecticam habebāt tanq̃ cuſtodes & refugium:pedes his reliqui oſculabanť.Non abſimile hoc veteri legi quę Tribum leuiticam ſacerdotio inſignitam eſſe voluit.Cæteris muneribus aut facultatibus prohibuit.Nos item Pontificum noſtrorum pedes exoſculamur.Idem.Ver ſacrum dicebant.Cũ primitias fructuum omnium proximi veris vouebant.Idem.poſtridie Cal.Non.& Eid⁹.Dies religioſos & nefaſtos habebant: nec quenq̃ exire aut peregre proficiſci permiſerunt ob pugnam Allienſem quæ poſt Eidus quintiles fuit.Hodie quoqꝫ dies Aegyptiacos appellatos nõnulli ſuperſtitioſe obſeruant.In luctu ſupplicabant;ſed non ſacrificabant;quapropter obſidẽte vrbem Annibale menſis ad lugendum datus & anniuerſarium ſacrum intermiſſum vt ait Liuius.Horatius Puluillus & Xenophon auditis filiorum mortibus a ſacris non diſceſſere.C.Fabius obſidentibus Capitolium gallis in quirinalem ſacra domeſtica facturus per medios hoſtes iuit atqꝫ rediit.¶De his qui ſacra ſpreuere multa infelicitatis exempla.Appius qꝫ potitios ſacris Herculis priuaſſet cæcitate multatus.Ser.Cepio qui toloſanum templum diripuit miſere periit.Pleminius legatus Scipionis locris relictus vnde Annibalis præſidium Scipio eiecerat;qꝫ Proſerpinæ templum ſpoliaſſet Romę damnatus in vinculis extinctus eſt.Sed & idem in eodem loco patrans Pyrrhus e Sicilia in Italiam reuertens a Ro.profligatus diſceſſit.Brennus dux gallorum delphico templo direpto grãdine tempeſtateqꝫ cum toto exercitu occidit.Craſſus Hierolymitani templi gaza ſurrepta a parthis trucidatur.Eandem Aeliodor⁹ a Seleuco miſſus attingens exitum habuit:quem in ratione temporum adnotaui Quin & ſacra quoqꝫ corpora ſeu myſteria nefas attrectare;extraqꝫ locum adſpicere.Legitur de Tyreſia ob viſam nudam dianã cęcato.In vetere lege Lothi vxor retro reſpiciẽs in ſalis ſtatuã ẽ cõuerſa: Oza qqꝫ nocte cũ vxore coiſſet & tabernaculũ poſtea fœder|cõtortũ attigiſſet ilico diſcerpt⁹ eſt:Ex quo Gregorius cõmixtos nocte cõiuges ab euchariſtia iubet abſtinere:Clodoue⁹ galliæ rex qꝫ Dionyſii corp⁹ imprudenter attigiſſet in inſaniam incidit.Et qui.S.Benedictum in galliam trãſlatum rurſus in Italiã reportaturi reuulſere periiſſe feruntur.Proximis annis Io.Cardinalis Aragonẽſis qꝫ eiuſdem ſancti conditorium retexiſſet eodemã no iuuenis deceſſit¶In igne ſacra pręter alia elemẽta conſiſtere multa declarant qꝫ proximus cœlo ſit:qꝫ perpetuus a veſtalibus ſeruaretur:qꝫ ante Imperatores ferretur,ignea flama Seruii tulli;itemqꝫ ſupra Aſcanii virgiliani capita optimum ferunt portendiſſe augurium.In Odyſſea Cędem factam igne aqua iubet Vlyſſes expiari:In vetere lege ignis de cœlo ſcribitur holocauſta accepta rapuiſſe:& ignis in puteo ſeruatus Nec vllum ſine ĩgne ſacrificium:Apud nos vero nullo magis honore q̃ cæreis Cœlicolę extrinſecus decorantur.Deniqꝫ de⁹ noſter ignis cõburens eſt:Sacra deinceps nominatim,bonam deam nominant;quam alii aliam fuiſſe dicunt;ad cuius ſacra quæ in auentino in eius templo fiebant viri non ingrediuntur.Deprenſus quõdam Clodius habitu in his muliebri:de pollutis ſacris cauſam dixit.Floram & Liuius & Dionyſius meretricem fuiſſe tradunt,quæ populum Ro.hęredem inſtituit;cui ob merita tanq̃ deæ pridie Cal.Maii feſtum dicauere Floralia vocata;colebatur a meretricibus cum coronis & veſtium varietate temporis lętitiam;florumqꝫ diuerſita tẽ ſignificando vt Ouidius in faſtis teſtatur q;Chlorim nympham fuiſſe prius dicit raptam a Zephyro Floramqꝫ deinde vocatam;ac fructibus cunctis pręeſſe:ad cuius feſtum ac theatrum quum Cato ſemel veniſſet ſtatim abiit:ex quo obiectum ei,cur in theatrũ Cato ſeuere veniſti:an tantũ veneras vt abires?Bacchanalia Liuius.xl.dicit romæ expulſa fuiſſe ex Senatuſcõſulto tanq̃ mores corrumpentia Noctu.n.celebrabanť vbi nudus vterqꝫ ſexus impuriſſime cõmiſce

Sacroꝝ cõtẽptores & pœnæ.

Ignis ſacer

Bona dea.

Flora.

Bacchanalia.

Cerealia. bāt tyrſis pāpiniſq; vincti. Cereris ſacris quæ Cerealia dicta ſunt veſtibus vtebātur albis noctu Myſtæ cum facibus currebant: vinum non libabant: Inſuper & ieiunium inſtitutum quinto quoq; anno ex libris Sibyllinis prodigiorum cauſa: vt Liuius. xxxiii. Ouidi⁹ etiam a venere abſtinendum dicit. q; caſtitati præſit: Iuuenalis. Dignæ Cereris cōtingere vittas θεσμοφοριαpd græcos eius dicuntur ſacra: quapp latini Legiferam vocant Athenis ſacris Eleuſinę Cereris nemo ſibi conſcius intererat: Eius romæ templum prope circum fuerat max. auctor Plynius libro

Feriæ. .xxxv. Feriæ inſuper ſtatiuæ quæ ſemper erant eodem tempore: cōceptiuę ex auguribus: Imperatiuę ex edicto. Idem. Ferię Seruorum Eidibus Sextilibus ex eo inſtitutę. cum Seruiꝰ Tullꝰ natus ex Serua eſt: Ferias item ſtultorum Quirinalia & Fornacalia dicebant Quirino inſtituta. Q; his potiſſimum adſignata fuerint qui cuius eſſent tribus ignorabant. Idem. Herculi Decimas dare locupletibus ac nobilibus antiquitus mos fuit. Lucullus quoniam hūc ritum ſeruauit auctior factus eſt poſtea. Hunc etiam deum cuſtodiendo Theſauro & domibꝰ ſeruādis maxime præficiebant. Feſtus.

Solitaurilia. Solitaurilia hoſtiarum trium diuerſi generis immolatarum ſignificant. Tauri videlicet Arietis & Verris q; omnes hæ ſolido ſint corpore. Idem Saturni dies celebratur feſtus Menſe decembri q; tunc ædis eius dedicata. Prętereа is culturæ agrorum præſidere videt peractis ſementis ex quo etiam falx ei inſigne. Dicitur & a ſationibꝰ. Cicero. tamen q; Satur annis dicit: Macrobius Sigillariorum dies adiecti ſaturnalibus & ita. vii. Dies fuere ſaturnalia quum antea quinq; fuiſſent: illis enim diebus parua ſimulachra fingebantur venalia: quę homines pro ſuis capitibus offerebant in ſacellum Ditis Arę Saturni cohęrens. Noſtra omnia quodam modo vaticinabantur ſacra: Nam & eadem ex Cera Sigillaria templis offerimus. Et libertatem quam eo tempore habebant ſerui in dominos: nunc quoq; per dominica natalia noſtri retinent: Inde laſciuientes ſeruum creant: dominum. Alea etiam tunc vigebat: paſſim q; ludere licebat: eundem nunc morem his diebus a leuibus hominibus introductum videmꝰ. Feſto item teſte mittebant hoc tempore pauperes diuitibus Cereos. Nam cereis potentes vtebantur: humiliores vero candelis. De huiuſcemodi Seruorum libertate Athenæus ſic ait. Mos eſt apud romanos in ſaturnalibus Ingenuorum miniſteria ſeruorum occupare: Idem apud grę cos in Creta in feſto Hermeorum: Apud Babylonios Sacea appellata quinq; diebus celebrant: in quibus dominis imperant ſerui: Apud Theſſalos Peloria eadem fere quę Saturnalia apd Ro. a Pelorio viro pelaſgo qui primꝰ omnium annuntiauit ex terrę motu in Aemonia excitato Tępe ſciſſa aquas omnes: fluminaq; quę loca inundabant deſcendiſſe in alueos. campoſq; ſiccatos

Lupcalia. apparuiſſe: Lupercalia Euandrus inſtituit ex more arcadio Pani lyceo ſiue ſiluano ſeni nemorū paſtorumq; deo: nudi per vrbem incedebant: ac laruarī. flagellis obuios cędentes. putabanſq;

Sodales. ex eo ſteriles matronæ fœcundari Rei cauſa Ouidio fabulam adfert: Pana ſpolio leonis noctu

Titii. ab herculis vxore fuiſſe deceptum: quum illa veſtem cum viro cōmutaſſet: quare veſtem deinde abominatus eſt: Noſtri hodie pœnitentes feliciusq̄ Luperci non pellibus qdem ſed Sagis linoq; ora contecti non alios ſed ſeſe flagello conuerberant. nudum ac lacerum tergus ferentes. Cornelius libro decimo octauo Sodales ſacerdotes Romulum cum Tatio inita ſocietate feciſſe ſcribit: Vnde Titii ſodales & apud Tranquillum Sodales Auguſtales: apud Iul. Capitolinū Sodales Antonianos. Tibure quoq; in marmore vetuſto Sodales Hadrianales. Caius in titulo de collegis dicit Sodales eſſe qui eiuſdem collegii quicq; valde ſimul habitātes ſunt: prędpitur igitur mandantes principalibus præſidibus prouinciarum ne patiantur eſſe Sodalitia veluti

Fratres. Aruales. in honeſta collegia. Et Auguſtinus ait Sodales quaſi edales. Plynius item ſcribit Romulum inſtituiſſe Collegium Aruorum ſeq; duodecimum fratrem appellari voluit. Nos fraternitatem

Hecatōba. & confraternitatem dicimꝰ: quam ſanctiore inſtituto qdam inter ſeſe hodie mutua charitate ac pudico ritu certaq; viuendi formula conueniunt. Hecatombas vt ait Capitolinus Balbinꝰ Romæ fecit ob oblatum Maximini caput cētum Arę vno in loco ceſpitiæ extruūtur. Et ad aras centum ſues: centum oues mactantur: Nam ſi Imperatorum ſacrificium fit: Cētum leones cētum aquilæ: & cętera huiuſcemodi alia Q d quidē græci quondā feciſſe dicunt cū peſtilentia

Vinalia. laborarēt. & a malis id Impatorib⁹ ablatum eſſe cōſtat. hæc ille. Homerꝰ quoq; nihil potiusq̄ ita

Robigalia. Floralia. ραστεκατομβασ in ſacrificiis cōmemorat. Ouidius in faſtis Tribus anni tpibus fructuū grātordem ſacrificia dicit Romanos inſtituiſſe. Vinalia Robigalia Floralia: prima cauſa vini Secūda frugum: tertia cunctorum: quæ Floræ deæ fuiſſe ſupra narraui. In quibus animaduertere quoq; eſt eadē nos tpa nō iam ſuperſtitiōe: ſed ieiuniis tribꝰ ex eadē cā celebrare: Plutarchꝰ in proble

Septimõtium ponit festum cum septimus mons est aditus vrbi quasi finitę. Fiebant & quin quatria Mineruę Calendis Martiis: diebus quinq; quo tempore (vt ait Hieronymus in epi stolam Pauli) munus minerual appellatũ: magistro pueri offerebant quando vacabant: q; & saturnalibus etiam seruabant. Iuuenalis. Accipit exiguo quisquis colit asse Mineruam. Hoc item matronę colebant festum: mittebantq; viris munera: Sicuti & Saturnalibus viri mulieribus: Erant & quinquatres minores appellati eidem Mineruę sacri: Idibus Iuniis quo tempore tibicines personati per vrbem incedebant: vt hi qui olim ebrii ex tibure Romam re ducti fuere: quũ nõ oẽs eẽnt: viderent oẽs sil' aliis ignotis & psonatis admixti. Ouid. de fast.

Septimontium

Quinq̃tria quinq̃tres minores.

Cur vagus incedat tota tibicen in vrbe:
Quid sibi psonæ: quid toga lõga velint?
Callidus vt possit specie numeroq; senat⁹
Fallere: personis imperat ora tegi:
Admiscetq; alios vti & hũc tibicina turba
Augeat: in longis vestibus ire iubet.

Sed & personę in Megalesibus quoq; adspiciebãtur: de quibus Herodianus in Cõmodo sic ait: Veris initio stato: solẽniq; die quem Megalesia vocant Romani pompã matri deum ce lebrant prælata diuitiarum magna pompa: permissumq; cuiq; personas eo die induere quas cuiq; libitum: cuiusve magistratus aut hominis imaginem effingere: ante simulachrũ eius deæ ludere. Id simulachrũ dicitur apud Pesimuntẽ phrygię de cœlo descendisse Romani re spõso accepto nõ duraturum imperium sine eo legatos pro eo miserunt: qd̃ concessum & ef fectum: in ripa tyberis cum consedisset nauis Claudia sola vestalis quę incesti accusata fue rat eum trahes se virginẽ probauit. Videre igitur licet has esse personas quas nostri sęculi pestilẽtia non vno die: nec sacrorum aut comœdię tantũ causa: sed duos cõtinuos menses p ferias stultorum permittit: sub quibus inueterata passim licentia cuiq; licet scelerato esse. Omniq; libidinis exemplo vti res quidẽ noua & tantũ inter xp̃ianos hęc imod estia visa. Idi bus vero Maiis de ponte sublicio simulachra in tyberim inciebãt: quę Argeos & Oscilla vo cabant Herculis instituto q; græcos ea loca iacolẽtes barbari mactare soliti essent: vt aucto res Plutarchus in proble. & Ouidius in fastis. Compitalibus laneę effigies noctu dabantur per compita & lares. Is erat dies festus: animæ putabantur esse hoĩum: auctor Festus. Erant eñ lares dii numina priuatarum domorũ. Macrobius ait laribus cõpitalibus: Tarquius ex responso Apollinis capita puerorum pro salute familiarum sacrificabat: emendauit postea Brutus expulsis regibus capitibus aliorũ & pauperũ oblatis: his effigies Manię deę suspẽde bantur. Erant eñ canínis adoperti pellibus: ad pedesq; canes habebãt: Causam Ouid. refert Seruat vterq; domũ: domino quoq; gratus vterq;: Compita grata cani compita grata diis. Sacrificabaẽ & Genio die natali: qui naturæ cuiusq; deus est assistens: ex quo in domoꝝ fun damentis eius familię Genio inscribebant. Erat & is geminus bonus & malus. Plutarch. in Bruto. Sum malus (inquit) Genius tuus Brute: haud pfecto pcul a nostroꝝ veritate q du os nobis nascẽtib⁹ angelos cõstituunt. Templa deinceps dedicata: ex Liuio: Ioui statori a Romulo vt acies staret cõtra Sabinos: q̃ iã terga vertebat. ab eodẽ quoq; Ioui feretrio a ferẽ dis spoliis opimis: q̃ de Acrone rege rettulit: Ioui Elicio a Numa in auentino: vt mentibus diuinis eliceret: quo mõ curãda essent fulmina. Ioui pistorio obiectos Gallis a Manlio panes Ioui capitolinio a Tarquio: vbi caput humanũ inuentũ. Ioui victoria. M. Agrippa qd̃ & Pan theon dr. Ioui tonãti ab Augusto: Apud græcos vero Ioui Eleutherio. i. liberatori quũ a Per sarũ armis liberati fuere: vt Pausa. scribit. Itẽ Ioui Milesio in Asia: Ioui Ammoni in libya: Io ui dodoneo in Illyria: Ioui Soterio. i. seruatori: Ioui Xenio. i. hospitali: Ioui Ilascio. i. placa tori. Iunoni monetę in capitolio: vbi Manlius habitauit q; anseres de irruptione Gallorum admonuissent: Iunoni reginę in auentino a Camillo locatum libro. v. Iunoni sospitę votũ a Cor: Cethego Cos. in bello cum bois circa padũ post. ii. bellũ pu. li. xxxiii. Iunoni Lucinæ in auentino: Iunoni Gabinię: Falisco: Samię. Dianę in auẽtino a Seruio Tullo ad imitationem Dianę Ephesię memorabilis. Dianę scythię cui sacrificabaẽ hostiis humanis. Aricinę: quod Artemisium dicebatur. Apollini quod Apollinarem vocabant in pratis flaminiis libro ter tio. Id postea (teste Pandulpho hostiario lateranẽsi) Hadrianus primus Apollinari martyri dicauit. Alius itẽ eidẽ votum ob valitudinẽ peste inualescẽte sub Mamerco Aemylio iteꝝ dictatore. lib. iiii. Apollini quoq; palatino: celeberrima & illa apud delphos: apud Accium

Personati

Argei. Oscilla. Cõpitalia.

Genius

Templa.

Iunoni

Dianę.

Apollini.

Marti apud Cumas. Marti votũ bello gallico dedicatũ sub Camillo dictatore a. T. Quintio duũ-
Bellonæ uiro sacris faciundis lib. vi. Marti vltori in foro romano ab Augusto. Bellonę qđ vouit Ap-
Veneri. pius cõtra Samnites pugnans li. x. extra portam. Veneri prope circum max. ex ęre mulctati
Menti tio impudicarum matronarum a Fabio gurge Cos. libr. x. Veneri Erycinę extra portam col
Pallori. linam: cui virgines pupas. i. paruas imagunculas donabant. Persius. Nempe hoc quod Ve-
Pauori neri donatæ a virgine pupæ. Eodem quoq; tempore & Menti post cladem Trasimenis libro
vigesimoprimo. Ouidius.

Mens quoq; numen habet: menti delubra fatemur:
Ad votum belli perfide pene tui.

Febri Item Pauori a Tullo rege in bello cõtra Veientes libro primo. Item febri & Veioui & Ma-
Malęfortũę lęfortunę malis numinibus ne noceant virtuti a Cla. Marcello dicatum apud portam cape-
Virtuti. nam lib. xxix. Concordiæ a. L. Manlio prętore in Gallia votum in Capitolio cõiunctum Mẽ-
Concordiæ ti canale vno tantum discreta lib: xxi. Victoriæ ex mulctatitia pecunia lib. x. Victorię item
Victoriæ in palatio vbi simulachrum Cybelis ex asia aduectum cõditum fuit lib. xxix. Castori & Pol-
Castori. luci: qđ Castoris tantum dicitur votum bello latino a Posthumio. Dein dedicatum ab eius
Fortunæ filio duumuiro. S. F. Fortunę cõplura quę alibi narraui: quum de ea mẽtionem feci: Iuuẽtu-
Iuuentuti. ti in circo max. a. Cn. Licinio duumuiro dedicatũ. Li. de bello mac. Mercurio paulo post mor
Mercurio. tem publicolę Ap. Cl. & P. Seruilio Coss. prope circum max. Ouidius in fast.
Herculi Templa tibi posuere patres spectantia circum.
Pudicitiæ. Herculi ara max. sub Auentino ab Euandro in cuius ruinis nostra ętate repertum eius æne
um signum: quod in atrio domus conseruatorum in Capitolio conspicimus. Herculi item
ędes rotunda in foro boario prope templum pudicitię patritię. Herculi prope circum maxi-
mum a Sylla Sibyllę iussu: Ouidius. Altera pars circi custode sub Hercule tuta est: Quod
deus euboico carmine minus habet: Si quęris titulos Sylla probauit opus.

Herculi deniq; & musis a. L. Philippo sub augusto: teste Tranquillo. Diti prope Circum ma
Diti ximum: ad quod gradibus descendebatur. Nam aræ inferorum subterranę fuerunt: quum
Iano ad cætera templa ascenderetur. Iano apud velabrum a Numa. Vestæ item haud longe ab
Vestæ eodem dicatum.

¶ De Celebritate cõuiuiorum ac ludorum.

Celebritas cõuiuiorum pluribus de causis instituta: aut erant pontificalia conuiuia quę in sacrificiis sacerdotes: saliares: pontifices ac vii. viri epulones pręparabant: aut triũphalia: quę Imperator duxq; post victoriam exhibebat populo Romano: aut funebria in defuncti honorẽ: vt quę ad pollinctum fiebant: aut viscerationes cum caro cruda populo dabatur: vt apud Albanum: aut congiaria quę prętor in celebritatibus populo dabat: Aut erant Missilia: quę in theatro spargebantur: aues: legumina: oleum: quandoq; vestes.

Ludorum celebritates Gręcia primum repperit quas Archias poeta hoc Tetrasticho græco eleganter expressit.

Τεσσαρεσεισιν αγωνεσαν ελλαδα τεσσασρεσιροι
Οιδυομεν θανατων οιδυο δαθανατων
Ζηνιλατω ιδαο παλαιμονοσ αρχεμοροιο
Αθλαδε των κοτινοσμηλασελινα πιτυσ.

Ludi Græcia concelebrat duo bis certamina sacra: Quorũ hominũ duo sunt: cętera cœlicolũ: Sacra Iouis/Phœbiq;/Palęmonis/Archemoriq; Dona Oleaster erunt: mala: Selina/pinus: Primum Hercules in Iouis honorẽ cõstituit in olympia vbi stadiũ fecit tanto cęteris maius q̃to eius mensura pedis prępolleret: vbi primus olympionica fuit. Corœbus Atheniensis: vt auctor Eusebius: Secundũ Phœbo dicatum Delphis: ob phitonẽ serpẽtẽ ab eo interfectum vbi certamen erat. Musicę in quo Chrysothemis prius vicit in hymnorũ cãtu: deinde Thamyras: vt auctor Pausanias: coronabant̃ lauro: quę delphis adeo magnas fert bacas: vt mala videri possint. Tertium Palęmonis Athlantis filii ex cęde paterna ab Ino marre liberatus Neptuno apđ Isthmũ. Quarta Nemęa sacra: ob Archemoꝝ puerũ Lycurgi filiũ: ab Isiphile nutrice educatũ & in sylua Nemęa defũctũ. Sũt p̃ter hæc & alia sacra. Aeacea apđ Aeginã De Aeaco Marathonea ob taurũ a Theseo interfectũ: vbi phiala argentea p̃miũ. Thebis heraclea & Iosaea. Megaris Dioclea. Cassiodorus in. iii. epl'aꝝ li. ait. Oenomaũ primum apud

Elidem ludorum ſpectaculum: equorũq; curſum edidiſſe. apud Romanos vero Romulum in raptu Sabinarum: Ad huiuſmodi certamina Gymnica fœminę non admittebantur. Qđ etiam verſus Papinii in Thebaide indicat: exluſęq; expectant præmia matres: Et Valerius dicit: Non paruum honorem attributum Berenici q̃ ſola mulierum ſpectauerat gymnica. Pauſanias de huiuſcemodi ludis ſic ait. Duo certandi equis genera: Synorides & Celetes. Synoris erat biga e duobus equis: Celes ſingulari equo currebat. Acceſſerũt & alia duo καλπη και απηνη, quæ poſtea decreto Eleorum antiquata ſunt. Calpę certabant equabus: ita vt curſum extremum aſſeſſores ipſi deſiliendo apprenſis manu habenis perficerent. Deinde maribus vtebantur equis. Apenę mulas iungebant quod animal execrabile habebant nec in terra illa naſci poterat: cum circa vel frequẽs earum fœtura eſſet. Feſtus. Pentathlon noſtri quinquetrionem vocant: qui generibus illis quinq; vno die certat. id eſt diſco/haſta: ſaltu/iaculatione/luctatione. Pancratiaſtes qui certat & vincit. Qui vero in quattuor illis certaminibus ſupra narratis vicerit. Periodus victor appellatur. cuius rei auctor etiam Plynius. Pauſanias ſcribit Dioreum Athletam Aconiti id eſt ſine puluere & labore Pythia viciſſe. Heraclidem vero apud olympia Pancratio. Q2 neminem parem cum quo congrederẽtur inuenirent cedentibus ob metum aduerſariis. Plynius etiam dicit Dioxippum viciſſe olympia Aconiti. Nemea vero Coniti: hic ętate fuit Alexãdri magni: mortemq; ſibi cõſciuit: Vide cauſam in. Q. Curtio. Antiquus enim mos Athletis certaturis fuerat ſpargi prius puluere corpora. Ouidius de Acheloi pugna.

Inq; vicem fuluę tactu flaueſcit arenę.

Martialis. Et flaueſcit Aphe. Lucianus in dialogo qui Erotinus ſiue de dilectione inſcribit: pulchre monſtrat quonã modo ſortes Athletis obueniebant: quomodove pares ad certamẽ iungebantur verba ipſa conuerti. Vrna (inquit) argentea ſacra Apollini in medio aderat: vbi ſortes inſcriptæ magnitudine fabæ: hic in duabus A ſcribebatur: in duabus B: in duabus C. Et ſic deinceps veniebant certaturi Ioui vouentes vt idoneum & facile comparem ſortirentur. deinde ſuam quiſq; educebat litteram. Miniſtet dei ibi aſſiſtens anteq̃ legerentur: ſortes accipiebat: deinde eos conferebat ad ludum: vt eos quibus A: vtriſq; euenerat: ſimul pugnarent: & ſic de aliis. Si autem forte impar numerus erit: ille qui ſine ſocio remanet cõmiſcebat eius litteram cum aliis comparibus: & quem ſibi ſorte veniret: expectabat: vt ille prius cum compare ſuo pugnet: poſtea ipſe cõſurgens cum eo certabat: Magnumq; Athletę beneficium hoc & fortuna vt integer viribus congrediatur cum iam laſſo ac feſſo. Hęc ille. Philoſtratus quoq; libellum compoſuit de Athletis: in quo hęc refert. Pancration paleſtrã ſimul & pugillatum vocari: certaturi ante omnia per aliquot dies ſeſe exercebant maiore q̃ poſtea labore: verbi gratia curſu certaturi in arena cũ ocreis per aliquot dies currebant: poſtea ſolutus tanq̃ cõpedibus liberatus maiorem operam. Item ſaltu certaturi cũ manibus prius oneratis aſſueſcebant. Pręterea carne veſcebantur bubula: quę fortiores redderet: abſtinebant a cęteris delitiis: preſertim coitu. Hęc ille. quę ſane omnia Paulus noſter non ignoraſſe videtur cum ait. Qui in ſtadio currunt ab omnibus abſtinent: & hi quidẽ vt corruptibilem coronam: nos autem vt incorruptã accipiamus. Erat & illa cõſuetudo Hieronicarum (ſic enim vocabatur qui in ſacris certaminibus viciſſent) vt domum redeũtes diſruptis de induſtria mœnibus a patria exciperentur: tanq̃ viri fortiſſimi & vi ſuperantes. Pręterea coronas patriæ donabant: vt ait Plynius. Ludi Athenis (teſte Atheneo) Dionyſia fuerant: vbi agones fiebant: Athletarum populuſq; paſſim coronatus ſpectabat: bibendiq; maxima licentia: vinum enim cum bellariis toto theatro circũferebatur: ac certantibus in principio & fine pugnæ propinabatur: Idẽ auctor ait q; Dionyſius Leneus apud grecos primus Tragœdiarum choros inuenit: primus ſpectaculorum ſedes inſtituit. Apud Rom. (teſte Plutarcho in proble.) Romulus primus Conſualia diem feſtum Neptuno equeſtri celebrauit: vbi equi & canes & aſini exornabantur: ac in ocio eſſe permittebantur. Feſtus conſualia deo Conſo. id eſt conſilii ſacra dicit feciſſe ad comparãda matrimonia: vbi Sabinę fuerunt raptę. Fiebant autem in foro nõdum theatro extructo. Ouidius in faſtis. Primi ſollicitos faſti tenuere quirites Quum fuerat viduo rapta Sabina viro: Tunc neq; marmoreo pẽdebant vela theatro: Nec fuerant ſparſo pulpita rubra croco. Deinde ait Liuius lib. primo. Tarquinius priſcus Circũ maximum deſignauit loca diuiſa patribus equitibuſq; vbi ſpectacula ſibi q̃ſq; faceret fori appellati: ſpectauere furcis duodenis ab terra ſpectacula alta ſu

Synorides. Celtes Calpe. Apenę Pẽtathlon. Pancratiaſtes. Periodus. Aconiti vincere Coniti vincere Quõ ſortes ex athletis veniebant ex Luciano Paulꝰ apo. Hieronica rum mos Dionyſia. Conſualia Circꝰ max.

Ludi rõani Magni. Circenſes. ſtinẽtibus pedes: ludicrũ fuit equi: pugileſq; ex hętruria maxĩe accĩti: ſolenne deinde mãſe re ludi Romani: magniq; varie appellati. hęc ille. Dicunt & Circẽſes. Tranqllus in Cęſare ſic ait Circẽſibus Spatio circi ab vtraq; pte ꝓducto & in gyrũ eurípo addito q̃drigas: bigas: & equos deſultorios agitauerũt nobiliſſimi iuuenes. Troiã luſit turma duplex maiorũ & mi norũ pueroꝝ. Idẽ in Auguſto. In circo aurigas: curſoreſq; & cõfectores bęluaꝝ: & vnũquẽq; ex nobiliſſima iuuẽtute ꝓduxit: ſed & troię ludũ edidit frequẽtiſſimũ maioꝝ minorũq; pue rorũ. Idẽ in Caligula. Edidit circẽſes plurimos a mane vſq; adveſperã interiecta mõ aphrica norũ venatione: mõ Troię decurſione: mímo & chryſocolla cõſtrato circo: nec vllis niſi e ſe natorio ordine aurigãtibus. Idẽ in Claudio. Circẽſes frequẽter etiã in vaticano cõmiſit: nõ nunq̃ interiecta etiã p q̃nos miſſus venatione. Circo vero maximo marmoreis carceríb⁹ au ratiſq; metis: q̃ vtraq; & toſina & lignea prius fuerãt exculto ꝓpria ſenatoribus cõſtituit lo

Ludi troiãi ca ꝓmiſcue ſpectare ſolitis: ac ſup quadrigaꝝ certamina troiæ ludũ exhibuit. Huius aũt lu di originẽ. Virg. in. v. deſcribit. Hunc morẽ ſacroꝝ atq; hęc certamina primus Aſcanius: lõ gã muris quũ cingeret albã Rettulit: & priſcos docuit celebrare latinos. et q̃ ſequunt. Equi fuerant in orbẽ ſe inuicẽ pętentes: nũc torniamẽta vulgus appellat. Equoꝝ vero agitatio du

Deſultorii Quadriga rũ factiões. plex fuerat aut deſultorii: quos græci celetas vocãt: ſinguli videlicet eq ſine ephippiis cũ ingenuis aſſeſſoribus currẽtes: aut bigæ quadrigęq; quarũ quattuor erãt factiones Ruſſati albati: praſini: Veneti: qbus aurati & purpurei & líthei additi a Domitiano extitere. Hi ei

Circi deſcriptio. colores pãni qbus illi ĩduti fuerãt: quoꝝ ſiłitudiem q̃dã Florẽtię Cal. Maii in ludicro haſta currẽtiũ cernere licet. Circus aũt maxim⁹ cui⁹ adhuc romę veſtigia viſunt lõgitudine triũ ſtad. latitudine vnius fuerat. Ipſam vero longitudinẽ diuidebãt in ptes. vii. vnã dabãt am fractui: qui in dextro circi ſpatio in ſiniſtrũ certãtes ad vltimã migrarent metã: Deiceps ve ro alias metas p lineã mediã ita diſpartiebat vt p longitudinẽ circi ęqs inter ſe ſpatiis diſta rẽt: & caperẽt totius lõgitudinis ſeptimã ſepties: ducebaťq; a meta ad metã veluti crepi

Alba linea do alta pędes nihil minus ſex: erãtq; circi laterib⁹ gradatiões vbi ſpectatores cõſiſterẽt. Hæc ex Leonis deſcriptione q̃ fuit optimus vetuſtatis indagator. Caſſiodorus aũt in epła in hãc ſententiã. In circo alba linea currẽtes coercebanť vt quadrigis ꝓgrediẽtibus inde certamen oriret: qđ ſeptẽ peragíť metis numero planetaꝝ. Ipę vero metę ternas obtinent ſũmitates in ter has duo ſunt obeliſci ſacra priſcoꝝ chaldaicis ſignis quaſi litteris indicanť. Mappa vero

Mappa ſignum. q̃ ſignũ circẽſibus dať tali caſu fluxit. Quũ Nero podiũ ptẽderet & celeritatẽ (vt aſſolet) a uidus ſpectãdi populus flagitaret: ille mappã qua tragœdi manibus vtebanť iuſſit abiicꝑ fenęſtrã: vt certaminis poſtulati poteſtatẽ faceret. Hinc igíť tractũ vt oſtẽſa mappa pmitte rẽtur. Totũ certamẽ miſſibus. xxiiii. expediebaťex horis diei cõputatis. Quattuor vero fa

Miſſus xxiiii. ctiones: anni etiã tpa totidẽ notabãt. In hanc ille ſentẽtiã. Varro aũt miſſus. xxv. ponit vlti mũq; çrariũ appellari: qđ de populi collatiõe exhiberet. Miſſus aũt hi apd nos hodie brauia ſunt ſeu pmia: ob q̃ toties currebať. Domitianus (teſte Tranqllo) centũ miſſus eq̃ſtres exhi buit: eoſq; quo facilius pagerenť a ſeptenis ſpatiis ad quina corripuit. Nõ aũt ſepties curre bant: nec infra metas oís circũuertebãt: vt qdã putãt: nã ſic nunq̃ tot miſſus abſoluiſſet: vel eo mõ circũuertẽdo ſingulas: nulla ſpectatoribus fuiſſet voluptas: ſed oẽs eas tm̃ ſemel obi bãt. Domitianus aũt vt citius pagerenť ad metę quintę ſpatiũ vertere iuſſit. Propę circum columna fuit vnde Imp. ad bellũ ꝓfecturi haſtã iaciebãt. Ouid. faſt. lib. vi. Proſpicit a tergo

Columna belli. ſummã breuis area circũ Eſt vbi nõ paruę parua colũna notę: Hinc ſolet haſta manu belli ꝑ nuncia mitti: In regẽ & gentes quũ placet arma capi. Circus quoq; Flaminius hodie notiſſi

Circus flaminius. mus: iſtar circi max. fuerat cũ totidẽq; metis: circũ quas vt ait Varro ludis tauriis eq curre

Equiria bant deſultorii. Currus vero teſte Caſſiodoro in epła: ab Auguſti Mauſoleo nũc notiſſimo ſex portis dimittebanť q per campũ Martiũ in circũ fla. currerẽt. Dī eñ Equiria (vt auctor Varro) ab equoꝝ curſu: q; eo die ludis currũt in martio cãpo. Ouid. quoq; lib. ii. faſt. Ex ve ro poſitũ pmãſit equiria nomẽ. Quæ deus in cãpo pſtitit ipſe ſuo. Hęc nunc via ędificiis oc cupata vbi nũc. S. Maria in Equirio nomẽ adhuc retinẽs adſpicit: inde poſtea recta tendeba

Ludi Apollinares tur in circũ: Fiebant & in circo max. Apollinares ludi: quos Liuius lib. xxv. votos fuiſſe dicit in honorẽ Apollinis ad expellẽdũ ex Italia Annibalẽ poſtq̃ ille Tarẽtũ cepat. Macrobi⁹ quo q; in Satu. ait ex libris Sibyllinis bello pu. ii. ſuadẽte Cor. Ruffo Decẽuiro inſtitutos fuiſſe

Ludi ſęcu lares. in circo ac populũ coronatũ ſpectare iuſſũ: ſtipẽq; Apollini dare q̃tũ cõmodũ. Ludi aũt ſęcu lares (vt ait Feſtus) in honorẽ Apollinis & Dianę inſtituti cẽteſimo quoq; ãno. Pręco clama

bat: Venite ad ludos: quos nemo mortaliū vidit: neq; viſurus eſt. Capitolin⁹ in Gordiano ſcribit hos a Val. publicola ob exactos reges centenis qbuſq; ānis ab vrbe con. ordinatos: celebrauit eos Philippus Imp. annovrbis milleſimo: in qbus fuiſſe tradit elephātos. xxx. Alces .x. tygres. x. leōes māſuetos. xl. Leopardos māſuetos. xxx. Bebos. i. hyenas. x. Gladiatoꝝ fiſcaliū paria mille: Hippopotamū & rhinocerotē: Arcoleontes. x. Camelopardalos. x. Onagros xx. Equos feros. xl. Taurii ludi appellanur in honorē deoꝝ inferoꝝ facti. Inſtituti aūt vidēt hac de cauſa. Regnāte Targnio ſupbo: quū magna incidiſſet peſtilentia in mulieres grauidas: q̄ fuerat facta ex carne diu vēdita populo tauroꝝ: ob hoc diis infernis inſtituti & taurii ludi: auctor Feſtus. Hi ex oībus Romę in hodiernū diē durāt apud portā trigeminā: prius teſte Varrone in circo flaminio. Ludos plębeios exactis regibus pro plębis libertate fecerunt: ſeu pro plębis reconciliatione poſt ſeceſſum in auentinum. Piſcatorios prętor vrbanus trās Tyberim menſe Iunio faciebat pro tyberinis piſcatoribus: quorum quæſtus non in macellum peruenit: ſed in are Vulcani: fertur q; id genus piſciculorum viuoꝝ ei dono p hūanis aīabus dat auctor Feſtus. Ludi diti apud Terentiū ex p̄cepto Sibyllinoꝝ ānō a primo pu. be. ab vrbe aūt li. voti. Liuius. xlix. Mun⁹ gladiatoriū Cicero dicit inſtitutū fuiſſe ob iuuētutē q̄ plane cędē ac dimicationē ſpectādo aſſueſceret in bello nō expaueſcere. Laniſta gladiatoꝝ familias nutriebat: eoꝝ paria iuſſu p̄toris in āphitheatrū exhibebat: ipſius pugnę modus retiarius & ſecutor erat q Mirmillones ſequebat: quos Feſtus ſic deſcribit. Retiario pugnanti aduerſus Mirmillonē cantat: Nō te pęto: piſcē pęto: qd me fugis Galle! Quia mirmillonicū genus natione gallicū & ipi mirmillones antea galli appellabant: in quoꝝ galeis piſcis effigies erat. Hoc aūt pugnę genus a Pyttaco vno e ſeptē inſtitutū videt: q aduerſus Phryniōnē dimicans ob finiū cōtrouerſias: q̄ erat inter Atticos & Mityleneos rętę occultato eundē cepit. Ludoꝝ quoq; alia cā fuerat: quū impatores in piculis vel in bello eos qñq; vouebant ex annis impii cōputatos: verbi gra Galienus Decēnalia celebrauit deuictis in Aſia Syris: & Theodoſius vota vicēnalia & tricēnalia edidit: id eſt ludos toridē annoꝝ qbus præfuere impio: quod indicant marmora inciſa & ātiqua nomiſmata ex ęre ſub hac figura votis. xx. votis. xxx. De ludis ſcęnicis Cicero ait Liuiū Andronicū primū fabulā pplm docuiſſe āno poſt vrbē con. D. xiii. Liuius lib. vii. T. Sulpitio potito: &. C. Licinio Stolone Cōſſ. ob peſtilētiā ludi ſcęnici inſtituti: noua res populo bellicoſo & ſtatim pgrata fuit ſine carmine vllo ludiōes ex hętruria acciti ad tibicinis modos ſaltātes haud mediocres motus mō Tuſco dabat: imitari deinde eos iuuētus cępit: nec abſoni a voce motus erāt: & quū hiſter tuſco verbo ludio voceť nomē hiſtrioni inditū: q nos ſicut añ Feſcēnino verſu ſimilē modū incōpoſitum iacta bāt: ſed implętas modis ſatyras deſcripto iā ad tibicinē cantu motuq; cōgruēti pcipiebant. Hęc Liuius. Idē li. xlviii. ait. Quū locatū eſſet a cenſoribus theatrū vt extrueret. P. Cor. Naſica auctore tanq̄ inutile & publicis moribꝰ nociturū ex. S. Con. deſtructū eſt: populuſq; aliq̄diu ſtans ludos ſpectauit. L. Mumius primꝰ theatro tēporario ludos in ſuo triūpho edidit hiſtrionibus ab hętruſcis accitis. Deinde Scaurus eū ſecutꝰ: poſtremo Pōpeius theatrū gradibus manſuris ppetuū primus ędificauit: quare publice accuſatꝰ vitioq; datū illi fuit. Alia deinde extructa & theatra & amphitheatra: Primi amphitheatri molē in cāpo martio Iuli. Cæſar poſuit: teſte Tacito in geſtis Neronis: quā Tranqllus impfectam poſtea ab Auguſto mauſeolū ędificaturo deſtructā dicit. Idē ī Cęſ. teſtat Statiliū taurū aliud ędificaſſe: Tertiū vero Veſpaſianus: qd & Titus abſoluit. In theatro ludi ſcęnici fiebāt in amphitheatro gladiatoriū & venatiōes qbꝰ hoīes aut cōducti āt dānati adhibebāt ſeu ēt âbitioſi ad oſtētādā audaciā. In circo curſꝰ: venatio: naumachia: pugillatꝰ in ludis a prīcipę: aues: variiq; gēris miſſilia ſpgebant: aderatq; larua q̄dā appellata ciceria: q̄ vt ait Feſt. ingēs oblōgis malis: ac grādibꝰ buccis Māducī ſpēm p̄bebat. Plau. Quid ſi me ludis p māduco locē. Amphitheatrū ſicut & circꝰ arena ſubſtratū erat quo molliꝰ caderēt: opiebant variis coloribꝰ: vt ſupra mōſtratū: quū de theatro īter ędificia dixi. Scęnicę leuitati mīme olim viris grauibꝰ dignatę Cato pcula theatris magnū p̄buit teſtimoniū: nec minꝰ naſicę ſeuera repugnatio: & Pōpeii dānata laſciuia: de qbus paulo añ mētionē feci. Sed & apud Cice. Scipio Aemylia. ſic ait. Quū artē ludicrā ſcęnāq; totā in probro Romani ducerēt, genꝰ id hoīm tribu amoueri cēſoria nota voluerūt. Ariſtoteles ītē in probl. ſcęnicos artifices: quos græce Dionyſiacos technitas vocat mēte īprobos magna ex pte teſtat eē. Et labienꝰ eques ro. ſeſe p epigrāma excuſat a Cęſare coactū in hiſtrionicā inuitū deſcendiſſe. Nero quoq; princeps infamis ob eādē cām fu-

Ludi taurii

ludi plębei

Ludi piſcatorii

Ludi Diti.

Munus gladiatorium

Laniſta

Retiarꝰ Mirmillo.

Decēnalia. Vicēnalia. Tritēnalia

ludi ſcęnici

Naſica Mumius Scaurus. Pompeius Theatrum amphitheatrum

Manducus

De ſcenica leuitate

Aemylianꝰ Ariſtoteles Labienus

Nero. ít: Sed qd nũc de ſęcle huiꝰ ſęculi dicã? quũ virtutẽ ac gloriã veterẽ ímitari nullo pacto valeamus: vítia tñ oí ſtudio imitamur. lã ſcæna vbiq; renouata eſt: vbiq; comœdias ſpectat vterq; ſexus: qđq; longe impudẽtius ipſi ſacerdotes & preſules: quoꝝ erat officiũ oĩno phibere. Multo igít ſeueriores in hac parte greci q oís ſuos comicos iãdiu abolueruntꝑ ter vnũ Ariſtophanẽ q; is moribꝰ míme officeret. ¶De ludo diuerſo quo ſũmi viri qñq; occupati fuerũt

Anagallis. Pila

Vdũ vero ſingulari appellatione diuerſũ genus dicimus: ſicut pílę cuius ínuẽtrix fuit Anagallis puella cercyrea: quã dono dedit Naſicaę Alcinoi regis cercyrei filię: auctor Aelianus: Plynius vero Pythũ quendã: Herodotus aũt lydos eã ſimul cũ alea & teſſera ínueníſſe tradũt. Hac igít Phacia iu uẽtus vt narrat Odyſſeę li. viii. primũ luſit: quos verſus hoc mõ cõuerti Ille pilã dextra miſſurꝰ ad aſtra reflectit Terga retro: rurſuſq; ad magnũ p tinus ictũ Conſurgẽs terrã ꝓcumbit ꝓnus ad ímã. Nr̃a ętate Manzus Florentinus q q̃ſtũ ex ea factitabat ſũptuſq; domi multoꝝ famuloꝝ tolerabat parẽ nullũ ſeu victorẽ ínuenit. Deínde latronũ ſeu latrunculoꝝ. Martialis. Inſidioſoꝝ ſi ludis bella latronũ Gẽmeus iſte tibi

Latrunculi

míles & hoſtis erít. Seneca. Latrunculis ludímus. Proximo ſæculo Mangiolinus ítẽ Florentinus adeo in hoc ludo fuerat exercitatus vt memoriter p aliũ luderet mínime reſpiciẽs: ad uerſario & vidẽte diligẽtius & ꝓdente. Aleam vero Palamedes in caſtris græcorum contra troianos reppit dũ ocia míles ageret: vt auctor Philoſtratus in heroícis. Alea totus ẽ ludus

Alea. Alueolus: Phímum. Calculus.

Alueolus & Phímũ ipa tabula luſoria vocaꝫ. Eſt eñ tabula luſoria inter Martialis lẽmata ſub hoc diſticho. Hic tibí biſſeno numeraꝫ teſſera puncto Calculus hic gemino diſcolor hoſte perit. Erat eñ tabula in qua & alea exercebaꝫ teſſerã iactãdo: & latrũculoꝝ ludus: quos calculos in alio ſupra lẽmate appellauit. Ipſa vero teſſera duodena oĩno puncta (vt carmen demõſtrat) retinebat: in qbus Senio ſeu Venus felix pũctũ: aduerſũ vero canicula infauſtũ Perſius. Quid dexter ſenio ferret. Dãnoſa canicula q̃tũ raderet. Turricula ſeu fritillus idẽ qđ apud greços pyrgos dicebaꝫ: inter lẽmata ítẽ Martialis ſub hoc diſticho. Quęrit cõpoſita manus improba mittere talos. Si p me miſit níl niſi vota facit. Erat eñ paruũ turriculę mõ vaſculũ: quo incluſę teſſerę ſiue tali ad tollendã ludẽtis fraudẽ iactabanꝫ. Tali eñ neqs erret teſſerę nõ ſunt: q̃uís eodẽ fere mõ quo teſſerę iacerenꝫ. Oſſiculi ſunt iuxta pedis verte

Turricula. Pyrgos.

Tali Aſtragali. Par ímpar. Nucíbus Chartę. Sortes. Scęuola. Hercules.

brã: quos greci aſtragalos vocãt: qbus Apollonius in argonauticis puerꝝ cupidinẽ ludentẽ ponit. Ludũt & his hodie in Germania & trãſpadũ. Ludere quoq; par ímpar ex Horatiano carmine morẽ etiã fuiſſe apud veteres deprẽndimus. Nucibus vero vtí & nũc: etiã ex Perſiano verſu. Nucíbus facimus quæcũq; relictis. Chartarum vero & ſortiũ & diuinationis ludi priſcis additi ſunt ab auaris ac pditis ínuẽti nõ ſolũ nr̃o dogmati ſed publicis veterũ moribus vnacũ alea reiecti: cęteri ceſſationis gr̃a viros vel ſũmos quandoq; occupatos habuere. Quapropter Scęuolã ex Valerio cognouímus optime pila ludere ſolitum: ſed & Hercules ípſe dicíꝫ labores ſuos interdũ cum pueris ludẽdo leuaſſe. Qđ Euripides monſtrat. παῖζω μεταβολαστωρ πορωναειφιλω. Socrates ítẽ deprẽſus cũ Alcibiadę puero q̃ñq; colludere.

Ageſilaus. Architas.

Ageſilaus Lacedęmonius cum arundinẽ forte cũ filio paruo adequitaret rídẽti amico ait. Tace quouſq; fueris pater. Architas Tarentinus vir philoſophus ſimul & politicus plures habens ſeruos cũ eis eorũq; filiis viſus erat ludere, ac in cõuiuio lętari: auctor his oĩbus Aelianus. Aetate aũt mea Coſmus medices iã ſenex ac patrię prínceps nepotibꝰ paruis colludebat: inſtãtiq; vní auenã aptauit olim in medio foro mirãtibusq; cũctis bene íngt ſucceſſit q; a me nõ cõtendit vt eã inflarẽ. ¶De magiſtratibus græcorum & Romanorũ.

Prytanes.

Ræci formã reip. & magiſtratuũ Romanis oſtẽderunt Atheníẽſes primi Prytanes poſt reges ſicuti Romani conſ. habuere. At Prytanes vt ait Pauſanias lib. i. erãt numero. L. decíma videlicet pars ſenatus quingẽtoꝝ hominũ: q exeq̃bant quęcũq; ſenatus decernebat. Locus aũt vbi cõueníebãt Prytaníũ vocabãt quaſi pyritaníũ: q; frumẽtũ ibi ſeruareꝫ. Lacedæmonii aũt Ephoros creabãt numero. x. ꝑpetuos q vitę necíſq; hẽrẽt ptãtem. Regẽ ítẽ ꝑpetuũ q tm̃ bellocꝝ tpe dãnareꝫ. Harmoſtę quoq; quoquouerſus diſcurrebãt p ditioné quoꝝ erat officiũ collapſa ędificia vrbes: mœnia: portus reſtituere. Cretẽſes ſimiliter Coſmos magiſtratꝰ ſuos appellatos ꝑpetuos habebãt. quos oís Ariſtoteles in. ii. politicoꝝ repręhendit ac teporaríos maluiſſe ſe ſcribit. Thebaní quoq; & ipſi poſt reges ſtatim ſeſe reipu. accõmodauerunt. quo tpe maxime & opíbus & gloria floruerũt. Hęc priſca grecię magiſtatꝰ con

Ephori. Harmoſtę. Coſmi

ditio. Postq̃ vero res ad imperiũ deducta p Cõstãtinũ q̃ primus Byzantii impauit. Tũc hos vsq; ad extremũ habuit magistratus: siue mũera siue officia sub ipsis principibus. Filii imperatorũ Despotę vocabant: pcedebãtq; honore & fratres & generos imperatorũ et despotas. ipi aũt & Sabastocrator & Cęsar nullũ hẽbant certũ mũnus nisi belli tpe exercitibus pficerẽtur. Magnus dux classis imperatorię erat: cui parebat magnus Drungarius & Admiratus & pro comes: cęteriq; classis curatores. Magnus Domesticus post Cęsarẽ erat Spatham añ imperatorẽ ferebat: quo honore functus ẽ Catacũzenus apud Andronicũ iuniorẽ. Magnus Conestaulus caput erat rogatorũ. Frãcorũ. Pincerna siue a poculis. Paracœmomenus cubilis. Decurio cubicularioꝝ erat/seruat palatiũ absente principe/fert Spathã eius. Domesticus mẽsę & a mensa pẽrant mẽsę imperatorię. Primicerius aulę in cõsessu magistratus oĩs p dignitate loco suo disponit: ac ordine sedere iubet: quasi magister cerimoniarũ apud pontificẽ. Magnus Drũgarius classis eundẽ habet locũ apud magnũ ducẽ: quẽ magn⁹ Drũgarius Biglæ apud magnũ domesticũ. Protocynegus pẽst canibus qñ imperator equitat: cui donari solet ab ipso quicqd vestiũ ei sanguis ferinus polluerit. Scuterius fert scutũ añ imperatorẽ quocũq; pficiscatur. Ameralius pẽst classi maritimę vniuersę: subest aũt magno duci. Magnus interpṡ prę est interptibus oĩbus. A memoria hi erãt qui describebãt eos q vel in bello vel alibi pulchre ac cũ laude se gesserint eosq; imperatori cõmemorare: vt ex hoc prẽmiis dignis afficerent: sed hoc postea munus vacauit. Protoieracarius pẽst venatoribus ferẽtibus aut nutriẽtibus accipitres. Magnus stratopedarcha est curator exercitus necessariorũ & cõmeatuũ. Magnus Hetęriarcha recipit vndecũq; exules & sodales & amicos impiales. Acoluthus sequit̃ imperatorẽ quocũq; ierit: sicuti scuterius pcedit. Orphanotrophus olim curabat orphanos: postea cessauit. Protonotarius noie ipso manifestus: nã & notariorũ seu grãmaticorũ prim⁹ erat. Domesticus murorũ curã hẽbat castrorũ aut murorũ reficiendorũ si qd̃ his opus erat. Profectus cubili curã hẽt cubilis impialis: pẽst quoq; cubiculariis. Subditus tñ & ipe Paracœmomeno. Prefectus vestiarii impii curat vectigal: dariq; & accepti rõnes. Vestiarius imperatorẽ p mare sequit̃: curãq; hẽt eius instrumẽti ac vestiũ. Protocomẽsis in mari pẽst oĩbus curatoribus: Prefecti & castrophylaces ciuitatibus pfunt: qsq; p dignitate. Domestici oriẽtalium thematũ similiter curãt res eorũ ppl'orũ. Stratopedarcha Monocaballorũ q pẽrat monocaballis. Erãt em̃ locis scd̃m themata ordines phosati: quorũ alii Tricaballi: alii dicaballi: nonulli monocaballi dicebantur: similiter Stratopedarcha murtariorũ: & Stratopedarcha Zaconorũ & Zangratorũ curã habet in castris custodũ: qui Zaconi vocant. Protostrator q per absẽtiã magni domestici fert spathã imperatoris. et eo adeqtare volẽte tenet equũ vsq; quo sit tps. Tũc comes equorũ exceptũ ab eo ducit ad quintũ aulę palatinę gradũ: Inde rursus magnus Chartulari⁹ excipiẽs ducit ad portã vbi adeqtet. idẽ quoq; cũ descẽdit ordo seruat̃. Comes pręterea eqtatũ põpę imperatoriæ in itinere disponit: ireq; iubet ordine quo sibi placet. Hẽt etiã dona regia Ephippia: habenas/oẽmq; equi imperatorii veterẽ ornatũ: singulis ãnis q ea dẽ oĩa in Resurrectionis dñicę celebritate iterent̃. Protostator etiã post exercitũ adeqtat ac siquos videt inordiatos ire corrigit. Erãt & alia pter hęc honorũ noĩa q̃ antiqtus certa obibant munera: postea tm̃ titulo tenus habita hęc sunt panypsebastes: protoestiarius: magn⁹ Primicerius: logothetes: q idẽ fere qd̃ scriba: & magnus logothetes qui erat supra magnum Stratopedariũ: quo munere functus ẽ Theodorus Metochites sub Andronico primo palęologo Aristotelis cõmẽtator. Magnus Papias magister eqtũ: magnus Drũgarius Biglę: Magnus Hetęriarcha: magnus Chartularius: Logothetes: Genici: Dromi: Domesticus scholarũ: Magnus drũgarius classis protospatharius: Magnus Zausius: Prętor ppl'i: Magnus Lagatiastes. A libellis ii erãt q supplicationibus a nris appellatis pẽrant. Cocaster logothetes expeditionis: logothetes turmarũ. Iudex Phosati Doecetes: i. administrator. Logariastes aulæ Magnus myrthea: Patritius.

Imp. Cõst⁹
Despotę.
Sabastocrator. Cæsar.
Magn⁹ dux
Magnus domesticus.
Magn⁹ Conestaulus.
A poculis.
Paracœmomenus
A mensa
Primicerius aulæ.
Magnus drũgarius.
protocynegus
Scuterius.
Ameralius
Magnus interpres.
A mẽoria.
protoieracarius
Magnus
Stratopedarcha.
Magn⁹ Hetęriarcha.
Acoluth⁹.
protonotari⁹.
Præfectus cubili.
Vestiarius
procõens.
Domestici
oriẽtalium thematum
logothetes
Magnus Papias
Domestic⁹ scholarum
Coeaster.
Iudex phosati
Dictator
Rei gerundę causa
T. largius.
Claui figẽdi cã.
Cõitioꝝ cã

Romani magistratus.

DE Romanis aũt hęc cõpim⁹. Primũ Dictator plurib⁹ de causis dicebat̃: aut rei gerũdę. i. belli cã grauioris. Primusq; fuit. T. Largi⁹ cũ. lx. ppl'i latinorũ aduersus Romanos cõiurassẽt: auctor Diony. Halicarnasseus. Deiñ claui figẽdi cã: quũ graui morbo pestilẽtię ciuitas affecta eẽt senat⁹. L. Mãliũ impiosũ dictatorẽ claui figẽdi cã dici iussit: Iscq; clauus in ędę Iouis ĩ capitolio i dextro late fix⁹ ẽ. auctor Liui. Sed & ob aliquã aliã calamitatẽ clau⁹ affigi etiã solitus. Cõitioꝝ itẽ consulariũ cã: vt cõsul dictatorẽ dicebat si cõtingeret vtrũq; aut

Quæstiõis exercẽdę cã Legendi senatus cã.

p bellũ aut aliã necessitatẽ ab vrbe abesse: aut q̃stionis exercẽdę: Qñ. Q. Cincinatus dictator factus: vt Sp. Melii regnũ affectãtis temeritati resisteret: aut legẽdi senatus: numero deficiẽte: vt. M. Fabius Butheo. Modus aũt hic fuerat cõsul dictatorẽ dicebat: dictator magistrũ eqtũ: noctuq; tm̃ dicebaẽ & in solo romano qđ Italia terminabaẽ. Sexq; tm̃ menses durabat: Et ex patritiis. C. Marius Rutilius tm̃ de plębe in bello Faliscoꝝ dictus q & ipe de plębe hoiem. L. Plauciũ magr̃m equitũ dixit. Procedebat cũ lictoribus. xxiiii. ac totidẽ securibus

Metius suffetius.

a quo ꝓuocatio nõ erat. Magr̃atũ hũc Romani ab Albanis acceꝑunt: apud quos Metius Suffetius dictator inueniẽ prius fuisse. Tribunorũ plębis creãdoꝝ cã secessio plębis fuit in

Tribuni Numero. x

monte sacrũ a senatu grauatę. Inde p Meneniũ agrippã reducta dato exẽplo vẽtris ad membra tribuni duo primũ creati: deinde p aliã secessionẽ tres: mox quinq; alii: fuereq; tãdẽ numero. x. Sacrosancta vocabaẽ potestas: nec sicuti alię per dictatorẽ vnq̃ cessabat: absq; iudicii discussione in exiliũ carcerẽq; mittebat. Curiã nõ ingrediebaẽ sed in sella ante vestibulũ

T. lr̃a tribuni Signum

pmanebat: dum. S. C: fieret qđ si ꝓbaret. T. littera annotabat: si minus intercedebat: ab vrbe nec per vnũ diem abesse licebat. Domus eius die noctuq; apertis foribus patebat: vt auxilio plębi oĩbus horis: si qñ opus foret: ꝓterea de plębe tm̃ fuerat: & q patrẽ viuũ haberet: ex

Plus poterat tribun.

quo Seruilius tribunatũ falso gessisse creditus q; pr̃ eius quẽ decessisse opinio erat: viuere sebaẽ: Inter se quoq; dissidebãt plusq; poterat vnus q ꝓhibuisset q̃ reliq; qui rẽ aliquã ꝓbassent: auctor Plutarchus in Catone. capitis etiã diẽ & dictatori & cõsuli post magr̃atũ dicere

vnus q̃ intercederet: q̃ reliq tribun. q ꝓbarẽt

poterãt. Nec purpurã: nec sellã curulẽ: neq; lictores vt Coss. & ꝓtores hẽbant. sed tm̃ vnũ viatorẽ. Per aliã plębis discordiã q̃ delectũ pati nõ poterat: necesse fuit Tribunos cõsulari potestate creare: creatiq; sunt ex pr̃ibus. A. Sẽpronius Arratinus. L. Attilius &. C. Cęcili⁹ auctor

Tribu. militares.

Liuius. Hi duoꝝ generꝝ erãt comitiarii q in comitiis fiebãt. Et Rutulii seu Ruffi q in castris

Prętores .xviii.

Nã Ruti. Ruffus legẽ tulit de eis in exercitu creãdis: vt auctor Festus. Prętores nũero. xviii fuere: hẽbant sellã curulẽ: & lictores sex. trabeã item: reliquaq; cõsularia insignia. Ab initio

Pr. vrban⁹ Pr. pegrin⁹

vnus tm̃ ꝓtor vrbanus fuit: q in vrbe ius diceret: oẽmq; publici ac priuati iuris potestatem hẽbat. eqs itẽ albis vtebaẽ. Alius deinde ꝓtor pegrinus factus: q inter pegrinos ius dicebat. Deinde adauctus paulatim numerus: q & vrbanis & puincialibus rebus adesset: Sylla q̃ttuor: Augustus duos: Claudius totidẽ adiecit: inter minores magr̃atus etiã ius dicebãt: absẽtibus Cõs. prętor vrbanus senatũ & comitia hr̃e poterat. In puinciis nõ solũ ius dicebãt sed

Proꝑtores. Quęstores

res gerebãt. Quęstores sub se hẽbant: q vice reꝝ fungerẽt cũ opus: sicuti dictator magr̃m eqtũ & cõsul legatũ. Proꝑtores ꝓtoria potestate puincias etiã admĩstrabãt. Quæstores vetustus magr̃atus Gratianus Iuriscõsultus in eo libro quẽ de potestatibus scripsit: ipm etiã Romulũ & Numã duos hũisse q̃stores: quos nõ sua voce sed ppli suffragio creatos scriptũ reliquit: Deinde Tullũ Hostiliũ sine dubio q̃stores etiã hũisse. Dictos aũt a quęrẽdo: quoꝝ officiũ ptim ęrarii & vrbanę pecuniæ curã agere: ptim puincias exigẽdis vectigalibus sortiri: qñq; in senatu occupari: & hos cãdidatos principes esse dictos nõnullos in exercẽdis q̃stionibus versari: alios q̃stores parricidii dictos: q vt capitalibus rebus ꝑessent: a ppl̃o cõstituebant. Hęc ex libris digestoꝝ: repio quoq; apud Valeriũ q̃storũ fuisse curam legatos/regesve

De ęrario.

Romã veniẽtes p dignitate po. ro. excipe: ac honorare/obuiãq; ꝓficisci. Nã legati primũ in ædẽ Saturni petebãt vbi ęrariũ erat: ibiq; mos erat vt a pfectis ærarii scriberent eorũ nomia traderentq; q̃storibus: q & eos donis pseq & ęgrotos curare: ac demũ mortuos sũptu publico sepelire solebãt. Aerariũ em̃ apud Saturni prius ędẽ fuit: hic libri elephantini seruabant: in quo. xxxv. tribus cõscriptę tũ senatuscõsulta oĩa fuerãt. libros aũt lintheis põtifices retinebãt: in qbus annales cõscribebãt. In ipso quoq; ęrario locus erat secretior: vbi vigesimavectigaliũ seruabaẽ. Liuius. xxxvii. Cętera expeditis q̃ ad bellũ opus erãt cõsulibus: aurũ vigesimaꝝ qđ in sãctiore ęrario ad vltimos casus seruabaẽ: ꝓmi visũ est: prõpta. ad. iiii. pondo

Fiscus

auri. Fiscus deiñ ęrariũ appellari cęptus a fiscella & crumena: vbi seruabanẽ pecunię: vt ait Varro. Primũ fisci aduocatũ ĩstituit Hadrian⁹ pr̃iceps: vt testaẽ Sparti. Vectigal po. ro. iter alia fuit vigesima redditũ oĩm rei frumẽtarię in Itali: p terea sal a singulis exigẽdũ salinatoris cõmẽtũ: qui vectigalia redimebant Pnblicani appellati: & mancipes publicanorũ prin-

Senatores.

cipes: vt ait Pedianus. Senatores primum a Romulo centum instituti: Patres appellati: ex his geniti Patritii dicti. qui vero postea per reges ac alios additi fuere: patres conscripti: et minorũ gẽtiũ vocati apud Gelliũ. Fuereq; vsq; ad mille: quem numerum Augustus postea minuit: Qui non vti nunc mercedem aut stipendium aliquod a repu. sumebãt sed gratuitã

exhibebãt operam: quod ſane ex nõnullorũ ſenatorũ pauptate maxima declaratur. Liberalitas tñ principũ multis prouidit. Auguſtus item teſte Trãquillo ſenatus cenſum ampliauit: ac pro. Dccc. Duodecies extantẽ taxauit ſuppleuitq; nõ hñtibus. Et in Veſpaſiano ſcribitur. Expleuit cenſum ſenatorũ. Cõſulares inopes Quingẽtis ſeſtertiis annuis ſuſtẽtauit. Senatores libertinos in ſenatũ Cõmodus teſte Lampridio adſciuit. Cęſar etiã Gallos. Heliogabalus Senaculũ mulierũ in colle Quirinali inſtituit. Auguſti quoq; cõſtitutione ſenatores. priuſq; cõſiderẽt vino & farre ſacrificabãt ei deo: in cuius ædẽ cõuenerãt: nec vltra q̃ bis in menſe plerũq; cogebant. Ante hortũ aut poſt occaſum ſolis. Senatuſcõſultũ irritum erat Ante annos. xxv. in curiã ingredi nõ licebat poſt caſum Papirii ptextati. Senatores ex lege poſt annos. lx. nõ citant: vt auctor Seneca ad Paulinũ. Citatis vero ex lege nõ venientibus pignora auferebant: vt videre licet apud Cic. de oratore lib. iii. Duobus tñ exceptis caſibus. Cũ ſupplicatio videlicet aut triũphus alicui decernẽdus. Nã tunc vti placeret libẽter oñs ſponte mimeq; coacti: pperabãt. Ci. Philipp. prima. De ſupplicatiõibus referebat: quo gñe Senatores deeſſe nõ ſolẽt. Senatuſcõſultũ trib⁹ modis fiebat ſententia: verbo: diſceſſiõe. De q bus teſtat Liuius. xxxvi. Liuiũ ſalinatorẽ inqt olim dãnatũ in ſenatũ venire: & tondere ſqualorẽq; ponere Cenſores iuſſerũt: ſed tñ quoq; aut verbo adſentiebat: aut pedib⁹ in ſententiã ibat: quos modos ſane deprẽdimus fuiſſe ignobiliũ ſenatorũ: pręcipuorũ vero ſententiã dicere. Pedíbus ibãt mouẽdo ſe in locũ illius cuius ſniam pbabãt. Vñ pedarii ſenatores dicti ſũt Gellius vero etymi cãm dicit qđ pedib⁹ in ſenatũ irẽt ad eorũ differẽtiã qui curru vehebant in quo ſella erat q curulẽ iã dignitatẽ obtinuiſſent. In ſnia vero dicenda is ordo erat: vt ait Gellius ante legẽ de ſenatu habẽdo. Princeps ſenatus primũ a cõſule rogabat. deinde Coſſ. Deſignati. deinde reliqui pcipuę exiſtimatiõis. Cęſar conſul Catonẽ rogauit. dicẽtẽq; nõ placita in carcerẽ duci iuſſit. ſcquẽtesq; eũ ſenatu pudore motus phibuit. Quẽ vero ordinẽ: vt ait Traqllus in cæſare Cal. Ian. Cõſul ſeruaſſet toto anno ſeruabãt. Sententia inſuper ſi qñ non tota placeret diuidebat. Ci. in epla ad Lentulũ. Poſtulatũ vt ſnia Bibuli diuideret. Pedian⁹ in orationẽ p Milone. Cũ aliqs dixit qđ nõ pbaret: poſtulabãt vt diuideret: & de ſingulis referretur. Seneca in epliis. Q đ fieri in ſenatu ſolet iubeo illđ diuidere & ſniam ſequor. Et hæc quidẽ de ſenatu. Cõſules primi poſt exactos reges. L. Iu. Brutus & L. Tarqnius Collatinus q bus dati. xii. Faſces ac totidẽ ſecures cũ lictorib⁹. Ita vt apud vnũ tñ eſſent ne timor dupli caret. Iſq; maior cõſul appellaret. Val. Pub. eis ſecures ademit: dũ puocãdi poteſtatẽ a conſulibus dedit. T. Largius dictator reſtituit: ita tñ vt minime in caput Romani iniuſſu populi valerẽt. Addita his ſella curulis: purpurea: trabea. ptexta q̃ oĩa ab ęthruſcis teſte Liuio accerſita ſunt. Plębes deinde p ſeditionẽ alterũ de ſuis obtinuit. Alterũ itẽ Cãpani ſupbi p Anniũ petierũt cõſulẽ campanũ: quẽ Torquatus paulo min⁹ quin e curię gradibus pcipitẽ deiecerit. Prima hęc poſt dictatorẽ poteſtas Ciues ĩ carcerẽ mittẽdi: nõ tñ necãdi auctoritatẽ habebat. Procõſules aũt (vt narrat in libris digeſtorũ) ſex lictores ac tm ĩ puincia ius habere: ingreſſi vrbis portas amittebãt: Legatos & ipſi conſtituebãt: qui accepta ab eis facultate adminiſtrabãt. Cãdidati & honores petituri in campũ ad Comitia deſcẽdebãt vbi in ſeptis ouilibuſq; locis videlicet eorũ ſimilitudine factis. Comitia cõſularia: calata: tributa: centuriata curiata. Calata a calãdo. i. vocãdo p lictorẽ. Curiata tñ ex curiis ciuiũ quę. xxx. fuerãt conſtabãt. Centuriata frequẽtiſſima p Cornicinẽ ex cenſu & ętate accerſebant. Tributa vero ex oĩbus regionib⁹ vrbis & tribubus. Accedebãt prętogatiuę iuniorũ ſeu veteranorũ. hoc eſt ex oĩbus q militarẽt iuuenibus & veteranis Centurię ad ſuffragia deligebant. Conſul vero ſortiebat: q̃ pro vno quoq; cãdidato p̃rogatiua iuniorum prius ad ſuffragia mitteret: q̃ & præco citabat in montẽ citatorũ dimiſſa. Claſſes vero in centurias diſtributę fuerãt. Dabãtur ſuffragia duobus modis. Primo Mos fuit ſententiis ab vtraq; parte dictis. Deinde tabellis vt deprendit in Cicerone legũ. ii. In ea inqt ſum ſnia qua te ſemp fuiſſe ſcio nihil vt fuerit in ſuffragiis voce vtilius. Qui aũt nõ ſentit auctoritatẽ optimatũ tabellariã legem abſtuliſſe quã populo libero nũq; deſiderauit in oppreſſis dñatio & potẽtia principũ flagitauit. Q ñq; nõ in Comitiis cõſules ſed p interregẽ ad hoc factũ legebant ob candidatorũ tumultũ & arma. Liuius. iii. Per interregẽ creati Coſ. ac pnũciati. L. Val. & M. Horatius: acta res in flaminiis pratis. Pompeiũ quoq; ſolũ creatũ. Coſ. per Sulpiciũ interregẽ legimus apud Plu. in Põpeio Collegęq; ptãtem ei attributã fuiſſe. Cãdidati veſte induti alba ſine toga: vt ait Plu. ne munera ad corruptionẽ abſcõderẽt. Ciues rogabãt: prenſabãtq; merita cõmẽorabãt. Naſica

Conſules.

Proconſ.

Candidati.

Comitia.

Censores. vir Sctissimus bis candidatus repulsam habuit. Cę. Metellus semel in consulatu qui postea Macedoniam patrię subiecit. Cato quoq; semel &. Q. Aelius Tubero vir stoicꝰ in ptura ob mensas pellibꝰ hedinis. Po. Ro. paratas: Cēsores primi. L. Papirius Mugilanus. &. L. Sempronius Attratinus. Anno vrbis. cccx. p quinquēniū ab initio facti. deinde ob eoꝝ insolentiam per Mamercū Aemiliū dictatorē ad annū & sex menses reducti vt auctor Liuius. iiii. Alteroq; defuncto se etiā magistratu abrogabat: totidēq; fiebant. Censum agebāt Ciuiū Ro. lustrūq; cōdebāt: quē prius. Seruius Tullus instituit rem saluberrimā ex quo belli pacisq; munia nō viritim vt ante sed p habitu pecuniarū fierēt. Censu pfecto edixit vt in campo martio oēs ciues qsq; cū suis cōcuriis prima luce adessent: ibi instructū exercitū oēs sue oue tauriq; lustrauit: idq; cōditū lustrū appellatū: qa in cēsendo finis factus est Millia. lxxx. eo lustro ciuiū censa dicunt Bello. ii. pu. censa fuere. Ciuiū capita. cxxvii. millia &. cviii. ex quo numero aparuit q̄tum hoim Pœnus abstulisset li. xxvii. Idē lib. lix. dicit sub. Q. Pōpeio &. Q. Metello Cens. statim post. iii. be. pu. censa fuisse capita. ccc. xix. millia &. Dcccxxiii. prēter pupillos & viduas quo nunq̄ maior numerus. Prēterea disciplinā ordinū morū ve curā hēbant: senatū legebant: ab eoq; indignos amouebāt. Quorū tanta seueritas fuit vt oscitantē paulo altius

Prefectꝰ vrbi. ciuē Ro. in publico ignominia adsecernit: & equiti Romano q equū strigosiorem haberet. se aūt pinguē: mollius vt curaret equū admonuit auctor Gellius. De prēfecto vrbi sic scribit in libris digestoꝝ. Oia crimīa q̄ p rotā Italiā admittebant vt in epl'a diui Seueri ad Fabiū Cilonē cautū ē pfectura vrbi sibi vēdicat. Initio vero eiꝰ epl'ę sic scribit. Quū vrbē nram fidei tuę cōmiserimus quicqd intra vrbē admittit ad pfectū vrbi videt ptinere: Sed & siqd intra centesimū lapidē admissum sit pfecti vrbi ad cognitionē ptinet. Si vltra Prætecti vrbi notio non erit. Curā p̄terea habet tutorū curatoꝝ nō pborū. Sed & mūmulariorū: vt ab illicitis abstineant. Macellū quoq; ac forū boariū suariū piscariū olitoriū curat: vt iusto veniant res pretio.

Prēf. ānonę Prēfecti Annonę frumentū puidere vrbi habebāt: emereq; a ciuibus qđ noctui supesset. Præfectos vigilū. vt scribit in digestis: Augustus primū cōstituit ad incēdia repriměda: qđ erat antea officiū triūuirorū. nā cohortes opportunis vrbis locis disposuit: qbꝰ pfectos cōstituit

Prēf. vigilū qui furū incēdiorū raptoꝝ receptatoꝝ crimina vindicabat. Prēfectus p̄tio vt in eisdē scribit libris erat apud impatorē qualis Magr eqtum apud dictatorē. Nā disciplinæ publicæ p̄erat

Prēf. Prētorio. aquo ex Cęsarū priuilegio puocare nō licebat: secundū post impatorē locū obtinebat. Aediles plębei & curules satis noīe ipso distinguunt. Hi ludos curabāt Aqs cloacas publicaq; ędificia. Quicqd etiā reꝝ vitiosarū p sincęro fractū: p integroq; veniisset Aedilitio ędicto redhiberi solet. Petitis p legatos & allatis articis legibus ad eas pponēdas. X. viri inter quos Appius Claudius &. T. Genutius principes fuere p cōsulibus siue vllis aliis magistratibus creati: a qbus nō eēt puocatio Anno ab vrbe con. cccl. Hi descriptis legibꝰ quū modeste se gessissent. in alterū quoq; annū eundē esse magistratum placuit quo tpe quū plura impotēter fecissent magistratū deponere nolētes in tertiū annū detinuerūt: donec inuicto eoꝝ impio fine

Aediles plębei & Curules. X. viri legibus ferēdis Ap. Clau. T. genuti. attulit Appii in virginiā libido ad quē summa rerū referebat: quo facto Plębes incitata. occupat auentinū. Xuiros se magistratu abdicare coegit: ex qbus Appius & vnus collegarū: qui p̄cipue pœnā merebāt in carcerē cōiecti: cęteri in exiliū acti. Instāte igit Virginii accusatione & ex altera pte Claudiorū oīm depcatione. Virginii lachrymę iustiores visę fuerūt

III viri capitales. Itaq; anteq̄ dies adesset Appius sibi necem cōsciuit. Liuius. iii. III Viri capitales causas criminū capitaliū cognoscebāt Ab initio: duo fuerāt iam inde cū creati ad iudicandū Horatiū

III viri coloniæ deducendæ. illū qui sororē interfecerat rediēs a victoria Curatioꝝ. III viri Colonię deducēdę: ad hos ptinebat: vt agros nouis deductis coloniis diuiderēt vrbes designarēt ædificare volētibus arces partirent cōmodis Regionibus ciuitatū distinguerēt: legibus magistratibus sisterēt: & ad

III viri reip cōstituēdæ ſtem optimę gubernationis remp. effingerēt. III viri reip. cōstituēdę. Hi fuere. M. Antoniꝰ. Octauianus &. M. Lepidus. II viri. Sacrorū sacris libris legēdis carminibus Sibyllę fatisq; po

II viri sacrorum puli interptandis pręerāt. vt siqd in vrbe portēti accidisset lectisterniis ad puluinaria deoꝝ factis eoꝝ minas auertū carēt: p̄terea tēpla dedicarēt. VII viri Epulonū genus erat Sacerdotii: additū pōtificibus. Qui epularū cōuiuiorūq; sacroꝝ & pontificaliū cerimonias curarēt

VII viri Epulo. Quū magistratibꝰ horis vesp̄tinis in publicū cōuenire fas nō esset: vt habet in libris digestorū. Creati. V viri cis tiberim & totidē vltra qui possint p magistratibꝰ fungi. Erāt. &. V viri qui minuēdis publicis sumptibus iudicio senatus cōstituti erāt: auctor Cęlius. ii. li. epistolarum. & item. V. viri mēsari de qbus postea dicam.

V viri. Pōtifex maximus. Pontifex max. supra oīs pōtifices oīaq;

ſacra erat: penes quē libri rituales lintei elephātiniq; erant vbi annales ſcribebant: tantaq; pollebāt auctoritate vt Metellus Cęcus pon. Max. A poſthumiū Coſ. ad bellū pperantē q; is flamen Martialis eſſet nō eſt paſſus a ſacris recedere: vt Liuius. xix. teſtat. Rex ſacrificul⁹ exactis regibus creari cœptus ad obeūda quędā ſacra a ſolis regib⁹ fieri cōſueta: qđ populus ęgre ferebat diminutā ppterea religionē: & numerū ſacrificiorum. Iu. Bruto: &. M. Valerio Coſſ. Flamines Numa inſtituit. id eſt ſacerdotes quaſi filamines q; lanā in capite quandam geſtarent: duos Marti: vnū Quirino: & aliū Ioui: qui flamē dialis diceret oībus ſupiorē. Idē et Salios. xii. Marti q; ſaltādo p vrbē irent dicti. Mamurrāq; vocabāt fabrū videlicet Ancylium ad ſimilitudinē illius q; e cœlo dilapſum fuit. Quę inſtitutio diſcrepare nō videt a modo veteris legis. Dauid em legimus ante Arcā fœderis ſaltādo pceſſiſſe. Potitii & Pinarii herculis ſacerdotes ab Euandro inſtituti q; familię tūc nobiles ea loca tenebāt. Potitii diutius remāſerūt ſublati: tandē vtriq; ab Appio Claudio Cēſore his infenſo familiis ob id creditur ira deorū luminibus orbatus: auctor Liuius. Fęcialis ſacerdotiū & patris patrati idem fere & in eiſdē rebus fuerat in feriēdo cū hoſte fœdere & bello indicēdo iā vſq; tp̄e Tulli hoſtilii. Forma aūt fœderis feriēdi huiuſcemodi a Liuio ponit. Fęcialis inqt Regē Tullum ita rogauit. Iubes ne me rex cū patre patrato populi Albani fœdus ferire? iubēte rege. Gramina inqt te Rex poſco? Rex ait pura tollito. Fęnalis graminis hętbā purā attulit. poſtea regē ita rogat Rex faciſne tu me regū nunciū. Po? Ro. Quiritū Rex reſpōdit qđ ſine fraude ī ea Quiritū ve fiat facio. Fit ergo tūc fœdus multiſq; id verbis pagit legibus recitatis. Audi inquit Iuppiter. Audi pater patrate populi albani. Audi populę albane audi vt illa palā prima poſtrema ve ex illis tabulis cęraue recitata ſūt ſine dolo malo vtiq; ea hodie rectiſſime intellecta ſunt: illis legibus po. ro. prior nō deficiet ſi defecerit publico conſilio dolo malo. Tu illo die Iuppiter ita po. ro. ferito: vt ego hunc porcū hodie feriā. tātoq; magis ferito q̄to magis potes ſoleſq;. Id vbi dixit Porcū ſaxo ſilice pcutit. Eodē modo pars altera p ſuos ſacerdotes ſuūq; dictatorē pagit. Cū aūt bellū p fęciales indicūt. hoc more vtunt. Fęcialis haſtā ferratā pręuſtā aut ſanguinē ad fines eoꝝ qbus bellū indicit defert: nec minus puberibus trib⁹ præſentibus hęc adiicit: Q đ populi priſcorū latinorū hoſeſve priſci latini aduerſus populū ro. Quiritū fecerūt deliquerūtq; populi Ro. bellū cū latinis priſcis fiet: ob eā rem ego populuſ q; ro. Populo priſcorū latinoꝝ hoſibuſq; latinis bellū indico facio. Id vbi dixit haſtā in fines eorū emittit ex quo bellū eſſe intelligit. Virgines veſtales Numa inſtituit: q̄ ſacra in Italiā per Aeneā adducta fuerūt. Virg. ſic ait: & manib⁹ vittas veſtāq; potentē. Aeternūq; adytis effert penetralibus ignem. Antiſtius labeo ſcripſit minorē q̄ annis ſex: maiorē q̄. x. natā negauerūt capi fas eſſe. ꝓterea q̄ nō ex ſeruis nata ſit: aut corpore ſenſuve diminuto. Neq; illa hęres cuiq; inteſtato neq; inteſtatę illi qſq̄ eſt: ſed bona in publicū redigebant. Carpēto vehebant. magiſtratuſq; illis adſurgebāt: magnuſq; apud hos illarū reſpectus fuerat. ſi quando pro reis aut dānatis p̄cabant. Iul. Cęſar Tranqllo teſte p veſtales apud Syllā meruit venī am impetrare: Ignē ppetuū ſeruabāt: q̄ aūt p negligētiā extingui ſineret flagris a pontifice max. cui ſuberāt cędebat. In ſtupro deprenſa viua fodiebat: eoq; die in vrbe publici nihil fiebat. Nup ſub radice palatini e regione Coſmi & Damiani templi multa veſtaliū monumenta refoſſa: in qbus ſtatuę olim fuerūt: ex his Duo tantū ponā Cœlię Claudię. V. V. maximæ ſanctiſſimęq; cui egregiam ſanctitatē & in deorum infatigabilem operationem meritis ſuis laudis æternam adhibita grauitate. numen quoq; veſte comprobauit. Sacerdotes ſacri vrbis. in dextro latere. Dedicata cal. Mart. M. Iunio Max. ii. & Vellio Aquilio Coſſ. curāte Fl. Martiano &. B. Fictore. V. V. Et in altera. Fla. Manilię. V. V. Max. cuius egregiā ſanctimoniam & venerabilem morum diſciplinā: in deoſq; peruigilem adminiſtrationē ſenatus laudando cōprobauit. Aemilius Rufinus frater & Flauii Siluinus & Ireneus ſororis filii ob eximiam eius erga ſe pietatē pręſtantiāq;. In latere dextro. Collocata. xii. cal. Apríl. C. Vettio Attico &. A. Aſinio prętextato Coſſ. Augurū diſciplinā ab Actio Nauio vbi de eo dixim⁹ proceſſiſſe narraui. vnde collegiū inſtitutū: cui tanta fuit auctoritas vt nihil magni in rep. fieret inaugurato inauſpicatioue Reges. Conſules: aut dictatores qui vitio creati per augures cenſebantur: redeuntes retractabantur. in monte conſiſtebat augur: manum ſupra caput eius qui inaugurabat tenebat cū lituo in altera manu. id eſt recuruo baculo ſeptentrionem a ſiniſtra: meridiemq; a dextra ſtatuens. oculis regionē pręfiniebat: verbaq; quędā ad Iouem ita auguratus diſcedebat.

Pon. Max.

Rex ſacrificulus

Flamines.

Salii.

Ancilia.

Potitii Pinarii

Fęcialis.

Pater patratus.

Modus fęcialium.

Virgines veſtales

Cœlia

Augures.

Lituus

Philologia

R. Volaterrani Commentariorũ Vrbanorũ Lib. XXX.

DE PRINCIPE pręcepta nobiliũ auctorum.

Dionis p̃ce pta de prin cipe.

Vando aũt princeps cõmuni ſocietati: bonoq; diuinitus dat: de hoc itẽ ac iis q̃ ad eũ ptinẽt dicã. Dion q Romanã ſcripſit hiſtoriã ponit Auguſtum q̃ndo de reſtituẽda rep. cogitãtẽ ad cõſiliũ Agrippam & Mecœnatẽ adhibuiſſe. Igit alteri tuẽdi impii: alteri Mecœnati dimittẽdi vitęq; priuatę ptes tradit magnis vtrũq; rõibus. Scripſit etiã ſeparim de Regno tris libros. In his primũ p̃ceptũ Regi vt deos colat atq; veneret: quos ſiqs impune p̃terire poſſe putat is eos aut prauos aut ſtultos opinat. Deinde homĩes curet atq; amet: ſi & ipſe redamari cupit. Nã veriſimile nõ eſt nec natura patit̃ diligẽtẽ nõ diligi. cũ videam⁹ canes equoſq; magros: curatoreſq; ſuos circunludere eiſq; blãdiri. Poſt hęc labores amplectat: ſpernatq; voluptatẽ q̃ inter cętera mala poſſidẽtẽ ſi nõ diu pfrui ſinit: At labor diutius laborãtẽ ſuſtinet atq; adiuuat. Milites Cõmilitones appellet hoĩmq; ſe magis pfem & paſtorẽ q̃ dñm vocet. Dñi appellationẽ nõ ſolũ inter liberos ſed etiã inter ſuos fugiẽdã cẽſeat: ſeſe magis multitudis naturę q̃ ſuę accõmodet. Pręterea liberalitate p̃dit⁹ exiſtat: nec dubitet benigne faciẽdo ſibi defuturũ aliq̃d: Cũ ea ſit cõditio donãtis: vt magis gaudeat q̃ qui accipit Pręter oĩa ſit veritatis: ac ſimplicitat[amic⁹: eãq; vti regiã virtutẽ cõſectet. Aſtutiã vero ac fraudẽ vti ſuilia putet. Nã vilia aĩalia ea potiſſime ſunt q̃ inſidiant. Laborantiũ circa ſe hominũ p̃ſertĩ militũ rõnem hẽat: Ad bellũ oĩ tp̃e parat⁹ exiſtat. Sic em̃ pax in ſua magis fuerit

Plato.

poteſtate. PLATO. in Critone regnum p̃bat vnũ totius orbis ad dei ſimilitudinẽ, ita tñ vt in aliis locis dicat. Senatus auctoritas ad cõſiliũ adhibeat. Ratio: qm̃ nulla eẽnt bella, nulli tumultus dũ vnus oĩm potiret. Debet & paſtoris mõ p̃eſſe. Sicuti apd̃ Homerũ ſcribit̃ q vocat Agamẽnonẽ ποιμενα λαων, id eſt paſtorẽ ppl'orũ. Nam & mitẽ & fere æqualẽ ciuibus ſe p̃bere dz tantũ iuſtitia ac prudẽtia ſupiorẽ. Qz ſiqs reperit. hmõi etiã ſi priuatus ſit a deo eſt rex cõſtitut⁹. Nã nõ ppl'us cã gubernatoris ſed cõtra Gubernator cã populi fit. Pręterea vtibonus muſicus dz in rep. Ciues inſtituere vt inter modeſtiã fortitudinẽq; quãdã fuent medio critatẽ veluti acuti grauiſq; nerui cõcentũ ſimul cõmixtũ ac cõtempatũ vt ne p nimiã modeſtiã imbelles adeo reddant: vt cũ opus fuerit patriã viribus & audacia nõ poſſint defendere. Et ne rurſus adeo audaces vt pacis ſtatũ ferocitate p̃turbẽt. Ariſtoteles in Politicis etiã

Ariſtoteles

ex oĩ rep. Monarchiã p̃bare videt. adhibito ſenatu hęc ego cũ alio in loco dixerĩ hic repetere

Iſocrates.

ſupſedebo. ISOCRATES orator vitã priuatã ac pricipis duabus orõibus elegãter exp̃ſſit. Ad Demonicũ & Nicoclẽ Regẽ. Ex hac vltima hmõi ſunt verba cõuerſa. Amicos tibi delige nõ oĩs ſed nec cũ q̃bus voluptaria ſed optima regni pficias. Tales p̃pone negociis q̃ ipſe non cognoſcis: vt p eis q̃ illi gerũt ſis redditur⁹ rõnem. Fidos puta nõ eos q tibi blandiunt ſed q caſtigãt. Da ſapiẽtibus loquẽdi libertatẽ de his q̃ ipſe ignoras. diſcrimẽ habe eoq; q tibi cũ beniuolẽtia obtẽperãt: pl⁹ q̃ q cũ adulatiõe ne plus improbi a te ferãt q̃ boni. Ama eos hoĩes nõ qui in publico cũ timore obtẽpant tibi: ſed q priuati ſecũ tuũ magis aĩm q̃ fortunã admirãt. Sis exemplo modeſtię cętęris. Nam τοτησ πολεωσ ηθοσ ομοιοντα τοισ αρχουσ, id eſt principibus ſimilis eſt mos ciuitatis: quã Plato ſniam exp̃ſſit. Tales ſolẽt eẽ ciues q̃les in rep. principes. Hos imitat⁹ epigrãmatiſta. Et dñi mores Cęſarian⁹ hz. Proſequtur Iſocrates. Pluris exiſtima bonã famã p̃ multis diuitiis. Siĺe & huic Salomonicũ. Meli⁹ nomẽ bonũ q̃ diuitię multæ Salluſt. vero nõ lõge ab his. Diuitiarũ & formę gl'ia fluxa atq; fragilis ẽ virtus clara ętern aq; habet. Proſeq̃t etiã Iſocrates. Quę dicis aut recipis te factur⁹ tã q̃ rẽ ſacrã obſerua: Amicos tibi beniuolẽtia ac liberalitate para. Inimicos aĩmi magnitudi e ſubige. ηγουμενοσ ηδονωμουκ

Xenophon

ατομενοσ υπαυτων, id eſt ducas: non ducaris a voluptatibus. Ex oĩ rep. meliora ad imitandũ tibi delige: Nihil irat⁹ facias. Pctã citra merita plecte. XENOPHON. Sũt q putẽt pricipẽ

Diotinus.

Sũptib⁹ & victu & lautitia p̃ſtare oportere. Ego pot⁹ eũ & prudẽtia & diligẽtia laboreq; cæteros añcellere dẽre exiſtimo. Idẽ. Pręſtat regẽ gratiarũ q̃ tropęor̃ hęreditatẽ relinq̃re. Diotimus. Tria Regi opz eẽt: Religionẽ: Iudiciũ: & exercitũ. Primũ ad ſe pbandũ. Scdm ad ſuos continẽdos. Tertiũ ad hoſtes ppulſãdos. Homer⁹. Duo p̃cipua tribuit Agamẽnoni hoc eſt αμφοτερου βασιλευ αγαθιοκρατεροσ δαιχμητησ. Geſſit vtrunq; bonus rex: idẽ & in agmi

ne fortis. Quod carmẽ Alexander macedo ſemp cõmemorare ſolebat. Thales. Principis fœlicitas vt ſenex ſcdm naturã in ſuo lectulo moriat. Anacharſis. Si ſapiens fuerit, Cleobolus Si nihil his qui pximi ſunt credat. Chilo. Si nõ curauerit timeri Pyttac9. Si ita ſubditos diſponat: vt timeãt nõ ipſum ſed q̃ ſunt ex ipſo. Socrates. Si ſibiipſi prius ſciat impare. Solon. Si Monarchiã democratię pximã. ciuibus reddat. Demetrius Phalere9 hortari ſolebat Ptolemeũ Philadelphũ: vt libros plures de regno cõſcriptos perlegeret: ꝙ in ipſis plura reperiret: quorum amici reges vererent admonere. Cęſar quoꝙ Auguſtus huic ſimile teſte Tranquillo excogitauit. ex oĩbus em̃ auctoribus vtriuſꝙ linguę tantũ ea q̃ ad remp. adminiſtrandam ptinerent excerpere ſolebat. EGO VERO tot ſapientũ dictis q̃ & ipſe ſentio: quęꝙ ex vſu vidi adiicere nõ verebor. Duas maxime res in his qui pręſunt cęteris eſſe oportet. bonitatem & doctrinã: prima pręſtat tantęꝙ virtutis erit: vt ſi per ſe nõ ſapit viros adhibeat ſapientes: hmõi fuit Alexander Impe. qui quanq̃ puer Iuriſcõſultos & matrẽ prudentiſſimã rebus pręfecit. ꝓterea tot ſancti principes in noſtro dogmate aliogn idiotę reip. vtiliter pręfuere vt Henricus: Stephanus: Ladiſlaus aliiꝙ innumerabiles. Ipſa quoꝙ citra bonitatẽ doctrina nõ nihil etiã pderit: magnoꝙ in agẽdo auxiliũ ſuppeditabit. In hoc genere extiterũt. Cęſar ipſe & Claudius princeps quoꝝ alter quanq̃ tyrãnus: alter vero ignauus ꝓter hiſtorias abſe ſcriptas vtilia multa edidere: ac publica monumẽta. Hadrianus item: & Dionyſius Syracuſanus. Inter pontifices aũt Bonifacius. viii. vir doctus. aliogn ſedioſiſſim9 multa & pręclara abſe geſta reliquit. Sixtus. iiii. Theologia munitus q̃is bellis cõtinuo inutilib9 orbẽ vexauerit. tot tñ pia templa reſtituit: totꝙ ad hoĩm vſum faciẽtia geſſit. His vero qui vtrũꝙ pręſtant nihil in rebus humanis pfectius optatur. Vt Auguſtus fuit & Titus &. M. Antoninus & Iuſtinianus. Inter pontifices Damaſus Gregorius aliiꝙ plurimi. Qui aũt neutrum retinent. Hi oĩno poſtremiſſimi hoĩm. Ex his Sylla crudelis legit fuiſſe: quẽ vnũ Cęſar admirari ſolebat principẽ reip. ſine litteris extitiſſe. Deinde Nero Caligula Heliogabalus Cõmodus. Et quãdo vtrũꝙ ſęculũ cõnectimus apud nos Paulus. ii. Innocẽtius. viii. Alexãder. vi. a quib9 in ſuas cupiditates cõplura erogata: nullũ ad vſum reip. chriſtianę publicũ extat monumentũ. Hęc quidẽ cõmemoraſſe nõ abre fuerit: vt hi qui quoquomodo pſidentes hoĩbus delígunt ſciant q̃tum piaculi admittant: q̃tũ ve extremo iudicio ſint obnoxii ſi libidini potiusq̃ conſciẽtię ſeruierint: quũ nõ vnũ hoĩem ſed innumerabiles quãdoꝙ populos ſimul cũ re chriſtiana pręcipitent.

VII. ſapientũ dicta de principe. Demetrius Phalereus.

De Tyrannide ex Xenophonte.

Einceps de Tyrannide quę eſt exceſſus legitimę Monarchię. Ad hunc igit locũ viſum eſt mihi Xenophõtis libellũ de Tyrãnide ex greco breuiter epitomare. vbi tota Tyrãni vita cõſpiciat. Simonides poeta venit ad Hieronẽ. Sicilię Tyrãnũ: quẽ nactus ocioſũ his aggredit verbis. Dic queſo Hiero. Tyrannus an plus cęteris gaudeat in his q̃ ſenſum attingunt. Negat ille dicẽs magis dolere: minuſꝙ gaudere his qui vitã ducant mediocrẽ. Tunc Simonides incredibile ait. Si ſic res habeat: quonã modo multi hoc adfectant & extollunt. Tunc Hiero vtriuſꝙ vitę in experientiã accuſat: inferꝙ qd tantũ extrinſecus Tyranni putentur beati. Nã quoad viſum ptinet. Nos ob ſuſpitionẽ & metũ ſpectaculis multis & celebritatibus priuamur ad q̃ vos accedítis ſecuri. Et quanq̃ pauca ex multis qñꝙ domi videmus: ea q dẽ chara magnoꝙ a nobis empta ſunt. Simonides. Si in ſpectaculis damnũ facitis auríb9 at oblectamini ſemp noſtras cõtinuo laudes nullũꝙ cõtumelię verbũ audiẽdo. Nemo em̃ Tyrannũ corã accuſat. Hiero. Ecqd putas nõ audiẽdo male: ꝓpterea lętari quãdo quis manifeſte videat qd tacẽtes male ſentiant. Laudes vero ſi quę ꝓferũtur ex adulatione puenire. Deinde Simonides. At in hoc priuatis ſupiores eſtis: ꝙ epulis lautioríb9 gaudetis. Hęc hoc quidem Hiero ait quãdo ſatietas ocius ex ciborũ ſupfluitate irrepat: adeo vt faſtiditi quãdoꝙ priuatoꝝ exoptent frugalitatẽ & famẽ. Multoꝙ magis pximi & circa nos adſtãtes ſecuri ex hac lautitię gaudẽt. At in venere inqt Simonides. Huius etiã in vita voluptate priuamur Hiero ait: ꝙ amore (quo ſine nihil eſt delectabile) minimũ capiat. Nõ em̃ amor ĩ paratis ſed magis ſperatis verſat voluptatibus. haud aliter q̃ ſigs ſine ſiti bibat. Sic ille voluptate quidem fruit ſine voluptate. Tunc Simonides. Illa ſaltẽ q̃ cogitatis celerius adſequimini: quæ multa ſunt & varia: pſtãtis equos: arma pulcherrima: ornatus mulierũ: domos magnificas pręterea poſſe amicos facile iuuare: inimicis vero officere. Ad hoc Hiero multa quidẽ a no

bis possidẽtur: q̃ admirabilia & adspectu pulchra videnᵗ. attamẽ nr̃is animis grauia: p̃ quæ fœlicitas longe ab hoĩbus abest. Pręterea pace summo hoĩs bono carent: ac bello summo itẽ malo abundãt. Priuatis eñ per pacis fœdera bellũ desinit. At Tyrãnis nunq̃. Nulla eñ pax inter eũ & subditos interuenit: nõ fœdera q̃bus cõsulere possint. Et paulopost subdit q̃ firmiores sunt priuatorũ amicitię ac beniuolẽtię inter se: & maiore charitate necessitudines seruant q̃ Tyranni: quorũ plęrosq̃ videas filios necãtes: aut fratres inter se de regno decertantes: nullis legibus aut fœdere aut humana rõne teneri. Quin fide maximo inter mortales bono priuant. Cũ minima fit oĩbus sub eis degentibus: quippe qui neq̃ potui neq̃ cibis etiã p̃gustatis cõfidere satis queunt. Cũq̃ leges alibi cędẽ prohibeãt: cõtaminatisq̃ ea ꝓpinquare ac congredi. Tyrãnos tantũ qui interficiũt: nõ solũ nõ expellunt: sed magis honorant et i sacris etiã locis ac tẽplis Ciuitatũ eoꝝ imagines collocant. Neq̃ (qd pauloãte dixeras) adsentior videlicet oĩa citius a Tyrãnis perfici. Nã & priuatus aut agrũ aut seruũ aut his simile optabit. Tyrãnus aũt ciuitatẽ aut regionẽ vel arcem munitissimã quę difficilia sunt obtentu. Sed & paupes priuatos pauciores adspicias q̃ Tyrannos: si nõ ad numerũ diuitias sed ad vsum & indigentiã iudicamus. Nã si plura q̃ indigeas habes multa possides: si vero pauciora parũ. Tyrannus eñ quanq̃ multa possidet: minus tñ ei sufficiunt q̃ necessarii sumptus priuato. Cui etiã de quotidianis impensis remittere aliqd interdũ licebit. Tyrãno aũt nequaq̃ sine periculo. Deinde quid opus misereri eorum vt pauperũ qui possunt ex honestę partis tantũ viuere: & ea facile habere: quarũ indiget vsus. Qui vero ob egestatẽ coguntᵘ aliquid turpe cõmittere: quomodo nõ hos miseros & vere paupes putabis? Hi tyranni sunt qui oĩa coguntᵘ expilare & capere ob necessarios & maximos sumptus. semp pecuniã quęritantes. Necesse quippe habent erogare in custodias aliaq̃ his similia p̃ tuenda dñatione: vitandisq̃ periculis. Graue etiã illud qd̃ viros bonos quos amare cuperẽt: timere necesse est: fortes ne quid audeant: libertatis gratia prudẽtes neqd aduersus machinentᵘ. Iustos ne cupiant ab illis populi gubernari. Deniq̃ tantũ improbis in vita Tyrãni diligit: qui per eius mortem scelerũ sub eo ꝓpetratoꝝ pœnas se daturos timent. At honores inqt Simonides qui maxime hoĩs sunt & deorũ vos retinent. Nec hoc quidẽ Hiero ait. Cũ hi maxime honores obtent: qui ex amore gr̃aq̃ nõ ex metu p̃cedãt: sicuti supra de voluptate venereq̃ dixi. Quid quęso Simonides inqt in his sponte p̃sistitis malis nec tyrannidẽ relinqtis? Et hoc miserũ p̃ter oĩa. Hiero ait. Cũ soli Tyrãno nec tenere rẽ malã nec dimittere cõducit. Quomodo eñ tot cędes: rapinę exilia totq̃ facinora cõpensare aut p̃soluere priuatus sine periculo posset?

Plato. Et hęc quidẽ Xenophon. PLATO. in. ix. de rep. Tyrãni viuũt tanq̃ vinculis q̃busdã deuincti formidinũ oĩm & armoꝝ: soliq̃ in ciuitate minimũ egredi: aut pegrinari aut q̃q̃ eoꝝ q̃ alii liberi solent. Domi ꝑterea totos dies more fœminarũ residẽt verẽtes Ciuiũ inuidiã. Phalaris in ep̃lis. Veniã quidẽ do tibi monitionũ quippe qui tyrãnus nunq̃ fuisti: tyrãno consulis ponere tyrannidẽ: nescius q̃ tenere impiũ securius est q̃ ponere. Si vero alterutrũ sit optãdum. malim ego sub tyrãno q̃ tyrannũ esse. Qd vnũ tantũ timerẽ a cęteris malis oĩbus liber

Phalaris. Tyrãnus aũt metuit tã externoꝝ insidias q̃ eoꝝ per quos seruat. Demosthenes οἱμαι ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννὶς ἀπωλείας τοῦ καὶ οβασιλεὺς ἡ τυραννὸς ἁπάσας ἐχθρὸς ἐλευθερίας καὶ νομοισεμαυτῷ. Puto eñ Tyrãnidẽ infidã esse rebus publicis: oẽmq̃ regẽ aut tyrannũ inimicũ p̃ se libertati ac legibus existere. Aristippus ait regẽ a tyrãno distare vt libertas a seruitute. Huic

Demosthenes. Dionysius dixisset nihil ex eius philosophia iuuari: nihilq̃ vtilitatis ferre. Vera inqt loqueris. Si eñ te iuuissem tyrãnidẽ iamdiu posuisses.

Aristippus Dinysius Antigonus Philadelphus. Antigonus ad Vetulã a qua btũs dicebaᵗ aiꝫ. Si scires sub hac veste quã fero quot lateãt mala nunq̃ eã in cœno iacentẽ ferres. Ptole. Philadelphus dicebat cũ tyrãnus multa ferat incõmoda: tum illud p̃cipuũ q̃ cogitur eos: qui minime nocuerũt: vtilitatis gr̃a qñq̃ interficere. Aristoteles in politicis nullã ait tyranidem annos centum excessisse.

De his qui contra Tyrannos coniurant.

PHilosophi plures patrias suas tũ alienas liberare a tyrãnis tentauerũt. Qd nequaq̃ laudi tribuendũ: vt q̃ specie virtutis suã potius gloriã q̃ populorũ cõmoda quęsiuerint. Ego p̃ĥorum imprimis putauerim in ocio & quiete doctrina populos potius iuuare: & adv̄indicandũ in libertatẽ aĩos magis q̃ corpora admonere. Nã si vetera q̃ noua repetere voluerimus: inueniemus male: plęrũq̃ huiusce modi viris cueniss̃e. Plato in Sicilią studio eã liberãdi

profectus infelicē habuit exitū: dū vix ipse incolumis euasit. Zeno Eleates Nearchi Mysii tyrannidē euertere tentās deprēsus dum variis supplicijs torqueret socios cōiurationis minime pdidit: sed eos qui Tyrāno erant fidissimi calūniatus: vt illi morte damnarent effecit. Dion item in Dionysiū cōiurādo postremo & ipse periit. Ab eodē quoq; Python exul Rheginus benigne exceptus: cū Rheginis cōsilia p litteras manifestaret diro supplicio absumptus est. Apollonius quoq; Tyaneus a Domitiano cōtra quē cum Nerua cōiurauerat in cōpedes cōiectus. Gallus & Lucanus poetæ ob eandē diuerso tpe causam periere. Deniq; hi qui Cęsarē interfecerūt: quanq; voti cōpotes: nō toto vertēte anno cuncti (teste Tranquillo) extincti sunt: In hoc vero sęculo vt in historia supra ostēdimus: q̄ multas talium infelicitates conspeximus. Feliciter tñ res hęc nōnullis auxilio patrię ciuiūq; succesſit vt Armodio & Aristogitoni Hippia ex Athenis sublato. Sic demū Saturninus. Gracchi. Flaccus interfecti: quod Sylla metuēs: vt securius (sicut ipse dicebat) dormiret: vnus oīno est ausus adreptā semel tyrannidē ponere dictatura se abdicādo: q̄bus pfecto exēplis diuina illa p̄cepta magis ac magis audire admonemur. Dominis nō tantū bonis: sed etiā discolis xpi causa eē obtēperandū Seruis fieri liberos minime curandū. deniq; Cęsari q̄ sunt Cęsaris reddenda.

De re militari. At primū de officio Ducis ex Xenophonte.

Xenophontis libello ἱππαρχικῷ. id est de officio Magistri equitū. Ante oīa deos orare oportet vt nobis ea dicere ac facere tribuant quę & nobis et amicis tum patrię saluti ac glię sint. Posthęc eqtes recensere. Q̄d nisi sedulo faciamus sępe numerus intercidit aut senio: aut alia de causa. Deīde equos p̄uidere vt boni sint ac laboris patiētes neu strigosi: neu calcitrones qui inter alios inutiles sunt: sępeq; cū res agi oportet turmas dissipat: ordinesq; rumpit. eqtem quoq; bonū inutilē reddit. Neu incessu tard⁹ ob hoc firmos habeat pedes. Eius indiciū cū alii alia ego id ostendā vt gressus prępe in viā lapidibus cumulatā de industria ducat in ea: neq; cōsistere neq; quiescere poterit. Tum alterū signū vt pedes habeat oblonga rotunditate figuratos. Post equos equites inspiciendi sunt vt boni cōscribant corporis viribus ac facultatibus idonei: naturaq; dicto audientes quo sine nihil pręclarū geri potest. Prętera pacis tpe exercēda iuuentus ac docēda. vt in equū q̄ aptissime ac velociter insiliat: q̄d magnū prętat in bello adiumentū. Deīnde equū in locis salebrosis & aditu difficilibus ire adsuescat. Ipse eques simulachra belli flectendo & reflectēdo excitet nūc p̄sequēdo: nūc se recipiēdo: nūc in orbē simul cōsistēdo: sicuti in celebritatibus deor̄ ac Theatris: iaculū ex equo q̄ longe iacere cōsuescat. Deniq; seq; ac equū armis idoneis contegat. Populus eñ Atheniēsis. xl. talenta quotānis erogat vt paratos habeat equites quando vsus aut necessitas ingruit. Ipsi p̄pter hoc iusta exercitatione vacare nō debent. Tēpore belli oportebit Magistrū eqtum in itinere p̄uidere: vt exercitus moderatū faciat iter: tum loca equis opportuna capere: curādiq; corpora. militibus spaciū dare. Si q̄n loca adire angusta cōtigerit exercitū in cornua disponere: sic tutius ibit cū largior se via præbebit frontes dilatare. Cū vero in campū apertūq; locū peruenit in phalanges exercitū instruere. Si vero suspecta itinera locaq; difficilia declinānda quoad fieri pōt in aliā semitā & in ptes cohorteſq; p̄cedere. Cuiq; aūt cohorti ministros adsignare: ne si forte vsus aut necessitas rei militaris venerit eqtatus dissipet aut abscedat. Prętera vltimi qui sequūtur semp expectandi ne ipsi occasione cōsequendi Magistrū eqtū nimio labore equos adficiant ac conterāt. Occultos p̄ter oīa exploratores habere: qui oīa referāt. tum etiā custodias. Ipsum magistrū eqtum peritū regionis eē oportebit: q̄d pacis aut induciarū tpe facere potest. Valde eñ refert ipse ne an per alios iter faciat. Q̄d si ignorauerit mercatoribus ex proximis ciuitatib⁹ exploratores capiat. Nā huiuscemōi gñs fidele ob spem lucri aduenientiū fuerit. Nec tñ ita fidat q̄uis amicis vt agmen p̄pterea nō iubeat intentū ac paratū p̄cedere ac si p̄sentē hostē hēret. Nā multa possūt accidere p̄ter spem in bello q̄ subito indigeāt auxilio: interdū dimicatiōe. In discessu vtilius fuerit p denūciationē principū exercitus: & illoq; ad subditos moueri: q̄ per p̄conē ne hosti cōsilia pateāt. Prętera aūt oīa illud p̄cipiēdū: vt inuigilemus insidijs si qua hostē via aggredi aut oscirantem aut imprudētē: aut sine ordine ac cuta pficiscētē. Nā his artib⁹ sępe alia rōnis expertia maiora se petūt ac cōficiūt: vt Muste la cortales aues & miluus & lupus ingētes tauros ac armēta. Cū añ p̄uiderint qua sese tuto recipiāt: tutoq; aggredianť. Optimū itē fuerit cōsiliū. partē semp hostiū debiliorē aggredi q̄ uis longe se positā: prętat eñ maiorē aliq̄tulum subire laborē q̄ cū fortioribus maiore peri-

Vt pauci plures videantur. Vt plures pauci.

culo pugnare. Nunq̃ em̃ cũ potẽtiore agmine aut hoste cõgrediendũ. Oportebit em̃ simulatione interdũ vti hostẽq; vana specie deludere: videlicet cũ pauci sũt videri plures: cũ plures rursus videri paucos. Itẽ cũ discedim⁹ videri pñtes. Pręsentes aũt cũ sim⁹ videri absẽtes. Denicq; cũ maxime debiles sumus metũ incutere hosti. Cũ vero potẽtiores metũ simulare. Quę oĩa intẽto ac diligẽti Magro facile factu erunt. Primo nãq; vt pauci plures videant. Cõfertim est ambulandũ ac pcul ab hoste: sic em̃ puluerẽ maiorẽ excitabũt. pręterea cũ hastis longis aut silĩbus hastis in manibus. peditũ vero turbã pedib⁹ colludere ex motus em̃ varietate res maior apparebit. tum iumẽtis aliisq; huiuscemõi simul ingredi. Vt vero plures pauci videant. Si viarũ recessus & obtorta fuerint partẽ exercitus in his occultare. In campis vero apertis sparsim ac palãtes incedere vtilius: & lanceis vti rectis ac breuibus. Prędaturi sese ad cursum & labores exerceãt: vt possint militib⁹ necessaria suppeditare fossas transilire: muros transcẽdere. flumina tranare discant tanto excellẽtius q̃to peritus ab imperito: ac vidẽs a cæco differt. Id aũt cauendũ ne eqs ad cursum aut prędã vtaẽ saginatis aut saturis: ne labore absumant. Magister eqtum ephippiis & habenis ad vsum equoꝝ abundabit. parua quidem impensa facultatẽ opemq; pbet militib⁹ indigẽtibus opportunã. In cõgressu vero hostiũ adhuc illud moneo. Sũt em̃ quidã qui cõtra eos quos inferiores viribus putãt cũ medio cri conatu: & in belli turba occurrendũ arbitrant. Ex quo illud qd inferre cogitãt: sępe ipsi reportãt. Rursus vero contra eos quos putãt superiores toto conatu atq; oĩ exercitu pcedũt. At ego contra Iudico. Aduersus illos q inferiores putant eundũ oĩ vi ac conatu. neq; enim quemq̃ pœnitet nimis vicisse cũ vincit. Itẽ aduersus illos q superiores existimant cum paucis atq; meliorib⁹ cõgrediendũ. Nã pauci melius psequent & diligẽtiores erũt. Et siqd accidat melius ac celerius se recipiẽt. Nõ em̃ dico q; pauci sint: ideo laboriosiores & celeriores: sed q; difficile fuerit paucos repire: qui multos curent equos vt oportet: ac seipsos solertes ad equitatũ pbere. In magna vero multitudĩe magna cõfusio. Siqd accidat: alter alterũ trudit difficilius se recipiũt: ac alius quidẽ ex equo male ephippiato corruit: alius ob equi tarditatem non subsequit. alius itẽ ob loci inigratẽ peribit. Adde q; nõ multi sunt: qui terrorẽ incutiunt in bello: sed tantũ strenui. Si aũt cũ paribus cõgrediendũ existimauerim nõ inutile vt ex custodiis Duas acies fiant: & alteri Tribunus pręsit. alteri is qui post eũ magis strenu⁹ videatur. Hic cũ tribuno exercitus caudã sequat: & cũ hostis ppinquat statim primus puolet. Sic em̃ ex insperato ruens perrefaciet hostẽ. si pedites vtriq; habuerint: ii occultent post eqtes simul ipsi ex insperato vna corruent. Vident em̃ mihi longe maiora ea videri siue bona siue mala: q̃ inexpectata veniũt. Ex quo quis cõsiderare põt: q; qui in sedibus suis inuadũtur: q̃uis plures numero sint magis ptimescũt. Meliores em̃ ptes sicuti actoris sunt q̃ rei: sic pręmeditati q̃ impræmeditati: & inuadẽtis q̃ inuasi. Pugnãtes etiã inter se hostes primis quidem diebus timidiores sunt: pcedẽte tpe nequaq̃. Illud pterea difficillimũ reperire eqtes fortes ac vtiles ad decertandũ. Signa vero sunt si pulchrũ aliqd: aut fortis viri gestũ: & cũ laude cõiunctũ audire gestiũt: ac dicto audiẽtes sint. ii em̃ pferre ac tolerare facile poterũt: quę cognoscũt. Pręterea si celeriter quis psequtur inimicos: aut celeriter se recipiat maxime hostem infestat: & ipse tutus erit. Tum si ex ordinib⁹ aliquos sibi sumpserit: & de improuiso excurrat: ac eos q se recipiãt inuadat. Hęc & his silĩa oportebit sępe & legere & scribere. Tũ meditari siqd accidere possit. Quod nõ est aliud q̃ futura puidere. Maximã em̃ cõmentationẽ arbitror: vt q̃ quis esse vtilia nouit: cogit et quonã modo id excqui possit. Recte em̃ cogitata neq; in agricultura: neq; in re nauali: neq; in impio aliqd pderũt: nisi meditemur quomõ ea perficiamus. Eqtatus mille equitũ cõgruẽs numerus & facilis ordinari: & inter se cõcordiã habet. Expegrinis vero totũ aut ex parte cõstare maxime pbatur: Peditatus his vtilis magnopere qui adsistat. Hęc igit (vt in exordio dixi) deo iuuãte ac fauẽte fieri debent: nec mirum si id sępe repeto. Q̃m adire piculũ extra bellũ haud mirandũ sane: Sed i bello vbi hostiũ versant insidię: q̃ occultę hoĩbus sunt: diis aũt manifestę. Is maxime potiet: qui ab his potissimũ diliget: aut per sacrificia: aut omina siue sõnia. Et hęc qdẽ Xenophon.

Dicta ducum.

Agesilaus. Epaminundas.

Vnc dicta Ducũ quorũdã subiiciã. Agesilaus dicebat oportere ducẽ hẽre Tria: erga quidẽ inimicos audaciã: erga subditos beniuolentiã: erga temporũ opportunitates rationẽ. Epaminundas videns pulchrũ exercitũ sine duce video inquit pulchrã bestiã sine capite. Philippus solebat dicere se

malle exercitū Ceruorū cui prę̄esset leo q̄ leonum cui prę̄esset Ceruus. Iphicrates belli dux cum in sociorū regione contra hostes vallum firmaret: fossamq; faceret: Cuidā dicenti quasi hæc superuacanea q̄ timemus respondit turpe esse Ducē (siquid accideret) dicere non putaueram. Q̄d dictum Cicero Scipioni aphricano tribuit Annibal pollicenti cuidā pho de arte militari docere cū nūq̄ fuerit in acie: non opus inquit exercitu sine tuba. Cicero Phormionē hunc fuisse ait q̄ corā Annibale ausus ē de re militari disputare. At ille interrogatus quid de tanto philosopho iudicaret, Se ait vidisse deliros multos sed nullum magis delirare q̄ Phormionē. Idem cum apud Antiochū a Scipione qui eo legat⁹ fratri venerat interrogatus q sibi dux prę̄cipuus videret respondit Alexandrū: deinde pirrhum: tertium se: quid inquit ille si me vicisses: tunc ait & Alexandro & pirrho me prętulissem. Liuius li. xxxii. Timotheus interrogatus quid differt ars militaris a Rhetorica: quātum inquit pax a bello. Lamachus dux cum cohorti peccanti iraſceretur. Illeq; non amplius hoc faciā dicēti respondit illud prouerbium ουκ εξις δις πολεμω δυσ αμαρταρειν. Non est bis in bello peccare. Alexander interrogatus quonā modo tam breui tpe orbem subegisset. Consilio inquit & viribus & arte vbi opus esset noua. Xenophon in. iii. Cōmentariorū probare nitit̄ q̄ boni Ducis & boni Oeconomi officia pœne similia sunt: reddere primū subditos ad obtemperandū faciles: malos castigare: bonos munerare: prę̄sentē substantiā custodire: diligentem ac laboriosum esse ad obeunda officia: prę̄terea decertare qñ opus est Oeconomi am maxime iuuare. Demades captus in bello apud Chæroniam a Philippo interrogat⁹ ab ipo inter epulas dum mentio de Generositate Athenienſiū incideret. Q̄z bene inquit se res haberet si Philippus Athenienſibus & Chares Macedonibus imperaret: Chares em̄ Dux fuerat in eo bello vbi ipe captus. Hęc ex Stobeo. Thucydides pulchre certantib⁹ Tria esse oportet: velle: erubescere & obtēperare. Demosthenes. ου χομοιωσ ουδ εισ υπερτερ τουτ ωλεομεκτειν ωολεμησ ειε αμ και τωμ εαυτου αλλοτερωσ μεν ωσαμ ελαττωρταμ εχρι του δυνατου παρτεσ πολεμουσι υωερδετου πλεομεκτειν ου χομοιωσ αλλεφιεται μεν εαυτισ ε αεαν δε κολωθωσι ου δεμ η δικηκεναι τουσ εμαυτιουμ τασ η ουρται. Non enim similiter quis in adipiscendo sicut in se suaq; tuendo pugnauerit: sed longe aliter. Nam vt omnes ne sua perdant viribus omnib⁹ quibus possunt vtentur: In acquirendo autem tantū quis cupit quantū permittitur ab hoste: si aūt prohibet nihil ampli⁹ molestare aduersarios putat. Cæsar in cōmentariis Pompeiū imperitiæ militaris accusat q̄ in acie pharsalica in congressu suis ne se mouerent imperauit: sed expectarent impetum hostium. Nam innatum dicit esse ardorē quendam in aīs hoīm: vt clamore motuq; magis excitentur.

Annibal

Timothe⁹. Lamachus. Alexander. Xenophon

Demades.

Thucydides. Demosthenes.

C. Cæsar.

¶Paralella Stratagemata.

DEr dissimulationē quādoq; hostes vti desperent: aut terreant. Apud Casilinum post longā obsidionem rapa ppe mœnia ferebant: vt hosti desperationē deditionis facerent. Vicinioribus sęculis Ladislaus Rex Pannoniæ inter Sanctos connumeratus aduersus Polonos & Cracouiam pugnans: Post diuturnam obsidionem vt oppidanis opinionē copię faceret montem vicinum farina conspersit. Rati illi regem nō desiturū sese dediderunt. Iustus quoq; & ipe sanctus prę̄sul Volaterranus: vt manli⁹ de Capitolio Gallis sic in obsidione vandalorum dicitur panes de mœnibus iecisse. Sed hæc eis de non xpianis licuere. Sese etiam quandoq; principes astutia a periculis subtraxerūt. P. Rutilius Rufus: vt author Cicero in oratione pro eo Cum a Mithridate Mitilenis oppressus esset crudelitatem regis in togatos vestitus mutatione vitauit. Alex. iii. Pon. Max. habitu seruī Venetias fugiens manus Federici subterfugit. Isidorus Card. Rutenus græcus homo Constantinopoli legatus dum Ciuitas a Turcis caperetur habitu villici sumpto se. xxx. asperis: paruo admodum captum redemit. Boemundus Roberti Regis Siciliæ frater ab expeditione hierosolymitana rediens trāsiturus necessario per loca Alexii Imp. inimici se loculo clausum vti mortuum ferri iussit: eoq; modo euasit. Nicolaus Picininus Dux Philippi vicecomitis in oppugnatione Brixiensi profligatus per hostium castra transire coactus in culleo inclusum a Lixa se transferri mādauit incolumē. Annibal item apud Liuium: vt inuidiam Fabio crearet: possessiones seruasse scribit. At ille vt suspitione careret publicasse. Idem Vrbini dux Federicus Laurentio Medici nostra ętate in bello Florentino fecit. Non tamen ille vt Fabius. Prodigia insuper: & rerum euentus in bonam vertuntur de industria partem: Scipio apud Frontinum contra Annibalem proficiscens cum in descensu in littore corruisset teneo te inquit aphrica. Quod Tranquillus Cæsari adscribit. Chabrias Athenienſis fulmē de cœlo veniens in castra Iouis optimum signum dixit. Sul. Gallus eclypsim expauescētibus militib⁹ causam naturalem adduxit. Philo Hebreus cum legatus Romæ causa excidisset: pro qua venerat: turba

Chabrias Philo.

tis omnibus Iudęis ait. Nunc fratres optime sperandum de deo qui tunc maxime adest cum hoim̃ę quitas & auxilia desunt. Demosthenes aũt in oratione re male contra Philippum gesta ad rursus animandum causam in negligentiam Atheniensium traduxit: maximeq; sperandum si officio diligentiaq; vtant dixit. Spe etiam superstitiosa turbæ continent: vt Sertotius Cerua Maumethes vaticinis: & hodie Sophi apud Persas velata facie more Mosis turbas alloqui dicitur: preireq; exercitũ ac oia vincere. Dies quoq; belli apud nõnullos obseruati. Ariouistum decrescente luna pugnare nolentem Cæsar vicit. Qui mos etiam lacedęmoniis fuerat: vt author Lucianus. Titus vesp. item Iudęos teste Iosepo saturni die superauit. Quidam ab hostibus in loca iniqua imprudenter adducti: vt. M. Crasso accidit a Spurina deducto apud Parthos. Viriatus quoq; Lusitanus fugam simulãs exercitũ Romanum ad confragrosa perduxit.

¶Mos antiquæ militiæ.

Verbena Sagmina Fecialis Caduceator.

VErbenas teste Festo & sagmina hoc est gramen ex arce capitolina eũ sua terra auul sum Legatus qui verbenarius vocabatur ad hostes clarigatum id est ad res repetẽ das ferebat. Ab his enĩ sagminibus Martianus Iurisconsultus Sanctũ appellari dicit: q̃d est hoim̃ iniuria defensum. Fecialis item cum patrepatrato ad indicendum bellũ mittebatur. Caduceator vero contra is erat qui pacẽ adferebat aut nuntiabat. Festus item. Sub corona venichant in bello capti, i. Coronati. Nos hodie hanc consuetudinem in equis seruamus romæ: vt venales fronde capiti imposita circundu cantur. Idem ait sub hasta vendere: cum hasta in foro fixa bona damnatorũ aut proscriptorum ad pręconis vocem vęnibant. Hic memoratur Plutarcho cum quondã Augustus ad hanc auctionem diu adsedisset Mecœnas cui res illa indigna principe videretur, tabella inscripsit grecis litteris. Surge carnifex: quã sublatã in turba cum Augustꝰ inspexisset. Mecœnatis scomma esse existimans: statim surrexit. Idem ait in problematis. Qui sacramento non tenebant licet in castris versarẽtur: nec hostes in prędio lacessere nec ferire ius erat. Q̃d cato senior in quadam epistola ostendit ad filium scribens monet. Si missus factus sit ad vrbem redeat. Aut si in exercitu remaneat velit ab Impatore impetrare vt sibi aduersus hostem pugnare: ac eum interficere liceat: Liuius. Romani in obsidione veiorum Camillo duce sub pellibus primum hiemare cœperunt. Idem lib. iiii. scribit Populũ Ro. supra. cc. annos ppti is sumptibus militasse. Deinde Cor. Cosso. C. Fabio Ambusto. L. Valerio Potitio Tribunis Mil. Cõsulari potestate. Anxure capto decreuerunt patres vt stipẽdium miles acciperet. Frumentum quoq; & vestem vltra pecunias dabant: equiti etiam equum. Dicebãturq; delecti & auctorati. Postremis vero temporibꝰ Matriculati & solidati. Cassiodorus Vegetius & frontinꝰ Solidatum fuisse in militia scribunt eum cui stipendia ab imperatore promissa erant: vnde vocabulũ hodie Saldatorum est. Missionum tria erant genera: vt ex Marcello & Vlpiano iurecõsultis colligitur. Honesta q̃ tpe militiæ expleto datur. Causaria cum vitio animi vel corporis minus idoneus militiæ renuntiatur. Ignominiosa cum quis ob delictum sacramento soluitur. Mercennario aũt & externo milite primũ sunt vsi Scipionibus in Hispania res gerentibus. Celtiberis in amicitiam receptis: vt author Liuius. Capitolinus insuper in Balbino inquit Ro. Imperatores exituri ad bellũ prius Nemesi sacrificabant & munus gladiatorum dabãt: primũ q̃ dea fortunæ sit nemesis. Secundũ q̃ milites iam sanguini adsuescentes domi: hostem foris non expauescerent.

Sacramẽtũ militię

Auctorati. Matriculati. Solidati

¶De disciplina ac pœnis & pręmiis militaribus.

Pali vulnera.

DIsciplina quoq; prima in exercitando tirone fuerat variis quidẽ modis: aut ambulatione ferendo onera: aut cum armis cursitando: aut in ligneum equum insiliendo pręter omnia vero ad palum. Erat aũt palus imago lignea supra terrã fixa quã hasta siue ense petebant: & tanq̃ cũ hoste certatim congrediebantur scuto vimineo: & interdum claua grauiore: vt in vera pugna postea solutiores aptioresq; essent: aut scopo prefixo id est aliquo fasce vimineo vel aliquo signo arcu exercebãtur. Hæc ex Vegetio: In milite aũt corrigendo legitur apud Liuium. lviii. Scipio Aemylianꝰ omnes delitias in obsidione Numãtiæ vinum scortaq; amouit: militem in opere quotidie habuit: quem extra ordinem deprendit: si Romanum vitibus: si externum virgis cæcidit. Iumenta omnia ne exonerarent militem vendidit. xxx. dierum frumẽtum ac septenos vallos ferre cogebat: Pescennius Niger teste Spartiano prohibuit pistores exercitum sequi. vt omnes buccellato in locis pacificis accepto essent cõtẽti: quęrentibusq; vinũ. Num habetis inquit Nilũ vicinũ. Alexãder quoq; Imp. expeditionis tpe melius putauit: vt annonã milites in mãsionibus acciperẽt: nec cibum. xvii. dierũ portarent: vti solebant. Ex quo patet quantus esset cuiusq; labor: vt nec plures duceret vti nũc

Niger.

ſolent ſeruos,aut iumenta:ſed ipſemet legionarius partim dorſo:partim ſupra haſtam neceſſaria fe-
rebat: vt in colũna Traiani videre licet. Pœnæ fuerãt Exauctoratio circa munera meritorũ ꝓmiorũq;
Ignominia cũ ex ordine mouebat:aut hordeo paſcebatur miles,vel equiti equus adimeretur. Præter
omnes aũt Decimatio. Cum decim⁹ quiſq; ſeu legionis: ſeu cohortis capite plectebatur. Cicero pro Decimatio
Cluentio: Statuerũt eni ita maiores noſtri vt ſi a multis eſſet flagitiũ rei militaris admiſſum ſortitio-
ne in quoſdã animaduerti:vt metus videlicet ad omnis: pœna ad paucos perueniret. Idem quoq; in
vniuerſum pœnas,viii,cõnumerat Damnum: vincula,verbera: talionem,Ignominiam:exilium: fer
uitutẽ:mortẽ. Exempla ſeueritatis inter cętera vide Papirii in fabium,& Torquati ac Paulanię in li-
beros. Prędmia vero Coronæ fuerant diuerſæ aureæ murales vallares quernę gramineę:ordinum pro Prędmia mi-
motio. Cognomẽtorũ inſignia quãdoq; & ſtatuæ:prędterea ęs donatiuũ. Poſtremo militiæ vacatio q̃ litum.
poſt annos. L. ex lege veteranis dabat. vt author Seneca ad Paulinũ Inſuper & benemeritis ager. Cę
ſar ſuis veteranis Agrum Stellatem diuiſit. Ex quo res fuit nõ ſolum vtilitati ſed ambitioni: vt ſocie
tas ea Stellates vocarent. repertumq; iam in marmoribus & ſepulchris q ſe Stellatẽ inſcripſerit. Syl-
la ſuis:item militibus Volaterranum Arretinumq; agrum.

¶De Celeritate in bellis. Cæſar põs.

Eleritat̃ qua nihil in bello vtilius plura ſũt exempla. Ante oĩs ipſe Cæſar in Com Claſſes
mẽtariis teſtatur in Atari vno die pontem conſtituiſſe:alium item ſupra Rhenũ ſubito arma
mira arte ac celeritate militũ opa Decẽ diebus abſoluiſſe. Claſſem cõtra Maſſilien- tæ.
ſes nauiũ longarũ.xii.die tricesima ab excisa materia armaſſe. Claſſis item Roma
norum contra Hieronẽ regẽ quæ.cxx.nauib⁹ fuerat teſte Plynio. Quinto & qua
drageſimo a ſecuri nauigauit:claſſis etiam Scipionis proficiſcentis in Aphricam
die quadrageſimo. Ipſe quoq; Cæſar Centena paſſuum millia: quandoq; vno die Da Nũtio-
peregit. Sępe nuntios de ſe prędeuenit. Hanc mittendorũ nuntiorũ celeritatem: primus apud barbaros rũ celeritate
Xerxes excogitauit:vt tradit Cleomedes de Circulis cœleſtib⁹ græcus author. Hic enĩ bellum græ- Xerxes.
ciæ inferens: ita frequens toto itinere ſtationes cõſtituit:vt voce alteri ab altero perlata horis.xliii.e Auguſtus.
Græcia in perſidẽ noua perferrent. Apud Romanos primus Auguſtus,teſte Tranquillo. Qui vt ſci-
retur velociter qd in puincia quaq; gereret modicis interuallis per militares vias iuuenes primo q ſub
manu voceq; nuntiarent. Deinde vehicula diſpoſuit: Cõmodius id viſum vt qui perferũt ſras: inter
rogari quoq; ſi quid opus poſſint. Noſtris vero ſęculis diu neglectam hanc cõſuetudinẽ in Italia. Vi- Vicecomi-
ceconitum familia renouauit diſpoſitis ac paratis in itinere equis ſępe cõmutandis eoq; res peruenit tes.
vt vix credibile auditu diebus.xiii.nuntius frequens ex Britannia romam veniat. Cecina Volaterra Cecina itũ-
nus portentoſo inuento Irundines,qd ad eandẽ domũ ſint redire cõſuetę:nuntias in bello ciuili mit- dines
tebat. Hircius Conſul ad Decium Brutũ Mutinæ ab Antonio obſeſſum:columbas tenebris famæq; De.Brutus
prius diſteras. Illæ lucis cibiq; auidæ mœnia alta petentes:loco eſca aſſueto ab eo cũ litteris collo adli columba.
gatis deprendebant. Author Frontinus. Traduñ & nuntiatæ diuinit⁹ victoriæ eadẽ hora vt de Per
ſeo teſte Valerio: Vt Domitio Aenobarbo a Caſtore & polluce: Proditũq; in hiſtoria Florẽtinorum Domitius
de victoria quã illi cõtra Gibillinos exules in Aemilia habuere.& itẽ Innocentio.vii.de ea quam tunc Aenobarb⁹
contra hoſtes habuit victoria,teſte Poggio qui aderat ſimiliter euenisſe ex incertis nũtiis. VSVS eti Modus oc-
am apud priſcos belli tpe aut ob aliquã ſuſpitionẽ per notas ſcribere Cæſaris ptimũ inuento Trangl- culte ſcribẽ
lo teſte ſic ſtructo litterarũ ordine vt nullũ verbũ effici poſſit. Habebant & ſimile quoddã Lacedæmo di.
nii in ſua Scitala,q̃ autẽ ſit aut quomodo in prouerbiis narraui. Noſtra vero ætate Baptiſta Leo Flo- Scitala la-
rentinus: facilem ſuper hoc artem breuib⁹ rotulis excogitauit:quã Federico Duci Vrbinati dicauit: conica
mihiq; itẽ oſtendit. Id genus vulgo nũc Cyphrã appellãt.

¶De ordinib⁹ & militũ exercitatiõe.

De ordinibus autẽ circa bellum Cyrillus hos ponit Armigeros Peltatos Pſylos pe Armigeri
deſtris pugnæ oẽs. hac tñ differentia q Armigeri grauis erant armaturæ ſecũdũ ritũ Macedonicum rotũdo ſcuto & longa haſta vtentes. Hi Triarii apud Roma- ſeu triarii.
nos dicebantur: poſtremiq; erant ac ſpes vltima tanq̃ murus. Vnde prouerbium Pſyli ſeu le-
in periculis,res ad Triarios redacta. Pſyli Leuis erant armaturę:vtebantur arcu & uis aruis ar
iaculis:& ſaxis iactis manu vel funda: Peltati vero inter vtrũq; ſe habebãt. Nam maturus
pelta vtebantur quę ſcutum admodum paruum eſt;& haſtis longe Leuioribus ac Peltati
maioribus q̃ Armigeri. Hi ferentarii Romanis apud Vegetium appellãtur: qui etiam ait pedites o-
lim ab vrbe condita vſq; ad Gratiani principis tempora:non ſolum ſcutatos ſed Cataphractos & ga
leatos fuiſſe. poſtea ob inertiam militum hæc nimis grauia viſa ſcuto tantum; & enſe aut haſta fuiſ-

Equites amphippi. Cataphracti. Acataphracti. Doriphori. Hippotoxotæ. Acroboliſtę. Hippocontiſtæ. Signifer. Vragus. Accenſus. Princeps. Cõmentarienſis. Cornicularius. Pręco. Accenſi Ala. Triarii Cohors Legio Centuria Decuria Decani Manipulus Celeres Tatienſes. Ramnẽſes. Legio. Prętoriani Teſſera.

ſe armatos. Totidem & equeſtris pugnę differentię. Aut equitatus aut Curr⁹. Eqtes rurſus aut Amphippi ſunt id eſt qui alterum iuxta equum deſultorium habebant. In quem cum vſus eſſet tranſire poſſent. Aut Cataphracti id eſt armis vndiq; cooperti. Aut Acataphracti id eſt minime cooperti. Et hi aut Eminus pugnabant haſta; & doriphori id eſt haſtati vocabantur: aut ex arcu & Hippotoxotę appellati. Aut hippocontiſtæ ſeu Acroboliſtæ id eſt haſtam eminus iacientes. Cominus aũt pugnabant Xyſtophori & Cataphracti. Elaphri apud nos velites dicti equites erãt: leuiter armati q̃ dicuntur ſu faciles erant. Miſſiliaq; ſeu ſagiptas iaciebant. In Exercitu officia Signifer. Vragus Accenſus princeps Cõmentarienſis Cornicularius. Pręco Tubicen. Lixę quoq; ac Calones quorum alteri ab aqua ferenda dicebantur: q; lixam veteres aquã; vnde Lixiuiũ vocabant. Alteri a lignis conuehendis: vt author Feſtus. Miles Centurioni ſuberat. Centurio Tribuno. Tribunus legato: Legatus autem cõſulis parebat Imperio. Conſul poſtremo Dictatori. Ordinarii dicunt̃ qui ordinibus præerãt Trib. aut principales Auguſtales qui his ab Imperatore adiuncti fuerant: Accenſi quaſi accedentes: qui miniſterio ac ſeruitio publice adiiciebant̃ legionibus. Cum fas non eſſet milites qui veſte & pecunia publica alebantur cui q̃ ſeruire: Matriculæ aũt apud eundẽ ſunt militum ordines. Ordines vero Ala. Manipulus Acies Cohors Turma. Primum pilum qui ex tribus vexillis conſtat. Vexillum autem. clxxiii. hominibus. Horum primum Triarios habebat veteranos & ſummæ virtutis. Secundum Romanos fiduciæ paulo minoris. Tertiũ accẽſos qui minimi roboris in poſtremã plætũq; partẽ reiiciebant̃. Cohors aũt alia Milliaria quæ. M. D. v. pedites. Equites vero. xxxii. habebat. Alia Quingẽtaria quæ ex D. LV. peditibus: equitibus vero. lxv. conſtat. Huius generis. x. cohortes iuſtã legionem implebant. Erat enĩ legio diuerſa Romuli tpe primũ ex equitibus. ccc. peditibus Tribus millibus fuerat. Deinde aucta vſq; ad ſex millia peditum. Equitum vero. Dc. author Plutharcus qui numerus etiã quandoq; diminutus: vt apud Liuiũ conſtat. Singulis quoq; quattuor legionibus Trib. Mil. xvi. prętrant. Centuria ex. cx. Peditibus. Decuria ex Denis equitibus quibus prętrant Cẽturiones & Decani Manipulus leuis ex. xx. militibus ideo leuis q; haſta miles non geſa non armis muniret. Huius generis. xv. in prima acie fuerant: vbi Tyrones & flos pubeſcentium iuuenum aderant. Turmæ ex equitibus: plętũq; conſtabant ex tribus Decuriis. Romulus prius Tris Centurias ſcripſit Celerũ Equitũ. Tatiẽſium Ramnẽſium & Lucerum. Ideo celeres vt expeditos haberet. Feſtus aũt dicit appellatos a Celere Remi interfectore: quib⁹ & Tribunos prętecit fuereq; numero. ccc. eo q; ſingulis Decuriis quę. xxx. erant x. adſciuerit: author Liuius. Romanorũ robur totum in legionibus ac peditibus fuerat; vt inquit Vegetius. nec vltra Duas Conſul ſecum extra ducebat. Hi lecti & iurati erant quibus auxilia adiiciebãtur ex ſociis. Milites prętoriani & Cohors prętoriana prætori adſiſtebant: munerib⁹ cæteris vacabãt hac primũ vſus Scipio Aphricanus eſt. Inter principes vero violentius. eſt vſus primũ Tiberi⁹ q eam in via appia ad duo paſſuum millia retinebat loco munito: vbi nunc caput bouis appellatur.

De ſignis Tropeis ac Triumphis.

Onexãdrus

Signum militare q̃ teſſeram dicebant. Ducis erat ſignum quo proceſſui: aut recęptui. aut ad caſtrorũ metationẽ ſeu diſceſſum diſponi milites iubebãtur. Teſſerarii vero qui illud in contuberniis nuntiabant. Eratq; vt ait Vegetius triplex. Vocale vt Victoria Triumphus & his ſimilia verba. aut Semiuocale: vt tubę vel buccinę ſonus ſeu mutum vt eleuatio dextræ. haſtæ inclinatio & his ſimilia. Ex his autem vtilius mutũ. cenſet Onexandrus græcus author. qui ad Geranniũ ſcribit de re militari eo q; inimicos lateat & ſuis magis innoteſcat ob linguarũ diuerſitatem verba non omnibus intelligentibus. Eſt & Teſſera apud Plautum ſignum inter duos. Hic inquit mihi hoſpitalis teſſera. & alibi Teſſeram amiſi. Erant pręter hæc & ſigna quę ordines præibant. Aquilæ Dracones Vexilla Pinnę Criſtę: quiq; ea ferebant Aquileferi: Draconarii ſigniferi: hi enĩ ſimul & Cẽturiones pellem leonis ad terrorem in capite geſtabant. Sunt & ſigna ſphragitica id eſt ſignatoria q̃ tabulis tabelliſq; adponebant̃: hęc in anulis expreſſa fuerant. Sylla Iugurtæ a Bocho traditi imagine vtebatur: Cæſar Alexandri Auguſtus Sphingis: alio quoq; alii: Vno tantum anulo vtebantur: ſolumq; equeſtris ordinis: in digito leuæ manus quem anularium appellabant. q; inde teſte Gellio vena cordis procederet. Præterea ſigna diſceſſus vaſorum conclamatio: ad eam vocem ſe ſumptis reb⁹ pręparabant. Signa vero quæ hodie paſſim omnibus propria videmus ab inſequentibus imperatoribus: poſtea magnis viris ob merita donari conſueuerunt: paulatimq; ambitio hæc ad operarios vſq; tranſfuſa: & q̃d longe deteſtabilius ad ſacerdotes: quos potius crucis aut alicuius religioſæ imaginis

Signa ſphragitica.

Vaſa cõclamata.

Signa ppria

picturã decebat. Quid enĩ alienius vir religione aut doctrina prędito q̃ dimidia animalia aut teſſelas aut lineas ſeu pilas: ſiue his ſimiles nugas ſuorum ineptias maiorum imitando: nulla ſæpe ſignificatione preferte. Sed hæc alterius loci. Nunc ad militaria redeamus. Vegetius item ait moris Romanorũ fuiſſe. Donatiui dimidiũ apud ſigna deponere: q̃ hoc genus hominum plærunq; prodigum eſſet: preterea vt fidelius tuerentur eos apud quos eorum ſcirent eſſe ſubſtantiam. TROPAEA Spolia ve hoſtium templo dicabantur, quæ vt ait Plutar. in Proble. Pio Romanorum inſtituto vetuſtate obſoleta ſarciri non permittebantur: vt videlicet ea ſimul cum inimicitiis: quandoq; interirent. Nec laudat græcorum morem qui Aenea ea conſtituerunt, ad captorum ſimilitudinem. Cęſar potit⁹ vniuerſa gallia: cum in Aruernorum templo enſem ſibi ab hoſte raptum ſuſpenſum vidiſſet: hortãtibus etiam amicis auferre noluit: quaſi eius ibi reſtaret memoria ſempiterna. Clipeorum etiam magna fuit ambitio in quibus argumenta rerum variarum antiquitus inſcribebant: vt Homericus & Virgilianus clipeus: etiam ad heſiodo deſcriptus. Romanorum primus Appius Claudius qui Coſ. cũ Seruilio fuit. Anno vrbis. cclxx. clipeum in æde Bellonę dicauit poſt eum. M. Aemylius Coſ. cũ. Q. Iuctatio in Baſilica Aemylia. Q. Martius. qui Scipionibus in hiſpania ſucceſſit alium ſupra fores Capitolii. TRIVMPHANTIBVS quoq; hæ fuerunt leges: vt nullus ante triumphum vrbem ingrederetur: ſed in æde Bellonæ exceptus de rebus ab ſe geſtis differebat triumphuſq; ei decernebatur ſi Coſ. Prętor. ve aut Dictator exercitũ integrũ reportaſſet vna acie. v. millia hoſtiũ fudiſſet. Poſt hęc Territorio triũphali ad ædẽ Apollinis via obeliſc⁹ in. C. Neroniſq; principum circo cõſpicitur iuxta Petri baſilicam, portaq; triumphali quæ iuxta pontem fuerat nunc ſublatum. e regione. S. Spiritus vſq; ad S. Ceſſum. Inde conuerſa in dexteram per viam eam nunc celebertimam ac florę campum vbi Pompeii ædificia fuerant: tendebãt rectaq; ad. S. Angelum ac Theatrum Marcelli vſq; in velabrum ſpectabat: vbi. S. Georgius: Inde poſtremo conuerſa Cliuum aſcendebat capitolinum, rupemq; tarpeiã ad templũ Iouis capitolini: ibiq; ſacrificabatur. Curru biiugo ſeu quadriiugo vehebatur triumphans quali ſępe in marmoribus videmus. equis currus filii ſeu nepotes inſidebant: ipe ſeruum iuxta retinebat iocularia iactãtem qualem Cæſari Tranquillus fuiſſe dicit: Ioſepus autẽ Tito alatam dicit iuxta fortunã ſeu victoriã adfuiſſe qualem in arcubus hodie cõſpicimus triumphalibus. Epulum poſtridie triumphans Po. Ro. dabat vbi & Coſſ. inuitabat nec veniebant preterea venatiões & ſpectacula Celeberrimum omnium. Pauli Aemylii De Perſeo rege fuiſſe Plutarch⁹ tradit trium dierum põpa. Vltimus Probi principis de Germanis & Boemis. Ouatio vero lõge inferior triumpho: procedebãt enĩ myrtea corona qua ouantes donabantur: qui ſine cęde & ſanguine rem facile geſſiſſent: Inſuper pedibus non curru veniebat: nec militibus comitatus: ſed tantum ſenatu obuiam procedente. Triũphãtes autẽ milites cum ferculis: hoſtiumq; ſpoliis prędedebãt currũ captiuis ſequentibus.

De tropeis

De Clipeis:

De triũphãtibus.

¶De Caſtris metandis.

Groma.

EC Caſtris autẽ metandis Higinus libellum edidit nuper inuentum: quẽ Gromaticon appellauit. Eſt enĩ Groma (vt ipemet in eodẽ declarat) ratio metandi caſtra, & loca in bello capiendi oportuna. In eo enim verba ſunt obſcura: partim etiã vetuſtate corrupta: vt paruus admodum ſenſus elici: expleriſq; poſſit. Loco eminẽti iubet fieri caſtra vt regioni dominentur: neu paludibus interluantur preſertim porta decumana. Secundum locum habẽt quæ in plano cõſtituuntur. Tertium quæ in Colle: Quartum quæ in monte: Quintum quę in loco neceſſario: vnde & neceſſaria Caſtra dicuntur. Præcipue obſeruari debet via quæ lateribus caſtrorũ ſuperſit Caſtra quocunq; latere flumen ſeu fontem habere debebunt in qualicunq; poſitione Iniqua loca quæ a prioribus Nobiria appellantur omni modo vitari debent: ne mons caſtris immineat per quem ſuperuenire hoſtes aut perſpicere poſſint quid in caſtris agitur. Ne ſilua celatura hoſtes adiaceat ne ve foſſa ſeu valles per quas obruti caſtris occumbere poſſint / ne vicini fluminis torrẽs ſubita tempeſtate caſtra inundatione intereant. Meminiſſe oportet in hoſtico aſcenſus valli duplices & frequens facere: & tormentis tribunalia extruere circũ portas in coxis: in loco contrarium maxime inſtruẽdum erit vallum tormentis ab eo latere qua Nobiria ſi vitari non poterunt. Hæc igitur ex Higino. Quæ autem manifeſtiora nobis apud alios authores comperimus hęc ſunt. Caſtrorũ forma varia fuerat Quadrata. Triãgularis: rotunda hemicycla. Portarum etiam varius numerus vbi ampliſſima caſtra. Quattuor tantum fuerant minora & anguſtiora. Duabus portis muniri tantum ſat erat. Prima Prætoria fuit q̃ orientem ſpectare: & e conſpectu hoſtium dirigi conſueuit: vnde in omnem tumultũ acies educi: & prę ſto parata eſſet. Secunda Decumana a tergo caſtrorum cõſtituta: ex qua deſertores aut facinoroſi mi

Nobiria:

lites in quos militari disciplina animaduertendum erat: extra castra educebantur ad pœnam: Tertia principalis cognominata ex qua princeps ordines tradere: & ad edictũ conuenire ac suorum ducũ imperium exequi oportebat. Quarta post prętoriam sita. Quinta dicebatur per quam Cõmeatus in castra & venalia deducebantur. Inde etiam merces exportari & importari ad vsum consueuerunt.

¶De magnis expeditionibus ac modis belli variis.

DAres phrygius qui bellum scripsit troianũ ait apud Ilium ex Argiuorum classe cõuenisse hominum millia. DCCCLXXXVI. ex Troianis. DCLXXVI. Carinas circiter Mille: vt author Homerus in Catalogo. Hanc superauit Xerxis classis apud græciam quę teste Herodoto nauium Trium millium vbi fuere hominũ Myriades. XXIII. id est. CCXL. Terrestris autem fuere eodem authore. CLXX Myriades: equitũ vero. VIII. Exercitus sub Mose fuit. DC. & tria millia reliqua multitudo imbellis. DL. Tota sũma milies mille: &. CL. Sub Iosue. DC. & Tria millia tantum. Sesostris regis Aegyptiorum exercitus. DC. Millium peditum: equitũ. XXIIII. Curribus armatis. XXVIII. Gallos: nuntiato tumultu Romani sine trãspadanis ad. LXXX. millia egtũ &. DCC. millia peditũ armauerũt. L. Aemilio Paulo &. C. Actilio Regulo Coss. paucis annis ante: Annibal alpes transiret: Qui & ipe non amplius q̃. XXXVII. Millibus armatis in Italiam traiecit: vt author poly. Alex. Macedo exiit in Asiam cum millibus armatorũ: nõ amplius. XLVIII. In hierosolymitana expugnatiõe auctore Iosepo ferro fameq; interiere vndecies Cẽtena millia. post hãc in Cannensi pugna cędes memoratur: vbi annulorũ modius inuentus. Cæsaris item in Gallia cõtra Eluetios ad. CCC. mil. Marii cõtra Cimbros: Claudii secũdi cõtra Gothos. Aetii Ducis sub Valẽtiniano contra Attilam apud Aquileiam: Caroli Martelli contra Saracenos in Aquitania. In quibus omnibus prœliis non minus q̃. CCC. millia consumpta. MODVS Insuper belli varius externis fuit. Lacedęmonii teste Thucydide procedebant in aciem tibiarum modulatione. Cretenses vero Cytharę Messagetę tunica induti rubra pugnant ne sauciorũ sanguis cæteros deterreat. Parti fugiendo post terga sagiptas iaculantur: Galli certãtes vt scribit Pausanias in. X. pone duos præsto seruos cũ equis habent: vt si forte equus dñi conciderit alium prębeant: si dominus equũ seruent: si vterq; pro domino pugnæ succedant.

De modis belli variis.

¶De machinis bellicis.

ARietem teste Vitruuio inuenere prius carthaginẽses cum castellum apud Gades captum demoliri conati sunt tignũ manibus sustentantes mutum verberabant. dein alia alii addiderunt. Scorpio quoq; & Balliſta reperti. Hæc saxa illa sagiptas emittebat. Scorpio quo longiora habet brachia mollius ducitur: non minus q̃a Duobus hominibus leuabatur: qua Vitruuii descriptione satis cõstat nostram esse ballistam: verum aliquãto maiorem. Vegetius autẽ ait antiquas ballistas nõ solũ saxa sed sagiptas grauiores: ac scorpione maiores emittere. Essęq; præterea Arcuballistas & Carroballistas quæ paruis Curriculis ferebãtur. ex his alię vectibus: aliæ suculis polispastis: aliæ ergatis: quædã etiam tympanis torquentur: nostri Bricolas vocant. Insuper alia plura in expugnationibus ponit opera. Vineas quæ ex tabulis leuiora machinamẽta erãt ad expugnanda mœnia nostri Bastias vulgo appellant. Turres vero instar turrium ex trabibus ligniſq; ingentibus fiebãt Vrbes quoq; altitudine quantalibet equabant: easq; mobiles ac mœnibus propinquantes constituebant. Musculi minores machinæ ad turrium ministerium similitudine pisculi qui Balęnam pręit ac regit: Testudines diuersę: aliq; quę arietem protegebant: aliæ ad euertẽdos muros: aliq; ad fossas replẽdas. hostes a propugnatoribus mœniũ superne defensitabant. Plutei vt ait Fœstus Crates erant corio crudo & intento operti qui hostibus opponebantur: vocabanturq; Plutei militares. Sed & tabulę quibus aliquid prępiunt Plutei dicunt. Præter hæc ab eodem Vegetio ponit. Onager per quem Saxa grauiora emissa: non solum homines elidebant: sed hostium machinamenta diruebant. Plumbatæ item pilulæ plumbeæ sunt quas pedites scuta ferentes manu iaciebant. De Scalis quoq; Sambuca Exostra & Telenone apud eundem leges. Quæ oĩa si quis animaduerterit in veterũ monumẽtis Romę cognoscet. Malleoli erant missilia quæ arcu iaciebant materiam ad comburendũ habentia Liuius. XXXVII. Aliqui venerunt ferentes stupam picem & malleolos Marcellinus libro. XXIIII. eos quid esset declarat. Elipolis & Poliorcete duo bellicę machię ad muros expugnãdos Vitruuio exponuntur. altera a Chabria Arcade: altera Poliorcete q̃ Demetrii fuerat a Diogneto Rhodio Architectis reperta Vbi obiter notandum: male apud eundem authorẽ scribi Lepidolium pro Elipoli. Tryphon Alexandrinus: Cum obsideretur Apolonia ab hoste iussit spec9 plures excauari: quæ vltra Cl

Aries. Scorpio Balliſta

Arcuballiſta. Carroballiſta. Vineæ Turres Musculi. Testudines Plutei Onager Plumbata. Exostra Telenon Malleoli.

Elipolis

ritatis muros aliquantulũ procederent: ſuſpendiq; crebra per loca ipſius vaſa ærea: vt tumultus hinc & ſubterraneos hoſtiũ ingreſſus preſentitos via anguſta occurrẽtes oppidani ſuperarẽt quod euenit. Et hęc quidẽ de machinis: in quo genere multa quidẽ poſteritas adiecit. Nã a Germanis plura de his arte reperta ſimul & vſu: vt nihil tam firmũ: nullaq; tanta vis quæ nõ his hodie debilitari aut vinci poſſit. Etem Scorpio quã nunc baliſtã vocamus: citius torquet ab vno tractata q̃ prius a duobus: loco vero onagri ſimul & arietis: æreas machinas: quas ex ſonitu bõbardas vocant: ingentis ponderis ſaxa igne impulſas euomentes habemus: quæ quidẽ machina primũ a germanis dono Venetis data quũ hi apud Clodiã foſſam Genuenſes obſiderẽt. Innumerabiliaq; alia: quę nunc apud Gallos potiſſime cernimus. Sunt tñ qui huiuſcemodi apud priſcos etiam fuiſſe velint ex Verſibus Vergilianis. V idi & crudeles dantẽ Salmonea pœnas Dum flammas Iouis & ſonitus imitatur olympi: Quattuor hic inuectus equis & lãpada quaſſans Per Graium populos: mediæq; per Elidis vrbem Ibat ouans: diuuũq; ſibi poſcebat honorẽ Demens qui nimbos & non imitabile fulmen Aere & quadrupedũ curſu ſimularat equorum.

Bõbardę inuentio

Et quando ad bellũ faciunt nauigia percurrã Marcello memorata: Horia: faſelus: lembus: lenũculus: lintres: celox: cimba: ſcapha: piſcatoria oia paruaq; velocia vero ſũt: nauis rhodia: actuaria: liburnica: mioparum quod piratarum. Tarda autẽ corbita: oneraria: piſtris: circerus. Vehicula quoq; currus: eſſeda: petoritum: pilentũ: Carpentũ: carruca: ciſium: arcena.

Nauigia. Vehicula

De Nummis & Menſuris.

Aſſis ſiue libra: ſiue põdus: in partes. XII. Vncia: ſextans: quadrans ſiue teruncius: triens: quincunx: ſemis ſiue ſexunx: ſeptunx: bes ſiue des: dodrãs ſiue nonunx: deunx ſiue dextanx: poſtremo aſſis: In his igit tota hæreditas diducebat. Feſtus. A ſſes ſextantarii in vſu eſſe cœperũt ex eo tẽpore quo per bellum punicũ. ii. decreuere patres vt ex aſſib9 qui tunc erant librarii fierent Sexãtarii per quos quũ ſolui cœptum eſſet: & populus ære alieno liberaret: & priuati quibus debitũ publicũ ſolui oportebat: non magno detrimento afficerent. Plynius quoq; libro. xxxiii. ca. iii. idem teſtat: additq; poſtea Annibale vgrente. Q u. Fabius Max. dictator aſſes triunciales facti ſemiunciales: inſup lege Papiniana idem eſt auctor eſſe percuſſos. Varro dicit quadrantẽ priuſ dictum triuncialẽ: q̃ de tribus vnciis aſſis eſſet: quæ eſt quarta pars totius: ex quo eum Teruncium quaſi triuncium vocant Varro & Cicero ſępe. In ære autẽ erat Saturnus cũ roſtro nauis q̃ alea dicta eſt: qua ille olim aduectus hoſpitio except9 eſt. Ouidius. At bona poſteritas puppim formauit in ære Hoſpitis aduentũ teſtificata dei. A ſſem igit pro quadrante & teruncio latini accipiunt: pro eo item quẽ græci obolũ vocant: vt Viturio9 eſt auctor: Martialis: Si plębea venus gemino mihi vincit aſſe. Pollux. Obol9 habet. viii. chalcos: erat & apud antiquos ſemiobolũ: diobolum: triobolum: tetrobolũ: quod duas habebat noctuas ſignatas. Diobolus vero vnam tm̃: ex altera parte Iouis ſimulacrũ. Nam Athenis noctua erat publicũ inſigne. Idẽ. Stater aureus Mna permutabat: erant ſtateres Darei Philippei Alexandrei aurei oẽs. Ex quo cũ aureos forte dixeris intelligendũ ſtateres. Cum vbiq; ſtater ſit aureus: q̃uis Alexandrides ſemiaureos appellet: Theopõpus Statericum dixit: id eſt ſtatere dignũ permutari: erant tñ eodem teſte auctore ſtateres etiã argentei: quorũ. x. Chryſiũ quem nos aureũ & aureolũ dicimus: valebãt. horum. LXXV. quondã: vt in iuris ciuilis libris apparet libra expendebant: nũc vero. xcv Ex quo cernere licet quantũ maior aureus antiquus. Symbolum paruũ nomiſma permutabat diobolo. Polus: vt idem refert: nomiſma Corinthiacũ quod Pegaſum habebat inſculptum. Idẽ Chore nomiſma Athenienſe: vt eſt apud Hyperidem: erat. n. tetradrachmum. Chelone aliud a figura teſtudinis: vnde puerbium, τὴν ἀρετὴν καὶ σοφίμ καμ τὴν χέλονα ν. Colyrium aliud tenue nomiſma. Idem. Drachma Attica denarii argentei habet pond9: eademq; ſex obolos valebat. Erat & didrachma: tridrachma: tetradrachma: pentadrachma: penticontadrachma. Drachma Aeginenſiũ maior Attica. x. obolis permutabat: quã Athenienſes craſſam drachmam vocabant: vt non Aegineum vocarent odio Aeginetarum. Drachma & nummus & denari9 vocatur: vt ex Celſo & Plynio deprenditur: propterea Caſſiodorus. Sex: inquit: millia denariorũ faciunt ſolidum. Centum drachmis hoc eſt denariis centum argenteis æquari libram: quũ alitum Plutarchus in Pompeio tradit Minam vocans eam Plynius libro. XXXIII. capi. IX. E libris: inquit: argenteis ſignari denarios. LXXXIII. iuſtum erat. Cleopatra quoq; ait: Libra drachmas habet. LXXXXVI. Dion drachmas pro aſſibus intelligit. Seſtertius: inquit: nummus

Aſſis Libra. Pondus.

Teruncius. Quadrans.

Obolus Chalci Semiobol9 Diobolus Triobolus Tetrobol9. Noctua ſignũ Atheñ Stateres. Aurei Darei Philippei Alexandrei Argentei Chryſi9 q& aureus. Symbolum Pol9 Corinthiacus Core athen Chelone Collyrium. Drachma attica. Drachma idẽ & nũm9 & denarius.

drachmas quaternas facit: hoc est vt Plynius & Festus: asses: Vitruuius drachmas in ære signa-

Mna attica — tos vti asses quos greci obolos vocant diuersos esse ait libro. iii. Mna Attica habet drachmas cẽ

Bos atheñ. — tũ secundũ Pollucem. Drachma vero quęlibet sex obolos Italica quadraginta vocat & Hemi-

na. Bos: vt ait Pollux: antiquũ apud Atheniẽses nomisma quod bouẽ signatũ habebat: cõmu-

tabat duab9 drachmis atticis: hinc puerbium: βους επι γλωσσῃ βεβηκε. id est bos in lingua

venit in eos qui argento corrupti sunt. Hoc Homerus nomisma significare videt voluisse dum

loquit de permutatione boũ loco pretii: εκατομβοιων και εννεαβοιων: hęc Pollux. Sestertium

Sestertium. — a semisse tertio videt appellari; qa videlicet non duos asses tm̃: sed semissem quoq; tertii conti-

nebat assis: auctores Vitruui9 & Fest9: fuit id tractũ a græcis: qui: vt ait Pollux: τριτον ημιλρα

χμον: hoc est tertium semidrachmum vocabant: pro duabus drachmis ac semisse. Postea tamẽ

sestertiũ quaternos asses valuit: semper tamen quarta pars erat denarii: nam quũ denarius ini-

tio decussem valebat: quarta pars sane dipondius & semis: quum vero sex asses valere cœpit de-

narius: quarta pars erant quaterni asses. Cęterũ Columella pretiũ sestertii nũmũ facit: quando

singula iugera inculti soli venire tradit millib9 sestertiis. Apud Lampridiũ vero ita legit. Helio-

gabalus nunq̃ min9 centũ sestertiis cœnauit: oib9 supputatis quæ impenderet. Idem: cœnas in-

quit & Vitellii & Apicii vicit. Scribebat autẽ sestertium apud antiquos hac nota. LLS. Sesqui-

plum græci Hemiolium: Vitruui9 & plęriq; Sesquialterũ pro sesquiplo vtunt. Et sesquitertiũ

qd tertiarum: & Epitriton græci: & sesquisextum quod ephecton apud Vitruuium legit. Quã-

Talẽtũ atti — doq; autẽ sine comparatione ad alterum dicit: vt sesquilibra: sesquipes: sesquimẽsis. Talentum

cũ: ęgyptiũ — Atticum: vt Varro & Plynius auctores. xvi. sestertia valebat: hoc est põdo. xl. Aegyptiũ pon-

aphricanũ. — do. lxxx. Cleopatra pondo. CXXV. talentum facit: hoc est sestertioꝝ quinquaginta. Aphrica-

num vero pondo. lx Quapropter græci talentũ hac nota inscripserunt: ℔ ꝙ ea littera eundẽ

numerum significet. Libręnim id est pondo: apud alios & alios diuersitas: talenti quoq; differ-

entiá facit. Pollux: Talentũ: inquit: pro aureis nummis trib9 commutabat. Numm9 aureus p

Numm9 au — drachmis tribus atticis. Erant ergo talentoꝝ multa noia. Ptolemaicum: Syrũ: Tyrium: Antio-

reus: — chenũ: Atticũ. Nam hoc æquale Tyrio fuerat: sed plus sesquitertio: q̃ Syrum & Antiochenum

hæc Aphrican9. Aelian9 autem Babylonium talentũ duo millia septingenta mnas atticas va-

luisse tradit. Vitruuius quoq; de talento variat. Strabo & Euboicum celebrat: alii mĩnimum li-

bris quinquaginta: mai9. lxxii. maximũ. cxx. faciunt. Atheneus talentũ sex miliũ nummũ per-

mutare tradit. Nummũ autẽ drachmam esse: hoc est denariũ ex Plynio: Celso: & Cleopatra su-

pra dixi. Pollux autem sic ait: Talentum erat maius & minus teste Demosthene: qui τριτικον

ταλαντα dixit. Ex quo Ditalenton & tritalentum: & decatalentum: & Hecatontalentũ: & se-

mitalentum dicimus. De semitalẽto Homerus, αλλα τοι ημιταλαντον χρυσουρεω επιθησω

Præterea Polytalontus pro diuite: & polytalẽta res pretiosa ponitur. Valuit aureum talentũ

tris aureos atticos: argenteum vero. lx. mnas atticas. Aurei talenti Homerus mentionẽ facit:

και γαρ εν μεσοισ δυο χρυσοι ο ταλαντα. Q; autem ipsius tempore non multũ valuerit:

ex eo demonstrat: ꝙ incursus certamĩe apud eum tertium præmium est lebes: quartum duo au-

ri talenta ex versu prędicto. Mensurę autem ex Paulo Aegineta hæ sunt. Mna gręca habet vn-

Mẽsuræ ex — cias. xvi. Romana. xx. Libra habet vncias. xii. Vncia drachmas. viii. Drachma autem gramma

Paulo. — tria. Gramma obolos duos: Obolus ceratia tria & chalchos octo. Ceratium chalchos duos:

Chœnix — Cyamus Aegyptius grammata. xii. Chœnix sextarios quattuor. Congius siue chus sextarios

Cõgius siue — sex: vnde sextarius dicitur. Culeus sextarios quindecim. Cotyle dimidium est sextarii: dicitur

chus — & alio vocabulo hemina: quasi ημισυ: hoc est dimidium vt ait Festus. Cotyle habet Myrtra ma-

Sextarium. — gna. iii. Oxibapha. iiii. Magnum vero myrtrum oxybapha. iii. Oxybaphum cyathos tres. Cya-

Cotyle siue — thus habet chemas longas vel mytra parua duo. Aceta habet orgyam vnam cũ dimidio: gra-

hemina — dus quattuor cubitos sex & palestas. xxiiii. Grad9 simplex habet pedes duos: duplex. v. Plethrũ

Acena — habet Acenas. x. Orgyas. xii. ped. C. palestas. cccc. Sicla habet grammata. iiii. Medimnus ha-

Orgya — bet amphoras duas. Amphora modios tris. Modius sextarios. xvi. Item talẽtũ habet Mnas. lx.

Gradus. — Mna stateres octo. Libra scrupulas. xxiii. cc. xx. obolos. xlv. cccc xl. Vncia siliquas. xc. ccclxxx. sta-

Plethrum — ter drachmas quattuor: scrupulas duodecim: obolos. xxiiii. siliquas. xlvii. Drachma scrupulas

Sicla — iii. obolos. vi. siliquas. xii. Scrupula obolos duos: siliquas quattuor: obol9 siliquas. ii. Parasanga

Parasanga. — apud Festum qnquagita continet stadia. Aristides in Encomio vrbis Romæ ουλε λικα παρα-

Stadium — σαγγαι λοιζομενω. Stadium vt Heroni placet: habet pedes in lõgitudinẽ. DC. Diaul9. M. cc.

Diaulus. — Milliare stadia. viii. Dolichus stadia. xii. Plethrum pedes centum. Idem Paulus ait pondus

Dolichus

Plethrum.

grauitate menſuram vero vacuicate vaſis metimur. Vas autem vel ſiccí quanti eſt vel humidí.

Idem docet menſurarũ Characteres ſiue adnotatiões hoc modo. Dragma ℈ quę idem & olche eſt. Sed olche notatur hoc ſigno ♈ libra ♎ vncia ♑ Mna ♓ Modius ♒ Cyathus ♐ Medimnus ♌ Ceraunium ♐ Ceratium ♐ Chalcus ♍ Choa ♍ Chœnix ♍ Coryle ♐ Tryblium τρυ Seſtariũ ♐ Oxybaphum ♐ Hemina ♓ Gramma ♉. Apud noſtros. Obol⁹ ✳ tali nota reperitur. MENSVRAS LIMITeſq; agrorũ nunc attingã ex Iul. Frontino &. M. Iu. Nypſo quem figuris pulcherrime adnotatum míhí tradidit vir ornatus omniſq; vetuſtatis ſtudioſiſſimus Angelus Colotius. Limites vrbis duos aruſpicũ olim diſciplina (vt Varro) poſuit vnũ ab oriente in occaſum quem decumanũ vocauerũt q; ís longior ſit: nã de cumana omnia principalia vocabant: alterũ a ſeptẽtrione in meridiem quẽ cardinem dixerũt q; ſub axe ſeptẽtrionis mundus ſicut in cardine vertatur. Decumanus itẽ dextram habet oriẽtem & ſiniſtram occidẽtem: ex quo aget dextratus & ſiniſtratus dicit. Cardo autẽ habet vltra Septẽtrionẽ & Citra meridiem: ex quo Vltratus & Citratus dicit ager. Ab his duob⁹ omnes agri partes nominãtur: reliqui limites fiebãt anguſtiores: & inter ſe paribus interuallis diſtabant. Quũ autẽ ſcire cupis in qua parte agri ſis reſpice ſcripturam lapidũ terminaliũ ſi enim numeri ab oriẽte incipient & in occidentẽ creſcẽr, Decumani erunt: ſi creſcit in partẽ ſeptẽptrionis erit: in parte vltrata & dextrata: ſi in meridianũ & cardines in parte occidẽtis erit ps ſiniſtrata & vltrata ipſi autem lapides terminales diuerſa fuerant figura Orthogoni Iſopleuri: terragoni hexagoni heptagoni Pyramides rombi ſemicirculi culrellati Spatulę: triuertini Archiſinii Centuſiati Sygínati: Semitali. Is eſt ille qui in agris ſemitas cuſtodit Pani: Herculi: & Cereri ſacer. Nomina vero limitũ hęc ſũt Decumani. Cardines: actuarii: itercíſiui. Linearii: Sextani Nonarii. Qui ſolis curſum ſequũtur: Prefectuales: montani. Qui angulum ſubiacẽt: Vſtrenales: vndecumani: Solini: græci: regulares: ſubrũcini: quintani: Scutellari tẽporales. Qui lunæ curſum ſequũtur: Diaboles: Dipotẽſales: gallici: chronici: ppetui: paſſiui: Limites q; p antica & poſtica diuidũtur. Agrorum autem nomina centuriatus: dextratus: ſiniſtratus: citratus: vltratus: Tetragonus: normalis: neronianus: Podimatus. Cęſarianus: Adſignatus: Nigrius in quinquagenos: Meridian⁹ in XXV. Commutatus ex beneficio Auguſti: Subſiciuus: Teſſellatus: epiponicus: Solitrius: Siluanus: Menſurę nomina in agris ſunt Digitus: vncia palmus: Sexta ſiue Dutrans: pes: cubitus: gradus: paſſus: decempeda: actus: ſtadium: milliarium.

Notę menſurarum.

De menſuris agrorum.

Iu. Nypſus decuman⁹.

Cardo.

Lapides terminales.

Limites.

Agrorũ nomina.

Mẽſurę nomina.

De nominibus.

Oreſtes.

Agamẽnõ.

Atreus.

Pelops.

Tãtalus.

Aſtyanax.

Agis.

Ageſilaus.

Archepoliſ

Polemarchus.

Eupolem⁹.

polydamas

Leo. Leõtopolis.

Iaſius.

Aceſimbrotus.

Dii.

Dęmon.

Heroes.

Iuppiter.

Saturnus.

Rhea.

Thetis.

PLato in Crytilo Nomina ab Antiquis nõ fruſtra reb⁹ impoſita exiſtimat / magnãq; ín his animaduerti obſeruationẽ & Etymũ apparere: ac quaſi vaticinio nõnullis futurorũ eſſe vbi Greçe hiſtorię plura recẽſet nomina, vt Oreſtes qui matrẽ interfecit atq; inſaniit ab Oris ideſt montibus auſpiciũ traxit ei⁹ montanam atq; agreſtem ſignificando naturã Agamemnon qui & apud troiã & apud oís inuictę fuit perſeuerãtię & in laborib⁹ tolerãtiæ dicit ab agan qđ eſt valde & epimome patiẽtia Atreus quaſi Ateron qđ greçi veteres noxiũ & indomitũ & cõtumelioſum dicebãt. Pelops quaſi prope vidẽs qđ in Myrtili cędẽ nõ prouiderit quãta toti orbi immineret calamitas ex cõnubio hippodamiæ vnde ortum bellũ troianum ex nepotibus. Tantalum quoq; q; miſerrimus fuit quaſi Talantaton dixerũt. Alii q; príncipes naſcunt aut futurí ſunt: vt Aſtyanax: Agis: Ageſilaus: Archepolis. Alii q; fortes ín bello: vt Polemarchos Eupolem⁹ Polydamas: Leo: Leontopolis. Alii q; medicinę pfeſſores vt Aceſimbrotus Iatrodes Iaſius. Dii quoq; vocatí ſunt quaſi Thin ideſt θειν, hoc eſt currere q; veteres more barbarorũ primũ ſigna cęleſtia venerati ſunt: vt ſolem lunã Cœlũ aſtra: quę ſunt in curſu perpetuo: ex his poſtea paulatím reliqui eandẽ retinuerũt appellationẽ Dęmon priſca lingua Daimon ideſt Sciens q; oía intelligat & q; ſecundũ Heſiodũ boni víri poſt fatum Dæmones ideſt fœlices & omnia intelligentes erũt Heroes dicti vel ab Erin ideſt dicere q; facundia & Rhetorica cęteros antecellant vel eros amor qđ ex amore alterius parentis immortalis nati ſint. Iouem zena ideſt ζηνα hoc eſt iuuantẽ dixerunt & Dia ideſt cauſam per quã viuit Saturnũ quoq; cronon quaſi Coron ideſt ſaturitatẽ: noſtri autem hunc quaſi ſaturũ aunis illum vero quaſi Iuuãtũ pfem vocant. Rhea quaſi Rhin ρειν ideſt fluere q; ſecundũ heraclitum omnia fluant ſintq; in perpetuo motu neceſſeq; eadem aqua turſus abluí. Qđ ſane ſenſiſſe videtur Homerus: & Heſiodus dicit Oceanum & Thetidem parentes eſſe deorum primũq; occeanũ Coniugiũ cum Thetide germana iniuiſſe. Thetidẽ dictã quaſi Διατομερομ και οθουμερομ qđ per Duo hęc videlicet, ſcaturiens & tranſiliens fontis íma-

Neptunus. ginē præſeferat. Neptunus Poſſidon quaſi ποσι δεσμον ideſt pedibus vinculum habeat qua
Pluto. euntē ipm maris natura detinuit nec progredi vlterius ſinit. Pluto ex diuitiis dictus ꝙ ex terræ
Perſephõe. viſcetibus eruant. Perſephone quaſi Ferſophone ꝙ Sapientiam pręſe ferat ab quã diligit a Pluto
Ceres. ne. Ceres δημητηρ quaſi διδουσα μητηρ ob frumenti largitionē. Apud nos feſtus ait quaſi Ge
Iuno. reſa gerendo frumẽto. Iuno item a Iuuando græce ηρη appellata ερατιμη ideſt amabilis ob amo
Venus. rem quo Iuppiter in eam adficitur vel quaſi αηρ contrariis interſe litteris dicta. Venus a ſpuma
Pallas. maris dicta αφροδιτη ſecundum heſiodum: latine a veniendo ſecundum Ciceronē ꝙ omnibus
Minerua. ob voluptatē veniat. Pallas απο του παλλειν ideſt vibrare & cõmouere ꝙ in bello ſaltationē ſi
Theano. gnificat vel aliquid manu facere vel efferre qđ ad belliũ pertineat. Minerua Athena dicta a græcis
Vulcanus. prius. Theano ab Homero quaſi θεια φρονις ideſt diuina intelligentia vel diuina meditans Q̃
Mars. ſapiẽtia & anima dei ſit. Vulcanũ quem epheſtũ dicunt quaſi φαεσις τορα ideſt luminis prę
Mercurius. ſidem. Mars quaſi maſ, græce ares quaſi αρρην ideſt maſculus & virilis Mercurius Hermes απο
Sol. Luna του ερμηνευειν qđ interpretari dicimus. Sol qđ ſolus ſit pulcherrimus inter aſtra ac maxim⁹, græ
Aſtrũ. Iris. ce helios απο του ειλειν ideſt voluere ꝙ circum voluatur terrã. Luna Selena dicta quaſi noctis
Pan. lubar Aſtrum quaſi Aſtrapę ideſt coruſcatio. Iris ꝙ nuntia deorũ ſit απο του ειρειν ideſt dicere.
Dionyſius. Pana Mercurii filium: & gemina figura merito faciunt ꝙ verbum Pan ideſt omne ſignificat ve-
Diana. rum videlicet & falſum. Et vera quidẽ ſupna & diuina ſũt: falſa inferiora & ihumana. Ex quo Pa
Apollo q̃t- nos ſuperiora hominis ſunt ac pulchra Inferiora autẽ Ferina, & hircina. Dionyſius quaſi perio-
tuor refert. cum dictus διδιμοσος ideſt δουσ οινον hoc eſt dans vinũ Diana quaſi diem ob lucem præſefe-
Q̃ medic⁹ rens apud græcos artemis quaſi αρταμισουσα ideſt virum odiens ob caſtitatẽ. Apollinis no-
Apolyon. men. Et Medicum & vatem & Iaculatorem & Muſicum quattuor hæc refert. Medicum primo,
Qđ Iacula- απολουων & απολυων ideſt abluens a malis ſoluenſq;. Qđ vates απλουσ ideſt Aplus dici-
tor. tur ꝙ ſimplex idem & verus. dicitur ſecundum Theſſalos. Qđ Iaculator απο βαλλων ideſt lõ
Apoballon ge iaculans ꝙ Muſicus quaſi απωλων ideſt ſimul vertens dicitur ꝙ ex conuerſione mutua po-
Qđ vates. lorum & orbium cęleſtiũ muſica conſtet ſecũdum mathematicos. Nam, A. quãdoq; apud græ-
Aplus. cos pro ſimul accipit vt ακοιτις vxorque ſimul cubat & ακολουθος qui & ομοκελευτος ideſt
Qđ muſic⁹ ſecutor & ſimul iens Atq; hæc omnia quæ ad græca pertinent nomina ex platone. Apud etiã la-
Apolon. tinos palam eſt nihil eſſe fruſtra poſitũ. Nam plurima ex ſono vocis vt fere omnia animalia: pue-
Etyma la- rorum etiã. Mãmas em atq; tatas matrẽ ac patrem infantes vocant: & buas atq; papas biberevi
tina. delicet ac edere: vt ait Cato de nu. pu. Nonnulla per antiphraſim vt bellum letum. Quorũ mul
Etyma Ita- tas Varro Ciceroq; & alii etymologias narrant quas cõmemorare ſuperuacaneum fuerit. SED
lica ex Græ- ET ILLVD admirabile ꝙ ne ipſa quidem ruſticorũ vocabula Italicorum temere ſint nec ſolum
cis. ab ipſis latinis auctoritatẽ ſibi vendicãt: ſed pleraq; ex græca grãmatica qđ maximo eſt argumen-
Baſtazon. to ipſam Italiam olim ex magna parte a græcis habitatã fuiſſe. Nos ex multis pauca cõmemora-
Tios. re ad hoc propoſitũ non ab re exiſtimauimus. Baſtazon portans ſeu baiulans dicitur romæ vero
Mactra. nunc vulgo Baſtazus. Itẽ Tios & Tia auunculus & matertera dicit Romæ & plurimis italię re-
Phrattin. gionibus idẽ ſignificatur. Mactra Romę Mactera locus vbi cernit farina: & panis conficit: Phra-
Choeros. ctin obturare ac ſepire. Romę Phractam ſepes appellant. Chiros ideſt χοιροσ ethruſcus Suarius
Trogus. agmen cogens Chir chir exclamat: vas autẽ illud quo ſolet eos quandoq; paſcere Trogũ appel-
Chalare. lat græci autẽ Trogin comedere dicunt. In ęthruria item aliiſq; locis: Chalare dicunt ideſt flecte-
Blattin. re græci Chalao deprimo ſubmitto. Qđ vero loquũtur vbiq; Bactere nõ aliunde putauerim ve-
Schiza. niſſe q̃ a verbo Blactin qđ eſt nocere. Qđ autẽ ęthruſci Schizam vocant partitũ lignum illi etiã
Aporia. eodem modo a verbo Schizo quod eſt findo & diduco. In eadẽ ęthruria aporiam faſtidium ani-
Bubon. mi appellant quo vocabulo græci dubitationem & animi ſuſpenſionem dicunt. In Italia trãſpa-
Phymara. dana Bugnonem appellant ſuppurationem in inguine præſertim: illi Bubona inguen vocant
Titta. & item Phymata quæ multi Phignola ideſt tubercula aut tumores ſuppurantes. Hętruſci itẽ
Gaſter. tettas mammas vocant: illi Tittas nutrices dicunt. Apellant & Gaſtadam amphoram ventro-
Maltha. ſam: illi Gaſtera ventrem. Et Caraphã Ceraphiũ Maltham in tranſpadana dicunt terrã glutino-
Colla. ſam aqua madefactam. Item illi Malthen cerã liquentem & omne fere liquidũ glutinũ. Collam
Piſtachiũ. omnes appellãt itali: qđ Latini glutinũ græci vero collam. In ęthruria ſiquid vile notauerint di-
Buterus. cunt piſtachii non facere. Eſt enim piſtachiũ apud Dioſcoridem fructus paruus, ſimilis nucleis
Bicarium. pineis ex aſia veniens. Romæ Bubulcum Buterũ dicũt: qđ græca grammatica Boum cuſtos ſi-
Baucaliũ. gnificat. Bricariũ item illi qđ omnes fere Italici bicherium: & Baucalium quod Bocale. Roma-
Cupellum. ni item Cupellum vas aqueum curuum Homerus etiã Depas Cupellon ideſt pateram curuam

vocat. Damas hiſpani: itēq; Italici matronas honoris gra vocāt. Græci ſimul & Homer⁹ Damar vxorem dicunt. Nundina Romanorū dea a nono die naſcentiū nuncupata: q Luſtrarius eſt. Eſt enī dies luſtrarius quo infantes luſtrabant: ac his nomina imponebantur maribus quidē nono, fœminis octauo: cauſa forſitan q̄ in maris cōceptione plus eſſet tpis: Iureq; ſeptimū diem pręteriiſſe expectabant q̄ is maxime periculoſus eſſet: nec añ eum terminum vmbelicus reſolueret: ante quem homo ptopior eſt plantę q̄ animali: author Plutarchus in proble. Feſtus quoq; idē de luſtrario die teſtat. In nominibus quoq; magnos viros errare contigit: vt Plyniū inter alia Octauium pro popilio ponendo. Iꝑm deniq; Ciceronem in libro de gloria teſte Gellio Vlyxem pro Aiace. Nomen quū & dictionem ſignificet: & debitū & famam: hanc quā plurimis deus eripit: concedit q̄ vt ait Heſio. ουτε δια βροτοι αρ Dama

Nundina dea

Luſtrati⁹ dies.

Fama.

Δρεσ ομωσ αφατοι τε φατοι τε cur homines ignoti: & quidam nomine clari: dicti ac indicti: cauſa ē Iouis alta voluntas. Magnū ſane argumentū deū hanc gloriolam tpe tuitura ridere: q̄ improbos tāq; eorū portione frequentius q̄ bonos exornet. Nam ſi recenſere hucuſq; tpa velimus Innumerabiles viri ſanctiſſimi. inſuper & martyres quorū nomina ſcripta ſunt in libro vitæ iacent ſine vlla fama: quū tot ſceleratiſſimi per ora hoīm quotidie volitent. Noīa vero ipſius dei altiſſimi Dionyſius de di.no. exequitur: quę in vnaquaq; lingua vim maximā habent: non ſolū ex auctoritate noſtroꝝ ſed ipſi⁹ Platonis: Chriſti aūt chriſtianorūq; nomen: quanto magis ab ipſis inſectatorib⁹ depreſſum: tāto magis nobis illuſtre conſentaneūq; reddit: cuius rei teſtimonia plura adducunt: Tertulliano teſte in apologetico: Tiberius quum e Syria a Pontio pilato xpi diuinitatem accepiſſet: detulit ad ſenatum cum pręrogatiua ſuffragii ſui: Senatus: quia non ipe pbauerat reſpuit. Cæſar in ſnia manſit cōminat⁹ periculū accuſatoribꝫ chriſtianoꝝ. Ad Traianū Plynius ſecūdus ſcribit Bithynię pcurator cuiꝫ adhuc extat epla: eiuſq; meminit etiā Tertullianus. Imperatorem cōſulit q̄d de xpianis quottidie ei oblatis agendum: quū in his nil mali reperiat niſi xpō ante lucanos hymnos canere: an q̄ eſſe deſierunt venia donandi: cui ille reſpondit Inquirendos quidem non eſſe: verum oblatos puniri oportere: Hadrian⁹ de eo adorando referendoq; in deos cogitauit. Alexander in ſuo larario depictum habuit. Eunapius græcus author: nec tñ xpianus in libro ſophiſtarū ſcribit Conſtantinū ſub quo ipe fuit: deorum delubra in xpianorū templa cōmutaſſe. Eius deniq; & Tacit⁹ vterq; in Neronis vita: & Ioſepus li. antiqtatis. XX. mentionē faciunt: quorū teſtimoniis innumerabilis ardorē multitudinis cōſpicere poſſumus: vt iā nobis turpe ſit his maiora deſiderare prodigia.

Chriſtus.

Cōſtātinus

¶ De fortuna quomodo a græcis exprimatur.

Ebes phs in libello q adhuc extat: Fortunā fœminā cęcā pingit furenti ſimilem ſupra rotūdū ac volubile ſaxū conſtitutā: eius videlicet inſtabilitatē ſignificādo circaq; comites puellas habere voluptatē: adulationē: incōſiderantiam. Bupalus vt ait Pauſanias li. iiii. primus apud Smyrneos ſtatuā fortunę fecit cū polo ſupra caput: & altera manu cornu copiæ: ex quo Pindarus Φετεπολον eā vocauit. Apelles interrogat⁹: cur fortunā ſedentē pinxiſſet. Nōdū inqt ſtetit. Teles. Bion fortunā cōparare ſolebat: poetriæ cuidam ac ſcęnæ vbi hiſtriones diuerſas induti perſonas q̄ primos: q̄ ſecūdos act⁹ agit: quiq; ſerui & q̄ dñi pſonā agūt: haud aliter diuitū pauperūq; ordo quiſq; ſuos actus ac perſonas tueri exequiq; debet. Socrates Theatro ſimilē dicebat vitā: vbi indigni ſępe meliora capiunt loca: & q̄ in rebus ſecundis nimis alta ſapiunt: ſimiles eſſe his q̄ in ſtadio currūt via lubrica. Euripides ωσουτισ αρ Δρωρ απαρτευ Δαιμ ορει. Q̄ Horati⁹ elegāter cōuertit. Nemo ex omni parte beatus. Idem Nihil eſt in hominib⁹ ęquale nihil firmū: nec adeo quis fœlix vt non poſſit eſſe infœlix. Heſiodus αλλοτε μεν τρι η τε λη μερα αλλοτε μητηρ. Lux quandoq; parēs: alia eſt q̄ nouerca. Theocritus ζευσ αλλοκα μεν τελει αιθρι οσα αλλοκα Δυει. Iuppiter interdum pluit interdūq; ſeren⁹ Sophocles ορω τα ρι μσου Δερ ορτωσ αλλοτε τωλη ρει Δωλα οσοι τερζω μερ ηκου φηρ σκι ρωσ ημερα κλιρειτε κα ρατει τωλι ρα παρτα ταρθρωπινα τουσ Δε σωφρονα θεοι φιλουσι και ζυγουσι τουσ κακουσ. Quinq; ſunt ſenarii. Video namq; nos nihil exiſtentes aliud. Q̄ idola ſiue vmbram quicunq; viuimus. Dies enī inclinat turſuſq; refert Mortaliū facta: ſapientes igit. Amāt dii tm: oderęq; nō probos. Vergili⁹ haud lōge ab hac ſnia. Multa dies: variuſq; labor mutabilis æui. Rettulit in melius: multos alterna reuiſens Luſit: & in ſolio rurſus fortuna locauit. Nam magnos legimus viros paruis cunabulis emerſiſſe. multi etiam expoſiti quos Aelianus de va. hiſto. huiuſcemodi cōmemorat Cyrum a cane nutritū: Telephum Cerua. Peliam Neptuni & Tyro filiū ab equa. Paridem ab vrſa. Aegiſtū Tyeſtis a capra. Romulū & Remū a lupa. Pindarus fortunā vnam ex parcis facit. Dionyſius Tyrius nullus mortalium anteq; moriatur Fœlix. Auguſtinus noſter ſimiliter. Lauda poſt mortem cum peruenerit ad triumphū: Archilochus Dii ſępe homines humi iacētes

ex malis erigunt: sæpe etiam erectos resupinant. Diphilus απροσδοκητον ουδεν ανθρωποις τοσ θεοσ εφημερασ γαρ τυχασ κεκτημεθα. Nullum hominibus inexpectatum malum, fortunas eni in dies possidemus. Isocrates ad Demonicũ. Nihil rerum humanarum magnum putaris: sic neq; secundis lętaberis: neq; aduersis dolebis.

¶ De fortunatis improbis ac stultis.

Aeschyl⁹ ηβαρυφορημα ανθρωποσ ευτυχων αφρων δεμορια μαλισα δελ φητησ πονηριασ εφυ. Q; graue onus homo fœlix insipiens. Nam stultitia germana ẽ iniquitatis. Theognes πολλοισι αχρηοισι θεοσ διδοι ολβον εσθλον ωδ αυτω μεν βελτερον ουδεν ημεν δε φιλοισ αρετη δε μετα κλεοσ ουτολι ται Diuitias deus ignauis dedit ipe ſreq̃nter. Quis meli⁹ nec eis: nec charſ esset amicis. Nobilis vt virtus æterna in ſecula durat. Euripides. φευ φευ οταν δαιμον κακοισι διδω ηλωσ υβριζουσι δει πραξοντεσ ευ. Heu heu cũ fortuna malis bene tribuerit, qui enĩ semp agunt fœliciter inique agunt. Idem cum improbi fœliciter nimis agunt quando non putabunt: pœnas dabunt. Idem, omniũ optimum nõ cogere deos: & amare prę ſentem ac propriam fortunam: amor enim difficilium stultos induxit prę ſentis fortunæ ac ſui obliuiſci. Demosthenes p Cteſiphonte. ουγαρ εξιν ουκ εστιν ω ανδρεσ αθηναιοι αδικουντα και επιορκουντα και ψευδομενον δυναμιν βεβαιαν κτησεσθαι αλλα τα τοιαυτα εισ μεν απαξ και βραχυν χρο νον ανευχη τω χρονω δε φωρειται και πρι αυτα κατηγορει ωσ περ γαρ οικιασ οιμαι και πλοιου και των αλλων των τοιουτων τα κατωθεν ισχυροτατα ειναι δειουτω και των πραξε ων τασ αρχασ και τασ υποθεσεισ και δικαιασ ειναι προσηκει. Non est: nõ inquã ẽ o viri Athenienſes iniuſtum & periurum: & mendacem vim habere firmam ac perpetuã: verũ ei fœlicitas breui continget: temporeq; defluet. Existimo enĩ ſicuti domus aut nauigii: vel his ſimiliũ inferna firmiſſima esse oportet: ſic actionum principia ac ſubiecta: vera ac iuſta esse oportere. Idem, το ουπραττειν παρατην αξιαν αφορμητησ κακωσ φρονειν αρ οντοισ γινεται αι γαρ ευπραξιαι δικαι συμκρυπτειν και σκιασαι τασ αμαρτιασ ανθρωπωι γαρ τι πταισει τοτκηριβωσ απακαλυπτηται παν τα ταυτα. Fœlicit er euenire prę ter merita: ſtultis quid est occaſio male ſentiẽdi, bona enĩ fortuna peccata moraliũ apta est abſcondere atq; adũbrare. Qđ ſi forte corruerit omnia quidem illa facile apparebunt. Cõtra vero: & ſi ſapit: ſtultus cenſebitur infortunat⁹. Cicero pro. C. Rabirio Posthumo. Cõſilia euentis põderamus: vt ſi bene quid ceſſit multũ illũ prę uidiſſe: cui aũt ſec⁹ nihil ſenſiſſe dicam⁹.

¶ Non esse obiiciendã fortunã.

Demosthenes itẽ pro Cteſiphonte. οστισ ανθρωποσ ων ανθρωπου τυχην προσ φερει παντελωσ αφρονητον ηγουμαι ην γαρ ταβελτιστα πραττειν ομοιωσ και αριστην εχειν ολομερωσ οικιαν και τοιαυτη διαμενει μεχρι εσχατου πωσ χρη περι ταυτησ λεγειν η πωσ ουκ ειζειν ετερω. Quicũq; hõ hoi fortunã obiicit prori⁹ eũ ſine ſenſu exiſtimo. Est enĩ fœlicit agere ſiẽ illiq optimã possidet domũ: q̃ t m̃ vſq; ad veſperã duret quonãmodo de hac adfirmare: vl quomodo pbrodare alteri addecet! Isocrates ad Demonicũ. Nulli enĩ calamitatẽ obiicies cõis est fortuna. Hesiodus, μηδε ποτου λομενην περιαθυμοφθορω αρι ειν ορι δηειν. Pauperiem miſero caueas ne obiecer is vnq̃. Cicero quoq; de oratore prę cipit ne cauillus aut ſcõma in miſeq; iactet.

¶ Q; christiani fortunã nõ admittunt.

Augustinum in libro retractationũ pœnitet laudes cuiuſdam viri nobilis ex fortunę parte ſumpſiſſe: vt fortunæ tribuens q̃ dei prouidentiæ ſunt. Nec Iob conſolantes amici fortunã incuſant. Neq; Dauid in tot erumnis quetitur ab ea preſſus niſi diuino iudicio: ex quo palam est xp̃ianos fortunam non admittere. Sed & veterũ ſapientes ei minimum tribuerunt: Salluſtius ad Cęſarem ſcribens inquit vt ait Accius in carminib⁹: Faber quiſq; fortunæ ſuæ est. Et in procemio Iugurtini Ignauos atq; ſecordes dicit cũ virtuti ac diligentiæ deſint falſo fortunam incuſare: ad eamq; infœlicitatem ſuam referri. Et Iuuenalis Nullum numen habes ſi ſit prudentia: ſed nos te facimus fortuna deam cœloq; locamus.

¶ Q; a Romanis fortuna prę cipue colebatur.

Donebatur eius signum in cubiculo Imperatorum. Die vero ſupremo in ſucceſſoris conclaue transferebatur: vt author Spartianus. Romę quoq; plurima eius templa diuerſis appellata cognominib⁹ fuiſſe accepimus. Seruius Tullus Primus æde ei dicauit: adepto deinde regno. Fortis fortunæ Primogeniæ & Maſculæ tẽpla conſtituit. Deinde cum de Veientib⁹ Caruili⁹ Coſ. triũphaſſet ex manubiis For

tis fortunæ ædem quã Ser. Tullus vouerat faciundã locauit: author Liuius. Muliebris fortunæ fanũ via latina quarto ab vrbe miliario quo loco Coriolanus matris precibus persuasus ab vrbis obsidione discessit. Viscutæ etiam fortunæ templum quod illecebris ac quasi visco mortales capiat ac deuincat. Fortuna equestris quæ iuxta Theatrum est Fortuna virilis iuxta lacum Nemorẽsem vbi virgines templi sacerdoti sese nudas ostendebant: vt si quid virii esset in corpore: viros futuros possent perpetuo celare. Multis item antea tempestatibus conuertentis: & bene sperantis & virginis fortunæ templa constituta. Et intra portam Carmentalem rursus fortunæ: & in exquiliis Malę fortunæ vno fere tempore posita delubra.

¶De Pronoea. Locus ex Xenophõtis. iii. Commen.

SOcrates. Nosti Euthydęmon q̃ bene deus rebus consulat humanis. Primum lucẽ creauit a d quã adspiciẽdam oculos nobis dedit: deinde noctem requiem laborum Solem vero luci prędentem ac omnia lustrãtem qui horas temporaq; distingueret: nocti vero astra prędecit: per quæ temporis etiam varietatem motumq; diiudicaremus: deinde lunam non solum noctem sed etiam mẽses nobis patefacientem. Prędterea q̃ alimentis cibisq; egeremus: ea nobis ex terræ fœtibus procreauit: non solum ad necessitatem sed & ad voluptatem. Deinde aquã quæ reb⁹ plurimis vtilis foret: plantis: telluri terraq; nascentibus omnibus. nobis denique ad potum ac nos omnibus nutrientibus: eaq; de causa palam ac vulgo in magna copia cunctis patet. Ignem insuper qui tenebras: simul & frigus pelleret: necessariusq; ad multas artes operaq; hoim foret: nam citra ignem minime egregium aliquid conficitur. Solis quoq; cursus q̃ apte disposuit: vt ex eius adcessu & recessu omnia in terra producerentur: tropicosq; instituit: vt ne nimium propinquantes vreremur. neue longius recedẽtes frigore corrumperemur. Euthydemus. Ita est profecto vt ais: Sed scire velim hoc deorum opus cuiusnã gratia: an hominum sit. Nam & cætera animalia video in horum quoq; vtilitatis partem venire. Socrates. Nullum profecto dubium: quin hominum gratia sint omnia. Nam quæso quæ animalia tot bonis fruuntur: quemadmodum homines. Etenim ipa quoq; ob nos facta non minus q̃ terra nascentia sunt. Plures nanq; populi terræ fructibus minime vescentes tantũ animaliũ lacte: carneq; ferarum ac venationibus aluntur: tum plurima ex eis mãsuefacta ad bellum: reliquosq; mortaliũ vsus magnopere suppeditantia sunt: quo magis mirum videtur cum viribus ac robore superẽt homines ab eis ad omnem vsum subiugantur. Quid de sensibus dicam qui nobis additi vt rerum differentias: variarũ q; rerum voluptates exciperemus. Post hos & rationem ac mentem qua sensib⁹ obiecta potissima videremus: bonaq; eligeremus ac mala euitaremus. Postremo oratio nobis data qua inuicem disciplinis studiremur: hac etiam leges conderemus: respublicas administraremus: tum bona omnia cõmunicaremus. Hactenus Xenophon. PRONOEAM quam nos prouidentiam dicimus negat Cotta epicurus apud Ciceronem Cur ait tot sęcula dormierunt anteq̃ foret mundus. An deus Aedilis factus voluit exornare sideribus mundum? cur potuit hac voluptate tanto tempore carere? Sed vt dicitur factus hominum causa: quorum bonorum an malorum. Balbus stoicus ex Cleãthis sententia respondit. Deos esse apud omnis in confesso esse. quales autem sint hoc tãtum differre: nulla enĩ gens tam fera tam barbara cuius mens deorum opinione non imbuatur. Eos namq; prouidentiam habere Quattuor manifestis de causis dicit. Ob rerum futurarum vaticinium & præsentionem. Deinde ob cõmodorum multitudinem quæ ex Cœli temperatione terręq; fœcũditate percipitur. Tertio q̃ hominem fulminibus: tempestatibus: pestilentia cæterisq; malis terrenĩ. Quarto ob rerum ordinem ac perseuerantiam: siderumq; pulchritudinem: quæ cum summa ratione disposita perdurent: stultũ est ea ratione ac prouidentia nõ regi existimare. & id esse fortuitum q̃d ordine summo procedit. Itaq; ex Aristotelis ait sńia: si qui sub terra Cimmeriorum more habitassent: ac tpe quodam ad superiora veniissent: pulchritudinemq; cœli ac mundi ornatum solis iubar fulgentis: cæterarũq; stellarum adspicerent: stupereẽt omnino: nec nisi deorum hoc ingenio maximaq; ordinis ratione gubernari existimarẽt. Deos deinde dicit esse rerum proprietates: vt queq; vim ad aliquod habeat: Iouem autem vnum oim patrẽ. Hinc causas reddit: noim & etymo q̃ deo q̃ nos alibi attigim⁹: Diogenẽ deinceps affert dicẽtẽ q̃ improbo q̃ res secũdę magnopere puidẽtiã redarguũt: plures enĩ boni quib⁹ male euenit: & Cõtra. vt Mari⁹ Sylla Dionysius tyrann⁹ senex Pysistratus Phalaris innumerabilesq; alii facinorosi perpetua sunt vsi fœlicitate. Paulus vero cannis cum exercitu trucidatus: Aphricanus in exilio mortuus. Catulus a Mario interfectus. Duo scipiones in Hispania pereuntes atq; aliqui qui probatissimi fuere: quibus res male euenit: Sed quos ipsi vidimus Sigismundus Malatesta & Nicolaus

Vitelli⁹ tot perpetratis cędib⁹:tot iuribus violatis.In omnibus bellis ac controuerſiis ſuperiores tandem in patria:ſenes inter ſuorum amplexus facili morbo perierunt. Verum omnium exempla vicit Alexander pontifex cuius ſupra memini:q̃ ita vſq; ad extremum obſequentem habuit fortunam: vt in magnis ſemper periculis creuerit: Legatus quondam ex Hiſpania reuertens quum innocens familia fere omnis tempeſtate in mari periiſſet, Ipſe cum paucis euaſit defunctorum hęreditates conſecutus:In põtificatu mínas gallorum non ſolum ſubterfugit:ſed eos pręſto paratos obtemperanteſq; habuit.Aduerſarios oís ſuperauit:in bellis etiam fere omnibus victor.Quin ædibus olim in fulmine ictis quum conclauis pars ſub qua erat corrueret:ruinaq; aliq̃diu opertus: ac iam ab omnibus extinctus:ptoculdubio putaretur ſubito incolumis.ac ſub trabe ſeruatus apparuit:nõnullis qui citca aderant viris inſontib⁹ exanimatis. Poſtremo quũ omnes exitum expectarent malum leui morbo annoſus:inq; ſuo lectulo inter oſcula filiorum deceſſit.Hic igitur Cicero cum hallucinetur nec ſatis cõtra Epicurũ inſtet occaſio datur contentioſis: vt plane prouidentiam eſſe negent verum adſertorem in medium fas adducere Auguſtinum: Is in libro de Ci.Ciceronem reprendit qui cũ res duas tueri non poſſe ſibi videatur:videlicet humanarũ actionũ liberam poteſtatem:ac futurorum certam in deo ſciẽtiam:quæ libertatem tollere videbatur:vt primũ concedat q̃ magis hominibus prodeſſe ad tuẽdas reſp.conſeruandamq; inter ſe ſocietatẽ putaret.Deos omnino rerũ inſcios ac ignaros facit: q̃ ſi ignari neq; dii putandi.Ipẽ igitur vtrũq; ponit ac rationibus contendit diuinam pręſenſionẽ minime noſtrarum actionum libertati officere. Quod aũt de improborũ fœlicitate:bonorumq; aduerſitate ſupra memoratur.Idem cauſas facile aperit. Q⁊ bona quæ videnť hominib⁹ vera bona nõ ſunt/nec mala quæ videntur mala.Et in alio loco ait.Q⁊ hæc omnia nobis teguntur incognita:deo autẽ notiſſima:atq; in incertum reſeruantur:in fine quandoq; nobis in cœlo manifeſtanda.Duplicemq; eſſe prouidentiam vnã quæ generatim rebus conſulit humanis:altera priuatim bonis omnib⁹:qui pietatem iuſtitiamq; ſectanť:quorum numerus cum orbis fine ſimul explebitur. Eos quoq; qui in via perfectæ virtutis conſtiterunt:laboribus quandoq; exercet:vt ex patientia fœliciores eo ſint:poſtea futuri. Imperfectos aũt & adhuc ex rerum cupiditate anhelãtes incommodis:aut corporis:aut externorum ſiue etiã repulſis & ignominiis mulctatos:purgatiores in poſterũ reddit. Deploratis vero pluríma facile concedit: vt ſi forte in vita facinoroſa aliquid bene geſſerint pręmiũ:nunc ferẽtes iuſti⁹ perpetuo crucienť,Qm̃ vero vtrũq; genus in omnibus exiſtit:hi tantũ boni putãdi ex auctoritate Origenis in epl'am.P.ad Ro. quibus bona malis pręponderant:mali vero quibus mala.Gregorius aũt de his lucu lentius.Externa inquit cum de medio ſint genere malis ſæpe deus concedit tanq̃ non vera bona:bonis vero quãdoq; tanq̃ ea non mala eſſe:demonſtrando quibus vti liceat bene.

De Diuinatione.

ET qm̃ pręſenſionem rerũ ad pronæam facere a Cicerone cõmemoratũ eſſe dixi:pauca de vaticiniis ſubiiciam.Plato platonicique omnes oraculis vaticiniiſq; auſcultant.In Phędro quidẽ humanam ſapientiam.pręilla quę ab oraculis furoribuſq; diuinis habetur nihili pendet.In Timæo dicit eatenus de rebus diuinis adfirmandum:quatenus diuinis oraculis confirmenť.In apologia aũt Socratis defenſionẽ ab oraculis vaticiniiſq; auſpicatur:dicitq; totã ei⁹ vitam ad Apollinis oraculum:& cuiuſdam Dæmonis vaticinium inſtitutam.Nam Socratis Dęmon notiſſimus cuius ipe inſtinctu apud Platonem agitur.Igitur q̃ apud eundem Mantia apud nos mania rectius vocata diuinatio nominať: vt ait Cicero qui eam dicit eſſe: aut ex natura vt ſomnia & vaticinia/aut ex arte vt Aruſpiciũ auſpicium:augurium Aſtrognomia:magica:cõiectura ſapientum.Plato diuinã primã dictam eſſe ait.Secundã vero humanam.De Somniis idẽ ſcribit:quoties quis ſapienter ac ſobriæ ſe habet in ſomnum venit excitans partem rationis particípem: veritatẽ attingit:minimeq; errat Homer⁹ ody.xix.de Somniis.Δοιαὶ γάρ τε θυραι ἀμενηνῶν εἰσιν ὀνείρων & quæ ſequuntur.Sex enim verſus ſic conuerti poſſunt.Sũt geminę ſomni portæ quarum vna vocatur Cornea:apud Stygios pariter:ſed & altera eburna.Hac penetrans ſomn⁹ verba imperfecta reportat.At quicunq; venit portæ de limine primæ Vera refert: dulci correptis membra ſopore.Ea vero quæ ex vatibus ſiue prophetis eſt:ſi data diuinitus ſemper eſt vera.Si minus etiam quandoq; vera; vt placet Auguſtino qui Virgilium in Aegloga Pollionis de chriſto vaticinatum eſſe dicit:& Annam pon.de liberatione populi:afinam quoq; Balaam locutam.ipſum vero præter Balac: Moabitis mandatum hebręorum populo benedicentem Numero.xxii.Mantea quondam plurima legun-
Balaam. tur priſcæ ſupeſtitionis:apud Mopſum Cicilię:apud Telmeſſum Cariæ:apud Elidem lamidarum &

Glutidarum: apud Delphos Apollinis: apud Ammonem in libya: Apud quercus dodoneas. Vates vero Tyresias Mopsus Idmon Amphiaraus Calchas: quibus oppositi nostri facile iudicant q̃tum in ter mendacium & veritatem interfit: vt illis Pindari sententia vera contingat ωσ τωρ μελλοντωρ τιφλωρται φρασειση q̃ cecæ sunt futurorum prędictiones. Diuinatio autẽ quæ ex arte venit: & ptimũ ex mathematica: falsa etiam deprẽditur non solum ex euentu rerum & experientia ipa: sed ex authoritate philosophorum: & astrologorum: primum Diogenis stoici qui aliquid quidem prędictionis in ea concedit: vt qualis sit quisq; naturæ & ad quã potissime rem generatim sit aptus: cætera negat sciri posse. Eudoxus astrologus negat adhibendam esse fidem Chaldęis. Archelaus: item & Casandrus eiusdem facultatis periti qui ætate Panetii philosophi fuere hoc genus prędictionis omnino reiiciunt. Nostri doctores item. Verum Thomas Aquinas sicuti: & Diogenes quẽ supra nominaui non nihil ei concedit, corpotis videlicet dispositionem: motum sensuum ad res varias: partim etiam horũ ratione intellectus. Nam corruptis ex aliquo astro sensibus: intellectus etiam patitur. voluntas autẽ nullo pacto attingitur libera q; semper & incolumis permanet. In hanc ille sententiam: quæ quidem fuit plurimorum philosophorum: tum ipsius quoq; Ciceronis qui fatum qd greci ειμαρμενην id est Imarmenen appellant: omnino tollit Stilphonis Megarensis & Socratis exempla adlegando: qui naturam prauam & vitiosam in officiosam diligentia commutarunt. Nostra ętate Mathias Pannonię rex & Fed. vbini dux graues alioquin homines mathematicę addicti fuere: eamq; profitentes: vndecunq; alebant. Nuper vero Ludouicum & Ascaniummariam Vicecomites: magnorum censores ingeniorum: nihil propterea ex hac disciplina qua tantopere delectabantur fœliciores fuisse vidimus. Quod autẽ ad magicam pertinet a Zoroaste primũ cœpisse Plynio placet: vltimam vero fuisse Cypriã puto ob Barnabam Cyprium & q ibi ab initio frequentes fuerint christiani de religione nostra velit dicere. Neronem quoq; idem testatur eius rei studiosissimum: nullã veritatem inuenisse: ex quo magis miror ea quæ de Simone Mago qui fuit eius tpe vulgo traduntur: nullo certo auctore. Nã Eusebius nulla eius magicæ miracula scribit: sed tantum Hęreticum: proq; deo cultum. Veritatem tamen ei subesse q̃tam deus permiserit. nephas christiano viro credere non fuerit: quin poti⁹ nefas non credere quæ de Pharaone portenta in sacris voluminibus leguntur. Hinc quoq; & illa dependere videntur hydromantia ex aqua: gæomantia ex terra: necromantia ex mortuis: Coschinomantia ex cribro: Cleromantia ex sortibus. Lecanomantia ex pelui. Strabo Lecanomantas & hydromantas in Perside frequentes esse ait. Physiognomia ex natura membrorum: Chiromãtia ex manib⁹ sicut ab vxiorum genere de quibus in gęographia dixi: astrognomia ex astris vt a Babyloniis & chaldęis: botanomantia ex herbis: vt a thessalis fœminis: quæ latinis sagę dicuntur. Gastromantia ex amphora ventrosa quæ a puero solet inspici: etiã apud veteres. hoc Cicero forte intelligit in li. de diui. qui dicit auspicia militum per acumina: nisi de lapide siderite intelligat: cuius est ea virtus teste Orpheo de lapidibus vt noctu velatus ad lucernam expiatis mente introspicientibus moueri: respõsaq; dare videatur. Est & apud Aegienses in Achaia teste Pausania lib. vii. templum Ceteris: vbi fons in quem peracto sacrificio introspicientes in morbo vident valitudinis euentum. Prętera augurium ex auibus. Cuius inuentor Accius Nauius & Aruspicina ex extis cuius repertor Tages æthruscus de quib⁹ in Antropologia narratur. Oscines aues quæ ore canũt q; non fœlix semper signum. Solistimum tripudium semper fœlix: quando videlicet e cauea pultem ita pascunt aues: vt ex ore pars cadens terrã paviat. i. feriat quasi terripauiũ. L. papiri⁹ q; nõ fœliciter aduersus Samnites pugnauerat a Pullario admonitus: ad repetendum augurium Romam reuertit. Fascinatio post hæc & incantatio inter portẽta referuntur dæmonica: quorum vltimam non solum inter repentina vulnerum remedia in castris: sed Psalmi testimonio validã venefici incãtãtis sapiẽter adspicim⁹: alterã nõnulli lętis reb⁹ insidiari putauerũt: vt in matrimoniis veneri tardare: & pulchritudini tũ pueris pręsertim officere. Quapropter infantiæ coralliũ & his similia pro admuleto adligant. Despui quoq; cõsuetudo est: q ab antiqs. obseruatum etiam animaduerti vt in Theocrito Polipheus pulchritudinem suam apud Galateam iactans ait ωσμηβασ καγθωλετρισειεμορ επτυσα κολπον. Despui & ipse sinum terne quis forte noceret. Ouidius etiam Dispuat in molles & sibi quisq; sinus. Nonnulli prætera credulivanis rerum quarundam auspiciis vt sternumento verbis interueniente probari sermonis veritatem putant sicut in Ody. Penelope somnia recitante Telemachum sternutasse bonum omen putatum. Et fulgetra popysmis id est paruis fibilis adorari seu placari consueta: Plynius refert. His similibus valde mouebatur Augustus Tranquillo teste: Cæsar vero minime. Prodigia quoq; formidata vates sępe interpretabantur. Duumuiri ad hoc creati procurabant eorumq; auertrũcãdorum. i. auertendoq; gratia supplicatiões ad oia puluinaria decernebant: thus: vinũq; publice præbebant. Physiognomia

corpus ex Aristotele tum aliis considerat. Quadratum vitę longitudinem pollicetur, breue ac delicatum ingenium & bilē ꝙ cor propius sit capiti ac cerebro: vt ait poeta quidam. Ingenio pugnax corpore paru⁹ erat, nā laudatos plęrūq; viros infra mediocrem magnitudinem fuisse accepimus. Oculi extantes eminētesq; ac etiā albicantes temeritatem indicant: In recessu cauo malignitatem: minime conniuentes impudentiā, sepe: leuitatē: nigri dolū & astutiā. Frons breuis ingeniū: lata ignauiā: rotūda iracūdiā: Auriculę magnæ hebetudinem tarditatemq;. Dētes rariores vitę breuitatem: Dēsi multiq; longitudinē. Supcilia ꝓtensa mollitiem: incuruata seueritatem.

DE CONIVGIO: quis in eo veterū ritus.

MOx de iustitia quæ Oeconomiā domesticos quoq; attingit: ac primum de Cōiugio in quo diuersa gentiū cōsuetudo cōspicit. Apud Romanos: vt ait Fest⁹ nubētem deducebāt: Patrimi & matrimi pueri tres id est qui patrem & matrem viuentes haberent. Vn⁹ q facē pręferebat ex spina alba quia noctu nubebāt. Duo q nubentē tenebāt Pluta. in proble. Nouę nuptę noctu. Quinq; faces q̄ ex teda erāt dicit accendi solitas. Ante viri cōgressum ignis & aqua dant̄ attingenda: ꝙ his elementis purgatio cōtineat̄ significando castam ac puram futurā: Ouidi⁹ in fastis alium adducit morē. Ne pigeat tritū niueo cū lacte papauer Sumere: & expressis mella liquata fauis Quū primū cupido venus est deducta marito. Hoc bibit ex illo tpe nupta fuit: pro qbus nūc mel Romæ degustandū tribuunt. tum supra caput hastā de corpore gladiatoris eductā adhibebāt. Cui⁹ loco nunc sane ensem adhibēt. Alexan. in probl. Noctu tm̄ nō interdiu noui coniuges cōgrediebantur ob virginei pudoris reuerentiā. Sequebat̄ sponsam mundus muliebris græce Anaclypteria qm̄ disco optus ferret̄. Dicunt̄ & parapherna ꝙ pherne dos appellat̄: nostri vero legulei corrupto vocabulo paraphrena nunc dicunt. Spōsa introducta dicere iubet̄: vbi tu Caius & ego Caia, id est vbi tu frugi fueris ego item: exemplo Caiæ Tarquinii vxoris frugalissimæ fœminę q̄ & Tanaquil dicebat̄ statuāq; in templo meruit. Talassi quoq; nomen sæpius inuocat̄: vt operū matrisfamilias ac lanificii gręco vocabulo admonerent̄: aut ꝙ in raptu sabinarum Talasso viro optimo sorte virgo obtigerit: vnde auspicium nuptæ sumpsere. Ip̄m quoq; limen transcendere nō permittit̄: sed trāsportat̄ vt coacta pudicitiā amittere videat̄. Vir ab vxore viua dono aliquid accipe prohibet̄: ꝙ suspitione minime careat ne viri donationē & ip̄a expeteret. Ex quo Solon scripsit morientiū legationes ratas esse oportere nisi forte ab vxore Lenociniis persuasus. Qui vxorem habebāt: siue ex agro siue peregre redirent: aduent⁹ sui nuntios domū mittebant: vti seq; domūq; ornarent: si qua esset vt moris est pudicaꝝ q̄ sine viro agūt negligentia. C. Carbilius primus Ro. sterilitatis causa vxorem repudiauit. Hunc secutus Sulpitius Gallus: idcirco vxori nuntium remisit ꝙ eam in caput vestem deducere animaduertisset. Idem quoq; fecit. P. Sempronius. ꝙ eius vxor ludos funebres spectasset. Cæsar item vxorē Pompeiam/quā alioquin pudicam esse existimasset: ꝙ in sacris bonæ deæ quæ illa celebrabat: Clodius fœminæ habitu fuerit inuentus repudiauit dictitans Cæsarum domum: etiā suspitionis probro carere oportere. Hæc Plutarchus diuersis in locis. Mos etiam fuerat tam græcis q̄ Romanis virginibus fascia genitalia succingere vsq; in diē matrimonii: Homer⁹ Ody. xi. de Tyro virgine a neptuno cōpressa. λυσε δε παρθενιην ζωνην καταδυμνον εχευεν. Et Martialis: Qui zonā soluit diu ligatam. Durauit Romæ vsq; ad Honorii tempora. Nam legimus. S. Alexium Romanum clam ex vrbe fugiturum nouæ sponsę balteum insigne pudicitiæ vsq; ad reditum custodiendum tradidisse. Balteum hoc qd̄ græci Ceston vocant veneri attribuunt: quo sexum amore coniungit. DE consuetudine vero exterorum: Strabo inquit mos scythis prius nautis prostitutas in littus ducere: Corsis item. Liburnis vero vt ait Stobeus in collectaneis communes esse vxores ac liberos vsq; ad Annos. v. deinde illi cui similiores essent reddere. eosq; parentes putare. Aeliano lydis virginibus amatores ante coniugium habere: postea vero caste agere. Assyriis nubiles pulchriores in forum ducere: virisq; in matrimonium vendere. Hodie quoq; Arabibus & Saracenis mos emendi vxores ęs pro arrabone tribuentes. Quæ quidem emptio apud Romanos: item veteres reperitur. Festus enim sic ait. Nubētes Romanæ asses tris ad maritum solebant ferre vnum in manu quem statim ei dabant tanq̄ ementes virum: alium in pede quem focolarium familiarium offerrent: qd̄ etiā hodie in Italia fere tota seruatur. Tertiū in Sacciperone. quē certo tempore solebāt resignare. Ex quo Virgi. ait Teq; sibi Tethys emat omnib⁹ vndis. Maximam vero lasciuiendi licentiam prębebat in nuptiis Fescenina locutio ab oppido tracta: authores cum plurimi tum Catullus in epithalamio.

Qui nuptias vituperant.

AN vero pſtet vxorẽ ducere vtrimq; plures reperiunt adſertores. Hipponactes Duos dixit vxoris dulciſſimos dies Nuptiarũ videlicet & mortis. Alexandrides Nuptiarũ diẽ multorũ malorũ initiũ. Si paup diuitẽ duxeris dominã non vxorẽ acceperis: ſi pauperẽ onus vitę ferre nõ poteris: cũ pro vno Duos ſis nutriturus: Si turpẽ dolebis: ſi pulchrã cõmunem habebis. Philemon αθανατον κακον αρατταιον γυνη Immortale malũ neceſſariũ vxor. Menander. ωτρισκα κοδαιμων οσ ωρ περ ηστα μει Oter infœlicẽ qui paup ducit vxorẽ. Idẽ habere te vxorẽ eſſeq; patrem parmeno curas vitę multas adfert. Diphilus γυναικα αγαθην επιτυχειν ουραδιον. In vxorem incidere bonã non facile. Cheremon. vxorẽ pręſtat efferre q̃ ducere. Theodectes Cõiugium ſimile ſenectuti vtrũq; eñ adſequi cupimus adſecuti tandẽ dolemus atq; angimur. Thales Mileſi⁹. Rogãte matre vt vxorẽ duceret. Nondũ tẽpus ait: ętatis quoq; proceſſu nõ amplius tẽpus inquit. Epaminũdas Theban⁹ interrogatus. Quid ei melius eſſet q̃ vxore & liberis careret. Nõ dubitare inquit pro patria mori. Lycurgus dicebat: quãdo vxor cũ viro in diſcordia eſſet vitam reliquã minime viuendũ eſſe. Hipponax. Habet enim fœmina quoddã natura in domitũ: qđ ſi quidẽ quottidie dirũpatur ſicuti arbores tandẽ concidere. Romanus quidã dicenti q̃ bonã pulchramq; duxiſſet calceum extendens & hoc inquit pulchrũ: ſed neſcis vbi me angit. Socrates dicebat viros Ciuitatis legibus coerceri debere. Fœminas vero virorũ cohabitantiũ diſciplina. Simonides interrogatus quid erat vxor: viri inquit naufragiũ domus tẽpeſtas: quietis impedimẽtũ: vitę captiuitas: pœna quottidiana: pugna ſumptuoſa: beſtia cõtubernalis: canis ornata: malum neceſſariũ Heſiodus οσ γυναικι πεπωοιθε πεπωοιθε φηλητησι. Quiſquis confidit mulieri frondibus hęret Homerus Idem fere αλλου ωωποτε καιου γυναικι περ ηωιοσ ειναι μηδοι μυθομαπαυτα ωιφασκεμεν ουκευ ειδησ vxori q̃q̃ ſemp cõfidere noli. Neu facilis referas verbum qđ noueris omne. Nã & Vlyſſẽ ponit nunq̃ ſe penelope q̃q̃ fideliſſimę niſi poſtremo manifeſtaſſe. In Theogonia itẽ Heſiodus. Ex Pãdora ab Epimetheo ficta dicit peſſimũ genus fœminarũ fluxiſſe. fœlicẽq; vocat expertẽ cõiugii. Idẽ in Ergis ait dictã Pandorã ex oĩm deorũ dono. Nã Mercurius ei ingeniũ & aſtutiã dedit Pallas artes muliebres. venus ornamenta monilia. Cũq; hoies fœlices & abſq; malis vllis prius degiſſent ex ea nata mũdo cõcupiſcentia & oĩm labes malorũ: quę mala Iuppiter in dolio prius incluſerat: quo ab illa detecto irruerũt in orbẽ pręter ſpem: quæ in ſummo ore remãſit. Quę ſiquis aĩaduerterit multã in hac fabula æuæ ſimilitudinẽ inueniet/ a qua initiũ cœpiſſe peccati accepimus Veniã ad noſtros. Oregines in Euãgeliũ Cananeę Centũ hoc genus epithetis cõfixit Chryſoſtom⁹: qui vxoris inquit tulerit improbitatẽ mercedẽ a deo magnã expectet. Hieronymus in tota fere ad Euſtochiũ epiſtola incõmoda matrimonii enarrat Deniq; ex Salomonis ſentẽtia decernit pſtare in loco deſerto habitare q̃ cũ vxore litigioſa. Et alibi ex bono auctore. Qui nõ litigat inqt cęlebs eſt. Huic igit̃ pposito veterẽ monumẽti inſcriptionem adiiciã: q̃ hodie in via tiburtina conſpicit̃. Heus viator cõmodum. Hic vir & vxor non litigant. Qui ſum nõ dico. At ipſa dicam. Hic Bebrius ebrius: ebriã me nuncupat. Hei vxor adhuc mortua litigas!

Pandora.

Qui nuptias laudant.

SEd cõtra plurima ſunt. Xenophontis Oeconomicus quẽ cõuerti multa diuinitus de matrimonio dicit: & quãobrẽ ſit inſtitutũ quę facile videre eſt. Ariſtoteles itẽ in Ethicis ait viro politico ducẽdã eſſe vxorẽ nõ ſolũ liberorũ: ſed vict⁹ auxilii gr̃a primãq; hãc inter oĩs ſocietatẽ Fœminę nãq; ætatẽ ſtatuit. XVIII. viro. XXXVI. Ante hos annos nõ ſolidã eſſe generationẽ. Quin etiã in Politicis cogẽdũ eſſe ad matrimoniũ dicit. Athenęus ex auctoritate Hieroclis philoſophi ait Genus hominũ ſociale eſſe ipſius autem ſocietatis elementũ quaſi quoddã & principiũ coniugiũ. ſine quo neq; Ciuitates cõſiſtere neq; domũ pfectã eſſe poſſe. vt inquit Homerus de Proteſilao Iliados. II. του δε και αμφιδριφυσ αλοχοσ φυλακη ελελιπτο. και δομοσ ημιτελησ. Muſonius Sũmi enim philoſophi Pythagoras. Socrates. Crates qui etiã ſine domo & ſupellectile fuit vxores duxerunt eiſq; cohabitauere nec impedimẽto philoſophiæ eſſe putauerũt. Quid eñ magis officiũ philoſophi q̃ ſecundũ naturã viuere! Quid autẽ magis ſecundũ naturã q̃ vxorẽ ducere. Democrates Amicas voluptatis gr̃a Ancillas miniſtras corporis. vxorẽ dom⁹ & omniũ q̃ intra domũ ſunt fideliſſimã cuſtodẽ habere inqt oportet. Theognes ουδεν δηαγαθησ γλυκτερον εſι γυναικοσ. Cõiuge nãq; pba nihil extat dulcius vſq̃ Euripides ουδολβοσ ουδετι μηδεν τοσουτον ειχεν ηδονασ ωσ ωτερ ανδρου εσθλου και γυναικοσ ευσεβου.

Nec diuitię nec quicq̃ aliud tantũ voluptatis habẽt q̃tum vir & vxor boni. Heſiodus ουκ αρτος γυναικος αγηρ λήιζεται μειρυτης αταθης της δαυθε κακης ουρι ιορα λλο. Nil meli⁹ viro q̃ cũ vxorẽ fuerit nactus bonã: níl cõtra cũ malã: Suadet prętera virginem ducendã quã morib⁹ poſſis inſtituere Annorum. XIIII. viro. XXX. Deinde haud longe abs te quã meli⁹ noueris ne aliis vicíniſq; potiuſq̃ tibi ſit gaudio. Themiſtius Atheniẽſis filiã locaturus virum bonũ aciuſtũ diuiti præponebat dictitans ſe quærere virũ pecunia potius indigentem q̃ pecuniam viro. Atheneus ait. Lacedęmonii tris de Coniugio leges tulere prima dãnabat eum qui vxorẽ nõ duceret. Secũda qui ſero. Tertia qui nõ bene. M. Val. Max. & Iu. Brutus Bubulcus Cẽſores bona eorũ qui ad ſenectutẽ cęlibes peruenerant fiſco tradebãt. Metell⁹ Numidicus apud Romanos de maritã dis ordinibus legem tulit. Quem imitatus deinde Auguſtus eam renouauit. Cũ inueterata paſſim licentia per bella ciuilia quiſq; pro libidine vagaretur vt auctor Tranq.

De moríbus mulierum & de ducẽda quid prętat.

Einceps de morib⁹. Theano Pytagorea vt tradit Atheneus ĩterrogata quã potiſſime vxorẽ cõmẽdaret reſpõdit illud Homericũ. Ιουπεποιχομενην και ουλεχοσαρτιοωσσαν Ideſt qui telę vacaret & viri lectũ diligeret. Eadẽ filentium ĩ muliere magnopere laudabat. Hac de cauſa Phidias apud Eleos venerẽ cõcha cõdecoratã pinxit q; in mulierib⁹ ſub tecto curã & ſilentiũ ſignificaret. Sophocles quoq; ait γυναιξι κοσμον ησυχη φερει. Silẽtiũ mulieri ornamẽtũ parit. Euripides fas mulieres ſapiẽtes officia virorũ obire At virgines ĩ turba cõſpici nefas In quo notãdũ apud greęcos matronas mulieres vocari qđ latini vſurpãt. Cicero interrogat⁹ cur ſenex virginẽ duxiſſet: cras inqt mulier erit. auctor Macrobi⁹ De mulierũ itẽ modeſtia Democrates. κοσμος ολιγο μυθι η γυναικι καλον δε κοσμου λιτοτις απο γυναικος αρχεσθαι υβρις αμαρτης εσχατη. Mulieris ornamentũ ſermonis & itẽ ornatus parſimonia p̃terea virũ a muliere dominari ſummũ eſt probrũ. Athenę⁹. Philonis philoſophi vxor in cœtu matronarũ interrogata cur aurea coronã ſicuti cęterę nõ ferret. reſpõdit q; vxor ſatis habet ornamẽti viri virtutẽ. Euripides. Vxor q̃ ſapit ſerua eſt viri: quę nõ ſapit eũ ſpernit. Plutarchus vir Philoſomatos. i. corporis amator laſciuam reddit vxorẽ ac voluptariã. Philocalos autẽ. i. honeſti amator continẽtẽ & ornatũ. Varro. Qui caſtigat vxorẽ eã meliorẽ reddit qui vero tolerat ſe p̃batiorẽ facit. Diodorus. p̃ſtat vxorem ducere. bene educatã gratis: q̃ male cũ pecunia. Theognes in hypothecis κυνας μεν δη ρωι διζημεθα κυρνε και ιππους ευγενεας και τις βουλεται εξαταθωμ κτησεται γημαι δε κακην κακου ου μελεδεμαι. Cyrne canes & equos generoſa e gente paramus Cura boni nuſq̃ cõiugis eſt generis: Parítas in hac re maxime laudat. Menãder. Quotiẽs aliquis paup ob diuitias vxorẽ ducit nubit ipſe nõ illa: quẽ imitat⁹ Mar. ait vxori nubere nolo meę. Plato tamẽ de rep. iubet potẽtiores cũ humiliorib⁹ iungi ad ęqualitatẽ ciuiũ ſeruandã: q̃ res romæ inter patres ac plębẽ diſcordiæ quondã cauſa fuit. EXEMPL. A quoq; laudatarum plurima veteribus prodita: earũ Mulierum prętertim q̃ pudicitia fideq; ĩ viros pollẽt. Euadne Capanei Alceſte admeti. Laudamia Protheſilai. Penelope Vlyſſis. Inter Romanas Caia Tarquinii: Lucretia Collatini: Porcia Bruti. Sulpitia paterculi: Aemylia Tertia Scipionis. Iulia Pompei: Externę etiã Sabinę Teutonicæq; Sub Mario. Vaticinio decoratę Theano Metapontina: Themis: Mantho: Caſſandra Priami Sibyllæ. Fortitudine Amazonũ genus Camilla Volſca: Hypſicratea Mithridatis: Artemiſia Mauſoli. Lacenę q̃ virorũ obeunt muncra ſeſe in gymnaſio in bello in venatiõe exercẽtes vt tradit Aelianus. Thamyris etiã regina & vniuerſæ Scytharũ fœminę. Semiramis Nini. Gatis Illyrica: paximis vero ſeculis Margarita Enrici. VI. Britannię regis cõiunxacíem viri deficiẽtẽ reſtituit. Et puella gallica ſub Carolo. V. rege gallorũ regnũ collapſũ. Frugalitate Hiſpanæ: q̃ teſte Nicolao Damaſceno iuſſę ſunt quotãnis telas ab eis textas in mediũ populis ſuis adferre. Certorũq; iudicũ ſententia q̃ plus laborauerũt magis honorantẽ: habent p̃terea ſingulę zonã vẽtri adligatã certa menſura ne turpe aliquid admittãt. Poſt has Lydę q̃ a flumine redeũtes vrnã aquæ in capite geſtãt: infantẽq; ſiniſtra ac colũ tenẽt nentes obiter/dextraq; loro adligato trahũt equum vt auctor Aelianus. Gaditanę a partu ſtatim ſurgũt/miniſteriaq; domus obeunt. Liberalitate & hoſpitio inſignes Ebuſa Paulina apd Venuſiam. Beſtia Appia apud Capuã. Theſpientib⁹ Glycerium. Romanis flora ex teſtamẽto facto Matronęq; oẽs quę aur & ornatũ cõtulerũt ĩ ędem Apollinis dedicãda quã Camillus ob captos veios vouerat. & item bello pu. II. vt auctor Liui⁹. Apud Hebreos vero Raab meretrix. Artibus inſignes ac primũ penicillo Martia Varronis. Timarete Myronis. Ariſtarete Nearchi. Irene Cratini pictorũ filiæ ſimul & diſcipulę. Litteratura vero Co

rinna,Sappho,Aſpaſia Periclis,Leontiũ meretrix,Arete Chryſippi,Cleobulina Cleobuli,Zenobia Palmyreorũ regina Aedeſia Alexãdrina,Erophila Erythrea,Pamphila,Cleopatra,Inter Romanas Hortẽſia,Cornelia,Lęliorũ Mutiorũ Liciniorũq; fœminę oẽs vt auctores Quintilian⁹ & Cicero,Prętereą Pompeia Paulina Senecę,Pollia Lucani, Inter noſtras vero Catherina virgo & martyr Alexãdrina,proximo ſeculo Baptiſta Malateſta,Sed & magnorũ quãdoq; cauſa malorũ fuere,Siquidẽ poſt Helenã Iliẽſium fatum Romę Lucretia atq; Virginia bis ſtatũ immutauere, Octauia deinde repudiata ciuilis initiũ belli fuit. Vicinioribus vero tẽporibus Luchini viceco-mitis vxor ob Vgolini Conzagæ adulteriũ maximi mãtuanorum mediolanenſiũq; cauſa belli extitiſſe memorat.QVOD in ſũma noſtrorũ Senatus conſultũ videamus. Apoſtolus indulget nõ imperat matrimoniũ bonis:ocioſis vero aut libidine:aut auaritia ambitiõe ve occupatis potius imperat:quũ hoc pſtet q̃ nihil aut nõ ſancte agere:Ipſemet fragilitatẽ conſiderans ait volo adoleſcentiores nubere:iã mlte poſt Sathan abierũt,Et itẽ mulier ſeruabit̃ per filiorũ gñationẽ ſi pmanſerit in fide cũ caſtitate:qd vt ait Hieronymus minime p̃cepiſſet niſi metus incontinentię cauſam addidiſſet. Nã bigamiã ipſe in euãgeliũ ſeminis potius vituperat a fructu quoq; tricesimo arcet quũ in bonã tellurẽ nõ cadat ſed inter vepres:quapropter illã vulpi inter eas latitãti cõparat:cui animali Herodẽ bigamũ acſceleratiſſimũ ait dominũ equiparaſſe:Ambroſius itẽ eam nec laudat nec vituperat: Filiis etiã ex bigamia ꝓuenientibus haud eſſe fœliciter ſępe conſpicimus,At primis nuptiis q̃q̃ tricesima palma tribuit̃ plures in his legimus & principes & priuatos perſancte degiſſe ac ingẽtibus vitæ meritis cũ virginib⁹ centeſimã adequaſſe aliquos lõgo tẽpore:nõnullos ſemper thoro abſtinuiſſe:quoſdã prolis tantũ cauſa cõgreſſos: quorũ etiam nõnulli regno liberis incolumi relicto ita in delitiis citra delitias pie ſobrie caſteq; agitarũt vt aure obſtructa per loca ſirenarũ tranſeuntes ob terrenã ſubſtãtiam nõ amiſerint ęternam.

Ex liberis bona malaq;.

DAlam eſt ignauos ſępe filios claris ortos eẽ parẽtib⁹ vt de Cicerone legim⁹:Scipione:Herode Attico, cauſam Ariſtotelis in probl.adfert Mẽtem viri p̃ſtantis magis a natura ſenſus carniſq; temotã acquaſi ſuſpenſam inopẽ ingenii cõceptis geniturã p̃ſtare.Cõtra vero claros exignauis & ex improbis bonos ſępe genitos videmus vt tot ſãctos viros ex crudelib⁹ & nefariis:Plærũq; tamẽ græcũ prouerbiũ ſolet euenire κακου κορακοσ κακον ωον: hoc eſt malę cornicis malũ ouũ,Plato fœlicẽ dicit fieri geniturã ex vtriſq; bonis: malã vero ex vtriſq; malis: bonã nãq; intelligit vt in politicis legibuſq; diſſerit ex cõcordi diſcordia ꝓueniẽtẽ: vt videlicet acriora ingenia mitioríb⁹ copulẽtur:vehementiora remiſſionib⁹:Talia ĩ Zodiaco ſigna maſculina fœminis cõiugata cõſpicim⁹:ſic lunã cũ ſole:venerẽ cũ marte:ſic & in harmonia acutũ cũ graui In. VI.etiã legũ vtrũq; ſobrium eſſe in coitu iubet vt ſobrius extat partus. Tradit Ariſtoteles ĩ politicis parentes liberis domi non vt dominus ſeruis:ſed legitimi regis more qui patrem refert imperare debere:Liberos vero eos tanq̃ deos colere ac vereri oportere Hieronymus ſe cõperiſſe ait apud Delphos tria hæc fuiſſe ſcripta Deos colendos: parẽtes venerãdos: & a carnibus abſtinendũ. Theophraſtus oportet ante oĩa diis nõ tam multa q̃ frequẽter & pie ſacrificare. Deinde parẽtum alere ſenectutẽ eorũq; conſiliis vitam adcõmodare,qui autẽ hęc neglexerit cõtra naturę & iuſtitię leges aget. Vxoris igitur & filiorũ curã ſuſcipiẽdã vt ab ipſis in ſenectute vices recipiam⁹ Menander ευδαιμονια του πατροσ υιοσ μουσ εχων verba ſunt fere libri ſapientię Lętitia patris filiꝰ ſapiẽs,Cherẽmon, χρηστο μοι χαριτασ αποδουναι πατρι liceat mihi gratias parẽti reddere,Pythagoras in aureis carminibus σουσ γονεισ τιμα τουσ δεκτικατερατασ,Ipſe parentes:atq; tuos venerare propinquos. Agatho, ωσ ηδυτων φυσαρτων πειθεσθαι τεκνα, Q̃ dulce genitoribus filios obtẽperantes habere Anaximenes,τι γαρ δικαιοτερον η τουσ γεγενεσεως και παιδαγωγιασ αιτιουσ αμυνεσθαι. Quid iuſtius q̃ generationis & eruditiõis auctores remunerare. Iſocratis,τοιουτοσ τισου περι τουσ γονεισ οιουσ αν ευξαιο περισ εαυτου γενεσθαι τουσ παιδασ Tales eſto erga parẽtes:q̃les erga te futuros eſſe cupis liberos tuos. Huiuſcemodi eĩ ĩ parẽtes pietatẽ:tũ ſubſtẽtationẽ greci threpteria vocãt. Hinc apd Homerũ adoleſcẽs in bello cadẽs q̃ritur nõ potuiſſe threpteria ideſt merita nutritiõis reddere. Traditur mulieris exemplũ apud Val.illiusq; parentẽ in cuſtodia fame necandã clam ingreſſa vbere alebat. Sed & feras hæc charitas excitat vt apud Aelianũ Ciconię parentes in ſenectute alimentis ſuſtentant. Parentũ interfectoribus nullam priuatim pœnã maiores ſtatuerũt vt inquit Cicero q; nõ ſana mente hoĩbus id accidere putaſſent. Alcmeon & oreſtes matricidę ambo in furorem verſi tradũtur. P. Malleolus teſte Liuio

Degẽitura

Threpteria

P.Malleol⁹

LXVIII. matre interempta prim⁹ omniũ insuto culleo in mare p̃cipitatus est. IGITVR hic fe licitatis humanę censurã agere licet qua nulla maior in terris liberorũ successu putatur. Hac de causa Metellus fœlix appellatus a Quattuor Consularibus elatus. Diagoras Rhodius ob duos Olympionicas filios Mater quoq; illa Ro. q̃ lętitia concidit vbi filiũ redeuntẽ quẽ apud cãnas in terfectũ acceperat adspexit. Quibus ego prętulerim fœlicẽ miseriã matris: quæ. VII. liberos sub Ptolemęo rege iussos edere porcinã moriẽtes pro patria lege cõspexit. Et alterius noie Fœlicita tis q̃ totidẽ filios ad supplicium rapi nõ solũ vidit sed adhortata est. Numerũ vero nõ addere p̃spe ritatẽ Priamus est exemplo & post eum Artaxerxes Mnemon. CXV. susceptis liberis quorũ ma gnã partẽ ei insidias parantẽ de medio sustulit: Proximis quoq; tẽporibus Barnabas vicecomes. XXX. relictis quorũ nemo regnauit. Verũ numero cũctos supauit Conradus qui ante hos ãnos decessit ex regia Polonię domo Mosouię dux. LXXX. susceptis ex qbus tãtũ quattuor legitimi: supstites vero paulo plures. Vnã ego Tyesteã domũ nr̃a ętate referam Frãcisci Bufali ciuis Romani nobilis ac prędiuitis qui duos filios mutuis vulneribus se petẽtes vidit: totidem ob seditio nem securi p̃cussos: aliũ nouercã interficientẽ, filiã vero apud virũ sese veneno necantẽ. Ex quo euripides ait bonũ esse incognitũ careere liberis; qđ sane verbũ noster Bernard⁹ vsurpauit: causa sam ambo viderũt q̃ ob liberos sępe mœrem⁹, sæpe inuitũ: sępe inhonestũ aliqd facere cogimur valdeq; his aduersari videt qui in tuẽdę veritati cęlestiq; amori se totos tradidere: alioquin si cu piditatib⁹ adhuc ardemus liberoq; sane cupiditas cũctis inter mortales esse honestior videt ma gnaq; merces tẽp. xp̃iana augere. populis p̃ prolẽ cõsulere. Ea de causa lacedęmonii iura triũ libe rorũ habẽtes militia vacabant per quattuor vero etiã libertatẽ adsequebant. Qđ & Romani ex parte postea sunt imitati. Florentię vero nũc duodena vir ꝑ ple ab oĩ immunis vectigali efficitur.

De parentibus erga liberos.

MOx de indulgẽtia patrum. Compertũ quẽadmodũ efferaciora animalia vt ait Aelianus sunt magis philotecna ideſt filioq; amãtia vt Trigis: vrſa: eadẽ & ho mínũ ratio: Praui crudelesq; viri: ac natura iniusti charitatẽ erga liberos p̃ter alios maximã retinẽt. Causa est q̃ humana natura quæ amore vacare nõ põt: sęq; suaq; eo vehemẽtius diligit: quo per iniustitiã & iniquitatẽ magis expers charitatis in cęteros fuerit quã totã in se retinet. Viri autẽ boni: quo meliores eo cõmuniores ac in oĩbus moderatiores: tũ liberis ita adficiũtur vt eorum causa ab honesto nõ discedant. Improbi vero cũ nihil pensi habeãt nihil eis potiusq̃ liberorũ gratia scelerí omni rapi nęq; inseruire. Quapropter indulgentiores etiã sunt eis oĩa p̃mittẽtes nulla seruata disciplina. Hely legimus de sella retrorsum cecidisse q̃ filios ollas deuorantes nõ ab se expulerit. At cõtra bonorũ plura seueritatis in filios exẽpla sunt: apud Romanos Brutus & Torquatus: & alter Tor quatus qui Silanũ filiũ publice accusatũ damnauit. Apud grẽcos Epaminũdas victoris etiã filii interfector. & Zaleucus Locrensis qui ob seruandas leges oculũ filio extrudit. Hac demũ de causa romani suos liberos fratrib⁹ educandos dabãt q̃ apud eos & charitas esset generis: & indulgẽ tia paternę nimię dilectionis abesset. Cicero pro Cælio fuit in hac causa p̃tristis qdam patruus: Cẽsor: magister obiurgauit. Horati⁹ Ne sis patruus mihi: Persius. Quũ sapim⁹ patruos. Augu stinus de Vid. Nec ideo laudo q̃ liberos habes. sed q̃ eos virtutibus erudire studes: vt enim tibi nascerentur fœcũditatis fuit. vt viuerent fœlicitatis: vt bene educarẽtur voluntatis.

De seruis cõmoda & incõmoda, & quomodo manumittebãtur.

MArius qui vitas scripsit Impatorum ait: eos oĩs probos fuisse princípes qui q̃q̃ ipsi mali ꝑbos apud se libertos ac seruos administratores haberẽt. Contra vero bonos natura princípes. nequaq̃ bene regere vbi malis rem cõmitterent. Qđ etiã proximis accidit tempor ib⁹ Bonifacio. IX. & deinde Eugenio. IIII. & Calliſto. III. sedẽtibus optimis viris oĩa pessum ibant. At sub paulo postea ne quaq̃ cũ illis vita cõferendo q̃ Marcus. S. Marci Cardinalis cũcta disponeret, oĩa meli⁹. Ex quo Menãder ait ὁταν τυχῃ τις καλου οἰκετου οὐκ ἐστι δεσποτικὸν κτημα καλλιον βιῳ. Cũ quis incidit in seruũ bonũ: nulla est possessio melior. Duo sũt senarii. Euripides quoq; ait Ma gis seruũ oportet habere sapientẽ q̃ ipse sapias. Bias bonos oĩs q̃q̃ seruos liberos esse dicebat. Im probos & si liberi sunt seruos esse multarũ cupiditatũ. Aristoteles eos esse seruos in rep. qui insci tia rerũq; ignoratione tenẽtur: qui vero Ingenio prestant naturaliter dominos. Insup nõnullorũ fides egregia memorat Paduanos quondã dominos teste Val. ob imperatã a Pollione pecuniam latitantes ꝑposita libertate: qui ꝑdere vellet nec vnus qdem inuẽtus. M. Antoniũ oratorẽ accu

ſarum ſtupri ſeruus captus minime prodidit. Ex quo plaut⁹ ait Superbum eſſe decet fidelem ſeruum apud dominū ſuum. Populus Ro. in clade Cannēſi captos redimere nullo modo voluit cū q̄ in ſummā pœnuriam eſſet redactus ergaſtula ſoluit Seruorū. XL. millium auxilia quæſiuit ciuium contempſit: & exiſtimauit eos potius tueri libertatē qui nunq̄ habuiſſent. At Cōtra ex infidelibus multa incōmoda Volſinienſes cū ſeruos temere oēs manumitterēt ab eis poſtea oppreſſi ſunt multaq̄ indigna paſſi quibus auxilia petētibus miſſus Decius Murena libertinos oīs partim necauit partim dominis in ſeruitutē priſtinā reſtituit. vt auctor Cęcilius. Seruile bellū in Sicilia terroré Romanis attulerat niſi celeriter per Perpennā. & rurſus renouatū per. M. Aquilianum confectum fuiſſet. Euripides ουκεχθροσ μει ζων ουδε δομασιμ κτησιοσ κακιων ουδαμω φε λεξεροσ οικετου. Domi nullus maior inimicus neq̄ peior poſſeſſio neq̄ inutilior ſeruo. Democrates δουλοσ αμαρταλεον ου κηδυ. Seruus neceſſaria poſſeſſio nō autem dulcis Plautus in Pſeudulo naturas eorū eleganter expreſſit his verbis. Plagigera hominū genera quorum haud quicq̄ in mentē venit vt recte faciāt. At cū eſt occaſio data tene clupe rape hoc eſt eorū opus vt mauelis lupos apud oues relinquere q̄ hos domi cuſtodes Plato de Legibus Nimia ſeruitus & libertas omnino mala Moderata vero vtraq̄ bona. exemplo nobis dii ſunt qui īter ſe vtrāq̄ mediocriter exercent. Cicero Dignitate domini minus turpis eſt fortuna ſerui. Stultū eſt ī eū locum ſciētem venire vbi libertatem ſis amiſſurus: vt Platoni in Sicilia contigit: & Calliſtheni apud Alexādrū Demetrio item Phalereo in Aegypto. IN MANVMISSIONE autem ſeruorum vt ait Plutarchus in libello de his qui ſero puniūtur a deo feſtucam eorum corpori iniiciebant. Plautus in mīlite. Quid ea ingenua an feſtuca facta ſerua an libera. Prętera circūagebantur vt cum oſtenderētur liceret eis agere p ſuo arbitratu. Seneca in epīs. Non differt in diem qui ſe philoſophię ſubiicit ſtatim circumagitur ideſt liberatur Manumittebatur autē a Prętore cui ſeni lictores apparebant Perſius. Non in feſtuca lictor quē iactat ineptus. Pileo inſuper ornabant & vindicta: vnde vindicię. Sumebant patroni nomen. vt auctor Artemidorus Epheſius deſertorum coniecturis Tertullianus quo in libro de reſurrectione. Seruos patroni nomine honorari dicit.

Quomodo ſerui ſeu miniſtri tractandi.

DLato de legibus Seruos ait minus adficere contumeliis debemus q̄ pares: q̄ illi recōpenſare iniuriā/aut vindicare ſe nequeāt. Deinde ob metū & obſcuritatē magis iuſtitiā colunt. Quapropter in iudicio eorū caſtigatio fieri oportet. Ariſtoteles in Politicis ſeruorum miſereri oportere ait q̄ q̄q̄ ingenioſi natura: minis adſiduis & continuo metu vim ingenii conſiliumq̄ amittūt. Seneca in epiſtola. XLVII. plurimis verbis cōmendat eos qui familiariter cum ſeruis viuūt illoſq̄ & conſiliis & ſermonibus tum menſę adhibent ac tanq̄ contubernales putant & humiles amicos vituperatq̄ eorum adrogantiā qui prouerbium hoc iactant Totidem hoſtes domi habemus quot ſeruos. Non enim hoſtes inquit habemus ſed facim⁹ dū magis timeri q̄ coli volumus: dum eis vt iumentis ſtimur: & immoderate imperamus. Sic igitur cum inferiore viuamus quēadmodum nobiſcum ſuperiorem viuere volumus. Seruorum nomen bellorum quondam leges attulerunt vbi capti eſſent. Nunc autem dei benignitate ac prouidentia omnes liberi ac fratres in chriſto ſumus. Sed quid dicam de noſtri ſęculi impudentia quādo non ſolum reges ſed ſacerdotes miniſtros domi ſeruos appellant moreq̄ mancipiorum tractant inter quos viri ſunt quando doq̄ doctrina ac moribus pręſtantes tum etiam pręſules qui pares officio ac fratres a ſūmo Pon. appellantur: Inſuper domini vocari pari ratione volunt: dominationēq̄ iactant & profitentur: quæ quidem apud latinos haud aliud q̄ tyrānidem notat: quū maiores doctoreſq̄ noſtri patres olim dicerentur appellariq̄ iuberēt. Nam domini nuncupationem non ſolum xpianis diuinit⁹ prohiberi: ſed Romanis quondam retum dominis inuiſam fuiſſe legimus Auguſtūq̄ ita abhorruiſſe vt ne dominum etiā ſe vel a domeſticis vocari pateretur. Dion quoq̄ gręcus auctor inter prę cepta de principe Cauendum ante omnia inter ſubditos huius nominis inſolentiam dicit: patremq̄ potius & paſtorē populorum ſeſe Principem vocet more Homerici Agamemnonis quē ille ποιμενα λαων appellat. Quid igitur nos quota portio! Verum qd magis ridiculum heros famuloſq̄ nunc dominos vocari nullo diſcrimine videmus: quæ labes & adrogantia a barbarorum moribus in vrbem potiuſq̄ a Romana grauitate deducta. Sed tam durę militiæ vtinam eſſet emeritis locus aut digna expectatio: at ſi forte gratiſſime cum eis agatur ſacerdotia tribuūtur mercedis loco. ſpiritalemq̄ theſaurum queſtui habent ac negotiantur.

Contra dominationē.

De Patriæ charitate.

DAtriæ parentibusq; secundū deum magnopere debemus: ac eis præcipue frui mur. Quapropter Homer⁹ in Ody. ουδεν ελυκιον ησ πατριδοσ ουδε τοκηων γιγνεται ει περ και τισ αποπροθι πιονα οικον γαιη εν αλλοδαπηι ει απο ρευθε τοκηων. Dulcius est patria nihil atq; parentibus vsq; Illi præsertim qui longe a finibus errans Forte domus propriæ peregrina in sede vagat. Idem εισ οιωνοσ αριστοσ αμυνεσθαι περι πατρησ, quo etiā Cicero vtitur in epistolis ad Atticū. Pro patria certare omen pfectius vnū. Euripides μακαριοσ οστισ ευτυχων οικοι μενει, Beatus qui fœlix in patria manet. Idem. Homini & si mala cōtingunt: nihil dulcius tamen nutriente solo. Sophocles οικοι μενειν δει τον καλωσ ευδαιμονα. Domi manere oportet eum qui pulchre sit fœlix. Cuidā e Seripho Athenienſis patriæ ignobilitatē obiecerat At ille, Mihi patria Tu patriæ dedecori es. auctor Diogenes. Vlysses deniq; apud Calypsō patriā prætulit immortalitati qđ Cicero vsurpat in orationibus. At si vos q̄ patria vestra delectat. Quirites cuius est tantus amor vt Ithacā vir præstantissimus nidulūq; illū adfixū saxis immortalitati ptulerit. Multi tamen extra patriā melius rem gessere vt ait Medea tragica ad Corinthios: vsurpatū itē ab eodem: Inter quos & viri pclari fuere qui domi tyrannidē sponte fugerunt vt Pythagoras Sylosontis apud Samios dominationē: vt Herodotus Lygdamū Halicarnassi tyrannum: vt Dion Syracusanus Dionysiū. Vt solon athenis Pysistratum. Inter Romanos vero Marcellus Cęsarem: & Scipio populū ingratū. NVNC exempla subiiciā pauca eorū qui pro patria quandoq; priuatas posuerunt simultates. Plu. περι των πολιτικων παραγγελματων scribit q̄ Cretinus Magnesius Cum Hermia priuatas gerens inimicitias supueniente bello Mithridatico ascendit in concionem consuluitq; Hermiā Imperatorē contra Mithridatē deligendū eius virtutes cōnumerādo; se interim professus iturū in exiliū nequid tumultus ob eorū discordiā oriretur. Quod si ipsū Cretinū mallent Hermias exularet. Hoc audiens Hermias permotus inimici modestia libenter ei sponte cessit atq; in exiliū abiit. Romę quoq; (vt auctor est Cice) de prouinciis cons. M. Lepid⁹ Pon. Max. cū. M. Fuluio Collega alias inimicissimo statim Censor cū eo factus rediit in gratiā vt cōmune officium cōmuni voluntate defenderent. P. Seruilius. &. M. Lucullus priuatas simultates in administratione reip. reliquerunt. Tib. Gracchus Gracchorum pater. L. Scipioni cui & eius fratri Aphricano erat inimicus triumphanti auxilio fuit.

Exempla. Cretin⁹ Magnesius.

M. Lepidus M. Fuluius P. Seruili⁹. M. Lucull⁹ Tib. Gracchus. L. Scipio.

De Fœlicitate opiniones.

FOelicitatē aliā alii suopte ingenio iudicauere. Aristoteles in. X. eth. in virtute primū adiunctis corporis externisq; bonis. Stoici in virtute tantū Epicurus in voluptate quę tantū dolore careat. Aristippus ī corporis voluptate: quos omnis cōmemorat Ci. de fi. Socrates fœlicitatē appellabat ηδονην αμεταμελητον id est voluptatem absq; pœnitentia. Fœlices autē quibus mens bona & ratio fuisset. Diogenes autē vere lętari nec vnq̄ nulloue loco aut tępore mœstū esse: animumq; semp in quiete & hilaritate continere. Iamblycus. Quod deo simile sit pfectum: simplex: purum. exemptūq; a malis humanis. Hippodam⁹ Thurius Eam non sine virtute. Virtutē vero non sine habente rationē. Selerius. Sanū quidē esse homini mortali ante oīa putat. Deinde hominē esse bonū. Tertio ditescere sine dolo. Quarto florere cū tibi charis. Theognes Dulcissimū est eo mō se fœliciter habere quo qsq; cupit Idē. ουκ εραμαι πλουτειν ουδε χομαι αλλα μοι ειη ζην απο των ολιγων μηδεν εχοντι κακον. Non amo diuitias: non opto magna sed adsint Parua vnde ipse queam viuere & absq; malis. Sophocles. καλλιστον εστι τεκνων δικην πεφυκεναι λωστον δε ζην αμητορ ηδιστον δοτω παρεστι τερψιν ωρα μεθη μεραν Pulcherrimum iustū esse genitū. Optimum viuere hominē. Dulcissimū delectationē adesse eorū quę quis quotidie cupit. Idē ευδαιμονεσ εισιν κακων ατευστοι αιεν. Fœlices sunt qui semper malis vacant. Callimachus ουτ αρετησ τερον βοσ εστι ταλαντον αργυρεον. Citra virtutem res nullum extollere nescit. Menander Beatus qui diuitias simul cum mente possidet. quibus pulchre in his tantum quæ oportet vtetur. Idem Infortunatus natura credulus est semper enim proximū sapere magis putat Idē. εξω θεν οι δοκουντεσ ευτυχειν ταδε δοριν εισι πασιν ανθρωποισιν ισοι. Qui extrinsecus videntur fœliciter agere: intrinsecus sunt oibus hominibus similes. Idem παρα μη προσδοκωμενοισ εκστασιν φερει. Cuncta non expectantibus adferunt admirationē Heraclitus ηθοσ ανθρωπω δαιμων. Mos homini numen. Xenophon. Fœlicitatē puto multa possidere & erogare. Democrates ευτυχησ ολεπι μετριοισ χρηματα ευθυμεομενοσ δυστυχησ δεο εστι πολλοισι δυσθυμεομενοσ. Fœlix qui ad res moderatas diuitias bene optat. Infœlix

quĩ ad plura & ſuperuacua: male optat Menander. Qui nihil adfert in vita boni hic minime fœlix. Idem. μητρα παραπαρχη τις κακως πραττει. Parua eſt occaſio qua quis male rem gerit. Euripides Senariis. VII. probe mõſtrat fragilẽ huius vitę fœlicitatem. ωσ εισ το μηδεν ηκομεν φρονηματοσ του πριν στερεντεσ ειτα δη τοτκου μεθα ομερτισ ημων πλουσιοισ ερδωμασιν δεσποτων μιτα τιμιοσ κεκλιμενοσ τα δουδεν αλλωσ φροντιδων βουλευματα γλοσσησ τε κομπωι κειρσ ολβιωτατοσ οτω καθημαρ τυγχανει πηδεν κακων. Q3 miſeri ex faſtu ad nihilum reuertimur bonis forte amiſſis. Quid ergo tumidi amamus hic quidem in ſuperbis domibus. Alius inter ciues honoratus aſpici. Cum inaniũ hæc tantum curarum cõmenta ſint. & linguę faſtus: ille beatiſſimus. Cui mali quottidie nihil cõtigerit. Seneca. Ad Tuendam ex fortuna fœlicitatem: alia fœlicitate eſt opus & pro ipſis votis vota nuncupãda. Ciceronis de fi. aurea verba ſubnectã Omnium rerum principia parua ſunt ſed ſuis progreſſibus augentur Virtutis enim beatæq; vitę: quæ duo maxime expetenda ſunt ſerius lumen apparet: multo etiã ſerius vt plene qualia ſint intelligantur. Preclare enim Plato beatum ait cui etiam in ſenectute contigerit vt ſapientiam veraſq; opiniones adſequi poſſit. Plato autem in Philebo ſummum bonum ex ſapientia & voluptate compoſitum ponit quorũ ſubiecta ſunt intellectus & voluntas: ex his vero intellectum ſapientiãq; vt adfectuum moderatorẽ preferre videtur.

De Autarcia & vera fœlicitate.

NOnnulli in ea quã greci αυταρκιαν vocant id eſt in ea vita quę tantum paruo & neceſſario contenta ſit fœlicitatẽ ponunt Inter hos ſint qui procul ambitione in agro viuunt vt ait Horatius Beatus ille qui procul negociis vt priſca gẽs mortaliũ Paterna rura bob9 exercet ſuis. Et Virgili9 O fortunatos nimiũ ſua ſi bona norint Agricolas quibus ipſa procul diſcordibus armis Fundit humo facilẽ victum iuſtiſſima tellus. Pindarus in eadem eſt opinione his verſib9 υτειρτα δειτισ ολβον αρδει εξαρκεωρητεα τεσι και ευλογιαν προσ τιθεισ μη μαθευσ η θεοσ τερεσται. Sanam ſiquis ſubſtãtiam amauerit ac neceſſarias vitę poſſeſſiones addita boni nominis fama Is nec deus eſſe quęrat. Omnes quidem Metellum illũ ac Syllam qui ambo fœlices dicti ſunt pręterea Auguſtum ad hanc cenſurã vocant: ſed ſi verum facere iudiciũ volumus mortalium nemo eſt fœlix: quũ tantulus dolor quo null9 vacare poteſt cum omni voluptate pręteri ta non ſit cõpenſandus. ſed fac vt vacare poſſit dum ſe profecto mortalem quiſq; ſentit nec perpetuo bonis fruiturum facile contemnit omnia: vt ait Hieronymus. Quapropter nos chriſtiani aliam expetimus fœlicitatẽ eam videlicet quæ ab Ambroſio de officiis ponitur Beatam inquit vitam efficiunt tranquillitas conſcientiæ & ſecuritas innocentiæ. Auguſtinus autem de doct. chriſtiana. Beatitudo eſt diuinitatis perfecta ſcientia ac contemplatio. Idẽ ſuper Geneſim. In ipſo autem homine nunc Lętitia quędam conſcientię paradyſus eſt. Idem de Sp. & be. Tãta eſt cõditionis humanę dignitas vt nullum ei bonum niſi ſummum ſit ſatis.

R. Volaterrani Cõmentariorum Vrbanorum. Li. XXXI.

DE LABORE.

DE FORTITVDINE IAM PARERAT EX LEMMATE præſumpto me dicere: ſi extra triuium aliquid expiſcat9 fuiſſem: verum vnã tantã ei9 partẽ ac potiſſimã attingã: quæ in laboris doloriſve tolerantia conſiſtit: ac viri eſt proprie vt ait Bion in buccolicis μορφα θυλητερη τωελει καλλοσ αμερι δαλκα. Forma decus fragili ſexui: roburq; virili eſt. Heraclides Lycius vt ſcribit Philoſtrat9 in vita Sophiſtarum vnũ librum laudibus laboris dicauit: ſine quo dicebat nihil in rebus humanis frugiferum geri poſſe: adeoq; probari vt caſſus etiã labor modo nõ vitioſus ſit ocio ac delitiis ante ferendus. Quid autem inter vtrunq; interſit Xenophon Cõmen. II. probe indicat vbi Herculem Prodicium inducit de vitę genere deliberãtem ac inter cętera dicit nullam eſſe veram voluptatem citra laborem. Nam ſi ſomni aut cibi aut potus appetitum pręuenias nihil dulce ſentiri. Labore autem exercitatis omnia dulcius ſuppeditari. Ex quo Socrates dum corpus ambulãdo ſeu qđuis aliud agendo exercebat obſonare famem dicebat, qđ item noſtris religioſis ante cibum præceptũ eſt. Idem opus cõferre dictitabat ad homi

nis bonitatem ocium vero ad vitium Bonos igitur in opere esse q̃q̃ ociosi viderẽtur: Improbos autẽ qui aut alea aut opere aliquo turpi siue etiam plus ęquo ambitione seu quęstu occupati appareant ociosos esse. Idẽ cum laboraret circa cytharã: dicenti cuidam. Iam senex discis: respõdit κρηττον ο ψιμαθη ειναι η αμαθη Idest pręstat tarde discere q̃ nunq̃. Lassus Hermioneus interrogatus aquo sapientiam didicisset: a labore & experientia inquit. Diogenes aiebat Medeam non Pharmacidam: sed sapientem fuisse ea siquidem homines delitiis corruptos in Gymnasiis & pyriteriis per exercitationem interpolabat: ac laboribꝰ robustos reddebat. Inoleuisseq; opinionem q; ex æno recoctos elixatosq; iuniores restitueret Pythagoræ quoq; sententia fuit legendam esse ob initio vitam optimã: ac laboribus quã maxime exercitatã: q̃ consuetudo paulatim ex aspera dulcem redderet. Laborem nãq; voluptatem quoquo modo semper comitari. Si bona sit voluptas ille prędedit. Si autem mala labor subsequitur. Musonius. Cum sępe pro voluptate & pęcunia aut alia re: nulla cum laude labores maximos subeamus quid mirum si pro gloria proęquitate eosdem adeamus exemplo cornicum & gallorum qui q̃q̃ ratiõis expertes adeo pro gloria certant vt vsq; ad extremum spiritum inuicem pugnent. Eusebius corpus vitium corrumpit: animum vero earum rerũ negligentia quę ad diuinã faciũt contẽplationem. Hactenus philosophi. NVNC poetę. Epicharmus. των πονων πωλουσιν ημιν θεοι παντα τα καθα θεοι. Laboribus omia nobis dii venditant bona Euripides. τας τυχας εκτων πονων θηραν αρετη. Fortunas ex laboribus venari oportet Idẽ πονος ως λεγεται ευκλειας πατηρ. Labor vt dicitur glorię pater των γαρ πονουντων θεος συλλαμβανει Laborantes deus adiuuat Idem η Δαρετη βαινει δια των μοχθων virtus per ęrumnas venit. Idem labor solus citra fortunã sumptus vt in prouerbio mortales adhuc mininie adfligit. Labores audent boni Timidi nihil vnq̃ adsequuntur. Ex laboribus gratia prouenit hominibus. Nullo modo quis citra laborem fœlix esse neq; gloriam adsequi vllã nihil agẽdo potest. Ex qua Euripidis sentẽtia Ciceronis est illud puerbiũ. Omnis laus in actione consistit. Idẽ αργος ευδειν θεους εχων αμα στομα βιον δυνατον συλλεγειν ανευ πονων Ocios⁹ nullus q̃q̃ deos habẽs in ore victũ sine labore parare posset. Sophocles μοχθειν αρετη τους θελοντας ευτυχειν. Laborẽ subire oportet eos qui sibi fœliciter esse volunt Idẽ αιτια του ζητουντος ευρισκει ποθος. Desiderium ex ipso quærente inuenit. Idem θεος δε τοις αργουσιν ου παρεζεται. Deus ociosis non adest Menãder αλωτα γερ ηται επιμελεια και πονω παντα. Cuncta & labore & diligentia deprendi possunt. Idem αργος δυτι αιρων του πυρεττουτος πολυ εξι αθλιοτερος δι πλασια γαρ εξι ειματηρ. ociosus qui valeat longe miserior est febricitante quippe qui duplo plura cibaria frustra consumit. Idem Nullam oinorem oportet viris desperare benefaciẽtib⁹ Philemon. Q̃ mihi dulcia fũt priora mala. Nisi enĩ tũc laborassem nũc mininie gauderẽ Alexis. Cuncta ab initio dii hominibus monstrarunt verũ diligentibus & inquirentib⁹ melius patẽt. Democrates οι εκουσι οι πορ οι τηυτων ακουσιων υπομονηι ελαφροτερον παρασκευαζουσιν. Labores voluntarii inuoluntariorũ tolerantiam leuiorem prępparant. Hesiod⁹ ει γαρκερ και σ μικρον επισ μικρον κατεθειο και θαμα τουθ ερδεισ τα χακερ μετα και το γεροιτο. Si modico iugiter modicũ superaddere perges. Nempe breui magnus surget tibi tępore aceruus. Idem πολλα δαεργος ανηρ κερεων επι ελπιδα μιμνων χρη ζων βιοτοιο κακα προσελεξετο θυμω. Spem vanam ignauus nihilum dum spectat agẽdo Indigus adspexit mœrens mala plurima vitæ. Idem την μεν γαρ κακοτητα και ιλαδον εστιν ελεσθαι ρηιδιως λειη μεν οδος μαλα δεγτυθι ναι ει την δαρετης ιδρωτα θεοι προπαροιθεν εθηκαν μακρος δε και ορθιος οιμος επαυτην και τρηχυς το πρωτον επειδη δεισ ακρον εικηται ρηιδιη δη πειτα πελει χαλεπη περ εουσα. Ad vitium facilis vicinaq; semita cunctis Panditur. at virtutis iter posuere remotum Cœlicolę: durumq; prius: sed vertice summo. Dum fuerit: planum se offert quę rentibus illud. In eandem quoq; sententiã littera Pythagorę describitur in forma. Y. Littera Pythagorę discrimine secta bicorni humanæ vitę speciem prędferre videtur. Nam via virtutis dextrum petit ardua callem. Angustũ primo: sed late in fine parentem. At leua vitium tendens perducit in arctum. Sed Latinos attingam Enni verba pulchertima ad hoc propositum scribit Gellius. quę in choro iphigenię scripta dicit. Ocio qui nescit vti plus negocii habet q̃ cum est negocium in negocio. Nã cum quid agat cõstitutũ est nullo negocio id agit. Sed ibi mentẽ & animũ oblectat suum. Idẽ auctor verba ex Catonis oratiõe ad milites refert. Memento te siquid vnq̃ recte per laborem feceritis labor ille cito a vobis abscedit benefactũ autẽ semp remanebit. Siqd vero nequiter per voluptatẽ: voluptas repente abibit nequiter illud factum apud vos semp exta-

bit. Virgilius. Labor oſa vincit. Cicero. Ad oē officiū cōtentione animi eſt opus. Idem pro Archia. Nullam. n. virtus mercedē laborū periculorūq; p̄ter hanc laudis & gloriæ deſiderat: quam quidem detracta, quid eſt cū in hoc tam exiguo vitæ curriculo tantis nos laboribus exerceam⁹? certe ſi nil animus p̄ſentiret: in poſterū nec tantis ſe laborib⁹ frangeret: nec tot curis vigiliiſq; angeret. Nunc inſidet quidā in optimo quoq; virt⁹ quę noctes atq; dies admonet: non cū vitę tempore dimittendā cōmemorationē noſtri nominis, ſed cum oī ęternitate adęquandā. In ſacris itē libris Salomon pigris exemplū ac p̄uidentiā formicarum p̄ponit. Dauid. Tu dñe laborē & doloreē conſideras. Dñs vero ipſe eum qui talentū per ignauiā & deſperationē fodit: & ocioſos in foro ſtantes: & virgines dormitātes reprendit. Grego. in Mo. Sicuti in malis p̄ſens ſecuritas parit dolorē: ſic in bonis p̄ſens labor p̄petuam inducit ſecuritatē. Et alibi pulchertim⁹ eius locus. Deſidioſus: inqt: ſæpe ingenitū accipit: vt iuſtius negligentiæ puniat: q; ſcire contēpſerit quę ſine magno labore adſequi poterat bonitate naturę. Contra vero ſtudioſus tarditate punitur: vt eo maiora p̄mia ferat: quo magis laborauerit. Deniq; Sophocles: Plato: Iſocrates: Hieronymus etiā noſter: & alii cōplures qui diu vixerūt vſq; ad extremā ſenectam ſcribētes: labores ſubierūt. Finēq; diſcēdi cum vita fecerūt. Ad quā rem multū faciet alienę imitatio virtutis. Nā quiſq; bonus aliena gloria magis excitabit. Thucydides puer quū aud ſſet Herodotū ſenē ſuā hiſtoriam recitantē: collachrymaſſe dicit. Demoſthenem fabroq; antelucana diligentia excitare ſolebat. Themiſtoclē Milciadis tropæa ſomnū capere non ſinebant. Alexander Achillis: Cæſar Alexandri cōſpectis tumulis: laudis æmulatione ingemuiſſe ferunt.

De Ocio.

OVum duplex ſit ociū: illaudauū & laudatū. Primū voluptatiorū & ignauorū eſt: aduerſūq; labori: cui⁹ ſupra mētionē feci. In quo viuentes Seneca ſtultos vocat ſemp̄q; viuere incipiētes. Talē dicit Vaciā illū fuiſſe: qui ruri in deſidia agebat. De hoc itē Grego. in paſt. ait. Plęrūq; piger dum agere neceſſaria negligit: quędā ſupra ſe difficilia p̄ponit: quędā vero incaute formidat: & dum quod iuſte metuat̄ inuenit: oſtēdit qd in ocio iuſte torpeſcat. Alternum ocium laudatum: litteratorum eſt ac contemplantium veritatem. De hoc Cato dicebat viro nobili quemadmodū negocii: ſic & ocii rationē extare oportere. Hoc itē Seneca in epl̄is amplectēdum ſuadet honeſto ac prudenti viro: quo exactionū tumultu tanq̄ in portū ſe tandē recipiat: vbi ſe ſe primū: deinde humana pariter ac diuina dignoſcat. Nā ſemp negocioſis: inqt: tp̄s furtim labit: & hos eſſe qui in ambitione vel auaritia iugiter occupati: breuitatē temporis querunt: & improuiſos ſe ad mortē trahi: nihil oīno vixiſſe putantes. Ariſtoteles in lib. de aīa inquit: aīam ſedēdo & quieſcendo fieri prudētiorē. Plutarch⁹. Sapiētē decet qtē & ociū in ſciētię & prudētię exercitatiōe ponere. Non dico eā vęnalē ac foreſem: ſed maximā q̄ nos deo cōiūgat. Socrates dicebat ita inſtituendā eſſe vitā: vt ex te: nō ex aliis voluptatē capere poſſis. Euripides. οπλεῖα πρᾶσσων πλείω ἁμαρτάνει βροτῶν. Qui agit plurima: plurimū peccat. Quod ambitioſis & auaris maxime accidit: ea demum ratio q; improbi probis rerū experientia ſimul & ſolertia præſtant: quam. n. quis diligit artē: in hac ſe libenter exercet: quam vero exercet: hanc & p̄bē nouit. Deniq; ex Auguſtini ſententia in lib. de ci. nemo bonus negociū quęrit: nemo improbus in ocio fructuoſo conquieſcit. Ocium: inqt: ſanctū quęrit charitas: negocium iuſtū ſuſcipit neceſſitas charitatis: quam ſi nullus imponit percipiendæ vacandū veritati. Gregorius in Ezechielē. Cōtemplatiua vita eſt charitatē dei ac proximi tota mente cōplecti: ab oī terrena actione quieſcere: ſoli deſiderio conditoris oībus poſthabitis curis inhęrere. Idē in eodē loco triplicē eius gradū ponit. Primū quū ſe ad ſe colligit: alterū vt ſe collectū qualis eſt videat: tertiū vt ſupra ſemet inſurgat. Idē. Sicut. n. grauioris eſt culpę inter bonos improbū eſſe: ſic maioris fuerit laudis inter improbos bonū ſe p̄ſtare. Idē in Reg. Quāto quis in reb⁹ mortalib⁹ occupatior: tanto a deo remotior. Iſidor⁹ de ſūmo bono. Quāto quiſq; curis maioribus occupat̄: tanto magis viriis premit̄. Mundi. n. amatores non ſolū ſtulti ex eo qd infima pro ſummis appetūt: verūetiā miſeri p̄ ea cum ęrumnis cōſequunt̄. Bernardus. Ociū eſt vacare deo: immo negocium negocioq;: vbi nullū admittit̄ ociū. Seneca in epl̄is. Crede mihi: plus agūt qui nihil agere videt̄. Neceſſariū tñ huiuſcemodi viris Ariſtotelis ſentētia rerū adminiſtratorē aliquē p̄pe hr̄e qui res obeat ac curet: vt Socrates Critonē: Epicurus Merrodotum: Apolloni⁹ Damidem. Ipſe quoq; domin⁹ noſter ludam negocio p̄fecit. Apl̄i item alios alii. Vt autem monachos attingam: Origenes Am-

Ocium eſt vacare deo immo negociū negocioq;

brosium. Hieronymus Chromantiũ habuit: Bernardus fratrem Viterbii defunctũ deflet: vt paterne domus ꝓsidium: curarũq; suarũ leuamen. Denicq; Franciscus Helia suo: q̃q̃ flagitioso: obrerũ experientiam carere non poterat.

Quid a ocio honesto retrahit: quidve inducit: & de solitudine.

SEd vt facile videm⁹ ab hoc ocio multos ꝓstanti ingenio repellit metus amittendæ dignitatis & existimatiõis: quã negociũ nutrit & auget. Quapropter Cicero & ociũ cũ dignitate: & negociũ sine periculo in prooemio de oratore exoptat. Duo quasi difficilia. Et Virgili⁹ ex eadẽ causa suũ ociũ litterarũ ignobile appellat. Ad idẽ rursus ociũ plerisq; ob calamitates inducunt: vt accidit in primis Ptole. Philadelpho: qui cũ podagra diuturnoq; morbo laboraret ad fouendas artes liberales se conuertit: adcersitis vndiq; ingeniis: & bibliotheca illa nobili constituta. Hiero itẽ Syracusanus Tyrann⁹ in graue incidens morbũ: vocatis Simonide: aliisq; poetis ꝓhari cœpit. Aphrican⁹ maior post accusationẽ illã relicta reip. cura se in liternũ recepit. Nõnulli vero naturali quadã philosophia res humanas perosi: vt Diocletianus & Maximian⁹ principes rem nouã ausi: relicto impio in vitã se priuatã redegerũt: vt & mea ꝛta te Amurathes Turca ex Otomanis pater Mahumetis: qui Cõstãtinopolim cepit: relicta penitus filio regni cura. Religionis autẽ & xꝑi causa innumerabiles: inter quos Lotarius Caroli magni nepos: & itẽ Petrus Angliæ rex: q dimisso suis regno Romã venit: vbi in paupertate priuatus vixit. Duces quoq; Venetoꝝ nõnulli: vt in eoꝝ hist oria narraui. Ex pontificibus vero Cœlestinus. v. sese penitus abdicando. Ex cardinalibus ipse Hieronymus: qñ inter hos iam vulgo receptus est. Præterea Petr⁹ Damian⁹: ꝓximis quoq; annis Ardicinus De la porta cardinalis Alerẽsis iam grãdis natu qui signãdis libellis ꝑerat: relictis statim oĩbus: Ethruriæ se cœnobio addixerat: si per Innocentiũ. viii. qui eũ paulo post reuocauit licuisset. Sunt q hãc secessionẽ in media ãbitione ac magistratu aggredi sunt ausi: vt ꝓxime cõtigit Eugenio. iiii. qui Aloisio patriarchæ viro solerti rerũ cura delegata: sese totũ litteris tradiderat: qd minime laudi tribuendum. Qui. n. huiusce modi sunt aĩo: subesse potius q̃ ꝓesse debent: sed gloriã expetũt: gloriæ tñ pondus ac fastidiũ detractãt. Solitudo igit huic vitę generi necessaria: cui nõnulli agrũ delegerũt. Menander. αριστοσ αρετησ και βιου διδασκαλοσ ελευθερου αγροσ. Et virtutis & vitę liberæ magister optimus est ager. Idem. ωσ ηδυ τωμισ ουτι τουσ φαυλουσ η ερημια. Q; dulce ꝓbos odienti solitudo agri. Plutarch⁹ in Mo. Solitudo. n. philosophię vacans: nõ vt in ciuitate cõsistentes multis ac paruis se implicat: sed alte volat in mũdi contẽplatione. Quapropter maiores nostri tẽpla in locis remotis & desertis dedicauerũt: maxime Panos musarũ: nympharum: Apollinis: & q musarũ duces sunt. Hierony. contra Io. Multi ꝓhorũ relinquunt nõ modo vrbes sed agros ingẽtes: & amœnos fontes: vocales q̃ auiũ modos: ne per abundantiã aię fortitudo lãguescat. Pythagorei in solitudine & locis desertis habitauere. Platonici qñq; in templo & locis sacris versabant: vt admoniti augustiore habitaculi sanctitate: nihil aliud q̃ de virtute cogitarent. Idem inuenti Platonici q oculis se sponte priuarent: vt nihil aliud q̃ solam scientiam meditarentur. Idem contra Iulianum: Secedere & in solitudinem se recipere tutius esse dicit. Nolo: inquit: spe victorię pugnare: vt vincam aliquãdo. Idem ad Rusticũ Mo. Si Paulus castigat corpus: quãto minus tu posse existimas sine lapsu vitã ducere! Si in cęlo peccatum fuit: quãto magis in terris! Si delictũ in his qui corpore carebant: quãto magis qui fragili sunt corpore constituti. Cassianus de aĩa. Turba vitioꝝ sine certamine ꝓcul dubio vincit ac eo cui solitudo gratiam suffragat. Grego. in mo. Quid ꝓdest solitudo corporis: si solitudo deficit mẽtis! Qui enim corpore remotus & tumultib⁹ humanę cupiditatis angit: in solitudine nõ est. At cõtra: si quis in turba sit: nec vllos curarũ sęculi tumult⁹ mente patiatur: in vrbe nõ erit. Nã Loth in peruersa ciuitate iustus fuit: in secessu peccauit. Illud ꝑterea obseruatione dignũ: q̃ sanctoꝝ hominũ diuersum cernim⁹ a reliquis ociũ: cęteri siquidẽ sapiẽtes post exãclatos labores post administrationẽ reip. ac res gestas ocium quasi debitũ eis sibi mollioris vitę ac solitarię adsumẽtes in virtute theorica sibi viuere cœperunt: quorũ exẽpla supra memorauí. At xꝑiani ꝓfecta sapientia prędĩti: exordiũ ꝓfectę virtutis a solitudine auspicant: vbi aliq̃diu sese lectionibus abstinentiaq; exercentes ante oia ꝓbent. Deinde cõfirmati: qd soli hauserũt reliquis cõmunicãt: ad actiones varias cõuersi. Sic dñs Iesus post habitationẽ deserti loci ac ieiunii tolerantiã: ad docẽdos hoies ꝓdiit. Sic Paul⁹ post annos. xiiii. quib⁹ didicit ab aplis euãgeliũ ad gẽtes ꝓficiscit: sic Hieronym⁹ Franciscus se altib⁹ & locis ferarũ post aliquot annos ꝓdeuntes alios confirmauerunt.

De Tempore & occasione.

CIũ simul & negociũ tẽpus metiť: q̃propter de hoc pauca ac primũ de horis & horologiis. Horas Homer⁹ cęli foribꝰ adsistere dicit: quadrigãq; & equos soli p- deũti mane ꝓparare. Has mathematici ęquales & inæquales ponũt. Inæquales etiã chronicas vocãt. Q̃m totidẽ signa tam æstate q̃ hyeme: tã interdiu q̃ nocte semp supra hemisperiũ apparẽt: totidẽ etiã horas voluerũt. i. xii. interdiu noctuq; totidẽ: verũ inęquales ideo dictę: q; scdm rationẽ ascendentiũ signoꝝ hieme minores interdiu sunt: noctu vero lõgiores: ęstate autẽ cõtra. Aequales autẽ æquali inter se spatio oẽs. xxiiii. inter diẽ noctẽq; cõmixtę: dictę quoq; & ęgnoctiales: q; ex æqualitate æquinoctii signis ascendẽtib⁹ pares sint: cuilibet videlicet signo duas adsignãdo horas. Martialis satis indicat qd actionũ Romani cuiq; tribuerẽt. Prima salutantes atq; altera cotinet hora: Exercet raucos tertia causidicos. In qntã varios extẽdit roma labores. Sexta quies lassis: septima finis erit. Inde sequẽs dabit nitidis: octaua palęstras. At pubet extructos frangere nona thoros. Greci elegãti disticho diuidũt horas. ἐξ ὡραι μοχθοισ ικαροτατ αι αἱ δε μετ αυτασ γραμμασι δεικνυμεναι ζηθι λεγουσι βροτοισ. Sex horę tñ reb⁹ tribuunť agẽdis: Viueq; post illas: littera zeta monet. Hoc est post horas sex negociis datas accũbe & viue; quod ostendit per Z. litterã in horologio: cui⁹ numerum ex ordine litterarũ notant: Z. n. septim⁹ numerus est: quę viue apud græcos significat. Horologiũ solariũ teste Plynio: primus Pap. Cursor Romę in colunna statuit. Varro tradit primo bello pu. V. Val. Messala Catina capta deportauit horologiũ gnotericũ siue gnomonicũ: siue planum: quod postea diligenti⁹ adornauit Martius Philipp⁹: qui cũ. L. Paulo censor fuit: nec tñ per vmbelicũ discurrebat: donec Scipio Nasica aqua distinxit: idq; horologium sub tecto dicauit: tandiu apud Ro. indiscreta lux fuit. Ctesibus Alexandrinus: vt scribit Vitruuius: primus horologia excauata in auro & gemma caua cõposuit. Scaphiũ inuersum quod ab artificib⁹ chol⁹ siue tympanum dicit: aliaq; versatilia supra habebat: in his etiã in columna aut parastatica horæ distributæ quę sigillatim egredientes ab ima virgula significãt in diem totũ. Posteri vero commodi⁹ horas distinxerunt: & tintinnabulo quo absentes longe admonerentur & vmbelisco siue obelisco numeris addito: quo tpe oĩ horę adspicientibus discerni possint. De diebus Paulus iurisc̃sultus de festis dies more Ro. a media nocte incipit: & sequentis noctis media parte finiť. Gellius ait Græcos ab occasu solis ad alterũ occasum accipere. Astrologos a media die. Sunt dies fasti. nefasti: festi: pfesti: atri: perendinarii apud Mathematicos. Aegyptii: fausti intercalares: natales: naturales: artificiales. Diem quoq; ꝑ tpe accipiebãt: erept⁹ ante diẽ: venire ãte diem: trahere ante diẽ: ꝑpe diem. Noctem itẽ in quatuor diducebãt partes: appellabant q; primã: secundã: tertiam: & quartã vigiliam: ei⁹ custodes vigiles dicti: ꝑfectusq; vigilum: diei autẽ excubiæ. Potior autẽ pars diei est matutin⁹. Hesiodus. ορθρου αγιζαμενοσ ινα τοι βιοσ αριοσ ειη ηωσ γαρ τε προ ιο τριτηρα τωμειρεται αισαν. Hoc est Mane tibi surgendũ vt vitę suppetat vsus. Tertia namq; operis fuerit pars mane ineunti. Iurisconsul. autem de verboꝝ signific. ait plusq̃ dimidiam esse partem: eaq; de causa operam in æquas diei partes diuidi non posse: vocatq; matutinas bonas horas. Menses Numa duos pręposuit antiquis: qui tantũ decem erãt: Ian. & Febru. non habita tamen ratione intercalaris. Cæsar vero omnia restituit: annũq; ad cursum solis adcommodauit. Cuius opus alieno ingenio factum non habemus. Mensi cuiq; rusticario sua Columellæ describitur. Mensibus horisq; Aegyptii: Chaldæi: Babylonii: & plęriq; orientales carent: tantum ex lunæ solisq; cursu & aspectu viuentes. Quidam narrantur certis anni diebus ægrotare: vt teste Valerio: Antipater Sidonius poeta in die natalis sui: sicut hodie videmus accidere Oliuerio Carafę cardinali Neapolitano: qui mense Maio semper in valitudinem certam incidit. Obseruatum & Romę mortes pontificum in Augusto mense plærunq; contingere. Quibusdam euenire felicitates: vt est auctor Aelianus de Athenienſibus: qui mẽse Thargilione: id est Februario victorias maximas eos adsecutos fuisse dicit. Pisanis olim ter victoriam de inimicis die sancti Sixti contigit: adeo vt ei templum extruxerint. Omnia tamen prouidentia regi ordine nobis incognito: ait Augustinus: Aetates animalium graeci hoc epigrãma tescribunt. εννεα τοι ζοει γερηασ λακερισα κορωνη ανδρων εβωντων ελαφοσ δι τετρακοκωμοσ τρειδελαφουσ κορακ ξρηκασκεται αυθαρ ο φοιρις ενδεα τουσ κορακασ δεα δεμεισ τουσ φοινικασ νυμφαι ευπλοκαμοι κουραι διοσ αιτιο χοιο. Nẽpe nouẽ cornix hoĩm ꝑpe tẽpora viuit Cornicum quater & ceruus: trini quoq; cerui Coruus: itemq; huius pertransit metra nouena Phœnix: quam decies superam⁹ tempore nymphæ. Hominis autẽ æuũ Censorin⁹ de natali

Horę.

Horologia.

Dies.

Menses.

ætates animalium

Omnia puden tiar ci ordine i cog nito

die p hebdomadas distribuit in secūda pubescere dat: qđ Aristoteles de aīali, τραχηλιζειν vocat: nos hirquitilare ab hirco male olente: in fineq; cuiusq; periculū vitę ponit, pstertim, xlix, vbi numerus septenari⁹ quadrat⁹ venit: vocāturq; anni huiuscemodi Climaterii: q; ad eos quasi gradatim veniamus. Plato vero apud eundē auctorē hos Climaterios ex nonario cōstare voluit: quia propter, lxiii, magnā esse vim: q; ex vtroq; numero multiplicato cōsistat: in quo āno periere Aristoteles & Cicero: maxime autē senes plerūq;, lxxxi, nō prętergredi: in quo decesserūt Plato: Dionysius: Heraeleotes: Diogenes Cynic⁹: Eratosthenes geographus & Xenocrates Platonic⁹, his vero q; hunc terminū ptereunt ex psalmi etiam auctoritate: labor & dolor. Diua genitrix ḡḡ extra sortē est humanā: ac speciali dei prouidentiæ reseruata: annū ipsum vndequinquagesimum non excessisse: apud receptū auctorē inueni ex Helisabetæ virginis sanctæ de Sconangia cōmentario: q; anno, M, clx, emicuit: hęc in diuina cōtēplatione eam annū post filiū & qcqd est vltra vsq; ad ei⁹ adsumptionē vixisse clare cōspexit: qđ mihi verisimile fit: neq;, n, adsentior his qui multis dicunt eā supstitē annis: quū Diony, teste ois apli in ei⁹ funere cōuenerint: ipsi vero palā est q; non tot annis quot vulgo dicūt illā supstitē fuisse simul fuere. Optare senectutē in ænigmate est. Res vna videlicet q; potissimū ab oībus desiderat: habitā vero oēs spernūt & ab se reiciūt. Eam vero contra mortaliū oīm opinionē amplectendā Cicero in catone suadet: confutatis quattuor q; solēt impugnare causis. Sūt autē huiuscemōi. Auocatio a rebus agēdis: infirmitas corporis: prinatio voluptatis: vicinitas mortis. Hieronym⁹ in Amos pphetā. Senect⁹ bona multa: multaq; itē mala secū adfert. Bona: q; nos ab importunissimis dnis liberat voluptatib⁹: modū gulæ imponit: libidinis impetū frangit: auget sapientiā: prudentiā quoq; ac consilia suppeditat. Annum magnū Pythici octauū quemq; dicūt ob ludos: Olympici quintū: Romani itē quo tpe lustrum agebāt. Sed centesimū maxime quo ludos sęculares celebrabāt: Mathematici, xii, &, vii, ob louis pfectiones: magnasq; in his mutationes fieri: vt ait etiā Plato de legibus. Q; autē legim⁹ in sacris voluminib⁹ hoies priores tādiu vixisse: Augustinus veros integrosq;, xii, mensium annos fuisse testat: ac ex prudentia factū: vt pauci tunc citi⁹ crescerent: rerū insup cognitio cōmodi⁹ ex lōga experientia deprenderet. Annos Romani: vt ait Festus: domi quotannis in parietib⁹ portarū clauo annali defixo notabant. Sed & aliud tps qđ græci καιρον: nos occasionem siue tempestiuitatē dicimus: quā veteres teste Callistrato pulchrū puerū ac deū rotulæ fingebant: sūmis digitis insistentē: alatis talaribus: noua culā in dextra: crinibus tm̄ anterioribus: occipitio caluo vt plane significarēt a breuitate cōmoditateq; tpis nos deseri nunq; redituri. Quapropter oīb⁹ bonis est curę ne frustra labat. Lacedęmoniis tāta fuit huius rei obseruātia: vt nemini pmitterent extra virtutē sibi vacare. Argumento id pter alia fuit: q; Ephori quōdā aīaduertētes quosdam iuuenes ambulatione vesptina vti: pceperūt eis vt abstinerent: veluti nō se exercentes: sed in delitiis vtilē diei partē cōterentes: tpe abuterent: optare, n, Lacedæmonios nō per ambulationes: sed per gymnasia & virtutē bonā corporis habitudinē: ac vires quærerēt: auctor Aelianus. Inter Romanos Cato senex dū senatus cogeret libellos quosdā quos secū efferebat obiter lectitabat. Plynius teste ei⁹ nepote in epistis vulcanalibus vigilare incipiebat: q; sunt in fine Augustino ctib⁹ liis. Interdiu negociis principalibus vacabat: quondā ei⁹ anagnosten frustra parū per dum legeret interpellantē acriter reprendit. Iulius Cæsar quaternas simul epistas dictare solebat. Vespasianus dū se amiciret & calciaret: legationes audire. Proximis vero annis Sicilię rex Alfons⁹ senior post tot bellicos labores vtrūq; sacrū volumen quindecies legisse fert: nullā occasionem ptermittēdo: iugiterq; vigilando: magni viri sunt oīa cōsecuti. Breue nobis spatiū inquit Cicero natura dedit: cursum vero glorię sempiternū. Nihil tñ est qđ de illa q̄ramur. Longū satis tps ad cōsequendas oīs artes suppeditauit: sed breue nos ipsi fecimus in delitiis: iocis: voluptatib⁹ sodalitatibus: bonā æui partē absumentes. At si forte pueritiā & senectā frustra cōsumimus ob debilitatē: media saltē ætas debet esse frugifera & parca tpis: Quod Hesiodus hoc versu allegorice satis monstrat, αρχομενου δε πιτου και λητυτος κορεσσθαι μεσσοθι δε φειδεσθαι. Hoc est incipiēte vini vase & in fine pota q̄tū libet: veluti nō ita pfecto: i medio autē tā q̄ pfecto vtere parsimonia.

Diuę virginis ętas Helisabeta virgo

De senectute.

De occasione.

Lacedęmoniaq; mos

De ira eiusq; remedio

IRam: inuidiā: dolorē: metūq; mortis: pars cōtinet irascibilis: q̄ facile sedabit: si dictis sapientū auscultabimus. Iræ igit̄ prius natura dicem⁹: Quæ gemina est: aut aperta: aut dissimulata. Hęc vltima longe dererior. Arrianus sophista. Cauendū, inquit: irā illorū qui paulatim eam cōcipiunt: lentiusq; exardescunt: magis q̄ illoq; qui celeriter. Nā his ira breuior: illis diuturnior. In eā dē

ſententiã Homerus Iliados. κερισσων αρ βασιλευς οτε χοσσεται ανδρι χερηι ειπερ γαρ τε χολωτε και αυθημαρκα τα πεψηαλλα τε και μετοπισθεν εχεικοτον οφρα τελεσσηι. Nã melior princeps irat⁹ forte minori eſt Q d ſi diſſimulat ſubitũ tunc mẽte furorẽ Tẽpore poſt illum pœna grauiore rependet. Ex noſtro⁹ quoq; ſententia. Deus tarditatẽ pœnę grauitate compenſat. Ira vero aperta ſine iurgio non eſt. admodũ & ipſa vituperabilis. Plutarchus verborũ leuiſſimã rem grauis pœna ſequit ſc d m Platonẽ. Silentiũ autẽ vbiq; nullã reddere rationem habet. Theophraſtus. Iraſci quidẽ ſapienti ſiue ſeruis ſiue amicis non oportet: ſed ſedato aĩo agendũ: ne iudiciũ quod de aliis appetim⁹ ſubeamus: neve culpę potius rei q̃ accuſatores aut odio potius q̃ conſilio feciſſe videamur. Euripides. Duob⁹ litigantib⁹ alter ſemp⁹ viſus eſt altero qui nõ reſpõdet ſapiẽtior. Idẽ. Grauis quidẽ & implacabilis eſt ira: qua amic⁹ amico iraſcit. Idem. σμικρασ ατωαρχεσ γεικοσ ανθρωπου μειραλωσσεκπωριζει. Parua quidẽ occaſione magnã lingua ꝑbet cõtentionẽ. Idẽ. προσκεν τρον μηλακτιζειν. i. noli contra ſtimulũ calcitrare: vſurpatũ quidẽ a multis puerbiũ. Democrates. θυμω μαχεσθαι καλεπτον ανδροσ δεκρατεειναλοτιου. Cum irato aĩo cõtendere difficile: tum virtũ ſine ratione ſuperare. Menãder. Hic demum optimus vir o Gorgia: qui inter mortales ferre iniuriã poteſt. Philemon. Dulcius aut lepidius nihil q̃ poſſe verbo⁹ cõtumeliã pati. Hoc. n. pacto maiorem maledicus patit. Pythagoras: Magnãputa diſciplinã: per quã ferre indiſciplinã potes. Glycon. Manſuetudo ac patientia maximũ ſignũ eſſe deo acceptũ. Remedium irę ſubitæ teſte Plynio: tempus interponere ſeu cibum Cibus. n. impetũ animi magnopere lenit. De tẽpore teſtat Plato: qui quãdoq; in ſeruũ irat⁹ Xenocrati amico adſtanti ait. Accipito tu & verberato. Nam & ego iratus ſum. Præterea Muſica Clinias. n. Athenienſis vir Pythagoreus: vt ſcribit Aelianus de va. hiſto. ſiquando in iracundiã incidiſſet: priuſq̃ ederet: cythara deliniebat: exẽplo quoq; ſe hoc dicebat Achilis Homerici facere: qui & irã ipſe hoc modo leniuit. Aliam quoq; medicinã Seneca oſtendit. Optimũ quidẽ: inquit: ſcire nolle q d quiſq; peccauit: tollendaq; ex aĩo ſuſpicio: & oĩa in bonã partem ꝑtim cũ amicis accipienda: retinendaq; in aĩo illa ſententia in quibuſdã rebus ſatius eſſe decipi q̃ diffidere. Cæſar. n. poſt victoriã incidens in epl̃as inimico⁹: partim etiã eo⁹ quæ neutrius partis videbant: eas cõbuſſit: maluitq; eo⁹ ignorare conſilia: q̃ per eas occaſionẽ iracundiæ dare. & Alexander Macedo quũ medicinã ſumptur⁹ litterę ſupueniſſent vt a Philippo medico ei⁹ familiari caueret: ſumpto ſtatim poculo: medico litteras oſtendit. Plutarch⁹ in Mo. alia inſup adducit Faciundũ: inquit: iracundo more gubernatoris: qui ob timorẽ (quũ timor non ſit minor ira) nõ remittit de diligentia: quin in tranquillo oĩa obeat munera. Sic animi naufragia vir quiet⁹ p̃uidere antea debet. Dicit quoq; patientiã domi paulatim ediſcendã cum ſeruis & vxore vt plane foris ea poſtea vtamur. Exemplũq; Socratis ponit: qui Xantippe vxori cõuitia inſolentiãq; domi ex hac potiſſimũ cauſa ferebat. Cicero ad. Qu. fratrem: Propediem ſi te iracundũ cognoueris inquit: quo tidie meditere reſiſtendũ eſſe naturæ: tum legẽ tibi ſtatue: qua iratus non niſi miũ videare magis q̃ oĩno non iraſci. Nã illud eſt non ſolũ grauitatis: ſed interdũ lentitudinis: moderari vero & aĩo & orationi cũ ſis iratus: aut etiã tacere & tenere in ſua poteſtate motum & dolorẽ: & ſi nõ eſt perfecta ſapiẽtia: tñ non mediocris ingenii. Improbo⁹ pręterea maledicentiã magis æquo aĩo ferendã q̃ alio⁹ ſuadet. Euripides. το δαξιωμα μεγκακωσ λεγητοσ ορθεισετ λογοσ γαρεκταδοζουντων ιωγ κακτωρ δοκουντων αυτοσ ουταυτον σθενει. Dignitati q̃q; vir improbus obtrectet tuę: fer æquo aĩo: namq; verbũ idem a bonis exiens atq; ignauis haud idem poteſt. Quod Seneca item imitat⁹ ait: vituperari a malis laudari eſt. Et i ſacris libris. Ne ſtulto reſpondeas ſecundũ ſtultitiã ſuã: ne ſimilis ei efficiaris.

Irę remediũ cibus

Clinias Achilles

Cæſar

Exempla manſuetudinis & patientiæ.

TErtullianus librũ de dei patientia elegantiſſimũ ſcribit: vbi mõſtrat nihil in eo diuini⁹ aut mirabili⁹ q̃ cũ facta mortaliũ improbo⁹ toleret ac miſereat. Nullãq; in hoĩb⁹ ꝑſtantiorẽ aut cõmodiorem poſſe patientia reperiri virtutem. Ad hanc igit Vlyſſem ante oĩs citat antiquitas: vt qui rem ſuã feliciter diſſimulando ſit adſecut⁹. Deinde Iaſonẽ: qui cũ cæteri argonautę vim Aeetę regi inſolenter reſpondenti adferre vellent: ſolus patientia reſiſtens oĩa ſuperauit. Patientiſſimus vnus apud Athenienſes fuiſſe tradit Socrates: Apud Lacedæmonios Ageſilaus: Apud Romanos Pomponi⁹ Atticus: vt Cor. nepos ſcribit: qui iram oĩno coercẽdã putabat: in eos ꝑtim quos diligeremus. Dauid quoq; inter Hebręos: Ariſtippus ad eum qui

ob verba in iram cum eo venerat: ait. Ne queso a verbis ꝓpter iram discedamus: sed potiꝰ ab ira ꝓpter verba. Idem cuidã maledicenti ait. Tu maledicendi dominꝰ: ego audiendi. Quis nõ miretur Lycurgũ: qui teste Plutarcho: priuatus oculo: a quodam in concione iuuene: traditũ dein de a ciuibus plectendũ interpolauit: eruditq; in posterum meliorib9 moribus. Deinde in theatro mirantib9 oĩibus: Iuuenẽ: inquit: Lacedæmonii mihi a vobis noxiũ ac fontẽ traditũ: nunc eruditũ optima reddo disciplina. Fabius Rullianꝰ cõsul quũ res cõtra Ethruscos apud Ciminã siluã gereret: crescente hostiũ metu: legatis rogantib9 ex parte senatꝰ vt. L. Papirium eius inimicũ dictatorẽ diceret: vultũ demisit: nihil aliud respõdens; sed nocte sequente sese vincẽdo eundẽ dixit: cui gratię sunt actę. Iul. Cęsar nullã habuit: vt Cicero dicebat: virturẽ misericordia ad mirabiliorẽ: cuiꝰ rei gratia: putat Augustinꝰ dei ꝓuidentia clarissimũ in orbe nomen obtinuisse Augusti quoq; succurit exẽplũ: cuiꝰ verba ex epla hęc Trãquillꝰ memorat. Noli mi Tiberi ętati tuę nimiũ in hac parte indulgẽdo succẽsere: vt sint qui de nobis male loquant: satis. n. habemus ne quis nobis male facere possit. Mea vero ętate Alfonsus Taraconẽsis Sicilię rex nũq; iratꝰ visus. Alterũ nos vidimꝰ Romæ Gabrielẽ Brixiensem ordinis minoꝝ cardinalẽ Agriensem qui Mathię regi Pannoniæ res diu ꝓcurauerat: iurare solebat annos. xxx. nulli mortalium vel minimo seruo subcensuisse: quę res illum ad eum honorem perduxit.

De ira officiosa: & ꝙ etiam opinione quandoq; officii errat.

DEripatetici vitũ negant qui irasci nesciat: Cotẽq; fortitudinis irã dicunt: per eam leges seruari: ius defendi: arma ꝓ patria suscitari: vt est auctor Cic. in Tusculanis. Chrysostomꝰ in euangeliũ in eandẽ fere sententiã: dicit iram esse necessariã ad tuẽdas leges: ad regendã disciplinã: ad improbos coercendos. Hieronymꝰ in epl'is. Irasci quidẽ hois esse dicit: iram autẽ non ꝓficere xpiani. Hãc irã laudatã sacri libri zelũ appellant: qualẽ habuisse Phinees legimus: quum scortũ Madianitę interfecit: qualẽ Mosen quũ de monte descẽdẽs ac aĩaduertẽs vitulũ cõflatilẽ tabulas decalogi ꝓfregit. Neemiã quoq; quũ populũ audisset vociferatẽ ob fœnꝰ quod optimates exigebant vehementer iratũ accipimus. Heliseum itẽ quũ ille in Ioam regem inueheret: ꝙ terram quinquies aut sexies sagipta minime ꝓcussisset: vti Syrię regionẽ destrueret. Paulũ denicq; in faciem Petro resistentẽ legimus. Talia quædã & apud Romanos seueritatis: Brutorum: Torquatorũ: Nasicæ: Metelliq; illiꝰ q Cæsari expilanti ærariũ restitit. Errat tñ ira huiuscemodi siue zelus qñq; opiniõe officii. Vt illi q se zelotas Hierosolymis belli tpe appellabãt: ꝙa pmiscẽtes vt auctor Iosepꝰ de bello. Iosue Mosis famulꝰ videns duos ꝓphetãtes in castris ait. Dñe phibe illos. Cui Moses: quid inquit ęmularis pro me. Abisai cernens duos seruos maledicentes Dauidi fugienti Absalonem: ait. Ibo: interficiã eos: nec ab eo pmissi sunt. Et Paulꝰ æmulator paternæ legis. Discipuli quoq; dño dicentes: Ioannes trans Iordanẽ baptizat: & oẽs ad eũ veniunt.

De inuidia: eiusq; remedio.

XEnophon libro. iii. Cõmẽ. ex sentẽtia Socratis dicit inuidiã esse tristitiã quãdã nõ quidẽ in felicitate inimicoꝝ: neq; in aduersitatib9 amicorũ: sed tñ mœrorẽ in amicoꝝ ꝓsperitate. Admirantibusq; quibusdã ꝙ inuenirent qui amicis inuiderent: respõdit: Profecto sic res habet. Multi. n. eos qui male rem gerunt miseranꝰ & iuuant: quib9 si forte res secundæ cõtingerent: inuiderent: ægreq; animo ferrẽt: qđ minime sapiẽtis est. Hesiodus ꝓbe monstrat inuidiã inter pares reperiri. καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων καὶ πτωχὸς πτωκῷ φθονέει καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ. Inuidet aut figulus figulo vel egenꝰ egeno: Siue faber fabro: dulcissq; poeta poetę. Ex eadẽ fere ætate quoq; imparib9 minime inuidemꝰ: vt ait Plutarchus veluti senibus & pueris. Inuidiæ hoc solum bonum teste Aristotele: ꝙ maximum malum habentibus est. Menander. ὁ φρονῶν τὸν πολέμιον κατίσχει καὶ αὐτὸν αἱρεῖ τοῦτο γὰρ λυπεῖ ἀεί. Inuidia sibiipsi inimica existit: sponteq; volentes semper adficit dolore. Democrates. οὐ φρονέων αὐτὸν ὡς ἐχθρὸν λυπεῖ. Inuidus seipsum vt inimicum conturbat. Scribit quoq; Vergilius elegans de huius natura hendecasyllabum: quod extat inter eius opera. Huius filia maledicentia est aq; obtrectatio: quæ calumniis aggreditur atq; adlatrat: vnde Vlysses Palamedem cõficta causa infectatur. Aristophanes quoq; apud corruptos Dionysiis & ebrietate Atheniẽsium animos Nephelas comœdiam contra Socratem scomma excogitauit: vnde inuenti postea qui ausi sunt eum publice accusare. Quin & mortuis ac absentibus obtrectat: cum quibus ait Plautius Laruæ luctantur. Quapropter vrsis eam antiqui adsimilauere cadauera petentibus: Leo-

nibus nequaq̃ qui reſiſtẽtes inuadũt. Stellioni etiã quem nunc Tarantulam vocãt: ꝓterea cancro inſidioſiſſimo aiali: ꝙ is Herculis vigilantẽ metuens olim virtutẽ: dormientẽ eſt aggreſſus. Quoniã vero (vt aiebat Socrates) inuidia gloriã velut vmbra ſolẽ ſequit: maxime eam vitabit: ſi quis virtute aut potentia: ſeu etiã fortunis ꝓditus modice ſe habuerit: minimeq; adroganter ex Horatiano carmíe, lã tacite paſci ſi ſciret coruus haberet plus dapis innidięq; min⁹: Ex Apologo Aeſopi tractũ puerbiũ. Qua etiã de cauſa: vt ſcribit Aelianus de va. hiſto. Athenienſium ꝓceres qui rerũ geſtarũ gloria florerent: ꝙ non poſſent ex ęquo cũ cæteris viuere: ad declinandã inuidiã: atq; vt liberius victitarent: extra patriã ſponte agebãt: vt Iphicrates in Thracia: Conõ in Cypro: Timothe⁹ in Leſbo: Chabrias in Aegypto: Chares in Sigęo. Inter Romanos vero Põpeius teſte Plutarcho: poſt tot triũphos & Impia libenter domi aut ruri ſe cõtinebat: raro in publico cõſpectus. Idẽ in Impio facilis: ante oĩm ora verſabat: vt ait Cicero de Impatore diligẽdo. Nã legitimi principis: ſeu i magno ſacerdotio ſiue magiſtratu cõſtituti cõtraria ratio. Is. n. maxime collaudabit: ꝓculq; ab inuidia fuerit: ad quẽ fores ac cõmunicatio cũctis patebunt: quod memoria patrũ Alfonſo Aragoni regi Siciliæ: ac Martino. vi. pontifici obſeruatũ diligẽtiſſime fuit: turba ſine diſcrimine admiſſa: nã huiuſcemodi viri qui in penetralib⁹ latitant epicuri ſectatores ſibi tm̃ cõſulunt officiũ in vita deſerentes: vt certe: ãt ait aplus: ſemetipſos deſperãtes impudicicięo i ꝙ libidini tradiderunt.

Stellio Cancer.

Inuidię remedia.

De dolore.

EXercet inſuper patiẽtia: maximeq; poſſet i doloris mortiſq; cõtẽptiõe: qua propter Euripidis primũ dict. ſup hoc adferã. In Oreſtis principio ſic ordit̃ ουκ εξιρ ουδεο δερμον ωδειπειρ επροσουδε παθοσ ουδε ξυμφορα θεηλατοσ εσ ουκ αραιταχθοσ αμθρωπουφυσισ. Tres ſũt ſenarii a Ciceroẽ hoc modo cõuerſi. Nulla ẽ tã difficilis fã o ratio: Neu fors nec ira: neu tã iuictũ malũ: quod nõ natura hoĩs patiendo ferat. Idem. Is ẽ diues qui mala quę cõtingũt tm̃ ęquo aio ferre poteſt. Malis quæ eueniũt ſuccẽſere minime debemus. Tm̃ recte agamus: bene rem gerimus. Cicero hanc ſentẽtiam in epiſtis ſecutus. Nullũ malum: nihilq; dolendũ ꝓter culpam dicit. Idem in Hecuba. φερωτοδαλλοσ ερκακοισ: δε ουρα διογβροτοισιν ευφυμειν ζομα. Fero dolorẽ: nanq; in malis beneloqui haud facile fuerit. Idem αραρ φρονειμ σοφοισιν αλλοσ εξιμ. Sapiẽtib⁹ valde ſapere pœna eſt. Idem. αμηραριζοσ ευ ταισ συμφοραισ ελπισι ωεπειθεσει τοδα πορειμαρ δροσκακου. Aurea eſt ſentẽtia. Vir (inquit) optimus in calamitatib⁹ ſemp ſperat. Nam dubitare viri eſt improbi. In eandem fere Apollodorus. ουκαθυμειν τορκαλωσ πραττοντα δειτα βελτιω δεπροσδοκαμεν. Non oportet eum dolere qui bene agit: quin ſemper potius expectare meliora. Sotacus. Dolor & triſtitia procul a te erit: ſi recta ſectatus fueris. Lex deus eſt: hunc venerare: improbos euita: vbicunq; bene vixeris: ibi agas: beneq; tibi erit. Oĩa obſerua imitareq; bona: præcepta: ſermoneſq; bonos cuſtodi. Quietem vbiq; ſerua: bonam valitudinem deos expoſce. Antophon. λυπημαγια ομορο εστι Triſtitia vicina eſt inſaniæ. Oĩe enim contriſtans morbus eſt homini: nomina vero plura retinens. Idem. vita triſtis ac mœſta vti malus pictor: colores primum de corpore aufert. Idem fere ſacra volumina. Animus gaudens ætatem floridam facit. Spiritus triſtis deſiccat oſſa. Democrates. Optima eſt vita plurimum lętari: minimũ dolere hoc tm̃ adſequi poteris: voluptates in rebus mortalibus ſpernendo. Simile illud Salomonis: Bonum facere & lætari. Pyctacus Mityleneus Prudentis eſſe ait curare ne veniant mala. Fortis vero ſi veniant tolerare. Thucydides huic ſimilem ſentẽtiã pulcherrime expreſſit. οσοι ωροσ τασ ξυμφορασ γρωμηκιζαλυπουνται ερωδεμαλιζα αντεχουσι ουτοι αριζοι. Qui in calamitatibus aĩo minimum dolent: opera nihilominus ac diligentia obſiſtunt: hi optimi putandi ſunt. Metrodorus. πραγμεζιν επι πωρου προσδοκαν. Difficile in laboribus expectare. Prouerbium eſt græcum. οπουτισ αλγει και τουρουν εκιεσ εχει. vbi quis dolet: ibi mentem habet. Thraces teſte Plynio: dies infauſtos nigro calculo: fauſtos albo notabãt. Horati⁹. Threſſa ne careat pulchra dies nota: q̃q̃ ex vſu creſſa legatur: librariorum errore manifeſto.

De doloris neceſſitate & remedio.

SOcrates interrogatus quonã modo minime doleremus. Hoc fieri dixit nullatenus poſſe. Non enim eſſe quempiã qui ciuitates aut domos inhabiret: aut cum hoĩbus conuerſet: qui non triſtitia quandoq; adficiat. Philomenes null⁹ eſt vſq; mortaliũ cui non aliqd accidat aut acciderit: qui autẽ minimi facit illud: hic ſapit & felix eſt. Menander. μηδεν ωραττωρ κακοσ λιαμα

θυμησηπωστε. Nihil vnq̃ infeliciter gerens etiã qñq; valde dolebis. Idem. Malorũ faciem tñ ad ſpice. ſed quæ int⁹ latent bona. Etẽ nulla bona niſi admixta malis ſunt. In hanc igit̃ ſententiã Cratis Cynici græcũ epigramma cõuerti. Quod vitæ gen⁹ expoſces: fora turbida ſectans lurgia: difficileſq; ipſe ſequeris opes. Multa domi anxietas: ruri dolor: horror in alto. Inq; bonis dubiũ ſi quid habebis erit. Si pendes aĩo durũ: ſi vxorẽ duxeris: ibis Sollicit⁹: triſtis ſi ſine coniugio. Pœna patri: dolor eſt orbis: veſana iuuent⁹ Deſipit: & mẽbris fracta ſenecta venit. Ergo exoptã dũ eſt aut nũq̃ in luce fuiſſe: Oci⁹ aut tolli de medio genitũ. Verum hęc vltima ſentẽtia noſtris doctoribus aduerſat̃: qui dicũt p̃ſtare vel in miſeria eſſe q̃ nihil eſſe. Homer⁹ Iliados. ω, Δυοιτ αρ τεττιθοι κατακειατε ερι Διοσ ουδει Δωρωρ οια Δι Δωσ κακωρ ετεροσδε εαωνωμεν καμμιξασ Δωη ζευσ τερπικεραυνοσ ορεκιρεται αλλοτε δεσθλω ωδε και τωρ υτρωρ Δωη λωβητον εθηκε και εκακηβουβρωσι σεπι Χθονα Διαρελαυνει φοτα Δουτε θεοισι τετιμημενοσ ουδε βροτοισιν. Bina Iouis ſummi dicunt in limine dudum Vaſa: quib⁹ fortẽ deus ipſe emittit vtranq;: Ille miſer cui ſors fati contingit amara. Heu quãtos etiam gemitus: q̃ dura videbit Exitia: atq; oẽm mixtã mœroribus atris Vitã aget: hunc hoies odio ſuperiq; ſequent̃. De Pãdora vero poſt ea dicam: quo ex dolio mala retegente ad oẽs ea pueníre neceſſe fuit. Plutarch⁹ de cõſolatione ad Apollonĩũ ſcribit. Cũ Philipp⁹ Macedo tris eodẽ tpe ſelices nũtios habuiſſet: duos de victoriis: tertiũ de filio nato: ſciens q; aliquis dolor ſemplęra ſequeret̃: deos rogauit: vt alicuius moderati caſus temperamẽto fortunę inuidiã minuerẽr. Theramenes quoq; vnus e. XXX. tyrannis Atheñ. domo corruente in qua accũbebat: cæteriſq; cõuiuis perenutib⁹ quũ ſolus euaſiſſet ꝓtinus exclamauit. Quo me fortuna reſeruas? nec diu poſt ab eiſdẽ tyrannis miſere interfectus fuit. Paul⁹ Aemyl. vt idẽ auctor in eius vita teſtat̃: a Perſei victoria reuertẽs quũ filiũ iamiã morientẽ offenderet: pximo die in ſenatũ venit: gratiaſq; diis egit: q; tantę reipu. per eius victoriã felicitati metuens: nequid publicũ malũ (vt ſolet) res ſecũdas comitari eueniret: id priuatim orbitate ſua poti⁹ vidiſſet. Remediũ tamẽ ſapienti cõtra dolorẽ fuerit nõ expectare tps obliuionis patrẽ cuncta mitigantem: ſed oĩ ſtudio p̃ueniẽdo cuncta prius mala p̃meditari: ex quo Theſeus in Euripidis tragœdia inquit. Futuras mecũ commentabar miſerias: aut mortẽ acerbam: aut exilium: ſeu aliquod magnũ malum: ne me imparatum cura laceraret recens. Poſt hęc alienas calamitates reſpicere. Nam Cicero: item q; Plutarchus de cõſolatione: teſtant̃ Socratẽ dicere ſolitum: q; ſi malorũ aceruus omniũ foret: & quiſq; ſuam ex eo partem auferret: nemonõ exiſtimaret minora ſua portione ea eſſe quæ ferret. Ex quo Antimachus poeta elegiã in Lyden coniugem ſuam defunctã faciẽs: in ea æ runmas oĩs heroum heroidarũq; commemorat: quas infra ſuam eſſe dicit. Quamobrem patientia in his maximũ leuamen: vnde Plautina ſententia. Animus æquus in re mala dimidium mali eſt. Pyrrhonii dolorem & voluptatẽ in opinione ponunt: quum ea quiſq; ſuapte iudicet ſentẽtia: nam quod aliis dolori: nobis voluntati forte fuerit. Inuenti ꝓpterea qui mortes ſuorum nihil curare ſunt viſi: vt ſupra de Paulo memorauí: vt de Xenophonte legimus: audito de filio nuntio: non ceſſauit a ſacrificio quod peragebat. Cato nihil commotus in eodem caſu ſe moriturum genuiſſe tm̃ dixit. Plutarchus in eodem tractatu: Animi dolorem toleratu longe faciliorem corporis dolore exiſtimat: q; cruciati ſenſus quũ abſq; ratione ſint: mentem rationẽq; præcipitem agũt: ac de ſtatu per vim dimouent. Animus autem ſapientis ab omni liber exteriore impulſu: quum ſui tm̃ ſit arbiter: ſibi melius imperabit eoq; magis q; exempla ſint plurima eorũ qui etiã corporis pœnas prorſus contẽpſerint: vt Marius quum ſecarẽt̃ varices immobilis permãſit. Scribit Liuius de eo ſeruo qui Aſdrubalẽ ſororiũ Annibalis in Hiſpania interfecerat: tot cruciatib⁹ preſſum ſemp ridentis ſpeciem ꝓbuiſſe. Inſtitutio quoq; ab incunabulis & in delitiis non fuiſſe educatũ q̃ maxime refert. Pueri nãq; Lacedæmonii verberũ dolore laniati: minime ingemiſcũt. Priſci item latini teſte Virgilio: natos ad flumina primum Deferimus: ſęuoq; gelu duramus & vndis: Oĩe ęuum ferro terit̃. Vita inſuper bitioſa & cupida quot mala libenter patit̃? quot barbaræ gentes in bellis mortes ſumma animi alacritate ꝓferunt? Febres nihilominus ac morbos non æque: multi vero cõtra in morbis patientiſſimi: in armoq; congreſſu timidiſſimi atq; molles. Sed ꝓteroĩs: noſtri potiſſime martyres teſtimonio ſunt: q̃ ſit animus probe inſtitutus: imperator vitæ mortaliũ. Ex quo vita beata & cũ virtute non ſolum in viola & roſa: ſed in tormentis & eculeo erit. Eſt enim Eculeus id pene genus quam hodie noſtri funem appellant. Quod ſane ex auctoritate Senecę in epiſtolis deprendimus. Doloribus inquit diſtortus: & in eculeo longior factus.

Philippus

Therameneſ

Antimachus.

Eculeus.

De morte: q̄ bonis mīnime expauescenda.

QVum patientia cōmentatioq; mortis sit oīs vita sapientis: is erit felix qui ita sese accōmodabit: vt illā: & si nō cupiat: mīnime tamē expauescat aut curet. Apollodorus phius. Hiq; cū virtute vixerūt si liberis carent: laudes immortales eoꝝ loco dimittūt. Qui liberos habēt: eis optimā dimittūt hereditatē: hominū & patriæ gratiā. Epictetus. τουτο γαρ κακωσ ζην τοτε θναι κρειττον. Præstat mori q̄ male viuere. Plato in Phœdone triplicē ponit mortē. Quū per moralem actionē vitia in nobis extinguūt: deinde cū per cōtēplationē cū deo cōiūgimur: postremo cum aia per corporis mortē separat. Bonis & mors: & vita: dulcis est: hęc ob benefactorū memoriā: illa ob p̄mioꝝ expectationē. Facinorosis autē neutrū: quapropter illis mors poti⁹ imprecanda. Quod elegāter Homer⁹ ody. ω. duob⁹ carminib⁹ expressit. ουχοσιηκταμεμοισι εσαν δρασιν ευκετασσαι τουσ δε δε μοιρ ελαμασσε θεων και σχετλια εργα. Hos lugere nefas quos diis vltoribꝫ ipsis Ob sua dementes perierūt impia facta. Seneca quoq; Nō cito moritꝫ qui victurus ampli⁹ non fuit. Cic. p. P. Quintio. Mors honesta sæpe vitā turpē exornat: vita turpis ne morti quidē honestę locū reliquit. Gymnosophistæ apud Indos caste & cū virtute viuentib⁹: mortis diē natalē putant. Idē & Augustin⁹ apud nos adfirmat. Qui etiā ait neq; naufragiū: neq; cędē: aut vllā aliā vim inter mala esse. Hæc oīa martyres sunt passi: deniq; malā nullā putandā esse mortē quā bona vita p̄cesserit: sicuti nec contra: nullā bonā his qui flagitiose vixerit: vel pœnitentib⁹ q̄ pœnitentia & senibus & aliis iāiam morituris raro sit vera: cū hi peccata nō deserāt: sed ab illis deserant. Sed iam illā Socratis diuinā oratione in Apologia sua audiam⁹. Mihiꝯ inquit) hora discedēdi iam morituro: vobis aūt victuris: vtri autē nostrū veniēt in rem meliorem incertū oībus p̄terq̄ deo. Nō. n. viuere: sed bene viuere plurimi faciendū: dissoluta iam aia redit ad locū suū: corpus mutū remanet: nec. n. amplius homo. Nos. n. aia l imortale sumus mortali cōclusum in custodia. Ciceronis vero in Tus. pulcherrim⁹ etiā loc⁹ atq; ediscendus. Si a deo denuntiatū videat vt e vita exeamus: lęti & agētes gratias pareamus: emittiq; nos e custodia atq; leuari vinculis arbitremur. Si autē nihil denuntiatū fuerit: eo tñ simus aīo: vt illū horribilē diē aliis: nobis faustū putemus: nihilq; in malis ducamus: q̄d vel a diis immortalib⁹: vel a natura parente oīm cōstitutū. Non. n. temere nec fortuitu facti & creati sumus: sed p̄fecto fuit quędā vis q̄ generi cōsuleret humano: ne id gigneret iter cætera: quod cū exanclauisset oēs labores: in mortis malū incideret sempiternū: paratū nobis p̄fugiū poti⁹ putemus: quo vtinā passis velis tendere liceat: si autē reflantib⁹ ventis reiiciamur: tamē eodē paulo tardius referre necesse est. Ex quib⁹ p̄fecto verbis satis docemur ne iniussu dei de vita decedam⁹. Itidē xp̄ianis p̄ceptū: q̄q̄ nōnullas legimus sanctas virgines seruādę gratia pudicicię sese necā res: non item cæteris concessum: vt ait Augustin⁹: qui mortē Lucretię & Catonis animi poti⁹ paruitati adscribit. Socrates in vita dicebat tanq̄ in theatro p̄sistendū: donec spectaculū operū delectabile contingat. Postremo magnū argumentū nullū esse in morte malū: q̄ boni plęrunq; tanq̄ deo dilecti de medio tollunt: raroq; ad senectutē pueniunt: idq; frequenter & vsu videm⁹ & legim⁹: quapropter duo a veterib⁹ posita exēpla adducā. Trophimus & Aganides templū Delphicū facientes ab Apolline p̄miū petierunt. Is vero se daturū septimo die respondit: atq; eodē perierunt. Cleobis & Biton fratres: quū Cydippe lunonē pro filiis precaretꝫ q̄d optimū factu esset: seipsos cōiungētes: matrē in templū adduxerūt: atq; ilico extincti sunt: auctores Plutarch⁹: Herodotus in primo: & Cic. in Tuscul.

Non viuere: sed bene plurimi faciendum.

Non temere nec fortuitu facti et creati sumus.

Trophim⁹ Aganides. Cleobis & Biton fratres.

De vitæ fragilitate & defunctoꝝ memoria veneranda.

IN hac vita breui Herodot⁹: inquit: nullus adeo felix: quē mala multa nō circūstēt. Ipsæq; & calamitates & morbi adcedentes vitā ipsam q̄is breuē: longā videri faciunt. Quē Martialis imitat⁹ dixit. Si cōputentꝫ febres & mali dolores: pueri sumus & senes videmur. Seneca vero. Nō diu vixit: sed diu fuit. Apollodor⁹. βραχυσ βιοσ ευπραττουτι δυστυχουντι δε μακροσ. Breuis vita fortunato: infortunato autē longa. Homerus q̄ multa in hoc gñe. ουδεμα κυδροτερον γαια τρεφει αρθρωποιο. Non hoīe enutrit tellus confractius vsq̄. Idē. ισχεο μκ δαλιαζου ο δυρεο ουτε τι πραξησ ουδε μιν αρ χησησ θλητον γαρ θυμου θεοι θεσαν ανθρωποισι. Desine nec doleas: nil sēp. p̄ficis vsq̄: Nec semel extīctū lachrymis reuocabis ab orco. Fara dedere homini patienti⁹ oīa ferre. Idē. ουδε γαρ βιη ηρακλειησ φυγεκυρα οσ τερφιλ ταττοσ εσκε δι κρονιωνι αμακτι. Vis etiā Herbulea haud potuit depellere fatū. Q̄uis ipse Ioui fuerit carissimus vnus. Et aplus apud nos inquit. Qui p̄prio filio nō pepercit. Euripides. ουτε

ζιρθνητωρος ισ εξεστι σατα μελλουσαρει βιωσεται. Quod Horatiꝰ imitatus ait. Nemo tam diuos habuit fauentes craſtinũ vt poſſet ſibi polliceri. Plato in Gorgia. Grauis vita: neq; n. miror ſi Euripides in Triſſis dicat hoc modo. Quis nouit ſi viuere eſt mori: aut mori ſit viuere: ego eiñ a ſapientibꝰ audiui ꝙ nos morimur: & ꝙ corpus eſt nobis ſepulcrũ. Pyrrho vnde Pyrrhonii qui oĩa cõtradicunt: & in incertũ reuocãt: dicebat nihil differre viuere aut mori: dicẽtiq; cuidã cur igit̃ non moreris? qm̃: inquit: nihil differt. Memoriam quoq; defunctorũ venerari: omes fere ſcriptores præcipiunt. Demoſthenes. τοισ ζωοισ πασιν ωεσι τεσηπλειον ηελαττον φθονοσ τουσ τεθνεωτασ δουλων εχθρωνπισ ατιμασει. Cuncta quidẽ anialia inuidiã aliquã ſiue paruam ſiue magnã ſubeunt. Mortuis etiã inimici parcũt. Timocles. Mortuis miſericordia deuſq; ꝓpitius optãdus: viuis innocua inuidia. Steſichorus. θακουτοσ ανδροσ ουπασ απολετο χαρισ. Morientẽ hoiem non oĩ gratia deſerit. Archilochus. ουτ αρ εσθλα καταθνητουσι κερτομειν επαρδασι. Ne mortuorũ hoĩm bonis obtrecta. Quæquidẽ res maxime damnatur. Ex quo Sophocles queritꝰ. φευφευ του θανοντοσ ωσ ταχυσ βροτοισ χαρισ διαρρει. Heuheu q̃ cito mortuorũ gratia mortalibus defluit. Homerꝰ de corpore Hectoris dehoneſtati. κωφην τα πρ αισαν αει κιζει μεμεσαιμων. Quid niſi iam mutã fœdat moribũdꝰ harenã. Moſchion eandẽ ſecutꝰ ſententiã vanũ: inquit: defuncti hoĩs vmbram laceſſere. Et Plaucius ait nõniſi laruas cũ mortuis luctari. Plaucius. Pollio. Zoilus Homeromaſtix. quũ Pollio orationẽ aduerſus eum ſcriptã reſeruaret poſt mortẽ edendã. Zoili Homeromaſtigis nota ineptia: vnde cognomen epõ. Is librũ in Homeri vituperationẽ Ptolemæo Philadelpho dicauit: quũq; diu ꝑmiũ fruſtra expectaſſet: petere cœpit. An inquit Ptolemæus egere potes? q̃ maior ſis Homero: ac viuus? quũ ille te inferior ac mortuus tot hoĩm millia diu paſcat?

De modo funerandi.

Vnerũ autẽ diuerſa ratio. Funerare in bello corpora: vt teſtat Aelianꝰ de varia hiſt. primus Hercules mõſtrauit: quũ antea hoſtiũ corpora ꝓicerent̃: teſte Homero. ελοριατευχε κυνεσσι ιωνοισιτε πασι. Hęc auilꝰ prędam tribuit canibuſq; cruẽtis. Euſtathiꝰ in Homerũ dicit conſuetudinẽ fuiſſe apud græcos: vt cũ magno viro mortuo. xii. hoſtes ſepelirent̃. Sic Patroclo Troianos cõtumulauit Achilles: quem morẽ ſecutꝰ Virgilius Pallãti extincto tribuit: ſi nona diem mortalibꝰ almum. Nã nona die tumulabat̃: octaua prius comburebat̃. Septẽ vero dies in domo plorabat̃. Ex quo Hor. Nouẽdiales diſſipare cineres dixit. Fiebãt & ludi funebres totidẽ diebꝰ: quorũ auctor itẽ Hercules Pelopi atauo primũ eos inſtituẽdo. Aelianꝰ etiã ſcribit apd Tauros cũ rex moritꝰ: chariſſimi q̃q; ſimlſpõte cõmoriunt̃. Sinditur tot piſces in ſepulcrũ mittũt quot hoſtes ĩtei fecerũt. Phryges marmoribꝰ ꝓ ſepulcro ſuſpẽdũt. Hircani canibus tradunt ad hos nutritis. Maſſagetæ eos qui morbo pereunt tanq̃ impios canibus itẽ dant: in bello extinctos: aut quoquomodo interfectos honorãt. Perſæ & Aegyptii mortuos minime cõburunt: q̃ Perſę deũ ignem dicãt: quẽ non fas ſit cum hoĩe cõmiſceri. Aegyptii vero q̃ ignẽ aĩal putant: ne attingant̃ ab aĩali: ſub dio iacentes dimittũt ſolibꝰ ſiccaudos & abſumẽdos. auctor Herodotꝰ apud Ro. ipſe mos cõburẽdi a Sylla cœpit teſte Plynio verito talionẽ eruto. C. Marii corpore. Deſiit autem in Antoninis. Vngebant̃ quoq; corpora & cũ aromatis cõdebant̃: tanta cura vt nos Romæ teſtes ſumus ante paucos hos annos fœminã in tumulis Albanis fuiſſe effoſſam: ſupra. M. CCC. annos defunctã: vt e veſtigio ſepulcrorũ aĩaduertimus: integram mẽbris: craſſo opertã vnguento. Quidã auſi Tulliolã dicere: q̃ eodẽ loco multa Tullioꝝ memoria & Herennioꝝ: & Tulliolæ reperta fuerit. Modũ funerãdi Impatores vide apud Herodianũ in Cõmodo. Eiꝰ moris quidã hodie in ſũmis pon. & cardinalibꝰ ſiſ ſeruari cõſpicimus. In aliis vero defunctis Prefice ad plorandũ conductę. Nenia. i. carmen funerale canebant. Cupreſſo fores ornabant: q̃ hęc arbor Diti ſit ſacra: cadauera veſtibꝰ albis amiciebant: fœminę itẽ: atris autẽ viri: vt auctor Plu. in Probl. In archa deide cõditis ſacrificia manibꝰ offerebãt: q̃ & inferiæ: & parẽtalia: & iuſta: & februa dicta ſunt: fiebãt autẽ tribꝰ rebꝰ ſacrificãdo Diti: ſpargẽdo flores tumulo: ac ludos & epulũ dando: q̃ pollinctura dicta eſt: cui Pollinctores. i. hi q corpa vngebãt perãt: annonãq; flagellabãt carnẽ oĩa ementes: ex quo ad pollinctũ emere puerbiũ. Hęc igit̃ tria in teſtamẽto marmoreo Flauii Salutaris legunt̃: qd in anthropologia in eius noĩe poſui.

Prefice
Nenia
Pollictores.

De cura ſepulcroꝝ & laudandis defunctis.

Vnt quibꝰ viuentibꝰ curę ſepulcri põpa ſit: vt Solon. Mors mea nõ careat lachrymis: linquamus amicis Mœrorẽ: vt celebrent funera cũ gemitu. Contra vero Ennius. Nemo me lachrymis decoret: nec funera fletu Faxit: cur? volito

docta per ora virũ. At pudeat nostros Christiãos pſertim ſacerdotio dicatos: funeris ac ſepulcri pompã expetere: nec etiã ſatis pendentis luxuria marmoris: ſed etiam æris cœpta: quum Petri & Pauli: ꝑterea Stephani: Laurẽtii: Hieronymi: Gregorii: totq; aliorũ ſanctorũ etiã martyrũ corpora videm⁹ humi Romę iacere: nullis in aere pẽdẽtib⁹ mauſoleis: ſed ne hãc tm̃ noſtris modeſtiã cõuenire dicamus. Videamus quid Cyr⁹ moriens apud Xenophontem loquat. Meũ corp⁹ pueri quũ deceſſero: nolite neq; in auro: neq; in argento: neq; in aliquo alio lapide collocare: ſed terræ ſtatim reddite. Quid.n. beatius q̃ terrę cõmiſceri: quę tot pulchra nutrit ac parturit? Ego autem cum ceteris viribus homo ſim: libenter nunc quoq; mihi videor cum ea cõmunicare: quæ benemerita ſit. Hęc ille. M. Aemylius Lepid⁹ qui princeps ſenatus ſextis iam cenſoribus fuerat anteq̃ expiraret pręcepit filiis lecto ſe ſtrato ſine lintheis: ſine purpura efferrent: in reliquũ fun⁹ ne pluſq̃ ęris denos cõſumerent: imaginũ ſpecie non ſumptibus nobilitari maximoq; virorũ funera ſolere: auctor Liuius lib. xlviii. Cicero de legibus excitari vetat ſepulcrũ altius q̃ quinq; diebus abſoluat: nec lapide condi pluſq̃ capiat laudẽ defuncti inciſam: nec pluſq̃ quattuor verſib⁹ elegis. Humare mortuos ſemp vel in veteri lege religioſum fuit. Iacob moriens: vt ad ꝑres ſuos tranſferret: ne inter Aegyptios prauos hoſtes tumularet: Ioſepo filio mandauit. Moſes item ex Aegypto fugiens: ipſius Ioſepi ſecũ oſſa tulit. Laudat Thobias qui ſepeliendis mortuis vacabat. Iudas Machabeus poſt prœliũ cõtra Gorgiã cõmiſſum: iuſſit ꝑſtratorũ corpora mãdare ſepulturæ. Ieu rex Iſrael Iezabelẽ eius hoſtẽ iuſſit ſepeliri: eo q; eſſet de ſtirpe regia. Ex his vero qui deũ ignorauerunt: Alexander Darei interfecti corp⁹ vxori matriq; liberaliter tumulãdũ dedit. Pauli Aemylii Annibali hoſti perquiſitũ cadauer: & humaniter ſepultum. Auguſtin⁹ de ci. Sepulcrorũ memoria: ſumptuſq; funeris: magis viuoq; conſolationẽ dicit eſſe q̃ defunctoq; vtilitatem. Ambroſi⁹ in ſermone. Quid ꝑficit: inqt: ſepulcrorũ ſuperbia: damna ſunt potius viuentiũ q̃ ſubſidia mortuoq;. Viris igit̃ ſapientib⁹: vt in veteri ꝓuerbio: πασα ταφος: hoc eſt ois terra ſepultura. Laudare defunctos vet⁹ eſt cõſuetudo: cœpitq; apud græcos: iaminde a Pericle: qui teſte Thucydide: prius defunctos in bello Peloponneſiaco pro cõcione laudauit. Apud romanos vero Val. Pub. primus collegã ſuum Brutũ: vt eſt apud Liuiũ. Græci epitaphia vocant quando vel vnum: vel etiam plures comprendat. Monodiam vero quando vnum tm̃. Epicediũ plęrunq; fit carmine.

Cyrus

Aemyl. Lepidus.

Epitaphiũ. Monodia Epicedium

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum liber. XXXII.

De modeſtia Græcorum dicta.

RElíqua ſunt quę ad modeſtiã temperantiãq; ꝑtinent: quã græci ſimul & pudicitiã vno vocabulo σωφροσυνην vocant: magnopereq; cõmendant. Menãdri nonnullos cõuerti ſenarios. Ego vero nihil antiquius puto modeſtia: quã ſemper in bonis admixtã cernimus. Ne dixeris mihi diuitiast deũ: Nullatenus colo neq; in cœlo puto. Quẽ intẽperans vir poſſidet atq; improbus. Idẽ. Heuheu diuinitus hoc oĩbus malũ eſt. Quãdo bonũ videt ſiquis nec eligit. Quid nempe nobis eſt opus niſi duo. Cibus Cereris & paruus aquę cãtharus. Idẽ. ταμειον ευσι αρετησ ησωφροσυνη. Prõptuariũ virtutis eſt modeſtia. Sophocles. σωφρονα σθεοι φιλουσι και ϛυγουσι τουσ κακουσ. Modeſtos dii amant: oderęq; malos. Antiphon. Qui nullis tangit̃ aut mouet̃ voluptatibus: modeſtus aut abſtinens dici non poteſt. Deeſt.n. materia virtutis & exercitationis ad teipſum honeſtandũ. Plato in Laches Temperantia facit ne ex hoie ꝑcipitemus in bruta. Fortitudo autẽ vt ex homĩe ad deos puenia mus. Hypſęus. Magnũ puto vectigal modeſte quotidie viuere. Menedemus iuueni dicẽti maxima res eſt adſequi q̃d optas ait multo maior optare q̃d deceat. Epictetus dicebat. Quãdmodũ in cõuiuio verſari modeſte debemus: vt ad ea quæ nobis oblata ſunt in menſa manũ modice ꝓtendamus: ea vero q̃ nos ꝓtereunt minime attingam⁹. quę nondũ venerũt non auide expectemus. Eadẽ eſt & in ceteris vitę modis ratio: & in diuitiis: & in Impio: ficeris dignus deoq; conuiua. Euripides. βραχεια τερψισ ηδωνησ εισ αει τικτει λυπην. Breuis voluptatis delectatio triſtitiã parit ſempiternã. Idem ad natũ admonitio. Aequã in primis mentẽ habe: neq; partẽ locupletibus trade: qui in alterũ propendẽt: alterũ vero odio perſequunt. Iniuſtã pecuniã ne poſſide: ſi cupis eam diuturnã eſſe domi. Amicos minime blandos minimeq; tuæ auſcultãtes voluptati poſſide. Sed & penetralia domus tuę viris grauibus pateant: cum ſenioribuſq; tm̃ cõgre-

dere. Isocrates ad Demonicũ. A quibus autẽ detineri turpe: ab his te cõtine: lucro: ira: voluptate dolore. Quod pfecto adsequeris si potiꝰ lucrũ putabis ex his quibꝰ maxime laudaberis q̃ quo rũ abundabis. Irã superabis si hãc ita in delinquẽtes exercebis: qualẽ ipse ab aliis ferre dignũ putas. Voluptatẽ vero si turpe existimabis a seruis dominari: ac seruire libidini. Dolorẽ postremo: si respexeris alioꝝ aduersitates: teq; hoiem esse memineris. Maxime autẽ ad pulchra peragẽda excitaberis: si cõsiderabis qd ex illis voluptas nobis maxima puenit. Contra vero ex desidia atq; luxuria dolores. Nam virtuti semp incũbere: casteq; ac modeste viuere: id demũ perpetuam iucunditatem firmissimamq; prębet.

Exempla modestiæ.

PErsarum reges: vt est auctor Stobeus in collectaneis ante cibũ ac potũ de modestia disputant: ante sacrificiũ de iustitia: ante bellũ de fortitudine: Sic Socrates anteq̃ decederet: de aĩæ immortalitate disseruit: quẽ postea Cato Vticẽsis imitatꝰ est: dum sibi manũ attulit: perlecto prius Platonis libro. Magis. n. ad opus virtutis excitari videmur: si de his prius aut nobiscũ meditando: aut cũ aliis loquendo disserimus. Apud Plutarchũ in tractatu: περι των πολιτικων παραγγελματων hęc legimꝰ. Themistocles in victoria quadã cũ hostẽ iacẽtẽ torquatũ armisq; nobilibꝰ indutũ vidisset: amico se sequenti ait. Hæc accipe spolia: nã tu Themistocles non es. Honestũ igit q̃q; amicos ditare: dũ sumꝰ in potentia: nos autẽ minime. Pyctacus Mitylenęus ex agro quem reip. sua virtute parauit: populo ei quantũ vellet cõcedente: tantũ sumpsit quantũ hasta percurreret. Apud Romanos. P. Claudiꝰ in simili causa quãtũ vno die arasset. Q. honoris signũ verbis publice oblatũ: nõ ad q̃stũ satis esse debet. Cato nullam sibi passus est statuã poni ob modestiã: dicẽs: malo vti posteri interrogẽt cur Catoni nõ posita est statua: q̃ cur posita est. Aelianꝰ de va. hist. scribit: q; Archelaus Macedoniæ rex cũ in mensa a quodã poeta. x. talẽtis donꝰ peteret: Euripidi q & ipse pśens aderat dedit: dicens. Tu dignꝰ accipere hic autẽ petere. M. Fabiꝰ cõs. deuictis Veiis triũphũ spreuit ob fratris & collegę mortẽ: dictitãs in luctu ciuiũ laureã non accepturũ: auctor Liuius lib. ii. Alter ex eadẽ familia censurã renuit: q; eundẽ honorẽ in domũ suã sæpe nimis collatũ vidisset. Põpeius oblatã sibi ab Hebręoꝝ rege mẽsã & sedẽ aureã: vt vsui suo foret: in ærariũ deferri iussit. Fabiꝰ Gurges: Fabiꝰ pictor. C. Numeriꝰ Q. Vgolinꝰ legati ad Ptolemęũ missi munera q̃ ab eo priuatim acceperãt in ęrariũ ãteq̃ qcq̃ retulerũt: qbꝰ senatꝰ merita libertate pq̃storeꝝ oĩa distribuenda cẽsuit: vt auctor Val. de mode. Nr̃a memoria Zacharias Barbarꝰ Romę legatꝰ Venetoꝝ equũ pstantissimũ quo a Xysto põtifice donatus fuerat reip. suæ misit: illa vero ei dẽ libẽter remisit. Q. Cincinnatꝰ dictator sex mensiũ factꝰ deuictis Eqs. xvii. die se magistratu abdicauit: qd &. L. Sylla etiã spõte fecit. Idẽ imitatꝰ est. Cn. Plauciꝰ in cẽsura collega Appii Claudii cõtra legẽ & volũtates oĩm pseuerãtis. Clau. Neronis moderatio Liuio p̃dicata: q; equo sit passus Liuiũ triũphantẽ sequi: quũ plus operę ad victoriam de Asdrubale cõtulerit: res tñ in Liuii puincia sit gesta. Illa quoq; alteriꝰ gñis: in eadẽ tñ virtute exẽpla: q; se nõnulli inferioribꝰ prĩæ causa subiecerũt. Duo Fabii maximi: alter filio Fab. Gurgiti: cui ob male rẽ cõtra Sãnites gestã: senatu de eo remouẽdo agẽte se legatũ pficisci pollicitꝰ est. Alter. Q. Fabio itẽ filio in Apulia res gerẽti. Aphricanꝰ etiã. L. Scipioni fratri contra Antiochũ missо. Et ante hos ois Val. Publicola. M. Valerio frĩ in bello Sabinoꝝ: quorũ legationibꝰ & cõsiliis cõsules feliciter pugnauerũt. At cõtra immodestiã adrogãtiãq; idicauere. M. Horatiꝰ &. M. Valeriꝰ Publicolę fratet q cõtra senatꝰ auctoritatẽ duobꝰ diebꝰ triũpharunt. Cęsar Iuliifiliꝰ. xx. an. Senator & cõs. q̃q̃. honores ante tẽpus nõnullis etiã modestissimis ob virtutẽ cõcessi: vt. M. Val. Coruino annoꝝ. xxiii. Cõsulatus. Scipioni Aemiliano itẽ Carthaginẽ petẽti. Et demũ Põpeio añis nostris triũphanti. Cæsaris quoq; gesta plęraq; tyrãnica pśertim dũ peteret absens consulatũ ac puinciæ tps progari: q̃uis & hęc oĩa absentibꝰ qbusdã sponte q̃q; data. Nã metu belli Ethruscі crescẽte: vt auctor Liuiꝰ li. x. Q. Fabiꝰ. P. Deciꝰ cõsules. Ap. Claudiꝰ ptor absentes creati sunt: &. L. Volumnio q consul ante Samnites vicerat: ex. S. C. in annũ progatũ imperium. Fabio deniq; ob egregie domitã Ethruriã cõsulatus cõtinuatus. Sed & in alio gñe laudati Scipio Aemylianꝰ Aelianꝰ: & Põponius atticus Corne. Nepote testibꝰ: q nec vnq̃ emerũt q̃q̃ nec ædificauerunt. Põpeius agrũ vicinũ nunq̃ mercatꝰ est. Augustꝰ fortũ angustius fecit: nõ ausus possessoribus domos extorquere: quẽ mea ętate imitatus Cosmus medices: vnꝰ oĩa potens: quum domũ vicinã Lucianoꝝ suas ædis maxime incommodantẽ nullo ptio obtinere posset: nihil vnq̃ ex honoribus humili familię detraxit.

De verecundia & pudicicia.

ADmodestiã verecũdia ptinet: q̃ Aristoteli adfect⁹ magis q̃ virt⁹ ponit: q̃ diffusa in corpore existat. Menãder. πασ ερυθριῶν χησοσ εινα μοι δοκει. Oĩs q verecundat; bon⁹ mihi videt i primis esse. In hac repulsę sunt plurimoꝝ q mihi in magistratib⁹ cõmemorant. Cato inter alios duas tulit: alterã cõsulat⁹: alterã vero pturæ cũ Vatinio viro infami. Idẽ bis in carcerẽ duci iussus a Cæsare & a Trebonio trib. plæ. q̃ legẽ ipe diret: q̃ puincias cons. Cæsari: Põpeio & Crasso dabant. Virginia q̃. L. Volumnio de plębe cõsuli qui Sãnites vicit nupta fuisset: ex templo pudicitię patriciæ: sacrisq̃ eiecta fuit. At ipsa aliã ædẽ plæbeię pudicitię extruxit. Li. x. Sic huic apud Hebręos Anna obsterilitatẽ est passa. Pudicitia vero ipsa q̃q̃ sit mulieꝝ pcipua: viros etiã sępe vel nõ xpianos honestauit: quoꝝ aliquot exẽpla ponit Aelian⁹ de va. hi. Eucrates chalchedoni⁹ pris manib⁹ verẽda nõ attingebat. Amœbeas cytharęd⁹: & Diogenes tragœd⁹ castitatẽ seruantes: ab vxorib⁹ ppetuo abstinuerũt. Clitomach⁹ Pancratiastes canes cõcũbẽtes: sene videret auertebat. In cõuiuiis verba ipudica & obscœna dedignabat. Democles puer ob formã cognomẽto pulcher Athenis: Demetrii libidinẽ: in feruẽtẽ lebetẽ sese piiciẽdo vastauit. Apd romanos adolescẽs in castris. C. Marii: vt Ci. p Milone testat: tribunũ vim sibi adferẽtẽ iterfecit: facere. n. pbus adolescẽs piculose q̃ ppeti turpiter maluit. Publi⁹ itẽ adolescẽs Papyrii creditoris libidinẽ sil' & crudelitatẽ ad senatũ detulit. Spurina itẽ ali⁹ Romę ne ob formã vexaret: gladio sibi facie dehonestauit. Insequentib⁹ vero tpib⁹ duos audiuim⁹ ob veneris abstinẽtiã in morbis pri remaluisse: Isaciũ Comnenũ Imp. Cõstãtinopolitanũ: & alterũ quẽ vidim⁹ Iacobum Lusitanię cardinalẽ e stirpe regia: sub Pio Florẽtię decedẽte: virũ vtrũq̃ summa modestia ac pbitate.

De his qui bona habuerũt initia: turpẽ vero finẽ. & contra.

NOnnullos vero laudatos fuisse adolescẽtes accepim⁹: illaudatos vero senes: vt Metellũ Piũ q̃ cętera vita cõtinẽtissimus cõs. ad extremũ in Hispania iam senex variis se dederat voluptatib⁹. Idẽ & Hortẽsio Luculloq̃ euenit. Et apd græcos Soloni Atheniẽsi sapiẽtissimo: vt ei⁹ indicãt carmia. Dũ ppere ad senũ discere multa libet: Grataq̃ sunt veneris nobis & dulcia Bacchi Queq̃ viris musę munera grata ferũt. Alcibiades quoq̃: Antioch⁹ magn⁹: Xerxes: aliiq̃ cõplures in eiusdẽ albo cẽsurę: q̃ excusatiõe fere remissiõis ab oĩb⁹ concessę: post labores exanclatos vtẽtes nimiũ ad ociũ & luxuriã plapsi: famã pristinę frugalitatis vltima incõtinentia amiserũt. Aliq̃ vero cõtra: lapsi in iuuẽtute alios postea mores sumpserũt: vt accidit Prothagoræ phio & Alexãdro sophistæ. Cic. p Cœlio. Multos audiuim⁹ in hac ciuitate q̃ totã adolescentiã voluptatib⁹ dedisse nt: emersisse aliqñ & se ad frugẽ bonã: vt dicit: recepisse: graueq̃ hoies atq̃ illustres fuisse. Augustin⁹ itẽ. Nõnullos legim⁹ & vidim⁹ qui aut adolescẽtiæ vanitate. seu ignorãtię cęcitate decepti: vario peccatoꝝ gñe tenebant obnoxii: deinde oci⁹ ab errore cõuersi maiora adhuc opa fecisse iustitię q̃ antea pctã admisẽrãt. Ad hoc igit multũ faciet bona natura. Quapropter Euripides sic ait. Profecto res mira si terra qdẽ mala bonã nacta tẽpestatẽ fuerit: satis dabit segetũ: cõtra vero: bona si ea desint q̃ circa sunt op⁹: fructũ adferet malũ. In hoim autẽ genere qsqs semel malus: nunq̃ erit aliter q̃ mal⁹. Bonus vero semp bonus: neq̃ ob aliqd damnũ naturã mutabit quin sit bon⁹. Diligẽtia tñ cũctis in reb⁹ semp aliqd pficit: vt ait Quintilianus: Diligentia naturęq̃ ac fortunę ex pte resistit: ex quo idẽ poeta postea subdit. εχειρετι και τοθρεφθηναι καλωσ. Refert ingt nõnihil bene educatũ fuisse: igit: vt ingt Hierony. vitę pteritę minime credẽ dũ: ac cũ vitiis vsq̃ ad extremũ: & castroꝝ euersionẽ pugnandũ: si quis autẽ p licentiã paulũ de animi cõtẽtione remiserit: inimicis de se diu expectatã victoriã nõ auferre quidẽ: sed differre videbitur.

De amore impudico.

THeophrastus: Amor est: ingt: animi cõcupiscẽtia: q̃ celerẽ habet ingressũ: tardũ vero regressũ. Plutarch⁹ autẽ aliter. Amor neq̃ nos statim: ingt: nec vehemẽter ab initio: quẽadmodũ ira inuadit: neq̃ facile ingress⁹ discedit: q̃uis adlatus: sed sensim ingredit ac molliter: manetq̃ diu etiã in senib⁹: q q̃q̃ discedit aut tpe aut rõne vict⁹: nõ penit⁹ liberã relingt aiam: remanetq̃ in ea vestigiũ: veluti siluę exustę aut fumãtis: nec penit⁹ ex oss. b⁹ eiicit: ignoraturq̃ qd sit: vñ veniat: quomõ ingressus. Hierony. cõtra louinianũ in hãc fere Plutarchi sentẽtiã. Amor Diffinitio veneris ait in multis est insupabilis: extinct⁹ accẽdit: & post copiã rursus est inops: & ob perturbationẽ quã sustinet aliqd cogitare nõ sinit. Idẽ ad Amantiũ pbim. Oẽ peccatũ post factũ pœnitẽtia sequit

ſola voluptas in ipſo pœnitẽtię tpe p̃teritos ſtimulos patit: vt ex hoc q̃ corrigere cupiũ9: rurſ9 ſit materia delinquẽdi. Plaut9 in Ciſtellaria amoris ſuaniã pulcherrime deſcribit. Credo ego pti mũ amorẽ apud hoies carnificinã cõmẽtũ. Hanc ego de me cõiecturã facio domi ne foris quęrã qois hoies ſupo cruciabilitatib9 aĩ: iactor: crucior: agitor: ſtimulor: vertor in amoris rota miſer exanimor: feror: deferor: diſtrahor: diripior. Ita nullã mẽtẽ aĩ hẽo: vbi ſũ ibi nõ ſũ: vbi nõ ſũ ibi aĩ9 ẽ. Ita mihi oĩa ingenia ſũt: qd̃ lubet iam nõ lubet id cõtinuo. Ita me amor lapſũ aĩ ludificat: fugat agit: qd̃ dat nõ dat modo: qd̃ ſuaſit diſſuadet: qd̃ diſſuadet id oſtẽtat. Theophil9 dicit amorem e cęlo a diis: q̃ ſeditionẽ inter illos agitaret expulſũ fuiſſe effractis alis: ne rurſus ad ſupiora vola ret. Menãder φυσει γαρ ερωσ του μου θετυμτοσ κωχοσ. Amor nata ſurd9 admonẽti. Plato i phę dro aĩam cõpat geminis eqs: alteri bono rõnis: alteri malo appetit9 peioreq̃ cõcupiſcẽtiæ q̃ iræ appetitũ eſſe. Ariſtoteles ait amãtes ad oculos p̃tin9 reſpicere ante oĩa i q̃b9 pudor cõtineť. Theo crit9 μυρ ερωω τον ερωτα βαρυσ θεοσηρ αλεαιρα μαζον εθηλαζε δρυμω τεγιμ ετραφε μητηρ Virgili9 hũc ęmulat9 ait. Nũc ſcio qd ſit aõr duris in cotib9 illũ Ismar9 aut rhodope aut extremi garamãtes Nõ noſtri gñis nec nſi ſãguinis edũt. Idẽ Theo. vno verſu ei9 exprimit ĩcõſtãtiã, και φευγει φιλεοντα και ου φιλεοντα διωκει. Sectãtẽ refugit cõſectať fugientẽ. Et alibi πολλακισ ταρ ερωτιται μηκαλα καλλα πεφαρ̃ται: Sæpe haud pulchra ſatis: ſat pulchra videnť amori. Ex quo vt ſcribit Pauſanias: apud Aegyrã vrbẽ Achęoq̃: amor cũ fortuna ſub eodẽ tecto coleba tur: qm̃ ad amorẽ cõſequẽdũ plus poſſet fortũa q̃ pulchritudo. Alexis. οστισ αυθαλκησ τωρ σω ματων ερα τησ ηδομησ ειν ουχι τωρ φιλωρ φιλοσ. Qui vires corporis amat: voluptatis ne gẽ amicoq̃ amic9 eſt. Cheremon tragic9 ait. Sicut. n. vinũ dilutũ: ſic amor mediocris grat9 intẽ ſus vero & ĩmoderat9 moleſtus. Theſpiẽſes Erotidia celebrabãt ſicuti olympia. Lacedæmonii ante pugnã amori ſacrificabãt: velut in amore certãtiũ & certa amicitia victoria cõſiſteret. Cre tẽſes in pliis optimos ac pulcherrimos amore deuinctos ſecernebãt: ac p̃ eos annua ſacra fiebãt. Apud Athenienſ. ſacra cohors appellata ex amatis & amantib9 cõſiſtebat: vt tradit Alexis: in qua ſũma erat fiducia. Ex Athenço. Nũc ad p̃ceres nr̃os. Gregori9 in Mo. Luxuriã ſenſũ hebetat cõfundit intellectũ: memoriã obturat: euacuat ſenſũ: obnubilat viſũ: reddit hoiem pallidũ ac fœdũ: ſenectutẽ inducit: mortẽ deniq̃ maturat. Chriſoſtom9 in Matth. Luxuria eo plus auge ſcit: quo magis frequentať: fugiendo fugať. Hierony. ad matrẽ & filiã in Gallia cõmorãtes. Fer reas mentes libido domat: ac eo plus in virginib9 quo dulcius eſſe putať qd̃ neſcit. Idẽ. Difficile inter delitias ſeruare caſtitatẽ. Idẽ. Qui luxuriã p̃fecta vicerit cõtinẽtia: ſanctior erit Dauid: ſa piẽtior Salomone: fortior Sanſone. Nã cũ nihil ſit vilius q̃ a carne vinci: nihil tñ glorioſi9 q̃ car nẽ vincere. Idẽ ad Nepotianũ: dicit p̃teritæ caſtitati nõ eſſe cõfidendũ: Bernard9 rem hanc tri pliciter euitãdã ſuadet: actione: ſenſu: oculis. Et qñ amor & volũtas ſunt actionũ principia me rito Auguſtin9 aĩam citra amorẽ vocat exinctã: nec eo vacare poſſe pudico vel ĩpudico. Pudet cõmemorare ſapiẽtes plurimos infra ſuã appellationẽ ob voluptatẽ cõſtitiſſe: vt lras etiã q̃ pfi cere ingenium & mores debuerant infament: vt a grẽcis ordiar. Nec tm̃ clario Lidę dilecta poe tæ: nec tm̃ Coo Bacchis amata viro. Philetas. n. de Bacchide poema fecit: & Callimach9 de Ly de apud Clariũ Ioniæ vrbẽ ort9: q̃uis e Cyrene originẽ ſuoq̃ duxerit. Has ſecutæ ſũt Leſbia Ca tulli: Delia Tibulli: Cinthia Proptii: Corinna Naſonis. duces etiam corruperũt: Lamia Deme triũ: Phryne Timotheũ. Philippũ grẽcę puellę amores: Hãnibalẽ Cãpania: Cleopatra Cæſarẽ: Flora Põpeiũ. Ducta ĩſup in mĩmoniũ ſcorra Pericli Aſpaſia. Pſamnitico regi ęgyptio potẽtiſſi mo Rhodope: Antonio Cleopatra. Nos Andreã Palęologũ Pelopõneſi deſpotũ ex tãta nobili tate ſuperſtitẽ: grẽcũ ſcortũ atq̃ viliſſimũ ſibi cõnubio iũxiſſe vidimus. Sed vtinã ſexũ nõ mu taremus: in hac parte multo feris nocẽtiores: quũ illę naturæ legẽ cuſtodiant. In gymnaſiis græ coq̃ hęc repta ſunt vitia. Primi. n. Lacedęmonii teſte Thucydide: puerorũ corpora ad paleſtram nudaueřt ſic poſtea nulla priſcoq̃ ſocietas hac caruit nota. Inter argonautas Ilas Herculis dile ctus: qui quũ aquas haurire deſcẽdiſſet apud Argãthoniũ Bithynię rapt9 nymphis dicit: quem Hercules quęſitũ exiẽs: & ipſe nõ ampli9 ad naues rediit. Hinc9 q̃ ad Troiã venit: pulcherrimus vnus ponit Iliados. β. Eurial9 Virgilian9: Parthenopeus Statian9: Sic deĩde variis varii ada mati: vt Cottalus puer Siculus Anacreonti: Magnes Gygi Lydorũ regi. Hormodius Hippiæ: Aſter Platoni. Q. Catulo Roſcius: Piſo Galbæ: Antinous Hadriano. Nec Pindarũ poetã hæc infamia liberauit: qui teſte Val. in gymnaſio in gremio pueri adamati obdormiſcens expirauit. Duos quoq̃ romanos eqtes Plyni9 li. vii. ſua ætate dicit in Venere Pãtomini mythici forma p cellẽtis obiiſſe. Huiuſcemodi etiã fatũ exitiũq̃ Cor. Gallo p̃torio: &. Q. Heterio eqtiro, diuerſis

tpibus cõtigisse. Quin & Bruta sæpi9 adamata: vt a Cratide pastore capra. Amati & homies a belluis: vt a Delphino puer Corinthi. Apud Solos puer Xenophontis a cane. Alius a graculo apud Spartã. Ab anſere quoq; Cytariſtria. Hęc Aelianus. Vidim9 & nos hui9 gñis his tpib9 exẽ pla: primũ qđ accidit puero Romę dũ adequitaret: forte Cercophitec9 de maiore gñe e feneſtris vicecãcelarii cõſpiciens: ilico eũ conſectat verſus Hadriani pontẽ: metu quoq; adcelerãtẽ & ip ſe inſiliens tãdẽ in equũ capite colloq; horrẽdo ſpectaculo cõplexus eſt: ille pene exanimat9 concidit: ductuſq; in pximã tabernã fera pſeuerauit eo modo aliq̃diu nihil aliud prorſus agẽdo: deĩ pſilit. Poſtremo loco: qđ oĩb9 incredibile forte fuerit: referã recẽtiſſima hiſtoria: vt illud iactare carmẽ poſſimus. Credite Romani dictæo credite tauro Vidim9 accepit fabula priſca fidẽ. Siqui dẽ ſub Pio. iii. in Ethruria puella quędã cũ cane quẽ maxime amabat rẽ habẽs: grauidaq; ex eo facta: ſemicanẽ peperit: hoc eſt pedibus manibuſq; ac auriculis caninis: cætera hoiem: res expiationis gratia ad pont. delata. Inuẽti quoq; q inaiata dilexerũt: vt iuuenis Athenięſis ſtatuã Fortunæ in Prytaneo cõſiſtentẽ: q̃ cũ ei negaret pcio mercari volenti: apud eã ſe noctu interfecit: auctor Aelian9. Plyni9 itẽ de ſigno Veneris ſcribit: q cũ iuuenis deperiret ſępe cũ eo cõgreſſus: turpitudinis ſigna apparuerũt. Oenomanthi deniq; ſophiſtæ inſaniã: verbaq; in imaginẽ pueri dĩ lectã Philoſtrat9 ponit: quã referre ob turpitudinẽ ſupſedeo. Vitandę libidinis duo maxima remedia Ouidi9 his carminib9 ponit. Ocia ſi ceſſes periere cupidinis arcus: & in alio loco. O nimis exitio nata theatra meo. Quapropter ſoleo mirari grauitatẽ romanã ſpectacula permiſiſſe Veſtalibus. Nã Auguſtus cõtra p̃toris tribunal: eis locũ in theatro adſignauit. Tertiũ addit oĩm pſtantiſſimũ Hieron. ad Ruſticũ monachũ: Sacroq; voluminũ: theologięq; ſtudium.

De Amore pudico.

ORpheus in carminib9 Amorẽ quẽ Φανητα vocat: principiũ ponit retũ humanarũ. Zenoſtoic9 amorẽ dicit amicitię & cõcordię: libertatis quoq; inſtrumentũ: ideo ad ſalutẽ reipu. plurimũ cõferre. Sapientes alii vt ait Athenęus eũ procul aboĩ turpitudine iudicabãt: & in Gymnaſiis vnacũ Mercurio & Hercule ſtatuerũt: cui ſacrificabant. Nã amorẽ honeſtãq; voluptatẽ quæ ex virtute pueniat: delitię corpis infamauerũt: vt Seneca teſtat in epiis. Neq; voluptas igt: cauſa virtutis more Epicuri: ſed adceſſio eſt: virtus. n. nõ quia delectat placet: ſed qa placet delectat. Plato triplicẽ ponit amorẽ: diuinũ: ferinũ: & humanũ. Prim9 occurrente pulchro adſpectu ad diuinorũ contẽplationẽ animũ extollit: aboĩ pcul labe remotus. Secũd9 belluarũ more coinquinat: human9 autẽ inter vtrũq; cõſiſtẽs: ſenſus qdẽ quadã ten9 oblectat: vitium tñ refugit. In Sympoſio quoq; quiſq; ex ordine cõuiua de amore ſermonem habet: geminã ponit venerẽ cum gemino amore: primã ſine matre cęleſtẽ & pudicã: quã ſequit amor pudic9: ſecũdã ex vtroq; ſexu pcreatã impudicã ex Dione: quã itẽ amor ſequit impudic9. Amici iſup ĩ ptẽ honeſti veniũt amoris. De quib9 legẽdis pter Ariſtotelẽ in. viii. Xenophon Cõmen. ii. Socratẽ diſſerẽtẽ introducit. Dicit. n. minime eligẽdos eſſe q in reddẽdis bñficiis aliiſq; vitę officiis fuerint negligẽtes: pterea auaros oĩs qui tm̃ pprio cõmodo ſtudẽt: mẽdaces inſup ac ſubdolos: voluptarios ventri: ſomno: ac Veneri nimiũ indulgẽtes: tales. n. nihil boni in cõmune officiũ amicicię conferre petunt: ſed eoq; poti9 cõmerciũ fugiendũ. Nã bonus ignauũ: cui9 facta minime pbat: nullo pacto diligere poterit.

Cõtra diuitias: græcoq; dicta: ac primũ Plutarchi.

Rouerbiũ eſt μη παιδι την μαχαιραν, id eſt non gladiũ puero. Ego autẽ dico nec puero diuitias: nec viro eruditio ineſt. Bion dicebat ridiculoſe eẽ hoies quiſtudeãt diuitiis quas fortũa pbeat. Illiberalitas cuſtodiat: pbitas auferat. Diogenes. Neq; ĩ ciuitate: neq; ĩ domo diuite virtutẽ poſſe hitare. Fauori9. hoies qñq; dignos riſu: qñq; miſericordia: interdũ odio. Riſu quũ ob inſolentiã maiora q̃ eis cõueniant appetãt. Odio: quũ ea adſequunt: Miſericordia quũ non adſequunt. Pythagoras. Neq; equ9 ſine frẽno: neq; opes ſine ſapiẽtia retinere diu poſſe. Socrates. Diuitias exiſtimãdas eſſe: ſi ſaltẽ voluptatẽ parerent. Sed qui vti velit perueuntes videt: tũ voluptate deſidiaq; marceſcit: qui aũt cuſtodire curis vritur: q vero poſſidere: aſſidua cupiditate. Neq; auarus lectulus ægrotũ leuat: neq; bona fortuna ſtultũ. Appetitus natura frænari difficilis: adiũctis vero diuitiis penit9 inſan9. Inſatiabilis aĩus furioſa res eſt. Quũ mœreat ſæpe nondum miſer ſpe plura conſequendi. conſecuta negligat: deſideret abſentia: deſpiciat pſentia: neq; ita amet vti ſperat. Atq; haud video vtrum miſerius poſſideat an expectet Poſſeſſis. n. nõ vtit: expectatione laborat. Bonũ igit exiſtimabim9 cui9 nullus ſit finis ac res ade-

pta principium sit cupiditatis alteri⁹? Nullus enim ita locuples est: qui minora votis non possi deat. Oportebit igit in reb⁹ secūdis in eū q vtit non adeo secūdis: in aduersis vero in eū qui magis aduersis vtit intueri. Qd si forte aut in psperitate lōge fortunatiorē: aut in calamitate min⁹ calamitosum respexeris semp mœrebis. Simonides interrogat⁹ vtrū eligendum magis diuitias an sapientiā? Nū vides ingt? Aspicio, n. sapiētes ad diuitū ianuā venientes. Hacten⁹ ex Plu. De inceps ex Platone de rep. Mihi autē nō amare pecunias magnope visus est: qd solet accidere his q nō possident eas: q vero possident: duplo q̄ cęteri diligūt: haud aliter q̄ poemata vl' pres filios adeoq; tenent eo studio: vt in cōuersatiōe molesti sint oibus: nihil aliud laudari: nihil aliud fieri ab hoib⁹ cupientes. Vera: ingt: ais. Certe ego in q̄. Sed hoc enarra qd p̄stare putas frui ne multa substātia? Moderata: ingt ille: & reliqua q̄ sequūt. Idē. Pecunia qd op⁹ hoib⁹: nisi forte vt morbis medicus: vt tm̄ vtilitatē adferat? Nam Χρηματα chremata ex hoc pecunia dī quasi vtilia. Idē valde diuitē nō posse felicē esse p̄bat hoc mō. Felicē fil' & bonū necesse est esse: valde. n. diuitē & bonū esse nō p̄t: nō ergo felicē & diuitē. Idē. Qui nimiū intēti parādę rei sūt q̄to hoc putāt honorati⁹ facere: tāto virtutē inferiorē existimāt. Virt⁹ & opes haud aliter q̄ duo in trutina pō dera: quorū alterū degrauante eleuat alterū. Sic in ciuitate tāto boni virtuteq; p̄diti sine honore sūt: q̄to magis in p̄tio diuites. Mox ex Isocrate. Πλουτοσ καιασ μαλλον η καλαγαθιασ υπηρετησ εσι εξουσιασ μεν τη παθυμια παρασκευαζων επι δεταση δομασ τουσ νεουσ παρακαλων. Diuitię vitii magis q̄ virtutis ministrę: licētiā iertiæ p̄parāt: ad voluptates quoq; iuuenes traducūt. Idē: q diuitiis vti nesciant: fil'es sunt his q pulchrū possidēt equū: nesciāt autē egrare. Idē: p̄sentē substātiā duab⁹ de causis noli despicere: nā & magnę calamitati facile medet: & studioso hoiem alioqn minime fortunatū iuuāt. Idē: nō. n. accipe lucrū aut erogare dānū putatote Neutrū eoꝝ semp eandē hēt vim: quū tpe virtuteq; fit vtrūq; possidētes iuuat. Eurípides. Πολλα τα Χρηματα αιτι ανθρωποισ κακων. Pecunia est hoib⁹ ml'toꝝ causa maloꝝ. Sīle illud apti cū. Radix oīm maloꝝ est cupiditas. Idē. Melior vita mediocris: inocuaq; substātia: q̄ dom⁹ ipiis referta diuitiis. Sīle illud Dauiticū. Meli⁹ est modicū iusto sup diuitias p̄ccatoꝝ multas. Idem Male partā pecuniā a tua domo expelle: ea siqdē pniciē adfert: ac breui tpe dilabit. Hāc imitat⁹ Sallusti⁹ elegāter expressit. Male parta male dilabunt. Idē. Opes ea moderatione adipisci ac retinere oportet: ne qs earū causa postea mœreat. Idem. Κακωσοικουσ εισ ελλ'ον κεχεισωτηριαμ. Quæ male domū ingrediunt: minime salutē habent. Sophocles. Χρημα τα ανθρωποισι ευρισκει φιλουσ αυθισ δετιμασ. Pecūia inuenit hoib⁹ amicos paritet & honores. Vsurpatū & a Iu. Dat census honores cēsus amicitias. Lycurg⁹. ουτο πλουτειν καλωσ αλλε καλωσ. Nō. n. pulchrū diuitē esse: sed ex reb⁹ pulchris. Hesiodus. Χρηματα μεν ψυχη πελεται δειλοισι βροτοισι. Est aīa heu miseris numm⁹ mortalib⁹ ipse. Præterea ea detestanda q̄ causa maloꝝ sunt: ac inferendi belli. Quapropter Demosthenes in Philippicis ait. Δει μεν δει χρηματων αμευ γαρ χρηματων ουδεν εσι γενεσθαι των δεοντων. Opus pecunia nec sine pecunia quicq̄ fieri licet ex his q̄ oportet. Cicero in simili causa neruū belli pecuniā appellauit. Musonius. Diuitem tm̄ & sapientem putamus eum qui necessitatem vbiq; ferre potest. Antiphanes: Præstat egere q̄ turpiter ditari: hoc vituperationē: illud misericordiā parit. Hypseus. Nullus. n. q̄ diues: sed q̄ procul a turpitudine vixerit: laudē consequit. Hierax. Diuitię bifariā insidiant: primū potentioribꝰ perinuidos: deinde pauperib⁹ per potentiores: qdigit possidētes inuidiosos facit & iniustos quā potest cum virtute societatē habere! Aristonym⁹. Diuitū vita veluti qui altū nauigio tenent: pauperū vero qui iuxta littus adnauigant. Vt. n. vinū quosdā ebrios & iratos reddit: quosdā mente sa lubriore & mitiore: sic diuitiæ. Theogenes. Qui sua vult latere vitia diuitias quęrit. Diuitiæ tā tū expetunt ob ambitionē: libidinē & gulā: q̄ fati sunt sępe causa celeritatis: ex quo idem auctor ait. Πολλω τοι πλειουσ λιμω κοροσ ωλεσ ευ αρδρασ. Plures mortales q̄ pestis gula peremit. Democrates. Qui animum curat: seipsum curat: qui cor p⁹ non se sed sua curat: qui pecuniam non se nec sua: sed valde aliena curat.

De Officio diuitis.

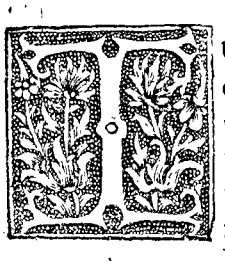

Gitur lōge difficilius fuerit: vt ait Plutarch⁹: dispēsare opes q̄ parare: q̄ hoc cuiusuis est: illud sapientis tm̄. Multiq; pp̄terea in tenui fortuna beati⁹ q̄ in opulenta degūt: ex quo Augustus teste Trangllo: qbusdā ciuitatib⁹ libertatē: vti nescientib⁹: ademit. Et quādo ad censurā liberalitatis oēs phi diuites vocant: sæpe euenit vt auarissimi quiq; famā lautitię: victusq; splēdore tucā tur: nā ita fit: vt qui p̄ter officiū sumptuosi existūt: p̄ter etiam officiū prepar-

ci sint vt olim Milesii q mollib9 ornati vestib9: domi sordidi habebant: nūc itē Neapolitani: seu si ad oīa ꝓdigi: rapaces vti. C. Cæsar & oēs fere qui castra sequūtur. Contra hos Hieronymus ad Pammachiū ait Pythagoręꝑceptū est Per viā publicā ne ambules hoc est ne vulgi sequaris errores quicqd agas æternę causa mercedis agas: cunctaq; non ad laudē neq; opinionē: sed gloriā reuoces sēpiternā. Idē ad Nepotianū. Nōnulli diuites tēpla ędificāt: colūnis ac marmorib9 ornāt nō dānonō vitupo vnusquisq; in suo sensu abundet: sunt tñ meliora quę agant. Si igit in opibus sacris nimiū sumptuosi minime laudant quid dicemus in profanis: ac superuacuis ędib9 aut arcibus: Cęterum in fortuna vnū cūcti hospitiū extollūt. Nā cętera si dantur copię signū vel quādoq; nō diligentis erit: in hoc etiā excipiētis charitas laudat: vnde multi vel ignobiles apud posteros nomen meruerūt: vt Molorch9 ille pastor ī nemea silua: qui Herculē a leonis cędę redeuntem excepit: Ianus Saturnū: Euāder Aeneā: Canusina & Cāpanę mulierculæ Romanos a clade Cannensi: Raab apud Hebræos dei populū. Græci olim Ioui xenio teste Pausania templū cōstituere: ꝙ nulla re magis illū placari putarēt. Hesiodus loco fratris hospitem dicit esse Gregorius Pontifex multiq; proceres ex nīis domi vocatis ministrabant quū possent: hoc officiū foris delegare. Res hęc vitio cōtrario plucet. In hospitales oīm thraces Polymestoris ꝓditio & Diomedis stabula declarāt. Deide Aegyptios Arę Busiridis & Pompeii cędes. Deide Scythas ifamis olim ara dianę Aethiopū quoq; multos anthropophagia: quib9 nō multū cessit: hoc tpe Pisanorū simul & Bononiēsiū noua crudelitas: qui inquilonos oīs iā pene ob antiquitatē ciues expulere. Hī ob annonę charitatē ex quo paulopost terremotu sunt ingenti periclitati. Illi quū a florētinis desciuere direptis etiā bonis: Vnde ī hūc diē in maximis agūt erūnis. Qd nequidē a priscis Romanis didicere q quondā expulsis Tarquiniis bona etiā reddere decreuerāt si ꝑ eoq; comptā ꝓditionē licuisset. Cęsar quoq; nōnullis trāsfugis etiā apud se relicta remisit. Populus Ro. reges ac legatos oīs p̄stores sūptib9 excipiebat. Sed fortunatis quū ex dñica snia res ardua sit tria apl's p̄sentanea remedia vt Hieron. innuit ꝓponere videt q̄ his verbis cōpēdio dicūtur. Diuitib9 huius sęculi p̄cipe nō altū sapere: Facile tribuere. Nō spare in ícerto diuitiarū suarū. In prio frugalitatē modestiāq; ī morib9 ac victu citra supstitiosū splēdorē & ornatū p̄cipit cui9 rei gra dives dānat epulo: laudat lazar9. Deide bñficētiā ac liberalitatē ī paupes qua de cā illi9 q bōa ad mītos ānos cōgregauerat nocte sequēte repetita est aīa & Zache9 ꝓbat9. Nā quū oēs moq; ac doctrinę pfectā laudē cōsequi nō valeant: hi maxime in secūdis cōsistēt qui tales demerebunt: qđ Augustin9 ad ꝓpositum euāgelicę māmonę mirari solet: tā adpositę a Virgilio dictū. Quiq; sui memores alios fecere merēdo. In Tertio modū cupiditati honestæq; rei statuere & ne semē a spinis obruatur ex ambitiōis: auaritieq; sollicitudine adverā philosophiā qñq; qsq; ꝓpingenio suo se recipiat: qđ prīcipes multi fecere q mihi supra memorātur.

Pro paupertate.

PAupertas. trib9 de causis amplectēda: ꝙ curas remittat: ꝙ ad phandū aptior: ꝙ meliores viros reddat. Fauorinus vt scribit Stobe9 in collectaneis. Duplicē pōit pauptatē ex fortūa & ex snia Prię mederi exercitationē: liberalitatē: alienā quoq; fortunā. Scdę nihil mederi qñ mīme īdiget. Illa qdē indiget & q̄rit. Xenophon ī Symposio. Quid ē o Charmides. Quę nā res tibi maximę curę ē: mihi ait paupras. Certe igt Socrates Res qdē gratissima mīmeq; iuidiosa: mīnime cōtētiosa ícustodita seruat: neglecta fortior existit. Diphil9. ωερητος αρδρος ουδεν ευτυχεστερον τυραννου κρειττον με ταβολην ουπροσδοκα. Paupe viro nihil fortunati9 cōmutationē ad peiora nō expectat. Epictet9 corp9 mēsura possessiōis sicuti pedis calce9: q si ītra ei9 mēsurā cōstiterit induētē iuuat: si laxior molestat Hypsę9. θερα ωευε τοφοβεισθαι και μηφοβησηι περιαρ. cura timorē: nec timebis pauptatē. Menāder αιδ χυρομερος ασ χιστα περιαρ φερειο. Turpissime fers pauptatē si pudeat. Apolloni9 phus ait. Egere probrū nō esse. Sed ob turpē causam egere: velut Iro illi homerico cōtigit. Antiphanes. Fames oīa dulcia p̄ter seipsā facit. Seneca in epl'is. Si ad naturā respicias nunq̄ eris paup: si ad opinionē nunq̄ dives. Idē. Nullū mai9 lucrū q̄ carere his q̄ possides. QVOD autē vt ab initio proposui sit aptior ad phandum Diogenes Stobeo itē teste Pauptatē dicere solebat philosophiā esse αυτοδιδακτον id est sine ꝑceptore spōte edoctā. Nā qđ phia psuadere verbis multis contēdit hoc p̄stare pauptas cogit Prouerbiū quotūdā est vt ait Teles. ηωεριακωλοσ ωροστο φιλοσοφειν. Pauptas clauda ad philosophandū. Quod ille quidē negat. At nō vides inqt ꝙ plerūq; pauperes philosophant. Diuites vero in ocio male viuunt. At inquit Aristotelis protrecticū ad Themisonē Cypri regē esse hortantis ad philosophiā quīnulli magis cōmodū q̄ ei sit ob opes quas ad hoc opus īpendere pōt insup & gloriā.

Paupertas īdonea philosophię.

At hoc pauper pręstare melius poterit ꝙ minus occupetur negociis q̃ diuites: quos nõ solũ sibi sed & aliis vacare oportet: minus etiã ob modicas facultates voluptatib⁹ vacet. Pręterea gloriã nõ minus quoq; paup p̃stabit: Videmus em̃ sepe honoratiores in hoc genere hoĩes in Ciuitatib⁹ esse. Aristides in cõstituẽdis vectigalib⁹ oĩbus pręlatus fuit/cuius gloriã Callias ea tẽpestate: q̃q̃ ditissimus: ęmulabat̃. Lysander etiã apud Lacedęmonios. Et Euripides dicit quẽdam pauperem adolescẽtẽ plures honores adsecutũ apud Argiuorũ Ciuitatẽ. Hęc Teles. Paup̃tas insup magis industria. & ingeniosa. Nã Architas (vt ait Plutarchus) legẽs Eratosthenis Mercuriũ Carmen illud magnopere laudare solebat Χρειω παντ αδιδαξε. τιδου Χρειωκεν αν ευροι. Vs⁹ cuncta docet. Quid non inuenit egestas? Virgilius hoc imitat⁹ ait Labor oĩa vincit Improbus & duris vrgens in rebus egestas. MAXIMVM postremo argumentum in diuitiis virtutẽ non esse ꝙ tam apud græcos q̃ latinos optimi viri: maximeq; sapientes omnes pauperes extiterunt. Hic igitur Apulei locũ: ꝙ in apologia sua causam paup̃ratis pulcherrime declamare videt̃ adducã. Paupertas inquit philosophię vernacula est: frugi: sobria: paruo potẽs: ęmula laudis: habitu secura: consilio benesuada: cultu simplex: neminẽ vnq̃ superbia inflauit: neminẽ in potẽtia deprauauit. Ciuitatũ est cõciliatrix: oĩm artium repertrix. eadẽ in Aristide iusta: in Photiõe benigna: in Epaminunda strenua. in Socrate sapiens: in Homero diserta: eadẽ Po. Romani imperiũ ab initio fundauit. C. Fabritii. CN. Scipionis: Manlii: Curii filię de publico dotatę ad maritos ierunt portantes gloriã domesticã pecuniã publicã. Publicola regũ exactor & Agrippa populi reconciliator collatis extantibus a Popu. Ro. funerati sunt Attilii Reguli Agellus ob similẽ pœnuriã publica pecunia cultus. Hęc ille. Socrates dicere solebat paupertatẽ paruã esse modestiã. Prouerbiũ est græcũ apud Plutarchũ ουδεποτε λιμοσ εγεννησε μοιχιασ. Nunq̃ fames adulteria genuit. Plato ĩ legibus ait Pauperum peccata ob huius vitæ incommoda leuius apud inferos puniri. diuitũ vero grauius. Cui consentire videtur Chrysostomi sententia in sermonibus. Habet & paupertas martyrium suum si patienter toleretur. Ambrosius in psalmos. Quanto quis in hac vita ignobilior aut abiectior: tanto erit in futura excellentior.

Comparatio vtriusq; ex Xenophonte.

Xenophon quoq; in Dialogo quodã pulchre ostẽdit diuitiarũ ac paup̃tatis cõparationẽ his verbis. An putas Saca? Pheraulas ait eo me iucunde viuere. ꝙ plura possideã: scito me nõ secure degustare aut bibere aut dormire ęque atq; cũ erã paup. Nã quo plura adsũt plura: custodire: plura distribuere curas etiã plures admittere: negociaq; tractare Serui multi: mltis ĩdigẽt ac: hi victũ: illi vestes: alii medicos requirũt. Diuersis e locis nuntii ꝓruũt mali: aut oues a lupis abreptas: aut boues e rupe p̃cipitasse: aut morbũ aliquẽ armẽtis agrisq; ĩcidisse. Minime inq̃t Sacas ista puto. Quũ potius saluis rebus plurimis: animũ magis gaudere oportet. Tu vero inq̃t Pheraulas Saca noli putare pecuniam curas aut tristitiã ex animo posse discutere. Nullũ enĩ videre licet aut diuitem quiete somnũ capere: aut hæc spernentem esse irrequietum. Atqui Sacas ait Ista concedo diuitibus euenire quę memoras si quãdo eos erogare sumptusq; facere grauate contingat. Qd̃ si forte impẽsis æque vt possessis oblectarent̃: nimia ꝓfecto diuites fœlicitate pollerent. Necesse inquit Pheraulas o Saca multa possidentẽ multa erogare In deos: in amicos: ĩ hospites. Quicũq; igitur in acquirenda pecunia gaudet. Is oportet valde in distribuendo mœreat At ego Sacas ait putauerim non minori esse voluptati multũ possidenti diuitiarum multũ facere impensarũ. Et quę sequũtur. Apud Aristophanẽ quoq; vtrũq; simul differentem probe legimus. πλουτον και πενιαν. Quũq; Plutus paupertati incommoda extrema: miseriãq; vltimã obiectet. At illa nõ inquit mea sunt ista: sed mẽdicitatis. qd̃ lepide Martiali exprimitur. Nã Cinna non est pauper habere nihil: vt plane innuatur statum inter vtrũq; optimum: fere ex nostrorum etiam sententia. Paupertatem & diuitias ne dederis mihi.

Contra Auaritiam dicta gręcorum.

Herodes Atticus (vt est apud Philostratũ) in eius vita Auaros cõparabat Aloidis qui Marti quem ceperant & in vinculis retinebant. nihilominus sacrificabant. Sic illos pecuniam quasi in compedibus retinere simul & venerari. Aristonymus in historia. Auari vitam Pollincturæ idest cœnæ mortui comparat vbi cum adsint cætera: lætitia deest. Apollonius Tyaneus apud Philostratum. dicit magis esse fugiendam auaritiam sapienti & philosopho: q̃ luxuriam aut aliud crimen: ꝙ ex auaritia & quæstu cætera dependeant. Idem Platonem accusa-

bat qui ad Dionysium in Siciliam auaritiæ causa profect⁹ sit. similiter & Eudoxum in Aegyptū specie philosophiæ Speusippum quoq; Athenisensem qui in Macedoniam vsq; profectus in Casandri nuptiis poemata frigida recitauit. Timon q̄ Misanthropos cognominatur. Duo dicebat Malorum principia Auaritiam & ambitionem. Bion Sophista eam tantū omnis vitii originem ac matrem. Socrates. Neq; a mortuo sermonem expectes neq; ab auaro gratiam. Idem nullo vn q̄ tempore tibi vel decepto fas aliū decipere. Pictacus. ατωσλητον τολιαπαντος κερδος Insatiabile semper lucrum Periander κερδος αισχρον βαρυ κηι μηλιον. Turpe lucrū graue fundamentū Xenophon. Non enim tā durū non accipere q̄ priuari solitū accipere Sophocles φιλαργυρον μεν τωι τοβαρβαρωι γενος. Auarum omne barbarorū genus Hesiodus χρηματα δου καρωακτα θεοσδοτα πολλα μειρω. Raptæ diuinitus concessa pecunia pstat. Idē μη κακα κερδαι ρειν κακα κερδεα ισατησι. Turpe lucrū fugias damni nāq; instar habeť. Apollonius philosoph⁹. Excusatio auaritię & ꝓprii moris est cumulare pro filiis. Diphilus ει μη τολαβειν ηρου δεειστωι ρηροσ ην. Nisi lucrum nemo quidē improbus foret. Diogenes eos qui immensas opes cumularent μεγαλοπτο χους ideſt magnificos paupes appellabat Theopōpus. Qui multas possidet fortunas ac cum tristitia degit Is omniū mihi videtur & pręsentium & futurorū infœlicissimus. Hanc mutuatus Martialis ait Tristis es & fœlix sciat hoc fortuna caueto. Ingratum puto te puto si scierit Euripidis Senariis. Quattuor aurei sequūtur ει δευτυχωρτισ βιορ κεκτη μερος μηδεν δομοισι τωμ καλωμ τωειρασεται ερωμεν ουτωταυτορ ολβιορ καλω φυλακα δε μαλλορ χρηματωμ ευδαιμορα. Siquis vitā in fortunis vixerit. Neq; pulchrū aliquid domi tentauerit. Ego hunc diuitem aut beatum nullo modo. Sed custodem pecuniæ fœlicem dixero. EXEMPLA insuper auaritiæ ex Plauti aulularia pulcherrime auspicari licet. Notatur & Simonides poeta. vt auctor Aelianus de va. histo. Is enim rogatus a quodam vt Encomium ei scriberet gratiamq; se loco muneris habiturum Respōdit duas se habere arcas vnam gratiarum alteram argenti. Hanc cum aperiret cōmunem plenāq; illam vero vacuam solamq; reperire. Idē in vltima senectute cur auarus esset interrogatus. Quoniam inquit inimicis malo diuitias relinquere moriens q̄ amicos viuens frustra rogare: detestans plurimorū cum op⁹ infidas amicitias. Dum Brennus dux Gallorum senonū obsideret Ephesum virgo quędā Dęmonica nomine sollicitata specie barbari cū eo pepigit se Ephesum proditurā mercede moniliū ornamētorūq; quę Galli ferebāt: quo facto Brennus vt ꝓmissa pręstaret simulq; & eius vlciscereturauaritiam iussit aurum omne in eā congeri vsq; adeo vt viua supprimeretur. Idem fere exemplū & Tarpeię Romanę prodita arce Tatio Duci sabinorū. Semiramis vt item scribit Aelianus in suo sepulchro inscripserat. Siquis rex pecunia indiget monimentū diruat. Dareus igitur cū id demoliretur nihil pecuniarū inuenit sed tātū hoc scriptū nisi esses insatiabilis nūq; sepulchrū mortuorū attigisses.

Plauti aulularia.

Simonides.

DE MENSIS ac cibis. Deq; his q̄ ad ea pertinent ac primū. Quis priscorū cibus.

ANTIQVITVS nondum cerere prębente victum aliis alium fuisse cibum satis constat. Glandes Arcadibus: Pira Argeis: Ficus Atheniensibus: Pira Siluestria Tyrintiis: Palmulas Carmanis: Milium Meoticis ac Sarmatis Cardamum Persis: Mox apud Aegyptios ab Iside frugibus inuentis. Apud Grecos a Triptolemo: apud Romanos a Saturno mitior sane cultus in orbē ingressus est. vt paulatim etiā obsonia fuerint expetita Auctor Aelianus de varia histo ria. Obsoniū vero vt ait Atheneus oīs cibus est qui per ignem pręparatur. Pulmentum autem omne lurulentum ac subliquidum. Scripsere de Obsoniis. teste Polluce. Panta leon Mithecus Zopyricus Sophon. Egesippus Pazanius: Epenetus: Aeraclides: Syracusanus. Tyndaricus Sicyonius Simonactides Chius: Glaucus Locrēsis Sophistæ omnes. Atheneus inquit. Erat prima & Secunda & tertia mensa & tripodes quibus innitebantur mensæ appositæ quæ nunc Magades vocantur. meminit Sophocles εμχρυσειτασ εκατεασ ματαλαδορπον Mensas nominabant & epulas in ipis positas. De Tripode mensa Aristophanes τραωεζαρημιν φερε τρεισ ωολασ εχουσα ρτεσσαρασ δεμη εχετω και ωοτερω τριωουρτραπεζαρλη ψομαι. Apud Romanos vero testibus Varrone & Festo quadratis mensis in castris vtebant: quas Cibilas a Cibo vocabant Domi rotundas habebant. Lauti etiam ex Citro. CN. Manlius asia deuicta primus vt Plynius scribit: suo triumpho Monopodia: Abacos: & triclinia ærata in vrbem inuexit. Monopodia enim quæ vno tantum pede sustentantur mensæ. Monopolia vero merces tota eiusdem generis ab Institore vel societate coempta. Abacus vbi argentea Instrumentumq; mensæ locatur: est & omnis forma quadrata. Vnde Bancum vulgo dictum &

Pulmentū. Obsonium

Qui de obsoniis scripserunt.

Quot mēsę

Monopodia.

Abacus.

abaculi est. Et tabula vbi numeri scribuntur. Persius aut Abaci numeros.

De Conuiuis.

Cyrus.

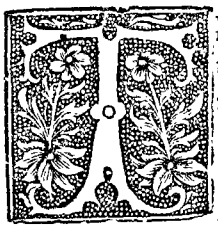

RIs tantum adhibere conuiuas mos fuit ex numero gratiarum. Deinde Nouem ex numero Musarum Pausanię: Atheneo vero quinq: Archestrato quatuor vel quinq: his carminibus ponunt εσθωσαν δη τρεισ η τετταρεσ οιξυμοι ϖαρτεσ η τωρ πεντε μη πλειουσ ηδηταρ ειη μιστοφορων αρϖαξιβιων σκηνη ϛρατιωτων. Cyrus vt apud Xenophontem Conuiuas ab latere siniſtro locabat honoris gratia vtpote ab latere cordis cariores. Plutarch⁹ in problematis scribit Imperatores post victoriam populum Romanum triumphali cœna in loco publico accipere fuisse moris, deinde ab eo deduci domum: Consules vero ad conuiuium inuitare: verum postea ne adcederent rogare: quum is honor deducendi præsentibus ipis tribui non posset.

Mos in Cœnis triũphalibus.

Idẽ ait vetere instituto nemo foris cœnabat sine liberis q ætate esset puerili: Causa ꝙ senes pudẽtiores respectu filiorum essent. Et filii modestiam voluptatum iam inde capere coram patribus didicissent. Insuper Cum ex aliis tum ex Ci. in vatinium auctoritate deprendimus minime atratos accumbere solitos. Quis enim inquit non solum in publica lętitia: sed etiam in luctu domestico aut funere amici accubuit vnq̃ cum pulla toga?

Tempus & adposita mensę.

Tpa Cœnę

Oenare noctu semper consuetũ fuisse Atheneus testatur ob lunam, quæ vim habeat ad cõcoctionẽ præcipuam. Quo magis miror Martialem in quodã carmine hora nona accũbere solitos dixisse. Nam si prãdiũ nimis tarde, si Cœna nimis cito. Qđ autem Gregorius in Homelia quadam in cõcordandis Euangelistis quum alter prandiũ alter cœnam dixisset. Nona semper ait hora veteres edebant quapropter prandium Cœnam vocabant. Inuenimus tamen & prandere & cœnare solitos apud Trogum: Prãdete milites hodie apud inferos cœnaturi. Et Cęlsus hieme dicit vtilius semel accumbere prętereq̃ aluo adstrictis. Et Ischomachus apud Oeconomicũ Xenophontis dicit se leuiter prandere vt cœnę det locum. Quapropter horam hanc Nonam non satis intelligo. Ordo autem Is fuerat ex eodem auctore. Vt in principio & fine mensę Proposim siue Propoma sim darent modicũ Cratii id est vini meri: vocabantq: bonum Dæmonẽ In Bacchi honorem, ponebant item primo piper Phyllida Myrrham Cyperum vnguentũ Turdos aliasq: aues. Olus etiam qđ Acetaria vocabant latini non ab aceto: sed accipiendo vt acetabula in polypis Plynius ait expeditare est & parata. Inde Acetaria dicta. Greci autẽ hęc ηδησματα vocant. Hodie apud vulgum ex Sale nomen habent. Secundę mensæ quas Tragemata illi nos bellaria vocam⁹ constabant ex Cocco Cicere faba Chondro Caseo Melle Sesamide, hoc est Sesamo confecto qđ Iugiolinam nũc vocant. Romæ vero ex nucib⁹ auellanis Nuceatam. Mensam item vacuam non sinebant teste Plutarcho. Sed cũ omnino aliquid superesset. Causam ipse adfert: ꝙ vrbanum putarent comprimere appetitum cum adhuc voluptate perfrui liceret. Sic enim absentia minus cupiunt qui p̃sentibus ac paratis abstinere consueuerũt. Athene⁹ quoq: in lautis cœnis ait vasa cũ epulis mutari morem fuisse qđ Plyni⁹ etiam lib. XXXIII. ca. X. testatur eaq: Cõuiuis donari ac vocari αϖοφορητα id est Apophoreta in problematis ait Poculorum discrimen in eadẽ mensa fuisse ac a maiorib⁹ initium: causam adfert ne saturitatẽ primo mẽsæ ingressu iniiciant. Cicero in Verrinis poscunt maioribus poculis. Et Plautus Incipe a summo id est a maiore poculo. PANES Insuper hi Iulio Polluci probantur Cribante qui & obellie Collices Collabi Nasti Amyli: Collyrę: Zymetes: Sigamite: Charisis: Cãchride: Mazæ, Pelini Cõmunes omnibus vocati a figura bouis: Melicuti: Hyglea Anthema: Thridacine: Physte. Oemitta Ephieras: Dandalis: Lolodia: Comon Iupe. Placẽtarũ Species: Ames: Ametidais: Pyram⁹ Sextamius: Erichyt⁹: Erithrya: Strecta: Cotyliscus: Phthœdia Crepis q̃ erat ex Farina & melle Plynius autẽ lib. XVIII. panis genera ponit Ab obsoniis ostrearios Adelitiis Artolaganos: A festinatiõe Speusippos a Coquendi ratione Furnaceos & Atroptesios Prętera Nauticos qui cõtusi sunt & iterũ cocti. Siligeneos cunctis pstantiores. Secundarios Hordeaceos Cibarios qui pastoribus & vulgo dant. Qui autẽ hodie panis Martio⁹ dicit απο της μαζης putauerim dictũ. Est ei Maza teste Atheneo panis offa madefacta seu libum seu placenta. Supra etiã pollucí memorata Maza inter lautitias panis. VASA quoq: ob mẽsam repta idẽ pollux ponit oxybapha Lecanias qđ nos Lãcem seu patinã Embaphia: Celaria: Triblia: Canastrũ idẽ & Canistrũ Chytrã nos ollã: Chalcea nos Ahena. His addi possũt Patina Cacab⁹ vbi aqua calefit: Cõcha: Mortariũ Harpago

Ordo mẽsę

Bonus Dęmon.

Acetaria.

ηδησματα tragemata Bellaria.

Apophoreta.

Panes laudati.

Panes iterũ cocti.

Panis Martius.

De Vasis.

Sartago: Situla. Hydria Vrna. Lebes Homero manib⁹ lauādis ponitur apud nos peluis seu trul Lebes.
la qđ teste Nonio vas est aquarū. Labrum vero pedib⁹ lauandis balneis adhibebatur. Gutturniū Gutturniū
vnde aqua manibus descendit Addita fistula Sipo dicitur & Epistomium Seneca ad Lucillium. Epistomiū.
XII. Nisi aquā argentea epistomia fuderint. Vinaria vasa Dolia fictilia fuerant & picata cum in Dolium.
scriptione notarum Retinebant vero cū primum attingebāt. Nos Sixti tēpore in reficiendis ędi
bus pontificiis in vaticano effodi vidim⁹ eius generis ingentia quæ in domū suam traduxit. Io.
Iacobus Cardinalis parmensis. Nam doliis ligneis tantū in alpibus sicuti & nos Plynius suo tē-
pore testatur homines vti cœpisse. Dyota apud Horatium: doliū qđ duas vtrimq; ansas veluti Dyota.
aures: vnde nomen sumpsit habebat. Cadus insuper Amphora Cōgius. Baucalium. qđ nūc Boc Baucaliū.
cale vocant. Tinarū etiā illis vsus fuit sicut nobis teste Nonio Festus autē Tinia vasa vinaria vo
cat Cāthar⁹. Vrceus: Orca. Fidelia: Cortina. Lacus Prela Infundibulū. Cupa vas ligneū idem fe Cupa.
re dolium qđ nos vegetem vocamus vt ex festo deprenditur & Lucani carmine. Nāq; ratem va-
cuæ sustentāt vndiq; cupę. Nam cupis in mari naues sustentatur cū resarciūtur. Hinc Cupellū
parua veges quæ videlicet barilis mensurā capere poterat: qđ adhuc vocabulū apud Romanos
restat: ex greco etymo κυπελλον enim curuū dicūt: Homer. Δεπας αμφικυπελλον. Decupa
qui vinum minutatim vendit. Cicero: vinū a Decupa & propola quottidie sumit. Sunt qui men Decupa &
suram dicant. Cupedia vero auiditas lautioq; ciborum est a cupiditate dicta Ci. Mulierositas: li pola.
guritio: temulētia: cupedia: Inde Cupedinarii qui coctos ac lautiores vendunt cibos vt in popi Cupedia.
nis. Gellius cupedulas etiam dixit. Ad cœnulā inquit non cupedulas ciborum sed argutias quę
stionum. Deinceps poculorum genera ex Atheneo. Acaciū poculum simile Acacio Phiala Xyl Poculorū
mon Myssum qđ vno haustu bibitur. Calix: Crater: Patera: Arymill⁹: Argyris Arysus: Bessa po genera.
culum Alexandrinorum Inferi⁹ latum superiore parte angustum. Baucalis Sopatrus Baucalis Acacium.
Tetracalix quę Quattuor calices capiebat Bicus poculum & Bicarium diminutiuū vulgo nūc Bicus.
cognitum Dactylotus Carchesium poculum oblongum cōiunctum in medio leniter aures ha- Bicarium.
bens ad prendendum. Calpion Coleba & Lebes vbi libum ponebatur. Ceras instar cornu pocu-
lum. Nam prisci greci in Cornibus bubalis potare consueuerunt. Ex quo Dionysius cum corni- Quare Dio
bus cernitur. & Taurus etiam vocatur ac apud Cyzicum tauri specie colitur. Hinc vini mixtio- nysius cum
nem cum aqua κερασαι dicimus & vas in quo miscetur. Crater quasi Cerater qđ in cornu pri⁹ in cornibus.
fundebatur Xenophon in. VI. Bibebant autem in poculis Ceratinis. Præterea Cernos: Cotta- Ceratina
cis Cotyle: Cissirion labronia lepasta lesbion Lycurgis Phiala est a lycone facta sicuti & Cononi⁹ pocula.
a Conone Toreutis.

De Mensarū Sumptu ac Polyphagia.

CRant maximi sumpt⁹ Cœnæ Triumphales quas supra commemorauī: præ- Cœnę triū-
terea Pontificales & Saliares. Funerales quoq; vbi pollinctores erāt. qui cor- phales.
pora vngebant Cariusq; omnia emebant: ac lautius ex quo ad pollincturam Pōtificales
emere & pollincere dicebatur vbi Annona flagellabat. Plaut⁹ hodie pollin- Funerales.
ctura est. Teste quoq; Plynio cauebatur: ne pisces qui nō essent squamosi ad Polincturę.
pollinctum emerentur. Pollux. τριοπτωλας eos appellat q; carius omnia
emerent. Veniam ad externos ex Athenæo Antioch⁹ cognomento Grypos Antiochus
apud Daphnem Ciuitatē amœnissimā Celebritatem instituit Cœnasq; sumptuosissimas adhi
buit cū epulis omnifariis animalium omniū coronisq; aureis. Exercitū integrum epulo excipie
bat adeo copioso vt pręter absumpta quilibet ex reliquiis animaliū omniū integrorū aliquid re-
ferret Demetrius Phalereus. Cum mille &. CC. Talenta quotannis in sua haberet potestate pa- Demetrius
rum admodum in administratione reip. consumpsit Reliquū in delitiis luxuriosissime victiran-
do inter scorta. Alcibiades victor in olympia oēs quotquot aderāt cōuiuio excepit. Empedocles Alcibiades
Agrigentin⁹ qui e Secta pythagorea animalib⁹ abstinebat Bouem ex pretiosis Aromatib⁹ con- Empedo-
fectum omnib⁹ qui in olympia conuenerant distribuit Pytheas Bithynic⁹ qui platanum aureā cles.
vitemq; illam nobilem Dareo regi donauit Xerxis copias hoc est Septies octogenta octo millia Pytheas Bi
hominum excepit epulo. Stipendium quinq; mensium frumentūq; insuper pollicit⁹ vt e quin- thynicus.
q; liberis senecturi suę in delectu vnus concederetur. Hactenus Athene⁹. Ad Romanos redeam
In Cęna aduentitia data Vitellio principi a fratre vt refert Tranquillus fuere Duomillia lectis-
simorum piscium & Septem Aurum adposita. Hanc ipse postea princeps in dedicatione pati-
næ superauit. Heliogabalus princeps nunq; minus Centum Sestertiis. est epulatus. POLY- Polyphagi
PHAGI DEINCEPS plures memorantur Gatis Regina Syriæ vt scribit Antipater Tarsen- Gatis regia
sis edixit nequis piscem sine ipsa ederet. Quare pro Gatis Atergatis appellata est: q; Ater

græce ſine dicat. Sacerdotes eius loci in feſto ſacrificiũ parant oblato ptius Atergatidi piſce ar-
Hyperides orator. genteo Menſas omnis generis piſciũ refertas deuorarũt elegãti legis diuerticulo. Hæc poſtea te
gina piſcibus deuoranda eſt data. Hyperides orator teſte Timocare, fuit obſophagus his verbis
Philoxen⁹ poeta. in quadã oratiõe ἰχθυοπωλας ουτοσ ἡμιν πλουτιει. Hic nobis Cetarios ditat. Philoxen⁹ poe
ta Dithyrãbicus edit polypum Duorũ cubitorũ prẽter caput vt eſt auctor Machaon Comicus
Siculorum luxus. Ariſtophanes poeta Syracuſanorũ menſas & Sybaritarũ luxus notat. Plato ſcribit in epl'is q̃
veniens in Siciliã nequaq̃ vitã eorũ adamauerit vt potebis in die Saturũ fieri & nunq̃ cubitare
Ariſto. ꝺco ctor xerxes. ſolũ. Qui em̃ in hac licentia adſueſcunt nequaq̃ pſertim ſtudioſa Iuuẽtus aliquid mente pclarę
excogitare poſſunt. Aelianus de va. hiſto. hæc refert. Ariſtoteles philoſoph⁹ ab initio auctore Ti
Mithridas Alexander meo Tauromenio. Obſophagus ac decoctor fuit. Xerxes nouũ genus gulę aut voluptatis inue-
niẽtib⁹ p̃mia ꝓpoſuit. Mithridates teſte Nicolao Damaſceno certamẽ polyphagię & polypoſiæ
Hercules. ſtatuit Alexander Macedo per Dionyſia p̃mia de bibendo propoſuit. Hercules denięq; cũ leprea
Saturitatis templum. rege de Gula cõtendit, vicitq; tauro toto paulatim deuorato. Hæc ille Atheneus item hęc ſcri-
Annar⁹ rex bit In Sicilio templũ ſaturitatis fuit. Annar⁹ Babyloniæ rex ſtola & ornatu muliebri videbatur
dum cœnaret. CL. puellę ſaltatrices ac canẽtes aderãt. cũ prius eſſet ſeruus. auctor Cteſias. Age
ſilaus Lacedęmonius Dux dum gereret apud Peloponneſum bellũ videretq; Aſiaticos quoſdã
in exercitu ſuo obſophagos ventriq; deditos ornatos inſuper veſtibus corpore vero minime va-
lentes: iubebat nudatos a prẽcone palã incidere per ignominiam veſtes autẽ militibus quorum
virtus laudata eſſet tradebat vt hoc excitati prẽmio fortius pugnarẽt: Illi vero hac irritati igno
Syroꝝ lux⁹ Ariſtippi ſcõma. mínia frugalius viuerent. De Syris etiã dicit eos Cõtinuo eſſe in Conuiuiis balneis & vnguentis
De Ariſtippo itẽ philoſopho qui cum reprenderet a platone q̃ tanq̃ obſophagus, magno piſcem
emiſſet reſpondit minime ſed duobus tantum obolis. Cũq; ille reſpondiſſet, ſe tali prẽtio emptu
rum etiã fuiſſe. Num vides ait Ariſtippus q̃ nõ ego obſophagus ſed tu Auar⁹ es, Sardanapali au
tem nota vita & inſcriptio ſepulchri Huiuſcemodi moribus fuit ille rex bithyniæ pruſias in lu-
ſtris popiniſq; ſemper agitans vt tradit Liuius. Idẽ & Dionyſius tyrannus quũ Corinthi exula-
ret. Apud Romanos voraciſſimi memorant Imprimis Fabi⁹ ille Gurges. Fabii Rulliani filius q
ob deuoratũ patrimoniũ cognomen inuenit. vt auctor Cęcilius. Apitius deinde qui teſte Suida
longas regiones piſciũ cauſa obibat Clodius Albinus & Maximinus Imperator. Hic. XL. camis
libras vna menſa edebat. Ille Clodius Centũ ficedulas Centum perſica cãpana Totidẽficus labi
canas & Decẽ Mellones oſtienſes. vt apud Spartianũ legimus. Ante hos Lucullíana conuiuia &
nomia Cœnationib⁹ adhibita. & ſępe mille ex improuiſo exceptos hoſpites. Turdoſq; per ęſtatẽ
adpoſitos. iam qui legerit eius vitã facile nouerit. Sed ad hæc vſq; tẽpora. is furor impenſarũ pe-
netrauit Memoria patrum noſtrorum Galeatius Io. Galeatii primi Mediolani ducis pater in fi-
liæ nuptiis vbi adfuit & petrarcha. poeta ad centum Millia nummũ aureorum dicitur erogaſſe.
Luxus ec cleſiaſticorũ. Cõuiuis ad omnis intermiſſus ingẽtibus donis muneratis: Vidimus & ipſi præfectũ vrbis Sixti
IIII. pontificis fratris filium: qui Federici ducis feretrani filiam duxerat Populũ Romanũ ad nu
ptias inuitaſſe. Theatro ligneo apud ędes Apoſtolorũ cõſtituto. Sed hæc honeſtũ ex parte tuen
tur. Illud ſane deo hominibuſq; inuiſum. q̃ in Petro ordinis Minorũ Cardinale. S. Sixti cogno-
uimus duob⁹ Annis quibus ſub eodem Pontifice in potentia vixit. CCC. aureorũ millia in luxu
nugiſq; conſumpta. Secũdis familiæ triclinĩis. Argentea ac epulas principales quottidie adhi-
bitas. Vetũ horũ memoriã facile obliterauit nouus nuper luxus Cęſaris Alexandri pontificis fi
lius: qui quottidianis epulis Ducẽtos aureos dicauit. Parаſitis quandoq; veſtes Duorum milliũ
donauit. exercitũ inſuper nõ minus. VIII. milliũ hominũ alere continuo viuente patre ſolebat.

De Sumptibus aliis.

Alexãdri ta bernaculũ. SEed quando cœpim⁹ Sumpt⁹ etiã non neceſſarios nõnullos repetã quoſdam etiã liberales. Alexander Macedo præter patrimonium omne amicis donatũ: Tabernaculũ in Itinere mirãdũ inſtituit qđ ad hunc modum Aelian⁹ de va. hiſto. deſcribit. In eo lecti Centũ ſternebant: aureę columnæ vertice ſuſtentabãt aureũ variis textũ ornamentis. Perſę in eo mille vocati Melophori a ſtolis meli
nis & purpureis cõſiſtebãt Sagiptarii mille macedones item quĩgenti cũ ſcu
tis argẽteis in medio autem tabernaculo aurea ſella fuerat ſup qua ſedebat Alexãder ſtipatori-
bus circũfuſus. Extra vero in peribolo eius quo circũdabat aderãt Macedones Mille & totidem
perſę. Sed & Muros Babylonios bitumine conditos duorũq; curruũ inter ſe aduerſe concurren-
tium capaces Templũ dianæ epheſiæ a tota aſia. CXX. annis factũ: Alexandrię pharum. Mau-

ſoleũ Artemiſiæ reliquaq; orbis miracula inter ſupuacua poſuerim. Inſuper Athos adequatus Iſthmos perfodi a diuerſis cœptus nec perfectus Fucinus lacus. XI. annis. XXX. hominũ millibus exi ccatus Totq; Thermę & aquæductus a Romanis extructi villaq; luculliana vbi exciſo monte curipus maris admittitur. Preterea Miloníis Aes alienum quẽ. DCC. millia Seſtertia debuiſſe Plynius tradit. Theatrũ temporariũ vnius menſis cũ columnis erectum. Poſtremo Neronis & Heliogabali dementia quorum alter ſoleis mularũ argẽteis acretibus aureis vtebatur preter domũ Romã factam & Milliariam porticũ alter Heliogabalus nũq; lintea aut veſtẽ aut mulierem iterauit: Recte ſuperiori narratę inſanię adiicient. Illa vero liberalitatis potiꝰ fuerint quę Athenęus commemorat De Ione chio: qui victor Athenis in Tragœdia viritim Athenienſibus Chium fictile diſtribuit Tellia itẽ Agrigentino qui exceptos quondã hoſpitio milites exercitus patriæ per Brumã viritim lorica & veſte donauit. Atticus Herodis Sophiſtę pater vt eſt auctor Philoſtratus Mnam quotannis ex eius redditibus viritim Athenięſibus teſtamẽto legauit. Superior ſane Cęſaris teſtamẽto qui & ipſe ſtipem ſigillatim po. Romano largiẽdã dimiſit. V trũq; tamen Nicomedis Bithyniç & Attali Aſiæ regũ tabulis præpoſuerim q illi ſucceſſoribus caren tes regna Romanis dimiſerunt. hi vero Filios relinquẽtes q̃plurimis aliis beneficiſ fuere. Iam vero Beſtię Appiæ & Fauculę apud Capuam: ac Paulinę apud Canuſiũ in excipiendis romanorũ exercitibus liberalitatẽ ac ſumptus qui Liuiũ legunt facile noſcunt. Populus aurẽ Romanus teſte Plynio ſtipẽ ſpargere cœpit Sp. Poſthumio &. Q. Martio Coſſ. tãta pecunia erat vt eã. L. Scipioni conferret ex qua ls ludos fecit. Portoriis quoq; & tributo plębes liberata vt diuites conferrent oneri ferendo Pauperes ſatis ſtipendii pendere ſi liberos educarẽt auctor Liuius. II. Idem li. VII. Quinq; viros menſarios creatos dicit poſt cladem a Gallis illatam qui menſis in foro cũ ære poſitis ex publico: populum ęris alieni onere leuaret. Iul. Cęſar & item Auguſtus Congiaria ſæpe populo dederunt Quadragenos & Quinquagenos nũmos viritim Trãquillo teſte: erat enim pecunię tum etiã eſculentorũ diſtributio publica. Auguſti rurſus pietatem nõ preteribo. Is nãq; ex bonis damnatorũ ſiquid pecuniæ ſupererat in populi neceſſitate obbella cui his qui in duplo cauere poſſent vſum gratuitum dedit.

Qui ſunt liberalitatis. Ionchius. Tellias. Atticus atheneus. Nicomedes rex. Attalꝰ rex. Po. Ro.

V. viri mẽſarii. Cęſar. Auguſtus.

Dicta Contra prodigos ac ſumptuoſos.

MEnandri Senarios Quattuor contra Prodigos conuerti Stulte ſua prodigentes viri Cauſam dant omnibus audiendi male. Nã qui propriã vitã neſcit domi regere Quonam pacto hic alienam ſeruauerit? Zeno his qui prodigalitatẽ excuſabant q ex his quę ex neceſſariis ſuperant tantũ prodigere aiebant. Hoc pacto inquit ignoſcendũ & Cocis ſi ſalſa nimiũ ſint obſonia qđ copiã ſe dicant habere ſalis. Socrates videns quendã ſine delectu & modo oĩbus dantẽ ac gratificantem ait κακῶς ἀπολοιτο τὰς χάριτας παρθένους οὔσας πορνας ἐποιήσας. Hoc eſt Male pereas q Gratias virgines exiſtentes proſtitueris. Diogeni roganti quendam prodigum Mnam Cur me reſpondit ille Mnam rogas alios vero Triobolos: At Diogenes q ab aliis inquit iterum ſpero at ego vero non amplius.

Menander. Zeno. Socratis ſcõma. Diogenis ſcõma.

DE VINO ac primum de Repertoribus eius.

NIcandrus Colophonius in carminibus vinum appellari dicit ab Oeneo qui primus muſtum in patera expreſſit vocauitq; ex eiꝰ nomine οἰνος id eſt vinũ Plato in Cratylo dicit Oenum vinũ appellatũ quaſi οἰορόν hoc eſt exiſtimationẽ ſiue Iudicio mentẽ replens. Alii vero Icarum Penelopes patrem apud Athenienſes id reperiſſe mox q pœnas dediſſe a Colonis ebriis interfectũ Properti Icare cecropiis merito vulgate colonis. Nõnulli Dionyſiũ dicũt Cui numẽ dicatũ. Itali Saturnũ Hebręi ac ſacrę litteræ. Noeum. Atheneus autem ex auctoritate Hecatei dicit vitem prius repertã apud ętnam hoc modo Oreſteus Deucaliõis filius venit regnatum ętnã & Canis eius forte in eo loco ramũ euulſit quẽ iuſſit defodi: vnde nati vitiũ germina Oenũq; a Canis noĩe appellauit. Ex quo veteres greci vites Oenas vocabant. Idẽ quoq; ex auctoritate hellanici dicit vinum apud Plithinã Aegypti ciuitatẽ fuiſſe repertũ. Ideo Dion Academicus. Aegyptios Philœnos & Philopotas eſſe dicit inueniriq; apđ deos pauperes qui vino careãt ex hordeo factũ bibant qđ Zithum vocant. Qż vino ſint dediti illud eſt argumento qđ Braſſicam oĩs ſerunt quę locũ vino dulciori procreando diſponit. Ex quo etiã Sibarite. vt auctor eſt Taneus ante potũ braſſicam edunt. Eubulus in quodã loco dicit τυραι ραφανον μεμισακασιν ε μηκραλῶπηξεθεμεν αφειραι. Raphanum enim greci veteres braſſicã vocabãt. Hæc Atheneus.

Braſſica.

Philologia.

Vini Parsimonia apud veteres.

Omnino moderatus eius vsus laudat̃ qui in tanta apud veteres fuit obseruãtia vt Hesiodus sic scribat τρεισ υδατοσ προχεειν το δε τεταρτον ιεμεν οινοσ. Id est Tris lymphę partes quartę fas addere vini: & hoc etiã cum exhilarat̃ animus in festis fieri iubet. Atheneus etiam dicit Grecos Duos vini cyathos ad quinq; aquę dilutos bibere solitos vel vnũ ad Tres. Ex quo Nicolaus adludẽs ad Bacchũ ait Χαιρε πεντε και δυο & Amepsias Ego Dionysius inquit oĩbus vobis quinq; & duo. Apud Anacreontẽ inuenit̃ vnã vini ad duas aquæ: qui & meracã Scythicã potionem vocat. ex quo lacedęmonii quãdo volũt meracius bibere Scythizare dicunt. ꝙ Scythę aqua minime in vino vtant̃. Eubulus introducit Diony. dicentẽ Tris tantũ crateras his qui sana sunt mente propino. Primũ sanitatis. Secundũ voluptatis. Tertiũ somni. vlterius probri est & luxurię. Idem fere apud nos Apuleius. Qui ferme numerus sacris etiã Canonib⁹ pręscribitur qui prohibẽt sacerdotes vltra Tertiũ poculum attingere. Veteres gręci merũ aquę nõ aquã mero addebãt: vt facilius misceret̃ vini q̃ minimum vt auctor Theophrastus. Panyasis qui de obsoniis scripsit primã potionẽ distribuit gratiis horis & Dionysio. Secundã veneri & item Dionysio Tertiã probro & Damno. Sed & ad numerũ & memoriã amicorum antiquitus bibebãt nõnulli gratiarũ aliqui musarum. Vini parsimoniã paucitatẽq; fuisse illud est apud Romanos etiam argumento: ꝙ. L. Papirius vt scribit Plynius in victoria Samnitũ Vini pocillum Ioui vouit & Galli apud Liuium Vini dulcedine adlecti in Italiã ab initio traiecerunt. Et vini mercede Mezentius Turno contra Aeneam auxilium tulit.

De Abstemiis.

Plato de legibus iubet pueros vsq; ad ętatẽ. XVIII. annorũ a vino abstinere: ꝙ non sit necesse ignem igni addere. Inde vero vsq; ad. XL. modice vti Post eam ętatẽ se plusculũ inuitare ad vitę tędiũ leuandũ: præterea Mancipia oĩa fœminas Magistratus. Oratores qui Cõsulunt reip. Cõiuges itẽ primo nuptiarum die reliquo etiã tẽpore modice dum proli vacant. Cui nocet vino grauem esse partusq; ignauos reddit. Qđ etiã probare videt̃ Aristoteles vbi dicit ebriorũ geniturã esse infœcundã. Itẽ Plato vacãtes doctrinæ & sapiẽtiæ a Vino excludit: cõcedit nihilomin⁹ post Annos. XVIII. in festis tantũ & sacrificiis. Cũ senioribus licẽtiosius vti vt mẽte exhilarati reliquo tempore se cõtineant. Romanis quoq; mulieribus simul & seruis interdictũ. Aegrotis item Cicero li. III. de na. de. ait. Vinũ egrotis quia prodest raro nocet sępissime melius est non adhibere q̃ spe dubiæ salutis in apertũ periculũ incurrere. Locrenses Zephyrii vt est auctor Athenęus ex lege Zeleuci vino vti capitale ducebãt. Vt hodie quoq; Saraceni non tã ex lege Maumethi q̃ ex antiqua gentis Arabũq; consuetudine. Inter Romanos vnus ex oĩbus Sobrius Cęsar etiã inimici Catonis confessione: apud Tranquillũ. Inter græcos Demosthenes: quãobrẽ & moribus & oronis vehementia p̃latus Aeschini ebrio fuit. Alexander in problematis ait Aquę potores visu esse & cęteris sensibus acutiores vinũ nãq; copiosum spiritalibus viis sensus magnopere obstruere. Deniq; in nr̃o dogmate nullũ celerius iter ad arduas virtutes cõsequẽdas q̃ ꝑ Vini Carnisq; abstinẽtiã. Cũ plurib⁹ in locis Sacrorũ voluminũ Aquę diuina sapiẽtia cõparetur.

Locrenses. Saraceni. Cęsar. Demosthenes. Alex. in problematis.

De viris claris qui vino dediti fuere.

Vinum Insuper Multorũ egregias virtutes legimus obscurasse apud Atheneũ Inter quos Lysander est Dux Lacedęmoniorũ vir alioquin cæteris in rebus frugi. Antiochus magnus dies totos dormire solebat ob vinolentiã vesperi excitabat̃. Ieiunus pauca videre dicebatur. Ebrius multa vaticinari. Ideo duos habuit regni Rectores Aristonẽ & Themisonẽ Cyprios fratres quos maxĩe amabat. Cũ bellũ cũ Romanis sumpsisset captus amore puellæ Chalcidensis cum iamiã pugnaturus esset nuptias celebrauit hiemeq; tota cum ea vino veneriq; pariter indulsit. Ex quo superat⁹ aufugit Ephesum. Inter vini amatores ẽtiã Demetri⁹ qui romę obses fuit. Itẽq; olophernes Cappadocię rex. Alexander Macedo ab ebrietate Duos dies totidẽq; noctes dormiebat quare ĩ re veneria imbellis erat qđ teste Aristotele vinolẽtorũ genitura aquosa sit. Theophrastus quoq; ait: eũ haud bene circa veneria dispositũ. Ex quo olympias mater vt ait Idẽ Athenę⁹ questa apud Philippũ Scortũ Thessalicum pulcherrimũ cũ eo cubare iussit rem periclitãdo. Cœnans idẽ apud Mediã Thessalam. XX. Cõuiuis solus propinauit. totidẽq; ab eis potores accepit grauisq; vino paulopost dormitauit. Ex quo Menander ait αλεξανδρου πλεον πεποκασ του βασιλεωσ. Plusq̃ Alexander rex bibisti. Dareo illi qui magos sustulit in epigrãmate Sepulchri

Lysander. Antiochus magnus. Alexãder.

ſcriptū erat.υλυγαμηρ και οἰνον πιμειν πολυμ και του φερειν καλωσ.Potui & multū vini potare & hoc ꝓbe ferre.Vinolētus erat & Dionyſi⁹ minor tyrān⁹:ex quo corruptos habuit oc'los:aureā coronā bibētib⁹ ꝓpoſuit:quā vicit Xenocrates phs.Alexāder ꝑmio etiā indos: q maximi potores erāt:ſuitauit.Quidā Choas dī bibiſſe talētūꝫ tuliſſe ac biduo tm̄ vixiſſe Mithridates ītē Polyphagię ac Polypoſię argēteū talētū ꝓpoſuit.Ex oībus heroib⁹ Neſtor ab Homero ponit potor.et ītē Agamēnō vt οινοβαρησ,i.vino grauis ab achille inceſſit.Vt poetas quoꝫ attingā:& alios viros doctos.Anacreon & Alceus lyrici & ariſtophanes Comicus in ebrietate multa ſcripſere.Aeſchylus ītē ideo Sophocles cauillās ī eū dicit O Aeſchyle ει και τα δεον τα πιειν αλλου κειδωσ πιειν.Si ea q̄ ꝓueniūt facis,nō tū cognoſcēs facis.Timocreon Rhodi⁹ poeta ſimul & Athleta habuit epigrāma τηδεε πολλα πιων και φαγων: πολυκερτομεων δε ανθρωπους κειμαι τιμοκρεων ῥοδιος.Multa bibēs tū multa vorās.Male deniq; dicēs Multis:hic iaceo Timocreō Rhodius.Hactenus ex Athenęo.Plato ī.xi.legū ait Lydos Perſas Iberos:Thracas:Scythas:Gallos:maxīe vini potores eē q̄ vel ī veſtib⁹ vinū pfundere felix putāt auſpiciū.Lacedęmonii eundē calicē in conuiuiis circūagere ac potare cōſueuerūt:prius amicoꝝ noīe inuocato cui bibere ſe dicebāt:qđ ꝓpoſim vocabāt.Nōnulli grāmatici alii muſarū nūero bibebāt.Inter Rōanos veroldē ebrietat⁹ virtū Ennio poetę tradunt. Ennius ipe pr nūq̄ niſi potus ad arma venerat.ꝑterea.M.Antonio III viro.M.Ciceroni.M.filio.M.Catoni vticēſi.Et apd Trāqllū in Tiberio Nouellio.Tricorgio Mediolanēſi trib⁹ vno ſpiritu āphoris vini epotis.Mea vero ętate Nicolao põtifici viro alioqn laudatiſſimo.Erat em̄ apd veteres quoſdā inſanos opinio:vt nihil niſi in vino ꝑclarū ab ingenioſis aut poetis ederet:vt patet ex hoc diſtícho Demetrii poetę.οιμοσ του χαριεντα φερην ταχυσ ιπποσαοι λαων υδωρ μεν πινων χρηστον αἰρου δε τεκηοσ.Dulce metū muſis equus ē in carmine velox. Siqs aquā potas nil bn̄ pturies.Qđ oīno falſum cū plerūq; cōtra eueniat.Horati⁹ abſtinuit Cerere & baccho.et Iuuenalis.Ac toto vinū neſcire decēbri.Et apd Plyniū.Protogenes ī laſyſo pingēdo plures dies lupinis tm̄ madidis vixit Minos legē a Ioue accepturus: apud Homerū:Nouē dies in cauerna ſumma ē vſus abſtinētia.apud Hebręos.Moſes dies.xl.

Timocreō.

Ennius Nouellius tricorgius.

De vini immodici damnis.

IN eius malignitate illā ī primis apd Atheneū legim⁹.Q; ſanos qdē hoīes inſanire facit:ſtulte loquēdo aut nihil reticēdo:ex quo puerbiū apd veteres οιμον μη εχειν πηδαλια.vinū non hīe calciamēta:q; ebrius pateat: oīa q; tanq̄ ſpeculū reddat ſpicua:vñ Tripodas duos cōſtituere Apollinis & Bacchi.Nā ex tripode loqui dicimur:cū vera narram⁹.Et vinū cū vera loquit tripodē ꝓprie veritat⁹ hīe dicebāt:hic ex ebrietate.alter ex vaticinio Aeſchylus poeta ait.Aes formę vinū aūt mētis ſpeculū.Et dionyſius liber ex eadē cā eſt appellatus.Hactenus Atheneus.Plato mores cuiuſq; manifeſtari ī vino maxīe dicebat Theognes.ευ πιηρι μεν χρυσον τε και αργυρον ἀριεσ ἀρεσ τι γοσκουσ ἀρουσ δ οιμοσ ελεγξεροον. Igne ꝓbant hoīes aurū argentūq; periti.Aſt hoīs vinū mōſtrat apte aīm.Plutarchus ī libro de erudiēda fœmina:Dionyſio ingt Lethargū & obliuionē cōſecrabāt:q; ī vino delinquētes officii penitus obliuiſcerent:ac admonitiōis egerēt puerilis.Selerius:q̄ intolerabilis vir temulentus eſt:aut īratus ſemp em̄ ſecure agit apd ſeipm:apud alios morbidus.Ply.Vinū ad procinctū tendētibus impedimēto ē.Eodē teſte auctore.Androcides phius ſcribit ad Alexandrū.Memēto rex quū vinū potas ſanguinē terrę te bibiturū.nā cicuta hoī venenū eſt:cicutę vinū:hoc ē vide q̄ta ſit vini vis vt veneni venenū ſit.Nā & idē libro.xxv.dicit Cicutā venenū eē:remediū añq̄ ſumat bibet:q; vini natura ſit excalfactoria. Hieronym⁹ in epla vinolētos ſacerdotes ingt & apl'us dānat:& lex vetus dicēs q altari ſuiūt vinū & ſicerā nō bibāt.Sicera em̄ apd hebręos eſt oē qđ adfert ebrietatē.Idē ad Euſtachiū.Vinū virgīnibus venenū eſt. Ariſtoteles ī ꝓblematis ait.Pueros cū nō minus calidi q̄ viri ſint:minus tñ ſitire:q; ī ꝓrum calor hūidus viroꝝ vero ſiccus ē.Idē in libro de ebrietate ingt vinū paulatī epotū minus capita tētare:q; vis eius mora potatiōis frāgat.Dicit ītē Seniores ac pueros citius tētari hi ex ceſſu illi defectu calor⁹:q̄ſi natura debilitata.Ex aīalib⁹ quoq; quoddā gn̄s tū corūos ex hęrba:quā Oenoctā vocāt ebrietatē inducētē adfici.Pythecū etiā & clepſā bibēr vinū.Ideo venatiōes fieri ex pythec⁹ & coruis ebriis:altis ex hęrba:ex vino alter⁹.Ipe quoq; vidi romę vrſū ex vrſino ędib⁹ cellas vinarias paſſim:q̄s poterat p vrbē ingrediētē doliaq; exhauriētē,ebrietas ingr̄ ſemp habuit adſertores ac diis cōſecrata.Nā & Romę vinalia fiebāt ſacrificia.Atheneus quoq; teſte atheneo Dionyſia:Ludi erāt Gymnici in Theatro ī Bacchi honorē vbi vinū

Vinalia.

Vinalia. Dionysia.

circũferebaꝫ: magnaq; bibẽdi licẽtia. Idẽ ait libare pocula: qđ diis ĩprimis debeꝫ Cottalũ puerũ Siculũ primũ amatoribus suis inuenisse. Vini moderati cõmẽdatio & vtilitas.

Inũ Asclepiades magnope cõmẽdauit: nec ægrotis negauit: cuius proxima diis natura dixit: eius laudibus & virtutib⁹ librũ etiã dicauit Homerus οιμον τε μακαρες θεοι αριστον ανθρωποισιν ανασκεδοσι μελεδονας. Vt pellãt homini curas dii vina dedere. Mnesitheus ait. Vinũ modice sumptũ aĩæ corporiq; robur addere. Secus vero pter modũ. Ideo Dionysiũ medicũ vocãt. Vnãq; ex eius nymphis Hygieten ex sanitate appellari. Socrates apd Platonẽ. Laudat vinũ ĩ cõuiuio modice sumptũ: qđ haud aliter q̃ Iouis imber plantas leniter irrorãs vegetiores facit: q̃ impetu descẽdes Ita merũ moderatũ virtutẽ excitare: alacriorẽq; aĩm ad officia reddere. Immodicũ vero obruere. Neq; em̃ pollincturę funeralesq; epulę alia de cã inuẽtę q̃ vt p vini cibiq; recreationẽ defuncti desideriũ ex eoq; mœstitia cõprimaꝫ. Paulus Timotheo iubet: vt stomachi tenuis gr̃a modico vtaꝫ vino. Defectis aũt inedia purgatiõibusq; cõsũptis corpibus salubertimũ ẽ Inflãmatiõibus oĩbus inimicũ. Oĩno aũt rarus breuisq; potus ĩ tuto est. ex hippocratis oraculo illo αδιψια ανυπευθυμος εστι. i. nihil sitire seu bibere nullã debet rõnem. In hac em̃ re voluptati magis aut consuetudini q̃ necessitati indulgemus. Hoiem em̃ oĩno potu posse carere docuit Iulius Viator eques Romanus q ob intercutis morbũ nihil penitus bibere paulatim adsueuit. Viuit etiã rom̃ nũc mihi notissim⁹: q plures in anno impotus oĩno trãsigit dies.

Vina laudata aut factitia.

Vina greca Methymnea. Maronea Maruisia Campana. Seuerinatia. Latina. Põpeiana. Trebiana. Geminianensia. Lucensia De vino factitio. Zithum Cerea. Ceruisia. Mulsum. Passum. Sapa. Defrutum Murinum. Cydonite. Apite. Daphnite. Cedrinum Cypissinũ. Sophocles. Xenophon Musonius.

Ræca quondã vti nunc in ptio fuere: eius cyathũ tm̃ in cõuiuiis (teste Plynio) dabãt. Methymnea ĩ Iesbo. Maronea in Thracia q̃ rubra erãt vt auctor Homerus vocat em̃ αιθοπα οινον ερυθρον. Aethopa vinũ rubrũ. Quare æthopa dicat Atheneus declarat q̃ sic voceꝫ vnus ex eqs solis q vim habet in fruct⁹ autũnales psertim vuas maturãdi. Chia quoq; & Maruisia ex mõte in Chio insula cognoĩata q̃ adhuc priscũ retinẽt nomẽ. Ex creta eius generis nũc optima veniũt in Italia palma Cãpanię regnoq; Neapolitano daꝫ. Inter q̃ Aminea prestãt nũc vti supradixim⁹. Seuerinatia dicta: deinde Setina: nũc latina. Falernũ & calenũ immutata natura soli desierũt. Põpeiana ppe vesuuiũ: nũc greca appellãt̃ pxima ĩ ęthruria Trebiana vocitata: deinde Geminianensia q̃ ambo ĩ cœnophoris amphorisq; trãslata fiũt pstantiora: ac longius exportant Lucẽsia nigra mollissima firmaq;. Factitio insup vino ex frugibus pparato: diuersis modis multi vtunt̃ ppli diuersis etiã noĩbus. In ęgypto Zithũ appellant: vt ait Colu. in Hispania Cerea: in Gallia Ceruisia. vt Ply. lib. xxiii. q̃ adhuc vulgo retinent noĩa. Mulsum quoq; ex melle & aq̃ cuius loco nr̃i hodie medici Ioleb barbaro noĩe vtũtur e Saccaro liqdo loco mell[pparato. Aqua mulsa alsiosis pdest: & his q̃ sunt hũilis & ppatici aĩ quos greci μυκροψυχους vocãt. Ply. Mulso itẽ Pollio Romulus dixit Augusto se cẽtesimũ annũ pspera valetudie supasse. Passum ex vua fit q̃ diutius ĩ vite solẽ passa durauit: vñ nomẽ ei vt auctor Varro. grece γλυκυ Sapa ad secũdã ptẽ mustũ decoctũ. Defrutũ ad tertiã Murinũ ex vnguẽto vinũ pparatũ vt ętymũ demõstrat απο του μυρου. Qđ apd Plautũ p dulci ponit: ac inter vini delitias. Quomõ itẽ ppareꝫ Cydonite. Apite. Daphnite. Cedrinũ. Cyparissinũ: aliaq; cõplura vide apud greços Dioscoridẽ. Apud latinos Columellam.

De frugalitate & abstinẽtia dicta nobilium auctorum.

Ophoclis primũ quattuor Senariolos ad hoc ppositũ cõuerti. Quotquot philosophãtes excudũt aliqd Ante oĩa vẽtri vt dñent̃ decet. Quo sine nihil est pulchrũ dicere aut facer̃. Mgr̃a ꝓsilioq; ẽ frugalitas prudẽtiũ. Xenophon ĩ prio Cõmẽ. De socrate loquẽs. Dieta aĩm corpusq; instruxit: mimoq; vuiebat sũptu: pane tm̃ cũ lacte vescebaꝫ: vocatus ad cœnã: qđ difficile ẽ plerisq; vltra necessitatẽ nõ edebat: nec extra tps. Curputat[ingt circẽ socios Vlyxis in porcos vertisse nisi obincõtinẽtiã fictũ eẽ q̃ illi ĩ hoc cibi gñe vsi fuere. Vlyxẽ aũt cõtinẽtia vsum monitu Mercurii mime mutatũ fuisse. Dicebat pterea abstinendũ eẽ a venereis qbus qui tangerent: nõ facile sapiẽtia posse vti. M. Vsonius de cibis solebat sępe differere valde quidẽ ordine: vt de re nõ admodum parua. Putabat em̃ cibi potusq; cõtinentiã principiũ fere totius sapiẽtię. Et ea q̃ inuẽtu sunt facilia: ac omnibus in promptu pluris esse faciẽda in vsu q̃ quę per pcios̃iora remotioraq;: nec aĩalibus his psertim vescendũ: q̃ vtilia sunt vitę hũanę. Prõptissima esse dicebat oĩa q̃ igne nõ egerẽt: vt Caseum

mel lac fructus ꝑ tpe: ꝓterea olera ceraliaq; oia etiã cocta. Carniũ oino cibũ abominabatur: ferarũq; potius dicebat eẽ q̃ hoim. deinde ob grauis cibi ad supna euaporationẽ grauare ac a sapiẽtia retrahere. Oportere hoiem more deoꝝ terrestriũ qbus cõsanguineus est leuissimo simplicique vti cibo. Nã & illi aquę ac terrę humore nutriunt tm̃. Sed eo venim⁹ delitiarũ: vt artẽ huic voluptati adhibeam⁹: scriptiq; de gula & opsoniis libri repiunt. Igit Zeno sapientius q nec in morbis putabat nihilomagis vtendũ eẽ delitiis ciborũ q̃ vtant seruiq his carerent: qbus turpe putaret in hac ꝑte inferiorẽ eẽ. Neq; indulgendũ sibi vel tãtisp in hac re existimabat aut blandiẽdũ: Qd huiuscemõi eẽt natura voluptas: vt paulatim illecta & subrepens quotidie maiores cãpos acqrat priusq; totũ occupet q̃ exꝑte sentiat. Hęc ille. Pythagoras dicebat hoiem ex hoie nõ alta cogitare: hoc est hoiem incõtinentẽ & luxui deditũ. Totiẽ honesti ducẽ & fundamẽtũ cõtinẽtię: laborẽ imprimis eẽ. Anaxagoras apud Diogenem τωμελαχιστωμμεμ δεομεμοσ ερσιστα εστιθεοισ ηδιστα εστιωμηκιστα ουπροσδειται Qui minime indiget diis ꝓxim⁹ est. Qui suauiter edit mimũ eget opsonii. Charis poetę Quartuor ire Senarios lepidos cõuerti Vẽtris habenas oportet tute regas. Solus em̃ accepti nũq̃ habz gratias. Pluscq; necesse q̃ sit semp expetit. Huic indulgẽs malorũ sentiet mala. Ply. hãc furat⁹ Venter ait instat vt creditor nec accepti gr̃am habet. Anacharsis scytha apud Ciceronem Mihi pulpamẽtũ fames: cubile solũ: vest⁹ scythicũ tegmẽ: Epitect⁹ apd Arrianũ. Qd si te voluptat⁹ phãtasia forte rapuerit eã aliis dele phãtasiis vt spatio interposito diuertas. Remini scere vtriusq; tpis cũ videlicet victus. qñq; a voluptate magnope te pœnituit & cũ abstinueris magnũ fuisti gaudiũ adsecut⁹. Si aũt voluptas aderit tolerabilis ea sic vtere: vt tui sis cõpos habenasq; manib⁹ teneas. Epicur⁹ apd Diogenẽ frugalẽ victũ pane aquaq; cõtẽtus amabat nõ vt aduersus voluptati: sed ꝙ maiorẽ voluptatẽ in mima victus cura repiret. Sũptus em̃ & delitias aimi dolores ac molestias gignere. Idẽ dicebat gr̃as naturę agendũ eẽ: q̃ necessaria fecit: vt eẽnt prẽsto parata oibus: nõ necessaria aũt inuẽtu difficiliora. Eusebius. Cõtinentia corpis valitudinẽ cõseruat: & animi pudicitiã. Pudicitia vero quietã ꝑparat vitam. Hieronym⁹ ait Athletas q multa vescunt carne nõ diu vixisse. Plutarchus περι τωμυπειμωμ παραγγελματωμ. Vinũ em̃ & Caro vires quidẽ maiores faciũt. verũ mẽtis impediũt actiões Idẽ. Si ad bellũ eligere velim⁹ virũ: a quo maxime seruemur eũ. minime indulgẽtẽ vino somnoq; ac cibo eligam⁹: vel si in morte liberos nr̃os ac virgines alicui cõmẽdare: huiuscemodi viro. nõ aũt seruo cõmittam⁹. Incõtinẽtiũ hoim diuersa ab auaris rõ: hi ex iniuria aliorũ sibi vtilitatẽ adferũt: illi & aliis nocẽt & sibi multo magis: si nocere ẽ nõ solũ domũ sed ꝓpriũ corpus corrũpere. Igr̃ abstinẽtiã fundamẽtũ toti⁹ virtutis existimare opz. sine q̃ nec honestũ aliqd aut meditari aut agere possum⁹. Deide paulo inferius. Nescis ꝙ qui dulce bibunt: aut edunt minimũ opsonii: aut potus indigẽt: validiores q̃q̃ natura debiles sũt corpus per cibi abstinẽtiã curãtes q̃ q robusti ꝓ luxũ naturã debilitãtes. In rebus aũt publicis qs cõsilio vtilior: qs cõmodior amicis. In bello quis expugnabilior obsidioniq; pati aptior: qui paucis eget an q multis ad victũ? Sic igr̃ existimo diuinũ eẽ illud qd nulli⁹ indiget ꝓximũ huic q paucis Ad latinos veniam Cic. de officiis. Si cõsiderare velim⁹: q̃ sit in natura excellẽtia & dignitas facile ꝑspiciem⁹ q̃ sit turpe defluere vitiis: & molliter ac delicate viuere: q̃q; pulchrum cõtinẽter caste seuere sobrie. Idẽ ꝓ Flacco. Hęc aimi magnitudo i maiorib⁹ nr̃is fuit: vt i priuatis rebus minimo cõtẽti essent. In Im ipio atq; in publica dignitate oia ad gl'iam & splẽdor reuocarẽt. Quęrit igit in re domestica cõtinẽtię laus in publica dignitas: & alibi. Ppl'us Ro. publicã munificẽtiã diligit priuatã odit. Idẽ cœnas aut cõuiuia frugi. Phiditia vocat more Lacedęmoniorũ quoq; frugalis vict⁹ & apparatus erat απο του φειδεσθαι. i. parcere Cœnas aũt sumptuosas añlucanas appellat Hiero. cõtra Iouinianũ. Nõ possumus e delitiis trãsire ad delitias: hic ventrẽ implere illic mentẽ. Miserię nãq; delitiis & delitię miseriis cõpensantur. Adamus donec ieiun⁹ in Paradyso fuit: satur eiectus ẽ. Et q virgo pmãserat vxorẽ subito duxit. Moses ieiun⁹ in mõte legẽ accepit. Ppl'us vero satur vitulũ cõflatilẽ fecit: seditq; mãducare & bibere: & surrexit ludere. Acab rex ipius euersionẽ dom⁹: Niniuitę irã dei ieiunio viderũt. Anna vxor helcanę inanẽ cibo vẽtrẽ filio meruit ipleri. Daniel ieiun⁹ respõsa dei accipe lacũq; leonũ supare meruit. Ipe deniq; xp̃us baptismũ antea. xl. dierũ ieiunio celebrauit. Ambrosi⁹. Lothus Sodomitas sobri⁹ vitauit. Idẽ ebrius filiab⁹ ꝙ cubuit. Noeus i arca ieiun⁹ fuatus est extra vero potãs piit. Idẽ i epl'a ad Corithios. Qui ab illicit⁹ abstinet laudẽ hz: qui a licit⁹ ꝑmiũ q̃rit. Idẽ i Apologia. Cogit sũmope vt q se illicita cõmisisse meminerit: a qbusdã licit⁹ studeat abstinere. Dauid quõdã alienã em̃ ꝓiugẽ ꝙ cupiuit: postea sitiẽs vehemẽter

Pythagoras. Anaxagoras. Charis poeta. Anacharsis. Epictetus. Epicurus. Euſebius. Euſebius. Plutarch⁹. Cicero Phiditia lacedęmonia. Cœnas ante lucanas. Hierony. Ambroſius

aquam desideratã expauit: quã sciebat a tribus fortibus viris cũ vitę discrimine epotã exẽplum simul dando exercitus etiã sitim tolerare discęret: ac ne cui regum bibẽdi vsus alienis periculis esset. Gregorius in moralibus triplicẽ ponit gulę excessum. Quãdo hora pręuenit Qñ lautiorẽ appetit mẽsam. Qñ vel cibos quoscunq; nimio cupit seu vorat appetitu. Quibus oĩbus vetus nobis lex exẽpla ꝓponit. Primũ in Ionata primi Regũ. xiiii. Secundũ in Israelitis Numerũ. xi. qñ carnes appetebãt. Tertiũ in filiis Heli. primi Regũ. ii. quũ ollas carniũ deuorarẽt. Augustinus in sermonib9. Qui eñ sic a carnib9 abstinet: vt alios cibos sumptuosiores appetat nõ abstinere videt: sed luxuriam mutare. Qđ igitur de solito sumptu ac cibo lautitię remittit idegẽtibus distribuat. Prętera auiditas nimia exsaturatioq; cibi qualiscũq; fugiẽda. Esaus eñ primogenitură nõ ob offam aut lautũ cibũ: sed ob lentẽ perdidit. LEGES sumptuarię ex hoc conditę. Primã dũ Cato censor esset tulit. C. Orchius Trib. plę. de senatus sentẽtia qui numerũ cõuiuarũ prescribebat: & ianuis cœnarẽt patẽtibus. ex quo. Iu.

Leges sumptuariæ.

Quis fercula septẽ secreto cœnauit auus. Post hãc annis. xxii. Lex fannia subsecuta nõ cõuiuis tm̃: sed cõuiuiis modũ statuebat vsq; ad asses centũ. Lex didia deĩde nõ solũ Ro. sed etiã Italiã his legibus subiecit. Licinia quã Crassus diues tulit erat: vt Calẽdis Nonis & nundinis cuiq; liceret. xxx. tantũ asses in cibis cõsumere. Reliquis aũt diebus ne amplius adponeretur q̃ carnis aridę pondo tria & salsamẽtorũ libra: et qđ & terra vite arboreve natũ esset. leges etiã in hac re tulere. M. Lepidus & Antius Restio: q̃ mime seruatę. Restio tm̃ ne suę aduersari videret: q̃diu vixit foris miníme cœnauit. Sylla vero pretiũ rebus venalibus imminuit. Licinius Stolo: ne qs plus quingẽtis agri iugeribus possideret. C. Oppius ornatus mulierũ cõpressit. Deinde per Val. Flaccũ Censorẽ abrogata (Catone collega cõtradicẽte) Lege Cincia munera & dona sunt ꝓhibita q; misera plębes iam vectigalis senatui esse cœperat vt auctor Liuius lib. xxxiiii. Res igitur hęc nõ aĩos tm̃: sed corpora quoq; magnope iuuat: vt ex his patet q ex abstinẽtia diu valẽtes vixerũt. Apud Philostratũ ponit Porus rex indorũ lõgo robore mirãdus tm̃ aqua & pane se sustẽtare solitus. Massinissa rex (teste Cicerone,) Iam Nonagenarius sine pulmẽto victitabat. Mithridates iam senex & ipse detecto capite acpedibus in venatiõibus sese exercebat: mímeq; accũbere: sed stans vesci solebat. Viriatus lusitanus q romanis toties restitit: Vbi bellũ cœperat neq; accumbere neq; in lecto dormire nisi eo cõfecto consueuit. Annibal (teste Liuio) neq; somni habuit discríminata aut certa tpa: sed quę tm̃ a negociis supessent. Augustus vt est auctor Tranqllus facilis ac breuissimi cibi fuit: sępeq; ad medias epulas vescẽtibus iã cõuictorib9 veniebat: eisq; relictis sępe primus mensa surgebat. Lacedęmonii ex lycurgi legib9 nullã abstinẽtia potiorẽ habuere disciplinã apud quos vt auctor est Athęneus mos fuit: vt Ephori corpora iuuentũ nuda die aliquot inspicerẽt: siqd in his inusitatę pinguedinis & inhabilis ad certamina gymnasiaq; esset: vict9 abstinẽtia & exercitatiõe castigari iubebãt. Idẽ scribit Dionysiũ Heracleotã tyrannũ vastam obesi corpis crassitudinẽ ptim abstinẽtia: ptim Irudis adpositis noctu laterib9 dũ quiesceret humorẽ paulatim exhauriẽtibus emẽdare solitũ. Diodorus siculus est auctor Aegyptiã iuuentutẽ ex lege Amasis regis breui cibo adsuetã nec prius vesci q̃. clxxx. stad. pcurrisset. Platonẽ frugalib9 etiã cœnis vti consueuisse auctor est Cicero ĩ tusculanis. Timotheus inqt cũ apud eũ cœnaret cœnę tuę Plato: nõ solũ in pñtia: sed etiã postero die iucũdę sunt. Idẽ & plutarch9 repetit in tractatu de p̃ceptis bonę valitudinis. Christianorũ quoq; exẽpl supuacuũ recẽsere. Hieronymus ipe fit spectaculo quanã vitę duritie annos ꝓpe. xc. toleraũit. Hilarion xv. Primũ aridis ficubus ac modico postremo pane decrepitos vidit incolumis annos. Nec defuere nr̃o sęculo quos in hac virtute priorib9 obiicere possum9. Nicolaus qdã inter Eluetios ĩ recessu nemoris degere paucis ante annis dicebat: sine vllo penitus cibo cõspicua sanctitatis fama. Perusię quoq; colũba virgo sctissima añ hos annos decessit: q̃ cõstituto virginũ Cœnobio ꝓter aliqd fructuũ aut pomoꝝ idq; raro nihil visa est edere: quã etiã miraculigra Alexãder põtifex dũ in eã ciuitatẽ veniret: adire ac salutare voluit. Sed hęc diuinę qs tribuat opi aut muneri. Illud sane nõ minus admirandũ: qđ ex ipso naturę puenit robore. Aduenam quendã anno lobilei a Nicolao. v. celebrato romã venisse: iussuq; põtificis custodię traditũ: q; fama esset eũ nunq̃ edere: post octauũ tm̃ diẽ cibũ petiisse: edentẽ haud sane multum aliquot viri nobiles simul & matronę: inter q̃s mater nr̃a fuit: qui mihi hoc rettulit spectauere. Ad ieuniũ & stomachi inanitatẽ panis recẽtis a furno olfactũ magnope facere cõptum: Quo vsus Demetrius chidoni9 vir grecus doctrina atq; abstinẽtia singl'ari multoꝝ dierũ famem tolerare visus fuerat.

Exẽpla frugalitatis

Portus rex.

Messanissa rex.

Mithridates

Vitiat9 lusitanus.

Augustus.

Lacedæmonii.

Dionysius.

Plato.

hieronym9

Hilarion.

Nicolaus Eluetius.

De risu & fletu.

RIsus ac fletus indices etiã modestię ac duo humani adfectus extrinseca signa cõtraria quandoq; aguntur natura sapiẽti: vt in rebus mœstis rideamus in lętis interdũ ploremus: vt ait Verg. Spem vultu simulat premit altum corde dolorẽ. Alexander (teste Plutar.) initurus prœliũ cum Dareo periculosissimũ vbi de summa rerũ agebat: vt animi fiduciã ostẽderet inter familiares pauloante iocabat. Scribit Liuius cũ Carthaginẽses adueniente tp̃e quo Romanis penderẽt tributũ: Mœsti oẽs & lugentes erant. Solus hannibal risit quod eam iam ab initio p̃uiderat calamitatẽ cũ factio barchina ei supplemẽta in Italiã mittere negasset. Inuentus item Romę in Theatro (teste Plynio) gladiator qui cũ sub alis vulneraret: vbi sensus titillatio est: ridẽdo moreret. Brutus Romę frequenti risu simulauit insaniam. Democritus quoq; perpetuo risu pulmonẽ agitare solebat: quẽ Abderitę vt melancholicũ curaturi Hippocratẽ accersiuere. Qui veniens nõ inquit Democritus delirat: sed pręter alios longe sapit. Ridebat em̃ secum hoĩm ineptias. Greg. in Dialogo ait virũ quendam alioquin sanctissimũ. vitio tñ nimii risus teneri nec vincere vllo pacto naturã potuisset: responsum tandẽ diuinitus id ei p̃mitti ne reliquis eius ac claris actionibus extolleret. M. Antonius triumuir licet in mole bellorũ ciuiliũ magnisq; periculis versaret: etiã in ipsa fuga nunq̃ iocos aut solitos risus lususq; intermisit. Eiusdẽ pene & Demetrius poliorcetes naturę: his etiã p̃ximis annis Alexander pontifex. DION in moralibus ait risus continuus et magnus apud amicas & pueros impudentes reperit. Ego vero multo magis hoĩem ornari lachrymis puto q̃ risu. nã in his maxime morũ ostendit disciplina. In illo vero intẽperãtia Pręterea flens nullũ p̃uocat ad sui contumeliã: ridens auget. Ephren Syrus grauis auctor atq; sanctus de risus vitupatione scripsit: vbi ponit nequaq̃ eũ ad hoĩem sapientẽ pertinere: bonaq; animi euacuare: intẽperantiã augere: temeritatẽ adrogantiãq; alere. Dicitq; dominum nunq̃ risisse: fleuisse aũt qñq;. Sed neq; apostolos. Salomon quoq; adcedendũ ad domũ luctus potiusq̃ lętitię iubet: q̃ in ea finis cunctorũ admonet hoĩm: & viuens cogitas quid futurus sis. Basilius in hexameron Iocus siue risus mollẽ efficit aĩam: ac in diuinis pręceptis negligentẽ: vt ne admissorũ p̃teritorũ facile reminisci sinat: Pręterea bonis oĩbus priuat. Augustinus. Puer a fletu incipit p̃pheta futurę calamitatis lachrymasq; fundit nondũ loquentis miserię testes. Simile huic Plynius. Homo inq̃t a fletu vitã auspicat. Inueniunt qui a risu oĩno tempant: vt. L. Crassus pater crassi diuitis semel in vita tradit risisse: ex quo agelast⁹ cognominatus. Cato senex nunq̃. Philippus philippi Cęsaris filius in hoc etiã seuerissimus patremq; in Theatro quondã liberius ridentẽ dicit rigido vultu respexisse. Fletũ aũt & eiulatum de mortuis: p̃sertim viris p̃hibitũ esse lege. xii. tab. Cicero testat. At nostri magnope collaudãt. Lachrymę inq̃t Chrysostom⁹ cœlũ pulsant. crimina delent. cõsciẽtiã leuãt. hoĩes deniq; deo p̃ximos faciũt. Gregorius in. L. Regnũ cœleste deus nr̃is fletibus vult rapi qd̃ meritis nõ debet. Ambrosius in Lucã. Si ipse flebis minime fleberis. Aug. de pe. Qui se per cordis impuritatẽ inq̃nauerũt. oportet lachrymis saltẽ mentis abluant. nec est qd̃ doleat fonte lachrymarũ carere cũ in rerũ amissione & calamitatibus eiulet. Ambrosius item in Epistola Vnica ad sanctitatẽ perfectamq; sapientiã via: Lachrymarũ gratia.

De vitupatione risus.

De laudib⁹ fletus.

R. Volaterrani cõmentariorũ Vrbanorũ. Lib. XXXIII.

De Scientiis Cyclicis. Et primũ de Grammatica.

GRAMMATICAE ratio apud velium in tris omnino deducitur species. Ethimologiã. Analogiã: et Orthographiam. Etymologia est verborum in vsu credibilis enumeratio. Vnde ab Etymo id est vero nomẽ sumpsit. Analogiam gręci sic definiunt. συμπλωκημα κολουθων. id est connexum orationũ consequẽtium. In declinatione partium orationis Aristophanes grammaticus quinq; obseruationes tradit: per quas possent inueniri similia. Vt eiusdẽ sint generis casus exitus: numeri: Syllabarũq; soni. Vt canis funis finis. Legere. credere. reddere. et his similia. Aristarchus his adiicit differentiã. ne simplicia cũ compositis cõparemus. Alia grãmaticę diuisio quadrifariã iã in lr̃as: syllabas: dictiones: & orõnes. Nã de orthographia quę est recte scribendi ratio postremo loco dicam.

Etymologia.

Philologia

De Litteris.

Babylonii.

Litteras alii aliunde dicunt Plynius Assyrias esse. Q; Epigeles Babylonius obseruationes siderum annorum. lxx. milliũ lateribus coctilib9 inscriptas tradit Diodorus ægyptias a Mercurio. Plato a Teutate quodã ægyptio deo reptas. Quidã e Phœnicia Cadmũ eas adduxisse numero. xvi. Quib9 troiano bello Palamedẽ addidisse Quattuor. θ. ξ. φ. υ. Totidẽ quoq; post eũ Simonidẽ Melicũ. ψ. ʒ. ρ. ω. Quarũ oim vis simul & character in nostris cognoscit. Aristoteles. xviii. testat. et duas ab Epicharmo additas. De phœnicibus etiã Lucanus adfirmat. Phœnices primi famę si credimus: ausi Mansurã rudibus vocẽ signare figuris Eupolemus apud Eusebiũ primã litterarũ inuentionẽ Mosi tradit: qui ętate supior Cadmo fuit. Itaq; ex Iudęis qui idem cũ Syris sunt ad phœnices deuenisse. Philo abramo tribuit: qui Mosem etiã longe pręcessit. Iosepus vero multo antiquius ad Adami filiũ Seth gloriã hanc refert: qui ait in primo antiqtatũ In duabus eũ colũnis rerũ cęlestiũ disciplinã conscripsisse. Gręcis vero dicit nullum fuisse litterarũ vsum ante bellum troianũ aut Homerũ. Sed hoc manifesto falsum Eusebius esse ostendit in ꝓparatione euangelica vbi ante Homerũ Linum ponit Philemonẽ: Thamyrã: Amphionẽ: Orpheũ: Museũ: Epimenidẽ: Aristeũ: Sibyllã. Diodorus item Aethiopũ lras antiqssimas facit: ab hisq; dicit ægyptios suas sumpsisse. Græcas vero veteres fuisse easdẽ pene: quę latinę nunc sunt. Indicio est Delphica tabula ænea quę Rome in palatio Minerue dicata in bibliotheca conspiciebat. Plynii (vt ipse testat) tęporibus In latium attulerũt Pelasgi vbi diu incorruptę permanserũt. Deinde a latinis interpolatæ postremo per insecutã barbariẽ Longobardorum corruptę vt in eorũ adhuc monumẽtis aclibris videre licet: Idem vt in nostris sic in grecis accidit fatũ proximo Illyrico lras eorũ corrupente. Quapropter in hunc vsq; diem Dalmatę & Illyrici his vtunt characterib9 quos a grecis acceptos dehonestauerũt. Igitur Catalecti. vii. totidẽq; litterarũ genera repiuntur Assyrii siue Babylonii: vt diximus antiquiores. Deinde Arabes: iudęi nõ valde ab arabibus charactere litterarũ linguaq; distantes. Aegyptii vero & Aethiopes q̃uis antiqssimi. Alteri tamen figuris animaliũ aliarũq; rerũ: veriusq; lris quas hieroglypha vocant. nulli adhuc comperta. Aethiopes vero Babyloniis litteris sũt vsi vsq; in hodiernũ diẽ. Post hos greci: Deide latini. Postremo dalmatę ex corruptis (vti supradiximus) grecis. Vidi etiã armenica libros lingua conscriptos: qui tamen cũ chaldęis fere conueniũt in paruo discreti. Saraceni item hodie Tartari ac turcæ q̃uis diuerso inter se paululũ catalecto: Arabicis tamen oẽs vtuntur litteris. Turcę etiã grecis quibus dominant. Sicuti ex epistola ad Innocentiũ pontificẽ proximis annis indicatur. Sed & refossa nuper Volaterris multa veterũ ethruscorũ monumenta cũ lris ethruscis: q̃ olim Liuio. Plynioq; testibus apud Ro. in pretio fuere. nunc aũt penitus incognitę: Ex his igitur vnam ponere statuę inscriptionem mihi visum est.

Babylonii.
Aegyptii
Phœnices.
Pelasgi in latiũ lras attulere.
Catalecti.
Babylonii.
Arabes.
Iudæi.
Aegyptii.
Hieroglypha.
Dalmatæ.
Græci.
Latini.
Armeni
Hethrusci.

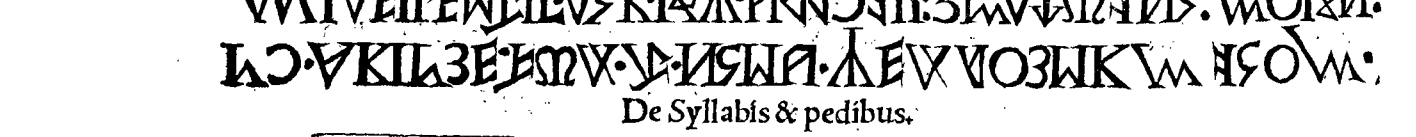

De Syllabis & pedibus.

Vum igitur litterę inter vocales consonãtes & liquidas distinctę sint: grecí indifferẽtes habẽt α. ι. υ. longas ηω. breues ε ο. Nos autẽ nras indiscretas. Syllabæ item breues longæ Dichronæ pedes ex his qui certis mensuris & tpibus terminant paucissimi. Ex duab9 maiores ex senis syllabis. Vniuersi aũt numero. xii. Ex his dissyllabi Pyrrhichius. ex duabus breuibus Spondęus & totidẽ longis. Iambus ex breui & lõga. Trocheus (quẽ Chorion vocant) ex longa & breui. Trissyllabi. viii. Dactylus ex longa & duabus breuibus. Anapęst9 ex duabus breuib9 & longa. Creticus ex longa breui & longa. Amphibrachus ex breui & longa et breui. Bacchius ex duabus longis & breui. Antibacchius ex breui ex duab9 lõgis. Molossus ex tribus longis. Tribrachus ex tribus breuib9. Igit simplices duplicati facit cõpositos pedes Sex qui sunt hi. Ex spondeo & Pyrrhichio Ionicus απο μιζονος. id est a maiore. Ex pyrrhichio & Spõdeo. Ionicus απο ελασσονος. id est a minore. Ex Chorio & Iambo. Choriamb9 ex Iambo & Chorio. Antispasti9: ex trocheo & pyrrhichio pęon primus. Ex iambo & trocheo Pęon secũd9. Ex pyrrhichio & iambo. Paon tertius. Ex duob9 trocheis. Ditrocheus. Ex duo

bus iambis. Quartus iambus. ex duobus ſpõdeis Diſpõdius. ex duobus pirrhichiis. pcelleu
maticus. ex iambo & ſpõdeo Epitritus ſecũdus. ex ſpõdeo & iambo. Epitritus tertius. ex ſpõ
deo & trocheo epitritus quartus. Ergo cũ vnus pes ſimplex bis poſitus cõpoſitũ pedẽ fece=
rit. Græce σιζυγια. Latine cõiugatio dicit. Hi rurſus cũ duos ſil'es pedes iungit. ταυτοποδια Sizia.
id eſt Tautopodia: cũ diuerſos Diopodia dicit. Hi igit pręter dactylũ vſq; ad ad pẽtametrũ
procedũt. Eſt em̃ prius Monometron habẽs duos. Dimetron quattuor. Trimetron ſex. Te= Monome=
trametron octo. Pentametron decẽ. Qui oẽs greſſibus alternatim quaſi incedũt. Per verſus tron
mouent. Hic eſt motus & ingreſſio quã greſſi βασιν vocant: q̃ ſublatione cõſtat & depoſitio Dimetron.
ne: vt armaui. ar ſublatio eſt tpis vnius: maui depoſitio temporũ duum. Pedes qui ex vtraq; Trimetron
parte paria tpa habẽt παρισοι. qui inæq̃lia περισσοι vocant. Depoſitionis gña q̃ttuor: aut em̃ Tetrame=
Brachycatalectũ qñ pes deficit: vt in dimetro. Quis hic manũ tenet. Catalectũ quũ ſyllaba tron.
tantũ deficit: vt Quis hic manũ tenebat. Acatalectũ quũ nihil deeſt carmini: vt qs hic manũ Pẽtametrõ
tener capit. Hypercatalectũ quũ ſyllaba tantũ excedit: vt quis hic manũ tener decorat. Has Sublatio
oĩs ſpecies inueniem9 in his metris: q̃ p ſyzygias ingreſſionẽ habẽt. In dactylico aũt cui nec deſpoſitio
pes neq; ſyllaba põt ingreſſione deeſſe: quippe cũ eius ſimplicibus pedibus baſis cõſtet: non q̃druplex.
niſi acatalectũ inuenire poterimus. Ideo in dactylico ſolo ſimplicibus pedibus ingredimur: Brachyca=
quoniã & dactylus & ſpõdeus æqualitatẽ tẽporũ habent: alii vero pedes ſyzygias diuerſę po talectum.
teſtatis. Spondeus em̃ ratione tpis in dactylũ reſoluit. Ideo indifferenter vterq; ponit. præ= Catalectũ.
terq̃ in fine tantũ ſpõdeus euphonię gratia ne velocitas ſequẽtis carminis per dactylũ impe Acatalectũ
diatur. Qñq; tñ dactylus ponit in fine: vocaturq; carmẽ acatalectũ: vt cui nihil ad pfectio= Hypercata
nem deſit. Virgil. Inſerit vero ex fœtu nucis arbutus horrida. Hypcatalectũ vero aut bra= lectum
chicatalectũ nunq̃. METRVM idem & verſum & ſyllabã dixerũt. Ex quo hexametron pen Metrum.
tametron trimetron. Ergo & ſyllaba a quo pes: & pes a quo ρυθμοσ rhythmus a quo comma Rhythmus
vel Colon a quo verſus naſcitur metrũ dicimus. Inter metrũ & rhythmũ hoc intereſt: q̃ me
trũ circa diuiſionẽ pedũ verſat. Rythmus circa ſonũ: metrũ etiã ſine plaſmate prolatũ pro=
prietatẽ ſuã ſeruat. rhythmus nunq̃ ſine plaſmate valebit. Eſt etiã rhythmus & in corporali
motu: quũ enim hiſtrio indecenter ſignũ aliq̃d expreſſit arhythmos dicit: quũ vero decẽter
eurithmos. Item ſi fuerit ęqualitas corporis modice tẽperata eurythmos. Inæqualis vero &
toris quibuſdã confuſa arythmos appellat. Ex quo Vergilius. Tũ longo nullus lateri mod9
toris em̃ extãtib9 & interrũpẽtibus latera arithma latera ſunt facta. Colon eſt pars ſiue ptes Colon.
verſus integris pedibus pfectę: vt defeciſſe videt ſua. Habet em̃ tres pedes integros. Cõma Comma.
eſt pars ſeu partes verſus impfectę. Vt Arma virũq; cano. Habet em̃ duos integros pedes et
dimidiã. Quapropter Colon dictũ a corpore abſciſſum integrũ membrũ. Cõma quaſi trun
ca pars membri a corpore amputata. Nos cęſurã dicimus. Metra vero principalia. a græcis
Prototypa & Archogena dicunt. Cętera ex his nata ſunt quę mutilata per Cola & Cõmata
aut partibus agglutinantur ſibi: aut ſola ponuntur. Sumunt quoq; nomina: aut ex pedibus Metra.
quibus conſtant: vt dactylica & anapeſtica. Ab inuentoribus: vt Phaleutica vel Sotadica.
Ab his qui maxime ea frequentarũt: vt ariſtophania & aſclepiada. Ab vſu: vt priapea. A nu
mero ſyllabarũ: vt Hendecaſyllaba. A numero pedum vt verſus Senarios octonarios dici=
mus. A numero ſyzigiarum vt trimetros tetrametros. A paſſionibus: vt Coluros & Scazon
tes. A tempore vt ſaturnios: q̃ eodem tempore primum in Italia vſurpati ſunt quo Satur=
nia vrbs erat. Igitur originalia ſunt numero. ix. Dactylicum. Iambicum. Anapeſticum. Tro Ce dactyli=
chaicum. Ionicum a maiore. Ionicum a minore: Choriiambicum. Antiſpicium. Pęonicum. co.
Dactylicum ex his princeps. Carmen quod & heroicum & hexametrum. græci etiã Delia=
cum & Pythicum vocant: q̃ ex his reſponſa darentur: vnde ipſum originem habuit. te=
ſte Plynio. Ennius vero longum appellat. Et Cicero in Piſonẽ longiuſculis pedibus Dactyli
cum intellexit. Qui & ſpondaicus dicitur quãdo in quinto ſpondeũ retinet. Vltima ſylla=
ba Adiaphoros eſt: ſimul etiã ſyllaba quę partẽ orationis finit. Et hoc aut cũ Pentemimeris
eſt. id eſt cum prima pars duos pedes habet & ſyllabam partem orationis finientem quaſi Pentemi=
πεντημιμερισ. vt omnia vincit amor. Or eſt a diaphoros ſyllaba: aut επτημιμερισ meris.
Heptemimeris quando cęſura fit in ſeptima ſyllaba. Vt et furiis agitatus amor: & conſcia
virtus. In nona Catullus. Iam veniet virgo iam dicetur Hymeneus. In tertia: vt item Vir= Heptemi=
gilius. Inualidus etiamq; tremens etiam inſcius æui. Quod niſi buiuſcemodi fiant cæ= meris.
ſuræ. Carmen dactylicum nullum habet ſplendorem. Priſcianus Cæſuram Semiqui=

Dactylicũ priapeum. Glyconiũ. Buccolicũ. Iambicum.

nariam & ſemiſeptenariã vocat. Aliud genus dactilici. Quod priapeũ vocant. Cũ tertio pe de partẽ orõnis finit. Vt hunc lucũ tibi dedico: conſecroq; Diana. Aliud item qđ Glyconiũ cum in duas partes æquales diuidit Dactylicũ: vt cui nõ dictus Ilas puer & latonia delos. Quo prius eſt vſus Homerus vt κουρητεστεμα χουτο και αιτωλοι μερε χαρμαι. Aliud genus Buccolicũ cum quarto pede partẽ orõnis finit: vt ab Ioue principiũ muſæ Iouis oĩa plena. Theocritus hanc metri legẽ cuſtodiit. Vergilius contẽpſit. Iambicũ in Tragicis & Iambicis locis imparibus tantũ Iambicũ recipit. In comicis vero licentioſior. Hunc Homerus primus tentauit. Greci nãq; & comici & Tragici diligẽtius hęc ſecuti & reliqua cuſtodiere: noſtri vero plus erant habituri gratię ſi & intra legẽ hanc ipſi cõſtitiſſent. Perfectior item quĩ ex puris conſtat Iambis: vt Male ſoluta nauis exit alite. Si autẽ penultima in hoc longa fuerit Scazon ſiue Choliiambus efficit: quaſi claudicans Iambus. vt Apollinarẽ cõueni meum Scazon. Horatiana vero carmina pedũ conſtãt varietate iam cognita: quorũ pleraq; aut ademptione: aut adiectione: ſeu in aliqua parte cõmutatione legitimi carminis fiunt: vt Mecœnas atauis ædite regibus Pentametrũ eſt catalectũ: ſi in extremo ſyllaba addat legitimũ fiet. Item in Ode. iiii. Trahuntq; ſiccas machinę carinas. Trimetrũ eſt etiam catalectũ, aliter quoq; in aliis. Monoſtropha appellauere: q̃ prima ſtrophe duobus vel tribus colis explicata cęteras ſequẽtes ſimiles habeat: nec in aliqua parte interueniẽte epodo cola mutentur. Colon quid ſit iã dixi: id eſt integrũ membrũ genuſq; carminis a quo monocola vt Ode prima et dicola vt eſt ſecunda. Sed & tricola ſiue tetracola dicunt hęc carmina. In cantionibus autem lyricis legitime ſcriptis: hoc eſt monoſtrophis hęc tria inuenit neceſſe eſt ſtrophen. Antiſtrophen. Epodon. olim em̃ carmina in deos ſcripta cõſtabãt. Circũire aram a dextra Strophen vocabant: redire a ſiniſtra Antiſtrophen. Poſt cũ in conſpectu dei conſiſtẽtes cantĩcis reliqua peragebant Epodon. Hinc tranſlatũ nomẽ in hos epodos qui binos verſus impares habent. Nã vt illic Epodus canticũ finit. Ita hic verſus ſecũdus ſenſum. Hoc eſt em̃ in epodis legitimũ. Ergo ſecundũ & hęc elegia epodicũ carmen. Hęc igitur cantio lyrica: quę tres has partes habet Periodos appellat: eadẽ Trias: ſi ex reb9 his conſtat, ſolet em̃ abundatior & plenior cantio habere antiſtrophen proodon aliq̃ & in medio: hoc eſt inter ſtrophen & antiſtrophen meſodon. Inueniunt aũt ĩ ſtrophe cola vel cõmata aliquot ex volũtate ſcribẽtis varia lege metri finita. huic antiſtrophe redditur totidẽ colis hiſdẽ metris. tertio additur Epodos iam quolibet metro: hoc eſt (vt dixi) quã vocãt triada. Sed hęc acurati9 greci poetę ſeruauerunt. Cętera vero quos regrunt pedes: quęue ad carminis rationẽ pertinent: ſi vberius ſcire cupis: inde apud grecos Epheſtionẽ, apud nos vero Terentianũ & Velium longũ antiquos ſane grãmaticos: ex quibus oĩbus hęc pauca decerpſimus. Inter Syllabas diphthongi ſunt numero. vii. Tris grecas quas vſurpauimus adnumerãdo, αι. ει. υι. Scribiturq; in antiqs voluminibus Arpyia Minyię. Quę omnes apud grecos etiã producunt. Sunt aũt Dichronę cum vocalem ſequentẽ habent. Quod & latini interdũ vrſupant. Vt inſulę Ionio in magno Sed & omnis vocalis ante vocalem: vt Credimus an qui amant ipſi ſibi ſomnia fingunt. Et ſub ilio alto. Et in vna dictione: vt Dextraq; prędit.

Diphthõgi

De dictione & accentibus.

Dictio quoq; pars orationis tertia: ea ſiquidẽ accẽtibus regitur. Sunt autem accentus tres: acutus: grauis: & circumflexus ex vtroq;. Reliqui quattuor Longus: breuis: tenuis: adſpiratio tenores potius q̃ accẽtus ſunt dictionis exiſtimandi. Nã omnis ſyllaba quę aliquid e trium ſuperiorũ ſibi vendicat vtiq; aliam ſibi ingenitã habet: aut longitudinẽ: aut breuitatẽ: aut tenuitatem: aut adſpirationem: quę ſi accentus eſſent. Pariter duę ſyllabę in vnum conſtare nõ poſſent. Longum accentum tranſuerſa linea notat: vt Dederiis pro dederiitis. Breuem vero ſurſum erecta: vt Fulgere. Sed hi tempora quoq; diſtingunt Aſpirationem vero dictio cum h. ſcripta præſtabit. Si autem adſcripta non erit ficcitatem hac figura). His addunt tris alias notas. Hyphen: quum duo verba: quæ in vnam pronunciationem colligimus. Inflexa ſubter virgula iungimus. Vt Turnus vt anteuolans. Apoſtrophen quum vocalem vltimam ſubtrahimus: quam notat inflexa virgula ad caput eius conſonantis cui ſubtracta eſt: vt Tantonine crimine dignum duxiſti Diaſtolen vnioni contrariam: quæ orationem vt apud nos nota diſtinguit hoc modo). Apud

Hyphæ. apoſtrophę Diaſtolæ.

greços item vltimę acuuntur. Apud latinos vero nequaq̃ prętereq̃ in aduerbiis quibusdam Fere pene: Illud præterea catholicum in hoc genere animaduertendũ apud latinos accentus quãtitate syllabarum minime sequi: Antiqua tamen siue poetarũ siue grãmaticorum licentia multa vtriusq; linguę modo accentuq; pnunciamus & scribimus: pręsertim in his quę nihil imutantur, vt philosophia: comędia: tragœdia: prętera euripides: Darius: In quibus oĩbus penultimam dichronam facimus. Sidonius poeta. Orchestram quatit alter Euripides. Si ratio item sequenda: producemus. Dareum: Alexãdream & Antiocheam: Trigonũ Idolum: paraclętum: quę licet greca licentia aut metri causa interdum corripiãtur. tutius tamen ac obseruãtius nostris vtimur syllabarũ temporumq; legibus: nisi auctoritas vsusve refragetur.

¶De Oratione.

QVoad orationem vero partes assignãtur octo. Verum a priscis inter quos Theodectes fuit: vt ait Dionysius Halicarnasseus: tres tãtum ponebãtur Nomen: Verbum: & Cõiunctio: q̃ in verbis vis sermonis: in nominibusve ro materia inesset. Quoniam alterũ est quod loquimur: alterum de quo loquimur: Paulatim deinde adiectę alię partes ab Aristarcho primũ: deinde a Palęmone Vicętino: qui memoria Quintiliani fuit (vt ipse testatur) donec numerus supradictus expleretur. Reliqua vero quę ad orationẽ pertinent: in parte Rhetoricę dicam.

¶De Orthographia.

NVnc ad orthographiam ex ipsius Velii tum Victorini auctoritate descẽdam: partim quoq; ex his quę ipse in marmoribus ãnotaui. Orthographia eñ Orthœpia longe difficilior cum hęc haud quęrat quẽadmodum scribendum sit: At ad legem etiã vocis orthographia est alligata. Diphthongis primũ nõnulli veterum nõ vtebañ: vt ex marmoq; inscriptionibus aliquorum apparet: ex quibus vnam in. C. Pompeio: Euscomo in anthropologia annotaui. Oe diphthongo triplíciter veteres sunt vsi pro e. vt plęrũq; pro u. vt ex monumentis adhuc aspicimus plurimis. his verbis faciundũ: cœrauerũt pro curauerũt. pro I. apud Cice. iii. de na. Canephorœ pro canephori. Et in antiquis voluminibus Solœ pro Soli vrbe. Ai item diphthongo dupliciter: disiuncta vt Aulai in medio. Rursus coniuncta pro e. more greco: vt in marmorib9 Aemilius sępe repperiẽ. Ei pro i sępe in genitiuis singularib9 & noiatiuis pluralibus secũdę declin. vt Captiuei, prętetea in his dictionibus: Heic: illeic: isteic. B. littera pro V. Sic eñ Romę in antiquo lapide Bixit annis. xxv. Quod ex greco more puenit. Nam illi p B scriptã dictionẽ: per v pnunciãt. C. item affinitatem cum g retinet: vt Secobrica & Secobriga: Nec mirũ nam g litteram prius Romę repperit Sp. Carbilius grãmaticus libertus Sp. Carbilii illius qui prim9 vxorẽ abdicauit: quũ prius. C. pro. G. passim vterentur: auctor Plutarch. D. insuper habet cum. T. cõmunitatem: nam Alexanter p Alexander (teste Quintiliano) scribebaẽ. Et apud Lucianũ grecum auctorem in dialogo quodam. D. littera cum t contendit: quęriturq; ab ea vsurpari. Hinc monstratur grãmatici cuiusdã iñi tpis error de Endelechia & Entelechia: quę varia putauit quum pro eadem ab illis quos allegat auctoribus ponatur: græcam & in hoc imitando consuetudinem: quum illi D. pro T. pronuncient. I. litteram geminatam raro inuenimus: vt in lapidibus licet aspicere. Aerari: Iuli: Fabi: argentari. Inuenitur tamen vt in Obelisco Vaticani nunc legitur Diuo Cæsari: Diui Iulii. F. Augusto: Tib. Cęsari: Diui Augusti. F. Sacrum. Et idẽ numero plurali: vt Cos. Faciundum cœrauerunt: Idemq; reprobauere. Virgil. Idem venturos tollemus in astra nepotes. In medio item dictionis inicere: proicere. Dis pro dii. Inuenitur & i duplex pro e. in nõnullis Romæ locis: vt extra portam vaticanam huiusce modi inscriptio Licinio Climinti. L. Coccius Gaionas alumno. Qui vixit ãnis. V. Miins. vii. Diiib. xi. Trãsit etiã in consonantem: ex quo Cicero Maiiam & Aiiacem per duplex ii. scribẽdum putauit: Quidam per iii. vt coniicit: vt sit coni. deinde sequentium altera consonãs: altera vocalis. Sed et hoc exoletũ. Neuius eñ & Lenęus quum longa syllaba scribenda esset duas vocales ponebant: prętereq̃ quum in i litteram incidebant. Hanc eñ per e & i scribebant. K. litteram nõ duxerunt: sed notam qua multi religiose vtuntur: vt epistolas scribant Karissime: sicuti & in lapidibus sępe inuenitur: eadem & græci veteres sunt vsi ante X. litteram a Simonide repertam. P. quoq; littera ante inuentum, Φ. Itaq; σπαιρα dicebant & spinga. Addita deinde aspiratio est vt nos quoq; & sphæram dicam9: & Sphinga. In quibusdam reiicimus vt Tro

Diphthongi.
Oe
Ai.
Ei
B. littera
C. littera.
Sp. carbilii9
D. littera.
endelechia
I littera
k

Q pęa:Calpurnius Scapus:ſcapha tñ aſpiratũ.Q.lr̃am multi excludũt:inter quos Licinius caluus fuit:dicẽtes nihil aliud eſſe q̃ C.& V.Et ideo nõnulli:Qis p quis:& qid p quid.Loquutione Antonius Ruffus q de orthographia ſcripſit:per q.dicebat ſcribi oportere:q̃ a loquendo deriuaret:cęteri oẽs per c.Quũ p tpe per q.& u.ſimplex ſeu geminatũ antiqtus poſitum

Quum.

Cottidie. Pro præpoſitione vero cum p c.Cottidie itẽ rectius q̃ quottidie:q̃ a cõtinẽre die veniat:nõ aũt a quoto die:et Secutus & cocus:q̃uis a ſequendo & coquẽdo,pcedãt.S.litteram de qua

S. Meſſala(teſte Quintilia.)vnũ librũ edidit:inter duas vocales geminabãt:vt frequẽter in marmoribus:cauſſa:diſſignator:ſed & alias quoq; lr̃as vt Paullus:Salluſtius.Victorin9 aũt dicit q̃ quodã tpe nullas geminabãt lr̃as:vt Anius:Lucul9:Memi9.Sed ſupra quã geminari optebat notabãt hac figura ↄ.qđ erat geminãdi ſignũ:vt in q̃buſdã adhuc veterib9 libris apparet.Idẽ ait q̃ iuxta nõ ponebãt c.m.Ideo nec alcmenã:ſed alcumenã dicebãt:donec Cæſar correxit.Item ſ.p r.vt Valeſius:Fuſius p Valerius & Furius.Primus aũt qui r.lr̃am inuenit Appius Claudius centimanus fuit:vt teſtat Põponius lib.i.dig.

R Greci quoq; loco duorũ ρρ.σ.ponebãt:vt Tyrſenus p tyrrhenus:et pyrſos p pyrrhos.Pro duobus itẽ σ.geminũ r

T. vt ταλαττα. apud nos vero ſ.pro t.vt nepet:nõ nepetinus:ſed nepęſinus dicit:itẽ ex Rhãnunte rhamnuſius:ex Acheronte acheruſius.G quoq; in c.vt viceſimus & triceſimus:vicenos & tricenos.reliqua vero numeralia g.ſeruãt.

V. V littera loco o poſteris eſt poſita.Nã priſcis ſeruos conſol ſcribebat:ſed per u pronuntiabatur.Item funtes & frundes ſcribebant tantum. Pronuntiabant vero & ſcribebant quędam pinguius:videlicet u loco i.vt optumus:Maxumus:artubus:partubus:portubus:ſic Auguſto placuiſſe Longus teſtatur:At contra Cęſar ſicut in eius titulis videre eſt elegantius:ſicuti & nos i.pro u.vtebatur.Item pro conſonante ponitur:vt vinum:vitium:in cuius loco antiqui Digãma æolicum conſcribebant videlicet ϝ.Pręterea verba hæc vnguo:tinguo: pro vngo & tingo. Deniq; loco y.grǽcis in nominibus apud latinos conuertitur:vt μαρσυπιον Marſupium:μασσυλοι maſſuli:λυκοσ lupus:μυβοσ intubum:In quibuſdam non mutatur: Vt Labyrinthus auctor Verrius Flaccus.Admutatur ſecundum litteram ſequentis conſonãtis:vt appello/applico/accelero:attingo:aggrauo:aggero: In marmoribus tamen antiquis d.retinent atq; ita obſeruatus:vt in plæriſq; videmus. Adplico: adcelero:adgero. Item apſtulit:apſtinet: apſyrtus: apſis loco b.imitãtes litterã ψ.Inluſtris etiã & inlicitus:inlepidus:opſoniũ:optineo:Nſem per ante D.F.Q.S.Vt eandẽ:lanfrancus:tanq̃;mõſtrum:Quãq̃ tamen per m.Eã vero ſicut alias quaſdã lenitatis gr̃a ſcribere recuſabãt:q̃propter in vetuſtatibus frequẽter aſpicimus coiugem p cõiuge:Et Cice.Foreſia & megaleſia ſine n.libẽter dicebat:vt verbis ipſius vtamur.Poſmeridianas quadrigas ingt libẽtius dixerim:q̃ poſtmeridianas.His adiiciędũ tores:et trapoſuit & tramiſit:pro tranſpoſuit & tranſmiſit.Ab abs:& a prępoſitiones diuerſis modis ponebãt.In rõnibus & auferẽdo dicebant pecuniã acceptã nõ a Lentulo:ſed ab Lętulo.Cicero dicit relligionẽ hãc ſcribẽdi apud pauciſſimos ſuo tẽpore remãſiſſe.Antiquos tñ ſcimus abs te dixiſſe & aps te frequẽter:ab lentulo aũt & ab lucro ſemper.Nos tantũ ab præponimus vocalibus. Illa quoq; p geminatas litteras: Apenninus Cherſonneſus. Peloponneſus:Millia milliariũ ex inſcriptione portę Neuię:Relligio/rettulit/reppit/relliquiæ/relliquum tamen & repertum.Per ſimplices autem iminet:amittit:omen:comodũ:proicit:inicit: flama:Neptunus:comune:hi & his.Paucioribus quoq; nongenti:mihi:nihil.Pluribus autem monſtrare:exſpectare:exſaturari.Illa inſuper vtroq; modo Hęlius & Aelius:Hetruria & Aetruria:hereticus & æreticus:q̃ alterum ab hęrendo:alterum ab eligendo ducatur.In nonnullis diuerſa ſcriptio poteſtatem variat: vt Oechalia & echalia:Aemonia & emonia: Thetis & Tethys:Aſopus & Aeſopus:Hadrianus & adrianus ex adria:Nullo prępoſitio t.littera terminatur:ex quo apud dicitur:non aput:Sic & nulla coniunctio d.littera finitur: Ex quo Set:non ſed dici oportebat:q̃uis vſus prævaluit:vt ſed dicamus.Illa etiam pT ſcripta in marmoribus reperimus:Otium:negotium:mitto:potius:ratio:littus. Per C. lictor: Actius:Minucius:Sulpicius:Marcius.Accerſo quoq; & arceſſo idem: nam r.in c.conuertitur:Errantq; qui putant accerſere vocare:Arceſſere autem remouere:quaſi ab arceo. Interdum etiam aliud ſcribimus:aliud pronuntiamus:vt Hoc,erat alma parens.Nã ſi enũtiatio ni rñdet ſcriptio:oportebat ſcribere:hocce erat gemino cc.Item tẽptare & contemptus ſcribitur:dum a contemno venit.Authorem quidam recentiores ſcribũt:q̃ αποτου αυθεντου: .i.principe & rectore veniãt:In antiquis tamẽ monumentis auctorẽ ſemp ſcriptũ reperimus.

vt est in hortis apd Apostolos: Ex auctoritate Turci Aproniani: & alibi ex auctoritate Imp. Cęs. Cœna item & cœlum per œ. ꝙ ex grecis veniãt: Acheron tamen quasi sine gladio absq; diphth. ꝙuis a greca diphthõgo αχαιρόντος veniat: Cętera greca nõ variãt: vt alcman alcmeon: Alcmena: Dictys dictyotheton: Xenodocheũ: pandocheũ: dyscolus: Syphax: Labyrinthus: lilybeũ: Sisyphus: Xystus etiã p noĩe pprio: Hypsipyle: Alcinous alcyone: Illas: hyacinthus. Cyrcus etiã & cyrcul9 per y. & ꝙ απο του κυκλου veniat. in Latinis vero & barbaris noĩb9 grecos nõ sequmur: nã & illi Teudatũ & Teuderichũ: & Gotthos & Cointũ scribũt: nos aũt Theodatũ: Theoderichũ: Gothos. Quintũ vt ex latinis carmĩb9 & marmorib9 indicat. Illa quoq; diuersa Hortẽsius & hortesi9 Atratin9 & Atracin9. Viturius & Vitruui9 q de architectura scripsit ex inscriptione Veronę extante: Itẽ Delmatia & delmata ex Delminio oppido: vt Longo placet. Est etiã nõnullorũ in quibusdã peculiaris scribendi modus. Cn. Pompęius dicebat & scribebat Cadamitatis Nigidius figulus in cõmẽtariis suis nec K posuit: nec Q. nec X. Idem H. lĩam nõ aspirationis notã esse tradit. Licinius caluus. Q. lĩa nõ est vsus. Idem Senaticõsultum dicebat. Cęsar vero senatuscõsultum: Augustus genitiuo casu huius domos scribit. Messala Brutus Agrippa prosumus som9 dicebant.

In aspiratione vero hoc obseruatũ: vt nomina e grecis ꝓuenientia in principio quę p. y scribũtur oĩa aspirẽtur vt hypothesis: hypostasis: hyperboreus: hypbole: hypion: & quæ ex Hippo: vt hippolitus: hippodromos. Cõsuetudo tenet vt multa cũ aspiratione scribãtur: quum nõ sit necesse: cuius gr̃a Catulli extat epigrãma lepidissimũ Chomoda dicebat si quãdo comoda vellet Dicere: & hinsidias Arrius insidias: Vt etiã harena: hortus: cohortes: quũ aspirari minime debeãt: ꝙ ab oriẽdo & cooriẽdo ꝓueniãt. Habet & aspiratio cũ F. cõsanguineitatẽ: vt eius loco ponat. Sic hędus aspirat ꝙ antiquitus fędus diceret: & hircus olim fircus Vtimur & aspiratiõe interposita: vt traho & exhibeo: cohibeo. Reperit & coheo & cohitus in marmoribus. Quodã etiã tpe detraebãt: itaq; elegãtius trao: exibeo: coibeo scribimus: & his similia: ex quo etiã aduc sicut istuc & illuc. Pulchrũ vero semp aspirat: & sepulchrũ & simulachrũ: & Gracchus & Cethegus: teste Cicerone: Post g aũt nunq; ꝓterea ex grecis veniẽtia: quę per θ. aut φ. aut χ scribũtur cõtinuo: siue etiẽ p ρ. in principio dictiõis aut in medio per geminũ ρρ. vt Thetis: Philippus: Christus Rhadamãtus: Pirrhus. Noĩa quoq; hebręa et item barbara ob pinguedinẽ nõnulli aspirãt: in vtrisq; cauẽdum in vltimo. Greci aũt huius cemodi noĩa oĩa inflectũt minimeq; aspirãt. Dicũt em̃ Abramũ. Adamũ: Noeum: Ioseph: Isaciũ: Eliſabetã. Claudius princeps (vt ait ipse Lõgus) nouã quãdam lĩam excogitauit similẽ ei notę: quã p aspiratione greci ponũt: p quã scriberent illę voces: quę neq; scdm exilitatem litterę: neq; secũdum pinguedinẽ sonãt: vt viro & virtute: Neq; rursus scdm latũ litterę sonum enuntiarẽtur: vt in eo quod est legere scribere.

De Orthœpia: aliisq; obseruationibus.

IN pronuntiãdo vero εγκλισιν: id est enclisis in vtraq; lingua pariter seruat: vt hoĩmq; deũq;. ετερουτε. Aspirationes etiã pinguius enũciãdę: vt ex versu Catulliano supra narraui. Item l. m. n. r. liqdę geminatæ vehemẽtiore spiritu: ex quo orõnem versumq; frequẽtatę magnificãt: a grecis Hygra vocant: ꝙ l. & n. molliter enũtiant: Sed & ꝙ nulli neotericorũ adhuc aĩaduersum C. & simplicẽ & cõiunctam cũ e. aut i. grece pnuntiandã doctiores existimauere: mõ K vt Cicero & Cecina haud aliter q̃ & genus & gignere si analogię auscultamus: ex quo k. lĩa (vti supra mẽorauí) supflua putata. Græce itẽ per ει. diph. scripta bifariã enũtiam9: vt Alexãdria & alexãdrea: Antiochia & antiochea pœnul. pductis. Item per αι. diphth. Argęi & argiui: Achęi & achiui: Pythagoręi & pythagorici: Epicuręi & epicuri. Item per n. terminãtia fœminina: Methona & Methone: Arythmetica & arythmetice. Peron vero & um. anthedon & anthedum. Poema vero & stemma & emblema: ac his similia in os. & in is. genitiuum emittunt in plurali poematis & poematibus. Deponẽtia amans: excellens: & quę sunt huiuscemodi: ablatiuum in e. & i. emittunt. Nominatiua autem in is siue r. & neutra in e. in i. rãtum: vt celeber: oĩs: terrestris: hispaniensis & huiuscemodi deriuata. Apud Ouidium vero tm̃ bis inuenitur cœleste sagipta. Gemino quoq; gtõ dicunt amãtum & amãtium: sic murium & murũ: larium & larũ. Charisius cuius cõmentaria ad nos peruenerũt: nullum vult latinum nomẽ in c. terminari: ex quo non lac: sed lacte dicẽdũ: sicut & soracte: & bibracte. Noĩa insuper Romana nulla in eus. sed eius ter

Enclisis

minantur: vt Pompeius Septimuleius: Petreius Canuleius. Illa quoq; apud nos vtroq; modo Silignus: ilignus: quernus: faginus: ligneus: querneus apd Plyni. & fagineus apd Ouidiũ. Nec me faginea qui tecũ nocte iacebã. Ex quo Valla indocte falsoq; Hieronymũ ab arbore ficulnea pro ficulna male scripsisse reprehendit: Itẽ plebs & plebes: proptor & proptore Procõsul & procõsule: Apes & apis: Sic meles et feles. Itẽ celeber et celebris: & saluber: & q̃ sunt huiuscemodi tertię declinationis. Applicui et applicaui: incubui et incubaui. Sũt & in secũda & tertia cõiugatione fulgeo et fulgo: moueo et mouo. Sed et vt alias quoq; partes attingam: Cõparatiua aliis q̃ ablatiuo interdũ iunguñ: vt Sall. ii. hist. Nulla arte cuiq̃ inferior: ex quo indocte rursus Valla Hieronymũ reprehendit. Horũ aũt maior est charitas. i. ex his tribus. Qñq; absolute posita minuũt: vt Ter. Aliq̃tulũ ad rem auidior: Et Virg. Tristior & lachrymis. Participia pñtis indicatiui & casibus suoq; verborũ et genitiuo iungũtur: vt abundãs copiis. Ci. pro Cor. Et niuei q̃ lactis abundãs. Virg. Scientẽ iura & iuris ciuilis. Ci. Amantẽ tui & te. Requirit et genitiuũ hoc nomen animus: vbi cętera ablatiuũ vt animi pendeo. Plau. Prestãs animi iuuenis. Virg. Egregius animi. Sal. Incertus animi. Reqrũt abltm̃ pariter et actm̃ huiuscemodi. Os oculosq; patri similis: et ore. Itẽ Cretẽsis genere et cressa genus. Virg. Imitamurq; in hoc grecos: Sic et illi loquunt. τω πεμπει και το πεμποσαθηναι. Præpositiones insup sępe ornatus gratia iteranť: vt ad: Adsidet ad illũ: et illi applicauit se ad amicitiã. Cic. in Ver. Et terrę applicat ipm. Vir. Adgredior ad crimẽ. Ci. Et adgredior Venerem talibus. Virg. Accedo ad scopulos et scopulis. Adite ad vrbem et vrbẽ. adesse ad causam. Ci. Et causę: adsuetus ad mẽsam et mẽsę. Ab. Abducere illam ab viro. Cic. Et Gremiis abducere pactas. Virg. Abhorrere a nuptiis. Ter. At abhorrebat illum. Auertit ab vrbe Impetus in galliã. Ci. in phi. Nec posse italia teucroq; auertere gentẽ. Virg. Ex. Expello ex pria & pria. Ci. vtrũq;. Ex æde excessit. Ter. Excessere ocs adytis. Vir. Expedio me ex hac turba. Ter. et hac turba. Ci. de: Detrahere de illo et illi. Ci. vtrũq;. Decedere de vita. Ci. Serę decedere nocti. Virg. Cœlo deiecit ab alto. Idẽ. In. Inducite in aim Ci. Inducite aim Ter. Incubuit in spõgiã. Incũbite remis. Vir. Arma sua quisq; incubuere: Sal. In amore hęc oĩa insũt. Ter. In illa bona inuadere. Ci. Hic thalamũ iuasit natę. Vir. Insilire in equũ & equũ: sicuti Desilire equo et de equo et ab equo. Per. Per oĩs gẽtes peruagatũ est. Ci. Per caput hoc iuro. Item maria aspera iuro. Virg. vtrũq;. Sub. pro prope cũ gemino casu apud Virg. Sub noctem cura recursat. Item Euridicẽq; suam iam luce sub ipsa Respexit. Super. pro de: apud eũdem: Multa super priamo. Et p supra: vt sęua sedens super arma. Prępositiões itẽ duæ simul vt Vsq; sub extremũ brumę. Aduerbia quoq; varie ponuntur: Ergo: igitur: itaq;: etenim: enimuero In orationũ principiis apd receptos inueniunť: In os etiã greca aduerbia recepta vt apud Vitru. organicos: colossoteros: Plus vna nocte. Ci. et plus septima ducit ętas. Virgil. Propius absolute. Et propius virtutẽ Ci. Et propius tectis Vir. Ritu. i. modo. Crebra niuis ritu Virg. Qui cum: cũ quo: Duntaxat: id est solum apud Ci. Post interpositũ ablatiuo iungit: Vt longo post tẽpore venit Sallu. in Cat. Multos post annos: et Teren. in Heci. Post duobus mensibus dixit. In pśentia & impręsentiarũ apud Ci. In pśens vero apud Sall. Indies p cottidie apud Ci. In diem in futurũ. Ad diẽ: ad tẽpus cõstitutum: Diem de die: prędiẽ: cito: De die ex tẽpore Ci. In phi. nõ solum de die: sed ad diẽ viuere. Ter. Apparare de die cõuiuiũ. In tẽpus pcessu tẽporis. In tpe: opportune apud Sal. vtrũq;. Tẽpore idẽ apud Ci. Potis est: p potest. Peiore res loco nõ potis est esse. Repse nõ rõne pceptio Ci. de rep. id est de re ipsa. Verba etiã nõnulla geminos admittunt casus: ablatiuũ videlicet & actm̃. Vtor: abutor: fruor: ludo: vt Ludere quę vellẽ. et versibus incõptis ludũt. Et lacesso: vt cursuq; ictuq; lacessunt. Pascor. Et carice pastus amara. Item: mala gramina pastus. Habito. Atq; humiles habitare casas. & habitabãt vallibus imis. Induo: Indutusq; hostilibus armis. Virgil. xii. Exuuias indutus achillis. Induit loricã humeris. Egredior: Est vrbe egressis tumulus Vir. Raro egressa fines suos. Sal. Subeo quoq; et succedo tecta & tectis: Saturor. Antiquũ saturata dolorẽ: Et odiis exatura quieui. Accusatiuũ quoq; et gtm̃ Oliuiscor: reminiscor & memini. Vt Et dulces moriens reminiscit argos. Alternos musæ meminisse volebant. Et Nec veterũ memini lętorve maloq;. Rursus gtm̃ & abltm̃: Lętor: impleo: abundo: egeo: indigeo: potior: Diues: indignus: Vt lętorve malorũ: & lęta laborũ: et lęta deũ partu: itẽ: Iouis omĩa plena. Virg: Implent veteris bacchi: Et plenãq; sagiptis: et Si veris implet apollo. Itẽ. Diues pecoris: et in Aphrica terra triũphis Diues alit. Itẽ indignus repu. et reip. Genitiuũ pterea

Cõpatiua.

Participia.

Præpõnes.

Aduerbia.

Verba

& datiuũ poſcũt & amicus & ſimílis:Amicus lepido & lepidí:Et delphinũ ſimíles:& Illum indignãti ſimílẽ:nõnulla cũ ꝓpoſitione & ſine:vt genitus ſeu natus ex parente & parente: Díis geníti potuere:Ex matre & nato magus naſcatur oportet.liber a ſpe metu & odío Sal. Et tum líbera fatí claſſis Virg.Et fato líber dícitur.Caue íllos & caue ab íllis:& caue facias Recordor de te Ci.Et vocẽ anchiſę vultũq; recordor Virg.Certo ítẽ & cõcurro & cõgredíor Antonío & cũ antonío:Auello Ter.Sperat ſe a me auellere. Virg.Auulſum humeris caput. Alienũ vita & avita: Queror de te Ci. Nec plura querentẽ Paſſa venus Virg.Itẽ Do: Mitto tíbi & ad te:Itẽ aptus:accomodus:bonus:Idoneus bello & ad bellũ:Offendo:Siquíd in me offendíſtis:in meo capite luite.Item Quíd me apud eqtes po.Ro.offendiſſe dícebam Cic.vtrũq;.Quędam etíam abſolute & cũ caſibus:vt Attendite & attendite aíum Ter.Abnuo.Abnueram bello Italíam cõcurrere teucris Virgil.Et neq; íllí ſenatus de vllo negotío abnuerit:Itẽ níhil ſibi abnuturos Salluſ.Item deſine mordere:& Deſine menalios:Et apud Ter.Te deſinit & deficit:Requieſco etíã abſolute.Et motuq; ſuos requierũt Flumina curſus.Doleo:& doleo caſum:Et dolerẽt tíbi oculi Ci.Pergo íre & pergo íter:Noſſe & ſcíre græce & greçã línguã:Ardeo:ardet amans hoſtis:Et Coridon ardebat Alexim.Et Spoliorum ardebat amore:Gratificatus abſolute:Et populo aliena ac ſua gratificatus Cice.Audío quo q; accipio:diſco:emo:elegãtius & ex te dícemus .Studeo:Studẽt ſeſe prçſtare cęteris:Et eadem ſtudent Sallu.vtrunq;.Item Student cõſulatui Cice.Nõnulla vtroq; mõ eque poteſtatem habẽt vt comito & comitor: populo & populor:reuerto & reuertor:Sic & apud greços πωλω και πωλουμαι:& alía cõplura:Aliqua inſuper lepide íterant hoc modo Seruitutẽ ſeruíre:vítam víuere:cytharã cytharizare:cantionem cantare:facerías facere.Et noſtro doluiſtí ſępe dolore Virg.Dixi vnũ dictũ Plau.Quędã caſibus hoc mõ cõmutant:Imptio tíbi bona: & imptio te bonís:Dono tibí lancem & dono te lance:Delego tibi curã & delego te curę.Eadem quoq; ſignificãtia díuerſis íunguntur caſibus:vt ferax frugũ & fertilis frugíbus. Doctus cythara & cytharam & perítus cytharę:Miſerere laborũ:& míſeratus amãtem: Digredíor a te.Egredíor aũt & progredíor portu:& aggredíor ſcribere & aggredíor opus:Decet nos & nobís:Ter.Ita vobis decet:Itẽ pudet íllius:& apud Ter.Nõ te hęc pudẽt:Itẽ piget: Non te hęc pigent Geta.Teren.

¶Modus ſcribendi apud veteres.

ITaq; quando de rõne ſcribẽdi ſcribere cœpi modũ ſcriptionís veterũ nõ preteríbo.Scribebant em̃ ex altera tm̃ parte.Hinc Iuuenal.Scriptus & in tergo necdum finitus Oreſtes:Quapropter Hopiſtographi appellant vtrinq; ſcripti.Cęcilius in epiſtolis:Electorũq; cõmentarios.Clx.mihí reliquit hopiſtographos.Et Vlpianus:chartæ appellatio ad nouã referr:& ad deletitiã,pinde & Hopiſtographũ:Eſt em̃ deletitia quã Cic. Palimpſeſtum vocat:vt in epiſtola ad Trebatiũ,i.raſam & rurſus ſcriptam.Qui igitur componẽtes aut reſcripturi rurſus aliquíd ſcriptitabãt hopiſtographos: íd eſt ex vtraq; parte chartas implebãt:Scribebant inſup príncipes ſicuti plęriq; hodie reges tranuerſa charta.Primus Iulius Cæſar(teſte Tranqllo)epiſtolas in forma memorabílis líbelli reduxit:cũ prius Coſ.& duces tm̃ tranuerſa ſcriberẽt charta.Prętera calamo nõ pẽna vtebant:vt Cic.in epiſt.Quicũq; calamus ad manus venerit eo ꝓ bono vtor.Interdũ & ſtílo ferreo cũ pugillares in ítinere notabãt qui ex cęreis tabellis ſeu ligneis erãt: vt legit apd Cęcilíũ.Breuiare inſup dictiones(ſi Seneçe credimus)primus reppit Cicero quũ Coſ.in ſenatu Catonís orationẽ: quã cõtra cõiuratos habebat velociter ſcribí iuſſit ita vt litterę dictiones referrent:Sed iã diuína puídẽtia ingenioq; ímortalitati cõſultũ:qñ nouo portento repperit hoc ſęculũ nõ deſcríbere líbros ſed fingere:ex æneis characteríb9 atramẽto ſcriptorio perfuſis pagina torcularíbus expreſſa:auctores duo e Germanía fratres Romę cęperunt anno.Mcccclxv.Primiq; oĩm Auguſtínus de ciui.dei.& Lactãtius prodiere.

¶De Poetica.

POetæ tam apud greços q̃ latínos haud ſemper in honore fuere.Plato ímprímis a ſua rep.lib.ii.eos ac pſertím Homerũ reiicit ob pugnas cõtẽtioneſq; deorũ.Cato probro dat.M.Nobiliori(vt aít Cicero)q; ís Aenniũ poetam in puinciam duxiſſet.In noſtro ítẽ dogmate nullo in numero ſunt. Auguſtínus lib.ſcdo de ciui.dei.Platoni greco potius palma danda eſt: quí cum rõne formaret:qualis eſſe ciuitas debeat tanq̃ aduerſarios ciuitatis poetas

cenſuit vrbe expellẽdos. Multos tñ oblectant multorũq; tenent aures: pſertim principũ. Nã duo Alexandri: vnus Macedo: alter Imperator Ro. Hic Virgilii ſtudioſiſſimus traditur fuiſſe: ille Homeri: vt nulla vnq; die ab eorũ lectione vacauerint. Ariſtoteles totũ hoc genus in tris diuidit: in Epicos: lyricos & Dithyrãbicos. Sub qbus reliqui facile cõtinẽtur: Aſmatici

Epici

Melici: Satyrici: Tragici: Comici: Elegi: Iãbici: hymnographi: epigrãmographi. Epicos eñ Heroici carminis ſcriptores appellat cuius inuentio oraculo pythico debetur: teſte Plynio: vbi ſiquid altius canitur Rapſodia vocatur: vt eſt illa Homeri. Qui in hoc excelluere quiq; apud priſcos greços noiati: Homerus ipſe: Heſiodus: Panyſis: Antimachus: Piſandrus: In-

Lyrici.

ter lyricos decem illi nominant vulgo cogniti: Steſichorus Bacchylides: Ibicus: Anacreon Pindarus: Simonides: Alcman: Alceus: Sappho: & Corinna: hi taurum in certãdo palmam ferebant: Inter Dithyrambicos vero Philoxenus corinthius præcipuus. Dithyrambici eñ lyrici ſunt (vt ait Zezes) verũ aliq̃tulum altiores & ad honorẽ bacchi canebant: vñ nomen

Dithyrambici.

auſpicati ſunt. Dithyrambus eñ Dionyſius appellatus: ꝙ διαφορου: id eſt per duas pdiderit portas in lucẽ: ex vẽtre videlicet Semeles: & crure Iouis: vt patet in eius fabula. Accipiebant in cõcertatione palmam Tripoda. Dityrambicorum chorum primũ Corinthi ſtatuit Arion Methymneus: ſecundũ Laſſus hermineus. Hoc genus latini nõ habent. Inter lyricos apud nos tantũ Horatius: qui ſimul & Catullus iambũ interpoſuere: apud greços iambici

Iambici

tres tantũ clari Ananias: Archilochus: Hipponax: q̃q̃ & Homerũ cœpiſſe iambũ in grãmatica ſupra prius diximus: hic acerbitatis cauſa inuentus: Trimetrum greci vocãt nos Senarios ex numero pedum: Elegia in luctu reperta: in qua excelluit Callimachus Mimnernus &

Epigrãmographi

Philetas: apud nos Tibullus Proptius & Ouidius. Inter epigrãmographos greços Simonides antiquus: cuius meminit Herodotus & Alceus iunior Veſpaſiani tempore: Atheneus Proclus: Palladas: Agathias: inumerabileſq; alii. Hymnographi deoꝝ ſcribebãt laudes: vt

Hymnographi.

Orpheus: Homerus: Heſiodus & Aſclepiades. Poetas item Melicos: Demetrius phalereus

Melici

cõmemorat Automedem: Demodecum & Lęrim: Corcyreos & Phemiũ Ithacenſem. Ex noſtris in hoc genere nullum habemus prętereq̃ in ſanctorũ hymnis & Seduliũ & Prudẽtiũ poetas: qui ſcripſerint epithalamia apud greços Agomeſon nominat: & Heſiodus qui in Pellei & thetidis nuptias ſcripſit. Hoc exordio Τριςμακαραι ακιλλη και τετρακις ολβιε πηλευ οτοισεν μεγαροισ ιερομ λεκοσ εισαμβαιρεισ. Apd latinos Catullus: in Ptolemęi & Berenices

Sedulius. Prudẽtius. Epithalamia

nuptiis. Claudianus item in Marię & Stiliconis: & Auſonius ex Centonis collectũ edidit.

Epicedia. epitaphia. Monodiæ. Comœdia.

Qui vero ſcripſerint Epicedia in mortuos inuenti etiam: & qui Monodias: hęc ab Epicedio ſiue epitaphio differt: ꝙ Monodia ſuper vno tãtum: illa etiam in plures. Vſurpatur tamen Monodia ad oẽm materiam modo vnius ſit. Sicuti lycophron monodiã de Alexandra ſcripſit: vt auctor Zezes in Lycophronem. Comœdiam deinceps tragœdiamq; acreliqua attingam poemata: ex greçis enarratoribus. Comœdiã inuenerũt Ruſtici qui iniuriã paſſi a ciuibus ex agris in vrbem veniẽtes noctu mediis viis: quę paſſi fuerãt recenſebant. Vicini itaq; experrecti mane ſimul memorantes quę audiuerant illi qui fuerant in cauſa reddebant meliores tali verecũdia coerciti: itaq; viſum hoc vtile remediũ moribus cõpeſcẽdis vocati ruſtici in theatrum: & hoim frequentiã coacti ſunt media luce eadẽ facere ora facibus peruncti Qd poſtea officium poetę vſurpauerũt nulla hoim reuerẽtia ſeruata. Quorũ primus Suſario quidã: hoc exordio prodiit Spectatores aduortite Suſario hęc dicit. Turpes fœminę quarũ nullius ẽ ſine probro domũ habitare. Multi igitur ſecuti ſunt eũ poſtea improbos homines inſectati. Poſtq̃ vero potẽtium luxuria ac vitium conualuit res miníme placuit: Paulatimq; interdictum comicis aperte ac nominatim de ipſis loqui: ex quo pœnigmata repræn

In tris ptes Antiquam Mediam Nouam

debant. procedente aũt tempore: nec ſic etiam loqui permiſſi. Quare omiſſis diuitibus poetæ in aduenas & pauperes cauillabãtur. Vnde comœdia in tris diuiſa partes: In antiquam quę manifeſte reprẽndebat: In mediam: quę pœnigmata: In nouã quę in ſeruos & pauperes cauillabatur. Fuere aũt primę Ariſtophanes: Eupolis: Cratinus: Secundæ Plato. Nouæ

Quid a tragœdia differat.

Menãder. Dicti ſunt eñ comici vel απο του κωμου: id eſt vicis: vnde ruſtici veniebant vel απο του κοματοσ quod eſt ſomnus: qñ ſomni tẽpore hęc recitarent. Tragœdia vero απο του τρυτοσ qd eſt vindemię fęx: ꝙ ea fœce peruncti agerent: vel τραγοσ: quia hirco donarentur. Eſt eñ comœdia humanarum actionũ imitatrix: vitę correctrix per viſum & iocũ. Differt autem a tragœdia ꝙ illa hiſtoriam & rem geſtam: hęc figmentum continet: illa in luctũ ſpectatores mouet: hęc in riſum. Differt autem noua a vetere: tẽpore: lingua: metro: diſpo-

sitione:tempore:q; noua magni Alexãdri ętate cœpit:antiqua per bellum pelopõnesiacum floruit:lingua q; illa dulciore pleniore q; Atticismo:Antiqua altiore & grauiore: Metro q; noua plerũq; iambico:Altera vero multimodo vtitur versu:Dispositione q; in noua chor⁹ nõ interuenit:In altera frequẽtius.Rursus antiqua ab ea differt:q; circa Susarionis tẽpora personę sine ordine veniebant.Cratinus aũt succedens cõstituit in comœdia tris personas: eiq; decorẽ ordinis addidit:comœdiãq; magna ex parte correxit:donec Aristophanes ma- Cratinus
iorem ei tribuit splendorẽ:Cęterum comœdia cũ verborum tum rerum sex modis elegan- tiam habet verborũ aut ex homonymia:quã equiuocationẽ latini vocant cũ plura eodẽ vo cabulo significant:ex Synonymia cũ idem diuersis dicitur noĩbus:vt eo accedo adeo contẽ do.Ex loquacitate lasciuiaq; loquendi:quã greci ἀδολεσχίαν vocant:Cum quis eodẽ no- mine sępius vtitur.Ex denominatione cum ꝓprio nomini aliquid extra festiuitatis gratia adiicitur:vt si minax vocatur Midas.Ex diminutiõe vt Socratidiũ Eurípidiũ:Ex mutatio- ne:vt λευ pro ζευ.Rerum vero modi oĩno duo: aut per deceptionẽ:vt cũ strepsiades credit Socratidiũ
veros esse de aĩo sermones apud Aristophanem:aut per similitudinẽ:vt Xãthus: Hercules aut hercules Dionysius putatus.Traditum memorię Alexandrũ Aetolum & Lycophronẽ Chalcidẽsem a Ptolemęo Philadelpho interpolandis scęnicis libris fuisse delegatos:Alexã drũ videlicet Tragicis ac Satyricis,Comicis alterũ.Reliquis vero poetis Zenodotũ & Ari- starchum grammaticos:q̃q̃ Homericos longe antea.lxxii. grammatici iussu Pysistrati ty- rãni interpolauerũt:Quoq; principes Orpheus Crotoniata Zopyrus Heracleotes Onoma- critus Atheniẽses & Epnicyclus fuere:posteris deinde tẽporibus succesisse:& alii qui scæ- nicos reliquosq; poetas diligẽtissime enarrauerunt.Didymus Tryphon Apollonius Hero dianus:Ptolemęus Ascalonita:inter quos & philosophi:Porphyrius:Plutarchus:Proclus: & ante hos omnis Aristoteles:Sed ad Comœdiã redeo antiquã:quę(vti supra cõmemora- ui)cauillos habebat apertos vsq; ad Eupolidẽ qui postq̃ Alcibiadem athenienſem ducẽ no tare cœpit:Iratus ille vt qui in expeditiõe nauali esset & exercitũ paratũ haberet statim ius sit eum ad se trahi:quem alii dicunt repente mari piecisse:alii capistro tractum ad littus ac paulatim ablutum cum hmõi verbis Eupolis qui in scęna totiens me tinxisti:nunc te salsis tinguo lymphis.Ex illo constat Cratinũ:Pherecratẽ:Platonẽ & Aristophanẽ per figuras & ęnigmata dimissa aperte notandi licentia mordere solitos fuisse.Comœdię ꝓprium Cauill⁹ cum risu Tragœdię luctus & mortes hoĩum.Satyra vero(vt existimant quidã)ex luctu in gaudium finiebat:veluti Eurípidis:Orestes & Alceste:veluti etiam Sophoclis Electra.Sed ꝓpetuum risum eleganti:scœnicoq; modo habebat:vt apud Eurípidem Hercules emptus a Sileo tanq̃ villicus & seruus mittitur in agrum ad vineam fodiendã ille magnis viribus sumpto ligone vites eradicat:easq; in villam humeris comportat.Cum vescit panes ingen tes frangit:Ingentemq; bouem mactat:fores cellę vinarię diruit:easq; pro mẽsa portat:opti mũ doliorum relinit:Alterum seruum qui agro pręerat torum aspiciẽs iubet ei poma ex arboribus adferre.Deniq; cõsurgens vicinum flumen in habitationẽ introducit: quo cũcta deleuit.Satyra ergo huiusce modi vtitur modo. Lyrici autẽ & Dithyrambici Athletas in certaminibus aut Dionysium:aut aliquem ex diis laudibus extollũt.Sciendum preterea q; secũdum Dionysium & Cratem:& etiã Euclidem grãmaticos in partes quattuor comœdiã Diuisio co
diuidi:in Prologũ:qd̃ vsq; ad chori primi piũ durat: In chori melodiã:In Episodium:quem mœdię in
latini ingressum dicunt:qd̃ inter duos choros dicebatur.In Exodiũ.qd̃ circa chori finem ꝓ .iiii. partes
nuntiari solebat.Egressionis vero partes:quas greci παραβασεις vocant.vii.Septies nãq; chorus saltabat postq̃ venerat in orchestram:quã greci λοιπον appellant:prima saltatio Cõ mation:quã nos particulã dicere possumus.Secũda cõgressio Homonyma cum suo genere tertia longum:quarta cantus & conuersio:greece ὠδὴ καὶ στροφὴ.Quinta Epirrhema. Se xta & Anticantus & anticõuersio:quas illi ἀντῳδὴν καὶ ἀντιστροφὴν dicunt. Septima An- Chorus
tepirrhema.Chorus em̃ si ex vrbe theatrum accedebat e sinistra fornicis parte ingredieba- tur:in scęnãq; respiciebat:Si vero ex agro e Dextra:quadrangulari ordine cõstituebatur:& ad solos respiciebat histriones.Illis vero discedẽtibus ad vtrãq; populi partẽ se vertens sede cim Anapęsticos versus tetrametros ꝓnuntiabat.Et hęc cõuersio vocabatur.Dein ex alte ra parte totidẽ:quam Anastrophen nominabant:vtraq; vero antiquitus Epirrhema appel- labatur.Probatur insuper Scęna verno tempore cum ędificiis & habitationibus triplicibus instructis culminibus: parapetasmatis tapetibus:lintheisq; candidis:atq; in agris ornata:

Dramata
Practica
Logica
Conuerſio.
ãtiſtrophe.
Exodus
Oda
Antoda.
Epodus
Lyrici.
Actus.v.
Partes prię
ſecundę.
Cicero

Addităę & ſonãtes pelles:igneſq; manibus excuſſi:cauernę quoq; ſubterraneę ac putei:figurę maris:Tartari:fulminum:tonitruum:noctis:cœli:diei:Regiarum:prętoriorum:ingẽtes aulę:fornices ad viarum ſimilitudinẽ.Dramata greçe compoſitiones & comœdiæ & Tragœdię & Satyrę vocãtur:quorum decus ac omne fere pondus in hiſtrionibus conſiſtebat:q in Tragœdia & Satyra.xvi.numero interueniebant:In comœdia vero.xxiiii.Qui ſimul coacti in quolibet horũ genere vnãq; rem agentes Chorus vocabatur:Diuiſi in duas partes Semichoria:abuſiue autẽ chorus. Singillatim quoq; ac p ſe cõmuni vocabulo hiſtriones dicti ſunt.Hi vero in partes plures diuidebantur in eos qui prologum dicebant.In nũtios:in exploratores:in cuſtodes:in ſeruos:in heroas:in deos:& alios complures.Mimus vltimus ſtatim in Orcheſtrã veniẽs primũ ad alios mimos qui loquebant diſcedẽtibus aũt illis ad populum ſeſe vertebat nũc dextrorſus:nunc vero ſiniſtrorſus & aliquid pnũtiabat: deinde exiẽs finẽ faciebat.Dramata itẽ practica erant:& logica practica in ipſo corporis motu cõſiſtebãt in quattuor deducta partes:in acceſſionẽ:cõuerſionem:antiſtrophen & exodum.his motibus totidẽ orõnis modi reſpondebant:ac logica appellabant:acceſſioni prologus:cõuerſioni:itẽq; Antiſtrophe oda.Exodo demũ ἔξοδος id eſt egreſſiuũ:quod vltimo loco pronuntiabatur.Practica his erant tria tantũ:Conuerſio:Antiſtrophe:& Exodus:Logica:Oda:Antoda:& Epodus:Primę duę çquales habebãt numeros.Epodus aũt ab illis diuerſus& numero & qualitate.Dicebant em̃ Lyrici ad vtrãq; populi partẽ ſtatim ſine proœmio reſpiciẽtes Oden primum:deinde antoden.in fine vero tanq̃ epilogum:aut vltimum cantum:qui precibus plerũq; ſermonem clauderet Epodum pronuntiabat.Hæc ex græcorum cõmentariis conuerſa.Deinceps ex noſtris Donatus in actus quinq; comœdiam diuidit.Partes vero primas & ſecundas & tertias.Primas qui primo ſępiuſq; in ſcęnam veniebat magno ſpectatorũ fauore agebat.vt ait Cicero q animos primus occuparet:etiam ſi cęteri melius dicant.Secundarũ partium actores ſũmiſſe agunt:vt auctor Porphyrius & itẽ Cicero de diuinatiõe:

Pãtomimꝰ

vt in actoribus greçis fieri videmus ſępe illum:qui eſt ſecundarum aut tertiarum partium cum poſſit aliquando clarius dicere q̃ ipſe primarũ multũ ſũmittere:vt ille princeps q̃ maxime extollat.Terentius in Phormione de primis partibus.Quia primas partes qui agit:is erit Phormio paraſitus:Pantomimus.

Chaos
Terra.
Tartara
Amor.
Erebus.
Nox
Terra.
Cœlum.
Oceanus
Crius.
Hyperion.
Iapetus.
Rhea.
Themis.
Memoria
Phœbe.
Tethys
Saturnus.
Cyclopes
Titani
Cotus
Briareus
Gyges
Cypria.
φιλομμη-
δεια.

Ex Heſiodi Theogonia.

DE ſobole aũt deorum:heroũq; q hæc pars ad poeticã pertineret nihil duxi potius q̃ Heſiodi Theogoniã in breue deducere proſę latinę.Nã is Var. & Auguſtino teſtibꝰ:primus in hoc genere auctor fuit.Sic em̃ exordit.ab initio nãq; chaos fuit.Deiñ terra lata oĩm firma ſedes deorũ:tartara quoq; nigra in terrę penetralibꝰ late:poſt amor q optimꝰ inter deos ſoluit mẽbra oĩmq; deorũ atq; hoĩm domat in pectoribꝰ mẽtẽ & ſanũ cõſiliũ.Ex Chao vero Erebus & nigra nox genita eſt.Ex nocte rurſus ęther & dies pcreant cõplexu erebi pgnãte.Terra aũt genuit ſimile ſibi cœlũ ſtelliferũ vt ipa circum oĩa operiret:& vt eſſet beatis diis ſedes ſecura ppetuo:genuit & altos montes nymphaꝝ gratas ſtationes:genuit & immenſum pelagꝰ ac pontũ ſine cõcubitu:ſed deinde cœlo cõcũbẽs peperit Oceanũ:Cœum:Criũ:Hyperiona Iapetũ/Rheam:Themim:Memoriã:Phœben:Tethyn:Saturnũ nocẽtiſſimũ oĩm q odio ſecutus eſt filios:poſt hoc Cyclopas ſupbum genus:Brontẽ:Steropẽ:& Argem:qui Ioui dederũt tonitruũ:fabricarũtq; fulmina.Hi quidẽ cęteris diis ſimiles erãt vnũ tm̃ oculũ in fronte gerebant.Cyclopes illis nomen ppterea fuerat.Alii quoq; cœli & terrę filii Titani: Cotus: Briareus & Gyges torui atq; infandi:centum quibus ab humeris manus pendebant:ceruices aũt cuilibet.L.ex humeris ſurgebãt:In diris membris inſup robur impotẽs:Hi fratribus ac patri infenſi fuere ab initio.Quapropter cœlũ eos in terrę penetralibus abſcõdit.At terra mater anxia doloſam excogitauit artem genus produxit cãdentis ferri:ex quo falcẽ tradidit filiis ad iniuriã vlciſcendã:qbus facinus reformidãtibus Saturnꝰ cęteris audacior falce arrepta ſeſe clam in ſinu terrę monitu abſcõdidit.Venit aũt cœlũ noctẽ afferens: circaq; terram amore cõplexũ extenditur vbiq;.Hic aũt ex inſidiis cõſurgens læua cœlum dextra falcẽ corripiẽs chari genitalia pris icidit:ĩ mareq; piecit: Ex cuiꝰ guttis terra Erynnes genuit:& magnos gygãtes:nymphaſq;:qs Melias vocãt: ex ſpuma vero genitaliũ puella orta:q̃ cõcha Cytherõ ſacrã adnauigauit:Deiñ Cyprũ quapp &Aphrodytẽ &cypriã noĩant:& phi

lomedeã.i.risũ & lętitiã amãtẽ. Q; hãc amor & Honestũ desideriũ secuti sunt. NOX autẽ nulli cõcumbens genuit horribilẽ mortem & magnũ fatũ & somnũ ac Insomnia: ꝓterea opprobriũ & Hesperidas quibus vltra oceanũ aurea mala curę sunt. Deinde parcas Cloron Lachesim & Atropon quę hoĩbus nascẽtib⁹ dant habere bonũ & malũ. Peperit & Nemesim & fraudẽ & Amorẽ Senectutẽ ꝑditã litẽq; ac laborẽ obliuionẽ famẽ ac flebiles dolores. Pugnas etiã & certamina mortes hoĩs. Cõtentione: mẽdacia: loquẽdi Amphibologias Transgressionẽ legũ dãnũ. Iusiurandũ q; qđ maxime incõmodo mortales adficit siquis sponte peierat. PONTVS nereum genuit antiquissimũ filiorũ quẽ Senem vocãt optimũ quidẽ mitẽq; ac ęqui seruãtissimũ. Deinde terrę cõcũbens Thaumãta & ingentẽ Phorcyn Ceto pulchrã Euribiẽq;. NEREI vero filię Nymphę plurimę. marinę fuerunt ex qbus nominarę ab auctorib⁹. vt reliquas ab Hesiodo cõmemoratas prętereã sunt. Amphitrite: Thetis: Glauce: Cymotoe: Melite: Doris: Panope: Galathea: Cymodoce. THAVMAS ex Electra oceani filia Velocẽ gẽuit Irim & Harpyias. Phorcys ex Ceto genuit Serpentẽ qui aurea mala custodit ꝓterea pęphrido. Enyo & gorganas quę habitãt vltra Oceanũ ad occidentis extrema vbi hesperides Canorę: teno eurialẽ & Medusam. Hęc qdem mortalis ille duę immortales. Huic soli cõcubuit Neptunus in molli prato & floribus vernis Ab hac perseus vt caput abscidit exiliit Chrysoar magnus & pegasus equus sic illi nomen fuit: q; iuxta oceani fontes genitus est. Chrysoar vero q; Chryson ideſt aurũ haberet in manib⁹ Geryonẽ primũ genuit quẽ hercules interfecit genuit & hydrã mõstrũ mediã nymphã mediũq; Serpentẽ immortalẽ nunq; senescentẽ. Hæc ex Tiphone Orcũ: Cerberũ inferni Canẽ ferrea voce. L. Ceruicibus: mõstrũ pudendũ ꝓterea hydrã Lerneã quã nutrit dea Iuno herculi irata. Et hanc quoq; Hercules interfecit simul cum Iolao cõsiliis diuæ Mineruæ HYDRA vero peperit Chimęrã spirãtem ignem cui inerãt ceruices vna leonis & altera caprę. Tertia Serpentis. Prima leo post terga. Draco media quoq; Capra Pegas⁹ hãc necauit & bon⁹ Bellorophõtes. Hęc ex Typhõe genuit Sphinga pernicioſam Thebanorũ pestẽ Nemeũq; leonẽ: quẽ Iuno nutriens Saltibus Nemeis pestẽ hominibus immisit: herculea quoq; tãdẽ vis edomuit. TETHYS ex oceano peperit imprimis fluuios Ingẽtes Indũ: Nilum: Alpheũ: Eridanũ: Strymonẽ: Meandrũ: Istrũ. Phasim: Rhesim: Peneum: Caicum: Sangarium: Ladona partheniũ: Euenũ: Scamandrũ: Symoenta multaq; alia. Genuit Insup Nymphas numero tria millia. Inter quas sũt memoratę Electra Doris Vrania Erato Calypso Styx. HYPERION vn⁹ e cœli & terrę filiis suscepit ex Aurora Solem & Lunã. Creo siue Creio Alter filius ex vrybia Nympha Astreũ magnũ & Pallanta. Astreus ex Aurora genuit ventos. ꝓterea phosphoꝝ astrũ: astraq; reliqua lucẽtia Styx autem ex Pallãte genuit zelũ Victoriã potẽtiã vim sine qbus nõ est dom⁹ Iouis nec vlla sedes: neq; iter vbi deus illis nõ impet sed sẽper apud Iouẽ cõsident. Ex cõsilioq; stygis Iuppiter ois deos in cœlũ vocauit ac his q cõtra Tytanos secũ esse auxilio vellẽt recepit se pristinũ honorẽ redditurũ quẽ ab initio amiserũt a saturno simul cũ eo eiecti. Quapropter Iuppiter Stygẽ dilexit atq; honore ꝓsecutus est. Ipsam deorũ iuramentũ statuendo eiusq; filios imperpetuũ secũ habituros pollicẽdo. Phœbe ex Coeo nocte genuit nõnulli obliuionẽ legunt dulcẽ hominibus ac diis simul & Asteriã. Hęc vero ex perse Hecatęn quã pręter ois Iuppiter honorauit donauitq; tribus numinibus terrę maris ac poli: ipsa imprimis inuocat dea quæ fœlicitatẽ ꝓbet venationibus nauigantibus Certaminibus: prædis mercaturis. Deniq; custos ac nutrix auctore posita vt post illã lumen oculis auroræ fulgidũ cõspicerent. RHEA ex Saturno genuit Cererẽ Iunonẽ infernã quæ sub terra habitat Neptunũ & Iouẽ diuũ atq; hominũ patrem. Saturn⁹ autẽ cum ei fatũ sentiret vt a filiis regno pelleretur eos quũ primũ nascebant necari iussit. Rhęa vero Iouẽ pariẽs clã misit in lycton Cretæ locũ vbi in antro conditus est. Saturnoq; Saxũ deuorandum pro filio obiecit: Iuppiter quũ primũ auct⁹ est opib⁹ patrem expulit fratres: vinculis liberauit Saxum qđ ille euomuit sub Parnaso in memoriam rei sempiternam statuit. IAPETVS vnus ex Cœli & terrę filiis ex Climene oceani filia genuit Atlantem Menœtiũ prometheum ingenio callidum & Epimetheum culpæ obnoxiũ qui malum Imprimis miseris peperit viris Pandoram e limo fingendo Virginẽ Atlas humeris Cœlum sustinet in terræ finibus ad hesperios Prometheа ad columnã Iuppiter Caucasi firmis obligauit vinculis aquilãq; adhibuit quę ei⁹ hepar ederet tantũdemq; noctu crescęret q̃tum interdiu consumeretur/qua ille peste ab hercule tandem Ioue cõsentiente liberatus est. Hic enim bouem diduxit mentẽq; Iouis furatus pelli simul cũ carne & intraneis inclusit: Imaginẽq; alteram bouis cum ossibus nudis constituit: Iouiq; arguenti ait tolle quẽ mauis. At ille sciens multa mala hominibus eligenda Imaginẽ manibus adripuit Iratusq; ex eo facto Menti subreptę ignẽ ne-

Nox.
Parcę.
Pontus.
Nereides.
Thaumas.
Iris.
Gorgones.
Chrysoar.
Orcus.
Hydra.
Oceanus & Thetys.
Flumina.
Hyperion.
Astreum.
Styx.
Luna.
Hecatę.
Rhea.
Saturnus.
Iuppiter.
Iapetus.
Atlas.
Prometheꝰ
Pandora.
Fœminarũ vitupatio.

gauit quem & prometheus in ferula clam abstulit. Rursus Iuppiter vt se vindicaret: Virginem e terra finxit omnique cultu ornauit ex qua genus fœminarum pernicioſum peſtilens prodiit quę veluti fucus inter apes ita virorum opera delet. Ex quo si senescere cupis minime ducenda vxor: si bona malum hoc aliquãtulo bono compẽsabis: si mala perpetuo dolebis. Iuppiter igitur post hæc titanos Briareum Cotum & Gigem eorum vastitatem & superbiam veritus sub terra relegauit. Verum eosdem postea cum cęteris diis quos saturnus genuit ex Opi consilio terręin lucẽ ex terra restituit. Titani autem bellum deinde Ioui diisq; intulere. Hic Hesiodus ordinem belli multis refert carminib⁹. Tãdem eos fulminatos a Ioue ac ad inferos demissos dicit post annos X. Infernumq; describit & eius æreas portas vbi excubat dies & nox: altera extra mouet: altera nox int⁹ ingressa diẽ reuertẽtẽ expectat. Noctis filii Mors Somnus ad quos minime sol penetrat. In inferno etiã Canis custos qui arte dolosa vtens veniẽtib⁹ blandit: ingressos exire prohibet. Conantem deuorat. Hic & Styx Oceani filia antiquissima quę separatim ab aliis inclytas tenet domos argẽteisq; catenis ad Cœlum librat. Iuxta est Iris Taumantis filia pedibus velox nũtia. Hic & Tartara nigra quę vel dii timent & portæ beatę: & lapideũ pauimẽtum. At postq̃ ex cœlo Titanos expulit terra immanẽ genuit Typhoea ex tartaro. Cui manus pro scuto fuerant pedesq; Martis ac Centũ capita linguę serpentibus micãtes. Ignis ex oculis flagrabat voces totidẽ ex ori bus. Igit & ipse a Ioue fulminatus sub peloro sepult⁹ iacet: vnde venti dicunt̃ ruere diuersi, qui terram mareq; infestant. Vbi vero subacti Titani diuisus diis honor oĩbus. Iuppiter Rex oĩm cepit primã vxorẽ Metim. prę oĩbus sapiẽtem nulli sunt liberi nati ne pro Ioue alius regnaret. Sed ex suo Iuppiter capite Mineruã excussit. Cui primũ sapientiã & cõsiliũ & mentem dedit secundam duxit vxorẽ Themidẽ: hæc horas peperit iudiciũ & pacem quæ mortaliũ opera honestant Parcas insup quæ hominibus bonũ & malum tribuunt. post hæc ex Eurynome oceani filia Tris suscepit gras. Aglaen Euphrosynã ac Thaliã. Dein ex Cerere Persephonẽ quã Pluto Ioue cõcedẽte rapuit. post hanc ex Memoria Musas nouem: quib⁹ delectatio cantus & Melodia data est. Deinde ex Latona Apollinẽ & Dianã. ex Iunone Heben & Martẽ & Dianam ex Amphitrite. Neptuni filia Tritonẽ qui profunda Maris timẽs prope parentẽ residet. Iuno autẽ sine Ioue Vulcanum arte prędituũ prę omnib⁹ diis. Mars e Cytherea timorẽ & tumultũ qui cũ Marte dirasi bello promunt acquatiunt acies. Harmoniam quoq; quã Cadm⁹ duxit vxorem. Post hęc Iuppiter ex Atlanta Mercuriũ deorum interpretem: e semele Cadmi filia Dionysium: ex Alcumena Herculem. Vulcanus quoq; Aglaen gratiarũ vnam duxit Dionysius Ariadnam Minois filiam. Hercules vero Heben Sol ex perseide circen & Aeetam Regem qui ex oceani filia: Medeam genuit

DEINCEPS Hesiodus inuocatis Musis incipit enarrare: quot deæ mortalibus nupsere Imprimis Ceres ex sasio Plutũ ideſt Diuitias Harmonia ex Cadmo Ino Semelẽ Agauẽ & Autonoen quę nupsit Aristeo apud Thebas. Calliroe oceani filia ex Chrysaore Geryonẽ. Aurora ex Tirono Memnonẽ Aethiopem & Aemathyona reges. Eadẽ ex Cephalo peperit phaetontẽ quẽ inętatis flore in mare p̃cipitatũ Venus excitauit numenq; constituit nocturnũ ac propitiũ nautis. Iason Medeam duxit iussus a Pelia Iolcon adnauigare & certare: ex qua Medeũ suscepit. Quem chiron Philyrides in montibus nutriit. Filię quoq; Nerei Dei marini altera Psamathe Phocum ex Aeaco: altera Thetis Achillem ex peleo genuit. Venus ex Anchise Aeneam apud Idam Troiæ Circe quoq; solis filia ex Vlysse latinũ qui tuscis imperauit. Calypso itẽ ex Vlysse Nasithoum Lysinoumq;. Atq; hę quidem deę quę mortalibus nupserunt. Deinceps musas inuocat vt narrent fœminas mortales immortalibus nuptas nec vltra sequitur cum vetustate deperditum reliquum nõ habeamus. HAEC AB HESIODO breuiter tum a me breuius repetita plura consequũtur physiologia primum siue tropologia: quum Fabulę inuentioni rerum pondus ac veritas quędam subiiciatur. Quã cum aliam alii enarrent suopte quisq; ingenio fastidium explicandi vitauimus tantum scire sensum occultiorem cupiẽtes ad auctores Fulgentiũ leontium & palephatum relego. Nũc de his & heroibus quędã pręterita aut non satis explicata rursus ex aliis auctoribus adducã Genealogiãq; reliquam repetam ac imprimis Cœli & terręgenus.

Briareus. Cotus. Gyges.

Dies & nox ad cœli portas.

Typhoeus.

Iuppiter & ei⁹ pgenies

Gręs Iouis. f.

Quæ deę mortalibus nupserunt.

Cœli & Terręprogenies.

Titani.

TItanos Cœlum ac Gigantes ex terra genuit, qui manibus magnum rescinderę cœlum Aggressi: superisq; Iouem detrudere regnis. vt ait Virgilius Montes montibus imposuisse dicuntur: fulminati deniq; omnes & ad inferos deiecti pars sub Aetna monte sepulti. Gigantum nomina nõ extant Titanorum hęc sunt Hyperion Briare⁹, Ceus Typhoeus, Encheladus, Aegeon, Aurora,

Iapetus. Astreus. Alous. Pallenes Lycaon: Genuit Rheam & Saturnum. HYPERION igitur Solem genuit & horas quas Homerus adsidere cœli ianuę dicit cũ clauibus eamq; soli aduenienti recludere: Sol vero Miletum Aeetam & Phaetontẽ Fœminas vero Dircen: Circen: Pasiphaen & Angitiam infortunatas omnis & impudicas Veneris vltione q; a sole cum Marte deprensa sit viro manifestata: de Dirce alibi sed de Circe in Vlyxe. De Pasiphae in Minoe. Angitiã dicunt ad Marsos in Italiam secessisse prope lacum fucinũ ibiq; veneficiis & herbarum viribus docta prodea coli. Macrobius Angeronam hanc vult esse quæ digito: dea Silentii dicebatur. In ara Voluptiæ collocata. Q; videlicet qui linguam comprimet: magna sentit cõmoda Circe ad Circeum delata montem in Italia veneficiis & ipa Vlyxis socios in feras commutauit Scillam Glauco dilectam in monstrum, postremo picum pomonã adamantem in auem. Miletus ex Cyane Meandri fluminis filia Caunum & Byblidem quæ fratrem Caunum adamauit: ac diu fugientem insecuta in fontẽ versa est auctore. Ouidio Aeetam Colchi regem & vellus aureum & Medeam & Apsyrtum eius filios vide In genere Aeolidarum Phaeton cum Regendos currus a patre impetrasset nescius regendi combustus in padum cecidit, quem sorores flentes in Populos versæ sũt. Hic Lygum genuit. Qui postea Lyguribus Imperauit. CEVS Alius Titani filius Latonam & Asterien LATONA ex Ioue pregnans. Iunonis Ira, nullo loco consistere valebat Pythone serte immisso: tandem In ortygia siue Delo oliuæ innixa peperit, Dianam & Apollinem. De Apolline In Iouis genere dicã. Dianę perpetuo adtributa virginitas & venatio. TYPHOEVS & Typhon dicitur alius Titani filius: sub Inarime insulã campanię a Ioue detrusus. Virgil. Tum soni tu Prochita alta tremit durũq; cubile Inarime Iouis imperiis impostaTyphœo. & Lucan9 Vndat apex Campana fremens: cui Saxa vaporat conditus Inarimes æterna mole Typhæus. Encheladus autem sub Aetna. Virgil. Fama est Encheladi semustum fulmine corpus Vrgeri mole hac. Ingentemq; insuper Aetnam Impositam & quę sequũtur. IAPETVS Titani filius Hesperum. Atlantem: Promotheum & Epimetheum. Atlanti teste Diodoro loca ad Oceanũ posita sorte euenerunt qui & populos & montem de suo nomine appellauit. Ferũt astrologum fuisse: deq; sphera mundi inter homines disseruisse: qua ex re visus est orbem humeris sustinere. Hęc Ille libro. IIII. libro autem. V. dicit: duos in hesperia fuisse fratres Hesperum & Atlantem: hos in hortis decora habuisse poma quę ob pulchritudinem aurea mala sunt poetis appellata. Ex Atlãte & Hesperide Hesperi fratris filia genitę sunt. VII. filię quę a patre Atlantides a matre vero Hesperides dictæ sunt. Ouidius autem scribit Atlantem a Themide vate accepisse nequem hospitio Iouis filium exciperet si se ac hortum cum pomis saluum esse vellet: qđ Ille minime faciens. Perseum excipiendo cũ meduse capite in montẽ sui nominis est mutat9. Ex eodem (vt idem tradit auctor) geniti sũt. Hyas Hyades & Pleiades. De primo sic ait: Nondum stabat Atlas humeros oneratus olympo. Quum satus est forma conspiciendus hyas: dicit tandem a leęna in venatione occisum. Hyades & suculę idem sunt. VII. nymphę in cœlo in capite tauri septem radiantia flãmis: Nauita quas hyades graius ab vrbe vocat. Nõnulli hyadis dicũt filias: Ortus earum pluuiam portendit: vnde etymologiam habent. Pleiades totidem sunt nymphę in genu tauri a Pleione matre dictæ eędem & Vergiliæ Ouidius pleiades incipiunt humeros releuare paternos. Quę septem dici sex tamen esse solent seu q; in amplexum: sex hinc venere deorum. Nã Sterope marti cõcubuisse ferunt, Neptuno alcyonen & te formosa Celeno Maian & electram taigetãq; Ioui: Septima mortali merope tibi Syphe nupsit. Pœnitet & facti sola, pudore latet. Nã & Mathematici dicũt vnã obscurã esse nec clare apparere. Prometheus Pandoram fœminã primam e limo finxit ignemq; de Cœlo in ferula furatus pectori subdidit: vnde spiritus illi quapropter. Iuppiter iratus apud caucasum eum relegauit ferreis vinculis cui9 hepar continuo renascens: pascatur ab aquila: liberatus demum ab Hercule. Aeschylus Tragœdiam prometheum scit. Hic Isidem genuit & Deucalionem. Qui cum Pirrha Epimethei filia matrimonio iunct9 humanum gen9 dicitur post diluuium reparasse. hic lapides ex parnasso post terga iactãdo mares illa fœminas edidisse. ASTREVS Titani filius ex Aurora Astream genuit & ventos teste Lactantio Astream: Virgilius Virginem castam ac Iustam in cœlum abiisse dicit: quã virginis dicunt plerique signum Manilius vero poeta Erigonen dicit Icari filiam: Boreas Ventus Thraciæ rex ex rapta Orithyia Zetum & calaim genuit: qui inter Argonautas fuerũt Harpyiasq; a menses phinei fugauerunt vt alibi dixi. Genuit etiã Boreas harpalicen quæ nupta Phineo regi Arcadię causa fuit vt ille priuignos excęcaret: ex quo & ipse deorum Ira oculis capt9 est & infestas

Hyperion. Horę. Sol. Phaeton. Dirce. Circe. Pasiphae. Aeeta. Angitia an gerona. Circe. Miletus. Caunus. Byblis. Aeeta rex. Phaeton. Lygus. Ceus. Latona. Asterie. Diana. Typheus. Iapetus. Atlas. Hesperus. Hesperides Hyas. Hyades. pleiades seu Vergilię. Prometheꝰ Isis. Deucalion Epimetheꝰ Pirrha. Astreus. Astrea. Boreas. Zetus & Calais. Harpalice.

Pinheꝰ rex. ac fœdas mensis Harpyias habuit. Hæc insuper patrem ab hoste oppressum traiecto hebro velo
Zephyrus. citer dicitur liberasse teste Virgilio. Nonnulli lycurgi filiam dicunt. Zephyrus ventus chlorim
Chloris. Nympham adamauit. vt refert Ouidius prẽmiumq; complexus vt floribꝰ Florę nomine prę-
Flora. ser ei tribuit. Hanc floram Lactantius meretricem fuisse dicit ditissimam quæ populũ Ro. hęre-
Alous. dem reliquit. In cuius postea memoriam Floralia instituta vt alibi narraui. ALOVS Titani fi-
Otus & lius. Cuius vxor Iphimedia a Neptuno compressa Otum & Ephialtem genuit. Qui tamẽ Aloi
ephialtes. dę dicti sunt. Hi mõstrosis corporibus Iouẽ detrudere regnis aggressi. Virgilius apud inferos po
nit. Hinc & Aloidas geminos immania vidi corpora. Dicũtur Martem etiam cepisse & in vin-
cula coiecisse cui nihilominus sacrificabant. De his Homerus in odyssea libro. XI. sic scribit τὴν
δὲ μετ' Ἰφιμέδειαν ἄλοκον παρακοίτιν εἰσεῖδον Ἠδὴ φάσκε τὼ σὲ Διὶ μίγηναί και ρετε-
Lycaon. κεῦντο τὼ δὲ μὶν κυθάλιον δὲ γεγεσθην ὠτον τὰ τιθεὸν τὴν λεκλείτον τε φιάλτην. LYCAON
Titani filius Arcadiæ rex cum Iouem hospitio excepisset vt eius diuinitatem tentaret hominẽ
Coctum dismembratim ei adposuit Iuppiter regiam eius statim incẽdit immisso Cœlitus igne
Calliſto. ille ob metum in siluas abiit in lupumq; versus. Calliſto eius filia sese Dianæ Comitem addixit
Compressa deinde a Ioue vtero in balneis apparente dum simul lauaret ab ea repulsa Arcadem
in siluis peperit: ipsa in cœlum relata in septentrione fulget arctos appellata qđ in vrsam a Iuno
Arcas. ne versa fuerat. Arcas vero Ionium genuit patrem Nicostratæ quę ex Vaticinio Carmenta est
Ionius. appellata Euandrum ex Mercurio filium domi seditionibus agitatum impulit vt in Italiã mon
Nicostrata tem peteret iuxta Tyberim. Hic Pallantem genuit qui pro Aenea contra Turnum pugnans oc-
Euander. cubuit cuius cadauer henrici. III. Imperatoris tempore prope Romam a villicis fodientibus re-
Pallas. pertum tantę magnitudinis vt mœnia adęquaret cum maximi vulneris cicatrice atq; hoc epi-
grammate Filius Euandri Pallas quem Lancea Turni Militis occidit more suo iacet hic. Auctor
Martinus in Chronicis. Connumeratur & Tityus inter terræ filios ab homero hic latonam ten
tauit apud inferos porrectus per iugera nouem. Sic enim in odyssea. XI. καὶ τιτυὸν εἶδον γαίης
ἐρικυδέος υἱὸν κείμενον ἐν δαπέδῳ ὁ δὲ πέντε μὲν ἄρουρα κεῖτο πέλεθρα τυτὼ δὲ μιν ἑκατέρθε πάρη-
μενω ἦτορ ἐκείθον. δέρτρῳ ἐσσυμένω ὁ δ' οὐκ ἀπτήρετο χερσὶ λητὼ γὰρ ἠλκύσε δ'
ὀσσε κέδρηθ' παρακοίτην πυθὼ δὲ ρχομένην διὰ καλλίκου πορον.

Saturni progenies.

Saturnus vnus ex cœli & terræ filiis: ponitur ab Hesiodo ac Cęlio patri virilia
abscidisse & in mare proiecisse & ex Rhea Sorore quã eandem Opim & Vestã
& Cybelem vocãt filios editos deuorasse. Iouem autem clam educatum: pro
eoq; saxum oblatum. Hic demum a Ioue pulsus in latium venit. Pingitur se-
nex & cum falce Cronos a grẽcis vocatus quasi tempora deuoret Triga vti-
tur ideſt trium equorum curru. De ipsius templo Romæ diuersę sententię re
ste Macrobio. Tullus Hostilius quũ bis de albanis & ter de sabinis triumphasset ex voto fanum
ei consecrauit: saturnaliaq; tunc primũ instituta. Varro autem dicit ipsius ædẽ a Tarquinio lo-
catam in foro faciundam: ac. T. largium dictatorem saturnalibus eam dedicasse Gellius itẽ scri
bit Senatum deuouisse vt ędes Saturno fieret. Hanc postea ærarium esse voluerũt q; sub illo nul
lum furtum fuit: nec alicui priuatum: nec signare solum aut partiri limite campũ Fas erat in me
dium quęrebant. Sed & ex. L. Accii annalibus deprendimus prius etiam apud grẽcos eodem fe-
Saturnalia. re modo saturnalia celebrata. Saturni filii Iuno Iuppiter Pluto Neptunꝰ Ceres Chiron Picus.
Ouidius ponit & Vestam. Ex ope Iunonẽ memorant Cereremq; creatam: Semine Saturni. Ter-
Iuno. tia vesta fuit Et inferius. Nec aliud vestam q̃ vtuam intellige flammã. Iuno igitur eodem partu
cum Ioue nata prima fuit. Iouis item soror & cõiunx matronis & partibꝰ numine Lucine prę-
est. Ex animalibus pauonem habet consecratum Peperit autem sine viro Martẽ percusso flore quo
dam & Heben cõmanducatis Lactucis agrestibus. quã deam Iuuentutis vocauit ac ministran
tem Ioui pocula constituit Herculiq; vxorem locauit: quũq; forte in conuiuio deoꝝ illa caderet
Ceres. retectis pudẽdis summota est proq; ea Ganymedes raptꝰ. CERES De qua Virgilius prima Ce
res vncoterram dimouit aratro. Prima dedit fruges alimentaq; mitia terris. Prima dedit leges
Proserpina. cereris sunt omnia munus. Hæc ex Ioue proserpinam genuit quæ virgo legens apud Ennã flo-
Pluto. res a Plutone inferni deo dicitur rapta Ceres igitur facibus accensis noctu per orbem eam queri
tando ad inferos peruenit vbi tribus ex horto Plutonis granis mali punici deoratis Ius repetẽ
di filiam amisit: verum Iouis miseratiõe factum vt Sex menses supra terrã cum matre: totidẽq;

cum plutone apud inferos esset. In peregrinatiõe vero Ceres cum apud hospitem pauperem diuertisset filium eiꝰ paruum ęgrotum curauit Triptolemũq; vocauit immortalitate illi donata & curru cõcesso a serpentibus vecto insuper & arte serendi monstrata quã ille per orbem discurrens mortales docuit. Vt auctor est Ouidius. Nonnulli patrem Triptolemi huius Eleusium dicunt fuisse propterea q; in patris honorem Eleusinam vrbem illum condidisse. Eleusinaq; sacra Cereri primum instituisse quæ Greci Temisphoria appellant Latini vero initia. Plutoni autem regna inferna concessa græce Ditis vocatur cui Romę templum apud terentiũ & apud circum sub terra ad quod gradibus descendebatur: sicuti & Conso deo Consiliorum ea significatione vt qui meditantur aut consilium capiunt abdita loca & secreta ad liberandũ petere debeant. CHIRON Centaurus. Saturni ex phylira nympha filius semihomo ac semiequus. In antro educatus iustissimus dicitur fuisse. Herbariam doctus & Lyram. Achillis pręceptor & Aesculapii. quũ Herculem hospitio recepisset sagiptasq; eius attrectaret ex vna forte in pedem cadente morbũ contraxit cũq; accepisset se immortalem ex deoq; genitũ esse vitãdi doloris gratia mortem precatus est: ex quo in signũ cœleste cõuersus. Eius filia Ochiroe Vates fuit ex Cayci fluminis nympha susceptа. PICVS Saturni filius vt auctor Virgilius. Accepimus Fauno picus pater ipse parentem te Saturne refert. Ouidius Marcium Circes dicit virum eumq; dilexisse Pomonam quã obrem in auem sui nominis ab ea commutatum fuisse: regnauit in latio genuitq; Faunũ qui saturno auo (vt ait Augustinus) primus nefaria sacra instituit & Sentam faunam sororem & coniugem suam consecrauit. Hic faunos & Panes & Satyros & siluanos dicitur etiam genuisse. semideos a poetis appellatos. Ouidius Sunt mihi semidei & rustica numina nymphę. Et Fauni satyriq; monticolęq; siluani. Vnum ex his in saltibus ęgyptiis diuo Antonio obuiam factum ponit Hieronymus ea specie qua pinguntur cornibus in fronte: caprinis pedibus interrogatumq; respondisse vnum ex Faunis Satyrisq; esse quos stulta colit gentilitas Eurimedontem insuper Fauni filium ponit Papinius partes Eteoclis Iuuisse Proximus Eurimedon cui pastoralia fauni arma patris Forte cuiuscũq;. Fauni. Quoniam agitabat in siluis. filiam vero Eurimedontis Peribiam Nasithoi matrem Homerus in odyssea scribit. LAtinus postremo Fauni filius apud Laurentum. vt auctor Virgilius. Rex arua Latinus & vrbes Iam senior longa placidus cum pace regebat. Hunc Fauno & nympha genitũ laurẽte Marica Accipimus. Hesiodus in Theogonia Latinum dicit Circes & Vlyssis filium qd monstrare videtur Virgilius teste Seruio quũ ait. Solis aui Specimen. Nã circe Solis filia fuit quamobrem Hygino credendum ipse Seruius putat qui plures Latinos fuisse dicit Virgilium veto licentia poetica nominis similitudine abuti. Lauinia vero Latini filia ex Amata pacta Turno deide æneę concessa causa belli inter eos fuit. Hæc post mortem Aeneę timens priuilegium in siluas fugit vbi Siluium post humum genuit. Vnde genus Albanorum. Deinceps de neptuno saturni filio.

Triptolemꝰ

Faunus.

Sẽra fauna.

Pomona.

Fauni Satyri panes.

Eurimedõ.

Peribia.

Latinus.

Lauinia.

Neptuni progenies.

NEPTVNVS. Iouis frater ex Saturno & opi cui datum Maris Imperium cum tridente loco sceptri a grecis ἐμμοστράτος etiam appellatus quasi terrã commouens. Ministri eius. Tritones. Cete. Phorcus. Palemon. Glaucus. ceteriq; a Virgilio pulcherrime descripti libro. V. Iungit equos curru genitor Spumãtiaq; addit Frena ferox manibusq; omnis effundit habenas & quæ sequunt. Multos dicitur habuisse liberos Inter quos. Amycum. Phorcum Dorum Polyphemum Mesapum Busyridem. Pegasum: Nycteum: Pelyam: Neleum: Cygnum: Chrysaorem Otum & Ephialtẽ. Aegeum: Onchestum: Naupsium: Harpyias. Nasithoum. AEGEVS Igitur Athenarum rex cui Pandion successit TAESEVM genuit cuius secundum Herculem labores memorantur cum quo primum Amazonas superauit rapta Hippolyte regina taurum marathonium interemit. Scyronem & procustem latrones Atticæ sustulit quorum alter de saxo hospites precipitauit alter procustes arboribus per vim retortis discerpebat. Minotaurũ postremo arte Dędali Monstrum superauit filo ad ostium Labyrinthi adposito. Quare Phędra Minois filia abducta victor reuertens oblitusq; nigra vela quæ secum extulerat commutare parti e specula prospectanti causa fuit vt ille mortem filii suspicans in marc se precipitem daret. Aduersus Centauros in nuptiis Perithoi amicissimi sui pugnauit: cum illoq; ad inferos ad rapiendam Proserpinam profectus Peritoo trucidato vix ipse euasit beneficio Herculis ab inferis eum reducentis. domi turbata omnia offendit cum Phędram Hippolitum Priuignum quem ille ex Hippolyta suscepit castissimum Iuuenem accusantem audiret eum Curribus discerpendum man-

Neptunus

Aegeus rex

Theseꝰ rex.

Scyro.

Procustes.

dauit Populos Athenienſes in vicis antea diſperſos in vnum congregauit. Tandem de Rep. be
nemeritus a ciuibus pulſus extra patriam deceſſit cum regnaſſet Annis. XVIIII. gẽitis ex Hip
Hippolyt⁹ polyte Hippolyto: ex Phædra Meneſteo & Demophoonte. HIPPOLYTVS Igit̃ vt ſupra dixi
nouercę accuſatione ꝙ interpellatus de ſtupro renuiſſet peremptus dum fugeret patris Irama
Virbius phocis Currus eius perterrefacientibus: excitatus deinde ab inferis ope Aeſculapii nomine Vir
Aricia. bii quaſi bis viri feceſſit in latium prope Romã vbi Dianam colebat. Virgilius autẽ eum Aritiã
coniugem habuiſſe dicit: quę oppido nomen dedit ex qua Virbium filium ſuſcepit: quem patet
contra Aeneam miſit in auxiliũ Turni. Ibat & Hippolyti proles pulcherrima bello Viribus inſi-
gnem quem mater Aritia miſit Eductum Egerię lucis. MENESTEVS patri Theſeo in regno
ſucceſſit ſucceſſit Antigonus antea vocat⁹ qui ad bellum troianum profect⁹ Demophoontem
Meneſteus. fratrem iuuenem ſecum duxit reuertẽs tempeſtate delatus ad Inſulam Melenam ibidem extin
demophoõ ctus eſt. Demophoon quoq; ex eodẽ bello rediens Ventis & ipſe in Thraciam delatus a phillide
Lycurgi regis filia hoſpitio eſt exceptus ſimul & lecto: a qua poſt aliquot annos defuncto fratre
Medus. diſceſſit ad regnum paternũ ſuſcipiẽdum data ſpe redeundi qđminime ſeruauit. MEDVS Ae
gei etiam filius fuit ex Medea ſuſceptus quã ille Iaſonem & Creuſam poſt ſcelus fugientem ho-
Nauplius ſpitio ſimul & matrimonio ſibi iunxit. NAVPLIVS alius Neptuni filius ex Amymone apud
rex. Eubœam regnauit in vltionem filii Palamedis ignes e turri prętulit: quos gręcorum claſſis ſecu
Palamedes ta naufragium in euripum Capharei deducta fecit. De Palamede vide in ordine litterarũ. HIP-
Hippoma- POMENES. Neptuni nepos ex patre Megareo filio Oncheſti neptuno geniti Atlantẽ virginẽ
nes. curſu ſuperauit. De quibus vide in Atlanta PELYAM Neptuni filium ex Tyro Acaſti patrem
Pelyas. vide in Aeolidis MELEVS Neptuni filius item ex Tyro a fratre pelia e regno theſſalię pulſus ſe
Neleus. ceſſit in peloponneſum vbi pilon condidit genuitq; ex chloride vxore liberos. XII. qui Nelidæ
Pero. ſunt dicti teſte Ouidio inter quos ſunt Neſtor periclimenes & Pero filia tantũ nominati. Home
Chloris. rus in odyſſea. XI. και χλωριν ειδον περι καλλεα την ποτε πυλευτη μερεοπ μετα καλλοσ
Neſtor. ετεκε πορε μυρια εδνα υπλοτα τηι κουρηι αμφιοπος ιασιδαο οσ τοτε ορχομενω μινυειω
ιφιανασσεν ηδε πυλου βασιλευε τεκεν δε οι ατλαα τεκνα ρεστορα τε χρομιον τε περικλε-
μενον ταρεω χοντοισ ιδε πιφθιμην πηρω τεκε θαμα βροτοισι, την παντεσ μνωοντο περικα-
τιται. Neſtor apud Homerum tria ſecula ſe vidiſſe gloriatur interfuiſſeq; in bello cõtra Centau
ros in nuptiis Peritoi: huic in bello troiano partes eloquentiæ: ac ſalubris conſilii dantur ex Eu-
Antiloch⁹. ridice. VII. Mares genuit pręter pyro fœminam inter quos Antilochus in bello troiano periit a
Pyſiſtratus Memnone in pugna interfectus. Pyſiſtratus alter filius miſſus a patre cum Telemacho Lacedæ-
mona ad Menelaum pro inquirendo Vlyſſe apud homerum. Periclimenũ: Nelei filium Hercu-
les in bello interfecit. Huic a Neptuno auo cõceſſum omnia fieri: ſiue in vrſum: ſiue formicã: ſi-
Cromius. ue apem ſe vertere vt apollonius & itẽ Heſiodus poetę teſtantur. Cromius etiã inter filios Ne-
Amyc⁹ rex lei in belloqđ Pilii & Meſſeni contra Epios & Herculẽ geſſere occubuiſſe ponit ab Ouidio. Amy
cus Neptuni filius Bebritiorum rex apud Cyzicum regnauit pugil optimus & ludo cæſtuum
quo tranſeuntes necare ſolebat a polluce demum vno ex argonautis dum illac iter haberẽt eo-
Buthes. dem ludo interfectus eſt. Buthes eius filius qui ob crudelitatem poſt obitum patris e regno pul
Eryx. ſus receſſit in Siciliam vbi ex Lycaſte virgine quã ob pulchritudinẽ Venerem vocabãt. Erycem
genuit qui ciuitatem in monte nomine veneris Erycinę dicauit. Hic etiã notiſſimus pugil po-
Phorc⁹ rex. ſtremo: & ipſe ab Hercule illac iter ex hiſpania habente ſuperatus eſt PHORCVS Neptuni fi-
lius apud Sardiniam regnauit, quidã in Aethiopia dicunt. Nam Gorgonas genuit quas Mela
Orcadas Inſulas in Aethiopico oceano tenuiſſe dicit: qđ Lucan⁹ etiam teſtatur. Has tãtũ duas
Meduſa. ouidius fuiſſe dicit nõnulli tres: quę vno tantũ oculo inuicem vtebantur inter quas Meduſa cri
nibus ſanguineis in lapidem aſpectu mutabat homines a Perſeo tandem ſcuto Palladis interfe
cta eſt reſciſſo capite: cuius guttę per libyam cadentes ſerpentibus regionem referſerunt: hæc il
Scilla. le. Atlantem imprimis regem ac Gigantem in libya dominantem mutauit in mõtem. Scillaitẽ
Phorci fuit filia Glauco dilecta & a Circe ob zelotypiam in mõſtrum mutata Phorcus igit̃ cũ in
Aethiopia aduerſus Atlantem regem pugnaret nauali prœlio ſubmerſus pro deo marino coli-
pegaſ⁹ equ⁹ tur. PEGASVS equus alatus Neptuni filius Lactantio ex Meduſa. Ouidio autẽ ex Meduſę ſan
guine procreatus pede caſtalium muſarum fontem erupit. Hoc deniq; Bellorophon Chimerã
Polyphe- ſuperauit: vti in Aeolidis diximus. POLYPHEMVS Neptuni filius ſimul & vniuerſi Cyclo-
mus. pes in antro ſiculo Vlyſſis ſocios abſumpſere: vide Virgilium in. III. ſcribẽtem Achimenidem ſe
a ſociis in antro relictũ Immemores ſocii vaſto cyclopis in antro. Deſeruere domus ſanie dapi-

busq; cruentis. Intus opaca ingens Ipse arduus altaq; pulsans Sidera dii talem terris auertite pe stem. Nec visu facilis nec dictu affabilis vlli Visceribus miserorũ & sanguine vescitur atro. Galatheam nympham marinã dilexit. NYCTEVS Neptuni filius vt ait Lactantius rex fuit ęthiopię cũ Nyctimene filia cõcubuit quæ in auẽ sui nominis conuersa est. Altera eius filia Antiopa Lynceo regi Thebarum Aegyptiarũ nupta & a Ioue compressa est quãobrem a viro abdicata in ducta Dirce Solis filia quæ illã in vincula coniecit. partus autem tẽdore a Ioue soluta in cythero nẽq; translata Zetum & Amphionem genuit qui Dircen curribus adligatam discerpserũt cõuersam postea ĩ sui nominis fontẽ prope Thebas Bœotias. NASITHOVS neptuni fili⁹ Pheacum rex ab homero ponit ex Peribria Eurymedontis filio genitus ex quo Alcynous & ex Alcynoo Nasicara filia hospites Vlyssis fuere de quib⁹ vide in vlysse. Hinc em̃ horti pręcellẽtes ferunt extitisse HARPYIAE Celeno Ahello & Occipite dicũtur: & neptuni filię fuisse fugatę a mẽsis phinęi ad strophadas a Zeto & Calai. CYGNVS Neptuni filius teste Apollonio inuulnerabilis ex dono patris fuit Ceycis gener ab Hercule tãdem vna cum socero sublatus cum claua & scuto a Vulcano fabricato: auctor Hesiodus in aspide. De Oto & Ephialte supra narraui.

Nycte⁹ rex. nyctemene Antiopa.

Nasithous rex. Alcynous. Nasicara. Harpyie. Cygnus.

De Ioue.

IOVEM Saturni filium postremo loco reseruaui vt ipsius genealogiã longissimam sine interpolatione narrarẽ. Hũc natum saturno & Rhea in hesiodo supra narraui. occultatũq; a Curetibus ne a patre vocaretur. educatũq; a nymphis lacte caprę Amaltheę. Cretenses texere Iouem crepitantibus armis Latini quasi iuuantem patrem vocant Greci vero ζηνα και Δια ꝙ vitam cũctis impertiat vt Orpheus in cratere his versibus indicat εστι Δε των απαντων αρχη ζευς: ζευς γαρ εδωκε ζωα τ εγεννησε και ζηναυτον καλουσι και Δια τηδοτι Δια τουτον απαντα τετυκται εις Δε πατηρ ουτος παντων τεβρο των τε θεων τε Hesiodus autem ζηνα Δε κρονιδης πατερα ανδρων τε θεων τε. Hunc etiam nomine vnius summi dei nobiles philosophi tum Plato colebant q̃q̃ diuersa numina vulgus sibi adsciscerет proprietates viresq; rerum a doctis intelligebantur vt Cicero in natura deorum plenius explicat vbi & Ioues plures aliosq; item deos iteratos poteris animaduertere. Nunc autem filios ipsius recensebo ac primum Dionysium.

De Dionysio siue Baccho.

DIonysius tris Bacchi nomine diodorus ponit primum ex Ioue & Io in Bœotia natum vineę auctorem orbem quoq; obeuntem multas subiecisse nationes ac plane mitiores reddisse docuisseq; vbi vitem tellus non pateretur potum cum melle qd̃ nonnulli Zitum vocant: bœotię Vrbes patrię causa liberas esse iussit In indiam postremo cum exercitu penetrans eam triennio subiugauit inde in Bœotia reuertens primus omniũ triumphauit Indico Elephante inuectus ex quo Bœotii cęteriq; græci ac thraces in eius triumphi memoriam sacra ei Trieterica instituere vnde & in multis gręcię vrbibus triennio Bacchides mulieres cõueniunt quas menadas & bacchas & mimallones vocauerunt Thyrsum ferentes. hymnos & cantus furẽtum more in eius honorem concelebrant. Hic sustulit omnis in orbe impios sed maxime Pentheum Lycurgum: hũc ꝙ vites incideret & illũ ꝙ baccas sacrificantes rideret ab eis discerpi iussum. Secundũ vero dionysium ex Ioue & Proserpina natũ multo priore ętate fuisse nõnulli Sebastum idest Augustum vocant: boues pręterea primũ iunxisse aratro Serereq; eorum opera docuisse ex quo illũ cornib⁹ finxere eiq; sacra ob pudorẽ nocturna faciunt. Tertium ex Ioue & Semele natum posteriorem ferunt puerũ molli corpore & delitiis editum imperfectũ ex paterno crure absolutũ exercitũ quoq; mulierũ circũduxisse cũ Thyrso: secutus est & Silenus pędagogus optimorum institutor studiorum qui plurimũ illi ad gloriã & res bellicas profuit. in bellis vtebatur pardaliorũ pellib⁹ diebus festis Vestibus floridis & delicatis. Aiunt pręterea Duumtora vocatũ quoniam ex vno duo sunt nati Dionysii ex matribus duabus Verum posteri prioris adscripta sunt gesta quapropter qui postea secuti sunt veritatis ignari nominis ducti similitudine vnum extitisse credidere. Hęc Diodo. Satellites Dionysii: Satyri: Tityri: Sileni iidem fere omnes. Eorũ vestes amphimallos tunicas vocant: & Dionysiũ Phlyona απο του φλει ειν ꝙ antiqui dicebant multos fructus colligere Pręterea Protigona a vindemia Staphilitem ab vuis Omphacitsm ab acerba vua. Hæc Aelianus de va. histo. Vocatur item ab aliis auctoribus liber ob vini ebrietatisq; libertatem & cornua habere ꝙ Ebrius fere similis fit & Iacch⁹ qd̃ vinum hiare facit & Euan Interiectio Laudãtis

Bacch⁹ Iuuenis.

Bacch⁹ bar bat⁹ & im berbis.

Bacchũ & Briſe⁹ ideſt Irſut⁹ & lene⁹ a pueritia & lenitate. Nã duas habebat ſtatuas barbatã & imberbẽ Baſſareus a genere veſtiũ: vnde & Baſſarides bacchę. Eius filii Tiones. & Thoas Lemni rex Cui Iſiphiles filia pepercit. Ex oĩbus hircus ꝙ vitib⁹ officiat ei ſacer. pręterea tyrſus & hedera. Templũ romę ſub capitolio habebat nunc Sergio & Baccho martyribus dicatum.

Tioneus.

Thoas.

De Hercule: Venere: Minerua: Mercurio.

HErcules Iouis ex Alcumena fili⁹. Cui⁹ labores iuſſu Euriſtei toleratos Virg⁹ breui epigrãmate cõplectit: apud greços vero Antipater: Si cupis & ꝑſa oſone copioſius Diodorus lib. V. Qui etiã Tris eius noĩs facit. Vnũ ęgyptiũ antiquũ pro deo ab illis habitũ qui ſubacta magna orbis parte colũnas in Aphrica poſuit Secundũ Cretẽſem qui olympicũ inſtituit certamẽ. Tertiũ Thebanũ ex alcumena. Cui nihilomin⁹ ex rerũ geſtarũ & noĩs ſimilitudine tribuuntur Euriſtei labores & Colũnæ in Europa fixę tanq̃ vnus fuiſſet. Herodotus aũt ait vetuſtũ eſſe apud ęgyptios deũ Herculẽ putatũ iam. XVII. Annorũ millib⁹. Itaq; recte greços facere qui tẽpla Herculi colẽda cenſuerũt. vni quidẽ Immortali & imolanti cognomine Olympio: alteri vt Heroi parẽtãti. Elenchus greçus auctor ſcribit Herculẽ: Briareũ quondã vocatũ ad colũnas quę nũc ſunt Herculis ꝓnetraſſe ibiq; diu moratũ. poſtremo alterũ Tyriũ veniſſe Delphos ad oraculum. reſpõſumq; habuiſſe ipm alterũ Herculẽ eſſe. De hoc itẽ apud diodorũ legit ob honorẽ ei a platinis ipenſum dixerit qcũq; ei Decimas bonoꝝ daret vitã fœlicẽ victuros. Hic Deus colebat domibus ac pingebat bono diuitiarũ auſpicio. Pręeſt & fortibus & inueniẽdis theſauris Deniq; humanę felicitati. Inter plures ei⁹ filios Telephus fuit: ex Augea filia Alei arcadię regis qui Auĝ iuſſu expoſitus in ſiluis & a Cerua nutritus: dein dono datus Teutrãti Myſiæ proq; filio educatus Telephus eſt appellat⁹ quaſi a cerua nutritus. auctor Diodorus in eodem libro. Huius item filius Cyparíſſus Siluano dilectus fuit: quũq; eius Cerua quã amabat ab illo imprudenter interficeretur. puer ob dolorem periit verſuſq; in ſuis nominis arborem. VENEREM Iouis filiã a veniendo noſtri dicũt appellatam ꝙ voluptas libenter veniat greci αφροδιτην ꝙ eſpuma maris e teſtibus Saturni ꝓiectis ſit natã: Concha inſidẽtem finxerũt ꝙ vt legit apud Stobeũ Mulierem deceat ꝑter ọ̃ia cura ſub tecto ac ſilẽtiũ. Triplicem eã & Amores geminos Cicero facit. MINERVAS idẽ qnq; ponit: primã Apollinis matrẽ: aliã ortã apud Nilũ quę ab Aegyptiis colit. Tertiã ex Iouis capite ſine matre. Quartã Iouis & Coryphes oceanidis quadrigę inuẽtricẽ. Quintã ex Pallante q̃ patrẽ interemit vim ei adferẽtẽ. pennatis ſcribũt talariis: greçis dictam αθηναν & Palladẽ quum artibus pręeſt. Bellonã latinis quũ militię Homero quoq; κουρη τριτογενεια & αιγι ουχος ab ęgide ideſt ſcuto quod ꝑfert. Amat oliuã arborem inter Ciuitates vero Athenas quibus etiã nomen dedit. perpetuã quoq; virginitatẽ ſeruat: ꝙ ſapiẽtię ſtudentes abſtinẽtiam maxime veneriorũ deceat. MERCVRIVM Ioue & Maia genitũ dicũt cuius nepotẽ Auguſtinus Trimegiſtũ illũ ęgyptiũ: cuius extãt nõnulla de philoſophia facit. Numen eſt eloquẽtię mercatorũ Furũ Pręſtigiorũ. Pręterea interpres deorũ Pileũ gerit & talaria ac virgam. Hac animas ille euocat horco. hac deducit: Eius Filii Eudor⁹ ex Polymia teſte Homero Myrtilus Auriga Oenomai regis Euander de quibus alibi diximus Hermaphrodytus qui vtrũq; ſexũ habuit Daphnis paſtor & Aethalis Preco cui quãdoq; inter mortuos: quãdoq; inter viuos eſſe licere conceſſum eſt vt auctor Apollonius poſt Argon αλλοθυποχθονι οισ εμαρυθμιοσ αλλοτεισ αυταισ ηελιοισ. Ex hoc itẽ Lares teſte Ouidio & Lara nympha procreati quę & Mania dicta eſt: his ex reſponſo Apollinis Tarquinius ſuꝑbus iuſſit vt capitibus puerorũ pro ſalute familiarũ ſacrificaret: qđ Brutus expulſis regibus correxit: capitibus alliorũ & papauerũ oblatis. ſic reſpõſo occurrẽs: dicẽti capitib⁹ ſatiſfieri oportere. Cõpitalia quoq; ſunt dicta ꝙ in illis ludi in cõpitis fierent: ibidẽq; manię deę effigies ſuſpenderent: auctor Macrobius: qui hãc correctionem ſimilẽ illi fuiſſe dicit quã Hercules fecit de Imaginibus ꝑcipitãdis i tiberim q̃ Oſcilla dicta ſunt vt & alibi cõmemorauĩ.

Minerua.

Mercurius.

Eudorus.

Myrtilus.

Euander.

Hermaphrodytus

Daphnis.

Aethalis.

Lares.

Cõpitalia.

Oſcilla.

De Apolline.

APollines vero quattuor Cicero ponit primũ antiquũ cuſtodẽ Athenaꝝ: alterũ Coribãtis filiũ natũ in Creta cui de ea Inſula cũ Ioue fuiſſe certamẽ tradit. Tertiũ Ioue & latona natũ q ex hyperboreis Delphos venerit q̃ius Euſeb⁹ illũ antiqorẽ deſcribit: Quartũ in arcadia quẽ arcades ꝙ illis leges dederit Nomion vocant: deide ob nimiã ſeueritatẽ regno pulſus ad Admetũ Theſſalię regẽ cõfugit & iuxta Amphryſium amnẽ eius armenta pauit. Quare a paſtoribus pro deo colit: Homero plurib⁹ appellat noĩbus, φοιβος απολλων αγυροτοξος εκηβολος εκα

τεσσ: ꝙ vero hęc dictio Apollo quattuor eiꝰ artes videlicet muſicã: medicinã: vaticiniũ: & ſagi
ptas in etymo demõſtret apud græcos: vide platonẽ in Crytilo: & vbi nos de noibus alio loco
diximꝰ. Eiꝰ filii ꝑcipui Aeſculapiꝰ: Linꝰ: Ariſteꝰ. Dicit & amaſſe nymphas Cirenen & Daphnẽ
penei fluminis filiã: quã fugitãtẽ in laurũ cõuertit. Præterea pueros Hyacinthũ quẽ ludẽdo di
ſco peremit: ꝙ Boreæ magis pareret amatori: & Branchũ Theſſalũ: vt ait Lactantiꝰ: interfectũ Daphne
adeo doluit: vt & ſepulcro ſacraret: & tẽplo Brãchiadis Apollinis. Aeſculapios tris Cicero po Hyacinthꝰ
nit: verũ pro oĩbus vnũ latini colunt. Ouidiꝰ: Diodorus: aliiq; dicunt Apollinis & Coronidis Branchus.
filiũ fuiſſe traditũ Chironi erudiendũ: ac Hyppolitũ hærbis in lucẽ reduxiſſe: ob quã cauſã ful Aeſculapiꝰ
minatũ a Ioue. Hic deus petitꝰ a Romanis vigẽte peſtilẽtia e libris ſibyllinis per. x. legatos Epi
dauro vbi colit: anguẽ qui ſe in nauim eoꝝ cõiecerat: in quo ipſius numen eſſe cõſtabat: depor
tauere: eoq; in inſulã Tiberis elapſo: in eodẽ loco ſedes ei cõſtituta eſt: auctor Liuius. xi. Huiꝰ itẽ
filii Machaon & Podalirius in bellũ troianũ vnacũ aliis ducibꝰ ab Homero cõmemoratis pfecti
ſunt. Linum Apollinis filiũ Virgiliꝰ facit. Lactãtiꝰ itẽ eiꝰ ex Pſamata Crotopii regis Argiuoꝝ fi Machaon.
lia natũ: q a matre expoſitus apud fluuiũ Nemeũ a canibus diſcerptꝰ fuit. Quare Apollo irat: Podalirius.
monſtrũ in ea regiõe immiſit oĩa vaſtãs: qđ deinde Corœbus interfecit. Papiniꝰ huiꝰ meminiſſe Linus.
videt. Irradiãt medio litiis intextꝰ acanto Letiferiq; canes. Diogenes autẽ eũ Thebis natũ Mer
curio: muſaq; Vrania ſcribit: q ſolis & lunæ curſum: aĩa aliũq; ac fructuũ genera ab initio narra-
uit: quẽ & Anaxagoras poſtea phus eſt imitatus. Ariſteus regnauit in Arcadia ex Apolline Cy
rene ipſe filia genitus: rapta in eo loco vbi Cyrene vrbs ex eiꝰ noie dicta eſt: a nymphis educa-
tus fuit: mel: lac: & oleũ in Sicilia conficere docuit: quãobrem vti deus eſt habitus: regnauit in Ariſteus
Arcadia: in Bœotiã deinde pfectꝰ ex Auctonoe Cadmi Acteonẽ genuit: qui diſcerptꝰ a canibꝰ
poſtea fuit: vt auctor eſt Diodorus lib. v. Ariſteũ Virg. in vl. geor: vbi eiꝰ fabulã refert: ex Peneo
flu. & Cyrene natũ dicit. Heſiodus Apollinẽ paſtoralem eum vocat. Varro Aegarim appella-
tũ apud Ceam dicit: ꝙ pecus ibi a peſte curauerit: ara Ioui dicata

Vulcani ꝓgenies.

VIcanus Iouis & Iunonis filius: ob deformitatẽ in Lemnũ inſulã a parẽtibus Acteon.
deiectꝰ ponit ab Homero in primo Iliados: vt Ioui fulmina fabricaret: dum Vulcanus.
e cælo caderet clauduꝰ effectus eſt. De quo Virgiliꝰ. cui nõ riſere parẽtes. Nec
deus hunc mẽſa dea nec dignata cubili. V eneris inſuper maritũ dicũt: quã
in adulterio cum Marte deprẽnſam ſole mõſtrante catenis adligauit: inſup
Erichthoniũ: Caccũ: & Cęculũ genuiſſe. Erichthoniꝰ nãq; ex eius genitura natꝰ
in humũ cadente: dum Mineruę vim afferre voluiſſet: pedes habuit angui-
nos: qua propter currũ ad eos tegendos excogitauit: regnauitq; Athenis. Virgiliꝰ. Primꝰ Eri- Erichthonius
chthonius currꝰ & quattuor auſus Iungere equos. Cuiꝰ fabulę cauſam vide in Aug. de ci. Hic us rex.
Pandionẽ: Procrim: Orythyiã genuit de Procri vxore Cephali inter Aeolidas nati: alibi dicit ſi
mul & his qui Harpyias a mẽſis Phinei ad Strophadas fugauerũt. Ex Pandione Athenarũ rege Pandion.
Progne & Philomena: quarũ prima Thereo Thraciæ regi nupſit: qui dum Philomenã ſororem Progne
viſendam deducit: in itinere vitiauit: eiq; ne facinus retexeret: linguã abſcidit. Re cõperta Pro Philomena
gnes indignata: reuertenti viro Ithim cõmunẽ filium in epulis adpoſuit: ex quo mutati oẽs: il-
le in Vpupã: Progne in Irundinẽ: Philomena in luſciniã. Dędalus quoq; e genere Erechthida- Dędalus
darũ: vt ait Diodorus li. v. clarꝰ architectura. Telen puerũ diſcipulũ ſuũ interemit ob inuidiã: Teles puer.
ꝙ figuli rotã reperiſſet: & ſerram inuẽta ſpina piſcis ad eius ſimilitudinẽ formata: ob quam rem
actꝰ in exilium: venit in Cretã in amicitiã Minois: eiq; labyrinthũ conſtruxit. Paſiphae quomo
do tauro concũberet incluſa ligneo monſtrauit: quam ob cauſam inde aufugit in Siciliã apra-
tis alis Icaro filio: qui cadẽs mari nomen dedit. Minoe igit eum pſequente bello: a Coreclo rege
ſpecie colloquii in thermis retentus eſt donec ęſtu ſuffocaret. In cuiꝰ memoriam Cretenſes Mi
noiã ciuitatẽ in Sicilia poſtea ædificauerũt. Hęc Diodorus: vnde ꝓuerbiũ fluxit ex artificis ex
cellentia: vt clara opera Dædala appellent: Virgilio Dędala tecta. Homerus, οσχερσιμηστισα
το Δαιδαλα παντα τευχειν. Caccus monſtrũ fuit igniuomens: qui ante Romã cõditã in Auẽ Caccus.
tino habitabat: terror oĩm vicinoꝝ: aduenienti Herculi ex hiſpania cũ armento Gerionis: quat
tuor ſubripuit boues: ab eoq; propterea claua necatur. Hiſtoriam vide in Virgilio hic ſpelunca
vaſto ſummota receſſu Semihominis Cacci. Ceculus: de quo idem. Nec Prænęſtinæ fundator Ceculus.
defuit vrbis Vulcano genitum pecora inter agreſtia regem Inuentumq; focis omnis quem cre
didit ętas Ceculus.

Martis progenies.

Mars

Ars Iunonis abſq; patre filius ab Ouidio ponit: ex herba quadã quam ei Flora monſtrauit p cuſſa: apud aglonẽ regnare dicit Virgilio: Gradiuuſq; pater gethicis qui pſidet aruis: vnde gentes illæ feritatẽ prę cæteris auſpicant. Inter ei⁹ liberos Oenomaus ponit: Thereus: Parthaon: Phlegias: Hyperi⁹: Aetholus: Euadne: Hermione: Romul⁹ & Rem⁹. Oenomaus apud Elidẽ regnauit: bello pulſus a Pelope q ei⁹ etiã filiã Hippodamiã curſu ſuperatã eſt adſecut⁹ de quib⁹ vide in Pelopidis: de Thereo itẽ Thraciæ rege ac Progne: vide in Neptũno. Parthaon Martis ex Meroe filius: nõnulli ex Meleagro dicũt patre: filiũ habuit Oeneũ Calidoniæ: ex quo geniti Deianira: Meleager: Tydeus & Menalippus. Deianira Herculis fuit cõiũx: de qua paulo poſt inferi⁹: vbi de Neſſo centauro. Meleager Oenei ex Altea Teſtio genitore nata fili⁹: quũ regno paterno ſucceſſiſſet: acoibus diis pterq; Dianę ſacrificaſſet: aper ab ea immiſſus eſt: q regionẽ omnẽ euerteret: ad quẽ pdendũ viros vndiq; fortes acciuit: inter quos Atlanta fuit Iaſii Arcadiæ regis filia virgo fortiſſima: q̃ prima eſt aprũ iaculata: ex quo ei⁹ capite Meleager eam honorauit: qd ei⁹ auunculi eripere tentãtes: ab eadẽ interfecti ſunt. Altea igit̃ mater indignata ob fratrũ mortẽ: ſtipitẽ quẽ fatalẽ filio ſemiuſtũ exigne ſeruauerat: rurſus igni tradidit: ex quo Meleagri mors ſecuta. Meleagri hiſtoriã vide Pleni⁹ in Iliados lib. ix. quẽ conuerti: in quo hę inter cætera referunt de ipſo Meleagro Alteę matri grauiter ſubcenſuit: inde delitiis tm̃ Cleopatræ cõiugis hæſit: olim Marpiſſa atq; Ideo genitore creatę. Ideus illoq; qui hoim fortiſſimus vn⁹: cõiugis ob cauſam in phœbũ direxerat arcũ: hanc olim Alcyonẽ cognomie forte patẽtes Dixere: Alcyonis q; fatũ flebile mater Filia quũ rapta eſt fuerit miſeranda ſecuta. Parthenopeus ei⁹ ex Atlanta filius inſcia matre venit ad bellũ thebanũ: in quo occubuit: admodũ adoleſcens forma pcellenti: quẽ admodũ a Statio ſcribit. Menalipp⁹ Oenei filius dũ in ſiluis aprũ vna venaretur: Calidoneũ a Tydeo fratre imprudẽte atq; fortuitu occiſus eſt. Quapropter Tydeus ob metum fugiens Argos nocte venit: imbrẽq; in atria Adraſti regis vitãs cõfugit: vbi paulo ante polynices exul a regno paterno cõfugerat: quũ q; locus duoq; non eſſet capax: ad arma venerũt. Quorũ ac totã Thebanã hiſtoriã vide in Thebis: quas in gęographia deſcripſi. Scribit autẽ a Statio corpore fuiſſe admodũ paruus: ſed aĩo ſimul & audacia pugnaciſſim⁹: ex Deiphile Adraſti filia Diomedẽ ſuſcepit: q in bello troiano terti⁹ virtute poſt Achillẽ & Aiacem ab Homero deſcribit. Nã equos Rheſi cepit: Palladiũ ſuſtulit: martẽ vulnerauit: inſup & Venerẽ q̃ Aeneę cum eo cõgredienti attulerat: poſtremo reuertens ob adulteriũ Aegialis cõiugis domũ vitans: in Italiam apud Garganũ conſedit: vbi plures cõdidit vrbes: vt alibi dixim⁹: ac mortuo tẽplũ ei Diomedeũ teſte Auguſtino dicatũ: ſocii ei⁹ in aues herodios mutati. Aetholus Martis filius teſte Plynio: q ait ei⁹ inuentũ fuiſſe iaculũ Aetholis: vbi poſtea Oeneus & ei⁹ ſucceſſores regnauerũt nomen dedit. Euadne Martis filia ex Thebe: quę Capaneũ virũ extinctum in bello Thebano videns: in eodẽ ſe rogo ob amorẽ moritura ipoſuit. Genuit autẽ ex eo Steneleũ. Hermione Martis filia Cadmo Thebarũ regi nupſit: cui Vulcanus monile ptioſum fabricaſſe dicit infauſti ominis illud poſſidentib⁹. Nã ipſa primũ in odiũ viri ob zelotypiã venit. Deinde ab Argia Polynices poſſeſſũ infelici viri exitu: poſtremo Eriphile dono ab ea datũ: cauſa fuit vitũ Amphiaraum manifeſtaſſe: ex quo a filio interfecta. Hermionẽ aliã Menelai filiã Oreſtis coniugẽ: in Aeacidis dixi. Phlegias Martis fili⁹ q Ixionẽ genuit & Coronidẽ: quã ab Apolline vitiatã ſentiẽs: tẽplum ei⁹ Delphis incẽdit. Quãobrẽ Apollo irat⁹: eũ apud iferos relegauit: vt ſub ingẽti ſedeat ſaxo: ruinã ei⁹ cõtinuo metuẽs. Virg. Phlegiaſq; miſerrim⁹ oẽs Admonet: & magna teſtat voce per umbras: Diſcite iuſtitiã moniti & nõ temnere diuos: & q̃ ſequunt. Ixion ei⁹ fili⁹ in Theſſalia regno paterno ſucceſſit: q quũ cęli honore a Ioue dignat⁹ eſſet: archanorũq; ei⁹ pticeps: Iunonẽ tentauit: illa in ſui ſilitudinẽ nubẽ ei obiecit: ex cui⁹ amplexu Cẽtauros genuit. Iuppiter idignat⁹ eũ fulmine ictũ ad inferos deiecit: rotęq; volubili ac ſerpẽtũ plenę adligauit: vt Ouidi⁹. Voluitur Ixion & ſe ſequturq; fugitq;: & q̃ ſequũt. Centauri autẽ mõſtra fuerãt: equi poſt eriora: homines anteriora. Inter quos noiati tm̃ Ileus: Pholus: Eurytus: Neſſus: hic vltim⁹ ptio viatores ad Euenũ fluuiũ tranſmittebat: inter quos & Deianirã Herculis quã in alterã traductã ripã violare conatus Herculis ſagipta petit. Ex quo moriens veneno tunicã ifectã ſpecie amatorii quo cũ Hercule vteret Deianirę dedit: quã ille p Lycã Herculi miſit: ex quo ipſe flagrauit pri⁹ Lyca de ſaxo pcipitato. Perithous Ixionis ex cõiugio fili⁹ in nuptiis Hippodamię ſimul cũ Cẽtauris deos ois prætermartẽ inuitauerat: quare ille irat⁹ Centauros ebrios excitauit: vt rapere Hippodamiam

Oenomaus
Parthaon
Oeneus rex
Deianira
Meleager.
Altea.
Atlanta.
Cleopatra.
Marpiſſa
Ideus.
Partheno-
peus
Menalipp⁹
Tydeus
Deiphile
Diomedes.
Aetholus
Euadne
Hermione.
Phlegias.
Ixion
Lapithæ
Centauri.
Neſſus.
Deianira.
Lycas.
Perithous.
Hippoda
mia

conarent. Crateras poculaq; iacientes in qua rixa superati a Laphitis: vt scribit Ouidius. Fuere hi tm populi Thessalię auxilio Peritoo venerant: post hęc Peritous ad rapiendã Proserpinã ad inferos cũ Theseo amicissimo descendit: vbi a Cerbero q̃primũ trucidat9. Theseus autẽ Hercule iuuante saluus fuit. Aliã Hippodamiã supra narrauimus Oenomai regis filiam Pelopis coniugẽ. Tertiã quã Achilles rapuit Briseida appellatã: in Aecidis diximꝰ. In cœna itẽ Peritoi quã supra memorauí Ceneus est interfectꝰ. Is.n. ab initio Cenis virgo fuit Elathei Lapithę filia: quę a Neptũno cõpressa: sexus mutationẽ: simul & se esse inuulnerabilẽ ipetrauit. Cõgressus autẽ cũ centauris quũ multos ex eis interfecisset: ipse demũ ab eisdẽ non ferro sed trabibꝰ cõlectis vsq; terrã infissus est: in auẽq; suí nois mutatus. Regnauit apud Gyrtonẽ: vnde filiꝰ eiꝰ Coronꝰ in ter argonautas apud Apoloniũ ponit. Filiam itẽ habuit Atlantã: quę quũ ex respõso nullo viro cõiungi deberet: petentibꝰ pcis ea lege pmisit se coniugẽ futurã illius a quo pedũ cursu superaret: victo autẽ necẽ statuit. Hippomanes Macarei filius ex Neptunni pgenie eam vicit iactis tribꝰ aureis malis a Venete dono acceptis cursũ puellę morantibꝰ. Sed dũ in luco matris deum cõcubuere: in leones ambo mutati sunt.

Lapithę.

Duę Hippodamiæ.

Ceneus

Coronus

Atlanta.

Hippomanes.

De Lacedęmone Orione: & Pilumno

Einceps mortale genꝰ Iouis Lacedæmon: vt scribit Dyctis Cretensis: eiꝰ fuit filius ex Taygeta Agenoris filia: quí Lacedæmoniã cõdidit: ex hoc Amyclas genitus: aliã de suo itẽ noíe vrbẽ. Argulus exinde Amycla natus Oebalũ genuit patrẽ Tyndarí: q ex Leda Castorẽ: Pollucẽ: Helenã: Clitemestrã: Icarũ edidit. Icarus inuẽtor vini fuit in attica regione: a colonis deinde ab ebriis iugulatus est vt ait Propti9. Icare Cecropiis merito iugulate colonís. Cuiꝰ canis Erigonẽ filiã gestu ad locũ cędis duxit: quę cõspecto patre prę dolore laqueo vitã finiuit: relataq; in cęlũ cũ cane inter astra virginis noíe micat: Penelopẽ Vlyssis cõiugẽ Icarí etiã filiã vulgo laudatã duris Samius historicꝰ; & Lycophron poeta impudicã fuisse: cũ Procisq; oíbus cõeubuisse scribunt Castorẽ & Pollucẽ cũ sororibus fabulositas Iouis in forma Cygni & Ledę ex geminis ouis filios fecit: cũ Tyndarí sint. Homerꝰ ī odissea lib. xi. και λη Δηρ ει Δορ την τυν Δαρεου παρακοι τιμ ηνυποτυμ Δαρεω κρατεοφρον ερειματο ϖαι Δεκαζορα θυπτολαμορ και πυξαραθον πολυ Δευκα. Horũ alter mortalis genitꝰ domitor equoq; fuit: cuiꝰ inter equos Cyllarus noiat: alter Pollux imortalis ac pugil Amycũ vicit Cyzící regẽ quũ inter argonautas esset. Ouidiꝰ dicit hos phœben cũ sorore rapuisse: q̃ Lynceo & Idę fratribꝰ nuptę fuerant: quãob rẽ orto inter eos bello Castorẽ occubuisse: pollucẽ immortalitatẽ cũ fratre Ioue pmittẽte diuisisse: vt sex mensibꝰ vicissim viuerẽt in cælo: pspera sunt nauigãtibꝰ sydera. Helena bis rapta a Theseo primũ: quã Castor & Pollux reduxerũt. Deinde a Paride cũ nupta esset Menelao a quo post bellũ Troianũ in Aegyptũ ducta: postremo Lacedęmoniã; vt Homerꝰ testat. Seruius de gemino raptu quonãmodo fieri potuit mirat: quũ tpa nõ cõueniant. Clitemnestra Agamemnonẽ virũ redeũtẽ a bello troiano vnacũ adultero suo Aegísto oblata chlamyde sine capitis exitu iugulauit: mox & ipsa cũ eodẽ a filio Oreste. Orion teste Ouid. de fastis: Iouis: Neptunni: & Mercurií filiꝰ fuit: qui cũ simul peregrinarent: recepti hospitio ab Hyreo paupere sene ac cęlibe cũq; liberos optare diceret: illi hospitii mercede minxerũt in corio bubulo: ex quo deide terra in fosso: mẽse decimo puer apparuit: Orion ex vrina dictꝰ: hic satelles postea Dianę fuit: ingẽs corpore: ea arrogãtia vt oẽs feras se iactaret interfecturũ: ictus demũ a scorpione breui aiali extinctꝰ est ac in cælũ relatꝰ: micat inter sydera infestũ nautis signũ. De hoc Homerꝰ in. xi. odysseę. τον δε μετωρι ωρα πελωρι ον εισεροησα θηρασ ομου ειλευρτα κατασφο δελον λειμωνα. Vergilius: Sed quãtꝰ Orion Ingredit. Erat.n. magnitudine gygãtea. Huiꝰ filius Hippologꝰ Dryãta genuit: quẽ in bello Thebano Papinius fuisse ponit. Dryante vero Lycurgꝰ genitꝰ Thraciæ rex quũ spernẽdo Bacchũ vites incideret: crura sibí succidit. Lactantiꝰ dicit eũ marí pcipitatũ: eo q̃ primus merũ aqua miscuisset. Hic Anceũ Harpalicen & Phillidẽ liberos habuit. Ancæus is fuit: vt auctor est Aelianus: qui quũ vites sereret iam senex derisus a seruo: quasi fructꝰ non gustaturꝰ adueniẽte vindemia: ex eis calicẽ extollens ei plenũ ostentabat: at seruus puerbiũ illud iactauit. πολλα μεταξυ πελει κυλικοσ και χειλεωσ ακρου. Multa inter calicẽ eueniũt labrũ q̃ supmũ: ac statim aper nũtiatꝰ agrũ vastare: obuiã pfectꝰ ac discerptꝰ est calice nõ degustato. Phillis in Ouidii epís ponit; hęc quũ Demophoõtẽ a bello troiano reuertentẽ hospitio & lecto excepisset: ab eodem abeunte & redire pmittente decepta est. Pilumnũ Iouis filium Virgilius facit: vbi Iuno loquitur. Ille tamẽ nostra deducit origine nomẽ. Pilũnusq; illí quartꝰ pater Daunus Pilumno genitus in Apulia regnauit: & ex Danae Acrisii patris iram illuc fugiente: pa-

Lycurgus

Hapalicen.

Anceus.

Phillis

Pilumnus.

trẽ alteri⁹ Dauni pcreauit: cui⁹ nomen apud auctores nõ repperi. Hic Faunũ ex Venilia sorore amatæ cõiugis Latini Turnũ genuit: q ab Aenea in bello interfect⁹ fuit: vir alioquin miræ fortitudinis Virgilio descriptus: cũ in singulari certamine cõgressus saxũ antiquũ ingens cãpis qd forte iacebat limes agri posit⁹ in Aeneã contorsit. Apd Ardeã regnauit: Iuturnãq; sororẽ amãtissimã habuit: quç a Ioue vitiata ob mercedẽ oblatæ virginitatis imortalitate donata: & nympha Numici fluminis facta est.

Turnus.
Venilia
Amata
Iuturna

Minois progenies.

MInos Iouis & Europæ filius in Creta regnauit: antiquissim⁹ sane oĩm quos legimus: classem pparauit maximã: partẽ maris quod græcũ nunc vocant tenuit: & insularũ Cycladũ imperiũ prim⁹: in earũ plerisq; colonias posuit Carib⁹ eiectis: filiosq; suos cõstituit reges: primusq; piratas e mari sustulit: quũ & græcis & barbaris mos olim pdari fuisset: qd exẽplũ Ethrusci pri⁹ introduxere: resq; laudi poti⁹ q̃ vitio daret. Quãobrẽ vrbes procul a mari incolebãt metu latronũ in altis plerũq; mõtib⁹: easq; sine mœnib⁹: in hãc sẽtẽtiã fere Thucydides. Hic igit imitat⁹ Rhadamantũ regẽ ante se iustissimũ in ea insula apud Gnosum nouẽ annis qbus impauit: in antrũ descendebat: leges se ab Ioue accipere dictitans: vt auctor Strabo. Homer⁹, ερθαδεμινωσ ερνεωροσ βασιλευσ μεγαλοισ αριζησ, Filiũ habuit Androgeũ q quũ ob inuidiã ab Atheniẽsib⁹ q̃ in athletica superasset interfect⁹ fuisset causa belli cõtra ipos fuit: ac primũ in Megarẽses Atticę vicinos: quorũ rex Nisus crinẽ i capite purpureũ patrię fatalẽ habebat: quẽ Scylla filia. Minois amore capta: patri dormienti abscindẽs noctu portis reseratis ad hostem ptulit: ex quo ille victor auertsat⁹ facin⁹ eam i mare suscepta dimersit: q̃ in Cyri auẽ ex Ouidii fabula lib. viii. mutata est. Minos post hęc Atheniẽses coegit ad dãda Minotauro certa iuuenũ corpora. Minotaur⁹. n. ex Pasiphae coniuge & tauro natus ei fuerat: cũ qua arte Dædali ligneo incluſa simulacro illa cõcubuerat simul & ei nato Labyrinthũ fabricauerat. Theseus igit cũ ex sorte ad eũ nauigasset: mõstrante Phędra filo forib⁹ adposito: labyrinthi errorẽ superauit. Victor igit Phædrã & Ariadnẽ filias Minois secũ volentes tulit: Ariadne in quadã insula nocte silenti dimissa: a Baccho ex India aduenĩente adamata: atq; asportata fuit: cui coronã dono dedit: quod in cœlo signũ dicũt astrologi fulgere. Dędalus interea quũ patrato scelere irã Minois fugeret: Icaro filio aptatis alis in Siciliã puenit: quo insequentẽ Minoem habuit: quidemũ apud Camarinẽ ciuitatẽ a filiabus Crotali teste Aristotele in politicis: interfect⁹ est: post mortẽ ob iustitiã iudex fingit apud inferos. Virgilius. quęsitor Minos vrnã mouet. Glauc⁹ alter fili⁹ eius & Deucalion ponit ab Homero in Iliade: ille qui post diluuiũ gen⁹ reparauit. Deucalionis vero Idomeneus describit: qui rediens a bello troiano quũ ex voto filiã quæ sibi primo occurrerat sacrificaret: pulsus a ciuibus ob crudelitatẽ: venit ad Salentinos in Italiã: vbi Petiliã condidit. Hui⁹ item Orsilochus filius cũ capto Ilio præ dę pars ne Vlyssi daret maxime instaret: ab eodẽ interfect⁹ est. Rhadamantũ quoq; Minois fratrẽ ex Ioue itẽ faciunt: simulq; iudicẽ cõstitutũ apud inferos, alii regẽ ante eũ in Creta fuisse dicunt. Homerus in. xi. odysseę. ερθη τοι μινωα Διου Διοσαγλαον υιον Χρυσεον σκηπτρον εχοντα θεμιζευοντα νεκυεσσιν.

Dędalus.
Icarus

Rhadamãthus

Persei progenies.

PErseus Iouis filius ex Danae Acrisii regis filia: auũ iteremit: regnũq; Argæorũ Micenas traduxit: de quo inter Argęos in gęographia satis dixi. Gorgonẽ vicit: eiusq; capite Atlantẽ vertit in montẽ: quũq; Andromachẽ filiã Cephei regis ex Casiopa vxore apud Ioppem monstro relegatã solueret: ex ea Gorgophonẽ genuit: hic vero Electrionẽ Alcumenę: & Alceũ Amphitriõis patres pcreauit. Amphitryo ex Alcumena Herculẽ & Iphicleũ: de qua fabula apd plautũ. Amphitryo quãdo Hercules Ioue cõceptus gemina nox fuit: qd Iulius maternus interpretat: solis eclipsim tunc fuisse. Nã eo tẽpore res magnas siue fęliciter siue infęliciter portendi. Ex Iphicleo Iolaus genitus: qui quũ vidisset ei⁹ filias ab Hercule vitiatas: aufugit in Sardiniã: ibiq; Impauit. Perseĩ item filios Achemenidẽ & Erythrum Solinus dicit fuisse: quorũ alter apd populos suũ nois inter Persas imperauit. Alter apud mare rubrum: Erythreumq; ab eius noie appellatum. Stenel⁹ quoq; Perseĩ filius apud Homerum in Iliade scribitur: qui i regno Micenarum patri successit. Hic & Euristeum genuit: qui die quo Hercules natus est: quem quum exastis maxime formidaret: variis obiecit monstris.

Perseus
Casiopa
Cepheus
Andromade.
Gorgophõ.
Electryo
amphitryo
Iphicleus
Iola⁹. Achemenides
Erythrus.
Stenelus.
Euristheus.

Epaphi progenies.

Eli Prisci pgenies breuiter recẽsenda. Hic Epapho nat⁹ Aegyptio rege Iouis & Isidis filio: siue vt placet Eusebio Isidis & Telegoni cuiusdã: cui post Apidis mortẽ Isis nupsit regnãte Cecrope: anno mũdi. Mdccx. Prisc⁹ dicit ad differentiã Beli pris Didonis: & itẽ alteri⁹ pris Nini regis: cui tẽplũ Babyloniæ ędificatũ est. Ex Belo igit Prisco Danaus: Aegypt⁹ vñ regio nomẽ accepit: & Agenor geniti. Danaus cũ essent ei. L. filię: & Aegypto totidẽ mares: respõsũ accepit se a genero iterfectũ iri: q̃propter vt nuptias recusaret fratris: secessit Argos: tãdẽ cũ ad hoc cogeret: filię monitiõe paterna: cõiuges noctu oĩs interfecerũt: p̃terq̃ Hypmestra: q̃ Linceo viro pepcit: a quo Danaus post q̃ annos regnasset. L. interfect⁹ est: cõiuges vero q̃ & Danaides & Belides a poetis vocant: dare criminis pœnas apd inferos ponunt: aqs ĩplere fracta dolia coactę Lynceus igit in primis genuit Abantẽ: lasiũ & Acrisiũ: ex Abante genit⁹ Prœtus: qui filias habuit insanas: a Melãpo postea curatas: ex Acrisio Danae virgo quã in turri relegauit: q̃ acceperat ex ea nepotẽ sibi fatalẽ oriturum: ex Iasio Atlãta virgo & Talao geniti. Alanta hęc cursu pernix vocata est a Meleagro ad aprũ Calidoneũ: ac prima iaculũ misit: & ex Meleagro Parthenopeũ pepit. Talao Adrastũ suscepit p̃fem Argię & Deiphiles: q̃ Tydeo & Polynici nupserũt. Agenor terti⁹ Beli fili⁹ in Phœnicia regnauit: Cilicẽ: Phœnicẽ: Europã: Cadmũ: Labdacũ ꝓcreauit: ex ~~Cilicequarta~~ gñatione ort⁹ Cinara: q cũ Myrrha filia sua nutricis astutia ignar⁹ cõcũbẽs Adonẽ suscepit: q a Venere dilect⁹ cũ feras sectat: ab apro iterẽpt⁹ est: & ĩ florẽ sui noĩs cõuers⁹. Phœnix paterna Syrię regionẽ de suo noĩe appellauit: vt ait Eusebi⁹ p̃rios characteres lr̃arũ inuenit colore rubro pscribẽdos: quẽ ab ei⁹ noĩe Phœniceũ deide puniceũ aiũt appellatũ. Hic Phylistenẽ & Belũ reliqt: prim⁹ natu minor Herculis sacerdos relicto domi Siceo filio: ipse ad Hispanię litt⁹ tendẽs: Gaderã cõdidit ciuitatẽ. Ex Belo Pigmalion: Dido & Anna ꝓcreati. Dido Pigmalionẽ viri Sychęi interfectorẽ ob auaritiã fugiẽs in litt⁹ Carthaginis: ibiq̃ mercata solũ de noĩe Byrsę .i. corii bibuli in tenues ptes secti: Aeneã hospitio excepit: cui⁹ amore: vti placet Virgilio: piit. at Iustino Augustinoq̃ vt pudica poti⁹ taxat̃: vt Iarbę vim afferẽtis cõnubiũ vitaret: quasi Sichęi manes placatura: rogũ cõscẽdens: gladio incubuit. Anna vero soror post ei⁹ frem aufugiẽs tẽpestate maris ad litt⁹ Lauiniũ deuecta est visaq̃ ab Aenea ac cognita: ab eo domi vnacũ Lauinia nutrita: quã cũ aduersã sibi ac Zelotypã vidisset: in Numiciũ p̃ximũ amnẽ se p̃cipitẽ dedit. Eã postremo inqrẽtib⁹: vox Annę exire visa: q̃ ab Ouid. in fastis ponit̃. Placidi sum nympha numici Anna perẽne latens Anna perẽna vocor. Cadmus ali⁹ Agenoris fili⁹ missus a pre ad inqrẽdã Europã a Ioue raptã: iussusq̃ sine illa nõ redire: ex respõso secut⁹ bouẽ Bœotiã vbi cõstitit regionẽ vocauit: Thebasq̃ ex noĩe Aegyptiarũ Thebarũ vñ originẽ habuit: ciuitatẽ condidit. socios insup ei⁹ cũ vidisset a dracone ablũptos: ei⁹ iterfecti dẽtes seruit: ex qb⁹ orti q se mutuis vulneribus cõfoderunt. Ipse tãdẽ ab Amphione & Zeto pulsus in Illyricũ secessit: quã historiã seu fabulã in gæohraphia Bœotiæ attigim⁹ aliter enarratã. hũc Cadmũ. xvi lr̃as in græciã attulisse Plyni⁹ dicit: vt alibi narraui. Hui⁹ quattuor fuere filiæ: Hermione Martis filia: Semele q̃ ex Ioue Bacchũ genuit impfectũ: ab ipso fulmine icta: q̃ astutia Iunonis ei⁹ tanq̃ cũ Iunone concubitũ rogauerat. Agaue ex Echione Cadmi socio Pentheũ genuit: q̃ sacra Bacchi q̃ a matre eiusq̃ sororib⁹ fiebãt deridens: ab eisdẽ in furorẽ versis discerpt⁹ est. Autonoe ex Aricteo Atreonẽ genuit. Ino ex Athamãte Learcũ & Melicertã. De qb⁹ etiã inferi⁹ dicet̃: Labdac⁹ vltim⁹ Agenoris fili⁹ Laiũ genuit Thebarũ regẽ Oedipi patrẽ ex Iocasta Creontis Thebani filia: ex Oedipo Etheocles & Polynices: ex Polynice Thessandr⁹: quorũ historiã in Thebis in gęographia plene attigimus

Eacidarum progenies

Eacus Iouis fili⁹ apd Oenonẽ insulã regnauit: quã de noĩe matris Aginã appellauit: vbi cũ ob pestẽ defecissent hoies: Iouẽ orauit vt formicas quas viderat hoies faceret: exaudit⁹ eos Myrmidõas ex etymo appellauit: describitur terti⁹ apd inferos iudex cũ Minoe & Rhadamãtho ob ei⁹ in pplos iustitiã. Suscepit Telamonẽ & Peleũ & Phocũ. Telamon vero Aiacẽ & Teucrũ ãbo ĩ bello fuere troiano. Aiax cũ Hectore cõgressus ponit̃ ab Homero ac pugna nocte superueniente dirempta: gladio ab Hectore donatus. Ille autẽ ab Aiace balteo pernicios̃issimis quidem donis. Nã Hector eo tractus ab Achille fuit. Hic vero quũ ob arma Achillis Vlyssi adiudicata insanus efficeret̃: eo gladio incubuit. Teucer quũ sine fratre reuertisset: nõ suscept⁹ in patriam: in Cyprũ secessit: vbi alterã cõdidit Salamina. Peleus autẽ alter Aeaci filius rebus magnis interfuit. Cũ Peritoo siquidem aduersus Cẽtauros pugnauit: cum Melcagro in vena-

Ephalus.
Bel⁹ pris⁹
Belus Nini.
pater.
Bel⁹ Dido-
nis pater
Danaus.
Aegyptus.
Belides.
Lynceus.
Abas Iasiuſ
Actisius
Proetus.
Iasius
Atlanta.
Talao.
Adrastus.
Argia Dei-
phile
Agenor
Cinara
Myrrha.
Adon.
Phœnix
Philistenes.
Belus
Dido.
Pygmalion
Anna.
Cadmus

Semele.
Agaue.
Pentheus
Autonoe
Ino.
Labdacus.
Laius
Oedipus.
Etheocles
Polynices
Thessãdr⁹.
Acastus.
Telamon.
Aiax.
Teucer.
Peleus

tione agri Calidonei acceſſit Thetidē Atlantis filiā cepit in matrimoniū: vbi oēs dii deęq; dicū tur cōueniſſe p̄ter diſcordiā: q̄ poſtea inter illas tris deas de forma contētionē miſit: vnde natū bellū troianū: a Thetide Iuppiter abſtinuit: q̄ in fatis erat filiū ex ea venturū patre maiorem: ex ea Peleus Achillē genuit. Poſt hęc quū ipſe ac Telamon phocū fratrē nothū interfeciſſent: patris ſeueritatē fugientes: Telamon in Salamina inſulā ſeceſſit: Peleus vero in Theſſaliā ad Acaſtū Magneſiæ regē p̄uenit: a quo lymphis fraterna cęde purgat⁹ eſt: quūq; iuuenis eſſet formoſ⁹ ac caſtus: ab ei⁹ vxore deſtupro tentat⁹: renuit. Illa falſo apud virū ſe tentatam ab eo referens: effecit vt ab Acaſto ad venationē mitteret: vti a feris diſcerperet: quas dū virtute ſuperaſſet: domū reuerſus: Acaſtū cū cōiuge interfecit: eorūq; regnū inuaſit: auctor enarrator Apollonii.

Achilles

Achillem vero Iouis filiū: vt ſcribit Ilias d. x. Thetis mater vt a Ioue accepit: fato duplici natum. Aut longa vita: ſed mortali fama. Aut vita futurū breui: verū curſu glorię ſempiterno: p̄tinus natū ſtygiis demerſit vndis: vt inuulnerabilis eſſet: p̄ter calcaneum quo eū tenebat: tradiditq; puerū fratri ſuo Chironi Centauro erudiendū: A quo in antro cythara edoctus eſt: ferāq; ac oi labore vitā exercere. Tandē quū apud Troiā perituru audiuiſſet: eū apud Scyrū inſulā inter filias Lycomedis regis in puellę forma abſcondit. Inuent⁹ demū Vlyſſis aſtutia: q̄ obiectis diuerſis donis puellæ colos & calathos accepetūt. Ille vero enſē & arma: hac re deprenſus ac ad tuciā p̄fectus. xii. in primis vrbes euertit. Ex præda Lyrneſſi Aſtinomē quam Chryſeida ex Chryſe patre noīat Homerus Agamemnoni dedit: ſibi autē ex Pedaſo expugnato Hippodamiā quā Briſeida ex briſe patre idē appellat: vt auctor Dyctis Cretēſis: Sacerdoti vero Chryſę filiā repetēti iuſſu Calchātis vatis reddidit Agamēnon: quū per vim Briſeidā rapuiſſet Achilles indignat⁹ ſeceſſit ad littus diu mœſtus: exercitu itaq; fruſtra eum reuocare per oratores q̄rente: Patrocl⁹ a Neſtore p̄ſuaſus ab Achille amiciſſimo arma ſaltē rogat: quib⁹ impetratis inimicos irruentes p̄terruit: aciēq; græcoq; reſtituit. Poſtremo ab Hectore interfectus: armiſq; ſpoliat⁹ eſt. Achilles amici dolore p̄citus ſtatim oblatis ei a matre Vulcani armis: denuo in Hectorē irruens: eum interfecit: loroq; dies aliquot ante Patrocli ſepulcrū traxit: venienti demū ac oranti Priamo cōceſſit: p̄ter hūc quoq; ex Troianis interfecit Euphemiū: Hippotū: Plebeū: Aſteriū: Lyconium: Euphorbiū: Memnonē. Hunc tollere de medio ſtatuens Hecuba: filiæ Pulyxenæ quam ille adamauerat nuptias pacis pactione p̄miſit: qui p̄pe mœnia in tēplū Tymbrei Apollinis nocte celebratur⁹ Hymeneū adcedens: ibidē ante arā clam a Paride ſagipta in calcaneo appetitus occubuit: ſepultuſq; eſt in Troade apud Sigeū. Pyrrhū filium reliquit ex Deidamia filia Lycomedis quā eo tpe quo iter eas fuerat vitiauerat. Hic igit Neoptolemus appellat⁹: magna iuuenis audacia Politē Priami filiū: ac ipſum deniq; Priamū iurgia iactantē ad arā trucidauit. Pulyxenā ad patris tumulū mactauit: & Aſtyanacte de turri ab Vlyſſe p̄cipitato: Andromachē abduxit quā poſtea Heleno Priami filio ob vaticinii virtutē in coniugē dedit: cū parte regni Moloſſoq;. Hermionēq; ab Horeſte abſtulit: a quo demū interfect⁹ eſt.

Chryſeis
Aſtinomen
Briſeis
Hippodamia.

Pyrrhus.

Aeolidarū pgenies.

Aeolus.
Macareus
Canace
Alcyone
Cretheus

AEolus Iouis F. apud Siciliā æolias tenuit inſulas: cui poteſtas ventoq; fingit: q̄ nautas ſigna tēpeſtatis & rationē ventoq; docuerit. Filios habuit: Macareū & Canacē: q̄ ob amorē inter ſe cōcubuerūt: p̄terea Alcyonē: q̄ nupſit Ceyci Traçinnęregi: ac in auē ſui noīs verſa eſt. Poſt hos Cretheū: Salmoneū: Siſyphū: Cephalū: Athamantē. Cretheus autē ex Tyro Salmonei filia Aeſonem: Alcymedontē: & Amithaonē. Homerus odyſſeę. xi. Τους δ' ετερους κρηθεϊ τεκε βασίλεια γυναικων αισονα τη δ' εφερι τα μυθα θεϊπτο χαρμην. Aeſon vero laſonē: cui⁹ fabula ſic ſe habet. Pelyas patruus: Neptūni ac Tyr⁹ fili⁹ pulſo ex Theſſalię regno Aeſone ei⁹ fratre vterino: filias tm quaſdā & Acaſtū ſuſcepit: de quo inter Aeacidas mētionē feci: infatiſq; habuit vt caueret quē altero pede nudo venientē vidiſſet. Dū igit Neptūno patri ſacrificaret: ecce laſon q̄ a Chirone magiſtro ad recuperādū pater nū regnū, p̄perabat: alterum in flumine Anauro calceū ob celeritatē reliquit: quē ai aduerſum Pelyas: vt eum morti obiiceret Colchos ad vellus aureū rapiendū iuſſit p̄ficiſci: regno inreditu p̄miſſo. Igit Argo nauī fabricata: coactiſq; p̄ceribus Colchos attingens: vellus ab Aeeta petiit qd in inſula Martis cuſtodiebat: Sed hoc pacto impetrauit: igniuomis pri⁹ tauris adactis ad iuga: draconis q̄ vellus cuſtodiebat dētes ſereret: qd ille ſimul cū aliis laborib⁹ ſuperauit: oſtēdēte pharmaco Medea: cui in templo Hecates cōcubuerat: ex quib⁹ dentib⁹ nati ſunt gygātes: quos ipſe demeſſuit: his igit obitis: cū vellere aureo & Vedęa p̄ varios errores reuerterūt Apſyrto fratre Medææ mēbratim per viā diſcerpto: vt inſequentes a patre miſſos moraret: vbi Theſſaliā attigerūt Aeſonē Medęa i Aheno

Aeolus.
Macareus
Canace
Alcyone
Cretheus

Aeſon.
Pelyas
Iaſon

Medęa

re coctũ pristinę iuuentuti restituit: post hæc fingẽs cũ Iasone discordiã filiabus Peliæ psuasit si senectã patris restituere iuuẽtuti vellẽt: cultris sanguinẽ ei⁹ debilẽ exhaurirent: qđ illę credẽtes patrẽ interfecerũt. Deinde quũ Creusã Creõtis regis Corinthiorũ filiã Iason in matrimoniũ duxisset: illa vidẽs se relictã: q̃dã scriniola dono nouę nuptæ misit: qb⁹ aptis flãma ptin⁹ exilit: quæ Creusam cũ tota regia cõbussit. Inde statim fugiẽs Athenas venit: ac Aegeo regi matrimonio iũcta: peperit ei Medũ filium qui Medis postea impauit. Iason filiũ Thoantẽ reliqt: quẽ ex hypsipyle Thoantis regis Lemni filia suscepit: quũ ab illo hospitio simul cũ argonautis receptus fuit Nã de Lemniadib⁹ fœminis q̃ mares interfecerũt: & cõseruato Thoãte patre ab hypsipyle: in geographia: vbi de Lemno tractaui: satis dixi. Hic Thoas ponit a Papinio in bellũ Thebanum: vnacũ Adrasto pfect⁹ in silua Nemea Hypsipylẽ matrẽ quę obseruatũ patrẽ eiecta a Lemno & a Piratis capta: deinde Lycurgo regi Thraciæ diuendita fuit p nutrice filio Ophelti: quũ audirẽt eam casus recitantẽ suos Adrasto in silua illã Thoantis esse matrẽ e vestigio cognouerunt: Quapropter iræ Lycurgi regis ob male seruatũ Opheltẽ puerũ dũ ipsa loquereť: atq; extinctum subripuerũt. Pueri noie Archemori in memoriã festa annua apud Nemeã instituta. Et hæc qdẽ quoad Iasonis oẽm breuiter historiã. Amythaõ ali⁹ Cretheĩ fili⁹ apd Homerũ ĩ odyssea legit: vt vir fortissimus bello Hic Biantẽ & Melãpũ genuit: q quũ hærbariæ sciens esset: filias Prœti regis ab insania liberauit: ac Theodamãtẽ filiũ genuit: qui a Papinio vates describit: & Amphiraõ in bello Thebano successit. Bias autẽ ex Pyro Neleĩ filia suscepit Antiphantẽ patrẽ Oycli: qui Amphiaraũ vatẽ pcreauit patrẽ Alcmeõis & Amphilochi ex Eriphile cõiuge: quorũ exit⁹ in Bœotia attigimus. Salmoneus Aeoli fili⁹ apud Elidẽ regnauit: q ob supbiã conat⁹ est quondã æneo ponte fabricato deũ se facere: vt Virg. in. vi. Hic Tyro tm̃ filiã habuit: quę ex Neptũno Pelyã & Neleũ ex Cretheo Aesonẽ & ei⁹ fratres suscepit: vt supra narraui. Sisyphus Aeoli fili⁹ regnauit apud Ephyrã Corinthũ dicit deoꝝ archana: quorũ ille cõscius erat: mortalib⁹ manifestasse: ppterea saxũ ingẽs apd inferos ppetuo voluere: alii latronẽ alioquin infamẽ describũt: ex Merope Athlãtis filia Glaucũ & Creontẽ genuit. Glaucus vero Bellorophontẽ: qui itẽ apd Ephyrã regnũ tenuit: quo priuatus a Prœto Argeoꝝ rege: ab eodẽq; seruus domi suscept⁹: ac destupro ab ei⁹ vxore Anthia tentatus est. Qui: q; facinus auersaret: ab eadẽ apud virũ falso ac cusatus: cũ litteris ad Ariobatũ socerũ missus est: quib⁹ scribebať vti ille occideret. Ariobat⁹ ita q; eũ contra Chimęrã monstrũ misit: qui equo Pegaso adsumpto: illã e vestigio superauit: post hęc ad Solymorum bellũ: post remo ad Amazonas missus: victor pariter rediit: p quib⁹ meritis Ariobati filiã Achimenẽ duxit: ex qua filios suscepit: Isandrũ: Hippolochũ: & Laudomiã. Iliad li. vi. ΗΔΕ ΤΕΚΕ ΤΡΙΑ ΤΕΚΝΑ ΔΑΙΦΡΟΝΙ ΒΕΛΛΟΡΟΦΟΝΤΙ ΣΑΜΔΡΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΙΠΠΟΛΟΧΟΝ ΚΑΙ ΛΑΟΔΑΜΕΙΑΝ. Isandrus aduersus Solymos pugnans occubuit. Hippoloch⁹ Glaucũ aliũ genuit: illũ q in eodẽ libro Iliados introducit: cũ Diomede suã genealogiã narrantẽ: & ob iunctã amicitiã cũ eo: arma aurea mutasse cũ armis æneis Diomedis multo viliorib⁹: ac quasi vti ignau⁹ taxatur Laudomia Protesilai qui prim⁹ apud Troiã occubuit vxor in viri vmbrę ei apparens amplexu expirauit. Creon Sisyphi filius apud Corinthũ regnauit: pater Creusæ Iasonis vxoris quẽ supra narraui. Cephalus Aeoli filius Auroræ dilectus: ei⁹ cõfilio Procris vxoris Ericthei regis Athenięnsiũ filię castitatẽ tentauit mercatorẽ se fingens: ac ei⁹ concubitũ auro pacíscens. Illa vero re detecta: erubescens in siluas abiit: vbi vir forte venabať: quę rusticũ putans inter vepres se abderat. Cephalus igit ferã existimans: eam iaculo interemit. Athamas Aeoli filius apud Isthmũ regnauit: ex Neiphele Phryxũ & Hellẽ suscepit: qua ĩ furorẽ acta: nouercã filiis iduxit Ino Cadmi filiã: hęc cum veneficio sementes in agris infecisset: instituit vt is nunti⁹ qui ad Pythiã pro responso mitteret: falsa referret: rem hanc sanguine filioꝝ placandã. Expositis igit Phryxo & Helle ad arã morituris: deoꝝ miseratione aries aureo vellere apparuit: quo ambo suppositi per mare transuehunt: vbi Helle forte excidens Hellesponto nomẽ indidit. Phryxus Colchos ad Aeetam puenit: qui Arietẽ Marti sacrauit. Phryxus ab eo tandẽ interfectus filiũ Cythorũ reliquit: quem ex Aeeta filia suscepérat. Athamas interea in furorẽ versus: Learchũ filiũ sagipta interemit. Ino autem mater perterrita cum altero filio Melicerta se in mare pcipitem dedit. Ipsaq; Matuta & Leucotoe ex rupis noie vnde desiliit: Melicerta vero Palemon appellati: ac eis sacra Isthmia in Neptunni honorẽ consecrata quidã dicunt veniſſe Melicertã ad Isthmũ: ibiq; sacra Neptunno instituisse. Deę Matutæ sacra Romę priuatim celebrata: ad quæ matronę cum vna tm̃ ancilla ingrediebantur: vt auctor Plu. in probl. Et hæc quidem quæ de Aeolidarum genere scribuntur.

Creusa
Thoas
Hypsipyle.
Opheltes
seu Archemorus
Amythaõ.
Bias
Antiphas.
Oyclus
amphiaraꝰ
Alcmeon.
Salmoneus
Tyro
Sisyphus
Glaucus
Creon
Bellorophõ
Isandrus
Hippolochus
Glaucus.ii.
Laudomia.
Creon.
Creusa
Cephalus.
Procris
Athamas
Ino.
Phryxus
Helles
Learchus.
Melicerta
Matutadea
Leucotoe
Palemon.

Dardanidarũ ac Pelopidarum ꝓgenies.

Dardanus. Iasius

DArdanus Iouis filius ex Electra Atlante genita fratrẽ habuit Iasiũ: quo interfecto: e Corithi sede Ethruriæ q̃ nunc Cortona est: in Samothraciã aufugit: indignationẽ populoꝝ: vt auctor Virgilius. Aurũcos ita ferre senes his ort⁹ in agris Dardanus: Ideas Phrygię penetrauit ad vrbes Thraiciãq; Samũ q̃ nunc Samothracia fert. Hinc illũ Corithi tyrrhena a sede ꝓfectũ. Inde vero in partẽ Troadis: vbi a Teucro rege except⁹: ac gener adscitus: genuit Erichthoniũ &

Teucer Ericthoni⁹. Ilius. Tros Ganymed. Laumedon Esione relegata. Tritonus Priamus Hecuba Aeneas. Pelopidarũ ꝓgenies. Tantalus

illũ: Erichthonio Trous: ex Troo Ganymedes rapt⁹ a Ioue: de quo lati⁹ in ordie litteraꝝ dixi. Ex illo Laumedon: q Neptunũ & Apollinem pacta mercede ædificatoꝝ ab eis muroꝝ fefellit: qua propter peste vexat⁹ ex respõso: Troiana virgo ex sorte monstro marino religanda erat. Sors in Esionẽ ei⁹ filiã cecidit. Hęc postea dicit liberata ab hercule: dataq; Telamoni vxor: ex qua Aiax & Teucer nati. Laumedon igit quũ filiter & Herculẽ pacto ꝓcio decepisset: eũq; insup hospitio phibuisset: ab eo sublat⁹ bello est plurib⁹ relictis filiis: inter quos fuere Titon⁹ Auroræ marit⁹: ac Priamus. L. filioꝝ pater: partim ex Hecuba Cypsei regis Thraciq filia: ptim ex cõcubinis: quorũ nõnullos in anthropologia dixi: ex hac Aeneas ort⁹ ꝓgenie: q simul cũ Antenore: vt est auctor Dyctis Cretensis: ꝓdita patria: in Latiũ nauigauit: gen⁹ vnde latinũ Albaniq; patres atq; altæ mœnia Romæ. Pelopidas nunc dicã. Pelops Tantalo Iouis filio genitus: a quo heroes plurimi fuere. Tantalus. n. vt auctor Eusebius: in Phrygia regnauit: qui cõuiuio cũ deos excepisset: Pelopem filiũ coctũ mẽbratim appositi: vt eoꝝ diuinitatẽ tentaret: illi facin⁹ auersati mẽbra restituere: ꝓter humerũ quẽ Ceres deorauerat: cui⁹ loco eburneũ fecerunt. Tantalũ vero apud inferos deiecere: vt inter flumia vsq; ad ora mersus aqua phiberet: inter poma itẽ cõstitut⁹: nullũ attingere posset. Homerus odisseę li. xi. και μην Τανταλον εισειδον κρατερα λιμω υλεπροσεπλαζε γεραιω ζευτοδε δι ψαων πιεειν δου κειχερ ελεσθαι οσακι γαρ κυψει ογερων πιεειν μεμεαιρων τοσθα χυδωρ απολεσκε ταμαροχθεν. Pelops igit cũ regno Phrygiæ succesisset: aduersus Oenomaum bellũ mouens: Elidis regem regnũ ipsi⁹ adsecut⁹ est: causa Hippodamia ei⁹ filia adamata: atq; cõiugio negata. Fabula vero dicit eã cursu victam: corrupto Myrtilo ei⁹ auriga Mercurii filio: quẽ postea de saxo ꝓcipitauit. Hic Polysthenẽ Atreum & Tyestẽ genuit. Atreo vt est auctor Seneca in Tragœdia: aries erat: aurei velleris custos gregis: quẽ Thyestes frater ei abstulit: cõciliata sibi Merope ei⁹ vxore: ex cui⁹ etiã cõcubitu filios suscepit: quapropter expulsus a fratre: deide cõcordiã simulãs in regnũ reuocauit: eiq; in cœna filios quos susceperat adposuit: quo facinore sol dicit in cursu refugisse in ortũ. Tyestes ex Pelopia filia quã est cõplexus: Aegistũ suscepit: vt auctor Seneca in Tragœdia. Polysthenes Agamenonẽ & Menelaũ filios paruos iuuenis decedẽs Atreo fratri cõmendauit: quapropter nulla patris habet mẽtio: sed tm̃ Atridæ ab Homero appellati. Agamemnon post reditũ a Troia insidiis Aegisti adulteri a Clitemnestra vxore dũ vestẽ idueret ore ꝓcluso iugulat⁹ est. Filios habuit: Alesum Orestẽ: Iphigeniã. Iphianassam: Laodicẽ: Electrã: & Chrysotemim. Electra Orestẽ paruũ post patrẽ interfectũ Strophilo Phocẽsi cõmẽdauit: quũq; matrẽ ꝓbri admissi redargueret: ab ea interfecta est: cui⁹ noie Sophoclis extat tragœdia Electra appellata. Iphigenia apud Aulidẽ arisimolanda ex respõso ad placandã Dianã deorũ miseratiõe cerua suppositi liberata est: ac in Taurica regionẽ translata apud Thoantẽ regẽ Dianæ tẽplo seruiuit: cui humanis hostiis sacrifabat Orestes autẽ quũ matrẽ & adulterũ interfeciset: in furorẽ actus: a Pylade Strophilî filio comitat⁹: se itẽ cõtulit in Tauricã: vbi interfecto Thoãte: & subrepto Dianę simulachro: vnacũ Iphigenia sororẽ in Latiũ venit: Apudq; Aritiã oppidũ simulachro collocato: tẽplũ cõstituit. Ex Hermione Menelai filia Orestẽ filiũ genuit: q paru⁹ admodũ secedẽs: apud Epirũ Orestas populos condidit. De quib⁹ in Gęographia late narraui. Alesus a vt ẽ alter Agamemnonis filius: quidã aurigã dicunt in Ethruriã venit: vbi Falisços cõdidit populos: Ouidius auctor.

Pelops

Atre⁹ aries Tyestes Pelopia Polysthenes. Agamẽnõ. Orestes Electra Iphigenia Iphianassa. Laodices

Orestes iunior Blesus

Vlyssis genus ex Ioue.

VLyssem Ouidius ex Ioue genus ducere ait: vbi suã ipse contra Aiacem explicat nobilitatẽ. Nã mihi Laertes pater est: Archisius illi: Iuppiter huic. Nonnulli Sisyphi nepotẽ: aliqui filiũ faciũt: dicuntq; Anticleã ei⁹ matrẽ ante nuptias Laertis cũ Sisypho cõcubuisse. Anticlea. n. Autolyci mercurio nati filia ponit ab Homero Odysseę. xi. Exẽplar hic ꝓposit⁹ mortalib⁹ & patientiæ simul & eloquentię quũ fugeret bellũ troianũ: insaniã simulauit salẽ seminãdo: cũ aratro diuersis aialib⁹ iuncta: res a Palemede retecta: qui cũ Telemachũ filiũ ante aratrẽ

Anticlea. Autolycus

poneret aratrũ ille ſuſpẽdit. Fata oĩa troię ſuperauit. Nã & cinerẽ Laumedõtis ante Sceã portã abſtulit: & Palladiũ cum Diomede ex arce ſurripuit: & Achillẽ occultatũ inuenit. Deniq; Herculis ſagiptas apud Philoctetẽ ex oraculo repperit: ſine his. n. rebus Troia capi nõ poterat. Rheſum poſt hęc primũ venientẽ interfecit: ablatis ei⁹ egs albis: ſimultates cũ Palamede geſſit: arma Achillis eloquẽtia aduerſus Aiacẽ obtinuit: poſtremo reditur⁹ in patriã: decẽnio naufrag⁹ errauit. Nã vt ipſe Odyſſeę libro Alcinoi phæacũ regi narrat: Primo curſu ad Cicones delatus eſt: quos quũ expugnaſſet: & Iſmarũ euertiſſet: in prędã ad Lotophagos elect⁹ eſt: vbi quũ exploratores quos miſerat loto guſtato reditũ nõ curarent: ſe recepit in Siciliã: vbi antrũ Polypheni cyclopis cum. xii. ſociis intrauit: ex qb⁹ ſex ab eo deuoratis: ipſe obruto ei oculo puſto fuſte ariẽtũ pellib⁹ inuolut⁹: cũ ſuperſtitib⁹ ſociis exiuit. Inde Aeoliã vectus: ab Aeolo vẽtos in vtrẽ coactos obtinuit: in via deinde ſoluto vtre: a ſociis credentib⁹ theſaurũ eſſe: in Aeoliã aduerſo vẽto repulſus: iterũ eſt: ex qua ab Aeolo pulſus nauigãs die ſexto puẽit ad Leſtrigonas: quos cũ habere aduerſos. pditis nauib⁹ ſociiſq; cũ ſola naue ſua puenit ad Circẽ: q̃ exploratores mutauit in belluas: idẽ a Mercurio ſuſcepto Pharmaco ad illã acceſſit impauid⁹: mortẽ ei minatus: niſi illos reſtitueret: qđ quũ obtinuiſſet: annũ cũ ea moratus: ſuſcepto Thelemacho filio: ſpretaq; immortalitate quã ei vltro illa offerebat ſi remanere vellet: edoct⁹ inſup q̃ agẽda eſſent: relicto Alpenore ob ebrietatẽ lapſu ſcalę defuncto: nauim ſoluit: & ſecũdo vẽto vna nocte ad oceanũ puenit: vbi pactis ſacris a Circe mõſtratis ad infernũ deſcẽdit. Hic Anticliã matrẽ & Alpenorẽ nup̃ cipiratũ inter alios inuenit: & futuroꝝ multoꝝ a Tyreſia vate admonit⁹: reuerſus ad naues: ac iterũ ad Circẽ Elpenorẽ tumulauit: indeq; in inſulã Sirenarũ aduectus: aures ſociis obſtruxit ſeq; malo nauis adligari iuſſit: at hoc modo tut⁹ eaꝝ cant⁹ euadẽs: ad ſcyllã & charybdin plat⁹ eſt: vnde vix incolumis euaſit: quũq; ad loca veniſſet vbi a nymphis ſolis greges ſeruabant: iuſſit ne qs eos violaret. Quo dormiẽte quũ Euriloch⁹ ſocios ipuliſſet ad rapinã gregis: nympharũ impẽcationib⁹ tẽpeſtas ſubſecura: quã quũ oẽs piiſſent ſocii: ipſe ſol⁹ & nud⁹ capto nauis malo. ix. dieb⁹ ab vndis agitat⁹: ad Ogygiã tandẽ inſulã depulſus eſt: vbi a Calypſo nympha ſuſceptus: ac. vii. annis retent⁹: tãdẽ diſceſſit: ac nouis ab ea ſociis ac nauí donat⁹ fuit: quũq; Neptũ no infenſus eſſet: iterũ merſus ac nud⁹ natauit: ac cũ velo ei a Leucothoe fatũ ipſi⁹ miſerãte oblatus: die tertia ad litt⁹ eiect⁹ eſt: atq; inde oſtia fluminis phęacũ intrauit: vbi reiecto velo interemoꝝ frõdes cõquieuit: ibiq; a Naſicaa Alcinoi filia cõpert⁹ veſtẽ accepit: & Palladis ope vſq; ad Areten Alcinoi regis coniugẽ deductus: ab ea meruit dona referre: ſocioſq; ac nauim: in qua quũ dormitaret excitat⁹ a Pallade: ac p̃monit⁹ agendoꝝ: in ſenẽ mẽdicũ mutat⁹ ad ſuos puenit ſubulcos: apud quos Telemachũ ſupuenientẽ expegrinatiõe cũ q̃rẽdi gratia vidit: & allocut⁹ eſt: tandẽ a Sybote ſuario in patriã deducit̃ icognit⁹: vbi ĩ ꝓpria domo a procis Penelopes ignominioſa multa paſſus eſt: & demũ ab Eryclea nutrice dũ pedes lauaret ex cicatrice cognit⁹: ſed antea a cane fuerat quẽ domi reliquerat. Inde ex cõpoſito armis cũ filio & duob⁹ ſubulcis adſiptis: pcos oĩs peremit. Deinde Penelope ſeſe ad vltimũ manifeſtauit. Laertẽ vero in villa moratem: neq; ob ignauiã domũ aut pcos curantẽ ſalutatũ ꝓfect⁹ eſt: q ante Vlyſſem triẽnio extict⁹ eſt. Ipſe vero Vlyſſes pterrit⁹ in ſõnis vt a filio caueret: neſcius fati Telegono filio ad regnũ paternũ venienti: ac repulſo vt ignoto obuiã haſtã iaculat̃: at ille rurſus in patrẽ ignotũ iaculũ intendẽs eũ peremit: vt refert Dyctis Cretenſis.

Telemach⁹

Laertes.

Telegonus

Fluminum filii.

Lumina quoq; ex oceano & terra orta dixerũt filioſq; habuiſſe: vt Inach⁹ Phoroneũ Argęorũ regẽ: & Io q̃ Iſis eſt appellata. Peneus Cyrenẽ & Daphnẽ: ãbas Apollini dilectas. Cephiſus Narciſſũ: q ſein vndis cõſpiciẽs amauit: conuerſus in florẽ ſui noĩs. Acriſius Aceſtẽ. Tiberis ex Manto Tyreſiæ filia: Ocnũ q & Bianor Virgilio dicit̃. Ille etiam patriis agmen ciet Ocnus aboris Fatidicę Mãtus & Tuſci filiꝰ amnis Qui muros matriſq; dedit tibi Mãtua nomen. Tyreſias. n. Theban⁹ vates cęcus cũ baculo ãbulabat: q Dianã lauantẽ viderit: vt auctor Callimach⁹ in elegia, eius aĩa ponit̃ in. xi. Odyſſeę obuiã Vlyſſi veniẽs: multaq; ei pdicẽs. Aſopus itẽ genuit Ipſeũ & Aeginã. Hęc inſulę nomẽ dedit: & ex Ioue Aeacũ genuit. Ille ſecũdũ Papiniũ Eteocli aduerſus Polynicẽ auxiliũ tulit. Sperchius Meneſteũ ſuſcepit ex Polydori Pelei filia: q Achillẽ ad Troiã comitat⁹ eſt. Menãder Cyanẽ: q̃ ex Mileto ſolis filio peperit Caunũ & Biblidẽ: q ſimul in Venere cõiũcti ſunt Ouidio. Achelous deniq; Sirenas adſpectu puellarũ pubetem⁹: reliqua piſces: nautas cantu decipiẽtes. Acheloi autẽ ipſi⁹ Aetholię fluminis fabulã Diodor⁹ lib. v. ſic refert. Hercules Calidonioꝝ gratia eũ amnẽ rapidiſſimũ in cãpos diffun-

Phoroneus
Io.
Cyrene
Daphne
Narciſſus
Aceſte
Ocnus
Tyreſias.
Ipſeus
Aegina
Cyane
Sirenes
Achelous

dens:plurimos agros ei⁹ irrigatione fertiles reddidit.Quapropter fingit cū eo luctari in tauri ſpecie:eiuſq; cornu fractū dediſſe dono Aetholis refertū copia uuarū,malorū:huiuſcemōiq; fructuū:q; videlicet ex ea fluminis diuerſiōe agros reddiderit fructib⁹ feraciores.Ouidi⁹ autē in faſtis aliā de cornucopię fabulā narrat:Amalteæ videlicet caprę id fuiſſe cornu q̄ louē nutriit:beneficioq; ei⁹ talē dediſſe copiā,græci κερας αμαλτειας appellāt.Orpheus Thrax gñe Oagri fluminis ex Calliopea fili⁹:doctrina:melodiaq; ac poeſi anteceſſit oīs:cātus quoq; ſuauitate:feras:arboreſq; dicit adlexiſſe.Theologiæ gratia cui plurimū operę impēdebat:in Aegyptū nauigauit:unde ex eorū ſacerdotib⁹ plurima ad grę cos p̄cepta ac cerimonias cōtulit:cū argonautis inſup Colchos p̄fectus eſt:poſtremo Euridices uxoris cauſa ad inferos deſcēdens:a Proſerpina cant⁹ ſuauitate impetrauit:ut defunctā ab inferis excitaret:q̄d & antea fecerat Dionyſius:quē dicunt matrē Semelē ab inferis quoq; eductā īmortalitate donatā Theanē cognoiaſſe.Hęc Diodorus ii.v.Diogenes uero de eodē ſic refert.Orpheus Oagri & Calliopes filius Theologus:interq; argonautas unus:de diis multa cecinit.Diſcerptū a mulierib⁹ dicunt:q; mariū ſectarēt libidinē.Suidas itē hęc ſcribit.Orpheus Ciconeus uel e Biſaltica Thraciæ verſificator fuit:duas fere generationes ante bellū troianū:ſcripſit de fabulis:epigrāmata:hymnos.Aelian⁹ de ua.hiſto. dicit falſa tradi de hui⁹ Orphei ſapiētia:quū Thracū ſit neſcire lras.Oui.li.xi.meta.ſcribit Orpheū uatē fœmineū amorē in pueroꝝ uenerē trāſferētē:a fœminis interfectū fuiſſe:lyra & capite ei⁹ in Hebrū amnē p̄iectis.Fuit ali⁹ Orpheus q̄ ſcripſit argonautica:ali⁹ q̄ de lapidibus.

cornucopię Orpheus

Euridice Semele.

R.Volaterrani Commentariorum Vrbanorum Lib.XXXIIII.
De origine:fine:ac viribus Rhetoricę.

RHetoricę primū in Sicilia Corax & Cteſias Syracuſani:ut ait Cic.ſimul & procœmioꝝ & epilogoꝝ:ac argumentationū: quas græci agonas uocāt:repertores fuere.Inde Athenas p Gorgiā Leontinū fluxit:cui⁹ diſcipulū Iſocratē Ariſtoteles tunc æmulat⁹:ſcholis pomeridianis cœpit p̄cipere:dilectitās illud notū,αισχρον ραστωσ αμισοκρατην εαν λεγειν.Eodem fere tpe Theodectes poſt hos Hermagoras & Hermogenes:qui etiā de arte ſcripſit.Inde Rhodū per Aeſchinē exulē ars puenit:poſtea defloreſcentib⁹ iā Athenis:Alexandreā migrauit:q̄q̄ celebriore phię ſtudio ea urbs teneret:poſtremo Maſſiliæ p Antoninoꝝ tpa cū huius facultatis:tū reliquarū artiū uiguere.Apud noſtros uero Romę Ciceronis tpibus maxime floruit per Apolloniū Molonē.Cicero initiū orandi cōditorib⁹ uribū & legiſlatorib⁹ tribuit:negatq; ante Periclē q̄cq̄ in ea q̄ornatū habuerit reperiri.Finis ei⁹ ut Ariſteli placet non ſuadere:ſed tm̄ bn̄dicere:& ea noſſe q̄ ſint ad rem ſuaſibilia:ueluti & medicinæ non ſanitatē quærere:ſed bene mederi:& eo arte p̄cedere quouſq; fieri poterit.Ciceroidem in arte ſentit aliis uerbis:finē ait apte dicere:atq; ad poſite q̄ facīūt ad ſuadendū.Parē & hācitē uirib⁹ dialecticę Ariſtoteles facit:niſi q; illa ſtrictior:hęc latior:ambarūq; nulli⁹ certę ſciētię:ſed cōem quēdā modū oīm noſſe:aliarū quidē artiū p̄ter has nulla inter ſe pugnātia ſyllogiſat.Huius igit facultatis magna uis eſt:ut ait Quintil.nec ulli ueterū ſatis p̄tractata:quā ſi qs rite ſectat⁹ fuerit:ungues tondere: aut capillū reponere nō exiſtimabit ad curā ſuā p̄tinere:q̄q; mirū quū cętere artes iudiciū doctorū exquirant:hęc etiā impitoꝝ.Quapropter ex Demoſthenis ſententia nulla huic res magis q̄ p̄nūtiatio conferet:q̄ corporis eloquētia putat.Hac igit unā re uelint docti ſæpe dicēdi famā quærūt:itaq; ubiq; clamāt:ac dextrā eleuāt:mltaq; uoce:anhelitu:iactatione corporis contēdunt.Iam manū ad pect⁹ reuocare: ferire caput: pede terrā incutere: mire ad pullatū circulū facit.In his uero q̄ defecerit uel doctiſſimus nihil ſcire putabit.Quāobrem modeſtis tm̄ hęc facultas ediſcenda ut uirtutis:cæteris ut adrogantiæ inſtrumēta fugiēda.Archidamus Lacedęmonius interrogat⁹ an eſſet Pericle potentior:reſpondit:q̄uis Pericles in bello ſit a me uictus:ea tm̄ p̄ditus eſt facundia:ut quū de his ratiocinet,non uictus ſed victor appareat.Quidā qui phiam ſimul cū eloquio p̄fitebat:a medicina alioquin alien⁹:Ariſtotelis phyſicam uerbis & oſtētatione iactabat:medicos non rite morbos curare mōſtrando:quūq; arte inferior eſſet:uincere uulgo putabat:auctor uriuſq; Eunapius in ſophiſtis.Multi igit uirtute modeſtia p̄diti eloquentię ſeu naturę defectu inferiores nocentib⁹ habent.Cic.de admin.puin.ad Q.fratrē ad hoc ppoſitū ait.Atq; is dolor eſt quū illi te innocētia nō uincant:uincunt tm̄ artificio beniuolentię.Et in alio loco:magis ineptiis q̄ uolūtate peccat.Ex quo Euripides ait τυραν-

Finis rhetoricæ.

De viribus eius

archidam⁹

μικρῶ τι πολλεπισχασθαι λεγειν. Tyrannicũ quoddã multa ſcire dicere. Ego vero collatis veterũ ac nouorũ exẽplis: q̃q̃ audiui: q̃q̃ legi partim etiã vidi: adfirmare auſim paucíſſimos viros bonos eloquentes ſuenírí. Hac p̃diti facultate hoíes in ciuitatib⁹ plęrũq̃ cõiurãt: ſeditiões agitant: decipiũt: blandiunt: mordẽt: cauillant: líbidinẽ ſibi ac voluptates cõciliant. Demũ ab orthodoxa fide plurimi eloquio confiſi deſciuerũt: ſectęq̃ ac ſuperſtitiones hinc pullularũt: vt non fruſtra ſibi cõſcius Cicero dicat in lí. de oratore: ſi alterutrũ optãdũ: indiſertã prudentiã malim q̃ imprudẽtẽ míhí eloquentiã eſſe. Et Cato ex eadẽ cauſa oratorẽ vírũ bonũ vocabat: & Statius Cęcílí⁹ in ſuis poematis: vt Apulei⁹ in apologia teſtat: dixit innocentiã eloquẽtiã eſſe: q̃ ſi cãm hãc rõib⁹ & exẽplis q̃b⁹ poſſẽ declamare velim lõgi⁹ mi queherer: ſed alteri⁹ fortaſſe loci.

De ipſi⁹ multiplici diductione ex Ariſtotele: Hermogene: Cicerone: Quintiliano.

ORũ autẽ q̃ pſuadent fidẽq̃ faciũt: aut ſine arte ſunt: & p nos nõ fiũt: vt teſtes: ſcripta: leges: aut cũ arte & per nos: hoc eſt p artẽ & rationẽ noſtrã fiunt. Et harũ rurſus tres ſpecies: aut p adfect⁹ adficiẽdo aliquo modo audítorẽ: aut p demõſtrationẽ ſeu certo per apparẽtẽ demõſtrationẽ. Demonſtrationẽ faciũt ſyllogiſmus & inductio: voco autẽ ſyllogiſmũ: rhetoricũ enthymema: inductionẽ: exẽplũ aliq̃d. Enthymematũ vero quędã neceſſaria: q̃dã vt frequẽter cõtingẽtia: q̃ ex veriſſimis lib⁹ & ſignis cõſtant. Veri ſile eſt factũ vt plurimũ cõtingens ſic ſe habẽs ad rẽ ſicuti vniuerſale ad pticulare: ſignũ vero ſic ſe ad illud q̃d eſt ſignũ vt pticulare ad vniuerſale. Genera oĩno tría ſunt: deliberatiuũ ſiue dialecticũ: iudiciale: & demonſtratiuũ ſiue epidicticon. Deliberatiui hortatio & dehortatio eſt: tẽp⁹ vero futurũ. Finis autẽ vtile & inutile. Iudicialis accuſatio aut defenſio: tẽpus ꝓteritũ. Finis iuſtũ & iniuſtũ. Demõſtratiui laus & vituperatio tẽpus p̃ſens: ſecũdũ. n. p̃ſentia laudãt aut vituperãt oẽs: q̃q̃ & facto & futuro adiiciũt laudes: Finis honeſtum & turpe: hacten⁹ ex Ariſtotele. Hermogenes q̃ſtiones rhetoricæ finitas & infinitas ponit. Infinitę q̃ remotis p̃ſonis & tp̃ib⁹ & locis: cęteriſq̃ ſimilib⁹ in vtrãq̃ partẽ tractant: quas greci θεσεισ appellãt. Cicero ꝓpoſitũ. Alíí q̃ſtiones vniuerſales ciuiles: alíí p̃hicas. Hoc gen⁹ ſententiã & actionẽ diſtinguit: vt ſit ſcientiæ an p̃uidentia mund⁹ regat: actionis. An ad remp. accedendũ. Priusquã genetũ eſt: an ſit: q̃d ſit quale ſit: Sequẽs autẽ duo⁹ quõ adipiſcamur: quõve vtamur. Finitę q̃ſtiões ſunt ex cõplexu rerũ: p̃ſonarũ: tẽporũ: aliorũq̃ υποθεσισ a grecis dicunt: a noſtris vero cauſę: in his oĩs q̃ſtio quam alíí negociũ: alíí cauſã dicũt: circa res p̃ſonaſq̃ cõſiſtere videt. Amplior eſt ſemp infinita: verbi gratia: ifinita an vxor ducẽda: finita: an Catoni ducẽda. Cic. in prío rhetoricoꝝ: materiã rhetoricę in theſim & cauſas diuiſit: theſim nihil ad oratorẽ ptinere cõtẽdit: ſed tm̃ ad phos: verũ ipſe poſtea hos ꝑobat líbros: & in libris de oratore: & in oratore: & in Topicis: p̃cipit vt a ꝓpriis p̃ſonis ac tp̃ib⁹ auocem⁹ cõtrouerſiã: qa latius dicere licet de gñe q̃ de ſpecie: & q̃d in vniuerſo ꝑbatũ eſt: id in pte ꝑbari eſt neceſſe. Stat⁹ cauſæ vt ait idẽ in eodẽ: & Quintil. in quo res maxime vertit: hãc στασιν greci vocãt. Theodectes vero κεφαλειον ρημικωτατον. i. caput generaliſſimũ: ſiue ſummã ad quã referunt oĩa: vt feciſti nõ feci. Stat⁹ eſt: an fecerit. In cõſultatione fit cũ dicit bellũ ſumendũ nõ ſumendũ In demõſtratiõe: Adſecut⁹ an nõ adſecutus hãc laudẽ fuerit Vtraq̃ in iudiciali ſtatu: noſtri hodie legulei punctũ iuris appellãt. Partes rhetoricę ſecũdũ Ciceronẽ & itẽ Quintilianũ quinq̃. Inuentio: diſpoſitio: elocutio: memoria: pnũtiatio. Oratoris officiũ docẽdi. mouẽdi: delectãdi. Ad docendũ expoſitio & argumẽtatio: ad mouendũ adfect⁹ ptinent: q̃ in oĩ q̃dẽ cauſa in principio ac fine dominant. Nã delectatio q̃uis in vtraq̃ ſit: magis tñ ꝓprias in elocutione ptes habet. In deliberatiuis cõſultãs circa qualia verſat. i. bona an mala quorũ in prícipiũ nobis eſt: q̃ poſſũt aut nõ poſſunt fieri. Hic p̃cipue ſpectãdũ quis apud quem q̃d dicat. De quib⁹ aũt cõſultãt hoíes in rep. Secũdũ Ariſtotelẽ quiq̃ exiſtimant de vectigalib⁹ de bello: de pace: de cuſtodia regionis: de exportãdis & importãdis: de legiſlatiõe. Laus autẽ cõmunẽ habet cũ cõſultatione ſpeciẽ. Nã q̃ cõſultationi ſubiecteris hęc mutato nomíe laudes fuerint. Iudicialiũ vero cauſarũ aliæ in ſingulis: aliæ in plurib⁹ cõtrouerſiis cõſiſtũt. Porro oĩs cauſa inficiatione duplici eſt. Factũ ne an hoc factũ ſit: p̃terea defenſione altercatione cõſtat. Quæſtio e ſcripto eſt aut ex facto: his adcedit rerũ fides: ꝓprietas: qualitas: ſcriptũ: verboꝝ vis: aut volũtas: in quib⁹ vis tũ cauſarũ: tũ actionũ inſpici ſolet: quęq̃ aut ſcripti & volũtatis: aut ratio naturæ aut ambiguitatis: aut rerũ contrariarũ ſpecie cõtinet. In oĩ porro cauſa iudiciali quinq̃ ſunt ptes: quorũ exordio conciliat audiẽs: narratione ꝓpoſita cõfirmat. cõputatione aut memoria reficit: aut animi mouent: his argumẽtandi & adficiẽdi loci ſunt: ac genera quib⁹ placari ac

θεσισ.

υποθεισισ.

Stat⁹ cauſæ.

Rhetoricæ ptes quinq̃

Iudicialiũ diuiſio.

resolui iudices oportet.

De elocutione: ac dicendi generibus.

Locutio vero quã græci φραστικὴν appellant: pars orõnis difficillima est: q̃ ppríe ad oratorẽ ptinere videt. Nã. M. Antoni⁹ aiebat se multos vidisse disertos: eloquentẽ vero neminẽ. Et Ciceroinuẽtionẽ ac dispositionẽ prudentis hoĩs putat eloquẽtiã oratoris. Nr̃a pr̃tim ętate hãc tm̃ vsui cernimus: cũ cętere iã exoluerint. Nã iudicia prisco⁹ penit⁹ sublata: & modus alter introduct⁹. Elocutiõe vero vtimur ad epl'as: orones: consultatiões: panegyrica: epithalamia: epitaphia: epitrectica. De q̃b⁹ oĩbus p̃cepta tradit Dionysius Halicarnasseus a Theodoro Gaza cõuersa: nõnulla etiã Demetri⁹ Phalereus: & Absines: quorũ libri ad nos vsq; puenerũt. De hac igit̃ pauca ac magis necessaria dicã. Dictio in primis varia reperit̃. Est. n. philosophica: velut virgo grauis & speciosa: vt ait Cicero: nulla agitatione aut cõtẽtione: quã Pythagoras & Plato retinuere. Hi & psuasione q̃dã in dicẽdo vtũt: semp eodẽ modo se habẽtes: nã pedestris & numerosa Platonis oro est existimata. Secũda politica: in qua principes fuere Miltiades & Simon: & Themistocles. Tertia dialectica: in qua excelluere Demosthenes & Lycurg⁹: vbi de cõtrouersia agit̃ facti. Quarta sycophantica: q̃ versat̃ in calumnia & maledicẽtia: in qua pstitere Aristogiton & Hegemon. Quinta adsentatoria: in qua noĩant̃ Demades & Aristobulus. Sexta sophistica: q̃ ꝓ plurimos habuit sectatores par est diffusius aliquãtulũ de ea ex Philostrato narrare. Sophisticã antiquã philosophantẽ rhetoricã dicere oportet: quũ de eisdẽ fere reb⁹ differant sophistę atq; phi: nã q̃ illi interrogatiões ꝓponẽdo: circaq; q̃libet parua dubitãtes se nescire fatent̃: antiqui sophistę vti certi loquũt̃. Igit̃ exordiũ eis differendi huiusmodi est. Hoc scio: hoc intelligo. Itẽ nihil hoĩ stabile: siue hic modus pœmiorũ splendorẽ addat orõni: siue cõstantiã: seu etiã per hoc manifesta fuit de quo disputat̃ adsũptio: cõuenit sane vaticinio humano: qđ Aegyptii & Caldæi: ac ante hos Indi p astra inuestigati sũt: cõuenit & diuino: sic Pythea loquẽte. Nouí ego harenę iã numerũ: metrũq; pfundi. Itẽ: Lignea Tritoniæ dat mœnia Iuppiter almæ. Tũc vero & Orestes & Alcmeõ matricidæ ac plęraq; alia veluti sophistæ se veteres exercebant: eãq; longi⁹ ac plane mẽbratim oratorio more ampliatã exornabãt: vt de diis: de heroib⁹: de iustitia: de fortitudine: interdũ etiã alti⁹ de ipsa mundi forma disserebãt. Noua vero q̃ poti⁹ secũda dici debet: quũ illa vet⁹ sit: sophistica: pauperes: diuites: tyrannos: deniq; res gestas oĩs materię noĩbus subiicit ꝓpriis. Prima siquidẽ a Gorgia Leontino originẽ habuit. Secũda ab Aeschile Atrometi filio cũ excideret rep. atheniẽsiũ: traditis ab vtroq; illoꝝ p̃ceptis: deiñ sup his exercitatiõib⁹. Extẽporalis facũdię fontẽ q̃dã a Pericle primũ deriuasse adfirmãt: ex quo magn⁹ ille linguę potẽtia putat⁹ est: aliq; vero a Pythone Byzantio: quẽ Demosthenes solũ atheniẽsiũ vt audacẽ in dicẽdo: lõgeq; fluentẽ taxat. Nonnulli autẽ ab Aeschine: q̃ primũ Rhodi Mausoleũ Cariæ subita laude cõmendauit. Mihi autẽ videt̃ ait Philostrat⁹: Aeschinẽ ipsũ & ĩ legatiõib⁹: & in iudiciis ac cõcionib⁹ multa sane ex tpe dixisse: actã tũmõ orones sctiptas reliquisse: vt in cura ac diligẽtia haud multũ ne Demosthene inferior videat̃: attñ extẽporalitatis inuẽtũ Gorgię trado. Hic primũ Athenis ꝓdiens: ingenioq; frat⁹: ꝓponite: inqt: ostẽtãs se ad respõdendũ subito paratũ: nihilq; penitus ignorare. Vñ postea Prodicus Chius excitat⁹: librũ scripsit vbi virtus ac vitiũ muliebri specie Herculem circũsteterе: atq; hęc q̃dẽ vario elegãtiq; cultu ociũ delitiasq; offerre: illa vero humili figura laborẽ tristitiãq; polliceri: deniq; lõgo inter se sermone cõtendere videbant̃. Idẽ Prodic⁹ demonstratiuũ gen⁹ prim⁹ istituit ciuitates oberrãsac demulcẽs: iuxta Orphei ac Thamyrę cõsuetudinẽ: ex quo apd Thebanos ĩ magnis fuit honorib⁹ maiorib⁹ ẽt apud Lacedęmonios: a quib⁹ vt hęc iuuẽtutẽ doceret: magnopere rogat⁹ est: a Gorgia postea agitat⁹: ꝓ obsoleta sępiusq; dicta tractaret ad extẽporalitatẽ ab eodẽ inducẽt⁹ est. Sed & ipse Gorgias haud expers æmuloꝝ dicit̃ fuisse. Erat siquidẽ athenis Cherephon noĩe: non quẽ comœdia buxeũ vocabat: ille vero obstudii laborẽ tabe adfectus fuerat: hic autẽ Gorgię studia subodorat⁹: quare: inqt: o Gorgia fabę iflationẽ a luo faciũt: Igni nequaq̃! Ille vero haud: q̃q̃ cõmotus: hoc inqt tibi ad cõsiderandũ relinquo: ego vero illud iãdiu noui: ꝓ terra ferulas cõtra tales gignit. Eloquentiã aiaduertẽtes sophistarũ atheniẽses foro eos ꝓhibuerunt: tanq̃ iustitiã puertentes. Ex quo Aeschines & Demosthenes publice q̃dẽ alternas cõtumelias ꝰperimẽto iustitię p̃texerũt: priuatim autẽ re vera famã ex his q̃rentes: ipsũq; Demosthenẽ sane cõstat gloriatũ olim apud amicos iudicũ sentẽtias ad suã ipsius voluntatẽ: qñ liberet se posse cõuertẽ. Neq; Aeschines Rhodi docere potuisset q̃ nesciret: nisi in his pri⁹ Athenis exercitat⁹. Sophistas igit̃ antiq; non solũ claros oratores vocauere: sed phos copioseq; apteq;

Epl'æ Orationes. panegyrica Epithalamia. Epitaphia Epitrectica

De sophisticа ex Philostrato.

De extẽporalitate

Gorgias Prodicus Chius.

Cerephon Athen. Cherephon buxeus

dicẽtes. Hęc Philoſtrati ex libro ſophiſtarũ ad hũc locũ cõuerti. Ariſtoteles autẽ. x. æth. ait ſciẽtiã gubernãdę reip. ſophiſtę pfitẽt: quorũ null⁹ rẽp. gerit. Boeti⁹ ſophiſticã in malã accipit ptẽ cauillationẽq; eſſe dicit. Alcynous eũ a phio differentem facit: q; videri potius q̃ eſſe velit. Suidas oratorẽ ait illũ eſſe mercenariũ & deceptorẽ. Plato in Protagora & plurib⁹ in locis ſophiſtas exagitat tanq̃ corruptores non pfeſſores ciuilis diſciplinę: q; q; verbis magis q̃ rebus cõtendant Sed & in Gorgia maxime oratores nõ legitimos ridet: qui veriſilia vero anteponentes: populũ ac ſeipſos fallunt: illoſq; cocis & adulatorib⁹ cõparat: q delectabilia potius q̃ ſalubria ꝓponunt: atq; offerũt: legitimos autẽ medicis. Appellat. n. non legitimos q phia boniſq; artib⁹ carẽt. Nã & phi & dialectici ꝑcipuũ officiũ indagandę veritatis: diuidẽdiq; & cõponendi: & in Philebo pfectũ dicit dialecticũ. i. metaphyſicũ tanq̃ deũ honorandũ eſſe. Quapropter vetũ oratorẽ ſine his ſcientiis non eſſe.

De partibus elocutionis.

Onſtabit igit elocutio partib⁹. viii. Cõpoſitione: dictiõe: ſentẽtia: methodo: colis: pauſa: numero: figura. Cõpoſitio tris habet ptes Quintiliani ꝑcepto: vt ſit emẽdata: lucida: & ornata. Prima ad grãmaticos ptiet. vt barbariſmi ſoloeciſmiq; fœditas euiteť. In barbariſmũ incurrim⁹ non ſolũ accentib⁹. ſed modo: vt labdaciſmo: iotaciſmo: platacíſmo: cœloſtomia: q̃oia in orthœpia conſiſtunt. Dilucidã faciet orationẽ pſpicuitas: verba latina vſitata non pegrina nec accerſita: non aſyndeta. i. diſiuncta: cũ multa verba ſine cõiunctione obſcurẽt ſenſum. Ornat⁹ vero ex figuris aliiſq; partib⁹ cõſtabit: de quib⁹ poſtea dicemus. Ad cõponendũ ꝑterea Quintilian⁹ monet agrũ non vtilẽ eſſe: eo q; amœnitas aeris: auiũ cõcẽtus: virentiũq; iucunditas ingeniũ diſtrahũt: magis autẽ ſeptũ: nec admodũ laxũ ſub tecto habitaculũ eligendũ. Hinc ait Iuuenalis. Qui facis in parua ſublimia carmina cella: Vt dign⁹ venias hederis & imagine macta. Dictione: vt ſit dictio latina & vſitata quẽadmodũ ſupra dixi. Sentẽtia multiplici poteſtate in oratione ponit: vt Dianœa: chria: apophthegma: adagiũ: ſiue ꝓuerbiũ: paradoxa. Chriarũ plura genera eodẽ teſte auctore: vnũ ſimile ſentẽtiæ: qd̃ in ſimplici voce conſiſtit: vt alicui⁹ dicti qd̃ ad mores ptiet cõmemoratio: q̃ a grẽcis etiã ethilogia vocat: vt oĩs laus in actione cõſiſtit. Eſt etiã Chria gen⁹ exercitationis breui argumẽtatione ſentẽtiã ꝓpoſitã demonſtrans: cui⁹ plura exẽpla vtriuſq; linguæ auctores ponunt: trahitq; etymũ ab vſu & vtilitate: verbi gratia. Fugiẽda eſt maxime corporis voluptas: ea ſiquidẽ ob breue delinimẽtũ innumeros ꝓpetuoſq; parit dolores: mentẽq; a rerũ vtiliũ cõmercio exercitationeq; auertit: infamiã gignit: & animi corporiſq; vires euacuat: voluptati ꝑterea deditos: nulli⁹ videm⁹ apud hoĩes exiſtimationis. At contra eos q; cũ ſobrietate ac caſtimonia vitã duxerint maxime vtiles reipu. maximiſq; ꝓpterea honoribus. adfici. Hæc etiã ꝑcipue amat a belluis: qbus deus diuerſam a nobis ignobiliorẽq; tribuit naturã: vt quę illa oblectant: nos fugere oĩno debeamus. Et ſic reliquæ. Apohthegmata vero dicta ſunt ſapientũ: Pradoxa itẽ: ſed ꝑter opinionẽ alioꝝ: vt oĩes diuites ſerui. Cola κωλα ſunt mẽbra oronis pfecta: ex his breuia & aſyndeta. i. ſine cõiunctione aptiora ſunt eplis & ſermoni: longa & cõiuncta orationib⁹. Methodus ars eſt ꝑceptioq; ſtili: eſt. n. ſtilus quẽ grẽci χαρακτηρα vocant. Is imitand⁹ q maxime ſecundũ naturã ſit: ex oĩbuſq; auctoribus non oĩa: ſed ꝑcipua melioraq; ſumenda. Aſiani exuberanti⁹ ſeu potius verboſius: inter quos Ciceronẽ Brutus notauit: qui elixũ & exanguẽ eum vocauit. Attici ſimplicius & eleganti⁹ inter quos Caluus fuit: ex grẽcis vero Lyſias. De characterib⁹ antiquoꝝ ſcripſit Dionyſi⁹ Halicarnaſſeus. nonnulla etiã Dion: vterq; Demoſthenis atticiſmũ oĩb⁹ ꝓferunt. Præcipit inſup Quintilianus candidos maxime legendos & imitandos: vt Ciceronẽ & Liuiũ: nec oĩa ſua nimis diligẽda Ouidii more: nec rurſus per moroſitatẽ oĩa abiicienda: ſtatuẽdũq; qñq; iudicii inuentioniſq; modũ. Prẽter oĩa cauendũ in imitatione ab impudẽtib⁹ furtis: in quo Celſi duo notati fuere. Primus Albino vanus cognomẽto: ab Horatio. Quid mihi Celſus agit monitus multũq; monendus Priuatas vt quęrat opes & tangere vitet Scripta Palatinus q̃cũq; recepit apollo: Ne ſi forte ſuas repetitũ venerit olim. Grex auiũ plumas moueat cornicula riſum Furtiuis nudata coloribus. De altero cuius medicinã habem⁹ Quintilian⁹ ait, Grecinũ tranſcripſit: eũq; mediocris appellat ingenii: quo ꝓfecto poſt ciceronẽ nihil legit elegãtius. Cõmata noſ inciſa dicim⁹: de quib⁹: deq; rhythmis in grãmaticę parte diximus: eſt. n. rhythmus quo numeroſam facim⁹ orationẽ. Res. n. numeris augem⁹ atq; ornamus: numeros qualitas verboꝝ facit: ſi tumida ſint ſiue hiantia: ſiue depreſſa. Prẽterea ſi reſtringere forte perihodũ volumus: id iambo in fine facíendũ: vt Cicero Quintilianuſq; tradũt: ſeu verbo proparoxytono. i. qd̃ accentũ in antepenulti

Platacíſm⁹ Cęloſtomia Orthœpia.

Loc⁹ ad cõponẽdum aptior

Dictio Sententia. Dianœa. Apophthegma. Adagium Paradoxa Chriarũ genera

Cola. Aſyndeta Cõiuncta Methodus. Characteres dicendi Aſinus Atticus:

Celſus Albino vanus Cor. celſus

Comma. Rhythmus

Mora.
Stigme
Telia
Hypertelia
Schemata.

Tropi.xxiiii
Schemata lexeos.
Synathreſmus
Epimone
Leptologia
ꝓſopopeia.
Apoſiopeſ.
Paralepſis
anaſtrophe
Diaporeſis
Erotema
Diatypoſis
Metatheſis
Epanaphora. Tautologia.
Paliſogia
Anadiploſ
Antiſtroph e
Climacotō
Pleonaſm⁹
Eclypſis.
Enallage
Metabole
Zeugma ſi ue Synezeugmenon.
Hypallage
Iſoteleuton
Iſopteton
Pariſon ſiue Iſoſcolon
Compar.
Aſyndeton
Polyſyndeton
Antithetō.
Parāgelma
Ecphraſis
Prepon
Tropi
Metaphora
Allegoria

ma retineat. Verbi gra. Diuturni filētii partes. C. quo his tpibus vſus erā nō timore aliquo: ſed ptim verecūdia: ptim dolore finē hodiern⁹ dies attulit. Epl'aris breuitas rhythmos oino reſpuit Mora ſiue pauſa græci αναπαυσις, eſt animi requies: q̄ reficit lectorē: ac ſenſib⁹ lumen accōmodat. Huius Stigmę. i. notę ſiue diſtinctiōes duę: Telia: & Hypotelia. i. pfecta & impfecta: prima q̄ pprie diſtinctio vocat: eſt vbi tota ſetentia requieſcit: vt optime quidem ac pulcherrime vetes pharī ſunt. Altera q̄ ſubdiſtinctio dicit: eſt cōſtitutiua pticularis ſentētię pfectę ſecundū dictionē: q̄ inferri aliqd ſignificat: vt deus ęternꝰ eſt. Schema maxima pars oſonis: & q̄ maximum preſtat ornatū: vocaturq; oſo εσχηματισμενη. i. figurata: quæ autē minime figurata ασχηματιστος. De his plurimi ſcripſere auctores. Cęcilius: Dionyſi⁹. Rutili⁹: Lup⁹: Cornificius: Viſeli⁹: Celſus. Tropus autē quē Caius: Anſtarich⁹: & Proclus verboꝝ figurā appellauere: eſt ſermo a naturali loco in aliū ornat⁹ cauſa trāſlatus. Figura eſt cōformatio q̄dā oſonis remota a cōmuni ratiōe. Primū igit' Tropi. xxiiii. ſolent poni. Allegoria: metaphora: catachreſis. i. abuſio: metalepſis: metonymia: ænigma: ſinecdoche: onomatopeia: Periphraſis: hiperbaton: anaſtrophe: ſylepſis: Parapletoma: hyperbole: eclypſis: Pleonaſmos: antiphraſis. Exoche: proſopopeia parabola: antipodoſis: paradigma: antonomaſia: ironia. Figuræ vero aut ſentētiarū aut verbarū: græci ſchemata dianoeę: & ſchemata lexeon vocāt. Sentētiarū figuræ ſunt Synathreſmus: q̄n res multę in vnū caput coguntur: vt populi tumultuātes: ciuitates rebelles: dom⁹ inter ſe diuiſę: cōiuges diſcordes. Epimone in eodē pmāſio augmēti gratia. Leptologia q̄n res minutatim narrant. Proſopopeia q̄n ſermonē dam⁹ inanimatis. Apoſiopeſis quū q̄ relinquunt tacēdo ſignificant: vt quos ego ſed motos pſtat cōponere fluctus. Paralepſis q̄n fingētes aliqd nolle dicere nihilomin⁹ dicunt: hęc occupatio in rhetorica ad Herenniū dicit. Anaſtrophe q̄n ab vno ad alterū vertimus ſermonē. Virg. At tu Dictis Albane maneres. Diaporeſis q̄n de re vna plures ſuccurrūt ſentētiæ: quarū ne vera ſit dubitam⁹: hęc dubitatio dicit ad Herenniū. Erotema breuis interrogatio: vt nū num e tumulo fortunaq; fauilla naſcent' violæ. Diatypoſis q̄n ſub vno aſpectu vident' agi res. Metatheſis q̄n ab vna re cauſā in aliā tranſferim⁹. Epanaphora repetitio eiuſdē dictionis: hęc ad Herenniū repetitio dicit. Verboꝝ vero figurę: Tautologia idē fere ſignificantiū verboꝝ poſitio: ad rem augendā ſiue demōſtrandā: vt diruit: ſubſtulit: eripuit: auulſit. Paliſogia repetitio eiuſdē verbi. Anadiploſis duplicatio dicit ad Herenniū: vt ille meos tulit ille meos. Antiſtrophe cōuerſa cōſcriptio: vt q̄bus cū: quos inter. Climacoton gradatio dī ad Herenniū. Pleonaſmus & itē Eclypſis cōtraria inter ſe: altera ſupabūdat: altera deficit. Exēplū primæ. Seruitutē ſeruio: vitā viuo. exēplū ſecūdæ. Cras in Tuſculanū. ſcilicet veniā. Enallage ſiue cōmutatio ſiue alteratio etiā atticorū eſt: q̄n caſus p caſu: tps p tpe ponit': vt hoſtis habet muros: & iā multos annos eſt. Metabole ē cōmutatio q̄n idē diuerſis ſentētiis replicat'. Zeugma q̄n diuerſa membra vna cōiungit dictio. Quintilian⁹ Synezeugmenon appellat: vt lictor pedibus: prætor equo: conſul curru vectus in vrbē veniūt. Hypallage ſiue Epanorthoſis: q̄n corrigimus dictū: vt accuſabo ego nō dico patientiā ſed ignauiā: hęc correctio ad Herenniū dicit. Iſoteleuton & Iſopteton. i. ſil'iter deſinens & ſil'iter cadens ad Herenniū vocata: q̄n verba ſimiliter deſinunt. Pariſon Philoſtrato: Iſoſcolon Quintiliano: ad herenniū vero Cōpar dicit': q̄n mēbra nō ſolū ſil'iter cadunt: ſed & eundē numerū & pene tēpus retinent: vt de hoſtibus victoriā retulit: patriæ ſalutē attulit: ſibiq; magnū dec⁹ cōtulit. Aſyndeton q̄n ob breuitatē ſine cōiūctionibus teximꝰ oſonē: qd epl'is conuenit. Polyſyndeton. i. valde adligatū contra primæ naturā: vt vna euruſq; notuſq; ruūt. Antitheton cōtrariis inter ſe ſētētiis: fit. n. plurib⁹ modis. Hæc oim figurarū pulcherrima frequētiorq;: vt hic pbus in virtute agēdo ſemp eſt pauper: ille ī probus in ſcelere ſēp fortunat⁹. Itē Croeſus tot opib⁹ munit⁹ tā a ſuis dilect⁹ cito corruit: hic tyrann⁹ nulla ví ſeptus ſuis maxime infenſus longo tpe durare poterit! Parangelma q̄n res magnas humili oſone: humiles vero alta enūtiamus. Ecphraſis a latinis deſcriptio dicit': inter ꝓgymnaſmata eſt: & genera exercitationis: quū rem aliquā apte ac floride verbis deſcribimus: & ante oculos ponim⁹: vt nemus deſcripturi: dicim⁹: Arboꝝ folia laſciuiūt tenui zephyro: aues cōcētu murmurāt: riuus aquę ſubter labens vmbroſos irrigat aditus: molles herbę dulces recūbentib⁹ prębent thoros. Prepon cuiq; pſonę pprium adſignam⁹ ſermonē: pro dignitate ſtatuq; illi⁹: qd poętę maxime cōuenit. Tropos autē: vti ſupra dixi: figuras quidā verboꝝ dixere. Sunt autē Metaphora oim pulcherrima & neceſſaria: quā tranſlationē dicim⁹: Allegoria q̄n ſub verbis alienis latet alius ſenſus: perpetua. n. metaphora allegoria eſt. Aenigma uero difert ab illa: q̄ hæc maioris obſcuritatis. Antonomaſia ſiue metonymia: nomē pro noīe ponit: vt mars p bello. Syneca

doche quũ nõ plene rem oſtẽdit: quaſi extra indigeat alia mõſtratione vocabuli. Fit plurib⁹ modis: vt ſũma deſcẽdens aureus arce Et triſtis thorus: lętę nuptię. Onomatopeia q̃ reb⁹ vocabula fingit: vt apiũ bõbus. hinnit⁹ eq: ranarũ coaxatio. Syllepſis .i. comphenſio: qñ res plures ſub vno tpe aut caſu cõprændũt: vt boreas vna zephyruſq; ruũt. Antiphraſis cũ cõtrario cõtrariũ ſignificam⁹: vt letũ mors: bellũ pugnã. Exoche excellentia: vt poeta p Homero: phius p Ariſtotele. Parabola ſimilitudo ſiue cõparatio. Metalepſis trãſlũptio. Ironia cũ irriſionẽ quãdã cõtra qđ ſentim⁹ ſignificam⁹; hui⁹ partes quattuor. Charcaſm⁹ Mycteriſmus: Sarcaſmus: Aſtiſm⁹. i. cachinnatio: ſubſannatio: vrbanitas. Sunt p̃ter hæc figuræ q̃dã dictionis: quas græci παθη vocant: quũ aut augmẽto aut diminutiõe patiunt: videlicet Ectaſis quũ ſyllaba breuis pducit: q̃ apice diſtinguẽda eſt ſecũ dũ Quintilianũ: vt vitã dederitis: & apud homerũ αρεσ αρεσ. Syſtole quũ longa corripit: vt vni⁹ ob noxã. Epectaſis quũ ſyllaba in medio auget: vt apud Heſiodũ. επι τελλαων & εδη εδωδη. Apud latinos Induperator. Huic contraria Syncope: q̃ de medio tollit: vt amarunt. Protheſis addit in capite. Aphereſis cõtra tollit: vt Stlites p lites: & tenuere pro continuere. Diaplaſmus additio conſonantis in medio: vt rettulit: & apud græcos εν επεσσι. Cõtra Paraptoſis qñ lĩa demit: vt καλιον p καλλιον. apd nos vero Megaleſia p megalẽſia. Proſchematiſmus additio ſyllabę in vltima: vt amarier p amari: & apud grecos τουτοσι. Contra Apocope: vt mi p mihi: apud græcos δω pro δωματα & απολλο pro απολλωνα. Dięreſis diuiſio vocalis dictiõis aut diphthõgi: vt apud Ouidiũ Elegeia p elegia: & apud Virg. Aulai in medio: apud Homerũ vero εῶεἰ p επει. Synęreſis contra qñ e duab⁹ fit vna: vt cõicio: antoni p antonii: andit pro audiit efficiaturq; lõga: apud græcos autẽ late patent Synęreſiata: vt πιεω πιω. Hactenus q̃ quãtitate patiunt dictiões. Deiceps q̃ qualitate. Sũt .n. ſex: Synalœphe: Metathеſis: Metalepſis: Enallage: Metachematiſmus: Antitheſis. Synalœphe eſt duarũ ſyllabarũ per vocales vnio: fit autẽ apud latinos vno tm̃ modo: quũ ex duab⁹ vocalibus vna fit longa: vt di pro dii. apd græcos vero plurib⁹ modis: primũ ſimpliciter quadrifariã: per Ectlipſim. i. expulſionẽ: vt επι εμου εῶεμου. Per craſim: vt τα εματαμα: quod accidit qñ breuis excluſa p ducit ſequentẽ. Apnd noſtros hoc etiã fit: pſertim comicos: vt actũ eſt actuſt. Per ſynęreſim: vt ρεφηλα γερηλα. Cõpoſitę itẽ totidẽ modis: primũ p ecthlypſim & Craſim: vt καιεῶ καῶ. expellit .n. i. vnit a & e breuis in a longam vertit: p Ectlipſim & Synęreſim: vt εῶ οἰδα εῶδα. remouet .n. o & vnit ω: per Craſim & Synereſim: vt ο απολοσ ωπολοσ. connectit .n. o & a in ω. cõiungit inſup ω & ip Ecthlipſim & craſim & ſynereſim: οι πολοι ω πολοι: ammouet .n. i ex diphthõgo: & cõglutinat oin ω. Eſt p̃terea q̃dã ppria Synalœphe: quæ cõiunctis duab⁹ dictionibus vocalẽ ſecũdæ dictionis in V. cõuertit: vt το ελεον τουλεον το ομομα τουμομα. Eſt alia in hoc gñe figura q̃ Metatheſis dicit ſiue paragrãmatiſmus: qñ litterę ſeu ſyllabę aliquæ mutant: vt arceſſo pro accerſo: & apud græcos καρτοσ pro κρατοσ. In litteris tm̃ Valeſii p valerii: & fulii p furii: apud græcos vero τυρσερμοσ pro τυρρερμοσ: & πυρσοσ p πυρροσ. Sunt itẽ quę ad locutionẽ p̃tinẽt: Progymnaſmata. i. pexercitationes apud Hermogenẽ: & Aphthoniũ: videlicet μυτοσ fabula cauſa veritatis alicui⁹ iducta: partes ei⁹ Promythion ipſa fictio: epymithion ſenſu. Deinde διηγημα narratio q̃ differt ab alia principali: hęc particulariori in reb⁹ quibuſdã: cuius virtutes breuitas perſpicuitas verboꝝ pprietas. Χρεια chria dictũ breue alicui⁹ ſapiẽtis: cũ auctoris adlegatiõe. γρωμη Sentẽtia: idem qđ Chria: ſed ſine auctoris adlegatione. αρασκευη cõfutatio. & κατασκευη cõfirmatio ſeu pbatio rei alicui⁹. εγκωμιον laus: ψογοσ vituperatio: συγκρισισ cõparatio: ηθοποιια Ethopœia quũ mores exprimunt: & verba introductę alicui⁹ pſonæ cui⁹ partes Idolopœia: quũ iam mortuis dat ſermo: & Proſopopeia etiã reb⁹ inanimis. εκφρασισ deſcriptio: quũ aliqd deſcribendo ante oculos ponim⁹. θεσισ poſitio: & Hypotheſis: de quib⁹ ſupra dixi. Cõmunis locus: Latio legis.

Antonoma ſia. Synecdoche. Onomatopeia Syllepſis Antiphraſis Exoche Metalepſis Ironia Figuræ dictiõis. παθη Ectaſis Syſtole Epectaſis Syncope. Protheſis Aphereſis Paraptoſis. Proſchematiſmus Apocope Diereſis Synalœphe Ectlipſis. Craſis Metathеſis ſeu paragrãmatiſmus. Progymnaſmata. Fabula Narratio Chria. Sententia Cõfutatio. Cõfirmatio Laus. Vituperatio. Cõparatio. Ethopœia. Deſcriptio. Ecphraſis Theſis Hypotheſ. Cõis locus. Legiſlatio.

De Memoria.

Memoriã quartã oratoris partẽ ſummũq; hoĩs bonũ ponunt: cui⁹ tãta vis eſt vt Iarchas phius Indus: vti ſcribit apud Philoſtratũ in vita Apollonii: eã ſe cundũ deos eſſe voluerit: oĩaq; p̃ter eam ſeneſcere dixerit. Hac maxime pſtitere Themiſtocles: q pcunctanti an vellet memorãdi artẽ diſcere: reſpõdit ſe poti⁹ velle obliuiſcẽdi. Niciasitẽ Pyrrhi regis legatus: q vno die noĩa oĩm ſenatorũ edidicit. Carneades quoq; phius. Mithridates qui .xxii. linguas edidicit: quot gentib⁹ Impabat. Cyrus rex: vt Quintilianus & Plyni⁹ auctores noĩa militũ cunctoꝝ in exercitu tenebat. Hortẽſius teſte Cicerone oĩonẽ iiſdẽ verbis ſcriptita bat aut pnũtiabat qbus meditatus eſt. Sũmi item viri quãdoq; excidiſſe in dicendo leguñt: vt

Qui memoria excidẽt

Demosthenes apud Philippũ legatus: & Theophrastus Ephesius dícturꝰ in consilio Ariopagi, Herodes Atticus corã. M. Antonio: Heraclides Lycꝰ sophista corã Seuero principe: vt auctor Philostratus. Nostra vero ętate vidimus Bartholomeũ Sozinũ Senẽsem in iuris sciẽtia principem apud Alexandrũ. vi. nouũ pontificẽ de more pro Senẽsibꝰ orantẽ: principio fere oronis excidisse: nullũq; deinde verbũ pnuntiasse. Detrimentũ hęc pars animi pter oĩa sentit: aut senectute: aut morbo vt Orbilio grãmatico: & Messalę oratori ac Hermogeni sophistæ cõtigit. Nostra itẽ ætate Georgio Trapezuntio: q oẽs litterarũ oblíti fuere. Messalla etiã sui noĩs in quodã morbo. Artificialẽ repperit Simonides. Ceus poeta dũ cœnaret in Thessalia apud Scopã diuitem virũ: quũ cõclauis ruina oẽs pter eũ periissent: dicit sepulcro mandare suos volentibus: nomina mortuoꝝ cõfuse iacentiũ ex ordinis mẽsę memoria dixisse: auctor Cicero de oratore.

Artificialis mẽorię iuẽtor Simonides

Adagia græcorum.

VTigit meditantibꝰ res facile succurrant: prætereaq; supra philosophis dicta narraui: pauca nunc alia ex vtraq; lingua: quasi viã ad alia cõquirenda sũ offerre conatus: ac primũ greca adagia ex Tarręo & Didymo. Hi nonnulla in hoc genere ex auctoribus excerpta posueũt: verũ ꝙ ex magna parte sint poetarũ loci obscuriores: qui ad rem minime ptinent: ea tm̃ tam ex illis q̃ aliis delegi: q̃ vsui latinis essent: tum ad elocutionẽ ptim etiã ad prudentiã facerẽt. Δελφιν᾽ νυχεσθαι διδασκειν. Delphinũ natare doces: In eũ qui doctos docere vult. ὑς ἀθηνᾶν. Sus Mineruã ex causa supradicta ponit a Thocrito poeta. ἰλιας κακων. Ilias malorꝝ. In ęrũnis & laboribꝰ: q̃d & Cicero & Properti9 vsurpant. πασα γη πατρις. Oĩs terra patria. Respõsũ est Apollinis ad Meleũ Thessalũ consultantẽ de sede. μια χελιδων εαρ ου ποιει. vna hirundo ver non facit: Apud Aristotelẽ in æthicis. περι σοφιην ἐλαχε. Paupertas sapientiã sortita est: apud Euripidẽ: εις υδωρ σπειρειν. In aqua seminare. In frustra laborantẽ. ὀκρυοθοιτα συοφορειν. Ocnifinẽ colligis: ex eadẽ cum superiore causa manauit: quod altius repetere oportet: vti res plures simul intelligant. Apud Pausaniã scribit ꝙ Polygnostus tabellam pinxit: vbi Ocnus appellatus sedens sparthum torquebat: asinãq; prope spartum rodentẽ: q̃d significare volebat frustra virũ laborare: si vxorẽ quam in asina notauit prodigam habeat. Ocnum præterea dicit auem vocari de genere herodiorũ: quę cõtinuo volando sollicitat aut querendo. Meminere huius puerbii & Properti9 & Plynius. κερας αμαλθειας. Cornu copiæ tritũ in oĩ copia. ταυρῳ φιλωρκοιγα: amicoꝝ oĩa cõmunia. Pythagoreoꝝ puerbiũ: ꝙ ita inter se viuerent. γλαξ επαπαι. Noctua volauit: volatus. n. noctuæ apud Athenienses victoriã portendit. Nã hæc auis in magna eis veneratione signabat: & in numismate. εις αρχαιας φατρας. Ad antiquum ꝙsepe: In eos qui ad antiquã viuendi formulã redeunt: Horati9 elegãter hoc expressit: vitę me redde priori. εις ανερ ουδεις ανερ: vnus homo nullus homo. Sicut illud ab vno tm̃ nihil bene fit. εις πασας ολυκος: lupus in laqueos: in euntes manifestũ i periculũ. De lupo itẽ apud latinos: Lupꝰ in fabula: aliquo supueniente de quo erat sermo. Item lupũ mox rim videre priores. Virgiliꝰ & Plynius pro malo auspicio ponunt. ελαφιος ανερ. Ceruinus homo: in timidos. ελεφας μυν ουκαλισκει. Elephas murẽ non capit: qui humilia despicit. De Elephantino fœtu apud plyniũ aliud puerbiũ siquid tarde fit. Apud Tranqllũ itẽ aliud Augustus vsurpare solebat: stipẽ elephanto porrigere: qui timide dat. ἐχθρων δωρα δωρα και ουκ ὀνησιμα. Inimicoꝝ dona pnicios a: meminit huiꝰ Sophocles in Aiace Mastigophoro. λατως καθευδων: Lepus dormiens: in eos q dormire simulãt: nam lepꝰ oculis apertis dormit. ὠ παλαι ποτ᾽ ησαν αλκιμοι μιλησιοι. Dudũ potẽ terant Milesii: respõsum est Apollinis positũ ab Anacreõte & Aristophane: iactat in eos qui de rebus deciderunt. Apud Vergiliũ vero in eandẽ sententiã: & idẽ propositũ Fuimus troes: fuit Iliũ & ingens Gloria Teucroꝝ: συβαριτικα τραπεξα συρακουσια. Sybaritica mensa vel Syracusana vtraq; lautis & delicatis conuenit. αυτοματοι δαιθοι αγαθων δεῶν δαιτας ἱεραι. Boni sponte ad bonorum conuiuia pperant. Quo vtit Eupolis in Chrysogono: & Plato in Symposio: αφυιας πυρ. Aphyiæ ignis. Quãdo velociter ad finem alicuiꝰ rei peruẽit. Est. n. aphyia piscículus & breuiter percoquit. Hinc apud Tranquillũ illud etiã in festinatiõe ab Augusto dici solebat. Celerius q̃ Asparagi coquunt: αφι ὠ ὠ ον ετ᾽ ὀμους. Ex equis ad asinos: quãdo ex honestis ad minus decora descenditur. βαλλεις μακαριαν. Iace in Macariã: locꝰ. n. in inferno dicitur: & apud comicos βαλλεις κορακας εις υδωρ εις ολεθρον. Nostri autem Comici vsurpant: Abi in malam crucẽ: in malã rem. In eos qui perditiõe sunt digni. βοιωτιος νομος Bœotia lex: quando quietum principium turbatus sequitur finis: ꝙ Bœotiis similiter acciderit post

mortẽ Lai.βομβυλιοσ αμθρωπος Bombylius hõ.hoc eſt Crabronius & inutilis ꝙ Crabro apis ſpecies ſ luto fauum fingat. βελλοροφοντησ γραμματα Bellorophon lras. Quãdo qs ẽ cauſa necis ꝓprię nota fabula.vſurpaſ a Plauto.Bellorophontẽ me fecit.αμτιπελαργειν Pelargizare. Qui beneficiũ reddũt more pelargorũ ideſt Ciconiaꝝ q̃ inſenectute parẽtes nutriũt.αξιοσ τριχοσ Pilo dignus.Qui nullius eſt ptii vſurpatũ a Catullo apd quẽ Pili facio ſcribiť. Apud Plautũ vero & Ciceronẽ Teruncli facio Terũcius quadrans & minima eſt moneta.απλησοσ πιθοσ. Inexplebile doliũ Inſatiabili vẽtre hoĩbus a Doliis quę Belides apud ĩferos fruſtra ĩplere conãtur nota fabula.traducit etiã puerbium ad auaros.Cicero autẽ vocat huiuſcemodi hoĩes Tritones piſcinarũ q ob potentiã aut aliã facultatẽ in rep.partes aliorũ vſurpãt.Plautus vero Laconesvocat paraſitos ex voracitate canũ laconũ.απο βαλβιδοσ.A repagulo.hoc eſt ab ipo exordio bonum aut malũ ſeu quoduis aliud eẽ.Cicero ab ipis vnguiculis dicit:απολεσασ οιμον επιχεασ υδωρ.Perdidiſti vinũ infundẽs aquã.Polyphemi verba ſũt ad Vlyſſem apud homerũ ex quo in puerbiũ venit.αποβραδυσκελωμομωμητοσ ωρουσεμ.Ex tardo aſino equus pfiliit q ex humili loco puehit:& etiã indigne pmouet.απαρτα τοισ σοφοισιμ ευκολα.Oĩa ſapiẽtib9 facilia Qui p prudentiã in rebus difficilib9 pficiũt.ακεφαλοσ μιθοσ fabula ſine capite in eos q nunq̃ porant.Plautus vt oſonẽ ſine capite relinquã ideſt ſine concluſiõe.ακρωμ αψασθαι τωμ δακτυλωμ.Sũmis attingere digitis.Qui nõ diligẽter aut pfecte rem aliquã deprendũt aut eruditi ſũt ſtultiſſime latini:& etiã ſũmis labris αλλουκαυθισ αλωπηξ.Non iterũ vulpes in laqueos incidet:intelligiť prouerbiũ de his q ſemel ex inſidiis euadũt.αλλοτλαυξαλλο κοροωνη φθεγγεται Aliud noctua aliud Cornix loquiť.Qui cũ potẽtioribꝰ certãt aut q cũ aliis nõ cõueniũt.αλωπεκιζειν τροσ ετεροναλωπεκα.Cũ vulpe vulpizare.Qui ſimiles aſtutia decipere cõtẽdũt αντι περκησ σκορπιοσ Pro Perca. Scorpio his diciť q peiora p potioribus eligunt.ανθρωπος ανθρωπω δαιμονιον.Homo homini numen q ſubito bñficiũ aliqd ab aliquo adſequunť. At Plautus cõtra.Homo homini lupus dixit.ανεπος ανεροσ vna dicere vna facere.Qui celeriter alĩ qd pagit.αμμον μετρειν. Arenã metiri in rebꝰ arduis & q̃ minime pfici queãt.αν μη παρη κρεασ ταριχον ζητεται vbi Caro abeſt ſalſamẽtũ amatur his q rebꝰ vilioribus coacti nõ ſpõte vtunť. Qđ etiam vulgo iactať.αναγκη ουδε θεοι μαχονται.Neceſſitati neq; dii pugnant.Qđa latinis etiã vſurpať.vt apud Laberiũ in epigrãmate.αιδοσ κυνη.Inferni galerus his q aliqd clam agũt ne videanť huiuſmodi eĩ pileo diciť Perſeus minime viſus Gorgonẽ interfeciſſe.αιαντοσ τελωσ Aiacis tiſus.Qui ſtulte ridet ob Aiacẽ cui inſania ſimilis accidit.αχρι κορου. Ad ſatietatẽ vſq; in rei copia & vehemẽtia diciť.ακαιροσ ευνοια ουδεν εχθρου διαφερει.Itẽ peſtiua beniuolentia nihil ab inimicitia differt.Hoc ſane dixiſſe ferũt Hippolytũ Phędrę profitẽti ſe illum prętereõs amare.ακαρποτερα αδωνιδοσ κηποι.In fructuoſiora hortis adonidis In rebꝰ inutilibꝰ & parui fructus erãt eĩ hi horti in vaſis fictilibus tantũ vſq; ad herbã emittẽtes Meminit eius Plato in Phędro.ακανθιοσ τεττυξ.Acanthia Cicada.Ideſt inter ſpinas Diciť voce abſonis ꝓpterea ꝙ huiuſcemodi cicadę nõ canãt.αιθων πεπλοσ.Ardẽs peplus.Qui malorũ cauſa faceſq; ſunt ex peplo miſſo a Deianira q̃ herculẽ cremauit nota fabula.Latini ad propoſitũ vtunť.Equus Seianus & Aurũ Tholoſanũ qbus vtẽtes incõmodo adficiebanť.Gellꝰ auctor.Χαριτεσ γυμναι.Gratię nudę vel ꝙ manifeſte gratificari oportet vel qđ ingrati decore priuanť.αιτιαλωλαλεισ litus ad loq̃ris Inexorabilibus diciť Latini pro hoc vſurpãt Surdo fabulã narras.αρματτοσ βαττοσ ανοσ.Arridus rubus inflexibilis.Duris diciť & obſtinatis apud latinos diciť Pardus maculas nõ mutat.αετον καμταροσ. Aquilã Cantharus.Aquilę eĩ infenſi Cantharꝰ vt numerũ hoſtiũ minuãt eiꝰ oua ſurripere q̃rũt.αλλοσ βιοσ αλλη δαιτη.Alia vita:alia viuẽdi formula his qui meliꝰ vitã inſtituũt vſurpať & a Terẽtio hęc ętas alios mores poſtulat.αλλοτε αλλοιον τελεθειμ και χωρα επεσθαι.Alibi aliũ eẽ ac regionẽ ſequi ꝙ locorũ mores vbi viuimꝰ ſeq debemꝰ. αδακρυσ πολεμοσ. Bellum ſine lachrymis:qui cũ facilitate rem agũt aut adſequũtur.Diciť etiã ακονιτι ideſt ſine puluere tractũ ab Athletis qui quãdoq; non pugnãdo ob metũ aduerſarii vincebãt.Apud Enniũ vero ſcribiť Salmacida Spolia ſine ſudore & ſanguine Delicatis & ignauis αδραστεια μεμεσισ. Adraſtea nemeſis.Qui initia pſperitatis habet exitũ vero infœlicẽ ab Adraſto.Cui ſimiliter euenit.αιρηιτεσ ηρημεθα.Capiẽtes capti ſumꝰ quũ tenenť q ſe ſperabant alios tenere.ακαθηκαι μαζα μεταρτον.Bona eſt offa ſecũdũ panẽ In ſecũdis locis cõſiſtẽti diciť. αθηνασ αιλουρον.Mineruę felem.Quãdo paruis magna inepte cõparanť.αιξ συρια.Capra Syria q vtilitatem adfert ꝙ Capręſyrię multum ferunt lactis.Cuius meminere pindarus & Alcęus ευαγαθοσ ευαπατητοσ valde bonus:valde deceptibilis.Bionis philoſophi eſt puerbium αλη

Aurum tholoſanum.

θεσ τερα τῶν ἐπὶ σ άτρα. Veriora q̃ ea quæ apud Sagram videlicet gesta sunt, huius prouerbii Menander meminit Sagra locus ubi Locri Crotoniatas vicerunt In quo bello dicũtur Castor & Pollux fuisse capti: fama ergo eadẽ hora venit Lacedęmoniã nescit quomodo per nuntiũ: deinde adfirmata fuit. αμθλειν αμφοτεροισ utrisq; haurire intelligit manibus cũ aliquid vehemẽter cõtendimus αμθρακεσ θυσ αυροι πεφ ομεν. Thesauri carbones facti sunt. Quãdoqs spe fraudatur, eius meminit Lucian9 Carbones nobis Thesaurus factus est: & rursus carbones meũ Thesaurũ plane ostendis ου ῶ αρτοσ αμ Δροσ εσ κορινθον οπλουσ. Nõ oĩs hoĩs est adire Corinthũ his quibus desunt facultates ad delitias. Quoniã Corinthi hospites facultatib9 viatici exhauriebãtur ob illecebras mlierũ scortoq; μνοσ ευ Δουλαρ τοι ῶ υριθαλ πεαι. Ne festina nõ ei igne crematis Theocriti dictũ. Cum properare nõ sit opus. τισ τριχασ αρτ ερίων επωκιξατο. Quis pro lana pilos attondit. Ab eodẽ positũ. σφηξ βομβων τεττιγοσ αμαρτιον. Fucus murmurans contra cicadã. Ab eodem. De his qui cũ maioribus certant. τακεαι οφθαλμωσ. Corruperis oculos ab eodem: in eos qui pręmunt inuidia aut cõcupiscentia aliqua πρωκασ σιτιζεται ωσσ το τεττιξ Rore pascit veluti Cicada. Ab eodẽ in eũ qui macie ingenti adfectus est. οσσιχον εστι τυμμα και αλικον αμ Δρα Δαμασ Δει. Tantulũ tormentũ: q̃tum domat hominẽ. Ab eodẽ positũ: de spina loquit extracta πυρ επι ῶ υρ. Ignis supra ignẽ. Idest malum supra malum. huius meminit Plato. Simile aliquid & apostol9. Vince in bono malũ. Sic carbones ingeres supra caput ei9. πυραυ στου μοροσ. Aeschyli poetæ est in eũ qui sibi ipsi causa est mortis more Pyraustæ parui volatilis, qui lucernã petẽtes vruntur. προσ κεντρα λακτιζειν. Contra stimulũ calcitrare. Euripidis dictum: & etiã Aeschylis, vsurpat & i sactis libris. εισ το Δεον. In rem opportunã. verbũ est Periclis quũ Astyanacti lacedęmoniorũ duci pecuniã daret: vt ex Attica quã bello infestabat discederet: redditur9 impensarũ rationẽ: nec aperte rem manifestare volẽs magistratib9 respõdit verba supradicta. ερ Δυμιωνοσ υπνοσ. Somnus Endymionis in eos qui longo põmuntur somno: nota fabula. γηρασκω Δαλει πολλα Δι Δασκομενοσ. Conseneo discens plurima semp ego. Ex Solonis elegiaco est. τα απο τριπο Δοσ. Hæc a Tripode in rebus veris Latini & Plynius oraculũ dicunt. αμειρομαι ωμων τυχειν. Auspiciis vti melioribus Qui ex aduersis ad secũda veniunt Cicero ait Meliora dii scilicet dent auspicia: cũ alicuius mali mẽtio inciderit. αρχη μυσεω σ πλεον του παντοσ. Principiũ est plusq̃ medietas totius: puerbiũ apud Aristotelem in Ethicis. κακησ αρχησ τελοσ κακον. Mali principii: malus est finis. Aeoli poetę est. το λαβειν ελαττον του μη Δεν λαβειν πλεον. Parũ accipere plus est q̃ nihil oino. Apud Menandrũ καλη κεφαλη εγκεφαλον ουκ εχει. Pulchrũ caput cerebro caret. i eũ qui pulchro sit corpore, ac parum sapiat Comici dictum. αιων ῶ αντα φερει. Theocriti est a Virgilio cõuersum. Omnia fert ætas Δομ Δοσ κηπ ῶ ουροι. Adonidis horti quãdo quis parũ vtilitatis refert, qđi eis flores tantũ merebantur nõ fruges. Platonis est dictũ in Phędro ισ τον ῶ ηνελω πησ αμαλυειν. Telã Penelopes retexere: quãdo res facta destruit: laborq; perit. Ponit apud eũdẽ in Phędro. εισ υ Δωρ οσ ιρειν. Seminare i aqua cum frustra sit aliqd ῶ ολλα μετα ξυ πτελει κυλικοσ και χηλεωσ ακρου. Multa inter calicẽ existũt labrũq; supremũ αεμερρι φθω κυβοσ. Iacta sit alea. Cęsaris verba in transitu rubiconis posita plutarcho ερομαι αωροτερον τρυφαν του πολιτευεσθαι. Seni comodius in otio & delitiis agere q̃ remp. administrare. Apud eundẽ auctorẽ. verba sunt Pompeii de Lucullo ῶ ροτηδ απολογιασ την ψηφον φερειν. Ante defensionẽ Iudiciũ ferre. Libanii in epistolis.

Adagia Lociq; aliquot latinorum.

Ex Ciceroẽ

Pud latinos nõnulla huiusce modi cõmemorant pśertim apud ciceronẽ inter quę sunt illa. Primũ p Murena Cornicũ oculos cõfixit. D. CN. Flauio loquẽs qui plus viderat q̃ prudentiores putabant eisq; spem ademerat. Item p Cor. Balbo duo fulmina nostri Imperii. CN. & P. Scipiones qđ Virgilius nõ est dedignatus imitari. Item pro. P. Quinctio. Intus est equus troianus: quum de insidiis loquit. Prętorius candidatus quasi desultorius in quadrigarum curriculũ currere videt. De eo qui ex minore cõditione maiora tentat. In epistolis ad Atticũ Clitellæ boui sunt impositę: quũ indigno aut nõ apto aliqd datur siue geritur. In eisdẽ Bibul9 cœpit laureolam in mustacio quęrere. Hoc est gloriã in re minima & nullius mometi. Nã teste Plynio latirus mustaciis subiiciebat: qui mos adhuc romę seruatur. Item ille callipides adsiduo cursu cubitum nullum processit. in eum qui multa tentat seu pollicetur prśertim in itinere ac parum prę stat est enim καλλιπι Δης. animal tardissimũ qui tota die se mouendo cubitum non procedit vtait Trãquillus in Tiberio. Athenas noctuam mittam. Suos dicit mittere vęrsus ei qui his

Mustacia.

Callipides.

abūdet.Nā Athenis frequēs est noctua que publicū insigne est:ad hoc etiā ꝓpositū quędā alia dicit vt Lucernā soli adhibere:Tertiū idest quadrantē adūcere Crœsi diuitiis.Mitto Scitalā Laconicā.Scribens in ęnigmate ac breuitate.Nota res scitala apud lacedęmonios Baculi duo similes erāt:quū opus scribere secretū aliqđ magistratibus in eo baculo q in vrbe remanebat charta circūuoluebaſ:vbi qđ op⁹ scribebaſ eaq; mittebaſ magistratui q & ipse similē secū habebat baculū: & hoc ne cōsilia ab hostib⁹ quo quomō deprenderent.Idē in oſonib⁹:Abiecit hastā.Quū qs decidit:lite ac cœptis.Idē charta dērata & calamo tēperato res ageſ:quū accurati⁹ aliqd scribere volum⁹.Et alibi in hac causa aqua mihi hęret.Idest addubito vereor qđ etiā i Italia plęriq; vsurpāt. Idē Ibrida.C.Antoniū vocat & puerū Iunoniū aureū q; partū Cæsarē adolescētē.In Tusculanis gręcū puerbiū Quā qsq; nouit artē in hac se exercitat.In officiorū lib:III.Cū velis & eqs Epicur⁹ eiusdē adiutor sentētię In Conatu dicit.Cū vela nō sint satis equi quoq; ad trahēdā nauim adhibent.Et ad Trebatiū Sero sapiūt Phryges In tarditate pœnitēda.Qđ i tragœdia equi troiani extremo loco cōscriptū esse dicit.De diuinatiōe.gręcū erat puerbiū Aut bibat aut abeat.Nō enī oportet Sobrios ad ebrios venire:aut si veniāt:cū aliis cōueniāt.Itē in oſone Arcē e cloaca facere idest loco indigno aliqd sumptuosius ędificare.Itē ad Trebatiū quē antea ne Andabatā qdē de fraudare poteramus & Hieronymus contra Iouinianū.Melius est qđ dicit Andabatarū more pugnare q̄ directa simicula clypeo veritatis nō repellere.popli putant esse q cōueniētes puguabāt.Sed & alii quoq; alia in hoc genere Virgili⁹.In taciturnite Lupi Mœrim videre priores.Itē in metu potentioris cornu ferit ille cauto ex Theocrito tractū:ille enī ait ἐμοῦ χάρ φυλάσσεο μὴ τυκοῦ ψῆ. In eadē Plutarch⁹.Sentētiā Fœnū in cornu gerit.Ply.aūt in impudētia Frontē pfricui.Qđ a Seneca mutuatus ē:ipse em̄ hoc etiā alio modo elegāter expressit Vatinius inqt Assiduo cōuitio dedere didicerat.Catullus de viro inepto & ignauo satis cū hoc Vappa frigora e famē ptulisti. Itē Scripta veneni ac pestilētię plena:Probitatē vero & malitiā elegāter colore cādido & atro distinguit De cæsare loquēs Albus inquit an ater sis qđ ꝓximis tpibus studia partiū nōnullarū in Italia vsurparūt.Cor.Nepos Māsuetudinē Attici ꝓpetuā describēs.Cū matre inqt nūq̄ rediuit in gram.Horati⁹ fauorē a suffragio trāsfert:oē tulit punctū q miscuit vtile honesto.Itē ꝓpria delicta a tergo manticā appellat.Et se suaq; sine riuali amare.Coronas hoīm collocutiones aut attentiōes.Colūnas Itē p locis publicis quo disputātes cōueniēbāt.In fauore itē p̄mere pollices dicit Vtroq; tuū laudabit pollice ludū.Qđ & Ply.adfirmat lib.XXVIII.ca.II.pollices ait cū faueamus p̄mere etiā puerbio iubemus.Et libro sermonū Mēbra animūq; tuū nobis sine cortice Sic me.Nare em̄ sine Cortice.i.sine cucurbita aut aliquo appēsili artificio hoc est aliqd cū facilitate & citra alienū adminiculū facere.Persius in cauēda derisiōe posticę occurrere sanne dixit:Iuuenalis dat veniā coruis.vexat cēsura colūbas pulcherrima trāslatiōe puritatē fœminarū ipuritatēq; virorū p hęc aialia demōstrās.Coruī em̄ teste Ply.ore parere coitęq; putant:ꝓterea equus seiani & aurū Tolosanū apud Gellū i puerbio venerūt infœlicitatis:qđ hæc possidētib⁹ nūq̄ bñ eueniret.Augustus apud Trangllū ad Calēdas gręcas se soluturū festiue dicebat.i.nūq̄:q; Calēdas gręci nō habeāt.Apud Ciceronē i Verrē ac apud Martialē attollere digitū est se cōductorē vel emptorē ex publica vēditiōe aut locatiōe significare.Idē in epl'is humilē & ignotū significare volēs q̄ huic terrę filio inqt lras de tātis reb⁹ dare & Iuuenalis hocidem aliis verbis Malim fraterculus esse gigātis.Nā gigātes terrę filii sunt.Plautus vero cōplura siqs legat.Nā seruos ipros mastigiā vocat:Plagiariū:Subiculū flagri:tritorē cōpedū.Triū litterarū hoiem.Prętera senes acherontiū.Capularē:Pabulū acherōtis:edētulū muccosū.Vulturū cadauer.In adolescētē frugi In mare it:rē familiarē curat:parēti ob tēperat:vxori ac libris vacat.Inpditum.Amat.Egetur.plusq̄ res patit studet elegantiæ.In Meretrices sellularias.Quę olet Sellā & sessibulū merū: scortū diobolariū:monstrū mulieris:salsa muriatica.In nobiles matrē Venustatū: veneres cupidines q̄.Mores earū sic explicant.Negociū sibi qui velit cōparare nauē ac mulierē sibi cōparato. Nā hę duę res nūq̄ satis ornant.Dū conunt dū ornant ann⁹ est fundis ornatę incedūt p vias.Fūdi nr̄i calamiras.Viscus mer⁹ vra est blāditia:Senecę quoq; trāslatiōes audaces inūsitę sūt.Glabros em̄ iuuenes ac ministros imberbes vocat Lychnobios vero q̄si lucernarios q totis noctib⁹ vigilant iterdiu dormiūt In senectute quoq; vasa colligere:aut receptui canere:regescēdū intelligit.Itē in freto vixim⁹ moriamur in portu.Et i altercatiōe captiōeq; mutua verborū Latrūculis inquit ludimus.Auctoratos item & exauctoratos obligatos.& liberos appellat.Beneficium seu quoduis aliud in Calendario scribere ait.i.fœnerari.Sed nouatione verborum cunctos facile supat Apulei⁹ cui⁹ q̄dā adponā vt legētis sit arbitriū ea cū iudicare:tū eligere:Logtur de Cinę

Scitala laconica.

Andabata.

Virgilius.

Plynius.

Catullus.

Horatius.

Persius.

Iuuenalis.

Coruī.

Ex Plauto.

Lychnobii.

Ex Apuleio Emaſculator.

do: Qui emaſculatorib⁹ ſuis ad oĩa infanda morigerus fuit Mox ĩ iuuẽtute ſaltãdis fabulis exoſ-
ſis plane & eneruis. Sed vt audio ĩdocta ac rudi mollitia: negat eĩ qcq̃ hiſtriõis habuiſſe p̃ter im-
pudicitiã: in hac etiã ętate qua nũc eſt qiſtũ depdunt multi ſunt dom⁹ eius tota lenonia: familia
cõtaminata: Ipſe ꝓpudioſus: vxor lupa: filii files prſus: dieb⁹ ac noctib⁹ ianua calcib⁹ ꝓpulſata:
feneſtrę cãticis cõſtrepitę: Triclinĩũ comeſſatorib⁹ ĩqetũ: Cubiculũ adulteris peruiũ. Itẽ alibi
Dico Craſſũ iã dudũ ebriũ ſtertere/aut ſcdo lauacro ad reportia. Cœnę obeunda vinolẽtũ ſudorẽ
ĩ balneo deſudare. Et in oſone ad Claudiũ Procos. Euathlus poſtq̃ cũcta illa exorabula iudicãtiũ
& decipula aduerſantiũ: & artificia dicẽtiũ verſut⁹ alioqn ingeniat⁹ ad aſtutiã facile ꝓdidit. Itẽ
antiquũ ꝓuerbiũ Vbi Vber ibi Tuber ideſt nulla voluptas nõ mixta aliquo dolore. Itẽ piter eĩ vt
q heredi olũ ſterilẽ & agrũ Scrupoſum meras rupinas & ſenticeta miſeri colũt qm̃ null⁹ ĩ Teſqs
ſuis fruct⁹ eſt. Sed infœlix ſoliũ & ſteriles dñant auenę furatũ eunt: & vicinoꝝ flores decerpunt.
Itẽ qs nõ laudauit hoĩem nũeroſa arte multiſciũ: tã iugi ſciẽtia magnificũ tot vtẽſilũ pitia dęda
lũ! fateor me ſellularias artes mĩn⁹ callere veſtẽ de textrina emere Baxeas iſtas de Sutrina p̃ſtina
re. Itẽ ſpelũca frondib⁹ inũbrata: querc⁹ cornibus onerata: collicul⁹ ſepimine cõſecratus: vel trũ
cus dolamine effigiat⁹: vel ceſpes libamine humigat⁹: vel lapis vnguine delibut⁹. Itẽ noĩa hæc
honoripeta lucifuga tenebricola: multiforatilis tibia: ſciſſile palliaſtrũ: cibaria voluptas. Inter
nos verbigeratũ. Itẽ Hyagnes p̃r: ac Magĩ Marſyę tibicinis prim⁹ in canẽdo manus diſcerpina-
uit prim⁹ duas tibias vnoſpũ aĩauit. Itẽ vt vet⁹ ꝓuerbiũ: ait int̃ ſacrũ & ſaxũ poſit⁹ cruciabat̃: qđ
in rerũ difficultate ac dura deliberatiõe ſuccurrit. Itẽ mulieres cãdido ſplẽdẽtes amicimine va-
rio lętãtes geſtamine verno florẽtes coronamine. Itẽ Baſia p̃ſſula: meretricũ poſcinũmia: ſcu ad
uectoꝝ negocinũmia. Itẽ liberalib⁹ cœnis ineſcat⁹ & hũanis: adfatim cibis ſaginat⁹ corp⁹ obeſũ
pinguedĩe cõpleuerã: Coriũ aruina ſuculẽta molliuerã. Itẽ pictor Dulciariusq panes & mellita
cõcinnabat edulia Alter coc⁹ q ſapidiſſimis nutrimẽtis pulmẽta mollita vapore cõdibat. Item
eſtur ac potat̃ incõdite: pulmẽtis aceruatĩ: panib⁹ aggeratim: poculis agmiatim ĩgeſtis: clamo
re ludũt: ſtrepitu cãtillãt: cõuitiis iocant̃: ac iã cętera ſemiferis Lapithis Cẽtauriſq; filia. De ſpe
culo aũt pulcherrima ab eodẽ deſcriptio exprimit̃: qppe ĩ oĩb⁹ manu facĩũdis Imaginib⁹ opa diu
turna ſumit̃ neq; tñ ſimilitudo ęque vt in ſpeculis cõparet Deeſt. n. & luto vigor & ſaxo color &
picturæ rigor: & mot⁹ oĩbus q p̃cipua fide ſimilitudinẽ repſentat. Enĩuero qđ luto fictũ vel ære
infuſũ: vel lapide incuſſũ: vel cęra inuſtũ: vel pigmẽto illitũ: nõ multa ĩtercapedĩe tpis diſſimile
reddit̃ & ritu cadaueris vnũ vultũ & ĩmobilẽ poſſidet: tantũ p̃ſtat Imaginis artibus ad ſimilitu
dinẽ referendã leuitas illa ſpeculi fabra & ſplẽdor opifex. Nunc Ciceronis quoſdã ſubiiciã locos

Dulciarius

Ex Ciceroẽ

quos poſteri oẽs q in ſecũdis plane cõſtiterũt ab eo vſurpare ſũt viſi mutatis tñ rhythmis ac nũ
ris. Antithetis primũ in verbis ac ſentẽtiis oĩa ipius ſunt referta: qb⁹ nil magis lumẽ adfert oĩ-
ni vt ſũt illa. In negocio ſine piculo. In ocio cũ dignitate. In conuiuio ſobri⁹ in ſobrietate facet⁹.
Itẽ honores ſine ambitiõe: diuitias ſine faſtu Copiã ſine luxuria poſſidebat in ocio de piculis ſoli
cit⁹ cogitabat ĩ piculo rerũ euẽtũ ſecur⁹ expectabat. Ply. ĩ epl'is hũc imitat⁹ modũ ait. In ſumma
auaritia ſũptuoſus ĩ ſũma ifamia gl'ioſus. Itẽ nõ viuere vt edas ſed edere vt viuas: nõ poſſim ſi ve
lim nec velim ſi poſſim: nõ defuit auxiliũ: ſed ipe auxilio defui. Itẽ illa feſtiuitatẽ ſiml' & grauita
tẽ habẽt q̃ q̃ſi hypothetice ĩferunt̃ vt Ego ſi dignitas eſt bñ de rep. ſpare obtineo dignitatẽ meã:
ſi aũt in eo dignitas ẽ qđ ſentias efficere ne veſtigiũ qdẽ vllũ reliquũ ẽ dignitatis: agiturq; ꝑclare
nobiſcũ ſi nos ipos regere poſſim⁹ vt ea q̃ ptim iã adſunt ptim ipẽdẽt moderate feram⁹. Itẽ me re
gẽ appellas. Ego ſi regnũ ẽ ab oĩ cupiditate abſtinere nulli libidini ſeruire nullorũ gĩa ciuiũ aut
hoſtiũ metu de recta ſentẽtia decedere fateor me regẽ eẽ. Itẽ a nobis agent̃ oĩa diligenter vt neq;
ſiqd obtineri poterit nõ cõtẽdam⁹ neq; ſiqd nõ obtinuerim⁹ repulſi eẽ videamur. Itẽ quẽ fauẽdo
retinere nõ potuerũt inuidẽdo abalienauerũt. Itẽ aut te in ſentẽtiã meã adducã aut certe teſta-
tũ apud animũ tuũ relinquã qdnã ſenſerim. Itẽ ſentẽtiis nõ animis diſſẽtim⁹. Naturę nõ animi
vitia obiurgatiõe nõ cõtumelia cõtẽdi. Itẽ cũ nos florere oporteret: tũc maxime viuere puderet
Aut ꝓbare q̃ fiũt oportet: aut tacere q̃ nõ ꝓbes. Dicẽdũ qđ nõ ſẽtias: aut faciẽdũ qđ nõ ꝓbes. Eſt
eĩ res ĩ eũ locũ adducta vt q̃q̃ multũ iterſit iter eoꝝ cãs q dimicẽt tñ iter victores nõ multũ iter
futurũ putẽ. Sed plane anim⁹ q dubiis ĩ reb⁹ fuerat ifirm⁹, nũc de ſpatis cõfirmat⁹ ẽ. Nec te meri
tas cũ ſapiẽtia cõmiſceꝫ nec ad cõſiliũ cal⁹ admittit̃: nõ tã adlicere volui q̃ alienare nolui. Nõ tã
pulchrũ ſcite latie q̃ turpe neſcire. Sceuola luriſcõſultoꝝ eloquẽtiſſim⁹. Craſſ⁹ eloquẽtiũ cõſul
tiſſim⁹. Quãtũ opib⁹ tuis diuẽnitas detrahet tm̃ adferet laudib⁹. Illa vero maxie ad pœnã dep-
cãdã faciũt. Et ſi aliq̃ cl'pa error[hũani: ſcelere certe liberati ſum⁹, ñ cupiditate aut ꝑuitate aliq̃

lapſi ſed opiniõe officíi ſtulta fortaſſe: certe nõ ímproba nec liberationẽ culpę: ſed errati veniã ípe-
tram⁹. Qđ aũt ſequit ad palpãdũ. Satis te dicis vixiſſe vel naturę vel gl'ię. Noli piculo nro ſapiẽs
eẽ. Dimitte q̃ſo iſtã doctorũ hoím icõtẽnẽda morte diſciplinã: tua cautio nra cautio ẽ. Vide q̃ſo
ne hęc tua diuina virt⁹ apud poſteros admiratiõis ſit pl⁹ habitura q̃ gl'ię: nil eſt oĩno diu ĩ quo eſt
aliqđ extremũ qđ cũ venerit oĩs voluptas p̃terita p̃ nihilo eſt. Oẽs igit̃ ſupradicti loci Vim pithi
cam habẽt. Sed maiorẽ hoc qđ ſequit p̃ interrogationẽ. De religionib⁹ ſacris & cerimoniis cõcio
nat. P. Clodi⁹. P. C. Publi⁹ inquã Clodi⁹ religiões negligi violari pollui q̃ſtus eſt! Nã & Catull⁹
quaſi fil'e. qđ eſt Catulle qđ moraris emori Curuli ĩ ſella Struma nou⁹ ſedet q Cõſulatũ p̃tierat.
Vatini⁹ itẽ ille gurges helluat⁹ ſanguinẽ reip. Ad cœlũ tũ extruxit Villã ĩ Tuſculano viſceríb⁹
miſeroꝝ. Mihi meas ruinas adſpicere nõ licuit. Itẽ ille ab Initio cupiditate & audacia pugnauit
hic veritate & pudore qđ potuit reſtitit. Sed illa p̃tes hñt integras vide q̃ tũ diſtãt argumẽta tua
a reipa & veritate qđ cõſuetudine pẽs faciũt q̃ſi nouũ reprẽdis. Qđ beniuolẽtia fit odio factũ cri
minar[qđ honor[cã pr̃ filio idẽ ſupplicii cã feciſſe dicis. Neq; tu hęc nõ ĩtelligis: ſed vſq; eo qđ ar-
guas nõ habes vt nõ mõ tibi cõtra nos dicẽdũ putes veꝝ etiã cõtra reꝝ naturã cõtra cõſuetudi
nẽ hoím. Cõtra opiniões oím. Sed in hoc etiã maior ſpirit⁹ adſurgit. Fero ego te Torquate iã du-
dũ fero & nõnũ q̃ animũ incitatũ ad vicíſcẽdũ oꝝonẽ tuã reuoco ac reflecto: pmitto aliqđ Iracun
dię tuę: do adoleſcẽtię: cedo amicitię: tribuo parẽti. Sed niſi aliquẽ modũ vitę tibi cõſtitueris co-
gẽs me obliti nr̃ę amicitię habere rõnẽ meę dignitatis. Nemo me vnq̃ tenuiſſima ſuſpitiõe per-
ſtrinxit quẽ nõ puerterẽ. Sed mihi crede nõ hís líbẽtiſſime ſoleo reſpõdere quos mihi videor facil
lime poſſe ſupare. Tu noli hac mea noua lenitate abuti: noli aculeos oꝝonis meę q recõditi ſũt ex
cuſſos arbitrari: noli id putare oĩno a me eſſe omiſſum ſiqđ eſt tibi remiſſũ atq; cõceſſũ. Illa vero
pot⁹ deſcriptiõis apriſſime ſũt q̃ ſubiiciã. Hic vnguẽti adfluens Calamiſtrata roma deſpiciens
cõſcios ſtupri & vexatores ęratulę ſuę fœneratorũ gregibus ínflat⁹: alter o dii boni q̃ teter ícede
bat q̃ truculẽtus q̃ terribilis adſpectu! exẽplũ Impii: Imaginẽ antiq̃tatis: Columẽ reip. diceres in
tueri. Itẽ pugnis & calcib⁹ exturbare hoíem poſſeſſiõe: cædẽ facere vicinorũ: ſpoliare fana: ſacro
rũ iura conatu & armis diſturbare: iudicia In bonis rebus cõtẽnere. In malis pugnare contra bo-
nos: nõ reip. cedere: nõ fortunę ípi ſuccũbere. Honeſtius hoc duce errare q̃ illo mgro erudrí. Ani
mus eius vultu: flagitia parietibus tegunt. Itẽ leuẽímo grauiſſimũ Mobilẽímo cõſtantẽ familia
rẽímo alieniſſimũ. Itẽ de Vrbe Roma. Hãc ſedẽ Impii arcẽ populorũ lumẽ gentiũ Theatrum or
bis terrarũ. Itẽ neq; Catilina ís es vt te aut pudor a turpitudíe: aut metus a piculo: aut ratio a fu
rore reuocẽt. Vr̃q; nũc bonitatis vt hui⁹ Inopia pl⁹ poſſit ad mĩam: q̃ illi⁹ opes ad crudelitatẽ. Itẽ
ĩ reddenda cã pulchrũ ẽ illđ. Plus virt⁹ tua dedit q̃ fortũa abſtulit ꝓpterea q; adept⁹ es qđ nõ mul
ti hoíes noui: amiſiſti q̃ plurimi: & rurſus. Mihi cõſiliũ iãdiu captũ ẽ de quo ad te nõ quo celãd⁹
eſſes nõ antea ſcripſi. Sed qa cõicatio cõſilíi tali tpe quaſi q̃dã admonitio videt vel potius effla-
tatio ad cõicandã ſocietatẽ. Sed his q̃ ſequunt apte animi cõceptus reꝝ multaꝝ paucis explicat
verbis. Quare qđ adſequi poſſis nõ tã facile eſt nobis q̃ tibi cui ꝓpe inconſpectus eſt ęgyptus iudi-
care. Nos quidẽ hoc ſentimus ſi exploratũ tibi ſit poſſe te illi⁹ regni potíri nõ eẽ cũctãdũ ſi dubiũ
nõ eſſe conãdũ: illđ tibi adfirmo ſi rem iſtã ex ſentẽtia geſſeris fore vt abſens a multis cũ redieris
aboĩbus laudeˢ. Sed ego vt te ad certam laudẽ adhortor ſic a dimicatiõe deterreo: redeoq; ad
illud qđ initio dixi toti⁹ facti tui iudiciũ: nõ tã ex cõſilio q̃ ex euẽtu hoíes eẽ facturos. Illa etiã qua
ſi paria ĩter ſe mẽbra vim habẽt. Nihil tã volucre q̃ maledictũ: nihil facilius emittit: nihil citius
excípit: nihil latius diſſipat. Itẽ negociatoribus comis: mercatorib⁹ iuſtus: municipibus libera-
lis: ſocíis abſtinẽs erã viſus. Itẽ meorũ cõſilioꝝ ſocius: periculorũ particeps rerum quas in ſenatu
geſſi adiutor. Item latrator fori: depeculator curię: tabernariorũ cõcitator. Itẽ nolite fortunã cõ
uertere in culpã: nec regis iniuriã crimen putare: nec cõſiliũ ex neceſſitate: nec volũtatẽ ex vi in
terpretari. Itẽ pfectionẽ amore p̃ſequar reditũ, ſpe expectẽ abſentiã memoria colã. Illę quoq; ip-
ſius ſentẽtię pclarę. Fortunã ſi nõ equo animo at fortiter feras. Qđ honeſtũ initio cœperis cõſtã-
tia p̃ſequere. Nihil ĩ malis ponẽdũ p̃ter culpã. Nihil turpi⁹ vanitate. Mors nõ tã optãda q̃ nõ ti-
mẽda. Mors honeſta vitã ſępe turpẽ exornat vita turpis ne morti qdẽ honeſtę locũ relíqt. In bo-
nis virt⁹ ſocia vitę: gloria mortis comes. In altero ne reprẽdas qđ in te ꝑbes. Inuidia virtute par-
ta gl'ia nõ inuidia putãda. SCOMMAta ſũt q̃ ĩ alteꝝ cũ ſale iactam⁹ vt Cicero teſte Plutarcho Scommata
de Coco qui ad ordinẽ equeſtrẽ adſcit⁹ fuerat: Optimo iure hũc meruit locũ: quũ de iure culinę Mecœnas.
intelligeret: Huiuſcemodi: q̃ multa leges apud Macrobiũ: iter q̃ illa duo Auguſtiq; inuitatus a
Mecœnate ad tenuẽ cœnã familiariter vt ille dicebat: nõ putabant ingt me tibi tã familiarẽ. Itẽ

Galba. Prusia. Galba Gibboso apud eũ causam orãte ac dicente corrige in me siqd vides. Ego vero inqt monere possum: corrigere nõ possum. Quũ Romani legatos ad pacẽ inter Nicomedẽ & Prusiã facien dam misissent: & vn⁹ ex his multis cicatricib⁹ sparsũ caput haberet: alter pedib⁹ eger esset: tertius ingenio secors haberet: Cato eã legationẽ: nec caput: nec pedes: nec cor habere dixit: auctor Liui. li. L. In hoc gñe q̃ plurima sparsim mihi dicta sat erũt: si duo rursus Augusti recẽseã. Is quũ similẽ sui quẽdam adspiceret interrogauit an ei⁹ mater romæ vnq̃ fuisset: at ille. qn ait me⁹ hic pf fuit. Idẽ Cõtumaci bñficiũ petẽti ei⁹ cõsiderãdo ineptiã respõdit redi pri⁹ mecũ in gram. Vnũ adducã externũ. Quũ Annibal ab Antiocho ad quẽ confugerat interrogaretur an exercit⁹ magnus opulentusq; quẽ ei ostenderet satis esset Romanis. Ita inquit etiam si auariss̃imi essent: de clade vti contigit loquens non vt ille putabat de victoria: auctor Plutarchus.

R. Volaterrani: Cõmentariorum: Vrbanorum. Lib. XXXV.

De Sciẽtiis Mathematicis ac primũ Arythmetica.

Digitus &. Articulus. Composit⁹ Par Vel. Impar. Pariter par. pariter ipar Imparit par Diminut⁹ numerus. Supfluus. Perfectus. Impar pm⁹ & icõposit⁹ Secũdus & cõpositus. Abstractus Coniunct⁹. Cõparatus geometricis dimensionibus. Punctum. Triãgulares. Quadrat⁹. Cubus. pyramidales. Sphæricus.

NVMERORVM SCIENTIAM quã Arythmeticã dicunt prim⁹ apud græcos illustrauit Pythagoras eorũ ratione ac characterib⁹ adinuẽtis ac in tabula dispulis conscriptis quã posteri deide Abacũ (vt Boeti⁹ tradit) vocauere. Euclides dein quattuor libris eã cõplexus est. VII. VIII. IX. X. ex nostris Boeti⁹ & e recẽtioribus nõnulli libros edidere vt Leonardus Pisan⁹, Blasi⁹ Parmẽsis: Ioannes Sacrobusco, Prodocin⁹ Paduan⁹: Algorismus: Algebra: Catainus: Ludouic⁹ Eremita. Laudes ei⁹ insuper Pythagoras nõnulliq; adeo extulerũt: vt q̃tum cathegoriæ substãtiæ subesse cõtendãt. Plato quoq; in Epinomide ante oĩa numeros edocẽdos pueros esse iubet sine q̃bus nec res ppriæ nec publicæ satis cõmode administrari queant oĩaq; in suorũ ipsorũ cũ dispositiõe: tũ harmonia facta mortalia versari. Eoq; diductio Plurifariã Spẽs oĩo. VIII. Nũeratio: Additio: Subtractio: Mediatio: Duplicatio: Multiplicatio: Diuisio progressio Radicũ extractio ĩ numeris q̃dratis & cubis. Alia quoq; diuisio: aut digit⁹ est sic ei appellãt: aut sunt nũeri soluti & simplices vsq; ad decẽ: vel est Articul⁹ vt. X. XX. XXX. XL. & reliq ĩtegri. Vel est cõpositus ex vtrisq; vt. XIIII. XXV. XXVII. & reliq similes deide: aut par est veli par græce ἀρτιος καὶ περιττος: Paris rursus nũeri spẽs sex de q⁹ Euclides in. IX. differit Pariter par quũ vsq; ad vltimũ nũerus ĩ duas partes diuidi põt veluti. LXIIII. cui⁹ mediũ. XXXII. & hui⁹. XVI. hui⁹ quoq;. VIII. Dein. IIII. &. II. Pariter ipar quũ nũer⁹ q̃dẽ par est ĩ partes tũ ipares diducit vt. VI. X. XIIII. & his silis Impariter par ex vtrisq; supiorib⁹ cõstat quũ nũer⁹ partes etiã diuidit pares: sed nõ vsq; ad extremũ vt. XXIIII. XXVIII. & his siles. Aut itẽ diminutus quũ ptes eius dẽ ĩtegrales ipm nõ adequãt vt. VIII. cui⁹ ptes. IIII. II. I. cõstituũt septẽq nũer⁹ est iferior. VIII. Idẽ accidit nũero. X. Aut supfluus ẽ cũ excedit vt. XII. &. XXIIII. pfect⁹ vero cũ adequat. IMPAR aũt nũer⁹ sic se habet. Aut prim⁹ est & icõposit⁹ vt. III. V. VII. XIII. XVII. XIX. XXIII. q q; null⁹ eos pter vnitatẽ metiat nũeri dicũtur icõicabiles: aut secũd⁹ & cõposit⁹ quẽ nõ solũ vnitas: sed ali⁹ quoq; metit nũer⁹ vt nouẽ p tres. XV. p. V. XXI. p. VII. & his siles his addit tertia diuisio videlicet Abstract⁹ quũ a mria sepat: cõiunct⁹ quũ est ĩ mria: vt res nũerata. Dimẽsiõib⁹ quoq; geometricis & epipedis & solidis cõparat ĩprimis pũctũ ẽ vnitas q̃libet: Lineares sũt nũeri soluti & lineis descripti videlicet. II. III. IIII. V. q̃drat⁹ q in se duct⁹ fit vt. XVI. quẽ quater q̃ttuor cõstituũt: vt. IX. quẽ ter tria faciũt. Cubus nũer⁹ q bis i se duplicat vt. xxvii. quẽ ternari⁹ nũerus iterat⁹ reddit vt ter tria. IX. ter vero nouẽ. XXVII. Ipe aũt Ternari⁹ nũer⁹ Radix dicit: quadrata ẽ cũ semel reddit cubis cuba: quũ ter: Relata: & hoc itẽ mõ reliqua q̃ttuor Insup nũerũ Euclides i. VIII. lib. multis aliis pter eũ quẽ dixim⁹ tradit cõfici modis cũ videlicet aut nũeri duplicant vt vnũ duo quattuor octo: aut de ternario ĩ ternariũ vt vnũ tria qnq; septẽ: vel iidẽ numeri impares multiplicant vt vnũ & tria quattuor reddũt: huic addit⁹ qnq; nouẽ cõstituũt & eodẽ mõ reliqua. Sed & triãgulares & pẽtagonos & hexagonos: tũ solidos Pyramidales sphericos Euclides ponit. Plato planos appellat numeros q prima multiplicatiõe nũeri numerãtur vt bis duo. IIII. vel ter tres. IX. solidos vero qui nõ solũ multiplicatiõe fiunt vt bis bis duo.

VIII.& ter ter tria.XXVII.Aeqlateros aũt cũ qlibet p se in se ipm multiplicaſ: q̃les mõ narra- De vi.& po
uim⁹ Ineqlateros quoq; ex multiplicatiõe nũeri alteri⁹ per alterũ veluti in planis bis ter sex ter testate nũe
quater.XII.In solidis Bis bis ter.vel bis ter tris.XVIII.Mox De vi.numeroq; Plato numeris oĩa rog; quorũ-
tribuit cęlestia & humana sphęrasq; oĩs & virtutes harmonia cõtineri:ciuitates quoq; mutatio dam.
nes ex illis facere dicit Ante oẽs ipe pythagorã imitat⁹ Monadas & Dyadas celebrat vt nũero- Monas.
rũ pricipia.Ex his cõstare dicit res hũanas vniuersamq; naturã.Nã p Monada.i. vnitatẽ Essẽtiã Dyas.
formãq; res habẽt & i qete statuq; sũt In Motu aũt p Dyada Monas itẽ pfectũ aliqd põit & absolutũ.Dyas ipfectũ & ifinitũ.Dicit & aliis verbis Idẽ & alterũ siue diuersũ.Nã qdlibet creatũ vnũ & idẽ est i sua essentia & pfectiõe.Duo vero seu diuersũ cõpositiõe: vnũ itẽ energia: diuersum seu plura ptãte.Quin in Parmenide Tantã vni tribuit diuinitatẽ vt dicat vnas solũ esse veras & im
mortales substãtias ac a materia discretas veluti Deũ Angelũ quẽ mẽtẽ vocat & aĩam TRIAS Trias.
aũt alio quodã genere habet optima & i.IX.de rep.magnope extollit.q; imprimis Quadrat⁹ ab
eo nũerus exeat videlicet nouẽ:dein Solidus.XXVII.postremo magn⁹ ille ac fatalis. Dccxxix. Dccxxix.
Qui radicẽ habet.III.dein.IX.Tertiã.XXVII. Trias sola initiũ medietatẽ & finẽ retinet quib⁹
corpora augescũt Interuallũ vnũ lineã facit.Duo superficiẽ tria corpus q; trib⁹ etiã metimur lon-
gitudine latitudine & soliditate Prim⁹ itẽ impar est numerus q; pfectior pari est cũ illũ cõprẽdat
nõ ab eo cõprendat: pterea Triãgulifigurã cõtinet q̃ oĩbus pstat.Siqdẽ in hãc solida cũcta & pla
na resoluũtur Proportionẽ in Arythmetica refert Sesqualterã In musica Diapẽte:i phia rerũ prici
pia videlicet materiã formã & priuationẽ.Secũdũ vero Platonẽ Deũ species & hylen:apud vero
poetas gras decẽtes.TETRAS ante oĩa scdm vim & potentiã i denariũ resoluit nũerũ pfectũ si Tetras.
vnũ Duo Tres & quattuor cõputent Pythagoreorũ Iusiurãdũ Iuro ego p sanctũ pura tibi mẽte
quaternum Aeternæ fontem nature animiq; parẽtẽ.Nã nam dicũt a iam ex q̃ttuor cõstare: mẽ
te cui vnitas cõparat:nã spes rerũ sub vnitate cõprendit Scientia q̃ Binario cũ indefinita sit: & ex
aliis cõfessis demonstrat: Ternario aũt opinio:q̃ ex pluri⁹ originẽ habet ac fallibilẽ:Quaterna-
rio sensus.Pręterea parẽ & imparẽ cõtinet numeq;.Nã duo & item vnũ Plato non tã numeros q̃
pricipia numerorũ vocat:Proportionẽ habet in arythmetica epitritã a nobis sesqtertiã appella-
tã:In harmonia diatesseron & tetrachordũ ac Diagrãma pythagoreũ quo ille primũ in musica
cõcentũ inuenit Totidẽ sũt etiã corpora simplicia & partes honesti & in cœlo cardines.Et Qua
dratũ agmen ordinatũ & pfectũ & q̃drigæ totidẽ equorũ sat ad certamẽ cursusq; palmã fuere &
quadrare accõmodatũ aptũq; esse ob numeri hui⁹ cõcinnitatẽ dicim⁹: Pentas suas etiã retinet Pentas.
pprietates.vt mediũ decadis q̃ cęteros icludit.HEXAS numer⁹ merito pfect⁹ iã habẽt qppeq Hexas.
sit ęq̃lis his partib⁹ ex qb⁹ ipe cõstat habet eĩ dimidietatẽ in trib⁹ tertiã portionẽ in duob⁹ sextã
in vno q̃ simul & i vnũ collecta faciũt:eũdẽ pterea q̃dratũ cõstituit.XXXVI.Senari⁹ eĩ & Octo
nari⁹ videlicet Ogdoas pfectiores oĩbus ab Arythmeticis dicunt esse & q terminãt in illis.Qui Ogdoas.
vero ab his defecerint impfecti.semp eĩ & infinitũ hi duo di ductionẽ ęq̃litatẽq; recipiũt Augusti
nus tñ senariũ pfert ob mũdi creationẽ HEptas quoq; a Platonicis siml' & Pythagoreis receptis- Heptas.
sima.Quę hãc iprimis pprietatẽ habet q; sola neq; gignit ex se aliũ numerũ infra Decadẽ neq; a
quo ipsa gignit.Et em duo duplicata pariũt q̃ttuor Tria sex q̃ttuor & parit a duobus duplica
tis & ipe duplicat⁹ octo parit Rursus qnq; a nullo nascit Ipse bis supputatus Decẽ cõstituit.Itẽ
sex nascit qdẽ ex duplicato triẽte:parit aũt ifra Decumanũ limitẽ nullũ parit Nonus & Ter tri
bus Ipse est & nullũ eodẽ modo & Decẽ Igit qñ Septemnarius ab hac cõditiõe imunis est a vete Heptas nu
reri⁹ Minerua ẽ cognominat⁹ qđ sicut illa Virgo ppetuo sit ac sine matre.Multa insup q̃ natu merus.
ra pueniũt huic sũt ac cõmodata. Nã Septẽnarii mẽsis part⁹ legitimi sũt Post partũ deide septi Minerua
mo mẽse Dẽtes emittunt. Septimo deiceps mutant Annorũ quoq; hebdomada secũda puber- appellatus.
tatẽ antiqt⁹ pueris noĩa ponebant cũ antea i dubiã putarẽt vitã.Secũda pubertatẽ vtríq; sexui
defert.Tertia adolescẽtię lanuginẽ.Quarta virilitatẽ.In morbis quoq; mutatiões fieri expiẽria
docuit.Hippocrates i libris de hebdomadis enũerat sensuũ oĩmq; sunt i capite septenos meat⁹
oculoq;:auriũ:Nariũ atq; oris Vitalia quoq; paris nũeri Lingua pulmo.Cor.Liẽ Hepar.duo re-
nes.Lunę etiã crescẽtis & senescẽtis vt astrologia dicã eodẽ nũero notat si qñ de obscura crescẽte
lũine fiat & decrescẽte eodẽ oĩo ordie.Septẽ cœlũ planetis cõstat & in Musica ex Diapẽte ac Dia
tesseron Symphoniã cõstituit i Mathesi deniq; teste Iulio Mĩno Septẽnari⁹ qsq; nũer⁹ In genitu
ra & ãnis magnos portẽdit effect⁹.IN nonario siue Enneade Idẽ matern⁹ dicit cadẽ in ãnis fieri Enneas.
mutationẽ.Sed & huic numero alia etiã cõuẽire iuenim⁹.Homer⁹ sępe illi⁹ meminit εμμηναρ εμμηναρ.
appellat.i.nono die cũ videlicet aut rñsa sunt dãda aut clades sequitura aut leges cõdẽdę totidẽ

enim annis dicit in Spelũca Minoẽ a Ioue leges accepisse totidẽq; dieb⁹ mortuos antiqui funera
Decas. bãt. DECAS itẽ a Pythagoreis obseruata eo cũctis pfectior quo cęteros singulatim includit nu-
meros supra decẽ nõ tã nume ratio q̃ eorũdẽ numeroꝝ replicatio. Hãc igitur Pythagorei primã
Dodecas. quadraturã appellãt. Nã decẽ ex vno duob⁹ trib⁹ & q̃ttuor fit simul collectis. DODEcas. i. viii.
de re p. Platoni tanq̃ diuina celebrat. q ait eã ciuitatibus magnã portẽdere mutationẽ siquando
Cxliiii. multiplicari cõtigerit ac pueníte ad equi alterũ suũ planũ videlicet. CXLIIII. poterit aũt in me
M. Dccxx lius mutari secũdũ disciplinã cũ vero ad solidũ puenerit videlicet. M. DCCXXVIII. tanq̃ finẽ
viii. suũ cõtigerit postea declinabit. Antea vero non fatali numero sed iprudẽtia collabet. Eiusmodi
mutatiõis causã Aristoteles in li. v. Politicorũ nõ negasse videt Platonẽ allegãdo vt inei⁹ epito
me libri dixim⁹. In legibus itẽ Plato eodẽ numero Duodenario ciuitatẽ agroiq; custodias: ac ma
gistrat⁹ disponit. in Phędro. XII. adducit ordines diuinorũ In Timęo. XII. facieb⁹ formar mũdũ
etiã ppter sphęras mũdi. xii. Signaq; totidẽ. In Critia plagis. XII. antiqua ante diluuium regna
Sẽs⁹ & mẽs. describit. De Harmoniacis.

Cosmica. Harmoniæ Rationẽ quę Arythmeticę subiicit Aristoxen⁹ platonis equalis fe-
Humana. re prim⁹ in lucẽ extulit reptis etiã instrumẽtis. Deinde Ptolemęus cui⁹ musi-
Vocalis. cam negligẽtia posteritatis ex magna parte corruptã Nicephorus Gregoras
Rhythm⁹. interpolauit & paraphrasim simul quandã cõstituit Nicomachus: etiã in qui-
Melos. busdã illustrauit Cõmẽtatores his adcesserũt Pappus: Theon. Alypius: Gau-
Phthõgus. dẽtius: Isacius. Enrís vero Apuleius q libellũ sup his edidit & Boetius. Et Au-
Diastema. gustinus q magis pedũ rythmos q̃ harmoniam est pſecutus. Triplicẽ eius cõ-
Systema. stituũt diuisionẽ primã videlicet sensus & mẽtis. Initiũ eñ a sensu idest auditu accipit: deide mẽ-
Diastema- tis ratiõe ac iudicio absoluit. Cuius rei gfa vel imperiti de hac censurã agũt cũ harmonia nume-
tũ dfię. rorũq; oblectatio & cõcinnitas ęque oís capiat: vnde illud Virgilianũ numeros meminisi verba
Magnitu. tenerẽ: nõ itẽ Geometriæ hoc euenit. Cui⁹ figurę nemini sũt curę an pulchre aptęq; depictę sint
Genus. sed tantũ sensib⁹ acceptę. Alia diuisiõe triplicẽ faciunt Cosmicã qua mũdus & ordo cęlestiũ or-
Melopœa. biũ mira cõcent⁹ dulcedine cõstat. Alterã humanã qua homo cõstitut⁹ est dispositiõe ordineq;
Cõpositio. tũ quattuor elemẽtorũ: tũ aię vnacũ corpore harmonica cõiunctiõe. Tertiã q̃ ī vocis huma: ę n
Modus. strumentorũq; sonitu cõsisteret. Tertia diuisio Aristoxeni est q vocis rationẽ in Rythmũ Melos
Melopœa. & Metrũ diduxit. de his Gelli⁹ li. XVII. Lõgior mensura vocis Rythmos dicit. Altior Melos Me
Hõphona. trũ vero p quã syllabarũ lõgarũ & breuiũ & mediocriũ iũctura & modul⁹ cõgruens cũ principio
Symphona geometriæ autiũ mẽsura terminat. Adrastus peripatetic⁹ pulcherrime musicę principia dictio
Antiphõa. ni cõparat: nã vt lr̃is & syllabis cõstãt sic illa phthõgis tãq̃ lr̃is & Diastematis vti syllabis: postre
Paraphona mo Harmonię pfecta ratio simul ī vnũ coacta Systema dicet. Tetrachordũ: Heptachordũ: Octa
Diaphona. chordũ & his similia. Quę Tria totidẽ illę dictiõesquas supra (narraui) exprimere vident videli
Cõpositio. cet Rythmus Melos & Metrũ: Phthongus igit vox est nõ oís: sed cũ tasi idest pductiõe plata in
Modi. xiii. instrumẽto: chorda dicit apud nos apud gręcos Dynamis. Diastema qđ nos interuallũ dicimus
Hypmyxo est discrimen quo alter acutior: alter grauior Phthongus appellet. Diastematũ differẽtię plures
lydius. Magnitudo Genus: Melopœa: Cõpositio: Modus: Mutatio. Magnitudine primũ differũt maio
Hypphryg- ra a minoribus sicuti Diatesseron: Diapẽte maius & hoc itẽ Diapason. Supat Genere vt Diatoni
gius. cũ: Chromaticũ: Enarmonicũ. De q̃bus inferius dicã. Melopœa quãdo videlicet Homophona:
Mixolydii Symphona: Antiphona: Paraphona: Diaphona sunt. Homophona q̃ grauitate aut acuitate nõ
Duo. discrepãt. Symphona dissimiliũ cõcentus Antiphonũ: Diapason vocat qđ Duo simul respõde-
Lydii Duo. ant. Paraphona vero Diatesseron & Diapente Diaphona autẽ Diastemata sunt inferiora q̃ Dia-
Phrygii. ii. tesseron & in medio posita. Quę Harmoniã p se nõ efficiũt sola vt Tonus: Diton⁹: Hemitonus:
hyplydii. ii Diesis. Est eñ Diesis. Quarta pars. Cõpositiõe differũt Diastemata. Quãdo simul iuncta vt in
Hypophry Systemate aut disiuncta p se sola cõnumerata. Modi quoq; variãt diastemata q secundũ Aristo-
gii duo. xenũ. XIII. sunt. Hypmixolydius: Hypphrygius: Mixolydii: Duo Acutior: alter q hypiastius vo
Dorius. cat & grauior alter q Hypdorius dicit. Lydii duo quorũ grauior Aroli⁹ vocat Phrygii. Duo quo
Genus. rũ grauior. Dorius: Hypolydii. Duo quorũ grauior Hypoædius: Hypophrygii. Duo quoꝝ gra-
Diatonicũ. uior Hypodorius postremo Dorius oĩm acutissimus. Genere etiã diastemata mutant: vt Diato
Chromati- nicũ: Chromaticũ: Enarmonicũ. Diatoniũ cõstat Symphonia duorũ tonorũ et hemitoni: Eius
cum. Etymũ ex eo venit q; seu p tonos pcedat siue robustius: aliqd & valẽti⁹ in se habeat q̃ reliqua na-
Enarmoni- sup & magis tritũ: ac in vsu. Est in eo differentia vt molle diatonũ aut syntonũ: Molle Diatonũ
cum. per semitonũ & tres Dieses pcedit: Syntonũ simile est generi. Nã p tonũ & tonũ & Semitonum

melodiã pagit.Chromaticũ ex eo dr(vt inqt Boetiꝰ)qꝫ e diatonio in aliũ ꝗſi colorẽ mutaꝫ genus ſane rarius & mollius:cõſtatqꝫ ſemitono & ſemitono ac tribꝰ ſemitonis. Enarmoniũ vero qꝫ magis coaptatũ ſit qđ cãtaꝫ in oĩbꝰ tetrachordis ꝑ dieſim & dieſim & ditonũ. Quaꝑpter phthõgi quinqꝫ q mutabiles dicunꝫ eorꝫ noĩa in mutatiõe aſſumũt:vt cęteri ſtabiles ſint:vt lichanos hypaton lichanos meſon Paranete Syneumenõ:Paranete Dizeugmenon: Paranete hyboleon.Ex his deprẽdiꝫ qꝫ mutationes faciebãt in oĩ muſica quattuor in gñe: qñ ex diatono in chroma vel enarmoniũ trãſiꝫ:in Syſtemate qñ ex ſynaphe in diazeuſimvel cõtra mutatio fit:In tono qñ ex Dorico in Phrygiũ vel Lydiũ aut aliũ ex modis fit trãſitus. Nunc rurſus rõ ſymphonię ab initio repętẽda.Eſt igiꝫ ſymphonia duarꝫ vocũ ſeu pluriũ inter ſe iũctarꝫ dulcis cõcentus.Nã nõ oẽ diaſtema ſymphoniã facit:ſicuti nec oẽs lr̃ę ſil'iũctæ ſyllabã aut dictionẽ ſed ꝙ cõueniũt:Itaqꝫ oĩs ſymphõia diaſtema ẽ nõ itẽ cõtra.Symphoniæ in ſyſtemate ꝑfecto & imutabili:hoc ẽ ꝑfecta harmonia ſex diateſſeron diapẽte diapaſon:diapaſon & diateſſeron:diapaſon & diapẽte.Bis diapaſon primę tres ſimplices ex qbus reliquæ cõſtant.Prima hẽt duorꝫ tonorꝫ & ſemitoni diaſtema:qm̃ tria interualla & vocũ quattuor cõſonãtiã recipiat:cui ꝓportio rñdet:ꝙ apđ arythmeticos Epitrita vocaꝫ:ꝙ ſe hẽt vt tres ad ꝗttuor.Secũda diapẽte triũ tonorꝫ & ſemitoni diaſtema hẽt qꝫ ꝗttuor contineat interualla & vocũ quinqꝫ cõſonãtiã portione hemiolia:hoc ẽ ſeſquialtera:ꝙ ſe hẽt vt duo ad tres.Tertia diapaſon cuius diaſtema duas priores cõtinet cũ tonis qnqꝫ & duobus ſemitonis ad duplę referr̃ portionẽ:ꝙ ſe hẽt vt duo ad ꝗttuor.Vocaꝫqꝫ Toniꝫ diaſtema ob excellẽtiã:qꝫ tonos & ſymphonias principales cõtineat.Quarta ſymphonia diapaſon & diateſſeron phthõgorꝫ.xi.interualloꝝ.xi.ꝓportione Διπλασιε πι Δι μοιροσ:ꝙ ſe hẽt vt.24.ad.9.Quinta diapaſon & diapẽte phthõgorꝫ.xii.& diaſtematũ.xi.ꝓportione tripla:ꝙ ſe habet vt ſex ad duo vltima bis diapaſon:e quattuor tetrachordis ꝓportione quadrupla:ꝙ ſe hẽt vt octo ad duo Huiꝰ rõnis auctorẽ Pythagorã primũ fuiſſe dicũt tetrachordo primũ inuẽto:qđ diagrãma vocãt.Eſt em̃ diagrãma in muſica figura plana cõplectẽs phthõgos ſiue chordas ĩ melodia. Nã(vt refert Boetius)auditis quondã fabroꝝ malleis harmonia quadã & cõcẽtu ad dictũ ſonãtibus accedẽs inueſtigaturus rõne cõſonę vocis eos expẽdit:aĩaduertitqꝫ primũ libris xii.alterũ.ix.tertiũ.viii.ꝗrtũ.vi.Ad hoc exẽplũ ꝗttuor in ligno eiſdẽ põderibus neruis libratis ac pulſatis vidit totã ſyſtematis ſymphoniã ad cõcentũ diaſtematũ:ꝙ ſupra narraui reſpondere:Idẽ & in tibiis tentauit quattuor ſimul impari lõgitudine ac pari cauo cõiunctis hoc eſt prima lõga digitis.xii.& deinceps reliqs eodẽ ordine numerorꝫ.Sed inter tibiarꝫ neruorũqꝫ naturã hoc differre vidit:qꝫ tibię longitudinis incremẽta fierẽt grauiores:ncrui vero ponderis incremẽto acutiores:vtrobiqꝫ tñ eandẽ portionẽ cõtẽplatus ẽ.Ratio chordarũ eſt qꝫ acutiſſimã neten:ꝗſi ὑπατην:& nouiſſimã appellabãt:grauiſſimã vero hypaten.i.ſũmã & principalẽ initiũ tetrachordorũ:Ante hanc vero Proſlãbanomenos erat oĩum grauior & principiũ ꝑfecti ſyſtematis Parypate iuxta hypaten lichanus index digitus grẽce dr̃:appellata qm̃ in canendo ad eã chordã:ꝙ erat tertia ab hypate index digitus inueniebaꝫ.Quarta Meſe qꝫ inter ſeptẽ erat ſemp media.Quĩta parameſe.i.iuſta mediã:Sexta paranetẽ.i.iuxta neten & vltimã:voces pariter oẽs in acutiorẽ tẽdẽtes.His addebãt qñqꝫ tetrachorda ſyneugmena.i.cõiuncta & diezeugmena.i.diſiũcta.Eſt em̃ ſynaphe quã nos coitũ dicere poſſum9 duorũ tetrachordorꝫ ſil'iunctorꝫ tonꝰ mediꝰ & cõis:ꝙ triplex ẽ acutiſſima grauiſſima & media diazeuſis.i.diſiũctio:cũ uidelꝫ phthõgus nõ cõis ẽ inter tetrachorda.Duo igiꝫ antiq ſyſtemata faciebãt ꝑfecta ꝑm ſynaphen:qđ minꝰ & ꝑm diazeuſim:qđ maius erat:ad qđ minus poſt chordã Meſam tris addebãt chordas triten Syneugmenõ Paraneten ſyneugmenon & Neteri ſyneugmenõ:vocabãtqꝫ eas tetrachordũ Netõ ſyneugmenõ:quas neton.i.ꝓceſſus ad extremã acuitatẽ.Syneugmenõ vero.i.cõiunctarꝫ qm̃ a chordis meſon nõ abſiſtit:ſed cũ ea ꝙ meſa vocaꝫ cõi phthongo cõiungiꝫ:dicebãtqꝫ tertiã ꝓpe mediã:qꝫ eſſet tertia a fine paranęten:deinceps vltimã Neten ſicuti finẽ exiſtentẽ motus ad acutũ(vt diximus)ſũt igiꝫ in minore Syſtemate chordæ.xi.quę referunt diapaſon & diateſſeron ſimul diaſtemata tria videlicet tetrarchorda Syneugmena ad inuicem ſecundum cõmunes phthongos ab hypate Meſon ad mediam prætĕrito proſlambanomeno:Suntqꝫ huiuſcemodi proſlãbanomenos Hypate Hypaton: Parypate Hypaton:Lichanos hypaton:Hypate Meſon: paripate Meſon:Lychanos Meſon Meſe: Trite Syneugmenon Neton Peranete Syneugmenon Nete Sineugmenõ:In maiore aũt Syſtemate qꝫ ſecũdum Diezeuſim erat tetrachordũ Neton Sy

Mutatiões 4.in gñe
In ſyſtemate. In tono
Defi.Symphoniç.
Symphõiæ ſeu diaſtemata
Diateſſerõ Diapente Diapaſon:
Diapaſõ & diateſſerõ.
Diapaſon & diapente
Biſdiapaſõ tetrachord Pythagorę
Digramma quid ſit.
Rõ chordarum
In minore Syſtemate chordæ.xi.

neugmenõ nõ ponebãt Aparameſe initiũ ſumebãt: Tetrachordi Netõ Diezeugmenõ. Hemmonio quidẽ acuti⁹ q̃ Parameſe: Tertiã Neton Diezeugmenõ: & deinceps paraneten diezeugmenõ & Nete Diezeugmenõ: quã rurſus faciebãt principiũ Tetrachordi Paranete hypboleon Nete hypboleon: erãtq; oẽs chordæ. xv. hoc ẽ q̃ttuor Tetrachorda Hypatõ & Meſon ſimul cõiũcta & cõia. diſiũcta vero ab his alia videl⁹ Diezeugmenõ & hypboleon netõ vocaſq; ſyſtema Ametabolũ. i. imutabile: quaſi abſolutũ q; mutari neq̃at ad ꝓfectũ. Maximũ vero Syſtema ex oĩbus tetrachordis fit: q̃ ſunt numero quinq; Nypaton Meſon Syneugmenon Diezeugmenõ & Hypboleon: chordę numero. 18. In his eſt quicqd põt cõcent⁹ aut in cythara aut in tibiis.

Maximũ ſyſtema chordarũ. 18.

¶ Accõmodatio Harmonię humanę naturę: ac cœli rõnibus.

REſtat vt harmonicã vim naturę humanę: deinde cœlo accõmodem⁹. Quẽ locũ pulcherrime Ptolemęus in lib. iii. de muſica ꝓſecutus eſt. Nos pauca ex eodẽ libro adducemus: Igit̃ cũ initia rerũ dicat ex materia ſm ſubiectũ Vt ex quo & motu ſm cauſam: vt a quo ac forma ſm finẽ: vt cuius gr̃a cõſtare harmoniã cauſam ponit. Cũ aũt triplex cã ſit: Natura qua ſumus: ratio qua bene ſumus: Deus quo ſemp ſumus: Harmoniã cãm eã ponit qua bñ ſumus. i. ſm ꝓportionẽ motuũ: Proportio em̃ ſimpliciter & in vniuerſũ eſt ordinis & ſymmetrię mater. Eſt nãq; prius in mẽte Symmetriæ inuẽtio: harmonięq; iudicium: Deinde in organica ſm artẽ mõſtratiõe ſenſibus ſubiecta: addita ſm practicen experiẽtia exercitatio⁊ neq;. Huius igit̃ ꝓportionẽ & cõcinnitatẽ aĩa prius eius indagatrix in ſeipa ac eius motib⁹ cõſpicit. Nã cũ tres ſint eius ptes: Ratio: ſenſus: & appetitus: Hę tribus muſicę diaſtematis ac Symphoniis reſpõdent: Diapaſon añ oĩa rõni cũ hęc pars ſicuti illa reliquas duas cõplectit̃. Diapẽte vero ſenſui: Diateſſeron appetitui: Vt em̃ diapẽte ꝓpior eſt ſymphonię diapaſon q̃ diateſſeron ob excellentiã imparitatis: Sic ſenſus ꝓpior eſt rõni q̃ appetitus. Prętera in tonis etiã reſpondẽt. Vt em̃ diateſſeron tris habet tonor̃ mutatiões: ſic appetitus augeſcẽs primũ videt̃: deinde ferueſcẽs: poſtremo ſeneſcens. At ſenſus quattuor æquas numero ſpęciebus ſymphonię Diapente cõtinet ptes: auditũ: viſum: guſtũ: odoratũ: nã tactũ ptereo ranq̃ cõem oĩbus aliter aliis deprẽſum. Rationi vero. vii. numero ęquales Diapaſon ſpecies Phãtaſia: mens: cogitatio: memoria: dianœa: opinio: ſciẽtia. Siue velis aliã aĩę diuiſionem videlicet: rõnem irã: cõcupiſcẽtiã: eaſdẽ ptes reſpõdere videbis. Diateſſeron tres ptes cõcupiſcẽtię virtutibus ſimiles ſunt: Tẽperãtia in voluptatibus: Patientia intolerãtia neceſſariorũ: Pudor in abſtinẽdo a turpibus: Pars rurſus irraſcibilis: quattuor diapẽte retinet ſpẽs: Mãſuetudinẽ in ira: cõſtantiã ad vſus motus: fortitudinẽ in piculis: perſeuerãtiã in laboribus. Pars rõnalis ítẽ. vii. ſm diapaſon ordinẽ Celeritas: ingeniũ: anchinœa: eubulia: ſapiẽtia prudẽtia: expiẽtia. Totus itaq; ꝓfectus ꝓfi aĩus ꝓfecto Syſtematis Diagrãmati cõparãdus. Mores etiã ſm tonos in ſyſtemate aptabimus. Grauiores referũt ſegnitiẽ & tarditatẽ ſc̃m Hypodoriũ modũ. Acutiores vero ſm Mixolydion celeritatẽ & audaciã in hoĩe referũt. Semitoni aũt ſm Doriũ mediocritatẽ & modeſtiã in reb⁹: nã & animi ipi ſimile qd melodię patiunt̃ & cõcordi quadã rerũ geſtorũq; inter ſe cõgruentia cũ lętant̃ dolent qeſcũt ſilent loquunt̃. Ex quo Pythagoras dicit̃ aliqd incepturus ſeſe lyrę harmonia ad alacritatẽ tũ aĩm tũ corpus excitare ſolitus. His igit̃ Ptolemęi ſentẽtiis Ariſtoxenus prius adhæſit q aĩam ex harmonia cõſtare dixit: quẽ Plato quoq; ſecutus eſt. In eodẽ libro Ptolemęus (vti ſupra cõmemorauj) cœleſtib⁹ orbibus muſicã tribuit: quor̃ interualla di aſtematis phthongorũ in lyra cõparauit: ita vt Hypaten Lunę tribuat: q̃ vt velocior curſu grauiori phthongo ſi⁹ videbat̃. qui citius finit̃. Et deinceps vltimũ Neten Saturno. Zodiacũ vero Ptolemęus ꝓfecti Syſtematis digrãmati ſimilẽ reddit: in quo quattuor Tetrachorda iueniunt̃. Prętera ſymphõnię in eodem ſimiles per aſpectus mutuos primum Tetragoni: qd diateſſeron comparat Deinde Trigoni qd diapente Diametri: qd Diapaſon: poſtremo vniuerſum circulũ in ſe ductũ Biſdiapaſon referre imaginem monſtrat: Cũq; tris cœlũ habeat curſus longitudinis: latitudinis: & altitudinis: Mutationes in his tonor̃ indicat oriens & occidens per longitudinem principium & finem referunt chordarum grauior̃ q; hæ partes obſcuriores nobis ortu & occaſu: ſignorum apparent: Obſcura vero ſilentibus ſimilia. Grauis em̃ vox ad ſilentium propius accedit. Acutiores aũt chordas meridiei per latitudinẽ aſſimilat: q; hęc pars nobis manifeſtior & clarior: prætera Meridies altior: nobis acuitatem refert. Oriens vero & Occidens depreſſiores noſtro aſpectui vocis humilitatem & grauitatem repræſentant.

Harmonia pri⁹ in mẽte: deinde in organis.

Diapaſon rationi Diapente ſenſui. Diateſſerõ appetitui

Mores tonis & modis in ſyſtemate cõparati

Harmonia in cœlo.

Zodiacus ꝓfecto Syſtematiſimilis

Chordę cœli motibus ſimiles

Altitudo quoq; cœli ex eo notat cũ planetę in eo ĩ altiore: qđ græci ἀπόγαιον: barbari augẽ vocãt: siue in humiliore: qđ ὑπόγαιον item græci: barbari augis oppositũ: siue in medio loco discurrunt. his tria: melodiarum genera similia facit diatonicũ: vt altiori & maximo cursui: Enarmoniũ minori: Chromaticũ vero medio: qđ ĩ hoc lichani media tetrachorda diducũt. Lyra trichordos

De instrumentis musicis.

INstrumẽta musica aut pulsata aut inflata sunt: Prima p̃fert Aristoxenus (vt ait Athenęus) q̃ inflare tibias aut fistulã multi sine p̃ceptore sciant: Lyrã imprimis Trichordon repit Mercurius ægyptius (vt auctor ẽ Diodorus siculus) imitatus tris tẽporũ mutationes calidissimũ frigidissimũ & tẽperatũ. Tres igit posuit phthongos e duobus solstitiis duos: acutũ & grauẽ: E duobus vero æquinoctialibus vnũ mediũ temperatũ: Tetrachordi inuentionẽ Boetius Mercurio tradit ad quattuor eleñtor̃ harmoniã accõmodatũ. Quinta chordã Corœbus Athys lydii fili⁹. Hyagius vero Phryx sextã repit: Septimã Terpãdrus exẽplo. vii. planetar̃. hęc ille. Apud græcos tñ auctores sic repio. Heptachordũ primũ inuenisse Mercuriũ Orpheũq; docuisse. Hic vero Thamyrã & Linũ: Linus Amphionẽ post Orphei mortẽ lyrã in mare piectã a mulierib⁹ Thracibus in lesbũ pueniſſe: inuentãq; a Therpãdro Lesbio poeta delatã in ægypto sacerdotib⁹ mõstratã. Ex quo nouus ille lyrę reptor est habit⁹ versus de ea Ibius Therpandri subiiciã: Ἡμεῖς τοι τετραγύρηι ἀποστρεψάντες σαοὶ δοὺ ἑπτατόνῳ φόρμιγγι μέλαθησόμεθ' ὑμέων. Sed & Octachordũ & Enneachordũ & decachordũ postea vsurpatũ. Ion poeta sic ait. ἐγὼ δεκάχορδον λύρα τὴν δεκάβαμον ταξιν ἔχοισ' ἀείτας· συμφυοῦσα σαρμοῖσι τριοδοῦ πρὶν μὲν δὲ πτίτομον ψάλλον διατέσσερα πάντες ἑλλήεσσ' ἀγλαὰ μοῦσαν ἀήρημεροι. Achęi aũt tradũt lyrã primũ a Cadmo Agenoris filio in græciã allatam. Cythara a lyra antea nõ distinguebat: aut parũ: lyra & plectro & digitis pulsabat. Propti⁹. Ille lyrę carmen digitis pcussit eburnis. Sępe etiam plectro q̃ ex caprarũ vngulis (vt ait Pollux) fiebat. Nostra tẽpestate hoc instrumentũ interpollatũ testudinea nihilominus forma: q̃uis artẽ & modũ mutauerit: vtrãq; tñ sicut antiqtus requirit manum. Pedianus sic ait. Cytharistę vtriusq; manu funguntur officio: dextra plectro vtuntur & hoc foris canere sinistra digitis chordas carpunt: & hoc intus canere. Leutũ vocant fortasse a leuore: q̃ loco plectri penna pcutit: In quo excelluit Petrus bonus Ferrariẽsis: pulsat & digitis inuento nostra ętate Stephani Hispani Aulici Fernãdi Sicilię regis excellẽtissimi lyristę. Ex Polluce Epigeneũ ab inuentore Epigono pulsat sine plectro chordis. xl. Tosinõ chordis. xxxv. Monochordũ Arabũ inuẽtũ Pentechordũ Scythar̃ Psithyros libyco̅r̃ maxime Troglodytar̃ figura Tetragonũ. Psalteriũ in hymnis exercebat: sicuti Barbiton in lyricis ex Atheneo. Erat em̃ Barbiton tetrachordũ Anacreontis poetę inuentũ. Apollodor⁹ ait. Quod nunc dicunt psalteriũ Magda olim appellabant a Magado inuentore. Magades em̃ apud Anacreontẽ cythara est. xxx. chordar̃. Dicit em̃ ψάλλω δεικοσι χορδαισι μαι ἀδὶν ἔχω. Ion vero chius poeta de hoc tanq̃ de tibia videt loqui: dicit em̃ λυδοστεμάτα δισαύλοσ ἀρεθω. Panetius phũs Magadũ & itẽ gen⁹ esse tibię. ἀπὸ τοῦ μαρτεύεσθαι. hoc ẽ ad vaticinandum & vestigandum aptum Sambuca genus Tetrachordi erat acutissimi soni maxime vtebant Parthi & Troglodytę a Sambuco inuentore appellata: qua prius ẽ vsa Sibylla. Alibi dicit inuentũ fuisse Ibycí poetę regini Tripus cuius meminit Artemon inuẽtum hoc prius a Pythagora Zacynthio instar Tripodis Delphici p̃bebat vsum triũ cythararum: vt tres cytharœdi viderentur concordes pulsare. Cunq; tria essent eius instrumenti loca: tris habebat harmonias. Phillis Delius cõmemorat phœnicas pictidas iambos trigona Clepsiambos Scindapsos nouem chordas iambi dicebantur: vbi iambi canebãtur: deprẽdebant q̃ vbi a metro declinabant. Trigon itẽ in iambis exercebat: Est em̃ Syror̃ inuentum Cymbala & Crotali manibus agitabantur. Tibiarum diuersa genera ex Polluce. Cares Trenetica tibia vtebantur ad luctus apta: Thebani ex osse ceruino eã factitabãt: Scythę & Melanchleni ex aquilarũ & vulturũ ossibus Aegyptii ex calamo hordeaceo Ofyridis inuento. Anthippus repertor in tibiis harmonię phrygię Doricę Lydię. Nicopheles Athenam inuenit genus tibię Mineruę sacrę: Erat & odontismus aliud genus: quattuor foraminibus: his etiã pluribus Diodorus thebanus fecit obliquas apertiẽs spiritu vias. Gamelion quoq; inflationes duę erãt: altera magis q̃ altera voce maiore. Parœnię tibię in cõuiuiis ęq̃les erãt. spõdiacæ hymnis aptæ Pythicepicis Choricę Dithyrambis Parthenice Virginib⁹ Iuuenib⁹ Tetrachordũ. Coroebus Hyagius Therpãdr⁹ chordã. 7. Heptachordum Therpãdri versus Octachordum enneachordum Decachordum Ion poeta Lyra Cythara. Plectrum Epigoneus Tosion Monochordũ Pentechordum. Psithyros Psalteriũ. Barbiton Magades Sambuca Tripus. Phœnices. Pictides Iambi. Trigona. Clepsiãbi. Sindapsi. Nouẽ chordę Cymbala. Crotala Tibiarũ rõ. Trinetica. Athena Odõtism⁹ Gamelion. Parœnię. Spõdiacę Pythicę Pythicę Choricę Parthenicę Iuueniles.

Hyptelię. les pueris. Hyptelię virorꝙ choris. Paratrete threnis accõmodatæ. Bombicorꝙ impetuosa & furiosa inflatio orgiis cõueniẽs Laconicũ in bellis: Argolicũ in Themophoris: Maioresꝙ & minores tibię cõcinebãt in theatris: in nuptiis: in funeribus: in sacris. Nauliũ instrumẽtũ Sopatrus παυλαλαριτροφορουσ εκκεχορδωται. Ouidi⁹ etiã poeta. Discę etiam genialia: naulia palma Vertere. Ea putantur quæ nos organa appellamus. Monaulũ cõuiuiorꝙ instrumentũ Osyridis: inuentũ in Aegypto: vt est auctor Athenęus Sophocles. Οιχω κεκροτητα πικτιρορ διμευσ μωρ λυρα μορ αυλοιτε. Caulas quoꝙ noiat Philęmõ: eas putauerim quã Cornumusã hodie vocãt: Pelyx etiã instar conį galeę: vñ nomen hẽt inter instrumẽta musica ponit Polluci. Choraula genus tibię q̃ inflat fistulã ex cãnis lino & cęra cõpactis. Pana dicũt prius inuenisse Athenęus ait: Marsyã tibiã pri⁹ in celenis inuenisse: ac fistulã. κηροληκτον. i. cęra cõpactã. Mercuriũ vero ex euphorionis auctoritate fistulã monocalamũ: Polycalamũ quoꝙ Silenũ. Cornua: tubę: classicũ: buccina in bellis canebãt. buccinã: tubã esse refertã Vegetius dicit. His hodie addimus Tympanũ: sonũ etiã castrẽsem: quẽ Galli antiquit⁹ Martis dei sacerdotes in sacris excitabãt. Terga erãt bubula p̃tẽta a baculo pulsata: qb⁹ nũc vtimur. Tubę inuẽtor Piseus Tyrrhenus: Hac p̃cones vtebant: quoꝙ erat officiũ indicere silentiũ & in certaminib⁹ & in sacrificiis: ac pacta recẽsere & Athletas nũciare: in ambitionẽ venire certãdi in Olympia Archias Hybłeus p̃conũ prim⁹ tris ordine olympiadas simul & Pythica vicit: vbi & statuã cũ epigrãmatis inscriptione meruit. Vege. Habeat legio tubicines & cornicines: buccinatores. Tubicen pcessui & rursus receptui canat. Cornicines autẽ in morãdis signis. Dũ vero pugnat vterꝙ sonat. Exercit⁹ Lacedęmoniorꝙ musico instrumẽto ad bellũ incẽdebat: qđ vocãt Castoreũ melos meminit Plutarch⁹ in libris de musica his verbis. Οτι το καλουμενορ καστορει ορ μεταυλωρ ηδετο παρα τοισ λακεδαιμονιοισ οτωτε εισ τουσ πολεμικουσ κινδυνουσ εσηλθον.

Podisimus. Cornos. Tetracornos. Hadicornos Hedion Gnisimus holoclasm⁹ Cephalicõ Gallinicon Colabrisim⁹ Bauciśm⁹. Gerion. Cerna Conium Angelicũ. Morophrasmum. Scopia. leo Carrandes Ithymbri Baryllica Hypogerõ Gyraones. Chori. Hemichorium Parodus Exodus Anactasis.

De Saltationibus.

Saltationũ quoꝙ genera plura ex Polluce memorant. Harmoniaca & Emmelia vtebant in tragœdia: Cordaca in comœdia: Sicinnis in satyra: Pyrrhichia & telesia in armis: a Pyrrho & Telesio inuẽtoribus: Erat & xyphismus & podisim⁹: cornos: tetracornos in sacris Herculis & polemica. Præterea Hadicornus: Hedion: Gnismus: Holoclasm⁹. Sicem̃ in Thesmophoriis noiabant saltatio persica Cephalicon in Dionysii Callinicõ: in hercułis sacris: & Colabrismus & Caucon: Baucismus. Nautica saltatio. Geranion in qua multitudine saltabãt p ordinem ptibus inçq̃libus Labyrinthũ imitãtes. Cerna spẽs Laconicę saltationis: cui p̃mia pponebant: nõ solũ pueris: sed puellis. Ioniũ Dianę saltabãt Siculi maxime Angelicũ in qua nũtiorꝙ figurã imitabant. morphasmũ in qua olim aialiũ erat imitatio. erat & Scopia in qua collũ circũuolutabãt ad eius auis. i. bubonis similitudinẽ: q̃ attonita ad eã capit saltationẽ. Leo quoꝙ timẽda saltatio Carrandes Dianẽ Ithymbri Dionysio fiebãt Baryllica ab auctore Baryllico in qua pueri & puellę Dianę saltabãt Hypogeron senũ cũ baculis saltatio Gyraones quoꝙ cũ ligneis suffulti pedibus saltabãt. In choris teśis varietas plurima Hemichoriũ: dichoriũ: antichoriũ qñ chorus diuidebat in duas ptes res tota vocabat choria vtraꝙ pars hemichoria. Tirichoriã Triteus repit tres laconũ choros sm diuersas ętates. Ingressus chori Parodus dicebat: Exodus exitus: sicuti rursus ingredientiũ Anastasis post hãc ingressus epiparodus: postremus aũt exitus Aphodus. Ingredientes Isodiũ melos canebant: egrediẽtes vero Exodiũ Romana Iuuẽtus Troiã saltabat iã inde troianorꝙ institutu: vt Virgilius in. v. refert. Simulachrũ belli erat volucris in orbẽ Circũagitatio *Ex Atheneo*. Tres em̃ scęnę saltatiões: tragica: comica & Satyra totidẽ lytycę poeseos: pyrricha gymnopędica & Hypchematica. Ex his Pyrrhica similis satyricæ: q̃ sicinnis dicebat: vtraꝙ vero cũ celeritate mouet. Bellica aũt videt esse pyrricha. in armis em̃ pueri saltadãt cũ celeritate quadã fugiendi & psequẽdi. gymnopędica similis erat tragicę: quæ eumelia vocat. in vtraꝙ em̃ videbat graue qddã & cõpositũ. Saltabãt em̃ pueri numeroso motu agitati palæstrę spẽciẽ p̃bentes Hypchematica comicę similis: q̃ vocatur cordax: in qua cãtans chor⁹ ex viris & fœminis laconũ apud Pyndarũ saltabat. Sæculis vero insequẽtibus in hodiernũ diẽ mutata rõ saltãdi: q̃q̃ pyrrhichia inter milites exercet: q̃ scopia vocabat oris: colligę: ac corporis oblĩgtate imitatione saracenorꝙ oĩno totũ hoc genus vt libidinosum pessimiꝙ exemplũ: nõ solũ a xp̃ianis: sed a grauitate Romana reiicit. Scipionis em̃ Aemyliani verba q̃dam

orõnis:quã cõtra legẽ iudiciariã Ti.Gracchi habuit.Macrobius huiuſcemodi ponit.Docẽ tur pręſtrigias inhoneſtas cũ cimbalis & ſambucis pſalterioq; euntes in ludũ hiſtrionũ.Diſcunt cãtare q̃ maiores nr̃i ingenuos,pbro ducier voluerũt:eunq; in ludũ ſaltatoriũ inter cinœdos:virgines puericq; ingenui verſant.Cicero itẽ p Murena.Nemo ſobri⁹ ſaltat:niſi forte inſaniat:neq; in ſolitudine:neq; in cõuiuio moderato:intẽpeſtiui cõuiuii:imoderati ioci comes eſt illa ſaltatio.Plutarch.ait ſaltationẽ Coribãtes Cretẽſiũ ppl'os primũ inueniſſe genus hoim inſanũ atq; maleficũ.Auguſtin⁹ quoq; nr̃.Pręſtat inqt arare vel fodere die dñico: q̃ choreas ducere.O mores o tpa:qđ officiũ pſaltriarũ & impudicaꝝ fuerat:canere videlicꝫ ad lyrã ac pſallere:Nũc virginalis ac matronalis pudor xp̃ianaꝝ in laudibus ducit:magſos eius adhibent artis. Vitupatio ſaltationis

¶De partibus Geometrię.

Geometriã(vt Iſacius græc⁹ auctor:q̃ Euclidis paraphraſim edidit:teſtat̃) ab ægyptiis in Nili auctu ac dimẽſione inuẽtã.Thales in gręciã prim⁹ adduxit.Poſt eũ Mamertius frater Steſichori poetę & Hippias Eleus:Deide Pythagoras eã int erpollauit oĩm ſuptorũ doctiſſimus:Hinc Anaxagoras Oenopolis Aſius Theodorus Cyrenęus:Hyppocrates:Leodamas Thaſius:Architas:Tarẽtinus:Theaetheus atheniẽſis:Eudoxus Gnidius:q̃ tribus analogiis tris alias addidit.Euclides quoq; & Erathoſthenes ac Plato.Turba poſt hos ingens recentioꝝ ſecuta pclus:Theon:Nicephorus:Iſacius:ex nr̃is vero Cẽſorin⁹:Boeti⁹ Cãpan⁹:q Euclidẽ enarrauit.Oĩs igit̃ hęc ars in rõne coſmicaꝝ figuraꝝ verſat:quas elemẽta cõſcripſit Euclid.q; ab his tãq; ab elemẽtis & principiis ad cęteras artes mathematicas ingrederemur.Nã p hęc & in cęteris diſciplinis inſtia:exẽplaq; demõſtrationum ſumi:& apd Platonẽ & apud Ariſto.palã eſt.Sita ꝓterea eſt ſicuti & oĩs mathematica in phãtaſia nõ opinabili quidẽ:ſed certa ex apparẽtibus ſpẽbus notitia:Quã latini & aſſenſum & certitudinẽ gręci πιστιν vocãt.Ea ſiquidẽ vniuerſa(vt ait Porphyri⁹)aut a principiis:aut ad principia deducit̃.A principiis quidẽ a cõibus ſentẽtiis & ſpõte credibilibus ꝓuenit ad principia:cũ principia ſeu ponit ſeu deſtruit.Principia geometriæ(vt ait Iſacius) tria ſunt Hypoſteſes.Poſtulata:& Aziomata.A principiis aũt ſunt theoremata & problemata:quoꝝ differentiã ſic ſe dicit hr̃e azioma qđ nos dignitatẽ vocamus:qñ aſſumptũ in principio fit p ſe credibile diſcẽtiq; notũ videlicet:ſibiipi ęqualia & inuicẽ ęqualia ſunt.Qñ vero ſentẽtia p ſe credilis audiẽti nequaq̃ fuerit.Facit aũt Catatheſim & nihilominus ꝓponenti cõcedit ea demũ hypotheſis eſt vt eſſe triãgulũ figurã talẽ ſm cõem cogitationẽ aut ſentẽtiã nõ accipim⁹ ſine docẽte.Cõcedimus aũt ſine demõſtratiõe:Vt habẽs angulos ęquales hẽt & latera ęqualia:habet & angulos.Itẽ totius iſoceli anguli ad baſim ęquales inter ſe ſũt.Et p antiſtrophen q hẽt ad baſim latera ęqualia Iſoceles eſt.Qñ aũt nõ facile noſcit̃ dictũ:nec facile cõcedente diſcẽte nihilominus accipit̃:poſtulatũ vocamus:vt oẽs angulos rectos ęquales eſſe.Hęc itaq; ſm Ariſtotelem mõ pdicto diuidunt̃:At Stoici oẽs hipoſtheſes vocãt:in ꝓblematisve ro & theorematis hęc fere differẽtia:q; quędam problemata Geneſes amplectunt̃ figurarũ & inciſiones & additiones:Ex quo Euclides in ꝓpoſitionibus ſemꝑ ponit:Oportet figurare ſeu cõponere ſeu ducere ſeu demere:& his ſimilia verba energiã ſeu actũ alicuius figurę geneſis habẽtia.Theoremata vero neq; geneſim neq; ꝓparationẽ alicuius figurę cõplectũtur. Sed eius accidentia tm̃ demõſtrant.Quapp in his Euclides verba,fere hmõi ponit.Aequale hoc eſt illi:& aliud alii & hæc aliis.In fine aũt ſemꝑ narrare ſolet:Qđ quidem oportet mõſtrare tãq; mõſtratione ꝓpria exiſtẽte theorematũ.Oĩne aũt problema ſeu theorema pfectũ partibus oĩbus cõſtare oportet:quę ſunt huiuſcemodi Propoſitio Expoſitio ſiue Definitio ꝓparatio:demõſtratio:cõcluſio.Propoſitio quęſitũ aliqđ dicit aut aliquod datum ꝑfecta extroq; eſt:vt ait Philoponus in Analeticis Poſterioribus vt an cœlum ſit corruptibile.Cœlum em̃ dat & cõcedit corruptibile quęſitũ eſt.Item intra datum circulum triãgulum conſtituere.Expoſitio idem ſm idem datum accipiens ante vertit quęſito.Definitio quæſitio qñq; accidit declarat.Pręparatio:qđ dato deeſt ad quęſiti indagationẽ addit.Demõſtratio recte ex confeſſis ſubiectum cõplectit̃.Cõcluſio iterũ in propoſitionem roboratum iam datum reducit:Atq; ex his oĩbus quas dixi partibus neceſſarię tantum propoſitio:demõſtratio:concluſio.Quando enim propoſitio & datum & quęſitum tenet:tunc definitio & expoſitio ponunt̃.Cũ vero datum defuerit;expoſitiõe opus nõ erit:nã expoſitio definitio dati ẽ Verbi gra:propoſitio dicit q; oportet inuenire;tale Iſoceles.Hoc datum vocatur:expoſi-

Scr̃iptores Geometrię

Aſſenſus πιρτιϭ

A principiis ad principia Hypoſtheſes

Poſtulata

Aziomata.

Theoremata.

ꝓblemata.

Dr̃tia inter ꝓblemata & theoremata

tione ac definitiõe indiget: q̃ minime fuerint necessarię dato nõ p̃missõ. Postulata insup & aziomata assensu & credulitate nõ egẽt: sed vt nota accipiunt & vt principia alioꝝ q̃ de inceps mõstrãt. Ambo em̃ & simplicia & facile sine demonstratiõe pceptibilia. Sed postulatũ vt facile inuẽtu & inuestigatu materiã respicit ac cũ aliqua mõstratioe dat pfectã sumptionẽ. Axioma facile notũ fatet: nec amplius ad materiã vt postulata sed circa accidẽtia vertitur. Quapp eo mõ quo thoremata & problemata differre vidẽt: nã in thorematis (vt dixi) cõsequẽs seu accidẽs videre tm̃ ẽ: in problematis aũt inuenire ac creare figuras. Marinus tyrius quẽ in cosmographia Ptolemęus imitat multa & p̃clara in matheſi tũ in libros Euclidis περι των Δεδομενων. i. de datis cõscripsit: vbi qd in geometria datũ sit enarrat: Sed ãte qd ordinatũ inordinatũ: notũ ignotũ: normale alogũ siue irrationale. Ordinatũ igit qd sp idẽ ẽ: nec põt aliter fieri siue ſm q̃titatẽ siue ſm spẽm: vt linea p duas notas dicta recta signat: p tres notas circulũ & ęqlaterũ triãgulũ figurare: Inordinatũ his cõtrariũ ẽ: vt scalenũ pingere & recta infinite diuidere: vnũ tñ & idẽ poterit qñq; ptim ordinatũ esse: ptim inordinatũ: Vt latera triãguli æquilateri qua ęquilateꝝ est: ordinata quidẽ sunt: q̃titate vero minime determinata. Notũ qd nobis & manifestũ apparet: vt vię spatiũ alicuius quot distat stadiis nosse: & triãgulus: q duab⁹ rectis tris ãgulos ęq̃les habeat atq; his similia. Ignotũ tñ noscibile: Irrationale qdem & alogũ nõ est: sed nobis minime cõprẽsum aut manifestũ. multorũ em̃ ignota rõ nec deprẽsa adhuc hoibus: q̃ tñ deprẽdi põt: vt tetragonismus. i. circuli quadratura. Scaleni cõstitutio Lineæ in infinitũ diuisio normale qd Alogum

Ex Marino Tyrio.

Ordinatũ quid.

Inordinatũ

Notum

ρητον

Ignotum

Circuli q̃ dratura.

turę rõ: quã licet Archimedes posteriq; in ea inueniẽda elaborauerint: nõ tñ penitus eius rõnẽ cõsecuti sunt. Multa itẽ nota q̃ adhuc ordinẽ & rõnẽ nõ habẽt scaleni cõstitutio & lineæ infinitũ diuisio normale: sic em̃ Cẽsorinus cõuertit: qd̃ illi ρητον vocant est figura siue linea Cuius positionẽ & q̃titatẽ ad mẽsurę certę rõnẽ aptamus: vt cathetus & triãgulus æquilaterus alogũ siue irrationale: qd̃ nulla rõne ducit aut mẽsura: Deniq; normale & irrationale nõ p se sed ad aliud minimũ in subiecto cõparat: vt numeri symmetri qñ qlibet eoꝝ ab aliqua minima mẽsura metit: vt linea cui reliqua figura correspõdet normalis dicit & triãgulus & quadrãgul⁹ normalis: & itẽ cubus normalis. Data vero de qbus Euclides separatim libru edidit ea sunt p quę aliqd pponit cõphensiuũ in Matheſi: Fiuntq; quadrifariã positione q̃titate pportione spẽcie: Positione dari dicunt notę & lineę & latera: q̃ eundẽ semp locũ habent. Quãtitate seu magnitudine data dicunt loca & lineę ac latera qbus possumus eandẽ pportionẽ inuenire: Spẽcie figurę dant: quoꝝ anguli ſm vnũ & rõnes lateꝝ inuicẽ dati sũt.

De libris Euclidis.

Initiis huius artis hoc pacto breuiter enarratis Euclidis libri subodorãdi recẽsendiq; in vniuersum delibãdo: eius vero penetralia illis relinquẽda: quoꝝ imagines lambũt hederę sequaces. Planoꝝ scientiã ãtiqtus (vt Plato in rep. testat) geometriã appellabãt: corpoꝝ vero solidoꝝ stereometriã: recẽtiores aũt cõi postea vocabulo vtrãq; geometriã: q; cõis esset doctrina dixerũt. Nã & sicut in planis aliqua rectilinea aliq̃ circulari: q̃dã vero ex his mixta sic & in solidis: q̃dã ex rectilineis, aliq̃ e rotũdis: nõnulla ex mixtis: Vt est cilindrus & conus: Deniq; solida ad planoꝝ resolutionẽ deducunt. Auctoris vero ipsius ordo fere hic ẽ lib. x. geometricã rõnẽ cõplectit videl3 primo. 2. 3. 4. 6. 11. 12. 13. 14. 15. q̃tuor vero arythmeticã videl3 7. 8. 9. 10. qnto aũt pportiones ad vtrãq; facultatẽ ptinẽtes attingit: In primis duobus libris primas figuras rectilineas tradit triãgulũ videlicet & Paralellogrãmũ. In his em̃ tanq̃ generatim causas cõplectit elementoꝝ Isosceles & Scalenũ & ęqlaterũ triãgulũ & quadrangulũ: e qbus figurę quattuor elemẽtoꝝ sunt. Diuidit ergo trifariã in triãguloꝝ genesim in Paralellogrãmoꝝ theoriã in triãguloꝝ & paralellogrãmoꝝ cõmunicationẽ & cõparationẽ. Secũdus liber circa paralellogrãma & quadrãgulos morat. Tert⁹ & itẽ quart⁹ circa circulos & chordas eoꝝ. A nota em̃ incipit: sic em̃ Cẽsorinus melius q̃ punctũ: qd̃ ille σημειον dicit cõuertit. Quę duplex intelligit aut vt lineę extremũ: aut p se absolute: quę vnitati cõparatur: sicut Dyadi linea & Triadi supficies: vt tradũt Pythagoręi. nã in triades figurę oẽs constituunt: vt tribus notis & triãgulus & circulus circũfert. Figurę oẽs aut planę aut solidæ: Greçe epipęda & sterea: planę vero aut rectilinea aut obliqua: rectilineoꝝ aut paralellogrãma sunt: vt quadrãguli aut in acutũ tendunt: vt triãguli: si obliqua circuli: semicirculi aut his propẽ accedẽtia. Solida sunt sphęrę pyramydes cubi cilindri coni: aut his propẽ acceden tia: In vtrisq; autem qualitas considerãda: deinde q̃titas: qualitas hoc modo si linea recta: obliqua normalis: irrationalis: Cathetus est quæ supra rectã cadit. Recta em̃ si supra rectã cecíderit aut duos rectos facit aut ęquales duobus rectis angulos: lineæ duę coeuntes an-

Nota vnitati.

Dyadi linea: triadi supficies.

Epipęda

Sterea

Qualitas figurarum

bulũ faciũt figurã minime.Primã & pfectã figurã triãgulus facit:vt Plato putauit: ex quo solida cõsisterẽt & in eũ resoluerent:mentiq; adsimulauit q; ab se depẽdeat aĩa: in ea cõtineatur:& ad eã reflectat.Is aũt ęqlaterus est q paribus lateribꝰ:aut sclalenus q tribus inęqlibꝰ lateribus.Oxygonius ẽ ex tribꝰ videlicet acutis lateribus.Orthogonius ex vno tm̃ acuto. Ambligonius ex vno obtuso.Quadrãgulos itẽ quattuor speciex mõstrat Euclides: primũ ęqlaterũ q angulos habet rectos & latera ęqlia.Secundũ ετερομηκη,ĩ.Heteromecem:hoc ẽ altera pte longũ:q duo tm̃ latera opposita inter se ęqlia:& oĩs angulos rectos hẽt.Tertiũ rõbũ:quẽ Arabes helmuayn vocãt:scutule forma:latera qdem ęqlia:sed angulos neq; rectos: neq; equales hẽt.Quartũ Romboidẽ:Arabes vero simile helmuayn:qui facies & latera ęqlia opposita:angulos aũt ineqles hẽt ceteros nõ quadrãgulos greci τραπεζια vocãt:arabes helmuaryphe.ĩ.irregulares:q inumerabiles ac varii sunt.Post hec pentagonus: hexagonus heptagonus:octagonus:polygonꝰ:Circulus quoq; vna linea circũdatus:hemicyclus:chorda diametro minor in circulo est.Quãtitas vero & ratio triãguli añ oĩs se hẽt:vt habeat necessario triãgulos equales duobꝰ rectis.Quadrangulus eqlaterus q̃ttuor angulos totidem rectis equales pẽtagonus:Angulos quinq; sex rectis equales.Hexãgulus sexãgulos octo rectis equales.Nã vnus angulus eqlateri & eqanguli hexagoni sesquialter erit recti. Et sic de reliquis ꝑm q̃titatẽ oĩm anguloꝝ cuiuslibet figurę.Dimẽsiones aũt planoꝝ ad superficies areas cãtlsetã reperiẽda si se hñt in Euclidis sexto.Supficies similes sunt q̃rum anguli vnius equales angulis fiunt alterius:latera quoq; easdẽ continẽtia eiusdẽ erũt ꝓportionis.Si sint due supficies directarũ linearꝝ & eqdistãtiũ laterũ:seu triangulorꝝ:eius quoq; sint altitudinis tãta erit alterius ad alterã ꝓportio q̃ta basis altera ad alterã.Si linea recta duo vniꝰ triãguli latera diducat:fitq; lateri eqdistãs tertio eadẽ latera ex ꝓportiõe diducet.Si ab vno angulorꝝ trianguli recta linea ad basim vsq; ducaẽ eque diuidẽs:talis basiũ ꝓportio sicut alterius ad alterũ latus fuerit.Qñ itẽ recta angulũ diducit adeo vt basiũ ptes sint ꝑm ꝓportionẽ alterius duorꝝ reliquorꝝ anguli ad alterꝝ:tunc angulus is in ptes diducet æquales.Si ab angulo recto triãguli orthogonii ꝓpendicularis ducit supra basim triangulũ in duos triangulos magno triãgulo similes diuidet.Area cuiuscũq; trianguli ex cõgeminatione semicatheti in tota basi cõsistit aut ex cõgeminatione totius catheti in basis medietate.Cathetus seu ꝓpendicularis trianguli linea recta est quę ab angulo trianguli in oppositã diducit faciẽ facitq; duos rectos angulos:quapp ex oĩ angulo vnus tm̃ cathetus duci põt.Cathetus in quoꝫ triangulo siue oxygonio siue orthogonio siue ambligonio decidẽs sp intra triãgulũ cadet.Vt aũt citra cathetũ triãguli mẽsura reperiri queat sic agẽdũ.Latera simul oĩa iũgant ex his medietas sumaẽ ex qua ordine latera triãguli subtrahẽda: deinde congeminãdum reliquũ alterius lateris cũ alterius reliquo.Summã itẽ ex alteriꝰ lateris reliquo. Totum quoq; ex medietate triũ laterꝝ rursus cõgeminãdum:summaq; exiens radix areę trianguli fuerit.Ad quadrati aũt supficiẽ reperiendã videndũ quotiẽs in supficie mensurãda capit: verbi gratia:in dato quadrato vnũ erit latus cubitoꝝ.x.qd̃ in se cõgeminatũ centũ facit:totidẽ igit quadra erit:dicta quadrata supficies:hoc est in dicta supficie centies quadrata vna supficies capit:quę ex oĩ fit latere cubiti vnius.Quadrãgulũ diameter trãsuersum diducit q cũ costarũ laterũ mẽsura minime cõuenit:nec eius vnq̃ inuẽta ratio quẽ & Euclides & Aristoteles sepe in exẽplis ponit.Quadratura vero circuli:quã tetragonismũ vocat nõdum antiquis repta:q̃q̃ Aristoteles dicat eius sciẽtiam posse reperiri.Et patrũ nostrorum memoria Raymũdus Matheseos peritissimus in ea inueniẽda multũ laboris cõsumpserit. Nostra vero tẽpestate ꝑsul quidã trãsalpinꝰ vir doctissimꝰ ei rei librũ dicauit: quẽ Petrus leo medicꝰ Spoletinus Marco Barbo Cardinali.S.Marci Monstrauit: Archimedes sup hoc etiã separatim librũ cõscripsit citra tñ rei pfectã inuestigationẽ.Dixit em̃ eius peripheriã maiorẽ eẽ tripla:sesquioctaua & minorẽ tripla sesquiseptima:posteri vero dimensi sunt.Diametrũ ad pipherię:tertiã & septimã totius partẽ:quę dimẽsio pausillũ variat:vt ait Ptolemæus ex quo euenit vt nõ cognita pfecte rõne diametri circuli:neq; etiam eius quadratura inueniri possit:qd̃ si nondum circuli quadratura reperta longe difficillima erit Sphęrę dimensio & eorũ corporum quę ad sphęrã tendunt. Stereometria.ĩ. solidorũ rationẽ libro.xiii.xiiii.&.xv. (vti supra cõmemorauĩ)Euclides cõplexus est:in quibꝰ corpora normalia sphæris includi monstrat.Hęc sunt quę Plato in Timęo elementis accõmodat: Pyramidem videlicet: siue Tetraedron τετραεδρον:qd̃ quattuor basibus triangularibus cõstat:siue Pyramidem trila

De triãgl. æqlaterus. Isosceles. Oxygoniꝰ. orthogoniꝰ Scalenus q̃drangulꝰ. Aeqlaterꝰ. heromeces Rombus. Rõboides. τραπεζια.

Diametros circuli

teram quam igni comparat hexedron siue cubum sex basibus quadratis octo angulis &.xii lateribus:quem terre assimilat Octedron octo basibus triãgularibus aeri attribuit.Aquam vero Icosedro comparari voluit:quæ figura est.xx.basibus triangularibus:q plus q̃ aer reti neret materię:medium vero horum voluit esse Dyodecedron ex.xii.basibus pentagonis cœ lo attributum.Hanc Platonis sententiam Aristoteles in libro de cœlo confutat: vt quum eo venero paulo apertius narrabo.Hęc igitur corpora cęteris perfectiora ponunt q æquian gula & equilatera a sphęra circũscribi possunt.Alia his cõditionibus nusq̃ reperiunt: licet nõnulla sint quibus cum adsint cętera:equalitas tamen basium deest: vt corpus.xiiii.basi um:quarum sex sunt quadratę & octo triangulę.Aliud item.xiiii.basium:quorum octo sũt hexagonę & sex quadratę.xxxii.etiam basium.Duo corpora quorum alterum.xx.bases triã gulares &.xii.pentagonos habet.Alterum vero.xx.hexagonos &.xii.item pentagonos.Cõ memorantur & alia solida:vt serratile corpus: de quo paulopost. Columna siue cilindrus figura rotunda.Conica figura Pyramidalis est de qua librum scripsit Apollonius. Pyramis autem trilatera:quadrilatera:columnaris trunca: Cubum constituunt facies.4.anguli.8. latera.xii.Sphęra cunctis perfectiorvna superficie cõtenta:a qua omnes lineę equaliter ductæ tendunt ad centrum extremæ illius notæ poli sunt:linea mediam pertransiens axis dicitur.

Euclidis traditiones

POstulata nunc huius artis ab Euclide posita subiiciam: A nota notam li neam rectam ducere.Omnem finitam rectam lineam q̃tumuis protrahere Omni modo centro & interuallo circulum scribere.Omnes rectos angulos sibi inuicem pares esse.Duas lineas rectas superficiem nõ includere.Axio mata vero siue latine dicunt dignitates: siue cões animi cõcept⁹ huiusce modi fiunt.Si paribus paria addantur quæ excrescũt paria sunt.Si a parib⁹ paria demantur:quę relinquuntur paria sunt.Si imparibus imparia adimes:ipsa quoq; im paria redduntur.Si duæ lineæ paralellæ in infinitum protrahantur nunq̃ se contingent.In Secundo autem hæc scribuntur.Linea recta partim in plano: partim in sublimi nullatenus esse potest.Duę lineę inuicem intersectę in eadem sunt superficie.Quilibet angulus in vna tantum est superficie.Solidus angulus e tribus saltem constat ãgulis planis ad vnamq; no tam non ex vna superficie concurrit.Duarum planarum facierum inter se consectarum cõ munis est intersectio.Corpus serratile dicitur quinq; superficierum:quarum tres paralellæ sunt:duæ vero triangulí.Solidum equidistantium laterum si per diametrum superficiei se cetur duas vtrinq; superficies per medium secari necesse fuerit.Solida equidistantium late rum supra eandem basim ac lineam eiusdem altitudinis equalia fuerint:si aũt non supra eã dem lineam equalia non fuerint.Solida equidistantium laterum supra bases equales ortho gonaliter & æqualibus lineis erecta sunt æqualia. Solida simília dicuntur ea quæ angulos habent æquales:ac circa latera proportionata.Columnę eque altę suis basibus sunt propor tionales.

¶De proportione

PRoportionem λογον appellat Euclides:Analogiam vero quam nostri pro portionalitatem:De quibus libro quinto & sexto differit nonnulli inuen tum Eudoxi:alii Platonis dicunt:in his pars maxima mathematicæ con tinetur. Est enim proportio duorum terminorum eiusdem generis certa alterius ad alteram habitudo. Nam diuersi generis non est:vt numerus numero linea lineę.corpus corpori comparatur:fitq; in duobus non am plius terminis vt A.ad.B.proportionalitas vero siue analogia trium aut quattuor:seu plu rium proportionum simul ed aliquid relata coniunctio:fitq; in tribus non minus terminis vt sic se habet.A.ad B.vt B.ad C.in quattuor vero sic se habet.A.ad B.vt C.ad D.Est & p portio Arythmetica in discreto.Et geometria in cõtinuo:in discreto tñ certior & notior:vt in numeris q cõmunicabiles aut symmetri vocant tñ cõsistit:quũ em̃ pars minor: quã ali quotã dicũt nõ est dicit incommunicabilis & irrationabilis proportio: nec nobis nec natu ræ nota. Vt.xi.xiii.xvii.In Geometria vero proportio irrationalis:siue asymmetra: quam minime metiri possumus ratione:vt diameter costę sui quadrati:quæ in.vii. &.x.Euclidis

proponitur. Et proportio ſemidupli dicitur. Vſurpaturq; ab Ariſtotele in libro Analyticorum poſteriorum: vt probet non eſſe ſcientiam eorum quæ non ſunt. Ex quo fit vt quæcũq; proportio in numeris reperitur: & in omni genere continuorum reperitur. nõ item contra. Infinitę enim proportiones ſunt repertę: quas numerorum natura minime ſuſtinet. At quæcunq; proportio in vno genere continuorum inuenitur. Idem & in omnibus qualiſcũq; ſe habeat aliqua linea ad quamlibet aliam: ſic ſe habeat quælibet ſuperficies ad aliquam aliam: & corpus ad corpus. tempus quoq; ad tempus. Non item ſic quilibet numerus ad alium numerum. Vnde apparet q; in continuis largior atq; liberior ſit proportio q̃ in diſcretis. Quare proportionem Geometricam conſtat maioris eſſe abſtractionis q̃ arythmeticã. Proportionis igitur ſpecies multæ: æqualis. inæqualis. minor. maior. ſimplex. cõpoſita. multiplex. ſupperticularis: ſuperpertiens: triptiẽs: bipertiens: Inæqualitatis tñ principales ſunt multiplex: & ſuperparticularis. Multiplex eſt quum maior numerus minorem numerum habet in ſe totum vel bis vel ter vel quater: appellaturq; dupla tripla quadrupla & vltra. Secunda vero inæqualitatis proportio ſuperparticularis quum maior numerus minorem numerum habet in ſe totum. ac vnam eius aliquam partem: vt Tres duo: vel medietatem duorum: vocaturq; ſeſquialtera ꝓportio: vel tertiã: vt quattuor ad tres: & dicitur ſeſquitertia. Ad hunc modum etiam in poſterioribus numeris: aliqua a maioribus ſupra minores numeros continetur. Sed vt melius proportionum ratio pateat: Abacum hic in extrema pagina adnotauimus huius ordinis indicem pulcherrimum. Nam ſi numerum primi ordinis ſecundo referes habebis primam ſpeciem proportionis multiplicis: videlicet duplam: et ſi tertium primo triplam: & ſic loquendo in reliquis ordinibus. At ſi numerum tertii ordinis primo comparabis: hoc eſt ter duobus habebis primam ſpeciem proportionis ſuperparticularis: videlicet ſeſquialteram: et ſi tertio quartum: hoc eſt quattuor tribus ſeſquitertiam. Et ſi quarto quintum: hoc eſt quinq; ad quattuor ſeſquiquartã. eodem quoq; modo de reliquis ſeſqui. Verum ſi numerum ordinis tertii quinto comparabis: hoc eſt quinq; tribus habebis primam ſpeciem proportionis ſuperpertientis: hoc eſt ſuperpertiens tertias. Et ſi numerum quarti ordinis ſeptimo referes: hoc eſt ſeptem ad quattuor. habebis ſecundam ſpeciem: hoc eſt ſuperpertientem quartas: et ſi quinto nonum numerum: hoc eſt nouem: quinq; comparabis habebis ſuperpertientem quintas. Et ſi ſecundo numerum quintum hoc eſt quinq; duobus conferes: habebis primam ſpeciem multiplicis ſuperparticularis: hoc eſt duplam ſeſquialteram. Et rurſus Secundo Septimum: hoc eſt ſeptem duobus triplam ſeſquialteram. Poſtremo ſi numero tertii ordinis octauum comparabis: hoc eſt octo tribus. fiet prima ſpecies proportionis multiplicis videlicet dupla ſuperbipetriens tertias. Poſſet & vlterius ꝓcedere ſiquis velit: hoc eſt quarto vndecimum. compando habere duplã ſuptripertientẽ quartas. Prętera reliqui interlineares huius abaci numeri primę ordinem lineæ ſequentur.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	10	15	20	25	30	35	40	45	46
6	12	18	24	30	36	42	48	54	40
7	14	21	20	35	42	49	56	63	70
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	20	30	40	50	60	7	80	90	100

Philologia

De Optice & Catoptrice.

Optice quoq; quã noſtri Proſpectiuam commnui vocabulo appellant, Geometricæ ſubiicitur arti: cum corpus proſpicimus: quod figura & ratione certa continetur. Cui ſeparatim Euclides multiq; poſt eum libros dicauere. Inter quos Ptolomæus, Heros, Mechanicus, Damianus: Heliodorus, Lariſſeus: et proximo ſæculo Petrus e Burgo Sancti ſepulchri nobilis pictor. De hac ſimul & pictura vernaculo ſermone copioſo: in quodam volumine diſſeruit. Vſus huius diſciplinæ nimirum in plæriſq; rebus elucet. In metiendis ædificiis, in Architecturæ picturęq; ratione. In vmbrarum corporumq; poſitione: quum ſæpe non rationi partium: neq; harmonię ſed adſpectui ſit inſeruiendum. Poſtremo ad deprendendam cœleſtium tum aliorum corporum varietatem veritatemq;: tum reflexiones refractioneſq; eorundẽ. Quapropter quędã ex his veluti rudimenta ex damiano: tum Euclide græcis auctoribus excerpſi in reliquis perſcrutari: diligentius volentes ad ipſos relegamus auctores.

Sciographice.

Triſariã eã diuidũt ĩ opticẽ: quã vti dixi ꝑſpectiuã dicim⁹: qua libere & recte & ſine fractione ſpicim⁹. Catoptrice qua ꝑ Diaphana aquã videlicet aut aerẽ craſſũ aut ſpeculũ ſeu leue aliqd refracte adſpicimus. Sciogtaphice quũ corpora aut ædificamus aut fingimus: quæ nõ tam artis rationi q̃ aſpectui ſeruiãt. Habet aũt viſus has cõditiones imprimis ab oculo

Viſus in rẽ viſam: fortior figura coni Orthogonii.

in rem viſam fertur, nõ item cõtra. Indicio eſt ipſius oculi figura nõ caua: vt cæteri ſenſus: ſed ꝓminens & rotunda: ex qua lucem iacit vti radios ſol. Quod aũt lux in oculos conſiſtat declarat ipſius oculi Diaphanũ: tum quędã aĩalia noctu cernẽtia: Sed & hoĩes qñq; vti Tiberio accidit principi: ꝓterea recte cõtuet: ac figura coni Orthogonii qd Ptolemęus ꝓorgana in ſuo tractatu de Optice mõſtrauit. Hęc namq; ratione & vſu ꝓbant adſpectus: & exĩpa natura celeriter viſis cõgreditur: & plurimũ viſorũ ſimul cõprendit. Quare neceſſariũ fuit et recte ob velocitatẽ: & circulari forma: quę oĩbus planis capacitate ꝓſtaret cõſpicere. Co-

Conus tetramorios.

nus quẽ aſpicimus tetramorios. id eſt quarta pars circuli eſt. ſummitas em̃ adſpectus Coni: intra pupillam exiſtit: & centrũ quodammodo eſt ſpherę: ſi quidẽ tetramorios diuidatur circulus pupillę. Q; aũt Orthogonius Conus in cõfeſſo eſt: apparent namq; viſa ſiue per rectos angulos ſiue per acutos: per obtuſos nunq̃. cõſiſtũt aũt recti per diametrũ Coni a ſummo vſq; ad baſim quibus acutius & maxime cernimus. Acuti vero inferiores vidẽtur a diametro ſiue baſim attingẽtes ſiue nõ: nam in longinquo adſpectu anguli acuti baſim nõ attingunt Si quid vero diligẽtius cõtueri: aut certius velimus per coni axem & rectam lineã adſpicer oportebit. Hoc em̃ manifeſto patet acum vel rem paruam in terræ ſpacio quęritãdo nõ prius adſpicimus q̃ directo in eum cõſpectu licet reliquũ Coni ſpaciũ oculis vna viſus celeritate luſtremus. Qd argumẽto eſt viſum ex oĩbus maxime natura: quę ſunt a fronte recta cõſpicere: Sed & quę poſt terga ſunt in ſpeculo coram cernimus. Proxime aũt axi ꝓpinquãtes ſunt radii adſpectus. Deinde extremi vtrinq; ab lateribus finiunt: per quos minus adſpicere licet. Manifeſtũ igitur ex his q; ſummus Coni aſpectus nõ in pupilla oculi. Nõ em̃ ab omni loco pupillæ videremus: Sed in oculi receſſu ac penetrali cõſiſtit. Baſis vero coni prima et vltima circulus eſt: cuius terminus pupillam circũſcribit. Ipſa em̃ pupilla nõ circulus: ſed tetramoriæ ſpheræ eſt epiphania. REFRACTVS aũt adſpectus qui κατοπτρικη appellat: ſit per medium diuerſorũ diaphanorũ: nam ſi diaphana æqualia vbiq; forent nõ refringeret refringitur tamẽ nõ radius ſeu linea perpẽdicularis: ſed obliquus qui ad æquales finit angulos illius a quo refringitur: vel recedẽdo perpẽdiculari in occurſu diaphani rarioris: vel accedendo ad perpẽdicularem in occurſu diaphani denſioris: exemplo eſt bacul⁹ in aqua dimidium obliquum ſe oſtendens. Ex quo etiam patet ſolis radios ad æquales frangi angulos cui omnino noſter adſpectus comparatur: vocantq; hanc incidentię lineam: cuius angulus oritur ex illa parte ſuperficiei verſus quã obiectũ viſibile inclinatur pariter ex incidentię linea: angulus autem reflexionis eſt qui oritur ex alia facie extrema ſimul & reflexionis linea Radius enim perpendicularis nunq̃ refringitur: ſed continuo medium pertranſit: quodcũq; occurrit: q̃q̃ diuerſum diaphanum. ſi autem in opacum denſumq; corpus inciderit: refle ctitur in ſede adſpectus dicitur reflexus: quod in ſole cauſa eſt vmbrę: niſi em̃ lumen reflecteretur vmbra non eſſet: ſed id tm̃ fulgens: qd ab lucẽte corpore adſpiceret: reliqua tenebræ.

Cæterum inter viſa differentia verſatur. A maiore enim angulo viſa maiora apparere videmus: ꝙ in eum plus luminis vehementius iacimus. Minora vero a minore æqualia ab æquali: altiora ab altiore: & humiliora ab humiliore. A pluribus item angulis viſa diligẽtius & melius: quoniã nihil videtur vbi totũ ſimul videtur Figuram igitur adſpectus ſubiiciã imagine ſit viſum. A. E. oculus autem. B. a quo adſpectus extẽditur in. B A. B C. B D. B E. In teruallo eñ adſpectus finietur. nõ eñ ſubito cõcidit in A. E. ſed per interualla q̃uis totum ſimul viſus celeritate videatur adſpicere. Inſuper æqualibus magnitudinibus interuallo poſitis propius poſita diligẽtius cõtuebimur. Maior quoq; apparebit angulus inferior q̃ ſuperior cum ſint æquales. Alia quoq; coronę figurã ab Ariſtotele in metheoris poſitã nõ ab re fuerit ponere: qua ille refractũ monſtrat aſpectũ ſimul & radios incidentes ab eodem ſigno in idem ſignũ refringi vndiq; in orbem ſecundũ angulos ęquales: vnde circulũ eam demonſtrat. Ducantur tres lineę perpẽdiculares ſupra lineam. A B. ad notam C. ab illis tribus notis. G. D. Z. in nube ſignaris tunc conſtruãtur tres æquales anguli qui ſunt. A G C. A D C. A Z C. Ex Euclidis aũt ꝓpoſitione ſi plures lineę rectę q̃ duę e diuerſis partibus ꝓueniẽtes: & ęquales in eandẽ notam ceciderint ea centrũ circuli fuerit.

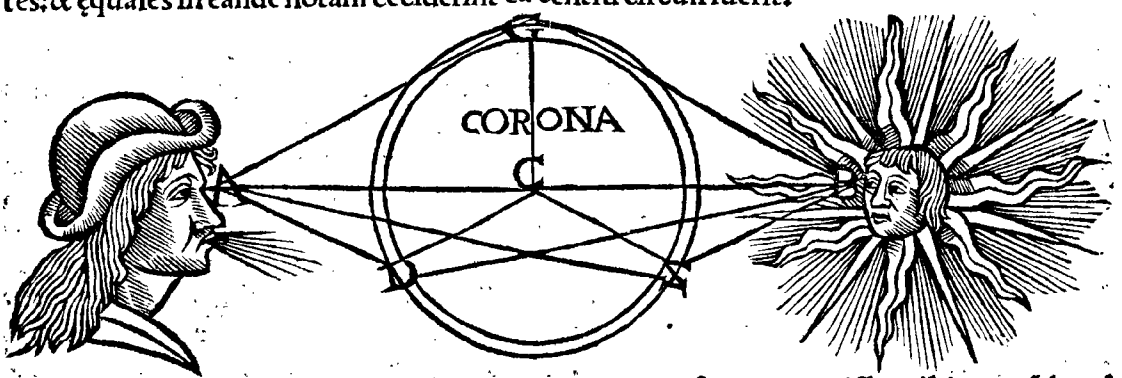

ANTEQ̃ e Geometria penitus digrediar demõſtratio ſupra ꝑtermiſſa mihi repetẽda ad aream trianguli reperiẽdam. Nã vti diximus latera ſimul trianguli iungẽda. A B G. quorũ A B. cubitorũ eſt. 13. B G. 15. A G. 14. Simul aũt iuncta erunt. 42. e qbus ſubtrahẽda medietas: ex qua lateribus ſupſunt. 678. cõgeminãdum. 6. per. 7. Totum aũt per. 8. exibit. 336. quę ſumma cõgeminãda per. 21. hoc eſt laterũ medietatẽ exibit. 7056. cuius radix erit. 24. Area videlicet trianguli. Quomodo aũt quilibet per catheton reperiatur ſupra oſtendi: videlicet aut per ſemicatheticũ tota baſi: aut ſemibaſis cum toto catheto cõgeminationẽ: Quadrati etiam area monſtrata.

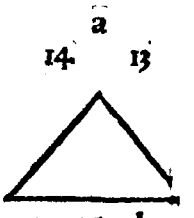

De aſtrologiæ partibus & circulis cœleſtibus.

Strologię prĩcipiũ ſenſus & experiẽtia eſt: qd Cicero Babylonijs refert. Hi enim ex altis montibus longo tp̃e quo ſe fuiſſe teſtant̃ per noctes aſtra obſeruantes in eorum cognitionẽ venere. Ariſtoteles inter mathematicã et ſcientiã naturalẽ hanc ponit. Totius aũt rationẽ Ptolemæus bifariã deducit in theoricam quã noſtri quadriuialẽ vocant: ꝙ quattuor ſcientiis geometria arythmetica muſica & aſtrologia cõtinetur: qua noſcunt̃: quot in cœlo ſphęre: quot ſpecies motuũ: qui ſiderũ curſus eorumq; magnitudines & differẽtię: ſup quo nobile cõpoſuit opus: qd Arabes Almageſtũ gręci μεγαλη συνταξις: nos magnã cõpoſitionẽ dicere poſſumus diuiſum in libros. xiii. a Trapezũtio in latinum ſermonẽ cõuerſum: cuius ante hos annos egregiã edidit epitomen Ioannes Monteregius. Aliam vero aſtrognomiã proprie dictã practicã poſuit ſup ſtellarũ iudicijs: quę græci apoteleſmata vocant. quomodo ſe habeant circa ea quę ſunt infra orbẽ lunę: quę omnino quattuor eſſe videntur Elemẽta mineralia ſeu metallica: quę item vegetant̃ & quę ſentiunt. De hac igitur opus quattuor tractatuũ edidit. In primo generatim modos oĩs: huius ſcientię partes continẽtes cõprendit. In ſecũdo modos: quibus noſſe valemus res in vniuerſum magnas quę vni vel pluribus accidere poſſint: videlicet regnorum euerſiones: prœlia

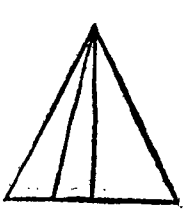

vberes prouent⁹: & his similia. In tertio circa hoīm genituras versat̄: quid astra & aīo & corpori polliceant̄. intrinsecus vt adfectus: mores: valitudinē formā: in quarto quid extrinsec⁹ vt artes ministeria cōiugia: & his similia. Quas aūt electiones aut interrogationes vocant: consulto pręteriit tanq̄ res leues inuentuq; faciles per ea quę dicta sunt: siquis vestigauerit: sed superuacaneū oīno. Nam fortunato semel ex genesi siquid esset mathematicę veritatis etiā bonę cōtingerēt horę. Cœlum omne in domos. xii. quod diuidit: diagrāma seu themati on græci vocant: in quorū angulis principalibus vim potissimā cōstituit: hi sunt horoscopus occidens mesuranon & hypogęon: cęteras epanaphoros aut apoclimata nominat: nos succedētes aut declinātes. Horoscopus nati vitam & mores auspicat̄. secunda substantiam tertia fratres. quarta maiores ac antiqtatem. quinta filios. sexta valitudinē. septima amicitias & inimicitias. octaua mortē. nona religionē. decima honores artesq;. vndecima aduersarios & incōmoda. Hanc igitur secundam astrologię partem: q̄q̄ eruditi nobilesq; philosophi nihil cōtra humani animi arbitrium valere dictitant: q; tamē incerta sit nobis: nec facile deprendi possit. deturq; ꝓpterea paulatim occasio. pręsertim ineruditis in fati opinionē delabendi: iure a nostris doctoribus reiicitur. Reliquū est vt de prima quę ad theoricen pertinet pauca dicam: q̄q̄ de hac in Aristotelicis de cœlo quę post hęc sequunt̄ multa videre est: pręterea in geographię principio: vbi de terrę habitationibus & vmbrarū ratione: nonnulla ad hanc pertinētia scientiā in mediū attulit. SPHAERAE imprimis circuli p̄ter lacteū qui mihi inter Aristotelica dicetur. Decem Macrobio sunt Zodiacus ante oīs ꝑtibus. xii. latus: vbi totidē signa & linea media eclyptica vocata solis tantū via. Quinq; alii paralelli circuli vocantur: quorum medius & maximus æquinoctialis siue æquator. Duo extremitatib⁹ vicini: atq; ideo breues: quorū vnus septentrionalis: alter australis vertex dicitur. Inter hos duo sunt tropici qui ex vtraq; parte zonæ vstę terminū faciunt: pręter hos totidē coluri appellati: quibus nomen dedit imperfecta cōuersio. ambientes septētrionalem verticem atq; inde in diuersa diffusi: & se in summo intersecant: & quinq; paralellos in quaternas partes æqualiter diuidunt. Zodiacū intersecātes vnus eorum per arietem & libram. alter per cancrum & capricornum meando decurrit: sed ad australem verticē nō peruenire creduntur. Duo qui ad numerum prędictum supersunt. Meridianus & Orizon in sphęra nō scribuntur quia certum locum habere nequeunt: sed pro circumspiciētis habitantisve diuersitate variantur. Meridianus enim est quem sol quum supra hominum verticem venerit: ipsum diē medium efficiēdo designat. Orizon quem sibi vnusq;sq; circumscribit adspectus. vltra tamē ccclx. stadiorū longitudinē intra se cōtinere nō poterit.

Diagrāma. Themation Horoscop⁹

De circulis sphæræ.

De Sole.

INter septē erratica speciosissimus longeq; mortalibus vtilissimus sol esse dignoscit̄ Homero poetæ tum cunctis olim orientalibus pro deo summo habitus. Hunc epicurus pedaneum esse dixit sensu deceptus: vt ait Aristoteles: esse autem longe maiorem terra declarat ipsius terrę vmbra in coni figuram terminans ex Euclidis sententia qui ait minores corpori vmbras fieri quando illuminātia maiora fuerint. Vltimos enim radios cōcedere eisdem. ex quo & minuere vmbras. Maiores vero fieri corporibus vmbras: quū illuminantia fuerint minora. vltimos enim radios in his extenuari. Si enim cilindrica foret totum Zodiacū operiret: & sic mensibus singulis lunę eclypsis contingeret vmbra se opponente. Pręterea stellæ ipsę quandoq; lucidiores apparerent per vmbram: qua remota per solis aut lunæ splendorem nō adeo nitent. Si vero latiores essent in fine vmbræ terrę. nō solum Zodiaci: sed alia quoq; astra fixa operirent: & sic luna fere tota nocte sine luce remaneret. De ipsius igitur certa magnitudine diuersę sententiæ inextricabiles sane omnes: sed tam prodendę q̄ proditę. Macrobius adseuerat deprensum esse illum ducentesimam sextamdecimam partem circi sui habere: & ex Eratosthenis sententia maiorem esse terra septies & vicies: ex aliorum vero opinione Octies tantum. Terram autem. cclii. millia stadiorum complecti: cuius diametros erit: non multo amplius. lxxx. millibus stadio. Cleomedes autem dicit Solem lunamq;. Dccl. partem esse suorum circulorum: Solem vero diametrum. Dxx. millium stadiorum habere: esse autem terdecies Luna maiorem. Lunam autem terra dimidio minorem. Terram deniq; circiter mil-

lia.xxiiii.ambire.Capella idem fere de terra:ſed lunã ſexies dixit minorẽ:ſuo aũt circulo ſex centies.quũ hydrologa ratione cõpertũ eſſe ait clepſydris duabus ſuppoſitis altera vacua inferi⁹.altera aqua plena ſupius obſeruato lunę ortu cũ ſtella fixa & quũ tota ſit orta tollẽdo clepſydrã inferiorẽ:& aliã ponẽdo donec.xxiiii.horarũ ſpacio luna ſeu ſtella eadẽ fixa ad eũ dem redeat locum.Solarẽ quoq; circulum duodecies q̃ lunę maiorẽ ponit manifeſta ratione:quũ quod illa menſe:ille.xii.menſibus percurrat.Martis aũt circulũ eadẽ cõputatione curſus vicies quater potiorẽ inueniri.Iouis centies & quadragies quater. Saturni trecẽties tricies & ſexies.Si qs aũt ſolis aut lunę a terra diſtantiã noſſe cupiat:facile fuerit ex ſupradi ctorum calculo indagare cõſiderato ſphęræ diametro qui quũ per mediam tranſeat terram neceſſario continget eius medietatẽ totam eſſe altitudinẽ:q; ſexta pars totius cuiuſq; ſphe ræ fuerit. Vbi autem nubes cõgeruntur nõ amplius.xl.ſtad.Poſſidonius eſſe dixit. Nũc ad alias veniam ſolis proprietates.In oriente atq; occidente maior ſane apparet & rubicundior:tum etiam longinquior q̃ quum in medio cœli.Ratio q; vapor & aer in ortu & occaſu craſſior.in medio vero ſubtilior videtur: ex quo refractus per nebulas tanq̃ per ſpeculum: aut aquas viſus:vt quadrãtem in aquę catino maiorem q̃ ſit videre videtur.Sic etiam in oriente aut occidẽte ſolem & maiorem & longinquiorem & puniceo colore:qđ vt alibi dixi album & ſplendens:per vmbras aut nebulas adſpectu ruſſum apparet.Hic inſuppoetarũ cõmento quadriga inuehitur:cuius equi Phlegon Pyrois Aethon Aeous.Ex hoc ortus & occaſus ſignorũ auſpicamur.Nã aut ex radiis eius primum emergẽtia apparere incipiunt in oriente poſt ipſum aut in occaſu:& tunc heliacus dicitur.Ouidius.Iam grauis obliqua ſub ſedit aquarius vrna.Aut oriuntur cũ eo pariter & occidũt:vocaturq; coſmicus.vt Vergilius.Candidus auratis aperit quũ cornibus annum:taurus & aduerſo cedens canis occidit aſtro.Aut occidẽte Sole apparere incipiũt in oriente:& rurſus eo Oriente occidere: & tunc Chronicus erit.Ouidius item.Quattuor autumnos pleias orta dabit. Pleiades in capite ſunt tauri. At mathematici alios habent ortus:quũ ſiqdem ſigna ex Orizunte emergũt:quę in Sphęra recta recte aſcendũt alibi oblique.Recte eñ aſcẽdere ſeu occidere ſignum dicitur quum pars maior æquatoris:hoc eſt quum pluſq̃ portiones.xxx. ſimul cum eo conſcendũt: et deſcẽdũt.Obliquę vero quũ pars minor æquatoris:hoc eſt minuſq̃ portiones.xxx.cũ eo ſimul cõſcẽdũt & deſcẽdũt.Lucanus.Nõ obliqua meãt nec tauro rectior exit ſcorpius.Deinde quo magis polus arcticus eleuaẽ tanto maior eſt dies & cõtra.Prętereа in quolibet mundi angulo integrum hemiſphęriũ adſpicit:& in qualibet q̃uis breuiſſima die:ſex item ſigna atq; in maxima aſcẽdunt.De vmbris vero quas iacit ſol alibi dixi.Deinceps de motu ipſius ac ſphęris.nam plures cuiq; ſphęrę orbes adſeruãdas motuum epiphanias tribuunt Ariſtoteli:ſuoq; tempori nondũ repertos:ſed tantũ Ptolemæo.Motus inſup diuerſitatẽ eſſe in eadem ſphęra miníme incongruũ:quum vnum quendã ac proprium habeat a ſua quiſq; intelligentia.Duos quoq; alios ex raptu viq; aliena:quorũ alter ex raptu primi mobilis eſt contra ſucceſſionẽ ſignorum diurnus vocatus:alter ex octaua ſphęra ſecundũ ſignorum ſucceſſionem tardiſſimus veluti Soli imprimis cõtingit.Nam huic tris tantum orbes cum totidem motibus ponunt.Duos primum inter ſe eccentricos ac aduerſos.ſimul autem poſitos mundo concentricos quos ſolis ſummã apſidem deferentes vocant. Eſt enim apſis currus proprie circulus.ἀπὸ τοῦ ἅπτειν.id eſt attingere terram:ex quo ad centricum planetarum: in quo voluuntur:tranſfertur. Summa ergo apſis maxima eſt eius altitudo Plynio vocata. Ptolemæo autem Apogęon & Hypogęon eius aduerſa depreſſio.barbaris vero Aux &oppoſitum augis.Hanc dicunt neoterici ſicuti & reliquorum planetarũ admotum axemq; ac polos nonę ſphęrę moueri annis videlicet ducentis parte vna:vocariq; Ptolemęo motus aſtrorum fixorum & apogęorum planetarum.Attamen ſolis apogęon tantũ Ptolemęus ipſe mutari negat:Nam ſi mutaretur tempus:eſſet durante mundo:vt ad capricornum rediret:vbi nunc hypogęon:& hoc pacto altera pars auſtralis quę ad antœcos noſtros pertinet: habitaretur ſi vlla eſſet:& hęc noſtra deſereret:vt ait Albertus:ſed quoniã nullũ eſſe continẽs prętter noſtrũ nup:vt dixi a luſitanis cõpertũ eſt:neq; ſi eẽt tẽperatũ(vt ẽ opinio)foret:adeo:vt eſſet neceſſe ante plenam reuolutionem finem mundi aduenire:aut certe habitatoribus deſeri.Ratio autem vt ipſe.Albertus ait cur minime ſit illorum tempetata:q; caloris intolerabilis cauſa duplex eſt:propinquitas ſolis apud nos & terræ vicinitas.Cauſę vero intolerabi

Equi ſolis.
Ortus aſtrorum

De motu ſolis.

Apſis.
Apogęon.
Hypogęon

lis frigoris horũ cõtrarię. Nos igitur alterũ altero tempamus. nam quũ eſt in apogęo prope nos eſtate altiſſimus eſt. quũ vero hyeme recedit vicinus eſt terrę. Illis aũt oĩa contra cõtingunt: qui q̃uis in quibuſdã inſulis incolumes viuant: hoc nõ ex cœli temperie: ſed ex dei habent prouidentia. Intempantię ſigna ſunt colonorũ paucitas. nulli fructus prętera morum feritas: ac rerum oĩm indocilitas. Solis namq; tempantia nõ ſolum corpora: vt ait Ariſtoteles in polyticis: ſed etiã animos moderat humanos. Nunc aũt ad reliquos ſolis veniam motus. In medio igitur duorũ ex accidẽte eccentricorũ tertius eſt orbis per ſe eccẽtricus: qui ſolem deferens vocat: perficitq; curſum propriũ ſcdm ſucceſſionẽ ſignorum. ccclxv. diebus & quarta parte. Hic ob eius inæqualitatẽ ad terræ centrum tanq̃ turbo pręciſus minore ſpacio peragit auſtralia ſigna q̃ borealia. Nam turbines duos cõſiderare poſſumus. alterum reuera adſequentẽ ſolem: alterũ apparentẽ: quorũ cuſpis quidẽ vna in pupilla erit viſus. Baſes vero due: alia veritatis: alia ſenſus. Ex quo etiã lineę due imaginãdę equi diſtãtes. altera a cẽtro mundi. altera ab eccẽtrico: per hanc inæqualiter mouetur: vocaturq; verus motus ſeu locus. per illam vero æqualiter diciturq; motus medius q; ex illius argumẽto verus ſolis deprenditur locus. Aequatio aũt noſtris mathematicis appellata. Ptolemæo aũt in magna cõpoſitione differẽtia ſeu diuerſitas dicta arcus eſt Zodiaci inter lineas medii motus & veri cadens: hãc nullã eſſe cõtingit quũ ſol in apogęo vel hypogęo fuerit: maximã vero cũ ſol in lõgitudinib9 mediis. In aliis aũt locis ſcdm augmẽti varietatẽ creſcit: & decreſcit: quãto nãq; vicinior ſol apogæo fuerit: vel hypogęo tanto minor eſt: quãto aũt longitudinibus mediis tanto maior. Augmentũ ſolis vocant arcus Zodiaci intra apogæi lineam: & lineam medii motus ſecundũ ſucceſſionẽ ſignorũ. Hic ſemper eſt ſimilis arcui eccentrici verſus apogęon exiſtẽti: quẽ apogæon ſecundariũ vocãt: quare fit vt ſubtracto hoc apogęo a ſolis motu medio augmentũ ſolis remanet. Hoc igitur dum ex ſignis cõmunibus minus fuerit linea medii motus lineã veri pcedit: quã obrẽ tunc æquatio ſubtrahit. Si vero maius ſex ſignis contra fit: ex quo tunc æquatio medio iungit motui: vt verus exeat.

De luna.

Vnam vero infra terrę magnitudinẽ eſſe vmbra item ipſius eſt argumẽto quum ſe tota & ſola per eclypſim opponit: quę conica in terram venit latitudine coniſtadiorũ circiter quattuor milliũ qui locus oĩs eſt in quo ſol nõ videtur: in qua magnitudine cõſiderari poteſt q̃tum ſit diametros baſis ipſius vmbræ. Si vero partem tantũ operit ſolis proportione fiunt vmbræ. In lunę eclypſi perfecta primę partes eius ad orientem vergẽtes obſcurantur: & rurſus hę primæ relucent: quia terræ vmbra ex oriente in occaſum procedit: & luna curſu proprio ab oriente in occidentem fertur: & ſic vmbrę occurrent Quæ vero in boream ſpectant: fugiunt eclypſim. neq; enim vmbrę ſubingrediuntur: quando autem e meridie in boream redit pars: quæ in boream vergit obſcuratur. Si igitur altiſſima fuerit in eclypſi: citius apparet anguſtiorem nacta vmbram: humilis contra tardius latiorem nacta vmbram: media vero mediocriter. Ex his ergo apparet q; terrę vmbra forma conica eſt: ac ſol terra longe maior: & luna longe minor. Si enim tanto tempore occultatur in vmbrę anguſtia q̃to magis in vmbræ latitudinẽ incidens occultaret: qđ in terræ ſuperficie contingit. Inſuper in lunari eclypſi luna patitur. In ſolari aũt noſter aſpectus. Lunę eclypſim primus romanorũ manifeſtauit Sulpitius Gallus in exercitu Pauli Aemylii. Solis vero eclypſim Pericles dux Atheniẽſis in bello Peloponneſiaco. Ratio vero q; æqualis ſoli & maior cæteris aſtris videtur: ob eius eſt humilitatẽ vicinitatemq; terrę. Maculas inſuper eius non nulli terræ humorẽ dixerunt. alii animalia reſq; omnis quę in terra ſunt multo ampliores in ea contineri. Diuerſis apparet inſuper formis: dum eſt in coitu deficiens luminis neomenia dicitur. Deinde quum primũ apparet ſpecie bicorni ac falcata Menoicles. Semiplena dicho tomos: id eſt ſectibilis. Amphicyrtos pluſq̃ plena: propter has vero tris formas tria dianę numina dixerunt. Panſelinos aũt. Pleniluniũ appellatur. Hęc iterum nomina in diminutione reſumit. Deinceps de motibus eius ſex ac ſphęris quinq;: quarum tris habet cum ſole communes videlicet duos eccentricos inter ſe ſimul autem concentricos mundo: qui deferentes apogæon lunæ dicuntur. Tertium in horum medio deferentem epicyclum mundo eccentricum. Prętera æquantẽ. Eſt enim æquans par quantitate deferenti: eumq; interſecat. circulus excogitatur: quoad reliquos primum planetas: vt epicycli ac deferentis inæqua-

litas ad æqualitatẽ ac normã reducatur. In æquante eñ normaliter fertur epicyclus quum in eccentrico & Zodiaco sit inæqualis. Ob quã causam nõ erat æquantẽ lunę ponere: ꝙ nor ma lunę in centro terrę sit. Nã cęteri planetę tam in eccẽtrico q̃ in centro Zodiaci siue terræ inæquali sunt motu: quamobrẽ hęc indigent æquante. Sed ob caput draconis tantum luna æquantẽ necessariũ habet: qui quidẽ in ea solum mundo concẽtricus & in superficie eclyptí cæ est in reliquis minime. Deinde orbem habet extremũ. Mundo item cõcentricũ ac tris alí os orbes ambientẽ qui deferens caput draconis appellat. Postremo epicyclum in orbe tertio immersum. In quo lunę corpus est adfixum. Motus aũt horum sic se habent. Deferẽtes apo gæon eccẽtrici cõtra successionẽ signorum simul supra centrum mundi vltra motum diur num in die naturali. xi. partibus: &. xii. tantum minutis mouent: & axis motus huius axem Zodiaci in centro mundi intersecat ac poli a Zodiaci polis partibus sex declinant. Hoc igí tur pacto hi deferẽtes tris habent motus: primũ ac proprium supradictũ. deinde diurnum ex motu primi mobilis. Tertium his contrariũ: ex motu octauę sphęrę: sicuti cæteri tardissimũ Orbis vero epicyclum deferens mouetur secũdum successionẽ signorũ quotidie partibus xiii. &. M. xi. Axis tamẽ huius motus: per Centrũ huius orbis quod centrũ eccẽtrici dicitur æque distãs axi apogæon deferẽtium mouetur. Ex quo poli etiã motus huius a polis ipsorũ orbium deferẽtium distabũt. Lunã quoq; in epicyclo solam astrorũ moueri opinio est: ac in parte quidẽ superiore cõtra moueri: propterea ꝙ tardior fit. In parte aũt inferiore celerior ꝙ secundũ eum moueat: quę causa est totius inæqualitatis. Nã si luna nõ moueret æqualis perpetuo sphęrę ipsius motus foret. Quod Aristoteles minime vidisse dicit deceptus ipius maculis semp eisdẽ apparẽtibus: nec mirũ cũ epicyclũ nõ posuerit: nec lunę motũ ipsius ne cesse fuit ponere. Posito aũt epicyclo lunam in ea moueri ad seruandã apparẽtem inæquali tatem necesse est. Inęqualitas vero huiuscemodi ad hanc reducit æqualitatem: vt a puncto apogęi ipsius medio quodcũq; illud sit quottidie. xiii. partibus ꝓgredičdo recedat. Apogę on aũt mediũ epicycli est punctũ circumferẽtię ipsius: quod ostẽdit linea a puncto oppositi centro eccẽtrici in circulo paruo per centrũ epicycli ducta: hęc mediũ motum ostẽdit. Sed apogęon verum punctũ est eiusdẽ circumferẽtię qđ a centro mundi per centrũ epicycli du cta indicat. Hęc duo apogęa vnum fiũt dum centrũ corporis lunaris. in apogęo vero epicy cli vel hypogęo eccẽtrici fuerit: & cum hoc luna in linea a centro mundi ad peripheriã Epi cycli ducta forte existẽte. Dum aũt augmẽtum est minus Sex signis cõmunibus: luna me dii motus lineã veri præcedit in signorũ successione. Ideo tunc æquatio a medio motu sub trahitur. Sed dum plus sex signis fuerit: cõtra euenit. quare tunc cõiungitur: vt verus eue niat motus. DRACO aũt sic se habet. Orbes apogęon deferẽtes a polis eclypticæ sex parti bus: vt dixi vtrinq; declinant: eiusq; superficiem supra diametrum mundi intersecant. vbi æquans cum deferente cõnectitur. ex quo vna pars versus Aquilonem. altera versus austrũ tendit: quæ intersectio ex similitudine draco vocatur. In quo cum centrum epicycli fuerit versus aquilonem pergens caput draconis dicitur. Cauda vero versus meridiem. Mouẽtur autem hæ intersectiones ab orbe extimo: qui deferens caput draconis vocatur. contra suc cessionẽ signorum quotidie minutis tribus: appellaturq; hic motus latitudinis. Præterea nõ semper superficies eccentrici superficiem eclypticę in partes æquales secabit. Sed apo gęon quod cum suis orbibus deferẽtibus contra signorum successionem moueri dixi: quan doq; euenit: vt omnino sub eclyptica sit: tunc æquales intercidentur in partes. Alias vero cum apsis in alteram partem declinabit maior portio ex ea parte fuerit. ob quam rem epicy clus ei parti propinquans celerius perferetur. Contra vero in hypogęo: vbi minor portio tar dior fuerit. Insuper dicti orbes apogęon deferentes erga deferentem epicyclum talem habẽt in suo motu ordinem: vt bis mense quolibet inter se concurrant: cursumq; suum peragant. quum aduersis inter se motibus perferantur: erga vero solis motum sic se habent omnes: vt linea medii motus solis sit media inter centrum epicycli lunę & apogæon eccentrici eius vel simul cum eis vel in oppositi amborum simul existentium. Itaq; in omni media solis et lunæ coniũctione Centrum epicycli lunæ: & linea medii motus solis: & apogęon eccentrí cí lunæ sit in vna Zodiaci parte secundum longitudinem. Quare fit vt in omnibus tetrago nis mediis eorum Centrum epicycli lunæ sit in Eccentrici sui hypogæo: & in omni oppositi tione media rursus in apogæo. Appellatur autem medius coitus quum coeunt: seu oppo nuntur mediorum motuũ lineæ: quę semper est ęqualis: & habet ex Ptolemæi cõputatione

De coitu medio & ve ro.

dies.xxix.M.viii. Verus autem est quando veri motus lineæ: secundũ item longitudinem opponũtur: quum videlicet sol & luna in eadem omnino parte cõsistũt. Eadem & quum fuerit ex diametro ratio. Maxima vero distãtia solis a linea designãte medium eius motũ duorum Zodiaci partiũ esse potest: quum sol videlicet in.xv. parte virginis: ac.xx. piscium fuerit. In aliis vero locis semper minor existet secũdum adcessum eius ad apsidem & eius appositum. Quum vero in illis fuerit eadem prorsus vtriusq; linea. Maxima vero lunę distãtia a linea medium eius motum designãte in coitu & diametro Partium quinq; potest esse. Quãdo videlicet luna fuerit in aliquo extremarũ notarum laterũ Epicycli: Ex quo manifestum q; in coitu media distãtia solis a luna nõ sit maior septenis partibus: quod raro cõtingit. Harum quoq; alteram altera quãdoq; præcedit maiorq; est. Aequãtur tamẽ quibuslibet. CCLI. lunationibus: vt in magna Ptolemæi cõpositione narratur. Ita vt infra tempus illud qđ vni x. defuerit ex altera supplendo: parem inter se numerum sortiantur. De luna item illud animaduertẽdum: quum habeat apogæa duo. Eccentrici videlicet & epicycli quãdo in vtroq; forte fuerit: tunc altissima erit. humillima vero in horum cõtrariis: De eius autẽ post coitũ manifestatione triplex est ratio: cur quãdoq; citius: quãdoq; tardius appareat. prima ẽ obliqtas Zodiaci & orizontis. Nam si fit cõiunctio sub eclyptica a fine sagiptarii in finem geminorum: tunc quum sol occidẽdo in orizonte fuerit: plures erunt gradus in circulo reuolutionis lunæ: & ab ipsa luna ad orizontem q̃ de Zodiaco a luna ad solem: quoniã signa illius partis Zodiaci oblique discedũt. ex quo a septẽtrionalibus citius videri poterit: q̃ si fuisset in signis australibus. Secũda causa latitudo lunæ ab eclyptica est. Nam si post coitum mouetur in altitudinẽ septẽtrionalem iterum citius videri poterit: q̃ in meridionalem: quoniã orizon obliquus magis versus septẽtrionem deprimitur. versus vero austrum magis eleuatur. Tertia causa velocitas veri motus lunæ. nam si velox est motu: citius apparet q̃ si tarda foret. Fit igitur quãdoq; vt omnes hę causę cõcurrãt: tunc termino horarum. xxiiii. vetus & noua apparet. quãdoq; dũæ tantum: & tunc altero post coitum die. quãdoq; vna sola et tunc tertio videbitur die. Interdum etiam horum omnium cõtrarium accidit: tunc quarto die eam apparere cõtinget. Omnino autem citiusq̃ partibus. xii. procul a sole videri nequit: ortusq; hic heliacus dicitur. Nam q; solem cursu pertranseat: aliter q̃ post eum oriri: aut occidere crescens nõ poterit. ex quo auersis a sole cornibus ortum spectat. decrescẽs vero occasum. Postremo non ignorandum semel ipsam in quolibet signo coire: In geminis tñ bis q; apogæon soli aduersum habens in sagiptario: diutius In geminis minimum moretur. Sol autem contra geminos diebus. xxxii. Sagiptarium. xxviii. percurrit. Pręterea luna signiferum diebus. xxiiii. & besse absoluit. sed solem. xxix. et semis cõsequitur. Ascendens insuper ac descendens eclypticam acutis aut sparsis secat angulis. nec tamẽ ad idem potest: hoc est ita vt est posita eisdem parte: mense & latitudine rursus reuerri: nisi mensibus. ccxxv. hoc est anno. xix. Nam vt sub eadem die eisdemq; propinquitatibus siderum inhęrentiũ redeat annus faciet. lv. Vt vero etiam planetarum eodem ordine ac specie cõtingat annus expectãdus est magnus. Demum hoc ipsius etiam sciẽdum q; eadem cõscendẽs eclypticam in aquilonem vocatur υψομερη. ab aquilone ad eclypticam reuertens υψοσ ταπειρομερη. Quum ab eadem in occasum descendit ταπειροσ ταπειρομερη. Quum deinde rursus ad solem resurgit ταπειροσ υψομερη.

De reliquis planetis ac sphęris.

Reliqui planetæ quemadmodũ apparẽt: modo lunę tris habẽt orbes cũ epicyclo videlicet deferẽtes: apogęon q motu sphęrę nonę: vti supradixi mouent: nec sunt vt in sole & luna simul terrę cõcẽtrici: sed eccẽtrici ambo: et in horũ medio deferẽtem epicyclũ sup centro æquãtis: cuius axis intersecat eclypticę supficiẽ partibus inæqualibus: cõtraq; euenit hic atq; in luna: vt epicyclus tardius pcurrat maiorẽ portionẽ: hoc est versus apogęon Pręterea voluit etiã aliter. id est ex parte supiore scdm signorũ succession̄: & inferiore contra succession̄: in qua reuolutione planetæ retrogradi directi & stationarii appellant̄: quod lunę minime cõtingit ob eius in epicyclo celeritatẽ. Caput draconis in cęteris oĩbus stabile præterq̃ in luna est. Veneris epicyclus etiam in meridiem transit supra axem imaginarium mota: cuius poli adcedunt. recedunt a polis Zodiaci in vtramq; partẽ portionibus sex totidem quot luna: vt placet Capellę. Plynio etiã duabus circulum excedit. Pręterea solis apo-

De Venere

geon ſecundarium ſemper ſequiť q̄ propter vltra partes.xlvi.ab eo nō abſiſtit: eius aſtrū amplis
ſimū deprēſum a Pythagora pri⁹ idē & heſperū eſſe quū ſolē ſequiť & phoſphorum hoc eſt lu
ciferum quū p̄cedit. In ortu matutino quattuor & amplius apparet mēſibus: in veſpertino die
bus tantū.xx. coit autem cū ſole dieb⁹. Dlxxxiiii. Mercurius Stilbon appellatus partibus quat
tuor a ſole latitudine vtrinq; diſcurrit, longitudine nō vltra. XXII. coit autem cum eo diebus
CXVI. cui planetę ob eius varietatem plures dant orbes: Ambo itē curſum pauloq̄ ſol míno
re ſpatio abſoluūt: nec terræ centrum vti cęteri habent planetę: ſed circa ſolis centrum de late
re circūducūť lōgitudiniſq; ſpatia latitudinū vagatiōe cōpēſant. Mars pyrois dict⁹ paulo pl⁹
biennio curſum peragit diſtat latitudine circiter duabus & ſemis coit diebus. Dccc xxx. Iuppi
ter phaerō cognominatus annis.xii. perficiť: diſcurrit totidē fere partibus quot mars coit die
bus. cccxcviii. Saturnus phænon appellatus abſoluitur annis. xxx. diſcurrit partibus duabus:
Coit dieb⁹. ccclxx. Sūmę apſides ſūt hę. Sol in geminis. Luna in Sagiptario. Ven⁹ itē Mercuri⁹ Apſides.
Capricorno: Mars in Leone: Iuppiter in virgine. Saturnus in Scorpio i mediis ſignorum parti
b⁹ iā inde Plynii temporib⁹. Sed & alias apſidū altitudines immobiles a proprio cētro oēs etiā
habere cōtingit. Solē in Arietis parte. xxix. Luna in tauri. IIII. Mercurium virginis. xv. Venerē
Piſcium. xvi. Martē capricorni. xxviii. Iouē Cancri. xv. Saturnū Libræ. xx. Iam illa planetarum
Catholica ſūt. Retrogradi quū ſolē verētes a curſu proprio retrocedunt: ſupiores triquetra di Catholica.
ſtantia inferiores minore. directi quū reuertunť: Stationarii quū ſtare videnť in prima & ſecun
da ſtatione prima item & ſecunda poteſtate accepta. Præterea tardi & minuti curſu: quū linea
veri motus eorū tardius q̄ linea medii motus aut cōtra ſucceſſionem mouenť. Auctí numero
quando æquatio addiť ſupra mediū motū. Minuti vero quando minuitur. Auctí lumine quum
recedunt a ſole vel ſol ab eis. Minuti lumine quum ad ſolem adcedunt aut ſol ad eos. Orienta
les & matutini quando ante ſolem oriuntur: Occidentales & veſpertini quando poſt ſolem oc
cidunt. Orientes ortu matutino ſunt qui de ſub radiis exeuntes ob remotionem eorum a ſole:
vel ſolis ab eis mane añ ortū ſolis apparere incipiūt: Oriētes ortu veſptino qui de ſub radiis ex
euntes ob remotionē eorū a ſole veſperi poſt ſolis occaſum apparere incipiūt. Occidentes occa
ſu matutino ſunt qui radios ſolis ingrediētes ob eorū ad ſolem adceſſum mane occultari vidē
tur. Occidentes occaſu veſpertino q̄ ſolis radios ingrediunť & ob adſceſſum eorū ad ſolē aut ſo
lis adeos: veſperi poſt ſolis occaſum occultare incipiūt. Tres aūt ſuperiores nec occaſu matuti
no occidūt: nec ortu oriuntur veſpertino. Zodiacus a Columella ſub Auguſto. VII. circiter p
tes pceſſit: nā. VIII. Kal. Ianuarii. Octua pars erat vt ipe ait Capricorni quādo ſolſtitiū. &. viii.
Kal. Aprilis erat octaua pars Arietis quādo æquinoctiū vernū: nā in octauis partibus ſolſtitia &
æquoctia ponit vt agricola. Hipparchus aūt ac reliq Mathematici in ſignorū principiis. RELI
quū eſt v t ſuperiores contemplemur Neoterici multis rationibus Ptolemęo Nonę repertę pri
mū ſpheræ Decimā addiderūt loco primi mobilis: cuius ſit motus vnus tantū ac ſimplex: quo
cęteri inferiores motu diurno ferunť. Nonā vero ſecūdū mobile vocāt a qua octaua ſphæra ſe De orbib⁹
cundo mouet quātū conijcere licet ſupra polos. Eclypticæ ſecūdū ſignorū ſucceſſiones annis ſupioribus
CC. parte tantū vna. Hic motus apogęorū & Stellarū fixarū Ptolemęo dicit: & eſt arcus Zodia
ci prio mobilis inter caput Arietis primi mobilis & caput Arietis nonæ ſpheræ. Supficies nāq;
Eclypticæ nonæ ſpheræ ſemper eſt in ſupficie eclypticæ primi mobilis Octauæ itē terti⁹ ē mo
tus p̄prius: quē trepidationis vocāt ſiue adceſſus & receſſus: fitq; ſupra duos paruulos circu
los: in cauo latere nonę ſpherę ęq̄les. In pricipiis Arietis ac Libręeiuſdē Eclyptica quoq; Octauę
ſpherę eclypticā nonę intercidet ſi forte intercidere continget. Velocitatis autē huius norma
hęc ē: vt q̄libet duarū notarū Arietis videlicet & libręcurſū ſui pui circuli i quo circūfert ſpatio
vii. Milliū ānoq; pficiat. Nā & characterē quēdā. Zodiaci & eclypticę cū eiſdē aialib⁹ diſtinctū
nō tñ ex aſtris: ſed eorū ſimilitudine ponūt etiā in nona & decima ſphęra: vbi magna vis p̄gno
ſticorū cōſiſtit q q̄m ignoret nō ſatis vera iudicia a Mathematicis tradi. Duplicē igiť eclypticā
ponūt fixā in nonā: mobilē in Octaua q̄ a capitib⁹ fixoq; tropicorū nūc ad orientē mō ad occidē
tē partib⁹. iiii. xix. diſcedit. Oino inde prēſa eius variatio: aliis alia putantib⁹: q̄buſdā. XC. an
nis. vii. partib⁹ vltro & totidē citro variari. Albategno ānis. lx. ptē vnā ad oriētē p̄cedere. Al
phragano Centum exiſtimantibus. Ipſius autem octauæ ſphęræ Phœnemona quę nos imagi Phœnemo
nes vocamus. XLVIII. eſſe Arati Hygini Ptolemæiq; auctoritate palam eſt. In quibus conti na.
nentur aſtra fixa. MXXII. Ex his. CCCLX. verſus boreā extra ſolis viā figuras. XXI. cōſtituūt Octauæ
videlicet Vrſam maiorē & minorē q̄ Cynoſura vocať. Inter hæc ſerpētē mediū. Deiñ Cepheū ſphęrę.

Caſſiopeã Coronã Herculẽ Olorem ledæũ: ſeu vulturẽ cadẽtẽ pleiades Arctophylacẽ ſiue boo tẽ ſiue Arcturũ Perſeũ cũ Gorgõis capite Aurigã ſiue Agitatorẽ Ophiucũ ſiue Anguitenẽtẽ: al terũ anguẽ Sagiptã Aquilã Delphinũ. Equũ primũ: Equũ ſecũdũ Andromedã Deltacon Triã gulũ. Stellæ vero. cccxlvi. In ipſa via ſolis. XII. Zodiaci ſigna cõſtituũt. Reliquę. cccxvi. ad au ſtrũ conſtitutę. XV. faciunt figuras videlicet Magnũ Cetũ. Deinde Orionem cũ gladio Nilũ vel eridanũ fluuium leporem canẽ maiorẽ Canem minorem ſiue Caniculam. Argonauim Arã Crarerem Coruum Apollineum: Chironẽ Centaurũ: Hidram Thuribulũ Auſtrale ſertũ piſcẽ auſtralẽ. Sũt itẽ alia plura extra normã aſtra quoꝝ Canones ignorant: Illud poſtremo nõ igno randũ minimũ in cęlo aſtrũ vniuerſa terra longe maius eſſe cõpertũ. INSTRVMENTA Ma thematica: alii alia inuenerũt vt auctor Vitruui⁹. Beroſus Chaldæus ſchaphẽ ſiue hemiſphę rium: Ariſtarchus ſamius diſcũ in planitie: Eudoxus aſtrologus arachnẽ: Apolloni⁹ paretinũ Archimedes ſphęrã & Cylindrũ. Ptolemęus oĩa interpolauit. Nec Aſtrolabiũ alteri⁹ putauerim inuentũ q̃uis Hali Abramo referat Poſteriores vero ex multis inſtrumẽtis ſimul ordinatũ cõſtituerũt vti appet. Nã ex quadrãte cõſtat & aranea & dioptra: q̃q̃ quadrãtẽ Iſraelis vocatũ Iacob hebręi adſignẽt. Hoc in anulo nup inſculpſit Bonet⁹ medic⁹ e Prouincia Rabi Hebrẽoꝝ qui nunc vrbem obequitat miro artificio rem totam tam breui ſpatio complendo.

Inſtrumenta Mathematica.

AD IVLIVM. II. VRBIS ROMAE EPISCOPVM SANCTISS. R. VOLATERRANVS COMENTARIORVM VRBANORVM LIB. XXXVI. ARISTOTELICA.

EXPLICATIS reliquarũ artiũ fundamẽtis reſtat parẽs omniũ ac prínceps philoſophía quã tantũ ſubodorari torpẽtis atq; ineptí: tractare etiã temerarii fortaſſe fuerit: quũ eius enarratorib⁹ p̃claris ſint oẽs refertę biblio thecę. Itaq; nihil mihi poti⁹ viſũ q̃ ei⁹ me p̃ſidis aucto ritate tueri: nec tãtulum ab eiuſdẽ abſcedere veſtigiis: q̃propter hęc Ariſtotelica peripſemata quocũq; modo ex variis vtriuſq; facultatis auctorib⁹ voluminatim in tris libros more paraphraſtę conieci: ſic em̃ inſcribi malui: qñ qſqlias ex eo tm̃ legim⁹: penitiora vero illis relig mus: q hęc griphis cleantheis aut tendiculis chryſippeis ne dicã Occanicis aut Ramundeis excarnificãt: q̃ ęquus a me tolerãdũ q hęc quaſi Iſagogica ac pgymnaſtica grãmaticis & oratoribus ei⁹ exptib⁹ lectionis dicaui. Quib⁹ Papa beatiſſime Mariũ fratrẽ fas adhibere fuerat: vt q ab ipſis vnguiculis hũc philoſophũ cõſectat⁹ iã nũc fere cũ tota ipſi⁹ familia in cõpedib⁹ habeat: ſi p vigilẽ curã vaticanę baſilicę: quã ei nup delegaſti licuiſſet: Nec is nũc primũ tyro iter tuos manipulares: adeoq; ante hos ãnos tuã dignitatẽ te abſente turat⁹ eſt vt difficillimis tpibus ſacri officii tui decus & auctoritatẽ quoad eius fieri potuit minime labefactari ſit paſſus. Sed rem iã proſequor inſtitutã A partitione igit auſpicãdũ. Totius em̃ diſciplinę huius rationẽ vt ait Simplicius in practicã: ac theoricã diducit: Finis alteri⁹ verũ: alteri⁹ bonũ. Prima turſus in ethicã Oeconomicã & politicã diuidit ac oĩs legib⁹ & Formulis cõſtat q b⁹ & noſipſos & domũ & remp. regim⁹. Theoricã in logicã Phyſicã matheſim & metaphyſicã. Logica verũ a falſo diſtinguit. Phyſica in rebus verſatur & hypoſtaſi & mente in materia conſiſtentibus Metaphyſica ſiue Theologica in rebus & hypoſtaſi & mente & materia ſecretis. Matheſis vero inter vtramq; ſita in rebus mente ſed non hypoſtaſi a materia ſecretis veluti numeri & figuræ: neq; quiuis numerus ſiue triangulus ſiue materia ſubſiſtere vllo pacto poteſt: ſed aut in ligno aut in lapide: aut in ære hypoſtaſim habet. Mente vero aut cogitatione poterunt a materia ſecerni. Vnde matheſis vt placet quibuſdam dicta quaſi metatheſis id eſt tranſpoſitio & quodam modo tranſitio per res quę in materia ſunt ad eas quæ ſine materia. Matheſis enim omnis quantum conſiderat ſiue continuum ſiue diſcretum. Continuum id eſt cuius partes cõmunem aliquem locum attingunt vide licet punctum. Terminus eſt mediæ partis lineę & reliquę medię principiũ. Diſcretũ cui⁹ pres aliquẽ cõmunẽ locũ minĩe attingũt Vt tria quattuor ſex p ſe diuiſa ſũt vnitatib⁹. Rurſus diſcretum aut eſt per ſe ſimplex vt par aut impar numer⁹ in quo Arythmetica verſat: aut aliud reſpicit: vt duplũ epitritũ ſeſqualterũ in quo muſica cõſiſtit. Quãtũ itẽ cõtinuũ aut ĩmobile ſi-

Philoſophiæ diuiſio.

cuti terrã geometria: aut mobile vt ẽ cœlũ astrologia metiẽ. His breuiter enarratis ab ipis moribꝰ auspicari oportere Iuuentutẽ q̃ Philosophię addit idẽ auctor adhortat: quũ frustra sciẽtiæ naturalis aut diuinę meditationẽ tẽtemꝰ nisi priꝰ cupiditates aĩ prauas abiiciamꝰ. In Ethica

Omnis ars oĩsq; doctrina: actio quoq; & electio bonũ aliqd̃ vti finẽ appetere videnẽ. Finiũ aũt alig sũt artes: aliq; pter artes opa q̃dã restantia. Quorũ vero restãt opa ea sũt artibꝰ potiora, vt medicinę sanitas: & militaris victoria. Finis aũt eorũ q; ppter se expetiẽ alia vero ppter ipsum, hoc erit sũmũ hoc est humanũ bonũ ac politicę sciẽtię finis q̃ q̃uis sit vnius hominis pariter & ciuitatis psectius tñ ciuitati cõtingit. Ex quo prudentia cõdẽdæ legis in ea principatũ iter agibilia cõtinet q; hęc cęteris artibꝰ p̃cipiat. Quũq; triplex sit vita. Voluptaria: actiua & cõtẽplatiua: Prima belluarũ ẽ: vltima rerũ cognitioni: media morali cõuenit virtuti q̃ vti fiat tradit nõ vti sciat tm̃. De qua sermo nõ exactꝰ: neq; apodicticꝰ erit quũ de singulis sciẽtia nõ existat ob officiorũ artiũq; humanarũ varietatẽ. Fęlicitas tñ deprẽdet si officiũ hois idẽ & sũmũ bonũ definiat. Est em̃ quoddã ppriũ hominis officiũ sicuti reliquorũ artificũ hoc est animi actio secũdũ virtutẽ. Si plures virtutes secũdũ optimã & in vita longa. Nã vna Irũdo ver non facit: neq; vna linea geometrã: sic nec vna dies neq; breue tẽpus, beatũ aut fęlicẽ. Nõ requirẽda cã in oibꝰ similiter. Sat erit in gbusdã quãtũ rei patiẽ natura eũ q; docet causas exquirere. Nã principia quędã inductione sunt q̃dã sensu: & alia itẽ aliter: videt aũt principiũ eẽ pluſq̃ dimidium: veritati nãq; cõgruũt oia: mendacio celeriter verũ abscedit. Trifariã bona diuidunt externa: corporis animi: hæc vltima potiora & proprie bona dicunt: nihil em̃ firmius q̃ actiones animi secundum virtutẽ: quæ sciẽtiis ipsis stabiliores existunt: Itaq; qui eas adamauerit vir bonus ac grauis fuerit: nec voluptate secundũ vulgus indigebit: quũ magna per se fruat. Sed agat necesse est: quare & dormiẽs & nihil agẽs fęlix esse non poterit haud aliter q̃ in olympia non fortissimi: sed qui certãt coronant. Præterea rem hãc vt diuinã ac omniũ optimam nõ ex dei munere ac nostra diligẽtia exercitationeq; paramꝰ pfecta vtẽdo rõne: ex quo neq; bruta: neq; pueri nisi forte ob spem fęlices esse nequeunt. Fœlix insuper nunq̃ miser esse poterit: etiam si in Priami calamitates inciderit, licet non omnino beatꝰ: nã & corporis & externis bonis ad pfectam fœlicitatem opus esse palam est: q; per ea quasi per instrumẽta egregie multa faciamus nec agi præclara possint ab eo cui desunt facultates. Quapropter Solonis opinionem cõfutat qui dicebat: q; nemo beatꝰ: ante obitum dici supremaq; funera debet: primo q; (vt supra narratur) aduersa fortũa minime fœlicitatem tollit: deinde q; post mortem nulla fęlicitas: quum ea in actione: qua defunctus priuatur consistat: Sed neq; beatus quia fuerit in vita: q; res aduersæ proximoq; ad eum vel extinctum pertineat: si & illę viuo nocebũt. Post hæc ait fęlices a miseris dimidio vitæ hoc est somni tẽpore nihil distare: est em̃ somnus animi ociũ. Animę partes rationale & irrationale: hoc vltimum vegetabile minime rationis particeps: alterũ vero in intellectu & appetitu: qui tantũ particeps rationis fuerit q̃tũ illi obtẽpauerit. In hoc tanq̃ in subiecto habitꝰ versant morales. In intellectu autẽ ingeniũ sagacitas memoria solertia & huiusce modi virtutes. Quũq; de moralibꝰ agat nec ingeniosus: neq; solers: sed modestꝰ: iustꝰ: pius tm̃ fęlix extiterit. Libro. II. Duplici existẽte virtute: Intellectiua & morali. Pria ex p̃ceptore plꝰ habet augumẽti. Ideo & experiẽtia idiget & tpe. Moralis vero ex cõsuetudie: vñ nomẽ ẽ ei p̃cedat oportet. Ex quo mãifestũ q; illa nobis a natura nõ ẽ: nihil em̃ qd̃ a natura sit aliter adsueſcit: vt lapis deorsum: ignis ad supna tẽdẽs. Pręterea ex similibꝰ actibꝰ habitꝰ fiũt & corrũpũt: vt bñ cytharizãdo boni: male aũt mali efficiunt cytharœdi, eadẽ de iustis & iniustis ratio adsueſcẽdo: Nõ ergo ex natura quę ad opposita vim non habet. Igitur neq; natura neq; præter naturam est virtus moralis. Versat aũt circa voluptates & dolores. Etem̃ ob voluptatẽ improba admittimus & ab honestis ob dolorẽ absterremur. Tria sunt quæ in animo gignuntur. Adsectꝰ quos Græci πάθη vocant. Potentię & habitus. Adfectus vocat dolore gaudioq; et his similibus adfici. Potentias p quas gaudere dolere irasci habiles aptiq; sumus. Quorũ neutrũ est virtus: relinquit vt sit habitus per quos erga adfectus bene ac male nos habemus. Quunq; in artibus scire tantum sat existat: in his & scire & eligere: tum perseueranter agere oportebit. Virtus igitur est habitus electiuus in medio cõsistens quoad nos ratione terminata. Quo ad nos videlicet: quãdo & in quibus & erga quos & cuius causa & vt oportet. Nam est medium rei q̃d æqualiter distat ab extremis: vt ex decem minis Sex distant æqualiter a mediis. Non enim Si cui decem minas comedere multum est. Duas autem parum Ludi magister Sexei tradet. Nam veterano

Voluptaria vita: Actiua. Contẽplatiua. Officiũ hominis idẽ & sũmum bonum.

Adfectus. Potentiæ. Habitus.

De medio inueniẽdo.

parũ Tyroni vero nimis fuerit. Nã ſicut ſe habet robur Tyrõis ad veteranũ ſic ſe habere debet cib⁹. Hoc mediũ difficile inuenire. Nã malũ qdẽ infinitũ ẽ. Bonũ aũt finitũ vt Pythagorici tradũt: virtutis quoq; vna via. vitioꝝ multę. Extrema mediis ac inter ſe cõtraria ſũt. Extremorũ itẽ alterũ magis ac minus medio contrariũ: vt Timiditas magis q̃ audacia fortitudini opponitur. Ex pte aũt nr̃a ea magis cõtraria videnť ad quę p̃niores ſum⁹. Remediũ vt alteri extremorũ cõtrario ꝓpẽdeam⁹ tanq̃ q lingua flexa rectificant. vt dicit apud homerũ Odyſſeę. xii. Vlyſſi ex monitu Circes τουτου μεμκαπρου και κυματοσεκτοσ εερτερηα. Hoc procul a fumo fluctu quoq; dimoue nauẽ. Id maxime adſequemur ſi diligẽtiã adhibuerimus. ac maxime a voluptate abſtinuerim⁹ vt itẽ apud eũdem poetã de Sirenibus σειυρων μεν ωρωτου αγωρειθεοσσεσι αωμφοττου αλευεσθαι και λειμων αγθεμεττα Et rurſus σειρηασ μεν ωρωτου αφιξεα αιρα τεπαττασ αμθρωωουσθελουσιν οτισφεασ εισαφικηται. Enumerat deinceps virtutes. Fortitudo media inter timiditatẽ & audaciã. Tẽperantia inter intẽperantiã & αναισθησιαν id eſt inſenſibilitatẽ. Liberalitas inter auaritiã & ꝓdigalitatẽ. Magnificẽtia circa ſumptus magnos. Cuius defectus μικροπρεπου id eſt paruus decor & infra dignitatẽ cuiuſq; ac πειροκαλου Leonardus hęc duo modicitatem & vulgarem vẽtoſitatẽ cõuertit. Magnanimitas in magnis honorib⁹ inter χαυνοτητα id eſt vaſtitatẽ potiuſq̃ ventoſitatẽ & μικροψυχιαν id eſt puſillanimitatẽ. In mediis honorib⁹ nõ inueniunť extremoꝝ noĩa: poteſt tñ dici philotim⁹ id eſt ambitioſus & Aphilotim⁹ id eſt ꝓcul ambitione ſiue remiſſus. Mãſuetudo inter Iracũdiã & αοργησιαν id eſt ſegnitiem: & ſi dici poteſt iniraſcibilitatẽ. Veritas ſiue grauitas inter Ironiã & αλαζονειαν id eſt iactantiã. Eutropelia quã leporẽ dixerĩ potiuſq̃ Comitatẽ inter ruſticitatẽ & Scurrilitatẽ. Amicitia. ea quę in verbis eſt tm̃ cũ de altera in. VIII. dicať inter Adſentatorem & Dyſcolũ. i. contentioſum ſeu difficilẽ. Verecũdia q̃q̃ adfect⁹ nõ virt⁹ ponitur. tamen laudať ac inter impudẽtẽ & Attonitũ collocať. Nemeſis (quę indignatio cõuerſa eſt) videlicet erga improbitatẽ Inter inuidiã & επιχαιρεκακιαν id eſt malũ gaudiũ ſiue malorũ gaudiũ. Libro. iii. De voluntario electione Cõſultatione voluntate ac fortitudine diſſerit. Videnť illa inuoluntaria quę per vim vel ignorantiã ꝓpetranť. Violentũ eſt cuius principium extra tale eſt in quo agens vel patiẽs nihil cõfert: veluti ſi tracti aliquo feramur. Quę aũt metu maioris mali fiãt iuolũtaria qdẽ nõ ſũt ꝙ agẽdi principiũ in nobis ſit: nec tñ per ſe voluntaria: ꝙ nemo ſponte talequid faceret In huiuſcemodi caſibus Triũ generũ hoies. Primi laudanť: q ꝓ honeſtiſſimis laborioſũ aliqd minime ſubterfugiũt. Secundi venia digni q ſubterfugiunt. Tertii penitus dãnãdi q iuſſi malap̃petrant. Cũ extrema oia pori⁹ pati deberẽt: vt Alcmeõ apud Euripidẽ: q p̃re impulſore matrẽ occidit. Qđ per ignorationẽ fit nõ omnino volũtariũ: ſed illud volũtariũ cui⁹ poſtea nos minime pœniter. Præterea ſi ꝓpriiſſima ac pricipaliſſima ignorenť: vt qd eſt aut cuius gratia. Aliud em̃ p ignorationẽ aliquid agere: aliud ẽ ignorantẽ eſſe. Ebri⁹ & Iratus ignorantes faciũt. Ignorat em̃ oĩs flagitioſus qd facere oportet. Itaq; Pyttatus duplici pœna mulctabat ebriũ q facin⁹ aliqđ admiſiſſet ꝙ in ſua fuiſſet poteſtate ebriũ nõ eſſe. Deinde ob malũ ꝓpetratũ. Electio id eſt ωροαιρεσισ voluntariũ apparet eſſe. Non itẽ oẽ volũtariũ electio. Nã repentina quidẽ & ea q̃ a pueris fiunt volũtaria electionẽ vero nõ habent. Rectiuſq; ſponteneũ dicim⁹ belluis & pueris voluntariũ id eſt εκουσιον και βουλητου ſecundum græcos. Præterea electio non eſt eorum quæ fieri nequeunt: vt velle immortalitatem neq; item opinio eſt. Opinio em̃ circa omnia quæ ſupra nos q̃ quæ in nobis ſũt: diſtinguiť q; in veram & falſam. Electio vero in bonã & malã. Poſtremo voluntas finis eſt magis. Electio autem eorum quæ ſunt ad finẽ: vt ſanos eſſe volumus & fęlices. eligim⁹ aũt illa per quę ea cõſequamur. Electio igitur eſt cõſulta adfectatio eorum: q̃ a nobis fieri poſſunt. Et quoniam electionem conſultatio pręcedit. De cõſultatione diſſerit. Dicit q; ꝙ eſt inueſtigatio de his quę a nobis fieri poſſunt quorũ incertus euentus. Neq; em̃ de finibus conſultamus: ſed de his quę ſunt ad finẽ. Medicus non cõſultat: vt ſanũ faciat: neq; orator vt perſuadeat: neq; gubernator: vti bene remp. inſtituat: ſed veniť ad primã cauſam quę inuẽtione vltimũ eſt. Nã qđ vltimũ in reſolutione primũ in gñatiõe: Verbi gra de pace tractandum media ſũt oratores mittẽdi & propter hoc ſenat⁹ cogẽd⁹: & hic actus vltim⁹ quidẽ in cõſultatione primus in executioue fuerit. Et de electione qnidẽ ſatis. Voluntas igiť eſt eius qui ẽ finis. Sed finiũ alii qdẽ boni videnť eſſe: alii apparẽtes boni. Re vera boni tantũ voluntas ẽ: vir em̃ ſtudioſus ſingula recta iudicat. Multitudinem vero voluptas: & ſua libido decipit. vt licet bona nõ ſint: ei videant: vt ſanis ſalubria quidẽ ſunt quę re vera ſũt: egrotis aũt alia. Pręterea neq; ignoratio: neq; ingenii tarditas aliquẽ accuſat. Cũ nullus ignorare debeat q ex actib⁹ ha-

Homerus

Deinceps virtutes.

Eutropelia

Nemeſis media. επιχαιρεκακια. Inuidia. De voluntario.

Alcmeon.

Per ignorationẽ ageť Ebrius & iratus. Ignorãtes agunt. De electiõe Spõtaneũ & voluntarium. Opinio. De conſultatione. Q; vltimũ in reſolutione primũ in generatione. Boni tãtũ voluntas.

bitus sint. Absurdū est em̄ dicere grassantē nolle iniustū esse: neq; flagitia patrātē flagitiosum Quin ea punit̄ pœna vel maxima iniustus: vt habitu iā facto si iuste velit agere non possit. Sicuti ęgrotus q medico nō obtēperauerit in valitudinē incidit: & Semel demissus lapis retineri nō potest. Sic flagitioso cui licebat ab initio talē nō esse post lōgā cōsuetudinē resipiscere non ē: ex quo sit vt nolens peccet. Et hoc docēs Aristoteles tacite Platonē cōfutare videt: q dicebat. Nemo nolēs iprobus: neq; inuit⁹ fęlix. Quoq; alterū secūdū Aristotelē falsū ē. Alterū saris verifil'e Deinceps De fortitudie disserit q̄ circa timores & audacias versat. Fortis ꝓprie dicit̄ circa honestā mortē & q̄cūq; illā repēte afferunt. Ira honesta cū rōne maxime fortitudinē adiuuat Mortē oppetere ob fugiēdos labores nō fortis: sed mollis potius animi est. Itē q pudoris aut metus cā pericula subit nō ꝓprie fortis sicut apud Homerū Hector. Si quē ego procul a pugna adspexero nō ei sat erit aufugere aut cauere. Socratē deinde cōfutat q dicebat fortitudinē esse scientiā rei militaris ac in arte potiusq̄ in animo cōsistere: ob quā causam imbelles fortiores esse q̄nq; q̄ audaces. Post hęc dicit Confidentes etiā ob successum rerum nō ꝓprie fortes esse: confidunt em̄ solitę fortunę. Cū & timidi sint etiā q̄nq; bona spe. Difficilius laborioſa pati q̄ aggredi difficilia. Et tristia sustinere q̄ a voluptate abstinere. Post Fortitudinē de tēperantia pauca narrat: q̄ in delectatione tactus & gustus in aliis vero improprie dicitur. Sed de hac plenius in sequētib⁹ Libro. iiii. De Liberalitate in principio disserit quę circa pecuniā mediocritas est. Cuius virtus in sumptu cōsistere videt. Nam custodia magis possessio est. Magis igit̄ liberalitas fuerit dare q bus oportet q̄ nō accipere vñ non oportet. Q2 magis virtutis bene dare q̄ bene accipere sit: ac pulchra facere q̄ a turpib⁹ abstinere. Sed habet cautiones vt honesti gratia detur & hylariter ac secundum facultates. Non em̄ in multitudine datorum: sed in animo dātis ea cōsistit. Illud vero non facile vt liberalis quisq; dicetur. Cū nō accipiat: nec acceptū custodiat. Deinde Magnificentia quæ in magnis sumptibus cōsistit videlicet in Theatralis pompę ludis, epulis publice, tēplis. In domestica quoq; ac sūptuosa supellectili: in quibus magis quęrit̄ operis pulchritudo q̄ quid constet. Ex quo palam est pauperem magnificū esse nō posse. Extrema ei⁹ supra libro secūdo enarrata. Magnanimus quoq; circa magnos honores qui maximū est inter externa bona: diisq; tribuit̄. Quapp bonū virū esse oportet eū q his dignus cupit esse sūmūq; morū virtute locū q̄ret obtinere. Nā sine virtute perfecta bona externa possidens nequaq̄ magnanimus erit. Habet aūt has proprietates. Imprimis liberalitate dantes excedere cupit: dare cuiuis prōptus. Affectus em̄ beneficio abficiente inferior est. Ex quo Thetis apud Homerū pro Achille p̄cans beneficia eius non cōmemorat quæ tulit ei dū Briareū gigantē cōcitauit contra Cæteros deos qui ei regnū auferre volebant. Neq; Lacedęmonii supati a Thebanis auxilia ab Athenien sibus petētes, beneficia eis ipensa cōmemorauerūt. Præterea magnanim⁹ palā amat atq; odit minime rogator cōtēptor poti⁹ audax verax: minime oblocutor: minie admirator: nec odii tenax nec querulus: nec adulator nec sub alio nisi ad amicū facile viuit. Extrema eius animi vastitas & pusillanimitas Circa mediocres honores virt⁹ est absq; noie q̄ est inter duo extrema Emphilotimā, i. ambitionē. & Aphilotimā. i. honoris negligētiā aut remissionē. Quæ in virtutes q̄nq; vertunt̄. vt alter honeste appetēs & virilis alter modestus vocet̄. Mansuetudo inter irā & segnitiē. Eius tres species Excādescētia. Quę subita ira est citoq; extinguit̄. Amaritudo & acerbitas diu retinentur ac contra ius: nec deseritur nisi pœnas repetat. Amicitia q̄ in verbis est iucunditatem aut molestiam parit: extrema Contentiosus & adsentator. Si in oībus placere studet ἀρεσκος id est placidus si contendit aut morosus est Dyscolus. Veritas quoq; inter Ostentationem & Ironiam. Ironiæ vero duplex genus. Qui more Socratis sua extenuant non nimis patentia vrbani sunt. Qui vero parua quęq; ac manifesta fingunt glorioſi potius vident̄ & insaceti veluti Lacedęmoniorū vestitus. Lepidus inter Rusticum & scurrā. Postremo de verecūdia quę potius adfectus est & in corpore veluti timor. Signa sunt q̄ ex altero quis pallescit ex altera rubescit: quę q̄dē adolescētiū virtus est: viris autē aut senibus minime cōuenit. Libro q̄nto De Iustitia Cōtinuo disserit: quę aliena virtus est. Optim⁹ em̄ nō sibi solū: sed & aliis viuit. Ipa quoq; nō pars virtutis: sed tota virtus est. Neq; itē iniustitia pars vitii: sed totum vitiū. Est altera quæ pars virtutis est. De qua disserit in hoc libro. Cuius duæ species vna in distributione honoris & pecuniæ ac aliorum omnium quæ Ciuibus cōmunia debentur: altera quæ in cōmutatione atq; in cōmerciis hominū consistit. Et huius partes due. Commercia quędam volūtaria vt emptio venditio & similia. Quædā inuolūtaria. Et horū rursus quędā clādestina vt furta adulteria & alia quædā violenta vt vincula rapinę verbera cōtentiones & his silia. Iustū igit̄

Malo habitu libertas amittitur.
Contra platonem.
De Fortitudine.
Contra Socratem.
De liberalitate.
Magnificētia.
Magnanimus.
Thetis.
Lacedæmonii.
Circa mediocres honores.
Emphilotimia amphilotimia.
Mansuetudo.
Amicitia.
Contentio
Adsētatio
Veritas.
Ostētatio
Ironia.
Lepidus.
Rusticus.
Scurra.
De verecūdia.
De Iustitia
Iustitia aut cōmutatiua aut distributiua.

Iustum in quattuor terminis.

Iustum distributiuū.

Commutatiuum.

Iustum correctiuum.

Contra Pythagoricos

Distributiuum iustū in omni societate necessarium.

De iusto ciuili.

Ius Ciuile: aut naturale aut legitimum

Iniustum & iniuria qd differunt.

Ius item.

Iniuria triplex, ab inuito a volēte ab Eligēte.

Inuoluntaria.

Nulli volēti fit iniuria.

Glaucus Homericꝰ.

De Epycea

Quō quis sibi facit iniuriam.

De Prudentia.

Sensus.

Intellectus

Appetitus

in quattuor cōsistit esse Mediū & equū & gbusdā & ad aliquid. Quo ad mediū quorūdā est hec sunt plus & minus. Quo ad equū siue equale Duorū est. Quo ad iustum. Quibusdā & ad aliqd Quibus aūt iustū contingit Duo sunt. Et in quibꝰ res Due & eadē est equalitas quibꝰ & in qbꝰ Iustū eñ in distributione cōsistit. Omnes eñ ꝓ dignitate cuiqꝫ sua esse oportere fatent. Dignitatē aūt nō eādē esse dicūt. Est eñ iustū analogū. Analogia vero equalitas est rōnis: & in Quatuor minimis videlicet vt vnū ad duo sic tres ad q̄ttuor. Et vice versa vt vnū ad tres. Sic duo ad quattuor. Sicuti totū ad totū: quā ꝓportionē Geometricā vocāt. In cōmutatione aūt iustū equale nō ad aliquid: & iniustū inequale secūdū Arithmeticā ꝓportionē. Nil eñ respicit vtrū bonus an malus abstulerit: neqꝫ vtrū bonus adulteriū cōmiserit an malus. Sed ad dāni differētiā lex tātū respicit. Itaqꝫ Correctiuū iustū fuerit mediū dāni ac lucri. Ideo qñ dubitant ad Iudices cōfugiunt: inuētusqꝫ ex lege nomisma (vt plane nomē indicat) vt mēsuras rerum adæquaret: inequalitatē ad equū iustūqꝫ redigeret. Pythagorici haud bene definiūt iustū id qd retributum sit alteri. qd minime cōgruit nec iusto distributiuo neqꝫ correctiuo. Nā eo pacto si iure percusserit repcutiet etiā iure. Sed in omnibꝰ societatibꝰ & Cōmerciis huiuscemodi iustū cōtinet in qd recipit secūdū proportionē nō secūdū equalitatem. Nam in hoc maxime Ciuitas cōsistit. Remunerādus eñ qsqꝫ ꝓ dignitate proqꝫ meritis ac labore. Igit nummus (vti dixi) mēsurā adequat. Neqꝫ eñ citra pmutationē Societas esset neqꝫ pmutatio sine adeq̄tione: neqꝫ adequatio sine mensura. Post hæc de iusto Ciuili. Qd inter eos consistit interquos imperandi atqꝫ obtemperādi vicissitudo est: nō aūt in eodē qd qsqꝫ intuli alteri: sustinēdo. Sed distributiuū est: & cōmutatiuū. Iustū insuper est aliud Oeconomicū. Ius Ciuile: alterū naturale apud oēs qd semper eādē vim habet. Alterū legitimū qd lex iussit. Differūt aūt Iniustū & iniuria & iustū & ius. Iniustum natura & ordine nec dicit anteq̄ fiat, postq̄ factū est iniuria fuerit. Eodē modo ius. Sed cōmunius proquocunqꝫ iustitię actu. Specialius quoqꝫ pro iniuriæ correctione. Accidit itē: sæpe vt iniusta faciat quasi non iniustus: vt quādo videlicet nō sponte peccat. Quapropter triplex in rebus humanis iniuria: aut est ab inuito: aut a volente aut ab eligente. Primo per ignorationem cōmittitur ac venia dignū qñ nec qd nec quō: nec cuius gña intelligebat hoc egit. Quādo igit̄ pręter ꝓpositū nocet̄ infortuniū est: quādo aūt nō pter ꝓpositū: sed sine malitia error appellabitur. Errat eñ qꝫ in ipso primū causa ē. Aduersa tñ vtit̄ fortūa extrinsecus. Sed qñ sciēs qdē sed nō cū animi deliberatione facit iniuria est: cuius gñis sunt oia q̄cūqꝫ per Iram aut cęteras perturbatiōes aī admittunt nō tñ illi ꝓpterea iniusti ac mali nō eñ ob improbitatem admiserūt. Sed quando cum electione iniusti & improbi. Inuoluntariorꝫ aūt alia sunt in quibus venia locū habet alia minime. Nā quęcūqꝫ nō ignorantes solū verū etiā per ignorationē admittimꝰ ignoscenda sunt. Quęcūqꝫ vero nō p ignorationē: sed ignorantes qdē verū ꝓpter animi perturbationē nō naturalē: neqꝫ humanā nō sunt ignoscenda. Post hęc dicit quēadmodū aliquis volēs lędit & iniusta patit: sed nō iniuriā: Nulli eñ volenti iniuria fit. Nā Glaucꝰ apud Homerū qꝫ arma aurea cū ferreis mutauerit iniuria ei facta nō est. Q̄z donare fuerit in sua potestate. Patet igitur qd accipere iniuriā minime volūtariū est. Dubitatur etiā an iniuriatur qui plus tribuit pręter dignitatem an qui plus accipit: videtur eñ in tribuēte ineſſe. Deiceps de ea differit parte quā επυκειαν greci vocant: latini equū & bonū quę emēdatio legis est qua omissum erat ꝓpter vniuersale. Nā agibilia non possunt adeo vniuersaliter cōprēdi. Ex quo qꝫ illam interpretatur ac moderat̄ melius illa ac iusto legitimo habet̄. Indefiniti eñ indefinita est regula: sicuti Lesbię ædificationis plumbea regula. Nā ad lapidis formam transmutat̄: & nō pmanet regula. Igit̄ q nō exacte ius in peiorē partē interpretat̄: sed ex suis cōmodis detrahi patit̄: et si lege se tueri possit hic iustus erit: equūqꝫ ac bonū seruabit. Postremo probat qꝫ sibi nullus iniuriā facit per trāslationē tñ & metaphorā quandā faciet: nō secundū ciuile iustū sed vt despoticū & Oeconomicū qñ videlicet pars animę: q̄ secūdū Platonē animalis: ab ea q̄ ꝓticeps est rōnis diuisa nō dñabit. alteri. Lęsus aūt si iure reddit nō videt̄ iniuriā facere. Sed & facere & pati iniuriā vtrūqꝫ malum peius tñ primū. Nā pati citra prauitatē & iniuriā est. Libro. VI. De Prudentia tractat. Duas dicit esse animę ꝓtes Rationis videlicet participē & expertē. Ratiōis participē in totidem dedu cit partes επιστημονικηνκαιλογιστικην id ē Scientificā siue cognitiuā & logicā siue ratiocinatiuā Cōsiliari eñ & ratiocinari idem. Nullus nāqꝫ cōsultat de his q̄ nō possunt aliter se habere. Itaqꝫ altera ex his prospicit ea quorum principia nequeunt aliter se habere: altera vero quæ sūt possibilia. Tria enim sunt in anima quæ ad actionem veritatemqꝫ pertinent. Sensus mens siue intellectus & Appetitus. Horum sensus nullius est actionis principium: patet ex belluis quæ sen

ſum habēt actionē minime. Qd aūt ē in Dianœa. i. in pte animę cognitiua ē adfirmatio & negatio hoc in appetitu fuga & pſecutio. Nihil em̄ factū in electione ponit: verbi gra nō est eligere illiū destruere. Ideo recte Agatho: hoc solo deus priuat inqt q̄ facta infecta facere neqt Quin q̄ aūt sūt q̄ aiendo vel negando ad veri cognitionē qs puenit. Ars sciētia: prudētia: sapientia: intellectus siue mens. i. νους Sciētia est habitus demōstratiōis & quęcūq̄ alia definitio in analyticis. Ars habit⁹ cū ratiōe factiu⁹ circa ea q̄ possūt aliter se haberi. Prudētia habit⁹ cum rōne actiuus circa bona & mala q̄ homini cōtingūt. Intellectus ē principioꝝ: sciētia cōclusionū. Sapiētia amborū. Dicimus & in arte quēq̄ sua pfectū sapiētē esse vt Phidiā Praxitelē. Igit illa tria sunt p̄tiosissimorū natura. habēt em̄ diuiniora subiecta videlicet substātias separatas. Prudētia vero hominē p subiecto & bona ipsius. Nō item circa vniuersalia tm̄: sed etiā singularia versatur vt practica. Est insup Potētia q̄dā quā vocant Δειγότητα q̄ tali vigore est vt id qd intēdit perficere possit mō sit laudabile: si secus παρουργια id est astutia potius dicet. Ex quo prudentes Δειρους & nō panurgos. i. astutos vocamus. Apud Leonardū nō ppie cōuertitur dinotita astutiam Panurgiā dolū. Nō em̄ est ipsa potētia sed nō sine ea potētia. Ex his patet q̄ homo nō bonus minime prudēs esse pōt. Nā principiū agendorū finis est q̄ intellectū & appetitū mouet quē pfecto finē homo vitiosus ac plane intemperans minime videt. Nec mirū: voluptas em̄ & dolor in rebus agendis iudiciū corrūpūt licet in sciētiis nequaq̄. Ideo socrates dicebat oēs virtutes prudentias esse. Quē profecto errare dicit: vbi vero vel non sine prudētia dicebat esse: nō errare. Nā ille omnes rōnes virtutes esse q̄ virtutes esse sciētias putabat. Aristoteles vero non rationes sed tm̄ cum ratione. Libro. VII. Incōtinentiam enarrat hoc modo Circa mores fugiendos tris esse species dicit vitium incōtinentiā: & θηριοτητα id est feritatem rectius q̄ imanitatē Contrariam vero his virtutem Continētiā & virtutem quādam heroicam ac plane diuinam esse. Confutat præterea socratem qui dicebat Incontinentem per ignorationē agere nullumq̄ scientem esse: qd sane durū videt. Sed cū scire quis dicat habitu & actu si sciens & non considerans incontinens est non mirum: sed si considerans: durū. Per ignorationem item sciens potest esse incontinens ea ratione qua ebrius & dormiens turbata in eo ratione. Præterea cū continētia solum ac proprie circa tactus oblectamenta sit: abusiue reliquoꝝ etiā dicet, videlicet honoris pecunię iræ. Iræ em̄ incōtinēs excusatior & minus turpis q̄ voluptatis ceu magis naturalis naturalior est em̄ ira hominib⁹ exēplo illius qui patrem verberauit: nā & ille suū verberauerat & hic puer me verbetauit quasi gentilis. Ira in partu eis successerit. Post hæc ponit differētiam continentiæ temperantiæ & mollitiei cum circa idem versent. Incontinēs em̄ fruitur voluptate tanq̄ ipsa vrgente Mollis causa doloris fugiendi qui ex voluptatis priuatione prouenit. Cui opponitur constantia: incontinentię vero continentia. At temperati alia ratio hic em̄ eligit incontinens minime: hic non pœnitet ille statim post factū. Cūq̄ finis in reb⁹ agendis ac virtute morali sit principiū: principiaq̄ tam in actione q̄ speculatione minime probatiōe indigeāt: sed ita sint nota vt in Mathematicis suppositiones: intemperās circa finē iudicio corrumpitur: ex quo totā destruit virtutē. Incontinens vero minime. Nā si a voluptate quandoq̄ vincit nō tm̄ in eo vincitur vt eam impudenter ac continuo persequi velit. Sunt etiā q̄ perstant in sententia quos vocant ισχυοφρωμονας. latine vero Cerebrosos seu Ceruicosos q̄ silitudinē quādā habēt cū continēte sicuti pdigus cū liberali: & temerarius cū forti: qui tm̄ potius incōtinētes dicendi sunt q̄ ob immensam ambitionē dolent suam improbari sententiā tanq̄ publica decreta. Sunt & nōnulli q̄ in sua sententia nō pſistūt sicuti Neoptolem⁹ ille apud Sophoclē q̄ pter honestatē Vera loq pulchrū ei videbat ab Vlysse suasus mentiri pœnituit. Cōparat insup Incōtinēs Ciuitati q̄ bonas habeat leges nō tm̄ eis vtat. Post hęc De Feritate narrat dicens Feritas est vitiū supra hūanū ab eo q̄ mēte ac rōne priuat prouenies vt Masculorū Cōcubit⁹: hoies mādere: aut barbaroꝝ aliquo teneri excessu prauo ac crudeli qd tm̄ min⁹ est q̄ vitium q̄ hoc a rōne licet corrupta pcedēs vehementi⁹ est. Illi opponit Heroica virtus vt apud Homerū Priam⁹ de Hectore filio dicit nō mortalis hois fili⁹ visus sed maiori quadā virtute p̄stare. Postremo de voluptate ac dolore scribit in quibus virtus moralis cōsistit in eaq̄ potissimū felicitatē existere putāt. Quibusdam enim videtur nullam voluptatem esse bonū. Aliis quędā vident bonę: sed plurimæ prauæ. Sūt horū tertiiq̄ dicūt etsi bonū tm̄ nō sūmū. Probatio primę snię hęc ē. Nulla generatio est finis: nec de gne finiū: sed motio q̄dā ad finē. vt ędificatio ad ędē ꝓterea qd a tēperatis vitatur impeditq̄ consilium. Qd autem non sit summū bonum dicūt quoniā nō finis: sed generatio ad finē est. qd dicit verū esse: si sic esset sed est quædam actio post naturā constitutam

Sciētia. Ars. Prudentia Intellectus Sapientia.

Δειρότης Astutia. Principiū agendorū finis. Contra Socratem qui virtutes prudētias dicebat.

Continer. irę & pecuniæ dicit

Differētia inter Incōtinentiam Mollitiē & Intēpantiā

Cerebrosi continenti bus similes Neoptolemus sopho cleus.

De Feritate.

Hectoris virtus heroica.

De Voluptate & dolore.

quę ẽ finis vt ẽ act⁹ virtutis post habitũ. Et ideo distinguere debuit ꝙ ois actio ẽ gñatione nõ aũt cõtra. Voluptatẽ igit̃ sũmũ bonũ fęlicitatẽq; ponit q̃ puenit ab habitu & virtute mõ nõ sit impedita. Nã fęlix bonis corpis & externis idiget. Redarguitq; stoicos q tm̃ virtute p̃ditos vel icalamitatib⁹ beatos esse dicebant: Magnoq; esse indicio voluptatẽ p̃stare ꝙ eã cũcta expetant alia: q̃q̃ rursus delitię corporis infamauerũt q̃ã sibi auctoritatẽ vẽdicarũt: expetiturq; ea magis ꝙ doloribꝫ & vitæ curis ac præsertim melãcholicis mederi videt̃. At animi voluptates Corporis sunt potiores ꝙ hæ ex accidẽtiũ puenit̃ medicina qñ morbꝫ adest. Illę vero ex natura ipsa & habitu firmiter cõstitutæ perpetuo manẽt. Verũ in hoc deficiũt ꝙ nõ idẽ semp̃ iuuat ga non simplex natura nobis ob corruptibilis naturę varietatẽ. Ideo deus semp̃ vna & simplici gaudet voluptate. Non eñ motꝫ dũtaxat est energia id ẽ actus: sed etiã imobilitatis. Et voluptas magis ingete q̃ in motu p se: Nobis tñ varietas oim dulcissima vt æuũ itẽq; homo facile variat: sic & natura varietatis indigẽs. Lib. VIII. De Amicitia refert. Q̃ est virtꝫ quędam vel cũ virtute: insup in vita magnope necessaria. Etem̃ absq; amicis nemo viuere mallet reliquas etiã habens virtutes. Ciuitates quoq; amicitia cõsistere vident̃ ac legislatores magis circa eã q̃ reliqua studere. Homerus de Diomede loqtur qui p̃ficisci volebat exploratũ hostiũ castra. Si duo inquit erũt in cognoscendo atq; agendo potẽtiores erũt. Nã & cõcordia simile qddã videt̃ amicitiæ. Itaq; si cõcordes sint nihil est eis opus iustitia vt κολοιοσ ωροσ κολοιον id est Graccul⁹ ad graculũ. Quidam similitudinem quãdam aiunt esse amicitiã p̃terea Empedocles ait ομοιον του ομοιουεφιεσθαι Simile suum simile appetere. Nõnulli hos similes: potius inter se figulos idest contrarios esse aiunt vt inquit Hesiodus και κεραμευσ κεραμεικο φθονει και τεκτων τεκτονι Dicunt̃q; magis ex dissimilib⁹ amicitiam constare vt ait Eurípides ερασμιον ομβρου ταιαν ξηραν θεισαν ερασασθαι μεγαν ουρανον κεκρυμμενον ομβρον ωποσειρεισταιαν. hoc est amare Imbrem terram arescentẽ itẽq; cœlũ ornatũ imbre grauidũ amare in terrã pluere. Et Heraclit⁹ Mutuã vtilitatẽ & optimã Harmoniã ait ex lite omnio fieri. Obiectũ aũt & finis amicitię: Bonũ & delectabile & vtile siue verũ siue apparẽs Tres igit̃ amicitię speties secũdũ totidẽ amabilia reperiũtur. In singulis quoq; ẽ mutua dilectio nõ latẽs. Quę eñ p̃ter vtilitatẽ aut voluptatẽ cõsistit amicitia facile cessat eo cessãte p̃pter qd erãt amici. Ideo ex accidẽte dr̃ potiꝫ amari. Quę aũt p bonũ & virtutẽ init̃ tm̃ p se ẽ & durabilis p̃terea rarę sũt huiuscemõi & cõsuetudine idiget & tẽpore ac iuxta puerbiũ modiũ salis priꝫ comedẽdũ añ q̃ sese cognoscere possint. Qui eñ amicitiam ob vtilitatẽ p̃sequunt̃ maxime senes sunt q magnope cõmodũ diligũt. Ob voluptatẽ vero adolescẽtes. Prima illiberaliũ est: q minus amãt. Atq; hę oẽs amicitię equalitatẽ reqrũt. Est alia amicitia inequalis secundũ hyperochen id est excellentiam veluti patris ad filiũ & Senioris ad iuniorẽ viriq; ad vxorẽ & magistratus ad subditos differũtq; tñ omnes inter se. Quæ amicitiæ eatenꝫ durare poterũt quũ pro dignitate diligatur ac ex proportionis equalitate quę maxime videt̃ esse amicitiæ. Nõ eñ similiter equale amicitia & iustitia. Nã iustis qdẽ primũ illud equale qd ex dignitate ẽ. Secũdo qd ex quãtitate: in Amicitia vero id qd est quãtitatis primo loco qd aũt dignitatis Secundo fuerit. Hoc est principalior iustitia consistit in p̃portione Geometrica circa inequales personas: principalior aũt amicitia in p̃portione Arythmetica circa equales personas. Pater aũt si plurima fiat distantia virtutis aut diuitiarũ: aut alteriꝫ rei nõ amplius sunt amici ideo dubitat̃ an optãda sint bona amicis ne discedãt ab amicitia. Ex cõtrariis aũt videt̃ fieri aliquo modo ea quidem amicitia quæ est propter vtilitatem vt pauper diuiti aut indoctꝫ sapienti. Cuius eñ quisq; indiget id exoptat aliud pro alio adferẽs. In hoc etiam genere fuerit amicitia amantis & amati: pulchriq; & turpis: q̃uis amicitia non vere in turpitudine cõsistat. Post q̃ declarauit amicitiam in societate esse iustumq; & amicitiam circa idẽ versari & ꝙ singulæ societates ad Ciuilẽ reducunt̃ tanq; partes ad totũ. Ex hoc distinguit Ciuilem societatem, i. Politicã in species tris Regnũ optimates & populum Prima melior: altera peior sed minus piculosa. Excessus eorum Tyrannis factio paucorũ & popularis potestas. Ex horum similitudine ostendit societates rei familiaris & domũ contineri quia ad illas non solum se extendit iustum sed etiam amicitia. Nã patris ad filiũ societas regni instar habet. Patri enim cura est filiorum Hinc Homerus louem patrem vocat. Tyrannicum est Domini in seruos: Viri quoq; & vxoris societas similis optimatibus erit. Q̃ si in omnibus vir siue vxor dominari velit transgreditur in oligarchiam. Fratrum item societas similis populari: pares enim sunt vbi non multum ætatibus differrent. Multitudinis gubernatio in his domibus constat quæ sine domino sunt. Deinde ostendit quomodo se habeat amicitia in huiusmodi societatibꝫ. Nam supradictũ est

Voluptas sũmũ bonũ ac fęlicitas

Cõtra stoicos corporis delitiæ voluptatẽ infamant.

Varietas omnium dulcissima

De Amicitia.

Diomedes homericus

Empedoclis prouerbium ομοι ομοιουφιεσθαι.

Hesiodus. Eurípides.

Amici ob vtilitatem

Amicitia inequalis.

Amicitia ex contrariis.

De Ciuili societate.

De Oeconomica societate.

Iuſtum & amicitiam in ſocietate cõſiſtere: & alterã cum altera creſcere: plus & min⁹. Primo igi-
tur parentes diligunt natos quaſi ſuum quiddam exiſtimantes magiſq; amant q̃ redamentur:
tribus de cauſis ob maiorem certitudinem: ob maiorem coniunctionẽ q; ab eis ſunt nõ illi ab ip-
ſis: ob dilectionem longiorẽ: Nam ſtatim natos diligũt. Filii erga patrem vt homines ad deos
& optimos amicitia cõparantur: fratres inter ſe vt Sodales. Coniugalis amicitia nõ ſolum eſt
naturalis hominib⁹ ſed etiam Oeconomica. Nõ. n. ſolũ ꝓcreationis cauſa iunguñ quod eſt cõ
mune cæteris animantibus ſed eorum quoq; gratia quæ ptinent ad vitam operaq; cõfeſtim in-
ter eos diuiſa. Nam homo natura coniugalis magiſq; ciuilis q̃to pri⁹ ac magis neceſſarium eſt
domus q̃ ciuitas. Itaq; iucundũ hoc ſi boni erunt ꝓ virtute & vtriuſq; gaudio. Filii vero nexus
quidã matrimonii videbuntur. Sunt autẽ & querelę in amicitiis non ab his qdem quæ ſecundũ
virtutem ſunt: quoniã cõferens beneficium eſt ipſa liberalitate content⁹ nulla recipiendi ſpe.
In voluptariis amicitiis q̃minimum Qd ſiquidẽ mutua conuerſatione gaudent. Etenim ridi-
culum eſſet ſi quis quem q̃ accuſaret q; ſibi iucundus non ſit cum liceat illo non vti. At illa quę
pp vtilitatem eſt querelæ ſubiacet. Cum. n. amicitia pro vtilitate vtanť: ſemp plus quęrunt: &
minus q̃ deceat ſe habere exiſtimant. Videť autem vt duplex eſt iuſtum: aliud ſine ſcripto ali-
ud legibus: Sic & ea amicitia quę eſt ob vtilitatem partim moralis ptim legitima: hæc in dictis
eſt ſtatim per manus ſeu p pactionem ad tẽpus qd pro quo: manifeſtum eſt qd debeať: ſed ami-
cabilem habet dilationem. Moralis vero quæ nõ eſt in dictis: ſed vt amat: donat: vel qd aliud fa
cit dignum putat: vt ipſe tantũdem vel plus ab illo cõſequatur quaſi non donauerit: ſed cõmo
dauerit: Itaq; reddendũ ſi adſit facultas. Conſiderãdũq; ab initio a quo quis accipit: & cui⁹ gra
tia vt ſic vel ſuſcipiat vel non. Prętera menſura retributionis ſumenda ex parte ſuſcipiẽtis cũ
tantum fuerit beneficiũ q̃tũ iſte qui accepit vtilitatis indicabit. Reddendũ igitur tantũ quan
tum accepit ſiue etiã plus. Id enim honeſtum eſt. Nec dantis ratio aut querela valere debet: be
neficium ſuum ex dignitate aut opera aut periculo ſuo metiẽtis Libro .ix. Proſequiť itẽ de ami
tia. cuius diſpares ſpecies adæquat Analogũ: adfertq; ſup amicorum officiis p̃cepta quædã &
cautiones & q̃tum cuiq; tribuendum. Ceu magis reddendũ eſt cui debeas q̃ amico dãdum be-
neficiũ. Interdum enim non æquũ beneficium retribuere: vt ſi quis ſciens benefecerit Ipſe autẽ
cui remuneratio ſit faciunda malus exiſtimať ab eo q accepit. Nec illi q mutuo dederit viciſſim
mutuo dandum. Nã ille quidẽ certa ſpe ductus ſe ſuum cũ velit cõſecuturũ mutuo dedit bo-
no viro. Hic autem non ſperat a malo conſequi poſſe. Alia igitur alii pſtanda vt parentibus ali-
menta & honores ſicuti diis Ad nuptias & funera cognatos potius vocare q̃ amicos: ad quędã
alia potius vicinos. Amici qui ob mores ac virtutem ſe amare ſimulant vtilitatẽ potius ac vo-
luptatem ſequẽtes diſſuendi ſũt. Vitandiq; non min⁹ q̃ eos q nummos adulterant: niſi quidã
ſe ipſos decipiant ab initio cum amore digni nõ ſint ob mores: ſe putent amari. Amicitia itaq;
diſſuenda non ſtatim cũ oĩbus ſed cum illis q incurabiles ob prauitatem videnť. Nam qbus lo-
cus eſt caſtigationis ferendum auxiliũ in moribus honeſtius q̃ in diuitiis quãto amicitiæ ma-
gis propriũ. Si vero hic qdem pmanet: hic autẽ melior fiat: ac multum virtute tranſcendat: vti
quẽadmodum pri⁹ amico nõ decet haud aliter q̃ puero virum. in magna. n. virtutis ac morum
diſtantia nulla poteſt eſſe cõgruentia. Tribuendum tamẽ ei aliqd ob priſtinam amicitiã: quan-
do nõ propter exceſſũ prauitatis fit diſſolutio. Tria poſt hęc dicit accidere amicitięq; virtutem
Beneuolentiã: Beneficentiã: Concordiã: Atq; hęc ex amore originem habent: quo ſe qlibet ſtu
dioſus recte amat: Amicitia enim ad ſe ipſum Idea eſt ad alterum amicitiæ. Eſt enim amic⁹ al
ter ego. Beneuolentia nõ proprie amicitia ſed principiũ amicitię. Poteſt. n. eſſe latẽs & ad igno
tos: Amicitia nequaq̃: Cõcordia aũt amicorum non eſt coopinatio vt idem de cęleſtib⁹ ſentire
ſed circa agibilia & magna conſilia ac ex duobus vel pluribus: eorum cauſa quæ ad vitæ ciuilis
cõmoda pertinent quę tantũ in bonis viris reperiť. Quo ad beneficentiam aũt ptinet q benefi-
cia cõtulere videntur magis eos diligere qbus collata ſunt q̃ illi q acceperunt: eos q dederunt.
Eius rei multæ cauſæ ſunt vel illę præcipuæ q; proprium opus magis quis amat: Ex quo poetæ
opa tanq̃ filios amãt: prętera labores ac damna ſuſcepe: quę cum labore fiunt magis amamus.
Ea demum cauſa eſt cur matres magis q̃ patres filios amant. Quęriť deinde an ſe ipſum diligẽ
dum: propterea q; eos q nimium diuitiarum honorum ve ac cõmodorum expetunt maxime ſe
amare dicunt. ac φιλαυτους. Sed magis amare ſe ipſos dicit pñs qui res huiuſcemodi deſpicit
honeſti gratia eoq; principaliſſimo id eſt eſt rationi ſeruit. Hoc pacto vir bonus diligens ſeipſũ
etiã aliis fuerit vtilis eaq; deſpiciet: pro quibus homines inter ſe digladiari ſolent. Magiſq; am

Iuſtum & amicitia in ſocietate conſiſtũt. Do coniugio.

Q; in amicitiis ſecũdũ vtilitatem querelę naſcũtur. nõ itẽ in aliis.

Amicitia ob vtilitatem moralis & legitima.

Menſura retributionis

Non ſemp reddendũ beneficiũ.

Amicitiæ quãdo & quomõ diſſuendæ.

Ex amicitia ob virtutem tria beneuolẽtia: beneficẽtia: cõcordia. Qui dat cur magis amat q̃ qui accipit. Cur mꝛes magis filios amãt q̃ pres.

Q; vir bon⁹ tm̃ diligit ſe ipſũ.

bit breui tempore lętari vehementer q̄ longo leuiter. & honeſte vitam ducere vnum annum q̄ multos vtcunq; exigat; ac rem vnā honeſtā & magnam q̄ multas prauas ac paruas. Præterea ꝓbat Fœlici op⁹ eſſe amicis & his ſecundū virtutē vt poſſit intueri actiones eorum ſtudioſas quę ſint ꝓpriis ſimiles ac illis continuo gaudere. Deinde ꝙ virtutis eſt exercitatio cōuerſari cū bonis vt ait Theognes. εθλωμ μεμ γαρ απεστ ολλα δ ιδαξεο ηρ δεκακοισι συμτυχησα τ ωολεισ κα ι τομεομ θαμα τομ Nēpe bona ediſces ſoci⁹ ſi forte bonoꝝ es. At ſimul itereas eē ſequēdo malos

Viuere bonis magis iucūdū q̄ aliis.

Videtur autē viuere proprie eſſe ſētire vel intelligere: Idq; dulce ex eo ꝙ oēs appetūt. Maxime videt eſſe boni viri & fœlicis ꝙ bonum ſentiunt & iucundum memoria præteritorū bonorum

Nō multis op⁹ amicis

preſenti actione ac ſpe futurorum. Poſtremo diſſerit ꝙ non multi ſunt parandi amici. Dicit. n. non oportere multos amicos vtilitatis gratia habere: ꝙ laborioſum ſit multis ſatisfacere. Ad voluptatē item pauci admitaēdi. Sicuti in cibo dulcedo. Studioſos vero tot eſſe oportet quot cōuictui ſint idonei: nec ſane hi multi queūt eſſe ꝙ pauci boni inueniāt & quidē ſentiant: aliis ꝙ de cauſis. Deinde quęrit quo tēpore magis neceſſarii amici. In ꝓſperis enim honeſtius in aduerſis vtilius amicis indigemus: non tamē q querulus maxime nō eſt: audiet cōquerentiū voces: nec amicos ob ſuam triſtitiam adfici triſtitia volet. Ex quo Oreſtes apud Euripidē & Pyladem adloquēs ait. Sat eſt ꝙ ipſe calamitatibus p̄mor. Nam quod amāt homines ſuū putant eē, ac viuere vt alii cōpotare: alii cōludere: venari: exerceri: pharī. Boni autem amicitia cōiuncti ſimul cōgredi ac viuere: mutuoq; adſpectu recreari. Libro. x. de voluptate. Ea nāq; familiariſſima nr̄o generi videt: & ad virtutē maxie facere vt gaudeam⁹ qbus oporteat: & odio cōtraria habeam⁹. Opiniones de voluptate ponit. Eudox⁹ ſūmū bonum eē dicit: propterea ꝙ cūcta aialia illam appetant. Fidem habuere ſermones eius ob morum ꝓbitatē: magis etiam propter ſeipſos Platonici hūc cōtra voluptatem ſummū bonum non exiſtimant: ꝙ virib⁹ euacuet: Voluptas aūt recipit plus & min⁹. Prēterea ꝙ bonum pfectum ſit. voluptas impfecta eo ꝙ motus & generatio ſit: quę ſūt natura impfecta. Quibus omnibus Ariſtoteles reſpondit. Q2 mot⁹ ois ſit in tē pore: & partes eius ſint impfectæ: neu etiā ſimul & ſunt alicuius gratia ſecus aūt voluptas. Dicit igitur eam eſſe pfectionem formalem ipſius potentiæ pcipientis ꝓuenientē ex bona potētię diſpoſitione & obiecto cōueniente: & optimo in ſuo genere. Quare nullus cōtinuo in voluptate aut dolore. Cūcta nāq; non poſſunt cōtinuo agere. Nec igitur voluntas ſit cōtinuo. Nam ea ſequitur actionem. Quędam ēt delectant cum prius fiunt: ſed poſtea nō ſimiliter. Nā primo quidem prouocata eſt mens: effuſeq; agit: circa illa ſicuti hi qui aduerſum intuentur: Poſtmodū non eſt eadem actio ſed neglectio: quare voluntas quoq; refrigeratur: Omnes autem expetere

De voluptate.

Cōtra platonem.

Voluptates differunt ſpecie

voluptatem videt: quia omnes viuere appetūt: vita autem actio quædam eſt: qlibet enim circa illa maxime agitat quę maxime amat. Specie tamen differunt voluptates ex actionum diuerſitate: idq; ex eo maxime patet ꝙ ab aliis prouenientes voluptates impedimento ſint aliis actionibus. Qui enim fiſtulis delectant: nequeant mentē adhibere ſermonib⁹: fiſtularum ſono impediti voluptate. Sic de reliquis. Ex quo fit vt quotiens vehementer aliqua re gaudemus nō ſe re aliud agamus cum aliis leuiter delectemur. dumq; alienę voluptates quandoq; pinde agūt: ac proprie moleſtiæ id eſt actiones noſtras corrūpūt: licet non ſimiliter. Cūq; differant actiones & aliæ expetendæ alię fugiendæ: alię neutrę eodem mō ſe voluptates habent: Cū ſint actiones eis annexæ. Prēterea cæteris quidem animalibus propria in ſpecie ſua eſt voluptas & proprius cibus Homini tantum licet eiuſdem ſpeciei diuerſa ineſt voluptas. In cā eſt electio quā habet: Inter eius quoq; voluptates pſtantior illa quę cōtingit homini ſtudioſo & ſecundū virtutē viuenti. Cæteræ vero ſecundariæ. Mox de felicitate quam dicit nō in habitu ſed in actione conſtitutam eſſe: & ea actione quæ propter ſe non aūt pp aliud expetatur: hoc eſt actio ſecundū virtutem non ſecundum iocum: cum iocus & lud⁹ neceſſario fiat: laboris tm̄ & animi cauſa. Si igitur ſecundum virtutem: erit ſecundum optimā quę ab optima procedat poteſtate quę aliis impar: ſcilicet intellectus. Huius igitur actio erit felicitas cōtemplatiua pluribus de cauſis. Nā videtur felicitas in ocio eſſe. Negociamur. enim vt ocia ſint nobis & bellum geri⁹ vt in pace viuamus. Prēterea actiua minus pſe ſufficit: aliorum indiget adminiculis: luſtus his ad quos luſtitia vtatur. Fortis aduerſantibus quibus certet: eodem modo tempatus & aliis. Sapiens autē pſe ipſum cōtemplari poterit: & ſibi ſufficit: minimiſq; indiget: Indigebit tamen & ipſe adminiculis qbuſdam. Nā & ſanum corp⁹ & famularū & cætera neceſſaria adeſſe oportebit. Prēterea actiua ſecundū hominē eſt: hæc diuinum quiddā habet. Quantum autem diſtat hoc diuinū a cōpoſito tantum & hęc actio ab illa quę eſt ſecundum virtutem actiuam Nā cum diuinior

Homini tā tū ex aialibus diuerſa voluptas.

De felicitate.

Felicitas cōtēplatiua.

Cōtēplans minimis indiget.

in homine pars sit mens: actio secundū illa diuina erit: Igitur qui mentem explent proximi sūt diis. Nam ipsius dei actio quædam cōtēplatio est: Nā si dii curam aliquā rerum habent humanarum vt creditur: par est eos gaudere optimo & cognatissimo: huiusce modi est mens. Amantes igit illam ab eis maxime diliguntur. Post hæc finem opi imponitur exhortatur ad hæc non tā tum noscenda sed seruanda Boni. n. efficiemur. Natura: doctrina: consuetudine. Duæ prime si ne hac vltima parum prosunt nisi animo cōparem libidini non obtempare: ad quod maxime op legib: q hoies magis timoi q amore moueāt. quę plus in ciuitate possūt q patris auctoritas, domi. Igit legislator & qui curā ciuitatis suscepit bonos exhortabitur: cōtumaces plectet: eos vero q corrigi nullo pacto queunt penit exterminabit. Postremo probat ciuilem hominē aptum esse oportere ad leges ferendas si non ciuitati saltē domui: quia nihil refert vtrum scriptis an sine scripto vnus an plures instituantur: ceu nec in musica & gymnastica aut aliis disciplinis. Huic igitur arti nemo idoneus nisi & in particularibus & in vniuersum sciat: quorum alterū expientia: alterum doctrina cōparatur: quapropter neq sophiste siue oratores qui tantū scie tia sūt pditi: neq ciues reip. administratores qui solum experientia sapiunt sunt apti. Sed sicuti medic non solū disciplina sed etiā vsu indiget: sic legislatorem vtrūq habere oportebit. Nā & oratores ipsi suam artē huic parem seu etiam ea supiorē falso existimant: pterea ex rerum publicarum ac legum collationibus id adsequi posse: ex qbus q q aliquid vtilitatis in cōsultando adferre valent: scientiam tñ hanc adsequi non poterunt. Demū profitetur Aristoteles post hęc ilico legū huiusce moi sepcepta traditurū. Et hæc qdē in æthicis ille: in qb a Platonicis sane redarguitur: ac primum q male de aīa senserit in primo quum locum gaudii post mortē negauerit. Deinde q virtutes mediocritates posuerit: Nā medium equaliter ab extremis distare oportet: Insensibilitas ergo extremum tēperantię aut nullum aut certe paruum fuerit vitiū. Intemperantia vero extremum crimē admodum magnum. Pręterea fulmina ac terremot non expauescere posuit fortitudinis excessum vt videat quāto non quali vitium metiri: quum certe in hoc nullum sit vitium: sed siquis crimen aliquando non horreret hoc vitium foret. Postremo libro. vii. &. x. sūmum bonum in voluptate manifesto ponit: q q eam bona virtutis & contēplationis fucat: nec aliter epicurus voluptatem suam tuetur. Platonici igitur in honesto finē collocant: hoc autem postea voluptas velut vmbra solem subsequitur. Hæc ex Plethone platonico

Non esse oratoris neq ciuis cōdere leges. Cōtra Aristotelem.

In Politica.

OVum ois societas boni alicui gra consistat (Nā bonū finis est omnis hūanæ actionis) maxime politica est huiusmodi Quicūq putat politicum & basilicum & Oeconomicum & despoticum idem esse. non bene sentit. multitudien. & paucitate differre putant: sed non specie. Ciuitas igitur ex ptibus naturalibus cōstat primum vicis simul cōiūctis: vici vero ex domib plurib: quę libet aūt domus ex duorum societatibus viri primū & vxoris vn de genus humanum. Filii deinde serui & domini pdeunt. Ille. n. natura domin q ingenio pstat. Seruus qui deficit. Ex quo Hesiodus. recte. ΩΣ ΕΠΟΙΗΣΑΤΟ ΟΙΚΟΝ ΜΕΝΠΡΟΤΙΣΑ ΡΙΑΙΚΑΤΕ ΒΟΥΣ ΤΑ ΡΟΤΗΡΑ. Quęre domum prius vxorēq bouēq aratorem. Nam bos pauperi pro seruo est. Victus a domo differt vt pars a toto. Domestici nanq victu & cottidianis officiis inter se cōmunicant. Suntq appellati ΟΜΟΚΑΥΡΟΙ id est sub eodem fumo. &. ΟΜΟΣΙΤΙΟΙ id est sub eodem cibo. Cum extraneis vero in mercimoniis & aliis vitę comerciis ac officiis cōgrediuntur. Homo profecto animal ciuile videtur argumento est maxime sermo non frustra ei a natura dat. Nam solitarius aut homo neq: aut deus. Ciuitas prior est domo pfectione: quum pars sit nobis natura toto posterior. Nam tunc esse res incipit quū forma est absoluta. Pes enim sine homine perfecto pars non dicetur, nisi forte equoce mortui siue marmoris: eo pacto nec homo ipse perfectam habet finitionem nisi pars sit ciuitatis. Qui sicut est omnium pfectissimum animal: ita omniū pessimum si a lege iustitiaq desciscat: q to magis ardua gerit arma: quę sunt ingenium ac prudentia qbus ad cōtraria licet vti. Licet enim in eo animaduerti pri despoticum & politicum. Anima nāq corp regit vt. Despotici Mens vero aīæ: appetitū ac sensū vt politicū. Nā prima Impat: altera suadet atq cōsulit. Differunt aūt inter se q politici liberior natura est. Despotici seruorum. Et altera quidem Oeconomica monarchia. (Monarchia. n. patris dicit) altera politica liberorum & æqualiū impium. Domin est nō possidendo seruos sed vtēdo seruis. Nā possessoria distat ab Oeconomica q alterius est quęrere pecuniam. alterius vti. vtrum. n. ipsius sit an altera species dubium: Possessiua Oeconomica nō est nec pars ei: quū Oeconomica sit vti rebus

Solitarius. aut neq aut deus.

Possessiua differt ab oeconomica.

Oeconomica ſubalterna eſt.

Deſpoticũ Politicum Oeconomicum.

Hominum cã oĩa obgenerata.

Thales mileſius oliũ emit.

Deſpoticũ Gamicum Demoticũ

Cõtra platonem.

Contra Phaleam.

Phido corithius.

Hippodamus mileſius.

Seruorum diſciplina.

Mulierũ inſtitutio.

Lacenę mulieres.

Cõtra inſtituta Lacedæmoniorum.

Syſſitia.

De cretenſiũ legibus Ariſtotelis error.

Coſmi cretenſium.

Solon.

poſſeſſis: poſſeſſiuę autem aquirere: Subminiſtra vero ei⁹ eſt ſicuti frenorum ars equeſtris. Deſpotica a politica & œconomica differt a politica ꝙ illa ſit libertatis hæc ſeruorũ: ab œconomica ꝙ illa ſit oĩm qui in domo ſũt hęc item ſeruorum: ꝓterea Politicum & Oeconomicum differũt ꝙ hoc multorum illud vnius principat⁹ ſit. Inter homines quoq; diuerſitas. Sũt. n. q procul a politia agũt. quos ciborum victuſq; diuerſitas etiam diſtinguit: Nã ſicuti & bruta quędã quę carnibus aliorum veſcunt ſolitaria ſũt: que autẽ herbis gregalia. Sic homines reperiuntur ſine labore aut arte vita nomadica ſilueſtri piratica venatica ex rapto viuentes. Plantæ ob animalia. At ipſa animalia propter hominem creata ſũt: nam ſi fruſtra natura nihil genuit neceſſe vt hominum cauſa omnia obgenerauerit. Circa vero res parãdas Ex agro & pecore acquiſitio nobis vitę phyſica eſt: Mercatura vero & pecuniaria trãſlatiua nõ naturalis ẽ: ſed ad res naturales parãdas inuẽta: laudaturq; vſq; ad metam quãdã: neceſſitatis videlicet gratia. Vituperat aũt cum eſt terminus nullus. Inter artes vero illę artificii plurimum habent vbi minimũ fortunę plurimum vero Mœchanicę vbi corpus requiritur. Seruiles vbi corporis item plurim⁹ vſus Ingeneroſæ vbi virtutis minimum expetitur. Imitari exempla veterũ oportebit in hisq; honeſte acquiſiuerunt. Thales Mileſius (ꝙbro data ei phĩa ob pauptatem) oleũ conquiſiuit: cum preuidiſſet eius caritatem futuram. quod deinde pro ſorte vendidit: quo exẽplo nõ coactã ſed volunrariam pauptatem oſtendit. Tres oĩno œconomiæ ſpecies in quibus forma reip. tota cõſpicit deſpotica: gamica: demotica: vir vxori impat & filiis ſed aliter: his baſilice: illi pollitice' Fratres autem inter ſe demoticum ac popularem referunt ſtatũ. libro. ii. Ea demum optima res pub. in qua ſecũdum id in quo felicitatem eſſe exiſtimant: ſiue virtus ſit ſiue aliqd aliud in quo quis excellit. Is ciuis fœliciſſimus putatur. Cõfutat ꝓterea multos reip. adminiſtratores. ac legiſlatores vbi dicit quẽlibet in aliquo erraſſe & inter cæteros Platonẽ qui ex ſocratis ſentẽtia dixit cõmunia oĩa etiam vxores in ciuitatibus eſſe debere. Hæc tanta vnitas remp. potius diſſoluere: & ex ciuitate domũ facere videt. Nam ex diſſimilib⁹ partib⁹ & familiis reſp. floret. Præterea nulli vxorem aut liberos amare cõtingeret cum incerta eſſet proles. Rei etiã acqrendæ minime vacarent: cum nihilominus ponat lucri diligentiam aliiſq; de cauſis. Deinde cõtra Phaleam arguit: qui leges carthaginẽſibus dedit ac ſtatuit æquales ciuium poſſeſſiones: errauitq; non ſtatuere quantæ ac quales eſſe deberẽt: nam ſi imoderati ſint oĩm cenſus intẽpanter viuerent: ſi nimium exiles: ſordide ac miſere. Nam ſtatuẽdus modus ẽptionum ne quis de plębe ob diuitias potentior fact⁹ ſeſe cum nobilitate cõmiſceat. Quę diſtinctio in creãdis magiſtratib⁹ neceſſaria eſt: Mẽtionẽ deinde facit de Phidone corĩt hio qui Corĩthiis leges dedit. Deinde Hippodami Mileſii leges etiam reprẽdit: qui abſtulit opificibus poſſeſſiones & arma. nullo honore dignans: quappi ſerui magnope facti amare remp. non poterant: ꝓterea poteſtatem nouas inueniendi leges cõcedebat: qd profecto reip. minime cõducit: quum paulatim ciues adſueſcãt nõ vereri principis inſtituta mutatis facile legib⁹ abrogatioq; huiuſcemodi vim eneruat itroducitq; legis cõtemptum. Poſt hæc iubet Ariſtoteles ſeruari ſeruorum diſciplinã: qua ſublata domini ĩ inſidias veniunt. Sicut hilotę in lacedęmonios & Perieſtæ in Theſſalos fecerũt: Deide mulieres bene inſtituere vt tẽperate & ſine arrogãtia & ſũptu degant. vt de Lacęnis fœminis dicit. quæ ob inſolentiã & audaciam viris reſiſtũt: muliebria dedignantur: quum illi aduerſus Thebas pugnarent arma tractare voluerunt. Reprẽdit etiam in quibuſdam remp. Lacedęmoniorum. ꝙ magiſtratus eorum nõ recte erat ꝑpetuus cum ꝓceſſu tẽporis vir iuſtus iniuſt⁹ poſſit euadere: Deinde ꝙ nõ darentur niſi potentibus: quę ambitioſos plane faciebat. Regem perpetuum creabant. claſſis inſup ꝓfectum: ærario carebant: ſed cum bella gererent ſinguli cõferebant: ex quo & cupidos & auaros faciebat: ac ſibi magis q̃ reip. vacãtes. Syſſitia non de publico ſed de proprio faciebãt: ex quo paupes illis intereſſẽt nõ poterãt: & qui nõ intereſſet ad magiſtratus non eligebant. συσσιτία Syſſitia cõuiuia erant quę inter ſe publice ac ſępe celebrabãt. ſymbolum cõferentes. Differit ꝓterea de Cretenſium legib⁹ quas ꝓfert lacedæmoniis nam hi Syſſitia melius de publico faciebant: ꝓterea filiorum multitudinem prohibebant poteſtate viris facta poſt ſuſceptam ęquo numero ꝓlem vxores abdicandi alio introducto vſu. In quo ex ſententia diui Thomæ videtur Ariſtoteles de mariũ vſu intellexiſſe: nec vituparſſe. Coſmos etiã eorum magiſtratus reprẽdit eſſe ꝑpetuos: ſicuti Ephoros lacedæmoniorũ. Ex omnib⁹ his laudat Solonem. meliuſq; dicit remp. inſtituiſſe: quam ex optimatibus & populo inſtituit: omnibuſq; eo modo honores cõmunicauit. licet ꝓter eius mentem ad popularem poſtea ſtatũ deuenerit. Nam Pericles. & Ephialtes ſublato Ariopagi conſilio iudicibus primũ Salaria conſtitu-

ere.Libro.iii.Poſtq̃ aliorum leges cõfutauit.Diſſerit quam ipſe rẽp.probat.Pri⁹ declarat quid ſit ciuitas:quid ciuis:dicit eum eſſe ciuẽ qui magiſtratum gerere poteſt.Vnde excludit Aduenas & pueros & ſenes inutiles.Ciuitatẽ vero non quę mœnibus circundaṫ.Cum vna ferme regio poſſit muris cingi.Sed quę ex forma reip.ſit cõſtituta.Ciuis bonus & vir bon⁹ nõ idem.At idem vir bonus & bonus princeps.Imperio enim virtus & prudentia expetiṫ.Nã vir bonus nõ poteſt eſſe ſine prudentia.Ciuis itẽ bonus non ſine pudicitia:At ſine prudentia poteſt eſſe.Nã ei qui ſubiicit atq; paret:ſat eſt rectam habere opinionẽ agẽdorũ quæ ei cõmittunt.Bonũ autẽ principem & prudentia & cæteris virtutibus p̃ditũ eſſe oportet:Opifices & mercenarii in Ariſtocratia non admittuntur niſi forte diuitiis adeo creuerint vt inter optimates cẽſeant.At bene in Democratia ciues eſſe poterunt.Ciuitatis inſtituta non ad viuendũ tantũ ſed ad bene viuendum.Nam eo pacto animalia in eo politice viuentia eſſent:Repręndit p̃terea veteres q nõ diffinierunt nec conſiderauerũt remp.niſi iuſtum ex parte rerum:cũ bona reip.nõ ſint diſtribuenda ex rerũ quantitate ſed ex perſonarum dignitate.Si ciuis vnus inuẽtus ſit qui cæteros longe virtute antecellat is perpetuo reip.præficiend⁹ erit.Secus ſi ſũt multorum pares virtutes.Poſt hæc regiam poteſtatem oĩbus p̃fert:de hac:diſſerit.Monarchię quinq; ſpecies dicit.Herum qui ciuium conſenſu certis de cauſis certoq; tempore remp.gubernẽt.Alia barbarica ex genere proueniens & legibus imperans:ſicuti Parthorũ rex.Alia Eſineta electiua:Tyranni qualẽ elegerunt Mithilenis Pittacum aduerſus exules ſuos quib⁹ p̃erat Antimenides.Alia laconica pennis ſecundum leges tantum belli tpe imperium habẽs.Ex quo apud Homerũ Agamemnon Cum in ciuitate agitabat iurgiis exagitabatur.In bello autẽ poteſtatem habebat:Poſtremo Regia omniũ optima quę ſe ad populos vti pater ad filios habet:Apud Aegyptios medici ante diem tertium corp⁹ ęgrotorũ ſuo piculo curabant.Libro.iiii.& etiã quinto de forma rerũ publicarum varia tradit:deq; earum ſolutione & corruptione.Corrigere enim remp.inſtituta non minus difficile q̃ ab initio creare:ſicuti diſcere eum qui male didicerit:a principio duplex eſt labor.Tris oĩno rerum publicarum ſpecies Regnũ:Ariſtocratia:Politia:Totidẽq; ſunt exceſſus.Tyrannis oligarchia & Democratia horum peſſima Tyrannis.Minus mala Democratia.Cõnumerat partes & officia ciuitatis q̃d repręndit p̃termiſſum fuiſſe a Socrate apud Platonem:qui ſolum ea cõnumerat quę ſunt ad viuendum non aũt ad bene viuendum.Politia quędam eſt mixta ex populari & paucorum adminiſtratione:quæ quando ad paucorũ potentiam inclinat ſolent appellari optimates q; diuites virtute ac nobilitate p̃ferri credanṫ.Tyrãnidis ſpecies cõmemorantur & quã barbari per leges eligebant ſicuti græci Eſinetas.In paruis ciuitatibus melius paucis plures cõmittere magiſtratus ob inopiã ciuium.Libro.v.De principiis ſeruantibus ac corrũpẽtibus remp.Seditio omnis ob ięqualitatẽ oritur.Aequum dupliciter cõſtituunt:aut exceſſu veluti arythmetic⁹ vt tres ad duo & vnum:aut dignitate vt Geometra ſicuti quattuor ad duo & duo ad vnum Oĩm cõfeſſione iuſtum ſimpliciter eſt ſecũdum dignitatem:ex quo vel qa in aliquo pares ſũt in omnibus ſe penit⁹ pares exiſtimãt:vel quia in aliquo præſtant:in cunctis ſe ſupare arbitrantur.Popularis gubernatio tutior eſt q̃ paucorũ minuſq; ſeditioni ſubiacet:q; inter ſe popul⁹ min⁹ diſſidet:magis aũt pauci ac nobiles.Res omnes pro qbus homines contendunt ſunt lucrum & honor & his cõtraria.Sub lucro omnia que ad corp⁹ ſub honore omnia quę ad animã pertinent intelliguntur.Narrat p̃terea cauſas omnis quibus reip.ſtat⁹ corrũpitur ſiue ariſtocratiæ ſiue regiæ.Allegando Platonis certos numeros in quib⁹ mutationes fiunt ciuitatũ:quos alibi attigim⁹:videlicet in epitome libri Platonis & in Arythmetica.Hic eſt numerus Duodenarius & multiplicatus per ęquilaterum ſuum planum & ſolidum.Deinde de remediis ſalutis & cõſeruationis ſtatuum.Tria oportet habere eos qui principales ac publicos gerunt magiſtrat⁹ vt ament.ciuitatis ſtatum Deinde vt habeãt potentiã idoneam ad coercẽdos homines.Tertio vt virtute ac iuſtitia ſint p̃diti.His in ſtatu eodem nõ diu ſibi viuendum eſſe cogitandum.Tyrannus vero ad retinendam dominationem tria conatur.vnum vt animos ciuium imminuat:Nemo enim parui animi cõtra tyrãnum inſurgit.Deinde vt ciues inter ſe diſſidẽtes ne in eum quandoq; cõſpirent.Tertius vt imbelles eoſdem reddat cum nullus ea quę omnino negt aggrediatur.Præterea cauere debet ab his qui amplius viuere non curant quoſq; dolore adfectos viderit.libro.vi.Subiectum Democraticæ politiæ.Libertas vbi multitudo per vices imperat & imperaṫ.Nam populi iuſtũ nõ ex dignitate.ſed ex numero cõſiſtit:ex quo plus poterunt in hoc ſtatu inopum multitudo q̃ paucitas diuitum:vti leq; fuerit populum eſſe dominum rerum grauium ſi quæ inciderent:Magiſtratus vero nõ mi

Ciuis bon⁹ vir bonus. Princeps bonus:

Opifices.

Iuſtitia diſtributiua in rep.

De monarchiæ.v.ſpeciebus.

Tres.R.P. Regnum. Ariſtocratia. Politię exceſſus. Tyrannis. Oligarchia. Democratia. Eſinetæ.

Vni plures Magſtratus in pua rep.

Popularis ſtatus tutior.

Magſtatus qd acturus

De ſtatu populari.

nimorum ſit. Merces inſuper magiſtratibus danda illis item qui conſilio p̄ſũt: raroq; cõſilium cogendum vbi tunc ne excurratur. Laudat p̄terea gubernationem quę ſit ex agricolis q̄ii robuſto ſunt corpore ad auxilia ciuitati ferenda. præterea ſuis occupati rebus familiaribus & agro minime honores ac magiſtrat⁹ cupient. Vitupat autem opifices & mercatores: q̄ii ſemper in ciuitate manentes fora vexent: primiq; ſunt qui tumult⁹ excitẽt. Opereq; pretium eſt ac magiſtratus deligantur: pariterq; cenſeantur ab agricolis ac bonis viris q̄ii propter hũc metum compeſcentur: minimeq; ab officio diſcedent. Ad popularem item gubernationem iubet etiã Aduenas & Spurios recipere: Vtile etiam ad copiam cõſeruandã prouidere ne quis egeat: qua propter ex ſupabundanti vectigali omnia diſtribuenda egenis quantũ ſit ſatis vel ad Agelli cõparationem: vel ſaltem a dantibus volentes ipſorum negotiis delegandi. Deinde multos tradit modos quibus Democratia quib⁹ etiam Oligarchia cõſeruetur: Officia poſtremo ac magiſtratus enumerat quę creari oportet: Libro. vii. Cum ex triplici bonorũ genere felicitas cõſiſtat: plus ad eam cõfert virtus q̄ per hanc externa bona acquiruntur ac conſeruant: Non autẽ Cõtra. Argumento eſt Deus ipſe quẽ fœlicẽ & beatum dicim⁹: non ex aliquo externorum ſed per ſe. Nam externorũ cauſa eſt fortuna quæ nihil ad virtutẽ facit: Neq; enim fortis aut iuſt⁹ aliqs propter fortunam. Virtus & felicitas igitur eadem vnius hominis & vnius ciuitatis Vita philoſophi cõtemplãtis longe melior q̃ in adminiſtratione ciuitatis occupati q̄ liberior ſit ſuiq; ipſius gratia modo non ſit penitus ab actione remota ſed ab actione quæ ab aliis & exteriorib⁹ rebus dependeat quę admodum ſeruilis eſt. Sed actio interior & ex ſe ſumpta cum p̄hia cõuenit: Veluti architectus qui nihil externum agit mente tantum & cogitatione opi p̄eſt. De⁹ quoq; ipſe non penitus ſine actione ſed ſua & propria. Ab eo autẽ qui nihil penitus agit: p̄eclare nihil fieri poteſt. Diſputat inſup de magnitudine ciuitatis: dicitq; non eam eſſe magnã quæ tantum abundet hominibus: Sed ciuibus eo numero quo ſatis ſit ad bene viuendum ſecundũ politicam ſocietatem. Agrum deinde iubet eligendũ eſſe fertilem. Situmq; vrbis qui non poſſit facile inuadi & iuxta mare propter cõmeatuum oportunitatem. Deinde de qualitatibus locorũ narrat. Qui enim circa Europam & in frigidis habitant locis animo quidem p̄ſenti ſunt ingenio vero craſſo: quapropter liberi ſunt & indomiti. Aſiatici vero cõtra ingenioſiores & timidiores ideo ſubditi. Greci autem in horum medio conſtituti vtriuſq; gentis naturã ſapiunt: hinc animum deinde ingeniũ ſumunt: ideo & liberi perſeuerant: & optimis remp. regunt inſtitutis aptiq; alios regere. Quapropter ingenioſos pariter & animoſos eſſe oportet quos legiſlator diſpoſiturus ad ciuitatem eſt: Nam animoſitas & audacia virtutis amorem parit: in eaq; parte cõſiſtit: vbi amor: ſignum eſt q̄ erga amicos a quib⁹ decipimur aut iniuria afficimur magiſq; in cęteros iraſcimur. Poſt hæc opifices & mercatores dicit eſſe neceſſarios in ciuitate non tamen ex ciuibus: Nam ocium his qui reip. vacant eſſe oportet: Sed & bellatores & cõſiliarios & ſacerdotes eſſe neceſſe eſt. Primos iuuenes. Secũdos ſenes. Tertios honoratiores qui reb⁹ geſtis floreãt ac domi conquieſcãt. Cultores agrorum & villici ſerui eſſe debent: & diuerſæ a ciuib⁹ natiõis. Pręterea puſillanimes mente obtuſi & corpore robuſti ſic vtiles ad opus erunt: & nihil rerũ nouarum ex eis timeri poterit: Docet deinde publica & priuata cõſtituí ędificia. & Syſſitia id ẽ cõuiuia publica vbi cõſtituantur. Ad flatus pręterea orientis ſeu aquilonis vt ſalubri⁹ ædificanda ciuitas. Si Tyranni imperio arx cõſtituatur & in arduo loco ſi liberi in planitie. Si optimatũ inter vtrũq;. Duo ſunt quibus agitur bene. Vnum propoſitum finiſq; recte agẽdi: alterum eas res inuenire per quas finem eum cõſequamur. Nam cum omnes cupiant fœlices eſſe beneq; viuere: aliis quidem facultas adeſt: quibuſdam vero nequaq̃ ſiue ob fortunam aliquã ſiue ob naturam: quapropter ad bene beateq; viuendum adiumẽto eſt op⁹ nõnullis. Bonus autẽ euent⁹ & actio & vſus virtutis perfectus ſimpliciter eſt intelligend⁹ non autẽ ex ſuppoſitione hoc eſt ex neceſſitate aliqua. Boni inſuper & ſtudioſi fiunt ob tria: naturam videlicet & morem ac rationem. Cętera quidem animalia natura viuunt: nõnulla moribus & conſuetudinibus. Homo etiam ratione. qui ſæpe contra naturam contendit: Sed longe hæc tria ſimul eſſe vtilius fuerit Faſ p̄terea in ciuitate omnes participes eſſe imperii. q̃q̃ ſi cõſtaret aliquem cæteris virtute ãte cellere vt heroes: hic omnium cõſenſu princeps conſtituendus. Qui vult quandoq; imperare oportet vt ipſe prius ſubiiciat. dum iuuenis eſt: diſcatq; parere ſenioribus: Cum bellum ſit pacis gratia: negotium vero ocium vtilia ob honeſta. Actio deniq; ob contemplationem. Ad hæc tanq̃ ad finem legiſlatorem reſpicere decet: Quapropter ille magnope laudandus qui bellum gerere aut vincere docet: nam exercitum potentiſſimum habere oportet: non vt in ſeruí

Ex agricolis adminiſtratio.
Opifices & mercatores inutiles ciues.
Aduenę & Spurii.
Vectigal ciuitatis ſupabundans egenis diſtribuẽdũ.
Vita p̄hi melior q̃ occupati in rep.
Sit⁹ vrbis iuxta mare
De qualitatibus locorum.
Opifices & mercatores. q̄ non ſint ciues.
Cultores agrorum
Serui ſint
Boni natura moribus rõne.
Qui p̄ſtat virtute princeps in rep. deligend⁹.
De bello.

tutem alios redigamus sed ne ipsi redigamur. Virtutes quoq; aliis aliæ propriæ. Ad bellum & negocium fortuna opus ad ocium philosophia Ad vtrũq; tempantia & Iustitia. Prior legislatoris cura corporis q̃ aĩmi ordinandi sit & appetitus q̃ rõnis q; corp⁹ in generatione ãtecedit animam & partem rationalẽ ea quę rationis est expers. Argumento sũt pueri qbus statim Insit ira & concupiscentia. Ratio autem & mens tantũ puectis. Quapropter legislator ante oĩa matrimoniis vacabit: ne ea ętate coniũgant quę simul cessãt quę erit viro. lxx. Mulieri. L. Annorũ Itẽ ne iuuenis nimis q; fœtus mẽte & corpore minus valent. & incõtinentiæ vitiis adsuescũt. Aetas cõmoda viri. xxxvi. Fœminę. xviii. annorum. ætas senilis prope. lxx. inualida ad procreãdũ Sic demum occurrit multitudini filiorum quæ nimis excrescit: paucosq; natos educare cõmodius ad institutionem: tũ ad reip. salutẽ esse videt. Infantes adsuescendi laboribus dureq; vitæ vt natura sint robusti: ex quo in qbusdam locis frigida statim demergunt. Prohibendi quoq; a turpibus collegiis: ea enim diligim⁹ natura quę prius nobis occurrunt: pſertim ne spectatores lamboꝝ aut tragœdiarũ fiant: Theodorus Tragœd⁹ nulli concedere voluit vt ante se ageret q̃is vili histrioni: quasi magis faueant auditores illis quos primo audierint. Quapp oportet a pueris oĩa procul lasciua ne audiant amouere: ne ve turpes imagines spectẽt. Aetas idonea disciplinis. Septẽnis est ex quo per hebdomadas diuidẽda disciplinæ rõ. vt a septimo vsq; ad. xiiii. annum. Inde politię vsq; ad. xxi. libro. viii. Legislatori circa luniorum disciplinã maxime vacãdum quę valde necessaria est: nec tamtũ priuata de cã q̃ publica quum ipsi reip. mẽbra sint: qua propter abducendi sũt a mœchanicis & his artib⁹ omnibus quę ea pducũt: & corp⁹ liberorum cõficiũt. Nominat autẽ quattuor imprimis ediscẽdas. Litteras: gymnasticã: musicã: graphicẽ Quæ valde refert cuius gĩa discantur. Nam ex fine etiã quæ liberales dicuntur sordidæ fiunt. Ocium enim negocio pſtat: magisq; appetitur q; finis sit: illud vero ad finẽ: & in ocio felicitas & vita beata. in altero erũna & labor. Musica igit̃ ediscenda non tanq̃ necessaria: sed ocii gratia siue ioci eius videlicet q non finis sit sed ad finem & animi gratia ex labore recreãdi. Per litteras aũt cętere disciplinæ ediscunt. Graphice id est pictura pcipitur. non vt in mercatura supellectilis aut instrumenti alicui⁹ mẽs occupetur: sed pot⁹ vt ex illa inspicere possit corporũ pulchritudinẽ. Nõ enim fas est ingenuis semp cõtemplationi actioniq; q̃q̃ honestissimis studere. Gymnastice etiam Iuuentutẽ ad bonam corporis habitudinẽ disponit q̃q̃ in hac parte fera Laconũ exercitatio ac patiẽtia vitanda: quę nihilo meliores ad bellũ pſtat: quum multi sint strenui proteruiq; in grassationibus & cędibus in arte tamen militari nihilo fortiores: honestas nõ feritas in certaminibus pferenda: nam neq; lupus neq; bestia alia honestum piculum pugnãdo subit. Itaq; feritas Laconum non causa victoriæ sed q; ipi exercitati contra non exercitatos pugnant. Quapropter haud graues pubescẽtibus exercitationes iniũgendę ne corporis nutrimẽto: augmentoq; officiant. Post pubertatẽ annis tribus tantum ciuili disciplinę intendãt omissis corporis laboribus: q; vtriq; vacare cõmode nequeant: quum alterum ab altero impediatur. Firmatis iam robore ac viribus maiores addendi labores. Post hæc de musica multa disserit: probatq; inter disciplinas eam esse recipiendã q; requietis ac oblectamenti causa sit: & animi tristitiæ medicina: mẽtemq; rhythmis ac numeris ad virtutem cœlestiaq; extollat: quã si quis eodem modo quo cupit ad modulationem & harmoniã inflexerit: irę: gaudii: spei: cęterorumq; animi motuum decorum retinebit. Quę qdem modeste ediscenda ne impedimentũ cæteris rebus ciuilibus ac bellicis adferat. Deniq; in rebus agendis Iuuentus exerceatur: quarũ sint postea boni iudices q; iudiciũ in exercitatis maxime sit. Senibus corporis actio minuẽda q & gaudere & recte iudicare proiure suo possũt ob doctrinã in ipa iuuẽtute pceptã

Ad negocium fortuna ẽop⁹ ad ociũ phia. De matrimonio.

De institutiõe puerorum. Theodor⁹. Tragœd⁹.

Ociũ negocio pſtat. Musica. Litterę. Graphice.

De gymnastica moderata.

Laus musicæ.

In Oeconomica

DE Oeconomia Aristoteles. breuem admodum edidit tractatum. Q; hanc sibi laudem a Xenophonte pręreptam viderit. Differit tamen in hanc sententiam. Oeconomia & politica inquit differũt non solum quantũ domus & ciuitas hęc enim eis subiecta sũt. Sed ẽt q; Politica ex multis principib⁹ est Oeconomia vero monarchia. Prima igr̃ in hac hoim cura ac diligẽtia circa cõiugiũ: Societas. n. ab ipa natura maris & fœmię maxie cõciliat̃: vt nõ solũ sit hominib⁹ sed ẽt bñ sit. nec solũ naturæ cã sed ẽt vtilitatis. Qui. n. virib⁹ vallidi ibecillos iuuãt rursus ipsi debiles in senectute ab illis quãdoq; sustẽtant̃. Huc adcedit ẽt q; quãdo numero prohibemur a natura saltem specie perpetuos esse adfectamus. Diuersa tamen conditiõe pcreari simul iũgũtur ad stabiliorẽ vitę vsũ. Nã fœminę timiditas maior ob res domi custodiẽdas. Viris audacia ob fortitudinẽ & res foris parãdas: fœminis itẽ charitas maior ac pa-

Inter poſ-ſeſſiões primũ ſeruitia.

tientia ad filios nutriendos viris ſapientia ad eruditẽdos. Poſſeſſionũ poſt hæc diligentia adhibenda: quarum prima eſt homo: quapp ſeruos ante oĩa ſtudioſos parare oportet: Eorum ſpecies duæ. Curator ſeu villicus qui aliis pſit: & opariis. Seruis itẽ vini parum aut nihil dare oportet: vini nanq; potatio vel liberos probroſos facit: Alimẽta quę ſat fuerint opariis dent, ſine mercede ſubiectis impare nõ valem⁹: Merces. n. ſeruoꝝ cib⁹. Opis vero adhibere nec valde timida neq; valde fortia ſeruitia, q; hęc nõ facile obtẽperãtia: illa vero nõ facile pſeuerãtia in labor ſũt. Oĩno aũt labori tẽpus & pmiũ ſtatuendũ. Oeconomo pterea ad rẽ tuendã modi ſũt quattuor.

Quę œconomo ſint opus.

Primũ parare: deinde ptũ tueri: ſine quo nihil omagis pare iuuat q̃ in vas fũdo carẽs aquã hauriri: pterea prudẽtẽ ẽẽ ac diligẽtẽ. Null⁹. n. res alienas æque tuet: atq; ſuas, ex quo Pol⁹ interrogatus qd maxie equũ ſaginaret: oculus inqt dominic⁹. Libys ẽt rogat⁹ qd optimũ letamẽ: veſtigia reſpondit dñica. Ideo Socrates dicere ſolebat dominũ ãte ſeruos exſurgere: & vltimũ ire cubitũ oportere. Surgere. n. noctu & ad valitudinẽ & ad Oeconomiã: & ad phiam deniq; cõferre. In libro aũt ſecũ do dicit optimũ Oeconomũ non ignarũ eſſe debere moris locorũ circa quę negociatur. ſed natura ingenioſũ: mẽte vero iuſtũ ac laborioſum. Oeconomię oĩno quattuor. Regia Satrapica: Politica & priuata. Regię aũt puentus ſpecies quattuor. circa monetã: circa Importata & exportata: vti ſũt Portoria: circa ſũpt⁹ quũ cõpendio fiũt ac res vice pecuniæ dẽtur. extimatiõeq; vbi expediat magiſq̃ numerato impẽſę fiãt. Satrapicæ puentus ſpecies ſex ex terra quã decimã vocant: Ex locorũ vbi dñatur metallicis: ex terra & agro naſcẽtibus. ex mercatoribus: ex Paſturis decima item appellata. Sexta ex aliis variis. Tertia œconomiæ ſpecies politica id eſt ciuitatis. Huius vectigal optimũ ex his quæ in loco proprio gignunt. deinde a mercaturis poſt hęc απο Τωρεγχυκλιωρ Quarta & vltima priuati hois quę qdẽ anomala id eſt abſq; norma exiſtit: q; nõ ad vnã tm̃ intentionem illi Oeconomia exerceat: eſt inſup oĩm minima ob breues puent⁹ & expenſas: Huius optimũ vectigal ex terra primũ id eſt agricultura quę oĩm eſt parẽs Hinc. n. magis ſecundũ naturã res nobis acquirunt. deinde ex aliis reb⁹. Tertiũ ex argẽto, pter aũt oĩa parcere ſupfluis & ne maiores ſint puẽtibus expẽſæ. Poſt hæc pſequit Ariſtoteles: cõnumerare populos ac reges eos qui calliditate nouas artes vectigalis & rei parãdæ ſibi inuenerũt Quę pars adhuc in latinũ ſermonẽ (qd ſciueri) cõuerſa nõ eſt. Byzãtii Pharmocopolaꝝ & Funabulorũ earumq; q mirãda facitũt: & his ſimiliũ artiũ. Tertiã partẽ publico dare iuſſerũt. Item exiſtente lege nõ ẽẽ ciuẽ niſi ex vtroq; parẽte ciue natũ cõceſſere. xxx. Mnas tribuẽti ciuẽẽ tãtum ex altero Antiſthenes athenienſis in magna athenienſiũ neceſſitate cõſuluit, vt Dionyſia quę magna expenſa celebrare conſueuerũt: ſuperſederent. ac Dionyſio vouerãt ãno futuro duplicia fieri. Cypſellus Tyrann⁹ Corinthius vouẽs ioui offerre bona corinthiorũ ſi ipſorum potirẽt. Decimas tantum eorum poſſeſſionum in annos decẽ dari iuſſit hoc pacto & voto ſatisfecit: & eorum ſubſtãtiam ex magna parte ſeruauit. Lygdam⁹ Naxius cũ exulũ bona nullus auderet emere ipſis exulibus reddidit poſſeſſiones: ſupellectilẽ vero resq; pretioſas ſiquę aderant, eiſdẽ vendidit: ſeu aliis deſcripto nomine. Hippias athenienſis Tyrannus in augendo vectigali mira cogitauit: vt qui domos haberent pminẽtes & viam occupantes præterea portas extra apiẽtes quod erat honoris vẽdidit dominis. Monetã quoq; iuſſit minori cõmutari quam a ſe coactã rurſus in priſtinam extimationẽ reduxit. Nauarchis & Demarchis publicis officiis & muneribus vacare ſi pecuniam tribuiſſent. Item cuilibet in ſacrificio palladis vouenti vnum obolum impauit. Idẽ & cuilibet puero naſcẽti fecit. Lãpſaceni indigẽtes pecunia multa coegerũt nauigia frumẽti priuatorũ: vendiderunt⁹ pluri q̃ illi cõſtituerant: atq; hoc modo ptium iam cõſtitutũ dñis reddiderũt reliquum ipſi ſibi retinuerunt. Lacedæmonii Telminẽſibus amicis pecuniã in redditũ patrię rogantib⁹ iuſſerũt ſeruos & veterina vnam diem ieiunare impenſãq; hãc dare Telminenſibus. Cyziceni tumultuantes ac populo diuitibus p̃ualente cum militibus pecuniam deberent in pœnuria ſtatuerũt vt omnes diuites capti ac damnati capite: tantum exilio plecterentur: ſi pecunia ſe redemiſſent. Chii legem tulerunt vt debita priuatorũ omnia publice deſcriberentur. eaq; exegerũt in patrię neceſſitate creditoribuſq; fœnus quouſq; ſortẽ rederent exſoluerũt. Cordaulus magr equitũ Mauſoli regis iter faciens per regni fines donis plurimis & diuerſis etiam porcis vitulis ac his ſimilibus cumulatus Munera nominaq; dantiũ ſuſſit ſcribi: dantibuſq; mandauit ea nutriri donec vſus tẽpus aduẽniret. Idem finxit regem velle comas incidi qd his opus haberet effecit vt iuuẽtus quę ſtudebat Comę & elegantię data pecunia cum eo tranſigeret edictũq; vitaret. Ariſtoteles Rhodi⁹ pfectus Phocenſiũ videns in duas partes multitudinẽ diuiſã alteri adhęrens parti dixit alteram multa ipſi pmiſiſſe vt potiretur

Exẽpla principũ in exq rẽda pecunia.

Antiſthenes. athenienſis.

Cypſellus Corithius.

Lygdam⁹ Naxius.

Lãpſaceni.

Cyziceni.

Chii.

Coridaul⁹

Ariſtoteles rhod⁹.

alterius:ſe aũt noluiſſe auſcultare q̃ beniuolẽtior huic eſſet:hoc illi audientes obtulerunt ei qđ voluit.Eodẽ modo & cũ altera egit deinde parte.Poſt hæc inuicẽ eos cõciliauit.Clazomeni debentes militibus.xx.talenta a diuitibus ea receperunt:datis totidem talentis ex ferrea moneta quã percuſſerũt Selymbriani indigentes pecunia lege prohibente triticũ exportari:& fame exiſtente circa:Ipi autem frumento abundantes cõſtituere priuatos dari Ciuitati frumentũ certo pretio:ſibi reſeruato quantũ in annũ ſatis eſſet:deinde pretium terminantes poteſtatemq̃ extra mittendi facientes pecunia ſimul: & frumenti vſu abundauerunt:Dionyſius Syracuſan⁹ volens cogere pecuniã finxit Cererem ſibi apparentem iuſſiſſe omnem ornatum muliebrem offerri in templo.Itaq̃ prius ipſe ſuarum obtulit.Deinde idem facere cæteras coegit ne dea ipſis tanq̃ ſacrilegis iraſceretur.Demũ coacta omnia ipſe abſtulit tanq̃ a dea mutuatus.Peracto aliquãto rpe mulieribus ornatum recuperare volentibus:priſtinum permiſit ſi certũ aurũ deæ offerrent.Idem deſcribi iuſſit orphanorum ſubſtantiam:& qui illã detinerent.eoq̃ mõ vſus eſt donec illi ad ętatem veniſſent.Idem Rheginis captis atq̃ direptis permiſit libertatẽ:ſi certũ auri numerũ publice atq̃ priuatim ei darent.Itaq̃ illi hac ſpe ſollicitati:reliquũ quod occultauerãt pmiſerunt:eiq̃ dederunt:ille nihilo magis promiſſis ſtetit aut eos liberauit.Mendei cũ aduerſus Olynthios dimicarent abundãtes ſeruis & indigentes pecunia iuſſerũt Ciues mare & fœmina tm̃ ſeruis ſibi retentis:reliquorũ vſum ciuitati pręberent.Timotheus Athenienſis bellum gerens aduerſus olynthios deficiente argento ęs inciſum militibus diuiſit:iuſſitq̃ pro argento vſum in exercitu prębere:Mercatorib⁹ aũt alio proficiſcentibus edixit ex eadem monera ſpolia emere pro quibus argentũ reportarent.Idem expugnãs Samũ fructus ex agricultura oĩs eis vendidit qui militũ ſtipendiis ſuppeditauere.Didales Perſa militibus tumultuantibus: ac ſtipendia poſtulãtibus in exercitu:In Cõcione dixit ei non deeſſe pecuniam.Vetũ in quodã loco quẽ nomiauit eſſe:finxitq̃ iumenta plura onerata argẽto atq̃ contecta:dein vnũ tm̃ cum argento diſco aperto præmiſit.Qđ conſpicat⁹ exercitus in ſpem venit:at ille inquit minime exoluere ſtipendium oportere donec Amaſum petuenĩſſent quo tendebat:eratq̃ iter plurium dierum ac hyemale. Atq̃ hoc modo vſus eſt interim exercitu tm̃ neceſſaria prębendo.Iphicrates Athenienſis Cotyi Thraci congreganti exercitũ in pecuniæ inopia cõſuluit imperare ſubditis vt quilibet tris tritici modios pro eo ſereret:ex quo ille magnã vim frumenti congregans cum mercatoribus pecunia commutauit.Cotys idẽ rogauit Corinthios pecuniam mutuã in cõgregando exercitu:qđ negantes iterũ rogauit mitterent aliquos Ciues quib⁹ ipſe cuſtodiã quorundã arcium & oppidorum vti fideliorib⁹ tradere volebat:quo facto eos Ciues in Cuſtodia detinuit donec coegit eis mutuum qđ rogauerat dare.Cleomenes Alexandreus Aegypti Satrapa:Cum ex ſuis quidã per Nilum nauigans a Crocodylo eſſet adreptus.Sacerdotes ei⁹ loci poſtulauit:vt ob vltionem hos venarent:illi q̃ ſacros habent hos piſces:magna vi pecuniæ ſeſe ab hac iuſſione redemerunt:Alexander Macedo volens prope Pharum Ciuitatẽ habitari:ibiq̃ emporium qđ Canobi erat vnacum ſacerdotibus tranſferri.Illi ne hoc cogerentur pecunia tranſegerunt.Stabelbyus Rex Myſorũ debens ſtipendium militibus duces eorũ congregauit:monuitq̃ nõ amplius priuatis opus habere:ſed ducibus.Itaq̃ ſtipendium qđ militibus debebat eis ſe recepit daturum: mõ miſſos faciant milites qđ illis facientibus ac procedente rpe ſtipendiũ petentib⁹ reſpondit: neq̃ tibicinẽ ſine choro:neq̃ Ducem ſine exercitu aliquid vtilitatis adferre.Iuſſit igitur illos diſcedere.HVIVSCEMODI ERGO Ariſtoteles exempla cõnumerat quibus profecto noſtrorum ingenia minime cedunt ſi conſideremus q̃ principes quæſtus gratia moliant.Vt alia omittam: q̃ Xyſtus q̃ Innocẽtius Pontifices noua in vrbe collegia cõmenti ſunt.Vnde breuẽ vtilitatem prępoſuerũt decori atq̃ libertati Curiæ ſempiternę.Quid Laurẽtius Medices Florentiæ inuẽtis albis quadrãtib⁹ q̃ portoriis pẽderentur.Quid Neapoli Fernandus rex in belli neceſſitate Chartea moneta iuſſa rebus commutari Deniq̃ tot impudentiſſime non ſolum populis ſed ſacerdotibus quotidie imperatæ pecuniæ.STOBEVS in Collectaneis ſapiẽtũ dicta de Oeconomia breuiſſima ponit.Solon dicebat domum honeſtam ſibi videri in qua res poſſeſſę neq̃ poſſidentibus iniuſtę:neq̃ cuſtodientibus difficiles: neq̃ augentibus pœnitendę ſint.Bias In qua talis eſt dñs qualis extra per legẽ.THales. In qua Ira probe ſint oĩa diſpoſita:vt plurimũ in ea vacare dño liceat.Critobulus. In qua dñs plures habeat ſui amantes q̃ timentes.Pittacus In qua ſuperfluorũ nihil requirens:& neceſſariorũ nihil indigens dominus.Chilo Quæ maximę Imperio ſimilis ſit ciuitatis.MVſonius maxime vituperat In Oeconomia ſuperfluos ſumptus:luxumq̃ ac vaſa argentea:aurea Triclinia:lectos eburneos:cedrinas mẽſas:pręterea plures q̃ oporteat ſeruos & ancillas:epulas item ſumptuoſiores:quibus rebus non ſolũ inepti efficimur ſed iniuſti & auari quum pro his comparare multas oporteat opes:ac vectigal magnum qđ niſi per iniuſtitiam queri non poteſt.Delitiis inſuper longe tolerabiliorem morbum eſſe dicit:q̃ is corpus tm̃ cor

Clazomẽii Selymbriani.

Dionyſius Syracuſan⁹

Timothe⁹ dux

Didales Perſa.

Iphicrates Athenienſis Cotys Rex thraciæ.

Cleomenes Alexãdre⁹.

Alexander Stabelbyus rex.

Recentiorũ exempla.

Sapiẽtum dicta de Oeconomia.

Muſonius.

Antiphon. rumpat: illæ vero corpus animũq; inficiant. Antiphon Ira rem Oeconomicam describit: vt vxorẽ velit domi rebusq; domesticis cõseruandis preparandisq; preesse. virum aũt foris in agro: in foro: in rep.

Bernardus. BERnardus noster non inutilem: & ipe de Oeconomia tractatum edidit: vbi pascẽdam copiose quidem familiam citra tamẽ delitias iubet. Reliqua vero ac pulcherrima in hac disciplina qui cupiat videre: eũ ad Xenophontis Oeconomicum quem conuerti relegamus. Officia domestica apud veteres fuerant. Dispensator Condus Promus Atriensis. Cocus Dulciari⁹ qui cõfectiones preparabat. Structor qui conuiuia. Chironomon qui opsonium in repositoriis secabat. Iuuenalis spectas & Chiroromonta volanti Cultello.

Prægustator. Prægustator qui libabat. Præterea Medicus Ietralepta qui vnguentis aut phatmacis preparandis preerat dño: siue lauanti siue egrotãti id nunc officium Aromatarii vsurpãt

Ietralepta Cubicularius a poculis: a memoria: ab epistis: a libellis: a studiis: vestiarius: Ianitor.

Anagnostes. Anagnostes: Dissignator. Is erat & publicus: & priuatus principum. qui nunc Cerimoniarum magister. In marmore romæ. C. Verres Eros dissignator Cæsaris augusti: & in Plauto surge dissignator: loca enim & in ludis: & in funeribus cuiq; sua constituebat. Horatius Dissignatorẽ decorat funebrib⁹ atris. qq omnes designatorem legunt: qd male omnino putauerim. Designare nanq; aliquid est mente disponere: vt Terentius de adolescente quid nunc non designauit: id est mali: seu etiam aliquid in ędificando ordinare: vt Liuius loca theatri designauit.

Dissignator Designare.

ℭR. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum Liber. XXXVII. In libros dialecticæ.

EEno Eleates primus hanc phię partẽ ad verborũ cõtentionẽ deduxit: ne dicam inquinauit: quum plane ex Epicuri sententia res naturę dialectica non opus habeãt multoq; minus theologia vt ait Hieronymus ambitionis commẽta sunt omnia: vt scientia difficiliot cognitu putaret: satisq; constat ipm: quandoq; Aristotelem gloriatum apud Alexãdrum fuisse: Physicam ab se editam neminem esse satis intellectuq;: Neoterici vero multo ambitiosius: hanc inuolucris & ęnigmat[poste]a distorserunt: vt iam sphinge opus sit ad artẽ Raimundi. Is enĩ vir gallicus sublimi doctrina sub Io. xxii. alia quoq; obscuriora reliquit quę in sanctuariis Parisiorũ adseruari ferũt. Sed & hæc contagio nostros iamdudum adficit religiosos: & in eorũ cõciliabulis ac disputationib⁹ is maxime prouehitur: qui cæteris clamosior & adrogantior videtur: tum maxime sapere si portẽtosis nominibus e cœno commẽtatiorũ deptõptis: q minime ab aliis intelligat. Neq; ars vituperãda: q sicuti sobriæ percepta ingeniũ acuere: sic peruertere poterit si multũ hæc tpis: ac de verbis magis q de rebus: deq; victoria magis q de veritate sollicitũ teneat: qd viriũ Cicero inquit maxime contraprudentiam esse. In hac igitur tpis breuitate vtilia tm: & q ad vitę faciãt frugẽ ediscenda. QVVM itaq; dialectica ois verbis constet: hæc bifariã diducunt: aut simplicia sunt vt Plato: aut cõiuncta: vt Plato disputat. Simplicium rursus Synonyma: homonyma: analoga: paronyma, finita: infinita categorematica syncategorematica. Synonyma sunt quũ sub vno plura cõprendunt: secũdum eandẽ substãtię ratione: vt animal quo ferme modo genus de specie: species aũt de singularibus dici potest: aut Homonyma id est equiuoca cũ idem plura significat vt lætum hilarem & mortẽ: Analoga latini proportionẽ dicũt: quã aliter mathematici vsurpant. pro mensura videlicet quadã in numeris: phi aũt in verborũ congruentia cum duo ꝓportionẽ ad vnũ habẽt: vt caro piscium cõparatione terrestrium animaliũ & hominis simulacrũ cõparatione veri: potest tamẽ idẽ dici vniuoce: equiuoce: & analoge: vt canis animal: & cœlestis: & pictus. Grãmatici item aliter in Casuum declinationũq; similitudine: vt Canis fũnis panis. Paronyma id est denomiationes: vt a Iustitia iustus: Finita vt homo: infinita vt nõ homo. Categorematica: vt equus: homo animal: nã pędicativa dicunt ad eorũ differentiam q nihil significant aut ponũt. Syncategorematica noia q illis addunt: grãmaticis distr: butiua: dialecticis signa appellata: vt ois nullus aliquis. Tertia verborũ diductio quã nostri dialectici primæ ac secundæ intertionis appellant Aristoteli in met. adnotat: Sub prima noia re subsistentia: & ad physicum pertinentia continent vt homo: animal: qualitas: qtitas: & reliqua prędicamenta: Sub secũda noia nõ re subsistẽtia: sed ratione cõprensa: ac nominũ re subsistentiũ significantia: q ad dialecticũ pertinẽt: vt gen⁹ species: differentia: propositio: syllogismus: & reliqua huiuscemodi. Aristoteles itaq; quum ad Syllogismũ pręsertim demonstratiuũ qui neruus est logicæ properaret necessarium duxit: hæc tanq; ei⁹ partes prius enarrate. Verba videlicet & ꝓpositiones. Verborũ duos edidit tractatus. Primum Quinq; voces Categoticas: Alterũ. x. Geneta. siue Categorias. Tertium his addidit de interpretatione tractatum vbi de ratione propositionũ omniũ agit. Quinq; igitur voces categoricæ a nostris vniuersales & prędicabiles dictæ: q in his vniuersę comprendant voces. Sũt Genus: species: differentia: ꝓpriũ

Raimũdus.

Quinq; voces.

& accidens. Genus apud Grammaticos ſexum ſignificat: apud oratorem Sobolem. apud Logicũ qđ plures continet ſpecies. Sub hoc ſubſtantiæ prędicamentum proprie continetur: ac rurſus genus ſub alternum: ſpecies quidẽ vocata reſpectu ſupremi generis. Eadẽ quoq; ratio ſpeciei donec vltima ſpecialiſſima dicatur. Species Ariſtoteles ſubſtantias fecit ſecũdas: ac minime ſubſiſtẽtes. Plato aũt & primas & ſubſiſtentes. quas ideas vocauit quorũ eſſet particeps indiuiduorũ ſubſtantia. Differentia cõmunis ꝓpria: & magis propria hæc vltima diuidit genus: conſtituit ſpeciẽ perficit definitionẽ. Accidens & propriũ inter accidentalia ſunt & communia: tam in vniuerſalibus q̃ ſingularibus tm̃ inter ſe differunt: ꝙ omne proprium accidens eſt non contra. Propriũ enĩ eſt qđ in anguſtiore conſiſtit limite ac tantũ alicui rei vel ſpeciei accidit: vt Socrati Ironia vel riſibile homini. Propria aliqua dici poſſũt quę oriunt̃ ex principiis ſubſtantialibus: ſiue ſpeciei ſiue indiuiduorũ q̃uis ſint accidentia ad differẽtiam illorum q̃ dicunt̃ accidentalia. In vniuerſum vero quadrifariã dicitur propriũ: qđ ineſt ſoli & nõ omni: vt homini eſſe medicum. qđ ineſt omni & non ſoli: vt eſſe lapidi. quod ineſt omni & ſoli: ſed nõ ſemper vt homini eſſe cogitantẽ: Quod ineſt omni & ſpeciei: & hoc proprie propriũ vt eſſe riſibilem Ex quo non inepte illud Diſtichon extat. Forma figura locus. Stirps nomẽ patria tꝑs. Cuilibet euenĩunt hæc homini ꝓpria. Accidens duplex aut tanq̃ extraneũ eſt in ſubiecto & de nouẽ generib⁹ ac primæ intentionis eſt: de quo dicit Ariſtoteles in prędicamentis qđ vere eſt nulli accidit. Et accidẽs inter quinq; voces qđ ſecundæ intentionis fuerit: quũ videlicet extraneũ aliquid nõ vt in ſubiecto proprie fuerit: vt homini accidit ſeruus: & Socrati veſtimentũ. X. vero Categoriæ: quæ a noſtris prędicamẽta dicunt̃: nõ tm̃ prima: ſed prima genera. vt ait Simplicius de re ſunt: non de vocibus aut nominib⁹: q̃q̃ contra videtur: nam ad logicũ pertinet de prędicamentis veſtigare: logicus quoq; entia rationis: verba q; tantũ conſiderat. Inſtat aũt: ꝙ verba conſiderat nõ vt abſtracta: ſed reb⁹ concreta: Igitur ex accidente res ipſas. qđ aperte Ariſtoteles monſtrat in primo phyſicorũ: vbi vult ꝙ quicunq; vrinæ ſalubritatẽ intelligit intelligat & vrinam: vt eſt obiectũ ſalubritatis. In. ii. itẽ phyſicorũ qui in materia formã cõſiderat: habet etiã quadãten⁹ materiã iudicare. Categoriarũ igitur prima ουσια eſt quã Cicero & Quintilianus eſſentiam conuertunt: poſteriores vero ſubſtantiam de qua tm̃ ſcientia eſt. Reliqua accidentia. Quale: Quantũ a poſteris diuiſum: q̃ magnũ & q̃ multũ. Ad aliquid vnde deducitur tranſlatio & Cõparatio. Poſt hæc facere pati: vbi: quando: habere. qđ eſt quaſi armatum & veſtitum eſſe. Et Situs. Ex his plurima in ſequẽtibus perſpiciemus. QVE vero his addunt̃ ab Ariſtotele Indiuidua ſubſtantiarũ primarũ de nullo ſubiecto dicunt̃: neq; in ſubiecto ſunt: vt Socrates. Accidẽtiũ vero indiuidua: de nullo itẽ ſubiecto ſed in ſubiecto ſunt: vt quædã grãmatica quoddã albũ. Subſtantiæ aũt ſecũdæ ſiue vniuerſales ſiue ſpecies in ſubiecto non ſunt: de ſubiecto aũt dicunt̃ vt homo Accidentia itẽ vniuerſalia de ſubiecto & in ſubiecto dicunt̃: vt ſciẽtia in aĩa dicit & de ſubiecto grammaticæ. Item color in corpore & de ſubiecto: vt de albo.

X. Categoriæ.

¶In hermeniam.

VVM De propoſitionibus hic velit diſſerere: neceſſe prius fuit nomen & verbũ tanq̃ eius partes enarrare: quapropter ερμηνειαν vocat. i. interpretationẽ & enarrationem. Nomen igitur & verbum voces ſunt: altera ſine tpe: altera cũ tpe ſignificantes/quarũ partes diuiſæ nihil ſignificant: & in altero Rectũ tm̃: in altero præſens recipit tꝑs. vt homo. & ſtudet. Nã hoĩs aut ſtudebat. nec nomẽ nec verbum appellat: ſed noĩs & verbi caſus. Prẽſens enĩ ſolũ tꝑs ait vel negat: qđ fit ex oratiõe i. ex nomine coniuncto. vocaturq; επαρτελεια: apud nos vero enuntiatio quaſi prẽſentis ſit cõſiderationis: verum vel falſum enuntiare: In caſu non itẽ. Reliquæ vero orationis variæ ſunt exhortatoriæ protrecticæ conſulatiuæ ad Rhetoricã magis pertinẽt. hæc tm̃ ad logicã. Oratio igit̃ res differentes ſignificat. eius vero partes diuiſę etiã aliquid: Adfirmatio eſt alicuius enuntiatio de aliquo. Negatio alicuius enũtiatio ab aliquo. Has inſup Propoſitiones Capella Proloquia vocat: q̃ adhibitę Syllogiſmis maiores: & minores dicunt̃ aut prẽmiſſe. aut Maius & Minus adſumptũ ſiue ſumptiones ſiue intetuallum. Græci & Lẽmata & prolepſes vocant: teſte Ci. Tertiam vero Concluſionem ſiue vt capella illationem: ſiue vt Conſultus Symperaſma. Propoſitionũ rurſus genus & comparatio conſideranda: genus multiplex Categorica hypothetica Categoricorum: item aut qualis vt aiens & negãs apud Ciceronem: apud Capellam vero dedicatiua & Abdicatiua: aut quanta vt vniuerſalis particular/indefinita ſingularis: exceptiua. Indefinita aũt pro particulari accipit̃ ꝙ ea neceſſatio ſit: nõ aũt neceſſario vniuerſalis: vt homo: iuſtitia: virt⁹. Aut ſecũdum modos Modi aũt ſex & hi quidem de ſenſu compoſito ſeu diuiſo. De ineſſe aũt vocat Categoricã citra modos: quando videlicet ſimpliciter ineſt p̃dicatũ ſubiecto. Nã ꝓpoſitiões vtreq; ſpecies ſunt ſpecialiſſimæ: ac ſub ſpe-

Oſo logica. Enuntiatio Oratio Rhetorica.

λημματα προλημψεις.

Præpoſitionũ Gen⁹ & cõparatio.

cie ſubalterna id eſt ſub categorica comprenſę: de quibus tantū in hoc loquitur tractatu. Hypotheticam Capella conditionalem vocat: vt Socrates quum valet ambulat. Fit etiam ſub diſiunctione vt aut valet aut ambulat: Inter propoſitiones etiam poſitiones. Problemata: axiomata: poſtulata: Inſtantiæ de quibus alibi dixi. Præterea comparant inter ſe aut opponunt: aut conſequuntur: aut conuertuntur. Oppoſitiones id eſt αντικειμενα deinde quattuor attingit in tertio libri tractatu cōtrariam: ſubcontrariam: contradictoriā: ſubalternā: hęc vltima non vere oppoſitio. Eſt enim oppoſitio repugnantia duatū propoſitionū in quantitate tantum: vel quantitate & qualitate ſimul. In veritate tantum vel falſitate tantū: vel in vtraq; ſimul. Q2 autem propoſitiones categoricæ ſint contrariæ requiritur vt altera vniuerſalis aiens: altera vniuerſalis negans ſit eiuſdem ſubiecti & prędicati: vt omnis homo currit: Nullus homo currit: & Denicq; omnes illę partes cōcurrūt quæ narrant in definitione elenchorum. Pręterea nequeunt ſimul eſſe verę: at ſimul falſę poſſunt. Subcontraria non ponitur Ariſtoteli: ſed Boetio cuius cōditio eſt: vt ſit particularis vel indiffinita aiens: altera vero particularis vel indefinita negans eiuſdē ſubiecti & prędicati: vt aliquis homo currit: & aliquis homo nō currit: & item homo currit & homo nō currit poteſtq; vtraq; vera eſſe quum nec ſimul negari neq; adfirmari poſſint. Cōtradictoriæ ſingulares aut vniuerſales. ſingulares ſūt quū duæ ſingulares ꝓpoſitiones diuerſę ſe opponūt: vt Socrates ē doct9 nō eſt doct9: Socrates q̄ maior eſt oībus oppoſitio. Alterā eorū optet eē verā alterā falſā. Nō aūt ſunt pugnātes ſi negatio poſtponit: vt Socrates eſt doct9: Socrates ē nō doct9 q̄ determin9 ſit infinit9: nec dicit negās ſed aiēs: poſſūtq; ſtare ſimul Cōtradictoriæ vniuerſales ſunt illæ oīs homo doctus Nō omnis homo eſt doctus. quidam homo doctus & nullus homo doctus: quæ nec ſimul verę nec ſimul adfirmari poſſunt. Poſt hæc quum quædam propoſitiones ſint neceſſariæ quędā impoſſibiles. quędā vero contingentes. Neceſſaria dicit q̄ haud poteſt nō eſſe: ſeu falſa eſſe non poteſt. Impoſſibilis q̄ non poteſt eſſe: ſeu non poteſt eſſe vera. Contingens vero q̄ poteſt eſſe & non eſſe: quę vt ait Ariſtoteles non eſt vere determinata. De cōtingenti aūt aut neceſſario eſt aliud genus ꝓpoſitionis ſecūdū modos. LIBRO. II. De Conſectariis q̄ ακολουθησεις ſeu συμπτωλοκασακολουθωμ: & oppoſitionib9: quas αντιθεσεις appellat: ac prius de conſectariis quę accidūt ꝓpoſitionib9 de ineſſe ratione infinitoꝝ q̄ αορισα vocat. Nam dicit ꝓpoſitio de ſubiecto finito aut infinito: ſiue ꝓpoſitio de prędicato finito vel infinito. In qua ſubiectū vel prędicatū eſt finitū aut infinitum: vt liliū eſt album & non liliū eſt album. Exemplum Secūdi liliū eſt album & liliū eſt non album. Negans igit ad aientē prędicato variato penes finitū & infinitū: & contra recte conſequit. Vt homo eſt iuſtus Homo non eſt nō iuſtus. & Homo non eſt iuſtus homo eſt non iuſtus. Item non recte conſequitur. Hic equus eſt pater & tuus ergo eſt pater tuus. quod tuus poſſeſſionem equi ſignificat. Pater vero paternitatis. Similiter quinq; ſunt tria & Duo. ergo quinq; ſunt Duo. & quinq; ſunt tria. Et Socrates eſt albus & Muſicus ergo eſt albus muſicus. Conſectariorū catholica Quattuor: Primum ſi ad aliquod añcedens ſequat aliquod cōſequēs & nō cōtra: tūc ad oppoſitū cōſequētis ſequit oppoantecedentis. Secundū ſi antecedēs ſequatur aliquod cōſequens: & nō contra nō oportebit ad oppoſitū antecedētis conſequi oppoſitū conſequētis. Tertiū oppoſitū antecedētis põt omnino ſtare cum oppoſito cōſequentis. Quartū oppoſitū conſequentis ſtarę nequit cū antecedente. In cui9 exēplū ſigura inferius ſubiicitur.

Oppoſitiones. iiii.

Propoſitiones. Neceſſariæ Impoſſibiles Cōtingentes.

Catholica. iiii.

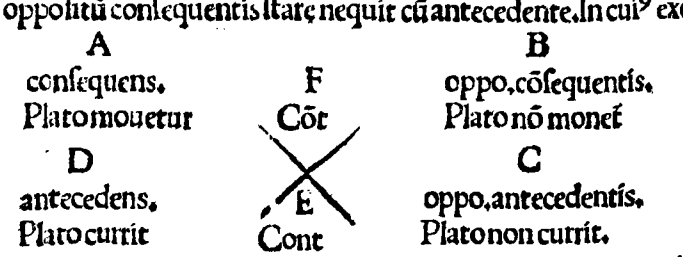

DEinde de Oppoſitionibus. & æquipollentiis ac Cōſectariis ꝓpoſitionū modorum tractat: vbi dicit ad cognoſcendū contradictionem in his q̄ ſunt eiuſdē modi non ſatis eſt negare verbū ſed modū. Alter ſequeret ꝙ contradictoriæ eſſent ſimul verę q̄d fieri nō põt. Vt cōtingens eſt Socratem ambulare contradictorium eſt: Contingens nō eſt Socratē ambulare. Pręterea apud antiquos poſitas has modorū propoſitiões. Se inuicē haud probe cōſequētes & æquipollētes Ariſtoteles interpolat primū antitheſes inter ſe pares: deinde oppoſitas ponendo hoc modo. ¶Poſſibile eſt eſſe. Contingens eſt eſſe. ¶Non impoſſibile eſt eſſe: Non neceſſe eſt eſſe. Sequuntur totidē complexus inter ſe itē pares. ¶Nō poſſibile eſt non eſſe. Non contingens eſt non eſſe. ¶Impoſſibile eſt non eſſe: Neceſſe eſt non eſſe. Oppoſitę his: inter ſe quoq; pares. ¶Poſſibile eſt non eſſe. Contingens eſt nō eſſe. ¶Non impoſſibile eſt non eſſe. Non neceſſe eſt eſſe. In alio ordine ſecundis opponitur. ¶Non poſſibile eſt eſſe. Non contingens eſt eſſe. ¶Impoſſibile eſt eſſe. Neceſſe eſt non eſſe. Eadem rurſus ratio de propoſitionibus de ine-

Antitheſes Oppoſita.

esse: In his enim negatio pręposita parem contradictorio facit: postposita contrario. Subalterna vero quum nō satis respondeant non ē necesse ponere. ¶Omnis homo miser. Null⁹ homo non miser. Nō aliquis homo non miser. Item particularia. ¶Aliquis homo miser. Nonnullus homo miser. Non omnis homo non miser. Opposita his. ¶Nullus homo miser. Omnis homo non miser: Nō aliquis homo miser. Particularia. ¶Aliquis homo non miser. Non omnis homo miser: Nonnullus homo non miser. Insuper possibile & contingens conuertuntur: vtrunq; autem dupliciter dicitur. Primo lato communi vocabulo tam ad illud q̄d est necessarium q̄ non necessarium: modo non impossile sit. Ex quo hæc consequitur Necesse est: ergo possibile est siue contingens est: non tamen conuertitur. Secundo capitur vtrūq; pro eo quod non est necessarium: nec esse nequeat. Sic igitur diuidit in tris modos frequens: rarum: & ad vtrunq;. Deinde querit an Plato potest phari sit modi vel de ineſſe. Ad hoc si verbum potest resoluitur in Possibile modi est: si minus de ineſſe. SEquitur ordo modorū: necessarii possibilis cōtingentis Impossibilis. Dicit itaq; necessarium esse primum: quoniā sempiterna & ea q̄ semper sunt prima sunt: sed necessarium est semper: ergo prius. Ex quo infert huiusce modi entium diuisionem. Quædam energia sunt semper: vt primę substantiæ Deus & intelligentię: quædam energia & porentia: in quibus energia non prior est: sed tempore posterior. Alia nusq̄ energia sed solum potētia: vt continuum in infinitum diuidi: sed nunq̄ erit energia diuisum. Possibile item æqui voce dicit Nam aliquid est possibile quod iam energia est: vt possibile est aliquem ambulare quando ambulat: aliud possibile distans ab energia: vel possibile ante energiam: vt quando potest ambulare sed nō ambulat. Hoc vltimo modo dictū in mobilibus & generabilibus: sed primo modo tam in mobilib⁹ q̄ īm mobilib⁹. Modi proprie accepti sunt Quattuor tantum: hi se in tēpus quoduis extendunt: vt Possibile Platonē disputare: sic necessarium contingens: & impossibile. Non item verū & falsum. In hoc libro illa dignitas maxima notatur. De quolibet est adfirmatio vel negatio vera: & de nullo ambo simul.

De contingente.

De necessario.

De possibili

Modi tantum iiii.

¶In Prima Analytica.

TRia genera syllogismorū ex totidem proueniunt causis: ex cognoscente cognitione & cognito: ex primo hoc modo. Cognoscens enī aut mens est: aut dianœa aut opinio: aut phātasia: sed neq; mens: neq; sensus syllogizat q̄ mēs præstat syllogismo: & vt Plotinus ait primis simpliciter incurſibus res oīs percipit: vel citra principia: minimeq; fallitur. Phātasia item non syllogizat q̄ sensiium sit conseruatrix: & propior sit statui q̄ motui. Nam & syllogismus motus quidam est: & ex alio in aliud discursus: sed neq; opinio q̄ ea sit dianœæ cōclusio. Restat vt dianœa sit hæc ex propositis aliquibus nobis notis & conceſſis oportet vt colligat accepta siue a mēte siue ab opinione siue a phantasia. Si ex mente tunc vera fuerint principia. ex his quas εμφοιαστ id est notiones communes: seu dignitates: seu maximas propositiones vocant verus erit Syllogismus ac demōstratiuus. Si ex opinione verus ac falsus poterit esse: ex quo dialecticus in hominum disputatione fuerit: Si ex phantasia falsus omnino erit vocatus sophisticus q̄ phantasiæ semper falsum subest. Nā quum dico omne superstans eo q̄ superstat maius: Phantasia imaginatur ex corporis magnitudine: neq; æquiuoca distinguit: sicuti mens vbi consistit deceptio. Nam superstans æquiuocum est q̄ & magnitudine & tumore: aut eminentia superstans dici potest. Ex cognito similiter hæc eadem tria inueniūtur. Nam res de quibus est syllogismus: vel semper similiter se habent: & fit circa ea demōstratiu⁹: vl' nunq̄ similiter se habent & fit sophisticus. Aut quādoq; sic habent aut quādoq; non: & fit Dialectic⁹ Ex Cognitione itē similiter. Vt aut notitia minime fallitur. aut semper falsa: aut quādoq; falsa: quādoq; vera. Igitur in hoc Priorum libro nullus horum tractatur: sed de simplici & vniuersali. Nam de demonstratiuo tractaturus oportuit: vt de simplicibus vocibus: deinde. x. generibus postea de interpretatione postremo de Simplici Syllogismo diceret. Nunc dicendum cur analytica dicantur. Deinde cur priora. Est enim analysis resolutio compositionis ad partes: & compositi ad simplicia elemēta quū autē hic res componantur: & propositiones cur non potius synthetica id est compositiua q̄ resolutiua dicantur? Ratio in parte tertii huius libri tractatus qui de resolutione narrat adfertur: quoniā magis inuenitur ex resolutione syllogismus habens propriam figuram. Cognito enī quomodo resolui tur cognoscitur quomodo componitur: non item contra. Nam Idiota non ignorat nominū & verborum compositionem in ordinem finire ac dicere videlicet Socrates ambulat. Soluere autē nō idem scit dicendo qd̄ est nomen quod verbum. Prima autē analytica dicuntur q̄ de simplici tractans syllogismo videtur ad materiam sine forma ppositionem habere. Et qm̄ prius est genus q̄ species propria Simplex autē & vniuersalis syllogismus gen⁹ est tam demonstratiui q̄ reliquorum syllogismoq; spe-

Syllogismi ex cognoscēte.

Ex cognito

Ex cognitione.

Cur Analytica dicunt

Cur priora dicuntur.

clebus. Ex quo congruũ videbatur. Primo hęc quasi de genere priora. Secũdo de demonſtratiuo quasi de ſpecie poſteriora vocare. Aiũt pręterea. XL. reſolutionũ libros in antiquis bibliothecis pmiſcue fuiſſe inuentos: & hos quattuor tm̃ Ariſtotelis ex genere dicendi & ſtili naſo iudicatos. In primo nãq; libro docet de forma ſyllogiſmorũ. In ſecundo de Materia: Formam enĩ dicimus ſyllogiſmorũ concluſionem: materiã vero propoſitiones. Sicut enĩ cõcluſio cuius gratia eſt dicit forma: ſic & propoſitiones cauſa concluſionis. Primus Item diuiditur in partes tris. In prima de generatione ſyllogiſmi: i ſecunda de inuentione Propoſitionũ. In tertia de reſolutione Syllogiſmorũ. Primo definit: Quot p poſitionũ ſpecies. quid ſit terminus quid ſyllogiſmus. Dici de ineſſe De nullo. prima normalia Syllogiſmorũ qm̃ per illa duo probari rite poſſunt Syllogiſmi Primæ figurę ad eamq; reliquas figuras duas reduci. Hæc ex Philopono. DE CONVERSIONIBVS deinde differit quas ἀντιστροφας vocat. Eſt enĩ Conuerſio cõſectariũ quoddã ab argumento diſtinctũ: inter duas propoſitiones categoricas cõſiſtens. Fit enĩ trifariã Simpliciter: ex accidẽte & p cõtrapoſitionem. Simplex conuerſio eſt mutatio prędicati in ſubiectum: & cõtra manente eadẽ qualitate & q̃titate vt vniuerſale abdicatiuum. Si enim omnis voluptas bonũ non eſt: omne bonum non eſt voluptas: Vniuerſale aũt dedicatiuum non neceſſario ſequitur conuerſio: non enĩ ſi omnis voluptas eſt malum. Omne malum eſt voluptas Niſi forte addatur differentia ſeu proprium aliquid: vt omnis voluptas eſt malũ iucundũ: omne malum iucundũ eſt voluptas: Omnis homo eſt animal rationale. Omne animal rationale eſt homo. At in particularem pbe conuertit̃: vt ſi omnis voluptas eſt malũ: aliqd̃ malũ eſt voluptas. Eadem quoq; ratio de vniuerſali abdicatiua in particularem abdicatiuã. Quibus ferme duobus modis mutata q̃titate, ex accidente fit cõuerſio. Rurſus igitur Particularis dedicatiua habet neceſſariã cõuerſionẽ: vt ſi quędam voluptas eſt malum: quoddã malum eſt voluptas. Particulare vero abdicatiua nõ habet neceſſariã conuerſionẽ. non enim ſi quoddã animal non eſt riſibile: quoddã riſibile non eſt animal. Vniuerſalis aũt abdicatiua: & particularis dedicatiua neceſſario ac ſimpliciter conuertuntur: vt nulla voluptas eſt bonũ. Aliquod bonũ nõ eſt voluptas. Vniuerſalis dedicatiua & particularis abdicatiua nõ neceſſario conuertuntur: niſi per particulas indefinitas: vt ſi omnis voluptas eſt malum; aliquod nõ malum non eſt voluptas. Qua conuerſione vtitur Cicero in rhetoricis: Particularis abdicatiua ſimiliter: vt ſi quoddã animal non eſt riſibile: quoddã non riſibile nõ eſt animal. In his igitur vltimis duobus Conuerſionẽ noſtri dialectici appellant per contrapoſitionẽ: de qua Ariſtoteles mentionẽ non fecit: quia quũ agat de conuerſione tanq̃ cauſa & origine perficiendi ſyllogiſmi: ac ad integritatem abſolutã reducendi nõ neceſſarium duxit nouas aut indefinitas ſummere particulas. Adfertur etiã methodias fere idem per quem propoſitiones de contingente & neceſſario ineſſe conuertant̃. De poſſibili non ponitur: q̃ contingens ſequat̃: & impoſſibile neceſſariũ. DE INCEPS de Syllogiſmi creãdi ratione qui ex duabus propoſitionibus & tribus terminis continetur maiori: minoriq; extremo ac medio: figuris inſuper tribus & modis. xiiii. qui ſub his verbis græcis apud Ariſtotelẽ cõtinentur. γραμματα ετρα ψετραφιδι τεχνικοσ, ετραψε κατεχε μετριον αχολον, απαστι ζευαροσ ισακισ αυριδι ομαλοσ φερισοσ. Quando igitur in prima figura tres termini ſic ſe habent: vt poſtremus id eſt minor extremitas ſit in toto medio id eſt illi ſubiiciatur vniuerſaliter & dedicatiue: & mediũ ſit in toto primo ſic vel non ſic id eſt dedicatiue vel abdicatiue maiori extremitati ſubliciat̃: erit illatio perfecta: Medium igitur ideo dictum q̃ alterum extremorum videlicet min⁹ ſit in eo & ipſum in altero hoc eſt maiore cõſiſtat. Hæc in prima per has lras adnotauit phs A. B. C. Per a mai⁹ intelligit extremum per. b. medium per c. min⁹ verbi gratia in primo modo ſi a de omni b & b de omni c prędicatur: neceſſe fuerit A de omni C prędicari. In ſecundo modo: Si A de nullo B: & B de omni prædicetur: neceſſe fuerit a de nullo c prędicari. In tertio ſi a inſit omni b & b alicui c neceſſe eſt a alicui c ineſſe. In quarto ſi a nulli b inſit & b alicui c tunc neceſſe eſt a alicui c ineſſe. Secũda figura toridẽ lris cõſcribitur. M. N. X. Per m mediũ per n maius extremum per x minus adnotatur. Mediũ aũt hic extremoq; extimũ eſt ac ordine primũ eo q̃ de vtriſq; prędicatur extremis: maius aũt extremũ in medio ſitũ quia de minori & ipm prędicat̃: verbi gratia Si m de nullo n prędicatur: de x aũt omni: ergo n de nullo quidem x prędicatur. Conuerſa enĩ maiore ſimpliciter: habebitur ſecundus modus primæ. In ſecundo mõ ſim prędicat̃ de omni n & de nullo x neceſſe eſt m de nullo x prędicari. Nam minore conuerſa ſimpliciter & pręmiſſis tranſpoſitis erit ſyllogyſmus in ſecundo primæ. TERTIA figura tribus itẽ litteris notatur P R S Per p maius extremũ per r minus per S medium. Medium enim hic item extimum ac vltimum in ordine: extrema vero pręcedunt quia de medio prędicãtur: vt in Darapti. Omne s eſt p omne s eſt r ergo quoddam r eſt p. qd̃ probatur cõuertendo minorem per accidens ex quo fit ſyllogiſmus in tertio primæ: deinde per impoſſibile capiendo oppoſitum illationis pro maiore & minorẽ pro mi-

XL. Analytico: ũ libri reperti

De diuiſiõe operis.

De ordine ſyllogiſmorum.

De medio & extremis

no re ad inferendum oppoſitum contrarium maioris in celarent. Secũdo modo in Felapton. Nullũ s eſt p omne S eſt r ergo quoddã r non eſt p. Probatur autem reducendo ad ferio minore cõuerſa per accidens: deinde reducendo per impoſſibile ad barbara capiendo oppoſitum contradictorium illatiõis cum minore ad inferendum contrarium maioris. Tertio modo in Bocardo: quoddam s nõ eſt p. omne s eſt r. ergo quoddam r non eſt p. Quod probat Ariſtoteles bifariam primo reducendo per impoſſibile quia ex oppoſito contradictorio illationis cum maiore infert oppoſitum contradictorium maioris in barbara. Deinde per impoſſibile per expoſitionem ſumendo aliquod particulare ſub s n. hoc modo: hoc s n. non eſt p. hoc eſt r ergo quoddam r non ẽ p. COMmunia vero figuris omnibus vnã propoſitionem dedicatiuam ipſorum quãlibet habere: & vnam vniuerſalẽ neceſſario. In nulla figura cõſtate ſyllogiſmum vel ex duabus abdicatiuis vel ex duab⁹ particularibus premiſſis. Propria vero ipſorum ſunt primæ quidem figurę minorem propoſitionem habere ſemper dedicatiuam: ſiue vniuerſalis ſiue particularis ea fuerit: & maiorem vniuerſalem ſemper dedicatiuam ſiue abdicatiuã: illationẽ vero indifferentem. Præterea in prima figura medium ſubiectum quidem maioris erit & prædicatũ minoris Vt voluptas vitium: Luxuria voluptas: Luxuria vitium. In hac enim quandoq; maior propoſitio minori poſtponitur: cognoſcitur autem q̃ ipſius prędicatum in dilatione repetitur: vt homo animal rationale: animal rationale eſt mortale: homo eſt mortale: mortale nanq; repetitur: In ſecunda prędicatum ponitur vtriuſq; extremi: vt homo animal: lapis non animal: homo non lapis. In tertia vtriuſq; ſubiectum vt homo animal: homo rationale: animal rationale eſt: Quapropter verſus q ſubici ſolet per notas ſatis vſum memorię ſuppeditat Sub prę prima: bis præ ſecunda. tertia bis ſub. Præter autẽ hos: alii traduntur modi indirecte inferendi. Ex maiore enim dedicatiua q̃ tacunq; ſit: & minore vniuerſali abdicatiua ſyllogiſmus in quacunq; figura conſtat ad indirecte inferendum minorem extremitatem de maiore. Quapropter duos modos omni figurę communes ponit Ariſtoteles videlicet Fapeſmo & Friſeſomorum de quibus exempla adducit: eoſq; per ſimplicem conuerſionem: commutationemq; premiſſarum adſumptionũ perficit. SED omnium facile perfectiſſima prima figura vnde & demonſtrationes & proplemata ſumuntur: & ad quã ceteræ reducuntur: per conuerſionem aut per impoſſibile. Nam vniuerſales ſecundæ figuræ ad modos primæ per cõuerſionem abdicatiuę vniuerſalis rediguntur: particulares vero ſecundæ per impoſſibile. Eadem ratione & modi particulares primę ad vniuerſales ſecundæ: nam Ariſtoteles Darii ad Cameſtres reducendo capit contradictorium illationis pro maiore: ac minoris contradictorium infert. Ferio autẽ ad Ceſare: contradictorium illiationis pro maiore: & maiorem pro minore capiendo: ac minoris contradictorium inferendo. Item Syllogiſmi vniuerſales tertiæ reducuntur: continuo per impoſſibile ad modos vniuerſales primę: & modi particulares in quibus altera premiſſarum eſt particularis: rediguntur item continuo ad modos particulares primæ per conuerſionẽ & modi particulares primæ ad vniuerſales eiuſdẽ figurę. MEDII deinceps reperiendi artem oſtendit, in qua primum antecedentia: conſequentia & extranea prædicati & ſubiecti illationis inſpicere oportebit: extranea namq; abdicatiua ſunt: reliqua vero duo dedicatiua: ac quãto vniuerſaliora & veriora tanto efficaciora: Igitur in barbara medium conſequens ſubiecto illationis ac antecedens eiuſdem prędicato eſſe oportet. In Darapti medium antecedens: tam ſubiecto q̃ prędicato illationis ſuetit. In vniuerſali autẽ abdicatiua ſecundi modi primæ vel primo ſecundæ mediũ conſequens ſubiecto erit: & extraneũ prędicato: In vniuerſali abdicatiua ſecundi modi ſecundę mediũ conſequens prędicato: & extraneũ ſubiecto. In particulari abdicatiua ſecundi modi tertiæ medium antecedẽs ſubiecto ac extraneum prædicato. Hæ itaq; quinq; coniugationes Ariſtoteles p notas hoc modo demonſtrat. Sit a prędicatũ illationis b vero cõſequens illi. c antecedens. d extraneum prędicato. E autem illationis ſubiectum f illi conſequẽs: g antecedens & h ſubiecto extraneũ. His igitur poſitis ſiquis primã probare velit illationem vt omne e ſit a: p medio ſumat e f ſic in primo primę arguendo Omne e f eſt a: Omne c eſt e f ergo omne c eſt a. In ſecũda autẽ cõiugatione ſiquis inferat quoddã e eſſe a p medio ſumat c g: in primo tertię arguendo Omne c g eſt a: omne c g eſt e: ergo quoddã e eſt a. Tertio ſiquis inferat nullũ e eẽ a. p medio ſummat d f: in ſecũdo primę arguẽdo Nullũ d f eſt a: oẽ e eſt d f ergo nullũ e eſt a. Quarto ſi inferat nullũ e eſſe a. p medio b h ſumat ſic in primo ſecundæ arguẽdo. Omne a eſt b h: nullũ e eſt b h: ergo nullũ e eſt a. Poſtremo in ſecũdo tertię ſiqs particularẽ abdicatiuã p bãdo inferat quoddã b nõ eſſe a: p medio ſumat d g arguẽdo Nullũ d g eſt a Oẽ d g eſt b ergo quoddã b nõ eſt a. Tris ad hęc inutiles ponit itẽ cõiugatiões. Primã quãdo tã ſubiecto q̃ p̃dicato illationis mediũ conſequẽs fuerit qa ſyllogiſmus aut ex oĩbus dedicatiuis in ſecũda figura argueret aut oĩbus abdicatiuis. Secũdã quãdo mediũ p̃dicato

Cõia & propria figurarum.

Reductio ſyllogiſmorum.

De inuenię domedio.

fuerit antecedẽs: & extraneũ ſubiecto qa argueretur ex minore abdicatiua in prima figura. Tertiã qñ mediũ vtrique fuerit extraneũ: qa ex oĩbus abdicatiuis argueret. Poſt hęc Octo ponit canones qbus ex obliqs ſyllogizare poſſim⁹ vt cõtrarioꝝ ẽ eadẽ diſciplĩa. Deĩde mõſtrat quomõ oĩa cõſectaria nõ ſyllogiſtica. & reduplicatiua ad ſyllogiſmũ reducant nã nõ oẽ qđ neceſſario cõcludit ſyllogiſm⁹ erit. eſt em̃ cõſectariũ argumẽtatio cui⁹ antecedẽs ẽ loco ad ſũptoꝝ cõſeqns loco cõcluſiõis. Debem⁹ igit̃ id ĩ duas diducere ptes. & deĩde cõcluſionẽ inferre. Verbi gra. Si homo ẽ Aĩal eſt. Et ſi aĩal eſt ſubſtãtia eſt. Ergo hõ ſubſtantia. Reſoluere itẽ termios ĩfinitos. vbi oſtẽdit ꝙ abdicatiua de p̃dicato finito nõ eqpat̃ dedicatiuę de p̃dicato ĩfinito: vt nõ ẽ bonũ. Et ẽ nõ bonũ. Verbũ em̃ ĩfinitũ vt dicit̃ prio peri hermenias nihil ponit. Igit̃ dedicatiua de p̃dicato ĩfinito abdicatiuã de p̃dicato finito recte cõſeqt̃. Nã bene ſeqt̃ ẽ nõ albũ. ergo nõ ẽ albũ. Sed nõ cõtra. Abdicatiua de p̃dicato finito dedicatiuã de p̃dicato ĩfinito nõ valet cõſeq. nõ em̃ ſeqt̃ hoc nõ eſt lignũ albũ: ergo hoc ẽ lignũ nõ albũ. Dedicatiua de p̃dicato finito abdicatiuã de p̃dicato ĩfinito recte conſeqt̃ vt hoc eſt albũ. Ergo hoc nõ eſt albũ. Abdicatiua de p̃dicato ĩfinito dedicatiuã de p̃dicato finito nõ cõſeqt̃. Nõ em̃ recte dicit̃ nõ eſt lignũ nõ albũ: ergo eſt lignũ albũ. Ex his duo Catholica: Dedicatiua de p̃dicato finito & dedicatiua de p̃dicato ĩfinito vt eſt Albũ & eſt nõ albũ nequeũt ſimul eẽ. Alterũ: abdicatiua de p̃dicato finito & abdicatiua de p̃dicato ĩfinito nõ ſe iuicẽ cõſequunt̃ tñ poſſunt ſimul eſſe. Quia qđ non eſt lignũ album Non eſt etiam lignũ non album.

De Conſectariis.

De ĩfinitis.

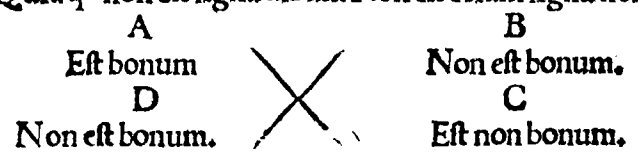

De poteſtatibus Syllogiſmi ſimplicis.

POST hęc de poteſtatibus ſiue proprietatibus ſyllogiſmi ſimplicis quid valet ex forma ad verum ſeu falſum oſtendendum. Sunt em̃ ſex in hoc verſu per notas conſcripta Plus: falſo. circum: conuertitur: impos: & oppos. Prima enim eſt poteſtas eũdẽ ſyllogiſmũ plura inferre poſſe Symperaſmata qđ contingit. primo per illationis conuerſionem quando videlicet ex duabus p̃miſſis altera concludit aut quãdo colligit ſub vno diſtributo plura ſub eo cõtẽta. Secũda poteſtas quãdo ex falſis vera cõcludit. In quo catholicũ illud eſt. Qđ ſi concluſio ſit falſa neceſſe eſt ambas vel alteram pręmiſſarum eſſe falſam. Secundo ſi cõcluſio ſit vera non neceſſe vtrãq; vel alterã p̃miſſarum eſſe verã. Tertio qđ verum ex falſis non ĩfert propter quid ſed quoniã. Deinde ꝙ in omnibus figuris ac modis poteſt ex falſis vera concludi verbi gratia. Animal in omni ligno. lignũ in omni homine Animal in omni homine. Et rurſus ex vna falſa Inanimũ in omni ligno. lignũ in omni lapide. Inanimũ in omni lapide. Et itẽ albũ in omni animali Animal in omni niue Albũ in omni niue. Similiter in Secunda figura & in tertia vt Animal in omni lapide Animal in nullo homine lapis in nullo hoĩe. Itẽ inanimũ in omni lapide Inanimũ in oĩ ligno. lapis in omni ligno. Tertia poteſtas qñ Syllogiſm⁹ eſt Reciprocus ab oratoribus vocat⁹ a noſtris aũt dialecticis circularis. Fit em̃ ex altero adſumpto cũ cõcluſione cõuerſo: alterũ inferẽdo adſumptũ: Videlicet omne riſibile eſt homo Oĩs homo ẽ riſibilis oẽ riſibile ẽ hõ. vtilis eſt qñq; demõſtrationi: vtit̃ eo Ariſtoteles in. viii. phyſicoꝝ vbi p eternitatẽ motus mõſtrat primũ motorẽ eẽ imobilẽ. Deinde reuertẽdo p̃ imobilitatẽ demõſtrat primũ motorẽ eẽ ęternũ. Fit aũt. in prima figura ĩ modis dedicatiuis In tertia vero in modis abdicatiuis: Sẽpꝝ pticulare cõcludit. Quarta poteſtas ſyllogiſmus cõuerſiu⁹: eſt em̃ ex oppoſitõe illatiõis cũ altero abſumptoriũ iferre oppoſitũ alterius abſũpti capiẽdo cõtrariũ ſiue cõtradictoriũ illatiõis. Vt oĩ ineſt c. & nulli ineſt c. vel oĩ ineſt c: & nõ alicui ineſt c. Quĩta ptãs ad Impoſſibile. q ab Ariſtotele cõparat̃ ſyllogiſmo cõuerſiuo Cõuenit aũt tripliciter primo ꝙ ſunt ex eiſdẽ terminis & figura. deĩde ꝙ ſyllogiſm⁹ hic ẽ cõuerſiuus & ad ĩpoſſibile. Tertio ꝙ pcedit ex oppoſito alicui⁹ ppoſitiõis. Differũt aũt ꝙ ad Impoſſibile nõ ſupponit aliquã illationẽ ſyllogiſticã: ſed ſolũ aliquã ppoſitionẽ abdicatiuã a reſpõdẽte cõuerſiu⁹ vero ſemp ſupponit aliquã ſyllogiſticã illationẽ. Deĩde cõuerſiu⁹ valet ad oſtẽdẽdã Cõſequẽtis cõgruitatẽ: ſed ad ĩpoſſibile valet ad oſtẽdẽdã alicui⁹ ppoſitionis veritatẽ. Tertio ad ĩpoſſibile ſemp pcedit ex altera falſa: ſed cõuerſiu⁹ põt ex vtraq; vera pcedere. Quarto ad ĩpoſſibile pcedit tãtũ ex oppoſito cõtradictorio: cõuerſiuus aũt tã ex cõtradictorio q̃ cõtrario. Sexta poteſtas ex oppoſitis. Oppoſitoꝝ aũt q̃dã ſunt ſecũdũ veritatem quędã ſm̃ locũ. Sunt aũt ſm̃ locũ ex abdicatiua & dedicatiua dãdi ſubiecti & p̃dicati

Ex falſis vere inferre

Syllogiſmus Reciprocus.

Poteſtas ex oppoſitis

Et sunt q̄dr uplicit er ex q̄bus tm̄ dedicatiua pticularis & abdicatiua pticularis nō sunt fm veritatē. In prima figura nō fit ex oppositis: in quo loco Aristo. septē Catholica narrat. Post hęc de tribus pęccātibus q̄ accidūt cōtra potestatē syllogismoꝝ. Primū petitio principii circa syllogismū reciprocū: Deinde pęccans cōtra syllogismū p impossibile quod est nō pp hoc accidere falsum: qđ intelligitur. nam propter hypothesim datam accidit falsum. i. sequitur falsa cōclusio. Differtq; a nō causa vt causa: cōuenitq; aliq̄ ex parte. Duo sunt oīno modi q̄bus fiūt nō pp hoc accidere falsum. prior manifestus q̄n hypothesis cōuenit in aliquo termino cū cōclusione illata impossibili. Tertius pęccās cōtra oppositā est: vocatq; fallacia cōtra riq; deceptiōis: quo aliqs simul opinat cōtraria: vbi Arist. cōcludit q; nō possum⁹ de eodē hre opiniones cōtrarias: facileq; ꝓbat: q̄n nō possunt cōtraria eidē simul inesse. Deinde tria de eligēdo ꝑcepta tradit: q̄ sunt in libr. Topicoꝝ repertita. Postremo de instātia: inductione: exēplo: & enthymemate. Est em̄ instātia propositio ꝓpōni contraria: habetq; hęc catholica vt possit esse vniuersalis & particularis: Sed ꝓpositio cōtra quas fert semp vniuersalis: præter ea fit in duabus tm̄ figuris: prima & tertia: verbi gr̄a ꝓbatur q; cōtrariorū eadē est disciplina Cōtra instatur in prima figura. Nullorum oppositorū eadē est disciplina: sed omia cōtraria sunt opposita: ergo nullorū cōtrariorū eadē est disciplina. In tertia figura cōtra vniuersalem abdicatiuam p̄r particularē dedicatiuā sic. Cuiuslibet sanāris & morbum inducētis est eadem disciplina: sed sanans & morbum inducēs sunt cōtraria. ergo aliquorū contrariorū eadem est disciplina. Ratio cur nō fiat in secūda: q; in ea semp̄r inferatur abdicatiue: at instātia fit in illa vbi possit opposita concludi. Inductio procedit ex omnibus singularibus. Exēplum vero ex aliquibus tantum singularibus. Q̄d sic deduci potest. Thebanos aduersus Athenienses pugnare incōmodum: sed Thebanos pugnare aduersus athenienses est vicinos aduersus vicinos pugnare: ergo vicinos aduersus vicinos pugnare: incōmodum. In Syllogismo autem p̄r inductionem totum ex singularibus congestum pro medio capi debet. Et subiectum passionis p minori extremitate: passio vero pro maiore: vt sic arguendo in tertia figura. Omne qđ est homo equus mulus & reliquū i aīali genere nō carēs morbis afflictat sed omne qđ est hō equus mulus & reliquū in aīalium genere nō caret morbis: ergo oīe animal non carens morbis afflictatur. Deductio est syllogismus cuius assumptio maior per se nota est & minor dubia: sed æque ac magis credibilis cōclusiōe: vt oīs disciplina est docilis virtus est disciplina: ergo virt⁹ est docilis. Enthymema signū p medio hz: q̄d pdigiū vocat. & insolutū quū altera retinet in mēte: Solutū vero quū ad syllogismū reducit pfectū: vt mulier q̄ lac habet ꝑpit: hęc mulier & reliq̄. Quapp ad signa deprēdenda de physiognomia loquit: vt habēs sūma corporis crassiora magno est aīo: Leo habet & rel. Ad hęc Albertus ingt latā habere frontem signum liberalitatis.

Tria cōtra potestatē syllogismorum

De eođ duę cōtrarię opiniōes nō pñt haberi.

De instātia

De exēplo.

De īductōe

Deductio

Enthymema.

¶ In posteriora Analytica.

QVo modo fiat demōstratio & ex quib⁹: & qđ ab aliis differat ostēdit in hoc primo lib. Nā in aliis syllogismis mediū cā cōclusiōis ē: nō aūt rei In demōstratione aūt mediū & illatiōis & rei. Oīs igit doctrina ex p̄existēti cognitione fit: qđ ꝓbat p inductionē ex diuersis disciplinis p quas acq̄rit sciētia. Primū qdem ex mathematicis: q̄ p dignitates mōstrant p se notas. Deinde ex dialecticis q̄ fiunt p syllogismū ex p̄cognitiōe vl̄is: ipsa quoq; vl̄ia in infinitū nō ꝓcedūt: alioqn sciētia nō esset. Insup e sensu & singulārib⁹ depndunt vt de ignis caliditate facto piculo colligim⁹ vl̄em cām & ꝓpōnē q; ignis sit calidus. Tertio p̄existētē cognitionē ex rhetorica oñdit q̄ p inductionē & exēpla ꝓcedit. Dicit igit ex primis veris necessariis imediatis & notis causis cōclusionis demōstrationē eē: in q̄ definitiōe plurib⁹ insistit verbis. Ponit nāq; ex necessariis fit q̄nq; vera cōclusio sicut diximus supi⁹ in syllogismo simplici & dicit nō pp quid. Ex imediatis. i. ꝑriis q̄n vna quęq; sciētia habet ꝓpria & cōia principia. Cōmunia vt si ab ęqualibus ęqualia demas: q̄ restant ęqualia sunt. hoc est cōmune arythmeticę & geometriq̄. Propria sunt de q̄bus supponitur q; sint & de quibus in vnaquaq; scientia demōstrant proprietates vt vnitas in arythmetica & notæ & lineæ in geometria. Supponit etiā quoad proprietates qđ significat par & impar & triāgulus. Quapp tria sunt quę dicit Aristoteles nō oportere demōstrari: sed tantū supponi videlicet: subiectū quid est: & q; est. Proprietas em̄ rei seu definitio dicitur: qđ est & Dignitas q; est. Nam per hæc tria iam suppositā fiunt demonstrationes. Deinde dicit

ex primis: ꝙ priora ſunt aliis alia vt naturę priora vniuerſalia ſicut hō: nobis vero ptícula ria vt Socrates: Itē cauſato prior p̄ter q̄dā q̄ ſimul ſunt: vt ſol & ſplēdor eius. ſimul em̄ p̄no- ſcit̄ ſol & cā ſplēdoris: igit̄ demōſtrationē e primis cauſis nō nobis ſ3 naturę fieri iubet. verbi gr̄a Luna deficit qm̄ opponit̄ vmbrę terrę cā oppoſitio eſt: eclypſis vero cauſatū & vocat̄ ſyllogiſmus ꝑpter qd ꝙ ſm demōſtrationē & cām naturę prima cā eſt. At cōtra cū dicimus:

Quod eſt. ꝑp quid eſt

Luna opponit̄ terrę: qm̄ deficit: cauſatū & nobis prius notū loco cauſę ponimus qd̄ minime demonſtrat vocat̄q; ſyllogiſmus Q d̄ eſt: & rurſus planetę nō coruſcant: qm̄ ꝑpe ſunt ꝑp qd demōſtrat. At cōtra planetę ꝑpe ſūt qm̄ coruſcāt dicit̄ qd̄: ac minime demōſtrat. Sed vt hęc ratio latius pateat Scire p̄r qd̄ aut ꝑp qd multipliciter differt. Primo qdē in eadē ſciētia du pliciter: vno mō ſi p cauſas ꝑpinquas ꝑpoſitiones fiāt ſyllogiſmus ꝑp quid ē. Si aūt mediū aliqd̄ interuenire queat: qd̄ erit verbi gr̄a: Non reſpirat lapis qm̄ nō aīal ſyllogiſmus qd̄ eſt. Nā cauſam verā & abſq; medio nō affert. Multa em̄ ſunt aīalia quę nō reſpirant. Sed qd̄ pul monē non habet dicere debuit. Altero mō cum ex cā cauſatum cōcludit. Propter quid eſt. Si vero ex cauſato cauſam. Q d̄ erit vt ſupra de lunę eclypſi dixim⁹. Scd̄m vero aliā at̄q; aliā ſcientiā. Q⁹ & ꝑpter qd differunt: in ſubalternis videl3 ſciētiis: vt harmoniaca ad arythme ticā: Optice ad geometriā: Machinatura ad ſymmetriā phenomona ad aſtrologiam: in his

Medicina ad geome.

igit̄ ſi optice ꝑ principiū optices demonſtrat̄ & harmoniaca ꝑ harmoniacā: & ſic reliqua ſyl logiſmus qd̄ fuerit. Si vero illud ꝑ Arythmeticā: hoc vero p̄r geometriam ꝑpter quid erit. Ratio ꝙ ſubalternę ſcientię ſciunt̄ ꝑ ꝙ ē & nō ꝑpter quid eſt: ſubalternātes vero ꝑpter quid. Quędā vero non ſubalternę ſcientiæ ſe inuicē ſic habēt vt altera probet p̄r ꝙ. altera ꝑpter quid: videlicet medicina ad geometriā hoc mō. Q⁹ rotunda vulnera tardius ſanant̄ medici

Reciproca demōſtratō

eſt tm̄ videre: ꝑpter quid vero geometriæ. Circulus videlicet eſt p̄ter alia plana cōplectens plus eſt loci & angelor̄. In cunctis igit̄ ea demū ꝑpoſitio citra mediū fuerit: qua res vera ac eadē & nō ęquiuoca vel alia demonſtrat̄: vt triangulus qua triangulus & nō figura tris hēt angulos duobus rectis ęquales. Reciproca demonſtratio plurifariā fit: vno modo fit varian do genus demonſtrationis videlicet ꝙ eſt in ꝑpter quid eſt: vel contra. Quando vero cau- ſa ignoratur ꝑ effectū: non tamen conuertibilē demonſtrat̄: videlicet ꝙ eſt. Si vero effectu cauſa notior tunc p̄r cauſam videlicet ꝑpter quid ꝑceditur. Secundo variādo vnū genus cauſę in aliud genus cauſę: vt demonſtrando cauſam finalē ꝑ efficientē & cōtra. Tertio mō q̄n notitia alicuius illationis ꝑ plures accipit̄ demonſtrationes: tunc illatio p̄ōt eē notior qualibet p̄miſſarum ſeparatim ſumpta. Quarto mō q̄n illatio ſolū demonſtrat̄ per vnam demonſtrationē & ipſa aſſumit̄ ad ꝑbandā aliquā p̄miſſam non variando genus demōſtra- tionis: nec genus cauſę: & hoc inuſitatū: nec fere poſſibile. Poſthęc reliqua definitionis exe- quitur: qm̄ demōſtratione ex neceſſariis & vniuerſalibus cōſtare dixit. Vniuerſale oſtendit

De vlī. In omni Per ſe. Scd̄m ꝙ ipſum

eſſe illud p̄dicatum quod ineſt alicui ſubiecto: tribus modis: in omni per ſe & ſm ꝙ ipm: in omni dicit̄ qd̄ nihil extra relinquit ex his quæ ſubiiciunt̄ ei: vt aīal om̄e eſt eſſentia: & in cœ loſydera. Nam cœlum Sol luna ꝑ vniuerſalibus demonſtrant. Per ſe aūt triplicit̄: Primo cum de eſſentia dicit̄ prima: vt Socrates p̄r ſe eſt ens: ambulans vero ſiue albus eſt accidēs: & aliud quoddam ens: ſecūdo cū ꝑprietates ſubiecti dicunt̄ vt par & impar in numero lon gitudo & latitudo in ſuperficie: ſimitas in naſo. Tertio dicit̄ in duabus illis cauſis: formali vi delicet vt corpus ꝑ aīam viuit: & efficiēte: vt aqua ꝑ ignē caleſcit. Per ſe autē & ſm ꝙ ipſū idē penitus eſſe dicit: verbi gr̄a Nota ineſt lineę ſcd̄m ꝙ ipſum: id eſt ſecundum ꝙ triangu- lus & p̄r ſe etiam ineſt: e tribus his modis ſecundo modo ſciētia demonſtrat̄. Definitio igi- tur demonſtrationis initium eſt: & abſq; medio propoſitio: verum non omnis. Eſt enim quę dam definitio lato vocabulo: quę deſcriptio eſt quum ex accidentibus rē deſcribimus. Hic aūt ex rei eſſentia ponitur. Dependet autē aut ex materia aut ex forma: aut ex vtraq; verbi gratia: Ars oīs ſubiectum habet quod eſt materia & finem qui eſt forma. Ars igitur naualis cum dicitur nauium factiua Definitio ex forma fuerit. Et rurſus naualis ars quę circa ligna verſatur: & nauium factiua ex materia & forma definitio perfecta fuerit. Nam alterum ſo- lum nequaq̄ proba definitio: Igitur materialis p̄r medium formalis eſt concluſio. Forma- lis autem principium proximum demonſtrationis: vt ars naualis circa materiam verſatur quoniā nauigior̄ actiua. At contra nullus ꝑ materiā mōſtrat. Nō em̄ ars naualis nauigio- rū factiua: qm̄ circa materiā verſat̄. Itēira eſt feruor ſanguinis circa cor: materialis definitio Si addatur appetitus triſtitiæ formalis eſt. Sed in definitione at̄q; demonſtratione diuerſa

positio. In prima materialem pręponimus ac ita dicimus: Ira feruor est sanguinis circa cor qm̃ tristitiam appetit. In demonstratione vero contra formalis pręponitur: hoc modo Iratus appetit tristitiam appetenti vero tristitiã feruet circa cor sanguis: Irato ergo feruet circa cor sanguis. Si enī dicem⁹. Irato feruet circa cor sanguis. Feruens autem circa cor sanguis appetit tristitiã mentietur: non enī omis circa cor sanguine feruens tristitiã appetit. Sunt nanq; aliæ causę ppter quas sanguis feruet circa cor vt febris. Non refert: vt in enuntiatione sit rectū vt Iratus: in illatione vero variet casum vt irato. Differit Prætereą de scientiis subalternis quæ sunt illæ quæ partē ab altera scientia subiecti vel medii recipiunt. Quattuor sibi conditiones expetunt: primo vt subiectum eorum sub superiorum scientiarū subiecto sicuti pars in toto cotineatur. Secundo vt subiectum scientię superioris ad scientiæ inferior̄ subiectum per differentiam accidentalē contrahat quod si per essentialem contrahat tunc ip̄orū eadē erit scientia. Tertio q̄ talis differentia contrahens non cām ducat ab illo superiore. Quarto q̄ subiectum scientiæ inferioris sit aliquid cōstitutū ex subiecto scientiæ superioris cū aliquo addito; q̄ quidem additum constituat vnū ex accidente cum illo superiore. Illud vero faciat vnū ex accidente cum altero q̄d prędicatur de altero contingenter. In quarto huius libri tractatu de differentia ponit monstrando per quod est & propter quod est in eadē scientia q̄d supra attigi. Per effectum vero cōuertibilem possumus quadrifariam demonstrare: primo quando mediū excedit minorē extremitatē & conuertit̄ cū maiore: vt quicqd non coruscat ppe est; Luna non coruscat ergo Luna prope est. Secūdo q̃n mediū excedit̄ a minore extremitate: recte fiet demonstratio particularis: vt quicqd non coruscat est prope: stella non coruscat ergo stella est prope. Tertio quādo mediū excedit̄ a maiore extremitate: vt quicqd mouetur motu ꝓgressiuo habet animā sensilem; sed animal mouetur sic: ergo. Quarto cū mediū excedit maiorē extremitatē tunc nō potest fieri demonstratio quia effectus procedens a pluribus causis non potest alterā illarum concludere. E tribus aūt figuris prima & in primo modo demonstrationi magis conuenit q̄ in ea partes definitionis magis innotescāt. Nam definitio demonstrationis initiū est. deinde q̄ adfirmatio negationi prestat quia per se probat. Negatio vero adfirmatiōe indiget: non enī ex omnibus abdicatiuis fit demonstratio. Insuper Categorica siue positiua vtilior hypothetica; q̄ in hac propositionis cōditio perfectę ꝓbationi officiat. In Sexto tractatu differit de syllogismo Ignorationis & deceptiuo q̄ dupliciter fit: primo simpliciter quando ex falsis in materia peccat; quod accidit cum quis opinatur oppositū alicui⁹ principii vel conclusionis sine aliquo ductu rationis: vel quādo adsentit oppositis principiorum vel conclusionis ob aliquā rationē quā nesciat dissoluere. Alio modo quum in forma peccat hoc est in modo & figura: quapropter nō syllogismus sed paralogismus appellatur. Prēterea docet quomodo sensus potestate occupata: mentis cognitio etiā tollitur cum ex illa dependeat. Dein q̄ in demonstratione non est processus in infinitum: est q̄ in definitionibus quidā status vltra quē sursum in prędicatis nō altius neq; deorsum in subiect̄ vlteri⁹ itur Dein q̄ vnitas habitus scientiæ sumitur ab vnitate subiectorū. Distinctio a distinctione principiorū. Dein vtrum principia scientiarū sint eadē Respondet q̄ principia scientiarū duplicia sunt cōmunia & propia: complexa & incōplexa. Cōmunia vocantur ex quibus: Ex his enī demonstrant̄ proprietates subiectorū. Propria vero circa q̄ dicunt. Et hæc sunt subiecta scientiarū circa q̄ scientia versat̄ sicuti in Arythmetica numerus est subiectū: & in geometria magnitudo. Itē nō potest ab eodē intellectu de eodem obiecto simul & semel haberi scientia & opinio. In quo differit quid scientia ab opinione & scibile ab opinabili differt altera de vniuersali & necessario: altera de cōtigēte & nō necessario: & alit se habere possibili. LIBRO. II. De Scibilibus differit cum libro supiore de demonstratione q̄ scientiā gignit tractasset. Dicit enim quæ vere sciuntur sunt totidem, quot quæruntur: Quæruntur autem Duo Si est & qd est. Cognoscūtur autē totidem videlicet Q̄z est & propter quid est. Quot ingt quęsita problemata tot sunt modi secundū quos scimus. Problema & cōclusio eadē est subiecto ratione autem diuersa. Cum enim per interrogationem sit dicitur problema: cum per demonstrationem cōclusio. Similiter & quęsita & cognita: eadem sunt subiecto ratione vero altera: Si enim ignoro quid ē eclypsis: quęro si est aliqua ratio eclypsis: quando autem didici q̄ est desino quærere: & rursus quæro quid est quo cognito desisto. Igitur Duo ex his prima simplicia reliqua composita. Quapropter Si est & quod est vnum facit secum videlicet quæsitum & cognitum. Et rursus quid est & propter quid est idem constituit. Nam cognito quod est aliqua causa eclypsis lunæ interrogat definitionem quid est causæ eclypsis: propter quid autem accipit hanc definitionem. Post hæc docet quomodo omnes hæ de scientia quæstiones de medio sunt: id est de causa. Est enim medium causa qua demonstratur. Deinde probat q̄ nulla sit eiusdem definitio ac demonstratio. Deinde quod quid est non potest demonstrari de eo cuius est in eo quod quid est; quod vti clarius ostendat, tris ponit

Sciētiæ subiect̄ IIII. cōditiones expetunt.

Differentia.

Demōstratio p̄ effectus cōuertibilis.

De Syllogismo Ignorationis.

Mētis cognitio ex sensus ptāte dependet.

Principia scientiarū cōia & ꝑpria.

De sciētia quid differt ab opinione.

De Scibili.

Interrogatiōes.

Duæ cognita totidem.

Propter Quid
Quid.
Quid & ꝓpter quid.

definitiones: modis ad demõstrationem se varie habentibus. Prima quidẽ propter quid: quũ res explicatur quæ medium siue causa ipa est: ac alio medio seu causa caret: estq; omnino indemõstrabilis: sed principiũ tm̃ demõstrationis: vt solis eclypsis est oppositio lunæ in capite vel cauda draconis existẽs. Alia est definitio quid tantũ: & illa demõstrabilis ac cõclusio demõstrationis: vt eclypsis est solis obscuratio supra terrã: nã quid nois ostendit. Tertia dicit quid & ꝓpter quid illa est tota demonstratio differens solũ positione & ordine terminorũ vt eclypsis est solis obscuratio quũ luna opponit̃. Ex his concludit quomodo quid est: fit demonstratio & quomodo non. Item quoꝝ potest esse demõstratio illorũ aũt q̃ non habẽt causam nõ potest esse. Prętera explicatũ est quomodo qd̃ quid est demõstrat̃: videlicet quatenus significat̃ per demonstrationẽ solũ significantem propter quid Postremo quomodo Definitio se diuersis modis habeat ad demõstrationẽ. Et quomodo contingat eiusdem esse demõstrationem & definitionẽ: & quomodo rursus non contingit. Postea dicit definitionem vltimi termini id est minoris extremitatis: hoc est subiecti esse mediũ demõstrationis. Partes definitionis plus esse debere q̃ definitum. Ex quo tradit tria pręcepta. Primo nanq; vt definitionis partes hoc est eius prędicata plus habeant narrationis q̃ definitũ. Secundo sint cũ definito cõuertibilia: tertio sint necessaria hoc est vniuersalia: nam vniuersalia necessaria sunt. Inter hæc de numero ternario mẽtionem habet: dicitq; primũ imparem esse: nec ex aliis compositum: nec cũ aliis mensurã habere. Et quãdo medium causam esse dixit. De causis differit: Primo causa & causatũ: & simul & cõuertibilia sunt quãdo causati vna tm̃ fuerit causa: vt lunæ interpositio causa eclypsis. Et latum foliũ: causam esse deciduí folii. Deinde causa prior est causato. Tertio si vnius causati diuersę sunt causæ: & si sequitur effectus: non tamẽ cõuertitur: vt vituperabile ex audace & timido ꝓcedere potest. Sed q̃q̃ eiusdem plures possunt esse causę: vna tm̃ per se fuerit: reliquæ ex accidente: Longę itẽ vitæ aliis alia causa: auibus siccũ: quadrupedi bilis defectus. His addi potest q; ex eadem causa diuersa quoq; causata: vt limus: vt hic durescit: & hæc vt cęra liquescit vno eodemq; igni: Ostendit insuper q; ꝓ quodliber causæ genꝰ demonstratio recte fiat: primũ per materialẽ exemplo mathematico quum partes toti cõparatę habeant materię rõnẽ vt est. ii. phy. Ois angulus q cõtinet duas medietates duorũ rectorũ angulorum est rectus: sed angulus. D cadens in semicirculo. A. B. C. est huiusmodi: ergo angulus in semicirculo cadens est rectus. Idem & in tertio euclidis ꝓbatur. Formalẽ qd̃ quid est esse iam supra ostẽdit immediatã & necessariã cãm existere. De efficiẽte sic mõstrat oẽs q medos lacessiuerũt ab eis fuere debellati: sed Athenienses medos Lacessiuere: ergo. De finali exemplo ab eo posito sic argui põt. Ois q cõcoquere cupit valere vult: sed q post cœnã ambulat cupit cõcoquere: ergo: Ait isuper finalẽ in his q̃ a natura & arte sint tm̃ reperiri q̃ autẽ a fortuna: minime: q; hæc temere cõtingat. Deinde ostendit q; idem pluribus causis demõstrari põt exemplo luminis qd̃ laternã pertrãsit: ex materiali q; lumen sit diuisibile in partua corpora. ex finali: vt noctu mẽstret iter: alterũ quoq; exemplũ cur tonat totidẽ causis ostendit: finẽ enĩ dicit ex pythagoreorũ sñia: vt hi qui fũt in inferno timeãt. Post hæc causas dicit esse aut simul aut non simul cũ suis effectibus: si simul cõuertibiles erunt inter se: sed causa ꝓpter quid: ab effectibꝰ quia demõstrabitur itaq; causam ptęsentẽ per effectũ prętsentẽ recte probamꝰ & per prętcritã prętcritũ: per futurã futurũ: qd̃ duobus ꝓbat exemplis: si quęrat̃ ꝓpter quid lunæ fuit defectus: quia relꝰ in medio fuit: & ꝓpter quid facta crysta llus: quia lympha cõcreuit: eodemq; modo simul ꝓcedũt est & erit. At cõtra in his q̃ simul non sunt: ab affectu ad ꝯãm prius factã: seu a futuro ad prius futuram probe mõstratur a causa vero priori ad effectũ posteriotẽ nequaq̃: quia inter causam factam esse fieri seu factum effectum: adhuc medium sit in quo tempore medio ꝓbe dicitur causam esse: falsum vero effectum esse: antecedens patet quia duo puncta non sunt inuicem coniuncta: ergo neq; duo facta esse consequens manifestũ: quia vtraq; sint indiuisibilia: nam sicuti se habet punctum ad lineam ita factũ esse ad fieri. Quod autem in huiuscemodi ab effectu ad causam prius factam recte procedatur: duobus item monstrat exemplis: Probe enim sequitur domus est facta ergo fundamenta iacta. Item fundamenta iacta ergo necesse lapides esse excisos. Sed & ex eodem quoq; genere causa: diuersa tamen specie plures demonstrari possunt quęstiones: vt Eccho. Iris: & Idolum omnia ex repercussionis genere creata: sed diuersa ex sonitu e sole e speculo: possunt item nõnulla hoc modo per analogiam: vt ad probandam manus vtilitatem quæ homini est: elephanti pro boscis: simię pedes anteriores: ositẽ sepion & spina. In his etiam quæ reciproce fiunt: reciproco vtendum argumento: modo a posteriori procedatur ad prius: vt Ex terræ pluuia fit vapor: ex vapore nubes: ex nube pluuia: pluuia iterum in terrã descendit. Est quoq; causa sub causa: vt propter quid nilus exuberat quum finis adest mensis: quia is hyemalior extat: cur autem hyemalior: quia luna tunc deficit. Deinde ad effectus semper

Quod quid est.

Definitiõis tria pręcepta.
De Ternario.
De causis.

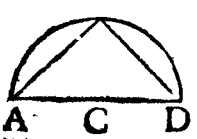

frequenter & raro causas: item illis respondentes temporibus adducere oportebit. Singulare definire seu demonstrare facilius q̄ vniuersale: ex singularib⁹ enī ad vniuersalia adscendim⁹ in quibus equiuocationes magis q̄ indifferentibus latent.

¶ In Elenchos.

ARistoteles librum scripsit elenchoꝝ nō vt fiāt sed vt vitetur veluti medicinę quę dā nō ad sanitatem sed ad vitanda venena pręparantur. Syllogismum enim & litigiosum: & contentiosum: & sophisticum: & Syllogisticum: & elenchum continet eadem omnes significatione. Nam elēchus dicitur απο του ελεγχειν quod est deprendere, docet enim quomodo Sophistæ deprendant id est decipiant aut decipientes deprendantur in mendacio: & propterea vitentur. Is igitur Triplex est: aut peccat in materia tantum: qui ex apparentibus probabilibus recte Syllogizat: vt Lætum est amabile: letum autem est mors Mors est amabile. Omnis statua naturalis ē. Hercules est statua. Hercules est naturalis. Secundus peccat in forma, qui item ex apparentibus probabilibus: non autem ex recte syllogizat. Vt omnis homo est animal Asinus est animal ergo Asin⁹ est homo. Nam adsumpta vera sunt: sed errat in forma. Tertius errat in vtroq; ex apparentibus etiam probabilibus: vt omnis homo est animal: Nullum risibile est homo. Ergo nullum risibile est animal. Est apparens syllogismus: sed arguitur minore negatiua in prima figura peccat in forma: & minor est apparenter probabilis per talem syllogismum etiam in forma peccantem. Nullū accidens est homo omne risibile est accidens Nullum risibile est homo. Qui igitur peccat in materia tantum. Syllogismus contentiosus seu Sophisticus Elenchus dicetur. Qui autem peccat in forma iam non syllogismus neq; elenchus: sed apparens elenchus ac paralogismus dicitur. Deniq; Syllogismus est sophisticus quādo ambas vel alteram habet propositionem falsam: forma vero restat: Paralogism⁹ autem siue apparens. Syllogismus quando forma errat siue sint falsę siue verę propositiones. Syllogismus Pseudographus siue falsigraphus, est veluti detorquens demonstrantem: ex principiis enim veris sed male intellectis falsum comprendit. Vt si dicat omnes lineæ a Centro ad circunferentiam sunt equales. At duę lineę a centro ad circumferentiam in non equalibus circulis ductę sunt ergo equales: falsum erit. intelligitur enim in eodem circulo. Doctrinalis syllogismus idem & demonstratiuus de quo supra natratū est. Tentatiuus autem idem est qđ dialecticus: differt tamen q̄ non est ex simpliciter opinabilib⁹ sed tantum ex his quæ videntur respondenti de quo scientiam se habere fingit. ENARRATIS diſputationum generibus enumerantur quinq; quorum causa Fit sophisticus syllogismus, Redargutio: Falsum: Opinabile: Solœcismus: Nugatio. Per primum sophista vult videri redarguere respōdēntem qđ non est. Per secundum falsum aliquid monstrare. Per tertium vult q̄ dicat contra opinionem multorum seu plurium seu sapientum. Per quartum barbara grāmatica & incognita vtitur. Postremo Idem frequenter per nugationem quandam repetit. Post hæc via fallendi duplex proponitur. In dictione & extra dictionem. In Dictione sex Modi: Aequiuocatio: Amphibologia: compositio: Diuisio: Accentus: figura dictionis. Quibus exempla sunt huiusce modi Ac primum Aequiuocationis Duobus modis. Aut vnum plura significat sicuti Canis. Lætum verbi gratia omne Lætum bonum Malum est letum malum ergo bonum. Sic meli⁹ q̄ exemplum q̄ ponitur in textu latino de verbo expedit: nam expedit apud latinos equiuocum ad bonum & malum non proprie reperitur. sed bene apud græcos λεοντα. Secundo quando vna dictio per se tantum tem vnam significat: sed addita alteri plura vt qui surgebat stat: & qui curabatur sanus est. Surgebat enim sedens. Et curabatur ęgrotās. Aegrotās enim per se tem vnam significat: sed iunctum verbo curabatur: significat tam illum qui est q̄ qui fuit ęgrotans. Amphibologia sic fit. Quicquid scit hoc scit: lapidem scit aliquis ergo lapis scit: soluit Aristoteles Maior est duplex. Nam & scitum & scientem potest significare. Si enim illud pronomen hoc construatur cum primo verbo tunc significat scitum: si construatur cum secundo significat scientem. Item quicquid videt hoc videt: lapidem videt aliquis: ergo lapis videt. Q; eodem modo soluitur. Itē quicqd contingit dicere contingit loqui: sed tacentē cōtingit dicere ergo tacentē contingit loqui. soluit Aristoteles Minor enī est duplex quia vel significat q̄ tacens pōt loqui: vel cōtingit dicere aliquē esse tacentē. Differunt inter se Amphibologia & æquiuocatio q̄ in æquiuocatione ex eodē noie diuersa significante pbat Amphibologia ex oſone facit errorē significāte nō vnū. Dico aūt orationē dictionū compositionem: nomen vero dictionem simpliciter. Tertius modus Compositione: vt sedens potest ambulare quæ propositio si sit composita falsa est: si diuisa vera: monstrato

Quid est Elenchus.

Elench⁹ sophisticus Paralogismus, Pseudographus Sy. Doctrinalis Syllogism⁹ Tentatiu⁹. Dialecticus Redargutō Falsum. Opinabile. Solœcism⁹ Nugatio. Via. Duplex fallēdi. In dictiōe & extra Dict. Aequiuocatio. Amphibologia.

Differentia inter Amphibologiā & equiuocationē. Cōpositio.

ſedente,qui poſſit ambulare.Itē non ſcribens ſcribere poteſt,Et quicunq; ſcit litteras nunc:didicit illas.Et qui vnum ſolum poteſt ferre:poteſt plura ferre. Diuiſione ſic.Quinq; Duo & tria ſunt:ergo quinq; & Duo ſunt paria & imparia.Item qđ eſt tantundem & amplius eſt æquale.Sed maius eſt tan

Accentus. tundem & amplius:ergo maius eſt æquale.Item ego te feci ſeruum exiſtētem libetum.Item Quadraginta virorum centum reliquit.Diuus Achilles Accentu ſic in pronuntiatione ac diuerſitate acuti ac grauis.Ferę venenum eſt:aduerbium eſt fere Aduerbium ergo venenū.addēdo aūt hyphē dictionis ſenſum variat:vt Samothracia continens nomine coniuncta eſt ; Samothracia inſula eſt conti-

Figura dictionis Extra dictionem. nens ergo nomine coniuncta:eſt inſula.Hic carmen Oratianum aut virgilianum:haud proptie ab interprete ponitur.Græci commodi⁹ q̄ latini hoc modo vtuntur:qui accentus magis frequentant.Figura dictionis fit quando non idem ſimiliter interpretamur: vt maſculinum fœmininum:vel cōtra vel neutrum fœmininum aut maſculinum.Vel quando quale interpretamur.quantum vel faciens

Accidens. patiens.PARALOGISMI extra dictionem.vii.Per Accidens:per vbi & ſimpliciter.Per ignorantiam Elenchi:per conſequens:Per petitionem principii:per non cauſam vt cauſam:per plures interrogationes vt vnam.Per Accidens fit quando idem adſignatur ſubiecto ſiue eſſentiæ & accidenti:vt Socrates eſt alius ab homine:Socrates eſt homo.Socrates ergo eſt alius a ſe ipſo.Item Socrates eſt alius a Platone:Plato eſt homo ergo Socrates eſt alius ab homine. Nam non ſecundum naturam Socrates eſt alius a Platone : ſed per hypoſtaſim & proprietatem quæ circa naturam ſunt:non autem naturæ.Concluſio vero proprietatem ab his quæ ſunt circa naturam ad naturam tranſtulit.Rurſus homo animal Animal genus.Homo ergo genus.Item Antonius homo:Homo biſſyllabum Anto-

Secundum quid ad ſimpliciter. nius ergo Biſſyllabum.Item in ſecunda figura Mel intenſionem & remiſſionem non recipit . Dulce intenſionem & remiſſionem recipit:Mel non ergo dulce.Item album ſecundum magis & minus eſt. Cygnus nix ceruſſa ſecundum magis & minus non ſunt.Non ergo alba.Secundum quid ad ſimpliciter:Fit quando aliquod dictum ſolum ineſt ſecūdum quid : & ſumitur ineſſe ſimpliciter: Vt qđo-

Ex ignoratione. pinabile eſt ē:Et qđ nō eſt eſt opinabile. Ergo qđ non eſt eſt.Soluit negando conſequēs quia nō eſt idē eſſe ſecundum quid & eſſe ſimpliciter.Sicut eſſe opinabile & eſſe. Item qđ nō eſt homo nō eſt.Sed aliquid eſt qđ nō eſt:Ergo homo aliquid eſt qđ non eſt.Soluit negando conſequens:Item ind⁹ eſt niger: & Indus eſt albus dentes ergo eſt albus & niger.Et ſic erit albus & non albus. EX ignoratione Elenchi.Fit paralogiſmus quando omittitur aliquid ad rationē Syllogiſmi vel elenchi:eſt enim elenchus vt inferius etiam dicitur.Contradictio vnius & eiuſdem & quæ ſequuntur: Verbi gratia. Duo ſunt

Ex cōſequēte. duplum vnius & non ſunt.Duplum trium ergo ſunt.Duplum & nō duplum Soluit quia hoc eſt reſpectu diuerſorum & non ad idem.Item Decem dupla ſecundum longitudinem:& Decem dupla ſecundum latitudinem Duplum ergo non duplum. Soluit q̄ non arguitur ſecundum idem. Quarto ex conſequente.Quando credimus conſequens conuerti cum antecedente:cum quo tamen non poteſt conuerti:quia cum antecedens eſt neceſſario conſequens eſt.Sed cum conſequens eſt putam⁹ neceſſario antecedens eſſe:vt ſi mel eſt:dulce eſt:ergo ſi dulce eſt:mel eſt:ſoluitur negando conſeq̄ns a poſitione conſequentis:poſitionem antecedentis quando non cōuertitur. Item ſi pluit terra eſt madida:ergo ſi terra eſt madida pluit.Item hic corruptor eſt ergo adulter.Item hic noctu errat ergo furatur.Præterea Meliſſus ſic dicebat ad probandum infinitum.Quod factum principiū habet.Sed vni

Ex petitiōe principii. uerſum non eſt factum:quia ex nihilo nihil fit:ergo vniuerſum non habet principium:& ex conſequēte infinitum:Ariſtoteles vero inſtat negando primum conſequens.Non enim ſequitur omne qđ factū ē habet principium:ergo omne qđ habet principium eſt factum.Quinto ex Petitiōe principii cū idem in cōcluſione repetit:videlicet Anima eſt incorruptibilis ; Incorruptibile aūt immortale eſt: ergo

Non cauſā vt cām dicere immortalis anima incorruptibilis.Hic cauſam dat & recipit ex principio ad demonſtrandum:neq; enim incorruptibile differt ab immortali:ſed idem diuerſis verbis.Sexto quando non cauſam vt cauſam dixit.Fit autem hic Syllogiſmus per impoſſibile videlicet ſi aliquo dicente omni riſibili ineſt rationale. Hinc in impoſſibile orationem deducens dicat ſi rationale omni riſibili & riſibile omni Simiæ ergo rationa-

Plures interrogationes vt vnā facere: le omni Simiæ qđ quidem impoſſibile.Hic enim non cauſa ponitur:vt cauſa.Neq; enim eſſe omni riſibili rationale(hæc quidem erat hypotheſis)cauſa fuit impoſſibilis : ſed dicendo minorem q̄ omni Simiæ ineſt riſibile:quoniam nulla ſimia vere ridet:& ſi riſum hoim imitatur.Septimo qñ plures interrogationes vt vnā facimus hoc mō:vtrū terra ſit cœlū an mare.Itē an Socrates docet Platonem & Ariſtotelē.Si cōcedaŧ Socrates ergo docet hoiem ſed nō hoies.Itē demonſtratis duob⁹ quoꝝ vnum ſit bonum, alterū malū:an illa ſint bona an non bona.Si bona dicaŧ ergo ſequitur aliquod nō bonū eſſe bonū:hinc ſubdit q̄ ſi negetur:tunc aliquib⁹ ſuppoſitis contingit verum facere elēchum contra reſpondentem.Poſtremo notandū q̄ fallacia dictionis in equiuocatione nois cōſiſtit. Extra dictionē

vero in æquiuocatione intellectus. NVnc ad Elenchi definitionem: nam omnes patalogiſmi in elenchi veniunt ignorationem. Eſt enim contradictio eiuſdem: & vnius non noīs: ſed rei & nominis non homonymi: ſed eiuſdem ex datis: ex neceſſitate collectis: & nō aliis quibuſdam non commemorati a principio: ſed idē & ad idem: & ſimiliter in eodē tpe. Debet igitur Diſputans qui redarguere alium cupit: eius qđ ille dicit oppoſitū colligere. In eodem & vno non quidem in alio: & alio. verbi gratia Dicē te aliquo Platonem de arte differere. Si altet contradicat Platonem non de arte differere: intelligēdo alium Platonem non eſt elenchus. Propter hoc ait definitio Contradictionem vnius & eiuſdem eſſe elenchum: non nominis ſed rei: hoc eſt non ſolum nominis ſed rei: ſi enī vnū quidem ſit nomē, differētes vero ſub eo res declarate: in alia ſignificatione nō eſt elenchus. Sed neq; homonymi nominis. Dicere enī animal ambulat & animal non ambulat & ambo vera: nō eſt elēchus: eſt igitur eiuſdē & vnius nominiſq; & rei contradictio: ex datis: ex neceſſitate collectis: & nō aliis quibuſdā non cōmemorati a principio hoc eſt nō per aliud nomen acceptum quęſtiōis in propoſitione: in rationē demōſtrationis. Nam ſecundū idem oportet q; exiſtat a principio: & nō ſecundū aliam atq; aliā partē ſubiecti fieri contradictionē. Si enī idem lignum longitudine dicit bicubitū: latitudine vero non bicubitum. Et item Aethiops corpore reliquo coloratus: dentibus vero non coloratus nō fiet elenchus. Et ad idem quidem non ad aliud oportet contradicere. Dicere enī Decem ad quinq; duplum. Duplum ergo decem, non erit elenchus: non ſolū aūt ſecundū idem: & ad idem fieri oportet cōtradictionem: ſed ſimiliter & in eodē tpe. Similiter quidem vt non dicatur de infante grāmaticū & nō grammaticū. Et rurſus de dormiente videntē & nō videntem: & hoc quidem poteſtate illud energia accipiēdo. In eodem aūt tpe vt non eundē hominē dicamus in vno tpe motum: in alio rurſus non motum. Ex datis ex neceſſitate elenchus fit. Qñ ponimus non cauſam vt cauſam ex accidente vero & conſequente: & ſi videntur cōcludere ex datis: at nō ex neceſſitate concludit neq; idē. Neq; enī q̄ ſecūdū eſſentiā exiſtūt prędicato ex his neceſſe eſt ſubiecto prędicari: neq; ſi homo animal: animal autem eſt triſyllabū neceſſe eſt hoiem eſſe triſyllabū. neq; rurſus ſi febricitās calet neceſſe ē: vt qui calet febricitet: propterea in elenchi definitione ex neceſſitate ponit. Hinc liquet q; (vti ſupradiximus) paralogiſmi omnes in elēchi ignorationem apparent: quem ſi quis nouerit nunq̄ decipiet captionibus: aut ſophiſmatis quib⁹ vtunt ſophiſtæ: nihil aliud quętentes q̄ talibus coloratis Syllogiſmis diſputātem irretire. Poſt Hæc Ariſtoteles ponit differentiā ſophiſticorum elenchorū: ſiue paralogiſmorum: alios in forma: alios in materia peccare. Deinde differentiā inter Pſeudographum & litigioſum: dicitq; hic ex propriis principiis alicuius artis: ſed litigioſus ex cōmunib⁹ q̄ omnia ſupra in principio cōmemorauī. Deinde cōparat litigioſum ad Sophiſticū dicitq; eūdē eſſe re: vertū fine alium. Nam litigioſus litem tantū intendit: Sophiſta gloriā. Itaq; alterius eſt apparens victoria: Sophiſtæ vero apparēs gloria. Deinde ſic ait Litigioſum deficere a dialectico ſicut Pſeudographus deficit a demonſtratiuo. Nam alter ex principiis dialecticis: alter ex principiis demonſtratiuis procedit: & alter propriis quarundam artium principiis: alter communibus adplicatur: hac tantum differentia q; Pſeudographus eſt pſeudographus reſpectu demonſtrationis: litigioſus autem non litigioſus reſpectu dialectici. Poſt hæc confutat antiquorum opinionem qui putabant opponentes problemata ab initio contra reſpōdentem diſtinguere æquiuocationem ſeu multiplex & verbi & intellectus debere. Ariſtoteles autem dicit minime propalanda arma ſua aduerſario. Attamen hanc diſtinctionem neceſſariam reſpondenti eſſe in fine primi libri topicorum dixit. Litigioſum prętera ſeu ſophiſticum tria oportere dicit habere. Illationem per quam ſyllogiſmus eſt: probationem per quam dialecticus: & contradictionem: per quam elenchus eſt. Omnis igitur elenchus ſyllogiſmus eſt: ſed non contra quoniam in eo q; diſſeſſerit dialecticus vocatur: In eo autem q; contradicit id eſt redarguit elenchus. Prętera conditiones quattuor dialecticæ connumerat: primum non eſt artis determinatæ: deinde nihil concludit proprie niſi in communi materia. Tertio hoc differt a metaphyſica: q; illius ſubiectum eſt commune cum ſubiecto omnium ſcientiarum ex prædicatione. Dialectica vero ſubiectum habet commune ex adplicatione: Poſtremo ex interrogatione procedēdo diſputat in vtramq; partem: vel Idiota: q̄q̄ imperfectius q̄ eruditus: reſpondentis ingenium tentando: ex quo tentatiua dicitur. Metaphyſica tantum demonſtrat citra interrogationem. IN TERTIO tractatu ponit cautiones quibus vtatur opponēs: vt reſpondentem deducat ad aliquam Quinq; Metarum ſupradictarum. Primo ad falſum & inopinabile deducet: Si celabit propoſitum. id eſt concluſionem ſuam. Secundo Multa interrogabit: vt ſaltem aliquod inconueniens concedatur. Tertia reſpondentem: Laudabit vt eo pacto delinitus propoſitis adſentiatur. Quarto. Si minus concedetur: aut in id ſe compulſum viderint vbi minus ſapiat aut intelligat: aut reſpondens cautior ſit: paulatim clamq; diſputatio: aliouet-

Elēchi definitio.

Cōtra veterū opinio. In ſophiſtico ſyllogiſmo ꝓbatio & cōtradictio. Dialecticæ Conditiones. iiii. Dialectica quid differt a Metaphyſica.

ſum detorquenda. Quinto non ſtatim interrogabit ſed ſe diſcere velle fingendo: ac paulatim propoſitum inſinuando ad ſenſum facilius eliciet. Sexto ſi inopinabilem extorquere vult. De ſecta aduerſarium interroget: vbi ſępe inopinabilia dicunt: & q̃ ſępe aliter mente volunt. verbi gratia Prętat mori q̃ voluptatie viuere. Si ſecundũ mentẽ adſentitur tunc deducendus ad contrarium dictorum ſi ſecũdum dicta: ad mentem & voluntatem. Prętera ſi ſecundum naturam dicũt tunc ad leges: ſi legem: ad naturam contrarium deducere. Deinde ſi ſecundum opinionem ſapientũ concedet contradicere per dicta plurium. Si dicta plurium. Per dicta ſapientũ. Poſtea docet quomodo ad nugationẽ verborum deducat ſępius eadem ac ſuperuacue repetendo. Vt ſi dicat concupiſcentia delectatiõis vel appetitus delectationis quod id eſt eſt: & his ſimilia. Deinde ad Soloecíſmũ dicit facile poſſe deducere p verba neutra propoſita ſexũ vtrũq; & plura ſignificãtia: vt quid eſt hoc. Si reſpondeat lapis vel aqua tunc fiet paralogiſmus contra reſpõdentem q̃ ſe arbitrabatur maſculinum dixiſſe pro fœminino: & contra ſeu caſum pro caſu. Siue in barbaram pronuntiationem quæ diuerſa ſignificet: vt pendere: cecidit & his ſimilia: ſoloecíſmus dicit ad fallaciam dictionis pertinere. Vlteri⁹ dat alia prępecta & cautiones opponẽti generatim: vt adſumpta diſſimulet: & ſine ordine ponat ne videatur ex eis aliquid poſſe concludi. Deinde reſponſum cito prouocare ne ſpatium cogitandi det: reſpõdentem quoq; ad iram prouocare: & de mente ac cogitatione deturbare: verbis cauillis lurgiis irritando. Ac contraria his quæ volumus addendo: vt faciliusalterum concedatur. Vt aut in omnibus patri obtemperandum. aut in nullo. Reſiſtat inſuper propoſita diſtinguenti magiſq; adſumpta q̃ concluſionem interroget: nonnunq̃ adſumptis tanq̃ conceſſis vtatur: & his ſimilia nonnulla alia ab eo ponantur: præterea occurrat his quæ videntur poſſe reſponderi. LIBRO. II. Inſtituit reſpondentẽ quũ ſupra opponẽtem docuerit. Monſtrat enim ſoluendi paralogiſmi modũ. Nam plures deſtruere ſciunt qui neſciunt conſtruere: ſicut in ſignis mathematicis: Quapropter Socratẽ ait ſolitum ſemper interrogare: reſpõdere aũt ſe profiteri neſcire. Hinc prouerbium tractum multi ſunt arguentes: pauci vero ſoluentes. Imprimis reſpondens multiplicis æquiuocationem diſtinguat: quæ ſophiſmat{ cauſa eſt Propoſitionem: haud ſatis intellectam aut dubiam: non facile nec ſtatim concedat. Sed reſpondeat fac vt ita ſit. Ad inopinabile item & de quo ſit varia ſententia dicere q̃d multi ita ſentiunt. Item petere principiũ cum propius concluſioni cepit opponens. Item ſi vtrũq; ſit propoſitum conſequenti reſpondere debet: q̃m antecedente conceſſo conceditur conſequens. Non item contra. Prętera cum Duplex ſit falſus ſyllogiſmus: alter ſyllogiſticus qui falſis probat & peccat in materia. Alter apparens ſyllogiſmus qui peccat in forma. Primus æquiuocationis infirmatione ſoluetur: totq; infirmabit quot reperit falſas ſiue adſumptiones: ſiue concluſionem. In forma vero peccantem ſoluet paralogiſmum compoſitionis & diuiſionis oſtendendo: non eandem eſſe orationem Compoſitam & diuiſam. Ponit inſuper quoſdã paralogiſmos. Vt quícũq; poteſt cytharizare cytharizabit: ſed non cytharizans põt cytharizare: ergo non cytharizans cytharizabit. Soluit q̃ hoc fieri non poteſt non cytharizans cytharizabit: ſed ille qui eſt nunc non cytharizans poſtea poteſt cytharizare. Deinde dicit q̃ pauci fiunt per accentum paralogiſmi. Cuius ponit vnum exemplum q̃d apud latinos hoc modo reperiri poteſt. Bonum eſt viros iuſtos pendere: & bonum rurſus viros iuſtos non pendere: ergo eſt idem pendere & non pendere. Soluit q̃ pendere diuerſa ſignificat ſecundum accẽtus diuerſitatem. Paralogiſmi omnes extra dictionem præter paralogiſmum fallacię petitionis principii qui ſolus non peccat in forma ſoluendi per infirmationem conſequentis. Ponit exempla multa: pręſertim ſecũdum quid ad ſimplicitet. Vt Iuſtum eſt iniuſto magis eligendum: quo ad agendum videlicet non patiendum. Item Scio hanc rẽ mihi iuſte adiudicatam: ergo ſcio hanc rem meam eſſe: negatur conſequens quia non fuit iudicata ſimpliciter: ſed ſecundum quid. Item q̃d nõ eſt ipm eſt opinabile: ergo q̃d non eſt: eſt. Negatur conſequens quia eẽ opinabile non eſt eſſe niſi ſecundum quid. In Paralogiſmo petitionis principii ſoluitur dicendo opponenti q̃ petit principium. Difficilius autem ſyllogiſticos id eſt eos qui in materia peccant ſoluere. Inter ſyllogiſticas vero orationes eas maxime difficiles: de quibus dubium an ſit oratio ſyllogiſtica an non: & an ſit ſouluenda per deſtructionem an p infirmationem. Et illa acrior quando neſcimus ſecundum quod adſumptum debeat fieri ſolutio: Item illa acris cuius defectus maxime latet: illa facilis cuius maxime patet. Poſtremo Ariſtoteles ſe gloriatur hanc artem inueniſſe. Cum antea ſyllogizantes ſine ordine: ſine pręceptione aliqua confunderẽtur inſtar artium mœchanicarum: quarum nulla traditur certa via. Quapropter veniã petit ſi minus perfecta ſit cum a principiis ſit deducta debilibus: & paruis ſicut & Rhetorica per Creſiam: primo poſtea per Theodorum. Gratias autem ſi perfecta fuerit.

Ad nugationẽ verborum deducere.

Ad ſoloecíſmum.

Iurgia inter diſputãtes.

Modi decipiẽdi reſpõdendi.

Facilius deſtruere q̃ cõſtruere Socratis exemplum

Paralogiſmorũ exempla nonnulla.

Paralogiſmi extra dictionem ſoluẽdi per infirmationẽ cõſequẽtis.

¶ In Topica.

Tot ſunt ſedes argumentorũ vnde firmatio & infirmatio fit ppoſiti problematis Eoꝝ. ratio duplex eſt aut inductio: q̃ per exẽplũ fit: aut ſyllogiſmus qui ſepe p Enthymema. Procedit ꝓpoſitione qñ certus eſt adſenſus: vt voluptas bonũ eſt: aut ꝑblemate p interrogationem qñ incertus: vt an voluptas bonũ ſit: diſputaturq; in vtrãq; partẽ ad veritatẽ eliciendã. Verbi gra voluptatẽ oĩa appetũt. Qd aũt oĩa appetũt: bonũ: voluptas ergo bonũ. Itẽ cõtra voluptas motus eſt in naturã ſenſilẽ. oĩs aũt motus impfectus. Quod aũt imperfectũ nõ bonũ: voluptas ergo nõ bonũ. Sunt igitur huiuſcemodi totidẽ quot ſubiecta. Nã quędã philoſophica: vt an mundus ęternus. An aĩa immortalis: aut ethica: vt an honeſtũ vtili præferendũ. Aut ad medicinã ptinẽtia: vt an pharmaco ſiue dięta. ſit Hemitriteus curãdus: an pituita ſit cauſa frigoris inteſtini. Aut logica: vt an propoſitio neceſſaria topicis cõueniat. Sunt & vniuerſalia vt virtus appetẽda: aut pticularia: vt quędã virtus appetenda. Nec mirum dialecticã hoc modo ſingulas artes diſcutere: & in oĩbus vtrinq; diſputare: quum ipſe Ariſtoteles in. viii. huius opis dicat quędã eſſe falſa: q̃ veris ꝓbabiliora videnť. Alia eſt ratio ꝙ dialectica ſeptã per ſe regionẽ nõ habeat: nec ꝓpriũ ſubiectũ quẽadmodũ reliquę: quarum quęlibet ſcdm ea q̃ inſunt illi demõſtrationẽ facit: eaq; ppetuo tueť. Neq; ꝓpterea dialectica de geometrię aut medicinę principiis: vt medicus aut geometra diſputabit: ſed ex communioribus & opinabilib⁹: vñ in vtrãq; partẽ argumẽta faciat. Quęlibet eñ ſciẽtia & ꝓpinqua & remota principia retinet. Propinqua pfeſſor artis habet. Remota vero quiuis. verbi gra. Propria & ꝓpinqua Geometrię ſunt Recta ſupra rectam ſi ceciderit: duos facit angulos recto aut rectis æquales: & rectę a centro ad circũferentiã protenſę oĩs inſer ſe ſunt ęquales. Cõmunia vero ſunt hęc. Quę ſunt eidẽ æqualia: & inter ſe æqualia ſunt. Et ſi ab æqualibus æqualia ſubtrahas: q̃ reſtant ęqualia ſunt. In medicinali Cõmune principiũ oĩbus notũ. videlicet Febris eſt motus pręter naturã venę vel exceſſus caloris. Propria ſolo medico ſunt nota videlicet febris eſt calor ꝑter naturã cordis & arterię cõtinẽs animalẽ tonũ ex ꝓfundo relata acuta: Rhetorica itẽ oĩm artiũ principiis vtit cõibus tanq̃ ppriis. Quapropter Ariſtoteles in demõſtrationis primo dicit Rhetoricã eẽ antiſtrophon Dialecticę. hoc eñ intelligẽdũ: vt circa eadẽ & æq̃lia ſuppoſita verſat: vel circa oppoſita & idẽ firmat & infirmat. ſicuti dialectica. Sed iã ad dialecticas argumẽtatiões redeam⁹: quarũ organa ſiue inſtrumẽta ſunt q̃tuor. primũ ꝓpoſitiones ſuaſibiles & opinabiles legere. Nõ eñ neceſſaria ꝓponit: aut ab oĩbus cõfeſſa: vt ſi Deus colẽdus aut ſi ſol luceat: ſed tñ media q̃ inter vtranq; partẽ dici poſſint. Vt an pax ſit potior bello. an vxor ducẽda. Secũdũ facere diſtinctiões in eodẽ: & vno nõ ſolũ noſe: ſed & re & noſe nõ homonymo: ſed eodẽ ex datis ex neceſſitate & a principio cõmoratis ſcdm idẽ & ad idẽ & ſiliter & eodẽ tpe. Tertiũ noſſe differẽtias cuiuſlibet rei: videlicet. Quid ſenſus a ſciẽtia differat. Quid ſenſus cõis etiã a ceteris aĩalib⁹. Sciẽtia eñ tñ hominis & ille ſtatim nobis natus hęc interuallo tpis. Et ille ſemel amiſſus nunq̃. Hęc qñq; recuperať. Quartũ noſſe ſiſitudines quã ſimul habeãt viciſſitudinẽ res: vt ſimile cõtẽdere & ligare hoc verbis illud factis & ſic de reliqs. Catigorumena. i. ꝓdicata vñ oriunť Quęſtiões dialecticę quattuor. Definitio quã Ariſtoteles ορον vocat: hoc eſt verbũ: qd qd eſt eſſe ſignificans. Cicero notationẽ ſeu notã. Deinde propriũ. Genus & Accidẽs. Hęc eñ ꝓpoſitiones: aut cõiuncta nõ ſunt. Sed ex his fiunt propoſitiones & ſyllogiſmi. Idem & alterum definitioni coaptať. probatio eñ definitionis probat & idẽ. Monſtrato qd definitio hęc illius cõgruemonſtrať: & qd idem hoc illi. Nõ itẽ cõtra. verbi gra. Gaudiũ eſt idẽ cũ lętitia. Nõ tñ eſt gaudiũ definitio lętitię: neq; lętitia gaudii. In infirmatione vero cõtra euenit Infirmato: qd illi nõ eſt idẽ. tollit etiã ꝙ nõ definitio hęc illius. Idẽ quoq; tripliciter dr numero ſpecie genere. Aqua eñ ex eodẽ fonte eadẽ ſpecie videť ſi in duobus conſiſtat vaſis. ſimilitudine tñ maxima: haud aliter q̃ hoĩes qui vehemẽter inter ſe ſiles ſint. Vnũ etiã numero plurifariã ex accidenti ꝓprio definitione: & his ſimilibus: Problemata etiã vtrũ hoc an hoc ſub eodẽ genere reducanť. Generica eñ problemata ſunt quęrentia: qd genus adlati vtrum hoc an hoc. Cõparatiua inſup ſub accidẽte & ipſa reducunť: videlicet An magis opinio q̃ ratio deligenda vtile an honeſtũ. Nam oĩa comparatiua intentionẽ & remiſſionem recipere palam eſt: Prętera Cum ſint quinq; voces quæ vniuerſales appellanť. Species & differentia in dialectica ad Generica reducuntur problemata. In vniuerſum vero cuncta in definitione etymorum nominum conſiſtunt quã Cicero notationẽ vocat. nam & ſingula definitione ad probandũ

Problemata topica.

Quælibet ſciẽtia propinq̃ & remota principia habet

Inſtrumẽta dialect. iiii.

Quęſtiões dialecti. iiii. ορος.

Definitio. Proprium Genus. Accidens.

Notatio qd sit. indigere vident. LIBRO. II. Accidens perſeqtur. Qd dicit nō eſſe neceſſe: ſtatim cū ſuo ſub iecto cōuerti: ſicut in gñe ꝓprio & definitione: vt Animal ſtatim ineſt homini. Grāmatica nequaq̄ nā ſtatim nō eſt grāmaticus. Pręterea vniuerſalia ꝓblemata priora particularibus: et negantia aiētibus. ꝙ plęrunq; reſpōdētes aiunt ac firmāt. Qui vero ꝓpoſuerūt negant et infirmant. Duo inſup vitanda vel falſa adſumere ꝓblemata: vel inſuetis denoīationib⁹ vti

Prim⁹ loc⁹ II. vt hoīem plantā vocare: & his ſimilia. Primus igitur locus Si gñs pro accidēte ponat. infirmabitur: vt ſi quis dicat Albo colorē accidere: & nigro coloratū. nā ſpecies a gñe denoīari nō oportet. Alius locus. Si quid omni vel nulli ineſſe dicat. vt Cōtrariorū eadē eſt diſciplīa

III. Si nō ita ſit (cōſiderādę ſpēs oppoſitionū vſq; ad indiuidua) infirmat. ſi vero ſit firmat. Ter-

IIII. tius locus ex definitionibus accidētis & illius cui accidit: vt ſi dixit inuidū bonū. Quid eſt inuidus & qd eſt bonus ſi diſcordāt inter ſe definitiones infirmet accidēs. ſi aūt cōuenīt firmatur. ꝓterea noībus vtatur. Firmanſq; vt pluribus dicat frequētata. Infirmās vero vt ſapiētioribus tantū. Alius. Si qd in ꝓblemate nomē obſcurū incidat ad clarius trāſferat: & qui firmat & qui infirmat: vt ſi qs voluptatē cōmodā dixerit decentē trāſferat Δēop greçe & vtile et decens. Alius. a gñe & ſpeciebus accidētis: & firmāti & infirmāti: vt dixit aliqs aīam mouerī: vt gñs aliqd motus augmenti diminutionis in locū mutationis. Si nullo motu moueatur aīa: infirmat accidēs: ſi aliquo aut oī motu moueat: firmabit. Qd em̄ ſpeciei ineſt & generi vt albū aut viride oculos oblectāt: ergo & color: ſed nō ſtatim quicqd nō ineſt ſpeciei nō

VI. ineſt generi. Alius. Tempus reſpiciēdū. Si nō in oī tpe infirmat: ſi in oī firmat. Vt dixit aliqs

VII. nutritū augeat. Si qs aūt mōſtrabit ꝙ nō ſemp nutritū augeat: vt in ſenſibus infirmat accidēs. Si aūt cuncta nutrita augeri mōſtrant: firmabit. Alius cū aut æquoce aut quouis alio modo quędā multa dicta fuerit: oportebit reſpicere ac infirmare ſi nō exiſtat aliqbus: vel firmare ſi exiſtat vt ſi qs dixerit hoīem Aīal & rationis ꝓticipē & riſibilē. Si ſubiectū eadē nō habet infirmat: qd dixit. ſi aūt habuerit firmat: vt itē qui bonū dixerit aur & vtile ac delectabile &

VIII. multa quędā alia dicat: qbus vel horū aliqbus eſſe mōſtratis firmat accidēs. nō mōſtratis in

IX. firmat. Alius. Qñ nomē tranſfert in definitionē vt ꝓpriā aut impropriā: vt rex fœlix: aut regnū fœlix quoad regē accidēs firmat: qm̄ fœlix idē qd fortunat⁹ dī: quoad regnū vero infirmat tanq̄ ípropriū. Nō em̄ recipit regnū fœlicē. Alius. In rebus quędā neceſſario quędā plęrūq;: quędā qñq; cōtingūt: quor ordinē ſi qs puerſum oſtēdat accidēs infirmabit. verbi gra. Dixit aliqs dānatos neceſſario prauos eē cū plęrūq; dicer debuiſſet: aut plęrūq; pulſatos dolere. Cū neceſſario debuiſſet: aut exercitatos laborib⁹ plęrūq; lętari cū interdū dicere debuiſſet: q oīa ſi ordine ac ſcd̄m eorū naturā ponant: accidēs firmare videbunt. Ali⁹. Qñ cōtraria

X. complectunt qdē Sexipliciter ea cōtraria cupiēda: q̄ ꝓpoſito cōducāt. Sed de ſex quattuor tantū vere opponunt. vel em̄ cōtraria de cōtrariis ſubiectis alternatim p̄dicant: vt amicos quis amat: & inimicos odit: vel amicos odit & inimicos amat: & ii duo modi verā oppoſitionem nō habēt. Ambo em̄ vel fugiēda vel eligēda. Aut qñ vtraq; cōtraria de vno. Et hoc etiā

XI. dupliciter: vt amicos diligere & amicos odio hīe: & inimicos diligere: & inimicos odio hīe Aut qñ vnū cōtrariū de vtriſq;: & hoc dupliciter: vt amicos diligere & inimicos diligere. Et amicos odio hīe & inimicos odio hīe. Igitur. Quattuor vltimę vere opponunt. Itē vni & eidem plura eē cōtraria. Amicos em̄ diligere. Cōtrariū eſt inimicos diligere: itēq; amicos odio habere. Et idē in ſingulis reliqs. In cōtrarior itaq; copia adſumēda vtilia ꝓ diſputāte. Ali⁹

XII. etiā ſi ſit aliqd accidēti cōtrariū cōſiderare ſi huius ſuſceptibile eſt ſubiectū. Si em̄ nō ſuſceEx oppoſi- ptibile illius neq; huius. Si aūt ſuſceptibile illius firmabit: qd & huius fuerit ſuſceptibile: tione. Nō aūt & qd accidit illud rei: ſed ſolū pōt accidere: & ſuſceptibilis ē illius res. Vt dixit aliqs Sciētiā albā qm̄ albo cōtrariū nigrū. Nō eſt aūt ſuſceptibile nigri ſciētia neq; erit. Dixit itēlapidē hūc albū: qm̄ ſuſceptibilis lapis coloris. Sed nō ꝓpter hoc albus fuerit lapis: ſed ꝙ ſuſceptibilis tm̄ albi firmabit. Alius etiā ex quattuor oppoſitionū gñibus primū adaliquid. vt ſi ſciētia ſuſpitio & ſcitū ſuſpectū. Si illud nō eſt: neq; hoc. Ex cōtrariis ſi bonū vtile, malū damnoſum. Si nō illud neq; hoc. Ex his q̄ ſunt ſcd̄m habitū & priuationē. Si cęcitas pbrū adfert.

XIII. Et viſus laudē. Si nō illud neq; hoc. ex negātibus & aiētibus ſi diſcere bonū. Nō diſcere non Ex cōiugatis & caſib⁹ bonū. Si nō hoc neq; illud. Ex cōiugatis & caſibus cōiugata ſūt ex abſtrato & cōcreto vt iuſtitia & iuſtus & iuſtū. caſus vero aduerbiū: vt iuſte. verbi gra. Si iuſtitia bonū & iuſtus & iuſtū & iuſte. Si aūt nō hoc neq; illa. Et ſic in reliqs ſil'ibus. Ex generationibus & corruptionib⁹ et item efficientibus & corrūpentibus. Quorū em̄ generatio bona & ipſa bona: quorū vero generatio mala mala, quor autem corruptio bona ipſa mala. quorum vero mala ipſa bona.

Hinc accidens firmari & infirmari licebit: videlicet Dicit quis virtus prauũ infirmandũ qđ nõ prauũ. Generatio ipſius bonoꝝ eſt. Agathopraxia em̃ virtutis gñatio: & illi intẽdere generatiuũ virtutis. Et rurſus nõ prauũ virtus. Quod corruptio prauí & corruptibile malorũ eſt. Corruptio aũt virtutis Cacopraxia & corruptibile bonoꝝ vſus & cõgreſſus. Cõtra vero firmandũ hoc modo. Negligẽtia malũ qm̃ corruptio huius & corruptibile malorũ eſt. Studium vero bonũ qđ ipſius corruptio q̃ eſt negligẽtia & corruptibile bonoꝝ viroꝝ eſt. Ex ſil'itudinibus videlicet ſi ſciẽtia vna cõtrariorꝝ. Sicuti medicinalis ſanitatis & ægrotationis. Et opinio eadẽ cõtrariorũ. Opinat' em̃ quis etiã mendaciũ. Rurſus infirmat'. Si nõ eadẽ ſcientia contrariorꝝ neq; opinio. Simile aũt qd ſciẽtia & opinio. vtraq; em̃ animi habitus noſcibilis. Ex magis & min9. Sũt aũt taliũ loci q̃ttuor: vnus quidẽ ſi magis ſeq̃tur magis & ſimpliciter ſeq̃ſimpliciter ĩ ſubiecto. Si hoc & illud. Videlicet magis nocere magis malũ eſt: & ſimpliciter nocere ſimpliciter malũ. Alius locus vnius circa duo ſubiecta infirmãdo qdem ex magis. firmãdo vero ex minus: vt Ratio magis laudabile q̃ diuitię. Si ratio nõ laudabile multo minus diuitiæ. Ex magis aũt firmando: vt ſi diuitiæ laudabile: multo magis ratio. Quæ ſic coaptanť Si cui magis videtur ineſſe & nõ ineſt nec cui min9. Et ſi cui minus videtur ineſſe ineſt. Et cui magis. Tertius locus duorũ De vno ſubiecto dicto: vt Ratio magis laudabile q̃ ſecundũ aĩam vtile. Quartus locus duorũ de duobus dictis videlicet. virtus vtile magiſq̃ ratio laudabile. Si non virtus vtile neq; ratio laudabile. Si aũt ratio laudabile multo magis virtus vtile. Ex ſimiliter inexiſtẽtibus. Et hoc tripliciter: vel vnũ quid accidẽs. duobus ſimiliter exiſtit: & eſt vnũ alterius: vel infirmatoriũ vel firmatoriũ: vt laudabile ſil'iter exiſtit: & rationi & virtuti. ſi vnũ laudabile & alterũ. Et ſi vnũ nõ laudabile neq; alteꝝ. Secũdo. Cũ duo accidẽtia vni ſubiecto videnť exiſtere. Similiter ſi vnũ exiſtit & alterũ. Si aũt vnũ nõ exiſtit neq; alterũ. Vt ſil'iter videť bonũ & vtile. Et ſi vtile & bonũ. Si aũt bonũ & vtile. Tertio cum duo accidẽtia duobus ſubiectis ſil'iter exiſtũt. Si alterũ vni & alterũ alteri. Si non vni alterũ neq; alteri alterũ videlicet. Similiter videť exiſtere: & rationi laudabile: & virtuti vtile. Et ſi virtus vtile & ratio laudabile. Et ſi ratio nõ laudabile neq; virtus vtile. Locus etiã ab adpoſitione Si qd addiť: vt albũ aut bonũ qđ nõ erat: aut ſi erat magis albũ & bonũ erit. Nã ppter vnũ quodq; tale & ipſum magis qui locus ad firmandũ faciet: & ad infirmãdũ miníme. non em̃ pbato q; dulce nõ fuerit ſtatim ipm dulce nõ erit. Additũ em̃ dulce amaro. Nõ ſtatim dulce facit: nec tñ ipm dulce nõ eſt. In qbus aũt aliqd dr̃ magis aut minus: aut ſcđm qd: aut vbi aut qñ: aut alicubi ineſſe dr̃ & ſimpliciter: ſed nõ cõtra: vt homo eſt ſimpliciter cũ nullis his cõditionibus. Cõtradicimus ſecundũ qd. ſecũdum quiddã boni ac miníme ſimpliciter. Quare vbi nullo addito dicimus bonũ aut malũ ſimpliciter dicimus. LIBRO. III. Cõparata problemata ſub accidẽte reducunť. Compãtur aũt nõ longe diſtãtia: ſicuti qd magis eligendum. Fœlicitas an diuitię cũ cõſultatione nõ egeant ſed pxima. Quorũ ſunt ii loci. Primũ quidẽ antiqus & firmius minus antiquo & firmo magis eligẽdũ. Itẽ qđ magis eligeret bon9 ac prudẽs in q̃libet arte vir vel lex certa magis eligendũ. Deinde natura bonũ magis q̃ arte acqſitũ: vt Iuſtitia magis q̃ iuſtũ. Eſt em̃ iuſtitia hoc aliqd in gñe iuſtũ vero miníme. Nã illa in gñe bono iuſtũ vero p accidẽs. Deinde Qđ eſt per ſe magiſq̃ p aliud. vt ſanitas quã miſſio ſanguinis aut exercitatio. Dein. Qđ eſt per ſe magis q̃ p accidẽs: vt amicos iuſtos eẽ q̃ inimicos. Per ſe em̃ eligẽdũ amicis optare iuſtitiã qbus bona cupimus. Inimicis vero alia de cauſa ne videlicet nobis noceãt. ꝓterea Honorati9 meliori exiſtẽti vt homini qdẽ virtus. Equo autẽ curſus virtus certe curſu ptioſior. Q; etiã ptioſior ac melior equo ſit homo. Finis quo q; q̃ ea quæ ſunt ad finẽ: vt ſanitas q̃ medicina. Duobus vero exiſtẽtibus ad finẽ. Qđ eſt propinquius fini: vt medicina q̃ pcatharſiũ. Dein. Qđ ad vitę finẽ magis ptinet: vt virtus diuitiis. Finis em̃ humanę vitę fœlicitas ad quã virtus ptinet: Diuitię vero ad fortunã. Deinde duobus creãtibus bonũ pſtat: id cuius finis melior: vt Gymnaſiũ qđ bonã habitudinẽ creat magiſq̃ medicina: quę ſanitatẽ. Bona em̃ habitudo ſanitati pſtat. E duobus itẽ efficiẽtib9 finis qđ pportione pſtat: videlicet. Fœlicitas melior ſanitate pluris q̃ ſanitas: eo q; ſanat. efficiens em̃ fœlicitatẽ melius q̃ ſanitas. Dein qđ ſeqtur maius bonũ. ſeqtur em̃ virtus ſalutẽ. Ratio vero opinionẽ. Magis eligẽda virtus q̃ ratio. Qđ melius p ſe & honorabilius: vt amicitia diuitiis: & iuſtitia ſanitate. Etiã qđ oĩ tpe q̃ qđ interdũ vtilius. Vt panis fructibus. Illuſtrius minus illuſtri: vt ratio diuitiis. Quod magis arduũ. Magis em̃ amam9 qđ nõ eſt facile adire aut comprẽdere. Quod magis propriũ q̃ cõmune: vt Diuitię Ratio gloria magis q̃ in

XIIII. Ex ſil'itudinibus.

XV Ex magis & minus.

XVI. Ex ſil'iter in exiſtẽtibus.

XVII. Ab adpoſitione.

De cõpatis problemat.

bello ſtrenuitas. hęc ſi fit cū multis fit illa vero ꝓpria ſunt. Vnūquodq; in quo tpe magis valet. Vt prudentia & triſtitia ſenectuti. Robur & fortitudo iuuētuti. Et qđ omni tpe magiſq; neceſſariū: vt modeſtia & iuſtitia fortitudine. Et circunſtātia neceſſariis meliora: vt beneviuere q̄ viuere. Q̄nq; etiā meliora nō magis eligēda: vt philoſophari pręſtat q̄ ditari. Sed nō magis eligendū indigēti. Etiā hoc ſine hoc magis eligendū: hoc aūt ſine hoc minime. videlicet potētia ſine prudētia nō eligēda. at prudētia ſine potētia eligēda. Et ex his quę ſunt ſub eadem ſpecie. Id aūt qđ habet ꝓpriā virtutē nō habēte: vt Ferreus gladius magis eligēdus: qui ſit acie tempatus q̄ aureus obtuſus. Ambabus aūt habētibus id qđ magis habet. Prętera id qđ plures habeat partes. videlicet vtile et delectabile honorabile magis q̄ id qđ nullas aut pauciores. LIBRO. IIII. Ex genere ꝓblemata ponunt. vbi videre oportet. Primū ſi de aliquo p̄dicatur poſitū genus. Si de illo nō p̄dicatur nō erit gn̄s. verbi gr̄a voluptatis bonū genus. Aliqua voluptas nō bonū. Nō gn̄s ergo voluptatis bonū. Deinde ſi nō in quid eſt p̄dicatur nō erit gn̄s: vt ſi quis dicat Riſibile gn̄s hoīs nō erit gn̄s. Secus vero ſi aīal dixerit: quoniam in qd eſt p̄dicatur. Deinde ſi nō in eadē diuiſione ac p̄dicamēto ſint Genus & ſpecies. videlicet Dicat quis ſciētiā bonū ac pulchrū. Sed bona ac pulchra ſub p̄dicamēto qualitatis ſciētia vero ſub relatione. Genus ītē infirmat̄: q̄ ſuę ſpecies particeps fuerit: & rationē acceperit. verbi gr̄a. Homo qui recipit aīalis definitionē particeps eſt aīalis. Nō ītē cōtra debet animal hoīs: vt ſi quis dicat Genus aīalis aut entis & vnius gn̄s. Etiā ſi aliqua pro gn̄e ſpecies alicuius ponat̄: videndū ſi ſpecies ea p̄dicat̄ de aliquo: de quo nō p̄dicatur gn̄s. Quod ſi cōtingat ꝓblema infirmat̄: vt ens & ſcibile non ſūt gn̄s opinabilis. Q̄m opinabile p̄dicatur de nō ente. Multa em̄ nō entia opinabilia ſūt. Sed ens & ſcibile nō p̄dicant̄ de nō ente. Deinde ſi qđ pro gn̄e ponat̄: qđ nullius ſpecierū talis gn̄is eſt particeps. Vt ſi quis dicat Motum gn̄s voluptatis. Nō eſt voluptas ſub motu particeps motus ſpecierū: quā obrē infirmabit̄. Deinde ſi gn̄s p̄dicet̄ de paucioribus q̄ ſpecies infirmandū: vt ſi quis dicat ens gn̄s opinabilis. Opinabile em̄ p̄dicatur de pluribus q̄ ens. Nā ens & nō ens ſunt opinabilia. Semp em̄ gn̄s de pluribus p̄dicatur q̄ ſpecies. Deinde ſi gn̄s & ſpecies p̄dicentur. de æqualibus ſimiliter infirmādū. Vt ens & vnum & oīa tranſcendētia cōuertūtur. Quapropter ens nō dicet̄ gn̄s vnius nec cōtra. Similiter primū & principiū cōuertūtur. Ideo neutrū eſt gn̄s alterius. Etiā ſi aliquod genus ponat̄. aliud gn̄s habēs qđ nō cōtineat̄ ſub gn̄e poſito. Infirmandū eſt vt ſi quis poſuerit lineas diuiſibiles. cōtineri ſub hoc gn̄e in quid eſt diuiſibile male ponit̄: q̄m alię lineę indiuiſibiles eiuſdē ſpeciei ſunt: nec cōtinētur ſub hoc genere diuiſibile. Sunt em̄ inter ſe indifferentes ſcd̄m ſpeciem rectę lineę oēs. Deinde ſi alicui ſpeciei adſignauerit duo gn̄a ſubalternatim poſita infirmandū ꝓblema: vt ſi quis dicat Iuſtitia ſpeciem virtutis & ſciētiæ: quia nec virtus continetur ſub ſcientia: nec ſcientia ſub virtute. Si quid etiam tanq̄ genus alicuius ſpeciei ponatur. videndū ſi & ipm & quodlibet ſuum ſupius nō p̄dicatur in eo quod quid eſt infirmabitur: vt ſi quis neget ītionis genus lationem nō ſufficit monſtrare q̄ motus ſit ītio anteq̄ monſtret q̄ latio eſt. Quoniam & alii motus ſunt: Sed monſtrandū q̄ nullius eſt particeps ītio ſcd̄m eandē diuiſionē lationis. Neceſſe igitur qđ gn̄is eſt particeps & ſpeciei alicuius ptícipem eſſe earū: quę ſunt ſcd̄m primā diuiſionē: ītio igitur neq; augmenti neq; diminutionis neq; aliorū motuū ptíceps eſt Manifeſtū: q̄ lationis particeps eſſet. ītaq; latio genus ītionis. Deinde Si differentiā vt genus poſuit deceptus forte q̄ de pluribus p̄dicetur videlicet quis dixit immortale genus angelorū. Nō ſolum em̄ oportet eſſe de pluribus gn̄s q̄ ſpecies. Sed etiā in quid eſt predicari. Deinde ſi genus fecit ſpeciē: videlicet continuitatē genus de contiguitate loquens: vel cōnexionē mixtionis. Cum cōtinuitas ipſa magis cōtiguitas ſit: & Cōnexio mixtio. Nō em̄ oē cōtiguū cōtinuat: Sed bene oē cōtinuū tangit: neq; oīs mixtio cōnexio eſt: ſed cōtra oīs cōnexio mixtio. Vniuerſaliter em̄ mixtio & in humidis in ſiccis. Si etiā differētia ꝑ ſpecie ponat̄: vt immortale nō eſt ſpecies dei: qđ accideret ſpeciē dici de pluribus q̄ differētia: ſed differētia ſemp de æqualibus aut pluribus q̄ ſpecies prędicatur. Etiam differentia ꝑ genere ſui generis male ponitur: vt Color nō eſt ſpecies congregatiui. Nec numerus eſt ſpecies imparis. Deinde. Si genus pro differētia ponatur: vt mixtura nō eſt tempantię genus: nec loci mutatio genus lationis: eo q̄ ſemp genus p̄dicatur de pluribus q̄ differentia. Deinde Si nulla differētia generis dati p̄dicetur de ſpecie illius generis Si etiā ſpecies data ſit prior natura q̄ genus: vel ſi poſſit infirmare genus male ponitur. quia

Ex Genere. I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII. IX. X. XI. XII. XIII. XIIII. XV XVI. XVII. XVIII.

magis apparet cõtrariũ esse: Videt em̃ gñs esse prius natura suis speciebus: & eas interime .XIX.
re. Etiã si qua species alicuius ꝓprietatis ꝓticeps sit. Cui impossibile illius datũ gñs cõueni
re nõ erit illud gñs. Vt si quis dicat sicuti Xenocrates numerũ aiæ genus. Anima enim vitę XX.
particeps: numerus vero nequaq̃. Etiã si gñs de specie æquoce p̃dicetur nõ est genus. debet XXI.
em̃ vniuoce. Etiã cõtrariã Speciẽ positi gñis cõsiderare oportet: si eadẽ sub eodẽ est gñe: vel
subcõtrario gñe. Si habeat genus contrariũ. Cõtraria sub eodẽ gñe sunt Albũ & nigrum sub XXII.
colore, sub contrario aũt gñe iustitia & iniustitia sub virtute videlicet & vitio. Si igit̃ sic se
habet firmatur gñs. Si aũt neq; sub eodẽ gñe neq; sub cõtrario est cõtrariũ positę speciei in- XXIII
firmabit̃ gñs. Etiã ex casibus & cõiugatis: videlicet Si bene gñs est hui9 a duerbii fortiter &
bonũ gñs erit fortitudinis. Et bonus erit fortis gñs. Etiã in similiter inter se habẽtibus: vide-
licet Similiter se habet dulce ad voluptatẽ: & vtile ad bonũ. Quãdo alterũ alterius efficiẽs
est. Si dulce voluptatis gñs & vtile boni fuerit. Itẽ peccãt qui ponũt potẽtiã cõsequentẽ gñs
habitus: vt ponẽtes mansuetudinẽ sub cõtinẽtia definiũt. Irę cõtinẽtiã esse: accipiẽtes qdem
continẽtiã: vt gñs. Iram vero vt differẽtiã. Dicẽtes quoq; fortitudinẽ Timorũ continentiã.
et iustitiã lucrorũ Cõtinentiã esse. Fortẽ nãq; & iustũ & mitẽ nõ pati. Cõtinentẽ vero tm̃ pa
ti nec deduci. Nõ aũt est gñs potẽtia. Nã genus Synonyme. i. vniuoce de specie p̃dicat. At
potẽtia equoce dr̃. Totã hanc opinionẽ cõtra Platonẽ tacite cõfutat. Etiã si genus sit in ali-
quo videndũ est si species sit apta esse in illo: qd̃ si nõ fuerit male ponit̃: Vt Timor nõ est gñs XXIIII.
verecũdię: qa verecũdia in appetitu rationali. Timor aũt in appetitu qui est rõnalis expers
Similiter tristitia nõ est gñs irę: qa tristitia est in appetitu cõcupiscibili. Ira vero in irascibi- XXV.
li. Male ponit̃ etiã gñs si eius sit ꝓticeps species Secundũ qd: vt homo nõ est aial secũdũ qd
Itẽ si pars integralis adsignet̃ ꝓ gñe. Ideo corpus nõ est gñs hoís: qa est pars illius. Itẽ si quis XXVI
dicat passionẽ esse speciẽ passi. Itẽ passio subiecti alicuius male ꝓ gñe ponet̃: vt ventus non XXVII.
aer mobilis: sed magis aeris: paret qa remaneret idem aer ipo quiescẽte. Ex quo Aristoteles
infert: qd̃ male veteres dicebãt Niuẽ aquã esse coagulatã: qa neq; nix ẽ aqua neq; lutũ terra. XXVIII.
Siliter & vinũ esse aquã putrefactã in vite Sicut Empedocles. Itẽ male ponit̃ gñs si subiecti- XXIX.
ue in specie adsignat̃. Vt albũ subiectiue est in niue. Ideo albũ nõ est gñs niuis. Itẽ male poni
tur vniuocũ ꝓ gñe. Etiã si in duobus vel plurib9 gñibus sit & ponat̃: in altero illoꝝ tm̃ male XXX.
ponit̃. Vt fraudator vel calũniator nõ est ille q appetit impossibile & nõ põt: vel q põt & nõ XXXI.
appetit: sed q põt & appetit simul. Ex his quoq; q̃ sunt scd̃m magis & minus infirmat̃ genus Ex magis &
si recipit magis. Species vero nõ recipiat: neq; scd̃m se neq; scd̃m nõ significantẽ ꝓ ipam. Nã minus.
si virtus scd̃m hypothesim recipiet magis & minus: etiã iustitia & iustum recipiet magis &
minus. Si igr̃ gñs recipit: & species nõ recipiet infirmabit̃. Deinde si illud qd̃ magis videtur
vel siliter esse gñs nõ est gñs: neq; illud qd̃ minus videt̃: vt Tristitia & opinio æque siliter vi
dent̃ eẽ gñs irę. Cũ tristatur em̃ iratus & opinat̃ se & examinat se. Et tm̃ tristitia non est ge-
nus irę: ergo neq; opinio. Eadẽ de specie ratio. Hic autem locus & firmanti & infirmanti ad
modum vtilis: in quibus plura apparent de eadem specie: in eo ꝙ quid est p̃dicari: & nõ de-
finitum sit quale est genus. Nec oportet si aliqua duo sic se habeant: Vt ambo recipiãt ma-
gis & minus: qd̃ vnum sit genus alterius: vt bonum & malum: pulchrum & album. Prętera
si tam generis q̃ speciei sit aliquid contrarium: tunc si illud contrarium qd̃ est melius: pona
tur in genere peioris male ponitur: vt cum anima se ad quietem & motum habeat: & meli-
or sit quies q̃ motus anima dici poterit magis stabilis q̃ mobilis. Postremo illud gñs essevere XXXII.
dicit̃ qd̃ de pluribus speciebus p̃dicatur in eo qd̃ quid. Quod si nullas habeat species male XXXIII.
ponitur: vt Albi nullum est genus. Inter genus autem & differentiam tripliciter differt. Pri
mo genus de pluribus q̃ differẽtia prędicatur. Deinde ꝙ genus magis indicat quid esse rei
Tertio. Si vnum coniugatorum sit genus vnius: & alterum erit genus alterius: vt si Musicũ
sit sciens. Musica erit scientia: & si ambulans mouetur ambulatio erit motus. Deniq; dicit
si aliquid sequatur ad aliquid: & cum eo nõ conuertatur: difficile erit separare: qd̃ nõ sit ge- De ꝓprio
nus: vt quies semp sequitur ad tranquillitatem & diuisibile ad numerum: sed nõ contra. Nõ I.
tamen oportet ꝙ ipsum sit genus: patet ꝙ ꝓ hoc qd̃ nõ ens sequitur ad omne qd̃ fit. Mam om
ne qd̃ fit nõ est: nõ tamẽ cõuertitur. Nõ em̃ omne qd̃ nõ est fit. Et tamẽ nõ ens non est genus
eius qd̃ fit. Nõ enim sunt nõ entis species. LIBRO. V. Proprium firmatur & infirmatur hoc
modo. Primum quidẽ Bene ex re notiore ponitur. Si minus nõ bene: vt si quis dicat ꝓprium
ignem simillimum esse animæ: hoc minime ex notioribus est: ꝙ anima magis ignoretur q̃

.II. ignis. At siqs dicat Ignis ꝓpriũ mobilissimũ per notiora reddidit propriũ. Neq; in noīe æqui
.III. uoco. Vt aīalis ꝓprium sentire. Sentire em̃ æquiuocũ ad energiã & potestatẽ. Neq; si iterat
IIII. idem verbũ: vt Ignis propriũ corpus tenuissimũ corporũ. Idem erit si verbũ iterat alio modo
V. vt Terrę propriũ substãtia maxime corporũ in inferiorẽ delata locũ. Bis em̃ substantiã dicit.
VI. Nã corpus nihil est aliud q̃ substãtia. Etiã si nõ ab aliis separaī: vt Terrę propriũ ens & ferri
ad ima. Etiã si idẽ pluribus ꝓpriis notaī: nõ recte ponitur vt Ignis ꝓpriũ tenuissimũ & leuis
simũ corporũ. Nec si quis eodẽ vsus est: cuius propriũ ponit, aut ipsius aliquo dicens Aīalis
propriũ essentia: cuius species est homo. Aliquo hic vtitur improprie eorũ: q̃ sunt animalis
Si aũt neq; eodẽ neq; eorũ aliquo quę sunt eiusdẽ vtitur; bene datur ꝓpriũ. videlicet Aīalis
VII. propriũ cõponi ex aīa & corpore. Etiã si vtitur cõtrario vel oīno simili natura. huiuscemodi
VIII. em̃ nõ faciunt natura. videlicet Albi propriũ opponi nigro. Et rõnis particeps opponi ratio
nis experti. Item si nõ semp sequẽs fuerit. Vt ambulare in foro alicuius ꝓpriũ. nõ em̃ semper
ambulat neq; solus. At ꝓpriũ magis suerit si dicat virtutis propriũ eã habentẽ studiosum fa-
cere. infirmaī em̃ propriũ: qđ solo sensu cognoscit. Nã huiuscemodi procul ab oculis incer-
tum erit: vt si quis solis ꝓpriũ dicat astrũ supra terrã latũ splendidissimum. Si aũt vel sensile
quidẽ & ex necessitate existẽs: & nõ tantũ sensu aut die: sed nocte manifestũ bene ponit: vt
IX. Superficiei ꝓpriũ primo colorẽ habere. Hoc q̃q̃ sensile nõ tñ semp manifestũ. infirmaī pro-
priũ si in quid est more definitionis genus posuerit. videlicet Bene dicet hoīs proprium aīal
scientię susceptiuũ. Ad deprendendũ ꝓpriũ respicere etiã oportebit: Si de omni prędicatur
X. vt male quis dicat Geometrę ꝓpriũ indeceptibile. Decipitur aũt & hic sępe in falsa figura-
tione. At recte dixerit Terrę propriũ ferri ad ima: qm̃ nulla sit quę nõ sit hmõi. Etiã si de quo
nomẽ de illo nõ ratio vel de quo ratio de illo nõ nomẽ prędicaī: nõ erit id propriũ. Cõtra ve.
ro si vtrũq; prędicaī Supioris exemplũ: vt si animal sciẽtię susceptibile probare velim. Ho-
mo aũt nõ prędicaī: nõ erit id hoīs ꝓprium. Nã ratio quidẽ deo cõuenit: quę homini sed nõ
animali. Quando vero vtrũq; prędiceī exemplũ. Nã quoniã de quo aīal p̃dicatur de eodem
et animã habere. Et de quo aīam habere de eodẽ & animal erit propriũ aīalis habere animã.
XI. Infirmatur item propriũ quando subiectũ ei qđ in illo dicit propriũ dat: vt si quis dicat Cor-
poris tenuissimi partes propriũ esse ignem subiectũ p̃dicato propriũ dedit. Firmabitur si prę
dicatũ subiecto de quo prędicatur proprium tribueī. vt Terrę propriũ grauissimũ corporũ. In
XII. firmatur etiam cum scđm participationẽ ponitur: tunc em̃ in eo qđ quid adiuuat magis. Et
differẽtia quędã est: vt si hoīs ꝓpriũ rõnis particeps gressibile Bipes dicaī. Hoc ꝓpriũ scđm.
XIII. participationẽ est: nec recte ponit. Cõtra vero firmabit. Si nõ scđm participationẽ nec in eo
XIIII. qđ quid est infirmaī: & prędicatũ subiecto cõuertit: vt aīalis ꝓpriũ Natũ sentire. Infirmatur
item si eorundẽ qua eadẽ sunt. idem ꝓpriũ nõ est. videlicet Qm̃ idem mortalis homo ꝓpriũ
mortalis & hoīs risibile. Etiã sunt quędã quę dicunt scđm idem: & quędã scđm aliud qđ pri-
mũ. Si igit ꝓpriũ ponaī scđm primũ: & aliqđ improbãti dicendũ: ꝙ hoc propriũ scđm idem.
Si aũt scđm idem propriũ ponaī: dicendũ qđ scđm aliud. videlicet Quoniã propriũ superfi-
ciei & corporis colorẽ habere: sed superficiei quidẽ scđm per se idem. Corporis vero scđm su
XV perficiem. Si aũt supficiei ꝓpriũ ponitur colorẽ habere: dicendũ & corporis. si aũt corporis
dicendũ. Est & propriũ scđm aliud quid primũ vel eius: qđ ipm primũ. Nã si eius qđ scđm qđ
ponit: & de quo ipe p̃dicaī. Si vero ꝓpriũ ipius primi ponit: & de eo scđm aliud qđ p̃dicabit
vt si supficiei ꝓpriũ daī colorẽ hre: & de corpe p̃dicaī colorẽ hre. Et si corpis dicaī: & de sup
ficie p̃dicabit. Nõ igr de quo ratio de eodẽ etiã nomẽ. Infirmaī etiã ꝓpriũ qñ eidẽ idẽ daī: vt
XVI. si dixerit Pulchri ꝓpriũ decẽs ẽ. idẽ est decẽs qđ pulchrũ. Etiã si toti⁹ ꝓpriũ nõ in pte verum.
XVII. Seu ptis nõ in tota: vt Maris ꝓpriũ salsũ nõ dicit de oī mari. Ponti em̃ mare nõ adeo salsũ. Et
rursus aeris ꝓpriũ Respiratiuũ nõ dicit de oī aere: sed de eo q tm̃ ꝑpe terrã voluraī. At cõtra
firmatur si verũ vbiq; reperitur: vt quanti continui proprium in infinita diuisibile. Deinde
XVIII. Ex oppositis considerandũ: & in his quæ sunt ad aliquid: quoniam proprium dupli multum.
Ex oppositi Dimidii autem parum Si non illud neq; hoc. In contrariis autem si boni proprium lętari ani
.XIX. mum. Mali est dolere si nõ illud neq; hoc huius. In his vero quæ sunt secundũ habitũ & pri-
Ex casib⁹ & uationem. Quoniam cęcitatis proprium valde dolere: visus erit proprium valde lætari. In
cõiugatis. his autem quę sunt negantia & aientia. Quoniã viuendi ꝓprium sentire: & non viuendi p
prium fuerit nõ sentire. Etiam ex casibus vt si fortiter ꝓprium est esse inuictum & fortitudi
nis quoq; & fortis erit. Etiam ex filiter habentibus. Si quod em̃ similiter se habens ꝓprium

nō est neq; alterū ppriū erit: qđ sil'iter se habet. Videlicet qm̄ sil'iter se hābet ędificator in domo cōstruēda: & medici creare sanitatē. Si medici nō fuerit ppriū creare sanitatē neq; ædificatoris domū cōstruere. Etiā ex eodē modo se hñtibus. Si em̄ eodē modo se hñs: eodēmō habenti cōpatur: vt eodēmō se habet prudētia ad honestū & turpe: sciētiā eoꝝ esse. nō est autē propriū prudētię hre sciētiā honesti: neq; sciētiā hre turpis fuerit ppriū. Si hoc & illud. Etiā si secundū esse dictū alicuius secūdū esse dicti ppriū nō est: neq; scđm generari: neq; corrūpi proprium erit: vt Quoniā sanguinē generari est aīalis gñari ppriū. Et corrūpi sanguinē ppriū corrūpi sanguinē erit aīalis corrūpi ppriū. si nō illud neq; hoc. Itē nō aīalis ppriū esse aīal nec generari hoīem ppriū erit. gñari aīal nec corrūpi hoīem corrūpi aīal. Post hæc. Ex magis et minus. Primū si id qđ magis eius qđ magis ppriū nō est. Neq; id id qđ minus eius qđ minus: nec simpliciter eius qđ simpliciter: neq; min⁹ eius qđ minus: videlicet. Quoniā ignis ppriū supraferri. Magis ignis magl supferri erit. Si hoc & illđ. Deīde si qđ magl ei⁹ qđ magis ppriū nō ē nec minus eius qđ min⁹: vt quoniā magis ē aīalis sentire: q̄ hoīs scire si sentire nō ppriū aīalis neq; scire ppriū hoīs. Tertio Si cuius magis est ppriū nō est ppriū nec cuius minus est propriū erit huius ppriū: vt qm̄ colorē hre est magis supficiei q̄ corporis nō erit supficiei: neq; certe corporis. In firmatione aūt nō vtilis hic locus. nō em̄ fieri pōt vt idē pluriū sit ppriū Quarto si magis ens nō est ppriū neq; minus ens: vt qm̄ aīalis magis est sensibile q̄ diuisibl'e nō est aūt sensibl'e ppriū nec diuisibl'e aīalis ppriū fuerit. Si aūt min⁹ fuerit & magis erit. Postremo Ex sil'iter inexistētibus. Quoniā sil'iter est cōcupiscibilis cōcupiscere: & rōnis partici pem ratiocinari nō est vnū alterius ppriū: neq; alterū alterius. Dein ex sil'iter existētibus alicui. Si nō vnū ppriū illius neq; alterū: vt qm̄ hoīs sil'iter est: & audire & videre. nō est aūt vnū hominis ppriū neq; alterū. Si vnū & alterum erit. Tertio sigd duobus aliqbus. Ens similiter nō vnius est propriū neq; alterius: vt qm̄ similiter ardere: & flāmę & carbonis est. nō erit vnius propriū ardere: neq; itē alterius. In firmatione aūt nō vtilis hic locus. nihil em̄ proprium duobus aliqbus existit. Si vni & soli & omni & semp. Et hęc quidem de proprio. LIBRO. VI. Definitionū tractatus sic se habet. Primū quidē quęrendū an bene locus definitus sit. Deinde an definitus. Primo igr̄ haud bene definitur: Si nō clara vtit interpretatione: vt si hoīem definiēdo: Rectābulū dicat. Deinde si æquiuocū dictū: vt generationē dicat esse ductionem in essentiā. nā ductio cōmune vocabulū etiā ad alui solutionē. Similiter si definito multipliciter dicto nō distinguēs dicit aliter Si per metaphorā dixit. videlicet Sciētiā Ametacton. i. minime cōmutabilē aut translatiuā: qđ colūnis cōuenit: aut terrā nutricē & tempantiā cōsonantiā. Si nō vsitatis vtit verbis. Vt Phalangiū dicat aīal. Sepsidaces. i. morsu venenato. Etiā si nō manifestus subiecti sermo. Dicens em̄ hoīem esse aīal Sensitiuū: & sponte mobile tm̄: qđ etiā cęteris cōueniat aīalibus. Si etiā dicat hoīem grāmaticū. nō em̄ oēs grāmatici. Si quis multis in definitione verbis inepte ac supuacue vsus est: vt homo est aīal sponte mobile rationis particeps gressibile bipes. Itaq; hi loci infirmari sigd aut bene declarat: aut distinguit: Si cōtra probari solent. Alter vero modus erat. An locus sit definitus: aut dixit q̄ erat. In quo primū videndū an per priora & notiora naturę definitus sit: sicuti in Analyticis posterioribus diximus. Deinde si eodē vtit definito: vt sol est astrū interdiu splendēs. Et dies est cursus solis supra terrā: qđ idē esse ab oībus intelligit. Itē si nō plene definit: vt grāmatica est ratio recte dicēdi: deficit scribēdi. Itē si nō dixit ppriū genus definiti: vel si dixit supergreditur gñs. videlicet Homo est essentia rōnis pticeps. debuit em̄ aīal dicere. hoc em̄ pprium entis hoīs. Et si negatione definiat. Nā esse aliqd. nō aūt nō esse definitio in medium deferre debet: q̄q̄ in qbusdā necessariū negatione: vt in priuationibus: videlicet Cęcus est nō habēs lucē. Prętera si genus vt differentiā dixit: vt virtutē habitū bonū. videtur aūt bonū magis genus esse virtutis. Etiā si nō prior differentia specie erit differentia plus continēs: q̄ species. Etiā si referat definitū in duo gña nō subalterna. Nam si ita esset cōtingeret eandē speciem sub duobus gñibus esse. Quod fieri nō potest: Sed cōtra Pedestre Alatū genera sunt non subalterna: & tamē amborū eadem differētia. id est Lepus. Soluitur ita subalterna diximus: vt eo inferant. illa etiam quę sub eodē genere cadunt. Nā si pedestre alatum subalterna nō sunt genera. tamen sub eodem genere id est aīali cadere possunt. Etiam si nō reddidit differentiam alicuius: quod sit ad aliquid: vt dicens Medicinalem sciētiam esse Theoriticen & practicen debuit dicere. Cuius rei sit Theoritice. Etiam si res recipit magis & minus. Ratio vero minime. videlicet Si albus color discretiuus visus: quoniā recipit albū. Et discretiuū

.XX. Ex sil'iter se habētibus.
XXI. Ex eodēmō
XXII.
XXIII Ex magis & minus
XXIIII. Ex simpliciter ī existentibus.
XXV. De definitionibus. An locus bene definitus.
.I.
II.
III.
IIII.
V.
.VI.
.VII.
.VIII.
An Locus sit definit⁹
.IX.
.X.
.XI.
.XII.
.XIII.
XIIII.
XV
XVI.
XVII.
XVIII.

XIX. De eodem et altero.

.I. Ex casibus et cõiugat[

.II.

.III.

IIII.

V. Idem p infirmãte.

Idem p firmante

vi.

vii.

viii.

.ix.

.x.

Infirmare definitionẽ Gen⁹ item ac propriũ facilius.

De firmatione & infirmatione

Nõ necessarię ppositiones.iiii.

similiter recipit hoc. Etiã si nõ definit. Qualis & quãti. Vt ambitiosus aut appetẽs honoris oportebat dicere quãti. Oẽs em̃ honorẽ appetimus. His igit̃ visis oportebit partẽ: saltẽ siqs totũ nõ poterit infirmare: sublata em̃ parte totũ tollit̃. LIBRO. VII. De eodẽ & altero: cõsiderandũ. nã & ea q̃ de hoc dicunt̃ ad definitionis pblemata reducunt̃. Primũ ex casibus et Cõiugatis & subiectis. Si em̃ iuste & fortiter idem: & fortitudo quoq; iustitię & fortis Iusto idem fuerit. Si minus primũ neq; hoc secundũ. Rursus ex efficiẽtibus & corrumpẽtibus. Si enim efficiẽs fœlicitatis idẽ efficiẽti sanitatis. Et corrumpẽs quoq; corrumpẽti. Et fœlicitas sanitati idẽ. Etiã ex accidẽtibus ex his q̃ fuerint aliis subiectis. aliis vero minime: vt si quis dicat Medicinalẽ & Gymnasticã idem esse verũ huic accidit curare. Illi vero nequa q̃ Nõ ergo idem. Si aũt eadẽ accidẽtia vtriq; subiectis cõtingãt. Sic dicatur. Album scictię idem verum alterũ corpori. altera aĩo accidit: nõ ergo idem. Nõ ꝓpterea si quędã idem recipiũt accidens inter se eadẽ sunt vt bonũ recipit: & Animal & planta: non tñ & aĩal & planta Idem Nõ etiã sunt eadẽ: quorũ diuersum est genus. Etiam ex magis si hoc recipit magis hoc vero minime: videlicet albũ & Socrates. licet idem subiecto: nõ tñ ratione. Etiã quoniã multifariã idem dr̃: & gñe & specie & numero: licet dicere infirmãti: q; scd̃m aliũ modũ idem. Si autem firmare volumus: idẽ vel definitionẽ in monstrãdo eandẽ definitionẽ definito. Primum quidẽ oportet adferamus: qd̃ nulli vel pauci disputantiũ de definitione syllogizãt: Sed oẽs principiũ tale accipiũt. Deinde qd̃ alterius est diligẽtię & tractatus de ipso reddere rationẽ id est Metaphysicę. Nunc aũt q̃tum ad pręsentẽ ptinet vsum. Idem dr̃. Etiã cõsiderare oportet ex oppositis. Si em̃ talis definitio huius & oppositi oppositi. Disciplinę em̃ cõtrariorum contrarię sunt. Videlicet quoniã collectiuũ nigri. Discretiuũ albi. Cõmune aũt gñs color. Est & ex magis & ex similiter quotiẽscũq; recipit cõfirmare. Duo & a duo cõparata: vt si magis hęc huius definitio q̃ hæc huius. Si minus & magis videlicet Minus videt̃ definitio aĩę dicendo numerũ esse seipsum mouẽtem: vel corporis dicẽdo esse essentiã. Triplicẽ dimensionẽ. Si minus visa est aĩæ definitio certe nec corporis. Etiã si similiter locus hic huius: et alter alterius & reliquus reliqui. Videlicet sil̃iter videnṫ definitiões Ignis quidẽ corpus tenuissimũ & aptũ supra ferri. Et aeris corpus. Nõ oẽs scd̃m locũ motus scd̃m naturã sunt. Si vnus vnius definitio & alius alterius. Vnius aũt definitio ad duo cõparata: vel duarũ definitionũ ad vnũ nihil vtilis est magis cõsideratio. Neq; em̃ vnũ duorũ. neq; duo eiusdẽ definitionis possibile est esse. Sunt aũt oportunissimi oĩm locoꝝ ex casibus & cõiugatis & oppositis: & ex similiter se habẽtibus: vt si salubre qd̃ sanitatis effectiuũ: & Robustũ effectiuũ roboris. Item ex magis & minus. Nam si hoc magis q̃ hoc definitio et qd̃ minus est. Est tñ ergo de quo magis. Illa ꝑterea cõmunia: respicere oportebit singulas species si cõgrua sit definitio. Multo em̃ facilius infirmare q̃ firmare definitionẽ: qd̃ oporteat multa adducere ac reperire quorũ si vnũ tantũ ruat cætera infirmant̃: Sed & in gñe & in ꝓprio idem. Cõtingit pręterq̃ in particulari accidẽte vbi facilior est firmatio: Infirmatio vero difficilior. Firmãs em̃ ostendit accidere alicui. At infirmãs nulli qd̃ longe difficilior. SED de firmatione & infirmatione problematũ hęc ĩ vniuersum dicimus. Quod infirmare quidẽ vniuersalia facile firmare aũt difficile. Cõtra vero infirmare quidẽ particularia difficile & firmare facile. verbi gratia. Dicit quis omne aĩal maxillã inferiorẽ mouet. monstrabit aliqs Crocodylũ: qui supiorẽ mouet et sic firmauit nõ oĩs & oĩs sustulit. Sic & in ꝑticularib⁹ Aliqs per null⁹ infirmabit̃. LIBRO. VIII. De ordine & quomõ interrogare opus. Primũ nãq; docuit locos vñ quis argumẽtorũ copiã inueniat: Deinde q̃ secũ formet argumẽta. Quę tertio ad alterũ exire faciãt: Sed tertius hic locus Dialectici ꝓprius. Cętera cũ ꝓho cõia. Nã inuenit ꝓhius & format: sed nõ interrogat: vt maximis ꝓpõnibus naturaliter manifestis suffultus. Dialecticus vero ex ꝓbabilibus interrogat rñdentẽ. A cuius demũ respõso argumẽta facit: Sed de reliqs postea nũc de ordine interrogãdi. Igr̃ vidẽdũ quot sunt ꝓpõnes ꝑter necessarias. Nã necessarię demõstrãti cõueniũt. Nõ nessarię igr̃. iiii. Vel inductorię ad vniuersale ꝓbandũ: vel ampliatorię: vel ad occultationẽ illationis: vel ad claritatẽ orõnis. Quę aũt ad occultationẽ certãdi gr̃a: nã et eę in vsum veniũt. Cũ tota res cõtra alterũ fiat his sic vtimur inductoriis a ꝑticularib⁹ ad vniuersalia: a manifestis ad obscura. Occultantẽ vero patrocinari nõ solũ illis ꝓpositionib⁹ per quas inferẽt cõclusio: sed etiã illis q̃ ad eas vtiles sunt. Itẽ illatiões nõ ad suas veras ꝓpositiones apponere: sed ad tumultũ illũ rõcinatiuũ: de qbus supra. Atq; vt vno verbo vt cogaṫ rñdens rogare ꝓpter qd illa cõclusio inferat̃. Vtile quoq; fuerit: & in plib⁹ cõcludẽdis ꝑ termittẽdas ꝓpõnes: nõ ordinate sed cõfusim sumere vtile: et ĩ vniuersali ꝓbãdo ad occul-

tandum vti definitione: ex qua fiat ꝓpositio vniuersalis: vti aũt non ipso sed in coniugato Facilius eñ assentitur rñdens & minori instãtia assurgit: vt ostẽdere volens oẽm iratũ appetẽtem vindictę: nõ iratum definiat sed iram: quę est vindictę appetitus. Multa quoq; alia ad occultanda documenta ponũtur in ipso auctore videnda.

R. Volaterrani Cõmentariorũ Vrbanorũ Li. XXXVIII. In Phyſicã Acroaſim.

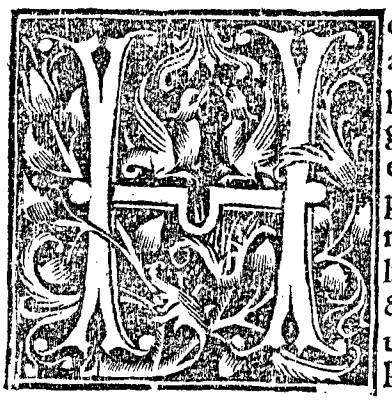

Viuscemodi libri argumentum de principiis inuestigare quoniam nosse quidem entia sicuti cęteras doctrinas haud aliter cõtingit q̃ horũ cãę ac elemẽta pri⁹ cognoscãt. principia vero alia apud alios existimãtur. Q̃m aũt cõis est ea dignitas apud oĩs philosophos. E nihilo nihil gigni. Sed oĩa ex aliquo existẽte verũ simpliciore ac puriore: vt principii principiũ non q̃ramus & aliud simplicius Melissus & Parmenides vnũ ens: sed alter finitũ & mobile: alter vero Melissus infinitũ & imobile posuere. Quãquidẽ opinionẽ: in q̃ & Plato fuit: post q̃ nõnullis Aristoteles rationibus cõfutauit. Ens ponit silĩter & ipe vnũ: sed ęquocũ solus oĩm cõtra Platonẽ ꝑcipue ac superiores: quum & illi ꝑter substãtiam quicqd esset: id est accidẽs nõ esse dictitãdo: ens plane alterũ fateri viderent: de quo etiã in Metaphysica pluribus differã. Posthęc eos refellit qui paulo naturalius ac altius de his loquuti sunt: sane oẽs in vno cõueniẽtes vt ex cõtrariis principia cõstent: nõnulli densum & rarũ: Plato paruũ & magnũ: alii parẽ & imparẽ: aut concordiã & discordiã: aut calidũ & frigidũ: aut humidũ & siccũ: Alii quãdam cõgregationem & secretionẽ Anaxagoras Clazomenius Homœmerias subiicit. i. e pluribus minimis ꝓtibus similibus integrum aliquod simile fieri: vt ex atomis ignis: ignẽ. Democritus & leucippus ex his atomis q̃ in sole ꝑ aera tenuissima pulvereaq; apparẽt cũcta cõstituebãt. Empedocles vna cũ quattuor elemẽtis amicitiã & inimicitiã: Q̃ze Sympathia elemẽtorũ id est cõcordi rerũ discordia res ꝓcreatę coirent. Thales Milesius aquã ꝙ in ea cętera cõtinent elementa: Primũ eñ terreũ quiddã in eũ subsistit Deficiẽs in aera resoluit: & ex aere demũ tenuissimo ignis ꝓcreat. Hippo. & Diogenes aerem ꝙ occultiores in eo differẽtias videret: vt calidi & humidi. Heraclitus Ephesius ignẽ vt reliquorũ tenuissimũ: Pythagoras numeros & monada idẽtitatis. Dyada vero alteritatis esset. Sic eñ inopia vocabulorũ appellari liceat ꝙ vide licet res fierent: cũ plane in vnum coirent: ac tũc definerent cũ in plura rursus dissoluerent. His alia coelementa adiiciebat. Hesiodus: Chaos dixit in Theogonia, πρωτον μεν χαος γενετο αυταρ επειτα γαια ευρυστερνος: Chaos appellãs locum qui corpus recipit: nam ex χαω το χωρω. i. capio etymũ trahere videt. Orpheus in argonautica, φανητα: id est phaneten opinat: quod idẽ est q̃d amor: qui prim⁹ (vt idẽ poeta interpretat) ex chao apparuit: per quẽ reliqua oĩa lucẽ & manifestationẽ susceperе. Homerus primũ deorũ vestã esse principiũ dixit: quã εστιαν vocat: hinc rerũ permanẽtiam declarare volẽs. Plato quinq; imprimis vniuersalia posuit: essentiã. Sic eñ Cicero substãtiam vocat idem alterũ. Motũ & statũ. Principia vero rerum Deum & Ideas: id est rerum oĩum ſpecies ingenitas: paresq; deo æternitate: quas e nostris q̃dã pie diuinã mẽtem interpretati sunt. Has aũt ideas vti formas: cũ hyle: id est materia cõiũctas intellixit: nec alterã ab altera nisi tm̃ mẽte & cogitatiõe separari: vt in statua forma & materia secretas nõ q̃dẽ videm⁹: sed intelligim⁹. Aristoteles vero ex supioribus magis Platonem sectatus materiam ac formã: vt ille q̃dem posuit: sed separatas q̃bus & priuationem tertiam addidit ex accidẽte ac extrinsecus principium: in quorũ oĩm demõstrationibus sensum cum rõne cõiunxit nõ imitatus Epicurum: qui tm̃ oculis credens Solem pedaneum. i. vnius pedis magnitudine iudicauit. Nec etiã Zenonem qui rõne tm̃ fret⁹ solem minime moueri dicebat. Quoniam motus principiũ non haberet: principiũ aũt infiniti non est: infinitum est cursus quem ille peragit vt cõtinua quãtitas. Cętерum cum rerũ cõtrarietatem ponãt nõ errare dicit ac fere eadem omnes: q̃q̃ videãtur differre posuisse: sed alii quidem rõne: alii sensu magis nota ponẽtes. Confutat aũt eos q̃ generationem & corruptionem negant. Prętерea rerum principium tm̃ vnum & infinitũ. Affert & ipse opinionem suam duo cõtraria statuens principia: formã & priuationem. Tertium quoq; hylen tanq̃ necessariũ subiectum. Tot igitur videbãtur necessaria principia: quot ex cõtrariis res natura

Melissus.
Parmẽides
Ens ęquoc.
Cõtra Pla.
Anaxagor.
Den. crit⁹
Empedocl.
sympathia
Thales
Heraclitus
Pythagor.
Hesiocus
Orpheus
Phanes.
Homerus.
Plato
Ideę platonicę
Epicurus tm̃ ocul s
credens. Zeno tar
Tria princi ratione
pia
Hyle
Forma

Priuatio

les fierent: ac rursus in cõtraria resoluerentur. Ex Amuso videlicet musicũ fit: & itẽ in amusum redit. Q; autẽ priuatio sit necessaria hoc mõ probat: id est principiũ alicuius: qđ ipsum est medium per quod fit: Sed materia naturaliter formã appetit per priuationẽ: ergo priuatio principiũ. Quare species & priuatio recte hor; causa sunt: quarũ altera sua p̃sentia causa per se est. Priuatio vero sui absentia cã generationis ex accidẽte. Nõ em̃ ϖοιοτηϛ: id est factio esset nõ existente priuatione eius rei q̃ fit. Hac igitur absente species introducit: p̃sente recedit. Hęc inter se nõ habitus oppositione veluti visus cæcitati: sed cõtrarietate conueniunt. Quę q̃q̃ diuersa in subiecto aliquo fieri necesse est: quod hylen vocant. Hęc est materia prima ingenita: imortalis: incorporea: mẽte pceptibilis: nõ substãtia sed substãtiæ pars: quã Aristoteles p analogiã cognosci dicit: p quã simile qd demõstrat: vt qđ visus in corpore hoc in aĩa mẽs: & qđ est ęs statuę: hoc in natura materia formę. Plato aũt p cogitationẽ quã dã impropriã deprẽdi scribit: impropriã vocat: ꝙ cogitatio est in his q̃ sunt. hęc aũt nihil ẽ

Hypusyon Metusion. Heterotes Mẽdacium Non ens.

entiũ sed tm̃ infinitũ ac in potestate. quũ vero in formã redigit vnũ aliqđ fit nec ãplius infinitũ. Nõ esse aũt quinq; scđm eũ modis dicit: primo qđ vocat hyperusion qđ est ipe deus quasi sup oẽm essentiã. Deinde metusion quasi essentię participans: qđ (vti dixi) primę materię conuenit. Quorũ alterũ supra oĩa: alterũ infra oĩa sit. Tertio alteritas secundũ gręcos seu pluralitas quãdo ex pluribus vnũ fit siue in plura resoluunt. Iã esse vel non cœpit vel desiit Quarto mendaciũ. Postremo qđ non est vt ꝙ diametros symmetros existat. Libro secũdo naturam definit esse principium motus. Entium naturaliu3 quædam esse animantia: quędã inanima. Et horũ q̃dam mixta: q̃dã simplicia: animantia & mixta omnia principium in se motus habent: a cõtrariis em̃ corrumpunt & fiunt. Simplicia vero vt elemẽta ab externo agente mouent & alterant apta alioquin id per se recipe: eodem mõ & artificialia nisi forte ex accidente per se moueant: vt medicus ęgrotus qui seip̃m curet: qđ vt medico accidit: nõ vt ægroto. Pręterea quum natura materiã cõtineat & formã: materiã tm̃ nõnulli ad eam ptinere dixerunt: nã & grabatum ligneũ si corrũpatur nõ in alterum cõuertit grabatum: sed terram: sicuti & ęris statua in aquam: quę materia oĩm liquabilium est. At qui formam malue

Scĩa naturalis, ac matheseos similis.

runt sic pbauerũt: ob formã agere tm̃ naturam: nec res noĩari aliquo mõ aut dici: nisi ex Entelechia pfecta & absoluta: quũ em̃ in potestate sit non æs vocari aut domus. Cuius igitur gratia: id est causa finalis seu formalis in naturalibus pręualet. Post hęc quũ astrologia musica & perspectiua intermediæ sint artes eas ad mathesim magis spectare cõtendit: similitudinemq; quãdam inter naturalem & mathematicę scientiã demonstrat: quũ circa corpore vtraq; versẽt & lineas & supficies & notas: verum altera de his q̃q̃ in materia: cum abstractione tm̃ materię considerat: altera vero naturalis corpus naturale metitur: in materiaq; oĩno versatur. Ex his astrologia valde cum naturali consentanea: Nã & vtriusq; officium est

De ĉausis.

Solem lunãq; ac cœlum ip̃m vestigare: motũq; perquirere. Hinc demũ ad causas ingredit fine quibus nihil est in rebus naturę aliquid demonstrare. Omnis em̃ cã principium: sed non cõtra: nã principium pręter cãm ordinem quendã præ se fert: vt in g̃to nota principium lineæ & vnitas principium numeri: & κίνημα motus. Causas Aristoteles quattuor ponit sed

Causæ. Concausæ.

pprie appellatę duę: efficiẽs: finalis: concausę totidẽ: materialis: formalis: hac inter se differentia ꝙ hę cum causato cõiunctę: illę discretę. Causam igitur efficientem in rebus naturalibus Aristoteles naturã primum posuit. Plato autem pulchrius organicã eã constituit motã ab ipso deo quem cãm efficientem esse voluit mouentem: nihilominus & ipsam corpora p̃nyca: ex quo potius concausã appellault. Exemplarem vero Idęas posuit: quas conditoris dei mentẽ pie possumus interp̃tari materialem elementa: Finalem & formalem eãdẽ natura intendit: quũ oĩa formę gratia cõtendat. Hęc omnia in arte conspicimus: vt in domo efficiens cã ędificator: finalis imbrium vitatio. Materialis: lapides & ligna: formalis figura ipsa: organicã siquis quęrat inueniet Cathetum: normã: trullã & his similia: exẽplarẽ vero ipsius conditoris & architecti designationem ac mentem. Causarum item & entiũ: id est causatorum quędã per se: quędã ex accidente: vt cã efficiens statuę per se statuarius: ex accidẽte vero Polyclerus vel albus vel musicus. Accidit em̃ statuario polycletum vocari: & album aut musicum esse: similiter & causatum p se statua fuerit: ex accidẽte vero Socrates forte & tricubitalis seu rubra. Accidit em̃ statuę ꝓpter Socratem fieri ac vocaai Socratem & tricubitalem aut rubrã esse. Est quoq; causarum & causatorum tertia diuisio: videlicet quędã ꝓpinquę: quędã remotiores sunt: tã per se q̃ ex accidente: Quędã etiã actu & quę

Propinquę Remotiores.

dã potestate. Versat & illa quęstio Quid prius cã an causatum. vtrunq; simul & energia dicendum: quoniã alterum alteri inuicem eodẽq; tempore vim p̃beat ac nomẽ. Si tamen propinquior causa eligat vt ędificans & ædificiũ simul sunt & altera ab altero nomen accipit. Nõ item causa remotior vt homo & ędificiũ. Potestate aũt possunt quidem nõ esse simul vt si ędificator periret remanẽte domo: vel contra. Sunt etiã quędã inuicem causę: vt labor cã valitudinis & valitudo laboris. Posthęc quũ hoc nõnulli cuncta rõne occulta fieri: ac nihil temere putent: Aristoteles solus fortunam & casum inter causas ponit agentes ex accidẽte: & ex genere raro cõtingentium: hac tñ inter eos differentia: q̃ fortuna in his quę secundũ electionẽ sunt: & ab extrinseco agente ac in rõne plærũq; bonorũ ponit: quapropter nec inanimis nec brutis nec pueris: qui cõsilio careant: euenit. Fortunæ nãq; seu temere fuerit aliud eligere: aliud euenire: idq; tribus modis: aut optatũ assequi finẽ & obiter p̃ter spem aliud cõtingere: vt si fodiens ędificãdi gratia thesaurũ inueniat: vel aliũ assequi finẽ q̃ eũ q̃ intendit: vt si amicũ obuiã quis habeat aliud in foro frustra q̃ritans: postremo si nõ finis oĩno q̃ intendit cõsequat. Casus aũt ex his q̃ p̃ręter electionẽ euenit̃: qd̃ gręcũ declarat vocabulum αυτοματον: secundũ naturã tñ euenit: vt brutis ac inanimis q̃ electione rõneq; carẽt vt si ex lapide sponte cadente quiescens intereat: causa mortis p̃r se lapis fuit: ex accidẽte vero casus. Pręterea casus ampliore dicitur potestate: nã oĩs fortuna casus: nõ itẽ cõtra. Fortunę quoq; infinitę sunt causę. Ratio vero eor̃ q̃ semp aut frequenter: Fortuna itẽ causæq; cæcę quoad nos quoad deũ naturãq; manifestę: Insup bona fortuna: ευτυχεια: mala aũt δυστυχεια dicit̃. Bona ergo fortuna fœlicitas quędam erit. Fœlicitas aũt actio quędã nihil agẽtem neq; fortunatũ esse contingit. Libro tertio motũ & infinitum exequit̃. Entiũ em̃ quædam sunt principia motus: vt deus oĩum motor: vt anima quę aĩalia mouet: & natura a qua res naturales mouentur intrinsecus: q̃uis aliã extrinsecus causam videant̃ habere. Nõnulla vero sunt motus vt generationes: augmenta: alterationes secundũ locum mutationes: quędã principia motuũ: vt materia & forma: aliqua sunt mota vt corpora simplicia & composita: alia sunt in motis accidentia: vt locus & tempus: q̃dam p̃pter locũ & tempus: vt vacuũ & infinitũ. Corpus igitur in loco est: motus aũt in corpore: tẽpus vero in motu: de quo nũc agit̃: Hic em̃ Aristotelis definitionẽ energia est entis potestate q̃ ptãte. Ens em̃ potestate dupliciter dicit̃. Primo impfectã tm̃ cõtinet applicationem ad motũ: vt dicimus Semen potestate animal: & puerum potestate musicũ. Secũdo pfectã indicat facultatẽ ac dispositionem ad agendũ: vt Aristoxenus iam musicus factus: nõ cytharizans: sed potens cytharizare. Et ignis potestate calorificus: q̃ non calacit. Totidẽ modis & ens energia dicit̃: vt quod modo diximus Aristoxenes arte musicus musicã nõ exercens. Secũdo cũ musicam exercet: Nã ens potestate secũdo modo & ens energia primo modo idẽ sunt. Igitur motus impfect9 entis potestate in energiã primã pducitur: & ex hac in secũdã. His itaq; cognitis motus dicitur energia ac relatio moti ad mouentẽ: hoc est patientis ad agentem tanq̃ accidẽs quod dã subst̃tiis adiectũ. Ex parte igitur mouẽtis pfectus est actus: ex pte moti impfect9. Quoniam mouens quod est ens actu agere certe potest: secundũ quod energia & natura pfectũ: qd̃ enim dicitur hoc est. Motum vero qd̃ est ens potestate patitur: qua potestate & est impfectũ: qd̃ enim dicitur nondum est. Itaq; vtrunq; in eodẽ fit subiecto: verbi gra: Democrates colore ruffus/morbo pallidus factus erat: energia ruffus: potestate vero pallidus: quãdoq; dem potuit fieri pallidus: igitur qua ruffus nõ dicebat̃ moueri. Qua vero pallidus quoniã potestate contingit quãdo cœpit pallescere: & ab ente potestate pallido in ens energia pallidum processit: tunc ad pallidũ dicebatur moueri. Et erat pallor motus: energia em̃ entis potestate pallidi Democratis: qua ens potestate: hoc est secũdũ qd̃ aptus erat fieri pallidus Quãdo aũt factus est pallidus nõ amplius secundũ pallidum motus erat: sed cõstitit in pallido. Eodẽ modo & omne energia ens qua energia minime mouetur: qua potestate mouet̃. Sed nõ diceretur moueri qua potestate manẽte tm̃ potestate & sola ad motum applicatiõe Sed cum ab ente potestate transit in ens energia: manẽte etiam potestate tunc moueri dicitur. Ideo hoc additur ad motus definitionẽ: videlicet qua potestate: vt etsi subiecto idẽ est ens potestate & ens energia: secundũ q̃ ens potestate factus motus tantũ cõsiderat̃ & quousq; etiã seruetur potestas. Nam hac peunte motus nõ est. Quare hoc motus ab ente energia differt: q̃ in hoc p̃rit potestas: In motu aũt manente potestate motus energia pficitur. His hoc modo definitis patet q̃ motus a mouente quidem incipit: & desinit: firmatur vero

De fortũa & casu

De motu

Ens ptãte bifariam

Ens energia.

Affect⁹ ex motibus. & cõsistit in moto & patiẽte: vt ędificatio hoc est energia ędificãtis ab ędificatore quidẽ in ędificato est: ędificare vero totũ esse significat. Affectus em̃ ex motibus pcedẽtes motus nõ sunt: sed effecta motuũ: De infinito. Deinceps de infinito disserit: qm̃ infinitũ & motus est & tpis veluti cõtinuoꝝ mẽsura. Cõtra Pythagorã et Platonem. Pythagorã & Platonẽ parũ physice locutos redarguit: q infinitũ substantiã posuerũt: Sed alter in numeris & rebus sensilibus cõstituit. Nam numerus extra sensilia non est: Alter Plato tam sensilibus q̃ insensilibus: ꝙ numeros posuerit infinitos simpliciter & ideas ac sine loco. Alter itẽ parẽ numerũ infinitũ magnũ posuit: ꝙ ex additione parium nũq̃ ex q̃drato variet at bñ ex impari. Plato duo infiniti prĩcipia magnũ & paruũ cõstituit: ꝙ alterũ in infinitũ p numeros auget: alterũ in cõtinuo sp diminuit. Anaxag. & Democri. aliq̃to naturali⁹ elemẽta dixerũt: infinita eẽ diuerso tm̃ mõ: alter em̃ ex infinitis ptib⁹ homogeneis siue homœomeris. Democritus aũt ex semine oĩz figuraꝝ p cõtinuũ cõtactũ: hoc ẽ ex infinitis ptibus atomoꝝ. Anaxagor. Democrit⁹ Aristo. vero negat qcq̃ ex cõtactu pcedere in infinitũ: ꝙ vnũqdq̃ corpus sit p se terminatũ. Deinde quattuor enarrat cõditiones: quas antiq infinito tribuebant: Primũ ꝙ infinitũ est principiũ: Deinde ꝙ ingenitũ attamen corruptibile: quũ finẽ qñ ꝙ sit habiturũ: Tertiã ꝙ cõtineat & gubernet oĩa. Nõnulli vero diuinũ qddã & immortale dixerũt sicut Anaximãder. Anaxímã. Infinitũ quinq̃ dicitur modis: Primo sine vlla parte & q̃titate vt nota in linea: terminus est em̃ lineę nota: q̃q̃ ipsa termino caret: vt qui nullã possideat partẽ: cuius em̃ nulla ps terminus etiã nullus: ex quo q̃tęcũq̃ sil' notę cõgrediant lineæ partẽ nõ cõficiunt vel minimã: qm̃ nõ inuicẽ cõtingunt. Quã igit nota in linea rõnem habet eandẽ & in tpe nũc & in motu κίνημα. Secũdo cuius figurę terminũ non est inuenire: veluti in sphęricis: ꝙ in his idẽ semp cursus principio fineq̃ caret: q̃q̃ & hoc mõ iure infinitũ ab Aristotele dicit cuius est ppriũ nõ idẽ accidere. Tertio cũ res difficilis inuentu vt inextricabilis error labyrinthi apud Cretẽses: apd lacedęmonios Ciadas locus dãnatoꝝ. Postremo magis oĩbus proprie dicit infinitũ: cuius est semp nõ idem accipere: vt in numeris aspicit addẽdo: in cõtinuo vero minuẽdo: & in additione qdem futurũ tps annotat: in diminutione vero pteritũ. vtrũq̃ aũt tm̃ potestate infinitũ est: ꝙ potest hoc qdẽ augeri: Illud diminui semper: neq̃ em̃ numerus est energia infinitus: neq̃ itẽ vlla magnitudo. Cõtra infinitũ energia Aristoteles multis argumẽtis disserit: Primũ cõtra Platonẽ: qd infinitum extra sensilia nõ ẽ: qm̃ circa q̃tum & magnitudines & multitudines: aliter nõ esset diuisibile: Si nõ diuisibile nõ infinitũ: Cõtra Pythagorã vero probat nullũ numerũ esse infinitũ. Nullũ em̃ numeratũ aut numerabile est infinitũ: sed oĩs numerus est numeratus aut numerabilis: ergo null⁹ numerus est infinitus. Cõfutatio Ply. & Pythago. Infinitum energia simul & potestate Cõtra veterũ definitionem Prẽterea quicqd est in loco est finitũ: corpus est hm̃oi: ergo finitũ. assumptũ maius ꝓbat ꝙ species loci sunt finitæ: vt ante sursum deorsum. Idẽ mõstrat & potestate & energia posse quãdoq̃ infinitũ esse vt q̃ hñt nõ vt eẽntiã energia finitã: sicut hõ & domus sed esse eoꝝ est fieri alterũ post alterũ succedẽdo. qd græci ἀγυμνοστατον καὶ ἑτερουστατον dicunt vt certamẽ & dies. est em̃ & esse certamen energia & posse certamen fieri potestate: In hoibus vero etiã infinitũ nõ per se sed succedẽdo alterũ alteri cõsistit. Infinitũ esse dicit nõ fm̃ antiquoꝝ definitionẽ. Nõ em̃ id cuius nihil extra: sed cuius semp aliqd extra est hoc infinitũ. Cuius aũt nihil extra hoc pfectũ est & totũ. Sic em̃ definire solemus totũ: cuius ad ptes nihil abest extra: videlicet hoĩem vel aĩal. Cõtra itẽ Melissũ q totũ vniuersũ infinitũ eẽ dicti rabat ꝓbat totũ & infinitũ tanq̃ pugnãtia nõ cõuenire: similiter cõtra Platonẽ q aliqd simile dixit: videlicet id esse infinitũ qd in seipso oĩa habeat: oĩaq̃ cõtineat. Nã qd ἄπειρον id est infinitũ dicebãt id siqdem materia prima est q̃ forma caret. Quapp nõ totũ sed partes totius sicuti æs æneę statuę repetit. Libro quarto. Quũ corpus in loco sit: & secundũ locũ moueat iure loci rõnes vt corporis appendices enarrant. Sicuti etiã motus & tps. In quęstione primũ an sit. Igit locũ negãtes hoc mõ ꝓbant. Si oñe ens in loco: locus aũt ens: erit locus in loco: & hoc in infinitũ. Et rursus si est erunt & notę & lineę & supficiei loca ppria: qd mime cõtingit. Prẽterea ex corpoꝝ augmẽto aut diminutione: erit itẽ loco augeri & diminui. Q; aũt sit manifestũ ex mutatione quũ aqua e vase exeũte aer ingredit: & cõtra. Ex quo patet ꝙ locus est aliqd pter inhęrẽtia & cõmutata. Supiores rõnes per loci definitionẽ mox facile cõfutabunt. Quũ vnũ e quattuor locũ esse oporteat: aut materiã aut formã: aut interuallum in medio terminoꝝ aut terminos ipos: ꝙ nullũ duoꝝ prioꝝ sit demonstrat: qm̃ illa in vnum coeant. Locans aũt & locatũ minime: Sed neq̃ tertiũ: quũ vacuũ non admittat natura. Restat vt terminus sit: & supficies imobilis cõplectẽtis locatum. Igitur aer extremus comple-

ἄπειρον

De loco

ens nr̃i corporis ſupficiē erit locus nr̃: & curua cœli ſupficies locus ẽ ętheris. cõtactus aũt ętheris ad hypercauma locus eſt elementoꝝ ſublimiũ: & deinceps. Ex quo patet ꝙ nõ ſit neceſſe duo ſimul eſſe corpora in eodē loco: neq; locũ ꝓpterea augeri: quũ ſupficies corpus nõ ſit: ac ꝓpterea locus incorporeus aptus tñ recipe dimẽſiones & ſpatia ſm locati magnitudinẽ. Ex quo nihil maius aut minus eſt q̃ corpus locatũ. Hoc tñ ſi cõtiguũ fuerit & nõ cõtinuum, nã continuũ ens nõ in loco dici poterit: ſed pars in toto: nec in illo moueri ſed cum illo

Cõfutat deiñ Platonẽ q cũ materiã poſuerit cõem oĩbus locũ ideas & numeros in loco minime poſuit. Eſſe ꝓterea aliud in alio. viii. modis declarat: Sicut pars in toto. totũ in parte: Spẽs in genere: genus in ſpẽ. Et hęc quattuor ſm totũ & ptes: reliqua ſm cauſas: vt forma in materia: Res in agente & motus in motore: Res in ſuo optimo & fine. Poſtremo magis oĩbus ꝓpriũ res ſicut in vaſe & ſicut in loco ſuo. Rurſus locus multifariã dicit mutabilis: ĩmutabilis: cõis: ꝓprius: naturalis ex accidẽte. Vas igit̃ locus dicit̃: ait μεταφορη τοῦ. i. trãſlatitius & mutabilis: ſicuti ĩmutabilis: vas appellat̃ ἀμεταφορη τοῦ. i. minime translatitiũ: ꝙ vere locus eſt exẽplo nauis q̃ q̃uis in fluminis pte tanq̃ in vaſe ſit: nõ in eo dicet̃ eſſe loco: ſed in flumine toto. et hic ꝓprie dicet̃ locus. Naturalis aũt locus ſpecies habet duas ſurſũ ac deorſum: leuia nãq; ſicuti ignis & aer ſurſum tẽdunt: grauia vero ad mediũ: vt terra & aqua: q ſibi inuicẽ loca ſunt ex ordine ſphęrarũ. Ex his aliq; ptes actu ſunt in loco: vt extrema ſupficies locati: aliq; poteſtate: vt ſunt cæteræ partes ſe inuicẽ tangentes: veluti aeris & aquę: quæ q̃uis fluant exagitatæ & cõmotæ: eundẽ tñ in vniuerſum cũ toto retinent locũ. At locus ex accidẽte is fuerit: q introductitius eſt ſingulis partibus: ſiue illę moueant̃ ſiue qeſcãt quã εὐταξίαν greci vocãt. i. rectũ ordinẽ diſpoſitionũ partiũ locatarũ. Poſtremo dicit cœlum nõ eſſe in loco: cum extra cœlũ nihil ſit: tñ motus inſunt ptibus: altera em̃ pars alteri ſuccedit in loco ſm accidens: ac altera ab altera continet̃: vt aqua ab aere: ab igne: ignis ab ęthere: æther ab vltima ſphęra: Vltimę vero ſphęrę quũ nec locum cõcedat neq; neget: dicatq; aptã locũ recipe: quũ ſit mobilis quoddã qeſcẽs: qd tñ nõ ſit corpus: neq; ꝓprie locus: niſi ex accidente ſit mobilis: occaſionẽ poſteris dedit multa ſup his vana ac inter ſe pugnãtia commẽtãdi: tum ſcitu qdem ſupuacua: vt aliqui dixerint centrũ tanq̃ rẽ ſtabilẽ eius eſſe locum nõnulli vltimã cœli ſupficiẽ: ac alii alia. Poſthęc de vacuo. Phyſica etiã cõſideratio ſi ẽ vel nõ: & qd eſt: & qũo. Quidã locũ ſine corpore vacuũ ponũt. teſtant̃ em̃ niſi vacuũ ſit neq; motus ſm locum eſſe poſſe: neq; augmentũ neq; diminutionẽ. vbi em̃ videbit̃ aliqd moueri exiſtẽte pleno vniuerſo. Qd em̃ auctũ fuerit in pleno quo abibit. Et rurſus ſi totũ aliqd ꝓ corruptionẽ remiſit: neceſſe vt maius ad minus redeat: vacuũq; ꝓpterea appeat. Vas itẽ cinere plenũ vacuũ mõſtrare videt̃: cũ tantũdem nihilominus aquę capiat. Pythagorei quoq; idẽ diuerſi innixi rõnibus ſentiũt: niſi em̃ aiunt vnũ a duobus: & deinceps vacuo diſtingueret̃: certe vnũ & duo ſimul eſſent. Hęc itaq; atq; his ſimilia ſolẽt adducere. Quæ qdem hoc mõ confutant̃: vacuũ nõ eſſe cauſam motus: nã huiuſcemodi per vacuũ motus aut ſm aut ꝓter naturã erit: Sed nõ ſm naturã erit: quũ oĩs violẽtus motus ſit poſterior motu ſm naturã Sed quonã pacto fuerit motus ꝑ vacuũ ſm naturam: cũ vacuũ nihil ſit: In nõ ente nulla differentia: aut ſupra aut ſubtus locoꝝ: ad q̃ videmus naturaliter corpora ſimpliciora ꝓ ſe tendere. Etſi ignis eſt delatus vbi firmabit̃ cũ ſupra nõ ſit: vbi etiã terra deſcẽdet aut ſubſiſtet: cum ſubtus aut mediũ ceſſet: Eſt quoq; illa rõ nõ parua: ꝙ per vacuũ ſine tpe corpa moueri tur. Motus aũt ſine tpe nõ eſt: Aſſumptũ mõſtrat̃: Corpoꝝ citius aliud alio fert̃: ſcdm eius & leuitatẽ & etiã tenuitatẽ loci: per quẽ tranſiturus eſt. Citius em̃ penetrat aquã q̃ terrã: & aqua citius aerẽ: donec per vacuũ nullũ ſit tps. Cõtendũt etiã ꝓ rarũ & dẽſum: qdam idẽ mõſtrare: quos itẽ Ariſtoteles cõfutat ꝓbans ꝙ materia ſit vna calidi & frigidi: & oĩm cõtrariorum: Eſt & corporis tã magni q̃ parui eadẽ materia: eadẽq; vis: quũ ex poteſtate ſit energia: vt quũ fit aer & cõtra: igit̃ quũ denſum & rarum ſit idẽ: & vna materia non ꝓpter vacuum fuerit: ſed ob corpum generationẽ ac trãſmutationẽ: vbi & reſolutione & agglutinatione opus eſt: Sed & cũ alia ſint q̃ vacui rõnem cõfutent: tũ expientia ſenſuſq;. Vaſa em̃ ore anguſto ſtatim ac facile fonti inuerſa implerent̃ aqua: nullo ꝓ vacuũ corpe impediẽte: qd ſecũ cõtingere videmus aere intus reſiſtente: nec elici ex oribus aqua obturatis valente. Simile & in Clepſydra: quã ponit Ariſto. cõſpicit̃: quę ore obſtructo aquã minime fundit: Similiter & vtres aere pleno põdera ſuſtinẽtes: Tum a ſenſibus clariſſimũ: quomõ em̃ viſu longe: ac vſq; in cœlũ penetrare poſſemus aere ꝓ totum non exiſtente continuo ac vacuationibus intercipientibus ſenſum. Reliquũ quid ſit: an vſq; ſit videre. Locũ phyſici ſine corpore vacuũ

Alid ĩ alio octo modis

Locus Metaphoretus. ametaphoretus

Naturalis. Ex accidente locus εὐταξία

Q cœlum uõ ẽ in loco

De vacuo

Cõfutatio eoꝝ q vacuum ponũt.

Vacuũ nõ eẽ ex expiẽtia vaſis

αμπαρ κτος appellãt. ſi locus vacare corpe põt. Quidã vero ſolo noſe vacuũq; & αμπαρκτον. i. inſubſiſtens vocãt: nõnulli aũt extra curuã cœli ſupficiẽ: hoc eſt extra mũdũ vacuũq; & infinitũ demõſtrãt hoc argumẽto. Oẽ circũdatũ ab altero quodã corpe circũdat. Sicuti in ſingularibus corpibus demõſtrat: extra mundũ vero corpus nõ eſt: igit incorporeũ eſt qđ mundũ circũdat. Si em corpus & hoc ab alio quodã circũdaret: ſed corpus infinitũ nõ eſt: Quapp neceſſario incorpeum erit qđ poſtremo cõphendit atq; ambit vniuerſũ: ſicuti oĩm vltimũ erit

De tẽpore. & infinitũ. Itaq; ſupmã corporeoꝝ entiũ Periochen incorporeũq; infinitũ & vacuũ noſant: vt nihil reliq corpoꝝ in ipſo retinẽtem. Tempus. Quũ ſint mẽſurę quattuor: numerus: magnitudo: locus: tẽpus: numerus diſcretionẽ metit: magnitudo ſpatiũ: locus oĩmodã poſitionẽ. Tẽpus generationis fluxũ & extẽſionẽ. Eſt em motus & oĩm entiũ mẽſura. Qđ quidã nõ admittẽtes huiuſcemodi rõnibus cõtendũt. Aliqd em illi⁹ factũ ẽ & iã nõ ẽ: aliqd vero futurũ: & nõdũ eſt: Cõpoſitũ em ex nõ entib⁹ qũo fuerit: preſens aũt & nũc nõ ps tpis ſed ptẽ metit: Qđ facile redarguit: quũ multa ex entib⁹ nõ entia ſint: & ex nõ entib⁹ entia: nõ aũt corrũpunt: ſicuti etiã ſenſuũ αφτιχηψεισ dicim⁹ & exiſtẽtes abſq; eoq; fiãt & itẽ nõ exiſtẽtes abſq; eoq; corrũpant. Sic & ptes tpis minime corruptioni ſubiiciunt ꝓteritũ & futuꝝ. Eſt & medíũ qđdã qđ nunc appellat alterius qdẽ finis: alterius initiũ: qđ ḡḡ primo & p ſe nulla qdẽ ps tpis eſt haud aliter q̃ nota in lineis & vnitas in numeris: hęc in diſcretis: illa in cõtinuis augent. Tñ preſens etiã tps ſm latã poteſtatẽ denotat: verbi gra: Domus tota locus generatim vocat oĩm q̃ ſunt in domo. Sed ea rõne qua terminũ ac ſupficiẽ circundãtis continẽter retinet in ſe: ipa ꝓprie locus dicet: Sic quoq; nunc ſm preſens tẽpus appellatũ eſt tpis pars inter pteritũ & futuꝝ. Ea vero rõne qua nũc ꝓprie & per ſe dr indiuiſibile ſibi continẽter cõiunctũ habet. Quare ſub eodẽ vocabulo nunc & pars tpis & non pars tpis accipit. Cognitis his reſtat quid ſit tẽpus definire. Eſt em numerus motus ſm locum p ſe & alioꝝ p accidens. Dicit nãq; numerus numerãs & numerus numeratus. Primus dupliciter dicit: vnitatesvidelicet ipſę: Et alius quo nũerato alia numeram⁹: vt p lineas numeratas alia numeram⁹ & p tps numeratũ nũeramus & motũ. Numerus autẽ numerat⁹ ſeu nũerabilis ſunt ipſę res numeratę Et hic rurſus dupliciter: aut ſm q̃tũ: vt duos aut tris motus dicimus: aut ſm ordinẽ: vt primũ motũ & ſecundũ. Igit tẽpus nõ eſt numerus nũeratus primo & p ſe q ad diſcretã ptinet q̃titatẽ: nõ ad cõtinuã. Sed eſt numerus numerat⁹ quẽ vnitates numerãt: videl; duoꝝ triũ q̃ttuor dieꝝ tẽpus. Eſt etiã numerus numerat⁹ ſecũdo mõ dictus: qm̃ p tẽpus huiuſcemodi numeratũ numeram⁹ & motus videlicet duoꝝ triũ dierũ iter ſeu motus. In primo nãq; tm̃ tpis partiũ exiſtẽtia ẽ: In ſcda tpis & mot⁹ ptiũ exiſtẽtia deinde relatio prioris partis ad poſteriorẽ. Nã tẽpus eſt mẽſura motus ſm prius & poſterius. In oĩ em̃ mutatione prius & poſterius eſt: q̃ ſunt ptes tpis: ergo oĩs mutatio in tpe fit: itaq; motũ tẽpus metit & tẽpus motus. Tẽpus eſt mẽſura motus: q maxie oĩm eſt notiſſimus ac normalis: preſertim cyclicus deinde per eũ reliq motus generatiõis & corruptionis & alioꝝ. Corruptionis nãq; p ſe tẽpus cã eſt generationis: ex accidẽte: vtputa ſol cauſa eſt gnationis: q tẽpore agit. Pręterea tps nõ dicitur neq; velox neq; tardũ: ſed magnũ & paruũ breue & lõgum. Nã velocitas in breuitate fit tpis: & tarditas in lõgitudine. Cęteꝝ equaliuꝫ numerabiliũ idẽ eſt numerus. Decẽ em̃ ouiũ & decẽ canum idẽ numerus: ſed nõ eſt idẽ decẽ. Diuerſę em̃ oues a canibus argumẽto eſt eq laterus & ſcalenus: quum non ſit idẽ triãgulus tm̃ eſt eadẽ figura. numero igit numerãti cõuenit vt ſit idẽ reſpectu diuerſoꝝ. Sed numero numerato cõuenit ſm prius & poſterius inter ſe differre. Non ſolum em̃ numeramus motum p tẽpus: ſed tẽpus etiã p motum: qđ ſane ꝓbat primo per ſi ſe: qm̃ numeꝝ per nũerabilia: & nũerabilia per numeꝝ: vt p nũeꝝ cognoſcimus multitudinẽ equorum: rurſus p vnum equum ſępe iteratum cognoſcimus numerum equoꝝ. Eodẽ ferme modo qm̃ nobis nota eſt certa q̃titas tẽporum: motus vero ignota tunc motum per tẽpus metimur. Pręterea ſicut ſe habet motus ad magnitudinẽ: ita ſe hẽt tps ad motum. Sed nos metimur magnitudinẽ per motum: & contra. Sic em̃ dicimus viã eſſe magnã: ſi multi fuerint motus: & rurſus motum eſſe multum ſi via fuerit magna. Poſthæc diſſerit q̃ non ſolum motus mẽſura eſt tpis: ſed etiã getis ex accidẽte. Non em̃ qua ges: hoc eſt abſentia motus: ſed qa q̃ quodãmõ motus dici poſſit. Duplex eſt em̃ motus: alter eſt quieti oppoſit⁹: alter eſt fluxus ſimpliciter & extẽſio: q̃ eſt getis cõpręhẽſiua. Itaq; metit tps rẽmotã & quieſcentẽ ſm exiſtendi extenſionẽ. Poſtremo quũ mẽſurę largo vocabulo res metiamur ętemitatẽ theologi ſine tpe ponũt: qua ſolus fruit deus: ęuo autẽ angeli: q ḡḡ ſine ſine

Qui tps nõ admittunt Cõfutatio.

De nũc

Quid ſit tempus

ſint principio nõ carẽt. Reliqua mortalia tẽpus metiť. Partes aũt tpis nũc: tunc: iã: mõ: oliz repẽte. Poſthæc qm̃ motus eſt in tpe: & ideo numerať a tpe dupliciter dicit aliqd eſſe in tpe vno mõ qđ ſimul eſt cũ tpe: ſic ꝙ ipm̃ ẽ qñ tps eſt. Alio mõ ſicuti pars tpis aut paſſio: vt etiã arythmeticę vnitas Par impar. Deíde dicit duo regri vt aliqd ſit in tpe primo ꝙ cõtineatur ſub tpe: vt ſicut illud eſt in loco qđ continet ſub loco. Ex quo infert ꝙ eſſe in tpe non ẽ eẽ qñ tps eſt: nec eſſe in loco qñ locus eſt: quia ſic oẽs res eſſent in quolz. Et ſic cœlũ eſſet in milio: nã qñ miliũ eſt: cœlũ etiã ẽ. Sed optet q̃ in tpe: patiant aliqd ſub tpe: ꝓbat ex eo ꝙ cõſueuimus dicere ꝙ tps tale faciat oía: & ꝙ oía ſeneſcũt ſub tpe. Facit inſup quattuor Catholica: Primũ non entia & ipoſſibilia ſe aliter hr̃e: vt Diametrũ quadrati eſſe lateri ſymmetrũ non ſunt in tpe: ꝓbat qm̃ ſub tpe nil cadit niſi q̃ mouent & geſcũt. Deiñ oía gñabilia & corruptibilia: & oía q̃ aliqñ ſunt & aliqñ nõ ſunt: in tpe ſunt. Probat qm̃ tps eſſe eoꝝ excellit: eorũꝙ itẽ eſſentiã metiť. Tertiũ illa q̃ nõ ſunt: aliqñ tñ fuerunt: vt Homerus: & illa q̃ nõ ſunt & aliqñ erunt metimur tpe. Quartũ illa q̃ nec fuerunt: nec ſunt: nec erũt. Et illa quoꝝ oppoſita ſemper erunt: vt aſymetrum: Diametrum in tempore non ſunt. illa vero quorum oppoſita non ſemp ſunt: eſſe & nõ eſſe: generari & corrũpi poſſunt. Et ſic metimur tpe. Libro. v. de diuiſione motus in ſpecies ſuas: deꝙ vnitate & cõtrarietate motuũ & getũ. Primo q̃ mouẽtur aut ex accidente ſunt: vt cũ dicimus muſicũ ãbulare: aut ſm ptem: vt curari dr̃ totũ corpus quũ thorax curať. Id vero qđ ſic mutať dr̃ ſimpliciter mutari. In mouẽte itẽ medicus primũ per ſe curat: manus autẽ pcutit. Quę tanꝝ indeterminata dimittẽda. Nã q̃ per ſe mouent: p mediũ fiũt cõtrariorꝝ: vt vox medici & grauis ad vltimã: acuta ad extremã. Et fuſcũ albũ ad nigrũ: & nigrũ ad albũ. Itẽ motiua non eẽ neꝙ in ſpecie. i. q̃litate: neꝙ in loco ſubiectiue: neꝙ in his q̃ mouent. Nã q̃ mouent ímobilia ſunt: vt ſciẽti a: calor: alioqn erit in motu mutatio. Quapp aliqs dubitet an ꝓprietates motus ſint: nã albedo nõ eſt motus ſed albatio. Motus em̃ in ligno non in ſpecie. magis em̃ dicet motus a termino ad qđ: q̃: a quo. Nam corruptionẽ dicimus qđ mutať ex eſſe ad non: & itẽ generationẽ qđ mutať de non eſſe ad eſſe: Prę terea in oí motu gnꝙ concurrere optet: mouẽs: motũ: tẽpus in quo mouet: & termini a quo & ad quẽ. Deinde ſex mutatiõis ſpẽs narrat de ſubiecto in ſubiectũ: q̃ dr̃ alteratio: de nõ ſubiecto in ſubiectum: q̃ eſt generatio: de ſubiecto in nõ ſubiectũ: q̃ eſt corruptio. Ex nõ ſubiecto autẽ in nõ ſubiectum non dicit: niſi ex accidẽte: vt ex non nigro nõ album. Ex his dicit generationẽ non vere motũ eſſe: ꝙ cuz ex non eſſe fiat: qđ nõ eſt moueri nõ põt. De nõ ente quoꝙ ait multifariã dici: videlz ſm corruptionẽ & diuiſionẽ & illud qđ vocatur falſũ: aliud nõ ens: q̃ poteſtas eſt: aliud ſm accidẽs: vt hõi non eẽ album: q̃ nõ entia ſimpliciter non moueri dicunť. Sed neꝙ corruptio eſt motus: qa motui opponit motus: aut quies: ſed corruptioni opponit generatio: q̃ neutrũ eſt. Solũ alterationẽ: deniꝙ motũ ponit. Poſthęc ſub tribus generibus motum ſubiicit: Sub q̃to augmẽtum & diminutionẽ: ſub q̃li alterationẽ: in Vbi ſm locum mutationẽ: q ꝓprior oibus. Sub ſubſtãtia vero nõ eſt niſi p accidẽs: ꝙ nullũ entiũ ſub ſtãtię ſit aduerſum. Non etiã ſub relatione: neꝙ ſub actione & paſſione: ꝙ non ſit motus motus: neꝙ generationis generatio: neꝙ mutationis mutatio. Nã motus non eſt de numero ſubiectorꝝ: neꝙ terminus alterius motus: qđ. vii. rõnibus ꝓbat: vti apparet. Dicit etiã ꝙ motus ſm magis & minus: q fit in alteratione: eſt nihilominus ex cõtrario in contraiũ ſm quid vt ex magis albo minus album. Simpliciter autẽ mutať ex albo in nigrũ. Præterea ímobile tripliciter fieri: vno mõ qđ nullatenus aptũ eſt moueri vt ſonus. i. vox inuiſibilis: Deinde qđ difficile aut mouet: aut ſaltẽ difficile incipiat moueri. Tertio qđ aptum eſt moueri facileꝙ mouet: & hoc ímobile dr̃ quieſcere. Quies em̃ motui eſt cõtraria. Deinceps de vnitate motus & oppoſitione narratꝙ imprimis ſup hoc. viii. ꝓprietates: eaſꝙ definit: videlicet ſimul: ſeparatim tangere: medium cõſequenter: habitum: cõtinuũ. Simul em̃ dicũť q̃ ſunt in vno loco & ímediato. Separatim vero q̃ ſe in alio tangẽtia: quoꝝ vltima ſunt ſimul. Mediũ eſt in qđ aptũ eſt puenire id qđ cõtinuo mouet ſm naturã pri9 q̃ in vltimũ terminũ motus: in quẽ mutať. Hinc addit ꝙ de minori ad medium tria requirunť: Duo extrema & ipm̃ mediũ. Cõſequenter ſunt quæ ſe habẽt ſm ordinẽ: & ꝙ inter illa medium eiuſdẽ generis: vt linea lineę conſequẽter eſt vnitas vnitati: & domus domui: nihil tñ ꝓhibet inter ea q̃ ſunt cõſequẽter aliud eſſe medium dum mõ illud nõ ſit eiuſdem generis. Deinde ſubdit ꝙ prius non ſe hẽt conſequẽter ad poſterius: Non em̃ vnum eſt conſequẽter duobus: neꝙ linea prima cõſequẽter ſecundę: Sed hęc ſunt conſequẽter illis. Habita dicunť q̃ conſequẽter ſunt ac ſe tangunt Cõtinua dicunť quoꝝ vltima ſunt vnũ: aitꝙ triplex eſſe cõtinuũ: quędã per colligãtiã: alia

æternitas. Aeuum ptes tẽpis

Catholica quattuor

De diuiſione motus ĩ ſpecies

In motu. v. ſunt Mutatiõis vi. ſpẽs Nõens mlt̃ fariã dr̃

Motus ſub trib9 gñib9 q̃to: quali & vbi.

Immobile tripliciter.

De vnitate mot9 & oppoſitiõe ꝓprietates

Catholicũ.

per contactũ: alia p infectionẽ. Cõparat demũ adinuicẽ nõnullas eaꝝ ꝓprietatũ videlicꝫ cõ-
sequẽter, habitũ: & continuũ. Primaꝙ est cõsequẽter se hr̃e: Secũda habitũ esse: Tertia con
tinuum. Postea Catholicũ infert: ꝙ notę in cõtinuo nõ se habẽt eo mõ ficuti vnitates in nu
mero. Primũ ꝙ fm notas fit cõtactus. Secundũ vero vnitates nõ fit cõtactus. Deinde qa in-
ter duas notas necessario mediat linea: sed inter vnitates nõ necessario mediat numer9: nul
lũ em̃ mediũ dualitatis & vnitatis. Posthęc de triplici motus mutatione tractat: mõstratꝙ
multifariã dici motũ vnũ ſpecie genere numero. Motus itẽ vnus numero tripliciter vnitas
illius: ꝙ mouet: vnitas termini ad quẽ fit motus: & vnitas tpis requirit. Ad motũ vero vnũ
genere vel ſpecie nõ vnitatẽ tpis aut mobilis: ſed ad motũ vnũ numero oportet terminũ esse
vnũ & nõ deficiẽs. i. nõ interruptũ & mobile etiã debet esse vnũ non fm accidẽs: ficuti Socra
rẽ & albũ. Nec etiã sat est ꝙ terminus sit vnũ cõe: qa tũc contingeret duos homies sanari sil'
fm eandẽ sanitatẽ: qd fieri nõ posset. Ad vnitatẽ igit motus requirit vnitas tẽpis: & mobilis
& termini. Non erit em̃ idẽ numero sanitas Socratis qua sanus est mane & vesperi: dato ꝙ in
terrupta sit per morbũ. Pręterea motus ῥητοσ. i. nomalis: hoc est vniformis magis vnus q̃ nõ
nomalis: ꝙ videatur variare fm magis & minus: verbi gratia: Si aliquo mõ obliq̃ sint motus
nec in vbi: nec qñ terminat: non ergo fuerit vnus qua varius: qua vero numerus vnus. Dein
de mot9 cõtrarietates ostẽdit: q̃ est q̃dam diuersa ſpecies: vt in. x. Metaphy. ſcribit. Cõtrarii
em̃ sunt motus inter se simpliciter. Quieti aũt ex oppositione. Pręterea quies qeti: & muta
tio mutationi. Sed magis motus motui cõtrarius. Fit aũt dupliciter: fm naturã cũ sursum
& deorsum est: aut termini a quo ad quẽ. Deide ꝑter naturã: cũ videlicet ignis ferꝫ deorsum
& terra sursum. Eadẽ rõ & in qetibus. Qui es sursum & qes deorsum: in his etiã q̃ ꝑter natu-
rã sic qescunt. Et mutatio de sano in ęgrotũ & de ęgroto in sanũ erit aliquo mõ cõtraria: Li-
bro sexto Motum diuidit in ptes magnitudinis: añ oĩa monstrat cõtinuũ nõ cõponi ex in-
diuisibilibus: vt linea ex notis non cõponit: qd cũ aliis rõnibus: tũ ex magnitudine & tpe: q̃
itẽ cũ motu sunt in infinitũ diuisibilia ostẽdit. Nã de vtriſꝙ ꝓbat: Velocius in tpe ęqli per-
transit maius ſpatiũ: & minore ęquale ſpatiũ: qd nõ esset si magnitudo & tẽpus cõponerent
ex indiuisibilibus: essent em̃ indiuisibilia ex quo velocius aut tardius nequaq̃ ex eis ꝓdiret
Hęc em̃ ex ptibus diuisibiliũ ꝓcedũt. Posthęc venit ad motus diuisionẽ: dicitꝙ motũ dupli
citer diduci vno mõ tpe vt triũ horaꝝ iter: Alio mõ ꝑ partes: vt triũ stadioꝝ motus. Mutari
rursus dupliciter dicit scd̃m alteꝝ vt aliqd in ãno mutat: qa in die: alio mõ aliqd mutat: ali
quo tpe ꝑ se primũ: et necesse est illud mutari qualibet illius tpis pte. Ex quo fit vt in motu
ficuti neꝙ in tpe neꝙ in magnitudine vlla nõ det principiũ. nã si esset principiũ aut illud di
uisibile vel indiuisibile foret: si indiuisibile eadẽ rõne alia pars esset indiuisibilis: & sic in cõ
tinuo esset indiuisibile ĩmediatũ indiuisibili. Si vero diuisibile: oportet ꝙ medietas ꝓterea
tur ante q̃ totũ: & medietas illius medietatis ante illã: & sic in infinitũ: igit nõ est dare prin
cipium: qm̃ ante quãcũq; ꝓtem ꝓteritã est accipe partẽ prius ꝓteritã. nã mutatũ esse duplex
est primũ actu: cũ res iã ꝑfecta & motus absolutus: & tunc principiũ dat. Secũdo mõ dr̃ po-
testate continuãs trãsmutationis ptes adinuicẽ: & tunc principiũ minime dat: qm̃ qdlibet
mutatũ esse: qd greci κινημα vocãt: ꝓcedit trãsmutatio seu trãsmutari: & in qualibet trans-
mutatione sunt infinita mutata esse: Sicuti in qualibet linea sunt infinitę notæ: vñ sicut in
linea recta cõtinua nõ est dare primã notã cõtinuantẽ ptes eius adinuicẽ: ita in mouerĩ nõ
est dare primũ mutatũ esse continuãs ptes motus adinuicẽ. Ex quo hęc ordine huiuscemõi
ponunt. Ante oĩe mutari est mutuatũ esse: Deinde añ omne mutatũ esse est mutari: Ante
oĩe mutari est mutari: postremo añ oĩe mutatũ esse est mutatũ esse. Post motus diuisionẽ
dissert de finito & infinito circa motum. Sicuti em̃ diuisio pertinet ad cõtinui rõnem: ita fi
nitum & infinitũ: quẽadmodũ supra ostendit diuisionẽ simul in motu magnitudine: tpe: &
mobili inueniri: ita nũc de infinito docet. Primũ aũt demõstrat in oĩ magnitudine & tpe
reperiri: deinde in motu & in mobili. Dicit igit non posse magnitudinẽ finitã in tpe infini-
to ptrãsire: nec rursus infinitã in tpe finito. Eodẽ mõ nec mobile finitũ magnitudinẽ infini-
tam. Nec itẽ infinitũ magnitudinẽ finitã in tẽpe finito pagere. Duplex est em̃ infinitũ: aut
fm diuisionẽ aut fm extrema. Ex hac igit diuisione Aristoteles Zenoni respõdet: qui dice-
bat nihil posse moueri de loco ad locũ: qm̃ pertransibat ſpatiũ infinitum in tẽpe finito. Nã
prius erat necesse transire mediũ ſpatii: & prius mediũ medii: & sic in ifinitũ. Dicit itaq; tã
ſpatiũ seu magnitudinẽ q̃ tps in quo pertransit esse infinitũ fm diuisionẽ: non autẽ fm ex-
trema: ac trãsire in finitũ fm diuisionẽ. Finitum vero fm extrema: in tẽpe infinito fm diui-

Motus vn9 Spe gñe numero

Quid ad motus vnitatẽ expetit

De mot9 ac qetis cõtrarietatibus.

De motus magnitudinis diuisiõe

De finito & infinito in motu

sionē. Finito tñ secūdū extrema. Ad vltimū differit. De natura & diuisione getis. Cū em̄ pbauerit nec motui nec tpi dari principiū: nec etiā dari getī nūc cōtēdit: ꝙ status q est getis gñario & mot⁹ in tpe mouet: qđ sane pbat hoc mō: Oē ꝙ mouet mouet in tpe: sed omne qđ stat mouetur ergo omne qđ stat mouet in tēpore. Minus absumptū patet qđ aptū est moueri: & non quiescit mouet. Sed omne qđ stat aptū est moueri & nō quiescit ergo omne qđ stat mouet. Nā stare intēdere quieti est qđ motui subiicit cuidā: si motui & tēpori: non habet ergo quies sicuti & motus principiū: Enarrata motus & quietis diuisione cōfutat quosdā veterū errores circa motū & primū Zenonis negātis penitus motū esse ac dicentis: neq; cœlū nec aliud moueri a loco vbi esset pgrediendo: sed tantū verti in seipsis. Deinde Democriti q ex atomis & indiuisibilib⁹ dicebat esse motū & ex his omnia gñari probat nihil omnino indiuisibile moueri nam qđ mouet: in tpe mouet: sed indiuisibile in tpe moueri nō potest: minus adsumptū probat ꝙ in oñi tpe datur minus: daret ppterea minus tpe in quo indiuisibile mouet qđ cīno falsum. Tertio Heraclitū refellit omnia semp moueri dicitā tē monstrādo ꝙ nulla mutatio inter duos terminos existens est infinita: nā generatio & corruptio ē inter duo cōtradictoria: & alteratio inter duo cōtraria: motus ītē rectus a quo & ad quē nā impossibile est id moueri qđ nō cōtingit motū esse: sed si rectus mot⁹ eēt infinit⁹ nō cōtingeret aliqđ mobile eē motū p ipm̄: ergo nec contingeret aliqđ p ipm̄ moueri. His addit ꝙ forte nil phibet tales motus esse infinitos: vt si post motū localē fiat alteratio: et si post alterationē augmētū & iterū gñatio: nō tñ vnū & eundē motū esse infinitū contingit. Libro. vii. De motu pseqt quē ad mobile motorē q̄ adplicat. Primū namq; mobili Postea de Motore primo. Dicit eē necesse omne qđ mouet ab aliquo moueri. Deide posse aliqđ moueri a seipso qđ dupliciter intelligēdū aut ad actū primū. i. vt de nō esse trāseat ad esse aut ad actū secundū id est de non agere ad agēdū. Ad actū nāq; primū nihil seipsū mouet qm̄ nihil pducit seipsum. Ad energiam vero secūdā potest aliqđ mouere seipsum nō solū ex accidēte vt cū vehit: qs: nauim aut equū ipe mouet. Sed etiā per se vt de grauibus & leuib⁹ patet. Deinde nō esse pcessum in infinitū in mouētib⁹ & motis. Sed ad vnū mobile vltimum veniendū & ad vnū vltimo mouentē. Deinde mōstrat qđ omne mouēs est simul cū moto cōtiguū aut cōtinuū sine medio & hoc in omni mot⁹ specie. Ad qđ pbandū narrat quadrifariā esse motū extrinsecū Pulsione: tractione vehitione volubilitate oēs tamen ad Pulsionem & tractionē reduci. Pulsionis duę species videlicet impulsio qua deficiente expulsio ē: q̄ greçe sic vocāt ωσις ἐλξις ὀχησις ἀναγησις ἐπωσις ἀπωσις volubilitas aūt in trib⁹ cōsistit motibus q ītē oēs ad tractionē & pulsionē reducunt. Nā volubilitas cōponit ex tractiōe & pulsione ꝙ alter impellit alter trahit. Sub tractione quoq; diuersi cōprendunt modi inspiratio: expiratio: expuitio. i. εἰσπνευσις ἐκπνευσις πτυσις. Et q̄cūq; corporū emissiua aut receptiua sunt: vt πάθησις & κρισις hoc ē diffipatio & contextus. Nam oīs secundū locū motus collectione aut discretione cōstat, quas greci συγκρισιν καὶ διακρισιν dicunt Circa alterationē multa quoq; differit qđ sit secūdū sensilia: nec in specie prima qualitatis primo quo ad habitū & dispositionē corporis. Deinde quo ad habitū aię circa ptes appetitiuas & etiā intellectiuas. Postea oñdit ꝙ trāsmutatio virtutis & malitiæ cōsequitur aliquā alterationē. Dein qđ nō sit in parte intellectiua alteratio p̄cipue primo quo ad cōsiderationē iā habētis scientiā quæ est sciētię vsus. Secundo quo ad primā sciētię acceptionē. Post q̄ oñdit ꝙ in mobilibus & motorib⁹ necesse sit aliquod primū ponere: Deinceps: de motuū cōparatione vestigat: ꝙ ea quę sunt vnius ordinis: cōparabilia videant esse: & hoc ipsū qđ est prius & posteri⁹ comparationem præferre appareat. Primo nāq; cōparat motū cyclicū ad rectū qui vident esse cōparabiles cū sint æque veloces: Sed negat esse æque veloces. pterea cōparat motuū conditiones ex parte formę penes quā fit cōparatio. Primū quęcūq; sunt nō equiuoca oīa cōparabilia sunt id ē forma in qua fit cōparatio debet vniuoca esse. Ideo stilus & chorda & vinū in acuto non cōparantur: Deinde in ipsis penes idē proximū susceptiuū recipi opportet. Ideo equus & equa cōparabilia sunt penes duplū & dimidiū: & penes albū & nigrū quoniā album inest eis per idē susceptiuū proximū videlicet per superficiē ex quo hæc aqua: & vox nō sunt comparabilia. Tertia cōditio comparabilium sit vna natura hoc est vt forma in qua fit cōpatio sit spēs specialissima: Ideo dulce & albū ñ pñt cōpari iter se/neq; albū & nigrū secdm colorē sed aliq̄ cōpant alba. Deiñ agit de cōpatiōe motuū localiū iter se trib⁹ cōditiōib⁹ prio cōpabiles iter se fiūt i ęq̄li tpe: tū pęq̄lē magnitudinē: post rēo vt sint magnitudines eiusdē spēi specialissimæ. Pręterea loci mutatio & alteratio non inuicem comparabiles ꝙ non sint per æqualē longitudinē. Similiter motus rect⁹ nō debet dici æq̄lis motui cyclico. Rō ꝙ hi mot⁹ nō sint eiusEe

De quiete.

De primo mobili.

Quō aliqd a seipso mouetur.

Motus extrinsecus quadrifariam.

De motu alteratiōis

De motuū cōparatiōe Quę ad cō parationē rectam exigantur.

De cōparatione motuū localiū

De motu æterno.

dem ſpeciei ſpecialiſſimæ. Poſt hæc de comparatione alterationum: oſtendit vnam alterationem æque velocem alii: ac ſecundum quid velocitatis ęqualitatẽ attẽdi. Poſtremo quonã mõ forma debeat cõparari in gñatione & corruptiõe. Libro. viii. De primo motu & motore differit & apte decernit cõtra dogma xpianũ motũ eẽ ſempiternũ ſẽpq; fuiſſe: ex quo mũdũ ponit ęternũ: qđ q̃q̃ ĩ prio top. dicat eſſe indemõſtrabile: argumẽtis tñ ꝓcedit dialecticis cũ aliis tũ hoc: q̃ oẽs philophãtes gñationẽ & corruptionẽ dixere ergo & motũ. Deiñ q dicũt mũdos ĩfinitos eſſe ꝓpter eaq; & motũ. Refert Anaxagoræ opinionẽ dicẽtis oĩa in chaos cõfuſa in infinitũ fuiſſe tẽ pus: mẽtẽ vero diuinã ea ſecreuiſſe. Probat deiñ ex parte tpis: nã tẽp⁹ qđ numer⁹ & paſſio motus exiſtit ſemp fuit qa prius & poſterius ſemp ſũt q̃ ſine tpe nõ ſũt. Solõ nãq; dicit platonẽ tempus genitũ putauiſſe. Idq; cũ Cœlo eſſe factũ: quũ etiã cœlũ factũ aſſeueret. Poſt hæc. lp̃m primũ motorẽ ĩmobilẽ ponit q; neceſſe ſit quędã moueri & quędam quieſcere aliqua ſemp moueri & nunq̃ quieſcere: nõnulla ſemp mouere & nunq̃ moueri. Primũ eſt aĩa liũ: ſecũdũ cœli: tertiũ ipſius dei. Quæri aũt ſolet an cœlum moueatur a ſe ipſo: Si eñ totus cũ ſua intelligẽtia ponat a ſe ipſo procul dubio mouet. Si pro mobili tm̃ a ꝓpria intelligẽtia extrinſec⁹ moueri dicet. Gra

Plato tẽp⁹ cũ cœlo genitũ dicit.

De primo motore.

Motus cyclicus & rectus.

uia & leuia naturaliter aut violenter mota in reflexiõis termino cõgeſcere neceſſe eſt. Motũ Localẽ oĩm primum dicit antiquoremq; ob primi mobilis perfectionem ex cuius motu: qui cyclicus: infinitus ac pfectus exiſtit cętera mouent. Mot⁹ aũt rectus minime ꝓpetuus qa reflexus ac nõ cõtinuus extat. Poſtremo ratio mor⁹ oĩs hoc mõ diducit. Quæ dã p ſe mouent quędã ex acci

De omni ratiõe motus.

dẽte: vt q̃ inſunt motis vt albedo in hoie vel hõ in naui & q̃ ꝓptẽ mouent vt mẽbrũ aliqđ ab homine motũ. Eorũ aũt q̃ ꝑ ſe mouent: alia ab ſe: alia ab alio: alia ſecũdũ naturã: alia ꝑter naturam Ab ſe aũt & ſecundũ naturã aĩantia oĩa qđ principiũ mot⁹ ĩ ſe habeãt: quaten⁹ aũt corpora ſũt & grauia ꝑter naturã ferunt: niſi deorſũ deſcẽdãt. Quæ aũt ab alio mouent aut naturaliter aut ꝑter naturã mouent. Preter naturã vt terreſtria ſurſum & ignea deorſũ. Secũdũ naturã grauia deorſum & leuia ſurſũ: q̃q̃ vtrũ ab ſe an ab alio dubitat: Ariſtoteles dicit q; in ſe principiũ quidem agendi non habent verũ patiendi. In Animam.

IN primis ſpeculãdi ſcientiã ponit de gñe bonorũ honorabiliũ eẽ ꝑſertim de aĩa ob nobilius ſubiectũ. Sũt & ſcientię practicę de gñe laudabiliũ q̃ circa actionẽ verſant. Laudat actio: contẽplatio vero ac doctrina honorat. qm̃ hæc finis eſt: altera ad finẽ. Animã eſſe dicit ſubſtantiã incorporeã ꝓductã añ corpus nõ ex elemẽtis vt putat Plato ſed qntã eſſentiã quã Entelechiã vocat. i. habiti pfectionẽ. ſed de definitiõe meli⁹ in ſcdo. Per aĩę vero accidentia ſiue q̃litates ſiue pprietates ſeu etiã poteſtates. ipſa valde deprẽdit aĩa. Harũ ꝓprię ſũt q̃dã aĩæ vt mens ſiue intellectus Græce νους qui corpori minime cõmunicat q̃uis corporis phantaſiæ q; inſtrumento vtatur. Nonnullæ corporis tantum vt ſenſus. Aliæ vero communes animæ ac corpori quas παθη id eſt perturbationes vocat. Præterea animam retinere in cognoſcendo

Opiniones veterũ de Anima.

rerum ſpecies non res ipſas. Nullus eñ in anima lapis aut homo: ſed lapidis: aut hominis ſpecies intellecti. Poſtremo opiniones veterũ de Anima enumerat. Quæ his verſibus facile claudi poſſunt. Democritus cõſtare animam decreuerat igne. Pythagoras aromis ſimul & Leucippus: eandem Ponit Anaxagoras intellectum ac elementa. Empedocleſq; Platoq; ferunt numeros & Ideas. At morum Thales animam dicebat & inde eſt. Q̃ ferrum moueant lapides eẽt animati Aera Diogenes Heraclitus eſſe vaporem. Comparat Alcmeon hanc cœli motibus ex quo Perpetuã putat ac cœli ratione teneri. Hippocrates Lympham facit: humentem ob genitu-

Quæ recipiat Ariſtoteles quęq; confutet.

ram. Sanguine ſed critias illam conſtare volebat. In tris igitur opiniones cũcta de hac dicta diducit. Quidã mobile ſpectauere: nõnulli ſenſile. Incorporeũ alii Quoq; ſciẽtias ptim recipit ptim reiicit. Q̃ mouet anima cõcedit: q; vero mouens moueatur minime concedit. In qua opinione fuere Pythagoras & Plato. Nam inquit. Mouens moueri per ſe non eſſe neceſſe niſi exacidende vt nauta nauem mouens mouetur & ipſe. Qđ enim dicebant per iram aliaſq; animi perturbatiões manifeſto aĩam moueri. Hoc ait nõ aĩę tm̃: ſed aĩę in corpe mot⁹ eſſe: q; corp⁹ ex illis maxime mutatur. Aĩam vero per ſe integram incorruptãq; manere. Sicuti & in ſenecta aut in morbo aliquo deliratio ex affectis organis non ex anima affecta procedere videtur. Secundo q; ſentiat anima admittit q; aũt ſimile ſimili ſentiat non admittit. Nã quũ & Pythagorei & plato nici dicerẽt eã ex elemẽtis cõſtare: volebãt p ſimilitudinẽ cętero rũ cõpoſitoq; cũcta ſentire cũ innumetabilia ſint. qđ oĩno falſum. Tertio q; i corporea ſit adſentit: q; vero huiuſmõi incorporeũ tenuiſſimũ eſſe corp⁹ dicãt nõ adſentit: Libro. II. Vt Animã ipſe tãdẽ definiat. Entelechiã pri

mā eā vocat corporis phyſici organici ptāte vitā habētis. Eſt em̄ Entelechia quam grēci enarratores εντελουσ εχειαν. i. pfecti habiā (vt ita dicā) ſunt interptati hoc ab Energia differēs q̄ hęc gñatim actus intrinſec⁹ etiā corrūpēdo. Entelechia tm̄ pficiendo appellat. Primā dixit velut ptāte ac habitu ſciētiā nō itē ſecūdū q̄ in actione meditatiōe q̄ ſciētię ſit. Sic in ſōno ac qete vacare qñq̄ aiam cōtingit nihilo tñ ſeci⁹ hominē aiatū putam⁹. Organici pterea nō lapidei phyſici nō mathematici aut artificialis. Entelechiā igit & formā eſſentialē aiam eē corporis cōtēdit. Nā in hoīe duplex forma eēntialis vna q̄ eadē & cōpoſiti dī. Cū cōpoſitū oē ex materia cōſtet & forma: altera q̄ magis ꝓprie eſſentialis Hoīs eſt aia in cōpoſito. Duo in his nōdū manifeſta dicit An aia ſit a corpore ſeparabilis. Nā quaſdam eius partes q̄ corporeas habēt ſedes' oīno inſeparabiles eſſe ꝓbat. Quaſdā vero nulli⁹ eſſe corporis vt intellect⁹ q̄ cōtigit ſeparari veluti ꝑpetuū a corruptibili. Alterū an aia ſit entelechia corpis ſicuti nauita nauis. Q̄d ab Orthonoxis in nr̄o dogmate minime recipit. Quinq̄ inſuper eptes adtribuit vegetādi ſentiēdi appetēdi ſecūdū locū mouēdi & intelligēdi q̄ ſūt eadē ſubiecto diſtinctę vero rōne. Et p aiantib⁹ ipſis ac aia tota q̄ñq̄ ponunt: vt in his q̄ vegetant: quādoq̄ partes ſūt ac poteſtates ipſius vt in his quę ſentiūt pars eius vegetatio eſt: in iis vero quæ intelligūt vegetabile ac ſenſile eius dicentur partes. Vegetandi igitur pars gignit: nutrit auget. Quæ item auget adtrahit retinet concoquit expellit. Senſus quoq̄ ꝑter exteriores quinq̄ ſenſus: phantaſia memorativa imaginativa extimativa eędē & ipſę ſubiecto diuiſę rōne ac officiis q̄ ad tria prima tantū reduci ſolēt. Sēſus ideo cōmunis dictus q̄ oīm exteriorū ſenſuū iudiciū ſumit: & tantū preſentiū: Phantaſia vel abſentiū & ille vigilātiū hæc etiā dormiētiū. Ille in noſtra ptāte nō eſt abſentib⁹ reb⁹: hęc vero ſemp ſine qua nec mēti q̄q̄ eſt pcipere nā p paragrāmatiſmū quaſi Phaoſtia dicit: vt cognitiōi lumē preferēs ſiue αποτουφαγειμ q̄dē apparere. Differt aūt a Memoria q̄ ex facta ſępi⁹ phātaſia memoria gignit. Nā illa vt animal pictū cōtēplat rātū nec vltra ꝓſpicit. Memoria vero vt Leonis vel alterius animalis imaginē cōtuet. Nā ſi ſolū imaginē conſiderarem⁹ nihil abſentiū recordaremur. Memoria igit per ſeſe in ſenſorio. Ex accidēte vero in rōne ſita eſt: q̄ ſine magnitudie & tpe nihil ſane recordari poſſum⁹ Memorię ſiccitatē adtribuūt in occipitio. Sicuti ſenſui cōi humorē. Quapp ſenib⁹ aut pueris deeſt: his q̄ nimio humore tanq̄ in aqua typus nō figit: illis nimia ſiccitate veluti calx in veteri ędificio tabeſcit. Idem & in morbo affectis cōtingit. Adfecta em̄ memoria ratio fundit⁹ perit. His addit Recordationē latini⁹ q̄ reminiſcētiā. i. αναμνησιν Quæ eſt reuocatio prioris memorię poſt obliuionē. Nō aūt penit⁹ qm̄ hęc ſciētię & diſciplinę foret: ſed quaſi per nebulā q̄d ſolius eſt hominis: qm̄ rationis cuiuſdā & perſcrutationis adminiculo videt velle in memoriā per ſigna aut typos ſimiles vel cōtrarios ſeu proximos redire Et velle tantū hoīs eſt. Igitur recordari ſeu reminiſci hoīs fuerit. SED de ſenſu ſenſatione ſenſorio ſenſili breuiter dicendum quæ Græci αισθησιν αισθημα αισθητηριον και αισθητικον vocant. Eſt enim ſenſus poteſtate & Energia vt viſus & viſio, quā ſenſationem vocāt: quo ferme modo ſcientia niſi q̄ ſenſus energia extrinſecus ſcientia vero energia intra hominem eſt & hęc vniuerſalium illa ſingularium. Tranſit igitur de poteſtate in energiam non agendo ſed patiendo: Senſus enim a ſenſili patitur non per corruptionem ſed perfectionē: Sunt autem quinq̄ viſus: auditus: guſtus: odoratus: & tactus quæ ad vnum ſunt terminata: nec valent ad cōtraria vti valet intellectus: præterea a ſummo ſenſili corrumpuntur: Senſus item duplex virtus: longe deinde critice ſentire in hac vltima præſtam⁹ cū in altera ſupemur a belluis. Senſilia ꝓpria q̄ ſingula ſingulis obiiciunt: Cōmunia vero vocat Ariſtoteles qētē: motū: numerū figurā: magnitudinē: ex qb⁹ duo vltia tm̄ tactui & viſui ſūt coīa vt ait Cōmētator cōtra Themiſtiū q̄ poſuit oēs cōmunes Sēſoria iſa ſūt organa qb⁹ ſentim⁹ eadē ſubiecto cū ptātib⁹ ptātes em̄ pfectiones virtuteſq̄ ſenſoriorū ſunt. Hęc Ariſtoteles Elemētis accōmodat Viſum aquę auditū aeri olfactū igni guſtū tactūq̄ terrę. Energię ac obiecta nobis notiora ac priora poteſtatib⁹ ſūt q̄ terminī ſūt earū Poteſtates em̄ ordinē & relationē ad energiā referūt nā p energias & obiecta diſtinguunt. Int ſenſus aūt viſus nobilitate ꝓſtat. Hūc Empedocles & Plato in Timeo igni adcōmodāt refellēte Ariſtotele ac dicēte q̄ eo mō vidēdi energia ſicuti ex lucis Splēdore egrediēs vel in tenebris videret. Non em̄ par eſt in tenebris lucē extinguī: ſed potius in humore At hoc minime contingit quare falſa eorum opinio Humor igit cōcretus in oculo ex humida parte cerebri profluens intrinſecus: tum aer extrinſecus tanq̄ Duo Diaphana videndi ſunt cauſa. Illud quoq̄ non paruum indicium aquæ q̄ corruptis oculis humor profluit. Viſus omnino triplex direct⁹ refractus & reflexus de quibus optica & catoptrica euclidis ē. Nec ſubſtantiam ſed co-

De animæ definitiōe. Entelechia

Ariſtotelis duplex dubitatio.

De Senſu: phantaſia & mēoria.

De Recordatione.

De ſenſib⁹ exteriorib⁹

De Viſu.

lorẽ cernit. Si em̃ ſubſtãtiã cerneret noctu quoq; ipſam cõſpiceret: ſubſtãtiã em̃ ſola mẽs nouit. Viſus igit̃ ꝓpriũ obiectũ color q & ipe ī luce cõſpicit̃. Lux vero Entelechia diaphani q̃ diaphanũ cui rei indicio ẽ admot⁹ ꝓpi⁹ oculis color minimũ videbit̃. Sed color qdẽ diaphanũ mouet videlicet aerem. Nec bene democrit⁹ putat ſi vacuũ fuerit qd̃ in medio ẽ a dſpici poſſe diligẽter: formica in cẽlo fuerit. Hoc em̃ fieri nequaq̃ põt quia ſenſorio patiẽte vel ab ipſo colore viſo vel certe ab eo qd̃ ẽ in medio neceſſe eſt videre. Sed ex colore qdẽ nõ põt q̃ color vti ſupradiximus oculis ꝓpe admotus nõ a dſpicit̃: relinq̃t ſenſoriũ ex eo qd̃ eſt in medio pati. Ita neceſſe fuerit ali qd in medio interuenire vti color adſpiciat̃. Viſus itaq; hoc mõ nõ agit: ſed ex obiecto patitur.

De Colore & diaphano.

propterea q̃ lux ſolis vel ignis energia diaphani mouet p aera mediũ ſenſoriũ niſi forte corruptũ morbo vel hyperbole viſibilis fuerit. Sed de Colore & Diaphano rurſus paucis diſſerẽdũ.

Lux diaphani energia.

Aer em̃ & aqua Diaphana nõ ſunt niſi energia hoc eſt luce aduenięte: ſine luce vero poteſtate Diaphana tantũ dicunt̃. Lux vero ipſa ex accidẽte Diaphani color eſt ac nõ certo loco neq; circũſcripto: ſed tota in toto fulget. Lux itaq; & tenebrę ī Diaphano veluti ī ſubiecto ſũt. Cui⁹ poteſtas tenebrę. Energia vero lux. Color Diaphanũ mouet Diaphanũ vero viſum corporis extrema. Color & ſupficies ſimul: qua corpus ſupficies: q̃ qua vero diaphanũ color. Oĩs em̃ color cum ſupficie nõ itẽ cõtra oĩs ſupficies cũ colore q̃m oẽ corpus Diaphanũ aut terminatũ aut indeterminatũ ſicut aq̃ & aer Indeterminatũ ꝓpria caret ſupficie: ſic & pprio colore: ſed externũ recipit colorẽ ſicuti & figurã. Color igit̃ ꝓprie ẽ tm̃ terminati diaphani. Quapp vt aeris colores lux & tenebrę q̃ uis ī ꝓprie dicunt̃ eodẽmõ in corporib⁹ media extremis certa ꝓportiõe cõcordãtia viſũ oblectãt. Sũt Purpure⁹: Melin⁹, punice⁹, lute⁹, glauc⁹, Cerule⁹, fuluus, flauus, Pallid⁹, viridis. Venetus, oẽs Sane colores medii inter albũ & nigrũ. AVDITVS vero aeris eſt & ſonus aer. qd̃ em̃ eſt energia ſenſile hoc ſenſoriũ poteſtate fuerit. Aer em̃ nõ ſolum audit⁹: ſed & viſus & olfactus diacritic⁹ eſt. Differt aũt audit⁹ a viſu q̃ viſus ſine tempore fit ſtatim obiecto cũ ſenſu cõiuncto. Audit⁹ ſæpe per interualla q̃ tardiſſimus ſinus ad ſenſoriũ ingredit̃ ob auriũ volucra q̃ natura tribuit in noxiorũ tutelã. Altera deiñ cã q̃ ſonus nõ oẽm ilico penetrat aerẽ: ſed primo ꝓpinquũ deinceps aliũ ex alio trãſmittit: ac per ſucceſſiões quodãmodo ad ſenſum peruenit. Aer em̃ ſemp ꝓprio quodãmodo in aure mouet̃: vt ſoni differẽtias tãq̃ in ſeceſſu iudicet Indicio eſt imiſſo digito aurẽ ſemp ſonare qd̃ ſignũ incorrupti ſenſus ẽ. Ex quo & ſub aqua audire cõtingit qd̃ ab auriũ volucris aq̃ repulſa aerẽ intra cõgenitũ corrũpe nequaq̃ valet. Sonit⁹ nõ vna ex re fit: ſed expulſante pulſatoq; corpore ac ſemp refractus ſicuti & lux. Fitq; ſemp Eccho q̃ uis nõ manifeſte: clarius em̃ in vallibus aut Cameris reddit̃ tanq̃ pila muro repercuſſa. Aeris ꝑterea reſpiratiõe natura ad reſpcipue. Duas vtit̃ ad vocẽ tũ ad intrinſecã viſcerũ refrigeratiõnẽ. OLFACTVS Senſoriũ ignis ẽ q̃ odor fumea q̃dã euaporatio ſit, hoc dicit in lib. de ſenſu Ariſtoteles: in libris vero de aĩa Cõtra ſentire videt̃: olfactũ aut aquę aut aeris ſenſoriũ eẽ. Ignẽ vero aut nulli⁹ eẽ vel cõe oĩb⁹. Nullũ em̃ ſine calore ſenſoriũ. Terrã aut nulli⁹ itẽ eẽ aut ī tactu maxie miſceri ex quo relinq̃t nullum extra aerẽ & aquã ſenſoriũ eẽ. Odor guſtui maxie cõſanguine⁹ q̃ ei⁹ extremę q̃litates Dulce & amarũ intermedię itẽ acutũ: pingue auſterũ vehemẽs guſtui quoq; ſũt cõmunes. Pręterea cõueniũt q̃ ea q̃ ſine odore: plęrũq; ſine ſapore ſũt: vt eleméta oĩa. Differũt aũt q̃ horũ alterũ peiorẽ cæteris aĩalibus. Guſtũ vero ac tactũ pſtãtiores ꝓpter cutẽ tenuitatẽ. Odorãt̃ & exãguia. Indicio eſt q̃ vehemẽti odore corrũpũt̃. Sed dubiũ fit reſpirãdo odorant̃. Aĩalia vero ſpirãtia nõ odorant̃ ſub aq̃: pythagorei quędã aĩalia dicunt odore viuere: qd̃ minime ꝓbat Ariſtoteles dicẽs. Cõpoſitũ eẽ qd̃ nutrit oportere. Ex quo cibi excremẽta fiũt etiã in plãtis vt lachrymę reſina: gummi q̃uis in q̃buſdã excremẽta minime fiãt: vt Cicadis qd̃ ſine mẽbris ſũt: & digeſtũ accipiũt a terra nutrimẽtũ q̃tũ ſat ẽ. Adhęc quoq; Ariſtotelica Theophraſti ſentẽtiã addã dicẽtis Calidũ & igneũ cãm eſſe odoris: ſupfluũ humorẽ tanq̃ rẽ putridã exiccãs: q̃propter loca in orbe calidiora ſicut Aethiopia frutices odoratos gignũt. Plutarchus inſupait carnẽ Alexãdri magni odoratã fuiſſe ob vehementẽ in eo calorẽ. GVSTVS tactuſq; ꝓpiores terrę ſenſus quorum ſenſoria alteri caro: alteri lingua. Sẽſile vero Sapor in guſtu ei⁹ etiã q̃litates vt in olfactu ſuperius enarraui. Fit em̃ ex ſicco terreo in aqua diluto. Nõ em̃ aqua materia ſaporum. Cum aqua odore ſaporeq; penit⁹ careat: ſed in aqua vti colores fiunt. Dulcia nutriunt præcęteris quoniam calida. Nam vehementer dulcia calida omnia. Acerba terrea & frigida ac pinguia. Nam frigus plęrumq; cõdẽſat. Acuto vero aquea cum ſapore ex humore aceſcat. ſapores deniq; omnes ſicuti & generationes ex elemẽtis cõſtãt. Nã hoc aliis alia velocius cõmutari videm⁹: quædam ſtatim nõnulla mediis q̃buſdã vt triticum ex tellure ſta-

De auditu

Eccho ſem pin ſonitu

De olfactu

Odor conſanguine⁹ guſtui.

Animalia ſpirãtia nõ odorantur ſub aqua.

De guſtu & Tactu.

Dulcia calidiora ſũt ac magis nutrientia

tim gignit. Caro itē ex tellure mediis tritico ac cibo interuenientib⁹ sic & i fructib⁹ ipsis acerba ga minorē q̄ matura mutationē habēt ꝓpiora sūt terrę ac frigiditati Matura vero tanq̄ mitiora ac per solē imutata magis calida. hæc Theophrastus. Sed redeo ad tactū cuius sensoriū caro ē & in sanguine carētib⁹ ꝓportione carnis Quidā tamē cor potius putauerūt. Carnē vero media vt aerē in reliqs sensib⁹. Qđ nō ꝓbat Aristoteles q̄is cor ponat aliogn sensuū oīm receptaculū ac primū & cōmune sensoriū. Sēsilia tactus Molle ac durū potissima. Sed & calidū & frigidū & siccū & humidū. Quare qdā addubitauere an vnū Antitypū tact⁹ seu plura sint ob sensiliū varietatē. Sed & idēaccidit olfactui & visui mꝫtiplices eē odores tū colores. Tact⁹ itē & gustus hoc a cæteris distāt ꝙ reliq sensus nō materiā sed formā a sensilib⁹ accipiunt vt visus albū nō recipit: sed albi rōnē. Nec alb⁹ visus dr̄. At ī gustu & tactu dulc̄ efficit lingua ob saporē & calida ob tactū aut frigida caro. Pręterea cęteri sensus ad id ꝑimis cōstituti sūt: vt bñ aīalib⁹ sit. Hic tm̄ vt sint. Et alii hyperoche Sensiliū corrūpunt. Hoc vero corrupto aīal esse desinit. Et iā perlustratis oīb⁹ sensibus adducā qđ ab Aristotele ponit in libris de aīaliū gñatiōe quid causæ est ꝙ lōgingtate sentiēdi a cęteris aīalib⁹ supamur. Cū sensus iudicio & acuitate ꝑstem⁹. Meatus eñ longior q tanq̄ fistula quędā sensilia excipit causa est lōge sentiendi: hoc prestāt belluæ nā ꝓductorib⁹ plęręq; sunt auribus: vt canes maxime laconici. Et oculi quo magis in recessu cauo fuerint: pcul magis aspiciūt. Indiciū man⁹ est oppositā fronti cū remotius qđ ꝑspectamus: Acuitatē vero & iudiciū tenuitas mēbranę facit qua ꝑcellūt hoies: qb⁹ tenerior cutis ii critici magis. Postremo ꝓbat Aristoteles in libro de sensu Qualitates sensiles esse in infinitū diuisibiles si & corpora cū incorporib⁹ illę sint. Cōtra vero sentiētes cōfutat. Libro. III. Eā Animę partē attingit quę rōnis est particeps. quā ve in opinionē Dianœam & Mentē diducit. Opinionem posse decipi: dicit quia in plęrisq; cognitio quædā nō ꝙ sint aut quomodo sint (nā de ente tātū scientia) sed ꝙ nō sint & quomō nō sint. Quapropter opinio dicetur habit⁹ intelligendi ratiocinatiuus circa ea q̄ possunt se aliter hr̄e. Dianœam vero definit discursum rōnis syllogisticū ad verā esse cōclusionē quæ qdē vera ꝑ se sit ex accidēte vero qñq; falsa ob errorē in causis quas ad ipsam nequaq̄ ꝑtinet īdagare: sed qualescūq; accipiat veras ꝑ illā inducēs illatiōes. Nā de ipsis qdē principiis sciētia tantū q̄rit quę nā sint si vera seu falsa media vel nō media si demōstrari vel nō demōstrari queant. Quare apud latinos adhuc nomen nō inuenit nisi forte cognitionē interpretari velimus. Nā Dianœa quā Rhetorici sentētiā dicunt alia est. Nostri aūt Theologi hanc partem intellectū diuidētē & cōponentē appellāt. Mens vero Entelechia & quasi perfectio ipsius animę. Sicuti aīa corporis ponit. Aīam eñ mediā corporis & mentis eius sapere partē cui inclinauerit voluere. Hāc gręci νουν vocāt nostri vero Theologi intellectū simplicē. Hęc igit siue intellectus idē pueris & viris & dormientib⁹ & meditātib⁹ est tota in toto corpore indiuisibilis essentia incōmunicabilis simplex perpetua nihil externū patiens vt sensus. Seipsū cernens quoniā ea q̄ intelligunt a materia separata sūt: & ipse intellect⁹ receptor est specieī: & id qđ scitur ipsa scientia est & id qđ intelligit ipe intellectus. Hic quoq; multifariam secundum multiplex eius officiū & ptātē diducit Practic⁹ Theoritic⁹. agēs patiēs seu possibilis: tm̄ rōne interse differētes vt agēs & patiēs cōparant. agētis ē phātasmata intelligibilia offerre illustrareq; ac rerū species gignere. Potētis vero oblata recipere: ac itelligere. vtrūq; vero Cōmētator insanus vnicū in cūctis facit externūq; quo tātū in vita vteremur: Sed iā dudū diui Thomę epicherematis explosus est: Nōnulli de agēte tm̄ hoc putantes tolerabiliores fuere: attñ & ipsi ab eodē quoq; facile refellūt: quū agētis ac patiētis vn⁹ sit & in eodē actus. Ex his ꝑterea patiētem dignitate ꝑferūt ob ꝑstāti⁹ officiū cui⁹ ē sūmū bonū assequ ac pcipe huius item ptes ac officia. Mēs & dianœa ē hui⁹ & itē practic⁹ & theoritic⁹. Q̄m itelligere pati qđdā sit. Hui⁹ deniq; sūt act⁹ itelligēdi q̄litates absolutę dicūt ab obiecto itelligibili: & itellectu re distincti Quapp̄ qdā fariā illū cōsiderāt. Prio vt vacuā tabellā añ q̄ sit specie rerū vlla occupata: q̄ sit apta tm̄ appredere. Secūdo mō cū diuersa rerū specie & cognitiōe illustrata vacat. Tertio cū nō vacat: sed meditat atq; itelligit postrēo cū circa suū itellectile iugit versat quā p⁹ mortē xp̄iani i ęterna p̄ia sese cōsecuturos sperāt. In extrēo Aristoteles de pte differit q̄ scdm locū mouet. Cui⁹ cām dicit appetitū & itellectū practicū siue phātasiā ee. Nā mꝫa appetūt q̄ nō mouēt. Oīa nāq; aīalia act̄ q̄ cęteris carēt sensib⁹ tactū habēt ex quo & phātasiā necesse est & appetitū dolereq; & delectari vt sūt Conchæ marinę quæ ζωοφυτα appellant: mediāq; inter animalia & plantas tenent naturam: DEINCEPS pauca ex aliis quoq; auctoribus subiiciā. Quū enim anima ex diuersis officiis diuersa sibi noīa cōpet videlicet quū itelligit: quū reminiscit: quū iudicat: quū appetit: in-

De tactu.

Cur sensibus ex parte superamur a belluis.

Opinio. Dianœa.

Intellectus seipsum cernit.

Practicus. theoritic⁹. Agens. Patiens.

ζωοφυτα. De anima ex aliis auctoribus.

tellectus memoria ratio volũtas appellat. Volũtas em̃ & intellectus diuersas potestates re distinctas cõnotãt quarũ quęq; suos habet adsertores. Nõnulli volũtatẽ pferũt Thomas intellectũ. Plato itẽ in Phílebo: cãmq; adsignat: quũ duo sint entiũ elemẽta: Infinitũ & termin⁹ exq b⁹ ens vniuersũ cõstat in gñe ifiniti volũtas ẽ. Cũ sit mot⁹ qdã ad magis & min⁹. Mẽs aũt in genere termini qm̃ dũ in se cõuertit profecto terminat ordinatq; se ipam. Adfect⁹ q aliũde venit septa nulla circũscribit. Mẽs aũt sui impiũ habet q̃propter sũmũ bonũ dr tanq̃ definitor ac moderator. Qđ pfecto verũ in his q̃ secũdũ naturã sũt. In his vero q̃ supra naturã. Volũtatẽ idem Plato videt quodãmodo pferre in Phędro & sympoſio: q; hęc per amorẽ sil'iungat. Hęc itẽ vt nostri tradũt multiplex cõscribit humana diuina antecedens. subsequẽs: iubens: significãs. Signa vero ipsa quũ iubet deus: quũ phibet: quũ indulget: quũ cõsulit: quũ exeq̃t: Vsurpat & hęc interdũ pro potestate: energia: obiecto: seq̃t & phæresim id est electionẽ. quã nostri liberũ arbitriũ vocãt de qua in lib. III. et hicorũ vberius dicit. Prętera est synidesis & syntheresis. Sol⁹ em̃ aialium hõ: vt Aristoteles alibi narrat: aliud cogitat aliud facit: q; cogitatiõis atq; intelligẽtiæ plures sint vię: voluntatis vna tm̃. Alexãder Aphrodiseus in libro de aĩa de intellectu sic disserit. Possibilis & Agens se habẽt vt materialis & formalis. Materialis in nobis est q & habitualis dr. In eo em̃ fiunt ab agẽte habitus. Agens vero extrinsec⁹ est & incorruptibilis viuit sepatus similiter quoq; & intellectiones deforis sũt: qñ intelligunt tantũ intellectiones fiũt. Itaq; intelligibilis species agens intellect⁹ dicit. Qui causa est habitus & p se sine materia subsistere põt. Nã in qualibet re id potissimũ qđ maxime ppriũ & pcipuũ est. & aliis cã vt ita sint. Species rerum intelligibiles ppetuę sunt intellect⁹ quoq; eas apprędẽs sil'is eis fit: & est intellectus deforis in nobis genitus vt placet Aristoteli. Possibilis vero vnacũ aĩa cui⁹ ẽ ptãs interit vnaq; cum habitu potẽtia & profectione sua. Quomõ aũt se intellectus intelligat idẽ auctor sic disserit. Intellect⁹ quũ se intelligit p se speciẽ intelligibilẽ intelligit per accidens vero seipsum ea de causa q; intellectui accidit: vt cũ intelligit illud fiat qđ ab se intellectum est: Anteq̃ igit actu intellectum intelligat ipsum intelligere: & id qđ intelligit mutuo referunt atq; oppoſita inuicẽ habent velut ea quę sũt ad aliqd. Cũ vero vtraq; in actũ prodeũt & vnũ fiũt cessat oppositio. Ideo intellect⁹ in energia q idẽfit cũ intellectu specie iure sese intelligere dicit. qa hoc idem qđ intelligit fit species em̃ diuiũctas a materia intelligit. Non em̃ hoc singulariter apprędit: sed in singulari id qđ ẽ esse intelligit. Neq; pari rõne sensum energia se ipm sentire dixeris licet ipse quoq; species sensiliũ rerũ excipiat ea de cã qa sentit quęcũq; sentit velut addita materię. Nã insensilibus aliud ẽ esse rẽ aliud est eẽ rei. Neq; em̃ idẽ est ęs & esse ęri nã sil' vt trũq; ẽ: & materia & species. ęri aũt eẽ nõ p vtrũq;: sed p definitionẽ & speciẽ ẽ q̃ subiecta materiæ ingenitę ęs ipm facit. Sẽsus ergo vtrũ q; videt speciẽ videlicet in materia. Ideo oẽ sensile hoc aliqd & singulare est. Intellect⁹ vero speciei & definitiõis in vniuersali. Et hęc qdẽ Alexãder cui⁹ sentẽtia tã de mortalitate q̃ vnitate a nris itẽ explodit. q; & ipa cõmẽtatoris supra enarratũ sapiat errorẽ. Platonis aũt de Aĩa opinio in vniuersũ hęc ẽ. Aĩas iprimis nõ vt Aristoteles Entelechias: sed ex ipsis elemẽtis ac rerũ oĩb⁹ initiis principio a deo creatas vna cum mundo existimat secutus pythagoricum dogma similia nõ nisi a similib⁹ suis comprendi: qđ etiã Empedocles sentiens ait in suis caminib⁹. Terram terręno comprendimus ęthera flammis: Humorem liquido nostro spirabile flatu: Pacem tranquillo: litem quoq; litigioso: nam & his ille rerum initiis cum cætera omnia tum animę substãtiam constare censebat: propterea q; penes eam rerum omnium esse plenam scientiam simili suo similitudinẽ habentia comprendentem. Plato igit eas Triũ generũ facit mundi primam vniuersi. nam animal intelligibile mũdum esse dicit. Deinde astrorum sphęrarum q; omnium: quibus singulis dat animas: postremo terrestrium omnium: & hæ trium item generum Dęmonum aeriorum qui sunt inter deos & homines. Secundæ hominum qui sunt inter dæmones & belluas. Tertiæ belluarũ citra tõnẽ. Igit hoim aĩas ab initio pcreatas de⁹ ęthereis inuoluit coporib⁹ alias aliis astris accõmodãs. Deiñ in corpora demersit: ex quo nõ scire putabat: sed scita reminisci: ptesq; tris hre i corpore: rõnalẽi capite. Irascibilẽi corde: vt vitia rõne emẽdet: cõcupiscibilẽi hepate pcul a rõne: q; min⁹ hoc vitiũ rõni obtẽperet. Tribuit itẽ cuiq; aię mẽtẽ custodię gra q̃ ad virtutẽ eã adhortaret. Prętera i Phílebo & in Phędõe dicit aĩam viri pbi ad deifactã esse sil'itudinẽ. Quæ aũt in terris sensuũ pturbatiões vincerẽt ad stellã suã reuolarẽt. Quæ ferinis perturbationib⁹ superarentur post mortẽ in alia trãsirent corpora p criminũ qualitate susceptа: & ambitu quodã quasi bruta perrant donec mente pturbationes exuperante purgatę reuerterent ad stellã suã. Apud inferos etiã purgationes esse dicit in styge phlegetõte & co-

Plato.

Prohęresis Synidesis. Syntheresis

Ex Alexandro Aphrodiseo.

Quomodo se intellectus intelligit.

Plato de Anima.

cyto.Magna vero ſcelera ꝓpetrãtes ac tyrãnos ad tartara fundit⁹ demitti:vbi ꝓpetuo crucien tur.Locũ hoc pacto mediũ cũ nr̃o dogmate videt ꝓbare.Immortalitatẽ vero ipſius aĩę: ex mo tu potiſſimũ ꝓbat ſe ipam mouere dicit cõtra Ariſtotelẽ.Qd aũt ab ſe mouet ſemp mouet.Qd ſemp mouet ĩmortale ẽ.Qd itẽ ſe moueat ẽ argumento hoĩs cogitatio qñ incorporea diuinaq; appetit qñ virtute pficit: facile oñdit ſupra corp⁹ eſſe ſineq; eo mot⁹ agitare ſempiternos poſ ſe.Si qs aut obiiciat aĩam irrationalẽ videri principiũ mot⁹ quaten⁹ ipſa ex ſe vegetãdi vim ac ſentiẽdi q̃litates edit in corp⁹ facile rñdebim⁹ eã nõ hr̃e verã principii rationẽ: ſed inſtrumẽti ab ipſa natura ĩpulſi haud aliter q̃ elemẽta res q̃litates in ſuis agitatæ motib⁹.Et hæc qdem ex Platone.Ariſtoteles aũt de ipſi⁹ itẽ ĩmortalitate recte qdẽ ſentire videt.Preſertim duob⁹ in lo cis.In primo hui⁹ opis libro vbi vt ꝓpetuũ a corruptibili intellectũ diuidi dicit.Et libro.xii.me taphyſicę vbi ait formas repiri eſſentiales quę corrupto cõpoſito viuãt exẽplũ aĩæ intellectiuæ allegãdo.In libro aũt primo et hicorũ aliqd nubis obiicere videt:q; locũ ſelicitati poſt mortem negauerit:ex quo loco Alexãder Aphrodiſeus fatet manifeſto eum mortalẽ poſuiſſe aĩam.At Thomas ꝑ Ariſtotele inſtat.Platonici inſup erraſſe adſeuerãt q; quũ ſicut & ipſi priorẽ corpore aĩam dixerit tñ reminiſci nõ admittat.Hęreticoꝝ quoq; opinio q traducẽ eã dicebãt:hoc eſt ſi cuti corp⁹ a corpore:ſic aĩam ab aĩa generari:a Hieronymo cõfutat. Nos igr̃ ſic edocti diuinit⁹ ſumus:vt aĩas poſt corpus in vtero factũ ab oĩporẽti deo condi recte credam⁹:Eiuſq; ꝓpetuita tẽ q̃q̃ ex multis cœlit⁹ pdigiis dignoſcere manifeſto poſſum⁹ plurimis tñ humanis rõnib⁹ cõ ſiderare licet pſertim quinq;.Prima platonica quã ſupradixim⁹ de Motu. Deiñ cũ ſenſus reliq a ſũmo ſenſibili corrũpant.Intellectus a ſũmo intelligibili pficit.Tertia q; ſeipm videat:Et hæc qdẽ naturalia q̃ ſupra itẽ ab Ariſtotele cõmẽtatoręq; narrata ſũt.Reliquę duę ad mores & veri ſimilitudinẽ prinẽt.Primũ q; cõſentaneũ ſit examẽ qñq; malorũ bonorũq; futurũ:ac cuiq; ꝑ me ritis tribuẽdũ ex diuina iuſtitia:quũ indiſcreta eſſe oĩa in hac vita videam⁹.Deinde vt ait Ci cero phi oẽs quoꝝ vita moreſq; ꝓbati fuere vt ſocrates & ſocratici cũcti ĩmortalẽ aĩam dixere: At hiq cũ voluptate fœdiſſime vixerũt cõtra opinati ſũt ſicuti Ariſtipp⁹ & Theodor⁹ Atheos Nõ igr̃ eſſe veriſile vt verius de reb⁹ animi iudicet ebrius aut voluptarius:q; ſecũdum mores ſuos iudicat q̃ vir ſobrius & caſtus.

¶In generationem & corruptionẽ.

ET Rerũ naturaliũ ꝓmutatiõe nũc diſſerit q̃ ſecũdũ eſſentiã gñant & corrũpũ tur:aut ſecũdũ qualitatẽ alterant. Seu etiã ſecũdũ quãtitatẽ augent & mi nuunt.In his ẽt de Mixto diſputat & de tactu.Quid ve ſit agere ac pati. Ac initioꝝ veterũ opinionẽ de principiis rerũ & gñatiõis cõfutat Platõis etiã q; corpora ex planis indiuiſibilib⁹ & Democriti q; ex atomis cõſtituebant.Quo rũ magna pars in prio phyſicę cõmemorant.Deiñ hæc firmat Sympereſma ta. Qz in corruptione ſubſtãtiali nõ fit reſolutio vſq; ad materiã primã: ſed forma remanet eſſentialis ꝓbat q; eadẽ forma accidẽtalis remanet corrupto q̃ fuit ante genito: vt aĩaduerti licet in elementoꝝ eſſentialiũ gñatione:ergo etiã aliqua alia forma eſſentialis re manet. Cõſequens manifeſtum qa ſi deſ oppoſitũ aut accidẽs migrabit de ſubiecto in ſubiectũ aut ſubiectũ generationis & alterationis erit materia prima: & cõpoſitio ſecũda pcedet primã Symperaſma ſecundũ. Aliqua forma accidẽtalis eadẽ numero manet in ſubiecto genito & cor rupto. Triplices eñ formę accidentales ſunt. Quædã cõpoſiti eſſentiã cõſequunt ex materia & forma corpulẽtię ſicuti quãtitas. Alię cõpoſitũ mixtũ cõſequunt ſiue ex materia & forma mi xti cõpoſitum ſicut Cicatrix & figura:nõnullę vero cõpoſiti ſpecifici eſſentiã cõſequunt ſicuti Similitas & riſibilitas. Ex his Catholica ducunt tria Qz oẽs formę accidentales formã corpulen tię cõſequẽtes remanẽt eędẽ genito & corrupto. Deinde ꝙ oẽs formę accidentales formã mixti cõſequentes eædem numero in corruptione alicuius mixti: Poſtremo oẽs formę accidẽtales eſ ſentiã ſpeciei cõſequẽtes nõ remanẽt eadẽ genito & corrupto:vt corp⁹ hoĩs genitũ eſt ſanum vel ægrotum:ſed corpus eius corruptum:neq; eſt ſanũ neq; ęgrotũ. Ad Generationẽ aũt Sym pathia & Antipathia cõcurrũt. Nos rerũ cõcordiã & diſcordiã recte dicim⁹ interprete Plynio vt ſit illud Ouidii Concors diſcordia fœtib⁹ apta eſt. In hac igr̃ vnã eſſe ſubiacentem naturã in qua facere & pati:ſit neceſſe eſt. Neq; eñ calidũ frigefit ſeu frigidũ calefit:ſed qd his ſubiicit videlicet animal: lapis. In quo & facere & pati eſt medio contactu. Neq; eñ alius ſenſus aptior fuit:vt qui omnib⁹ ſenſilib⁹ ſit cõmunis quum quędã cęteris deſint ſenſib⁹. Nam aer ꝙ ſine colore ac ſapore ſit & oculis & auribus minime ſentitur. Multa quoq; ſine ſapore:vt aqua. Ta ctui vero omnia communicant. Quamobrem generationi is fuit aptiſſim⁹. Igr̃ generatio mu

De Animę immortali tate.

Triplex for ma ex acci dente. Catholica tria.

Simpathia Antipa thia.

tatione q̃dã ſubiecti abſoluit: vt ex ouo auis: ex aq̃ aer. Alteratio vero manẽte ſubiecto vt ęgro-
De mixto. tat & cõualeſcit idẽ pmanẽs hõ. Mixtionẽ deide enarrat pbatq; eã oĩno eſſe cõtra negãtes. Eſt
em̃ mixtio mixtiliũ alteratoꝝ vnio vbi elemẽta tantũ poteſtate nõ forma remanẽt. Rõga vnũ
qđq; mixtũ eſſet re plura ſuppoſita qđ fieri negt. Pręterea in mixto ſemp vnũ pđnãt elementũ.
Mixta q̃druplicia ſũt: alia ex q̃ttuor: alia ex tribus aut duob9: alia ex vno elemẽto & mixto q̃dã
ex mixto tm̃ citra elemẽta gñant: Sũt em̃ in mixto q̃ttuor materia elemẽtaris. Forma eſſentia-
lis ipſius mixti. Deiñ ipſũ mixtũ poſtremo forma accidẽtalis q̃ cõſeqt mixtũ. Præterea mixtum
neq; gñationẽ: neq; corruptionẽ aut augumẽtũ: ſiue alterationẽ: ſed tm̃ compoſitũ ſignificat.
Mixtũ ex contrariis & ęquis ptibus. Cõpoſitũ em̃ idẽ ac mixtũ. Ex cõtrariis nãq; ex ęqs ptib9 cõſtat qđ ſi alterũ ſupet: in maioris par
tis naturã mutabit. Vt aqua minore q̃ritate in vinũ & cõtra. Si vero ęque cõfundant in quãdã
tertiã cõuertũt naturã. Sil'e quoq; a ſil'i nõ patit: ſed diſſil'i vt aq̃ ab igne. Sũt igit elemẽta mate-
ria mixtoꝝ. Mixta vero ſubiecta ac materia formaꝝ accidẽtaliũ. Quidã mixtionẽ dicebãt imit
ti ſolida in vacuos poros alteri9 qđ ſane abſurdũ apparet in augmẽto. Si em̃ augẽs in poros im-
mittit alteri9 nihilo ſecius creſcit: Sed eadẽ manebit q̃tas. Alias itẽ alii cauſas inducũt quas
Cõfutatio dictorũ a veteribus. prio phyſicę libro pcurri. Anaxagoras inter alios Homœomeras corporũ eorũdẽ vt minia oſſa
principiũ oſſiũ: quẽ cõfutat Ariſtoteles pbãs q; multa ſil' coeũt q̃ ppterea nõ fiũt: vt mel melli
cõiũctũ nequaq̃ fit: eadẽ quoq; rõne diſiũcta corrũpunt. Sũt etiã q gñationẽ nullã eẽ dictitabãt
Contra platonem. Sed tm̃ nobis videri. Sũt itẽ Platonici q oẽ corpus phyſicũ ex planis indiuiſibilib9 faciũt & i pla
na & indiuiſibilia diſſoluũt vt ex ſupficie in lineas deiñ in notas. ex his eẽ grauiora q̃ multis cõ-
ſtẽt triãgulis leuiora q̃ pauciorib9 q̃ ſane opinio platonicoꝝ ab Ariſtotele: vt inepta redarguit
Q; corp9 phyſicũ ſit neceſſe põd9 hr̃e inclinariq; natura ad ſupna vel inferna rẽdere Mathema
tica vero nullo ſũt põdere. Præterea magn9 ignis plures triãgulos retineret ex quo grauior eẽt
De elementis. At cõtra videm9 q̃to maior tãto leuior. Lib. II. Elemẽta ꝓprietatesq; eorũ oĩs enarrat q; ex his
gñatiões fiũt, moreq; ſuo iprimis veterũ ſentẽtias cõfutat pſertim platõis q materiã ponebat
παραδοκειον. i. ſuſceptiuũ oĩm formarũ qm̃ minime diſtinguebat: qđ illud ſit an ſepatũ ab ele-
mentis. Alii elemẽta ſeparata ęqualia & cõtraria: nõnulli vnũ elemẽtũ eſſe alterius materiã di
xere. Ariſtoteles aũt vnã eſſe corporũ ſenſiliũ materiã a ꝓprietatib9 ſeu qualitatib9 minie diu-
iſã. neve a cõtrarietate ex qua fiũt elemẽta varia Probatio ẽ: q; calidũ nõ fit frigidũ nec cõtra,
neceſſe ergo materiã eẽ vnã q̃ ſit amboꝝ ſubiectũ. Deiñ q̃litates eorũ cõtrarias ac tactiles nar-
rat calidũ & frigidũ humidũ & ſiccũ: gb9 accedũt Rarũ & dẽſũ: leue & graue: molle & durũ pla
nũ & aſperũ: lubricũ & tenax Cõiugatiões in ſũma. vii. q̃ oẽs ad quattuor primas reducũt q̃dif
ferẽtię ſũt elemẽtoꝝ. Ex gb9 calidũ agẽtia ſũt ſiccũ & humidũ patiẽtia qđ pfecto ex effectu ma
nifeſtũ: calidũ em̃ diſcretiuũ frigidũ collectiuũ: colligere & diſſipare agere qđdã eſt: hũidũ itẽ
facile terminat. At ſiccũ nõ facile. Facile em̃ ac difficile pati rurſus qđdã fuerit. Diſtinguit igit
hoc mõ. Calidũ & ſiccũ & acutũ ignis ẽ. Frigidũ & humidũ lubricũ & molle aquę. Calidũ & hu
midũ & leue aeris: frigidũ ſiccũ durũ aſperũ pingue terrę. Ex his alia magis aliis inſũt: vt ignis
Agentes cauſę adgenerationẽ trifariam faciunt. magis calidus q̃ ſiccus aer magis humidus q̃ calidus. Aqua magis frigida q̃ humida. Terra
magis ſicca q̃ frigida. Ad generationẽ igit mixtoꝝ agẽtes cauſę trifariã faciũt Cauſę princípa-
les mediatę quę ſũt agẽtia vniuerſalia. Cauſę agẽtes imediate q̃ ſũt quattuor elemẽta. Et cauſę
agẽtes inſtrumẽtales q̃ ſũt qualitates primę ſupra memoratæ. Cãm em̃ agẽtẽ vniuerſalẽ dicit
eſſe Solis adceſſũ & receſſum in obliquo. Deinde oſtendit q; licet elementũ ſimplex regnit tm̃ ſẽ
pe cõpoſitũ videm9 vt aerẽ aqua terrę na imixtum & ignẽ vaporib9 inferioribus & terrã aqua.
Præterea dicit eſſe elemẽta trãſmutabilia hoc eſt alterũ cõmutari aerem in aquam: & aquã in
aerem reciproce. Secũdũ rectũ em̃ fiunt generationes in indiuiduis & ex diuerſitate numerali
Generationes ex recto in indiuiduis in ſpecie vero reciproce: vt in eis non ſit reuerſio: vt idẽ homo erit Idẽ animal poſt corruptionẽ. Sed in ſpẽtie fiunt ge-
nerationes reciprocę vt ſit reuerſio videlicet ex aqua fit aer: & ex aere aqua nõ eadẽ numero: ſed
Catholicũ ſpecie. Ex quo etiã Sequit illud ex Ariſtotele catholicũ. Q; generabilia reuertunt eadẽ ſpecie
quorum eſſentia deperit & corrũpit. Quorũ vero eſſentia minime deperit eadẽ numero reuer
De ſitu & q̃ritate elemẽtorum ti vt idẽ ſol numero ſupra noſtrũ hemiſphęrũ reuertit. Quũ em̃ cõmutant elemẽta tũc reſolu
tio fit vſq; ad materiam primã quæ eſt ſubiectum quattuor elemẽtorũ in ſpecie nã in quolibet
corpore ſimplici eſt vna tm̃ forma eſſentialis. In mixtis vero nõ fit reſolutio vſq; ad materiã pri
mã vt ſupranarrauim9. Deinde ſupiora ingt per orbiũ ęleſtiũ motũ in inferiora influere ac res
pcreare. De ſitu aũt & q̃ritate elemẽtoꝝ ſic ait Cõcauũ cuiuſq; eſſe alteri9 locũ: Magnitudine
vero alterũ ab altero decuplo ſuperari. Raritate quoq; inter ſe eodẽ numero diſtare. præterea ſi

ſimul oſa confũderẽtur: qđ̃ꝓ in locum ſuũ reuerterẽtur. Si vero pariter condẽſent æqualẽ oĩb⁹ ſore materiã. Idem quoq; in probl. ait, terrã & aquam putreſcere ignem & aerẽ miníme: ꝓ calida non putrẽt dum calida pſeuerant ſed refrigerata. Illa vero duo calida ſemp alterũ per ſe, alterũ ob ignẽ exiſtũt. Prẽterea ignis naturã oleum & cẽrã cãdidã, cutẽ vero nigrã reddere: ꝓ hẽc vritur: ab illis vero terrena pars quę nigrior eſt eximitur, de coloríb⁹ vero alibi dicit aeris cẽ nullũ: aquę albũ: ignis rubrũ: terrę itẽ albũ nigreſceꝝ aũt ex hũore: eſſeq; ĩdicio cineꝝ.

De Cœlo.

COelum Ariſtoteles deſcriptur⁹ has breuiter theſes ꝓbat ĩprimis quintũ eſſe corp⁹: ſimplex: finitum ac diuerſũ ab elementis: nec plures eſſe cœlos: ꝓterea ęternum nec genitũ neq; defiturũ. ꝓ diuerſũ ab elemẽtis hoc modo elemẽto rũ mot⁹ rectus eſt. Mixta quoq; ſecundũ elementũ ꝑdominãs mouẽt ſurſum aut deorſũ. Motus autẽ cœli eſt cyclic⁹ q eſt prior recto & diuerſo. ergo corp⁹ & eſſentia eius diuerſa prior. Q2 corpus ſimplex ꝓbat motu item cyclico qui ſimplex & vn⁹ eſt: ſimplicis vero corporis ſimplex eſt mot⁹. Nã nec ipẽ nec cõmentator cœlũ ex materia & forma cõpoſitũ vllo modo admittũt: ſed formã eſſe ſimplicẽ quãtitati ſubiectã, ac trinę demenſioni Entiũ ꝝnq; naturalium quædã ſũt corpa & magnitudines alia quę habẽt corp⁹ & magnitudinẽ: nõnulla vero ſũt prĩcipia habẽtiũ corp⁹ & magnitudinẽ.

Q2 cœlum diuerſũ ab elementis.

Q2 cor corpus ſiplex.

Q2 finitũ eſt ꝓbat qa infinitũ circũagi aut moueri nõ poteſt: inde ſi corp⁹ cyclice motũ ẽ infiniti tũ: lineę ꝓtractę a cẽtro ad circũferentiã erũt infinitę. Si igr̃ cœli corpus moueret qñ moueri neceſſe ẽ: intercideret lineaꝝ a cẽtro ꝓtractarũ diſtantiã qđ̃ fieri nequaq̃ põt. Nullũ igitur corpus infinitũ eẽ dicit: ſed neq; loc⁹ neq; vacuũ neq; temp⁹ extra cœlũ. Dr̃ tñ infinitũ cœlũ quadã ten⁹ ob ei⁹ magnitudinẽ eo fere modo quo numeꝝ ẽt magnũ infinitũ vocam⁹. Motũ itẽ cœli infinitũ quo motũ in circulo: dicim⁹ quoq; infinitũ cũ principiũ hr̃e non videat: eſt tñ finitus eius mot⁹ cũ ab oriẽte incipiat, ꝓ aũt plures cœli eę viderent ꝓbat cœlũ vniuerſale ac ſpecies eſt: ergo plures numero habet: Itẽ quoties aliqua duo ſic ſe habent vt vnũ ſit prius altero ſecundum modũ prioris ſtat prius eſſe ſine poſteriore ſed mũd⁹ & hic mũd⁹ ſic ſe habẽt ꝓ mũd⁹ precedit hũc mũdũ ſecũdũ modũ prioris: ſtat ĩtaq; mundũ eſſe ſine hoc mũdo ergo plures eſſe poſſunt.

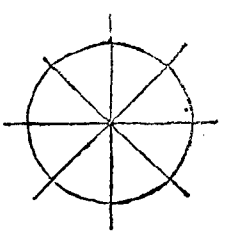

ꝓ non plures cœli.

Soluit: primo ꝓ aliud ẽ hoc cœlũ & cœlũ ſimpliciter: Nã cœlũ ſimpliciter ẽ vti forma: Sed hoc cœlũ eſt forma cũ materia quã cũ cœlũ totã cõprẽdat: nã alterũ poterat eẽ cœlũ haud aliter q̃ ſi hõ ex oĩbus oſſibus & carnibus cõſtaret: nõ alter hõ poſſet ĩnueniri. In alterũ arguit ĩ oĩbus in qbus eſt forma p mediũ cuiũſdã ſpeciei ſub ea non cõtingit eẽ plura ſingularia. Sed cœlũ eſt huiuſmodi igitur vnũ ẽ cœlũ extra qđ̃ corpus non eſt neq; loc⁹ neq; vacuũ neq; tps. loc⁹ & vacuũ nõ eſt ꝓ neq; corpus nã vbi corpus & locus & vacuum repiet̃ ſi eſſet: tps itẽ nõ eſt qđ̃ cœlũ nõ fit cui⁹ motũ cœlũ metitur. De æternitate aũt mũdi ſiue cœli triplex opinio ab eo refert. Oẽs pene phĩ ante eũ genitũ dixerũt. Quidã genitũ & nõ corruptibile vt Plato. Ipe vero prim⁹ in hac opinione neq; genitũ neq; corruptibile. Ac primũ cõfutat Platonẽ cũ genitũ eẽ oporteat omne qđ̃ futuꝝ corruptibile ſit & qđ̃ habuit ĩitiũ finẽ ẽt habiturũ. Nã gñabile & corruptibile cõuerti dicit: qm̃ eorũ contraria ingenerabile & incorruptibile cõuertunt. Eteni eẽ quũ ex aliis tũ ex tpe declarat. qđ̃ aũt ꝑpetuũ eſt & ĩfinitũ. Suppoſita. n. tẽporis ęternitate ĩplicat contradictionẽ aliqd idẽ hr̃e poteſtatẽ ad eſſe p tps infinitũ & poteſtatẽ ad non eẽ p tps infinitũ qm̃ ſeqret̃ ꝓ eſſet tunc aliqd generabiliũ aut corruptibiliũ. Sed nullũ tale eſt huiuſmodi patet: ꝓ ſecũdũ Ariſtotelẽ qđ̃libet gñabile & corruptibile qñq; non erit & tunc ĩplicabit ĩpm eſſe: Nã aliter idẽ numero poſſet ꝑduci. Ideo cõtradictionẽ implicabit ipm hr̃e poteſtatẽ ad eſſe p tps ex parte poſteriore. Prẽterea narrat quot modis dicitur ingenitũ vno modo ꝓ prius fuit nõ ens & nũc eſt ens ſine gñatione & trãſmutatiõe ſicuti qđ̃ dicũt de motu & tactu Deinde ꝓ oĩno fieri non poteſt & corrũpi tñ Ipm nõdũ factũ eſt: Tertio ꝓ oĩno fieri nõ poteſt: His addit ꝓ aliqd fieri nõ poteſt dupliciter vno modo ſimpliciter. Altero mõ qa non facile fit. Genitũ totidẽ dicitur modis primo ꝓ habet eſſe deinde non eſſe. Secundo mõ ꝓ gñari poteſt ſiue ſimpliciter ſiue facile. Tertio ꝓ p naturalem tranſmutationẽ poſſet accipere eſſe poſt nõ eſſe ſiue iã ſit ſiue non. Deinde corruptibile diſtinguit vno mõ ꝓ põt habere nõ eſſe poſtea eſſe ſiue ſit p tranſmutationẽ ſiue non. Secũdo mõ ꝓ p trãſmutationẽ rei poteſt habeꝝ nõ eſſe poſtea eſſe. Tertio mõ ꝓ facile corrũpit. αὐτάκες greci dicũt. Deide incorruptibilis modus primũ dr̃ ꝓ prius eſt ens & poſtea nõ ẽs ſine trãſmutatiõe ſicuti mot⁹ & tactus. Secundo modo qđ̃ ẽ fieri nõ poteſt: quũ non fiat aut nõ futurũ ſit: & hoc proprie incorruptibile dicit. Tertio qđ̃ non facile corrumpitur. Lib. ii. Proſequitur ęternitatẽ mũdi ꝓbare topicis qdem argumẽtatiõibus ex tpe qđ̃ eſt perpetuum: ex opinione an

Quot modis ĩgenitũ

Quot modis genitũ.

Quot modi corruptibilis.

Quot icorruptibilis.

Quot mũd⁹ ęternus

De cœli æternitate

tiquorum qui cœlum vel ſẽpiternũ tribuunt diis proſede Ex facilitate mot⁹ q nullã habet termino⁹ repugnantiã. Adducũt ꝓterea tale argumẽtũ. Si factũ eſt cœlũ erat quãdo nõ erat. Sed achronon neq; ſenſu capax ſine cœlo Sed tẽpus numer⁹ eſt cœleſtis mot⁹ Itaq; dicere erat qñ nõ erat cœlũ. Idẽ ẽ erat tẽp⁹ qñ tẽp⁹ nõ erat: Erat aũt pars ẽ tẽporis ꝓteriti Si igit nũq tẽp⁹ erat qñ nõ erat cœlũ Tẽp⁹ aũt ſempiternũ erat: ergo ꝓcedit õe. acceptũ manifeſtũ igt q cœlũ igenitũ q ſicuti erat ꝓcedit õe tẽp⁹ ſic cõſequit erit. tpe. n. ſemp exiſtente ſemp erit ſimul exiſtẽs cum eo cœlũ. Hęc quidẽ pipatetici. At platonici nobiſcũ ſẽtiẽtes cõtendũt ſimul cũ cœlo factũ eẽ tẽpus. Et ſicut erat qñ non erat cœlũ ſic & nõ erat qñ tẽp⁹ nõ erat. Nã erat: & eſt: & erit: ꝓtes qdẽ tpis exiſtunt attamẽ πρωτωτυπως hęc ſũt id eſt ꝓfiguraliter, q ęuũ aliter demõſtrari nõ poſſit Eſt. n. æuũ collecta ex deo ꝓcreatio ſẽper habẽs ãte tps & poſt factũ. Igt tps ſimul achrũ æui habuit hoc qd dicit & eſt & erit donec fuerit ſecundũ videlicet anaphorã ad ęuũ Dicẽtes igt erat qñ non erat cœlũ. Nõ dicũt erat tẽpus qñ tẽpus erat: ſed ꝓductio quędã ęualis vt ita dicã ſecũdum quã neq; cœlũ neq; tps habuit hypoſtaſim qñ aũt cœlũ cœpit eſſe tũc & tps. Ꝓter hęc animatũ eſſe cœlũ ac ꝓpetuo & ęquali motu agitari nõ ab aĩa quidẽ vt Plato ſentit: Ariſtoteles putat quũ aĩæ motus ſicuti cæterarũ aĩalium regem qñq; & interpolationẽ experat, ſed magis diuino quodã actu atq; impulſu qñ nõ abſiſtit a ꝓprio loco ſed ſẽper eundẽ retinet & circũuertitur: ac q̃q̃ ꝓtes mutat locũ nõ deſerit vniuerſi. Quapp aĩam ſphęris nõ inſitã ſed extriſec⁹ adhęrentẽ atq; ĩpellentẽ adtribuit: qd & noſtro quoq; Agnati ꝓbãt. Cyclicus ꝓterea mot⁹ ętern⁹ nullo altero termino corrũpente apparet. Poſt hæc de ordie ac numero ſphęraꝝ deq; mot⁹ earũ varietate tractat: tríplici nanq; dimẽſione ſenis modis moueri dicit lõgitudine latitudine altitudine. Lõgitudie ſurſũ ac deorſũ. hoc ẽ a polo antarctico in ſeptẽtrionẽ. Polũ. n. ãtarcticũ q nobis latet ſurſũ cœli appellat, qm̃ dexterã habeat orientẽ. Nã oriẽtẽ dexterã vocat vnde motus oriẽs & ſiniſtrã occidentẽ: cõtra Pythagorei ſurſũ vocabant noſtrũ polũ At Ptolemæus & aſtrologi longitudinẽ vocãt oriẽtis in occidentẽ: latitudinẽ vero a ſeptẽtriõe in meridiẽ. Tertia vero dimẽſio ſecũdũ oẽs ex altitudine ãte reſpicit noſtrũ hemiſphæriũ ac mediũ cœlũ. Retro vero cõtra ſub terra. Patet igit ſecũdũ Ariſtotelẽ nos q arcticũ habitam⁹ aduerſo mũdo cõſtitutos Nã q mundo & antarcticũ habitãtib⁹ dextrũ ac ſurſũ: eſt nobis ſiniſtrũ & deorſũ. Dicit quoq; inter hos ſitus eſſe ordinẽ vt lõgitudo latitudine prior ſit: poſtremo vero altitudo vt ſit ſurſũ vnde mot⁹ dextrũ a quo & anteri⁹ ad qd & hæc quidẽ ſuis terminis cõtrariis priora. Ariſtoteles octauã ſpherã a deo motã tm̃ primũ mobile poſuit. At poſtea Ptolemęus diligenti⁹ veſtigãs nonã primũ mobile dixit. Neoterici ẽt decimã addiderũt. Quapp nonã non primũ ſed ſecũdũ mobile faciũt. Dicit itẽ q cœlũ agit in hæc inferiora triplici inſtrumento motu lumine & influẽtia, p has vltimas duas etiã ſi mot⁹ tolleret multas & generationes & corruptiones fieri poſſe. Cæterũ figura ſphęrica cœlũ eſſe q inter ſolida ꝓfectior ſicuti circulus inter plana, quoniã ſimplicior Nã vna tm̃ línea: reliquæ figuræ plurib⁹ cõſiſtũt. Inſup ęquali & normali motu moueri qm̃ inęqualitas remiſſionẽ tũ cõtentionẽ creare videt. Tribus. n. terminis mot⁹ cõtentio cernit. a medio ad mediũ & circa mediũ. In his. n. quæ ſecundũ locũ mouent. in fine magis cõtendunt, veluti parte ad totũ & ad naturã ſuã ꝓperãte. Sicuti terrea & grauia ad ĩferiora id ẽ ad mediũ. At ignea & leuia ad ſupiora id eſt a medio ferri. In his vero quæ preter naturã impelluntur: vis maior ab initio mot⁹ cõſpicit: viresq; deinde paulatim aduerſãte natura remitti. Quę aũt ex obliquo & aduerſo ferunt hæc niſi vires accipiant, aera ſecãdi debilia ſũt. vt patet in telis aut lapidibus excuſſis quę propi⁹ emiſſa nõ adeo nocent. Itaq; huiuſcemodi gen⁹ dr circa mediũ curſũ vim habere. In circulari igitur motu null⁹ hoꝝ contigit cũ principio ac fine careat: neq; ẽt p ſe motũ variat: neq; amouẽte inæqualitatẽ accipit. Sed qm̃ cõtigit planetã minore ſpatio ſignũ aliqd pagere nõ ex ęqualitate ſed circuli eccẽtrici ſiue deferẽtis rõne ꝓuenit. Simili vero in ſigno alio diuti⁹ pmanẽdi cã Epicycl⁹ in quo planeta reuoluit. & vbi ſtrogradatiões fiũt quos q̃q̃ nõ ponit Ariſtoteles, q ſuo tpe non fuerint repti videtur tm̃ ponere ac tacite concedere cum dicat multitudinẽ motuũ ſphęrarũ cauſam eſſe inęqualitatis. Nã & eccentrici & epycicli numerum ac diuerſitatẽ motuũ augẽt: Mõſtrat inſup q orbes aſtraq; oĩa & ipſa ſitelligẽtias ea mouẽtes inter ſe ſpecie ſpecialiſſima differũt. Ratio quoniã habeant proprietates ſpecie differẽtes alia. n. aliis magis lucent, aut magis frigorifica aut calorifica. ꝓterea ipſe in. viii. metaphyſice teſtatur abſtractis a materia ſit tantũ vnũ indiuiduũ & vna ſpecies. Aſtra enim & cœlum vt ídẽ opinat corpora ſũt a materia abſtracta. Deinceps de aſtris ex gbus cõſtent gbus ve figuris. q mot⁹ eoꝝ Placet igit Ariſtoteli ea ex eadẽ eſſentia poni qua & cœlũ in quo curſũ habẽt. Solẽ quoq; ipſũ nõ

Q̃ cœlum animatum

De motu Sphęratũ atq; ordie.

Tres mot⁹

Rõ inæqualitatis: Epicyclus. Cœlũ & aſtra corpa a materia abſtracta. Aſtra ex ea dẽ eſſentia qua & cœlum.

calidū natura ſed motu ſuo hypeccaumatis calidítatē excitaſ & aerē flāmātē ad ſuperiora demittere nec mirū cū motꝰ ſit aptus & lignū & lapides & ferrū deniq; ipſū incēdere Qđ platonici vt ineptiſſimū reprēdūt: q ſolē ꝓpriū hr̄e caloꝝ volūt vt alibi dicemus. Pr̄eterea aialia eſſe aſtra ex iſtimat ſenſū habēt̄ia quę q̄q̄ moueri videāt̄ īmobilia tñ p ſe eſſe moueri aūt a ſuis delata ſphæris ꝓprio & cōtrario curſu firmamēti tardioꝝ velocioꝝ ve ſecūdū eoꝝ a prima ſphęra diſtātiā: ꝓbat. q; trib⁹ potiſſimū de cauſis. Nā ſi cœlo ihęrerēt mouerent̄q; cœli cōtinētia diſcideret̄ oē. n. ſcīſſile corruptibile. Deiñ quomō ſine inſtrumēto aut pedib⁹ mouēt̄: Poſtremo duplex ē ſphęricus mot⁹: volutatio: & circūactio: id ē, κυκλησις και ἀιρησις: circūagūt̄ planetę: volutātur epicycli ſcđm ptolemęū Ariſtoteles. neutro horꝝ modoꝝ aſtrū p ſe moueri dicit: Nā circūactio locū cōtiet eūdē aſtra vera errāt ac mō i ſeptētrionē: mō in meridiē trāſferūt. Si vero volutarēt faciem mutarēt ſed mīme mutant. Indicio eſt lunę facies & maculę ſemp eędē apparētes. Si igī in vno aſtro & in reliqs eſt. Volutatio. n. q̄uis in ſole oriēte & occidēte videaſ ob eiꝰ formę mutationē ac vibrationē nō tñ p ſe ſed ꝓ viſus diſtātiā fit. Cū lōgior ab lateſ videaſ q̄ ſupra caput quū idē ſit. viſus nanq; lōge ꝓtract⁹ voluiſ ob infirmitatē. Quæ cā ē ēt vt aſtra fixa vibrare videāt̄. Ad planetas vero q; ꝓpinquores ſūt mīme caligat ex quo illi nō tremere videnſ: aſtra vero cætera videnſ. Qđ ēt platonici refellūt: aſtraq; ipa moueri dicūt. Sphęrica ītē aſtra eē docet exarguēto lunę plenę ex motu quoq; penni ac cyclico cui nō alia forma ſuppetebat cū reliq mot⁹ in termio reqē q̄q; cōſequant. Influere inſup inferiori mūdo apoteleſmata id eſt effecta dicit: Orbes ītē erraticos ordīe iter ſe ac curſ⁹ celeritate diſtaſ. Nā in curſu diurno q̄to ſphæra ſ motior a cētro tāto velocior vt ſaturno cōtīgit: q̄to vero ꝓpinquor tāto tardior vt lunę. ratio q; hęc mīn⁹ ſpatii ac tpis conſumat. Curſu vero ꝓprio cōcra euenit q̄to cātro ꝓpinquor tāto velocior. Nec q̄m primo mobili cōtingit vn⁹ tm̄ mot⁹ & ſequēti duo: aliis ꝓpterea numerus motuū creſcit. Sed ſolis & lunæ pauciores: mercurii eē plures ꝓ officiis eorū & pfectiōe. Aſtra inſup plura octauę ſphęrę cōcurrunt ob pfectionem q; reliquos inferiores orbes ducat ac antecellat. Sonum quoq; qui platonicis placet negat oīno in motib⁹ ferri aſtrorum aut vllā melodiā: Rō q; ab ſe nō moueāt. Nā & ꝓtes nauis motę nō excitāt ſonū Deiñ a nobis ꝓcul dubio audiret̄, nec ſolū audiret̄: ſed ex eo audit⁹ vehemētiore corrūpet̄. Poſtrēo de terra plurib⁹ diſſerit ſtabilēq; ac rotūdā ob naturalē grauitatē in medio qeſcere dicit: nōnulloꝝ opiniones cōfutando q motū cœli cōtinuū cām eē ne deſcēderet dixerūt. ex aquę in vaſe ſimilitudīe. qđ ſi ſic eſſet & ignis quoq; violēter tract⁹ aſcēderet. Pr̄eterea q̄uis ꝓtes habeat ob mōtes inęquales: tota tñ ī ſe ſphęrica ē; q; neceſſe ſit eā ęque vndiq; ab extremis abeſſe. Nā maior pars ſemp minorē vſq; ad mediū cōpellit: q conica figura ſūt arbitrati ſolē reſpexerūt: recta tēdere viſū nō aduertētes q; íngēs cœli ſpatio gyr⁹ ſit in cā tātūdēq; ꝓpea latitudinis habeat. Huc accedit maxīm id ſignū qđ aliqbus ꝓcedētib⁹ a ſeptētrioē ad auſtrū aliquę apparēt ſtellę verſus polū quę nō antea apparebāt & cōtra q; in cā terrę curuitas ē. Præterea dicit. xl. myriadas ſtad. eē circuitu hoc eſt. xl. mill. ſtadioꝝ. Hāc alii vt inſulā magnā mari circūdatā dixere aquā in medio ponētes aut cōſiderantes q; & ipī aquę ſubiectum aliqđ hr̄e ſit neceſſe: nōnulli terrę viſceribus magnis veluti cauernis aquā īmixtā. Oīo inter plęroſq; cōuenit Terrā vno globo cū aqua eē cōplexā tanq; diſptītis inſulis licet q̄titate ſupet̄. Quæ vero ꝓtes emineāt ſi paruę ſint inſulas vocari: ſi magnæ cōtinētē Liber. terti⁹ a pleriſq; cōmentatoribus vti ſupua caneus pr̄eteriſ. Quarto de Elemētis deq; proprietatib⁹ eoꝝ diſſerit id ē de leui & graui tm̄. Nā reliquas ꝓprietates ſimul cū ipis elemētis in ſecūdo libro de gñatiōe plenius exeqtur. Nūc leue & graue ad cœli materiā ptinere videnſ. q; ſurſū deorſūq; tendunt: Ignis .n. & terra extrema elemētoꝝ cōtrariis inter ſe ꝓprietatib⁹ natura rectis āgulis mouenſ. Alter qđē leuitate a medio altera grauitate ad mediū & alter ꝓpetuo mobilis altera ꝓpetuo ſtabilis: horū ignis in ſua ſphæra hypeccauma vocaſ. Intermedia vero coelemēta ſūt. Aer & aqua nō leuia qđē aut grauia p ſe ſed cōpatione. Aer. n. aqua leuior: igne grauior: Aqua vero terra leuior: aere grauior: Ignis aerq; q̄to maiores tāto leuiores faciliores q; a ſenſu. At contra terra & aqua ꝓ magnitudīe magis deſcendunt. Ex his alterū altero locū pſtat terra aquę aqua aerī. Quappoīa grauitatem aliquā habent ꝓter ignē: ac rurſus leuitatē ꝓpter terrā: q; ille vbiq; leuis: hæc vbiq; grauis. Quæ cā ē vt vter vēto plen⁹ citius deſcēdat q̄ vacuus. Et lignū in aqua q̄uis magnum puo plūbo leui⁹ in aere aūt graui⁹. Aqua ītē tellure & aer aqua fiſſibilior ea demū eſt cā q; lata q̄uis grauia aquę potius q̄ aeri ſubſidūt vt ſpatii plus occupātia q̄ rotūda in loco mīn⁹ aptoꝝ pētē diduci. Et hæc qđē Ariſtoteles. At Plato. hæc corpa mathematicis ac ſolidis cōſtituebat: & ex his conſtare phyſica & in plana vſq; ad triāgulos reſoluebat. Primū terrā cubo q; hæc figura ſtabilitati ſit apta: Ignē pyramidi ſeu ſphęræ q; hæc mobilis inter ſolida velut ignis: pr̄eterea q;

Q; ſol non calidus. Aſtra aīa lia eſſe. Sphęricus duplex eſt motus.

Cō cētus muſicę in aſtris nō eē Cōtra Pla. De terra.

Terra. xl. myriadas ſtad.

De elemē toꝝ grauitate & leuitate.

Q; Plato elemēta ſolidis ac mathematicis conſtituebat.

ſphæra quidē tota eſt angulus natura vero ăgul⁹ calefacit pyramis vero acutiſſimi eſt anguli. Aquam ꝙ plus hꝫet materiæ Icoſedro cōſtituit id eſt ſolido. xx. baſium ꝙ magnarū ptiū ac pluriū ſit: ea ꝓpter frig⁹ cōſtringat nec poros ptranſeat. Aera vero octedro id ē octo baſiū figurę ꝙ minoꝝ partiū eſt. Ex hoc aer rarior & penetrabilior. Cœlū aut ē ipm dyodecedro id eſt. xii. baſiū corpi medio in vtrūq; numero: ꝙ hoc e cōmuni eſſet elementoꝝ materia. Hæc itaq; oia Ariſtoteles in fine tertii libri de cœlo q ante hūc eſt cōſutat. Imprimiſq; ex motu ipſo. Si. n. cub⁹ terra eſt ob ſtabilitatē hoc tm in loco ſuo fuerit: ſed extra inſtabilis Pyramis aut ſphæra eſſet. Sicuti & ignis in ꝓprio loco cubus erit: in alieno itē pyramis aut ſphęra Pręterea ſi calefacit & ardet ignis ꝓpter angulos oia fierēt elemēta calorifica ꝙ oia baſib⁹ & angulis fixit tātū magis ac minus differrent. Si igit oēs anguli & ſphęra ardent. Corpora oia mathematica quę ex his conſtat arderent. Nō ergo reliqua erit figura aeri & aquæ. Poſtremo exiſtentib⁹ angulis & nō ſphærica in his forma vacuū in rerū natura dicetur. Sed quādo ad hęc venim⁹ ponā breuiter quę hoc tractatu de cœlo itē platonici ab Ariſtotele diſſentiūt. Solem imprimis nō ꝓpter motū more Ariſtotelis ſed per ſe calidū dicūt. Nā ſi rōne mot⁹ caleſceret Sol: luna quoq; debuiſſet. Et ꝗꝗ vt peripatetici dicūt hoc ei ob curſus ac motus tarditatē non cōtingat attamen ꝙ terræ propior eſt Caloris aliquantulū reflectere par erat: Ignis ꝑterea propriū ac principale Platonici nō æſtū vt illi ſed lumen eſſe dictitāt. Siquidem quo min⁹ alienę immiſcetur materię minus vrit. Quo aūt purior eo lucidior ac longi⁹ lucet ꝙ calefaciat tū igne abſēte abit & lumen. Calor aūt calefacto remanet. Aſtra quoq; ipſa aialia eſſe ſicuti Ariſtotelici putāt. Qua de cā non vt illi raptu ſphærarū ſed per ſe moueri dicūt. Mentē ſiue animā cuilibet pēſſe orbi verum extremo nō deum vt ille. Nā pax ex proportione rē huiuſcemodi Ariſtoteles diſtribuiſſe ab eis reprēndit: pręſertim cum in tractatu de iuſtitia ꝓportionē tantopę laudet. Et enim mentes ipſæ ſecūdū analogiam alteram alteta ex dignitate excedere debuerat. Dei aūt cum reliquis ſubſtātiis ꝙ nulla ſit proportio omnes facile norunt. Q; Auicena Ariſtotelis alias adſertor hunc tamē errorē in ſua metaphyſica cauit: ac ſphęris qdem eodē modo mentes tribuit eum tamē omniū cōditorem: motorem primi mobilis vt ille non fecit. neq; huic tam vili officio vllo modo delegauit. Cœlū inſuper ipſum & incorruptibile & perpetuo ferri motu adſentitur Plato vero hoc ab anima ipſi⁹ non corpore vt ait Ariſtoteles: habere. Pręterea genitū eſſe: nec alia ꝙ elemētari materia cōſtare ex igne primum & terra. Duobus elementorū extremis ex argumēto ſenſus ꝙ lucent corpora cœleſtia ꝙꝙ ſe contingunt. Ignis enim diaphani luciſq; cā. Contactus vero terra. Hæc reliqua elementa neceſſario trahūt. Aerem & aquam Aer enim purus igni ꝓpinquior cū eo circūagitur perpetuo motu. Aqua vero & aer craſſus & vna cū terra ſtant & cōmunicant. Craſſiora enim corpora terra quadā puriore admixta ſūt vt aſtra: & ex his erratica diaphana quidē ſed rariore materia fixa denſiore & magis ſplendentia intermediæ cœli ptes aquæa ſimul & aerea ligditate diſtentę. Q; autem ex igne cœlum ex magna parte cōſtet indicio ſūt ſplendor & perpetua mobilitas & motus ſimplicitas ac peripheria igni cōuenientia. Simplex enim cœleſte corpus quēadmodum & ignis eſt comparatione corporis compoſitioris: hac tamen differentia. ꝙ extra locum ſuum ignis ſicuti cętera elemēta recte mouetur. Ariſtoteles autē contra recto eum motu tantum natura agi: in ſphæra vero non natura ſed vi a firmamēto circūagi adſirmat. ob quam cauſam igneum cœlum non ponit.

Cōfutatio Ariſtotelis

Platonis opinio de cœlo & aſtris.

Cōtra Ariſtotelem.

De aſtris.

De cœlo.

In Meteora.

METEORA græci omnia quæ in aere pendent appellant. μετεωρειν ſuſpendere dicūt: quę vti clarius innoteſcant: Diductio huiuſcemodi faciēda eſt. Viſa omnia in cœlo aut perpetua ſūt vt phęnomena & ſigna cœleſtia: aut contingentia & hæc aut per ſyſtaſim id eſt rei conſiſtentiā vt flammę: cometæ: circul⁹ lacteus aut per emphaſim id eſt apparentiā & phantaſiā quę phaſmata dicunt vt Iris: halo: virgæ: Phęnomena qdem ab aſtrologis conſiderantur. Nunc tm quæ per ſiſtaſim & emphaſim apparent proſequtur. Primum igitur flāmarum cœlo diuerſarum apparentiam. Agentem deīn materialem cauſam altius repetit. Supra enim ab initio ſphęræ ſupremę vſq; ad lunam ętherēū corpus eſt: inferi⁹ vero ad medium & circa medium frigidiſſima corpora aqua & terra. In hoc medio aer & ignis elementaris q hypeccauma dicitur. quiq; q̄to magis ipſi ætheri & orbi lunari propius accedit tāto vehemētiorē: q̄to vero ab ipſo recedit tanto remiſſior. Hic quidē ſcitillat ac flāmas quas dicim⁹ excitat: nō qdem ꝑſe ſed ex motu aſtrorum quum ſolis tū reliquorū excitatus atq; incenſus. Hic quoq; accendit vicin⁹ aer elemētaris q & ipſe vna in orbē agitur reliquus vero craſſus q in medio eſt paulo ſupra nos cōſiſtit: ꝙ impeditus ſit montiū anfractibus & terræ ſublimitatibus ſtans quodāmō eſt: nec in

Cauſa flā marꝝ cœleſtiū. Agens.

orbē vna cū reliqua aeris ſphæra circūagitur: Frigidus eſt vt minime calefact9 neq; a motu hypeccaumatis q̄ ab eo remot9 ſit: neq; a radiis ſolaribus reflexis q̄ a terra ſit procul. Reflexi. n. radii dicunt: cū excalefacta tellure in aeris vicini calorē retorquentur. His itaq; cognitis agentē ſiue efficientē cauſā harum flāmarum. Motum aſtrorum p̄dictū iure dicim9. Nunc materialis cognoſcēda quæ eſt exhalatio: ex terra enim & aqua a ſole calefactis quædam calida & humida prouenit ad ſupna euaporatio quę in altum ſublata bifariā diſpartitur. Calor. n. ad ſupna tendēs ad hypeccauma exhalatio ſicca & calida eſt. Humor vero q̄ in media regiōe relinqtur vapor appellatur. Exhalatio. n. quam græci επιθυμιασιν & vapor αυθμησιν vocant hac inter ſe differētia ſūt q̄ exhalatio poteſtate eſt ignis calida videlicet & ſicca. Vapor vero poteſtate ē aqua humidus & calidus. & altera leuitate tēdit ad cœlum & hypeccauma. altera in media regione ſubſidet: & pluuias grandinēq; ac cętera quę paulopoſt dicemus excitat. Exhalatio vero ſiue hypeccauma ſupiorū ſphærarum motu excitata vel flāmas ardentes p ſe mōſtrat: vel aſtra inflāmat diuerſa quidē ſpecie. Nā aut longa & lata flāma apparet more calamorū ardentiū in cāpis aut longa tm̄ & Hœd9 vel Dalus ſeu diſcurrēs & ardens aſtrū videbitur. aut vehemens & cōdenſa fuerit flāmatio & quaſi ſphęrica & tunc Cometes erit ex coma dictus. Si longa Pogonias ex barbę ſimilitudie. Ambo tamen cometæ vocabulo. Cauda. n. ipſius rō ppe aſtrū vt videt̄ ſed lōga ſub aſtro ei tm̄ cōtinua conſiſtit ex materia & regione elementari: Cauſamq; talis Syſtematis & Ignis ex craſſiore exhalatōe ob morum ipius aſtri icēſa recipit: Qm̄ nō ſolū ſol ſed fliqua quoq; aſtra ſūt apta ex motu ignes excitaſ. Cōmemorāt & alii a Plynio p̄ter Ariſto. cometæ ξιφιας Xiphias in mucronē faſtigiata oīm placidiſſimus ακοντιας Acōtias iaculi modo vibrās θυιθητης i. Pithetes doliorum figura κερατιας Ceratias cornu ſpē ἱππιας Hippias equa iuba. Oēs ferme ſub ſeptēctrione maxie in pte lactei circuli: Ventī ab his & æſt9 & ſiccitas: tū etiam principū mortes portendi dicunt: Fiunt & in auſtrali polo. Sed ibi citra vllum iubar. Deniq; cometes nunq̄ in occaſura cœli pte reperitur. Cur aūt raro fiant: & plęrūq; extra tropicos cām adſignat Ariſt. motum ſolis cæterorūq; planetarum q̄ in medio tropico moti tenuāt craſſiores exhalatiōes quę ſūt materia cometarū. Ex quo frequētius ſtellæ poti9 ardētes ac diſcurrentes in ea pte apparent. Eſt quoq; & illa cauſa raritatis cometarū circul9 lacte9 q̄ plęrūq; tales exhalatiōes ad ſe trahit: Sicuri. n. ſub vno aſtro dēſior exhalatio incēſa comerē facit ſic ſub multis aſtris lacteū circulū ex eo dictū q̄ nō igne9 color ſicuti i comete ſed albus & lacteus loco cometę appet: Igit̄ q̄ vnū aſtrū faceſ pōt nō abſurdū & multa ſimul idē putaſ videlicet attraheſ & excitaſ atq; iſtā maſ exhalationē hoc. n. fieri par ē: in ea pte cœli vbi plurima ſū taſtra: plurima. n. & maxia in circulo lacteo cū ſiſtere: veriſimile eſt: q̄ eorū mot9 cā ſit lactis toti circulo circūfuſi. Extra etiā Zodiacum apparet q̄m̄ & reliqui planetę vt ſuperi9 de cometæ diximus huiuſcemodi Syſtaſim tenuāt ac diſſoluunt. Maxim9 tm̄ & obliquus veluti Zodiac9 eſt ac ſupra tropicos extenſus a fine geminorum ad principiū Sagyptarii protenſus quoſdam alios contingit circulos exiſtēs haud procul a polo iacens ab latere Zodiaci. inſup & duplicem eū ponit alterū altero maiorem vbi & maiores & plures ſūt ſtellę. Pręterea cōfutat eos q̄ hunc circulū viā planetarū eſſe voluerūt. Pythagorici aut viā phaetōtis cōbuſtam aut q̄ aſtrorum lumē a ſole non aſpectorum aut qui ſolis refractionē ad noſtrum viſū vt emphaſim quandā dixere. Phaſmata quoq; alterū genus viſorū ſupra poſuim9: quę p emphaſim id eſt Idolum quoddā appareant: ac ſyſtaſi careant. vt ſūt Foueę hiatus. Iris coronæ virgæ. cā. n. foueaꝝ & hiatus quē græci χασμα vocant Ignis eſt: quem hypeccauma diximus appellari. Hæc q̄nq; inflāmatior noctibus ſerenis varios oſtendit viſus Igneū. n. & albū p tenebras conſpectum croceū ſuluūq; oſtendit colorem. plus minus ſecundū denſitatem tenebrarū Indicio eſt flāma ex igne ardente quę p ſe alba eſt: p fumum crocea videt̄ Denſiore aūt fumo punicea ac fere ſanguinea. Quādo igit̄ lucis ſplendor & cōtinuatio p noctis tenebras eo modo p̄cedit ac offuſcatur tūc p fundū aliquid videt̄: appareret q̄ aut hiatū aut foueā monſtret. At contra interdū fiunt Iris Halo. i. Area quā Ply. coronā vertit Parelii Rabdi. i. virgę quos idē colūnas vocat. Eſt. n nubes in modū fiſtulæ cōdenſata. Oīa p refractionē ſolis ad nſm viſū. Aer. n. recipiēs refractiōes lucis & viſus q̄ p lucē viſus exercetur. phātaſiā diuerſorū p̄bet colorū ſimul & cā horū oīm eſt. Refrangit̄. n. viſus cū luce ab aqua ab aere denſo ab oīb9 leuorē ſupficie hūtibus Emphaſis non in figura fit ſed in colore. figura nāq; diuiſibilis. Talia vero p Emphaſim apparentia indiuiſibilia ſūt. Eſt. n. area ſiue corona albedo quædā apparēs qua luna aut aliqd aliud aſtrū ſed frequētius ſol circūdat̄: qd ſignū tēpeſtatis: ſoluit̄ calore. Iris aūt ex eadē cā refractionis fit. Cū ſol p cathetū ſupſtat nubi ad pluuiam plęrūq; paratę nōdū tm̄ plu-

Cā materialis.

De cometa Pogonias.

Xiphias. Acontias. Pitheres. Ceratias. Hippias.

De lacteo cir.

De phaſmatis. Foueę & hiatus. Rabdi colūnę. Halo ſiue corona. Iris.

Colores Iridis.

ere ĩcipiẽti. Eſt igr̃ ẽphaſis coloris & nõ figuræ ꝙ ex minutis & cõcĩſis nubibus huiuſcemodi aſpect⁹ phãtaſiã parit. Colores Iridis ĩprimis punice⁹ ꝙ lux & albedo p nigrũ & ĩteruallũ cõſpecta punicei coloris viſui appet vti ſupradixi: licet. n. ſit lux fuſcus nihilomin⁹ reddit aer medi⁹ ob nubilũ. Reliquus color praſinus & ſemicęruleus nõ qdẽ ob nubiũ ſpeculã ſed ob viſus debilitatem reddit nobis. in obſcuro nãq; caligãtes oculi ſubuiride qd videre vidẽt. Serenitatẽ Iris ſicuti corona tẽpeſtatẽ portẽdit: appet tñ corona nõ vario color ſicuti Iris qd nõ p nubila ſed in aere pſpicuo fit q clarior eſt aqua. Iris aũt ob nubilũ & aquã lucẽ ſolis refractã ĩpeditiorẽ oſtẽdẽs varios ꝓbet viſui colores. Sicut & pelii & virgæ ſeu colũnæ. Quæ appent ẽt cœlo ſereno colore pſpicuo & albo vt refractione ſolis mĩme ĩpediẽte cõtingũt aũt nõ ſub ſole ſed ablatere. Signa ꝓterea & ipi pluuiæ parelii fiũt circa ortũ ſolis & occaſũ non aũt in meridie qm̃ in peliis ẽ nubes dẽſior q̃ in virgis & nõ poſſet cũ remotiſſim⁹ a viſu ſit refringi. Magis ẽt ſũt pluuię ſignũ. Apparẽt. n. in nube dẽſa color albo ex refractiõe ſolis iſtar alteri⁹ ſolis: virgę aũt in rariore nube creant. Deinceps de pluuia grãdie niue rore nube & caligine. Nã ſicuti ſupi⁹ cometæ & flãmarũ cœleſtiũ materia ſicca & fumoſa exhalatio fuit adſignata. Sic & horum vapor humid⁹ cã erit. Et quẽadmodũ illoꝝ cã efficiẽs mot⁹ eſt aſtroꝝ & ſphęrarũ ſic hoꝝ frigus. Vapor. n. e terra calidus & hũid⁹ vbi a calore in altũ tẽdẽte in media vt ſupradixi relinq̃t regiõe: frig⁹ ſẽtit & in nubẽ cogit: ac rurſus in humorẽ reſolut⁹ aut pluuiã: aut grãdinẽ: aut niuẽ p nubilũ ſiue ĩ rorẽ aut pruinã p ſerenitatẽ cõuerſus deſcẽdit. Nubes igr̃ ẽ aer dẽſat⁹ e vapore collecto aquę cõceptiua.

Parelii. De pluuia grãdine ac cæteris.

Nubes. Caligo.

Caligo q̃ ὁμιχλη greçe dr̃. eſt vaporatio mĩme aquã cõcipiẽs dẽſior q̃ aer: rarior q̃ nubes: Fit. n. ex raritate & diffuſiõe nubis quę qñq; ſerenitatẽ qñq; cõtrariũ inducit: Inimica his ęthra quę nihil aliud eſt q̃ aer ſine nubib⁹ aut caligie Ex nubis ĩtẽ craſſitudie aut raritate diuerſi fiant ibres Molles. n. pluuiæ quas greci. ψεκαδας vocant vere plęrũq; veniũt ob hũoris adſũpti tenuitatẽ potẽtes vero aut cõtinui ibres potius vere aut autũno. Niuẽ facit nubes cõcreta & abrupta anteq̃ in aquã cõuertat. Abruptio. n. ſpumoſũ & albidũ gignit. Ex quo in herẽs hũor cõcret⁹ in niuẽ erũpit. Grãdis aũt alia rõ nõ. n. ex nube ſtati grando ſed pri⁹ iber. Deiñ ob Antipiſtaſim in grãdinẽ cõuertit: Antipiſtaſis. n. ẽ cũ ad mediũ qd vrget a cõtrariis. qd in calido & frigido aiad uerti licet. Nã cõtrariũ additũ cõtrario aut vincit aut vincit. Cũ. n. calor ꝑualet frig⁹ expellit: ac magis in ſe ipo vnit ac corroborat. Cõtraq; cũ frigus calor Ex quo hyeme calidiora ſunt loca ſubterranea in pfũdũ coacto calore ac circũdãte frigor. In æſtib⁹ cõtra ſõtales aquæ. & oĩa ſubterranea frigẽt ob circũdãtẽ caloris potẽtiã. Eadẽ & ĩ aeris nubib⁹ rõ. E nubis. n. hũore aqua expreſſa in ipo curſu velociter ĩ grãdinẽ cõcreſcit. Ideo magis vere & autũno ac locis calidioribꝰ fiunt ob Antipiſtaſim Ex aeris. n. inferni calore medi⁹ magis frigeſcẽs pluuiã in grãdinẽ cogit ęſtate aũt & hyeme ob hũoris deſectũ raro accidere videm⁹. Dixim⁹ quoq; e vapore rorẽ & pruinã p ſerenitatẽ fieri: alter. n. humor in æthra tenui. Syſtaſi delat⁹. Altera itẽ ros eſt fere glaciatus quã græci δροσοπαχνη vocãt: hęc hyeme ille tpib⁹ tepatis & mitior. Ros vero & pluuia ſũt idẽ ſed differũt ex q̃titate magna & pua. Nã pluuia fit ex multo vapore frigefacto & in loco diſtãte a terra hic aũt ex puo & in loco pximo. Similr pruinã cõpat niui hæc ꝑcul a terra. ex nubiũ cõgelatiõe Illa ꝑpe terrã puo vapore ex eiſdẽ nubib⁹ excutit. Pluuias ꝓterea dicit liber ſe quẽti fieri magis nocte q̃ inter diu & hyeme q̃ ęſtate ob ſolẽ vapores trahentẽ deiñ recedẽtẽ ęſtiuus. n. ſol diſcutit atq; exſicat. Poſtremo ſõtes aquaſq; deſcribit. Quęrita diuidunt. Quędã fluentes: quędã ſtãtes. Fluẽtes e ſõtibus hñt originẽ: vt aut natura fluẽtes ſint: vt flumia aut arte deducta vt priuos vel aquę duct⁹ Stãtiũ vero q̃dã fontales quędã collectitię & ſil'q̃dã manufactę q̃dã ſpõte naſcẽtes. Manufactæ rurſus aliquę ſõtales nõnullæ collectitiæ (hac. n. diductione clariores notitia fiãt) Spõte naſcẽtes aũt ſõtales & ſtãtes q̃cunq; puos hñt ſõtes & locoꝝ curuitates nequaq̃ fluere poſſũt. Collectitię vero aut ex pluuiis fiunt: aut ex fluminũ ifluxu vel in ciſternis manufactis coactę vl' in curuitatib⁹ terrę cõſidẽtes quę ſi multę ſint vocant ſtagna ſipua τελματα greçe nos niſi lacunas dicam⁹ latinũ nomẽ non hẽm⁹. Sed vt rurſus eaꝝ cãs phs adſignet ſõtes & flumia nõ vt qdã putãt ex aqs ꝓuenire dicit quę hyeme in terrę viſcera penetrãt neq;. n. tellus ſufficeret tãtæ aquæ ĩceptaculis Trib⁹ de ſignis. Primo ꝙ cõptũ fit aquã cœleſtẽ nõ deſcẽdere ĩtra terrã. x. pedes Deiñ ſub rupib⁹ pfũdis iuẽtę ſũt aquæ. Poſtrẽo in mõtiũ cacuminib⁹ aquę reptę vbi nõ ẽ aquas cœleſtes aſcẽdere. Igr̃ ſicuti ſupi⁹ dixi ĩ nubib⁹ cãm eoꝝ materialẽ: vaporẽ eſſe: efficiẽtẽ vero frigus: ea ſdẽ nunc aqs exeũtib⁹ cãs adſignat. Vt. n. ſupra terrã vaporans aer ac frigefact⁹ in aquã trã ſmutat. Sic putãdũ e vaporib⁹ p poros igreſſis ſubtus terrã ob eius frigiditatẽ aquã gigni ꝑſertim ex mõtib⁹ ꝙ ii maxie poroſi exiſtãt. fluminaq; nõnulla adducit aquas recipientia nullo tñ exitu quæ argumẽto ſũt terræ ſubtus poros ꝑmeare. Igr̃

Ros. Pruina. Ros & plu. Pruina & nix. De aquis.

Aqua cœleſtis non penetrat in terrã. x. pedes.

principia fluminū ex magnis oriūt fōtibus quos græci πηγας vocāt quos aūt saliētes κρηνας, i. crenas appellāt q mime ap ti sunt fluuiales flux⁹ creare. Maxīa flumina ab altis oriunt mōtibus In cāpis nāq; pui fōtes circa fluminū cursū. Sūt itē q dicunt ex aqua marina p terræ poros penetrāte fōtes pduci amaritudie ob limū exēptos. Q d si foret potius ex vallib⁹ q mōtib⁹ nasci flumia viderem⁹: faciūt tñ ad principia fōtiū. Pręterea seneſcēt terras flumiaq; ob vetustatē deficēt: mutariq; natura soli dixit exēplo Aegypti quę teste Homero paludibus pri⁹ inaccessa fuit. Argos itē nūc vero regio sicca cernit. Inter hæc quo mō mōtes pcreati enumerat pluribus causis ex ipetu aquaꝝ terra ingēti cōgesta aut ex vētis i vnū terrā cogētib⁹ aut terræmotu hiatu facto vnde mōtes pducti mediocres Maxīos tñ natura ipa plærūq; spōte pcreauit. Hęc Aristote. Sed qñ i aquaꝝ tractatu sum⁹ alias aquę pprietates ex aliis referā auctorib⁹. aquā marinā dulcē reddere: Aelianus & itē Ply. docēt vasis cęreis ea plenis & optis in mari demissis p aliquot dies. Ply. itē aquę signa virentē & frequētē hętbā in loco eē tradit. Rufus medic⁹ mōstrat. Si in malā inciderīs aquā in itiere faciēdā fossā in quā aqua mergat ipa: Insup vero terra dulcis & argillosa vbi aqua facile purgat & oē relīqt vitiū. Idē ē auctor bonas putandas eē quæ tenues quę cito fri gescūt & calescūt. Male vero quę putēt quæ arūdies nutriūt & aīalia fętida. Oēs pterea e venis argēti sulphuris frigida oīno & iflatiuas ac fluctionib⁹ capitis obnoxias. Si supra olera bibatur: Phthiriasis lichenaꝝ lepręq; & huius gñis morboꝝ pcreattix ē: calida vero valde iuuat & frigentes & cōcoctionē: & vlcera itranea. Cocta vtebāt ātiquę delitiæ vt de Nerone apd Trāgllū legim⁹. Inter aquas Paul⁹ & celsus cœlestē pferūt Deiñ quę cito corrūpit aut saxis cōfractu aut solibus exposita siue ēt lutosa mō purgata sit: veluti magis cōcocta. Pessima quæ ex Crystalo aut niuibus liqscit: q ois tenuitas ei⁹ in cōcretiōe absumat. His addit q aqua calida citius gelascit vt magis tenuata ac rarefacta alia vero magis frigori resistit. Libro. ii. de mari vētisq; Sermo est mare ipōte nascēs & stabile extra fluxū nō hēt intra locū propriū septū ac cōstitutū nec sub terra penetrat q̄uis de maris Hircani subterraneo fluxu qdā nulla certa rōne describāt. fluxū tñ & refluxū i seipm recipit q qdē nobis occultior est q vtrūq; littus ab alternā tib⁹ vndis pcussū propter distātiā nō cernim⁹. sed lunā maxie huic dñari tāq; hūorib⁹ plidētē certū est. Fluit aūt ē ab oriēte i meridiei terminū ab eo aūt in occidētē ide ad ągulū terræ meridiei aduersū. Inde postremo rursus in oriētē. Fluit itē ex altioribus ad loca curuiora. Sūt. n. & in mari loca q̄dā altiora. q pter plīi auctoritatē cognouimus nup ex nautis regis lusitaniæ q pari vsi trāqllitate ac remige: pl⁹ tpis in redeūdo a qbusdā insulis Aethiopicis q̄ eūdo cōsūpserūt. Rō primū q inęqualis aluеus mōtesq; mari subsūt. Deiñ cōcursus fluminū in vnā maris ptē non itē in aliā. Tertio calor in vna magis pte aquā desiccās Ob quā cām fluūt maria septētrionalia i australia. Rō itē cur non ęque fluūt oīa tenuitas ē: nā qd magis tenue mobili⁹ ē. Mouet & qñq; pter naturā cū a vētis exagitat. Igr mare cū aqua sit stabilis aut fōtalis est aut collectitia. Sed fōtalis eē non pōt cū aqua ex magno fōte nascēs nulla stabilis iueniat pterea & stagna e fōtib⁹ oriētia aut manifestos habēt fluxus ad mare aut subterraneos sicuti stagnū hircanū qd accolę mare ob magnitudinē vocāt. relingt vt sit maris aqua collectitia nō qdē ex fluminibus cū nulla sufficerēt flumia sed spōte nascens vti supra cōmemorauī: Restat cur salsū sit ostendere. Hoc ob terræ siccitatē deiñ ob solē videt hīe cū stādo tū vaporādo. Vt. n. in nutrimēto potabili & humido ps tenuior & melior secernit in carnē & cæterā aīaliū substātiā. Reliquū vero excremētū defluēs i vesicā salsū est & amaꝝ. Sic putādū in mari potabile ipi⁹ p exhalationē a solari calorī ecerni atq; absumi: q d vero reliquit tāq; excremētū amaꝝ atq; salsū. Quę pfecto cā ē q mime ob multitudinē fluminum crescat. Cū cōtinuo aqua dulcis a sole absumat. Nec tñ ob cōtinuā absūptionē deficit flumīb⁹ & ībrib⁹ copiā iugit suppeditātib⁹ & q d ide haurit cōpensātib⁹. Illud pterea docet. Aqua quo salsior atq; amarior. tāto crassior & corpulētior ac meli⁹ nauigia grauiaq; ftinēt onera. Dulcia flumia nō item exēplū adducit salsi stagni i palęstia q hominē colligatū nō deprimat. Nos. Exē plū simile pximis ānis vidim⁹ hieronymū florētinū quēdā decoctorē a creditore e turri Antiatū in mare victū manib⁹ pcipitatū ab vndis tota nocte sustentatū mane ad litt⁹ euasisse. ac de inde cōtra creditorē facti quęstionē habuisse. Post hæc diuersas fōtiū & aquaꝝ porbem pprietates adducit. Hæc Arist. q mare sicuti & reliqua sine pricipio posuit. Nos aūt a veritate eruditi legim⁹. Cōgregēt aquæ in vnū locū. Itē cōgregatiōes aquaꝝ appellauit maria. Itaq; mare sicuti & cætera cū suis oībus pprietatib⁹ Initio ab oīm cōditore deo cōstitutū rite credim⁹. De vētis aūt hęc adducit: Sicuti vapor humid⁹ ob frig⁹ cōcret⁹ i aquā mutari pōt eodē mō siccus & calid⁹ poterit cōdēsat⁹ i spīritū cōsistere. Et sicut ex hūidiore vapore fit aqua tā sub terra q̄ supra sic e sicciore fiēt subt⁹ ac supra terrā sps. Cur aūt cū calidū & siccū pricipiū habeāt nō tñ ca

Pegæ magnī fōtes. Crenę pui fontes.

De aqs ex aliis auctoribus.

De mari.

Sūt in mari loca q̄dā altiora.

Cur mare salsum.

Stagnū in palęstina hominem colligatū nō deprimit.

De ventis.

lidi ſpirare videnť. Id accidit ob longinquũ aeris motũ pleni vaporis frigidi haud aliter q̃ pos reſtat⁹ ſp̃s calid⁹ lõge veniẽs p̃ viã frigeſcit. Cur aũt & ſępe ī eadẽ regiõe p̃xime alibi vẽti ſpirẽt aut ẽt pluat alibi nequaq̃. Cãm dicit diuerſos ſolis adſpect⁹ in eodẽ tractu vt ſæpe hic ficca magis aſcẽdat exhalatio hic vero hũida. p̃terea ſol ſedat & cõmouet ſp̃s. Debiles q̃dẽ & p̃uas exhalatiões extermiat ãp̃liore caloreac diſſipat. vnde vẽti nõ ſurgũt haud aliter q̃ ſi in magnũ ignẽ incideŕit puũ lignũ totũ citra fumũ flãma abſorbeť. At cõtra moditus ſolis calor ac tẽpatus exhalatiões excitat ſiccas vnde vẽti p̃creãť. Ex quo in ortu orionis circa cãcri tropicũ vẽti ponũt vſq̃ ad eteſias. Igiť p̃ magnos calores aut magna frigora cũ nulla eſt exhalatio vẽti tacẽt: aduer ſãq̃ eẽ materiã pluuiæ illud ĩdicat q̃ p̃ pluuiã raro fiãt. aut p̃ vẽtũ raro pluit. Cũq̃ ãn⁹ fuerit vẽ toſus ſeq̃t alter pluuialis. Q̃ aũt oblique ferãť cã ẽ Antipiſtaſis. Nã cũ ferať exhalatio ad mediã regionẽ a frigido expelliť aere: remeare ad iferiora recta nõ p̃mittiť a ſuo calor q̃d ſupeſt obliq̃ tẽdit. Pręterea vti fluminũ ſic vẽtor̃ pua initia multis. n. exhalationib⁹ aggregati ī aprã p̃cedũt magnitudinẽ. Quocirca & nimi ſũt: vnde ſpirare ĩcipiũt vt ſp̃s aut aur̃ magis appellari poſſit q̃ vẽti. Fiũt aũt & oriũť ī aere medio vbi ĩber ad noſq̃ paulati ex altiore loco deſcẽdũt. Sub Zodiaco itẽ habitabiles nõ eſſe terras ponit. Q̃d tñ falſũ non ſolũ multor̃ aſtrologor̃ auctoritate ſed ẽt expiẽtia videm⁹: vt alibi dixi. Pręterea duas tm̃ zonas habitatas p̃ latitudinẽ: p̃ lõgitudinẽ vero totã habitatã. Diſtareq̃ habitabilẽ ip̃ius lõgitudinẽ ab herculis colũnis vſq̃ ad indicũ Ab habitabili vero latitudie ab Aethiopia vſq̃ ad Męotidẽ & Scythię vltima loca pluſq̃ quinq̃ ad tria. Vẽtos poſtea ponit numero. xii. catholicos q̃bus ego ex Ply. auctoritate latina ſubiiciã noſa. Ex oriẽte ęquinoctiali Apeliotes: nobis ſubſolanus appellatus: cui exaduerſo reſpondet Zephyrus nobis fauonius. Ex oriente æſtiuo Cecias nobis vulturnus. Ex aduerſo reſpondet libs aphricus. Ex oriente nobis hyeberno. eur⁹. Ex aduerſo Argetes nobis chor⁹. a meridie not⁹ nob auſter. a ſeptẽtriõe aparctias nobis boreas. Intermedii vero quattuor. p̃pe meridiẽ ab latere oriẽtis euro notus nobis phœnici⁹. Ex aduerſo traſcias nobis circi⁹ p̃pe meridiẽ ab latere occidẽt| Libanotus nobis Aphricus auſter. Ex aduerſo Meſſes: nobis aqlo Ex his ſereni ſũt aparctias traſcias argetes. Hũidi libs cecias apeliotes Sicci argetes & eurus Niuoſus maxie apctias: ęſtuoſ⁹ maxie not⁹. Alios vẽtos locis peculiares mime ſalubres putat. Adamãtin⁹ ſophiſta de terræ motu hũc dicit ex vẽtis fieri terra incluſis vt cã agente Pręualẽte vero calida & ficca exhalatio nec vt materiali. Ex quo plerũq̃ ſereno & trãgllo cõtingit ip̃e qñq̃ ẽt cõtra. Nec ab re cũ plurib⁹ flãtib⁹ vẽtis q̃dã terrę incũbũt reliq̃ ſupra remeãt. Nõ tñ Qñ id accidit magnope mouet. Fiũt noctu plærũq̃ & maxie circa diluculũ q̃ noctes ſereniores ob ſolis abſẽtiã exiſtũt. p̃pter terrã frigore cõcretã & adſtrictã Tũ circa eã horã vẽti plerũq̃ ĩſurgũt excitati q̃ ea hora q̃tior & ſol potẽtior p̃hibeat e tellure exhalatiões egredi ex quo p̃ vi erũp̃e neceſſe. Fiũt ẽt ſępe maiores circa loca vbi ãguſtũ maſq̃ ibi vẽt⁹ violẽtior ſit ob ãguſtias coercit⁹ cauernas ĩgrediť terrãq̃ mouet idcirco & loca cauernoſa oía huiuſcemõi malo ſũt obnoxia & ī ęquinoctiis plurimũ dñat terrę vẽt⁹ In ſolſtitiis vero mimũ emittiť exhalatiõis. Pręterea ſon⁹ i hoc gñe pri⁹ audiť q̃ incuſſio. Genera terrę motuũ plura. τρωμωδης tremulẽt⁹ qñ late cõcutit. παλμωδης palmodes qñ alte cõmouet επικλιμτης epiclites qñ in obliquũ ſcdm acutos ãgulos mouet. βραχης Braſtes qñ cũ motu frangiť ac ſecundum rectos ãgulos ſupra ſubtuſq̃ euertit χασματιας. Cum fit Hiatus terræ in locis curuis contingit ρικτης id eſt ſciſſor q̃ rimas aperit ωχης Oſtes qui vnam continuat ſciſſuram μηκτης Mectes qui ſępe circa motum terræ intus ſonat ac mugit. In mari quoq̃ analogum. ac ſimile aliquid terrę motus cernitur. Cum hiatus in eo & concuſſio videtur. Hę omnes ſpecies ex Ariſtotele ſparſim colliguntur. quas Albertus ſic interpretatur. Sciſſionem percuſſionem perforationem ſubuerſionem tremorem titubationem. DE TONITRV mox ac fulgetra & fulmine Deq̃ Typhone & Enephia proſequitur qui omnia ficca & ignea exhalatio & materia gignit in nubium humore reſtans Nam calor & ignis haud genitus ex eis ſecernitur ſed quãtulus reſtat qui horũ cauſa effectuum eſt Ex abruptione itaq̃ nubium craſſarum ſonitum ſimul & fulgerã reddit. Fitq̃ pri⁹ igne tonitru q̃q̃ prior ignis aſpicit. In cauſa eſt viſus ſenſus celerior q̃ auditus. Nec vnq̃ alterum ſine altero fit: q̃uis ad ſenſum noſtrũ ſonit⁹ nõ perueniat ob loci diſtãtiã quando modice fit. Igiť ſic tonitr⁹ diffiniri põt Sonit⁹ ex nubibus ex violẽta cõuerberatiõe exhalationis calidę & ficcę excuſſus. Q̃ aũt inęqualia ſint tonitrua inęqualitas nubium facit. Vbi. n. maior eſt craſſitudo maior emittitur ſonus. In fulminis autem exitu maximus eſt. De quo in ſequenti dicit volumine. LIBRO. III. fulmia Typhonẽ & Ecnephiã Incenſionem coronam Iridem Parelia virgas enarrat. Eſt enim fulmẽ ex eadem pene cauſa & materia ignea. ſed tenuior demiſſa a nubibus Diuerſæ eius ſpecies ωρης Preſter proximũ aerẽ

Vẽti exaduerſa pluuię materia.

Vẽtor̃ ſicuti fluminũ pua initia.

Vẽti. xii.

De terrę motibus.

Terrę motuũ genera Tromodes Palmodes. Epiclintes. Braſtes. Chaſmatias. Rhectes. Oſtes. Mectes.

De tonitru & fulgetra

De fulmie. Preſter.

cõburit coloratũq; reddit κεραυνοσ. Ceraun⁹ Maiore ſed tenuiore ſpũ exit αρτηθ. Argetesp Antiphraſim dictus q velociter penetret, nec niſi antitypiſmata, i. ea q̃ reſiſtũt adurit vt ferrũ petrã: lignũ vero aut veſtem nequaq̃ ſed ptrãſit inno iuus tenuitate poros Interiuſq; ſępe concremat vt i loculis pecunia ſaluo marſupio. Helicĩũ qd oblique tortuoſeq; venit σκηπτοp. Sceptũ qd ad aliqd certũ priuatim tendit απο του σκηπτειp qd eſt veſtigare & ingrere. Illa vero q̃ peruntur a fulmine prius moueri contingit q̃ ſonitum audiri, q celerius ſpiritus penetret q̃ fragore e nubibus excutiat, qui per impetũ violentę fit excuſſiõis. Nec mirũ Spiritus eĩ oĩs e cœlo miſſus vi nõ natura ad inferiora ferf. Cum natura vt materia calida tendat ad ſupiora. Sicuti cõtra q̃dã ſurſum vi emittunf q̃ inferna petũt vt aqua ſaliens. Procelle quoq; & turbines circa terrã ſubito volutãtes τυφωρα και εκρεφιαρ, i. Typhonẽ & Ecnephiã greci vocãt. Que ex eadẽ materia ſunt ignea ſeparata & egreſſa nubib⁹ hac inter ſe differẽtia q Typhon oblique & p gyrũ ruit & in locis anguſtis furit: arbores eradicat: qñq; turres deiicit. Ecnephias obſcurat aerẽq; materia ſit craſſior & in locis patentib⁹ ruit. Eſt & flãmatio ſiue intẽſio greçe cauma appellata q̃ itẽ eſt exhalationis vis in aeris aliqua parte: q̃ rubere ob incendiũ videf. De Area aũt (quã coronã dixim⁹ vocari) & Iride & pareliis & virgis in prĩo lib. qm̃ ppoſito diſtinctiõis mihi factę cõuenire videbanf enarraui. In fine aũt huius tertii libri attigit Mineralia dicitq; ex fumoſa & ſicca exhalatiõe foſſilia oĩa fieri ſicuti lapides, & oĩa liquabilia vt ſulphur & alia q̃dã. metallica vero ex vapore humido magis eſſe: ideo fuſilia conflatiliaq; ſunt. Pręterea ſolẽ aſtraq; cætera cauſam eẽ remotã metallorũ: ſulphur vero & argẽtũ viuũ ppinquã: q virtute caloris ſulphuris vapor humidus cõmiſcetur cũ pingui terreſtri i argẽto viuo qd frigerãdi ac cõdẽſandi vim habet. Pręterea metallica oĩa de genere mixtorũ impfectorũ quoad formã eſſentialẽ videri. Quæ ſeptẽ eſſe dignoſcunt totidẽ planetis cõparata plũbum Saturno: ſtãnũ Ioui: ferrũ Marti: æs Veneri: aurũ Soli: argentũ viuũ Mercurio: argentem lunę. lib. III. rurſus de elementorum qualitatib⁹ ratiocinaf: vnde generatiões fiunt ac corruptiones: in aialibus & plantis: ex his agentia calidum & ſiccũ patientia humidũ & ſiccum. Quattuor igitur ſunt ad perfectam horum diſpoſitionem Digeſtio ſiue concoctio: quæ ex proprio venit calore per aliquod exteriorum auxilium cõſũmatum velut alimẽtum per balnea aut gymnaſium digeſtum. Huius partes ſunt Pepanſis. i. maturitas quę primum in Pericarpio. i. vẽtriculo cõcoquit: q̃ tũc pfecta eſt: qñ ſemina q̃ in picarpio ſunt queãt alterũ quale ipſũ efficere: hęc totidẽ i digẽt adiumẽtis: quorũ altera Epſeſis. i. elixatio a calido hũido naturali: altera Opteſis. i. aſſatio a calido ſicco & alieno iuuãte puenit: & hęc extriſec⁹: illa intriſec⁹ His totidẽ cõtraria ob caloris defectũ apepſis. i. indigeſtio pepſi. Homores cruditas: pepãſi. Molynſis elixatiõi oppoſita: quũ alimẽtũ liq̃ſcit: ac minime cõdenſaf. Stateuſis opteſi aduerſa: cũ pigreſcit. Ait inſup ex his qualitatũ differẽtiis homœo mera corpora variaf vocat aũt homœomera veluti metallica: & q̃cũq; ex his fiũt ſeparata: q̃tẽ in aialib⁹ & plãtis veluti carnes: oſſa: neruĩ: pellis: viſcera: pili: venæ: ex qb⁹ anomœomera cõſtãt: vt facies: man⁹: pes: & alia. In plãt[vero lignũ: cortex: foliũ: radix: & his ſiĩlia. Hoꝝ igitur aliqua ωηκτα και τηκτα, i. cõcretilia & liquabilia: q̃. n. p frig⁹ cõcreſcũt: rurſus p ignẽ liqueſcũt: vt q̃ ex aqua ſũt: glacies: ęs: & reliq̃ metalla. Que autẽ p ignẽ dẽſanf: p humidũ quoq; diſſoluũf: vt lutũ: ſal: niſi forte poris nimiũ cõſtricta fuerint: vt lateres: απηκτα vero, i. incõcretilia ſunt: q̃ plus calidi ac terrę retinẽt: vt mel: muſtũ. Itẽ q̃ plus aeris q̃ aq̃: vt argẽtũ viuũ & oleũ: & ſigd viſcoſũ: vt gluten: nõnulla μαλακτα, i. mollificabilia pignẽ: vt ferrũ: cornu: lignũ. Immollificabilia: electrũ: & tofi ſpelũcartũ: aliq̃ καμπτα flexibilia: κεκτα tingibilia: κατακτα ductilia: πλαςα formabilia: θλαςα frãgibilia: θραυςα cõmunibilia: ελκτα tractilia: πιεςα ipreſſibilia σχιςα fiſſilia: τμητα trũcabilia: γλισχρα viſcoſa: ψαθυρα friabilia: πλεκα cõmaſſabilia: καυςα vſtibilia: θυμιατα exhalabilia: φθαρκτα corruptibilia: σηπτα putreſcibilia. Putreſcũt. n. q̃ ſcdm partẽ corrũpũf: quũ a natura ſeparenf qd oĩb⁹ accidit pter ignẽ: nã terra: aqua & aer putreſcũt: q hęc igni ſint materia: nihil. n. dũ ẽ calidũ putet ſeu putret. Humida. n. prĩo: deinde ſicca fiũt putrefacta ex ppria frigiditate: & aliẽo calore ac hyeme min⁹: q aer min⁹ calid⁹: mota itẽ min⁹ q̃ ſtãtia: q mot⁹ aeris calorẽ debilitet: ea demũ tõ q multũ min⁹ pauco putreſcit: in maiori. n. ãplior eſt ignis ppri⁹ & frigidũ q̃ obtineãt in circũſtãte virtutes: ex quo mareſcdm partẽ diuiſũ putet: totũ vero minime: eodẽmõ & aq̃ reliq̃. Aialia quoq; in putreſcẽtib⁹ fiunt: q ab his ſepata caliditas naturalis illa exuſciter.

Ceraunus. Argetes. Helicium. Sceptum. De Turbinibus. Typhon. Ecnephias. Dauma ſiue flãmatio De metallicis. Pepſis. Pepanſis. Epteſis. Opteſis. Apepſia. Homores. Stateuſis.

In Metaphyſica.

ORpheus Muſeuſq; ac longo poſt hos iteruallo Pythagoras: Plato: eiuſq; tpis hoĩes qui theologiã attigerũt: vt tradit Herodot⁹: ab ægyptiis hauſere ſacerdotib⁹: qb⁹ multa

ob ſapiẽtiã ac vitę abſtinẽtiã de diuinitate manifeſta fuere. Ariſt. deide lõge ĩ hoc genere platonẽ iferior vt qui poti⁹ logicę aut phĩę ptes q̃ theologicę ſit execut⁹ pluríma a platonicis refellit nõnulla etiã ab ei⁹ aſſertore Auicẽna q & ipe ĩ hoc genere ſcripſit Theophraſt⁹ quoq; paruũ de hoc edidit libellũ. Cui⁹ meminit Nicola⁹ Damaſcen⁹ dicitq; magnã ad ipſi⁹ diſcipl'ię ſagogen eſſe licet latuiſſe videaẽ Andronicũ & hermippũ q̃ ei⁹ libris hũc nõ cõnumerãt viſus etiã & ipe Cicero poſt Timęũ cõuerſũ aliqd & ſupra naturã cõſcribere ĩ libris de fato de diuinatiõe & natura deoꝝ. At nr̃i diligẽtius oĩa veriuſq; iterpolãtes: eo rẽ deduxerũt ac dialecticis epicherematis phyſicíſq; argumẽtatiõib⁹ munierũt: vt p naturã id qd ẽ ſupra naturã pene mõſtrauerit: nec tã fidei q̃ expimẽtis quodãmõ rõnibuſq; ad ardua nr̃i dogmatis deprẽdẽda ſit loc⁹. Hanc itaq; ſũmis digitis locos diſtinguẽdo prĩcipales attingã: ſi pri⁹ libros ariſtotelicos in vniuerſũ ac ſũmatim repetã. Primo nãq; honeſtę ſcię dignitatẽ exequiẽ ac quẽadmodũ ipius habitũ: ſenſuũ expimẽtis cõſequamur. Secũdo. Qñ ſcia de ente ac veritate ſimpl'r ẽ ĩ fert q; veritas vno mõ facilis altero vero difficilis: difficultaſq; iterdũ expte materię qd quõ ſit ver̃ in q̃rto lib. declarat. Tertio dicit hãc ſciam eſſe Theoricen qd pfecto nequaq̃ liquet niſi nouerim⁹ qd a praxi Theoritica differt. De qua qdẽ li. vi. diſſeriẽ. Qua propt hic tractat⁹ eo differt. Pręterea. xxviii. q̃ſtiões enumerat quas paulatim ĩ libris ſequẽtib⁹ ſoluit. Quito diſſerit qd veritas nequaq̃ niſi p cauſã liq̃t. Et qm̃ nõ oẽs facile cognoſci poſſũt niſi ĩ infinitũ ꝓgrediamur ꝓbat qd ĩ nullo genere cãę ĩ infinitũ ꝓcediẽ de qb⁹ oĩb⁹ agiẽ li. xii. vbi tractaẽ de cauſa prĩa efficiẽte & forma & fine. Hic ꝓterea de Ente dicere incipit ac ꝓprietatib⁹ ei⁹ q̃ cũ eo cõuertunt̃ q̃ trãſcẽdẽtia nr̃i vocãt pſertim de vno. De reliqs vero & maxime de vero & bono agit ĩ. vi. Quinto ꝓprietates enti ſubiectas ponit q̃ ſũt. x. genera vbi diſſeriẽ nõ tã de ptãte illaꝝ q̃ aliorꝝ verborꝝ ad illas ſiue prĩo ſiue ſecũdo loco ptinẽtiũ Qd pfecto ſit ad deprẽdẽda ſignificata: q̃ ad Metaphyſicã ptinent. Ex his aũt q̃dã excludit a metaphyſicę ſcia videlicet Ens rõnis qd nihilomin⁹ verꝝ ſignificet p ꝓpoſitiões cõſtitutas ex verbis priuatiuis vt cũ dicit̃ cęcitas. Et hoc agit li. vi. In quo qm̃ fit de huiuſcemodi ente mẽtio ex cõſequẽte diſſerit de vero qd cũ ente cõuertit̃ & itẽ de bono. De naturis entiũ diſputat quoꝝ aliq̃ ſũt ſubſtãtię aliq̃ accidẽtia. Sed qñ accidẽs a ſubſtãtia depẽdet tã quoad eẽ q̃ quoad cognitionẽ: Ideo ſigs ſubſtãtiã indagauerit ílico accidẽtis naturã noſſe poterit. Ea ꝓpt de ſubſtãtia tm̃ veſtigat ĩ hoc ope. Cõis aũt ẽ oĩ ſubſtãtię definitio quã Ariſto. Qd qd ẽ eſſe: nr̃i vero theologi qditatẽ appellãt p quã talis eſt ſubſtãtia: vt de ⁹ deitate ſit de⁹ quẽadmodũ dicũt: & hõ hũanitate hõ: ac de his diſſerit li. vii. declarãdo q̃ ſint ea q̃ requrunt̃. Ad qd qd ẽ & quõ ſe id hẽat. Et id cuius ẽ qd qd ẽ tã in ſubſtãtiis cõpoſitis q̃ ſimplicib⁹ nõ tm̃ ſeparatim de aliquo ſed generatim & ĩ vniuerſũ de ipõ loquẽdo. Subſtãtiaꝝ vero aliq̃ ſũt cũ mr̃ia & corruptibiles vt phyſica corpora: aliq̃ ĩcorruptibiles vt cœlũ: nõnullę citra mr̃iam & ĩcorruptibiles vt ĩtelligẽtię ſeu mẽtes. De primis agit̃ li. viii. ſane declarãdo q; ex mr̃ia & forma cõponunt̃ & quonãmõ hęc ĩter ſe & ad cõpoſitũ hẽant. Lib. ix. de ꝓprietatib⁹ ſiue vt nr̃i vocãt Theologi paſſiõib⁹ q̃ in oĩ ente reperiunt̃: ſed in aliqua tm̃ pte videlicet de energia & potẽtia. Nã in ſubſtãtiis citra materiã ita ẽ energia q; nõ ẽ potẽtia. In ſubſtãtiis vero cũ mr̃ia vtrũq; exiſtit. In. x. diſſerit de qua dã alia ꝓprietate diſtincta videlicet de eodẽ & diuerſo & de his q̃ ea cõſequunt̃. i. de oppoſitiõib⁹. In. xi. priuatim nõ edit tractatũ ſed tm̃ ſupi⁹ enarrata ĩ epilogũ colligit. In. xii. de ſubſtãtiis ęternis diſſerit ſiue ſint corporeę ſiue incorporeę. Et hoc ferme mõ ſubſtãtias oĩs abſoluit ac p illas etiã accidẽtia q̃ ſubſtãtiã cõſequũt̃: ex quo ens oẽ tractaẽ: qd metaphyſicę ſubiectũ ẽ. ENS enim qd nomẽ a Quintil. latinitate donat̃: qua ens vt ait Nicephor⁹ Gregoras huius diſciplinę dicit̃ ſubiectũ q; rerũ ac artiũ oĩm definitiões naturas ac ꝓprietates p ſe cõſiderat nec ſcptã regionẽ aliquã ſeu limitẽ hẽat: quẽadmodũ nec dialectica, neu rhetorica: ſed hęc vt apte tm̃ atq; adpoſite de oĩb⁹ loquaẽ: dialectica vero vt metaphyſicę ad veritatẽ deprẽdẽdã iſtrm̃: Reliquę itẽ artes ens nõ in vniuerſũ ſed expte cõprẽdũt vt phyſica ens corporeũ: arythmetica nũeros: muſica ſonos: geometria magnitudines: aſtrologia ſphęras: & q̃ ſũt ĩ cœlo. Ens iſup vt qñ definiã & ĩ ptes diducã ẽ quo cũcta appellant̃ & ĩ qd oĩm ſimplicia cõpoſitorũ reſoluunt̃. Ei⁹ diuiſio q̃druplex mobile & ĩmobile: tõne & re: energia & ptãte: idẽ & diuerſum. Mobile rurſus corpus ſeu corruptibile vt phyſicũ: ſeu ĩcorruptibile vt cœlũ: phyſica tractat: immobile vero ac perpetuũ metaphyſica. Ens ratione ab eadẽ tanq̃ miníme vetũ reſi citurq; tantũ mẽte ac ratiõe pcipiaẽ re aũt nequaq̃ ſubſiſtat: de quo ſupra dixi. Re aũt ens dupli ci exprimit̃ mõ: generali p ea q̃ vocãt trãſcẽdẽtia: q̃ ꝓprietates ſunt entis ęquales: etymis tm̃ diuerſis. Ens ĩprimis q; primus ſit oĩm cõceptus & in eos cętera reſoluant̃. Res ab effectu & eſſentia. Vnũ a ſui indiuiſione ac itegritate. Aliqd ab aliorũ diuiſiõe. Verũ q; mẽtis cogitatiõi ac co-

Lẽmata. xii Metaphy. librorum.

Qd qd eſſe.

De Ente.

trãſcẽdẽtia

gnitiõi reſpõdeat. Veritas eĩ q̃druplex aut oſonis ẽ quã mẽtis veritas metiẽ: q̃ & ipa a reꝝ naturaliũ veritate illuſtraẽ: hęc poſtremo ab ipa ſũma & cũcta metiẽte veritate: qua deꝰ appellaẽ. Verũ aũt qđ enti ẽ ęq̃le his oĩbꝰ ſupradictis cõe ẽ velut hoĩbꝰ & belluis: Aĩal verũ & falſum Ariſtot. ĩ mẽte ponit: bonũ aũt & malũ ĩ rebꝰ. Bonũ itẽ ſeu bonitas q̃druplex: aut ex eſſẽtia ipa & natura: qua oĩa quę imptiunt: & hoc cũ ente cõuertiẽ: aut qđ ex accidẽte & naturę & animi & gfę puẽit. Decẽ quoq; genera his ſupradictis nõ qđẽ eqparant ſed ſubliciunt: quoꝝ prima ſubſtãtia tm̃ reliqua accidẽtia de qbꝰ ſeparatim nulla ẽ ſcia: ſubſtãtię nõ itẽ quã ĩ hoc lib. cõtẽdit ante oĩa declarare vt hac pcepta facile illa dignoſci queãt: quapropt hãc ens ꝓprie vocat: nouẽ vero vniuerſalia entia ęquoce appellat q; in ea retineãt eẽ: nec ab ea prſus diuidi valeant neq; ſolũ noĩs ſed rei ſint participia. Medicꝰ eĩ liber & medica experiẽtia & medicũ pharmacũ ab arte medica oĩa dcãt nõ ſolũ nomẽ cũ ea cõicãt: ſed eũdẽ fiñ hoc eſt ſanitatẽ. Sic & nouẽ cathegoriꝫ ſubſtãtia entia dictę nõ ſimplr: nõ ſolũ nomẽ cũ ipa ſubſtãtia cõicãt ſed etiã rẽ: Nulla eĩ ſubſtãtia abſq; his oĩno ſimplr eſt: hęc nãq; oĩa ſubſtãtię ſũt aliqd. Tãta igiẽ entis ſiue eſſendi vis eſt vt etiã nõ ens eſſe nõ ens dicaẽ: & ſubente veniat. Si igiẽ ens & vnũ ẽ & idẽ: & nõ aliud haud aliter q̃ cauſa & prĩcipiũ ſe cõſequẽdo. Vnꝰ aũt hõ & ens hõ ſcđm dictionẽ duplicatã & nõ aliud qđ demõſtrat: vnꝰ itẽ eſt hõ & eſt hõ videlicet ex eodẽ & ſimili: & altero & diſſimili: q; eiuſdẽ ſit ſcię oppoſita conſiderare. Muſicę nãq; eſt concinũ & inconcinũ & eiuſdẽ ſenſus oppoſita ſẽtire: quapropt non ſolũ ſiĩe aut vnũ ſed ẽt diſſimile: aut plura eiuſdẽ fuerĩt diſcipline. SVBſtãtia igiẽ. ĩ. οὐσία & ὑπαρξις. i. ſubſiſtẽtia: idẽ fere: diuerſũ mõ ac rõne quadã. Eiꝰ diuiſio duplex ſimplex & cõpoſitũ. Prima & ſcđa: pſecũdã ſpecies notanẽ q̃ vniuerſalia dicunẽ. In prĩa ſingulare cõtineẽ & idiuiduũ quo noĩe tm̃ ex latinis Capella vtiẽ: vocaturq; ſuppoſitũ: ſubiectũ: hypoſtaſis: pſona. Hoc aliqd. At hypoſtaſim q̃q̃ oẽ ſingulare ĩ genere eſſentię greci vocãt: vſurpatũ tm̃ in eo tm̃ ſuppoſito: qđ rõnis ẽ particeps ſicuti & pſona quę propt hypochen tã deo q̃ angelis hoĩbꝰ cõuenit. Sed & primã ſubſtãtiã ꝓter hũc modũ Albertꝰ & deũ ipm̃ itelligit: & genꝰ ſupmũ inter ꝓdicamẽta. Altera ſubſtãtię diuiſio: ſimplex & cõpoſitũ: ſimplex nulla eſt ꝓter deũ: reliq̃ cõpoſita oĩa diuerſa tm̃ cõpoſitiõe aut ex materia & forma vt corpora phyſica aut energia & ptãte: vt ex eẽ & eſſẽtia. Et ex qđ eſt & quo eſt qualis ĩ ãgelis cõpoſitio dicit. Cõpoſitũ vero ex ſubiecto & accidẽte tã ĩ ſubſtãtiis ĩcorporeis q̃ corporeis dr̃. Hoc igiẽ mõ Ariſtoteles ſubſtãtiã in ꝓdicamẽtis appellat nõ extremã ſed mediã: q̃ nec cõtrariũ habet neq; magis & minꝰ. Igiẽ de extremis & partibꝰ ſubſtãtię: hoc mõ diuiſis loquemur: ac primũ de materia. Hãc ex qua: in qua: & citra quã appellãt. Ex qua naturalis & artificialis vt elemẽta materia mixtoꝝ ĩ naturalibꝰ. Elemẽtoꝝ vero materia prĩa q̃ dicit hyle de qua ĩ phyſica ſatis dixi. Et hęc ꝓprie nõ tã ſubſtãtia q̃ pars ſubſtãtię. In arte pfecta ẽ ſubſtãtia: vt enſis ſiue domꝰ: materia ferrũ & lapides. In qua eſt ipm̃ corpꝰ in quo fit aĩa. Circa quã dicit ptãtis obiectũ vt viſus color. & ſcię ſubiectũ vt phyſicę corpus mobile. Forma vero eſſentialis aĩa eſt q; pars exiſtat ſubſtãtię: partis forma dicit tribuitq; aut eẽ: aut viuere: aut ſentire: aut intelligere: aut hęc oĩa vt hoĩ. Pręter hãc & aliis forma dicit modis vt Entelechiã nõ tribuẽs ſed habẽs exiſtẽtiã & pfectionẽ qđ nõ ſit e duobꝰ ſaltẽ prĩciplis ſubſtãtię cõpoſita. vt Angelꝰ & deus. Acqua refert angelũ ĩ genere ſubſtãtię ponit. Deꝰ eĩ extra genꝰ oẽ. Tertio mõ dicit ipa rei natura citra materiã cõſiderata vt hũanitas ex hoĩe: nigrities ex nigro: ponit q; ĩ eo genere ĩ quo eſt illud cuiꝰ eſt forma. Quarto mõ dicit qđuis accidẽs qđ cã qđẽ exiſtẽdi pſe nõ eſt: ſed ex pte vt ſciẽtia in hoĩe ſiue albedo. Quin & ea q̃ re nõ ſũt ſed tm̃ mẽte cõcepta formę appellari cõſueuerũt. Poſtrẽo forma quãtitas ẽ mõ quodã ſubiectũ circũſcribẽs. q̃ ad quartã ptinet ſpeciẽ. ENergia ſiue actus & ptãs ſiue potẽtia tertia entis diuiſio q̃q̃ nõ ĩ oĩ ente. Nã q̃uis nil ſit ꝓter deũ qđ nõ ex tra q; cõſtet: ſũt tm̃ q̃dã q̃ Entelechię dr̃ pfectionẽ ĩ ſe habẽtes vt Deꝰ Angelꝰ aĩa. Quędã citra pfectionẽ q̃s energias appellãt q ſũt motus oẽs: pfectiões tm̃ in mouẽtibꝰ: imꝑfectę ĩ motis. Eſt inſuper tia & ſecũda triplici qđẽ mõ: primũ rõne ipius dei quẽ actũ primũ & purũ appellãt: Cęteri oẽs ſcđm eũ. Deide ex energiaꝝ ſucceſſione in eodẽ genere ſeu ſpecie: vt ĩ triplici itellectꝰ actiõe ſcđm Ariſtotelẽ. Poſtremo energia prĩa eſt ipa forma vt ĩ hoĩe ſciẽtia energia ſecũda ipm̃ officiũ videlicet ſcire telligere: ſicuti mõſtrat liber de aĩa ſecũdus. Poteſtas itẽ plurifariã agens & patiens: poſſe videlicet mouere & moueri amare & amari. Patiens rurſus aut rõne accidẽtis ĩ ſubiecto aut formę ĩ mãia prima. Energię qđẽ cõiũcta ẽ potẽtia rõne tm̃ diſtincta cũ idẽ nũero ens reſpiciat. vt hõ abſolutꝰ energia ẽ hõ & potẽtia q̃ potẽs fuit eẽ hõ ſui prĩcipii ꝓducẽtis. aut cõſeruãtis rõne. Remota ẽ ab energia cũ diuerſũ nũero ens cõtinet vt ſemen ptãte hõ. Et ſic diuiſa re ſũt. Aut etiã ſicuti energiã ꝓmã & ſcđam dicim̃: eodẽ mõ ptãtẽ primã q̃ remota & ipfecta ẽ: vt ſemẽ ptãte hõ. Et ſcđam vt ĩ eodẽ ſubiecto ac ꝓpiquã & facilitate patã ad agẽdũ: vt ignis ptãte vrẽs q nõdũ vrit. Deqbꝰ ĩ

En

phyſicis locuti ſumus. Sũt itẽ ptãtes naturales tam ſenſus q̃ ratiõis q̃ in tertia locant ſpecie qua litatis. INTERENtia quoq; Idẽ & diuerſum poſuit Ariſtoteles. Et qđ hoc conſequit oppoſitũ. De q̃bus differit lib. X. Vnũ. Idẽ. Simul Indiſcretũ Cõmuni dicunt vocabulo. Eſt ei eadẽ differẽtium eſſentia ſicuti eadẽ differentiũ qualitas & ęquale eadẽ differentiũ quãtitas. Quẽadmodũ Contra diuerſum. Aliud differẽs. Oppoſitũ. Diſcretũ. Alterũ. Duo diuerſitatẽ oĩa ſignificant. Entia & eſſentia oĩs e contrariis ad vnũ & plura deducunt. vnũ in ſtatu & gete plura in motu vt ex forma & priuatione. Ente & nõ ente. Siue id eſſe ſit ex materia & forma ſiue energia & ptãte Ea demũ ratio mouit Pythagorã vt vnũ & duo ideſt numeros inter eſſentiã & reꝝ pricipia referret. q̃ Monada & Dyada appellauit. Quapropter qđlibet eſt: qua vnũ ẽ. Diſſoluta em̃ vnitate nõ eſt & hoc demũ mõ vnũ enti cõparat abſolutã rei indiſcretionẽ cõtinẽs. Cũ vero tm̃ quãtitatis indiſcretionẽ pſefert principiũ ẽ nũeri. Tertio vero (vt ait Dionyſius) nulla eſt multitudo citra vnitatẽ. Nã multa partib⁹ ſunt vnũ toto. Multa accidẽtibus vnũ ſubiecto. Multa numero vnũ ſpecie. Multa ſpecie vnũ genere. Multa deniq; ptãte vnũ energia. vt oẽ cõtinuũ. qđ in infinitum diduci põt. Reperit tamẽ indiuiſibile & natura indiſcretũ vt ipa eſt vnitas: & nota q̃ eſt pricipiũ lineę: Et nũc in tpe. Pręterea ipe De⁹ Qm̃ vt ait ī. x. li. Qđ ſ. mpliciſſimũ eſt: mẽſura eſt ī quolibet gñe. Totidẽ modis diuerſũ ſeu differẽs dr. Eſt quoq; differẽtia rei & rõnis Dicit ei re aliqd tripli citer differre. numero ſpecię. genere Quędã em̃ vera ſunt & re differũt vt ſpecies iterſe Aſin⁹ & delicet & hõ. quędã minime vera nec re differũt vt gen⁹ & ſpecies. nõnulla vera & itẽ cogitatione differũt vt hõ & aĩal. Vſurpat aũt cogitatio ſiue ratio ī hac parte p animi cõceptu extra rẽ vl' in re q̃ tamẽ res ipa nõ ſit. Extra rẽ vt ſiqs chimerã q̃ nuſq̃ eſt mẽte fuerit cõtẽplatus. In Re. vt ſiqs in hoĩs meditatiõe ſpeciẽ cõcepetit aut caſum genitiuũ. SEquit Ex his Oppoſitũ videre numero quadruplex aut ratiõe cõparatiõis vt relatio ſeu remotiõis oppoſiti triplici de cã. Aut em̃ remoto nihil oĩno relinqt. vt negatio: aut ſubiectũ relinqt vt priuatio: aut certe ſubiectũ & gen⁹ vt contrarĩũ. Quocirca q̃dã dicunt oppoſita cũ medio: q̃dã citra mediũ cõtradictio ipr. mis maxima oppoſitionũ ac remotiſſima eſt: ſenaſq; retinet cõditiões: q̃ extrema oĩ medio careãt tã generis q̃ ſubiecti: q̃ ſint extra genus vt de ente & nõ ente. q̃ alterum extremorũ ſit aliqd poſitiuũ q̃ negatio ſit abſoluta non alicuius determinatæ rei aut ſubiecti: q̃ extrema nequãt eſſe idẽ vel ſimul: q̃ ſit vnius & eiuſdẽ ſecũdũ reſpectu eiuſdẽ ſubiecti & in eodẽ tpe. Priuatiõis oppoſitũ totidẽ habet cautiões: q̃ medio careat ſui gñis: q̃ alteꝝ extremoꝝ aliqd ponat: q̃ extrema nõ ſint idẽ neq; ſimł. in qb⁹ trib⁹ cũ contradictioe cõuenit. Cęterũ q̃ habeat mediũ ſubiecti: q̃ extrema ſint ī gñe: q̃ deniq; ſit aptũ illd hre qđ ponit p ſuis ſpecie loco & tpe. Contrariũ q̃q; cautões: q̃ oppoſita cõtria nõ ſint idẽ neq; ſimul: in quo cũ vtroq; cõuenit pdictoꝝ: q̃ extrema poſſint viciſſim i eodẽ ſubiecto ineſſe: niſi alterũ inſit a natura: q̃ extrema ſint in eodẽ gñe: q̃ alteꝝ extremorũ habeat rõnẽ habit⁹ ī qb⁹ cũ priuatiõe cõuenit: q̃ vtrũq; extremũ poſitionẽ faciat. Latiore autẽ mõ cõtraria ſecũdũ Ariſtotelẽ ſũt in diuerſo ſubiecto: vt ignis & aqua: aut qñ ptãte cõtraria ſunt: vt ſanans & debilitãs. Aut in ptãte ipſoꝝ cõtrariorꝝ agẽtia vel patiẽtia: vt calorificũ: frigorificũ: aut calefactile vel refrigerabile. Relatiua q̃ttuor cautiões: q̃ careãt medio ſui gñis & ſubiecti: q̃ alterũ oppoſitorũ ponat reliquũ vel deſtruat: qm̃ poſita ſe ponunt: & perẽpta ſe perimũt: q̃ in relatiõe re cõſtat nõ idẽ ſit in quo cõuenit cũ aliis trib⁹. At in relatiõe rõis poſſũt idẽ eſſe ſicut in relatiõe idẽtitatis. Sed qñ ad relationẽ venim⁹: pluſculũ in ea īmorãdũ: pſertim cũ Ariſtoteles in. xi. metaphiſicę eã minime p̃tereat. Def nitio ipſi⁹ in p̃ceptis generũ eſt huiuſmõi Ad aliqd ſũt q̃cũq; ipm qđ ſũt alioꝝ dr̃ eſſe: vel quõlibet aliter ad alid: hoc latini græciq; enarratores ſic declarãt: vt in caſu gtõ & aliis eriã caſib⁹ relatio fieri poſſit: vt pater filii pater: vel ablatiui: vt mai⁹ minore mai⁹. Sũt & relatiua reqdẽ appellata: & p ſe: vt q̃ ſimpl'r in ꝓpria fuerint & natura & categoria: vt pater: duplũ. Ex accidẽte ſũt rõnis nõ in ꝓpria ſed altera categoria: vt ſcięntia ẽ in pria ſpecie q̃litatis: tñ qm̃ referr ad ſcibile quoad relationẽ eſt in gñe relatiõnis: q̃uis ſcdm quoſdã nõ idẽ poni debeat. Sũt itẽ relatiua excellẽtiæ: vt dñs: ſubiectiõis vt ſeru⁹: æqualitatis vt amic⁹. Ariſtoteles in metaphyſicę. vi. relationẽ in quãtitate ponit: vt duplũ: triplũ. Prętera in actiõe & paſſione: ſiue ſecũdũ poteſtatẽ: ſiue ſecũdũ actũ agẽtẽ & patiẽtẽ: vt calorificũ ad frigorificũ referr. Ptãte & energia: vt calefaciẽs ad calefactũ. Poſuit itẽ in q̃litate: non tñ explicite: qm̃ qualitas nõ eſt ad aliud niſi ſcdm qđ accipit ratiõe ptãtis agentis vel patiẽtis: vel ratione quãtatis: ſicut dicit aliqd albius alio. Et ſicuti dicit Socrates albus eſt ſimilis Platoni albo referre videt poti⁹ quãdã albedinis quãtitatẽ. Reliqua vero accidẽtiũ gña poti⁹ cõſequũt q̃ ci eare poſſint relationẽ: vt vbi aliqualem relationem ad locum poſitione partium refert. Habitus relationem habẽtis ad habitum. Sed & Theologi noſtri relationem ī eſſentia ponũt: & hoc

tantū in diuinis quattuor modis primo cū ꝓprio nomē ad aliqd refert vt patet. Deide relatio q̄
cōsequit vel causat relationē vt generatio & generās. Tertia q̄ implicite claudit in se relationē
vt Trinitas hęc ꝑsonas icludit distinctas Postremo quādo ꝑ relatiuo ponit vt deus. Sunt ite alia
q̄dā iter se diuersa & opposita sub ente q̄ oportet exprimere vt pri⁹ & posteri⁹: necessariū & cōti
gens. Totū & pars. Magis & minus q̄ deinceps paulatim explicabo. PRIVS & posterius dicit ra Prius &
tione ordinis alicuius & principii In quātitate In cognitōe in eo qd existit in quāto Cōtinuo tri- posterius.
pliciter ratiōe loci vt ignis prior aere ratiōe tpis vt ꝑteritū prius futuro Ratione motus in reb⁹
naturalib⁹ vt puer prior viro. In quāto discreto Index est prior medio respectu pollicis. In cogni
tiōe secūdū rationē vniuersalia sunt priora pticularib⁹ & simplicia cōpositis. In cognitiōe secun
dum sensum secus nisi ex accidēte. Nā ex accidēte notius est sensib⁹ vniuersale nō tamē ꝑ abstra
ctionē vt magis cōmune. Sicuti pueri qui oēs hoīes ab initio ꝑes vocāt postea distingūt. At ite
lectui cōtra. Ex accidente & indirecte notius pticulare. In eo qd existit prius dicit tripliciter Ra
tione cōitatis vt priora sunt q̄ possunt esse sine aliis vt aīal prius hoīe. Ratione analogię. Tertio
ratiōe diuisiōis entis in energiā & potestatē: si secūdū energiā cōtra. Nā partes nō incipiūt esse
in energia nisi toto absoluto Aristoteles vero ponit quartū modum cū sunt duo cōuertibilia &
vnū sit alteri⁹ causa vt pater. Postremo species oēs q̄ sub genere cōprēdunt & diuidunt sunt op-
positę differētię. Quę magis & min⁹ recipiāt vidēdū. Imprimis q̄titati id cōuenit. Quātitas ei
duplex primū dimēsionis cui mai⁹ cōuenit & nō magis vt mai⁹ robur: maior latitudo lōgitudo
Et quātitas virtutis q̄ est de qualitatis genere: ac ꝑ alterationē auget cui conuenit magis vt ma
gis albus: nā magis in alteratiōe dicit. maius in augumēto. Demū extēsio ad dimensiōis intēsio
vero & remissio ad virtutis ptinet q̄titatē Formis quoq; rerū abstractis in genere accidentiū ma
ius cōuenit vt maior albedo. Cōcretis vero magis vt magis albus. EST Insup Metaphysici quo
modo totū & partes dicant vestigate. Sex em̄ tradūt modi Totū imprimis quoddā qd ꝑfectiōis
dicit carēs partibus vt Deus Angelus nota i linea. Totū essentię qd plura cōtineat vnā cōstituē
tia rē. vt hō cuius partes essentiales dicūtur. Totū integritatis qd plura continet integrū consti
tuētia: modo cōtinuatiōis in toto cōtinuo vt cōtignatio vel colligatio aceruus. Totū ptātis qd
habet diuersas ptātes re discretas a sua essentia vt aīa habet visū auditū & reliqua. Totū vniuer
sale qd plures cōtinet partes subiectas nō re sed ratiōe diuisas vt est genus vt aīal vel species vt
hō eius p subiectionē dicent partes. Totū numeri. quū numerus plura nūerata cōprēdit vt Duo
denari⁹. De Necessario aūt & cōtingēte iter se oppositis: recte ꝑspiciem⁹ si causas cōsiderabim⁹
q̄ attigunt in physica. Necessitas duplex simplex & hypothetica: simplex est illd qd a priori cau
sa necessario depēdet: vt hoīem mortalē esse ꝙ elemētis cōpositus qd quādoq; a forma depēdet
sicuti exēplū supradictū: quādoq; a materia vt aīal mortale. Necessariū e positiōe siue hypothe
si est si hoc fieri debet illud habere oportet vt si ensis fieri debet Ferrū est necessariū. Et hoc totū
cām finalē significat. Qd in naturalib⁹ videre licet. Qui em̄ finē nature ademere oīa ac temere
posuere necessariū simpliciter existimauerūt. vt i cōstructiōe dom⁹ lapides deorsū cadēres natu
ra ferri ligna vero sursū tāq; leuia dixere sic hoīes mēbra fortuitu nullāq; ob causam facta ad suā
vtilitatē accōmodauisse. Aristoteles vero simplicē necessitatē in hypothesi esse negat naturāq;
dicit ob formā nō cōtra factā: necessitatē vero in materia esse nō in forma. In mathematicis idē es
se sed diuersomō. Si sunt priora: sunt & posteriora vt si est triāgul⁹ rect⁹: tres ergo angulos duo-
bus rectis ęquales habet. In naturalib⁹ aūt si posteriora sūt & priora vt hō est ergo mundū ob eū
creari necessariū fuit. In se aūt & in ordie ad effecta necessarię sūt causę sicuti mot⁹ cœli respectu
eclipsiū & aliorū effectoꝝ q̄ preexistētia in causis sunt quoddā futurū nō cōtingēs qdē sed neces
sariū. Quędā aūt sunt causę nō necessarię saltē cōparatiōe ad sua effecta & huiusmodi dicūtur
futura cōtingentia dū sic in causis suis preexistūt. Et hęc aut frequenter vt hoīem pentedactylū
esse aut raro vt hoīem fodientē inuenire thesauꝝ aut i horū medio vt legere & nō legere Rursus
in his q̄ frequēter eueniūt natura & ars dñatur qm̄ natura in ppriis effectis plerūq; supat: rara ei
portēta: & ars propriū finē plerūq; adsequit. In iis aūt q̄ intersępe & raro electio dominat in no-
bis em̄ est legere & nō legere Raro aūt cōtingens fortunę & casus est Fortunę cū secūdū electio-
nē nam sunt vt fodiēte thesaurū inuenire causa est fortuna ex accidēte inueniēdi. Casus aūt in
iis q̄ secūdum naturā nō aūt secundū electionē eueniūt vt casu tecti suppriml: terremotu terrā
scindi: fulmine ici. Quapropter cōtingens infinitū est. potest ei & potest nō fieri. Necessariū di-
cit Auicenna nullū habet extrinsecus impedimentū: contingens vero rarūq; plurima impedi-
menta extrinsecus. Potest idem cōtingens & necessariū esse vt Socratē mori diuina ꝓuidentia
lussioneq; necessarium. Cōtingens vero Atheniensium iussu.

PARALIPOMENA.

QVVM canat extremos propediam Vindemitor antes: racemationi locꝰ in q̄ busdā erit: ac ī vrbe primū Roma: q̄ tumultus malaq; sūmatim hęc passa est Plebes ꝓpter nexos ac ęs alienū ī sacrū montē primū secessit vnde a Mę nenio agrippa reducta est creatis duobꝰ Tribunis. C. Licinio &. C. Albinio q̄ tres alios sibi creauerūt. Deinde. Sp. Cassio & Proculo Virginio Cos. lex agraria ꝓmulgari cœpta vsq; ad ciuile bellū sęp tumultuosa: Cassiꝰ alter Cos. ptes agri Hernicis adēpti dimidiū latinis: dimidiū plebi diuisurꝰ erat nisi alter restitrisset: ex quo dānatꝰ necatusq; fuit: Liuiꝰ li. ii. Deide Capitoliū noctu a seruoꝝ exu lūq; quattuor millibus Herdonio duce occupatū: ac his cęsis receptū est. Deinde p virginię casū plebes ex Algido ī auētinū secessit vnde p. L. Valeriū potitū &. M. Horatium reducta: creatis ab ea. X. tribunis militū q. xx. postea fuere. li. iii. Deide de cōnubiis orta cōtētio. C. Canuleio. Trib. legē sciēte vt essēt cū pribus coīa. Et vt alter de plebe C ōsul fieret tūcq; primū tres Tribuni Cō sulari ptāte creati/anno vrbis. cccx. li. iiii. Postremo ī Ianiculū ob ęs alienū secedēs p Hortēsiū Di ctatorē reducta fuit. Galli anno. ccclxv. vrbē incēderūt oēm ꝑter capitoliū: qbꝰ auꝝ pactū ac vl tra q̄tū ensis appēderet petētibꝰ Camillus supueniēs victor abstulit: signa rettulit. Anno. Dcc Vici. xiiii. cū vico iugario igne absūpti sūt Orosio teste Seditiōes deide p gracchos & Apuleios. Ciuilia quoq; īsecuta bella a Sylla vsq; ad augustū & a Nerōe vsq; ad Vespasianū. Nero vetusta tē ędificioꝝ posꝰ pstultitiā vrbē īcēdit q̄ Septē diebꝰ totidēq; noctibꝰ flagrauit. Vitelliꝰ Sabinū Vespasiani frem ī Capitoliū cōpulit succēso tēplo flauianis tādem potiētibꝰ. Titi tpe aliud or tū īcēdiū plurimas ędes cremauit. Sub Comodo ictū fulmie capitoliū ex quo bibliotheca illa ma iorū cura cōparata absūpta ē. Anno. Dcccxlvii. Aurea domꝰ Neronis flagrauit. Anno. Mclx. a Gothis duce Alarico pars vrbis īcēsa. A Victige aūt moles Hadriani īferiore parte disiecta reliq̄ vero a Britonibꝰ sub Vrbano. vi. euersa: postea a Bonifacio. ix. postremo ab Alexā. vii. restituta.

Tiberis. Tiberis ex eadē fere Appēnini pte vnde Arnꝰ supra Arretiū oriēs: puusq; ab ītio mox multis flu minibꝰ augeꝫ Albula priꝰ a colore deinde a Tiberi rege Albano ibi pręcipitato cognominatꝰ. Auctu religiosꝰ magisq̄ sęuꝰ vt ait Plinius. Nā redūdāte: bis vidimꝰ pestilētias. ānisq; cōmoda cō secuta portēdētē. Liuiꝰ li. v. glatiatū & īnauigabilē eo fuisse āno cōmēorat. amnesq;. xlii. ī eū cor Glanis. riuare p spacia. cl. M. ex qbꝰ ꝑcipuos eē Narē & Anienē ītē Pliniꝰ cōmēorat: ꝓterea. Glanē & Tin Tinna. nā quoꝝ alter ex arretio: alter Tina ex appēnino īter Eugubiū & Asisiū meat hodie chiagū vo Asis. cāt nōnulli hūc potiꝰ Asim ꝓpertio vocatū purāt ambo tū simul & topinꝰ Silio noīatꝰ ī Tibe Topinus. rim fluūt. Deinceps de locis aliis In Apulia Melphis Flu. Plinio Strabonisq; ponit a quo nō ꝑcul Melphis. postea Melphis oppidū Normādis ędificatū. In ea dēpte Augusti Tropea nunc vrbs Turpia seu Torpea au Tropiēsis. Fanū Voltūnę deę Hetruscoꝝ apd qd habita illoꝝ cōcilia de auxilio Veiis obsessis ferē gusti. do: Liuiꝰ li. iiii. Pausilipū Cāpanię ꝓmōtoriū vbi Cęsar/piscina teste Columella piscē habuit An Fanū Vol lx. viuentē. In Asiā quoq; Tres fluuii nobiles mihi ꝓteriti. Dionisio positi Rhebas ꝓpe Bithinios tumnę. ī pōtū fluēs: Eurymedon ī Pāphylia & Bostrenꝰ ꝓpe Sidonē. Senā īter vrbes ethrurię Prolemęꝰ Pausilipū. ponit nō tñ coloniā ī gręcovolumie. Error ī latino fuit ex loco Liuii male ītellecto quū dicit. li. xi. Rhebas. Castrū Sena & Adria colōię deductę. De Castro & Sena Picenī ītelligit: vñ ager Castranꝰ appel Eurymedō lat. posteri vero Castrū Senę dixere a romanis ædificatū. vt ēt ī qbusdā antiqs tabulis eoꝝ repit. Bostrenus. Sed de hac supiꝰ mihi sat/. Locꝰ ītē de hac apd Plynium male ītellectꝰ. Apd Clusiū ingt & senas. i. li Sena. bras nā de lino loquit: Illi aūt de ciuitate ītelligūt. De Populis a Romanis debellatis.

Castrum. IN bellis autē Romanoꝝ plęraq; mihi ꝓterita redordiēda Primū Sabinaꝝ Sabini. occasiōe Ceninēses Antēnates & Crustuminii Romulo mouerūt q; Sabini eoꝝ amici ac vicini nimis lēte agere viderent Victiq; sūt Postremo Sabini piculosiꝰ Tacio duce cū quo post captū fraude capitoliū sil' cōuenit in vnā vrbē: vt Ro. palatiū: illi capitoliū arcēq; habitarent. Post hos Fidenates eo rūq; causa Veientes. q; itē victi & pte agri a Rumulo mulctati ac ī Annos cē tū īdutię datę. deide Tarquiniꝰ Prisc⁹ de latinis Sabinisq; triūphauit primꝰ oīm curru vectus bīiugo: quū ædem Iouī Capitolino vouit: quā postea Supbus filius ędificauit Horatius dedicauit. Iterum rebellātes a. M. Val. Publicolę fratre triūphati Postea vero Sabino rum iuuentus in ludis romæ quū per lasciuiā scorta rapuissent tumultuq; propterea exortores nō ꝑcul a defectiōe fuisset. Sabinis sese plegatos excusantibꝰ ac rē in iuuētutē reiicientibus respō sum se qdē iuuētuti parcere senibus autē nimime q; cōtinuo causas rebelliōis necteret. quāobrē. M. Horatiꝰ Cos. de his sil' & Valeriꝰ publicolę frē q; volscos vicerat cōtra senatꝰ auctoritatē duo-

dus dieb⁹ triũphar ũt quũ ille vnũ vtriq; decreuiſſet. Poſtremo a Curio Dẽtato pœnit⁹ ſubiugati
LATInorũ Albã Tullus rex pfies trigeminos vicit. Deĩde ꝓdẽtes ꝑter pacta Romanũ exercitũ Latini.
auctore Metio ĩ bello cõtra fidenates & veiẽtes iteꝝ ad ĩternicionẽ deleuit alba diruta. Albano- Alba.
rũ pricipes ĩ pfes legit Tullios: Seruilios: Quinctios: Geganios: Curatios: Cloelios. Deĩde priſc⁹
latinos vicit. Supb⁹ fœdera & ad finitates cũ latinis ĩiit armaq; iũxit. Ad lucũ ferẽtinę icõcilio Lucus Ferẽ
Turnũ Herdoniũ Aricinũ ei verbis aduerſantẽ ſuſtulit: clã p ſeruũ corruptũ armis ĩ ei⁹ diuerſo- tinę.
riũ iductis: ac q̃ſi regẽ p ꝓditionẽ occidere vellet. Anc⁹ deĩde Politoriũ eoꝝ vrbẽ potiſſimã diruit Herdoni⁹.
hoſtes latinos exẽplo ſupioꝝ ĩ vrbẽ recepit dato eis Auẽtino ex ei⁹ oppidi ruinis nũc polim credi T. Largius
derim appellatũ. Extat & alteꝝ Pallianũ: cui⁹ Palliẽſes lapidicinas Vitruui⁹ vocat oppidũ vtrũ dicta tor.
q; Colũnẽſiũ. Poſt hęc pop̃li. XL. priſcorũ latinorũ Manilio & Sex. Targnio exule ducibus rebel A. Poſthu-
lauere: Inter quos fuerũt Ardeates: Aricini: Volani: Bubẽtani: Corni Variẽtani Gabini: Laurẽti mius dicta
ni: Lauiniẽſes: Lanuuitę: Lauicani: Nomẽtani: Moreani: Pręueſtini: Pedani: Crocotulani: Arti- tor.
cani: Scapteni: Setini: Tiburtini: Tuſculani: Telini: Telerini: Veliterni. Cui⁹ rei gr̃a. T. Largius Politoriũ.
prim⁹ dictator ẽ fact⁹: aduerſus quos. A. Poſthumi⁹ alter poſt eũ dictator ad lacũ regillũ auxiliã Pallianum.
tibus Dioſcuris p̃ſpe pugnauit. Quũq; poſtea rurſus cũ Cãpanis defeciſſent cõditionẽ tulerũt
ſi pacẽ habere vellẽt alteꝝ ex latinis Cõſulẽ facerẽt: ex quo Anni⁹ eoꝝ p̃tor de Curia ꝓlapſus ex
aminat⁹ ẽ. Igit̃ debellati latini p. T. Mãliũ ĩ quo bello ſe. P. Deci⁹ deuouit deditionẽ fecere. Gabi Gabii.
os Dionyſi⁹ iter priſcos latinos ponit Capti aũt hoc mõ. Sextus Targnii filia ſimulatana pr̃is ad
eos trãſfugiẽs fact⁹ ẽ etiã belli dux. explorãs igit̃ pr̃is volũtatẽ accepit a nũtio illũ papaueta ſũ-
ma in orto tãtum demetere viſus: ipe quoq; ſummos ciues necaturum ſe intellexit: qđ & fecit.
HEtruſcoꝝ bellũ a Fidenatib⁹ & Veiẽtib⁹ cœpit ab ipo Romulo victis Ruſ⁹ Veiẽtes ſimul cũ Hetruſci.
Targniẽſib⁹ Targnios iuuãtes a Valerio publicola victi apud Arſiã ex quo ipe prim⁹ curru q̃dri Arſia ſilua.
iugo triũphauit in quo bello brut⁹ collega cecidit. Deĩde Lartes Porſena rex cluſinorũ bello pro Porſena.
Targniis etiã ſuſcepto quũ ad ianiculũ caſtra poſuiſſet ne tiberim trãſiret virtute coclitis Hora
tii ꝓhibit⁹ ẽ. Adceſſit & mutii aliud exẽplũ alibi narratũ. Quoꝝ admiratiõe rex pacis cõditio-
nes ferre coact⁹ bellũ dimiſit acceptis obſidib⁹ ex q̃b⁹ virgo Cloelia dux virginũ facta iter q̃s Va Cloelia.
leria itẽ virgo Publicolę filia fuerat equo ſũpto: cuſtodibuſq; noctu decept̃ ad ſuos p tiberim tra Valeria.
nauit. & quũ reddita eẽt. a Porſena honorifice remiſſa: eq̃ſtriq; ſtatua a ro. donata eſt. Veiẽtes in Veientes.
antiquo pſeuerãtes bello. cccvi. Fabios apud Amnẽ Cremerã p inſidias interfecerunt Menenię Menenius.
Agrippa illius Agrippę fili⁹ q plebẽ reduxit. Cos. vnacũ. C. Horatio ſtatim illos petẽs rurſus ma Agrippa.
le tẽ geſſit: ex quo illi ad laniculũ caſtra poſuere. Vñ noctu tiberim natando exercitũ Sp. Seruilii Sp. Seruili⁹
Cõſulis inſequẽtis ãni adorti pariter & reiecti fuere. Seruili⁹ elatus victoria & ipe tiberim tranat
aciem ĩ iniquo cõtra hoſtẽ dirigẽs fugat: a ſupueniẽte deĩde Collega. A. Virginio ſeruat⁹ & ho
ſtis cęſus ẽ. Seruilio poſt q̃ cõſulatu abiit dies dicta: cui crimini datũ erat cũ hoſte concurſus. Ille
tñ & audacia & meritorũ exprobratione piculũ euaſit. Cõtra vero Agrippa ſupradict⁹ & ipe ob
rẽ male geſtã Capitis anq̃ſit⁹: ac ęre ex gr̃a mulcat⁹ quũ modeſte patiẽterq; ſe geſſiſſet morbo ob
gnominiã corrept⁹ exceſſit ex quo videre licet ĩ cã pari apd̃ iperitũ ĩgratũq; vulgus plus adrogã
tiã valere q̃ modeſtiã. Ali⁹ Agrippa Meneni⁹ cognometo lanat⁹ ex eadẽ familia Cõſul cũ Ma- Menenius.
cerio Geganio quo tpe. Sp. Melii largitio fuit &. L. Minuci⁹ pręf. an. Veiẽtes tãdẽ Camillus ſub Ag. lanat⁹.
iugũ poſt ęſtates decẽ penit⁹ miſit. Ex aq̃ albanę vaticinio delphico: nõ pri⁹ huic finẽ bello fore Geganius.
q̃ aq̃ ex lacu albano ĩ cãpos egrederet vti euenit. Aduerſ⁹ itẽ Hetruſcos vmbros Sãnites Gallos
Decio & Fabio ducib⁹ p̃ſpe pugnatũ. Decioſe imitatiõe pr̃is deuouẽte. Deĩde apd̃ Ciminũ lacũ
a Fabio poſtremo a Papirio vltima occidiõe apd̃ lacũ Vadimonis debellati. Poſt lõgũ deĩde tps
rebellãtes a Sylla ſupati fuere. VOLſcos. Targni⁹ ſupb⁹ añ oĩs ꝓuocauit ablata pvim eis Sueſſa Volſci an.
pometia: quorũ bellũ. cc. poſt eũ ãnis durauit: ex cui⁹ manubiis Iouis capitolini tẽplũ ex ędifica cc. ĩpacati.
uit. Qđ poſtea cõſecrauit. M. Horati⁹ Puluillus Cos. Publicola Collega in bello Sabinorum oc- M. Horati⁹
cupato q obiter allato de morte filii nũcio iuſſit vti efferret̃ minime acepta cõſecratione diſce-
dendo. Volſcos item poſt ſupatos ad regillũ latinos vicit Ap. Blandi⁹ q Coſ. cũ. P. Seruilio fuit
rurſuſq; rebellãtes idẽ cõpeſcuit direpta ſueſſa pometia. De his etiã. M. Val. Publicolę frater di-
ctator triũphauit. Deĩde ſim̃l Volſci & Eq a. L. Aemylio q Coſ. cũ Fabio Cęſone fuit. quũ paſtu
tiã Actii Tullii eoꝝ ducis ex vrbe pulſi rebellaſſent. Deĩde a. L. Lucretio &. T. Veturio, rurſuſq; Equi.
Quinctio & Quin. Seruilio Coſ. victi & Antium captũ & Veliternis ager adẽptus. Cum Equis
Rex ſupbus captis Gabiis inqt Liuius pacẽ fecit: eos deinde: q latinos vexarẽt. Quin. Fabius Ce
ſo Coſ. vicit tumultuario bello: rurſuſq; rebellãtes cum volſcis ad algidum ſecut⁹ cõpſſit. Ter-

tio in eodē loco. Qu. Cincinat⁹ Dict. vna cū Graccho Cœlio duce pdomuit: eaq; fuit modestia vt dictatura quā in sex mēses acceperat. XVII. die bello cōfecto se abdicauerit. De Volscis itē & Eqs. P. Valeri⁹ potit⁹ Cos. apd Algidū. & post eū. M. Gegani⁹ etiā Cos. Ducto Ciuilio duce Volscorū ante currū triū pharūt. SAMNnitib⁹ primū motū ē bellū occasiōe Cāpanorū q vexati ab eis se romanis dederāt vt auctor Liui⁹ li. VII. deide sępe rebellātes ānis. LX. Papyrios duces exercuere. M. Attili⁹ Cos. quū vidisset aciē ab eis pulsā Ioui Statori tēplum vouit si exercit⁹ cōsisteret vt idē. lib. X. Vouerat & Romul⁹ sile in bello Sabinorū. Sānitib⁹ pacē petētib⁹, quarto fœd⁹ renouatū demū p Curiū dētatū bellū cōfectū. Eoq; vrbs Bñuētū Irpinoq; olim maleuētū ob horribilē & pestilentē vētū cui olim fuit obnoxiū vt tradit i bello Gothorū Procopi⁹. Hāc vrbēp bella punica. T. Sēpro. Gracch⁹ pcōsul cōtra Hānonē defēdit apud Calorē ad tria millia ria castris positis: vbi quū vicisset Volones ex pmissiōe facta liberos fecit: deinde ex eis illos q pugnā detrectauerāt mulctauit: vt quo ad stipēdia facerēt stātes cibū potūq; caperēt li. xxiiii. Sunt aūt Volones serui q volūtarii militāt. Ampsāti colles Virgiliani & sęui spiracula ditis. i valle apparēt Bñuētana vti qbusdā placet. T Arētinū insecutū ē bellū qdītē Curi⁹ supato Pyrrho e Sicilia rursus redeūte cōfecit: i eodē mgratu bis triūphauit Tarētinis victis pax & libertas data. Neapolitani p Qu. Publiū obsessi i deditionē venerūt. Publio triūphus p Cos. detractus & īperiū progatū. Le gio cāpana cū. D. Iubellio prēf. q i pśidio Rheginis relicta fuerat eā vrbē cepit: quapropt capta se curi pcussa ē cętera vero italica simil cū siciliēsib⁹ supra narrata. Deinceps de externis. Illyrici Regina Teuca Agronis olim vxor quū admonita a duob⁹ Corrūcanis legatis q primo bello pu. otā maritimā populabat alteq; Titū liberi⁹ locutū in itinere redeūtē interfecissent a CN. Ful. Cētimalo &. L. Post. Albino Cos. postea supata supplex reddita ex cōditiōe Cercyrę & Apollonię liberate pacē obtinuit: q Demetrii viri potētis e Pharo Illyrici oriū di pditiōe cōspiratib⁹ histris simul cū Issęis & Atitānis popl'is Illyricorū fœd⁹ cū cōsulib⁹ iniuerāt. Verū paulo post eiusdē opa Atitāni occupatis i bello gallico Romanis rebellātes ad offm reducūt. Demetri⁹ pulsus quū reuertisset auxilio Philippi capt⁹ atq; interfect⁹ ē ac Pharos ei⁹ pria euersa: Illyricis pax reddita. Et hęc qdē illico post primū punicū. Secūdo aūt quū Philippus Italię ppinquās Oricū occuparet Apolloniā obsideret ānno. v. belli pu. a. M. Val. ptore supat⁹ est Illyrici q orę ppli recepti. Valeri⁹ ob ie bene gestā absens cōsul creat: fœd⁹ cū Aetholis iniit Gētis deide rex Illyrici hosti Perseo pcio cōiūct⁹ ac legatos de hoc ad eū qrētes in vinculis tāq; canes emissarios habuisset a. CN. Mālio. xxx. dieb⁹ terra mariq; vict⁹ ac vna cū vxore & liberis i triūpho duct⁹ eius vrbes Paul⁹ Aemyli⁹ tribus diruit horis. Vardei gens Illyrica q Romanorū subditos molestarēt: nec iussi abstinere obtē perarēt a Fuluio Flacco supati sunt. Iapydes a Sēpronio. Segestani a Cotta. Delminiū a Nasica. Delmatæ a Metello sunt domiti Papiri⁹ Carbo a Cimbris in Illyrico cū exercitu ē fusus. Per bella ciuilia Illyrici Cęsaris copias duce Gabinio illac iter habētes adflixere Cæsare interfecto pśidia q paulo ātea acceperāt eiecere. Bebiū cōsularē virq; iteremere. Demū sub Augusto Salona p Pollionē celenisq; oppidis supatis penit⁹ sub iugū venerūt. Istri aut ē q Illyricos Aetholosq; iuuerāt quū pdę cupidi. CN. Mālii castra cepissent ab Appio Pulchro debellati sūt. IN PANNONIOS M. Liui⁹ ab Augusto missus Segestā cepit: deletis pānoniorū copiis auxiliū ferentibus: & armis hostilib⁹ i pfluētē iactis quo victoria cętēris repēte pnūciaret. Bathonē eoq; regē: deide Tiberi⁹ maxima cęde supatū ac donis ingētib⁹ muneratū trāstulit Rauennā gram referēs q sequondā exercitu iniqtate loci circūclusum passus sit euadere. Pānoniā itē Marcomanni gens fera irrupērāt: sed ab Antonio Philosopho repulsi sūt. Prob⁹ itē princeps eā a Sarmatis occupatā liberauit. In ea dē & Cōstātin⁹ licinius oppssit. Diuisa ē in primā & secūdā Amātini in secūda vbi Bacūtius amnis i Sauū ifluit. Sau⁹ ei Drauusq; potissimi: hic e Noricis violētior: ille ex alpib⁹ carnicis pacidior fluit vterq; nauigabilis: e Sauo Sauēsis regio dicta est: q aūt inter Drauū & Danubiū tractus extēdit Valeria dicit: q Croatia nūc est. Hāc Marcomāni. Quadiq; infestabāt: cū qbus cōspirauerāt Sueui: Sarmatę: Bastarni: Alani: Peucini. Cōtra quos pfect⁹. M. Antonius phis quū etiā seruitia armasset i Danubii trāsitu fœliciter acceptos i deditionē Marcomānos i Italiā traduxit Voluitq; Marcomāniā & Sarmatiā puincias facere feciss etq; nisi Auidii Cassii rebelliōe orientē petere coact⁹ fuisset. Sub Aureliano: deide a Marcomānis vastata sūt oīa q circa Mediolanū erāt qb⁹ occurrēte Impatore tāta est clades accepta vt Ro. pene soluerēt imperiū: lustrata vrbs inspectiq; libri sibyllini mox barbari victi nō tā Romana virtute q̄ q̄ mōstris qbusdā visisq; diuinis ex ope (vt credebat) sibyllina terriri fuere. Sūt ei Marcomāni & Catti vbi nūc Morauia ac Vratislauia Boemi vero pristinū boemoq; retinent nomē. Quadi itē vbi Quauia adhuc vocat apud Vla

M. Gegani us.
Ciuilius.
Volscorū dux.
Samnites.
Beneuētū.
T. gracch⁹
Volones.
Ampsanti colles.
Tarentini.
De Illyrico.
Atitanni.
Demetri⁹.
Phareñ.
Genti⁹ rex.
CN. Māli⁹
Vardei.
Istri.
Appius.
Pulcher.
Segesta.
M. Liuius.
Bathorex.
Marcomāni.
Quadi.
Catti.

diſlauiã:Daci quoq; ſub Cotiſone rege ĩ Pãnonias Mœſiaſq; pxĩas cõcreto gelu Danubio irrũ- Daci
pebãt:cõtra quos Cor.Lẽtul⁹ ab Auguſto miſſus:tris eoꝝ duces cũ magnis copiis deleuit:cite Cor.Lẽtul⁹
riorẽq; rípã pſidiis muniuit:ſatis victorię putãs poſſe illos phibere. De dacis & Sarmatis Domi Cotiſon rex
tian⁹ duplicẽ egit trũphũ. Traian⁹ ĩ eos pfect⁹ regẽ Decibalũ vicit:ei⁹ legatis ſeruili ĩ modũ ĩtro Decibalus.
ductis pax data. Iterũ quoq; in rebellã tẽ pficiſcit:quo ſupato Daciã puĩciã fecit:theſauros regi
os ſubter vada fluminis ĩuenit:põtẽ lapideũ ingẽtẽ fecit:de quo ĩ ei⁹ vita referã:rex ſibi man⁹ at
tulit. Sub Galeno Dacia eſt amiſſa. Aurelian⁹ deſperãs retineri poſſe oẽm Daciã trãs Danubiũ
ſublato exercitu puĩcialib⁹ reliqt:abductoſq; ex ea pp̃los in Mœſiã collocauit:appellauitq; ſuã
Daciã:q̃ duas Mœſias diuideret. Macedones ſocia arma cũ Annibale cõiũxerant. Philipp⁹ rex Macedonia
ad Apolloniã primo ſimul cũ Acarnanib⁹ a Valerio Leuino ſuperat. Deide a Sulpitio pcõſule Philippus
Attalo rege:& ætholis belli ſociis variis pliis agitatus:pax poſtremo illi a Pub.pcõſule data:dũ Leuinus
occupatis in Aphricã animis oĩbus aliis bellis Romani leuari cuperẽt. Nec diu in fœdere man Sulpitius
ſit: Philipp⁹ Atheniẽſeſq; romanoꝝ ſocios vexabat:acta rurſus res eſt primis illis quondã in eũ
ducib⁹:Leuinuſq; illuc miſſus eſt:ſed oẽ negociũ Sulpiti⁹ cõſul ſuſcepit:terra mari attalo rho
diiſq; iuuãtib⁹ bis vicit:bis caſtris exuit:bis fugauit. Vltimũ illi pliũ Qu.Flaminio conſ.fuit:a
quo vict⁹:dato etiã Demetrio filio obſide pacẽ ĩpetrauit. Perſeus defũcto pre bellũ hereditariũ Flaminius.
pſecut⁹ aliquãto felici⁹ ab initio:vt q Liciniũ q pri⁹ in Macedoniã ingreſſus fuerat acie vicerit: Perſeus
naues cepit:pximos inſuppos bello illato:ptim in deditionẽ:ptim in amicitiã redegerit. Mar
tius Philipp⁹ per altas paludes ĩmunitã Macedoniã penetrauit:coact⁹ eſt rex claſſem incẽdere: Martius
pecuniã mari mergere:ne ĩ romanas man⁹ veniret:a Paulo deide Aemylio cõſule ſic cõterrit⁹: Philippus
vt pugnę adeſſe nõ auderet:ſic vict⁹:vt nec illi Samothraciç latebræ pfuerint:eqb⁹ tãdẽ erut⁹ Andriſcus.
miſerabilẽ triũpho põpã pbuit. Andriſc⁹ poſt hũc q ſe demetrio genitũ diceret a Demetrio Sy
rię rege capt⁹:romãq; miſſus:cũ idiligẽter cuſtodit⁹ euaſiſſet:tãtos ĩ Macedonia mot⁹ fecit:vt
cęſo deletoq; Ro.exercitu:cũ Quintio ptore ingẽtẽ terrorẽ incuſſerit. Duce tñ Qu.Metello in
cathenas reduct⁹:ſeruitutẽq; Macedones mulctati. Pſeudo Philipp⁹ ad extremũ excitat⁹:a.L.
Tremelio q̃ſtore vnacũ exercitu cęſus eſt. Dardani Mœſiiq; poſt macedoniã ſunt:in quã quotti Dardania
die irrũpebãt:auſi tẽplo Delphico man⁹ ĩferre violẽtas. L.Scipio auri pactiõe corrupt⁹ cũ Dar Mœſia
danis fœd⁹ pcuſſit. L.Sylla ptim eos vicit. M.Curio pconſ.penitus ſub ditionẽ redegit. Scribo M.Curio
nius pconſ.Cl.Appii:q contra Rhodopeios pugnãs morbo adſumpt⁹ erat ſucceſſor declia toĩ
Dardanos bello intra trienniũ ad Iſtrũ penetrauit:Dacia ten⁹ venit:ſed ſaltuũ tenebras expa M.Luculus
uit. M.Lucullus.L.q Mithridatẽ vicit frater:Mœſiorũ regionẽ excurrit oẽm. M.Craſſus Augu
ſti auſpiciis feliciter in eos pugnauit:quos quũ peteret:rogitareťq; ab eoꝝ duce q nã eſſent: re Domiti⁹ cẽ
ſpõdiſſetq; romanos gẽtiũ dños:ille ita.ĩqt:ſi nos vicerit⁹. Nec parũ timoris ĩcuſſit Domiti⁹ turio
cẽturio foculo ſupra caſſidẽ tãq; ardẽte capite collocato. Tiberi⁹ poſtremo Imp.ſub romana eos
iura redegit:tributũq; pendere coegit. Thraces Macedonũ erant tributarii:quib⁹ victis roma Scordiſci.
nũ detrectabãt impiũ vicinas excurrẽtes regiones:Scordiſcos igiť inter eos cõphẽſos. M.Cęſo
nius debellauit. M.Cato cõſul fuſus fugatuſq; ab illis eſt:aboleuit dedec⁹ Liuius Druſus:q illos
victos Danubiũ trãſire phibuit. Thraces inſup Minuti⁹ Rufus apud Ebrũ adflixit. C.Gemini⁹
ob flumen gelatũ eqtatu amiſſo infeliciter cõtra eos rem geſſit. L.Piſo Rhodopeios penetrauit
Sylla multis pliis cecidit:Appi⁹ ſæpe vicit. M.Lucull⁹ ad Tanaim Mœotimq; puenit:& effera Triballi
tas gẽtes mira celeritate debellauit. Poſt mortẽ Cęſaris. M.Brut⁹ aduerſ⁹ eos mouit ifeliciter. Thraſibul⁹
M.Craſſus Auguſti auſpiciis primo:mox Scipio domuere. Triballi Thracia gẽs:q Germano Perinthus.
rũ armis iuuarent:indomiti mãſere. Tiberi⁹ Imp. Thraſibulũ Thraciç regẽ ſuſpectæ fidei reũ p Tenedus
blãditias ad ſe traxit:neq; vnq̃ poſtea remiſit. Veſpaſian⁹ Thraciã oẽm q̃ ſub regib⁹ amicis ãtea Græci.
erat:in puinciç formã redegit. In hac itẽ Perinth⁹ nũc Pera Genuẽſib⁹ ab Imp.Cõſt.ob latum ei Aetholi.
auxiliũ cõtra Venetos cõceſſa:ſicuti Theſſalonica ab Andronico Hemanuelis filio Venetis:p
pe Tened⁹ eſt inſula cui⁹ notiſſima fama Virgilio deſcribit:q teſte Ariſt.in pol:hic ob Troiã im
portuoſã hoſpitiũ celebratũ fuerat. Cic.ĩ eplis puerbiũ vſurpat ſecuri teneida:q libertatẽ rebel
lãdo amiſerit. Græcis romanicõtra Philippũ Macedoniç opẽ tulerũt. M.Val.Leuinus.ii.bello
pu.cũ ętholis fœd⁹ pcuſſit:captaſq; de hoſtib⁹ vrbes illis cõdonauit:nec paruo fuere bellis ma Epirum
cedonib⁹ vſui. Oĩa tñ obruerũt bñficia cõiuratiõe cũ Antiocho cõtra Ro.ĩta. Igiť violati fœde Ambracia.
ris pœnas dederũt:& a Glabrione primũ victi.mox a.M.Fuluio nobiliore expugnata Ambra Achæi
cia vnacũ Epiro ſubacti:benigneq; cũ illis actũ:q pl⁹ apd iuſtiſſimũ populũ bñficioꝝ memoria
q̃ recẽs defectio valeret. Achæi licet cũ Philippo bellũ intuliſſẽt:acceptí tñ in amicicia:maleq;

Critolaus Corinthus. deide vſi ſunt cõceſſa libertate. Legatos ppli Ro. violauerũt: ac duce Critolao arma ſumpſerũt
Attriti ergo p Metellũ macedonicũ: poſtremo euerſa p. L. Mumiũ Corintho libertatẽ amiſere.
Thebæ Chalcis. Thebę inſup & Chalcis q̃ auxilio fuerãt euerſæ. Athenienſes auxiliũ cõtra Philippũ petiere: defenſi ſũt & ſua illis libertas cõceſſa: Archelaus Mithridatis pfectus vrbẽ occupauit: grauiq; ſeruitio pſſit. L. Sylla circũſeſſã magno labore expugnauit: & antiquã libertatẽ reſtituit: neq; vllã
Athenæ Lacedęmonii. vrbẽ maiore honore dignat9 eſt ppls ro. Poſtremo quũ Galli reb9 excideret Cõſtãtinopolitanis
Habis. Athenas diu tenuerũt cũ Pelopõneſſo: quorũ impiũ dũ in regnũ tranſferret Neapolitanũ Ad man9 Acciaiolos Florẽtinos ſub lo. regia puenit deniq; ad turcas. Hodie a barbaris corrupto vocabulo Sethinæ vocant. Cũ Lacedæmoniis & eos tyrãno Habide bello macedonico amicicia iũcta eſt. T. Flamini9 deficiẽtes vicit: pacẽ dedit: bellũ ob libertatẽ Argęi q̃ ſub tyrãno erãt iuuere. Vniuerſos autẽ grecos. T. Flamini9 victo Philippo ſenat9 ppli q; noĩe pcõnẽ liberos eſſe iuſſit. Rhodii q̃ plurimũ arte nautica pollebãt: auxilio Romãis cõtra Philippũ fuere. Cõtra itẽ Antiochũ claſſẽ cui Annibal perat. xxvii. pri9: & deinde. xx. naues ſuppleměto miſere: q̃bus meritis victo Antiocho: Cares: Lydi: nõnullę alię vicinę vrbes a Romanis ſũt eis donatæ: qn & Actholis eos pcib9 placuit ignoſcere. Auſi ſũt tñ bello ĩ Perſeũ legatos romã mittere ĩ pace cõ ueniſſe: ſe auxilia regi laturos: viſũ id idignũ: quapropter in ciuitatib9 iã donatis mulctati fuere: nec victo poſtea Perſeo audira legatio: intromiſſa demũ dubia dimiſſa eſt. Quũ tñ adſidue depcarent: in amicicią accepti ſũt: nec vnq̃ poſtea etiã Mithridat̃ bello fidẽ mutauerũt. Ante
Pamphylii. Creteenſes Veſpaſianũ libera fuit Rhod9 ſuis vtẽs legib9. Ipſe primũ adẽpta libertate ĩ puicię formã cum adiacẽtib9 iſulis redegit. Pãphylii: Cretẽſes: Phryges: Lycii: Cilices: & circa nationes oẽs piratas excipiebãt: cõmodaq; & port9 pſtabãt. Seruili9 eos cũ lſauria vicit: tributarioſq; fecit: & tri
Arabes. Sileus. buta q̃ grauia fuerãt ab Antonio triũuiro diminuta Lyciis libertate donatis. Cretẽſes vero Metellus domuit. Põpei9 poſtremo graſſãtes iterũ piratas victos ac ſupplices alio traduxit. Arabes Aeli9 Gall9 auſpiciis Auguſti vſq; ad Troglodytas deuicit. Sile9 Nabatheos legat9 p deſerta deductũ exercitũ morbo: labore: fame fere cõfecit: victi tñ reges nõnulli: oppida diruta: nec puẽtũ ad aromata ob aquę inopiã. Sile9 pditiõe cõuict9 Romã ſecuri pcuſſus ẽ. Traian9 pgreſſus ad mare rubrũ prim9 Arabiã ſubiugatã rectore ĩpoſito in puicią redegit: rediẽs Agarenos
Agareni Saraceni rebellãtes reiect9 tẽpeſtatib9 & fulminibus ſupare nõ potuit. Hos eoſdẽ eſſe cũ Saracenis teſtat
Pandulfus capite ferreus. Auguſtin9 ab Agar ãcilla Abrami cognoiatos: deide a Sara cõiuge ſe Saracenos poti9 appellari maluerũt: horũ hiſtoria ſupra repetita eſt: eiecti tãdẽ ex Italia regnoq; Sicilię fuere p Othonẽ. ii. auxilio Pãdulphi capiteferrei principis Capuani: cui9 poſtea meritis Cãpana vrbs facta metropolis fuit. Iudęi prio ſub Iuda Machabeo amicicią petẽtes: a Demetrio ſyrię rege ſeſe tutatiſũt
Iudęi Hieroſolyma Põpeius & Hieroſolymã cepit foſſis die ſaturni repletis quo gens ea vacat: & Fauſto Syllę filio prio muros aſcẽdẽte tẽplo pepcit. cc. millia talẽtũ: ſacraq; i tacta reliquẽs: q̃ poſtea Craſſ9 i Par
Fauſt9 Syllę. thos pfect9 diripuit: Hircão facto ſacerdote: & Ariſtobulo ei9 frẽ Romã ĩ triũphũ ducto. Tit9 eã poſtremo rebellãtẽ expugnauit: tẽplũ icẽdit: muros diruit. vndecies cẽtena millia gladio fame q; teſte Ioſepo perierũt. Reliq vero ad. xc. millia diſpſi. Ian9 ſexto clauſus. Iudęi deide ſub Traiano circa Cyrenas ſũptis armis: ſupra. cc. mil. hoim iterfecere: pariq; clade q̃ i Cypro erãt Cypri os affecere. Traian9 p Luſiũ legatũ oẽs vbiq; iuẽtos pfligauit. Hadrian9 Hieroſolymã inſtaurã Heliã de ſe vocari iuſſit. Iudęoſq; vrbis ĩgreſſu phibuit: ciuitate xpianis pmiſſa. Julian9 Imp.
quũ tẽplũ reparari iuſſiſſet: diuino q̃ op9 faciebant igne fundamẽtis prũpẽte cõflagrarũt: neq;
Indi Porus. vnq̃ poſtea Iudæi certã ſedẽ poſſederũt. Indorũ rex Porus q̃ ſexcẽtis regib9 impabat: munera ad Auguſtũ amicicię cauſa miſit: octo ſeruos nudos aromatis delibutos: viperas ĩgẽtes: ſerpẽtẽ. x. cubitoq;: teſtudinẽ fluuialẽ triũ cubitoq;: & pdicẽ vulture maiorẽ. Cũ muneribus aderat Lamanocagas Indus: cui quũ oĩa ex ſnia eueniſſẽt: neqd aduerſi accideret: more patrio athenis nud9
Larmanocagas. Galli ridẽſq; in ardẽtẽ ſe pirã cõiicit. Galli poſtq̃ Italia oĩ expulſi ſũt: Sallyes p Sextium domiti: Allobroges a. Cn. Domitio: Aruerni a. Q. Fabio. Poſtremo Cęſar Heluetios in eoq; patriã redire coegit. Germanoq;. ccc. mill. Arioui ſto duce e Gallia expulit. Sueſſiones: Atrebates: belgas ĩ dedi tionẽ accepit. Venetos orãq; maritimã claſſe ſupauit. Aq̃tanos p Craſſũ legatũ domuit: Rhenũ traiecit: pximoſq; rheno territauit: Oceano remigato Britãnos tributarios fecit: Eburones deficiẽtes recepit: cũ rebellãtib9 demũ Gallis oĩb9 & Vergẽtorige ad Alexiã cõflixit: tãdẽq; ix.
anno in fide hũit: tributiq; noĩe impauit ſeſtertiũ q̃dringẽties: Alpini pdones erant: nec ſuparí poterãt i ſaltib9 pruptiſq; mõtib9 abditi. D. Brut9 Mutina fugiẽs data viritim dragma ſe redemit. Meſſalla quũ iuxta eos hyemaret: p ſingulis haſtilib9 pciũ pẽdere coact9 eſt. Terẽti9 Varro acie victos ſub haſta vẽdidit: Auguſt9 p Tiberiũ fundit9 deletos extinxit: tropheiq; in Alpib9

erexit.Germani liberiores oĩbus ſcdm parthos fuere:a nullis.n.maiores acceptæ clades.Carbo Caſſi9:Syllan9:Mãlius Seruili9 fuſi vel capti:qnq; ſimul exercit9 cõſulares:ipſi nulla laceſſiti iniuria:anno ab vrbe cõd.dcxl.in Italiã irrupe:Cimbri fuere ac Teutones oceano pximi ãbo.a.C. Mario victi:& a Catulo ad aqs Sextias:quoꝝ vxores noctu ſe ſuſpẽderũt necatis ĩfantib9.Germani ob corporũ pceritatẽ quũ primũ in Gallia cũ Cæſare cõcurrerẽt:tm terroris itulere:vt te ſtamẽta paſſim i romanis caſtris ſcriberẽt:ac tũc primũ in Germaniã põte rheno ĩpoſito romanę legiões pductę:quũq; ſe in paludes ſiluaſq; receperẽt:nõ inuẽti ſũt q vincerent.Bellis ciuilibus expugnatis legionũ hibernis gallias adfectauere:pulſi tñ ſũt:Auguſtiq; auſpiciis bellũ illatũ. Druſus eos vſq; ad Albim pſecutus:ne vero vlteri9 pſequeretur:mulieris ſpecie humana maiore ad ipſũ phibẽtis pterrit9 eſt.Cimbris accepto lebete delictoꝝ antiquoꝝ obliuionẽ peterẽtib9 cõdonatũ.Sueui & Sicãbri traducti i galliã:ac pximis rheno agris collocati:Vãdi9 Sueuis:Vãnius Batauis reges ĩpoſiti:Quintiliũ Varũ Cheruſci cũ trib9 legionib9 ob ei9 libidinẽ adflixerũt: ad rhenũ romanos reiecerũt:tantũq; terroris iniecere:vt ludi ſint voti:Auguſt9 capillo pmiſſo caput parieti ſępe illiſerit.Germanic9 dein fili9 cladis vindex adceſſit:Germanoꝝ principibus captis ac in triũphũ ductis.Marcomanoꝝ Cadorũq; reges ex auctoritate romanoꝝ ad Danubiũ regnabãt:raro armis:ſępe pecunia adiuti.Tiberius accitũ p blãditias Marobadũ germanorũ regẽ:nõ remiſit.De Phriſioꝝ legatis romæ ſupra narraui.Mortuo Nerone multi populi Batauis ducibus nimis acerbũ delictũ peroſi:auctore Ciuilio cõiurarũt:legiones romanoꝝ cecidẽrũt.Vbios vbi colonia Agrippina deducta fuit:ob nomen romanũ vexarũt.A Cereali tãdẽ & Domitiano Imp.pacati ſũt:triũphuſq; de Cattis ductus:eoſdẽq; ac Marcomãnos ſupi9 dixi a.M. Antonio ſubactos.Prob9 tot eoꝝ icurſiõibus indignat9 ſupra.cccc.millia cecidit:vltra Albim remouit:romanas vrbes in hoſtico poſuit.milites collocauit.xvi.mil.tironũ ex eis accepta per oẽm puinciã ſparſit:& oẽm deniq;:qua late tendit:germaniã ſubegit.Nouẽ reges ad pedes pſtratos habuit:ac vnũ cõficerent pmiſit:voluitq; & arma phibere:ſed pri9 puincia erat deducẽda.Alemani ſub Galeno in Hiſpaniã penetrãtes galliis attritis in Italiã irruperũt.Eoꝝ deinde Cõſtanti9 magnã fecit ſtragẽ.Cõſtãtinus autẽ magn9 ipſoꝝ reges captos:ſpectaculo beſtiis obiecit.Julian9 interfectis regib9 magno captiuoꝝ numero abacto:fœdus cũ eis fecit.Valentinian9 Saxones oceani accolas inter inadceſſas paludes domuit:victorq; ad oceanũ puenit.Vltim9 Romanoꝝ Theodoſius germaniã attriuit:Nã & hydrę modo hęc ſemp natio vires in ſtaurabat.Tartari nõ vt quidã tradidere:ſcythicũ gen9 eſt:ſed Europeũ i Taurica Cherſonneſo Plynio poſiti ac Tartari appellati:hodieq; ibidẽ pſeuerant:vbi quondã Theodoſiã nunc Caphã regiã cõſtituere:q̃ deinde in Genuenſiũ:poſtremo turcarũ poteſtatẽ venit.De his ſcripſit Aitonus Armen9 Aitoni regis Armeniæ nepos:q fuit anno.1290.Hi.n.quũ diu more ferarũ ſine rectore:ſine lege:ſine deo degerẽt:creſcente plane multitudine:anno.1234.Can Guiſcan regẽ ſibi creauerũt:qui prim9 fines patrios egreſſus:in Scythiã cũ exercitu penetrauit:vſq; ad portas Caucaſeas:triſ filios in totidẽ orbis partes miſit.Iachim in occidentẽ:Tagladaim in meridiem Bathonẽ in ſeptẽtrionẽ.Hic vltimus res geſſit magnas:Comanos vicit:q & ipſi Europei ſunt: antiqtus ppe Roxolanos Omani Ptolemęi vocati:verũ poſtea & in Aſiã cõmeantes:Iberos:Albanoſq;:ac circa nationes expulere:eiecti tandẽ a Tartaris:ad Polonos:poſtremo pãnonios migrarũt:vbi a Bela rege in partẽ regni recepti fuere.Deinde Batho Scytis ſupetatis in Cataio ſedẽ cõſtituit:q̃ regio inter Imai & Iaxarrẽ fluuiũ eſt:de qua itẽ ſupra mentionẽ feci.Ad occidentẽ verſus exẽplo Comanoꝝ eoſdẽ petiit populos:ſtrages maximas edendo:de qbus in Pãnonia dixi.In germaniã demũ flectens in Danubii tranſitu cũ bona exercit9 parte merſus eſt.Ahalon Bathonis ex Occota nepos:Syrię prim9 bellũ intulit:Saracenos debellauit:Babylonẽq; ĩ ægypto vaſtauit:quã ſicuti Babylonẽ Aſſyrię Baldacã nunc vocãt:huic fili9 Abaga ſuccedẽs:Syriã amiſit:Huic itẽ Tangoder prim9 xpianis aduerſus:qui legẽ colere cœpit Mahumetanã:dein de Angonius:Quegatho.Mccxc.Deinde Bando poſtea Caſſanus:q Syrię per Molaim & Cataloſam duces bellũ intulit.Ex his genus itẽ Tamerlanes ille potẽtiſſim9 quẽ ſupra memoraui dr̃ duxiſſe:Hodieq; hęc natio potẽtiſſima magnope coaluit:& in Europa & in Scythia apd Cataiũ Can vbi oẽs ex ſucceſſione prĩcipes a prĩo rege appellati.Bellorũ igit huiuſcemodi excurſũ.T. Phędri noſtri ex magna parte diligẽtia collectũ nõ abre fuerit ſimul ordine repetiſſe.

Germani.
Cimbri
Teutones
Vandius
Vannius.
Quiti.var9
Phriſii.
Ciuilius
Cerealis
Vbii
Alemani
Saxones.
Tartari
Theodoſia.
Aitonus
Canguiſcã
Batho
Comani.
Cataium
Ahalon
Occota
Cathaloſa
dux
Tamerlães
tartarus
Can

ANthropologiæ hęc inſup adiiciẽda:Iſis Phoronei regis Argiuoꝝ filia:q̃ & Io dicta eſt: Ioui dilecta:& in vaccã ob Iunonis zelotypiã mutata:Argoq; cui centũ erãt oculi i cuſtodiã data eſt.Hic lyra Mercurii a Ioue miſſi:ſopit9 ac Iſis elapſa:mareq; ĩgreſſa Ioniũ ex ea vocatũ:in ægyptũ vbi colit̃ p dea venit.Argus vero in pauonẽ verſus:Iunoniq; dicat9 eſt

Iſis.
Argus

Anteus Anteus gygas ex terræ filiis cũ Hercule cõgrediens: vt deprẽsus est ex telluris tactu vires excre

Verſores ſcere: ab eodẽ in aera ſublat⁹ ac exanimat⁹ est. Veſores rex ægypti prim⁹ oím cũ Scythis ꝓlio cõ

greſſus: aduerſoq; marte repulſus: ſeſe in ægyptũ recepit: illi victoriã ſequentes ægyptũ & Aſiã

fere totã infinitis cladib⁹ adfectã tributariã fecere vſq; ad Nini regis tpa q eam a Scythis libera

Aeſopus. uit: poſtq; vectigalis fuerat annis ante. MD. Aeſopus Phryx gñe ſcriptor fabularũ: quẽ Ariſtote

les nõ dedignat allegare. ii. Rhetor. & Plato in primo Phędri: & Apulei⁹ de deo So. Hic olim ſer

uus ac deformis: ſed aſtut⁹ ac facetus: miſſus ad fodiẽdũ agrũ: quũ falſo a conſeruis accuſaret q

ſic⁹ dño ſeruatos ediſſet: aqua calida corã potata: & eadẽ reuomita: ſe inſõtẽ eſſe mõſtrauit: ac

cuſatores idẽ facere iuſſit: fic⁹ euomuerũt. Deide dono datũ Zenę agri ꝓcuratori: Zenas cuidam

mercatori illac ꝓtereũti vẽdidit: ac ĩ pœnuria iumentoꝝ quũ ferre iuberet vnacũ aliis ſua quiſq;

onera: ipſi debilẽ ſe faciẽti data optio leuius portare: tulit itaq; caniſtrũ panib⁹ plenũ cæteris

ridentib⁹ vt grauí⁹: at quũ illos anteiret: diſtributis paulatim itinere panib⁹ leuiore ſarcina am

bulabat: donec pueniret Epheſum: ibi. n. rurſus vẽdit Xãtho cuidã: a quo ĩterrogat⁹ cuias eẽt:

reſpõdit ex carne: at ille: nõ hoc peto: ingt: ſed vbi nat⁹? in vẽtre matris: ait. rurſus: nõ hoc dico:

ſed in quo loco? neſcio: ait: ſi in lecto an extra. Cedo: ingt ille: qd ſcis facere? nihil ait Aeſop⁹: ille

admirãte: nã mei: dixit: cõſerui q tibi mecũ ſunt vẽditi: quũ ſe dicãt oĩa ſcire: mihi nihil relictũ

eſt. Propoſita quõdã qſtione cur holera ſpõte naſcẽtia citi⁹ venirẽt q ſata: Xãto ꝓuidẽtię rẽ tm

referẽte: Aeſop⁹ nouercę cõparationẽ ꝓpoſuit: q alienos filios vt terra ſemina difficili⁹ enutriat

Deide iuſſus coq̃re lentẽ: vnũ tm lentis granũ coctũ ad poſuit. Iuſſus quattuor pedes porcinos

emptos coq̃re: quũ dñs calũniãdi gratia vnũ ſurriperet: ac ſuſpicãs ille qd erat factũ: pedẽ viui

porci q domi nutriebat repoſuit: at dñs quũ ablatũ loco reſtituiſſet: nũ: ait: qnq; hic porcus ha

buit pedes? at Aeſopus: minime: ſed bene duo octo: nã reliq tuo porco fũt incolumes relicti. Iuſ

ſus ad lauãdos pedes peluim adducere: eã ſine aqua parauit: q nulla de aqua facta eſſet mẽtio.

Iuſſus cõuiuiũ ex optimis ꝓparare: linguas tm emit: dicẽs has eſſe optimas ſane bona ex eis me

morãs. Iuſſus cõtra ex peſſimis aliqd ꝓparare: linguas iterũ adpoſuit: ſiliter memorãs quãta ex

eiſdẽ mala ꝓuenirent. Interrogat⁹ cur ouis ad mortẽ tracta muteſcat: porc⁹ autẽ gruniat: quia

ingt: ouis adſueta mulgeri ac tõderi ferrũ non expaueſcit. Poſt hęc quũ Xanth⁹ ad ludos ꝓfect⁹

in Samioꝝ theatro vidiſſet aglã de manu ꝓtoris anulũ in aera ferẽtẽ: dixit mirantib⁹ Samiis ęſo

pũ ſuũ hoc portẽtũ indicare poſſe: ille ſtatim adcerſit⁹: ante oĩa libertatẽ ꝓ mercede petiit: qua

inſtãtib⁹ Samiis adſecuta: vaticiniũ ſuũ impleuit: q dño ꝓdixerat nolẽtẽ ſe qñq; liberaturũ. De

portẽto ait regẽ fore externũ: q eorũ cito occuparet libertatẽ: nec mora: ecce Crœſi Lydorũ re

gis litterę tributũ petẽtes: qd Samii quũ Aeſopi cõſilio detrectaſſent. Aeſop⁹ ante oĩa a rege pe

tit: ille fabulã huiuſcemõi Samiis ꝓpoſuit. Lupi leporib⁹ bellũ indixerũt: lepores auxilio canes

accerſunt: lupi de pace cõueniũt: modo canes ab eis in cuſtodiã denẽ: quo facto in lepores poſt

ea irruerũt. Tandẽ negantib⁹ illis ꝓfect⁹ eſt ad Crœſum: a quo honorifice ſuscept⁹ ac donis cu

mulat⁹. Samiis inſup libertatẽ ĩpetrauit: qbus meritis ei poſtea fabulas ſuas dicauit: reuerſus

cũ ingẽti Samioꝝ lætitia: paulo poſt Babyloñẽ ꝓfectus eſt ad Lycurgũ regẽ: quẽ docuit ęnigma

ta ſoluere: nã orientales tũc in his ſapiẽtiores ignaris mos erat tributa ĩpare. Apd hũc igit in

ſuſpicionẽ veniẽs accuſatione cuiuſdã Eniquẽ Aeſopus ſibi adoptauerat: diu latuit in quodã

ſepulcro. Interim Nectabo rex Aegyptius ad Lycurgũ ænigma mittit: ſe turrim velle ædifica

re: q nec cœlũ nec terrã cõtingat. Ad hoc ſoluendũ Aſop⁹ q̃litus: e latebris apparuit magna re

gis gratia: q & filio adoptiuo ſupradicto iniuriã oẽm remittẽs: ſalutaria inſup præcepta de vita

tradidit. Ad poſtremũ Delphos ꝓfect⁹ quũ nullũ honorẽ vt in cęteris locis accepiſſet: dixit in cõ

cionẽ eos ſiles ligno marí eẽ: qd pculmagnũ apparet: ꝓpiquãs vero cõtinuo min⁹: ſic eorũ eẽ fa

mã: illi ẽbati phialã argẽteã ſarcinulis ei⁹ clã adligatã diſſedẽt⁊ poſuerũt: ĩ itinere itaq; deprẽſ⁹

Valerii. ac falſo furti accuſat⁹: de rupe ĩſons ꝓcipitat. Valerioꝝ familia: q ſupra cõfuſe ſcribat: ſic ex or

dine habet. Prim⁹ gen⁹ illuſtrauit. P. Val. Publicola Valeſii filius: deide hui⁹ fili⁹. P. Valeri⁹: q

cõſ. etiã poſt eum fuit: Deide Publicolę frater. M. Val. q cõſul de Sabinis: poſtea dictator de vol

ſcis triũphauit: ex quo honoris gr̃a datũ ei vt fores extra aperiret greco⁹ imitatiõe: q hoc bñme

ritos munerabãt decore: q̃q; in theatro locũ ad ſpectãdũ ipſe ſucceſſoreſq; haberẽt: cecidit ĩ pu

gna latinoꝝ vulneratꝰ a Sexto Tarqnio: auctores Liui⁹ & Plutarchus. Hos ſecut⁹ eſt Val. Poti

tus. Idẽ & Maxim⁹ q poſt decẽuiralẽ inuidiã plębẽ pr̃ib⁹ cõciliauit: primuſq; cõſul fact⁹ de Vol

ſcis triũphauit. M. Val. alter Coruini cognomen tribun⁹ militũ meruit: a coruo cõtra gallum

auxiliãte: Deide cõſul. xxii. annoꝝ fact⁹: de Sãnitib⁹ triũphauit. Poſtremo dictator milites qui

Capuę pſidio relicti erãt: ac ob æs alienũ eã occupare vrbẽ cogitaſſent: a furore reuocauit. eoſq;

Insup pfię icolumes restituit: fuere & alii quos supra narraui. Scipio Aemylianꝰ quũ legatꝰ Martio & Mălio cõs. in Aphrica esset: bis cõsulũ temeritate exercitũ in iiquũ locũ relictũ: sua virtute restituit: ꝙ propter ex sinia Catonis dicẽtis cęteros in Aphrica vmbris pugnare: Scipionẽ vigore. Cõsul & ipse ante ętatẽ factꝰ Carthaginẽ deleuit: post victoriã vero imitatione Paulĭ emylii pfis ludos celebrauit: trãsfugas fugitiuosq; bestiis obiecit. Petus Traseas patauinus senator vir Catoniana disciplina & seueritate ob adfectatæ libertatis suspicionẽ dãnatꝰ a Nerone: sibi & ipse venas soluit. Deĩde Iu. Rustic⁹ de quo supra mẽtionẽ feci: ꝙ laude eiꝰ edidisset: sãctissimũ ꝙ appellasset: dãnatꝰ a Domitião est Mar. ꝙ magni Trasee cõsũmatiq; Catonis dogmata. Ricardi duo supra cõfusi. Alter. n. de Mediauilla ord. mi. Alter ord. p̃d. pfia florẽtinꝰ hinc ânis. cc. nõ cõtẽnẽda doctrina: q quũ in Asiã pegrinaret Alcoranũ doctꝰ linguã Arabicã cõuertit: cõtraq; cõmẽtariũ edidit: quẽ Demetriꝰ Cydoniꝰ in greçũ postea trãstulit sermonẽ. Quãdo vero in hoim nomẽclatura sumꝰ: nõ ptereũdꝰ Ioanes Iouinianꝰ Põtanꝰ Alfonsi iunioris regis Neapolitani epl'arũ magister: q nup decessit: iã senex multis relictis poematis: vita pbꝫ: ple infortunatus: vnicũ. n. hũit: eũq; ad lras indocilẽ: cui etiã supstes fuit. Carmĭa factitabat arte maiore ꝙ ingenio: vt de Silio Plyniꝰ dicit. ita tñ culta: maiorũ imitatiõe: vt parẽ hoc tpe non habuerit: Dignus aliqn ob eloquẽtiã ad oẽ genꝰ scripti accõmodatã: q ad altiora qñq; studia penetrare debuisset: si p musarũ dulce cõmerciũ q̃ nos ignobili decipiũt ocio licuisset. Discipulũ habuit Marullũ Cõstãtinopolitanũ hospitẽ meũ: q eodẽ die quo a me Volaterris discessit: ĩ amne Cecina submersus ẽ: vir acris cũ ingenii: tũ iudicii: & q plus nostrę q̃ pfię linguę vacauerit: vt eiꝰ idicãt carmina. Cæterũ sæculo nõ parcã: quũ libelli qdã infaceti nup falsis editi titulis lectitent: vt ex stilo & multis pugnãtibꝰ deprẽdit. In Xenophõte quẽ Grylloñis filiũ auctor editiõis vocat: cũ Grylli sit: hęc scribunt gallũ: significat greçe cãdidũ & lacteũ: qd minime verũ: deinde seqt gallus latine dicit gallinę marit⁹: vide q̃so miser phus par in eloquẽtia Platoni: qbꝰ lacerat delyramẽtis. In his etiã Cecinę fit mẽtio: q lõge illis posterior fuit: multa huiuscemõi ĩ Catone ne vetũ qdẽ eiꝰ venerãdæ vetustatis appet. In Berosoitẽ portẽtosa noĩa nec apud vllũ veterũ scriptorũ penitꝰ memorãt. Sed qd de sacris dicã? iter q̃ multa quotidie legunt apochrypha: ita indili gẽtet inepteq; cõscripta: vt si a pfibꝰ quoq; est officiũ iterpollare diutiꝰ tolerẽt: magis de reddi tibꝰ & diuitiis q̃ de religione sollicitos esse se ostẽdẽt. ¶ Philologię tertiæ opis pti q̃ deinceps sequũt adglutinãda. Poscam apud Plyniũ aquã ex hordeo coctã: nõnulli ex melle dicũt. Aemorrhoides capitula sunt venarũ ad anũ descẽdẽtes: vñ sanguis fluit Celso: magno naturę bñficio purgationẽ vltro emittẽtis: his obstructis occurrit pirudines: torquẽtibꝰ vero p cãcroꝝ ouorũ ꝙ aut oliuæ cinerẽ illitũ: siue etiã gallinę adipẽ ex oleo rosaceo. Suffitꝰ etiã sedẽti ex origani pulegii ac chamemelę decocto siue ĩ aqua tepida magnope dolorẽ leuabit. Narce alicuiꝰ est membri torpedo: seu labore seu frigore stupescẽtis: Narcodes q hoc patit a Narco pisce hoc infligẽs malũ quẽ torpedinẽ greci vocãt. Suspirioſi q frequẽter suspirãt ex morbo p̃cordia grauãte. Pterigiũ supra morbũ esse diximꝰ oculorũ est & digitoꝝ iuxta vngues vlcusculꝰ: Paronychia dr: latine rediuiuũ: quũ caro iuxta itẽ vngues soluit. Inter Benaci pisces anguillę tñ plynio memorant magno argumẽto Carpiones vocatos nõ fuisse reptos: q nũc ĩ eo scatẽtes quoquoversus iter nobilia salsamẽta exportant. Attiliꝰ itẽ in Pado mille qñq; librarũ eidẽ posit⁹: nũc Adanus trãspadanis vocitat: quẽ minimꝰ: vt ipse ait: piscis noĩe Clupea: eiꝰ appetẽs ora interimit. In plantarũ gñe Lotus arbor cuiꝰ dulcis est fructꝰ in obliuionẽ ducẽs Vlyssis socios q ad ppl'os Lotophagos puenerãt: hanc Romę frequẽtẽ videmꝰ: si ea: vt opinio hærbarioꝝ quorũdã est: quã Ponzeracũ vocãt. Buxus humilis arbor folio myrti silis: nascit in locis algẽtibꝰ & asperis: vt in Cytoro & Olympo Macedoniæ: adhibet in hortis opi topiario: greci τυξον dicũt. Ebenꝰ nigro colore arbor: q materię ĩ rersita decorẽ pstat: nascit in æthyopia. Sãbucꝰ greçe ακτη arbor furcu losa in sũmo vmbellas hñs floribꝰ albis: q matures cẽtes tingẽdis coriis adhibent. Chameacte latine ebulꝰ: pua est Sãbucꝰ: parũq; attollit: q vulgo cõspicit. Nauteã Festꝰ hęrbã olidã dicit esse aut aquã fetentẽ ĩ nauis sentina. Mãna nra ætate cœpit in Calabria puenire: licet oriẽtali inferior. Verbena passim adspicit: sacrificiis quõdã priscoꝝ adhibita: nunc similẽ fere supstitionẽ re tinere videt: hęrba. S. Io. appellata: ꝙ eo die lecta: vim nescio quã dicãt hãre: idẽ & de artemisia dicũt. Napũ genꝰ est rapi oblõgi. Pastinaca duplex: domestica quã greci Staphylinũ vocãt: qd nos vsurpamꝰ: ac Columelæ inter hortẽsia cõmemorat: vulgo Carotã vocãt: vt etiã apud Dioscoridẽ. Siluestris vero pastinaca latinis ꝓprie pastinaca vocat: grecis Daucon. Ibiscũ autẽ Plynio: pua est pastinaca: quã corrupte libistĭcũ vocãt: Ethrusci vero pastinacinũ. Idẽ Plyn. contra oĩm sniam solꝰ Staphilynũ eũdẽ & pastinacã silestrẽ videt appellare. Siser apud eũ. ĉ auctorẽ

Scipio æmylianus.

Petꝰ traseas

Ricardi

Pontanus

Libri subditii.

Posca.

Aemorrhoides

Narce.

Suspirioſi

Pterygium

Paronychia

Rediuiuũ.

Attilus

Lotus.

Buxus.

Ebenus.

Sãbucus

Acte.

Chameacte

Ebulus

Nautea.

Manna

Verbena

Artemisia.

Napum

Pastinaca

Staphilynꝰ

Carota

Ibiscum.

Siser

gen⁹ ponit raphani valde amarũ: lõgitudini neru⁹ ineſt: cuĩ extrahit. Tiberi⁹ eũ nobilitauit fa
gitãs quotãnis a germania vbi ſũt maximi: qd aũt hoc tpe ſit nõ ſatis exiſtiare poſſum. Rapha-
Raphan⁹ ç= nus illiberalis ob vim laxãdi ructꝰ: frigore gaudet: in Germania magnitudinẽ infãtiũ puerorũ
gypti⁹ oleũ æquat. Ariſtomachꝰ detrahi p hyemẽ folia iubet: & ne lacunæ ſtagnẽt adcumulare: ita i æſtate
nõ fert. grãdeſcere in ęgypto mire celebrãt ob olei fertilitatẽ qd de ſemine ipſi⁹ faciũt: nã oleo cętero ca
rẽt: vtiliſſim⁹ in hyeme cib⁹: idẽ dẽtib⁹ inimic⁹: qm̃ atterãt ſicuti ebora polliũt. Marcion græc⁹
huic vnũ volumẽ dicauit. Odiũ his cũ vite maximũ refugit iuxta ſatos. Ferĩ in tẽplo Apollinis
adeo plat⁹ cętęris cibis raphan⁹: vt ex auro dicaret: beta ex argẽto: rapũ e plũbo. Et hęc qdẽ Ply
Nuces ni⁹. Verũ vbi dicit corticẽ eis eſſe & magnã qbuſdã hoc tpe apud nos minie cõtigit. Inter nuces
Iuglandes. iuglãs potiſſima: quã greci baſilicã: & perſicã ab initio vocauerũt: vt ait Plyn. qd ſane argumẽ
Molluſcæ to eſt eas a pſide a regib⁹ fuiſſe trãſlatas: deide Caria: q capita tentarẽt noiauere. In hoc gñe ſũt
Heracleoti & Molluſcæ putamen rũpẽtes ob incremẽtũ ſimul & mollitiẽ: qdã vero nup ſcriptor heracleoti
ca. Nuciper cã ait a grecis caſtaneã nobis vocari: quũ auellana ſit: hãc ex Heraclea ponti idẽ auctor teſtat eẽ
ſica. pri⁹ aduectã: ideoq ponticã nucẽ: & Heracleoticã appellari: deide auellanã ab oppido cãpanię
Nux pinea. Cato pineſtinas laudat: Plyn. Tarẽtinas: & ãplitudine: & putaminis mollitie. Arbor autẽ auel-
Apinum lanã ferẽs Coril⁹ appellat. De nucipſicis Martial' in diſthicis. Vilia maternis fueramus pcoqua
Pityum ramis Nũc in adoptiuis pſica cara ſum⁹. Nuce ſpinę tarẽtinę digit⁹ fragili ſũt putamine. Eſt ali
Nux caſta- ud gen⁹ apd Apinũ dr̃ nucleoꝝ cortice tã molli: vt ſimul mãdat. Quartũ gen⁹ pitya vocãt e pi
nea. Balani naſtris: nuces caſtaneas διος βαλανους græci vocãt: ex his generoſiores Tiberi⁹ princeps Ba
Nucipruna lanos vocabat. In Ethruria nũc Marrones appellãt. Pruno autẽ nulla æque ſuſtinet adoptiões
De pomis nucipruna. n. & pruna amigdalina: & pruna malina Plynio ponũt: naturę oẽs gemiæ: nũc au-
ſeruandis. tẽ raro viſę. Nucũ putamen tingẽdis lanis: ruffandoq capillo vtile. Cato nuces ollis cõditas in
terra ſeruari virides dicit. In vniuerſũ vero in ſeruãdis vuis ac pomis ſpcipit ea lege decreſcente
luna: ac infra terrã exiſtẽte: cœlo ſereno: poſt horã diei tertiã: & ante pfectã maturitatẽ. Collocã
daq; i loco frigido & ſeptẽtrionali b⁹ feneſtr⁹ oppoſita. Punina aq̃ marina ſeruẽre i durari vtile ẽ:
moxq; ſole ſiccata ſuſpẽdi: Varro & i doliis harenę ſeruari iubet: & imatura obrui terra in ollis
fundo effracto: ſed ſpiritu excluſo. Cætera mala gñoſa follis ficulneis ſingula cõuolui: & i ciſtis
cõdi: vel creta illini exiccariq; pceptũ ẽ. Caduca vero i ſtoriis rara collocari. Pira i fictilib⁹ pica
tis iuerſis obrui iter ſcrobes: vuas itẽ ſed ſuſpẽſas: ſũt tñ q i granariis ſuſpẽdãt tutas eo puluere
Cucumeres putãtes. Cucumeres pluuis gñis ſupra narrauit: quũ magnitudine excedũt pepones vocanr̃: in
cibis nõ inſalubres: tñ plurimũ natãt: viuũt i ſtomacho aucti i poſterũ diẽ: oleũ mire oderẽ: nec
min⁹ aq̃s diligũt. Defecti quoq; ad eas modice diſtãtes a drepũt: cõtra oleũ refugiunt: aut ſiqd
obeſt: aut ſi pẽdeat curuanr̃: idq; vna nocte deprẽdit: ſi vas cũ aq̃ ſubiiciat a q̃tuor digitoꝝ iter
uallo deſcẽdẽtib⁹ añ poſterũ diẽ: at ſi oleũ eodẽ mõ in hamos i curuanr̃: idẽ ſi i fiſtula flore demiſ
Melopepo- ſo mira lõgitudie creſcũt. Noua eoꝝ forma i Cãpania puĕit mali cotonici effigie: forte prio na
nes. tũ mox ſemine ex illo gen⁹ factũ Melopeponas vocãt: nõ pẽdẽt hi: ſed hũi rotũdãr̃: mirũq; i his p
Pepones. ter figurã colorẽq; & odorẽ eſſe: hęc Plyn. Hoc autẽ gen⁹ poſteritas auxit: appellauitq; melones
Radicula. Spartian⁹ Melones Oſtiẽſes celebrat. Iſatim Plyni⁹ radiculã vocari dicit hærbã fulloniã rubro
Radix aſſy- colore e Syria venientẽ. Columella radicẽ aſſyriã eãdẽ vocat iter hortẽſia: & alibi raphãi radicẽ
ria. Iſatis. appellauit. Ouid. meta. Intubaq; & radix & lactis maſſa coacti: ex quo vtilis ẽt cibo videt. Capni
Capnion on Ply. diureticũ ẽ: bĩ ẽp vrinã purgãs: nũc fumũt errę appellãt. Strichnon nos ſolarrũ dicim⁹:
Strichnon. cui⁹ ſupra plures adſignauit ſpẽs ei⁹ vna q̃ frequẽs i hortis caulib⁹ foliiſq; penit⁹ rubẽtib⁹. Intu-
Solatrum. bũ & intybũ dicim⁹: greci Cicoriũ idẽ appellãt: hoc domeſticũ & ſilueſtre reperiĩ: domeſticum
Intybum intyuia nũc quoq; corrupte vocat: q̃ ſeris ẽt dr̃. de hoc Columella: torpenti grata palato Cicho
Cichorium ria. Siluestre id eſt qd vulgo cichoriũ dicim⁹: de hoc Virg. & amaris intyba fibris Officiũt. Ru-
Ruſtica ſticula a gallina ruſtica differt: hęc teſte Columella ſil'is eſt villaticis. De ruſticula vero Martia
Ruſticula lis diſtichũ. Ruſtica ſũ perdix qd refert ſi ſapor idẽ eſt: Carior eſt pdix ſi ſapit illa magis. Ex quo
Retiarius. hęc Ariſtotelialectoris vocata: apud Gazã Gallinago vertit: vulgo gallinella nũcupata: vti ſu
Secutor pra memorauit: eſt enim perdici aut externę q̃ ſil'is. De ludis autẽ ſupra narrauit: ac munere gla
Mirmillo diatorio haud aptę: Retiarius & ſecutor & Thrax idẽ erat: q thraces ab initio fuerint: q aũt pe
Thrax. tebãt Mirmillo & Parmulari⁹ idẽ: a Parma ſcuti gñe q̃ ſe defenſitabat. Horũ paria laniſta pro-
Parmulari⁹ vẽdebat: ptor autẽ ppl'o in ludis donabat: ex quo mun⁹ eſt appellatũ. Quoad veſtes ac ſumpt⁹
Chlamys apud Tranqllũ de Tiberio legit: q ex militia ſe viuente Auguſto ad palliũ & crepidas redegit: hi
n. ſimul & chlamys habit⁹ erãt greca nici: qb⁹ milites pariter & phi in ocio & gymnaſiis vtebã
tur a togæ romanę grauitate alien⁹. Perſius nõ hic ç in crepidis graioꝝ ludere geſtit. Adſume-

bat tñ a romanis gbusdã ptincipib⁹ fiducia quadã ppria dũ vacarẽt: vt Aphrican⁹ teste Valerio dũ in Sicilia gymnasio studeret: mox in Aphricã transitur⁹: ex quo quũ fama esset eũ luxuriari: legatis ingrẽdę veritatis gra missis: sese purgauit. Itẽ Scipio statuã crepidatã & chlamydatã sibi in capitolio poni voluit: q̃ his vteret. vtebat & Sylla etiã Imp. Crepides. n. apud nos soleæ dicũt. Amictu sacrificaturi caput operiebãt: vt de Numa apd Liuiũ legim⁹. Infula vero se deuouẽtes. Idẽ li. ii. cõsulares fasces nihil aliud q̃ pompã funeris putetis claris insignibus velut infulis velatos ad mortẽ destinari. Vitta virginũ ac vestaliũ fuerat. Instita ac stola matronarũ. Oui. Este pcul vittę tenues insigne pudoris Quęq; tegit medios instita longa pedes. Et Augustus apud Tranqllũ Liuiã suã Vlyssẽ stolatũ ob vim ingenii solebat appellare.

Crepidæ. Soleę Amictus Infula. Vitta Instita Stola.

De Auro: argento: ære: ferro.

AVrũ ex auripigmento facere Caius princeps teste Plynio cœpit: verũ adeo modicũ vt detrimẽtũ sentiret. Nascit auripigmentũ in Syria in sũma tellure: qdã hoc tpe ex æris fossitii libris trib⁹ vnũ eliciũt aureũ. Argẽtũ itẽ e Stãno purgatione pri⁹ hoc modo fit. Sumito mellis: salis: aceti albi: ac vehemẽtis vrinę pueriles sigillatim põdo: Tartari selibrã (vocant. n. Tartarũ vini gũmi induratũ: q sũmis doliis hæresc̃it) misceto simul & i hac aqua stãnũ duodecies fusũ: lauato deide ad calcinationẽ sic reducito: fusũ cũ spatula moueto: ac telã primã: q̃ im mũda sit: remoueto: & salis armonici pollinẽ adiiciẽdo: reliq̃s nebulas amoueto: donec tot⁹ in calcẽ redact⁹ in puluerẽ terat: post remo cũ melle & tartari modico in corp⁹ rursus reducito. Sic igit reductũ cũ sale vel armonico: vel tartaro simul fundito: ac illi⁹ selibrę calybis scobis vnciã adiicito. Vel aliter: cũ Hyosciami succo fundito: & rursus cũ saluiæ succo pari refundito: supra q̃ puluerẽ, piicito ex hærba quã vocãt Solesequiã. Dioscorides Pẽtedactylũ appellat ptẽ vnam supra stãni sic fusi partes sex Argentũ erit & colore & duritie ꝓbatũ. Argentũ uiuũ hoc mõ cõgelabis. Hui⁹ pondo stãni modo supradicto purgati libris trib⁹ admisceto: sulphuris mũdi vnciã: totidẽq; salis armonici rursus cõmisceto. Deinde succi Asphodeli selibrã sil' cũ vncia succi phlomi quẽ tassũ barbassũ vocãt: ac totidẽ sulphuris adiicito: mixtaq; oĩa in pila vitrea locato ita plena ne euaporet: aliter frangeret: deide luto sapię vocato digitis quattuor crasso circũlinito: deinde siccato: ac demũ in plũbo fuso duos naturales dies positũ finito: postremo extractũ: argẽtũ firmissimũ & examine ꝓbatũ hẽbis. Est. n. lutũ id ex creta cũ setis bibulis & pãni lana de tonsa cõmixta fartũ adeo firmũ: vt ne igne quidẽ absumat. Rursus stannũ: æs: ferrũ hoc modo purgabis: Sumito salis alcali: cineris catenię. id. n. gen⁹ est põpholicis: æquas partes & ex aceto vehementi supra marmur diligẽter molito: deinde acetũ colato: & in hoc postea stãnũ quges fusũ lauato: æris autẽ aut ferri laminas ignitas extinguito: optime purgabunt. Sed & ferrũ qđ ostẽti loca cõflatũ in statuam olim a Glauco Chio Pausanias memorat: cœperũt ꝓximis annis apud Melitã Sicilię insulã: q̃ nũc Malta dicit vbi & cotonũ nascit: rursus cõflare id ostẽdit captiuus ac nobilis Turca in fornacib⁹ follib⁹. xxxiiii. horarũ spatio excitatis: puluere quodã adhibito. Ex argẽto autẽ viuo plura cõficiunt: Solimatũ: Cinnabari: Sal armonicũ addito alumine & nitro. Sal alcalis vero ex hęrba fit cõbusta: ex qua simul & harena flaua vitrũ cõficiunt. De Chrysocolla auri glutino fossitia & factitia supra narraui: est. n. ea quã nunc boracẽ vocãt. Nitrũ etiã factitiũ ex terra fit humano lotio seu porcino macerata: igneq; despumata. Aqua quoq; ex vino per ignẽ expressa ad multa vtilis: quã ardentẽ vocãt: post Plyniũ reperta videt. Musicæ cui superi⁹ rationẽ cęlestẽ accõmodauit: Ton⁹ pars est: is ad diastemata refert planetaꝝ: nã cxx. M. stad. dicũt esse quẽlibet: id est milliaria. xv. M. dcxxv. qđ est spaciũ a terra ad lunã: a luna ad mercuriũ semitonũ dicũt. Inde ad venerẽ tantũdẽ. Inde ad solẽ tonũ & semis. Inde ad martẽ tonũ: inde ad louẽ semitonũ: inde ad Saturnũ tantũdẽ: ab eo autẽ ad polũ toni duo & semis. A terra igit ad polũ stadia. Dcccl xxv. M. i. milliaria. cix. M. ccclxxv. Sunt & q̃liter hanc rationẽ subducant: vt supra in astrologia memoraui.

Auripigmentum

Sp t l pa

Argentum viuum congelandi mod s

Melitã nũc Malta. b

Sal cõmũe.

Sal armoniacum

Sal alcalis

Chrysocolla

Nitrum.

Finis Commentariorꝝ Vrbanorꝝ duodequadraginta: iuuante deo ac domino nostro Iesu Christo: in quorũ apographis: q̃ antigraphũ indocti manu fuerit exscriptũ: auctor multa desiderat. Ante oĩa vero siqd imprudenter qđ ad rem minime ptineat: vsq̃ sit ausus: veniã petit: ac sacro ecclesiæ senatusco̅sulto permittit.

In ædibus Ascensianis ad kalendas Iulias: Anno Salutis nostrę. M. D. XI.

Xenophontis Oeconomicus.

R. Volaterranus Titę Minutię Salutem

Economicum Xenophontis olim a Cicerone conuersum: vti plane Columella & noster Hieronymus indicãt: si ab iniuria fati puidentia vindicasset meo rursus labori cõsuluisset: in quo quũ ego velut ignobilia reliqua cãpo feracissimo successerim: ita sum conatus in eo vertendo: vt lectoꝝ potius vtilitati q̃ ppriç studerẽ ambitioni. Nã quum res tota in dialogo sit: ac more Platonis ambagibus & periodis distrahat: sic me accommodaui: vt quũ nihil ex eo sententiarũ desideret: verboꝝ haud ad rem magnopere ptinentiũ nõ nihil praeterirẽ: inter quę illa sunt. Inquã & inqt millies reperita. Ciceroni etiã (vt palã est) euitata: q̃ vti nostris fastidiũ sic atticis gfam pariunt & leporẽ. Hunc igitur mea Minutia tibi dedico quę nunc in tuscis rem curas cõmunẽ: vt mulierẽ fortẽ quã sacręcõcinnãt litterę ex hoc libello diligẽtius agas: & quanq̃ętas iam sera sarcinulas colligere: tum ex tumultu receptui canere ad excolendã maximã nostri partẽ expostulat. Matronę tñ prudẽtis officiũ ex huius etiã pceptis philosophi ab re non fuerit: non tam tibi q̃ aliis haurire. nñę pſertim lucill: vt et ipsa si generũ nobis qualẽ optare fas est: deus obtulerit: possit ex equo cũ viro ac reliqua familia viuere. Si aũt diuinior ei via cœlitus ostendat. hęc nihilominus nosse inter animi bona collocare.

Socrates. Critobulus. Ischomachus.

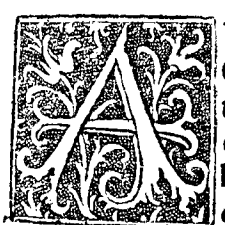

Vdiui Socratẽ de Oeconomia qñq; talia differentẽ. Dic inqt o Critobule Oeconomię ne scĩæ nomẽ sit veluti medicina: aut Aeraria: seu etiã architectura? CRI. Mihi pfecto videt. SO. An ne harũ artiũ sic Oeconomię officiũ esse aliqd dicere possum⁹? CRI. Sane. Nã & Oeconomi boni esse puto bene regere ppriã domũ. SO. Quid si alienã curet an nõ vti suã curabit recte: & quẽadmodũ Architecturę sciẽs eque alii atq; sibi artẽ exercebit eadem rõne & Oeconomus? CRI. Mihi quoq; videt. So. Igitur huiuscemõi artis perit⁹. si nequaq̃ cõtingat eũ eẽ diuitẽ. haud aliter alienã poterit regere domũ q̃ qui mercede ędificat CRI. Vtiais. Et mercedẽ pfecto ferret admodũ magnã qui circa id oĩa diligẽter administret: rem augẽdo alienã. SO. Sed quęso domũ qdnã putas eẽ an qui tm̃ intra sint seu etiã extra illam: quęcũq; vsq̃ possidem⁹? eius erũt rõnis? CRI. Nępe ita est: etsi nihil in eadẽ ciuitate habuerit quęuis aut vbiuis possessa ad domũ ptinebũt. SO. Ergo & inimicos possidebũt aliq. CRI. Certe & plurimos nõnulli. SO. An Inimici inter possessiones cõputãdi? CRI. Ridiculum sigs auxerit inimicos: Insup ea de cã mercedẽ ferat. SO. Neq; mirũ. Nã & nobis ab initio videbat: haud aliud eẽ domus q̃ possessio. CRI. Sane. Sed bonũ sigs nõ malũ possederit SO. Videris ergo possessionẽ qd cuiq; sit vtile appellare. CRI. Eqdẽ. Nãq; damnũ potiusq̃ opes qd officit exĩstimo. SO. Num qui equũ mercabit vtilitatis gfa qua forte exciderit: inter opes equũ putabit. CRI. Minime. Si bonũ est opes. SO. Neq; terra cultori hoc modo inter vtilia: qui damnũ in ea fecerit. CRI. Profecto sic est. Cum terra q̃ alere debuerat adfligit. SO. Neq; itẽ oues sigs vti nesciat opes erũt. CRI. Sane. SO. Vt videris q̃ tantũ iuuãt nõ quę nocent opes eẽ adseueras. CRI. Nępe. SO. Oĩa igitur hęc sigs vti sciuerit opes erũt: nesciẽtibus nequaq̃ haud aliter q̃ tibiæ earũ vsus ignaro q̃ veluti lapides inutiles possidẽti fuerint nisi eas inflauerit. CRI. Ego quoq; idẽ sentio Tibias tm̃ possidẽtibus neq; inflatib⁹: aut eas venundãtibus nõ eẽ inter opes: ex inflatis vero & diuẽditis secus euenire. SO. Sigs tñ vendere sciuerit: si aũt ignorauerit neq; venditę inter vtilia (vti pauloante dicebas) censeri debent. CRI. Plane id videris insinuare: vt neq; argentũ vtile sit nesciẽtib⁹ vti. SO. Nępe secũdum tuã rationẽ opes hæ tm̃ vnde qs pficit exĩstimãdę. Sigs igitur argẽto hoc mõ vtat: vt scortũ amat. Cuius gfa corpus pariter & animũ domũ quoq; ipsam pessundet: quonãmodo huic argẽtũ fuerit vtile? CRI. Nequaq̃. Nisi forte hyoscyamũ vtile putauerim⁹: quo vescẽtes attoniti fiunt. SO. Pecunia ergo nisi bñ vtamur pcul hñda est. De amicis vero qd sentis inter pcipua eos censeo cõmorãdos: vel bubus potiora: qppe cũ vtiliores sint: mõ his etiam vtamur recte. CRI. Et inimici quoq; ista rõne sigs ex his vtilitatẽ ceperit inter opes adnumerãdi. SO. Ita prorsus videt. CRI. Putas ne legitime fieri posse: vt ita cũ inimicis agat vt ex eis aliqd iuuari possimus. SO. Oĩno. Etem̃ Critobule videre licet multas priuator̃ domus ob bellũ auctas: multas ob Tyrannidẽ. CRI. Hęc mihi pulchre narrari vident. Sed & illud sępius apparet: quod videre licet: nõnullos qbusdã pditos artibus vnde domus augen-

dæ facile occasionē hēre possent si velint. In eisdē se minime exercere. Quare neq; possessionem neq; vtile quicq̄ eos obtinere opinabimur. SO. De seruis nunc adeo mihi videris dicere. CRI. Neutiq̄. Sed de quibusdā qui orti bono genere videnť: quos ego & bellicis & ciuilibus virtutib⁹ idoneos aīaduerto: quās tamē exercere nolint: haud alia puto de causa q̄ vt dños nō habeāt. SO. Quonāmodo nō habeāt dños si et ipsi fœlicitatē eaq; sectari cupiētes: vnde sperent eis bona puenire a dominātibus tñ phibētur. CRI. Quosdā fortasse dicis qui suis ignoti dominis sunt. SO. At pfecto magnope clari idēq; flagitiosi (qui te minime latēt) si flagitiū putas ociū: mollitiē animi: negligentiā: adde his aleā: inutiles sodalitates aliaq; huiuscemodi q̄ tanq̄ domini specie voluptatis decipiūt. Temporis spacio demū deceptis nō quidē voluptates esse sed dolores apparē:: q̄ prohibēt illos in actionibus vtilibus versari. Alii vero nōnulli minime ab his prohibenť: quin potius solertes in agēdo sunt: operamq; dant rei parandę ac vt redditus plures cōsequanť. Verū cupiditatib⁹ ac libidinibus dediti domos labefactāt. Horum igit alii quidē serui sunt gulę: alii luxurię: nōnulli temulentię: quidā etiā stultę cuiusdā ambitionis: aut impense vitiis addicti: ita tenenť ab eis do nec florente ętate sint vtilesq; rebus agendis: cū vero nō amplius vtiles statim ab eis deseruntť seq; deceptos esse sentiūt: cū ad senectutē tristē ac miserā pueniunt imbecilli. Quare aduersus ea o Critobule nō minus q̄ contra inimicos in bello p libertate pugnandū: quippe cum illi qñq; iustiores inueniantť captos ab se & modeste sępe viuere cogunt: & libertate sinunt vti. At huiuscemodi desinere nesciūt. vnaq; corpus animūq; ac domū eor̄ quos possident vsq; ad extremū inquināt. CRI. Iandudū satis de his a te audio Socrates: quor̄ memet vestigans abstinentē adeo cōperio: vt si me quoduis honeste augēdę rei gratia pcipias agere nihilosecius ab his quos tu dños vocitas impediar. Sed age cōsule qd optimū censes videmur ne ambo tibi satis diuites nihilo pterea egere! SO. Minime: ego qdē (si de me loqueris) minime inq̄ video egere dū mihi qd habeo sat est. Tu vero contra visus Critobule: quapropter valde me miseret tui. Ridens Critobulus. Dic inqt o Socrates quanti nā putas tua venirent! SO. Ego quidē existimauerim bonū nact⁹ emptorem mea oīa cum ipsa domo quinq; tantū Minas. Tua vero mihi satis exploratū plus centies illis venire posset. CRI. Cū hoc no ueris te nō ais egere! Mei aūt te miseret. SO. Quid mirū cū hęc tantula mihi sint satis. Tuæ vero dignitati viuēdiq; institituto: vel si ter tantū adieceris minime suffectura concesserim. CRI. Quonāmodo! SO. Primū quidē puto te multa ac magna diis sacrificare oportere: qui partes tuas tueanť. Deinde hospites plurimos magnifice excipe. tum ciues ad prandiū inuitare: Hosq; beneficiis demereri si suffragiis & fautorib⁹ vacuū eē nō cupis. Audio quoq; ciuitatē iandudū tibi equor̄: ludor̄. pręterea Gymnasiarcharū & pfecturarū etsi bellū ingruerit Trierarchiarū sumptus vix tibi tolerabiles imperantē: quib⁹ si paulomin⁹ suppediatabis: haud aliter ab Athenienſib⁹ q̄ publica explicasse putaberis. Ad hęc quoq; aīaduerto te facultatibus abundare putantē luxurię deditū ac in re parāda minime diligentē: quę causa est vt tibi timeā ne quid indignū patiaris: aut in egestatē peruenias. Mihi aūt siquid opus fuerit scio te nō latere adfuturos qui vel tantulū ministrātes meū lautissime victū efficiēt. Tu vero quos amicos esse putas: etsi plura in ordine suo lautioraq; tua supellectile domi retineant. sectabunť tamen vt aliqd a te recepturi. CRI. Ego Socrates quę affers nō ausim vllo modo refellere. Quin potius monstra viā qua maxime miser nō fiam. SO. Ne tu mirū nūc loqueris qui me pauloante pauptatē iactantē tanq̄ insanū ridebas: nec prius desiteris q̄ fateri coegeris centuplo te minus possidere nunc pcipere iubes: atq; ostēdere: qua nā ingressurus nō egeas. CRI. Video nempe (vt tu plane docuisti) viā vnā crescēdę rei ex tenuitate pficisci. Multo spero magis ex copia in diuitias etiā pauciores te monstrāte peruenire. SO. Nō equidē reminiscere quę nuper disseruisti. Cum mihi nec refellendi potestatē fecisti adfirmās neq; equos aut oues aut argentū (Sunt em̄ ab huiuscemodi rebus puentus) Inter vtilia minime fore his qui nescirēt illis vti. Me igitur quomodo putas illor̄ vsus pręcepta tenere quibus ab initio caruī! CRI. At mihi videbať vt q̄uis pecunia quis careret. posse tamē Oeconomię scientiā retinere. quid ergo te phibet quominus hęc pręstes! SO. Sane qd prohiberet tibi as inflare cupientē: qui nec ipse tibias haberet nec alius monstraret: eadē ratione circa Oeconomiam me habeo: vt neq; ipse pecuniā tanq̄ instrumenta possideā: neq; quisq̄ vnq̄ eam regere docuerit. Me tñ monstrare cogis: vide quęso ne id tuo periculo fiat. Atq; vti solent primum discētes musici cytharā obterere. Ita & ego nunc potissime Oeconomiā discens tuā

Contra voluptatem.

obteram domũ. CRI. Palam Socrates ſandudũ video te ſubterfugere ne tuã ad hanc rem ne ceſſariã mihi diſciplinã conferas. SO. Nõ eqdem Critobule. Quin oĩa libenter tibi enarrauerim: ſed accidit vt ſi a me ignem aut aquã nõ habẽte forte popoſceris: locumq; vnde haurias oſtendã: ſiue etiã pro muſica ediſcẽda nos adeuntẽ ad peritiores te mittã iure id quidẽ facere videar. Nunc vero idem imitari cupientẽ: quid eſt qd̃ quẽri poſſis? CRI. Nihil iure o Socrates. SO. Quę igitur a me requiris ꝓculdubio ab aliis quos tibi monſtrauero ꝓſtantioribus adſequeris. Etenim fateor ſemp mihi curę fuiſſe quid in quaq; re viri in ciuitate florerẽt inueſtigare. Cumq; viderẽ ex eiſdẽ actionib⁹ alios diuites, alios quidẽ paupes, profecto ſum admiratus: nec temere factũ putaui: eamq; rem dignã perſcrutatione duxi: cumq; indagarẽ: reperi hos negligẽtius Oeconomiã tractãtes ſocordię ſuę pœnas dare. Illis vero qui eſſent diligẽtiores fœlicius oĩa ſuccedere. Per quorũ ꝓcepta proficere poteris: ac (niſi deus obſtat) rem familiarẽ magnope augere. CRI. Nõ profecto effugies hodie prius q̃ qd̃ receperis ꝓeſtes. SO. Quid ſi oſtendam multa pecunia inutiles domos exędificaſſe, alios vero longe minore maxime commodas: videar ne tibi vnum Oeconomiæ op⁹ haud contemnendum adferre? CRI. Sane. SO. Quid ſi deinde ſubiiciã multos copioſiorẽ ſupellectilẽ q; eam nõ ordine diſponãt in promptu nõ habere: ꝓptereaq; & domos & ſeruos adfici ſępe triſtitia: quoſdam vero longe minorẽ: eamq; vſui paratiſſimã obtinere. CRI. Quid eſſe in cauſa putas q; forte hi quodlibet nõ aĩaduertendo qualibet proiiciũt. Illi vero ordine collocant. SO. Iſtuc profecto. CRI. Nunc primũ aliquid Oeconomię paulatim attingis. SO. Quid ſi monſtrauero item alibi ſeruos quanq̃ (vt ita dicã) vinctos effugere: alios ſolutos ſpõte oĩa exequẽtes: nonne & hoc egregiũ huius diſciplinę? CRI. Magnopere. SO. Sed & circa agriculturã quoſdam excidere fructib⁹ nõnullos mire ꝓficere. CRI. Erogant fortaſſe nõ ſolũ in his q̃ nõ oportet ſed quę dãno ſunt ipſi & domui. SOo. Sunt ꝓfecto quidã (vt ais) huiuſmodi. At ego de his loquor qui quanq̃ ſe rei intentos eſſe ac agrum colere dicant in victus anguſtia verſant. CRI. Quid dices hoc eſſe. SO. Ego te ad hos ducã tu tantũ ſpectando diſces. CRI. Equidẽ ſi poſſim. SO. Oportet te ſpectantẽ periclitari ſi didiceris. CRI. Ego em̃ te qſq; animaduerti bene mane ad ſpectandas comœdias ꝓperantẽ: meq; ſimul ire adhortantẽ ad huiuſcemodi vero ſpectaculũ nunq̃ vocaſti. Itaq; videor tibi ridiculus ſocrates. SO. Ego ſane tibi multo magis videor. Si poſſim eos mõſtrare qui ex arte equeſtri male rẽ gerãt: qui itẽ quęſtũ haud modicũ faciũt. CRI. Hos ego ambos cũ videã nihilo tñ auctior fio. SO. Spectas igitur eos quemadmodũ Tragœdos & Comœdos nõ vti poeta fias: ſed vt aliquid audias qd̃ tibi voluptatẽ adferat. Verum hęc recte fortaſſe habent: vbi poeta minime vis fieri. At coactus equeſtrem facere artem nõ ſtultus fortaſſe videbere ſi des operã: vt artis eius nõ ſis ignarus: quæ pręſertim & ad mercaturã faciat. CRI. Equos domare me iubes? SO. Haud aliter profecto: q̃ agri cauſa colonos a pueris emere. Sunt em̃ quędã cũ equorũ tũ hoĩm gentes ſtatim vtiles ab infantia quę ſe cõtinuo meliores reddunt. Sed & habeo maritos mõſtrare: qui adeo viris obſequẽtes ſunt vt cõmunis domus vtilitatẽ reſpiciãt, plures vero agendo perperã obterãt CRI. In hoc genere quęſo Socrates vtros accuſabimus virũ an vxorẽ? SO. Ouis nãq; morbidę: ad opilionẽ & equi ſtrigoſioris culpã ad equitẽ referemus: Matrona ſi a cõiuge admonita improbe egerit: haud extra cauſam erit. Si vero per viri indulgentiã peccauerit nõ tam ipſa q̃ vir accuſabit. Oĩno qui ſimul in vna viuimus domo chari inuicẽ & monitores eſſe debemus: eſt ne inter officia cui plus adhibeas curę q̃ vxori? CRI. Nulli profecto. SO. Eſt quo cum minus ſępe diſſeras? CRI. Nemo vel pauci admodũ. SO. Duxiſti tenerã & quę minimũ quoad fieri potuit & viderit & audiuerit. CRI. Maxime. Igitur mirabilius videri debet eam aliqd eorũ quę aut agere aut dicere ſit fas ſcire q̃ ignorare. CRI. Quibus bonas ais eſſe vxores ipſi puto viri erudiere SO. Nihil em̃ cõſiderare valẽt. Neq; tibi pono Aſpaſiã alterã quę ſapientius q̃ ego cuncta præcipiat. Exiſtimo enim probam coniugẽ ſociam domus eſſe magnumq; momentũ ad viri fœlicitatẽ. Ipſam porro ſubſtantiã virorum opera videmus augeri: abſumi plerũq; ſumptibus mulierũ: Bene igitur huiuſcemodi habẽtibus res creſcit: male aũt ſecus euenit: Sed & alias artes earũq; factores poſſem nunc in mediũ adferre: ac declarare ſi neceſſe putaueris. CRI. Quid cunctaꝝ opus reminiſci? neq; puto licet eas oĩs attingere: aut perfectos in eis viros reperire. Sed quę tantũ optime mihiq; potiſſime cõuenire videantur: has nunc earumq; profeſſores oſtende. SO. Pulchre tu quidem Critobule. Nam quę vocantur Mechanicę abiectę omnino ſunt ac iure a plerisq; improbantur. Quippe quæ cor-

De vxorib⁹

Vitupatio Mechanicarum.

pora exercentiũ atterãt: tum adsidere hoĩes atq; vmbratiles esse cogant. Nõnullæ vero ex eis totos dies igni incubare cõpellant. Eneruatis deinde labore mẽbris necesse & aĩos debilitari: ac quodãmodo ægrotare. Prẽterea huiuscemodi viri vix satis cõmode cũ amicis tum reip. vacare possunt: vidẽturq; quodãmodo patriç desertores cũ in singulis ciuitatibus maxime vbi bellũ viget eos errare cõtingat. Quapropter ciuiũ nemini fas illa attingere. CRI. Mihi sis auctor quã potissimã sequar o Socrates. SO. Regem Persarũ in hoc genere nõ dedignabimur imitari. Is em̃ inter pulcherrima ac necessaria studia Agriculturã & militiã duxit ambasq; mire absoluit. CRI. Mirum. Sed putas tantũ ne ei a bellis ocium fuisse: vt agro quoq; intenderet? SO. Facile cõsiderabimus quas aĩo curas gesserit: si quę solerter & impigre administrauerit palã fiant. Primũ circa res bellicas fatemur hęc illi curę fuisse: vt ex oĩbus quas recepisset gentibus pfectos cõstitueret: hisq; imparet alimenta distribui egtibus sagiptariis funditotibus Scutigerulis. Ex his qui idonei forẽt impio cęteris pficeret: & si in bello inimici ingruerẽt loco adesse pterq; in artibus custodes nutrire solebat psidiis cibum prębebat: pfectus illis dicatus. Rex ipe quotãnis lustrabat exercitũ stipẽdiarioq; aliorumq; quibus arma sumere iusserat: eosq; simul oĩs prẽter illos qui arcibus pẽssent. vbi colloquiũ cogere vocabat. Propinquos ipse regebat populos remotiores pfidos administrabat pfides. E suis vero Centurionibus Satrapisve aut Prẽfectis si quos vidisset numerũ eis militũ impatum implesse equisq; pterea & armis florẽtibus pparasse: hos magistratibus & muneribus euehebat. Quos vero aut impara negligere: aut turpes facere quæstus reppisset acriter castigatos abrogabat. Impio alios idoneos surrogabat. Hęc igit opera eius bellica q̃ mihi diligẽter custodire visus est. Regionũ deinde nõ minor ei cura quas adire poterat ipse pbabat. Ad cęteras exploratũ certos mittebat inter quas vbi forte compisset hoĩbus frequentem agros in ea cultos arboribusq; cõsitos ac fructibus vberes pmouere pfectos eoq; locoq; eisq; alias terras insup curãdas tradere. Tum donis & aliis monumẽtis ornare. Qui vero p secordiã infrequentẽ colonis puinciã traditã habuissent eos grauiter mulctatos magistratu abrogare solebat. Hęc agenti nõ minus interea studiũ aderat: vt a Ciuibus agriculturæ cęterarũq; artiũ industria exerceret q̃ a psidiis custodia teneret. Quibus duo magistratus ab eo mittebant. Quoq; alter ciuibus atq; artibus a qbus censum duplicẽ exigit. Alter vero militibus pręest qui si forte p ignauiã minime det operã: vt in ciuitatibus studia pacis exerceri possint: ab altero ad iudiciũ accersit. Qui & item ipse si pter officiũ populos desidere quominus artes exerceant pmiserit a prefecto militũ accusat. Et certo dũ opifices aut agri colę vacãt: neq; psidia in populis nutrire neq; rursus exigere queunt. Vbi vero Satrapa mittitur: Is vtrisq; magistratibus impat. CRI. Si rex hęc obibat. Mirũ nõ minus agricolationis eum q̃ rei militaris cura teneri. SO. Sed & vbicũq; eum agere quocũqve diuertere contingeret ortos paradisosq; cõstituebat rebus oĩbus q̃ terra ferret ornatos ac refertos. In quibus ipse dum p anni tpus liceret plurimũ morari solitus erat. CRI. Necesse nempe fuerat eũ in his potissimũ agere locis q̃ eius maxime curã expeterẽt arbores aliaq; terrenascẽtia serẽdo.

Cyrus

SO. Dicunt pterea quãdo munera largiret primũ ad se vocatos milites monere solitũ parũ prodesse multa arare nisi qui ea tuerent adessent. Deide colonos q agris inuigilarẽt: vt frustra viribus vti & fortes esse liceret: sine hoq; auxilio: qui militibus alimẽta tribuerẽt: ostendere pfessus vtrosq; donatos esse oportere. Quod & fortibus solũ prępare: & prępantib9 suppetias ferre sit necessariũ. Dicitur & olim ipse rex vti pbatissimus cũ ad dona vtrosq; cõuocaret monstrare solitus se ab illis potius munera iure accipe oportere: qd & regionẽ posset optime ad colendũ prępare: & prępãtibus opem ad victũ pstare. CRI. Vti video haud minoris faciebat eos qui agrũ colerẽt q̃ qui bello deligerent. SO. Prorsus. Sed & eũ dũ vixit æqui seruãtissimũ fuisse cũ multa sint argumẽto: tũ illa pcipue. Dũ aduersus fratrẽ p regno certaret ab eo nullũ: a fratre vero plures ad eũ trãsfugisse cõstat. Illud demũ regię virtutis vel maximũ signũ: q ad eũ volũtarii pperarẽt in piculisq; cũ eo pisterẽt. p mortuo vero mortẽ oppetere nõ dubitarẽt. Circa cadauer ei9 ptinacissime dimicãdo pter vnũ arięũ: q̃ i sinistro cornu cõstiterit. Ad eundẽ dr quõdã Lysãder cũ donis missus a sociis belli vt ipe postea cui dã hospiti suo apd Megara retulit: deductusq; ab eo in padysũ quẽ sardib9 hẽbat cũ vidisset ordinẽ: elegãtiaq; arboq; in qncũcẽ positaq; Angulorũq; Symmetriã & ãbulationũ subsequẽtiũ ordinẽ sẽsisset admirat9 dixisse. Hęc me suspiciẽtẽ Cyre mlto mag[Magni admiratio me capit: qcũq; is fuerit: g tibi talia disposuerit. Cyr9 aũt aĩo lętat9 rndisse. Hęc egomet Ly

Cyrus.

De Cyro

Cyri disciplina.

ſander ordine quo vides diſpoſui vt facile cernere eſt: q̃ mea ſerui dextra. Tũc eũ Lyſander vt erat ornatus reſpiciẽs veſtiũq; fragrantiã ac ſumptus & armillarũ decorẽ ꝓtẽplat⁹ dixiſſe. Quid eſt qd̃ ais Cyre, Tuę ne hęc oĩa manus plãtauerũt? Ad hęc Cyrus. Admiraris Lyſander. Iuro per Meſthren me nũq; cũ p valitudinẽ licet prius prãdere ſolitũ q̃ aut bellicũ aliqd aut ruſticũ opus ſiue actionũ aliqd honeſtarũ qd̃ me magis moueat abſoluã. Ille deĩde hoc cęteris laudibus addidiſſe. Iure mihi videris Cyre beatus qui bon⁹ cũ ſis es etiã fœlix. Hęc tantũ narraui o Critobule vt plane intelligas agricolturã vel ab honeſtioríb⁹ magnopeq; potẽtibus poſſe recipi. Habet em̃ hęc diligẽtiã quandam & animi voluptatẽ. Inſup domus augmentũ exercitationẽq; corpis q̃tum homini libero fas eſt: ac fructibus quoq; ipſius partim victitam⁹: ptim deoꝝ aras extruimus: ptim quoq; ob coronamẽtoꝝ odorũq; oblectationem iucunditatẽ excipim⁹. fœtus alios nutriẽdo alios ꝓducẽdo. Sed & pecuariã agriculturę adnexã nemo dubitat vnde pſertim copia ſacrificii ad deos placandos ſuppeditat. Hęc cũ late ꝓbeat citra tñ mollitiẽ aut ſegnitiẽ prębet oparios multa patiẽtia & algoris & eſt⁹ vel nudos operi adſuefaciẽdo. Quapropter corpa vegetiora ac firmiora viribus reddit prętereq; impigros facit: & matutino ſurgere ꝓperareq; ad opus ſuadet. Enimuero ruri ſicut in ciuitate actiones: ſuis quęq; tpibus ingruũt. Deinde ſi patrię vſibus cum equo pręſto eẽ cupis hunc ager alere poterit. Si pedibus: robur ad hoc corporis ꝓſtat. Tum venationib⁹ inſudare hortat. Canib⁹ tibi copiã ac cęteris aĩalibus miniſtrat. Quę paſta nõ minus & ipa rus iuuant. Equo dñs mane in aruũ feſtinãs conſcẽdit aliqd nũciaturus ſeroq; redeũdi facultatem habet canes a fructuũ tum pecudũ vaſtatione ꝓbibẽt feras. In ſolitudine ac deſerta regione ſecuritatẽ ꝓſtant. Vnaq; cũ armis ad ferendũ dominis auxiliũ excitãt. Colonos eadẽ in medio fructus carpere ac certãtes currere ſubſilire iaculari inuitat. Quęnã ars validiores hoſes prębet: q̃ colẽtibus maiores gr̃as reddit aut auidos magis exſaturat aut hoſpites lautius excipit? Vbi ꝓbrumã caminus luculẽtior & calida lauacra cõmodiora. Per æſtum vero vmbris auriſq; morę dulciores vbi diis litaturis primitię decẽtiores aut dies feſti lętiores? Quę amãtior ſeruis: dulcior vxori: optatior filiis: gratior amicis: Mihi ꝓfecto mirum videatur: Si liber homo hac dulcius diligẽtia: aut lętius poſſeſſione: & ad vitã cõmodius inuenerit. Cęterũ hęc colonos ad iuſtitiã officiũq; acuit. Cũ belli tpe ab opis vacãtes aĩo atq; corpore valẽtes p hoſticũ niſi deus prohibeat ruunt p̃daſq; agunt: q̃ operũ loco victum prębeant. Nã tutius eo tpe armis q̃ ruſtico inſtrumento cibũ quærere. Inſtruit quoq; vti mutuam p̃ſtemus vtilitatẽ. Quippe cũ ad bellũ cõficiendũ: tum ad agrum colendũ hoĩbus eſt opus: alteraq; harũ artiũ alterã iuuat: ac ſimilitudine quadã inter ſe cõueniũt. Bonus agricola opas parere prõptas: vt dux milites compabit. Ille in bello fortiter agentes munerabit cedẽteſq; de loco plectet. Nec minus hic pecuniis caſtigationib⁹ adhortationibus vtetur. Enimuero ſpe bona nõ minus ſerui q̃ liberi mouent: multoq; interdũ magis vt ſponte pmaneant. Quamobrẽ pulchre ille quidẽ qui agriculturã aliarũ artiũ parentẽ atq; nutricẽ appellauit. Qua bene habẽte cętera valeant: neglecta vero terra mariq; iacent oĩa. CRI. Hæc quidẽ oĩa probe o Socrates. Sed circa agriculturã: haud facile cuncta cauere eſt. Nã & grãdines & glacies & imbres intẽpeſtiui rubigo & alia cõplura ſępe eueniunt vt q̃ ſumma ſint elaborata: & arte & diligẽtia euertãt. Tum armẽta tentata qñq; intereãt. SO. Puto te non ignorare deos rei ruſticę nõ minus q̃ militari p̃ſidere. At in bello vides pugnã inituros antea diis litare ſciſcitãtes ſacrificiis auguriiſq; qd opus. Itidẽ & in agro ſeruãdũ. Noſti em̃ ſapiẽtes viros p fructib⁹ pecoreq; omni placare ſolitos deos. CRI. Recte tu quidẽ mones oẽm a diis actionẽ potiſſimũ auſpicari oportere tanq̃ pacis ac belli ſtudiis impãtib⁹. Hoc igitur deinceps ſeruabim⁹. Tu perge vti cœpiſti reliqua hmõi diſciplinę enarrare. Nã & ego iandudũ audiẽs videor aliqd magis q̃ antea p̃ſpicere: quid victurus potiſſime faciundũ. SO. Quin potius repetamus q̃ ſupra diſſeruimus vt deinceps reliqua eodẽ quoad poſſumus ordine narrãda pariter ꝓbemus. CRI. Vt ais nõ mutuo ſermone vna adſentiẽdo ꝓcedere decet: haud aliter q̃ qui clara ratione pecuniã inter ſe tractãt. SO. Igitur ſciẽtię cuiuſdã Oeconomia nobis viſa eſt eaq; in augẽda domo cõſiſtere. Domus aũt quicqd poſſidebat̃ appellari Poſſeſſionẽ eẽ quãcũq; victui vtilẽ diximus: vtilia vero tantũ metiri: vt illis vti quis ſciret. Cunctas autem artes neq; pote quẽq̃ ſcire neq; ſane a republica probari quas vocant Mechanicas quæ corpora pariter & animum corrumpunt. Argumentum eius rei manifeſtum enarrauimus. Si quis hoſtibus regionem inuadentibus ex opificibus & colonis ſe-

Cyrus

Laus agricolturæ.

Epilogus ſuperiorũ.

paratim experiat vtri magis prẽsto adsint reip. An hi subtracti agris mœnia tuẽdo. Sic em̃ huiuscemodi gen⁹ hoim bello vtiles esse putam⁹. An illi mime pugnãtes operi qd qsq; edoctus fuerit adsidendo. Cęterũ homini honesto ac bono culturã maxime cõuenire adfirmauimus. Vnde ad victũ necessaria nobis affatim suppeterẽt. Ipsius aũt opus haud cognitu difficile: factu delectabile: corpibus salubre. Iucundũ amicis minime negociũ creans quin et amicis & patrię vacare pariter queat. Videbatur insup & extra munimẽta munitos reddere victũ suppeditãdo & colonos nutriẽdo ob quã rem hæc priuata industria & honestos hoies & reip. redderet amãtissimos. CRI. Iandudũ Socrates per te intelligo dulcissimũ atq; pulcherrimũ vitę genus videri. Quod aũt te docere receperas ex ea multos proficere plurimos damna facere hoc potissimũ rogo: quippe qui cupiã quę ad hãc rem faciũt edisscere vt inde incõmoda possim euitare. SO. Quid si enarrẽ ab Initio quẽadmodũ sum olim cõgressus cũ viro qui mihi vnus visus est ex his qui iure nomẽ hoc honesti atq; boni viri adsequũtur. CRI. Libenter eqdem audiuerim. Nã & ego quoq; tali noie dignari exopto. So. Dicã nẽ pe quonã modo in ipsius venerim meditationẽ. Bonos em̃ Architectos bonos item Fabros ærarios pictores statuarios alios q; huiuscemodi ex eorũ opibus breui tpe perspexi ac probaui. Vir aũt qui honestus atq; bonus vocaret perscrutatus sum quidnã potissimũ ageret quamobrẽ hoc sibi merito nomẽ vsurparet: ac primũ sum periclitatus si quẽ aspicerẽ honestum hunc & bonũ etiã inuenirẽ: q̃ me ratio longe fefellit. Nã & quosdã specie honestos improbos tñ aio animaduerti. Atq; his missis cũ audirẽ Ischomachũ pręterois hoc noie insignem esse statui mecũ ipse hunc oino adire. Cũq; illũ in Iouis Eleutherii porticu sedẽtem conspicerẽ quãdo mihi vacare visus est: ppius accedẽs: Quid inquã Ischomache hic desides minime solitus cessare! Nã te sępe in foro video: aut agentẽ plurima aut certe minimũ vacantẽ. IS. Nõ profecto nũc quoq; videres nisi hic hospites expectarẽ. SO. Quãdo igitur nihil huiusmodi agis per deos vbi morã trahis! Quid rerũ geris! cupio prorsus audire qdnã potissimũ agendo honestus ac bonus vociteris pśertim cũ domi nõ maneas: nec talis habitu corporis videaris. At ille ridere atq; in ea appellatione lętari visus ait. IS. An vocent me hoc noie qui tecũ loquunt! haud satis scio hoc tantũ scio ad Collationẽ Trierarchię vl ludorũ nomenclator me tantũ Ischomachũ: ex patre vocat. Ego aũt Socrates vt ais nequa q̃ intus moror q; rei familiaris curã vxor est idonea susciperę. SO. Hoc a te libẽter audierim. Tu ne erudieris eã: an a parẽtibus edoctã acceperis vt q̃ ad eam ptinent regere sciret. IS. Quomodo doctã accepissem quã Quinq; & decẽ vix natã Annos duxerim ętatẽq; præteritam oẽm sub cura maxima fuerit vt q̃ minimũ videret: q̃ minimum audiret aut loqueretur. Satisq; habuerim si tantũ Lanã colũq; accipiat vestẽ cõmonstret ancillis opera diuidere sciat. Tum circa ventrẽ pulchre instituta queris magnũ Socrates mulieris ornamẽtũ videtur. SO. Reliqua tu monstrasti. IS. Minime Sed diis sacrificaui ac Ioui vt me quicunq; optima vtriq; forent edocere cõtingeret: illã vero discere. SO. Et Coniunx hęc tecũ vouit. IS. Profecto. Nã multa illis per vota pmisisse vt qualẽ esse oporteret euaderet: illud imprimis est argumẽto q; pręcepta minime neglexerit. SO. Eloquere quęso Ischomache qd prius cœperis edocere. Namq; ego te hmõi narrantẽ libẽtius audiuerim: q̃ si Gymnicum aut equestre aliquod pulcherrimũ certamẽ recenseres. IS. Cũ primũ mihi potestas cũ ea colloquendi fuit hoc modo sum eã percuntatus. Dic vxor nosti quãobrẽ te ceperim: tuiq; te mihi parẽtes locarũt: puto scias vti simul cubaremus: societatẽq; mutuã optimãq; & domus et liberorũ iniremus. Cũ ego te probauerim meq; parẽtes tui: q̃tum deprendi licuit: liberos si deus dederit in mediũ cõsulemus: quo pacto erudire debeamus: qppe qui cõmunem nobis felicitatẽ allaturi sunt ac emeritis iam & senescẽtibus alimẽta prębituri. Interea domus hęc vtriq; cõmunis erit. Ego tibi quęcũq; sunt intus prodidi. Tu itẽ tecũ allata in eadem collocasti. Illud nequaq̃ cõputari oportet vter plura in mediũ cõtulerit. Sed vter potius socius melior. Is demũ plura attulerit. Ad hęc o Socrates qd respõderit ego tecũ disserам. Quęnã meę vires inqt! Tuę istę sunt ptes: meę tantũ vt mater olim mõstrauit seruare modestiã. At me inquã pater itidẽ docuit: verũ modestorũ & viri & fœminę fuerit rem familiarẽ cõtinuo reddere meliorẽ: ac aliis iustę partis facultatibus augere. Tũc illa putas ne inquit me adeo quoduis agendo domũ augere oportere. Ea dũtaxat inquã q̃ dii te iubent et leges collaudãt agere ea tandẽ optima eẽ censeo. Quęnã sũt huiuscemodi inqt illa. Haud ego inquã paruo existimãda. Si nõ paruo existimas Apis officiũ q̃ cęterarũ operi præsideat

Qui honesti & boni appellant.

Ischomachus.

in aluearib⁹. Mihi pfecto videt deos ipos mlta qdē sapiētissime tū pserti iugū hoc istituisse Primū qdē ne aiantiū gña deficerēt. Deide vt hērem⁹ a qbus nra senect⁹ aleret. Cūq; morta liū vita nō vt cęterorū aialiū sub Dio sed sub tecto ducat opz sub dio pcurare quorū adminiculo futuroq; hoim vsui sub tecto cōsulat. hmōi sūt. Noualia: arbores: semētes: pascua ex his necessaria victui pueniūt: qbus i domū relatis fuatorē adhibere fas est: q maxīe is fuerit quē sub tecto res agere decet. Tecto indigēt infātiū nutritio fructuū segetes vestitūq; e lana cōtext⁹. Q m vero vtraq; hęc & extra & itra domū diligētiā expetūt mihi videt de⁹ naturā mulieris ad curā int⁹ suscipiēdā i lucē ptulisse: molliorēq; corpe vt itra parietes officiū obiret. At viri corp⁹ aimq; frigora est⁹ itinera expeditiōes facile tolerare ? istituisse. Quappter illi foris res agēdas delegasse. Rursus illas ob infātiū curā maiore erga liberos charitate tū ad custodiēda q a viris parta eēnt metu vehemētiore q reb⁹ asseruādis vtilis foret pditas eē voluit. Viro insup cui tueri extranea facta incūbit ac oppugnāti resistere maiorē addidit audaciā. Memoriā vero ac diligētiā parē: atq; in medio posuit qua p suo qsq; officio cū dando tū accipiēdo vsurus esset. Eadē ratione & abstinēdi ab his q oporteat rebus vtriusq; facultatē æque cōcessit. Qui vero pbatior hic longe meliora ad cōiugē adferet. Quas igitur ob res cū hoim natura vtriq; nō sufficiat officio ea potissimū cā inter se matrimonio deiuncti sunt sibi inuicē hoc pacto vtiles vt qd alteri deesset alter suppediteret. Hęc nos vxor decet considerare vt suas qsq; ptes q optime absoluamus. Deus ite vxorē pulchriorē cōdidit: vt formā cū pudicitia se domi cōtinendo tueret. Virū torosiorē vt extra magis ageret edidit. Si qs aūt huius ordinis aduersus ierit: aut viri ptes vxor seu vir vxoris pegerit vltorē se sentiet habiturū deū: qui apū exēplū nobis añ oc̄los posuit: quoq; dux haud absīle huiuscemōi officio: qd subituri sum⁹ exseq videt. Nā qd illa in Alueari exercet nobis mun⁹ incūbit. Illa quidē in ocio cē apes nō sinit sed q̄s oportet ad op⁹ extra mittit: iportataq; ab eis excipit ac seruat donec tps vsus veniat: q̄ eque oībus diuidit. Intus fauis ineubātib⁹ ipa p̄sidet: vt pulchre ac celeriter cōficiant. Partus vti nutriant curat: quos iā adultos operiq; aptos viderit alio trāsmutat ac tanq̄ i colonias cū Duce mittit. Me quoq; inqt vxor talia pagere necesse. Necesse prsus inq̄ ego te domi manērē suis officia distribuere: ac eos q op⁹ extra facturi sūt emittere: aliis vero intus ipam p̄sidere: ac illata recipe. Quęq; ex his esu absumi opz partiri Quę aūt asseruāda cōdere ac puidere ne q̄ Annū durare debēt vno mēse absumant. Cū lana domū ferēt curādū vti vestes fuitiis cōficiant vt triticū cęteręq; segetes ac legumīa p ba sint vsui ac facile mādi possint. Sed vnū pter cętera tibi suandū qd plus gratię sit habiturū: Seruos videlicet cū in morbos inciderit curare vti curent recte. Per Iouē inqt vxor vera mones si illi gram habituri sint: ac ppterea magis bñuolētes. At pfecto inquā ego Apū dux quē mō dixim⁹: haud alia de cā q̄ ob hāc curam a suis tātope diligit. Vt quocūq; abscedat eū oc̄s subsequant: nūmeq; deserēdū putēt. Mirer illa inqt si nō magl ad te ptinet exēplum apis q̄ ad me. Nā & mea domi custodia operūq; distributio ridicula prsus videat: nisi tu cures vti domū aliqd iporteт. Ridicula & ego inquā mea fuerit iportatio nisi fuerit q eā cōseruet. An ignoras q fractis doliis dñr haurire q̄ frustra laborēt i quāta ve sint miseria! Miseri pfecto inqt illa si hoc agūt. Sed & alia inq̄ ego sunt tibi in hoc gñe ediscēda pcepta. Quoties lanę ac telę nesciētē famulā accepis si eā erudieris: altero tāto faciesvalētiorē. Si itē ministerii nesciētē: artē ministrandi docueris pluris existimatā possidebis. Quoties modestos atq; vtiles nacta fueris his benigne facies. Cōtra vero ignauos plectes. Oīno illd mihi iucūdissimū fuerit si me ipa melior apparebis ac me mīstrū quodā mō tuū facies nec id verebere: vt p ætatē vilior domi habearis: Sed ita tibi psuade: q mō fida mihi liberisq; nr̄is appareas q̄to senior tāto honoratior domi fueris. Eñuero pulchra itēq; bona nō ex ipsa tm̄ specie aut forma q̄tum ex virtute metiri ac spectare licet. Hęc & his sil'ia Socrates meīni me cū primū licuit cū vxore disseruisse. SO. Nosti vt diligētiorē ppterea reddideris. IS. Per Iouē aīaduerti verecūdia q̄dā ex ore adfectā vbi eā pupugi accusādo iportata domū male custodire. Cūq; mœstā aliq̄tulū cōspicerē nec hēre satis qd respōderet. Quid inquā subtristis es vxor Q d forte te accuso! Sz scito multo tristiorē eē pauptatē q̄ quoq; indiget vsus: nō hz pserti si q̄rat qd olim hūeris magl q̄ si abitio nū q̄ ? sueueris q̄rere qd nō hēas. Sz hui⁹ me mali cām eē fateor q nō ordinē semel ? stituisti: quo singl'a cōdi oporteret. Vt videas vbi q̄q; locādavñ pmēda sint Nihil o Cōiūx i reb⁹ hūanis ē ordie p̄stātior nihil vtili⁹ qd̄ Choro maxīe cernit: q cū ex hoīb⁹ cōstet si temere īplicet atq; ? sistat turbationē videas iiucūdā mīmeq; spectatiōe dignā. Cū vero & loquētiū ? cēt⁹ & ? sistētiū ordo rñdeat digna res videri spectariq;. Eadē & exercit⁹ rō cū cōsuse icedūt iumētū armiger grauis armata leuisq; equ⁹: curr⁹ alter alti erit ipedimēto

Matrimoni um quare i stitutum

Matronę of ficium

Apū exēplū ad frugalitatem.

Serui quomō tractandi.

Ordis laus et vtilitas.

Qui tarde ꝓgredīt currentē: ſtantē currus: iumēta equitē: grauis armatura leuē adſicient incōmodo. Quomodo aūt pugnā inibunt: ſi quibus neceſſe fugere perſequētes. Hi potiſſimum terga dantes: opprimāt ſubſequentiū arma. Ex quo lętitiā hoſtibus: ſuis vero triſtitiam pariant! At ordinata militia quē nō oblectat! Vniuerſos armatos ordine veniētes aſpicere equites: Parte alia peltatos ſagiptarios: Fundatores ſuis quoſq; locis vnaq; oēs ſuum ſequētes ducē. Qui etſi multi ſunt numero: Vnus tñ & ordine & filētio videant. Triremis itē hoſibus & armis munita quantā vectoribus prębet alacritatē atq; audaciā: Inimicis vero terrorē! Cū vno cuncti ſpiritu remis inſurgūt: vno incumbūt: vno inuicē adhortant. Eā uero rerū perturbatio haud aliter fuerit q̄ ſi colonus vno aceruo hordea: triticum: legumina confundat. Deinde cū vſus venerit tp̄us ſingula ſit opus diſcernere: cū iam diſcretis vti liceret. Hęc tu Cōiunx facile vitabis ſi ordine res cōdas: ordine ꝓmas: vt quę tibi ſint opus abūde facileq; capias & mihi gratāter exhibeas: locū cōſtituem⁹ rebus quibuſlibet oportunū. Miniſtrūq; ponemus ac docebimus q̄ hinc ꝓmere oporteat: quę ibidē locare. Hoc eā modo facile ſciemus q̄ ſalua ſunt & quę minime. Locus eā ipſe qđ nō exiſtit deſiderat. Qđ autē cura indiget aſpectus inquiret. Pulcherrimū q̄q; o Socrates ac diligētiſſimū ordinē ſum mihi viſus videre deſcendēs in ſpectaculū cuiuſdā nauigii phœnicū. Plurimā eā ſupellectilē in paruo vaſe aīaduerti. Per multa eā inſtrumēta lignea & contexta e littore ſoluitur: & ad littus deducīt nauis. Per mīta ſuſpēſa pēſiliaq; nauigat. Multis etiā machinis cōtra eā inimica nauigia armatur. Multa itē arma hoſibus adminiſtrat. Oēm ſupellectilē qua mortales domi ad victū menſamq; vtunt fert ſecū. Inſup & onuſta rebus oīnibus quas Nauclerus gratia quęſtus aſportat: & quātas inquā maior locus alius nō caperet ſi rurſus reponerētur: hic tamē oīa ita collocata: vt minime inter ſe impedimēto ſint: minime indagatore indigeant. Neq; rurſus incōpoſita neq; diſſolute ſe habētia vt minime morā faciāt ad vſus eorum cum opus feſtinare. Miniſtrū quoq; gubernatoris qui Proreus nauis vocat ita ſcientē oīs loci vt abſens noſſet vbi quęlibet ſita eēnt tū quāta eſſent nō minus q̄ litterarum ſciens. Diſcat eā Socratis litteras & vbi quęlibet ſita ſunt. Vidi pręterea hunc quandoq; ſecū tacite veſtigantē: ac ocioſe oīa quę in naui eſſent circumſpicientē. Admiratus ego interrogaui quidnā ageret. Conſidero inquit ille hoſpes ſiquid vſu cōtingat: quomodo hęc ſita ſunt in naui: ſiquid abeſt a loco ſuo aut in cōmune ſitum fuerit. Non eā poſtea deus conceſſerit in maris tempeſtate quid ſit opus inquirere: neq; ſiquid incōdite conſiſtat reperire. Plectit eā deus incōſideratos. Si enim minime errantes non perdit: hoc maxime expetibile. Si item recte adminiſtrātes conſeruet Multas diis gratias. Ego autē reſpiciens hanc ſupellectilis diligentiā dixi vxori. Magna nēpe noſtra eſt ignauia ſi in nauigio locoq; tam paruo ac mobili res q̄ vehunt æque ſeruant ordinē: tū in metu maximo verſantes reperiunt qđ opus accipe. Nos aūt qui magnis diſtincta muris firmoq; in ſolo domi ſingula poſſidemus niſi bonū ac promptū inueniamus locū: quonāmodo magna nō ſit imprudentia! Vt igitur ordinare ſupellectilē & locis quibuſlibet cōdita reperire vtile quidem oībus ſit iam dictum. Sed & pulchrū q̄maxime apparet calciamēta qualiacūq; ſuo ordine diſponere: pulchrū & veſtimēta ſtromataq; pręterea q̄ ad menſam ptinēt ahena ollaſq; pulchrū diſpoſita qualiacūq; videre q̄ forte quis riſerit nō ornatus homo quidē ſed ineptus: ordinata eā ſupellex chorus quidē videt rotūdus: qui nō tā ipſe q̄ eius media pulcherrima eminus apparēt. Horū vxor licet periculū facere paruo quidē negocio. Nō eā in labore aliquo poſitū aut difficile loca quęlibet addiſcere ſingulaq; diſtinguere. Nā & ciuitatē nouimus Millecuplo q̄ nos plura poſſidere. At ſi quis ſeruū ex foro cupit emere ſtatim ei quencūq; optet quilibet adferet reliquaq; itē oībus capiēdi prōpta. Huius igīt cauſa rei nihil aliud q̄ locus ſingulis rebus ordinatus. Quo ꝓtermiſſo nil pręſto paratū eſt. Quin tāta plęrunq; oritur difficultas vt ſi duo citra cōſtitutū ſeſe inuicē quęrītēt prius deficiāt q̄ cōueniant. Et hęc quoq; de vſu ſupellectilis eā monuiſſe recordor. SO. Ec qđ hęc illa te mōſtrantē audiit! IS. Quin ſe oīa ꝓpriā ꝓmiſit: ex eoq; ſignificauit ꝙ aīo magnope lętata eſt tanq̄ ſi ex anguſtia in rerū copiā veniſſet: ac me vltro rogauit vt formulā qua domus foret diſponenda prębere. SO. Quanā quęſo ratione diſpoſuiſti. IS. Partes ac vim domus oēm in primis enarraui. Quę nō tam varietate ędificiorum atq; ornatu illuſtrat q̄ vtili ſupellectili ac habitātibus neceſſaria. Cuius gra facta eſt quolibet eius ptes res ei cōueniētes adſeruāte. In primiſq; thalamus cum ſit in penetrali ac loco munitiore periſtromata vaſaq; nobi-

De ordine nauis.

lia & alia pretiosiora tuetur: Granaria ſiccaq; loca frumẽta apothecæ frigidę vina exposcunt. Perſpicuis vero quę maxime lucis egeant & vaſa & opera dicant. Tũ diętetería virorum illi monſtraui pulcherrima ęſtate frigida: hyeme calida. Domũ quoq; oẽm quẽadmodum ad meridiẽ ſpectaret vt eſſet aprica per brumã: per ęſtus vmbroſa. Deinde Gyneconitem ab Andronitide balneo diſiunctã: Demũ ne domo exportetur qđ non oportet: neu ſerui iniuſſu noſtro liberos procreent: Nam boni ex eo plerũq; fideliores atq; amãtiores fiũt: Improbi vero cũ vxore cõiuncta pniores ad dolum euadunt. His enarratis ad inſtrumenta domeſtica deuenimus: eaq; ſecundũ genera diſtinximus ac primũ ſacrificiis apta cõſtituimus: poſthęc ornatũ oẽm muliebrem feſtis pfeſtiſq; diebus diuiſum. Virilẽ item per feſta & belli tempus ſtromata in Gyneconitide: Stromata itẽ in Adronitide. Calciamẽta vxoris: alia viri: Inſtrumnẽta pterea alia textrinę: alia piſtorię: alia coquinę: alia circa lauacrũ alia circa mactras: alia circa menſas. Et hęc quidẽ diſtinximus: quibus quotidie vti optet: qbuſve per celebritates & cõuiuia: Mox rõnem in ſingulos menſes erogatorũ ſubduximus ſeparatim ſubducta cõſcripſimus hoc pacto minus latet quid in annũ ſumptus exeat. His cõſtitutis loca pſcripſimus qbus ea cõdi oporteret: promęq; numerauimus atq; cõſcripta tradidimus: eiq; pręcepimus vt quę opus eſſent cuiq; promeret: ac meminiſſet recepta rurſus in locum ſuũ cõdere promam fecimus: quæ in primis nobis viſa ſit frugi: ac veneris/vini/ſomniq; luxu abſtinens: tũ pcul a viri cõplexibus. Ad hęc eo ingenio pdita: vt facile circũſpiceret ſeſe per negligẽtiam incõmodũ: Per diligentiã vero gratiam a nobis & munera conſecuturã. Monuimus inſuper vt beniuolẽte erga nos aĩo eſſet qñ gauderemus lętitiæ: triſtitięq; item ſiquid accideret cõſortem fecimus. Inſtruximus deinde vti in augenda domo prõpta foret. Tum iuſtitię ei ſeruãdę exempla pdidimus: quẽq; pro meritis munerãdo ac probos ſeruos longe liberius ac locupletius: improbis apud nos agere monſtrãdo: Ipſam poſtrẽo in loco & officio ſtatuimus: Poſthęc vxorẽ monuimus pceptoq; oĩm fruſtra eſſe diligentiã niſi ipſamet curet vt ordo cuiq; ſuus ſeruet: exẽplum reipublicę ſeruando: in qua ciues nõ ſolum bonas cõſcribunt leges: ſed & illaq; eligũt cuſtodes: q veſtigãdo aduerſus agentes plectunt: ſeruantes vero collaudant: pari rõne eius eſſe officiũ domeſticis pſidere legibus ſupellectilẽ tanq; cuſtodis arcis explorare: ac ſiqd bene habeat ſicuti & ſenatus equos atq; egres pbare: Moreq; reginę q̃ pſenti vtiť poteſtate: Dignũ collaudare: Ignauum aũt caſtigare: Inſup addidi ne forte grauareť ſi plura quę ad œconomiã ptinerẽt ei q̃ famulis mãdarem. Cum illi tm̃ req; dũicaq; participes eſſent: quoad cuſtodiæ miniſtrãdiq; officium attineret. Licere vero illis pterea nihil niſi cui poteſtatem herus vtendi faceret. Domini aũt alia ratio in cuius facultate ſunt oĩa conſtituta: hiſq; pro arbitrio vtiť: ad quem item & ſeruatoq; vtilitas & amiſſoq; puenit incõmodũ. Huic maxime diligentiã pręter cæteros cõuenire docuimus. SO. Quid ergo illa quomõ auſcultauit? IS. Quid niſi q̃ non recte ſentirẽ reſpõdit: ſi putarem dura illi pcepiſſe: vt rei neceſſarię curã ſuſciperet. Duriora ſane videri ſi potius negligere q̃ ex re fuiſſent eius mandaſſem q̃ innatũ ſit homini ſapiẽti quẽadmodũ filioq; ſic poſſeſſionũ amore teneri: earũq; cura oblectari. SO. Mentẽ pfecto mulieris virilẽ pdicas. IS. Sed & alia ſunt in quibus magnanimitatẽ eius deprændas. SO. Qualia audire cupio maiore pfecto voluptate mulieris viuẽtis virtutem ſpectauerim: q̃ ſi mihi Zeuſis pictã in tabella nunc referat. IS. Ego cũ illam quandoq; colore oblitam externo vti pulchrior videretur: adſpicerem inſuper calciamentis paulo altioribus: vti maior apperet. Dic inquã coniunx putaſne me magis tibi diuitias cõmunicaturq; fore: ſi tibi prędentia tm̃ nullo mendacio patefaciã: an te decipiendo ac plura iactando pro veris falſa Argentum adulterinum: monilia ſublignea: aliaq; huius generis oſtentarẽ? At illa ſtatim excipiẽs. Recte inquit mones: caue mihi ſis talis: fateor te ex aĩo diligere nequeã. Igitur in quam eo conuenimus vt corporibus cõmunicaremus. Ita ferunt: inquit illa: Vtrũ inquã amantior ſim tibi ſi corpus valens integrumq; viribus nullo adhibito fuco: an os oculoſq; minio infectos tibi attingendos pręberẽ. At ego: inquit vxor: minium nunq̃ attigerim: neq; fucatos oculos gratius q̃ tuos puros aſpexerim: Et me puta inquam non tam ceruſſa ac mentito delectari colore: q̃ tuo: Neq; ſane alia eſt in hominibus rõ q̃ bobus: equis: cęteriſq; animalibus qbus deus inter ſeſe pura ſexus ſimplicitate deuinci dulciſſimũ eẽ voluit. Qđ ſi in hoc genere decipiẽdum: alienos decipere magis tolerabile. Nam cõiuges & qui ſimul ſemper verſant inter ſeſe fallaciã facile deprẽdunt: vel mane cũ ſurgunt incõpti: vel ex ſu-

Gyneconitis Andrõitis:

Promę officium.

Matronę officium.

Cõtra Matronas exino colore infectas.

dore aut ex lachrymis ſiue etiã ex balneo decidẽte colore. SO. Quid p deos reſpondit? IS. Quid niſi reliquo tpe nil huiuſcemodi facturã ſe recepit: rogauitq; inſupvt ſiqua haberem alia qbus pulchra non tã videri q̃ eſſe poſſet in mediũ afferrem. Igit admonui ne more ſeruorũ totos dies aſſideret: ſed cũ imperio diuerſa obiret: illam q̃ telę pręeſſet doceret ſiquid melius noſſet. Si minus diſceret: obſeruaret piſtorẽ: adeſſet pmæ metiẽti. Domũ circũiret ſi ſuo quęq; loco ſint cõdita ꝓſpiceret. Hęc & his ſimilia mihi & diligẽtia & ambulatiõe digna ſunt viſa. Adieci optimã ei fore corporis exercitationẽ lauãdo: piſendo: veſtes & ſtragula excutiẽdo: deinde cõponendo. His modis demũ & cibus ei ſuauior & valitudo firmior & color roſeus tũ ſplẽdor oris verior affuturus: ꝓſertim ſi hæc ſpõte fecerit & nõ coacta. Oſcitãtes vero aut deſidẽtes ſe tm̃ mulierculis eas ornãtibus iudicãdas ac decipiẽdas tradunt. Poſthęc Socrates ſcito illã adeo fm̃ officium viuere vti monſtrauí. So. Hic ego ſatis mihi videor Iſchomache audiiſſe opa mulieris q̃ maxime ambox̃ digna ſunt laude. Nunc aueo tua magnope facta intelligere: Ex qbus potiſſimũ ſit quãobrẽ honeſtus ac bonus dicaris. hinc ego maximã tibi habebo gr̃am. IS. Dicam equidẽ libẽter q̃ faciã: vt ſiqua tibi in re videar ab honeſto diſcedere ipſe interpoles. SO. Te ne hoiem honeſtũ ac bonũ vocitatum interpolem ego q̃ nugas ſectari & aera metiri videor: & qđ oĩm ſtultiſſimũ putaẽ pauperis & bono eẽ licere q̃ aĩm natura poſſideat bonũ. Nũc age quæſo enarra vt ego abs te diſcã qcquid in hoc genere audire poſſũ craſtina die te oĩno imitaturus: q̃ quidẽ optima fuerit vtpote a virtute auſpicaturus. IS. Facetias facis: attamẽ quoad poſſũ operã dabo oẽm nũc vitę meę rõnem pcurrere. Ego poſtq̃ didici deos hominibus citra intelligentiam earũ rerũ quas nos agere & qũo agere oporteat bñ rẽ gerere miníme cõceſſiſſe: prudẽtibus vero ac diligẽtibus ſelicitatẽ tribuiſſe: Illos ego colere ante oĩa cõſtituí: conorq; q̃tum mihi fas eſt ſupplicanti valitudinẽ imprimis vireſq; corporis. Deinde honores in ciuitate beneuolentiãq; apud ciues & in bello ſaluteẽ: poſtremo rei familiaris honeſtã amplificationẽ ab eis impetrare. SO. Curę ne tibi eſt Iſchomache qũo diuitias aſſequaris: vñ tibi plura oriãt negotia q̃ ſis curaturus? IS. Curę pfecto: iucundũ mihi apprime videt magnifice deos honorare: Amicis deinde ſiqd opus: ſubuenire: rẽpu. quoq; p me nihil egere pmittere: So. Pulchra nimirx qũę loq̃ris eaq; potẽris ſane viri. IS. Quid ni cũ multi hoĩes ſine hoĩm auxilio viuere nequeãt nõnulli id in primis amãt vt ſuo ſint cõtenti: plures quoq; nõ ſolũ ſuæ domui ſufficiũt: ſed adeo copiis abundãt vt ciuitatẽ ornẽt/amicis opitulent: quos nõ video cur tu nõ alto ingenio pditos ac ꝓpotẽtes putes. SO. Quin ego ꝓſertim cũ multis aliis huiuſcemodi viros vehementer habeo cõmendare. Tu vero perge vt cœpiſti qũo valitudinẽ roburq; corpis: qũo ex bello/quomõve ex augenda re ſalubritatẽ aſſeq̃ris. Hęc audiiſſe ſat fuerit. IS. Hæc nẽpe oĩa inter ſe ordine cõſequunt: vt qs ex cibo idoneo ac labore aſſumpto valitudinẽ recte cõſequaẽ. Nã & ſeſe exercẽti magis ſuccreſcit robur & in his q̃ ad bellum ptinent: ornamentum prouenit: Tũ res familiaris augetur. SO. Ego quoq; adſtipulor q̃ et exercentẽ ſeſe & in re diligentẽ neceſſe ſit: bonox̃ quoq; cõpotẽ fieri: ſed quali exercitatione laboreve circa bellũ & rẽ augendã diligentia vtaris: vt etiã amicis & patriæ poſſis ſubuenire: maxime optauerim audire. IS. Ego eĩm mane ſurgere cõſueui cũ primũ deprændo tẽpus eſſe: in forũ ire: ſiquo mihi cõuento eſt opus: ac vrbẽ ſiqd aliud ſim facturus ãbulatione obire. ſi vero nullũ in vrbe negotiũ: tũc puerũ cũ equo pcedere in agrũ iubeo: ipe pedibus ſubſequor: meliore fortaſſe exercitatione q̃ ſi in Xyſto ambularem. Vbi rus veni ſi obuios habeã colonos: quonãmõ ſeruerint cũ arbores/tũ fruges pcũctor/ſingulaq; quo facta ſint ordine pſcrutor: rõnem quoq; ſubduco/ſi res melior atq; auctior q̃ antea fuerat: facta ſit. Poſthęc plerũq; equũ cõſcendo eqtatione bellicę ſimili memet exercendo: nũc a fronte appetẽdo, nũc a latere flectẽdo: tũ foſſas: tũ aquę riuos trãſmittẽdo: incolumi quoad fieri põt veſtigio. His actis equũ puero domũ ducendũ trado: ſimulq; ex agro ferendũ q̃cunq; opus in vrbe: ego mõ pedetentim: mõ curſim reuerto. Deinde prãdeo q̃tum nec vacuus nec oĩno ſatur valeã per diẽ ferre. SO. Lepide tu qdem Iſchomache vno tpe & valitudini & bellicę exercitationi: tũ rei familiari cõſulis: atq; his oĩbus te recte vti idonea præbes argumenta.

Pauptatis nomẽ

A cęleſtib⁹ primũ petẽ da ſęlicitas

Xenophontis Oeconomicus

Q[te & valentẽ & firmis viribus: & cũ diis ſępe videmus tũ inter ditiſſimos viros & equis maxĩe abundãtes adnumeraris. IS. Hęc cũ oĩa faciã calũniã tñ plurimoꝝ euitare nõ valeo Tu forte putabas me dictuꝝ vt a pluribus honeſtus & bonus ꝓpterea vocarer. SO. At hoc prius ꝑcunctari malebã: ſiquid forte res hęc tibi curę eſt. Quonãmõ calũniãtibus reſpõdes Quãve rõnem cũ oporteat reddis aut accipis? IS. Nõne tibi videor & hanc quoq; partẽ ab ſoluere ſi memet factis bonis cogito defendere nemini nocẽdo: quos poſſum iuuãdo? Non ne item videor accuſare ſi hoĩes improbos noſco plurimis priuatim publice vero ciuitati iniuriã facere: ꝓterea iuuare neminẽ? SO. Illud inſup doce ſi cogitationes huiuſcemodi vllo vnq; ꝓferas ſermone? IS. In hoc genere exercitationis me nũq; ſcito deſinere vel ſeruoꝝ lites vtriq; inter ſe accuſantiũ caſtigatione dirimere: vel apud amicos aliquẽ vituparе: ſeu collaudare: vel diſcordias neceſſarioꝝ cõponere mõſtrando q; ꝓſtet amicos eſſe: apud magiſtratũ aliquẽ cõmendare: iniuriaq; accerſitũ defendere: vel in ſenatu accuſare ſiquẽ vide am ĩmerito honoratũ: aut q; cõſulti volumus fieri laudare. quę vero nolumus eadẽ vituperare. Sed & iam o Socrates ad id ſępe ſum iudiciũ deductus: vt me oporteat pati aut puníre. SO. A quo quęſo Iſchomache me nãq; hoc latet. IS. Ab vxore. So. Et quomodo litigas? IS. Qñ vera dicere cõtingat valde humaniter. qñ aũt mentita fuerit: in verbis errantẽ nequeo o Socrates meliorẽ reddere. SO. Fortaſſe mendaciũ verũ facere nõ vales. At forte dudũ te moror Iſchomache. Egovero minime prohibeo quominus ſi cupis hinc abeas. IS. Per Iouẽ nequaq; hoc agam vt añ hinc diſcedã q; forum ſit miſſũ. SO. Video te nẽpe magnope obſeruare ne nomẽ hoc honeſti & boni amittas. Quippe cum multa tibi priuatim negocia ſint: q; tuã requirant diligentiã: qñ cũ hoſpitibus ſemel cõueniſti: eos ne fallas expectas. IS. At illa quę dicis negotia Socrates nequaq; neglígo. Cum villicos rurí habeã. SO. Quãdo in hunc ſermonẽ incidiſti: quęſo Iſchomache an ſicuti architectũ architecturę: ita & villicum curãdi res dñicas peritũ tibi parauerís an ipſe eũ inſtruxeris? IS. Ipſe ꝓfecto inſtruere conor. Enimuero q rebus meis ſubſtitutus eſt: qñ ego abſũ quid aliud curare habet q; quæ egomet q ſi ſemel ꝑeſſe ſcio & illũ in his q; noui erudíre facile potero? SO. Igiť beniuolẽtia in primis puto ſit opus huic hoĩum generi: qua erga te tuaq; afficiant: ſi recte in locũ tuũ ſubſtitui velint: citra quã haud ſcio qd vtilitatis eius tibi ars poterit afferre. IS. Nihil prorſus ſed beniuolentiã in primis quã erga me habiturus eſt eũ conabor edocere. SO. Ecquid ꝑ deos beniuolentẽ eũ quẽ legeris eruditione aliq; queas facere? IS. Ei benigne faciendo ſi quas mihi copias dii dederũt. SO. Plane hoc adſeueras vt q ex parte aliqua tuo fruant ad te diligẽdum tibiq; bñ exoptãdũ ꝓnſiores ſint. IS. Hoc ꝓfecto Socrates inſtrumẽtum vel maximũ ad amorẽ ꝓuocandũ. SO. Dicam ne hoc ei ſatis fore ad res tuas aminiſtrãdas? Nũ vides oĩs hoĩes ſeipſos amãtes ea tñ facere per ignauiã negligẽtes q; ex magna parte ſibi cupiãt bñ euenire? IS. At ego quos rebus meis ꝓficere ſtatui qũo ꝑeſſe debeãt moneo. SO. Potín hoc efficere? Mihi ſane veriſimile nõ fit: vt quiſq; recte rẽ alienã edoceri poſſit. IS. Sane nõ oẽs idonei. SO. Quos quęſo idoneos edoceri putas? Nã hoc expeto magnope noſſe. IS. Primũ quidẽ nimiũ meri appetẽtes ab hac cura excludunť ꝙ per temulẽtiam facile obliui ſcunť officii. SO. Aliudne expetiť? IS. Sed & vigiliis aſſuetũ eſſe oportet: breuiſq; ſomni: q; valde rebus agẽdis eſt impedimẽto. SO. Adhuc alia deſiderãda? IS. Mihi videť & a venere is ꝓcul eſſe debere: q; bus dediti rẽ aliã magis curãt: Enimuero nulla voluptuoſior in rebus humanis diligentia q; illa q; amoribus impendiť. Nihilq; vbi intermiſſio maiori pœna plectatur. Cũ amãs forte excludiť. Hos itaq; cẽſeo nullo pacto rebus adhibeas tuis. SO. Quid ſi lucri auidi fuerint ſatis apti ad hanc curã? IS. Quin nullũ genus hoĩm magis docile reperiri poterit. Quippe q; bus hanc curã oſtendiť nihil eſſe aliud q; lucrũ. Quare huiuſcemodi nactus hoĩem magnopere collaudo. SO. Hactenus Iſchomache de iis q ad agri curã leguntur qũo debeãt erudiri. Nunc perge q; ſo declarare: Siquis fuerit indiligens natura: an alios queat vlla rõne reddere diligẽtes? IS. Nihilo ſecius q; ſi expers muſicę alios muſicos facere conet: difficile id ſane: Male monſtrante magiſtro probe diſcipulũ edoceri: ac torpẽte dño ſeruũ eſſe diligentẽ: & (vt breuiter dicã) ſub hero ignauo famulos vel natura bonos nunq; putauerim aliqd poſſe cõprẽndere: Sub ſolerti vero vel ignauos alioquin caſtigatos facile poſſe erudiri. Attẽtos igiť operi q cupiat alios reddere ipm in primis circũſpectũ rebusq; inſtantẽ eſſe oportebit. Tũ gratiã recte curanti habere. ſecus vero agentẽ plectere. Pulchre nimirũ barbarũ illũ interrogatũ a rege quonãmõ equũ quẽ optimũ nactus fuerat tã celeriter

Lites cum vxore.

Qũo villicus ſit parãdus.

Dñi diligẽtia ſeruos bonos facit

ſaginaret. Oculis dominicis ferũt mãdiſſe. Eadẽ rõne & mihi Socrates videt alia quæcũq; oculũ ipm dñi poſſe reddere meliora. SO. Vbi feceris diligentẽ eſt ne idoneus? IS. Minime, ſed admonẽdus etiã qñ: quave rõne ſingula. Qd ſi nõ pręſtabit nihiloſecius villico erit opus q̃ medico: qui curet aliquẽ ęgrotũ. Deinde mane tarde iã veniens: qd remediũ adhibẽdũ fuerit inſup nõ videat. SO. Tũ ſi didicerit q̃ ſit facturus erit ne abſolutus. IS. Dominari em̃ adhuc operis oportebit ediſcere. SO. Tu ne queſo monſtras qũo is domineť. IS. Conor quidẽ: SO. Dic oro qũo aptos imperio doces eſſe hoſes. IS. Inepte quidẽ ridebis ſi audies. SO. Nõ ego pfecto ridiculũ puto ſeſe maxime collaudandũ q eo ingenio ſit vt queat docere quonã mõ valeãt hoſes imperare. Nã & hoc pacto reges facere poteſt. IS. Reliqua em̃ aĩa lia Socrates duabus de cauſis ad obtẽperandũ mouent. qñ videlicet audiẽtia munerantur minime vero obtẽperantia plectunť. Equorũ ſobolẽ domitores hoc ferme erudiunt vt obſequentẽ delinimẽto aliquo demulceãt: reluctantẽ vero virga cõpellant. Canes itẽ ſimili rõne cũ currere: tũ flecti inſtruunť: hoſum aũt natura ob rõnem & orõnem pręſtantior ſane docilior ad parendũ videť: ſuadẽtibus ea pſertim q̃ ad eius faciãt rem: q̃q̃ alii alia de cauſa mouetur: quorũ ſane natura feraq; more ventri indulget: hos tm̃ gulę illecebris multa facere compelles. Quoq; vero ãbitioſior ac magis ingenua non minus laudibus q̃ alios cibis excitabis. Hęc igitur & his ſimilia q̃ ipſe facturus ſis villicũ ſeruare doceas vt obſequẽtiores habeat operas. Tum veſtes nõ ęque oĩbus diſtribuẽdę. Non itẽ calciamẽta ſed alii alia pmeritis prębere. Magna Socrates iminet bonis deſperatio cũ ab ignauis ſe pmiis diſcretos non adſpiciũt: & qui ſe piculis atq; laboribus obiiciunt cũ ſubterfugiẽtibus pari ratione haberi: Meũ itaq; villicũ cũ hmõi bonos cęteris pponere video magnope collaudo: eũdẽ obiurgo ſi inani aſſentatione vtẽdo indignos illis pmouere contẽdit atq; oſtendo minime ad rẽ ptinere. SO. Vbi igiť & imperare & operas vt monſtraſti obtẽperantes habere didicerit: pfectum habebis: an aliud in eo pterea exoptes. IS. Maximũ adhuc Socrates vt rei herilis ſit abſtinẽs: ſi em̃ fructus interuerterit aut abſcõderit qd eius referet in agricultura diligentia? SO. Tu quoq; iuſtitiã eũ ſeruare doces? IS. Nẽpe em̃ oẽs in hac pceptione dicto audientes inuenio: ego tm̃ eos partim drachonis: ptim ſolonis legibus ad iuſtitiã reuoco. Hi ſane mihi videnť tali formula iura cõſcripſiſſe vt fures deprẽſi vincirent: graſſatores vero capite plecterent. Ob hęc palã eſt eos tm̃ voluiſſe improborũ hoĩm turpe lucrũ irritũ facere Ego vero huiuſcemodi tũ regias leges vſurpãdo conor ad officiũ ſeruos reducere: illęq; peccãtibus pœnas infligũt. Regię vero leges etiã bonos munerare cõtẽdũt. Quo ſane exẽplo plęriq; etſi lucri appetẽtes permoti miſſa nocẽdi arte bona via ingrediunť. Quos vero videã mea ſemel benignitate affectos pperã agere hos tanq̃ inutiles pnitus abdico. Quos vero q̃q̃ probos, magnoq; dignos nõ tã ſtudere auaritię q̃ glorię a me tantum laudes expectare: His ego tanq̃ liberis vtor: eos inſup diuit iis atq; honoribus cumulo. Et pfecto mihi videť hoc cupidus honoris: auaro pſtare q laudis gratia labores ac picula ſubit vbi oporteat: pterea a turpi quęſtu pcul habetur. So. At ego ſatis videor didiciſſe quẽadmodum inſtruẽdus ſit villicus. Nã beniuolũ in primis dixiſti tibi eſſe oportere: deinde diligentẽ: poſt ea imperio aptũ: poſtremo iuſtũ. Nũc queſo ne ptereas quid illud eſt qd ab initio curſim attigiſti. IS. Quidnã? SO. Dixeras em̃ q horũ maximũ erat quẽadmodũ ſingula ſint exercenda: vt ex his vtilitas nobis aliqua pueniat: citra quã artẽ nec vlla valeret diligentia. Nam cũ recte curaris opus eſſe agriculturã ſciam quãdo: aut qũo: ſeu qua rõne curari oporteat haud ſatis ſcio nõ aliter q̃ ſi litteras oportere diſcere tm̃ audiuiſſem nihilo pterea magis litteras ſcirẽ. Q[ſi nõ vltra pgrediar ero cõparandus oberranti medico ac ęgrotos q̃ritãti: medicinę alioquin ignaro. IS. Hic plane me inducis vt rei ruſticę paulatim explicẽ tibi rationẽ. Cuius pariti diuites fiũt ignari anguſtia ſępe victus laborant. Huius tu artis humanitatẽ deguſtabis: quę vtilis puentu: iucũda opere: & hoĩbus grata: tum q facilis cognitu exercitio quoq; generoſa videať: quippe cũ generoſa vocemus aĩa lia q̃ cum pulchra ſint & vtilia: tũ & hoĩbus mãſueta. Quin Socrates nõ vt reliquę ſcientiæ multũ tpis in ea anteq̃ ad vſum neceſſaria parias cõſumere oportebit. Sed eius erit facilitatis vt eã exercẽtes partim videdo: partim audiẽdo ſtatim ipſe tm̃ ex ea pcipies: vt & alios ſi velis poſſis edocere. Enimuero cũ cęteranũ artiũ pfeſſores multa q̃ ad eoq; diſciplinas occultiora ptineãt haud oĩbus patefaciant: agricola bonus magnope gaudet opus eius ab omĩbus cerni: rogatuſq; quonãmõ id egerit libẽter explicabit: adeo ingenuos hęc ars: adeoq; liberales hoſes reddit

Rei ruſticę laus & facilitas in ediſcẽdo.

SO. Proœmiũ nẽpe optimũ vt difficile sit audientẽ non vlterius pcũctari: igitur qñ ais rem esse tam facilẽ quęso edoce. Nã tibi turpe non fuerit facilia mõstrare. Turpius mihi potius ea ignorare pſertim si inde nobis vtilitas ꝓuenit. IS. In primis eos q tradunt illã cognitu laborioſam prorſus aſſeuero qppe qui rõnibus tm̃ muniti videant: expientia vero colẽdi minimũ. Dicunt em̃ primũ terrę ingeniũ indagare oportere. So. Recte hi quidẽ ſentire videnť Cum ignorãtes qd quęq; ferat tellus neq; ſerere neq; colere ſcite poterũt quicq̃. IS. Igitur ſi hoc in aliena terra dignoſcere cupis: hoc erit ꝓceptũ: vt fructus arboreſq; illius adſpicias: nec culturus quicq̃ cõtra illius contẽdas ingeniũ: niſi forte ſpe decidere aut cũ diis pugnare malis. Si vero per dñi negligentiã vim ſuã tellus nõ experiat: id ſępenumero non tã a vicino hoſte: q̃ loco melius inueſtigando deprẽndes: qui q̃q̃ neglectus ac rudis oſtendet aliqua ex parte poteſtatẽ eius. Si em̃ agreſtis pulchre ꝓduxerit: multo fertilius mãſuefacta fructus vberes reddet. In ſũma facile vel cuiuis nõ magnope pito terræ naturã hoc pacto deprẽdere licet. SO. Satis igit̃ in hac re ruſtica videor cõfidere: vt ab ea minime tanq̃ impitus abſtineam. Nã & qd̃ ais verũ eſſe vel illud inter cætera pſuadet qd̃ memini cõſuetudinis piſcatorę eorũq; qui in mari verſant: quũ ad littus applicant: neq; cõſiderãtes neq; tarde incedentes ſtatim in agros exiliunt: eoſq; vbi maxime fructus eſſe cõſpexerit extẽplo quęnã ſit bona tellus iudicant: quę mala: & hãc vituperãt: illã vero collaudãt. Igit̃ nobis eodẽ mõ de agricultura & tellure bona iudicandũ. IS. Vndeuis tandẽ aliqd de ea narraturi exordiamur: neqd ſciẽti ſubiiciã: nẽpe te video plurima in ea noſſe. So. Primũ qdem qd̃ iucundũ vtileq; puto: & ad philoſophiã hmõi maxime ptinere. Quid potiſſimũ agam: vt plurimũ hordei tũ triticĩ metã. IS. Nouale añ oĩa ſemẽtibus ꝓparandũ. SO. Noui. IS. Per brumã arare incipiemus! So. Minime. Nã terra tunc limo obducta erit. IS. Per ęſtatẽ! So. Dura nimis & aratro intractabilis. IS. Vere qd̃! So. Aequius ſane. IS. Herba tunc maxime vertit̃: quę & terrã fimi loco lętificat: & ante excluſum ſemẽ euerſa pullulare ꝓhibetur. Quippe cũ ante oĩa mihi videatur nouale materia purgatũ & ſolibus deinde coctũ eſſe oportere. So. Hocit̃ mihi. IS. Hęc ne duo putas ęſtate cõmodius fieri poſſe cũ ſæpenumero cõtingat arari! So. Nihilo pfecto magis iſtęc vere exiſtimauerim poſſe fieri q̃ ęſtate media in meridie ſi tellus aratro moueat. IS. Si aũt raſtro prępareť nouale haud tutũ quin iterare oporteat. So. Et materiã videlicet deiiciẽdo vt areſcat & terrã vertẽdo vt excoquat. IS. De nouali igit̃ vides inter nos cõuenire. So. Mihi videtur. IS. De ſementibus aũt qd ſentis: an idẽ qd̃ oẽs fere ſentiũt: tẽpore videlicet autũni! cum oẽs cælũ ſuſpicięntes a Deo maxime imbrẽ expectãt. So. Hoc pfecto (vt ais) tẽpore: q; ſiquis ante q̃ iubeat deus aggrediat merito dãnis plectit̃. IS. Hoc fere oẽs aſtipulãtur. So. Quę nẽpe ſemel deus cõſtituit rata ſũt oĩbus: & obſeruata veluti cũctis mortalibus per brumã: ſatius eſſe videť pingues ferre veſtes ſi poſſint & focũ accendere ſi ligna ſuppeditant. IS. De ipſis vero ſemẽtibus multi q̃runt an pręcoci ſeu medio: vel ſerotino ſint tẽpore faciendę. So. Neq; deus vna cœli tẽperie ſeu ordine ſemp agit annũ. IS. Horũ tñ qd̃ elegeris tẽpus ſiue paruas ſiue magnas feceris ſemẽtes: an a p̃coci incipe vſq; ad ſerotinum durare! So. Mihi iſtuc pfecto videť: atq; optimũ cenſeo: turiorẽq; ſerendi modũ vtrũq; tẽpus attingere. Q; ſegetes iugiter mediocres colligas: q̃ qñq; copioſas: qñq; minime ſuffecturas. IS. Eiuſdẽ ego quoq; ſentẽtię: pręceptor ſane diſcipulo prius hoc iudicãti aſſentior. So. Sed in ſemine iaciẽdo varia ne arte vti putas oportet! IS. Omnino. Nã cõſiderandũ qd̃ manu iacit̃ vt noſti. So. Noui pfecto. IS. Iacere quidã ęqua manu poſſunt: nõnulli nequaq̃. So. Exercitatione & in hoc opus haud aliter q̃ Cytharędis vt vſum ſciẽtię manus ſuppediteť. IS. At terra quędã tenuis: q̃dam craſſior. So. Quid iſtuc queſo: tenuiorẽ forte vocas infirmiorẽ: craſſã vero robuſtiorẽ. IS. Iſtuc prorſus. So. Sed rogo putas vtriq; par ſemen dandũ: aut alteri magis. IS. Nã & ego cẽſuerim ſicut & vino vehemẽti plus aquę: & homini robuſtiori plus oneris cũ erit vſus addendũ: & quidã infirmiore cibo alunt̃: ſic in hoc genere ſeruandũ. SO. Putasne veterina copioſiore ſegete oblata pingueſcũt: ita & terra gracilis pinguior fiat! IS. Iocaris. Scito tñ vbi iacto ſemine herba rore cœleſti excitata exurgere cœpit: ſi eã ex parte aliqua euertas haud aliter in triticũ abierit q̃ ſi fimũ addideris. Q; ſi totã ſegetẽ vſq; ad maturitatẽ creſcere ſines: durũ pfecto fuerit gracili telluri multũ ſeminis aut fructuũ nutrire: nõ ſecus q̃ ſui plures alere fœtus iam adultos. So. Plane inſinuas vt debiliori ſolo minus dandũ ſit ſeminis. IS. Sane. Nã & pauloante tu idẽ fatebaris cũ putabas debiliori minus eſſe imponendũ negocii. So. Prętereа ſarculo ne opus ſementibus! IS. Noſti hyeme plures imbres.

Quo bona terra dignoſcitur.

Qñ arãdũ.

Sementes.

Qñ & quo ſeminandũ

SO. Quid tum postea? IS. Tria ex his pueniũt incõmoda cũ luto inducto gramen operitur Tũ radices quędã ab inundatione tenuant: Postremo sæpe tãta surgit materia aquis excitata: vt segetes opprimat. SO. Hęc oĩa verisimile euenire. IS. Igitur videtur ne tibi vllo remedio occurrendũ? So. Mihi quidẽ. IS. Quid in primis si luto obducit. So. Humo sementẽ leuabis. IS. Quid si radicibus tenuatur? So. Humũ superaddes. IS. Quid demum si materia exurgẽs humorẽ frugibus auferat: quẽadmodum fucus apibus cibũ? IS. Extirpãda a satis si cuti fucus ab aluearibus: igit nõ ab re sarculis vtemur. SO. Profecto: sed valde rẽ ante oculos posuisti cũ auenã fuco cõparasti magis q̃ antea cũ eã sine cõparatione memoraueras. Ex quo videre licet q̃tum valeat recte similitudines introducere: sed cũ deinceps tẽpus metẽdi sit. dic oro siquid & in hac parte mõstrare habes? IS. Puto te scire segetẽ incidere oportere. So. Quid ni? IS. Incidis vento aduersus an auersus? So. Ego vero auersus ac fm ventũ durũ mihi videt: & oculis & manibus aduersas vento aristas metere. IS. Alte ne: an ima tellure metis? So. Si calamus breuis fuerit: ima: vt aptiores sint manipuli. si vero oblõgus: cõmodũ puto mediũ incidere: ne terẽtibus in area excutiendo: neq; vẽtilãtibus labor supuacuus addat: & stipula remanẽs cõbusta fimũ additũ magnificet agrũq; lętificet. IS. De metẽdi ergo mõ nosti ea q̃ egomet. So. Cupio vestigare an terere sciam. IS. Nosti puto q; messes a verinis terantur. So. Veterina ne boues/mulos/equos: & reliqua huius generis appellas? IS. Hęc tm̃ puta huiuscemodi apta esse officio. SO. Quid deide? IS. Terunt: manipuliq; cõplanant. So. Certo sic est. Noui a terentibus eos verti ac sub iumentoq; pedibus iniici: vt nõ satis cõcussi melius excutiant: citiusq; areã absoluant. IS. Hęc igit ęque atq; egomet intelligis. So. Quid deinceps: ventilabimus? IS. Nosti q; si ex parte quę vento est obuersa incipias ventilare: per totã areã palea diffundit. So. Necesse. IS. Tum etiã necesse vt supra fruges cadant. SO. Nimis pfecto fuerit vt frugibus supferatur in loco areę vacuo. IS. Quid siquis vẽtilabit ex ea parte incipiens q̃ vento obuersa est? So. Manifestũ quin palea in loco statim suo vbi aggerat fuerit. IS. Vbi fruges purgaueris vsq; ad areę medietatem vtrũ statim sic effuso frumẽto vẽtilabis cęteras paleas? an cumulabis iã purgatũ in mediũ veluti locũ ãgustum? So. Nępe cumulabo iã purgatũ vt superferat palea in locũ vacuũ areę: & nõ bis eandẽ paleã ventilare. IS. Tu vero (vt mihi videris) ita pbe tenes quo sit vẽtilandũ: vt alios docere q̃as. So: Hęc eqdem oblitus erã me scire: ac dudũ cogito si hoc mõ sciuerim & itẽ oblitus fuerim aurificinã choraulicã: picturã q̃q̃ nullus mõstrauerit sicuti nec agriculturã. Video nępe vt hanc sic & alias artes homines exercere. IS. Nequaq̃. Nam dudum dixi q; agricultura ex eo generosa esset: q; maxime facilis cognitu. SO. Sed age Ischomache res rustica satione con tinet arborum? IS: Profecto. SO. Cum igitur multa circa sementes intelligam: in serendis arboribus ignoro. IS. Profecto ignoras: SO: Quippe qui nesciam in qua tellure sit serendum: q̃ alte semen demittendum: quomodove collocandum. IS. Disce igitur quod ignoras: scrobes quales fodiunt puto sępe vidisti. So. Sæpe. IS. Vidistine altiorem tripedanea? SO. Quin & quadrupędaneam & semis. IS. Latiorem ne tripedanea? So. Per Iouem bipędanea & semis non vidi latiorem. IS. An altitudine minorem bipędanea? SO. Nõ equidem bipedanea & semipęde minus altam. Nam facile plantaria euellantur: si adeo summa tellure fodiantur. IS. Igitur satis tibi patet vt neq; altiorem quattuor pedibus & semipęde neq; breuiorẽ duobus & semipede scrobes fodi oporteat. So. Necessarium istuc in primis scire. IS. Nosciśne aridam aut vliginosam terram? So. Arida mihi quidem videtur circa Lycabectum & huic similis. Vliginosa circa phalericam paludem & huic item similis. IS. Vtrum deinde in arida satur' altius q̃ in vliginosa effodies: So. Nempe in arida: quippe cum in vliginosa altius penetraueris aqua manabit: quæ serere prohibet. IS. Pulchre mones: sed facta scrobe scis quonam modo planta sit locanda: Socra. Maxime. Ischo. Tum si cupis cito coalescere in subactum fodies solum an rude? Socra. Manifestum q; in subacto ocius proueniet. IS. Sumouenda igitur terra semini. Socra. Quid ni? IS. An semen rectum locabis: seu iacentem vt gamma supinum. L. Socrat. Sane isto modo plures oculi ac radices in terræ viscera penetrabunt: ex quo planta firmius radicabitur: & totidem germina supra terram pullulabunt. Ischoma. Idem atq; ego sentis: sed oro leuiter tellurem superinlicis an calcatam? Socr. Calcatam profecto alioquin piculũ: quin leuẽ aqua vsq; ad imũ penetrãdo patefaciat: aut sol per ęstus exiccãdo radices adurat. Ischoma. De vitibus autem sentis mecum eadem his omnibus conuenire. Socra. Profecto & de ficu. Ischo. Tum ego putauerim & de cęteris arboribus fructiferis.

Qũo meterẽdum

Qũo terendum.

De arborsationibus.

De vitibus

Nã vitis cũ in satione sit potissima hac ꝓbata facile oĩa eodẽ mõ semina ꝓbant. So. Oleam quõ seris? IS. Disce hoc a me ꝓterea. scrobes huic altior paulo ac iuxta vias fodiet. Trunci quoq; in hoc genere serunt qbus sũmũ caput luto cõtegit. So. Noui. IS. At puto hoc saltẽ ignoras testam luto superimponendã. SO. Nempe noui oĩa. Sed rursus aliquod intelligo magis q̃ cũ ab initio cõprensim interrogasti si scirẽ serere. Quippe cũ interrogatio ꝑceptio sit oĩmiã disco cũ a me singula sciscitatus es: ducens nanq; me per ea quę his similia noui ostendis plane quę me nõ putabã scire. Edoctus iam hęc intelligere mihi persuadeo. IS. Profecto sic res habet vt si te interrogarẽ de argento: bonum ne esset an non: psuadere possem vt bonũ ab adulterino facile dignosceres. De tibicinibus autẽ tibi persuadere nõ possem: q̃ inflare tibias scires: similiter de pictoribus ac aliis hmõi. SO. Fortasse qm̃ colẽdi agrũ me sciẽtem esse psuasisti: q̃uis mihi conscių q̃ nullus vnq̃ monstrauerit hãc artem. IS. Non hoc est. sed iãdudũ tibi dixi q̃ agricultura ita humana/faciliq; ars est: vt eã audientes seu videntes euestigio intelligãt. Multa nãq; alia nos edocet quõ eis pulcherrime vtamur. Vitem si ꝑpe sit arborẽ cõsuefacere/rectã consurgere: & luxuriãtibus pãpinis ęstatis tẽpore vmbram porrigere. Deinde vbi paulatim vua maturescit pãpinare: vt solibus excocta ocius p autũnũ vindemiã ꝑbeat: In qua sæpenũero ob fœtus abundãtes: sicut in ficu alios maturos/alios acerbos cõspicimus racemos. SO. His missis rogo Ischomache cur ẽ q̃ cũ ars hæc sit facilis oẽsq; pariter nouerint quod circa eã faciundũ: nõ oẽs idem faciãt? Sed alii qdem in magna copia degunt: aliis vero etiã necessaria desunt: aut in ęre potius sunt alieno? IS. Dicã equidem. Neq; em̃ huius rei scientię vel ignorationi hoc dederis: vt aliqui in ea minime proficiãt: aliqui vero abundent. Non ꝑfecto audies domũ decoxisse ob hãc cãm seu famã q̃ agricola ignorauerit æqua manu semen iacere: aut arbores serere: aut in loco sterili serere: seu fimũ agro q̃ maxime ꝑdesse: vel noualе sementibus ꝑparare. non hoc inquã audies: sed potius audire licebit segetes non recepisse q̃ terrã nõ arauerit: aut nõ stercorauerit. vindemias item non collegisse q̃ vites non seruerit: sat asq; minime curauerit. Non oleũ: nõ ficus q̃ hęc & his similia nequaq̃ operã dederit vti consequeret. Hęc demũ causa est Socrates q̃ maxima sit inter colonos differentia magis q̃ siquis egregiũ aliqd in colẽdo reperiret aut sentiret. Eadem & de belli ducibus ratio: cum rei militaris scientia sæpe minime causa sit vt aliis alii ꝑstent: cũ in bello quid agendum sit q̃nq; vel priuati sciãt: sed nõnulli hoc exequuntur quidã vero negligunt: quẽadmodũ pręcipitur: per hosticũ trãsiturum exercitũ ordine incedere: vt siquid acciderit: ad pugnã sint paratiores. Custodes quoq; interdiu: noctu vero excubias ꝑ castris ponere: aut si per loca iniqua iter faciundũ oportuniora semper occupare: Cum oẽs videãt esse necessariũ: non oẽs tñ efficiunt. Vt igitur ad agrum reuertamur: Cũ nullus ignoret stercorationẽ esse vtilẽ/fimũq; cumulare aut magnificare: negligunt tñ q̃q̃ cœlestibus aquis a deo iuuentur: quę in loca fluentes incurua limũ letamini aptũ efficiũt. Præterea materia oĩs quæ cãpis seminãdis aratro subuertit: in aquas cõiecta palustres tpe inueterata pro fimo vtilis agro existat. Deinde qua cura tellus egeat. Q; vliginosior frugibus: sterilior arboribus: aptior quẽadmodũ aquas fossis educit: ac sterilia tum arentia vligi nosis admixta castigãtur. Oẽs fere sciũt. sed qdã curãt: alii nequaq̃. Siquis aũt qd quisq; serat locus penitus nescire se dicat: neq; vidẽdi ex eo fructũ aliquẽ facultatẽ habuerit: neu verum quicq̃ de eo ꝑcunctãdo acceperit. Nõne facilius multo terræ ingeniũ: q̃ hoĩs aut equi experiunt. Quę sane culta nõ mentit. Enimuero mihi videtur illa in promptu esse/facileq; se agnoscendũ oĩbus prębere. Neq; vt in cęteris artibus a quibus exercendis sese ignarus excusat: ita & in hac euenit: Cum oẽs ferme intelligãt q̃ bene culta bene respondeãt. Est illa ꝑterea indagatrix & quasi accusatrix hoĩum vitę. quippe cum nullus ignoret citra victui necessaria neminem posse degere quę maxime ex re rustica pueniunt: hac neglecta nisi quis forte ex alia viuat arte necesse vt in furãdi aut rapiendi suspitionem veniat: aut certe ꝑcula ratione habeatur. Contingit etiã sæpe vt aliis alios ea reddat vtilitate potiores: quoties non tã non curatur q̃ lente curatur. Vt si alter tempore adhibeat operas atq; vrgeat: alter hoc studium negligat: nã opera vna inter decẽ pollet. quæ sit sollicitior. altera vero ignaui orquę abeat ante tẽpus. Sinere aũt totum diẽ segniter agere totius operis dimidium refert haud aliter q̃ in itinere ducentoq; stadioq;: si ex duobus iuuenibus ętate roboreq; paribus: alter centum stadiis diligentia frętus pręcesserit: alter spirãtes auras captãdo: ac fontibus vmbrisq; cõmorãdo longe relinquat. Sic & operis in agro cõtingit: si studiũ remittũt: si oscí-

De Olea.

In cũctis artibus difficilius facere q̃ optet: q̃ scire

Diligẽtia i re rust. cęteris q; rebus q̃tũ pollet.

tant si sepe causant: si herus nō instet lōge posthabent his q seduli cernūt. Bn̄ aūt male opus facere id referet vt recte facere aut oīno nō facere eque cēseat. Licet em̄ fossores aspicere q plus in vineis materiæ reliq̄runt q̄ rastro abstulerint: quō ociosū ac supuacuū opus hm̄oi nō putabis. Hoc igitur pacto ocius absumet domus cū iugis impēsa supra operis fuerit vtilitatē. Nec pfecto mirū si pro diuitiis egestas postea surrepat. Sed præceptū ante oīa pulcherrimū volctibus rem rusticā sequi vnde ocius res auctior queniat pater meus olim mōstrauit: me quoq; edocuit nunq̄ agrū cultum: sed eū qui ob dn̄i sui negligētiā siue tenuitatem incultus videt iussit emi. Q; bene cultus ager magno vēniret ac minimi esset redditus. Qui vero quentus non haberet nullo mō similē pberet voluptatē: atq; ille in quo spes sit vt cultus melior effici possit. Nihil em̄ plus vtilitatis q̄ locus ex inculto bene cultus tribuit. Sic igitur plures fundos plurima ferētes ac antiqua dignos veneratione ipse meus pater parauit: hac tm̄ cōmetatione quā nec ipse didicit: aut alia cogitatione assecutus est: quā erga rē rusticā amore pariter & labore vt haberet qd ageret: & vnacū voluptate caperet vtilitatem. Erat em̄ preter oīs Athenienses agri studiosissimus. SO. Dic pterea istos agros: quos tātopere diligebat pater tuus vendidisset ne si magno potuisset? IS. Sane. Sed alium uestigio incultū emisset ob colēdi item voluptatē. SO. Mirum prędicas eius agriculturæ amorem haud secus q̄ mercatorū frumenti: cuius gratia nauigant quocunq; vbi audierint esse plurimū. Aegeū Euxinum simul transfretantes pelagus inde exportātes nauí qua ipsi aduehunt imponunt. Deinde cum egent pecunia vendunt vbi putauerint maximo vēnire IS. Iocaris. Ego aūt existimo domus amantē nō minus censeri qui domū ędificat: deinde vēdit: ac rursus alias exędificat. So. In istā etiā sententiā Ischomache penitus adducor: vt arbitror natura quēq; id potissimū diligere: vnde vtilitatē speret: Deniq; cōsidero q̄tum veritatis ex argumento tuo pfessor pstitisti. Proposueras em̄ rei rusticę artem facile oībus patere. Q; ego a te nunc psuasus atq; edoctus plane aīaduerti. IS. Est adhuc aliud Socrates difficilius qd sane cōmune videt cunctis mortaliū actionibus & agriculturę & politicę & œconomicę: scire videlicet hominibus imperare: In huius artis cognitiōe maxime dixerim homines inter se differre ac alteri alterū prestare. Quēadmodū videmus in triremi cuius remiges gubernator ita verbis animabit vt alacres ac ludibundi quocūq; ille iusserit celeriter pueniant. Alii vero ignauū nacti magistrum altero tanto vix temporis spatio segniter ac sūmo eius odio eūdē cursum absoluerit. Similis itē est belli ducibus ratio: Nam vt priuatim cuiq; innatus quidā agendi amor: ita & toto exercitui sub strenuo imperatore alacritas quędam ad eas res nauādas: quę ab ipso spectante pbari ac laudem referre possint: erga quē ipsi afficiunt. Sic igitur fortem: sic magnanimū appellamus ducem etiam si corporis viribus deficiat: aut arcum tendere vel hastam intorquere ignorauerit: seu etiam quo insidens bellatore aut peltatus sese periculis obiicere supsederit. Si tm̄ præsenti aīo ac eloquētiæ viribus vtatur ad excitandā militū audaciam: vt obtemperare ac se per medios hostiū ignes offerre velint. hoc pacto magna militū manus esse sub eodē dicitur nō tam numero q̄ aīo presenti Eodē ferme modo & in priuatis negociis: siue curator siue pfectus seu villicus: qui ad opus queat promptos ac aīo destinato deducere hoīes is maxime mihi videt rem pclarā prestare tū facultates dn̄is augere: pstertim si ex operariis quēq; ignauū plectat. impigrum vero extollat. Ego vero illum cuius presentiā subditi nō verent nunq̄ admirabor: sed quo viso moueātur: terreantur: ad laudē se inuicem exhortētur. hunc regię indolis aliquid habere putauerim. Est igitur hoc opus (vt supradiximus) in primis magnū atq; arduū cū in cūctis rebus quas hoīes acturi sunt: tū in ipsa agricultura: neq; ad cōsequendū semel vidisse neq; audiuisse sat fuerit: Sed disciplina opus erit & perfecta natura: qppe cum diuinū potius q̄ humanū esse sit putandum voluntariis imperare. Nam his oēs manifesto parent qui vera atq; pfecta sint pditi modestia: apud inuitos vero tyrānidē exercere his tm̄ tribuūt: vt mihi videt qui Tātali vitā viuere sunt digni apud inferos: in lucē ne iterū moriat redire formidantis.

Nō eē emē dum agrū bene cultū

Scire ſpare q̄ difficile: & pręclarū

¶Finitur Oeconomicus Xenophontis: per Raphaelē Volaterranū cōuersus:
Ac impressus Parrhisiis in Officina Ascensiana
Anno Salutis. M.D.XI.